94

79
81

N. 31. L. 8.

1794

Beati Alphonsi Thostati episcopi Abulensis a se edita super libruz Judicum ⁊ Ruth commentaria.

Cũ Gratia ⁊ Priuilegio.

Bibliothece Toletane liber ptinet iste vtitur illo fr. aug.to de Valderrama sacro ex ordine augustiniano :-

Ana Bolena Barbuda de Peñaranda

Fr. aug.to de Valderrama

¶ Reuerendissimo in Christo patri, ac optimo archiepo Compostellano Dño. D. Joãni a Tabera, Cesaree maiestatis maiori Capellão, Regiq; Senatus Hispaniaꝝ pfecto pretorio. viro tum litteris, tum sanctissimis moribus ornatissimo. Eiusdez. R. D. deditissimus Alphonsus a Polo Canonicus Concheñ, Salutem in eo qui iudicat fines terre.

Onsideranti mihi Illustme Presul omnes virtutes que ad pciliandã Dei gratiam. ad tuendã cõseruandãq; Rẽpublicã, hominũq; iter se beniuolentiã plurimũ valent. nulla dignior, nulla prestantior, nulla vtilior mihi videri solet, q̃ illa quaz iustitiã appellamus. adeo vt qui eaz colãt, obseruent, ꝛ exerceãt, hi ad cõem vtilitatem, ꝛ generis humani cõseruationez nati esse videant. Et idcirco eos maiores nostri, veluti de rebus publicis, de hoium quiete ac pace bene meritos, summo in honore atq; veneratione habuerunt. Statuasq; illis (vt eius temporis mos erat) ꝛ ppetua monumenta dedicarũt. Regnareq; quosdaz ẽt apud iferos affirmabat ceca gẽtilitas, ꝛ ꝺ penis supplicijsq; decernere, qñ in vita iudices cẽnt habiti iustissimi. ¶ Jd aũt nõ imerito. nã huius vtutis tantã vim, tantã cõmoditatez eẽ cõpimus. vt nõ aqua, nõ igne, nõ hoc quo spiramus aere magis q̃ ipa egeamus. Sicut. n. illa ad vitam nãlem, sic ꝛ ista ad ciuilẽ sume nobis est necessaria. Qua sublata, cedes, rapinas, stupra, reliquaq; vitioꝝ agmina inter hoies regnare ꝓspicimus. Sic vt beatus Augu. regna, puincias, nationes, regiones, remota iustitia magna dicat esse latrocinia. Et a poeta gentili decantatũ sit, vi uitur ex rapto non hospes ab hospite tutus. Unde fine illa debilitari imperia ꝛ extinguiri, ac penitus interire multis exemplis varijsq; apertũ est. Quis. n. latina ꝛ greca historia vel mediocriter doct⁹ nesciat, Lacedemonioꝝ impertum, magnũ grecie lumen, breui extinctũ esse, ob ciuiuz iniustitiã, ꝛ licurgi leges ꝓteptas? Quid Athenas florentissimas, tot tãtisq; illustribus viris ornatas euertit, nisi q̃ iustissimas Solonis leges deseruere? Quid preterea Romã ipsam, totius orbis moderatricem ꝛ dñam prostrauit, nisi q; non iure, non legibus (Salustio teste) sed per luxum ac licentiã, legũ violata libertate omnia illic gerebant? Quid deniq; Agathoclem? quid Antiochuz? quid preter iniustitiam Dionysios regno exegit? Taceo Darios, Syros, ꝛ omnes tũ persaꝝ, tum medoꝝ reges potentissimos. ¶ Sed cur aliena cõsectamur, cũ domesticis nris exẽplis abũ de vti possimus. Quid Rhodericum Hispaniaꝝ regez, ipsaq; hispanias in tam miseram cladem, in tot varias calamitates induxit, nisi iniustitia quã in Juliani comitis filiã aut ꝑiugem rex ille infelix exercuit? Quid Petrũ primũ, ꝛ etate patrũ nostroꝝ Henricum quartuz regno priuauit nisi q̃ effrenata licentia, neglecta iustitia, suis voluptatibus ac pprijs cõmodis semp intenti, Regnum infinitis periculis, seditionibus, homicidijs, ꝛ rapinis passim obiecerũt? Quid plura memorẽ? Uides quãto cũ dedecore ac iactura, per vniuersum orbem perpetua captiuitate vagentur hebrei, pulsi regno ac sedibus suis, tũ ob illam iniustitiã ꝛ omne fere gitij genus, quo deũ ipsuz ꝛ eius leges neglectui habuere? Nulla igitur virtus nobis vtilior, nulla sanctior, nulla hoies deo ppiores facit, q̃ ea ipsa iustitia. Que sola tam late vires suas diffundit, vt nõ solũ in pace ꝛ bello ꝛ in parua qdem domo pernecessaria sit, vez ne illi qdem qui scelere ꝛ maleficio pascuntur possint sine illa viuere. nam qui de cõmuni rapina aliquid furaꝝ, is sibi nec in latrocinio qdem relinquit locuz. Preclare igitur vetusti sapientes hanc virtutem astream appellauerunt, quia si ex astris ꝛ celo ad homines delapsaz. Eam (vt est apud Arist. in ethi.) hespero ac lucifero ꝛ syderibus alijs longe clariorem affirmãtes. Ipsaz q̃ velut dijs suis preciosissimã, ac sanctissimã, quã ciuitatum, ac populoꝝ, oiumq; omnino hoium, reginam ac dñam appellabant cum religione ꝛ sacris simul ꝓiunxere. sic vt Pretores, Presides, ceteriq; magistratus tanto meliores estimarent, quãto ad religionem ꝛ rem diuinam ppius accessissent. ¶ Ex quo lutheranoꝝ hereticoꝝ linoꝝ atq; inepta querimonia plane ꝓincit, qui de xpianis epis enormia suggerũt, si in causis iudicandis regibus ac principibus assideant, secularia q; iudicia exerceant. Non est equidem nouuz, q̃ regum ꝓsilijs interfint epi. sicut. n. honestate ꝛ sapientia ceteros antecedunt, ita expeditiores ꝛ efficaciores in reipublice administratione cẽsentur. Sic apud veteres Egyptios, sacerdotũ collegia in iure reddendo, ꝛ administrando imperio regibus assidebant. Et Ethiopũ qdam ex sacerdotibus creabant reges. Necnõ ꝛ Greci causas Amphytrionidus qui erant in delo ministri Apollinis ꝺferebãt. Sic de inde Druides gallis ꝛ germanis iudicia, sic caldei babylonijs, magi persis faciebant. Quoꝝ ciuiles disceptationes ꝛ negocia pfana sacris semp erant ꝓiuncta, ne abhorrerent a lege diuina iura ciuitatum, vbi ijdẽ eẽnt auctores, ꝛ reddẽdi iuris, ꝛ rei diuine faciẽde. Romã ꝓteres ꝛ si in deoꝝ stulta multitudine, Feciales, Augures, Ediles sacroꝝ, Pontifices ãnua liũ habebant, sine quibus nõ causas decidere, nõ bellũ suscipere, non federa inire, nec nuptias facere solebãt, nisi eoꝝ auctoritas oibus gerẽdis rebus interponerek. quã qui ꝓpsisset, ciuis habebak sacrilegus, ꝛ aperte pernicios⁹. Natioq; nulla fuit, tã inculta moribus, taz victu barbara, etiam apud garamãtas ꝛ indos, que põtificum ꝓsilio in publicis negocijs non vterek. ꝛ que non existimaret deoꝝ suoꝝ ministris quãtũcũq; excogitari possit honoris esse tribuendũ. Nõ si ethnici illi in tam vana superstitione, tanta cura pontifices in publicis rebus adhibebant, quid est principibus christianis in tam vera, taq; honesta, tam sancta religione faciendũ? Et quid imoroz? Mõne scriptuz est, minus salubriter disponit regnum, qñ non regit ꝓsilio sapientũ. ꝛ ve terre cuius rex puer est, ꝛ cuius principes mane comedunt. Jn quo quid aliud datur intelligi, q̃ eos cõsilijs regum debere assistere, qui significationem preseferant religiose bonitatis? et qui (qñ eꝺem munus est) sciant, ꝛ velint, ꝛ possint, patientibus compati. paci terre, ꝛ populi saluti ꝓspicere, erudire ad iustitiã reges, ꝛ iminẽtibus occurrere periculis, vitaq; maturioꝛe informare subditos, ꝛ quadaz auctoritate potestatiua ꝓsumptionẽ malignantiũ cohibere. Profecto regnum hebreoꝝ tpibus Hierobam nequaq̃ fuisset diuisuz, si Samuel sacerdos inter eos qui inuocabãt nomen dñi regis lateri assideret. cuius in institutio regnum Dauid erexit, salutariaq; eius ꝓlia firmarunt eius solium. Rex itez Ezechias oppressus a Sẽnacherib, ꝛ quasi in extremis angustijs ꝓstitutus, per Esaiã ciuitatis liberationem obtinuit. atq; Helisei beneficio Samarie obsessores ꝓuertunt in fugã. Joiadaq; sacerdos Joas filiũ Ochozie a facie Athalie ꝓsequentis abscondit. quẽ cum erexisset in regem, sanctis eũ moribus informauit. ¶ Ex gbus manifestissime liquet, q̃ vtilis ꝛ necessaria sit pontificum presentia ꝛ ꝓuersatio sacerdotũ ijs qui regnum populi accepunt. Unde in libro experiẽtie legimus q̃ nisi familiares ꝛ regum ꝓsiliarij essent episcopi, super dorsum eccleſie fabricarẽt hodie pctores, ꝛ imaniter ac intolerabiliter opprimeret clerum presumptio laycalis. Nunc aũt siquid in ecclesie aurentaꝝ iuriam, auctoritate pontificali corripitur. aut si ad hec ecclesiastica censura non sufficit, spiritualis gladij defectus ciuili supplet⁹, ꝛ ad eoꝝ arbitrium principalis animaduersio exercek. Si qñq; vt fieri solet aduersus insontes regis indignatio vehemẽtius excandescit, episcoporum precibus temperatur. Jstis mediantibus mansuescit circa simplices iudiciarius rigor. admittitur clamor pauperꝝ. ecclesiarum dignitas erigitur. iustitia libere exercek. superbia deprimitur. religio fouetur. augetur layeoꝝ deuotio. decreta romana vim obtinent, ꝛ iura ecclesiastica dilatantur. Ipsiq; oium suaꝝ non immemores qñq; suis intersunt ecclesijs, vbi elemosynaꝝ largitione, consolatione pupilloꝝ ac vidnaꝝ, redimunt dies quos in curia ꝓsumpserunt. ¶ Hac igit̃ puida ratione apud Hispaniarum Reges Catholicos, religiosa a priscis seculis inoleuit ꝓsuetudo, Pontifices sapiẽtissimos eosdẽq; maximis ornatos virtutibus, multarumq; rez noticia preditos, de quoꝝ iustitia, ac moꝝ sanctimonia maxima fit opinio multitudinis, in causis iudicandis publicisq; negocijs regibus assidere. vteoꝝ vigilanti puidentia, dirigantur iudicia, ac pariter cum clementia seueritas temperek. conseruek pax in populis, in ecclesijs quies. ac qcquid discordiaꝝ inter hoies oriret, iure ac legibus, hoꝝ quoq; auctoritate ꝛ imperio terminek. Sic eruditissimus Dei annistes Alphonsus Abulen. Epa, nõ minus theologus q̃ abstrusi iuris acutus interpres, apud Hispaniarũ Regem Joannẽ. ij. Regio senatui ꝛ sume rez oiuz pfuit. Cui⁹ icõpabilis iustitia ꝛ i regẽdo prudẽtia, ita eũ solo splẽdore suo extulit atq; illustrauit decoꝛũq; ꝛ admirabilem reddidit, vt velut alterum Rhadamantum vniuersi eum populi venerarentur ꝛ colerent, eiusq; solertissimũ iudiciũ, tãq; delphici Apollinis rũsa ꝑcipua quadã laude ꝛ glia frequẽtarẽt. Qui licet ꝓpter incõmoditates varias quas ibi sustinebat, sepe desideraret egredi, publice tñ vtilitatis obtentu, ꝛ cõi omnium regnoꝝ consilio, non solum in laboziosa illa vita ꝛ curiali strepitu detineri, sed ad eam ipsum trahi regia maiestas iussit ꝛ compelli: cuius absentia pacez populis subtrahi, oppressis solacium, sueq; consuetudini ac conscientie tranquillitatem Rex sapientissimus affirmabat. Sic autez in tantaꝝ rerum tumultu dulcibus sponse sue amplexibus delectabatur, vt pluribus precipuis solẽnitatibus ecclesie sue interesset. vbi nullus delinquentibus clericis seuerioꝛ. nullus in afflictos compatientioꝛ. nullus in peccatis suis hũilioꝛ ꝛ timidioꝛ, nullus in altaris ministerio deuotioꝛ viderek. ¶ Tu aũt Sme pater i eodẽ Hispaniaꝝ Senatu Preses sic apud Augustuz Carolum sedes. vt dignitatem maiestatemq; regij senatus, ad ariopagi vt mihi quidem videk illius sapientissimi ꝓsilij similitudinẽ modereris. vt hoc de hispaniarum ꝓncipibus sicut illud de grecis quondam solebat iudicare. Quare hoc Judicũ opus, Abulensisq; in eo vigilias scholasticosq; labores cui dicarem nec diu cogitaui. illico. ñ. tu summus Hispaniaꝝ iudex occurristi. te vt precipuuz iudicem iustitie antistitẽ deligẽdũ putaui. Qui adeo iudicis munus exerces ac iuris reddendi scientiaz calles. vt iuste, sancte, itegre, decenter, ꝛ innocenter presideas. iniurias arceas, discordias tollas, contumelias phibeas, scelera ꝛ peccata debita seueritate compescas. qui deniq; ꝓ meritoꝝ diuersitate ꝛ bonis premia, ꝛ malis iusta supplicia inferas. cunctaq; iudicia in libra egtatis appendas. Sicq; innocentissimas manus habeas, vt nulluz fauori, nullum gratie aut potentie locum ꝓcedas. nullius nisi religionis ꝛ iustitie pertinax defensor existas. Quo fit vt citra suspitionem assentionis testari oporteat grandioza desiderare in iudice non licere. Quare accipe Justissime Preses, ac iudex egissime Judicũ opus. Nõ nulli hominuz ꝓuenietius dicandum censui, q̃ tue sapientie ac nobilitati. dignum ꝓfecto existimans, vt cuius iudicio vniuersa Hispania regitur, eius auspicijs efflagitatissimus Judicũ liber exiret in publicum. Vale Prefsul Amplime, spes bonoꝝ certissima, ꝛ Hispanie decus amplissimũ.

Prologus auctoris

¶ Illuminati doctoris Beati Alphōsi Thorati Episcopi Abulēsis Sacre Theologie professoris ac Juris vtriusq; licentiati: olim illustrissimi Collegij sctī Bartholomei i lauro Salamātine ciuitatis Collegialis ac alme vniuersitatis eiusdē Ciuitatis pīsulis ꝛ cathedralis scholastici i locupletissimā ac vtilissimā libri Judicū Expōnē a se editā. Prologus.

Hic stupor est mundi, qui scibile discutit omne.

De libri i scriptōe.

¶ Hanc librū quē nos latino sermone vtentes librū iudicū appellamus hebrei patrio more cefer appellāt seu sophtin: qđ idez penitus lz oiuersa lingua est. Hūc scriptores sacri seriem tēporaliū rez cōsiderātes iosue libro subiunxerūt: quippe qz post illaz hec historia consecuta est. vocatur aūt liber iudicū: qz de gestis iudicū israel in hoc libro historia contexta est. hunc librum in auctoritate libro iosue ꝛ regum equiparamus. quoniā in secundo ordine canonis. s. inter ꝓphetales collocatur. ꝛ est secundus illorum vt ait Hieronymus in prologo galeato.

A Rñ. ad qōnem.

¶ Quare vocetur liber iste iudicum: ꝛ an debeat poni inter libros sacre scripture. Qō. 1.

Qō. 2 A

Queret aliqs quare vocaꝯ liber iste iudicū. ¶ Respondendum qꝺ populus iudaicus eductus de egypto ꝛ introductus in locum habitationis sue non semp eundez modum regiminis ꝛ principatus habuit. quodā autez tempore per viros bonos regebatur: qui iudices appellati sunt: eo qꝺ iudicabāt israelitas ius reddentes in negocijs eoꝝ ad eosq; totus populus confluebat: quoꝝ gesta ne obliuionis caligine velarentur sacra scriptura in vnū volumen compegit: ꝛ quoniam tota narratio de viris illis iudicātibus est nec interponūtur alia nisi q̄ sub horū iudicū tempore ab eis vel ab alijs gesta sunt: recte liber iudicū appellatus est. ¶ Queraꝯ vlterius an liber iudicum debuerit poni iter libros sacre scripture. ^ ¶ Et ꝓmo vī qꝺ nō: qz vt ait apostolus. 2. Thimo. 3. ois scriptura diuinitus ispirata vtilis est ad docendū: ad arguendū: ad corrigēdum: ad erudiendum in iustitiā vt pfectus sit homo dei: ꝛ ad omne bonuz instructus. liber tamē iudicū non est ad aliqd hmōi: eo qꝺ puraz historiā texit: iō nō debuit poni inter libros sacros. ¶ In ōtrū vī qꝺ debuerit poni iter sacras scripturas: qz liber iste a ꝓphetа ꝺscriptus est. qđ pz qz ponit scōs i ordine librorū ꝓphetaꝝ vt declarat Hieronymus i ꝓlogo galeato. si tñ nō fuisset aliqd vtile ꝛ sctm ꝓphā nō scripsisset illū. nā ꝓphetia nō ē a ꝓpria voluntate: sz sicut deus ispirat vt pz. 2. Pe. c. 1. s. h̄ ꝓmum sciētes qm̄ ois ꝓphetie scriptura ꝓpria volūtate nō fit: nō. n. voluntate humana allata est aliqn̄ ꝓphetia: sz spūsancto inspirati locuti sunt sci dei hoies. deuz tñ nō mouet supnāliter hoiez nisi ad aliqd qđ valde vtile ē. ergo liber iste debuit poni tāq; vtilis inter libros

A Rñ. ad qōnem.

sacre scripture. ¶ Itē pz qz rps allegat iterdū similes libros. s. libros reguz q̄ sunt pure historiales: sicut liber iste vt pz Matth. 12. s. nō legistis qđ fecit Dauid qñ esuriuit ꝛ q̄ cuz illo erāt: quo intrauit in templū dñi: ꝛ panes ꝓpositiones comedit quos non licebat comedere nisi solis sacerdotibus. ꝛ istud hī. 1. Re. 21. c. ergo ēt liber iudicū allegari poterat a Christo tāq; eiusdē auctoritatis vel similis: ꝛ ꝺsequenter poni debuit inter sacras scripturas. ¶ Rñdēdū qꝺ liber iste debuit poni inter sacras scripturas; qz vtilitas eius multipler est. totius. n. sacre scripture intētio est hoiem p q̄dā media ꝺueniētia manuducēdo pducere in vitam eternā. hoc aūt fit inquātū hō deo applicaꝯ. Pōt aūt deo applicari hō dupliciter. s. seruiēdo ꝛ amādo. Seruiendo qdē vt dño: et creatori. amando aūt vt summū bonū. Hoies aūt deo seruiunt laudādo eum. iō intentio sacre scripture est inducere hoiem ad laudādū deū: ꝛ iste actus nō est alienus: sz de ꝺueniētissimis ad dei cultuz. nec alique deus magis acceptat. vñ alma mr ecclesia ministris suis q̄ sacri sunt nullū aliud ministeriū dedit nisi deuz laudare. in veteri aūt testō potissima opatio sacerdotū ꝛ lenitarū erat sp manere in canticis diuine laudis in varijs gñibus musicoꝝ orgaꝝ vt pz. 1. Parali. 25. Et lz sacrificia ꝛ alie cerimonie fierēt in sanctuario: nihil erat qđ magis deo placeret q̄ laus. sic pz ps. 49. s. sacrificiū laudis honorificabit me: illic oñdaz iter salutariū meorū. vñ tota intentio dauid fuit deū laudare: ꝛ oēs creaturas nō solū rōnales sz ēt nō sentiētes ad dei laudē ꝺuocare. ꝛ de hoc solo librū psalmoꝝ edidit. Laus tñ ē sermo explicās magnitudinē. iō debuerūt nobis aliq̄ magna de deo ꝓponi p q̄ moueremur ad laudādū deū. hec aūt sunt mirabilia dei ꝛ stupēda q̄ frequēter deus exercuit: iō sacra scriptura curauit admirāda gesta dei: vel oīa: vel plura sti'o memoriecq; mādare vt hēat ois etas qđ de deo admirari possit: ꝛ ex hoc in laudes moueaꝯ. enarrātur autē in libro isto admirāda gesta dei liberātis populuz suū de manu hostiū ꝓ quo ille iudaicus populus deū laudare dēbat. nos quoq; (q̄q̄ ad nos imediate illa nō ptinuerit) qz magnuz ꝺbicūq; repiaꝯ laudabile est: ꝛ sicut deus iussit vt pēs filijs ꝛ nepotibus enarrarēt magnalia dei: vt sic pomnia secula extēderet nomē dei vt pz Exo. 13. ꝛ Deutero. 6. ita scriptura firmius testimoniū hr̄is mādauit de dei magnalibus: de quo nulli dubitare licet: ꝛ in eternū pmāsurū est. ¶ Amplī aūt hoies deo adberēt eū amādo: qz q̄ diligit deū vnus spūs est cū eo. 2. Cori. 6. c. deus aūt q̄q̄ pp seipm diligendus sit ꝛ nō pp ea q̄ cōfert: qz tñ hō q̄ aialis est mouet ad diligendū eū p bona que se cognoscit recepisse voluit scriptura enarrare beneficia collata nobis a deo. hoc aūt pcipue fuit in populo vetustissimo hebreoꝝ: q̄ cum carnales eēnt non mouebāt nisi collatis actualiter bñficijs: vel facta ꝓmissiōe de conferendo: iō ois exhortatio huius testi p. missiōibus bñficioꝝ ꝛ cōminatōibus penaꝝ ꝓcedit vt pz Leui. 26. ꝛ Deuter. 28. liber aūt iste agit de plurimis misericordijs dei erga populū iudaicū quē sp ab hostibus oppressuz mirabiliter liberabat: iō liber iste ꝺueniēter inter sacras scripturas collocatus est. ¶ Amplius nō solū liber iste populo iudaico ꝺueniens erat: sz nobis nimiū ꝺfert. nā vt ait phs Ethi. li. 10. i moralib⁹ magis opa mouēt q̄q̄ vba. vñ figs delectationē in sermone dete stet ope aūt delectationes videaꝯ appetere huius sermo cōtēptibilis est. cū igit sacra scriptura instruxerit nos ad actus virtutū p libros legales ꝛ doctrinales q̄ in sola ꝓceptione ꝛ ꝓhibitione cōsistūt q̄les sunt libri moysi: instruit nos ēt exēplis scōrū circa easdez virtutes. Ista ꝓcepta de actiōibus virtuosis posita fuisse ostat: sz a nullo vnq̄q̄ obseruata pp sui difficultatem: sicut multe politie ordinate sunt a phis q̄ a nullis vnq̄q̄ gētibus obseruate sunt vt declarat aristo. 2. politicoꝝ. posuit igit sacra scriptura libros historiales in qbus declarat virtutes sanctoꝝ virorū: ꝛ quō illi pfectius in qbusdā legē obseruauerint q̄q̄ ipsa lex iusserit. Et ista fuit cā q̄re scriptura vtriusq; testi posuit tā libros historicos q̄q̄ libros doctrinales. nā i veteri testō libri moysi ꝛ psalmi ad doctrinā ptinent virtutum: alij aūt sunt q̄ historiā tpoz ad instructionē in virtutibus agūt. in nouo aūt testō libri euangelioꝝ ꝛ epistolarum: legales siue doctrinales sunt. liber autem actuū apostoloꝝ historiā describit nascentis ecclesie. ꝛ quātis se tribulatōib⁹ obiecerint viri sci: ꝛ q̄ sanctimonia i oibus actiōib⁹ suis fulserint. Audeo enī dicē qꝺ lz libri doctrinales ad tolleda dubia aptiores q̄q̄ historici sint: libri tñ historici ad moralia vtiliores sunt qz aios magis mouēt fcā q̄q̄ vba. 10. Ethi. ꝛ sicut i doctrinalibus erudimur de oī gñe virtutū: ita quoq; in historicis: qz nullius virtutis gen⁹ est in quo viri sci se nō exercuerint. sicut liber Job ad patientiā excitat. ꝛ alij libri ad speciales virtutes. ¶ Amplius aūt potissima cā historialiū librorū ē ad ꝺsolationē

2. rō

B Rñ. ad q̄st.

Dupl'r hō applicatur deo.

Deū laudare ē actus deo acceptissimus.

Laꝰ qd sit.

L Deꝰ pp seipm ē diligendus.

Ppls bebreꝰ nō mouebaꝯ nisi bñficijs vel mīnis.

Utilitas libri huius.

D Utriusq; testi scriptura q̄re tā libros historicos q̄q̄ doctrinales posuerit.

1. rō.

2. rō.

seruozum dei: z ad longanimitatem z patientiā: z vt aduersitatibus resistamus. Nā lz quidā deū diligant: quia tñ teneri sunt: mouent ab aduersitate: ideo scriptura exprimit quomodo viri sancti equanimiter aduersa passi sunt. Alij āt lz tolerēt aduersa: qz tamē quotidie expectātes non experiuntur bona dei que pro bonis operibus nobis largiturus est refrigescūt z retrocedunt: ideo scriptura posuit exempla sanctoꝝ g magno tempore deum sustinuerūt nihil suscipientes de bono promisso. sic inducit apostolus exemplū de Abraam z de alijs ad Hebr. 11. vñ de hoc dat apostolus sniam generalē circa scripturā dicēs. fres q̄cūq; scripta sunt ad nostrā doctrinā scripta sunt vt p patientiam z cōsolationē scripturaruꝫ spem habeamus. i. g p patiētiā quā scriptura asserit fuisse sanctorum patrum nos consolemur in nostris aduersitatibus sustinētes sicut illi sustinuerūt: z habeamus spez q̄q̄ differat spectatio. Cōsolantur aūt viri boni g aligd spūale habēt cū ea q̄ deus nobis promittit: z quomodo viri sancti per multas aduersitates ad illa puenerint audiunt. sic apostolus. 1. ad Thessa. c. 4. cū enarrabit nobis euenturā vita eterna: z qūo p mortē illuc pueniemus subiungit. itaq; consolamini inuicē in verbis istis. ¶ Item libri historici in sacra scriptura (lz indirecte) ad id proficiūt ad qō doctrinales vel legales. z hoc dupliciter. Primo qz nō est aligs liber tam historicus gn interdū aliqua documēta ad agendū vel intelligendum ponat. Scōo etiaꝫ quia si nō ponantur ibi aliq̄ precepta viuendi: quia tamē narrātur ibi ea q̄ sancti viri egerint: z que euitauerint nobis inotescit gd sequi aut fugere debeamus. actio quippe illoꝝ nobis viuendi norma esse debet. sic enim in moralibus est quoniā id iudicari debet bonum: qō viri iusti z prudētes bonum iudicauerint. vt ait aristoteles Ethi. 2. ponēs mediū virtutis sm g sapiēs determinabit: z vocātur sapiētes nō viri speculatiui lz qui in agēdis nimis instructi sunt. sic etiam dicit Ethi. li. 6. g dictis istoꝝ seniorum siue probatiōibus tātū assentire debemus sicut in mathematicis assentimus demonstrationibus. tam liber ergo iudicū q̄z ceteri historici in sacra scriptura valde cōuenientes fuerūt: quia tñ in historicis multa falsa misceri solēt ad laudādū vel vituperādum: noluit scriptura aliquos accipe historiales libros nisi g a pphetis cōscripti sunt. ¶ Cum autē arguebatur g nō deberet poni liber iste in canone ex auctoritate apostoli. Dicēdum g liber iste nō est inutilis in sacra scriptura gn potius nimis prodest: z valet ad oia que noīauit apostolus. dixit enim g ois sacra scriptura vtilis est ad docēdum ꝛc. ¶ Et primo est vtilis ad docēdū: quia docere importat informationem per modum doctrine. est autem doctrina interdū quātū ad ea q̄ intelligibilia pure sunt z nō agibilia. interdum vero ad actōes. vtrūq; accidit esse in libris historicis: quia lz accidētaliter interponūtur aliqua documēta de rebus naturalibus que ad actionem nō pertinēt: sicut in libro Job z in quibusdā alijs. interdum aūt ponūtur documēta moralia: cū introducāt in ipsis historicis dicta sanctoꝝ: z illa sunt nobis p̄cepta viuēdi. ¶ Et ēt vtilis ad arguēdū. i. ad reprehēdēdum z cōfutādum errorē male opinātium z peccatum male operātium: nam viri studiosi circa sanctam scripturam debent esse parati ad reddēdum rationem de his que credūt: z cōfutāduꝫ cōtraria opinantes vt patet prima Pe. c. 3. s. parati semper ad satisfactōez poscenti vos rationem reddere de ea q̄ in vobis est fide z spe. apostolus quoq; 2. ad Cozin. 10. ait. arma militie nostre nō sunt carnalia sz potētia dei ad destructionem munitionū cōsilia destruētes: z omnez altitudinem extollētem se aduersus scientiaꝫ dei. liber aūt iste est vtilis ad hoc quia per eū possumus interdum errātes arguere. sic samuel redarguēs israelitas vsus est eis que in hoc libro scripta sunt vt pz primo Re. 12. c. s. nūc ergo erue nos de manu inimicorum: z seruiemus tibi: z misit dñs hierobaal: z badan: z barach: z iepte: z samuel: z eruit vos de manu inimicoꝝ vestrorū missio tamē illoꝝ est historia libri huius. ¶ Ad correctionem quoq; (vt ait apostol⁹) vz iste liber: qz correctio est mozes puer sos ad rectitudinem perducere: nō arguēdo sed informando. z istud est in hoc libro: qz cum exempla virorū sanctorū que hic describūtur legerimus: possumus ad normam illoꝝ deprauatos mozes nostros tāq; in speculo componere eo q̄ in sacra scriptura licitū est arguere ab exemplis: z est argumētum fortissimū. sic enī arguit Christus Matth. 12. defendēdo discipulos suos, nō legistis que fecit dauid quādo esuriuit: nam introiuit in templuz: z comedit panes ꝓpositiōis: sed ex illo exēplo Christus arguit ad probādum licitū fuisse discipulis suis id qō fecerāt. ergo similiter licz nobis arguere ex alijs exēplis viroꝝ sanctoꝝ ad aligd agēdū z vitādū. ¶ Ad erudiēdū quoq; in iustitiaꝫ vtilis est iste liber. eruditio enī proprie significat doctrinā moralem. s. ordinē in componēdis actibus q̄ aligs formare illos vult cuz nōdum boni aut mali p̄cessissent. z vocat iustitia large dis virtus. eruditur aūt homo p sacrā scripturā ad actus oīm virtutū. z sic inducit apls ad Hebr. 11. vbi arguit de fide inducēs qūo p illam boies multū merētur: z ponit aliq̄ exēpla huius libri. s. deficiet enim me tps dicētem de gedeone barach: z samsone: dauid: z pphetis. bi tñ sunt quoꝝ historie describūtur in hoc libro. Queniēs ergo fuit poni librū būc in canone sacre scripture.

¶ Quereꝫ vlterius an liber iste poni debuerit post librū iosue z ante librū regū. ¶ Ad p̄mū dom q̄ debuit poni liber iste post librū iosue qz ordo historie hoc exigit: nam imediate vel quasi post mortē iosue secuti sunt iudices. vnde in p̄ncipio libri huius dz. post mortem iosue consuluerunt filij israel dñm. z. j. 2. c. dz q̄ post mortem iosue coluerūt aliquāto tēpore israelite dominum: post autem declinātibus eis ad idola dominus tradidit illos in manuus hostiū g oppresserūt eos: z cum clamarēt ad dominū suscitauit eis iudices g liberarent eos. ¶ Ad scōm dicendum q̄ cōuenienter liber iste ponitur ante libros regū: qz ēt ordo historie hoc exigit. nam expleto tempore iudicū reges ceperūt. fuit q̄ppe vltimus iudicum samuel vt patet p̄mo Regū. 12. cū dz. z misit dñs hierobaal: barach: badan: z iepte: z samuel et eruit vos de manu hostiuꝫ. ipse tamē samuel vnxit p̄mū regem israel: z iperauit simul cū eo vt patet p̄mo Reg. c. 10. et. 11. ergo nullus liber interponi debuit: q̄n potius in ipso p̄rio lib. Re. ponit q̄dā pars libri iudicū: qz ibi ponit historia belī g fuit iudex israel. 40. annis. 1. Reg. 4. c. ponit q̄q; historia samuelis g ēt fuit iudex vt. s. ōclaratū ē. ¶ Sz obijcieꝫ de libro ruth g interponit iter librū iudicū z regū. ¶ Rñdēdū q̄ nō interponit tāq; aliqs liber distinctus ab isto z libro regū: lz tāq; q̄dā ps libri hui⁹: vñ z p apocopen ps q̄dā decisa libri huius est eo q̄ in diebuꝫ cuiusdā iudicis facta narrat historia vt pz ruth. c. 1.

¶ Quis librum hunc scripserit. Qō. 4.

Queretur vlterius qs scripsit librū būc. ¶ Respōdeꝫ q̄ a p̄ncipio liber iste nō fuit vnicus: lz sicut hic de pluribus iudicibus agit: ita plures historie z libelli conscripti sunt. glibet. n. de iudicibus gesta sui tpis in cōmētarios redegit vel p aliū redigi fecit: postea āt cū in varios libellos dispersa gesta forēt: aliqs de pphetis i vnum volumē coartauit. Quis āt iste fuerit. Dñt qdā q̄ fuit esdras. Alij samuel. Alij ezechias. Scholastica āt historia dicit vsimili⁹ eē q̄ ezechias hec i vnū volumē redegerit g libros regum z parabolas salomonis i vnū collegit. ¶ Sed hoc nō multū stat: qz ezechias non potuit hec colligere: cū multa descripta sunt in. 4. li. Regū q̄ post mortē eius gesta sunt. ¶ Dom aūt q̄ non ostat de collectore huius libri qs fuerit. cōstat aūt q̄ nō fuit aliqs añ samuelē. qō pz qz aliqua narrātur h̄ q̄ facta sunt viuēte samuele vt pz. j. 18. cū dz q̄ idolum miche manfit semp in tribu dan quādiu māfit tabernaculum domini in sylo. z tñ samuel erat iam iuuenis quādo tabernaculum motū est de sylo. s. mortuo beli sacerdote: z in ipso tabernaculo sylo ministrabat samuel coram beli sacerdote. 1. Re. 3. c. ergo nō fuit liber iste factus ante samuelē. sz opz q̄ scriptus fuerit a samuele vel ab aliquo post. cōiter aūt tenetur q̄ samuel illū scripsisset z hoc rōnabiliter dcīi est. ¶ Quereꝫ vlterius quare pētateuchus moysi non vocat liber iudicum vel iudicis: quia ibi de moyse agitur g iudex erat israelitarū. ipse. n. populū iudicabat diffiniēdo causas pluscq; aliqs de posteriozibus iudicibus. nam sedebat audiēdo causas populi de mane vsq; ad vesperū: z totus populus conueniebat ad audiēdum eū Exo. 18. z Deutero. 1. z quāq; postea ietro cozrigente politiam iudeozum moyses cōstituerit multos iudices: tñ ipse sp iudicabat in negocijs magnis Exo. 18. ¶ Respondēdum q̄ liber moysi non vocātur liber iudicum ꝓpter duo. Prio qz nō vocatur liber iudicis g ab aliquo iudice cōscriptus ē: sz cuius mā est historiā alicuius iudicis enarrare. de moyse aūt q̄q; ostenderemur eū eē iudicē: tñ liber sui nō vocarētur liber iudicis qz nō tractāt aliquā historiā eius sz solū ab eo oscripti sunt. z qz tota otinētia eoꝝ est de legibus a deo datis (ꝓter modicū qō ē ō historia populi dei) vocāt libri legales. ¶ Scōo nō vocātur libri iudicū vel iudicis quia moyses nō erat iudex: qz regebat pplz nō vt iudex a pplo assumptus: sz vt missus a deo. maioz āt ptās erat Moysi q̄q; iudicum. nā moyses erat rector israelitaꝝ ēt si ipsi nollēt: eo q̄ erat institu⁹ a deo: z erat ppetu⁹: iudices āt volūtate populi p̄rāt tanto tpe quāto populus diffiniuisset. ¶ Scōo qz ptās moysi erat amplanimis. sz tam in spūalibus q̄q; in temporalibus. nam in spūalibus ipse solus p̄erat populo docendo eos cerimonias legis: z consulendo

Qō. 3. A An liber iste p⁹ librū iosue poni debuit z añ libz reg. ¶ Rñ. ad 1. q̄situ. Rñ. ad 2. q̄situ.

Obiectō Rñsio.

A Rñ. ad q̄situ.

Quis fuit collector hui⁹ libri

Opi. hi. scola. Imp̄ba. B Doct. rñ. ad q̄situ.

Qō. 5 A Qz pentateuch⁹ moysi nō vocat liber iudicis. Rñ. ad q̄situ. 1. cā.

2. cā.

Moysi ptās ampla erat.

3. rō.

Dictis sapientū sine p batōe assētiri debem⁹.

E Ad rōnē i oppositum.

Qz sacra scriptura sit ad docēdū vtilis.

Qz sacra scriptura ad arguēdū educat.

Qz sacra scriptura ad correctionē sit vtilis ¶ Argū ab exēplis i sacra scriptura ē fortissimū.

Qz sacra scriptura ad erudiendum i iustitiam expediat.

cōsulēdo oīm p illis.fic n.dixit ietro ad Moysen.esto tu i bis q̄ ad deū ptinēt:ostēdasq; cerimonias pplo:z ritū colēdi viāq; p quā igredi debeāt:z op⁹ qđ facere dēant.Exo.18.c.In tpalibus quoq; habebat moyses iurisditionē:z maximā gdē:nam a principio ipse solus exercebat totā iurisditionē:post vo cōsilio ietro quandā ptē eius cōmisit alijs iudicibus.s.in paruis causis retinēdo sibi ciuiles z arduas.fic pz eo.c.gdqd āt maius fuerit referāt ad te:ipsi vo tm̄modo minora iudicātes.z postea fic faciebant.nā ibi concludit̄ q; isti iudices ⁊stituti ⁊silio ietro iudicabāt populum oi tpe:qcqd aūt maius erat referebāt ad moysen:ipsi facilioza tm̄mō iudicantes.iudices āt de q̄bus hic agit̄ nō habebāt aliquā potestatē spūalē:in ciuilibus quoq; solū illaz iurisditionē bēbāt q̄ ⁊sensu populi deferebat̄ in eos:iō Moyses nō debuit vocari iudex. ¶Quer̄ vlteri⁹ an liber Josue dz vocari liber iudicū.Et vz q; sic:quia ipse iudicauit israel post mortē Moysi semp quādiu vixit.¶Rn̄denduz q; Josue nō fuit iudex:iō liber eius non vocat̄ liber iudicū.differt autem iosue a iudicibus multipliciter.⁹ Prio ex institutiōe in principē. nam iudices instituebantur a populo vt iudicarēt:iosue aut̄ a deo sine petitiōe populi ſz ꝓprio motu institutus est vt pz Nume.27.Differt etiā ex magnitudine ptātis:qz iosue accepit ptātē a deo amplissimā sup israel sicut moyses:nā lz non haberet potestatē in spūalibus cū esset mere laicus de tribu.s.effraim:iussit tn̄ deus q; totus israel z ipsi sacerdotes mouerētur ad imperiuz ſjuum vt pz Nume.27.Dedit quoq; deus illi si aliquādo sup aliquo dubitaret socium p quē cōsuleret dominū ad inueniendum responsum in dubio.s.eleazarum summū sacerdotē eodē.c.z cū magna solēnitate institutus est in p̄cipē p impositionē manuū Moysi:z lecto coza toto populo mandato dei eodē.c.vn̄ q̄diu iste viueret non poterat populus auferre ei iurisditionē:qz non acceperat illā ab homine ſz a deo.iudices vo qz solo populi consensu iurisditio in eis ꝓrogabatur tādiu illam tenerent quādiu populus vellet.vn̄ magis isti p modū consilij z prudentie q̄ iurisditionis agebāt.¶Itē differt iosue a iudicibus ex cā institutionis in p̄cipē:qz ipse institutus est vt introduceret israelitas in terrā chanaan z acquireret eā de manu hostiū z diuideret eā postea israelitis sorte vt pz Deutero.31.c.iudices aūt nō assumpti fuerūt ad hoc:lz ad liberandū israelitas de manu tribulātiū. nam aliquādo peccantibus israelitis deus tradebat eos in manus hostiū:z cum clamarent suscitabat eis iudices q; liberarent eos vt pz isra.2.c.¶Sed aliqs dicet q; tāta debuit eē ptās iudicū sicut iosue:qz sicut iosue a deo institutus est p̄ceps ita quoq; iudices a deo mittebātur.nā dicit̄ de quolibet iudice q; suscitauit deus saluatorē talē vel talē.j.3.et.4.c.¶Rn̄dendum est q; maior debuit eē potestas iosue:qz lz vtrozumq; ptās aliqualiter a deo esset:non tn̄ equaliter.nam potestas iosue fuit directe a deo eo q; ipse expresse iussit q; viuente Moyse cōstitueret̄ in p̄cipē:z constitutus est.dixitq; q; Moyses daret ei ptez glorie z subiecit totum israel ptāti eius taz populū q̄ sacerdotes vt pz Nume.27.in iudicibus aūt nō fuit sic:qz deus nō iussit de aliquo iudice q; sumeret̄ in iudicē:lz populus sola volūtate sumebat eū.oz tn̄ q; deus suscitabat illū eo q; deus cōpatiens angustie hebreozum dabat alicui viro prudentiam z animositatem: atq; virtutē vt ille posset eripere populū de manu hostium:inciebatq; ille aliqd agere cōtra hostes q̄si ꝓpria auctozitate:quē israelite videtes ꝓspere agere putabāt p manus illius posse liberari:iō sumebāt eū in iudicē.nō ergo tāta ptātē sortiri debat aliquis hoz quāta ille q; exp̄esse a deo instituebatur.

¶An liber regum vocari debeat iudicum.z in quo reges differebant a iudicibus. Qō.7.

Queretur vlterius an liber regum oz vocari liber iudicum.¶Aliquis dicet q; nō qz illi erāt reges z non iudices.Sed ad hoc dicetur q; forte isti in solo noīe differūt.in re āt nulla diuersitas est.s.in ptāte z iurisditione:iō liber ille poterat liber iudicū appellari.¶Rn̄dēdū q; liber iudicū nō debuit vocari liber regū:nec liber regū liber iudicū:qz isti nimis differūt.Est āt ozia istoz in ptāte z iurisditōe.amplissima.n.potestas erat regū.nā iudices solū agebant̄ vt agentes ex ⁊silio:z populus obediebat eis quasi ex libertate cum videret̄ q; recta p̄ciperent atq; consulerēt.reges aūt vtebantur potestate.vn̄ iudices non vocabātur oēs israel nec aliquos de israel ſz solum ad iudicandū constituti:ita vt haberent iurisditionem sed non dominium.reges aūt domini erant:nam vocabātur domini israelitarū ꝑm consuetudinem aliarū gentiū.¶Itē iudices non suscipiebāt tributa,nec faciebāt alias impositiones sup populū:solū viuentes de rebus suis sicut ꝑsone ꝑuate.rege, āt imponebant tributa z multos modos collectaruz.vnde p̄mus rex.s.saul quāq; bonus esset a p̄ncipio trī omnes israelitas sibi tributarios effecerat.fic; patet.1.Regū.17.vbi cum dauid interrogaret qd daretur viro pugnanti cōtra goliath:respōsum est quasi pro magno bñficio q; faceret rex domū eius liberaz a tributis in israel:z daret ei filiam suā.ceteri quoq; reges postea tributa imposuerunt.nā Dauid habuit collectores tributorū in singulis locis israel qui vocantur ꝓpositi thesaurorum p singula loca vt pz p̄mo Parali.26.c Salomon etiā constituerat aduraz sup tributa regni.j.3.lib.c.4.et.12.ceteri quoq; reges fic tributa accepturi erant vt pz in assumptione roboam filij salomonis. nam petiuit populus q; minueret aliquid de tributis que imposuerat pr̄ suus vt pz ꝑallegato.c.z sic volebant viuere sub tributo z seruire:oū tamē non grauarentur nimis.¶Itē dominiuz regū sup populū pz:quia quando iudices erāt in israel deus dominabat̄ israelitis:z nullus dominū dominus erat.deinde incipiētibus regibus nō fuit deus oīs ſz reges isti vt pz p̄mo Reg.8.c.s.audi vocē populi in oibus que loquūtur.non enim te abiecerunt ſz me ne regnem sup eos.z sic vī q; anteq̄ acciperent̄ reges in israel:deus erat rex z dns:assumpto aūt rege ꝑuatus est deus ptāte regnatiua z dominio quātuz fuit ad intētionē israelitarū.sic etiā pz.1.Re.12.c.s.videtes q; Naas rex filioz amon venisset aduersum vos dixistis mihi nequaq̄:ſz rex imperabit nobis cū dominus deus vester regnaret in vobis.videtur ergo q; maioz valde erat ptās regū z dominiuz sup israel q̄ potestas iudicū:cum tēpore iudicū dicatur deus regnasse sup israel z non tēpore regū.¶Itez pz q; iudices non dominarent̄ inter israelitas sed solū p̄essent iurisditioni.nā cum gedeon liberasset populum de manu fortissimorū hostiū:israelite volētes ei benefacere p hoc volebant eū cōstituere dominū sup se:z dixerunt. dominare nostri tu z filius tuus z filius filij tui:qz liberasti nos de manu madiam.quibus ille ait.nō dominabor vestri:nec dominabitur in vos filius meus:ſz dominabit̄ dns.Ex quo appet q; nec populus intelligebat iudices esse dnos:nec ipsi hoc arbitrabant̄.alioquin non dixisset totus israel.dominare nostri ⁊c. qz iam erat iudex z erat nouiter constituendus in iudicē.Etiam ipse non dixisset nō dominabor in vobis ſz dominabit̄ dominus:quia post hoc fuit iudex.40.annis vt pz eo.c.s.infra.8.ergo quaq; esset iudex non putabat se esse dominū.¶Itē ad rationē ꝓprie domini regrebatur q; non solū aliquis p̄esset alicui genti:ſz etiā q; ius p̄fidendi trāsmittere posset ad posteros.hoc aūt nō poterant iudices:quia non veniebāt p successionem:sed p solam electionē populi.ideo nunq̄ filius alicuius iudicis factus est iudex p̄ter abimelech filium gedeonis qui p seditionē z violentiaz quandā rex constitutus est vt patet infra.9.c.regibus autē ius erat relinquere filiū successorem in p̄ncipatu ficut solitū erat apud omnes gētes.hunc p̄ncipatum transferre volebant israelite in gedeonē cū dixerūt.ei dominare nostri tu z filius tuus:z filius filij tui infra.8.i.oēs de ꝓgenie tua dominentur nostri:ſz ipse non acceptauit hoc.¶Itez bene intellexit populus israel istā diuersitatem potestatis quādo petiuit reges:nā habebat p̄ius iudices:z non contentus hoc genere p̄ncipatus tanq̄ existens sine capite z domino q; haberet specialē curaz de illis sicut de rebus suis petiuit regē dicēs.constitue nobis regez vt iudicet nos sicut vniuerse nationes bñt p̄mo Reg.8.c.¶Itē deus voluit facere magnam differētiā inter potestatē regiam z iudicum.nam vt cōpesceret israelitas a petitiōe stulta regis iussit samuelī vt exponeret populo magna iura regis eodē.c.s.hoc erit iuris qui imperaturus est vobis:filios vestros tollet z ponet in curribus:z faciet sibi equetes:z p̄cursores q̄drigarū suarum:z constituet sibi tribunos:z centuriones:aratores agrozuz suozū:z messores segetū ⁊c.si tn̄ ista fuissent iura iudicū p̄cedentium non fecisset deus illa exp̄imi ad terrorē hebreozuz ne regē peterent.ergo videt̄ q; iudices nulla iura istozum habebant. ¶Itē reges vngebantur oleo sancto ad signandū plenitudinē potestatis vt pz de saule p̄mo rege israel.p̄mo regū.10.c.De vnd ēt p̄io regū.16.et.2.li.c.2.et.5.De salomōe pz.3.Re.c.1.z sic fiebat de alijs regibus:z imponebāt sibi diademata regia vt pz de saule.2.Re.c.1.cum adolescens amalechita attulit ad dauid de bello diadema saulis z armillam.nullus āt iudicū vnct⁹ est:nec diadema habuit p̄ter abimelech filiū gedeonis q; vsurpauit sibi regalem p̄incipatū sup viros sichem infra.9.c.multū ergo differūt reges z iudices:z consequēter non debuit liber iudicum vocari liber regum nec econtrario.

¶Quot fuerunt iudices in israel z de quibus tribubus:z quibus temporibus. Qō.8.

Qō. 6. A An liber iosue debet vocari iudicū liber. Rn̄.ad q̄stū. Josue a iudicib⁹ differt multiplr ª1.mō. 2.mō.

3.mō.

B Obiectō

Rn̄sio.

A Rn̄. aliquozū. Cōfuta.

Doct.rn̄. ad q̄stū. In quo reges differebāt a iudicib⁹. 1.ozia.

2.ozia.

3.dzia. B

2.rō

3.rō. Quid regrit ad esse oīm.

L

4.rō.

5.rō.

A Rñ.ad q̃st. Judices 16. fuerũt in israel.

Queretur vlterius quot, fuerũt iudices i israel. ℂ Respondendũ q̃ accipiendo ꝓprie iudices vt distinguũtur a regibus z a Moyse z Josue qui maiorẽ habuerunt potestatẽ fuerunt iudices. 16. de quor. 14. bꝫ. in hoc libro hystoria. De aliis aũt duobus habeꝫ in. 1. Re. ℂ Primus autez omniũ iudicũ fuit Othoniel frater caleph de tribu iuda: q̃ factus est iudex vt liberaret israel de manu cusamrasatahin regis mesopotamie vt pz infra. 3. ℂ Secũdus iudex fuit Aioth de tribu beniamin: z vocatur filius gemini. iste liberauit israel de manu regis moab. j. c. 3. ℂ Fuit tertius iudex Sangar filius anath q̃ contra philistinos pugnauit: z occidit sexcentos viros vomere infra. c. 4. ℂ Fuit quartus iudex Barach filius abinoen de tribu neptalim de vrbe cedes: qui pugnauit contra sysaram ꝓncipẽ militie iabin regis asor infra. 4. c. ℂ Quintꝰ iudex fuit debora ꝓphetissa vxor iapidoth ad quã totus israel cõueniebat ad audiendũ iudiciũ: z sedebat sub quadã palma in monte effraim inter rhama z bethel infra. 4. c. ꝫ isti duo iudices ꝓ eodẽ computantur. ℂ Sextus iudex fuit Gedeon de tribu manasse q̃ magnifico bello liberauit israel de manu madianitarum in fra. 6. et 7. et. 8. ℂ Septimus iudex fuit Abimelech filius gedeonis de tribu manasse: qui p seditiones non solũ iudex ꝫ etiaz rex factus est: ꝫ qz iniquus erat celeri morte correptus ẽ nec inter ceteros reges nomen meruit vt pz infra. 9. c. ℂ Octauꝰ iudex fuit Thola de tribu isachar cuius facta nulla leguntur de hoc i fra. 10. c. ℂ Nonus iudex fuit Jair galaadites de tribu manasse. hic fuit potẽs nimis bñs. 30. filios ꝓncipes. 30. ciuitatũ. de bꝰ infra. 10. ℂ Decimus iudex fuit Jepte galaadites de tribu manasse q̃ pugnas egit otra amonitas de quo i fra. 11. ℂ Undecimus iudex fuit Abesan de tribu iuda de vrbe bethelẽ cuius gesta nulla leguntꝫ. de bꝰ i fra. 12. c. ℂ Duodecimus iudex fuit Ahialon de tribu zabulon: cuius nulla gesta legũ. j. 12. ℂ Tredecimus iudex fuit Abdon de tribu effraim. z huius quoq; nihil magnificũ legiꝫ i fra. c. 12. ℂ Quartusdecimus fuit Samson de tribu dan q̃ pugnauit otra philistinos i fra. c. 13. vsq; ad. 17. De his aũt solis iudicibus res geste narrantꝫ in hoc libro alij duo tamẽ fuerunt. ℂ Quintusdecimus nãq; fuit Heli de tribu leui de sacerdotibꝰ familie ithamar. de gestis aũt tpe huiꝰ bꝫ. 1. Re. a. c. 1. vsq; ad. 5: ℂ Sextusdecimus iudex fuit Samuel de tribu leui de familia caathitarũ q̃ suscepit principatũ post heli. gesta quoq; huius habentur. 1. Re. a. 1. c. vsq; ad. 9. Iste fuit vltimus iudicũ cui viuenti duo filij eius subministrabant gerẽtes vicẽ eius: posuitq; eos iudices in bersabee vt pz. 1. Re. 8. huius tpe vnctꝰ fuit i regẽ saul ꝑmus rex israel: z sic cessauerũt tempora iudicum.

ℂ Quanto tpe durauit iudicum principatus. Qõ. 9.

A Rñ.ad q̃st.

Queretur vlterius quãto tpe durauit ꝓncipatus iudicum. ℂ Rñdendũ q̃ in enarratione tẽpor iudicum magna varietas subapparet: eo q̃ numeri replicantꝫ in multis. z non apparet an glibet numerus supaddendus sit in aliũ: vel iam in aliud numeratus sit: diceremus quoq; maiorem annor numerũ esse nisi nos vrgeret id qõ habeꝫ. 3. Reg. c. 6. ſ. q̃ anno quadringentesimooctoagesimo ab exitu de egypto anno. 4. regni salomonis fundatũ est tẽplũ. ideo tpa deserti iosue z iudicũ z regum ꝓcedentium vsq; ad salomonis q̃rtũ annũ debemus reducere ad annos. 480. de q̃bus correspõdent iudicibus anni q̃st. 380. computando tempora eorũ a morte iosue a ꝑmo iudice otboniel vsq; ad ꝓncipiũ regni saulis in quo finitus est annus. 20. ꝓncipatus samuelis q̃ fuit vltimus in iudicibꝰ. Sciẽdum tñ q̃ iudices non ꝑerant continue israelitis ita q̃ mortuo vno illico succederet alius: sed cũ moreꝛeꝫ vnus si israelite erãt in bona dispositione extra potestatẽ hostiũ non curabãt eligere iudicẽ ſ ꝫ manebant quousq; exigẽtibus peccatis suis ꝑmebantꝫ ab hostibus: z tũc accipiebant iudicẽ q̃ liberaret eos. totum tamen tps illud medium qõ manebat sine iudicibus computatur sub iudicibus sequentibus: vt si moriẽte aliquo iudice terra mã sit sine iudice. 20. annis deinde iudex assumptus iudicauit. 20. annis: dicet scriptura de isto q̃ iudicauit. 40. annis z sic nulla tẽpora intermittuntꝫ. qõ satis constat qz enarrando annos iudicũ z deserti z regũ q̃ fuerunt vsq; ad salomonem inueniuntur tot anni z plures q̃s ponuntꝫ. 3. Re. 6. c. fuisse ab exitu ỏ egypto vsq; ad tps illud. ℂ Aliqui aũt fallunt nimis in computando: qz cõputant oẽs annos quos reperiunt in libro isto tanq̃ distinctos vt cum dicitur infra. 3. q̃ rex mesopotamie afflixit israelitas. 8. annis: z postea suscitauit deus saluatorez otboniel: z quieuit terra. 40. annis. volunt enim cõputare. 40. annos sub otboniele ſ ꝫ 8. quibus oppressus est israel ab rege mesopotamie nõ computant in. 40. annis otbonielis. Sic etiam dicitur q̃ mortuo otboniele oppressi sunt israelite. 18. annis a rege moab: z postea suscitatus est saluator nomine aioth: z quieuit terra. 80. annis: vnde non computant. 18. priores annos sub. 80. et hoc modo sunt 20. anni fine iudice quibus rex iabin oppressit israel infra. 4. sic etiam ponuntur. 40. fine iudice inter abdon z samson infra. 13. si tñ nos distinxerimus annos istos ab annis q̃bus dicuntur iudicasse iudices: non solus reperientur inter exitum de egypto z edificationem templi salomonis anni. 480. vt habetur. 3. Re. 6. c. ſz erunt circiter. 600. non ergo sunt computandi alij anni nisi illi quibus dicũtur iudicasse iudices. De q̃bus ꝑmus ſcz otboniel iudicauit annis. 40. computando tempus ꝑcedens quo israelite fuerũt sine iudice a morte iosue vsq; ad mortẽ otboniel: ꝫ etiaz aliqui velint comprehendere annos quibus ꝑfuit iosue sub illis 40. annis. ℂ Secũdus iudex ꝑfuit annis. 80. computãdo in eis annos. 18. q̃bus oppressi fuerũt israelite a rege moab infra. 3. c. ℂ Judex tertius. ſ. Sangar z quartus. ſ. Delbora z quintus ſcz Barach prefuerunt annis. 40. de quibus infra. 5. computando 20. annos inter sangar z barach q̃bus oppressit rex iabin israelitas infra. 4. ℂ Sextus iudex ſcz gedeon prefuit. 40. annis infra 8. computãdo in eis totũ tẽpus quo israelite oppressi sunt a madianitis non habentes iudicem infra. 6. c. ℂ Septimus iudex ſ. Abimelech tribus annis ꝑfuit: z inter eũ z gedeonẽ nõ interdit aliqd̃ tps: nã mortuo pze suo illico petijt a viris sichem q̃ facerent eũ principẽ: z fecerunt vt pz infra. 9. c. ℂ Octauus. ſ. Thola ꝑfuit annis. 23. z inter euz z Abimelech nõ vꝫ intercidisse aliquod tempus. de hoc infra. 10. ℂ Nonus. ſ. Jair prefuit annis 22. z tempus suum videtur continuatũ cũ tpe thola infra. 10. c. ℂ Decimus iudex. ſ. Jepte ꝑfuit annis ſex infra. 12. z manent inter eũ z iair anni. 18. q̃bus oppressus est israel ab hostibus q̃ non possunt reduci ad annos iepte: ad quos aũt reduci debeant infra. 10. c. declarabitur. ℂ Undecimus iudex fuit Abesan iudicans annis. 7. infra. 12. ℂ Duodecimus iudex Ahialon impans annis. 10. eodẽ. c. ℂ Terdecimus iudex Abdon imperãs annis 8. eodẽ. c. inter istos tres iudices nõ videꝫ intercidisse tps aliqd̃ mediũ sine iudice. ℂ Quartusdecimꝰ ſcz Samson iudicauit annis. 20. j. 16. iter samson tñ z abdon manent anni. 40. q̃ videnꝫ sine iudice: z nõ ꝑñt reduci ad tpa samsonis, qũo aũt reducãꝫ infra 12. declarabitur. ℂ Quintusdecimus fuit heli: iudicans annis 40. vt pz primo Re. 4. c. In his. 40. intelliguntꝫ cõprehensa omnia tẽpora que fluxerunt sine iudice inter samson z heli: z hoc tẽpore affirmaꝫ a plurimis accedisse hystoria ruth. ℂ Sextusdecimꝰ ſ. Samuel ꝑrauit annis. 20. sub quibus computatur tempus qd̃ inter imperium suum z mortem heli accidit: z sic perueniet summa annorum consormis quasi ad. 380. reliqui autem anni qui desunt de. 480. sunt qui fluxerunt ab exitu de egypto vsq; ad tempora iudicum: et a principio regni saulis vsq; ad salomonem.

ℂ Quare iudices inter israelitas sint constituti: z cur non potius aliud genus maioris principatus. Qõ. 10.

A Rñ.ad q̃ situm.

Queretur vlterius quare iudices inter israelitas cõstituti sunt. ℂ Rñdendũ q̃ deus volebat habere populũ israel nimis familiare sibi: ita q̃ ipse solus videreꝫ dñs z rector illius: z ob hoc a principio moysen instituit vt ꝓncipem illius vt erudiret israelitas in lege dei: z medius eẽt inter deũ z populum sicut ipse dicit Deutero. 5. mortuo autez moyse quãcunq; populus in lege formatus esset tñ indigebat introduci in terrã quã possessurus erat: iõ dñs instituit principẽ q̃ pugnaret contra hostes: z acgreret terrã de manu illoꝝ diuideretq; illaz inter israelitas: z ob hoc non poterat fieri sine ꝓncipe ad quod magnã potestatẽ tribuit iosue. hoc aũt mortuo israelite possidebant terrã suã secure: iõ nullo ꝓncipe indigebãt. Nec vꝫ si dicas q̃ indigebãt ꝓncipe ad defendendũ eos ab hostibus z tuendũ terrã: nã si israelite vellẽt manere in cultu dei nullus hostis auderet insurgere otra eos: eo q̃ deus incutiebat timorẽ mẽtibus hostiũ z nõ audebãt insurgere: sicut de fuit de chananeis q̃ volebant pseq iacob: z deus incussit timorẽ sup eos z nõ ausi sunt pseq recedẽtes vt pz Hen. 35. imo faceret deus q̃ nullus de hostibus desideraret insurgere contra iudeos: sic eni faciebat deus quolibet anno in terra chanaã qñ oẽs ascendebãt viri ad locũ sanctuarij z nullus oino manebat in vrbibus ad custodiendum eas: z hoc sciebant hostes: tñ non audebãt nec volebãt venire ad occupandũ loca eoꝝ. sic pz Exo. 34. c. cũ enim tulero gentes a facie tua: z dilatauero terminos tuos: nullus insidiabiꝫ terre tue ascendente te z apparente ter in anno in conspectu domini. hoc namq; ex temporibus iudicum apparet: qz ꝫ israelite non habebant iudices hostes non inquietabant eos quousq; peccabãt: z

tunc

Nũerꝰ annorũ iudicum israel est. 380. Notãdũ ỏ iudicibus.

B Error quorũdã i computãdo ãnos iudicũ.

Rñ. ad tacitã obiectionẽ.

B

tunc mittebat deus sup illos aliquos affligētes vt pz infra. 2. c. si ergo voluissent obseruare legē nūq̄ idiguissent aliquo dño z ptectore: sz solus deus esset rex z dñs illoz: z tanto spālius deo subiecti eēnt: quātomagis a ptāte tpalis subiectōis liberi forēt. sic. n. pz. 1. Re. 8. cū dñs dixit q̄ isr'lite abiecerūt eū ne regnaret sup illos: qñ petiuerunt regē. ex quo appet q̄ pus ipse regnabat cū non bꝛent tpalem regem. illo aūt babito deus nō poterat eē spāl'r rex z dñs illoz. sic pz ēt. 1. Re. 12. cū dixit samuel. videtes q̄ Naas rex filioz Amon venisset aduersuz vos dixistis. neq̄q̄ sz rex iperabit nobis cū dñs deus vr regnaret i vobis. hoc autē mō volebat deus q̄ māsissent semp isralite. s. nullū bñtes dñm sz ipm solū: qz tñ peccauerūt quertēdo se ad idola deus tradidit eos i manuz gētiū: z tunc indigebāt aliquo liberatore suscitabat aūt tūc deus aliquos liberatores inter eos: z isti vocabant iudices q̄ z dominabantur sup populū. z erat tūc populus bñs deū spāliter i dñm intātū q̄ vsq̄ ad tps regū dz dñs regnare sup israel vt pz. 1. Re. 12. c. si aūt dñs dedisset iudeis hoc tpe alterū genus pncipatus non fuissent sibi ita directe z imediate subiecti: iō non dedit alios pncipes nec ēt istos dedisset nisi populus declinans ad vitia indiguisset illis.

¶ Qūo isralite hoc tpe aliqñ bēbant iudices z aliqñ non: z qūo delbora cum esset femina fuit iudex inter ceteros. Qō. 11.

A **Queretur** vlterius qūo isralite hoc tpe aliqñ bēbant iudices z aliqñ nō: qz hoc mō videbaꝯ iconueniēter ordinata politia eoz cū nemo eēt q̄ posset i causis quotidie emergētibus ius reddere: i q̄libet tñ politia id qō marie ē necessariū ē iudex siue distributiuus iustitie. vñ ar'ist. politicoz̄ 3. i pn. dicit in politijs necessariū eē iudicē sicut panē. ¶ Rñdendū q̄ isralite poterāt eē dueniēter sine iudicibus istis de q̄bus i bꝛ libro agiť: qz isti lz vocenť iudices nō erat pncipale offiū suū iudicare diffiniēdo i causis isralitarū: sz liberare eos de manu hostiū z pugnare p eis. nā ad diffiniēdū litigia alios iudices habebāt: qz bēbāt domū cōsilij q̄ erat sedes magna indicū ad quā deuoluebātur ad extremū cause p appellatōez. z i hac iudicabať de rebus arduis: z erat maximus iudex i ea summus sacerdos de quo Deuter. 17. c. erāt quoq̄ p singula loca iudices cōstituti bñtes secū leuitas tāq̄ assessores eo q̄ illi erāt piti i lege z p hoz diffiniebāť oēs cāe: z nō erāt necessarij iudices de q̄bus agiť i hoc libro ad bꝛ. z dato q̄ cessarēt iudices de q̄bus bꝛ bꝛ nō cessabat ordo iudicū istitutoz a moyse de q̄bus declaratū est Num. 11. c. ideo nihil nocebat ad diffinitōez causaz esse. iudices de q̄bus bꝛ dz erat iudicare i causis: qz nomē suū nō ianiter positū ē.

Obiectō

¶ Jtē pz qz delbora mulier fuit iudex isrāel: z oputať iter istos j. 4. z tñ ipsa semp iudicabat i causis: ueniebatq̄ ad eā totꝰ isrl' vt pz. j. 4. c.

Dñs z iudex differunt.

¶ Rñdēdū q̄ isti vocati sunt iudices non a iudicando: sed qz accipiť iudex tāq̄ nomē cuiusdā pncipatus. est. n. dñia iter dñm z iudicē: qz dñs dicit illū q̄ simplr bz ptātem: z q̄ vult hoc p̄t ēt si iure cautū non fit. iudex aūt est q̄ nō bz aliquam

B libertatē ad mādādū: sz hoc solū p̄t qō iura iperant. z tradita est illi auctoritas diffiniendi fm ius: iō ille qui subest iudici non est subiectus viro sz iuri: q̄ vero dño subiectus est est subditus viro. z qz sic erat de pncipatu istoz relpectu regū vel alioz dñoz̄ q̄ ipsi nō poterāt aliq̄d agere ex voluntate sua tāq̄ dñi: sz q̄cq̄d rō z ius dictaret vocati sunt iudices: qz simile pncipatū iudicibus habebāt. hoc aūt pz qz si istoz offiū fuisset iudicare: nō fuissent sumpti in iudices nisi viri prudētes z maturi etate: sumebāť tñ viri docti iterdū z iuuenilibꝰ passiōibꝰ obseruiētes q̄ nihil noceret de statu causarū: sicut samson q̄ iuuenis erat z lasciue deditus. z sic fuit iepte q̄ erat pnceps latronū infra. 11. et. 14. ergo

Rñ. ad obiectio. nō erat offiū istoz causas diffinire. ¶ Lū āt obijciť de delbora. Rñdetur q̄ illa non ꝓprie computať inter iudices (quāq̄ aliq̄ eā cōputent) sed barach q̄ fuit tpe eius.

Alia rñ. ¶ Aliter dici pōt q̄ dato q̄ delbora eēt iudex nō bēbat offiū iudicādi tāq̄ illud ptineret ad iudices de q̄bus agiť in hoc libro: qz tñ erat ꝓphetissa cō ueniebāt ad eā oēs viri isrāel ad ingrendū sup dubijs cū putarēt p eā rñsuz a deo suscipe. ita. n. erat de oibus alijs ꝓphetis: qz oēs isralite cōcurrebāt ad eos sup multis iterrogātes: lz illi nō eēnt iudices. sic. n. de olda ꝓphetissa vroze sellū erat. nā ad eam mittebāt reges z alij viri ad q̄rēdū ō dubijs vt pz. 4. Re. 22. c.

¶ Quanta erat ptās istorum iudicum. Et an eius potestas esset a deo vel ab homine. Qō. 12.

A Rñ. ad q̄ situ. 1. rō. **Queretur** vlterius quāta erat ptās istoz viroz q̄ vocanť iudices. ¶ Rñdēdū q̄ ptās istoz iudicū pua erat. ꝓio qz ptās ista erat voluntarie collata a toto populo: z quātū volebat ptātis tātū trāsferebat populus: z nō erāt ficut reges quoz ptās male limitata ipsi pūt oia q̄ extra ius non sunt. assumebanť āt isti iudices ad pugnādū extra hostes populi: z quāq̄ isti vincerēt bella z postea opus eoz nō eēt necessariuz isralitis manebāt tñ in ꝓncipatu isto quādiu viuebant. sic fuit de iepte galaadite: ad quē iuerūt isralite orātes vt pugnaret p eis contra amon z factus est ꝓnceps illoz infra. 11. c. ¶ Aliquis obijciet q̄ ptās iudicū non erat ab hoc collata: sz a deo. nam dz j. 3. suscitauit eis saluatorē noe othoniel. Et iterū ibidē. suscitauit eis saluatorē noe aioth. ¶ Rūdēdū q̄ iudices p electionem isralitarū erāt: z ab eis habebāt ptātē limitatā. quātū ad assum ptionē tñ suā varie factū est: qz nō fuit idē modus in oibus. q̄dā n. facti sunt iudices qz ex pte dei iubebatur eis q̄ pugnarēt pro populo. sic fuit de barach. nā delboza ꝓphetissa ex pte dei dixit illi q̄ pugnaret aduersus sysaram infra. 4. c. z tñ facta pugna nō dum erat iudex z ꝓnceps isralitaruz: sz qz ipsi videbāt q̄ deus volebat p manū illius liberare eos acceperunt eū in iudicē. Sic ēt factū est de gedeone. nā angelus dñi appuit ei: z iussit q̄ iret ad liberādū israel de manu madian infra. 6. cū āt egisset magnificū bellū isralite eū acceperūt in iudicē: nec solū in iudicē eū volebāt accipe: sed ēt in dñm vt pz infra. 8. Alij aūt sumebātur in iudices deo nō iubente sed incitāte. s. qz qñ isralite erant in bis calamitatibus z indigebāt liberatore: deus dabat spūm suū aliq̄bus viris vt eēnt aiosi: z prudētes z ad bella aptissimi: q̄s isralite vidētes accipiebāt iudices. z tunc dicebať deus suscitare illis saluatores. sic intelligitur de othoniele z aioth infra. 3. Alij B aūt iudices sumebantur sola populi voluntate. s. qz cū essent in angustijs inquirebāt q̄s esset inter eos aptus vt esset belli dux: z interdū eligebant aliquos q̄ non erant viri virtuosi solū qz erāt exercitati ad bellū. sic fuit de iepte galaadite q̄ erat ꝓnceps latronū: isralite tñ qz viderūt eū dispositū ad bellū orauerūt vt esset ꝓnceps eoz z iudex infra. 11. Aliqñ aūt iudices sumebantur ex solo fauore z q̄si p violentiā. z sic fuit de abimelech filio gedeonis infra. 9. ¶ Lū aūt arguitur suscitauit deus saluatorē. Dōm q̄ non intelligiť q̄ deus iuberet de aliquo q̄ eēt iudex instituēs eū dansq̄ illi certū modum potestatis: sz q̄ incitabat deus isralitas p modos supradictos vel aliquos eoz ad accipiendum aliquos in iudices: z tñ postea a volūtate populi pēdebat accipere vel non accipe illos: z quātum potestatis vellent cōcedere illis. ¶ Secundo dōm q̄ ptās iudicū non derinabatur p successionē ad posteros: sz manebat in potestate populi eligere mortuo vno iudice aliū vel nullum accipe. ad magnitudinē aūt potestatis ptinet posse deriuare illam in posteros: sicut ille ꝓprie res nostre sunt in quibus alios heredes instituere valemus. in ceteris autem potius sumus administratores vel ꝓcuratores q̄s domini. Dria huius ptātis ab illa q̄ p successionem trāsmittiť pz: qz cum gedeon esset iudex israel volētes isralite exaltare eū ad maiorē honorē p magnifico bello qō egerat dixerūt. dñare nr̄i tu z filius tuus z filius filij tui. i. oēs de posteritate sua: ipse aūt cōtentus ꝓncipatu iudicis ait. non dominabor ego vr̄i: nec dominabitur in vos filius meus. z tñ voluit ꝓncipatū iudicatiuum: qz illum semp tenuit quādiu vixit. iō non trāsmittebať ꝓncipatus iudicatiuus ad posteros. ¶ Tertio dōm q̄ iudices non poterant iponere populo tributa nec alias ipositiones facere: qz nō erāt dñi sed viuebāt de ꝓprijs sicut ꝓuate psone: ꝓter iura illa que habebant in bello: qz semp inter omnes gētes fuit q̄ in bello ꝓueniret certa ps spālis prede ꝓncipi. sic pz in decretis di. 1. c. ius militare. Hoc āt apparet: qz quando isralite petierūt regē deus dixit samueli vt denunciaret eis ius regis q̄ imperaturus erat: vt audita duricia eius desisterent a petitione vt pz. 1. Regū. 8. z inter cetera posita sunt tributa. si tñ iudices aū reges cōsueti forēt ponere tributa z alias collectas populo: non exprimeret tūc samuel ad terrēdū: qz consueta non terrēt. ergo tpe iudicū non erat consuetudo soluendi aliqua tributa illis. Item pz quia samuel iudex erat: qz fuit vltimus de iudicibus: ipse tamen nihil accepit in israel vt pz. 1. Reg. 12. si tamē iudices haberēt de iure vel consuetudine imponere tributa z collectas: accepisset aliq̄d de bis aliquando samuel qz iuste accipi poterāt. ergo nō poterāt iudices imponere tributa. ¶ Quarto dicenduz q̄ iudices non erant domini nec habebant potestatē sup aliquē de isralitis: sed solum erat dux quantū ad illa que ptinebant ad officium suum. de quo infra dicēť. Et erat differentia in hoc inter reges z iudices: qz reges erant domini populi israel: z habebant de iure potestatem ad faciendū quicquid vellent qō contra ius non essēt. ideo ipsi vocabant isralitas seruos suos: vt saul vocauit dauid seruum suum primo Re. 22. z dauid vocauit seruos suos isralitas. 2. lib. Regū. c. 20. scriptura quoq̄ vocat ipsos isralitas seruos regū: nunq̄ tamen vocatus est aliqs isralita seruus

Obiectio. Rñsio. Judices isrāelitarū ptātē limitatā a pplo habebant. Vario modo iudices apō hebreos ostituebantur. Rñ. Argūm. 2. rō. Que res sint ꝓprie nre. C 3. rō. Judices isrl' ñ poterāt ponere tributa po pulo. 4. rō.

iudicum:nec ipſi vocabant̃ dñi.Qō pz quando iſraelite dixerūt gedeoni.dominare noſtri tu ⁊ filius tuus ⁊ filius filij tui.reſpondit.non dominabor ego veſtri:nec filius meus dominabitur in vos:ſed dominabitur in vobis dñs deus.inquantuz dixit.non dominabitur in vos filius meus excluſit tranſmiſſionem poteſtatis ad poſteros.inquātū dixit non dominabor ego veſtri.excluſit magnitudinem poteſtatis ſue dum viueret:qz noluit tenere illū gradum pncipatus ſm quē pncipes vocantur domini.ſi tamē alij iudices fuiſſent domini ipſe non recuſaſſet dominari:noluit tamen nouū ⁊ q̃ſi tyrannicū introducere pncipatū.

5.rō. ¶Quinto dicendum q̄ officium iudicū ad qō aſſumebant̃ erat pugnare ꝓ populo contra hoſtes.qō patet ex inſtitutione iudicum.nam infra.2.dr̄ q̄ quandocunq̄ erāt iſraelite in manu hoſtium ſuſcitabat deus iudices qui liberarent eos. ¶Item pz ex ſingularibus inſtitutionibus iudicū.nā de othoniele qui fuit p̄mus iudex dr̄ q̄ cum oppzimerēt̃ iſraelite a rege meſopotamie ſuſcitauit eis deus ſaluatorē nomine othoniel infra.3.ſimile pz de aioth.eo.c.ſimile quoq̄ de barach infra.4.idē de gedeone infra.6.⁊ de iepte infra.11.⁊ ſic de ceteris.quātū ad hoc bēbāt iſti iudices plenā poteſtatē.nam quecūq̄ ad bellū ſpectarent ad diſpoſitionem eorum pertinebant:⁊ in hoc omnes iſraelitarum obediebant ei:ſicut in oībus bellis duces habent hanc plenariā poteſtatem ad diſciplinam militarē.finitis autem bellis manebant iſti viri q̃ſi priuate pſone.ſ.q̄ non habebāt dominiū aliqō ſed ſemp erant nimis honorati a populo:⁊ aliqñ cōmittebatur eis regimen ciuitatum vt ipſi diſponerēt q̃ſi pncipes.ſic fuit de iair qui habuit.30.filios p̄ncipes ſup.30.ciuitates infra.10.c.iudicare aūt in cauſis non erat offiū iſtor directe:ſz aliqñ cōmittebatur eis.potiſſime quādo erāt viri ꝓphete aut prudētes.ſic fuit de ſamuele q̄ fuit vltimus iudex iſrael:⁊ ipſe diſcurrebat p totū iſrael quolibet anno:⁊ iudicabat populū in locis tribus vt pz.1.Re.7.c.filij quoq̄ ſui fuerūt iudicātes:qz erāt viri eruditi lz poſtea ad auariciā declinauerūt vt pz.1.Re.8.

¶Ad quod genus politici pncipatus ptinuit ſtatus iudicuz.⁊ de ſer pncipatibus politicis. Qō.13.

A Rñ.ad q̃ſi. Ser ſē gña p olitiaruz. **Queretur** vlterius ad qō genus p̄ncipatus ptinuit ſtatus iudicū. ¶Rñdēdū q̄ ſm ariſt.8.Ethi. ſunt ſer genera p̄ncipatus ⁊ politiarū.ſ.monarchica:ſiue regaliſ ariſtocratica:thimocratica:tyrānica: oligarchica:democratica. quarū prime tres ſunt bone.tres ſecunde corrupte ſunt vt dicit ibidē phs.Nō pōt aſſignari hic aliqua de tribus ſpēbus corruptis p̄ncipatus. Nam non eſt hic p̄ncipatus tyrānicus:qz ille eſt q̄ ꝓ violentiam introducitur:vel cū p̄nceps nō p̄ncipatur ad vtilitatem ſubditor ſed ad ſuam diripiens bona illar vel ouro dominio premens.ſed nullum iſtorū erat in iudicibus:qz illi quam habebant poteſtatē:⁊ ipſa totaliter erat ad vtilitatē populi ⁊ nō ad ſuam. Oligarchia gd fit. ¶Non pōt etiam dici q̄ p̄ncipatus iſte ſit oligarchicus:qz oligarchia eſt vbi p̄ncipantur q̄ diuites ⁊ potētes in populo ſunt reſpiciendo ſolū diuitias ⁊ potentatum.iudices tamē non erant hmōi:ſed magis eligebant̃ illi q̄ eſſent apti ad liberādum populum de manu hoſtium ſiue eſſent diuites ſiue pauper: vnde interdū aſſumebāt̃ viri pauper ⁊ pue dignitatis vt iepte fuit q̄ erat p̄nceps latronum infra.11.c. Non poteſt etiam vocari iſte p̄ncipatus democraticus:quia democratia eſt p̄ncipatus popularis.ſ.quando q̄libet de populo habebat poteſtatem dominandi:etiā ſi ſit rudis ⁊ inexpertus. ⁊ p̄uenit iſte p̄ncipatus ꝓ ſortes vel ꝓ tempora determinata vt pz.2.et.3.Politicor. ſed in iudicibus non erat ſic:qz ipſi eligebantur ⁊ non p̄ncipabantur niſi illi q̄ erant apti ad eruendum populum de manu hoſtium. ¶De tribus aūt rectis p̄ncipatibus non p̄t poni hic tertius.ſ.thimocratia:qz iſte p̄ncipatus eſt vbi eſt eq̄litas p̄tior:ſed eſt p̄ncipatus popularis vt pz.3.Poli.ptinet ſimul id multos: ſz in p̄ncipatu iudicatiuo ſemp vnicus erat iudex:manent ergo duo p̄ncipatus.ſ.monarchicus ſiue regalis:⁊ ariſtocratic⁹:⁊ nō ptinet totaliter p̄ncipatus iudicum ad aliquē iſtor.Non qdem ad p̄ncipatum regalem vel monarchicum: quia in monarchia tota poteſtas in vnū trāſlata eſt ⁊ licz ei agere qō vult:iō eſt iſte p̄ncipatus periculoſus vt pz politicor.3.iudicibus tñ nō erat cōmiſſa tota ptās.nā oſtēſum fuit magnā eſſe dr̄iaz inter regalē ⁊ iudicū ptātē.Non eſt quoq̄ totaliter ariſtocratia:qz in p̄ncipatu ariſtocratico ſunt plures p̄ncipantes ſm dr̄iaz virtutis:⁊ magis virtuoſo maior cōmittit̃ ſumma regēda.ſic.n.dicit ariſto. Ethi.8.q̄ inter virū ⁊ vxorē erit ariſtocratia:cū q̄libet illor in aliquo p̄ncipet̃.ſi tñ vir in ſe trāſferat totū p̄ncipatū domeſticū erit p̄ncipatus tyrānicus. ¶Dom tñ q̄ magis ſimilat̃ p̄ncipatus iudicū p̄ncipatui ariſtocratico q̄ monarchico:qz ſolū bz ſi- Deter.qōis militudinē ad monarchicā vel regalē inquātum vnus erat p̄nceps:eſſentialius tñ eſt in monarchia:qz tota ptās ſic trāſlata ſit vel ſi alij ſunt p̄ncipātes q̄ ſint ſubordinati ei:⁊ reſpectu illius ſint ſubiecti.iudices tñ nō bēbāt totā ptātē populi:ad ariſtocratiam āt bāt iudices maiorē ſimilitudinē eo q̄ ariſtocratia ē p̄ncipatus electiuus.iudices āt eligebāt̃.ariſtocratia quoq̄ pquirit virtutē:⁊ magis virtuoſo tribuit maiorē p̄ncipatū.ſic faciebāt iſraelite ad iudices:quia eligebāt illos quos aptiores ad p̄ncipatū belli putabāt.Poſſet ēt dici q̄ iſte p̄ncipatus erat totaliter ariſtocraticus qz multi erāt hic p̄ncipātes.nam lz non eſſent multi iudices ſimul inter iſraelitas erāt p̄ncipes circa alios modos regiminū qui nō ptinebāt ad iudices.ſicut circa diffinitionem litigior ponebat̃ ſummus ſacerdoſ ⁊ domus conſilij:⁊ alij iudices per omnia loca.Dicendum igitur q̄ iudices ptinebant ad pncipatum ariſtocraticum.

¶Capitulum.j.

Post mortē Joſue cōſuluerūt filij iſrael dominuz dicētes. Quis aſcēdet añ nos cōtra chananeū ⁊ erit dux belli? Dixitq̄ dominus. Judas aſcēdet: ecce tradidi terraz in manu eius. Et ait Judas ſymeoni frī ſuo. Aſcende mecū in ſortem meam:⁊ pugna contra chananeum:vt ⁊ ego pergā tecum in ſortem tuaz. Et abiit cum eo ſymeon. Aſcēditq̄ Judas et tradidit dominus chananeum ac pherezeū in manus eorum:⁊ percuſſerunt in bezech decem milia virorum. Inueneruntq̄ adonibezech in bezech:⁊ pugnauerunt contra eū ac percuſſerunt chananeū ⁊ pherezeū. Fugit autez adonibezech. Quē perſecuti cōprehenderunt ceſis ſummitatibus manuum ei⁹ ac pedū. Dixitq̄ adonibezech. Septuaginta reges amputatis manuū ac pedū ſummitatibus colligebant ſub menſa mea ciborum reliquias. Sicut feci:ita reddidit mihi deus. Adduxeruntq̄ euz in hieruſalem⁊ ibi mortuus eſt. Oppugnātes ergo filij iuda hieruſalem:ceperunt eam:⁊ percuſſerunt in ore gladij tradentes cunctā incendio ciuitatē. Et poſtea deſcendentes pugnauerunt cōtra chananeum q̄ habitabat in montanis ⁊ ad meridiem in campeſtribus.

Poſt mortem. Hic incipit liber iudicū in quo euētuuz temporaliū ſub ipſis iudicibus hiſtoria texitur. ¶Et diuidit in duo. Primo ponit̃ quedā māe libri huius breuis p̄libatio. Scōo ponit̃ ipſius hiſtorie per tpales ſucceſſiones narratio infra.3.c. ¶Sciendū aūt q̄ cā ſuſcitādorum iudicū (vt tangitur infra) fuit q̄ populus recedēs a deo in penā delictor ſuor a gentibus affligebat̃:ideo ponit̃ tertia. Primo ponit̃ tranſgreſſio. Scōo tranſgreſſionis reprehenſio. Tertio māe libri hui⁹ p̄libatio.ſcōa i p̄ncipio ſequētis.c.3.eo.c. (Dimiſit ergo ioſue.) Et qz oppoſita iuxta ſe poſita clariꝰ cognoſcunt̃. ponit̃ prio populi ꝓfectus laudabilis. Scōo eius defectus culpabilior. (Manaſſe quoq̄.) Prima in duas qz prio ponitur iude ꝓfectus. Scōo aliarū q̃rundaꝝ tribuū ſucceſſus.ibi. (Filij aūt cinei.) Primus in duas. Prio ponit̃ ꝓfectus iude i gñali. Scōo ſucceſſus ꝓſper calepb i ſpāli.ibi. (Pergenſq̄ iudas.) Circa pmū dr̄. (Poſt mortē ioſue.) In hoc oſtēdit̃ ordo libri huius ad p̄cedētē.ſ.q̄ ea q̄ narrant̃ in hoc libro de iudicibus

Diuiſio libri iudicū.

Notādū

Ordo libri ad p̄cedētē.

bus euenerūt post mortem Josue.nā si vixisset Josue nō cōsuluissent israelite oīm qs deberet p̄cedere eos ad pugnā: nā Josue erat p̄nceps eoz.ipse qppe ingrediebaf z egrediebaf añ eos: z ad vbū illius moueri debebant oēs israelite vt pz Nu.27.c.

¶An qd qō hic oz fuerit magno tpe post mortē Josue. Qō. I.

A Rñ.cuiusdā ad q̄situm.

Queret aligs an istud quod oz hic fuit magno tpe post mortem Josue vel immediate. Rñdēdus q̄ hoc nō apparet. ¶Aligs tñ dicet q̄ rōnabile est q̄ fuerit paruo tēpore post:qz infra agit de tēporibus iudicum: z primus iudex fuit otboniel cuius institutio fuit tpe paruo post mortē Josue. ista tñ que ponunt hic fuerunt ante institutionē iudicū cum ponantur prius:ideo vī q̄ satis cito post mortem Josue ista euenerunt. ¶Rñdendum est q̄ satis est verisimile q̄ ista fuerint pauco tpe post mortem Josue:non tñ p̄baf rōne precedenti.s. qz ista fuerūt ante tpa iudicuz.nā non est credendū.qō oia que habent in hoc.c.euenerint ante tpa primi iudicis. nā tps illius incipit computari immediate post mortē Josue: aliogn relinquerent multa tpa intermedia que non computarent.qō falsuz est:z declaratū fuit.ō.in.plogo.sed ponunt aliqua istoz hic per anticipationem.fuit aūt intētio scriptozis enarrare statum populi iudaici post mortem Josue:z qz aliqui euentus erant q̄ pertinebant quasdaz ad tribus solū:alij ptinebant aūt ad oēs tribꝰ: voluit scriptor primo enarrare euentus ptinētes ad tribus specialiter: z hoc fecit in isto.c. in quo describit qūo quelibet tribus se habuit contra hostes sortis sue z ab illis passa est.postea describit status totius populi in generali:z istud fuit enarrando bistoriam iudicum.s. quid accidit iudeis sub quolibet iudicum suozum.z istud incipit infra.3.c ideo sz aliqua de eis que b̄ntur acciderunt simul cum ea que facta sunt temporibus iudicū:scriptura noluit illa postea describere vt seruaret artificiosiozem ordinem enarrando prius oia q̄ pertinebant ad tribus singulas specialiter:vt postea impermixtiz narraret qō accidit toti populo generaliter.de hoc tñ satis dici potest q̄ anteq̄z instituere tur otboniel in iudicem fuit factū id qō dicit de ꝯsultatōe dei. (Cōsuluerūt filij israel oīm).s.omnes tribus.nō.n.accipit hic pro aliqua tribu spāli:qz tunc non esset locus dubitatōis.s.que tribus oz eē our belli.Etiā rūsio dei eēt friuola.s.q̄ iudas ascēderet:sed intelligendū q̄ mortuo Josue israelite voluerunt habere ducem z nesciebāt que tribus deberet p̄cedere alias vt in de acciperetur our:ideo cōsuluerūt oīm super hoc.z rñdit q̄ iudas ascenderet. ¶Queret aliquis quare israelite cōsuluerunt oīm de eligendo duce. ¶Rñdet Ra salo. q̄ hoc fecerunt ne inciderent in malū qō habuerunt qñ ierūt in vrbem bay.nā tunc inconsulto oño ierunt z fugati sunt a viris bay: occisi sunt ēt.36.viri de eis vt pz Josue.7.c. nūc aūt ascendere debebāt ad hostes:ideo ꝯsuluerūt sup duce. ¶Sed hoc nō stat qz israelite nō corruerūt ibi qz inconsulto deo egerūt:sed quia peccauerat israel z volebat deus q̄ nō possent stare coram hostibus suis quousq̄z occideret ille q̄ peccauerat vt pz Josue.7. ¶Sed dōm q̄ consuluerūt oīm nūc p̄ duce:qz mortuus erat Josue z nō bēbant ducem.volentes ergo ire ad hostes consuluerunt oīm p̄ duce.z pp hoc dī hic.(Post mortē Josue).s. qz mors Josue fuit cā vt cōsulerent:nā si ipse vixisset non ꝯsuluissent cuz ipse esset our. ¶Motiuū aūt ad ꝯsulendū fuit triplex.Primū qz negocium istud erat arduū.s.ꝯstituere p̄cipē super totū populum.nā ex bonitate p̄cipis pendet status populi.magna aūt negocia nolebant israelite arbitrio suo diffinire:ideo currebant ad diuinuz oraculum: z in hoc bene agebant cum deus vellet eis in singulis respondere. sic.n. qñ constituit Moyses iudices sub se iussit q̄ in causis arduis semp recurretur ad eū eo q̄ ille deferret illas ad diuinū oraculū qñ ignoraret sententiam. sicut fecit in cā filiaruz salphaad Nu.27.et.36. de hoc Exo.18.¶Secūdum motiuum fuit vt non offenderēt deum si p̄ter eius arbitrium aliquem sibi iudicem z rectorē acciperent.naz ante hoc oēs rectores a deo instituti fuerāt. pz de moyse qui fuit primus:ipse.n.a deo missus est ad regendū populū israel z ad educēdum de egypto vt ipse p̄bauit in signis Exo.3.et.4.c. Josue aūt qui fuit scōs princeps ēt fuit a deo institutus.nā ipse iussit moysi vt p̄sentaret eum coraz toto populo z ibi eum principez instituit Nume.27.c. Si aūt nūc deo inconsulto principem eligerent forte deus irasceretur:qz i hoc aliq̄lr volebāt effugere ptātē illi⁹:iō ꝯsuluerūt sup hoc. ¶Tertiū motiuū fuit ad tollēdū dissensiones. q̄libet.n. tribꝰ vellet suscipe principatū sup oēs:z qz in hoc eēt magna dissensio z inuidia recurrerūt ad diuinū oraculū:vt faciendo qō deus iuberet tollerentur omnes dissensiones intestine.

Doc.rñ. ad q̄stū.

B

Tripler motiuz ad ꝯsulēdū. p̄mū

Scōm

Tertiū

¶Ad quid querebant israelite de constituendo duce:cum determinatum esset q̄ iudas. Questio.3.

Queret aligs ad qd q̄rebāt sup b̄ israelite.nā determinatū eis eē ōberet q̄ iudaz dēret eē dux.huic qppe tribui ꝓphetice fuerat p̄ncipat⁹ assignat⁹.sic pz Gen.49.s.iudate laudabūt fres tui:manꝰ tua in ceruicib⁹ inimicoꝝ tuoꝝ.ḡ oēs trib⁹ q̄ erant fratres iude debebāt eē subdite tribui iude ad b̄ q̄ laudarēt iudā. ¶Rñderi pōt vno mō q̄ illud intelligit de p̄ncipatu regnatiuo.qō pz qz dicit.nō auferet sceptrū de iuda zc.sceptrū aūt significat regalē honorē:israelite aūt nō dubitabant qn ad iudā ptineret p̄ncipatus regnatiuꝰ qñ ille dādus est.nunc tñ nō querebāt israelite de p̄ncipatu regnatiuo:qz adhuc nō habuerant aliquē regez:sed de alio minozi quocūq̄z p̄ncipatu q̄ nō soluz poterat ptinere ad iudā sed ēt ad alias tribꝰ:quesierūt qs deberet eē p̄nceps belli. ¶Aliter dici pōt q̄ israelite cognoscebāt p̄ncipatuz populi fuisse p̄missum iude:nesciebāt tñ an imediate deberet p̄uenire iste p̄ncipatꝰ illi vel post aliquāta tēpora. nā p̄mo nō fuit dat⁹ p̄ncipatꝰ populi alicui ō tribu iude sz moysi q̄ erat de tribu leui. deinde āt traditus est Josue q̄ erat de tribu effraiz Nu.13.sic igit nūc dubitauerūt an deꝰ vellet dare p̄ncipatū alteri tribui:iō ꝯsuluerūt eū. (Dicētes.q̄s ascēdet añ nos).s.diriget nos ad bellū qō est officiū ducis.iō duces dīr igredi z egredi añ viros suos.sic pz Nu.27.cū dixit moyses. p̄uideat deꝰ p̄sūum ois carnis dominē qui sit sup banc multitudinē z possit exire z introire añ illos.sic ēt.1.Re.18.c.dicit de dauid q̄ erat dux q̄ oēs israel z iuda diligebāt dauid quia ipse ingrediebaf z egrediebaf ante eos. (Contra chananeū).i.cōtra gentes chananeoruz.non accipit hic chananeus spāliter pro vno de illis septem populis:sed generaliter pro oibus septē.nam non solum relinquebaf in terra populus chananeoꝝ sed etiā partes alioꝝ populoꝝ vt pz.j.3.c.s.be sunt gentes quas dereliquit dñs zc.z subdit.quinq̄z satrapas philistinoꝝ omnē chananeuz atq̄ sidonium z eueuz.cōtra aūt oēs istos volebant pugnare israelite. sic etiā aliquādo accipit amorreus ꝓprie pro vno populo:z aliquādo pro oibus chananeoruz septē populis.sic pz Gen.15.c.s. nonduz.n.iplete sunt iniqtates amorreoꝝ vsq̄z in p̄tē diez.z tñ ibi loquebaf deus de peccatis oiuz septē populoꝝ terre chanaā ad hoc q̄ excluderēf de terra.Sic etiā patet Gen.48.s.q̄ iacob tulit ptez agri ab amorreo in gladio z arcu.z intelligit de agro sichē vt ibidem declaratū est.viri tñ sichimite nō erāt amorrei sed euei vt pz Gen.34.c. ¶Queret aliquis quare volebāt nunc israelite pugnare contra chananeos ad obtinendū terraz eoruz cum deus dixisset ne pugnaret Josue contra oēs chananeos ne terra acqsita redigeref in solitudinē. ¶Respondef q̄ deus fecit q̄ acquireret Josue magnā partem terre chanaā sed non totam:eo q̄ israelite erant pauci nō potentes replere illam: z repleref terra bestijs redacta in solitudinē.sic patet Exo.23. s.non eijciam a facie tua anno vno ne terra redigaf in solitudinem z crescant contra te bestie.paulatim eijciam eos de conspectu tuo donec augearis z possideas terrā.z adhuc terraz illam quā acquisiuit Josue nō habitauerūt totam israelite qz nō poterant eaz replere:sed oia loca que acgrebant cremabāt z diruebant p̄ter loca que erant in collib⁹ z locis fortissimis.z istud erat qz pauci israelite nō possent illa replere nec defendere ab hostibus.loca aūt existētia in locis fortissimis poterāt faciliter defendi:ideo illa relicta sunt vt pz Josue.11.c.z ibi declaratuz est.p̄ter banc terraz mansit multa alia que nō acquisita fuit tempore Josue:z tñ illa diuisa est per sortes sicut alia terra que acquisita.z hoc deo mandāte dixit aūt.ego sum q̄ delebo omnes gentes bas a facie israel.facta aūt diuisiōe volebat q̄libet tribꝰ post mortem Josue acgrere terrā que erat in sorte sua ad qō petebant ducem:z ob hoc rōnabiliter mouebanf:qz iam aliqualr creuerat populus:z poterat replere maiorē ptē terre.sic.n.tribꝰ effraiz cōquesta est de paruitate sortis sue Josue.17.c.(Et erit dux belli).i.de qua tribu accipiem⁹ ducem belli.(Dixitq̄ dñs). Respōdēdo per sacerdotē Phinees vt ait scholastica bistoria. z satis verisimile est qz cōsultationes iste fiebant in rationali z ephod que erāt vestes sūmi sacerdotis Exo.28.Phinees tamē erat nunc sūmus sacerdos.nā Eleazarus iaz mortuus fuerat.de cuius morte pz Josue vlti.z ei succesit filius suus phinees vt pz.1.Paralipo.6.(Judas ascendet).i.de tribu iuda accipietis ducem.z accipit hic iudas pro tribu z non pro persona.s.q̄ de tribu iuda acciperetur dux.ista tribus erat ceteris bonorabilior:z erant in ea viri fortissimi:ideo ducatum ei dominus prestitit.sic enim iterum consuluerunt israelite dominum quis futurus esset dux in bello cōtra beniamn:z respōdit deus.iudas

A

A

Rñ. 1.ad q̄st.q.

Rñ. 2.ad q̄st.q.

†

B

†

†

Deꝰ b rñdebat per sacerdotem.

†

Qō.4.

A

Qī volebāt nūc israelite pugnare contra chananeos Rñsio ad q̄st.q.

erit dux vī infra.20.c.Dicit aūt hīsto.scho.q̄ dux q nūc assumptus est fuit Caleph: tū p paucitate tpis nec iudicibus nec rectoribus ōnumerat. Incipit nāq; iudicū ordo ab othoniele fratre eius vt pz ifra.3.Motiuū aūt vr qz in isto bello qō fecerūt hīc filij iuda videt fuisse dux Caleph eo q ipse dixit apud vbē dabir exercitui q pcusserit Cariathsepher dabo ei arā filiā meā. si tū ipse nō fuisset dux nō ptinuisset ad eū pponere p̄miū capiēti vbē. ¶Alij aūt aliter legūt totā istā lrā dicētes q cum filij israel dsoluerūt dūm qs ascenderet ante eos ad chananeū: non querebant de duce belli p̄ quibus tribubus: sed inquirebāt q̄ tribus primo pugnaret cōtra hostes sortis sue: qlibet.n.hēbat alios in sorte sua. z est sensus. (Quis ascēdet ante nos contra chananeū).i.q̄ tribus erit q̄ ascendet cōtra chananeum.i.cōtra gētiles manētes in sorte sua.ante nos.i.anteq̄ nos ascēdamus. (Et erit dux belli).i.que tribus erit p̄cedēs in pugnādo cōtra hostes suos: sicut dux est p̄or in exercitu: z rūdit deus ascēdet.i. tribus iude erit p̄ma que pugnabit dtra hostes suos: z deinde cetere pugnabunt contra suos. ¶Istum sensum tz Nicolaus z refert hunc tenere hebreos. cuius ratio est qz aliter seq̄ret q̄ oēs principes belli cōtra chananeos debuissent esse de tribu iuda. sed falsum ē: qz barach fuit ō neptalim infra.4. Aioth fuit ō beniamin ifra.3. Gedeon z abimelech de manasse ifra.6.et.9. z sic de alijs. nam de alijs tribubus fuerunt multi iudices. imo de oībus iudices (soli duo) fuerunt de tribu iuda. s. othoniel et abesan: qz othoniel erat frater caleph z caleph erat de sorte iude Nume.13.c. abesan aūt erat de bethleem infra.12. q̄ erat vrbs iude vt pz Mat.2. z michee.5. ¶Sz istud nō stat. nā nō segtur ex hoc q̄ iudices deberēt esse semp de tribu iude: quia israelite qñ nūc dsoluerunt dūm non cōsuluerūt de duce ad pugnandū cōtra chananeos. postea aūt mortuo caleph nō pugnabant cōtra chananeos: sed magis alie gētes oppzimebāt eos. s. rex mesopotamie infra.3. z rex moab eodē.c. iō nō seq̄bat ex hac rōne dei q̄ ad liberationē suam ab illis gētibus deberēt sumere ducē semp de tribu iuda. ¶Itē istud sorte teneret si assumptio ducum inter israelitas habuisset cām dtinuā. s. q̄ mortuo vno' sumeret alius: qz tunc mortuo vno duce de tribu iuda videret q̄ debuissent accipe aliū de eadē tribu vt videret semper idē iudex. duces tū non accipiebant cōtinue inter hebreos: sed si nunc fuisset vnus dux vel iudex nō assumebat alius illico sed manebat populus sine iudice quousq̄ incideret in manū alicuius hostiū z idigeret duce liberatore: iō lz nūc accepissent ducem de iuda z postea cessante dīno ducatu iter israelitas vellēt accipe aliū: qz cā erat iā alia: nō videbātur obligari ad assumēdum illum de tribu iuda sed obligarent si semp fuisset cōtinuatio in assumendo duces. ¶Aliud tū motiuū eē pōt p hac pte. s. qz non ponit hic aliqō bellū cōe qō fecit totus populus i quo deberet esse dux de tribu iude: sed iudas particulariter pugnauit cōtra hostes tribus z sortis sue: z vocauit secū symeonē fratrem suum. iō vr q̄ nō petebat de duce cōi: sed de tribu q̄ p̄mo ascendere deberet ad pugnādū cōtra hostes sortis sue. ¶Sed adhuc istud non stat: qz lz hic nō agat de aliquo bello cōi: tamē intelligēdum est q̄ populus putauit q̄ aliqō bellū cōe futurū esset in quo aliqua tribus deberet esse dux belli. z hoc rōnabile est: qz dum Josue viueret habebāt israelite ducē cōem p oībus bellis. nūc aūt eo mortuo voluerunt simili bēre ducē belli cōem. Hoc aūt pz esse valde rōnabiliter dictū. nā simile pponit infra.20.cū dixerūt israelite qs eēt dux in exercitu suo dtra beniamin. z deus rūdit q̄ iudas sit dux vī. z tunc accepunt tribū iuda in ducem ad pugnādū cōtra beniamin. ¶Itē qz non possunt trahi verba huius lre nisi nimis distorte ad sensum illum quē volunt hebrei z Nicolaus. s. q̄ q̄rat q̄ tribus deberet p̄mo pugnare cōtra hostes suos. nā tūc non diceret qs ascendet ante nos: sed qs ascendet prior de nobis. nā cum oēs tribus hic consulerent nō poterat aliqua ascēdere ante omnes: poterat tū aliquis dux ascēdere ante oēs eas. Etiā qz dō z erit dux belli. non tū vocat ppie dux belli qui prius pugnat: sed q dirigit z precipit in bello. ¶Itē qō efficacius est qz tunc ista dsultatio eēt nimis friuola. s. q tribus deberet pugnare prius dtra hostes suos petendo de bello particulari: qz tūc cū vna tribus nō dependeret ex alia nō debebat ex necessitate ire ad adiuuādū aliā. quelibet poterat pugnare dtra hostes tribus z sortis sue qñ vellet z in hoc non differebat: iō nō consulerēt dīm sup hoc: cōsuluerunt tū tanq̄ aliqd dubitabile foret: iō vr q̄ consuluerunt que tribus deberet accipere ducatū in aliquibus bellis cōmunibus que intendebat facere totus populus contra chananeos. (Ecce tradidi terram in manu eius).i.si fuerit ipse dux tradā terram in manu eius: qō intelligitur tam in bellis oībus q̄z in bellis sortis sue. (Et ait iudas symeoni fratri suo.) Hic incipiunt bella particularia tribuum cōtra hostes sortium suarz. Et ponit primo bellum virorum de tribu iuda qūo preualuit contra hostes suos. dixit iudas symeoni fratri suo.i.tribus inde dixit tribui symeon que tribus erat frater: qz iste due tribus descendebant a duobus fratribus. ¶Queret aliquis quare vocant hic iudas z symeon fratres. nam si accipiant fratres ex rōne generali. s. qz erant ex eodem parente nō solum erant fratres iudas z symeon: sed oēs etiam alie tribus descendebant a fratribus iude. s. ab vndecim fratribus eius filijs Jacob. Si aūt accipiāt fratres ex aliqua ratione spāli non debuissent vocari iudas z symeon fratres sed symeon z leui: qz isti duo magis consentiebant sibi. ¶Respondendū q̄ omnes qui fuerūt capita tribuū erant fratres. s. filij eiusdem viri. Vocantur tū aliqui eoz fratres specialius iter se ex aliqua rōne. ¶Primo illi qui se magis diligunt: z magis sibi mutuo benefaciunt vocant fratres. sic symeon z leui vocant duo fratres dine tanq̄ nullos alios fratres haberet. Gen.34. sed hoc fuit: qz isti duo specialius pro eius deflozatione doluerunt: z arreptis gladijs deleuerūt fichimitas in vltionem stupri eodem.c. ¶Secūdo vocātur fratres illi qui vterini sunt specialiter: sicut thamar filia dauid vocata est soror absolon.2.Reg.13. qz quanq̄ haberet multos alios fratres tamē nullus erat ei vterinus nisi absolon: qz ambo erāt filij dauid ex vroze sua maacha filia tholmai regis iessur: vt pz 2.Reg.3.c. ¶Tertio vocant aliqui fratres specialiter si consentiūt sibi specialiter in aliquo bono vel malo plusq̄ ceteri confratres. z hoc modo symeon z leui vocantur fratres: quia specialiter sibi consenserunt in scelere delendi vrbez siehem. sic dicit Jacob. Gen.49. symeon z leui fratres vasa iniquitatis bellantia: in consilio eoz non veniat anima mea.i.isti duo fuerunt fratres in hoc q̄ ambo essent vasa iniquitatis ad delendum siehem. z sicut fuerunt isti fratres in culpa: ita fuerūt fratres in pena cum dicitur eodē.c. Diuidam eos in Jacob z dispergam in israel. ¶Quarto vocantur aliqui fratres specialiter ex aliq̄ conuicinitate. sic iudas z symeon vocantur fratres: qz sortes simul acceperunt: immo symeon accepit sortem intra sortez iude patet Josue.19.c. (Ascende mecum in sorte mea).i.ascēde mecum ad pugnandū contra hostes qui sunt in sorte mea. In hac sorte manebant multi chananei. nam quinq̄ satrape philistino rum quasi ex maiori parte erant intra sortem iude vt patet Josue.15. vbi ponuntur ciuitates sortis iude: z enarrant ibi ciuitates philistinoz que erāt metropoles. s. gaza azotus z acharon. ascbalon quoq̄ que erat metropolis.4. erat in sorte iude vt pz infra in lra. nā iudas pugnauit dtra illā atq̄ cepit eā. q̄q̄ deus dixerit ecce tradidi terrā in manu ei⁹ non tradidit totā. nā gnq̄ satrape philistinoz postea mānserunt qui non traditi sunt in manus iude vt patet infra.3. z post hoc ēt tpe regum non erāt traditi philistini in manus israel vt patet in discursu totius primi Regum. (Et pugna contra chananeū.) Hic accipitur large chananeus non solū pro illo populo speciali chananeoz: sed etiam pro omnibus septem populis. quia infra dicitur q̄ iudas z symeon pugnauerunt contra chananeum z pherezeū. z dicitur. (Pugna contra chananeum).i.adiuua me ad pugnandum contra chananeum. nam pugna principaliter pertinebat ad iudam cum pugnaretur contra hostes sortis sue. Vocauit aūt potius iudas symeonem q̄z aliā tribū: eo q̄ erat sibi magis coniūctus. s. qz in quadā parte sortis iude susceperat symeon sortem vt patet Josue.19.c. z illi qui vicini sunt cōmodius p̄nt sibi mutuo opem ferre. ¶Secundo fuit hoc qz ex pugna contra hostes sortis iude veniebat maior vtilitas tribui symeon q̄z alijs tribubus. Duo quippe mala faciebant hostes sortis iude in sorte illa. Primū erat qz tenebāt occupatā terrā q̄ debebat viris sortis iude. Secūdū erat qz ex ipso loco hostes inuadebāt terrā iude que ppinqua erat z agebant pdas. Primū dānū bonū solum pueniebat tribui iude z non tribui symeon aut alicui alteri: qz hostes sortis iude solū occupabant terrā sortis iude. Tertium damnum commune erat tā sorti iude q̄z symeon: qz cum hostes tribus iude essent propinqui tribui symeonis veniebāt aliquando contra tribū symeonis z agebant predas in sorte sua. ad alias autez tribus non tantū appropinquabant: ideo poterant nō ita grauiter nocere: z ōnter magis pueniebat vtilitas tribui symeon: qz eijcerēt hostes sortis iude de terra iude q̄z alicui alteri tribui. z ob hoc magis vocauit illā tribū. (Ut et ego pgam tecū in sorte tua).s.ego simile p te faciā. nā in sorte quoq̄ symeon erant hostes occupantes illaz: z tribus iude adiuuaret postea

Aliox expō littere.

Nicolai expositio lre.

Improbatio ꝓma.

Scōa rō.

Aliud motiuum.

Notādum Cōfutatio ꝓma.

Scōa

Tertia

Bella ꝑticularia tribuū ꝫ hostes sortiū suaz.

Qō.5 A

Quare vocant hic iudas et symeon fratres.

Rūsio ad q̄stū.

Qualiter aliq̄ spāliter frēs vocātur.

Primo Scōo

Tertio

Quarto

Judas q̄ re potius symeonē q̄z aliam tribū vocauerit.

Opi. hi. schola.

postea tribū symeon ad expellēdū illos de terra. ¶ Dicit hīsto ria scholastica: non legit symeon sortē ꝑpriā habuisse: sz adhe sit inde: vt impleretur qō dixerat Jacob de symeone z Leui. diuidā eos in iacob z dispergam in israel. Sed arguet cōtra qz

Argū. 3

Josue. 19. ponit sors symeon. nā dr Josue. 18. q diuisa est ter ra residua que non fuerat prius diuisa in sortes. 7. z ponit sors prima beniamin: deinde dr ibidē. c. 19. egressa est sors scda symeon. z sic dom est q sortem habuit. Ad id qō dicit scholastica

Rnsi. ad dictū histo. scho.

historia dom q non intelligitur q nō habuerit sortem ꝑpriaz distinctā ab alijs sortibus: sed qz nulla tribus accepit in sortem ptē sortis alterius tribus nisi tribus symeon. Ad qō ꝓsupponē dum q a ꝓncipio trib⁹ inde petijt sortē z data est ei maior sors q̄z sm ꝑportionē ad alias tribus dari debuisset: q̄ ponit Josue 15. deinde cū diuideret residua terra reperto q tribus iude ac cepisset vltra debitū abscisa est q̄dā ps parua de illa: z data ē tribui symeon: z illā accepit in sortē ꝑpriā: z nō ptinuit postea illud ad sortez iude. fuit aūt illud factū qz illa ps abscisa de sor te iude erat ita pua q nō ꝺueniebat alicui tribui nisi symeon q̄ erat pua tribus: ideo ei data est. hoc ꝓ Josue. 19. cū dr. hec est hereditas filioz symeon iuxta cognatiōes suas in positione et funiculo iuda: quia maior erat: z iccirco possederūt filij symeō in medio sortis eorum.

¶ Qūo filij symeon nolebant ire ad pugnandum contra hostes sortis iude.

Questio. 6.

A

Queret aliqs qūo filij symeon nolebāt ire ad pugnādū cōtra hostes sortis iude nisi sub obligatione hic posita ad filia. nā ante hoc oēs de quacūq; tribu obligabātur ire ad pugnādū cōtra chananeos in quacūq; sorte eēnt. ¶ Rn

Rn. ad q̄stū.

dendū q anteq̄z terra esset diuisa ꝓ sortes erat cōis: z q̄libet ps terre chanaan erat indeterminata an ad istā tribū vel ad illaz ptinere deberet: sed quelibet trib⁹ possidebat vel bēbat ius ad quācūq; ptē terre chanaan ꝓ indiuiso: ideo tūc oēs obligabāt ire ad pugnādū cōiter ↄtra quēcūq; locū pugnaret. z n solū illi qui acceptur erāt possessionem in terra chanaan: sz ēt viri de duabus trib⁹ z dimidia q iā accepant possessionē suā ad orien talē ptē iordanis coacti sunt venire ad adiuuādū reliquā trib⁹ z dimidiā vt iussit Moyses Nume. 32. z sic postea illud execut⁹ est Josue. vt ꝓz Josue. 1. et. 4. z nō redierūt isti postea ad terraz suā quousq; cessauerūt bella cōia z diuise sūt sortes terre vt ꝓz Josue. 22. c. cū aūt facta ē diuisio incepit q̄libz trib⁹ possidere id qō ei sorte euenerat: iō iā māsit cuilibet tribui cura ꝺ terra sor tis sue vt eā ab hostib⁹ erueret. iō iā nō obligabat vna trib⁹ ad iuuare aliā ad pugnādū ↄtra hostes suos: sed ex ꝺuētiōe se adiu

†

uabāt sicut factū est hic. (Et abiit cū eo symeon). i. viri ꝺ tribu symeō iuerūt cū viris ꝺ tribu iuda ad pugnādū. (Ascēditq; in das). s. ad loca illa sortis sue q̄ adhuc occupata erāt ab hostib⁹. nā ꝓ bella cōia q̄ fecerat ppls tpe Josue maior ꝓs hostiū expulsa

†

fuerat de locis. (Et tradidit dns chananeū z ferezeū.) Hic ac cipit chananeus spāliter ꝓ vno de. 7. populis chananeoz: quia aliogn nō distingueret ꝺ ferezeuz. z dr de his duob⁹: qz in sorte iude erāt isti duo populi vel ps eoz. pars quoq; populoz alioz. s. alig iebusei: cū hierusalē q̄ dr ptinuisse ad filios iude esset ie

† B †

busеoz vt ꝓz infra in lra z Josue. 15. (In manus eoz). s. iude z symeon: qz ambe tribus pugnauerunt ↄtra chananeū z ferezeum. (Et percusserūt in bezech decē milia viroz). Bezech est q

Bezech q sit.

dam locus in sorte iude: in quo prius dnabat rex adonibezech z in isto ↄgregauit saul exercitū qn iuit ↄtra amonitas z recen suit eos ibi. vt ꝓz. 1. Re. 11. c. nō est aūt intelligēdū q istuz locū

Notādū

solū inuaserint vel ibi solū egerint cedes: sz spāliter notatus est bezech: qz ibi fuit magna strages hostilis. s. perierūt decē milia: z captus est rex potentissimus adonibezech. ista decē milia viroz percusserūt in bezech. s. qz erāt in vrbe z capta illa occiderūt oēs: vel qz isti exierūt in pugnā ↄtra tribū Juda z symeon z p

†

strati sūt. (Inuenerūtq; adonibezech in bezech). Adonibezech

Error quozūdā penes h̄ nomen Adoni bezech.

est nomen regis z erat rex bezech. ¶ Aliqui scribūt adonise dech: sed lra occupata est. nam adonisedech erat vnus de. 5. re gibus quos fecit latere Josue in spelunca: z postea suspēdit die qua stetit sol. Josue. 10. c. eratq; adonisedech rex hierusalē vt ꝓz ibidē. Pōt aūt adonibezech esse nomē cōe cōpositū ex ꝑprio z appellatiuo z interpretatur dns bezech: qz adon vel adoni ē dns. z est sensus q inuenerunt dnm bezech in vrbe bezech. litte

† †

aūt nra accepit adonibezech tanq̄z nomē ꝑpriuz. (Et pugnaue runt ꝺ eū). Ipse. n. bēbat illa decē milia viroz que perierūt in bello i bezech z deleto exercitu ipse captus est. (Et percusserunt chananeū z ferezeū.) Pōt intelligi q in vrbe illa habitāt chana nanei z ferezei mixti z istos pcusserunt. Uel q bezech erat ci

nitas sortis z regalis cū esset ibi adonibezech: z ob hoc ꝺuenerāt ad eā multi de populo terre de locis nō muratis vel non forti bus: quoz pars erat chananeoz z pars ferezeoruz. sic dr de vrbe hierico Josue. 22. c. s. z venistis vsq; ad ciuitatem hierico: z pu gnauerunt ↄtra vos viri vrbis ipsius amorreus: pherezeⁱ: z cha naneus: ethe⁹: gergeseus: z eueus z iebuseus. s. q in ciuitate illa habitabat ps quedā oium barū gentium. Uel q conuenerat de oibus his gētibus pars quedā ad defendendā vrbē hierico: qz illa erat ꝓma introeuntib⁹ in terrā chanaā. (Fuit aūt adonibe zech). s. vidēs rex bezech ōletū exercitū suū ab israelitis fugit vt

† †

euaderet i alijs locis terre sue. (Quē secuti cōprehēderūt). Co gnouerūt eū fugisse z ꝑsecuti sūt eū ne iterꝝ colligeret exercitū ꝺ

†

israelitas z infestaret eos. (Cesis sūmitatib⁹ manuū ei⁹ ac pedū). i. extremitates digitoz oiuz p loca i qb⁹ firmāt vngues: quo fcō tā man⁹ q̄z pedes reddūt ad oia inutiles. in bebreo dr. (Cesis pol licibus manuū z pedū). Naz ponit hic beonoth qō signat polli ces: z boen est singulare signās pollicē. sile ꝓ Exo. 29. z Leui. 8. vbi agit de vnctione sacerdotū z dicit q deberet tingi sangui ne extremitas auricule z pollices manus z pedis dextri: z ponit boen. i. pollex i bebreo z est singulare bui⁹ nominis beonoth qō hic ponit z ad idem redit. nā pollices sunt sūmitates manuum z pedum cū sint extremi digiti. Uel forte Hierony. sic trāstulit qz apud hostes erat ↄsuetudo q cederent nō solum pollices: sed ēt extremitates omnium digitorū: z putauit hoc velle litteram de bz aicam lz decurtate exprimeret.

Lr abebrea

¶ Quare israelite amputarunt regi adonibezech partes has pedum z manuum.

Questio. 7.

Queret aliqs quare israelite amputauerūt adonibezech ptes has. ¶ Aliquis rndebit q forte fecerūt ad opprobriū regis bui⁹ vt videret se turpiter mutilatū. sic. n. naas rex amonitaz voluit mutilare iabesones ad opprobriū dicēs. in h̄ feriā vobiscum fedus vt eruā oiuz vestrū oculos dexteros: po nāq; vos opprobriū vniuerso israel vt ꝓz. 1. Re. 11. ¶ Alr rn

A Cuiusdam rn. ad q̄st.

Hystorie schola. rn. mū q̄st. q.

det hystoria scholastica z Andreas. s. q h̄ factuz est vt redderet inhabilis adonibezech ad arma: quia abscisis his ptibus homo non potest lanceā aut aliud gen⁹ armoz manu tenere. ¶ Sed h̄ nō multū stat: qz israelite cōprehēdētes adonibezech erāt oc cisuri eū vel mācipaturi eterno carceri: ad qō nihil differebat q esset ad arma inutilis. ¶ Rndenduz igit q istud fuit factū sic pp

Imprōba.

Doc. rn. ad q̄stū. 1. rō.

duo. Primo qz deus mouebat israelitas ad sic faciendū vt iste pateret in eo in quo deliquerat. sic. n. confessus est adonibezech q̄n iflicta fuit ei ista punitio: z putauit q a deo ꝓueniret vicēs. se ptuaginta reges amputatis manuū z pedū sūmitatib⁹ colligebāt sub mēsa mea ciboz religaz: sic feci ita reddidit mihi dns. ¶ Se

2. rō.

cūda rō fuit ad diligētē custodiā. nā israelite volebāt tenere cap tū adonibezech z nō occidere illū ad maiorē vindictā: z vt nō posset fugere amputauerūt ei extremitates pedū. s. digitoz: qz il is abscisis nemo pōt pedē in terra figere. Etiā si dicam⁹ solos

B

polices abscissos idē segē q̄z nō tā efficaciter. sūmitates āt ma nuū ꝓcise sūt vel pollices ne possent arma manu tenere ad se oc cidendū prē tedio vel ad occidēdū aliquē de iudeis de despera tiōe vt ipse occideret. sicut codrus rex atheniē. quēdā de hosti bus false pcussit vt eoz in mortē suā excitaret vt ait Ualer⁹ li. 5. z Virgili⁹ meminit bui⁹. 6. eneidos. z satis appet ista positio: qz nūc cōprehēderunt israelite adonibezech fugiētē: ideo ne am pli⁹ fugere posset ꝓciderunt sūmitates. (Dixitq; adonibezech).

† †

Hic cognoscit adonibezech dei ꝓuidentiā. s. quō ei pro iniqta tib⁹ suis ↄstimiles penas reddit. (Septuaginta reges amputatis manuū z pedū sūmitatib⁹). s. qz ipse adonibezech fecerat hec il lis āputari. In bebreo ponit. (Amputatis pollicib⁹). Ponit trā

†

Hiero. semp sūmitatib⁹ ex cā supra assignata. ¶ Itē qz dr. j. q mortu⁹ ē adonibezech in hierlm. (Colligebāt sub mēsa mea cibo

†

rū religas). In bebreo solū ponit colligebāt: sed qz satis ꝓz qō subintelligi debeat aliqd de cibis Hiero. suppleuit illud: iste fa ciebat magnā crudelitatē mutilādo sic reges z cogēdo eos sub mēsa sua sic catulos micas colligere: qō nomē regiū qō sibi z il lis cōe erat nō honorabat. eratq; stult⁹ nimis: qz ad inanē glo riā tot reges mutilauerat vt poneret eos sub mēsa sua.

¶ Qūo adonibezech potuit congregare tot reges ad comedendum micas sub mēsa sua.

Questio. 8.

A

Queret aliquis quomodo adonibezech potuit congre gare tot reges ad ponēdū sub mensa sua. ¶ Rn

1. rnsio ad q̄stum.

dendū q reges vocant hic illi q reguli sunt. nā apud antiquos

multi imponebant nomen regium ⁊ diadema ēt si vnum oppidum solum possiderent.sic pz de regibus terre chanaaz q erāt valde multi.nam terra non erat valde magna.⁊ tñ Josue occidit in illa.31.regis vt noiantur Josue.12.⁊ manebant adhuc plurimi:ita adonibezech cum esset potēs in terra illa potuit pugnam hīs cōtra de terra illa colligere tot regulos ⁊ mutilatos sub mēsa sua cogere ad micas colligēdū. ¶Uel forte de eodē loco multos reges bēbat qui per successionē deuenerunt i manus eius. ¶Uel vt si regem alicuius loci cepit:⁊ constituēs illum alium quoq; infidelem sibi ⁊ rebellātez inuenit:accipiebat illuz cū precedente.⁊ sic multos colligere poterat regulos. sic fecit nabuchodonosoz duobus regibus de bierusalem.nam p̄mo cepit Joachin.4.Re.24.postea aūt institutus est sedechias. et qz ille erat infidelis regis babyloniz cepit eum ⁊ duxit in babylonez.4.Re.25.(Sicut feci ita reddidit mihi dñs). Hic cognouit se peccasse mutilando reges ⁊ tenendo sub mensa sua:⁊ cognouit deum esse,puidentem in actibus humanis penas ⁊ premia conuenientia singulis cōpensantem. nā lz isti gentiles non cognoscerēt quis erat deus ille qui vniuersi vices tēperabat.s. an esset deus hebreoz vel aliquis alius:tñ plurimi illoz credebant deū aliquem esse bñtē regimē sup oia hec.⁊ qz virtus huius dei erat cognita ⁊ nomen incognitum aliqui de gentibus honorez magnos illi impendebant,p̄fitentes se honorare ignotum deū.hoc potissime fecerunt athenienses: qui cū essent viri doctissimi cognouerant deum quēdam esse excellentissimum oīum mundanoz agentē curas ⁊ illū dignū honore magno ouxerunt:⁊ inter ceteros deos suos ei arā celebrem constituerunt in ariopago ⁊ erat titulus are.ara dei ignoti.ad quā cū veniisset paulus:⁊ inquisiuisset qd de deo illo p̄fiterent Athenien.dixit illū esse deū quē ipse p̄dicabat ⁊ ipsi inscij eū colebant: vt patet Actu.17.c.(Duxerūtq; eū in bierusalem). Per anticipationez legendū est:nam nōdū capta erat bierusalē vt infra pz.sz ē sensus q ouxerunt israelite secū captiuū in exercitu ⁊ ceperūt post vrbem bierusalē.ibi aūt accidit mori adonibezech q portabat. (Et ibi mortuus ē).s.qz cōtigit eū mori ex vulnere manuū ⁊ pedu:⁊ hoc oū essent israelite in bierusalē expugnata illa. Uel aliter.s.q israelite miserūt adonibezech in bierusalē vt ibi perpetuo carceri manciparet: vbi post aliquātū tp̄s morbo incidēti vel ex inflictis vulneribus mortuus ē. sz primū rōnabilius est.

¶Queret aliquis an peccauerunt israelite seruando regem adonibezech viuum. ¶Aliquis dicet q fic. nam ex hoc peccauit Saul ⁊ priuatus est regno qz regem Agag amelechitaz reliquit viuentē contra mādatū dei.1.Reg.15.¶Itē iussum erat q de chananeis nullū oio viuere p̄mitterent israelite sub aliqua cōditiōe pacis tributi vel seruitutis vt pz Deut.20.c.Adonibezech tñ erat chananeus.ergo peccabāt eū dimittēdo viuere. ¶Rñdēdū q non peccauerūt dimittēdo eū viuū qz nō dimittebant eū vt viueret :sed dimiserunt ei aliqd de vita modicum.s.infligētes ei vulnera ex qbus nō post multū tp̄s mori deberet.Uel bñtes voluntatem occidēdi illū non post multum tp̄s vel tenēdi eū captum perpetuo ex aliq̄ cā nō in fauorē eius: sed magis ad amaritudinē. ¶Lū obijcit q peccauit saul qz reliquit viuentem agag. Rñdendū q non est simile: qz ille religit eum volūtate donandi ei vitā misertus illius.⁊ hoc erat cōtra iussum dei q dixerat q non moueret mīa nec parceret oculus eius.1.Re.15.c.israelite aūt nūc nō habebant volūtatē delinquendi viuū adonibezech ex mīa:qz iam inflixerāt ei vulnera ex qbus mortuus est nō multo post.⁊ qz non tenebant ad occidendū eum illico vt eū apprehenderūt sed solum vt nō miserent eius non peccauerūt:qz non miserti sunt ad hoc q ei vitā donarent. ¶Ad sc̄m cū dz q peccauerunt qz iubet Deut.20. q occidātur chananei.dicendum q non egerunt contra istud preceptum qz occiderunt illum lz non immediate.

¶Queret aliquis an peccassent israelite si capientes adonibezech non occidissent eum nec habuissent voluntatem occidendi: sed vellent tenere eum in carcere tota vita. ¶Respōdendum q lex iubebat q israelite occiderent chananeos gladio:⁊ nō p̄mitterent eos viuere sub aliqua ꝺditiōe.si aūt ipsi nō occiderēt eos sed tenerēt captos vt p ipsos morerent no implebāt legē dei:iō videbant peccare.Sz dōm q aut ex aliq̄ cā subesset vt hoc fieri deberet:vtpote p captionē alicuius nō occidēdo ipsum excusarent aliq̄ bella iudeis oura vel inducerent alia bona in populo iudaico:poterāt iudei tenere aliquos chananeos carcere mancipatos nō occidēdo illos:dūtñ nō donarēt eis totaliter vitam:qz ipsi poterāt facere quodcūq; qō nō esset dire cte ꝺ legē dei ad vtilitatē policie sue. Si tñ nulla cā subest ad mācipādū istos carceri:aut mācipabāt intētione nūq̄ occidēdi eos:sz q ipsi morerent p se. aut volūtate occidēdi eos post aliq̄tū tp̄s. Si primo mō peccabāt qz agebāt cōtra legē sine cā. si aūt vellēt ōtinere eos ad tp̄s: ⁊ postea occidēr ēt si nō subesset ad hoc aliq̄ cā:sz sola volūtas nō peccabāt: qz lex nō obligabat ad statiz occidēdū chananeoz vt capent:sed ad aliqñ occidēdū.

¶An peccauerint israelite scindendo summitates manum ⁊ pedum regis adonibezech. Qō.11.

Queret vlterius an peccauerūt israelite sic mutilādo regē adonibezech. ¶Aliqs dicet q sic qz confessus est ipse se male egisse qz mutilauerat.70.reges ⁊ cogebat eos comedere sub mēsa sua micas. Judei aūt ista faciebāt:ergo peccabāt. Rñdendū q nō peccauerūt qz ipsi poterāt eū iuste occidere:imo tenebant qz chananeus erat.iō q ei infligerēt vulnera illa nō peccabāt p̄sertim qz deus mouit eos ad faciēdū illud vt adonibezech pateret in eo in quo peccauerat.ipse aūt adonibezech peccauerat mutilando illos reges eo q ipse egerat ad inanē gloriā ⁊ tenuerat eos p tyrānidē vel in bello iniusto. iō iudei sibi iuste intulerūt qō ipse alijs iniuste influxerat.(Opprimātes ergo filij iuda bierusalē cepunt eā.) Ista erat ciuitas iebuseoz ⁊ erat de principalibus in tota terra chanaan. hic sunt duo dubia. Primū est an bierusalem fuerit filioz iude vel beniamin.cū hic ponat q filij iuda deleuerint eā: ⁊ alibi legit pti nere ad beniamin. Scōm est an bierusalē capta fuerit nunc vel tpe Josue de quo habet Josue.15.de ambobus rñdebit ifra cū dz de filijs beniamin.(Et percusserūt in ore gladij).s.occidētes gladio oia tā magnos q̄ puos viros ⁊ feminas existētes in illa eo q nō poterāt p̄mittere aliquē viuere de gēte chananeoz Deut.20.(Tradētes cunctam incendio ciuitatē). Intelligit ꝺ de parte plana vrbis.nā fortaliciū qō vocat mons syō nō fuit captū vsq; ad tpa Dauid.vt pz.2.Re.5.⁊ p̄mo paralipo.11.

¶Queret aliqs qūo filij iuda cōbusserūt totā bierusalē.⁊ cur. nam videt q non fuerint cōbusta cū dicatur q habitauerūt in ea filij beniamin. ¶Aliqs rñdebit q factū est hoc qz israelite nō poterant replere vrbē istā nec habitare in ea:⁊ vt nō venirent chananei ad habitādū ibi ⁊ iterū infestarēt eos.sic.n.factū est Josue.11.c.nā oēs ciuitates q̄ capiebant ⁊ erāt in locis planis cremabant ⁊ diruebant ⁊ relinquebant ille q̄ erāt in collibus ⁊ mōtibus:qz iste poterāt defendi ⁊ ille nō.⁊ si relinq̄rentur illese redirēt ad eas chananei. ¶Sed dōz q hoc nō stat:qz illud faciebāt israelite qñ sortes erāt indiuise: ⁊ putabāt israelite q nō possent iplere terrā qz pauci erāt: qz tñ bēbāt multos hostes pugnabāt cōtra eos vt pauci efficerent ⁊ postea cremabāt ciuitates eoz.nūc aūt diuisis sortibus q̄libet tribus pugnabat ꝺtra hostes q erāt in sorte sua vt bēret locū p quē ertēderetur:sicut filij effraim nō potētes capi i sorte sua petierūt maiorē locū.⁊ Josue iussit q pugnarent ꝺtra hostes Josue.17.c.iō nō incēderēt ciuitates tanq̄ nō potētes replere illas. ¶Sz dōm vī q filij iuda pugnabāt ꝺtra iebuseos ⁊ illi defendebant ītra vrbē in aliqb⁹ magnis edificijs.vt ergo possent filij iuda totā vrbē delere exclusis hostib⁹ succēderūt eaz: ⁊ sic cōpulerūt oēs iebuseos cōfugere ad fortaliciū mōtis syon:qbus effugatis potuerūt israelite fabricare domos in qbus habitarēt.(Et postea descēdētes).s.ad bierusalē ad aliā terrā magis meridianā ad quā est descēsus ab aglone.(Pugnauerūt ꝺtra chananeū q habitabat in mōtanis).i.ꝺtra gētē chananeoz habitātē in locis mōtanis ⁊ arduis.ista erat pz montana sortis iude.nam in hac erat terra montuosa.sic pz Luc.1.c.et factus est timor magnus sup oēs vicinos eoz sup oia mōtana iudee.erat aūt ista pz mōtana ꝺtra iordanē.⁊ ponūt aliq̄ ciuitates. Josue.15.q̄ dñr eē in mōte ⁊ deserto iudee.(Et ad meridiē).i. ēt ad ptē meridianaz bierusalē erāt chananei ꝺtra quos pugnauerūt filij iude.⁊ dz ad meridiē ad dīaz mōtane q̄ erat ad ptē oriētalē bierusalem versus iordanē vt dcm̄ ē.(Et in cāpestribus). Loca cāpestria vocāt illa q̄ nō sūt mītū plana.nā distinguūt tres modi terre.s. plana cāpestris ⁊ mōtana vt pz Josue.11.mōtana vocat q̄ totaliter ē excelsa ⁊ ꝓrupta.plana vocat vt valles ⁊ alia loca eq̄lia.cāpestria vocāt loca aliq̄liter mōtuosa:vt descēsus mōtiū.

¶Pergensq; Judas cōtra chananeū q habitabat in hebrō cuius nomē ✝ fuit antiquitus cariathbarbe percussit sesai ⁊ hayman ⁊ tholmai. Atq; inde profectus abyt ad habitatores dabir:cuius nomē vet⁹ erat cariatsepher ideſt ciuitas lr̄arū. Dixitq; caleph. Qui percusserit

Scōa Tertia

Ad p̄mam rōnem

Ad.2.rōnē

Qō.10 A An peccassēt israelite si capientes adonibezech non occidissent eum. ⁸ Rñsio ad q̄situm

Athenienses deo ignoto aras cōstituerūt.

Qō.9. A An peccauerit israelite ſuādo regē adonibezech vivum. Rñsio ad quesitum

A Rō q̄sic

Rñ.ad q̄situm

† † †

II Qō. 12. A Quō filiiude cōbusserūt totā bierusalem. Cuiusdā rñsio ad q̄situm.

Jmprobatio.

Doc. rñ. ad q̄situ

Terre sc̄ triplices

Ar.Ⅎ. cet⁹ erat Josue 15.c. Ar.Ⅎ.i. ciuitas lr̄arū sup est i ter.

serit Cariathsepher ⁊ vastauerit eā: dabo ei
axā filiaz meā vxorē. Cūqz cepisset eā Otho
niel filius Cenē frater Caleph minor dedit
ei axā filiā suā cōiugē. Quā pgentē in itinere
monuit vir suus: vt peteret a patre suo agrū.
1.pa.2.f Que cū suspirasset sedēs in asino dixit ei ca/
leph. Quid hēs? At illa rndit. Da mihi bene
dictionē: qz terrā arentē dedisti mihi: da ⁊ ir
Jos. riguā aqs. Dedit ergo ei Caleph irriguū su/
15.d. pius ⁊ irriguū iferius. Filij autē cinei cognati
Moysi ascēderūt ō ciuitate palmaz cū filijs
Juda i desertū ortis ei⁹: qō ē ad meridiē arath
⁊ habitauerūt cū eo. Abijt āt Judas cū Sy/
meone fratre suo: ⁊ percusserūt simul chananeū
qui habitabat in Sephat ⁊ interfecerūt eaz.
Vocatūqz est nomē vrbis horma idest ana/
thema. Cepitqz iudas gazā cū finibus suis ⁊
ascalonē atqz accharō cū terminis suis. Fuit/
qz dns cū iuda: ⁊ mōtana possedit: nec potuit
delere habitatores vallis: qz falcatis curribꝰ
abūdabāt. Dederūtqz caleph hebrō sicut di/
Jos. xerat Moyses. Qui deleuit ex ea tres filios
15.g. enach. Jebuseū āt habitatorē hierlm nō de/
11.q.36 leuerūt filij beniamī habitauitqz iebuseus cū
c.nolite.f filijs Beniamī in hierlm vsqz in pntē diem.
Domus quoqz Joseph ascēdit in Bethel:
fuitqz dominus cū eis. Nā cū obsiderēt vr/
bē que prius luza vocabaꝫ viderūt hominē
egredientē de ciuitate: dixerūtqz ad eū. Ondē
nobis introitū ciuitatis: ⁊ faciemus tecū mise
ricordiā. Qui cū ondisset eis: percusserūt vrbē
in ore gladij: hoiez aūt illū ⁊ oēz cognationē
eius dimiserūt. Qui dimissus abijt in terraz
ethim: ⁊ edificauit ibi ciuitatē: vocauitqz eaz
luzā: q̄ ita appellaꝫ vsqz in pntē diem.

† Pergensqz iudas. ſ. tribus iude ⁊ symeon: qz ambe
Hebron simul ibant ad pugnādū. (Cōtra chana
gd sit. neū q habitabat in hebron.) Jsta ciuitas est glorioſissima inter
ciuitates sortis iude. est. n. metropolis in qua fuit regnū dauid
annis. 7. ⁊ mēsibus sex vt pz. 2. Reg. 2. et. 5. de hac vrbe multa
dicta sunt Josue. 11. et. 12. In hac habitabāt gigātes quos ex/
† † pugnauit iudas. (Cuius nmen fuit antigtus cariathbarbe.) In
Lra be/ hebreo hētur. (Cuiuſ nomen fuit pmo). Et ad idē redit. vocaꝫ
brea. cariathbarbe. i. ciuitas q̄ttuor fm interptationē hebraicā: ⁊ bꝰ qz
Dubiū fuerūt ibi sepulti. 4 pīarche. ſ. Adā primus ⁊ Abraam ⁊ Jsaac
⁊ Jacob. ¶ Sed dicet aliqs qūo potuit ab antiquo vocari ca/
riathbarbe. ab antiquo illa ciuitas erat in ptāte chananeoꝝ qui
Rñsio nō vtebanꝫ idiomate hebreo: pſertiz qz ēt si illud nouissent nō
curarent noīare. 4. pplbas: qz nō erant apud eos alicuius bono
ris. ¶ Rndendū est sicut declaratū est Josue. 14. c. Uel dōm qz
hoc qō oz antigtus nō referꝫ ad tps quo ista terra erat in po/
testate chananeoꝝ ⁊ illud tps eēt antiquuz respectu itroitus in
terram. sed referꝫ ad scriptorē libri huius. ſ. qz tpe suo nō voca
baꝫ cariathbarbe sed hebron. tñ antigtꝰ. i. postq̄ itroierūt israe/
† lite in terrā chanaan aliquāto tpe vocata est cariathbarbe. ⁊ im
positū fuit ei istud nomē hebraicū. (Percussit sesai tholmay).
Jsti erāt tres gigātes in vrbe hebron quos israelite timuerunt
nimis: ⁊ propter hoc facta est murmuratio in cadesbarne qñ
explozatores dixerūt qz viderāt quedam monstra filioꝝ enach
quibus comparati videbanꝫ locuste. Nume. 13. c.
¶ An pugna contra hebron ⁊ dabir fuerit facta per Josue vel
per caleph. Questio. 13

Queret aliqs de his q̄ dicunt hic de pugna qtra hebrō ⁊ dabir an fuerit facta p Josue vel p Caleph ⁊ filios iuda. ¶ Aliqs dicet qz fcā est p Josue: qz Josue. 10. c. dī de hebron qz ascēdit Josue ō eglon in hebron: ⁊ pugnauit qtra eā cepitqz atqz pcussit in ore gladij regē ei⁹ ⁊ oīa oppida regio nis illius nec relīqt in ea vllas reliquas. ¶ Alig rndēt qz Josue primo cepit vrbē hebron ⁊ deleuit: nō tñ accepit gigantes tres qui habitabāt in ea. iō postea potuit caleph redire mortuo Jo/ sue cū tota iuda: ⁊ pugnare qtra illos. 3. gigātes. Sed hoc nō vr stare: qz dī in lra qz Josue nō relīqt in ea vllas reliquas. ergo nec māserūt gigātes. ¶ Rnderi pōt qz intelligēdū est de ciuita te plana qz ibi nullus relictus est: tñ ad fortaliciuz vrbis multi cōfluxerūt de qbus fuerūt illi tres gigātes: cōtra quos pugnās postea caleph cum viris iuda occidit illos. sic fuit de hierusa/ lem de q̄ dī in lra qz filij iuda vastauerūt incēdio cunctaz ciui/ tatē ⁊ deleuerūt eā in ore gladij. manifestū tñ est qz nō incēde/ runt fortaliciū hierusalem: nec vastauerūt gladio manētes ibi: sed māserūt ibi iebusei vsqz ad tps dauid. ¶ Sz adhuc obijcie tur qz Josue. 11. dī qz in illo tpe venit iosue ⁊ iterfecit enachin .i. gigātes de mōte hebron ⁊ dabir ⁊ anab ⁊ de oī mōte iuda ⁊ israel: vrbesqz eoꝝ deleuit nō reliquit vllus de stirpe enachin in terra israel absq̄ ciuitatibus geth gaza ⁊ azoto. ergo non solus occidit reliquū vulgus de vrbe hebron sz ēt occidit gigantes. ¶ Dōm qz chaleph ista fecit sicut pz Josue. 15. est tñ itelligēdū qz dicaꝫ feciſſe oīa hec iosue nō qz ipse ea fecerit: sed qz pluria eoꝝ sub ducatu suo fcā fūt: ⁊ talia ei imputanꝫ vel paulopost fcā sunt ⁊ pp honorē magnū eius ascribunꝫ ei: qz oīa i eodē tpe vi denꝫ fcā. aliogn vr impole saluari scriptura qñ otrariaꝫ: sicut dī de hebron ita de dabir intelligēdū est. nā Josue. c. 10. dī qz iosue de hebron ascēdit in dabir ⁊ cepit eā ⁊ vastauit: regē quo qz eius ⁊ oīa p circuitū oppida pcussit. qō intelligaꝫ non fuisse factū tpe iosue vel ab ipso: sz p caleph ⁊ otboni elem. attribuiꝫ tñ iosue qz facta sunt hec quasi in ducatu suo: sicut oīa q̄ faciunt subditi ascribunꝫ dñis. * ¶ Queraꝫ vlterius dato qz facta fuerint ista per caleph ⁊ filios iuda ⁊ nō p iosue. an fuerint fcā viuēte iosue vel post mortem eius. ¶ Aliqs dicet qz fuerūt fcā tpe iosue qz ponunt hec iosue. 15. Hic aūt ponunt p recapitu/ latione sicut sepe fit recapitulatio i scriptura. ¶ Sz dōm qz nō stat qz hic in pncī. c. huius dī qz post mortē iosue rē. ⁊ cōtinuaꝫ totū hoc sub eodē cōtextu. ⁊ satis apparet ex cōtinuatiōe lre qz oīa ista bella fuerint fcā eodē tpe. sed pma q̄ narrant hic neces se est fuisse post mortē iosue. ergo ēt oīa hec de dabir ⁊ hebron erūt post mortē iosue. ¶ Lū aūt dī qz ista ponūt iosue. 15. Di/ cēdū qz ponunt p anticipationē. scriptor. n. libri huius nō stua/ uit ordinē naturalē narrādo sz artificialē: ⁊ cū vidit alicui rei enarrate aligd conuenire q̄q̄ tps illud nō pateret enarrabat illud. vnde iosue. 15. cū ageret de vrbibus sortis iude ⁊ hebron ⁊ dabir q̄ ptinebāt ad sortē iude egit ibi de illis. ¶ In quo cō/ derādū qz i. 4. locis repetit ista eadē historia. ſ. iosue 10. et. 11. et. 15. ⁊ hic in pmo loco. Rō fuit qz ibi ponebanꝫ oēs ciuitates insignes qtra quas pugnauit iosue vel qs sub ducatu suo pugnatū ē: ⁊ qz hebron ⁊ dabir erāt due vrbes famose q̄q̄ nō fuerint capte eo viuēte ascribunꝫ ei qz paulo post fuerūt. In se cūdo loco ponunt iste due vrbes: qz ibi agit de deletiōe gigan tū. ⁊ qz in vrbe hebron ⁊ dabir erāt gigātes q̄q̄ illos nō occi/ deret iosue fecit mētio qz videreꝫ ptinere ad ducatū suum. In tertio loco ponunt qz ibi enarrant oēs ciuitates sortis iude: ⁊ qz hebron ⁊ dabir ptinebant ad illaz tribū dictū est. de quo mō acgsite sunt de manu hostiū. hic aūt ponit de eis qz hic fuit lo/ cus ꝑprius. ſ. qz nunc filij iuda pugnātes qtra hostes tribus sue cepunt istas duas vrbes. Cā aūt anticipatiōis ⁊ recapitulatio/ nis in his oībus est qz scriptor fuit multo tpe post rē gestam: ⁊ potuit mutare res iurta arbitriū suū vt ei visuz est expedire re bus enarratis: qō satis interdū legentiū aīos turbat. in hebreo hētur hic. (Percusserī cohmay hayman ⁊ syray). ſ. filij israel † qui ibant cum caleph vel iudas ⁊ symeon pcusserunt. qō tñ lra Lra be/ dicit iudas pgens. dixit lra nra ad cōueniētiā pcussit. in hebreo brea aūt idiomate ex barbarie eius non seruanꝫ interdū numeri nec psone. (At inde ꝑfectus). ſ. iudas perrexit de hebron postquā † deleuit habitatores eius. (Abijt ad habitatores dabir). Fuit ō † hebron in dabir. eo qz iste vrbes erant ꝑpinque. ſ. ambe in mō tanis iudee erant. sic pz iosue. 11. ſ. in illo tpe venit iosue ⁊ iter/ fecit enachin. i. gigātes de montanis hebron ⁊ dabir ⁊ anab ⁊ de oī monte iuda ⁊ israel. (Cuius nomen vetus erat cariath sepher). ſ. qz nominabaꝫ apud hebreos ab introitu in terram † chanaan cariathsepher: ⁊ istud erat tps antiquū respectu scri-

A Cuiusdā rñsio ad q̄stum. Nōnul/ loꝝ rñsio ad q̄stuz qōnis. Obiectio

Rñsio

Obiectio

Rñsio

* Qō. 14. A An hec pu gna fuerit fcā ante io sue vel post mortem. Cuiusdam rñsio ⁊ rō. Rñsio ad q̄stum

Ad rōnem

Notanduz

B Dubiū

ptoris huius libri qui fuit samuel postea abolitū est nomē vrbis ⁊ vocata est dabir. ¶ Sed aliqs dubitabit de noīe cariath sepher qūo potuit esse antiquū qz est hebreum: ⁊ non potuerūt chananei añ introitū israelitaꝝ ipōsuisse illud. ¶ Rñdēdū est sicut rñsuz fuit Josue. 14.et.15. de hebron qꝫ vocabaſ antigtuꝫ cariathbarbe. Uel aliter qꝫ nomē vetus nō vocaſ hic illud quo vtebanſ chananei añ itroitū israelitaꝝ ſz nomē israelite quo ab initio ingressus sui vſi sunt: ⁊ istud fuit cariathsepher. nā muta to noīe qō apud chananeos fuit ipōsuerūt nomē ſm ꝺsuetudinē lingue sue hebree: ⁊ istud fuit cariathsepher: ſz qz post aboli tuz erat ⁊ tpe scriptoris huius vocabaſ dabir dixit scriptor qꝫ nomē antiquū erat dabir. (Idest ciuitas lr̄aꝝ). Istud nō est in hebreo: sed est expō noīs posita a trāslatore. nā cariathsepher ē nomē cōpositū de quiriath. i. ciuitas ⁊ cepher. i. liber. ſz lr̄a nr̄o rū interpretū dixit ciuitas lr̄aꝝ: qz ornatius ē. ¶ Hic est vnum dubiū. ſ. q̄re vocaſ dabir ciuitas lr̄aꝝ. de quo vide qꝫ diximus Josue. 15. Etiā dato qꝫ dicamus lr̄as fuisse inuētas in vrbe da bir q̄ lr̄e ille eē poterāt ꝺclaratū ē eodē. c. Ra. dauid canbi. dic qꝫ dabir vocabaſ olincariathsepher. i. ciuitas lr̄aꝝ: qz dabir in idiomate pfico significat id qō cariathsepher. ſ. scholā. Sz h̄ nō stat. nā ſz ꝺtigat qꝫ dabir apō psas idē sit qō cariathsepher apō hebreos. tū nō ē verisile qꝫ a p̄ncipio hebrei imposuerūt nomē idiomatis sui illi vrbi. ſ. cariathsepher ⁊ iponerēt nomē pficuz ad significādum. ¶ Sed dōm qꝫ cariathsepher apud hebreos fuit nomē antiquū: postea vō ipſimet mutauerūt ⁊ iposuerunt nomē ꝓpriū dabir qō apud hebreos nihil signat: sicut noīa ꝓpa locoꝝ apud nos raro significāt aliqd ſz voces ipōsite ad placitū ꝓo locis illis. (Dixitqꝫ caleph: qui pcusserit cariathsepher). Ex hoc pz qꝫ caleph erat dux belli cū ꝓposuerit capiēti p̄miū vrbez ℈ quā pugnabaſ. Uel vt aliq volunt cariathsepher erat ipsi⁹ca leph sicut hebron: nō solū visus est petere eā ſz ēt dabir ⁊ anab: qz dixit da mihi mōtē istū i quo enachin sūt vrbes magne atqꝫ munite si forte potero delere eos Josue. 14. ſz p̄mū verisimiliuꝰ est eo qꝫ scriptura nunqꝫ postea cōmemorat aliquā vrbē data caleph nisi hebron. (Qui pcusserit cariathsepher ⁊ vastauerit eā). Nō itelligiē qꝫ aliqs de israelitis, dēret pcutere vrbē. i. oēs habitatores vrbis ⁊ vastare eos delēdo. ſ. totaliter: qz h̄ nō pos set gsqꝫ facere: ſz intelligiē de illo q p̄mo irrūpet in vrbē ⁊ inci peret occidere viros vrbis. ſile fecit dauid. ꝓposuit. n. p̄miū ei qui p̄mo tāgeret fistulas domatuz ⁊ pcuteret iebuseum qꝫ fieret p̄rinceps belli vt pz. 2. Re. 5. ⁊ p̄mo Parali. 11. hoc satis pz: qz caleph cū toto exercitu puenerat in dabir: iō non est verisile qꝫ vnus vir ꝓmitteret pugnare ꝺtra vrbē ēt si secū alios collegas bēret. sed intelligiē de existentibus in acie qs p̄rior irrūperet in hostē. (Dabo ei aram filiā meā vxorē.) Istud ꝓposuit caleph tanqꝫ magnū p̄miū putans qꝫ glibet de israel satis conaret ad irruptionē vrbis vt bēret aram in vxorē. hoc aūt qz illa erat fi lia ducis iuda. nō. n. erat tūc in tota tribu iuda aliqs vir tā bonorabilis. ¶ Hic est vnū dubiū. ſ. an ex hac ꝓmissiōe caleph te neret ara suscipe in vir illū qui pcussisset dabir. De quo rñsuz est Josue. 15. c. (Cūqꝫ cepisset eā othoniel.) Iste fuit postea iu der p̄m⁹ in israel ⁊ liberauit israelitas de manu regis mesopota mie ifra. 3. c. (Filiꝰ senē.) Aliq volūt cenē eē nomē viri p̄ris ⁊ alij nomē mris otboniel ⁊ ab illo vocaſ Josue ceneze⁹. Andreaꝫ vult āt qꝫ cenē ñ sit nomē ꝓgenitoris imediati ſz alicui⁹ distātis. (Frater caleph minor). i. iter oēs fres caleph minor erat otbo niel ⁊ exp̄mit h̄ qꝫ erat fr̄ caleph ad significādū qūo nō obstāte ꝓpinqssima cognatiōe accepit i vxorē arā filiā caleph. (Dedit ei arā filiā ꝺiugē). Quia ꝓmiserat ⁊ noluit ifringere ꝓmissiōez qz forte iuraīto vallata fuerat. ¶ Hic ē vnū dubiū. ſ. an pecca uerit caleph dādo filiā i vxorē fr̄i suo: ⁊ an peccauerit otboniel suscipiēdo eā ⁊ ara ꝺsētiēdo se illi copulari. ꝺ quo rñsū ē Josue 15. c. (Quā pgētē in itinere monuit vir suus). Istō nō fuit ime diate post captā vrbē: ſz aliqꝫto tpe post. iterponit tñ hic qz nō fuit alius locus ꝺueniēs ad iterponēdū illud: cū alibi iā nō tra ctet ꝺ caleph otboniele ⁊ ara. Et ista ē cā anticipatiōis ⁊ recapi tulatiōis sepissime i scripturis. ſ. vt res ptinētes ad eādē mām nō ponāt seoꝛsuz ⁊ ꝺsp̄sim: ita vt sensuz turbēt: colligūt sil⁹ ⁊ po nunt añ tps suū vel post. ita vt oū vult scriptor euitare narra tiōis obscuritatē ex ꝺsp̄siōe rer ad idē ptinētiū inducit legētiū pturbationē ex mutatiōe tēpoꝝ. melius tñ fuit incidere in scōz euitādo p̄mū q̄ ecōtrario: iō scriptura modū istū tenuit nec so lum in sacra scriptura hoc fit: sed ēt in secularib⁹ histoꝛijs hoc seruaſ. in hebreo habetur. (Que pgēs in itinere monuit virum suū). ſ. qꝫ ipa suasit viro qꝫ peteret a caleph. lr̄a tñ nr̄a posuit qꝫ vir monuerit eā eo qꝫ segſ. j. qꝫ ipa petierit. ⁊ h̄ verisili⁹ ē. lr̄a tñ hebraica est barbara nimis: ⁊ interdū ponit masculinū ꝓ femi nino: ⁊ interdū ecōtrario. sic patet Exo. 32. vbi ponit in hebreo (Anouaguedola). vbi lr̄a nr̄a ꝺicit peccastis peccatū maximū: tñ anouaguedola est femininū. ac siquis ꝺiceret in latino pecca stis peccatā maximā. nā si in hebreo deberem⁹ ponere p masculinum vel neutrū ꝺicerē anōgadol. i. peccatū magnuz. (Ut pe teret a patre suo agrū). eo qꝫ dotauerat caleph filiam suā: ſz he reditas tradita erat sterilis. ſ. arene vt pz. j. (Que cū suspirasset sedens in asino). Ipsa ibat egtans per viā: ⁊ quia volebat pe tere suspirauit. in hebreo habetur. (Que cum inclinata fuisset in asino.) Lr̄a tñ nostra posuit suspirasset. eo qꝫ caleph mot⁹ est ad q̄rēdū qd haberet filia ex eo qō fecit ipsa: si tñ solū se iclinas set in asino nō fuisset causa motiua ad querēduz quid haberet. Etiā qz ipsa faciebat ista signa vt cōuenirent petitioni sue. qꝫ tñ iclinaret in asino nō faciebat aliq̄ lr̄ ad petitionē suaz: iō ñ se icli nauit sed suspirauit. ⁊ cū hoc ad idē redit. ſ. qꝫ iclinauit se in asi no. i. fecit quendā motū corporis q monstrat solicitudinē. ⁊ tūc suspirauit hoc intēdens. Hiero. mutauit lr̄am hebraicaz ad ex planandū magis. si tñ velimus ꝺicere ſm lr̄az hebraicā poterit ꝺici qꝫ axa iclinauit se i asino. ſ. qꝫ ipsa volebat petere aliquid a patre: ⁊ qz petētes debēt esse supplices ipsa voluit se inclinare ⁊ exhibuit quendā modū reuerentie in asino existēs. ⁊ tunc vidēs p̄z qꝫ humiliaret ⁊ nesciēs ad qd h̄ eēt dixit ei. qd habes.

*¶ Queret aliqs quare axa suspirauit añ q̄ peteret. ¶ Rñdendum qꝫ ipsa volebat petere agrū ad qō voluit tenere modū artificiosum: ⁊ visum est qꝫ deberet suspirare, pficiebat aūt suspi rium ad tria. Primo ad reddendū animū patris attentū. naz in petēdo non paruas hz vires eoꝝ a qbus petiē ad audiendū sal tē attētos foze animos. naz vbi attētio nō est psualio q̄ q̄ effica cissima locū nullū hz. cuz autē vidit caleph filiam suspirantē pu tans aliqd magnū esse attendit qd dictura foret. ¶ Scōo fecit h̄ vt tolleret sibi verecundiā. nā qꝫ ipsa incipet petere nullo p̄ce dente v̄ba patris sui erat sibi magn⁹ rubor: iō voluit iducere pa trē vt p̄us loqueret ⁊ fic auferret illi materia erubescendi. ad h̄ aūt suspirauit vt pater ingreret qd h̄ esset: ⁊ fic ipa cepto elogo posset cōtinuare sermonē: ⁊ fic factū est. naz imediate vt ipa su spirauit p̄z ingsiuit qd h̄ esset. ¶ Tertio fecit h̄ qz volebat oñ dere animū suū nimis motū ad ea que petebat: vt p̄z intelligens eā ex magno ꝺesiderio petere facili⁹ ꝺescenderet ad petita. su spiria autē ꝓfunda cordis ꝺicatiua sūt magni ꝺesideriꝰ: iō con ueniēs erat qꝫ suspiraret. naz al's videret leui motu boc velle: ⁊ fortassis pater nō assentiret. (Dixit ei caleph qd habes). Satis vidit caleph qꝫ suspiria ista nō erant iutiliter fusa: iō petiuit ad qd emitterenſ. (At illa). i. illa illico subiunxit quasi sumpta iu xta loquēdi ⁊ captata opportunitate. (Da mihi benedictionē). i. fac mihi gr̄az. bñdictio. n. significat multiplicationē i reb⁹. sic pz. 2. Lozin. 9. c. ſ. q pce seminat parce ⁊ metet: q in bñdictionib⁹ seminat ꝺe bñdictionib⁹ ⁊ metet. ⁊ sic opponit ibi pcitas ⁊ bñdi ctio: pcitas tñ est auaricia vel ꝺiminutio: iō op qꝫ bñdictio sit li beralitas vel abundātia: ⁊ qz gr̄a sit ex liberalitate cū nō sit gr̄a qō ex ꝺebito veniat vt pz ad Ro. 11. c. vocaſ oīs gr̄a bñdictio. (Qz terrā arentē ꝺedisti mihi). In dotē. ſ. qñ tradidit eā otbo nieli Josue. 15. oz terrā australē ⁊ arentem ꝺedisti mihi: ⁊ h̄ qz australis pars est ficca. Uel qz vētus australis in terrā chanaaz est ficc⁹. (Da ⁊ irriguā ags). i. ēt iunge terrā que possit irriga ri fontib⁹ vel fluminib⁹ vt nō sit ꝺos mea penitus infructuosa.

¶ Quomodo petiuit axa terram irriguam aquis: cū in terra cha naam nulla talis esset. Questio. 16.

Queret aliqs qūo petiuit axa terrā irriguā ags. nam in terra chanaā nulla talis est. sic pz Deuter. 11. cū ꝺixit moyses ad israelitas. terra ad quā igredieris possidendaz nō est sicut terra egypti de qua exisſi vbi iacto semine in hozto rū mozē aque ꝺicunt irrigue: ſz mōtuosa est ⁊ cāpestriſ de celo expectās pluuias. ¶ Aliqs rñdebit qꝫ axa nō petiuit terrā irri guā ags. ſ. ags fluuialib⁹ vel fōtalib⁹: sed terrā que celesti irriga ret pluuia. nā i terra quā acceperat nō cōpluebaſ. ¶ Sz h̄ nul lo modo stat: qz accipiēdo boc modo irriguū oēs terre exītes in regione chanaā sunt eq̄liter irrigue cuz celū equalr se habeat ad illas quantū ad emissionē pluuiaꝝ. ⁊ non euenit h̄ ex condi tiōe terre. ¶ Itē pz h̄ magis ex lr̄a hebraica q̄ ꝺicit. (Da mihi ca nales vel alueos aquarū.) Sed boc non ptinet ad pluuiā: ideo opz qꝫ itelligaſ qꝫ peteret terrā irriguā fōtib⁹ vel fluuijs. ¶ Di cēdū igr̄ qꝫ axa peteret a p̄re terrā irriguā aquis fluuialib⁹. Cū autē arguiē qꝫ non erat terra chanaan sicut terra egypti in qua ꝺicunt aque irrigue. ꝺicēdum qꝫ inter egyptū ⁊ terrā chanaaz erat magna ꝺifferētia. egyptus quippe cuz ꝺeclinet nimis cōtra

torridam

D Dubium ō quo Josue .15. Rñsio

† Uarie opi nio. de boc noīe cenez.

Dubiuz Rñsio

Anticipa- tionis cā ⁊ recapitula- tiōis in sa- cris lr̄is.

† Lr̄a hebraica

E

† † † †

torridam zonam vllas niues habet: pluuias autē rariſſimas. ita vt nihil de terre naſcentibus celeſti nutriant aqua: ſed oia fouentur educta aqua de nilo. creſcit. n. nilus certis tēporibus ad magnā multitudinē. ſ. ad 16 cubitos z ad. 20. vel minus ſm varietatē annoꝝ ſuper alueum ſuū. ſunt autē facti aqueductus magni quaſi fluuiſ per quos educunt aque. z cū ſit tota terra egypti plana: faciliter irrigatur illa aqua nili. Terra aūt chanaan non ſic irrigatur ꝓpter duo. ¶ Primo ꝓpter indiſpoſitionē terre: qz nō eſt plana ſicut egyptus. z hoc ſignificauit Moyſes cum dixit in allegata auctoritate. ſed montuoſa eſt: atq; campeſtris de celo ſpectans pluuias. Secunda cā eſt: qz terra chanaan non eſt inops pluuiarū ſicut egyptus: eo ꝙ non tantū appropinquat ad torridā zonam. ſed habet pluuias ſicut alie terre exiſtentes in. 3. vel. 4. et. 5. climatibus. hoc tñ non obſtante in aligbus locis terre chanaā fit irrigatio ad maiorē pullulationē fructuū. vel qz interdū nō ſunt aque copioſe de celo. ſic enim fit in alijs locis que ſunt in. 5. climate in gbus maior pluuiarū copia eſt. z in hoc aliqualiter eſt terra chanaā ſimilis terre egypti. ſic patet Geñ. 13. cum dr de terra ſodomorū. eleuatis itaq; oculis Loth: vidit oēz circa regionē iordanis: que vniuerſa irrigabatur anteq̄ ſubuerteret dñs ſodomam z gomorra: ſicut paradiſus domini: z ſicut egyptus. ergo non erat terra chanaā totaliter diſſimilis egypto. z ſic ara petiuit terrā irriguaz vt fecundior eſſet. iſta enim erat cauſa quare terra hierico eſt vberior reliqua terra chanaā vt ait Solinus in poliſtor. ſ. qz irrigat iordane ductо per alueos: cuz ſit in regione iordanis vt patet Geñ. 13. (Dedit ei caleph irriguū ſuperius z irriguum inferius.) Uidēs caleph iuſte petiſſe filiā cōceſſit qđ voluit. In hebreo dicit. (Dedit ei caleph canales ſuperiores z canales inferiores vel inferius.) Quod ad idem redit: qz canalis eſt aqueductus. z iſtud pertinet ad omnē terrā irriguā. dicitur aūt irriguū ſuperius z inferius. i. agros irriguos qui erant ſupra eos quos prius cōceſſerat qui erant arentes: dedit quoq; alios agros irriguos infra primos agros arentes. Uel aliter dedit irriguū ſuperius z iferius. i. dedit ei aliquos agros irriguos in collib⁹: z alios irriguos in vallibus. z iſtud magis conſonat. (Filij autē cinei.) Hic ponit alia ruz tribuū profectus: poſtq̄ dictuz eſt ſpecialiter de profectu caleph. z redit hiſtoria ad bella facta per tribum iude. de gbus ſupra ceperat: z poſtea tendit ad ea que fecerunt alie tribus. z dicitur. (Filij autem cinei.) Interponitur de iſtis eo ꝙ hic agebatur de tribu iude: z iſti aſcenderunt cum filijs iude in ſortē ſuā vt hic patet. ſunt autem filij Cinei filij Jetro cognati vel ſoceri Moyſi. qui vocatus eſt multis nominibus: ſcz Jetro vt patet Exo. 18. et Raguel Exo. 2. vbi vocantur ſeptem filie ſacerdotis madian: quarū vnam accepit in vxorem moyſes: z ille erat ietro. vocatur etiam ieter Exo. 4. vocatur etiaz Obab Num. 10. vocatur etiā Cin Nume. 24. ſcz ſi electus fueriſ de ſtirpe Cin. i. de ſtirpe ietro. z inde vocantur cinei hic iſti poſteri ietro z infra. 4. c. (Cognati moyſi). ideſt ſoceri. non enim erat cognatus eius ſed ſocer: qz moyſes filiaz illius cepit vxorē vt patet Exo. 2. c. (Aſcenderunt de ciuitate palmarum.) Iſta eſt ciuitas hierico que vocatur ciuitas palmarū: qz regio omnis circa eam palmis z vineis z alijs generibus pretioſiſſimarū arborum referta eſt vt eaz laudat Solinus in poliſtor. c. de iudea. z non eſt alia ciuitas in terra chanaan: apud quaz palme ſint. ſolebant enim eſſe in magna copia in valle ſodomorum vbi erant ille quinq; ciuitates: quarū quattuor infelici incendio cōflagrarunt. poſtea autem nec ſigna quidem opulentie illius relicta ſunt. ſic enim dicitur Geñ. 12. vniuerſa regio circa iordanem irrigabatur ante q̄ ſubuerteret dñs ſodomam z gomorrā ſicut paradiſus domini: z ſicut egyptus. Qz autem hierico ſit ciuitas palmarum patet Deutero. 34. c. cum dicitur. vſq; ad nouiſſimum mare: z auſtralem partem: z latitudinem cāpi hierico ciuitatis palmaruz vſq; ſegor. i. hierico eſt ciuitas palmaruz: qz ponūtur iſta ibi vt exponens z expoſitum.

¶ Quomodo ietro filij in palmarum ciuitatem cum filijs iuda eſſe potuerint cum ipſi non venerint in terrā iſrael. Qō. 17.

Queret aliquis qūo filij ietro potuerunt eſſe in ciuitate palmarū cum filijs iſrael. naz ex hoc videretur ꝙ ietro venerit cum moyſe in terrā iſrael: z duxerit ſecum cognationem ſuam. ſed falſum eſt: qz ly hoc ozaret moyſes: non acquieuit ietro vt patet Nume. 10. et Exo. 18. dicitur ꝙ moyſes dimiſit ietro ſocerum ſuum: qui dimiſſus rediit in terram ſuam. ſic probatuz eſt Num. 10. ¶ Reſpondendū ꝙ ietro nō venit cum filijs iſrael per deſertū in terram chanaan: ſed cuz ſtetiſſet in deſerto montis ſynai cum moyſe: rediit inde in terram ſuam madian vt ibi moraretur: qz cum ipſe eſſet ſenex: z ſciret hebreos toleraturos eſſe multos labores acquirendo terrā de manibus boſtium fortiſſimoruz: noluit in ſenectute ſua videre dolorem z quotidianā ſolicitudinez. naz priuſq̄ veniret tēpus fruendi bonis rebus ſumma pace cōpoſitis: credidit ſe moriturum: ideo id modicū tēporis quod ſibi cōceſſum putabat volebat potius in natali ſolo trāquille agere inter ſuos. cū aūt moriturus ē: qđ fuit ante annū. 40. māſiōis iſraelitaꝝ in deſerto: ſciēs ſocer ſuū z nepotes principes gentis tā magne hebreoꝝ: cui cō fidebat oēs boſtes ſubdēdos: ſicut colligit ex verbis eius Exo. 18. iuſſit poſteris ſuis ꝙ irent cū iſraelitis in terrā chananeoꝝ: vt ibi ſuſciperēt ab iſraelitis bonū qđ promiſerāt facere ipſi. vt patet Nu. 10. ſ. qcqd optimū fuerit in opibus quaz dñs deuz noſter traditurus eſt nobis dabimus tibi. cuius iuſſa explentes ſepulto pr̄e in terra madian: tota cognatio venit ad iſraelitas manentes in deſerto: z ibi fuerūt cū eis quouſq; introirēt in terraz chanaā: z tūc ceperūt habitare cinei in ciuitate palmaꝝ. ¶ Uel ſorte dicēdū ꝙ filij ietro habebant animū manēdi in terra madian in qua fuerāt progenitores ſui: poſtea tñ anno. 40. ab exitu de egypto deus iuſſit iſraelitis ꝙ delerēt madianitas vt patet Num. 25. et. 31. c. z tūc moyſes cōdolēs ꝓgenieī filioꝝ ſuoꝝ fecit vocari totā cognationē ietro vt cōfugeret ad iſraelitas: z venerūt ad eos. primū tñ verſimilius eſt. dr autē ꝙ aſcenderūt de ciuitate palmarū: nō ꝙ ante hoc in ea habitarēt: qz ioſue poſuerat maledictionē ſigs edificaret hierico poſtq̄ ſub anathemate deleta eſt Joſue. 6. ſed habitabāt in viculis z territorio vrbis illius: ideo dicebant habitare in ea. de iſta ciuitate palmaꝝ dicit ra. dauid canbi z ceteri iudei ꝙ erat hierico. ¶ Que ret aligs qūo cinei filij ietro potuerunt habitare in hierico vel in territorio eius: qz iſta vrbs ptinebat ad tribū beniamin: z illi nō ꝑmitterēt eā alijs. hoc ꝑz Joſue. 18. ^ ¶ Rūdet ra. da. canbi z alij hebrei ꝙ hierico erat terra fecūdior totiuſ terre chanaā: z diffinitū erat ꝙ illa pars maneret indiuiſa z daref illi tribui in cuius ſorte deus eligeret ſanctuariū ſibi cōſtrui. z qz poſtea conſtructū eſt tēplū in hieruſalem: que ad tribū beniamin ptinebat data eſt hierico viris de tribu beniamin. z qñ. 480. anni fluxerunt ab exitu de egypto vſq; ad ꝺſtructionem ſanctuarij. vt ꝑz 3. Regū. 6. c. et. 40. annis māſerunt iſraelite in deſerto: manent. 440. anni gbus dicūt poſſeſſam fuiſſe ciuitatē palmarū a filijs ietro quouſq; daref filijs beniamin. ¶ Sed hoc non ſtat. ꝓmo qz dicūt ꝙ diffinitū erat ne diuideret hierico: ſz maneret in dubio pro tribu illa in cuius ſorte ꝺſtrueret tabernaculū. nā ex diuiſione facta tpe ioſue ponit iſta ciuitas: z fuit data filijs beniamin vt ꝑz Joſue. 18. ¶ Itē cū dicūt ꝙ. 440. annis poſſeſſa eſt hierico a filijs ietro non ſtat: qz tūc neceſſe eſſet ꝙ poſſediſſent eam vſq; ad primū annū fabricationis tēpli ſalomonis. ſed falſum eſt: qz nūc poſt mortē ioſue pauco tpe receſſerūt de loco ipſo filij ietro cū filijs iuda in deſertum ſortis ſue vt ꝑz in littera. ¶ Sed aligs dicet ꝙ cinei nūc receſſerūt de vrbe palmaruz: z tñ poſt modicū tēpus redierūt ad illā: z māſerūt ibi vſq; ad fabricationē tēpli. ¶ Sed etiā hoc nō ſtat: qz quedā pars cineoꝝ habitauit in terra galilee apud ciuitatem cedes vt ꝑz infra. 4. c. ibi ꝙppe moratus eſt aber cineus recedēs a ceteris cineis. cedes vero apud quā habitauit ē terra galilee. vt ꝑz Joſue. 10. et. 19. alia aūt pars cineoꝝ morata eſt in parte auſtrali terre chanaā: in extremitate ſortis iude: apud deſertū in quo morabant amalechite. iō qñ ſaul iuit ad delendū amalechitas dixit cineo ꝙ recederet de medio amalechitarū ne inuolueret eos cū amalechitis. 1. Regū. 15. c. ergo tūc non morabaf in terra hierico: ſed in ſorte iude. z hoc magno tpe ante edificationē ſanctuarij: iō nō māſerunt filij ietro. 440. annis in ciuitate palmarū. ¶ Dicēdū igit ꝙ cinei habitabāt in ciuitate palmarū nūc qñ aſcēderunt cum filijs iuda: z māſerūt poſt hoc ſemp in ſorte iude apud terraz amalechitarū: preter aber cineū z ſtirpē ſuā. iſte ꝙppe recedens a ceteris habitauit in ſorte tribus neptalim: apud vrbē cedes vt ꝑz infra. 4. ante hoc aūt māſerunt in territorio ciuitatis palmarū. Et poterāt ibi manere dupliciter. Primo qz vſq; ad illud tpe quaſi manebāt ſine p̄iudicio alicuius ibi. nā a principio acqſita terra nō erat diuiſa: ſed habitabāt iſraelite hic z ibi pro arbitrio eoꝝ. z qz tūc ciuitas palmarū nō ptinebat ad aliquam tribum nulli preiudicabāt cinei ibi habitates. poſt aūt diuiſa terra paruo tpe māſerūt ibi cinei. nā iuerūt cū filijs iuda in ſortem ſuā. ita parū p̄iudicare poſſent viris de tribu beniamin. ¶ Alr rñderi p̄t ꝙ iſraelite ꝺuenerāt iter ſe ꝙ in q̄cūq; pte terre in cuiuſcūq; trib⁹ ſorte bitare vellēt cinei ptātē br̄ent: z b̄ qz moyſes q erat p̄nceps ppli b̄ ꝓmiſerat ietro dicēs. cūq; nobiſcuz vene-

Terra chanaan ñ irrigatur ſicut egyptus pp duo.

Lra hebrea.

Jetro multis nominibus vocabatur.

Hierico q̄re palmaꝝ ciuitas nūcupetur.

Rñſi. ad q̄ſitum.

Alia rñſio.

Qō. 18 A Qūo cinei filij ietro i hierico vel i ei⁹ territorio bitare potuerunt. ^ Ra. da. rūſi. ad q̄ſi.

Improbō. 1. rō.

2. rō.

Duiſdam rñſi. ad q̄ſi. Improbatio.

B Doct. rñſio p̄ma ad q̄ſitum.

Doct. rñſio ſcōa ad q̄ſitum.

ris quicquid optimaz fuerit ex opibus quas tradituras est nobis oēs dabimus tibi vt patet Nume. 10. c. sed israelite nullo modo preterirent pmissa moysi: qz obseruabant verba eius sicut verba dei. ergo ipsi facerent sicut pmisit moyses pmittēs eis habitare vbicunqz vellent. ꝛ qz a principio placuit eis morari in ciuitate palmarū: que erat viroꝝ beniamin non pbibuerunt eos filij beniamin nunc vero potius voluerunt manere in sorte iude: ideo ascenderunt cum filijs iuda in desertum sortis sue. ꝛ qz postea vni de cineis nomine aber placuit morari in sorte neptalim apud vrbem cedes: recessit a ceteris fratribus suis: ꝛ habitauit ibi vt patet infra. 4. c. (Ascenderunt cū filijs iuda) qz placuit eis magis morari cum bis q̄ cum alijs tribubus. De hiei dicunt q̄ iuerunt cum filijs iuda propter otbonielem: qui erat de tribu iuda: ꝛ erat eruditissimus in lege. ℂ Sed non est rationabiliter dictum: quia leuite erant eruditi in lege: eo q̄ semper vacabant lectioni: et nunquam agriculture nec alijs operibus. laici vero ꝛ agriculture ꝛ bellis ceterisqz occupationibus vacabāt. ideo omnem legis peritiaz a sacerdotibus ꝛ leuitis deus iussit requirit Malachi. 3. ſ. labia sacerdotis custodient scientiam: ꝛ legez exquirent de ore eius: qm̄ angelus dñi exercituum est. potius ergo iuissent ad aliquem locum in quo essent sacerdotes periti q̄ ad Otbonielem. Sed aliqua alia causa fuit: vel qz magis placuit eis tribus iuda ad cohabitādum. (In desertum sortis eius). i. descēderunt ad habitādum in deserto sortis iude. Nō est aūt itelligendū q̄ tota sors iude eēt desertū: sed q̄dam ps eius circa iordanem: ꝛ ad extremitatē meridianā: ꝛ in hac pte manere voluerūt cinei. qō p̄z: qz amalachite morabanť extra terrā israel in desertis arabie: ꝛ cinei erāt in terminis eoꝝ. vnde qm̄ saul iuit ꝟra amalechitas dixit cineis: abite: ꝛ recedite de medio amalech: ne inuoluā vos cuz eis. 1. Reg. 15. c. voluerūt aūt cinei ptem istam deserti vt essent diuisi a toto israel: ꝛ bērent terrā quasi liberā seoꝝsum. (Qō est ad meridiem arad.) Ista est q̄dā terra q̄ vocať arad: cuius erat rex ille ℨ quē pugnauerūt israelite de quo Nume. 21. c. Sciēdū aūt q̄ ista terra arad q̄ q̄ possidereť a chananeis: cum dicať chananeus rex arad Nu. 21. tū non erat ps terre chanaan. Qō p̄z: qz israelite introierunt in terrā regis arad: ꝛ deleuerūt vrbes eiꝰ Nu. 21. ꝛ tū nondum dicebanť esse in terra chanaan. naz tunc per terram illā transissent in reliquam terram chanaan: tū post deletam terrā regis arad: ozauerunt israelite vt rex edom permitteret eis transitū: ꝛ noluit. deinde circuierūt mōtem seyr. i. terre edom longo tpe Deutero. 2. ꝛ Nu. 21. post aūt trāsierunt per terrā moabitarum: ꝛ per terrā duoꝝ regum amoꝛreoꝝum. Deutero. 2. quousq̄ puenerūt ad iordanē: ꝛ tunc introierunt in terrā chanaan. ergo existentes in terra arad: non erāt in terra chanaan. ℂ Itē qz deus dixit q̄ nullus de viris illis q murmurauerāt in cades barne: intraret in terraz chanaan: nec videret eam Nu. 14. multi tū de illis steterūt in terra regis arad: cū nō mortui fuerint oēs vsq̄ ad torrentem zaretb vt p̄z Deutero. 2. ꝛ tū prius steterunt in terra arad q̄ in torrente zaretb vt patet Nu. 21. c. ergo nō erat arad terra chanaan. erat aūt ista terra arad apud terrā amalechitaz. nam ambe gentes pugnauerūt simul ℨ israel: ꝛ de ambabus oꝛ q̄ habitabāt in montibus eisdē. vt p̄z Nu. 13. ſ. deiecēdit amalechites ꝛ chananeus q̄ habitabāt in mōtibus. ꝛ hoc satis conuenit. nam cinei habitabāt iuxta amalechitas vt p̄z. 1. Reg. 15. chananei tū terre arad morabantur apud amalechitas: ideo satis coaptatur q̄ cinei habitarēt apud terraz arad. oꝛ aūt q̄ erat desertum iude ad meridiē arad. i. q̄ ps meridiana deserti huius declinabat versus arad: ꝛ nō q̄ desertum esset meridianū respectu terre arad: qz tūc sequereť terram arad esse intra terrā chanaan: ꝛ q̄ necessario accederent prius israelite ad aliquam partem terre chanaan q̄ ad terram arad. qō falsum est. (Et habitauerūt cū eo). ſ. cum iuda: qz cum hac tribu eligebāt potius habitare. (Abijt aūt iudas cuz symeone fratre suo). ſ. ad pugnādum ℨ chananeum. vocanť aūt iudas ꝛ symeō fratres ex causa supra assignata. (Et percusserunt simul chananeū). ſ. vno bello deleuerunt euz: qz nō pugnauerūt sepe vel per multas ptes. (Qui habitabat in sephath) Nomē vrbis est pertinentis ad sortem iude: q̄ q̄ non ponit in catalogo vrbium sortis iude: sicut multe alie vrbes subticentur ibi: ꝛ in descriptione sortium alioꝝ tribuum. (Et interfecerūt eum). ſ. chananeū non dimittentes quē q̄ viuere. In hebreo bz. (Et destruxerūt eā). ſ. ciuitatē sephath. i. non solū percusserūt chananeos terre illius: sz ēt ciuitatē destruxerūt. est aūt itelligēdū q̄ nō destruxerūt eā ponentes eā in eternū non habitandā: sicut erat de vrbibus q̄ subijciebanť anathemati vt fuit hierico ꝛ hay. sed destruxerūt ꝛ forte cōbusserunt eā vt excluderēt inde habitatoreꝝ: sicut fecerūt in hierlm. nā totā ciuitatē succēderūt supra in ira. (Uocatūq̄ est nomen loci horma. i. anathema). i. ciuitaz illa vocata fuit postea horma: qm̄ fuit destructa. qz heren est in hebreo sepatio vel anathematizatio. erat istud anathema vt nemo habitaret in ea in eternū sicut fuit de hierico. Uel forte nihil ō bis que in illa erāt acciperet: sed omnia cremarentur ad honorem dei. ℂ Queret aliq̄ quare ista ciuitaz fuit suppositā anathemati. ^ ℂ Aliquis dicet q̄ fuit posita ex eadem causa ex qua ciuitas hierico. ℂ Sed nō stat: qz ciuitas hierico anathematizata est q̄tū ad hoies: vt applicaret totaliter ad cultū dei: qz erat sicut primitie de laboze israelitaz. nā ille erat primus locus quez accipiebant in terra chanaan. Etiam qz hierico fuit tradita miraculosius iudeis q̄ aliquis locus totius terre chanaan vt patet Josue. 6. de vrbe sephath nihil istoꝝ erat: ideo nō fuit subiecta anathemati ex hac pte. Nec ēt est dōm q̄ anathematizaret eadem rōne qua alique vrbes iudeoꝝ de q̄bus Deutero. 13. qz illud solum erat in ciuitatibus que iaz erāt indeoꝝ: ꝛ declinabāt ad idolatriam. in ciuitatibus chananeoꝝ: vel aliaꝝ gentiū nō tenebat illud. ℂ Aliq̄ pōt dicere q̄ fuit positū anathema ex voto. ſ. q̄ pugnauerūt filij iuda ꝟra viros sephath: ꝛ forte non potuerūt p̄ualere: vel victi sunt: ꝛ obligarūt se voto dicentes: q̄ si deus traderet vrbem illā in manus eoꝝ subijcerent eā anathemati. sic factū est de terra arad. nā chananei pugnātes ibi ℨ israel vicerūt ꝛ tulerunt p̄dam. israel aūt voto se obligans ait: si tradideris ppm istū in manus meas: delebo vrbes eius Nume. 21. ℂ Sed ēt hoc non stat: qz hra significat ℨrium dicens q̄ percusserunt chananeū simul. i. vnico bello ꝛ quasi sine labore. ℂ Rn̄dendum q̄ cā non apparet: sed satis dici pōt q̄ fuit ad reddēdū deo gratias de modo captionis vrbis: qz sine aliquo labore eaz ceperunt qō est simul accipe eam: ideo in munus eā dederūt deo: qz non potuissent sic faciliter eam capere nisi deus specialiter adiuuasset illos. (Cepitq̄ iudas gazā). i. iudas ꝛ symeon ceperunt eaz. notatur tū iudas solus: qz symeon erat vocatus solum in adiutoꝛium: ꝛ iudas erat principaliter pugnās. ista ciuitaz est vna de quinq̄ metropolibus philistinoꝝ regem hās. vt p̄z Josue. 13. ꝛ erat i sorte iude vt p̄z Josue. 15. nūc aūt pugnauit iudaz ℨ illā. ℂ Quomodo stare possit q̄ iudas gazam ceperit cū esset de terra philistinoꝛum. Qō. 20.

Queret aliquis qūo possit stare q̄ iudas ceperit gazam: qz gaza erat vna de quinq̄ ciuitatibus philistinoꝝ: que apud eos manebant nō solum nunc: sed ēt tpe samuelis ꝛ saul. vt p̄z. 1. Reg. 6. cum principes istaꝝ q̄nq̄ vrbium obtulerunt. 5. anos aureos ꝛ totidem mures. sed ēt nunc manebant: qz deus dixit q̄ reliq̄rat eas vt erudirenť israelite ad certandum cū chananeis: ꝛ subdiť. 5. satrapas philistinoꝝ oēz chananeū. ꝛ tū gaza erat vna ciuitas satrapaꝝ. 1. Re. 6. q̄ nō cepunt eā nūc filij iuda. ℂ Aliq rn̄dēt q̄ iudas nō cepit vrbē gazā: iz cōfinia ei⁹. ſ. agros ꝛ rura. ꝛ hoc tz nicolaus. ℂ Sz h̄ nimis ē alienū a lra q̄ dicit q̄ iudas cepit gazā. Alr dici pōt ꝛ meli⁹ q̄ gaza capta ē a filijs iuda nūc. cū aūt obijciť q̄ erat in ptāte philistinoꝝ post. Rn̄dēdū q̄ gaza ꝛ alie ciuitates philistinoꝝ aliq̄n erāt in potestate philistinoꝛum: ꝛ aliquando in potestate israelitarū. nam erāt bella ctinua inter eos: ꝛ prevalentibus philistinis manebāt iste vrbes apud eos: cum vero prevalebāt israelite auferebāt eas de manu philistinoꝛuz: ꝛ sic variabantur. sic patet. 1. Reg. 7. cū oꝛ ō samuele q̄ facta ē manus dñi sup philistinos cūctis dieb⁹ samuelis: ꝛ reddite sūt vrbes q̄s tulerāt philistei ab isral ab acharon vsq̄ geth ꝛ terminos suos. ꝛ sic nō ē inconueniēs q̄ nūc acharon gaza ꝛ ascbalon capeně a filijs iude: ꝛ denuo rediret ad philistinos. ℂ Sz adhuc arguet q̄ nūc nō eēnt in manu israelitaꝝ: qz sequēti. c. oꝛ q̄ deus dimisit q̄nq̄ satrapas philistinoꝝ: ꝛ oēm chananeū ꝛc. vt israelite bērent consuetudinē p̄liandi: ꝛ gaza: ascbalon: ꝛ geth erāt tres ō metropoliꝰ satrapaꝝ istoꝝ: ergo nō fuerūt nūc capte. ℂ Rn̄dendū est q̄ iste ciuitates capte fuerūt sicut hic oꝛ: qz aliter nō pōt saluari hra. ꝛ cū oꝛ q̄ de⁹ dimisit istas ciuitates. dōm q̄ istud fuit dctm̄ ante captionē. Nā q̄ q̄ h̄ ponanť ea q̄ hūr hic ante ea q̄ hūr hic sequēti. c. tū illa fuerūt facta ante q̄dā istoꝝ. nā nō fuerūt simul facta oia que hūr hic: iz plurima eoꝝ facta sūt tpibus iudicū. qz tū ista ptinebāt ad statū singulaꝝ tribuū ſpaliter posita fuerunt oia simul: ꝛ nō cōmixta fuerūt cū eis q̄ ptinebāt ad totū ppz: q̄ q̄ fz odōnē tpis fuerint cōmixta. iō vez ē q̄ de⁹ dimiserat oēs illas gētes de q̄b⁹ hra. 3. qz viuēte Josue nō fuerūt tradite i man⁹ isral: nec tpe q angel⁹ locut⁹ fuit h̄ fuerūt tū capte iste vrbes post: ꝛ iteꝝ redierūt ad man⁹ philistioꝝ: ꝛ iteꝝ ad israliaz fz varias successiones. (Et ascbalonē)

Ista erat

Impzobatio hebzeorū opinionis.

Notādū ō sorte iuda.

Arad quid sit.

Littera hebrea.

Notandū.

Qō. 19. A Quare ciuitas sephath suppositā fuerit anathemati. ^ Cuiusdā rnsio ad q̄stū: ꝛ eiusdē ipzobō. Cuiusdā rnsio ad questuz.

Impzobatio rnsionis. Doct. rnsio ad q̄situm.

Nōnullor rnsio ad q̄stū. Impzobatio. Doc. rnsio ad q̄situm.

Argū.

Rnsio.

Jfra bebrea.

Quid vegetius dicat ō curribꝰ falcatis.

Qō. 21. A Quō data sit bebron caleph. ☐ Rñ. ad q̄stū.

Notādū

A Cuiusdā rñ. ad q̄stum.

Jmprobatio

Docto. rñ. ad q̄stū.

Notādum

Alia sñia

Cōfutatio

Notādum lr̄ale.

Liber iste nō fuit scriptꝰ tpe dō.

Qō. 23 A An filij iude vel beniamin ceperint bierusalē. Rō q̄ sic.

Jn 3rium rō

Scōa

Rñ. ad q̄stum.

Jsta erat alia metropolis philistinorū vt patet Josue. 13. et. 1. Re. 6. ⁊ de hac dicit̄ in planctu dauid. 2. Reg. 1. c. ſ. nolite ciare in geth nec annunciet̄is in cōpitis ascalonis. erat autem in sorte † iude. (Et acharon cum suis finibus). ſ. cum oibus ruribus ⁊ viculis adiacentibus. acharon est quedā metropolis philistinorū Josue. 13. et. 1. Re. 6. in vrbe ista erat beelzebub deus magnus philistinoꝝ: ad quez dsulendū interdū ibant jsraelite. sic fecit rex ochozias qui illuc misit nuncios quos redarguit helias dicens. nunqd non est deus in jsrael vt eatis cōsulenduz beelzebub deū acharon. jsta ciuitas vulgariter vocat̄ acre: ⁊ inde dicit̄ sanctus † Joānes de acre. jsta ciuitas erat de sorte iude Josue. 15. (Fuit q̄ dñs cum iuda). ſ. adiuuando ipsum specialiter. nam illi quos in actibus suis ꝓsperari cernimus dicimus a dño spāliter adiuuari. sic dicit̄. 1. Re. 18. q̄ saul sciebat dñm esse cum dauid. ſ. ga prosperabat̄ in omnibus. sic etiā dr̄ Heñ. 39. de Joseph. fuitq̄ dñs cum eo: ⁊ erat vir in cunctis prosperе agens: habitauitq̄ in domo dñi sui qui optime nouerat deū esse cum eo ⁊ omnia que † gereret ab eo dirigi in manibus illius. (Et mōtana possedit). i. deleuit populos habitātes in montanis vrbibꝰ: ⁊ habitauit ibi. † (Nec potuit delere habitatores vallis q̄ falcatis curribus abū dabant.) Filij iude pugnauerunt cōtra habitatores excelsorum q̄q̄ loca ipsa secura essent: eo q̄ isti nō habebant fortia genera armature quibus repellerent iudeos. habitatores autē vallium quāq̄ loca minus tuta haberent: tamē genera armature erant fortissima. ſ. currus falcati quibus abundabant philistini ⁊ alij chananei. Jn bebreo dicit̄. (Ferreis curribus abundabant.) Non q̄ currus isti de ferro facti essent: quia nulla eos iumenta mouere possent: presertim cū in bello exigant̄ leuissimi currus. sed q̄ habebant gladios in rotis curuos in modū falcis: ⁊ cum ex impetu mouerent̄ arripiebant quicqd obuium erat ⁊ lacerabant. oēs timebant genus istud armature ⁊ fugiebant. habitatores autē vallium vtebant̄ solus bis curribus. (De re militari.) Quia in locis altis ⁊ inequalibus non ꝓsunt quicq̄ isti currus sed solum in locis planis vt ait Uegetius libro de re militari. in plano autē nesciebant iudei aliquē modum pugnandi ctra currus illos: ideo fugiebant pugnare cum illis gentibus. cōtra hoc tñ obiectis sentibus ⁊ vepribus vt ait Uegetius de re militari pugnandū est. philistini autē vtebantur nimis bis curribus. naz semel cōgregauerunt cōtra jsraelitas. 30 milia curruū vt p3. 1. † Re. 13. (Dederūtq̄ caleph bebron). ſ. postq̄ filij iuda pugnantes obtinuerunt multa loca de sorte sua dederunt caleph vrbem hebron qz deus iusserat ei illam dari. ☐ Queret aliquis quō data est bebron caleph: qz data est sacerdotibus vt p3 Josue. 21. c. ☐ Respondendū q̄ deus ꝓmisit q̄ daretur hebron caleph vt p3 Nume. 14. ſ. terra quā calcauit pes tuus erit possessio tua. ⁊ intelligitur de hebron. ⁊ de hoc dei dicto ipse arguit q̄ deberet ei dari vt p3 Josue. 14. Josue autē audita rōne iustissima assignauit in possessionē caleph vrbem hebron anteqū diuideretur terra aut caperet de manu philistinoꝝ ⁊ chananeoruz. deinde diuisa fuit terra per sortes ⁊ fuit hebron in sorte iude: vt prius fuit diuisa terra: ⁊ cum cecidisset hebron in sorte iude petiuit illam caleph sibi dari: sed adhuc nō tradebat̄ ei. deinde facta diuisione totius terre per sortes fuit facta segregatio ciuitatum ꝓ sacerdotibus ⁊ leuitis de qualibet sorte tribus: ⁊ de vr bibus iude cecidit hebron cum alijs vt patet Josue. 21. c. postea quoq̄ facta diuisione ciuitatuz ꝓ locis fugitiuoꝝ facta fuit hebron vrbs fugitiuoꝝ vt p3 Josue. 20. c. sed in his oibus vlli adhuc tradebat̄ possidenda q̄: tenebat̄ ab hostibus: sed post mortem Josue cū jsraelite pugnando cepissent eam dicit̄ hic q̄ tradiderunt eam caleph. ☐ Non est tñ intelligendū q̄ tradita fuerit caleph ad habitandum in ea: sed soli agri ⁊ viculi qui erant in territorio hebron dati sunt caleph. ipsa aūt vrbs sine agris cū solis suburbanis tradita fuit sacerdotibus vt p3 Josue. 21. c. ⁊ † fuit quoq̄ ciuitas refugij qz non ex hoc impediebat̄ aliquo mō possessio sacerdotū. (Sicut dixerat dñs). i. deus iusserat q̄ daretur caleph in possessionē hebron. sic p3 Nume. 14. ſ. terra quā calcauit pes tuus erit possessio tua. ⁊ lz ex hoc nō pateret an potius diceret de hebron q̄q̄ de aliqua alia: apparet ex applicatiōe sua Josue. 14. qz p hec verba ꝓbauit q̄ deꝰ pollicitus fuisset ei dare hebron: ⁊ pp hoc Josue ⁊ alij jsraelite diuisores terre dederunt hebron ipsi caleph vt p3 Josue. 14. ergo deus p hec verba pollicitus fuerat. (Qui deleuit ex ea tres filios enach). i. tres gigantes. ſ. tholmai sesai bayman vt p3. s̄. in littera.

☐ An caleph tres gigātes ex vrbe hebron deleuerit. Qō. 22.

Queret aliquis an caleph deleuerit tres gigātes ex vrbe hebrō vel tota tribus iuda vadens cū eo. ☐ Ali quis rñdebit q̄ fecit hoc tota tribus iude: qz. s̄. in lr̄a cum ponit̄ de bellis que fecit tota tribus iude cōtra hostes suos: ponit̄ bellum cōtra hebron ⁊ deletio gigantiū. ☐ Rñdendum q̄ non cōuenit tota tribus iuda ad delendū gigantes ex hebron: lz caleph cui assignata fuerat in possessionē cum familia sua ⁊ amicis cōtra vrbem illaz pugnauit ⁊ cepit eam deleuitq̄ gigantes ex illa. ☐ Cum aūt dicit̄ q̄ pgens iudas cōtra chananeū qui habitabat in hebron pcussit sesai ꝛc. Dicendū q̄ istud bellum ponitur multotiens in scriptura sm q̄ cōuenit diuersis psonis. nam q̄ caperet̄ aliquis locus in terra jsrael: siue ille ptineret ad istā tribum siue ad aliam erat publica vtilitas jsraelitarū: ideo poterat ascribi toti jsraeli captio eius ⁊ pugna cōtra habitatores illius. sic ponit̄ Josue. 10. q̄ Josue cū toto jsrael ceperit vrbē hebron ⁊ deleuerit reliquias eius: eo q̄ Josue erat princeps totius populi: ⁊ ea que ascribunt̄ Josue ascribunt̄ toti populo. erant etiā in vrbe hebron gigantes quorū deletio ascribitur Josue ⁊ toti jsrael vt p3 Josue. 11. Rursus autē ciuitas hebron ptinebat ad tribū iude: ideo q̄q̄ debellatio ⁊ captio eius fuerit facta ab aliquibus spālibus viris eiusdē tribus dicit̄ esse facta a tota tribu inquātum ad eam ptinet vtilitas priuatoruz illius tribus. sic ponitur. s̄. in lr̄a q̄ pgens iudas cōtra chananeuz qui habitabat in hebron pcussit tres gigantes. Rursus ptinebat hebron specialiter ad caleph cui fuerat spāliter in possessionē assignata: ió dicit̄ q̄ ipse cepit eam vt p3 hic. sic etiā p3 Josue. 15. Nunc aūt manifestū est q̄ non fuerit capta hebron per oēs istos de ꝗbus dicit scriptura q̄ eam cepint: sed per quos capta fuerit non p3. ☐ Dicēdum autē q̄ non fuit capta a Josue ⁊ toto jsrael nec eo viuente vt declaratuz est Josue. 10. et. 11. sed an capta fuerit a tota tribu iuda pugnante generaliter cōtra hostes sortis sue: vel fuerit capta spāliter a caleph non p3. vtrunq̄ n. dici pōt. Naz si astruamus q̄ cepit eam tota tribuz iude, dicet̄ q̄ scriptura dixit q̄ ceperat eam caleph: nō qz ipse eam cepisset sed qz captio eius ad illuz ptinebat. Si aūt ecōtrario asseraz q̄ capta fuerit hebrō a caleph spāliter dicet̄ q̄ scriptura astruit captam fuisse a tota tribu iude inquātuz erat caleph de ista tribu: ⁊ vertebat̄ in bonā publica vtilitas ipsius tribus totius. ☐ Sciendum q̄ filij enach vocant̄ filij gigantuz: qz enach in bebreo est nomen cōe significans gigantē ⁊ enachin plr̄ vocant̄ gigantes. sic p3 Deute. 2. ſ. sicut de enachin stirpe eē viderent̄. i. ita erant magni corporis q̄ videbant̄ de stirpe gigantū. sic etiā p3 Josue. 11. ſ. in tēpore illo deleuit Josue enachin de montanis. i. gigantes. ☐ Uel pōt hic accipi enach vt sit nomen ꝓpriū. Et hoc volunt quidā hebrei dicentes q̄ enach esset quidā gigas magnus cuius erant tres filij gigantes. ⁊ ab istis quattuor gigantibus dicūt vrbē hebron vocatam cariatharbe. i. ciuitatē quattuor viroꝝ. ſ. gigantū. ☐ Sed non stat cōuenienter dictū cum enach sit nomen cōe vt p3 supe. ideo primū tenendū est. (Jebuseum aūt habitatorē hierusalem non deleuerūt filij beniamin). i. non potuerūt delere. hoc intelligitur quātum ad iebuseos habitantes in fortalicio. ſ. in arce syō. nam reliqua ciuitas ferro incēdioq̄ vastata est vt p3. s̄. in lr̄a. ⁊ Josue. 15. etiā qz dr̄ hic q̄ habitauerūt filij beniamin cum iebuseis in hierusalē. si tñ non cepissent partē planaz vrbis non potuissent habitare cū iebuseis. fortaliciū aūt vrbis non fuit captū vsq̄ ad tēpus dauid vt p3. 2. Re. 5. et. 2. Paralipo. 11. (Habitauitq̄ iebuseus cū filijs beniamin in hierusalē.) Nō intelligit̄ q̄ iebusei ⁊ filij beniamin mixte habitauerint in hierusalē. nam erant hostes. sed est sensus q̄ iebusei habitarent in hierusalez. ſ. in fortalicio soluz: ⁊ filij beniamin in pte vrbis plana. (Usq̄ in presentē diez.) Hoc intelligit̄ de tpe quo scriptus fuit iste liber: qz tūc nōdum capto fortalicio syon habitabant simul iebusei ⁊ filij beniamī in hierusalē. ☐ Ex quo p3 q̄ iste liber nō fuit scriptus post tpa dauid. nam in principio regni eius sup jsrael oesierunt iebusei habitare in hierusalē. fuit aūt scriptus liber iste per samuelē qui mortuus est anteq̄ regnaret dō vt p3. 1. Re. 25.

☐ Queret aliqs quis pugnauit ⁊ cepit hierusalē: nunqd filij iude aut filij beniamin: qz dr̄ hic q̄ non potuerūt delere iebuseū. ſ. de fortalicio. q̄ vī q̄ expulerint de vrbe plana: aliogn si filij beniamin nullo mō pugnassent ꝫ habitatores hierusalē non diceret̄ cōuenienter q̄ non potuerunt filij beniamin delere iebuseū: sed habitauit cū eo in hierusalē. ☐ In 3rium vī q̄ Josue. 15. dr̄ q̄ iebuseū habitatorē hierlm non potuerūt filij iuda delere. habitauitq̄ iebuseus cū filijs iuda in hierlm. ☐ Item dr̄. s̄. in lr̄a. oppugnantes filij iuda hierlm ceperunt eam ⁊ percusserunt in ore gladij tradentes cunctā incendio ciuitatē. ☐ Rñdendū q̄ filij iuda ceperunt hierlm ⁊ succenderunt eam vt lr̄a plane dicit. de filijs aūt beniamin dr̄ q̄ non potuerunt delere iebuseū ꝓpter duo.

1.cā Primo q2 sorte filij beniamin simul cū filijs iuda pugnauerunt contra bierusalē.in hac pugna principalis fuit tribus iuda:7 cuz filij iuda non potuerūt delere iebuseū dz etiam q3 filij beniamin non potuerūt delere illū. Scdo dicit hoc q2 lz pugna ab vno facta sit scriptura tangit illam in oibus eis ad quos ptinet.7 q2 pugna cōtra bierusalē ptinebat ad filios iuda q2 ipsi vere fecerūt eam:scriptura locuta est de filijs iuda qūo delerint bierlm hic. 7 Josue.15.ptinebat quoq3 bierusalē ad filios beniamin inquā tum erat in sorte eoz7 ipsi in ea habitauerunt vt p3 hic.ideo dz q3 non potuerūt delere iebuseū.hic.n.factū est de captione vrbis hebron7 de gigantibus eius:de qua dz q3 capta fuerit a Josue 7 toto israel vt p3 Josue.10.et.11.7 dz q3 capta fuit a tota tribu iude vt p3.s.in littera de quo.s.in alia qōne declaratū est.

2.cā

C Bierusalem ad quā tribum attinebat. Qō.24.

A **Queretur** vlterius de vrbe bierusalez ad quā tribum pertinebat.s.an ad beniamin vel ad iudaz.

Rō dubij est q2 quelz tribus pugnare debebat otra hostes habitantes in sorte sua.si ergo filij iuda pugnabant ō bierusalem vr q3 ptinebat ad sortem eoz.de filijs etiā beniamin dicitur q3 nō potuerunt delere iebuseū habitatorē bierusalez. Jn quo innuit q3 pugnauerunt otra illū.ergo ptinebat bierusalē ad beniamin.

Rñ.ad qſi-tum.

C Rñdendum q3 bierusalē ptinebat ad beniamin 7 non ad iudam.qō p3:q2 ponit inter vrbes beniamin Josue.18.7 non cō putat in vrbibus iuda.Dicēdum tñ q3 filij iuda 7 beniamin cōuenerunt inter se q3 accipent filij iuda vrbē bierusalē ptinētem ad sortē beniamin:7 filij beniamin suscipent aliquā aliam ptez sortis iude:7 tunc pugnauerūt filij iuda otra habitatores bierusalem q2 ptinebat ad eos.

Jmprobatio

C Sed hoc non multuz stat:q2 vr q3 ista cōmutatio non posset fieri:q2 deus iusserat q3 possessiones tribuum 7 familiarū manerent distincte sicut ipse eas distinxerat ne cōfunderentur tribus vt p3 Nume.vlti.sicut ergo nō valebat inter iudeos aliqua venditio rei imobilis facta ad semp: etiaz si venditor vellet renūciare iuri suo:sed in iubileo redibat ad venditorē vel ad successorez eius vt p3 Leui.25.7 hoc ne cō funderent tribus:ita nō posset fieri cōmutatio q2 eandē penit3 confusionē operaret.

Docto.rñ. ad qſitū.

C Sed dicēdum est q3 q2 in bierlm erant hostes fortissimi:filij beniamin cōtenerunt cuz filijs iuda q3 ex pugnarēt illos 7 possent habitare in vrbe reseruata semp proprietate filijs beniamin.7 ob hoc filij iuda pugnauerūt otra bierusalem 7 succēderunt eam habitauerūtq3 postea in ea vt patet Josue.15.et.s.in lra.filij quoq3 beniamin simul cum filijs iuda habitauerūt in ea vt p3 hic.de hac qōne latius declaratū est Josue.18.circa finē.(Domus quoq3 Joseph.) Dic ponit de accidentibus tribus effraim 7 manasse.nam in capło isto ponit epilogus siue catalogus quidā oium spāliū euentuū qui pertinuerunt ad tribus figillatim.7 in alijs.c.huius libri ponunt ea que cōiter pertinent ad oēs israelitas:ideo primo positi fuerūt euentus iude deinde beniamin.s.q3 non potuerit delere iebuseū habitatorem bierusalē.hic ōnr ponit de effraim 7 manasse.vocatur aūt domus Joseph tribus effraim 7 manasse simul:q2 istud speciale habuit Joseph inter oēs filios Jacob.s.q3 ab eo descenderent due tribuz.a quoz aūt reliquoz filioz vnica tñ deriuabat tribus.hic tñ vocatur domus Joseph solū tribuz effraim:q2 ista

De accñtibus tribus effrai 7 manasse.

† ciuitaz de qua hic dz ptinebat ad effraim.(Ascēdit in bethel).s. ad pugnādum ō eam:q2 ista ciuitas ptinebat ad sortez eius.ista est illa bethel quā fic fecit noiari Jacob qñ ibi dormiuit 7 vidit scalā celi Gen.28.apud istā morat9 est Abraam qñ primo introiuit in terrā chanaan.naz edificauit altare inter bay 7 bethel Gen.12.c.Ex hoc p3 ō illos qui volunt banc bethel esse bierlm: nam.s.ponit de mō captionis bierlm:7 hic de bethel 7 sunt diuersi.etiā bethel capta est a filijs effraim:bierlm aūt a filijs iuda vt p3 hic.Jtem bierlm ponit in tribu beniamin Josue.18.7 bethel in tribu effraim Josue.16.de quo latius diximus Gen.12. et.28.(Fuitq3 dñs cuz eis).s.adiuuādo eos ad capiendū vrbē. nā cum aliqs in actibus suis ꝓsperat dz deus esse cum eo.sic p3 Gen.39.de Joseph.s.fuitq3 dñs cum Joseph 7 erat vir in cūctis prosperē agēs habitauitq3 in domo dñi sui qui optime nouerat dñm esse cum eo 7 oia que gereret dirigi ab eo in manib9 illius. (Nam cū obsiderent vrbē que prius luza vocabat).s.vrbē bethel que prius vocabat luza.istud nomen fuit mutatū per Jacob qñ dormiuit ibi viditq3 angelos ascēdentes 7 descēdentes per scalam 7 dixit.nihil est hic aliud nisi domus dei 7 porta celi:appellauitq3 nomē loci illi9 bethel. Ab antiquo.n.vocabat luza siue luz.i.auellana.7 dñt hebrei q3 ista ciuitaz erat facta fic auellana.s. non bñs portā patentē.(Uiderūtq3 hoiem egredientē de ciuitate.) Obsidebant nūc filij effrai ciuitatē latenter.s.q3 nō putabāt eos venisse viri ciuitatis:iō viri egrediebantur aliqui de vrbe: aliog nullus ꝓmitteret ingredi aut egredi sicut dz de Jerico Josue.6.c.s.Jerico erat clausa atq3 munita timore filioz israel 7 nullus egredi audebat aut ingredi.(Dixerūtq3 ad eum ostēde nobis introitū ciuitatis.) Hebrei dicūt q3 ista ciuitas erat facta sicut auellana non bñs portam aliquā patentē:ideo vocabatur luza.i.auellana.quapropter israelite q3q3 obsiderent vrbem non inueniebant portā:7 quesiuerunt ab isto viro vt ostenderet eis.

† Hebreoꝝ opio.

C Aliqui dñt q3 erat porta ciuitatis huius nigromantice facta ita vt nō posset a quolz repiri si astruunt multa incantata esse q3 non faciliter a quolz inueniant etiā si semel visa fuerit.Sed ista 7 multa alia ofingūt iudei inutiliter 7 sine cā.Ueritas est q3 porta vrbis bethel patens erat:7 israelite videbant illā sed non poterant introire p eam q2 clausa erat:iō non petierūt introitū.i. portā:sed introitū.i.aliquē locum infirmū ciuitatis per quē introire possent non cōsiderantibus viris ciuitatis.s.q3 israelite forte per noctē irruerēt 7 capent vrbē non putātibus viris vrbis adesse aliquos hostes.(Et faciemus tecum misericordiā).s. non occidemus te nec ꝓgeniē tuam 7 dabimus tibi bona.(Qui cum ostēdisset eis).s.loca infirma p que intrare possent.(Percusserūt vrbē in ore gladij).s.q2 forte irruerūt per noctē non videntibus viris vrbis 7 nō potuerūt resistere.(Uoiem aūt illū 7 oēm cognationē eius dimiserūt.) Pro bñficio qō eis impēderat ofendendo eis introitū vrbis.

Alia opinio.

d C Queret aliqs an israelite peccauerūt ꝓmittendo viuere istuz virū 7 cognationē eius.

d Qō. 25.

A An israelite virū hūc viuē ꝓmittendo peccarint.

C Aliquis dicet q3 sic q2 iste erat de stirpe chananeoꝝ.israelite aūt non poterant aliquo mō ꝓmittere viuere chananeos:sed tenebant occidere taz viros q3q3 feminas in ore gladij Deut.20.c.

Rñ. quedam.

C Aliquis rñdebit q3 israelite ꝓmiserant huic viro facere misericordiā:7 istud erat q3 liberarent eū 7 cognationē eius de morte:iō vt implerēt pactū potuerūt 7 debuerūt eū saluare 7 cognationē eius.

Alia rñ. ad qſitū.

C Sed obijciet ō hoc q2 israelite nō poterāt facere tale pactū cum aliquo chananeo.naz deus vetuerat fieri federa vel copulari amicitia vlla inter hos vt p3 Exod.34.7 Deut.7.7 seq.c.iō dato q3 fierēt pacta nullius erāt firmitatis q2 fiebant ō legē diuinā:sed ꝓpria auctoritate poterat quilz 7 debebat ō venire:imo siqs vellet talia obseruare peccabat mortaliꝝ obseruando:sed solū debebat dolere q3 ō legē dei federa iniuisset:7 fic nō obligabant nec debebāt filij effraim seruare pactū interpositū cum isto viro sz debebant occidere euz.

Obiectō

C Rñdendū q3 israelite non peccauerūt nō occidendo istū virū 7 cognationē eius.7 hoc non solū q2 pactū fuit de hoc interpositū:sz ēt si nihil ꝓmississent eo q3 nāliter tenemur bñfacere bñfactori.sed iste vir tradiderat vrbē in manus israelitarū.ergo debebant ei bñfacere saltē donando vitā.file fuit tpe Josue.nā israelite liberauerūt raab 7 totam cognationē eius q2 abscōderat explozatorez vt p3 Josue.6. c.7 non peccauerūt tunc israelite.nā mādato Josue hoc factū est vt p3 ꝑalle.c.7 tñ Josue erat vir sanctus 7 ꝓpheta cui deus sepe loquebat 7 non imputauit ei deus hoc ad pctū:q2 aliog puniuisset israelitas pro eo:sicut p3 eodē tpe cum peccauit achan furando de anathemate 7 totus israel punit9 est q2 nō potuit stare coram hostibus vt p3 Josue.7.iste aūt vir de quo hic maiora fecit pro israelitis q3q3 raab:q2 illa solū seruauit a morte duos explozatores hebreoꝝ 7 non tradidit ciuitatē iudeis.iste aūt tradidit vrbē in manus iudeoꝝ ofendendo eis introitū.cum igit potuerūt licite israelite facere pactū cum raab de seruādo eam 7 totā ꝓgeniem suā:7 postea eū seruauerūt:poterant quoq3 7 a fortiori licite seruare a morte virū istum 7 totā ꝓgeniē suaz.

Rñdō

B Ad rōnē in diuersum.

C Cum aūt objicit q3 chananei oēs erant occidēdi in ore gladij 7 q3 nō erāt cōponenda cū eis federa. Rñdendū q3 iste leges erāt generales 7 non extendunt ad istos casus multū particulares de qbus nō extitit cogitatū:sicut in legibus humanis vtimur epilieya qñ lex aliqua in casu ꝓticulari induceret malum si teneret sin verba.7 hoc q2 legislator nō excogitauit illos casus.sic p3.5.etbi.De deo aūt non est dōm q3 non excogitauerit istos casus ꝓticulares qñ legē tulit:q2 deus semp actualiter oia cognoscit sz exprimere noluit:q2 sunt multū particularia hec de qbus cuz acciderent quilz verisiliꝝ dicerent q3 nō deberent cōprehendi lege.7 sic opinione cōi israelitarū diffinitū est q3 in isto casu non agerent otra legē.

De9 semp omnia actualiē cōgnoscit.

(Qui dimissus abijt in terram ethim).i. dimiserūt eum libez 7 cognationē suam 7 abijt in terrā ethim ad habitandū. Ex hoc p3 q3 dato q3 peccassent isti liberādo istum hoiem a morte 7 liberando raab 7 cognationē suā peccassent israelite:magis peccatum fuisset in liberatione raab eo q3 illa cum tota cognatione sua ꝓmissa est viuere in medio israelitarū 7 honorata fuit nimis vt p3 Josue.6.acceptaq3 fuit in vxorez a Salmon ꝓncipe tribus iude

† Nāliter tenemur bñfacere bñfactori.

bus iude vt ꝓ Mat. 1. iste autē homo non dimissus est viuere inter israelitas: sed missus est ad habitandū extra terraz israel. ista terra ethim que hic ponit non est illa que ponit Hiere. 2. ſ: transite ad insulas cethim: t incedar quoqz mittite. nā in hebreo ponit ibi quethim t hic ponit cetbin. t in biblijs nostris correctis non ponit cethin sed ethim: t est tale nomen quale cōsueuit poni in hebreo ꝓ gente etheoꝝ: non tñ significanꝫ hic ethei: qz ethei morabanꝫ in terra chanaan cū essent vnus de septē populis chananeoꝝ. ista aūt terra ad quā nunc iuit iste vir longe distabat a terra chananeoꝝ. ideo lr̄a nostra non posuit etheoꝝ terram. (Et edificauit ibi ciuitatem.) Quia iste hō erat vir potens iuitqz cum eo to'a cognatio sua vt ꝓ. 5. t hi adiuuerunt eum in cōstructione vrbis. (Uocauitqz eam luzā). ſ. oesiderio terre sue originis ne illa perisse videreꝫ vel non videreꝫ subiecta hostibus ſz habere filios sue originis. (Que ita appellaꝫ vsqz in presentē diem). ſ. vsqz ad tēpus quo scriptus fuit liber iste per samuelez in quo flurit aliquātulum tēporis, ſ. plusqꝫ. 300. annoꝝ vt patet cōputando tempora iudicum vsqz ad samuelem.

† † †

¶ Manasses quoqz non deleuit Bethsan t Canath cū viculis suis: t habitatores dor t ieblan t magedo cū viculis suis: cepitqz chananeus habitare cū illis. Postqꝫ aūt cōfortatus est israel: fecit eos tributarios t delere noluit. Effraim etiā nō interfecit chananeuz qui habitabat in gazer: sed habitauit cū eo. Zabulon nō deleuit habitatores tethron t naalō: sed habitauit chananeus in medio eius: fa// ctusqz est ei tributarius. Aser quoqz nō deleuit habitatores acho t sidonis alab t achazib t amma t aphech t roob: habitauitqz in medio chananei habitatoris illius terre: nec interfecit eū. Neptalim quoqz nō deleuit habitatores bethsemes t bethanath: t habitauit inter chananeū habitatorē terre: fuerūtqz

al. † beth samite

ei † bethsemit t bethānite tributarij. Artauit qz ammorreus filios dan in monte nec dedit eis locū vt ad planiora descenderent: habitauitqz in mōte hares qō interpretatur testatio in baylon t salabiz. Et aggrauata est manus domus ioseph: factusqz est ei tributari⁹. Fuit autē terminus ammorrei ab ascensu scorpionis petra t superiora loca.

¶ De successu tribus manasse t effraim.

Manasses quoqz. Hic ponitur de successu tribuz manasse post effraim qz ambe tribus ptinebant ad Joseph: t vocabanꝫ domus ioseph. ¶ Sciendū aūt ꝙ tribus manasse erat diuisa in duas partes: t medietas eius accepat possessionē ad orientalē partē iordanis cum tribu ruben t gad in terra duoꝝ regum ammorreoꝝ vt ꝓ Nume. 32. t Josue. 13. c. Alia medietas accepit possessionē in terra ad occidentalē partē iordanis cum alijs nouē tribubus de quo Josue. 17. t de ista medietate manasse dō hic. (Nō deleuit bethsan). i. non potuit delere: qz quāqꝫ conatus fuisset manasse delere chananeos non potuit a principio. sic ꝓ Josue. 17. ſ. nec potuerūt filij manasse bas ſubuertere ciuitates: sed cepit chananeus habitare in terra sua. ꝓ etiā. j. in lr̄a cum dicit. postqꝫ aūt confortatus est israel fecit eos tributarios t delere illos noluit.

†

Notā dū de duplici bethsā

¶ Sciendū ꝙ bethsan est duplex. quedaz in sorte iude est vt ꝓ Josue. 15. t ista est in qua philistini suspēderūt cadauera saulis t filioꝝ suoꝝ de muro vt ꝓ. 1. Reg. 31. et. 1. Paralip. 10. c. erat autē ista bethsan in terra philistinoꝝ: qz terra philistinoꝝ quasi tota erat in sorte iude vt declaratū est Josue. 15. Alia bethsan erat in sorte manasse. t de ista dō hic. (Et canath.) Ista est alia ciuitas in sorte manasse vt ꝓ Josue. 17. t est ista vna de ciuitatibus regalibus quarum reges occidit Josue vt ꝓ Josue. 13. c. (Cum viculis suis.) Uiculi vocanꝫ rura vel loca nō murata. t etiā ista loca non potuerūt capere filij manasse: qz cōfortati erāt chananei qui tenebanꝫ ea. (Et habitatores dor.) Est dor quedā ciuitas manasse que est solēnis t famosa habens magnā ꝓuinciam vt ꝓ Josue. 11. cuz dō. in regionibus dor iuxta mare: t est ciuitas olim regalis vt ꝓ Josue. 12. c. ſ. rex dor t ꝓuincie dor vnus. (Et ieblan.) Ista est alia ciuitaſ manasse vt ꝓ Josue. 17. † (Et magedo.) Ista erat ciuitas magna t regalis Josue. 12. t ē † in tribu manasse Josue. 17. ista est ciuitas apud quā occisuſ fuit Josias optimus regū iuda. ſ. in cāpo magedo vt ꝓ. 4. Reg. 13. et. 2. Paralip. 35. c. (Cum viculis suis). i. locis nō muratis. ha- † bebant iste vrbes viculos: maxime ciuitas dor que dō hz̄e magnam ꝓuinciā Josue. 11. et. 12. c. (Lepitqz habitare chanane⁹ † cuz eis). i. ꝙ nō potuerūt filij manasse expellere hitatores locoꝝ istoꝝ qui erant chananei: habitauerūt chananei cū filijs manasse. Et nō est sensuſ ꝙ chananei tūc ceperūt habitare in terra illa: qz a principio ibi habitabant: sed qz israelite nūc nouiter habitauerūt t non potuerūt expellere chananeos ceperunt habitare cum chananeis: t deberet dici ceperūt israelite habitare cū chananeis: t ponit ēzio. In hebreo habet. (Lonsensit chananeo † habitare cū eis.) Et est sensus ꝙ israelite ꝓmiserunt chananeos Lre expō secū manere: sed qz istud est ō lr̄am cum dicat ꝙ non potuerūt israelite delere istos populos: t postea dr̄ ꝙ qñ confortati sunt filij israel fecerūt istos tributarios. lr̄a nostra accepit intētionez t non verba hebrea: qz interdū lr̄a hebraica est nimis in sermone barbara. (Postqꝫ aūt confortatus est israel). ſ. filij manasse † qz ipsi soli pugnabant ō habitantes in sorte sua t nō totus israel sicut declaratū fuit in principio. c. t dō. (Postqꝫ confortatus est † israel.) Quia a principio diuisionis terre israelite nō erant multi: iō chananei poterant eis resistere. postea aūt multiplicati sunt in sobole t facta est magna pugnatoꝝ multitudo. t ista erat ꝛfortatio. (Fecit eos tributarios). ſ. habitatores oium predictaꝝ vr † bium. (Et delere noluit). ſ. qꝫqꝫ potuisset noluit vt haberet magnuz lucrū de tributis eoꝝ. † ¶ Queret aliqs an filij manasse t alij de ibus. j. dō ꝙ delere noluerunt habitatores terre peccauerint. *¶ Rādendū est ꝙ deus iusserat israelitis ꝙ oēs chananeos tam viros qꝫ feminas ꝑcuterent in ore gladij t non miserereneꝫ eoꝝ Deut. 20. c. ideo data facultate ad occidendū illos tenebantur occidere eos. a principio aūt voluerant filij manasse percutere chananeos sed nō potuerant: iō tunc nō peccauerūt. postea aūt confortati fuerant t poterant delere chananeos sed cupidine tributoꝝ noluerunt: iō peccauerunt ꝛtēnentes ꝑceptuz dei. potissime cū deus sepe admonuisset illos per moysen t Josue ꝙ non cōponerent amicitias cū his gentibus: nec pmitterēt eos viuere in terra: aliogn totū malū qō deus facturus erat eis cōuerteret in israelitas vt ꝓ Nume. 33. t Josue. 23. t ista fuit cā quare deus nimis iratus noluit delere gentes istas de cōspectu israelitarū: etiā si postea hoc ipsi ꝑcarenꝫ vt gentes de fierent eis scandalū vt ꝓ seq. c. nimis ergo peccauerūt. t qz pactuz istud fuit quasi in oibus tribubus deus dedit generalē populo penaz. (Effraim etiā non interfecit chananeū qui habitabat in † gazer.) Postqꝫ supra positus est, ꝓsper successus filioꝝ effraim capiendo vrbē luzam. hic ponit eoꝝ peccatū nolendo delere gētem chananeoꝝ. t dō ꝙ non interfecit chananeū. i. noluit interficere. t hoc vt esset ei tributarius. est aūt gazer vna de nobilibus ciuitatibus sortis effraim vt ꝓ Josue. 16. t mansit in potestate chananeoꝝ quousqz pharao rex egypti cepit eam t dedit illā in dotez filie sue vxori salomonis vt ꝓ. 3. Re. 9. c. (Sed habitauit † cum eo). i. habitauit chananeus cū tribu effraim: non quidez in eadē vrbe sed in eadem ꝓuincia. nā in vrbe gazer soli chananei habitabāt. (Zabulon quoqz.) Hic ponit successus tribus zabulon: qz etiā zabulonite peccauerūt sicut t alie tribus nō delendo hostes quos poterant. (Non deleuit). i. noluit delere. nā poterat si voluisset: sed noluit vt efficerenꝫ sibi tributarij vt ꝓ ime- † diate. (Habitatores tethron t naalon.) Iste sunt due vrbes in sorte zabulon ꝛz non ponanꝫ sub eisdem noibus Josue. 19. vbi ponit descriptio sortis zabulon. (Sed habitauit chananeus in † medio eius). i. in medio zabulon. ſ. chananei habitātes in tethrō t naalon habitauerūt in medio zabulon: qz iste vrbes erāt intra sortē zabulon: t alie vrbes in circuitu baruz habitabanꝫ a filijs zabulon. (Factusqz est ei tributarius). ſ. soluens annuas impositiones t seruitia: t ꝓp hoc pmissus est manere in terra zabulō. † (Aser quoqz.) Hic ponit successus tribus aser circa hostes. ſ. ꝙ peccauit sicut cetere tribus nō dolendo quos hostes delere poterat. (Non deleuit). i. delere noluit istos qui sequunꝫ vt efficerenꝫ ei tributarij. (Habitatores acho.) Ista est ciuitas in sorte aser. (Et sidonis.) Ista est ciuitas magna atqz famosa antiqſſima iuxta mare que cecidit in sortē aser: t est apud tyruz: manseruntqz semper chananei in ciuitate hac: t in cōiunctis. ſ. in tyro.

Qō. 26 A

An filij manasse t alij nō delēdo hitatores terre peccauerint. *Rñ. ad qſitum.

Peccatū filioꝝ effrai.

Successus tribus zabulon.

Successus tribus aser penes hostes.

B Qō pz qz qñ rp̄s ambulabat in cōfinibus tyri ⁊ sidonis egressa est mulier chananea de finibus illis clamans ad Jesum dñe mi serere mei Mat. 15.c. regnauit aūt in ciuitate ista ⁊ in tyro hyram qui fuit valde amicus dauid ⁊ salomonis: prebuitq; ligna ⁊ artifices ad ostruendum tēplum vt pz. 3. Re. 5. idem p̄buit ad edificādum domū dauid. 3. Re. 5. accepitq; in terra galilee. 20. oppida vt pz. 3. Re. 9. iō israelitarū reges tenuerūt pacem ppetuam cū eo: ⁊ sic manserunt semp chananei de regno eius illesi.

† (Et alab.) Ista est alia ciuitas sortis aser de qua Josue. 19. (Et

† achacib.) Ista ēt enumerat Josue. 19. (Et alba.) Iste ciuitates

† oēs quasi erāt simul vt colligit Josue. 19. (Et aphech.) Ista est

Dupler est aphech. alia ciuitas eiusdē tribus. ¶ Est āt dupler aphech. Una ponit in sorte iude de qua habet Josue. 15. ⁊ ista est apud quā castra metati sunt israelite ⁊ philistini in pugna qñ capta est arca vt pz 1. Reg. 4. apud hanc ēt castrametati sunt in bello quo mortuus est saul vt pz. 1. Re. 29. est āt illa aphech apud vrbē iezrael ⁊ mōtem gelboe. nam israelite dicebant esse super fontē iezrael ⁊ in monte gelboe: ⁊ philistini erāt in aphech vt pz allegatis. c. ⁊ tñ castra philistinor̄ erant tunc cōiuncta castris israel cum imediate pugnauerint. Alia aphech erat in sorte aser satis distās ab illa: cum sors iude sit nimis meridiana in terra chanaan: ⁊ sors aser

† esset valde aglonaris. ⁊ de ista dō hic. (Et roob.) Ista est ēt ciuitas nimis aglonaris in terra israel: ⁊ est quasi extrema in latere aglonari Qō pz qz Numeri. 13. cum ponit terra per quā di

£ scurrerūt exploratores dicit q; exploratuerūt a deserto syn vsq; roob ingredientibus emath. ⁊ tñ ponit desertus syn p̄o latere meridiano vt pz Nume. 34. ergo roob erat in extremitate lateris oppositi. s. aglonaris. Etiā qz roob ⁊ emath erant ꝺiuncta vt pz Nume. 13. emath tñ ponit esse in ipso latere aglonari terre

† chanaan Numeri. 14. ergo roob est nimis aglonaris. (Habitauitq; in medio chananei). s. tribus aser fuit in medio chananeo rū: qz ciuitates chananeor̄ erant multe circuentes terrā in qua

Notādum de chananeo. habitauit aser. ¶ Etiaz sciendū q; chananeus accipit large hic: non put est vnus de septē populis chanaā sed vt significat quē cūq; ō terra illa siue chananeū siue amorreū pherezeū ⁊c. Qō pz qz de qualz tribu istaruz dō q; non deleuit chananeū: ⁊ tñ manifestū est q; non solū relictus erat populus de chananeis: sz de ie-

† buseis ⁊ etheis ⁊ alijs fere oibus. (Habitatoris illiuz terre). s. q; chananei in terra illa multū possidebant: ⁊ dicebant principalr

† ipsi habitatores terre. (Nec interfecit eum). s. qz noluit vt fieret sibi tributarius sicut faciebāt alie tribus. (Neptalim.) Hic

† ponit successus tribus neptaliz. s. q; ipsa peccauit sicut cetere nō

Successus tribus neptalim. expellēdo chananeos de terra sicut cetere nō expulerūt. (Non deleuit). i. noluit delere: potuisset. n. sed nō fecit vt hz̄et tributarios. (Habitatores bethsames.) Ista ciuitas est dupler. nā q̄dā bethsames est in sorte iude de qua habet Josue. 15. Alia aūt est in sorte neptalim ⁊ est cōiuncta vrbi bethsames. nam ambe po-

† nunt simul Josue. 19. sicut h̄. (Et habitauit inter chananeū). s. qz vrbes possesse a chananeis ⁊ filijs neptalim erant mixte sed

† in nulla habitabant simul chananei ⁊ israelite. (Habitatorem terre). s. qz chananei tenebant magnā partē ibi terre maiorē q̄z in tribu beniamin ⁊ effraim ⁊ manasse: iō ipsi vocabant principales habitatores terre. (Fueruntq; ei bethsamite ⁊ bethanite

† tributarij). i. habitatores bethsames ⁊ bethanath nō p̄missi fuerunt sub alia cōditione viuere in terra nisi vt tributarij forent:

† qō ipsi grates susceperūt. (Artauitq; amorreus.) Hic ponit successus tribus dan. s. q; infeliciter se habuit cuz hostibus. nā non

† habat ei locū habitandi. ⁊ dō. (Artauit amorreus filios dan in

Successus tribus dan ꝺ Notādum mōte). i. q; filij dan accepant a principio possessionē inter pplm amorreor̄ ⁊ habuit aliqualē locū ad habitandū: sed postea ꝺfortati sunt amorrei ꝺ filios dan: ⁊ artauerūt eos in mōtibus dando eis paruū locū ad habitandū. ¶ Sciendū aūt q; hoc tpe accidit id qō refert. j. 18. c. de filijs dan. s. q; illo tpe filij dan nōduz accepant possessionē ⁊ iuerūt ad ingrendū locū vbi hitarent: ⁊ obtinuerūt ciuitatē lays siue lesen quā postea vocauerunt lesen dan. hoc tenet Josephus. 5. antiq. ⁊ satis rōnabile est. scriptura

† tñ facit sepe anticipationes ⁊ recapitulationē. (Nec dedit ei locuz vt ad inferioza descēderet.) Apud montē bares in quo morabant filij dan erāt valles ⁊ loca plana bone habitationis que occupata erāt ab amorreis q; non sinebant filios dan descēdere ad habitandū in vallibus. ⁊ h̄ fuit quousq; tribus effraim ⁊ manasse auxiliate sunt filijs dā ⁊ supauerūt amorreos recluserūtq;

† eos sic ipsi reclusērāt filios dan. (Habitauitq; in mōte bares). s.

† tribus nō habuit tunc locū habitādi nisi in mōte bares. (Qō in terpretat testatio.) Istud nō est in hebreo sed in lra nra additū

† est. (In baylon ⁊ salabim.) Iste erant vrbes in monte bares in quib⁹ morabant tribus dan. ⁊ ponunt Josue. 19. in sorte dan inter ceteras vrbes. Est aūt baylon dupler. Una est in sorte iude. Alia aūt est in sorte dan. ⁊ de hac dō hic. de quadā aūt istarū locutus est Josue dicens. sol nō mouearis ō gabaon ⁊ luna ō vallem baylon vt pz Josue. 10. (Et aggrauata est manus dom⁹ Jo † sepb). s. sup amorreos qz grauiter oppressерūt eos. (Factusq; ē † ei tributarius). i. nō p̄misit domus Joseph amorreo manere in terra nisi sub cōditione tributi. Est sensus q; sors filioz dan tangebat aliquo mō sortē effraim ⁊ manasse. ⁊ ob hoc cū iste due tribus que vocant domus Joseph p̄ualuerūt ō amorreū non solū ex hoc ipsi habuerūt maiorē locū habitandi: sed ēt filij dan desicientibus amorreis potuerūt descēdere de monte eis inuitis ⁊ habuerūt locū habitandi. (Fuitq; terminus amorrei). s. ante h̄ † cum ꝺfortatus esset amorreus erat diffusus per terrā: postea aūt cōfortato effraim ⁊ manasse artatus est amorreus ⁊ datus est ei termin⁹ iste q; ponit in lra ad hitandū. (Ab ascēsu scorpionis.) † Quid sit scorpionis ascēsus. Est ascēsus scorpionis quedā terra mōtuosa sic appellata q̄ ponit in latere meridiano terre chanaā vt pz Nume. 34. ⁊ Josue 15. ⁊ nō accipit hic ille ascēsus scorpionis: qz iste est in sorte iude vt pz Josue. 15. hic aūt agit de amorreis habitātibus in sorte effraim ⁊ manasse ⁊ dan: ⁊ isti fuerūt coartati intra ascensuz scorpionis. s. q; in sorte alicuius barū tribuuz est aliqs mons sic dictus in quo inclusi sunt amorrei. (Petra ⁊ supiora loca.) † Petra nomē est vrbis. Petra est nomē ciuitatis in mōte qui dō ascēsus scorpionis. ⁊ istam ciuitatē tenuerūt amorrei ⁊ supiora loca. i. alia loca magis accedentia ad vertices montiū. ⁊ sic amorrei recepunt hic ꝺpassum: qz sicut ipsi incluserant filios dan in mōte bares ⁊ nō p̄miserūt eos ad inferiora descēdere: ita nūc versa vice filij effraim ⁊ manasse artauerūt amorreos in supiozibus locis montis qui dicit ascensus scorpionis. Isti sunt euentus spāles singularū tribuuz: ideo deinceps dicet de cōibus euentibus totius populi.

¶ Capitulum. ij.

Ascenditq; angelus dñi de galgalis † ad locum flentiuz: ⁊ ait. als galgala Eduxi vos de egypto ⁊ introduxi in terrā p̄o qua iurauī patribus vestris: ⁊ pollicitus sum vt non facerē irritū pactū meū vobiscū in sempiternū: ita dūtaxat vt non feriretis fedus cū habitatoribꝰ terre huius ⁊ aras eoz subuertheretis: ⁊ noluistis audire vocem meaz. ℣ Cur hoc fecistis? Quā obrez nolui delere eos a facie vestra: vt habeatis hostes: ⁊ dij eoruz sint vobis in ruinaz. ℣ Cūq; loqueret angelus dñi hec verba ad oēs filios israel: eleuauerūt vocem suā ⁊ fleuerūt. ℣ Et vocatū est nomen loci illius locus flentiū siue lachrymarū. Immolaueruntq; ibi hostias domino. Minos cretēsibꝰ leges dedit. Josh. 7. ꝺ

Ascenditq;. In p̄cedentibus descripta est ppli culpa. hic ostr ꝺiungit debita pena. Et diuidit in duo: qz primo ponit ad pplm facta cōminatio. Scō breuis huius libri materie p̄libatio. ibi. (Dimisit itaq; iosue pplm.) Lonnexio capli Diuisio eiusdē. Qō. I A An h̄ fit aliq; ordinis mutatio. ℣ Rñ. ad q̄stū. No. maximā ordinis mutationē i hoc. c. Notādū

¶ Queret aliqs circa hoc an ea que dicunt fuerūt post p̄cedētia in. c. p̄cedenti: vel fit aliqua mutatio ordinis. ℣ ¶ Rñdenduz q; hic est magna mutatio ordinis: qz p̄cedenti. c. dictū est qūo se habuerūt tribus filioz israel singule cuz hostibus suis: ⁊ de multis pugnis factis post mortē iosue. hic aūt repetunt aliqua que fuerunt ante mortē iosue. Qō pz qz apparitio angeli de qua hic dō fuit in galgala deinde in loco flentiū: tñ qñ israelite manebāt in galgala viuens erat iosue cū post mortē eius: imo ante mortem singuli israelite erāt iam in sortibus suis. Itē qz dō. j. post apparitionē angeli. dimisit ergo Josue populuz ⁊ abierunt singuli in possessionē suā ergo viuens erat cū daret eis licentiā recedēdi in possessiones suas. ¶ Cōsiderandū aūt q; in p̄in. libri huius vsq; ad mediū. c. 3. non tenet aliqs nālis ordo in narrando sed solū artificialis. nā intēdit narrare hic scriptura de successione iudicuz: ⁊ que facta fuerint sub tpibus singuloz. ⁊ istud non incheat vsq; ad mediū. c. 3. Cā aūt est qz scriptura voluit hic ostēdere duo. Primū erat status cuiuslibet tribus singulr in cōparatione

ratione ad hostes qui tenebant occupatā terraz eius. Scōm est ſtatus totius populi reſpectu hoſtiuz cōium. Primū non ptinet directe ad hiſtoriā iudicū: vt tñ ſacra ſcriptura nihil intactū relinquat de his que neceſſaria ſunt ſermonē fecit de hoc. z iſtud tangit in toto p̄cedenti.c.in quo nihil aliud agit. ideo in principio.c. dictū est de pugnis quas fecit tribus iude ō hostes: z oñr deſcriptū est de oībus alijs vſqz ad tribum dan que est vltima. Scōm aūt principale est mā tpis iudicum que incipit infra. 3. circa mediū. z in hoc facit ſcriptura duo. Primo ponit occaſionem introducēdi iudices. Scōo ponit tpa z actus iudicū introductoz. j. 3. in medio. In primo aūt ꝓceſſit ſic ſcriptura: qz peccatū fuit cā neceſſitatis iudicū: ideo deſcribunt modi pctoz. ſ. q ꝫ B iſraelite cōicabant in cōiugijs z in federibus cū chananeis otra oñi interdictū: z qz viuente Joſue inceſſit hoc malū: introducit hic ſcriptura quādam reprehenſionē factā ab angelo dei coraz toto iſrael viuēte Joſue z pñte. z tunc aliqualr abſtinuerunt ab his malis iſraelite in reliqua pte vite Joſue. quo mortuo redierunt ad priora pctā: ideo deſcribunt pctā eoz poſt mortē ioſue z neceſſitas introducendi iudices: z modus ſucceſſionis eorū. z boc deſcribit in toto iſto.c. iō figs vellet cōtinuare iſta. 3.c. prima deberet dicere q primuz. ſ. ptim ponit per anticipationē: z partim per rectū ordinē ad ea que dicunt. j. 3. z vſqz ad finē libri. eo q aliqua ponunt p̄cedenti.c. que fuerūt facta poſtq̄ ceperunt iudices: z alia ponunt que fuerūt facta ante introductionē iudicum. ſi aūt cōparemus ea que habent p̄cedenti.c. ad ea que habent hic: debemus dicere q oia illa ponunt per anticipationem cū ea que habent hic fuerint facta ante oia que habent p̄cedenti.c. ſ. qz illa facta ſunt poſt mortē Joſue. hec aūt facta ſunt ante mortē eius. De his q̄ habent.c. iſtō dicēdum est q ſunt due partes. Prima vſqz ad locū illū. (Dimiſit aūt.) Et ſcōa vſqz ad finē. illa ſcōa non pō: habere ordinē anticipationis nec recapitulationis: eo q ibi non tanguntgeſta tpalia ſed cauſe introductionis iudicū. De prima pte dicendū q ponit totaliter per recapitulationē: qz iſtud qō habet hic fuit factū ante ea que habent p̄cedēti.c. z ante ea que habentur in toto libro iſto: ſeruauit tñ ſcriptura in hoc ordinē artificialē: qz ad deſcribendū tpa iudicum ꝓueniens erat ꝓmitti cauſas introductionis eoz. De tñ mutationes ordinis vehemēter turbant lectoz aīos niſi pſpicaciter z diligenter aduertant. (Aſcendit aūt angelus oñi de galgala.) Hic ponit reprehēſio facta nō ꝑ pcis factis p̄ce.c. qz illa fuerūt poſt mortē ioſue z iſta increpatio fuit viuēte ioſue: ſz pro pctis q̄ faciebāt iſraelite viuēte ioſue: quoz filia poſtea egerūt z fuerūt cā introductionis iudicū. introducit aūt reprehenſio huius pctī per angelū vt ſint iſraelite minus excuſabiles. nā non ſolū deus lege vetuerat cōicationē iſraelitarū cum chananeis: ſed ēt angelus oñi venit ad increpandū eos de illa. z boc nō obſtante poſt mortē Joſue redierunt ad iſta peccata. z oz q angelus oñi aſcēdit de galgala in locū flentiū. ſ. q iſraelite erant in galgala quādo locutus fuit eis angelus z poſt receſſerūt inde z iuerūt in locum flentium z ibi increpuit eos de tranſgreſſione.

† Ad ppłz facta cō minatio.

¶ Quis erat iſte angelus qui apparuit hic: z an eſſet homo vel angelus. Queſtio. 2.

A Quozundam bebreozum rñſio.

Queret aliqs de iſto angelo qs erat. ¶ Rñdent quidaz hebrei q erat phinees filius eleazari ſummi ſacerdotis: z vocat angelus qz erat ſacerdos. oēs aūt ſacerdotes vocant angeli Mala. 1. ſ. labia ſacerdotis cuſtodient ſcientiā z legē ex ore eius: qz angelus oñi exercituū est. ¶ Sed hō non ſtat: qz ſcriptura loquit hic de iſto tanquā de vero angelo. de ſacerdotibus aūt loquit vt de veris hoībus: nec reperit ſepe eos vocatos angelos: z tunc qñ ſic vocant apparet dictum eſſe per metaphorā. ¶ Itē ſi phinees locutus fuiſſet hic redarguendo iſraelitas nō dixiſſet. eduxi vos de egypto z introduxi in terram pro qua iurauī: ſed dixiſſet. deus edurit vos de egypto ꝛc. Ratio dñie est qz qñ loquebant angeli iſraelitis illi putabāt eſſe deum: iō loquebant angeli vt deus: z ipſa ſcriptura (vt cōiter) vocat eos deū. ſic pz Exo. 3. de angelo apparēte in rubo. z ibi dz q erat deus. Stephanus tamē Actu. 7. dixit q erat angelus. ille quoq; qui dedit legē in montē ſynai erat angelus vt pz ad Gala. 3. vocat tñ deus Exo. 20. ſ. ego ſum oñs deus tuus q eduxi te de terra egypti. z ſic in oībus locis generalr vbicūq; dicat deus locutū fuiſſe aliqd fuit aliqs angelus locutus: qz deus nō potest log vt declaratū est Exo. 25. Si aūt homo locutus fuiſſet vt phinees apparebat illū eſſe hoiem: ideo nō loqueret ille ſic in pſona dei cuz cōſtaret eum eſſe hoiem: fuit tñ locutus in pſona dei. q erat angelus. ¶ Itē dz q aſcendit angelus dei de galgala ad locū flentiū. in quo innuit q ſolū fuerit cū eis in galgala z poſtea in loco flentiū vbi increpuit iſraelitas. ſi tñ itelligeret de phinees hō nō diceret q ſpāliter aſcēdit de galgala in locū flentiū: qz ille ſp erat cū iſraelitis z ibat quocūq; illi ibāt. q non erat phinees.

Quarta

¶ Itē iſraelite tenuerūt iſtū vt vez angelū. qō ps qz poſtq̄ ipe ceſſauit log imolauerūt dño victimas ī eodē loco vt ps. j. in lra. ſi tñ fuiſſet phinees nō imolaſſent pp reuerentiā eius. ¶ Alij hebrei dñt q iſte qui locutus est erat verus angelus: z tñ erat phinees filius eleazari ſummi ſacerdotis: eo q dñt iſtū fuiſſe angelum incarnatū. Et ex hoc dñt q iſte ſe faciebat aliqñ inuiſibilez qz erat angelus. z ſic volunt pp id qō habet Joſue. 2. de duob⁹ exploratoribus vbi lra noſtra dicit. tollens mulier viros abſcōdit. z in hebreo dz. tollens mulier viros abſcōdit eū. ex quo dñt q mulier duos viros accepit ſed vnū ſolū abſcōdit: eo q vnus eoz erat phinees z ille erat angelus: iō faciebat ſe inuiſibilez qñ volebat. ¶ Sed iſta est magna inſania. peccant. n. in radice nature. nā angelus non pōt eſſe incarnatus qz ſubſtantia angelica non est forma ſed tota ſpēs: iō non est vnibilis. vñ impoſſibile est q formalr vniat angelus bonus vel malus alicui corpori ad vivificandū id: ſed ſolū vnunt vt motor mobili: ſicut angeli mouent corpora celeſtia vt pz Job. 9.c. z declarat Ariſto. 12. meta. z angelus dñi portauit Abacuc de chaldea in babylonē vt patet Dani. 13.c. z qñ angeli videntur in aligbus corporibus illa ſunt aerea z nō vniunt angeli illis tanq̄ forma materia ad efficiēdū vnū per ſe reſultans: ſed ſunt totaliter diuiſa. ſ. motor z mobile ſicut nauta z nauis. iudei aūt qui circa oia rudes ſunt nec principia nature de cōditione formaruz nec theoricū aliqd nouerunt de cōditione angeloz: iō in ſingulis errant. ¶ Itez phinees erat filius eleazari vt teſtat deus Nume. 25. ergo erat verus homo z nō angelus. pz ꝓntia qz hō non gignit niſi hoiem ꝓterq̄ equocē: z tunc gignit alterū genus aialis. angelus aūt non est aial niſi quis cū poetis z quibuſdā platonicis deſipiat. ergo nō erat phinees angelus. ¶ Itē phinees genuit filios qui ei ſucceſſerūt in ſummo ſacerdotio. 1. Paralipo. 6. z deus dixit q ſummū ſacerdotium manſuruz erat in poſteris phinees deſcendentibus de ſemine ſuo vt pz Nume. 25. ergo non erat angelus. pz ꝓntia: qz angelus nō gignit quicq̄. nā ls alig demones īmūdiſſimi ſint q ꝓbo libidinoſoq; acceſſu mulieres verant qō incubos z ſubcubos vocamus vt ait Aug. 15. de ciui. dei. tñ nullus demō vel angelus gignere pōt: qz ſemen effundere nequit cum nō ſit aial.

2.rō

3.rō

B

¶ Item qñ dñt q phinees erat angelus dñi qz Joſue. 2. dz. tollens mulier viros abſcondit eū. non est vllatenus rōnabile motiuū: qz lra hebraica est nimis barbara z interdū non ſeruat numeros nec pſonas. ſic pz Eſa. 19. cum dz in lra noſtra. tradā egyptū in manu dñoz crudeliū. habet in hebreo. ponā ſup egyptuz dños durū vel crudelē. cum deberet dicere duros vel crudeles.

4.rō

† †

¶ Itē ſatis apparet q nō erat angelus aliqs de illis exploratoribus: qz tūc ſicut vnus eoz ſeipſum faceret inuiſibilē: ita z poſſet facere de ſocio ſuo: z nō fuiſſet opus q raab abſcōdiſſet eos ſub ſtipula lini: vel ēt feciſſet q viri venientes ad ingrediuz eos in domū raab nō inuenirent portā: ſicut duo angeli venientes ſodomā in effigie viroz pcuſſerūt oēs viros ſodomoz cecitate: ita vt per totā noctē non poſſent inuenire portā domus Heñ. 19.c.

5.rō

¶ Itē non dimitterent a raab per funē per murū: ſed alr poſſent ire volando. ¶ Itez non iuiſſent ad latendū in montibus

6.rō

7.rō

tribus diebus ſed ambulauiſſent ſecuri nullū timentes. ¶ Itez non facerent pactū cū raab dicētes q obſeruarent pactū ſi non ꝓderet eos. in quo innuit q timebant. que oia patent Joſue. 2. c. ergo nullus illoz erat angelus qui ſe poſſet facere inuiſibilē. z ſic pz q phinees nō erat angelus incarnatus.

8.rō

Impro batio Prima

Angel⁹ nō pōt vniri formaliter alicui corpori.

Docto.rñ. ad q̄ſitū.

¶ Dicenduz ergo q iſte nō fuit phinees vel aliqs alius hō ſed verus angelus dei: z apparuit corā oibus iſraelitis i forma humana ſumpto corpe de aere z locut⁹ est: z iſraelite venerati ſunt eū vt angelū dei.

¶ Qūo angelus de galgalis in locū flentiū venerit. Qō. 3.

A Hiſtorie ſcho. rñ. ad queſitū.

Queretur vlterius qūo angelus dñi venit de galgalis in locum flentiū: z qūo hoc ſtet. ¶ Rñdet hiſtoria ſcholaſtica q angelus dñi apparuit in galgala: z cū veniſſent ad eū de finibus ſuis trāſtulit ſe ad aliū locū: z iſraelite ſecuti ſunt eum. ¶ Sed aliqs dicet q iſta lra non bñ ſibi cōſonat: qz neceſſe est q iſraelite fuerint in galgalis qñ fuit ibi angelus: z tñ non fuerūt iſraelite cōgregati in galgalis niſi tpe Joſue a principio anteq̄ haberēt poſſeſſionē terre chanaan. nā iſraelite mox vt introierunt in terrā chanaan caſtrametati ſunt in galgalis: z ex loco ipſo ꝓcedebant ad bellum illi qui ituri erant: z reliqua multitudo mulierū z paruuloz z impotentiū ad belluz manebat in galgalis: z bellatores finitis bellis redibant in caſtra galgale. ſic pz Joſue. 10. vbi ponunt multa bella ioſue facta otra chana

Lotutatio prima.

Tertia

neos.z in fine dr̄ q redijt in castra galgale.postq̄ ante obtenta est magna pars terre de manu hostiū z diuisa fuit iuerūt singuli in possessiones suas znon mānserunt in castris galgale.hic tamē dr̄.i.q̄ postq̄ angelus locutus est dimisit Josue singulos in possessiones suas.ergo iam tenebant possessiones:z ꝯ̄r non erant in galgalis. ¶Item qz angelus iste increpuit israelitas q̄ fecissent federa z cōiugia cū chananeis z nō subuertissent aras eoꝝ: sed cū israelite erant in galgalis anteq̄ habitarent per loca terre chanaā non cōicabant cū aliquo de chananeis.ergo nō erant tūc in galgalis sed iam habitauerūt aliquādo tpe diffusi per terram chanaā. ¶Rñdendum q̄ israelite erant in galgalis qñ ibi fuit angelus:z inde iuerunt in locū flentiū:z tñ non fuerunt hec facta in galgalis prima vice qñ erat ibi Josue cū toto israel:ga tunc israelite nōdum habebant possessiones.iō assignādum est aliter z dicendū q̄ viuente Josue aliquādo tpe post diuisionem sortiū israelitis cōicantibus cū chananeis angelus a deo missus venit ad increpandū israelitas sup hoc:z apparuit angelus ille in galgala vbi aliqui habitabant:iussitq̄ illis vt cōuocarent ad ipsum locū Josue z totū israel:cūq̄ oēs cōuenissent angelus recessit inde ad locū qui postea dictus est locus flentium:z ibi eis allocutus est. z b̄ tenet hīstoria scholastica dicens.apparuit angelus oñi in galgala:z cū venissent ad eū de finibus suis.trāstulit se ad aliud locū z secuti sunt eū.(Ad locū flentiū.) Hoc ponit per anticipationē:qz qñ angelus venit ad locū istum non vocabatur locus flentiū:sed postea vocatus est cū oēs israelite fleuerint loquēte angelo:z ipsi tūc noīauerunt sic locū vt p̄z.i. In hebreo habet.(Ad flentes.) Littera tñ nostra dixit ad locū flentium:qz alr̄ esset sensus q̄ angelus venit ad flentes.s.q̄ israelite flebant qñ venit ad eos angelus.(Et ait eduri vos de egypto.) Loquit̄ angelus in psona dei nō q̄ ipse esset deus: quia angeli isti apparebant vt deus z populus putabat eos esse deū:z imperat israelitis bñficia p̄stita qz ipsi debebant seruare legez dei cum bñfecissent eis nimis z nūc p̄uaricabant̄:iō reddebā se indignos p̄stito bñficio.noīauit aūt hic angelus duo bñficia solum.s.eductionē de egypto z introductionē de terra chanaā:qz in his duobus includunt̄ oīa particularia bñficia.s.oīa adiutoria p̄stita in egypto z plage inflicte egyptiis z trāsitus maris rubri morsq̄ egyptioꝝ in mari:intelliguntur sub eductione de egypto.māna āt collatū in deserto z aqua de petra z victorie ɔ̄ hostes: aliaq̄ singularia bona: deinde pugne facte ɔ̄ reges terre chanaā:z aptio iordanis:z oīa alia accipiunt̄ noīe introductionis in terrā chanaā.(Et introduxi in terrā.) Non solū introduxi sed et illiāam ad possidendum dedi deletis hostibus vestris. (Pro qua iurauī patribus vestris).s.iurauit Abrae de dando terrā chanaan.nā pepigit cuz eo fedus sup hoc vt p̄z Ḡen.15.z in federe interuenit iuramentū.de aliis patriarchis non legit̄ q̄ deus iurauerit eis dare terrā chanaā.legitur tñ q̄ p̄miserit eā dare illis sub p̄stito iuramēto.sic p̄z de Jsaac Ḡen.36.c.s.tibi z semini tuo dabo vniuersas regiōes has cōplens iuramentū qō spopondi Abraam patri tuo.dicere aūt aliqd vel p̄mittere sub p̄stito iuramēto vel sub pena p̄stiti idē est ac si de nouo super illo articulo iuramētuz p̄staret.(Et pollicitus sum vt nō facerē irritū pactū meū).i.p̄misi eis q̄ pactū meū initū cuz eis nō esset frustra.ista erat scōa p̄missio.s.q̄ primo iurauit deus israelitis z pepigit cū eis fedus de dando terrā chanaā.postea aūt p̄misit q̄ ista p̄missio p̄cedens nō esset inanis:z ista erat ɔfirmatio federis.(In sempiternū).i.nunq̄ facerē irritū:qz qō in sempiternum non fit nunq̄ fit.sicut dixit Augu.sup illo verbo Petri ad Jesum qō habetur Joā.13.s.domine non lauabis mihi pedes in eternum.i.nunquā lauabis.

¶Quomodo deus seruaturus erat fedus cuz iudeis vsq̄ in sempiternum. Questio.4.

Queret aliqs qūo deus seruaturus erat fedus cū iudeis vsq̄ in sempiternū:qz dato q̄ israelite seruarēt ex pte sua id qō seruaturi erant:nō maneret istud pactū in eternum cū deus disposuisset mutare aliū statū.s.legē veterē in nouam:z q̄ oīa antiqua cessarent. ¶Rñdendū q̄ siue iudei bñ se haberent ad deū seruādo oīa que lege iussa erant:siue oīa p̄uaricarent semp status iudaicus mutādus erat:qz nō dederat legem veterē tanq̄ semp māsurā:sed vt quoddā manuductiuz ad inducēdum postea legem noui testamenti. sic declarat apls ad Gala.3.et.4.c.s.q̄ lex pedagogus noster fuit in xp̄o.i.q̄ eruditi nos lex mosayca tanq̄ pedagogus per timorem vt postea recipemus legē xp̄i.Et iterū q̄ qñ eramus in lege veteri eram⁹ vt puuli sub elemētis mūdi seruientes.i.sub rudimentis puerilibus que sunt prima;sicut elemēta sunt prima in rebus.dicebant tñ ea que in lege ponebant̄ pacta sempiterna:non q̄ p̄o semp duratura forent:ſz qz magno tpe.sic p̄z de circūcisiōe Ḡen.17.s. q̄ erat fedus sempiternū.z Leui.3.dicit̄ oīs adeps oñi erit iure perpetuo.z tñ ista nō erant obseruāda nisi quādiu maneret status iudaicus qui nō erat ad semp. ¶Ad rōnē in ɔ̄trium rñderi pōt dupl̄r.Uno mō q̄ deus ꝓmiserat q̄ non faceret pactū suuz irritū in sempiternū.i.ad magnū tp̄s:z tñ qz ipsi peccabant cito deus irritaret pactū. ¶Aliter z melius dici dz q̄ istud pactum de dando terrā chanaā iudeis erat eternū vt p̄z Ḡen.17.nō solum ad magnū tp̄s imo etiā ad semp qñ boies viuerent sup terram.Et rō dr̄ie huius pacti z eoꝝ que in lege fiunt est:qz ea que posita fuerūt in lege solū manere debebant quādiu duraret status iudaicus:z tñ iste non debebat semp durare.ergo nulla lex aut pactū in eternū extendebat̄:q̄q̄ in eo exp̄imeret̄ q̄ dabat̄ in fedus perpetuū.De ꝓmissione aūt facta de possidendo terrā chanaan in eternū secus erat:qz ista nō attinebat ad statū legis: ideo dato q̄ tota lex mutaret̄ aduenīente nouo testamēto poterat manere ista ꝓmissio.Un dicēdum est q̄ si iudei nunq̄ peccauissent saltē grauiter sicut peccauerūt:etiā si x̄p̄s aduenisset tpe suo quo nunc aduenit:z iudei oēs relicto iudaico ritu tenerent cerimonias noui testamēti maneret semp ꝓmissio facta illi populo de possidendo terrā chanaan.s.q̄ nunq̄ ducti fuissent captiui ad aliquas nationes z nullus occupasset terrā illoꝝ nec mutasset illa gens sedes suas.z sic esset ista gens inter x̄picolas ceteros bñs aliqd spāle.s.ꝓmissionē de manendo z possidēdo in eternū terram chanaā.fuit tñ irritatū fedus istud ꝓpter peccata multiplicia iudeoꝝ.(Ita dūtaxat vt non feriretis fedus cū habitatoribus terre huius).i.z cū ista ɔditione feci pactū istud vt vos non cōponeretis federa cū habitatoribus.nō posuit de⁹ istam cōditionē qñ pepigit fedus de dando terraz chanaan in possessionē eternam israelitis:sed simpl̄r locutus est Ḡen.15.et 17.c.intelligebat̄ tñ in verbis dei conditio.z sic est generale in oībus ꝓmissionibus dei z cōminationibus intelligat̄ q̄ si res permaneat in eo statu in quo erat qñ facta est ꝓmissio vel cōminatio. ¶Sciendū q̄ dūtaxat ponit̄ hic impropr̄ie.naz si teneat̄ propr̄ie est sensus q̄ deus ꝓmisit non irritare pactū suuz ita vt debrei solū seruarent b̄ q̄ nō inirent federa cū habitatoribꝰ terre huius.z tñ falsum est qz dato q̄ israelite obseruarent oīa que habent̄ hic poterant peccare in multis aliis grauissime z expellerent̄ de terra.nā Leui.26.cōminat̄ deus oīa mala expulsionis z captiuationis p̄o quibuscūq̄ peccatis in q̄bus iudei essent incorrigibiles.sed dz accipi.ita dūtaxat.i.ita tñ vel sub hac cōditione. ¶Sciendum q̄ iure fedus accipit̄ hic large:qz ꝓpr̄ie imit̄ fedus q̄cunq̄ intercidit aliq̄ pactū sup re magna:z postea cōfirmat̄ cerimonijs federis.s.occidendo aialia z transeundo per medias diuisiones.hicaūt vocatur fedus quecūq̄ cōpositio vel cōtractus.s.q̄ israelite nō debebant accipe vrores de stirpe chananeoꝝ nec dare illis filias suas in vrores Exo.34.z Deute.7. etiā non erant ɔbende vlle amicitie cū eis:etiā emptio z venditio:z alij ɔctus cōes z quecūq̄ cōicatio erāt illicita:ſz tenebant̄ israelite occidere chananeos viros z feminas q̄cunq̄ possent nullo interposito federe pacis aut seruitutis Deu.20.c. z aras eoꝝ subuerteretis.s.non solū tenebant̄ israelite occidere chananeos vel non cōicare cū eis dū viuerent:sed et tenebant̄ subuertere aras eoꝝ.i.destruere altaria illis mortuis:ne deletis chananeis are supstites essent israelitis occasio idolatrādi.z p̄ hoc intelligit̄ exclusio oīs cultus diuini apud gētiles.nā deus iusserat Deu.12.q̄ exclusis chananeis de terra israelite non ingrerent cerimonias eoꝝ dicētes:sicut coluerūt gentes iste deos suos ita z ego colā.(Et noluistis audire vocē meā).i.noluistis obedire mibi. Et quo p̄z eos nimis reprehēsibiles z bñficijs indignos: tuz qz p̄cepta erant rōnabilia z debebant eis obedire etiā nullo alio intercidēte.tum qz deus bñfecerat eis:z ex hoc magis tenebant̄ ei ad mādata vt ipse inducebat Exo.19.(Cur b̄ feciſtiſ.) Pōt teneri interrogatiue.s.quare feciſtis hoc.q.d.non bēbatis aliquā cām ad faciendū:ideo male egistis.Uel pōt teneri causaliter p̄o qz.s.qa feciſtis hoc nolui delere gentes a facie vestra. (Quāobrem).s.qz vos irritum feciſtis pactū meum:ego quoq̄ irritaui pactum qō vobiscū pepigerā.(Nolui delere eos a facie vestra).s.occidendo eos vel expellendo de terra. ¶Queret aliquis qūo deus dicit.quāobrem nolui delere eos:qz videt̄ ponere deus idē p̄o pena qō erat culpa.fuit.n.culpa hebreoꝝ q̄ noluerint delere chananeos cuz possent:z nūc dicit deus q̄ ipse noluit ꝓpter hoc delere eos a facie ipsoꝝ. ¶Rñdendū q̄ deus iusserat israelitis non cōicare cum chananeis z expellere eos de terra qñ possent:z tūc deus ꝓmiserat q̄ oaret hebreis vires ad

expellendū

Scōa

B Docto.rñ. ad q̄stū.

†

†

Angel⁹ allogt̄ israelitaz in p̄sona dei.

£

†

†

†

A Ratio i diuersum. Rñsio ad q̄stū.

Ad rōnē in diuersum. 1.rñsio 2.rñsio

B

†

†

Notādū

Notādū de fedē.

£

†

Q̄.5 A Qūo de⁹ dic̄ quāobrē nolui delet̄ eos. Rñ.ad q̄stū.

expellenduz eos de terra vt ꝓz Josue.13.ſ.ego ſum qui delebo eos a facie filioꝝ iſrael.ꝛ ſi iſraelite nollent occidere chananeos cum poſſent deus cōminatus fuerat ꝙ ꝺuerteret mala ſup iſraelitas:ꝛ ꝙ ipſi chananei offenderēt iſraelitas vt ꝓz Nume.33.ſ. ſi autē nolueritis interficere habitatores terre qui remanſerint erunt vobis quaſi claui in oculis ꝛ lancee in lateribus:ꝛ aduerſabunt vobis in terra habitationis veſtre:ꝛ quicqd facere illis cogitauerā vobis faciā. Idem ꝓz Josue.23.c.vñ cum iſraelite a principio potuiſſent expellere chananeos de terra ꝛ noluerunt deus ſuſcitabat in eos hoſtes acerrimos iſrael:ꝛ tunc vellent libenter iſraelite excludere chananeos de terra ꝛ non cōicare illis:ſed deus dabat illis vires ad prealendū cōtra illos in penā delicti eoꝝ.ſ.qꝛ noluerūt expellere eos qñ poterant.ꝛ hoc dicit hic.ſ.nolui delere eos a facie veſtra.i.nunc ego nolo delere eos etiā ſi vos velitis qꝛ vos irritaſtis pactū meū.ꝛ in hoc deus irritabat pactū ſuum qꝛ ipſe ꝑmiſerat tradere totam terrā chanaā iſraelitis ꝛ excludere oēs gentes de cōſpectu eoꝝ.(Ut habeatis hoſtes.) Aliqui legunt lrām iſtaz cōſecutiue ꝛ non finaliter.ſ.ꝙ non dereliquit deus chananeos in terra ad hanc intētionem vt haberent iſraelite hoſtes.ſed dereliquit gentes:ꝛ ex hoc ꝺſequebatur ꝙ haberent hoſtes manētibus eis in terra.legenda tñ eſt lra finaliter:qꝛ intentio dei fuit punire iſraelitas pro peccato:ꝛ fuit iſta pena ſuſcitando illis chananeos in hoſtes.(Et dij eorū ſint vobis in ruinā.) Iſta lra eſt legenda cōſecutiue.ſ.qꝛ nō dereliquit deus chananeos in terra ad hanc intentionē vt iſraelite haberent occaſionē peccandi in dijs illoꝝ:ſed dereliquit eos ꝛ ex hoc cōſequebatur ꝙ dij chananeoꝝ eſſent in ruinā iſraelitis cōicando cum chananeis. Et rō eſt ꝙ iſta clauſula legat cōſecutiue ꝛ ſuperior finaliter:qꝛ ſuperior importat penā ſolū.iſta aūt importat directius culpā ꝙ penā. deus aūt nō vult culpā:penā aūt vult qꝛ illa bona eſt:iō pena pōt poni vt finis:culpa aūt nequaquā.dij aūt chananeoꝝ erant in ruinā iſraelitis:qꝛ manentibus in terra chananeis viderent iſraelite altaria ꝛ deos chananeoꝝ ꝛ inclinarent ad colendū eos:ꝛ iſta erat ruina in culpā: ex qua ſequebat ruina in penaz.ſ.qꝛ deus nimis acriter vindicabat in iudeos cuz colerent deos alienos. ¶Sciendū ꝙ deus poſuit hic duo mala ꝺ iudeos.ſ.ꝙ haberent hoſtes:ꝛ ꝙ dij chananeoꝝ fierent eis in ruinaz.ꝛ hoc ꝑpter duas tranſgreſſiones quas fecerūt iſraelite.nam deus inſſit ꝙ nullo mō cōponerent federa vel amicitias cum chananeis.Scōo iuſſit ꝙ deſtruerent altaria eoꝝ:ꝛ vtrunqꝫ ꝓuaricati ſunt.cōtra primū deuꝫ dedit in penā ꝙ haberent chananeos in hoſtes:qꝛ ꝺ voluntatē ꝛ preceptum ꝺñi voluerant eos habere in amicos.cōtra ſcōm fecit ꝙ iſraelite haberent occaſionez peccandi:ꝛ cōſequenter recipiendi penam propter deos gentiliū.ꝛ hoc qꝛ deus dixerat ꝙ aras eorum ſubuerterent ꝛ noluerunt.(Cūqꝫ loqueretur angelus ꝺñi) ideſt cum finiuiſſet loqui verba hec.

¶Quare vocatur iſte hic angelus cum ſacra ſcriptura conſueuerit deum vocare quēlibet angelum. Qō.6.

Queret aliqs quare vocaſ iſte hic angelus cū ſacra ſcriptura cōſueuerit vocare deū quēlibet angelum apparentē ꝛ loquentē vt patet ex toto diſcurſu librorū Moyſi.

¶Rñdendū ꝙ ſacra ſcriptura curauit nimis tollere iudeis occaſionē idolatrandi.erant autē nimis ꝑmpti ad idolatriā cum manſiſſent in egypto vbi tota gens colebat ſtatuas tanqꝫ deos: ꝛ qꝛ ſi dictū fuiſſet iſraelitis ꝙ deus ſuus erat corporeus habēs aliquā effigiem rerū que ſunt feciſſent ei imaginē ad colendum illū:ꝛ illam imaginē colerent in quo idolatrarent.noluit dicere ſcriptura deū habere imaginē:ideo qñcunqꝫ alig angeli loquebaſ iſraelitis ex pte dei nō apparebant in aliqua forma corporeitatis ſed ſolum audiebaſ vox:ꝛ ipſum corpus qō ipſi aſſumpſiſſent ad loquendū velabant intra caliginem nubis vel fumi. Et iſta fuit cā quare fiebant apparitiones angelorū in nube vel igne aut fumo vel in loco abſcōdito:ſicut in ꝓpitiatorio ſup arcam vt nō videreſ corpus aſſumptū.ꝛ tunc vocabaſ iſti deuꝫ: nec erat aliqō periculū qꝛ ex hoc iudei nō inſurgerent ad fabricandū aliquā imaginē eo ꝙ nullā vidiſſent figurā.nunc autem angelus iſte apparuit manifeſte in figura humana vt a toto populo cernereſ ꝛ verba eius attenderenſ:ꝛ tunc ſi ſcriptura vocaſſet hunc deū cum vidiſſent eum iſraelite ſub humana effigie putaſſent deū corporeū eſſe ꝛ fingerent ei ſtatuā:iō non vocatuꝫ fuit deus ſed angelus.in angelis aūt non erat periculū ꝙ apparerent in humana effigie qꝛ illi non iubebaſ coli:ꝛ cōſequēter non fierent eis imagines. Qꝛ aūt iſta eſſet intentio ſcripture ꝓz ex verbis moyſi Deutero.4.diſſuadentis iſraelitis fabricationē imaginuz ad colendū:cum ait.cuſtodite ſolicite animas veſtraz: non vidiſtis aliquā ſimilitudinem in die qua locutus eſt ꝺñs in oreb de medio ignis:ne forte decepti faciatis vobis ſculptam ſimilitudinē vel imaginē maſculi vel femine ⁊c.ideo attēdenduz diligenter ꝙ ſcriptura ſolicite obſeruauit iſtam cōſuetudinez.ſ. ꝙ vbicunqꝫ angelus apparens manifeſte apparebat ſub aliqua effigie ſcriptura ſacra vocat eum angeluz.vbi aūt appebat ſine ſimilitudine vocat eum vt cōiter deum q̄ q̄ raro vocet angelum.de primo ꝓz qꝛ angelus ꝺñi apparuit agar fugienti:ꝛ quia ipſa vidit eum vt ꝓz Geñ.16.ſ.pfecto hic vidi poſteriora videntis me.ꝑpter hoc appellauit puteū illum puteū videntis ꝛ viuentis:ꝛ ibi non vocaſ deus ſed angelus.ſic etiā ꝓz.j.6.de gedeone cui apparuit angeluꝫ in effigie humana:ita vt gedeon putaret illum virū ꝛ ſcriptura vocauit eum ibi angelū ꝛ non deū.ſic etiaz ꝓz de manue patre ſamſonis cui apparuit angelus dei in effigie viri:ꝛ poſtea conſtitit eum nō eſſe virū.ſcriptura tñ non vocauit eum deū ſed angelū vt ꝓz.j.13.c.de ſcōo apparet per totum diſcurſum librorū Moyſi ꝛ veteriꝫ teſtamēti:in ꝙbus ſepe dicit deum locutū fuiſſe aliqua:ꝛ intelliguntſ oia illa de angelo:quia deus nunqꝫ loquit. Qꝛ autē angelus non apparens interdū vocetur angelus ꝓz Exo.14.vbi ꝺr ꝙ angelus qui precedebat in colūna nubis tranſtulit ſe ad poſteriorē partem caſtroꝝ:ꝛ tñ ille angelus non videbaſ.primū tñ ſemper ſtat incōcuſſe.ſ.ꝙ angelus qui videbaſ nunqꝫ vocatur deus ſed angelus.

¶Quare angelus qui dedit legem in monte ſynai apparuit ſine effigie ꝛ vocatur deus:ꝛ angelus de quo hic apparuit in humana effigie ꝛ vocatur angelus. Qō.7.

Queretur vlterius cū ſcriptura vocet angelū apparentem in humana effigie:ꝛ angelū apparētem ſine effigie vocat deū.cur apparuit angelus in oratione legiꝫ ſine effigie ꝛ hic in effigie.ſ.quare ambo non apparuerūt ſine viroꝝ effigie vel ambo cum effigie. ¶Rñdendū ꝙ q̄ q̄ generale ſit ꝙ qñcunqꝫ aligd ex parte dei hoibus dicit vel aligd fit cum eiꝫ ꝙ non fit per deū ſed per angelū:qꝛ hoc non cōgruit dignitati dei nec etiā eſt poſſibile cum oia iſta fiant per motū qui in deo eſſe impoſſibile eſt:tñ quedā ſunt opationes que ptinent ad magnā potentiā ꝛ dignitatē:ꝛ alia ſunt que important nudum miniſterium. Quātum ad primas opationes lz angeli illas efficiant:tñ non dicunt illas ipſi efficere ſed deus:ga tunc ſuſcipientes iſta magna bñficia inclinarenſ ad colendū totaliter angelos vel ex parte ꝑpter hec.ſic fuit in oratione legis.nā legem cōdere eſt maxime poteſtatis:ꝛ ei tota politia ſubiecta eſt ꝙ ei leges imponit. Si igit iudei putaſſent leges datas ſibi ꝑ angeluꝫ credidiſſent ꝙ illi obediendū foret:iō angelus in oratione legis vocauit ſe deuꝫ dicens.ego ſum ꝺñs deus tuus qui eduxi te de terra egypti non habebis deos alienos coram me Exo.20.ꝛ qꝛ iſte actus legiſlationis erat maxime poteſtatis:moyſes conatus eſt perſuadere iſraelitis iſtū fuiſſe deū.qō ꝓz Deute.4.c.ex verbis ſuis cuz vult probare ꝙ nō debebat fieri aliqua ſculptura ad exprimendum deū ait cuſtodite ſolicite aias veſtras:non vidiſtis aliquā ſimilitudinem die qua locutus eſt ꝺñs in oreb.q.d.qa deus non ꝓz aliquā ſimilitudinē nec vos vidiſtis eam nō debetis facere imaginē.ſi tñ moyſes ꝓſupoſuiſſet ꝙ iſte erat angelus:non oporteret ꝙ ſic argueret:quia dato ꝙ apparuiſſet in aliqua effigie die qua locutus eſt in oreb:non ſequebaſ ꝙ deus haberet effigiem qꝛ ille nō erat deus ſed angelus. ¶Dicēdum ergo ꝙ q̄ q̄ moyſes ſciret illū eſſe angelū:tñ conabaſ ꝑſuadere illū eſſe deum populo rudi ne haberet occaſionē errandi colendo angelos.ſic etiā fuit ante eductionē iſraelitaꝝ de egypto quia angelus apparuit moyſi in rubo flāmanti ꝛ incōbuſto:ꝛ dixit ꝙ audierat clamorē populi ſui ꝛ ꝙ volebat liberare illū de manu egyptioꝝ.ꝛ tñ iſte vocatus eſt deus Exo.3.qꝛ liberatio iſta erat magnū bñficium: ꝛ ſi moyſes nūciaſſet iſraelitis iſta dicta fuiſſe per angelū credidiſſent illum eſſe quē colere debebant pro tanto bono. iō ſcriptura vocauit eum deū. Alij actus ſunt parue dignitatis ꝛ potestatis ſed importāt nudū miniſteriū.ꝛ tunc angeli miſſi vocanſ angeli ꝛ non deus.ſic ꝓz de colūna ꝑcedente iſraelitas in via:qꝛ illa mouebaſ ab angelo:ꝛ qꝛ mouere illam erat puruz miniſterium vocauit ſcriptura illum angelū Exo.14.c.Sic etiā fuit hic qꝛ iſte angelus ſolū veniebat ad increpandū iſraelitas de tranſgreſſione legis ꝛ monēdum eos ad bonū.hoc autē erat miniſterium ſolū:ideo ſcriptura vocauit illum angelum:ꝛ cōſequenter oportuit vt angelus qui dedit legē ꝛ qui locutus eſt in rubo apparerent ſine effigie vt poſſint vocari deus.ꝛ angelus iſte cum deberet vocari angelus poterat apparere in humana effigie.ſic eſt de angelo apparēte gedeoni ꝛ de angelo manue.nam illi nudum miniſteriū exercebant:ꝛ poterāt vocari angeli ꝛ apparere

A Rñ.ad qſtū.

Qſ angeli loquētes iſraelitis ex pte dei nō appebāt i alia forma corporea.

† Nec lra qūo legēda eſt.

B † Chananeoꝝ dij erant in ruinā iſraelitis.

B Deter.q.

A Rñſio ad queſitū.

† Duplici de cā flet? iste israelitarū fuit.

in corpore. (Eleuauerunt voces suam ac fleuerunt.) Iste fletus fuit gp duo. Primo ex otritione. s. qz volebant se peccasse otra deum. Scōo timore pene. s. qz deus cōminatus fuerat mala. i. gp chananei manerent in terra z essent hostes eoz. (Et vocatū est nomen loci illius flentiū z lachrymarū.) Nomen istud ab euētu positū est. s. qz ibi lachrymati sunt israelite: sicut galgala ab euentu sic dicta est: qz ibi ppūtia abscisa sunt Josue. 5. c. (Immolauerunt gz ibi hostias dño). s. qz angelus apparuerat: z vt deuz sibi placarent. ¶ Queret aligs qūo israelite potuerūt īmolare dño in loco flentiū: z an peccauerūt in hoc. nā iussum erat gp nō fieret īmolatio extra locum sanctuarij sub pena mortis vt patet Leui. 17. z Deu. 12. [a] ¶ Aliquis forte dicet gp israelite peccauerunt in hoc sicut in multis alijs deū offenderant. [b] ¶ Sed dōm gp non stat: qz Josue erat nūc ps̄ens cum dicat imediate gp dimisit Josue populū z abierunt singuli in possessiones suas: ipse tñ nō pmitteret populo agere ꝫ legē dei. [c] ¶ Itē cum angelus nūc increpasset israelitas de ꝓuaricatione legis: nō est verisimile gp imediate eo recedente ꝫ illam agerēt. [d] ¶ Itez scriptura signat hic gp postgz iste angelus locutus fuit plebi semp seruierūt israelite deo vsqz magnuz tēpus post mortē Josue: cum dicat. j. seruierūtqz dño cunctis diebus eius z senioz qui longo post eū vixerunt tpe. ergo nunc nō peccauerūt īmolando hic. [e] ¶ Dicēdū gp antegz tabernaculū dñi figeretur in sylo licitum erat īmolari vbicūqz vel facere quascūqz cerimonias aut eas omittere eo gp nōdum obligabat lex sicut in deserto: qz nōdu: data erat pax vt pz Deutero. 12. c. postgz tñ firum est sanctuariū pctū erat alibi īmolare. nunc aūt firum erat sanctuariū in sylo cū iam israelite baberent possessiones qō tñ non fuit vsqzquo locatū est tabernaculum in sylo vt pz Josue. 18. ergo regulariter peccatuz erat alibi īmolare. sed fuit hic casus spālis. ¶ Sed aliquis dicet gp nōdum erat firuz sanctuariū in sylo: ideo gp generaliter licebat fieri īmolationē vbicūqz. qō pz qz dz. j. gp dimisit Josue populum z abierūt vnusquisqz in possessionē suaz vt obtinerent eā. ergo nōdum habebant possessiones: z cōsequenter non erat locatum tabernaculū in sylo. ¶ Rñdendū gp erat ibi locatū tabernaculuz: z israelite babebant possessiones iam dinisas. qō pz qz dz. z abierūt filij israel vnusqsqz in possessionē suaz. ergo quilz babebat possessionē qō erat impossibile: nisi totaliz diuisio sortium facta fuisset. Luz aūt dz vt obtinerent eam. dicendū gp nō signat ex hoc gp nōdum bēbant possessiones: sed gp nōdum plene erant obtenta de manu hostiū. nam magnā partē earū tenebant hostes: z hoc non solū fuit viuente Josue imo etiaz tēpore iudicū z regum vsqz ad Salomonē. nam nōdum erant obtente possessiones z expulse gentes de terra. erat ergo regulariter iaz peccatū īmolare extra locum sanctuarij. fuit tñ casus specialis. z erant duo. s. reuelatio diuina z apparitio angelica. Primus est si deus reuelaret alicui gp īmolaret hic vel ibi poterat licite hoc facere qz deus dispensabat in lege. Secūdus erat ex apparitione angelica. nā apparente aliquo angelo z nūciante aligd ex pte dei licebat in loco ipso apparitionis deo immolari sacrificia. sic fuit in gedeone. nā ipse dixit angelo. non recedas hinc donec reuertar ad te portaz sacrificiū z offeram tibi. qui respōdit. ego prestolabor aduentū tuum: z tūc venit gedeon ferens carnes z azimos panes: z angelus cremauit oia tangens illa virga vt patet. j. 6. z sic angelus approbabat sacrificium qō facere volebat gedeon extra locū sanctuarij in loco apparitionis sue. z non solum angeli hoc approbant: sed interduz illud iubebant vt pz. j. 13. de manue qui ait ad angeluz. obsecro vt acquiescas precibus meis z faciamus tibi beduz de capris. cui respōdit. si me cogis non comedā panes tuos: si aūt vis holocaustū facere offer illud dño. z tunc fecit illud: z angelus ascēdit in flāma. ergo angeli approbabant ista sacrificia: z inducebant boies ad faciendum. angeli tñ non inducūt ad illicitum. ergo licitū erat in loco apparitionis angeli fieri sacrificiū: ꝫgz nō esset ibi sanctuariū. sic autē fuit hic. nam apparuit angelus in loco illo. ergo nō peccauerunt īmolando extra sanctuarium.

¶ An Josue peccarit permittendo israelitas cōmunicare cum chananeis.

Questio. 9.

A Rō gp sic.

Queret vlterius an Josue peccauerit pmittēdo gp israelite cōicarent cū chananeis z nō subuerterēt altaria eoz. eo nāqz viuente ista facta sunt. ¶ Et vī gp sic: qz deus cōstituerat Iosue p̄ncipē sup totū israel vt obedirent ei in oibus vt pz Nume. 27. z moyses hortat? fuerat eū nimis vt faceret custodiri legē dei Deu. 31. c. deus quoqz post mortē moysi solicite iussit ei obseruare legē moysi z pplo obseruandā mādare vt pz Josue. 1. gp ergo ipse pmitteret israelitas ꝓuaricari legē dei peccatum magnuz erat. ¶ Respondendū gp tēpore Josue israelite preuaricati sunt legē dei anteqz angelus iste increparet. z si hoc factum fuisset ex negligentia Josue nō curantis adhibere disciplinam graviter peccasset: ipse tñ solicite agebat quātum poterat inducendo semp israelitas ad custodiendā legem: z semper cōgregabat eos ad exhortādum illos sup hoc: ideo due cōgregationes solēnes facte leguntur vt pz Josue. 23. et. 24. z vt fortius stringeret israelitas ad colendū deum inducebat eos ad faciendū super hoc publicā promissionē z confirmādum eam fedre. sic factū est semel vt pz Josue. 24. c. Preter hec specialiter hortatus fuit Josue israelitas sup bis duobus de gbus nunc increpuit angelus eos. s. gp non cōmunicarent cū gentilibus terre nec colerent deos eoz vt pz Josue. 23. c. s. postgz intraueritis ad gentes que inter vos future sunt non iuretis in noie deoz earū: nec seruiatis eis aut adoretis illos. z postea dicit. gp si volueritis gentium earū que inter vos habitant errozibus adherere z cum eis miscere cōnubia atqz amicitias copulari: iam nūc scitote gp dns deus vester nō deleat eas ante faciem vestrā: sed vobis erunt in foueā ac laqueū ⁊c. Josue ergo quātum in se fuit fecit vt israelite nō peccarent: non ꝓualuit tamē qz tota multitudo erat in cōtrarium quā ipse nō poterat cozrigere sed solū admonere. si aūt alique pone priuate z rare hoc fecissent poterāt coripi per Josue. nō ergo peccauit ipse ex negligētia. ¶ Queretur vlterius dato gp isti peccantes multi essent cur nō pugnabant cōtra eos Josue cū reliqua multitudine populi. sic. n. facere volebant cōtra duas tribus z dimidiā. nam recedentibus duabus tribubus z dimidia a Josue z fabricātibus altare apud iordanem putauerūt reliqui israelite gp vellent ille recedere a lege dei: iō fecit Josue parari ad pugnā tribus nouez z dimidiam ꝫ duas z dimidiā ad defendū eas: nisi cōstitissent gp non fuerat fabricatū altare ad idolatriaz vt pz Josue. 22. c. ergo sic debuisset pugnare hic. ¶ Rñdendū gp Josue non potuit hic pugnare cōtra peccantes: qz in casu allegato due tribus solū z dimidia erāt peccantes. reliquus aūt israel erat īmunis a culpa: z volebat gratis pugnare ꝫ preuaricatores vt pz Josue. 22. c. hic aūt erāt oēs israelite peccātes. nā non erat tribus que non cōicaret cuz chananeis z pmitteret eos viuere in terra sua sub tributa vt pz prece. c. vbi dz de singulis tribubus gp nolluerūt delere chananeos habitatores terre sue: sed fecerūt eos sibi tributarios. non ergo bzet Josue aliquos qui adiuuarent eū ad pugnandū ꝫ preuaricatores: iō videns hoc Josue nō ꝓcedebat per modū correctionis nec minarū: qz hoc nō poterat. sed per modū suasionis. sic pz Josue. 24. s. eligite vobis hodie qō plz: cui potissimū debeatis seruire: vtrū dijs quibus seruierunt patres vestri in mesopotamia: an dijs amorreoz in quoz terra habitatis: ego aūt z dom? mea seruiemus dño. non g̃ peccauit Josue agēs cp̃tū in se erat.

Rñ. ad qstū.

Qō. 10.

A Lur Josue non pugnabat otra israelitas peccātes Rñ. ad qstum.

¶ Dimisit ergo Josue populū: z abierūt filij israel vnusqsqz in possessionē suam vt obtinerent eam: seruierūtqz dño cūctis diebus eius z senioz: qui longo post eū vixerūt tpe: z noverant omnia opa dñi † que fecerat cū israel. Mortuus est autē Josue filius Nun famulus dñi centū z decē annoz: z sepelierūt eum in finibus possessionis sue in thānathsare in monte Effraim a septētrionali plaga montis gaas. Omnisqz illa generatio ꝓgregata est ad patres suos. z surrexerūt alij qui nō noverūt dñm: z opa q̃ fecerat cū israel. Fecerūtqz filij israel malū in ꝓspectu dñi: z seruierūt baali: ac dimiserūt dñm deū patrū suoz qui eduxerat eos de terra egypti: z secuti sūt deos alienos † deos qz pploz q habitabāt in circuitu eoz: z adorauerūt eos: z ad iracūdiā ꝓcitauerunt dñz: dimittētes eū z seruientes baal z astaroth.

Lín? the be? optimus mu ficus.

als † ma gna

Amphiō muficus claret ifra. 3. a et. 4. a. et 6. a.

Als † de dijs

Dimisit itaqz. Hic ponit scōm principale huius capituli. s. breuis materie totius libri buius quicqd habetur vsqz ad finem. c. huius libri. Et diuidit in quattuor partes: qz primo ponit federis renouatio. Scōo federis preuaricatio. ibi.

Breuis mãe totius libri hui? pli batio.

Diuisio eiusdem. Notādū

tio.ibi.(Et surrexerūt alij).Tertio ꝓuaricatiōis vltio ibi.(Ira tuscꝫ dñs.) Quarto vltionis releuatio ibi. (Suscitauitcꝫ dñs iudices. ¶Circa primū cōsiderandū qꝫ Josue fecerat cū israeli tis pactū qꝫ seruarēt legē dei vt pꝫ Josue vltimo.deinde preuaricati sunt illud cōicādo cū chananeis:nūc aūt increpiti ab angelo redierūt ad obseruādū pristinū fedus. ⁊ ista erat renouatio federis in iteratione nō in obseruatiōe.(Dimisit g̃ iosue populū).i.dedit illis licētiā recedēdi.nā iosue q erat princeps fecerat oēs cōgregari ad audiēdū vba angeli:⁊ obsparēte angelo nō aūs sunt recedere israelite quousqꝫ iosue daret eis licētiam:⁊ abierunt filij israel vnusquiscꝫ in possessionē suā.s.iam diuisa fuerat tota terra p sortes ⁊ q̄libet trib⁹ habitabat i sorte sua: ideo singuli potuerunt hinc ire ad possessiones suas.

¶Quō israelite ad locū flentiū ad angeli verba audienda nunc congregari potuerunt. Questio.11.

A

Queret aliquis quō potuerūt nūc cōgregari israelite ad locum flētium ad audiēda verba angeli.nā manerent vacue ciuitates ⁊ caperent̄ a chananeis. ¶Responderi pōt dupliciter.Uno mō qꝫ nō erāt hic cōgregati oēs viri israel sed magna pars eoꝝ de ꝑncipalib⁹:oēs aūt alij manebāt in vrbibus vt isti custodirēt eas ne caperent̄ a chananeis.sic.n.factū est in alia cōgregatione quā fecit iosue.nā dr̄ cōgregasse oēs tribus israel:⁊ tū solū venerūt principales vt pꝫ Josue.24.s.congregauitcꝫ iosue oēs tribus israel in sichem:⁊ vocauit maiores natu ⁊ principes ⁊ magistros ⁊ iudices ⁊ stetitcꝫ in cōspectu dñi.

Rñsi. 1. ad q̄stū.

Rñsio. 2 ad q̄stū.

¶Aliter posset dici qꝫ dato qꝫ cōuenissent oēs israelite ad audiendū vba angeli nullo prorsus manēte i vrbibus:nō timebant qꝫ hostes inuaderēt vrbes eoꝝ:qꝫ deus incuteret eis tūc timorē vt nō auderēt venire ad ciuitates debreoꝝ.sic fiebat in trib⁹ festiuitab⁹ anni.nā tūc ascēdebāt oēs iudei i sanctuariū nullo manente in vrbibus:⁊ tū hostes nō ascēdebant tūc ad capiēdā vrbē aliquā in terra eoꝝ.sic pꝫ Exo.34.s.cum tulero gētes a facie tua:⁊ dilatauero terminos tuos:nullus insidiabit terre tue ascēdēte te ⁊ apparēte in cōspectu dñi dei tui ter in anno.(Ut obtinerent eā).i.ibant singuli israelite ad acquirēdū possessionem suam de manu hostiū.nā ly assignate essent sortes:nōdū erat obtenta tota terra de manu hostiū:sed q̄dā particula. ⁊ dr̄ qꝫ ibāt ad obtinēdū ad significādū qꝫ israelite recedebāt a peccatis pristinis de qbus angelus eos increpuerat. erat aūt vnū peccatū qꝫ cōmunicabāt cū chananeis ⁊ permittebāt eos manere in terra sub cōditione tributi. nūc aūt ibant ad obtinendū terrā.s.qꝫ iā nolebāt cōmunicare chananeis nec bre illos tributarios sed obtinere terrā de manu eoꝝ.(Seruierūtcꝫ dño cunctis diebus eius).s.postcꝫ increpiti sunt nūc ab angelo:nuncꝫ redierunt ad peccata priora dū viueret Josue:eo qꝫ ipse corrigebat peccātes ⁊ hortabat totū populū solicite ad seruādā legē dei vt pꝫ Josue 23.c. Sed quāto tpe vixerit iosue post istā increpationē angeli nō patet.(Et senior q lōgo post eū vixerunt tpe.) Nō solum tēpore iosue:sed etiā alior virorꝝ post mortē iosue. isti seniores vocant̄ qdā viri grādeui ⁊ prudētes:⁊ magne auctitatis i pplo: quoꝝ amonitiōi pplus assētiebat sicut vbis iosue. ⁊ sic tpe eoꝝ nō peccauit pplus.s.publice:vel saltē totus pplus nō declinauit a lege:ly aliq spāliter ⁊ occulte declinarēt. nā pctm illoꝝ nō vocat̄ pctm pplī.(Et nouerāt opa dñi q̄ fecerat cū israel).q.d.ex hoc qꝫ isti cognouerāt būficia collata pplo a deo iclinabant̄ magis ad colēdū eū ⁊ inducebāt populū ad hoc cōmemorādo būficia ꝑstita. isti senes erāt q fuerūt i deserto ⁊ viderūt mala q̄ passi sūt israelite a qb⁹ deus liberauit eos tā in ipso deserto qꝫ postea i itroitu in terrā chanaan. ¶Queret aliqs q fuerūt isti seniores q vixerūt lōgo tpe post iosue:⁊ q̄to tpe post vixerūt. ¶Aliqui rñdēt qꝫ isti fuerūt iudices q surrexerūt post iosue.nā isti fuerūt i magna auctitate sicut iosue:⁊ dū ipi iudicabāt populū nō peccauit israel.isti aūt vixerūt magno tpe qꝫ durauit tēp⁹ hoꝝ plusqꝫ 300.ānis vt pꝫ colligēdo ista tpa iudicū p ānos singuloꝝ.¶Sz hoc nō stat:qꝫ hoc describit tēp⁹ i quo israelite nō peccauerūt post increpationē factam ab angelo:añ tū qꝫ insurgerēt iudices peccauerūt israelite vt pꝫ sequēti.c.q̄ nō sunt ipsi seniores ō qb⁹ hoc dr̄. ¶Itē iudices nō introducti fuerūt nisi ꝓp mala q̄ patiebāt israelite ꝓp peccata vt pꝫ ī.i lra.q̄ qñ iceperūt iudices iā trāsierat tēpus istoꝝ seniorꝝ. ¶Itē pꝫ qꝫ nō sint iudices:qꝫ hic dr̄ qꝫ isti seniores nouerāt opa qꝫ fecerat dñs cū israel.iudices āt nō nouerāt qꝫ hic fuerūt ipsi nō i deserto nec introitu i terrā chanaan. ⁊ plurimi illoꝝ nihil viderūt de mirabilib⁹ q̄ dei fecit cū israel. ergo erāt alij. ¶Respōdendū ergo qꝫ isti seniores fuerunt alicꝫ viri magne auctoritatis coetanei:vel quasi coetanei iosue: q dū viueret iosue tenebāt a populo in magna reputatione. bi nati sunt i egypto vel i deserto.nā potuerūt nasci i egypto dū trā in exitu de egypto nōdū essent.20.annoꝝ.nullus aūt de cōplētib⁹ 20.ānos vel quasi in exitu de egypto itroiuit in terrā chanaan ꝓter iosue ⁊ caleph vt pꝫ Nume.14.et.26.c.poterāt ergo isti vidisse plagas quas deus intulit egyptijs ꝓp israel: ⁊ transitum maris rubri:⁊ mortē egyptoꝝ:⁊ oia būficia collata in deserto:⁊ ista erāt oia opa dñi q̄ fecerat cū israel. Q; aūt isti essent de coetaneis iosue pꝫ qꝫ infra dr̄. mortuus est iosue. ⁊ segt.oiscꝫ illa generatio cōgregata ē ad ꝑres suos.s.oīs generatio illius tpis. Et agit de senioribus ibi.qō pꝫ qꝫ imediate sequit. surrexerūt alij qui nō nouerant dñm ⁊ opa que fecerat cū israel.s.qui non erāt cōtēporanei iosue ⁊ nō potuerunt videre illa:sed nati sunt in terra chanaan.De tpe aūt longo de quo hic dr̄ qꝫ vixerūt isti seniores post Josue.dicēdū qꝫ nō fuerunt multi anni. nā cū oēs isti eēnt coetanei iosue ⁊ vidissent oia que deus fecit in deserto: nō poterant viuere magno tpe post iosue.⁊ forte nō fuerunt anni.30.post mortē iosue.Quod pꝫ qꝫ a tpe exit⁹ de egypto vsqꝫ ad edificationē tēpli Salomonis fluxerunt solū anni.480.vt pꝫ.3.Re.6.c.q colligunt sufficienter cōputādo annos qbus dicunt regnasse reges:⁊ iudicasse iudices:⁊ cōputādo.40.annos mansionis israelitaꝝ in deserto:ita qꝫ oportet tempora iosue ⁊ istoꝝ senioꝝ includi sub.40.annis quibus dicit quieuisse terra sub othoniele vt pꝫ sequēti.c.alioquin si ꝓter tēpora othonielis assignamus tēpora ꝓ iosue ⁊ senioribus qui post eum fuerūt:necesse est qꝫ ab exitu de egypto vsqꝫ ad constructionē tēpli fluxerint plures qꝫ.480.anni qō est contra id qō babetur.3. Reg.6.c.ergo cum isti.40.anni qui atribuuntur othonieli conueniant ei ⁊ iosue ⁊ senioribꝫ qui post eū vixerunt: nō possum⁹ assignari bis senioribus multos annos durationis.scriptura tamen interdū vocat lōgum tēpus decem vel.12.annos vel pauciores.sic dixit iosue ad duas tribus ⁊ dimidiā.fecistis oia que precepit vobis dñs mihi quoqꝫ in oibus obedistis: nec reliquistis fratres vestros lōgo tpe vt pꝫ Josue.22.⁊ tamen illud tempus nō fuit.7.annoꝝ ꝛm Josephum.5.antiquitatū. Credēdū ē autē qꝫ vnus de bis senioribus fuerit caleph qui vixit post mortē iosue:⁊ fuit dux trib⁹ iuda i bellis vt pꝫ ꝑcedēti.c.ipse.n.fuit coetan⁹ iosue:⁊ vidit oia opa q̄ fecit dñs cū israel.nā erat maior 20.anno qñ egressus est de egypto:⁊ postea cū ipo iosue missus est i explorationē vt pꝫ Nu.13.⁊ Josue.14.alij ēt filꝫ fuerūt q nō multis annis post iosue mortui sūt:qb⁹ dū viuerēt obediuit pplus:⁊ nō declinauit ad idola nec ꝓuaricat⁹ ē legē.(Mortu⁹ē aūt iosue filius nun.) Hoc dr̄ ad dīā qꝫ alij vocabāt iosue.⁊ dr̄ hoc de morte iosue p recapitulationē ad ponēdū cām introductionis iudicū.nā de illa supra positū fuerat Josue vltio.c.(Famulus dñi).scriptura testat qꝫ fuerit famul⁹ dei qꝫ fuit valde attēt⁹ ad obseruādā legē:⁊ credidit nimis deo:fecitcꝫ de⁹ p manū illi⁹ mirabilia magna.(Lētū vigiti annoꝝ.) Jā diminuta erat etas būana: ⁊ rari excedebant has metas.(Sepelierūtcꝫ eū i finib⁹ possessiōis sue).s.i agro suo.tūc tpis nō sepeliebāt̄ boies intra vrbes i tēplū vel i cimiterijs cōib⁹: sz qlz sepeliebat̄ i agro suo extra vrbē vl i mōtib⁹.⁊ loc⁹ ille i quo sepeliebat̄ erat sacer.istū etiā modū tenuerūt gētiles i sepeliēdo vt pꝫ i legib⁹ būanis digestis de sepulchro violato:⁊ digestis de religiosis ⁊ sūptib⁹ funerū.vel accipiebat aliqs pr̄familias agr̄ ⁊ sepeliebat̄ ibi:dedicabatcꝫ illū i sepulturā toti⁹ cognatiōis ⁊ posteritatis sue.sic fec̄ Abraā q emit agrū ab efron etheo ad sepeliēdū vxorē suā Hen. 23.⁊ postea sepult⁹ ē ipe ibi ⁊ vxor sua ⁊ Isaac ⁊ rebecca ⁊ iacob ⁊ lia vt pꝫ Ge.49.c.(In thanathsare)nomē ciuitatis ē quā accepit iosue i possessionē.nā postcꝫ tot⁹ israel accepat possessionē ipe petijt vt daret ei ciuitas thanathsare q̄ erat i sorte effraim trib⁹ sue:⁊ assignata fuit ei vt pꝫ Josue.19.c.Debrei dīt qꝫ thanathsare vocat̄ sic:qꝫ iterpretat̄ filitudo vel imago solis:⁊ dīt qꝫ mortuo iosue sup sepulchrū suū fuit factū quoddā simlachrū sol marmoreū:vt oēs trāseūtes cognoscēt gliā viri illi⁹:ad cui⁹ ꝑces de⁹ fecerat stat̄ solē:⁊ dolerēt ō morte ei⁹ qꝫ talis vir piret. ¶Sed hoc nō stat: qꝫ ista ciuitas nō fuit vocata thanathsare post mortē iosue:ly ēt qñ ipse eā accepit i possessionē sic vocabat̄ vt pꝫ Josue.19. Itē si ꝓp imaginē dr̄ iponi istud nomē: nō fuisset positū vbi ly sepulchro qō simulachrū factū ē in sepulchro: ⁊ ipsum sepulchrū erat extra vrbē:qꝫ itra vrbē nemo sepeliebat̄.qō pꝫ qꝫ dr̄ i finib⁹ possessionis sue. Cū aūt dr̄ qꝫ sepultus ē in thanathsare.est sensus.i.in territorio thanathsare:qꝫ ea q̄ sunt i territorio dicunt eē in vrbe.sic pꝫ Josue.5.vbi lra nra dicit qꝫ cū iosue esset in agro hiericō apparuit ei angelus:⁊ i hebre dr̄. cuz esset iosue in hierico.⁊ tū manifestum est qꝫ nō erat tunc in hierico:qꝫ nondū capta erat.(In mōte effraim).i.ista ciuitas tha-

Ab exitu ō egypto vsqꝫ ad edificationē tēpli salomo. fluxerūt anni.480.

Caleph fuit iosue coetaneus.

Mos sepeliēdi hebreorum.

Thanathsare qd sit. Debreoꝝ opi. de thanathsare

Cōfuta. 1.

Secūda. Antiquitus nemo intra vrbē sepeliebatur

Notādum

nathsare est in mōte effraim. Nō est intelligendū q̄ esset aliqs mons spālis in sorte effraim in quo esset thanathsare: sed tota sors Effraim vocat mons effraim: q̄ pro maiori parte erat mō tuosa. sic p̄z Josue. 17. s. angusta est tibi possessio mōtis effraim. ⁊ dicebat hoc ad totam ꝛibuz Effraim. Et quo p̄z q̄ tota habitabat in mōte Effraim. sic etiā p̄z Josue. 20. et. 21. s. q̄ dederūt sichem vrbē refugij in mōte Effraim. sic etiā primo Regū dicit

†

fuit vir de ramathaim sophin de mōte Effraim. (A septētrionali plaga mōtis gaas.) Iste mons gaas erat in mōte effraim: ⁊ ciuitas thanathsare erat ad partē septētrionalē eius. s. q̄ iste

Rabi. salo. opinio.

mons declinabat magis ad meridiem q̄z thanathsare. ¶ Dicit Ra. sa. q̄ gaas iterp̄etat tēpestas. ⁊ vocatus fuit sic mons ille: q̄a venit tēpestas sup israelitas eo q̄ mortui sunt in sepeliendo

Ꝼ Docto. opinio verior.

Josue. Sed ista fictitia sunt ⁊ sine colligatione. Sed dicendum q̄ iste mons semper sic vocabat. (Omnisq̄ illa congregata est generatio ad patres suos). i. ois generatio coetaneoꝝ Josue. s. oēs coetanei iosue qui fuerant in deserto egressiq̄ fuerant de egypto: ⁊ viderāt oia opa dei mortui sunt nō multis annis post Josue: ⁊ ista fuit occasio q̄ israelite peccarēt postea in deū. ista autē generatio est generatio senioꝝ qui virerunt post iosue. ex quo p̄z q̄ fuerūt cōtēporanei sui: alioquin nō diceret omnis illa generatio q̄ importat coetaneitatē. (Et surrexerūt alii.) Hic

†

Federis renouati p̄uaricatio.

ponit scōm. s. federis renouati p̄uaricatio. nā q̄ō in dieb⁹ Josue ⁊ senioꝝ populus obseruauit illis mortuis p̄uaricatus est. ⁊ dz. ⁊ surrexerūt alij. s. successores Josue ⁊ senioꝝ. (Qui nō nouerūt dñm). i. qui nō cognoscebant virtutē eius. s. bonitatem ⁊ magnitudinē atq̄ ptātē: ⁊ ob hoc nō inclinabant ad colēdū eū.

†

(Et opera q̄ fecerat cū israel). i. nō cognoscebāt beneficia p̄stita israelitis a deo: eo q̄ nō viderant ea: q̄ non fuerūt in egypto nec in deserto sed nati sunt in terra chanaan. ponunt autē ista

Duob⁹ mouet bō ad dei cultum

duo. s. qui nō nouerant dñm ⁊ opa que fecerat cū israel: q̄ duo sunt q̄ debent mouere hoiem ad colendū deum. ¶ Primū est ipsa dei natura. s. q̄ deus est: ⁊ summū bonū ⁊ summe potens ⁊ sapiens. ⁊ etiā si nihil aliud esset p̄p hoc tenebant deum colere. ¶ Scōm est ipsa beneficioꝝ collatio: q̄ nullus est cui deus nō benefaciat. nā quicqd sumus ⁊ habemus dei munus est: in quo sumus: viuimus: ⁊ mouemur vt dixit paulus ⁊ habet Actu. 17. c. ⁊ sunt hec generalia beneficia. alij aūt recipiunt spālissima: p quoꝝ singulis nimis tenemur deo. nā ⁊ benefactori nāliter tenetur bona passus bonorē ⁊ famulatū impendere vt ait Aristo. ⁊ habet. 5. et. 8. Ethicoꝝ. p̄sertim quādo beneficia maxima sūt qualia a deo recipimus: ideo ad maximū honorem ei tenemur. primum tamē est p̄p quod directius eū venerari tenemur. israelite aūt neutrū boꝝ attenderunt vt deū colerent: ideo dz p̄pter primū q̄ nō nouerant deū. p̄pter scōm dicit nec opa que fecerat cum israel. (Feceruntq̄ filij israel malū in conspectu domini). s. recedentes a cultu dei veri ⁊ p̄termittentes cerimonias

5 †

legis. ⁊ istud erat malū coram dño: q̄ deus illud malum iudicabat. (Et seruierunt baalim). s. coluerunt deos terre philistinoꝝ qui vocabant baalim. est. n. baalim plurale: ⁊ singulare est baal ⁊ significat idola quecunq̄. cum autem ponit baal in singulari ponit p̄ro spāli idolo. aliquādo tamen ponit baalim tanq̄ sin-

†

Notan. de noib⁹ idolorum.

gulare: ⁊ est nomen vnius specialis idoli. ¶ Sciendū q̄ nomina idoloꝝ vt cōiter denominant a baal: vel bel. vnde aliquādo dz baal: ⁊ aliquādo bel ⁊ beel phegor: ⁊ beelzebub ⁊ balberith: ⁊ baalim. de bel p̄z Dani. 14. vbi dz magnus est bel. s. deus babylonioꝝ. baal vocatur infra ⁊. 3. Re. 18. vbi vocati sunt. 400: p̄phete baal ⁊. 4. Re. 10 c. baalim vocat hic ⁊. 1. Re. 7. beelphegor vocat Psal. 105. s. initiati sunt beelphegor ⁊ comederunt sacrificia mortuoꝝ ⁊ Numeri. 25. vocat beelzebub deus acharon. 4. Re. 1. vocat baalberith deus sichimoꝝ vt patet infra. 9. Causa aūt ḡrenoia idoloꝝ (vt in plurimū) habeāt initiū abel est: q̄ primū idolū factū ad colendū fuit factū ad simulachrum cuiusdā regis babyloniorꝝ q̄ vocabat belus siue bel: ⁊ filius eius ninus rex potentissimus fecit illud coli vt testant oēs antique

†

historie: ⁊ habet in libro mithologiaꝝ fulgentij. (Ac dimiserūt dñm deū patrū suoꝝ). s. nō solum coluerunt deos exteroꝝ: sed etiā deū patrum suoꝝ. i. quē p̄res sui coluerāt dimiserūt. ⁊ satis intelligebat hoc ex precedētibus. nā ex hoc q̄ isti colebant baalim nō poterant tenere deū suū q̄ ille solus vult coli: cū solū se dicat esse deū. ⁊ sic iussit Exo. 20. nō habebis deos alienos coram me. ponit tñ ista tanq̄ distincta clausula: q̄ ad maius dedecus pertinebant. nā ꝛ deus non acceptet q̄ colat simul cū alijs dijs tamen magis cōtemnitur quando deserto eo colunt alij: q̄z cū ipse ⁊ idola simul colunt. istud malū tenebant samaritani: qui deū celi timebāt nihilominus tamen deos suos colebant: ⁊ eis

sacrificia offerebāt vt p̄z. 4. Re. 17. c. nunc autem israelite deteriores erant q̄ idola colebant ⁊ nullo modo deum. ⁊ p̄ruperāt in tantā insaniam: vt omisso cultu dei publice fierēt tēpla p̄ro idolis ⁊ ornarent auro ⁊ argēto. sic p̄z. j. 9. cū dicit q̄ viri sichē acceperūt ⁊ dederunt. 70. pondera argēti abimelech de pbano baalberith. (Qui edurerat eos de egypto). q. d. in hoc erāt ingrati tāto beneficio. ⁊ nominat istud beneficium: q̄ maximuz erat: ⁊ includebant in eo alia beneficia particularia. ⁊ ex hoc tenebant israelite in eternū obedire deo etiā si nihil aliud intercideret. (Et secuti sunt deos alienos.) vocant alieni dij nō pertinentes ad hebreos. s. quos nō coluerūt p̄res eoꝝ sed alie nationes. ⁊ sunt alieni. i. icogniti: q̄ iudei nō poterāt cognoscere istos vt deos. dupliciter. n. hoc cognoscit. s. p̄ ostēsionē magne potētie in operatione miracoloꝝ: vel per collationē specialium beneficioꝝ. neutrum autē erat quantum ad iudeos: q̄ ipsi non nouerant deos chananeoꝝ p̄ ostensionem virtutis: cum illi nulla vnq̄ miracula egissent. nec etiam secundo modo q̄ nunquam benefecerant israelitis. vtrūq̄ boꝝ cognitum erat apud hebreos de deo suo. s. q̄ eū multis mirabilibus cognouerant eē dominum tam in egypto q̄z in mari rubro q̄z in deserto: ⁊ postea in terra chanaan. Scō etiam cognoscebāt eū deū: q̄ eis multa cōtulerat q̄z̄ta nec ipsi sufficienter enarrare poterāt. (Deosq̄ populoꝝ qui habitabant in circuitu eoꝝ.) Nō distinguunt hic tanq̄ membra opposita ⁊ disparata dij alieni ⁊ dij populorum qui erant in circuitu: q̄ omnes dij p̄ter vez deum israel erāt dij alieni. Sed est sensus q̄ seruierūt baalim qui sunt dij terre chanaan. s. baalim ⁊ astaroth: ⁊ nō solū deos terre in qua habitabant: sed etiā deos quarūcunq̄ gentium habitantium in circuitu. ⁊ in hoc significat magnū desiderium declinandi a cultu dei. s. q̄ oibus idolis adherebant. (Et adorauerūt eos). s. humiliantes se corā eis ⁊ faciēdo eis sacrificia: ⁊ istud est sequi illos. Uel dicunt secuti illos q̄ nō solū adorauerunt eos: sed etiā secuti sunt oēs cerimonias colendi deoꝝ illoꝝ relictis cerimonijs dei israel. (Et ad iracundiā concitauerunt dominum). i. p̄uocauerunt eum ad inferendū penas qui est actus hominis irati vt nos arbitramur: aliter autē iracundia in deo non est cum fit passio aīalis. apud deū aūt nō est transmutatio Jaco. 1. s. apud quē non est transmutatio nec vicissitudinis obumbratio. (Dimittentes eum.) Non poterat esse rationabilioꝝ iracundia q̄z̄ p̄ dimissione: sicut in viro si dimittat ab vxore. oia aūt alia vitia vxoris venialia sunt ⁊ toleranda dū tamen viri thorum immaculatum seruauerit: quo cōtēpto nihil boni superest. ita ⁊ cōtra deū iterdū peccamus cōtra aliqua precepta specialia in quibus p̄iudicat charitati ⁊ tūc deus nō omno deseritur: nec fornicari nos dicimur ꝛ cū fide deserta aliū credim⁹ eē deū eū q̄ colim⁹ nihil boni supest ⁊ tūc fornicamur. p̄ quo iracundia dei iustissima ē. (Et seruientes baal ⁊ astaroth.) isti erāt duo dij chananeoꝝ ⁊ erāt multū cōes. nā baal multaꝝ gētiū deus erat cui iudei quoq̄ seruiebāt. ⁊ tātū huic ibeserāt q̄ filios suos tradebāt ei vt cremarent i cultū eius. q̄ō de⁹ valde p̄hibuit Leui. 20. c. dicens hō de filijs israel: aut de aduenis qui habitāt inter vos: siquis dederit de semine suo. i. ō filijs suis idolo moloch. i. baal morte morietur: pplus terre lapidabit eū. Astaroth etiā erat de⁹ chananeoꝝ: ⁊ maxime philistinoꝝ. vñ mortuo Saul in bello philistini posuerūt arma eius i tēplo astaroth: ⁊ caput i tēplo dagō vt p̄z. 1. Regum vltimo. Et. 1. Parali. 10. c. ad istos duos deos colēdos cōiter declinabāt israelite. ideo Samuel hortatus israelitas deū colere ait. si i toto corde vō conuertimini ad deū auferte de medio vr̄m deos aliēos baali ⁊ astaroth vt p̄z. 1. Re. 7. c.

Qui vocent dij alieni.

1. expoſitio.

2. expō.

3

†

†

†

Lōiores dij chananeoꝝ.

¶ Iratusq̄ dñs contra israel tradidit eos in manus diripiētiū: q̄ ceperūt eos ⁊ vēdiderūt hostibus q̄ habitabāt p̄ gyr̄: nec potuerunt resistere aduersarijs suis: sed quocunq̄ pergere voluissent: manus dñi super eos erat: sicut locutus est ⁊ iurauit eis: ⁊ vehementer afflicti sūt. Suscitauitq̄ dominus iudices qui liberarent eos de vastantium manibus: sed nec eos audire voluerunt: fornicantes cum dijs alienis ⁊ adorantes eos. Cito deseruerunt viam per quam ingressi fuerant p̄res eorū: ⁊ audientes mādata dñi oia fecere ꝓtraria.

Set⁹ ma ficus amphionis fr is interfector.

Cumq̄

Cumq; dñs iudices suscitaret: in dieb⁹ eor flectebatur misericordia: ꝛ audiebat afflictorũ gemitus: ꝛ liberabat eos de cede vastatiũ. Postq; aũt mortuus eẽt iudex: reuertebant ꝛ multo faciebãt maiora q̃ fecerãt pres eor sequẽtes deos alienos seruientes eis: ꝛ adorantes illos. Nõ dimiserunt adinuentiones suas: ꝛ viam durissimã p quã ambulare consueuerant. Iratusq; est furor dñi ī israel ꝛ ait. Quia irritũ fecit gens ista pactũ meũ qđ pepigeram cũ pribus eor ꝛ vocẽ meã audire cõtempsit: ꝛ ego nõ delebo gentes quas dimisit Josue ꝛ mortuus est: vt in ipsis experiar israel vtrum custodiant viã domini: ꝛ ✝ ambulent in ea: sicut custodierũt patres eor: an non. Dimisit ergo dominus omnes nationes has: ꝛ cito subuertere noluit: nec tradidit in ✝ manus Josue.

Sacho-matobru ti⁹ historicus insignis.

Alis ✝ vt

alis ✝ manibus.

✝ Iratusq; dominus contra israel. Hic ponit tertium. s. federis violati punitio: qr deus nõ derelict israelitas impunes sup hoc. (Tradidit israel in manus diripiẽtiũ). i. in manus hostiũ q diriperent bona eor ꝛ filios: ꝛ venderent alijs nationibus.

✝ ✝

¶ Quo deus tradebat israelitas in manus diripientiũ. Et quas passiones causabat i cordibus eor ꝛ hostiũ suor. Qō. 13.

A Rñsi. ad q̃stũ qō. 1. mō.

Queret aliquis quo deus tradebat israelitas in manus diripiẽtiũ. ¶ Respõdendũ q̃ hoc multipliciter fiebat. Primo auferẽdo custodiã suã ab eis. nã cũ israelite deũ colebãt tenebat eos in custodia: ꝛ nõ poterãt mala appropinquare illis. sic dr Psal. 90. vbi agit de illis quos deus i sua custodia tenet. s. q̃ habitat in adiutorio altissimi: in ptectione dei celi cõmorabit. ꝛ tegẽ. scapulis suis obũbrabit tibi: ꝛ sub pẽnis eius sperabis. ꝛ rursus. Cadẽt a latere tuo mille: ꝛ decẽ milia a dextris tuis: ad te aũt nõ appropinquabit. nõ accedet ad te malũ: ꝛ flagellũ nõ appropinquabit tabernaculo tuo. ꝛ subdit. cã. s. qñ angelis suis deus mãdauit de te vt custodiãt te in oib⁹ vijs tuis. In manibus portabũt te: ne forte offendas ad lapidẽ pedẽ tuũ. Et Psal. 36. de viro iusto q̃ in custodia dei est dr. apud dñm gressus bois dirigit: ꝛ viã eius volet. cũ ceciderit nõ collidet: qr dñs supponit manum suã. Deus etiã ꝑmisit israelitis Leui. 26. q̃ qñ colerẽt eũ nõ transirent p eos gladius fames ꝛ hostis: aut alia mala. Cũ aũt bõ a deo deserit inueniũt eũ omnia mala: cũ nõ sit illis resistẽtia. ¶ Alio modo deus tradebat israelitas in manus diripiẽtiũ: in querẽdo occasionẽ ꝫ iudeos vt insurgerẽt in eos hostes ꝛ affligerent. Cũ aũt erant israelite in dei cultu deus nõ dabat in mẽtẽ hostibus iudeor vt pugnarent cõtra israel: quin potius incutiebat timorẽ eis ne auderẽt insurgere cõtra israel. sic fuit factũ in iacob quãdo multi chananeor cõgregati erant populi ad delẽdũ eum ꝛ domũ suã: qr filij sui occiderant fichimitas. Deus tñ incussit timorẽ illis populis ꝛ nõ ausi sunt persequi Jacob vt p3 Gen. 35. c. s. cũq; ꝑfecti essent terror dñi inuasit oẽs per circuitũ ciuitatis: ꝛ nõ sunt ausi persequi recedentes. idẽ faciebat quolibet anno ter in festinitatibus tribus ascẽdentibus oibus masculis in locũ sanctuarijs: ꝛ nõ manẽtibus vllis ad custodiã ciuitatũ. nam tũc lz chananei scirẽt vacuas manere ciuitates: nõ audebãt occupare eos. sic p3 Exo. 34. s. cum tulero gentes a facie tua: ꝛ dilatauero terminos tuos: nullus insidiabit terre tue ascẽdente te ꝛ apparente in cõspectu dñi dei tui ter in anno. cũ aũt eẽrio deus inquirebat occasiones vt philistini ꝛ alij chananei desiderarẽt insurgere contra israel. Iste. n. est modus quo deus punit aliquem p manus alior q̃ ꝫ vult. s. dãdo occasionẽ alicui vt iracat alteri. sic fuit contra philistinos cũm deus vellet punire eos per manũ israelitarum. nam inquirebat occasiones vt Samson irritaretur cõtra eos. sic patet. j. 14. cum Samson peteret a parentibus vt darent ei in vxorem quandam puellam de terra philistinorum. q̃ responderunt. Nunquid non est mulier in filiabus fratrum tuorum: ꝛ in omni populo dei: quia vis accipere vxorem de philistin qui incircumcisi sunt. dixitq; Samson ad patrem. banc mihi accipe quia placuit oculis meis. ꝛ subdit. parentes eius nesciebãt q̃ res a domino fieret: ꝛ quereret occasiones contra philistin: scilicet vt occasione huius vxoris Samson exerceret plagam magnam in philistinos sicut postea exercuit. ¶ Alio modo poterat tradere deus israelitas in manus philistinorum ꝛ chananeorum: scilicet diminuendo vires israelitarum: ita vt quanquam temporibus preteritis potuissent pugnare contra chananeos ꝛ superare eos nunc non possent. quod patet ex oppositis. nam si cum israelite erant in cultu dei: lz non essent potentes pugnare contra hostes: Deus dabat illis vires vt preualerent: ita cum deserent eum auferret eis fortitudinem. sic patet Deuterono. 8. c. scilicet. ne diceres i corde tuo fortitudo mea ꝛ robur manus mee hec mihi omnia prestiterunt: sed recorderis domini dei tui: q̃ ipe vires tibi prebuerit vt impleret pactũ suum. ¶ Aliter poterat deus tradere israelitas in manus diripientium. s. incutiendo timorem illis ne auderent resistere: sed quibuscunq; quantumcunq; parue potẽtie subijcerentur. sic patet Leui. 26. vbi deus comminatur eis timorem in maledictionem quando peccarent dicens. ꝛ qui de vobis remanserint dabo pauorem in cordibus eorum in regionibus hostium: terrebit eos sonitus folij volantis: ꝛ ita fugient: quasi gladium cadẽt nullo persequente: ꝛ corruent singuli super fratres suos: quasi bella fugientes: nemo vestrum inimicis audebit resistere: peribitis inter gentes ꝛ hostilis vos terra consumet. similia ponuntur Deuterono. 28. in fine. facile ergo erat deo bis vel alijs modis sibi placitis tradere iudeos in manus chananeorum. (Qui ceperunt eos). s. in seruos cum non possent resistere. (Et vendiderunt hostibus qui habitabant per girum.) Ista erat infelicissima conditio. nam q̃ hostes dissiparent bona israelitarum erat aliquid tolerabile. q̃ tamen eos venderent pessima sors erat: quam potius fugere debuissent q̃ bellicam mortem. sed non habebant animum ad resistendum quia deus reliquerat illos: sed tradebantur hostibus quasi oues in manus occisorũ. Accedebat etiam aliud quod magis eorum acerrimam grauaret sortem: scilicet quia non solum vendebantur. nam si gentibus ignotis venderentur forte propter humanitatem miserentur eorum. nunc autem hostibus venditi non solum duram seruitutem sed etiam acerrimam vindictam tolerabant. (Nec potuerunt resistere aduersarijs suis). s. quia deus debilitauerat eos incusserat eis formidinem ꝛ confortauerat hostes eorũ super eos. (Sed quocũq; pergere voluissent manus domini erat super eos). i. non habebant aliquem modum euadendi: sed ad quẽcunq; locum confugerent: vel quãcunq; artem ad euadendum inquirerẽt deus persequebatur eos faciendo hostes semper potentiores: quasi istud bellum non esset illorum sed dei. ꝛ verissime sic erat: quia sicut cum israelite deum colebat ipse pugnabat pro eis contra hostes vt patet Exo. 14. s. ipse dominus pugnabit pro vobis ꝛ vos tacebitis. ꝛ Exo. 17. dicitur. scribe hoc in monimentum in libro: ꝛ trade in auribus Josue: delebo memoriam Amalech de sub celo. ꝛ iterum. manus solius dei ꝛ bellum domini erit contra Amalech a generatione in generationem. ita cum ipsi recederent a deo deus pugnaret pro hostibus suis contra eos. (Sicut locutus est ꝛ iurauit eis). i. promisit sic se facturum sub iuramento. istud habetur Leui. 26. ꝛ Deuterono. 28. vbi ponuntur omnia mala que deus inducere deberet si eum derelinquerent. (Et vehementer afflicti sunt.) Non poterat enim esse maior afflictio q̃ ꝫ vt venderentur hostibus suis perditis omnibus que possidebant. ꝛ tamen hoc nunc eis accidit vt supra dicitur. ꝛ satis colligitur infra ex processu libri. acciderunt tamen eis alia mala post tempora iudicum. s. q̃ comederent filios suos ꝛ filias: ꝛ mulieres parientes comederent pelles secundinas. i. sanguinem coagulatum exeuntem de ventre cum fetu. ꝛ ista erant nimis inhumana: ꝛ tamen prenunciata fuerunt illis Deuterono. 28. c. ꝛ acciderunt eis aliquando sicut tempore regis Jozam filij Achab regis israel vt p3. 4. Re. 6. c. (Suscitauit dominus iudices.) Hic ponitur quartum. s. punitionis releuatio: quia lz deus puniret israelitas propter scelera: tamen aliquando miserebatur eorum: ꝛ liberabat eos de hostibus. (Qui liberarent eos de manu vastantium.) Isti iudices erant duces populi: ꝛ pugnabant contra hostes liberabantq; populum. ¶ Queret aliquis quomodo deus suscitabat iudices. ¶ Respõdendũ q̃ deus tradebat israelitas in manus hostium pro sceleribus suis: qr tamen nõdũ cõsummata erant peccata eor quibus mererentur vltimatam desertionẽ a deo sicut dr de amorreis Gen. 15. nõdũ iplete sunt iniquitates amorreorum vsq; ad presens tempus. nolebat eos tradere in totale ex-

3. mõ.

4. mõ.

£

✝ ✝ Infelicissima cõditio israelitar

✝ ✝ ✝ ✝

Mala q̃ acciderũt israelitis post tpa iudicũ.

✝ Punitiõis releuatio

Qō. 14 A Quo deus suscitabat iudices.

Modus quo deꝰ aliquos punit per alienorũ manus.

2. mõ.

B

terminiū sed liberabat de manu hostiū: ⁊ qz pplus totus p se si ducē nō habeat nō pōt gcquā agere bellice etiā si copiosa multitudo ⁊ robustissima sit pp defectū vnitatis: volebat deus dare ducē: ⁊ huic tribuebat deus specialē virtutē tam aiositatis q̄z viriū: q̄z consilij: vt pugnare auderet cōtra hostes ⁊ prevalere posset. ⁊ dicebaꝯ deus istos iudices suscitare: qz ipse aliq̄n tribuebat eis supnaturaliē vires: ⁊ prenūciabat eoꝝ ptātē ⁊ statū. sic fuit de samsone cui dr̄ dedit vires supza oēs homes ⁊ erāt supnaturaliter manētes: qz solū manebāt cū hēret cesariē: qua abscisa manebat infirmus. de hoc .j. 13. ⁊ vsq; ad. 17. c. aliq̄n ēt suscitabat. i. iubebat illis ex noie q̄ irent ad liberādū israel. sic pz de barach cui delbora ꝓphetes ex parte dei iussit q̄ iret ad pugnādū cōtra sysarā vt .j. 4. sic etiā fuit de gedeone cui angelus dixit. dñs tecū virorꝝ fortissime: vade in hac fortitudine tua: ⁊ liberabis israel de manu madian. j. 6. c. Aliq̄n aūt suscitabat iudices: qz q̄z̄ nō vocaret eos ex noie: tñ dabat eis fortitudinē ad liberādū populū: ⁊ populus cognoscēs in eo aliqō donū dei motus a deo sumebāt illū in iudicē. sic fuit de iepte galaadite quē populus elegit cū prius foret princeps latronum. j. 11. c. ¶ Aliq̄n aūt suscitabat iudices: qz q̄z̄ populus non eligeret eos nec deus vocaret illos ex noie: tñ dabat eis fortitudinem ⁊ ponebat eis in corde vt pugnarent cōtra hostes. sic fuit in sangar qui percussit sercētos de philistinis vomere. sequenti. c. sic etiā samson q̄z̄ nōdū esset electus a populo ī iudicē: dñs dedit in corde eius vt pugnaret cōtra philistinos: ⁊ pugnabat etiā inuitiꝯ israelitis vt pz. j. 14. ⁊ vsq; ad. 17. ⁊ q̄z̄ isti iudices a deo nō vocarenꝯ ex noie sed eligerenꝯ a populo: vel ipsi se iūgerēt moti a deo: semp deus dabat illis fortitudinē ⁊ impetū contra hostes. sic pz de iepte galaadite. j. 11. cū dr̄. factus est sup Jepte spiritus dñi. de Samson quoq; dr̄. cepitq; spūs dñi esse cū eo in castris dan. j. 13. c. oēs aūt iudices a deo suscitati sunt. solus aūt Abimelech fraude humana ⁊ violentia in principatū se intrusit vt pz. j. 9. ⁊ in hunc nō factus est spiritus dñi sed demonis. nam fecit ihumana occidendo. 70. viros fratres suos super lapidē vnū: ⁊ postea infeliciter periit eodē. c. recte g̃ dr̄ q̄ deus suscitabat iudices. ¶ Sciēdū aūt q̄ isti iudices nō erant cotinuati p successionē. s. q̄ mortuo vno illico sumerek alius: sz expectabaꝯ vsq; ad tēpus quo eēt necessarius. s. cū israelite subiecti essent hostibus. De hoc aūt ⁊ ptāte iudicū ⁊ ceteris q̄litatibꝰ eoꝝ declaratū fuit satis late ī ꝓlogo huiꝰ libri. (Sed nec illos audire voluerūt). s. qz q̄z̄ isti iudices liberarēt populū de manu hostiū ⁊ admonerēt illū recedere ab idolatria nō acquiescebat. ¶ Sed obiciet qz. j. dr̄. cūq; dñs suscitaret iudices in diebus eoꝝ flectebaꝯ mina ⁊ audiebat afflictoꝝ gemitus: ⁊ liberabat eos. g̃ ipsi iā cōuersi erāt ad deū cū gemerēt ⁊ inuocarēt eū. Etiā qz si nō cōuersi eēnt deus nō liberaret eos manētes in pertinacia sua. ¶ Dicēdū q̄ israelite tēpozibus iudicū semper bene viuebāt: qz iudices babētes ptātes inducebant eos: mortuis tñ iudicibus conuertebanꝯ ad idola. sic pz. j. s. postq̄z aūt mortuus esset iudex reuertebanꝯ: ⁊ multo maiora faciebant q̄z̄ fecerant pzes eoꝝ. cū vero dr̄ dic q̄ noluerūt eos audire. Est sensus q̄ nō audiebāt eos ad hoc q̄ manerent in admonitionibus eoꝝ toto tpe: manebant tamē saltē quādiu ipsi iudices viuebāt. (Fornicantes cū dijs alienis ⁊ adozātes eos). s. adozabant baal ⁊ astaroth ⁊ deos gentiū qui erant in circuitu. ponunꝯ adozantes ⁊ fornicantes ꝓ eodē. nā ex hoc q̄ adozabāt illos dicebanꝯ fornicari cū eis. ⁊ ē metaphoza tracta de vroze ⁊ viro. nā vroz eo q̄ est alligata legi viri si eo viuēte alteri cōmisceꝯ dr̄ adulterari vel fornicari vt pz ad Ro. 7. et. 1. Corinthioꝝ. 7. c. ita iudei acceperant deū vez in deū suū: erantq̄z obligati spāliter ad colendū eum: ideo quādocūq; declinarent ad idola dicebanꝯ fornicari tanq̄z rupto federe matrimonij semp. (Deseruerunt cito viam p quā ingressi fuerāt patres eoꝝ.) vocanꝯ patres istoꝝ illi qui fuerunt tpe iosue ⁊ senioꝝ qui vixerūt post eū: nā tpe hoc obseruata est lex dei: ⁊ isti filij illoꝝ surrexerūt qui non cognoscebant dñm: ⁊ deseruerunt cito viā p quā ingressi fuerant patres eoꝝ. s. custodiā legis quā illi tenuerāt. (Et audientes mandata dñi oia fecere cōtraria.) Hoc ponit ad tollēdū excusationē. Nā aliqs diceret q̄ forte isti recedebāt a custodia legis dei: qz in diebus illoꝝ nō predicabaꝯ lex dei ⁊ nesciebāt qd agere deberent. ¶ Sed dr̄ q̄ nō fuit ex hoc: qz isti audiebāt mādata dei: ⁊ tamē oia faciebant in cōtrariū. ex quo patet peccatū eoꝝ durissimum. s. qz scientes ⁊ inobedientes peccabāt ꝓpter duriciem cervicis. (Cumq; dñs suscitaret iudices.) Faciendo q̄ aliquis constitueretur in iudicem per aliquem de modis supza positis. (In diebus illius flectebatur misericordia). s. non affligebat israeli tas. ⁊ erat istud qz tunc colebant deū instigante iudice. (Audiebat afflictoꝝ gemitus.) Dic est ordo mutatus. nam prius deus audiebat gemitus q̄z̄ suscitaret iudicem. ¶ Pro quo sciendum q̄ modus erat q̄ mortuo iosue ⁊ seniorib⁹ qui post eum fuerunt: aliquanto tēpore israelite cōuersi sunt ad idola: ⁊ tunc tradidit illos deus in manus hostiū: sub q̄bus manserunt aliquot annis. cumq; ipsi non possent vllatenus effugere clamabant ad deum suū vt eriperet eos. Deus autē audiebat gemitus eoꝝ ⁊ suscitabat illis iudicē q̄ eriperet eos: ⁊ in diebus iudicis eius semper colebant dñm. hoc vero mortuo nullum habentes casti gatorem cōuertebanꝯ ad idola ⁊ nō accipiebant aliū iudicem sed manebant in idolatria: ⁊ faciebant peiora q̄z̄ prius. ⁊ tunc tradebat eos deus in manus hostium: qui nō potētes euadere denuo clamabant ad dominum: ⁊ dabat eis iudicem: ⁊ faciebāt omnia sicut dictum ē. Iste fuit modus quem habuerunt israelite toto tempore iudicū. (Et liberabat eos de manu vastantiū.) scilicet per manum iudicis suscitati nouiter. nam iste faciebat bella contra hostes israel. (Postq̄z autē mortuus esset iudex.) Hoc generaliter dr̄ de q̄buslibet iudicibus. nam sub omnibus tenuit istum modum israel. (Reuertebātur). s. ad idolatriam ⁊ mala prioza. (Et multo maioza faciebant q̄z̄ fecerant patres eoꝝ.) Jsta erat conditio israelitarum. s. q̄ non minuerentur in malis suis: sed semper crescerent: ideo filij magis idolatrantes erant q̄z̄ patres. (Sequentes deos alienos). s. quantum ad omnes cerimonias cultus eoꝝ. (Et seruientes eis.) scilicet sacrificando eis ⁊ viuendo per omnia precepta illoꝝ. (Et adorantes illos). s. inclinantes se coram illis in signum diuine veneration is. (Non dimiserunt adinuentiones suas.) Adinuentio dicitur modus viuendi ab aliquo inuentus: quasi dicat. non tenebāt isti modū viuendi quem deus lege tradiderat: sed inuenerant modum quem voluerunt: ⁊ sequendo cerimonias deorum terre chanaan. (Et viam durissimam.) Vocatur via durissima modus viuendi inobediens. nam cum quis iubenti obedire non vult ⁊ monēti acquiescere est dure cervicis. huiusmodi erant hebrei. nam nolebant tenere legem dei: sed adinuentiones suas: ⁊ sic dr̄ vocauit illos dure cervicis. Exo. 32. ⁊ Moyses valde hortatus ē dicens. ⁊ cervicem vestram durissimam amplius ne induretis vt patet Deutero. 10. (Per quam ambulare consueuerant. s. qz semper consueuerant esse dure cervicis: ita ⁊ nūc erant. sic dixit Moyses. semper fuistis rebelles a die qua nosse vos cepi Deutero. 9. Istud p quam ambulare cōsueuerant non est in hebreo.

¶ Unde insurgebat iudeis tātū desideriū colēdi idola. Qō. 15.

Queret aliquis vnde erat iudeis tantū desiderium colēdi idola. s. q̄ cum semel traditi essent in manus hostium ⁊ duram seruitutē ꝓpter idola ⁊ a deo liberati essent gementes: rursus ⁊ sepius in eandem idolatriā redirēt: lz semp pro ea affligerentur. ¶ Respondendū q̄ hoc potuit esse ex tribus causis. Prima fuit ex consuetudine. Erant. n. israelite assueti ad colendū idola ī egypto ⁊ postea in terra chanaan: ideo lz aliqñ ex necitate q̄ñ cōpulsi colerēt deū: tñ rursus data opportunitate redibāt ī idolatriā: eo q̄ cōsuetudo causat fortissimā inclinationē. nā est cōsuetudo vt altera natura vt pz. 7. Ethi. ideo sicut fortiter iclinamur ad ea q̄ nature sunt: ita ⁊ ad ea q̄ sunt cōsuetudinis. istā cām assignauit Hieremias ō israelitas q̄ semp in malū redirēt. s. qz osueti erāt dicēs. si pōt ethiops mutare pellē suā: ⁊ pardus varietates suas: ita ⁊ vos poteritis bñfacere cū didiceritis malū. ¶ Scōa cā huiꝰ erat qz dr̄ ad tētādū iudeos vel ob alias cās forte aliqñ qñ colebāt eū ꝓmittebat famē vel aliq̄ incōmoda sup eos: ⁊ aliquo tpe quo colebāt idola euenerūt eis ꝓspera: ⁊ qz israelite erāt pplus rudis soli sensui traditꝰ colebāt illū ī deū cuius tpe videbāt sibi tpalia bona euenire. sic pz Hiere. 44. vbi ℔ rñdit pplus israel Hieremie increpāti eos ō idolatria ⁊ dixerūt. sermonē quē locutꝰ es ad nos ī noie dñi nō audiem⁹ ex te: lz faciem⁹ oē vbū qō egredieꝯ de ore nr̄o vt sacrificem⁹ regine celi ⁊ libem⁹ ei libamina: sic fecim⁹ nos ⁊ pzes nr̄i ⁊ reges nr̄i ⁊ ꝓncipes nr̄i ī vrbib⁹ iuda ⁊ plateis Hierusalē: ⁊ saturati sum⁹ panib⁹ ⁊ bñ nobis erat malūq̄z nō vidimus. Ex eo aūt q̄ cessauim⁹ sacrificare regie celi: ⁊ libare ei libamina idigem⁹ oib⁹: ⁊ gladio ⁊ fame ꝯsūpti sum⁹. ¶ Tertia cā fuit (vt puto) ex ꝺditiōe nāe. nā lz vt⁹ celi nō moueat efficacit̄ boiem ad operādū ī his q̄ sūt liberi arbitrij: potissime ī his q̄ nō videnꝯ aliquatenus depēdere a nā sicut est colere deū: vel recedere ab illo: tñ sicut experimur in ceteris qualitatibus aie: ad aliquid mouere possunt corpora celestia: lz nobis semp libera facultas maneat agendi hoc: vel oppositum. ⁊ sic non est efficax motus. Et

fm hoc

† Notādū penes literam.

D

Rñsi. ad q̄stū qō. 1. cā.

Idē aue. 1. phyſi. com. 71.

2. cā.

B

3. cā.

Nota bñ ꝓ multis

Notādum de iudicib⁹ a deo suscitandis.

Obiectio.

Respōsio

A

B

C

D

fm hoc dicendum q̄ quibusdam gentibus maior inclinatio est ad colendū deū ⁊ ad opera religionis.i.ad cerimonias q̄s aliis fm q̄ dominantur eis varia astra celi: que claris experientijs a multis temporibus cōparata sunt inclinare ad hoc vel illud: ⁊ q̄r terra chanaan in qua habitabāt iudei est subiecta tali parti celi que indisponit boies ad colendū deum faciendo eos instabiles ⁊ infidos ad-deū:inclinabant iudei ad mutandum sepe cultum dei.s.q̄r aliquādo colebāt deum:⁊ aliquādo idola: ⁊ interdum vnum idolum ⁊ postea aliud: sicut cōqueritur dñs per Hieremiā.c.2.s.trāsite ad insulas cethim ⁊ in cedar quoq̄ mittite:⁊ videte si mutauit gens deos suos:⁊ certe ipsi non sunt dij. populus autē meus mutauit gloriā suam in idolum. super hoc obstupescite celi:⁊ porte eius desolamini. De inclinatione mala gentium istaꝝ ad cultum dei loquit Ptolemeus in quadripartito libro.2.c.de scōa.4.mundi dicens. istoꝝ aūt bi qui sunt in parte terraꝝ syrie ꝓfunde ac idumee regionis terreq̄ indeoꝝ arieti ⁊ marti ꝓprie assimilant:ideoq̄ sunt in maiori parte instabiles ⁊ proditores creatorem ignorantes. Sicut aūt isti propter martem ⁊ arietem indisponunt ad cultum dei: ita ⁊ illi q̄bus iuppiter ⁊ sagittarius presunt eōrio opa religionis magis diligunt ⁊ constantiores in cultu dei sunt.⁊ hoc q̄r iuppiter religioni.i.cultui dei preest.⁊ huiusmodi est hispania cui sagittarius ⁊ iuppiter dominantur: vt ait Ptolemeus in quadripartito libro.2 c.de prima.4.terrarum. ⁊ ob hoc vt cōiter non est aliqua natio terrarum in qua tantū viris ecclesiasticis obediatur:⁊ prompto animo fiant que pertinent ad ritus colēdi deū. Istam rōnē vltimā minoris efficacie esse volo duabus prioribus:q̄r si aliquid probat paꝝ est:eo q̄ ad ista parua est syderibꝰ virtus:sed due priores sufficienter inducunt. (Iratusq̄ est furor domini in israel).i.deus videbatur iratus cōtra israelitas eo q̄ inferebat eis malum. (Et ait q̄r irritum fecit gens ista pactum meum.) ista verba non sunt referēda ad precedentia: q̄r hic agebatur de successione iudicum q̄ōm post mortem cuiuslibet illoꝝ peccabant israelite.⁊ tunc esset sensus q̄ expleto tempore iudicum deus dixit q̄ non expelleret gentes istas de terra chanaan. Quod non stat q̄r infra dicitur q̄ erat ad experiendū an israelite timerent dñm vel non:⁊ ista experientia facta fuit tempore iudicum vt colligitur sequenti.c. vbi ponitur tanquā prefatio ad historiam iudicum q̄ deus reliquerit gentes has ad experiendum israel:⁊ haberent consuetudinē preliādi. Sed dicendum q̄ fuerunt ista verba dicta paulo post mortem iosue ante institutionē iudicum. Etiā nō potest dici q̄ angelus apparēs supra dixerit ista:q̄r illa apparitio fuit ante mortem iosue vt.s. probatum est. ista tamen necessario dicta sunt post mortem iosue:cum dicatur.j.ego non delebo gentes quas iosue dimisit ⁊ mortuus est.⁊ dicitur q̄ gens ista fecit pactum irritum: q̄r non seruauit legē dei quā nouerat ⁊ pepigerat obseruare. (Et vocē meā audire contempsit).s.q̄r sepe admonui eos q̄ seruarent legem ⁊ nō cōmunicarent cū chananeis ⁊ noluerunt. (Et ego nō delebo gentes quas dimisit iosue ⁊ mortuus est).i.q̄q̄ israelite conent pugnare cōtra gentes istas ad delendum eas:iam nō poterunt:q̄r ego nō delebo eas.i.non dabo vires iudeis ad delendū illas:sed in penam eoꝝ manebunt: ⁊ iste sunt gētes quas nō obtinuit iosue viuens. (Ut in ipsis experiar israel: vtrum custodiāt viā dei ⁊ ambulent in ea.) Nō est sensus q̄ deus vellet capere experientiā quid acturi essent israelite manentibus chananeis in terra.s.an colerēt dñm vel nō:q̄r deus oia ista cognouerat cū sibi semp̄ ꝑntia sint.sed est q̄ ipsismet israelitis ⁊ alijs gētibus daret experiētia:an israelite colerent deū vel nō ꝑntibꝰ chananeis.q.d.manētibꝰ eis in terra bēāt maiorē opportunitatē ⁊ occasionē ad colēdū idola q̄s expulsis eis. iō si expulsi eēnt nō tātū pateret ītētio israelitaꝝ circa cultū dei:sz ꝑntibꝰ eis vere nota fieret. (Sicut custodierūt patres eoꝝ.) illi q̄ fuerunt post tpe iosue.nā tūc coluerūt deū. (Dimisit q̄ dñs oēs has nationes).s.eas q̄ noiant sequēti.c.in p̄ncipio.⁊ dr.dimisit ⁊ non dedit iudeis opportunitatē ad delēdū eas. (Et cito subuertere noluit). q.d.aliquādo subuertit:sed nō cito:sed postea tpe Dauid ⁊ Salomōis vt ps.2.Para.8.s.oēs pplm q̄ derelictꝰ fuerat de etheis:⁊ amorreis:⁊ pherezeis: ⁊ eueis:⁊ iebuseis:q̄ nō erāt de stirpe isrl̄ de filijs eoꝝ ⁊ posteris quos nō interfecerāt filij isrl̄ subiugauit salomō i tributarios vsq̄ in diē hāc. (Nec tradidit in manibꝰ iosue).s.q̄ q̄q̄ multo tpe pugnasset iosue ꝯ gētes istas non potuit prealere. Et credēdum est q̄ deus iusserit ei cessare a bellis postquam obtinuit magnam partem terre chanaan.

¶ Chronica tēporum de oibus gestis q̄ fuerūt inter gentiles ab exitu iudeoꝝ de egypto vsq̄ ad tempora iudicum. Questio.16.

Chronicam rez descriptionē coetaneam rebus q̄ in sacra scriptura digerunt ab initio librorum istoꝝ inchoatam ⁊ cōtinuatā er.c.9. libri Exodi omiseramus vbi de gestis tpe Moysi aliquid ex parte tactū est. Nunc autem tanq̄ postliminio quodā redeuntes vbi cessatum est: re inchoādum erit. Tēporibus Moysi vt ait Cathelmandus in chronicis.li.9.apud cretēses regnauit abdera q̄ ⁊ vrbē cōdidit. puto aūt q̄ abdera sui nois vrbē de qua fuit Democritus abderides appellatus. Justinus aūt de cretensibus in chronicis suis sic ait.curetes saltus carchesioꝝ incoluere.in gbꝰ dr̄ titanas aduersus deos pugnasse.hoꝝ rex vetustissimus recolligendi mellis vsum primus inuenit.huius filia cū incestu filiū procreasset: pater pudore flagitij eū iussit exponi:post dies cū ad corpus expositi missum eēt:inuentus est vario ferax lacte nutritus: post modū hūc domi relatū in callē angustū p q̄ē armēta cōmeare cōsueuerant proiici fussit:cūq̄ esset ibi ⁊ ab armentis nō tangere sed alere canibus eū ꝑici fecit multo ieiunio ad eius esuz incitatis.post hoc suibus a q̄bus cū alerēt in oceanū mergi iussus est: vbi iactus ab estu.i.feruore maris in littore sanus ibi exponit a quadā cerua nutritus est:⁊ inde nimia velocitas pueri fuit ⁊ inter greges oui cerноꝝ peragrauit:ad vltimū laqueo captus regi donatus est.quē recognoscēs ⁊ miserans successorē sibi cōstituit:nomen illi ipositū fuit anidis.qui rex factus leges pplo suo adinuenit boues primus aratro:⁊ in frumenta sulcos querere docuit ab hoc ⁊ ministeria seruilia populo interdicta sunt:⁊ plebs p septē vrbes diuisa est. Regnū aūt illo mortuo a successoribus per multa secula possessum est. ¶ Eusebius libro chronicorum ait.anno.35.Moysi qui fuit ante eritum de egypto p.45.annos Cicrops regnabat i attica a quo vsq̄ ad troie captiuitatē fuerūt anni.375. De regno isto atheniēsiū Pelinandus in chronicis.⁊ Vincentius in speculo historiali dicūt q̄ anno primo regni atheniēsi.annotat principiū in quo Cicrope regnāte in arte diuina minerua nata est:⁊ ex minerue noie q̄ grece athena dr̄ athene nūcupate sunt. Huius aūt regno annotant anni.50.post hūc regnauit ibi Granaus:siue Danaus vt q̄dam volunt annis.19.Amphitriō annis.10.Erichthonius.50.Pādion.40. Hic fuit erichthonij filiꝰ cuius filie progne ⁊ philomena.de istis narrat Ouidius historiam.6.metamorphoseos.s.q̄liter maritus progne voluit cognoscere philomenā sororē illiꝰ: cui oīno recusanti ne clamaret linguam abscidit: ⁊ crebra eam libidinē maculauit.quod dum insignis testure inotuisset sorori filiū cōem sibi ⁊ viro in vindictā sceleris occidens coxit: eūq̄ comedēdum patri tribuit. vnde ortū est.q̄ petis intus habes. post hūc regnauit cicrops scōs annis.40. Pandion.25.Egrus pādionis filius.48. Iste suscepit in vxorē Medeam magam ꝑ fugā de domo viri: vt quippe que filios excitata rabie presente viro occiderat in vindictam desertionis.nā eā vir suus Jason vt acciperet creusam filiā regis creontis expulerat domo ⁊ regno exulē faciens. de quo Seneca in tragedia.7.cuius titulus est Medea.hāc suscepit egrus rex atheniensis:cuius cōsilio filiū suum Theseus tanq̄ peregrinū poculo toxicato occidere parauerat.de quo Ouidius.7.metamorphoseos.post hūc regnauit Theseus filius eius.30.annis qui aduersus thebas dimicauit.iste fuit vir fortissimus multa admirāda exercens. cuius laudes tāgit Ouidius.7.metamorphoseos.hic sorte ductus pugnauit cōtra minotaurū inclusum i laberintho quā dedalus mira arte parietibus perpleris cōstruxerat.de quo victoria potitus duas sorores Ariadnā videlicet ⁊ phedram Minos regis creteñ.filias diligens accepit:quaꝝ Ariadnā fallēs in littore reliquit.q̄ dure de eo cōquesta epistolā scripsit q̄ hr̄ in libro heroidum Ouidij.⁊ incipit. mitius inueni q̄s te genus oē feraꝝ. phedram aūt vxorē duxit in regnū suū atheniēsi.que postea filiū thesei eiusdē Hippolytū ꝑignū suū castitatis amatorē ardēter diligens ad incestum sepe solicitauit:qō alterne etiā morti dedit.de quo late Seneca in tragedia.4.cuius titulus est hippolytus.post theseū Mnesteus regnauit annis.23.post hūc Demophoon filius thesei.⁊ hoc fuit tpe belli troiani.iste vadēs i bellū troianū cū p terrā thracie trāsitum faceret phyllis filia regis thracie eū i vix ⁊ hospitē suscepit:prestita fide de redeūdo ad eā post bellū.qui cum fide mentita nō reuerterēt phyllis pre amore:⁊ quia se delusam conspiciebat laqueo se suspendit prius lachrymabili descripta querimonia in epistola que vocatur.phyllis ad Demophoontē. ⁊ habetur in libro heroidū Ouidij ⁊ incipit.hospita Demophoō tua te rhodopeya phyllis.ista regnauit.33.annis post hūc regnauit Erites.12.annis. post hūc ofidas.i.Tymetes.8.annis.Melāpus.37.post hunc Codrus.31.

A

Reges qui athenis regnarunt.

Regnū cretensium.

Anidis ortus ⁊ sors.

B

Athene et mierua nomē sortite sunt.

Progne hystoria

Laudatōes thesei viri fortissimi

C

Phyllis ⁊ demophoōtis historia

Cur hispania religiōi satis inclinetur.

Lre expositio.

Codr⁹ fuit tpe saulis regis.

iste fuit g iuxta apollinis delphici oraculū se interimi fecit obij ciens se hostibus ꝓuocādo eos bello peloponensiaco i quo eritidaꝫ iperiū destruiē. Fuit aūt iste codrus tpe saulis regis: vel heli sacerdotis sūmi vt alij tradūt de quo dicē in subnotatione chronica i fine primi regū in quo cessauit iperium athenieñ. quod.487. annis perseuerauerat. post codrum apud athenieñ. principes fuerunt: quorum primus Medon regnum in fine sue vite obtinuit: ⁊ post eum ceteri reges. Presuit aūt athenieñ⁹ annis.20. post hunc Acastus annis.35. archipus.19. Thesipus.41. fozbas.31. megathes.30. Diogenicus.28. feredus.19. arifron.20. Thespicus.27. agamestor.20. esthilus.23. almeon vel altmoee vt quidā volunt.11. annis. post hunc cessauerūt eē principes athenis qui vsq; ad mortem suā imperarent: ⁊ in.10. annis regnandi mgratuum consuetudo cōuersa est. regnauitq; primus carops siue cirops filius esthili annis.10. stilles post eū 10. Hipomones.10. Licrates.10. Absander.10. Flerias.10. post hunc athenis principes cōstituti sunt cessantibus regibus qui principes ex nobilibus vbis electi fuerunt: ⁊ prefuerūt annuali iperio rēpublicam agentes. ¶ Rursus tēporibus Moysi hercules primus (qm multi fuerunt) fertur Antheū lucte vicisse certamine. prius ceteris bouē imolans iouem appellauit. deucalion hoc tpe (vt fertur) apud eos regnare orsus est qui circa parnasum montē morabaē. diluuiumq; sub deucalione in thessalijs fuit. de quo late describit Ouidius primo metamorpho-

D

seos. hoc etiā tpe incendium in ethiopia magnū sub Fetonte factum est. de quo late Ouidius scōo metamorphoseos in principio. in quo apparet ipm recte secutum historias ⁊ successiones tēporum. hoc tempore multe pestilentie locales (vt plato memorat) fuerunt. Tēplū apollinis delphici eiusdē Moysi tēpore a filijs cicropis fabricatū est. Enarrauimus aūt totam istā successionē regū ⁊ principū athenieñ. non quasi tota cōtemporanea fuerit Moysi: qz impossibile erat cū extendaē ꝑ multos annos: sed qz primus regū athenieñ. s. cicrops fuit tēpore Moysi. s. cepit regnare anno vite Moysi.35. vixit autem cicrops annis.50. in regno (vt dictū est) ideo apparet ipm mortuum fuisse anno.5. post exitum israelitaꝝ de egypto dum manerent in deserto apud cadesbarne. ꝓ hoc qz ab anno.35. Moysi vsq; ad exitum de egypto fluxerunt anni.45. cū fuerit iste exitus anno.80. vite Moysi vt ꝓ Exo.7.c. restabant ergo.5. anni vsq; ad mortem cicropis qui fuerunt.5. anni post habitationem in deserto. post hunc regnauit Branaus scōus rex athenieñ. annis 19. ⁊ sic mortuus est anno.24. postq; israelite erant in deserto ⁊ manebant in cadesbarne: cū manserit ibi.40. annis. post hūc regnauit Amphitrion tertius annis.10. ⁊ mortuus ē anno.34. mansionis in deserto i cadesbarne. iste amphitriō habuit vxorem Alcmenam nomine. de qua iuppiter dz genuisse herculez: vt colligitur in tragedia prima q̄ vocaē hercules furēs. sed nō fuit iste primus hercules. post amphitrionē regnauit.49. erichthonius annis.50. huius regni anno.6. israelite trāsierunt iordanem: ⁊ introierunt in terrā chanaan ⁊ facta sunt tpe ei⁹ oia q̄ scripta sunt in libro iosue. nā iosue post introitum in terram chanaan vixit (vt fertur) annis.26. iō oꝫ ꝙ mortuus fuerit anno.34. regni hui⁹ erichthonij cui adhuc restabant.16. anni de regno. sub eo etiā fuerunt seniores qui dicunē longo tpe vixisse post iosue. supra in littera. sub eo etiā fuit iudex primus israel. s. Othoniel: ⁊ mortuus fuit anno.46. regni erichthonij. Quod patet qz tēpora othonielis sunt anni.40. vt ꝓ sequēti.c. sub quibus cōputaē totū tēpus quod fuit in ducatu iosue ab introitu in terrā chanaan vt probatū fuit in prologo libri huius. Erichthonius autem regnauit annis.50. ⁊ transierant.6. anni de regno eius quādo introierunt israelite in egyptum vt nunc ꝓbatum est. ergo supererant adhuc de regno eius.4. anni quando mortuus est othoniel: reliqui aūt reges ⁊ principes athenieñ. coincidunt cū temporibus regum ⁊ iudicum: de quibus locis suis fiet applicatio. erichthonius ergo.4. rex athenieñ. tam Moysi quam iosue cōtemporaneus fuit: sed potius ipsi iosue. ¶ Nūc autē historiam iosue sub brachologia tangamus vt ordinemus tēpora ꝟm intentionē iosephi. nā ipse nō cōtinuat litteram vt est continuata: sed anticipationem ⁊ recapitulationem esse asserit. Tangit autem iosephus in.5. antiquitatum historiam iosue ⁊ continetur in ipso predicta historia ⁊ tēpora iudicum cū historia ruth ⁊ tēpora samuelis: principium quoq; primi libri regum vsq; ad.c.5. de portatione arce in terrā philistinoꝝ. dicit enim ꝙ conuocans iosue principes tribuum ruben ⁊ gad ⁊ principes Manasse. huius enim tribus mediam partem in arnon descripserat: que chananeorum pars septima est cum equitibus

Ouī.2. metamorpho.

Tēplū apollinis delphici a filijs cicropis fabricatū est.

Cicrops fuit ꝑm⁹ regū athenieñ.

Brana⁹ secundus rex athenieñ.

Tertī⁹ rex amphitriō.

Quartus erichthoni⁹

E

Josue historia sub brachologia tangit vt ꝟm iosephū ordinē tur tēpora.

40. milibus a loco qui dicitur Abela ad iordanem accessit in stadijs.60. ⁊ ista est historia primi.c. iosue. deinde transito iordane sacerdotibus cum arca.50. stadijs precedentibus accessit vsq; ad decem stadia ab vrbe hierico ad locum qui postea dictus est Galgala. Facta aūt circuncisione prima die azimoꝝ iudei cum arca vrbem hierico circūdederunt: factumq; est quod legitur de achan ⁊ de vrbe hay. ⁊ hoc est vsq; ad medium.8.c. ⁊ vsq; ad locum istum rectus ordo est. Hoc autem tēpore manebant israelite in castris galgale: ⁊ gabaonite videntes mala q̄ acciderant alijs populis fecerūt qō habeē iosue.9. ⁊ pax post secutum est bellum ō.5. reges die quo stetit sol. de quo.10.c. de inde dicit ꝙ venerunt chananeoꝝ reges ad berothi ciuitatem galilee superioris: qui locus nō procul a galileis est: ⁊ totius exercitus armatoꝝ erant trecenta milia: ⁊ duo milia curruū. turbabat autem hec multitudo iosue ⁊ israelitas: qui persequēs eoꝫ multū parabolauit: ⁊ oēm exercitum hostium preter paucos occidit: sed ⁊ reges ceciderūt vniuersi. deficientibus autem hoib⁹ ad occidēdos equos iosue se cōuertit. ⁊ istud est bellū quod habetur.11.c.5. annus ab ingressu in terram chanaan transierat ⁊ nullus chananeoꝝ remanserat nisi qui tuitionem muroꝝ effugerant. Josue autem de galgalis venuo castrametatus sacrum tabernaculum cōstituit iuxta vrbem silo. Locus enim opportunus pulchritudine videbatur: donec edificare templum quietis causā permitteret. ⁊ sic post.11.c. introducit Josephus.18. naz id quod in.c.12. et.13. non pertinet ad successionem temporum: nec potest proprie dici per anticipationem vel recapitulationē: aut continuum ordinem positum cum non sit historia temporis iosue. Quod autem habetur.c.14. ⁊ vsq; ad.18. vult esse positum per anticipationem. De silo autem constituto sanctuario trāsierūt (vt ipse vult) in sichem vbi ē mons hebal ⁊ Harizim: ⁊ posuerunt maledictiones ⁊ benedictiōes: atq; scripserunt deuteronomium: qō habeē Josue.8.c. sed iosephus vult ꝙ sit anticipatio: ibi quoq; ea vice dicit fuisse factum fedus cum israel: quandoq; positus est lapis in testimonium de quo habetur Josue.24. sed est recapitulatio. Inde antē dicit ꝙ redierūt i silo: ⁊ tunc posuerunt sortes mittentes prius viros qui describerēt terram quos septimo mense post dicit esse reuersos. tunc sortes posite sunt. ¶ Et dicit tribuz iude sorte elegit superiorē idumeā que in longum extenditur vsq; iosoliam: latitudinē vero vsq; ad paludem constituta sodome est. In hac autem sorte ciuitates erāt Aschalō ⁊ Haza. ¶ Symeōi vero in scōa sorte, puenit idumea: que circa egyptū ē ⁊ arabie montē. Beniamite sortiti sunt a iordane vsq; ad mare longitudine: latitudine vero hierosolymis berbleis qz terminaē. i. apud Hierusalē ⁊ bethleē. hec autē sors angustissima fuit pp terre felicitatē. hierico autē ⁊ hierosolymoꝝ tulerūt vrbem. Effraim āt tribus a iordane vsq; gazarā longitudinem habuit que nūc vsq; ad maximū caupum terminat. Manasse aūt medietas a iordane vsq; ad ciuitatē dozon siue dor latitudinē bz: q̄ nunc stitopolis appellatur. Postbac āt Jsachar carmelum inōtē ⁊ fluuium in longitudine habuit. tabur ium vero. i. montē tabor in longitudine. Zabulonite vero vsq; genezareth tendentem circa carmelum ⁊ mare sortiti sunt: ⁊ cōuallem q̄ carmelum appellatur ⁊ ex huiusmodi ē. Aseríte vero omnem terrā q̄ ad sidonem conuersa est habuerunt. ciuitas autemace in eoꝝ parte fuit q̄ etiā atipos appellatur. Partes vero ad orientem conuersas vsq; ad damascum ⁊ galileam superiorem neptalite sumpserunt vsq; ad montē libanū fontemq; iordanis: quoꝝ fluctus de montibus est collectus. Danite autem. i. filij dan loca conuallium ad occasum solis postea tenuerūt azo ⁊ dozis determinationemq; lamiam simul ⁊ gata ⁊ bethozon vsq; ad montē ex quo tribus iuda pendebat. Loca aūt circa sidonem: ⁊ aratheos: ⁊ amatheos: ⁊ arithеos tunc inculta erant. tunc caleph petijt hebron in possessionem qō habetur iosue.14 tunc etiā assignate sunt vrbes refugij ⁊ sacerdotū. de quo Josue.20. et.21. Jn.15. autē.16. et.17. et.19. de sortiū diuisione agitur de qua dictum est. post hoc anno.20. ꝑ diuisionē sortium factā vt ait idē iosephus Josue cōgregauit oēz israel: ⁊ fecit qō habeē Josue.23.c. vixit aūt iosue annis centūdecem: quoꝝ.44. fluxerat quando exiuit de egypto: cum Moyse autem.40. annis fuit in deserto: deinde in terram chanaan.26. annis tenuit principatum de quo Josephus ait. Josue defunctus est cum vixisset annos centumdecem: quorum quidem: cum Moyse prodoctrina rerum vtilium commoratus est.40. Dux autem post illius mortem ser ⁊ viginti fuit. Vir nec sapientia indignus: nec eorum que cogitabat vt multa sapienter ediceret inexpertus. Eodem tēpore mortuus est Eleazarus pontifex phinees filio

F

G

Sortes tribuum israel.

Josue vixit annis 110.

suo

suo sacerdotū delinquens: cuius sepultura facta est in ciuitate gabata. ¶In diebꝰ iosue vt ait hystoria scholastica erichthoniꝰ primus q̄drigā iunxit ī grecia. erat qppe apud alias nationes: sed iuxta alioꝝ sniam aliquāto tpe post mortē iosue cōtigit. nā erichthonius postea fuit. sed fallum ē. nā erichthonius fuit q̄rtus rex athenien̄. regnās. 50. annis: cuius annus primus fuit. 6. annis antequā egrederent israelite de deserto: ⁊ vltimus fuit 4. annis post mortē othonielis primi iudicis israel vt supra declaratū ē. hoc tpe Busiris tyrānidē in egypto exercuit quē hercules occidit: ipse qppe hospites p fraudē occidere cōsueuerat. hoc tpe phenix ⁊ cadmus de thebis egyptioꝝ ꝓfecti in syriā in regiōe tyri ⁊ sidonis regnauerūt. sed cadmo recedēte in greciā terra a phenice phenicia dicta ē. europā filiā phenicis iuppiter rapuit: ⁊ cognouit: quā postea Asterius creten̄. rex vxorē habuit ⁊ ex ea minoem ꝓcreauit q minos postea in creta regnauit. danaꝰ fr̄ egisti vt ab illo regnū auferret ⁊ trās ferret in ꝓgenie suā 50. filias quas genuerat dedit vxores. 50. filijs egisti fr̄is sui cō posita fraude cū filiabus q ipsos viros prima nocte ī lecto occiderent. nam oīum eadā die nuptie celebrate sunt: mortui fuerunt aūt. 49. relicto vnico q postea successit pr̄i egisto. Aliqui aūt volūt hoc fuisse prius. s. tpe Moysi. de quo ī Exodo. c. 14. dictū: sed nō est magna dr̄ia. ¶Nūc aūt de his que pertinent ad principiū libri huius iudicum fm intētionē iosephi dicamꝰ. Josephus aūt. 5. antiquitatū vult q̄ post mortē iosue q̄si imediate cōsuluerūt israelite dn̄z: ⁊ phinees ꝓphetādo rn̄dit ad dei lendū genus chananeoꝝ tribui iuda deberi dari principatū: cōtra Hierusalē aūt cū tūc pugnarent lōgo tpe post capiētes eam oēs habitātes in illa occiderūt. Relinquebant aūt in hebrō genus gigātū q pp magnitudinē ac formas in nullo alijs hoibus ꝓmas vltra modū admirabiles sunt quoꝝ ossa hactenus monstrant nullo de gbꝰ habet fides equalia. isti aūt gigātes tūc deleti sunt. dederūt etiā tūc possessionē filijs ietro q fuerant in deserto cū israelitis: ⁊ secuti sunt eos semp relinquētes possessionē terre sue. Hec aūt oīa ante iudicez ortos ī modico tpe qō fuit inter mortē iosue ⁊ institutionē othonielis in iudicē iosephus accidisse vult. preter ħ ait q̄ ea q̄ narrantur de lenita. j. 19. et 20. et 21. fuerint post mortē iosue: ⁊ ante iudicē. Qō loco suo ꝓbabit. idolū quoq; miche eo tpe dicit fuisse. de quo. j. 17. Dicit etiā q̄ hoc tpe cū israelite belloꝝ studia reliquissent ⁊ ad terre opa se dediss̄ent: chananei eos cōtemnētes: nec aliqd ab eis pati posse credētes suū collegerūt exercitū firmā habentes spē q̄si hebreos affligerēt ⁊ de cetero ciuitates licēter inhabitarēt cur rusq; faciebāt ⁊ exercitabant: ⁊ alique vrbes iudeoꝝ sibi cōsentiebāt. vnde de tribu iude ascalonē ⁊ gazam abstulerūt ⁊ multas ī cāpestribꝰ cōstitutas. Danitas quoq; i. filios dan in mōtana fugere cōpulerūt: nec paꝝ eis locū in cāpestribus relinquentes. ⁊ dum illi nec ad bellādū essent idonei: nec sufficiētia ad habitandū haberēt locoꝝ. 5. viros ad loca mediterranea miserūt: ⁊ factū ē qō bn̄. j. 18. ⁊ sic oīa hec euenerūt ante tpa iudicū. ⁊ tūc sequit̄ tēpus othonielis primi iudicis q̄ est materia sequētis. c.

De attinētib⁹ ad hui⁹ libri init iuꝫ ꝼz ioseph̄.

Gigātes in hebrō morātes

23. q. 5. ca. remittūt. §. fi. ver. perscientes.

¶Capitulum. iij.

ET sunt gentes q̄s dn̄s dereliqt vt erudiret in eis israelē ⁊ oēs q nō nouerāt bella chananeoꝝ: ⁊ postea discerēt filij eoꝝ certare cū hostibus: ⁊ hāc cōsuetudinez preliādi. Quinq; satrapas philistinoꝝ: oēmq; chananeū ⁊ sidoniū atq; eueum q ✝ habitabat in monte libano de monte baal hermon vsq; ad introitū emath. Dimisitq; eos vt in ipsis experiret israelē vtrū audirēt mandata dn̄i q̄ preceperat p̄rib⁹ eoꝝ p manū Moysi: an nō. Itaq; filij israel habitauerūt in medio chananei ⁊ ethei ⁊ āmorei ⁊ pherezei ⁊ euei ⁊ iebusei: ⁊ duxerūt vxores filias eoꝝ: ipsiq; filias suas filijs eoꝝ tradiderunt: ⁊ seruierūt dijs eoꝝ. Feceruntq; malū in cōspectu dn̄i: ⁊ obliti sunt dei sui: seruiētes Baalim ⁊ Astaroth. Iratusq; cōtra israel dn̄s: tradidit eos

Habitabant ✝

23. q. 5. ca. remittūt. §. fi. ver. perscientes.

in manꝰ cusanrasathaiz regis mesopotamie: seruieruntq; ei octo annis. Et clamauerunt ad dn̄m q suscitauit eis saluatorē: ⁊ liberauit eos othoniel vz filiū Cenez frēz Caleph minorē. Fuitq; ī eo spūs dn̄i: ⁊ iudicauit israel. Egressusq; est ad pugnam ⁊ tradidit dn̄s in manus eius chusanrasathaiz regem Syrie: ⁊ oppressit eum. Quieuitq; terra quadraginta annis: ⁊ mortuꝰ ē othoniel filius Cenez.

de pe. di. 1. ca. vide. §. 2. b. ⁊. j. eo. et. j. 4. a. et 6. a. ⁊. 10. b

Hec sunt gentes. In precedentibus premissa ē breuis materie libri prefatio. hic cōsequēter subdit̄ eius narratio. s. qz incipit iā hystoria iudicum: qz primo hystoria texitur. Scōo triplex casus: vel incidens ānectit̄. j. 17. c. primus diuiditur in. 7. partes fm tribulationes. 7. quas passi sunt israelite p pctis suis: a qbus pnia ducti liberati sunt p. 12. iudices sibi succedētes. due prime tribulationes tāgunt̄ in hoc. c. 3. in. c. 4. Et tribulatio. 4. in. c. 6. Et. 5. in c. 9. Et. 6. in. c. 10. Et. 7. in. c. 13. Presens aūt. c. diuiditur ī duas partes fm duas tribulationes que in eo tanguntur. ¶Secūda ibi. (Addiderunt autem.) Prima in duas: qz primo ponitur ad p̄missa ōtinuatio. scōo tribulatiōis descriptio ibi. (Itaq; filij israel.) ¶Queret aliqs circa primū an ea que dicūt hic habeant continuatum ordinē ad precedentia: vel sit aliqua mutatio. ¶Respondēdū est q̄ iste liber est de iudicibus quoꝝ materia incipit. in. c. isto. In duobus aūt premissis posita fuerūt quedā que nō pertinebāt ad iudices: sed erant quedā necessaria preambula. nam inter mortem iosue ⁊ iudices intercidit aliquātum tēpus in quo acciderūt aliqua narratu digna que scriptura pretermittere nō debuit. ⁊ sic fuerunt ea que habent supra primo. vt precedenti. c. in fine declaratum est. Fuerunt aūt illa duplicia: quedā fuerūt q̄ pertinuerunt ad quasdā personas spāles vel ad totum israel simul. Alia vero ad ipsas trib⁹ specialiter ⁊ nō ad aliquas personas priuatas: nec ad totam plebem israel. Prima nō ponuntur precedenti. c. nec primo q̄q̄ fuerint ante tempus iudicum. sic est casus de idolo miche: ⁊ de vxore lenite. sed reseruantur pro fine libri: qz idolum miche ad vnum vir solum pertinuit. j. 17. casus aūt de vxore lenite partim ad vnum vir pertinuit ⁊ partim ad totum israel de quo. j. 19. ⁊ vsq; ad finem. Casus autem de filijs dan inquirētibus locum habitandi pertinet ad vnam tribum specialiter: qz tamen in generali tactū est supra primo. non fuit ibi explicitum sed seruatum vsq; j. 18. c. reliqua autem q̄ ad quālibet tribum specialiter pertinebant supra primo ea descripta sunt. ideo dictum fuit ibi de qualibet tribu quomodo se habuit ad hostes suos in suscipienda hereditate: ⁊ illud est primum preambulum quod requiritur in hoc libro ad hoc q tangantur nō solū ea que pertinebant ad totum israel: sed etiam illa que pertinebant ad singulas tribus: ⁊ primo pro maiori parte facta sunt ante tempora iudicum. ¶Scōm preambulum est cū hic dicatur de iudicib⁹ tāgere cām q̄re introductū fuit istud genus principatus cum prius nō eēt: ⁊ hoc tangit̄ in. c. precedenti vt ibi declaratū est. ⁊ sic. c. istud hz aliquē ordinē naturalē ad ea q̄ habent. s. primo. sed ad ea q̄ habent precedenti. c. solū habent ordinem artificialem. (De sunt gētes.) p̄cedenti. c. dictū est q̄ deus dereliqueret gētes ad experiēdū ī eis an israelite colerēt eū vel nō. hic aūt p modū cōtinuatiōis subiūgit̄ q̄ gētes erāt iste ⁊ noiant̄. s. he sunt gētes. i. iste q̄ ifra noiant̄. (Quas dereliquit dn̄s.) Dicit̄ deus dereliquisse eas: lz israelite eas dereliquerint: qz ipse in penam pctoꝝ illoꝝ ⁊ pp alias cās cōcessit q̄ permanerent: ⁊ noluit dare vires israelitis ad subito expellēdū eas. Ipse aūt nō poterāt eas expellere nisi deus illas vellet delere adiuuādo israel: quia ipse ego sum q delebo eas a facie filioꝝ israel Josue. 13. (Ut erudiret ī eis israelē). i. erudiret̄ ad pugnādū. nā si nō hērēt hostes nūq̄ pugnarēt: eēntq; viri inepti ad bellū: ⁊ ad oia opa fortitudinis. (Et oēs q nō nouerāt bella chananeoꝝ.) hic ponitur ⁊ expositiue pro idest. s. vt erudiret ī eis israelē ⁊ oēs qui nō nouerāt bella chananeoꝝ. i. vt erudiret eos q nō nouerāt bella chananeoꝝ ⁊ erāt ō israēl. Nā si nō teneat̄ expositiue neēe ē q̄ israel ⁊ q nō nouerāt bella chananeoꝝ accipiāt̄ hic ꝓ diuersis. sz non stat qz solū volebat de⁹ israelitas erudire ī bellis chananeoꝝ ⁊ nō alias gētes. iō tenebit̄ expositiue. (Ut postea discerēt). i. in tēpore futuro. q. d. si nunc expellerent̄ hostes a facie israelitaꝝ

A Connexio capituli.

Diuisio eiusdē.

Qō. 1. A Ani bis fit aliq̄ ordinis mutatio. Rn̄sio ad q̄ situ qōnis.

B Ad p̄missa cōtinuatio. †

†

†

†

†

bene haberēt cū ḡbus nūc exercitarēt in arte pugnandi:sed expulsis illis nō haberēt cū quo pugnarent.puidit ḡ deus ꝓ post (Filij eoꝝ certare cū hostibus).ſ.filij israelitaꝝ q erant tpe illo quo chananei expellendi fuerant: ⁊ cessatura erant bella haberent postea hostes cum quibus certarent.

¶An deus gentes has dereliquerit vt israelite haberent cū quibus in pugna exercitarentur. Questio.2.

A Cuiusdam rñsio ad q̄stū ⁊ rō.1.

Queret aliquis circa hec an deꝰ dereliquerit gētes istas vt haberent israelite cum quibus exercitarentur in pugna sicut hic dicitur. ¶Aliquis dicet ꝙ non:qz deus cessauit expellere chananeos de terra vt non redigeretur terra in solitudinē.ḡ non fuit vt haberēt israelite cōsuetudinē prehendi.ꝑ hoc Exo.23.ſ.nō expellam eos a facie tua anno vno ne forte terra in solitudinē redigaſ: ⁊ crescant contra te bestie.

Secunda

¶Itē chananei non fuerunt excluſi pp peccata israelitaꝝ.ſ.vt ipſi haberent hostes qui essent eis claui in oculis ⁊ lancee in lateribus vt ꝑ precedēti.c.ḡ non relicti sunt ad exercitationem:

Tertia

¶Itē relicti fuerunt ad experientiam capiendam an colerent deū vel nō.ḡ non ad exercitationem belli. ꝑ hoc precedēti.c.ſ. ego non delebo gentes istas quas dimisit Josue ⁊ moꝛtuus est: vt in ipſis experiar israel vtrum custodiant mandata dñi an nō.

Docto.rñ-sio ad q̄stū

¶Respōdendū ꝙ sicut nō est inconueniens ad vnū effectum cōcurrere multas causas i eodē gñe:ita nō est inconueniēs eandē rē fieri ad diuersos fines.⁊ sic hoc qō erat manere chananeos in terra cū ad multa ꝓficere posset:nō est inconueniēs ꝙ fuerit pp multa. ⁊ sic dimiſſio chananeoꝝ in terra israel potuit esse ad oīa.4.q̄ notata sunt.

Obiectio.

¶Sed aliqs obijciet ꝙ nō stat:qz qñ fines inter esse cōsonāt: satis stat eādē rē esse ad diuersos fines:sicut in subordinatis vbi multi fines censent eē vnus finis vel in nō subordinatis:dū tñ habeāt quādā ſilitudinē pp quam extendaſ idē effectus ad oīa illa.cū tñ sunt cōtrarij fines nō stat hoc.sic vꝛ in his finibus:qz gdā sunt ad iudeoꝝ grām.ſ.vt non reducaſ terra in solitudinem:alij in penā vt ꝙ habereꝰ hostes.

B

Respōsio

¶Respōdendū ꝙ q̄q̄ fines sint cōtrarij satis stat ꝙ eadē res sit ad illos.qñ ꝓuenit ex magna dei sapiētia:cui ipm quoq; qō malū est bonū est:ideo cū aliq̄ res sit ad malum: siue ad penam deꝰ ex sapia sua ordinat eā ad aliquē finē bonū: quē simul res illa attingat cū aliquo fine malo vel penali. ⁊ sic erat hic. Pro quo cōsiderandū ꝙ prima cā pp quā deus noluit tradere israelitis ipsos chananeos fuit ad eoꝝ grām.ſ.vt nō redigereſ terra in solitudinem ⁊ crescerent bestie:sed traditurus erat eos paulatim:⁊ ꝙ partes donec israelite augerenſ ⁊ possent replere terrā.Exo.23.c.istud fuit dictū israelitis qñ nōduꝫ peccauerant vt demererenſ relinqui chananeos in terra: ideo dato ꝙ nō peccassent vllatenus deus nō erat traditurus in manus eoꝝ chananeos totaliꝛ i vno anno vel pauco tpe.sed ista cā cessauit postq̄ manserūt israelite aliquāto tpe intra ⁊ multiplicati sunt ita vt possent illā possidere.nā etiā tūc nō fuit eiꝫ tota tradita. iō nunc successit alia cā.ſ.in penā israelitaꝝ.nā israelite potuerāt delere chananeos qñ ipſi ꝓuenerunt ad aliquātā multiplicationē: sed noluerunt:quin potius cōicauerunt eis in cōiugijs ⁊ alijs contractibus.⁊ ob hoc deus noluit in penā israelitaꝝ delere chananeos de terra.Erat aūt pena qz pp pñtiā chananeoꝝ non habebant israelite locū habitādi. sicut ꝑ de filijs Dan quos artauit chananeus in mōte bares ⁊ nō dedit locū:descendit ad campestria.s̄.1.c.filij quoq; Effraim ⁊ Manasse pp chananeos manentes in sorte in vallibus nō habebant locū habitādi sicut conquesti sunt coram Josue vt ꝑ Josue.17.c.erat etiā pena quia isti relicti in terra erāt israelitis sicut claui in oculis ⁊ lancee in lateribus vt ꝑ Numeri.33.⁊ Josue.23.c.si aūt nō peccassent israelite quāq; aliquāto tpe detinuisset deus chananeos in terra:tū nō tanto tpe sicut ꝑ ꝓcedenti.c.ſ.dimiſit dñs oēs has nationes ⁊ cito subuertere noluit:q̄si dicat citius subuerturuꝫ erat eas si nō peccassēt israel. Causa ḡ principalis nūc quare manerēt chananei in terra erat in penā israelitaꝝ:qz tñ pena quodā modo bꝫ rōnē mali saltē q̄tū ad eū qui eā suscipit: deus qui est oīpotens ⁊ imensus in sapia ꝓduxit alia bona ex ista pena.ſ.ꝙ israelite haberēt cū ḡbus exercitarenſ ad pugnā: ⁊ ꝓ quos cognosceret an diligerēt dñm vel nō.ꝑmū hoꝫ erat iudeis valde vtile:ne bellica virtus languesceret.scōm erat eis causa meredi. Videſ tñ rōnabiliter dicēdū ꝙ si israelite nō peccassent:nō reliquisset deus chananeos in terra ad hoc ꝙ exercitarenſ cū eis vel ad hoc ꝙ ꝓ eoꝝ ꝓsentiam cognosceretur an israelite diligerent dñm vel nō:qz iste erant cause nō principales: sed indefectum.ſ.eliciendo bona ex malis. Quod ꝑ qz Exo.23.promiserat deus tradere israelitis totam terram chanaan quando multiplicati essent ad tātū numeꝝ vt possent illā possidere.

Qō.3 A An israelite peccarēt si conareſ de terra chanāeos expelleꝛ penit⁹:postq̄ er pte dei h̄ eis denūtiatū est.

¶Quereſ vlterius an israelite peccarent si conarenſ penitus expellere chananeos de terra postq̄ ista eis denunciata sunt. ¶Aliquis respōdebit ꝙ sic:qz deus reliquit gētes istas vt erudirenſ cū eis israelite.ergo siquis vellet eas prorsus excludere faciebat cōtra volūtatē dei ⁊ peccabat. ¶Respōdēdū ꝙ non peccabant israelite volēdo prorsus excludere chananeos de terra:quia dato ꝙ deus vellet ꝙ manerent: non tenebantur iudei hoc velle:qz erat istud ad penam eoꝝ:sed non teneſ quilibet cōformare voluntati suā volūtati diuine in volito.sed satis est ꝙ cōformet in modo volēdi alioquin qñ deus nobis penas infligit tenemur velle pati illas penas: ⁊ oñr nō possemus orare vt auferanſ.quod falsum est. ḡ solum obligamur nō murmurare recipiendo illas:tū nō velle illas: ⁊ oñr nō conformamur in volito. Itē ꝑ hoc qz deus iubebat israelitis interdū vt pugnarēt cōtra chananeos, sicut iussit Barach ꝙ pugnaret cōtra Syſarā principē militie Jabin: ⁊ pugnaret ad deletionem.ḡ debebant isti desiderare expellere chananeos de terra. ¶Itē interdū chananei pugnabant contra israelitas nolentibus israelitis: ideo si israelite nō deberent velle expellere eos de terra nō possent resistere eis in bello. ¶Itē hoc implicaret cōtradictionē. nā deꝰ dimisit chananeos vt haberēt israelite cū ḡbus exercitarentur in bello:sed exercitatio bellica iter hostes est ad deletionē alterius ptis.ḡ licebat israelitis desiderare expellere chananeos ō terra.¶Itē ꝑ qz deus iusserat deutero.⁊ o.ꝙ chananeis nō parcerent israelite: sed oēs occiderent in ore gladij viros ⁊ feminas:sed istud preceptū nunq̄ reuocatū est.ergo semp licebat israelitis occidere quodcūq; possent de chananeis.¶Dicendū ergo ꝙ licitū erat imo meritoriū israelitis velle expellere chananeos de terra ⁊ dare operā ad hoc q̄tū possent.quinimo peccarent moꝛtaliter si secus facerēt.ſ.nolēdo expellere eos vel permittendo manere:qz tūc sequereſ ꝙ possent fedus inire cū eis de nunq̄ nocēdo illis.⁊ tñ i hoc peccarēt moꝛtaliter.nā de hoc redarguti sunt precedenti.c.⁊ Nume.33.oz ꝙ si israelite nollēt expellere chananeos de terra fierent eis sicut claui in oculis ⁊ lancee in lateribus:⁊ deus faceret israelitis oia mala q̄ cogitauerat facere chananeis.sed ista non faceret deus israelitis nisi peccarent moꝛtaliter.ḡ vꝛ ꝙ peccarent si nō conarenſ ad expellendū chananeos de terra. ¶Cū aūt oz ꝙ deus dimisit gentes istas vt erudirenſ israelite ad bellū.nō est sensus ꝙ iussit ꝙ non occiderenſ:sed ꝙ dimisit eas.i.noluit expellere eas ita cito sicut alis expulsurus erat: sed permisit eas israelitis expellendos: vt ipſi paulatim atq; per partes expellerent eas in magno tempoꝛe: ⁊ sic haberent locū exercitationis semper bellice.

Determitio

B

Ad ratiōnem i oꝛuersum.

Qō.4 A An ad ꝫ ꝙ israelite locū exercitationiꝫ hēret opꝰ erat dimitti a līgs chananeoꝫ sicut i ꝛra. ©Rōi oꝛuersum.

¶Sed quereſ vlterius an ad hoc ꝙ haberent israelite locum exercitationis oportebat ꝙ dimitterenſ alique gentes chananeoꝝ in terra sicut littera innuit.© ¶Aliquis dicit ꝙ nō:qz etiaꝫ nō manētibus illis habebant israelite locum exercitationis cū alijs gentibus vicinis.ſ.cum Amonitis:Moabitis: Jdumeis: Amalechitis: Syris:Damascenis:⁊ alijs gētibus.nā cuꝫ oībus his pugnauerunt israelite tā tpe iudicum q̄ regum. De Amonitis ꝑ tpe Jepte galaaditis:qui fecit magnū bellū cōtra filios Amon vt ꝑ.j.11.tpe vero saulis factū est bellū cōtra Naas regē filioꝝ Amon.ēt cōtra Amonitas pugnatū est tpe eglon regis moab quē occidit aioth.j.in littera.tpe dauid etiā pugnatū est cōtra illos.nā dauid mensus est moab ccequans terre faciens duos funiculos: vnū ad occidendū ⁊ aliud ad viuificandum.2.Re.8.de Amalechitis:idumeis:⁊ syris ꝑ.j.i lra. Dauid quoq; pugnauit cōtra istos.2.Re.8.cōtra madianitas etiā.j.7.cōtra hos oēs pugnauit saul.1.Re.14.ḡ dato ꝙ nō manerent chananei in terra haberent israelite locū exercitationis bellice. ¶Respondendū est ouplīciter. Uno modo ꝙ q̄q̄ israelite possent hīe aliqō exercitium cū gentibus finitiuis:tamē non erat illud cōueniens.nā si nō manſissent chananei i terra: ⁊ israelite vellent esse boni:nō haberent locum pugnādi cōtra finitimos:ipſi quippe nō insurgerent cōtra extraneos qz nō habebant aliquā causam cum de terra eoꝝ non essent suscepturi in possessionē. gentes quoq; ille non pugnarent contra israel: quia iste gentes nunq; nocebant israelitis niſi cum deus mouebat illas ad hoc: ⁊ istud erat peccantibus israelitis.si autem bene agerent nō incitaret gentes contra eos:⁊ sic manerent sine bello. cum autem essent chananei in terra habebant israelite locum pugnandi ex necessitate.nam siue boni siue mali essent pugnarent: qz si boni essent nunq; facerent aliqua federa cum chananeis: sed semper conarentur ad eripiendum terram de manibus eoꝝ.Si autem mali essent chananei incitarentur a deo ad insurgēdum

Rñsi. 1. ad q̄stū.

Lā q̄re chananei i ẽra illa israelitaꝝ manebant.

Qūo deus malū ad bonū finē ordinat.

Notādum

L

A Cuiusdam rñsio ad q̄stū ⁊ rō.1.

Secunda

Tertia

Docto.rñ-sio ad q̄stū

Obiectio.

B

Respōsio

Qūo deus malū ad bonū finē ordinat.

Notādum

ſuper eos cū deberent eis eē tāq̄ clauꝰ in oculis ⁊ lancee in lateribus Nu. 33. c. ⁊ ſic nō deficeret neceſſitas pugnādi. Itē dato q̄ iſraelite aliq̄n vellēt ceſſare a pugna nō permitterētur a chananeis. nam cū accepiſſent magnā terrā iſraelite q̄ ptinebat ad chananeos nūq̄ geſcerēt chananei quouſq̄ illā recuperarēt. ⁊ ſic eſſet cōtinuū exercitiū. cōueniētioꝛ ḡ modus exercitādi erat relictis chananeis in terra q̄s q̄ cū finitimis eſſet bellū. ¶ Alr pōt rīderi ⁊ melius q̄ nō fuit cā principalis manēdi chananeorū in terra vt iſraelite haberēt cū gbus exercitarent: ſed qꝛ peccauerunt dereliquit deus in penam eoꝛ chananeos in terra. ⁊ ſi non peccaſſent nūq̄ deus dimiſiſſet chananeos ad exercitationē vel ad aliā cām in terra: qꝛ tñ dimittēdi erāt pp peccatuꝫ in penā voluit deꝰ cū illa pena facere aliquā vtilitatē iſraelitis. ſ. q̄ hērēt cū gbꝰ exercitarent. ⁊ fuit iſta exercitatio conueniens magis q̄s cū finitimis gentibus. ſed iſta cōueniētia exercitationis nō erat cā ſufficiēs manēdi in terra chananeos. hoc pꝫ qꝛ ſi per ſe fuiſſet iſta cā ſufficiēs ḡ oī tpe tenuiſſet cū oī tpe bonum eſſet iſraelitis exercitari. ⁊ ſic nunq̄ deus ſubieciſſet chananeos iſraelitis vt ſemp haberēt locū dimicādi. Sꝫ falſuꝫ eſt: qꝛ ſubiecit tpe dō ⁊ ſalomonis. ſic. n. ſalomon dixit. 3. Re. 5. ſ. nunc aūt requiē dñs dedit per circuitū: nec eſt ſatban nec occurſus malus. ſic ēt. 2. Paralip. 8. dicit. oēm populū qui relictuſ fuerat de etheis: amoꝛreis: pherezeis: ⁊ eueis: ⁊ iebuſeis: q̄ nō erāt de ſtirpe iſrael de filijs eoꝛ: ⁊ de poſteris quos non interfecerāt filij iſrael: ſubiugauit ſalomon in tributarios. ergo non erat cā ſufficiens ad manendū chananeos in terra q̄ iſraelite haberent cuꝫ quibus exercitarentur.

Rñſio ſe cūda ad queſitū.

¶ An neceſſarium ⁊ vtile erat iſraelitis chananeos manere in terra vt exercitarent cū eis ad bellum: ⁊ quā vtilitatē bella affe runt politijs: ⁊ quid profuerunt romanis. Queſtio. 5.

A

Queretur vlterius an neceſſariū vel vtile erat iſraelitis q̄ chananei manerēt in terra: vel q̄ haberēt alias gētes ad boſteſ ad b̄ q̄ exercitarent in bello. ¶ Reſpōdendū q̄ nō fuit neceſſariū manere chananeos ad exercitationē ex cā. ē. aſſignata: qꝛ aliogn ſemp manſiſſent. ſed falſuꝫ eſt nec ex hoc māſerūt: ſed qꝛ peccauerūt iſraelite. ¶ Ad ſcōm de vtilitate dicendū q̄ magis dubiū eſt. ⁊ dōm q̄ nō eſt dubiuꝫ qn aliq̄ vtilitas eēt iſrlitis q̄ hērēt chananeos cū gbꝰ exercitarent ad bellū. nā nō hīdo illos fierēt iſrlite inexpti in armis: ⁊ langueſceret virtꝰ fortitudis: ⁊ ſi ꝛigeret ex inſperato aliq̄ bellū poſtea inſurgē nō poſſent reſiſtere iſrlite: qꝛ nec hērēt aſoſitatē pp defidiā: nec armoꝛ peritiā pp diſſuetudinē: q̄ eēt cā ſubita nei exterminij. bonū ḡ erat hīe boſtes ad ꝛtinuā exercitationē.

Rō pria q̄ non.

Rō ī diuerſuꝫ ſe cūda. ſ. q̄ erat vtile

Exēpluꝫ pulchrū. Scipio nafica vir optimus.

Itē pꝫ hoc de romanis. nā cū ſcdo ceperūt carthaginē africanā diſputabāt an delēda foꝛet vt nunq̄ haberēt boſtes: vel an relinquēda pp exercitiū belli. Scipio autē nafica qui vir optimus a romanis ex cōſulto deoꝛ habitꝰ eſt: diffiniuit in b̄ non eſſe carthaginē euertēdā: ne ceſſante bello populus nō bñs locū exercēde fortitudis ad luxū ⁊ vitia defluꝛet: ſed prevaluit ſnīa vulgi quietē ⁊ non virtutē amplectentis. De hoc Augu. de ciuitate dei lib. 1. poſtea aūt hoc euenit. ſ. q̄ deleta carthagine romani advitia prolapſi quaſi effeminati ſunt. vtile ḡ fuit iudeis habere

Rō pria q̄ non.

B

Nociuū erat iſraelitis chananeos cū eis commoꝛari.

chananeos ſemp in terra. ¶ Rñdēdū q̄ nō erat vtile iſraelitis manere chananeos in terra: qꝛ cuꝫ deus eſſet rector politie beneoꝛ: ſi expediuiſſet illis q̄ ſemp manſiſſet gens chananeoꝛuꝫ infeſta iudeis ad aliqd boni ſemp fecit eam infeſtā: tñ tpe ſalomonis ſubiecit totā gentē illaꝫ. ⁊ in hoc videbat facere ſpālem gratiā iſraelitis: iō nō erat vtile iſraelitis q̄ manerēt ſemp chananei. Itē preſentia chananeoꝛ erat occaſio iſraelitis ad idolatriā vt pꝫ prece. c. vt. ſ. habeatis boſtes ⁊ diſ eoꝛ ſint in ruinā vobis. ſed idolatria erat maximū maluꝫ maxime pene iſraelitis. ḡ erat valde inutile imo nociuū manere chananeos. Itē manſio chananeoꝛ ipediebat iſraelitas a multis bonis opibus. ḡ erat inutilis. q̄ pꝫ qꝛ dauid cogitauit facere tēplū dñi: ⁊ occupatus bellis nō poterat vt bz. 3. Re. 5. ſ. triſtis vocē patriſ mei dauid: ⁊ q̄ nō potuerit edificare tēplū nomini dñi pp bella iminentia donec daret dñs eos ſub veſtigio peduꝫ eius. ⁊ ex hac cā dedit dñs pacē in diebus ſalomonis vt poſſet edificare templum vt patꝫ Eccle. 47. c. ſ. ſalomon imperauit in diebus pacis cui ſubiecit dñs oēs boſtes vt cōderet domū in noīe ſuo: ⁊ pararet ſanctitatē in ſempiternū. ſi tñ chananei ſemper fuiſſent iſeſti iſraelitis nūq̄ potuiſſet edificari tēplū cū dixerit ſalomon quouſq̄ daret dñs eos ſub veſtigio pedis eius. q̄ non erat vtile manere ſemp chananeos. ¶ Dōm igit̄ q̄ aliqualiter erat vtile manere chananeos in terra: ⁊ aliq̄liter inutile: qꝛ q̄ maius eſt dānum q̄ vtilitas vocatur ſimplr inutile. ⁊ ob hoc deus tāq̄ iutile noluit q̄ ſemper manerent in terra. ¶ Ad rationes in contrariuꝫ reſpondendū q̄ ille bene probāt vtilitatez aliquā eſſe in iudeis ex preſentia chananeoꝛ. tamē illa vtilitas erat minoꝛ q̄s dānū q̄ ſequebatur ex eoꝛuꝫ preſentia: ideo vocat ſimplr inutile.

Ad rōes in diuerſum.

¶ An eſſet vtile iudeis habere ſemp gentē infeſtā. Queſtio. 6.

A

Queretur vlterius an vtile eſſet iſraelitis q̄ haberent ſemper aliquam aliam gentem infeſtam.

Rñſio ad queſituꝫ.

¶ Reſpondendū q̄ iſraelitis aliqua ſequebat̄ inde. ſ. illa qua ſupra arguebamus in chananeis: ⁊ rurſus non ſequebatur tantum dānum ex eoꝛum infeſtatione ſicut ex manſione chananeoꝛum in terra: qꝛ chananei erant intra terrā iudeoꝛ. ⁊ ob hoc neceſſario habebant cum eis maioꝛē cōmunicationem q̄s cum gētibus finitimis: ⁊ ſic inducerētur per iſtos ad idolatriaꝫ ⁊ non per finitimos. etiam qꝛ ſiue finitimi pugnarent cōtra iſrael ſiue non ſemper manebat eadē cauſa inductionis ad idolatriā. ſ. qꝛ gentes finitime nō erant expellende de terra: ideo non erat taꝫ nociuū bellum contra gentes ꝓpinquas: ſicut ſi manerent in terra chananei ad hoc q̄ poſſent iſraelite cōuerti ad idola. erat tamen aliud malū ſi ſemper haberent iſraelite gentes cōtra repugnātes. ſ. qꝛ per hoc diſtraberent̄ a cultu dei. nā ipedirent̄ alique cerimonie cultus vel feſtiuitates inſtante bello. ſic fuit quādo rex aſſyrioꝛū infeſtabat terrā iſrael. nam tunc non poterant celebꝛare feſtiuitates ſuas iſraelite: pereūtibus aūt aſſyriis per babylonios deus annūciauit letitiam: ⁊ q̄ iam poſſint celebꝛari feſtiuitates vt patet Naum. 1. ſ. ecce ſuper montes pedes euangelizantis pacē: celebꝛa iuda feſtiuitates tuas ⁊ redde vota tua: qꝛ nō adijciet vltra vt pertrāſeat ī te belial. vniuerſus. n. iterijt.

¶ Deꝰ ēt poſuerat pꝛo cā exēptiōis a lege ipſam exercitationez belli. ſ. q̄ tēpoꝛe quo durarēt bella non eſſent obligati iſraelite ad faciendū cerimonias legis vt pꝫ Deut. 12. ſ. nō facietis ibi q̄s nos hodie facimus ſinguli qd̄ ſibi rectū videt̄: nec eniꝫ vſq̄ ad preſens tempus veniſtis ad requiē ⁊ poſſeſſionē quā dñs datus eſt vobis. ſ. q̄ ex eo q̄ nondum habebant quietē poterant facere quodcūq̄ vellent: ⁊ quādo illā haberent obligarent̄ ad obſeruandū legē. Hoc etiā ſignificat littera ſequens ibidem. ſ. tranſibitis iordanē ⁊ habitabitis in terra quā dñs datuꝰ eſt vobis vt requieſcatis a cunctis boſtibus per circuitū: ⁊ abſq̄ vllo timoꝛe habitetis in loco quē elegerit dñs: illuc oia que pꝛecipio conferetis holocauſta ⁊ boſtias. q. d. qꝛ non obligabantur ad holocauſta ⁊ boſtias ⁊ cetera cerimonialia quouſq̄ quieſcerēt a cunctis gentibus per circuitum: ⁊ ſic exercitatio bellorum tollebat obligationez legis pꝛo tempoꝛe: ideo non erat ſimpliciter vtile q̄ daret aliquam gentem infeſtam iudeis ad ſolam informationem bellicam. Cum aūt obijcitur de romanis q̄ vtilius fuiſſet non deleri carthaginem.

B

Rñſio ad ſecundaꝫ.

† Enumeratio gētiū in terra chanaan relictarum.

† Sidon qd ſit.

† † Liban qd ſit.

¶ Reſpondēdū q̄ non accidebant romanis ex pugna cū carthaginenſibus dāna que eueniebant iudeis per bella: ideo in romanis erat ſimpliciter vtile in iudeis aūt erat nociuum. (Quinq̄ ſatrapas philiſtinoꝛum.) Dic enumerātur gentes relicte in terra chanaan: ⁊ primi ſunt philiſtini: qꝛ iſti erant magnus populus. ⁊ vocant̄. 5. ſatrape. i. quinq̄ principes. ſ. reliquit deus terram quinq̄ principum philiſtinoꝛum. iſti erant reges vt pꝫ Joſue. 13. vbi dicitur q̄ terra philiſtinoꝛum diuiditur per. 5. regulos. ſatrape autē vel duces vocantur vt cōmuniter. ſic patet. 1. Re. 6. nominantur autē iſti 5. ſatrape ā. 5. ciuitatibus pꝛecipuis. ſ. metropolibus philiſtinoꝛum que ſunt gaza: acharon: geth: aſchalon: azotus vt patet Joſue. 13. et. 1. Re. 6. (Omnemq̄ chananeuꝫ). i. totam terram populi qui vocatur chananeus: ly enim omnes populi terre huius vocarentur large chananei a terra chanaan in qua moꝛabant̄: tñ vnus eoꝛum vocatur ſpecialiter chananeus. ⁊ pꝛo iſto poteſt hic accipi. ſ. totꝰ populus dictus chananens adhuc manebat vel quaſi totus. (Et ſidonium). i. gentes pertinentes ad terrā ſidoniorum. erat enim tunc ſidon ciuitas magna ⁊ habens magnaꝫ poteſtatē. tota autē terra ſubiecta illi vocata eſt terra ſidoniorū. ⁊ iſta eſt terra phenicie: qꝛ phenix ⁊ cadmus de thebis egyptiorum pꝛofecti terre illi dñati ſunt. (Atq̄ eueuꝫ.) Iſte eſt aliꝰ de populis. 7. terre chanaā: ⁊ magna pars huius populi derelicta erat. (Qui habitabat in libano.) Libanus eſt mons magnꝰ in terra chanaā ad latus aquilonare eius in quo erāt ligna pꝛecioſiſſima. ſ. cedri: ⁊ abietes: ⁊ aliorum generum: de quo ducta ſunt omnia ligna que neceſſaria fuerunt ad conſtructionez ſanctuarij vt pꝫ. 3. Re. 5. eſt autem libanus in terra ſidoniorū: ideo byrā qui erat rex tyri ⁊ ſidonis pꝛeerat libano: ⁊ ad eū miſit ſalomon vt mitteret ei ligna de libano vt patet pꝛealleg. c. In hoc monte habitabāt multi populi tam ſidonij q̄s euei. (De monte baal hermon). i. iſte gentes extendebātur de monte qui dicitur

† †

baal hermon vsq; ad terrā emath. Potest accipi baal hermon tanq; nomen proprium vnius montis: ꝛ sunt due dictiones: ꝛ accipitur baal pro valle. ꝛ est sensus q; extenduntur iste gentes de valle que est apud mōtē hermon vsq; emath. sed littera nostra accepit baal hermon tanq; vnicum nomen ꝛ proprium montis ꝛ ponitur hic latitudo. ſ. baal hermon est in latere meridiano. i. versus illud. emath autē est in ipso latere septētrionali: ꝛ inter hec loca morantur multe gentes. non est tamē sensus q; omnes gentes hic nominate sint inter baal hermon ꝛ emath: quia philistini non sunt inter hec duo loca. cum terra eorum incipiat in ipso latere meridiano terre chanaan apud turbidum fluuium egypti vt patet Josue. 13. sed referēda est ista determinatio ad imediata scz q; euei ꝛ sidonij qui remanserunt erant inter baal hermon ꝛ emath. alie autē gentes declinabant ad alias partes

† terre chanaan. (Usq; ad introitum emath). i. vsq; ad principiū terre emath. est emath quedaz ciuitas in ipso latere aquilonari terre chanaan vt patet Nume. 34. ꝛ vocatur alio nomine rebla ta: ꝛ postea vocata est antiochia in qua beatus

D Petrus sedit ānis. 7. ī antiochia tanq; pōtifex toti⁹ orbis.

Petrus ſ Petrus sedit annis septem tanq; pontifex totius orbis: ꝛ inde in vrbē romā sedes apostolica translata est. ista terra emath erat nunc sine populo qz nōdum fuerat habitata: ideo non dicitur vsq; emath: sz vsq; ad introitū emath. ſ. vsq; ad principiuz terre illius. de hac dicit Josephus. 5. antiquitatum. loca autē apud amathēos ꝛ sidonē ꝛ aratheos, atq; aritheos tunc inculta erant. i. sine habitatione. ꝛ logtur de tempore diuisionis terre per sortes. vocātur

† Notādū. autez amathei. i. populi habitātes apud emath. (Dimisitq; eos vt in ipsis experiretur israel). i. acciperet experiētiā. Nō est intelligendū q; per presentiā baruz gentiū in terra chanaan deus acciperet experientiam an israelite colerent eum vel non quasi aliter nesciret: qz deus omnia simul per seipsum cognoscit. nec accipit cognoscere ex rebus extrinsecis intantū q; si per seipsuz nō cognosceret impossibile erat q; partes extrinsecas doceret: cū non sit ens possibile ad aliqō recipiendū. Sed est sensus q; manifestum esset ipsismet israelitis ꝛ alijs gentibus an vere confiderarent deum colere manētibus istis in terra. naz si non manerent ibi chananei non esset locus tam opportunus experiēdi sicut manentibus eis. ꝛ hoc ꝓpter maiorem opportunitatē colēdi idola. nam cum viderēt israelite chananeos colere idola ipsi quoq; inclinabātur ad colendū: ꝛ erat eis hoc quasi quedaz tētatio. si autē non manerent chananei nō haberent inclinationē ad colendū: ideo facilius sibi esset colere deuz ꝛ non pateret fir

† mitas eorum ad deuz. (Utrum audirent). i. opere complerent: qz audire nihil prodest nisi subsequat obedire in minorib⁹: vel

† exaudire in maioribus. (Mandata domini que preceperat pa tribus eorum). ſ. legem qz nihil noui oneris eis nunc imponebat. etiā nō loquebat hic de tota lege: sed specialiter de ipso cultu dei. ſ. an colerent deū verū vel declinarent ad deos alienos. nam si israelite declinarent ad deos alienos cōsūmata preuaricatio ꝛ tota lex destruebatur: ꝛ si colerent deum suum non declinātes ad idola non poterat in reliquis esse magna preuaricatio. (Per manum moysi). i. per moysen. ſ. q; ipse tulit eaz ad populū ꝛ erat medius inter deuz ꝛ populū in datione legis Deut. 5. ꝛ populus petiuit q; loqueret eis moyses ꝛ non deus ne mo

† Notandū. rerētur vt patet Exo. 20. Deut. 5. (An non). i. sic cognosceret quid facerēt. ¶ Sciendū autē q; non erat ista causa sufficiens ad dimittēduz chananeos in terra. nā si non peccauissent israelite non dimisisset chananeos in terra. qō patet qz tunc semp subsistebat ista causa. ſ. vt deus experiret israelē an sequerētur

Ex hac israelitaz pena de⁹ duo bona p ei⁹ sapiētiā produxit.

mādata eius: ideo semper reliquisset deus chananeos infestos israelitis. sed falsum est. de quo. ō. dictum est. Sz est sensus q; cā principalis quare māserunt chananei in terra fuit qz peccauerunt israelite. ꝛ hoc fuit in penā. ex ista autē pena deus produxit per sapientiā suam duo bona. Primum q; isti essent ad hoc q; exercitarentur israelite ad bella: ꝛ non langueſceret virtuz. Secundū q; per chananeorum presentiam cognosceretur an israelite diligerent dominum vel non. (Itaq; filij israel.) Hic ponitur scōm buius. c. in quo describitur prima tribulatio israelitarum que fuit per regem syrie: ꝛ diuiditur in tres partes. Prio ponit culpa. Secūdo pena inflicta. ibi. (Iratus dominus.) Ter

† Prima israelitaz tribulatio. tio subleuās misericordia. ibi. (Qui suscitauit eis.) ¶ Circa p̄mum ponitur culpa que fuit: qz israelite duxerunt vxores de filiabus chananeorū: ꝛ per hoc conuersi sunt ad idola. (Itaq; filij israel habitauerunt in medio chananei). ſ. post mortē Josue anteq; haberent aliquem iudicem habitauerunt inter hos populos. ꝛ ex hoc per quandā cōmunicationē habuerunt occasionem cadendi in malum. accipitur hic chananeus specialiter pro

† Diſio eiuſdem. Israelitaz culpa. vno populo de. 7. populis chananeorū. qō patet quia nominantur hic specialiter omnes populi chananeorum preter gergeseum qui raro nominari consueuit. ¶ Queret aliquis quomodo israelite potuerunt habitare inter hos populos. nam isti populi iam non erant: qz solum relicti fuerāt chananei: sidonij: ꝛ euei: vt patet supra in littera. ¶ Aliqs respondebit q; nomine chananei intelligūtur omnes isti populi: eo q; chananeus est nomen generale ad omnes. 7. populos inquantum omnes erāt de terra chanaan: ꝛ ibi vt breuius diceret nominauit chananeū generaliter. hic aūt exp̄ssit omnes sex populos. ¶ Sed dicendum q; non stat: quia quando chananeus ponitur generaliter pro omnibus. 7. populis non condistinguitur contra alios populos: cum partes non ponant in numerum cum toto. ibi tamē dicitur q; relicti sunt. 5. satrape philistinorum: ꝛ euei: ꝛ sidonij: ꝛ chananei. ergo nō ponūtur chananei pro omnibus populis chananeorum: sed pro vno speciali populo. ¶ Itez quia dicitur. ō. omnem chananeū. ergo si acciperet large necesse esset q; de terra chanaan adhuc nullus populus vastatus essz ab israelitis eo q; dimittebat totus populus chananeorū: sed magna pars erat expulsa ꝛ occisa. ergo nō accipitur chananeus pro omnibus populis: sed pro quodam populo. ¶ Aliquis respōdebit aliter. ſ. q; verum est q; de oibus populis chananeorum: eueorum: iebuseorum: pherezeorum: ꝛc. manebant adhuc aliqui: ita q; nullus de. 7. populis chananeorum totaliter perierat, scriptura tamen supra fuit breuiloqua ꝛ solū tetigit de quibusdam populis: sicut sepe multa fiunt que in scriptura enarrātur incōplete vel penitus subticētur. ¶ Sed dicēdū q; non stat: qz cum maxima pars terre chanaā subiecta fuisset israelitis ꝛ māsisset aliqua cū qua deberent dimicare: voluit scriptura complete enarrare: aliogn non oportuisset q; enarrasset quosdā populos specialiter sicut enarrauit ꝛ subticuisset alios: sed q; diceret generaliter mansisse quasdam gentes de populis chananeorum. ¶ Itē fortius pz hoc qz iterū posuit scriptura omnes has gentes que relicte fuerunt de chananeis: ꝛ tamen non fuerunt posite plures q̄z ponantur. ō. vt patet Josue. 13. vbi ponuntur philistini. 5. reguli: ꝛ euei: ꝛ sidonij habitantes in libano ꝛ inter abaalgad de monte hermon vsq; quo ingrediaris emath. ꝛ sic in suis nihil ibi est magis: ideo non subticerētur hic aliqui: qz tunc si hic subticerētur non contingeret alibi subticeri: ꝛ tamen ponuntur isti soli populi Josue. 13. ergo isti soli relicti sunt. ¶ Aliquis respōdebit aliter. ſ. q; illi populi qui supra nominantur solum manserunt in terra. ꝛ cum dicitur q; habitauerunt filij israel in medio chananei ꝛc. dicet q; ista ponuntur per recapitulationem. ſ. q; istud fuit prius q̄z esset dimissio populorum in terra chanaā cū pauce gentes chananeorum erant delete. cum autem postea dimisit deus quasdam gentes propter peccata israelitarum soluz supererant ille que supra nominātur: ideo ille sole relicte sunt. ¶ Sed hoc non stat. nam nullo modo pōt esse anticipatio vel recapitulatio: sed est rectus ordo: qz prius fuit dimissio gentiuz in terra chanaan q̄z id qō hic dicitur de habitatione israelitaz inter istos populos. qō patet qz deus dimisit gentes istas vinēte Josue cum proposito non delendi eas vt patet precedenti. c. quando angelus domini increpuit israelitas ꝛ ait. cur hoc fecistis: q̄obrez nolui delere eos a facie vestra vt habeatis hostes ꝛ dij eorum sint vobis in ruinam. erat autem tunc presens Josue vt patet ibidem. ꝛ tamen imediate in principio. c. istius nominātur gētes quas deus dimittebat. ergo sole de erant quas angelus dixit dimittēdas esse vt exercerētur cum eis israelite. Qō autez dicitur hic. ſ. q; israelite habitauerunt in medio chananei: ꝛ ethei: amorrei: pherezei: ꝛc. necessario fuit post: eo q; fuit post mortem Josue. ſ. quādo rex syrie oppressit israel ꝛ factus est othoniel iudex. ergo post dimissionem gentium adhuc manebāt oēs isti populi. ¶ Itē pz hoc efficaciuz: qz pauco tēpore post introitum in terram chanaan ante dimissionem sortiū dixit Deus ad Josue q; diuideret totam terram sorte: ꝛ enarrauit ei gentes que nōduz subiecte erant israelitis. ꝛ solū nominate fuerunt ille que dicūtur. ō. derelicte vt patet Josue. 13. ergo videt q; nō fuit hic aliqua mutatio ordinis: sed illa dimissio gētiū fuit magno tēpore ante hoc qō dicitur hic. ¶ Itē pz hoc qz non solum nunc erant relicti plures populi chananeorum q̄z nominantur supra: sed etiam tēpore salomonis vt patet. 2. Paralipo. 8. ſ. oēm populum qui derelictus fuerat de etheis: ꝛ amorreis: ꝛ pherezeis: ꝛ eueis: ꝛ iebuseis: qui nō erant de filijs israel de filijs eoz ꝛ de posteris quos nō interfecerāt filij israel: subiugauit salomon ī tributarios. ergo tempore salomonis supererant isti populi: ꝛ tamē non ponunt hic inter gentes que dicūtur derelicte.

Qō. 7 A An māerent oēs 7. populi chanaanei ozū ī tra tpe q̄ ceperūt iudices.

⊙ Luiusdā rūsio ad q̄stuz.

*Impz. 1. ratio.

2. ratio.

Luiusdā alia ad q̄ stū rūsio

Impzo.

1. rō.

2. rō.

B

Luiusdā alia rūsio ad q̄stū.

C

3. rō.

Doct.rñ. ad q̄ſitū.

tur derelicte. ¶ Respondendum igitur q̄ gentes derelicte ad experimentum filiorum israel fuerunt de omnibus. 7. populis chananeorum.ſ.q̄ non erat aliquis de illis. 7. de quo non supessent aliqui. Dicendū etiam q̄ omnes isti septē populi siue partes istoruz. 7. populorū relicte nominantur.ē. in littera ꝛ Josue 13. hoc quidem non quantū ad nomen sed quantum ad partez terre in qua habitabant: velut si diceret. manserunt omnes gētes que habitabant inter talem ꝛ talem locum. declaratur autez hoc magis.nam hic nominātur duo populi specialiter.ſ.chananei:ꝛ euei:deinde ponūtur philistini qui necessario sint distincti ab alijs:erūtq̄ de pherezeis : vel iebuseis : amorreis:etheis: vel gergeseis:aut forte de omnibus his.nā philistini erant multi.ſ.diuisi in. 5. reges.ideo de multis generibus poterāt esse inter eos.nominauit etiam sidonios qui sunt magni populi cum dixerit omnem sidonium:ꝛ isti non computantur inter chananeos:vel eueos:ideo necesse est q̄ essent de aliquo aliorū. 5. populorū vel forte de omnibus simul.ꝛ ob hoc fuit scriptura cauta:qz noluit loca habitationū vt non cogeret nominare noia populorū:qz istud magis est expressiuū cū per hoc cognoscatur an magna pars chananeoz relicta foret vel pauca qō nō fieret

† exprimendo nomina. (Et duxerunt vxores filias eorū.) Dupliꝛ peccabant in hoc iudei. Primo qz iniebant fedus de pace cum

D chananeis:nam nō acciperent filias eoz ꝛ ecōtrario nisi pax esset.deus tñ vetuerat pacē inter israelitas ꝛ chananeos dicēs q̄ sub nullo federe ꝺuenirent cū eis:sed occiderent oēs in ore gladij vt pz Deut. 20.c. Scō peccabāt ꝺbendo coniugia:qz deus

† hoc vetuerat Deut. 7.ꝛ Exo. 34. (Ipsiq̄ filias suas eoz filijs tradiderunt.) Istud adhuc est maius dedecus q̄ israelite acciperent filias chananeorū in vxores. Primo qz cum vir sit maioꝛ vxore:chananei accipientes filias iudeorum in vxores congerent eas ad idolatriam:ꝛ dato q̄ mulier vellet resistere cum maneret extra terram suam et non haberet aliquos eruditores in vera fide:nec sanctuarium ad qō aliquādo iret vt confirmaret in amore cultus diuini. vir autē accipiens filiam chananei

* in vxorem non poterat violentare eam ad cultum idolorum etiam non transit in terram alienam:sed manet in sua vbi habz templū domini ꝛ eruditores in fide. quinimo iudeus accipiens chananeā in vxorem poterat eam conuertere ad ritum iudaicū ꝛ saluaretur. Scō qz cum filij sint de familia patris:ꝛ sint sub potestate eius quando aliqua mulier hebrea tradita chananeo filios procreasset:patet q̄ illi essent chananei:ꝛ sic genus iudeorum necessario cōuerteret ad ritum chananeoruz ꝛ efficeretur chananeuz. In viro secus erat:qz iudeus accipiēs chananeam vxorem faceret omnes filios suos iudeos ꝛ sequentes ritum iudaicum. Tertio qz deonestabat genus iudeorum. nam cū ipsi acciperent vxores de chananeis subijciebantur genus chananeorum iudeis cuz mulier sit subdita viro. si autē acciperent chananei filias iudeorum esset genus iudeorum subiectuz chananeis in quo erat dedecus.

¶ Quare deus non permittebat israelitas accipere vxores de filiabus chanaan. Questio. 8.

a **Queret** aliquis quare deus non permittebat q̄ israelite acciperent vxores de filiabus chanaan.naz q̄ filie iudeorum traderent in vxores chananeis erat nimis incōueniens propter predicta:q̄ tamen filie chananeorū essent vxores iudeorū non erat aliquid de illis inconuenientibus:imo poterat sequi ex hoc duplex bonum. Primum erat qz mulier illa chananea cōuerteretur ad ritum iudaicum compellente viro ꝛ saluaretur. Secūdum erat qz filij illius mulieris qui alꝫ futuri erant chananei si acciperet virū chananeuz:nunc essent iudei ꝛ

Rñ.ad q̄ſituz. in cultu dei. ¶ Respondendū q̄ aliqua vtilitas sequi poterat. tamen deus magis voluit vitare in iudeis dānū qō sequi poterat accipiendo vxores chananeas q̄ desideranerit bonū qō in dubio inde poterat prouenire.poterant autē israelite conuerti ad idola accipiendo vxores de chananeis ꝓpter amorē mulierum:ideo omnino vetuit talem contractuz vt patet Exo. 34. c.ſ.nec vxorem ducas de filiabus eoruz filijs tuis:ne postq̄ ipse fuerint fornicate fornicari doceant filios tuos in deos suos.

1.cā. ¶ Causa autē potissima huius fuit quia deus putauit verisimilius esse q̄ hebrei ducerentur ad idola propter vxores q̄ q̄ cōuerterent vxores chananee ad oīm ꝓpter viros:imo deus sciebat hoc:ideo nos permisit vllo modo talē cōtractum.patet hoc in salomone qui erat sapientissimus virorum:ꝛ tamen vxores inclinauerunt coz eius vt sequeretur idola:ꝛ fabricauit tēpla ac idola vxorum suarum ꝛ coluit ea vt patet. 3. Re. 11. potius ergo falli poterat quilibet alius minus sapiēs:ideo nulli iudeo fuit cōcessum q̄ acciperet vxorē de philistinis vel alijs chananeis. ¶ Secūda causa ad hoc fuit ꝓpter filios israelitarū. vt 2.cā. ait aristo. 1. Politico. vltimo.c. in fine dimidiū liberorū est mater.ſ.ad hoc q̄ filij sint boni vel mali viri medietas huius.i.maioꝛ pars facultatis vel opportunitatis ad hoc est in matre.nam cum mater bona fuerit erunt boni filij. Causa huius est qz potissima doctrina virorum est ſm ea que accipiunt in tenera eta

D te. nam siquis ad recte agenduz a puericia instruatur facile sibi postea est tenere semper rectam cōsuetudinē. si autē instruatur in malo cum nimia difficultate postea ad bonum retrahent: qz mores paruulorum valde infigūtur. ꝛ tunc exit q̄ dicit Jeremias. si potest mutare ethiops pellem suam:pardus varietates suas:ꝛ vos poteritis benefacere cum didiceritis malum.ſ.a tenera etate.ob hoc autē aristo.ethico. lib.2.sequens doctrinam platonis non modicuz confert statui a iuuene.i. ex infantili eta te fic vel fic assuesci. sic Augusſt. 1. de ciuitate dei.c.3.ſ.q̄ ob hoc romani faciebant vt paruuli sui in virgilio moꝛ erudirētur vt tanq̄ maximus poetarum teneris ebibitus annis non possit facile aboleri. paruuli tamē in parua etate in qua sic vel sic eruditi debēt conuersantur apud matrem. ergo mater est plus q̄ dimidiuz liberorū.cum igitur filij hebreorum nutrirentur apud matres chananeas instruerentur ab eis ſm ritus chananeoruz: ideo esset difficile istos postea bene agere. ¶ Causa tertia fuit 3.cā. qz deus habebat exosum totum genus chananeorū ꝓpter infandissima peccata:ideo volebat delere illud funditus taz in viris q̄ in femis paruulis.vnde non debebat aliqua dari in vxorem hebreo viro ne postea delenda foret. sicut enim in peccato sodomorum femine directe non peccabant:deus tamen ꝓpter iniquitatem magnam illorum voluit funditus delere genus illorum:ideo tam viros q̄ feminas:q̄ paruulos cremauit.ita in peccatis chananeorum cum tanta essent voluit deus perdere tam viros q̄ feminas. De magnitudine peccatorum chananeorum patet Sapi. 12.c.ſ.illos enim antiquos inhabitatores terre sancte tue quos exhorruisti:quoniam odibilia tibi opera faciebant per medicamina ꝛ sacrificia iniusta:ꝛ filiorum suorum necatores fine miſericordia:ꝛ comestores viscerum hominum:

£ ꝛ deuoratores sanguinis ꝛ auctores parentes animarum inauxiliatarum perdere voluisti.ꝛ hoc fuit qz chananei nullo modo corrigibiles erant.sic patet eodem.c.ſ. non ignorans quoniam in qua natio est illorum:ꝛ naturalis malicia illorum:ꝛ quoniaz non poterat permutari cogitatio cordis illorum in perpetuum: semen enim erat maledictum a principio nec timens aliquez.nō ergo permisit deus israelitas accipere vxores de filiabus cha-

† naneorum. (Seruierunt diis eorum).ſ.omnibus diis terre chanaeorum exhibendo illis sacrificia:ꝛ tenēdo reliquas cerimo

† nias illorum relicto cultu dei sui. (Feceruntq̄ malum in cōspectu domini).ſ. declinando ad idola ꝛ preuaricando totam legem. (Et obliti sunt dei sui.) Non obliti sunt se habere deum

† scientes q̄ patres eorum aliquem deum coluissent quē ipsi non colebant:sed obliti sunt beneficiorum eius.ſ.q̄ nō impenderūt

† ei bonorez vllū tanq̄ nūq̄ eis būfecisset. (Seruientes baalim ꝛ astaroth).i. declinauerūt ad colendum istos duos deos:quia isti erant precipui in terra chanaan vt declaratum est precedēti.c. in hebreo habet. (Baalim ꝛ aseroth.) Et est in hebreo aseroth pluralis numeri ꝛ significat lucos.naz asera est singulare ꝛ

Ḟra hebrea. significat arbores vel magis vnā arborē plantatā.aseroth plurali significat multas arbores. sic pz Deut. 16. cuz littera nostra dicit non plantabis lucum. In hebreo habet. non plātabis asera.cuius plurale est aseroth. fiebant autem altaria apud arbores propter sacrificia priapi.ſ.q̄ post sacrificia possent vacare libidini inter arbores.ꝛ ob hoc dicunt hebrei q̄ p aseroth siue lucos intelliguntur hic priapus ꝛ adonis.nam vtriq̄ fiebant sacrificia pertinentia ad libidinem. De priapo q̄ coleretur cū turpitudine patet. 3. Re. 15.ſ. q̄ in specu subterraneo colebatur ꝛ vocabatur simulachrū turpitudinis. De adonide patz quia ille erat amasius veneris vt narrat Ouidius. 10. metamorpho. ꝛ hic.ꝛ huic exhibebant aniuersarium luctum mulieris habere:ꝛ sacrificia queda m vt patet Ezech. 8.ſ. vidi mulieres plangentes adonidem.ꝛ qz isti duo dij pertinebant ad libidinem fiebāt eis altaria inter arbores siue aseroth. Hieronymus autem transtulit astaroth eo q̄ aseroth nō erat nomē idoli sed arboris. Littera tamen hic videt intelligenda de diis cū dicat q̄ seruierūt baalim ꝛ astaroth. est autem leuis mutatio de aseroth ad astaroth.non tamen habetur hic in hebreo sicut in alijs locis vbi littera nostra ponit astaroth vt pz primo Re. 7. vbi dicit baalim ꝛ saaroth.ꝛ primo Re. vltimo.ſ. posuerunt arma eius in tēplo

Adqd apō arbores faciebāt altaria apō chananeos.

D

Pena iflicta isrlitis.

astaroth ⁊ vtrobiq; in hebreo ponit astaroth sicut in littera nostra. (Iratusq; ptra israel dominus.) Hic ponitur scōm huius prime partis. s. pena inflicta. ⁊ vicit iratus dominus idignatus s. ad puniendum. ex quo nos arguimus iram eius quāq; non fit.

† (Tradidit eos in manus chusanrasatbain) .s. amouit ptectionem suam ab hebreis: ⁊ incitauit regem istum vt pugnaret contra eos: ideo faciliter capti sunt ad seruiendum ei. Est autē chusanrasatbain vnum nomen istius regis: ⁊ forte est compositum ex pluribus ex aliqua causa. (Regis mesopotamie.) Ista est ciuitas inter duo flumia ⁊ est apud euphratē in syria. In hac ciuitate habitabat nachor: ⁊ aram: ⁊ abraam cum patre suo thare post exitū de terra chaldeorū. ⁊ mortuo thare exiuit inde abraā ⁊ venit in terrā chanaan iubente deo vt patet Ben. 11. et. 12. c.

† Sit⁹ mesopotamie.

in hac etiam habitauit iacob pascens oues labā ⁊ accepit vxores Ben. 28. et. 29. c. In hebreo habet hic. (Regis aran nabarayn.) qō interpretatur aran fluuiorū. nam aran est nomē ppriū vbis. nabarayn significat flumina: q; nabar singulare significat vnum fluuiū. ⁊ hoc est q; ista ciuitas est inter duo flumina. vocat hic mesopotamia (qō idē est) q; mesopotamia est nomen grecū. ⁊ dicitur a meso qō est medius: ⁊ potamos qō est fluuius quasi in medio fluuior. vocat autez in littera nostra locus iste aliquando aran: ⁊ aliquādo mesopotamia. de primo p; Ben. 11. et. 12. de scō patet Ben. 28. ⁊ ratio diuersitatis est q; in hebreo aliquando ponit aran: ⁊ aliquando aran nabarayn. quādo ponitur arā etiaz littera nostra ponit aran. cum vero ponitur aran nabarayn littera nostra ponit mesopotamiaz; qō significātius est q; aran nabarayn. (Seruierūtq; ei octo annis) .s. fuerunt sub potestate eius ista tempore q; peccauerunt.

† Littera hebrea.

Mesopotamia vnō dicatur.

* Qō. 9 A

Quo tanto tpe manebāt israelite sub seruitute regis syrie.

Rnsio ppia ad quesitū.

(Queret aliquis quomodo tāto tempore manebant israelite sub seruitute regis syrie. nam quādo inuocabant dominū erant diebat eos ⁊ dabat eis saluatorē vt p3. j. In tāto ergo tempore quid fecerunt. (Responderi potest dupliciter. Uno modo q; israelite non clamauerunt ad dnm in his. 8. annis vsq; ad finē eorum vel quasi: ideo ptius non fuerunt liberati. ⁊ hoc poterit esse verisimile: q; cum iudei recessissent a cultu dei: forte nō putabant malum istud euenire eis ppter desertionē cultus diuini sed ex alijs causis: ideo tolerabant amaritudinem suam. postea autē vexatione dante eis intellectum cognouerunt q; euenerāt mala hec q; derelinquerāt dominū: ideo clamauerūt ad ipsum.

Rnsio scōa ad quesitū.

(Aliter potest respōderi q; israelite cito postq; traditi sunt in manus regis mesopotamie clamauerunt ad dnm: tamen non exauditi sunt vsq; ad annum octauum. ⁊ istud est verisimilius. Ratio huius est q; israelite peccauerāt recedēdo a deo: ⁊ putabant se quasi nihil agere: ideo deus voluit q; sustinerent pro hoc conuenientē penam. s. captiuitatem. 8. annorum. vnde q̄q; hebrei clamarent non exaudiebantur vt scirent q; deus vellet punire eos pro delictis. sic factū est tempore eglon regis moab. nam seruierunt ei israelite. 18. annis vt patet. j. in littera. nō tamen est verisimile q; in. 8. annis non clamauerint. deus tamen non exaudiebat eos in toto illo tēpore: ⁊ q; nūc magis peccauerunt q̄ prima vice magis punirentur q̄q; clamarent. (Qui suscitauit eis saluatorem.)

† Sublenās misericordia.

Hic ponitur tertium huius prime partis. s. subleuās misericordia. nā deus lz puniat misereť nisi homo efficiatur incorrigibilis. ⁊ dicit q; deus suscitauit saluatorē. s. q; ipse dedit illum imittēdo ei spiritum fortitudinis ⁊ prudentie: ⁊ dando desiderium vt pugnaret cōtra hostes israel. qō patz q; dicitur. j. fuitq; in eo spiritus domini: ⁊ iudicauit israel. ⁊ vocatur iste saluator q; saluabat. i. liberabat israelitas de manu hostiuz. (Et liberauit eos). s. pugnando contra chusanrasatbain. an vero alia bella egerit non habetur. (Othoniel videlz filium cenem.)

† Impzobatio opionis quorūdā.

Aliqui putant cenem esse nomen mulieris matris othonielis. Sed nō est verisimile: q; scriptura parum curat in describēdis genealogijs nominare matrez sed patrē.

† Prima.

(Itē q; filij recipiunt nomē cognationis a patre cuz dicantur esse de familia patris ⁊ progenie. caleph tamē frater othonielis vocat cenezeus a cenē: ideo verisimilius est q; fit nomē patris.

† Secunda.

(Fratrem caleph minorem). i. erat minor q̄ caleph: vel inter omnes fratres caleph nullus erat minor q̄ othoniel.

(Quo othoniel potuit esse primus iudex israel. Questio. 10.

A Queret aliquis quo othoniel potuit esse primus iudex israel: q; precedēti. c. dicitur q; mortuus est Josue omnis illa generatio congregata est ad patres suos: ⁊ surrexerunt alij qui non nouerant dnm: ⁊ tunc peccauit israel ⁊ introducti sunt iudices. othoniel tñ fuit de illa generatione seniorum que dicit cōgregata ad patres suos. ergo ipse nō potuit esse iudex primus. hoc p3 q; generatio illa vocat generatio coetaneorum Josue: othoniel tñ fuit de istis: q; caleph erat de coetaneis iosue ⁊ pertinēs ad generationē illā: sed othoniel erat frater caleph. ergo erat ille de generatione illius tpis ⁊ ꝺnēter fuit iudex.

Rnsio ad q̄situ.

(Rndendū q; othoniel fuit primus iudex sicut littera testatur hic. ⁊ cū dicit q; omnis illa generatio congregata est ad patres suos anteq; peccarent israelite ⁊ insurgerent iudices. Dicendū q; othoniel nō fuit de generatione illa. nam de generatione illa vocant illi q erant coetanei Josue ⁊ egressi sunt de egypto. qō p3 q; dz q; isti seniores viderāt oia opa dñi que fecerat cū israel precedenti. c. s. tam in egypto q̄ in deserto. ⁊ sic fuerunt Josue ⁊ caleph ⁊ multi alij: qui qñ egressi sunt de egypto erāt. 16. vel 17. annor ⁊ viderant atq; cōsiderauerant mirabilia dei. othoniel aūt non exiuit de egypto: sed natus est in deserto: ⁊ nō viderat oia mirabilia dei sed pauciora: ideo non est de generatione illa. ⁊ nō obstat q; fit caleph frater: q; vocat frater minor ei⁹. s. q; erat valde minor ⁊ semp vocat minor vt p3 Josue. 15. ⁊. 8. primo quasi esset valde minor. ⁊ sic non ptinebat ad coetaneos caleph ⁊ iosue qui dicūtur esse illa generatio seniorum: ideo viuēte othoniele mortuus est Josue ⁊ caleph ⁊ oēs q exiuerāt de egypto. ⁊ peccauerūt israelite: fuitq; ipse assumptus in iudicem.

Othoniel natus ē i ꝺserto.

(Fuitq; in eo spūs dñi.) In h̄ apparet q; essent isti iudices suscitati a deo q; veniebat sup eos spūs dñi. ⁊ hoc dz quasi de oibus iudicib⁹ siue essent a deo vocati siue electi a pplo. vocatur aūt spūs dñi fortitudo ⁊ prudētia ⁊ ipetus ad bellū. est aūt modus loquēdi scripture q; quecūq; q̄litas missa a deo in aiaz nrā dicat spūs: eo q; sicut spūs dicit aliqd bñs motū: ita quodcūq; a deo cātuz in aia nra mouet nos. (Et iudicauit israel). i. vindicauit de manib⁹ hostiū. vel iudicauit. i. rexit. s. q; dabat eis ꝑcepta circa opera belli. (Egressusq; est ad pugnā.)

† Judices isrl a ꝺo suscitabātur.

(Istud bellū motū fuit ex parte chusanrasatbain. nam prius dñabat israelitis: ⁊ recipiebat ab eis tributa q̄ volebat. cū aūt incidit spirit⁹ dñi in othonielē voluit q; soluerent tributa: ⁊ tunc chusan mouit bellū ad qō egressus est othoniel. (Et tradidit dñs i manus eius chusanrasatbain regē syrie. s. fecit eū victorē in bello contra chusan.

Dis q̄litas a deo i aia nra īmissa ꝺi ci ꝑt spūs

Qō. 11. A

Quo tradidit deus chusan i manus othonielis.

(Queret aliqs quis modus fuit quo deus traderet chusan i manus othonielis. *(Rndēdū q; forte sicut cum israelite peccabāt ꝺ dnm deus incutiebat eis timorem magnū ita vt nullo mō resistere possent vel auderēt hostib⁹ vt p3 Leui. 26. ⁊ Deut. 28. ita cum israelite nunc conuersi fuissent ad deū: deus incussit timorē hostibus eorum ita vt nequaq; auderent expectare israelitas. sic. n. fuit gīaliter in oībus bellis chananeorū. nam deus incutiebat timorē chananeis ⁊ terga vertebāt vt p3 Exo. 23. s. timorē meū mittā in precursum tuū: ⁊ occidā oēm populū ad quē ingrederis: cūctorūq; inimicor tuor coram te terga vertā. (Aliter esse poterat q; deus mitteret aliquas aues vel bestias que adiuuarēt in bello israelitas vel saltē impedirent syros. sic fuit in bello ꝺ chananeos. nā misit deus vespas q̄ sunt parua animalia bñtia aculeos venenatos: ⁊ pcutiēdo chananeos in faciē impediebāt a bello ⁊ occidebāt quosdā. sic p3 Exo. 23. ⁊ Deut. 7. s. insuper scabrones mittet dñs de⁹ tuus in eos donec deleat oēs atq; diſperdat q te fugierint ⁊ latere potuerint. de hoc ēt dz Sapiē. 12. sed ⁊ his tāq; hoib⁹ pecciſti: ⁊ misisti antecessores exercitus tui vespas vt illos paulatim exterminarēt.

2. modo.

(Aliter potuit h̄ fieri. s. vt deus de celo daret auxiliū vt mittēdo lapides grādis. sicut qñ pugnauit Josue ꝺ. 5. reges: ⁊ in descensu bethoron misit deus lapides grandinis vsq; azecha: ⁊ plures fuerunt pereūtes lapidib⁹ q̄ quos Josue occiderat vt p3 Josue. 10. c.

3. mō.

(Uel poterat alio mō mitti auxiliū de celo: sicut dz de pugna barach ꝺ sysarā. stelle manētes in ordine suo ꝺ sysarā pugnauerūt: ⁊ de celo ꝺ eoz inimicatū est vt p3. j. 5. multi alij modi esse poterant quibus deus traderet regē syrie in manus othonielis. de qbus magis declarabit ꝑio Re. 23. c. (Et oppressit eū). i. occidit illū vel humiliauit ⁊ cōpulit in fugam. Iste chusan a ꝓncipio dñatus fuerat israelitarū p bellū vt ait Josephus. 5. antiqtatū. s. Lastra quidē agēte ꝺ eos cusarcho rege assyrioz multi pugnātes perierunt: ⁊ oppressi fortiter capti sunt: quidā se illi pp timorē sponte tradiderunt. postea vo agēte othoniele ab israelitis supatus est.

4. mō.

* Qō. 12. A

Quo isti 40. anni sint ꝺpu tādi ⁊ a q̄ tpe ico bādi.

(Quieuitq; terra. 40. annis). i. fuit in pace post superationē chusan: cū postea non oppresserit israelitas.

Nonnul lor rñsio ad q̄situ. Impzo.

*(Queret aligs de istis. 40. ānis quo cōputati sunt: ⁊ a quo tpe inchoādi. (Aliqui putabunt q; incipere debēt a tpe victorie habite de chusan. qō p3 q; dz quieuit terra. ⁊ tñ terra non quiescit quousq; cessent bella. Sed hoc nō stat: q; tūc necesse est q; .8. anni gb⁹ fuit terra sub ptāte chusan distinguant ⁊ ponāt in numerū ꝺ istos. sed hoc modo colligentur multi anni in tēpore iudicū: q; etiā. 18. anni qui habent .j.

in littera

in littera cōdistinguent 3.40.annis quibus quieuit terra:t.20. anni sub rege asor cōdistinguētur contra.40. annis ḡbus quie uit terra de quibus.j.5.t sequenti.c. si tñ sic cōputantur erunt valde plures anni q̄s ponant.3.Re.6.vbi ponuntur. 480.anni ab exitu de egypto vsq; ad principium fabricationis templi salomonis.nam plures q̄.600. colligentur.q; tñ scriptura sacra solum asserit fuisse tot annos:necesse est vt nos taliter cōputemus oīa tēpora intermedia q; solū ꝺtineant istos annos. ¶Ob hoc aūt considerandū q; quādocūq; ponūtur aliquot anni quibus israelite oppressi sunt ab aliquibus hostibus:illi non sunt per se cōputandi sed cōputant sub annis quibus terra dicitur quieuisse:vel quibus dicit̄ prefuisse aliquis iudex.t hoc modo reducētur omnia ad concordiā. ¶Modus aūt colligēdi istos annos erit incipiendo ab exitu de egypto t sunt.40. anni vsq; introitum in terrā chanaā.deinde successit Josue in principatu cuius tempora non cōputantur nec tēpora seniorū qui vixerūt post eum:sed solum cōputātur.40.anni quibus quieuit terra iu dicāte Othoniele:t sub istis cōputare debemus tēpus quo pre fuit Josue t fuerunt.t 6.anni vt ait Josephus.5. antiquitatum t manent.14.cōputandi.sunt etiam anni.8.quibus chusanrasa thain oppressit israel:t manent.6. Et quo concluditur q; lōgus tempus quo dicūtur viriſſe seniores post Josue quando non peccauerunt israelite ad plus fuit.6.annorū. alioquin dicemus male numeraſſe sacras scripturā. ¶Deinde fuit secūdus iudex aioth sub quo computantur.80. anni vt pz.j. in littera. non q; omnibus his annis ipse prefuerit:sed qr totū tempus qō fuit a morte othonielis vsq; principatū aioth finitus fuit annorū. 80. t in hoc includitur tempus illud qō fuit sine iudice. nā mortuo othoniele non fuit illico constitutus in iudicē aioth:sed mansit terra sic quousq; israelite oppressi ab hostibus egerūt duce.cō putātur etiā sub hoc āni.18.quib⁹ oppressi sunt israelite a rege moab.j.in littera. ¶Tertius iudex fuit sangar sub quo nullum tēpus computatur vt patet.j. in littera. ¶Quartus iudex fuit barach:t simul cū illo debora ꝓphetes sequē.c.t sub his dicit̄ quieuisse terra.40.annis:nō q; principatus istor durauerit.40. annis:sed qr de his subtrahi dz tēpus quo iudicauit sangar qō non cōputatur:tēpus quoq;.20.annor̄ quibus iabin oppressit israelitas sequē.c.t totus tēpus qō fuit sine iudice inter sangar t barach:t inter aioth t sangar. ¶Quintus iudex fuit gedeon sub quo cōputant̄.40.anni.j.8.c.sed non ꝑfuit ipse bis.40.annis.sed cōputari dz in his tēpus qō fuit sine iudice:t.7.anni q; bus oppressi sunt a madianitis.j.6.c. ¶Sextus iudex fuit abimelech per violētiam t intrusionē qui tribus annis solū ꝑfuit vt patet.j.9.c. ¶Septimus iudex fuit thola sub quo cōputant̄ anni.23.sed etiaz sub hoc cōputandū est tēpus qō fuit inter eū t abimelech.de hoc.j.10. ¶Octauus iudex fuit iayr sub quo computantur anni.22.t subintelligendū est tempus inter ipsuz t thola. ¶Nonus iudex fuit iepte qui iudicauit.6.annis vt pa tet.j.12.ante hunc autez ponuntur anni.18.sine iudice quibus philistini t alie gētes opprefferunt israelitas.t isti.18.anni post sunt colligi sub annis iepte qui sunt.6.solum:ideo ponūtur per se ficut anni ipsorum iudicum.t hoc qr ratio numeri hoc expe tit.nam si isti.18.nō ponātur distincti cōtra alios annos nō cō plebitur equaliter numerus annor̄.480.que habetur.3.Re.6. ¶Decimus iudex fuit abesan sub quo sunt. 7.anni. infra. 12. ¶Undecimus iudex fuit chialon sub quo computant̄.10.anni.j.12. ¶Duodecimus iudex fuit abdon sub quo cōputantur anni.8. vt pz. j.12. ¶Terdecimus iudex fuit samson sub quo computantur anni.20.j.16.Inter abdon autem t samsonē po nuntur anni.40.quibus philistini afflixerunt israelitas vt patz j.13.t si isti per se computentur superexcrescet summa annorū positorum.3. Re.6.si aūt velimus ponere eos sub annis samso nis est impossibile:qr sunt pauciores.Sed potest dici q; illi.40. anni ponuntur sub tēporibus abesan:chialon:t abdon : t sam son:qui simul sumpti sunt anni.45. Uel possumus ponere illos annos sub tempore samsonis:t partiz sub tēporibus beli sacer dotis qui fuit iudex post samsonē.nam sub tēpore vtriusq; pre mebantur israelite a philistinis. ¶Quartusdecimus iudex fuit beli sūmus sacerdos sub quo cōputant̄. 40. anni vt patz primo Re.4.t computant̄ sub hoc tēpora que fuerunt intermedia inter eum t samsonē. ¶Quintusdecimus iudex t vltimus fuit samuel.cuius tēpora non ponūtur determinata:q̄q̄ colliguntur fuisse.20.anni primo Re.7. cōputant̄ autē simul tēpora samue lis t saulis regis primi:t faciunt annos.40.quos scriptura cōputat sub saule vt patet Actu.13.c. ©huic successit scōs rex.s.da uid.cuius regnum fuit.40.annorū vt patet.3.Re.2.c.cui succes sit salomon:in cuius anno.4.in principio fundatum est templū domini vt patet.3.Re.6.ideo de tēpore huius computabantur solum.3.anni.t sic proueniet totalis sūma annorū.480.equata que habet allegato.c. Potes autez computare hoc faciliter per numeros extra positos in margine folij huius in directo qōnis huius p successionez. (Et mortuus est othoniel.) Jn morte sua ꝺsummati sunt anni.40.qui nominantur hic:lz non inceperunt sub principatu suo vt declaratum est. (Filius cenem.) Est cenē pater eius vt dictum fuit. Aliqui volunt q; vocatur othoniel ce nezeus a loco.t eodē modo caleph.sed error eorum apparet hic cum vocetur filius cenem.

3.

†

†

¶Addiderūt aūt filij israel facere malū in cō spectu domini. Qui cōfortauit aduersus eos eglon regem moab:qr fecerunt malū in con spectu ei⁹. Et copulauit ei filios āmon t ame lech:abijtq; t percussit israel:atq; possedit ur bē palmarū. Seruierūtq; filij israel eglon re gi moab decē t octo annis. Et postea clama uerūt ad dñm. Qui suscitauit eis saluatorem vocabulo ✝aioth filiuz gera filij gemini:qui vtraq; manu pro dextra vtebat̄. Miserūtq; filij israel per illuz munera eglon regi moab. Qui fecit sibi gladiū ancipitē habentē in me dio capulū longitudinis palme manus:t ac cinctus est eo subter saguz in dextro femore. Obtulitq; munera eglon regi moab. Erat autem eglon crassus nimis. Cūq; obtulisset ei munera prosecutus est socios qui cum eo venerāt: t reuersus de galgalis vbi erāt ido la:dixit ad regē. Uerbū secretū habeo ad te o rex. Et ille imperauit silentiuz. Egressisq; oībus qui circa eum erāt: ingressus est aioth ad eū. Sedebat aūt ī estiuo cenaculo solus: dixitq;. Uerbū dei habeo ad te. Qui statim surrexit de throno. Extenditq; ✝aioth sini strā manuz:t tulit sicā de dextro femore suo: infixitq; eā in ventrē eius tam valide vt capu lus sequeret̄ ferrū in vulnere:ac pinguissimo adipe stringeret̄. Nec eduxit gladiuz:sed ita vt percusserat reliqt in corpe. Statimq; p se creta nature alui stercora prorupernnt.

Infra eo.t ē.eo.

Dbrigie ſgni ſub tā talo princi pium. Als ✝a bod.

Addiderunt autē filij israel. Hic ponitur scōa israelitarum tribulatio que fuit sub secūdo iudice.s.aioth.t diuiditur in duas partes.qr primo ista tribula tio describitur.scōo de iudice.Scōa agit̄.ibi. (Post hūc aūt.) Prima in.4.Primo ponit̄ israelitarū culpa. Scōo iūgitur pe na.ibi. (Qui cōfortauit.) Tertio subdit̄ penitentia.ibi. (Et cla mauerunt.) Quarto annectitur dei misericordia.ibi. (Qui suſci tauit.) Et qñ ista liberatio fuit facta per aioth. ponit̄ prio eius ꝺditio. Scōo eius legatio.ibi. (Miserūtq;.) Tertio eglon in terfectio.ibi. (Cūq; obtulisset.) Quarto exercitus eglon regis debelatio.ibi. (Aioth aūt.) ¶Circa primū dicit̄. (Addiderūt filij israel facere malū in conspectu dñi.) Jstud maluz qō facie bant erat idolatria:qr de alijs malis nō multū deus curabat:ſz tolerabat israelitas cum essent viri ĩperfecti.t dz q; addide runt facere malum.q.d.non contenti sunt feciſſe malum ante othonielē:sed etiā nunc mortuo illo redierunt. ¶Est aūt puta dum q; tēpore othonielis israelite non peccabant:t eo mortuo aliquātō tēpore manserunt in bono:sed cū non haberent princi pantē redierūt ad mala priora.t tunc magis se tradiderūt idolis q̄ a principio.sic dicitur precedenti.c.q; mortuo iudice quo cunq; reuertebant̄ t multo maiora faciebant q̄ fecerant p̄ces eorum sequentes deos alienos. (Qui confortauit aduersus eos eglon regem moab.) Jstud est scōm huius partis.s.pena ꝓ pec

†

Israelitar tribulatio q̄ fuit sub aioth iudi ce scōo. Diſio eiuſ dem.

Notandū.

Pena pro peccatis.

catis. ꝛ dr ꝙ cōfortauit regē moab. ſ. dedit ei poteſtatē pꝛeualē
† di contra iudeos vt ſubijceret eos ſibi in ſeruitutē. (Quia fece-
rūt malū in cōſpectu dñi). i. non cōfortauit deus ob aliud regē
moab cōtra iſraelitas niſi ꝓpter peccata. nam alīs dato ꝙ oēs
† reges terre conati fuiſſent percutere iſraelitas non valuiſſent.
(Et copulauit ei filios amon ꝛ amalech.) Hoc fuit vt rex eglon
eſſet fortior ad ſubijciēdū ſibi hebꝛeos: ꝛ poſtq̄ ſubiecciſſet gra-
uius eos pꝛemeret cuꝫ haberet ſecū multas gentes que pꝛedarē
tur ꝛ vim inferrent: q̄ſ ſi pauce eſſent.

¶ Qūo deus confortauit regē moab ꝫ iſrael. Queſtio. 13.

A Rñſio ad queſitū. 1. modo. **Queret** aliquis quomodo deus confortauit regez moab contra iſrael. ¶ Reſpōdendū ꝙ hoc fiebat dupliciter. Primo indirecte tollēdo fortitudinē hebꝛeorū. nā ſicut cuꝫ iſraelite qñ colebant deū ipſe dabat eis animoſitatē pugnā di: ꝛ vires magnas contra hoſtes. ita cum ipſi peccarent faciebat ecōuerſo: qꝛ dabat animoſitatē hoſtibus pugnandi ꝛ fortitudinē. De primo patet Deut. 8. ſ. ne forte diceres in corde tuo fortitudo mea ꝛ robur manus mee hec mihi oīa pꝛeſtiterunt: ſꝫ recordaberis dñi dei tui: qꝛ ipſe tibi vires pꝛebuit vt impleret pactū ſuū. De ſcō patet qꝛ qñ iudei delinquebant deus incutiebat timorē validū cordibus eorū vt non poſſent ſtare cōtra hoſtibus: imo fugerent interdū nullo perſequēte tanq̄ ſi fugerent gladium vt pꝛ Leui. 26. et Deut. 28. Invalidatis aūt hoc modo hebꝛeis hoſtes efficiebātur fortiores. 2. modo. ¶ Scō mō fortificabat vel cōfortabat deus hoſtes iſraelitarū directe. ſ. apponēdo illis vires ꝛ animoſitatez: ita vt ſi pꝛius gentiles auderent pugnare ꝫ iſraelitas: qꝛ videbātur eis formidabiles nunc viderenť contēptibiles ꝛ faciliter ſuperādi: ꝛ ſic egrediebātur cōfidenter. De viribus etiā dicendū ꝙ deus apponebat maiores vires hoſtibus iudeoꝝ vt iam magis poſſent tolerare labores belli q̄ pꝛi⁹. ſic patet de nabuchodonoſoꝛ quē deus ꝺtra hebꝛeos miſit. ꝛ dicit de eo Habacuc. c. 1. domine in iudiciū poſuiſti eum ꝛ fortem vt corriperes fundaſti eum. q. d. dñe nō dediſti ei hanc magnā potentiā niſi vt corriperet nos: ꝛ eſſet executor iudicij tui ſuper nos irrogando penā. ¶ Etiā confortabat deus hoſtes hebꝛeorum ponēdo nimis in corde eorū vt pugnarent ꝫ hebꝛeos: ꝛ cō ferendo fortitudinē vt non laſſarentur in bello qui alīs laſſandi erant. Etiam faciendo vt pſpere euenirēt eis oīa que incipiebāt ꝛ deſiderabāt: ꝛ vt nihil deſit eis de apparamētis belli. hec oīa tanguntur Eſai. 5. vbi deus cōfortauit nabuchodonoſoꝛ vt pugnaret cōtra hebꝛeos. cum dicit. ꝛ eleuabit ſignū in nationibus pꝛocul ꝛ ſibilabit ad eū de finibus terre: ꝛ ecce feſtinus veniet velociter: non eſt deficiens: nec laborans in eo: nec dormitabit: nec dormiet: nec ſoluet cingulū renum eius: nec rūpetur corrigia calciamenti eius. ſagitte eius acute: ꝛ omnes arcus eius extenti: vngule equoꝝ eius vt ſilex: ꝛ rote eius quaſi ſtrepitus tēpeſtatis: rugitus eius vt leonis: ꝛ rugiet vt catuli leonū: frendet ꝛ tenebit pꝛedam. Ecce patet oīa hic. deſideriū patet. cum dicit. ꝛ eleuabit ſignū in nationibus ꝓcul ꝛ ſibilabit ad deum de finibus terre. ſ. deus ponet deſideriuꝫ ei veniendi de finibus terre ad pugnandū contra iſrael. deſideriū ex parte ipſorū hoſtiū patet. cum dicit. ecce feſtinus veniet velociter: nec dormitabit: nec dormiet. ſ. tanto deſiderio mouet ad pugnandum. vires collate ad ſuſtinendum labores patent. cum dicit. non eſt deficiens nec laborans in eo. i. nullus eſt egrotans nec ſentiens laſſitudinem. apparamēta ad bellū patent. cū dicitur. ſagitte eius acute: ꝛ oēs arcus eius extenti: vngule equoꝝ eius ſicut ſilex. ꝙ autē nihil ſit impediens intētionem illoꝝ ſicut interdum ſolent impedire bella quedaꝫ defectus rerū quos patiūtur bellatores. ꝓ cum dr non ſoluetur ſingulū renuꝫ eius: nec rūpet corrigia calciamenti eius. i. non frangeť cinguluꝫ: nec rumpenť veſtes: aut calciamēta: vt ob defectū horū aliqualiter ad bellū impediri debeat: aut diſtrahi. ꝛ per hoc intelligit de alijs neceſſitatibus ꝙ per nullā diſtraberenť a bello. iſta oīa deus daret eglon ad confortationem ꝫ hebꝛeos. ¶ Quereť vlterius qūo deus copulauit filios amalech ꝛ amon: cum rege eglon cōtra iſrael. ¶ Rñdē dum ꝙ cā copulandi iſtos populos potius q̄ alios: fuit qꝛ iſti duo populi erant apud terram regis moab qui erat pꝛincipalis hoſtis iſrael. nam amonite ꝛ moabite terras coniunctas habēt vt pꝛ Deut. 2. ſ. tu tranſibis hodie terminos moab vbē nomie ar ꝛ accedes in vicinia filioꝝ amon. vnde olim tota terra amon et moab erat coniūcta ab oriente vſq̄ ad occidentez vtriuſq̄: ſed poſtea duo reges amoꝛrei ſeon ꝛ og ruperūt cōtinuitatē ca pīes magnā partē terre moab ꝛ amoꝛrei. de quo declaratuꝫ eſt Num. 21. c. et Joſue. 13. terra quoq̄ amalech eſt ī deſerto arabie coniuncta terre moab. ꝛ ſic duxit has duas gentes ſecū rex moab. ¶ Modus autē quo deus copulauit iſtas duas gentes regi moab ad pugnandū contra hebꝛeos fuit. ſ. qꝛ deus poſuit in mente eoꝝ deſideriū pugnandi cōtra iſrael: ꝛ cōfederandi ſe cū rege moab. Hoc aūt poterat eſſe dupliciter. Uno mō ꝙ deus q̄reret aliq̄s occaſiones vt deſiderarēt pugnare iſte gentes cōtra iſrael. ſic pꝛ de ſamſone. j. 14. qꝛ deus voluit ꝙ acciperet vxoꝛē de philiſtin vt haberet occaſionē pugnandi ꝫ illos ꝓpter vxoꝛem cū deus vellet illos punire. cum dr. parentes autem ne ſciebant ꝙ res a dño fieret: ꝛ quereret occaſionē contra philiſtin. facile aūt deo erat reperire occaſionē. Secūdo modo fieri poterat ꝙ deus non poneret aliquā occaſionē: ſed ſolum ꝙ moueret corda iſtarum gentiū ad pugnandū contra iſrael. hoc etiā deo facile eſt. nam corda noſtra ſunt in manu eius ꝛ impꝛimet eis quācūq̄ cogitationē voluerit. ſic patet Pꝛouer. 21. ſ. cor regis in manu dñi: ꝛ quocūq̄ voluerit vertet illud. Poteſt ēt qꝛ ſicut in poteſtate dei eſt ponere timorez in cordibus noſtris: ita erit ponere deſideriū vel quācūq̄ aliam paſſionē. añs pꝛ Leui. 26. ſ. ꝛ qui remanſerint de vobis dabo pauorē in cordibus eorum. Itē pꝛ qꝛ ſicut deus alicui deſideranti pugnare facit ꝙ nō deſideret: ita de aliquo nō cogitāte de pugna faciet ꝙ nimis illaꝫ deſideret. Primū autē facit vt pꝛ de ſennacherib qui deſidebat euertere hieruſalē: ꝛ iam hoc diſpoſuerat. deus tñ miſit cogitationē in corde eius: ꝛ fecit euꝫ inde recedere non incepta pugna vt pꝛ. 4. Re. 19. cum dicit. noli timere a facie ſermonuꝫ quos audiſti quibus exꝓbꝛauerūt pueri regis aſſyrioꝝ me: ecce ego ītittā ei ſpiritū. i. cogitationē ꝛ audiet nunciū ꝛ reuertetur in terrā ſuā. poteſt ergo deus cōcitare aliquē ad deſiderādum bella de quibus pꝛius non cogitabat. ꝛ ſic forte fuit hic de his gentibus concitatis contra iſrael. (Abijtq̄ ꝛ percuſſit iſrl') ſ. rex eglon venit cum filijs amon: ꝛ amalech: ꝛ in bello ſuperauerūt iſraelitas: atq̄ percuſſerunt plurimos. (Atq̄ poſſedit vrbē palmaꝝ). i. vrbem hierico. ſic vocatur multotiens vt pꝛ Deutero. vltimo. et. ō. 1. ¶ Aliqui aūt volunt ꝙ ciuitas palmarum ſit ciuitas engaddi que vineis ꝛ arboꝛibus claret in tota terra iſrael: ꝛ non multū diſtat a hierico. ¤ ¶ Sed falſuꝫ eſt qꝛ Deut. vlti. accipiuntur pꝛo eodē vrbs palmarū ꝛ hierico. cū dr ꝙ oſtē dit dñs moyſi vniuerſum neptalim ꝛ auſtralē plagā ꝛ latitudinem campi hierico ciuitatis palmarū. ergo ipſa hierico eſt ciuitas palmarū. vocatur aūt ſic qꝛ eſt vallis magna hierico apud quē fluit iordanis q̄ palmis conſita eſt. ibi ēt ſunt arboꝛes de ꝙbus balſamum colligitur. vnde ait Joſephus. 5. antiquitatum terra chananee cōparata alij terre creditur eſſe felix. cum autē locis hiericontinis ꝛ hieroſolymoꝝ eſtimata putať valde vilis ſima. ° ¶ Queret aliquis qūo poteſt ſtare ꝙ rex eglon cepit vrbem palmarū. nam illa nunc deleta erat: qꝛ Joſue impꝛecatus fuerat maledictionem ſiquis eam reedificaret vt patz Joſue. 6. ¶ Aliquis reſpondebit ꝙ poſt hoc aliquis non obſtante maledictione Joſue eam reedificauit: qꝛ erat terra vberrima. ¶ Sed dicendū ꝙ nō ſtat: qꝛ hierico ſemp fuit deſtructa quouſq̄ fuit reedificata tēpoꝛe regis achab quādo quidam vir de bethel eaz reedificauit: ꝛ in eo complete ſunt maledictiones q̄s impꝛecatus fuerat Joſue. ſ. qꝛ in ꝓgenito ſuo iecit fundamēta: ꝛ in nouiſſimo liberoꝝ ſuoꝝ poſuit poꝛtas vt patz. 3. Re. 16. ¶ Dicendum igit ꝙ hierico hoc tēpoꝛe non erat reedificata ꝓpter timorem maledictionū Joſue: vocabatur tamen ciuitas hierico ipſum territoriuꝫ eius: vel qꝛ aliqui nunc habitabāt ibi ꝛ non haberent muros quos nō audebant ponere. qō patet qꝛ filijs ietro ſoceri moyſi data eſt ciuitas palmarū: ꝛ habitauerūt ibi aliquādo tēpoꝛe vt pꝛ. ō. primo. tempoꝛe etiaz Joſue quādo deleta erat ꝛ non habitabať poſita eſt in numero vrbiū ad diuidenduꝫ inter tribus vt pꝛ Joſue. 18. ꝛ ſic occupauit eam rex moab: qꝛ eſt ꝓpinqua terre moab. nam terra moab extenditur vſq̄ ad iordanem vt colligit. j. in littera. cum dicit. ꝛ occupauerunt vada iordanis que trāſmittunt in terrā moab. ꝛ tñ hierico eſt circa iordanē: ꝛ ſic eſt ꝓpinquiſſima ciuitas omniū ciuitatum terre chanaan hierico ipſi terre moab. (Seruierūtq̄ filij iſrael eglon regi moab). ſ. dando ei tributa ꝛ ſuſtinendo quaſcūq̄ impoſitiones ꝛ ſeruitia ipſe vellet facere illos ſubire cum non poſſent reſiſtere ei. (Decē ꝛ octo annis.) Tanto tēpoꝛe ſeruierunt: qꝛ nō habuerūt in hoc tēpoꝛe liberatoꝛē. cōputanť aūt iſti. 18. anni ſub annis. 80. pertinētibus ad aioth: q̄q̄ iſto tempoꝛe non eſſet aioth iudex ſed vacabat iſte pꝛincipatus.

* ¶ Queret aliq̄s quare tāto tēpoꝛe nunc deus pꝛeſſerit iſraelitas cū ante hoc ſolū. 6. annis eos pꝛeſſerit ſub rege ſyrie ꝓ idolatria vt patet. ō. in littera. ¶ Rñderi poſſet ꝙ hoc factū eſt ꝓp maioꝛē contumaciā. naz quāto peccatū pluries iteratur eſt ma

ioꝛ cōtumacia

Q5. 14
A
Qūo deus amalech filios ꝛ amō cum rege eglon ↄtra iſrael copularit.
ª Rñſio ad queſitū.

Moduꝫ copulatōnis amalechitaꝝ ꝛ amonitarū regi moab ꝫ iſrael.

Loꝛdoiſ ī dei manu eſt.

B

Doc. rñ. ad q̄ſitū.

* Q5. 16.
A
Qr tāto tpe nunc deꝰ ꝑſſerit iſraelitas ſeruitute.
Rñ. ad queſituz.

ior contumacia ⁊ pena maior infligenda est. cū ergo ibi nō fuerint castigati nunc pena augmētata est. sic ēt factū est seq. c. nam cum iterū redijssent israelite ad idolatriam deus tradidit illos
Impro. 20. annis sub manu iabin regis asor. ¶ Hoc aliq̄liter erat veri simile sed non stat: q⁊ tunc cum pluries post hoc redierint israelite ad idolatriā qualibet vice debebāt maiori tēpore puniri q̄z precedenti. ⁊ tñ non factus est sic: q⁊ postea liberati sub delbora
Alia ad q̄stū rñ. redierunt ad peccata ⁊ traditi sunt solū. 7. annis in manib⁹ madianitarū vt patet. j. 6. ¶ Aliter pōt dici q⁹ nō fuit factū hoc solum ꝓpter ꝺtumaciā: sed q⁊ hac vice plus se tradiderunt idolis
Impro. israelite q̄z precedēti: ⁊ fecerunt maiores abominationes. sic. n. dicit precedēti. c. q⁹ mortuo vno iudice reuertebant filij israel ⁊ faciebant maiora q̄z fecerant patres eor. ¶ Sed adhuc dicēdum q⁹ ista cā non sufficit: q⁊ q̄z̄ inequalia peccata inequales penas mereātur: ⁊ tñ interdū deus maiora peccata minoribus
De⁹ in h̄ seculo ñ punit cō plete pec catores. cruciatib⁹ punit: ⁊ quedā magna quasi impunita reseruans q̄daz parua acriter punit. Et hoc q⁊ deus non dat hic totā penaz debitā peccatis: sed in futuro seculo reseruat penaru cōplemētū. ideo non bene arguitur si nos videamus hic aliquos equaliter puniri a deo q⁹ illi equaliter peccauerint: vel si acrius puniunt q⁹ grauius peccauerint. teneret tñ argumētū si iste pene eēnt in futuro seculo apud inferos. s. q⁹ qui in maioribus decesserūt culpis atrociori pena plectūtur. ⁊ si aliqui beati viderēt penas dānatoru dato q⁹ non cognoscerent quantitatē culparū per ꝓportionē penarū cognoscerēt culparum determinationē. solū ergo redeūdū est ad voluntatē dei. s. q⁹ deus dat tantā vel tantā penam hic pro peccato: nō q⁊ tantū vel tantū est: si q⁊ ipse punire
Ysrlitaz pnia. † tantū vult. ⁊ sic iudicat expedire vnū. tñ est q⁹ hic ⁊ in futuro seculo nunq̄z deus punit vltra exigere cāz culpe lz sepe minus puniat. (Et postea clamauerūt.) Hic ponit tertiū huius ptis scōe s. israelitarū penitētia. viderūt enim tāto tpe se afflictos per regem eglon: ⁊ non putabant se liberari posse per aliqnē nisi per deum suum: ideo vexatione dante eis intellectū redierunt ad clamandum ad dñm. (Qui suscitauit eis saluatorem.) Hic ponit
• Qō. 17. A Quis dicat eē h̄ gēini cuius⁹ filius vl nepos ꝺscribit aioth. quartū. s. dei misericordia. nam q̄z̄ sepe petemus ⁊ indigni simus misericordijs eius non desinit nobis misereri cum clamauerimus. ⁊ dicit deus suscitasse saluatorē: q⁊ spiritus dñi fact⁹ est super aioth ad liberationē iudeor: sicut dicebatur de othoniele ⁊ liberauit iste israel. (Vocabulo aioth.) Iste fuit secūdus iudex israel. ⁊ fuit de tribu beniamin. Primus autem fuerat de tribu iuda. (Filium gera.) Filius gera vocat ad exprimēdum cognationē: q⁊ de omnibus iudicibus signat de qua stirpe fuerint. (Filij gemini.) Idest beniamin vt aliqui volunt.

⊙ ¶ Queret aliqs quis dicat esse hic gemini cuius filius vel nepos describitur aioth. ¶ Aliqui volunt q⁹ iste vocet filius gemini. i. habēs geminā dextrā. s. q⁊ vtraq; manu pro dextra vtebatur. ⁊ sic dicimus aliquē filium iniquitatis. i. habentē iniquitatē. ¶ Sed hoc nō stat: q⁊ tūc gemini non referret ad gera sz aioth. ita vt diceret q⁹ aioth erat filius gera: ⁊ erat filius gemini. dicit tñ hoc de ipso gera. s. q⁹ erat aioth filius gera filij gemini. i. ipse gera erat filius gemini. de ipso tñ non dr q⁹ vtraq;
2. rō. manu vtebat pro dextra sed de aioth. ¶ Itē nō stat q⁊ iste sensus staret si gemini esset genitiuus latin⁹ de gemin⁹. ⁊ tñ falsum est: q⁊ in hebreo habet iemini. ⁊ lra nostra posuit gemini: q⁊ dicere iemini repugnat latino mori. ⁊ sic ponit tāq̄z proprium in
Cuiusdā alia rñ. littera nostra. ¶ Aliter aūt dicet aliquis. s. q⁹ gemini fuit auus
ad q̄stū. aioth. ¶ Sz nō stat quia in maltis ponitur q⁹ sint filij gemini
Impr. tanq̄z non sit gemini vir aliquis specialis sed caput alicuius tri
Alia rñ. ad q̄stū. bus a quo multi deriuētur. ¶ Aliter dicunt quidam q⁹ gemini
Impro. fuit quidam vir in stirpe beniamin valde vituperabilis qui se
Prima. pe nominat ad vituperiū filiorum beniamin. ¶ Sed hoc non stat. nam tunc nō poneretur nomē huius nisi in illis quos scriptura vellet vituperare: cum tamen scriptura enarraret progeniem saulis vocauit eum filiū gemini. primo Re. 9. ⁊ tamē nolebat eum vituperare. cum ibidē summe laudauerit eum dicens q⁹ erat vir bonus ⁊ electus: ⁊ q⁹ in toto israel non erat vir me-
Secūda lior illo. ¶ Item saul semel dixit ad seruos suos. audite me fili
B j gemini. primo Re. 22. c. ⁊ tamē ibi non dicebat ad vituperādum cum ipse vellet persuadere eis vt consentirent sibi con-
Alia rñ. ad q̄stū. tra dauid ⁊ anūciarent illi de eo. ergo non est gemini nomē viri vituperabilis. ¶ Aliter autē dicendū q⁹ gemini est nomē beniamin: ⁊ vocat sic q⁊ iacob vocauit eum beniamin siue bēiamin. i. filiū dextre Gen. 35. ⁊ p apheresim tollēdo ben manet iamin qō significat dextram ⁊ inde deriuat iemini. qō apud hebreos est denominatiuū vel possessiuum sicut in latino quis a dextera dextrarius appellaret. ⁊ sic vocatur iste filius gemini. i. dextrarij. s. qui vocat filius dextre ¶ Ista est opinio iudeorum. istud probatur ex duobus. Primo q⁊ in multis genealogijs ponitur gemini. si tamen esset aliquis vir priuatus vtpote auus aioth non poneret in alijs genealogijs. patet hoc primo Re. 9. vbi in genealogia saulis ponitur gemini. Item in genealogia mardochei ⁊ hester ponitur gemini. Hester. 2. c. Item ponitur etiam saul vocauit omnes seruos suos filios gemini: ⁊ tamē nō oēs erant de eadem cognatione particulari immediata: sed nominauit per hoc caput alicuius tribus sub qua omnes colligerentur. ⁊ ista erat tribus beniamin: q⁊ cuz esset saul de stirpe beniamin omnes famuli dom⁹ sue erāt de tribu beniamin. ⁊ sic vocauit eos filios gemini: velut sic vocaret filios beniamin. ¶ Se-
2. rō. cūda rō est q⁊ cū ponit in aliqua genealogia gemini semp ponit vltimus tanq̄z ipse sit caput illius: si tamen non esset beniamin vel caput alterius tribus cōtingeret q⁹ interdū poneretur alius superior eo in genealogia quousq; accederet ad caput tribus. ⁊ hoc nunq̄z fit. ¶ Ideo dicendū q⁹ ipse sit caput ⁊ ꝺsequē
Deter. qō. ter erit nomen beniamin. ⁊ sic tenendū est hic q⁹ iste fuerit filiⁿ beniamin: ⁊ ponit hic immediate nomen tribus non cōputando successiones medias inter aioth ⁊ beniamin: q⁊ sic fit in omnibus alijs vt patet primo Regū. 9. et Hester. 2. c. qui vtraq; manu vtebatur pro dextra. In hoc apparet magna eius dispositio
L ad bellum ⁊ q⁹ tarde lassaretur: q⁊ poterat vtraq; manu vti vt dextra. Istud enim fuit documētū platonis ⁊ recitat illud aristo. 2. Politico. in fine. s. q⁹ in politia debent studere viri ambi dextros fieri. i. vtraq; manu pro dextra vtantur: q⁊ per hoc nimis efficiūtur potentes ad bellum. in hebreo habet. (Sinistra
† manus sua dextra.) Et videt idem significare. s. q⁹ sinistra erat
Littera hebrea. dextra. i. q⁹ non solū dextra erat dextra: sed etiam sinistra erat dextra. ⁊ sic vtraq; manu pro dextra vtebat. Hebrei retorquēt ad alium sensum dicētes q⁹ sinistra sua erat dextra. i. q⁹ vtebat sinistra vt dextra: eo q⁹ dextra sua erat inutilis. s. clauda: ⁊ nō posset aliquid operari per illam. hoc tenet littera chaldaica. Idē ra. sa. Idez ra. da. cambi. Sed primus sensus quē facit littera nostra est melior: q⁊ nō est verisimile q⁹ homo priuatus altera manu efficeretur princeps pugnatorum cū ex hoc ad pugnam esset
† inutilis. (Miserūtq; per illū.) Hic ponitur scōm huius partis
Aioth legatio. s. aioth legatio. naz missus est in nunciū ad regē eglon: ⁊ ex hoc habuit opportunitatē occidēdi ipsum. (Miserūtq; per illū munera filij israel eglon regi moab.) Ista munera erāt tributa ad que tenebātur singulis annis israelite regi eglon: ⁊ nunc soluere illa nolebant: vel erant ista munera aliqua gratis oblata in superogationez vt israelite fauorabiliorē sibi facerent regē eglon.
† (Qui fecit sibi gladium ancipitem). i. habētez duo capita. Alīq vocant gladium ancipitē bis acutū sicut est ensis. Sed falsum est. vocatur autem anceps. i. duo capita vel mucrones hns. alij gladij ⁊ enses habēt vnicum caput eo q⁹ caput est ad vnam extremitatem: ⁊ ad aliam est capulus. ⁊ vocatur caput acuties vel mucro. iste autem gladius non habebat capulum in vna extremitate: sed in medio ⁊ vtraq; extremitas erat acuta.

¶ Quare aioth scōs iudex sibi ancipitem gladiū fecerit Qō. 18.

Queret aliquis quare aioth fecit sibi talem gladium.
A Cuiusdam rñ. ad q̄sti. ¶ Aliquis rñdebit q⁹ h̄ fecit vt ipse gladius facilius percutere posset: sicut ioab fecerat gladiuz fabrefactū qui leui motu poterat euaginari ipso nihil agente: ⁊ infigeretur in femore aduersarij. sic patet. 2. Re. 20. s. porro ioab vestitus erat tunica stricta ad mensuraz habitus sui: ⁊ desuper accinctus gladio dependente vsq; ad ilia in vagina qui fabrefactus leui motu egredi poterat ⁊ percutere. ⁊ videtur satis similari huic gladius aioth: q⁊ etiā ipse indutus erat sago sicut ioab tunica stricta. ¶ Sed obijciet q⁹ aioth non percussit eglon egrediēte spōte gladio per artificiuz de vagina: sed ipse eduxit eum ⁊ percussit fortiter regem moab vt patet. j. ¶ Aliter dici potest q⁹ fecit
Improba. istuz gladium ancipitem vt facilius posset percutere. s. quia ad
Alia rñ. ad quesitum. vtrāq; partez conuertibilis erat: ⁊ vtraq; parte percuteret. Si tamen velis dicere q⁹ erat factus ad idez ad quod fecerat ioab gladium suum satis stat. Cū autez obijcitur q⁹ non percussit sicut ioab egrediente gladio sponte sed ipse eduxit. ¶ Dicenduz
B q⁹ iste modus percutiēdi est qñ quis nimis potest appropinqua
Rñ. ad rōnē in ȝriū. re ei quē percutere vult. aioth autē forte non tātū potuit cōmode appropinquare: ideo percussit alio modo q̄z̄q̄z ad aliū finem fecerat. Vel forte q̄z̄q̄z dispositerat pcutere eglon egrediēte gladio. tñ cuz fuit p̄sens vt fortius percuteret mutauit ꝺsiliū ⁊ edu
† xit gladium. (Habentē in medio capulū). i. non erat capulus in vna extremitate gladij sicut est in alijs gladijs ⁊ enfibus: sed in medio: ⁊ in vtraq; extremitate erat acuties vt mucro velut si

essent duo gladij.ꝛ dꝫ capulus non a capite sed a capiendo:ga
† per capulū gladius capitur ꝛ tenetur. (Lōgitudinis palme ma
nus.)Tāta erat longitudo capuli solū vt posset teneri manu ꝛ
† essent locus sufficiēs ad capiendū.(Et accinctus est eo subter sa-
Sagum gd sit. go.)Sagum est genus vestis militaris quadrate vt dicit histo
ria scholastica.ꝛ in hoc discordat aioth a ioab:qz ioab accinct⁹
erat gladio super tunicā strictā.2.Reg.20.aioth autē sub sago.
Ratio diuersitatis est qz ioab erat in bello ꝛ nō erat suspectum
in eo ꝙ accinctus esset gladio.aioth aūt non ibat ad bellum sed
† ad offerenda munera:essetq; suspectus si intraret cozā rege acci
ctus gladio:ideo sub sago abscondit. (In dextro femoze).i. in
latere dextro.Et hoc arguūt iudei ꝙ aioth erat claudus manu
Improba. opionis in deozum. dextra ꝛ vtebaꝫ sinistra:qz posuit gladiū in dextro femoze.nam
dextri ponūt gladios i sinistra.¶Sed dōz ꝙ nō colligiꝫ ex hꝫ:
qz cū aioth esset ambidexter poterat ponere gladiū in quocūq;
latere.Uel aliter ꝛ melius qz ista regula tenet i gladijs magnis
vt in ensibus q non faciliter educi possunt de vagina:ideo po-
nūtur semp in lateribus oppositis ad manū qua vtimur.paruū
† tamē gladiū in quacūq; parte indifferenter cōsueuerunt poni:
ꝛ sic erat ō gladio aioth.(Obtulit munera regi moab).ſ.ꝛ mul
ti israelite irent cum aioth ad honozē munerū vt pꝛ.j. in ka.ſ.
† pſecutus est socios suos qui cum eo venerant.tñ ipse tanq; vigni-
Eglon iter fectio. oz obtulit illa regi.(Erat aūt eglon crassus nimis.) Hoc po
nitur hic ad declarādū que postea sequūtur.ſ.ꝙ taz piguis erat
vt gladius strigereꝫ adipe. (Lūq; obtulisset.) Hic ponitur ter-
Qō. tiā huius partis.ſ.eglon interfectio.ſ.(Lūq; obtulisset ei mune
19. ra).i. postq; obtulit ꝛ expediuit se a rege. (Pꝛosecutus est so-
Qr nūc reuersus est aioth ō iti cios qui cum eo venerant).i.reuersus est cū socijs suis ꝛ venit
nere ad occidēdū regē ꝛc. vsq; ad galgalam:ꝛ inde rediit solus ad eglon.(Et reuersus de
Luiusdam rñ.ad qst. galgalis).ſ.ipse veniebat expeditus a rege:ꝛ cū accessit in gal-
Improb. galā reliquit socios ꝓcedere:ꝛ ipse rursus ad regē venit.
¶Queret aliqs quare nūc reuersus est aioth de itinere ad occi
Nicol. rñ. ad qstum. dendū regem cū potuisset pꝛius qñ obtulit munera idez facere
qō postea fecit. ¶Aliquis rñdebit ꝙ nōdū venerat sibi in mē
tem occidere regē:ꝛ nunc qñ venit in galgalā venit sibi in mē-
tez ꝙ forte deus posuit hoc in cozde eius ꝛ reuersus est. ¶Sꝫ
non stat:qz aioth iam fecerat dispōnē ad hoc cū dixerit scriptu
ra ꝙ fecerat sibi gladiū ancipitē.ꝛ istud erat apparamentuz ad
occidendum eglon.ergo pꝛecogitauerat hoc. Nicolaus dicit ꝙ
cū venit aioth in galgalā ꝛ vidit ibi idola iratus est nimis. naz
ibi fuit pꝛima māsio israelitarū in terra chanaā ꝛ posita fuit ibi
arca: celebrataq; est ibi circuncisio ꝛ apparuit angelus dñi. de
Improba. 1.rō. qbus omnibus pꝛ Josue.5.erat pꝛeter hec memoria.12.tribuū
israel ibi in.12.lapidib⁹ quos de⁹ duci fecerat de iozdane.nūc
aūt in dedecus oium istoꝝ erāt ibi posita idola:ideo pꝛouocat⁹
2.rō. nimis aioth cōtra regem eglon redijt ad occidēdū ipz. ¶Sed
hoc non stat ꝓpter duo.Pꝛimo qz non est verisimile ꝙ ante hꝫ
nesciret aioth ibi esse idola:ideo nō redijsset tūc sed pꝛius cum
obtulit munera occidisset regē.Sc̄o non stat qz ante hoc patz
Rñ.1.doc. ad qstū. aioth pꝛecogitasse ō morte eglon cū fecerit sibi gladiū ancipitē.
¶Dicendū ergo ꝙ aioth disposuerat iaz occidere regē eglon:
noluit tñ qñ obtulit munera vt auferret suspitionē:qz non pote
rat hoc fieri nisi oibus absentibus:ꝛ si illico vt munera obtulit
voluisset secrete loqui cum rege fuisset aliqua suspitio.nam pu-
tareꝫ ꝙ ad hoc solū munera tulerat vt posset loqui regi secrete
ꝛ aliquid mali agere.cū aūt denuo rediret ad loquendu:ꝛ non
Rñ.2.do- cto. ad qsti. ostenderet aliā cām nisi ꝙ vellet loqui regi non essz tanta suspi
tio:ideo posset securius agere qō intēdebat. ¶Aliter dici pōt
ꝛ ista est rō potissima.ſ.ꝙ hoc fecit pp socios suos.nam ad hoc
ꝙ offerret munera regi oportebat ꝙ multi irent cuz eo ad bo-
B norē munerꝫ:nō expediebat tñ ꝙ manerent ibi dum aioth occi
debat eglon:ga oportebat ꝙ si pꝛesentibus eis hoc faceret ꝙ
denunciaret illis qd facturus erat vt qñ ipse fugeret illi quoq;
fugerent.timuit tñ indicare hoc aioth alicui:qz forte vt eēt ac-
ceptus regi eglon nunciaret ei quisq; quid disposuisset agere ꝫ
eum aioth.ex quo sequebaꝫ periculū oium israelitarū:ideo no-
luit cuiq; pandere qō pꝛoposuerat.ergo opz ꝙ absentes essent
alioquin cū fugeret aioth mortuo eglon : non ꝺtingeret oēs cō
gregari ad fugiendum aut expedite fugere. Item dato ꝙ aioth
potuisset dicere eiz sine periculo id qō intēdebat ꝛ dixisset illō:
non expediebat ꝙ manerent socij in loco in quo occideꝛ rex
eglō:qz aliq ex pusillanimitate obstupescerēt ꝛ mutarēt colozē.
in quo moabite q aderant colligerēt argumēta maloꝝ ꝛ posset
impediri factū vel tenerētur israelite. Item mortuo eglon fugit
aioth:ꝛ si socij sui manerēt ibi necesse erat ꝙ omnes simul fuge
rent cum aioth qō non expediebat. tum qz aliqui ꝓpter timorē
non possent fugere sicut ꝙbusdā hominibus euenit.ſ. ꝙ postq; † Qō.
percusserint vel occiderint hostez suos non possint fugere sed 20.
destituūtur totis viribus cozporis:ꝛ per hoc cognito facto pos- A
sent capi.Uel qz cognoscerētur fugere. in solo autē aioth nihil Nūquid mentitus fuerit hic aioth ꝛ an pecca rit.
bozum accideret:ideo voluit ipse ponere socios suos in loco in
quo de eis iam timendū non esset:ꝛ tunc ipse expeditus redijt
ad faciendū qō intendebat.(Ubi erant idola.) Erant idola in
galgalis.ſ.qz rex eglon durerat idola de terra sua:ꝛ posuerat
ea in galgalis ad colendum ea ibi vt semper haberet locū colē-
di.Sic exponit historia scholastica. Ra.ſa.et ra.da. cambi.ꝛ lit
tera chaldaica dicūt ꝙ erant hic idola.i.erat lapidicina de qua
scindebanꝫ lapides ad formandū idola ꝛ postea ibi poliebanꝫ.
(Dixit ad regem.verbū secretū habeo ad te o rex.) Jam aioth
erat notus ꝛ acceptus apud regē qz obtulerat munera:ideo po
terat accedere faciliter ad regem qñcūq; vellet:ꝛ dixit ꝙ habe-
bat verbum secretū ad eum:ad hoc ꝙ cibus inde recedentib⁹
baberet opportunitatem ad faciendū qō intendebat.
¶Queret aliquis an mentitus fuerit hic aioth:ꝛ an peccauit.
¶Aliqui rñdent ꝙ non mentitus est qz volebat ei aliquid ex-
ponere.ſ.qz aioth habebat a deo reuelationē.ꝛ sic dicitur in hi
storia scholastica.¶Sed hꝫ non stat:qz dato ꝙ aioth habuisset
a deo reuelationē super morte aioth aut super aliquo alio non
erat aliquid huius expositurus ipse eglon.Etiā qz littera mani-
feste indicat ꝙ aioth nihil locutus fuerit secrete ad eglon ſz so-
lum occidit eum. ¶Dicendum igitur ꝙ mentitus est aioth ad
occultandū intentionem suā ꝛ vt posset illam exequi. nam alꝫ
non potuisset accedere secrete ad regem: nec oportet excusare
aioth a mendacio:qz alij viri maiozes eo ꝛ sanctiozes non excu
santur:sicut patet de patriarchis:vt de abzaam et isaac et de da
uid ꝛ alijs. ¶Ad secūdum an peccauerit aioth dicendo istud.
Rñdendū est ꝙ mendacium istud erat officiosum:ideo lz pecca
tū veniale sit tamen excusaꝫ a mortali. ¶Sed aliquis dicet ꝙ
nō fuerit istō mendaciū offōsum:sed poti⁹ pnitiosum:pnitiosuz
aūt semp est peccatū mortale. ¶Rñdendū ꝙ si aioth potuit in
ste occidere eglon non fuit mendaciū pernitiosuz cuz pnitiosuz
sit semper in dānum alterius.malū tñ qō alicui iuste infligitur
non vocaꝫ dānū nec iniuria.si autē iniuste facta est occisio fuit
mendaciū pernitiosum ꝛ est peccatū mortale.hoc autē depēdet
ex quadā dubitatione de qua.j.diceꝫ. Sed ad pꝛsens teneaꝫ ꝙ
non peccauit aioth occidendo eglon:ꝛ cōsequēter mendacium
qō finxit ad occidendum illū non fuit pernitiosum:qz non fuit
in dānuz vel iniuriā alicuius.(Et ille imperauit silentiū).i. rex † Rñ. ad 2.qstuz. Obo.
imperauit omnibus pꝛesentibus silentiū.vocatur silentiū recef
sus.nam non iussit ꝙ tacerent ꝛ cōsisterent sed ꝙ recederent vt
liberius loqui posset aioth.qō patet qz illico egressi sunt oēs vt
patet in littera.In hebreo habetur.(Et dixit tace.) Hebrei refe
rūt hoc ad aioth.ſ.ꝙ rex dixerit ꝛ tace.ſ.donec omnes isti egre
diātur.sed sensus littere nr̄e cōsonātioz est. (Egressisq; omni-
bus qui circa eum erant).ſ.omnibus comitātibus regem:quia
semp ei multi aderant tanq; magnifico regi ꝛ potenti.(Ingref
sus est aioth ad euz.(Non est sensus ꝙ ingressus est post egres
sum aliozum qz quando locutus est ad regē dicens.verbū secre
tum habeo ad te iam ingressus erat. sed dicitur ꝙ nunc ingres-
sus est:qz postq; omnes recesserunt a rege introiuit in aliaz do
mum secretiozem.ſ.in estiuo cenaculo vbi erat thronus:ꝛ illuc
etiam introiuit aioth ad eū.(Sedebat aūt in estiuo cenaculo so
lus).ſ.nunc exclusis omnibus solus sedebat:qz nullus aderat
nisi aioth.ꝛ hoc ponitur ad significandam opportunitatem oc-
cidendi eum.vocatur autē cenaculū estiuum.i.domus facta pꝛo
tempoze estiuo:ꝛ ista est domus frigida collocata versus aglo-
nem.nam in domibus magnoꝝ virozum consueuerunt disꝑo-
ni loca pꝛo omnibus.4.partibus annis que habent diuersas q̄-
litates:ꝛ potissime loca hybernalia ꝛ estiua.sic enim iubet arist.
fieri vt patet secūdo iconomi.vocatur cenaculum large quedā
domus disposita ad hoc ꝙ ibi cenetur.i. comedatur in aliquo
tempoze.(Dixitq; ei verbum dei habeo ad te).i.debeo tibi lo-
qui ex parte dei. *¶Queret aliquis ad qd dicebat hoc
aioth ipsi eglon.¶Respondendum ꝙ dicebat ad hoc ꝙ eglon
descenderet de throno suo in terraz causa verbi dei. ¶Sed di
cetur ad quid volebat aioth ꝙ descenderet eglon de throno.nā
cum ibi soli essent poterat facere aioth qō vellet. ¶Respōdē-
dum ꝙ aioth voluit occidere eglon sine rumoze ita ꝙ a nullo
audiretur.si autez mansisset in throno eglon ꝛ aioth accederet
ad eū ad occidendū ipsuz videret hoc eglon:qz ipse erat eleua-
tioz super aioth:ꝛ nō erat aliqua cā quare accederet aioth ad
thronū.videns igitur ꝙ accedere vellet timeret suspicans ali-
qō malum

* Qō. 21. A Ad quid dicebat ꝫ aioth ipsi eglō. Rñ.ad q stuz. Dubiuz. Rñsio

Qõ. 22. A Qõ deiv bũ erat h̄ qõ bẽbat aioth ad eglon.

quod malum: ꝛ clamaret ꝓiuſq; percuteretur ꝛ caperet aioth vel ſaltem conaretur effugere manus eius: ꝛ ſic fieret aliquis rumor magnus qui audiretur a manentibus extra ꝛ conuenirent: ideo voluit vt deſcẽderet: qz tunc poſſet appropinquare ad euz aioth: ꝛ nihil ſuſpicaretur eglon nec videret gladiũ: ſed ſimul moꝛs ꝛ doloꝛ ꝛ cognitio vulneris eſſent. ¶ Quere tur vlterius quod verbum dei erat iſtud quod habebat aioth ad eglon. ¶ Reſpõdet hiſtoria ſcholaſtica ꝙ erat ſomnium vel mandatum domini. ¶ Sed non ſtat multuz: qz dato ꝙ habuiſſet ſomnium de occidendo eglon ꝛ mandatum dñi: nihil rentur impertinentia: ꝛ dum enarrabantur poſſet eglon ſuſpicari aliquid mali ꝛ caueret ab aioth. ¶ Sed dõm ꝙ imediate vt deſcendit de throno occidit eum. dixit tamen iſtud mentiendo ad habẽdam opꝑtunitatem vt ſicut ꝓius dixerat ꝙ habebat verbum ſecretum vt omnes recederent: ita nũc dixit ꝙ habebat verbum dei vt rex deſcenderet de throno (Qui ſtatim ſurrexit de throno). ſ. in reuerentiam verbi dei vt nõ audiret illud ſedendo. Hebrei dicunt ꝙ eglon meruit ꝙ ſurrexit ad audiendum verbum dei: ideo de genere eius fuit ruth moabitis de qua deſcendit dauid. Sed iſta multum ſunt diſtantia a ratione. naz ruth non erat de genere regali: ſed plebeia ꝛ pauper cum tradita fuerit in vxorem cuidam viro pauperi ꝛ alienigene. ſ. maalon filio noemi vt ꝑz Ruth. 1. Item dato ꝙ eſſet de genere regis nõ fiebat aliqua gratia ipſi regi: nec ipſe exiſtimaret in ꝓmiũ alicuius bone operationis ꝙ illa pauper femina tradenda viro hebreo deſcenderet de ſtirpe eius: ideo ſiquid meruit in hoc (quod non confiteor) cuz eſſet in peccato mortali non datum fuit ei hoc in ꝓmium ſed aliquid aliud.

¶ Cum dixit aioth ad eglon verbum dei habeo ad te: de quo deo intellexerit eglon.

Queſtio. 23.

A Rñſi. ad queſitu. Opi. multoꝝ poetarum ꝙ vnicus erat deꝰ.

Queret aliquis cum dixit aioth ad eglon verbum dei habeo ad te: de quo deo intellexit eglon cuz nõ reputaret vnus deus apud omnes. ¶ Reſponderi põt ꝙ q̃dã vnum deum. Eſt enim opinio multoꝝ poetaruz ꝙ vnicus erat deus ꝙ vocabat iuppiter. ꝛ iſte ꝓpter diuerſas ꝓprietates varia nomina accipiebat vt aliquando vocaretur iuppiter: aliquã phebus: aliquando mars: ꝛ interdum noie viri: ꝛ interdum nomine femine vt diana: minerua: venus: veſta: ꝛ non ſolum nomina multiplicarẽtur ſed etiam diuerſa ſortiretur ſimulachra: ſiue apud eandem gentem ſiue diuerſas: intantum ꝙ in eodez templo eſſent. 20. ſimulachra repꝛeſentantia eundem iouez ſub diuerſis nominibus ꝛ figuris: ꝛ non ſolum putabant iſtum ſolum eſſe deum: ſed etiaz iſtum eſſe vbicz ꝛ eſſe omnia. iſta fuit opnio magni Latonis vticeñ. ꝛ recitat eam Lucanus lib. 9. dicens. iuppiter eſt quicquid vides. Eadẽ quocz poſitio fuit Virgilij in buccolicis egloga. 3. cum dz. a ioue ꝓncipium muſis iouis omnia plena. Tangit etiam iſtam poſitionem Auguſtinus. 7. de ciuitate dei. Hoc modo idẽ deus putaretur eſſe apud omnes gentes lz diuerſis nominibus vocaretur ꝛ varias ſortiret effigies: ideo audito noie dei quicũcz ille eſſet qz non poterat eſſe niſi iuppiter putaret eum eglon eſſe deum ſuum ꝛ reuereretur illi. ¶ Aliter dici poteſt ꝙ inter gentiles erant varij diꝝ ex inſtitutione populoꝝ: putabãt tamen eſſe aliquem vnum deum qui eſſet vere potens ꝛ ſublimis: lz non cognoſcerẽt eũ. ꝛ de hoc ꝓdicabant magnam excellentiam: lz non tantam vt nos. ꝛ iſta erat poſitio pꝟoꝝ. Unde athenienſes cum poſuiſſent deoꝝ multitudinem ꝛ altaria: conſtituerunt quandam arã deo ignoto quem valde laudabant: ꝛ concordauit cum eis Paulus ꝙ iſte erat deus quem ipſe ꝓdicabat vt ꝑz Act. 17. c. hoc modo poterat eſſe apud gentiles ꝙ quãdocunqz vellet aliquis loqui de diꝝ populoꝝ ꝙ illos ſpecialiter nominarẽt. cuz vero nominarent deum abſolute deberet intelligi locutio de illo deo incognito ꝛ ſupereminenti. ꝛ iſtud forte putauit eglon quando dixit aioth verbum dei habeo ad te. ꝛ ob hoc ſurrexit de throno. ¶ Aliter dici põt ꝙ lz apud gẽtiles eſſent multi diꝝ: ꝛ quelibet gens vel ciuitas afficiebatur ſpecialiter ad vnũ quẽ ſuper ceteros colebat ꝛ illuz nunczꝫ mutabat ꝓe alio vt ꝑz Die re. 2. ſ. tranſite ad inſulas cethim ꝛ i cedar mittite: ꝛ videte ſi factum eſt: ꝛ ſi mutauit gens deos ſuos: ꝛ ipſi non ſunt diꝝ. tñ oẽz alios ducebant dignos quodam honoꝛe ꝛ nullum contẽnebãt putantes ſe puniri ab illo ſi quẽcz ꝓtemnerent. ſiue ergo eſſet deus hebreoꝝ ſiue gentis cuiuſcunq; rex eglon ducꝛet illuz dignum honoꝛe: ideo non curauit petere cuius dei eſſet verbũ illud: ſed illico vt audiuit ꝙ erat verbum dñi ſurrexit de throno. (Extenditqz aioth manũ ſiniſtram). ex hoc putant hebrei ꝙ ꝑz ꝓintentio eoꝝ. ſ. ꝙ erat aioth claudus dextra: ideo eduxit ficã manu ſiniſtra. ¶ Sz magis dicere debemus ꝙ eduxit manu ſiniſtra qz vtraqz manu vt dextera vtebat: ꝛ non curauit an dextra vel ſiniſtra percuteret. (Et tulit ficã de dextro femore ſuo). ſ. ꝙ erat ligata i dextro femore ſub ſago vt iaceret vt ꝑz. ſ. (Infixitqz eã in ventre eius). i. in ventre eglon pcuſſit eũ ibi potius q̃ alibi ꝓpter duo. ¶ Primũ erat vt nõ videret eglõ ſe pcuti. ſi aũt in capite vel pte ſupioꝛi corꝑis voluiſſet aioth pcutere eglon vidiſſet gladiũ: ꝛ fugiſſet vel clamaſſet vel mouiſſet corꝑus aliq̃liter: ꝛ ſic fieret magnus rumoꝛ vt audiret ab exterioꝛibus. cũ aũt in ventre circa inguinez pcuteret: qz nõ eleuabat gladiũ nõ putauit eglon ſe pcuti quouſqz pcuſſus eſt. ¶ Scõm erat vt eglõ facilius ꝛ citius moꝛeret. ſi. n. ꝓcuſſiſſet eũ in alia pte ſupioꝛi ꝛ nõ in vẽtre ẽt ſi pcuſſiſſet in capite: nõ ita cito fuiſſet moꝛtuus vel forte nõ moꝛeret. inventre aũt ruptis iteſtinis moꝛs erat neceſſaria: iõ ibi eũ pcuſſit. (Tã valide vt capulus ferrũ ſequeret in vulnere). i. fuit tã fortis ꝓcuſſio ꝙ nõ ſolũ itroiuit ferrũ in vẽtrem: ſed ẽt capulus ꝛ manus. fuit aũt tã dura pcuſſio vt non indigeret alio ictu: ꝛ vt nõ poſſet clamare ruptis viſceribus. etiam qz nimis pinguis erat ꝛ non pertingeret ictus ad ruptionem ilium niſi eſſet validus. (Ac pinguiſſimo adipe ſtringeret). i. erat eglõ pinguiſſimus: ideo gladius ſtricte detẽtus fuit itra vulnus. ꝛ hoc dz ad duo. Primũ eſt ad ſignificãdũ ꝙ cũ ictus fuerit ita validus ferrũ ꝛ manus itraſſent aliquantulũ in ventrẽ: ſed tanta erat pinguedo ꝙ ſtrinxit gladium vt nõ poſſet libere itroire. ¶ Scõo ponitur ad ſignificãdũ ꝙ q̃cz voluiſſet aioth educere gladiũ nõ fuit ei facile qz adeps ſtrinxit eum: ideo nõ eduxit illuz ſed mãſit in vulnere. (Nec eduxit gladium). ſ. qz non potuit cuz eſſet nimis ſtrictus. nam iſte gladius non habebat capuluz in extremitate ſed in medio: ꝛ qz percuſſio fuit valida non ſolum introiuit gladius ſed etiam capulus: ꝛ manſit alia medietas gladij extra ventrem cum eſſet anceps: ꝛ cum non haberet per qd teneret gladium aioth ꝛ pinguedo ſtringeret illum manſit in ventre. quaſi dicat ſi non fuiſſet venter ita pinguis: dato ꝙ infixus fuiſſet totus gladius non manſiſſet ſed ſponte cecidiſſet in terrã. (Sed ita vt pcuſſerat reliqt in coꝛpoꝛe). ſ. qz non potuit educere eũ cum eſſet capulus intra ventrem in vulnere. (Statimqz per ſecreta nature alui ſtercoꝛa ꝓoꝛuperũt). i. illico vt percuſſus eſt ꝓoꝛuperunt ſtercoꝛa. ¶ Aliqui volunt ꝙ hec ꝓ ruperunt per vulnus: qz ruptis viſceribus quicquid intus tenetur effluit. Sed non ꝓoꝛuperunt ſic: ſed magis ꝓ poſterioꝛa que ſunt loca nature ſecreta. ſ. qz natura cõſtituit foꝛamina illa in loco abſcondito ꝛ ſecreto. per vulnus autem non potuerũt ꝓumpere ſtercoꝛa: qz pinguiſſimus adeps vulneris locuz obſtruerat. cum ergo non poſſet gladius educi pinguiſſimo ſtrictus adipe multo minus ſtercoꝛa ꝓũpere poſſent. Cã autẽ ꝓũpentis ſtercoꝛis fuit qz eglõ moꝛtuus fuit: ꝛ in moꝛtuis nõ manent alique potẽtie aiales aut naturales: ideo cum potẽtia retentiua ſit fm quam ſtercoꝛa ꝛ vꝛina tenent ne fluant: moꝛtuo animali ſtercoꝛa pondere naturali ad inferioꝛa tendũt nullo detinente: ꝛ ob hoc hominibus recenter moꝛtuis abſtruuntur foꝛamina inferioꝛa alioquin ſtercoꝛa ꝓoꝛumpunt antequam ſepeliantur.

Qõ. 22. Aioth ꝓpꝫ duo pcuſſit eglõ regẽ i vẽtre poſt ꝙ alibi. Primũ. Scõm. Cã ꝓũpẽtis ſtercoꝛis i eglon. Nõnulloꝝ opinio.

¶ ✠ Aioth autem clauſis diligẽtiſſime oſtijs cenaculi ꝛ obfirmatis ſerra per poſticum ✠ egreſſus eſt. Seruiq; regis ingreſſi viderunt clauſas foꝛes ſcenaculi: atq; dixerunt. Forſitan purgat aluum in eſtiuo cenaculo. Expectanteſqz diu donec erubeſcerent: ꝛ videntes ꝙ nullus aperiret: tulerunt clauez: ꝛ aperientes inuenerunt dominum ſuum in terra iacentem moꝛtuum. ✠ Aioth autez dũ illi turbarentur effugit ꝛ ꝓtranſijt locum idolozum vnde reuerſus fuerat. Uenitqz in ſeyrath. Et ſtatim inſonuit buccina in monte efraim. Deſcẽderũtqz cũ eo filij iſrael ipſo in frõte gradiẽte. Qui dixit ad eos. Segmini me. Tradidit enim dñs inimicos noſtros

Alij ✠ habod Alis ✠ poſticam. Alij ✠ habod Pelopꝫ rex a quo peloponenſus ꝓuincia nomẽ accepit.

moabitas i manus nr̄as. Descēderūtqz post eū ⁊ occupauerunt vada iordanis que transmittunt in moab: ⁊ nō dimiserūt trāsire quēqz: sed pcusserūt moabitas in tpe illo circiter decē milia omnes robustos ⁊ fortes viros. Nullus eorum euadere potuit. Humiliatusqz est moab in die illo sub manu israel: ⁊ quieuit terra octuaginta annis a plys. Post hunc fuit sangar filius ✝anath. qui percussit de philistym sexcentos viros vomere. Et ipse quoqz defendit israel.

ē.eod. Als ✝ sanaph. Alīō edificata a laome dōte rege.

Aioth autem. Hic ponitur quartus huius partis. ſ. exercitus eglon debellatio. nam illo mortuo faciliter viri sui occisi sunt a iudeis. (Aioth autē clausis diligētissime ostijs cenaculi). ſ. clausit ostia cenaculi illius in quo relinquerat mortuum eglon. (Et affirmatis sera). i. nō solū clausit ianuas sed ēt affirmauit sera. i. posuit vectem ⁊ pessulum. Hebrei dicunt qꝫ inuenit aioth claues porte illius ⁊ clausit claue ⁊ fugit. ¶ Sed falsum est: qr̄ dz̄. ī. qꝫ postea venientes serui regis ad ostium expectauerunt donec erubescerent. i. magno tpe. si tñ esset clausa porta a foris claue vidissent hoc serui regis ⁊ non expectassent: qr̄ satis viderent qꝫ erat malicioſe factū qꝫ aliquis clausisset portam a foris claue manente rege iterius: presertim qr̄ nullus eor̄ hoc fecerat: ideo p̄sumptio fortis esset: ⁊ illico aperirent portam vt viderent qd de rege actum foret. ¶ Itē qr̄ cū diu ipſi expectarēt dixerunt. forsitan purgat aluuz in estiuo cenaculo: ⁊ tñ si esset clausa ianua a foris claue nō eēt bona p̄sumptio si rex clausisset per partē interiorē: ⁊ qr̄ tādiu nō aperiebat eratqꝫ firmata porta sera esset p̄sumendū qꝫ purgaret aluū in estiuo cenaculo. mouentur tamen hebrei ad hoc: qr̄ dz̄. ī. tulerunt clauem ⁊ aperiētes inuenerunt dñm suū mortuum. ergo clausa erat p partē exteriorē claue. ¶ Dōm igitur qꝫ ista porta erat sicut solent esse quedā porte cōes. ſ. qꝫ ad hoc qꝫ claudant non egent claue sed solum qꝫ iungant ostia: ad aperiēdū tñ egent claue. Etiā sunt porte quedā que possunt claudi per partē interiorē siue claue ⁊ per partē exteriorē aperiuntur claue. ⁊ hoc modo stat littera. ſ. qꝫ cum aioth egressus est nō habuit aliquā seram. ſ. clauem ad claudendū sed solum coniunxit portas diligenter: ⁊ hoc erat affirmare eas sera. ⁊ hoc non obstante poterat aperire quicunqꝫ staret interius sine claue: sed q exterius erant non poterant aperire. ⁊ sic manserunt sui regis ad portam. In hebreo habet loco totius istius clausule. (Clausit diligenter portas ⁊ clausit). qr̄ tñ ponit bis clausit ne semel ponat supuacue littera nostra retulit primum ad cōiunctionez portarum. Scōm ad affirmationem serarum. nō quidē qꝫ claue vteret ad obfirmandum sera: sed qr̄ diligenter cōiungendo valuas claudebant sere. ¶ Queret aliquis quare clausit aioth domū: nam iam sciebat mortuum esse eglon ⁊ non poterat egredi ad persequendū ipsum vel ad vocādū seruos suos. ¶ Rñdēdum qꝫ aioth iam expleuerat optatum: ideo iam nō optabat nisi saluare se: ⁊ qr̄ si serui regis cognoscerēt hoc anteqꝫ plene aioth fugisset tenuissent eū ⁊ occidissent: voluit qꝫ hoc lateret seruos regis ⁊ clausit ianuā q̄ erat valde accommodata huic operi qō intēdebat aioth. nā poterat claudi ex pte iteriori sine claue ita qꝫ nō posset aperiri ab extra nisi cū claue. poterat ēt ab extra claudi sine claue: ⁊ ab itra poterat apiri sine claue: sed nō ab extra. vñ qñ exiuit aioth nō erat ad portā quisqꝫ de seruis regis aliqn itroissent illico ad regē ne maneret solus: ⁊ nō potuisset claudere aioth illis p̄sentibus: ⁊ sic vidissent mortuū eglon ante recessum aioth ⁊ tenuissent eū: sed nemo erat ad portā: ideo potuit claudere portā ⁊ recedere. cū aūt venerūt serui regis inuenerunt portam clausam ⁊ obfirmatā serā putauerunt qꝫ ob firmasset eā eglon vt purgaret vētrē ⁊ nemo tunc introiret ad eū. ⁊ ob hoc q̄qꝫ ipſi potuissent illico apire cū tenerent clauem noluerūt ne offenderent regem purgantē aluū: vel facientem aliquid secreti: sed expectauerūt tādiu vt rex veniret ad aperiendū. cū vero supra modū mozaret: ⁊ ipſi iā erubescerent aperuerūt portā ⁊ inuenerunt regē mortuum. Hec aūt oia existimauit prius aioth: qr̄ erant veri similia: ideo fecit ea ne caperet. si autē reliquisset apertam portam venientes serui regis ingressi fuissent illico: ⁊ inuenientes regem mortuum tenerent aioth qui nō poterat longe recessisse. (Per posticum egressus est). i. egressus fuit per quādam portam paruam que vocatur postica vel posticum. ⁊ ponit mutatio ordinis. ſ. qr̄ p̄us egressus est p posticum q̄ obfirmaret portas: alioquin nō potuisset egredi. Posset tñ fm istam litteram esse alius sensus. ſ. qꝫ mortuo eglon ipse aioth clausit portas cenaculi magnas per quas erat introitus ⁊ clausit eas a parte posteriori siue iteriori: ⁊ ipe nō fuit egressus per eas sed per quandā aliam portā paruulam in posteriori parte domus vt nō viderent eum serui regis. Et vocatur postica porta posterior. sic enim ebrardus distinguit antiquā ⁊ posticam. vocat antiquā portā que est in parte anteriori domus. ⁊ dz̄ de ante. posticam vocat portam que est in parte posteriori domus. ⁊ dz̄ de post. iste sensus valde conueniens erat ⁊ ista littera totaliter videt illum velle. obstat tamen aliqualiter littera hebraica que dicit qꝫ clausa porta egressus est aioth in quoddā deambulatorium vel domum publicam. ⁊ sic videtur qꝫ egressus fuit per portas illas. Itez qr̄ si sic egressus fuisset aioth manifisset postica aperta ⁊ eadem difficultas esset de postica que de antiqua: ideo tenenduz videtur primum. Si tamen volueris tenere istud secundum satis stat. ⁊ causa egressionis aioth per posticam esset vt lateret egressus eius seruos regis: sed putarent semper eum esse intus: ⁊ ob hoc non curarent. si autem vellet egredi per portam antiquam. ſ. maiorem viderent eum serui regis ⁊ illico ingrederētur illuc. ad posticā autem forte nulli serui regis obseruabant. i. potuit egredi incognita fuga eius. (Seruiqꝫ regis īgressi). i. igressi sunt ad videndum quid rex faceret. ⁊ est sensus qꝫ veniente aioth fecit eglon qꝫ exirent omnes serui sui. ⁊ ista egressio fuit de quadam domo communi in qua tunc erat rex: deinde ingressus est in quo erat cubiculum interius. ſ. in cenaculum estiuum. postqꝫ vero transijt aliquantum temporis: ita vt putaretur finitam esse collocutionem regis ⁊ aioth reuerſi sunt ad illam primam domū in qua regem reliquerant ⁊ ingressi sunt in eam: sed non inuenerunt eum ibi quia introierat in cenaculum estiuum ⁊ inuenerunt obfirmatas portas. (Viderunt clausas fores cenaculi). ſ. tetigerunt eas: ⁊ repererunt esse obfirmatas sera atqꝫ dixerunt postea. (Forsitan purgat aluuz in estiuo cubiculo). erat cubiculum estiuum interius: ⁊ in illo putabant eum tunc purgare aluum. ¶ Motiuum autem fuit duplex. primum quia viderunt ianuas obfirmatas sera. Si autē esset colloquendo vel faciendo aliud quod pudendum non esset sed tenuisset portam patentem vel saltem non obseraſſet eam: ⁊ quia obserata erat boc putauerunt. Secundum motiuum erat quia tamdiu morabatur ⁊ putabant qꝫ maneret purgando ventrem.

¶ Queret aliquis quomodo non viderant serui regis egredientem aioth. ✝ ¶ Respōderi potest dupliciter. vno modo qꝫ quādo rex iussit omnes egredi vt colloqueretur aioth putauerunt serui regis qꝫ manerent aliquantulum in collocutione: ideo recesserunt inde per aliquantulum. aioth autez nihil mozatus est sed illico vt introiuit occidit regem ⁊ clausit ianuas atqꝫ fugit: ita qꝫ cum ipse fugit non erant p̄sentes serui regis. post modicum autem redeuntes inuenerunt portas clausas ⁊ expectauerunt dicentes forsitan purgat aluum ⁊c. ¶ Aliter dici potest qꝫ serui regis erant ad portam aliquantulum distantes ab illa. ⁊ cum aioth occidisset regem non egressus est per illam portam apud quam erant serui regis: sed clausit illam ⁊ egressus est per posticam. vnde quamq̄ non procula porta essent serui regis non viderunt agredi aioth: sed post aliquantulum redeuntes putabāt adhuc ipsuz aioth manere cum rege. ¶ Sz tunc diceretur. quomodo ergo serui regis dicebant forsitā purgat aluum ⁊c. ¶ Dicendum qꝫ quamquaz putarent esse aioth interius: quia tamen intra cubiculum illud in quo erat aioth cum rege quod erat obfirmatuz erat adhuc aliud secretius: putauerunt qꝫ maneret aioth in cenaculo primo ⁊ ingressus fuisset rex in secundū. obstruxerat tamen portam ne quis introiret nesciens ⁊ molestaret regem. ¶ Alij autem volunt dicere aliter scilicet qꝫ serui regis viderant ingredientem aioth per anteriorem portam: ⁊ tunc ipſi venerunt ad regem. ⁊ cum reperirent portam cubiculi clausam ⁊ obfirmataz putauerunt qꝫ pur garet aluum. boc autem aliqualiter videbatur rōnabile. ¶ Sz non stat qr̄ si egressus fuisset aioth videntibus seruis regis ⁊ illi reperissent portā clausaz suspicati fuissent aliquid mali ⁊ tenuissent eum: iō magis verisimiles sunt duo modi p̄missi. (Expectātesqꝫ diu donec erubescerēt). expectauerūt a p̄ncipio putantes qꝫ purgaret aluū: sed cū iā mozaret supra modū erubuerūt. expectādo erubescentia erat: quia cum tamdiu rex mozaretur non aperiendo ceperunt suspicari aliquid mali euenisse illi. ⁊ qr̄ istud

Ebrardi diſcrimē inē ātiq̄ ⁊ posticā

Dubiuz.

Rñsio.

Alia rñ.

Cōfutat. hui⁹ rñ.

Dupler motiuū.

Qō. 25.

Qō.24 A Qr̄ aioth clauserit eglō regez mortuum. ¶ Rñ. ad q̄.

Exercitus eglō debellatio.

Improba. opinionis hebreoꝝ. Prima

Scōa.

Doct. opio penes lr̄az.

✝ Lr̄a hebrea

B

✝

quia istud eueniebat: quia non bene custoditus fuerat ab eis in quo merebantur penam erubuerunt. In hebreo habet. (Usq; ad vesperam.) vbi nos dicimus donec erubescerēt. Et causa diuersitatis est: qz in hebreo ponitur bos z est nomen equiuocum ad verecundiam vel confusionem z ad vesperum: ideo equaliter potest exponi pro erubescentia vel pro vespere. littera tamē nostra posuit donec erubescerēt qz rationabilius erat: qz si poneretur pro vespera non poneretur diu. s. expectantes diu vsq; ad vesperam: qz esset superuacuum: sed solum diceretur expectantes vsq; ad vesperam. ergo accipitur ibi bos pro erubescētia. (Uidentes q nullus aperiret). In hoc patet id quod supra dicebatur. s. q ista porta erat talis que posset claudi per partez interiorem sine claue: z non aperiretur per partem exteriorem sine claue. posset etiam per partem exteriorem claudi sine claue: sed ad aperiendum per partem exteriorem requirebatur claus. vnde putabant q rex clausisset per partem interiorez. z ob hoc expectabant q ipse veniret ad aperiendum ne contristarēt eum in vocatione sua. cum autem viderunt q nullus aperiebat s. nec rex nec aioth ipsi aperuerunt. ex hoc patet aliqualiter q ipsi putabant aioth intus manere alioquin non diceretur videntes q nullus aperiret: sed videntes q rex non aperiret: qz nullus relictus fuerat cum rege nisi aioth: z sic putabant euz intus manere qz non viderunt exeuntem. (Tulerunt clauem). qz ipsi habebant clauem qua aperire possent per partem exteriorem q̄q̄ clauderetur per interiorem vel ab extra. (Et aperientes inuenerunt dominum suum iacentem in terra mortuum). nam silico vt percussit eū aioth corruit mortuus: qz percussio fuit dura: z sic cū itroierint isti serui regis diu erat q mortuus fuisset.

¶ An aioth occidendo per insidias regez eglon stante tregua z pace peccauerit. Et an tregue ō iure nāli sūt obseruāde. Qō. 26

Queret aliquis an aioth peccauit occidēdo regē eglon.

¶ Aliquis respondebit q non: qz deus iusserat occidi omnes chananeos vt p3 Deute. 20. scilz q omnes perirent i ore gladij. z sic erat de eglon qui oppzimebat israelitas: ideo potuit licite occidere eum aioth. ¶ In contrarium videt qz illicitum est statuta pace q aliquis occidatur: sed inter israelitas z eglon erat pax: qz seruiebāt israelite regi eglon. ergo occidendo eum peccabant. ¶ Item aioth occidit eglon per insidias z fraudem magnam dicendo q haberet verbum secretuz ad eum: z talis occisio semper est illicita. ergo peccauit. ¶ Respondendum est q non peccauit aioth: sed potius meruit occidendo regem eglon: qz abstulit hostem hebreorum: z ipse ponitur in catalogo virorum bonorum. Itē quia dicitur q deus suscitauit eum ad liberandum israel vt p3. ō. ipse tamen nullaz aliam liberationem fecit nisi istaz. ergo deus mouit eū ad hāc. z sic non peccauit in illa. Item deus dedit virtutem aioth ad faciendum omnia hec: z reuelauit ei q faceret vt infra declarabitur. ergo nō peccauit faciendo. ¶ Cū autem obijcitur q nō potuit eum iuste occidere qz erat pax inter israel z regem eglon. Responderi potest vno modo q de lege cōmuni illicitum erat q aioth occideret eglon. nam quicunq; hominum sit postq̄z cū eo pax posita fuerit seruanda est. z banc non seruauit aioth. Sz dicendum q cum deus reuelauerit ei q hoc faceret erat actus licitus: qz preceptum dei efficit quēcunqz actum licitū. ¶ Sed adhuc dicet aliquis q preter diuinam reuelationem fieret iste actus licitus: qz israelite non poterant componere aliqua fedra cum chananeis vetante domino: ideo si aliqua interduz cōponerent de facto non tenerent: qz ea que contra ius diuinum fiūt nullius efficacie sunt: z pōt quis contrauenire ꝓpria auctoritate: immo debet: velut si quis iurasset non colere deum vel non seruare precepta: iuramentū est nullius vinculi z debet ꝓpria auctoritate contrauenire. Federa autem huiusmodi erant nulla: quia contra legem dei interposita. ergo poterant propria auctoritate contrauenire israelite. z sic non peccarent. ¶ Sed dicendum q ista solutio non stat propter duo. Primo qz rex eglon non erat chananeus sed moabita vt p3 in littera. ꝓhibitio autem stat de chananeis. s. q nullo mō componeret fedus cū eis sed occideret in ore gladij Deut. 20. cū moabitis autez z ceteris gentibus bene poterāt componi federa de pace z si cōponerent seruanda erant. Scōo non tenet qz dato q cū chananeis nō deberēt iniri federa: z iudei peccarēt iniendo ea. tñ seruari debebāt ne disciperent gentes. nā putarēt chananei q federa inita inter eos z iudeos tenerēt sicut iter reliqs gentes: z ob hoc nō se obseruarēt ab eis. Q3 aūt non seruarent ea iudei qz de⁹ vetuerat z posset in pace perc̄utere chananeos tanq̄z nullo fedre interposito erat penitus ꝓtra ius naturale: ió lz non tenerent federa ex parte iudeoꝝ tenebant tamē in fauorem chananeoꝝ ne notabiliter deciperentur: vel saltez si iudei vellēt non tenere federa debebant denūciare chananeis q illa federa interposita non tenuerant qz erant cōtra legem dei sui: ideo q deinceps caverent tanq̄z nullo fedre interposito: z tūc licitum erat iudeis pugnare de cetero contra chananeos. Eglō igitur dato q fuisset chananeus nō potuisset ex hac parte iuste occidi ab aioth quousq; denunciaretur ei non tenere federa.

¶ Ad scōm cum dicitur q occidit eum per insidias. dōm eodem modo q de lege cōmuni hoc nō licuisset. licuit tamē aioth ex mandato dei z reuelatione. ¶ Aliter autem pōt responderi ad ista duo argumenta. s. q de lege cōmuni poterat aioth occidere eglon. nec peccauit quicquam qz eglon erat hostis israelitarum: aioth vero erat ꝓinceps israel: ideo licebat ei occidere hostē. Cum autem dicitur q egit contra pacez interpositam negandum est hoc. nam non erant federa inter moabitas z israel: qz federa sunt iter eos qui sunt quasi equales z vnus nō dominat alteri. moabite tamen premebant israelitas z exigebant ab eis tributū: ideo nō erant federa inter eos. Nec mouere debet quem quam q maneret secure rex eglon in terra israel: qz hoc non fiebat ꝓpter aliquod fedus interpositū: sed qz cum non possent israelite resistere ei manebat in terra eoꝝ eis iuitis nō tñ petita nec impetrata pace: z ob hoc ne quid mali iudei tentare vellent habebat secum rex eglon. 10. milia moabitarum vt p3. ī. in littera. Eglon igit potuit occidi ab aioth vel a quolibet israelita impune. ¶ Ad scōm quādo dz q per insidias occidit eū. Respondendū q occisio per insidias vel palam habet locuz inter illos qui tenentur mutuo aliquo viculo pacis: z nullus caret sibi ab alio nisi dictum fuerit ei. inter hostes aūt non bz locum ista distinctio occidēdi: qz quocunq; mō quis hostē suum occidat q publice est hostis dū tñ nō interuenerint aliqua federa licite eū occidit: nec dz eū per insidias occidere: qz quilibet se tenet custodire a publico hoste: lz iter eglō z israelitas nullū erat interpositū fedus vt dictū est: ió potuit licite aioth occidere eglon. Si aūt obijcias q si nō fuisset aliqō fedus iter eglon z israelitas nō ꝑmisisset eglō accedere ad se aioth solitarie loquentē. ¶ Rīdendū q nō fecit hoc ꝓpter aliqō fedus interpositū: sed qz putauit q nō auderet aligd agere aioth timore seruoꝝ eglon. nā ēt si fedus fuisset interpositū nō agebat caute eglō ꝑmittendo ad se accedere aioth: sed non ꝑsideravit qz excecauit eū dīs vt traderet illum in manus aioth. ¶ Queret vlterius an deus reuelauit aioth q occideret eglō vel iusserit ei. ¶ Rīdēdū q nō appet ex lra an iusserit vel reuelauerit. Credēdū tñ ē dīno q reuelauerit. nā aliogn nō ausus fuisset aioth tāta aggredi. s. q vellet occidere solus boiem habētē decē milia viroꝝ secū: z q posset euadere. Etiā qūo poterat existimare aioth q rex eglon vellet log cū illo in secreto abeūtibus omnibus. nā istud est ꝺ ꝺsuetudinē reguz gbus nemo loqui pōt nisi ꝑsentibus alijs: ꝑsertim qñ est alienigena z suspectus. potius ergo credere debuisset aioth q nunq̄z posset habere opportunitatē ad loquēdū sic eglon. ¶ Itē dato q crederet hoc fore possibile qūo credidit q posset euadere. nam dīno erat verisimile q dato q eglon ꝑmitteret secū log secrere aioth q manerēt famuli regis ad portā custodientes qd fieret: z sic qñ egrederet aioth ingrederentur illico serui regis ne ipse solus maneret: z videtes eū mortuū tenerēt aioth z occiderēt. ipe tñ obtulit se oibus bis. verisile ergo est q deus reuelauisset ei q subiret ħ: z q ipse dirigeret actū eius. ¶ Item p3 qz sicut existimauit: ita ꝺia euenerūt: lz essent ꝺ ꝺsuetudinē cōem. nā mor vt voluit loqui secrete cū rege ille ꝑerauit ceteriꝫ filētiū z q ide recederet ēt. Etiā cū petiuisset aioth ab eglō q descēderet de throno qz bēbat verbū dñi ad eū ꝺsestim descēdit. z tñ mirū est: qz reges ēt nimis deuoti nō solēt tātā reuerētiā exhibere verbo dei q̄tuz iste gētilis exhibuit. ex quo apparet q deus eū iuitū trahebat. ¶ Itē qñ exiret rege iterfecto aioth erat magnū piculum: qz fuit regis deberēt stare ad portā: z tñ tūc nullus stetit qz oēs recesserāt: ita q tātā rē nemine sciēte fecit. Dōz igit manifeste q nullo mō iste facere potuisset talia nisi deus eū spāliter direxisset: z dato q ipm dirigeret ipe nō ausus fuisset talia facere vel aggredi saltez nisi deus ei reuelasset de possibilitate z de modo. (Aioth aūt.) Hic pōt esse q̄rtū huius ptis. s. hostiū debellatio. nā mortuo eglon faciliter oēs viri sui occisi sunt. (Aioth autē dū illi turbarent effugit). non est sensus q fugeret dum illi turbabant. s. q dū erāt turbati de morte inspata eglon recesserit aioth: sed ꝑus fugerat nescientibus moabitis. dz tñ dū illi turbarent. s. q dum illi erant turbati habuit locum aioth integre

Lra hebrea.

Rñsi. ad quesituz.

Ad. 1. rō nē in diuersum.

Dei p̄ceptū efficit quēcūqz actū licitum.

Alia rñ.

Impbō 1. rō.

B 2. rō.

Ad. 2. rōez

Alit ad. 1. rōnē in diuersum.

Alit ad. 2. rōnem.

Obiectio

Rñsio.

Qō. 27

A

An ō⁹ reuelarit aioth q occidēt eglon vel iusserit ei

□ Rñsi. ad q̄. 1. rō.

2. rō.

B

†

Postiū de bellatio.

3. rō.

4. rō

fugiendi: qz cum vidisset tam graue z tam insperatum malū oiu turbati subsiterūt: ita q̄ non venit eis in mentez persequi aioth.cuz autez redierunt in seipsos iā fugerat longe aioth. (Et pertransiit locum idolozum).s.galgalā vbi erāt idola eglō: vel vbi ve lapidicina lapides cedebanť ad fabricādū idola.sz p̄mū verius est. (Unde reuersus fuerat).i.ab illo loco reuersus fuerat ad occidendum eglon. Jerat nāq; primo aioth cum multis alijs israelitis ad ferendum munera regi: z expeditus ab eo rediit cū socijs suis venitq; vsq; ad locum idolozū: z ibi dimittēs eos vt recederent reuersus est ad eglon z occidit eū. (Uenitq; in seyrath).iste locus est in sorte effraim z erat propinqua sors effraim loco in quo occisus est eglon.naz apud galgalā sunt cō finia sortis beniamin z effraim:locus tñ idolozuz erat galgala. (Et flatiz insonuit buccina in monte effraim).mōs effraim vocať tota sors effraim.vnde in oibus locis vbi agitur ve aliquo loco sortis effraim dicit̄ q̄ est in monte effraim.pz Josue.c.17. z.20.et.21.pz etiam.s̄.p̄mo z primo Reg.p̄mo z multis locis. Insonuit autez buccina ad conuocandum viros bellatozes ad pugnandum contra moabitas: z insonuit imediate vt occidit eglon:qz moabite videntes regem mortuuz timerent tanq̄ nō habentes ducem.putarēt ēt q̄ israelite qui hoc aggressi fuerāt aliud maius malum disposuissent facere:ideo non auderēt spectare sed fugerent in terrā suam.ad hoc autem aioth preoccupauit clangere buccina vt congregarenť cito viri bellatozes z occuparent vada iordanis ne fugerent moabite. ¶Queret aliquis an aioth reuelauerit israelitis anteq̄ faceret q̄ volebat occidere eglon. * ¶Respōdendum q̄ non patet ex littera. Dōm tamen q̄ non reuelauit eis:qz ex hoc poterat pericli tari ipse aioth z etiam alij israelite.nam forte aliquis esset inter israelitas p̄ditoz sicut semper sunt aliqui in magnis cōmunitatibus:z ille vt magna bona impetraret a rege eglon reuelaret ei vel seruis suis quid facere vellet aioth: z tunc caperetur aioth z occideret.reliqui autez israelite tanq̄ conscij huius criminis p̄emerenť nimis supra solitum:ideo vt euitaret hec tacuit.z ob hoc etiam noluit q̄ quando ipse occideret eglon manerent socij sui in vrbe palmarum in qua erat eglon:sed venit cum eis vsq; ad locum idolozum z inde rediit ad occidendum regem. ¶Item pz hoc qz si aioth nunciasset hoc israelitis ipsi congregati essent anteq̄ aioth rediret ve occisione:z nou oportet q̄ clangeret buccina ad congregandum exercitum. (Descenderūtq; cum eo filij israel).non omnes israelite sed illi qui cōgregari cito potuerūt de monte effraim.nam lz magnā multitudinem potuisset congregare aioth:qz tamen interim, moabite fugientes trāsirent vada iordanis accepit quos potuit viros belli z preoccupauit vada iordanis dum non transiuisset aliquis israelita. (Ipso in fronte gradiente.)ipe erat dux:ideo gradiebať in fronte.i.in principio exercitus ad dirigendum z animandum ceteros vt nemo recusaret accedere quando ipse iret. (Qui dixit ad eos.segmini me). In hoc reddebat eos attentos ad agēdū qō ipse ageret:z ob hoc ipse preibat in fronte exercitus qz volebat q̄ ceteri sequerenť euz. (Tradidit dominus inimicos vestros moabitas in manus vestras). In hoc cō fortabat eos z hortabať ad bellum.s.si vultis pugnare inimici vestri moabite in manu vestra sunt.s.qz non permittetis eis transire iordanem.z hoc fecit dñs.s.qui dedit vobis istam opportunitatem vt sic possetis eos occidere. (Descēderūtq; post eum).s.qz ipse gradiebať in fronte exercitus. (Et occupauerūt vada iordanis).ista fuit opportunitas iudeis ad occidendum moabitas.nam erat rex eglon in vrbe palmaz siue in hierico z cum eo viri sui.ista aūt ciuitas non multum distat a iordane. cum aūt vidissent moabite mortuum regem:scientes se nō posse resistere israelitis deliberauerunt fugere in terraz suā moab que coniuncta est iordani ab oriētali parte. Jordanis vero est fluuius magnus qui raro transiaderi pōt. Pontes etiam non habet.in quodaz tñ loco erāt vada p̄ que ībatur in terra moab: z cum non essent nisi in illo loco occupauerunt ea israelite z tenebant clausos moabitas.cumq; aliquis ad transeunduz veniret occidebant euz. (Qui trāsmittunt in moab).lz iordanis alibi vada habeat:non tñ habet alibi vada per que eatur in terram moab nisi illa:ideo israelite in illo loco solum expectabāt moabitas certi q̄ illuc venturi essent. (Et non permiserunt trāsire quemq̄).s.qz israelite erāt multi apud vada.moabite aūt desiderio euadendi dispersi erant: z quilibet fugiebat qua poterat.vnde omnes faciliter capiebanť. (Sed percusserūt moabitas in tempore illo).siue ad vada iordanis siue alijs bellis si qua postea gesta sunt. (Circiter decem milia).tot secum habebat rex eglon qz erat rex potentissimus z erat nūc in terra bostium:ideo ne quid auderēt in ipsum cōmittere tenebat secum magnum z robustum exercitum. (Omnes robustos z viros fortes).i.omnes isti viri decem milia erant robusti:quia cum eglon veniret in terram bostilem in qua paratus esse debebat ad bellum debebat secum habere viros ad bellum aptos.vnde elegerat fortissimos viros in tota terra moab.in hebreo habetur. (Omnes pingues z viros fortes). Et ponitur hic eadē dictio vbi nos ponimus robustos que ponitur supra cum dicit̄. de eglō q̄ erat crassus nimis.s.samē qō significat pinguedinē. littera tamen nostra posuit robustos:qz sm̄ modum hebraicuz viri magnarum virium vocantur pingues.consuetudo autem latinozum hoc non suscipit:ideo transtulit sensuz ex sensu: z nō verbum ex verbo. (Nullus eozum euadere potuit).s. quia nō habebant transitum nisi per vada iordanis: z illa occupauerāt israelite antequā quisquam de moabitis transiret:ideo omnes interfecerunt. (Humiliatusq; est moab die illo sub manu israel).i.non ausus fuit amplius se erigere contra israel sicut p̄us. Non tamen est intelligendum q̄ israelite oppresserint moabitas sicut ipsi oppresserant israelitas. nam israelite non transierunt in terram moab ad subijciendum illam sibi z ponēdo sub tributo. * ¶Queret aliqs an peccauerint isralite pugnādo contra moab. Aliqs dicet q̄ sic:qz deus dixit Deuter.2.q̄ nō mouerentur nec pugnarēt contra moab z amon. ¶Respondendum q̄ non peccauerunt israelite:qz ex parte dei ibant ad pugnandum:z deus dabat eis istam victoriam sicut dixit aioth.s. tradidit dominus inimicos nostros moabitas in manus nostras. Deus tamen non induceret eos ad pugnandum:nec diceret hoc aioth si peccarent pugnando. ergo non peccauerunt. ¶Ad rationem in contrarium dicendum q̄ illud preceptum fuit temporale:ideo non obligauit ad semper.quod patet:qz in eodem.c.dicitur.tu transibis hodie terminos moab vbem nomine ar:z accedes in vicinia filiozuz amon caue ne pugnes cōtra eos nec mouearis ad prelium.z sic soluz vetatur ibi pugna pro illo tempore quo transibant israelite per terminos moab z amon z non pro sequenti tempore.vnde licite pugnare poterant si aliqua causa rationabilis suboziretur. ¶Item prohibitio pugne non fuit ibi directe ad tollendum pugnam:sed vt israelite non caperent aliquam partem terre moab vel amon.nā subditur in eadem auctozitate.non enim dabo tibi de terra filiozum amon quia filijs loth dedi eam in possessionem. quasi dicat non pugnes contra eos ad eripiendum terram de manu eozum:quia nihil dabo tibi de terra eozum. Et sic est dicenduz q̄ nunquam licuit israelitis saltem pro tunc accipere terram moabitarum z amonitarum vel aliquam partem eius in possessionem etiam si pugnarent ex causa legitima. licebat tamen interdum pugnare. z sic dauid multotiens pugnauit contra moabitas z amonitas. De moabitis patet.2.Re.8. De amonitis patet.2.Reg.10.c. saul quoq; pugnauit contra amon z moab vt patet primo Reg.11.et.14.c. ¶Item illud preceptum intelligitur quantum ad hoc q̄ israelite non mouerent bella contra moabitas z amonitas. si tamen moabite z amonite pugnarent contra israel:nulla ratio esse poterat que tolleret israelitis istam defensionem z pugnandi ius ad repetendum z resarciendum iniurias z damna inflicta. ¶Queretur vlterius dato q̄ liceret israelitis insurgente causa pugnare contra moabitas z amonitas:an nūc liceret pugnare. ¶Aliquis respondebit q̄ non:quia oportebat q̄ moabite inferrent aliquam iniuriam vel damnum israelitis propter qō ipsi possent iuste moueri.nunc autem non erat sic:quia erat pax inter moabitas z israelitas cum manerent moabite in terra israel:z ipsi israelite ruperunt pacis federa armando bellum contra moabitas.ergo peccauerunt. ¶In contrarium dicenduz q̄ habuerunt israelite iustam causam pugnandi.nam moabite mouerant a principio iniusta bella contra eos z interfecerant multos de eis z rapuerant bona ipsozum:subiecerantq; eos in seruitutem annis.18.z tributa grauia imponebant super eos. pro bis omnibus poterant israelite pugnare cōtra moabitas vsq; ad plenam satisfactionem pro iniurijs z damnis.nec oportebat q̄ ad hoc israelite indicerent bellum cuz solennitate ipsis moabitis ad hoc q̄ se pararent z postea pugnarent:quia istud requiritur quando nondum cepta est hostilitas inter aliquas gentes.quando tñ cepit z continue durat nō opz indici bellum cū aliqua solēnitate:z postq̄ aliqs semel hostis est quousq; desinat ee hostis amonit⁹ ē vt se custodiat. ¶Sz adhuc subijciek q̄ q̄q̄ ista mala passi fuerāt isralite a moabitiz:qz semel fuerat pax interposita

Ad qd isonuit buccina.

Qō.28 A An aioth isralitis revelarit añq̄ facēt q̄ volebat occidē eglō. * Rñ.ad q̄ sitū q̄ nō. 1.rō.

2.rō.

Isralite ad bellū ꝫ moabitas hortabantur.

Ad rōes ioiuersū

Qō. 29. A An peccauerint isralitis pugnādo ꝫ moab. Rō i oppositum. Rñ. ad q̄situm.

Qō. 30. A An isralitis nūc ꝫ moabitas z amonitas liceret pugnare ¤ q̄ ñ rō In ꝫriū. 1.rō.

Obō.

pax interposita non poterant mouere bellum: quia sic omnia preterita erant remissa per federa supuenientia: vel si non erāt remissa saltem dum federa durabant non debebant mouere
Rñsio. bellum. ergo peccauerunt. ℂ Respondendum q̄ inter israelitas ⁊ moabitas erant nulla federa: sed israelite victi fuerunt a
B moabitis qui violenter manebant in terra eorum ad premendum eos ⁊ exigendum tributa per. 18. annos. ⁊ dato q̄ mille annis mansisset non cansabatur aliquod vinculum pacis eo q̄ israelite hoc sustinebant q̄z illud non poterant elidere. data igitur eis quacunq̄ opportunitate contra moabitas poterant licite insurgere ad pugnandum siue publice siue latenter. ⁊ sic nūc fecerunt ideo non peccauerunt. ratio autem adducta in cōtrarium presupponit falsum. s. q̄ esset pax inter israelitas ⁊ moa-
† bitas. (Et quieuit terra octuaginta annis a prelijs). isti. 80. anni computātur sic. s. a morte othonielis primi iudicis postq̄ populus manens aliquanto tempore sine iudice bonus fuit: deinde declinans ad idola oppressus est ab amonitis ⁊ a moabitis annis. 18. post quos surrexit aioth: ⁊ principatum tenuit vsq̄ ad annum. 80. completum. sed forte principatus suus non fuit
† 50. annorum: q̄z reliquum tempus intermedium fuit sine iudice. (Post hunc fuit sangar). Dic ponitur de tertio iudice qui
De sangar ctio israelitarū iudice. scribitur nomen tribus ⁊ familie de qua erat iste sangar sed solum q̄ erat filius anath. ⁊ hoc forte q̄z anath erat aliquis vir tā
† cognitus inter israelitas q̄ illo nominato cognita erat tribus
Nicolai opinio ō sangar. ⁊ familia. (Qui percussit de philistinis sexcentos viros). istud fuit opus clarissimum. s. q̄ vnus vir occideret sexcentos in pugna. Nicolaus autem vult q̄ iste sangar non occidit oēs. 600.
Imp̄bō dum: ⁊ omnes simul occiderunt sexcentos viros. ℂ Sed hoc non multum stat: q̄z littera expresse dicit q̄ ipse occidit sexcentos viros. q̄ ergo velimus eam distrahere a suo sensu sine necessitate est valde irrationabile: ⁊ sic tolleret omnis certitudo significationis in scriptura. si autem esset aliqua necessitas de-
beret mutari sensus scripture quantum ad cortícem. hoc autez non esset nisi dicamus q̄ sangar non potuerit occidere sexcen-
L tos viros vomere. sed hoc nō stat sed samson occidit mille viros habens solum mandibulam asini vt p̄z. j. 15. ergo a fortiori posset iste occidere sexcentos. Nec obstat q̄ si dicas q̄ spiritus domini erat in samsone ⁊ dederat ei vires supernaturaliter. nam nō solum erat deus in eo. sed etiam de omnibus aliis iudicibus dicitur q̄ deus suscitauit eos in iudices: ⁊ q̄ factus est spiritus domini super illos. ergo bis quoq̄ dari vires poterant supernaturaliter. ⁊ verisimile est ad tempus eis datas: l̄z non continue sicut samsoni: ⁊ hoc tenent omnes vt iosephus ⁊ historia scholastica. ⁊ ad hoc littera expressit illud tanq̄ spāle
† opus dei. (Uomere). In hebreo habet aliud nomen q̄ significat virgā qua minantur boues. ⁊ vocatur vulgariter aguiada. ⁊ pro vomere habet communiter aliud nomē apud hebreos vbicunq̄ ponitur sicut p̄z. 1. Reg. 13. ⁊ Esa. 2. littera tamen nostra posuit vomerem q̄z virga qua minantur boues fragilis est ⁊ non poterat esse sufficiens instrumentum ad occidendum tot viros. Dicunt tamen hebrei ⁊ Nicolaus q̄ de illa fecit lan-
† ceā vel vsus est ea tanq̄ lācea ⁊ occidit multos. (Et ipse quoq̄ defendit israel). i. l̄z non egerit opera tā grandia vt alij iudices: tñ etiam ipse defendit israel. nam volētibus philistinis intro ire in terrā israel iste sangar restitit eis ⁊ occidit sexcētos: ⁊ cessauerūt hac vice philistini ab ingressu in terrā israel.

ℂ Quare nō computatur tempus quod fuit sub principatu san-
A gar tertio iudice. Questio. 31.

Rñsi. ad q̄situm 1. rō. **Queret** aliquis quare non computatur tempus q̄ō fuit sub principatu sangar sicut cōputatur sub alijs iudicibus. ℂ Rñdendū q̄ duplex rō fuit. pma est paruitas operis. nā l̄z sangar quantū ad psonam suā plus forte egit q̄ī iudices p̄cedentes: ⁊ q̄ī qlibet de sequentibus preter samsonem: tñ quantum ad ppl̄m fuit paruuz opus: q̄z non liberauit ppl̄m de magna afflictione sicut quilibet duoz precedētium iudicū: nazz ppls fuerat in captiuitate aliquādo tpe qñ quilibet illoz factus est iudex. s. ante othonielē. 6. annis: ⁊ ante aioth annis. 18. ⁊ isti fecerunt magna bella ō reges ⁊ pplos: ⁊ liberauerunt israel de seruitute. cū vero surrexit sangar nō erat populus israel in seruitute sub aliquo pplo: l̄z philistini tūc volebāt oppremere eos: ⁊ sangar exiēs illis obuiā cōpescuit illos occidēs sexcētos. sed ista nō est cā potissima. nā alij iudices minus fecerunt q̄ī sangar ad vtilitatez populi. s. q̄z nihil boni egisse legunt sicut thola iair. j. 10. ⁊ abesan: chialō: abdon. j. 12. nā de nullo horz legitur q̄ fecerit aliqō bellum. ℂ Scōa causa ⁊ precipua fuit paucitas temporis. nam fertur q̄ sangar eodem anno quo mortuus est aioth surrexit ⁊ eodem mortuus est vt ait historia scholastica ⁊ tenent istud historiographi. vnde tempus suū computatur cū tempore aioth. Quod p̄z q̄z mala facta post mortem sangar dicuntur facta post mortem aioth vt p̄z sequenti. c. s. addiderunt filij israel facere malum post mortem aioth: ⁊ cuz illud malum quod ibi fecerunt ⁊ captiuitas vel seruitus quā sustinuerūt p malo illo sub rege iabin cōputatur sub. 40. annis barach ⁊ debore: tanq̄ī inter aioth ⁊ delboram non fuerit aliqs iudex. ⁊ sic de vno anno nō fit mentio. Alij autem iudices qui rexerunt. 7. vel. 8. aut. 10. annis q̄ī q̄ī nihil fecisse legantur habent computationem temporis per se in scriptura: sicut thola iair abdon abesan chialō: q̄z maiori tēpore rexerunt vt p̄z. j. 10. et. 12. 2. rō.

Qō. 32
A
Qr de sangar nō oz q̄ suscitauit eis dns saluatorem noīe sāgar.
R rñ. ad q̄st. 1. rō.

ℂ Queretur vlterius quare de sangar non dicitur q̄ suscitauit eis dominus saluatorem nomine sangar: sicut dicitur de alijs suscitauit eis saluatorez nomine othoniel vel aioth. R ℂ Respōdendum q̄ fuit propterquo. Primo q̄z spiritus domini significat aliquid magnum: ⁊ nunq̄ī dicitur de aliquo q̄ moueā a spiritu dei nisi egerit aliquid valde magnum. Sangar autem non fecit aliquid magnum in israel: quia non triumphauit in magnis bellis sicut alij iudices: ideo non dicitur q̄ suscitauerit eum deus, patet hoc quia alij iudices liberabant penitus terram tempore suo de manu hostium. Sangar tamen l̄z egerit stragem illam in philistinis non liberauit penitus israel de manu hostium: sed habitabant israelite cum timore vt patet infra 5. c. in diebus sangar filij anath ⁊ in diebus iabel quieuerūt semite: ⁊ qui ingrediebantur per eas ambulauerūt per calles deuios: cessauerunt fortes in israel ⁊ geuerunt donec surgeret debora surgeret mr̄ in israel. q. d. tpe sangar israelite non audebant ambulare publice per terram etiam si essent viri fortes: sed ambulabant per calles deuios ⁊ incognitos. ⁊ hoc durauit vsq̄ ad delboram cuius tempore fuit facta plena liberatio. ℂ Secūda ratio huius est ⁊ precipua: quia deus dicebatur suscitare aliquem saluatorem quando israelite premebantur ab hostibus ⁊ clamabant: ⁊ ad clamorem eorum deus suscitabat aliquē qui liberaret eos. sicut patet supra de othoniele ⁊ aioth. De sangar autem non fuit sic: quia non erat israel clamans ad dominum quando surrexit sangar: sed philistini veniebant super terram israel: ⁊ sangar obuius illis percussit sexcentos. hoc ēt patet quia dicitur hic in littera. ⁊ ipse defendit israel. de alijs autem iudicibus dicitur q̄ liberauerunt israel. Differentia autem vel saluare est tollere aliquem qui premebatur de potestate opprimentis. sic sangar restitit philistinis venientibus ne introirent: ⁊ non repulit vel exclusit aliquos iam dominantes. Othoniel autem ⁊ aioth expulerūt hostes iam dominantes in terra. Per hoc etiam probatur q̄ non fuerint magna opera sangar: q̄z non dicitur de illo q̄ liberauit israel sed q̄ defendit: non quidem ab omnibus: sed a philistinis solum. manebant tamen adhuc israelite in timore vsq̄ ad tempus delbore vt p̄z. j. 5. 2. rō.

Qō. 33
A
Qr nō dicū ē trā geuisse tanto vl̄ tāto tpe sub sangar Rñ. ad q̄st. 1. cā.

ℂ Queretur vlterius quare non dictum est de tempore. quieuit terra tanto vel tanto tempore sicut de alijs iudicibus dicitur vt patet supra in littera de othoniele ⁊ aioth: ⁊. j. 5. de delbora vna est quia terra dicitur quieuisse toto illo tempore q̄ō computatur sub illo iudice: vt si computātur anni. 40. dicitur quieuisse annis. 40. sed sub sangar non computatur aliquod tempus q̄z paucum fuit: sed colligitur tempus eius sub aioth vt. s. dictum est: vel sub delbora vt quidam volunt. ergo nō pōt dici q̄ quieuerit terra sub eo. ℂ Secunda cā est q̄z terra dicitur quiescere q̄z penitus liberatur ab hostibus: sub sangar tamen non fuit penitus liberata: ideo non dr̄ quieuisse. p̄z hoc q̄z sub othoniele dicitur quieuisse terra eo q̄ ipse oppressit cusanrasathain regē syrie ⁊ liberauit penitus terrā israel de manu syrorū. Aioth quoq̄ humiliauit moabitas ⁊ expulit eos de terra ⁊ occidit regē eorum: ita q̄ postea moabite nunq̄ī ingetauerūt israelitas: tpe tñ sangar nō quieuit terra: q̄z non audebant israelite ambulare publice per terraz vt p̄z. j. 5. c. s. in diebus sangar filij anath ⁊ in diebus iabel cessauerūt semite: ⁊ qui ingrediebant per eas ambulauerūt calles deuios: cessauerūt fortes in israel ⁊ quieuerūt. s. nō audētes publice ambulare donec surgeret debora: surgeret mr̄ in israel. ℂ Queret vlterius quare nō dicitur tempore sangar q̄ addiderunt filij israel facere malum coram dño. nam sub alijs iudicibus sic dr̄. sic etiam p̄z presenti. c. cum dr̄ q̄ mortuo vno iudice reuertebant filij israel ⁊ facie- 2. rō.

Qō. 34
A
Qr non dr̄ tpe sangar q̄ addiderūt filij israel facē malū coram dño.

bant maiora q̄ fecerant patres eorum: ⁊ tunc demum afflicti clamabant:⁊ deus dabat alium iudicem. ¶ Responderi potest dupliciter. vno modo q̄ ante tempora sangar israelite non diuerterunt ad idola hoc modo. scilicet sangar surrexit eodem anno quo mortuus est aioth ⁊ nondum declinauerant israelite ad idola:ideo non dicitur addiderunt. ⁊ hoc cōsonat communi sententie hīstorie scholastice ⁊ aliorum. ¶ Aliter potest dici q̄ sangar pauco tempore iudicauit. s. vno anno vel parum plus:⁊ tū non fuit immediate post sangar:sed annis aliquot post:⁊ ante eum declinauerant israelite ad idolatriam ⁊ deus tradiderat illos in manus regis iabin : ⁊ tamen q̄ non computatur aliquot tempus sub ipso sed sub delbora non fit mentio quasi ipse fuerit iudex:sed quasi nō fuerit quisq̄ inter aioth ⁊ delboram. hoc autem colligitur sequenti. c. cum dr̄ addiderunt filij israel facere malum coram dño post mortem aioth: ⁊ sic ante sangar fuit. s. aliquis. ¶ Adhuc dicet q̄ malum quod fecerunt filij isr̄l̄ post aioth non fuit ante sangar sed post. dicit̄ tamen post aioth ⁊ non post sangar:q̄ non cōputantur tempora sangar. ¶ Sed hoc nō stat:quia. j. 5. dicitur. in diebus sangar filij anath ⁊ in diebus iabel cessauerunt semite ⁊ qui ingrediebantur per eas ambulauerunt calles deuios donec surgeret debora:surgeret mater in israel. ergo vī q̄ tempore sangar opprimebant̄ israelite ab aliquo ita vt non auderēt ambulare. ⁊ illa oppressio fuit ablata tempore delbore:sed sub delbora non fuit ablata aliqua oppressio nisi quā faciebat iabin rex asor. ergo tempore sangar iaz premebat israelitas iabin. ¶ Dicendum ergo necessario q̄ inter aioth ⁊ sangar interciderūt aliqua tempora:⁊ in illis aliquantulum post mortem aioth seruierunt israelite domino quo cito derelicto coluerūt idola: p quo deus tradidit illos in manus iabin regis asor:⁊ oppimebat eos nimis. hoc dum fieret accidit vt philistini ruerent sup israelitas:quibus exiens obuiam sangar occidit sexcentos vomere ⁊ defendit israel. quantuz ad illos tamen non potuit aliqd agere contra iabin regem asor. ⁊ sicut quiescebant tunc temite. s. p timore regis asor:ita q̄ non audebant israelite publice ambulare de loco ad locum sed ambulabāt calles deuios vt dicitur. j. 5. ⁊ ista est veritas. non ergo debuit poni ꝟ q̄ addiderunt filij israel facere malum coram dño:q̄ sequenti. c. ponitur maluz qō fecerant ante sangar. Cā autem quare non ponitur illud anteq̄ dicatur de sangar:est q̄ sangar nō liberauit israelitas a malo quod incurrerunt propter malum quod fecerunt post aioth. nam illud fuit seruitus sub rege iabin a qua liberauit delbora ⁊ barach israelitas vt p̄z sequenti. c.

Rñsi. 1. ad quesituz.

Rñsi. 2. ad quesituz.

Rñ. quorūdam.

Cōfutatio.

B

Dec. qōnis

¶ Chronica euentuū tpaliū sub othoniel ⁊ aioth iudicib⁹. Qō. 35.

A

Chronica euntuuz temporaliū sub bis duobus iudicibus othoniel ⁊ aioth hec fuit. Othoniel iudicauit. 40. annis q̄s̄ q̄s̄ non incipiant sub eo sed ab introitu israelitarū in terrā chanaan ⁊ finiuntur in morte eius. cepit tamen p̄ncipatus suus anno. 66. ab exitu de egypto. s. computā do. 26. annos priores sub iosue vt ait Josephus. 5. antiquita. ⁊ fuit ꝟ anno. 572. etatis tertie que cepit ab abraam. anno autem mundi vt volunt bis millesimo quingētesimo vicesimo secundo. ⁊ hoc ſm computationem quā tenet littera biblie hebraice circa etatem p̄mam seculi in qua ponit annos. 1654. ⁊ tamen ſm bibliam. 70. interpretū. ⁊ vt ait Augu. 14. de ciuitate dei fuerunt anni bis mille ducenti quiquaginta duo. ⁊ sic supsunt anni q̄si 600. ⁊ ſm banc computationem esset tunc annus mundi quasi tertius millesimus demptis. 60. huius inquam tempore regnauit athenis quartus rex. Erichthonius cui supererāt adhuc. 4. anni p̄ tempore aioth vt declaratum est precedē. c. ⁊ mortuus est. 4. anno aioth:cui successit quintus rex athenienſis nomine Pandion q̄ regnauit annis. 40. ⁊ mortuus est iudicante adhuc aioth anno suo. 44. iste pandion habuit duas filias. s. progne ⁊ philomenam de quibus p̄cedenti. c. prosecuti sumus. post pandionem cepit athenis regnare sextus rex nomine erichthonius qui fuit sēs erichthonius rexitq̄. 50. annis:mortuusq̄ est post mortez aioth annis. 14. Quod p̄z q̄ vt. s. dictum fuit nunc anno. 44. aioth mortuus est pandion:iō supererāt de annis aioth ad complendum. 80. annos. 36. sed erichthonius secundus regnauit annis. 50. ideo oportet q̄. 14. annis post mortem aioth mortuus fuerit:eratq̄ ille annus. 14. sub barach ⁊ delbora. hoc tempore. s. othonielis charinus in thebis grecorum regnauit ex cuius filia semele natus est Dionysius qui a poetis vocatur bacchus vel liber pater. s. quia inuenit vsum vitis in grecia. De genealogia huius chatini ⁊ infortunijs domus sue enarrat Ouidius metamor. libro. 3. per maiorem partem eius. sub hoc fuit linus thebeus musicus de antiquissimis poetis. eo tēpore danne fuit ex qua perseus genitus est qui per implunium aureum genitus dicitur vt ferunt poete. de quo Terētius in eunucho ⁊ Augustinus de ciuitate dei libro. 2. iste perseus pugnauit cōtra quasdam gentes asie quas redactas in ditionem suam ex nomine suo persas appellauit tēpore othonielis. Bithinia ciuitas condita est a phenice ista est in qua beatus Lucas mortuus est. phenix quasdā litteras phenicibus tradidit ⁊ ad lenduz vermiculum vt inde littere fiant vel picture instruxit. vnde ⁊ color illi phenicеus dictus est qui postea mutata littera puniceus dr̄. Ciuitas ephira que postea corithus appellata fuit in grecia tūc a sisypho condita est. minos filius europe regnauit in creta. de bis Vincentius in speculo hīstoriali lib. 3. ⁊ hīstoria scholastica. Aioth iudicauit israel. 80. annis:nō q̄ toto hoc tempore iudicauerit cum includantur hic tempora sine iudice ⁊. 18. anni quibus rex eglon oppressit israelitas:sed q̄ in fine istorum annorum aioth mortuus est. ⁊ terminat̄ istud tempus anno. 160. ab exitu de egypto. Quod p̄z computando. 40. annos deserti ⁊ totidem othonielis ⁊. 80. sub aioth. fuit autez iste annus ab initio. 3. etatis. 665. ⁊ ab exordio seculi. 2613. volunt autem q̄ ceperit p̄incipatus aioth elapsis solū. 18. annis de istis. 80. ⁊ sic fuit p̄incipatus suus. 62. annorum. hoc autem est si illi. 18. anni quibus israelite seruierunt regi eglon computentur statim post mortez othonielis:q̄ satis est verisimile. Tēpore aioth (vt dictum est) regnabat athenis erichthonius sēs vel erichtheus vt alij nominat cuius filia fuit orithia quā boreas rex trassum rapuit. de hoc ponitur fabula. 6. metamorphoseos:q̄ boreas sit ventus ⁊ q̄ rapuerit orithiā per aerem. vnde dicit orithiam amans suluis amplectitur alis. ⁊ sic continuat Ouidius istas hīstorias vt cronographi. in diebus aioth cirene ciuitas samosa in lybia condita est. de qua habetur Actu. 2. s. ⁊ qui habitant cirenem ⁊ partes lybie. tunc triptolemus longa naui eleusim veniēs frumenta ibi distribuit. de hoc est fabula q̄ curerit frumenta super serpentes: vt p̄z per Ouidium. 5. metamorpheos. ⁊ veritas fuit q̄ in naui longa portauit cuius insignia erāt duo picti serpentes sed poete habent locum transformādi. Sic etiam dicitur q̄ iuppiter in forma tauri rapuerit europam filiā regis tyri ⁊ curerit super mare in dorso vt p̄z. 2. metamorpheos ⁊ Seneca in tragedia. 4. cuius nomē est hippolyt⁹ carmine quod incipit. diua non miti generata ponto. veritas autem fuit q̄ rapuit eam ⁊ curit in quadam naui cuius insignia erāt taurus pictus. Sed Ouidius aliter ordinat istud de triptolemo. nam dicit illud accidisse ante regem pandionem ⁊ hīstoriam de progne ⁊ philomena. naz de triptolemo ponit in fine. 5. metamorphoseos. ⁊ de pandione ⁊ filiabus ponit vltra mediū. 6. hoc tempore ferunt fuisse raptam proserpine. de quo fabulose loquitur Ouidius. 5. metamorphoseos circa finem. veritas autem fuit q̄ orcus rex molossorum proserpinam rapuit:ad cuius raptum econuerso venerant hercules theseus ⁊ pyrithous. Canis autem ingens quidam regis molossorum qui cerberus dicebatur pirithoum deuorauit ⁊ deuorasset theseum nisi eum hercules liberasset. ex hoc habuerunt poete locum fingendi q̄ cerberus erat canis inferni ⁊ ille deuorauit pirithoum eo q̄ dominus suus rex molossorum vocabatur orcbus qui eandem significationē habet cū inferno. ⁊ istud apud multos poetas vulgatur. hoc tempore frixus ⁊ helles sorores sua insidias nouē calles euaserunt in quadam naui cuius insigne erat aries pictus. helles autem timens fluctus maris in pelagus demersa est qō ab ea nomen accepit. ⁊ vocatur hodie hellespontus idest pontus vel mare helles. ⁊ est nomen maris quā insule circa finem europe versus orientem. ex hoc autem insurrexit fabula apud poetas q̄ frixus ⁊ helles super arietem quendam equos transierunt. ⁊ ob hoc rudis vulgus arietem inter celi constellationes collocauit: ⁊ est primum inter signa zodiaci quamquam alias communes astronomi ponāt. Eo tpe in dardania regnabat tros a quo Troiam vrbem conditam ⁊ nominatam ferunt. tunc perseus pugnauit cōtra gorgonē que meretrix erat. pre nimia pulchritudine ⁊ maleficijs aspicientes mentis impotentes reddebat. de hac fabula est tres fuisse sorores gorgonidas qui vno oculo vtebantur ⁊ aspicientes conuertebant in lapides. de quo Ouidius. 4. metamorpho. In quo ipe discordat a narratione temporis ſm nos:q̄ preponit hoc ad omnia facta que nos prepositimus ex tempore moysi vsq̄ huc. eo tempore Dionysius. i. bacchus vel liber in india ciuitatez nisam cōdidit:⁊ eam suo nomine appellauit. de his Vincentius in speculo hīstoriali lib. 3. ⁊ hīstoria scholastica.

In bithinia mortuꝰ ē btūs lucas.

Ephira ciuitas

Aioth quot annis iudicarit.

Nota veritatē fabule.

De his vide laute ⁊ latius doc. i cō. sup Eus.

Pādiō q̄n rex athenienſis prognē ⁊ philomenā filias būit.

B

¶ Cap. iiij.

¶Capitulum.iiij.

ẽ.12.b. ⁊.3.a.⁊ infra.6.a. 1.Reg. 12.b.

Addiderũtq; filij ifrael facere malum in cõſpectu dñi poſt mortẽ aioth:⁊ tradidit illos dñs in manus Jabin regis chanaã: q regnauit in Aſor:habuitq; ducem exercitus ſui noĩe ſyſaram. Ipſe autem habitabat in aroſeth gentium. Clamauerũtq; filij ifrael ad dñm. Nongentos enim habebat falcatos currus:⁊ per vigĩti annos vehemẽter oppreſſerat eos. Erat autẽ delbora prophetes vxor lapidoth:que iudicabat populũ in illo tpe:⁊ ſedebat ſub palma que nomine illius vocabatur:iter rama ⁊ bethel in mõte effraim:aſcendebãtq; ad eam filij ifrael in omne iudiciu;. Que miſit ⁊ vocauit barach filiu; abinoem de cedes neptalim:dixitq; ad eũ. Precepit tibi dominus deus iſrael. Vade ⁊ deſcẽde:⁊ duc exercitu; in montem thabor:tolleſq; tecũ decem milia pugnatorũ de filijs neptalim ⁊ de filijs zabulon. Ego autẽ adducam ad te in loco torrẽtis cyſon ſyſarã pncipem exercitus iabin ⁊ currus eius atq; omnem multitudinem:⁊ tradã eos in manu tua. Dixitq; ad eã barach. Si venis mecu; vadã:ſi nolueris venire mecum non pergã. Que dixit ad eũ. Ibo quidẽ tecũ:ſed in hac vice victoria nõ reputabitur tibi:qa in manu mulieris tradetur ſyſara. Surrexit itaq; delbora ⁊ perrexit cũ barach in cedes. Qui accerſitis zabulon ⁊ neptalim aſcendit cũ decẽ milibus pugnatorũ dñs delboram in comitatu ſuo. Heber aũt cine⁹ receſſerat quõdã a ceteris cineis fratrib⁹ ſuis filijs obab cognati moyſi:⁊ ✝tetenderat tabernacula vſq; ad vallẽ q̃ vocatur ſennim ⁊ erat iuxta cedes. Nũciatũ eſt ſyſare q̃ aſcẽdiſſet barach filius abinoem in mõte thabor:⁊ ꝯgregauit nõgentos falcatos currus:⁊ omnem exercitum de aroſeth gentium ad torrentem cyſon.

Perſeus rex claret ⁊ ardeã i italia vt bẽ condidit.

feſulana thuſcie ciuitas cõditur.

Sybilla ſamia claret. als✝tetẽderãt.

Addiderunt q;. In pcedentibus poſita eſt iudeorũ tribulatio.ſcõo hic cõſequenter deſcribit tertia:⁊ fuit ſub rege iabin ⁊ diuiditur in tres partes:qr primo ponitur tribulatio.ſcõo de tribulatione liberatio ibi.(Erat autem delbora).tertio pro liberatione gratiar actio in toto.c.5. ¶Queret aliqs circa pmũ an iſta que ponuntur hic fuerint poſt precedẽtia vel ſit ordo mutatus.⁊ an immediate fuerit vel iterciderit magnũ tẽpus iter vtraq;. ¤¶Rñdẽ dũ q̃ ea que habent hic ordinẽ dñr ad pcedentia.naz pcedẽti.c.agit de tpibus aioth:hic aũt ſubditur de his que facta ſunt poſt aioth vt pz in pncipio lre.ſ.addiderũt filij iſrael in ꝯſpectu dñi facere malũ.eſt tñ mutatio ordinis ad aliqd: qr in fine pceden.c.dictũ eſt de ſangar.⁊ hic in pncipio dr de pctis q̃ fecerũt iſraelite poſt mortẽ aioth.prius tñ peccauerũt iſraelite poſt aioth q̃ ſangar fuerit iudex vt declaratũ eſt pce.c.ad finẽ. quãtũ ad alia aũt eſt ordinatus ordo:⁊ facta ſunt q̃ dñr hic imediate poſt ea q̃ dñr pced.c.nã paulo poſt mortẽ aioth peccauerunt iſraelite:⁊ tñ peccatũ eor ponitur hic.(Addiderũtq; filij iſrael).ſ.ſuper mala que fecerũt tpe preterito addiderũt nũc iſtud. iſta enim cõditio erat q̃ nõ quieſcerẽt praue agere ſed mortuo vno iudice agebant peiora q̃ pus egerant vt pz.ẽ.2.c.(Facere malum in ꝯſpectu dñi).ſ.colere idola:qr cetera mala quaſi venialia deus reputabat in ipſis iudeis ſi in hoc non peccarent. (Poſt mortẽ aioth).ſ.qr dũ ille viueret nõ peccauerũt ⁊ q̃ habebant caſtigãtẽ ⁊ amonẽtẽ:mortuo aũt illo ducebanr a mala ꝯſuetudine pcedenti cũ nullũ haberent repugnantem. ¶Aliqs obiciet q̃ deberet hic dici q̃ peccauerũt filij iſrael poſt mortẽ ſangar:qr ille poſt mortem aioth mortuus eſt.⁊ de ipſo ſangar precedenti.c.dr. ¶Reſpondẽdũ q̃ non ponit poſt mortẽ ſangar ſed poſt mortẽ aioth:qr iſta peccata iſraelitarum ꝓpter q̃ traditi ſũt in manus iabin nõ fuerũt poſt mortẽ ſangar ſz poſt mortem aioth anteq; ſangar eſſet iudex vt declaratũ eſt precedenti.c.in fine. (Et tradidit illos dñs in manus iabin).iſta eſt tribulatio.ſ.qr traditi ſunt in ſeruitutẽ ⁊ erat durior inquantũ erant ſub ſeruitute chananeor qui erant hoſtes acerrimi eorũ. erat quippe iabin chananeus cũ vocat rex chanaan. traditio autem iſta fuit qr deus deſeruit iſraelitas amouendo ab eis ad iutorium ſuum ⁊ tribuendo aioſitatez:⁊ vires regi iabin ad pualendũ otra iſrael.de modo huius declaratũ eſt ſatis precedẽti.c.(Regis chanaã).non eſt chanaan aliqua ciuitas ſpecialis i qua regnaret iabin.nã ciuitas ſua erat aſor vt pz in littera.nec accipit etiam chanaã pro tota terra chanaan:qr nõ erat iabin rex totius terre chanaã cũ maiorem partem eius tenerent nũc iudei.Etiã tẽpore quo nihil tenebant iudei in terra chanaã nõ erat iabin rex totius terre chanaã.nã pter eum erant multi reges:cũ ioſue ⁊ iſraelite occiderit.ʒ 1.de qbus Joſue.12.⁊ manebant adhuc multi alij.ſ.5.reguli philiſtinor ⁊ pz Joſue.13.⁊ pcec.c.⁊ alij reges ſidonior ⁊ eueor:ſz vocat rex chanaã.i.rex terre illius ppli q vocat chananeus.nã iter.7.pplos chananeorũ erat vnus q ſpãliter vocabat chananeus.⁊ terra hui⁹ vocat ſpãliter terra chanaã.hoc pz pcec.c.iũcto Joſ.13.nã cũ deſcriberent gẽtes derelicte in terra de ſtirpe chananeorũ pcec.c.dr q̃ reliquit dñs.5.ſatrapas philiſtinor ⁊ omnem chananeum ⁊ eueum ⁊ ſidonium.⁊ Joſue.13.ponunt iſte gentes met derelicte in terra.⁊ vbi ponit ℔ omnem chananeum ponit ibi omnis terra chanaan ⁊ omnis chananeus.⁊ tñ manifeſtum eſt q̃ chananeus de quo hic dr nõ comprehẽdit omnes.7.populos chananeor:ſed ſolum eſt qdam populus ſpecialis de illis.ergo terra chanaan non erit hic tota terra chanaã ſed ſolum terra huius populi chananei.⁊ ſic rex iabin qui vocat rex chanaan: non dr rex totius terre chanaan: ſed ſolum terre illius populi ſpãlis qui vocatur chananeus. ¶Alio modo dici poteſt ⁊ satis conueniẽter q̃ iabin vocat rex chanaã.i. totius terre chanaan.ſ.omniũ.7.populorum chanaan.⁊ non vocatur rex chanaan tanq̃ nunc eſſet rex vel dominus totius terre chanaan ſz qr antiquitus anteq; intrarent iſraelite in terram erat iabin rex totius terre chanaã.Etiã hoc non eſt intelligendũ quãtum ad hoc q̃ preter eum nullus rex eſſet:ſed qr ipſe dominabatur omnibus regibus terre chanaan.ſic pz Joſue.11.cum dr. aſor.n. antiquitus inter oia regna ℔ principatum tenebat.⁊ vocant omnia regna ℔.ſ.chanaã vel que ℔ demõſtrata ſunt. ¶Itez patet eo.c.qr dr q̃ iabin rex aſor fecit vocari multos reges q oẽs ibi dẽ noiant:⁊ illico cõuenerũt ad pugnã.⁊ ſic preerat illis cũ poſtea dicat. aſor.n.i.rex ciuitatis aſor tenebat pncipatũ iter oia ℔ regna ſz ibi noiant reges iebuſei chananei pherezei euei:⁊ de oibus alijs gẽtib⁹.g̃ iabin rex aſor erat dñs vel rex nõ ſolũ illi⁹ ppli q vocabat chanane⁹:ſz ẽt toti⁹ terre chanaã.ſ.oĩus.7.pplorũ.⁊ iſte ẽ ver⁹ ſenſus lre. ¤¶Queret aliqs an iſte rex iabi fuerit ẽ quo dr Joſ.11.q̃ ꝯgregauit magnũ exercitũ ⁊ pugnauit cũ ioſue. ¶Aliqs dicet q̃ ſic qr ille vocat ibi iabi rex aſor:⁊ iſte ẽt vocat ℔ rex aſor. Item iſte iabi vocat ℔ rex terre chanaã.⁊ Joſ.11.idẽ vr:cũ dicat q̃ aſor antiqt⁹ iter oia regna illa ſ.chananeor pncipatũ tenebat.g̃ idẽ iabi ẽ. ¶Rñdẽdũ ẽ q̃ ea dẽ ciuitas aſor ẽ de q̃ dr ℔ ⁊ Joſ.11.⁊ tñ iſte iabi ⁊ ille de quo ibi nõ ẽ idẽ.q ẽ pz:qr ab illo tpe vſq; nũc nõ poterat ſupuiuẽ:qr illud bellũ fuit in pncipio itroitus iſraelitar in terraz chanaã.ſ. pmo anno vel in pncipio ſcõi:⁊ tñ ab illo tpe vſq; huc tranſierãt anni fere centũ q̃draginta.nã anni.40.otho nielis cõputãt ab itroitu in terrã chanaã:de qbus tollamus vnũ annum ſi voluerim⁹:deide addam⁹.80.annos aioth pce.c.deide ponamus annos.20.qbus oppreſſerat iabin iſraelitas qñ pugnauit contra ſyſarã magiſtrũ militie eius barach vt pz in lra.⁊ tñ qñ ipe fecit bellũ otra ioſue vt pz Joſ.11.eſſet annor.20.vel.30. qr faciebat bella ⁊ ꝯgregabat reges.g̃ ſi addant his quenient anni ad cẽtũ ſeptuaginta annos vel q̃ſt.ſed nulli hoium illo tpe ℔ datũ eſt:iõ nõ erat iſte idẽ iabin cũ illo. Itez efficacius patet ℔. quia ille rex iabin occiſus fuit a ioſue.ergo iſte erat alius iabin.

Cõnexio capituli. Diuiſio eiuſdem

Qõ.1

An ℔ otinuũ ordinẽ ad pcedẽtia habeant.

¤Rñ. ad queſitũ.

†

†

Obiectio

Rñſio.

B

†

†

Quõ iabin erat rex chanaaz. Jabin non erat rex totꝰ terre chanaã:ſz ppli chananei.

L

Aliꝰ modus dicendi.

Notandũ.

¤Qõ.2.

A

An rex iabi exercituz magnũ cõgregauerit ⁊ õ ioſue pugnarit.

Nõnul.rñ. ad q̃ſitum.

Doc.rñ. ad queſitum.

quod ꝓ Josue. 11. cuꝫ oꝫ. reuersus cepit asoꝛ ⁊ regez eius pcus
sit gladio. iabin tñ erat ibi rex asoꝛ. ergo ille mortuꝰ fuit. ¶ Itē
qꝛ oꝫ ibidem ꝙ ciuitas asoꝛ cōbusta est ⁊ oēs qui de illa erant
Dek. qōis. nec mansit qsq̄. ergo ēt rex iabin periit. ¶ Sed dōm est ꝙ iste
rex asoꝛ nunc vocabaꝫ iabin sicut alius: qꝛ forte sic eum vocari
accidit: vel qꝛ oēs reges asoꝛ sic vocabanꝫ sicut quodam tēpo
re oēs reges egypti Ptolemei dicebanꝫ: ⁊ oēs reges cesares
romanoꝝ auguſti: ⁊ reges iudeoꝝ herodes: ⁊ reges philistino-
rum abimelech: ⁊ reges egypti alio tēpore pharaōes: sic ⁊ reges
†
asoꝛ vocabanꝫ iabin. (Qui regnauit in asoꝛ). non solū regna-
uit in asoꝛ sed ēt in magna alia terra: sed vocaꝫ ab ista ciuitate
Qō. 3. qꝛ ista erat caput regni sui. sic ꝙ Josue. 11. s. asoꝛ enim antiqui
A tus inter oīa regna hec p̄ncipatum tenebat. Alij putāt ꝙ vocaꝫ
Qūo potu it iabin re gnaꝫ i asoꝛ Rñ. ad q̄ſi. rex asoꝛ qꝛ ibi morabaꝫ semp. Sed falluꝫ est qꝛ nūc iabin moza
batur in aroseth gentiū vt .j. ꝙ in lra. ¶ Queret aliquis
qūo potuit iabin regnare in asoꝛ: qꝛ illa iā cōbusta erat. nā is-
raelite cōbusserūt eam ⁊ diruerunt vt ꝙ Josue. 11. ¶ Respō-
dendum est ꝙ asoꝛ erat p̄ceps oīum ciuitatum ⁊ regnoꝝ terre
chanaā ⁊ rex huius vbis dominabaꝫ toti terre chanaan: ideo
chananei vt nō pderent istum p̄ncipatum ꝛstruxerunt instau-
rantes asoꝛ que exusta fuerat: ⁊ nūc dominabanꝫ in ea reges.
Obiectio ¶ Sed adhuc obijcietur qꝛ nō solū cōbusta est ſz ēt israelite te
nebāt eam. nā ceperunt illam de manu chananeoꝝ vt ꝙ Josue
Luiusdam rñsio. 11. ¶ Aliquis rñdebit ꝙ asoꝛ fuit in potestate israelitarū: sed
postea chananei pugnātes ceperunt eaꝫ de manu israel: sicut fa-
ctuꝫ est de multis alijs vbibus quas tenebant iudei vt ait Jo-
se. 5. antiquitatū. nam ceperūt eas chananei sicut gazā ⁊ ascha-
lonē ceperūt de sorte iude: ⁊ postea filij iude recupauerunt istas
vbes. sic etiam fuit de filijs dan quos artauerunt amoꝛrei in
mōte bares ⁊ nō vederūt locum manēdi in vallibus. s. accipiē
do omnia loca eoꝝ que tenuerunt in vallibus. de quo supra pri
mo. ¶ Sed dōm ꝙ hoc nō stat: qꝛ israelite non tenebant occu
Impꝛoba. patā vbē asoꝛ ita vt habitarent in ea: sed cōbusserūt eam ⁊ di
ruerūt: ideo nō poterāt de manu israelitarum accipere eā cha-
Doct. rñ. nanei cum illi nō possiderēt eam. ¶ Sed dōm ꝙ israelite ex-
usserūt ciuitatem istam ⁊ non habitabāt in ea. Chananei autē
postea desiderio ciuitatis illius ducti instaurauerūt eam: qō nō
potuerunt ꝓhibere israelite ⁊ habitauerunt ibi sicut prius: fue
runtq; reges habentes p̄ncipatū quem tenebāt prius. Cā autez
quare chananei voluerunt potius vbē istam exustā reparare
B q̄ꝫ ceteras cū multe alie exuste essent fuit desideriū p̄ncipatus il
lius p̄tis quē ista ciuitas antiquitus tenebat iter oīa regna ter
re chanaaz. Cā autem quare israelite cōbusserant eam fuit qꝛ
ipſi tpe ioſue ceperūt multas vbes vt ꝙ Josue. 11. ⁊ nō pote-
rāt replere illas: ⁊ vt chananei nō venirent ad accipiēdum eas
rursus ⁊ esset itex israelitis pugna sicut a p̄ncipio cōbusserunt
eas ⁊ diruerūt ne possent habere recursum ad illas chananei. ⁊
istud fuit de vbibus q̄ erant in plano. nā bas combusserūt: vr
bes vero manētes in collibus ⁊ mōtibus non combusserūt. ⁊ h̄
erat qꝛ vbes que erāt in plano q̄ꝫ occuparentur ab israelitis
nō posset defendi ⁊ caperenꝫ rursus a chananeis manentibus
sicut prius. Urbes aūt que erāt in collibus poterāt faciliter de-
fendi: ideo illas nō cōbusserūt excepta vnica. s. asoꝛ que erat su
per colles ⁊ in loco forti tñ combusta est vt ꝙ Josue. 11. Ratio
spālis fuit qꝛ chananei spāliter afficiebanꝫ ad istā vbez qꝛ ipa
fuerat caput regnoꝝ suoꝝ. ⁊ dato ꝙ tenereꝫ ab israelitis chana
nei pugnarēt aduersus illā ⁊ caperent: iō vt totaliter desperā-
rēt de illa cōbusta ⁊ diruta fuit: sed adhuc tāto desiderio moue
†
banꝫ ad eā chananei ꝙ illā instaurauerūt magnis laboribus: ⁊
fecerūt esse caput terre chanaā sicut a p̄ncipio. (Habuit ducem
exercitus sui noie ſyſaram.) iſte erat potētissimus vir qꝛ tota
† potētia iabin erat sub eo: ⁊ oꝫ de ſyſara ꝙ ipse fecit bellum hic
† cōtra barach ⁊ nō iabin. (Ipse aūt habitabat in aroseth gen-
Corruptio lre i gbuſ- dā libris. tiū.) Aliqui libri habēt hic aserotb sed corrupta est lra. Potest
aūt referri hoc ad iabin. s. ꝙ habitabat in aroseth: vel refertur
ad ſyſarā. s. ꝙ ſyſara magiſter militie nō habitabat in eodē lo-
co in quo iabin: sed ille in asoꝛ ⁊ ſyſara in aroseth. videꝫ autez
magis intelligendū esse de ſyſara ꝙ habitaret in aroseth eo ꝙ
de loco ipso cōgregauit exercitū vt ꝙ .j. s. congregauit nongen
tos falcatos currus ⁊ oēm exercitū de aroseth gentium. vocaꝫ
autē ista ciuitas aroseth gentiū per excellentiam qꝛ erat ibi ma
ioꝛ multitudo habitatoꝝ q̄ꝫ in quacunq; alia vbe chanaan.
Uel qꝛ in loco isto habitabant gentes variarum linguarum ex
† consuetudine. (Clamauerunt ad dominum). s. vt
† liberaret eos de manu iabin regis. (Nongentos enim habebāt
falcatos currus). Dicitur hoc ad indicandū causam clamoris.
quaſi dicat clamauerunt israelite ad dominum qꝛ oppꝛimebat
eos nimis rex iabin: ⁊ ad significandum magnā oppꝛessionem
inducit magnitudo potētie qua poterat eos affligere. s. qꝛ non
gētos currus falcatos habebat. magne enim potestatis erat ha-
bere nōgentos currus falcatos: ideo in signū maxime potentie
ipsius iabin ponit de nōgentis curribus. Erāt autē isti currus
falcati quadrige quedā babētes in rotis gladios extētos ⁊ cur
uatos fortiter affixos: cumq; currus velociter ex impetu moue
rentur quicqd curribus obuiū erat lacerabaꝫ. ⁊ isto modo om-
nes armati ex parte opposita timētes impetū curruū fugiebāt.
eratq; magna pugna cū illis: ⁊ ob hoc oēs reges conabanꝫ ha-
bere de bis curribus: qꝛ tamē magnoꝝ sumptuū erant nō pote-
rāt multos habere: ⁊ sic ꝙ iabin habuerit nōgentos reputatuꝫ
est ad aliqd magnum. iam vero ista instrumēta bellica cessaue-
rūt qꝛ solum erāt apta in planissimis locis. in mōtibus autem
vel locis asperis nihil omnino valebāt. Etiā qꝛ in planis obie-
ctis vepribus nihil ꝓficiebant. vt ait Uegetius de re militari.
Uocanꝫ aūt isti currus falcati a falcib⁹. i. gladijs curuatis quoꝫ
rotis affixos habent. In hebreo vocanꝫ currus ferrei: nō ꝙ pe
nitus sint de ferro: qꝛ tūc essent imobiles ꝓpter pōdus: sed qꝛ
ferrū habent in rotis. s. gladios curuatos. (Et per viginti an-
† nos vehemēter oppꝛesserat eos). Isti viginti anni icipiūt post
† ꝓpli li- beratio. mortem aioth: nam paulopost peccauerūt vt ꝙ in littera ⁊ in fi
ne istoꝝ. 20. annoꝝ pugnauerunt ſyſara ⁊ barach. (Erat autem
† Diuiſio eiuſdez. delboza). Hic ponit scōm huius. c. s. liberatio populi. ⁊ diuidi-
tur in tres partes. Qꝛ primo ponit diuina reuelatio. Secundo
exercitꝰ vtriusq; cōgregatio ibi. (Qui accersitis.) Tertio hostiū
debellatio. ibi. (Dixit delboza). Circa primum dicitur. (Erat
delboza autem). s. diebus quibus accidit hoc erat delboza in
† Qō. 4 A Qꝛ ſcri- ptura fa cit ḿ mē tionē de delboza. israel. ¶ Queret aliquis quare fit hic mentio de delboza.
¤ ¶ Respōdendum ꝙ ipsa habebat multas ꝓfectiones ꝓpter
quas ſcriptura hic de illa sermonem ageret: tamen specialiter
egit sermonem ꝓpter casum ꝓsentem. Sciendum autem ꝙ
quando hiſtoria de aliquo bello vel aliqua re texitur. si illo' tē
poꝛe fuit aliquis vir vel mulier notabilis: vel accidit aliquod
factum famosum: lz illud non pertineat directe ad hiſtoriaz in-
terponitur ꝓpter sui excellentiam. ita etiam fuit de delboza:
qꝛ cum ipsa fuerit ꝓphetes: ⁊ ad ipsam confluerent totus israel
erat aliquid valde famosum ꝓpter qō de illa mētio fieri debe
bat. Sed adhuc dōm ꝙ causa ꝓcipua ꝓpter quā facta est mē
tio fuit qꝛ bellū istud factum est per barach: ⁊ ille nō egisset nisi
dicente ei delboza ex parte dei: imo etiam sic nō egisset nisi il-
luc iuisset delboza. sic enim dixit vt ꝙ infra. s. si venis mecum ꝙ
gam: si nolueris venire non pgam: ipsa etiam egit deo canticuz
postea ꝓpter istam victoriā de quo habeꝫ sequē. c. ideo debuit
hic introduci de illa. ¶ Queꝛeꝫ vlterius an delboza fue-
rit iudex israel ⁊ computetur vnus de iudicibus sicut othoniel
aioth ⁊ ceteri. ¤ ¶ Aliꝙ dicet ꝙ sic: qꝛ ōlboza iudicabat toti is-
rael ⁊ veniebant ad eā in omnē iudiciuz vt ꝙ imediate in litte
ra. ergo erat iudex. ¶ Itē tempoza computanꝫ sub iudicibus
eo tēpoꝛe quo ipſi viuebant sicut sub otboniele cōputat scriptu
ra. 40. ⁊ sub aioth. 80. sed viuente delboza computatur tempuꝫ
sub illa. ergo ipsa erat iudex ⁊ p̄rinceps illius tempoꝛis. hoc pa-
tet sequenti. c. cum dicit. in diebus sangar filij anath: ⁊ in die-
bus iael ceſſauerunt semite: ⁊ qui ingrediebantur per eas am-
bulauerūt calles devios: ceſſauerūt fortes in israel ⁊ quieuerūt
donec surgeret delboza: surgēt mr in israel. ⁊ sic computat sub
se tempus in quo fuit israel pacificus sicut computat tēpus sub
sangar sub quo erat inquietuꝫ: ⁊ tamen sangar erat iudex. ergo
etiam delboza ponitur vt iudex. ¶ Respondendum ꝙ barach
⁊ delboza fuerūt simul ⁊ computantur sub tempoꝛe eoꝝ. 40.
anni de quibus sequen. c. non poterant tamen ambo esse simul
iudices: qꝛ sicut duo eiusdē regni non possunt simul esse reges
qꝛ rex dicit plenitudinem potestatis que in duobus simul circa
idem esse non pōt conuenienter: ita iudices continebant in isra
el totam potestatē super populum quā tunc aliquis posset tene
re. ergo non poterant esse simul multi iudices. manet ergo du-
bium quis istoꝝ erat iudex. s. an barach vel delboza. Qō ꝙ
Qꝛ dominus iussit delboꝛe ꝙ diceret barach vt iret ad bellum:
⁊ ꝙ in manus eius traderet ſyſaraz: si tamen ipsa. Delboza fuis
set iudex ipsa missa fuisset ad bellum ⁊ non barach. ¤ Itez iudi
ces vocabantur illi qui saluabant israel de manu tribulantiuz:
sed delboza non saluauit quin potius barach: cum etiam deus
dixisset ꝙ in manus eius tradendus esset ſyſara vt patet. j. er-
go nō erat delboza iudex sed barach. ¶ Nec valet siquis obij
ciat ꝙ non ausus est barach ire ad bellum nisi iret cum eo
Cā potiſ- sima bu ius q̄ſiti.
Qō. 5 A An ōlbo ra q̄ erat mlier fu erit iu- dex isrl. Et an tē pꝰ ei⁹ cō putet ſ b iudicib⁹. ¤ Rōes i diuersuz
Rñſi. ad queſitū.
Rō ꝓma ꝙ delbo ra ñ fue- rit iudex israel. ¤ Scōa.
delboza
Obo

Rñsio

B

Tertia

Quarta

Quinta

Ad p̄mā rōnē i oppositum.

Ad scōaz rōnem.

C

†

†

Qō.6 A Quis eēt vir delboze. Rōnes i diuersuz Rñsio ad q̄stū Rñ.ad p̄ mā rōnē

Lōsutatio

Doc. rñ. ad q̄stū.

delboza nam dixit si veneris mecū pgaz:si aūt venire nolueris non vadā.qz hoc non dicebat tanq̄ ipsa delboza principaliter iret vt dux belli:sed qz erat ꝓphes:t posset p eam barach cōsulere dñm si oporteret de dubijs emergētibus circa bellum.ipse autē barach erat dux belli t delboza non erat dux sed comitabat barach.sic patet infra in lra.s.g accitis zabulon t neptalim ascendit cum decē milibus hīs delbozam in comitatu suo. ergo ipse erat iuder. C Item p̄z hoc qz cum samuel exprobraret israelitis beneficia a deo collata t induceret qūo iudices liberauerant israel de manu hostiū posuit Barach in numero iudicum t nō delborā vt p̄z.1.Re.12.cū dr̄.t misit dñs hierobaal: t Bedan:t Barach:t Jepte.C Itē apostoluz ad hebreos.11. cum introducit quāta tulerunt viri sancti qui fuerūt iudices in israel introducit ibi Barach dicens.deficiet.n.tps me enarrantē de gedeon barach t samson iepte t samuel.ergo barach erat iuder t nō delboza.C Item nō decebat q̄ delboza eēt iuder: qz iuder in israel habebat plenitudinem potestatis.videbat aūt incōueniens nimis existentibus virīs tradere totā ptātem t plenam mulieri sup illos.nō ergo decuit q̄ ipsa eēt iudex in israel.

C Ad rōnes in contrariuz rñdendum. Ad primam cum dicit q̄ ipsa iudicabat totum israel t q̄ ascendebant ad eā in oē iudicium.Dicendum q̄ iuder p̄out h̄ accipitur non est nomē officij vel dignitatis ptinentis ad diffinitionem causaz:sz magis ē nomen ptātis ad bellū.vt satis declaratuz est in prologo huius libri . Ideo dato q̄ delboza iudicaret cās nō vocaret iuder: qz preter eā manebat semp ordo iudicū in populo:t domus scilij vbi erat sacerdos magnus princeps iudicū.t hoc mō quilibet de illis potius debuisset vocari iuder q̄ illi de quibus in libro isto:sed hi vocant iudices ex cā alia:vt dictū fuit. C Ad scōaz rōnem dōm q̄ tps nō cōputat sub delboza sz sub barach.Luz aūt dixit ipa.in diebus sangar ꝛc.Dōm q̄ ex hoc nō apparet q̄ cōputetur tps sub delboza.nā hoc mō sequeret q̄ tps cōputatum fuerit aliqd sub sangar.Sed falsum est qz scriptura nullos annos eius exprimere voluit. Etiā sequeret q̄ sub Jabel computaret tps:qz dicit t in diebus Jabel quieuerūt semite: t tñ manifestuz est q̄ Jabel nō fuit iuder nec aliqs de hoc dubitat. solum ergo dixit delboza quousq̄z surgeret delboza.non q̄ tps illud computetur sub illa:sed qz in illo tpe quo ipsa fuit potuerunt israelite ambulare confidenter per vias.(Erat aūt delbora ꝓphes).spiritus ꝓphēticus nō solū dab̄ viris:sz ēt feminis. sic.n.anna mr samuelis fuit ꝓphes:t alie multe femine. t apud gentiles etiaz ferūtur fuisse mulieres ꝓphetisse.s.decem sybile. (Uxor lapidoth.) Aliqui libri hīt lapidoth cum.c. sz corrupti sunt.nam debet esse cum.t.ista delboza q̄q̄ ꝓphetes esset habebat virum:qz in lege veteri quātūcūq̄z mulier aliqua esset religiosa non seruabat virginitatem sed oēs contrahebant: qz nō concipere fuit tpe illo tanq̄ magnū opprobrium.(Que iudicabat populū in illo tpe).s.tpe quo Jabin rex Asor p̄mebat israelitas per.20.annos. C Queret aliqs de delboza quis eēt vir suus.s.an barach esset vir suus. naz multi dubitant in hoc: t plurimi putant Barach esse virum eius.C Aliquis dicet q̄ non:qz hic dicitur q̄ erat vxor lapidoth.ergo nō erat vxor barach.C Item si esset barach vir suus cohabitaret ei:multuz tñ ambo distabāt:qz delboza morabat in mōte effraim t barach morabat i sorte neptalim in vrbe cedes ergo nō erat vir suus. C Rñdendum q̄ cōiter tenet q̄ Barach sit vir delboze.sic tenet magr in hist.scho. t andreas.sic ēt Ra.Sa.t ra.dauid cantbi:t fere omnes catholici doctores t hebrei. Cū aūt in lra dr̄ q̄ erat vxor lapidoth dicunt nr̄i q̄ lapidoth t barach erat idez vir:qz hīt hec noīa duo eandē interp̄tationē.sic dicūt andreas t hist̄oria scholastica.Hebrei aūt dicūt q̄ lapidoth non sit nomen ꝓprium sz cōe.t significat lapidoth lychnariam vel illuminatricem.s.que facit lychnum pro lucernis.t volunt q̄ delboza vocatur sic:qz ipsa faciebat lychnum ꝑ oibus lucernis olei sanctuarij.t hoc modo nō ponitur hic nomē viri eius.Sed possumus nos dicere de quocūq̄z voluerimus q̄ est vir eius.t sic dicunt de barach.C Sed ista exp̄ō non cōuenit littere nostre.nā ipsi volunt q̄ lapidoth non sit nomen ꝓprium sz cōe ꝑ lucernaria:qō non consentit littera nostra dicēs q̄ erat vxor lapidoth. ergo erat lapidoth vir aliquis.oportet igitur q̄ hebrei qui tenent istam positionē dicāt q̄ deficit littera nostra :qz cū debuisset dicere mulier lapidoth dixit vxor.nā vxor est nomē cōingij t significat q̄ lapidoth esset vir eius.mulier autem solum significat sexum t vocaretur mulier lapidoth.i. mulier lucernaria.

C Rñdendum igitur q̄ ista questio est problema neutrum.nā neutra pars est sufficiēter manifestata.possumus ergo tenere q̄ lapidoth si volumus t barach sint duo viri: t q̄ delboza sit vxor lapidoth t nō barach.t hoc tenet manifeste littera nostra que posuit lapidoth ꝓ nomine ꝓprio. Uel possumus tenere contrariuz : qz omnes illud tenent t non repugnat littere: t tunc debemus dicere fm litteram q̄ lapidoth nomē ꝓpriuz viri est sicut barach t sunt ambo nomina eiusdem:sicut frequēter multi sunt multinomij vt petrus qui etiam bariona t simon t cephas vocatur. t ideo iste vir delboze aliquādo vocat Barach aliqñ Lapidoth.Qz aūt dicamus lapidoth eē nomen cōe fm positionem hebreoꝝ facimus litteram nostram defecisse in duobus.Primum qz debuisset ponere lapidoth tanq̄ cōe dicens lychnariam vel lucernariam t nō tanq̄ ꝓprium . Scōm qz debuisset ponere mulier t posuit vxor. Qō inconuenienter dictum est cum possit littera nostra saluari : immo si recipiatur littera hebraica ille est sensus eius.s.q̄ esset delboza vxor Lapidoth.nam similis modus loquendi per oia ponitur in alijs locis.in hebreo vbi dicitur de aliqua muliere q̄ est vxor alicuius viri.t per hoc p̄z responsio ad primam rōnem.C Ad scōm dōm q̄ q̄q̄ vir t vxor regulariter debeant cohabitare: tamē delboza ꝓp̄ spūm ꝓphēticum non cohabitabat viro: qz spūs ꝓphie non tangit ꝓphetas tpe quo vacant accessibus carnalibus:ēt si illi sint liciti.t sic de moyse ferūt q̄ sepabat se ab vxore sua propter spūm prophēticum qui cōtinuo quasi sedebat in illo.Ista positio satis teneri pōt:sz mihi magis placet p̄ma.s.q̄ lapidoth t barach essent duo viri t q̄ esset delboza vxor lapidoth:qz istud magis videtur signari in littera hebraica.t istud manifeste vult littera nostra.C Etiam qz rñsio ad scōaz rōnez non est multum conueniens.nam h̄z delboza abstineret a viro propter spūm ꝓphēticum:tamen non habitaret ab eo tam distans:qz saltem habitarent in eadem vrbe.nunc aūt delboza t Barach non solū non habitabant in eadē tribu sed nec in eadem sorte tribus:sed delboza habitabat in Bethel in monte effraim.Barach aūt habitabat in cedes vrbe in sorte Neptalim tanq̄ non ptinerent ad eandē tribū.etiam verba que loquitur delboza ad Barach t modus se babendi ad ipsum non est vt vxoris ad virum vt colligitur discurrēdo per litteram:sed tanq̄ duorum extraneoꝝ.hoc ergo verisimilius est.

C Quō delboza iudicabat israel cum non esset iuder:t cur mulieribus non p̄mittit esse iudices. Qō.7.

Queretur vlteri⁹ quō dr̄ q̄ delboza iudicabat israel. nam non accipit iudicare.i.esse iudicez eo modo quo accepimus in isto libro:cum iuder hic sit nomē potestatis t dux belli t non diffinitoris cārū.ergo oportet q̄ delboza iudicaret populum.s.diffiniendo in causis eoꝝ. sed h̄ erat inconueniens:qz mulier non debet esse iuder.nā si in teste non accipitur nisi in defectum:t testimonium suum est debile:a fortiori debet repelli a iudicando.C Itez si delboza fuisset iuder turbaret totus ordo iudicū t cessaret.nā i israel fuit semp ordo iudicū:sed q̄ esset domus consilij que erat domus aggregationis.70.iudicū maioꝝ ad quos deuoluebant oēs cause ꝑ appellationem t p̄sidebat in his summus sacerdos. in singulis aūt locis ponebant alij iudices minores qui iudicabant de causis illius loci:t cause magne in quibus illi dubitabant deferebant iudicibus domus consilij.Etiā oēs cause in q̄bus exti⁹isset appellatuz.de quo declaratū est magis Nu.11.Deut.17.c.si aūt. Delboza iudicaret esset supfluuz qō ageret cū ꝑ toto israel eēnt iudices:vel ipsa turbaret ordinem iudicioꝝ:qz non deberēt ire cause directe ad audientiā illoꝝ ad quos ptinebat : nec per appellationē ēt deuoluerent legitime.C Rñdendum q̄ delbora erat iuder qz iudicabat populum.non est intelligēdū q̄ ipsa ordinarie vel ex subdelegatione alicuius audiebat causas forenses ciuiles vel criminales:sed cum esset ꝓphetes sciebat rñdere de occultis:ideo cōueniebat ad eā totus populus ad querendū de aliqbus dubijs que emergebant:sicut tpe samuelis cōfluebat ad eū totus israel ad ingrēdū de dubijs:intantū q̄ saul venit ad petēdū rñsuz de asinabus pditis vt p̄z.1.Re.9.fili aūt erat in delboza.s.q̄ ipsa rñdebat ad oia quesita populi : t in h̄ dicebatur iudicare totum populū.accidebat aūt interdū q̄ pro aliqua causa deducta in iudicium dubitaret per oēs iudices.s. q̄ nescirent qd iudicandū esset in ea:illa deuoluebat ad delboram:non vt ad habentē iurisditionē t ad quaz cā legitime deuoluenda fozet:sed per moduz dubij querebatur ab ea de cā illa. t ipsa rñdebat.litigātes autem hoc suscipiebāt gratis scientes q̄ nō erraret in respondendo.nam ex parte dei respōdebat. t ista erat causa quare totus populus in deserto desiderabat agere causas suas coram moyse.s.qz ipse rñdebat eis vt ex parte dei

B

Ad p̄mam rōnem.

Ad scōam rōnem.

Spūs prophetic⁹ non tāgit ꝓphetas tpe act⁹ veneret.

Nota auctoris sniaz

A Rñsiōes in diuersum.

Prima rō

Mulieris testimoniū debile Scōa rō

Rñ.ad q̄stum.

B

vt patet Exo. 18.s. venit populus ad me querens dei sententiā. ⁊ sm hoc delbora non perturbabat iurisditionem iudicum ceterorum: quia ipsa non audiebat de aliquibus causis fozalibus ozdinarie sed per accidens. ℂ Ad rōnem primam in contrariū dicendum dupliciter. Primo concedendo quicquid concluditur. s. q̄ inconueniens sit mulierem esse iudicez ⁊ q̄ delbora nō erat iuder: sed respondebat in dubijs ex parte dei. ℂ Secūdo potest responderi ⁊ melius q̄ regulariter est inconueniens mulierem esse iudicem. ⁊ causa est quia iudicium mulieris est imperfectum propter duo. Primo ex parte incompletionis iudicandi. Nam mulieribus rara prudentia est: ⁊ vix sozmant opinionem vniuersalem sicut bestie vt ait Aristoteles etbicoz. 7. ⁊ ob hoc quodam modo dici potest de mulieribus q̄ non sint incontinentes quanc̄z mala agant vt ait ibidem philosophus. ad iudicandum autem requiritur complementum actus intelligendi ⁊ opiniones vniuersales circa agibilia. Scōm propter qō non sunt apte ad iudicandum prouenit ex passionibus. naz sicut iustitia est constans ⁊ perpetua voluntas ad reddendum vnicuiq̄ qō suum est vt ait iurisconsultus: ita ⁊ iudex debet eē constans ad reddendum vnicuiq̄ qō suū est dictante iure. mulieres aūt non sunt constantes nimium: quoniaz facile alterant̄ a qualibet passione. ergo nō conuenit eas iudices esse. Qō ius considerans illis iudicandi officium interdixit. Nec solum iudicandi: qz varium ⁊ instabile testimonium est quod femina p̄ fert. Nec aūt sunt que cōmuniter ⁊ quasi ex conditione nature mulieribus accidunt: propter qō iura eas ab bis actibus excluserunt. si igitur interdum euidentissime constet in bis duobus feminam esse constantem ⁊ sufficientem: ⁊ qz deus suppleuit in illa qō natura non potuit: non erit inconueniens eam iudicem fore. sic enim fuit de delbora: nā bēbat spūm prophēticū p̄ quē excellentius sciebat dicere verum de quolibet dubio c̄ quicunq̄ vir: vt qz per causam diuinam etiam constans esset. s. q̄ non moueretur passionibus ad hoc vel illud cum deus moueret eam ad respondendum. ergo non erat inconueniens eam fore iudicem: immo melius erat eam vel quamcunq̄ feminam iudicare: dumtamen haberet spiritum prophēticuz quā quodcunq̄ vir iudicaret quātumcunq̄ perfectus ⁊ prudens si nō haberet spiritum prophēie. ſz adhuc ipsa non erat iudex sed solum diffiniebat in dubijs eo mō quo supza dictuz est. ℂ Ad secūdaz rōnē dom q̄ non turbabatur ordo iudicum ꝓpter delboraz: qz si ipsa fuisset posita vt iudex audiens ordinarie causas fozales vel ex delegatione perturbaret aliqualiter iurisditionem alioꝝ iudicum. s. qz non tractarent̄ cause coram illis iudicibus coraz quibus ordinarie tractande erant: ipsa tamē nō diffiniebat aliquam causam huiusmodi: sed solum qz erat prophēta respondebat ad quecunq̄ dubia occulta ad que non posset responderi modo humano: ⁊ in hoc dicebat̄ iudicare. ⁊ ista vt cōiter nō p̄tinebant ad causas que iudicialiter tractantur: sed ad quascūq̄ res de quarum statu vel euentu dubitatur: vtpote q̄ quererent̄ ab illa an talis vel talis res euentura fozet anno illo: ⁊ si interdum contingeret causas fozales dubias fore: vt qz emergerent vel inciderent casus de quibus nullum ius videret̄ expressum poterat recurri ⁊ recurrebatur ad delboram: non per modum iudicij fozalis sed per modum dubij qō pōt diffiniri per boiem iurisperitum nullam habentem iurisditionem. (Et sedebat sub palma). Iste erat locus in quo delbora sedebat expectans omnes israelitas venientes ad interrogandum de dubijs ⁊ habebat locum determinatum istum ne cogerentur israelite diuagari querendo eam hinc ⁊ inde. (Que nomine illius vocabatur). i. illa palma vocabat̄ delbora sicut ipsa mulier prophetes. istud nō bētur ihebreo lz possit colligi ex lra. (Inter rama et bethel in mōte effraim). i. ista palma erat in mōte effraiz extra oia loca ⁊ vrbes. erat tū inter vrbē bethel ⁊ rama. mons effraiz vocabat̄ tota ipsa soꝛs effraim sicut reperitur cōmuniter erat sicut palma ista in soꝛte effraim in extremitate soꝛtis. vnde loca ista que ponuntur hic inter que erat palma non erant de terra effraim sed de terra beniamin vt patet Josue. 18. vbi ponuntur bethel ⁊ rama in soꝛte beniamin: ⁊ nullus talis locus reperitur in soꝛte effraim: quia tamen ista palma erat in extremitate soꝛtis effraim eratc̄z magis coniuncta istis duobus locis soꝛtis beniamin c̄ aligbus locis terre effraim: dō fuisse ista palma inter rama ⁊ bethel. ℂ Sciēdū aūt q̄ rama de qua hic dō ⁊ ramatha de qua fuit pater samuelis vt patet. 1. Re. et. 2. c. non sunt idem locus: qz rama ē in soꝛte beniamin ⁊ ramatha ē in soꝛte effraiz. Hebrei autem. s. Ra. Sa. ra. Dauid canbi. dicunt q̄ intelligunt̄ ista aliter. s. q̄ fuit sub palma iter bethel ⁊ rama. i. q̄ delbora habuit possessiones in tribus locis. s. in hierico habuit palmas: qz illa vocat̄ ciuitas palmarū: ⁊ in bethel habuit olivetā. in rama habuit vineas: ⁊ ista erant ad sustētationē delboze. ℂ Sz istud est nimis alienū qz littera nibil accedit ad hoc: sed solū designat locum in quo sedebat delbora. s. sub palma inter rama ⁊ bethel.

Conſut. ꝑma.

Scōa. E

ℂ Itē non poterat habere delbora possessionē in bis omnibus locis. Qō patet qz inter hebreos possessiōes tribuū erant distincte ⁊ possessiones familiarū ⁊ personaruz descendentiū de istis familijs vt p̄z Nume. 36. c. ⁊ nō poterant possessiōes vendi vel donari vel ꝑmutari: aut aliquomodo alienari vt maneret distinctio in p̄sonis per possessiones vt p̄z eodem. c. ⁊ si fieret venditio quantūcunq̄ pura esset redibat possessio ad heredes suos saltē in iubileo Leui. 25. c. sed eadem p̄sona non poterat p̄tinere ex parte patris ad diuersas familias: ⁊ vna familia ita habebat hereditatē ⁊ originem in vno loco q̄ nō in alio. ergo nō poterat eadem persona habere hereditatē in multis locis. ℂ Sed obijcies quia p̄mo Re. 25. dicit̄. erat homo quidam in maon ⁊ possessio eius in carmelo. ℂ Respondēduz q̄ iste non habebat possessionez in diuersis locis: sed habitabat in vno ⁊ babebat possessionē in alio. Uel aliter ⁊ melius q̄ carmelus erat mōs apō vrbem maon ⁊ ille babēdo possessionē in carmelo babebat eaz in territorio maon. ⁊ cōsequenter diceret̄ babere possessionem in maon. (Ascendebāt̄c̄ ad eam filij israel in omne iudiciuz). i. ibant ad eam ad querendū de oi dubio in hebreo habet̄. (Ascēderunt ad eam). Sz debet intelligi pro ascēdebant. naz ascendere significat actum p̄teritum: ⁊ sufficit q̄ fit vnus ad hoc q̄ fit istud verum. ascendebāt autē significat consuetudinē ascendēdi ⁊ b̄ nēcio significat multos act̄. qō cōuenit lr̄e dicēti in oē in diciuz. i. ad oē iudiciū: ⁊ tñ non poterant vna vice ascendere ad oē iudicium: ideo q̄c̄z littera hebraica per barbariē suā posuerit ascenderūt qz sensus erat q̄ ascendebāt. littera nostra trāstulit ascendebāt. ℂ Queret aliqs qūo poterat populus ascēdere ad delboram ad oē iudicium. nam istud videtur difficile ⁊ fere impossibile ex duob̄. □ Primo ex parte delboze. naz ipsa vita existēs non poterat diffinire: vel saltem audire per successionem causas oium de israel cum esset tātus populus. nam cause que oriren̄t per totuz israel in vno mēse forte nō possent diffiniri ab vno homine iudicialiter: ⁊ sm successionē in decem annis. Qō apparet: qz moyses abundātius habebat spiritum prophēticum c̄ delbora ⁊ erat aptior ad tolerandum laborez: quia erat vir: ⁊ populus qui tunc sub eo erat paucus erat in cōparatione eius q̄ fuit sub delbora. nam si de. 70. animab̄ que introierunt in egyptum de femore iacob Geñ. 46. in ducentis quindeciz annis q̄bus manfit israel in egypto vt declaratū est Exo. 13. creuit populus ad sexcēta milia virozuz pugnatorū Exo. 12. quanta multitudo creuisset de sexcētis milibus in annis centū octoaginta qui fuerunt ab exitu de egypto vsq̄ delboraz quo tempore iudicabat moyses. hoc patet accipiēdo. 40. annos ab exitu de egypto vsq̄ ad introitum in terram chanaā ⁊ accipiēdo. 40. annis sub otboniele de q̄bus p̄cedenti. c. qui incipiūt cōputari ab introitu in terram chanaā vt ibidem declaratū est. ⁊ accipiēdo 80. ānos aiotb ⁊. 20. annos q̄b̄ oppressit iabin israelitas anteq̄ esset istud qō hic dicit̄ qui simul sunt. 180. anni. ad quātā ergo multitudinē pueniss̄ent in tanto tēpore: ⁊ tamē moyses nō poterat diffinire omnes causas israelitarū in exitu de egypto vt dixit ietro. Exo. 18. s. stulto labore consumeris tu: ⁊ ppls qui tecuz est: supza vires tuas negociū ē: ⁊ soluz nō poteris illō tolerare. q̄ a fortiori delbora nō posset nunc iudicare totū ppl̄z in oi iudicio. ℂ Secūdo videbat̄ hoc difficillimū ex parte populi. naz q̄ totus populus veniret pro quacūq̄ causa de extremitatib̄ terre chanaā ad delboraz erat depauperare totum populū supuacuis expēsis ⁊ dare quandam occupationē infinitam ita vt nō possent vacare agriculture ⁊ alijs laboribus. ℂ Respondenduz est q̄ vere sequebant̄ ista incōuenientia si delbora fuisset iudex ad oēm iudicium ad iudicandū de omnibus causis fozalibus tā ciuilibus c̄ criminalibus: tñ delbora non iudicabat de aligbus causis: sed solum qz erat ꝓphetes ⁊ cognoscebat occulta sciebat respondere ad dubia de q̄bus ingrebatur: ⁊ qz in bis respondebat toti populo cum nullus esset tunc ꝓpheta nisi ipsa: dicebat̄ populuz ascendere ad ipsam ad oē iudiciū. i. ad hoc q̄ iudicaret de qualibet re occulta de qua dubitarēt israelite. hoc autē modo non sequebātur incōuenientia supza assignata: qz non insurgebant multa dubia de bis sicut quotidie emergant mille lites. Etiam qz ad ista dubia inquirēda non veniebat populus ex necessitate sed sponte: ideo nō verabat̄ veniendo: ⁊ hoc modo sufficiens erat delborā respondere ad omnia dubia huiusmodi. ita fuit de

Obo.

Rñ. ꝑma Scōa.

†

†

2. rō.

Rñ. ad quesituz.

Qō. 8. A Qūo populus poterat ascēdere ad ōlboram ad oēz iudicium.

□ Rō. 1. q̄ non.

Ad ꝑmam rōnē in diuersum. Mulierez eē iudicez ē icōueniēs.

Mulieribꝫ rara prudētia est.

Justitia q̄d sit

L

Uide de claris mulieribꝫ vbi multe pfecerūt mlti viri nā teste salo. pcul ⁊ ō vltimis finibꝫ p̄cium eius

Nota quā do mlieres p̄nt eē iudices.

Ad ſcōam rōnem.

Quo i loco delbora sedebat.

Noādū ō rama ⁊ ramatha.

Hebreoruz expoſitio.

fuit de moyse: quia postquam ipse relinquit causas forales aliis iudicibus: ꝛ ipse cepit preesse populo in his que ad dñm pertinebant potuit faciliter tolerare laborem. Exo. 18. (Que misit ꝛ vocauit Barach filium abinoē). Propter istam particulam introducta fuerunt omnia precedentia ad indicandū quomodo delbora erat ꝓphes vt videatur quomodo prophetice locuta fuerit ad Barach. est autem subintelligendum ꝙ deus locutus fuit delbore in spū ꝓphetico iubēs vt vocaret barach. nō ponitur hic modū stirpis Barach: sed intelligēdū ꝙ fuerit de stirpe Neptalim cum dicatur immediate ꝙ erat de cedes Neptalim. Regulariter aūt habitabant viri israel in locis suarum originum: qz ibi poterant habere possessiones ꝛ nō in aliis terris. (De cedes neptalim). i. de vrbe cedes que erat in terra Neptalim. erat enim Cedes quedam ciuitas in sorte Neptalim in galilea: ꝛ fuit data sacerdotibus ꝛ leuitis in possessionez Josue. 21. c. ꝛ postea fuit assignata in vrbem fugitiuorū Josue. 20. c. (Dixitq; ad eum). s. postq; venit ad illam sub palma sua. nam erat bonorabilis Delbora in israel ꝛ oēs obediebant dictis ei⁹: qz putabant dicere ex ꝑte dei. (Precepit tibi dñs deus israel). i. precepit mihi vt preciperem tibi. (Uade ꝛ duc exercitum in monte thabor). Iste mons est in extremitate sortis Jsachar vt ait Josephus. 5. antiquitatum ꝛ est inter isachar ꝛ Neptalim. nam duabus leucis fere distat a nazareth contra orientem vt patet in libro de situ terre sancte. nam Areth autez in sorte Neptalim est vt declaratū est Josue. 19. ꝛ ibi patet in littera. in hoc monte saluator noster transfiguratus est coram quibusdam discipulis suis vt patet Mat. 17. ¶ Sciendū autem ꝙ iste Barach non erat aliquis princeps israelitarum habens magnum exercitum cui deus mandaret ꝙ cum exercitu suo iret ad pugnandum contra Syssaram: sed erat vir priuatus ꝛ parue potētie. israelite tamen iam sciebant ꝙ deus suscitabat quem volebat in iudicem super israel ꝛ illi dabat spiritum suum. huic aūt confestim israelite obedientes erant tradentes quantuz exercitum ipse voluisset. ꝛ ob hoc postquam Delbora dixit ei ꝙ acciperet decem milia virorum: illico accepit de tribubus de ꝙbus voluit. ¶ Queret aliquis quare deus misit Barach ꝙ duceret exercitū in mōtez thabor. ¶ Respōdebit aliꝙs ꝙ hoc factum fuerit ex prudentia bellica. s. vt Barach haberet locum tutiorem ad pugnandum. mons autem thabor erat altissimus. ¶ Sz hoc nō stat propter duo. Primo qz deus daturus erat istam victoriam supernaturaliter. ergo non quereret prudētiā bellicam ꝛ fortitudinem ex situ loci: qz diminueretur tunc laus victorie ꝛ non attribueretur plene deo. ¶ Scō non stat quia querere loci fortitudinem ad pugnandum est pro illo qui vult se defendere: ꝛ non pro eo qui vult inuadere: qz inuasor debet persequi inuasum quocūq; fugerit. Barach aūt nolebat hic ꝓuocare Syssaram ad bellum: ideo non debebat querere loci firmitudinem. ¶ Sed dicendū est ꝙ deus nolebat ꝙ Barach ꝓuocaret Syssaram cum ipse dixisset. ego adducam ad te Syssaram in torrentem Lyson. erat aūt Syssara in arosetb gentiū vt ꝓz supra. ꝛ audito ꝙ aliquis de israelitis armabat exercituz ipse exiret ei obuiam: et qz si locus in quo esset Barach cum exercitu esset procul ab arosetb vbi habitabat Syssara forte pigritaret illuc ire vel iret sero: voluit deus ꝙ Barach iret ad locum propinquum arosetb gentium. ꝛ iste erat mons Thabor: iō iussit ꝙ iret ad montem Thabor: non quidem ꝙ ascenderet in illum ꝛ tueretur se loci firmitate: sed ꝙ esset ꝓpe illuz: qz illuc veniret Syssara. ꝛ patet hoc qz dixit deus ꝙ adduceret Syssaram ad torrētem cyson. ergo pugna apud torrentem futura erat in plano: ꝛ non exiente Barach in monte. (Tollēsq; tecū decem milia pugnatorū). Voluit deus ꝙ eēnt plures vt ascriberet vi victoria illi. nā multitudo Syssare erat q̄si innumerabilis. s. vltra tricēta milia vt vult Josephus. 5. antigratū. (De filijs neptaliz ꝛ de filijs zabulō). Iste due trib⁹ erāt fil apud mōtē thabor.

¶ Queret aliquis quare potius de his duabus tribubus ogregati sunt bellatores q̄ de alijs. ¶ Aliꝙs rndebit ꝙ hoc erit: qz iste due tribus hēbāt viros magis ꝓmptos ad bellū. ¶ Sz nō stat: qz tribus aiosior ꝛ bellicosior erat tribus iuda. sic significat Beñ. 49. cū dz. iuda te laudabūt fres tui manus tue in ceruicib⁹ inimicorū tuorū: ad ꝑdā ascēdisti fili mi regescēs accubuisti vt leo ꝛ q̄si leena: gs suscitabit euz. idē ꝓz Deut. 33. in bñdictiōe moysi. nā dixit moyses de illo. audi dñe vocē iude ꝛ ad populū suū introduc eū: man⁹ ei⁹ pugnabūt ꝓ eo. i. ipsemet iudas pugnabit ꝓ se: in quo innuit fortitudo. s. qz ipse sufficiēs erat pugnare ꝓ seipso. trib⁹ ēt gad erat fortissima ad bellū. sic colligit i bñone Jacob genē. 49. s. gad accinctus ꝓliabit ante eū ꝛ ipse accinget retrorsum. ꝛ in benedictione moysi Deutero. 33. cōmendat fortitudo gad bellica cum dicit. benedictus in latitudine gad quasi leo requieuit: cepit brachiū vt verticem. i. vno ictu amputauit brachiū ꝛ verticem: zabulon autem ꝛ neptaliz q̄ iubentur hic ire ad bellum nō enarratur aliqua fortitudo vel aptitudo ad bellū. ¶ Rndenduz ꝙ forte ꝓ factū est qz deꝰ volebat istud bellū cito fieri. s. ꝙ gētes iture ad bellū cito armarēt ne syssara ꝓoccuparet venire ī terrā israel ꝛ inueniret eos nōdū paratos: ꝛ qz zabulon ꝛ neptalim erāt apud montē thabor vbi debebat fieri bellum propinquiores ēt alie tribus: iussit potius ꝙ irēt de his tribubus ꝙ de alijs. non tñ per hoc inuebatur ꝙ solum deberet barach accipere istos ad bellum: qz etiam si plures sponte venirēt suscipe rentur. Qō patet sequēti. c. cuz dicit. qui spōte obtulistis animas vestras de israel benedicite domino. Etiā quia nō solum zabulon ꝛ neptalim iuerūt ad bellum: sed etiā isachar vt patet sequēti. c. s. duces isachar fuerunt cum delbora ꝛ barach vestigia sūt secuti. ¶ Itē quia increpant illi qui ꝓpinqui erant ad locū belli de terra israel ꝛ nō venerunt ad illud. (Ego autem adducā ad te). s. quasi per violentiā. s. quia ego mouebo eum veniat. ¶ Dicunt hebrei ꝙ astrologi syssare dixerant ei ꝙ non ascēderet hac vice ad pugnandū contra israel: qz non esset ei prosperū ꝛ ipse nolebat ascendere. deus tñ mouit eum ad veniēdū vt traderet in manus israelitarū. (In locuz torrentis cyson syssarā.) Apud istum torrentē fuit pugna: ꝛ plurimi de mortuis ex parte syssare corruerunt in torrenē vt patet sequēti. c. s. torrens cyson cōtraxit cadauera eorum: torrēs cadumin torrens cyson. (Principez exercitus iabin). s. qz iabin non iuit ad bellum sed suus ꝓnceps exercit⁹ syssara: qz ista est ꝛsuetudo magnorū regū non exire ad bella. (Et currus eius ad omnez multitudinē). i currus iabin ꝛ omnem multitudinem exercitus iabin qō congregauerat. s. syssara multitudinem exercitus iabin ꝛ omnes currus ei⁹ ad pugnādum contra israel. (Et tradam eos in manu). i. dabo in potestate tua vt possis facere de illis qō volueris. (Dixitq; ad eam barach. si venis mecum vadā). Delbora mittebat barach ad bellum. ꝛ non dicebat ꝙ itura sorez cum ipso: ideo ipse dixit ꝙ si illa iret cum eo veniret ad bellum. (Si nolueris venire nō pergam). i. si tu nolueris venire ad belluz etiam ego non veniam.

¶ An barach peccaret si noluisset ire ad bellum non eunte illuc delbora. Questio. 11.

Queretur an barach peccaret si noluisset ire ad belluz non eunte illud delbora. ¶ Respondendnz ꝙ constito ꝙ deus iuberet barach ire in bellū siue delbora iret illuc: siue non. tenebat illuc ire etiam si sciret se moriturū in bello: ideo si delbora non iuisset ꝛ ob hoc cessasset barach ire peccasset: iuerunt tñ postea ambo vt ꝓz in littera. ¶ Sed dicet an peccauerit barach dicendo istud. s. si venis mecū vadam ꝛ si nolueris venire non pergā. ¶ Respondendū ꝙ si hoc dixisset qz formidabat aliter ire vel quia itēdebat sic facere vt dicebat peccabat: non intendebat tamē sic facere barach: sed etiam si illuc nō iuisset delbora ipse iuisset: nec petiuit barach delborā ad eūdum secuz quasi sine illa ire timeret. confidebat enim ꝙ deꝰ daret ei victoriā etiam illa absente cum hoc ꝓmisisset: sed petiuit eam ad consulendū dominuz in bellum per eam si oporteret de dubijs emergētibus ne aliquid ageret iustiuz cū ipse nō esset ꝓpheta: ꝛ in hoc petiuit iniustū: iuit autez delbora ad hoc cū ipso: vnde ꝛ ipsa instruxit eū in omnibus que facturus erat. sic patet infra. cuz esset barach in mōte thabor dixit ad eū delbora. surge: hec enim est dies in qua tradidit dominus syssarā in manꝰ tuas en ipse est ductor tuus. ꝛ tunc surrexit barach ꝛ ante hoc nō pugnabat. Etiam non fecit hoc barach ex paruitate fidei ꝙ crederet se liberādum in bello ꝑsente delbora ꝛ non absente illa: quia tunc fuisset barach modice fidei. Sz falsum est qz apostolus in catalogo sanctorum quos de fide laudat dicens. sancti per fidez vicerunt regna. ponit barach inter ceteros cum ait. deficiet me enim tēpus enarrantez de gedeon barach ꝛ samson iepte ꝛ samuel ꝛ alijs ꝓphetis vt patet ad hebreos. 11. c. ergo iste fidem plenam habuit ꝛ consequēter non peccauit petēdo ꝙ iret cū eo delbora. ¶ Et cum dixit si venis mecum vadam. Respondendum ꝙ non intēdebat sic facere barach: qz etiam non eunte illa iuisset: sed posuit hec vt moueret delborā ad eundū cum ipso: qz hoc multū desiderabat ex causa supraposita. (Que dixit ad euz. ibo qdem tecum). s. consensit faciliter: quia barach petebat iusta. (Sz in hac vice tibi victoria nō reputabit). i. qz vis ꝙ ego vadam tecū non reputabit victoria tibi sz femine. in hebreo habet. (Tamen non erit pulchritudo tua super iter quo vadis). i. qz vis ꝙ eam tecū non habebis pulchritudinē vel honorez sup

† B Barach erat de stirpe neptalim.

† L † Sitꝰ mōtis thabor

Notādū de Barach.

Qō. 9 A Qz deus misit barach ꝙ duceret exercitū in mōtez thabor. ¶ Quinsdā rñ. ad q̄situm. ¶ Impropbatio

Doc. rñ. ad q̄situ.

* Qō 10. A Qz potiꝰ de tribu neptaliz ꝛ zabulō ogregati sūt bellatores q̄ de alijs. Quinsdā rñsio ad q̄situm Improbatio

Tribꝰ iuda alijs bellicosior.

Doc. rñ. ad quesitum.

Debzeor opinio.

Dubium.

Rñsio.

Littera bebzea.

iter quo vadis. i. i actu quē facis hac vice. s. qz nō reputabit tibi sed femine. z ad idem redit. (Quia in manu mulieris tradetur Sysara) Ista est cā. s. qz nō tradet Sysara in manus tuas: ſz in manus mulieris z ipsa laudabit z nō tu. In hebreo bētur. (In manus mulieris vendet Sysara). s. dabit ei tanq̄ vēditus: ita qz possit ō illo facere qō voluerit. ¶Queretur q̄ mulier ista sit i cuius manus traditus est Sysara. ¶Rñdet cōiter qz fuit Jabel que occidit ipm vt pz. j. in littera. multi tñ tenēt qz dicitur hoc de Delbora. z sic vult Ra. Dauid canbi. z hoc pz qz dato qz non iret delbora cum Barach erat tradendus Sysara in manus Barach vt patet supra: qz sic dixerat supra Delbora: z Sysara fugiturus erat ad domū Jabel z occidēdus ab ipsa: z tñ si nō iuisset illuc Delbora ipa nō dicebat qz victoria nō esset ascribenda barach: sed qz petiuit qz illuc iret dixit hoc: iō vz qz non de Jabel sed de se intelligebat. z est sensus valde rōnabilis. s. qz si Barach iret sine Delbora ipse esset dux belli: z eia q̄ fierēt imputarent ei. cum aūt iuit nunc illuc Delbora z ipsa erat prophetes estimabat magis ipsa q̄z Barach. vnde iam non putabatur barach vt dux sed potius ministrans ad imperium delboze: ideo dato qz Barach occideret Sysaram nō imputaret ei sed delboze. z est sensus in manus mulieris tradetur sysara. i. iam nō reputabit traditus in manus tuas: sed in manus mulieris. i. in manus meas. Nec obstat qz Jabel occiderit sysarā. naz sicut si barach psequeret sysarā z cōtingeret ab aliquo de suis capi z occidi: nō iputaret illi viro sed barach qz erat dux. ita cū Sysara fuerit cōpulsus fugere a barach z perierit exercitus suus q̄q̄ cōtingeret eū occidi ab aliqua femina non attribueret ille femine sed barach: qz ipse eū ad talē necessitatē cōpulit. Si aūt velis accipe in manus mulieris tradet. i. occidet sysara. intelligetur de Jabel sicut cōiter intelligit. Nō est ergo magna ōzia qd velim⁹ dicere. (Sed obijciet qz supra dictuz est ad barach z tradā eū in manus tuas. ¶Rñdēdū qz est duplex traditio. s. vna ad psequēdum z alia ad occidēdū. fuit traditus in manus barach qz de ipso triūphauit z psecutus est eū totūq̄ exercituz eius deleuit. fuit traditus in manus Jabel ad occidēdū. (Surrexit itaq̄ delbora z perrexit cū barach in cedes.) Erat delbora in monte effraim sub palma z inter rama z bethel z recedens inde iuit cum barach vt venirēt in bellū. sed venerunt prius in cedes q̄ erat ciuitas Neptalim de qua erat oriūdus barach vt ibi cōgregarent exercitum de zabulon z neptalim. nā ista ciuitas erat ꝓpinqua mōti tabor ad quē cū exercitu venire dēbat barach. (Qui accitis.) Dic ponit scōm huius ptis. s. populi cōgregatio. Et diuidit in duo qz primo pōit ogregatio fcā ex pte barach. Scōo ogregatio ex parte sysare ibi. (Nūciatūq̄ est.) ¶Circa primū dicit. r. (Qui accitis zabulon z Neptalim). i. vocatis illis ad bellum. vocauit aūt istas duas tribus qz de eis iusserat dñs qz sumeret pugnatores vt pz. ē. z non vocauit totū zabulon z neptalim sed solū decē milia viroz de ambobus tribubus sicut dñs dixerat. (Ascendit). s. vadēs in mōtem tabor: vt spectaret ibi aduentum sysare de quo deus dixerat qz adduceret eum ad torrētem Cyson vt pz supra. (Luz decē milia pugnatoz). Istos iusserat deus accipe z istos accepit. alij tñ ꝑter hos spōte venerūt: sicut de isachar vt pz sequēti. c. s. de isachar duces fuere cū delbora z barach vestigia sunt secuti. (Dñs vel bozā in comitatu suo). s. qz ipsa iuit cū barach vsq̄ ad locū bel li. s. vsq̄ ad mōtē tabor z torrētē Cyson. postea aūt in psecutiōe sysare z fuga nō fuit cū barach ſz mānsit in loco castroz: qz actus pugnādi nō ptinebat ad iplā. ēt qz ipsa solū erat opportuna in bello ad denūciādū tps quo incipiēdū eēt bellū. Et hoc dixerat anteqū recederet barach de tabor. (Aber aūt cineus). Dic ponitur de aber cineo qz agit ad historiā. s. qz vxor eius Jabel occidit sysarā. iste aber cineus erat vnus de cineis descendentibus ō stirpe Jetro soceri moysi. (Recesserat quōdā a ceteris cineis fratribus suis). Cinei dicunt de cin. nā ietro socer moysi multa noia bēbat. s. raguel. ietro. ieter. obab. cin. ō ꝓmo pz Nu. 10. de. z. pz Exo. 3. et. 18. de. 3. pz Exo. 4. de. 4. pz Nume. 10. de. 5. pz Nume. 24. s. si electus fueris de stirpe cin. i. ietro. filij huius venerūt cū israelitis ꝑ desertū semp deserta terra natali vt ait Josephus. 5. antiqtatū. postea in terra chanaan acceperunt illico habitandi locuz in vrbe palmaz. s. in hierico vt pz. ē. primo. manserunt aūt ibi aliquāto tpe: z postea recesserūt cuz filijs iuda in desertum ptis sue ad ptem meridianaz vt pz eodem. c. ab illis aūt Cineis congregatis in vnum recessit ob aliquam cām aber z habitauit in terra galilee. (Filijs obab.) Jetro ēt vocabat obab vt pz Nu. 10. (Cognati moysi). i. soceri. nā nō habebat cognationē aliquaz ad moysen ſz affinitatem. s. qz moyses acceperat filiam eius in vxorē. sed vocat large cognatus ꝑ affine. (Et extēderat tabernacula sua). s. in terra galilee in sorte neptalim. iste aber habebat tabernacula sicut pastores consueuerunt habere: z sicut habet quedā gens afroruz que nō habet certum z fixum locuz ad manendū sed mouet binc z inde: ideo nō faciunt domos sed habēt tabernacula portatilia que alio nomine vocant mapalia: z vocant iste gentes vulgariter alarabes: z sunt agareni. ita antigtus qz substātia dominū maxime consistebat in pecoribus z terra latissima erat nondū plene habitata: ad hoc qz semper possent eligere loca meliozis habitationis nō faciebant domos manētes sed habebant tabernacula portatilia z sic erat de aber. ¶Intelligendū autem qz aber cineus erat vir diues habēs magnam substantiā z familiā. Qō patet qz habebat multa tabernacula que extēdit per vallez. ¶Itē qz dicitur infra qz pax erat inter domuz aber cinei z iabin regez asor. si tñ fuisset aber aliqs bō qui stat⁹ nō fecisset mētionē vllā de eo maximus rex terre. s. iabin ad b̄ qz cōponeret cū eo pacē: ſz erāt federa inter eos. aber cineus ergo erat vir magnus z famosus. (Usq̄ ad vallem que vocat sennim). s. extendit tabernacula in parte quadā terre galilee: z illa pars pueniebat vsq̄ ad vallem quandā que vocatur sennim que erat vallis magna z famosa in terra neptalim. (Et erat iuxta cedes). s. habitatio aber cinei z vallis illa sennim erat iuxta vrbem cedes de qua erat barach vt patet supra in littera. Ex hoc patet qz quādo fugit sysara nō fugit directe in terrā suam sed magis redijt in terrā israel. naz barach psecutus est exercitū sysare vsq̄ aroseth gentiū in qua morabatur sysara vt patet supra. ipse aūt sysara fugit in domum aber qui erat iuxta cedes de qua erat oriundus barach dux belli. (Nunciatūq̄ est sysare). Dic ponit cōgregatio populi ex parte sysare. nā nō potuit congregare ita cito nec ita secrete barach decem milia viroz quin ꝓgnosceret illud sysara: z ipse quoq̄ armauit multitudinem suam. (Qz ascēdisset barach filius abinoem in mōtem tabor). s. cum decem milib⁹ armatozū. z intelligitur qz ascēdisset. i. ascendere disposuisset. nam fama erat qñ congregabat exercitū qz ascendere vellet in montē tabor ad expectandum sysaram: z q̄q̄ nondū factum esset nunciatū est tāq̄ iam factum: vel forte iam ascēderat z tunc nunciatū est sysare. (Et congregauit nongentos falcatos currus). Dic ponit apparatus belli sysare z nominant currus eius: quia in his consistebat maioz virtus belli. ¶Queret aliqs an solum nongentos currus tulerit in bellum sysara. ¶Et videt qz non: qz hic nominant isti nongenti tanq̄ nō tulerit plures. ¶Itē iabin rex non habebat plures. ergo sysara ꝓceps militie eius non poterat habere plures. pz hoc supra in littera cū describeret potentia iabin z dictum est nongentos quippe currus falcatos habebat. ¶In contrariū videt qz plures habuerint in bello. nā Josephus. 5. antiquitatū dicit. iabin rex de ciuitate asor posita sup paludem samachonitidē habebat armatozū trecenta milia z eg tum decem milia curruū tria milia possidebat: z segtur ibi quomodo cum toto isto apparatu pugnauerit ostra barach. ergo saltē tria milia curruū habebat. ¶Rñdere posset aliquis qz nō est curādū de iosepho cū ex sacra scriptura cōstet ōtrariū. ¶Sz istud non est conueniēter dictuz. naz cum iosephus sit maximus auctor i historijs antigs: z fit certissim⁹: nouerit qz plene historiā biblie nō addidisset aliqd nisi qō non credidisset repugnare scripture. cum igitur concordari pōt scripture potius interpretandū est ꝑ ea q̄ ecōtra: qz res potius debet interpretari qz valeat q̄q̄ qz pereat. ¶Dicendū igit qz sysara babuit in bello totam istaz multitudinem armatozū z equitum que nominata est: z in hoc non dubitat quia nō repugnare videtur littere. ¶De curribus etiaz dicendū qz fuerint tria milia curruū sicut dicendū putauit Josephus. ¶Et quādo dicit hic qz erant nongenti currus. respondeti posset qz isti nongenti currus erant ipsi⁹ regis. alij autem. s. duo milia z centum erāt aliozum sibi subiectozū: ideo nō computant inter currus regis. ¶Uel aliter dicendū qz habebat iabin tria milia curruū z nongenti erant electi. duo milia autem z centū erant qualescunq̄: ideo nominati sunt in scriptura solum nōgenti. Sic pz de curribus pharaonis Exo. 14. nam dicit. tulit sexcentos currus electos z quicqd in egypto curruū fuit. Istum segtur historia scholastica dicens. cōgregauit sysara exercitum ad torrentē cyson trecenta milia armatozū: z decem milia equitum: z nongētos currus falcatos: z alios currus duo milia z cētum. s. de alijs qui nō erant ita electi sicut nongēti. Si autē velis intelligere alios. i. non falcatos nō est cōueniens sensus: quia curruz nō falcati nō erant in exercitatione bellica. (Oēmq̄ exercitum de aroseth gentiuz). i. ēt congregauit oēm exercitū quem

babebat

Qō. 12 A Que mlier fit ista i cuius manus traditus est Sysara. ¶Rñ. cōis ad q̄situm.

Obiectio Rñsio

Populi ogregatio. Diuisio eiusdem.

Notādū de aber cineo.

Populi ogregatio ex pte sysare.

Doct. rñ. ad q̄situ. 1. Rñsio ad rōnē.

2. Rñ.

Qō. 13. A An soluz nōgētos curr⁹ tulit in bellū sysara vel tria milia vt vult Josephus. In oziū. Rñ. aliquoz. Confut.

habebat in aroseth gentiuz ⁊ in territorio illius.erat.n. Sysara princeps militie:ideo hēbat exercitū ad manū suam : ⁊ poterat faciliter ꝯgregare qūcunqz vellet.erat aūt ista multitudo exercitus trecētoꝝ miliū armatoꝝ ⁊ decē miliū equitū. (Ad torrētem Cyson). Ad locū istum ꝯgregauit:qz barach erat apud montez tabor:torrens autem cyson erat circa montem tabor.

† ¶ Dixitqz ōlbora ad barach:surge: hec ē.n. dies in q̄ tradidit dñs sysarā in manus tuas. En ipse ductor est tuus. Descendit itaqz barach de mōte tabor ⁊ decē milia pugnatoruz cum eo. Perterruitqz dñs sysarā ⁊ oēs currus eius:vniuersamqz multitudinē i ore gladij ad cōspectū barach:intantum vt sysara de curru desiliens pedibus fugeret: ⁊ barach p sequeret fugiētes currus ⁊ exercitū vsqz ad aroseth gentiū:⁊ oīs hostiū multitudo vsqz ad internitionē caderet. Sysara aūt fugiens puenit ad tentoriū iahel vxoris aber cinei. Erat aūt pax inter iabin regē asor: ⁊ domuz aber cinei. Egressa igit iahel in occursum sysare:dixit ad eum. Intra ad me dñe mi:ne timeas. Qui ingressus tabernaculū ei⁹ ⁊ opertus ab ea pallio dixit ad eam. Da mihi obsecro paululū aque:qz sitio valde. Que apuit vtrē lactis ⁊ dedit ei bibere:⁊ operuit illū. Dixitqz sysara ad eā. Sta ante ostiū tabernaculi:⁊ cū venerit aliqs interrogās te ⁊ dicens: nunqd hic est aliqs:rñdebis. Nullus ē. Tulit itaqz Jahel vxor Aber clauū tabernaculi: assumēs pariter ⁊ malleū:⁊ ingressa abscōdite ⁊ cū silētio:posuit supra tps capitis eius clauū:pcussumqz malleo defixit in cerebruz vsqz ad terrā. Qui sopore morti socians defecit ⁊ mortuus est. Et ecce Barach sequēs sysarā veniebat. Egressaqz iahel in occursuz eius:dixit ei. Veni:⁊ ostēdā tibi virū quē q̄ris. Qui cū intrasset ad eā:vidit sysarā iacētē
25.q.5. §.fi.in fi. mortuū:⁊ clauum infixum in tpe eius. Humiliauit ergo deus in die illo Jabin regem chanaan coram filijs israel. Qui crescebant quotidie:⁊ forti manu opprimebāt Jabin regem chanaan:donec delerent eum.

hostiuz ꝺbellatō **Dixitqz** delbora. Hic ponit tertiū huius.c.s. hostiū ꝺbellatio. (Dixitqz delbora ad barach.) Erat.n. ipa cū barach in mōte tabor qñ venit sysara ⁊ hortata ē barach ad pugnādū. (Surge).i. celeriē fac ⁊ nō timeas inchoare bellū pp multitudinē hostiū. (Hec est.n. dies in q̄ tradidit dñs sysaram in manus tuas). Nōdū.n. tradiderat deus sysarā in manus barach cū nō eēt adhuc ichoatū bellū:sz traditurus erat eū.oz tñ q̄ iā tradidisset pp certitudinē:nā deus id qō facere disponit ita certissime eueniet qō dato q⁹ nōdū factū sit hre debemus illud ita certū ac si iā factū fuisset. Uel oz. (In q̄ tradidit).i. tradere disposuit. ¶ Sed obijciet q⁹ nō tradidit deus in manus barach sysarā sz in manus Jabel. ¶ Rñdēdū q⁹ in man⁹ vtriusqz traditus est:sz in manus barach ad triūphādū de eo ⁊ delēdū exercitū eius:in manus aūt iabel ad occidēdū ipz. (En ipse ē ductor tuus).i. ipe diriget te vt ipse agas ꝫ sysarā.ad h̄ aūt erat necia delbora in bello.s.vt diceret qñ esset tps bellandi.

† pma exposito

† Obo .2. Rñsio

† ¶ An superstitiosus fuerit barach expectando tempus ad bellandum. Questio.14.

A **Queret** aliqs an superstitiosus fuerit barach expectando tps ad bellādū .s. quousqz sibi diceret delbora.

¶ Aliqs dicet q⁹ sic:qz obseruare dies vel tēpora ad pugnandum vel ad faciendum similia est superstitio:cum hoc sit ascribere virtutē corporibus celestibus ad faciendū hec:sed barach expectauit quousqz delbora dixit ei.surge.hec enim est dies.ergo superstitiosus fuit. ¶ In cōtrariū videtur q⁹ obseruare superstitiones erat deo valde odibile sicut habet Leui.19.⁊ Deutero.18. barach tamē laudat vt vir sanctus ⁊ ponitur ab apostolo in catalogo sanctoz ad hebreos.11.ergo nō obseruauit superstitionē. ¶ Item si hoc obseruasset deus nō dedisset ei victoriā sz potiꝰ fecisset eum succūbere vt videret q⁹ nihil pderant superstitiones sue.dedit tamē deus magnificā victoriam.ergo non seruauit superstitionē. ¶ Respondendū q⁹ barach non fuit hic in aliquo superstitiosus. Et cum dicitur q⁹ obseruauit tēpus. Dicendum q⁹ si seruasset tēpus.s.q⁹ esset dies martis:⁊ non mercurij vel talis ⁊ nō talis:vel q⁹ esset tunc tale signum ascēdens:vel tale:aut q⁹ esset tunc hora talis planete:vel esset diunctio:aut aspectus aliquis talium vel talium planetarū esset superstitiosus:qz erat obseruare aligd inutiliter.s.qz ex hoc ascriberemus virtutem tēporibus vel corporibus celestibus ad dandum victoriam huic vel illi.qō falsum est.cum ista solum ꝓueniant a deo ⁊ ipse vetuit respici ad istas superstitiones vt patet Hiere.10.s.iuxta vias gentium nolite discere ⁊ a signis celi nolite metuere que timent gētes:qz leges populoꝝ vane sunt.i.obseruare hoc est vanum.⁊ istud est superstitio.s.cum obseruatur id quod nullius vtilitatis est.tamē si seruet solum tēpus:qz deus iubet aliquid fieri nunc ⁊ nō postea:vel sic ⁊ sic non est superstitiosuz sed ad obedientiā pertinet.⁊ sic delbora dixit ad barach.surge.hec est enim dies in qua tradidit dom⁹ sysaram in manus tuas.nominauit enim diuinam voluntatē ad obseruandū illud tempus ⁊ nō aliud tēpus:ideo non erat superstitio. Sic enim fuit de dauid:quia deus iussit ei q⁹ nō inciperet pugnare cōtra philistinos quousqz audiret sonitum gradiētis in cacumine pirorum vt pz.2.Re.5. Cā huius fuit quia forte deus disposuerat hoc tēpore facere miraculum ꝓ barach ⁊ non alio.nam hic fuit pugnatū de celo cōtra sysaram vt patet sequēti.c.s.de celo dimicatū est cōtra eos: stelle manentes in ordine suo contra sysarā pugnauerūt.voluit vō de⁹ istā pugnā de celo esse certo tēpore:ideo vt concurreret cū illa barach iussum est ei q⁹ aggrederet certo tempore.boc exprimitur in mādato facto dauid.2.Re.5.s.cum audieris sonitū gradientis in cacumine pirorū:tunc inibis preliū:quia tunc egredietur dom⁹ ante faciem tuam vt percutiat castra philistijm. ¶ Ad rōnem in contrariū dicēdum q⁹ obseruare dies ⁊ tēpora ad pugnandū vel agendū similia ex superstitione est deo odibile.cum tamē obseruatur tēpus mandato dei non est superstitiosuz sed meritoriū. (Descendit itaqz barach de monte tabor). non erat barach super montē sed apud illum.dicit tamē descēdisse:quia iuit ad torrentē cyson ad quez venerūt sysara ⁊ erat ibi locus humilior. (Et decem milia pugnatoruz cum eo).s. decē milia virorū quos acceperat de zabulon ⁊ neptalim.aliqui autē alij venerunt de alijs tribubus vt de issacbar:quia tamen erant pauci non facit hic de eis scriptura mentionē. Uel forte qz non venerunt ad principium belli sed postea in fuga sysare. (Perterruit dom⁹ sysaram).s. vt nō auderet pugnare sed fugere.

¶ Quō deus perterruit sysaram in bello. Questio.15.

A **Queret** aliquis quomodo deus perterruit sysaraz. ¶ Rñdendum q⁹ fuit iste terror mittendo aliqua signa de celo que icuterēt formidinē magnā sysare:sic̄ si tonaret de⁹ de celo super sysarā vel cōcuteret terra. Sic factū est tempore samuelis vt patet.1.Re.7.s.intonuit dñs de celo fragore magno super philistin in die illa ⁊ exterruit illos:⁊ cesi sunt a filijs israel. vel forte misit sonitum magnū de celo tanqz aduentētis magne multitudinis exercit⁹:⁊ terrore eiuz fugierunt chananei. sic fuit de syris pugnantib⁹ contra israel vt pz.4.Re.6.s.siquidem sonitum fecit deus audiri in castris syrie curruū ⁊ equoꝝ exercituqz plurimi. dixeruntqz adinuicē syri.ecce mercede conduxit aduersum nos rex israel reges etheoꝝ ⁊ egyptioruz:⁊ venerunt super nos.surrexerūt ergo ⁊ fugerunt in tenebris relinquētes tētoria sua:equos ⁊ asinos ⁊ mulos in castris:fugerūtqz alas tñ suas saluare cupiētes. ¶ Uel forte deus ostēdit multitudinem angelorū armatoruz exeuntiū ad pugnandū contra sysaram quos ipse putabat viros armatos ⁊ extimuit.sic fuit qñ deus ostēdit montem plenuz equoꝝ ⁊ curruū igneorum in adiutoriū belisei contra syros vt patet.4.Re.6. ¶ Uel poterat deus mittere lapides de celo qui occiderēt ⁊ turbarēt exercituz sysare:sicut fuit contra.5.reges cōtra quos pugnauit Josue.naz misit dominus lapides grādinis de celo in descensu bethoron

Rō ꝙ sic.

1.rō i ꝺriū.

Scōa.

Rñsio ad quesitū.

Obseruare tpa ⁊ curs⁹ corpoꝝ celestiū est superstitio.

B

Ad rōnē i diuersum.

A Rñsio ad quesituz. Prim⁹ modus dicēdi.

2⁹ dicendi modus.

3⁹ dicendi modus.

vsq; azecha: ⁊ pluribus lapides intulerunt mortem q̄; gladio perissent vt patet Josue. 10. multis aliis modis similib⁹ hoc fieri poterat. necesse erat tamē q; esset aliqō signum de celo quo terrerentur: q; sequēti. c. dicitur. de celo contra eos dimicatum est: stelle manētes in ordine suo contra sysaram pugnauerūt. Josephus aūt dicit. 5. antiqtatū q; ogressis israelitis cū sysara hyember eis magnus influxit: ⁊ q; nimia simul grādo ⁊ pluuia in faciem chananeorum versa est: ⁊ ventus eor aspectibus imminebat: arcus eor ⁊ fundibile inutiles fiebant: ⁊ armati ppter frigora vti gladijs non valebant. israelitis vero tēpestas imissa post tergū minus nocebat: ⁊ circundātes hostes medios multos eor occiderunt. ita tz bisto. scbo. Uerisimile est aūt q; sysara ⁊ exercitus suus videntes hoc fugerēt scientes q; deus pugnaret cōtra eos: sicut dixerūt egypti in mari rubro. fugiamus israelē q; dñs pugnat pro eis cōtra nos Exo. 14. c. (Et oēs currus eius) .i. omnes sedentes in curribus: ⁊ etiam equos curruū: quoniā si de celo aliqua portenta vt tonitrua vel lapides vel fulgura viderent: non solū viri: sed etiā equi terrerentur ⁊ fugerēt. (Uniuersamq; multitudinem in ore gladij). i. etiaz iste terror fuit supra totam multitudinem pugnatoruz eius que fertur fuisse trecentorum milium armatorum: ⁊ decem milium equitum: ⁊ triū milium curruum vt ait Josephus. 5. antiquitatum. Et dicitur q; perterruit omnes in ore gladij. non q; terreret eos per gladium: sed q; terruit eos de celo mō predicto ⁊ fecit cadere perterritos in ore gladij: q; non cecidissent nisi perterriti fuissent. (A conspectu barach). i. perterruit illos: ita vt nō auderent sustinere conspectum barach sed fugiebant. (Ita vt sysara ō curru desiliens pedibus curreret). i. intantum prevaluit ista turbatio ⁊ terror q; sysara non potuit se continere eundo in curru sz descendit ⁊ pedibus fugit. ¶Queret aliquis quare sysara descendit de curru ⁊ pedibus fugit. nam cuz iam nō possent chananei sustinere impetum israelitarum. si fugiendum foret conuenientius fugeret sysara in curru q; velociores erant equi q̄; q; ipse pedibus curreret. vel saltem si currus non erat ita velox poterat equum sumere. ¶Respondendum q; sysara fugit pedibus quia putauit aliter se non posse euadere. tantū enim terruerat deus chananeos q; resistere non audebant ⁊ etiā fugere sufficienter non poterant. putauit ergo sysara q; breuiter caperentur omnes de exercitu suo ⁊ sic factum est: q; barach p secutus est eos vsq; ad arosetb gentium: ⁊ deleuit totum exercitum ⁊ currus. vt ergo posset euadere sysara voluit pedibus fugere: non q; sic velocius fugeret: sed q; magis tutus foret. nam si mansisset in curru cuz esset currus suus distinctus ab alijs curribus in pluribus: israelite persequerentur eum potius q̄; ceteros. sic fuit quando pugnauerūt syri contra israel tempore regis achab. nam iussit rex syrie seruis suis vt contra nullum pugnarent nisi contra regem israel solū. ille autem mutauerat habitum ⁊ manserat Josaphat rex iude in habitu regali: ideo illū persecuti sunt syri vehementer quousq; clamauit ⁊ cognitū est eum non esse regem israel. de boc. 3. Reg. vltimo. vt ergo non caperetur descēdit de curru: ⁊ q; si fugeret recto itinere in terram suam caperetur pedestre inter ceteros fugientes et occideretur: diuertit ⁊ fugit in domum Jabel. (Et barach persequeretur fugientes currus ⁊ exercitū vsq; ad arosetb gentium). i. tantus fuit timor chananeorum ⁊ animositatis iudeorum q; p secuti sunt eos vsq; ad arosetb gentium. i. vsq; ad terram Jabin. Nam sysara habitabat in arosetb gentium: ⁊ ibi consueuerat habere exercitum vt patet s̄. in littera. s. congreganit Sysara nongentos currus ⁊ omnem exercitum de arosetb gentiuz. (Et ois hostiū multitudo vsq; ad iternitiōez caderet). i. accidit q; oēs hostes ceciderūt gladio. ⁊ b̄ fuit vsq; ad iternitionē. i. ad totalē deletionez. s. q; nullus maneret. vñ in hebreo dr̄ bic. (Et nō māsit nec vnus). Et istud nō bētur tam exp̄sse in latino: sed significat p hoc. s. q; ois multitudo hostiū cecidit vsq; ad internitionē. (Sysara aūt fugiēs peruenit ad tētoriū iabel). Nō fugit sysara recto cursu sz declinauit ad domū Jabel. ⁊ vocat dom⁹ Jabel: q; q̄; q̄; debuisset noiari a viro ⁊ nō a femina: tñ q; ipsa occidit sysarā ⁊ nō vir suus noiat ipsa. (Uxoris aber Cinei.) Dic noiat vir suus: q; cū noiata fuerit ipsa si non noiaret vir suus putaret nō b̄e virum iō nominatur. Etiam vt sciatur q̄ fuerit ista Jabel vel de qua stirpe: nam supra tactū est de aber cineo. cum autem nunc dicatur q; ipsa erat uxor Aber cognosceret que erat vel ad quā gentem pertinebat. ¶Queret aliquis. quare sysara non fugit directe in terraz suā sz rediit in domū aber cinei. ¶Respondēdū q; sysara vidēs magnū impetū barach plequndo chananeos: putauit q; sequret oēs illos vsq; ad terram ipsoruz: ⁊ q; antequ illuc plene peruenirēt nullum dimiteret viuere sicut factum est. Nā persecut⁹ fuit eos vsq; aroseth gentium ⁊ nullū permisit viuentē. si autē ipse fugeret cum illis etiam si mutasset habitū inter ceteros vt incognit⁹ occideretur: ⁊ q; omnes chananei fugiendo directe ibant in terram suaz. s. ad arosetb gentiū: ipse sysara declinauit ⁊ venit in domū iabel que erat in terra galilee apud cedes de qua erat barach. ⁊ q; contra illaz partē nemo fugiebat ⁊ etiam nō erat aliqua ꝓsecutio versus illuc: putauit se tutum fugiturū. ¶Alia cā erat q; inter regem iabin ⁊ domū aber erat pax ⁊ amicitia vt dicit immediate. ideo putauit sysara q; seruaret ibi absconditus per aliquot dies dum cessabat ꝓsecutio hostium: ⁊ tunc abscondite posset ire in terram suam. ¶Queretur etiaz circa hoc preter ea que dicta sunt supra. s. q; habitabat aber vsq; ad vallem sennim iuxta cedes: qūo permittebat ibi habitare. naz ista erat terra neptalim ⁊ aber non erat de stirpe neptalim: ideo p̄iudicabat eis manēdo in terra sua ⁊ occupādo partem magnā eius. nam cum esset vir diues ⁊ potens magnā partem terre occupabat. sic patet supra cū dicatur q; extēderat tabernacula sua vsq; ad vallem que vocat sennim. ¶Respondendū q; aber erat de cineis ⁊ isti erant filij ietro soceri moysi. israelite autem ꝓmiserant ietro in deserto q; si iret cum eis in terram chanaā q; quicquid optimū esset in illa darent ei. cū ergo filij eius venerint cū israelitis sub spe huius sponsiōis nō debebant eis mentiri fidē sed dare eis locū ad habitandū: ⁊ q; isti non erāt de filijs israel nō poterat eis assignari terra aliqua in sortez: sed dabat eis facultas eligēdi in qua terra habitare vellent: ⁊ trib⁹ que haberet sortem illaz ꝓmittebat eos ibi dans eis partem sufficientē terre ad manendū. ⁊ ob hoc a p̄ncipio isti elegerunt vrbē hierico que dicit vrbs palmarū ad habitādū quia illa terra est fertilissima in toto israel: ⁊ habitauerūt ibi vt colligit supra p̄mo. ptinebat autem terra illa beniamin: tamē permisit eis ibi manere. deinde elegerūt cinei manere cū filijs iude in sorte sua ⁊ dicit q; ascēderunt de ciuitate palmarū cū filijs iuda in desertū sortis sue vt pz supra. 1. postea autem placuit aber cineo recedere a fratrib⁹ suis ⁊ morari in terra neptalim: ideo ꝓmissus est q; nullus de israel poterat ꝓhibere cineos: ⁊ putabāt israelite se obligatos ad hoc: ⁊ etiā alia maiora ꝓpter beneficia que susceperāt a ietro in deserto. sic dixit saul quādo pugnare voluit contra amalechitas. s. dixit saul cineo. abite recedite ab amalech ne forte inuoluā te cū eo. tu enim feci misericordiā cum oibus filijs israel cuz ascenderent de egypto vt pz. 1. Re. 15. (Erat autē pax inter iabin regem asor ⁊ domuz aber cinei). quasi dicat lz iabin haberet bella cōtra israelitas ⁊ p̄meret eos seruitute: tamē cum aber cineo habebat pacem. ⁊ hoc forte q; aber non erat de origine iudeor. Uel forte q; nouiter venit ad habitandū circa terram regis iabin: ⁊ anteq̄; veniret iniuit cū eo fedus de pace tenenda. ex hoc autem patet magnitudo diuitiarum ⁊ potētie aber cinei: q; alis non curasset facere mentionē de eo vn⁹ rex potētissim⁹. (Egressa igit iabel.) Posita morte exercit⁹ ponitur hic mors ducis. s. sysare quē occidit iabel. (In occursum sysare.) Uidit iabel sysaram fugientē ⁊ cognouit eum: ideo exiuit in occursuz illius vt euz gratis susciperet quasi beneficiū exhibitura. (Et dixit ad eū. intra ad me domine mi). i. ingredere in domū. nam sm̄ moduz cōem loquendi hebraicū accipitur ingredi ad aliquā mulierē. i. cognoscere eam carnaliter. sed hic non accipit sic. (Intra ne timeas). dicebat ad securādū animū eius q; posset putare latere insidias. (Qui ingressus tabernaculuz eius.) Quasi nibil formidans mali ꝓpter pacem que erat inter iabin ⁊ aber cineū. (Et operт⁹ ab ea pallio.) Nō fuit opert⁹ pallio ad dormiendū lz ipse illico dormierit: lz ad latendū ne q; de transeuntib⁹ eū videret. (Dixit ad eā. da mihi obsecro paululū aque: q; valde sitio.) La bor magn⁹ belli ⁊ fuge indurerāt magnā sitim: ⁊ forte diu erat q; non biberat. s. a p̄ncipio belli: nam ipetus barach non p̄mittebat chananeos ad aliqd attendere nisi ad fugam. (Que aperuit vtrem lactis ⁊ dedit ei bibere.) Erat enim aber diues in gregibus: ideo ꝓmptuz fuit vroxi sue habere vtrem lactis ad vandū de eo sysare. (Et aperuit illum). s. postq̄; bibit sysara operuit eum rursus iabel sicut prius ne q; posset eū videre.

¶Cur iabel dedit lac sysare aquam petēti. Qō. 19.

Queret aliquis cur iabel dedit lac sysare petēti aquam. ¶Rñdebit aliqs q; forte non occurrit iabel ita cito habere in domo aquā vel vinū vt satisfaceret volūtati sysare: iō dedit ei lac q̄ō in ꝓmptuz erat. Uel aliter pōt dici q; forte in terra illa viri ⁊ femine vtunt poculo lactis cōmuniter vt poculo aque vel vini: ⁊ reputāt illud sapidius ⁊ p̄ciosius. sysara autem

B
Josephi sentētia
Qō. 16 A Q̄ sysara de curru ō scēdit ⁊ pedib⁹ fugit. Rñsio ad quesitum
Hebrea Qō. 17. A Q̄ sysara nō fugit directe i terrā suā sz redijt in domum aber cinei. Rñ. ad q̄st. 2. cā.
2. cā. Qō. 18. A Qūo aber vsq; ad vallē sennī iuxta cedes bitare p mittebat Rñ. ad q̄situm.
B
A Cuiusdā rñ. ad q̄situm. Alia rñ.

Aliozuꝝ rñ.ad q̄stum.

aūt vt minus peteret petiuit modicū de aqua: Jabel aūt vt eēt vrbaniot ꝛ seruiret illi principi obtulit ei lac: ꝛ ille gratis accepit. qō ps qz sysara non respuit lac qō ei ꝓpinauit iabel. ¶ Alij dicunt aliter ꝙ fecit hoc iabel ad capiendum experiētiā de Sysara an esset in suo sensu: vel pp timorē incepisset esse extra mētem. ꝛ hoc vt si sciret eū extra mētē faceret de eo qō vellet alio quin abstineret: ꝛ qz dedit ei lac cum ipse petiuisset aquā ꝛ ille non cōsiderauit an esset lac vel aqua sed bibit putās eē aquam apparuit eē extra mētem: iō tūc cōcepit Jabel securā opionez ō occidēdo ipm. ¶ Aliter aūt ꝛ melius dici pōt qz iabel cogitauerat occidere eū: qō nō poterat nisi ipso dormiente: iō ꝓcurauit qūo eum cito sopozaret: ꝛ istud erat dando lac: qz lac bibitū vel in cibū sumptū faciliter sopozē ꝓuocat. ꝛ est ille sopor fortis et tenax. Et cuz iabel dedit lac sysare: credēdū ē ꝙ ipse dixerit cur non dabat ei aquā: ꝛ ipsa non se bēre quicq̄ potabile ad ꝑsens nisi lac responderit: ꝛ tunc biberit sysara. Iste due positiones vltime sunt cōuenientes ꝛ potissime vltima: qz necesse est dici ꝙ lac traditum fuerit tāq̄ quoddā apparamētū ad mortē sysare. Qō ps: nam seq.c. laudat delbora ipsam iabel qz occidit sysarā ꝛ inducit ibi ea que ptinebāt ad mortē eius tanq̄ instra dicēs. sinistrā manū misit ad clauū: ꝛ dextrā ad fabroꝝ malleos percussitq̄ sysaraz. Ponit ēt ibi de lacte cū oz. benedicta inter mulieres Jabel. aquā petenti lac dedit. si tū non ptinuisset ad mozrtem eius lac non fuisset ex hoc benedicta Jabel. Jō vōm ꝙ datum est lac vt obdormiret sysara facilius. (Dixitq̄ Sysara ad eam.) Dic ps ꝙ sysara nō erat extra mentem pre timore: vt volunt aliqui dicentes ꝙ biberit lac putans se bibere aquā. nā de salute sua diligenter prouidit. putauit enim ꝙ q̄ q̄ fuga hostiuz non fuisset contra illam partem in qua erat Sysara: tū finita persecutiōe ꝛ bello putauit ꝙ barach ꝛ viri sui inquirerent per omnia loca circumlatentia ad locum belli an aliquis a casu latuerit ꝛ ꝙ venirent in domum Jabel: ideo voluit ꝙ ipsa euitaret malum hoc. (Sta ad ostium tabernaculi.) Hoc voluit sysara ne introirent aliqui ad inquirendum eum intra domum ꝛ inuenirent. nam cum ipsa ad hostium maneret responderet transeuntibus ꝛ non intrarent in domum. si autem ipsa esset intra tabernaculum inquirentes Sysaram introirent in domuz cum nullus sibi responderet ꝛ inuenirēt eum. (Et cum venerit aliquis interrogans te). Hoc dicebat quia non credebat verisimile ꝙ post bellum non inquirerentur loca circunstantia vt sciretur an aliquis latuisset ꝛ ꝙ ad domum aber cinei veniretur: quia erat propinqua loco belli. (Num est hic aliquis). s. non inquisituri erāt specialiter ꝑ sysara sed pro quocūq̄: q̄ q̄ ille erat quem ipse magis inuenire desiderarent. sic ps qz cum venit Barach ꝛ Jabel occidisset Sysaram dixit ad barach: veni ꝛ ostendā tibi virum quē queris. (Respondebis nullus est). credendum est ꝙ iabel ꝓponderit sysare se sic responsuram ꝛ facturam ad salutem eius quecunq̄ posset cum recepisset eum ꝛ vocasset benigne: ꝛ qz alis non mānisset sysara securus in domo eius. ¶ Queret aliquis si aliquis querens sysaram petiuisset a iabel ꝛ illa respondisset non est hic an peccasset. Aliqs respondebit ꝙ solum peccaret venialiter: qz erat peccatuz mē dacij officiosi. s. pro saluanda vita alicuius. ¶ Rñdendum ꝙ non est dubium an peccaret: sed dubium est an mortaliter vel venialiter peccaret. nam si esset mendacium istud pernitiosum esset peccatum mortale. Si autem officiosum esset veniale.

Doc.rñ. ad q̄stū.

Determinatio.q.

Dubiū Rñsio

¶ Sed dubium est an esset mendacium officiosum vel pernitiosum. Et respondendum ꝙ si ista Jabel fuisset mulier de stirpe iudeoꝝ ꝛ vxor viri iudei mendacium esset pernitiosum si ad defendendam vitam sysare mentiret. naz non vocatur officiosum eo ꝙ est ad defendendam vitaz sed qz est ad defendendaz vitā que iniuste auferenda erat. nunc aūt vita sysare non auferebat iniuste ꝛ iustissime: qz iussu dei cuz ipse iussisset fieri bellum contra illū ꝛ dixisset ꝙ traderet illū in manuz barach vt ps supra. imo defendere vitā illius esset valde pnitiosuz: qz ille postea fugiens armaret chananeos rursus ō israel ꝛ opprimeret populū: ꝛ q̄uncq̄ liberaret eum a morte esset reus oīum malorꝝ que ipse postea ageret. potissime qz quelibet mulier iudea tenebatur diligere salutem terre sue ꝛ abominari hostes atq̄ ad eorum interitum agere quantum posset. Q; ergo aliq̄ mulier iudea eū occultasset ꝛ negasset vt fugeret incolumis: erat fauere hostibus ꝛ tenebaꝝ crimine prie pdite: ꝛ ipsa erat hostis. nō solū ergo peccaret mortaliꝛ: sz ēt grauissime. De iabel aūt videbaꝝ dubiū pp duo. Primo qz ipsa nō erat de populo israel origine sz de madianitis. Etiā nō erat vxor viri israelite sz cinei. Scōo qz vir suus ꝛ tota domus eiꝰ fecerat pacē cū rege Jabin. ¶ De prio dōz ꝙ sz nō eēt iabel origine iudea tenebaꝝ ad desiderādū ꝛ procurandū salutem israel iuxta vires: qz q̄ q̄ proaui fuissent sui madianite cuz ipsa non nata fuerit in terram madian sed in terra israel: ꝛ forte aui sui ꝛ pauī ibi nati fuerāt: qz iam. 180. annī fere trāsierāt ex eo tpe quo cinei ceperant esse cū filijs israel s. a primo anno exitus de egypto qñ venit ietro ad moysen in synai desertū de quo Exo. 18. ꝛ nūeri. 10. gbꝰ. 40. annis deserti addantur. 40. anni othonielis ꝛ. 80. anni aiotb ꝛ. 20. anni in oppressione iabin erunt simul. 180. anni. ꝛ sic in isto tpe iam plene erant cinei effecti pars populi israel. vnde tenebanē ipsi ꝛ vxores eorum ꝓcurare vtilitatem huius populi sicut hebrei ex genere. ¶ Itē sz non esset iabel vxor viri hebrei: tamē erat vir suus natus ꝛ nō conuersus ad iudaismū ꝛ forte patres ꝛ proaui eius fuerūt in ritu iudaico: ideo tenebaꝝ ipse ꝓcurare vtilitatē populi iudaici ꝛ ꝑticulariter vxor eius. ¶ De scōo. s. de pace facta inter iabin ꝛ domū aber non dicek nunc sed infra. p̄supponatur tamē nunc ꝙ nō obstabat illa quin posset iabel ꝓdere ipm sysaram. ¶ Dicendū igit ꝙ iabel non peccasset venialiter. s. officiose: sed magis peccaret mortaliter ꝛ grauissime si mētita fuisset vt absconderet sysaraz. (Tulit itaq̄ iabel vxor aber clauū tabernaculi. Clauus tabernaculi est parillus ferreus quo in terra tabernaculum funibꝰ extentū figitur: ꝛ tulit iabel vnuz de clauis illis. (Assumēs pariter ꝛ malleū.) Ista instrumēta erāt valde necessaria vtētibus tabernaculis ad figendū ea ꝛ ad mutandū ꝛ deponēdū: ꝛ ob hoc iabel habuit illa in promptū: qz vir suus vtebatur tētoriis portatilibꝰ. ¶ Intelligendū aūt ꝙ fecit hoc iabel postq̄ cognouit sopore grauatū forte sysarā. (Et ingressa abscōse ꝛ cum silentio). s. leuiter vt non excitaretur sysara ꝛ ꝑ impediret opus eius. (Posuit supra tēpus capitis eius clauū). Eo ꝙ partem istam promptā inuenit ad figendū ea: vel qz pars ista tenerior est ꝛ leui ictu posset caput transfodere. hic ponit tempus ꝛ est ātiqua grāmatica. naz nūc timpus dz vt assueuerāt oēs doctissimi ꝛ reputāt puerile dictum esse tēpus ꝛ tēpora: sed olim non fuit puerile cuz Hierony. qui se ꝓfitetur inter grāmaticos ꝛ rhetores ab ipsa sua infantia enutritū vt ps in prologo sup Job qui incipit. Logor ꝑ singulos. hoc dixerit. Ōsuetudo tamen ex tēpore in vocabulis introducit: ꝛ cessant que fuerūt: ꝛ noua supducuntur: ꝛ fiet quicqd volet vsus. vt ait horati⁹ in libro suo de correctione poetarū qui incipit. Humano capite ceruicē pictor equinā. (Percussit malleo). s. clauuz positū supra tēpus. (Defixit in cerebrū vsq̄ ad terram.) Unica ꝓcussio fuit sed fuit valida: iō potuit transuerberare vsq̄ ad terram: aliogn si prima ꝓcussio fuisset debilis surrexisset sysara ante secundā percussionē. (Qui sopore morti sociās). i. sopor suus fuit cōiunctꝰ cū morte. q. d. ꝙ postq̄ cepit dormire nunq̄ euigilauit sed in ipso sopore mortuus est. (Defecit ꝛ mortuus est). s. defecit viribus. nā cuz valida fuisset ꝓcussio non habuit vllas vires ad surgēdum: voluebaꝝ tamē per terram in primo limine mortis. sic patet sequēti. ca. s. inter pedes eius ruit. defecit ꝛ mortuus est: ante pedes illiꝰ voluebatur ꝛ iacebat exanimis.

¶ Quare iabel occiderit per seipsam sysaram ꝛ non tradidit euz in manus israelitarum. Questio. 21.

Queret aliqs quare iabel occiderit ꝑ seipsam sysarā. sed debuisset seruare eū vt traderet in manibꝰ eorū qui ingrerent eum ꝛ sic nō ageret tam directe cōtra pacē interpositam cuz rege iabin. ¶ Respondendū est ꝙ sysara erat magnus hostis israel: ꝛ si euasisset inde poterat facere multa mala israelitis que abominabatur iabel: ideo desiderauit ipsa nimis ꝙ morereꝝ: ꝛ qz timebat ꝙ forte nullus veniret ita cito ad ingrendum ipm ꝛ ipse expergefactꝰ de somno forte recedere inde vellet deluderetur intētio iabel: ideo festinauit occidere euz per seipsam. ¶ Alia rō erat quia si ipsa nō occidisset eū sed tradidisset in manus ingrentium eum forsitan p̄sumereꝝ contra eam ꝙ ipsa voluisset ei sponte dare locum euadēdi: ꝛ qz nunc nō ꝓdidisset eum sponte sed qz non potuit eū celare. habereꝝ autez ad hoc radix suspicādi. s. qz dom⁹ aber babebat pacē cū rege iabin vt ps supra. ꝛ si suspitio ista vera eēt iabel eēt rea criminis: iō vt excluderet a se istam suspitionē interfecit eū. ¶ Alia rō fuit qz forte iabel erat mulier auida laudis: ꝛ qz occidere istum principem erat magna gloria cū esset tā potēs: potius ea voluit eū occidere q̄ tradere alteri occidendū. ¶ Cum autē dicit ꝙ minuz directe egisset contra pacem interpositā si ipsa nō occidisset eū. Respondendū ꝙ si pax interposita obligabat eam quocūq̄ modo eū occideret peccabat ꝛ agebat cōtra federa. nec est differentia in hoc an ipsa per se euz occideret vel alteri euz traderet occidenduz: ꝛ ad hoc soluz seruasset eum vt occidereꝝ ꝛ tū neutrū

Aliozuꝝ rñ.ad q̄stum.

Doc.rñ. ad q̄stū.

Determinatio.q.

Dubiū Rñsio

Notādū.

In vocabulis stat vsui approbato ꝑ sapiētes.

Rñsio ad questiū. 1.rō.

2.rō.

3.rō.

Rñsio ad rōnē i ꝓriū.

Qō.22 A Cū veniſſ ſyſarā ad domuz iabel cur nō dixit ei iabel q̄ inde recederet. Rñſio ad queſitū.

agendo putabat ſe iabel teneri crimine ruptoꝝ federuz de quo infra dicet. ¶Queret vlterius cū veniſſet ſyſara ad domū iabel cur non dixit ei iabel q̄ recederet inde: ⁊ qz non poterat ibi eſſe ſecurus. ⁊ in hoc videt q̄ ſatiſfeciſſet vtriſq̄. ſ. tam paci interpoſite q̄z iudeis. nam ſi ſic miſiſſet eum ſatiſfeciſſet ei q̄ nō occidebat illū nec tradebat alteri occidendū. Nunc autem ipſa occidit ⁊ viſa eſt violaſſe federa: ſatiſfeciſſet etiaz hebreis qz non receptabat eum in domo ſua ad vandū illi locū fugiēdi ⁊ euadēdi. ¶Rñdendum q̄ iabel cautius egit euz ſic occidēdo q̄z dimittēdo. nam illo modo offendiſſet vtrāq̄z partē: ⁊ nulli p̄ feciſſet. nam ſi reſpexiſſet federa pacis ⁊ ob hoc nollet euz occidere nec ſeruare alteri occidendū: non ſolum obligabat ad hoc ſed etiā ad occultandū eum. nam ſi non reciperet illum caperet in agro non habēs locū ſe abſcondēdi ⁊ hoc ipſa videbat: iō tenebat rea fracti federis. Etiā nō ſatiſfaciebat iſraelitiſ: qz ſi ipſa ſic euz non reciperet ⁊ ob hoc fugeret poterat ille euadere ⁊ poſtea egiſſet mala multa in iſrael quoꝝ oium tenebat rea iabel: qz potuiſſet euz occidere ⁊ noluit ſed ob hoc eū a ſe eiecit vt nō occideret. ergo teneret crimine fautricis hoſtiū. non fuit igitur conueniēs modus ille. iſte autē quem tenuit fuit valde conueniēs. nā non putabat nō obligataz federe gn poſſet occidere ſyſaram: ideo vt plene redderet debitū populo ſuo ⁊ natali terre: nō ſoluz eū recepit ſed ēt induxit vt intraret dicēs. intra ad me oñe mi ne timeaſ. ⁊ poſtea occidit illū. (Et ecce barach). ſ. poſtq̄z occidit iabel ſyſarā accidit q̄ veniret barach duz exercit⁹ iſraeliſ. (Sequēs ſyſarā veniebat). i. veniebat ad ingrēdū ſyſarā an alicubi lateret: qz cōpererat ipſuz i bello fugiſſe de curru. Et nō dicit q̄ veniebat ſequēs ſyſaram. ſ. q̄ vidiſſet ſyſarā fugientez ⁊ nunc perſequeret eum per iter quo fugierat: ſed pſequebatur eum. ſ. ingrendo. (Egreſſaq̄z iabel in occurſuz eius). ſ. ad cōgratulandum ei de morte ſyſare ⁊ vt aliqd boni nūciaret. nam barach putabat q̄ forte euaſiſſet ſyſara de quo nimis doleret: qa poterat rurſus mouere bella contra iſrael: nunc vero nunciādo ei mortem ſyſare aliquid letuz enunciabat. (Dixit. veni ⁊ oſtendā tibi virum quez queris). Anteq̄z quicq̄z loqueret barach locutus eſt iabel quia ſciebat q̄ ipſe p̄cipalius inquirebat ſyſaram q̄z aliquem alium. (Qui cum intraſſet ad eam). i. in domū vel tabernaculū eius. (Vidit ſyſarā iacentē mortuum.) Quia non excluſerat euz de domo quouſq̄z venirēt viri iſrael ⁊ viderent quid egerat iabel. (Et clauū infixum in tempore eius). ſ. qz ſicut infixerat eum configēs terre ita ⁊ nunc manebat vt daret probatio rei facte: ⁊ non crederet q̄ aliunde mortuus ductus fuiſſet. (Humiliauit ergo deus in die illa iabin). ſ. fecit euz ipotentez vt iam non poſſet eleuari ſuper populū iſrael premendo illos ſicut prius: quia mortuo ſyſara duce exercit⁹: ⁊ veleto exercitu combuſtiſq̄z curribus ⁊ ſubneruatis equis non manebat ei adminiculum contra iſraelitas: ideo non ſolum nō poterat eos oppzimere ſicut a p̄ncipio: ſed etiam non poterat iam defendere ſe ab illis. (Regem chanaan.) Vocat rex chanaan. i. totius terre chanaan: quia ciuitas aſor in qua ipſe regnauit erat principatum tenens ſuper omnia regna chanaam vt patet Joſue. 11. (Lozam filiſs iſrael). i. videntibus eis humiliatus eſt. ſ. quia per terrorem quem deus miſit de celo ſuper ſyſaram ⁊ exercitum eius humiliatus fuit iabin: ita q̄ non auderet iam pugnare contra iſraelitas. Vel dicit. (Lozaz filiſs iſrael). i. a facie filiorum iſrael. ſ. q̄ ipſi fuerunt qui humiliauerūt euz domino tamē agente hoc. (Qui creſcebant quotidie). ſ. in poteſtate. naz diminutio vnius oppoſiti eſt cōfortatio alterius: ⁊ quia quotidie decreſcebat rex creſcebant iſraelite: quia nunc ſub barach colebāt dominuz. ipſe enim ſuſcepto beneficio illo ſpeciali a deo coegit illos ad colendū ſemp deū duz ipſe vixit. (Et forti manu oppzimebant iabin). ſ. cum magna poteſtate inſurgentes in eum oppzimebant ipſum inferendo ei violentias multas. Nam poſtq̄z ſemel preualuerunt armabant ſepe exercitum vt eum oppugnarent: ⁊ predabant in terra eius atq̄z capiebant loca. (Regē chanaan). Quāq̄z non maneret nunc iſte titulus: tamen ſemper nomen manebat quia antiquitus hoc fuerat vt patet Joſue. 11. (Donec delerent eum). ſ. totaliter eius potentiaz deſtruendo ⁊ caperent terraz eius. vnde poſt hoc nunq̄z iſte rex pugnauit cōtra iſrael. ¶Queret aliquis circa ſupza dicta an aber cineus peccauerit faciendo pacem cum rege iabin. naz dicitur in littera q̄ pax erat inter iabin ⁊ domū aber. ¶Aliquis dicet q̄ ſic: quia iabin erat hoſtis iſraelitarū ⁊ premebat eos duriſſime. aber autem erat vnus de populo iſrael. q̄ ergo ipſe iniret pacez cum hoſte iſrael videbat agere contra populū. ¶Reſpondēdū q̄ aber cineus non peccauit faciēdo pacē cum iabin: nec offendit in hoc iſraelitas: qz alioquin ipſi eum expulſſent de medio ſui tanq̄z hoſtem ⁊ fautorem hoſtiū ⁊ publicaſſent bona eius: ſz nihil ei mali intulerunt permittendo viuere vbi vellet. ergo nō offendit populum. ¶Pzo quo ſciēduz q̄ iſta pax poterat multipliciter iniri. Uno modo q̄ cum iabin eſſet rex potēs: ⁊ aber eſſet habitans circa terram eius q̄ p̄ſtitis aligbus magnis ſeruitijs: ⁊ muneribus ei ab eo obtinuerit pacē. ſ. q̄ nullus de regno iabin noceret aber cineo nec rebus eius: ⁊ tñ iabin nō petiuit hoc ab aber cineo: qz cū ille non eſſet vir potentiſſimus: ſed ſolum qdam vir diues nō timebat q̄ ei quicq̄z mali infligere poſſet: iō non curauit petere ab eo aliquā ſecuritatē: ſed ſolum ei illam preſtitit: ⁊ in hoc nō faciebat aber quippiam otra iſraelitas: qz q̄ ipſe q̄reret vtilitatē ſuā nō nocēdo iſraelitiſ nō faciebat iniuſtum. ſi aūt p̄miſiſſet adiuuare regem iabin cōtra quēcunq̄z hoſtem ſuuz tunc iſraelite offenderēt: qz aber deberet pugnare cōtra eos. ¶Alio mō poterat iniri pax. ſ. q̄ iabin ⁊ aber conuenirent inter ſe. ſ. q̄ nullus de regno iabin noceret aber: ⁊ q̄ aber vel domus ei⁹ nō offenderet in aliquo iabin ⁊ habitatores regni eius: tñ nō cōuenerunt vlterius de mutuo adiutorio impendendo. ¶Aliter ēt fieri poterat. ſ. cum q̄ iſraelite oppzimerent a iabin tributis: ⁊ vellēt aliqualiter reſiſtere nō bēbant pacem cū eo qz non ſubdebant omnino. Aber aūt ſoluebat tributa immoderata. ſ. q̄ſtūcunq̄z petiſſet Jabin: ideo ſpāliter ei preſtiterat ſecuritatem ⁊ pacē. ¶Aliter eſſe poterat q̄ Aber ⁊ Jabin cōueniſſent inter ſe de non nocēdo in alterutrū ⁊ de cō pugnando mutuo. ſ. q̄ qcunq̄z eſſet hoſtis vnius eſſet hoſtis alterius ⁊ qñcunq̄z vnus indigeret auxilio ad bellū teneret alius ei auxilium preſtare. iſtud aūt non ſolū vocatur par: ſz ēt fedus ⁊ amicitia. ſic Ariſt. 8. et. 9. ethicoꝝ dicit eē amicitiā inter duas ciuitates que de cōpugnando cōuenerūt. ſimile fedus ⁊ amicitiaz cōpoſuerūt romani cū iudeis vt p̄z p̄io mach. 8. ¶Dōm aūt q̄ in tribus modis primis nō offendebat aliqualiter Aber cineus iſraelitas ſed ſolum p̄curabat vtilitatē ſuā. Jn. 4. modo ipſe offenderet eos eſſetq̄z hoſtis populi cum per hoc obligaret ſe ad pugnandum otra iſrael: et tunc iſraelite non paſſi fuiſſent eum intereſſe viuere. Dōm igitur q̄ babebat pacem aliquo de tribus modis primis cum Jabin.

¶An Jabel ſyſarā occidendo peccarit. Queſtio. 24.

Queretur vlterius an peccauit iabel occidēdo ſyſarā. ¶Aliquis dicet q̄ ſic: qz dō. ē. in lra. erat enim pax inter iabin regem ⁊ domum Aber cinei. ergo occidēdo ſyſaram violabat federa interpoſita qō eſt graue peccatuz: non ſolū de iure poſitiuo: ſed etiā de iure naturali ⁊ gentium. ¶Jtez iabel induxit ſyſarā vt introiret in domū ſuaz p̄mittēs ei ſecuritatem: ⁊ poſtea occidit eum. ergo peccauit. Rñdenduz q̄ non peccauit Jabel occidendo ſyſaraz: qz ſacra ſcriptura laudat eam vt patet ſequenti. c. in cantico cum delbora prophetes dixit. benedicta inter mulieres iabel vroz Aber cinei. ſcriptura tamen non laudat vitia. ¶Dicendum ergo q̄ non peccauit ſz potius meruit: eo q̄ habet multiplex incentiuuz ad hoc. ¶Primum fuit quia ſicut quilibet de populo tenebatur iurta vires dare operam ad procurandum ſalutez populi: ⁊ maxima ſalus populi erat in occidendo ſyſaram: ita ⁊ iabel tenebatur ad laborandum pro ſalute populi: ⁊ conſequenter poterat licite conari ad occidendum Syſaram. nam Aber cineus ⁊ vroz ſua: ⁊ tota domus ſua erant partes domus iſrael eo q̄ morabātur in terra illa ⁊ non habebant alibi habitationem. ideo tenebantur magis pugnare pro ſalute terre huius q̄z alicuius alterius. ¶Jtez Aber erat iudeus. ſ. ſeruans rituz iudaicum ipſe ⁊ vroz ſua ⁊ tota domus ſua: ideo pugnandum fibi erat pro gente que tenebat banc legem. ¶Item Aber erat quaſi habens originez de iudeis. nam ſz antiqua ꝓgenies eius ⁊ alioꝝ cineoꝝ fuerit de madianitis: tamen iam erant quaſi. 180. anni quibus cinei pertinebant ad populum: ita q̄ iam habuerant auos ⁊ patros in populo iſrael: ideo rationabiliter agendum eis erat pro ſalute huius populi. ¶Item iabel poterat hoc iuſte agere qz ſciebat iſtam eſſe voluntatem dei. ſ. q̄ deus dixerat q̄ traderet ſyſaram in manus Barach vt patet ſupza in lra. ergo ſciebat licitum eſſe cuilibet eſſe miniſtrum dei occidendo ſyſarā. ¶Jtē hoc oſtenſum eſt qz deus de celo pugnauerat contra ſyſaram ⁊ exercitum eius vt patet ſequenti. c. ⁊ ſupza in lra dicitur q̄ perterruit dominus ſyſaram ⁊ omnes currus eius; ideo non erat culpabile exercere vindictam in illos quos deus puniri volebat. ¶Ad primam rationem in contrarium dicendum q̄ non egit Jabel contra federa ⁊ pacem. Nam ſi primo modo de. 4. ſupza poſitis fuerit pax non obſtāte illo poterat Aber ⁊ quilibet

Par iter Jabin et domum aber multipliciter iniri poterat. ¶1. mō

2. modo.

3. modo.

4. modo.

Determinatio qō.

A Quinſdā rōnes in oppoſitū. p̄ma rō. 2. rō. Rñ. ad q̄ſitum.

Jabel meruit ſyſarā occidēdo ⁊ pp multa debuit illud facere. Primo

Scdo

Tertio

Quarto

Quinto

Ad p̄mā ronē i oppoſitum. i. q. p̄ce.

Qō.23 A An aber cineꝰ peccarit faciēdo pacē cū rege iabin. Rñ. aliquorum. Rñſio ad queſitū.

bet de domo sua pugnare cō iabin ⁊ quoslibet de regno eius:eo q̄ aber nihil ꝓmiserat iabin. ¶Si āt fuerit par scdo mō non peccauit iabel:q̄ illud fedus tenebat qđ iabin nō innouaret aliqd in quo lederet aber:sz nūc in pugna ista lesus ē aliqualr:iō poterat frāgēti fidē cādē frāgere. ¶Alr ⁊ melius dici ꝑt q̄ de to q̄ isto mō teneret aber nihil nocere iabin aut rebus eius.tm̄ iabel nō tenebat ad ꝟ eo q̄ ipsa nō interuenerat in ꝟ federe:q̄ vt cōiter viri cōponūt federa et nō femine:q̄ nō timet de eis ad hos casus. ¶Uel aliter dōz q̄ dato q̄ ipsa sic pepigisset de⁹ monit coz eius ad ꝟ faciēdū qō ipsa bn̄ cognouit:iō nō tenebat ad aliqd:q̄ spūs dei monet in libertatem iurta illud apli.g spū dei agūt nō sunt sub lege. ¶Si āt tertio mō eēt par fcā tā ipse aber q̄ quilibet de domo sua poterat bīta oppoztūitate liberare se ab illa fuitute:q̄ illa nō erat ꝓpositio federis sz solū redēptio veratōis p ꝺgētia munera.pōt āt glibet qscūq; ei occurrerit erimere se a tali veratiōe. ¶Si āt dicas q̄ q̄rto mō erāt federa inita nō ē ꝓcedēdū q̄ nō pmississent isrlite vt supza dcm̄ ē. ñ g̃ peccauit iabel cō pacē positā. ¶Ad scōaz rōnē cū dicebat q̄ pmisit ei securitatē ⁊ nō fuauit. Rn̄dēdū q̄ lz aliq̄ circūstantialia eēnt i actu iabel nō bōa.tm̄ ipse act⁹ bon⁹ fuit. ¶Queret vlteri⁹ an iabel peccauerit in vbis q̄ locuta ē ad sysarā dato q̄ ñ peccauerit occidēdo ip̄z. ¶Aligs dicet q̄ sic. Prio q̄ ipsa egressa ē i occursuz sysare oñdēdo ei bonā faciē vt vellet manere apud eā ⁊ posset eū iterficere. ¶Scōo q̄ dixit.intra ad me oñe mi itra ne timeas.⁊ ob ꝟ sysara secur⁹ itroiuit i tabernaculum. ¶Tertio q̄ post itroitū i domū oñdit se nimis obsequiosam iabel circa sysarā opiendo eū pallio ⁊ dando ei bibere:⁊ ꝟ oia faciebat vt eū securaret ad occidēdū. ¶Quarto q̄ vt colligit ex lra ipsa ꝺsensit vel ꝓmisit se mentitarā ꝓ illo:⁊ tm̄ nō itē debat mētiri nec mētita ē.⁊ in ꝟ ipso mētita ē.s.qm̄ sysara dixit sta ad ostiū tabernaculi:⁊ cū veniret aliqs interrogans te nūqd ꝟ est aliqs.rn̄de null⁹ est.⁊ ꝟ facere ꝺsensit iabel:q̄ aliqn non mās̄isset sysara i domo illi⁹.g̃ mētita ē cū nō intēderet sic agere. ¶Rn̄dēdū ē q̄ i actu iabel interuenerūt aliq̄ q̄ erāt licita.s. oēiderare occidē sysarā g erat hostis ppli isrl:⁊ coopari ad ꝟ ip̄z. ⁊ ob ꝟ scriptura laudat iabel nō simplr sz q̄tū ad ea in gbus bn̄ egit. vñ sequēti.c.nō laudat iabel nisi q̄ occiderit sysarā pcutiēdo eū malleo ⁊ clauo ⁊ q̄ ei lac i potū dederit:qō erat ad facilr dormiēdū.de vbis āt q̄ locuta ē nō fit ibi vlla mētio q̄si nō eēt laudabilis pp illa.fic.n. fit i gbusdā alijs factis.nā fcm̄ raab.s.q̄ liberauerit exploratores isrlitaz laudat:sz nō mēdacia ei⁹ ad liberādū illos.effect⁹ quoq; obstetricū egypti ⁊ act⁹ comēdat:et de⁹ laudat eas ꝓmittens bona: sz nō laudat mēdacia. Exo.1.⁊ de raab Josue.2.et.6.scriptura quoq; laudat op⁹ Judith:⁊ deuotionē ei⁹ ad pplm ꝓ quo morti se exposuit vt occideret holofernē.sz n̄ ꝺmēdat multiplicia mēdacia ei⁹ q̄ dix̄ coz̄ holoferne ⁊ simulauit vt posset eū occidē.ō ꝟ p totū libz̄ Judith.n̄ sūt g̃ cō mēdāda oia vba iabel nec excusāda a pcō. ¶Sz tūc dicet quo peccauit. ¶Aligs rn̄debit q̄ peccauit mortalr:q̄ mētiri ad defendēdā vitā alicui⁹ē officiosuz iō ē veniale.ecōtrario g̃ mētiri ad occidēdū aliquē erit pniciosuz.sz sic fecit iabel. ¶Rn̄dendū q̄ nō oē mētiri ad ꝺseruādū vitā ē officiosuz:nec mētiri ad occidēdū est ꝑ pniciosuz:sz ꝺsiderāda ē cā ꝓq̄ ꝟ fit.nā figs mentiat ad tuēdā vitā alicui⁹ i casu quo tenebat velle morē illi⁹ pniciosuz ē.sicut figs fit hostis public⁹ pzie oia diripiēs ⁊ diruēs: si ille capiēdus sit ⁊ aliqs de terra illa quā iste depauperat per mēdaciū suū liberauerit eū:cū ex hoc det ei occasionē ad cetera futura ⁊ faueat hosti publico mortalr peccat:⁊ pctm̄ suū ē pnicio sum:q̄ in pniciem pzie vertit vita huius.g ergo manifestat vt moriatur non peccat:velut siquis eū in bello iuste indicto occidat:⁊ qui eum celauerit patrie proditor est.ita igit de sysara et iabel.nā sysara hostis pzie erat:iō q̄ iabel mētiret ad occidēdū eū nō erat pniciosum sz salubze pzie.ipsum tm̄ mēdacium in se p nullā viā honestari pōt:sz pōt esse bonū qō p mēdaciuz est.⁊ sic saltē semp erit veniale mendaciū quātūcunq; illud excusaverimus. Hoc dicendū videtur de iabel.s.q̄ venialiter in bis mēdaciis ⁊ fictionibus peccauerit.

Alr ad ꝑ mā rōnē i diuersū

3.rn̄.

Ad.2. rōnem.

Qō. 25. A

An iabel i vbis q̄ locuta ē ad sysarā peccauit.

Quinsdā rn̄.ad q̄.

1.rō.

2.rō.

3.rō.

4.rō.

Doct.rn̄. ad q̄sitū.

B

Dubiū.

Rn̄sio.

Rn̄.doc.

Capitulum.v.

Ecineruntq; delbora ⁊ barach filius abinoem in illo die:dicentes. Qui sponte obtulistis de isrl animas vestras ad periculuz:benedicite domino. Audite reges: auribus percipite principes. Ego sum ego sum que domino canā:psallam domino deo israel. Domine cum exires de Seyr:⁊ transires per regiones Edom terra mota est:celiq; ac nubes distillauerunt aquis. Montes fluxerunt a facie domini ⁊ Synai a facie domini dei israel. In diebus Sangar filij ✝ anath:in diebus Jahel quieuerūt semite:qui ingrediebantur per eas ambulauerunt per calles deuios. Cessauerunt fortes in israel: ⁊ quieuerunt donec surgeret delbora:surgeret mater in isrl.

Als ✝ Sanaph. Hercules Jouis filiꝰ vir imensi roboris claret.

Lecineruntq;. Posita est in supioribus bostiū debellatio:hic cōsequēter ꝓ collata victoria subditur gratiarū actio.⁊ vocatur istud canticū delboze ⁊ barach.est autem principaliter ipsius delboze in quo ipsa primo se ⁊ alios ad laudes diuinas incitat. Secundo constantiā filioz israel recitat.ibi. (De machir.) Tertio cui sit attribuenda victoria explicat.ibi. (De celo dimicatum est.) Quarto ipsam iabel cōmēdat.ibi. (Benedicta iabel.) Prima in duas quia prio se ⁊ alios ad dem laudādum incitat.Scōo ad hoc rōnem applicat ibi. (Domine cū exires.) ¶Queretur circa ꝑmū an ea que dicuntur hic sint continuata ad ꝑcedētia.vel fit ordo mutatus. ¶Rn̄dendū q̄ non pōt hic conuenienter assignari ordo cū superiori:eo q̄ in supioribus tangebatur bistoria.hic aūt solus canticum sine bistoria.facta aūt inter se continuari pñt ordine nature:vel dicta inter se ordine rōnis.dicta tm̄ cum factis vel ecōuerso nō possunt directe habere ordinē.Dicēdū tm̄ hic q̄ nō est ordo mutatus:q̄ precedenti.c.dictū est de bello ⁊ victoria barach cōtra sysaram:hic aūt subijcitur canticū prio hac causa factum.⁊ istud fuit factū imediate post bellum:ideo conuenienter ponitur post precedētia.nā nulla gesta temporū inter hoc ⁊ illa supza dicta interuenerunt:ꝑcipue cū istud canticum videat factū die q̄ consummatū est bellū vt pz in littera.s.cecinerūt delbora ⁊ barach in die illa.s.in die belli vel die occisionis sysare. (Lecinerunt.) Canere ponitur vt est distinctū cōtra loqui.nam ea q̄ psaice dicuntur ad locutionē ptinent:⁊ dicitur aliquis loqui illa vel dicere.q̄ aūt metrice dicuntur vel ptinētia ad cantilenas nō dicuntur dici sed cantari.⁊ sic cum ea que habentur in toto isto c.procedant lege metrica:⁊ p certa membra carminis sicut melius apparet apud hebreos.nam hoc est sicut carmina q̄ in choreis dicuntur:⁊ in voce simul ⁊ muficis instrumentis.sic pz de cantico marie sororis moysi.nā ipsa sumpsit tympanum ⁊ cum ceteris mulieribus cantauit prio canticum qō moyses fecerat.de quo Exo.15.iō apud hebreos ista cantica alr pūctuāt q̄si oratio ꝑsaica: sicut alr metra diuisim punctuāt apud ꝓphetas q̄si ōro soluta apud oratores. (Delbora ⁊ barach filiꝰ abinoem.) Ambo cātabāt:sz delbora erat auctrix cantici cū ipsa bret spū ꝓphetici dictātē hec.cantabāt āt ambo:q̄ ipsi fuerāt mediatores huius mie dei.s.in victoria cōtra sysarā.nā delbora hoc denunciauit ⁊ barach illud expleuit actualr pugnādo. (In die illa).s.die qua occisus fuit sysara. Uel die q̄ redierunt de ꝑlio. (Dicētes).s.ea q̄ sequunt. (Qui spōte obtulistis aias vras ad piculū:bn̄dicite dño.) In hoc incitat delbora se ⁊ alios ad incipiēdū laudes dei. ⁊ refert ad bellatores g sponte se obtulerūt ad eūdū ad bellū.s. q̄ lz deus iussisset ire decē milia de neptalim ⁊ zabulon:⁊ ex hoc tenerentur ire etiam inuiti.tamen dicente eis barach ⁊ delbora ex parte dei sponte iuerūt.⁊ isti incitantur ad benedicendum dño.q.d. vos fuistis in piculo pugnando contra sysarā:⁊ deus liberauit vos adiuuando de celo:iō bn̄dicite ei in retributione beneficij agendo gratiarum actiones.

†

†

†

†

Connexio capituli.

Diuisio eiusdē.

Qō.1. A

An ꝟ sit ordo mutat⁹. Rn̄.ad q̄st.

Incitatio delboze et aliozuz ad laudes dei incipiēdas

¶An bi eundo ad bellū obtulerunt se ad piculum cum essent certi de victoria. Qō.2.

Queret aliquis an isti eundo ad bellum obtulerunt se ad periculum. ¶Aliquis dicet q̄ non.q̄ deus eripuit israel de manu sysare:⁊ de celo dimicatum est contra eum. ¶Respōdēdū q̄ Nicolaus vult q̄ non fuit ꝓprie periculum sed large cū deus pugnaturus esset ⁊ non ipsi. Etiā aliqui volūt q̄ accipiatur periculum pro bello qō est materialiter piculuz.s. qui obtulistis vos ad piculū.i.ad bellū. ¶Sed dicendum est q̄ fuit bic piculuz. Pro quo cōsiderādū q̄ piculū quāq; a perenn-

Aliq̄ rn̄.

Nico. rn̄. ad q̄situm.

Notādū ō piculo qd sit.

do dicatur:tamē nō est illud in quo aliqs pit:sed in quo timetur ꝙ aliqs peat:aut verisimile est ꝙ peat.ꝛ sic cōmuniter omnes actus fortitudinis sunt picula:quia in illis pōt homo perire: vel mala pati.ꝛ sic est de omnibus bellis q̄ ꝓprie vocātur bella.naz ꝙ boies nimis inequaliter se habētes pugnēt vt inermes cū armatis:vel decem cōtra vnum regulariter non est piculum:ideo ꝙ decem boies offerant se ad pugnandum ctra alium hominē de cōmunibus non dicūtur se offerre ad piculnm.Si igitur pugnātibus iudeis contra sysaram erat aliquod dubium de salute omnium:vel aliquorum ipsorum dicebātur se exponere periculo. Ratio autem dubitandi an fuerit periculum est qz deus pugnauit pro israel vt patet infra.ſ. de celo pugnatū est cōtra sysaram.¶ In hoc autem cōsiderādum ꝙ aliquādo pugna dei sup plebat omnem pugnā iudeorū:ita ꝙ eis non pugnātibus trade bat victoria:iuxta illud Exo.14.ſ.dominus pugnabit ꝓ vobis: ꝛ vos tacebitis.i.nihil facietis.ꝛ sic euenit quia israelitis ambulantibus per mare pcussit dominus castra egyptiorum p columnam ignis ꝛ nubis:ꝛ ferebātur in pro fundum maris.ꝛ tūc nō est dicēdum ꝙ iudei se exposuerint periculo:quia nihil fecerint. sic etiam fuit in torrētibus arnon Numeri.21.sic etiam tempore ezechie quādo percussit dominus castra assyriorum per noctem ꝛ perierūt.185.milia vt p3.4.Regū.19.c.¶ Aliquādo autem deus dabat israelitis victoriam nō faciēs ipse oīa:sed adiuuans israelitas:sicut fuit psequēte Josue.5.reges amorreos:nā in descēsu bethoron vsq̄ azecha misit deus lapides grandinis de celo magnos:ꝛ plures ceciderūt lapidibus q̄ gladio vt patet Josue.10.sic etiam fuit quādo tempore samuelis intonuit dominus de celo super philistin:atq̄ pterruit eos ꝛ cesi sunt ab israelitis.primo Reg.7.Et in hoc distinguēdum est:quia deus aut prenunciabat ꝙ adiuturus eēt israelitas:aut nō.si nō prenūciabat dicēdum ꝙ exponebāt se periculo:qz a principio nō patebat quicq̄ de dei adiutorio:ꝛ isti objiciebāt se ad omnem euētuz:ideo habebāt in hoc actū fortitudinis:quāquā deus postea totum bellum ageret.si āt prenūciaret deus ꝙ adiuturus erat. aut certificabat ꝙ nullus de hebreis periret:aut non.Si primū dicendum ꝙ non se exponebant periculo:sed laborī.Si secūdū dicēdum ꝙ se exponebant periculo:quia per promissionez dei certi erant de victoria: sed non de euasione omnium in bello. erat tamen expositio ad periculum magna vel parua: sm ꝙ promissio dei magis vel minus certificabat.¶ Aliquis autem dicet ꝙ nō potuit hic esse periculū vllum:quia asi bellum deus certificauit barach de totali victoria vt patet precedēti.c.cuz dixit delbora.ego ducam ad te in locū torrētis cyson sysarā:ꝛ currus eius atq̄ omnē multitudinem ꝛ tradam eos in manu tua. ¶ Rndēdum ꝙ hoc nō obstat quin fuerit hic periculum.quia p hoc certificatus erat barach ꝙ nullus euaderet de viris sysare.tamē nō erat certificatus an aliqui de suis perirēt:quia satis stat plenitudo victorie cū morte aliquoz de suis.¶ Item etiaz si deus dixisset barach ꝙ saluaret euz ꝛ viros suos in bello nisi nimis determinate loqueref ita vt omnino pateret determinatio volūtatis sue:semper manebat dubium ꝛ piculū:quia si aliqui de euntibus ad bellum peccarēt post istā dei denunciationē: forte illi ꝛ alij non peccātes traderētur in manus hostium:ꝛ ceteri vincerēt bellum.sic fuit tēpore Josue.nam deus promisit ei dicēs.omnem locum quem calcauerit vestigiuz pedis vestri vobis tradā.ꝛ postea segtur.nullus poterit resistere vobis cunctis diebus vite tue ꝛ tamē paulo post hoc in scō bello terre chanaā cōtra bay ceciderūt.36.de israelitis:ꝛ fugati sunt a chananeis vt p3 Josue.7.ita ergo facta promissiōe ad barach poterat timere qlibet de exercitu eius an deus vellet tradere euz hostibus ꝓpter peccata sua.iō qlibet se offerebat piculo sz nō magno: sicut in alijs bellis in qbus deus nihil prenūciat. Jn hebreo habetur hic.(Ulciscēdo vltiones in israel: nobilitādo vel liberando populuz bñdicite domino.) Littera chaldaica et oēs hebrei exponunt hoc.ſ.vlciscēdo vltiones in israel.i.deus vltus est in israel peccata eorum:quia propter mala q̄ egerūt tradidit eos in manus regis iabin.ꝛ iste oppressit eos:ꝛ nūc israelite vendicabāt in exercitu eius istam vltionem.ſ.ꝙ pro vindicta quam exercuit in eos ex promissione dei vendicabāt se nūc retribuentes aliam vindictam pro eis:ꝛ ꝓ hac vindicta quā eis deus cōcedebat debebāt bñdicere deo. Jsta sntia aliqualiter ocorrdat littere nostre:sz non tātū euacuat totam sntiam littere hebraice sicut littera nostra.¶ Pro quo sciēdū ꝙ apud hebreos ponitur hic vna dictio que significat nobilitare vel liberū facere:ꝛ extēditur ad significādū sponte vel gratis:ꝛ ob hoc transtulit hieronymus solū sensuz omittēs aliqua vba:ꝛ posuit spōte loco illius: ꝛ qz dz vlciscēdo vltiones: ꝛ iste est actus belli trāstulit Hieronymus loco huius.ꝙ spōte vos obtulistis piculo:qō idē est qō ꝙ spōte iuistis ad vlciscēduz vltiones:sz est apertius.(Audite reges.) Hic reddit attētos auditores:ꝛ ad notādū magnitudinez rei pro qua canit dicit.(Audite reges).ſ.qz etiam reges debēt eē attēti ad enarrationē tanti facti.(Auribus ꝑcipite ꝑncipes.) Eadē snia est repetita sicut fit in canticis:ꝛ est exaggeratio rhetorica ptinens ad eos qui nimis volunt mouere affectus.(Ego sum ego sum.) Fit duplicatio ad maiorē demonstrationē quasi dicat.attendite diligēter ad me:quia ego sum que laudabo dominum pro bñficijs collatis israel.¶ Ra.sa.introducit h̄ quādam fabulam de monte thabor ꝛ hermon.ꝛ causa introductionis est qz immediate agitur de his montibus.dicit enim ꝙ cuz deus vellet dare legem:mons thabor ꝛ hermon contēdebant dicētes mihi dabit legē:ꝛ alius ecōtrario mihi dabit.cuz autē dedit eam in monte synai erubuerunt isti duo montes: ideo dixit eis deus non soliciti sitis:quia ego sum:ego sum qui vos nobilitabo plusq̄ montem synai:ꝛ quia loquebatur duobus montibus dixit bis ego sum ego sum.¶ Sz ista non solū est fabula: sz etiā insania vecors.nam cum fabula in iocosis proponit fabula est:quia terminis suis contēta est.sz cum in sacra scriptura proponitur nō iam fabula sz magis insania est.(Que domino cana.) Delbora loquitur.in quo p3 ꝙ quāq̄ vocetur cāticū delbore ꝛ barach ꝙ cāticū est delbore.(Psallaz dño deo israel.) Canere est in voce.psallere est cum vasis musicis cantare:vel solum in eis harmoniā reddere.ꝛ in hebreo vtrobiq̄ ponit cane re.sz littera nostra mutauit istam duplicationē ꝛ posuit psallam. istud canere vel psallere est pro bñficijs prestitis que in cantico subiungētur.(Domine cum exires.) Dic delbora rationē motiuam ad canēdum applicat.ꝛ diuiditur in tres ptes quia ponūtur.3.rationes motiue.Prima est de datiōe legis.Scōa est de populi liberatione impfecta.Tertia de liberatione cōpleta.scōa ibi.(In diebus sangar.) Tertia ibi.(Noua bella.) In pro introducitur legis datio:ꝛ pōt introduci tanq̄ aliquid in cantico ad laudādum positum:sicut in carminibus heroicis describunt magnifica gesta virorū ad laudādum eos. Uel potest introduci tanq̄ aliquod motiuum ad canēdum.ſ.qz est quoddam bñficiū pro quo tenebantur israelite laudare deum.¶ Pro quo sciēdū ꝙ iudei quidam exponunt hoc fabulose de datione legis.ꝛ dicunt ꝙ deus obtulit legem idumeis habitātibus in mōte seyr:ꝛ ipsi noluerunt eam recipere:quia cum deus recitaret eam:ꝛ puētum eēt ad illū locū.ſ.nō occides.dixerūt idumei non conuenit nobis ista lex:quia pater noster isaac bñdixit nobis dicens. viues in gladio Heū.37.Dicūt etiam ꝙ posuit legem amonitis:ꝛ moabitis:ꝛ ipsi quoq̄ non ceperunt eam:quia cū diceret in ea non mechaberis:nō visa est eis conueniens.de bismaelitis idez dicunt.ꝛ sm hoc exponunt litteram dicentes.(Domine cum exires de seyr).i.de monte seyr in quo habitant idumei.ſ.cum veneris de dando eis legem ꝛ ipsi noluerunt eam.(Et tranfiresz per regiones edom).i.per regiones idumeorum qō idem est.sz repetitur snia.naz edom ꝛ seyr sunt nomina esau.nam Heū.25. dicitur ꝙ vocatus est seyr.i.hispidus vel villosus. vocatus est edom.i.rubeus.ſ.quia concupiuit lenticulā rufam.ꝛ dixit da mihi de coctione hac rufa.ꝛ sequitur ibi ꝙ propter hoc vocatum est nomē eius edom.terra aūt in qua habitabāt posteri esau vocatur terra edom vel mons seyr vel mons esau.vt p3 Abdie.c. vnico.et Mala.1.ꝛ Deutero.2.(Terra mota est.) Jsta omnia sequētia pertinent ad montem synai sm expositionē omnium vt infra dicetur.sed quia ista expositio presupponit aliqd ridiculum vt declaratum est Deutero.33.non oportet ei insistere. ¶ Nicolaus autem ꝛ alij doctores exponūt de datiōe legis in monte synai.ſ.(Domine cum exires de seyr).ſ.dimittēdo populum seyr in erroribus suis iusto tuo iudicio nō dādo eis legem sed velles eam dare hebreis:facta sunt ea que sequūtur in mōte synai.ſ.ꝙ terra mota est ꝛc.¶ Sed ista expō vz nimis aliena a lra.nā dz dñe cum exires de seyr ꝛ trāsires per regiōes edom. in quo significatur motus ꝛ trāsitus dei in quo oportet dari aliquē motū dei vel trāsitus saltē largū:sed deū deserere idumeos in errore suo nihil ptinet ad trāsire p regiones edom.¶ Jtē si intelligeref de dimissiōe illius gētis i errore suo cū nō solū illā sed etiā oēs alias gentes deus dimiserit in errore:quoniaz dimisit omnes gētes ambulare in vias suas vt p3 Actu.13.ꝛ solis iudeis legē dedit vt p3 ps.147.ſ.nō fecit taliter omni natiōi:ꝛ iudicia sua non manifestauit eis.debuisset dicere de qlibet alia gēte ꝙ deus exiuit de illa vel trāsiuit p terrā eius.¶ Jtē dz in lra ꝙ cū deus exiret de seyr terra mota est.ꝛ sic referūt ista ad idē tempus:

Dubitandi ro an in h̄ bello fuerit piculum.

De⁹ aliqñ sol⁹ pugnabat ꝓ iudeis aliqñ āt eos adiuuabat.

Obiectio.

Rnsio.

Littera hebraea.

Notādū.

Rō motiua de legis datōe

Expō nico.ꝛ aliorū doctorum.

1. improbatio expōnis.

Scōa.

Tertia.

tempus:ſed deus non dimiſit idumeos in erroꝛe ſuo tūc quando iudeis dedit legē:ſed ab eterno dimiſerat eos in erroꝛe:vel ſaltē a p̄ncipio gētis illius cū nūq̄ eis lumen cognitiōis ſue oſtē derit.ergo non eſt dōm q̄ tunc quādo exiuit de ſeyr terra mota eſt.p3 q2 actus dei circa nos nō ſunt ab eterno:ſ3 non facere ab eterno eſt ſicut apud nos ꝓpoſitiones negatiue ſunt ab eterno vere.ſ.ſortem nō cucurriſſe bodie:vel nō fuiſſe eꝑm ab eterno eſt.ꝛ tñ ſi eꝑs fuit eū fuiſſe eꝑm nō eſt ab eterno.ita deū illumi nare gētē aliquā vel dare ei legem ex tpe eſt:ſ3 nō illuminare vel non dare legē eſt ex eterno.ergo a p̄ncipio deus dimiſerat idumeos:ꝛ nō tūc cū mota eſt terra in monte ſynai.Huic modo loquēdi cōſonat ſcriptura Mala.p2io ad Romanos.9.ſ.añq̄ gcq̄ boni vel mali egiſſent:iacob dilexi:eſau aūt odio habui.di lectio aūt dei ad iacob quātū ad p2opoſitum mentis diuine fuit ab eterno:ideo dr.añq̄ gcq̄ boni vel mali ageret:benefacere tamē iacob qō erat actus dilectionis ex tpe fuit.odium vero ad eſau quātū ad ꝓpoſitū diuine mētis ab eterno fuit.ſ.añq̄ eſau malū faceret:ꝛ q2 ad deſerendū eū non regitur aliqs actus po ſitiuus ex tempoꝛe:manet deſertio ab eterno ſicut dixim⁹ de p2oportione negatiua que ab eterno eſt vera. ¶ Aliter exponūt ſram.ra.dauid.canchi de bellis dicēs q̄ fuerūt facta bella apud mōtes ſeyr.ꝛ tunc dr terra mota a facie dñi ꝛ diſtillaſſe mōtes: q2 deus oſtēdit aliqua mirabilia ſup montes illos. ¶ Sed etiā iſtud non multū applicat:q2 nō apparēt bella hic facta:nec mi rabilia in bellis. ¶ Aliter exponit Andreas.ſ.q̄ in boc innitur habitudo glie dei ad res irrōnales.ſ.quādo de⁹ trāſibat p deſer tum p̄cedēs iſraelitas:mōtes illi ꝛ terra q̄ſi honoꝛātes gloriam dei moti ſunt ꝛ tremuerūt.ꝛ iſtud fuit qñ trāſiuit apud montes ſeyr:q2 in deſerto per qō tranſierunt iſraelite erāt montes ſeyr vt p3 Nume.21.ꝛ Deute.2.ꝛ iſta expoſitio eſt valde cōueniēs. nam neceſſe eſt hic fieri metaphoꝛā:q2 alꝫ non ſtaret q̄ montes fluerēt.i.liquefierēt ſicut illud.mōtes diſtillabūt dulcedinem:ꝛ illud q̄ valles abūdabūt frumēto ꝛ hymnū dicent.ꝛ tūc eſt ſen ſus q̄ delboꝛa velit hic oſtēdere gloriā magnā dei:q2 nō ſolum res rōnales ei reuerētur:ꝛ etiam res inaiate vt terra ꝛ montes. ꝛ dicēt.(Domine cū exires de ſeyr.) Deus nō exit nec intrat in aliquē locū:q2 celū ꝛ terrā implet Hiere.23.etiā q2 deus moue ri nō pōt.ergo non exit Mala.3.ꝛ Jacobi.1.ſed dicebat exire q2 iſraelite mouebātur p deſertū:ꝛ credebāt deū p̄cedere eos ad oīa loca ad q̄ deberēt moueri.vñ qñ mouebātur caſtra dicebat moyſes.ſurge dñe ꝛ diſſipent inimici tui:ꝛ fugiant q̄ oderunt te a facie tua.ꝛ cum caſtra figerent dicebat.reuertere domine ad multitudinē exercitus iſrael vt p3 Nu.10.iſtud aūt dicebat quādo mouebatur ꝛ deponebat arca:eo q̄ i ea credebat deus habitare de quo dictū eſt Exo.25.c.ꝛ hoc modo exibat deus ꝛ trāſibat loca p q̄ tranſibant iſraelite.trāſierūt aūt iſraelite in cir cuitu montis ſeyr.nā dr Deuter.2.circuiuimus mōtē ſeyr lōgo tempoꝛe. poſtea aūt introierunt in terram ſeyr vt p3 ibidem cū dr.concede nobis tranſitū ſicut fecerunt filij eſau qui habitant in ſeyr.ꝛ iterum.cūq̄ tranſiſſemus fratres noſtros filios eſau q̄ habitant in ſeyr p viam campeſtrem:ideo tunc deus exiuit de ſeyr.(Et tranſires per regiones edom.) Eadē ſententia eſt:q2 filij edom ꝛ ſeyr ſunt idē.ſic etiam de regionibus ſeyr ꝛ edom. trāſierūt autem iſraelite ꝛ deus cū eis p regiones edom ſed mo dicū:nā cum eſſent apud cadeſbarne nō deceſſit rex edom iſrae litis trāſitū in terrā chanaan p terram ſuam vt p3 Nu.20.ideo coacti ſunt iſraelite circuire montem ſeyr longo tpe Deuter.2 quouſq̄ tederet eos itineris ꝛ laboꝛis Nu.21.ꝛ tūc cōceſſerūt introitum idumei in quādā ptē extremā terre ſue q̄ eſt deſerta vt patet Deutero.2.ſ.cūq̄ tranſiſſemus fratres noſtros filios eſau qui habitāt in ſeyr per viam campeſtrē de belatb ꝛ aſion gaber.(Terra mota ē.) Andreas ꝛ Nicolaus ꝛ omnes fere re ferunt oēs iſtas clauſulas ad montem ſynai.ſ.terra mota eſt in monte ſynai:celi ac nubes diſtillauerunt aqua.ſ.in monte ſynai. Motiuū autem eoꝛum eſt:q2 non reperiunt aliquid ad qō ap plicent hec niſi ad montem ſynai. ¶ Sed iſta expoſitio non ſa tis ſtat. Primo quia dr hic domine cum exires de ſeyr terra mota eſt:ergo oportet q̄ iſtud ſaltē de motu terre referatur ad tēpus quo exiuit deus cum iſraelitis de monte ſeyr:ꝛ tñ iſraeli te fuerunt in monte ſeyr.40.annis poſtq̄ facta ſunt illa que di cuntur in ſynai:ergo non pertinent ad idem.patet antecedens quia iſraelite ſteterunt in deſerto ſynai tertio menſe poſt exitu de egypto:ꝛ tamen in monte ſeyr non ſteterunt vſq̄ ad media tatem vel amplius anni.40.nam aarō moꝛtuus eſt in mōte hoꝛ Numeri.20.et poſt hoc ſteterunt iſraelite in terra ſeyr Nume ri.21.et tamen aaron moꝛtuus eſt menſe.5.anni.40.ab exitu de egypto vt patet Nume.33.c. ¶ Itez non ſtat iſta poſitio q2 in littera dicitur:ꝛ ſynai a facie domini iſrael.ꝛ hoc ponit poſt omnia. ergo ponitur tanq̄ diuerſum ab alijs alioquin ſuper fluе poneretur. ¶ Itē quia ponitur ibi/ꝛ/que facit diuerſitatez in copulatis. ergo diuerſa ſunt que enarrātur hic. ¶ Exponen dum ergo eſt q̄ referātur iſta ad diuerſa tempoꝛa:ſcz terra mo ta eſt cum deus exiuit de regione ſeyr:quia realiter ſic factū eſt. nam quando iſraelite intrare debuerunt in terram duoꝛum re gum amoꝛreoꝛum per anguſtum introitum inter duos ſcopu los:erant multi amoꝛrei latentes in cauernoſitatibus ſcopulo rum vt occiderent omnes iſraelitas tranſeuntes ꝛ p2obiberēt tranſitum:deus autem inclinauit ſcopulos vſq̄ ad terram:ꝛ op preſſi ſunt ibi omnes amoꝛrei vt patet Numeri.21.cum dr.vñ dicitur in libꝛo bellorum domini.ſicut fecit in mari rubꝛo:ita fa ciet in toꝛrentibus arnon.ſcopuli toꝛrentium inclinati ſunt: vt requieſcerent in arnon:ꝛ recumberent in finibus moabitaruꝫ. Iſtud miraculū de terre motu accidit quando exierunt iſraelite de terra ſeyr.nam parum poſt exitum de terra ſeyr venerunt ad toꝛrentem arnon vbi hoc fuit:quia iſta vicina ſunt vt patet Deutero.2.ꝛ Nume.21.et ibidem declaratum eſt.(Celi ac nu bes ſtillauerunt aqua.) Iſtud refertur ad aliud miraculum qō factum eſt qñ nōdū exierat deus de ſeyr:ſed dum tranſiret per regiones edom.i.ouꝫ ambularet in circuitu illarum regionum: ꝛ forte intra ipſaꝫ terram edom.nam cum iſraelite non potuiſ ſent habere tranſitum per terram ſeyr apud cadeſbarne ceper unt circuire montem ſeyr longo tempoꝛe.in quo cepit populū tedere itineris ꝛ laboꝛis ꝛ murmurauerunt Nume.21.tunc mi ſit deus in populuꝫ ignitos ſerpentes:ꝛ peribat populus:dein de factus eſt ſerpens eneus ad cuius aſpectum ſanabantur vul nerati.hoc autem fuit inſigne miraculū:ꝛ fuit intra terrā edom vel in circuitu illius.de hoc autem celi ꝛ terra mirati ſunt:quia hoc inſolitum erat:ideo ponitur actus ipſoꝛum ad ſignifican dum quendam motum admirationis per metaphoꝛam.ſ.(Celi ac nubes ſtillauerunt aqua).ſ.q̄ celi fecerunt conuerti nubes in aquam.ꝛ ſic diſtillabant.(Montes fluxerunt a facie domi ni).i.montes p2e admiratione tanti miraculi in conſpectu do mini qui videbatur eſſe pñs per operationem miraculi fluxe runt.i.liquefacti ſunt.(Et ſynai a facie domini iſrael).i.etiam ſynai fluxit vel liquefactus eſt a facie domini non potens ſuſti nere conſpectum glorie eius intelligendo per metaphoꝛam. hoc autem fuit:quia in datione legis apparuit gloria domini ſuper montē vt dr Exō.19.c.ſ.iam aduenerat dies tertius ꝛ mane iclaruerat:ꝛ ecce ceperūt audiri tonitrua ac micare fulgura:ꝛ nu bes denſiſſima operire montē:clangoꝛq̄ buccine vehementius p̄ſtrepebat:totus autē mons ſynai fumabat eo q̄ deſcendiſſet dominus ſup eum in igne:ꝛ aſcēderet fumus ex eo quaſi de foꝛ nace.eratq̄ mons oīs terribilis. ¶ Alio modo p̄t exponi tota iſta littera de admiratione ꝛ tremoꝛe gentiū habitantium circa deſertum p qō tranſibāt iudei.ꝛ eſt ſenſus q̄ quādo deus trāſi bat per deſertū coꝛam iſraelitis gentes q̄ in circuitu habitabant cognoſcētes miracula que deus faciebat p2o iſraelitis:ꝛ quomo do nubes ſua p̄cedebat eos p diem ꝛ columna ignis p noctem oi tempoꝛe:timebāt q̄ deus iſrael vellet conterere eos:ꝛ turba bantur nimis.ſic patet Exo.15.quādo audierunt gentes trāſitū iſraelitarum p mare.ſ.aſcenderunt populi:ꝛ irati ſunt:doloꝛes obtinuerūt habitatoꝛes philiſtin:tūc turbati ſunt p̄ncipes edom: robuſtos moab obtinuit tremoꝛ:ꝛ obriguerunt omnes habita toꝛes chanaan.ſic etiam p3 Joſue.2.cuꝫ dixit raab exploratoꝛi bus.noui q̄ tradiderit dñs vobis terrā:ꝛ.n.irruit in nos terroꝛ veſter ꝛ elanguerunt oēs habitatoꝛes terre. Audiuimus q̄ ſicca uerit dñs aquas maris ad introitum veſtrum:ꝛ hoc audientes ptinuimus ꝛ elanguit coꝛ noſtruꝫ:ꝛ nō remanſit in nobis ſpūs. iſte autem terroꝛ populoꝛum ſignificatur hic p terremotum:ꝛ p celum ꝛ nubes diſtillantes mōteſq̄ fluentes.ꝛ fuit iſtud quādo deus exiuit de ſeyr:q2 p miracula tunc facta timebāt habitato res terre. Iſta ſnia aliqualiter p̄t ſtare ſed melioꝛ eſt p̄cedens.ſ. q2 ſi diceret hic ſolū de montibus ꝛ terra gīaliter poſſent intel ligi habitatoꝛes terre ꝛ potentes p2incipes:tamē nominatur ēt ibi ſynai:ideo oportet q̄ ſpecialiter referatur hoc ad montes et terram:ſiue realiter ſiue ſm metaphoꝛam.in hebꝛeo dicitur. (Et ſynai arfit a facie dei iſrael.) Ubi nos dicimus et ſynai a facie dei:quia deficit verbum apud nos.ꝛ eſt ſenſus q̄ mon tes fluxerunt a conſpectu dei:et etiam ſynai flurit a facie dei. ſm litteram hebꝛaicam eſt ſenſus q̄ arfit:ſcilicet quia apparuit ignis ſuper eum in datione legis Exō.19.et Deuterono.5.et non ſolum tūc ſed etiam.40.diebus poſt quādo aſcēdit Moy-

2.rō. 3 3.rō. Doc.expō. littere. † 2.expō. † † † † Littera be bꝛea. K L

ses in montē synai pro tabulis ⁊ toto tpe sequēti quādiu manserunt israelite ibi apparuit gloria dñi in spē ignis sup montem ita vt videret ardere Exo. 24. c. (In diebus sangar.) Dic ponitur scōa rō vel motiuū ad laudādū deū. ſ. p liberatiōe ly impfecta q̄ fuit tpe sangar. ⁊ dr̄. (In diebus sangar filij anath.) Iste fuit tertius iudex israel de quo. ē. 3. c. (Et in diebus iahel.) Ista fuit q̄ occidit sysarā. Et nō est itelligēdū q̄ sub iahel computet aliq̄ō tps: q; solū computabat tps sub iudicibus cū illi p̄ficerēt populo: iahel aūt non fuit iudex: sed dr̄. (In diebus iahel). i. dū ipsa vixit: ⁊ tñ dies illi non computabāt sub ea ſz sub iudicibus. ſ. aioth ⁊ barach. sub sangar aūt computari tps debuisset q; erat iudex: q; tamē fuit paucum tps: nō curauit de illo scriptura ſz adiunxit temporibus barach: ⁊ dr̄. (In diebus iahel). ſ. nō postq̄ occidit syſaram: quia tunc non cessabant semite vt infra dicitur. sed intelliget de diebus iahel: ante mortem syſare cessauerunt semite. i. nō audebant israelite publice ambulare p vias nisi eēnt multi simul ꝓpter timorez hostiū. ¶ Queret aliq̄s quomodo in diebus sangar non erat securū incedere per vias: nam ipse erat vir fortissimus: ⁊ ipse occidit sexcentos de philistin vomere. ⁊ dr̄ q; ipse defendit israel. ē. 3. c. ¶ Rñdetur q; sangar non fecit salutē plenā in israel: q; solū defendit populum a philistinis q̄ tunc inuadebāt israelitas: q; illi erāt pauci ⁊ ipotentes. rex tñ iabin tūc p̄mebat israelitas ⁊ p. 20. annos oppressit: fuitq; tps sangar dū eēt iabin. tñ nō potuit saluare de manu iabin: ideo ly saluasset de manu philistinorū egrediebantur oppressores de terra regis iabin ⁊ obsidebant vias: ideo nō audebant israelite incedere p vias nisi multi essent simul: ⁊ sic semite q̄ olim tempore pacis erant vsitate nunc cessabāt. (Et qui ingrediebātur p eas). i. q̄ solebāt alio tempore incedere p istas vias. (Ambulauerūt p calles deuios). i. p itinera recurua. ſ. oia itinera publica erant obsessa: iō non relinquebātur nisi q̄dam vie pue p syluas ⁊ montes. ⁊ iste erāt deuie ⁊ circuentes terrā. Uel ambulabāt israelite p loca inuia: ⁊ in hoc vt declinarēt loca piculosa latronum cogebātur circuire bincinde. (Cessauerunt fortes in israel). ſ. cessauerunt a bello: q; quāc̄ fortes eēnt ꝓpter multitudinem ⁊ rōnem hostium nō audebāt pugnare cōtra eos. Uel cessauerunt fortes. ſ. ab itineribus: q; etiā viri fortes non audebant publice p vias ambulare. (Et quieuerunt). ſ. cessando ab oibus operibus q̄ sunt in egrediendo de loco ad locum propter timorem hostium: ista autem omnia dicuntur ad significandum magnitudinem victorie tempore barach: cū fortes temporis precedentis non ausi fuissent propter timorem iabin publice ambulare per vias. (Donec surgeret delbora). ſ. q; ipsa nunciauit barach ex parte dei q̄ acciperet decem milia virorum contra syſaram: ⁊ non dr̄. donec surgeret. i. donec esset: q; etiam ea iudicante israel premebantur israelite: q; ipsa precessit per aliquod tempus ad victoriam habitam de syſara: ⁊ semper premebantur vsq; ad mortem syſare. ideo intelligitur. (Donec surgeret). scz ad dicendum barach q̄ pugnaret contra syſaram. (Surgeret mater in israel). i. surgeret mulier est repetitio sententie sicut sepe fit in isto cantico. accipitur hic mater absolute p muliere ⁊ non pro habente filios: sicut filius vel filia et nurus sepe accipiuntur absolute vt patet Canti. 2. sicut lilium inter spinas: sic amica mea inter filias. ⁊ ibidem. sicut malus inter ligna syluarum sic dilectus meus inter filios. ⁊ tamen hic necesse est q̄ accipiatur absolute: quia non ponitur ad quid referatur: ⁊ sic vulgariter dicimus tu es bonus filius. i. bonus iuuenis: vel bona filia. i. bona femina.

¶ Noua bella elegit dominus: ⁊ portas hostium ipse subuertit. Clypeus ⁊ hasta ✝ si apparuerūt in quadraginta milibus israel. Cor meum diligit principes israel. Qui ꝓpria voluntate obtulistis vos discrimini: benedicite domino. Qui ✝ ascenditis super nitentes ✝ asinos ⁊ sedetis ✝ supra in iudicio ⁊ ambulatis in via: loquimini. Ubi collisi sunt currus ⁊ hostium suffocatus est exercitus: ibi narrēt iustitie domini: ⁊ ✝ clementia in ✝ fortes israel. Tunc descendit populus domini ad portas: ⁊ obtinuit principatum. Surge surge delbora: surge surge ⁊ loquere canticum.

Surge Barach ⁊ apphende captiuos tuos fili Abinoen. Saluate sunt reliquie populi. Dominus in fortibus dimicauit. Ex effraim deleuit eos in amalech: ⁊ post euz ex Beniamin in populos tuos amalech. De Machir principes descenderunt: et de zabulon q̄ exercitum ducerent ad bellandum. Duces Issachar fuere cum delbora: et barach vestigia sunt secuti. Qui quasi in preceps ac baratruz se discrimini dedit: diuiso contra se ruben magnanimorū reperta est contentio. Quare habitas inter ✝ duos terminos: vt audias sibilos gregū: diuiso contra se ruben magnanimorū reperta est contentio. ✝ Galaad trās iordanē quiescebat: ⁊ dan vacabat nauibus. Aser habitabat in littore maris: ⁊ in portub⁹ morabat. Zabulon vo ⁊ neptalim obtulerūt animas suas morti in regiōe morome. Uenerunt reges ⁊ pugnauerūt: pugnauerūt reges chanaā in thane iuxta aquas mageddo: ⁊ tamen nihil tulere predantes.

Noua bella. Dic ponit tertia rō vel motiuū ad laudādū dñm. ſ. q; fecit mirabilia bella et ꝓsummatā victoriā. ¶ Et agit duo: q; prio ponunt bella p̄tia. Scōo bella preterita. ibi. (Dñs in fortibus.) Circa p̄mum dr̄. (Noua bella elegit dñs). ſ. faciēdo q̄ magnus exercitus vinceret p feminā: nā iahel occidit syſarā p̄cipē magne militie: ⁊ hoc hactenus inauditū fuerat: iō noua bella fuerūt hec. vel vocant noua bella. ſ. q; deus illa fecit mirabiliter pugnādo de celo vt. j. dr̄. ⁊ huic sensui consonat lra sequēs. ſ. (Portas hostium ipse subuertit). i. non fuit bellū istud hominū ſz dei: q; ipse subuertit portas hostiū. ſ. q; israelite nō solū nūc vicerunt in campo: ſz et pugnabāt postea otra viros terre iabin obsidēdo vrbes: ⁊ frangebāt portas. nā occiso syſara cū sepe postea israelite pugnarēt otra terrā regis iabin semel ou erunt sub duce barach exercitū contra vrbem asor: ⁊ obuiū sibi regē iabin cū multo exercitu interfecit: ciuitatē funditus diruens vt ait Josephus. 5. antiqtatū ⁊ histozia scholastica. ⁊ h̄ est q̄ dr̄ p̄cedenti. c. ſ. humiliauit deus in die illo iabin regē chanaā cozā filijs israel: q; crescebāt quotidie ⁊ forti manu opprimebant iabin donec delerēt eū. i. occiderēt. In hebreo dr̄ h̄. (Elegit deos nouos: tūc subuertit portas.) Et exponit h̄. ra. sa. ⁊ hebrei q̄ israelite elegerūt deos nouos. scz baalim ⁊ astaroth. ē. 2. et. 3. ⁊ ob h̄ de⁹ faciebat q̄ hostes pugnarēt vsq; ad portas hebreoz ⁊ subuerterēt eas. Sz ista sntia non coaptat lre: q; ista inuit penā israelitaz. h̄ tñ agit de victoria ⁊ bonis q̄ de⁹ eis ꝓferebat: iō ꝓuenīeti⁹ exposuit lra nra lram hebreā q̄ barbara ē: ⁊ extrahit sensus lre nre de hebrea sic: q; dr̄ in hebreo. elegit nouos deos: vbi ponit nomē dei indifferēs ad singulare ⁊ plurale. ſ. beloyn q̄ plurale ē q̄tū ad declinationē: ⁊ tñ in sensu ē singulare. sic p3 Gen. 1. vbi sp ponit beloyn plural⁹ vbi lra nra trāsfert de⁹ singulare: ⁊ hebrei sic sp exponūt. elegit āt i hebreo ē singulare: iō lra nra dixit de⁹ elegit: ⁊ q; i hebreo ponit nomē significās nouitatē in plurali q; significat nouas res: ac si dicat de⁹ elegit noua. lra nra ad magis exprimēdū addidit bella cū h̄ de bello agat. Alia cla. ſ. tūc subuertit portas hostiū planior est: q; eadē est in hebreo ⁊ latino: ⁊ oz referri ad deum qui subuertit portas hostiū. (Clypeus ⁊ hasta si apparuerūt i q̄draginta milib⁹ israel.) Quidā hebrei exponūt lraz istā dicētes. clypeus ⁊ hasta si apparuerūt. i. nō apparuerūt in israel. i. in decem milibus israel q; iuerūt de zabulon ⁊ neptalim cū barach. i q̄draginta milib⁹. i. dato q; eēnt q̄draginta milia hostiū pugnātium contra israel cū syſara. ⁊ est sensus q; nullus de decem milibus euntibus cozā barach habuit gladiū aut lanceam vel clypeum. ¶ Sed ista snia nimis errat. Primo q; est nimis aliena cū ponunt. 40. milia israel: ⁊ exponuntur p decē milibus per q̄sdam interpositiōes nimis extraneas. ¶ Secundo quia vt falsum q; cū syſara solū fuerint. 40. milia viroz pugnatoz. nā potētia isti⁹ regis iabin apud iudeos reputabat ficut infinita. ⁊ ob hoc non se audebant

Fabule ꝺ tpe pl mū iuēte

Alīs sup ē ✝ duos. Alīs ✝ ybi duos br̄ tuos. Alīs ✝ gad. Placentia ꝺdic.

Tertium motiuuz ad laudib⁹ extollēdū dñz

Joseph⁹ 5. antiq.

✝ Lra hebrea. Im. pba. expōnis lre rab. sa. ⁊ hebreoz.

B

✝ Hebreorū expō.

Im. pba. 1. rō. 2. rō.

Alīs sup est ✝ si.

Alīs ✝ ascēdistis. Alīs ✝ sup. Alīs ✝ asinas. Alīs sup est ✝ sup vel supra. Alīs ✝ iustitia. Alīs ✝ portis.

se audebant ei opponere. si tamen essent solum. 40. milia pugnatorum inter equites ⁊ pedites non esset valde magna multitudo. maxime quia Josephus. 5. antiquitatum dicit ꝙ erant trecenta milia pugnatorum ⁊ decem milia equitum: ⁊ tria milia curruum. ¶ Tertio videtur falsum ꝙ omnes qui inerint cū barach fuerint inermes ad bellum. ſ. ꝙ non habebant lanceam nec clypeum. nō est enim vllatenus verisimile ꝙ penitus inermes irēt ad bellum. ¶ Aliter exponit litteram istā littera chaldaica. ⁊ ꝙdā hebrei. ſ. clypeus ⁊ hasta si apparuerūt in. 40. milibus israel. i. nullo tempore quo premebantur israelite a iabin etiam si essent 40. milia de israel simul non audebant pugnare cōtra viros iabin: nec etiam audebant pugnare contra eos dato ꝙ vellent: qz non habebant clypeū: nec hastam. ¶ Sed etiam istud non conuenit: quia non adaptatur ad sententiam que signat relevationē indeorum ⁊ victoriam ⁊ non depressionem. ¶ Nicolaus ⁊ nri ⁊ alioꝝ exponūt clypeus ⁊ hasta si apparuerūt. i. nō apparuerūt in. 40. milibus israel. i. in. 40. milibus qui cum barach fuerunt. ¶ Tūc autem obijcitur ꝙ solum fuerunt decem milia vt patet precedenti. c. ¶ Respondet nicolaus ꝙ quāquā a principio solum elegit barach decem milia: tamē incipiente bello ⁊ iam incepto aggregati sunt alij. 30. milia. ⁊ isti non habebant lanceam aut hastaz. Lra chaldaica exponit clypeus ⁊ hasta cē. i. israelite timebant regem iabin: ideo etiam. 40. milia de alijs non audebant pugnare contra israel: ⁊ dato ꝙ vellent pugnare non habebant lanceā nec clypeum. ¶ Sed videtur dicendum ꝙ sensus littere est ꝙ delbora laudet istum bellum: quia erat factum a male armatis et quasi inermibus ꝛtra armatos valde. nam exercitus sysare erat valde munitus apparatu bellico. ſ. in curribus: ⁊ equis: et omnibus armaturis. 40. milia autem israelitarum. i. tota multitudo israel. nam ponitur numerus determinatus pro indeterminato. erat inermis: ita ꝙ vix apparebat inter eos gladius lancea vel clypeus. ¶ Sed aliquis dicet hoc nō esse verisimile: qz quomodo inermes irent ad bellum. ¶ Respondendum ꝙ tunc vtebantur ad bellum ⁊ alijs generibus leuis armature deficientibus clypeo ⁊ hasta: ⁊ etiaz his deficientibus confidentes de dei adiutorio procedebant ad bellum. sic patet in bello saulis cōtra philistinos. nam cuz venisset dies belli dicitur ꝙ non est inuentus ensis aut lancea in manu totius populi: nisi in manu saulis ⁊ ionathe primo Regum. 13. c. et tamen intrepide incesserunt tunc israelite ad bellum eodem. li. 14. (Qui meum diligit principes israel). scz principes illos qui iuerunt ad bellum. congratulatur enim eis delbora ꝙ de solo deo confisi exposuerunt se morti procedentes ad bellum. (Qui propria voluntate obtulistis vos discrimini). i. periculo bellico. dicit propria voluntate: quia multi iuerunt quibus non iussit barach. nam ipse solum elegit. 10. milia: et tamen plures postea sponte iuerunt: et isti qui ire iussi sunt sponte iuerunt. (Benedicite domino). i. laudate eum. i. quia eripuit vos de periculo cum pugnaretis pauci ⁊ inermes contra numerosum exercitum ⁊ valde munitum. ⁊ hoc dicitur ad illos solum qui se obtulerunt discrimini: vel saltem principaliter: quia iz alij manentes in locis suis deberent benedicere deo de liberatione de manu hostium cum premerentur ante hoc ab eis: tamen illi qui iuerunt ad bellum liberati sunt a maiori malo scz a morte. (Qui ascenditis super nitentes asinos.) Hic inducuntur ad benedicendum domino minus principaliter illi qui non iuerunt ad bellum: recipiebant tamen beneficium libertatis mortuo sysara. ⁊ dicitur. qui ascenditis super asinos nitentes. i. pulchros vel lucidos aut pingues. In hebreo dicitur. (Super asinas albas.) Et idem est: quia lucidus ⁊ albus vel nitens idem significant. ⁊ non dicuntur nitentes. i. fortes de nitore: sed nitentes. i. lucidi vel albi de niteo nites. i. luceo. est sensus tempore sysare non audebant israelite per terram israel discurrere vt patet supra in littera. ſ. cessauerunt semite: ⁊ qui ambulauerunt per eas ingressi sunt calles deuios: cessauerunt fortes in israel: ⁊ quieuerunt donec surgeret delbora. ⁊ si aliquando debebant israelite transire per vias publicas oportebat ꝙ equitarent super velocissimos equos: vt hostes non possent eos in cursu consequi. nunc autem data pace poterant israelite secure ambulare per totam terram suam: etiam equitando sup asinas que sunt animalia pigerrima ad cursum: ideo vos qui equitatis super asinas albas scz propter magnam securitatē terre: et non consueueratis hoc prius facere benedicite domino. (Et sedetis in iudicio.) In hebreo habetur. (In domo iudicij.) scz erat vna domus magna in qua erat consistorium iudicum. ¶ Et pro quo sciendum ꝙ sicut declaratum est Numeri. 11. et Deuterono. 17. in israel ponebantur iudices per singula loca de viris illius tribus: ⁊ assistebant cuilibet iudici duo leuite: quia leuite erant eruditi in lege quantum ad iudicia. ⁊ isti iudicabant in causis tam ciuilibus ꝙ criminalibus vt patet Deutero. 17. scz inter causam ⁊ causam: lepram ⁊ lepram: sanguinez ⁊ sanguinem. sanguis tamen signat causaz criminalem que est causa sanguinis. supra istos iudices erant alij iudices qui erant numerati. 70. scz: ⁊ erant succedentes illis. 70. senioribus quos accepit moyses in coadiutores in deserto Nume. 11. ⁊ princeps borum erat summus sacerdos: ibi omnes erāt in vno loco: ⁊ ille vocabatur domus iudicij: ad quā deuoluebantur cause israelitarum dupliciter. scz per modum dubij vel per modum appellationis. ⁊ ista duo tanguntur Deutero. 17. si ambiguum ⁊ difficile iudicium repereris inter portas tuas. ambiguum iudiciuz est cum iudices inter se non concordabant: aut nō erant certi de iure ⁊ tunc ipsi deuoluebant causam: aut de consensu eorum ptes deuoluebant illud ad dominū iudicij ferentes illuc omnia acta prioris iudicij. difficile iudiciū' vocatur aggrauatorium. ſ. quando sententia continebat grauamen: nam tunc per appellationez deuoluebatur ad domum iudicij. isti iudices erant in quodam loco ⁊ sedebant vt communiter in publico. ⁊ nunc cum erat viuens sysara non erant isti in domo iudicij: ⁊ hoc quia non audebant sedere in locis publicis: ⁊ potissime quia iz ipsi in domo cō filij manerent siue iudicij: tamen nullus veniebat ad ventilandū coram eis causas: eo ꝙ cessauerunt semite in israel vt patet precedenti. c. ideo vacabat officium iudicum: deinde mortuo sysara ⁊ data tranquilitate multi ad causas confluebant: ⁊ sedebāt iam iudices in domo iudicij: ideo benedicere deo debebant qui eis tale tempus prestiterat. si aūt dicatur qui sedetis in iudicio: sicut dicit littera nostra: potest intelligi tam de domo consilij ꝙ de iudicibus particularibus existentibus per singula loca. nam isti consueuerant sedere in portis ciuitatis quia erant loca publica vt omnium transeuntium causas audirēt: ⁊ faciliter determinarent vt colligitur Deutero. 17. scz ⁊ iudicum videris intra portas tuas verba variari. i. si videris variari verba iudicum qui in portis sedent. idem patet Ruth. 4. c. vbi cum booz vellet tractare cum consanguineo suo de iure cognationis: ad suscipiēdam hereditatem: iuit ad portam ciuitatis: ⁊ ibi sederunt decem viri audientes de causa. tempore autem sysare non audebāt sedere iudices in portis timore hostium: ⁊ nunc audebant occiso illo: ideo deberent benedicere deo. (Et ambulatis in viam). i. omnes qui iam ambulatis per vias benedicite deo qui hoc vobis tribuit: nam pauloante hoc nō audebat quisq̄ vestrum ambulare ꝓpter hostes. Nam cessauerunt semite ⁊ ambulauerunt p calles deuios p̄cedēti. c. (Loquimini vbi collisi sunt currus.) i. vos oēs laudate dominum ⁊ proferte magnalia eius. ſ. vbi collisi sunt currus. ſ. sysare quos ipse cōfregit. nam de celo dimicatum est: ⁊ timore magno fugiebāt eg p abrupta ⁊ frāgebātur currus. (Ubi hostiū suffocatus est exercitus.) Istud fuit ad torrētē cyson ⁊ cadumin apud quos fuit bellum vt pz p̄cedēti. c. nā dō ꝙ sysara cōgregauit exercitum apud torrētē cyson ⁊ dōs dixerat barach. ego ducam ad te in locū torrētis cyson sysaram ⁊ omnē exercitū eius vt tradam eos in manus tuas: postea cum fugerēt viri sysare coacti sunt transire p torrētē cyson ⁊ cadumin: ⁊ ibi suffocati sunt. pz. ī. in lra. ſ. torrēs cyson cōtraxit cadauera eorum: torrēs cadumin ⁊ torrēs cyson. (Ibi narrent iustitie dñi). i. in loco vbi h̄ fcā sunt narrēt. dicēdo deus fecit h̄ talia ⁊ talia miracula ⁊ istud est ad exaltationē dei. vocātur iustitie dei qz deꝰ iuste se habuit occidendo sysarā ⁊ exercitū eius: qz isti erāt iniq ⁊ merebātur mortem hāc. (Et clemētia in fortes in israel). i. ibi narrent clemētia quā deus habuit in fortes israel. in eodē. n. fctō deus fuit iustus. i. rigosus: ⁊ clemens. iustus q̄dā qz nocētes per q̄litate culpaꝝ puniuit. clemēs āt erga israelitas: qz ex sola mia adiuuit eos: ipsi āt nō merebātur adiuuari cū sepe offendissent deū. In hebreo hr. (A voce sagittātiū vl frāgētiū bauriētiū aq̄s iustitia dñi in israel.) Et istud est loco totius cle nre. ſ. (Ubi collisi sunt currus.) Usq;. (Clemētia in fortes israel.) Et hebrei dicūt ꝙ ē sensus ꝙ tpe sysare israelite nō audebāt egredi de vbib⁹ ad bauriēdū aquā. sagittarij erāt in circuitu ciuitatū: ⁊ vulnerabāt bauriētes aquā ⁊ tūc est sensus illi q̄ solebāt haurire aquaz in medio sagittantium ⁊ ponebant se in piculo laudēt deum: et enarrēt iustitias eius qz dedit eis locū bauriēdi aquam secure. ¶ Sz ista lra idē significat qō llra nra si recipiat: sz nra accepit sensuz ex sensu: qz istud idioma hebraicū est barbaricum: ⁊ dō a voce sagittātiū vel frāgētiū. terminus h̄ positus ꝓprie significat frāgētes: ⁊ significat voces vel strepitus fractorum curruum. ſ. ibi vbi fractorum curruz audiebatur sonitus laudentur mira-

3. rō.

Lra chaldaica expositio.

Impba.

Expō ni. ⁊ alioꝝ.

Obiectō

Nic. rñ.

Doct. lre expō.

Obiectō Rñsio.

Qz dicat ꝓpa voluntate obtulistis vos discrimini.

Lra hebrea.

Notādū de iudicibus.

Littera hebrea.

Hebreoruz lre expō.

† bilia dei.(In medio hauriētium aquas.)Terminus ℔ positus significat haurire aquas vel submergi in aquis.ꝛ est sensus in medio submersorum.i.in loco vbi submergebātur hostes narrētur mirabilia dei.(Justitia domini in israel).i.narretur iustitia domini.hic aūt suppleuit littera nostra dicens iustitiaz ꝛ clemētiam.iustitiam ad hostes ꝛ clementiam ad fortes israel.vocātur autē fortes illi qui sponte iuerūt in bellum.nam fortitudo est medietas circa timores ꝛ audacias:ꝛ est sm quā bō cōfidenter et impauide exponit se terribilibus isti autem qui iuerunt ad bellum exposuerunt se discrimini:ꝛ hoc sponte ideo fortes sunt hoc patet in littera.(Tunc descendit populus domini ad portas).i.quādo mortuus est ysara.(Populus domini).i.populus israel.(Descēdit ad portas).i.vsq; ad portas hostium.nā persecuti sunt israelite cū barach exercitū ysare fugiētem vsq; aroseth gentium vt pz precedēti.c.et tamen ysara habitabat in aroseth gētium vt patet eodē.c.Etiā intelligitur de temporibus sequētibus.nam cū semel obtinuissent israelite in bello otra ysaram pugnabāt quotidie otra terrā iabin:ꝛ obtinebāt loca de terra eius.sic pz precedenti.c.s.humiliauit ergo deus in die illa regem iabin cōrā filijs israel:q crescebant quotidie ꝛ forti manu opprimebāt iabin regem chanaan.(Et obtinuit principātū.) Non bt istud in hebreo.et est sensus q; tūc quādo descendit ad pugnandum contra hostes obtinuit principatum.s.quia ante ℔ erāt israelite subiecti chananeis.nunc autem obtinuerūt p̄cipatum quia prevaluerūt cōtra iabin ꝛ occiderūt eum vt ait Josephus.5.antiquitatum.ꝛ obtinuerūt terram.(Surge delbora.) Jsta est excitatio ad laudādū deū:ꝛ incitat seipsam delbora dicēs.(Surge delbora).i.incipe cantare vel ꝺfortare in cātu quē cepisti.(Surge barach.)Jncitat barach ad canēdū:qz ipsi fuerat facta magna misericordia dei:cū eū tāti exercitus principes fecerit:ꝛ tam felices triumphos tribuerit.¶Ra.sa.exponit litterā istā dicēs q; ista erāt ꝟba israelitarū ad delboram dicētiuz surge delbora ad canēdū:ipsa vero defecit ad canendū qz spiritus ꝓpheticus recessit ab ea eo q; gloziata fuerat dicēs.cessauerūt fortes ꝛ quieuerūt donec surgeret delbora surgeret mater i israel.cūq; iudei viderent eam nō posse gcq; dicere hortati sunt barach vt caneret dicētes.surge barach.i.incipe canere.¶Sed fabula est ℔:qz manifestū est q; totum qō ponitur hic est canticum delbore:ꝛ si diceremus q; ista dixit populus:oportet etiam q; diceremus omnia sequētia esse verba populi:qz oia sunt in eodē cōtextu:ꝛ modus loquēdi ē cōtinuatus.(Surge barach.) repetitur verbū ad maiorē imutationē.(Loquere canticuz).i. proser verba cantici in laudē dei.(Appzehēde captiuos tuos filij abinoen.)Eadē sntia est repetita.nā barach ꝛ filius abinoen idē sunt:sicut sepe eadē sntia p diversa verba repetit.vt cum dr 2.Regū.20.nō est nobis ps in dauid nec hr̄ditas in filio isai. idē pz.3.Re.12.ꝛ tñ dauid ꝛ filius isai idem sunt.ꝛ dr.(Appzehēde captiuos).i.ea q; de spolijs belli duxisti. ᴬ¶Queret aliqs an licuit barach ducere aliquos captiuos de bello facto contra ysarā.¶Aliqs rñdebit q; nō:qz deus iussit Deuter.20.q; cū chananeis non facerēt israelite aliqd pactū ad pmittēdū eos viuere posteq; caperent:sed oēs occiderēt in ore gladij.simile pz Nume.33.sed isti q; veniebāt cū ysara erāt chananei:qz iabin q; erat dns horum vocatur rex chanaan precedēti.c.ergo non licebat barach ducere captiuos sed occidere tenebaᵗ oēs.¶Rñderi potest q; barach captiuauit multos:ꝛ secū duxit:iz non duxit vt illis vitā concederet:sed vt occideret in terra israel.deus autem non prohibuerat istud iz solū eis dare vitā sub aliq; conditione pacti vel tributi.¶Alio modo dici potest q; isti q; capti ducti sunt nō erāt chananei sed de alijs gētibus:qz forte i regno iabin morabātur gētes aliorū nationū que non erāt de origine chananeorū:ꝛ de illis poterat barach captiuos ducere.℔ aūt verisimile ē potissime de aroseth:qz vocaᵗ illa ciuitas aroseth gētium p̄cedēti.c.vt oēs volūt:qz ibi erāt gētes de multis natiōibus:siᶜ ad ciuitates celeberrimas cōuenire solēt.vel tūc forte de extra regnū iabin venerūt aliqui in auxilium eius qui nō erant de stirpe chananeorum.¶Aliter potest dici q; hic accipiuntur large captiui.i.omnes res capte in bello.ꝛ ista erant spolia:iz nō esset inter ea aliquis captiuus.

¶An barach in ducēdis chananeis captiuis ad occidendum peccaret. Qō.5.

Queretur vlterius qz dictū est q; forte ducebat barach chananeos aliquos ad occidēdū eos ibi.an in ℔ peccaret.¶Aliqs dicet q; sic:qz sic saul duxit regē amalech noie agag de terra amalech viuētē:ꝛ postea occidit euz samuel 1.Re.15.ꝛ tñ saul peccauit ducēdo eū ꝛ redarguiᵗ vt pz ibidē.

¶Rñdēdum q; licuit ℔ barach.s.ducere aliquos de chananeis ad occidendū in terra israel:quia id qō ad dei laudem fit dum tamē non fit ab eo prohibitum semper est licitū.poterat tamē ℔ agere ad laudē dei barach.s.vt populus israel qui non iuerant ad bellū videns hostes suos cozā se occidi:de ℔ laudaret deū ꝛ gaudēt.sic namq; apud multas gentes cōsuetū est.nā ꝛ romani cum oabāt alicui victori triūphū in vbe:in complemēto festiui tatis occidebatur princeps hostium apud capitoliū si potuisset capi viuens in bello.sic fuit in bello iudaico cū vatus est triumphus vespasiano ꝛ tito.nam simon ꝓnceps seditiosorum in bierusalē viuēs captus ad capitolium occisus est vt ait Josephus libro de bello iudaico.¶Poterat quoq; ℔ facere ad tollenduz israelitis timorem chananeorum:vt iam non timerēt eos cū viderent cozā se miserabiliter occidi.sic enim fecit iosue quādo cepit.5.reges chananeos in spelunca vbis maceda.nam educens illos fecit q; viri de exercitu suo ponerēt pedes super colla regū ad ℔ q; iam non timerēt illorū gentem Josue.10.c.Sic etiam fecit gedeon ad duincēdum perfidiam virorum soccoth qui dixerāt ei.fortitan palme virorum zebee ꝛ salmana in manu tua' sunt: ꝛ gedeon captis illis in bello duxit eos in soccoth ad conuincēdum perfidiam viroꝝ soccoth.ꝛ ibi occidit zebee ꝛ salmana infra.8.c.sic enim poterat barach ex multis causis ducere aliquos de chananeis captis in bello ad occidēduz in terra chanaan vbi erāt israelite.¶Ad rōnez in cōtrariū dōm q; saul non peccauit ducēdo agag vivētem:sed quia duxit eum intētiōe vandi ei vitam qō erat cōtra dei iussum:ideo occidit eum samuel.barach autem ducebat istos aio occidēdi eos in terra israel.(Saluate sunt reliquie populi).i.saluatus est israel de manibus hostium. vocātur autez reliquie populi:quia chananei occiderāt aliquos de israelitis in.20.annis q̄bus oppzesserūt eos:ꝛ refidui nūc saluati sunt.(Dñs i fortibus dimicauit.)Hic ponit debellatio hostium ꝑterita ꝛ futura.enarrāt.n.℔ aliq; magnalia dei incidēta liter ad incitādū in cāticū.ꝛ dicit.(Dñs in fortibus dimicauit.) i.adiuuit fortes israel ad dimicādum contra hostes:ꝛ ipse fecit bella eorū.in hebreo hr̄.(Dñs descēdit mihi vel fregit in fortibus.)Jō signāt.s.dñs fregit mihi.i.ad vtilitatez meā vel p me s.fregit hostes nr̄os.ꝛ ℔ in fortibus.i.p fortes.(Ex effraim deleuit eos in amalech.)Hic incipit enumerare bella q; deus egit in fortibus israel:ꝛ dr q; deus deleuit eos.i.hostes israel in amalech.s.ipsos hostes q; erāt amalechite:ꝛ ℔ ex effraim.i.ille fortis q; fuit p quē deus deleuit amalechitas fuit de effraim.i.de tribu effraim.s.iosue.nā iosue fuit ꝑmus qui pugnauit ℑ amalech qñ amalechite inuaserūt israelitas in raphidi Exo.17.(Et post eū ex beniamin in populos tuos amalech).i.q; postq; iosue pugnauit ℑ amalech pugnauit ēt saul.ꝛ est sensus.o amalech post eū.i. post iosue q; prio cōtra te pugnauit:ex beniamin in pplos tuos i.fuit qdā de beniamin qui pugnaret cōtra populos tuos.s.saul. nā saul erat de tribu beniamin.1.Re.9.ꝛ iste deleuit amalechitas.1.Re.15.in hebreo hr̄.(Ex effraim sua radix in amalech.) Et est sensus.sua radix.i.suū ꝓncipiū pugnādi in fortibus fuit ex effraim.s.qz ꝑmus fortis de israel quē deus ad pugnādum adiuuit fuit de effraim.s.iosue q; fuit de effraiz.ꝛ ℔ in amalech.i.cōtra amalech:qz ꝑmū bellū qō fecit iosue otra hostes fuit ℑ amalechitas Exo.17.nā añ ℔ nō fuit aliqd bellū hebreoꝝ contra aliquā gentē.ꝛ istud est qō dr Nume.24.s.principiū gentiuz amalech cuius extrema pdenᵗ.i.ꝑma gens de gentibus q; pugnauerūt ℑ israel fuit amalech:ꝛ extrema huius pdenᵗ.s.qz ad extremū saul deleuit gētē illā.ꝛ dr sua radix.i.radix dei.s.qz dictū est dñs in fortibus dimicauit:ꝛ subdit.ex effraim sua radix.i.ꝓncipiū bellorꝝ qō deus fecit in fortibus ꝑ israelitis fuit ex effraim.s. in iosue.ꝛ istud est qō dicit hra nra.ex effraim deleuit eos i amalech.(De machir.)Hic ponit bella pñtia.s.illud qō fcm ē otra ysarā.ꝛ ponit solū bellū factū cōtra amalech de ꝑteritis:eo q; amalech offendit nimis israelitas:qz fuit ꝑma gens q; pugnauit otra israel vt pz Nu.24.ꝛ ob ℔ deus iussit israelitas nimis tenere mente iniuriā istā susceptā ab eis vt delerent eos data opportunitate Deuter.25.s.memēto qd fecerit tibi amalech qñ egrediebaris ex egypto:ꝛ extremos agminis tui qui lassi residebant ceciderit:quando tu eras fame ꝛ laboze confectus:nec timuerit dñm: cū ergo dñs dederit tibi requiē delebis nomē eius sub celo:caue ne obliuiscaris.(De machir ꝓncipes descēderūt.)Enarrat delboza illos q; de israelitis iuerūt ad bellū cū barach.ꝛ dr q; de machir descēderūt ꝓncipes.s.q; irēt ad istud bellū.isti erāt de tribu manasse:nā manasse genuit machir vt pz Gen.50.c.ꝛ ab isto noiata rst familia machiritarū Nu.26.c.¶Aliter autem potest exponi sm quosdam q; hic tangatur bellū ꝑteritum.s. de machir

Rñ.ad q̄ situz.

Rōani solebāt reges i bello captos p̄triumphū interficere.

Nomēre giū odioſuz iudeis

Ad rōnē i oiuersū B

† Debellatio hostiū ꝑterita ac futura: Lra bebrea.

Bellorū enūeratō q̄ deꝛegit i fortib⁹ israel.

† Saul erat ō tribu beniamin. Lra bebrea. L

† Bella p̄sentia.

† 1. expō.

Expō.2. aliorum.

Delboza ꝛ seipsā ꝛ barach ad canēdū icitat Expō ra. salo.

Cōfutatio.

† ᴬQō.4 A An licuit barach aliquos captiuos ducē ō bello fcō ℑ ysarā. Cuiusdam rñ. ad q̄st.

Doct. triplex rñ.ad q̄stū. Prima. 2.rñsio.

3.rñsio.

A Cuiusdam rō in oiuersum.

de machir ꝓncipes descēderūt.i.de stirpe manasse siue machir
D filij manasse prefuerunt aliqui q pugnauerunt cōtra amorreos
z obtinuerūt terrā galaad.sic ꝑ Nume.32.s.pozro filij ma-
chir filij manasse prexerunt in galaad z vastauerūt eam interfe
cto amorreo habitatore eius.etiam iair fuit de filijs machir:et
Cōfuta. iste obtinuit viculos vbis nobe eodē.c.Sed ista sñia non con-
uenit huic litterę:qz hic dō de machir z zabulon sub eodem con
tertu.s.de machir ꝓncipes descēderūt z de zabulon qui ducerēt
exercitum ad bellādum.Sz manifestum est q id qō dō de zabu
lon intelligitur de presenti bello:quia illos vocauit barach ad
pugnandum p̄cedēti.c.ergo etiam filij machir fuerūt in bello
† isto.z de hoc hic tangitur.(Et de zabulon qui exercitū ducerēt
ad bellādum).i.etiam fuerunt viri de stirpe zabulon q duxerūt
exercitum secum ad bellādum:naz erant ꝓncipes.in hebreo ba-
betur.(De zabulon ducētes in virga scriptoris.)Et exponūt he
† Hebreoꝝ expō lre. brei q cum delbora fuerint scriptores ad bellū.s.forte ad ozan-
dum:sed idē est qō sensus lre nostre:qz virga scriptoris equino
cum in hebreo:z pōt significare virgam ducis regētis in bello.
† (Duces isachar fuere cū delbora).i.etiam de tribu isachar de-
scēderūt alīq ad bellum.z dō q fuerunt cum delbora:qz delbo-
Hebreoꝝ opio penes lit teram. ra z barach erant tanq̄ duces huius belli.z idem erat esse cum
delbora qō cum barach.(Hebrei dicūt q isti erāt cuz delbora
s.ad ozādum:z non ibāt cum barach ad pugnādum.dicūt etiaz
q isti ibant ad dicēdum qua hora pugnanduz fozet.hoc autē qz
primo Paralipo.12.dō q de filijs isachar venerunt ad Dauid
viri eruditi qui nouerant singula tempora ad precipiēdum qd
Im ꝑba. facere deberēt filij israel.(Sed h̄ nihil est:qz illud non intelli
gitur nisi de quadam prudentia politica que ptinet ad disponē-
dum res debitis temporibus.Dicēdū ergo q isti iuerunt ad pu
† gnandum sicut ceteri:quāq̄ dicantur iuisse cum delbora:qz idē
erat ire cum delbora z cuz barach.(Et barach vestigia sunt se-
† cuti).s.iuerunt cum ipso ad bellādum.nam delbora z barach
£ simul ibāt.(Qui quasi in preceps z baratrum discrimini se de-
Baratꝝ quid sibi velit. dit.)Hoc refertur ad barach.s.q ille dedit se in preceps.i.in p̄-
cipitium z casum magnum:z in baratrum.vocatur autem bara
trum profunditas magna a vorando dicta.z est sensus q ba-
rach exponēdo se discrimini pugnādo contra sysaram dedit se
quasi in baratrum z preceps.(Diuiso contra se ruben magna-
nimorum reperta est contentio.)Pōt dupliciter intelligi.vno
Dupler expō lre. modo q tempore huius belli erat magna cōtentio inter viros
Prima. de tribu ruben.z ob hoc attendentes domestica bella non iue-
runt ad pugnam totius populi.z est sensus.diuiso contra se
ruben.i.in isto tempore belli erat diuisus contra se ruben.i.in-
ter se per seditiones:z reperta est contentio magnanimorum.i.
fuerunt viri magnanimi tūc in tribu ruben qui fouerent conten
Scōa. tionem.(Aliter pōt intelligi q audito isto bello filij ruben du
bitabāt an ire deberēt in bellum istud vel non:z dum moraz fa
cerent deliberādo accidit q soli filij zabulon z neptalim irent il
luc.z isti vocantur magnanimi.z est sensus.diuiso contra se ru-
ben.i.habēte diuersas sñias.s.quia quidam dicebāt eundum eē
in bellum z alij nō.magnanimorum reperta est cōtentio.i.reper
ti fuerūt in contentione.i.in bello cōtra sysaram soli magnani-
mi.s.filij zabulon z neptalim.istos sensus ponit andreas.sed pri
† mus illorum est melior.In hebreo habetur.(Duces mei in isa-
char cum delbora isachar:sic barach in valle missus est pedibus
suis:in partibus ruben duces magni corde.)Istud est qō conti-
† net littera nostra ex illo loco.(Duces isachar.)Usq ad illum lo
† cum.(Quare habitas.)Et consonat in sensu cum littera nostra.
Cōsonā tia lre he braice et latine. nam cum dicitur.(Duces mei in isachar cum delbora.)Est idez
qō littera nostra dicit.(Duces isachar fuere cū delbora.)Cū au
tez dicet hebreus.(Isachar sic barach.)Dicit littera nostra.(Et
barach vestigia sunt secuti.)Et est sensus hebree littere.(Isa-
char sic barach).i.sic iuerunt duces isachar cum barach sicut cū
delbora.z hec est q secuti sunt vestigia barach.cum autem di-
citur.(In valle missus est pedibus suis.)Dicitur in littera no-
stra.(Qui quasi in preceps ac baratruz discriminiꝫ se dedit.)Et
est sensus q barach dimissus est in valle pedibus suis.i.ita fuit
in periculo exponendo bello se sicut si dimitteret pedibus suis
in valle.i.ad cadendum de altitudine in vallem pedibus suis.i.
super pedes suos.z hoc clare signat que quasi in preceps ac ba-
† ratrum.cum autez dicit hebreus.(In partibus ruben duces ma
gni corde.)Est sensus q in tribu ruben erant magnanimi fouē-
tes inter se contentionem:z ob hoc non venerunt ad bellum.et
hoc significat littera nostra.s.diuiso contra se ruben magnani-
morū reperta est contentio.i.erant magnanimi in tribu rubē
fouentes contentionem:z ob hoc erat diuisus contra se ruben.
(Quare habitas inter duos terminos.)Est quedam vituperatio ad tribum ruben quia noluit venire ad bellandum:sed manebat in quiete in pascuis.dicitur autez habitare inter duos terminos vt ait Nicolaus quia habitabat in medio gad z dimidie tribus manasse in terra duorum regum amorreorū. Uituꝑatio ad tribum ruben. Expō nic. Cōfutatio.
(Sed hoc non stat:quia ruben tenebat loca coniuncta terre moab:et erat in extremitate terre illius.gad autem erat in medio ruben z dimidie tribus manasse vt patet ex locis que data sunt cuilibet istarum tribuum:z declaratuz est Numeri.32.z Josue.13. vbi ponitur diuisio possessiōis earum tribuū. Sed dicit habitare inter duos terminos.i.inter terram moab ex vna parte: z terram chanaan ex alia.tribus namq̄ ruben habebat ad latus meridianum totam terram moab:z ad latus occidentale ipsum iordanem qui est ꝓncipium terre chanaan ad occidentē Numeri.34.z hec declarata sunt Numeri.32.z Josue.13.(Ut au dias fibilos gregū.)Dicitur hoc quia ruben cum non iret nunc ad bellum vacabat officio pastorali.nam tribus illa abundabat nimis in pecoribus z iumentis:z tradebat se penitus occupatio ni gregum:gaudebatq audiendo balatus pecorum.h̄ patet Numeri.32.nam dicitur q filij ruben z gad hēbant infinitam substantiam in iumentis z pecoribus:ideo petierunt a Moyse terram galaad quā viderūt aptaz alendis animalibus.(Diuiso cōtra se ruben magnanimorum reperta est contentio.)Exponatur sicut supra.et repetitur hic modo cantici:quia in canticis sepe eadem repetuntur.sic etiam repetitur supra illud verbū qui sponte obtulistis ꝛc̄.in hebreo habet.(In partibus ruben magni inquisitores corde).i.erant in tribu ruben viri nimis inquirentes iurgia:quia erant duri corde.z istud significat littera nostra.s.magnanimorum reperta est contentio.(Sad trans iordanem quiescebat.)Hic redarguitur tribus gad quia non venit ad bellum cum potuisset:potissime quia in hac tribu erant viri fortissimi:z nimis apti ad bellum et laudātur de fortitudine per Moysen Deutero.33.in benedictione sua.et Genesis.49.z ipsi egerunt aliquid magne fortitudiniꝭ quando tulerunt cadauera saulis z filiorum eius de platea vel muro bethsan primo Reg. 31.et primo Paralipo.10.c.et dicitur q quiescebant trās iordanem:quia tribus gad acceperat possessionem in terra duorum regum amorreorum seon z og ad orientalem partem iordanis Numeri.32.et Josue.13.(Dan vacabat in portubus.) Hic redarguitur tribus dan q non venerit ad bellum.z dicitur q vacabat nauibus.i.laborabat in nauibus transferendo merces in eas per mare qō est opus negociatorum. Ra.sa. dicit q vacabat nauibus.i.intentus erat ad parādum se ad fugam per mare ne veniret ad bellum:vel timore hostium si prevalerent contra israel.pertingit enim possessio dan ad mare magnum quod vocatur mare mediterraneum.z est in termino occidentali terre chanaan.de h̄ patet Josue.19.s.q pertingit possessio dan in ioppen z ipso fine cōcluditur.z tamē ioppen est portus in mari mediterraneo quo appellunt euntes hinc hyerosolymam.z vocatur vulgariter iafa.asor habitabat in littore maris.s.habebat occupationem suam in littore maris circa merces.z morabatur in portubus.i.in locis ad que solēt de locis extraneis per mare cōuenire mercatores.habebat enim asor multos portus q in eius sorte ponit tyrus z sidon et magna pars littoris mari mediterranei in termino occidentali terre chananeorum vt patet Josue.19.(Zabulon vero z neptalim obtulerunt animas suas morti).i.iuerunt ad bellum in quo offerebāt se morti:z mortui fuissent nisi deus eos adiuuasset.z dicitur de istis duabus tribubus:non q non iuissent alie:quia de tribu manasse iuerunt aliqui cum dicatur supra de machir ꝓncipes descenderunt.Etiam filij isachar venerunt in bellum cum dicatur. duces isachar fuere cum delbora z barach vestigia sunt secuti. sed dicitur de istis solis:quia isti fuerunt precipui qui iuerūt ad bellum z de istis elegit barach iuxta mandatum dei decem milia precedenti.c.In hebreo habetur.(Zabulon qui vituperabat animam suam morti z neptalim.)Hebrei intelligunt q isti desperabant de vita:ideo nihil pro ea dabant sed vituperabant illam.Sed non stat:quia tunc non vocarentur fortes:cum fortes sint confidentes in periculis.isti tamē vocātur fortes supra:ideo debet intelligi q isti vituperabāt animam suā morti.i.exponebant se morti pro toto israel.z in hoc videbātur vituperare animam suam cum nō curarēt de ea pro salute aliorū.(In regione morome.)Iste fuit locus belli vbi iste tribus obtulerūt animas suas.In hebreo h̄.(Sup altitudinē campi).s.q istō bellū fuit super aliquem campū altū.littera aūt nostra posuit regionē morome:quia multa nota hebrea sunt q̄ pōt accipi indifferēter cō- Littera hebrea. Expō hebreoꝝ. Im ꝑbatō expōniꝭ hebreoꝝ. Littera hebrea.

munibus ⁊ ppijs nisi quātū contextus scripture hoc ꝓhibeat. ⁊ ita accepit hoc ꝑ nomine ꝓpio littera nostra qō ꝺueniētius videbatur. hebrei autem exponunt ꝑ cōmune nomen. (Ueneruntreges ⁊ pugnauerunt.) Intelligitur de bello isto facto tempore sysare in quo venerunt reges: sz in exercitu sysare. nā iabin rex chanaan habebat multos reges sibi subiectos cum antiquitus omnia regna terre chanaan subiecta fuerent regi asor q vocabatur rex chanaan: vnde ad vocationem iabin regis asor cōuenerunt illico multi reges ad pugnandum contra ioſue de ꝙbus Josue. 11.c. vel dicuntur reges. s. duces q veniebant cum sysara: qz erant cum magna potentia. ⁊ ob hoc vocabantur reges sicut dicit sennacherib. nōne ꝓncipes mei reges sunt. Ra. anay dicit ꝙ in terra chanaan erant. 62. reges. ⁊ occisi sunt. 32. in hiericō. et. 31. tempore sysare nunc. Sed falsum est. (Pugnauerunt reges chanaan.) Replicatio eiusdē sententie sepe fit sicut in canticis. (In thane iuxta aq̄s mageddo.) Thane est quedā ciuitas in sorte manasse vt patet Josue. 17. ⁊ supra ꝓximo. Sed dicetur quomodo ergo fuit istud bellum in thane cuz fuerit apud aq̄s mageddo. ¶Aliqs rñdebit ꝙ mageddo ⁊ thane sunt idez locus. Sed non stat qz Josue. 17. computātur tanq̄ due ciuitates ⁊ supra. 1. ⁊ Josue. 12. ponuntur duo reges de bis duobus locis. ¶Sed dōm est ꝙ thane ⁊ mageddo erant loca coniuncta satis: ⁊ quia exercitus sysare erat inter vtrumq; locū ꝺꝫ esse apud vtrumq;: vel extendebat se exercitus ꝓp magnitudinez ab vno loco in aliuz. (Et tamen nihil tulere prędantes). s. ꝙ isti reges qui veniebant cum sysara sz pugnauerunt non tulerunt aliquid de israelitarum terra eo ꝙ debellati sunt ab eis: ⁊ dimiserunt spolia sua in terra israel.

Expō rab. anay.
Cōfutatio.
Thane qd sit.
Obiectio.
Cuiusdam rñsio.
Doc. rñsio.

¶De celo dimicatum est contra eos. Stelle manētes in ordine ⁊ cursu suo aduersus sysaram pugnauerūt. Torrēs cyson traxit cadauera eoz: torrens cadumin: torrens Cyson. Conculca aia mea robustos. Ungule equorū ceciderūt fugiētibus ipetu: ⁊ ꝓ ꝓceps ruentiꝫ fortissimis hostiū. Maledicite terre meroz: dixit angelus dñi: maledicite habitatoribus eius: qz nō venerūt ad auxiliū dñi: i adiutorium fortissimoz eius. Benedicta inter mulieres iahel vxor aber cinei: ⁊ bñdicat in tabernaculo suo. Aquā petēti lac dedit: ⁊ i phiala ꝑn/cipum obtulit butyrū. ✝ Sinistraz manū misit ad clauuz ⁊ dextrā ad fabrorum malleos. Percussitq; sysarā querens in capite vulneri locū: ⁊ tempus valide ꝑforans. Inter pedes eius ruit: defecit ⁊ mortuus est. Uoluebat añ pedes eius: ⁊ iacebat exanimis ⁊ miserabilis. Per fenestrā respiciēs vlulabat mr̄ eius: ⁊ de cenaculo loquebat. Cur morat regredi currus eius: q̄re tardauerūt pedes q̄drigaꝝ illi⁹. Una sapiētior ceteris vxoribus eius: hec soli vba rñdit. Forsitan nunc diuidit spolia ⁊ pulcherrima feminaꝝ eligit ei. Uestes diuersoz colorū sysare tradunt in ꝑdā: ⁊ supellex varia ad ornanda colla congeritur. Sic ꝑeāt oēs inimici tui dñe. Qui aūt diligunt te: sicut sol in ortu suo splendet: ita rutilent. Quieuit terra per quadraginta annos.

Manetus egypti⁹ bistoricus.
Luc. 1.o.
✝ sinistraz ñ ē ō textu sz additum ab interprte.
Picus rex pile ludū ꝑmus iuenit ⁊ picenū ꝑ uinciā a se noiauit.

Be celo dimicatum est contra eos. Dic ponitur quartum huius. c. s. cui victoria attribuēda fit explicat. s. ꝙ nō ab hominibus sed a deo pugnatum est. ⁊ ꝺꝫ de celo dimicatum est. i. deus q in celo est dimicauit contra sysaram ⁊ exercitū suum. nā israelite non valuissent dimicare contra eos. (Stelle manētes in ordine ⁊ cursu suo cōtra sysaram dimicauerūt.) In hoc patet ꝙ de celo pugnatum fit cōtra sysaram: qz stelle pugnauerūt contra eum. ⁊ ꝺꝫ manentes in ordine ⁊ cursu suo. ad differentiam belli facti sub Josue 3. 5. reges amorreorū. nam tūc de celo pugnatum est. tamen stelle non fuerunt in ordine et cursu suo: sed oēs steterunt in mōte. nam sol ⁊ luna steterūt cū dicatur Josue. 10. s. sol ne mouearis 3 gabaon: ⁊ luna ꝺtra vallē byalō. nunc aūt astra sz pugnabant mouebantur.

Cui victoria attribuēda fit.
✝

¶Quomodo dimicatum fuit de celo contra sysaram: ⁊ stelle pugnarunt contra eum. Qō.6.

Queret aliqs quomodo dimicatum fuit de celo ꝺtra sysaram. ¶Respondendum ꝙ ꝓncipaliter pugna contra sysaram fuit hic de celo. s. in grandine ⁊ pluuia cadēte su ꝑ exercitum sysare: ⁊ compellente illum ad fugam. sic ait Josephus. 5. antiquitatum dicēs. congressis israelitis cum sysara imber eis magnus inffluxit: ⁊ qz simul nimia pluuia ⁊ grādo in faciem chananeoꝝ versa est: ⁊ ventus eoꝝ aspectibus imminebat: arcus eorum ⁊ fundibule inutiles fiebant: ⁊ armati ꝓpter frigora vti gladijs nō valebant. israelitis vero tempestas imissa post tergum minus nocebat: ⁊ circūdātes hostes medios multos eorum occiderunt. Est autē hoc verisimile. nā sic iterum pugnauit deus contra chananeos sub ioſue mittendo sup eos grandines magnos ⁊ multos: ita vt pluribus mortem lapides q̄ gladius bebreorum intulerint Josue. 10. Potuit ēt esse ꝙ de celo fieret aliqs strepitus sup sysaram ⁊ exercitū eius ad hoc ꝙ territi non auderent resistere israelitis. sic fuit tpe samuelis contra philistinos vt ꝑ ꝓmo Re. 7. s. intonuit dominus fragore magno de celo sup philistin: ⁊ cesi sunt a facie israel. sic etiam. 4. Re. 7. factus est magnus sonitus ꝑ noctem quē putantes syri esse strepitum magne milicie supuenientis fugerunt relinquentes castra sua plena spolijs. Uel forte appuerūt milites venientes de celo quos nimis formidabant ipsi chananei. de hoc. 4. Regum. 6.c.

Aqui. ad q̄ situ.

Aqō. 7.

A Qūo stelle pugnauerūt 3 sysaram manētes in celo.

Rab. sa. rñ. ad q̄.

Lōfu. 1. Scōa.

Rñ. rab. canbi.

Ra. dō canbi rñsio ad q̄.

Jm ꝓba.

Andree rñ. ad q̄s tum.

Jm ꝓba.

Doct. rñ. ad q̄situ.

B

Lra bebrea.

✝

A Queret aliqs quomodo stelle pugnauerunt cōtra sysaram. ¶Rñdet ra. sa. ꝙ stelle de celo incanduerunt: ⁊ calefecerunt lutum itinerum: ⁊ ꝑ caloze cadebant vngule equorū sysare. sic habetur infra. (Ungule equorum ceciderunt.) Et tunc sysara fuit impotens ad pugnandum mutilatis equis. ¶Sed istud ridiculum: qz stelle non sic calefaciunt vt faciant feruere lutum. Etiam qz vngule equorū non ceciderunt ob hoc: sed ꝓp aliam causam vt infra dicet. ¶Ra. dauid canbi respondet aliter dicēs ꝙ stelle manentes in ordine suo pugnauerūt. i. ita velociter pugnatuz est contra sysaram. littera tamē hoc innuit. sic etiā supra ꝺꝫ dominus in fortibus dimicauit. ¶Aliter respondet idē ra. dauid canbi. s. ꝙ stelle calefecerunt chananeos exercitus sysare nimis: ⁊ illi ingressi sunt torrentem cyson vt refrigerarentur ⁊ aq̄ occidit eos. ⁊ hoc dicit signare litteram infra. s. torrens cyson cōtraxit cadauera eorum. Sed etiam istud non multum stat: quia magis diceretur tūc pugnare cyson q̄ stelle. Etiam qz ad causandum istum calorem in corporibus chananeorum non debebant opari stelle sed alio modo fieri debebat. ¶Andreas rñdet ꝙ stelle vel corpora celestia non pugnauerūt nec egerūt quicq̄ in isto bello. ⁊ redarguit ipse in hoc mathematicos: q istam victoriam astris tribuunt. sed dicit ꝙ est sensus ꝙ stelle pugnauerūt i. deus ꝓsidēs celo ⁊ stellis pugnauit. ¶Sed ēt istud nō multuz stat: quia nō significaretur hoc modo aliquod speciale opus aut miraculum. ⁊ de quolibet vertēte posset dici hoc. s. ꝙ stelle manētes in ordine suo pugnauerūt ꝓ illo. nam nō potest aliquis vincere nisi deus ei dederit. ꝓmo Macha. 3. s. sicut fuerit voluntas in celo ita fiat. idem ꝓmo Re. 14. ¶Dicēdū ergo ꝙ stelle manētes in ordine suo pugnauerūt cōtra sysarā: qz forte fidera videbāt inflāmata venire sup exercituz sysare. ⁊ ꝑ qz forte aliqui comete vel successiones flāmaꝝ dimittebātur ab alto q̄si sidera caderēt q̄ vulgares ignem esse putāt. ⁊ ista pueniētia ad chananeos exurebant quos tangerēt. maius tamē malum erat qō ꝓ timorē incutiebāt. nā eque turbati curruꝫ huc illucq; trahebāt ꝑ pna ⁊ abrupta. ⁊ sic cadebāt eq ⁊ currus: atq; ascēsores: ⁊ fragebātur currus: ⁊ moriebātur ascēsores: ⁊ equi fracturam patiebātur membrorū. ⁊ hoc est qō supra ꝺꝫ. s. vbi collisi sunt currus. s. cadēdo ꝓ abrupta in ꝓceps ac baratrū. ⁊ ꝑ modo eq timore ⁊ rabie stimulati impetu magno ferebātur in torrētē cyson ⁊ cadumin: suffocabāt equitātes. hoc ēt est qō infra ꝺꝫ. s. ꝙ vngule equorum ceciderunt. s. cuz discurrerēt ꝓ loca petrosa ac abrupta: ⁊ caderēt de altissimis in ꝓceps. (Torrens cyson contraxit cadauera eorum.) Hoc fuit quādo fugientes viri sysare ab israelitis ꝓp timore ⁊ turbatione mentis inciderūt in torrentem cyson ⁊ cadumin. nam apud istos torrētes bellū factū fuit. ⁊ specialiter apud torrentem cyson vt ꝑ ꝓcedēti. c. ⁊ dixit ꝙ contraxit cadauera eorum. i. collegit. s. qz multi in eo mortui sunt. in bebreo habetur. (Torrens cyson contraxit eos). i. simul mortuos

traxit

† traxit ꝛ pertinet ad idē. (Torrens cadumin). iste erat alius torrens circa torrentez cyson. ꝛ in hunc quoq; multi chananeorum lapsi sunt. cadumin ſm hebreos pōt esse nomen cōmune ꝛ proprium. si sit nomen cōe signat antiquitatē: ꝛ est sensus q; torrēs antigtatū ptraxit cadauera eor. ſ. mare rubrū qō vocat antiquū: qz antigtus transierunt israelite per illud. ſ. qñ exierūt de egypto. ¶ Sz istō nimis alienū est a sensu littere: qz hic agit de bel

*Exaltatio ōlbore pp victoriā p tam. i. expā.

lo cōtra sysarā ꝛ est idem cōtextus: ideo ista particula torrens cadumin nō pōt trahi ad aliam historiā longe distantē: ideo lra nostra posuit cadumin pro noīe ppio. (Torrēs cyson). Est sententia decurtate repetita. i. torrens cyson contrait cadauera eor sicut supra dr̄. (Cōculca anima mea robustos.) *Incitat se deborā ad se exaltādū pp istaz victoriā ꝛ cōtrenendū chananeos. ſ. cōculca aīa mea robustos. i. chananeos qui gloriant in robore suo ꝛ nō in potētia dei. nā hi cito conculcant. Uel potest intelligi de cōculcatione reali. ſ. q; aliq de chananeis ducti fuissent de bello ad terrā israel vt israelite ponerēt pedes super colla eorū sicut factū est Josue tēpore. 5. regibus Josue. 10. ꝛ postea occiderētur: ꝛ deborā posuit pedes sup colla istorū. hoc satis est verisimile: qz supra dicit. surge barach apprehēde captiuos tuos sicut abinoem vt ibi declaratū est. (Ungule equorū ceciderunt). i. cōfracti sunt pedes equorū: ꝛ vngule in bello. ꝛ significat cā cuz subdit. (Fugientib⁹ in impetu ꝛ ī preceps ruentib⁹ fortissimis hostiū). i. hoc factum fuit ꝓpter cursuz imoderatū. nam tāto fuerant chananei timore cōcussi ardente desuper celo ꝛ flāmarum globis in modū stellaz venientibus vsq; ad eos q; nō poterāt se aut equos cōtinere: sed fugiebāt ipetuose per quancūq; partē possent: ꝛ accidebat q; caderent de alijs rupib⁹ in preceps ꝛ cō fringebant currus ꝛ equorum vngule ac ipsi hostes peribāt. ī hebreo habet. (Tunc confracti sūt calcanei ab binitibus fortiū).

† Lra hebrea.

est autē ista littera valde decurtata more hebreo. ſ. tunc cōfracti sunt calcanei. i. vngule equorū sicut dicit littera nostra. cū autez dr̄ ab binnitib⁹ fortiuz. est sensus q; fortes. i. hostes binniebāt. ſ. fremebāt mente sicut binnientes: ꝛ pre istor ipetu ꝛ turbatione ceciderūt vngule equorū. ſ. qz fortissimi hostiū turbati mente ꝛ rugientes ꝓmittebant equos ire quocūq; vellent: vel ducebant eos per loca confragosa ꝛ precipicij: ꝛ cadētibus equis frangebantur vngule. (Maledicite terre merob).

† Nicolai opio de merob.

Nicolaus dicit q; merob est nomē demonis qui incitauit sysarā ad veniendum in pugnaz contra israel. Et est sensus. maledicite terre merob. i. terre chananeorū subiecte huic demoni. maledicite habitatorib⁹ eius. ſ. chananeis qui habitāt cum eo: ꝛ hoc qz non venerūt ad

Impro. ꝓma.

adiutoriū domini: sed magis econuerso venerūt in pugnā contra israelitas. ¶ Sz iste sensus valde alienus est: qz dicitur hic quia non venerūt in adiutoriū: est tñ adiutoriū quādo est bellum constitutū. chananei autem fuerunt qui pugnauerunt. ergo non poterat dici de ipsis q; non venerūt in adiutorium sed deberet dici q; non venerunt in prelium. ¶ Item quia maledictio nūq; ponitur nisi pro peccato cū sit pena: chananei tamē non tenebātur adiuuare israelitas. ¶ Est ergo merob nomē terre cuiusdam existētis apud locum belli: ꝛ habitatores illius noluerūt venire ad bellum: ideo maledicunt: alij vero qui longe erāt a loco belli q̄q̄ increpant q; non venerint: sicut patet supra de mulieribus tribubus. tamen non maledicunt. (Dixit angelus domini). Iste angelus est michael qui est princeps hebreorū vt patet Dani. 10. ꝛ iste tanq; dux iussit maledici illi terre que noluit ire ad bellum. ¶ Alij dicunt q; iste angelus fuit barach princeps belli qui vocat angelus domini: eo q; a deo missus est ad istum bellum vt patet p̄cedenti. c. ꝛ in hebreo quicūq; nuncius vocat angelus. quia idem nomē est pro vtroq;. est sensus q; barach iussit maledici huic terre: qz ipse cum esset dux belli poterat his imponere penaz nō euntib⁹ si moniti fuissent illuc ire. (Maledicite habitatorib⁹ eius). ſ. non solum maledicite terre sed etiaz habitātibus in ea: imo magis maledicendū est habitatorib⁹: qz ipsi peccauerūt ꝛ non terra. (Quia nō venerunt ad auxilium domini.) Uocat auxilium domini nō q; deus egeat auxilio sed quia bellum israelitarū quando boni erant vocat bellum domini. ꝛ hostes eorum vocant hostes dei patet Exodi. 23. c. ideo consequenter auxilium eis prestitum dicebat auxiliuz dei. (Et in adiutorium fortissimorum eius). Fortissimi dei vocantur famuli dei fortissimi qui se exposuerūt huic bello. ſ. zabulon ꝛ neptalim ꝛ alij qui cuz eis descenderūt. ſ. de machir ꝛ isachar vt patet infra in littera. ¶ Queret aliqs an peccauit deborā ꝓpter quo cando israelitas ad maledicendū terre merob. ¶ Aliquis dicet q; sic: qz diabolo que est pessima creatura nō est maledicēdum. ergo a fortiori nec alijs rebus. pz hoc qz cum Michael archangelus disceptaret cū diabolo super corpore Moysi: ꝛ nollet sathana quiescere iussis dei Michael nō ausus est maledicere ei q̄q̄ merebat illud: sed dixit imperet deus in te sathā vt patet Jude. vnico. c. vnde ibi valde arguunt illi qui maledicūt indifferenter cuicūq; rei. ¶ Ité dicetur q; nō est verisimile q; angelus hic iusserit maledicere: qz ipse āgelus noluit maledicere diabolo in canonica iude. ca. vnico. ¶ Respondendum q; maledicere siue infligat iuste: siue sine cā iniustum est. Attendēdū est tñ q; q maledicūt nullā cām bñt semper peccāt: q vero bñt cām: aut bñt iurisditionē ad hoc iponendū: aut non. si nō bñt peccant: qz maledictio est pena quedā: nō tñ quilibet sua auctoritate debet penas infligere male agenti sed soluz ipse iudex etiā. si quis passus fuerit non pōt licite maledicere ei a quo iniuste patit: quia iam ipse ꝓpria auctoritate iponeret penaz ledēdi qō non licz. hoc autem verū est nisi nō habēs iurisditionez moueatur a deo ad maledicēdū ex dispensatione quadā: qz tunc licituz opus est. sic fuit in dauid q; maledixit mōtibus gelboe. 2. Re. 1. qui autez non mouet peccat. sic patet de Job qui arguitur qz dixit pereat dies in qua natus sum Job. 3. ¶ Si autē maledicere sit ab illo qui habet iurisditionem licita est. sicut pene alie infligunt licite ab habente iurisditionē cum causa subsit: ita ꝛ maledictio licite iponeretur cum sit pena quedā. sic patet de maledictionib⁹ quas iposuerunt israelite super nō obseruātes legem vt pz Deutero. 27. nam quantū ad illud habebāt auctoritatē a deo qui iussit illas poni. sic etiā ecclesia cuz anathematizat iponit maledictiones sup excōmunicatos vt pz ex forma anathematizādi. ¶ De deboza dicendū est q; nō peccauerit dicendo q; maledicerēt terre merob: qz angelus domini mādauit hoc: sed angelus nunq; iubet nisi que recta sunt ꝛ a deo volita. Et si accipiat angelus domini pro ipso barach. Dōm q; non peccabat deboza hoc dicendo nec barach iponendo maledictionē: quia barach erat iudex israel ꝛ habebat iurisditionē: ideo poterat ꝓferre istam sententiam. si autē accipiat angelus domini ꝓ ipsa deboza ita q; ipsa ꝓ se loquat sic vult historia scholastica erit licita maledictio: qz ipsa loq̄bat ꝓphetice deo monēte iō qōcunq; diceret rectū erat. ¶ An ex maledictione deboze aliquid sit secutum: ꝛ qñ ex maledictione segtur effectus ꝛ quando non. Questio. 9.

Luiusdam rñ. ad q̄st. Et rō. 1.

Secūda. Rñ. doc. ad q̄st. q.

Ecclia maledicendo excōicatos nō peccat.

Queretur vlterius an ex ista maledictiōe aliqd secutū fuerit. ¶ Rñdendum q; non constat an euenerit aliqd: imo non cōstat an fuerit interposita aliqua maledictio: qz solum deboza hortata fuit hic israelitas ad maledicendū terre merob: sed nō dicit q; ipsa maledixerit illi terre nec aliquis de israelitis: ideo an maledictio euenerit nō est ingrendum. Dicendū aūt est q; quādo quis habet auctoritatē maledicendi ꝛ maledicit: q; euenit id qō iprecatur ipse per maledictionē. sic patet de Paulo q habebat auctoritatē tradendi hominez demoni per inuocationē tanq; iudex. ꝛ hoc est maledicere. ꝛ inuocauit hoc super quendā iuuenem corinthiū ꝛ venit in euz demon vt patet. 1. Lozin. c. 5. Generaliter etiam dicendū q; quascunq; maledictiones imprecant iudices habētes auctoritatem hoc faciendi certissime eueniēt nisi ille in quē petuntur euenire voluerit ꝛ sic obtinuerit solutionē a deo. ꝛ qz b̄ modo parētes habēt quandā auctoritatē super filios non in modum iudicum sed vt illorū ad quos res pertinet quasi totaliter: quia filius est pars patris. 5. Ethicorū. possunt maledicere. ꝛ si iterdū filijs maledixerint eueniūt mala que imprecant sic pz Ecclē. 3. ſ. benedictio patris firmat domos filiorū: ꝛ maledictio matris eradicat fundamēta. interdū etiam q; iurisditionē non habēt ſz mouent a deo vt maledicāt faciunt maledictiones suas euenire. sic patet de dauid q; maledixit mōtibus gelboe dicēs. mōtes gelboe nec ros: nec pluuia descendat sup vos: nec sint ibi agri ꝑmitiarū: qz ibi abiectus est clypeus fortiū. pz hoc. 2. Re. 1. c. hec aūt euenisse ferūt auctores certissimi. nā sup montes illos pluere nūq; dñt vt ait historia scholastica. Si igit maledictio a deboza vel barach posita fuisset sup terrā merob certissime euenisset: qz iuste ponebatur ꝛ ab illis que bñt auctoritatē iponendi eā. (Bñdicta inter mulieres.) Hic fuit act⁹ suus valde vtilis israelitis ꝛ animo fitatis magne in femina: iō sine laude nō debuit ꝑteriri. sic enim cōmendabat iudith occisio boloferne ꝛ canebat cozam ea totus israel Judith vlti. c. ¶ Sciēdū aūt q; vt declaratū fuit p̄ceden. c. in actu iabel aliqd fuit laudabile: ꝛ aliqd vituperabile. hic aūt non laudat simplr ſz soluz inquantū bene egit. (Bñdicta inter mulieres iabel). i. benedicat plusq; cetere mulieres: qz nulla mulier illo tēpore tātū israelitis otulit. (Uxor aber cinei). dr̄ b̄ ad

A Rñsio ad quesituz.

Nota qñ maledictio cōprehēdit maledictū.

Ista nō est opinio sua.

† B

Notāduz.

† †

† Dnpler bu i⁹ lre expō. Prima.

oziam:qz alie mulieres vocabanꝯ iabel. (Bñdicaꝯ in tabernaculo.) Dupl'r potest exponi ista lra. vno mō qꝺ benedicaꝯ in tabernaculo suo.i.augeaꝯ ⁊ multiplicekꝯ nimis in rebus domestic'is.bñdicere enī ipoztat multiplicationē. Est autē benedictio in tabernaculo qñ multiplicanꝯ res domestice vel familiares. ⁊ qz felicitas seminarū reputatur ipsa domus opulēta ⁊ trangllitas: imp:ecata est delboza super iabel benedictionē in tabernaculo.

Scōa expositio.

¶ Alio modo itelligiꝯ.benedicaꝯ in tabernaculo.i.manēs i tabernaculo suo benedicaꝯ.q.dicat.vīqꝫ huc benedixim⁹ euntib⁹ ad bellum.manentib⁹ autē in tabernaculis ex pte malediximus: ⁊ ex parte eos redarguim⁹.ipsa tñ iabel q̄q̄ mansit in tabernaculo benedicaꝯ in tabernaculo:qz tātū ipsa egit i tabernaculo sicut bellatores in pugna.s.qz in domo sua occidit sysarā. (Aquā petenti lac dedit.) Ad quid dederit lac declaratū est p̄cedēti.c. ⁊ laudaꝯ hic de isto:qz fuit quedā conueniēs cautela ad occidēdū sysarā qꝺ daret ei lac.naz sic facili⁹ sopiret:⁊ esset sopor grauior:haberetqꝫ maiorē opportunitatē ad occidendū eum q̄ data aqua. (Et in phiala p̄ncipū obtulit butyrū).ponit hic phiala nō p vase angusto qō ē ad potū ministrādū sicut cōiter accipimus.sed pro quodā vase amplo qō peluis vel catinū appellatur:⁊ dz qꝺ obtulit butyrū:non qꝺ vere illud obtulerit sed ponit quasi ad repetendū sniam de lacte:qz lac ⁊ butyrū coniūcta sūt. Uel forte posq̄ obtulit lac etiā dedit ei butyrū vt comederet.

† Lra hebrea.

† Lac facilr sōnū iducit

† Lra hebrea.

† Lra hebrea.

† Lra hebrea.

ideo de sola persona ꝛ vita solicita erat. (Uestes diuersorum
† colorū sysare traduncꝫ in predā.) Idest dancꝫ ei in partē prede
vestes variorū colorꝝ.s.qꝫ colligerencꝫ de terra israel multe ve
stes:ꝛ de illis partē maiorē ꝛ potiorem sumeret sysara. (Et sup
pellex varia ad ornanda colla ogericꝫ). i.et ogericꝫ.i.ogregacꝫ va
ria suppellex ad ornandū colla i.ad ponendū in collis equorū
vel ad ornanda colla virorū ꝛ feminarū: vt si colligebancꝫ lapi
des p̄ciosi: vel alia pulchra iocalia.in hebreo hꝫ ex loco illo ve
Lra he- stes diuersorꝝ colorū. (Spolia tincturarū sysare spolia tinctura-
brea. rum pānī p̄ciosi spolia tincturarꝝ cerui ibus spolij.) ista littera
est superabundans nimis:qꝫ repetunt aliqua v̄ba fine sen
su.ꝛ dicit. (Spolia tincturarū sysare). i. traduncꝫ sysare spolia
B de tincturis i.de pannis tinctis variis coloribus.ꝛ hoc dicit
littera nostra. vestes diuersorū colorū sysare traduntur. cū autē
dicit. (Spolia tincturarū panni p̄ciosi.) Supabundans est
ꝛ repetit eadem sīnia per alia v̄ba vel quasi eadē.s.q̄ ista spo
lia tincturarū sunt panni p̄ciosi.cū aūt dicit. (Spolia tinctu
rarū ceruicibus spolij.) Est sensus q̄ spolia diuersorū colorū
accipiebancꝫ p̄o ceruicib⁹, i.ad ornandū colla:ꝛ hoc dicit litte
ra nostra.ꝛ suppellex varia ad ornandū colla cōgeritur: ille aūt
genitiuus spolij superabundans est sicut multa alia in sermone
† hebreo. (Sic pereant oēs inimici tui dñe.) ista est conclusio can
tici:ꝛ finitur in oratione.s.q̄ debora orabat vt oēs inimici dei
idest israelitarū sic pirent sicut pijt sysara. vocantur autem ini
mici dei: nō q̄ deus inimicos vllos habeat:cū nihil odisse pōt
Sapie. 11. sed qñ israelite colebant deuꝫ p̄miserat eis deus q̄
inimicus esset inimicorū eorꝝ:ꝛ affligeret affligētes eos Ezo.
23.c. ideo israelite vocabant vt cōiter inimicos suos inimicos
† dei. (Qui diligūt te sicut sol in ortu suo resplendet ita rutilēt.)
Hebreo- Idest colentes te cuius erant iudei rutilent per eminentiā p̄o
ruꝫ expō speritatis sicut cū sol in ortu suo fulget. Hebrei exponunt hoc ō
nē. futuro seculo:ꝛ putant hoc esse id qō habetur Esa. 30.s.ꝛ erit
lux lune sicut lux solis:ꝛ lux solis septēpliciter sicut lux septem
dierū:qō satis cōuenienter dici pōt. hic tñ nō intendebat debo
ra nisi de p̄senti p̄speritate: quia orauerat q̄ omnes inimi
ci israel pirent sicut sysara. nunc orat q̄ israelite qui deum dili
gunt semper habeant p̄speritatez:ꝛ non subdanꝫ hostibus: nec
Qō. obscuretur eorꝝ felicitas aduersa calamitate: sicut nō est obstu
11. rata lux solis qñ est in ortu qñ totuꝫ orbem sua luce letificat irra
A diādo. (Chronica tēporaliū euentū sub sangar debo-
Chroni- ra ꝛ barach quorū tēpora ad idem ptinent. s.qꝫ sub oibus simul
ca tpaliū cōputantur anni. 40. de qbus dicit hic q̄. (Quieuit terra annis
euētuum 40). In p̄ncipio horū ānorū regnabat apud athenē. erichtho-
sub san- ni⁹ scōs in hoc noīe: cui⁹ anni. 14. fuerāt cōpleti anno quo mor
gar deb- tuus est aioth vt declaratū est supra. 3. in fine. restabant ergo de
ora ꝛ regno suo. 36. āni ad complēdū. 50. postq̄ regnauit apud athe nas cicrops scōs in hꝫ noīe ānis. 40. cui⁹ ānus. 4. erat qñ mortu
barach. us est barach ꝛ cōpleti fuerunt isti. 40. anni de qbus hic. Eo tem
pore vt ait hīstoria scholastica regnū defecit apud argos ꝛ trans
latuꝫ est in micenas. obiit liber pater qui est ꝛ bacch⁹ dicit ꝛ no
mine, p̄prio dionysiuꝫ: cui⁹ sepulchrū est apud delphos iuxta apol
Troia q̄ linē aureū. pingit vero muliebri cōpe: qz mulieres militātes in
tpe cōdi suo exercitu habuit. Hoc tpe ilū qui troia dicta est ab ilio rege
ta fuit. sic noīato condita fuit. milet⁹ quoq̄ ciuitas grecie tūc cōdita est.
que vero dicunt de libero patre: siue dionysio sm paulū orosiuꝫ
libro. 1. de ormesta mūdi longe ante fuerunt. s. quinq̄ annis añ
exitum israelitarum de egypto qui fuit annus ante vrbem con-
ditam octingentesimus decimus.

Capitulum. vj.

Supra. 2.b.et.3. 8.et.4.a.

Fecerunt autē filij israel malum in conspectu domini. Qui tradi
dit illos in manu madian septē annis:ꝛ oppressi sūt valde ab eis.
Fecerūtq̄ sibi antra ꝛ spelūcas
Tyrrhe- in montib⁹:ꝛ minutissima ad repugnādū lo-
n⁹ tyrrhe ne, pu- ca. Cunq̄ seuisset israel: ascēdebat madian ꝛ
nitī. ꝛ ma amelech ceteriq̄ oriētaliū nationum:ꝛ apud
li nomē eos figētes tētoria sicut erāt in herbis cūcta
indidit. vastabant vsq̄ ad introitū gaze: nihilq̄ oīno
ad vitā ptinēs relinquebāt in israel: nō oues:
nō boues: nō asinos. Ipsi enī ꝛ vniuersi gre
ges eoꝝ veniebāt cū tabernaculis suis:ꝛ in
star locustarū vniuersa cōplebāt: innūera mul
titudo hoīum ꝛ chameloꝝ q̄cquid tetigerāt deuastātes. humiliatusq̄ est israel valde in cū
spectu madiā. Et clamauit ad dñm postulās
auxiliū contra madianitas. Qui misit ad eos
virū p̄phetā:ꝛ locutus est. Hec dicit dñs de⁹ Penestri-
israel. Ego vos feci ꝑscendere de egypto ꝛ na vbs cō
eduxi vos de domo seruitutis ꝛ liberaui de ditur.
manu egyptiorum:ꝛ oīum inimicorum qui
affligebāt vos. Eieciq̄ eos ad introitum ve
struz:ꝛ tradidi vobis terrā eoꝝ:ꝛ dixi. Ego
domin⁹ deus vester. Ne timeatis deos am
morreoꝝ in quorum terra habitatis. Et no
luistis audire vocem meam.

Fecerunt autē. Descripta fuit in p̄cedētibus tertia tribulatio iflicta p reges chananeo Cōnerio capituli.
rū. hic subdit quarta tribulatio inflicta p reges madianitarū ꝛ amonitarū. fuerunt aūt israelite liberati ab ista tribulatiōe per gedeonez. Et diuidit in duas ptes. Primo ponit pe p̄ncipalis. Scōo icidētalis. j. 9.c. p̄ma i duas. Prio ponit tribulatio. Scōo a tribulatiōe liberatio. ibi. (Qui misit ad eos). (Quere circa p̄mū an ea q̄ habenꝫ hꝫ sint ōtinuata ad p̄cedētia: vel sit or do mutat⁹. (Rñdēdū ē q̄ ordo ōtinuat⁹ ē: qz p̄us israelite libe rati fuerūt de manu iabin q̄ de manu madianitaꝝ. hꝫ āt agit de plaga quā itulerūt madianite israelitis. (Dōz ēt q̄ istud cepit pauco tēpore post ea que habenꝫ p̄cedenti. c. naz ibi ponit totuz tēpus quo durauit barach in quo israelite non declinauerūt ad idola. illo aūt mortuo q̄q̄ aliquāto tēpore mālerint deū colē tes: cito tñ deseruerūt euz ꝛ deus illico tradidit eos in man⁹ madianitarū. ista enīz erat cōditio israelitarū. s. q̄ tēpore iudicis cu iusq̄ nō colerēt idola:ꝛ illo mortuo colerent ea multo magis q̄ p̄us supra. 2.c. hic tñ agitur de psecutiōe facta p madianitas. ergo modicū fuit inter cōplementū. 40. annoꝝ de qbus p̄cedenti. c.ꝛ p̄ncipiū huius psecutionis per madianitas. (Fecerūt filij israel malū in cōspectu dñi). Istud malū erat q̄ colebāt idola: quia istud vocatur malum per excellentiā:ꝛ alia in cōparatione huius nō reputabanꝫ mala a deo in iudeis.ꝛ hoc erat cōmune in iudeis. nā dz supra. 2. q̄ mortuo iudice quocūq̄ declinabant israelite ad idola:ꝛ faciebāt peiora q̄ prius. (Quere fz Ra. sa. qī dz hic q̄ fecerūt malū israelite cū supra. 3.et.4.ꝛ alijs locis dicaꝫ. addiderūt filij israel facere malū. [8] (Rñdit Ra. sa. q̄ in oibus alijs vicibus nō erāt remissa peccata israelitarum: iō peccata supnenientia dicebanꝫ supaddita p̄oris⁹. nunc aūt erāt remissa oia peccata p̄cedentia per canticū debore in p̄cedēti. c. ideo dicit. fecerūt malū. s. nunc nouiter ceperūt non exīstib⁹ pec catis veteris⁹. Sz istud non stat quantū ad aliquā partē. prima pars est falsa. s. in p̄cedentibus vicib⁹ peccata nō erāt remissa. naz aut logmur de peccatis illis quantū ad culpā vel quantum bat eis saluatorē qui liberabat eos de manu hostiū vt pz supra 3.et.4. si tñ non fuissent abolite culpe israelitarū nō dedisset eis saluatorē quoniā non exaudiret eos. naz orationes peccatoꝝ nō exaudit dñs Joan. 9. ergo qñ habebant iudicem remisse erant culpe. [9] (Itē qz dicit q̄ anteq̄ daretur iuder israelitis clama bant ad dñm: per qō inuitur cōtritio ꝛ oz̄o lachrymosa: ista aūt causant remissionē peccatoꝝ. (Itē toto tēpore quo aliqs iu der p̄ncipabaꝫ israelite colebāt dñm. ergo iaz recesserāt a cultu idolorū:ꝛ dñter nō manebāt in peccato p̄ori. Q; antē quantuz ad penaz remisse eēnt iniqtates appet qz pena que dabaꝫ a deo p̄o bis erat q̄ tradebatur israel in manu hostiū:ꝛ ab hac liberā tur per iudicē aduenientē. ergo erat remissuz peccatū quātū ad penā:ꝛ sic dz teneri generaliter q̄ quādocūq̄ moriebatur aliqs iuder remissa erant peccata israelitarū p̄terita quantuz ad cul pam ꝛ penā. (Scōa pars dicti nō stat. s. q̄ p canticū debore nunc fuerant remissa peccata oia p̄terita.ꝛ ista non stat: qz dato q̄ tēporibus p̄teritis nullū peccatū fuisset remissuz sicut isti p̄ supponūt nō remitterenꝫ oia per canticū. (Et p̄mo pz qz non remittebaꝫ aliqō peccatū: qz peccatū quantū ad culpā sola con tritione delet Ezechi. 18. quacūq̄ hora igemuerit peccator: pec-

Dīuisio eiusdem.

Qō. 1.

A Nunqd hꝫ sit ordo cō tinuus.

Rñsio ad quesitū.

Israelitaꝝ cōditio pe nes idola.

† Tribulatio israelitaꝝ.

Qō. 2.

A Qī dz hic q̄ fecerunt malū israe lite.

[8] Ra. sa. rñ. ad q̄stū. Impro. 1.

Peccantiū oz̄ones nō exaudit do minus.

[9] Scōa. Tertia.

Scōa p̄nci palis.

cati eius nō memor ero. sed per istū cāticuz non cōterebantur israelite de peccatis p̄teritis: qz poterāt illud cātare nō dolēdo de peccatis cum multotiēs peccatores enarrent iustitias dñi. iuxta illud p̄s. 49. peccatori autē dixit deus quare tu enarras iustitias meas: z sumis testamētū meū per oz tuuz. ¶ Itē dato q̄ velles q̄ illi q cantabāt istuz canticū cantarēt contriti corde z p̄ boc remitterent peccata illoꝝ: tñ non oēs israelite boc cantauerunt sed delboza z barach' vt p3 p̄cedenti. c. ¶ Si autē dicas q̄ q̄cq̄ isti soli cantarēt: tamē cantabāt nōie oium israelitarū z p̄ficiebat eis. ¶ Adbuc non pōt stare: qz nō fuit istud canticū p̄o oibuz: iz solum in laudez eoꝝ qui exposuerūt se morti. Unde dicitur. q sponte obtuliſtis vos discrimini benedicite dño. z tñ non oēs iuerunt ad bellū de israel: sed quidā maledicunt: qz nō iuerunt vt dicit de terra merob. s. maledicite habitatoribꝫ terre merob dicit angelus dñi. Alij autē increpant: sicut ruben gad: dan aser z alie tribꝫ. ergo non poterāt per canticuz dimitti oia peccata p̄terita. ¶ Dōm ergo q̄ oia peccata israelitarū ꝓpter que tradebant in manu hostiuz dimissa erant q̄ moriebat aliquis inder. dicit tñ aliquādo. addiderūt facere malum. s. q̄ non fuerūt contēti malis que fecerūt tēpore p̄cedenti: sed ēt nunc alia mala adiungebāt. hic autē ponit fecerunt nō ad significāduz aliquid speciale: sed qz non curat scriptura distinguere an dicat addiderunt vel fecerunt. (Qui tradidit eos in manu madiā septez annis). i. dedit eos sub potestate madianitarū septē annis vt affligerent: z nō soluz sub madianitis sz etiā sub amonitis z alijs populis circūstantiū vt p3. j. in hra z sequenti. c. ¶ Queret aliquis q̄o poterāt tradi israelite in manu madian cū nunc non essent madianite. ¶ Rñdendū q̄ madianite nūc erāt in magna multitudine ita vt subijci possent eis hebrei. ¶ Sz obiciet aliquis q̄ nō essent qz israelite deleuerāt oēs madianitas vt patet Nume. 31. nā nō reliquerūt nisi feminas virgines: reliquos aūt tā viros q̄cq̄ feminas magnos z paruos occiderūt eodē. c. ¶ Rñdendū q̄ nunc erāt multi madianite: qz iz israelite occiderūt oēs madianitas quos hz potuerūt. multi tñ ꝛspecta duriſſima clade belloꝝ ante tēpus belli de terra fugerūt: alij vero in ipso bello existētes cuz se israelitis inferiores viderēt fugerunt ad alias gentes: z isti multi erāt. recedētibus autē de terra illa israelitis redierūt isti in terrā suaz: z breuiter multiplicati sunt ad magnū numerū: qz illi q fugerāt multi erant. etiam qz a tēpore quo ista facta sunt de pugna madian vsq̄ ad tribulationē istaz israelitarū transierūt anni multi in q̄bus possent madianite multiplicari ad magnū numerū. Qō p3 qz illud belluz factū est vltimo anno exit' de egypto ad intrandū terrā chanaā. s. 40. anno quo steterant in deserto. Qō p3 ex ordine libri numeroꝝ. nā iaz puenerant circa iordanē ad mansionē penultimā quādo fecerūt istud bellū: qz hz de aduētu apud iordanē Nume. 21. z tamen postea habetur de pugna contra madian Numeri. 31. ergo iaz puenerant ad iordanē. ¶ Itez qz aaron mortuus fuisset anno. 40. ab exitu de egypto. 5. mense vt p3 Numeri. 33. mors tñ sua fuit in mōte hor Nume. 20. z boc multo añq̄ venirēt ad locū de quo iuerunt ad pugnandū ꝓtra madian vt p3 ex ordine libri numeroꝝ. ergo bellū istud fuit anno. 40. ab exitu de egypto. accipiant ergo. 40. āni q̄bus iudicauit othoniel sub q̄bus cōprehēdunt tēpora Josue vt declaratū est in ꝓlogo libri huius: z supra. 3. bis addant anni. 80. sub aiotb supra. 3. deinde iungunt. 40. āni sub barach z delboza precedenti. ca. qui sunt. 160. anni in quibus poterāt madianite multiplicari nimis. nam israelite quādo ingressi sunt in egyptū erant soluz. 70. cōputatis magnis z paruis Ben. 46. z Exo. 1. z tñ ibi existētes solis ducētis quindecim annis vt declaratū est Ben. 15. multiplicati sunt intātū q̄ in exitu erāt sexcēta milia peditū absq̄ paruulis z mulierib' Exo. 12. c. ergo madianite in centū sexaginta annis poterāt multiplicari ad magnuz numerū. ¶ Itē simile fuit de amalechitis. nā saul pugnauit cōtra illos: z deleuit eos neminē derelinquēs masculū aut feminā. 1. Re. 15. tñ post paucuz tēpus dauid pugnauit ꝓtra amalechitas. 1. Re. 17. et. 30. boc autē quia tēpore belli multi fugerunt de bello z de terra: z finito illo redierūt z populauerūt eaz. sic q̄ facile fuit nūc multos eē madianitas. (Et oppressi sunt valde ab eis). Modus oppressionis ifra ponit. s. q̄ vastabāt totam terrā israel: ita vt nihil eis ad cibuz relinquerēt sed oia cuz gregibus suis z iumētis comedebāt z depascebant. (Fecerunt q̄ sibi antra). i. fecerūt caueas in montib' in q̄bus laterēt ꝓpter timorē aduenientiū madianitaꝝ: qz non soluz vastabāt terrā sed ēt occidebant habitatores eius. in hebreo hz. (Menacharoth). Qō hebrei exponūt. i. luminaria eo q̄ macharoth deriuat de luce vel lumine. z putāt aliqui hebrei q̄ erant ista luminaria cre-

Riſſio.

Confuta.

Doct. rñſio ad q̄ſitū.

Qō.3.

A

Qūo israelite i manu madiā tradi poterāt.

Rñſio ad queſitū.

Obiectio.

Rñſio z ratio p̄ma.

B

Tertia.

Hebreoꝝ opinio.

matēnes facte in mōtibus ad oñdēdū aliqd a lōge p̄ fumū: sicut fit inter pugnātes in cōfinibus regnoꝝ. sic etiā fecerunt israelite q̄n ceperunt vrbē bay. naz per fumū dederūt signū capte vrbis Josue. 8. ¶ Dicit tñ ra. danid cāchi q̄ menacharoth signat caueas habentes aliquas paruas fenestras liuijs z hoc accepit lra nostra. s. (Antra z spelūcas in mōtibus). Aliud genꝰ caueaꝝ in q̄bus latebāt: iste erat modus israelitaꝝ. s. q̄ timebant hostes facebāt in mōtibus in speluncis z fixuris petrarū. sic fuit tēpore saulis q̄n philistini duxerūt magnuz exercitū cōtra israel. 1. Re. 13. s. q̄ cū vidissent israelite se i arto positoꝰ (afflictꝰ. n. erat ppl̄s) abscōderūt se in spelūcis: z in abditis: z in petris quoq̄: z in antris: z in cisternis. (Et munitissima loca ad repugnanduz). i. q̄a putabāt israelite q̄ nō possent se defendere a madianitis manētes in vrbibꝰ: fugerunt ad loca altissima montiū que solis ibicibus puia erant. 1. Re. 14. z ibi putabāt se defendēdos de manu madian. vocant aūt loca munitissima: nō que erāt artificio humano munita aut valle circūdata: iz naturaliter habebāt fortitudinē ad resistēduz ibi hostibus. (Cūq̄ seruisset israel). Hic ponit modus tribulationis israelitarū cum gētibus. s. qz israelite colebāt agros z serebāt: madianite autē z alie gētes comedebāt fructus eoꝝ. (Ascēdebat madian z amalech). s. postq̄ seruerant z creuerat seges anteq̄ puenirent ad maturitatē vel spicā: veniebāt madianite z amalechite. iste gētes fauebāt sibi inicē ꝛ israelitas. nā deus q volebat pcutere israelitas ꝛcordabat gētes istas vt vnanimiter ꝛueniret ꝛtra israelitas: z magis possent eos affligere. sic ēt. s. 3. deꝰ cōcitauit moabitas ꝛ israel: z cōiunxit eis filios amon z amalech. qūo aūt deus vniret corda istaꝝ gentiū ad psequēdū israel declaratū est supra. 3. in hebreo dī. (Ueniebāt madiā z amelech). Sz idē est. (Et ceteri orientalium nationū). i. etiā oēs alie nationes oriētales veniebāt. vocant hic oriētales qui habitāt ad orientē terre habitabilis vt indi z alie gentes. sed quicūq̄ populus z magis ꝓpinquus oriēti q̄cq̄ alius: etiā si sit sibi ꝓpinquus vocat orientalis respectu eius. sic p3 de madianitis z amalechitis q vocāt oriētales respectu terre iudeoꝝ. manifestū tñ est q̄ vtraq̄ haꝝ terraꝝ est cōiuncta terre iudeoꝝ. nā terra amalech est ꝛiuncta terre iudeoꝝ ex latere meridiano z est in desertis arabie vt colligit. 1. Re. 15. et. 27. c. z extendit aliqualiter ad orientē versus mare rubrū plusq̄ terra iudeoꝝ: z q̄ israelite steterūt in cadesbarne erāt apud amalechitas vt p3 Numeri. 14. nam ibi erant in cadesbarne. Numeri. 13. z ibi murmurauerunt. z dixit deus israelitis. qz amalechites z chananeus habitant in vallibus cras mouete castra Numeri. 14. z iterū ibidē dicit q̄ descendit amalechites z chananeus qui erat in montibus: z persecutus fuit israel vsq̄ horma. est tamē cadesbarne iuxta terrā israel. s. in latere suo meridiano vt p3 Numeri. 34. et Josue. 15. sic etiā madianite sunt apud terram chanaan. nā israelite exeuntes apud iordanē anno. 40. ab exitu de egypto vt declaratū est supra pugnauerūt ꝛ madian Numeri. 31. c. nō tñ potuissent pugnare nisi esset madian circa terram chanaan. sic ēt alie terre satis ꝓpinque terre chanaan vocant ei oriētales. s. mesopotamia siue aran vt p3 Numeri. 23. s. cū dixit balaam de aran. vocauit me balach rex moabitarum de mōtibus orientis. est tñ mesopotamia siue aran satis cōiuncta terre chanaan vt declaratū est eodē. c. ¶ Hoc mō q̄dā nostroꝝ errant putantes q̄ magi qui venerūt ad Chr̄m venerint de extremo orientis apud idos: qz dī q̄ viderūt stellā eiꝰ in oriēte Mat. 2. erat tñ illō satis ꝓpinquū terre chanaā. vocant aūt hic ceteri de nationibus orientalibus. s. moabite amonite idumei syri: qui erāt cōiuncti terre iudeoꝝ z erant magis orientales noīant tñ amalechite z madianite qz isti erant principales hostes. (Et apud eos fugentes tentoria). s. iste gentes nō dominabant israelitis manēdo in terra eorum z exigendo tributa z faciendo alias impositiones sicut philistini tēpore saulis dabant israelitarū z tenebant semp magnā turmā militū in terra israel. que vocat statio philistinoꝝ. primo Re. 10. et. 13. et isti milites cogebant israelitas ad nō habēdū fabros ferrarios nec arma. primo Reg. 13. sed veniebant singulis annis in terrā israel dum erant segetes virides: z dabant vastabāt ducentes secū greges suos z iumenta. z dī q̄ figebāt tentoria apud israelitas scilz qz ducebant tentoria z totā familiā suam vt aliquāto tpe quolibet anno manerent in terra israelitarū quousq̄ comederent oia que apud illos erāt. (Sicut erant in herbis cuncta vastabant). i. q̄cq̄ venirēt ad maturitatē cōsumebāt oia vt israelite nō haberēt inde aliquos cibos. z iste erat modus ad subijciendū israelitas in seruitutē defectu ciboꝝ. (Usq̄ ad introitum gaze). i. isti populi orientales extendebant per totam terram

chanaan

* Ra. dō cāchi opinio.

† Modus tribulationis israelitarū cū gētibꝰ

Sitꝰ terre amalech z madian.

Error quorūdā nr̄oꝝ circa aduentum magoꝝ ad chr̄m.

Gaza gd fit ꝛ vbi.

chanaā:ꝛ accedebant vſq; ad introitū gaze. Eſt autē gaza gdam termin⁹ terre chanaā vt pz Genē. 10.ca.ſ. facti ſunt termini chanaā veniētib⁹ a ſidone gerarā vſq; gazaz donec igrediaris ſodomā.ꝛ eſt gaza in cōfinio lateris meridiani ꝛ occidētalis. nā lat⁹ occidētalis eſt mare magnū Nume. 34.c. gaza āt eſt apud mare magnū Joſue. 15.ꝛ ponit ſolū iſte termin⁹ occidētalis ad ſignificādū ꝙ iſte gentes extendebant ꝑ totā terrā chanaā. naz iſte gētes erant oriētales reſpectu terre chanaā cū dicat hic ꝙ veniebant madian ꝛ amalech ꝛ ceteri orientaliū nationuz: ideo itroitus ſuus erat per frontē orientalē terre chanaā. maioz autē extēſio ſua eſſet ſi extenderent vſq; ad lat⁹ occidentale terre illi⁹:ꝛ ſic fiebat. ad qō ſignificandū poſita eſt gaza que erat in extremitate occidētis terre chanaā.ꝛ dicit. vſq; ad itroitū gaze. i. terre gaze. nā iſte gētes nō vaſtabāt terrā gaze: qz illa ptinebat ad phiſtinos:ꝛ iſte gētes nō erāt hoſtes philiſtinoꝝ ſz iſraelitaꝝ. (Nichilq; oino ad vitā ptinēs relinquebāt in iſrael). i. iſte gētes vaſtabāt oīa que habebāt iſraelite:ꝛ nō relinquebāt aliqd viuens in terra eoz:ꝛ hoc taz in planctis q̄ in aīalibus. nā oēs segetes comedebāt ante maturitatē. aīalia quoq; quecūq; habere poterant ducebāt in terrā ſuaz: ita vt nō maneret iſraelitis aliqd de quo viuerēt. (Nō oues: nō boues: non aſinos). Per iſta aīalia intelligunt oīa alia quecūq; haberēt iſraelite. naz ea que ad cibos ptinebant comedebāt iſte gētes in terra iſrael. iumēta vero ducebāt i terrā ſuaz. (Ipſi. n.ꝛ vniuerſi greges eoꝝ veniebāt). i. nō veniebāt iſte gentes expedite ad pugnandu: ſz ducebāt ſecum oēs greges ſuos ꝛ armēta ꝛ iumēta. h̄ autē vt poſſent vaſtare oīa terre naſcētia terre iſrael:ꝛ vt paſcerēt ibi ſine labore eo tpe quo iſta ſufficerēt. nō veniebāt aūt expediti ad bellū ſciētes ꝙ iſraelite ñ reſiſterēt eiſ ita vt pugnare oporteret: ſz fugerēt i mōtes. (Cū tabernaculis ſuis). Maioz pe iſtaꝝ gentiū. ſ. amalechite nō h̄nt certa habitacula ſz tētoria portatilia habētes: q̄ expedire putāt mutant domicilia. ꝛ ſic eſt nunc inter quaſdā gētes africanoꝝ. portabāt ergo iſti domos ſuas vt manerent aliquāto tēpore in terra iſrael. (Et inſtar locuſtarū vniuerſa complebāt). i. iſte gētes cuz gregib⁹ ſuis ꝛ armētis replebāt totā terram iſrael ad modū locuſtarū. nā gentes erant multe ꝛ habebāt pecora ꝛ iumēta innumerabilia:ꝛ extendebant ſe per totā terrā ad ingrenda meliora paſcua que inuenire poſſent: ficut extēdunt locuſte ſuper vniuerſaz faciē terre. (Uniuerſa multitudo boīum ꝛ chameloꝝ). Intelligit ꝙ vupliciter. Uno mō referendo ad p̄cēdētia. ſ. ꝙ veniebāt de amalech ꝛ madiā vniuerſa multitudo bominū ꝛ chameloꝝ q̄ erāt in terris illis: iō faciliter deſtruebāt ꝙcquid erat in terra iſrael. ¶ Alio mō referēdo ad ſequētia ſ. ꝙ vniuerſa multitudo boīum ꝛ chameloꝝ quicqd tetigerat deuaſtabat. Sed p̄mus ſenſus eſt melior. (Quicqd tetigerāt deuaſtātes). i. iſte gētes cum pecorib⁹ ꝛ iumētis ꝙcquid tāgebant vaſtabāt. ſ. qz q̄q; nō comederēt: oīa que ſolo tactu vaſtabāt ea conculcando pre multitudine boīum ꝛ chameloꝝ. dicit hic de chamelis ſpecialr: qz terra illa abundabat nimis in chamelis potiſſime in terra madiā ꝛ in deſertis arabie. ſic tangit Eſa. 60. ſ. inundatio chameloꝝ operiet te: dromedarij madian ꝛ effa. ('Diſſiliatuſq; eſt iſrael valde in cōſpectu madian). i. oppreſſi ſūt valde iſraelite a madiānitis. ſ. deducti ad magnā calamitatē ꝛ nō poterāt reſiſtere eis. In hebreo habet. (Depauperat⁹ eſt iſrael coram madian vel miſer factꝰ eſt). Sz ad idē redit: qz pauperes ꝙ oliz diuites fuerūt depauperātur ꝛ humiliātur. dz autē de ſolis madianitis qz iſti erant p̄cipui hoſtes: ſz multi alij oriētales populi venirēt cuz eis. (Et clamauit ad dñm poſtulās auxiliū ꝫ madianitas). Iſtud fuit in fine ſeptem annoꝝ cuz iſraelite nō poſſent aliunde habere liberationē clamauerūt ad deum ſuū vt liberaret eos. tunc autē doluerūt de peccatis ſuis p̄teritis: qz alioquin deus nō liberaſſet eos. Et credēdū eſt ꝙ iſraelite ꝑmiſerint tūc deo ꝙ ſemp colerēt eum ſi liberaret eos: ſicut fecerunt. j. 10. qñ aſſumpt⁹ eſt iepte galadites i iudicē: nā dixerūt. peccauim⁹ redde tu nobis ꝙcquid tibi placet: tm̄ nunc libera nos. ¶ Queret aliqs qñ deus liberabat iſraelitas de oppſſione quā ipoſuerat eis ꝑpter illoꝝ idolatriā: an totus iſrael derelinquebat idola: ꝛ quō deus duertebat ad afflictionē iſraelitarū. ¶ Rñdēdum ꝙ iſraelite toto tpe quo colebant idola intētione indurata ꝑmebant a gētibus. cū autez non inuenirēt liberatorē dabat eis vexatio intellectū. iuxta illud Eſa. 28.ꝛ clamabāt ad dñm vt liberaret eos:ꝛ qz ſciebāt ꝙ nō exaudiret eos qz offenderāt eum niſi deſererēt idola ꝛ conuerterent ad eū abiiciebāt idola ꝛ petebāt a deo ꝙ liberaret illos ꝛ colerēt eū ꝛ in hoc ꝛfitebantur peccatum ſuū. ſic pz qñ aſſumpt⁹ eſt iepte cū dixerūt. peccauim⁹ redde tu nobis ꝙcqd tibi placet: tm̄ nunc libera nos. ꝛ iſtō fiebat generaliter qñcunq; iſraelite ꝑmebant a gētib⁹ ꝛ dādus erat alicui iudex. ſic pz. 1. Re. 12. ſ. poſtea clamauerūt ad dñm ꝛ dixerunt. peccauim⁹ qz dereliquimus dñm ꝛ ſeruiuim⁹ baalim ꝛ aſtaroth. nunc ergo erue nos de manu inimicoꝝ noſtroꝝ: ꝛ ſeruiem⁹ tibi: ꝛ miſit dñs hierobaal: ꝛ bedan: ꝛ barach: ꝛ iepte: ꝛ ſamuelez. ꝛ ſic videt ꝙ qñcunq; mitti deberet ꝙlibet iſtoꝝ iſraelite ꝑmittebāt deo ꝙ colerēt ipſum. nō ſolū hoc ſed ēt actualr ꝓicie bāt a ſe idola ꝛ tūc de⁹ adiuuabat eos. ſic patet ante ſumptionē iepte. j. 10. cū dz. peccauim⁹ ꝛ redde tu nobiſ ꝙcquid tibi placet: tm̄ libera nos nunc.ꝛ ſegtur. qui dicētes oīa de finib⁹ ſuis alienoꝝ deoꝝ idola ꝓiecerunt ꝛ ſeruierunt dño: ꝙ doluit ſup miſeriis eoꝝ. ſic etiā factū eſt tpe ſamuelis. 1. Re. 7. cū ipſe dixit ad iſraelitas. ſi in toto corde veſtro reuertimini ad deū auferte de medio veſtri deos alienos baalim ꝛ aſtaroth. ꝛ dicit. abſtulerūt filij iſrael baaliz ꝛ aſtaroth: ꝛ ſeruierūt dño ſoli. ꝛ ibi ſeqt̄ qūo pugnauerit ꝑ eis ꝛtra philiſtinos. ¶ Sciēduz tm̄ ꝙ q̄q; aliqua idola manerēt inter iſraelitas rara: cū tm̄ fere totus iſrael depoſuiſſet idola de⁹ mittebat liberatores. ſic eni fuit hac vice. nā de⁹ miſit gedeonē in liberatorē: ꝛ tm̄ nondū erāt ablate oēs are idolorū: qz in vrbe ſua erat quedā ara baal ptinens ad familiā patris gedeonis: ꝛ de⁹ iuſſit ipſi gedeoni ꝙ ſuffoderet eā vt patet j. in lra. Credēdū eſt āt ꝙ rare are idoloꝝ māſerāt tūc in iſrael: qz iam clamauerāt iſraelite ad dñm: ꝛ iſte clamor ꝑportat cōtritionē quandā de peccatis. ſ. qz dicebāt. peccauim⁹ tibi libera nos vt ſupra dictū fuit. (Qui miſit ad eos). Hic ponit ſcōz huius. c. ſ. de tribulatione liberatio. ¶ Sciēdū autem ꝙ iſraelite nūq; a deo liberabant niſi qñ dolebāt de peccatis p̄teritis: ideo de⁹ miſit iſraelitis rep̄bēſorē vt vere peniteāt. ſcōo miſit liberationez vt vincāt. ibi. (Uenit autē angelus). Circa p̄mum dicit. (Qui miſit ad eos viruz ꝓphetaz). ſ. in fine annoꝝ iſtoꝝ miſit de⁹ ꝓphetam ad iſraelitas vt redargueret eos.

¶ Qūo ꝛ ad qd miſſus fuit vir iſte ꝓpheta:ꝛ qs fuit. Qō.5.

Queret aliqs qūo ꝛ ad quid miſſus fuit iſte vir ꝓpheta. ¶ Rñdenduz eſt ꝙ poſtq; iſraelite ſeptez annis oppreſſi ſunt a madianitis clamauerūt ad deū: tm̄ tunc nondum oēs iſraelite abſtulerāt idola de terra ſua: ideo nō erant diſpoſiti ad hoc ꝙ deus illos liberaret. deus tm̄ cōpatiēs eis qz p̄mebantur nimis miſit ad eos viruz ꝓphetā vt redargueret eos ex pte dei ꝛ ceſſarēt iſraelite a cultu idoloꝝ:ꝛ tūc de⁹ ꝓuidēs poſſz eos adiuuare.ꝛ ſic de⁹ ex benignitate ſua nō ſolū miſereꝰ nob: ſz ēt facꝰ nos dignos mia ſua igrēs tps in quo miſereat.ꝛ ſic iterū nō ſumꝰ digni mia.ꝛ ſi de⁹ vellet agē ꝫ nos opz ꝙ affligeret nos: iō differt punitionē vt aduēiat tps i quo ſimꝰ digni redēptione ꝛ mia. ſic pz Eſa. 30. ſ. iō ſpectabat nos de⁹ vt miſereat nr̄i. ſic āt iterū miſit de⁹ q̄ndā rep̄bēſorē ad iſraelitas viuēte ioſue. vt pz. ē. 2. nā angelus venit ibi ad locū flentiū:ꝛ ibi locut⁹ eſt ꝫ iſraelitas. Credēdū eſt ꝙ nūc ſcā redargutiōe ꝑ iſtū virū ad iſraelitas ipſi doluerint ꝛ fleuerint ꝛ relinq̄rint idola. ſic. n. factū ē q̄ñ āgel⁹ venit ad icrepādū iſraelitas. ē. 2. nā fleuerūt oēs. iō vocat⁹ ē loc⁹ ille loc⁹ flentiū.ꝛ ex tūc fuerūt iſraelite diſpoſiti vt de⁹ illos adiuuaret. ¶ Quereꝛ vlteriꝰ gs fuerit iſte vir ꝓpha quē nūc de⁹ miſit. ¶ Rñdēt cōiter doctores nr̄i ꝙ fuit angel⁹ ꝺi veniēs i figura viri ſic ſepe venit: iō vocat⁹ ē vir. Sz iſtō nō eſt rōnabiliter dictū. nā ꝙ angeli aliqñ vocent viri ſatis ſtat. nā ſic vocat Habriel vt pz Dani. 10.ꝛ tm̄ erat āgel⁹. hoc aūt ꝑ filitudinē corꝑoꝝ aſſūptoꝝ. nō tm̄ vocāt āgeli ꝺeiēnt ꝓphe eo ꝙ nullā filitudinē cū ꝓphis h̄nt: qz ꝓphe dr̄ a q̄dā ꝺitiōe enigmatice cognitionis: qz ꝓphe vel ꝑ ſōnia vel ꝑ alios quoſdam modos obſcuros cogſcūt. angeli vo cogſcūt ꝑ vbū in quo ē clariſſima cognitio: iō neq; ꝺcordāt cū ꝓphis: vñ nō repiet i tota ſacra ſcriptura āgelos vocari ꝓphas: ſz ꝓphe vocent āgeli: ꝛ āgeli vocent viri. ſic. n. dicit Aug. noſe viroꝝ ſepe dr̄ āgeli: ſz angelos ꝓphas dici nō occurrit q̄uis ecōuerſo. ¶ Alij tm̄ dicūt ꝙ ſi angeli futura p̄nūciant cur nō dicent ꝓphe. q. d. nil ꝓbibet. Sz falſū eſt: qz mod⁹ cognitionis h̄ vetat. nā figs aſtrologice enūciet aliqd futurū nō dz ꝓpha ſz ſapiēs. figs tm̄ a deo ſolo inſtruct⁹ iſta enūciet ꝓpha dicet: qz iſte ſic ꝛ ille alr cogſcit. ita q̄ circa futurū dz cognitio ꝓphaꝝ ꝛ āgeloꝝ. ¶ Dōm igit ꝙ iſte fuit vir ꝛ nō angel⁹. q̄q; iterū venit qdā angelus ad arguēdum iſraelitas ſic iſte redarguit. ē. 2. c. Sed tūc dubitāt qs ꝓpha fuerit. Hebrei āt ꝛ Nicolaus dr̄ ꝙ fuit iſte phinees q erat ꝓpha. ¶ Rñdēdū ꝙ nullo mō ꝑt ſtare. nā vez ē ꝙ phinees erat ꝓpha vt vult Joſephus. 5. antigtatū. tm̄ nō potuit ipe viuē vſq; ad tps iſtud. qō pz qz phinees in anno quo iſraelite introierūt in terrā chanaan occidit ſcoztū madianitidē: ꝛ zambri ꝓncipē tribus Symeonis. Nūeri. 25.ꝛ ſic ille erat tūc vir fortis ꝛ aloſus: ꝛ ſaltem

Duplex ſre huius expō. Prima. Expō ſecunda.

Littera hebrea.

Qō.4 A Qñ deus liberabat iſraelitas de oppſſiōe a ꝺo ſibi ipoſitaan tot⁹ iſrael ꝺ. relinquebat idola ꝫ Rñſio ad q̄ſitū.

B

Notandū.

De tribulatiōe liberatio. †

A Rñſio ad queſitū.

ꝫ Qō. 6. A Quiſ fuerit iſte vir ꝓpheta quez nunc deus miſit. Cōis rñſio doctoꝝ ad queſitum. ꝫ Improbatio. Prophete qūo cognoſcant.

Alioꝝ rñ. ad queſitū.

Improbō.

Doct. rñſio ad queſitū. Dubium. Hebreoꝝz rñſio. Improbō.

eēt tūc ānorū.25.vel q̄si.deide accipiāt.40.ānī sub otboniele in gb⁹ icludūt tpa Josue.80.ānī aioth.ō.3.et.40.ānī sub barach ⁊ delbora p̄cedenti.c.⁊ septē anni q̄bus oppress⁹ sunt israelite a madianitis sunt simul q̄si anni ducēti.s.192.nullus tñ ad tantaz etatē accessit illo tpe sed ad medietatē vel paulo plus.hebrei tñ nō attendūt tpa:ideo nimis errāt. ¶Sic ēt dicūt q⁹ iste fuit vir ille q locut⁹ est ad beli sacerdotē sūmuz.1.Re.2.in fine tēporis sui:⁊ tūc fierēt anni pbinees vltra.370.cōputando sequēt a tpa vsq; ad finē p̄incipat⁹ beli.sed ista absurda sūt. ¶Dōm q̄ q⁹ iste fuit q̄dā vir ꝓpheta:⁊ nō ostat q⁹ ille fuerit qz nibil de illo scriptū babemus.sic.n. fuit de illo viro dei q venit ad beli.1.Re.2. qz nibil vltra de illo exp̄imit:⁊ sic fuerūt multi alij ꝓphete nō famosi quorū nulla scripta fuerūt. (Locut⁹ est.ℏ dicit dñs deus israel). Primo asserit se a deo missuz vt reciperent verba ei⁹. (Ego vos feci ascēdere de egypto). Istud beneficiū de⁹ exprobrat israelitis p̄cipue qz istud fuit maximū q̄ eis ip̄edit:ideo se pe cōmemorat. Sciendū autē q⁹ de⁹ q̄cunq; vult increpare aliquos semp exprobrat eis beneficia si aliq̄ specialia ab eo recepe runt:qz ex hoc reddūt ingrati nō obedientes deo susceptis benefi ciis. ¶Itē qz violator pacti ē:qz fuit iterpositū pactū iter israe litas ⁊ deū.s.q⁹ haberet de⁹ israel in populū spāliter eis benefa ciēdo:⁊ israelite haberēt deū in deuz suū eum special⁹ colēdo ⁊ legē dataz obseruādo Exo.19.c. (Et eduxi vos de domo seruitutis).i.in egypto eratis serui:⁊ nō solū serui iz ēt maxima ⁊ gra uissima p̄mebant seruitute. Un̄ vocat illa seruitus fornax ferrea egypti.vocat ēt ergastulū Exo.6.s.ego dñs q educam vos de ergastulo egyptioꝝ. Vocat etiā catena compzimēs ceruices Leui.26.s.cōfregi catenas ceruicum vestraz vt incederetis ere cti.(Et liberaui de manu egyptioꝝ). Eadē sntia ē repetita:qz idē ē educē de egypto:⁊ liberare de manu egyptioꝝ. Uel pōt eē distincta sentētia.s.liberaui vos de manu egyptioꝝ q̄ p̄sequebantur vos extra egyptū sup mare rubrū.nā tūc educti erāt israelite de egypto iz nō de ptāte vel manu egyptioꝝ nec erant plene liberati nisi ibi liberati fuissent.de hoc Exodi.14.et.15.(Et omniuz inimicorum vestroruz qui affligebant vos). Intelligit tam de illis qui erant in deserto q̄z de illis contra quos pugnauerunt in terra chanaā.nam in deserto pugnauerunt multe gentes cōtra israelitas:scilicet amalechite Exodi.17.postea chananei ⁊ amalechite Numeri.14.postea soli chananei regis arad Nume.21. deinde duo reges amorrei Nume.21.⁊ Deutero.2.et 3.postea madianite Num̄.31.⁊ ab oibus bis liberati sunt:qz triūphauerunt de eis vt pz allegatis.c.in terra autē chanaā transito iordane multa bella habuerūt de q̄bus per totū Josue.⁊ nō intelligit hic de illis otra quos pugnauerūt post mortē Josue sub iudicibus ꝓteritis qz pz in sequēti lra.s. (Eiecitq; eos ad introitū vestrū).i.chananeos eieci de terra ad itroitū vr̄m.i.q̄ vos ingrediebamini.accipit eijcere.i.facere q⁹ non occuparēt terrā.⁊ boc siue occidēdo eos:siue expellēdo de terra.maxima tñ pars erat eiectoꝝ p occisionē. (Et tradidi vobis terrā eoꝝ).s.feci vos possidere illaz:⁊ vos nō potuissetis vllaten⁹ possidē eā nisi ego mirabilis vos adiuuissez. (Et dixi.ego dñs de⁹ vester).i.ego solus sum de⁹ vester ⁊ nō debetis timere aliū:nec tenere idolū i deū. (Ne timeatis deos amorreoꝝ in quoꝝ terra habitatis). Accipiunt hic amorrei:nō ꝓut dixit vnū de septē populis terre chanaā sed vt noiat oēs illos septē:qz isti israelite ad quos de⁹ loq̄batur nō habitabāt oēs in terra populi amorrei:qz gdaz in terra iebuseoꝝ:et heoꝝ:⁊ pherezeoruz.sic eni chanane⁹ iterdū accipitur generaliter ꝓ oibus septē populis:iterdū vo ꝓ vno.⁊ dr̄.nō timeatis deos amorreoꝝ.i.nō existimetis eos timendos:qz nibil sunt sed solū lapides ⁊ ligna:q vo putat illos timēdos arbitrat illos deos eē vel bñe aliquā vtutē:⁊ boc erat iducere eos ad credendū q⁹ dij amorreoꝝ nō erāt dij iz figmēta. (Et noluistis audire vocē meam).s.qz semp timuistis ⁊ coluistis eos deserēdo me. ¶Queret aliq̄z quare iste q venit ad increpādū denūciauit aliquā penā israelitis.nā ille q venit ad increpandū.ō.2. denūciauit penam magnā.s.nolui delere gētes istas a facie vestra vt habeatis hostes ⁊ dij eoꝝ sint vobis in ruinā. ¶Rñden dum q⁹ nō denūciauit iste penā pp duo. ¶Primo qz pena que denūciari debebat istis ex pte erat in eis ⁊ ex parte denunciata erat.nā q⁹ cōicarēt israelite gētilib⁹ ⁊ colerēt deos eoꝝ erat cā vt manerēt gētes in hostes eoꝝ:⁊ dij illaꝝ gentiū in ruinā israelitaꝝ:ista autē pena iaz denūciata fuerat tpe Josue supza.2.c.iō cū nunc eēt eadē culpa ⁊ deberet eadē pena nō oportebat iterū denūciari. Itē ex parte israelite sustinebāt istā penā.nā tūc p̄mebant a madianitis:qz ista redargutio fuit anno.7.seruitutis sub madiā.cū autē venit angelus ad nunciādū israelitis penā ⁊ increpandū eos supza.2.nō patiebant israelite aliquā penaz:qz erat tpe Josue.ideo decuit tūc annūciari penā tanq; futurā:sed nunc supfluuz erat cū eā haberēt actualiter. ¶Scda ratio est qz iste nunci⁹ q nūc venit fuit disponēs ad liberationē israelitaꝝ.s. qz deus volebat eos liberare:ipsi tñ erant indispositi:qz adhuc multi eoruz colebāt idola:ideo misit increpatorē vt recederent ab idolis ⁊ colerēt deum ⁊ tunc eēnt dispositi vt deus liberaret eos.sufficiebat ergo q⁹ hic poneret increpatio vt corrigerent ⁊ non denunciaret aliqua pena:qz nō tenebant ad banc.iz supza.2.debuit pena denūciari eo q⁹ non veniebat nūcius ad disponendū eos vt liberarent ab aliqua oppssione:sed solū ad increpandū p malis que agebāt:⁊ vt magis moueret eos p̄nunciauit penam ne arbitrarentur impunes futuros.

¶Venit aūt ✝angelus domini:⁊ sedit sub q̄rcu que erat i effra:⁊ ptinebat ad ioas patrē familie ezri.Cumq; gedeon fili⁹ eius excuteret atq; purgaret frumēta in torculari vt fugeret madiā:apparuit ei angelus dñi ⁊ ait.Dñs te/cū virorū fortissime.Dixitq; ei gedeon.Ob/secro mi dñe.si dñs nobiscū est:cur ergo ap/prehenderūt nos hic oīa.Ubi sunt mirabilia eius que narrauerūt patres nostri atq; dixe/runt.de egypto eduxit nos dñs.Nunc autē dereliquit nos dñs:⁊ tradidit in ✝ manu madian.Respexitq; ad eum dñs ⁊ ait.Uade in hac fortitudie tua:⁊ libabis israel ꝺ manu madian.Scito q⁹ miserim te.Qui respōdēs ait. Obsecro mi dñe in quo liberabo israel.Ecce familia mea infima est in manasse:⁊ ego minimus ī domo patris mei.Dixitq; ei domin⁹. Ego ero tecū:⁊ p̄cuties madian quasi vnum virū.Et ille.Si inueni inq̄t gr̄am coraꝫte:da mihi signū q⁹ tu sis q loq̄ris ad me.Nec recedas hinc donec reuertar ad te:portās sacrificiū ⁊ offerēs tibi.Qui rñdit.Ego p̄stolabor aduētū tuū.Ingressus est itaq; gedeon ⁊ coxit hedum:⁊ de farine modio azimos panes carnesq; ponēs in canistro:⁊ ius carniū mittēs ī ollā:tulit oīa sub q̄rcu ⁊ obtulit ei.Cui dixit āgelus dñi.Tolle carnes ⁊ azimos panes:⁊ pone supza petrā illā:⁊ ius desup funde.Cūq; fecisset ita extēdit āgelus dñi sūmitatē ⁊ge quā tenebat ī manu:⁊ tetigit carnes ⁊ panes azimos.Ascēditq; ignis de petra:⁊ carnes azimosq; panes cōsūpsit.Angelus āt dñi euanuit ex oculis ei⁹.Uidensq; gedeon q⁹ eēt angelus dñi:ait.Heu mi dñe de⁹:qz vidi angelū dñi facie ad faciez.Dixitq; ei dñs. Pax tecū.Ne timeas:nō morieris.Edificauit ergo ibi gedeon altare dño:vocauitq; illud:dñi pax:vsq; in p̄sentē diem.

Uenit aūt angelus. Hic ponit missio liberatoris ⁊ diuidi/tur in duo.p̄mo dux belli eligit.Scdo ad pugnandū mittit sequēti.c.p̄ma in.4.p̄mo dux eligit ad pugnā. Scdo certificat circa p̄sonā āgelicā.ibi. (Et ille.si inueni gr̄az.) Tertio p̄cipit ei ad tollēdā p̄is idolatriā.ibi. (Tūq; adhuc eēt i effra.) Quarto duplex signū petit ad certificādū victoriā.ibi. (Igitur dis madiā.) ¶Circa p̄m⁹ dr̄. (Uenit āgel⁹ dñi ⁊ sedit sub q̄rcu.) iste āgel⁹ veniebat ad dādū israelitis liberatorē:⁊ venit ad Gedeonē:qz ipse futurus erat liberator. ¶Sciendū q⁹ iz iste esset angelus dei tñ nondū cōstabat Gedeoni an eēt āgel⁹:iz putabat

boiem esse

B

Doc.rñsio.

†

†

Notandū.

†

L

†

Inimici israelitarū ꝺ quos pugnauerūt.

†

†

†

Hic qñ amorrei accipiātur.

ꝺQō.7.

A

Qñ iste ad increpandum veniens denunciauit penā aliquaz israelitis. Rñsio ad quesitū.

1.cā.

2.cā.

Supest ✝āgelus dñi quia ex supza positis subintelligitur.

alis ✝ manib⁹. 1.fg.12.c.

Uicenaruz regni p̄incipium.

j.q.i.c.cū scriptū.

Missio liberatoris israelitarū.

Dux eligit ad pugnādū. Notādū.

Qõ.8 A Qũo dõ angelum sub ãrcu sedisse. Rñ.1. ad q̃stũ. Rñ.2. ad q̃stũ. Rñ.3. ad q̃stũ.

Impro.

Do.rñ. ad õñ.

Qõ.9 A Qũo dõ q̃ sedit ãgel⁹ sub ãrcu que erat in effra. Cuius dã rñ. ad questiũ. Imp.1. Scõa.

Doc.rñ. ad q̃stũ. Duplex erat effra

Notãdũ de tribu israel.

B

dominẽ eẽ: ideo petiuit ab eo signũ: ꝛ qñ vidit eũ euanuisse credidit eum esse angelũ: ꝛ tunc timuit mortẽ. (Et sedit sub quercu que erat in effra). Est effra nomẽ loci in quo erat q̃dam magna querc⁹ famosa: ꝛ sub illa sedit angelus. ¶ Quereꝯ qũo dõ q̃ sedit angelus sub quercu. nã apparuit gedeoni: ꝛ gedeon erat in torcular: iõ nõ apparuit sub ãrcu. ¶ Rñderi põt multipliciter. Uno mõ q̃ ãgelus sedit sub ãrcu ꝛ nõ erat ibi gedeõ nec ibi apparuit ei ꝫ inde iuit ad torcular in quo excutiebat gedeõ sic dicit supra. 2. q̃ angelus oñi ascẽdit de galgalis in locũ flentiũ. ¶ Aliter dicunt alij q̃ gedeon erat sub quercu vbi sedit an in torcular qz vbi erat nũc area fuerat quõdã torcular. ¶ Alr põt dici q̃ sub illa quercu erat aliq̃ dom⁹ in qua erat torcular: ꝛ in illa appuit angelus gedeõi. p̃mus ꝛ scõs sensus nõ multũ stat. ¶ De p̃mo pz qz supflue diceret q̃ sedit ãgelus sub ãrcu effra si ibi nihil factu⁹ erat. Etiã qz hic nõ dr q̃ venit de ãrcu effra ad torcular in quo erat gede: sicut. ſ. 2. dr q̃ ascẽdit ãgelus oñi de galgalis in locũ flentiũ. ¶ Scõs aũt sensus nõ stat: qz hꝛa dicit q̃ erat ī torcular ꝛ oẽs expositores tenẽt q̃ esset in torcular. vnde Josephus. 5. antiqtatuz ait. hoc maximũ fuisse diuine puidẽtie iudiciũ vt tunc vteret torcular p̃ro area: qz futurus erat p eũ vt area ꝛ torcularia replerẽt. ª ¶ Dõm ergo q̃ torcular erat sub quercu: erat tñ loc⁹ ille fortitan aliq̃liter occultus ꝛ ibi gedeõ purgabat triticũ ne videret ꝛ posset fugere a facie madianitarũ. ¶ Quereꝯ vlteri⁹ qũo dr hic q̃ sedit angelus sub ãrcu que erat in effra. nã effra est ciuitas in sorte beniamin vt pz Jo sue. 18. vbi ponit inter vrbes beniamin. ¶ Aliqs dicet q̃ erat tũc gedeon in effra terre beniamin q̃ ipse eẽt de tribu manasse. ¶ Sz hoc non stat: qz hic dicit q̃ ista effra ptinebat ad tribũ manasse. nã dr q̃ ista area effra ptinebat ad ioas patrẽ familie ezri. ꝫ familia ezritaꝝ ẽ ī manasse vt pz Nu. 6. g̃ effra erat ī sorte manasse. ¶ Itẽ pz qz ista area erat ioas ꝛ ioas erat pz gedeõis. j. in littera. gedeon auẽ erat de tribu manasse. j. in littera. ergo ista ciuitas effra erat in sorte manasse. ¶ Rñdẽdũ q̃ effra erat in sorte dimidie trib⁹ manasse habitãtis ad partẽ occidẽtalẽ ior danis. erat tñ duplex effra. Una in sorte beniamin de q̃ Josue. 18. et. 1. Re. 13. cuz dr q̃ vnus cuneus pgebat cõtra viam effra. Alia effra ponit in sorte manasse ꝛ de illa dr hic: ꝛ sepe vsq; ad c. 9. Sic enĩ est de multis alijs ciuitatib⁹ q̃ eguocanť in noie. sic pz de bethleẽ. nã est in tribu iuda vt pz Mat. 2. ꝛ Michee. 5. ꝛ est in tribu zabulon vt pz Josue. 19. sic etiã asor duplex est in tribu iude ꝛ alia asor in tribu neptalim pz Josue. 15. et. 19. iõ p̃ro diuersitate istoꝝ locorũ opz cõsiderari modũ loquẽdi scripture vt ex hꝫ cognoscať an de isto vel de alio dicať. (Et ptinebat ad ioas). ſ. illa quercus ꝛ torcular qõ erat ibi ptinebat ad ioas: ꝛ ob hoc gedeon purgabat ibi triticũ qz gedeon erat filⁱ⁹ ioas vt pz. j. in lr̃a. (Patrẽ familie ezri). Nõ vocať pater hui⁹ familie quasi ipse fuerit p̃mus in hac familia: qz ista familia habuit originẽ ab ezri: ideo vocať familia ezri vel ezritaꝝ Nume. 26. sed vocať pater. i. p̃nceps: ga iste ioas erat vir honorabilior in tota familia ezritaruz: ꝛ forte ipse descendebat directe ab ezri p̃ p̃mogenitoruz lineã: ꝛ ob hoc p̃ncipatus familie ptinebat ad euz. ¶ Lõsideranduz autẽ q̃ trib⁹ israel distinguunť p familias: ꝛ familie per domos: ꝛ dom⁹ per viros vt pz Josue. 7. c. tribus nominanť ab ipsis filijs iacob: ideo tot sunt trib⁹ quot filij eius: excepto q̃ leui nõ cõputatur in tribũ qz nõ accepit sortem: ꝛ ioseph cõputať in duas trib⁹. ſ. effraim ꝛ manasse: qz accepit duas sortes. 1. Paralipo. 7. c. familie autẽ vocanť cognationes magis spãles sub ipsis tribub⁹: ꝛ iste denoiant a filijs vel nepotib⁹ illoꝝ q̃ noiauerũt trib⁹: vt sicut a iuda noiatur trib⁹ iuda ita a filijs iude. ſ. sella pbares ꝛ zarã vocanť familie sellaitaꝝ zareitaruz pharesitaꝝ: ꝛ a nepotibus iude esron ꝛ amul filijs pbares noiant due familie. ſ. amuelitarũ esronitaꝝ vt pz Nume. 26. c. ꝛ sic est in tribu ruben ꝛ zabulon ꝛ singulis. de numero aũt familiaꝝ totius israel ꝛ quot familie sunt sub q̃libet tribu dr Nu. 26. Deinde q̃lz familia diuidiť per suas ptes q̃ vocanť dom⁹: ꝛ ille sũt minores cognationes. sic. n. pz de dauid. nã ipse erat de tribu iuda ꝛ de familia pbares: ꝛ postea ipse dstituit quandã specialiorẽ cognationẽ in familia pharesitaꝝ que nõ vocať familia sed dom⁹. ꝛ sic dicitur Luc. 1. de dña nr̃a q̃ erat de domo dauid. i. de pgenie. in q̃libet autẽ familia erat deriuatio a capite familie: ꝛ ille q̃ descẽdebat directe a capite familie per lineam p̃mogenitorũ erat p̃nceps vel pater. ꝛ isti vocanť patres. sic fuit ioas in familia ezri ꝛ cõsequẽter gedeon qui erat p̃mogenitus eius erat p̃nceps huius familie. (Cumq; gedeon filius eius). ſ. ioas ad quẽ ptinebat q̃rc⁹ effra. (Excuteret atq; purgaret frumẽta in torcular.) Forte nõ erat adhuc inuentus vsus triturandi messes. ſ. excutiendi grana pcutiendo flagello ꝛ baculo sicut in q̃busdã terris fit. Uel forte q̃q̃ inuẽtus esset vsus triturãdi nõ audebant iudei tũc triturare: qz hoc deberet fieri in publico. hoc tñ nõ auderẽt pp madianitas: ideo in secretis locis excutiebãt grana baculo ꝛ flagello. sic fuit nunc in gedeone. ꝛ ista videť cã quare fecit in torculari. ſ. qz erat locus secret⁹. Uel si vis dicere q̃ nõ fiebat pp timorez diceť q̃ excutiebať ibi triticũ qz erat locus mũdus ꝛ nõ poterãt grana effugẽ. (Ut fugeret madiã). i. vt fugeret a facie madian. ¶ Ad qd p̃derat gedeõi excussio granoꝝ vt fugeret. Qõ.10.

1.erpõ. Scõa. †

A Rñsio ad quesitũ.

Quereť qũo poterat effugere: vel ad quid p̃derat ei excussio granoꝝ vt fugeret. ¶ Rñdenduz q̃ madianite ꝛ ceteri populi oriẽtales de q̃bus supra dr venieb̃t in terra israel tẽpore messis cũ nondũ matura erat vt possent oia vastare: ꝛ extẽdebant se p terrã totã israel. veniẽtibuz aũt eis israelite fugiebãt ad mõtes. nã dr supra q̃ fecerãt sibi antra ꝛ spelũcas in mõtib⁹ ꝛ munitissima ad repugnandũ loca. in his locis manebãt israelite absconditi timore mortis eo tpe quo manebant madianite in terra eã vastãdo. q̃bus recedẽtibus de terra israelite descẽdebãt de montib⁹ ꝛ colebãt terrã p̃ro sequenti anno ne oino perirẽt ꝛ in angustia ꝛ miseria: sed vt poterãt sustentabať. adueniẽte aũt tpe messiuz si manerẽt aliqua loca nõduz inuasa a madianitis p̃occupabãt israelite segetes nõ plene maturas qualitercũq; metere ꝛ excutiebãt grana: ferebãtq; qõ poterant secũ in mõtes vt ibi sustentarenť eo tpe quo manebãt in terra madianite. vnde qz nunc nõdũ madianite occupauerãt villaz effra: gedeon purgabat triticũ vt ferret secuz in mõtes ad manẽdũ in antris ꝛ spelũciz quouscq; recederẽt madianite. (An gelus oñi apparuit ei). ſ. in figura viri qz aliter nõ poterat videri ab eo nec potuisset log: sed nondũ credebat gedeõ eẽ angelum. (Et ait. dñs tecũ viroꝝ fortissime). Ista salutatio fuit magne laudis qualis nullus viroꝝ suscepit vnq̃ ab angelo. nec potest dici q̃ ista esset falsa ꝛ adulatorie dicta. nam angeli dei non mẽtiunť: ꝛ hoc dr ad confortandũ eum. est sensus dñs tecũ. i. ipse adiutor tuus ꝛ liberabit te ab oib⁹ malis. ¶ Quereť qualiter gedeõ vocat⁹ fuerit ab angelo virozũ fortissim⁹. * ¶ Rñdenduz q̃ multipliciter hoc potest accipi. Uno modo q̃ dicať ad consolandũ eũ. naz deus missurus erat eum in vocez ad pugnandũ ꝺ madian. ꝛ qz si putaret se virũ infirmũ non auderet pugnare testimonio dei vocatus est fortissim⁹. sic fuit de iacob qñ ingressus est terrã chanaan ꝛ occurrit ei frater suus esau. nã timebat eũ valde Gen. 32. c. ꝛ vt de⁹ cõsolareť eũ misit ãgeluz vt luctareť cũ eo ad aurorã qñ visurus erat fratrẽ suũ: ꝛ finxit ãgel⁹ q̃ nõ potuit eũ supare ꝛ volebat recedẽ a iacob: nec poterat. ꝛ postea sbdiť ibi q̃ ãgel⁹ dixit ibi iacob. nõ vocabẽiz vltra iacob ꝫ israel: qz si ꝺ deũ fortis fuisti quãtomagis ꝺ homes pualebis. ꝛ tũc cõsolat⁹ abiit iacob. ita fuit hic dsolatio gedeonis ꝺ madianitas. ¶ Aliter dici põt q̃ vocať fortissim⁹ nõ pp diſpõnẽ quã nũc bẽbat: qz nũc ad fugiẽdũ se pabat: ꝫ pp ea q̃ facturus erat postea. nã magnifica gesta fecit ꝺ madianitas vt pz. j. Sz adhuc dõm q̃ nihil obstat ad hoc q̃ nõ eẽt nũc gedeon viroꝝ fortissim⁹: ꝫ noluit Nicolauz q tz istã imediatã positionẽ. ſ. q̃ nõ erat fortissim⁹ qz fugere pabat. nã nõ fugiebat gedeon ex timore ꝫ õsiderio dseruãdi vitã. nã ifipiẽtia magna erat fugiẽte toto israel in mõtes ipse solus tãte multitudini madianitaꝝ se obijcere. ¶ Aliter dici põt q̃ erat fortissim⁹ roboze ꝛ aiosita te: ita q̃ iter israelitas nullus erat ei eq̃lis roboze aut animo. ꝛ hoc est satis rõnabiliꝝ dictũ. p̃imus tñ modus est ꝺueniẽtior litere. nã lr̃a sequẽs de hoc itelligiť: ꝛ ẽt ista. nã est sensus. dñs te cum viroꝝ fortissime. i. ipse est tecũ adiuuãs te ꝛ liberãs ī oib⁹: ꝛ ob hoc es fortissim⁹. ꝛ in hoc sensu itellexit gedeon vba ãgeli. qõ pz ex rñsione sua. ſ. si dñs nobiscũ cur nos appẽderũt hec oia. i. si verũ est q̃ dñs est adiuuãs nos ꝛ liberãs ꝛ fortificans: gedeonẽ fortissimũ. ſ. p q̃ndã illusionẽ. ꝛ ad hꝫ itroducũt q̃ndã q̃si fabulã dicẽtes q̃ gedeon ꝛ ioas pz̃ suus erãt in torculari extientes grana. ꝛ gedeon dicebat pz̃i suo tu senex es et ipotes: venieẽt hostes ꝛ fugẽ negbis. recede g̃ pus q̃ capiaris. ego ãt manebo qz sum vir fortis: ꝛ ꝫ veniãt hostes fugẽ potero. recessit aũt ioas: ꝛ manẽte gedeone appuit ãgel⁹ dicẽs ei viroꝝ fortissime: qz ipse dixerat se virum forte. ꝛ sic est ista q̃si illusio. ſ. q̃ angel⁹ iõ eũ sic vocauerit qz ille sic se appellauit. ¶ Sz ista fabulosa ꝛ rediculosa sunt. nã angeli dñi nõ agũt aliq̃d ladẽdo vel irridẽdo: ꝫ serioſe. Itẽ qz nõ est verisimile q̃ angelus dñi irrideret eũ quẽ hortabať ex pte dei vt esset dux belli. Itẽ falsuz est qõ p̃supponũt. ſ. q̃ pz Gedeonis ioas fugerit ꝺ torculari. nã

2.mõ.

3.mõ.

B Ra.sa.ꝛ Ra.da. cancbi opinio.

Impropria. Scõa. Tertia.

sequēti die adhuc manebāt in vrbe illa essra qñ pductus est ad eus q̄ gedeon suffodisset altare baal. j. in lra. ergo ista nihil fūt.
† sed tenēdus est p̄mus sensus supraposit⁹. (Dixitq; gedeon obsecro dñe mi). i. obsecro vt rñdeas ad ħ q̄ō obijcio. (Si dñs nobiscus est cur apprehēderūt nos hec oia). Quasi dicat nō vī verū: q; si deus nobiscum eēt nō euenissent nobis tāta mala quāta
Notandū. euenerūt. ¶ Sciendū autē q̄ nunc nō credebat gedeō q̄ iste q loquebat erat angelus aut ꝓpheta ſz q̄ mentiebat: iō obiecit ei hoc q; impossibile esset dictū angeli: ſz postea cognouit q̄ erat ali quis nūcius dei qñ angelus dñi respexit in gedeonē vt. j. p; ex modo loquēdi gedeōis. sed adhuc nō cognoscebat q̄ erat ange
† lus ſz putabat eē aliquē virū quousq; euanuit i sacrificio. (Ubi sunt mirabilia ei⁹ que narrauerūt pr̄es nostri nobis). Est mo dus quasi cōquestionis de deo. s. si vera sunt mirabilia que pa tres nostri narrauerūt nobis de deo vbi illa sunt: i. vbi est nunc
L ptās faciēdi illa mirabilia. q. d. quare nō facit nunc talia si pote statē bz. dicit. que narrauerūt patres nostri: q; gedeon nō fuit in egypto nec fuit tpe Josue in introitu terre chanaā: q; tunc fue runt facta miracula de q̄bus nulla vidit gedeon. fluxerāt enim ab exitu de egypto vsq; ad tēpus istud. q. ducēti decē anni. s. 40. in deserto: ꝛ. 40. sub iosue ꝛ othoniele: ꝛ. 80. sub aioth supra. 3. et. 40. sub barach p̄cedenti. c. q fimul faciūt ducētos annos: q̄bus addatur tēpus mediū post mortem barach vsq; ad istū annū se ptimū tribulationis israel sub madiā: ꝛ eēnt quasi decē āni. nō q̄ viderat aliqua miracula gedeon sed patres sui narrauerāt ei: q; de⁹ iubebat q̄ patres narrarēt filijs ꝛ illi nepotib⁹: vt sic deriua retur memoria operū dei p oēs generationes. sic p; Exo. 13. et
† Deutero. 6. ꝛ Josue. 4. (Atq; dixerūt de egypto eduxit nos do
† min⁹). s. ꝛ educēdo nos fecit multa mirabilia: ꝛ nunc nō agit ali quod liberādo nos. (Nunc autē dereliqt nos ꝛ tradidit in ma nu madiā). i. tunc fecit mirabilia multa ꝛ nūc nullū agit: ſz poti⁹
Ra. sa. ꝛ Ra. da. can dereliqt nos in man⁹ hostiū. ¶ Ra. sa. ꝛ Ra. da. canchi exponūt
chi exposi aliter istaz lram. s. q̄ gedeon dixit angelo. heri fuit pascha ꝛ p̄
tio lre. me⁹ narrauit mihi mirabilia dei. s. psalmū illū. in exitu israel de egypto. ꝛ tamen nunc non agit deus aliqua miracula similia illis. ꝛ arguit. aut patres nostri qui erant in egypto erāt iusti: aut peccatores. si iusti liberauit eos meritis suis. si peccatores libe rauit eos benignitate sua. nūc autem liberet nos aliquo modo
Improba. istorum sed non liberat. ¶ Ista tamē expositio ridicula est. nā
ꝓma. non erat tunc pascha vt infra dicet. etiam nō est verum q̄ pa ter gedeonis enarrauerit ei psalmum in exitu israel de egypto: q; iste psalmus nondū erat fact⁹: sed oz intelligi q̄ enarrabant in vespere paschali. s. 14. luna mensis p̄mi qui erat vespere festini tatis: ꝛ erat ipse dies pasche dia gesta dei educēdo israelitas de egypto. ¶ Itē cuz dicūt q̄ gedeon arguit ꝺ angelū. aut p̄res no
Scda. stri erāt iusti ꝛc. dām falsuz eē: q; istud argumētū est icōueniēs. nā dato q̄ eēnt israelite viri iusti dū manebāt in egypto nō me rebant educi de egypto: eo q̄ act⁹ nri boni facti pp deū nō sunt causantes debitū vel obligationē ad hoc q̄ deus ꝓ nobis aliqd
D agere debeat: q; nos tenemur ei ad seruitutē ꝛ cuz seruierimus nihil fecimus superogationis: ſz adhuc sum⁹ serui inutiles. sic p; Luc. 17. cū dixit xp̄s parabolā. s. qs autē vestrū bñs seruū aran tē aut boues pascentē: q regresso de agro dicat illi statim trāsi ꝛ recūbe: rñ dicat ei para q̄ cenē ꝛ p̄cinge te ꝛ ministra mihi do nec māducem: ꝛ post hec tu māducabis ꝛ bibes: nō puto. sic vos cum feceritis oia que p̄cepta sūt vobis dicite serui inutiles sum⁹ q̄ debuim⁹ facere fecimus. quātacunq; ergo bona ꝓ deo faciaciam⁹ nūq; erit nobis obligat⁹ ad faciēdū aliq̄ bonū: q; vbi est obligatio icidit iustū politicū q̄ est iustū ꝓprie dictuz: ꝛ tñ iter boiem ꝛ possessionē suā: vel inter boiez ꝛ seruū nō est iustū sim pliciter vel politicuz vt ait Aristo. 5. ethicoꝝ. homo tñ glibet est
Qō. 12 A seruus dei per naturā ꝛ est possessio ei⁹ vt p; Deutero. 32. q̄ pos sedit te fecit ꝛ creauit te. ergo nō p̄t esse iustū politicū inter deū
An gedeon peccauerit dicens vbi sūt mirabi lia q̄ narra uerūt nob̄ p̄res nr̄i. ꝛ Quinsdaz rñ. ad q̄st. ᵛ Doc. rñ. ad q̄stū. ꝛ boiem: ꝛ ꝺñter non p̄t ex aliqua cā de⁹ obligari boi. (Respe xitq; ad eū dñs). i. ille angelus respexit nunc ad gedeonē.
¶ Queret aliqs an gedeon peccauit dicēs. vbi sūt mirabilia que narrauerūt nobis p̄res nr̄i. ᵝ ¶ Aliqs dicet q̄ sic: q; gedeō dice bat ista obijciēdo ꝺ verba angeli: ꝛ nō credēdo q̄ ille vera dice ret vt. s. declaratū est. ᵝ ¶ Rñdēdum q̄ nō peccauit gedeon: q; ipse nō negabat mirabilia dei que narrauerāt p̄res sui dicendo illa falsa: sed mirabat ꝛ q̄si cōquerebat cuz deus fecisset illa cur nunc nō faceret similia mirablia liberādo. non credebat tñ ge deon q̄ ille q loq̄bat esset angelus nec ꝓpheta. ꝛ ēt putabat ver ba sua falsa esse. s. q̄ de⁹ erat cū israelitis: ꝛ ob hoc arguit ꝺ eum dicēs. si dñs nobiscuz ē cur apprehēderūt nos oia mala hec. ꝛ in ħ nō peccabat: q; nondū ꝛstabat ei illuz esse angelū vel ꝓphetam.

(Uade in hac fortitudine tua). i. vade cuz fortitudine tua quaz nunc habes. (Et liberabis israel de manu madiā). s. pcuties israelitas ꝛ non psequent vltra israel. ¶ Queret aliqs que fortitudo erat ista i q̄ itur⁹ erat gedeō ad liberādū israel ō manu madiā. ¶ Rñdēdū q̄ fuit q̄dā fortitudo nouiter cāta i gedeo ne quā de⁹ ꝛtulit ita vt ñ formidaret multitudinē madianitaꝝ. ꝛ ista fuit tradita qñ āgel⁹ respexit eū: ñ q̄dē q̄ āgel⁹ posset talē vtutē ꝛferre. nā nullus p̄t agē i boiez vī aliū ꝛferēdo talē vtutē vel aliā q̄cūq; nisi p̄ media nālia ad cāndū illā p̄gnationē vel alterationē: nisi sit de⁹ q̄ totā naturā i vtute ꝛtinet. potissime q; ista erat q̄litas q̄dā collata aīe: nullus āt p̄t agere i aīaz nisi de⁹ q ei illabit ꝛ itrinsec⁹ ē. fuit aūt ista fortitudo collata respiciente angelo: q; tūc qñ ipse respexit deus opat⁹ est: sicut sacerdote ꝓfe rēte vba ꝛsecrationis deus ꝛsecrat ꝛ sacerdos nihil agit. simile autē xp̄s respiciēdo fecit. nam Petrus negauerat xp̄m ter: ꝛ vl tima vice xp̄s respexit Petrū ꝛ imutauit fortissime coz ei⁹ ita vt qui p̄us negauerit tunc subito in amarissimas lachrymas ꝓla psus est Luc. 22. s. ꝛ cōuersus dñs respexit Petrū ꝛ recordatus est Petr⁹ verbi q̄ dixerat ei. p̄us q̄ gallus cāret ter me negabis: ꝛ egressus foras fleuit amare. ¶ Uel dicit. vade in hac fortitu
2. expō. dine tua. i. ad fortitudinē adiutorij q̄ tibi ꝓmitto. s. q; tu possis liberare israel de manu madiā. (Scito q; miserim te). i. cogno sce q; ego miserim te. i. cum pugnaueris ꝺ hostes vel videris eo
† ruz multitudinē non paueas: sed recordare q; ego misi te ꝛ pos sum tibi subijcere atq; subijciā oia castra madian: ¶ Sciendus
Notādū q; nūc cognouit gedeon q; ille q loquebat ei erat a deo missus: q; sensit in se quandā imutationē factā cuz respexit eū angelus. tñ nesciebat an āgelus eēt vel ꝓpha. (Obsecro dñe mi in quo
† liberabo israel). i. q̄ō liberabo: vel p q̄d. quasi dicat nulla mihi ad hoc opportunitas est: q; paucitas est potētie mee vt p; ime
† diate. (Ecce familia mea infima est in manasse). s. q; familia ezri forte erat de minimis familijs trib⁹ manasse: ꝛ hoc q̄tuz ad mul
† tiplicationē plis: q; erāt pauci viri in ea. (Et ego minim⁹ in do mo p̄ris mei). i. ꝛ de oībus viris dom⁹ p̄ris mei ego sum mini mus in potētia. Etiam si essez p̄mogenit⁹ vel maioris excellētie. hoc dicebat gedeon q; si ipse pugnare deberet putabat q̄ debe ret ꝓualere ⁊tra madiā in multitudie gētis: ſz i ħ ipse deficiebat. adiutores sui ꝺbebāt eē illi q erāt i familia sua: ſz illa erat pua: q; dī eē minima i tota tribu manasse. q̄ magis apt⁹ videbat ad ħ q̄lz ō alijs familijs q̄ ipse. iste ſpāl'r alr pugnare p̄t fultus ad
a Qō. 14. A An pec cauit ge deō dō in q̄ libe rabo is rael. Quinsdā rñsio ad quesitū. Nonnul lorum rñ. ad q̄stū. iutorio domesticor⁹ suor: ſz i tota domo p̄ris sui nō erat ali⁹ mi noz eo in potētia. q̄ iepr⁹ erat ipe ad pugnādū ꝺ madian. Sic. n. obiecit saul samueli qñ denūciauit ei q̄ futurus esset rex dicēs nūqd ñ fili⁹ gemini ego sū ō mima tribu israel: ꝛ cognatio mea nouissima iter familias ō tribu beniamin vt p; 1. Re. 9. q. d. ego nō suz apt⁹ vt sim rex pp pua potētia cognator. Doc. rñ. ad q̄stū. Certificatio pones p̄ō nā angelicam.
Dom tñ q̄ nō peccauit gedeō hac vice: q; ipe nō cognoscebat āgelū q loq̄bat vt p; j. in lra. iō dato q̄ nō assentiret vbis eius nō erat admirādū. quousq; q̄ magis ꝺclararet gedeōi putabat q̄ ista pugna fieri ꝺbebat ptāte būana ſz ipe nō bēbat ptātē ex familia sua q; pua erat in tribu manasse. nec ex familiarib⁹ suis q; ipe minim⁹ erat i domo p̄ris sui: iō rōnabilr dubitabat i quo
† liberaret israel. i. p q̄d. (Dixitq; ei dñs ego ero tecū). i. nō idiges magno auxilio būano: q; ego ero tecū: ꝛ sufficiēs erit tibi ad su
† pandū hostes. i ħ oñdit iste q loq̄bat q̄ erat de⁹ vl'āgel⁹: q; ali⁹ nō potat adiuuare i bello. (Et pcuties madian q̄si vnū virū). i. cū auxilio meo ita facile erit tibi pcutere madian q̄si si pcuteres vnū virū. vel pcuties q̄si vnū vir. i. sic q̄si vn⁹ vir pcutit nihil manet de eo viuēs: ita pcuties madian q̄ null⁹ maneat de oīb⁹ castris madian. nā rari mātserūt vt p; seq̄nti. c. et. j. 8. ſz p̄m⁹ sen sus est melior. (Et ille.) Dic ponit certificatio circa psonā āge licā. s. an iste q loq̄bat eēt angelus. (Et ille). i. gedeō dixit ad an geluz. (Si inueni ingt grām in oculis tuis). i. si diligis me vel si vis mihi facere aliq̄ bonū. q. n. aliqs cozā alio grām inue-

niat: est

† niat:est ꝙ ea q̄ ipse facit illa sibi bona videant vel ipsamet pso na appareat ⁊ oesideret ei cōplacere.(Da mihi signū ꝙ tu sis q loqueris ad me).i. da mihi signū siue fac aliqō miraculuz ad demonstrādū ꝙ tu q loqueris ad me es angel⁹ dei:vel es talis q potes in bello me adiuuare vt percutiam madian.

¶An peccauit gedeon petendo signum ad sciendum quis erat iste qui loquebatur ei.

Questio.15.

A Cuiusdā rñsio ad quesitū.

Queretur an peccauerit gedeon petēdo signū ad sciē dū qs erat iste. ¶Aligs dicet ꝙ sic qz tenebaꝫ credere gedeō.nā vbis ꝓphīe credē obligamur plusq̄ eis q̄ oculis ꝟspicim⁹ vt pz.2.Petri.c ꝓmo.ḡ siue iste accipeꝫ vt angelus siue vt ꝓpha credēdū erat sibi simplr.⁊ adhuc magis angelo q̄ ꝓphe:quia angeli boni nunq̄ pñt log mendacium.

Doc.rñ. ad q̄stū.

¶Rñdēdū ꝙ nō peccauit:qz obligamur credere ꝓphie qñ cō stat nob vba eē ꝓphice dcā.sz gedeō nesciebat an iste esse ꝓpha ⁊ isto mō itelligiꝫ dictū beati Petri:credere tñ nō obligamur ꝙ aligs sit ꝓpha vel angelus q̄q̄ ipse ꝓfiteaꝫ illud nisi ostenderit in aliqua ꝓbatione nēcia.sic patet Deut.18.vbi de⁹ dixit si dubitabaꝫ de vbis alicui⁹ q se ꝓphaz dixerat ꝙ peteretꝫ signū ab eo:⁊ si eueniret erat ꝓbatio sufficiēs aliogn nō.

Aliqñ ꝓphete mētiunt

¶Itē dauera dicere:qz interdū ꝓphe nō loquunt ꝓphice ⁊ mentiunt vel errāt interdū.n.ex solo erroze:vt in natban ꝓpha accidit q iussit oō ꝙ edificaret tēplū:⁊ postea tñ ꝛriū dixit.qz deus illō q mala loquebaꝫ:sz esset vere ꝓpha dei Numeri.22.et.23.et 24.c.et ob hoc dato ꝙ stareꝫ aliquē ꝓphaz esse ex multis actibus ꝓteritis qñ aligd postea loqueretꝫ nō obligabamur credere illud a deo datū eē:iō ad hoc ꝙ assentireꝫ ei tenebaꝫ indicare signū sicut hz Deut.18.filr quoq; beatus Jo.cano.1.ca.4.dixit.nolite credere omni ſpūi:sed ꝓbate an ſpūs ex deo sint.qō itelligiꝫ de ſpiritib⁹ apparētib⁹ vt de angelis ⁊ de hoīb⁹.nō.n.

Nō sēp angelis credēdū est sz bōa dicant.

credendū est imediate angelo q̄q̄ dicat se a deo missuz ⁊ bona enunciet.nā sathanas sepe trāsfigurat se in angelū lucis.2.Lozin.11.Intelligiꝫ ēt de ꝓphis ⁊ ꝑdicatozib⁹.nā nō est credēdū oi vocāti se ꝓphetā.nec sunt accipiēda dicta oīuz ꝑdicantiū.sed in his oībus ꝓbādū est an ex deo sint.sic pz eodē.c.Jo.nā dz.nolite oi ſpūi credere:sed ꝓbate ſpūs si ex deo sunt: qm̄ inde subdit de ꝑdicatozib⁹.s.in boc cognoscit ſpūs dei.oīs ſpiritus q cōfitet Ihm̄ ieſuz venisse in carne hic ex deo est.licitū ḡ erat gedeoni ingrere qs erat q loquebaꝫ:imo meritoriuz:qz oemētia quedā est cuiz assentire de se magna dicēti:nisi q̄tenꝰ ostiterit legitimis documētis.i.ꝓbōne certissima.ista petitio si gni,vel ingstitio est licita qñ nōdū ꝓcessit aliq̄ certificatio.si tñ aligs semel certificatus est:dubitare postea ⁊ petere ꝓbōnes in qō ait Apostolus.an expimētū queritis ei⁹ q logt in me chr̄i.s.

Qui certus est certiozari nō dz. Qō. 16. A An gedeon peccauerit offerens āgelo sacrificiū. o Rñsio ad q̄stū Lra bebrea. Triplex bui⁹ lre expō.

qz isti iā habuerāt de hoc ꝓbōnē.ꝙ ḡ nūc peterēt iterū experimentū erat q̄dā infidelitas.nō fuit aūt tale qd in gedeone:qz nichil certitudinis adhuc suscepat.(Ne recedas hinc donec reuertar ad te portās sacrificiū.)referaꝫ ad supioza.s.nō recedaz hic reuertar quousq; ad te ⁊ portabo sacrificiū.i.mām aliquaz ad offerēdū. ¶Queret aligs an peccabat gedeon offerēs angelo sacrificiū cū soli deo offerēdū sit:⁊ ad qd offerret sacrificiū.nā dz hic.⁊ offeram tibi.s.ꝙ sacrificiū illi angelo apparenti erat offerēdū. ¶Rñdēdū ꝙ ñ peccauit.nā nō offerebat ei cū nesciret qs esset.sz dz offerā tibi.i.ponā cozā te:⁊ tñ ad bonozē dei offerendū erat sacrificiū.sic pz in hebzeo.nā dz.(Fac sig^m ꝙ mihi loqueris.)vbi lra nra dicit da mihi signū ꝙ tu sis q loqueris ad me.sed in hoc lra nra clarius locuta est.⁊ postea subdit in hebzeo.(Nō recedas hinc quousq; reuertar ad te portans sacrificiū ⁊ ponā añ te.)nunc ista lra ponā añ te pōt hēre triplicē sensuz.Primus est ponam añ te.s.ad hoc ꝙ tu offeras ⁊ nō ego.⁊ offeraꝫ deo.Scōs sensus ponam añ.i.ꝑsente te offeram ad bonozē dei.Tertius sensus ponā ante.i.offerā cozaz te ad bonozē tuū.ꝓmus ⁊ secūdus stant.⁊ nō tertius.iō lra nra est exponēda in aliquo illoz ¶Cū aūt queriē ad qd gedeō volebat ducere sacrificium. Rñdendū ꝙ ad certificationē de angelo loquēte an eēt angel⁹:vel qs.nā ipse locut⁹ fuerat talr de se ꝙ oporteret eū eē deū vel angelū ei⁹.nā dixit.ego ero tecū ⁊ ꝓcutiēs madian q̄si vnū virū:iō gedeon dixit si inueni gram cozā te da mihi signū ꝙ tu sis q loqueris ad me.i.ꝙ tu q loqris ad me sis ille q potes me adiuuare ad occidēdū madianitaz q̄si vnū virū.ad hoc aūt putauit gedeō ꝙ nihil erat in quo ꝓueniē tius appareret q̄ in sacrificio.s.si angel⁹ille faceret venire ignē de celo sup sacrificiū:iō tulit sacrificiū.⁊ signū hui⁹ est:qz tulit gedeon sacrificiū ⁊ nō ignē ⁊ angelus tetigit illud sumitate vge ⁊ exustū est.tūc cognouit certissime gedeon ꝙ angelus dei erat q loquebaꝫ. ¶Queret vlteri⁹ an peccauerit gedeō offerēdo holocaustū p se ipz.*Aligs dicet ꝙ sic:qz istud erat spāliſſimū ministeriū sacerdotū:⁊ nulli licebat nisi sacerdotib⁹.si quis aūt ꝑter eos conareꝫ hoc facē moziebaꝫ Nūeri.4.et.18.et sic fuit de chore ⁊ socijs suis.250.viris q cōbusti sunt cozā altari Nūeri.16.c.gedeō aūt erat de tribu manasse in qua nō erant sacerdotes nec leuite.ḡ erat ei illicitū.¶Rñdendū ꝙ nō peccauit gedeon:qz ipse nolebat offerre sacrificiū.ita ꝙ ipse faceret cerimonias sacrificij:sz duxit mām sacrificij ad hoc ꝙ angelus sacrificiū faceret:⁊ p hoc cognosceret gedeon an ille esset angel⁹ vel aligs a deo missis.qō pz qz dixit gedeon ad angelū ꝙ portaret sacrificiū ⁊ poneret cozā eo.s.ad hoc ꝙ ipse angel⁹ cremaret illud ⁊ faceret cerimonias illi⁹.postea vō iussit angelus ꝙ poneret sup petrā sacrificiū illud ⁊ posuit.angel⁹ vō tetigit illud virga ⁊ exustū est.nihil ḡ gedeon egit de cerimonijs sacrificij sz dei angel⁹:iō nō ꝑuaricat⁹ est in lege.¶Aliq aūt rñdent alr dicētes ꝙ egit hoc gedeon ex dispēsatione sicut multi sancti pres egerūt filia: vt samuel obtulit sacrificia ⁊ nō erat sacerdos.⁊ ēt obtulit extra locū sanctuarij ꝓmo Re.7.filr quoq; Helias nō erat sacerdos:⁊ tñ obtulit sacrificiū in ꝛspectu ppli etiā ⁊ extra sanctuariuz.s.in monte carmelo.3.Re.18.¶Sed ista responsio nō stat pp duo.Primo qz nūq̄ recurrēdū est ad ꝓuilegia exīte iure cōi:⁊ peccatū est dici fieri ex priuilegio qō fit ex iure cōmuni.sz gedeon faciebat hec iure cōi.nā presentare mām sacrificij ipsi sacerdoti cuiz licebat laico ⁊ sacerdoti: viro ⁊ femine.sz hic nihil actū est nisi ꝙ ꝑsentauit gedeon māz sacrificij angelo ⁊ nihil fecit de cerimonijs sacrificij.ḡ licuit hī fibi iure cōi.⁊ sic nō est allegāda dispēsatio vel priuilegiū.Secūdū est qz si egisset ex dispēsatione:hoc fuisset qz de⁹ moueret eū ad faciēdū hoc:⁊ istud esset signum ꝓphicū.s.qz de⁹ reuelabat ei ꝙ faceret.Sic fuit in samuele ⁊ belia:qz erāt ꝓphe ⁊ inspirabanꝫ a deo ad faciendū hī sicut incitabāꝫ ad alia dicēda: vel reuelareꝫ ei p angelū aut p ꝓphaz sicut reuelatū fuit dō ꝙ faceret sacrificia i mōte moria p ꝓphaz gad vt pz.2.Re.24.c. gedeon tñ nō erat ꝓpha vt de⁹ ei hī p ſpūz ꝓphicū inspiraret. nec ēt reuelauit ei p aliquē ꝓphaz aut angelū:qz ipse nūc dubitat de angelo:⁊ ad hī adducebat vt angel⁹ offerret ⁊ cognosceret an eēt angel⁹.ḡ nō habuit ex dispēsatione. ¶Queret vlteri⁹ qūo excusareꝫ totalr a pctō gedeō si āgel⁹ nō offerret sacrificiū ⁊ ipe ōberet offerre.□ ¶Rñdēdū ꝙ gedeō portabat sacrificandi māz nō itētiōe sacrificādi p se:sz vt cogīsceret angelū p sacrificiū.vñ erat itētio sua ponē māz istā cozā āgelo vt ipse eā sacrificaret.si āgel⁹ hī faceret nihil peccaret gedeō.Si aūt angel⁹ nollet facē cerimoniā aliq̄ sup māz illā:sz relinq̄ret itactā: vel conareꝫ facere ⁊ neguisset succēdere illō:vtpote si nō eēt angelus gedeon cognouisset hunc nō eē angelū nec a deo missuz. ⁊ hoc sufficiēs sibi erat:nec feciſſet sacrificiū de mā illa:sz comediſſet vel seruasset ad alios vsus:⁊ sic nō peccaret.

¶Queret vlteri⁹ an peccauerit gedeon sacrificādo in loco isto.

¶Aligs rñdebit ꝙ sic:qz solū erat licitū offerre sacrificia in loco sanctuarij Dent.12.vnde siquis extra sanctuarium offerret erat reus mortis sicut si sāguinē effudisset Leui.17.¶Rñdendū est ꝙ nō peccauit gedeon qz alr deus nō haberet eū tam acceptū in oībus istis ⁊ tribuens magnificā victoziā p manus eius.⁊ stat eadē rō que in ꝑcedēti.q.s.qz gedeon nō intendebat offerre sacrificiū in loco illo nec p se:sz intēdebat pñtare illam materiam sacrificandaz angelo vt per eam cognosceret an eēt angelus:⁊ si angelus vellet eam sacrificare ⁊ sacrificaret non peccabat Gedeon:quia ipse nihil agebat.angelo autem vbicūq; licebat hec facere.si vō nō eēt ille āgel⁹ nō posset succēdē mām illā ⁊ maneret vt ꝑus:tūc gedeō cognito ꝙ ille nō erat angel⁹ reſuaret māz illā ad cibos ⁊ nō sacrificaret.⁊ sic nō peccaret sacrificādo:nec ex̄ sāctuariū sacrificādo:qz neutrū eoz egit.

¶Nicolaus āt dicit ꝙ hī fuit ex dispēsatiōe spāli.erat.n.vnus casus i quo spāliter licebat offerre sacrificiū extra sāctuariū.s.qñ in aliquo loco appebat āgel⁹.sic dauid ostruxit altare in area ornā iebusei.2.Re.24.qz ibi appuit angel⁹ pcutiēs.sic ēt manue pr̄ samsonis obtulit sacrificiū extra sāctuariū vbi appuit ei āgel⁹.j.13.¶Sz dōz ꝙ ista positio nō stat pp duo sic supza dicebaꝫ.Primo qz exīte iure cōi pctū est recurrere ad ꝓuilegiū:⁊ ꝓuenit ex ignorātia iuris cōis.sic fuit hic in gedeone:qa nō fecit aligd qō nō liceret facere cuiz taz viro q̄ femine sine

Qō. 17. A An peccauerit gedeon offerendo holocaustū per se ipsum. *Cuiusdā rñ.ad q̄stū Doc.rñ ad quesitum.

Nōnulloꝝ rñ.ad q̄stū

Improbō. 1.rō.

2.rō.

Qō. 18. A Qūo gedeon penit⁹ a pctō excusareꝫ si angelus non offerret sacrificium ⁊ ipse debēt offerre. □Rñsio ad quesitū.

Qō. 19. A An peccauit gedeon sacrificādo in loco isto *Cuiusdā rñ.ad q̄stū *Rñ.doc. ad q̄stū.

Nicolai rñ.ad q̄st. B

Improbō. 1.rō.

Scōa rō.

dispēsatione vlla qz nō fecit sacrificiū vt decretū est. ¶Scōz ē qz nō est vex q vbicūqz appet āgel⁹ vel de⁹ possent israelite facere sacrificia nisi ostaret aliquo mō de volūtate dei p reuelationē angeli: vel alis q vellet ibi fieri sacrificia. sic pz i locis allegatis. nā Dauid nō obtulit sacrificiū i mōte mozia in area oz nā iebusei qz ibi appuit āgel⁹: sz qz ppha ei dixit ex pte dei. sic pz. 3. Re. 24. vbi dr q gad ppha iussit Dauid h facē. Itē qō allegat. j. 13. de manue sic fuit. nā volebat manue dare cibos angelo dei putās eū eē ppharz. z āgel⁹ dixit. si me cogis nō comedā panes tuos. si aūt vis sacrificiū offerre offer illō dño. z tūc manue obtulit sacrificiū iussu illius z licuit sibi alis aūt non obtulisset. nā qñ cognouit manue q erat āgel⁹ dñi iā obtulerat sacrificiū. hic ār nōdū cognoscebāt gedeō q ille erat āgel⁹: nec ēt ille iubebat tanqz āgel⁹ nec tāqz ppha. g nō licebat ei ex aliq oi

L

spēsatiōe offerre sacrificiū i illo. Sz dōz est sic pus. (Qui rndit ego pstolabor aduētū tuuz.) videbat āgel⁹ q gedeon volebat ducē sacrificiū ad expiēdū an ipe eēt āgel⁹: z qz h erat ꝺueniēs expectauit āgel⁹ ille. (Et igressus ē itaqz gedeō z coxit bedū.)

†

Bedus tener q̄re ꝺo offerebat.

voluit gedeō facere sacrificiū tā de carnib⁹ qz de panē: iō coxit bedū z azimos panes. erat iste bedus puulus z tener iō offerebat: qz de⁹ volebat tenera z pinguia p se. (De farine modio azimos panes). i. de vno modio farine accepit ptē z fecē panes azimos ad offerēdū. in hebreo h̄. (Et fecit vnā fanecaz farine azimos panes.) est sensus q vnā totā fanecā vel modiū farine fecit panes. Ira aūt nra ponit de modio farine. s. qz forte visuz est ei q multū erat facere vnā fanecā vel modiū tritici panes. satis tñ pōt intelligi Ira nra sicut hebrea. s. q vnā totā fanecā tritici panes fecit. s. q de modio farine fecit panes. i. de toto modio farine fecit panes. z est h satis rōnabile: qz sicut erāt multe carnes. s. vnus bedus: ita debebāt esse multi panes. z tñ nō erat magna mēsura modi⁹ sic nūc est: qz nō erat vn⁹ modius forte decima ps fanece nre. qō pz qz booz dedit ruth sex modios tritici portādos sup humeros i pallio vt pz Ruth. 3. et tñ modicū sic portare puella poterat de area in domū. (Carnesqz ponēs in canistro). s. postqz coxit bedū posuit eū in canistro vt ferret ad angelū manētē sub q̄rcu. (Et ius carniū mittēs in ollam. i.)

†

Qō.20
A
Quare gedeon bedū coxit ad offerendū.
Rñsio ad quesitum.

tulit ius seu cognā in olla ad angelū. ¶Queret aliqs quare gedeon coxit bedū ad offerēdū. nā nō offerri solet aliqd coctū. sz carnes crude cremant in altari vt pz Leui. pmo. 3. et. 4. et. 7. ¶Rndendū q gedeon coxit carnes ad duos vsus. s. ad comedendū z ad offerēdū. nō eniz sciebat gedeon an ille eēt āgel⁹ vl hō: ideo coxit cibos vt comedē posset de illis si eēt hō ppha: z residuū offerret dño in sacrificiū z fieret expiētia quā volebat gedeon. sic. n. fecit manue pz samsonis. nā voluit facē bedū de capzis z panes vt comederet angel⁹ quē putabat eē hoiez. angelus vo rndit q nō comederet sz offerret illō deo i sacrificiū.

□Qō.
21.
A
Qō sacrificij gen⁹ erat hoc gedeonis.
Rñsio ad quesitum
Tria gña sacrificioz.

j. 13. c. sic aūt angelus iste g erat verus āgel⁹ nō comedit. sz sucēdit cibos in holocaustum: qz tñ gedeon dubitabat z volebat facē cibos p viro oportuit q coq̄ret vel assaret cibos.

¶Queret vlteri⁹ qō gen⁹ sacrificij erat istud. ¶Rndēdū q nō erat ppzie in aliquo gñe sacrificij. nā nullum gen⁹ sacrificij erat in quo tales cerimonie fierēt. Qō pz qz erāt tria gña sacrificioz. bolocaustū. hostia pacifica. z hostia pro peccato. in holocausto aūt nihil coquebat: sz oēs carnes crude ponebant in altari sup ignē z cremabāt Leui. pmo. Jn. 2. s. hostia pacifica nihil coqbat. nā nihil ō illa de⁹ accipiebat nisi adipes vt pz Leui. 3. z interdū renes siue lūbos qñ erat pacifica hostia de arietibus vt pz ibidē. hostia aūt p peccato nō erat: qz illa cremabat interdū tota cū pelle cornib⁹ z fimo: vt si eēt p pctō sacerdotis magni vel totī⁹ ppli Leui. 4. z interdū soli adipes cremabant: z oēs carnes ꝓueniebāt sacerdotib⁹ Leui. 6. vocat tñ sacrifitiū inquātū oblatū est ꝺo z cōbustū sicut cetera sacrificia. sic. n. est in qbusdā aliis q̄ nō sūt in aliquo illoz triū generū: tñ vocā tur sacrificia. sicut agnus paschalis q vocat sacrificiū dñi Numeri. 9. et tñ nō erat in aliquo illoz triū generū cū carnes ei⁹ totaliter comederent a popularib⁹ Exo. 12. sic ēt vitula rufa erat sacrificiū Nūeri. 19. tñ nō ptinebat ad aliqd genus triū cū tota cremarez extra castra z nihil de ea. s. adipes nec nec sanguis offerebant in sanctuario: tñ ista de oī sacrificio ptinebant ad deū. sic pz Leui. 3. s. oīs adeps dñi erit iure ppetuo in cuntis generatiōib⁹ z habitaculis vris: nec adipē: nec sanguinē oino comedetis. reducebant tñ ista duo sacrificia ad tria gña sacrificioz ppzie dicta. s. agnus paschalis ad bolocaustū: z vitula rufa ad hostiā p pctō vt ꝺclaratū est Nūeri. 19. □¶Queret vlteri⁹ ad qō gen⁹ sacrificij reduceret istud sacrificiū gedeōis qō cū quolz hz paucā filitudinem. ¶Rndendum q reducit tñ magis ad holocaustū qz ad alia gña: qz in bolocausto q̄d apponebat cremabat z nihil bēbāt inde sacerdotes Leui. 1. et. 6. ita hic fuerūt oēs carnes ꝺbuste cū panib⁹ z iure carniū. in alijs aūt sacrificijs nō cremabant oia: sz ptes q̄dā hz varietatē. de q bus Leui. 7. et. 4. et. 7.

¶An sacrificiū ō carnib⁹ coctis offerri licuit vt gedeō fecē. Q. 23

Queretur vlteri⁹ an licuerit offerri sacrificiū sicut ob tulit gedeon. s. de carnib⁹ coctis. ¶Aliqs dicet q nō: qz nulli licebat agere ꝺ ea q̄ scripta erāt in lege moysi. sz ipse describēs de sacrificijs iussit carnes oiuz sacrificiozuz crudas offerri: z incēdi sup altare vt pz Leui. 1. et. 3. et. 4. et in multis alijs locis. g offerēs carnes coctas in sacrificiū peccauit.

A
Quiusdā rñsio ad quesitū.

¶Rndēdū q nō peccauit pp duo. pmo qz gedeon nō fecit istō solū ad offerēdū sz pncipaliter ad comedēdū: vt si ille hō eēt ppha z ō reliquo faceret expiētiā quā ipe itēdebat: nō pōt tñ caro eē disposita ad cibū būanum nisi coq̄ret aut assaret: iō debuit eā coq̄re vel assare: deinde cū psentauit eā āgelo ipe noluit comedere: qz āgel⁹ erat sz succedit. z sic nō peccauit gedeō: qz ipe cōmittebat carnes illas z panes disponi āgeli. s. q comedēt vl sacrificaret sic vellet. voluit aūt sacrificare ille carnes. g angelo iputādū est siue bonū siue malū qō hic eēt. ¶Scōa rō est: qz si

Doc. rñ. ad q̄situ. 1. rō.

gs vellet facē holocaustū vel hostiā pacificā vel p pctō z cremaret carnes: peccaret si corisset illas vel assasset pus. Gedeon tñ nō itēdebat hic facē aliqō istoz sacrificioz: sz solū suscipere expiētiā de āgelo an eēt āgel⁹ p cremationē carniū. s. si posset illas succēdere nō appposito igne. z ad h nihil magis erat q carnes eēnt cocte vel asse q̄q̄ eēnt crude: iō nō fuit circa h attendēdū. nā sicut fuit expiētia i carnib⁹ z pane: ita potuisset facē eā in pāno vel lignis aut lapidib⁹: obtulit tñ poti⁹ carnes z panē ex cā dicta. s. vt possent eē ad cibū. (Tulit oīa sub q̄rcu.) qz ibi manebat āgelus expectādo sub q̄rcu. (Et obtulit ei). s. posuit coz āgelo. s. vt facēt de illis q̄d vellet siue cremādo siue comedēdo. ¶Sciēdū aūt q hebrei dicūt q qñ fcā sūt hec erat pascha. qō ꝓbāt ex duplici motiuo. vnū est qz obtulit Gedeō āgelo azimos panes: hebrei tñ nō comedebāt azima nisi in festiuitate azimoz. Scōz est qz in die pasche ad noctē pzis narrabāt filijs ea q̄ fecerat de⁹ p illis in exitu de egypto: z tñ. ō. dixit gedeō. pres nri narrauerūt nobis mirabilia. z sic exponit Ra. sa. et ra. ꝺa. canbi illam litteram. ¶Queret circa h an vex sit q tūc esset pascha siue festū azimoz. □¶Rndēdū q nō. z pz pmo qz festū azimoꝝ erat sp die. 15. mēsis pmi vt pz Leui. 23. et i isto festo nōdū erāt aliq segetes mature in terrā chanaan: vñ i scōa die azimoz mittebat pmo falx i messe ordeacea vt pz eodē. c. z añ hoc nulli hebreo licebat q̄cqz metere nec comedē panes nouos aut saltē sumē grana de spicis: cū dicat eodē. c. panē polentā z pultes nō comedetis de segete: vsqz ad diē quo offeretis ex ea dño deo vro Gedeō tñ iā excutiebat triticū qō messū erat. g pterierat tps paschale. ¶Itē pz qz sicut in festo azimoz iubebat sibi de⁹ de pmis segetib⁹. s. de ordeis añqz q̄d comederet vel meteret offerri sibi ptē in manipulo. ita añqz q̄cqz comedē tur de nouo tritico iubebat in festo pentecostes offerri sibi de q̄lz domo duos panes nouos Leui. 23. gedeon aūt excutiebat nūc triticū in torcular i. g trāsierat festū pentecostes qō est. 50. dieb⁹ post festū azimoz Leui. 23. vel tūc erat z nōduz comedē intēdebat de farre illo qō excutiebat vsqz quo trāsiret pēteco stes. ¶Itē nō stat positio ra. sa. qz repugnat Ire. nā ipe dicit q gedeon dixit āgelo. beri fuit pascha: z pz meus narrauit mihi miracula exit⁹ de egypto. g dies iste in quo dicebat gedeō ista eēt dies gntusdecim⁹ mēsis pmi q̄ est pm⁹ dies azimoz: z ꝺnter eēt dies magne festiuitatis. nā in illo nō licebat facere aliquod opus Leui. 23. gedeon tñ excutiebat triticū. z de⁹ nō increpuit eū. s. āgelus pus. g nō erat dies azimoz. ¶Sz adhuc aliqs rndebit q predicta tria argumēta nō cōcludūt. nā lz teneret illud regulariter: tñ q obligarent iudei ad nō metēdū añ illas festiuitates: z q in die pmo azimoz nihil facerent: tñ necessitas nimia absoluebat: sic chz dixit Mat. 12. qñ apostoli in sabbato vellebāt spicas z comedebāt: z ipse defēdit eos allegās exemplū de dauid. hic autem erat vigens necessitas: scilz quia volebat fugere Gedeon propter timorem superuenientium madianitarum vt pz. g. in Ira. z si distulisset ad alios dies preuenissēt madianite z occupassent oppida z segetes: iō licuit ei h facē. ¶Dōm q nō stat: qz dato q otra legē voluisset metē far z excutere die pmo azimoz nō repisset in terra: qz nōdū bebat spicaz. nā tpe illo vix est aliq spica ordei matura in terra chanaan: sz virides erāt oēs z nōdū g sqz messuit: sz pme spice virides ō ordeo ducebāt coz dño i manipulo ad offerēdū vt pz Leui. 23

Notādū de hebreoꝝ opione penes sacrificia

Qō.
24.
A
An verū sit q tūc eēt pascha sine festū azimoz.
□Ro. 1. q non.

Lōtra ex positiōes Ra. sa.

Rñsio quorūdā

B
Lōsutatio.

g nihil

Rñsio nicolai ad ꝑmā rationem.

ergo nihil erat de tritico qđ colligi posset: Gedeon tñ messuerat ⁊ excutiebat. ḡ nēcio ia trāsierat festū azimoꝝ. ¶ Ad argumēta iudeoꝝ oōm ꝙ nulla sūt. Ad ꝑmū nō valet vt ait Nicolaus: qz nō facti sūt panes azimi pp festiuitatē: sz pp sacrificiuz qz in sacrificio nihil fermētatū poterat offerri Leui. 2. s. ois oblatio q̄ offert oño absq; fermēto erit nec gcq̄ fermēti aut mollis adolebit ī sacrificio oñi dei tui. Sed ista solo nō tz. qz si fuisset istud qđ obtulit Gedeon ꝑprie sacrificiū. qđ p: qz ēt nō potuissent carnes cocte cremari in altari sz crude: qz sic iubebat in oi sacrificio Leui. 1. et. 3. et. 4. vbi ponunt cerimonie oium sacrificioꝝ. sz potuit ꝟ fieri. ḡ potuerūt panes fermētati offerri. Sz oōm ꝙ cā fuit ipsa festinatio Gedeonis. nā ipse volēs bñe expimentū de angelo oranit nimis vt prestolaret. si inueni grāz in oculis tuis ñ recedas donec reuertar. ⁊ dicessit ꝟ āgel⁹. putauit aūt Gedeon ꝙ si ipse magnā morā faceret recedēt āgel⁹ vel fastidiret: iō voluit cito expedire: ⁊ qz nō hēbat panes in domo oportuit ꝙ nouos facēt: qz si illi ōbuissent fermētari optebat expectaꝝ diuti⁹ quoq; fermētaret. voluit ḡ facē azimos vt cito expediret qz illi mox vt fozant pūt coq. ¶ Cōsiderādū āt ꝓ ꝟ ꝙ in terra chanaan ⁊ in terra egypti ⁊ i magna pte asie in terris valde calidis in. 3. vl. 2. climate pp caliditatē regiōis panes formati ⁊ cocti illico durescūt: ideo cogūt q̄si quotidie formare panes boues terre illi⁹: ⁊ qz si hēret massaz fermētatā semp factam illa cozrūpet velociter pp fermētū ⁊ pp calorē regionis faciūt pastā masse ñ fermētate: ⁊ illā custodiūt ꝙ quotcūq; dies volūt: qz nō pōt cozrūpi facilr cū nō hēat fermētū: ⁊ si indurat mollificāt eā aqua: ⁊ ō illa q̄ncūq; volūt sumūt ptes: ⁊ fozmant quot panes volūt. manet aūt reliqua massa. ⁊ ꝟ mō si oporteat velociter pari cibos sic panes fozmāt. istud p: aliq̄r Exo. 12. nā israelite exeūtes de egypto ligauerūt massas in pallijs ⁊ poz tauerūt in itinere nō fermētatas: ⁊ de illis faciebāt quotidie panes quādiu durauerūt ille masse. Si aūt fuerāt fermētate corrupte fuissent illico añq̄ iudei possent facere aliquē panē. s. die quo exierunt de egypto: iō nō fermētauerūt massas. ⁊ ista fuit cā q̄re in exitu de egypto israelite nō fermētarēt massas. ¶ Sz arguet ꝙ falsū est: qz Exo. 12. oz. tulit populus ꝺspsaz farinaz añq̄ fermētaret: ⁊ ligās in pallijs iposuit sup humeros suos ⁊ itez corerūt farinā quā dudū de egypto cōspsaz tulerāt ⁊ fecerūt subcinericios panes: nec. n. poterat fermētari cogētib⁹ exire egyptijs ⁊ nullā morā facē sinentib⁹. ¶ Rñdēdū ꝙ israelite habebāt itentionē ꝺspgēdi massaz ⁊ fermētādi illa nocte ⁊ faciēdi fermētatos panes vt recederēt in auroza: qz tñ coacti sunt media nocte recedē ex inopinato: surrexerūt ⁊ ꝺspserūt farinā aq̄ ⁊ potuissent tūc ponē modicū de fermēto ⁊ ipsa massa ꝑ se postea fermētaret: qz tñ nō ꝑmittebant tātā morā facē in egypto vt posito fermēto posset massa fermētari ⁊ fozmari in panes ac cog: noluerūt eas fermētare: qz tūc cū portaret fermēta cozrūpet añ finē diei ipsi⁹: imo ante. 4. vel. 5. horas pp terre calorē: ⁊ tñ israelite nō poterāt illa die sedere ad koq̄ndū ⁊ fozmandū panes pp festinātiā exeūdi de egypto: iō noluerūt fermentare massas. volūtariū ḡ fuit in israelitis ꝙ nō fermētarēt massas. ¶ Istū modū supza positū massaz nō fermētatarū seruant vsq; hodie gētes egypti ⁊ arabie ⁊ chanaan vt referūt q̄ viderūt: ⁊ refert ra. abra. abenazra sup exodū q̄ fuit in egypto ⁊ arabia vt ipse testat. Hoc ēt obseruatū fuit a ꝓncipio in terra illa añq̄ eēnt iudei in ea. ⁊ hoc appet Gen. 18. qz qñ venerūt tres angeli ad eū fecit cito azimos panes vt p: ibidē. eodez quoq; die iuerūt duo angeli istoꝝ sodomam in domū Loth ⁊ dedit illis azimos panes Gen. 19. nō tñ accidisset ꝟ nisi qz erat talis ꝺsuetudo in terra illa. ¶ Ad scōaz rōnē Ra. sa. dōz ꝙ illa est fabula. nra lra nō dicit ꝙ ꝓcedēti die recitauerat p: Gedeonis ei miracula exit⁹ de egypto. sed ait. vbi sūt mirabilia eius q̄ narrauerūt pres nri nobis. ⁊ est sensus ꝙ alꝫ ꝺsueuerāt eis talia narrare. ⁊ p: qz oz pres. ⁊ signāt antigtatē narratiōis: alꝫ dixisset q̄ narrauit p: me⁹ mihi. nō ḡ erat tūc festū azimoꝝ sed aliud tps post: añ pentecosten vel paulo post: qz farra nō erant dino matura: tñ excutiebant de spicis. (Cui dixit āgel⁹. tolle carnes ⁊ panes azimos.) Gedeon posuerat hec cozā angelo vt dis poneret de eis q̄ vellet. ipse aūt iussit ꝙ poneret sup petrā. erāt eniz ista fil in canistro. (Et pone sup petrā illā.) ostendit eā sibi angelus ad oculū ⁊ voluit ipsaz eē altare. (Et ius ō sup fūde). i. funde cognā carniū sup carnes ⁊ panes sil posita ita vt oia madefierent. ¶ Queret aliqs q̄re iussit angelus ꝙ funderet ius desup. ¶ Rñdēdū ꝙ ad ꝟ fuerūt due rōnes. Prima fuit qz āgelus voluit dare expientiā de se ꝙ eēt āgelus: eēt aūt tāto maioꝝ expientia q̄to eēt maio⁹ miraculū: ⁊ qz quāto magis madefierēt carnes ⁊ panes tāto erāt min⁹ diſposita ad cōbustionē voluit ea madefieri. Sic fecit helias qñ cozā populo i mōte carmelo obtulit sacrificiū ad ꝺuincēdos ꝑphas baal. nā vtriq; sine igne sacrificiū facturi erāt: Helias vō ad manifestationem magnā miraculi fecit repleri q̄tuoꝝ hydrias aq̄ ⁊ illas effudit sup carnes ⁊ ligna sacrificij: iterū aūt ac iterū ꝟ fecit. s. 12. hydrias aq̄ effūdi fecit quousq; fosse apō altare replete sūt aq̄: ⁊ cū orasset ignis egressus a dño vorauit carnes ⁊ ligna ⁊ lapides altaris ⁊ puluerē in circuitu ⁊ aq̄s vt p: 3. Re. 18. c. et sic manifeste cognita fuit ptās dei. ¶ Scōa cā fuit qz Gedeon obtulit āgelo carnes: ⁊ panes: ⁊ ius carniū nesciēs an bō esset: ⁊ si vellet comedere bzet de quo ꝟ ꝺsuetudinē būanā comederet. āgel⁹ aūt nō erat comesturus qz verus āgel⁹ erat: iō voluit vt oia q̄ Gedeō tulerat in dei sacrificiū cederēt. ⁊ sic fecit ius carniū sup carnes ⁊ panes fūdi. (Cūq; fecisset ita). s. qz posuit oia sup petrā ⁊ fudit ius sup carnes. (Angelus oñi ertēdit sūmitatē virge quā tenebat manu). s. extēdit virgā ad tangēdū sacrificia: vt sic insurgeret ignis ⁊ cognosceret ꝙ p āgelū fiebat. (Et tetigit carnes ⁊ azimos panes). s. vt vtrūq; cremarent. (Ascēditq; ignis de petra). s. imediate vt angel⁹ tetigit azimos panes ⁊ carnes: ad signāndū ꝙ volūtate ei⁹ exibat ignis ille ⁊ nō ab accidēti. (Et carnes azimosq; panes ꝺsūpsit). s. cremauit facilr nihil ꝺmittēdo: qz ille ignis a ꝺo dat⁹ erat. ¶ Queret aliqs q̄re volebat Gedeon ꝑphōnē istā in crematiōe sacrificij ad sciēdū an iste ḡ loq̄bat erat āgel⁹ vl ꝑphā missus a ꝺo. ¶ Rñdēdū ꝙ crematio hmōi erat supnāliꝫ. ⁊ qūoūq; aliqꝫ oñdit miraculū ad ꝺfirmationē dictoꝝ suoꝝ sufficiēter ꝑbat. sic. n. iussit de⁹ ꝙ si dubitaret de ꝑphā an vā diceret ꝙ peteret signū. ⁊ si eueniret vel nō cogīceret an eēt ꝑphā vel non Deut. 18. Alia cā erat qz crematio sacrificij spāli⁹ ptinebat ad deū: iō si ꝑsente isto cremaret sacrificiū manifestū eēt a deo missū. sic. n. ꝑbauit Helias cozā toto israel cū israelite adulterati fuissent ꝑt baal ⁊ ait. quousq; claudicatis in duas ptes. si de⁹ est segmini ⁊ si baal est segmini eū: ⁊ obtulit eis ꝑphōnē de crematiōe sacrificiorum quā sponte susceperunt: ⁊ qz sacrificium suum crematū est ⁊ nō sacerdotū baal illi occisi sūt. 3. Re. 18. c. petiuit ḡ hāc ꝑphōnem Gedeon tāq̄ ꝺueniētē. ¶ Queret vlteri⁹ qūo iste ignis q̄ cōbussit sacrificiū venit. s. an venit de celo vel an cāt⁹ ē de carnib⁹ vel lapide. ¶ Aliqs dicet ꝙ de⁹ misit illū de celo ad significādā acceptationē sacrificij. sic p: de sacrificio qđ fecit aaron in ꝓncipio sacerdotij sui. nā ignis venit de celo: qz dī Leui. 9. ecce ignis egressus a dño ꝺuorauit holocaustū. Itē p: de Helia. nā orāte eo cecidit ignis de celo sup sacrificia sua vt p: 3. Re. 18. cū dī. cecidit aūt ignis dñi. sz cadē est ō alto. ⁊ sic venit de celo. Itē qñ Helias vocauit ignē sup qnq̄genarios venit de celo vt p: 4. Re. ꝑmo. ḡ sic fuit hic. ¶ Rñdēdū ꝙ q̄cūq; mō veniret iste ignis ad crematiōnē hostiaꝝ erat a deo. pōtat tñ vtroq; mō eē. nā ꝙ ō sphera ignis ducēt aliq̄ ps ignis miraculū erat. tū qz est ꝺ nāz ignis descēdē. tuz ⁊ ꝓncipali⁹ qz nō vz quo possz ignis ō celo ꝺscēdēs trāsire ꝑ frigidissima iterstitia caligiosi aeris ⁊ nō extinguat. Qz ēt subito ignis gignaret in terra de petra sine ꝺcussione vel de ipis carnib⁹ ⁊ panib⁹ miraculū est. ponēdū est ḡ illō qđ magis ꝺuenire vz lre. magis aūt cōuenit ꝙ dicat ignis iste genit⁹ subito ō carnib⁹ sacrificij vl ō petra: cuz dicat ignis ascendisse ō petra. ḡ dōz erit ꝙ iste ignis nō venit de celo sz fuerit causat⁹ de petra. ¶ Cū aūt obijcit de igne q egressus est a dño. dōm ꝙ nō appet an venerit de celo vel egressus fuerit de altari. magis aūt vz dōm ꝙ ille ignis egressus fuerit de altari. sic p: Leui. 10. de igne q egressus est a dño ⁊ cōbussit nadab ⁊ abiu. nā de illo declaratū est ꝙ egressus fuerit de altari holocaustoꝝ cū ipsi irent ad offerendū thus. si tñ dicamus ꝙ venit de celo iste ignis nō obstat ad id qđ dicim⁹: qz nō est dubiū vtroq; mō fieri posse: ideo tenebit modus ille q magis cōformat littere. iste aūt est ꝙ iste ignis egressus fuerit de petra. ¶ Ad scōm dz de igne quē Helias fecit venire sup sacrificiuz dicēdū ꝙ illud fiebat ad manifestationē magnā virtutis dei: qz Helias cōtendebat ꝺ oēs ꝑphetas baal: ⁊ qz exꝑsius miraculū erat si viderēt veniētē ignē de celo ad cremandū sacrificiuz q̄z si succenderet de ipso sacrificio: iō venit de celo. hic aūt nō fuit hoc necessariū: sz satis erat ꝙ ostenderet miraculū aliqđ: iō fuit surgens ignis de petra. ¶ Ad tertiū de igne veniēte de celo sup quinquagenarios. Dōz ꝙ sic venit qz sic eū vocauit Helias. si aūt vocasset eū aliter. s. vt surgeret de terra sic surrexisset. Gedeon aūt nihil petuit specialr: ideo sufficit ꝙ deus daret quēcūq; modū crematiōis sacrificij. (Angelus aūt oñi euanuit ex oculis eius). i. ꝺsūmata crematione sacrificij angelus disparuit

Scōa cā.

†
†
†

Qō. 26 A

Quare volebat gedeō ꝑphōnē istā in crematione sacrificij rē.

Prima cā.

Scōa cā.

Qō. 27. A

An iste ignis q cōbussit sacrificiū de celo venerit.

Rōnes in diuersum.

Prima rō.

Scōa rō.

Tertia rō.

Rñsio ad quesitū.

Ad ꝑmā rōnē in diuersum.

B

Ad scōam rōnem.

Ad tertiaz rōnem.

†

Notādū Quedaz terre in scōo ⁊ tertio clima te. cogūt quotidie fozmare panes.

L

Obiectio

Rñsio.

D Modus ꝺficiendi pāes apō egyptios arabes ⁊ chananeos.

Qō. 25. A

Angelus q̄re iussit ius desuper fūdi.

Rñsio ad q̄sitū. 1. cā.

Qō.28 A Qūo ex his gedeon cognoscebat q̄ iste esset angelus.

ruit.hoc aūt q̄ iā ꝓbauerat id qō intendebat se esse angelu: ꝛ hoc opus erat Gedeoni ad hoc q̄ crederet ꝛ disponēt se ad faciendū illa que ipse dixerat.ꝛ in ista fuga vel disparitione dedit signū q̄ erat angelus.nā si fuisset hō vex corpus hīs nō potuisset sic euanescere:videsq̄ Gedeon q̄ esset angelus dñi.i.p ista signa data cognouit eū esse angelū. ¶Queret aliqs qūo ex his cognoscebat Gedeon q̄ iste esset angelus.nā nōdū videbat aliqō signū exp̄mēs hoc.q̄.n.eēt cōsūptio sacrificioꝝ p ignē a deo inuocatū nō ꝓbabat eū angelū:q̄ sic Helias fecit venire ignē sup sacrificiū suū.3.Reg.18.etiā qōcūq̄ miraculū factū nō magis ꝓbat eē āgelū:cū q̄cūq̄ miracula fieri possint p ꝓphetas inuocato deo:ꝛ ipse iussit q̄ a ꝓphetis peteret signa ad cōfirmationē dictoꝝ suoꝝ Deut.18.sed solū cōcludebat istū signū necessario q̄ iste erat aliqs missus a deo.sed an esset angelus vel ꝓpheta nō distinguebat. ¶Rñdendū q̄ cognouit Gedeon hūc esse a deo missu: ꝛ esse angelū:q̄ facto sacrificio euanuit:qō nō potuisset si fuisset hō.Sz arguet q̄ sic euanuit Helias nā raptus est ab oculis helisei ꝛ ductus est in paradisu;.4.Reg.2.c. ¶Rñdendū q̄ nō euanuerūt isti duo silr.nā Helias nō euanuit:sed ꝓpter magnā elongationē desijt videri.vnde heliseus vidit Heliā cū raperet ab eo quousq̄ longe ab eo fuit ideo clamabat dicēs.o p̄ currus israel ꝛ auriga eius.sic etiam Apostoli videbāt Chm ascendentē in celos p longa spatia aeris:deinde euanuit ab oculis eoꝝ Actu.p̄mo.angelus tñ iste subito disparuit:ita q̄ Gedeon nō vidit eū euntē nec a se recedētem:ideo manifestū fuit ipsu; esse angelum.(Ait beu mihi dñe deus:q̄ vidi angelū dñi).i.ve mihi:q̄ deus vult sup me mala inducere cū viderim angelū eius.erat.n.inter iudeos opinio q̄ q videret angelos dei vel deū morerē:ideo putauit Gedeon q̄ morituru; esset.(Facie ad faciē).i.manifeste ꝛ nō p aliq̄ simulachra occulta.Cōsiderandū q̄ istud posuit hic Gedeon ꝓ cā p̄ncipali mortis sue.s.q̄ viderat facie ad faciē.

Rñsio ad quesitū. Obiectio.

Rñsio.

†

†

¶Quomodo Gedeon vel alij iudei putabāt q̄ si viderent angelum morerentur. Questio.29.

A Rñsio ad q̄sitū.

Queret aliqs qūo gedeō vl alij iudei putabāt q̄ si viderēt āgelū morerē. ¶Rñdēdū q̄ de⁹ dixerat moysi i mōte synai.nō videbit me hō ꝛ viuet.i.si pokit me aliqs videre q̄ possit postea viuere Exo.33.c.ex hō opinati sūt cōiter israelite q̄ quicūq̄ videret deū vel angelos dei morerē:ga angeli sunt nimis deo ꝓpinqui.et ob hoc qīcūq̄ aliqs de vulgaribus iudeoꝝ videbat angelū dei putabat se moriturum.sic fuit de Gedeōe hic.sic etiā fuit de manue patre samsonis.j.13. qui dixit de se ꝛ vxore sua q̄ morituri erant:q̄ viderant angelū.Et posuit Gedeon q̄ viderat facie ad faciē:q̄ istud faciebat p̄cipue q̄ morerē:putabat nāq̄ q̄ si vidisset angelū dei p posteriora ꝛ nō facie ad faciez q̄ nō morerē.hoc p; ex eo qō habet Exo.33.qō dixit dñs moysi nō poteris videre faciē meaz. ꝛ sequit.non.n.videbit me hō ꝛ viuet.i.nullus poterit videre faciē meā qn moriat.q̄ tñ posset videre posteriora ꝛ nō morere p;:q̄ imediate sequit.ecce locus est apud me ꝛ stabis sup petrā:cūq̄ transibit gla mea ponā te in foramine petre ꝛ ꝓtegaz te dextera mea donec transeaz:tollāq̄ manū meā:ꝛ videbis posteriora mea.faciē aūt meā videre nō poteris.s.ponā te in foramine petre vt nō videas me transeuntez:ꝛ ꝓtegam te dextera mea donec transeā.i.operiam vultū tuū ponendo manū meaz super illū vt nō videas vultū meū cuz transeo.tollāq̄ manum de oculis tuis ꝛ videbis posteriora:faciē autē meā videre non poteris.s.q̄ iam ego transiui.necesse est ergo q̄ intelligatur de visione faciei q̄tum ad illos qui morituri essent:ꝛ visio posterioꝝ nihil nocebat.vñ q̄ aliqs videbat posteriora angeli vel dei nō cōquerebat tanq̄ moriturus.sic fuit de agar que vidit angelū ꝛ ait.hic ꝓfecto vidi posteriora videtis me:ideo vocauit nomen putei viuētis ꝛ videntis me. ¶Queret aliqs cum iacob vidit angelos dei cur nō dixit q̄ morerē.idem de Moyse q̄ sepe videbat illos.de iacob p;.nā obuiā habuit multos angelos ꝛ dixit de eis castra dei sūt hec Heñ.32.postea venit angelus in ſpe viri ꝛ luctabat cū eo vsq̄ aurorā:ꝛ vocauit nomen loci phanuel dicēs.vidi dñm facie ad faciē:ꝛ salua facta est aia mea.de Moyse p; q̄ videret angelos:q̄ deus dixit de illo.ore ad os loquor:ꝛ palā ꝛ nō p enigmata deū videt Numeri.12.c. ¶Rñdendū de iacob q̄ ipse nō timuit viso angelo q̄ morerē:q̄ opinio israelitarū q̄ morerent viso angelo vel deo causata fuit eo q̄ Moyses dixit.nō videbit me hō ꝛ viuet. sed hoc nō fuit dictū ante iacob:ideo ipse nō habebat opinionem istā.De Moyse dom ꝛ de alijs ꝓphetis q̄ ipsi erāt viri sapientes.i.a deo illuminati:ꝛ cognoscebāt qui erāt illi q̄ apparebant eis ꝛ ad qd veniebāt:ideo nō pauebant eoꝝ aduentuꝝ. soli aūt vulgares veritatis ignari hoc putabant de q̄bus erat Gedeon ꝛ manue pater samsonis:iō isti putauerūt q̄ morerēt viris āgeliꝫ. ¶Sz adhuc istabit q̄ de⁹ dixit Exo.33.nō videbit me hō ꝛ viuet.qō de vultu itelligit. ¶Rñdēdū q̄ illud intelligit de quodā corpore glorioso nimis ꝛ lucido qō de⁹ fecit trāsire añ Moysen:cuius pars anterior erat tam excellēs q̄ nulla armonia sensuuz humanoꝝ posset pati illius lucē ꝛ decorē.sz necesse erat hoiem mori.ps aūt posterior nō erat tam admirāda:sz ꝺtēpabat ipsi hūano aspectui:iō illā potuit videre Moyses.faciē aūt nō vidit tunc Moyses nec vnq̄ postea vidit.ꝛ si aliqñ videbat angelos facie ad faciē:nō videbat sub illa admiranda:iō nec timebat nec ledebat.vulgares aūt putabāt q̄ qñ cūq̄ viderent angelos dei facie ad faciē videbāt illā faciē de qua locutus fuerat Moyses:iō putabāt se moriturosꝫ ꝛ timebant.Moyses aūt et alij ꝓphete sciebāt se nō videre faciez illā:ꝛ nō timebat.(Dixitq̄ ei dñs par tecū.)iste erat angelus q̄ locutus fuerat ꝓus Gedeoni ꝛ nunc disparuerat:q̄ tñ timebat Gedeon se moriturū angelus ille formauit quādā vocē in aere nō apparēte corpe:ꝛ audiuit illā ad se delapsam Gedeon ꝛ cōsolat⁹ est.hoc tenet.ra.Dauid canbi.Ex hoc apparet q̄ argumenta q̄dā q̄ faciūt q̄dā de nr̄is ꝺ iudeos:ꝛ vt cōiter oēs ad ꝓbandū messiaz eē deū verū nō tenēt.nā nos ꝓbam⁹ eo q̄ scriptura p̄dicat de illo nomē dñi tetragrāmaton:ꝛ dicim⁹ q̄ nulli ꝺuenire ꝓt nisi ꝺo ēt ſz positionē oiuz iudeoꝝ.ꝛ tñ manifestū est q̄ hic ponit nomē tetragrāmaton vbi hra nr̄a dicit dñs:ꝛ nō intelligit de deo sed de angelo q̄ loquebat ꝓus gedeoni.

Rñsio ad quesitū. Obiectio. Rñsio. † † Ra. dauid canbi opio Opio iudeoꝝ ꝛ catholicoꝝ.

¶An posset stare q̄ hic significet istō nomē tetragrāmaton ipz deum verū ꝛ q̄ iste q̄ nunc locut⁹ est sit de⁹ verus. Qō.31.

Queret aliquis an posset stare q̄ hic significet istud nomen tetragrāmaton dei ipz deū verū:vt cōfirment rōnes nr̄e ꝺ hebreos arguēdo ꝺ deitate messie. ¶Rñdet da.canbi q̄ hic accipiat ꝓ deo vero:ꝛ q̄ ipse locut⁹ fuerit ꝛ nō angelus.Sz ꝺm q̄ ista positio est ꝟpolis:q̄ de⁹ verus nō pōt log eo q̄ log dicit nēcio motū.Deus aūt nō pōt facere aliqd qō sit cū motu sz oia in instāti:cū scriptura dicat q̄ de⁹ non mutat ꝛ copetit ei ex nā hoc sūmi boni ꝛ puri act⁹.vñ nec pōt facere aliqd aliud qō motū inducat:sz qñcūq̄ aliq̄ talia p̄dicantur de deo intelligit q̄ angeli illa fecerint ꝛ nō de⁹.de hoc magis declaratuz est Exo.25.et.28.c.necesse est ergo q̄ angelus locutus fuerit hic.sic errāt argumēta nr̄oꝝ.sz iudei cōcedūt ea q̄ deus excecauit intellectū eoꝝ.ita vt ēt ad falsitates obiectas eis a q̄busdā nr̄is rfidere nequeāt. ¶Pz ēt ꝺ hoc Exo.20.vbi dr̄.ego sum dñs de⁹ tuus.ꝛ ponit ibi tetragrāmaton nomē dei in hebreo:ꝛ tñ ille q̄ loquebat nō erat deus verus sz angelus vt pz ad Hala.3.c.s.lex data est ꝑ trāsgressiones ordinata per angelos in manu mediatoris.q̄ angeli erant q̄ ptulerunt oia verba legis idē pz clarius Exo.3.de moyse cū vidit ignē in rubo.ꝛ dr̄ q̄ locutus est dñs de rubo.exponit in contextu illo in hebreo nomen dei tetragrāmaton:ꝛ tñ ostat q̄ ille erat angelus Actu.7.cū dixit beat⁹ Stephanus expletis.40.annis apparuit āgelus in deserto syna in igne flāme rubi.ergo nō accipit semp nomē tetragrāmaton ꝓ deo vero sz interduz ꝓ angelis. sic est i multis alijs locis sepissime. ¶Pōt tñ poni alr regula illa quā hebrei ꝛ nostri ponunt ꝛ erit vera.s.q̄ nomē dei tetragrāmaton nunq̄ ponit nisi ad figñandū deū verū.figñat tñ interdū illos q̄ nō sūt deus.Qō declarat sic.intētio scripture est attribuere deo actus excellentes q̄ fiebāt ad vtilitatē ꝑsonē iudaici:vt putarēt israelite illos factos ꝓ deū ꝛ ei soli gratias agerēt. si aūt scirēt facta hm̄ ꝓ angelos vel ꝓ alios putarēt se teneri illis. ideo faciebat deus q̄ āgeli q̄ veniebāt ad loquēdū aliqd israelitis vocarentur deus ꝛ non angeli:vt sic crederent israelite q̄ deus erat verus qui faciebat hec.ꝛ tunc predicabat de eis nomen dei tetragrāmaton.qō vero deo cōuenit eo q̄ ipsi tunc fungebant vice dei.ꝛ qō amplius est scriptura volebat inuere simplicibus q̄ illi erant deus.qñ tñ angeli apparebāt manifeste in effigie corpali būana:q̄cūq̄ vocarent adonai:vel beloyn: tñ nunq̄ predicabat de eis tetragrāmaton:qz q̄cūq̄ tunc fungerent vice dei nolebat scriptura inuere esse deū sed angelos:cū expresse eos angelos nominaret.ꝛ tūc stat vā regula:qz nunq̄ repiet in scriptura q̄ nomē tetragrāmaton p̄dicet de aliquo q̄ apparuit in effigie corpali:ita q̄ posset putari de⁹ ꝑ nō videri corp⁹ eius:ꝛ tñ nō oēs bi de q̄b⁹ p̄dicat tetragrāmaton erāt verus de⁹. ¶Et tūc qñ arguerem⁹ de chīo q̄ erat ver⁹ de⁹ qz vocatus est hoc noie.Posset rñdere hebreus q̄ oēs illos quos scriptura vocat tetragrāmaton noie vult significare eē deū: tñ

Da canbi rñsio ad q̄sitū. Impro batio p̄ma. Scōa Regula pulchra. B Rñsio ꝑ hebreis.

non omnes

Manue ꝑ samsonis

Rñsio ad q̄sitū.

Qō.30 A Luz iacob vidit angelos dei cur nō dixit q̄ morerēt.

nō oēs sunt deus sicut appet de multis angelis.ꝛ sic diceret ꝙ nō segē de chžo ꝙ sit deus verus:iō argumētū ex hac pte non est solidū veraciter:qz tñ iudei ꝛ nři pariter affirmāt illā regulā primā supra datā tenet argumētū ɔ iudeos ex ɔcessis.(Diritqꝫ dñs ei.pax tecū).i.salus vel qes sit tecū.pax.n.figñat trāquillitatē ꝛ securitatē a malis.ꝛ est sensus ꝙ nullū malū eueniret Gedeoni q̄ꝫ viderat angelū dei.(Ne timeas non morieris).i.nō timeas qō times:qz nō morieris pp visionem angeli sicut arbitraris.(Edificauit ergo ibi Gedeon altare dño.)istō fuit ad regratiandū deo pro incolumitate p̄stita.nam putabat Gedeon se moriturū. ¶Queref circa altare istō qō fuit: scilz an fuerit aliqō de altarib⁹ qui noiant in.c.isto:vel fuerit distinctū ab oībus illis.¶Rñdet nicolaus ꝙ istud ponit hic p anticipationē.s.ꝙ istud altare nō fuit nūc factū:sz fuit illō qō iussit postea deus fieri sup petrā.de quo infra.Dōm ꝙ ex littera nō apparet euidēter an istud sit distinctū altare vel idez.Sz videt dōm rōnabilius ꝙ fuerit distinctū.qō pz qz altare illud qō fecit Gedeon super petrā egit:qz deus ei iussit ꝛ reuelauit ei modū faciēdi.istud aūt fecit Gedeon ex alia cā.s.qz deus denunciauit ei liberationē a timore.qō pz ex noīe.nā vocauit illō dominī pax.ergo nō fuit idē:si tū volueris tenere oppositū nō multū instō q̄ꝫ hoc est rōnabilius. ¶Queref an licuerit Gedeoni edificare istud altare. Aliquis dicet ꝙ nō:qz nulli licebat habere aliud altare pter altare holocaustoꝝ qō erat in sactuario aliogn esset sacrilegiuz Josue.22.c.et reus mortis esset ꝙ talia faceret Leui.17. ¶Rñdebit ad hoc nicolaus facilime.s.ꝙ nō peccauit:qz mādato dei egit.nā sm ipsuz altare istud ꝛ illud de quo dr.j.idē est.sed mādato dei licitū erat qōcūqꝫ fieri.Tenēdo tñ aliā positionē que rationabilioꝛ erat.s.ꝙ istud altare sit distinctum ab alijs dōm est ꝙ licuit ei agere qz ibi locutus est ei dñs.sic.n.sancti patres varia altaria cōstruxerunt vt abraam inter Bethel ꝛ Hay Genesis.12. Isaac autez in bersabee altare edificauit vbi deus apparuit ei Gen.26.Jacob quoqꝫ edificauit altare ad puteū iurāmti Gen.46.erexit ēt titulū in bethel Gen.28.iterū aūt ibi edificauit altare Gen.35. Moyses ēt edificauit altare in raphidim Exo.27.iterū ēt erexit.12.titulos in mōte synai Exo.24.c.¶Sz rñdebit ꝙ istō nō stat:qz nō licuit Gedeoni facere qō istis licuit.nā isti fecerūt añ pbitionē.cū.n.nondū data esset lex licebat cuiqꝫ offerre qō voluisset:ꝛ qñ voluisset ꝛ vbi.sicut dr Deut.12.nō facietis ibi qō nos hic facimus singuli qō rectū sibi videt Abraam autez Isaac ꝛ Jacob fuerunt ante datione legis:ideo licituz erat eis facere altaria vbicūqꝫ vellent.De Moyse dōm ꝙ etiā ipse cōstruxit altare ante datione legis Exo.17.in raphidim:ꝛ postea in synai data est lex.data aūt lege vetita sunt altaria vbiqꝫ fieri Leui.17.ꝛ pz Josue.21.vnde ob hoc insurrexerunt decem tribus ad pugnandū ɔ duas ꝛ dimidiā vt pz eodē.c.s.qz edificauerāt altare:ideo nō licebat iam Gedeoni. ¶Rñdenduz ꝙ nō licebat alicui israelite sine mandato dei expresso vel sine iuspiratione ꝓphetica facta ei construere altare pter illud qō erat itra sanctuariū.ꝛ b itelligit de altari ad offerēdū victimas: licebat tñ ostruere altare in memoriā ꝛ testimoniū alicuius rei sine mandato dei.sic fuit de altari facto p duas tribus ꝛ dimidiā apud iordanē Josue.22.nā nouē tribus ꝛ dimidia putauerunt ꝙ faciebant altare illō ad faciendū sacrificia:ideo volebāt pugnare tanqꝫ ɔ hereticos ꝛ schismaticos.cū aūt respondērūt illi ꝙ faciebāt solū in memoriā placate sunt nouē trib⁹ ꝛ dimidia ꝛ nō pugnauerūt:si tñ fuisset hoc illicitū nō placate fuissent nec pmisissent.sic aūt Gedeon fecit ad solā memoriā.s.vt sciret ꝙ deus locutus fuerat ei sic remouens timorē:ideo ēt sine mandato dei expresso licuit ei cōstruere altare.qō pz:qz nō legit ibi aliqs victimas imolasse. ¶Sed adhuc aliqs arguet ꝙ nō solū altaria ad sacrificia.sed ēt tituli ad memoriā gestarum rerum erāt illiciti.qō pz Leui.26.c.s.nō facietis idolū ꝛ sculptile:nec titulos erigetis:nec insignē lapidē ponetis in terra vestra.altaria aūt facta ad memoriaz vocant tituli.ergo ista non erant licita. ¶Rñdendū ꝙ ista oia erant illicita qñ fiebant ad aliquas cerimonias idolatrie vt pz eodē.c.cum dr.nec titulos erigetis nec insignē lapidē ponetis in terra vestra vt adoretis eū.ergo ad alios vsus bonos licita erāt altaria ꝛ tituli.hoc aūt potissime erat qñ fiebant ad memoriā alicuius rei ptinētis ad laudē dei.sic.n.fuit istud altare:qz manebat in memoriā ꝙ de⁹ locutus fuisset ibi Gedeoni de salute sua ꝛ totī⁹ israel.simile pz de Moyse.nā ipse cōstituit in datione ꝛ ɔfirmatiōe legis.12. titulos per.12.trib⁹ israel:ad memoriā ꝙ.12.trib⁹ susceperāt ibi legē dei.sic ēt due tribus ꝛ dimidia ɔstruxerūt altare in titulū ꝛ memoriā ꝙ ipsi ptinerenti ad deū israel Josue.22.c.licitū ergo fuit hoc Gedeoni q̄ꝫ deus nō iusserit.(Uocauitqꝫ illud dñi par.) nomen altaris fuit istud:qz deus dixerat ibi Gedeoni.pax tecū ne timeas nō morieris.simili mō ponebant antiqtus noia reb⁹ ex euentib⁹.sic pz Exo.27.cū vocauit Moyses altare qō fecit dñs exaltatio mea:eo ꝙ qñ fuit factuz illud altare exaltati sunt israelite prealendo ɔ amalechitas vt pz ibidē.sic ēt abraam vocauit montē vbi voluit filiū suū imolare dñs videt:qz deus vidit ibi voluntatē eius ꝛ liberauit filiū suū Gen.22.c.s.appellauitqꝫ nomen loci illius dñs videt:vñ vsqꝫ hodie dr in monte videbit dñs.i.ꝙ ipse mons vocat dñs videbit.sic ēt pz Ezech.vltimo.vbi de quadaz ciuitate agitur q̄ est de vita eterna.ꝛ dr.ꝛ nomen ciuitatis ex illa die dñs ibidez.(Usqꝫ in presentē diē.)refert ad tēpus scriptoris libri huius.s.ad Samuelē cuius tēpore adhuc manebat altare illud in loco vbi Gedeoni deus locutus fuerat.

¶Cūqꝫ adhuc esset in effra q̄ est familie ezri: nocte illa dixit dñs ad eum. Tolle taurū patris tui:ꝛ alterꝫ tauꝫ annoꝝ septē:destrueisqꝫ arā baal q̄ est p̄ris tui:ꝛ nem⁹ qō circa arā est succide:ꝛ edificabis altare dño deo tuo in sūmitate petre hui⁹:sup quā añ sacrificiū posuisti. Tolleisqꝫ tauꝫ scōz:ꝛ offeres holocaustū sup struē lignoꝝ que de nemore succideris. Assūptis ergo gedeon decez viris de seruis suis:fecit sicut p̄ceperat ei dñs. Timēs autez domū p̄ris sui:ꝛ hoies illi⁹ ciuitatis:p diē nō luit facere:sz oia nocte cōpleuit. ¶Cūqꝫ surrexissent viri oppidi ei⁹ mane:viderunt destructā arā baal lucūqꝫ succisuz:ꝛ taurū alterū impositū sup altare qō tūc edificatū erat. Dixerūtqꝫ ad invicē. Quis hoc fecit? ¶Cūqꝫ pquirerēt auctorē facti:dictuz est. Gedeon filius ioas fecit hec oia. ¶Et dixerūt ad ioas. Produc filiū tuū huc:vt moriat:qz destruxit araz baal ꝛ succidit nemus. Quib⁹ ille rndit. Nūquid vltores estis baal:vt pugnetis pro eo. Qui aduersarius est eius:moriat antecqꝫ lux crastina veniat. Si de⁹ est vindicet se de eo q suffodit arā ei⁹. ¶Ex illo die vocatus est gedeon hierobaal:eo ꝙ dixisset ioas: vlciscat se de eo baal q suffodit arā ei⁹. Igr oīs madian ꝛ amelech ꝛ orientales populi ꝓgregati sūt sil:ꝛ trāseuntes iordanē castrametati sunt in valle iezrael. Spiritus aūt domini induit gedeon. Qui clangēs buccina ꝓuocauit domū abiezer vt seqret se. Misitqꝫ nūcios in vniuersū manasse:q ꝛ ipe secut⁹ ē eū. ¶Et alios nūcios i aser ꝛ zabulō ꝛ neptali:q occurrerūt ei.

Lumqꝫ adhuc esset.) Hic ponitur tertium huius partis:scilicet vbi instruitur Gedeon ad destruēdā patris idolatriā.ꝛ dicitur.(Lumqꝫ adhuc esset in effra.)idest manebat adhuc Gedeon in effra qñ dicta sūt ei que sequūt.q.d q̄ꝫ excuteret Gedeon triticū vt fugeret a facie madianitarū vt pz.ē.tñ nōdū fugerat sz manebat in effra.(Que est familie ezri).i.ptiet ista ciuitas ad familiā ezri.est eniz effra in sorte manasse in dimidia tribu q̄ accepit sortez ad occidentē iordanis.ꝛ cū diuiderent vrbes bui⁹ tribue p familias fuit effra in pte familie Ezri:qz familia Ezritaruz est vna de familijs manasse vt pz Numeri.26.ꝛ de ista familia erat Gedeon.(Nocte illa dixit dñs ad eū).s.ista p̄cedētia dicta sūt ad Gedeonē per die cū excuteret tri ticū.que aūt sequunt dicta sunt p nocte in sequēti nocte.Ex hoc accipiendū est ꝙ ista dicta

Qō. 32. A Qō altare fuerit istud qō Gedeon edificauit. Nicolai rñsio ad q̄stum, Doctoris determi. Qō. 33. A An licuerit Gedeōi hāc altar edificare. Cuiusdā rñ.ad q̄st. Nicolai rñsio ad quesit uz. B

Improbatio

Doct.rñsio ad q̄stum.

Obiectio

Rñsio.

Mercuri⁹ lyricus floret.

j.15.b.

Sybilla eritbea.

Gedeon instruit ad ō struēdā patris idolatriam. D

fuerint Hedeoni dormienti per somniū ꝛ expgefactus surrexit ꝛ fecit que iussa sūt vt p3.j. In hebreo nō habeť ista litera sic nec punctuať sic:sed dō. (Et adhuc ipsuz est in effra:ꝛ fuit nocte illa dixit dominus.) Sed dicendū ꝙ ista littera satis conuenit littere nostre.ꝛ pōt exponi dupliciter Uno modo ꝙ accipiatur in neutro ipsuz:ꝛ referť ad altare.ſ.ꝛ adhuc ipsuz est in effra.i. altare illud manet in effra ꝛ hoc est qō dicit littera nostra ꝙ vocauit altare illud Hedeon dñi pars vsqꝫ in presentem diem.i. vsqꝫ hodie quo scriptus fuit liber ille erat altare in effra:ꝛ vocatur sic. ¶Aliter ꝛ melius dz accipi ꝙ ipse ponať in masculino:ꝛ referť ad gedeonē.ꝛ est sensus.ꝛ adhuc ipse in effra i.Hedeon manebat in effra ꝛ fuit nocte illa.i.in illa nocte qua manebat in effra locutus est ei dñs que sequunť. (Dixit dñs ad eū).ſ.angelus qui ꝑ noctē locutus est Hedeoni.naz deus nō pōt loqui vt dictū est. (Tolle taurū ꝑris tui).ſ.tolle eū ad īmolandū.isti tauri erant mansueti.nā iudei arabant in tauris:ꝛ eos iungebant curribus ꝛ plaustris ad ferenda onera.nā nō licebat israelitis tollere testiculos alicui animali ad mansuetandū eū: vel ad efficiendū illud conuenientius ad cibos vt p3 Leui.22. c.ſ.oē aīal qō vel cōritis vel tunsis vel sectis vel ablatis testiculis est nō offeretis dño:ꝛ in terra vestra hec oīno non facietis.ſ.nō auferetis testiculos aialibus:ꝛ tñ tauri a parua etate māsuetabanť:ꝛ q̄ꝫ postea magni essent nō erant feroces:sed obediebant iugo.vnde poterat Hedeon istos tauros portare faciliter quo vellet.ꝛ dicit.tolle taurū patris tui:nō ꝙ nō haberet pater suus nisi vnū taurū siue bouem:sed qz ille erat aliqs specialis seruatus ad aliquē vsum.ſ.ad idolatriā. (Et alterum taurū annoꝝ septē.) iste taurus erat totius populi q erat excellens ꝛ seruatus ad idolatriā vt ait historia scolastica.ꝛ vocatur annoꝝ septē qz seruatus fuerat magno tēpore vt impinguareť nimis ad idolatriā:ꝛ peruenit ad tantā etatē.vel vt ait Nicolaus isti septem anni nō referunť ad etatē tauri:sed ad tempus impinguationis.ſ.qz maioris etatis erat:tñ fuerat septem annis custoditus in pascuis vt impinguareť ad idolatriā.

Qō.34 A Quare deꝰ iubebat gedeōi occidē tauros ꝛc. ⊙ Rñsio ad quesitum.

¶Queret aliquis quare deus iubebat Hedeoni facere hec.ſ. occidere tauros:ꝛ suffodere altare baal.⊙ ¶Rñdēdū ꝙ deus volebat liberare israelitas de manu madianitaꝝ:ꝛ ad hoc oportebat vt ipsi essent disposīti ad suscipiendū misericordiā suam: ꝛ qz nihil est ꝑ qō homo magis auertať a deo q̄ꝫ per idolatriā voluit deus ꝙ israelite ꝑus desererent idolatriā:q̄ꝫ ipse liberaret eos.ad hoc aūt misit quendā virum ꝓphetā vt increparet israelitas vt p3 supra in lra.nō fuerūt aūt oēs castigati.nā adhuc manebat ara baal i ciuitate de qua erat oriundus Hedeō ꝛ erat illa ara patris sui vt p3 hic.videbať aūt valde irrationabile ꝙ deus liberaret israelitas per manū illius in cuius ciuitate ꝛ familia atqꝫ ꝓgenie manerēt idolorū altaria.fuit ergo valde cōueniens vt ille esset vltor dei israel destruendo idola:qui futurus erat vltor israelitarū cōtra madian:ꝛ ob hoc iussit ei ꝙ hec faceret. (Destruesqꝫ ārā Baal que est patris tui) ara ꝛ altare ꝓo eodē accipiunť generaliter in scriptura:q̄ꝫ nos vocemus aram lapidem quēdā cōsecratū positū super altare ad celebrādū:ꝛ ille lapis etiā altare vocať.ſ.altare portatile.ista ara erat in publico loco:ideo poterat Hedeon ire per noctē ad eaz ꝛ suffodere. (Que est patris tui).i.ista ara erat ioas patris Hedeonis.hoc aūt qz forte ipse eā cōstruxerat:vel in aliquo p̄dio suo erat:vel ipse tribuebat impensas ad sacrificandū in ara illa:ꝛ ob hoc qñ destructa fuit nō ausi fuerunt oppidani occidere Hedeonē:sed iuerunt ad ioas nunciantes de suffosa ara per Hedeonē quasi nō ptineret hoc ad eos:sed ad Hedeonis patrē ioas. (Et nemus qō circa ārā est succide.) erant ligna plantata apud altare:ꝛ istud erat quasi generale in altaribus gentiliū ꝙ apud illa plantarent arbores densas:vt expletis sacrificijs vacarent libidini inter illas arbores.ꝛ hoc maxime accidebat in sacrificio ꝓapi in quo vel erant arbores apud altare ad libidinē exercendā:vel erant alique specus occulte in quas introibant cultores idoli ꝛ vacabant libidini:ꝛ aliqñ erat vtrūqꝫ scilicet arbores ꝛ specus.sic p3.3.Reg.15.cuz dō de rege asa ꝙ amouit maachaz matrē suaz ne esset ꝓinceps in sacris ꝓapi ꝛ in luco eius quē dedicauerat:subuertitqz specū eius ꝛ cōfregit simulachrū turpissimū:ꝛ cōbussit in torrente cedron.ista autē fuit causa quare deus iussit ꝙ apud altare suū nunqꝫ plantaretur lucus:aut aliqua arbor Deut.16.c.ſ.ne per hoc israelite inclinarenť ad sacra ꝓapi ꝛ inhonestā libidinē.iussit aūt deus succidi nemus ne maneret locus ad hoc ꝙ israelite vellent restaurare altare ꝛ haberent ibi nemus in quo exercerent libidinem sicut ꝓius.nunc vō hz restaurarent altare non haberent nemus:ꝛ sic nō ꝓderat altare. (Et edificabis dño deo tuo).ſ. illud altare erat Baal:tu aūt facies aliud quidē sic ꝓo deo tuo israel. ¶Cōsiderandū aūt in hoc ꝙ hic multa facta sunt ex dispensatione deo iubēte que nullo mō licuissent aliter ipsi Hedeoni.primū est ꝙ ipse destruit altare:ꝛ nulli hoc licebat.Scōz erat ꝙ obtulit sacrificiū cū nō esset sacerdos:ꝛ hoc erat vetitū Nūeri.3.et.16.et.18. ¶Tertiū erat qz obtulit extra sanctuariū vbi nulli licebat Leui.17.c. ¶Quartū fuit qz obtulit per noctē:tñ nō licebat fieri hoc nisi ꝑ diē nisi in sacrificio vespertino qō incipiebat ad solis occasum:ꝛ ardebat tota nocte vsqꝫ ad auroꝛā. ¶Quintū fuit ꝙ obtulit in sacrificiū aialia dedicata ad idolatriam.ꝛ hoc erat valde illicitū.naz nō solū hoc sed etiā de manu gentiliū nō licebat sumi aliqd ad sacrificiū eo ꝙ oīa erant suspecta de idolatria Leui.22.ſ.de manu alienigene nō offeretis panes dei vestri:nec qcqd aliud dare voluerit:qz corrupta sunt oīa. ¶Sextū fuit qz ad sacrificiū sumpsit ignē alienū:tñ solū licebat sumi ignē altaris holocaustoruz.vñ nadab ꝛ abiu mortui sūt qz acceperunt de igne alieno de quo deus nō iusserat Leui.10.c. ¶Septimū erat qz ad sacrificium istud fuerunt sumpta ligna de nemore ꝺsecrato idolatrie vt p3 in lra.nihil tñ de rebus idoli applicādū erat deo. ¶Queret quare deus voluit ꝙ Hedeon nūc cōstrueret ei altare in loco isto cū hoc esset cōtra legē ab eo data. ⊙ ¶Rñdēdū ꝙ cā eē potuit duplex.Una ꝙ Hedeon ad hoc ꝑus immolaret dño q̄ꝫ iret ad bellū ꝫ madiā:sed ipse iturus erat in breui:nō voluit ꝙ faceret sacrificiū in effra.hoc p3 qz ꝺsuetudo erat apud hebreos ꝙ nō irent ad bellum ꝓius q̄ꝫ facerent sacrificia.sic fuit de Saule q expectabat Samuelē.ꝛ cū videreť sibi mozari ꝛ timeret ꝙ philistijm irruerent subito super ipsuz obtulit sacrificiuz nō expectato Samuele.sic p3 ꝑmo Reg.13.c.ſ.ꝛ dixit.nūc descēdent ad me philistijm ꝛ faciē dñi nō placaui necessitate cōpulsus obtuli holocaustū:ꝛ sic ista ꝺsuetudo iter israelitas obligabat q̄ꝫ lex cū eēt diuturna ꝛ laudabilis.Scā cā fuit qz deꝰ voluit diſpdere idolatriā de ciuitate effra in qua erat ara baal:ꝛ ob hoc iussit ꝙ destrueret ara baal.non sufficiebat aūt hoc ad hoc ꝙ coleret deꝰ:nō expulso baal voluit deꝰ eē q̄ꝫ in possessione ꝙ ipse coleret in effra ꝛ non baal:nō iussit destrui altare baal ꝛ ꝺstrui altare sibi:qz ꝑ hoc accipiebať possessio ad colendū deū cū altare solū fit ad sacrificia. ¶Queret aliqs an licuit israelitis postea offerre in isto altari qō ꝺstruxit Hedeon. ⁂ ¶Rñdēdū ꝙ ꝛm hebreos ꝛ nicolaum licitū erat.dicūt.n.ꝙ quādiu māsit sanctuariū in ſylo ꝛ in locis extra tēplū Salomonis licuit altaria ꝺstrui in diuersis locis.postea aūt nō.hoc aūt tpe manebat i ſylo:ꝛ māsit ibi vsqꝫ ad tps beli sūmi sacerdotis. de quo ꝑmo Reg.4.nā ibi dō de ablatiōe arce ꝛ paulopost ablatū est de sanctuariū:ꝛ ductū est in nobe.vñ tpe Saulis ibi erat vt p3.ꝑmo Re.21.et.22.c. ¶Sz istud falsuz est:qz postq̄ꝫ sanctuariū fuit collocatū in ſylo tpe Josue cepit obligare lex ꝛ fuit peccatū offerre extra sanctuariū nisi ex diſpēsatiōe quādā de quo dicēť ꝑmo Re.9.c. ¶Dōm g̃ ꝙ nulli licuit offerre hic.nā id qō ex ꝺcessione spāli factū est nō dz trahi ad ꝺsequētiā. sic p3 extra de electione.c.cū in cunctis.deꝰ aūt ꝺcessit ꝫ gedeōi: imo iussit ex cā spāli q̄ supra tacta est:ꝛ alꝫ illicitū fuissет.sed postea nō fuit ista cā nisi deꝰ spāliter mādaret:iō nemini licuit sz debebat manere istō altare in memoriam facti ꝑteriti.sic.n. multa alia manserūt:vt illud de quo Josue.22.ꝛ illud de quo Exo.17.ꝛ illud de quo Exo.24.cū.12.titulis cōiūctis loco.12. tribuū israel:ꝛ illud qō fabricatū est inter montē bebal ꝛ garizim.de quo Deut.27.ꝛ Josue.8.ꝛ illō qō fecit supra Gedeon ꝛ vocauit pax oīi. (In sūmitate petre hui⁹ sup quā sacrificiū ante posuit).i.ꝙ istō altare ꝺstructū est de aligb⁹ lapidib⁹ sup petrā illā in q̄ ꝑus gedeon obtulerat sacrificiū.ſ.qñ tulit gedeon carnes ꝛ panes azimos:iussit angelus ꝙ poneret sup quādā petrā ꝛ ibi cōbusta sunt sacrificia. ¶Sciēdū ꝙ hic nō fit demſtratio ad oculū:qz nunc nō erat gedeon in loco vbi apparuerat ei angelus sub quercu:sz in domo sua:qz erat nox vt hic dō.sz fit demonstratio ad intellectū:qz gedeon nouerat lapidem hunc de quo deus loquebatur. ¶Queretur quare misit deus super lapidem illum fieri altare ⁂ ¶Respondenduz ꝙ deus elegit sibi locum sacrum:sz ipse iam cōsecrauerat miraculo suo petram illā causando ibi ignē supernāliter ad cremandū sacrificiū:ideo cōuenientius ibi q̄ꝫ alibi fieret istud altare. Etiaz qz hic erat iam vsus ꝺsecrandi:cum semel fuisset facta oblatio: ideo cōueniebat ad deinceps offerendū. (Tolleq̄ꝫ taurū scōz.) Iste erat taurus impinguatus septē annis ad idolatriā q erat taurus populi.hunc eniz occidit.Hedeon. (Et offeres holocaustum).i.

† Dupler bius lre expositio. *Prima.

Scda expō

† † † A ✠ B † † Apud gentiliū altaria specus ꝛ nemora erant ad libidinē exercendā.

† Notāᵈᵘᵐ. Multa fecit gedeon ꝺo dispensātе q̄ sibi nō licuerant ꝛm legem.

Qō. 35. A Quare deus voluit ꝙ gedeō nūc cōstrueret ei altar i loco isto ꝛc. ⊙ Rñsio ad q̄stū.

Qō. 36. A An licuit israelitis offerre i altari a gedeone ꝺstructo. ⁂ hebreoruz rñsio ad q̄stū. Improbatio.

Doc. rñsio ad q̄stum.

† Notādū Qō. 37. A Quare deus ꝑmisit sup lapidē illū fieri altare. ⁂ Rñsio ad q̄stū.

ſtum.) Idest offeres eū in holocauſtū.ſ.faciendo oēs cerimonias holocauſti decoziando ⁊ abluendo inteſtina:oēs aūt carnes ponendo in igne vt pz Leui.primo.(Super lignoz ſtruē.) Strues eſt tumulus ⁊ ſuper tumulū lignoz ponebatur holocauſtum.naz primo incendebanť ligna valde:deinde ſupponebāť carnes aialis vt cremarenť totaliter.(Que de nemore ſuccideris).i.iſta ligna erāt de nemore illo qđ erat apđ altare Baal.⁊ Hedeon ōbebat totū nemus ſuccidere ⁊ cremare in holocauſto tauroz. ℭQueret ąre deus iuſſit offerri bos tauros in holocauſtū:qui erant dedicati ad īmolandū idolo:cum poſſet deus alia animalia habere in holocauſta. Et quare iuſſit nemus ſuccidi. ℭRñdendū ꝙ deus volebat hic extirpare idolatriā in ciuitate Effra vt deinceps ſolus deus coleret ibi:⁊ ob hoc voluit ꝙ oia que ad idolatriaz pertinebant tollerenť.pertinebat aūt altare ad idolatriā:qz in illo fiebant prophana ſacrificia.ideo iuſſit illuz ſuffodi.⁊ ſic fecit Hedeon:deinde illi duo tauri ptinebant ad idolatriā:qz primū eoz dedicatū tenebat Joas pater Hedeonis ad idolatriā. Scōm vō totus populus conſecrauerat:⁊ iſte impinguebať a ſeptem annis vt eſſet ſolēnis victima.vt ergo viri de effra nō facerent magnificū feſtuz Baal offerentes illos tauros voluit deus ꝙ occideret eos Hedeon. De luco ſiue nemore.dicenduz ꝙ iſtud erat principium qđ ad idolatriam pertinebat.nam ſi altare ſuffoderet facile erat ibi vel alibi denuo conſtrui.ſi vō occiderenť tauri illi dedicati facile erat haberi alias oblationes.deſtructo tamen nemore qđ erat de ritu ſacrozum neceſſariū:nō poterat aliud ſic aptū illico haberi. vnde ſi manſiſſet nemus ibi denuo conſtructū fuiſſet altare.debuit ergo ſuccidi lucus tanq̄ principium pertinens ad idolatriam. ℭQueretur vlterius quomodo potuit de iſtis rebus immundis fieri holocauſtum domino.ſ.de tauris conſecratis idolo cum deus vetuerit hoc Leui.22.c.cuz dicitur ꝙ de manu alienigene nō ſunt panes accipiēdi ad offerendū domino:nec aliud quicqđ dare voluerit:qz oia contaminata ſūt.ſ.ſuſpecta de aliqua immundicia per adheſionē ad idola.a fortiozi ergo quādo de aliquo cōſtat ꝙ ad idola ptineat minus offerri poterit.ſed de iſtis duobus tauris cōſtabat ꝙ a multo tēpoze.ſ. a ſeptē annis erant publice dedicati ad idolatriam.ergo nō debuiſſet de illis aligd offerri. ℭReſpondēdū ꝙ licuit.⁊ pōt dupliciter dici.Uno mō ꝙ iſta que erant conſecrata illis:etiā ſi actualiter cōſecrarenť eis in alteri nō contrahebant aliquā conſecrationē vel benedictionē per quā eſſent munda vel īmunda.vñ non ſunt phibita a cibo idolothyta : vt ait Apoſtolus prima Lozin.8.dicens ꝙ idolū nihil eſt.i.nō pōt cauſari aliquid boni vel mali ex eo:quia nihil eſt:ideſt nullius virtutis vel efficacie : ⁊ ſic deus voluit in ſacrificijs ſuis munda ſolū offerri.conſecrata aūt idolis nō erant realiter immunda quāq̄ eſſent opinione legis immunda:ideo deus in talibus poterat aliqñ aliter interpretari:⁊ ſic fuit hic. ℭAliter ⁊ melioz reſponderi debet ꝙ ſacrificiū dupliciter accipiť.aliquando.n. eſt ſacrificiū ꝓprie dictū qđ directe fit ad laudem dei.⁊ tunc dz fieri de bis que ſtata ſunt in lege.aliquando vō ſacrificiū large dicitť pro quacūqz re que deſtruitur vel cremať ad honorez dei.⁊ iſto ſcōo mō ſacrificiū fit interdū de immundis īmo magis de immundis q̄ de mundis.ſic.n.quādō erat aliqua ciuitas idolatrarum debebat tota ſuccendi cuz oībus ſupellectilibus ſuis occiſis prius omnibus aialibus eius:⁊ oia que erāt in vrbe erant poſita ſub grandi anathemate:vt nulli liceret de eiſ quicq̄ accipere.deus tñ dicebat ꝙ oia illa cremarenť in ſacrificium eius Deutero.13.ecce ergo qualr de immundiſſimis eſt ſacrificium.hoc aūt nō eſt directe ſacrificium:ſed indirecte in penā idolatrarum ne alicui humano miniſterio applicenť res eozuz tanq̄ execrande:iubebat deus illas cremari ꝓpter ſe.ſic fuit hic.nā nō fuit directe ſacreficiū:qz tunc accipiſſet deus de alijs animalibus non dedicatis idolis:ſed voluit idolatris cauſam idolatrandi auferre:⁊ ob hoc iuſſit ſibi hec offerri ne idolis offerrentur.⁊ tūc cōcedendū eſt ꝙ de immundiſſimis ſacrificia fieri poſſunt.Cum aūt dicit ꝙ nō ſunt accipienda dona de manu gentiliū ad offerendū domino. ℭRñdendū ꝙ intelliguntur de ſacrificijs ꝓprie dictis que nos deo offerimus.ſecus autem de quibuſdam ſacrificijs large dictis que ipſe ſibi offerri iubet.(Aſſumptis igitur Hedeon decē viris de ſeruis ſuis).i.ad explendum hec ſacrificia ⁊ cerimonias iſtas nō ſufficiebat ſolus Hedeon:ideo accepit ſecū decez ſeruos ſuos. fuit aūt hoc ex diſpenſatione factū:qz iſti nō erāt de ſtirpe ſacerdotali ideo nō poterant eſſe miniſtri ſacrificioz ſicut hic fuerunt (Fecit ſicut preceperat ei dñs).ſ.oia ſupza poſita tam de altari ⁊ nemore q̄ de ſacrificijs compleuit.(Timuit aūt domū pris ſui).ideſt viros de domo patris ſui.ſ. totā cognationē.nā multi erant et ꝓhibuiſſent Hedeonez hec agere ſi vidiſſent.(Et homines illius ciuitatis.) Naz in ciuitate effra erant alij qui non erant de domo pris Hedeonis:qui ēt ꝓhibuiſſent Hedeonez: qz cultū publicū Baal deſtruebat:ideo poſtea iſti accuſauerūt eum vt pz infra in littera.(Per diem facere noluit).ſ.noluit facere ſequenti die.nā iſta per noctez reuelata ſunt.ſ.nocte illa que ſecuta eſt poſtq̄ fecerat ſacrificiuz ſuper petrā.(Sed oia nocte cōpleuit).ſ.in illa nocte qua ei reuelata ſunt ſurrexit poſt q̄ dormiebant oēs viri oppidi cum ſeruis ſuis:⁊ cōpleuit hec. (Cumq̄ ſurreriſſent viri oppidi mane viderūt ꝺſtructā arā.) Nemo.n.per noctē audierat hoc:forte qz erat iſta ara ſeparata aliqualiter ab habitationibus hoiuz vt eſſet in loco ſacro:⁊ ibi potuerunt ſecure oia complere.in auroza tñ viderunt:qz forte pergebant ad ſacrificium vel ad orandum coram ara Baal ⁊ erat ara deſtructa.(Lucūq̄ ſucciſum).ſ.nemus qđ erat iuxta aram in quo vacabať libidinibus ſuccidit Hedeon ⁊ cremauit cum holocauſto.(Et taurū alterū impoſitum ſup altare.) Iſte erat taurus ſcōs.ſ.qui impinguatus fuerat.7.annis ad idolatriaz:⁊ alius erat taurus patris Hedeōis vt pz.ō. ℭQueret aliqs qūo dz hic ꝙ taurus iſte erat impoſitus ſup altare:quia deus iuſſit ſpecialr de tauro iſto ꝙ offerreť in holocauſtuz vt pz ſupza.□ℭRñdēdū ꝙ Hedeon forte completis oīb⁹ aliis poſuit iſtū taurū ſup altare vt cremareť:⁊ iam erat quaſi auroza: ⁊ tunc vt nō videreť ab oppidanis recedens reliquit taurū in cōbuſtū ſup altare in pznis.illi vō venientes reperunt eū ſup altare nōdum crematū.fuit aūt hoc cōueniēs vt illi ſcirent tauros quos dedicauerūt idolatrie iam crematos nec inquireret illos. ℭQuereť vlteri⁹ gd factū eſt de alio tauro Joas q ēt ad idolatriā ſegregatus erat. Aliqs dicet ꝙ nō fuit factū de eo quicquā ſed manſit.Sed dōm ꝙ non ſtat.qz littera dixit tolle taurum pris tui:⁊ alterum .tauruz ſeptē annoz. Si aūt de illo nihil fieri deberet fruſtra iuberet euz deus accipi. ℭDōm ergo vī ꝙ Hedeoni iuſſum eſt ꝙ immolaret illum:⁊ immolauit ipluz ſcriptura tñ ſubticuit.Et tūc dōm ꝙ illū taurū primo immolauit ⁊ cremauit Hedeon: deinde circa aurozam finito illo impoſuit taurū alterū.7.annoz ſuper ignes altaris:⁊ illū incōbuſtū religt vel pre anguſtia tēporis:⁊ illū repererūt oppidani ſuper altare.(Super altare qđ tūc edificatū erat).ſ.altare Baal erat ſuffoſſuz:⁊ erat cōſtructū nouū altare ſup petrā:in quo nunc erat taurus deo oblatus.(Dixerūtq̄ ad inuicem qs fecit hec.) iſtud dicebant admirātes qs auſus fuiſſet facere hec.Uel qs ſaltē deſideraſſet hoc facere cum oēs eſſent cultozes Baal. (Lūq̄ ꝓquirerent auctozē facti).ſ.diligenter inqſuerunt p preſumptiōes ⁊ teſtes.(Dictū eſt:Hedeon filiꝰ Joas fecit hec oia.) Iſtud dictū fuit a teſtibus:qz forte aliq viderūt eū faciētē aligd bozū:vel ſaltē viderūt eū p noctē ambulantē ⁊ euntē ꝺ ptē illā q̄q̄ nō viderūt agentē:⁊ ex ſimilib⁹ cōiecturis collectuz eſt ipz egiſſe hec.(Et dixerūt ad ioas).ſ.totus populus iuit ad Joas petēdo mortē Hedeonis:qz iſta iniuria erat publica cū deꝰ Baal eſſet deus totius populi:⁊ lucus ⁊ taurus cōia erant.(Produc filiū tuū vt moriať).i.educ eū de domo:⁊ trade nobis vt occidamus eū.nō accepūt iſti Hedeonē ꝓpria auctozitate eo ꝙ Hedeon erat filius ioas q erat ꝓnceps in familia ezritarū:⁊ ſic erat ꝓnceps in loco illo:iō ab eo petierūt illū nihil facere audētes ꝺ illi⁹ ꝓceptū:⁊ qz ioas noluit eis tradere Hedeonē nō conati ſunt vlteri⁹ eū accipe.(Quia deſtruxit arā baal ⁊ ſuccidit nemus.) Iſte due erāt magne iniurie tūc:qz erāt facte ꝺtra deū eoz ⁊ ꝺtra totum populū:ideo reus mortis erat.occiderat ēt gedeon duos tauros ꝺſecratos:ſz ℬ nō allegauerūt:qz nō erat tanta iniuria.(Quib⁹ rñdit.nūqd vltozes iſtis baal ⁊ pugnatis ꝓ eo) Joas noluit ꝑmittere occidi gedeonez ꝓ bis:iō ꝺuertit verba colozata ad excuſationē dicēs.nūqd vltozes eſtis baal ⁊ pugnatis ꝓ eo.q.d.ridiculū eſt:qz ſi deus eſt ipſe ꝺz vindicare iniurias ſuas:⁊ nō debetis vos pugnare ꝓ eo.Uel pōt alr introduci p modū increpationis.ſ.qs vos ꝺſtituit vltozes baal ⁊ pugnatozes ꝓ illo.nā ſi ipſe deꝰ eſt ipſe ſe vindicabit.(Qui aduerſariꝰ eſt eiꝰ moriať añq̄ lux craſtia veniat).q.d.moriať aduerſarius eiꝰ ſi aliquē bz añ lucē craſtinā:⁊ tñ nō occidamꝰ nos eū: ſed ipſemet occidat ſi deꝰ eſt.Sicut pz ex littera ſequēti.In hebreo bz. (Nūqd vltozes eſtis baal ⁊ ſaluabitis eū.) Ubi ſra noſtra dicit ⁊ pugnatis ꝓ eo.Sz idē eſt:qz pugna ꝓ aliquo fit ad liberandū illum.(Si deus eſt vindicet ſe de eo qui ſuffodit arā eius.) Uidebatur argumentum iſtud cōcludere ex vtraq̄ parte,ſ.quia aut erat deus baal:aut non.ſi non erat:non erat pu-

Qō. 38. A Deꝰ ąre iuſſit offerri bos tauros idolo dicatos.

Rñſi. ad queſituz.

Qō. 39. A Qđō tauris idolo ꝺſecratis fieri potuit holocauſtū.

Rñſio ꝓma ad queſitū.

Idolum nihil eſt.

Rñſio ſcōa ad queſituz

Sacrificium dupliciter ſumi poteſt.

B

Rñſio ad argumentuz.

Qō. 40. A Qūo dz q̄ tauruſ iſte erat impoſitꝰ ſup altar □ Rñſio ad q̄ſtū.

Qō. 41. A Quid factū ſit de alio tauro ioas Luidā rñſio ad q̄ſi. Improbō. Doct.rñſio ad queſitū. B

Duplex lra huius expoſitio.

Littera hebrea.

Rñ.ad argumētum ioas.

gnādū pro eo qō nullū bonorē merebaf. Si autē erat deus ipse poterat seipsum defendere ⁊ nō oportebat q̄ aliqs pugnaret p eo. ¶Sed istud argumētū ioas non tenebat. naz si deus fuisset baal poterat seipsum vindicare: tñ non erat relinquendū ei q̄ se vindicaret sed cultores eius debebāt eum vindicare. sic patet de deo nostro. naz est deus verus: si quis tñ blasphemet eū vel publice velit destruere cultū illi⁹ nos nō debem⁹ pmittere ſz iudices tenenf punire talia delicta: ⁊ si nō punierint peccāt mortaliter: qz sicut nos tenemur eum colere ita tenemur iniuriatoribꝫ suis repugnare: lz ipse neutro horum egeret: ioas autē fecit istud argumentū apparens ad excusationē gedeonis ne occideretur.

† Tria lꝫ nomia gedeonis vñ originē traxerunt.

(Et illa die vocat⁹ est gedeon hierobaal.) Istud nomē est aduēticiū. ſ. eueniēs a casu. nā vocaf trib⁹ noib⁹ iste. ſ. gedeō hierobaal hierobesech: gedeon est nomē ꝓprium a natiuitate ipositum. hierobaal iterpretaf resistēs baal. ſ. qz ioas dicit qui hostis est baal vindicet se de eo: ⁊ non potuit se vindicare de gedeone qui erat hostis suus visus est ei gedeon restitisse. hierobesech nō reperitur apud nos: ⁊ tñ in hebreo sepe ponif hierobesech vbi littera nostra ponit hierobaal. sic pz. 2. Re. 11. cuz oēs in littera nostra. quis occidit abimelech filiū hierobaal. i hebreo habef filiū hierobesech: ⁊ interpretaf hierobesech resistēs confusiōi vel verecūdie. nā idola sunt confusio vel verecūdia pro illis qui faciūt illa ⁊ colunt: ⁊ qz hierobaal dicif resistēs baal vel idolo idē erit nā bosech verecūdia vel ꝯfusio iterpretaf. sic pz in bisboseth verecūdia vel ꝯfusio. nā vocaf bisboseth vel bisbaal ō bisboseth. pz. 2. Re. 2. et. 3. et. 4. de bisbaal pz. 1. Parali. 8. c. ⁊ iterpretaf bisboseth vir ꝯfusiōis vel verecūdie: bisbaal āt vir idoli vel baal: ⁊ ista idē sūt. (Eo q̄ diruisset ioas. vlciscaf se baal ō eo q̄ suffodit ārā eius). Nō enīz pp hoc vocat⁹ est sic: qz tunc nō vocaref hierobaal cū nō iterpretef vltor baal: vel vlciscaf baal. ſz interpretatur resistens baal: ſz vocaf hierobaal: qz dixit ista ioas ⁊ non vindicauit se baal de gedeone: ⁊ tñ iste erat hostis ei⁹: ideo vī q̄ nō potuerit baal vindicare se de gedeone ⁊ q̄ restiterit ei gedeon. (Igif ois madian.) Hic ponif quartū. ſ. oaf signū ad certificādū victoriā. Et diuidif i duo. qz ꝓmo ponif gdā apparat⁹ ad pugnā. Scō subdif signuz de certificata victoria. (Dixitq̄ gedeon.) Circa primū dicif. (Igitur ois madian ⁊ amalech ⁊ orientales populi.) Isti oēs veniebāt cōtra israelitas quolz anno: ⁊ venerunt nūc in isto septimo: ⁊ erat p̄cipuus populus madian deinde amalechite: orientales vero populi erāt vt amonite ⁊ moabite: ⁊ ceteri qui erāt ad frontē orientalē terre israel. (Cōgregati simul.) Ut nō possent eis resistere israelite ꝓpter multitudinē eorum. nā dicif supra q̄ erāt multi sicut locuste. (Et trāseuntes iordanē.) Oēs isti populi introibāt in terrā israel p iordanem: qz iordanis est in fronte orientali terre chanaā Nume. 34. ⁊ oēs isti populi erant orientales ad terraz chanaā: amalechite autē poterāt itroire in terrā israel per latus meridianū: quia attingebāt ad latus meridianū terre chanaā: sed vt intrarent simul cū alijs gētibus intrauerūt per partē orientalem. ſ. p iordanez. (Castrametati sunt in valle iezrael). i. fixerūt castra in quadā valle apud vrbem iezrael. est enīz iezrael in sorte iude vt pz Josue. 15. ⁊ est apud montē gelboe: apud eā vero factū est bellū in quo mortuus est saul ⁊ ionathas. vnde dicunf ibi fixisse castra. 1. Re. 29. de hac vrbe erat ꝓma vxor dauid. ſ. achinoē. forte autē madianite ⁊ alie gentes fixerunt castra in loco isto: quia ibi erāt segetes maturiores ⁊ ibi volebāt depascere terrā. ⁊ deinde extenderent se ad alia loca. est etiā iezrael non longe a iordane: ideo transito iordane castra fixerūt apud iezrael. ⁊ hoc est verisimilius. (Spūs autē domini iduit gedeon). i. spūs domini venit sup gedeonē incitādo eum ad bellū. ¶Queret aliqs qs spūs erat iste. ¶Rñdetur q̄ spūs dei multipliciter accipi pōt. nam spūs a spirādo dicif. ⁊ ob hoc oē cuius petit aliquis motꝰ vel impulsus vocatur spūs: ⁊ qz qlibet habitꝰ existens in itellectu vel voluntate est ꝓncipiuz alicuius opationis: ⁊ quantū ad hoc videf habere motū vel impulsum quendā vocaf spūs. sic enīz oē spūs domini septupler. ſ. spūs sapiētie: scientie: fortitudinis: consilij: timoris: pietatis: intellectꝰ vt patet Esa. 11. sic et dicimus esse spūm ꝓphetie. ſ. quandā illustrationē factam in aia nostra per quā intellectus noster mouef ad intelligēduz ea que naturaliter intelligi nō poterāt. hic autē nō accipit spūs ꝓ ꝓphetia qz non erat necessaria ad ꝓsens: vel saltē non erat ꝓphetia maxime necessaria: qz magis necessaria erat fortitudo ⁊ prudentia bellica. ¶Dōm ergo q̄ accipit hic spūs dñi pro spū fortitudinis. ſ. qz ante hoc gedeon erat timidus. nā ꝓpterea excutiebat triticum vt fugeret a facie madian supra in ſra. nūc aūt dedꝰ dedit ei q̄dā animositatē qua nō formidaret hostes et si multi essent. vñ nō timuit vocare paucos ad pugnandū contra oēs populos orientales. sic accipit. 1. Re. 11. cū dicit q̄ spūs domini insiliit in eū: ⁊ diuisit boues in frusta mittens per oēs terminos israel: cōminatus q̄ q non exiret ad belluz sic fieret bob⁹ eius. erat ille spūs fortitudinis vel animositatis ad pugnandū ꝓtra amonitas. Item autē dicit q̄ incidit in euz spūs domini. 1. Re. 10. Sed ibi accipit pro spū prophetandi. Qō pz qz cum haberet obuiū gregem ꝓphetarū insiliit in eū spūs dñi ⁊ cepit ꝓphetare cum eis: ideo cum multiplex sit spūs dñi debet accipi fm materiā subiectā. i. fm conditionē rei de qua dicit. hic autē dicit de bello: iō opz q̄ accipiaf spūs pro robore vel animositate. (Qui clangēs buccina vocauit domū abiezer.) Quācūq̄ nullus elegisset gedeonē in ducē belli ipse se fecit ducē: qz de⁹ incitabat eum. ⁊ vocauit domum abiezer. i. familiā abiezer. ista est familia ezri de qua supra dicit: que aliqn vocatur abiezeritarū ⁊ aliquādo ezritarum fm q̄ ipse q est caput familie habet multa nomina. vocauit aūt illos q erant de ista domo: qz erant cognati sui: ⁊ ꝓmptius venirent ad adiutoriū ei⁹ q̄cūq̄ de alijs familijs vel tribub⁹. (Ut se se querek). i. vt irent quocūq̄ ipse iret. ſ. qz nondū fuerat aliquid ꝓconsiliatū de bellando: nec sciebant isti de domo abiezer quid facturi essent: ideo tanq̄ nesciētibus loquebaf q̄ sequerenf eū. (Misitq̄ nūciū in vniuersum manasse). Etiā misit nūcios ad vocandum totā tribum manasse: qō intelligif de dimidia tribu manasse que erat ad occidentalē partē iordanis. naz alia medietas manebat ad orientalē partē iordanis cū tribu ruben ⁊ gad: ⁊ qz diuisis erant locis ab alia tribu manasse in qua morabaf gedeō ad occidentē iordanis non vocauit illos. vocauit autē gedeon tribum istā qz erant cognati sui: ⁊ putauit q̄ grate venirēt. (Qui ⁊ ipse secutus est eū). Putauerūt q̄ forte deus suscitasset eum liberatorē israel sicut suscitauerat alios iudices: ideo spōte venerunt. (Et alios nuncios misit in aser zabulon ⁊ neptalim.) Ad istas tribus ēt misit nuncios: qz iste forte habebāt aliquā compositionē vel amicitiā spālem cum tribu manasse: ideo putauit q̄ facilī⁹ venirēt: ⁊ sic factū est. (Qui occurrerūt ei). Cū. ſ. iam recessisset gedeon de effra ⁊ veniret versus castra madian occurrerūt ei iste tribus tres. ¶Queref quare nō vocauit gedeon alias trib⁹ cum vocauerit istas. ¶Aliqs dicet q̄ oēs vocauit tamē non fit mētio nisi de 'gbus dam. ¶Dōm q̄ non stat qz infra. 8. c. cōqsta est valde trib⁹ effraim de gedeone cur nō vocauerit eos: ⁊ ipse placauit illos verbis. ¶Item pz qz si oēs tribus vocasset venissent de oibus aliqui pugnatores: ⁊ cōgregati fuissent valde multi: tñ oēs simul soluz erāt. 32. milia. Dicē dum ergo q̄ soluz vocauit istas quattuor trib⁹. ſ. manasse: aser: zabulon ⁊ neptalim. ¶Cā autē potuit eē duplex. ¶Prima qz non erat necessaria tāta multitudo quāta veniret de oibus tribus. nā non in multitudine exercit⁹ erat victoria belli. sic enīz dictum est ad baracb q̄ cū pugnaret contra syſarā sumeret decez milia virorum de zabulon ⁊ neptalim supra. 4. erat tñ pene innumerabilis exercit⁹ syſare. ¶Alia causa fuit qz iste tribus habebāt sorte maiorē cōmunicationē ⁊ confederationem cum manasse alijs trib⁹: ⁊ ob hoc cognito q̄ manasse iret ad bellum ipsi quoq̄ irent. forte autē alīq de alijs trib⁹ erant superbi ꝓpter dignitatē suam ⁊ multitudinem sicut tribus iuda ⁊ effraim ⁊ beniamin: ideo nō dignarenf venire ad vocationē gedeonis vt essent sub ducatu eius. sic etiā in pugna baracb contra syſarā nō fuit tribus iuda nec effraim vt colligif supra. 4. et. 5. c.

¶Queref vlterius quare gedeon vocauit tantaz multitudinem exercitus. ſ. de q̄ttuor trib⁹. nam deus noluit q̄ pugnarēt oēs sed solum trecēti de 32. milib⁹. vt pz sequēti. c. ^¶Respondēdum q̄ gedeon sciebat victoriā a deo futurā ⁊ non virtute hominum: ideo noluit vocare oēs tribus. essent tamē ille ⁊ plures necessarie si viriḃ⁹ pugnādū esset ꝓtra madianitas ⁊ alios orientales. putauit tamē futurū sicut in alijs bellis que facta sunt opere dei. ſ. sub baracb contra syſarā. nam iussu dei accepit baracb decem milia virorum. sic etiā sub aiotb ⁊ sub othoniele. s. 3. gedeoni autē non fuit dictū quot pugnatores acciperet: ideo accepit quos putauit conuenire: sicut fieri solebat tēpore aliorum iudicum. deus tamen voluit facere aliquid specialius tempore gedeonis: ideo congregato toto exercitu. 32. milium virorum dixit deus q̄ erat multus exercitus vt patet sequēti. c. ⁊ redegit illos vsq̄ ad. 300. viros. hoc autem non fuit denunciatū gedeōi ante congregationē exercitus: ideo congregauit tot: fuit autem conueniens q̄ deus permitteret gedeonem congregare exercitum vt postea iuberet dimittere illuz: quia maior gloria erat ficut dei triumphantis q̄ si non conuenissent nisi. 300. pugnatores q̄ cum eis vicissent madianitas.

¶Dixitq̄

† De situ ioordanis.

† De situ iezrael.

† Pria vxor dauid achinoem.

Qō. 42 A Quis spūs erat iste. Rñ. ad q̄sti. Spūs multipliciter sumitur.

Spūs prophetie qd sit.

Doc. rñ.

Signū oaf ad certificā dū victoriā

† Apparat⁹ ad pugnā.

† Rñ. ad argumētum ioas.

† £

† Qō. 43. A Quare ñ vocauit gedeon alias tribus cum vocarit istas. Cuiusdā rñ. adq̄sti. Im p. 1. Scōa.

Doct. rñ. ad q̄stū. 1. cā.

2. cā.

Qō. 44. A Qz gedeon vocauit tantā multitudinē exert⁹ de q̄tuor tribubus. ^Rñ. ad q̄stū. q.

¶ Dixitq; gedeō ad dñm. Si saluū facis per manū meā ppl'm ysrael sicut locutus es: ponā hoc vellus lane i area. Si ros i solo vellere fuerit: t i oi terra siccitas sciā q; p manū meā sicut locut⁹ es liberabis ysrael. Factūq; est ita. Et de nocte cōsurgēs exp̄sso vellere conchā roze ipleuit. Dixitq; rursus ad dñm. Ne ira scat furor tu⁹ cōtra me: si adhuc semel tētauero signū querēs i vellere. Dro vt solū vellus siccū sit: t oīs terra roze madēs. Fecitq; dñs nocte illa vt postulauerat: t fuit siccitas in solo vellere: ros in omni terra.

Signū ō certificāpa victoria.

Dixitq; gedeon ad dñm. Hic ponit signum de certificāda victoria. nā petiuit Gedeon signū t dñs ei dedit. (Dixitq; gedeon ad dñm). i. locutus est ad eum petens ab eo signum.

¶ Qūo Gedeon loquebat nunc ad deum: t qui sunt modi q̄bus homo potest loqui deo. Questio. 45.

A

Queret aliquis qūo loquebat Gedeon ad dñm. ¶ In quo sciendū q; nō potest dari hic talis modus: sicut cū deus loquit alicui. nā tūc nihil agit ille cui deus loquit sed deus apparet ei qñ vult t loquit: t ille audit que dicunt. ad hoc aūt q; aliqs loquat deo oz q; ipse faciat deū sibi apparere: aut saltē rndere sibi in voce qñ ipse quesierit. ¶ Respōdendū q; regulariter ad hoc erant tres modi. s. vulgarium: sacerdotū: t pphar. Modus vulgariū est q; ipsi qñ de aliquo voluerint hze respōsum petāt a sūmis sacerdotibus q; cōsulant dñm pro eis in vestib⁹ sacris: t deus respōdebat. sic. n. Dauid qui laicus erat de dubijs circa bellū inquirebat p Abiathar in rōnali vt patet. 1. Re. 23. et. 30. sic etiam deus instituit fieri: nam qñ ipse constituit iosue principē sup ysrael dixit. p hoc sigd agendū erit Eleazar sacerdos consulet dñm vt p3 Nume. 27. c. ¶ Secundus modus erat sacerdotū magnoz: t isti poterāt cōsulere dñm super dubijs duobus modis. Primo modo in die ppitiationis introeuntes in sancta sanctoz vbi loquebat eis angelus respondens ad quesita. de quo declaratum est Leui. 16. c. Secundus modus sacerdotū magnoz erat quādo ipsi volebant sepe consulere dñm q; induerent rōnali t epbod: t de quocunq; inquirerent respōdebat eis vt p3 Exo. 28. t iste modus erat p quocunq; tēpore. Tertius modus erat ppha; t isti cōsulebāt dñm sup aliquo petentes respōsiones: t vt deus rndēret eis orabant t ieiunabāt. t post aliquot dies de⁹ rndebat. sic p3 Hiere. 42. c. vbi cōsuluit dñm Hieremias pro filijs ysrael an deberēt descēdere in egyptū t post decē dies respōdit eis. sic etiā erat in Daniele cui deus ostēdebat aliquas visiones: t nō dabat intelligētiā illaz: ipse vero affligebat se ieiunio p multos dies quousq; deus ei rndēret: t postea mittebat ad eū Gabriel vt declararet ei visiones vt p3 Danie. 9. et. 10. c. Gedeon āt erat laicus t non cozespōdebat ei regulariter nisi primus modus. s. q; ipse cōsuleret dñm p sacerdotē magnū. Dicēdū tñ est q; ipse nō fuit locutus ei p hos cōsultozes: sed deus voluit facere aliqd spāle in eo. s. q; sicut eū destinauerat vt eēt liberator ysrael: ita ei aderat in oibus q̄ vellet respōsum reddēs: qz alioquin cum Gedeon esset adhuc vir iperfectus laicus qui de deo nulla magna cognouerat diffideret se posse pertingere ad hāc rē magnā ad quā deus eum mittebat t cessasset. Jdeo dicēdū q; qñcunq; Gedeon dubitabat de aliqua re: et volebat sibi deū presentē ad rndēdū apparebat angelus dñi t querebat ab illo. t sic cū in duabus noctibus bis q̄sierit Gedeon a dño aderat ei angelus in q̄libet nocte ad respōdēdū. ¶ Uel pōt dici q; deus nō apparebat Gedeoni ad hoc q; loqueret ei Gedeon: iz solū orabat Gedeon deum vt fieret sic vel sic. t orando dicebat loqui ad deū: iz deus nō rndēret: cum faceret quod petebat. t hoc satis rationabile est.

Rñsi. ad q̄situ.

Detet mina. qōnis

Alia rñ.

Qō. 46. A

Qñ t vbi gedeō fecerit has signoz victorie petitiones. *rñ. ad q̄.

¶ Queret aliquis qñ t vbi Gedeon fecit istas inquisitiones t petitiōes signoz. * ¶ Respōdēdū q; hic fuerūt duo signa petita: t fuerūt in duabus noctibus cōsequētibus. in prima. n. nocte petiuit vt solū vellus esset rozidū t terra arida: t exp̄ssit conchā rozis. in scda nocte petiuit areā esse cōplutā t vellus siccū t factū ē. t tūc fuit certificatus Gedeon de istis signis. ¶ Dōm est q; habuit illa Gedeō antecq; iret ad bellū. nā ipse misit ad vocādū. 4. trib⁹ supzapositas: t dū veniebāt expectauit paucis diebus t tūc i duab⁹ noctib⁹ habuit ista duo signa: postea vero fuit ad bellū cōtra castra madian. ista tñ signa vz habuisse i ephza sic p3 sequēti. c. nā oz q; post h̄ gedeon t oīs pplus q cū eo erat venit Madiā. (Si saluū facis p manū meā ysrael). i. si vis saluare † ysraelitas de manu madiā p manū meā. i. me exñte iudice t duce belli. (Sic locut⁹ es). s. qz dixisti mihi vade i hac fortitudine † tua t liberabis ysrael de manu madiā. t itez. ego ero tecū t percuties madiā q̄si vnū viz. (Ponā vell⁹ h̄ lane i area). i. pmitte q; † ponā vell⁹ lane i area: t q; tu facias ea q̄ ego peto. s. q; facies ficcā areā t cōplutū vell⁹. q. d. si feceris vt peto itelligā q; vis saluare ysrael p manū meā: aliogn itelligā q; nō saluabo ysrael. (Si i solo vellet ros fuerit: t i oi terra siccitas). s. q; i tota terra q̄ i circuitu ē p aliq̄tā distātiā nulla oio sit gutta roris. (Sciā q; p manū meā sic locut⁹ es liberabis ysrael). i. ex h̄ cognoscā certissime q; liberabis ysrael p manū meā. i. me duce exercit⁹: aliogn dubitabo de h̄ an factur⁹ sis. (Factūq; ē ita). s. q; posuit gedeō vell⁹ † i area t apparuit cōplutū vellus tota area ficca manēte. (Et de † nocte cōsurgēs.) Jstud signū p noctē fuit: qz ros de nocte venit t surrexit de nocte ne falleret in signo p diē surgēdo: vtpote si surgeret p diē: t calor diei ōsiccasset rozē leuē terre t adhuc maneret i vellē t putaret euenisse signū t nō euenisset. surgēdo āt p noctē si aliqs ros ceciderat: siue sup vell⁹ siue sup areā manifeste apperet qz nō eēt osumpt⁹ calore diurno. (Exp̄sso vellere cō † chā cōpleuit). i. tātū fuit de roze i vellere q; exprimēdo illud repleta ē cōcha. Jstō erat signū mānifesti miraculi: qz istud nō erat fiē i roze q; cōiter accidit: iz velut si vell⁹ missum fuisset i flumē. t subintelligēdū q; in terra nullus ros erat: qz ita petiuerat Gedeon alioquin non fuisset ex hoc certificatus ad aliquid.

Primū signū gedeonis.

¶ An peccauerit gedeon petēdo hoc signum a deo pro certificatione victorie. Questio. 47.

Queret circa h̄ an peccauerit Gedeō petēdo istud signū a deo p certificatiōe victorie. ¶ Rndēt hebrei vt ait Ra. Dauid canhi. q; nō peccauit: qz pctm̄ est cū qs dubitat de potētia dei ad faciēdū. s. an poterit facere h̄ vel illud. dubitare tñ an aliqd faciat nō ē infidelitas: nec pctm̄. ¶ Sed ista rnsio nō stat: qz pctm̄ infidelitatis ē incōstū negamus aliquā dei pfectionē: vel nō assentim⁹ illā eē. Jn deo āt nō solū ē sūma ptās iz ētimēsa bonitas: iō sicut negare dei ptātē infidelitas est: ita negare ei⁹ bōitatē. q; aūt negat deū aliqd agere posse qō nō icludit ōdictionē negat potētiā dei: t ē infidelis. q; āt negat vl' nō credit deū facē q̄ pmittit vl' q; asserit negat bōitatē dei. q; ē eq̄l'r infidelis cū illo q; negat dei potētiā. ¶ Forte dicaz q; i deo nō ē tāta pfectio bonitatis sicut potētia. qō falsū ē: qz oīa absoluta i deo sūt idē. Q; aūt negeť bonitas illo mō p3 qz ad bonū viz. ptinet cōplere pmissa vel obseruare veritatē i vbis. aliogn de⁹ eēt mēdax t infidelis. sic āt arguit aplus. 2. ad Thi. 2. c. s. si nos credim⁹ fidelis ille pmanet t seip̄m negare nō pōt. q. d. qz deus fidelis ē: nō pōt negare nobis pmiū pmissum. si q̄ negaret vl' nō seruaret pmissa vel asserta nō maneret fidelis. ¶ Sed dōz infidelē vel posse eē infidelē infidelitas pessima ē. q̄ q; nō credit vel q; dubitat an de⁹ faciet ea q̄ pmittit infidelis ē. t sic nō stat positio istoz iudeoz. ō gedeone aūt sic erat qz de⁹ dixerat ei q; p manū ei⁹ traderet madianitas i manus ysraelitaz. q̄ si dubitaret an sic futur⁹ esset erat infidelis. ¶ Aliqs dicet q; nō peccauit: qz sic declaratū fuit supza q; gedeō petēs signū nō peccauit. ¶ Rndēdū q; nō ē idē bic t ibi. nā ibi gedeō nōdū cognoscebat an ille q; loquebat eēt ppha vel angelus: vel alius bō: iō voluit hze signū t petiuit signū i sacrificio cōbusto sup petrā. boc āt licitū erat: qz de⁹ pmittebat q; peterēť signa a pphis Deutero. 18. c. nūc tñ erat certificat⁹: qz iā certificauerat eū angelus: iō q; oportuno peteret signū vz infidelitatis cuiusdā. ¶ Dōm q̄ q; satis apparet gedeonē dubitasse circa vba dei: t errasse. nā angelus apparuit gedeoni t dixit ei q; p manū ei⁹ liberaret ysrael: t q; pcuteret Madiā tāq; vnū viz. t Gedeō tūc solū dubitauit qz nesciebat qs eēt q; loquebat. ppbauit aūt postea angelus dictū suū p miraculū. nā cremauit sacrificiū sup petrā nō appositō igne. t postea itez locutus ē ad eū iubēs alia: iō nō debuisset Gedeō maiorē petere certificationem. ¶ Jtē ipsemet cōfessus fuit h̄ dicēs. si saluū facis ysrael p man⁹ meas sicut locutus es. ¶ Jtē qō amplius ē. deus imisit spīm ipsi Gedeoni ad pugnādū ꝺ madiā: t tūc ipse misit nūcios: t congregauit pplm. nō debuisset q̄ dubitare de pmissiōe dei fcā cū imitteret ei spīm ad h̄ faciēdū. ¶ Jtē qō maiⁿ ē. si gedeō nūc semel tñ petiuisset signū vt i solo vellere vel i sola area eēt aliqd tolerabile: iz duplex signū petij. s. vna nocte i vellere t alia nocte i area: cū qōlibet istoz eēt sufficiēter exp̄ssiuū t certificatiuū. non est q̄ dubitādū Gedeonē fuisse nimis infidelē: t peccasse grauiter

A

Hebreoz rnsio ad q̄situm.

Jmprobatio.

Eludit taci tā rnsionē.

Luiusdām rnsio ad q̄situ Jmprobatio.

Docto. rnsio ad q̄situ q; Gedeon peccauit in petendo signa. 1. rō.

B

2. rō.

3. rō.

4. rō.

Duplex a ꝺo signū petijt gedeon

Obiectio.

in bis nisi aliqd sit p qō excusēt. ¶Sed aliqs arguet qꝫ nullo mō peccauit: qz tūc deꝰ nō cōdescēdisset alicui signo ab eo petito: cōdescēdit tñ singula faciēs vt ille petebat. ḡ nō peccauit.

Rēspōsio

¶Rñdēdū qꝫ ꝟ nō ꝓbat. nā q̄ꝫ aliq pctōres sint non desinit deꝰ opari p illos. Sic fuit de Balaam q erat negssimꝰ: z conabaꝫ deo repugnare. deꝰ tñ loq̄batꝫ z p̄dicebat futura p eū vt pz Num. 22. et. 23. et. 24. c. Idē pz de caipha q malus erat: tñ spūs scūs locutꝰ ē p eū Jo. 11. ¶Sz adhuc obijciēt qz deꝰ nō exaudit pctōres vt pz Jo. 9. z itelligit q̄tū ad opationē miraculoꝝ sic in casu isto. s. qz dicebaꝫ ibi xp̄m eē pctōrē: z rñsuz ē ibi qꝫ nō erat pctōr cū oꝫone sua deꝰ sanasset cecū: qz scimus qꝫ pctōres deus nō exaudit. ḡ si eēt pctōr gedeō deꝰ nō exaudiret eū oātē vt fieret miraculū. ¶Rñdēdū ē qꝫ deꝰ nō exaudiuit pctōres vt faciat p̄z eis miracula si miracula sunt solū in fauorē eoꝝ. si tamen sunt in fauorem alioꝝ interdum deus exaudiuit eos. sic fuit hic: qz istud miraculū certificationis fiebat in fauorem totius israel potius q̄ꝫ in fauorem gedeonis: ideo etiā si ipse esset pctōr exaudiret eū. sic. n. spūsscūs p caipbā locutꝰ ē de salute totiꝰ orbis p mortē xp̄i lz caipbas iniquꝰ eēt: qz ista v̄ba nō erāt i fauorē caipbe: lz ad vtilitatē totiꝰ orbis. manet ḡ semꝑ qꝫ erat gedeō ifidelis ex bis nisi fit aliqd p qō excusaꝫ. ¶Nicolaus excusat eū qꝫ qñ signū petiꝫ ex diffidētia pmissionis ē pctñ ifidelitatis. si tñ petiꝫ ex q̄dā familiaritate collocutiōis diuine nō ē pctñ. sic fuit ō gedeone. nā ipe nō diffidebat cōplēdū eē qō dictū fuerat: sed qz familiariē deo poterat log: petebat sepe sup eadē re. ¶Sed adhuc istud nō satisfacit: qz familiaritas loquēdi ē cū aliqs plura logꝫ q̄ꝫ alis locuturus eēt z cū maiori cōfidētia nō formidando ouz rñsum. nō tñ facit petere supflua oīno. Hoc dato: aut erat oīno certꝰ Gedeō qꝫ deꝰ daret ei victoriā de madianitis sicut p miserat: aut dubitabat. si dubitabat ecce ifidelitas q̄ nō excusaꝫ p familiaritatē loquēdi: nec tūc fieret petitio signi pp familiaritatē lz pp dubitationē. si aūt dicaꝫ qꝫ oīno erat certificatꝰ qꝫ bēret victoriā ℈ madian frustra erat q̄rere signū sup ℟. potissime qz nō semel: sed bis petiuit cū magna istātia. non ḡ pōt dici qꝫ gedeō dubitauerit: qz v̄ba sua manifeste ℟ figūant. ¶Sed pōt aliꝫ excusari gedeō. s. qꝫ ipse certificatus erat p̄mo qz deꝰ tradere t madiā i manꝰ eiꝰ: qz tñ pmissiones facte a deo itelligūt semꝑ cū cōditiōe etiā si nō exp̄imaꝫ aliq̄ ꝺditio vt pz Hiere. 18. s. repēte loq̄r de regno z gēte vt edificē z plātē illud: z si fecerit malū sup oculis meis pniaz agā sup bono. qō locutus fuerā vt faceret illi. z sic gedeō timere posset qꝫ q̄ꝫ deꝰ ꝓmisisset ℟ agere z v̄ba dei firma sunt: tñ pp demerita eius vel aliq̄z de israel mutaret qō dixerat. dubitabat ḡ an ℟ eueniret nūc: iō lz p̄mo certificatus eēt petijt nūc certificari vt sciret si deꝰ mutauisset iterim sniam pp demerita alicuiꝰ. Jsta excusatio ē nimis legitima: z cō cordat lr̄e: qz cōfitemur sic dubitasse gedeonē: tñ ista dubitatio nō inducit pctñ. ¶Sed adhuc nō sufficit ista rñsio: qz si ob ℟ dubitasset gedeō solū petiuisset vnū signū. s. qz p̄mo certificatꝰ fuerat supra ab angelo. ad sciēdū aūt an iterim fuisset mutata snia dei pp demerita sua vl ppli sufficiebat petere vnū istoꝝ signorū. s. i area vel i vellere. petijt tñ i vtroqꝫ: z vnū post aliud. ḡ nō egit ex ℟: lz dubitās an deꝰ ageret z nequaq̄ pp mutationē meritoꝝ ppli. ¶Sed adhuc rñdebit qꝫ ℟ nō cōcludit: qz ista duo signa petita sunt i duabꝰ noctibꝰ succedētibꝰ sibi: z iter vnā noctē z aliā poterat mutari snia dei cū israelite i vna die possent agere aliqd p qō demererenꝫ a deo adiuuari sic ꝓmiserat eis: qz Hiere. 18. ō. repēte loq̄r de gēte z regno. z sic repēte mutaꝫ snia dei: iō nō erat irrōnabile petere sequēti nocte ꝓ mutatiōe sic̄ erat. ¶Rñdēdū qꝫ ℟ nullo mō stat: qz nūc cū i q̄libet hora possit dei snia mutari: etiā si nūc deꝰ rñdeat sup aliq̄ re: opportunū erit i sequēti hora rursus petē. z lz in illa vt i ꝓma rñdeat: expediet petere i. 3. et. 4. z sic nūq̄ cessare a regsitiōe qō ē valde absurdū. ¶Jtē nō stat: qz gedeō nō attēdit ad ℟. nā tūc cū bis q̄sierit etiā sequēti die iteꝝ ingrere debebat z i quolibet sequēti die quousqꝫ obtineret victoriā. qz ℟ mō nō magis aliqs certificaꝫ p duas rñsiones q̄ꝫ p vnā: nec magis p mille q̄ꝫ p duas. Gedeon nō q̄siuit ampliꝰ sup ℟ lz illico iuit ad bellū: z lz aliq dies iterciderint iter ista signa posita z bellū: nō petiuit aliq̄ signa illis diebꝰ. ḡ nō petebat pp certificationē de mutatiōe snie: sz qz ignorabat an deꝰ cōplere vellet qō ꝓmiserat. ¶Dōm qꝫ cā positionis boꝝ signoꝝ fuit magna dubitatio gedeōis. nā iudei erāt z fuerūt semꝑ nimis icreduli: nec aliqd credūt nisi multa signa p̄ cesserint. sic ait aplus. 1. ad Lozī. 1. s. iudei signa petunt: greci aūt supiaz q̄rūt. erat i sup gedeō rusticus nō cognoscēs vtutē dei: nec cōditionē i obseruatiōe ꝓmissoꝝ. erat ēt timidi cordis. s. qz nō cōfidebat reb⁹ nisi q̄s videbat: iō lz semel petiuisset signū. itez petebat quousqꝫ visum est sibi qꝫ erat sufficiēter certificatus: iō deus sciēs cōditionē eius: cōdescēdebat ei i bis signis: imo z alia supaddit q̄ nō petebat gedeō. Qō pz sequēti. c. qñ deus iussit gedeoni qꝫ descēderet i castra madian: z fecit qꝫ ibi qdā enarraret alteri sōniū in iterpretatione eiꝰ i fauorē israelitaꝝ. ¶Sed tūc dicet cū tātū dubitauerit gedeon an peccauerit mortaliꝫ. Aliqs dicet qꝫ non: qz ponit i catalogo sctōꝝ vt pz ad Hebreos. 11. vbi aplus noīat viros scōs laudatos: iter quos ponit gedeō. ¶Jtē z efficacius pz qꝫ nō fuerit dubius vel ifidelis: qz dr̄ ad Hebre. 11. sancti p fidē vicerūt regna opati sūt iustitiā. z ponit ibi exē plū de gedeone z alijs. ḡ iste fidē habuit. ¶Jtē qz dr̄ ibidē qꝫ bi oēs testimonio fidei ꝓbati sunt: z tñ ante ℟ ponit de gedeone z alijs. ḡ fuit fidelis. ¶Rñdēdū qꝫ ista nō obstāt qn potuisset i hoc gedeon peccasse mortaliꝫ. ¶Ad primū dōm qꝫ q̄ꝫ aliqs ponaꝫ i catalogo sanctoꝝ: non segꝫ qꝫ nō peccauerit: sed sequit qꝫ non finiuit i pctō. Nā Dauid ponit in catalogo. imo testimonio dei laudaꝫ nimis: qz dr̄. 1. Re. 13. inueni vir̄ sm cor meū: z p̄cepi ei vt pasceret pplm meū israel. Idē pz Psal. 88. z tñ grauiter peccauit Dauid i homicidio z adulterio. 2. Re. 11. Item iepte galaadites peccauit qz erat princeps latronum: z agebat p̄das ipse vt pz. j. 11. ponit tñ in catalogo sctoꝝ viroꝝ quos laudat aplus vt pz ad Hebreos. 11. ¶Ad scōm dōm qꝫ gedeon laudaꝫ p fidē: qz lz a principio nō crediderit: tñ postea sepe a deo certificatus credidit. hic autē adhuc erat aliq̄ fides q̄ laudabilis erat: qz nō vidēs victoriā aliq̄ nec sentiēs se b̄ze excellentiā sup hostes solo deo iubēte accepit trecentos viros: z pererit ℨ inumerabilē pene multitudinem madianitaꝝ. ¶Ad tertiū dōm eodē mō qꝫ gedeon ꝓbatus fuit testimonio fidei cū alijs: qz lz a principio fuit aliq̄lr ifidelis postea credidit: z nō dubitauit se exponere morti ℨ hostes postq̄ credidit. nā sufficit ad eē aliquē fidelē qꝫ qñ fuerit ifideliꝫ qꝫ aliqñ credat. sic pz ō Thoma q dixerat qꝫ nō crederet xp̄m surrexisse nisi mitteret manū suā i latus eius z videret loca clauoꝝ: z tñ xp̄s veniēs dixit ei. noli eē icredulus sz fidelis. ḡ q̄ꝫ nimis fuisset incredulus: poterat adhuc eē fidelis i eadē re. z sic de gedeone q̄ꝫ a principio nimis dubitasset poterat postea esse ꝓbatus testimonio fidei. z sic fuit qz p solā fidē exposuit se rebꝰ duriss̄imis. ¶Dicendū qꝫ de gedeōe nō est dubiū qn peccauerit venialr: sz an peccauerit mortaliꝫ est. dubiū peccata tñ ifidelitatis magna sunt. sz pōt dici qꝫ q̄ꝫ in alio viro ꝓbꝫ vel sapiēte q̄ habuisset aliquā experientiā de collocutione dei vel de ꝓprietatibus eius esset pctñ totiens signū petere: in gedeōe tñ qz erat vir simplex z inexpertus sermonis: vtpote q putauit se moriturꝫ qz vidit angelū oñi nō erat hoc pctñ. nā multa i vno sunt pctā q̄ i alio nō reputāt mala. si tñ aliqs asserere velit gedeonē peccasse mortaliꝫ i hoc nō resisto ei: qz satis est ei rōnabilis cōfirmatio. nec est incōueniens eū peccasse mortaliter. ¶Quereꝫ vlterius dato qꝫ nō peccasset gedeon petēdo signū sepe: an peccasset qz petijt tale signū. s. i vellerꝫ z area. ¶Aliqs rñdebat qꝫ sic: qz petere tale signū ptinet ad auguriū. sūt aūt auguria illicita. Qō pz qz si deꝰ dixisset gedeoni qꝫ traderet madian i manus eius: z ad hoc traderet ei istud signū de area vel vellere debebat illō suscipere gedeon z non erat aliq̄ supstitio. qꝫ tñ ipse gedeō poneret sibimet istud signū dicēs qꝫ si esset vellus cōplutū z area sicca itelligeret qꝫ deus volebat tradere ei madian: aliꝰ nō videbaꝫ eē supstitio. z p istū modū deo nihil nobis rñdente poteramus nos cōsulere deū z conari accipere certificationē de q̄libet re: vtpote figs dicat si i via iuenero talē vel talē rē itelligo qꝫ deꝰ vult qꝫ expediā negociū ꝓ quo venio: aliogn nō. z istud nihil aliud est q̄ ob seruare auguria i auib⁹ qō est oīno supstitiosum. ¶Jtē pz qz hoc gētiles obseruabāt. sic pz. 1. Macha. 5. c. cum dixit Thimotheus principib⁹ exercitus sui. cū appropinquauerit iudas z exercitus eiꝰ ad torētē aque: si trāsierit ad nos prior nō poterimꝰ sustinere eū: qz potēs pōt ℨ nos. si vero timuerit transire z posuerit castra circa fluuiū: trāsfretemus ad eū: qz poterimꝰ cōtra israel. Judeis tñ ꝓbibita erāt ista qb⁹ gētib⁹ vtebāt. ¶Rñdēdū qꝫ nō fuit superstitio i petitione signi huius i vellere z area. Pro quo cōsiderādū qꝫ talia signa ꝑm se sunt auguria cum bō cōstituat sibi aliqd p qō oīnū iudiciū cognoscere conet: deo nihil dicēte: efficiē tñ istud signū interdū nō supstitiosum: z boc p duo. primū ē si illud signū qō ponit nō possit euenire nisi supernaturaliter: vt figs dicat si deus suscitauerit istū mortuū: intelligam qꝫ vult ꝓsperare iter meū aliogn nō. si tūc suscitet illū mortuū manifestū est qꝫ a deo factū sit: z sic colligit qꝫ deus velit ꝓsperari iter illius. ¶Scōm est cū ista signa ponuntur premissa oꝫone ad deū qꝫ ipse dirigat illa z ostēdat sniam suā p ea. nam tunc

Obiectio.

Rñsio.

Gedeonis excusatio p Nicolaum

Ł

Imꝓbatio rñsiōis Nicolai.

Secunda.

Alia excusatio gedeōis

Cā positionis boꝝ signoꝝ gedeonis.

Cōfutatio excusatiōis

D

Rñsi. ad cōfutationem

Imꝓbatio rñsiōis.

Dubium an gedeō mortaliꝫ peccarit.

Rōnes cuiusdā.

1. rō.

2. rō.

3. rō.

Ł

Rñsio.

Ad. 1. rō nem.

Ad. 2. rō nem.

Ad. 3. rō nem.

Ł

Do. rñsi.

Qō. 48. A

Dato qꝫ nō peccasset gedeō petēdo signū sepe an peccasset petendo tale signum.

ꝟ Cuiusdā rñsio ad q̄stū. 1. rō. 2. rō.

Do. rñsi. ad q̄stū. Notādū

B

tunc deus ozatus iterdū cōdescēdit: z ostēdit qd velit. In signo
B In signo Gedeōis hec duo fuerunt.
aūt gedeonis fuerūt ista duo. Primū qz nō vz q possit h acci-
dere nisi supnāl'r ab aliquo agēte intelligēte. s. q in prima nocte
eēt vellus madēs: z tota area ficca. In scōa aūt terra cōpluta z
ficcū vellus: z sicut petebat gedeon ita eueniebat. C Scōm etiā
fuit hic qz gedeō posuit istud signū pmittēs ozonē. nā dixit ozo
vt solū vellus ficcū sit: z tota terra roze madens. filia aūt exēpla
sunt i scriptura. nā sic Eliezer seruus Abrae scire volēs an de
puella cui dixero iclina hydriā tuā z bibā: z illa rndērit: bibe tu
z chamelis tuis dabo potū: illa ē quā pparasti seruo tuo Isaac
z p h sciā q feceris miaz cū dño meo. iste aūt pmisit ozonē ad
inuestigādū sniam dei p istud signū. z sic euenit vt ipse petiuit
Gen. 24. z iste nō dz peccasse. sic quoq; Jonathas volēs ire ad
pugnādū ō philistinos cū armigero posuit signū dicēs. ecce nos
trāsibim⁹ ad viros istos: cūq; apparuerim⁹ eis si tal'r locuti fue
rint ad nos: manete donec veniam⁹ ad vos: stem⁹ in loco nr̄o:
nec ascēdam⁹ ad eos. si aūt dixerint ascēdite ad nos ascēdam⁹:
qz tradidit eos dns in manib⁹ nr̄is. hoc erit nobis signū vt pz
1. Re. 14. z sic factū fuit postea. pmisit aūt ozonē ibi Jonathas
vt pz ex lr̄a. sic ēt apli electuri vnū loco iude posuerūt sortes ad
inuestigādum diuinā sniam: z dixerūt. dne deus q corda nosti
oium: ondē quē elegeris ex bis duob⁹ vnū accipere locū mini-
sterij de quo puaricatus est iudas vt pz Actu. 1. c. z deus ondit
volūtatē suā faciēs q caderet sors sup mathiā quē ipse elege-
rat. in bis tū oib⁹ nihil ē qd minus videat ptinere ad supstitio
nē q̄ qd egit gedeon. nā in oib⁹ cōe fuit q ista signa non pone-
rent nisi pmissa ozone: tū factū gedeonis fuit supnāl'r eueniens
alia aūt poterāt cōtingeri al'r nāl'r. nā nunc areā totā ficcā roze
L vellere cōpluto: z rursus terrā madescere vellē deficcato eo mō
quo petebat gedeon agētis ab intētione est: z nō videbat posse
cōtingere nisi supnāl'r. In seruo Abrae poterat accidere al'r: qz
dato q deus nō mouisset spāl'r coz puelle: poterat ipsa ex libera
litate offerre viro potū: z chameliz suis. De ionatha eodē mō q
dicer ēt ei hostes ascēdite vl' manete i ipis erat: z non oportebat
q ponerē aliqd supnāle. Sic ēt fuit ō sortib⁹ aplor. nā lzyex sit
q de⁹ fec̄ q caderet sors sup Mathiā: tū ēt si ipe spāl'r nō age-
ret poterat cadere: qz nec̄e erat q caderet sup eū vl' sup alium.
De sorte an liceat sortem mittere.
C Cōsiderādū q q̄q̄ oia ista fuerint licita nō fuerūt simpl'r li
cita sed ex dispensatiōe. qō pz qz eccl'ia nō tolerauit id qō semel
apli fecerūt: nec est nūc licitū id fieri. C Itē pz h efficaci⁹ qz in
quolibet istor poterat accidere error magn⁹: ita vt nō cognosce
ret volūtas dei p hec z fallerent igrētes. In pmo. s. de Eliezer
seruo Abrae pz. qz ipse dixit q mulier q dixerit ei. bibe tu qn ēt
chamelis tuis potū tribuā. nā poterat accidere q nulla de toto
ppl'o vel de venientib⁹ ad fōtē h ei diceret: z tū in illis erat aliq
quā de⁹ elegerat p Jsaac. C Itē poterat accidere q q̄libet pu-
ella h ex liberalitate diceret z falleret Eliezer: qz poterat putare
aliq; paratā eē q nō parata erat dño suo. In signo Jonathe po-
terat accidere error. nā poterāt philistini dicere ei accedite ad
nos: z ondemus vobis rē. z tū de⁹ nō intēderet tradere philisti
nos i manu israelitar: qz ista vba ad vtrūq; euētū flecti poterāt:
vel poterāt dicere manete donec eamus ad vos: z sorte de⁹ dis-
posuisset dare victoriā iudeis. In signo ēt sortiū aplor nō erat
cōueniēs ingstitio: qz poterat eē q sors caderet sup illū quē de⁹
nō elegisset: qz de⁹ pmitteret h pp peccata aplor male eligētiū.
sic de⁹ pmittit regnare hypocritā pp peccata ppl'i vt pz Job. 34.
z h mō deus pmittit iterdū iniusta oia pp peccata eor q tole-
rāt illa. z de his dicit dño regnauerūt z nō p me: principes erti-
terūt z nō cognoui vt pz Osee. 8. c. iō in his tribus signis sm se
magna erat supstitio: z illicitū op⁹. s. de⁹ ex dispēsatiōe cōuer-
tit illa i bonū z ondit volūtatē suā p ea. In signo etiā Gedeonis
poterat eē error. nā dato q de⁹ mitteret rorē sup vellus: z rur-
sus sup areā: nō segr̄ q signaret q traditurus erat madianitas
in manus gedeonis: qz pp peccata gedeonis. s. qz p supstitiones
cōsulebat eū poterat iuste pmittere eū errare. s. q euenirēt ista
signa z nō traderet madiā in man⁹ israel: nec de⁹ i h fallebat:
qz ipse nihil pmittebat nec dabat signū: sz Gedeō petebat illud.
Determi natio.
D C Dicēdū igit̄ q oia hec z filia secūdū se illicita fūt z supstitio-
sa: licuerūt tū istis qz erāt viri ipfecti z i statu ipfecto. s. tpe ve-
teris testamēti. Apli etiā qñ posuerūt sortes ipfecti erāt: qz non
dū acceperāt spūm sci: qz de his sortib⁹ dr̄ Actu. 1. z de missione
† spūsci dr̄ Actu. 2. post missionē aūt spūsci iā nō vsi sunt sorti-
bus: sed p electionē susceperūt oēs ministros: sicut pz i Stepha-
no z alijs. 6. viris quos elegerūt vt pessent viduis. Actu. 6. c. licī
tum ergo fuit signū Gedeonis ex permissione. (Dixitq; rursus
ad dñm.) Hic petiuit scōm signū. z pōt intelligi q locutus ē ad
dñm apparēte sibi angelo dei quādocūq; ipse loqui vellet. Uel
q ista dicebat Gedeon ozādo: z nō apparebat sibi angelus: cōsi
dens tū q deus faceret q̄ ipse petebat ponebat signū. z istud est
rōnabilius. (Ne irascat furor tuus ō me.) hoc dicebat Gedeō: †
qz cū semel tentasset z reperisset signū non debebat conari iter
petere. z qz deus poterat rōnabil'r irasci ei z iputare hoc ad pe-
nā ait. ne irascat rc̄. sic locutus fuit Abraam ad dñm Gen. 18.
qñ sepe ozauit ne deleret sodoma si reperirent tot iusti: z sem-
per diminuebat. z vt nō irascerē de⁹ frequētatis petitionib⁹ p-
mittebat illud. s. ne irascat rc̄. (Si adhuc tentauero). i. si iter †
solū tentauero. (Signū q̄rens in vellere.) Nō erat signū i vel-
lere solū: sed etiā i terra: qz hac vice debebat eē terra cōpluta z
vell⁹ ficcū. (Ozo vt solū vell⁹ ficcū sit. ois aūt terra roze madēs)
. s. tota area vel tota terra q̄ est i circuitu velleris ad aliquātam †
distātiā. (Fecitq; dns nocte illa vt postulauerat.) Istud fuit no
cte scōa q̄ i duab⁹ noctib⁹ acciderūt ista duo signa. (Et fuit fic- † †
citas i solo vellere). s. vt nulla gutta rozis appareret i eo. imo nec
apparet tenerq; tactu nocturni aeris sic oia nocturna tacta aura
mollescūt etiā si ros nō fit: qz hūidior nox ē regul'r die. (Et ros †
i oi terra). s. i tota terra i circuitu: z erat tota otinuate z vnifor-
miter madēs: ne putaret q si eēt p ptes madēs q ēt accidisset in Qō. 49 A
loco velleris nullū distillare rorē. C Queret aliqs qō istor Qō istorum fuerit mai⁹ signū.
fuit mai⁹ signū. ℣ C Rndēdū q vtrūq; fuit supnāl'r. nā nō erat ℣ rndi. ad q̄ situ qōnis.
verisile nāl'r accidē q tota terra i circuitu vni⁹ velleris sicca eēt:
z i vellē tāt⁹ eēt ros q exprmeret vna ocha rozis: z eōrio. C Di
cēdū tū q mai⁹ vz scōz. s. q eēt tota terra i circuitu velleris oplu
ta: z i vellē eēt oimoda siccitas: qz ros z pruina magis solēt ibe
rer z facili⁹ fiūt i pilis q̄ i reb⁹ duris z cōpactis. sic i pncipio bye
mis vl' autūni videm⁹ qua glaciē q̄ i terra nullo mō appet: z pē-
det i capillis boiz z i vestib⁹ lōgor piloz si p nocte i agro fuerit.
sic aūt erat vell⁹. g̃ facili⁹ apperet ros ibi vl' q̄cūq; ipsio. q̄ in ter
ra vl' i alia re dura. potētie tū agētis nō ē magis facile h q̄ illō.

C Capitulum. vij.

Hit hierobaal q z gedeō de no
cte psurgēs z ois ppls cū eo ve
nit ad fontē q vocat arad. Erāt
aūt castra madiā i valle ad septē
trionalē plagam collis excelsi.
Dixitq; dns ad gedeō. Multus tecū est po/
pulus: nec tradet madian in man⁹ ei⁹: ne glo
riet cōtra me israel: z dicat: meis virib⁹ libera
tus sum. Loquere ad ppl'm: z cūctis audiēti/
b⁹ pdica. Qui formidolosus z timidus ē: re/
uertat. Recesserūtq; ō mōte galaad: z reuersi Deu. 20. b. 1. Macha. 3. g.
sunt ex ppl'o viginti duo milia virorum: z tria de
cē milia remānserūt. Dixitq; dns ad gedeon.
Adhuc ppls mult⁹ ē. Duc eos ad aq̄s: z ibi
pbabo illos. Et de quo dixero tibi vt tecum
vadat ipse pergat. quē ire phibuero reuer/
tat. Cūq; descēdisset ppls ad aq̄s: dixit dns
ad gedeon. Qui ✝ manu z lingua lābuerint Alis super-
aq̄s sicut solēt canes lābere: sepabis eos seor est ✝ manu
sum. q ār curuatis genib⁹ biberint: ī altera pte
crūt. Fuit itaq; numerus eor q manu ad os
pjciēte aq̄s lābuerāt trecēti viri: ois aūt reliq̄
multitudo flexo poplite biberat. Et ait dns
ad gedeon. In trecētis viris qui lambuerūt
aquas liberabo vos: z tradā in manu tua ma
dian. Dis aūt reliqua multitudo reuertat in
locū suū. Sumptis itaq; p numero cibarijs
z tubis oēm reliquā multitudinem abire pre
cepit ad tabernacula sua: z ipse cum trecentis
viris se certamini dedit.

Connexio capituli.

Diuisio eiusdem.

Qō. 1.

A An hic sit ordo ordinus ⁊ an immediate facti⁹.

B Rñ. ad. 1. quesitum.

Rñsi. ad. 2. quesitum.

Bellatorū electio.

† † † † † † † † † † † † †

Littera bebrea.

Ra. dauid tanbi opinio.

Duplex pugnatoꝝ electio.

Lra bebr.

Igitur hierobaal. In precedētibus descripta ē vocatio ducis hic ponit modus certaminis. Et diuidit in quattuor. Primo ponit bella toꝝ electio. Scōo electoꝝ assecuratio ibi. (Castra aūt madiā.) Tertio assecuratoꝝ certatio ibi. (Diuisitq; trecētos) Quarto ad iutoꝝ associatio ibi. (Cōclamantes autē. ¶ Quereꝝ circa primū. an ea q̄ hēnt hic fiunt ordinuata ad p̄cedētia. ⁊ an imediate facta fuerit. B ¶ Rñdēdū q̄ hic est ordo cōtinuus. nā p̄cedēti. c. agebat quō vocatus fuit Gedeon a deo ad hoc q̄ pugnaret cōtra madian. hic aūt agit q̄liter pugnauerit. g̃ istud ē post illud. ¶ Ad scōm dōm q̄ istud fuit factū vno vel duob⁹ diēb⁹ post precedentia. ⁊ fuit modus q⁹ deus primo iussit Gedeoni q̄ iret ad pugnādū ō madianitas ⁊ illa nocte diruit altare Baal: ⁊ fecit sacrificia de q̄bus p̄cedēti. c. deinde sequēti die cū vellet ire ad bellū petiuit a deo signū p̄ noctē in vellere ⁊ terra: ⁊ alia nocte tertia petiuit scōm signū in vellere ⁊ terra: ⁊ interim venit pplus quē ipse miserat vocari de Manasse Aser Neptalim ⁊ Zabulon. ⁊ vī q̄ quarto vel q̄nto die ipse iuerit ad bellū. (Jgit Hierobaal qui ⁊ gedeon). i. iste vocaꝝ gedeon ⁊ hierobaal ⁊ ēt hierobesech. cause hoꝝ noiuꝝ declarate sunt p̄cedēti. c. post hoc tñ cōmunius nomē fuit sibi hierobaal q̄ gedeon. nā dī precedenti. c. ex illa die vocatus est gedeon hierobaal. (De nocte cō surgēs.) Istud intelligit q̄ forte erāt ꝑpe castra madianitaꝝ: ⁊ voluerūt de nocte ꝛsurgere vt nō sentirēt madianite aduenire Gedeonē quousq; viderēt eū sup se. Uel forte vt irueret sup castra eoꝝ nocte. i. surrexit de nocte. i. multū ante auroꝛā vt ambularet nocte ⁊ die ⁊ posset venire sequēti die ad castra madianitaꝝ. (Et ois pplus cū eo.) Iste erat pplus quattuor tribuum. s. Manasse Aser: Neptalim: ⁊ zabulon. nā de bis tribub⁹ solū vocauit bellatores. p̄cedēti. c. ⁊ isti cōuenerūt ad eū i effra. Uel melius est q̄ cōuenerūt cū eo obuiantes ei in alio loco. sic colligit p̄cedēti. c. s. gedeon clāgēs buccina vocauit domū abiezer vt se sequereꝝ: misitq; nūciū in vniuersum manasse q̄ ⁊ ipse secutus est eū: ⁊ alios nuncios in aser zabulon ⁊ neptalim q̄ occurrerūt ei. g̃ nō venerūt ad effra: sed ad aliū locū i via q̄ ibat ad belluꝫ. (Uenit ad fontē q̄ vocaꝝ arad). s. q⁹ ibi requieuerūt aliquātulum sumēdo cibos vel retrabēdo spīm. iste fons arad erat apud mōtē galaad de quo hic dī. ⁊ fit mētio de fonte q⁹ in aqua fontis facta fuit ꝑbatio q̄. j. bī de bibētibus ⁊ lābentibus aq̄s. erat autē fons iste nō lōge a castris madian: iō dī immediate de castris madian. (Erāt aūt castra madian in valle). s. castra madianitaꝝ ⁊ oium orientaliū populoꝝ q̄ veniebāt simul in modū castroꝝ vel exercitus: ⁊ nōdū diſperſi erant p̄ terrā israelitaꝝ ad comedēdū segetes ⁊ vastādū. (Ad septētrionalē plagā collis excelsi.) Forte iste collis excelsus erat mons galaad de quo dī immediate q̄ erāt israelite apud illū: ⁊ recesserūt illic. ꝫ 2. milia viroꝝ. in hebreo bī. (Ad septētrionalē partē oñdētis i valle.) Et ad idē redit: q⁹ oñdens in valle vocaꝝ scopulus altus q̄ supemineꝫ ad alias ptes terre. ⁊ q̄tū ad hoc est oñsor. ⁊ dī oñdens in valle: q⁹ sup vallē oñdit. Uel dicit Ra. Dauid. canbi q̄ sup scopulū illū erat aliq̄s speculatoꝛ oñdens vias trāseuntib⁹ p̄ valles. ideo dī oñdē sup vallē. ⁊ est modus ad significandū locū excelsum: q⁹ de talib⁹ locis fiunt ostēsiones: ideo lra nra dixit. collis excelsi. (Dixitq; dñs ad gedeonē.) Hic ponit electio pugnatoꝝ. ⁊ ponit duplex electio. s. vna p legē cōem de formidolosis: alia p spāle mādatū de lābētibus aquas. scōa ibi. (Dixitq; dñs.) Et dī q̄ dñs dixit gedeoni. s. q̄ angelus dei locutus ē gedeoni ista apparēdo ei in humana effigie. Uel forte loquēdo ei p somniū: vt si dormierunt apud fontē illū. sed magis vī q̄ locutus fuerit in vigilia. Deus aūt nunq̄ loquit nec apparet alicui. (Multus populus tecū est.) Erāt. n. ꝫ 2. milia. nā facta prima electione recesserunt de mōte galaad. 22. milia: ⁊ tñ mānserūt decē milia vt pꝫ in lra. ⁊ vocaꝝ multus nō respectu madianitaꝝ: q⁹ illi erant cētū triginta quinq; milia de q̄b⁹ cesa sunt in principio cētū viginti milia ⁊ fugerūt. 15. milia vt pꝫ sequēti. c. sed erat multus populus respectu eius q̄ dē⁹ volebat agere. (Nec tradeꝝ madiā in manus eius). i. ego nō tradā i manus ei⁹. In hebreo bī. (Ad hoc q̄ ego dem madiani manus eius.) Et est eadē sñia. (Ne gloriet cōtra me). i. ne vsurpet sibi gliaꝫ mihi debitā. nā etiā si iuisset totus ille pplus. s. ꝫ 2. miliū nō eēt sufficiens ad pugnādum cōtra madianitas q̄ erāt cētū triginta quinq; milia: iō oportebat q̄ p miraculū liberareꝝ sicut existētib⁹ trecētis sicut postea fuerunt. sed existētibus. ꝫ 2. milib⁹ gloriarenꝝ dicētes q̄ viribus suis pugnauerāt. g̃ melius erat q̄ soli trecēti pugnarēt. (Et dicat meis viribus liberatus sum.) hoc forte dicerēt israelite si triginta duo milia pugnassent contra Madian.

¶ Queret aliq̄s qūo israelite poterāt gloriari cōtra deū dicētes q̄ viribus suis liberati fuerāt. nā madianite erāt pugnaturi cōtra seipsos ⁊ mutua se cede truncaturi. g̃ victoria nō erat israeli taꝝ sed dei. vñ sicut nūc euntibus trecentis ad bellū cū tubis ⁊ amphoris madianite se mutuo truncauerunt ⁊ bellū nō fuit istoꝝ sed dei: ita. ꝫ 2. milia imo etiā si cētū milia israelitaꝝ cōuenissent in modū istoꝝ: nihil magis agerēt q̄ isti: ⁊ nō attribuereꝝ eis victoria sed deo. sic. n. sup mare israelite erāt sexcenta milia peditū Exo. 12. ⁊ tñ ipsi nō dicūꝝ pugnasse ō egyptios sed de⁹. nā dī Exo. 14. dñs pugnabit p̄ vobis ⁊ vos tacebitis. ¶ Rñdēdū q̄ si oēs israelite. ꝫ 2. milia ituri fuissent ō Madian cū solis tubis ⁊ amphoris ⁊ lāpadib⁹ nō potuissent sibi vsurpare victoriā. tñ non ituri erāt sic: q⁹ superfluū erat tātā multitudinē sic ire: sed pugnaturi essent ordinatis aciebus mō bostili. ⁊ tūc si israelite vicerēt possent dicere q̄ viribꝰ suis egerāt. ¶ Sed adhuc diceꝝ q̄ nō poterant sibi vsurpare victoriā istā: q⁹ Deute. 8. dī. ne forte dicas in corde tuo fortitudo mea: ⁊ robur manus mee hec mihi oia p̄stiterūt. sed recorderis dñi dei tui: qm̄ ipe tibi vires ꝑbuit vt seruaret pactū suū. ¶ Itē ex parte madianitarum erāt cētū trigitaquiq; milia sequēti. c. ⁊ israelite solū. ꝫ 2. milia. g̃ si superarenꝝ madianite ab israelitis etiā i cōgressu belli appareret affuisse diuinū adiutoriū. ¶ Respōdendū ad primū q̄ q̄q; oia bella q̄ israelite ꝑspere agebāt deo auctoꝛe facerent: tñ ipsi ex iniquitate sua vsurparēt sibi interdū laudē nisi eēt aliq̄ manifestū signū q̄ nequaq; negare possent. ¶ Ad scōm dōm q̄ israelite poterāt dicere q̄ fortitudo sua: ⁊ experiētia bellica: ⁊ cōueniens ordo fecerūt eos victores ō hostes. sicut iterdū inter gētes accidebat in q̄bus deus nō oñdebat spāl⁹ fauorē suū q̄ pauci bene ordinati ⁊ cōfidentes: multos prave dispositos superarent. cōueniēs g̃ fuit q̄ fieret pugna sic facta est in tercētis viris q̄ nihil pugnauerint: ⁊ in q̄b⁹ negari nō poterat q̄n deus illud egisset. (Loquere ad pplm). s. in voce preconis vt cuncti audirēt. (Et cūctis audiētibus predica). i. fac p̄dicari p̄conē. Uel vade p oēs turmas ⁊ partes exercitus ⁊ p̄dica istud vt oēs audiāt. (Qui formidolosus est ⁊ timidus.) Ista duo timoꝛē significāt. sꝫ differūt: q⁹ vnū significat maiorē timorē: ⁊ aliud minorem. (Reuertatur). s. in domum suam ne pauere faciat corda fratrum suoꝛum Deuterono. 20.

¶ Quō fiebant iste proclamationes ad hoc q̄ fugerent de bello formidolosi ante conflictum. Questio. 3.

Qō. 2

A Quō israelite gliari poterāt ō deū dicētes q̄ vīb⁹ suis liberati fuerāt.

B Rñsi. ad quesitū.

Impugnatio. 1

Secūda.

Rñsi. ad primum.

Ad. 2.

A Rñsi. ad quesitū.

Sacerdotes tpe bellī ab bellum ibant vt tubis clāgerent ⁊ aliq̄s di micabāt.

Queret aliquis quō fiebant iste proclamationes ad hoc q̄ fugerēt de bello formidolosi. ¶ Rñdēdū q̄ modus erat q̄ q̄n israelite ibant ad bellū locatis castris in loco vbi manere debebāt circa locū pugne: surgebat vnus de sacerdotibus q̄ ibāt ad bellū ⁊ clamabat. ibant nāq; semp sacerdotes ad bellū. s. ad clāgēdū saltem: q⁹ buccine argētee sacre portāde erant in bellū. ⁊ tñ in istis nemini licebat clangere nisi sacerdoti de quo Nume. 10. c. dī. filij Aaron sacerdotis clangent tubis: eritq; hoc legitimū sempiternū i generationibus vīis. si ad bellū exieritis de terra vīa ō hostes q̄ dimicāt aduersus vos clangetis vlulātibus tubis: ⁊ erit recordatio vī coꝝ dño deo vīo: vt eruamini de manu inimicoꝝ vīoꝝ. ibant ēt sacerdotes interdū cū arca ad bellū: sicut duo filij Heli sacerdotis. 1. Re. 4. ⁊ alij sacerdotes. 1. Reg. 14. ⁊ ibant sacerdotes ad excitādū vt Deutero. 20. Interdū etiā ibāt ad pugnādū q⁹ licebat eis: sicut tpe Machabeoꝝ ipsi erāt duces belli ⁊ p̄cipui bellatores. quocūq; mō eēt neče erat aliquē sacerdotē semp eē in bello: ⁊ locatis castris vnus de precipuis sacerdotib⁹ q̄ ibi manerēt stare debebat coꝝ toto pplo ⁊ loqui vba hec exhortādo. s. Audi israel. vos hodie ō inimicos vīos pugnā committitis: nō ptimescat coꝛ vīm: nolite metuere: nolite cedere: nec formidetis eos: q⁹ dñs deus vī in medio vīi ē ⁊ p̄ vobis ō aduersarios dimicabit: vt eruat vos de periculo. His dictis tacebat sacerdos vt pꝫ Deu. 20. De inde cū eēnt castra bellatoꝝ distincta p duces: glz dux surgebat in turma sua: ⁊ dicebat trāseundo p medīū ita q̄ audireꝝ ab oībus. Quis ē q̄ edificauit domū nouā: ⁊ nō dedicauit eā: vadat ⁊ reuertaꝝ in domū suā ne moriaꝝ in bello ⁊ alius dedicet eam. Quis ē q̄ plantauit vineā: necdū fecit eā eē cōem: vadat ⁊ reuertaꝝ in domū suā: ne moriaꝝ in bello ⁊ alius bō eius fungaꝝ officio. Quis est bō q̄ despōdit vxoꝛē: nec dū accepit eā: vadat ⁊ reuertaꝝ in domū suā ne moriaꝝ in bello ⁊ alius bō accipiat eam. Quis est formidolosus ⁊ corde pauido reuertaꝝ in domū suam ne pauere faciat corda frm suoꝝ: sicut ipse timore perteritus est. His dictis filebant duces exercitus ⁊ recedebāt quicunq; volebant habentes conditiones bas: ⁊ tunc duces exercitus singuli cuneos suos ad bellādū preparabant: ⁊ committebaꝝ bellū.

¶ Queret

Q.ō. 4 A An soli fozmidolosi ō bello recedebant vel alij q̄ꝫ. ℟ñ. ad q̄situm ꝛ 1.rō. 2.rō. 3.rō.

¶Quereť an soli fozmidolosi ꝛ pauido coꝛde recedere poterāt de bello: vel etiā alij. ¶Aliqꝫ dicet ꝙ soli fozmidolosi vt pꝫ h. nā iussu dñi gedeō ꝓclamauit. q fozmidolosus ꝛ timidꝰ ē reuertať. ℟ ¶ℜñdēdū ꝙ i quocūqꝫ. 4. modoꝝ poterat qcūqꝫ hñs il lū reuerti de bello. nā Deute. 20. iussit deꝰ ꝙ duces turmaꝝ dicerēt. Quis ē hō q plātauit vineā. Quis ē q edificauit domū. Quis est q duxit vxoꝛē. Quis ē fozmidolosus reuertať. q̄ tenebāť dulces in quocūqꝫ bello dicere ista. 4. cū lex ea posuisset q̄si eq̄ls ipe diētia. ℟ ¶Itē ēt nouiter ꝺiugatis q nōdū cōpleuerāt annū cū vxoꝛe nō debebat ꝑponi manere i bello: sed recedere poterāt cū ceteris vt pꝫ Deute. 24. s. qñ accepit hō vxoꝛē nō ꝓcedet ad bellū: nec ei gꝑpiā necitatis publice iniūgeť: ſꝫ vacabit absq; culpa domui sue vt vno anno leteť cū vxoꝛe sua. ¶Itē pꝫ qꝛ in alijs bellis q̄ erant maioꝛis necessitatis q̄ꝫ istud obseruabanť oīa illa q̄ttuoꝛ. q̄ obseruarenť in h. apparet qꝛ istud bellū nulliꝰ necitatis erat q̄ꝫtū ad multitudinē pugnatoꝝ: imo deus q̄rebat occasionē qūo expelleret pugnatoꝛes: qꝛ erāt multi vt dō in lra. s. ꝑplus multus ē: nec tradeť madian in manus eius. In oibꝰ aūt bellis erāt necarij bellatoꝛes magis q̄ꝫ i h. sed i alijs seruabanť illa. 4. q̄ ponunť Deute. 20. q etiā seruareť hic. Q; aūt i alijs seruareť pꝫ. 1. Mach. c. 3. cū dō. ꝛ dixit iudas bis q edificabāt domos: ꝛ ſpōsabāt vxoꝛes: ꝛ plātabāt vineas ꝛ fozmidolosis vt redirēt vnusq;sq; i domū suā fm legē. ꝛ tñ illud erat bellū maxime necitatis: qꝛ oēs gētes cōuenerāt super iudeos: ꝛ nō erat aliq̄ō miraculū ꝙ q̄ liberarenť sicut hic: sed opoꝛtebat eos viriliꝛ pugnare. ¶Itē qꝛ dō ꝙ dixit iudas bis ꝙ recederēt singuli i domos suas fm legē. i. q fm legē obligať ad faciēdū h. sic igiť obligareť Gedeon ꝑdicare hic de oibꝰ. 4. modis: exꝑimiť tñ vnꝰ illoꝝ ꝛ subintelligunť alij. (Recesserūtq; de mōte galaad.) oēs iſti q recesserūt venerūt de monte Galaad: qꝛ fons Arad apud quē castrametati fuerāt ꝛ mons galaad erāt simul. ¶Quereť aliqꝫ qūo stat h: qꝛ dictū fuit ꝙ ista fiebāt ad occidētalē ptē iozdanis: galaad tñ ē ad oziētē iozdanis. s. i terra duaꝝ tribuū ꝛ dimidie Nume. 32. c. ¶Aliqꝫ dicet ꝙ fuerūt ista ad oziētalē plagā iozdanis: qꝛ ciuitas effra de q̄ erat gedeon erat ad oziēta lē ptē iozdanis: cū dimidia tribꝰ Manasse habitet i ꝑte illa ad oziētē iozdanis cū tribu Gad ꝛ Rubē vt pꝫ Nume. 32. ꝛ Deuť. 3. ꝛ Josue. 13. ꝛ sic erat Gedeō cū socijs suis nūc apud montem galaad. ¶Sed h nō pōt stare qꝛ dō ꝙ madianite venerunt ad iozdanē: ꝛ trāsito illo castrametati sunt in valle Jezrael vt pꝫ in lra. ſꝫ iſti veniebāt ꝑ ptē oziētalē. q̄ prius venirēt in terrā Manasse q̄ est ante iozdanē in q̄ erat gedeon: q̄ꝫ accederent ad iozdanē. ꝛ sic prius pugnasset ꝺ eos Gedeon vel saltē ia fugisset de terra sua. Sꝫ vtrūqꝫ falsum ē: qꝛ semꝑ māserat i effra ꝛ excutiebat segetes vt fugeret a facie Madian vt pꝫ ꝓcedēti. c. ¶Itē si eēt gedeon ad ptē oziētalē iozdanis in terra duaꝝ tribuū ꝛ dimidie: neče erat ad h ꝙ veniret ad pugnādū ꝺ hostes q ia trāsierāt iozdanē ꝙ ipse trāsiret iozdanē: ſꝫ nō trāsiuit nūc iozdanē sed postea ꝓsecutus ē madianitas vsq; ad iozdanē ꝛ trāsiuit vt pꝫ sequēti. c. q̄ habitabat gedeon ad occidētalē plagā iozdanis. ¶Itē si bellū gedeonis fuisset vt veniētis de ꝑte oziētali iozdanis cōpulisset fugere madianitas ad occidentalē ptē vsus mare magnū. fugerūt tñ ad ptē oziētalē ad aq̄s iozdanis vt pꝫ i lra. j. q̄ gedeon veniebat a ꝑte occidētis. ¶Itē Gedeon ꝓsequēs madianitas trāsiuit iozdanē: ꝛ accedēs ad viros Soccoth q erant apud iozdanē petēs: q cū ei ip̄properassent ait illis. cum reuersus fuero victoꝛ in pace cōterā carnes vīas. sequenti. c. si tñ bitaret Gedeon ad oziētalē ptē iozdanis apud galaad nō erat rediturus ad trāseūdū iozdanē. q̄ nō erat effra i dimidia tribu manasse q̄ habitabat ad oziētē iozdanis. ¶Dōm q̄ ꝙ mons galaad non accipiť ꝑ illo in quo Labā ꝓsequēs Jacob apꝑhēdit eū Genē. 31. qꝛ iſte ē ad oziētē iozdanis ꝛ iſte ē ō quo dꝛ Nūe. 32. s. ꝙ regiones galaad erāt vberrime ad alenda pecoꝛa. sed ē q̄dā mōs puus ad occidētalē ptē iozdanis i sorte iude circa vrbē Jezrael. ꝛ qꝛ madianite castrametati fuerāt i valle iezrael gedeon ꝺuxit exercitū circa mōtē illū. (Et reuersi sunt de ꝑplo. 22. milia viroꝝ). s. de. 32. milibꝰ reuersi sunt. 22. milia: qꝛ q̄dā erāt fozmidolosi: alij vineas plātauerūt: alij ꝺomos: alij vxoꝛes duxerāt iuxta illud Deute. 20. (Et tñ decē milia remanserūt). s. qꝛ tota cōgregatio pugnatoꝝ de. 4. tribuꝰ solū erat. 32. miliū de q̄ꝫ recedētibꝰ. 22. milibꝰ manebāt. 10. milia. ¶Quereť aliqꝫ cur deꝰ ingrebat occasiones ad excludēdū multitudinē de exercitu vt relinqueréť soli trecēti: cū postea ad pugnādū ꝺ madianitas Gedeon vocauerit alias tribus. s. Neptalim: Manasse: ꝛ Aser: ꝛ Effraim. ¶ℜñdēdū ꝙ deus voluit ꝙ israelite nō possent gloriari ꝙ i ꝑsi viciſſent fortitudine sua si multi cōueniſſent ad pugnādū: iō eiecit oēs de castris ꝑter trecētos. ꝛ dū iſti manerent facta est victoria mirabilis. s. qꝛ madianite occisi sunt. s. de illis cētū viginti milia ꝛ solū māserūt. 15. milia sequenti. c. ꝛ fugati sunt illi a facie israelitaꝝ trecētoꝝ. illi vero de israelitis q postea vocati sunt nō fuerūt vocati ad pugnādū vt bērent victoriā qꝛ ia illā habuerāt: sēd ad ꝓsequēdū fugientes vt maioꝛ esset victoria. ꝛ hoc mō nō poterāt israelite sibi ascribere victoriā sicut si a principio venissent ad pugnādū. nā de pugnātibus q semel fugere incipiūt terga vtentes victi sunt: ſꝫ madianite ia fugerāt q̄ꝫ vocate sunt alie tribus in adiutoriū. vñ gedeon non vocauit viros Effraim vt venirēt ad locū certaminis: ſꝫ vt irēt ad occupādū vada iozdanis ne trāsirēt madianite vt pꝫ. j. i lra. ¶Itē madianite erāt. 135. milia. ꝛ de illis perierāt cētū vigiti milia anteq̄ꝫ vocareť aliq̄ de israelitis: postea aūt māserūt. 15. milia solū de q̄ꝫ plurimi fugerūt. q̄ q̄ꝫ israelite vocati in bis 15. milibꝰ agerēt magnā cedē nō poterāt sibi ascribeť victoriā: cū cētū viginti milia q perierūt deo incitāte eos ꝺ seipsos occisi sunt. nā mutua se cede trucabāt vt pꝫ. j. iō q̄ꝫ postea israelite occiderēt aliquos de madianitis nō poterāt sibi ascribere victoriā cū id qō erat potissimū deus ꝑ se egisset. (Dixitq; dñs ad gedeon). i. angelus dei locutus ē gedeoni q̄ sequunť: frequēter eni hic loquebaťur ei qꝛ multa agere debebat mādato dei: ꝛ nullū illoꝝ auderet agere gedeō: imo nec sciret an actuꝰ eēt nisi deꝰ ei reuelaret. (Adhuc ꝑplus multus est). s. manebāt decē milia viroꝝ: ꝛ isti nō erāt opportuni ad pugnādū ꝺ madian eo modo quo deus volebat. s. tenēdo buccinas ꝛ lāpades: qꝛ etiā isti possent ascribere sibi victoriā si pugnarēt ꝺ madian cū deberēt pugnare in acie. Deus aūt noluit ꝙ haberēt colorē ꝺ ipm vsurpandi victoriā. (Duc eos ad aq̄s). s. ad fōtē Arad apud quē erant. de quo supra dō. (Et ibi ꝓbabo eos). s. q debēbāt ire vel reuerti ꝑ modū. j. positū. (Et de quo dixero tibi ꝙ tecum vadat ipse vadat). i. quē oñdero tibi ꝑ signū debere illuc ire tecum ducas. (Et quē ire ꝓhibuero reuertať). i. ille quē ꝓhibuero ꝑ signum datū reuertať. ¶Quereť q̄re deꝰ dixit hoc gedeoni: qꝛ ēt si h nō fuisset dictū manifestū erat ꝙ gedeō solū faceret qō deꝰ iuberet. ¶ℜñdēdū ꝙ fuit h dictū ad tollendā ambiguitatē ꝛ nimis instruēdū. nā gedeon putabat ꝙ q̄ꝫ deꝰ de illis decē milibus tolleret aliquos manerēt. 6. milia vel. 5. milia. cū vero ꝑ signū datū reperiret solū trecētos putasset aliquē erroꝛe ītercidisse: ꝛ dubitaret h facere: vel denuo sup h cōsuleret oñm: quia nō videretur ei qūo trecēti viri pugnare deberēt ꝺ. 135. milia Madianitaꝝ. vt q̄ gedeō nō obstupesceret nec dubitaret repertis solū trecētis viris fuit sibi spāliꝛ cōmēdatū ꝙ faceret id qō deus iuberet. s. nō dubitaret mittere illos quos deꝰ ꝓhibuisset: ꝛ recipe solū illos quos deꝰ ire iussisset. Sic. n. factū est de Samuele. nā iussit ei deus ire ad vngēdū vnū de filijs Jsai. ꝛ ait. ego oñdā tibi qd facias: ꝛ vnge quē mōstrauero tibi. ꝛ tñ manifestū erat ꝙ Samuel nō erat facturus ꝺ id qō deus diceret. fuit tñ dictū sibi spāliꝛ hoc ad instructionē quādā ne turbareť cū deꝰ aliquē oñderet ei quē vncturus eēt. nā postea sic accidit: qꝛ putauit Samuel ꝙ ꝑmogenitus vngēdus erat: potissime qꝛ erat ille pulcher aspectu ꝛ corꝛe: ꝛ statura mirabilis. vñ voluit vngere eū: ſꝫ dixit dñs ad Samuelē ne respicias vultū eis: nec altitudinē statureeius: q̄ñ ego abieci eū: nec iuxta intuitū bois ego iudico. si aūt deus nō ꝓuidisset spāliꝛ instruēs Samuelem ꝙ illū vngeret quē ei oñderet forte vnxisset ꝑmogenitū Jsai. s. Eliab. iō ne mireraťur dictū ē ei hoc. (Lūcq; descēdisset ꝑplus ad aquas.) ad fontē Arad. (Dixitq; dñs ad gedeon.) Jsta fuit alia locutio. nā q̄ dixit ꝙ duceret eos ad aq̄s ꝛ ꝙ ꝓbaret eos ibi nō dedit modū ꝓbādi: sed postea q̄ fuit totꝰ exercitꝰ apud aq̄s. vñ erat nimis familiaris hic deus gedeoni. (Qui manu ꝛ lī gua lābuerit aq̄s.) Lābere aquas ē eas nō totaliꝛ absorbere sed aqua ad os attracta aliquā ptē deglutire alia cadēte in terram. (Sicut solēt canes lābere.) qꝛ iſte modus bibēdi canū ē ꝑ attractionē. (Separabis eos seorsum). i. isti erūt i vna ꝑte: qꝛ ptinebant ad electos. (Qui aūt curuatis genibꝰ biberint). s. fixis genibꝰ in terrā ꝛ in mergēdo os i aqua ad deglutiēdum aq̄s. ecce q̄ꝫ forte gedeon ꝛ socij sui portarēt aliq̄ vestibula ad bibēdū. tñ nō biberūt ꝑ vasa: qꝛ sic nō distingueret modus bibēdi.

¶Quereť aliqꝫ qūo factū ē hoc. *¶ℜñdēdū ꝙ gedeō dixit oibꝰ viris suis ꝙ deꝰ iubebat ꝙ oēs biberēt ad aq̄s illas: qꝛ ibi volebāt distinguere eos: alioquin nō est verisile ꝙ oēs de exercitu bibissent: qn aliqꝫ relinq̄reť cū eēnt decē milia. etiā dato ꝙ biberēt oēs si nō agerēt ex ꝓcepto biberent taliter. i. in locis ita separatis ꝙ nō posset iudicari de quolibet q̄liter biberat: ſꝫ ad hoc ꝙ cognosceret hoc neče erat ꝙ oēs singillatiz biberēt cora

Q.ō. 5 A Qūo stat qō dō in littera. Cuiusdā ñsio ad q̄situm.

Impro batio. 1.

Secūda.

Tertia

Quarta

Doct. ñsio ad q̄situm.

Q.ō. 6 A Cur deꝰ ingrebat occasiōes ad excludēdū multitudinez de exercitu. ℟ñsi. ad quesitū.

Q.ō. 7. A Quare deꝰ dixit h gedeoni. ℟ñsio ad q̄situm.

Q.ō. 8. A Qūo ē ſtñ qō dō i lra *℟ñsi. ad q̄situm.

*Qō.9.
A
An gedeon etiā biberit Rñsio ad q̄ situm q̄ gedeon nō biberit cū bellatoribus 2 1.rō.
2.rō.
3.rō.
4.rō.
5.rō.
†
†
†
†
†
†
Obiectio.
Rñsio.

Gedeone:2 ipse faceret eos separi in ptes duas fm q̄ dupl'r bibebāt g̃ dr dici q̄ eis fuerit datū mādatū de hoc:2 ipsi sciuerint q̄ ad h̄ bibebāt vt pbarent'.2 ob h̄ q̄q̄ nō desiderārēt potum bibebāt.Sicut q̄n Moyses voluit cognoscere pōres i fabrica tione vituli fecit q̄ oēs biberēt:2 tūc apparuerūt signa i pōribꝰ Exo.32.nō tū fuit istis dictū q̄ō erat signū repellēdor 2 q̄ō signū accipiēdor:iō q̄libet bibebat fm q̄ cōsueuerat vel fm q̄ desiderabat:2 certissime cogniti sūt. *¶Queret vlteriꝰ an gedeon etiā biberit. ¶Rñdēdū q̄ nō.q2 istud fiebat ad cognitionē.s.g̃ deberēt ire ad bellū.de gedeone āt notū erat q̄ ire debe ret eo q̄ ipse erat dux.g̃ nō oportebat q̄ biberet. ¶Itē ipe scie bat q̄ signa erāt repellēdor 2 q̄ accipiendor: iō poterat tenere quē modū voluisset.s.vel eūdo vel recedēdo. pbatio g̃ nulla erat:q2 nihil h̄ pficiebat:nisi i nō cognoscēte modū pbationis. ¶Itē deꝰ dixit ei q̄ ipse separet quosdā i ptē vnā:2 quosdā i ptē alterā.g̃ si ipse bibere deberet alter dēret separe eū. ¶Itez ipse erat iudex alioꝝ videdo qūo bibebāt 2 sepando illos.ergo oportebat q̄ respectu eiꝰ alius eēt iudex:2 illi notificaret signū de accipiēdis 2 reijciēdis.ſz h̄ nulli nisi gedeōi revelatū ē. ¶Itē si daret gedeoni q̄ biberet:posset bibē flexo genu:2 dēret reijci de bello 2 optebat accipi alīū.ſz istud rediculū ē: q2 deꝰ elegerat eū i ducē 2 facta fuerāt circa ipz oia q̄ habēt p̄cedēti.c.g̃ nō debat ipse bibere.(In pte altera erūt.) vt distinguāt reijciēdi ab accipiēdis.istō nō hz i hebreo.lra tñ nra posuit: q2 neče erat subintelligi ad cōplemētū snie.(Fuit aūt numerus eoꝝ q̄ manu ad os pjsciēte aq̄s lābuerāt trecēti viri.) Isti fuerūt i pte vna q̄ sicut canes biberūt:2 ituri erāt ad bellū.voluit aūt deꝰ q̄ solū eēnt trecēti de istis vt eēt paruus nūerꝰ eūtiū ad bellū:2 patra pugna nō possent israelite sibi ascribere victoziā. (Ois autē reliq̄ multitudo flexo poplite biberat.) Erat aūt multitudo q̄si decē miliū viroꝝ:q2 solū decrāt isti trecēti: 2 biberūt flexo poplite.i.fixis ambobꝰ genibꝰ i terrā 2 toto corpe cōplanato terre. (Et ait dns ad gedeonē.i trecētis viris q̄ lābuerūt aq̄s liberabo vos).i.p manū trecētoꝝ viroꝝ lābētiū aq̄s liberabo israt de manu madian. Hic sepe loquebat deꝰ gedeoni:2 nō dicebant' oia hec simul. ¶Causa āt fuit q2 si gedeō sciuisset q̄ō erat signū eūtiū ad bellū 2 q̄ō reijciēdoꝝ:cū ipse desideraret q̄ multi irēt ad bellū q2 putabat hoc securius:vbo vel signo exp̄sisset quē modū bibēdi ipe vellet hze israelitas. ¶Sed dicet q̄ nō faceret h̄ gedeō:q2 peccaret declarādo signū dei q̄ō ipse volebat eē occultū.nā directe repugnabat' volūtati dei i h̄.Ipse.n.volebat q̄ p barent' israelite in h̄.sed si aliquo mō cognoscerēt alīq de istis modos bibēdi nō fieret i eis pbatio cōueniēs. ¶Dōm q̄ q̄q̄ gedeō ab itētione nō odderet vbo vel nutu alicui quē modū de istis duobꝰ bibēdi tenere deberēt.tñ cū ipse cupet q̄ israelite biberēt vt talr oēs vel mlti irēt ad bellū: qñ videret q̄ alīq flexo vtroq̄ genu bibebāt cōturbaret' nečio vultꝰ eiꝰ.nā affectio hominis i vultu significat:nec ē facile eā oino tegere. iō ne gedeō magis i vnā q̄z alterā ptē moueret' voluit deꝰ adhuc occultū sibi eē signū. (Et tradā madiā i manu tua).s.subjsciēdo tibi. Uel effugādo a facie tua.Uel tradā eos tibi vulnerādos. sicut dixit deꝰ Josue vt pz Josue.11.ego tradā oēs istos vulnerādos i cō spectu israel. (Ois aūt reliq̄ mltitudo reuertat' i locū suū).s.nouē milia septingēti viri q̄ flexerāt vtrūq̄ genu ad bibēdū. 2 isti reuersi sunt i domos suas.postea tñ forte alīq de istis redierunt ad pugnā ꝫ madiā effugatis madianitis.nā de neptalim:aser:2 manasse venerunt postea multi bellatores vt pz.j.in littera.
¶Quare deus accepit potius bellatores de lābētibus aq̄s q̄z de flectentibus vtroq̄ genu. Questio.10.

A
Nicolai rñ sio ad q̄situ
1.cā.
2.cā.
Impzobatio.

Queret aliq̄s q̄re deus accepit potiꝰ de illis q̄ lābebant aq̄s q̄z de flectētibꝰ vtroq̄ genu. ¶Rñdet Nicolaus q̄ fuit duplex cā. Una q2 deꝰ volebat accipe illos q̄ pauciozi egerēt cibo 2 potu.2 forte q2 magis cōueniebāt ad istā expeditionē.sic.n.fuit de lābētibꝰ:q2 illi nō bibūt q̄si ad satiandū vētrē ſz ad irrozādū.2 sic ē in eis paucitas fitis:t alijs vero magna. ¶Scda cā ē q2 volebat eligere viros tolerantissimos labor:2 q2 illi q̄ toto corpe pcūbebāt ad bibēdū paucos labores sustinerēt eo q̄ p lassitudine q̄si ad recreādū mēbra terra extendebāt.alij vero nō inclinabāt q̄si nō egerēt recreatiōe: ſz manebāt sup vnū poplitē:iō accepit lābētes aquas 2 nō flectētes genua:q2 illi erāt assueti sic flectere genua corā baal. ¶Sed ista nō est cā fr alis.etiā nō est vera:q2 q̄ñ alīq colebāt idola flectebāt vnicū genu vel vtrūq̄ corā illis:sed nō extēdebāt toto corpore sup terrā.ad bibēdū tñ totalr extendebant sup terrā vt applicarēt os aq̄ 2 imergerēt: nisi q̄ lābebāt aquā vt canes : q2 isti flectebant vnū genu vel vtrūq̄ sicut adozātes:iō isti potius debebant reijci a bello. Josephus aūt.5.antiqtatū vult q̄ isti trecēti electi sunt tanq̄z timidiores.nā deꝰ volebat oñdere victoriā istā magnificā eo q̄ exercebat' p paucos et timidos: q2 2 q̄ pcūbētes bibebāt cōfidētiores erāt.s.bibētes spatiose pstrati in terrā nec timētes hostē.g vero lābebāt aq̄s bibebāt velocit pre timore 2 nō audebāt pcūbere terre vt nō grauarent' surgere irruētibꝰ hostibꝰ:iō hos elegit vt sic sciret totus israel q̄ victoria erat dei 2 nō ipsoꝝ. ¶Istud ē satis rōnabile 2 cōcordāꝫ intētioni lre.s.q2 deus volebat paucos israelitas i bello vt nō ascriberēt sibi victoriā.ita volebat eos timidos 2 debiles vt minorē colorē bērent ascribēdi sibi victoriā.vñ ait vbi.s.de Gedeone.p̄cepit deꝰ vt circa mediū diē i solis ardore ad flumē faceret venire exercitū:2 eos qdē q̄ iclinati biberēt magnanimos estimaret:g vero cū festinatiōe biberēt eos crederet formidine hostiū detinerir 2 cū h̄ gedeon iurta dei voluntatē adimplesset trecēti viri repti sunt q̄ timore manibꝰ aquā lāberēt 2 hos duxit. ¶Sed adhuc pōt dici 2 valde rōnabiliꝰ q̄ deꝰ voluit q̄ illi q̄ lāberēt aq̄s irēt ad bellū q2 deꝰ volebat q̄ pauci irēt ad bellū: 2 q2 de bibētibꝰ vt cōiter plures sunt q̄ aquā pstrato corpe bibebant q̄z lābētes noluit accipe lābentes. ¶Queret cum deꝰ vellet solū trecētos viros ad istud bellū cur nō dixit gedeōi elige tibi trecentos viros de his: 2 non essent tot experimenta. *¶Rñdēdū q̄ deꝰ egit h̄ ad tollēdū otētiōes 2 aiositates.nā si gedeō elegisset trecētos videbat' inuere ceteros nō eē idoneos ad bellū:vel saltē istos eē meliores oibꝰ alijs:i quo alij idignarent' q̄ pponerent' isti eis:q2 forte multi de eis q̄ relinquebant' erāt idonei magis q̄z qui eligebant'.Etiā putarēt q̄ nō faciebat h̄ gedeō mādato dei:sed ex corde suo.ad tollēdū g̃ hec dedit signū manifestū.s.q2 biberūt oēs de pplo:2 q̄ lābebāt aq̄s separati sunt i ptē vnā:alij vero i aliā:2 oēs lābentes accepti sunt: 2 alij reiecti.2 i h̄ nō visa fuit aliq̄ acceptio psonaꝝ:nec potuit fieri ex volūtate gedeonis.nā si accepisset aliquos de vna pte 2 alios ō alia fuisset acceptio.fuerūt tñ accepti oēs q̄ erāt i vna pte.expedinit g̃ dari istud signū vel aliud sile i quo nō appareret aliqs fauor.(Sumptis itaq̄z p nūero cibis).i.cū accepit gedeō trecētos viros remisit alios: 2 q2 isti bēbāt multos cibos tanq̄z oēs ituri essent ad bellū diuiserūt cibos:2 acceperūt socij gedeonis cibos p nūero.i.q̄tū putabāt eis sufficere fm numeꝝ suū: 2 reliquos cibos tulerūt alij q̄ recesserūt. (Et tubis).i.etiā tulerunt tubas p numero.i.tot quot ipsi erāt. nā trecētas habuerūt cum eēnt trecenti 2 q̄libet buccinabat vt pz.j.in lra. *¶Queret aliqs quo nūc socij gedeonis tot tubas sumpserint:q2 regulariť nō sunt nečie in bello tot tube quot viri. ¶Rñdebit aliqs q̄ nō sumpserūt trecētas tubas quot ipsi erant:sed tot tubas quot nečie eis erāt.ita intelligiť de cibis q̄ sumpserūt cibos p numero.i.fm necessitatē tot viroꝝ. ¶Sed h̄ nō cōuenit q2 cōstat q̄ isti tubas habuerunt quot ipsi erāt vt pz.j.in lra: q2 oēs tubis clāgebāt. ¶Dōm g̃ q̄ multitudo bellica q̄ ibat cū gedeone habebat multas tubas: 2 de illis accepit gedeon trecētas p socijs suis.2 h̄ q2 iā sciebat modū pugnādi.s.q2 deus ei revelauerat q̄ ipse 2 viri sui debebāt tenere tubas 2 lāpades i manibꝰ sicut postea factū est.2 q̄z nō dicat' hic q̄ istud iā deus dixisset tñ subintelligēdū ē: q2 etiā postea nō exp̄simit' q̄ deus h̄ iusserit. tñ manifestū ē q̄ iusserit:q2 aliqn nō auderet gedeō facere ali qd tale.(Oēm reliquā mltitudinē abire p̄cepit ad tabernacula sua).s.omnes nouem milia septingētos iussit ire i tabernacula sua: q2 deus iussit bis solis trecentis q̄ irent ad pugnam. (Et ipse cum trecentis viris se certamini dedit).i.iuit ad locum certaminis:2 ibi spectauit quid deus ei facere iuberet.

¶Castra aūt madian erāt subter in valle. Ea dē nocte dixit dns ad eū. Surge 2 descende in castra: q2 tradidi eos in manu tua. Si autē tē solus ire formidas:descēdat tecum phara puer tuus. Et cū audieris qd loquant':tūc cō fortabunt' manus tue:2 securior ad hostiū castra descendes. Descendit ergo ipse 2 phara puer eius in ptē castroꝝ: vbi erant armatoꝝ vigilie. Madian aūt 2 amalech 2 oēs orientales ppli fusi iacebāt in valle vt locustaꝝ multitudo. Chameli aūt innumerabiles erāt:sicut arena q̄ iacet in littore maris. Cūq̄z venisset

gedeon

Josephi opinio.
Approbat doc. opinionē Josephi.
Doct.rñsio ad q̄situm.
Qō.11.
A
Cur deꝰ nō dixit gedeoni, elige tibi 300. viros ō bis & Rñ. ad quesitū.
*Q.ō.12.
A
Qūo nūe socij gedeōis tot tubas sūpserint. Luiusdā rñsio ad q̄situ. Impzobatio Doct. rñsio ad q̄situm.
†
†

gedeon narrabat aliqs somniū ꝓmo suo: ⁊ in hūc modū referebat qō viderat. Vidi somnium: ⁊ videbaꝫ mihi quasi subcinericius panis ex hordeo volui: ⁊ in castra madian descendere. Cumqꝫ peruenisset ad tabernaculum: percussit illud atqꝫ subuertit ⁊ terre funditus coequauit. Respōdit is cui loquebaꝫ. Non est hoc aliud nisi gladius gedeonis filij ioas viri israelite. Tradidit enī dominus in manus eius madian: ⁊ omnia castra eius. Cumqꝫ audisset gedeon somniū ⁊ interpretationem eius: adorauit ⁊ reuersus est ad castra israel: ⁊ ait. Surgite: tradidit enim dominus in manus nostras castra madian.

Marsionis filius belli de⁹ a gētib⁹ appellat⁹ claret.

Electoꝛ ad belluꝫ assecuratio. †

Castra autem Madian. Hic ād ponit scōm hui⁹.c. .s.electoꝛ ad bellū assecuratio. ⁊ fuit ista assecuratio i duob⁹. Primo ex dei ꝓmissione. Scdo ex sōnij narratiōe ⁊ interpretatione. ibi. (Cūqꝫ venisset gedeō.) Circa primū dō. (Castra aūt madian erāt subter in valle). i. nō distabāt multū a loco i quo nūc erat Gedeō cū trecētis viris suis ⁊ in quo ꝓbati fuerūt alij ad aḡs. ⁊ dō qꝫ erāt in valle. s. in valle vbis Jezrael vt. ē. dō. (Eadē nocte dixit dñs ad eū). s. nocte qua accessit ad locū illū circa castra locutus ē angelus dñi ad illū qꝫ faceret hec: qꝛ nō expediebat qꝫ maneret gedeō ibi vsqꝫ ad sequētē diē nihil agēs: qꝛ cū solū bēret trecētos viros cognoscerēt ḃ madianite ⁊ irruerēt sup eū atqꝫ delerēt. Etiā nō haberet opportunitatē ad fallēdū eos postea. s. eūdo postea ꝓ noctē cū buccinis ⁊ lāpadib⁹: qꝛ cū subito venit putauerūt ifinitā multitudinē bellatoꝛ aduenisse q̄ circūdederat castra madiā: ⁊ ꝓ turbatiōe uersi i se mutua se cede trucabāt. si tñ cognoscerēt paucitatē viroꝛ gedeonis nō possent turbari visis lāpadib⁹ ⁊ buccinis. factū ē ḡ nocte illa vt prius gedeon i castra irrueret q̄s putarēt adesse. (Surge descēde i castra). s. in castra madian. ista descensio erat ad audiēdū sōniū de quo. j. (Quia tradā eos in manu tua). i. iā traditi. s. q̄cūqꝫ nōdū sint occisi tñ iā traditi sunt: qꝛ nūc tradent in descēsu. *¶Queret q̄re iussus est descēdere gedeon i castra cū nūc nō descēderet ad pugnā sed postea. ¶Rñdēdū qꝫ ad ꝛortationē: qꝛ de⁹ volebat cōfortare eū: ⁊ qꝛ hoc fieret auditis vbis sōnij ⁊ iterpretatione ei⁹ voluit qꝫ descēderet ad audiēdū. ¶Sed dicetur ad qd erat op⁹ ḃ cū gedeon certus eēt ex p̄cedētib⁹ qꝫ madianite tradēdi eēnt i manus eius. ¶Rñdēdū qꝫ gedeon erat vir ipsectus ⁊ dubitans de victoria ībi dāda: ⁊ q̄cūqꝫ deus certificasset eū adhuc erat trepidus sicut ꝓ p̄cedēti. c. qꝛ ꝛ deus certificasset eū: tñ postea bis signū petiit. nūc igit q̄cūqꝫ ipse nō peteret signū: deus certificauit ipm i enarratione sōnij cui valde assensit gedeon. ⁊ ḃ fecit vt cōdescēderet cōditioni eius qꝛ valde dubius erat sup ḃ: ⁊ nimis confortaret relatiōe aduersarioꝝ. (Si sol⁹ ire formidas descēdat tecū puer tuus phara). i. armiger. Quamq̄. n. sciret gedeon qꝫ non posset ipse cum puero magis resistere hostibus q̄s ipse solus: tamen magis confortaretur eo pñte: ideo dixit ei deus qꝫ descenderet cum eo. (Et cum audieris quid loquātur). i. cum audieris somnium ⁊ iterpretationē ei⁹. (Tūc cōfortabunt manus tue). i. tu cōfortaberis magis ad pugnandū q̄s alⁱ: qꝛ cū ipsi aduersarij cōfiterent ḃ signū eēt qꝫ deus cōcussērat eos timore. (Et securior ad hostiū castra descendes). i. audito ḃ descendes securior .s. in scda vice qñ iueris ad pugnādū nā nūc nō ibāt ad pugnā dū: sed ad audiēdū qd diceret in castris. i bebreo bz. (Et cū audies qd loquāt). sed idē significat. ¶Queret qūo cōfortarent man⁹ gedeōis audiēdo qō diceret i castris. ª¶Rñdēdū qꝫ cū plures ꝓbationes sunt ad aliqd tanto res q̄ ꝓbat firmior efficit. cū ḡ sup p̄cedētes ꝓbationes adderet ista cōfortarētur manus gedeonis plus q̄s prius. ª¶Aliter dōm etiā qꝫ oēs ꝓbationes q̄s hactenus dederat deus gedeoni firme erāt: sed nō dū patebat aliqd de illis in ope. ꝓ istā aūt ꝓbationē pateret aliqd in re. nā nūc auditurus erat gedeon sōniū in quo madianite cōfiterent timorē suū de gedeone cōceptū. ⁊ cū aliqs hostis incipit formidare aliū q̄si desperādo de euasione minor illo efficiē: iō gedeon ḃ audiēs sciret se maiorē madianitis ⁊ cōfortaret ꝫ eos. ¶Jtē madianite erāt multo plures q̄s israelite. s. vt nullo mō timere deberēt israelitas: nūc vero cū gedeō audiret eos enarrātes timorē suū cōceptū de gedeone: sciret manifeste qꝫ de⁹ incusserat eis timorē illū ⁊ cōfortaret nimis. ¶Jtē sciebat gedeō qꝫ oēs iste gētes erāt nimis superstitiose attēdētes ad sōnia: iō cū sōniarēt se delēdos a gedeōe illico crederēt ⁊ cōfugerēt mēte. ⁊ videtes subito ꝓ itēpestā noctē irruisse sup se gedeonē putarent vex eē sōniū ⁊ fugerēt: vel turbati seuirēt i seipos. (Descēdit ḡ ipe ⁊ phara puer ei⁹ i ptē castroꝝ.) noluit descēdere sol⁹ vt nō timeret. ⁊ dō i ptē castroꝝ. s. ad primā ptē castroꝝ: qñ nō ausus ē itroire i castra. (Ubi erāt armatoꝝ vigilie.) i extremitate castroꝝ semp solēt eē armati custodiētes ne hostes subito irruāt i castra. ⁊ vsqꝫ ad illā ptē descēdit: nec visus ē. vl fortē nō ē cognit⁹: qꝛ putauerūt vigiles qꝫ eēt de manētib⁹ i castris. (Madiā āt ⁊ amalech ⁊ oēs oriētales ppli.) oēs isti cōuenerāt ꝫ iudeos. vocāt oriētales oēs ḡ mozabāt ad oriētalē ptē iordanis ⁊ terre isrl. s. amō ⁊ moab ⁊ relig. (Fusi iacebāt i valle). i. dispersi ꝓ vallē. dormiebāt. n. securi qꝛ multi erāt: ⁊ qꝛ bēbāt sup se vigilias armatoꝝ. (Ut locustaꝝ multitudo). s. qꝫ sic locuste sūt valde multe: ⁊ qñ veniūt ⁊ isidēt alicui terre opiunt superficiē terre: ita isti ppli opiebāt terrā ꝓ multitudine. (Chameli quoqꝫ innumerabiles erāt sic arena q̄ ē i littore maris.) Iste gētes abūdabāt marie i chamelis potissime madianite vt pꝫ Esa. 60. c. s. iundatio chameloꝝ opiet te: dromedarij madiā ⁊ effa. ducebāt āt secū gētes iste chamelos suos. s. vt saturarēt ⁊ ipinguarēt i terra iudeoꝝ. Etiā vt i eis portarēt onera. nā cū tabernaculis suis veniebāt cū filijs ⁊ vroꝛib⁹ p̄cedēti. c. Erāt et ad ferēdū onera de terra iudeoꝝ. s. res aliqs mobiles: vt q̄cūqꝫ supellectillia. ⁊ dō qꝫ erāt sic arena q̄ ē i littore maris: eo qꝫ erāt valde multi. (Cūqꝫ venisset.) Hic ponit assecuratio ex sōnij relatiōe ⁊ iterpretatione. s. (Cūqꝫ venisset gedeō). s. cū accessisset ad extremā partē castroꝝ i q̄ erāt vigiles. (Narrabat aliqs ꝓrio suo). i. incipiebat narrare: qꝛ aliqn gedeō nō aduertisset plene sniaz. i bebreo dō. (Narrabat aliqs vir sōniū ꝓrio suo.) ⁊ idē ē. ꝛ sra nra posuit solū aliqs: qꝛ ḃ magis ꝛgruit ad figñandā icertitudinē q̄lis erat ḃ. (Et i hūc modū referebat qō viderat.) Scriptura exꝑmit sōniū ⁊ iterp̄tationē: vt videaꝫ qūo ex sōnio illo ꝛortat⁹ ē gedeō. ¶Qūo deus misit hic gedeonem ad audiendum somnium cum ipse vetaret somnia. Questio. 15.

Lra hebre. †

Queret aliqs qūo de⁹ misit ḃ gedeonē ad audiēdū somniū: qꝛ ipse ꝓhibebat nimis attēdere sōnijs ⁊ q̄buscūqꝫ superstitionib⁹ Deute. 18. s. nō iueniaꝫ i te q̄ lustret ſrez suū aut filiā ducēs ꝓ ignē: aut q̄ ariolos scisciteꝫ ⁊ obseruet sōnia. sile Leui. 19. c. iubēdo tñ gedeōi ire ad audiēdū sōniū ⁊ interpretationē ei⁹ fauebat sōnijs inuēdo illa eē alicui⁹ auctoritatis. iō nō erat ꝓueniēs. ¶Rñderi pōt qꝫ sōnia sūt duplicia. q̄dā sūt a deo imissa. alia vo ab alijs causis. De sōnijs a deo imissis nō ē ꝓhibita iterpretatio ⁊ auditio. In sōnijs āt ꝓueniētib⁹ ex alijs causis vt cōiē ē superstitio: ꝛ q̄dā nāl eueniāt de qb⁹ nō intēdo. De ꝓmis pꝫ vt de sōnijs ꝓphaz. nā de⁹ ꝓ sōnia vt cōiter reuelabat eis vitates supnāles Nūe. 12. s. si fuerit iter vos ꝓpha dñi: i visiōe apparebo ei: aut i sōnio loquar ad illū. reuelationes tñ ꝓphetice sunt neēe: cū dicat btūs Petr⁹. pl⁹ assentiem⁹ eis: q̄s re b⁹ q̄s videm⁹. scda Petri. c. 1. qꝛ tñ nō cōstat nobis ista sōnia ꝓphaz eē ꝓphice imissa vel alr euenisse licebat cuiqꝫ assentire illis quousqꝫ ꝓpha daret signū vt pꝫ Deut. 18. iterdū ēt accidit eē sōnia imissa illis q nō sūt ꝓphe: ⁊ nō itelligūt illa: ꝛ alij exponūt. ⁊ tūc si a viris ꝓphis vel approbatis i sacra scriptura illa exponāt credēdū ē tā sōnio q̄s expositioni. sic fuit de sōnio duplici pharaōis i vaccis ⁊ spicis Geñ. 41. nā a deo imissum ē vt dixit Joseph Geñ. 41. ⁊ null⁹ potuit exponere ꝑter Joseph: cui de⁹ dederat sapiaz exponēdi sōnia. vñ ipse dixit. nūqd nō ē dñi iterpretatio Geñ. 40. ⁊ iteꝛ rñdit pharaōi q̄rēti qꝫ i erpretaret absqꝫ me rñdebit de⁹ ꝓspa pharaōi Geñ. 41. sic ēt fuit i Nabuchodonosoꝛ q nō erat ꝓpha nec itellexit sōnia. deus tñ misit ei duo sōnia vnū de statua Dani. 2. ⁊ exposuit illud Daniel dicēs. de⁹ q revelat misteria reuelauit tibi q̄ vētura sunt. Et aliud de sua deletiōe p arboꝛē magnā Dani. 4. ⁊ vtriusqꝫ iterpretationē Daniel dedit ⁊ asseruit illa venire a deo. De his āt nō vetitū ē obseruari sōnia: imo iussum ē qꝛ iste sunt ꝓphie. ¶Alia sōnia sunt q̄ accidūt ex multis causis ideterminatis ⁊ ista sunt superstitiōes: ⁊ q ista obseruāt facilr icidūt i idolatriā: iō de⁹ vetuit obseruari illa. Sōniū aūt qō nūc narrabat madianita vere a deo imissus erat: iō bēbat certā figñationē ⁊ poterat ei fides certissima adhiberi. Qꝛ āt a deo eēt imissum ꝓ qꝛ ipse misit gedeonē ad audiēdū ipm. ¶Aliter pōt rñderi qꝫ q̄cūqꝫ indistincte bebrei nō deberēt insistere sōnijs vel expositioni eoꝝ accōmodādo aliqꝫ fidē: tñ gedeon poterat cōfortari: qꝛ gētes adhibebant fidē his:

Sōnia sūt duplicia. q̄dā a deo imissa ⁊ q̄dā ab alijs causis.

Credēdū ē tā sōnio q̄s expositioni

B

Alia rñsio.

Qō. 13. A Quar insus ē descendere gedeō in castra. Rñsi. ad quesitū. Dubium

Rñsio.

Qō. 14. A Qūo cōfortarēt man⁹ gedeōis audiēdo qō diceret i castris.

ª1. rñsio ad q̄stū. ª Scda.

Qō. 16 A

Nunqd deō supstitiose ageret assentiēdo expōni date ab alio madianita

Quinsdaz rñsio ad q̄stum.

Impzobatio.

Doc. deter.

Pria rō qz gedeō tenebat credet expōni sōnij madianite.

Secunda

Tertia

Quarta

Notandū. † †

† Lra hebze.

Lra latina ꝺueniētioz hebzea.

† † † † Littera hebzea.

zdabito isto sōnio terrerent̄ z timerent gedeonem. z hoc satis erat gedeoni vt cōfortaret̄. sed pzimū melius ē. ¶Queret̄ vlterius ꝺato qz sōniū eēt a deo: an gedeō supstitiose ageret assentiēdo expositiōi ꝺate ab alio viro madianita. ¶Aliqs ꝺicet qz nō erat supstitio cū sōniū eēt a deo: i ꝺ̄nis aūt nō ē supstitio. ¶Sz ꝺōm qz ꝟ nō stat: qz ꝺato qz sōniū eēt a deo poterat eē frīuola iterpzetatio: z eēt supstitio obseruādo illā. sic pz i sacra scriptura. nā cōstat illā verissimā esse: aliqs tñ poterit eā talr exponere vt nullo mō expositio admittēda sit. a fortiozi g̃ accidet i expositiōe sōniozꝝ. ¶Uñ ꝺōm qz ꝺato qz cōstet aliqꝺ sōniū eē a deo nunq̄ ē firmit̄ assentiēdū alicui expositioni eius nisi expositoz sit ꝓpha. sz iste vir madianita q exponebat nō ꝺebat ꝓpha sz magis exponēs ꝑm ꝺoctinā supstitiōis gētiū in expositione sōniozꝝ z i augurijs. g̃ assentire expositioni ei⁹ erat supstitiosum. ¶Respōdendū qz nō cōstat plene an vir iste haberet spm̄ ꝓpheticū ad interpzetandū somnia: ideo indifferens erat eius interpzetationi assentire. z cuilibet audienti illā melī⁹ erat iudicare vt supstitiosum q̄ vt firmā veritatē. De gedeone tñ ꝺōm qz rōnabile erat qz crederet istā interpzetationem eē a deo: imo qz ꝺ̄no sic tenere ꝺebebat. Pzimo pz quia sicut cōstabat ei somnium a deo eē vt pz ex ꝺictis: ita cōstaret interpzetationem esse a deo: quia alioquin nihil pzodesset somniū a deo mitti. ¶Item quia deus misit gedeonem ad audiendum somnium z interpzetationem vt roborarentur manus eius. si tamē expositio non esset certa z a deo confortatio nulla esset vel falsa: ideo opoztebat veram esse expositionem. ¶Item totum ꝓpter quod mittebat deus gedeonem in castra est expositio somniī: quia ꝺe somnio ꝑm se ipe nihil intelligeret. ergo expositio a deo erat. ¶Item si expositio non fuisset a deo immissa cozdi exponentis esset superstitiosa: z ꝺeus miteret gedeonem ad audiendam superstitionem. sed hoc falsum est. ergo erat expositio a deo. ¶Sciendum tamen qz tam ille qui somniabat q̄ ille q exponebat a deo monebant̄: sed non intellexerunt. (Uidi somnium). i. vidi imagines rez per somnium. (Et videbatur mihi quasi subcinericius panis ex hozdeo volui z in Madian castra ꝺescendere). i. apparebat mihi qz super vnum collem istorum erat vnus panis subcinericius: z veniebat rotando super castra ista madian que sunt in valle. sic enim ꝺicitur in somnio Nabuchodonosoz qz lapis excisus ꝺe mōte sine manibus percussit statuam in pedibus z cōminuta est Dani. 2. in hebzeo habetur. (Uidebatur mihi canistrum panis hozdeacei volui). s. qz in canistro erant multi panes: z rotabatur canistrū z ꝺispergebantur panes. ¶Littera autem nostra posuit vnum panem: qz rationabilius est ꝺoc q̄ qz rotaretur canistrum. nam ꝺispersio panum ꝺe canistro non importabat aliquam conuenientem significationem super illos qui importabantur nomine panis. ¶Item qz si poneretur canistrum multozum panum non solū significaretur gedeon: sed equaliter omnes qui cum eo erāt. expositoz tamen interpzetatus est qz significabatur gedeon. ergo cōuenientius ponitur vnus panis sicut ꝺixit littera nr̄a. (Cuiq̄z venisset ad tabernaculum percussit illud atq̄z subuertit.) Intelguntur multa tabernacula: qz non solum vnum tabernaculum ꝺeleturus erat gedeon: sed etiam omnia castra madian. (Et terre funditus coequauit). s. qz non ꝺimisit aliquid ꝺe tabernaculo erectum: sed totum cōplanauit: ita vt nihil maneret ꝺe tabernaculi figura vel statu. In hebzeo habetur pzeter hec. (Et cadebat tentozium.) quod satis intelligitur per hoc quod ꝺicitur. z terre funditus coequauit. (Respondit is cui loquebatur). s. ille cui narrabatur somnium. ꝺeus tamen immisit spm̄ ꝓpheticum ad intelligentiam huius somniī: z vera exposuit.

¶Quomodo spiritus prophēticus cōmunicabatur madianitis qui erant gentiles. Questio. 17.

A Rñsio ad q̄stum.

Queretur quomodo spiritus prophēticus cōmunicaretur his qui erant incircunciſi z idolatre.

¶Respondendum qz ꝺeus quantum ad gratiam gratis ꝺatā cuiusmodi est spiritus prophēticus: non ꝺistinguebat inter bonos z malos z inter circuncisos z incircuncisos: sicut facit ozi solem suum super bonos z malos: z pluit super iustos z peccatozes Matth. 5. quia ista sunt gratis ꝺata: z non significantia: ita z spiritus prophēticus inꝺifferenter immittitur. nam parum ꝺiffert ab excellenti ingenio: sed ingenia maioza fuerunt inter incircūcisos q̄ inter iudeos vt patet ex inuentione totius sapientie que pene a gentilibus exorta est: z catholici nostri eam compleuerunt. in quo ambiguū est valde an iudei aliquam partem sibi ascribere possint: sed quicquid habent mendicatū est. in iudeis quoq; quibusdā pessimis sapiētia ꝺata maxima ē.

Inuētio sapiētie a gētib⁹ q̄si tota exorta ē.

ficut Salo mōi qz turpissimis vir postea fuit. De spū etiā ꝓphie satis pz. nā gētilib⁹ ꝺatus ē: ficut fuit balaā ariolus ꝺe mesopotamia: z tñ erat verus ꝓpha cui multa z magna reuelata sunt vt pz Nume. 24. Pz ēt ꝺe sybillis. nā ꝺecē sybille fuerūt vt tangit Aug. 18. ꝺe ciui. ꝺei. z noiat eas Lactāti⁹ li. 1. ꝺe falsa relig. siue ꝺe nā ꝺeoz. oēs has ꝓphasse aiūt: z nō solū ꝓphauerūt: sed etiā ꝓphiā vni⁹ eaz q̄ Eritbea ꝺr̄ ab eccl̄ia recipit̄. z recitat eā Aug. 18. ꝺe ci. ꝺei q̄ cōstat in. 27. vers⁹ exametris. z multa ꝺicta sūt ibi ꝺe ꝺño Jesu. z legūt̄ i lectiōib⁹ matutinalib⁹ natalis ꝺñi. iter iudeos ēt alig mali fuerūt ꝓphe: sic cayphas ꝺ quo. Jo. 11: iō nō ē miz si ad vtilitatē ꝓpli ꝺei quoq; madianite ꝺat⁹ fuerit spūs ꝓphicus ad ꝺoctā. s. vt p ꝟ ꝺ firmaret̄ israelite i ꝓposito pugnāꝺi. (Nō ē ꝟ aliud nisi gladi⁹ gedeōis filij ioas viri isralite) .s. totū istud sōniū itelligit̄ ꝺe gladio gedeōis. (Tradidit. n. ꝺñs i man⁹ ei⁹ madiā). s. ꝓpm madian. z p būc itelligit̄ ēt amalech z oēs alij ꝓpli oziētales g cōuenerāt i valle. (Et oia castra eius) .s. qz gētes occidet z castra ꝺiripiet. ¶Queret̄ ꝺe quo ꝺeo itellexit hic vir iste qz tradiderat madiā i man⁹ gedeōis. ¶Rñ ꝺēdū sic supza ꝺctū fuit qz iste vir exposuit sōniū p spm̄ ꝓpheti cū z sic iste nihil ꝺixit nisi qꝺ ꝺe⁹ posuit i mēte ei⁹: sz ꝺe⁹ locut⁹ est ꝺe seipso: iō neče erat qz itelligerēt ꝟ ꝺe vero ꝺeo g ista iꝺiderat cozdi viri. ¶Sed tūc restat ꝺubiū: cū iste vir nesciret se moueri a ꝺeo exponēꝺo ꝟ: sz putabat qz a seipo ista loq̄bat: quē sensū ipse hēbat. s. quē ꝺeū ipe putabat eē ꝺe quo loq̄bat: qz forte itelligeret ꝺe alio nimis ꝺiuerso. sic fuit ꝺe cay pha q ꝓphice ꝺixit. expedit vt vn⁹ hō moziat̄ p ꝓplo: z nō tota gēs pea. t ꝟ ꝺixit a spūsc̄o Jo. 11. ipse tñ accepit i ꝟ sensu qz expediebat ad bonū statū vrbis Hierusalē: vt nō piret illa tota gēs occideret xp̄s: qz si nō occideret̄ venirēt Rōani z tollerēt gētē z locū. spūs cūs ꝓtulit ad figñandū qz expediebat xp̄m moz̄i p salute totiꝰ gīis hūani ne oēs pirent vt ibidē exponit̄ i lra ita ꝟ potuit eē. ¶Rñ ꝺēdū qz vir iste potuit ꝺ ꝟ ꝺeo rōcipe ꝺupl̄r. Uno mō qz iste ꝺe⁹ eēt gdā ꝺe⁹ supm⁹ iter alios ꝺeos: g tñ nō plene cognoscebat: z qñcūq̄ noiabāt ꝺeū nō exp̄imētes nomē itelligebat ꝺe ꝟ: qz erat suprema vtus. Athenien. āt g ceteris gētib⁹ pitiores erāt ꝺe ꝺeo isto abūꝺātius senserūt cōstituētes ei arā iter ceteros ꝺeos: z cōcozdauerūt i mlt̄is ꝓpzietatib⁹ ei⁹ cū btō Paulo Actu. 17. forte aūt itellexit vir iste ꝺe ꝟ ꝺeo. ¶Scꝺo mō poterat cōcipe ꝺe ꝺeo ꝺebzeoz. nā q̄lz gens ꝺeū suū ꝺebat: z putabāt alie gētes ꝺeū ꝺebzeoz eē. fic ꝺeos ipsaz. fic ꝺixerūt syri sui regis benadab. ꝺij mōtiū sūt ꝺij eoz: iō supauerūt nos: sz melī⁹ est qz pugnem⁹ cū eos i cāpestrib⁹: z obtinebim⁹ eos vt pz. 3. Re. 20. z tñ ꝺij mōtiū sunt gꝺā ꝺij spāles apud gētiles g vocabant̄ iugatini. gcqꝺ tñ eēt putabāt ꝺeū ꝺebzeoz eē potētiozē ꝺijs gētiū. sic ꝺixerūt philistini. 1. Re. 4. venit ꝺe⁹ i castra: z igemuerūt ꝺicētes. ve nobis. nō. n. fuit tāta exultatio heri z nudiustertius: ve nobis qs nos seruabit ꝺe manu ꝺeoz sublimium istoz. hi sunt ꝺij q̄ pcusserūt egyptū ꝺi plaga in ꝺeserto. concedebāt etiā immo astruebant gētiles bella ꝺeoz: quo quedā gens pugnans babebat ꝺeos pugnantes pro se: z alij ꝺij pugnabāt pro alia gēte. sic in bello troiano introducit iuno pugnasse ꝓ grecis: z venus pro troianis: z venerem fuisse in bello vulneratam. ꝺe hoc Ouidius in libro ꝺe remedio amoris z ꝺe arte amādi. z Uirgilius in. 10. Eneidos. ꝺe ꝟ Aug. ꝺe ciui. ꝺei. li. 3. ita gētiles putabant qz ꝺeus iudeoz pugnaret ꝓ eis ꝺ madian: z ꝺ ꝺeos madianitaz: z traderet madian in manus israel. Qz etiā pugnaret ꝺe⁹ israel ꝺ ꝺeos gētiliū ipsemet ꝺixit Nume. 33. s. qz fecit iudicia i ꝺiis ꝺijs egyptioz. s. cōfringēꝺo eos. cōfitebant̄ aūt istud bellū philistini ꝺicētes qz ꝺeus israel pcutiebat ꝺeos suos. 1. Re. 6. .s. ꝺabitis gliā ꝺeo isral si forte releuet manū suā a vob z a ꝺijs vr̄is z a terra. ꝺōm g̃ verisili⁹ eē qz iste vir exponēs sōniū itellexerit qz ꝺe⁹ isral traderet madianitas i man⁹ gedeōis. nā madianite nouerāt potētiā ꝺei israel cum essent vicini iudeoz.

¶Cū sōniatoz z expositoz cognouerint ꝺestructionē madiā certissime cū mouerēt̄ a ꝺeo: cur non fecerunt madianitas ꝺe loco recedere ꝛc̄. Questio. 19.

A

Rñsi. ad q̄stum.

Queretur vlterius cū isti ꝺuo viri. s. sōniatoz z expositoz cognouerint ꝺestructionē madian certissime cū mouerent̄ a ꝺeo. cur non fecerunt vt recederent madianite ꝺe loco vel saltem vt aꝺbiberēt super se maiozem ꝺiligentiā. ¶Rñ ꝺēdū qz q̄z isti ꝺuo viri a ꝺeo moti sunt ad somniandū z exponendū nō putauerunt se moueri a ꝺeo: sed sōniū esse ꝺe cōiter accꝺentibus. expositionē vero nō esse a ꝺeo: sed p artē suā quā in expositione somnioz obseruabant: z qz sōnia sepe fallebāt eos: sz interꝺū vez reperirēt: nō multū attenderūt ad hoc putantes esse ficut in alijs. Qz aūt isti quāquam a ꝺeo

mouerent̄

Nota ꝺe sybilla.

Qō. 18. A

De q̄ ꝺo intellexerat hic vir iste qz tradiderat madiā i manus gedeonis.

1. mō.

2. mō.

B

mouerent nõ intellexerint se moueri ab illo pz.nã sõniatoribus
fic sepe accidit.sic fuit in ioseph q habuit somnia a deo signãtia
prelationẽ suam sup patrẽ ꝛ fratres Ben.37.ꝛ ipse nõ intellerit
tũc.postea vero qñ accidit cõpleri illa.s.inclinatis coã eo fratri
bus suis recordat⁹ est somniorꝫ que aliqñ viderat vt pz Ben.42.
c. sic ẽt pharao bũit a deo somniũ:sicut dixit ioseph Ben.41.tñ
non putabat pharao se a deo moueri:sz q̃ ista acciderẽt vt cõi-
ter accidit.Sic ẽt de nabuchodonosor fuit q vidit duo somnia
Dani.2.et.4.ꝛ vtrũq; fuit a deo:ipse tñ nõ putabat a deo pro-
uentre:sed daniel dixit ei q̃ deus volebat ei per hoc reuelare fu
tura.De expositoribus ẽt q̃ interdũ nesciant se moueri a deo pz:
qz sicut p aliquos ad denunciandũ futura loquit̃ spũssanctus:ꝛ
ipsi nõ putant se moueri a deo vt fuit de Caipha Jo.11.ita ad
exponendũ alĩq illuminabunt̃ a deo ꝛ nõ putabũt se a deo dice
re motos.ita ẽt siqs petat a deo spũm intelligẽdi vel rñdẽdi in
aliquo tpe necessitatis:si deuote petit ꝛ ofidẽter ꝛ est bonor dei
certissime deus dat.ꝛ tñ interdũ isti loquẽtes accepto spiritu lo
quunt̃ ꝛ nescĩut an er se vel a deo dicãt:nisi cuꝫ interdũ magna
dicũt que alĩs nõ nouerũt. ¶Querit̃ vlterius cũ totũ istud
signũ dicat̃ de gedeone sicut dixit expositor q̃ nihil aliud est nisi
gladius gedeonis.quo hec applicent̃ gedeoni. ¶Rñdenduꝫ q̃
sm Ra.Sa.erat panis ille hordeaceus:qz tũc erat festũ azimor
in cui⁹ scõa die offerebat̃ manipulus spicarꝫ hordei Leui.23.c.
¶Sed hoc nõ stat:qz tũc nõ erat pascha vt declaratũ est ꝑce.c.
¶Itẽ qz dato q̃ esset pascha nihil attinebat ad somniũ panem
hordaceũ esse vel nõ.¶Dõm ergo q̃ gedeõ significatus est in
pane hordeaceo qz est hordeuꝫ aligd ꝺtẽptibile:ꝛ nõ accipit̃ ab
hoibus in cibũ:ita iudei de qbus erat gedeon erant ꝺtẽptibiles
apud madianitas ꝛ alias gentes:qz oppzimebant̃ ab eis nimis.
vocat̃ panis subcinericius:qz subcinericius velociter format̃ ꝛ
coquit̃ ꝛ nõ expectat tps fomẽtandi.sic bellũ gedeonis fuit ve-
lociter ꝛ inopinate factũ.nã non opinãtibus madianitis supue-
nit eis gedeon.videbat̃ ẽt panis iste volui sup castra madian.i.
descendere rotãdo:eo q̃ madianite posuerant castra in valle:ꝛ
gedeon stetit cũ viris suis in sũmitate montis:ꝛ postea descẽde
runt ad castra cũ impetu quasi descẽderent rotãdo.dr ẽt q̃ pcu
tiebat ille panis castra madian ꝛ coequabat terre tabernacula:
qz gedeon nihil religt de castris madian sed delenit oĩa.
¶Querit̃ vlterĩ⁹ cũ gedeõ descẽdit in castra ꝛ audiuit somniũ
ꝛ interpretationẽ qũo cõfortatus est:qz vĩ q̃ nõ poterat cõfor-
tari cũ nõ posset intelligere cũ ille gẽtes essent multuꝫ differẽtes
ab hebreis.¶Rñderi põt q̃ gedeon intelligebat linguã istarũ
gentiũ:qz iste gẽtes erãt cõuicine terre chanaã ꝛ oẽs quasi babi
tabãt in terminis illius.¶Uel põt dici q̃ cũ deus mitteret euꝫ
ad castra:q̃q̃ nõ intelligeret prius linguã gẽtis illius fecit eum
intelligentẽ illã ꝛ cognouit q̃ dicebant̃.melius tñ est primũ.naꝫ
seq.c.habet̃ qũo gedeõ loqueret̃ ad zebee ꝛ salmana reges ma-
dian.ꝛ tñ ibi non est necessitas ponẽdi miraculũ cũ non ageret̃
aligd qõ ptineret ad deuꝫ.Dõm g̃ q̃ lingua erat alternatim co-
gnita ꝓp vicinitatẽ ꝓuinciarũ.(Cũq; audiuisset gedeõ somniũ
ꝛ interpretationẽ eius:adorauit).s.dedit gr̃as deo inclinãdo se
in terrã ꝛ adorãdo:qz ostenderat ei tale signũ in quo manifesta
bat̃ totalis victoria eius certissima. (Et reuersus est ad castra
israel.) Ista castra erãt trecẽtor virorꝫ q̃ erãt socij gedeonis.re
liquerat.n. eos in loco latibuli:cũ ipse ꝛ phara puer eius descen
derũt ad castra madiã.(Surgite.tradidit.n.dñs madian in ma
nus nostras).i.paramini ad bellũ.s.accipiendo tubas ꝛ lampa-
des. (Quia deus tradidit castra madian in manus nostras).i.
certissimum est q̃ tradet.

¶Diuisitq; trecentos viros in tres partes: ꝛ
dedit tubas in manibus eorꝫ lagenasq; va/
cuas ac lãpades in medio lagenarũ. Et dixit
ad eos. Quod me facere videritis hoc facite.
Ingrediar partẽ castrorꝫ:ꝛ qõ fecero sectami
ni. Quãdo ꝓsonuerit tuba in manu mea:vos
quoq; per castrorꝫ circuituꝫ clangite ꝛ cõcla/
mate dño ꝛ gedeoni. Ingressusq; est gedeon
ꝛ trecenti viri qui erãt cũ eo in partẽ castrorũ
incipiẽtibus vigilys noctis medie:ꝛ custodi/
bus suscitatis ceperũt buccinis clangere:ꝛ cõ/
plodere inter se lagenas. (Cũq; per gyrũ ca/
strorꝫ in tribus ꝓsonarent locis:ꝛ hydrias cõ
fregissent:tenuerũt sinistris manibus lampa/
des ꝛ dextris sonantes tubas clamauerũtq;
gladius dñi ꝛ gedeonis:stantes singuli in lo
co suo per circuitũ castrorꝫ hostiliuꝫ. Omnia
itaq; castra turbata sunt:ꝛ vociferantes vlu/
lantesq; fugerunt. Et nihilominus insistebãt
trecenti viri buccinis personãtes. Immisitq;
dñs gladiuꝫ in oĩbus castris:ꝛ mutua se cede
trucabant:fugientes vsq; ad bethsecã ꝛ crepi
dinem abelmeula in tebbath.

Diuisitq;. Hic ponitur tertiũ huius.c.s.assecuratorꝫ cer
tatio.ꝛ dicit̃.(Diuisit trecẽtos viros in tres
partes.)Solũ erant trecenti ꝛ diuisit eos in tres partes:cente-
nos ꝛ centenos vt cõfisterent in diuersis partibus in circuitu ca
strorũ madian.(Et dedit illis tubas in manibus).s.cuilibet de-
dit vnam tubã:quia pugna eorũ erat nunc in buccinãdo ꝛ non
in mouendo arma.(Et lagenas vacuas).s.singulo vnam lage-
nam vt intra eas ferrent lãpades vt viderentur multi esse exer-
citui madianitarũ.(Ac lampades in medio lagenarum).i.po-
suerunt lucernas in medio ampborarũ. vocãtur lãpades vt vo
lunt hebrei carbones igniti vel torres aut aligd aliud incẽsum
qõ satis magnũ lumen prestare poterat:ꝛ non poterat faciliter
extingui. Et quo pz q̃ non erant lucerne simplices:quia facili-
ter potuissent extingui a patente aere post confractionez lage-
narũ. iste lãpades fuerũt posite in lagenis quãdo exiuerũt israe
lite de castris:ꝛ erant lagene vndiq; clause preter q̃ in orificio
superiori:ita vt venientibus israelitis cõtra castra madian nul-
lum venire viderent.si tamẽ essent lagene fracte vel ex aliqua
parte a parte vidissent madianite venientes israelitas ad castra
a longe vt interim se pararẽt ad resistendũ eis.(Et dixit ad eos.
qõ me videbitis facere hoc facite.)Ante hoc nõ dixerat gedeõ
socijs suis quid agere deberent.nunc autẽ vt auferat sibi onus
semper precipiẽdi dixit eis.qõ me videbitis facere hoc facite.i.
non expectetis alia mãdata a me:sed quicqd ego faciam vel di
cam:hoc vos facite ꝛ dicite. In hebreo habet̃. (A me videbi-
tis ꝛ facietis).i.vos videbitis me facere aliq̃ ꝛ illa faciatis:ga
idem est.(Ingrediar partem castrorũ).s.partem in qua erant
vigilie.sic enim fuit prius quãdo venit gedeon in castra madiã
venit solum in partem castrorũ in qua erant vigilie vt patet su-
pra.(Et qõ fecero sectamini).i.sicut ego clangam ꝛ tenebo lam
padem ꝛ cõplodam lagenas:ita ꝛ vos quãdo personuerit tuba
in manu mea:vos quoq; tuba clangite.s.quilibet de vobis clã-
gat.nam quot viri erant tot tubas habebant:ꝛ primus debebat
esse gedeon vt daret signum alijs vt scirent quando oportebat
clangi ne facerent ante tempus.
¶Quare gedeon ꝛ eius socij habuerint nunc tubas ꝛ lãpades:ꝛ
an fuerit propter solẽnitatẽ nationis legis. Qõ.22.

Queretur quare gedeon ꝛ socij sui habuerunt nunc
tubas ꝛ lampades.¶Respondet Ra.Sa.
q̃ hoc factum fuit propter solẽnitatem nationis legis:quia tũc
sonitus tubarum erat ꝛ apparebant lampades.sic pz Exo.19.s.
iam dies tertius aduenerat ꝛ mane inclaruerat:ꝛ ecce ceperunt
audiri tonitrua ac micare fulgura:ꝛ nubes densissima operire
montem:ꝛ clangor buccine vehementius perstrepebat.¶Sed
dicendum q̃ hoc nihil ad ꝓpositum attinet:quia hic agebatur
de opere bellico ꝛ non de cõmemoratione festorum.potissime
quia tunc non erat festum pentecostes in quo dicunt datã fuis-
se legem vt asserit Ra. Salo.sed festum azimorum qõ est quin-
quaginta diebus prius.¶Sed dõm q̃ fuerunt ob aliquã cau-
sam.q̃ enim haberent socij gedeonis aliquaꝫ buccinam causa
erat:quia semp in buccinis clangendũ est ad bella:quia sunt ad
dandum signum incboandi vel desinendi vel faciendi aliquid.
Aliud etiam quia incitant animositatez propter sonitus iratos.
de hoc Aristo.8. Politicorum.ꝛ ob hoc omnes gentes vtuntur
classicis in bello.Erat etiam specialis causa in iudeis:quia deus
iubebat q̃ in bellis clangerẽt tubis vt deus recordaretur eorũ.
de hoc Numeri.10.s.si exieritis ad bellum de terra vestra cõ-
tra hostes qui cõtra vos dimicant clangetis vlulantibus tubis:
ꝛ erit recordatio vestri coram deo vestro vt eruamini de ma-
nibus inimicorum vestrorꝫ. Q; autem essent tot viri quot tube

vQõ. 20. A Qũo hec applicẽt gedeõi. Rñ.ad ḡsitũ. Impro-batio. 1. Scõa Rñ.ooc. ad q̃sitũ.

vQõ. 21. A Qũo ge-deõ audi to sõno ꝛ interpta tiõe ꝺfor tatus est. a.rñ.ad quesituꝫ. Scõa

ifra.9.f.

Egeum mare ab egeo re-ge denomi-nat.

Thesеus egei filius claret.

Assecura-torum cer-tatio.

†

†

†

Lãpades quid more hebreor.

†

†

Littera be brea.

†

A Ra. Salo. rñ.ad q̃sitũ

Impro-batio

Doc.rñ.ad quesitũ.

alia cā est. ſ. qz deus volebat vt bellum istud israelitaꝝ non esset in armis sed in clangoribus vt madianite videtes p noctē subito sup se tot tubas putarent tantū esse exercitū quātuz regrebat tubarū pluritas: ſi autē esset vna tuba vel pauce nō putarent eē tantus exercitus: nec crederet venire ex oibus ptibus castrozuz sed solū ex vna. De lampadibus autē causa est ad terrēdum madianitas: qz cum ipſi subito viderent tot faculas in circuitu suo: ita vt quasi essent castra vndiqz vallata: putaret q̄ cōueniſſent sup eos valde magni exercitus q tantū lumē exigēt: iō cōturbarent magis. ¶ Sz dicetur q̄re nō erāt sole facule vel sole tube. Rñ dendū q̄ neutre sufficiebāt. nā ſi sole facule ponerent z non audiret aliqs alius strepitꝰ bellicus: madianite putassent hoc eē miraculū qualia sunt illa q̄ a deo accidere solēt: z non crederēt esse exercitū: iō q̄ q̄ in se timoze cōcuterent nī nō mouerent in seipſos tanqz in hostes. ſi aūt solas tubas audiuiſſent nō videtes lumē nō putarēt eē tantū exercitū nec scirēt a qua pte veniebāt. Etiā z potiſſime qz cū iste tube sonarēt intra castra madianitarū. ſ. in prima pte castroz putaret q̄ iste tube erāt vigilez: z non tantum terrerent madianite sicut viſis faculis z tubis: iō simul fuerūt tube z lāpades. ¶ Querē vlteriꝰ an iste tube q̄s ferebāt socij gedeonis essent tube sctūarij q̄s iusserat deꝰ fieri. ¶ Aliqs dicet q̄ ſic: qz deꝰ iussit q̄ clāgeret in bellis illis tubis z essent in recordatiōe coram deo. ¶ In ꝺ̄triū videt q̄ nō fuerint tube ille: qz ille fuerūt solū due vt p̄z Nume. 10. isti aūt būerunt nūc trecētas tubas. ¶ Sz ad hoc rñdebit q̄ nō sequat: qz q̄cq̄ iusserit deus moyſi facere duas tubas nō potuit facere plures: iō postea multe facte legunt. nā in bello ꝺ̄ hierico qñ circūdabatur ciuitas sacerdotes clāgebāt septē tubis iubileoz vt p̄z Josue 6. ¶ Dōm tñ adhuc est q̄ nō fuerunt iste tube sacre. qō̄ p̄z qz lz multe tube sacre essent: tñ non fierēt tot vt essent trecēte: qz ille solū fiebāt vt clāgerēt in bellis z ad sacrificia z filia de quibus Nume. 10. in q̄bus nō regrebat tātus numerus tubaꝝ. ¶ Itez p̄z efficacius qz tube sacre solū erāt vt clangerēt in eis sacerdotes vt p̄z Nume. 10. ſ. filii aarō sacerdotis clāgent in eis. ℔ erit legitimū sempiternū in gñationibꝰ vr̄is. sed isti euntes ad bellū nō erāt sacerdotes ſz de filiis aliaꝝ tribuū: cū dicat p̄cedēti. c. q̄ cōuocauit tribū manasse aser zabulon z neptalim. z de his solū māserunt trecēti viri ad extremū: iō opz q̄ essent de aliqua vel aliqbus harū tribuū: iō nō liceret eis clāgere tubis sacris. ¶ Sz aliqs obijciet q̄ q̄cq̄ nō esset licitū ℔ regulr licuit nūc ex oiſpēsatione sic̄ gedeoni licuerūt alia p̄cedēti. c. vt facere sacrificia z altaria ꝺ̄stituere. ¶ Dōm q̄ nō stat: qz nō fuit aliq̄ oiſpēsatio. naz tube iste nō fuerāt ſpāliter aſſumpte ad istud miniſteriū quo postea vsus fuit in eis gedeō ſed ferebant ad bellū cū iret multitudo magna. ſ. ꝛ. miliū: z tūc remiſſis oibus ad loca sua p̄ter trecentos de tubis alioꝝ sumpte sunt tube pro his z cibi vt p̄z. ē. in ſra. q̄ nō erat oiſpēsatio ſz ferebant tube multe a laicis venientib⁹ de ꝺ̄uersis tribubus. ¶ Lū aūt arguit q̄ deus iubebat in bellis sumi buccinas argēteas q̄s fecerat moyſes. Dōm q̄ illud erat vez in bellis totius isral q̄ totus isral ex cōi ꝺ̄sensu: vel princeps ppli faciebat bellū ꝺ̄ hostes. nā tunc portabant buccine sacre z ibāt sacerdotes ad clāgēdū in eis. istud aūt nō fuit bellū totius ppli: ſz gedeō cū viris de familia sua fuit: z postea cōgregauit sibi quosdā de ppło: iō nō oportebat q̄ ferret tubas sacras. (Et cōclamate dño z gedeoni). i. q̄ buccinaueritis interdū voces emittite clamādo de deo z gedeone. ſ. dicētes. gladius dñi z gedeonis vt p̄z. j. ¶ Querē q̄o gedeō in tantā arrogātiaz ꝓruperit vt iuberet hoc fieri. Rñdendū q̄ nō fecit hoc gedeon ad aliquā arrogantiā ſz ad incutiendū timoze madianitis sicut ipſi cōceperant. nā in expoſitione somnij victū est. nō est hoc aliud niſi gladius gedeonis filij ioas viri israelite. cū aūt nūc nomē gedeonis audirent crederēt somniū verū fuiſſe z facilius timoze cōcuterētur. ¶ Itē factū est ad hoc q̄ cognoſceret dux exercitus. nā interdū qui dā duces sunt terribiles hostib⁹ quoꝝ noie audito paueſcūt hostes: quos noīari in bello valde bonū est. nā accidit q̄ aliqui pugnātes interdū cū aliqbus viris fortibus ſi putēt eos debiles poterūt p̄ualere: qz pugnabūt ꝺ̄fidēter tanqz p̄ualituri: z ſi putēt eos viros fortes pauebūt. z vocat ista fortitudo p ignorātiā. de qua Arist. z. etbi. ponit exēplū dicēs q̄ argei ſolebāt pugnare ꝺ̄ ſicionios q̄ debiles erāt z p̄ualebāt. semel aūt cōtingit q̄ pugnarent ꝺ̄ lacones q̄ erāt fortiſſimi a quoꝝ facie ſi cognouiſſet illico fugituri erāt argei. putauerūt tñ eos ſicionios fore z cōfidentes fortiter pugnauerūt atqz p̄ualuerūt. notandus ē erat gedeon qz hostibus terribilis hēbat. (Ingreſſus z gedeon z trecēti viri q̄ erāt cū eo.) Hic deſcēderūt gedeon z socij sui ad castra madianitarū: z ingreſſi sunt oēs trecēti vt oēs simul clāgerēt z clamarent. In hebreo habet. (Et centū viri qui erant cū eo.) Dōm q̄ varietas inſurgit: qz gedeon introiens castra madian diuiſit socios suos in tres ptes vt poneret eos ad tres ptes castrozū madian vt p̄z in ſra. ſ. cūq; per gyrū castroz in tribus pſonarent locis: z in qualz pte erant centuz viri. iō gedeon fuit in vna pte in qua erant centū viri. z de his intelligit ſra hebraica. ſ. (Centuz viri qui cum eo erāt). i. in pte sua. ſra aūt nostra voluit ponere oēs viros gedeonis: iō posuit trecētos. (In partē castroz). ſ. in primā partē castroz in qua erāt vigiles. ¶ Querē quare socij gedeonis venerūt vt introirent in primā partē castroz. nā cuz cōmouerent madianite poterāt pcutere socios gedeonis ſicut se alterna cede trūcabant. ¶ Rñdēdū q̄ gedeon cuz viris suis introierūt in primā partē castrozū. ſ. in qua erant vigiles z nō in aliquā partē castroz multitudinis. ibi. n. potuiſſent pcuti: qz essent intra ipſam multitudinē que tumultuabat: sed in loco vigilū nequaqz. illi aūt vigiles cōfugerunt in castra ppli: z oportuit gedeonē cū socijs esse cōiunctos castris: qz aliogn nōdū putaret q̄ aliquis exercitus hostilis introiſſet in castra madian z non mouerent in alterutrū. nūc aūt cū starent cōiuncti castris tenentes faculas z buccinas putabāt madianite q̄ relig de exercitu hostili introierāt ītra castra madian ad pcutiēdū: z illi manebant exterius ad illuminandū, z ob hoc putātes madianite esse hostes inter se ceperunt mutuo se pcutere tanqz ꝺ̄ hostes pugnarent. (Incipiētibus vigiliꝫ noctiꝫ medie). i. tūc erat media nox qñ introiuit gedeon cū socijs suis. cā aūt quare illo tpe ītroirēt: fuit qz voluit subito gedeō terrere hostes. z istud esset ſi nec ipſi hostes dormiētes nec vigiles eoz cognoſcerēt: qz in media nocte incipiebāt quidā vigiles vt dicit hic. (Incipiētibus vigiliꝫ noctis medie.) Et ſi veniſſent oū manerent alij vigiles qui vigilauerant a principio noctis scirent illi q̄ nulli essent ingreſſi castra: z non cōmouerent in se subito madianite q̄cq̄ viderent in circuitu tubas z lampades: essent parati figs eoz castra introire vellet. nunc aūt vigiles nōdum erant excitati qui vigilare debebant in principio medie noctis: sed gedeon z socij sui excitauerunt eos ita vt subito viderēt eos apud castra: z tūc nescierunt an alig essent intra castra vel nō: z turbati sunt. (Et custodibus ſuſcitatis). ſ. vigilibus. (Ceperūt buccinis clangere). ſ. tūc accedendo ad castra ceperunt clāgere. De custodibus ſuſcitatis pōt duplr intelligi. Uno mō q̄ erat media nox qñ ceperūt israelite introire castra: z tūc vigiles p̄cedentes ſuſcitauerūt a somno vigiles noctis medie: z in illa ſuſcitatiōe venerūt israelite. ¶ Alr pōt intelligi z melius q̄ vigiles castroz circa mediū noctis sopore grauati fuerunt: z tunc venit gedeon z socij sui: nec excitati sunt custodes quouſqz cepit ſtrepitus z clangoz gedeonis apud castra. z ſic ēt ipſi vigiles putauerunt esse hostes intra castra: qz non viderūt eos veniētes. vñ oēs cōturbati sunt z in se ꝺuerſi. (Et cōplodere inter se lagenas). i. ceperūt pcutere eas inuicez: z ſic sunt fracte. habebat enim quilibz lagenā vnam z cōplodebat eaz cū lagena alterius: z ſic frangebat. (Lūqz per gyrū castroz: in tribus pſonarent locis.) Isti viri diuiſi fuerunt in tres ptes per centenos: z cētenos erant in tribus locis in circuitu castroz: z nō clauſerunt oia castra ne madianite nō viderēt locū euadēdi irruperēt per mediū clangentiū z occiderēt aliquos eoz. relinquerunt aūt partē quādam apertā vt per illā possent fugere madianite. z ſic factū est. nā pars orientalis verſus iordanē per quā erat iter ad terrā ipſoz māsit apta: qz illa erat per quaz ipſi magis fugere cuperēt. (Et hydrias cōfregiſſent). ſ. cōfregerunt lagenas inuicē collidēdo eas. ¶ Querē quare ꝺfregerūt lagenas. ¶ Nunc rñdendū q̄ fecerunt pp̄ duo. Primū erat qz ipſi portauerūt ignē intra lagenas vt exītes in castris nō viderent. nā ſi essent facule patētes possent madianitarū vigiles vel alig de castris videre a longe veniētes israelitas cū gedeone z cauerent sibi ab illis: nec timerēt posteqz veniſſent sciētes q̄ nullus introierat in castra: z ſic non cōcitarent in seipſos. postquā aūt accesserūt ad castra ſi non cōfregiſſent lagenas māſiſſent lāpades occulte z nihil viderent madianite: iō vt viderent subito sup se tot faculas z putarent hostes ingreſſos in castra: oportebat vt cū accederent ad castra cōfringerent lagene z ſubitanea appareret lux. Scōm erat ad terrendū madianitas vt putarent esse fragoꝝ exercitus: simul enim buccinare ceperūt z cōcutere trecentas lagenas vt ſm multitudinē tubarum z facularum ita putaretur multitudo exercitus: z quia ille fragoꝝ fuit factus apud castra subito expergefacti madianite putauerunt super se irruiſſe

Dubium Rñsio

2 Qō. 23. A An iste tube q̄s ferebāt socij gedeōis eēnt tube sanctuarij. Quinſdā rñ. ad q̄stū Obiectio Rñsio

Obiectio

Improbatio

Doc. rñsio.

3 Qō. 24. A Quō gedeon in tantā arrogātiaz ꝓruperit vt iuberet hoc fieri. Rñsio ad queſitum. Et rō pria

Scōa

Fortitudo per ignorā tiam.

† Dupler huiuz lre expō. Prima Scōa

† Lra hebrea.

† Qō. 25. A Qñ socij gedeōis venerūt vt itroirēt in p̄mā ptez castroz. Rñ. ad q̄stum.

† Gedeon cuz socijs suis q̄re media nocte introirent in castra madian.

4 Qō. 26. A Quare israelite cōfregerunt lagenas. Rñ. ad q̄stū. 1. cā

2. cā

se irruisse gedeonē cū magno exercitu:iō mortui expgefacti sunt cōuerterūt gladios in se inuicē. (Tenuerūt sinistris manibus lā padas).s.fractis lagenis tenuerūt faculas manibus vt putarent illuminare exercitū q introierat in castra madiā. (Et dextris sonātes tubas).i.in dextris manib⁹ tenuerūt tubas ⁊ clāgebāt.est enī manus dextra aptior ad hoc q sinistra:q⁹ sinistra est ad motū inepta:dextra ad applicādū ad quēcūq; locū elenādo vel depri mēdo aptior vt ait Judo. 11.ethimo. (Clamauerūt.gladi⁹ dñi ⁊ gedeonis).i.dixerūt gladius dñi ⁊ gedeonis sup castra.

Qō. 27. A Qui clamabant gladius dñi ⁊ gedeōis nō pugnāti bus israelitis ⁊tra madianitas. □ Rñ.ad q̄situm.

¶Quereť cū nullus de israelitis pugnaret cō madianitas quare clamabāt gladius dñi ⁊ gedeōis. □ ¶Rñdēdū q⁹ israelite volebāt p oēm modū inuere madianitis q⁹ magna multitudo exercit⁹ introiuerat in castra eor:⁊ ad hoc dicebāt gladi⁹ dñi ⁊ gedeōis.i. dianite putauerunt q⁹ intra castra essent iā hostes cū gedeone:⁊ * latores suos.nā in bellis ista classica vel litus habētur ad clan gendū:q⁹ additio eor est excitare irā vel animositatē ⁊ generalr in oibus instrumētis que hñt longū tractū ⁊ angustū:⁊ non hñt multa spiracula.de his.8.Politicor.

¶An peccarint israelite faciendo fraudes vt conuerterent madianitas ad bellum intestinum. Qō.28.

A Rñ.ad q̄situ.

Quereť vlteri⁹an peccauerūt israelite faciēdo istas fraudes vt fallerēt madianitas ⁊ cōuerterent eos ad pugnādū ꝫ seipsos. ¶Rñdēdū q⁹ licebat:q⁹ deus iussit:⁊ qcqd de⁹ iubet ēt si alis malū eēt bonū efficiē:fiē iussit abrae occidere filiū suū ⁊ licuit Beñ. 22.iussit israelitis furari bona egyptior ⁊ licuit Exo. 3.et. 11.atq;. 12. ¶Sz adhuc dōm q⁹ dato q⁹ deus nō iussisset erat licitū.naz si licebat israelitis occidere madianitas:q̄ licebat eis occidere illos quocūq; possent.bellū aūt licituz erat cū madianite quoz anno sine cā inuaderēt terrā israelitar ⁊ demolirent illā ⁊ depascerēť vniuersa. ¶Sz obijciet q⁹ hoc faciebāt madianite pp pctā israelitar vt executores diuine iustitie vt pz pce.c.s.fecerūt israelite malū in dspectu dñi:q tradidit eos i manu madiā. 7.ānis.q̄ nō peccabāt. ¶Rñdēdū q⁹ madianite soluz pmittebant a deo venire sup israelitas pp pctā eor:⁊ alis nō pmissi fuissent.nō tñ iubebant a deo venire:nec ipsi sciebāt se venire a deo missos:sz veniebāt pp desideria sua.s.vt lucrarent ⁊ onarent israelitis. Et adhuc dato q⁹ dicerēt se missos a deo nesciebāt ⁊ peccabāt. sic pz de sennacherib q dixit regi ezechie se missum a deo. 4. Re. 19. ⁊ Esa. 36. ⁊ fm veritatē sic erat vt pz Esa. 10.tñ ipse nō putabat se missum a deo nec in virtute dei hec agere q̄q̄ illa diceret.sic pz eo.c.s.ve assur virga furoris mei ⁊ baculus ipse:in manu eor indignatio mea:ad gētē fallacē mittā eū:⁊ ad ppl̄m furoris mei mādabo illi vt auferat spolia ⁊ diripiat pdā.ipse aūt nō sic arbitrabiť:⁊ cor ei⁹ nō sic existimabit:sz ad interēdū erit cor eius.dicet.n.nūqd nō pncipes mei simul reges sunt ⁊c.peccabāt q̄ q⁹ ꝫ sciaz agebāt bella iniusta.cū ergo israelite hēnt iustū bellū licebat eis p quēcūq; modū occultū pugnare ⁊ ponere insidias sic iussit deus Josue. 8.qñ pugnatuz est ꝫ vrbē hay. ¶Quereť vlteri⁹an liceret israelitis pugnare ꝫ madianitas agendo ista si manifestū esset eis q⁹ madianite mittebant a deo:⁊ q⁹ ēt ipsi madianite nō mouebant desideriis suis:sz solū q⁹ de⁹ eis exp̄sse iussisset. ¶Rndendū q⁹ iste casus ē difficilior q̄ supapositus:q⁹ tūc dstabat israelitis q⁹ deus pmittebat super eos venire madianitas pp pctā vt reuelauit eis vir dei veniēs ad eos.ē.pce.c.tñ sciebāt q⁹ madianite nō erāt exp̄sse missi a deo sz mouebant ex affectionib⁹ suis:iō legitime poterat rñderi eis vt psonis puatis.naz psona puata ēt p iustissima cā nō pōt penā vllā infligere. ¶Sz adhuc dōm q⁹ q̄q̄ dstaret eis q⁹ de⁹ exp̄sse misisset madianitas ad pugnādū ꝫ illos nō tenebant nō resistere illis:sz licite resisterēt. Cā est q:q̄ocūq; esset de⁹ nō mittebat illos vt iudices sz vt hostes.hosti āt resisti semp pōt.ad hoc aūt q⁹ de⁹ mitteret illos vt iudices oportebat q⁹ madaret madianitis q⁹ irēt in terrā isral ⁊ delerēt illā pp pctā. Etiaz q⁹ denūciaret israelitis q⁹ obedirēt madianitis volētib⁹ destruere terrā. ⁊ tūc ex mādato illo erāt obligati israelite nō resistere:alis nequaq̄. Cā est q:q vt est determinatio oiuz sctor ⁊ bñ. 1. snīarū di. vlti. nō tenemur dsormare volūtatē nr̄am deo in volito sz in radice volendi ⁊ in fine.s.q⁹ sicut ipse ex charitate vult ita ⁊ nos velimus:⁊ sic ipse oia ad bonū finē vult ⁊ nos ad bonū velim⁹. vñ si vult q⁹ pr̄ me⁹ moriaf ⁊ hoc mihi dstet nō teneor velle:imo volēdo q⁹ moriaf pecco:⁊ volēdo atq; ꝫtiū exorādo ⁊ conādo ad illud mereor:nisi de⁹ exp̄sse mihi dixerit q⁹ illud velit:q:q tūc nō obligor ex volūtate dei cognita sz ex pcepto imposito.ita hic q̄q̄ determinate de⁹ iussisset madianitis q⁹ delerēt terrā isral:⁊ ipsi venientes nihil pterirēt de forma mādati.⁊ hoc dstaret israelitis:adhuc nō tenebant parere madianitis sed poterāt illos occidere vt hostes. ¶Quereť vlteri⁹an peccarēt israelite inuentes madianitis q⁹ itroisset exercit⁹ magn⁹ in castra eor cū nullus introisset. ¶Aligs dicet q⁹ sic:q⁹ hoc erat mēdaciū:⁊ illud semp est pctm. ¶Rñdēdū q⁹ nō fuit illicitū:q⁹ oia sic vt fecerūt israelite de⁹ fieri iusserat. Sz adhuc dōm q⁹ pter mādatū dei licebat: q⁹ vbi est iustū bellū licet hosti ꝫ hostē occidē ⁊ pdari:⁊ ꝫñr oia sine qb⁹ ista fieri nequeūt.sicut si alicui delegat cā vt sniet in ea solū aūt cauēdū est in hostib⁹ ne federa imposita violētur vel in aliquo mētiant q⁹ tūc peccāt.⁊ qōcūq; bellū inde secutū iniustū fit:q̄q̄ alis iustū fozet ex cā p q̄ fit. ¶Rō diuersitatis est q:q cuz quis scit aliquē eē hostē suū scit q⁹ ille ingret ei oia mala q̄ potest:⁊ oz sibi cauere ab illo:⁊ si hostilitas sit publicata inter illos qui viciſſim bellū indicere pñt:nō opz q⁹ aligs eor moueat sed q⁹ obseruet se p oēm modū:q:q nihil hostib⁹ illicitū est.vñ quocūq; mō potuerit vn⁹ occidere alter siue p insidias siue p fraudē vel quocūq; mō licet:q:q nō vocant ibi insidie nec fraus cū ius gētiū ista dcedat:⁊ vbi ius aliquē monuit nō opz ad illud amplius admoneri:sicut dies iterposita ad aligd agēdū vel soluēdū pro hoie interpellat ⁊ nō opz admoneri debitorē ad soluēdū in termino. Cū aūt interponunt federa vel q̄cūq; vba pmissionis inter hostes illa sunt oīno seruāda de iure gētiū:iō qui ꝫ illa facit tāq̄ violator iuris peccat ⁊ oia bella fcā p̄tertu fraudis hui⁹mōdacij vel ruptor federis iniusta sunt q̄q̄ alis sint iusta ex cā.sic tenet Aug.⁊ declaratū est sup Josue.c.8.hoc aūt nō intercidit aliqō mēdaciū q:q israelite nihil pmiserūt madianitis qō violarēt:nec aligd locuti sunt qō falsuz eēt:iō nō peccabāt. Q⁹ aūt vellent q⁹ madianite itelligerēt eē exercitū magnū hostiuz in castris ipsor nō erat mēdaciū lz conarent occultare veritatē.nā q ponit insidias vult inuere hostib⁹ q⁹ nō sint plures bellatores q̄q̄ g apparent:⁊ q⁹ nō sunt alibi q̄q̄ vbi apparēt ⁊ falsuz est:tñ istud licituz est vt tenet Aug.⁊ declaratū est Josue. 8. Rō diuersitatis huj⁹ ⁊ mēdacij qō est in voce:est q:q de iure gētiū est q⁹ hostes se inuicē fallāt vt poterūt ⁊ q⁹ insidias ponāt:iō qlz oz eē pmonitus ne hostis suus ei insidias posuerit.sed si federa tamē interposita sunt vel q̄cūq; vba inuicē hita de iure gētium seruāda:⁊ ob hoc hostes nō se observarēt inuicē sup hoc tanq̄ nihil mali passuri ⁊ possent facilr pire:tūc qūocūq; in vbo mētiri pctm est sicut in qbuscūq; alijs cōicationib⁹ humanis:q:q ibi sic nō est licitū vbo mētiri:ita nec fraudes vel dissimulatiōes fieri.⁊ hoc ad fallēduz aio lucrādi vel aliū ledēdi:aio tñ euadēdi pcula vel dāna licz qbusdā dissimulationib⁹ vti in reb⁹ lz nō in vbis vt declarabiť. 1. Re. 16.c. Licuit q̄ israelitis dicere gladi⁹ dei ⁊ gedeonis:q:q p hoc nō mētiebant cū nō assererēt illū esse in castris:sz orabāt vt dfortaret:⁊ volebāt q⁹ madianite sic intelligerēt. (Stātes in loco suo singuli).i.isti viri trecēti diuisi fuerāt in tres ptes ⁊ in tribus locis:⁊ vbi qlz dfregit lagenā suā ibi mānsit. (Per circuitū castroz.) Vbi stitiū nō est intelligēdū q⁹ eēnt totalr in gyro ita q⁹ ambirēt oia castra vt.ē.octñ fuit.sz solū erāt in trib⁹ locis p circuitū:⁊ manebāt aliq̄ ptes medie p q̄s poterāt exire fugiēdo madianite.

Qō. 29. A An liceret israelitis pugnare ꝫ madianitas agendo ista ⁊c. Rñ.ad fitum. Doct. plenior rñ. ad q̄stū. Dosti resisti semper pōt.

Qō. 30 A An peccarēt israelite inuentes madianitis q⁹ itroisset exercit⁹ magn⁹ i castra eor cū nullus itroisset. ⁊ Rō q⁹ sic. Rō diuersitatis. Nihil hostibus est illicitum.

B

Qō. 31. A Qñ qlz istorum viroz stabat in loco suo. Rñsio ad quesituz. 1.cā

Scōa Qō. 32. A Cū madianite eēnt fugā quer si ⁊ viri gedeonis nō essent pcussuri illos q̄re pse quebant eos ⁊ insistebāt semp buccinātes. ¶Rñdendū q⁹ oia quesitum.

¶Quereť q̄re qlz istoz viroz stabat i loco suo.s.q⁹ nō itroibat in castra vel nō recedebat aliquantulū inde. ¶Rñdendū q⁹ pp duo. Primū vt nō occiderent a madianitis.nā mox vt isti buccinis icrepuerunt turbati madianite duersi sunt in se putātes in hostes agere:⁊ si accessissent ad ptē interiorē gedeon ⁊ socij sui inuoluti fuissent in mortē gladio madianitar. Et ista eadem cā fuit q̄re nō circūdederūt oia castra.s.ne madianite volētes fugē cogerent irrūpere p mediū clangētiuz ⁊ occiderēt aliquos eor. Etiā nō expediebat q⁹ aliqualr discederēt a castris ne madianite putarēt eos fugere ⁊ pleq̄rent illos. Scōm erat vt madianite putarēt q⁹ isti nō erāt pugnātes sed illuminātes exercituz pugnatoz q erat itra castra.ad illuminādū āt nō expediebat q⁹ acederēt ⁊ recederēt sz q⁹ manerēt i eodē loco. (Oia itaq; castra turbata sunt).i.oēs q erāt i castris turbati fuerūt:q:q subito viderūt sup se tot lumina ⁊ buccinas ⁊ fragorē tāti exercitus. (Et vociferātes vlulātes fugerunt).i.vidētes se sic circūdatos:⁊ putantes eē hostes in castris suis fugerūt nesciētes cōtra quē pugnarent ⁊ in fuga vociferabant ⁊ vlulabant. iste voces non erant exhortātiū ad bellū nec cōpellētiū ad fugā sicut dī Exo. 32.sed erat vox merozis fugiētiū. (Et nihilominus insistebāt trecenti viri buccinātes).i.q̄q̄ fugerēt madianite semp sequebant eos viri gedeonis buccinātes. ¶Quereť cū madianite eēnt cōuersi in fugā ⁊ viri gedeonis nō essent pcussuri illos q̄re pse quebant eos ⁊ insistebāt semp buccinātes. ¶Rndendū q⁹ oia quesitum.

que gedeō faciebat erat vt madianite putarēt hostes esse in castris: ꝛ ouerterent in seipsoe tāq̄ in hostes. madianite aūt mox audito fragore nō ouersi sunt in se sꝫ fugerūt: iō si viri gedeonis mānissent in loco suo nihil factū esset: qz fugiētes madianite putarēt ꝙ hostes nō psequebant eos: vel ꝙ nō erāt in castris cuꝫ viderēt buccinatores cū faculis manere ꝛ nō hēnt motiuū cōuertēdi gladios in alterutrū. cuꝫ aūt viderūt ꝙ semp psequebant eos putauerūt ꝙ h faciebāt qz erat exercit⁹ gedeonis intra madianitas: iō ouersi sunt in se tāq̄ in hostes. (Immisitq̄ dns gladiū in oib⁹ castris). i. ocitauit deus madianitas in oibus ptibus castroꝝ suoꝝ vt in alterutrū pugnarēt. (Et mutua se cede trucabāt). i. vnus occidebat aliū sicut hostē. erat aūt facilis ista occisio qz oēs erāt inermes ꝛ ociucti loco ꝛ turbati: ita ꝙ nō se obseruaret alter ab altero. vñ in breui mortui sunt valde multi. s. centum viginti milia vt pz sequēti. c. In hebreo nō habet mutua se cede trucabant: sed est explanatio littere precedentis.

† Quō factū est vt madianite in se cōuerterentur gladio percutiendo nemine illos percutiente. Qō.33.

† Quereꝫ quō factū est vt madianite in se ouerterent gladio ꝓcutiēdo nemine percutiēte illos. ¶ Rñdet Josephus. 5. antiq. ꝙ hic erāt multe gētes linguis discordātes: ꝛ ob h putātes se hostes ouertebāt in alterutrū gladios. Q⁹ aūt diuerse gētes essent pz qz p̄cedēti. c. dz ꝛ hic ꝙ erāt madianite ꝛ amalechite ꝛ relīq̄ orientales populi. ꝛ isti linguis discordabant.

Approbatio rñ. Josephi. Doc. rñ. solidior ad q̄ situm.

¶ Ista cā satis verisimilis est: ꝛ nūc potissime mouere poterat eos qz subito excitati a sōno viderūt sup se tot buccinatores ꝛ faculas putauerūt hostes eē in castris: ꝛ qz incipiētes log audierūt inter se linguaꝝ diuersitatē glz ociūctū sibi hostē putabat. ¶ Alr dici pōt ꝛ melius ꝙ h fuit ex quadā pturbatione imissa eis sup nāliter a deo: ita vt nō se cognoscerēt. ꝛ ista pturbatio signat cū dz. imisit dns gladiū in castris. i. pturbauit eos ꝛ fecit ꝙ vicissiz se gladiarēt. est. n. in ptāte dei cor hois Prouer. 21. s. sicut diuisiones aquaꝝ sic cor regis in manu dñi: ꝛ quocūq̄ voluerit vtet illud. ita de cordib⁹ oiuꝫ aliox virox intelligēdū est. iō pōt deus mouere corda ad quācūq̄ passionē. s. ad irā: gaudiū: tristiciā: timorē: vel insaniā: vel doloꝛē. pz de ira Leui. 26. s. ꝙ remāserint de vobis cabo pauoꝛē in cordib⁹ eoꝝ in regionib⁹ hostiū: terrebit eos sonit⁹ folij volātis: ꝛ ita fugiēt q̄si gladiū: cadēt nullo psequēte ꝛ corruēt singuli sup frēs suos q̄si bella fugiētes. Sile pz Exo. 23. s. terroꝛē meū mittā in p̄cursum tuū ꝛc. idē Deut. 28. c. De gaudio vel clemētia pz Hester. 14. nā cū itroiuit hester erat assuerus q̄si furibūdus: ꝛ hester occidēda erat quia accessit non vocata: ꝛ subito de⁹ uertit assuerū in clemētiaꝫ ꝛ gaudiū: ꝛ ipse cōsolabat hester tāq̄ sooꝛē. Aliq̄n mutat in irā: sicut q̄n peccabāt israelite deus ocitabat pplos finitimos in irā ꝰ eos ꝛ persequebant illos. sic pz. ē. s. addiderūt filij isrl facere malū in cōspectu dñi ꝙ ꝛoꝛtauit aduersus eos eglō regē moab ꝛ copulauit ei filios amō ꝛ amalech. Sic ēt erat q̄ncūq̄ ocitabat alios pplos vt assyrios chaldeos. qō pz clare Esa. 10. s. ve assur virga furoris mei ꝛ baculus ipse: in manu eoꝝ indignatio mea. ꝙ deus ocitabat istos ad irā vt p eos vlcisceret irā suā. Aliq̄n deus mouet ad imprudētiā. s. vt nesciant boies iudicare de eis q̄ sunt notissima. sic factū est cū oziit dō ꝙ deus infatuaret cōsiliū achitofel 2. Re. 15. ꝛ q̄q̄ ocilio eius vtile foret infatuauit deus israelitas vt nō assentirēt ocilio eius sꝫ ocilio chusi qō erat ridiculū ꝛ stultū. 2. Re. 17. Interdū mouet deus boiem ad tantā demētiaꝫ vt nesciat q̄n est dies ꝛ q̄n est nox: ꝛ palpet in meridie q̄si cecus. sic pz Deut. 28. s. percutiat te deus amētia ꝛ cecitate atq̄ furoꝛe mētis ꝛ palpes in meridie sic palpare solet cecus in tenebris ꝛ nō dirigas vias tuas. Interdū ēt mouet mentē nr̄am vt ea q̄ coꝛā nobis sunt cernētib⁹ oculis ꝛ nō excecatis nō videamus: sic fuit in sodomitis Gen. 19. ꝛ in seruis benadab regis syrie. 4. Re. 6. c. ꝛ sic de alijs passionib⁹. Interdū ēt mouet ad oblionē p̄cedētiū subito: ꝛ inducit nouos modos ꝛ bitus in aīa. sic factū est in edificātib⁹ babylonē. nā deus ocfudit subito linguā vnā vt nō se intelligerēt ꝛ dedit illis. 72. linguas vel. 70. vt alij volunt. de hoc Gen. 11. ita poterat deus causare quēcūq̄ modū pturbationis vellet ita vt nō se intelligerēt madianite: ꝛ putarēt certissime eē hostes. Sile factū est tpe regis iosaphat. nā amonite moabite ꝛ idumei ꝙ venerāt vt ꝰ pugnarēt: ouersi sunt in seipsos ꝛ mutuis vulneribus ociderūt vt pz. 2. Parali. 20. c. ‡ ¶ Quereꝫ cū hic ꝛ in diebus iosaphat fuerit filie bellū vbi fuit maⁱ miraculū. ¶ Rñdendū ꝙ maius fuit in bello iosaphat. nā hic bita fuerūt multa incētiua q̄ non fuerūt in bello iosaphat. nā istud fuit factū per noctē in q̄ minus poterāt iudicare an hostes essent iter eos. illud aūt fuit p die. ¶ Itē hic viderūt amonite buccinatores sua bito sup se cōclamātes. gladius dñi ꝛ gedeonis ꝛ strepitū lagenaꝝ quasi magni exercitus. ex quo putabāt hostes eē in castris. ibi aūt nihil tale viderūt. nā cōsocios suos venientes viderunt.

Tertia ¶ Itē hic madianite erāt dormiētes q̄n irruit gedeō: iō turbari verisile erat. illic aūt vterq̄ exercit⁹ vigilabat ꝛ ꝰ se veniebat.

Quarta ¶ Itez hic nō pugnauerūt madianite ꝰ aliquos extrinsecos ad quos irēt: sꝫ putātes intra castra eē hostes in seipsos tanq̄ in hostes cōuersi sunt. illi aūt viderūt socios suos venientes: ꝛ in illos tanq̄ in hostes ipetū egerūt p q̄ oia ꝛ plura māe differēdi colligunt ꝙ ferēdo ea q̄ bñr hic ꝛ. 2. Paralip. 20. c. (Fugiētes vsq̄ bethseca.) Ista est ciuitas quedā in terra israel citra iordanē: ꝛ vsq̄ ad illā durauit interfectio: qz forte ibi illuxit dies: ꝛ madianite cognouerūt seipsos atq̄ defecerūt in alterutrū pugnare. ꝛ sic nō occisi sunt oēs madianite. (Per crepidinē abelmeula in tebbatb). i. ēt psecuti sunt eos abelmeula vsq̄ ad locū tebbath per quādā crepidinē. i. montē pruptū: qz nō erat via plana sꝫ p abrupta: ꝛ q̄ncūq̄ sors obtulisset ferebant pre turbatione in pceps: ꝛ israelite p eadē loca psequebant eos. In hebreo habet. (Leredaza.) Qō ponit tāq̄ nomē ꝓpriū vbi nos ponimus p crepidinē. ꝛ hebrei ponūt vt nomē ꝓpriū vbis vel mōtis. Et forte erat aliqua terra vel mōs pruptus: cuius cā lra hebraica nomē posuit. Hieronymus aūt cognoscens terrā illā cū ipse ambulasset totā terrā chanaā ꝛ egyptū pedib⁹ vt cognosceret oia loca de qb⁹ fit mētio in scriptura: ꝛ sic posset ꝛfidenter trāsferre vt ipse testat in quodā ꝓlogo sup Paralip. qui incipit Eusebius. sic trāstulit quasi esset mons pruptus. ¶ Alij putant ꝙ tebbath est ciuitas que vocatur thebes. de qua babetur. ē. de qua fuit belias prophēta. sed non patet an sit verum.

† Lra hebrea.

¶ Conclamātes aūt viri israel de neptalim ꝛ aser ꝛ oī manasse psequebant madiā. Et dedit dns victoriam pplo israel in die illa. Visitq̄ gedeō nūcios in oēm montē effraim dicens. Descendite in occursum madian: ꝛ occupate aquas vsq̄ bethbera: atq̄ iordanē. Clamauitq̄ oīs effraim ꝛ p̄occupauit aquas ‡ atq̄ iordanē vsq̄ bethbera. Apprehēsosq̄ duos viros madiā oreb ꝛ zeb: interfecit oreb in petra oreb: zeb vero in torculari zeb. Et psecuti sunt madian: capita oreb ꝛ zeb portantes ad gedeonem trans fluenta iordanis.

Als sup est ‡ atq̄ iordanem. Esa. 10. f 23. q. 5. §. fi. in fi. Ibi mori tradidit. Tyr⁹ syrie ciuitas odie.

Conclamātes aūt. Hic ponit quartū. s. adiutoꝝ associatio. s. qz fugiētibus madianitis cōiuncti sunt gedeon ꝛ viri ei⁹ alij israelite ad psequēdū hostes. (Cōclamātes aūt viri isrl de neptalim ꝛ aser ꝛ oi manasse psequebant madiā). i. fugiētib⁹ madianitis alij israelite. s. de neptalim ꝛ aser ꝛ manasse. i. de istis tribub⁹ oclamabāt. i. ouocabāt se exhortātes ad psequēdū madianitas. ¶ Quereꝫ qūo israelite poterāt ouocari ad psequēdū madianitas. ⁸ nā madianite ceperūt fugere media nocte: ꝛ nō cessauerūt fugere quousq̄ euaderent de piculo: sꝫ dū venirēt israelite ouocati effugissēt madianite. ᵇ ¶ Aliq̄s dicet ꝙ iste trib⁹ q̄ nūc inerūt ad psequēdū madianitas erāt pate in aliquo loco ita ꝙ poterāt mox vt ipsi fugerēt pseq eos. Qō pz qz istemet tribus sunt q̄ p̄cedēti. c. cōmemorant⁹ esse ad gedeonē. s. misit nūciū in vniuersuꝫ manasse q secut⁹ est eū. alios ēt nūcios in aser zabulon neptalim q occurrerūt ei. ᵇ ¶ Rñdēdū ꝙ isti nō erāt in aliquo loco expectātes. nā gedeō nesciebat euētū belli vt iuberet illis expectare: iō cū de⁹ iussisset ꝙ recederēt: ipse h ēt iussit ꝛ recesserūt in domos suas vt pz. ē. in lra. s. oēm reliquā multitudinē p̄cepit ire in tabernacula sua. ¶ Alr dici pōt ꝙ istud factū est qz madianite erant intra terrā israel in valle iezrael p̄cedēti. c. ꝛ cū fugierūt trāsierūt p multa loca israel sic h in lra dz. ꝛ de illis locis exibāt viri ad psequēdū madianitas. ꝛ isti ociūgebant gedeoni. ¶ Sꝫ h nō stat: qz isti cōgregati erāt de manasse neptali ꝛ aser vt pz in lra. sꝫ nō occurreret gedeoni ꝛ viris suis psequēdo madianitas trāsire p loca oium baꝝ tribuū. ¶ Dom q̄ ꝙ iste trib⁹ ouenerūt p vocationē: qz vidēs gedeō fugisse madianitas misit nūcios p oēs tribus ꝓpinq̄s vt psequerent madianitas. Qō pz qz dz. j. ꝙ misit gedeō nūcios in oēm montē effraim dicēs. descendite in occursuꝫ madiā. ita q̄ mittere poterat ad oēs alias tribus de qbus hic. ¶ Lū aūt obijcit ꝙ prius q̄ alig de istis vocatis venirēt effugerēt penit⁹ madianite.

Ad iutoruꝫ associatio.

Qō. 35.

A Qūo israelite ad persequēdum madianitas cōuocari poterant.

⁸ Ratio ᵇ Cuiusdā rñsio ᵇ Lōfu. Rñ. alia ad q̄situ. Lōfuta.

Doc. solida rñsio ad q̄situ. Ad rōnē in diuersum.

A Josephi responsio ad quesitū.

B Deuꝫ q̄q̄ ad iprudētiā mouet.

De⁹ iterdū hominē ad dementiaꝫ mouet.

‡ Qō. 34. A Vbi fuerit maⁱ miraculuꝫ an in dieb⁹ iosaphat vel in bello madianitarū. Rñsio ad quesitū. et rō Scōa

1.cã dianite. Dõm q nõ putabat hoc sic futurũ gedeon. Et cã erat qz iste trib⁹ erãt in via p quã fugituri erãt madianite vel quasi. iõ
B prius q̃ madianite accederẽt ad loca illa accederẽt nũcij gedeonis vel quasi: ꝛ sic satis ꝺueniẽter poterãt exire de illis tribuꝫ⁹. ꝛ q̃q̃ madianite p̃cederẽt cũ ipsi iã essent lassi: ꝛ israelite recen
2.cã tes ad laborẽ surgerẽt bꝛeuiter ꝺseq possent eos. ¶ Alia cã erat ꝛ potissima qz ad hoc q madianite egrederent de terra israel in terrã suã: neĉe erat q ãbularẽt fortẽ plusq̃ p ꝺuos ꝺies vl tres. ꝛ in his neĉe erat q interdũ regescerẽt pp laborẽ ꝛ ad sumẽduꝫ cibos. ꝛ tũc israelite poterãt ꝺseq eos q̃q̃ multũ p̃cederent eos madianite. ꝛ sic factũ est: qz seq. c. oz̃ q cũ gedeon psequeret madianitaꝫ repit zebee ꝛ salmana cũ exercitu suo regescẽtes in pace inter vbẽ nobe ꝛ iecbaa: ꝛ tunc irruit sup eos itez gedeon. viri quoq effraim tenuerunt multos ad vada iordanis. ĩ. in littera.
3.cã ¶ Alia cã erat qz ad h̃ q fugerent madianite in terrã suã debebant p̃mo trãsire iordanẽ q pontẽ nõ bẽbat sz vada angusta: in
† quibus transeundis mozaret multitudo madian forte vna ꝺie cũ esset tãta: ꝛ interim poterãt venire israelite vocati. (Et dedit ds victoriã pplo suo isrl in die illo.) Duplex victoria fuit. vna quã deus per se solus fecit nihil agẽtibus israelitis. s. inq̃tũ madianite ꝺuersi sunt in seipsos. ꝛ ista fuit qz pierũt quasi centũ viginti milia. Scõa victoria fuit in qua israelite aliqd egerũt. s. qz
† ipsi psecuti sunt madianitas ꝛ occiderũt multos apud iordanẽ ꝛ postea sequẽti. c. (Misit gedeõ nũcios in oẽm montẽ effrai). i. in sorte effraim. vocat tota sors effraim mõs: eo q erat mõtuosa. sic n. noiatur vbiq vt pz Josue. 17. et. 20. et. 21. et. s. 4. et. 1. Reg. 1. ad istos misit qz ꝓpinq erãt. ¶ Queret an peccauit
Qõ. gedeon vocãdo pugnatoꝛes cũ deus p̃ius iussisset recedere de
36. bello multos de israelitis. X ¶ Rñdẽdũ q nõ: qz deus volebat
A q essent pauci in bello vt nõ possent vsurpare sibi victoriam vt
An pec- ipse ꝺixerat gedeoni. s. in lra. nũc aũt iã bellũ qõ deus facturus
carit gedeon vocãdo pugnatoꝛes cũ deus p̃ius iussisset recedere de bello multos de israelitis. X erat finitũ erat. s. q madianite in seipsos ꝺuersi multos trucida
rent: iõ q̃q̃ deus nihil ei nũc locutus est credidit nõ esse iniuriã ꝺiuine vltionis q israelite ꝺsregarent ad psequẽdũ iã madianitas: qz ẽt si aliquos de illis occiderẽt israelite: imo ꝛ si oẽs sup
stites occiderẽt nõ poterãt sibi vsurpare victoriã. Rõneꝫ hui⁹. s. assignate sunt. (Dicẽs descẽdite in occursu madiã). s. descẽdite de mõtibus in q̃bus habitatis ꝛ ite ꝫ madianitas. (Et occupate aquas vsq bethbera atq iordanẽ). i. occupate oẽs aquaꝫ iordanis vsq bethbera. Dec lra vz̃ q ꝺeberent effraite occupare alia flumina q̃ erãt vsq bethbera ꝛ ipm fluuiũ iordanis. ¶ Sz h̃ nõ stat: qz iordanis est q circuibat terrã chanaã in pte oriẽtali Nume. 34. ꝛ p illũ trãsire debebãt madianite: nec oportebat aliquaꝫ occupari aquas nisi iordanẽ. sz erit sensus. (Occupate aq̃s vsq bethbera atq iordanẽ). i. occupate iordanẽ q est in directo sortis vẽ ꝛ oẽs aq̃s eius vsq bethbera. ¶ Pro q sciẽdũ q caput sortis effraim erat apud iordanẽ: ꝛ apud illaz ex pte meridiana erat sors beniamin q̃ ẽt pueniebat ad iordanẽ vt pz Josue. 18. ꝛ apud illã ad meridiẽ sors Josue q̃ ẽt pueniebat ad iordanem Josue. 15. erat aũt vbs bethbera de qua hic oz̃ in termino sortis iude vt pz Josue. 15. vñ est sensus q effraite occuparent iordanẽ. s. q erat in directo sortis eoꝝ: ꝛ oẽs aq̃s eius vsq in bethbera: qz forte vsq ad illũ locũ erãt vada iordanis: ꝛ p illa trãsire debebãt madianite. sic aliq volũt. ¶ Sz melius exponet ꝑm
Scõa q lrã inuit: ꝛ sine aliq̃ difficultate. s. q inter locũ de q̃ fugiebant madianite vsq bethbera erãt alique aque. i. flumina q̃ bẽbant vada in certis locis solũ: ꝛ illas aquas debebãt occupare effraite vt nõ possent trãsire madianite ꝛ occiderent ibi: ꝛ postea occupare debebãt iordanẽ vbi erat principiũ impeditiuũ bostiuz: qz illud flumẽ erat magnũ ꝛ erat in paucis locis vadabile.
Qõ. ¶ Queret qõ poterãt effraite ire ad p̃occupandũ aquas ꝛ iordanẽ. nam nõ est hic sile ei qõ. s. dictũ est: eo q inter locũ fuge ꝛ
37. iordanẽ nõ erat magna distantia. B ¶ Rñdendũ q effraite erãt
A ppe viã fuge ꝛ poterãt cito venire. ¶ Itẽ quãcũq aquã debe
Qõo po rent trãsire madianite cũ essent valde multi neĉe esset q morarent magno spatio: ꝛ ob h̃ ꝺum trãsibãt aquas priores poterãt
terant ef descẽdere effraite in iordanẽ ad occupãdũ eũ: ꝛ ad aliq̃s aquas
fraite ire cõiunctas iordani. ꝛ sic factũ est. (Clamauitq oĩs effrai). i. oẽs
ad p̃occu effraite exhortati sunt se ad veniẽdũ ꝛ venerũt ad aquaꝫ. nã ipsi
pãduz a velociter p oĩa loca sua ꝓpinqua miserũt nũcios ꝛ descẽdebãt
quas priores q poterãt de vbibuꝫ q̃bus p̃mo facta est vocatio. deinꝛ de iordanis ꝛ de alijs vbibus. (Preoccupauit aquas atq iordanẽ). s. cõ
iordanẽ. stituerũt magnũ exercitũ apud iordanẽ ꝛ apud singula flumina
B Rñ. ad per q̃ trãsituri erãt madianite vt cũ venirẽt illi dispsi occiderẽt
quesitũ. † eos effraite. (Apprehẽsoq viros madiã). i. ꝺuos viros principes madian. s. effraite manẽtes apud iordanẽ inter ceteros madianitas quos occiderũt cepunt istos ꝺuos p̃cipes oreb ꝛ zeb viuos. (Et interfecit oreb in petra oreb). s. occidit eũ sup quãdã petraz q̃ postea vocata est petra oreb. ꝛ qñ scriptus est liber iste vocabat petra oreb: iõ scriptoꝛ sic eã cognominauit. (Zeb vero in torculari zeb). i. occiderũt effraite zeb in torculari quodaz qõ postea vocatũ est torcular zeb ab euẽtu. ¶ Queret aliqs circa hoc qõ stat q effraite occiderint oreb ꝛ zeb: qz sequẽti. c. ꝺoz̃ q gedeon occidit zebee. ⁸ ¶ Aliq rñdẽt q oreb ꝛ zeb ꝛ salmana ꝛ zebee sunt idẽ. qõ pz qz sequẽti. c. tã isti ꝺuo. s. oreb ꝛ zeb q̃ illi ꝺuo. s. zebee ꝛ salmana vocant ꝺuces vel reges. ꝛ satis appet qz effraite ꝺuxerunt capita eoꝝ trans iordanẽ. ĩ. in lra. si tñ fuissent viri parue ꝺitionis non ꝺuxissent israelite capita eoꝝ trãs iordanẽ. ¶ Sz hoc nõ stat: qz oz̃ hic effraite occiderũt istos. sed sequẽti. c. oz̃ q gedeõ p se occidit zebee ꝛ salmana. ¶ Nec põt aliquis obijcere q q̃q̃ ista fecerint effraite q ascribant gedeoni: qz facta sunt sub ꝺucatu suo sicut factũ ẽ de Josue in gbusdã vt ꝺeclaratũ est Josue. 11. qz hic ponit qõ effraite occiderit oreb ꝛ zeb. ꝛ ponit locus. s. vnũ in petra aliũ in torculari. sz de salmana ꝛ zebee ponit sequẽti. c. q gedeõ ꝺixit filio suo q occideret eos ꝛ nõ ausus est: ꝺeinde ipse irruit in eos ꝛ occidit illos. ¶ Itẽ sequẽti. c. ꝛ hic oz̃ q effraite attulerunt capita oreb ꝛ zeb ad gedeonem trans iordanẽ: ꝛ gedeon ait. qd tale facere potui quale vos fecistis. ¶ Dõm g̃ q isti viri erant q̃ttuoꝛ viri p̃cipes madianitaꝝ: ꝛ ꝺuos accepunt effraite apud iordanẽ: ꝛ ꝺuos accepit postea gedeon vltra iordanẽ inter nobe ꝛ iecbaa vt pz seq. c. Qz aũt sint q̃ttuoꝛ distincti pz ps. 82. cũ oz̃. pone p̃cipes eoꝝ sicut oreb zeb ꝛ zebee ꝛ salmana. Differũt ẽt noia qz vnus hoꝝ vocat zeb alius vocat zebee. (Et psecuti sunt madian). s. effraite erant apud iordanẽ ꝛ istas aq̃s pdictas: ꝛ cũ veniebãt madianite pcutiebãt eos. illi vo nõ curabãt p̃cipaliꝛ pugnare ne interim ꝺsregaret totus isrl ꝛ opprimeret eos simul: sz trãsibant aq̃s oũ pcuterẽt: ꝛ sic trãsierũt iordanẽ ꝛ oẽs aq̃s: ꝛ occisi sunt multi de eis ꝛ capti. nã tũc capti sunt ꝺuos p̃cipes eoꝝ. s. zeb ꝛ oreb: ꝛ cũ trãsissent oẽs madianite iordanẽ: ipi quoq effraite trãsierũt post eos vt rursuz sequerent eos a tergo ꝛ occiderẽt. (Capita oreb ꝛ zeb portãtes ad gedeonẽ trãs fluẽta iordanis.) Dec portabãt in signũ victorie magne. s. q occidissent ꝺuos reges madianitaruz. ¶ Aliqs turbabit in h̃ qõ effraite p̃occupauerunt iordanẽ. s. añq̃ trãsirẽt madianite ꝛ steterũt ibi occidẽtes de eis oĩ transibãt: ꝛ postq̃ trãsierũt ipsi quoq effraite trãsierũt. qõ g̃ nõ baꝺuerũt obuiũ gedeonẽ sz iuerũt ad eũ trãs iordanẽ. ex quo pz q gedeõ trãsierat iordanẽ añ madianitas. qõ falsuz est: cũ pleq̃ret eos. ¶ Dõm g̃ q iordanis bẽbat plura vada: ꝛ madianite fugiẽtes ꝺiuisi sunt ad plura vada vt facilius ꝛ velocius trãsirent. gedeon vero secutus fuit aliquã partẽ madianitarũ: ꝛ illa trãsiuit per aliqõ vadũ in quo nõ erant viri effraite: iõ postea iuerũt ad illũ vltra iordanẽ ferentes capita oreb ꝛ zeb regũ madian.

Qõ.38. A Qõo stat q effraite occiderint oreb ꝛ zeb. 8 Nõnullo. rñ. ad q̃stũ Improbatio p̃ma. Rñ. ad taciam obiectionẽ.

Scõa Doct. solidioꝛ rñ. ad quesitũ. B † † Obiectio quedã. Deter. capitali. infra eo.

¶ Capitulum. viij.

Irruntq ad eum viri effraim. Quid est hoc q̃ facere voluisti vt nos nõ vocares cũ ad pugnã pergeres cõtra madian. Jurgantes fortiter: ꝛ ppe vim inferẽtes. Quibus ille rñdit. Quid. n. tale facere potui quale vos fecistis. Nõne melioꝛ est racemus effraiz vindemijs abiezer. In manus vestras ds tradidit p̃cipes madian: oreb ꝛ zeb. Quid tale facere potui: q̃le vos fecistis. Qõ cũ locutus esset: requieuit spũs eoꝝ quo tumebant ꝓtra eũ. ¶ Cũq venisset gedeon ad iordanem trãsiuit eũ cũ trecẽtis viris q secũ erant: ꝛ pre lassitudine fugiẽtes psequi nõ poterãt. Dixitq ad viros soccoth. Date obsecro panes pplo q mecũ est: qz valde defecerunt: vt possimus psequi zebee ꝛ salmana reges madian. Rñderunt p̃cipes soccoth. Forsitã palme manuum zebee ꝛ salmana in manu tua sunt: ꝛ

idcirco postulas vt demus exercitui tuo panes. Quibus ille ait. Cū ergo tradiderit dñs zebee ⁊ salmana in manus meas ✠ ⁊ cū reuersus fuero victor in pace cōteram carnes vras cū spinis tribulisq; deserti. Et inde ꝓscēdens venit in phanuel. Locutusq; est ad viros loci illius similia. Cui ⁊ illi rñderūt sicut rñderāt viri soccoth. Dixit itaq; eis. Cum reuersus fuero victor in pace destruā turrim hanc.

al supest ✠ et cū reuersus fuero victor ī pace.

Cōnexio capituli. Diuisio eiusdē.

Dixeruntq; Descripta in p̄cedentibus hostiū expugnatio. hic ponit victorie pfectio quō. s. occisi fuerūt plures de madianitis: ⁊ ēt reges eor. Et diuidit in septē ptes. Primo rōne victorie ponit quedā contentio. Scō malignor dersio. ibi. (Lūq; veniss̄et gedeon.) Tertio hostiuz cōprehensio. ibi. (Zebee aūt ⁊ salmana.) Quarto dersorū punitio. ibi. (Reuertensq; de bello.) Quinto aduersarior occisio. ibi. (Dixitq; ad zebee.) Sexto p̄de diuisio. ibi. (Et tulit ornamēta.) Septimo nascit quedā post hec transgressio. ibi. (Fecitq; ex eo gedeon.) ¶ Quer̄t circa primū an ea q̄ hñr hic bēant ordinē cōtinuatū ad p̄cedentia vel sit aliqua mutatio: ⁊ an fuerint hec facta imediate post p̄cedētia. * ¶ Ad primū dicēdū q̄ ordo cōtinuatus est: qz. s. ponebat quō psecutus sit gedeon p̄ncipes madian. hic aūt subdit qualiter cōprehendit eos: ⁊ diuisit predā fecitq; alia ōntia ad bellū: iō necessario sunt hec post illa. ¶ Ad scōm dōm q̄ ista facta fuerūt imediate post p̄cedētia. nā oz. s. q̄ viri effraim ceperūt oreb ⁊ zeb ⁊ decollauerūt eos: duxe rūtq; capita ad gedeonē trāsiēs iordanē. hic aūt ponit ꝺtentio habita inter effraitas ⁊ gedeonē respectu huius belli. ⁊ fuit tunc facta q̄ obtulerūt ei capita zeb ⁊ oreb: ⁊ sic nō fuit mora aliqua vel interpositio inter ea q̄ hñr p̄cedenti. c. ⁊ hic. (Dixeruntq; ad eū viri effraim). s. cū supbia quadā ⁊ tumore ꝓtulerunt querele verba. (Quid est qō facere voluisti). q. d. malum est qō fecisti. (Ut nō vocares nos). q. d. nos vocādi eramus. ¶ Quer̄t qūo effraite dicūt se nō vocatos. nā p̄cedēti. c. ponit q̄ gedeon miserit nūcios in oēm montē effraim: ⁊ de alijs tribubus nō ponit q̄ vocate fuerint. ¶ Rñdendū q̄ effraite cōquerunt q̄ non fuerint vocati a p̄ncipio cū iuit gedeon ad bellū cū factū est p̄ncipale bellū. nā nūc non fuit bellū p̄cipuū sed psecutio hostiū fugientiū: ⁊ qz maior honor erat exītibus in p̄cipuo bello ꝺquesti sunt. ¶ Quer̄t vlterius cur cōquesti sunt effraite de gedeone. ▵ ¶ Rñdendū q̄ ꝫ fuit qz putauerūt se ꝺtēni. erant. n. supbi effraite: iō facilr putabāt se ꝺtēni. s. si nō obseruarent eis multe cerimonie bonoris. Erat aūt motiuū huius p̄cipuū qz effraim ⁊ manasse erāt ps tribus ioseph: sed iacob pr israelitarū ex p̄uilegio spāli fecit effraim ⁊ manasse eē duas tribus: ⁊ q̄q̄ esset manasse etate maior: iacob bñdicens posuit manū dextrā super effraim ⁊ dixit eū dilatandū in gentes: ⁊ manasse solū in pplos: ⁊ q̄ minor etate esset maior bonore Heñ. 48. ob hoc cōstitutus est effraim tanq̄ p̄nceps: ⁊ sub eius vexillo erat trib⁹ manasse in deserto Nume. 2. c. nūc aūt qz manasse erat maior fm carnē cō tendebat interdū cū effraim de dignitate. ⁊ ob hoc qcqd agerēt vel ad p̄ponendū se eis: ⁊ qz gedeon erat de tribu manasse. s. 6. c. ⁊ prexit ad bellū nō vocata tribu effraim putabant effraite q̄ fecisset gedeon in cōtēptū eor vt ipsi de manasse obtinerent victoriā: ⁊ viderent maiores effraitis. ¤ ¶ Quer̄t vlteri⁹ q̄re potius effraite cōquesti sunt q̄ nō vocati fuissent q̄q̄ alie tribus. ¶ Rñdendū q̄ forte hoc factū est qz nō vocati fuerant p̄ro ad bellū. nūc aūt vocabant ad fugā in qua esset labor p̄sequēdo hostes: ⁊ nō esset honor qz nō cōsequerent inde magnā victoriam sicut in bello p̄rincipali. ¶ Sed hoc nō stat: qz ēt alie tribus non vocate fuerūt a p̄rincipio: ⁊ vocate fuerūt postea: imo qō grauiꝰ est alique tribus repulse fuerūt a bello p̄us: ⁊ postea vocate fuerunt. s. neptalim aser zabulon manasse. effraitas aūt non decuit tūc noiari. Potissimū ergo qō cōmouebat effraitas erat: qz putabant q̄ gedeon ⁊ viri manasse egissent hoc in cōtēptū eor. nō erant aūt alique tribus q̄bus cū tribu manasse esset aliqua ꝺtentio sup aliqua p̄latione alterna fic erat inter effraim ⁊ manasse: iō isti potius cōquesti sunt. ¶ Alia cā fuit: qz cum filij manasse essent cōpetitores sui ⁊ obtinuissent nunc magnificā victoriā. s. quā deus p illos exercuit ⁊ nō p effraitas inuiderūt eis effraite: qz noluissent q̄ in hoc viderēt excellētiores eis filij manasse. si tñ manasite nō obtinuissent nūc in bello vel nō fuisset tam memorāda victoria nō cōtendissent quare nō vocauerāt eos: imo forte a p̄ncipio si vocasset eos gedeon dedignati fuissent ire cuz eo ne subijcerent ducatui filior manasse. In hebreo habet. (Dixerūt viri effraim.) Sed istud est p improp̄rietatē idiomatis in quo numeri ⁊ psone ⁊ alie ꝓportionalitates nō seruant. (Jurgantes fortiter ⁊ ꝓpe vim inferētes). i. cū hec dicebant viri effraim nō ꝓferebant ea pacifice sz cuz magno iurgio ⁊ iniuriosis verbis: ⁊ quasi volētes inferre vim. i. facere bellū ɔ gedeonē qz nō vocauerat eos. ⁊ sic vlciscerent iniuriam suam.

† Lra hebrea.

¶ An effraite peccarent iurgiū ɔ gedeonē facientes. Qō. 5.

Queretur an effraite peccarēt faciētes iurgiū ɔ gedeonem. ¶ Rñdendū q̄ sic: qz ex sola supbia ⁊ inuidia collate victorie viris de tribu manasse mouebant vt dictum est. sed q̄cqd p̄ ista fit p̄cīs est. ¶ Jtē qz nullā cām hēbat vocare eos ad bellū. dux. n. pōt quos voluerit ad bellū vocare. forte aūt deuitauerat effraitas tanq̄ tumultuātes ⁊ non bñ sibi subiscibiles pp supbiaz: iō vocauit alios. ¶ Jtē deus fecerat q̄ oēs vocati recederēt de bello p̄ter trecētos. quō g̃ effraite potuerant manere in bello. Intētio aūt effraitarū erat q̄ ipsi oēs fuissent in bello vt eis imputaret victoria. valde g̃ iniuste agebant iurgātes ɔ gedeonē. hoc. n. solicitū hēbāt effraite p̄e supbia sua de ōsiderio honoris. Sic. n. itez ɔ iepte galaaditē tumultuati sūt dicētes. quare vadēs in pugnā ɔ filios amō vocare nos noluisti: incēdemus igit te ⁊ domū tuā igne. j. 12. ⁊ orta est ibi grauis seditio. (Et ille rñdit). s. gedeō rñdit molliter. vidēs. n. supbiaz ⁊ tumorē effraitaz noluit eis rñdere iurta stulticiā suā: sz blande vt placaret: aliogn neče erat oriri dux bellū iter vtrosq; ⁊ forte gedeō hēbat paucos de manasse: effraite erāt multi. Vel dato q̄ posset p̄ualere ɔ effraim noluit eē auctor effusi sanguinis in isrl. Etiā qz pp bellū itestinū dimitteret bellū hostile: ⁊ ꝫ graue p̄cīm erat. iō vt sapiens rñdit molliter. (Quid. n. facere tale potui vt vos fecistis.) Vidit q̄ effraite solū tumultuabant desiderio honoris ⁊ p̄e inuidia honoris quē videbant accepisse manasite: iō vt gesceret spūs eoz ascripsit eis honorez. In hebreo habet. (Quid feci vt vos). q. d. non feci ego aliqd laudabile sicut vos. istud refert ad occisionē oreb ⁊ zeb quos occiderūt effraite p̄cedēti. c. ¶ Quer̄t an peccauit gedeon dicēs qd tale facere potui vt vos cum ipse maiora fecisset q̄q̄ effraite: qz ipse occidit duos reges potētissimos madianitaz. s. zebee ⁊ salmana. ⁸ ¶ Sz dōm q̄ ꝫ nō stat: qz zebee ⁊ salmana nōdū erāt occisi: sed postea capti ⁊ occisi sunt. j. in lra. Dōm tñ q̄ gedeon maiora fecerat q̄q̄ effraite. nā ipse cū trecētis viris nō expauit ɔsistere ante castra 135. miliū: ⁊ tenuerūt buccinas ⁊ faculas coā illis cum possent madianite ouerti in eos. Etiā psecuti sunt semp madianitas ita vt pp eos madianite ouersis in alterutrū gladijs alterna se cede trucabāt. Gedeō tñ erat valde humilis: ⁊ forte ex humilitate p̄pria merita nō mesurabat. nā humiliū ista ꝺditio est vt nō respiciāt q̄tū ꝓficiūt sz q̄tū a pfectione deficiūt non qd merent sed quid demerent. bona aūt alior humiles ɔsiderāt ⁊ appreciant. vñ actus effraitaz poterat attēdere gedeō tāq̄ laudabiles ⁊ ad suos non attēderet: ⁊ diceret. qd tale potui agere vt vos fecistis quasi ipse nihil egisset ⁊ illi magna egissent. ¶ Uel pōt eē q̄ intelligat hoc p bironiā. s. q̄ maiora eēnt gesta gedeonis q̄q̄ effraitaz: ipse tñ p quādā bironiā pl⁹ laudauit gesta effraitarū. ¶ Sz istud scōm nō multū stat: qz tunc effraite intelligētes se irrideri magis ꝺtristarent vt viz facerēt gedeoni. erat tñ intētio gedeonis placādi ⁊ nō ɔcitādi effraitas. ¶ Alr pōt dici q̄ istud intelligebat gedeō a seipso. s. qd tale potui ego agere viribꝰ meis q̄le vos fecistis: sz si aliqd feci illud viribꝰ dei egi. ⁊ ꝫ verū est qz nō potuisset gedeō viribꝰ suis ⁊ suor cape duos p̄ncipes madian. s. oreb ⁊ zeb cū solū essent trecēti: sz ēt effraite nō potuissent ꝫ agē viribus ꝓprijs: sz adiuti a deo egerūt istis duobꝰ modis. s. p̄rio ⁊ tertio. nō g̃ mētiebat gedeō nec peccaret. Sz tñ nihil ipedit dici q̄ gedeō sciēs se maiora egisse q̄q̄ effraite dixerit ꝫ illis nō ex bumilitate sz vt placaret illos. ⁊ ꝫ ēt mō lz eēt mēdaciū erat officiosum. s. ad tollēdū scādalū: ⁊ solū peccabat venialr. ⁊ melius erat illud dicere q̄q̄ nō dicere ꝑmittēdo scādalū oriri. (Nōne melior est racemus effraim vindemia abiezer.) Dic magis extollit effraitas dicēs. melior est racemus effraim. i. modicū de effraiz q̄q̄ vindemia abiezer. i. q̄q̄ multū de tribu manasse. Jsta lra ponit ad significandū excellentiorē esse tribum effraim tribu manasse ⁊ familia gedeonis: vt sic effraite videntes se de hac victoria magis laudari q̄q̄ gedeō qui erat p̄cipuus auctor quiescerent. ¶ Et pōt introduci dupliciter. Uno mō q̄ racemus effraim. i. pauce persone de effraim erāt meliores q̄q̄ tota vindemia abiezer. i. q̄q̄

oēs viri

A Qō. 1. An sit ꝫ aliqua mutatio ⁊ an immediate facta post p̄cedentia.

* Rñ. ad q̄stuz p̄mū.

A Rñ. ad quesitū. 1. rō Scōa

Tertia

A Qō. 2. Qūo effraite dñt se nō vocatos.

Rñsio ad quesitum.

A Qō. 3. Cur ɔq̄sti sūt effraite de gedeōe.

▵ Rñsio ad quesitū.

A Qō. 4. Qr potiꝰ effraite ɔq̄sti sunt q̄q̄ alie tribus.

Cuiusdam rñ. ad q̄stū Jmprobatio.

Docto. rñ. ad q̄stū. 1. cā

2. cā

† Lra hebrea.

A Qō. 6. An peccauit gedeon dicēs qd tale facere potui ⁊c.

⁸ Rñ. ad q̄stum. Humiliū cōditio.

Alia rñ.

Cōfuta.

Alia rñ. ad q̄stū.

B

†

Duplex huius lre introductio.

*Prima

oēs viri de familia abiezer. ista est familia de qua erat gedeon vt pz. ē. 6. ꝛ noīauit istā familiā ꝛ non totā domū manasse ne videret̄ grauare familias alias manasse subijciēdo illas in laude effraitis. ō suā aūt familiā cōfidenter loquebat̄ putans ꝙ ex hō nō grauarent̄. Uel qz effraite putarēt satis sibi esse ad suā exaltationē ꝙ ꝓponerent̄ familie de qua erat gedeon ꝑ erat victor. Uel forte qz illi trecēti viri ꝑ steterūt soli ō madianitas erāt de familia abiezer. ꝛ istud est verisimilius. ¶ Aliter pōt introduci lr̄a. s. melior est racem⁹ effraim ꝗ̄ vindemia abiezer. i. pauce pso ne occise ab effraim sunt maioris ponderis ꝗ̄ oēs quos occiderunt filij manasse. ꝛ intelligit̄ hoc de oreb ꝛ zeb regibus madiā quos occiderūt effraite. (In manibus vestris tradidit dñs ꝓncipes madian oreb ꝛ zeb). q. d. nō bētis de quo ꝓtēdatis mecuz sup bello. nā vos fecistis totū bellū ꝛ bētis laudē illius qz deus noluit tradere in manus meas ꝓncipes madian oreb ꝛ zeb: sed in manus vr̄as: in quo fecit vos laudabiliores. (Quid tale facere pōtui quale vos fecistis.) Repetitio sñie est sed nō inutiliter: qz ponit̄ ad exaggerandū. nā in rbetoricis magnā vim obtinet exaggeratio qō potissime ꝺuenit passionatis vel ō passionatos ꝑ leui psuasione ad oppositū non flectunt̄. ¶ Itez. ē. posuerat istā ꝓpositionē quā non ꝓbauerat. deinde ꝓbata ea per duas rōnes repetit illā. sic. n. sepe habet̄ in multis locis scriptura. (Qō cū locutus esset regeuit spūs eoꝝ quo tumescebāt cōtra eū). s. isti erāt supbi ꝛ nihil desiderabāt nisi gliaz ꝛ laudē: ꝛ erāt inuidi ꝛ nolebant ꝙ ascriberet̄ alteri victoria. vtrunq; fecit gedeon. Nā primo laudauit effraitas sup manassitas. Scō dixit non fuisse victoriā manassitarū sed effraitarū. ꝛ hoc dicto regauit spūs effraitarū. i. supbia vel ira. sic accipit̄ Esa. 2. s. gescite ab hoīe cuius spūs in naribus eius: qz excelsus reputatus est ipse. i. cessate log cū hoīe ꝙ hz irā in naribus qz supbus est. sic erant et fraite. s. supbi ꝛ irati. ꝛ magis erat iste spūs superbie ꝗ̄ ire: qz ꝺz quo tumescebāt ō eū: tumoz aūt ad supbiā ꝑtinet. ¶ Queret̄ quare gedeon nō rñdit directe effraitis. nā ipsi querebāt quare nō vocauerat eos ad bellū. ¶ Rñdēdū ꝙ nō rñdit directe: qz forte nō habuit aliquā cām quā bonestē exprimere posset. nam forsitan gedeon nō vocauit eos: qz cognoscēs supbiā effraitarū scinit ꝙ nō subijcerent̄ ei: iō noluit vocare eos sz vocauit alias tribus. ista tñ cā nō poterat ꝺuenienter exprimi qz magis cōcitarent̄ effraite. Uel forte nō vocauit eos qz credidit ꝙ non venirent dedignātes se subijcere viro de tribu manasse. ꝛ hoc ēt nō poterat ꝺuenienter exprimi in excusationē: qz semp cōcitarent̄ effraite. ¶ Sed obijcie ō hoc qz postea vocati a gedeone venerunt. Etiā ipse putauit ꝙ ad vocationē suaz venirēt: qz alꝰ non vocasset eos. ¶ Rñdendū ꝙ nō erat filr nūc ꝛ a principio: quia prius effraite erāt incerti de victoria: iō nollēt ire: nūc aūt hostes erāt ꝓfugi: ꝛ in ꝓsecutione possent aliqd laudis vel lucri cōseq: iō iuerūt. sic. n. fecerūt cū iepte. nā vocauit eos vt adiuuarēt euz cōtra amonitas ꝛ noluerūt. deinde cū iepte obtinuisset magnificam victoriā inuidētes insurrexerūt in eū dicentes. incēdemus te ꝛ domū tuā igne qz nō vocasti nos. j. 12. c. ¶ Aliter dici pōt ꝙ forte deus cauit hoc ad tollēdas seditiones. nā ille tribus que vocate fuerūt a gedeone iusse sunt a deo recedere de bello in tabernacula sua. Si aūt venisset tribus effrai ꝛ iussa fuisset recedē būisset ad magnā iniuriā putās ꝙ gedeon fecisset ista de corde dure ō gedeonē: qz maius erat repelli vocatos ꝗ̄ nō vocari. sic enī israelite de tribu leui ꝛ rubē insurrexerūt ō moysen ꝛ aarō ꝓpter summū sacerdotiū datū aarō: asserētes ꝙ nō fecisset ista moyses iussu dei sz de corde suo vt honozaret cognatos suos. ꝛ tñ deus mādauerat. in quo facta est magna seditio Num. 16. c. ¶ Itē dato ꝙ cōstaret effraitis ꝙ deus mādabat hoc videtes supbia. nō fuerūt ḡ vocati. Nihil aūt boz rñdit gedeon sed solū laudauit effraitas: ꝛ remouēs victoriā a manassitis dedit eam effraitis. Rō boz est qz gedeon erat vir prudēs ꝛ voluit rñdere ſm subiectā mām. nā intēdebat placare tumorē eoz̄: ꝛ tñ si rñdisset directe nequaq̄ potuisset placare effraitas. rñdendo aūtē sic placabat: qz cū cognosceret eos supbos sciebat ꝙ hoc lenimēto egebat. iō sic rñdit. (Lūcz venisset.) Dic ponit̄ scōm. s. maligno⁹ derisio: qz nō solū non cōcesserūt petitionē iustā ꝛ necessariā gedeoni: sed ēt irriserūt eū ex malignitate. ꝛ ꝺz. (Lūcz venisset gedeon ad iordanē.) Madianite ꝑcesserāt iā trāsito iordane: ꝛ gedeon videbat̄ reliqsse eos tanq̄ iā non ꝓsecuturus illos. ꝛ hoc qz viri sui erāt fatigati ꝛ nō poterāt itin erare. ꝛ ꝑ potissime pre fame. qō pz ex sequētibus. ¶ Etiā qz viri ḡ ibant nūc cū gedeone erāt solū trecēti: ꝛ dato ꝙ seqret̄ madianitas nō auderet tangere illos qz multi erāt. s. 15. milia: iō oportebat ꝙ expectaret israelitas quos vocauerat vt oēs cōiuncti irruerēt super eos. ¶ Etiā voluit ꝑbere quādā securitatē madianitis vt facili⁹ cōsequeret̄ eos: ꝛ sic factū est. nā madianite putantes ꝙ gedeon oīno destitisset ꝓseq illos geuerunt apud vbē nobe: velut nihil formidātes: ꝛ tunc irruit sup eos gedeon cū alijs israelitis vt pz in lr̄a. (Trāsiuit eū.) Ad ꝓsequendū madianitas: qz iā illi trāsierant iordanē. (Cū trecētis viris qui secū erāt.) Isti trecēti viri erāt ꝙ steterāt cū eo tenētes tubas ꝛ lāpades: ꝛ bi soli veniebāt nūc cū illo. nā alij quos ad vocandū miserat nōdū venerāt. (Et ꝓre lassitudine fugiētes seq nō poterat.) Fuerant. n. lassi ex magno labore toti⁹ noctis ꝓcedētis quā isomnē duxerāt. Etiā qz ꝓsecuti fuerant hostes ꝑ magna spacia terraruz breuissime. Increbuerat etiaz eis fames: iō vt vtrūcz incōmodū tollerēt egebant cibis vt cōfortato stomacho possent ꝓseq hostes. In hebreo habet̄. (Et ꝓre lassitudine ꝓsequēs fugiētes.) Sed qz ista lr̄a non vr̄ facere sensum determinatū: lr̄a nr̄a posuit clarius dicēs. ꝓre lassitudine fugiētes ꝓsequi nō poterant. (Dixitq; ad viros soccoth.) Ista est quedā ciuitas. ꝛ nō est locus in quo castrametati sunt israelite ereūtes de egypto vt pz Nu. 33. qz locꝰ ille est intra egyptū: qz est añ mare rubrū. ꝛ est ꝓxima māsio israelitaꝝ vt pz Exo. 12. ꝛ Nu. 13. c. sz est q̄dā ciuitas in terra duoꝝ regū amoreoꝝ que fuit duaꝝ tribū ꝛ dimidie. ꝛ cessit in sortē trib⁹ gad vt pz Josue. 13. ꝛ vocatus est locus iste soccoth: qz qñ venit iacob de terra mesopotamie in terrā chanaā fixit ibi tabernacula vt pz Gen. 33. c. ꝛ est locus iste apud iordanē. nam trāsito iordane cum gedeon ꝛ viri sui famescerēt: illico petijt panes a viris soccoth. (Date obsecro panes pplo q mecū est.) Petijt ꝺidēter gedeon panes arbitrās ꝙ viri soccoth nō negarēt illos cū ꝓsequerent̄ cām reipublice. In hebreo habet̄. date panes pplo qui est ad pedes meos. i. pplo q sequit̄ in itinere vestigia mea. ꝛ idem est. (Quia valde defecerūt). s. ꝓre lassitudine ꝛ fame. (Ut ꝓseq possimus zebee ꝛ salmana reges madian.) Isti duo erāt ꝓcipui reges madian quos ꝓsequebat̄ gedeon. ¶ Queret̄ qūo madianite cū essent vnus populus bēbāt duos reges. nā alie gētes vnicū bēbant sicut amonite vnū ꝛ moabite vnū. ¶ Rñdendū ꝙ terra madianitarū ꝗ̄ꝗ̄ nō esset maioz alijs gētibus: tñ bēbat plures reges. bēbat. n. gnq; reges paruos vt pz Nume. 31. s. sur: resem: eui: yr: ꝛ rebe q occisi sūt qñ israelite iuerūt ad pugnādū cōtra madianitas: ꝛ qz isti reges erāt parui: vocabant̄ interduz duces. sic pz Josue. 13. vbi istimet vocant̄ duces. sic. n. erat de regibus philistinoꝝ q erant gnq; reges puncti ꝛ vocant̄ gnq; reguli Josue. 13. ꝛ vocant̄ quinq; duces vel satrape. 1. Reg. 6. c. isti reges madian qz parui erāt semp erant aliqualr̄ subiecti regibus terrarū vicinarū. vñ viuēte rege seon ꝙ ꝺñabat̄ in esebō isti gnq; reges seruiebant ei ꝛ vocabant̄ duces eius vt pz Josue 13. deinde mortuo eo subiecti fuerūt regi moabitarū: vñ assistebant ei in oībus ꝺñilibus: ꝛ ipse mittebat eos in nūcios q̄ volebat vt colligit̄ Nume. 22. intantū ꝙ qñ femine moabitaꝝ exponēde fuerūt israelitis vt p eas auerterent̄ a deo: filia nobilissimi regis madian fuit vna de expositis vt pz Nume. 25. Sic aūt nūc ꝺām ꝙ erāt gnq; reges in terra madian: ꝛ duo illoꝝ erāt zebee ꝛ salmana de qbus ꝺz hic. ꝛ erāt ꝓcipui reges: alij duo erāt oreb ꝛ zeb quos apprehēderūt effraite. qō pz qz vocant̄ ꝓncipes madian. ē. in lr̄a. nec obstat ꝙ vocent̄ duces vel ꝓncipes solū: qz sic etiā gnq; reges madian ḡ erāt tpe moysi vocabant̄ reges Nume. 31. ꝛ duces Josue. 13. ¶ Lū aūt obijcit̄ ꝙ erat vna gens ꝛ bēbat multos reges. Ꝺām ꝙ hoc sic accidebat in alijs regib⁹ aliaꝝ gentiū. nā philistin vna gēs erat: ꝛ tñ septē reges bēbāt Josue 13. ēt in terra chanaā solū erāt septē ppli. s. chananei: euei: etbei: iebusei: gergesei: pherezei: amorrei. ꝛ tñ isti bēbant plures q̄ꝗ̄. 40. reges. nā in bellis factis ꝑ Josue occisi sunt. 31. reges qui numerant̄ Josue. 12. (Rñderūtq; ei viri ꝓncipes soccoth.) Isti rñderūt noīe totius pplī: qz ex dispēsatione ꝛ arbitrio istoꝝ pēdebat tot⁹ ppls. ꝛ ob hoc gedeō qñ voluit punire viros soccoth ingsiuit solū ꝑ noib⁹ ꝓncipū ꝛ senioꝝ: ꝛ hos solū puniuit. j. in lr̄a. (Fortitan palme manuū zebee ꝛ salmana in manu tua sunt). i. nunqd cōprehēdisti eos ꝛ tenes manus eoꝝ in manib⁹ tuis. ꝛ ob hoc q̄ benemeritus petis vt demus tibi panes. q. d. nihil adhuc fecisti: qñ tenueris eos poteris petē panes. erat aūt ista irrisio magna: ꝛ volebāt inuere viri soccoth ꝙ gedeō frustra conabat̄. s. ꝙ nō posset capere zebee ꝛ salmana: qz illi iaz cū velocitate ꝑcesserāt fugientes. Etiā qz multi erant: gedeon aūt ꝛ viri sui erant pauci. Et ad hoc rñdit gedeon dicens ꝙ qñ deus traderet eos in manus eius puniret seniores soccoth. (Et iccirco postulas vt dem⁹ exercitui tuo panes.) Pōt ꝺupliciter intelligi. Uno mō ꝙ dicerent

Scōa

†

Exaggeratio potissime cōuenit passionatis.

†

Qō.7 A Qr gedeon nō rñdit directe effraitis.

B Rñ. ad q̄stum.

Obiectō

1. rñsio

2. rñsio

B

L

†

†

†

†

†

Littera in hebreo.

†

Soccoth quid sit.

†

Littera in hebreo.

†

Qō.8. A Qūo madianite cuz essent vnus ppls bēbat duos reges

A Resp̄sio ad quesitū.

Rñ. ad rōnē in ōtrū.

B

†

Duplr lr̄a B itelligit.

Scõo

soccothbite:nunqd tenes iam cõprehensos viros madian:z ob hꝫ tanꝫ aliqd boni egeris petis panes pro exercitu. Alio modo qꝫ soccothbite intelligerent qꝫ si verisile esset qꝫ gedeon posset capere reges madian ita qꝫ ppe esset vt caperet eos:iustũ erat vt dare ei cibus qz aliqõ bonum ꝓsequebaꝫ:nunc tñ non erat verisile qꝫ posset capere reges illos qz nimiꝫ effugerant:iõ frustra petebat panes sibi dari.z est sensus.nunqd palme manuũ zebee z salmana in manibus tuis sunt.i.nunqd ꝓpe est vt teneas manus viroꝝ illoꝝ in manu tua.nam qõ ꝓpe est inesse vĩ.z ad istuz scõm sensum magis referꝫ rñsio gedeonis. ¶Queretur an viri soccoth z phanuel peccauerint sic rñdendo gedeoni.ª¶Dicẽduz qꝫ peccauerũt.□Primo qz denegauerũt id ad qõ tenebanꝫ. nam gedeon z viri sui ꝓsequebanꝫ cãm publicã que ad viros soccoth z phanuel z totius israel cõis erat:ideo tenebãtur oẽs israelite ꝓuidere eis:z ad quẽcunqꝫ locũ venissent debebant redipere qõ peterent.z si viri de loco illo grauarenꝫ dando bella dorib⁹multa de necessarijs postea sibi satisfieri debebat ab alijs populis.semel tñ illi tenebanꝫ pugnatoribus offerre necessaria petita.nã non tenebanꝫ bellatores viuere suis expẽsis:qz nemo cogiꝫ suis stipendijs militare. 1. Lozin. 9. ¶Itẽ peccauerũt qz missis a deo nõ succurrerũt.nã qui recipit missum a deo dĩ recipere deũ:z qui illũ expellit deum expellit vt ꝑz Mat. 10.ſ.qui vos recipit me recipit:z qui vos spernit me spernit.sz expellere deum peccatũ est.ergo cum deus misisset istos pcedenti.c.z hoc cõstaret viris soccoth cum scirent fugisse madianitas peccabãt grauiter nõ dando istis petita. ¶Itẽ isti peccauerũt ꝫ naturaz vel humanitatẽ:qz iurta Aristt.4.ethi.in sine.inhumanũ est auxiliatorẽ expelli.sed gedeon z viri sui erant auxiliatores imo saluatores totius israel.iõ inhumane agebant isti qz non dederũt eis saltẽ cibos. ¶Itẽ qz lz dñs tenetur suo negocioꝝ gestori satisfacere de vtiliter gestis z administratis etiã si ipse non iusserit.ergo cuz gedeon z viri sui valde ꝓficue administrassent negocia totius israel occidendo hostes eoꝝ z expellẽdo eos de terra tenebanꝫ eis oẽs israelite z singuli. ¶Item peccauerunt qa viri isti erant lassi pre same z nõ poterant ꝓsequi hostes:z oportebat eos cito same perire nisi qs eis cibos daret. ergo saltem propter extremã necessitatẽ que eis iminebat tenebanꝫ viri soccoth dare illis cibos. ¶Itẽ peccauerunt illudendo: qz quicũqꝫ verbum cõtumelioſum aio iniuriandi ꝓfert mortaliter peccãt. sed isti ꝓtulerunt verba pungitiua z amara dtra gedeonẽ.ergo peccauerũt. ¶Itẽ non solũ isti illudebant gedeoni sed ẽt deuz contẽnebant:qz dicentes forte manus vel palme zebee z salmana in manu tua sunt : innuebant qꝫ ridiculũ erat ꝓsequi illos qz nunqꝫ posset capere eos:sed in hoc dtẽnebant deũ z desperabãt valde irrõnabiliter.nã cum deus tradidisset totã multitudinez madian.ſ.135.milia in manus gedeonis ipso nihil agẽte.quid mirũ erat qꝫ nunc paucis fugientibus cũ zebee z salmana traderet deuz illos in manꝰgedeonis.valde ergo peccauerũt isti viri. (Quibus ille rñdit.) Ista rñsio fuit cõminatio mali inferendi. (Cum ergo tradiderit oñs zebee z salmana in manus meas).i. vos irridetis dicẽtes qꝫ frustra persequar zebee z salmana.ego aũt cõfidens qꝫ deus tradet eos in manus meas ꝓnũcio vobiꝫ qꝫ qñ hoc fuerit ego puniã vos vt ꝑz in lra. Gedeon exptus dei misericordiã z bonitatẽ.ſ.qꝫ tradidisset in manus eius tantam multitudinẽ a principio ipso nõ pugnante:cõfidebat nũc certissime qꝫ traderet reges duos in manus eius.(Et cũ reuersus fuero victor in pace).ſ.post factam pugnã z captos vel occisos reges ego redibo in pace.ſ.nõ vulneratus:qz deus liberabit me z exercitũ meũ.(Conterã carnes vestras spinis tribulisqꝫ deserti).ſ.ertẽdam vos sup spinas.i. vepres vel paluros z tribulos deserti.ſ.tribulos valde pũgẽtes plusqꝫ tribuli cãpoꝝ.z nõ solũ cõtriuit carnes sz ẽt cõbussit viros istos vt asserit z.j.videbit. ¶An iuste poterat gedeon istam penã infligere viris soccoth.ſ. conterere carnes eoꝝ tribulis deserti. Qõ.10.

Tertio

Quarto

Quinto

Sexto

Septimo

Qõ.9.

Anviri soc coth z pha nuel peccauerit sic rñ dendo ge deoni.

ªRñsio ad quesitũ.

□Primo Scõo

Rñsio Primum Scõm Tertium Quartum

Queretur an iuste poterat gedeon istaz penã infligere viris soccoth. ¶Rñdendũ qꝫ ad hꝫ qꝫ penã aliqs alteri iuste infligat:neẽe est tñ cõsiderari primũ si peccauerit.Scõm si pctñ tantã exigat penã quãta infligit.Tertiũ vt iurisditionẽ ad illã infligẽdam habeat. Quartũ possumus addere.ſ. qꝫ bona intẽtione moueaꝫ qui penã infligit.sed istud magis extrinsecũ est qz non est ad hoc qꝫ pena iuste inferaꝫ:sed ad hoc qꝫ inferens nõ peccet qtũ ad deũ. ¶De primo ꝑz qz pena directe debeꝫ ꝓ culpa:z lz alig casus sint spãles in qbus puniꝫ quis sine culpa z pdit priuilegiũ suũ quos notat glo.in decre.di.22.c. renouãtes.tñ dniuz est regulr:z potissime in pena capitali nunqꝫ quis capite puniꝫ nisi ꝓ culpa sua.nec ad hꝫ est aliqs casus spe

De primo

cialis in dniũ. ¶De scõo ꝑz qz cũ pena debeꝫ ꝓ pctõ dz ei cõmẽsurari sicut medicina morbo.nã pene sunt medicine pctoꝝ vt ꝑz 2.ethi.medicina tñ si nõ est dteperata morbo vt qz est excedẽs: non solũ corrũpet morbũ sed ẽt nãm.Etiã sicut alicui sine culpa penã infligere pctñ est:ita vltra debitũ pcti infligere est maluz. iõ dĩ Deu.25.iurta mẽsurã delicti erit z plagaꝝ modus.z Apoca.18.dĩ.qtũ glificauit se in deliciis suis:tantũ date illi de torꝛmento. ¶De tertio ꝑz qz figo nõ bẽat iurisditionẽ z punire delit aliquẽ delinquentẽ peccat grauissime vsurpando sibi iurisdictionẽ z cõmittit crimen cõcussionis agẽs tanꝫ iudex cũ non sit iudex.z ꝓ istud turbaꝫ nimis respublica.vñ non solũ in alienis pctis:sed ẽt figs mihi iniuriã aut dãnũ intulerit nõ possum aliquã partẽ pene illi infligere nisi forte repellẽdo vim in cõtinẽti z cũ moderamine tutele inculpate. ¶De quarto ꝑz qz ad hoc qꝫ aliqs coraã deo liber sit nõ opz qꝫ solũ aliqd bonũ agat:sed ẽt qꝫ ex bona intẽtione.nã in moralibus actus accipiũt spẽm z perfectionẽ ex fine.de hoc Deu. 16.dĩ. iuste qõ iustũ est ꝓsequris.i.nõ solus tractabis negocia q̃ iusta sunt sed ẽt que iusto aio. oia hec erãt in pñti. De primo ꝑz qz viri soccoth z phanuel peccauerũt nõ dando panes z irridẽdo gedeonẽ vt.s. ꝓbatũ est. Scõm ꝑz qz pctñ istud erat ex multis causis que.s.declarate sunt.z potissime qz notorie impediebãt vtilitatẽ totius ppli nolẽtes succurrere in necessitate viris qui ꝓsequebanꝫ hostes totius populi z tanta bona egerãt:z ꝑsertim qz dtẽpserant z illuserant principẽ ppli dei dtumeliã vel maledictionẽ inferẽdo.lex tñ vetuit dicẽs. diis nõ detrahes z principi ppli tui nõ maledices Exo.22.iõ cũ a lege nõ esset tarata pena ꝓ talib⁹delictis poterat iudex arbitrari qd equũ esset.z manifestũ est qꝫ crimina tã scãdalosa z detestabilia morte plectẽda erant. Tertiũ ꝑz qꝫ potuit gedeon iuste imponere banc penã qz ipse bẽbat iurisditionẽ.nã deus suscitauerat eũ in iudicẽ.s.6.c.z ꝑz.1. Re.12.iudices aũt hmõi bẽbãt ptãtẽ delinquẽtes oẽs puniẽdi cũ essent principes ppli.Quartũ ꝑz qz gedeon poterat agere hꝫ bono zelo.nõ.n.bẽmus pbationez qꝫ bono zelo nõ egerit gedeon sed aio vindicandi.sed in istis que occulta sunt potius est iudicandũ bonũ q̃ maluz:imo nunqꝫ est iudicandũ nec suspicandũ nisi appeat.sic ꝑz extra de regu.iur.c. estote.z nullus ꝑsumiꝫ deligsse nisi ꝓbeꝫ. In gedeone aũt suberat cã vt ipse posset hꝫ agere nõ aio vindicte:sed qz ipse erat iudex totius ppli z sua intererat punire oẽs delinquẽtes:iõ vt nõ relinqueretꝫ tantũ crimẽ impunitũ qõ esset scãdalũ puniret eos. potissime qz cedebat istud crimẽ manifeste in dei iniuriã:z q̃qꝫ iniuriã suam posset remittere gedeon:tñ nõ debebat remittere iniuriã dei. ¶Itẽ qz q̃qꝫ principalr fuisset offensus gedeon hꝫ q̃ viri qui cũ eo erant:tñ ẽt ista erat offensa socioꝝ suoꝝ:z illaz nõ poterat ipse remittere sed ad petitionẽ eoꝝ tenebaꝫ ꝓcedere ad penã ꝫ viros soccoth z phanuel.pz g̃ qꝫ iuste potuit gedeõ penã istã infligẽ. (Et inde dscẽdẽs venit in phanuel).i.qz viri soccoth male rñderũt:venit gedeon ad viros phanuel.iste locuz est magis ad orientẽ q̃ soccoth ꝫ terram madianitarũ:vñ erat iter gedeonis de soccoth in phanuel ad dsequẽdũ madianitas.est.n: phanuel qdã locus ad orientẽ iordanis q sic vocatus est a iacob qñ veniebat de mesopotamia:qz ibi luctauit cũ angelo.z vocaꝫ phanuel.i.facies dei.qõ hebreus vocat piniel.nã dixit ibi iacob vidi dñm facie ad faciẽ:z salua facta ẽ aĩa mea Ben.32.c.(Locutusqꝫ est ad viros loci illius filia).ſ.qꝫ darent panes exercitui qz defecerat fame z lassitudine z non poterãt ꝓsequi madianitas sicut locutus fuerat ad viros soccoth.(Cui z illud rñderũt sicut rñderant viri soccoth).ſ.negauerũt dare cibos z irriserunt gedeonez dicẽtes.forsitã palme zebee z salmana in manu tua sunt. erãt.n.viri isti pessimi belial nescientes deũ z oẽ bonũ z equum. (Dixitqꝫ eis cũ reuersus fuero victor in pace.)Isti peccauerũt sicut viri soccoth:iõ merebanꝫ similẽ penã:z cõminatus ẽ eis gedeon talia dicẽs.cũ reuersus fuero victor in pace:qz hoc certissimꝫ sperabat gedeõ. ¶Queret quare dixit destruã turrẽ banc. ¶Aliqs dicet qꝫ hꝫ cõminabaꝫ eis in penã ipsoꝝ.erat.n. quedã turris pulchra z fortis in loco phanuel quã destrui pena erat viris loci:iõ in penã dixit destruã turrez hãc. ¶Sed hꝫ nõ stat:qz ista nõ erat pena directa.ſ.qꝫ viri peccarẽt:z destruerenꝫ muri solũ. ¶Itẽ ñ stat:qz ñ solũ gedeõ subuertit turrẽ phanuel sz ẽt occidit bitatores eius vt ꝑz.j. ¶Dõm g̃ vĩ qꝫ hic subticeaꝫ aliqd.ſ.qꝫ cuz male rñdissent phanuelite gedeon diceret eis ego vos occidã vel infligã talẽ aut talem penã.z tũc phanuelite irridendo replicarẽt nõ timemus te nec quẽuis bñtes turrẽ hãc. z tũc dixit gedeon ego subuertã ẽt turrem hãc.Ista snia ꝺfirmaꝫ ex his que bñr.j.cũ non solũ gedeon euertit turrẽ sed ẽt occidit viros.z verisimile est qꝫ sicut fecit ista prędixisset.

¶De bec

De scõo

De tertio

De q̃rto

†Sit⁹ phanuel.

†

ªQõ. 11.

Aqr dixit destruaz turrem banc.

Cuiusdã rñ.ad q̃.

Improbatio. 1. Scõa Rñ.doc. ad q̃sitũ.

Zebee aũt ⁊ salmana reqescebãt cũ oĩ exercitu suo. Quindecĩ.n.milia viri remãserant ex oĩbus turmis oriẽtaliũ populoꝝ cesis centũ viginti milibus bellatoꝝ ⁊ educẽtiuꝫ gladiũ. Ascẽdẽsqꝫ gedeon ꝑ viã eozũ q in tabernaculis mozabant ad oriẽtalẽ ptẽ nobe ⁊ iecbaa percussit castra hostiũ qui securi erant ⁊ nihil aduersi suspicabãt. Fugerũtqꝫ zebee ⁊ salmana. Quos ꝑsequẽs gedeon ꝓprehẽdit turbato oĩ exercitu eoꝝ. Reuertẽsqꝫ de bello añ solis oztũ apprehendit puerũ de viris soccoth: ĩterrogauitqꝫ eũ noĩa ꝓncipũ ⁊ seniozum soccoth. Et descripsit septuagintaseptez viros.

ẽ.eo.c. Venitqꝫ ad soccoth: ⁊ dixit eis. En zebee et salmana super qbus exprobrastis mihi dicentes. Forsitan manus zebee ⁊ salmana in manibus tuis sunt: ⁊ idcirco postulas vt demus viris qui lassi sunt ⁊ defecerunt panes. Tulit ergo seniozes ciuitatis ⁊ spinas deserti ac tribulos: ⁊ contriuit cũ eis atqꝫ cõminuit viros soccoth. Turrĩ quoqꝫ phanuel subuertit occisis habitatoꝛib⁹ ciuitatis. Dixitqꝫ ad zebee

Argo nauta ruꝫ nauigatio. ⁊ salmana. Quales fuerũt viri quos occidistis in tabor. Qui rñderũt. Similes tui: ⁊ vn⁹ ex eis q̃si filꝰ regis. Quibꝰ ille rñdit: fres mei fuerũt filij mris mee. Viuit dñs: qꝛ si seruasse/tis eos ñ vos occiderẽ. Dixitqꝫ iether ꝓgenito suo. Surge ⁊ iterfice eos. Qui ñ eduxit gladiũ. Timebat.n. qꝛ adhuc puer erat.

Aduersariozꝫ cõprehẽsio. Zebee aũt. Hic ponit scõm huius.c. ſ. aduersariozũ cõprehensio. nã gedeon persequẽs reges madian irruit sup eos. (Zebee autẽ ⁊ salmana requiescebant cum oĩ exercitu suo.) Isti erant duo reges madiã qui relicti fuerãt: nã duo alij. ſ. oreb ⁊ zeb occisi fuerant apud iordanẽ ab effraitis vt ꝓ ꝓcedẽti.c. ⁊ ibi declaratũ est. de. 5. rege madian non ꝓ qd factũ sit: ſ fortẽ pijt in bello cũ madianite in se cõuersi mutua se cede truncabãt. isti aũt duo requiescebant cuꝫ oĩ exercitu suo. ſ. cũ illis q relicti fuerãt de superiozi interfectione: putãtes q iam non ꝑsequerent eos israelite: cũ transito iordane neminẽ vidissent post se venientẽ. In bebreo oẽ. (Zebee ⁊ salmana i

† Carcoꝛ quid sit. carcoꝛ cũ exercitu suo.) Et est carcoꝛ nomẽ ꝑpriũ loci: ⁊ est iter nobe ⁊ iecbaa. ſ. aliqs cãpus in quo erat iste exercitus. lra autez

† nostra posuit gesebat: nõ curãs exprimere nomẽ loci. (Quindecim milia virozũ. n. remãserãt ex oĩbus turmis oriẽtaliũ populoꝝ). i. nunc in exercitu salmana et zebee solũ erant. 15. milia virozũ: quia de oĩbus populis orientalibus. ſ. madianitis amalechitis ⁊ reliquis: solũ manserant. 15. milia. erãt aũt a principio in castris madianitarum. 135. milia virozũ. qõ ꝓ qꝛ dr̃ q perierant. 120. milia ⁊ nunc manebant. 15. milia. ergo erãt simul centumtrigintaquinqꝫ milia. (Cesis centũ viginti milibus bellatorum educẽtiũ gladium.) Isti fuerãt occisi alternis gladijs putãtes se occidere hostes. vñ dicitur supra precedẽti. c. q alterna se cede truncabant. de istis quasi oẽs pierant hoc modo: rari aũt ad iordanẽ occisi fuerãt ab effraitis qñ occisi sunt duo viri ꝓncipes. ſ. oreb ⁊ zeb precedenti. c. (Ascendens autẽ gedeon ꝑ viaꝫ eozũ q in tabernaculis mozabantur). ſ. de vrbe phanuel ascendit per viam hanc vsqꝫquo inuenit salmana ⁊ zebee cum viris suis. ⁊ differunt quidam habitantes in tabernaculis: qꝛ in sorte tribus gad in terra galaad erant q̃dã gentes habitãtes ꝑ agros diffuse in tabernaculis portatilibus: ⁊ non habebant aliqua loca munita nec domos. ⁊ ista fuit olim vita pastorum: ⁊ multi de africanis vtuntur hoc modo manendi intentoꝛijs sine certo loco. ⁊ per viam istozũ transiuit gedeon de phanuel versus vrbẽ

B † nobe quousqꝫ repit madianitas. (Ad orientalẽ plagam nobe ⁊ iecbaa). ſ. madianite quiescebãt in aliquo cãpo q erat ad orien-

talem ptẽ respectu istozum locoꝛoꝝ. Et est nobe ciuitas in qua fuit sanctuarium postqꝫ ablatũ est de ſylo mortuo beli summo sacerdote. ⁊ mansit ibi tẽpore saulis: ipse autẽ occidit sacerdotes ⁊ deleuit vrbẽ ꝓmo Re. 22. ⁊ inde trãslatũ est sanctuariũ in gabaon. (Percussitqꝫ castra hostiũ qui securi erãt). ſ. gescebãt in † cãpo tanqꝫ securi. nã ꝳ mala passi fuissent: tñ iam putabãt se securos eo q trãsito iordane neminẽ de iudeis viderũt se persequẽtẽ. ⁊ sic putauerunt futurũ scꝫ q iam non ꝑsequerentur eos. (Et nihil aduersi suspicabant). ſ. nõ suspicabant hostes sup se † icursuros: vel q alꝰ possent eis aliq̃ mala insurgere. (fugerũtqꝫ † zebee ⁊ salmana). isti duo reges soli de madianitis supfuerãt occisis iam tribus regibus. ⁊ cum istis erat exercitus. 15. miliũ virozũ: ⁊ videtes hebreos sup se irruere fugerũt reges cũ exercitibus suis. (Quos gedeon ꝑsequẽs ꝓprehendit turbato oĩ exercitu eozũ). i. gedeon ꝑsecutus fuit eos ⁊ pueniẽs ad eos impetũ † egit in illos. tunc conturbatus est totus exercitus madian: ⁊ paruerũt sicut ꝓ quãdo audierũt clangorẽ buccinarũ ⁊ viderũt lampades: ⁊ nõ se potẽtibus prẽ turbatione defendere: cepit gedeon viuẽtes duos reges madian. de alijs aũt credenduꝫ est q multos occiderit: qꝛ aliter non occurreret ei capere duos reges. ⁊ hoc satis lra innuit dicẽs turbato oĩ exercitu eozuꝫ. ſ. cladibus inuoluto ⁊ fugato. comprehẽsis aũt duobus regibus nõ curauit gedeon ꝑsequi reliquos fugiẽtes. tũ qꝛ pui momenti illi estimabãt cõprehensis regibus: tũ qꝛ iam nõ posset gedeon conseq illos: ⁊ laborare nimis ꝑsequẽdo eos: qꝛ illi iam fugerẽt totis viribus nullã expectãtes securitatẽ. (Reuertensqꝫ de bello.) Hic † ponit q̃rtũ. scꝫ deriſoꝛ punitio. ſ. qꝛ viri soccoth ⁊ phanuel qui deriſerãt gedeonẽ ꝑsequẽtem madianitas ab ipso puniti sunt. (Reuertẽsqꝫ de bello). ſ. de ꝑsecutiõe salmana ⁊ zebee. (Asi solis oztũ apprehẽdit puerũ de viris soccoth.) Ista determinatio † añ solis oztũ põt referri ad duo. ſ. ad reuertẽs. vel ad vbũ apprehẽdit. Prio mõ est sensus qñ cessauit gedeon ꝑseq madianitas ⁊ reuersus est: erat añ solis oztũ. ſ. in auroza. ⁊ sic apparet q irruerat sup madianitas ꝓnoctẽ dormiẽtes in cãpo: ⁊ sic poterat faciliter turbare exercitũ eoꝝ vt. ẽ. oꝛ. Vel refert ad apprehẽdit. ſ. q qñ reuertebat de bello venit ad soccoth añ solis oztũ: ⁊ apprehẽdit quẽdam puerꝫ de viris soccoth. iste forte erat aliqꝰ pastoꝛ q dormiebat in agris: iõ nõ introeũdo in vrbẽ potuit tenere illũ gedeon. Sciẽdũ tñ q iste nõ erat puꝰ puer: ſ aliqꝰ vir discretus: glibet tñ iuuenis vel seruiẽs vocatur puer mõ veteris testi. sic vocatus est absalon puer. 2. Re. 18. ſ. est ne par puero absolon: ⁊ tñ ipse tũc erat q̃si. 30. annoꝝ vt declarabitur ibidẽ. Etiam oẽs viri dauid vocantur pueri ꝓmo Re. 21. et 25. c. ⁊ tñ erãt viri ⁊ aliq erãt senes vel quasi. Qꝛ iste eẽt iuuenis discretus ꝑ qꝛ sciuit discernere noĩa ꝓncipum ⁊ nominauit 77. vt ꝑ in lra. (Interrogauitqꝫ eũ noĩa ꝓncipũ ⁊ seniozuꝫ soccoth.) Prio bis interrogauit: qꝛ nolebat occidere vel punire oẽs viros vrbis: ſ solũ eos q irriserũt eũ dicẽtes. forsitã palme manuũ rc̃. isti aũt fuerãt ꝓncipes ⁊ seniozes soccoth: iõ bozũ solum noĩa scripsit ad occidẽdũ. (Et dscripsit septuagintaseptẽ viros.) † ſ. qꝛ tot erãt ꝓncipes ⁊ seniozes soccoth quoꝝ iussu ⁊ consilio regebat vrbs soccoth. Quereꝫ q̃re ingsiuit ista noĩa a puero in agro ⁊ nõ introiuit in vrbẽ: qꝛ ibi magis potuisset informari q erãt rei buiꝰ cris ⁊ occidisset illos. Rñdẽdũ q ad plenaꝫ informationẽ non fuit necesse q introiret gedeon vrbẽ: qꝛ ipse sciebat q erãt delinquẽtes: scꝫ q peccauerãt ꝓncipes ⁊ seniozes vrbis: ſ nõ sciebat noĩa eoꝝ: iõ nõ oportuit q introiret in vrbẽ: qꝛ noĩa ꝓncipũ scire poterat. Si aũt dubitasset de ꝑsonis que fuissent tũc: debuisset introire i vrbẽ ad faciendũ inquisitionẽ. Itẽ nõ solũ non erat necesse introire in vrbẽ imo erat valde nociuũ: qꝛ si q̃reret gedeon in vrbe q erãt ꝓncipes ⁊ seniozes per quos regebaꝫ vrbs: testes coꝛrũperẽt ⁊ paucos ꝑderẽt ſ ꝓponerẽt totã culpã vni vel duob⁹ vt illi soli morerẽt: nũc aũt cũ puer extra soccoth nesciret ad qd gedeon ista q̃reret diceret ei vitatẽ. ⁊ sic fcñ est. vñ cautela magna fuit extra vrbeꝫ a puero petere. (Venitqꝫ ad soccoth ⁊ dixit eis). ſ. seniozibus ⁊ ꝓncipibus soccoth. (En zebee ⁊ salmana). i. ecce videtis eos. ꝑp hoc duxit gedeon viuẽtes salamana ⁊ zebee vt ꝺuinceret maliciã viroꝝ soccoth q putauerãt q nõ possent capi. ⁊ si occidisset illos gedeon cũ alijs in loco i quo cepit eos negarẽt viri soccoth captos fuisse salmana ⁊ zebee. ⁊ sic maneret nõ conuicta malicia illoꝝ. nunc aũt ꝺuicerẽt ⁊ erubescerẽt. (Sup qb⁹ exprobrastis mihi). ſ. irridẽdo me q nõ possem cape eos ⁊ q frustra conarer ⁊ peterem † panes. (Dicẽtes. forsitan manus zebee ⁊ salmana in manib⁹ tuis sunt). i. ita petis panes q̃si aliqd boni feciſſes ꝑp qõ mereris panes tenẽdo zebee ⁊ salmana in manibus. Vel ita petis panes ꝑ

† Deriſoꝛuꝫ punitio.

1. expõ.

2. expõ.

Notandũ.

Qõ. 12 A

Qꝛ ingsiuit hec noĩa a puero i agro ⁊ nõ i vrbẽ itroiuit. Rñ. ad q̃situm.

exercitu ad pſequēdū zebee ⁊ ſalmana tanq̄ propinquū eſſet q̄ caperes eos:⁊ teneres manibus.nā nō eſt prope.immo irridebatur gedeon tāq̄ ſtulte agere.(Et idcirco poſtulas vt demus panes viris q̄ laſſi ſunt ⁊ defecerunt).q.d.ſtulte petis:quia nec tu nec viri iſti q̄ panes volūt nihil pficietis pſequēdo zebee ⁊ ſalmana.(Tulit ergo ſeniores ciuitatis).ſ.principes ⁊ ſeniores:nā omnes intelligunt̄ noīe ſenioꝝ:⁊ peccauerāt oēs hi vt pz ſupra in lra.(Et ſpinas ac tribulos deſerti.)Spine forte ſunt ruborū vel aliorū arborū:aut lignorū habētiū aculeos.ſicut eſt in rhamnis.tribuli ſunt deſerti.ſ.quidā tribuli duri nimis:⁊ habentes longos ⁊ groſſos aculeos ſicut ſunt palmi.(Et ꝺtriuit cū eis.) i.cōtriuit iſtos tribulos ⁊ ſpinas in carnibus virorū ſoccoth:et iſte erat durus cruciatus.(Atq̄ cōminuit viros ſoccoth).i.totaliter deleuit illos. *¶Queret̄ an gedeō occidit iſtos viros ſoccoth poſtq̄ ꝺtriuit eos ſpinis vel ſolū afflixit eos infixis ſpinis.¶Rñdendū ſm quoſdā q̄ puniti ſolū fuerūt morte:quia tunc p eodē delicto puniret̄ bis.ſz eſt ꝺtra id qō bñ Nau pmo. nō iudicabit oīs bis in idipſum.i.non puniet bis p eadem re.¶Sed ꝺōm q̄ non ſolū contriuit tribulis ſed et̄ occidit vt pz ex lra cū dicat̄ q̄ contriuit eos tribulis ⁊ ſpinis:⁊ cōminuit.conterere.n.refert̄ ad tormētū inflictū p ſpinas ⁊ tribulos.cōminuere vero ad mortē:ſicut ſi dicat̄ delere:aliogn fruſtra poneretur cōminuit.¶Itē eq̄liter peccauerūt viri phanuel ⁊ ſoccoth vt pz ſupra in littera cū dz q̄ petiuit panes gedeon a viris phanuel ⁊ rñderūt ſicut viri ſoccoth.ergo pene debuerūt eē eq̄les:ſz viri phanuel occiſi ſunt ⁊ turris eoꝝ ſubuerſa eſt vt pz infra in lra ergo et̄ seniores ⁊ principes ſoccoth occiſi ſunt.¶Ad rōnez in ꝺriū ꝺōm q̄ non ſtat:qz illud intelligit̄ qñ p eodem pctō pena ſufficiēs inflicta eſt:qz tunc nihil repetet̄:aliogn poterit qs puniri et̄ mille penarū modis vt omnes ſimul equiualeant culpe peccati.ſic declarat Hieronymus ſup Nau:⁊ habetur.4.ſen. di.15.ſic etiā fit cōiter in oībus penitētijs ipoſitis.nā cū imponantur pne parue punit̄ hic homo p pctō ⁊ adhuc manet ei pena tolerāda in purgatorio.ſic fuit hic qz pena prior in tribulis ⁊ ſpinis nō fuit ſufficiens pro peccatis virorū ſoccoth:iō addita fuit eis pena mortis. ¶Queret̄ vlterius an gedeon ſe habuerit hic crudeliter torquendo viros ſoccoth ſpinis ⁊ tribulis:deinde occidēdo eos:nā vt q̄ ſuffeciſſet eos occidi.¤¶Rñdēdum q̄ nō fuit crudelitas:ſz ꝺtū eſt tātū de pena quātū expediebat: nā quedā crimina ſunt in q̄bus ſolū opz ipſos reos occidi:ne aliq̄d vltra ſimile agāt.ſicut in homicidio:⁊ furto:⁊ adulterio:vel ſimilibus.¶Alia aūt ſunt crimina in q̄bus nō ſolū opus eſt puniri ipſos delinq̄tes:ſz et̄ dari exēplū ceteris ne talia agant.⁊ in iſtis opz p̄ter mortē ipſoꝝ delinq̄tiū fieri aliq̄d durum vt ceteri terreant̄.⁊ ſic eſt in peccatis vbi cōtinetur maieſtas pncipis:⁊ vbi contemnitur auctoritas eccleſie ⁊ ſimilibus.ſic enim fuit de dauid.qui miſit nuncios ad conſolādum anon regē amonitarū ſup morte patris:⁊ ille raſit dimidiā ptez barbe:⁊ ſcidit veſtes eoꝝ vſq̄ ad nates.2.Reg.10.⁊ dauid poſtea ſubijciens eos diuerſis tormētis ſubegit illos.ſ.ſerrauit illos p medium:⁊ duxit ſup eos carpenta ferrata:⁊ diuiſit cultris ⁊ traxit in typo laterum vt pz.2.Re.12.⁊ p̄io Parali.20.⁊ tñ illud nō fuit imputatū dauid ad crudelitatē quā q̄ eēnt tormēta magna nimis: quia illud egit vt oēs alie terre timerent conten̄e ⁊ dehonestare nuncios dauid.¶Sic etiā eccleſia imponit interdū q̄ſdaz penas q̄ non ſunt directe p peccato:ſz ad terrorē:ſicut in raptoribus notorijs vel incendiarijs:ſi admoniti efficaciter noluerint reſtituere eccleſijs q̄ abſtulerūt:vel deſtruxerūt.nec cautionē de reſtituēdo dare volunt.ſi poſtea in articulo mortis non habeāt vñ ſoluāt:nec poſſint dare ſufficientem cautionē etiam ſi doleāt nimis de peccato:⁊ ſint preſto ad reſtituēdū ſi ſupuixerint ꝺz eis non denegef̄ pnia ⁊ eucariſtia:tñ non debēt clerici intereſſe ſepulture eius:nec debēt dicere aliq̄ diuina officia p eo:nec recipere elemoſynas illius vt pz extra de raptoribus ⁊ incēdiarijs.c.ſuper eo.ita nunc in gedeone factum eſt.nam viri ſoccoth irriſerant eum cum eſſet pnceps populi ⁊ a deo miſſus:ideo vt nemo de cetero p̄ſumeret irridere pncipes:non ſolū occidit illos:ſed etiā pus afflixit eos tribulis ⁊ ſpinis.(Turrem quoq̄ phanuel deſtruxit).ſ.venit etiam gedeon ad viros phanuel qui peccauerāt ſicut viri ſoccoth ⁊ occidit eos.¶Sciēdū aūt q̄ nō occidit oēs:qz non oēs de vrbe eēnt rei criminis:⁊ potiſſime femine ⁊ paruuli ad quos de regimine vrbis nihil attinebat.ſed occidit ſolū pncipes ſenioreſ ſicut i vrbe ſoccoth ſupra in lra.

¤¶Queretur qūo gedeō ſubuertit turrem phanuel ⁊ ad quid. ¶Rñdēdū q̄ poterat facere propter duo.Primo qz promiſerat.nam ꝺxit viris phanuel.cum reuerſus fuero victor in pace deſtruam turrem banc. cauſa autē quare ꝺxit ſupra poſita eſt. ¶Alio mō pōt ꝺici q̄ cum veniret gedeon in vrbem phanuel volentes phanuelite reſiſtere confugerūt in arcē:⁊ ad occidēdū eos oportuit q̄ gedeon deſtrueret turrem vel expugnaret eam. ſic.n.abimelech filius huius gedeonis pugnans contra ſichimitas cōfugiētes ad arcem cū nō poſſet eos capere:apoſuit ignē ramoꝝ virētiū:⁊ fumo extinxit oēs manētes in arcē vt pz ſequēti.c.Vel forte gedeon expugnauit viros phanuel manentes in turre:⁊ poſtea ipſam turrē deleuit.(Occiſis habitatoribus ciuitatis).ſ.occidēdo eos ītra turrē.Vel occidēdo extra ⁊ poſtea deſtruēdo turrē.(Dixitq̄ ad zebee.)Dic ponit̄.5.huius.c.ſ.boſtiū occiſio.nā poſtq̄ gedeon oſtēdit ſalmana ⁊ zebee ipſis viris ſoccoth ⁊ phanuel: occidit eos cōuicta illoꝝ ptinacia.(Dixitq̄ ad zebee ⁊ ſalmana.)Locutus fuit iſta q̄ ſequunt̄ vt oſtenderet gedeon ipſis zebee ⁊ ſalmana q̄ habebat cām occidendi illos. (Quales fuerūt viri quos occidiſtis i mōte thabor.)Iſte mons eſt in ſorte zabulon vt colligitur Joſue.19.c.⁊ eſt circa ſortē dimidie tribus manaſſe de qua erat gedeon:et in illo mōte fuerūt fres aliqui gedeonis quos occidit ſalmana ⁊ zebee cū vaſtarent terrā iſrael:⁊ forte non fuit iſtud in hac vaſtatione ſed alio anno:qz.7.annis ꝺtinuis venerūt madianite in terrā iſrael:quoli bet anno ante tps meſſis ſupra.6.c.(Qui rñderunt.ſimileꝫ tui.) Neſciebāt ſalmana ⁊ zebee ad qd q̄rebat gedeon:iō rñderūt verum.Vel forte nō poterāt negare qz erat notoriū:iō ſpōte confeſſi ſunt.(Et vnus ex bis q̄ſi filius regis).ſ.erat valde pulcher. ⁊ ꝺz q̄ſi filius regis:qz filij regis ſolēt eē pulchriores alijs hominibus:eo q̄ caro eoꝝ tenerior eſt qō ad pulchritudinē requirit̄: eo q̄ ſunt voluptuoſe nutriti cōſeruati ab eſtu:frigore:⁊ nuditate:⁊ qz veſcunt̄ cibis teneris.(Quibus ille ait.fres mei fuerūt.) Nā forte habitabāt ibi fres gedeonis.Vel caſu accidit q̄ eſſent ibi.⁊ iſti reges madiā occiderūt eos.(Filij mris mee.)Erāt fratres ſolū ex pte matris:ideo potuit accidere q̄ gedeon ⁊ fratres ſui eſſent de diuerſis tribubus cū ſoluz conuenirent in matre:et tribus vel familie nominarent̄ ex patre.(Viuit ꝺns.)Modus iurādi eſt.ſ.iuro p vitā dei.(Si ſeruaſſetis eos nō vos occiderem).i.ſi non occidiſſetis eos ego nō occiderē vos:ſz qz occidiſtis fres meos:inſtū eſt q̄ ego vos occidā. ¶Queret̄ an licuiſſet gedeoni ſeruare viros iſtos ſi non occidiſſent fres eius. ¶Et vz q̄ nō qz deus mandauerat de madianitis q̄ iſraelite occiderēt illos:⁊ nemini parcerēt:imo et̄ nec mulieribus vt pz Nu.31.qz femine reſeruate fuerūt:⁊ iuſſit moyſes oēs illas occidi p̄ter virgines:puulos et occiderūt.¤¶Rñdet̄ q̄ gedeō nō erat obligatus occidere iſtos duos reges:niſi forte intelligeret q̄ p̄mittēdo eos viuere ſeq̄ret̄ malū iſraelitis:qz tūc cū gedeon teneret̄ ꝓcurare indēnitatē populi iudaici tenebat̄ occidere illos reges:aliogn non.Qō pz qz deus nō obligauerat eū ad hoc nā Deuter.20.ponunt̄ gētes q̄s occidere obligabant̄ iudei.naz quando pugnarent contra aliquas de.7.gentibus chananeoꝝ tenebantur occidere tam viros q̄ feminas:⁊ ſub nulla conditione poterāt relinquere eos viuētes.de alijs aūt non erat obligatio aliq̄ ad occidendū illos:ſz poterāt interdū iſraelite occidere illos p pugnā vt ſi reſiſterēt.interdū nō licebat eis:vt ſi ſe traderēt ſuſcipiētes pacē.madianite aūt nō erant de.7.populis chananeoꝝ:iō quā q̄ nūc capti eſſent aliqui de illis in bello nō obligabant̄ iſraelite occidere illos.¶Cū aūt arguit̄ q̄ nō ſolū viri ſz et̄ puuli ⁊ femine occidi iuſſum eſt de madianitis.Rñdēdum q̄ illud preceptū fuit tpale ⁊ p cā.quedā.n.p̄cepta p tēpore:quedā p certis cauſis:q̄dā pro certis pſonis data ſunt.ſic innuit̄ in decretis di.29.p totū.Precepta aūt q̄ alicui pſone ſpāliter data ſunt ab illo ſoluz ſeruari debuerunt.Et q̄ p vno tēpore data ſunt in illo ſolū obligauerunt.Et q̄ p vna cauſa ⁊ ad illam cām ſolū obligauerūt i illo negocio.ſic fuit de p̄cepto dato iſraelitis de occidēdo madianitas.nā illud fuit datū p malo qō madianite fecerunt cōtra iſraelitas fallēdo eos adiuuando moabitas vt pz Nu.25.⁊ p iſto peccato debuerunt oēs pire.⁊ ſic fm̄ eſt quia Joſue pugnauit contra madian et occidit oēs reges madian ⁊ quotq̄ viros et paruulos inuenit:mulieres autem duxit captiuas:ſz etiam de his oēs occiſe ſunt p̄ter virgines.⁊ iſtud fuit ad habendā malam vindictā p malo ſuſcepto.⁊ tūc habita fuit abundāter in illo bello.Vñ illud preceptū moyſi ſolum fuit p̄ illa vice:poſtea vero manebat eadē lex iſraelitis ad madianitas q̄ ad alias gentes q̄ non erāt de chananeis.⁊ ſic poterāt ꝺmittere captos in bello ſi vellent.et gedeon feciſſet hoc duobus regibus madian ſi nō occidiſſent fres eius:ſz qz illos occiderūt noluit eis gratiā facere.(Dixitq̄ iether primogenito ſuo.ſurge ⁊ interfice illos.)Quia iaz nō erāt iſti viri in bello nolebat eos

per ſe

† *Qō. 13. A An gedeō occiderit hos viros ſoccoth ipſis ꝺtritis ſpinis. Rñſio quorūdā ad q̄ſitū q̄ non ⁊ rō. Doc.rñ.ad q̄ſitū.

Ad rōnē i diuerſum.

Qō.14 A An gedeō ſe habuerit h crudeliter torquendo viros ſoccoth ſpinis ⁊c. ¤Rñ.ad q̄.

Eccl'ia qñq̄ punit ōlinquentes ad terrorē ⁊ ñ p pctō

*Qō. 15. A Qūo gedeō ſubuertit turrem phanuel ⁊ ad quid. Rñ.ad q̄ſi. 1.cā.

2.cā. † † Poſtiuz occiſio. † De ſitu mōtis thabor. † Regis filij pulchriores aliis eſſe aſſolēt. † †

Qō. 16. A Nūqd licuiſſz gedeōi ſuare boꝝ viroꝝ ni ei⁹ fres occidiſſent. ¶Rō i diuerſum. □Rñ. ad q̄ſitū.

Ad rōnē i diuerſū

B

†

per se occidere: ſz voluit p̄ ministrum. iussit aūt filio suo primo genito hoc facere q̄ volebat eū auferre timorē regū gentiliū: cū ipse duos manu sua occideret. sic. n. ioſue p̄cepit israelitis q̄ ponerēt pedes suos sup colla. 5. regū quos cōprehēdit in spelunca vbis maceda Josue. 10. c. (Qui nō eduxit gladiū). i. quācūz iuberet p̄ nō eduxit gladiū ad occidēdū illos: nō ex cōtēptu p̄cepti p̄ni: ſz ex timore. ꝛ segē. (Timebat enī q̄ puer adhuc erat.) Uidit. n. iether istos reges in habitu honorabili ꝛ reuerēdos vi ros: timuitq̄ moueri ira eos. ꝛ potissima cā erat q̄ erat puer: ꝛ in pueris nō est aiositas q̄ ostant ad aggrediēdū magna. repugnat. n. eis pp defectū etatis bre fortes motus ire.

¶ Dixeruntq̄ zebee ꝛ salmana. Tu surge ꝛ irrue in nos: quia iuxta etatem robur est homi nis. Surrexit gedeon ꝛ interfecit zebee ꝛ sal mana: ꝛ tulit ornamēta ac bullas quibus col la regalium chamelorum decorari solēt. Di xerūtq̄ omnes viri israel ad gedeon. Domi nare nostri tu ꝛ filius tuus: ꝛ filius filij tui ✝ quia liberasti nos de manu madian. Quibus ille ait. Non dominabor vestri: nec domina bitur in vos filius meus: ſz dominabitur vo bis dñs. Dixitq̄ ad eos. Unam petitionem postulo a vobis. Date mihi inaures ex prę da vestra. Inaures enī aureas hismaelite ha bere consueuerant. Qui responderunt. Libē tissime dabimus. Expādentesq̄ super terraz pallium proiecerunt in eo inaures de preda. Et fuit pondus postulatarum inaurium mil le septingenti auri sicli absq̄ ornamentis et monilibus et veste purpurea quibus reges madian uti soliti erant: ꝛ preter torques au reas chamelorum.

Sibylla delphica claret.

Alis Hg.

Noua-ria odie.

Dixerūtq̄ zebee et salmana: tu surge ꝛ irrue in nos. Nolebant manu pueri trucidari.

¶ Qr̄ reges madian optarūt manu gedeonis occidi. Qō. 17.

A Rñ. ad q̄stū. 1. cā.

Queretur quare optauerunt manu gedeonis occidi. ¶ Rñdendū q̄ pp duo. Primū erat ꝓpter honorē. occidi. n. a puero ꝛ a femina quasi par est. femina quidem vir occasionatus est: puer aūt vir imperfectus. ꝛ femina non puenit ad viri pfectionē repugnāte natura. puer aūt eandē non attingit obstāte etate. Sz nihil differt an impediēte natura vel eta te aliqs vir non fit. sicut nihil differt an aliqs ſm etatē iuuenis sit: vel ſm passionē iuuenilis vt ait aristo. 1. Ethicoz. ſz a femina verecundū erat q̄ aliqs occideret: ita ergo a puero erat magnū dedecus occidi: potissime ipsis regibus. sic p̄z de abimelech filio gedeonis. nā cū q̄dā mulier de sup turrim fragmentū mole iniecisset capiti eius atq̄ moriturus eēt: ne diceret q̄ fuerat occisus a femina dixit armigero suo q̄ eum occideret sequenti. c.

2. cā.

¶ Scōz fuit pp doloreē: qr si puer occisus eēt illos oporteret q̄ sepe peteret eos: qr paucas vires hēbat: ꝛ pateret nimis i h̄: iō vt leuiori cruciatu vitā finiret voluerūt occidi a viro q̄ posset eos vnico ictu occidere. ꝛ h̄ vr colligi ex lra cū dr ex vbis zebee ꝛ salmana. surge tu ꝛ irrue in nos: qr iuxta etatē robur est tibi bois. ꝛ odescēdit eoz p̄cibus gedeon. (Dixerūt zebee ꝛ salmana. surge tu ꝛ irrue in nos). ſ. videtes q̄ puer timeret petere eos: ꝛ ex h̄ si cogeret ageret trepide: ꝛ multo eos labore ꝛ diuturno af ficeret dolore: orauerūt q̄ irrueret i eos gedeō. (Quia iuxta eta tē ꝛ robur ē bois). i. puer nō audet: nec pōt: qr paucarū virīū ē: tu bes robur magnū ſm etatē tuā. tu ergo nos interfice. (Surrexit gedeon ꝛ interfecit zebee ꝛ salmana.) Nō est sensus q̄ gedeon ꝛ p̄iogenitus suus soli eēnt: ita q̄ oporteret gedeonez vel filiū suū occidere istos reges: qm̄ alij assistebāt eis. tm̄ ad honorā dū illos reges: ꝛ forte p̄cibus ipsoz gedeon p̄ seipm voluit occi dere illos: qr puer non occidit. nā idē fere honor erat q̄ ipse vel p̄iogenitus su⁹ h̄ facerēt. (Et tulit ornamēta.) Dic ponit sextū huius. c. ſ. de diuisio. ſ. qd de p̄da accepit gedeon: ꝛ qd alij israelite. (Et tulit ornamēta ꝛ bullas qb⁹ colla regaliū chamelorum de corari solēt). ſ. occisis ꝛ fugatis hostibus accepit gedeō predā. ꝛ

B

Prede diuisio.

inter alia q̄ erāt in p̄da accepit ornamēta chamelorum regaliū. nā i terra illa sunt multi. cha: meli vt p̄z. 8. 6. ꝛ fīt onera apparamētorum regaliū apud nos sup mulas ꝛ mulos ferri ꝛsueuerāt. ita ꝛ apud eos ferebāt in chamelis. Etiā reges equitabāt i chamelis. nā cō suetudo virorū terre illius ē egtare in chamelis. sicut nos super equos. sic p̄z de amalechitis q̄ ēt venerūt in h̄ exercitu vt p̄z p̄cedēti. c. ꝛ supra. 6. ꝛ tm̄ ipsi egtabāt i chamelis vt p̄z. 1. Re. 30. cū dr q̄ pueri amalechitarum q̄dringēti ascēsis chamelis fugerūt. ꝛ ita nūc reges ꝛ alij viri nobiles madian equitabāt sup chame los: ꝛ illi erāt ornati valde ornamētis aureis vel argēteis. ob h̄ spāliter noiant hic ista ornamēta chamelorum q̄ erāt valde magni p̄cij. Et vocāt bulle q̄dā lamine pēdētes de collis chamelorum q̄ cōcusse sonitū reddunt. ꝛ sic nūc gerule ferre solēt. ꝛ ab h̄ figilla plumbea rotūda pēdētia de rescriptis vocāt bulle. ſz alīq nimis iperiti ipsas lras vel rescripta bullas vocēt. (Dixeruntq̄ oēs viri isr̄l ad gedeonē.) Postq̄ reuersi sunt de bello. (Dñare tu nr̄i ꝛ fili⁹ tuus ꝛ filius filij tui). i. dñare tu nobis: ꝛ oēs posteri tui: qr p̄ filiū ꝛ nepotē intelligūt oēs posteri. (Quia liberasti nos de manu madian). ſ. pp hoc bonū q̄ nobis egisti volumus tibi regratiari faciēdo q̄ sis dñs noster.

Bulla qd.

✝ ✝ ✝

¶ Quare dicebant nunc israelite gedeoni. dominare tu nobis. cū iam dominaretur eis. Qō. 18.

Queretur q̄re dicebāt nunc israelite gedeoni dñare tu nobis: qr iā dñabaī cū eēt p̄ceps toti⁹ ppl̄i. ꝛ quo ipse rñdit q̄ nō dñareī cū ipse susceperit q̄ eēt iudex ꝛ spe cialis dñs in israel: nā dr q̄ israel genit. 40. annis terra sub eo.

A

¶ Rñdēdū q̄ gedeon nūq̄ suscepit q̄ dñareī israelitis: ꝛ q̄q̄ ipsi libēter obtulissent noluit suscipe gedeō dicēs. nā dñabor in vobis: nec dñabiī filius meus. ¶ Pro quo ꝛsiderandū q̄ q̄q̄ eēt gedeon iudex israel nōdū hēbat ista q̄ offerebāt ei israelite: qr ipsi volebāt eū ꝛstituere regē vel dñm: ita vt iure suo dñaretur israelitis ꝛ trāsmitteret ius dominādi ad posteros: ꝛ nō habebat gedeon ista q̄ offerebāt ei israelite: ſz erat p̄ncipat⁹ suus minor in duobus. Primū erat qr nō dñabaī ſz solū p̄ncipabaī: qr dñi sunt illi q̄ agūt q̄cq̄d volūt p̄ter id qō ꝺ legē vel rōnē est: ꝛ ad oīa tenent ei subditi obedire. ꝛ sic sunt reges. Alij āt p̄ncipes sunt quoz ptās nō extēdiī ad plura q̄z ad ea q̄ lege scripta sunt sicut in iudicibus locoz. Et ē magna dīa iter istos ꝛ reges: quia reges p̄nt q̄cq̄d lex nō ꝓhibet: isti āt solū p̄nt qō lex iubet. Judices āt israelitarum hēbāt p̄ncipatū suū directū sup actus bellicos in aliis āt parū poterāt vt de ptāte eoz declaratum est in ꝓlogo libr̄i huius. iō nō dicebāī dñari sed p̄ncipari vel iudicare. ꝛ ob hoc cū dixerūt israelite dñare tu nobis ꝛc. ipse dixit. nō dñabor vr̄i nec dñabiī in vobis filius meus. ꝛ tm̄ ꝛsensit q̄ eēt iudex: et fuit sp vsq̄ ad mortē suā. ergo multū differebat eē iudicē israel vel dñari vt illi volebāt. Secūdū erat qr iudices israel nō erāt p̄ successionē: nec hēbāt ius trāsmittēdi ad posteros: ſz sumebāī p̄ electionē vel inspirationē aut p̄ceptū dei vt declaratū ē i ꝓlogo huius libr̄i. vñ nullus iudicū fuit q̄ h̄ret filiū successorē sibi i iudicatura ptāte. ē. ppt̄ nisi iste gedeō cui⁹ fili⁹ abimelech p̄ intrusionē quādā ꝛ ꝛspirationē iudicauit tribus annis. nūc āt volebant israelite q̄ gedeon ꝛ posteri sui ex iure successionis h̄ent p̄ncipatū sup israelitas ꝛ eēnt vr̄i reges: sicut erat in aliis gētibus. ꝛ h̄ fuit qr israelite vidētes q̄ gedeon eis bñfecisset: voluerunt eū maiori p̄ncipatu honorare. nā cū solū h̄ret p̄ncipatum iudicatiuū auctoritate dei ipsi spōte sua voluerūt i eū trāsferre p̄ncipatū dñatiuū. (Quibus ille ait.) Nō recipiēdo eoz oblōnē. (Nō dñabor ego vr̄i). ſ. exercēdo iura dñi vel regis: ſz solū ero iudex vt sum. (Nec dñabiī in vos fili⁹ me⁹). ſ. q̄ p̄ successionē hēat. ꝛ dato q̄ ꝛtingat eū succedere mihi in isto p̄ncipatu: tm̄ saltē non dñabiī ſz erit iudex. (Sz dñabiī dñs). i. solus deus verus erit dñs vester. ¶ Queret q̄re gedeon nō suscepit p̄ncipatū quē ppl̄s sibi offerebat: cū ille eēt magn⁹ ꝛ spōte offerret. ✝ ¶ Rñdēdū q̄ istud fuit ex humilitate gedeonis: qr noluit eleuari ad taz excellēs genus p̄ncipat⁹: sed sufficiebat ei eē ministrū bellor vel iudicē in populo. ¶ Itē putauit q̄ pctm̄ eēt: qr causabaī in h̄ q̄dā nouitas. nā nullus de p̄cedētib⁹ in ppl̄o iudaico habuit tale genus p̄ncipat⁹. Qō p̄z. nā moyses nō erat dñs: ſz solū vt legē ferēs israelitis ex pte dei. ꝛ ipse nihil p̄cipiebat israelitis quasi ex corde suo: ſz q̄si a deo. vñ nō vocabaī dñs ſz doctor israelitar. Et appet q̄ si fuisset dñs israelitar: vel q̄si rex p̄tinuisset ad eum collatio dignitatū istituēdo ꝛ destituēdo. ꝛ nullus de ppl̄o posset ei resistere vel accusare eū sup h̄ saltē de iure. ꝛ si de fcō accusareī nō tenebaī rñdere: ſz poterat cōprimere insurgētes nihil rñdēdo. ꝺ ipm tm̄ insurrexit chorecū ducētis q̄nquaginta viris. Et ēt tres p̄ncipes de tribu ruben. ſ. oathan abiron ꝛ hon. p̄ter

B

✝ ✝ ✝

Qō. 19 A

Qr̄ gedeō nō suscepit p̄ncipatum q̄ sibi populus offerebat.

✝ Rñ. ad q̄stum. Moyses doctor israelitarū.

B

summū sacerdotiū dicētes q̄ dedisset illud iniuste aaron. ſ. volens oīa tradere cognatis suis. ꝛ ipse se purgauit dicēs. in ℔ scietis: qm̄ dñs misit me vt facerē vniuersa q̄ cernitis ꝛ ñ ex ꝓprio ea corde ꝓtuleri: ſi ꝝsueta boīm morte pierint nō misit me dñs vt pꝫ Nu. 16. c. ¶ Itē ibi dixit chore ad moysen ꝛ aaron. sufficiat vobis q̄ oīs multitudo sanctoꝝ est ꝛ in ipsis est dñs: cur eleuamini sup ꝑplm dñi. eo. c. ſi tm̄ fuisset moyses dñs vel rex: non potuisset ei q̄ſq̄ hoc dicere: qz eleuare se poterat ille q̄ dñs erat:

Josue dux populi ſrl non dñs.

imo nō est maioꝛ eleuatio q̄ esse dñm. ¶ Item ioſue non fuit dñs nec rex sup populū ſꝫ dux ſolū: quia dirigebat israelitas ad bellū: nō tm̄ hēbat ipse auctoritatē iudicādi: ſꝫ iudices alīs constituti erāt. Nec obstat qz Nu. 27. deus iussit q̄ ad mādatū ioſue tam eleazar q̄ꝫ totus israel moueret: qz istud intelligitur de his q̄ ptinebāt ad bellū: ꝛ qz totū ips ioſue: vel p̄cipuū fuit in bellis domādo chananeos: fuit ptās magna ioſue. nūq̄ tamē dñs nec rex vocatus est. ¶ Alij quoq; iudices nō erāt dñi: ſꝫ ptās eoꝝ erat valde minoꝛ vt declaratū est supra in ꝓlogo. iō nō ausus ē gedeon p̄mus inter israelitas dñiū vel p̄ncipatū regnatiuū sibi vſurpare: qz credebat se peccare. Alia rō fuit qz deus cōmiſerat gedeoni ſolū p̄ncipatū iudicis cū eū vocasset vt liberatoꝛē israelitaꝝ. ꝛ ℔ nō ptingebat ad p̄ncipatū dominatiuū: iō accipere q̄ deus nō tradiderat pctm̄ forte putauit. Alia cā fuit qz putauit q̄ forte in ℔ putabat se ꝓiudicare deo tollēdo dñium ei⁹ q̄ habebat ipāliter sup israelitas. cū dixit. ſꝫ dominabitur dñs in vobis. q. d. ſi ego dominarer non dominaretur dñs: ideo ego nolo dominari vt deus dominetur.

¶ An peccaret gedeō ſi accepisset dñiū a pplo ei tributū. Qō. 20.

A

Rñ. ad q̄ſi. Rō ꝓia q̄ gedeō non peccasset dominiuꝫ a populo ei tributuꝫ acceptādo.

Queretur vlterius an peccaret gedeon ſi accepisset p̄n cipatū regaleꝫ vel dominatiuū quē populuꝫ ei tribuebat. ¶ Rñdēdū q̄ aliquē peccare ꝛingit: vel qz agit ꝛ legē ſcriptā: vel qz ꝛ cōſciam q̄ lex est vbi lex deficit dicēte apoſtolo q̄ gētes oſtēdūt opus legis deſcriptū in ꝛſcia ſua ad Ro. 2. ꝛ alibi. ℔ est gloria nr̄a: teſtimoniū ꝛſcie nr̄e. ſꝫ nō vꝫ gedeonē peccasse aliquo iſtoꝝ modoꝝ. nō ꝓio qz nō erat vetitū fieri regē inter israelitas: ſꝫ potius videbat ꝑmiſſuꝫ cū deus dedisset legē q̄liter se dērēt reges q̄ oſtituerent hr̄e in israel q̄ñ cōſtituerent ꝛ postea. ſi tm̄ nūq̄ oſtituēdi forēt: frustra fuisset legē poni.

Secūda.

¶ Itē pꝫ qz deus p̄dixerat q̄ de lumbis iacob egrederent reges Heñ. 25. iſti futuri erāt neceſſario in gēte iudeoꝝ: qz alīs nō eſſent de lumbis iacob. ergo licebat eis oſtituere regē. ¶ Item ipſe iacob p̄nūciauerat añ mortē ſuā dicēs. nō auferet ſceptruꝫ de iuda: ꝛ vuꝛ de femoꝛe eius. ſceptrū aūt ad reges ptinet. ergo de tribu iuda futuri erāt reges Heñ. 49. c. ergo non repugnabat legi q̄ aliqs efficeret rex ſꝫ magis conueniebat. ¶ Itē nō videbat repugnare ꝛſcie: qz ſi gedeon violenter voluisset dñari populo abutēdo p̄ncipatu ꝛceſſo a populo: ꝛ accipiēdo ſibi maioꝛē ptātem erat pctm̄ qz erat ſpēs tyrānidis. oīs āt ſpēs huius ē pctm̄ ꝛ p̄ncipatus deoꝛdinatus ꝛ coꝛruptiſſimus vt pꝫ. 8. Ethi.

Quarta.

Quinta.

gedeon tm̄ nō accipiebat inuito populo ſꝫ libēter offerēte: iō nō p̄iudicabat eis. ¶ Itē gedeon merebat p̄ncipatū iſtū pp̄ virtutes ſuas: ſꝫ q̄ dignus recipiat bonoꝛē vel dignitatē q̄ſ ſibi nō petēti offerē licitū ē. ¶ Itē q̄cūq; bona ſibi ingrit nulli p̄iudicādo nō peccat: ſꝫ gedeon accipiēdo p̄ncipatū iſtū faciebat ſibi bonuꝫ ſumēdo maioꝛē bonoꝛem ꝛ nō faciebat cū p̄iudicio alicuius. ergo nō peccabat. ¶ Rñdēdū q̄ gedeon peccaret ſi accepisset p̄ncipatū regalē offerēte populo: nō fcā aliq̄ alia inquiſitione: qz ſꝫ ler ꝛceſſiſſet q̄ iſraelite aliq̄ſ haberēt reges: non tm̄ diffiniebat tp̄s in quo reges eē debebāt. ꝛ qz nūc deus regebat populū q̄ſt ī mediate p̄ ſe in oībus arduis cauſis denūciādo q̄ſi oꝛberēt ire ad bellū ꝛ gd agere oꝛberēt: ꝛ ſic de ceteris. ꝛ qz cōſtituere ſup ſe regē erat arduiſſima cā: peccaret gedeon ſi deo incōſulto acceperet p̄ncipatū regnatiuū ēt populo libēter offerente. ¶ Itez deus inſtituebat p̄ncipes in populo: nā ipſe oſtituerat Moyſen mittēdo eū Exo. 3. et. 4. ipſe ēt poſt eū oſtituit Joſue Nu. 27. c. oſtituit ēt poſt ioſue oēs iudices vt cōiter vocādo eos vel ſuſcitādo eos ī mittendo ſpūm ſuū eis ſicut oꝛ de ſingulis iudicibus vſq; huc. q̄ ergo iſraelite vellēt nūc ponere regē erat p̄uare deū poſſeſſiōe ponendi rectoꝛes ꝛ p̄ncipes in populo: ſꝫ ēt ſm iura humana hoc eſſet iniuſtū fieri oꝛa boīem aliquē: quātomagis fieri oꝛa deū. Q; ergo gedeon ſuſciperet p̄ncipatū regalem vel dominatiuū ab iſraelitis deo incōſulto erat recipe p̄ncipatū ab eo q̄ nō pōt dare in ꝓiudicatione eius ad quē de iure collatio expectabat: iō p̄iudicabat ei ꝛ peccabat mortaliter. ¶ Itē ñ accepit gedeon pp̄ cōſciam: qz iſraelite dabant iſtū p̄ncipatū gedeoni qz liberauerat eos de manu madian vt pꝫ in lr̄a. ſi āt gedeon ſuſcepiſſet hoc mō videret ſibi aſcribere victoziaꝫ ꝺ madianitas: ꝛ tm̄ deus illā totaliter exercuerat: iō ex hac cā deo attribuēdus erat p̄ncipatus ꝛ nō ipſi. vñ ipſe ꝺuenīēter rñdit. nō dominaboꝛ ego in vobis: nec dominabit filius meus: ſꝫ dominabit dñs deus. ſ. qz ego nō liberaui vos de manu madian: nec filius meus: ſꝫ deus liberauit iō ipſe dominet. vt ergo nō ſuperbiret nō accepit p̄ncipatū. nūq̄ſ. n. auſus est gedeon ſibi qcq̄ aſcribere de hac victoꝛia. vnde plus aſcripſit filijs effraim q̄ſ ſibi dicens. gd tale facere potui: q̄le vos feciſtis. ꝛ tm̄ tam, id qō ipſe fecit q̄ſ qō fecerūt effraite gedeon aſcripſit deo dicēs. in manus veſtras tradidit dñs p̄ncipes madian zeb ꝛ oꝛeb. ſ. in lr̄a. ¶ Itē fuit viſum q̄ſi iniuſtū gedeoni q̄ accipet p̄ncipatū ī quo ſuccedere deberet ei filius ſuus: qz forte ſꝫ ipſe dignus foꝛet filius ſuus ꝛ poſteri eēnt indigni ꝛ turbarēt populū. ꝛ istud eueniret occaſione eius q̄ talē p̄ncipatū aſſumpſerat: iō viſum est q̄ erat pctm̄. ſi ergo egiſſet ꝺ hāc ꝛſciaꝫ recte formatā peccaſſet. ¶ Lū āt obijciē q̄ nō erat ꝛtra legē. Dōm q̄ nō erat ꝛtra ipſam legē dataꝫ. erat tm̄ ꝛtra modū diſpēſatiōis illius. ſ. qz ſumēdo nō debebāt cōſtitui reges ſꝫ ipſe dederit ptātē ad oſtituēdū eos: iō ipſe ꝺquirit de gbuſdā regibus q̄ oſtituti fuerint ſine dei mādato. ſ. ipſi regnauerūt ꝛ nō p̄ me: p̄ncipes extiterūt ꝛ nō cognoui Oſee. 8. Lū aūt dicitur q̄ non videbatur eſſe contra ſcientiā declaratuꝫ est q̄ erāt: ꝛ cauſe poſite ſunt ad hoc.

Rñ. ad rōnes in ꝛtrariū.

¶ An pplꝫ peccaret tribuēdo gedeōi p̄ncipatū regnatiuū. Qō. 21

A

Queretur vlterius an populus peccaret tribuēdo gedeoni p̄ncipatum regnatiuum ꝛ offerendo.

Rōnes ī ꝺuerſuꝫ. 1. rō. 2. rō.

¶ Aliqs dicet q̄ nō: qz q̄ ego me ſubijciā alicui nulli iniuriam ago: ſꝫ agerē ſi me p̄ferrē ei. ſed offerendo p̄ncipatū regnatiuuꝫ gedeoni ſubijciebāt ſe ei iſraelite pluſq̄ſ ſubiecti erant. ergo non peccabāt. ¶ Itē cū ſubijcere alicui ſic actus humilitatis quātūcūq; nos ſubijciamus non peccabimus: qz beatus Petrus dixit ſubditi eſtote oī humane creature pp̄ deū ſiue regi tāq̄ excellēti ꝛc̄. p̄ma Pe. c. 2. ergo nunc cum ſubijcerēt ſe iſraelite gedeoni ad p̄ncipatū regnatiuū magis mererent. ¶ Rñdēdū q̄ iſraelite volēdo oſtituere gedeonē regē ſup ſe: ꝛ denūciādo ei q̄ vellēt hoc facere nō peccabāt. cū tm̄ haberēt intētionē oſulēdi dñz ſup hoc: ꝛ q̄ alīs non facerēt. Alioquin volendo ad oēm caſum deo icōſulto tribuere regnum ei pctm̄ erat. Qō pꝫ qz deus erat rectoꝛ huius populi: ꝛ in oībus negocijs arduis ipſe diffiniebat gd agendū foꝛet: īmo ēt interdū in minimis. ſꝫ cōſtituere regem erat arduū negociū valde. tum qz erat maximus p̄ncipatus. tuꝫ qz inuſitatus erat ī populo iſrael. q̄ ergo ipſi incōſulto deo agere vellēt cōſtituēdo regē graue pctm̄ erat. ¶ Itē deus ab antiquo ſemp fuerat in poſſeſſiōe ꝛ iure inſtituēdi p̄ncipes in populo iſrael ſicut declaratū est p̄cedēti qōne. q̄ ergo nūc iſraelite in cōſulto illo oſtituerēt p̄ncipē erat eum p̄uare iure ſuo. ergo erat iniuſtū. ¶ Itē oſtituto p̄ncipatu regali derogabat aliq̄liter iuri dei ꝛ p̄eminētie ſup populū iſrael: iō nō debebat fieri eo nō cōſentiēte: qz qō aliquē tāgit ab illo ꝺ approbari. pꝫ ℔ qz ſi aliqs eēt rex vel dñs br̄et magnū p̄ncipatū in populo: ꝛ quāto maioꝛ iſte eēt: tāto eēt minoꝛ p̄ncipatus dei. ꝛ ℔ ſentit gedeon cū dixit. non dominaboꝛ ego in vobis nec dominabit filius meus: ſed dominabit dñs deus. q̄ſi nō ſtaret ſimul q̄ gedeon eēt dñs iſraelitarū ꝛ ēt deus. ¶ Itē pꝫ p̄io Re. 8. qz p ℔ q̄ iſraelite petierūt regē dixit deus q̄ abiecerāt eū ne regnaret ſup eos: quaſi nō ſtaret q̄ vteroq; regnaret ſup iſrael. ¶ Itē pꝫ qz iſraelite qui tpe ſamuelis petierūt regē peccauerūt nimis. nā ꝺ. 1. Re. 6. q̄ cū petiuerunt regē diſplicuit valde ſermo iſte ſamueli. ſi tm̄ non fuiſſet pctm̄ nō tātū diſplicuiſſet ei. ¶ Itē ipſi iſraelite dixerūt 1. Re. 12. c. addidimus. n. peccatis nr̄is malū vt peteremus regē. ergo iſti quoq; offerētes regnū gedeoni vel cuiuſ deo nō cōſulto peccarent grauiter. ſi tm̄ iſraelite nōdū oſulto deo q̄rerent a gedeone an vellet effici dñs vel rex vt ſi ipſe oſentiret poſtea oſulerent dominū: non erat pctm̄. ¶ Ad rōnē p̄mā in cōtrariū dōm q̄ añs est falſum: qz interdū q̄ gs ſe ſubijciat alicui est facere iniuriā alteri: qz ſicut cū gs trāſfert rē alterius ad ſe p̄iudicat illi: ita cū gs ſubiectus alicui ſubijcit ſe alteri p̄iudicat. Qō cū iuriſditiōes ſint aliquomodo differētes: qz tunc pꝫio iudex vel dñs: minus iuriſditiōis vel nihil br̄et trāſeunte ſubdito ad aliū. Ita ēt q̄ ſeruus vniuſ est: ſi ſe vellet facere ſerū alteri⁹ valde p̄iudicaret dño: qz ergo ſi iſraelite feciſſent gedeonē regem vel dñz detraxiſſent aliq̄d de dñio dei ſup ſe (vt declaratū est) p̄iudicabāt alicui ſubijciēdo ſe gedeōi: ꝛ dñr ñ poterāt. ¶ Ad ſcōam rōnē cū dr̄ q̄ ſubijcere ſe alicui ē actus humilitatis. Reſpōdēdū q̄ nō est vniuerſaliter verꝫ: qz istud tenēt quādo gs ſe ſubijcit alteri ſm regulam rōnis: aliogn ſubiectio eſt vitiū. ſicut ſigs ſe ſubijciat paſſiōibus ꝛ affectibus ad ſeruiendum eis. ſicut

Quarta.

Quinta.

Sexta.

Secunda.

Tertia.

Quarta.

Quinta.

Sexta.

Ad rōnē 1. i ꝺuerſum.

Ad. 2. rōnem. Nō tenetur hō cuilibet p̄ncipi ſe ſubijci.

apoſtolus

apostolus admonet.ad Ro.6.q nō seruiamus iaz pctis sicut ali
qñ seruieramus.ēt seruire vel subijci cuicūq; hoī non est fm ra
tionē.nā q xpianus subijciat se infideli: vel clericus subijciat se
iudici seculari pctīn est:qz istud est ɔtra rōnē ⁊ ɔtra iura:ita etiā
q qs vellet se subijcere alicui nō plato: vel iudici suo in p̄iudiciū
iudicis sui vel plati pctīn est. ℂ Lū aūt ɔfirmaf auctozitate bea
ti petri.ſ.subditi estote oi humane creature ⁊c.dōm q nōintelli
gif nisi de ɔstitutis in platione vel ptāte iudicādi.Qō p3 qz cuz
posuisset exēplū solū dixit de ptātibus.ſ.siue regi tanq̄ p̄excellē
ti:siue ducibus tāq̄ a deo missis.de p̄natis p̄sonis nullū exēpluz
posuit.⁊ his vniuersaliter ēt non est obediēdū.ſ.qz ego non te
neoz obedire cuilibet regi nec gbuslibet ducibus:ſz soli regi in
cuius regno maneo.⁊ sic de ducibus.Et hoc p3 qz ptāti obediē
dū est inquātū est ordinata:qz istud est fundamētū apli.ad Ro.
13.ſ.oīs aīa sublimioribus ptātibus subdita sit.nō est.n.ptās ni
si a deo.q̄ āt a deo sunt ordinata sunt:ſz nō est ordinatū a deo q
ptātibus extra territoria sua pareaf:qz istud eēt destruere oēm
ordinē humane politie:⁊ inducere inextricabilia bella:iō nō est
virtutis opus vniuersaliter subijcere se cuiq;:ſz fm regulas rō
nis.ſz q israelite subijcerēt se gedeoni erat ɔtra regulam rōnis
cū p̄iudicarēt deo in hoc.peccabāt ergo si facerēt eū regem.

℣ ℂ Quereſ vlterius qūo dominabaf deus israelitis.⁊ an p oñiū
gedeonis tolleref oñiū dei:⁊ qūo. ℂ Rñdēdū q oñiuz gedeo
nis vel p̄ncipatus regnatiuus si fuisset sup israelitas valde p̄iu
dicasset p̄ncipatui dei.⁊ hoc intellexit gedeon cū dixit.nō domi
nabor ego nec filius meus:ſz dominabiſ in vos oñs deus.si tñ
nō p̄iudicasset vnus p̄ncipatus alteri:nō dixisset/ſz/qz est aduer
satiua. ℂ Itē qz cū israelite elegerūt accipe regē ⁊ petiuerūt di
xit deus samueli.nō te abiecerūt ſz me ne regnem sup eos p̄mo
Re.8.si tñ isti duo p̄ncipatus oīno se cōpaterenf:nō abiecissent
israelite deū:q̄q; elegissent saulē in regē:⁊ ēt nunc eligēdo ge
deonē. Modus aūt incōprehēſibilitatis est qz ipossibile est ali
q̄ duo esse summa in eadē q̄litate.ſz eē oñiū vel regē dicit maxi
mū p̄ncipatū.ergo respectu alicuius non pñt duo bſe istū p̄inci
patū sic.si homo accepisset sup israelitas p̄ncipatū regnatiuū cū
iste esset maximus:non posset deus tenere hunc p̄ncipatū: vel si
vellet deus tenere p̄ncipatuum istū non maneret penes illū qui
efficeretur rex.⁊ sic ꝓprie non esset rex. ℂ Pro quo sciendū q
rex vel oñs absolute importat magnam potestatē quā habens
pōt exercere sup subditos qcquid voluerit:oūtamē non fit con
tra legē ⁊ voluntati sue tenenf oēs parere.⁊ ob hoc est nomen
magni honoris:quia pp istam p̄excellentiā tenētur hoīes valde
subijci illi parere ⁊ humiliari.hoc tetigit beatus Petrus dicens
p̄ma Pe.c.2.siue regi tāq̄ p̄excellēti.⁊ sic ɔditio regis est eē ex
cellētē valde.de ducibus aūt non dixit sic:sed solū q erat a deo
missi. ℂ Rursus aūt ɔsiderandus est modus p̄ncipatus dei quē
bēbat anteq̄ instituerenf reges in israel.nā ipse erat tāq̄ oñs ⁊
caput specialiter policie iudaice.⁊ eū vocabant solum oñm:⁊ ad
eū recurrebant in oibus necessarijs:⁊ ipse dicebat qd agēdū fo
ret:⁊ ponebat rectozes quos volebat:⁊ illi nō vocabāt domini
nec habebātur vt oñi:sed vt ministri dei.⁊ totus p̄ncipatus attri
buebaf deo. Si autē instituereſ aligs in regē sup israelitas:cuz
iste bſet valde magnū p̄ncipatū sup eos:iure suo ageret qcquid
vellet dū non esset ɔtra legē:nec debebat expectare p̄ceptū dei
ad singula:filij quoq; eius iure suo succederēt in regno:⁊ nō pe
tereſ consensus dei in hoc.⁊ ipse quoq; rex vocareſ oñs:⁊ bo
norareſ nimis a populo.ſz ista solebāt p̄tius soli deo dari.ergo
multa detraberenf de illis q̄ spāliter ptinebāt ad honorē dei:qz
hoc mō non maneret iam deus vt p̄ceps spālis:ſz vt oñs gīīa
lis:qz quātum ad oñium nihil magis bſet sup israelitas q̄ sup
alias gētes:cū ita bſent israelite regē sicut cetere gētes.nūc aūt
non constituto rege erat deus oñs gīīalis hebzeoz sicut aliaruz
gentiū:⁊ insup erat spālis inquātū nullū aliū rectorē habebant
nisi ipsum ⁊ quos ipse ponebat.⁊ sic erat p̄ncipatus ille monar
chicus quodāmodo:cuius deus erat monarcha:⁊ habebat sibi
paruos iudices ⁊ p̄ncipes subordinatos.cū āt electus est rex ab
latus est p̄ncipatus spālis:iō ipse dixit q abiecerunt eum ne re
gnaret sup israel.i.ne eēt spāliter rex.1.Re.8.gedeon ergo no
luit regnū nec p̄ncipatū dominatiuū:ne subtraberetur deo iste
bonor debitus.(Dixitq; ad eos.)ſ. non ɔsentiendo petitioni ⁊
obligationi gratuite illoz.(Unā petitionē postulo a vobis).i.
nolo suscipe hoc magnum beneficiū qō vos mihi īpēdere vul
tis:sed solū peto aligd paruum.ſ.de inauribus.(Date mihi in
aures ex p̄reda vra.) Iste inaures erant auree.⁊ erāt multe.pe
tiuit aūt eaz gedeon vt inde faceret ephod vt p3.ī. Istud vocabu
lum qō hic ponif in hebzeo p inauribus significat interdum
aligd qō est in naribus:⁊ interdū aligd q est sup aures.ſz fm ve
ritatē significat solas inaures.abusio tamē idiomatis hoc facit.
sic p3 Ben.35.vbi dicit lra nra.dederunt illi deos alienos quos
bēbant:⁊ inaures q̄ erāt in auribus eoz. In hebzeo bf.⁊ olfato
riola siue ornamēta narium q̄erant in auribus eoz.⁊ sic posuit
ornamēta nariū eē in auribus p magnā barbariem locutionis.
sic etiā Ben.24.dicit lra nra.suspēdi itaq; inaures ad ornandū
faciem eius.⁊ in hebzeo dz appendi ornamēta nariū sup nares
suas.ſz manifestuz est q non ponunf ornamēta aliq̄ in naribus
sic dictio hic posita significat ornamēta nariū:ſz dz itelligi de i
auribus:sicut posuit lra nostra.petiuit.n.gedeon inaures de p̄
da:qz diuisa p̄da p̄ueniebat ei portio p̄ncipis q̄ erat magna.et
sic suscepit ptem inauriū.ipse tñ voluit bſe oēs inaures ad fa
bzicādū ephod.de quo infra dz. (Inaures.n.aureas bismaelite
bſe cōsueuerāt.) Dic ponif verisimilitudo p̄cedētis dicti:quia
oub taretur qūo in p̄da capte fuissent inaures:qz soli viri erāt
in p̄da:⁊ non fuerunt israelite in terrā madian vel in aliā terrā
bostilē nunc vt inde acciperent p̄dā:quia p solā terram suā pse
cuti sunt bostes fugientes.Qō p3 qz apud vrbem nobe vltimo
irruerunt in eos supra in lra.⁊ tñ ista ciuitas erat in terra israel
vt p3 Nume.32.c.⁊ fuit in sorte manasse.dz ergo q potuerunt
bſe istas inaures: qz bismaelite consueuerunt portare inaures
in auribus sicut femine.⁊ inde cū multi bismaelite eēnt hic cum
madianitis ⁊ amalechitis ceterisq; oriētalibus populis accepe
runt inaures de bismaelitis mozuis.(Qui dixerūt. libētissime
dabimus.) Nihil eniz erat qō gedeon petiuisset ab israelitis qō
tunc nō concessissent etiā si totā p̄dā postulasset cum liberasset
eos.nā cū se ei vt domino subijcere voluissent facilius conces
sissent quodcunq; aliud.(Erp̄adentesq; sup terrā palliū ꝓiece
runt in eo inaures de p̄da.) Intelligēdū est q hoc fuit ante diui
sam p̄dā.nam ſz ipse babiturus eēt magnā ptē:tamen non oēs
inaures:iō petijt ab oibus in cōi vt donarēt ei ptes suas.si aūt
fuisset post diuisam p̄dā:qz inaures pueniſſent ad quosdā ⁊ nō
ad alios grauarenf q̄dā:⁊ fuisset difficile q cōcederētur.nūc āt
non facta diuisione non magis ledebaf vnus q̄ alius:ideo gra
tis concesserunt ⁊ ꝓiecerunt sup palliū vt ibi videreſ numerus
earū.(Et fuit pondus postulatarū inauriū.) Nō solum intelli
gitur de pondere inauriū q̄s alij donabant ei:sed ēt de inauri
bus quas ipse babiturus erat.ſz adhuc non erāt diuise.(Mille
septingēti auri sicli.) Siclus nomē est monete ⁊ ponderis.nam
cū eēt moneta argētea erat ɔstituta in certo pōdere.nā.20.obo
los ɔtinet vt p3 Leui.27.⁊ Num̄.3.et.18.⁊ erāt duo sicli valoz
vnius arietis vt p3 Leui.5.q dare dēbat in redēptionē delicti
aries q valeret duos siclos. In hebzeo non babētur sicli:ſz dz q
fuit pondus mille septingēti de auro.⁊ non notatur nomē pon
deri vel numeri.posuit āt Hieronymus siclos:qz apud hebzeos
in ponderibus vel ɔputabaf p stateres q̄ sunt ps q̄dam sicli.de
quo.1.Re.9.ſ.ecce inuenta est in manu mea q̄rta ps stateris ar
gēti:vel ponderabaf p siclos.sicut fit computatio Ben.24.⁊ in
alijs locis.vel p talēta,vt in fabzicatione tēpli ⁊ tabernaculi.de
hoc Exo.25.et.3.Re.6.et.7.Sz non erat vīsimile q intelligere
tur hic de talētis:qz istud erat valde magnum pondus:nec erat
verisimile ēt si oēs inaures omniuz gētiū congregarētur q tot
talēta auri contineret:qz talētuz vt quidā volunt continebat cen
tum libzas:iō posuit Hieronymus de pondere siclozuz de quo
vīsimile est q fuerint inaures.(Absq; ornamētis ⁊ monilib⁹.)
ornamētuz gīīale nomē est cuiusq; apparatus corpis.monilibus
autē pectus vel faciem exornant.(Et veste purpurea.) Iste sunt
vestes p̄cioſe de coloribus purpureis de quibus dictū est Exo.
25.(Quibus reges madian vti soliti erāt).i.reges madian vte
bantur ornamētis ⁊ monilibus ⁊ vestibus purpureis. ℂ Non
est intelligēdū q oia ista israelite dederint gedeoni:qz tūc reli
ctū nihil eēt de p̄da illis. Etiam qz gedeon solū petiuit inaures.
Sed ponunf ista ad significandū q non solū fuerunt inaures
in p̄da ſz ēt monilia ⁊ vestes purpuree ⁊ alia multa.⁊ cum dici
tur absq; ornamētis.non referf hoc ad p̄ticipiū postulataruz.i.
q ēt omnia ista fuerunt postulata p̄ter inaures aureas.nec etiaz
ad illud.ſ.ꝓiecerunt in eo inaures aureas:qz tunc eēt sensus q
p̄ter inaures aureas ēt p̄oiecerūt monilia ⁊ omnia bec. Sz dz
referri ad illud fuit pondus.ſ.q mille ⁊ septingēti sicli non fue
runt pondus totius p̄de ſz solarū inaurium p̄ter monilia ⁊ oia
alia.Dz de regibus madian q tenebanf istis:qz ipsi in gbusdā
ornabāt se sicut femine.nā mōilia ornamēta feminaz sunt.sic ēt
bismaelite vtebanf ornamētis feminarum babētes inaures in
auribus vt p3.ō.in lra.(Et p̄ter torques aureas chamelozū).i.
ēt sine omnibus istis erāt supra dicta de p̄da.ſ.nō fuerūt posite

Ad ɔfirmationē rōnis. Nō cuilz regi obediēdū ē. ✱Qō. 22. A Qūo israelitis dominabaf ⁊ an tolleref dei oñiū p illud gedeonis. Rñ.ad q̄.⁊ rō.1. 2.rō. Notādū Principatus dei super israelitas De⁹ erat mōarcha ī populo israel. † † † Inaures gd sint. ℒ Dic tollit dubiuz qō facilr possset accidē. † Notādum penes lraz. Notandū. Siclus gd sit. Talēti pōdus cētum libze. † ℰ †

sub pōdere torques auree sicut iaures virox:qz forte erāt de puro auro taz ornamēta virox q̄z chamelox.isti chameli torqueū aureax erāt chameli regū.ſ.gbus reges istax gētiū isidebāt.

Alis ✠ephod ⁊ melius.

¶Fecitqz ex eo gedeō ephot ✠:⁊ posuit illō in ciuitate sua effra. Fornicatusqz est omnis israel in eo:⁊ factum est gedeoni ⁊ omni domui eius in ruinam. ¶Humiliatus est aūt madian coram filijs israel:nec potuerūt vltra cernices eleuare:sed quieuit terra per quadraginta annos quibus gedeon prefuit. Abijt itaqz hierobaal filius ioas ⁊ habitauit in domo sua:habuitqz septuaginta filios qui egressi sunt de femore eius:eo q̄ plures hāret vxores.¶Concubina autem illius quā habebat in sichem genuit ei filium nomine abimelech. Moruusqz est gedeon filius ioas in senectute bona: et sepultus est in sepulchro ioas patris sui in effra de familia ezri. ¶Postqz autem mortuus est gedeon: auersi sunt filij israel:⁊ fornicati sunt in baalim. ¶Percusseruntqz cuz baal fedus vt esset eis in deum:nec recordati sunt dñi dei sui q̄ eruit eos de manibus ✠inimicorū suorū oīum per circuitū:nec fecerunt misericordiā cū domo hierobaal gedeō iuxta omnia bona que fecerat israeli.

4.Re.10.a

Orpheus theolog⁹ ⁊ poeta claret.

Alis ✠oim

Quedā p⁹ bellū exorta trāsgressio.

Fecitqz ex eo. Hic ponit q̄dā post bellū orta trāsgressio.ſ.ex ephod qō fecit gedeon de auro inauriū.⁊ dō. (Fecitqz ex eo).i.ex auro postulatarū inauriū.(Ephod.)Nomē est ornamēti pōtificis.(Et posuit illud in vrbe sua effra).ſ.de vrbe de qua erat oriūdus:⁊ in q̄ morabaf vt ibi maneret.Est āt ephod nomē p̄cipue vestis pōtificis. ⁊ ꝓprie accipiēdo ephod dō eē dimidia vestis.ſ.q̄ bz in medio forame p qō caput ponit pōt:⁊ pēdet ex pte anteriori ⁊ posteriori soluz vsqz ad zonam. ⁊ ī loco pectoris sacerdotis erat quoddā forame vel vacuitas ad magnitudinem palmi:in quo poni debebat rationale. ⁊ erat istud ephod sub brachijs quibusdam cōdilis complosuz vt cobereret sacerdoti.habebatqz duos onychinos sup duos humeros sacerdotis:⁊ istud ornamētū erat de auro ⁊ purpura ⁊ byacintho coccoqz bis tincto ⁊ byſſo retorta.de cuius fabricatione pz Exo.28.c.

Ephod qd sit.

¶Quid fuerit istud ephod a gedeone factum. Qō.23.

A Nōnulloꝝ rōnes i diuersum ꝙ ephod foret idolū.

Queretur quid fuerit istud ephod qō fecit Gedeon. ¶Alig volunt ꝙ fuit idolum quoddā pulchrum nimis.⁊ illud fecit posuitqz in vrbe effra: ⁊ sic est q̄dam gloſa in hiſtoria ſcholaſtica:ꝙ fuerit idoli genus.Et apparet hoc:qz dō ꝙ fornicatus est israel in eo.fornicatio autē importat idolatriā vt pz ex modo loquēdi ſcripture.Sed ephod non ptinet ad fornicationē siue idolatriā sz idolū:iō vī ꝙ fuit idolū.

1.rō.

2.rō.

¶Item dō ꝙ gedeon petiuit inaures aureas:⁊ ex hīs auro fecit ephod:sz ephod cum sit vestis non fit ex auro:sz magis ex filis.

1.rō ꝙ ephod idolū nō eēt.

idolū āt qō statua est pōt fieri ex auro puro:iō vī ꝙ fuit idolū. ¶In ctrariū vī ꝙ nō fuerit idolū.Prio qz dō hic ꝙ fuit istud ephod in ruinā.est ruina occasio peccādi:⁊ est q̄ aliquid nō fit directe ad malum:tamen sequitur malum ex re.sic dō.ō.2.ꝙ oīj gentilium erāt iudeis in ruinā.ſ.non ꝙ ipsi feciſſent sibi illos ad colēdū:sz quia cū viderent eos inter se interdū inclinabātur ad eos colēdos.⁊ vsio erat occasio huiꝰ mali.Si ergo gedeon fecisset idolū ex auro:cū idolū directe nō fit nisi ad colendū:non esset illud in ruinā:sz directe esset malū.vocatur tñ ruina.i.occasio mali:ideo apparet ꝙ nō erat aliquid quod fuerit factum ad malum:p accidēs tñ pstabat cām mali. ¶Itē istud nomē ephod significat vestē sacerdotalē Exoō.28.⁊ nullo mō equiuocatur ad significandū idolum.si ergo intendisset ſcriptura ꝙ istud erat idolū:nominasset illud ⁊ nō nominasset ephod:qō est valde distans. ¶Itē gedeon tenuit istud ephod semper in ciuitate sua quādiu vixit:⁊ tñ dicitur ꝙ mortuus est in senectute bona qō ē quedam magna laus:q̄ ptinet solum ad viros sanctos.⁊ si fecisset idolum esset pessimus:⁊ vocaretur inueteratus dierum malorum.ergo non fecit idolum. ¶Itē dō infra ꝙ post mortez gedeonis auersi sunt israelite:⁊ fornicati sunt cum baalim: pcusseruntqz cum baal fedus vt esset deus eorū.⁊ sic pz ꝙ ante hoc colebant deum:vel saltē non colebāt idola:qz alioquin nō diceretur ꝙ auersi sunt post mortē gedeonis sz añ mortē eius essent auersi.etiam si ipsi cōstituissent idolū ⁊ adoratum fuisset eo viuente:non esset aliqua innouatio post mortē suā ꝙ israelite colerēt baalim.⁊ facerēt cum eo fedus:⁊ tamē ponitur tāq̄ aliqua magna innouatio ⁊ mutatio a statu priori:ergo nō fuerat idolū tēpore gedeonis. ¶Itē quomodo erat verisimile ꝙ gedeon qui fuerat maximus psecutor idolatrie ſuffodiens aram baal:⁊ destruēs nemus eius:⁊ tauros q̄ erāt ꝺsecrati ei:⁊ statuerat altare iussu domini.ō.6.nūc tātū declinaret ꝙ faceret idolū. ¶Item dato ꝙ gedeon aliquādo esset immemor diuini beneficij.ſ.post magnum tempus a pstito bñficio:⁊ tunc declinaret nō erat valde admirandū:qz ista multorū q̄litas ⁊ iniquitas est.ꝙ tñ illico vt beneficium pstitū fuerat sibi a deo faceret idolum non est verisimile.gedeon tamē cum veniret de bello petiuit inaures aureas ad fabricādum ephod vt h̄ dō.ergo non erat istud ephod idolum. ¶Dicēdū igitur ꝙ ephod non fuit idolum sz vestis sacerdotis magni:q̄ pter secum hēbat rationale.⁊ erat vestis nobilissima vt pz Exo.28. ¶Ad rōnē primam in cōtrarium dicēdum ꝙ illa gloſa pua hiſtorie ſcholaſtice:nō est magne auctoritatis:pſertim cū ipsa hiſtoria ſcholaſtica teneat cōtrarium vt sequēti queſtione vidēf. ¶Ad ſcām rōnē dōm ꝙ aurum petiuit gedeon pro ephod ⁊ non pro idolo:qz voluit facere ephod ⁊ rōnale.in gbus multū de auro est:potissime in rōnali ad inclusiones.12.gemarum:q̄ oēs auro includunf Exo.28.c.⁊ de laminis auri fit extenuatio in fila:⁊ illa conteruntur filis sericeis purpureis coccineis hyacinthinis atqz byssinis.vt pz preallegato.c.Et maxime ꝙ forte voluit gedeon facere istud ephod preciosissimum.⁊ ob hoc posuit multum de auro:vt totū aureū videretur. ²¶Queretur ad qd fabricauit gedeō istud ephod. ¶Respondet hiſtoria ſcholaſtica ꝙ non solū fabricauit ephod sz etiam oēs vestes pontificales:⁊ ipse factus sacerdos immolauit victimas indutus vestibus his.fecitqz aliud tabernaculuz in effra ꝓter illud qō erat in ſylo.⁊ ob hoc deus indignatus occidit oēs filios eius. ¶Sed h̄ non multū stat:qz tunc peccauisset grauissime gedeon vſurpādo sibi offiñ sacerdotis deo nō iubēte:⁊ nō elaberef impunitus.nā nemo legif hoc egisse:ꝙ grauiter punitus fuerit.sic pz de ducētis qnquaginta viris socijs chore ꝙ voluerūt vſurpare offiñ aaron:⁊ oēs combusti sunt coram altari Nume.16.sic etiā fuit de rege ozia qui conatus offerre in censum sicut sacerdos pcussus est lepra in frōte:⁊ māsit leprosus vsqz ad mortē.4.Re.15.c.sz gedeon vixit semp ꝓspere:iō nō ē aliqd tale pſumēdū de gedeone:potissime cū ſcriptura laudet eū dicēs ꝙ mortuus est in senectute bona. ¶Itē si gedeon h̄ egisset pctm eēt gedeonis solius ⁊ nō israelitarū:vel eēt ꝓncipaliter ipsius.⁊ tñ israelite referunt peccasse in h̄ ephod ⁊ non gedeon cū dō ꝙ ois israel fornicatus est in eo:⁊ fcm est domui gedeonis in ruinā.ergo nō offerebat gedeon sacrificia indutus pontificalibus vestibus. ¶Aliter pōt dici ꝙ istud ephod fuit fabricatuz a gedeone in memoriā victorie:⁊ in laudē dei.⁊ ob hoc fuit fcm de auro prede.⁊ istud tz Ra.da.canchi.⁊ ra.ſa.⁊ tūc stat conueniēter.ſ.ꝙ non peccaret gedeon fabricādo illud:qz ad bonuz finez fabricauerat:sz peccauit israel ⁊ domus gedeonis:qz(vt isti volunt)postea israelite videntes pulchritudinem eius inclinati sunt ad colēdū illud. ¶Sz adhuc ista positio lz sit aliqliter conueniēs.nō stat totaliter:qz si ad memoriam belli fecisset:magis debuisset facere aliqō insigniū belli:vt scutū:vel gladiū:vel vexillū:aut alia insignia.ephod aūt nihil ptinebat ad repñtādū victoriā cū eēt ornamētū sacerdotale. ¶Item si fuisset ad memoriā victorie ⁊ laudē dei:positū fuisset in loco sancto.ſ.in sanctuario.sic enī fecit dauid occiso phīlisteo.nā posuit gladiū illius in sanctuario dñi:⁊ seruabatur apud ephod vt pz.1.Re.21.c.posuit tñ istud ephod gedeō in effra vbi nō erat locus sanctuarij ergo nō posuit ad memoriaz victorie. ¶Aliter dici posset ꝙ fecit gedeon ephod ⁊ alia ornamēta pōtificis ad offerēdum sacrificium dño in effra semp:non ꝙ ipse offerret:sz ꝙ esset ibi aligs sacerdos q̄ indueref vestibus ⁊ offerret.Et motiuum huius eē potuit qz deus iusserat gedeoni in effra fabricare altare ⁊ imolare ibi domino:iō putaret forte ꝙ semper licitum esset:sicut q̄ iussum est.ō.6.⁊ ob hoc voluit hīe ibi ornamēta sacerdotū:⁊ sacerdotes ad semp ministrādū. ¶Sz h̄ ēt nō videf penitus stare.primo qz tūc nō solū fieret mētio de ephod:sz ēt de alijs vestibus:vel

4.rō.

Doct.rñ. ad q̄stū.

Ad.1.rōnē in diuersum.

Ad.2.rōnem.

²Qō. 24. A Ad quid gedeon istud ephod fabricarit. Hiſtorie ſcholaſtice rñ.ad quesituz. Impbatio.1.

Scōa.

Alia rñ. ad q̄stū.

Impbatio prie opionis ra.salo.⁊ alioꝝ. Scōa.

B Alia rñ. ad q̄stū.

Impba. 1.rō.

2.rō.

3.rō. Doct.rñ. solidioꝝ ad q̄stū.

Ad quid ephod bebreis ō seruiebat.

¶Qō. 25. An peccauerit gedeon faciendo istud ephod. Rō i diuersū. Rñ. ad q̄stum.

Dubium Rūfio.

Ad rōnē i diuersū

† ℬ † † Ephod fuit mali occasio.

stibus. vel saltē dicerēt in generali q̄ fecit ornamēta sacerdotalia vel pontificalia: ꝛ non dō. ¶Scdō q̄ hoc dato non vī quomodo israelite fornicarentur cū ephod. ſ. idolatrādo. q̄ cū soluꝫ eēt vt vestis: non videbātur habere causam motiuā ad colēduꝫ illud. ¶Etiā gedeon peccasset in ℔ grauiter: ꝛ tñ non vī ei ascribi ℔ aliqua culpa. ¶Aliter ergo dōm vī ꝛ melius. ſ. q̄ gedeon fecit solū ephod cū ratiōali. erat enim rōnale qdā pannus quus quadratus ad mensuram palmi: hñs. 12. gēmas in 4. ordinibuꝫ distinctas: ꝛ locabat intra quoddā forame ephod in pectore sacerdotis: ꝛ ligabat cū ephod firmiter: ita vt nūq̄ abinuicē separari possent vt pꝫ Exō. 28. iō ephod ꝛ rōnale cōputabāt tanq̄ vnū ornamētū: ꝛ ambo simul vocabant ephod. fecit āt gedeon istud ephod ad consulendū dōm: nā israelite q̄ncunq̄ volebant consulere dōm cōsulebant p ephod. scꝫ sacerdote induto: ꝛ imediate rñdebatur ex pte dei ad q̄nem. sic dō Exo. 28. q̄ portabat sacerdotes in pectore rōnale ꝛ ephod q̄ gestabat iudicium filioꝝ israel in pectore suo. ſ. id p q̄ iudicabat de dubijs ꝛ q̄stiꝭ eorū. sic eni dauid cōsulebat dōm p abiathar sacerdotē habētē secū ephod. 1. Re. 23. et. 30. c. gedeon āt cū factus eēt iudex populi putabat se sepe initurū bella cū hostibus. ꝛ q̄ ad ℔ oporteret sepe ꝛsuli dōm: iō voluit hīe ephod. i. rōnale cū ephod p q̄ ꝛsulerēt deus: nō qdē vt ipse indutus ephod consuleret dōm: ſꝫ vt hēret secū aliquē sacerdotē q̄ indueret illo q̄ ꝛsuleret deus: sicut dauid hēbat secū abiathar. ꝛ ob ℔ istud ephod manebat ſp in effra: vt p̄sto esset ad consulendū dōm. ꝛ q: erat valde pulchrū ꝛ videbant israelite q̄ p illud rñdebat ad oia dubia attribuebāt ei virtutē diuinā ꝛ colebāt illud. ꝛ sic nō segtur nūc aliq̄ inconueniens nec manet aliq̄ dubiū: nā ad bonum finē factū fuit istō ephod. tñ postea peccauerūt israelite abutētes eo.

¶Quereꝭ vlterius an peccauit gedeon faciendo istud ephod. ¶Aliquis dicet q̄ sic: q: erat ad scandalū. nam totus israel fornicatus est in eo: ꝛ ipsi domui gedeonis fcm̄ est in ruinā. ¶Rñdendū q̄ fm q̄ varie ponebat finis huius ephod: ita pōt assignare varie q̄ peccauerit vel nō peccauerit. Nam q ponunt q̄ fuit idolū: necesse est q̄ ponāt graniter peccasse gedeonē. Qui āt dicūt q̄ fecit oia vestimenta sacerdotalia ꝛ sanctuariū in effra sacrificabatq̄ ibi: ēt ponere cogunt q̄ graniter peccauerit. Qui vō dicunt fecisse ephod ad memoriā victorie ꝛ laude dei: dicere dēnt q̄ nō peccauit: q: ℔ licitū erat. Qui dicūt fecisse oēs vestes ad ℔ q̄ essent ibi sacerdotes ministrātes: dicere dēnt q̄ peccauerit nisi dicāt fuisse ex dispēsatiōe: sicut licuit dauid tenere arcaꝫ in domo sua: ꝛ ostituere sacrificātes corā illa: ꝛ faciētes alia ministeria. de qbus. 1. Parali. 15. et. 16. ¶Dōm autem q̄ vltimo mō nō peccauit gedeon: q: licebat ei velle cōsulere dōm in agēdis cū eēt p̄nceps populi: imo erat valde ꝺueniēs q̄ nihil vellet agere in arduis causis sine cōsultu dei. sic eni deus cū instituit iosue in p̄ncipē populi: dedit ei eleazarū sacerdotez vt figd opus esset consuleret p eo dōm Nu. 27. c. tenendo ēt ephod in effra non peccabat: q: ſz esset pctm̄ fieri sacrificia vel alia ministeria extra sanctuariū: tñ tenere ephod ꝛ ꝛsulere dōꝫ nō erat ministeriū sanctuarij: iō vbicūq̄ teneri poterat ephod ꝛ ꝛsuli deꝰ i illo. ¶Si aūt dicat simplr an peccauerit gedeon vel nō. ¶Dōꝫ q̄ non. q: scriptura laudat eū dicēs q̄ mortuus est in senectute bona: q̄ de solis viris sanctis dō. ſicut de abraā Heñ. 15. ſ. tu ibis ad pres tuos in pace sepultus in senectute bona. peccatoꝝ autem vocatur mala senectus: ꝛ mali dies. sic pꝫ Dani. 14. ſ. inueterate dierū maloꝝ: nūc inuenerūt te pctā tua. ¶Jtē si peccauisset agēdo ℔ iputarēt culpa ei: ꝛ culpe sequentiū ēt quodā mō ascriberēt illi. ſz non imponit aliq̄ culpa in ℔ ipsi gedeoni: ſz soluꝫ dō q̄ ois israel fornicatus est i ephod. ergo ipse nō peccauit. ¶Ad rōnem in cōtrariū dōm q̄ non erat verisimile illud causaturuꝫ esse scandalū: iō nō peccauit faciēdo: ſz postea cū incipet eē scandaloſuꝫ debebat destrui: sicut scm̄ est de serpente eneo quē fecit moyses: ꝛ postea q: adorabat a populo destruxit illuꝫ ezechias 4. Re. 18. c. (Et posuit illud in ciuitate sua effra). ſ. vt illud p̄sto hēret q̄ncūq̄ vellet cōsulere dōm: ꝛ non cogeret mittere in locū sanctuarij p ephod. (Fornicatusq̄ est ois israel in eo). i. totus israel peccauit in illo ephod adorādo illud in deū. ꝛ istud fuit pp magnā pulchritudinē: ꝛ q: putabāt ineſſe sibi aliqd deitatis cuꝫ p illud rñderēt ad quesita. (Et fcm̄ est gedeoni ꝛ oi domui eius in ruinā). i. istud ephod quāq̄ non fuit fcm̄ ad malū finē: tamē fuit occasio mali tam gedeoni q̄ oibus de domo sua: quia forte aliqui de domo gedeonis coluerunt illud. de ipso aūt gedeone nō est verisimile q̄ ipse coleret illud. ſz dō magis q̄ fuit in ruinā ei ꝛ domui sue. i. occasio pene alicuius. ſ. q: israelite coluerunt illud. ꝛ sciens ℔ gedeon non destruxit illud vel puidit de remedio. ꝛ ob ℔ postea filij sui perierunt vt asserūt multi. (Humiliatus est aūt madian coram filijs israel). ſ. non superbiuit amplius sicut prius fecerat veniendo quolibet anno ad destruendū totā terram israel. (Nec potuerunt vltra eleuare ceruices). ſ. ad inuadēdū sicut prius. Nō est eni sensus q̄ israelite subiectis nunc madianitis facerent eos tributarios: ꝛ ipsi non possent eleuare ceruices ad resistendū: q: israelite non iuerūt in terram madian: aut amalech: aut bismaelitarū: aut alicuius de gentibus q̄ nunc venerāt contra israel: ſz solū psecuti sunt illas excludēdo de regno israel. ſz dō q̄. (Non potuerūt eleuare ceruices). ſ. ad impugnandū israelitas sicut prius. nā quolibet anno veniebant ante messem ad vastandū oīa vt pꝫ supra. 6. c. ꝛ postea nunq̄ venerunt. Hoc aūt fuit dupliciter. ſ. vel q: nō relicti sunt nisi pauci de madianitis potētes pugnare: cū occisi fuerint q̄si centū triginta q̄nq̄ milia. nā prius occisi fuerūt. 120. milia cum madianite pugnarēt contra seipsos: deinde manētibus. 15. milibus irruit gedeon sup illos ꝛ occidit multos: accepitq̄ viuētes reges eoꝝ vt pꝫ. 8. in ſra. Uel forte quāq̄ multi essent madianite qui pugnare possent contra israel: tñ non audebāt: q: cū vidissent tātū exercitū. ſ. 135. miliū nullo contra pugnāte pisse: putabāt q̄ etiam si milies milia ꝛ centena milia irent rursus contra israelitas perirent sicut p̄us. ꝛ istud scm̄ est verum. (Sz quieuit terra p. 40. annos quibus p̄fuit gedeon). i. toto tpe quo p̄fuit gedeon q̄ fuit tps. 40. annoꝝ quieuit terra: q: nec madianite: nec alij hostes israelitarū ausi sunt egredi illos. nam audita taꝫ magnifica victoria diuinitus facta: oēs gentes in circuitu tremuerūt: ꝛ nō ause fuerūt inferre bellū israelitis. sic etiā audito miraculo q̄ deus fecit israelitis in mari rubro: oēs gentes finitime audiētes turbate sunt vt pꝫ Exo. 15. ſ. ascenderūt populi ꝛ irati sunt: dolores obtinuerūt habitatores philistiim. tunc turbati sunt p̄ncipes edom: robustos moab obtinuit tremor: ꝛ obrigueruūt oēs habitatores chanaan. ¶Quereꝭ quō ꝺputandi sunt isti. 40. anni. ¶Aliquis dicet q̄ cōputant ab initio p̄ncipatuꝫ gedeonis. ſ. q̄ fecit bellū contra madian vsq̄ ad mortē suā. ꝛ istud fuit tps annorum. 40. q̄ pꝫ q: dō q̄ requieuit terra. 40. annis q̄bus p̄fuit gedeon. ergo illis ꝺibus p̄fuit. ¶In cōtrariū vī q̄ nō cōputeꝭ ab initio belli solū: q: tunc manerēt. 7. anni psecutionis madian contra israel extra dos annos. q̄ est incōueniens. ¶Dōm igit q̄ computant isti. 40. anni. ex morte barach postq̄ māsit terra aliquanto tpe non conuersa ad idola: deinde cōuersi fuerūt ad idola: ꝛ deus tradidit illos in ptāte madianitarū. 7. annis. et sic forte transirent. 10. anni medij inter gedeonē ꝛ barach fine iudice. Sz hmōi anni semp computari consueuerunt sub iudice sequente: iō oportet q̄ computētur isti anni sub gedeone. ꝛ sic forte totū tps p̄ncipatus gedeonis fuit. 30. annoꝝ solū. ad cōputandum tamen annos medios ꝺicitur q̄ fuit. 40. annoꝝ: aliquin necesse esset q̄ p̄ter tempora quibus iudices ꝺicuntur p̄fuisse computaremus tempora media p se. Sz non stat: q: tūc supabundaret ad illū numerū q̄ bſ. 3. Re. 6. ſ. q̄ ab exitu de egypto vsq̄ ad edificationē templi fluxerūt anni. 480. ſz ℔ mō eēnt plures q̄ſ. 600. vt declaratuꝫ est supra. 3. ꝛ in prologo libri huius. (Abiit itaq̄ hierobaal filius ioas). i. gedeon qui vocat hierobaal: q: rest tit idolo baal supra. 6. ꝛ est filius ioas. (Et habitauit in domo sua). ſ. venit de bello ꝺtra madianitas: ꝛ habitauit in domo sua in effra sicut p̄us. (Habuitq̄. 70. filios). ſ. de multis vxoribus. (Qui egressi sunt de femore eius). i. oēs fuerūt vere filij eius. ℔ ꝺō q: cuꝫ tot filij nominētur: putaret aliqs q̄ non eēnt isti filij geniti: ſz plures eoꝝ essent adoptiui. ad q̄ tollēduꝫ ꝺō q̄ egressi sunt de femore eius: scꝫ p deriuationem seminalē. (Eo q̄ plures vxores habuit). scꝫ ductas mr̄imonialiter: ꝛ poterat simul multos filios suscipe: vt forte q̄ aliquo anno nascerēt ei octo: vel decē filij: aut plures. Considerādū q̄ iste habuit multas vxores: ꝛ nō increpat a lege: q: nō erat cōtra legeꝫ hīe multas: sicut dicet. 1. Re. ꝛ p̄mo Re. 25. nūc aūt est ō legē xp̄i plureꝫ accipere. ¶Sciendū ēt q̄ isti. 70. filij erant oēs legitimi: q: in veteri testō nunq̄ est consuetudo q̄ in numero filioꝝ cōputentur nati ex concubinis. vñ ꝺato q̄ aliqs hēret totidē filios ex concubinis: aut plures: quot ex vxoribus. cū ꝺictum fuerit q̄ habuit tot aut tot filios. intelligendū est de vxoribus legitimis. sic pꝫ in saule: nā p̄mo Re. 14. ponunt nomina filioꝝ saulis et p̄mo Paralip. 8. et. 9. ꝛ ponuntur. 4. ꝛ tñ constat q̄ habuit duos filios ex concubina: q̄ nō ꝺputant ibi. ſ. armoni ꝛ miphiboseth ex concubina nomine respha vt pꝫ scdo Re. 21. c. Sic ēt ponuntur noīa filioꝝ dauid scdo Re. 5. ꝛ p̄mo Parali. 3. ꝛ solū ponuntur ibi filij legitimi q̄ſi non hēret alios filios. ꝛ tñ p̄mo Parali. 3. ad magis exp̄imēdum dō. bi oēs sunt filij dauid absq̄ filijs

† Dumiliatus est aūt madian coram filijs israel). ſ. non superbiuit amplius sicut prius fecerat veniendo quolibet anno ad destruendū totā terram israel. (Nec potuerunt vltra eleuare ceruices). ſ. ad inuadēdū sicut prius. Nō est eni sensus q̄ israelite subiectis nunc madianitis facerent eos tributarios: ꝛ ipsi non possent eleuare ceruices ad resistendū: q: israelite non iuerūt in terram madian: aut amalech: aut bismaelitarū: aut alicuius de gentibus q̄ nunc venerāt contra israel: ſz solū psecuti sunt illas excludēdo de regno israel. ſz dō q̄. (Non potuerūt eleuare ceruices). ſ. ad impugnandū israelitas sicut prius. nā quolibet anno veniebant ante messem ad vastandū oīa vt pꝫ supra. 6. c. ꝛ postea nunq̄ venerunt. Hoc aūt fuit dupliciter. ſ. vel q: nō relicti sunt nisi pauci de madianitis potētes pugnare: cū occisi fuerint q̄si centū triginta q̄nq̄ milia. nā prius occisi fuerūt. 120. milia cum madianite pugnarēt contra seipsos: deinde manētibus. 15. milibus irruit gedeon sup illos ꝛ occidit multos: accepitq̄ viuētes reges eoꝝ vt pꝫ. 8. in ſra. Uel forte quāq̄ multi essent madianite qui pugnare possent contra israel: tñ non audebāt: q: cū vidissent tātū exercitū. ſ. 135. miliū nullo contra pugnāte pisse: putabāt q̄ etiam si milies milia ꝛ centena milia irent rursus contra israelitas perirent sicut p̄us. ꝛ istud scm̄ est verum. (Sz quieuit terra p. 40. annos quibus p̄fuit gedeon). i. toto tpe quo p̄fuit gedeon q̄ fuit tps. 40. annoꝝ quieuit terra: q: nec madianite: nec alij hostes israelitarū ausi sunt egredi illos. nam audita taꝫ magnifica victoria diuinitus facta: oēs gentes in circuitu tremuerūt: ꝛ nō ause fuerūt inferre bellū israelitis. sic etiā audito miraculo q̄ deus fecit israelitis in mari rubro: oēs gentes finitime audiētes turbate sunt vt pꝫ Exo. 15. ſ. ascenderūt populi ꝛ irati sunt: dolores obtinuerūt habitatores philistiim. tunc turbati sunt p̄ncipes edom: robustos moab obtinuit tremor: ꝛ obrigueruūt oēs habitatores chanaan. † ¶Quereꝭ quō ꝺputandi sunt isti. 40. anni. ¶Aliquis dicet q̄ cōputant ab initio p̄ncipatuꝫ gedeonis. ſ. q̄ fecit bellū contra madian vsq̄ ad mortē suā. ꝛ istud fuit tps annorum. 40. q̄ pꝫ q: dō q̄ requieuit terra. 40. annis q̄bus p̄fuit gedeon. ergo illis ꝺibus p̄fuit. ¶In cōtrariū vī q̄ nō cōputeꝭ ab initio belli solū: q: tunc manerēt. 7. anni psecutionis madian contra israel extra dos annos. q̄ est incōueniens. ¶Dōm igit q̄ computant isti. 40. anni. ex morte barach postq̄ māsit terra aliquanto tpe non conuersa ad idola: deinde cōuersi fuerūt ad idola: ꝛ deus tradidit illos in ptāte madianitarū. 7. annis. et sic forte transirent. 10. anni medij inter gedeonē ꝛ barach fine iudice. Sz hmōi anni semp computari consueuerunt sub iudice sequente: iō oportet q̄ computētur isti anni sub gedeone. ꝛ sic forte totū tps p̄ncipatus gedeonis fuit. 30. annoꝝ solū. ad cōputandum tamen annos medios ꝺicitur q̄ fuit. 40. annoꝝ: aliquin necesse esset q̄ p̄ter tempora quibus iudices ꝺicuntur p̄fuisse computaremus tempora media p se. Sz non stat: q: tūc supabundaret ad illū numerū q̄ bſ. 3. Re. 6. ſ. q̄ ab exitu de egypto vsq̄ ad edificationē templi fluxerūt anni. 480. ſz ℔ mō eēnt plures q̄ſ. 600. vt declaratuꝫ est supra. 3. ꝛ in prologo libri huius. (Abiit itaq̄ hierobaal filius ioas). i. gedeon qui vocat hierobaal: q: rest tit idolo baal supra. 6. ꝛ est filius ioas. (Et habitauit in domo sua). ſ. venit de bello ꝺtra madianitas: ꝛ habitauit in domo sua in effra sicut p̄us. (Habuitq̄. 70. filios). ſ. de multis vxoribus. (Qui egressi sunt de femore eius). i. oēs fuerūt vere filij eius. ℔ ꝺō q: cuꝫ tot filij nominētur: putaret aliqs q̄ non eēnt isti filij geniti: ſz plures eoꝝ essent adoptiui. ad q̄ tollēduꝫ ꝺō q̄ egressi sunt de femore eius: scꝫ p deriuationem seminalē. (Eo q̄ plures vxores habuit). scꝫ ductas mr̄imonialiter: ꝛ poterat simul multos filios suscipe: vt forte q̄ aliquo anno nascerēt ei octo: vel decē filij: aut plures. Considerādū q̄ iste habuit multas vxores: ꝛ nō increpat a lege: q: nō erat cōtra legeꝫ hīe multas: sicut dicet. 1. Re. ꝛ p̄mo Re. 25. nūc aūt est ō legē xp̄i plureꝫ accipere. ¶Sciendū ēt q̄ isti. 70. filij erant oēs legitimi: q: in veteri testō nunq̄ est consuetudo q̄ in numero filioꝝ cōputentur nati ex concubinis. vñ ꝺato q̄ aliqs hēret totidē filios ex concubinis: aut plures: quot ex vxoribus. cū ꝺictum fuerit q̄ habuit tot aut tot filios. intelligendū est de vxoribus legitimis. sic pꝫ in saule: nā p̄mo Re. 14. ponunt nomina filioꝝ saulis et p̄mo Paralip. 8. et. 9. ꝛ ponuntur. 4. ꝛ tñ constat q̄ habuit duos filios ex concubina: q̄ nō ꝺputant ibi. ſ. armoni ꝛ miphiboseth ex concubina nomine respha vt pꝫ scdo Re. 21. c. Sic ēt ponuntur noīa filioꝝ dauid scdo Re. 5. ꝛ p̄mo Parali. 3. ꝛ solū ponuntur ibi filij legitimi q̄ſi non hēret alios filios. ꝛ tñ p̄mo Parali. 3. ad magis exp̄imēdum dō. bi oēs sunt filij dauid absq̄ filijs

† Ere huius expō.

† ℬ Notandū. de. 70. filijs gedeonis.

† ¶Qō. 26. An Quo cōputandi sint isti. 40. anni quibus quiuit terra. Cuiusdam rūfio. Cōfutatio. Doc. rūfio ad q̄stum.

concubinarū:ꝛ illoꝝ nunq̄ ponunt̄ noīa.ita hic cū ponāt̄.70. filij gedeonis:intelligēdū est ꝙ oēs erāt ex vxoribus.abimelech aūt ꝙ erat ex concubina non est de istis.70.(Concubina autem illius quā habebat in sichem.)Habuit ēt cōcubinā ꝛ multas baberet vxores:ꝛ hoc forte licuit sibi ex dispēsatiōe vt dicit̄ scō Re.5.c.ista erat oꝛīūda de sichem:iō abimelech filius gedeonis cum voluit p̄cipari mortuo pr̄e iuit in sichem:ꝛ cōciliauit animos virorꝫ sibi:scz qꝛ erāt cognati eius ex pte mr̄is vt pz sequēti.c.(Genuit ei filiū abimelech.)Iste occidit postea oēs fratres suos sequēti.c.(Mortuusq̄ est gedeon filius ioas in senectute bona.)Ex ꝟ appet ꝙ fuit gedeon vir sanctus:qꝛ dicit scriptura de illo ꝙ mortuus est in senectute bona:qō de nemine dicit nisi de viris scis vt de abꝛaā Gen̄.15.(Et sepultus est in sepulchro pr̄is sui ioas in effra.)Ista erat ꝺsuetudo antiq̄ maxime apud iudeos.nā in sepulchro abꝛae sepultus ē isaac filius eius:ꝛ iacob nepos su⁹ Gen̄.49.ꝛ in sepulchro saulis sepulti sunt filij sui scō Re.21.sic ēt berzellai petiuit a dauid dicēs.obsecro vt vadā i ciuitatē meā:ꝛ sepeliar in sepulchro pr̄is mei ꝛ mr̄is mee.2.Re.19.acbitofel quoq̄ sepultus ē in sepulchro pr̄is sui.2.Re.17.c.(In effra de familia ezri).i.ciuitas in q̄ erat sepulchrū gedeōis erat effra q̄ erat de familia ezri.ista erat vna de familijs manas se q̄ vocāt̄ interdū familia ezeritaꝝ vt pz Nu.26.(Postq̄ aūt mortuus est gedeon auersi sunt filij israel).i.postq̄ mortuus est gedeon israelite auersi sunt a cultu dei.ex ꝟ appet ꝙ viuēte gedeone nō colebāt israelite idola:qꝛ alꝫ nō dicerētur auersi post mortē:scz viuēte eo auerterēt̄.Ista fuit ꝺditio tpe oīm iudicum: nā supra.2.ꝺ ꝙ diebus cuiusq̄ iudicis israelite sequebāt̄ dīm scz mortuo illo cōuertebāt̄ ꝛ faciebāt peiora q̄ꝫ p̄us fecerāt pr̄es eoꝝ.(Et fornicati sunt cum baalim).i.coluerūt illum.est enim baalim interdū nomē vnius idoli singulr ꝛ interdū nomē plurale.ꝛ accipit̄ fornicari ꝓ idolatrare ad similitudinē mulieris q̄ tenet̄ alligata viro:ꝛ si ad aliū accesserit fornicat̄.ita cū teneamur colere solū deū:si colamus idola dicimur fornicari cū illis.Ex hoc pz ꝙ israelite coluerunt ephod qō fecerat gedeon:qꝛ dicitur ꝙ totus israel fornicatus fuerat in illo:sicut dicitur hic ꝙ fornicati sunt cum baalim.(Percusserunt q̄ cum baal fedus vt esset eis in deum.)Istud ponitur ad grauitatē peccati israelitarum.scz ꝙ non solū coluerūt baal:sz etiā dederunt ei promissionē certam de semp colendo eum:ꝛ ista promissio fuit per pactum.est enim baal ꝛ baalim idem.

Ꝯ Quomodo israelite potuerint cū baal fedus inire. Qō.27.

Queretur qūo potuerunt israelite facere fed⁹ cū baal: qꝛ ad hoc requirebat̄ ꝙ esset p̄sens baal:vt mutuo ipse ꝛ israelite componerēt aliqd:ipse tñ nō poterat apparere.Ꝯ aliqs dicet ꝙ vocat̄ hic pactū large:nā sz ꝓprie vocat̄ pactū aliqō cōuentū inter duos cū ex q̄libet pte aliqd ꝓmittit̄ aut ꝓmissio acceptat̄:tñ interdū vocat̄ large pactū q̄cunq̄ ꝓmissio.ꝛ sic poterat dici ꝙ israelite solū ꝓmitterēt baal ꝙ colerēt eū ipso nō ꝓmittēte aliquid ex pte sua:nec ēt p̄te ad acceptādū ꝓmissionē.ꝛ vocaret pactū.Ꝯ Rñdendū ꝙ non ꝺsuevit istud vocari pactū:sz q̄n due ptes mutuas sibi ꝓmissiones faciūt q̄s aliquo firmamēto muniunt.sic cum hic dicat̄ pactum inter israelitas ꝛ baal:necesse erat ꝙ baal eēt p̄s cū israelitis ad acceptādū ꝓmissionē:vel aliqs loco eius.primū aūt poterat esse:scz ꝙ baal interesset:qꝛ baal demon est ꝛ poterat corpus sumens de aere interesse israelitis ꝛ loqui.Sicut angeli boni sepe fecerunt vt pz Gen̄.17.et.18.et.19.et supra.6.et infra.13.ꝛ tñ hoc non est credēdū:qꝛ deus nō ꝓmitteret talia.nā daret iudeis occasionē vt pirent oīno.nam ipsi erāt facillimi ad idolatriaꝫ:ꝛ si ꝓmitteret aliqd tale crederēt certissime deū esse q̄ sic loqueret̄ ꝛ firmissime adhererēt ei:essetq̄ ista tētatio supra possibilitatē resistendi iudeoꝝ.deus tamē nō ꝓmittit nos tentari vltra id qō possumus:sz facit cū tētatione ꝓuentuꝫ p̄ma Cozin.10.Ꝯ Dicēdum ergo ꝙ aliqs intererat loco baal ñ aliqs de sacerdotibus eius q̄ loco illius acceptabat stipulationē vel ꝓmissionē iudeorum:ꝛ ipse quoq̄ ex pte baal ꝓmitteret ꝙ acciperet eos in suos cultores ꝛ ꝙ bñ faceret eis.sic enim q̄n israelite pepigerūt fedus cū deo in datione legis fuit moyses loco dei referēs ꝓmissionē dei israelitis:scz ꝙ accipet eos in populum peculiarē sibi de cunctis populis terre:ꝛ in gentē sanctā:ꝛ tūc ipsi ꝓmiserunt ꝙ colerent deū accipiēdo legem illius Exo.19.et scñ est pactum.sic ēt iterum ioſue fecit pactum cuꝫ israelitis vt custodirent legē dei:ꝛ ipse stetit loco dei petens an vellent seruare legem dei:ꝛ promitterēt illud.ꝛ sic factuꝫ ē Josue.24.hic ergo sacerdotes baal credēdum est astitisse ad confirmationē:ꝛ factionē federis huius.Ꝯ Cum aūt arguitur ꝙ baal non poterat apparere saltuꝫ est:quia poterat(vt diximus)sz non apparuit.nec tñ requirebatur hoc ad copulandū fedus:qꝛ pñtia procuratoꝝ suoꝝ:scz sacerdotum sufficiebat ad cōtrahēdum fedus. Ꝯ Quere⁹ vlterius:an in isto fedēre obseruate fuerint cerimonie alique ꝛ que fuerint.△Ꝯ Rñdendum ꝙ fedus fiebat inter boies ab antiquo ad cōfirmandum aliquid inter eos:=ꝛ ad hoc occidebatur aliqō animal in ptes:ꝛ aspergebātur ambo contrahētes de sanguine effuso illius animalis:significantes ꝙ qcunq̄ violaret fedus pateret̄ sanguinis effusionē:vel transibant inter ptes animalis occisi ad significādum ꝙ sic diuidēdus eēt qui fedus infringeret.sic ait paulus oꝛosius libro de ormesta mundi.De hoc dicēdum est ꝙ israelite nunc obseruauerint istam cerimoniam:quia alioquin nō esset fedus:sed solū iuramētū vel simpler ꝓmissio. pz etiam hoc.nam deus istas cerimonias obseruabat quādo cō ponebat fedus cum aliquo.sic cum abꝛaam volens fedus facere ad certificādū ꝙ daret ei terram chanaā iussit diuidi vaccaꝫ ꝛ ouem ꝛ capꝛam ꝙ mediū:ꝛ obseruabat Abꝛaam ptes illas:et deus transiuit in igne ꝙ medias diuisiones vt pz Gen̄.15.ꝛ tūc dicit̄ ꝙ iniuit fedus cū illo vt pz ibidē.scz in die illo pepigit dominus fedus cū abꝛaam dicēs:semini tuo dabo terrā hāc ⁊c.sic ēt in datiōe legis cōfirmatum fuit fedus inter deū ꝛ israelitas. ꝛ ad hoc fuerunt occisa multa animalia:ꝛ fuit sanguis aspersus sup populum ad cōfirmādum fedus:ꝛ sup altare ꝛ libruꝫ legis loco dei:cuꝫ deus incoꝛporeus esset ꝛ ipse sanguine aspergi nō posset.de hoc Exo.24.ꝛ melius ad hebꝛeos.9.sic etiaꝫ tpe sedechie regis israelite pepigerunt fedus de dimittēdo cū dño seruos suos q̄ erant de stirpe hebꝛeoꝝ:ꝛ de non reducēdo eos in seruitutē.ꝛ ad hoc diuiserunt vnum vitulum ꝙ ptes ꝛ trāsierūt oēs de populo inter diuisiones vituli vt pz Diere.34.non minuꝫ ergo fieret hic.s.ꝙ occiderēt̄ aialia ꝛ trāsirēt israelite iter diuisiones:vel aspergerēt se sanguie:ꝛ sacerdotes aspergerēt sanguine loco baal.ꝛ sic firmū eēt fed⁹. Ꝯ Quere⁹ vlteri⁹ ad qd fiebat istud fedus de tenēdo baal in deū.*Ꝯ Rñdēdū ꝙ israelite desiderabāt colere baal q̄ erat de⁹ chananeoꝝ.ꝛ vt de efficerētur cultores ꝛ fui eius ꝟ federe ꝺfirmarūt.nā si solū accepissent i deū eū spontanee possent q̄ncūq̄ vellēt abijcere illū.vt ꝯ apperet ꝙ vo aio adbēbāt baal tāq̄ nūq̄ recessuri ab eo:faciebāt fedus.nā in federe interueniebat ꝓmissio de sp tenēdo eū i deū:ꝛ illa ꝺfirmabat̄ ꝓ cerimoniaꝫ federis.ꝛ potissime ꝟ fiebat qꝛ maxia cautio expetēda est ab illis q̄ minuꝫ certi eē putant̄:ꝛ qꝛ israelite cōsueuerāt colere deū vex:ꝛ nūc redibāt ad cultum baal:vt sciret̄ ꝙ non ficte accederēt faciebāt fedus qō ostendebat oīmodā securitatē de semp manēdo in bac ꝓfessiōe cultuꝫ. Ꝯ Alia rō eē pt pſuasio sacerdotum baal:qꝛ forte ipsi dicerent israelitis ꝙ non ꝓficiebat eis colere baal nisi fedus facerēt sup ꝟ:qꝛ alꝫ nō acceptarēt eos in seruitores nec bñ faceret eis.puta bāt ât israelite ꝙ baal posset eis facere bñ:imo ꝙ qñ recedebāt a cultu eius male erat eis vt pz Diere.44.c.vt q̄ꝫ ꝺsequerent̄ ab eo bona q̄ putabāt se posse cōseq̄ fecerūt fedus.(Nec recordati sunt oñi dei sui).s.nō recordati sunt bñficioꝝ q̄ deus eis cōtulit:aliogn nō recessissent ab eo fedus cōponētes cuꝫ baal.(Qui eruit eos de manibus oīm inimicoꝝ suoꝝ).i.ēt si nō attēdissent ad eū q̄ erat verus deus:saltē attēdere debuissent ad bñficiū:scz qꝛ eripuerat eos de manib⁹ inimicoꝝ suoꝝ:ꝛ baal vel alia idola nūq̄ eruerūt eos ab aliquo hoste.(Per circuitū).i.non solū de manu madianitarū:sed ēt ab hostibus oībus q̄ in circuitu terre eoꝝ habitabāt.nā israelite ad oēm pt̄ē habitabāt:scz madianite bismaelite amonite moabite.ad oriētē idumei:amalecbite.philistin a meridie.syri a septentrione.ꝛ ab oibus istis deus liberauerat israelitas:qꝛ sepe pugnauerāt iste gētes ꝛ eos:sic̄ pz nunc. nā venerunt madianite:amalecbite:bismaelite vt pz supra.6.ꝛ p̄cedēti.c.ꝛ ꝟ:venerūt quoq̄ forte moabite ꝛ madianite.naz ꝺ ꝙ venerāt oēs ppli oriētales:ꝛ isti sunt oriētales ꝛ ꝓping respectu israelitaꝝ:venerūt quoq̄ moabite:amalecbite:ꝛ amonite itē.ꝟ.3.venerūt quoq̄ syri tpe otbonielis.ꝛ philistin tpe sangar eo.c.ꝛ de oib⁹ liberati sunt israelite p deū.(Nec fecerūt mīam cū domo bierobaal gedeō.)Istud fuit aliꝺ pctm̄ israelitaꝝ.s.qꝛ nō fecerūt mīaz cū domo bierobaal q̄ ꝺ gedeō.nā ipse fuit minister dei ꝓ eis:ꝛ liberauit illos a morte de manu madianitaꝝ: ꝛ ipsi voluerāt tūc facē eū dīm vel regē:ꝛ tñ postea nō miserti sunt domui ei⁹.nā pmiserūt occidi oēs filioꝫ ei⁹:ꝛ nō occiderūt interfectorē.(Juxta oia bona q̄ fecerat israeli).i.debuerant ei recōpēsare bonū ꝓ bono:sicut ipse fecerat toti israeli liberādo de oibus gētibus oriētalibus:ꝛ nō liberauerūt eius domum de manu occisoris ꝛ negligentissimi viri:scz abimelech vt pz sequē.c.

Ꝯ Chronica tēporaliū euētuū sub gedeone. Qō.30.

Chronica

Qō. 28. A An i isto fedē obseruate fuerit aliq̄ cerimonie et q̄ fuerint. △Rñ. ad q̄sitū. =Mod⁹ ꝺfirmandi federa apꝺ antiquos.

Qō. 29. A Ad quid fiebat ꝟ fed⁹ ꝺ tenēdo baal i deuꝫ cū fine sedere possent tenē *Rñ. ad q̄sitū.

Luiusdam rñ.ad q̄st.

Doct.rñsio ad q̄sitū.

Deter.qōis

Rñ.ad rō.

Gedeō vir sanct⁹ fuit.

Apud hebꝛeos filij i sepulchro patrū sepeliebāt̄.

Baali qd sit.

A

†

†

†

A

Chronica tēporaliū euētuū sub gedeone. Anno gnḡtesimo sexagesimo ante romā cōditā vt ait paulus orosius p̄mo libro de ormesta mūdi. annis mille trecentis duobus qui erat annus vicesimus septimus imperij gedeonis ſm modum cōputandi orosii: atrocissimum inter cretēses ⁊ athenienses certamen fuit: vbi populus vtrinq; infeliciter p̄fligatis cruentioꝛe victoꝛiā cretenses exercuerūt: qui nobiliū filios athenienſium minotauro vtrū fero homini: an humane bestie apertius dicā nescio. devoꝛādos crudeliter adjsciebant: atq; informeprodigium effossis grecie luminibus saginabāt. de hoc ouidius metamoꝛ. 8. ijsdez diebus laphite ⁊ thessali famosis nimiū certauere cōflictib⁹ thessalus palefact⁹ in libro incredibiliū ꝓdit ipsos laphiteos creditos victosq; fuisse cētauros eo q; di scurrentes in bello equites veluti vnuz corpus equoꝝ ⁊ hominum viderent. vnde ceperit belluz thessaloꝝ ⁊ laphitarū: ⁊ qūo in nuptijs oꝛtum sit: ⁊ cuius causa: ⁊ quid ibi actū ertitit late describit ouidius. 12. metamo. hoc tēpoꝛe hiſtoria thesei fuit qui de nobilibus atheniēſibus missus est cū esset filius regis athenarū vt traderet minotauro devoꝛādus vel cum illo pugnaret: cū quo vtraq; soꝛoꝛ. s. ariadna ⁊ phedra eius amoꝛe flāmate diuersis affatibus collocute sunt: ſz p̄ioꝛ ariadna que ei modū occidēdi minotaurū (vt ferē) tradidit fide data de eaz ducēdo in vxoꝛē ea potitus est. Sed expleto negocio cū gloꝛiosa industria ariadne de minotauro obtinuisset palmā: in atheniēſez rediturus vxbē illā secū de creta ducturus erat: ſz rupto federe ⁊ decepta puella atq; in littoꝛe cretēſi relicta soꝛoꝛē ei⁹ phedrā quā postea dilexerat duxit: cūq; relicta ingrato indignoq; amatoꝛe p latebꝛas noctis fugiēte sola in vacuo littoꝛe plāgeret Dionyſius rex thebarū qui aliter liber p̄ vel bacchus appellat⁹ adfuit q eā suo coniugio honoꝛauit. ferūtq; eam ad astra trāslatā: ⁊ q; de floꝛib⁹ casu in capite tūc serta tenebat velocitate motus ad ethera vna de rosis coꝛone delapsa est: iō poete asserūt cū ariadna locare⁊ in astris coꝛone eius vnā defuisse rosam. ⁊ istā causam esse dicūt cur coꝛona q̄ est ad meridianā partē zodiaci apud signū scoꝛpionis incōpleta fit. s. deficiēte vno astro ad cōplemētū circuli. ⁊ ista vocat⁊ coꝛone ariadne vt ait virgilius in geoꝛgicis. s. gnosia q̄ ardētis descendit stella coꝛone. ⁊ vocat⁊ gnosia. i. cretensis. s. q; de insula crete erat ariadna cuius est ista coꝛona. de hac hiſtoria ouidius metamoꝛphoseos. 8. scribit aūt ariadna epistolā thesео in qua duā ꝓponit q̄rimoniā vt p̄z in libro heroidum ouidij in epla q̄ incipit. mitius inueni q̄z te genus omne ferarū. Alij volūt hoc alio tēpoꝛe accidisse: ſz ſm modū cōputationis oꝛosij necesse est q; tpe gedeonis vel paulo ante aut post acciderit. hoc tēpoꝛe vt ait magr̄ in hiſtoꝛia scholastica mercurius inuenit syringaz. est. n. syringa musicū instrumētū de fistulis siue de calamis cōpactū. traxit aūt hoc nomē a syringa vxoꝛe carbim filij agenoꝛis q̄ ꝓpter zelū barmōie a viro suo receſſerat. inuenit etiā lyrā hoc modo. repit. n. cōchā testudinis mortue ⁊ putre facte cuius arētes ⁊ tinuli nerui extēſi in oꝛe cōche ad aurā tenuē sibilū reddebāt. incertū aūt est ḡs fuerit iſte mercurius an hermes vel trimegiſtus vel mercurius minoꝛ. tres. n. legunt fuisse. ſm iosephū tyrus ꝛdita est añ tēplū hieroſolymoꝛ annis ducētis quadraginta. ⁊ p̄ꝛo hoc necesse est q; cōdita fuerit imperāte gedeone. Qō p̄z cōputādo tpa media inter gedeonē ⁊ cōſtructionē tēpli salomōis. q̄ cōputatio posita fuit a nob. 8. 3. c. Dedalus h̄ tpe aues fecit metallinas q̄s volare fecit artificioſe incluſo ſpū. dꝛ ēt feciſſe simulachꝛa ſe mouētia. de hoc ariſto. 1. politi. c. 2. p̄mus oiuz pedes ſtatuaꝝ a ſe inuicē sepauit. cū alij ꝛdūctos eos facerēt: q cū filio suo icaro fugiēs pp inopinatā fugā ⁊ inestigabilē pēnis euolasse dict⁹ est: icarus tñ naufragio p̄it: vñ mare icaricū ab eo in grecia noiatū est. Et tūc ꝛficta est fabula de icaro. de hoc ouidi. 8. metamoꝛ. Hoc tpe ſm hiſtoꝛiā scholasticā oꝛphe⁹ claruit: cui⁹ discipulus fuit museus. linus magr̄ herculis claruit. minos credit cretēſib⁹ legē dedisse qō plato negat. iſte minos athenienſib⁹ bella grauia intulit pp mortē androgei filij sui q; pp iuidiā oū apud athenas studeret occisus ē. de hoc. 7. metamoꝛ. tunc accidit mutatio q̄ vocat⁊ cuiusdā filie regis que scylla vocabat⁊ in amne cirrim q̄ crinē aureū p̄ris abstulerat vt potiret amoꝛe suo cū minoe cretēſiū rege. Eo tpe pasiphe vxoꝛ minois absente eo in bellis industria dedali a quodā tauro cognita carnal⁊ est intra artificiū ligneū: velut vacca clausa: ⁊ ide minotaurus genit⁹ est. timēs aūt dedalus aduētū minois de insula cretēſiū clā cū filio suo aufugit. tūc accidit factū de thesео ⁊ ariadna ⁊ phedra duab⁹ filiab⁹ minois regis ⁊ pasiphe ō quo dixim⁹. de bis. 7. et. 8. metamoꝛ. tūc ēt hydrā fuisse ferūt q̄ ab hercule postea occisa ē: ſz plato dic̄ eā fuisse quēdā fallacē sophistā.

Bellū inter cretēſes ⁊ athenieſes tpe gedeonis

Ouidi. 8. meta. Laphite creditisūt cētauri. Thesei hiſtoꝛia quo tpe acciꝛdit.

Cur coꝛona q̄ ē ad meridianā zodiaci ptēap̄ scoꝛpiōis signū incōpleta sit

B

Syigar ḡd sit.

Qūo lyra a mercurio repta est.

Tyr⁹ ꝛdita ante bierlz annis. 240.

Qñ icari fabula cō ficta est.

Qñ minotaurus sit genit⁹.

C Capitulum.ix.

Abijt aūt abimelech filius hierobaal in sichē ad frēs matris sue: ⁊ locut⁹ est ad eos ⁊ ad oēm cognationē dom⁹ patris matriſq; sue dicens. Loqmini ad oēs viros sichē. Quid vobis est meli⁹: vt dominentur vestri septuaginta viri omnes filij hierobaal: an vt dñet vobis vn⁹ vir. Simulq; cōſiderate: q̄z os vestrū ⁊ caro vestra sum. Locutiq; sūt fratres matris eis de eo ad oēs viros sichē vniuersos sermones iſtos: ⁊ inclinauerunt coꝛ eoꝝ post abimelech dicētes. Frater noster est. Dederūtq; illi septuaginta ponderа argēti de phano baal berith. Qui cōduxit sibi ex eo viros inopes ⁊ vagos: secutiq; sūt eum: ⁊ venit in domū patris sui in effra ⁊ occidit frēs suos filios hierobaal septuaginta viros sup lapidē vnuz. Remāſitq; ioathā filius hierobaal minim⁹ ⁊ abscōdit⁹ est. C Cōgregati sunt autē oēs viri sichē ⁊ vniuerse familie vrbis mello: abierūtq; ⁊ ꝛſtituerūt regē abimelech iuxta quercū que ſtabat in sichem.

Dedalus at thenieſis ar tifex mirabilis.

Icar⁹ dedali filius a quo mar icareū

Abijt autē. Posita in p̄cedētibus sublimatiōe dom⁹ gedeōis. hic ponit⁊ oꝛigo totalis desolationis. s. q̄z vn⁹ de filiis ei⁹ deleuit totā domū paternā. Et diuidit in tria. Pꝛio ponit⁊ abimelech p̄motio. Scō maledictio ei digna. ibi. (Qō cū nūciatū eēt). Tertio vltio diuina. ibi. (Misit dom⁹). C Queret⁊ circa p̄mū an ea q̄ hīr h̄ bēant oꝛdinē p̄ñtē ad p̄cedētia vl sit aliq̄ mutatio oꝛdis. Et an fuerit fcā imediate p⁹ p̄cedētia. ᵍ C Ad p̄mū dō z q; oꝛdo ꝛtinu⁹ ē iter h̄ ⁊ p̄cedētia: q̄z p̄cedē. c. actū ē de morte gedeōis. h̄ āt agit ḡd filij ei⁹ post mortē suā egerint aut passi fuerint vt adipiſcerē⁊ p̄ncipatuz ei⁹. ᴬ C Ad scām dom q; iter istud ⁊ ea q̄ habent⁊ p̄cedenti. c. paucū tēpus intercidit. nam abimelech desiderauit habere p̄ncipatum patris: ⁊ q̄z post mortē eius illico cōſtituēdus erat aliqs succeſſoꝛ verisimile est q; imediate post mortez eius regſterit a viris sichē q; facerēt eum p̄ncipē. (Abijt itaq; abimelech filius hierobaal in sichē). s. abimelech erat filius hierobaal. i. gedeōis qui sic appellat⁹ est vt declaratū fuit supra. 6. ⁊ iuit in sichē. s. q̄z ipse manebat in effra cū patre suo. nam habitabat gedeon in effra: ⁊ ibi mortu⁹ ac sepult⁹ est vt p̄z p̄cedē. c. abimelech aūt fortе interfuit sepulture ei⁹ ⁊ inde iuit in sichē ꝓpter suos fibi de p̄ncipatu. C Cur abimelech iuerit ad viros sichem vt ipsum israelitarum regem crearent. Queſtio. 2.

Cōnexio capituli. Diuiſio eiusdem.

Qō. 1.

ᴬ An h̄ aliq̄ fit ordis mutatio ⁊ an fuerint h̄ immediate ſacta post p̄cedentia.

ᵍ Rñſio ad q̄ſtū. 1.

ᴬ Rñſio ad 2. q̄ſtum. Abimelech p̄motio.

Queretur cū abimelech desideraret habere p̄ncipatū sup totū israel sicut tenuerat pater suus curiuit ad viros sichē vt eū efficerēt regē. nā non videbat⁊ modus iſte ad hoc q; efficeret⁊ p̄ceps super totū israel: sed poti⁹ debuit ꝓuocare totū israel in cōciliū vt euz sumerēt in p̄ncipē. C Aliqs forte dicit q; abimelech nō volebat p̄ncipatū sup totū israel: sed solū sup sichē: ideo iuit ꝛ solos sichimitas. C Sz nō stat: q̄z sciebat abimelech q; aliqs ꝛstituēdus erat in p̄ncipē sup totū israel sic bacten⁹ ḡlz de iudicib⁹ fuerat p̄ceps sup totū israel. Si ḡ ipe solū dñaret⁊ sichimitis: ille q; p̄ficeret toti israel: excluderet euz de p̄ncipatu sichimitaꝝ tāq̄ occupātē ptē p̄ncipat⁹ sui. C Itē ñ ē visile q; sichimite vellēt accipe abimelech i p̄ncipē bac ītētiōe q; sup eos dñaret⁊: q̄z tūc vellēt diuidi a toto israel. ⁊ h̄ erat sibi occasio durissimi belli sic diuisiōe fcā regnoꝝ tpe roboā ⁊ hieroboā graues pugne secute sunt: cū abias pp h̄ pugauit ꝛ hieroboā vt p̄z. 2. Parali. 13. C Dom igit⁊ q; sichimite accepunt abimelech in p̄ncipē hac ītētiōe q; toti⁹ israel piter oēs futur⁹ erat. ipe quoq; abimelech ītēdebat toti populo dñari. volebat tñ p̄us dñari sichimitis ⁊ tūc posset accipe r liquū israel. putabat. n. q; cū relīq israelite viderēt q; sichimite feciſſent eū regē q; ēt tot⁹ populus nō recuſaret eū accipere cū eēt vn⁹ de filijs gedeōis. Uel forte intendebat q; habita illa vxbe posset pugnare contra reli-

Doc. ſoli. dioꝛ rñ. ad queſitu.

Cuiuſdam rñ. ad q̄ſi. Imp2o. 1.

Scōa.

Qō.3.
A
Qr abimelech nō cōgregauit totū israel ad hoc q̄ crearet ipsum p̄ncipē.
Rn.ad q̄.
1.rō.
2.rō.

quos israelitas qui aduersarentur ei in p̄incipatu. Hoc p3 qz postq̄ cepit vrbē sichē pugnabat cōtra vrbez thebes z ibi mortuus est vt p3.j.in littera.ita ergo intēdebat facere ꝺtra quoslibet de israelitis qui recusarent eū accipe in p̄ncipē.z sic fuit ꝺuersēs q̄ iret in vrbē sichē vt dñaret ibi. ¶Quereꝯ quare abimelech nō ꝺgregauit totū israel ad hoc q̄ eligerēt eū in p̄ncipē sicut fuerat p3 suus z eēt simul p̄ceps totius israel:nec oportet ipsum discurrere pugnādo ꝺtra varias vrbes. ¶Rndē dū q̄ abimelech hoc libēter egisset si putasset sic se posse intētionis sue bñ successuz 3 nō ꝓfecisset ei hoc.Prio qz hoc nō ptinebat nisi ad hoiem babētē magnū fauorē q̄ posset ꝺgregare totū populū.abimelech tñ nūc nullū habebat fauorē:qz ipse erat minimus dignitate inter frēs suos cū ceteri'essent legitimi:ipse aūt illegitimus de ꝺcubina vt p3 p̄cedēti.c.Etiā qz nōdū sibi ꝺcilia uerat aliquos amicos q̄ fouerent partē eius.¶Alia rō est qz si ꝺgregareꝯ totus israel credebat certissime q̄ p̄ncipatus traderet alicui de frībus suis z nō sibi ꝓpter duo.Prio qz alij erāt legitimi ipse vō illegitimus.

Illegitimi nō succedūt parētibꝫ in dignitatibꝫ

Illegitimi tñ nō succedūt pentibus in dignitatibus:qz nō retinēt nobilitatē eoꝝ.z hoc inuit ionathas minimus de filijs gedeonis morte euadēs q̄ ait.ꝺstituistis regē abimelech filiū ancille eius.q.ꝺ.eo q̄ erat filius ancille vel ꝺcubine nō poterat succedere in dignitate:potissime apud hebreos hoc obtinebat.nā filij ꝺcubinaꝝ nō cōputabanꝯ vt filij vt declaratū est p̄ce.c.Scōo qz abimelech dato q̄ esset de filijs legitimis gedeonis nō ptinebat ad eū p̄ncipatus:qz ad p̄mogenitos pertinet p̄ncipatus.z hoc maxime sm obseruationē hebreoꝝ. sic p3 Geñ.49.cū dixit iacob ad rubē.rubē p̄mogenitus meus:tu fortitudo mea:maiꝛ in ꝺnis:potiꝛ impio effusus es sicut aqua: nō crescas.i.ad te qz eras p̄mogenitꝰ ptinebat maiorē eē impio.

Ad p̄mogenitos attiet p̄ncipatus.

B

abimelech aūt nō erat p̄mogenitus gedeonis 3 ietber vt p3 p̄cedēti.c.s.dixit ietber p̄mogenito suo.surge z interfice eos.q̄ ad illū ptinebat p̄ncipatus z nō ad abimelech.nō ergo fuit vtile sibi q̄ ꝺgregareꝯ populus in ꝺsilium. ¶Alia rō est qz forte nō erat ꝺsuetudo q̄ ꝺgregareꝯ populus ad eligēdū p̄ncipes tpe iudicū. Cā est qz istud fuit postq̄ cepunt p̄ncipes eē cōtinue in pplo sm successionē.s.q̄ mortuo vno accipetur alius sicut fuit tpe regū. nā tūc mortuo vno rege ꝺueniebat populus ad eligēduz aliū.sic fuit mortuo salomone.nā totus populus ꝺuenit ad eligēduz vel potiꝰ ꝺstituēdū regē vt p3.3.Reg.12.c.Nūc āt iudices nō erāt ꝺtinue p successionē.s.q̄ mortuo vno subrogareꝯ alius:3 manebat populus tādiu sine iudice quousq̄ egebāt eo:z deus ꝺstituebat eū:vel populus vt colligit.s.3.nā mortuo othoniele nō fuit ꝺstitutus illico aioth 3 trāsierūt.18.anni intermedij gbꝰ oppressi sunt israelite a rege eglō.mortuo etiā aioth z sangar nō illico ꝺstitutus est barach:3 māsit populus.20.annis seruiēs regi iabin .s.4.z sic de reliqs.iō cū nūc mortuo gedeone nō egeret ad hoc populus iudice nō ꝺgregareꝯ ad ꝺstituēdū illū.z ob hoc putauit abimelech supuacuū esse intercedere p̄ hoc apud totū populū.¶Alia rō fuit qz dū ꝺgregareꝯ populus frēs sui efficeretur potētiores:z ipse nō posset ꝺtēdere cū illis de paritate ꝺgregatis ꝺibus fauoꝛibus in partē frem suoꝝ.primus ergo fuit sibi visum ꝺueniēs ꝓcurare fauoꝛes in partē suā.z ob hoc iuit in sichē vt semel efficereꝯ rex illius vrbis z non curauit aggregare populū in ꝺsiliū.

4.rō.

Qō.4.
A
Abimelech cur potius voluit in sichē fauoꝛes sibi ꝺsiliare q̄ i alijs vrbibus.
Rn.ad q̄.
1.cā

¶Quereꝯ vlterius cur abimelech vellet ꝓus ꝺciliare sibi fauoꝛes alicuiꝰ loci ex causis supra positis:cur potius voluit hoc in vrbe sichē q̄ in alijs vrbibus. ¶Rndēdum q̄ hoc fuit ꝓpter duo.Primum qz abimelech volebat sibi cōciliare fauorē:z nō putauit q̄ in toto israel aliq̄ tātū sibi fauerent sicut viri sichē ꝓpter cognationē.s.qz mater sua erat origine sichimita p̄cedēti.c.z sic dicit hic q̄ abijt abimelech in sichē ad frēs mris sue.z dicit q̄ locutus est ad oēm cognationē domus mris sue.Etiā psuadēdo illis dixit simul ꝺsiderate q̄ os vestrū z caro vra sim. Etiā ista fuit cā potissima q̄re sichimite eū in regē vnxerūt vt p3 ex verbis ionathe.j.in lra.s.z cōstituistis abimelech filiū ancille eius in regē sup bitatores sichē eo q̄ frēs sit.¶Scōa causa est qz forte volebat accipe titulū dominādi abimelech.z iste tradi debebat ī sichē:qz forte ꝺsuetudo erat apud iudeos q̄ ad cōstituendū aliquē in p̄ncipē ꝺgregarenꝯ in sichē.z hoc qz forte domus ioseph erat p̄cipua inter israelitas: z sichē erat in sorte filioꝝ ioseph:vel ꝓpter bonorē ioseph cuiꝰ ossa tumulata erāt in sichē vt p3 Josue.24.c.hoc p3 aliqualr.nā mortuo salomone ad ꝺstituēdū filiū eius in regē totus populus cōgregatus est in sichē vt p3.3.Reg.c.12.iō voluit ire ad hanc vrbē.ꝓma tñ rō est efficaciꝛ. ¶Quereꝯ vlterius an abimelech fuerit receptus in p̄ncipē sup totū israel vel soluz sup sichimitas. ¶Aliqs dicet q̄ solū sup sichimitas:qz ipsi vnxerūt eū:z nō apparet q̄ acgsierit alia loca terre israel.vel q̄ illa spōte eū in p̄ncipē acceperūt. ¶Rndēdum q̄ abimelech regnauit super oēs israelitas.qō p3 ex duobus.Prio qz dicit.j.in lra.regnauit abimelech itaq̄ sup israel tribus annis.Si tñ solū dñatus fuisset sichimitis nō diceret q̄ regnauit sup israel:cū ab vnica ciuitate nō denominet totū regnū.¶Scōo p3 qz p̄cedēti.c.z.j.in lra increpanꝯ israelite q̄ nō fecerunt mīam cū ꝺmo gedeonis.si tñ ipsi nō suscepissent abimelech in p̄ncipē sed restitissent ei p3o occisione fratrū suoꝝ:nō increparenꝯ q̄ nō fecissent mīam cū ꝺmo gedeonis:increpanꝯ tamen.iō videt q̄ ipsi susceperūt abimelech:z q̄ nō curauerint vlcisci iniuriā occisionis frm suoꝝ.¶Modus aūt quo factus est iudex vel rex in toto israel est qz ipse factus est p̄mo rex sup sichimitas:deinde reliqui israelite ꝺsenserūt vel saltē nō restiterūt ei.vñ nō cōstituerunt aliquē aliū p̄ncipē eo viuēte:z tñ imediate post mortē eius ꝺstitutus fuit alius in p̄ncipē vt p3 sequēti.c.si tñ ipse nō eēt p̄ceps totius israel accepissent reliqui israelite aliū p̄ncipē. Aliq̄ aūt loca israelitarū restiterūt ei z cōtra illa ipse pugnabat z subiciebat ea sibi.z sic fuit de vrbe thebes in q̄ mortuus est pugnādo.j.in lra.¶Sz obijciet qz si totus israel suscepisset eū in regē z ꝺsensisset malo facto ꝺtra ꝺmū gedeōis:ioathā filius gedeonis nō solū maledixisset sichimitis 3 etiā toti israel. solis tñ sichimitis maledixit vt p3.j.in lra.ergo illi soli fecerūt regē abimelech z sup illos solū dñatus est.Itē si totus israel cōsensisset huic malo abimelech:deus imposuisset penā sup totū israel.posuit tñ sup solos sichimitas.j.in fine.c.cū dicit.reddidit dñs malū qō fecerat abimelech ꝺtra p̄ez suū.sichimitis quoq̄ qō opati erāt retributū est.¶Ad p̄mā istaꝝ duaꝝ rationū dōm q̄ ioathā posuit istā maledictionē sup sichimitas qz ꝺba ioathā fuerunt a p̄ncipio.s.quādo occisi fuerūt oēs frēs sui:z tūc soli sichimite fauebāt abimelech:z tūc nullus de israel adhuc sequebat abimelech nisi sichimite:iō eis solis maledixit:qz z ipsi fuerunt ptícipes mortis filioꝝ gedeonis.postea tñ occisis istis tot⁹ israel suscepit abimelech in regē.¶Ad scōam rōnem dōm q̄ quāc̄q̄ totus israel peccauerit nō faciēdo mīam cū ꝺmo gedeonis p̄cedenti.c.tamē ponit.j.pena solū sichimitarū ꝓpter duo. Primo qz ipsi fuerūt cā p̄ncipatus abimelech.nā cū nullū adhuc fauorem haberet eū regē cōstituerūt:z dederūt ei occasionem ad oia mala que fecit.Scōo qz ipsi fuerunt participes in morte filiozum gedeonis.nam dederūt.70. pōdera argēti de tēplo dei sni ipsi abimelech vt posset sibi cōducere viros cū quibus occideret oēs fratres suos vt p3.j.in lra.z istud fuit graue peccatū. ¶Ad rationē in p̄incipio cōclusionis dicēdū q̄ 3 solū ponatur q̄ viri sichē fecerint abimelech regē:tamē postea totus israel eū suscepit:qz hic expresse nō ponunt nisi exordia regni abimelech:z ista fuerunt in sichē.postea tamē regē factū reliquus populus suscepit quibusdā gratis fauentibus alijs bello cedentibus.

Rñsio. 1.rō.

2.rō.

Abimelech quo modo fit creatꝰ iudex i toto israel.

Obiectō. 1.rō

2.rō.

Ad.1.rō nē rñsio.

Ad.2.rō nē rñsio.

Ad rōes in ꝺuersum.

Qō.6
A
Qūo nūc abimelech iuit ad sichimitas vt ꝺstitueret eū p̄ncipē eor q̄ erat filius gedeonis.
1.cā.
2.cā.

¶Queretur qūo nunc abimelech iuit ad sichimitas vt cōstituerent eū p̄ncipē eo q̄ erat filius gedeonis.nam iudices qui ante hoc fuerūt nō veniebant per successionē progenieī imo nō erant de eisdē tribubus:qz primus iudex othoniel fuit de tribu iuda.s.3.Scōs .s.aioth fuit de tribu beniamin.e.c. Quartꝰ āt barach fuit de neptali vt declaratū est.s.4.Sedeō fuit de manasse supra.6.sic etiā oēs iudices qui post hoc fuerūt nō venerunt per successionez ꝓgeniei. ¶Rspōdēdum q̄ abimelech nec aliquis de fratribus suis nō habebat ius ad petendum p̄ncipatū qz pater suus regnauerat vel fuerat iudex.petiuit tamē abimelech ꝓpter duo.Primo qz putabat se habere quēdaz fauorem in viris sichē:ideo quāquā nō tenerenꝯ de iure eū cōstituere credidit q̄ fauore moti agerent.¶Scōm z precipuum erat ꝓpter ꝓmissionē factam gedeoni ab israelitis. nam cū venit de bello madianitarum dixerūt ei oēs viri israelite. dominare tu nostri z filius tuus z filius filij tui:qz liberasti nos de manu madiā.gedeon aūtē humiliās se ait.non dominabor vī nec dominabitur in vos filius meus 3 dominabitur dñs deus. putauit ergo abimelech q̄ vellent israelite facere sicut dixerant cōstituendo in principem posteros gedeonis ita q̄ de illa stirpe essent semper p̄ncipes:ideo petiuit putās q̄ ei vel alicui de fratribus suis tradendus esset principatus. ¶Queretur vlterius qūo abimelech mor vt gedeon mortuus est iuit ad petendum p̄ncipatum a viris sichē. nam inter israelitas consuetū fuerat ex tēpore iosue q̄ mortuo vno principe non subrogareꝯ illico ei alius:sed tādiu maneret populus sine principe quādiu nō ꝓmereꝯ graviter ab hostibus vt supra declaratū est.nūc tñ mortuo gedeone illico nō erat aliq̄ oppressio hostilis:ita vt israelite egerēt p̄ncipe:iō nō erat tps petēdi p̄ncipatū. ¶Rndendum q̄ fecit ꝓpter

Qō.7
A
Qūo abimelech mortuo gedeone pze suo ꝺtulit se ad sichimitas ad petēdum p̄ncipatū
Rn.ad q̄.

1.cā. fecit ꝑpter ouo. Primū fuit qz ꝑncipatū credidit abimelech aliter se habiturū iā ꝯ ante hoc se habuerat: qz ante hoc principatus erat introductus de volūtate populi. nā nulli erat ius ꝑncipandi: sed cuicūq; voluisset populus tradere ꝑncipatū tradebat: iō mortuo illo si nulli voluisset tradere nulli tradebat: ꝛ qz melius erat populo liberū esse ꝯ subijci: dū tñ ex defectu principis nō euenirēt aliqua mala in populo: tādiu manebāt sine ꝑncipe quādiu nō egebāt. cū aūt egebāt vel deus suscitabat eis ꝑncipes vel ipsi illum eligebāt. nūc aūt putabat abimelech q ꝑncipatus māsurus erat apud aliquā ꝓgeniez tāꝯ ex iure suo eo q israeli te diterāt gedeoni. dñare tu nobis: ꝛ filius tuus: ꝛ filius filij tui. in quo volebant tradere ei ius ꝑncipādi sup israel pro se ꝛ posteris suis. in habentibus autē ius ꝑncipādi ex seipsis est ista regula q mortuo viro subrogaꝫ ei qui de iure succedere debet ꝛ nō manet aliqō tps sine ꝑncipe: qz alioquin fieret ꝑiudiciū ipsiꝰ qui habēt ius ꝑncipandi. ita ergo putauit abimelech q mortuo ꝑre suo ipse vel aliqs de frib⁹ suis illico ī ꝑncipē ꝟstituēdus erat
2.cā. ꝛ sic in posterū: ita vt nullū tēpus iā ꝑncipe careret. ¶ Scōa rō fuit qz dato q crederet nō esse statim ꝟstituēdū aliquē in ꝑncipem. erat tñ dubius de intētione populi: iō ne eo ignorante populus cōstitueret aliquē de fribus eius voluit ipse ꝑueniret petēdo a viris sichē q ꝟstituerēt eū in ꝑncipem. (Ad fres matris sue.) Hic accipiunt fres ꝓprie: ꝛ infra accipiaꝫ large. s. q mater abimelech habeat viros aliquos potētes in sichē qui erant fres sui. Cō ꝑz qz illi potuerūt ꝯgregare totū populū sichē ꝛ psuadere q acciperēt abimelech in regē. erāt aūt isti viri potētes: ꝛ mater abimelech erat de viris claris. nec in hoc erat defectus nataliū abimelech sz solū qz erat illegitimus. potuit aūt accipe gedeō hāc potētē ꝛ clarā mulierē in cōcubinā: qz ipse erat ꝑnceps totiūs israel. (Et locutus est ad eos). s. ad fres mris: qz isti erāt viri maioris auctoritatis. Etiā qz isti magis attinebant ei cū essent
† auunculi eius ꝯ tota alia cognatio mris: ꝛ magis isti desiderarent honorē abimelech. (Et ad oēm cognationez domus mris
† sue). i. etiā locutus est ad oēs cognatos mris sue vt oēs ei fauerent: qz ad oēs res ista attinebat. (Dicēs. loqmini ad oēs viros
† sichē). i. ꝯgregate eos in ꝛciliū: ꝛ exponite eis de me q me cōsti
† tuāt ꝑncipē. (Quid. n. vobis melius est vt dominent vobis. 70. viri.) Posuit duas rones suasorias abimelech. Prima erat ex
Due rōes suasorie abimelech. vtilitate sichimitarū. s. qz si eligerēt eū in ꝑncipē haberēt vnum ꝑncipē: ꝛ si nō acciperēt eū deberēt accipe. 70. viros: sz hōe. 70. viros in dños laboriosuz est ꝛ intolerabile: qz qlibet iubebit. et
1.rō. qz oēs extorquebūt aliqd a populo. ꝛ vt oibus ꝓuideaꝫ necesse
2.rō erit fieri magnas extorsiones ꝛ de paupationes. Scōa rō erat qz abimelech erat cognatus sichimitaꝝ ex pte mris: alij aūt filij gedeonis vllā habebāt cognationē cū sichimitis. (Ut dominētur vobis. 70. viri). s. qz totidē erāt filij legitimi gedeōis. ex hoc ꝑz q abimelech nō cōputaꝫ inter. 70. viros q̄ ponat se hic tāquā distinctum ab illis. (Oēs filij hierobaal.) Istud etiā ponit
† ad magis grauādū: qz si isti essent filij diuersoꝝ ꝑum nō se tā tū diligerēt nec inuicē sibi nimis fauerēt: iō vnus nō ꝑmitteret
† aliū facere magnas extorsiones. nūc aūt qz isti oēs erāt filij eiusdē ꝑis nimis ꝺuenirent inter se ꝛ ꝑmitterēt sibiinuicē extorsiones ꝛ grauamina q̄ glibet infligeret populo: ꝛ sic grauareꝫ valde populus. (An vt dñeꝫ vobis vnus vir). s. vt dominer ego solus. q. d. melius est q solus dominer: qa nō tātū grauabimini
Cō.8 A Quō faciebat abimelech istā disiūctiuā. s. q dominēꝫ vob. 70. viri aut q vn⁹ vir dñetur. tolerādo imperiū meū sicut tolerādo imperiū. 70. viroꝝ.
¶ Queret quō faciebat abimelech istā disiūctiuā. s. q dominēꝫ vob. 70. viri aut q dñeꝫ vir vnus. nā poterāt eā excludē sichimite dicētes nec volum⁹ nob dñari. 70. viros nec vnū sz manebim⁹ liberi: sic manebāt alijs tpib⁹ mortuis iudicib⁹ q ꝑfidebāt. ¶ Rñdēdū q abimelech putauit q nō excluderet ista disiūctiua eo q israelite dixerāt gedeōi. dñare tu nobis ꝛ fili⁹ tu⁹ ꝛ fili⁹ filij tui. iō necesse erat q aut ipse aut vnus de fribus suis dñaret ꝛ ita nō maneret israelitis ius ad nullū sumēdū in ꝑncipē sicut ꝑus vel ad differēdū assūptionē quādiu ipsi vellēt. Et et sichimite nō negauerūt hāc disiūctiuā sz acceperūt alterā partē.
¶ An tenebātur israelite ꝟstituere aliquē de filijs gedeōis in iudicē: ꝛ an cogerētur illico acceptare eum. Questio. 9.
A Rñ. ad. 2 q̄stū. **Queretur** vlterius an israelite cogerent acceptare aliquē de filijs gedeonis in iudicē vel an possent de alijs tribub⁹ vel familijs accipe iudices sic ꝑz: ꝛ an cogerent imediate acceptare eū vel poterāt differre ꝟstitutionez ad alia tpa quādocūq; ipsi vellēt. ¶ Ad scōm rñdēdū q istud dependet ex ꝑmo. s. q si filij gedeonis habebāt aliqō ius ad hoc q dñareꝫ tenebant israelite mortuo ꝑre illico aliquē de eis ꝟstituere ꝑncipē q de iure deberet succedere ꝑri. Et ꝑz b qz cuz istis iure suo cōpeteret ꝑncipat⁹: sicut auferre eis simpliciter siue ꝓ oi tēpore erat peccatū: ita auferre eis ad aliqō tēpus erat peccatū. sicut ꝑz in rebus possessis: qz q̄cunq; qs ꝑuet eis dominos suos: vel teneat eas inuitis dominis peccatum est. ita in ablatione regni ad tēpus. si aūt nulluz ius habebāt regnādi vel qualitercūq; ꝑncipādi filij gedeonis nō tenebant israelite imediate vel post aliquāta tēpora cōstituere aliquē de eis in ꝑncipem. ¶ Ad ꝑmū aliquis dicet q tenebant israelite cōstituere aliquē de filijs gedeonis ꝑncipem. Cō ꝑz qz ipsi se obligauerūt ꝑmissiōe sua dicētes. dñare tu nobis ꝛ fili⁹ tuus ꝛ fili⁹ filij tui. ¶ Secūdo qz deus increpat israelitas qz nō seruauerūt misericordiā cū domo gedeonis pro oibus bonis que fecerat israeli ꝑcedēti. c. hoc autē videt qz non dederūt ꝑncipatuz alicui de filijs legitimis eius. ergo tenebant dare. ¶ Rñdenduz q non tenebant israelite cōstituere aliquē de filijs gedeonis in ꝑncipem. nunq; enim fuit determiata linea ꝑncipantiū in israel vsq; ad dauid: cui deus ꝑmisit q posteri sui regnarēt post eum vsq; in eternū. 2. Re. 7. c. nunc autē licuit cuicūq; vellet populus dare ꝑncipatuz. ꝛ sicut añ gedeonē seruatū fuerat: ita etiā semper postea fuit seruatum in sequētibus iudicib⁹. nec fuit acgsitum aliqō ius posteris gedeonis ꝑncipandi sup israel: aliogn dato q nunc peccarēt israelite: postea alig de eis emendarēt peccata ꝑcedentiū ꝛ constituerent ꝑncipes de domo gedeonis. Si autē dicas q nō poterant eo q nullus manebat de domo gedeonis qz occisi fuerunt oēs. 70. filij eius. ¶ Dōm q non stat hoc: qz manerent alig nepotes ꝯ ꝯ non eēnt filij: eo q cum isti. 70. filij gedeonis eēnt viri magni cū ioatbā qui erat minimus eoꝝ venerit ad rederguē duz viros sichē. ī. in ira. nō est verisimile q de aliquo istoꝝ nō manserint filij: ꝛ de alijs poterāt israelite postea sumere ꝑnciRōnes ꝓ ꝓma dubitatione. 1.rō. 2.rō. Rñsio ad 1.q̄stū. Improba. B Ad. 1.rōnē
pes: ꝛ tñ nunq; ceperunt ꝑncipes de cognatione hac ꝛ non icrepant de hoc sequētes israelite. ergo non erāt obligati accipere ꝑncipes de hac stirpe. ¶ Ad ꝑmaz rōnem in contrariū dōm q nō obligati fuerūt israelite ex illo verbo: qz ad hoc q aliqs obligetur ad aliqd agendū: non solū regritur verbuz obligatoriuz ex pte ipsius: sed et q ille cui fit ꝑmissio acceptet eā: sz non solū gedeon nō acceptauit sz et nō habuit promissionē acceptā sz et exp̄sse repugnauit dicēs. nō dñabor ego vr̄i: nec dñabit in vos fili⁹ me⁹ sz dñabit dn̄s de⁹. ergo nō māsit obligatio ex ꝑmissiōe hac. ¶ Ad scōm dōz dupl'r. Uno modo q nō intelligit illa littera de cōstituendo aliquem de filijs gedeonis ꝑncipem sed de eruendo eos a morte: vel de vindicādo mortē eoꝝ. nam israelite tenebant eruere filios gedeonis de manu abimelech: sed nō eruerūt qn poti⁹ aliqui de israelitis fuerūt adiutores abimelech ad hec patrandū. Uel saltez si non cognouit totus israel qd moliretur facere abimelech ꝓiusq; faceret ita vt liberare posset filios gedeonis de manu eius: tñ debuerat saltē hoc facto vindicare mortē illoꝝ occidēdo abimelech: sed nō curauerūt: quin potius consenserūt in euz velut in ꝑncipem vt supra declaratū est. Ad 2.rōnē
¶ Alr pōt dici q nō seruauerūt misericordiā ad domū gedeonis. s. qz ꝯ ꝯ nō tenerent velut ex debito: tñ ex quadā equitate debuerūt filios gedeonis honorare: ꝛ aliquē eoꝝ ꝟstituere ꝑncipē cuz tāta bona eis gedeon fecisset: ꝛ ipsi ei ꝑncipatū ꝑ se ꝛ posteriꝭ suiꝭ obtulerāt: sz ipse ex vrbanitate nō accepit. ꝯto q̄ vrbanioꝝ ipse fuit tāto israelite ꝑmptiores ad bñfaciēdū ei ꝛ posteris suis eē debuerūt: sz nō fecerūt. Alr ad. 2. rōnem.
Cō. 10 A Quō dixit abimelech q. 70 viri filij gedeōis regnaturi erant. Rñsio ad quesitū.
¶ Queret quō dixit abimelech q. 70. viri filij gedeōis dominaturi erāt. Nā ꝑncipat⁹ semp vni cōmittit. maxime fm modū ꝑncipat⁹ hebreoꝝ: qz iter eos nūq; fuerunt aristocratie: nec oligarchie: timocratie aut democratie: sed semp monarchic⁹ ꝑncipat⁹. ¶ Rñdēdū q si filijs gedeōis tradēdus fuisset ꝑncipat⁹ non dat⁹ fuisset oib⁹ sz vni. s. ꝑmogenito: qz in oib⁹ dignitatib⁹ q̄ p successionē deriuāt ꝑmogeniti succedūt. ꝛ b tā in dignitatib⁹ secularib⁹ vt ꝑz in ruben de quo supra dictū e. ꝯ i spūalib⁹. s. i sūmo sacerdotio. nā p ꝑmogenitos deriuabaꝫ vt ꝑz Leui. 21. s. q sūm⁹ sacerdos dz sp maioꝝ eē iter fres suos. dicebat tñ abimelech sichimitis b mētiēdo ad terrēdū eos vt sic facili⁹ ꝟsentirēt itentiōi sue. ¶ Uel forte itelligebat abimelech q isti. 70. viri diuiderēt ꝑncipatū: ita q vnus dñareꝫ vni ꝑti terre: ꝛ ali⁹ alteri cū eēnt fres. ꝛ tunc tāto magis guarent subditi ꝯto minoꝝ ps eēt data cuilz de ꝑncipib⁹ cū qlz eoꝝ vellet ita magn⁹ ꝛ gliosus videri: velut si q̄ eoꝝ i soliduz dn̄s eēt israel. ꝛ b eēt ingrauamē sichimitaꝝ: qz ꝯ ꝯ vnico dn̄o subdēdi erāt: tñ ille ꝑmeret nimis eos extorquēdo ex cā dcā.
A Cō. 11. A Quō potuerūt sichimite credere abimelech q oēs. 70. viri dñari deberēt. ¶ Queret quō potuerūt sichimite credere abimelech q oēs. 70. viri dñari deberēt. ¶ Rñdēdū q quāꝯ nō crederēt q oēs i solidū dñari possent aut aliquādo dñarent: tñ credebāt forte q dominarent diuisa inter se terra. s. q quāꝯ de iure ad solū ꝓmoge Rñsio ad quesituz.

nitū veniret totū ius dominādi: qz tamē reliqui erāt frēs sui di uideret cū eis terrā lz inequaliꝫ: z tūc grauarēt terra vt supza di ctū est. Uel forte crederēt qꝫ oēs dominarentꝰ .s.p successionē z vicibus pmutatis. s. qꝫ vnus dominaret vno mēse z alius alio: z sic fieret circulus p illos ſm determinationē tpis. Et hoc mo do grauarentꝰ israelite in duobus. Pzio in varietate dominoꝝ. nā cū sint tot sensus quot capita eo qꝫ ad diuersitatē corpoꝝ seqꝫ tur varietas aīoꝝ: qlibet imparet modo suo. z sic essent israelite semp in altercatione: lz hoc est molestum. Scōo grauarentur p extorsiones. nā cū nullus esset pnceps ad semper: eo tēpoze quo pncipareꝫ raperet multa de qbus viueret dū nō dominabatur. iste modus fuit iter ethioclē z polimicē filios regis edippi z io caste qui dominabantꝰ in ciuitate thebaꝝ: z qz ambo eodē par tu effusi sunt nō videbaꝫ cui deberēt ius regnādi: iō cū ostenderent duētum est qꝫ alternis annis regnarēt: z pmo anno regna uit polimices: qui finito anno cū nollet cedere pncipatui infan da bella inter frēs secuta sunt. de qbus statius in thebaide. z se neca tragedia tertia q̄ vocaꝫ thebais. ¶ Aliter z melius pote rat hoc intelligi. s. qꝫ pncipatus in solidū vni daret ad semp: tm qz ceteri erāt frēs sui pmitterēt eis qꝫ inderēt in populo: z sic ni hil differēt ipsi a veris dominis: lz nō vocarentꝰ dñi: z precepta multoꝝ dominoꝝ grauarēt nimis subditos. Etiā qz ille q teneret pncipatū totius israel vt obseruaret z gubernaret frēs suos in magno statu faceret extorsiones a populo. nā. 70. viri in sta tu pncipū nō poterāt gubernari nisi valde pressis subditis.

Jn duob⁹ grauarētur israelite.

Solidioz rñ. ad q̄st.

Qō. 12. A

Quo dixit abimelech an vellēt po tiꝰ israelite qꝫ oñaretur eiꝰ vnꝰ vir vel. 70. viri z̄c.

Cuiusdā rñ. ad q̄st.

Impzoba.

¶ Quereꝫ vlterius quo dixit abimelech an vellēt potius qꝫ do minareꝫ eis vnus vir vel. 70. viri: qz eadē rō videbaꝫ eē de eo z de quolibet alio. nā sicut dominātē alio de filijs gedeonis do minarentꝰ oēs qz frēs erāt. ita dominātē ipso dominarentꝰ reli qui qz frēs sui erāt. ¶ Aliquis rñdebit qꝫ abimelech minozi cō sanguinitate eis oiūgebaꝫ eo qꝫ erat solū frater ex pze. illi tm q ex vtroq̄ parēte frēs sunt magis sibi attinēt magisq̄ se diligūt. ¶ Sz dom qꝫ hoc nō stat: qz sicut abimelech nō erat frater istoꝝ. 70. ex matre sed ex patre tm: ita ipsi inter se nō erāt frēs vte rini lz ex diuersis mris. sic pz pcedēti. c. s. habuit gedeō. 70. fi lios: qz habuit plures vxores. ideo quātū ad hoc nō erat differē tia. ¶ Sz dom qꝫ oēs isti. 70. erāt frēs ex vxoribus erātq̄ legi timi abimelech autē solus erat ex cōcubina: ideo illi. 70. se inui cem tāquā frēs diligebāt: ipsum aūt abimelech nō tenebāt tan quā fratrē nec ipse eos. nā osuetudo legitimoꝝ erat odisse illegi timos z fugare eos. sic. n. fuit de iepte galaadite quē frēs sui eie cerunt de domo pzis sui: z de terra eo qꝫ esset illegitimus. j. 11. c. ideo cū dominareꝫ aliqs de. 70. diuideret bona pncipatus sui alijs frib⁹: z sic viderentꝰ tāq̄. 70. domini vt declaratū est. ip se aūt abimelech nō cēsebat sibi aliqd cōmune cū illis. 70. eo qꝫ ipse erat illegitimus: ideo si dominareꝫ nō traderet eis partem pncipatus: lz potius occideret eos vel deprimeret ne possent ei auferre pncipatū. (Simulq̄ considerate qz os vām z caro vza sum) .i. etiā cōsiderate aliud qz ego sum caro vza z os vām .i. sum de ꝓgenie vza: iō si ego pncipoz vos quoq̄ cēsebimini pn cipes. dicebat hoc qz mr sua erat de sichē z babebat ibi cogna tionē magnā. s. in lra z pcedēti. c. ¶ Quereꝫ cur moueri de berēt sichimite ad ostituēdū abimelech in pncipē eo qꝫ erat co gnatus eoꝝ. ª ¶ Rñdēdū qꝫ vtilitas sichimitarū mouere debe bat eos. nā ex hoc qꝫ esset rex cognatus eoꝝ ipsi osequerētur ma iores imunitates z honores. z ēt fruerentꝰ bonis: nā efficerentꝰ ditiores. sic pz. 1. Reg. 9. cū samuel vellet signare qꝫ saul futurus erat rex in israel ait. z cuius erūt optima quiq̄ in israel nōne tibi z omni domui pzis tui. i. oēs cōmunicabūt tecū in bonis re gni. ¶ Jtē essent sichimite honorabiliores: qz cēserentꝰ generosiores ꝓpter cōiūctionē sanguinis ad regē. Jtē haberet magnā curam de eis potius q̄ de alijs israelitis ex affectione cogna tionis: z quecūq̄ bona abūdātius illis oferret. sichimitaꝝ ergo intererat qꝫ abimelech cōstituerēt regē: ideo si necesse esset aliquē de filijs gedeonis regnare magis benefaciebat abimelech sichimitis si vellet suscipe regnum q̄ illi facerēt ei offerēdo vel vādo ipsi regnū. (Locutiq̄ sunt frēs mris eius.) Uiderunt qꝫ erat vtile valde eis boc: ideo diligēter boc putauerūt. erāt autē isti frēs mris honorabiliores reliqs ō cognatiōe: iō ipsi ꝓposue rūt z tractauerūt istud factū. (Ad oēs viros sichē). s. congregādo eos ad ocilū. (Oēs sermōes istos). s. illas duas rōes suasorias quas posuit abimelech: alia quoq̄ dicerēt q̄ ex tpe z loco ogrue re viderentꝰ. scriptura tm sola magis necessaria studiose narrat. (Et inclinauerūt coz eoꝝ post abimelech). i. inclinauerūt oēs si chimitas vt desiderarēt accipe in pncipē abimelech. (Dicētes frater noster est) .i. sichimite inclinati sunt ex hac pte qꝫ abime lech esset frꝫ eoꝝ. nā ex hoc sciebant se pticipaturos bonis regni eius: z quāquā alia ratio esset satis efficax. s. qꝫ melius erat do minari vnū virū q̄. 70. tamē huic magis assenserūt: qz illa erat cōmunis toti populo: z ista de cognatione erat spālis in eis. ma gis aūt diligūtur bona ꝓpria q̄ cōmunia.

Jn duob⁹ grauarētur israelite.

Solidioz rñ. ad q̄st.

Qō. 12. A

Quo dixit abimelech an vellēt po tiꝰ israelite qꝫ oñaretur eiꝰ vnꝰ vir vel. 70. viri z̄c.

Cuiusdā rñ. ad q̄st.

Impzoba.

Doc. solidioz rñ. ad q̄.

Qō. 13 A

Cur moueri deberēt sichimite ad ostituēdū abime lech i pncipem.

ª Rñ. ad q̄.

† † † † †

¶ Quare sichimite acceperūt abimelech in regem cum nō obli garentur ad hoc. A

Questio. 14.

Queretur quare sichimite acceperūt abimelech in regem ex eo qꝫ erat frater eoꝝ: qz siue esset frꝫ siue nō minime cogebantꝰ eū in pncipē accipere nec etiā quēq̄ aliū de filijs gedeonis. ¶ Dom qꝫ sichimite nō obligabantꝰ ac cipere eū nec quēquā aliū in pncipē de filijs gedeonis vt decla ratū est in quadā questione supza. putauerūt tm forte sichimite qꝫ ꝓpter verba que dixerūt israelite gedeoni. s. dominare tu no bis z filius tuus z̄c. qꝫ nūc vellēt aliquos de filijs eius accipe: iō voluerūt inter ceteros ipsi hūc accipere: qz vtilioz eis erat eo qꝫ erat frater eoꝝ. ¶ Alia causa est qz dato qꝫ israelite nō eēnt as sumpturi aliquē de filijs gedeonis: z hoc scirēt sichimite: tm ipsi vellēt accipe abimelech in pncipē potius q̄ aliquē de aliena stir pe de alijs tribubus israel. Primū tm verius est: qz putauerūt qꝫ pncipatus nō daretur alicui extra domum gedeonis. (Dede rūtq̄ illi. 70. pōdera argēti.) Nō solū sichimite voluerūt accipe abimelech in pncipē sed etiā dederūt ei magnū fauoꝝ ad pnci pandū toti israel. nā pecunias ei magnas tradiderūt: z cū nō ba berent de ꝓpzijs tradiderūt de pecunijs dei sui q̄ erāt sacre.

Rñsio. ad q̄si. 1. cā.

2. cā. =Qō. 15. A

Adgd sichimite dederūt abime lech pecu nias bas Dupler rñ ad q̄. Scōa.

=¶ Quereꝫ ad quid sichimite dederūt abimelech pecunias bas. ¶ Rñdendum qꝫ forte hoc fuit ad hoc qꝫ incipet habere statu. nā faciebāt eū pncipē suū: z tm erat vir pauper: z qz erat oppzo bzium eos habere pncipem pauperē dederūt ei pecunias istas. ¶ Aliter dom est z melius qꝫ istas pecunias dederūt ei ad hoc qꝫ duceret viros bellatozes: z effectus potens occidere posset fratres suos. z tūc efficereꝫ rex. Et hoc pz qz nō dederūt ei istas pecunias postq̄ cōstituerūt eū regez sed pzius: z deinde occisis fratribus cōstituerūt eū regē. ¶ Queretur an peccauerūt si chimite in bis que fecerūt cū abimelech. ª ¶ Rñdēdū qꝫ pecca uerunt: qz deus dedit penā eis pzo hoc: sed deus nō infligit pe nam iniuste. ergo peccauerūt. pz hoc. j. in fine. c. s. z reddidit de us malū qō fecerat abimelech ostra patrē suū. sichimitis quoq̄ qō opati erat retributum est. ¶ Jtē ioathā imprecatus est ma la sup sichimitas. s. qꝫ abimelech occideret eos vt pz. j. in lra. z ista maledictio venit p sniam dei sup eos. s. in fine. c. s. sichimitis quoq̄ qō opati erāt retributū est z venit super eos maledictio ioathā filij bierobaal. ergo peccauerūt qz si inocētes essent ma ledictio cōuerteretur potius in benedictionē. ᵇ ¶ Rñdēdum qꝫ peccauerūt sichimite in bis q̄ egerunt erga abimelech z domū gedeōis: qz ipsi dederūt ei osiliū de occidēdo frēs suos. Qō pz qz nō acceperūt eū in regē quousq̄ occidit frēs suos. Si tm pter eoꝝ oscientiā hoc egisset magis abiecissent eū postquā occidit fratres q̄ añ: sed nō abiecerūt. imo susceperūt postq̄ occidit il los. ergo necessaria psumptione ouincūtur pticipes criminis sal tez osilio z nō phibēdo. Jtē qō maius est qz ipsi dederūt ei au xiliuꝫ ad faciēdū hoc. s. 70. marchas: vel pōdera argēti de quib⁹ cōduceret viros bellatozes ad occidēdū frēs suos: z si ipsi non dedissent ei pecunias istas abimelech erat pauper z nequaquā potuisset occidere fratres suos. valde ergo peccauerūt z sic eis redditū est: qz sicut ipsi dederūt fauoꝝ ad occidēdū filioꝫ gedeo nis: ita abimelech cui ipsi fauozem dederant occidit eos z dele uit sichē ita vt sal in ea spargeret vt pz. j. in lra. ¶ Queretur vlterius dato qꝫ nō fecissent sichimite aliqō malum ostra filios gedeonis an peccauissent ex eo qꝫ solū acceperunt abimelech in regē. ¶ Respōdēduꝫ qꝫ sic qz lz nō dedissent osiliuꝫ de morte il loꝝ viroꝝ nec ad hoc dedissent pecunias: saltē tamē qz cognita morte illoꝝ recipiebāt in regē istuꝫ infandissimuꝫ peccabāt. naꝫ deus increpat israelitas eo qꝫ nō fecerūt mīam cū domo gedeo nis pcedē. c. z hoc fuit qz nō vindicauerūt mortē. 70. viroꝝ in iuste occisoꝝ. tenebātur ergo sichimite sicut ceteri vindicare istā mortē: qz ipsi quoq̄ susceperant bñficia gedeonis: lz poterāt occi dere abimelech z noluerūt. ergo peccauerūt. ¶ Jtē pz qz peius est bñfacere malefactozi q̄ nō nocere ei: lz israelite peccauerūt qz nō nocuerūt vl punierūt abimelech. sichimite āt nō solū nō pu nierūt lz ēt expleto facioze eū regē ostituert q̄si i pmiū bui⁹ scele ris. q̄ valde grauit peccauerūt ostituēdo eū regē. *¶ Quereꝫ vlterius dato qꝫ abimelech nō occidissent frēs suos. an sichimite peccauissent ostituēdo eū regē. ¶ Rñdēdū qꝫ peccauissēt: qz ipi ostituebāt in pncipē manifeste idignū. s. illegitimū. z tales erāt inbabiles ad dignitates: nisi iterdū ex necessitate cū nō inueniret

Qō. 16. A

An pecca uerit sichi mite i bis q̄ cū abi melech fe cerunt.

ª Rñ. ad questitū.

ᵇ Alia rñ ad q̄stū.

Qō. 17. A

An pec cassēt ex eo qꝫ solū accepunt abime lech i re gem.

Qō. 18. A

An sichi mite pec cassēt cre ando abi melech re gē ñ occi disset⁹ frib⁹ Rñsio. ad q̄stū. 1. rō

alius ꝓueniēs

alius ꝺueniēs ad regēdū:ſicut fuit ō iepte galaadite q fuit iſtegi
timus:qz tñ iſraelite nō inueniebāt inter ſe viꝝ fortē ꝛ aiosuz ꝛ
ꝺoctū in armis ſicut iepte:nō ſolū recepunt eū in p̄ncipē: ſz etiā
ozauerūt vt acceptaret vt pz ĵ. 11.c.alſ tñ ſicut ordinātes ſim-
pliciter aliquos vel indignos p̄uant̄ poteſtate ꝺferēdi ordines
quos ꝺtulerūt vt pz in decretis di.36.c.q in eccliaſticis.ita ꝺfe
rētes p̄ncipatū alicui indigno p̄uari ꝺebēt iure eligēdi aliuz in
p̄ncipē.ſic etiā p̄ꝺonus p̄ſentās ſciēter aliquē indignū p̄uat̄ iure
p̄ſentādi ꝓ illa vice:ꝛ eligētes in eccliaſticis ꝺignitatibus ſcien-
ter indignos p̄uātur iure eligēdi:ſz iſta pena nō ꝺat̄ ſine pecca-
to.ergo peccauerūt mortaliꝝ viri ſichē eligēdo illegitimū cū nul
2.rō. la eēt neceſſitas diſpēſandi. ¶Jtē q circa electionē p̄latoꝝ ꝛ
in illis in q̄bus vſuꝫ ſtatus publicus vtiꝫ acceptiōe p̄ſonaꝝ pec-
cat mortaliter:cū deus hoc vetet Deut̄.1.ſz ſichimite vſi ſunt ac
ceptione p̄ſonaꝝ ꝺſtituētes abimelech in regē:qz erat cognatus
3.rō. eoꝝ ſolū vt pz in lr̄a.ſ. ꝺixerūt.fr̄ noſter eſt ꝛ inclinati ſunt poſt
eū.ergo peccauerūt. ¶Jtem ſi alicui ꝺe ꝺomo gedeonis dādus
erat p̄ncipatus oportebat dari p̄mo genito q ꝺe iure ſuccedebat
vel ſaltē alicui alioꝝ ſi habilioꝝ repireꝫ:qz iſti magis ptiebāt ad
gedeonē:ſz in p̄iudiciū iſtoꝝ ꝺſtituerūt abimelech in regē.ergo
peccauerut:ꝛ tūc ſtabat increpatio dei.ſ.qz nō ſeruauerūt mīam
Qō. ad ꝺomū gedeonis:qz ad ꝟ ꝺebebāt cū illis q erāt magis ꝓpꝛie
19. filij eius ſeruare mīam. (De fano baal berith).i.iſtud argētum
A accepunt ſichimite ꝺe fano vel tēplo dei ſui ad dādum abime-
Qr̄ hoc lech. ¶Queret̄ q̄re vocat̄ ſic iſtud idolū.ᵒ Rñdēdū q baal
idolū vo- berith eſt nomē cōpoſitū ꝛ interpretat̄ fedus vel pactum:qz be-
cet baal ꝛ pōt hoc ꝺuplr intelligi.vno modo q ſichimite inierūt fedus
berith. in fano illo cū abimelech ꝺe ſumēdo eū in regē:ꝛ ipſe aliqd p̄
ᵒ Rñ.ad miſerit obſeruare ſichimitis.ꝛ iſtud pactuz fuit quādo ꝺata eſt
q̄ſitū. pecunia abimelech. ¶Aliter pōt intelligi q fuit factū fedus in
illo tēplo cū baal.ſ.q totus iſrael iniuit fedus cū baal in illo tē
plo.ꝛ hoc colligit̄.c pcedēti.nā ꝺicit̄ q iſraelite pcuſſerunt fe-
Doct.rñ. dus cū baal vt eſſet eis in deū:ꝛ celebrauerūt ſolēnitatē federis
ſolidioꝝ in tēplo illo:ꝛ ex hoc ſpāliter vocaret̄ illud fanū federis. ¶Ali
ad q̄ſitū. ter ꝺom ꝛ melius q ipſi habitatores ſichē ſpāliter inierāt fedus
cū baal.ꝛ hoc fecerūt in iſto fano:ꝛ inde nomē accepit vt pz.ĵ.in
lr̄a.ſ.ingreſſi ſunt fanū dei ſui berith ꝟbi fedus cū eo pepigerāt:
† ꝛ ex eo locus nomē accepit q erat valde munitus.(Qui cōduxit
ſibi viros in opes ꝛ vagos).i.ex illa pecunia conduxit viros vt
ªQō. adiuuarēt eū ad occidēdū fr̄es ſuos. Et ꝺicit̄.inopes ꝛ vagos
20. qz iſto puo p̄cio ꝺatos ꝺucere potuit.ꝺiuites aūt ꝛ aliqbus re
A bus ſtudioſe operā ꝺātes ꝺucere nō potuit.vel qz illi nolebāt
An abi- biis cōmotionibus ꝛ nouitatibus vacare relicta cura rerum ſua-
melech rū:vel qz nō poterat eos niſi magno p̄cio ꝺato cōparare.inopes
peccaue- aūt ꝛ vagi nō ſolū puo p̄cio ꝺato venirēt:ſz ēt nullo ꝺato:tñ p̄
rit ꝺucē ſtaret̄ eis victus ꝛ haberēt ꝺucē ad p̄dā.ſic.n.ad dauid fugiētē
do ſibi vi a facie ſaulis ꝺuenerūt viri inopes ꝛ oppꝛeſſi ere alieno ꝛ amaro
ros va- aio ſactuſq; eſt p̄nceps eoꝝ. 1. Reg. 22. ꝛ tñ nullū p̄ciū eis ꝺe
gos ꝛ ino dit.(Secutiq; ſunt eū).ſ. tāq; p̄ncipes quocūq; ire vellet:ꝛ ei in
pes. oīb⁹ obediebāt. ᵇ¶Queret̄ an peccauerit abimelech ꝺucēdo
Cuiuſdā ſibi viros vagos ꝛ inopes. ¶Aliqs ꝺicet q nō:qz dauid ꝺgre
rñ.adq̄ſt. gauit viros inopes ꝛ oppꝛeſſos ere alieno ꝛ amaro aio. 1. Reg.
Doct.rñ. 22.ꝛ tñ nō culpat̄ ꝺe hoc. ¶Rñdēdum q peccauit abimelech
ad q̄ſitū. ꝺucēdo viros:qz q̄cūq; mala intētiōe fit malū eſt.ipſe tñ cō-
1.rō. duxit viros iſtos ad occidēdū fr̄es ſuos.ergo peccabat. Qō pz
qz ĩmediate ꝺ̄ q venit in ꝺomū p̄ris ſui ꝛ occidit.70.viros.de
dauid aūt nō eſt ſimile: qz nō ꝺgreganit viros iſtos ad occiden
dum aliquē.ĩmo cū ꝺ̄zet eos ꝛ ipſi vellēt occidere ſaulē hoſtem
dauid ꝓbibuit valde dauid.ꝛ hoc bis.1.Reg.24.et.26.c.ſz cō
8.rō. greganit ſibi iſtos viros ad alias cauſas licitas vt ꝺicet̄.1.Reg.
22.c. ¶Jtē ꝺato q poſtea iſti viri ꝺgregati a dauid aliqō ma
lū agerēt nō peccaret ſicut abimelech:qz dauid nō ꝺuxit illos:
ĩmo nō vocauit eos:ſz ipſi ſciētes vbi eſſet dauid ꝺuenerunt ad
eū vt pz allegato.c.Et quo pz q nō intēdebat facere malū cum
3.rō. nollet ꝺgregare viros illos:ſz poſtea ad ſe veniētes tāq; vtiles
Obiectō ſibi ſuſcepit. ¶Jtem peccauit abimelech qz accepit iſtos viros
Rñſio. ad agēdū p̄das ꝛ agebat illas vt pz.ĵ. ¶Sz obijciet̄ q ēt dauid
agebat p̄das ꝛ inde viuebat. ¶Rñdēdū q dauid agebat p̄das
ꝛ bella ꝺtra illas gētes ꝺtra q̄s licitū erat iſraelitis hoc agere.ſ.
ꝺtra amalechitas ꝛ geſſuri ꝛ gezre.1.Reg.27.ꝛ cōtra iſraelitas
† nūq; egit p̄dā nec cuiquā nocuit: ꝟz iſraelite nocerent ei quoniā
iniuſte eū a ſe expulerāt.1.Reg.26.abimelech aūt agebat p̄re-
dam iter iſraelitas exercēs tyrannidē cū iſraelite nō nocuiſſent
ei:peccauit ideo.(Et venit i ꝺomū patris ſui i effra).ſ. venit ſe-
crete illuc ignorātib⁹ fratrib⁹:nihilq; mali ſuſpicātibus.erat aūt
ꝺom⁹ patris ſui in effra qz ibi habitabat gedeō vt pz p̄cedēti.c. A
(Et occidit fratres ſuos filios hierobaal.70.viros).ſ.cepit oēs ªRñ.ad q̄.
fratres ſuos in ꝺomo paterna ꝛ occidit. q fr̄es abi-
¶Quo potuit abimelech occidere oēs fratres ſuos fil̄. Qō.21. melech nō
Queretur quo potuit abimelech occidere oēs fratres potuē aliqd
ſuos ſimul. ª¶Reſpondēdū q fratres ſui mali ꝺe eo
nō potuerūt ſuſpicari aliquod malū ꝺe abimelech quia frater ſuſpicari.
ſuus erat. ¶Jtē qz nunq; interciderat eis aliqd diſenſiōis pp Rō.1.
qō ꝺeberēt cauere. ¶Jtē qz nō putabāt q ꝓpter p̄ncipatū vel- Scō.1.
let aliqd mouere abimelech ꝺ̄ illoꝝ:qz nō poterat ptinē ad eū:tū Tertia.
quia ipſe erat illegitimus:tuz qz erat minor multis aliis fratri-
bus ſuis. ¶Jtē quia nō erat nunc tēpus ſumendi p̄ncipem ſi- Quarta.
cut conſuetum fuerat cum accipiebantur alij iudices iſrael.nam
nunq; ſumebatur niſi cum eſſet populus in anguſtia ꝓpter ho-
ſtes. ¶Jtez neſciebant fratres abimelech quo iret:aut quid fa Quinta.
ceꝛe intendiſſet. ¶Jtem qz ad hoc q abimelech aliquid mone Sexta.
ret pro p̄ncipatu:neceſſe erat q aliquem fauorem ꝛ magnum
quidem habere.Sed hunc non putabant eum habere fratres
ſui.(Super lapidem vnuz).Omnes iſti manebāt adhuc in ꝺo- †
mo paterna quia modicū tempus tranſierat ex morte patris:ꝛ
occidit omnes abimelech non tanq; boſtis trucidans eos ſed In quo lo-
tanq; iudex:cum ſuper vnum lapidē fecerit omnes decapitari. co abime
ſcilicet quia eos ſingillatim capi faciebat a viris ſuis:quia mul- lech fr̄es
tos ſecum portabat ꝛ iugulabat eos:ꝛ ex hoc maius facin⁹ erat. ſuos occi-
ſ.qz vicē iudicis vſurpauerat:cū tñ boſtis eēt.ꝛ vocant̄ ꝟ.70.vi derit.
ri.i.69.nā minim⁹ eoꝝ.ſ.ionathā euaſit vt pz.ĵ.(Remāſit q; ioa
thā filius bierobaal minimus).ſ.de.70.fribus legitimis iſte ſo
lus euaſit.(Et abſcōdit⁹ eſt).ſ.abſcōdit ſe i ꝺomo dū fiebat iſta †
iterfectio ꝛ poſtea fugit.nō tñ erat iſte minim⁹.i.valde pu⁹ eta
te:qz ĩmediate cum ſichimite vngerēt abimelech in regē occiſis
fratrib⁹ aſcendēs ſuper montē garizim ꝓpoſuit parabolā coꝝ
ſichimitis ꝺe arboꝛib⁹ vngētibus regē:ꝛ tñ illam parabolā ne- †
ſciret ꝓponere niſi vir ſenſat⁹:ideo eſſet pluſq; .20.annoꝝ.(Cō
gregatiq; ſunt oēs viri ſichē).Poſtq; abimelech occidit fratres
ſuos hic ſichimite cōgregati fuerūt ad vngendū eū in regem:ꝛ
cōgregati fuerūt oēs:qz cōcoꝛdes erāt in ꝟ eo q putabāt ſe ali- †¹
quid magni boni aſſeq; cuz haberēt regē ꝺe ſtirpe ſua.(Et vni- Qō.22
uerſe familie vꝛbis mello).i.oēs cognatieōs vꝛbis mello etiaz A
venerunt ad hanc vnctionē. ¶Queret̄ qd ſit vꝛbs melo. Que ſit
¶Aliq; putant q mello ſit eadē ciuitas que ſichē:ꝛ volunt q ſit vꝛbs mello
hic petitio ſnie per alia vba ſicut ſit interduz in aliis locis vt pz Nōnulloꝝ
2.Re.20.nō eſt nobis pars i ꝺomo ꝺauid nec hereditas i filio rñ.ad q̄ſi.
iſai.Sile eſt.3.Re.12.ꝛ iſte locutiōes frequētāt̄ multotiēs in p Imp20.1.
pbetis. ¶Sed ꝺom q hoc nō ſtat:qz iſte modus loquēdi nō cō
uenit ꝓpoſito.naz iſtud fit in carminib⁹.ſicut pz in oībus pſal-
mis fere.Etiā fit in ꝓpbetis ꝛ maxime in Eſa.ꝛ ptinet iſte mo- Scōa.
dus ad icrepantes:vel quoſcūq; paſſionatos.ad biſtoriā tñ vbi
ſimpler veritas enarrat̄ nō ptinet. ¶Jtē pz qz ſicut hic ponit̄
vꝛbs ſichē ꝛ vꝛbs mello tanq; ꝺue:ita ponunt̄ ĵ.i vbis ioathā.ſ. Luiuſdam
ſi aūt puerſe ignis egrediat̄ ex eo ꝛ conſumat habitatores ſichez ꝛ rñ. ad q̄ſi.
oppidū mello. ¶Aliqs aūt ꝺic̄ q mello ſit nomē appellatiuū:qz Hebꝛeoꝝ
2.Re.5.ꝺr̄ ō ꝺō q edificauit a mello ĩtriſec⁹.g̃ ñ ē nomē vꝛbis. rñ.ad q̄ſi.
¶Dōz q mello ſm hebꝛeos interdū eſt nomē cōmune:ꝛ ſigni
ficat ꝓfunditatē:vel p̄cipitiū.Et ſenſus eſt illic q dauid edifi Errꝛ quo
cauit murū caſtrū ſyon a mello.i.a quodā loco p̄cipicij ĩchoās: rūdā opiā
ꝛ alij fallunt̄ putantes a mello eſſe vnā dictionez ſed falſuz eſt. tiū a mello
nā ponit̄ ibi a vt poſitio.q̄ pz i hebꝛeo vbi ſolū ponit̄ milo vbi eſſe vnā ꝺi
nos ꝺicim⁹ a mello.Et pz ꝟ magis.1.Paralipo.11.cuz ꝺr̄.edi- ctionē.
ficauit vꝛbē in circuitu a mello vſq; ad gyrū.ioab vero reliqua
vꝛbis extruxit:ꝛ ſic adijcit ibi terminū cum ponat̄ etiā vſq;.hic
tñ non pōt ſtare mello pro noīe cōi:ſz eſt neēio nomē vꝛbis.Qō Deūm.q.
pz qz ꝺr̄.vniuerſe cognatiōes vel familie vꝛbis mello:ꝛ ĵ.ꝺr̄ op
pidū mello.Jō ꝺōz q iſta mello erat aliq; pua ciuitas apud ſichē Qō.23.
q ēt fuit ꝺſentiēs ſichimitis vngēdo abimelech i regē:ꝛ viri vꝛ A
bis illi⁹ venerit ad coꝛonationē abimelech.(Abierūtq; ꝛ ꝺſtitue Qr̄ nūc ſi-
rūt regē abimelech).ſ.faciēdo cū eo pactū ō mō regnādi:ꝛ p̄stā chimite cre
do iuramēta ꝺe fidelitate ſeruāda interuenerūtq; alie cerimo- arūt regem
nie que interuenire ſolēt in regū coꝛonatiōe ꝛ ꝺſtitutiōe. abimelech
¶Queret̄ quare nunc cōſtituerūt regē abimelech occiſis fratri- occiſis fra-
bus oībus ꝛ p̄us nō. ᵇ¶Rñdetur q q̄q; p̄us ſichimite ininiſ- trib⁹ oīb⁹ ꝛ
ſent fedus cū abimelech:ꝛ ꝺediſſent ei pecuniā ꝺe tēplo dei ſui: nō p̄ius.
tamē noluerūt eū ꝺſtituere regē ꝓpter multa.Pꝛio ꝓpter ſecu- ᵇ Rñſio ad
ritatem ſuā.nā ſi ſupuiuerēt fr̄es abimelech ipſo ꝺſtituto in re- queſtū.
gem:illico cōuenirēt oēs ꝺtra eū cōgregātes totū iſrael tāq; cō- 1.cā.
tra vſurpatoꝛē p̄ncipatus eoꝝ:ꝛ ſichimitaꝫ tāquā fautoꝛes ꝛ ſua
ſoꝛes mali occiderēt vel affligerēt valde.nūc aūt mortuis oībuꝫ

fribus abimelech:nullus manebat qui petere posset ꝓncipatuꝫ. Etiã israelite nullũ videtes supesse de stirpe gedeonis cui adherent nõ curarent mouere bella cõtra abimelech ⁊ sichimitas: 2.cã. iõ tũc secure eũ regẽ vnxerũt. ¶ Scõo qz dũ viueret fres abimelech putabãt sichimite ꝙ posset cõuenire cũ eis de modo ꝓncipatus: ⁊ tũc illi susceptа potestate ꝛra sichimitas tãquã ꝛra auferentes eis ꝓncipatũ ipsis debitũ oure se haberẽt: ideo noluerũt sichimite se firmiter ostẽdere ꝓo parte abimelech quousqꝫ cõstaret eis ꝙ nõ posset iã fieri ꝛcordia inter abimelech ⁊ fres suos. ⁊ istud erat mortuis fribus: iõ vsquequo mortui sunt non cõstituerũt eũ regẽ. simile fuit israelitis cũ absolone ꝛra dauid. 3.cã. ꝫ nõdũ firmati erãt cũ ipso timẽtes ꝙ ꝛcordarent cũ pẽ suo ⁊ israelite paterent ꝑ hoc: ideo achitofel que erat prudẽtissimus cõsiliarius dixit absoloni ꝙ ingrederet ad ꝛcubinas pẽis eius: ⁊ cũ totus populus vidisset ꝙ deturpasset patrẽ credẽs ꝙ impossibilis iã foret ꝛcordia ꝛfirmaret cum eo. ⁊ sic factum est. 2. Reg. 16.c. ¶ Lã tertia fuit qz volebãt sichimite videre an rex cõstituẽdus sup eos esset vir bellicosus dignuꝫ regno: qz aliqn stultũ erat talẽ efficere regẽ: ⁊ ad hoc dederũt ei talẽta. 70. argẽti vt inde cõparatis sibi bellatoribus ꝓcederet cõtra fres suos. ex quo videri poterat an esset vir bellicosus. Cũ aũt ipse caute se habuit ꝛtra fres suos occiditqꝫ oẽs ꝑter minimũ viderũt sichimite eũ similiter posse pugnare ꝛtra bostes: ideo spõte eum ꝛstituerũt regẽ. (Iurta quercũ que stabat in sichẽ.) Ponit locus in quo fuit vnctus: qz consueuerãt gẽtiles cõstituere reges apud aliqua loca insignia vt apud arbores vel fontes vel lapides magnos. De fontibus ꝑz de vnctiõe adonie filij dauid in regem. nã vnctus est apud lapidẽ zoeleth qui ꝛiũctus est fonti rogel. 3. Reg. 1.c. Salomõ quoqꝫ vnctus est apud fontẽ: qz dauid iussit ꝙ ducerẽt eũ in gyon ⁊ ibi vngerẽt eũ. e.c. est aũt gyõ fõs syloe vt oẽs volũt. De arboribus ãt ꝑz vt abimelech vnctus fuit hic apud quercũ sichẽ. Ratio huius est qz illi q faciũt istas vnctiones regũ volũt regnũ illoꝝ ꝑmanere ⁊ imprecant ꝙ ꝑmaneat: ideo faciũt cerimonias per quas significẽt se hoc velle. sic .n. cũ fons emittat semꝑ aquas vnctio apud fontẽ significat cõtinuitatẽ ⁊ perennitatẽ regni. apud arborẽ aũtẽ significat ꝙ sicut arbor viret ita regnũ illud semꝑ in ꝑsperitate vigeat.

Lõsuetudo gẽtiliũ i regũ creatiõe

Gyõ qd sit.

Qõ.24 A

¶ Queret quõ fuit vnctus abimelech apud q̃rcuꝫ que erat in sichem: qz dicit ꝙ ioatham filius gedeonis veniens stetit super mõtẽ garizim quãdo sichimite ꝛstituebãt regẽ: ⁊ locutus est eis parabolã de lignis vngẽtibus regẽ. j. in lra. ⁊ tũ si esset ista q̃rcus in vrbe sichẽ nõ viderent sichimite nec audirent ioatbã loquẽtem in mõte. ergo erat quercus extra vrbez. ¶ Rñderi põt dupliciter. vno modo ꝙ quercus erat in agro sichem ⁊ ad eam cõuenerũt sichimite vncturi regẽ: ⁊ tũc stetit ioatbã sup mõtem garizim et locutus est ad viros sichẽ: ⁊ tũc dicit ꝙ erat ista q̃rcus in sichẽ. i. apud vrbẽ: qz illa que sunt apud vrbẽ dicunt esse i ea. sic ꝑz Iosue. 5. vbi dicit i lra nra ꝙ erat iosue i agro vrbis hierico ꝛ in hebreo ꝙ erat in hierico. ¶ Aliter ꝑt dici ꝙ erat q̃rcus intra vrbẽ in aliquo loco manifesto. s. in platea vrbis: ⁊ qz ciuitas erat ad radices mõtis garizim poterat ioatbã in sup cilio mõtis existẽs videri ⁊ audiri plane intra vrbẽ. Magis tñ dõm est ꝙ ista q̃rcus erat ex̃ vrbẽ sichẽ modicũ distãs ab vrbe. ⁊ ibi fuit facta vnctio abimelech: qz erat quercus illa annosa ⁊ bonorabilis forte apud sichimitas ⁊ ducta in cultũ quãdã religionis: sicut apud gẽtiles quedã arbores colebãtur nullusqꝫ audebat eas tãgere eo ꝙ dicebãtur nimphe cõuerse in illas arbores ⁊ latere sub illis. sic ponit Ouidius metamorphoseos. 2. de sororibus phetontis cõuersis in vlmos in flumine eridano ⁊ electrũ sudãs ꝑ fixuras arborũ lachrymas phetõtiadũ eé asserit. erat aũt ista q̃rcus multoꝝ annoꝝ: qz ex tpe iacob ibi erat. nam quãdo iacob egressus de sichẽ ibat in luzã dicit ꝙ accepit deos aureos ⁊ argẽteos quos reperit in familia sua: ⁊ infodit eos subter therebintũ que erat post vrbem sichem Geñ. 35.c. ⁊ illa therebintus erat tũc famosa: qz alias nõ vocaret sic absolute. est aũt therebintus id qõ q̃rcus. etiã manebat illa therebinthus tẽpore quo moyses scribebat Geñ. vñ dixit sub therebintuꝫ q̃ est post vrbẽ sichẽ: ⁊ nõ dixit q̃ erat. manẽt aũt iste arbores magno tpe. sic .n. therebintus vel ilex illa q̃ erat in valle mãbre sub qua moratus est aliqñ abraã mãsit vsqꝫ ad tpa theodosij impatoris vt scribit hieronym⁹, ⁊ tñ fuerunt hic plura q̃ duo milia annorũ: ⁊ ad huc aliqd eius manere dicit: sub q̃dã regiõe ab incolis terre obseruari vt ꝑz in libro de situ terre sancte. sic ergo a fortiori poterat ista q̃rcus sichẽ seruari vsqꝫ ad tẽpus quo abimelech ꝛstitutus est i regẽ qõ nõ fuit tps gngẽtoꝝ annoꝝ: vel q̃si. ⁊ credẽdũ est ꝙ apud eã ꝛsecratus fuerit rex. ⁊ sic erat ppls extra vrbẽ ⁊ ioatbã loq̃rẽ eis de aliq̃ altitudĩe mõtis garizim.

Rñ.1.ad q̃st.

Rñ.2.ad q̃st.

B

Electrũ lachrymepbetontiadũ.

¶ Qõ cũ nũciatũ eẽt ioathã iuit ⁊ stetit in vtice mõtis garizim: eleuataqꝫ voce clamauit ⁊ dixit. Audite me viri sichẽ ita vt audiat vos ✝ dñs. Jerũt ligna vt vngerẽt sup se regem. Dixerũtqꝫ oliue. Impa nobis. Que rñdit: Nũquid possuꝫ deserere pinguedinẽ meã q̃ ⁊ dy vtunt ⁊ hoies: ⁊ venire vt ĩter ligna ꝓmouear? Dixerũtqꝫ ligna ad arborẽ ficuz. Veni ⁊ sup nos regnũ accipe. Que rñdit eis. Nũ/qd possuꝫ deserere dulcedinẽ meaz fructusqꝫ suauissimos: ⁊ ire vt inter cetera ligna ✝ꝓ/mouear? Locutaqꝫ sunt ligna ad vitẽ. Veni ⁊ impa nobis. Que rñdit eis. Nũqd possũ deserere vinũ meũ qõ letificat deũ ⁊ hoies: ⁊ inter ligna cetera ✝ ꝓmoueri? Dixerũtqꝫ oĩa ligna ad rhãnũ. Veni ⁊ impa sup nos. Que rñdit eis. Si vẽ me regẽ vobis ✝ ꝛstituistis: venite ⁊ sub vmbra mea requescite. Si aũt nõ vultis: egrediat ignis de rhãno: ⁊ deuoret cedros libani. Nũc igit si recte ⁊ absqꝫ pctõ cõstituistis sup vos regem abimelech: ⁊ bñ fecistis cũ hieroboal: ⁊ cũ domo eius: ⁊ reddidistis vicẽ bñficys eius q pugnauit ꝓ vobis ⁊ aiam suã dedit piculis vt erueret vos de manu madiã: q nũc surrexistis ꝛtra domuꝫ pẽis mei: ⁊ iterfecistis filios eius septuagita viros sup vnũ lapidẽ: ⁊ ꝛstituistis regez abimelech filiũ ancille eius sup habitatores sichẽ: eo q fr̃ vester sit. Si ergo recte ⁊ absqꝫ vitio egistis cũ hierobaal ⁊ domo eius: hodie letamini in abimelech: ⁊ ille letet in vobis. Sinaũt puerse: egrediat ignis ex eo: ⁊ cõsumat habitatores sichẽ ⁊ oppidũ mello: egrediaturqꝫ ignis de viris sichẽ ⁊ de oppido mello: ⁊ deuoret abimelech. Que cũ dixisset fugit ⁊ abiit in bera: habitauitqꝫ ibi ob metuꝫ abimelech fratris sui. Regnauit itaqꝫ abimelech super israel tribus annis.

Jasõ claret ⁊ troiã ꝓmo capit. alĩs ✝ hõ⁹.

alĩs ✝ cõmouear.

alĩs ✝ cõmoueri. alĩs ✝ cõstituistis

labyrinth⁹ crete per dedalum cõdit.

Quod cũ nũciatum esset. Hic ponit scõz. s. digna maledictio abimelech ⁊ virorꝝ sichẽ ꝑ institutione abimelech in regẽ. Et dividit in duo qz ꝓmo ponit pabole assignatio Scõo eius exꝑsitio vel interꝑtatio ibi. (Nũc igit.) Circa ꝓmũ dicit. (Qõ cũ nunciatũ esset ioathã.) Iste erat minimus de fribꝫ. 70. q occisi sũt ⁊ euasit: ⁊ cũ post aliquot dies a morte filiorꝝ gedeonis vellẽt sichimite vngere abimelech in regẽ nũciauerũt quidã hoc ioathã filio gedeonis q iã non latebat. (Abiit ⁊ stetit in vertice mõtis garizim.) Est .n. mõs garizim apud vrbem sichẽ. s. q vrbs est ad radices mõtis. est .n. sichem ciuitas q̃ nũc neapolis. i. noua ciuitas apellat vt ꝑz in libro de situ terre sancte. mõs garizim est ille sup quẽ posite fuerũt bñdictiões ꝑ seruãtibus legẽ: ⁊ in mõte hebal sibi cõsũcto posite fuerũt maledictiones ꝑ violatoribus Deut. 27. ⁊ Josue. 8. (Et elevata voce clamauit ⁊ dixit.) Distabat aliquantulũ ioathã a sichimitis: iõ vt pueniret vox ei⁹ ad illos clamauit ad illos. ¶ Itẽ sichimite erãt multi q̃ venerãt ad vngendũ regẽ. vt oẽs ergo audirẽt clamauit. (Audite me viri sichẽ ita vt audiat vos deus.) Modus obsecrationis est. s. rogo ꝙ deus vos exaudiat in omnibus que petieritis si me audire volueritis. ¶ Queretur ad quid volebat ioathan clamare ad sichimitas. ¶ Respondendum ꝙ voluit Joathã cõuertere coꝛ sichimitarũ ad se: ostẽdẽdo eis qũo egissent pessime cõstituẽdo Abimelech in regẽ: ⁊ dando ei

Digna maledictio abimelech ⁊ virorꝝ sichẽ ꝑ creatiõe abimelech i regẽ.

Sit⁹ mõtis garizi

Qõ. 25. A

Adgdvolebat ad sichimitas ioathã clamare.

fauorem

Qō. 26. A An peccatū itiōatbā exponendo se buic piculo. Cuiusdā rō in diuersum.

fauorem vt occideret.70.fres suos filios gedeonis: ⁊ ipsi forte tūc erubescerēt:⁊ relicto abimelech redirēt ad eū. Uel saltē volebat monere sichimitas ad abominationē abimelech cōmemorādo eis nequitiā illius:⁊ indignitatē ad ꝓncipatū vt sic saltem deseresēt eū ⁊ puniresk abimelech q̄ iniustissime occiderat fres suos. Uel forte dato q̄ nullū istoꝝ sequeresk: volebat saltē ostēdere ipsis sichimitis maliciā suā:⁊ impcari sup eos maledictionem.nā hoc quodāmodo vindictā sumebat. ¶Queresk vl teriꝰ an peccauit ionathā exponēdo se buic piculo.s. loquēdo ista cozā sichimitis. ¶Aliqs dicet q̄ sic qz q̄ qs exponat se pículo graui ⁊ sine causa peccatū est:sed sic se exponebat ionathā. Etiā erat ibi abimelech frater eius qui ceteros fres occiderat: ⁊ conaresk etiā hūc occidere. ¶Rñdēdū q̄ nō peccauit ionathā qz posuit se in loco tuto.nam erat in loco quodā eminentissimo mōtis garizim ex quo videbat oēs sichimitas q̄ cōuenerant in agrū apud quercū ad ꝯstituēdū regem :⁊ erat satis distans ab eis.Qō pz qz ad hoc q̄ audiresk ab eis clamabat elenata voce vt pz hic .Etiā erat in loco eminenti de quo videret an ex aliq̄ pte ei insidie pararentur ⁊ aligs iret ad tenendū eū:⁊ siquis vellet eū persequi poterat fugere.ita vt nemo eū cursu cōsequi posset fic.n.bis fecit dauid erga saulez.nā primo cū pcidit ozā chlamydis eius stās a lōge clamauit dicens.si erat illa pars vestimenti eius: ⁊ cū esset prope nō ausus est clamare.de quo. 1. Reg. 24.c. Iterū etiā quādo intrās castra saulis cepit lanceā:⁊ scyphū que erat ad caput eius:egressus castra ⁊ stās a lōge in quodaz colle clamauit ad saulez increpādo eū. 1. Reg. 26.c.⁊ tū dauid nō peccauit in illis:qz nō se exponebat piculo:sed magis erat in loco tuto.sic etiā ionathā nūc. ¶Cū aūt dicitur q̄ erat ei periculum magnum taz ꝓpter sichimitas q̄z ꝓpter abimelech . Dōm q̄ si fuisset ꝓpe vel in loco in quo posset capi periculū graue esset ⁊ peccaret exponendo se illi:sed cū esset lōge sup mōtem nulli pículo se exponebat. (Jerūt ligna vt vngerēt sup se regē) Hic incipit parabola de lignis vngentibus regez. ¶Queretur cur ionathā vsuꝰ ē pabola hac. ª¶Respōdēdū q̄ ionathā volebat cōcludere quādā maledictionez ꝯtra sichimitas eo q̄ vnxerant in regem abimelech:⁊ si ꝓponeret sic v̄ba nuda viderentur esse nullius auctozitatis: ideo voluit incipe a quadaz parabola sm quā ꝯcluderetur intentus suus ꝯformiter ad parabolam:⁊ tunc esset maiozis auctozitatis dictū suū.nā videretur hz̄e ozīū ex ipsa re.sic eniz est modus rhetoricus nā ⁊ in quibusdaz sermonibus nr̄is ab apologo vel fabula incboare iubet tullius in ꝓmo libzo rhetozice noue.interdū aūt ꝓponūtur pabale vt dulcedine pabolarū attenti auditozū animi melius quid intendat loquens aduertat:⁊ boc modo vtebaſ chr̄s sepe parabolis:qz populus attentus parabolis v̄itatem gratius capiebat. būc etiā finez babere voluit ionathā.s.qz desiderans sichimitas attentos effici v̄bis eius ꝓposuit gratā parabolam vel fabulā vt ꝯuertoni eius libenter animū applicarent.

¶Qūo bec parabola de lignis regem vngentibus coaptatur intentioni ionatbe.

Questio.28.

Ad rōnē i diuersū.

Qō. 27. A Cur ionatbā vsus ē bac pabola. ª Rñsio. ad q̄st. Jn gbusdā ſmōibus a fabulis ichoandū ē.

Queretur vlterius qūo ista parabola de lignis vngētibus regem coaptatur intentioni sue. Pro quo sciendu q̄ ioatbā voluit ꝯcludere q̄ sichimite vnxerāt sup se abimelech iniuste:⁊ in huius ꝓuaricationis penaz deus faceret q̄ abimelech affligeret illos. ¶Aliqui aūt applicant sic dicentes q̄ bic ponūtur cedri ficus oliua ⁊ vitis.p cedros intelliguntur ꝓncipales fautozes abimelech .p ficuz qui babet fructuz dulcez:⁊ per oliuaz que babet nitorez ⁊ dulcedinez olei:⁊ per vitem que crescit valde in fructibus intelliguntur filij alij gedeonis qui erāt dulces māsuetudine sicut ficus:⁊ pingues diuitijs sicut oleū:⁊ abundātes in prole sicut vitis .per rbānū vilissimaz arbozē accipiē abimelech qui erat vilissimus genere cū esset de ꝯcubina:⁊ būc petierūt sichimite i regē. Sz ista expositio nō ptinet ad alios filios gedeonis:lz ad solū abimelech.alios nāq̄ nō petierūt in reges:lz potius pecuniā ⁊ fauozē ad occidēdum eos ꝓstiterūt. ¶Sz solū dicūt q̄ ꝯcozdat quātū ad boc.s.q̄ sichimite tractabāt inter se an deberēt accipe in dōos filios gedeonis ⁊ dixerūt.si forte regfierimus eos q̄ sint dñi nr̄i ipsi sm magnificentiā suaz dedignabunt nr̄az vilitatē : ideo voluerūt accipe abimelech in regē qui vilis erat:⁊ ob boc nō superbiret sup eos lz curaz illoꝝ ageret. ¶Sz ista nō stat qz fallum est q̄ sichimite vel alig de israel tractauerint inter se de petēdo in dōos filios gedeonis:lz potius ipse abimelech mortuo gedeōe iuit illico ad solicitandu viros sichē vt susciperēt eū in dōm. ¶Jtē non est verisimile q̄ sichimite iter se putarēt q̄ filij gedeonis dedignarent eos accipe in subditos:qz nullus est dominus quantuscūq̄ ille sit qui dedignesk suscipere aliquos in subditos quātucunq̄ sint parue dignitatis:qz maiozis bonozis est babere seruos parue excellētie q̄z nō babere illos.potissime qz viri sichē nō erāt idigni:imo videbantur sibi nobiliozes q̄z filij gedeonis:qz sichimite erāt de filijs effraiz:⁊ filij gedeonis de manasse.effraite tñ erant superbi nimis.vnde semel intumuerūt contra gedeon ita vt vellent ei inferre vim precedenti.c.quousq̄z gedeon laudauit eos plusq̄z se:⁊ iteruz ꝯtra iepte galaaditē superbierūt infra. 12. ¶Aliter dicunt bebrei ⁊ Nicolaus.s.q̄ ponunt bic tres arbores que noluerūt accipere regnū inter arbozes ad significandū tres psonas que inter israelitas ante boc recusauerāt ꝓncipatuz s.otboniel belboza ⁊ gedeon.de gedeone pz q̄ recusauerit ꝓncipatum:qz noluit effici dōs supza ꝓcedēti.c.De otboniele ⁊ belboza dicunt idem esse.s.q̄ recusauerunt q̄z̄q̄z non legatur de illis:⁊ significaſ per oliuam otboniel:qz ille erat de tribu iuda.ē. 3.ē tñ oliua significās iudā vt pz Dier. 11.s.oliuā fructiferā vocauit dōs nomē tuū. belboza significaſ p dulcedinē ficuī:qz belboza in bebzeo iterpretaſ apis que mellis dulcedinē cāt.q̄ vitē significaſ gedeon qz fuit de stirpe ioseph q̄ vocaſ filiꝰ accrescēs Heñ.49.sicut vitis valde crescit in fructibꝰ.⁊ q̄z̄q̄z iste tres psone eēnt meliozes q̄z abimelech noluerī suscipere regnū:⁊ abimelech q̄ erat viliſſimꝰ sic̄ rbānꝰ suscepit illō. ¶Sz adbuc nō stat ista positio:qz satis apparēt ꝯficta bec que inducunt.nā dicunt q̄ otboniel ⁊ ōlboza noluerūt ꝓncipatū regalē sz nō ostat an alicui oblatꝰ fuerit:imo vīsile q̄ vlli fuisset oblatꝰ añ gedeonē:qz si alicui fuisset oblatꝰ ⁊ noluisset illū recipe:iaz israelite videtes q̄ male facerēt talez ꝓncipatū offerētes nemini illuz darent. ¶Jtē iste applicatiōes de arbozibꝰ ad istaſ tres psonaſ sē multū alsene vt cuilz pz. ¶Jtē erant ꝑ ꝯditionē parabolarū vel fabularū:qz nunq̄z fabula sm se totā applicaſ ad id de quo agiť.sed satiz est q̄ applicesk sm qd:⁊ isti volūt excludere exp̄nē prioꝝ eo q̄ nō applicaſ quātū ad oēs partes suas. ¶Dōm ergo videsk q̄ ionathan tēpoze erat ista fabula vulgata de lignis ad vngendū regem sup se ⁊ erat ꝓuerbialis:ipse aūt voluit eaz nunc applicare ad ꝓpositum suū:⁊ applicabaſ in quadā pticula finali.s.q̄ ligna acceperūt super se rbānuz in regē:⁊ egressus ignis de rbāno cōburat cedros li bāi.ita ꝑecatus est ionathā q̄ egressuz malū ab abimelech vastaret babitatozes sichez.⁊ ista maledictio postea euenit sichimitis:qz abimelech ꝯcitatus fuit cōtra eos ⁊ occidit illos deleuitq̄z ciuitatē ita vt in ea sal spargeret.j.in lra.(Dixerūtq̄z oliue ipera' nobis).istud est lignū excellēs ⁊ magne vtilitatis.nā oleum inde natū taz ad cōdimēta q̄z ad curāda vulnera est.sic samaritanus infudit vinū ⁊ oleuz vulneribus sauciati Luc. 10.⁊ iducebatur cōiter istud ꝓcueebiū anteq̄z ꝓponeret illud bic ionathā ad significādū q̄ boni recusant ꝓncipatū ⁊ mali vsurpant illos. (Que rñdit.nūquid possum deserere pinguedinē meā.) Quasi dicat nolo suscipere principatum istum vt suscipiendo eum nō perdam pinguedinem meam.

¶Qz oliua rñdit q̄ nolebat vngi in regē ne ꝑderet dulcedinem suā.⁊ de ꝯditione ⁊ occupationibus regum ⁊ ꝓlatozum ⁊ misera vita eozum.

Questio.29.

Queretur quare sic rñdit oliua:qz non videsk q̄ q̄z̄q̄z ꝓmoueretur inter ligna perderet pinguedinem suā. ¶Considerādū pro solutione q̄ oēs arbozes bone similē excusationē posuerūt.nā sicꝰ dixit.nunqd possum deserere dulcedinē meā fructusq̄z suauissimos vt inter ligna ꝓmouear.⁊ vitis dixit.nūqd possuz deserere vinū meū ⁊c.q̄si ex lz q̄ regret ꝓuareſ bis bonis. ¶Dōz est q̄ cū ista fabula fz rē nō cōpetat ligni ū oz attēdi vītas vel falsitas sua fz id qō appet i ligniſ:lz fz id qō apparet in illis ad que ista fabula applicaſ.oz aūtē applicari viris bonis qbus regnū offerī ⁊ nō suscipiūt illud.s.q̄ ipsi sumēdo regnū perdūt bona que in seipsis reperiūt:qō profecto ex parte verū est.nam cū homo manet vt psona ꝓuata pōt conari ad ꝓficiendum in bonis suis:⁊ pōt exornare mozes suos confiderando quātum quotidie ꝓficiat:⁊ quantum deficiat.cum vero ad statum regiminis extollitur tanta alienarum curarum mole premitur q̄ ad seipsum vix redire potest cum tota solicitudo que iam pridem erga se impendebatur nunc ad exteros adbibenda sit.deflent autem precipue viri vere contemplatini qui deum toto pectoze sitientes vix bic ad eius ample-

B Hebreoꝝ ac Nicolai rñ. ad q̄st.

Jmpro. 1.

Scōa. Tertia.

C Doc. solidioꝝ rñ. ad quesitū.

A Notādū ꝓ solutione.

Rñ. ad q̄st.

A Notādū Nōnul. rñ. ad q̄.

Jmpba.

Alia solo

Cōsu. 1.

Scōa.

Regū ⁊ rbetoꝝ vita curaꝝ plena.

Uñ adrianus. 3. ad pōtificatu ro. assūpt⁹ scribēs cui daz amico dicebat dignus ē miseria q̄ pro tanta pugnat miseria in incude z malleo dilatabit moduz ꝛc. vide originale grego. z adria. qz pulchra.

£

†

†

Terra chanaan ficubus valde dulcib⁹ abūdat.

†

Lra in bebreo.

†

†

†

†

Dij qūo letificātur.

D

Boies vīo duplr letificatur. pmo mō 2. modo

tibus diuagari q̄rūt defixis in eū peruigili cura oculis mētis eoz de ḡbus Esa. 61. dicebat. qui sunt isti qui vt nubes volant: z quasi columbe ad fenestras suas. ad regiminis aūt sublimati throno a cōtēplatione in actionē ex suscepto statu descendere cōpellunt. pro quo Gregorius q̄ prius diebus noctibusq̄ cōtemplationi deditus erat: cū ad pontificalis honoris apicem sumptus expertus sortis sue eēt: considerans mentis pditā tranqllitatem z tumultuantiū negociox importunas agitationes: velut naufragus ꝛcussionē mentis sue inter feros fluctus deplorabat vt pz in princi. dialogox. reges quoq; hmōi patiunt: nā si prius viri boni fuerūt sibiipsis vacantes. si suscepti ad regiam celsitudinem rem nō pfunctorie: sed qualiter oportet agant. Uarijs purgentium quotidie cārum frequētatōibus agitant. quas tñ declinare sas nō est: accedit z insup timor qui regētē attonitu tenet. nā z ipsos in quox manibus situs est erborrescit. Unde aperte tyrānus ille siculus expertus sortis sue periculox que regni metus pendentis supra verticē gladij terrore simulauit: vt ait Boetius de ꝯsolatiōe. libro. 3. ,psa quarta vere: ergo oliua pinguedinem suā: z ficus dulcedinem: z vitis vbertatem vinicq; iocūditatez dimitterent si inter ligna ,pmoueri vellēt. (Qua dij vtuntur z boies) Boies vtunt pinguedine olei in condimentis z in vulneribus fomentandis. Dij aūt vtunt. s. qz tā deo iudeorum q̄ dijs aliox gentiū oleū ad lucernas prestabat. naz in sanctuario dñi ad lucendū nihil suscipiebat nisi oleum: qz cera z sepum non cremabant ibi. vt declaratum est Exo. 27. c. Etiam vtunt dij in sacrificijs: qz in oi holocausto z hostia pacifica apponuntur libamenta. z ista sunt de fila oleo z vino Nume. 15. (Ut inter ligna ,pmouear). i. nō est iustum q̄ ego deseraz pinguedinem meā pp ,pmotionē. s. qz necesse erat dimitti illā si regnaret. z hoc qz reges si bene regunt non debēt intēdere vtilitatibus suis: sed subditox. Alioquin tyrāni z non reges sunt. sic pz. 8. ethicox. (Dixeruntq; ligna ad arborem ficū). Dictum fuit in ista fabula de istis quattuor arboribus principaliter de trib⁹ bonis z vna mala: qz cōpositor fabule voluit inducere tales arbores querere se perdere si regnarent. De rhamno aūt positum est vt de mala arbore: qz non inueniebatur aliqua tam inutilis. (Ueni z sup nos regnū accipe). Quia ista erat digna regno of ferebat ei. (Qui rñdit). s. nō acceptādo regnū. (Nunqd possuz deserere dulcedinem meā). s. qz ficus valde dulces sunt: potissime in terra chanaan in qua abundāt: z sunt in magna quātitate ad modū mell: z tāta est copia eox q̄ ad cibos cōmunes fiūt masse caricax apud oēs: que alis vocātur masse palatax. vnde primo Reg. 25. oz̄ q̄ abigail obtulit inter alia munera ducētas massas caricax. i. caseos factos de ficubus: z syba seruus miphiboseth obtulit ipsi Dauid centū massas palatarū qō idez est. 2. Reg. 16. c. (Fructusq; suauissimos). Quia ad cibū valde suaues sunt pp dulcedinem. in bebreo oz̄. (Renouationem meam bonam). i. nunqd dimittam renouationē meam. istud oz̄ ppter duplicitatem fructuū: nā bis in anno ficus ,producunt fructus: z maturis primis fructibus incipiunt nasci secundi fructus. (Et ire vt inter cetera ligna ,pmouear). Quasi dicat iniustum est q̄ boc deseram: vt regnādo alijs lignis z non mihi ,pficiā. (Locutaq; sunt ligna ad vitē). Etiaz ista est arbor excellēs: immo nulla est tam humane nature cōformis z salubris. ita vt nō immerito ceteras arbores datas ad bene esse humanū arbitremur: istam aūt ad necessitatem vite. (Ueni z impera nobis). Quia regni digna erat plusq̄ cetere. (Que respondit). s. negando. (Nunquid possum deserere). i. nunquid expedit q̄ deseram. sic eniz accipimus ex modo vulgato non posse fieri qō non expedienter fit. (Uinum meū quod letificat deum z homines). Accipitur letificatio large quantuz ad deos: qz dij non possunt letificari vino cum non gustent illud: sed letificantur inquantū iubent illud apponi sacrificijs. nam in sacrificijs dei apponunt libamina: z vnum de illis est vinuz. Nume. 15. c. Uel posset accipi de dijs fm modum loquendi gentilium. naz ista fabula nō habuit exordium a iudeis sed a gentilibus. alioquin non diceretur de dijs pluraliter sed de deo. Dij autem fm modum gentilium z poetarum suox cibis vtebant z potibus libidiniq; operam dabāt. qō z nunc efficere aiunt vt ait Martianus mineus felix capella. li. 1. de nuptijs mercurij z ephisiologie ,psa prima: Boies aūt letificant vino duplr. Uno mō directe inquātū vinum apponit quandā letitiam multiplicādo spūs: z confortando cor. z sic accipit ps. 103. s. vt educas panē de terra: z vinuz letificet cor bois. (Secundo modo letificat indirecte. s. tollendo curas z inducendo oblionem dolorū: z ob boc erat cōsuetudo inter bebreos q̄ qñ aliqs erat tristis nimis p̄ morte parentū vel amicorū q̄ daretur ei vinum vt obliuiscerek tristicie z consolarek. sic patet Piere. 16. s. z non frangēt inter eos panē lugēti ad consolandū super mortuo: z nō dabūt eis potū calicis ad consolandū sub patre suo z matre. idē fiebat in oibus tristitijs vt pz ,puer. 31. s. date ficerā merentibus z vinū bis q̄ amaro sunt animo vt bibant: z obliuiscant egestatis sue: z dolozis sui non recordarent amplius. simile pz. 3. Esdre. c. 3. s. vinū mē tem liberi z serui: pauperis z diuitis: z oēm mentem conuertit in securitatē: z non meminit oēm tristiciā z debitū: z oia precordia facit bonesta. (Et inter cetera ligna ,pmoueri). Quasi dicat nō expedit q̄ istud perdā vt inter ligna cetera ,pmouear. (Dixeruntq; oia ligna ad rhānū.) Ut ille regnaret. est. n. rhān⁹ arbor spinosa z inutilis: z ficca que facili motu calorē concipit z ignē. (Ueni z ipera nobis). s. qz cetera nō suscipiunt ,pncipatū. (Qui ait. si vere me regez cōstituistis vobis.) Nō dixit boc aliqua de arboribus ,pnominatis sed dixit rhānus eo q̄ cū nullaz haberet excellentiā putauit q̄ non vero corde alia ligna sumerēt eum in regē sed illusorie. (Sub vmbra mea regescite). i. venite ad manēdum sub vmbra mea: qz in veneratiōne regiaz debetis in oibus mihi famulari. (Si autē nō vultis). i. si nō vultis vere me cōstituere regez sed illuditis. (Egrediat ignis de rhāno.) Boc dicit qz rhānus facili motu ignē concipit. vt ait Aug. (Et deuoret cedros libani). i. nō soluz arbores parue crement sed et magni. s. cedri. sunt eniz cedri arbores ,pcere nimis z valde solide. gignunt autē potius in monte libano q̄ est in terra chanaan q̄z in alijs mōtibus: ideo dicit de cedris libani ,specialr. Uel aliter pōt intelligi. (Si vere me regē cōstituistis vobis). i. si ego vere rex sum. (Sub vmbra mea regescite). i. iubeo q̄ faciatis mihi bec obsequiū. s. q̄ regescatis sub vmbra mea. (Si autē nō vultis). i. si nō vultis mihi obedire cum sim rex vester. (Egrediat ignis de rhamno). s. egrediat in penam inobediētie ignis per quē designatur quecūq; pena. z ponit specialiter de igne: quia ignis gignit faciliter de rhāno. (Et deuoret cedros libāi). i. puniat potētissimos. z quantū ad istam partē vltimā applicat ad sicbimitas. s. q̄ illi punirēdi essent sic ab abimelech quē cōstituerant in regem: q̄q̄ ante boc fuerat abimelech abiectus z impotens. sicut de rhāno q̄ erat arbor abiectissima egrediebat ignis ad cremādos cedros libani. (Nunc igit.) Hic ponit metapbore siue fabule applicatio ad sicbimitas. (Nūc igit si recte absq; peccato costituistis sup vos regē abimelech). i. sicut est de lignis ad rhānū ita sic de vobis ad regē vestrū abimelech. nam si non peccastis sumēdo illū gaudete in eo. (Et bene egistis cuz bierobaal z domo eius). i. custodiuistis id qō seruare debebatis ipsi gedeoni q̄ vocat bierobaal. (Et domui eius). i. filijs eius. (Et reddidistis vicē beneficijs ei⁹). i. retribuistis beneficiū pre beneficio. ista oia dicit ioathan: qz manifestū est q̄ sicbimite nō egerunt sic: sed puaricati sunt misericordiā quā seruare debuissent gedeoni. Si autē querat an sicbimite peccauerūt cōstituēdo abimelch in regē supra declaratū est. ¶Quere cō quō sicbimite poterāt recte agere cū bierobaal siue gedeone. nā iā erat mortuus z nō se poterāt ad eū babere bene vel male: qz si accipiat bic p ipsomet gedeone cōstat q̄ nec bene vel male ad eū se poterant babere. Si autē dicatur q̄ accipiat bene vel male se babere ad gedeonē. i. babere se sic ad filios eius non stat: qz istud expressuz est i lra. s. z bene egistis cū bierobaal z domo eius. ergo nō appet quō se deberent babere bene vel male cuz bierobaal. ¶Aliquis dicet q̄ nō poterāt sicbimite fm veritatē babere se bene vel male cū gedeone: tñ accipit istud se babere quātū erat in ipsis sicbimitis. s. q̄ q̄q̄ nō possent vere nocere vel ,pficere gedeoni: tñ quātū in ipsis erat nocebāt vel ,pficiebant gedeoni. sic enim dicit Hierony. super malachiā z babet in decretis dis. 49. c. sacerdotes. q̄ sacerdotes quantū in se est panem domino pollutū offerunt lz nō fit vere pollutus ille panis. ¶Aliter pōt dici q̄ accipit bene se babere ad gedeonē. i. ad filios eius: quia bonuz qō fiebat filijs gedeonis censebat fieri ipsi gedeoni. z cū oz̄ q̄ ponit exp̄sse cum bierobaal z domo eius: vñ/et/ponit ibi magis expositiue q̄q̄ copulatiue. Aliter pōt dici z melius q̄ sicbimite se poterāt bene vel male babere cū gedeone: qz lz defuncti nō participēt bonis z malis p̄nepotum z amicorū manentiū bic realiter sicut aliq bic manēt ptcipāt aliqualr. s. saltē fm opinionē nostrā: istud tñ bonū vel malū nō est tātū vt nō beati efficiant beati: aut beati efficiant calamitosi vt pz. 1. Ethicox. c. p nepotū autem fortunas. istud autē bonū vel malū lz sit leue: euenit tñ ipsis defunctis z est istud p̄ter malū qō euenit ,pnepotibus vel amicis viuētibus: z sic ex debonoratione z iniuria grauissima quā intulerūt sicbimite filijs gedeonis ,pueniebat qōdā malum

Nota cō suetudinē iudeorum.

†

†

Rhānus qd sit.

†

1. expō.

£

†

†

†

†

Cedrus qd sit.

Alia expositio.

†

†

†

†

Ignis ō rhāno sa ciliter gignitur.

†

†

Fabule applicatio ad sicbimitas

†

Qō. 30. A

Qūo sicbimite poterant recte agere cū bierobaal siue gedeone. Quinsdā rñ. ad qsitū.

Alia rñ. ad qsitū.

B

Doc. solldioz rñ. ad qsitū.

malū gedeoni. ſ. ſedatio glie eius in opione nr̄a. ⁊ erat iſtud p̄ter malū iflictū filijs: iō ſichimite nō ſe habuerūt abſq; pctō cū † bierobaal. (Qui pugnauit p vobis). ſ. p toto iſrael excludēdo † hoſtes toti⁹ iſrael de terra ⁊ faciēdo q̄ nūq̄ redirēt. (Et aiam † Aīa quo modo in ſacriſlr̄is accipiat ſuā dedit piculis). i. poſuit vitā ſuā in piculis. accipit aīa p vita ſed vel p p̄ſona vel p vita. picula iſta gbus ſe expoſuit gedeon † (Ut eruerет vos de manu madiā). ſ. iſtud fuit bellū qō fecit gedeō. nā nō legit nec credit poſtea pugnaſſe ꝯ aliq̄s gētes: ſz illud bellū fuit magnū ⁊ ſolū ip̄m eſt magna glia dignum: ſicut multa bella fil. ⁊ dr̄ de madiā: q; iſte erāt gētes ſpāles ⁊ maiores que venerūt: ſz p̄ter eas venerūt alie. ſ. amalechite biſmaelite vt p̄z. ē. 6. ⁊ p̄ce. c. 7. ē. 7. (Qui nunc ſurrexiſtis ꝯ domū p̄ris mei). ſ. ꝯ oēs filios eius. nā in filijs ſeruat domus p̄ris. (Et interfeciſtis filios ei⁹. 70. viros). nō occiderūt. 70. ſz. 69. q; ipſe ioathā erat. 70. ⁊ euaſit. ſcriptura tñ non curat iterdū de pluribus nūeris. ſic ēt nos in cōi mō loq̄ndi facim⁹. (Sup lapidē vnū). iſtud ponit ad magis grauandū: q; ſi occidiſſent oēs mō belli co videret furor hoſtilis eē: ſed oēs ſucceſſiue ⁊ gete occiderūt ingulātes eos ſup vnū lapidē. ⁂ ¶ Quer̄t quō dr̄ b̄ q; ſichimite occiderūt filios gedeonis: q; ē. in ir̄a dr̄ q; abimelech occidit eos. ¶ Aliq̄s dicet q; ioathā loq̄bat iſta ex ira magna ꝯ ſichimitas: tñ mētiebat q; abimelech fecerat b̄ ſolū: ſed ipſe trāſferebat hoc in ſichimitas. ¶ Sz dom̄ q; non ſtat. Prio q; dixit coram toto pp̄lo ſichimor̄. ergo nō mētitus eſt. Scō p; ſorti⁹: q; in fine. c. dr̄ q; venit ſup ſichimitas maledictio dei quā ip̄oſuerat ioathā: ſi tñ mētitus fuiſſet loquēdo ꝯ ſichimitas nō iduriſſet oīs maledictionē quā ipſe ip̄recaret: q; iniuſte ip̄recaret illā. ergo vere locutus eſt. ¶ Dom̄ ergo q; ſichimite occiderūt filios gedeōis. ⁊ hoc q; dederūt fauorē abimelech ad occidēdū illos. nā cū eſſet abimelech vnus vir ſolus ⁊ paup: ſi ſichimite nō fauiſſent ei nō auſus fuiſſet occidere fr̄es ſuos. Itē ꝯduxerūt ei ad occidēdū illos. Itē dederunt ei pecuniā ad ꝯducēdū ſibi adiutores: q; alſ non bēbat vñ p̄uideret alicui ſocio vel adiutori. Itē noluerūt eū accipe i regē vſquequo occideret fr̄es ſuos: ⁊ occiſis illis illico regē ꝯſtituer̄t eū. Itē qō maius eſt ipſi ſichimite realit occiderūt illos: q; ipſi iuerūt cuz abimelech in domū gedeōis ⁊ tenuerūt filios illi⁹ occiderūtq; illos vt p̄z. ī. ſ. q; ſichimite ceperūt deteſtari abimelech ꝯferendo in eū ſcelus occiſiōis fratrū. 70. ⁊ i ceteros p̄ncipes ſichimorū q; eū adiuuerāt. magis ergo vel ſaltē eq̄lit videbant culpabiles ſichimite ⁊ abimelech. (Cōſtituiſtiſq; regē abimelech). q. d. ēt in boc iniuſte egiſtis ꝯ gedeonē: q; cū teneremini bonorare filios ſuos ⁊ debueratis p̄mogenitū eor̄ ꝯſtituere in p̄ncipē ſicut quōdā ei ſp̄ōte offerebatis q; dñaret ipſe ⁊ filius ſuus ⁊ filius filij ſui p̄ce. c. ꝯſtituiſtis in regē filiū ꝯcubine eius q nō tantū p̄tinebat ad eū ſicut ceteri filij. ⁊ in boc debonoraſtis domū eius. (Filiū ancille ei⁹). vocat ancilla. i. ꝯcubina eo q; non erat in tāto bonore ſicut vxores nec in tāta libertate erga vir: nō tñ erat vere ancilla: q; tūc fuiſſet abimelech ſeruus cū eſſet filius ancille. ⁊ tūc nō ē veriſimile q; ꝯſtituerūt eū p̄ncipē ſichimite. (Sup habitatores ſichē). ſ. nō fuit tūc ꝯſtitutus ſup totū iſrael ſed ſup ſichē. poſtea tñ pauliſp cepit dñari ſup iſrael ſicut ē. declaratū fuit. ⁊ nō ſolū ſup ſichē ſed ēt ſup vrbē mello. tñ nō fit mētio de vrbe mello eo q; erat pua. de q̄. ē. dctñ eſt q; viri illi⁹ ꝯuenerit cū viris ſichē ad vngēdū abimelech. (Eo q; fr̄ vr̄ † In q̄ ꝯdpl̄r ſichē habitatores peccarūt ſit). i. nō attēdiſtis aliud i eo niſi q; erat fr̄ veſter: ⁊ nō curaſtis q; eſſet filius gedeonis nec q; eſſet vir bonus ⁊ dignus p̄ncipatu. Et in b̄ peccauerūt ꝯdpl̄r habitatores ſichem. Primo q; nō reddiderūt debitā vicē bñficijs gedeōis bonorādo filios ſuos ſicut iuſtum erat. Scō q; fuerūt acceptatores p̄ſonar̄. ſ. q; acceperūt in p̄ncipē aliquē indignū ſolū q; erat de pgenie ipſor̄ cū poſſent babere alios viros dignos ad p̄ncipatuz. (Si ergo recte.) hic repetit ppoſitionē ſumptā: q; erat ſnia ſuſpēſiua: vt videat quō iſta oīa faciūt eādem ſniam repetit. (Et abſq; vitio egiſtis cū bierobaal ⁊ domo ei⁹). i. ſi faciēdo oīa p̄cedētia recte feciſtis ⁊ nō peccaſtis ꝯ bierobaal nec ꝯ domū ei⁹. (Ydie letemini ī abimelech). tanq̄ in rege iuſte electo. ſ. ſi in eligēdo eū nullā inigtatē cōmiſiſtis ſemp p̄ſperemini cū abimelech rege veſtro. (Et ille letet in vobis). i. gaudeat in vobis tanq̄ in populo ſuo ſi ille nibil peccauit vt p̄ueniret ad būc p̄ncipatū. q̄q̄ enim ſciret abimelech ⁊ p ſe notū eſſet q; ſichimite peccauiſſent faciēdo p̄dicta: tamē ioathan dicit iſta p modū cōtumelie: q; ſic allegando vitia ꝯtra aliquē valde deboneſtatur.

(Si aūt puerſe). i. ſi puerſe egiſtis in omnibus p̄dictis vel in † aliqbus eor̄. (Egrediat ignis ex eo ⁊ cōburat habitatores ſi- † chem). i. ipſe ꝯcitet cōtra vos vt deleat vos vt ſit pena iuſtiſſima: vt ſicut vos iniuſtū ei fauorē tribuiſtis: ita ipſe ſit vobis pena p fauore iniuſte ꝯceſſo. ⁊ eſt ſimilitudo de rbāno. ſ. q; ſicut arbores dederūt ei iniuſtū p̄ncipatum q; ipſe indignus erat: ⁊ exiēs ignis ex illo cōbuſſit cedros libani: ita q; vos iniuſtuz regē feciſtis vobis regē dignum eſt vt ipſe cōburat habitatores ſichem ēt quoſcūq; excellētiſſimos in vobis qui ſunt iter vos ſicut cedri libani iter ceteras arbores. (Et oppiduz mello). iſta † Mello qd erat alia ciuitas parua apud ſichē q̄ ꝯgeſſerat ſichimitis fauēdo abimelech: ⁊ ꝯuenerūt viri illius cū ſichimitis ad vngēduz fit. in regē ip̄m abimelech: iō erat dignū vt ēt oppidū mello pereat. (Egrediaturq; ignis de viris ſichē ⁊ de oppido mello ⁊ de † uozet abimelech). ſ. vt ſic abimelech q; iniuſte elect⁹ eſt in regē a ſichimitis dignū eſt q; eos cremet igne: ita q; ipſe voluit eſſe ⁊ fuit iniuſte rex eor̄ dignuzē vt ſichimite ⁊ habitatores mello deſtruāt ipſum. ⁊ eſt ſenſus q; ꝯcitet diſcordia inter vtroſq; p quā vtriq; pereāt: q; ſicut iniuſtus ꝯſenſus iter eos fuerat: ita iuſtus diſſenſus eos vtriq; morte afficiat. ⁊ ſic factū eſt. nā inteſtinū bellū natū eſt: p q̄ tā ſichimite q̄ abimelech perierūt. (Que cū diriſſet fugit in bera). erat ioathan dum iſta dicebat † ſup mōtē gariziz ⁊ nō timebat ſichimitas nec abimelech quos cozā videbat: ſed dictis iſtis fugit de mōte ⁊ iuit in vrbē bera. (Habitauitq; ibi metu abimelech fratris ſui). ſ. non auſus eſt † manere in terra ſichimor̄ nec in effra q̄ erat in ſorte manaſſe i qua habitauerat gedeō: q; timebat occidi a fratre ſuo abimelech: ſed bitauit in bera q̄ multū diſtabat a vrbe ſichem. eratq; in ſorte filior̄ nec timebat ibi tūc abimelech q; nōdū dominabat toti terre illi. (Regnauitq; abimelech ſup iſrael tribus annis). pauco tpe durauit p̄ncipatus eius: q; deus voluit cōterē eū eo q; iniuſte regnabat ⁊ bello periſt. ¶ Quer̄t qua- ⁂ Qō. 32 re non dr̄ de iſto. iudicauit iſrael. ſicut dr̄ de oībus aliis p̄cedē- A tibus ⁊ oībus ſequētibus vſq; ad finē libri. ¶ Rīdendū q; ce- Qr̄ non dr̄ teri erant ſolū iudices ⁊ nō aſſumebāt ſibi maiorē p̄ncipatum abimelech. nec populus eis tribuebat. abimelech aūt vnctus eſt in regem iudicauit ⁊ ip̄oſuit ſibi diadema regni. ⁊ iſte p̄ncipatus excedit p̄ncipatū iſrael ⁊c̄. iudicū qui paruus erat: q; illi nec vocabant reges nec dñi vt Rñ. ad q̄ſi. declaratū eſt p̄ce. c. ideo de iſto dictū eſt q; regnauit. ⁊ dr̄ q; regnauit ſup iſrael: nō q; totus iſrael ꝯſtituiſſet eū in regē: q; ſoli viri ſichē ⁊ vrbis mello vnxerūt eū regē vt p̄z. ē. Sed poſtea totus iſrael ꝯſenſit vel ſaltē nō repugnauit ei. ⁊ ſic cepit regnare p totū iſrael: q; oīa loca inuadebat ⁊ quedā obediebāt ei cōtra alia āt pugnabāt. Uel vt alij volūt vocat rex ſup iſrael nō Qō. 33 q; ſup totū iſrael regnaret: ſed q; dū ipſe dominabat in ſichē A ⁊ vrbe mello nullus alius erat iudex aut rex: dñs aut p̄nceps in An abimelech peccauit accipiēdo regnū. iſrael. ¶ Quer̄t vlterius an abimelech peccauit accipiē- do regnū. *¶ Rñdēdū q; manifeſtū eſt q; peccauit: q; vt pueniret in regnū ꝑpetrauit infanda ſcelera. ſ. occidit fratres ſuos ⁊ ſolicitauit ſichimitas ad boc. Sed omiſſis bis de gbus nō eſt dubiū manet queſtio. an dato q; abimelech nulla ſcelera egiſſet ſed q; ſuſciperet in regē ſp̄ōte a viris ſichē an peccaret acceptādo. ¶ Rñdēdū q; peccabat abimelech ambiēdo p̄ncipatuz dato q; nulla alia illicita cōmitteret aſſequēdo eū. Item peccabat q; cū eſſet idignus manifeſte ſuſcipiebat p̄ncipatū. Qui tñ ſic accipiūt p̄ncipat⁹ p̄uādi ſunt eis: ⁊ nō p̄uarent niſi graviter peccarēt. ergo peccat graviter q idignū ſe ſciēs ad p̄ncipatum anbelat ⁊ illū acceptat. Itē peccauit q; p̄iudicauit iuri alieno. nā ſi p̄ncipatus regalis alicui dādus erat boc maxime cōpetebat ipſi p̄mogenito gedeōis: vel in defectū eius alteri ex fratribus ſuis legitimis. abimelech āt illegitim⁹ vſurpauit locū fratrū. Peccabat aūt āpli⁹ q; dato q; dignus foret quocūq; p̄ncipatu nō debebat ſuſcipe p̄ncipatū regalem vel dñatiuū: q; p̄ce. c. declaratū eſt in q̄dā q̄one q; tam iſraelite q̄ ille q ſuſcipet p̄ncipatū regalē peccarēt ſi deo incōſulto b̄ agerēt: ſz ſichimite icōſulto deo ꝯtulerūt p̄ncipatum regalē abimelech. q̄ peccauerūt vtriq;. ſ. abimelech ſuſcipiēdo ⁊ ſichimite dādo. ¶ Que- Qō. 34 ret vlterius cū abimelech regnauerit ſuper totuz iſrael: ⁊ boc A dixit toti iſrael ſed ſolis viris ſichē ⁊ vrbis mello. □¶ Rñden- Cū abimelech regnarit ſup totū iſrl cur ioathā nō maledixerit toti iſrl ſz ſol' viris ſichē □ Rſi. ad q̄. 1. cā. liter de occiſione facta in domo gedeonis. bāc aūt nō fecerūt iſraelite ſed ſoli ſichimite cū viris vrbis mello. nā iſraelite nec fecerūt nec fauorē tribuerūt ad boc cū ignorātibus eis factuz ſit. ſichimite aūt iſtud fecerūt vt ipſe ioathan eis improperauit ſupza in ir̄a. ergo eis ſolis maledicere curauit. ¶ Secundo q; 2. cā.

fichimite. ostituerunt regē abimelech ⁊ dederūt occasionem vt cetere vrbes eum reciperēt. nā si ipsi nō ostituissent eū ex affectione q̄dā nunq̄ israelitar quisq̄ dediſſet ei aliquē p̄ncipatū. israelite aūt eū ostitutū regē ſuſceperūt ⁊ nō ostituerūt: iō non maledixit eis. ¶ Lā tertia ē qr ioathā maledixit illis quos ſciebat culpabiles in hoc. ver est aūt q̄ israelite fuerūt rei postea qr nō restituerunt abimelech ꝓ tanto ſcelere pſequendo eū ad penā cū dignus eſſet acerrima: ⁊ israelite tenebanť vlciſci hāc iniuriā: tū qr aliqd deordinatū erat qō nō debebat reling impunitū. tum qr ꝓpter gedeonē cui valde tenebanť erāt obligati vlciſci iniurias domus eius: ⁊ nō ſolū nō fecerunt: ſed ēt ipm ſceleſtū iniuriatorē domus gedeonis ſup ſe regē ſuſceperunt. qō ſatis graue pcm erat: ſed neutrū ipsor tunc ostabat quādo ioathā poſuit maledictionē ſup ſichimitas: iō non poſuit ſuper totū israel. p3 añs. nā ioathā locutus fuit iſta verba die q̄ vngebať abimelech in regē ⁊ dueneraṫ totus populus ſichimitarū apud quercū extra vrbē: ſed tunc israelite nōdū receperāt abimelech in regē: ſed poſtea ſuſceperūt. ¶ Itē nō erant tūc israelite rei tanq̄ non vlciſcentes iniuriam factam domui gedeonis: quia tunc recenter illata fuerat: ⁊ adhuc reſtabat tempus oportunum ad vltionem nec poterant vocari ita cito negligentes in puniendo abimelech: ideo ante peccatum nō debuit imponere maledictionem ſuper eos.

3.cā.

¶ Cur abimelech cum fuerit rex ⁊ non iudex non ponitur in catalogo regum.

Queſtio. 35.

A

Queretur vlterius cur abimelech cū fuerit rex ⁊ non iudex nō ponitť in catalogo regū. Sed o3 p̄mus rex fuiſſe in israel saul. ¶ Rñdēdū p̄mā rōnem foze qr status iudicū ⁊ regū ſunt diſtincti: ⁊ qr status regū totaliter ꝑtinet ad reges ⁊ status iudicū totaliť ad iudices: illi q̄ fuerūt mixti ſm ꝑs nō cōputanť niſi inter illos de q̄bus fuerūt. duraverūt aūt iudices ab otboniele vſq̄ ad samuelē q̄ fuit vltimus ⁊ cepit status regū in saule: iō oēs q̄ fuerūt poſt saulē vocanť reges eo q̄ status ille fuit ꝓtinuatus ⁊ impmixtus. ⁊ dato q̄ aliquis p̄nceps fuiſſet itermedius qui nō fuiſſet rex ille poneretť in catalogo regū ⁊ diceretť ꝑtinere ad statū regū. illi aūt q̄ fuerūt in p̄ncipatu tpe iudicū ꝑtinebāt ad iudices: vñ lz aliqs eor eſſet rex nō debebat poni in catalogo regū eo q̄ nō ꝑtinebat ad tēpus regū. ⁊ ſic abimelech fuit tpe iudicū: qr ante ipm fuerunt iudices ⁊ poſt ipm: iō lz ipſe fuerit rex nō ponitť in catalogo regū ſed iudicū. ¶ Scōa ratio est qr ſcriptura vult cōputare tēpora p̄ncipātes. ſic tēpora iudicū cōputanť p annos iudicū: ⁊ tēpora hebreor ſub regibus cōputanť p annos regū. ſi autē nō poneretť abimelech iter iudices ſed inter reges ſequerentur duo incōueniēna. Primum est q̄ tres anni q̄ fuerunt ſub p̄ncipatu ſuo deficerēt de tpe iudicū. Scōm incōueniēs est: qr cōputaretť tēpus eius cū tēpore regum: ⁊ ſic adderetť aliqd tēpori regū vltra q̄s habebat. ¶ Lā tertia est qr illi ponuntur ſm ſacrā ſcripturā in catalogo regū qui deus voluit q̄ reges eſſent: ⁊ q̄bus ipſe dedit p̄ncipiū vt reges eſſent: ſed abimelech nō est factus rex iuſſu dei ſed quadā fraude ⁊ ingratie deo nō iubēte: iō nō notatus fuit ipſe in catalogo regū. Saul aūt fuit p̄mus in catalogo regū: qr de illo deus iuſſit q̄ vngereť in regē. 1. Reg. 9. ¶ Sed obijciet q̄ quidā fuerunt poſtea mali reges ⁊ vncti in reges ꝓtra voluntatē dei de q̄b⁹ ipe dixit Oſee. 8. regnaverūt ⁊ nō p me: p̄ncipes fuerunt ⁊ non cognoui. ⁊ tñ ponunť in catalogo regum. ¶ Rñdēdum q̄ q̄q̄ ipſi fuerunt mali ⁊ deo quaſi nolēte vncti. tñ qr fuerunt ſucceſſores illorū q̄b⁹ de⁹ voluit ꝓferre būc p̄ncipatū: ⁊ quos regnare iuſſit ponunť in catalogo regū. ¶ Quarta cā est qr illi ponunť in catalogo regū q̄ volēte ꝑplo ostituti sunt: ⁊ tunc poſtq̄ populus cepit habere reges poſt vnctionē saulis semp voluit habere reges: ⁊ ob hoc ſequētes in catalogo ponunť. abimelech autē nolentibus israelitis ſed per quadā ꝓuatā affectionē viror ſichē ſuper eos rex factus est: ideo non debuit poni in catalogo.

Rñ. ad q̄st. 1. rō.

2. rō. Duo ſequūtur ic̄ōueniētia posito abimelech inť reges ⁊ nō inter iudices.

3. rō.

B

Obiectio

Rñsio.

4. rō

Uercellensis ciuitas conditur

¶ **Misitq̄ dominus spiritū peſſimum inter abimelech ⁊ habitatores ſichem. Qui cepe/runt eum deteſtari: ⁊ ſcelus interfectionis ſeptuaginta filiorū hierobaal: ⁊ effuſionez sanguinis eorūz conferre in abimelech fratrem ſuū: ⁊ inter ceteros ſichimor̄ p̄rincipes qui eum adiuuerant. Poſueruntq̄ inſidias adverſum eum in ſummitate montiū. Et duz illius p̄reſtolabantur aduētū: exercebāt latrocinia: agētes p̄redas de ꝑtereuntibus. Nūciatūq̄ eſt abimelech. Venit autē gaal filius obed cum fratribus ſuis: ⁊ tranſiuit in ſichimā. Ad cuius aduentū erecti habitatores ſichē egreſſi ſunt in agros vaſtantes vineas vuaſq̄ calcantes. Et factis cantantiuz choris ingreſſi ſunt fanum dei ſui: ⁊ inter epulas ⁊ pocula maledicebant abimelech: clamāte gaal filio obed. Quis est iſte abimelech: ⁊ q̄ est ſichē vt ſeruiamus ei? Nunquid non est ipſe filius hierobaal: ⁊ conſtituit p̄rincipem zebul ſeruū ſuuz ſuper viros emor patris ſichē? Cur ergo ſeruiemus ei? Vtinam daret aliquis populum iſtum ſub manu mea: vt ✝ auferrē de medio abimelech. Dictumq̄ eſt abimelech. Congrega exercitus multitudinez: ⁊ veni. Zebul enim princeps ciuitatis auditis ſermonibus gaal filij obed iratus est valde: ⁊ miſit claz ad abimelech nuncios dicens. Ecce gaal filius obed venit in ✝ ſichimam cum fratribus ſuis: ⁊ oppugnat aduerſum te ciuitatem. Surge itaq̄ nocte cum populo qui tecum est ⁊ latita in agro: ⁊ primo mane oriente ſole irrue ſuper ciuitatem. Illo autem egrediente aduerſum te cū populo ſuo: fac ei quod potueris.**

Tamiris muſicus claret.

Als. Haneram.

Phylemō delphicus muſicꝰ.

Als. Heſicimam

Misitq̄ dominus. Hic ponitť tertiū p̄ncipale. ſ. vtrorūq̄ punitio. Et diuidit̄ in tria. qr p̄mo p̄ponit̄ virorū ſichē ad abimelech rebellio. Scōo rebellātiū ꝑpugnatio ibi. (Dictūq̄ est.) Tertio vtrorūq̄ deſtructio. ibi. (Porro abimelech.) Circa p̄mū dr. (Misitq̄ dñs ſpūm peſſimuz iter abimelech ⁊ habitatores ſichem). i. miſit deus grauiſſimū odiū iter iſtos: ita vt pugnarēt ad iuicē ⁊ pirēt. (Qui ceperūt deteſtari eū). i. ſichimite cepunt hēre valde exoſuz abimelech. (Et ſcelus iterfectiōis. 70. filiorū hierobaal) i. cepunt ei opponere occiſionē frūz ſuor. ꝓſiderauerūt enim ſichimite q̄ maluz fuiſſet q̄ occiſi fuiſſent. 70. filij gedeōis q̄ tāta bona ꝓtulerat israeli: ⁊ qr ipſi fuerāt aliq̄liter rei huius ſceleris dādo ꝓſiliuz ⁊ pecuniā accuſabāt valde ipm abimelech q̄ p̄ncipalr hoc egerat. ¶ Quereť circa hoc qūo īmiſit ſichimitis ſpūz malū. ¶ Rñdēdū q̄ iſte ſpūs malus est odiū magnū cātum ꝫ abimelech. ⁊ hoc erat in penā ipſius abimelech ⁊ ſichimitarū: qr p̄ hoc hēreť occaſio ⁊ origo ad hoc q̄ pirēt. libe rū est āt deo cāre iter aliquos paſſionē odij vel quācunq̄ aliā eo q̄ cor hois depēdet in manu dei ⁊ vertit illō quocūq̄ vult. ſic p3 Prouer. 21. ſ. ſicut diuiſiones aquar: ita cor regis in manu dñi ⁊ quocūq̄ voluerit vertet illud. iō ſi de⁹ vult icitat cor da nra ad timorē vt p3 Leui. 26. ſ. ⁊ q̄ remāſerit de vobis dabo pauorē in cordibus eor in regiōib⁹ hoſtiū: terrebit eos ſonitus folij volātis: ⁊ ita fugiēt q̄ſi gladiū cadēt nullo ꝑſequēte: ⁊ corruēt ſinguli ſup frēs ſuos q̄ſi bella fugiētes. Cauſat ēt deus leticiā ⁊ clemētiā in aliquo q̄ b3 cor duc q̄ vult. ſic fuit in aſſuero itrāte ad eū heſter. nā erat ſtupēdus ⁊ ſubito vt vidit heſter ouerſus est ad clemētiā ad eā vt p3 Heſter. 15. icitat ēt de⁹ in aliq⁹ deſideriū pugnandi ꝫ alios. ſic fuit in chaldeis quos deus dicebať vocare de lōge: ⁊ ipſi veniebant velociter vt p3 Eſa. 5. et. 7. ⁊ iſtud nihil aliud est niſi iponere deſideriū veniendi ad pugnādū. ſic ēt p3 Judi. 3. cū dr q̄ fecerūt malū israelite corā dño: q̄ ꝓtraxit ꝫ eos eglō regē moab. ¶ Itē deus mouet aliquē ad deſideriū ceſſandi ab aliq̄ re q̄ vult. ſic p3 i sēnacherib q̄ minat⁹ fuerat diruere hierlz ⁊ ꝑperabat ꝫ eā ad delēdū: ſed deus duertit cor eius vt vellet recedere in terrā ſuā vt p3 4. Re. 19. c. ſ. noli timere a facie ſermonum quos audiſti q̄bus pueri regis aſſyrior blaſphemauerūt me. ego ecce īmittā ei ſpiritū. i. deſideriū recedēdi: ⁊ audiet nunciū ⁊ reuertet in terram ſuam: ⁊

Utrorūq̄ pūitio

Uiror ſichem ad abimelech rebellio. †

Qō. 36.

A

Qūo immiſit ſpiritū malū ſichimitis.

¶ Rñ. ad queſitū. Deꝰ mouet adoiuerſas paſſiōes corda hoium

De⁹ dat aiositatē boibus.

ſuā:ꝛ deiſciā eū gladio in terra ſua. ¶ Item deus iterduꝫ dat aiositatē aligbus mutādo coꝛ eoꝝ de timoꝛe in foꝛtitudinē ad pugnādū.ꝛ ſic mutabat coꝛda bebꝛeoꝝ g nō audebāt pugnare ꝫ gētiles:ꝛ tñ deus ⁊foꝛtabat eos in coꝛde ꝛ pugnabant. ſic pꝛ Deut.8.ſ.ne diꝛeris in coꝛde tuo.foꝛtitudo mea ꝛ robur manꝰ mee hᵇ mihi oia pſtiterūt:ſꝫ recoꝛderis dñi dei tui q ipe tibi vires pbuit vt ipleret pactū ſuū. ¶ Itē deus imittit aliqbꝰ ſpūm ⁊coꝛdie ad deſiderādū facere eādem rē.ſic fuit iter moabitas amonitas ꝛ amalechitas.nā iſti nō erāt pus ⁊coꝛdes ad aliqd ꝛ deus dedit eis ſpūm ⁊coꝛdādi vt oēs vno aio pſeqrent iſrlitas vt pꝫ Judi.3.ſ.g ⁊foꝛtauit ꝫ eos eglō regē moab ꝛ copulauit ei filios amō ꝛ amalech. Sic aliquādo iter eos g ſibi mutuo ⁊coꝛdāt in aliquo deus imittit diſcoꝛdiā:ita fuit hᵇ.nā ſichimite valde ⁊nenerāt a pncipio cū abimelech dātes ei totalē fauoꝛē ad occidēdū frēs ſuos ꝛ efficiēdo eū regē ſup ſe.ꝛ tñ deꝰpoſtea in penā pcti vtriuſq; ptis poſuit diſcoꝛdiā vt ſic pirent.ꝛ iſtud eſt qō dī hᵇ.ſ.q deus miſit ſpūm peſſimū.i.odiū graniſſimū.nā qlibet affectio vocaf ſpūs inquātū ē qdā iterioꝛ motus ſm quē ipellimur ad hᵇ vel illō agēdū.ꝛ iſtā diſcoꝛdiā vel odiū ſepe deus cauſat iter hoies vt mali ſibi diſcōueniāt.ꝛ hᵇ mō tollit oia dāna q ſeq poſſent ex ⁊coꝛdia malozum.

¶ An deus ſit auctoꝛ peccati:qꝛ cauſauit odium inter ſichimitas ꝛ abimelech.

Queſtio.37.

A Rñſi.ad queſitū. Notādū

Queretur qūo deus cāuit iſtū ſpūꝫ odij inter ſichimitas ꝛ abimelech:qꝛ cū odiū pcñ ſit deꝰ eēt auctoꝛ pci. ¶ Rñdēdū q deus nō coopaf hoī ad malū:ſꝫ opatur ad penā illiꝰqñ opꝫ.ꝛ ſic fuit imittēdo iſtū ſpūm odij. Pro quo ſciēdū q deus nō miſit aliqō malum iter ſichimitas ꝛ abimelech:ſed ſolum dedit quēdā ſcrupulū in ⁊ſcia ſichimitarū p quem incipent detestari malum quod fecerat abimelech:ꝛ ex parte abimelech nullum ſcrupulum poſuit.añ boc.n.lꝫ feciſſent malū ſichimite ꝛ abimelech:tñ nō iudicabāt ſichimite fuiſſe malū:poſtea vō excitauit deus ⁊ſciam ſichimitaꝝ ad hᵇ q deteſtarenf valde iſtud ſcelus occiſiōis filioꝝ gedeōis:ꝛ ipm abimelech auctoꝛē eius.iſta excitatio ⁊ſcie fit aliqñ nobis ad magnū bñficiū:vt cuꝫ gs doꝛmit in pcō ꝛ ſic piturus foꝛet qꝛ nō iudicat malū qō egit:ꝛ deus ⁊ciꝛat ei foꝛtes ſtimulos ⁊ſcie ad deteſtādum illud vitiū ꝛ tūc recedit ab illo vitio a quo alꝫ receſſurus nō eſſet.ꝛ iſtud eſt maximū bñficiuꝫ qō deus pcōri in hᵇ ſeculo ⁊fert.ſ.mouere in eo ſpūm cōpūctiōis. Aliqñ āt eſt iſte ſcrupulus ⁊ſcie pena q̄dā.ſic.n.eſt in dānatis.naꝫ de maximis penis eoꝝ eſt q praua eos remoꝛdeat ⁊ſcia.ꝛ iſte ēvmis ⁊ſcie. de quo Eſa.vlti.ſ.ignis eoꝝ nō extiguef ꝛ vermis eoꝝ nō moriet:ſed erūt vſq; ad ſacietatē oi carni.ꝛ iſta eſt pnia quā ifructuoſe mali apud iferos facere dñr.vt pꝫ Sap.5.vbi mali nimis ſe accuſant ꝛ doleāt.eſt āt iſta ⁊ſcia iterdū inviuētibꝰ ad penā:vt qñ deus vult alicui penā iſligere:affligit ei memoriā ⁊tinuā:ꝛ nō pōt iſtā ⁊ſciaꝫ a ſe tollere.ō hac dicit Aug.etbi.9. qūo mali iterduꝫ memoꝛes maloꝝ ꝑteritoꝝ ſecū pacē hēre nō pñt:ꝛ ſeipos iterimūt:ꝛ regulariť oēs mali turbanť hᵇ ingetudine ⁊ſcie ſue praue vt ait Aug.in lib.⁊feſſionū.ſ.iuſſiſti dñe ꝛ ſic ē:vt pena ſit ſibi oīs inoꝛdinatᵃ aīus.nunc āt viris ſichē data eſt iſta deteſtatio crimis in penā q̄dā:ꝛ ex hac iſurrexit bellū inter eos ꝛ abimelech. ¶ Lū āt arguiť q deꝰ nō ē auctoꝛ maloꝝ. ¶ Rñdēdū q deus nō fuit hic cā alicuiꝰ culpe.nā nō fecit q ſichimite directe hēret exoſum abimelech:ſꝫ cāuit in eis detestationē crimis occiſoꝝ filioꝝ gedeōis.ꝛ iſtud nō erat malū. Sed potiᵒ ex hᵇ poterāt ꝓcedere ſichimite ad bonuꝫ dolēdo de pctō cōmiſſo lꝫ deus nō ifunderet eis iſtā ſcrupuloſitatē niſi inquātū erat penalis.poſtea vō ſichimite cāuerunt odiū cū iudicarēt malū eē qō fecerat abimelech:ꝛ ſuſcitauerūt rixas q fuerūt ozi go deſtructionis vtroꝝq;. (Et effuſionē ſanguiſ eoꝝ ⁊ferre in abimelech fratrē ſuū).i.q̄q̄ ſichimite eēnt oēs rei huiᵒ crimis occiſiōiſ filioꝝ gedeōis:tñ cepunt ipm totū crimē trāſferre in abimelech ffem ſuū ipſi.n.a pncipio dederāt ei ⁊ſiliuꝫ ꝛ pecuniā ad erequēduꝫ illud ꝓmittētes q acciperēt illū in regē boc facto:qō poſtea fecerunt.nam illico vt rediſt abimelech occiſis frib⁹ vnxerūt euꝫ in regē.ſ.in lra.ꝛ tñ qꝛ nō oēs ſichimite fuerūt cuꝫ abimelech ad occiſionē fruꝫ ſuoꝝ ꝫponebāt ei totā culpā.ꝛ iſta deteſtatio intātuꝫ ꝓceſſit q q̄ſi in vidictā effuſi ſāguinis voluerī ſichimite occidere abimelech vt pꝫ.j.in lra. (Et i ceteros ſichimoꝝ pncipes q eū adiuuerāt).qñ abimelech ſuſcepit a ſichimitis.70.pōdera argēti de tēplo dei ſui ad occidēdū frēs ſuos ⁊duxit ex eo viros vagos ꝛ inopes g euꝫ ſeq̄bant.ꝛ cum bis fuerunt aliq pncipes ſichimitaꝝ ſequētes eum:ꝛ forte erāt de cognatione mꝛis ſue:ꝛ ꝫ bos cepunt ēt odiū hēre ceteri ſichimite. (Poſuerunt q ꝫ iſidias aduerſus eū in mōtiuꝫ ſūmitate).iſtud eſt itelligendum poſt cātum odiū q ſichimite intātū icāduerunt q volebāt occidere abimelech:ꝛ ipſo manēte in aliis locis extra ſichē ad aliqd agēdum:poſuerunt ſichimite in iſidias ꝫ eum in mōtibus p quos rediturus erat vt ibi eū occiderēt. (Et duꝫ illius pſtolabanť aduētuꝫ).ſ.expectabāt q rediret in vrbē ſichē de alijs locis gbus iā dñabaf. (Exercebāt latrocinia agētes pdas de ptereuntibus).ſ.exercitus ſichimoꝝ expectātiū aduētuꝫ abimelech exercebat pdas. Et hᵇ forte ppē duo.Primo ad ſuſtētationē vite:qꝛ in expectatione illa multa expēdebāt. Scō ad offendendum abimelech:iō credēduꝫ eſt q magis exercerēt pdas de illis g fouebāt ptes abimelech q̄ de alijs. (Nunciatū q eſt abimelech).ſ.qūo ſichimite iſurrexiſſent ꝫ eū ꝛ poſuerāt ei iſidias in mōtibus. (Uenit āt gaal filius obed).iſte fuit adiutoꝛ ſichimoꝝ ꝫ abimelech. (Et tranſiit in ſichimā cū frībus ſuis).i.trāſiuit cū multis viris de cognatis ſuis in vrbē ſichē q̄ vocaf ſichima vel ſi ima ſm modū latine foꝛme.ſic pꝫ in pſal.partiboꝝ ſichimā ꝛ ⁊ualē tabernaculoꝝ dimetiar. ¶ Queref qs fuit iſte gaal. ¶ Rñdendum q ipſe fuit adiutoꝛ ſichimitaꝝ ꝫ abimelech vt pꝫ.j.nā ipe pugnauit ꝫ eum. Dōm ēt q iſte gaal nō erat de vrbe ſichē:qꝛ dī hic q trāſiuit in ſichimā cū fratribus ſuis.ſ.venit illuc nouiter ad hītādum vel manēdū ducēs illuc fratres ſuos.i.cognationē ſuā vt potēter iret.ꝛ forte erat iſte de tribu effraim de q̄ erant ſichimite:hītabat tñ in alio loco:ꝛ ſichimite cepta diſcoꝛdia ꝫ abimelech vocaueꝛt hūc i adiutoꝛē qꝛ erat vir potēs.ipe aūt ſpōte iuit:qꝛ putauit ſe habituꝝ ꝓncipatuꝫ ſup viros ſichē cū conarenf expellere abimelech quē nunc tenebāt in regem. Et pꝫ hoc qꝛ dī.j.q ad aduētum gaal letati ſunt nimis ſichimite ꝛ erecti ſunt ꝫ abimelech.ſ.⁊fidentes de iſtius potētia.ꝛ iſte poſtea clamauit qs daret in manu eius ppſin illuꝫ. (Ad cuius aduētum).ſ.qꝛ nō morabaf in vrbe ſed erat de alia vrbe:ꝛ vocauerāt eum in adiutoꝛē. (Erecti hītatoꝛes ſichem).ſ. erecti ꝫ abimelech ſ.qꝛ q̄q̄ ante boc erecti fuiſſent:tñ nō tā manifeſte ſicut nunc. Uel aliter ꝛ melius.ſ.erecti in ⁊fidētiā pugnādi:qꝛ ante boc nō habētes adiutoꝛē nō tātum de ſe ⁊fidebāt. tūc āt aduenīente gaal ⁊fiſi ſunt q poſſent prevalere ꝫ abimelech:iō erecti ſunt in ⁊fidētiā ꝛ ſupbiā.ꝛ hᵇ pꝫ in hebꝛeo cū oī. (Lōfiſi ſunt in ipſo habitatoꝛ ſichē).ꝛ deberet dici hītatoꝛes.tñ mutatur numerus ex ipoꝛietate idiomatis.ſ.⁊fiſi ſunt in potētia eius ſichimite q ꝓualerēt. (Egreſſi ſunt in agros vaſtantes vineas vuaſq; calcātes).erat tps videmie in terra illa qñ fiebāt hec.Et itelligēdū ē q erāt aliq loca apud ſichē q̄ tenebāt cū abimelech:ꝛ in ⁊tumeliā illius egreſſi ſunt ſichimite ad vaſtāduꝫ vineas ꝛ calcabāt racemos in vineis ne gc̄q̄ inde colligereť. Uel aliter ꝛ melius dōm q iſti agri ꝛ vinee erāt vrbis ſichē:tñ erāt alig ſichimite g fouebāt ptes abimelech.ſ.illi pncipes q adiuuerāt eum in occiſione frum ſuoꝝ tenebāt nunc cū abimelech.ꝛ erāt extra vrbē cū illo.nā illos cepant ēt deteſtari ceteri ſichimite ꝛ trāſferre in eos crimē occiſionis.70.filioꝝ gedeōiſ vt pꝫ.ē.ꝛ iſtoꝝ vineas nunc vaſtauerunt ꝛ calcauerūt vuas:ꝛ forte ēt vineas abimelech deſtruxerūt. (Et factis cātātiū choris).ſ.vaſtatis vineis aduerſarioꝝ tanc̄q̄ iā habita ꝑma victoria cepunt ſichimite gaudere ꝛ dare gr̄as diis ſuis:feceruntq; choꝛos ad cātandum. (Ingreſſi ſunt fanum dei ſui).ſ.cū cāticis. ¶ Queref ad qd igreſſi ſunt in templuꝫ dei ſui cum cāticis ſichimite. ¶ Rñderi pōt q forte ad ſumenduꝫ cibos. nā habita iſta ꝑma victoria voluerunt gaudere in cibis ꝛ potibus. ꝛ ad boc forte ſtrauerunt ſibi locum ꝛ menſas in templo dei ſui:qꝛ ibi erat ſpatioſus ꝛ capax locus.ꝛ hᵇ colligitur ex lra:qꝛ dī q igreſſi ſunt fanum dei ſui:ꝛ inter epulas ꝛ pocula maledicebāt abimelech.ex quo pꝫ q ibi comedebāt cum nibil aliud iterponaf. ¶ Alit pōt dici q ſichimite igreſſi ſunt in tēplū ad laudādū deuꝫ ſuū:ꝛ forte iſta erāt cātica laudis dei. Nā putabāt antiq gētiles q dij ſui adiuuarēt eos in bellis.ſichimite āt ⁊uerſi ad idola.ſ.ad deū baal berith eādē opīonē tenebāt ſ.q ille adiuuaret eos in bello:iō laudabāt euꝫ.ſic faciebāt philiſtini q occiſo ſaule in bello fecerūt duci caput eius p terrā iſrael ꝛ poſuerunt arma illius in tēplo aſtaroth:ꝛ nunciari fecerunt in oībus tēplis idoloꝝ.1.Re.31.et.1.Parali.10.c.putabāt ēt q qñ venit arca federis in caſtra q adiuuarenť ꝫ philiſtinos iudei.vnde gemuerunt philiſtini nimis dicētes.ve nobis quis nos liberabit de manu deoꝝ ſublimiū iſtoꝝ.1.Reg.4.c.ſic ēt capto ſamſone itez faciebāt philiſtini magnum ⁊uiuium vt pꝫ.j.16.ſ.⁊uenerunt pncipes philiſtinoꝝ in vnum vt imolarēt boſtias magnificas deo ſuo dagō:ꝛ epularenť dicē-

Notādum penes lra.

Duplici de cā exercitꝰ ſichimoꝝ p das exercebat.

Qō.38 A Quiꝫ fuit iſte gaal. Rñ.ad qñ.

Alia exp̄.

Qō.39 A Ad qd ingreſſi ſūt i tēplūdi ſui cū cāticiſ ſichimite. ▫Rñ.ad q̄. Alia rñ.ad q̄ſitum.

Obō. Rñſio.

B

†

Nota.

Qdē maximū bñficiū: qō deꝰ hī ſeculo pcō ri ⁊fert. Maxia dānatoꝝ pena.

tes.tradidit de⁹ nr̄ inimicū nr̄um samson in man⁹ nr̄as.qō populus videṡ laudabat deū suū eadēq; dicebat. Idē aūt videt hic fuisse dño in sichimitis.s.q; ipsi igressi fuissent in tēplū dei sui vt ibi letarent in cuiuio:t simul laudarēt deū p̄ principiovi ctozie.nā israelite cū auertebant ad idola tenebāt dño eandē † cuetudinē quā chananei habitatozes terre illius.(Et iter epu las t pocula maledicebāt abimelech.)iā detestabant eū vt ho † ste:iō gaudebāt maledicēdo ei.(Llamāte gaal filio obed).iste citabat pplum sichē ad maiozes maledictiones ō abimelech vt semp grauius detestarent eū.in quo putabat gaal cām suaz agere:q; vt magis detestarent abimelech magis p̄oni fierent † ad suscipiēdū eū in dñm.(Quis est abimelech t q̄ est sichez vt seruiamus ei).dicebat hoc ad iproperium.s.nungd est abime lech tā excellens:vel sichē tā vilis vt debeamus seruire ei.q.d. abimelech est vilissimus.sichē aūt est ciuitas iclyta:iō ingloziū † indecēs est q; abimelech sit rex sichez.(Nungd nō est filius Qō.40 A bierobaal).q.d.nō est maiozis excellētie q̄ q; sit filius bieroQf dix̄ ga baal.i.gedeonis.sed ex hoc nō est tā nobilis vt debeat iperal nūgd nō rare viris sichē. ¶Quere⁹ q̄re dixit gaal nungd non est fi ē fili⁹ bie- fili⁹ bierobaal. ª¶Rñdēdū q; voluit gaal depmere abimelech robaal. ª Rñ. 1.ad ex generis ditione:t q; erat filius gedeonis t mulieris cuius- questitum. dā sichimite depssit eū ex pte patris dicēs.nungd nō est filius Rñsi.2. ad gedeōis.debebat aūt deprimi ex pte mr̄is.s.q; erat illegitimus: questitum. tñ q; mr̄ erat sichimita t deprimēdo eā deprimerent idirecte sichimite noluit vitupare eū ex pte mr̄is sed solū pr̄is. ¶Aliter pōt dici q; fecit hoc gaal vt cōplaceret sichimitis.nam sichi mite erāt effraite.gedeō vero erat de tribu manasse.ō.6.t p̄ce. c.erāt aūt dtētiones t aīositates inter has duas tribus sup p̄e positura i alterutrū:eo q; manassite erāt filij p̄mogeniti ioseph ſm carnē.Jacob aūt p̄tulerat effraim ipsi manasse Beñ.48.iō sp erat alterna dtētio t gaudebāt viciſſiz maledicere sibi t ad uersari.Preterea ante h̄ deus fecerat gedeonē de tribu manas se iudicē israel t victorē in bello cōtra madiā:cōtra quē effrai te valde idignati sunt q; nō vocasset eos ad bellū:t voluerunt inferre vim ipsi gedeoni p̄ce.c.quouſq; laudādo placauit illos gedeō:t tñ māsit q̄dā inuidia eo q; ipsi nō habuerāt victoziaz illā t habuit eam gedeon.t ex hoc eū exosuz habebāt q̄ sciēs † gaal voluit depmere gedeonē vt cōplaceret sichimitis.(Et cō stituit p̄ncipē seruū suum zebul sup viros emoz).istud posuit gaal ad exaggerādū cām dcitationis ō abimelech.nā nō soluz ipse abimelech q; erat de vili gñe dñabat sichimitis:sed et cō stituerat quēdā seruū suū noīe zebul in p̄ncipem sichimitaz.ex quo sichimite magis dquerebāt:q; iā suberāt alteri viliozi q̄z abimelech.iste zebul quē dstituit p̄ncipē abimelech p̄sens erat: sed nō ausus est qcq̄ dicere ō vba gaal eo q; totus ppl's sichez † erat fauēs gaal.Et et ipe zebul ostēdit se fauere ei ō abimelech vt pz.j.(Sup viros emoz pr̄is sichē).q.d.idignū est q; viri tā te ꝓbitatis bēant tā viles dños.noīauerūt aūt se viros emoz. i.bitātes in vrbe emoz.nā ipse fuit rex huius vrbis Beñ.3 4.in hoc voluerūt ostēdere excellētiā suā t nō ostēderunt eā ex gñe s.dicētes se filios effraim:sed ex vrbe in q̄ mozabant putabāt se ōbere q̄z dā nobilitatē appellātes se viros emoz q; essent de stirpe emoz.Erat.n.emoz rex de gñe emeozum:t forte ipse con didit vrbē sichē:t ob h̄ vocabant viri emoz bitātes in ea.vo cat iste emoz pr̄ sichē dupl'r.Primo q; sichē est nomen vrbis B vel viri.Nā sichem fuit ille iuuenis q exardescēs in filiā ia- Emoz gd cob dinā rapuit eā t virib⁹ oppssit Beñ.3 4.c.t iste fili⁹ re sit. gis emoz. Alio mō vocat emoz pr̄ sichē.i.dditoz vrbis vel pos Emoz du- sessoz.t sic accipit Beñ.3 3.c.t h̄ mō accipit h̄:t notat nobili- plr pr̄ sichē tas vrbis ex auctoze.(Cur igr̄ seruiem⁹ ei).q.d.idignū ē q; vi appellat. † ri tāte excellētie seruiāt viro tā ignobili:t non est aliqs q nos ei seruire cōpellat.gaal aūt facit se h̄ tāq̄ vnū de sichimitis:lz ipe nō eēt de illis eo q; fuerat vocat⁹ in adiutozē t captabat in † h̄ fauozē ppli.(Utinā daret aliqs pplz istū sub manu mea).h̄ dicebat q; lz vocat⁹ fuerat in adiutozē nōdū erat in dñm assū ptus.t ob h̄ petebat effici dño posteq̄ iā putabat q; psuasi eēnt † ad h̄ sichimite p̄ odio abimelech.(Ut auferrē ō medio abime lech).i.ego occiderē abimelech tollēdo eū de medio.i.de hoi- b⁹.s.q; nō maneat sup terrā.h̄ factuz fuit postea.s.q; sichimite dstituerūt gaal p̄ncipē suū t pugnauit ō abimelech:lz fugat⁹ ē ab eo t expulsus de vrbe sichē.j.in lr̄a.(Dctūq; ē).Dic poni † tur scōm hui⁹ ptis.s.rebellātiū ipugnatio.nā abimelech pugna Rebellātiū uit postea forte ō sichimitas quousq; deleuit eos.(Dictūq; ē ipugnatio. abimelech.ogrega exercit⁹ multitudinē t veni).istud misit ze † bul ad dōm abimelech vt pz.j.i lr̄a:q; ipe māserat vt p̄nceps loco abimelech in vrbe.t dixit q; ogregaret multitudinē exercitus.s.de alijs locis:q; hēbat alia loca sub dñio suo abimelech p̄ter sichē.t de illis poterat ogregare exercitū.t h̄ erat necium ad expellēdū gaal de vrbe q factus fuerat adiutoz sichimitaz. (Zebul.n.p̄nceps ciuitatis auditis sermonib⁹ gaal filij obed). † iste zebul erat seruus abimelech:t relict⁹ erat p̄nceps vrbis lo- Zebul, qd sit. co abimelech.h̄ est q̄ dixit gaal.s.t dstituit zebul seruū suū p̄n cipē sup viros emoz.iste audiuit sermōes gaal.s.quō maledi- cebat abimelech vt pz.ō.(Iratus ē valde).s.pp otumeliā dñi † sui abimelech:t suā ēt:q; vidit q; iste icitabat pplm ad totalit̄ se subtrahēdū abimelech.t in h̄ erat grauis iactura zebul: q; i h̄ pderet p̄ncipatū suū quē exercebat in vrbe cū fungeret vice abimelech(Et misit clam seruos ad abimelech).hoc fecit pp † duo.Primo q; si mitteret eos manifeste videṡ h̄ ppl's sichē te neret nūcios t occideret ip̄m zebul tāq̄ nūc fauētē abimelech ō ipsos.Scō ad hoc q; sichimite nō eēnt parati ad aduētum abimelech cū nō cognoscerēt eū vēturū t posset facili⁹ abime- Lra q; lech subiscere eos sibi.i bebreo h̄. (Fraudulēter).vbi lra nra bebreo. dicit clā.i.absc̄dite.t istud p̄cedit ex eguocatione.ēt q; verū ª Qō. est q; fraudulēter misit nūcios.s.ad fraudādū sichimitas iducē 41. do sup eos repētine abimelech.Uel oz fraudulēter q; nō mi- A sit veritatē referri p nūcios ipsi abimelech vt pz.j.s.q; iussit di Qr̄ mēti ci q; oppugnabat ciuitatē sichē gaal.t tñ erat falsū.(Ecce gaal t⁹ ē h̄ ze- filius obed venit in sicimā cū fr̄ib⁹ suis).i.venit in sichē cū oi- bul ipsi bus cognatis suis q multi erāt t sic hēbat magnā potentiā ad abime- pugnādū.(Et oppugnat aduersus ciuitatē).i.pugnat vt capiat lech iubē ciuitatē sichē p se. ª¶Quere⁹ q̄re mētitus ē h̄ zebul ipsi do ei flz abimelech iubēdo ei enarrari falsum:q; nō oppugnabat ciui- enarrar. tatē gaal sz poti⁹ adiuuabat viros vrbis. ¶Aliqs dicet q; nō Luiusdā misit falsuz ad dicēdū:q; gaal oppugnabat vrbē.s.verbis psua rñ.ad q̄. dēdo vt viri sichē declinarēt ab abimelech t suscipient eū i oo Jm.pbō minū.¶Sz h̄ nō stat q; ista ē metaphora.t nō vtere⁹ tali me 1.rō. taphora zebul ad abimelech:q; abimelech intelligeret vba ista plane ſm q; signabāt:t fallere⁹ cū nō eēt aliqō motinū ad alit̄ 2.rō. itelligēdū.¶Jtē nō stat q; h̄ posset esse locuz metaphore:si fo te gaal suaderet sichimitis q; recederēt ab abimelech t accipe rēt eū in dñm cū ad h̄ iclinati nō eēnt:q; tūc videret pugnare verbis ō vrbē:viri sichē tñ desiderabāt h̄ q; faciebat gaal:q; ipsi miserūt ad vocādū eū in adiutozē:t aduenīēte eo letati sūt t erecti vt pz in lr̄a.g nō pugnabat ō vrbē.¶Aliqs forte di- Luiusdā cet q; zebul voluit decipe abimelech:iō misit ei referri falsita- alia rñsi. tē.¶Sz nō stat:q; zebul erat p̄nceps dstitutus ab abimelech t ad q̄sitū. irat⁹ fuit valde ō gaal vt pz.ō.g nō volebat fallere eū.¶Sed Jm.pbō dōm q; misit h̄ ad dōm abimelech:q; ipse nō nouerat dino re Doc. rñ. pugnātiā sichimitaz ō se.t si misisset zebul ad dōm abimelech ad q̄sitū. q; gaal erat in vrbe de dsensu viroz vrbis t q; oēs pugnabāt 1.cā. vel pugnare itēdebāt cōtra abimelech:expauisset videṡ dif- ficultatē p̄ualēdi ō gaal t ciuitatē t pigritare⁹ venire: t iteriz gaal t sichimite fortificarent magis:iō misit ad dōm q; gaal oppugnabat vrbē q̄si sichimite nō dsentirēt ei custodiētez fidē abimelech:t tūc nō timeret abimelech venire putās q; facilit̄ posset expugnare gaal:q; ipse pugnaret ō eū ab extra t viri vr bis pugnarēt ab itra.¶Alia cā eē poterat q; si dicere⁹ abime 2.cā. lech q; tā gaal q̄z vrbs sichē repugnabāt ei putaret magnū ro- bur exercitus sibi nēciuz forte ad p̄ualēdū ō eos:t ad colligēdū exercitū mozare⁹ magno tpe.qō verteret in dānū suum:iō oc cultauit h̄ vt abimelech cito veniret dicēs q; gaal oppugnabat vrbē t nō erat itus.¶Alia rō eē pōt q; zebul māserat in vrbe 3.cā tanq̄ p̄nceps loco abimelech:t si dixisset q; gaal itroiuerat in vrbē t ipse cū sichimitis pugnabāt ō abimelech irascere⁹ ni- mis abimelech q; zebul p̄misisset illuc igredi gaal t putaret eū fuisse pticipē crimis.vt g nō idignare⁹ ō eū dixit q; gaal oppu gnabat ciuitatē.¶Alia cā eē p̄t q; zebul itēdebat h̄ facere qō 4.cā. dicebat.s.q; maneret gaal extra vrbē tanq̄ oppugnās eā.nā si veniret abimelech ō vrbē sciebat zebul q; gaal tanq̄ p̄nceps si □Qō. chimoz egredere⁹ ad pugnādū ō eū:t tūc zebul posset gaal se- 42. mel exeūtem de vrbe nō recipe postea.t sic maneret ei bellū ō A abimelech i cāpo tanq̄ si ꝓprie oppugnaret vrbē.sic factū est Qūo ze- vt pz in lr̄a.j.(Surge itaq; cū pplo q tectū est nocte:t latita in bul misit agro).i.veni imediate p noctē vt nullus ō sichimitis vel de vi nunc ad ris gaal sētiat t dz.(Cū pplo q tecū ē).s.nō cure⁹ morari aliq̄ dōz q; ve to tpe ad ogregādū maiozē exercitū sed solū accipe viros q te niret abi cū sē t imediate veni:q; ēt nō bis maiozē exercitū poteris p̄ melech ualere ō gaal. □¶Quere⁹ qūo zebul misit nūc ad dōm solū cuz q; veniret abimelech solū cū pplo q erat cū eo:q; supra misit pplo suo ad dōm ogrega exercitus multitudinē t veni. ¶Rñdēdum Rñsi.ad q; in vrbe sichē erant aliq qui fouebant partē abimelech p̄ter questituz.

zebul:ꝛ illi nō habito ꝺsilio zebul miſerūt ad ꝺicēdū abimelech ꝺgrega exercitus multitudinē ꝛ veni.boc aūt ꝺixerūt:qz puta bāt ſic expedire:vilo ꝙ tam ciuitas q̄ gaal repugnaret abime lech:ſed abimelech nō curauit de verbis boꝛ cū zebul qui erat p̄nceps loco eius nihil ad nūciādū miſiſſet.Poſtea zebul p̄udē tius ꝺſideras pp cās aſſignatas p̄cedenti qōne: miſit ad nūciā dū ꝙ veniret imediate ꝛ ꝙ nō curaret ꝺgregare exercitū ma iorē ſed cū pplo ſuo veniret.ꝛ boc vt nō icuteret ei formidinē. etiā vt imediate veniret.hui⁹ⁱ dcīi ſecutus eſt abimelech ꝛ ve nit illico p noctē ꝛ latuit ſicut iuſſerat ei zebul ꝙ lateret.dixit āt ꝙ veniret p noctē q̄ſi inſpatus vt ſichimite nō audirēt veniſſe abimelech ꝛ eſſent impati ad bellū:ꝛ deberet latitare abime lech in agro:vt gaal nō vidēs eius militiā egrederet ad pugnā dū ꝺ eū.(Et p̄mo mane ꝺcīēte ſole irrue ſup ciuitatē).boc di xit ne maneret abimelech latēs in agro vſq; ad aliquātā partē ꝺiei qz cognoſceret ħ a viris ſichē:ꝛ pararēt ſe ad bellū.vel fo rte deuitaret oppoꝛtūitas pugne gaal ꝺ abimelech.nā p̄mo ma ne ꝺcīēte ſole gaal ſolicitus erat ſtare in porta vrbis:ꝛ tunc ap parēte abimelech zebul irritaret verbis ipm gaal ad pugnādū ꝺ abimelech ſicut poſtea factū eſt.(Illo aūt egrediēte aduerſus te cū pplo ſuo).i.egredieť gaal de loco ſuo i quo manet ad op pugnādū vrbē.ꝛ cū pplo ſuo.i.ſolū cū viris ſuis:qz nullos ali os adiutoꝛes hz pugnabit ꝺ te.(Fac ei qō potueris).i. tunc in bello fac quod potueris contra ipſuz.In hebꝛeo habeť.(Fac quod poterit manus tua).idem eſt.

Als ✠ ſi cimam

¶Surrexit itaqz abimelech cum oī exercitu ſuo nocte:ꝛ tetēdit inſidias iuxta ✠ ſichimā in quattuoꝛ locis.Egreſſuſqz eſt gaal filius obed:ꝛ ſtetit in ītroitu porte ciuitatis.Sur rexit autē abimelech ꝛ omnis exercitus cuz eo de inſidiarū loco.Cūqz vidiſſet populū gaal:dixit ad zebul.Ecce de mōtibus multi tudo deſcendit.Cui ille rndit.Umbras mō tium vides quaſi capita hominū:ꝛ hoc erro re decipis.Rurſumqz gaal ait.Ecce popu lus de vmbilico terre deſcēdit:ꝛ vnus cune us venit p viam q̄ reſpicit quercū.Cui dixit zebul.Ubi eſt nūc os tuuz quo loq̄baris:qs eſt abimelech vt ſeruiam⁹ ei?Nōne hic pplꝰ ē quē deſpiciebas.Egredere ꝛ pugna ꝺtra eū.Abijt ergo gaal expectāte ſichimoꝝ po pulo:ꝛ pugnauit ꝺtra abimelech.Qui p̄ſecu tus eſt eū fugiētē:ꝛ in vrbez cōpulit.Cecide rūtqz ex pte eius plurimi:vſq; ad portā ciui tatis:ꝛ abimelech ſedit in ruma.Zebul autez gaal ꝛ ſocios eius expulit de vrbe:nec in ea paſſus ē cōmoꝛari.Sequēti ergo die egreſ ſus ē populus in cāpū.Quod cū nūciatū eēt abimelech tulit exercitū ſuū:ꝛ diuiſit in tres turmas tendens inſidias in agris.Uidēſqz ꝙ egrederetur populus de ciuitate:ſurrexit ꝛ irruit in eo cū cuneo ſuo oppugnans ꝛ ob ſidens ciuitatem.Due autem turme palātes per campuz aduerſarios p̄ſequebanť.

B Abimelech qñ te tēderit i ſidias iu xta fichē i.4.locis. 1.cā. 2.cā.

Surrexit itaqz. abimelech cuz oī pplo ſuo nocte. Qz ſecutus fuit p oīa ꝺſiliuz zebul q erat vir p̄udēs.ꝛ ſurrexit de vrbe illa in qua manebat nocte cū toto exercitu ſuo nō ꝺgregās nouū exercitū ne moꝛareť cō gregādo illū.ēt ne ſichimite hoc cognoſcētes iuocarēt plures adiutoꝛes.(Tetēdit inſidias iuxta ſichē in q̄ttuoꝛ locis.)hoc fe cit pp duo.Primo vt cū ſichimite viderēt vnū cuneū abime lech putarēt paruū eſſe exercitū eius ꝛ ꝺfidēter pugnaret ꝺ euz gaal ꝛ caderet in manus eius.¶Scō qz cū lateret pplꝰ in.4. locis igrediēte vno cuneo ꝛ cōmittēte pugnā:forte gaal decli nās ab illo cuneo irrueret in alias p̄tes exercitus abimelech ꝛ piret faciliter.in hebꝛeo hꝫ.(Diuiſit exercitū p q̄ttuoꝛ duces) ſed idē eſt.qz iſte q̄ttuoꝛ p̄tes exercit⁹ q̄ latuerūt in q̄ttuoꝛ pti b⁹ bēbāt.4.duces.nā nō lateret aliq̄ ps exercit⁹ non hñs ducē. lra tñ nra ſecuta fuit ſniam manifeſtiꝛē:qz cū ꝺcať.s̄.(Lati ta in agro.)ꝛ imediate ꝺcať de.4.ducibus exercitus:ſubitelli gitur ꝙ iſti.4.duces habuerūt.4.p̄tes exercit⁹ latētes i.4.locis. (Egreſſuſqz eſt gaal filius obed ꝛ ſtetit in introitu porte).iſte erat i vrbe cū ſichimitis:qz venerat vt adiutoꝛ eoꝝ:ꝛ nūc exiuit ad portā nō deſiderio vel itētiōe pugnādi:qz nō putabat ve niſſe abimelech ꝺ quē pugnaret:ſz egreſſus eſt ad portā ex con ſuetudine p̄mo mane ꝛ accidit ꝙ videret abimelech q cū exer citu ſuo irruebat ſup vrbē.(Surrexit āt abimelech ꝛ oīs exer cit⁹ cū eo de inſidiaꝝ loco).ſ.ſurrexerūt ad irruēdū in vrbē.ꝛ ꝺ (Oīs exercitus cū eo).i.tot⁹ exercit⁹ q erat in p̄te in q̄ ipſe late bat.Uel totus exercitus q erat in locis.4.latibuloꝝ:qz forte vi ſo ꝙ nullus de ſichimitis eēt in agro ſed eūdū eēt ꝺ vrbē ſurre xerūt oēs.ꝛ tñ magis vz̄ ꝙ ſurrexiſſent oēs.4.p̄tes exercit⁹:ſz nō ſimul:ita vt ſingule p̄tes venirēt p loca ſua.qō pz qz gaal di xit.j.ecce pplꝰ de vmbilico terre deſcēdit ꝛ vn⁹ cuneus venit p viā q̄ reſpicit q̄rcuz.(Cūqz vidiſſet pplm gaal).erat gaal in ītroitu porte ſichē:ꝛ vidit a lōge veniētē pplz abimelech deſcē dētē de mōtibus.(Dixit ad zebul).iſte zebul erat p̄nceps ſichē loco abimelech:ꝛ nūc pauca erat ei ptās in vrbe p̄ſente gaal qz totus pplꝰ ꝺſpirauerat cū gaal ꝺ abimelech.māſerat āt iſte ze bul in vrbe ꝛ nūc erat cū gaal ad portā vrbis.vñ locut⁹ fuit ad eū gaal hec.(Ecce de mōtib⁹ multitudo deſcēdit).apud ſichē ſunt duo mōtes.ſ.garizim ꝛ ebal in q̄bus poſite ſunt bñdictiones ꝛ maledictiōes p obſeruatoꝛibus ꝛ violatoꝛib⁹ legis.Deu te.11.et.27.ꝛ Joſ.8.de mōte garizim.s̄.in lra ꝺcīm eſt ꝙ in il lo erat ioathā fili⁹ gedeōis qñ maledixit ſichimitis.in iſtis mō tib⁹ latuit abimelech cū pplo ſuo qz iſti ſūt iuxta vrbē:ꝛ in auꝛoꝛa deſcēdit vt irrueret in vrbe.ꝛ tūc vidit gaal pplm deſcē dētē.(Et vnus cuneus venit p viā q̄ reſpicit q̄rcū.)Erāt.n.4. cunei quos fecerat abimelech latere in.4.locis:ꝛ q̄q̄ in auꝛoꝛa deſcēderēt oēs ꝺ vrbē.tñ nō ibāt ſil in vno cumulo ſz diuiſi: ꝛ vnus deſcēdebat p vnā viā ꝛ alius p aliā.vñ de vno illoꝝ di xit gaal ꝙ deſcēdebat p via q reſpicit q̄rcū.i.p quā itur ad quā dā q̄rcū famoſiſſimā q̄ erat apud ſichē.iſta eſt q̄rcus illa apud quā vnctus eſt in regem abimelech vt pz.s̄.in lra.ꝛ iſta eſt illa apud quā infodit deos aureos ꝛ argēteos iacob.De quo Geñ. 35.de hac q̄rcu ſupꝛa declaratū ē.Jn hebꝛeo hꝫ.(Unū caput venit p viā q̄ reſpicit augurū).ꝛ idē eſt.nā cune⁹ ꝛ caput idez ſūt:qz cū exercit⁹ diuiſus eſſet in.4.p̄tes vel cuneos q̄libet ps poterat vocari caput.q̄rcus vocať augurū eo ꝙ ſichimite te nebāt illā q̄rcū in veneratiōnē magnā ꝛ in illa ꝺſiderabāt au guria.erat.n.arboꝛ annoſa vt.s̄.dictū fuit.ꝛ ſicut gētiles dice bāt q̄ſdā arboꝛes eē ſacras.ſ.ꝺſecratas deis:ſicut laurus phe bo ꝺſecrata erat vt pz.i.meta.ꝛ alias dicebāt adhuc ſacratiſſi mas:qz q̄dā nymphe vel dee latebant ſub illis vel ꝺuerſe fue rāt i illas ſicut fuit de phetōtiadibus ꝺuerſis in vlmos vt dcīm fuit.ita ſichimite ſequēteꝛ viā gētiliū filia credebāt ꝛ obſuabāt: iō tenebāt illā lauꝝ ſub ſacra veneratiōe ꝛ obſuabāt auguria i illa.ꝛ ob hꝫ oſtituerūt abimelech regē apud illā vt pz.s̄.in lra. (Cui ille rndit.vmbras mōtiū vides q̄ſi boium capita).zebul rndit hꝫ ipſi gaal irridēdo eū.erat tñ aliq̄lis verſilitudo ad hꝫ: qz iſte turbe diſtabāt ab vrbe.ſ.erāt in mōtib⁹:ita vt dubitari poſſet aliq̄liť an eēnt vmbre mōtiū:vel boes:vel aligd aliud. etiā erat auroꝛa qñ extēdūť radij ſolis oꝛiētis:ꝛ tūc vmbre mō tiū fiūt magne ꝛ poterāt ꝺiuerſe vmbre arboꝛ mōtiū vel petra rū videri boes.(Atqz hꝫ erroꝛe decipis).i.nō eſt vez ꝙ vide as deſcēdēte multitudinē ſed decipiť viſus tu⁹.Jn hebꝛeo nō hꝫ.erroꝛe decipis.ſed addidit trāſlatoꝛ ad magis explanāduz. (Rurſuſqz gaal ait.ecce pplꝰ de vmbilico terre deſcēdit).Co gnouit gaal certiſſime ꝙ nō erāt vmbre ſed viri:iō ꝺfirmauit ſniaz ꝺicēs.ecce pplꝰ de vmbilico terre deſcēdit.i.de mōtib⁹. vocať.n.mōs glibet vmbilicus terre:qz ſicut vmbilicus eſt ps eminēs in vētre tanq̄ aligd p ſe exiſtēs:ita mōtes ſunt eminē tes ſup terre ſupficiē.(Et dixit zebul.)iſta ſunt iā vba icrepato ria ꝛpūgitiua ad irritādū gaal ad bellū ꝺ abimelech.(Ubi nūc eſt os tuū quo loq̄baris:q̄ ē abimelech vt ſeruiam⁹ ei).q.d.nō bēs nūc tātā ꝺfidētiā ſicut bēbas iactantiā oꝛis cū loq̄baris ꝺ abimelech ꝺtēnens eū ꝛ ꝺicēs.qs eſt abimelech vt ſeruiamus ei.q.d.nō eſt tāte excellētie vt debeamus ei ſeruire.erubeſce q̄ nūc iſta ꝺixiſſe:ſi nō audes ꝺ eū p̄ntē pugnare.(Nōne iſte ē pplꝰ quē tu deſpiciebas).i.nūqd neſcis ꝙ iſte ſit pplꝰ abimelech quē tu deſpiciebas cū auctoꝛe ꝛ p̄ncipe ſuo.pugna q̄ nunc ſi es

† vir. (Egredere ꝛ pugna ꝺ eū).i.cū oesperteris euꝫ ꝛ dixeris ꝙ tolles eū de medio nō debes formidare egredi de vrbe ad pugnādū ꝺ eū. (Abiit ḡ gaal spectante pplo sichimoꝝ ꝛ pugnauit
† ı.expō lre. ꝺ abimelech).ſ.egressus est de vrbe ꝺ abimelech ꝛ pugnabat: sed ppls sichē nō pugnabat:solū respiciēs quo pugnaret gaal ꝺ abimelech. Forte hoc factū ē:qꝛ sichimite timuerūt ꝙ si egrederēt cū gaal in cāpū ꝙ ipse colluderet cū abimelech ꝛ efficeret de pte illius:traderetqꝫ sichimitas in manu eius:iō tutius fuit ꝙ p se cū viris suis pugnaret gaal ꝺ ipꝫ abimelech. ¶Aliter pōt dici ꝙ gaal volebat habere ꝓncipatū sichimitaꝝ exclusō abimelech.ꝛ ad hoc vt magis aīaret eos promisit ꝙ ipse solus ꝺ abimelech pugnaret:ꝛ illo victo recipent eū in dñm.quā cōditionē libēter suscepit ppls sichē:iō stabat spectans q̄liter pugnaret gaal ꝺ abimelech.ꝛ ob hoc cuꝫ victus ꝛ expulsus de vrbe
† fuisset gaal:sequēti die pugnauit ppls sichē ꝺ abimelech. (Qui psecutus ē eū fugiētē.) Exercitus abimelech erat fortioꝛ ꝛ aliosioꝛ.ēt icitabat magis volūtarie ad bellū q̄ꝫ exercitus gaal:qꝛ abimelech pugnabat vt defenderet q̄ sua erāt.ſ.vrbē sichē cuiꝰ erat rex.gaal aūt pugnabat vt acgreret qō nūq̄ possederat:iō
† nō potuit gaal ꝺsistere añ faciē abimelech sed fugit.(Et in vrbē cōpulit).i.cōpulit abimelech gaal fugere in vrbē sichem:qꝛ
† nō bēbat aliū locū in quo lateret ꝛ se tueret.(Ceciderunt qꝫ ex parte eius plurimi vsqꝫ ad portā ciuitatis).i.mortui sunt multi de seruis gaal pugnātibus acerrime viris abimelech:ſꝫ plures in fuga q̄ꝫ in bello mortui sunt:iō dr̄ vsqꝫ ad portā ciuitatis.i.ceciderūt fugiēdo vsqꝫ ad portā ciuitatis.(Et abimelech
† Ruma qd sit. sedit in ruma).iste est locus modicū distans a sichē q̄ ptinebat ad dñiuꝫ abimelech ꝛ ibi sedit.ſ.māsit ꝛ recreatus ē illa die facto bello vsqꝫ ad diē sequētē cū regressus est ad pugnā ꝺ pplꝫ.
† (Zebul autē gaal ꝛ socios eius de vrbe expulit).iste zebul erat ꝓnceps loco abimelech: ꝛ videns ꝙ supasset abimelech ipsum gaal cū aligbus de fouētibus ptē abimelech expulit gaal de vr
Ad qd zebul mansit in vrbe. be.Nā iā gaal parue ptātis effectus erat eo ꝙ plurimi de populo eius deciderāt in bello vt dcīm fuit.ē.ad hoc aūt mansit zebul in vrbe vt posset redeuntē gaal nō recipe clausis portis:vel
† eū repente de vrbe excludere.(Nec in ea passus est cōmorari).añ hoc nō ausus fuerat zebul gcq̄ꝫ tētare ꝺ gaal:qꝛ tota ciuitas tenebat gaal ꝛ ipse nō videbat auxiliuꝫ aliq̄ō in ꝓpinquo.
† nūc aūt viso ꝙ victus esset gaal manifeste surrexit ꝺ ipm:ꝛ expulit eū de vrbe.(Sequēti ḡ die egressus est ppls in campū).
Qō.43 A Postq̄ꝫ gaal victus fugit totus sichimitaꝝ ppls collectus:egressus est sequēti die in cāpū vt pugnaret ꝺ abimelech. ¶Scien
Cum vidisset sichimite ꝙ nō possent resistē abimelech cur nō petebant ab eo veniā. ¤Rñ.1.ad quesitum. 1.cā. dū aūt ꝙ gaal nō iuit nūc cū sichimitis:qꝛ iā expulerat eū de vrbe zebul.vñ dom ꝙ redierit in terrā suā videns ꝙ negocia eiꝰ nō ꝓsperarent apud sichimitas. ¶Queret cū vidissent sichimite ꝙ nō possent resistere abimelech:cur nō petebant ab eo veniā ꝛ pacem cū essent ppls eius ꝛ nō destrueret vrbem:
2.cā. qꝛ dānū eiꝰ erat. ¤¶Rñderi pōt ꝙ putauerunt sichimite superuacuū ee ꝙ peterēt veniā:qꝛ nō ꝓuenirēt ad eā eo ꝙ nimis iniuriati fuerāt abimelech insurgēdo ꝺ eū ꝛ vastādo vineas fautoꝝ eius ꝛ maledicēdo ei iter epulas ꝛ pocula.Etiā qꝛ ꝺ eū idurerāt hostē.ſ.gaal q acrius maledixerat q̄ꝫ ipsi:ꝛ ipse pugnauit ꝺ abimelech.putauerūt ergo ꝙ abimelech nō parceret bitatoribus sichē.ꝛ q̄q̄ ꝓmitteret securitatē vt traderet ei ciuitas postea effectus dñs illoꝝ duris cruciatibus illos afficeret.iudicauerūt ḡ meliꝰ ee vt ꝺ eū pugnarēt ēt si in bello pire ctigeret.
Rñsi.2.ad quesituꝫ. ¶Alia cā est qꝛ deꝰ volebat ꝙ veniret sup sichimitas maledictio ioathā filij gedeōis.ſ.vt pirēt ipsi ꝛ postea abimelech.ꝛ ob hoc idurauit coꝛ eoꝝ vt pugnarēt ꝛ caderēt in manꝰ abimelech. sicē dr̄ Josue.11.de pplis chananeoꝝ occisis p iosue cū dr̄.dñi eni sic fuerat vt idurarent coꝛda eoꝝ ꝛ pugnarēt ꝺ israel:ꝛ caderēt ne mererent vllā clemētiā. ¶Alit dici pōt ꝙ sichimite puenerūt ad tātā ifatuationē ꝙ putauerunt se posse ꝓualere ꝺ abimelech:iō q̄q̄ putarēt se bituros veniā si peterēt noluerī. ad hoc āt deus excecauit eos:qꝛ q̄q̄ ipsi als iudicaturi essent ꝙ nō poterāt ꝓualere ꝺ abimelech:deꝰ tñ pturbauit iudiciū eoꝝ vt pugnarēt.nā sic ifatuat dsiliū aliquoꝝ qñ vult eos pire.sicut pꝫ de absolone ꝛ cōplicibꝰ suis.nā achitofel dederat dsiliū vtile ꝺ dō:ita vt posset capi ꝛ occidi.deꝰ tñ infatuauit israelitas vt putarent dsiliū achitofel nullū esse ꝛ crederent dsiliū chusi esse melius:ꝛ sic caderēt in manꝰ dō vt pꝫ.2.Reg.17.c.Alia rō ee pōt qꝛ ſꝫ sichimite cognoscerēt se viribꝰ impes ipsi abimelech:ꝛ putarēt ēt ꝙ si veniā peterēt dcederet eā abimelech.tñ tā grauī odio eū pseq̄bant ꝙ ꝑigerēt mori q̄ꝫ ei subijci.istud āt grauissimū odiū deus ꝓcurauerat in penā eoꝝ vt pꝫ in lra.ſ. misit deus spūꝫ pessimū iter abimelech ꝛ bitatores sichē. (Qō cū nūciatū eēt abimelech).ſ.ꝙ ppls egressus fuisset in cāpū q̄si parat⁹ ad pugnādū. (Tulit exercitū suū).ſ.totū quē bēbat i ruma in q̄ tūc gescebat. (Et diuisit in tres turmas).ſ.fecit tres ptes cū trib⁹ ducib⁹ ꝛ posuit illos in trib⁹ locis.ipse aūt mānsit vt dux vni⁹ turme.ꝛ hoc fecit vt cū vna turma vel due pugnarēt ꝺ sichimitas:alia turma pugnaret ꝺ vrbē.Nā ppls sichē ide fuerat egressus in agro ad pugnādū:ꝛ abimelech insurgēs cū vna turma de loco isidiaꝝ poterat pugnare cū sichimitis trahēdo eos aliquātulū ab vrbe:ꝛ iterim alie turme possent pugnare ꝺ vrbē ꝛ nō ꝓmitterēt sichimitas egressos de vrbe redire ad illā:
qꝛ hꝫ fugerēt a facie alteri⁹ turme ad vrbem:due turme stantes apud vrbē ꝛ pugnātes nō ꝓmitterēt itrare fugiētes.ꝛ sic nece erat semel egressos pire nō būtes vllū locū refugij. ¶Itē erat alia vtilitas in hoc:qꝛ dū vna turma vel due pugnarēt ꝺ sichimitas egressos in cāpū relīq de viris abimelech pugnarēt ꝺ vrbē vt itroirēt in eā:ꝛ cū ibi pauci manerēt possent irrūpere vrbē.ꝛ sic factū ē.nā egresso pplo sichē due turme abimelech pugnabāt p agros ꝺ illū.ꝛ abimelech cū vno cuneo ꝺ vrbē prexit quā pugnādo ipa die cepit. (Tēdēs isidias in agris).iste isti die erāt circa vrbē vt egressis sichimitis ꝛ icipiētibus pugnare ꝺ viros abimelech.aliqs de cuneis abimelech posset prius ire ad vrbē q̄ꝫ redire possent sichimite ēt si fugē vellent. (Videsq̄ ꝙ ppls egrederet de ciuitate).i.iā egressus fuisset.nā si abimelech irruisset in sichimitas qñ egrediebant de porta vrbis retrocessissēt sichimite in vrbē:ꝛ nō potuisset ita facilē pugnare ꝺ eos abimelech:qꝛ oēs essent in vrbe ꝛ ibi fortiē se defenderēt:ſꝫ ꝓmisit oēs ꝓcul ab vrbe recedere:ꝛ tūc ipse in nocte vrbē q̄si idefensam paucis manētib⁹ in ea. (Surrexit ꝛ irruit in eos).nō itelligit hoc de exeūtib⁹ extra vrbē.ſ.ꝙ abimelech irruet ꝛ pugnaret ꝺ illos:qꝛ dr̄ ꝙ due turme pugnabāt ꝛ pcutiebāt eos.ꝛ dr̄.ꝙ ipe oppugnabat ciuitatē.Sꝫ dr̄.(Irruit i eos) i.in illos q manebāt i vrbe.ꝛ tūc stat hec clara.(Cū cuneo suo oppugnās ꝛ obsidēs ciuitatē).ſ.totus exercitus diuisus erat i tres cuneos vel turmas.ꝛ vnū cuneū accepit ꝓ se abimelech ꝛ cū illo iuit ad vrbē q̄si solā manentē:ꝛ cepit oppugnare ꝛ obsidere vt irrumperet eā exītib⁹ portis hitatoꝝ eiꝰ. In hebreo hꝫ. (Abimelech ꝛ duces q cū eo erāt ambulauerunt ꝛ steterūt ad portā vrbis).idē significat qō hra nra.ſ. abimelech ꝛ duces q cū eo erāt steterūt ad portā vrbis.i. venerūt ad portaꝫ vrbis ad obsidēdum ciuitatē.ꝛ vbi hra hebraica ponit duces.hra nra ponit cuneū:qꝛ.ē.dr̄ ꝙ diuisus erat exercitus in tres turmas. Etiā dic hra sequēs ꝙ due turme pcutiebāt sichimitaꝫ p agros. ergo oportebat ꝙ cū abimelech q iuerat ad vrbē iret vna turma:ꝛ in hac turma ibāt duces aliq sicut dicit hra hebraica.vt tñ clarioꝛ eēt hra voluit trāslatoꝛ noster ponere cū cuneo suo ꝛ nō cū ducib⁹ suis:ꝛ optime fecit:qꝛ nō solū fuit ītētio sua trāsferēdi sed ēt elucidādi:ꝛ vbi dicit hra hebraica. (Steterunt ad portā.dicit hra nra oppugnās ꝛ obsidēs).ꝛ idē est.ſ.qꝛ obsessū ꝛ oppugnatio cepit ad portā vrbis:qꝛ ad illū locū cepit pugnare abimelech vt pfringeret portā vrbis vel cremaret eam.
(Due aūt turme palātes p cāpū).i.alij duo cunei manētes in cāpo:qꝛ abimelech vnicū cuneū tulerat secū ad expugnādā vrbē.Dñr palātes.i.diuagātes vel discurrētes.ſ.qꝛ nō ibant tramite recto ad aliquā ptē:sed nūc huc nūc illuc pugnādo ꝺ sichimitas q erāt in cāpo:ꝛ qꝛ sichimite egressi de vrbe videbāt iā sibi pclusum vrbis itroitū nō fugerūt ad vrbē q̄q̄ se iferiores viderēt:sed nūc fugiētes nūc redeūtes diuagabāt sicut ipetus illos ferebat.(Aduersarios pseq̄bant).isti erāt q egressi fuerāt de vrbe ad pugnādū:ꝛ bi nō potuerūt postea redire ad vrbē nec legit qd de eis factū sit. Credēdū aūt est ꝙ due turme abimelech occiderit oēs illos sichimitas p agros. Uel forte qꝛ ipsi videtes nō supesse sibi locū redeūdi i vrbē nec ēt poterāt resistere duab⁹ turmis abimelech fugerūt ad varia loca:ꝛ i fuga occidebāt mltos eoꝝ p agros.iste due turme. In hebreo hꝫ. (Due aūt turme p cāpū spoliauerūt ꝛ pcusserūt aduersarios). vbi nos dicimus due turme palātes p cāpū aduersarios pseq̄bātur.Sꝫ idē est:qꝛ iste turme pseq̄bant aduersarios ꝛ persequēdo pcutiebant multos:ꝛ tollebant spolia eoꝝ.

¶Porro abimelech omni die illo oppugnabat vrbem:quā cepit interfectis habitatoribus eius:ipsa quoq; destructa:ita vt sal in ea dispergeret. Quod cū audissent qui habitabāt in turre sichimoꝝ:ingressi sunt fanum dei sui berith:vbi fedus cum eo pepigerāt:ꝛ

ex eo

ex eo locus nomẽ acceperat:qui erat munitus valde. Abimelech quoq; audiens viros turris sichimorũ pariter cõglobatos: ascendit in montẽ selmon cum omni populo suo: ⁊ arrepta securi p̃scidit arboris ramum:impositumq; ferens humero: dixit ad socios. Quod me vidistis facere cito facite. Igitur certatim ramos de arboribus p̃scidẽtes:seq̃bantur ducẽ. ✝Qui circundantes p̃sidium succẽderũt. Atq; ita factũ est:vt fumo ⁊ igne mille hoĩum necarentur viri pariter ⁊ mulieres habitatorum turris sichem.

ē.7.c. Alis ✝q̃s supple ramos.

Calamitas sichimitarũ.

Porro abimelech. Hic ponit tertiũ.ſ.vtrorũq; destructio. Et primo ponitur calamitas sichimitaꝝ. Scõo mors abimelech.ibi. (Abimelech ãt inde.) ¶Circa p̃mum dr̃. (Porro abimelech oĩ illo die oppugnabat vrbẽ).ſ.bellũ cepit in aurora.nã latuit i agro abimelech p noctẽ:⁊ egressiꝰ sichimitis ō vrbe ipe irruit sup eã ⁊ pugnauit vsq; ad vesperꝫ ⁊ tũc cepit eã.(Quã cepit).ſ.q; fregit portas vel cõbussit aut irrupit p aliquã p̃ẽ muri.(Interfectis habitatorib⁹ eius).nõ est sensus q̃ pus interficeret oẽs habitatores vrbis ⁊ deide ingrederet in eã:q; non poterat occidere oẽs nõdũ ingressus in vrbẽ:ſz irrupit vrbẽ:⁊ tũc pcussit oẽs q̃ erant in ea tã magnos q̃ pueros. ¶Queret q̃o dr̃ hic q̃ abimelech occidit nũc oẽs habitatores vrbis sichẽ:q; postea dr̃ q̃o occidit in turre sichẽ q̃si mille aĩas. ¶Rñderi p̃t dupliciter. Uno modo q̃ turris sichẽ nõ erat aliq̃d ĩtra vrbẽ sichẽ:ſz erat aliqs locus pus extra vrbẽ q̃ vocabat turris sichẽ. Et tũc dr̃z q̃ pugnauit nũc abimelech ꝫ sichẽ ⁊ occidit oẽs q̃ erãt in vrbe nullũ relinquẽs. postea ãt occidit eoꝫ q̃ in turre sichimoꝝ erãt. ista sñia adiuuat:q; dr̃.j.q̃ abimelech audiẽs bitatores turriꝫ sichimoꝝ pariẽ ꝯglobatos:⁊ fic cũ puenerit ad eũ ꝟ p nũciũ vr̃ q̃ extra vrbẽ sichimoꝝ erãt. ¶Aliẽ põt itelligi q̃ turris sichimoꝝ erat castrũ vrbis sichẽ in quo bitabãt multi:⁊ q̃ abimelech cepit vrbẽ ⁊ occidit bitatores eius illi q̃ erãt in castro nõ occisi fuerãt q; nõdũ pugnauerat ꝫ eos abimelech: postea aũt pugnauit ⁊ occisi sunt ibi q̃si mille aĩe.j.in lr̃a.(Ipaq; destructa ita vt sal in ea dispgeret).i.destruxit eã totaliter intantũ q̃ sparsit sal p eã. Jã.n.ista vrbs sichẽ itez fuerat totaliẽ destructa:ita vt nõ maneret in ea aliqs vir.ſ.q̃ filij iacob occiderũt oẽs habitatores propter deflorationem sororis sue dine vt pz Gen̄.34.c.nunc autẽ magis deleta est.q̃ signat littera dicens. ita vt sal in ea spargeret.i.intantũ destruxit vrbez q̃ sparsit in ea sal.q̃ pertinet ad vltimatam destructionem.

¶Quare abimelech sparsit sal in vrbe sichem postq̃ deleuit eã: ⁊ vnde habuit hoc exordium. Questio.45.

A Rñsi.ad quesitũ.

Queretur quare abimelech sparsit sal in vrbe sichez. ¶Rñdẽdũ q̃ in signũ maxime pene.ꝺsueuit aũt istud fieri in penã criminis lese maiestatis.ſ.q̃ ciuitas aliq̃ rebellat iniuste regi cõmittẽs ꝑditionẽ. Urbs ãt sichẽ iurrexerat ꝫ abimelech iniuste:⁊ intulerũt ei iniurias graues maledicẽdo ei:⁊ moẽndo bellũ ꝫ eũ:⁊ ĩducẽdo hostes eiꝰ in vrbẽ vt pugnarẽt ꝫ illũ.ſ.gaal ⁊ socios eiꝰ:ĩõ nõ solũ abimelech dedit penã sichimitis p̃ p̃diti occidẽdo oẽs sichimitas ſz ẽt sparsit sal p ciuitatẽ:q̃ fit ad ꝟ q̃ terra fiat sterilis ⁊ nunq̃ bitet. nã sal q̃q̃ de aq̃ fiat est nãe ignee:ĩõ cum in terra spargit terra fit sterilis.⁊ si multũ de sale fũdat terra oino sterilis fiet.ĩõ vt vrbs sichẽ eẽt in eternũ sterilis ⁊ inepta ad bitationẽ pp rebellionẽ ibi cõmissaꝫ ꝫ abimelech sparsit sal i ea. Hec ãt de sterilitate cã p sal appet:q; terra añ diluuiũ erat valde fertilis ⁊ ex tempie eius boies veniebãt in etatẽ q̃si mille annoꝝ.mor ãt post diluuiũ icepit eẽ vita humana.j.trecẽtos annos vt colligit Gen̄.11.⁊ in breui redacta est in cẽtũ vigiti annos vel parũ plus.hoc nõ fuit p̃cipalit nisi pp dispõnẽ terre variã i virtute alimẽtoꝝ.fuit.n.terra corrupta salsugine ĩtrãte oceano ⁊ effuso sup totã terrã:⁊ aq̃ maris p̃ salsugine redit terrã q̃ sterilẽ.fic ẽt q̃cunq; terra fit salsuginosa sterilis fit.fic dr̃ p̃s.106.ſ. posuit flumia in desertũ ⁊ exitꝰ aquaꝝ in sitim:terrã fructiferã in salsuginẽ a malicia bitãtiũ in ea.⁊ fic eẽ terrã fructiferã ⁊ salsuginosam sũt opposita.⁊ ꝺr̃ sterilẽ eẽ ⁊ salsuginosam idẽ est. ¶Sciẽdũ ãt q̃ spargi sal in ciuitatibus q̃ cõmitterẽt crimẽ lese maiestatis erat ab ãtiquo vsitatũ ex quo ceperũt eẽ reges sup ĕrã ⁊ magni oñi fuerũtq; ꝫ eos p̃ditiões fctẽ.nec.n.abimelech fuit auctor spargẽdi salis ſz sicut ab alijs regib⁹ repit vsitatuz: ita ⁊ ipse egit.fit quoq; nũc fic.nã aliq̃ vrbes sũt nũc apud nos bitate q̃ olim nec a multis tpib⁹ sale sparsẽ fuerũt.fic.n.fuit de vrbe sichẽ.nã ls nũc deleta fuerit ⁊ sale sparsa postea habitata fuit. ¶Queret vlteriꝰ an peccauerit abimelech pugnãdo ꝫ sichimitas ⁊ delẽdo eos tã dure atq; spargendo sal in vrbe. ¶Aliqs dicet q̃ fic:q; sichimite iuste pugnabãt ꝫ abimelech. q̃ abimelech iniuste pugnabat ꝫ sichimitas.pz ꝟ: q; sichimite volebãt auferre regnũ abimelech q̃ erat idignus cũ occidissẽt frẽs suos:⁊ dare vltionẽ de hac cede iniusta ptinebat ad isrataꝫ:ĩõ iuste agebãt sichimite mouẽdo bellũ ꝫ abimelech vt tollerẽt ei regnũ. ¶Itẽ sichimite mouebant spũ quẽ deus imisit eis:sed q̃ agunt spũ dei sũt filij dei ad Ro.8.⁊ isti nõ sũt sub lege.q̃ bñ agebãt p spũz sibi a deo imissuz p̃sequẽdo abimelech. ¶Rñdẽdũ q̃ abimelech nõ peccauit faciẽdo ista bella ⁊ infligẽdo q̃scũq; penas sichimitis.nã ipse agebat iusta bella ꝫ sichimitas:ĩõ poterat punire eos fm q̃titatẽ iniuriaꝝ susceptaruz. ¶Pro quo sciẽdũ q̃ abimelech a p̃ncipio susscepit regnũ iniuste q; occidit ad ꝟ frẽs suos.tñ nũc nõ poterãt sichimite eũ expellere:ſz qnãtũ ad sichimitas erat rex legitimꝰ cũ spõte eũ susceperit nulla iflicta eis violẽtia:q̃ potiꝰ ipsi adiuuerunt eũ ad ꝟ q̃ eẽt rex vt pz in lr̃a.ĩõ nõ poterãt licite sichimite facere ꝫ abimelech qõ nõ liceret fieri ꝫ aliquẽ regẽ legitime regnãtẽ. sichimite tñ cõmiserũt crimẽ lese maiestatis in multis ꝫ abimelech. Nã p̃mo maledixerunt ei grauit iter epulas ⁊ pocula.ꝫ.in lr̃a. Scõo iduxerũt hostes in ciuitatẽ vt pugnarẽt ꝫ abimelech.ſ. gaal. Tertio fecerũt vastationẽ i vineis illoꝝ q̃ fauebãt abimelech:⁊ redierũt cãtates i chorꝭ q̃si obtẽta victoria. Quarto ipi exierũt ad pugnãdũ ꝫ ipsos nõ ꝓuocantẽ illos ad bellũ:ĩõ cũ hosti offenso ab altero hoste liceret ei exercẽ ꝟ ꝫ hostẽ:a fortiori liceret regi otra subditos insurgẽtes in eũ ad atrocissimas iniurias. Abimelech ãt nõ fecerat aliquid mali sichimitis pp qõ mouerent rõnabilit ꝫ eũ:ſz ex inspato posuerunt ei insidias in mõtib⁹ vt cũ venirẽt occiderẽt eũ:ſz p crimie lese maiestatis licz alijs regib⁹ occidere viros ⁊ ciuitates dispdẽ spgẽdo sal i eis.liceret q̃ ꝟ abimelech q̃ verus rex erat sichimitaꝝ ⁊ ab eis grauit offẽsus. ¶Ad p̃mã rõnẽ in ꝺrium cũ dr̃ q̃ iuste pugnabãt sichimite ꝫ abimelech ad tollẽdũ ei regnũ eo q̃ erat indigꝰ rex. Dr̃z q̃ abimelech iniuste regnabat q̃titũ ad duo. Pro q; regnũ nõ cõpetebat ei ſz frib⁹ suis cũ alij eẽnt legitimi:⁊ ipe illegitimꝰ. Etiã ipse nõ erat p̃mogenitꝰ cui iure cõpeteret successio in p̃ncipatu p̃no. Scõo regnabat iniuste:q; acq̃uit regnũ p magna scelera.ſ.occidendo frẽs suos. Istud ãt erat respectu dom⁹ gedeõis cui p̃iudicauerat abimelech:ſz respectu sichimitaꝝ nõ regnabat abimelech iniuste:imo nõ poterat esse iustior p̃ncipat⁹:q; ipſi sichimite elegerũt eũ in regẽ:⁊ non affuit ad ꝟ violẽtia.ſz cũ adhuc abimelech eẽt vir nullius potẽtie sichimite eũ acceperẽt. ¶Itẽ nõ obstabat q̃ eẽt illegitimꝰ:q; ipi cognouerãt ꝟ a p̃ncipio:imo ob ꝟ q̃ mr̃ eiꝰ erat eoꝝ cognata acceperũt eũ dicẽtes caro nr̃a ẽ vt pz.ē.i lr̃a. ¶Itẽ nõ obstabat q̃ occidisset frẽs suos:q; añq̃ elegissẽt eũ i regẽ occiderat illos.⁊ ꝟ cognito eũ elegerẽt:ĩõ nõ poterãt ei ꝟ postea obijcẽ. ¶Itẽ q̃ magis ẽ ipi fuerẽt ptícipes crimiꝫ:q; ipi ꝺsuluerẽt ei q̃ occideret frẽs suos:⁊ dederẽt ei fauorẽ ad ꝟ.ſ.q̃ dederẽt ei.70.põdo argẽti ad ꝺducẽdũ bellatores eũ als ipe nullã bẽret pecũiã nec posset pugnare otra frẽs. Etiã multi de sichimitis iuerẽt cũ eo ⁊ ad iuuerẽt i occisiõe fruz vt pz.ē. ¶Itẽ q̃ maiꝰ ẽ ipi valde appro bauerẽt ꝟ scñ.nã nũq̃ voluerẽt eũ ꝺstituẽ regẽ quouisq; iã occidisset frẽs vt pz.ē.i lr̃a:⁊ declaratũ ẽ i q̃dã.q. ¶Itẽ sichimite mõiti fuerẽt ⁊ icrepiti p ioathã filiũ gedeõis.nã die qno vngebãt abimelech i regẽ cũ nullũ adhuc ius q̃situ eẽt abimelech ⁊ licẽt sichimitis retrocedẽ:ioathã icrepuit eos valde clamãs de mõte garizi:⁊ tũc potuissẽt sichimite nõ vngẽ abimelech ⁊ vngẽ ioathã.q̃sito tñ sibi iure postq̃ vnctꝰ erat nõ poterãt pp p̃cedẽtia qcq̃ agẽ ꝫ ipz. ¶Itẽ cũ dr̃ q̃ sichimite volebãt pũire abimelech p malis q̃ fecerat ꝫ frẽs nõ stat:q; ipi erãt ptícipes delicti:ſz ptíceps nõ ꝑt punire cõptícipẽ. ¶Itẽ abimelech erat rex legitie ꝺstitutꝰ sup sichimitas:ĩõ qõcũq; pctm egisset q̃titũcuq; gue nõ poterãt eũ punire sichimite.fic.n.dixit dr̃ q̃ nõ licebat mittẽ manũ i xp̃z.i.i regẽ dato q̃ eẽt malus. 1.Reg.24.⁊ 26.c.ſz q̃ deꝰ occidẽt eũ p se vel mozeret alꝫ. ¶Itẽ q; subditi nõ bñt directe ptãtẽ iudicãdi sup regẽ ⁊ p pcis p̃teritis q̃ũ nõ manet ps ꝺtinuatio.ſ.q; iã rex de illo voluit vel recessit nõ p̃nt subditi directe vel idirecte aliq̃d agẽ otra ip̃z.si ãt rex pec-

ē.7.c. Alis ✝q̃s supple ramos.

Calamitas sichimitarũ.

† † Qõ. 44. A Quõ dr̃ ꝟ q̃ abimelech occidit nũc oẽs habitatores vrbis sichem. ¤Rñ. 1. ad q̃sitũ. Rñsi. 2. ad q̃sitũ.

Ad quid spgebat sal i vrbe sichem.

Qñ terra post diluuiũ sterilis facta ẽ.

Notãd.

A Rñsi.ad quesitũ.

§ Qõ.46 A An abimelech pugnãdo otra sichimitas ⁊ spgẽdo sal in vrbe peccauerit. Quinsdam rõnes in oiuersum. 1.rõ. 2.rõ.

Rñ.ad q̃st.

Notãdum

Sichimite i q̃b⁹cõmiserũt crimẽ lese maiestatis otra abimelech. Primo. Scõo. Tertio. Quarto.

B

Ad.1.rõez in diuersũ.

Abimelech iuste sichimitis imperabat. 1.rõ.

2.rõ.

3.rõ.

4.rõ.

5.rõ.

6.rõ.

7.rõ.

8.rõ.

9.rõ.

cet ꝛ pmãeat ī pcō si sit tale pcñ in quo nimis ledit regnū: vel timet ꝙ pmittẽte ppō regẽ manere ī pcō illo ꝙ de⁹ irascat ꝛ fundet furorẽ suū sup pplm: postq̃ ppōs legitime amonuerit regẽ pōt ei subtrahẽ obediẽtiã: nō tñ ꝓcedere recte ad infligẽdaz penã cozpalẽ vel alīs pugnādo ꝺ ipm nisi forte rex ad defendẽdã obediẽtiã pugnet ꝺ regni colas suos. tūc. n. poterūt ipsi ꝺ eū pugnare vt defendẽtes ꝛ nō vt aggrediẽtes: ſz nūc sichimite ꝓcesserꝫ ad pugnādū ꝺ regẽ suū nullo ꝑmisso: nec manẽte rege ī cōtinuattōe alicui⁹ delicti ī quo lederet regnū vel ō⁹ irascereꝫ. ḡ nō licebat eis mouẽ ħ bellū ꝺ eū. licuisset ãt alijs israelitis añq̃z ꝺsentirẽt ī eū vt in regẽ pugnare ꝺ illū ad vindicādã iniuriã facta domui gedeōis: ꝛ ī istis nō erat aliqō ipeditiuū qz nō fuerãt ptícipes ī crimīe abimelech nec eū ī regẽ acceperãt. ¶ Ad seōaz rōnẽ cū dicebat ꝙ isti icitati spū dei egerunt. ḡ nō peccabãt. Rñdẽdū ꝙ si agitati fuissẽt bono spū dei ad ħ ñ peccassẽt: ſz icitati sẽ malo spū. nã dr. ꝺ. i lra ꝙ misit de⁹ iter abimelech ꝛ bia tozes sichẽ spūm pessimū. ſ. odiū grauissimū: iō agẽtes ꝑ il lū nō excusarenꝫ ſz poti⁹ segẽ ꝙ peccarẽt. cū dicaꝫ ꝙ erat malus spūs. sic. n. ḡ a demõe icitanꝫ spū dei mouenꝫ. ꝛ tñ peccant. sic fuit de ꝓphis achab quos fecit eẽ mẽdaces spūs. i. demon. ꝫ. Reg. 22. c. ¶ Itẽ nō obstãtib⁹ oib⁹ ꝑdictis adhuc nō stat ꝙ sichimite excusarenꝫ: qz ipsi nō mouebanꝫ ꝺ abimelech vt puniret delicta illi⁹: ſz ex odio quodã ōtestãtes eū ꝛ ōtẽnẽtes dicẽ tesq̃. gs ẽ abimelech vt frater⁹ ei: nōne ipe ẽ fili⁹ bierobaal: fecerunt ergo valde iniuste sichimite: ꝛ abimelech potuit eis iustissime penas istas vel maiozes infligere tanquam peccantibus subditis in crimine lese maiestatis.

¶ An abimelech licite potuit delere ciuitatem sichem ꝛ inferre sichimitis quascunq̃ penas. Questio. 47.

A Quinsdam rōnes.

Queretur vlteri⁹ oato ꝙ abimelech licite iferret ꝯscūq̃z penas sichimitis: an potuerit delẽ licite ciuitatẽ. ¶ Aligs dicet ꝙ nō: qz sicut fiebat ī bostib⁹ ꝙ isrlite pugnãtes ꝺ eos debebãt offerre pacẽ: ꝛ si illã susciperẽt efficerenꝫ tributarij. si ãt nollẽt susciꝑe pugnando capta vrbe oēs occidi ōbebãt ꝓter mulieres ꝛ puulos Deu. 20. ſz ħ abimelech occidit oēs hītatozes vrbis. ¶ Itẽ sichẽ erat ciuitas sacerdotalis ꝛ destruẽdo illã ꝓiudicabaꝫ sacerdotib⁹ minuẽdo illoz hẽditatẽ. iō peccabat. ħ ꝙ Ios. 21. vbi ponũt oēs ciuitates sacerdotales ꝛ leuitice. ¶ Itẽ ista erat vna ō ciuitatib⁹ refugij vt ꝙ Ios. 20. ꝛ ꝓiudicabaꝫ oib⁹ fugiẽtib⁹ imo oib⁹ isrlitis ḡ aliqñ fugitiui eẽ poterãt tollẽdo eis vnã vrbẽ ꝺsugij. ¶ Rñdendū ꝙ nō peccauit abimelech faciẽdo ħ. ita ꝙ saltẽ ipm op⁹ fm se nō erat malū ſz ipe posset ħ agere ex ira. nã ꝓ crimīe lese maiestatis ī multis: iō potuit eis licite tãq̃ rex ꝛ iudex infligere istã penã. ¶ Ad ꝓmã rōnẽ dom ꝙ illa ler q̃ bꝫ Deu. 20. nō itelligit de isrlitis ſz de extraneis nō hītãtib⁹ ī tra chanaã vt ꝙ exꝓbis ibi positis. ꝙ ẽt qz ibi dr. ꝙ si susciperẽt pacẽ efficerẽt tributarij: illi tñ ḡ erãt isrlite iã erãt tributarij regū suoz. vel si vna ciuitas pugnaret ꝺ aliã ẽt si foueret iustū bellū nō poterat illã efficẽ tributariã: qz nō erãt tãq̃ hostes: ſz tãq̃ ciuitates existẽtes sub eodẽ dño vel eisdẽ iudicib⁹ saltẽ. ¶ Itẽ ista ler nō ꝙabat ĩter isrlitas: qz ĩtẽdū pugnãdū erat ꝺ aliq̃s ciuitates qb⁹ nō erat offerẽda pax ẽt si ille vellẽt eẽ tributarie vel se ī fuitute dare: ſz debebãt dirui ille vrbes occisis oib⁹ hītatozib⁹ ꝛ ẽt pecozib⁹: ꝛ postea ciuitaꝫ tota cū oib⁹ supellectilib⁹ ei⁹ cremãda erat Deute. 13. iste. n. erãt ciuitates colẽtiū idola. sic ḡ ꝓ isto pctō maximo qō ī deū erat debebat exerceri ista seueritas: ita ꝓ crimīe lese maiestatis regalis qō nimis ẽ vt ꝙ exꝑ de bẽticis. c. vergẽtis. poterat infligi seueritas aliquãtū⁹ minoz: potissime cū istud ꝺsuetū eẽt ī legib⁹ gẽtiū ꝙ ꝓ crimīe lese maiestatis ħ pena infligereꝫ. ¶ Ad scōaz rōnẽ cū dr ꝙ ꝓiudicabaꝫ sacdotib⁹ ōstruẽdo ciuitatẽ illoz. Rñdẽdū ꝙ oēs hītatozes sichẽ tã sacerdotes q̃z nō sacerdotes ī surrexerẽt ꝺ abimelech: iō eq̃liꝫ potuit punire sacerdotes vt laicos. nã in veteri testō nō erãt distincte iurisdictiões. ſ. sacerdotalis vel ecclīastica ꝛ regalis: ſz ãbe ꝺueniebãt ī rege. iō sicut licebat abimelech dirue vrbẽ q̃z ꝓiudicareꝫ postea hītaturis ī vrbe de laicis: ita ẽt ī ꝓiudiciū quozūcūq̃z sacerdotū futuroz licebat ei dirue vrbẽ. ¶ Itẽ nō ẽ icōueniẽs ꝙ ḡ busdã ḡ nō peccauerẽt pene infligãt idirecte ad correctionẽ plenã quozūdã magnoz crimīnuz. sic. n. de⁹ iubebat ciuitatẽ in q̃ ſuissẽt idolatre cremari ꝛ dirui ꝛ poni ī tumulū eẽnū Deu. 13. rat qz iã bẽbãt pauciozes vrbes: ſz de⁹ nō curabat de ħ ꝓiudicio oū tñ dareꝫ pena terribilis ꝓ ħ crimīe. Ita ẽt apud nos filij bẽticoz ꝑuãtur succesſiõe pr̃na ſz ipſi nihil peccauerīt vt ꝙ exꝑ de bẽticis. c. vergẽtis. ħ ãt fit vt cū istud crimẽ sit grauissimuz

Ad. 1. rōez

B

Ad. 2. rōez

Nõ peccãtes affligũtur q̃q̃z.

Filij bẽticoz ꝑuãtur succesſione paterna

deꝫ ꝓ illo pena horribilis. crimẽ ãt lese maiestatis ẽ hmõi apō nos fm leges hũanas: qz filij illoz ḡ cõmittũt crimẽ lese maiestatis ꝑuanꝫ oi succesſione pr̃na refuata eis solū vita ex pietate q̃dã vt ꝙ palleg. c. ita ḡ nō erat iniustū ꝙ ageret abimelech aliqd qō vgeret in ꝓiudiciū quozūdã q nō peccauerãt. ¶ Itez ꝙ ħ magis qz cū ī aliq̃ vrbe erãt cultozes idoloz debebat poni illa vrbs in tumulū eẽnū: ꝛ nō poterat q̃q̃ ī ea hītare Deu. 13. c. ꝛ tñ ſz nūc fuisset vrbs sichẽ deleta nō iterdicebaꝫ restauratio ei⁹. nã postea hītata fuit sicut ꝑmo: iō nō min⁹ erat seuerus abimelech ī puniẽdo. ¶ Ad tertiã rōnẽ cū obijciebaꝫ de vrbe sichẽ ꝙ eẽt ciuitas refugij ꝛ ꝓiudicabaꝫ toti isrl delẽdo eã. posset rñderi sicut supra rñsuz ẽ. ſ. ꝙ in ḡbusdã pctis pene infligunꝫ q̃ sūt in ꝓiudiciū quozūdã q nō peccauerūt. ꝛ istud ẽ pp hozrorẽ crimis. ¶ Alit ꝑ dici ꝛ meli⁹ ꝙ nō ꝓiudicabaꝫ in ħ vrbi refugij. nã vrbes refugij hẽbãt ꝓuilegia q̃ otinẽt Nũe. 35. ꝛ Ioſue. 20. ſz dato ꝙ vrbs diruta eẽt nō ꝑdebaꝫ ꝓuilegiū ei⁹. nam itra ambitū muroz ita gauderẽt ꝓfugi sicut alīs manẽte vrbe illesa. sic pz de eccl̃ia: qz si cozrueret eccl̃ia nō min⁹ gauderẽt immunitate ꝺfugientes ad eã q̃si cum non cozruit. ¶ Item si forte dareꝫ ꝙ vrbs sichẽ nō eẽt hītãda in eẽnū mutareꝫ ꝓuilegiū illi⁹ ad vrbẽ ꝓpinquã: ꝛ nihil magis grauarenꝫ ꝓfugi manere apud illã q̃ in sichẽ. ¶ Itẽ ꝙ istud ex alijs causis fieri posset manifestū est. nã si otigeret in illa vrbe q̃ eẽt sacerdotū coli publice idolū ler iubebat facere eã tumulū eternuz. Idẽ fieret ẽt si esset ciuitas trãsfugaz: nullū. n. ꝓuilegiū poterat excusare ab hac dei: ita ḡ ꝓ pcñ lese maiestatis destrui poterat q̃cūq̃z vrbs siue esset sacerdotalis siue trãsfugaz. ꝓuilegia ãt illaz vrbiuz trãsferẽda essent ad alias vrbes. pz ħ: vt si otigisset oēs vrbes fugitiuoz idola colere: erãt omnes delẽde. si aũt nō transferrenꝫ ꝓuilegia illarū ad alias maneret terra sine vrbibus refugij qō erat ꝺ legẽ dei: ideo ad seruandã vtrãq̃z legẽ erat necesse ꝓuilegia vrbis virtute mutari ad aliã vrbẽ. (Qō cū audissent ḡ habitabãt in turre sichimoz). turris sichimoz ꝛ turris sichẽ idẽ est: qz sichez vocaꝫ aliq̃ sichima vel sicima vt ꝙ hic. isti viri turris sichem audiẽtes malū qō factū fuerat habitãtibus in vrbe sichẽ voluerūt sibi cauere muniẽdo se ꝺ abimelech. (Ingressi sunt fanū dei sui berith). q̃q̃. n. turris eẽt fortis siue castrū illud: tñ fanū erat fortius: ideo ꝺfidebãt ibi posse melius ꝺseruari. (Ubi fedus cū eo pepigerãt). i. in fano isto pepigerãt sichimite fedus cū deo suo. ¶ Sciẽdū ꝙ nomẽ dei nō vo caꝫ berith ſz hic videaꝫ sic vocari. Sz nomen est baal. ꝛ vocaꝫ baal berith: qz ibi fuit fedus initū cū baal. nã berith fedus est. vocaꝫ aũt ipse deus berith nō ꝙ sit nomẽ eius: sed vocaꝫ noie appellatiuo vt sciaꝫ ꝙ fedus fuit initū cū illo deo: cuz berith sit fedus. istud fedus fecerūt sichimite cum baal. nã. post mortẽ gedeonis ꝺuersi sunt israelite ad idola ꝛ pepigerunt fedus cū baal vt esset eis in deū. ꝑce. c. ꝛ credẽdū est ꝙ singuli israelitaz ꝓ vrbes suas hoc facerẽt. sichimite aũt in vrbe sua cõuenientes in tẽplū baal pepigerūt ibi fedus cum illo. (Et ex eo locus nomẽ accepit). ſ. fanū vocatū est baal berith. i. fedus berith ex cã dicta. ꝛ aliqñ ipm idolū vocabaꝫ baal berith vt ꝙ ꝺ. in lra. ſ. dederūt illi. 70. põdo argẽti de fano dei sui baal berith: ſz ibi posset dici ꝙ solū vocaꝫ templū baal berith ꝛ sit nomẽ idoli. (Qui erat locus valde munitus). templuz istud erat fortius nã loci ꝛ magnis munitionib⁹ q̃z castrū vel aliq̃ ꝑs vrbis: iō ad fanū ꝺfugerūt. (Abimelech aũt audiẽs viros turris sicimoz pariter ꝺglobatos). ſ. ꝙ ꝺgregabanꝫ ī fano dei sui ad defendendū ibi se. (Ascendit in montẽ selmon cum oi populo suo). mons selmon est apud vrbẽ. ꝛ de illo durerūt ligna virẽtia abimelech ꝛ viri sui vt cremarẽt templum: vel fumo replerent. ¶ Queretur de ista turre sichimoz um quid erat. nã supra dictum est ꝙ poterat esse aliquis locus circa sichem qui sic vocaretur. Uel erat fortaliciū vrbis sichem: ꝛ vocaꝫ turris sichẽ qz erat locus munitioz q̃z reliq̃ vrbs. qd ergo istoz verꝫ est. □ ¶ Rñdendum ꝙ videꝫ ꝓbabilius ꝙ esset castrum itra vrbẽ sichẽ. ꝛ castra vocanꝫ turres: ꝛ aliquãdo turris singulariter. ⁊ sic pz de arce syon. nã castrū bierl ſz vocabaꝫ turris syō vt pz. 2. Reg. 5. ſ. ꝙ cepit dauid arcem syon in qua mozabanꝫ iebusei. sed manifestum est ꝙ non mozabãtur omnes iebusei intra vnam arcem. ¶ Item pz qz ꝺ hic ꝙ viri huius turris cõuenerūt itra fanū dei sui baal berith. sed manifestū est ꝙ baal berith erat tẽplū sichimitaz. nã supra ꝺ ꝙ dederūt sichimite 70. pondo argẽti abimelech de tẽplo dei sui baal berith. ergo nō erat in alia vrbe istud tẽplū: ſz erat in castro ciuitatis. erat tñ castrū ciuitatis magnū ita vt possẽt ibi multi mozari istos nō potuit cape abimelech qñ diruit vrbẽ: qz fortaliciū vrbis dictum erat

Ad. 3. rō nem.

Aliꝫ ad 3. rōnez.

Sit⁹ mõtis selmõ

Qō. 48.

A Quid erat ista turris sichimitz. □ Rñ. ad quesitū. ⁂ 1. rō. 2. rō.

ctum erat a reliqua vrbe:nec dum pugnā inierat ꝫ viros istos: imo forte credidit ꝙ ipsi spōte se traderēt abimelech.iō cū audi uit ꝙ oēs congregati erāt in tēplo ad se defendēdū instituit bellū
† ꝫ illos.(Et arrepta securi pcidit ramū arboris.) Abimelech vo lebat vti noua pugna ꝫ manētes in fano.nā ipsi ꝟfidebāt ex na tura loci se capi non posse:abimelech quoqꝫ sciēs se nihil posse ꝓficere pugnādo istituit aliū modū capiēdi locū.ſ. apposuit ma gnā lignoꝝ virētiū struem in circuitu:ꝛ suppositō igne fumus multus ꝛ grossus exhalās de lignis replenit fanū:ꝛ occidit oēs qui intus erant.ꝛ vt milites abimelech ꝓptius istud exequerē tur:ipsemet prior exēplū dedit illis scindēs ramū ꝛ portans.Jn
† bebreo habek.(Arripuit secures q̄ in manu eius precidit ꝙ ra mū lignoꝝ.)Sed istō est per magnā impropꝛietatē idiomatis.
Littera i bebreo. nā simul nullus bꝫ multas secures ad scindendum.Etiā qꝛ dꝛ ꝙ scidit ramū arboꝝ.nam idē ramus nō poterat esse multarū arboꝝ:sed vel debebat dicere ramos arboꝝ vel ramū arboris:iō littera nr̄a correxit istam barbariē sermonis.cōstat aūt ꝙ debe bat dici ramū arboris qꝛ vnicus ramus erat.qō pꝫ ex sequēti-
† bus.nā dr̄ ꝙ ipositū illū humero ferebat.si tū fuissent multi alr dicerek.(Impositūq̄ ferens humero dixit ad socios).i. incidit
B arboris ramū:ꝛ ferebat in humero ad succedendū sanū:ꝛ dixit
† sociis suis sic facere.(Qō me vidistis facere cito facite.) Non
In moralibus magis mo uent opa q̄ ṽba. solū iperauit boc abimelech sed fecit ꝛ tūc iussit:qꝛ magis mo nēt in moralibus opera q̄ verba.ꝛ cū oēs vidissent regē hec fa cere erubescerēt nō facere ēt si essent magni viri:ꝛ ꝓpte illud
† facerēt.istō dicerat abimelech exēplo pris sui gedeonis.naꝫ pugna ꝫ madiā sic ipse dixit sociis suis ſ.7.ſ.qō me videritis fa cē facite:igrediar p castroꝝ mediū ꝛ qō fecero sectamini.(Igr certatim ramos de arboribꝰ pcidētes sequebanꝫ eū).ſ.videtes
† oēs qō fecerat rex eoꝝ faciebāt ꝛ ipsi.Et dr̄.certatiꝫ.i.p turmas. nā vna turma scindebat hic ligna ꝛ alia ibi:ꝛ sic oēs faciebāt si mulq̄ ferebāt ea sequētes regē.(Qui circūdātes pfidiū succen derūt.)Vocat pfidiū locus ille fortis.ꝛ nō est accipiēdū presi diū pro toto castro sicbē:qꝛ illud erat magnum ꝛ habitabāt ibi multi vt.ſ.dr̄.ꝛ q̄q̄ succēderent ligna in circuitu nō cōgrega rek tātus fumus ꝙ necaret abscōditos in tēplo cū castrū conti
Notanō neret magnū ambitū.¶Sed intelligēdū est ꝙ cū oēs habitatores turris latuissent intra fanū deserto ābitu muroꝝ potuerunt abi melech ꝛ viri sui introire in castrū factis scalis:ꝛ positis lignis iterꝰ apposuerūt ignē fano.ꝛ tū nō potuit fumus tūc nocere exi
† stētibꝰ interius.vocat aūt fanū illud pfidiū eo ꝙ erat locꝰ munt tissimꝰ vt dictū ē.ſ.(Atq̄ ita factū est vt fumo ꝛ igne mille bo minū aīe necarent).ſ.suppositō igne exuste fuerūt porte fani:ꝛ introibat ignis ꝛ fumus:ꝛ ad quosdā pueniens ignis exurebat eos.ad alios aūt nō poterat puenire ignis:ꝛ fumus iplēs totuꝫ
† fanū suffocabat illos.(Viri puuli atq̄ mulieres).i.de istis mil le,qdā erāt puuli:qdā viri:ꝛ q̄dā erāt femine.erāt.n.tā pauci qꝛ isti nō erāt de habitātibꝰ i vrbe ꝫ in castro.nā oēs habitatores vrbis iaꝫ occisi fuerāt:ipsaq̄ vrbs deleta fuerat ita vt sal spgerek i ea.
¶An abimelech peccauit occidēdo:ꝛ paruulos:ꝛ magnos:ꝛ vi ros:ꝛ femīas. Questio.49.

A Queretur an abimelech peccauit:qꝛ occidit tā puuloſ: q̄ magnos:tā viros q̄ femias.¶Aliq̄s di
Cuiusdā rñ. ad q̄. cet ꝙ sic:qꝛ iter hostes nō licꝫ hꝫ:q̄to minꝰ licebit iter eos q̄ sunt ō eadē tribu.pꝫ qꝛ Deuk.20.iussuꝫ ē ꝙ repugnāte vrbe ꝛ capta
Impro. occiderenk soli viri:ꝛ seruarenk femine ꝛ puuli.¶Rñdēdū ꝙ istō nō stat:qꝛ ista lex nō hēbat locū i ist̄litis ꝫ i gētilibꝰ q̄ erāt extra terrā chanaā vt.ſ.in q̄dā qōne declaratū ē.ꝛ pꝫ ex vbis
Oō. legis Deu.20.c.¶Sꝫ adhuc obijciek ꝙ nō possꝫ occidē puuloſ ꝛ femias:qꝛ dato ꝙ sichimite ōligssent i crie lese maiestatis qō ē grauissimū.tū adhuc i isto crie legis hūane nō occidūt pres p filijs ꝫ reseruāt eis vitā ex pietate tollēdo successionē i hēdita-
Cuiusdā rñsio. te vt pꝫ extra de hēti.c.vergētis.cū suis ocordātijs.¶Aliq̄s rñ debit ad hꝫ ꝙ nūc lex hūana ocedit vitā ex pietatē:oliꝫ tū ēt filij occidebanꝫ istoꝝ.sic pꝫ i criminibꝰ q̄ cōmittunk ꝫ deū:qꝛ deꝰ iu bebat ꝙ occiderenk oēs chananei tā magni q̄ puuli.constat tū puuloſ nōdū peccasse.¶Itē i vrbe idolatrarū iubebat ꝙ oēs occiderenk tā magni q̄ puuli Deuk. 1ꝫ. ita q̄ liceret abimelech
Impro. occidere puuloſ p pctō pueꝝ:cū crimē lese maiestatis eēt grauiſ simū.¶Rñdēdū ꝙ hꝫ nō stat qꝛ nō ē sile de iudicio dei ꝛ iudi
Deꝰ habꝫ spālia iura puniēdi ꝛ iudi candi. cio hūano:qꝛ deꝰ vult sibi suare q̄dā spālia iura iudicādi ꝛ pu niēdi:iō ipse dicit ꝙ puniet pctā patrū i filios vsq̄ i tertiā ꝛ q̄r tā gīiatōez.iubet ēt in aliq̄bꝰ casibꝰ ꝙ nos aūcte sua occidamus filios pro pctō patrū:sicut fuit gīialr in morte chananeoꝝ de q-
bus nullū oino paruulū aut magnū reling ꝓmittebat viuentem Deuk.20.ꝛ istud erat qꝛ ꝓuiderat totā gētē istā ꝛ posteros eoꝝ ꝛ icorrigibiles foze vt pꝫ Sapi.12.c.Jubebat ēt in casu idolatrie oēs occidi tā magnos q̄ puuloſ:ipsamq̄ dirui vrbē i terroꝛez ceteroꝝ.sic ēt factū ē de achan q surat⁹ est regulā aureā in hieri co.nā ipse solus peccauit:ꝛ tū ipse ꝛ filij filieq̄ occisi sunt vt pꝫ Josue.7.c.qō ex cā ꝓdicta fuit.in iudicio tū hominū deꝰ iussit ꝙ nūq̄ occiderenk pres pro filijs nec filij pro pribꝰ Deuk.24.c. B
¶Nec obstat figs dicat dēre hꝫ itelligi in miorib⁹ crib⁹ capita lib⁹.nā ēt i maximis hꝫ tenet:qꝛ in crie lese maiestatis ō quo bic Rñ.ad ta citā obonē agik pꝫ.nā nō pōt eē grauior casus cris lese maiestatis q̄ regez nulli nocentē per insidias occidi a seruis suis:ꝛ tū pro boc non debebāt occidi pro pribꝰ filij:ſz solū ꝙ peccauerāt vt pꝫ de rege amasia cui⁹ prez.ſ.ioas regē occiderāt serui sui.Sꝫ amasias rex fact⁹ occidit iterfectores pris sui:ſz ñ occidit filios eoꝝ vt pꝫ.4. Re.14.et.2.Paralk.25.c.ꝛ subdik ibi ꝙ fecit hꝫ qꝛ scriptū erat i lege moysi ꝙ nō occidenk filij ꝓ pribꝰ nec pres p filijs:ſz vnus
¶ Cuiusdam rñsio. qsq̄ morietk pro pctō suo.ꝛ sic lex dat ibi istā cām.ꝛ dicit exten di legē illā ad istū casuꝫ.q̄ cū min⁹ lesissent maiestatē regis sichi mite q̄ illi ꝙ occiderūt regē ioas:a fortiori nō possent occidi si lij istoꝝ pro peccatis patrū.¶Sꝫ aliqs dicet ꝙ hꝫ nūc in legibus humanis cautū sit nō occidi filios pro patrib⁹ in crimie lese ma iestatis:tū forte antigtus erat lex vel ꝛsuetudo occidi posteros: Impꝛoba. ꝛ sic nō peccaret abimelech.¶Rñdēduꝫ ꝙ nō stat qꝛ nulla lex aut cōsuetudo poterat hꝫe vigorē ꝫ legem dei:quātūcūq̄ esset magni tēporis vt colligitur in decretis distin.8.et.9.per totuꝫ.
¶Sed adhuc dicendū ꝙ abimelech nō peccauit occidēdo par Deter.qō. uulos ꝛ magnos qui erant in ꝓfidio:qꝛ ipse non intēdebat oc cidere paruulos:sed solū viros.qꝛ tū latuerunt intra fanū ꝛ nō poterat aliter pugnare ꝓtra eos nisi igne ꝛ fumo:ipso inito mo riebanꝫ paruuli cū magnis.si tū ipse bello capiēs illos iussisset trucidari paruulos cum magnis peccasset.nūc aūt parentes oc cidebant filios suos ponētes eos in loco tali:ꝛ non occidebat il
† los abimelech.(Habitatoꝝ turris sichē).i. omnes iste mille aie erāt de habitatoribus turris vel castri sichē:qꝛ nullos alios secum receperant in castro de vrbe vel de alijs locis.

¶Abimelech aūt inde ꝓficiscēs:venit ad op pidū thebes:qō circūdans obsidebat exerci tu.Erat aūt turris excelsa in media ciuitate: ad quā ꝓfugerāt simul viri ac mulieres:ꝛ om nes ꝓcipes ciuitatis clausa firmissime ianua ꝛ super turris tectuꝫ stātes per ꝓpugnacula. Accedēs ꝫ abimelech iuxta turriꝫ pugnabat forziter:ꝛ appꝛopiquās ostio ignē suppone re nitebak.Et ecce vna mulier ✝fragmē mo le desup iaciēs illisit capiti abimelech:ꝛ cōfre git cerebrū eius. Qui vocauit cito armigerū suū:ꝛ ait ad euꝫ.Euagina gladiū tuū ꝛ pcute me:ne forte dicak ꝙ a femina interfectus sim. Qui iussa ꝓficiēs:interfecit eum. Jllo quoq̄ mortuo:oēs q cū eo erāt ō israel reuersi sunt in sedes suas.Et reddidit deus malū qō fece rat abimelech ꝓtra patrē suū iterfectis septua ginta frib⁹ suis. ✝Sichimitis quoqꝫ qō ope rati erant retributū est:ꝛ venit super eos ma/ ledictio ioathan filij hierobaal.
2.re.11.c. Als ✝frag mentum. 1.re.31.b. 1.paral.10 Als ✝ficimitis.

Abimelech aūt. Dic pōit scōz vltie ptis. ſ. abime lech ōstructio. Nā postq̄ ꝓ ma Moꝛs abimilech. nū ei⁹ sichimite q peccauerāt:eiq̄ ad occidēdos frēs suos auri liū:ꝛ filiū:fauoꝛē ōderāt occisi sūt.voluit deꝰ ꝙ ipse ꝓ manū alio rū caderet.ꝛ dr̄.(Abimelech āt ide ꝓficiscēs).ſ.ōleta vrbe sichē ꝛ castro atq̄ fano:nec aliq̄ ia manēte i vrbe qō ad vsus hūanos ptineret recessit ide abimelech.(Uenit ad oppidū thebes.)Vo luit.n.oppugnare istō oppidū sic sichē.¶Querek qō oppidū erat ist ō.*¶Rñdē' ꝙ vocak thebes:ꝛ tū moꝛe latinoꝝ vocak thebe thebaꝝ sic alie vrbes vocāt thebe.¶Pro q̄ sciē' ꝙ tres legūt thebe. q̄dā sē thebe grecoꝝ in ꝓuincia boetie q̄s cadmus ꝛdidit.de quo ꝓ Oui.3.meta.¶Alie sūt thebe i egypto q̄ē ciui tas magna q̄ nunc vocak thebaida.ꝛ apud quosdā mō vulgari vocak tanaria.¶Tertia est ciuitas thebes i iuda de q̄ hic dr̄.q̄ Qō oppi/ duꝫ thebes erat hocad qō vēit de leta vrbe si chem. *Rñ.ad q̄. Tres sunt thebe.

Thebani. Thebei. Thesbite.

non multū distat a sichē.a pria ciuitate vocant thebani. a scōa thebei.a tertia thesbite. Prima.n.opulentissima ⁊ opinatissima fuit ciuitas grecor de q̄ multa referūt. Scōa ē q̄ in egypto multa noia habuit.nā pus vocata ē gessen.⁊ ē ista ciuitas in cui⁹ terra bitauit iacob cū filijs suis qñ venit in egyptū.de ista ciuitate fuit beat⁹ Mauritius q pfuit legioni thebee:qui pro Xpi noie apd rhodanū extinct⁹ est nollēs idolis sacrificare.iō legio thebea ⁊ non thebana appellat. Ista ēt ciuitas fuit illa quā apliauerūt isrlite dstruētes magna edificia illi⁹ sub pharaone: ⁊ vocata est rameses. De hac vbe dicit historia scholastica q gessen apd qs dā vocat vbs heroū.i.q rameses que tūc gessen : postea thebais dicta est(a qua thebei cuius legioni pfuit beat⁹ Mauriti⁹) postea cū reges egypti fuerūt ex illa vbs heroū dicta est:qz heroes egypti eius habebāt custodiā.in finib⁹regionis illi⁹postea edificauerūt hebrei cogētib⁹egyptijs vbē tabernaculor q̄ dcā est rameste. post pagus arsenoites dcā q̄ sonat sine sexu:sic dicta qñ vterq; sexus sine discretione cepit regnare i egypto. Tertia aūt.s.thebes erat ciuitas de q̄ oriūdus extitit Helias ppheta.iō vocat helias thesbites vt pz.4.Re.1.⁊ i multis locis.(Qd circū dās obsidebat exercitu.) Abimelech erat vir magni cordis ⁊ di spositⁿ ad bellū.⁊ qz nūc pualuerat ō sichimitas vsq; ad destructionē vbis totalē dsisus ē se ō oēs posse. ¶Queret q̄re abimelech obsidebat oppidū istud. ⊙ ¶Rñdendū q fortе viri loci hui⁹ simili vitio laborabāt vt sichimite. s. q subditi fuerūt ei⁹:⁊ nūc volebāt retrocedere:ideo ō eos molieb̄at vindictaz. ≙¶Uel forte cū fact⁹ eēt rex in sichē conab̄at vt eēt rex in toto israel:⁊ cū aliq̄ loca resistebāt ei pugnabat ō illa.sic fuit de viris thebes q noluerūt subijci abimelech. ¶Sciēdū aūt q dⁿ⁹ mouebat viros thebes vt rebellarēt abimelech : ⁊ ipsum mouebat vt cōtra illos atrociter dimicaret vt sic caderet in manus illor ⁊ nō manerēt peccata sua impunita. nesciebat autē abimelech a quo mouerēt in tātū desideriū pugnādi:sed trahebāt illū scelera sua. Sic dō de chananeis occisis a Josue ⁊ israelitis Josue 11.q dīi snie fuerat vt indurarent corda eor:⁊ pugnarent cōtra israel ⁊ caderēt:nec mererētur vllam clementiā. ita snia dei fuerat super abimelech ad penā:iō obscurauit cor illius ⁊ mouit desideriū eius ad pugnādū:⁊ sic periret. (Erat autem turris excelsa i media ciuitate.) Ista erat fortaliciū ciuitatis. (Ad quā cōfugerāt viri simul ac mulieres.) Hoc intelligēdū est qz forte pugnauit pus abimelech ō vbē ⁊ inimicis ciuib⁹ irrupit illā:⁊ tūc dfugerūt ciues ad arcē. Uel aliter s.q murus ciuitatis non erat bene defensabilis:vtpote qz erat ciuitas male munita:vel valde plana ⁊ male defensabilis:ideo prius q̄ inciperet pugnare ō vbē ascenderūt oēs qui erāt in vbe in arcē:⁊ firmauerūt portam.tunc abimelech introiuit in vbē nullo obsistente:⁊ accessit ad arcem vt oppugnaret eaz. (Et oēs principes ciuitatis.) Oēs enim ex deliberato cōsilio illuc cōuenerāt:qz nō putabāt se posse defendere in vbe. (Clausa firmissime ianua).s. ne possz irrumpere abimelech. Et hoc pz qō.ē. dicebat.s.q nō dfugerint de vbe ad turrē postq̄ capta esset vbs:qz tunc euntes ex impetu nō possent firmissime claudere portā:qz forte veniret abimelech prius ad turrē q̄ viri de vbe : vel saltē prius q̄ oēs ingrederētur ⁊ non possent claudere portā. Ideo dicendū q prius q̄ inciperet pugnare abimelech ō vbē ex deliberato cōsilio cōfugerant oēs de vbe in arcē nō cōfidentes se posse tueri si manerent in vbe. (Et super turris tectū stantes per ppugnacula).i. viri existētes in turri disposuerūt se in tecto turris per ppugnacula.i.per loca dispsita ad pugnādū.s.ad mittēdū saggitas vel lapides. vocat tectū turris solariū superius in quo erāt pugnatores tanq̄ in loco securiori:⁊ posuerūt se ibi ad defendendum prohibendūq; ipsi abimelech accessum turris. nam sciebant q vellet succedere portas vt irrūperet in turrim: vel vt cremarentur exūtes intra. (Accedēsq; abimelech iuxta turrim pugnabat fortiter).s.qz abimelech conabat apponere ignē porte turris. viri aūt desuper existētes iaculis ⁊ sagittis eū abigebant ppul: cōtra quos ipse pugnabat fortiter sagittarū ⁊ fundarū ipetu vt eos de solario turris tolleret:⁊ sic liceret ei impune accedere ad portā turris ad supponēdū ignē. (Apropinquās ostio ignem supponere nitebat.) Jam expulerat pugnatores de supiori parte turris.s.q eis nō obstātib⁹ accedere poterat ad portā turris:⁊ tūc volebat supponere ignē: volebatq; sequi eūdē modū pugnādi quem tenuerat in sichē.s.vt sumo ⁊ igne occiderent oēs qui erāt intra turrim. ≙¶Queret qūo abimelech accedebat prim⁹ad supponēdū ignē cū esset ō periculosuz. ¶Rñdendum q hoc faciebat ad incitādū suos.nā vt oēs prōptius agerēt ipse pcedebat in agēdo.sic fecit in sichē.nam ipse pmus abscidit ramū de mōte selmō:⁊ iposuit humero suo dicēs.qō me vidistis facere cito facite. ¶Alia cā erat qz abimelech erat supb⁹ nimis ⁊ cupidus:⁊ volebat in oib⁹ magnificis gestis hōe gloriā:nō solū vt rex gloriās de bis q̄ ageret suus exercit⁹:sed ex ppa actione laudē cupiebat:iō ipse pmus piculis se exponebat:vt sic toti⁹ sequētis facti gloriam ipse obtineret. ¶Tertia cā ⁊ potissima erat incitatio dei:qz dⁿ⁹ volebat tradere eū in manus virozz thebes pp peccata.⁊ si ali⁹ prior accessisset ad supponēdū ignez ille occideret:⁊ abimelech caueret accedere ad turrim.incitauit eum deus vt ipse vellet por accedere ⁊ sic occideret.nā sepe dⁿ⁹ perturbat iudiciū hois vt agat aliqd qō stultū est.⁊ h̄ in penā peccatoz suor.sicut fuit i absolone ⁊ israelitis quos dⁿ⁹ infatuauit vt nō sequerent consiliū achitofel ⁊ caderēt i man⁹ dō.2.Re.17.c.(Et ecce mulier vna fragmē mole desup iaciens.) Uidit mulier q ille approp̄inq̄bat ostio ⁊ appositur⁹ erat ignē:iō quēdā lapidē magnū qui erat ps molemisit de turre p aliqō foramen ppugnaculor:qz bmōi essent in castris ⁊ locis fortib⁹ in directo portaz ne gs accedere audeat. (Illisit capiti abimelech ⁊ cō fregit cerebruz ei⁹.) Uenit lapis directe ⁊ sedit super caput. vñ cōfractū est cerebrū eius ita vt illico moreret. ¶Sciendū q h̄ nō fine mysterio dei factū est:qz deus voluit valde punire abimelech pro granib⁹scelerib⁹.⁊ qz ipse erat supb⁹ valde:non solū puniuit eū pnāido vita:sed ēt faciēdo q caderet manibus mulieris:qō ipse valde detestabat. vñ dixit armigero suo.euagina gladiū tuū ⁊ percute me:ne forte dicat q a femia interfect⁹ sum. Fuit etiā aliud qz abimelech vidit istā mulierē.nā si nō vidisset ⁊ putasset esse virū nō voluisset fic:credēs q vir occidisset euz. vidit tñ ⁊ detestatus est nimis:intātū q elegisset plus bis mori manu viri q̄ semel cadere femīea manu. (Qui vocauit cito armigerū suū).s.iuuenē ferētē arma ei⁹ q nō ausus fuerat accedere ad turrim. (Et ait ad eū. euagina gladiū tuū ⁊ percute me:ne dicat q a femia interfect⁹ sim.) Ex magna supbia volebat nimis q occideret a femia:iō potius voluit q viri sui occiderēt euz supaddētes plagas plage ei⁹:q̄ q moz sua femie ascriberet.

¶Queret ad qd volebat q occideret eū armiger suus ne diceret occisum fuisse a femina:qz nō occultabat p hoc moz eius a quo eēt.nā si viri thebes essent.j.in vbe.⁊ pugnarēt ō abimelech:⁊ mulier de turri iacies molā pcuteret eū ipse q̄z iuberet armigero suo q occideret eū poterat occultari mors ei⁹:qz putaret q aliqs de viris thebes pcussisset eū.nūc aūt cū essent oēs sup turrim:⁊ sola mulier illa tūc iaceret fragmē mole. manifestū est q mulier occidebat eum:nec aliqd faciebat ad h̄ q armiger suus euz percuteret : quia non erat verisimile q armiger suus eum percuteret nisi ipse iuberet:iō nō excusabat per hoc qn cognosceret eū fuisse occisum a femina. ¶Rñdēdū q hoc fecit qz dⁿ⁹ perturbauit illi⁹ iudiciū vt magis pateret ⁊ efficeret calamitosior.nā ita excecauit dⁿ⁹ cor illi⁹ q putauit oino p h̄ occultare mortē suā:⁊ tñ nullo mō occultabat.⁊ fiebat h̄ vt magis pateret:qz sup plagā illisionis lapidis q sufficiebat ei ad mortem adhuc gladiat⁹ est ab armigero suo suscipiēs alias pcussiones ad mortē sufficerēt. In quo duplr erat infelix. Primo qz suscipiebat quasi duplicē mortē. Scōo qz a viriz suis occidebat.sed miserrimū est ab eo occidi a quo gs iuuādus ē.dⁿ⁹ tñ ad plenā punitionē alicuius mutat cor illius sm q vult.

¶An peccauerit mortaliter abimelech iubēdo armigero suo q occideret eum:⁊ an perierit eternaliter. Questio.54.

Queretur an peccauerit abimelech iubēdo armigero suo q occideret eū:⁊ an peccauerit mortaliter. ¶Aliquis dicet q non.qz non egit hoc abimelech desiderio se occidendi:sed vt effugeret quādā ingloriationem ne diceretur q a femina erat occisus. Itē sciebat abimelech q nō posset euadere mortē.ergo non peccabat iubendo armigero suo q occideret eum.nam si abimelech non esset alⁱs moriturus:⁊ iubet se occidi:non esset dubiū ipsum peccare grauiter. nūc tamē necessario moriturus erat cum illisa fuisset capiti eius magna pars mole.⁊ ita ipse proposuit cū dixit.ne dicat q a femina interfectus sum.si tamē putaret se non moriturū inde:nō staret q cōuenienter iuberet armigero q occideret eū ne diceret q a femina occisus fuerat. ¶Rñdendū q abimelech peccauit grauiter iubēdo armigero q eū occideret:qz sicut nulli homini licet seipsum occidere:ita nec licz iubere alteri q eum occidat. nam plus quisquam tenetur se diligere q̄ alium:sed nullus potest alium occidere sine causa ⁊ iurisditione regulariter. ¶Item non potest alteri iubere q illum occidat. ergo a fortiori non poterit aliqs seipsum occidere aut iubere alteri q eū occidat.quocūq; enīz modo gs prestet cālitatem ad mortē suā peccat mortaliter.

¶Et q

Thebani. Thebei. Thesbite.

Hist. scho. de gessen.

†

Qō.51 A Qr abimelech obsidebat oppidū thebes. ⊙ Rñ. 1. ad quesituz. ≙ Rñ. 2. ad quesituz. Notandū.

†

†

Notandus litterale.

† B †

†

Quid tectū turris.

† ¤ Qō. 52. A Qūo abimelech accedebat p̄m⁹ ad supponendum ignē cuz h̄ eēt periculosum. Rñ. ad qst. 1. cā.

2. cā.

3. cā.

De⁹ qñqz iudiciū hois pturbat.

†

B

†

Notandū de occisione abimelech.

†

Qō. 53. A Ad quid abimelech volebat occidi ab armigero suo ⁊c.

Rñ. ad qsituz.

Abimelech in morte duplr fuit infelix.

A Luiusdā rōes i diuersum. 1.rō. 2.rō.

Rñ. ad quesitū. Et ratio prima. Secūda

Tertia. Qui seipsum occidit mortaliter peccat.

¶Et q̄ amplius est preter offensaz quā aliqs agit deo preuarī cādo preceptū suū adhuc agit iniuriā aie sue.nā ipsa bz pro domicilio corpus in quo de⁹ eā locauit:ꝛ ad qō inclinat tanq̄ ad id in quo gessit:ꝛ q̄ est ps speciei sue in quo bz opationes suas perfectas.q̄ ergo hō occidendo se animā inuitaz de suo eijciat habitaculo offendit eā:ꝛ mortaliꝫ peccat.

Quarta.

¶Preterea iniustus est se occidēs q̄z ledit vbē. nā ariſt.ethi.li.5. querit an iniustuz se faciat occidēs:ꝛ rñdit q̄ sic:q̄z agit ꝺ rectam legem que nulli permittit se occidere.dicit tñ q̄ q̄q̄ non agat iniuriam sibiipsi volens:tñ iniuriam facit vbi cuius est pars inquātū diminuit partes eius.

Quinta.

¶Jtē probat hoc q̄z leges humane infligūt quādā debonorationē se occidentib⁹ post mortez. ſ.q̄z vel non sepelit eos:vel facit per terrā trahi ignominiose.grauare tñ vbē peccatum est cū bona cōmunia sint meliora ꝛ diuiniora bonis particularib⁹ vt pz primo ethi.ergo occidēs seipm vel cooperās iubendo:vel persuadendo:vel q̄ocunq̄z alis peccat grauissime.

B

Sexta.

¶Jtē pz q̄ peccauit: q̄z lz abimelech percussus foret grauiter: poterat tñ fortassis euadere.iferēdo g̃ sibi mortem certā peccabat.

Ad p̄mā rōez i oppositum.

¶Ad primā rōnē in cōtrariū dicendū q̄ non stat: q̄z non est causa legitima ad ꝺ q̄ qs occidat se q̄ fugiat ingloriationē. nam si nō licz mihi occidere aliū vt nō incidā in verecūdiā aliquā:ita nec licebit mihi meipsuz occidere:imo minus.Nā saul ꝺz multas cās excusandi se q̄ se occideret pp ingloriationē.ſ. ne philistini illudētes ei occiderent ipz vt declaratū est.1.Re.31.ꝛ tñ his nō obstātibus nō excusaꝫ q̄ iusserit armigero q̄ occideret eū:ꝛ q̄ ipse se occiderit. g̃ minus excusabiꝫ abimelech cum sint eedē cāe in abimelech q̄ erant in saule.nā si ille non se occidisset venissent philistim:ꝛ capiētes eū viuū occidissent illum p multa ludibria q̄ō vergeret i opprobriū israel:q̄z hostes dei tri buerēt magnā gloriā ꝺ⁹ suis de hoc. Jn abimelech āt nihil horū subsistebat:sed solū iussit se occidi ne diceret q̄ a femina occisus fuerat.ergo nō excusabiꝫ abimelech. Jtē peccauit adhuc grauius abimelech inquātū nō solū ipse peccabat:sed ēt armigerū suū ad peccandū inducebat iubēdo ei q̄ occideret ipsum.

Ad scōaz rōnem. 1.rñsio.

¶Ad scōm q̄ dz q̄ abimelech moriturꝰ erat certissime:iō nō peccabat se occidēdo.¶Rñderi pōt vno mō q̄ nesciebat abimelech certissime an moriturꝰ esset:lz potius mortē de se q̄ vitam speraret.inferēdo g̃ sibi mortē certā pro incerta peccabat.

Alr ad scōaz rationem. 2.rñsio.

¶Aliter pōt dici q̄ peccabat abimelech:q̄z dato q̄ sciret se necessario moriturꝫ nō licebat ei manꝰ sibi iniicere ad mortē:sicut lz aliqs se sciat capitaliꝫ ꝺēnatū nō pōt licite se occidere. nec aliqs dubitat q̄n iste valde peccet.ēt dato q̄ sciaz q̄ aliqua virgo ab aliquo deflorāda ē:nō licz mihi deflorare eā cū nō possuz eui tare ne ab alio deflorez:q̄z in oibus his differt sicut i pati malū ꝛ agere malū.nā pati malū peccatū nullū est. agere aūt est peccatū.si g̃ sciret abimelech se certissime moriturū ꝛ moreret: patiebaꝫ malū solū ꝛ in ꝺ non peccabat. si aūt ꝺ sciēs se occideret non solū patiebatur sed etiā malū agebat:ideo peccabat.

Qō. §5. A An ēna liter pierit abimelech. a Quinſ. rñ. ad q̄.

¶Quereꝫ vlteriꝰ an eternaliter pierit abimelech.a¶Aliqs rñdebit nō eē in hoc dubiū:q̄z si cōcedimus ipm peccasse mortaliter iubēdo se occidi mortuꝰ ē i peccato:ꝛ ꝺnēter eternaliꝫ perit.

a Jmp2

¶Rñdē⁹ q̄ nō segtur q̄ si qs occidēdo se vel iubēdo occidi peccet mortaliꝫ q̄ iō pereat eternaliꝫ. seq̄reꝫ tñ si diceret sic.iste mortuꝰ est in peccato mortali:g̃ perijt.sed tūc negādū est añs:q̄z lz aliqs iubeat se occidi ꝛ ꝺfestiz occidaꝫ vel ipse seipm occidat. verū est q̄ hec faciēdo peccat:tñ peccatū suum nō tādiu durat q̄diu durat pena illa q̄ iste moriꝫ:iō postq̄ aliqs se ad mortez pcusserit vel iusserit pcuti poterit dolere in illo modico spatio q̄ restat ante mortē ꝛ cōsequi veniā.nā ad cōtritionē non exigunt lōga tēpora:sed ctritio q̄si in instāti sufficit ad obtinēdaz veniā.de ꝺ late declaratū p rōnē ꝛ extra.1.Re.31.c. ita g̃ potest eē de abimelech q̄ q̄q̄ iuberet se occidi q̄ postq̄ pcuteretꝫ ab armigero doleret de ꝺ:ꝛ ctritio eū liberaret. cū āt arguitur q̄ in peccato mortali mortuꝰ est falsuz est:q̄z lz qs moriaꝫ i pena inflicta p actū q̄ est mortale peccatū nō moriꝫ i peccato mortali:eo q̄ pōt dolere de mala volitione in q̄ ꝺsistit peccatū lz iā non posset plagā revocare.

Cōtritio fere i istāti sufficit ad obtinēdaz veniam.

Doc. rñ. ad q̄stū.

¶Ddm tñ q̄ lz dubiū sit de sic moriētib⁹ qd cōsequanꝫ:tñ magis credēdū est eos perire q̄ saluari.secus aūt est de illis q̄ exītes in actu peccati mortalis alteriꝰ occidunt ab aliquo alio iuiti:q̄z bi facili⁹ dolere possunt ꝛ saluari.scriptura quoq; ꝺ vꝫ inuere de abimelech:q̄z semp logtur de abimelech tanq̄ de malo.nā sicut a principio cū occidit fratres suos scriptura eū vt malū increpat:ita ꝛ in morte. dicit. n. q̄ deꝰ reddidit malū in caput abimelech ſm maledictionē quā ipetraꝰ fuerat ioathā.g̃ credendū est satis verisimiliter q̄ eternaliꝫ dānatꝰ sit. (Qui iussa pficiēs iterfecit eū.) Armiger obediuit ei illico ꝛ iter fecit illū.ꝛ nō fuit iste sicut armiger saulis q̄ noluit occidere saulē lz iussisset:iō ipse saul seipz occidit:ꝛ armiger videns eū cecidisse gladio suo irruit ēt ipse sup ensem suum. 1. Re.31.c.Jn hebreo ꝺz. (Gladiauit eū.) Ubi nos dicim⁹.iterfecit eū.sed idē est:q̄z ista mors fuit i gladio.

†

Qō. 56 A An peccauerit iste armiger occidēdo abimelech. a Rñ.ad q̄.

¶Quereꝫ an peccauerit iste armiger occidēdo abimelech. a¶Rñdē⁹ q̄ sic: q̄z occidit virū nulla cā rōnabili subsistēte. Jtē erat dñs suus:ꝛ ex ꝺ grauabaꝫ magis delictū cū grauissimū sit mittere manū in dñm. Jtē erat rex:ꝛ iste cū essz subditꝰ eius adhuc peccabat grauiꝰ. Jtē pz ꝺ ex eo q̄ fecit dauid.2.Re.c.1.nā adolescēs veniēs ad dō ferēs armillā ꝛ coronā saulis ꝺfessus est se occidisse saulē:ꝛ dō iussit cuidā iuueni q̄ occideret eū q̄ dixerat q̄ occiderat saulē.ꝛ tñ ille iuuenis allegauerat q̄ saul ꝺ ei iusserat:ꝛ q̄ ēt si ipse nō occidisset eū nō poterat euadere.ꝛ tñ ꝺ nō obstāte iussit dō occidi illū.si tñ nō mereretꝫ mortē occidēdo saulē ēt si ille iuberet nō occidisset eū dō.g̃ vꝫ q̄ mādatū saulis nō excusauit iuuenē.sic igiꝫ hic mādatū abimelech ñ excusaret istū armigerꝫ gn peccaret mortaliꝫ. Jtē si iste armiger occidisset abimelech sine mādato nō est dubiū gn peccassz grauiter. ita g̃ occidēdo eū ex mādato peccabat.q̄ō pz q̄z mādatū nō pōt excusare aliquē a malo q̄ facit. nā nulli homini tenemur obedire nec ēt pape in his q̄ notorie mala sunt.sz occidere aliquē ē malū nō subsistēte cā.g̃ ad mādatū regis ñ tenebaꝫ ꝺ facere armiger.(Illoq; mortuo oēs g cū eo erāt de israel.) Multi erāt nūc cuz abimelech. nā a p̄cipio ꝺduxit abimelech viros vagos ꝛ inopes añq̄z eēt rex de.70.pōdo argēti q̄ dederāt ei sichimite.postea aūt factus rex sup sichē ꝛ alia loca:habuit secū magnū exercitū. nā in.4.cuneos illū diuisit qñ pugnauit ꝺ gaal supza in hra.ꝛ iste exercitꝰ erat collectus ō diuersis locis terre isral. (Reuersi sunt in sedes suas).i.glibet reuersus ē i locū suū eo q̄ iā nō bēbāt iudicē q̄ dirigeret eos:ꝛ dimiserunt obsidionē turris ciuitatis thebes. (Et reddidit deꝰ malū q̄ō fecerat abimelech ꝺ p̄ez suū interfectis septuagīta frib⁹ suis).ſ.tradēdo i manib⁹ hostiū dedit ei malū q̄ō fecerat. Ex ꝺ pz q̄ deꝰ fecit q̄ viri thebes pualerēt ꝺ abimelech:ꝛ ipse moreretꝫ ibi:q̄z sicut deꝰ fecerat abimelech fortez ꝺ sichimitas vt traderentꝫ in manꝰ eiꝰ eo q̄ peccauerāt:ita fecit q̄ viri thebes fortiter pugnarēt vt moreretꝫ ibi abimelech. naz cū deꝰ vult occidere aliquē p̄o pctō suo ꝺstituit hostes eius fortes.ꝛ tūc facilr moriꝫ.sic dicit Abacuc. c.1.ō nabuchodonosor. dñe i iudiciū posuisti eū:ꝛ fortē vt corripes fundasti eū.i.ōdisti ei fortitudinē vt posset punire iudeos ꝛ alias gētes.Et dz ō malo qō fecit ꝺ patrē suū:q̄z lz abimelech directe malū egit ꝺ frēs suos quos occidit:tñ maius malū egit ꝺ patrē suuz.ſ. q̄z magis ēbat respicere abimelech ipsos filios gedeonis inq̄tū erāt filij p̄is sui ꝛ iquātū erāt aliqd illiꝰ:q̄ inq̄tū erāt tot viri inocētes.nā cōmittebat magnā irreuerētiā erga p̄ez ꝛ ingratitudinē occidēdo filios illiꝰ:eo q̄ sic faciebat eū manere finē noie.Etiaz videbaꝫ occidere ipz gedeonē.nā filiꝰ est q̄dā ps p̄is decisa de p̄e.8.ethi.iō occidēdo pticulas p̄is ipz p̄ez occidere videbaꝫ. Jtē filijs moriētib⁹ pz dō mori.ꝛ illis manētib⁹ lz pz fit mortuꝰ non vocaꝫ mortuus vt pz Eccle.30.ſ.mortuus est ꝛ q̄si non est mortuus p̄ eius: reliqt.n. filiuz simile sibi.g̃ qui occidit filios dō occidere patrē. Jtē p̄ nihil bz q̄ō magis q̄ filios diligat:sz cū qs aufert alteri q̄ō maxime amat infert ei grauissimā iniuriam.ergo abimelech grauissimū malū infligit patri suo. ꝛ hoc deus reddidit in caput eius tradēdo euz in manꝰ virozuz vrbis thebes vt manu feminea moreretꝫ.(Sichimitis aūt q̄ō operati erant retributū eſt).ſ.sichimite operati erāt malus multipliciter ſ.volēdo recipere in regē abimelech cū esset illegitimus. ꝛ hoc in preiudicium omniū filiozū gedeonis quibus cōpetebat directius principatus. Jtē q̄z nō recordati sunt beneficioz que fecerat eis gedeon vt redderēt vicē filijs eius p̄o eo:sz habuerūt se ad illos tanq̄ ad extraneos vel potiꝰ sicut ad hostes. Jtē sichimite dederūt consiliū ꝛ fauorem abimelech ad occidendū.70. filios gedeonis. Jtem dederūt pecunias abimelech.70. pondo argenti.ſ.de fano dei sui:cū alias nō haberet facultates abimelech ad nocendū fratribus suis vel insurgendū cōtra eos. Jtem ipsi fuerunt executores mortis.70.iuuenū.sic dicit.ē. in littera q̄ principes quidā sichimitarum adiuuerunt abimelech ad occidēdū fratres suos:ꝛ p̄ bis malis deus iuste se tribuit.ſ.vt cū ipsi p iniustitiā fauissent abimelech: ipse abimelech p iustitie rigorē deleret eos:ita vt ciuitatē eoꝝ virutā sale aspgeret. vnde seuerā i eis expleuit vltionē. (Et venit sup eos maledictio ioathā filij bierobaal.) Maledictio ipposita ab isto est q̄ hz.ē.ſ.q̄ si sichimite nō recte egerāt sumēdo abimelech i regem:egrederetꝫ ignis ō abimelech ꝛ cremaret sichimitas:ꝛ egrederetꝫ ignis ō si-

Filiꝰ ē ps q̄dā p̄zis abeodē ꝺcisa.

Sichimite erāt opati malū multipliciter.

Primo.

Secundo.

Tertio.

Quarto.

Quinto.

†

Qō. 57 A Qūo fit verū q̄ venerit maledictio ioathā

chimitis: ꝛ cremaret abimelech. ꝛ sic factū ē q̄ sichimite pierūt gladio abimelech. ¶Quereꝛ qūo est verū q̄ venit maledictio ioathan. Nā ipse ozauit vt egrederet̄ ignis de abimelech ad deuozādū sichimitas: ꝛ ignis de sichimitis deuozās abimelech. Primū cōpletū est: q̄ abimelech occidit sichimitas: ꝛ combussit partē vrbis. ſ. tēplū. ꝛ aliā partē primo viruēs postea sale aſperſit. Sed nō fuit cōpletū ſcōm ſ. q̄ egrederet̄ ignis de sichimitis ꝛ cremaret abimelech q̄ nō periſt manib⁹ sichimitaꝝ: ſz in vrbe thebes. ¶Rñderi pōt q̄ vtraq; ps maledictionis cōpleta est. nam ſz b̄ diceret ioathā: intētio ſua erat ſolū q̄ periret sichimite pro b̄ ſcelere: ꝛ periret abimelech. q̄ āt abimelech manib⁹ sichimitaꝝ periret vel alioꝝ non differebat ad intentionez ioathan. potuiſſet tū vtrūq; cōpleri. ſ. q̄ abimelech occideret sichimitas: ꝛ ſimul periret in ipso bello. vt tū sichimite penit⁹ delerent̄ voluit deus q̄ non mozeret̄ abimelech in illo bello: ꝛ sic nullas dimitteret reliquas sichimitaꝝ. postea aūt ipse miſerrime mortuus est. ¶Aliter p̄t dici q̄ nō fuit cōpleta tota maledictio ioathan ſed ſolū pars illius. ſ. illa q̄ attinebat ad sichimitas. ꝛ p hac parte allegat̄ hic. nā oz̄ q̄ sichimitis retributū est malū q̄ fecerāt: ꝛ venit ſup eos maledictio ioathan. ꝛ nō oz̄ q̄ venit ſuper abimelech. etiā nō vz̄ q̄ cōpleta fuit maledictio ioathā abſolute: q̄ tūc intelligeret̄ tam ſup abimelech q̄m ſup sichimitas.

Rñ. 1. ad queſtuz.

Rñ. 2. ad queſtuz.

¶An ioathan filius gedeonis peccarit maledicēdo sichimitis ꝛ abimelech. ꝛ cui licet maledicere. ꝛ pro qua cauſa: ꝛ quando est peccatum.

A Rōnes q̄ nō peccarit ioathan. 1. rō. 2. rō.

Queſtio. 58.

Queretur vlterius an ioathan filiꝰ gedeonis peccauit maledicēdo sichimitis ꝛ abimelech. ¶Ali q̄s dicet q̄ nō peccauit q̄ maledictio eiꝰ venit: ſi tū eſſet iniuſta nō veniſſet. g̃ non peccauit impcādo eā. ¶Itē ſcriptura ſacra vz̄ approbare maledictionē iſtā: q̄ iducit eā tanq̄ penaz a deo ipoſitā ꝛ executioni traditā. g̃ nō peccauit eā iprecādo. ¶Item deꝰ dic̄ p Malachiā viris iniuſtis. maledicā bñdictionib⁹ vr̄is ꝛ benedicā maledictionib⁹ veſtris. ſ. vt oia p ꝺriū vertātur. ſed hic ſicut maledixit ioathan: ita maledixit deus. ergo ioathan nō peccauit maledicēdo. ¶In ꝺriū vz̄ q̄ peccauerit: q̄ apoſtolus ad Ro. 12. ait. benedicite pſequētibus vos: benedicite ꝛ nolite maledicere. ſed sichimite ꝛ abimelech nocuerāt valde ioathan occidēdo frēs eiꝰ ꝛ nūc maledicebat eis. g̃ vz̄ q̄ peccabat. ¶Itē iubet̄ nobis q̄ diligamꝰ hoſtes. ſ. diligite inimicos vr̄os: ꝛ bñ facite his q̄ oderūt vos Matth. 5. c. ſz q̄ alterū diligit ꝛ bñ facit ei nō maledicit illi. g̃ q̄ maledicit peccat. ¶Itē petrꝰ i canonica pria. c. 2. ait. Xp̄s mortuꝰ est reliquēs exēplū vt ſeq̄mini veſtigia eiꝰ q̄ peccatū nō fecit: nec inuētꝰ est dolus in ligua eiꝰ: q̄ cū maledicereꝝ nō maledicebat: ꝛ cū pateret̄ nō cōminabat̄. g̃ nos tenemur ad h̄ exēplū. ſ. q̄ nō maledicam⁹ alicui. ¶Rñdēdū q̄ maledictio ſm ſe mala actio est: iō non est licita ſimplr. vnde ēt nec minimis rebꝰ ēt pro magna cā maledicēdū est. nā nil peius diabolo. tū archangelus michael nō ausus est maledicere ei ſz facere contra volūtatem dei: volēdo publicare corpus moyſi vt p3 Jude. 1. ſ. cū michael archāgelus cū diabolo diſputās altercaretur de moyſi corpore nō est ausus iudiciū inferre blaſphemie: ſz dixit. impet̄ dñs in te ſathan. ꝛ ibi valde icrepat beatus Judas maledicos dicēs eos eē ſicut aialia bruta. ¶Cōſiderādū tū est de maledictione q̄ aliq̄n ponit̄ vt pena a iudice. aliq̄n aūt ponit̄ in modū vindicte. ſ. cū ge nō potēs aliter iniuriā vlciſci mala verba pfert. ¶De ſcōo mō oōz q̄ gcūq; fit g̃ pferat maledictionē peccat mortalr. ꝛ iſtud vetat̄ in auctoritatibus allegatis. nec licz hoc iudicib⁹: nec perſonis priuatis. cū āt ponit̄ in modū pene interdū licita est vt. j. dicet̄. de hoc h̄ i decretis. 24. q. 3. c. ſi igit̄ michael. cū oz̄. diſtinguēdū inter maledictū qō ꝓhibet̄: ꝛ est illud qō ꝓcedit ex odio vltionis: ꝛ odio pſequētis non amore iuſtitie. maledictū quo ſancti vtūtur est qō ꝓcedit amore iuſtitie. De hoc ēt Gregoꝛius in moꝛalib⁹. ꝛ h̄z. 24. q. 3. c. cū ſancti. ſ. cū ſancti viri maledictionis ſniaz ꝓferūt: nō in hāc ex voto vltionis: ſz ex iuſtitie examine prozūpūt. intus ſubtile iudiciū reſpiciūt: mala foris vrgētia q̄ maledictione ferire debebant cognoſcūt: iō maledicēdo nō peccāt quo ab eterno iudice ñ diſcozdāt.

B Greg. i moralibus. Qūo ſancti maledicāt.

¶In h̄ aūt oſiderādū q̄ maledictio est v̄boꝝ maloꝝ expreſſio ſub intētione q̄ eueniat id qō iprecamur vel p v̄ba ſignificat̄. ꝛ iſta maledictio interdū ꝓfert̄ a deo. ſic. n. pro peccato ade maledixit ei. dicēs. maledicta terra in ope tuo. Geñ. 3. etiā cū benediceret deus abrae ait. benedicā benedicētibus tibi: ꝛ maledicā maledicentib⁹ tibi. Geñ. 12. ſ. inferā mala ſup impcātes tibi mala. Sic ēt xp̄s maledixit ficulnee ꝛ arefacta est otinuo a radicib⁹ cū nō inueniſſet in ea ficus cuz dixiſſet. nūq̄ naſcātur ex te fructus in eternū Matth. 21. c. Hec aūt oia faciebat deus tanq̄ iudex potens inferre penam cui oignū iudicaret. Hoc mō apoſtolus q̄ nobis maledicere vetuit ſepe maledixit. nam ipſe erat doctoꝛ gētiū ꝛ exercēs iuriſditionez vbicūq;: ideo ꝓ peccatis maledicebat aliquibus. ꝛ hoc aliq̄n in ſpiali: ꝛ aliq̄n in ſpeciali. De ſpāli maledictione p3: q̄ quēdā inuenē corinthiū pre inceſtu tradidit ſathane vt ſaluus eſſet ſpiritus eius i die oñi ꝑma Cozin. 5. ꝛ iſta vocat̄ maledictio vt ait Pelagius papa. ꝛ habet̄. 34. q. 3. c. apoſtolice auctoꝛitatis. Sic etiā beatus Petrꝰ maledixit ſimoni mago dicens. pecunia tua tecum ſit in perditionē Act̄. 8. eo q̄ voluit gratiā ſpiritusſancti pecunia emere. Sic etiā maledixit petrus ananie ꝛ ſapbire: q̄ negauerunt p̄ciū agri mentiendo ſpirituiſancto: ꝛ moꝛtui ſunt ambo Act̄. 5. In generali etiaz maledicebat apoſtolus q̄n ponebat decretū in quo cōtineretur maledictio ꝺ aliquos peccātes. ſic dixit ad Gala. c. 1. ſiquis vobiz euangelizauerit pꝛeter id qō euangelizatū est: anathema ſit. ꝛ iterū ibidem fert ſniam ſuper angelos dicēs. ſed licet nobis aut angelus: aut hō euāgelizet pꝛeter id qō euangelizatū est anathema ſit. ſm hunc moduz ēt alij boies per modū ſnie maledicunt quibuſdā maledictione ſpiali. ſic p3 de. 12. tribuꝰ iſrael quarū 6. poſite fuerunt ſuper montē ebal ad maledicendū trāſgreſſoꝛibus legis ꝛ. 6. ſuper montē garizim ad benedicēdū manētibus in lege. ꝛ exprimūtur ibi maledictiones ꝛ bñdictiones vt patet Deut̄. 27. c. Sic ēt iudices eccleſiaſtici poſſunt infligere ſniaz maledictionis in penā: ſiue in generali: ſiue in ſpeciali ſup peccātes. In generali quidē q̄ncūq; inſtituūt canonē in quo feratur ſnia excōicationis: ꝛ ſunt ſic multi in gbꝰ dicit̄ anathema ſit. ſic patz fere in oīb⁹ que habētur i decre. di. 30. ꝛ hoc ſiue ſit canon late ſnie: ſiue ferēde. In ſpāli aūt maledictionē ꝓferunt q̄n in aliquē ſpāliter pro delicto ſuo ꝛ cōtumacia excōicationis ſniaz ferunt: ꝛ potiſſime in excōicatione grauiſſima i qua ꝓferūtur maledictiones per modū iprecationis: ꝛ legūtur quidā pſalmi otinētes maledictionē. Sicut aūt iſta dicta ſunt in maledictiōe ꝺominū qui interdū iuſte maledicūtur: ita ēt eſt de rebus inanimatis vel irrōnabilib⁹ gbꝰ ex nōnullis cauſis iuſte maledicit̄. Sic eniz deꝰ maledixit terre ꝓpter peccatū ade. dicens. maledicta terra in ope tuo: ſpinas ꝛ tribulos germinabit tibi. Sic ēt maledixit rebꝰ irrōnabilibꝰ hebꝛeoꝝ. ſ. maledictū ſit boꝛreū tuū: maledicte reliquie tue: maledictꝰ fructꝰ iumētoꝝ tuoꝝ: maledictus fructꝰ terre tue ꝛc̄. Deut̄. 28. c. xp̄s quoq; ficulnee maledixit. nū quā ex te fructꝰ naſcanꝫ in eternū Matth. 21. c. Sic ēt dauid maledixit mōtib⁹ gelboe dicēs. mōtes gelboe nec roꝛ nec pluuia veniat ſup vos: q̄ ibi abiectus est clypeus fortiū ꝛ pierūt arma bellica vt p3. 2. Re. c. 1. ¶Cōſiderādū aūt de hac maledictione q̄ iponit̄ tāq̄ pena ꝛ nō deſiderio vidicte q̄ nō licz cuicūq; imponere illā alteri ēt ſi peccet q̄ penalis est maledictio: ſz iponere penā peccati nō ptinet ad quēlz ſed ad ſolū iudicē: iō ēt maledictio iuſte a ſolo iudice infligeret̄. ceteris vō nō est ptās ꝓferēdi maledictionē: ſiue ſup bonos: ſiue ſup malos: niſi deus moueat interdū quoſdā ad maledicēdū alijs. ſicut mouebat ꝓphetas: ſz tūc iſti efficiebant̄ iudices ad ꝓferēdas maledictiones. Nūc de ioathan maledicēte ſichimitis ꝛ abimelech dici pōt q̄ ipſe non dixit iſta p modū iprecationis: ſed per modū p̄nūciādi. ſ. q̄ iſta mala euentura foꝛēt ſichimitis ꝛ abimelech. ꝛ nō obſtat q̄ non videat littera applicari ad pꝛenūciationē ſed iprecationē: q̄ ēt ꝓphete interdū pꝛoferūt aliqua mala ꝓphetice: ꝛ videnꝫ dicere illa imprecādo. ſic est de Hieremia qui dixit. c. 17. ꝺfundant̄ qui me perſequūtur ꝛ nō ꝺfundar ego: paueāt illi ꝛ nō paueam ego: induc ſup eos diē afflictionis ꝛ duplici ꝺtritione ꝺtere eoſ. ſic ēt Hiere. 20. oz̄. ꝛ tu dñe pꝛobatoꝛ iuſti: q̄ vides renes ꝛ coꝛ: videā vltionē tuā ex eis. ꝛ tū Hieremias nō deſiderabat vltionē. ſic p3 Hier. 17. cū oz̄. ꝛ ego nō ſuz turbat⁹ te paſtoꝛe ſequēs: ꝛ diē hois nō deſideraui. tu ſcis. i. nō deſideraui diē moꝛtis alicuius. Hoc mō manifeſtū ē q̄ nō peccaret ioathan. ¶Alr pōt intelligi q̄ ioathā maledicereꝝ ex ꝺſiderio vt eueniret: eo q̄ deꝰ moueret eū ad maledicēdū. ꝛ tūc cū ꝺcoꝛdaret voluꝛtas ſua voluꝛtati dei nō peccabat. ſic colligit̄ p Gregoꝛiū in moꝛalib⁹. ꝛ h̄z in decre. 24. q. 3. c. cū ſancti. ſic. n. moyſes v̄ iprecatꝰ fuiſſe mala cōtra choꝛe: ꝛ dathan: ꝛ abyꝛon: ꝛ collegas eoꝝ Num̄. 16. dicens cum eſſet iratus. ne reſpicias ſacrificia eoꝝ: tu ſcis q̄n nec aſellum quidē acceperim ab eis: nec afflixerim quēpiā illoꝝ. Si aūtē dicat̄ q̄ ioathan rabie iracūdie motus in quendā modū vindicte pꝛoferebat hec ꝺ abimelech ꝛ sichimitas peccabat. Si ergo voluerimus tenere q̄ peccaſſet rñdebimus ad rōnes primas. ¶Ad primā cū oz̄ q̄ maledictio ab eo ipoſita venit. Dōm q̄ non ſegt̄ur: q̄ ad hoc q̄ maledictio alicuius ſup alium veniat: non regrit̄ q̄ ille qui pfert iuſte pferat: ſed q̄ ille cōtra quem

L

D

E

Notanō de maledictione impoſita tāq̄ pēa ꝛ nō ꝺſiderio vidicte.

Ad ꝑmā rōez q̄ ſi peccauerit ioathan.

quē ꝓferē illaz mereaē. ꝛ tñ ſatis ſtat ꝙ aliqs mereaē maledici ꝓpter ea q̄ mihi egit: tñ ego peccē maledicēdo illi: velut ſiqs occidit patrē meuz mereē mortē ꝓpter hoc: ꝛ tñ ſi ego cui inflicta eſt iniuria mortē ſibi inferam pecco. Deus aūt cū infligit penas aliqbus nō reſpicit an ip̄recātes maledictionē potuerūt eā iuſte imp̄recari: ſed an bi ꝺ quos fit imp̄catio mereanē. ꝛ ſic fieret de ioathā ꝙ lz peccaret maledicēdo ex ſola iracūdia: qz tñ ſichimite ꝛ abimelech digni erant maledictione indurit eā ſuper illos.

Ad ſcōaz rōnem.

¶ Ad ſecūdā rōnē cū dr ꝙ ſcriptura vr approbare eam. Dōm ꝙ approbat eā tanq̄ iuſte venientē ſup eos ꝺ quos petita eſt. ꝛ ob hoc refert illius executionē: ſed nō refert tanq̄ iuſtā nec approbat ex parte dantis.

Ad tertiā rōez.

¶ Ad tertiā rōnē cum dr. benedicā maledictionib⁹ veſtris. Dōm ꝙ hoc nō intelligit de benedictionibus vel maledictionib⁹ ſm ꝙ iuſte vel iniuſte infligunt: ſz ſm ꝙ in ſe iuſte vel iniuſte ſunt: ꝛ ꝓferunt ꝓ cā rōnabili vel irrationabili. Et ſm Gregoriū ꝛ Hieronymū intelligit de ſacerdotibus qui benedicebāt quibuſdā malis adulatione. hic aūt erat cā iuſta maledicēdi lz nō eſſet iuſtus animus. ſ. qz ex ira mouebaē: iō nō bñdiceret deus maledictioni eius: ſz potius traderet eā executioni.

Ad p̄mā rōnez ꝙ peccauerit ioathan.

¶ Si aūt tenere volum⁹ ꝙ nō peccauit rñdebimus ad illas rōnes. Ad primū cū dicit apoſtolus, bñdicite ꝛ nolite maledicere. Dicēdū ꝙ intelligit de maledictione q̄ exp̄mit zelo vindicte: ꝛ iſta ſemp eſt peccatū. Sed que fit zelo iuſtitie vr mouetur homo a deo ad ꝓferēdū illā nō eſt peccatū. ꝛ ſic fecit ioathā vt. ē. declaratū eſt. Apoſtolus quoq̄ q maledictionē vetuit ſepe maledixit vt. ē. inductū fuit: eo ꝙ maledictio non eſt oib⁹ modis vetita.

Ad. 2. ꝛ 3. rōnē. Det. qō. ē ꝙ ioathā non peccauit maledicendo ſichimitis ꝛ abimelech.

¶ Ad ſecūdā ꝛ tertiā rōnē eodē mō rñdendum eſt ꝙ intelligūtur de maledictione q̄ fit zelo vindicte: qz illa nunq̄ eſt alicui infligēda. ¶ Nūc aūt ſi queraē qd potius tenendū ſit. ſ. ꝙ peccauerit vel ꝙ non. Dōm ꝙ potius tenendū eſt eū nō peccaſſe: qz ꝓptiores eſſe debemus ad abſoluēdū q̄ ad cōdēnādū. etiā qz res potius dz interpretari vt valeat q̄ vt pereat. etiā qz dubia in bonā partē interpretāda ſunt: ꝛ qz ſicut⁹ ne mo preſumit malus niſi ꝓbet: ita nemo preſumeē peccaſſe niſi ꝓbet. ſed de ioathā non probatur aliquid neceſſario.

¶ Capitulum. x.

Oſt abimelech ſurrexit vir in iſrael: thola fili⁹ phua patrui abimelech: vir de iſachar q̄ habitauit in ſanir mōtis effraim: ꝛ iudicauit iſrael viginti ꝛ tribus annis. Mortuuſq̄ ē: ac ſepult⁹ in ſanir. Huic ſucceſſit iair galaadites qui iudicauit iſrael ꝓ viginti ꝛ duos annos: hñs triginta filios ſedentes ſup triginta pullos aſinaz: ꝛ principes trigīta ciuitatū: que ex noīe ei⁹ ſunt appellate auo thiair ideſt oppida iair vſq̄ in preſentē diē in terra galaad. Mortuuſq̄ eſt iair ac ſepultus in loco cui eſt vocabulū camō. Filij aūt iſrael pctis veterib⁹ iūgentes noua fecerūt malū in cōſpectu dñi: ꝛ ſeruierūt idolis baalim ꝛ aſtaroth: ꝛ dijs ſyrie ac ſydonis: ꝛ moab ꝛ filioz ām̄on ꝛ philiſtym: dimiſeruntq̄ dñz ꝛ nō coluerūt eum. Cōtra quos dñs iratus tradidit eos in manus philiſtym ꝛ filioz ām̄on: affligq̄ ſunt ꝛ vehemēter oppreſſi ꝓ annos decē ꝛ octo oēs q̄ habitabāt trās iordanē in terra ām̄orei q̄ eſt ī galaad: intātuz vt filij ām̄on iordane tranſmiſſo vaſtarent iudam ꝛ beniamin ꝛ effraim. Afflictuſq̄ eſt iſrael nimis. Et clamantes ad dominum dixerunt.

Medea, maga claret male ficijs.

Conexio capli. Diuiſio eiuſdē.

Poſt abimelech. Deſcripta in p̄cedētib⁹ q̄rta tribulatiōe iſraelitarū de qua per gedionē liberati ſunt. Hic deſcribit. 5. de q̄ liberati ſūt ꝓ iepte. Et diuidit in duas: qz prio ponit pōdus tribulationū hic ꝛ ſequē. c. Scōo ipetus ſeditionū. j. 12. c. pria in duas. Prio ponit tps pacis. Scōo tps tribulationis. ibi. (Filij aūt iſrael.) Tēpus aūt pacis fuit ſub duob⁹ iudicib⁹ ſubſequētib⁹ ꝛ ꝺſequētib⁹. ſ. thola ꝛ iair. ꝛ primo ponit de thola. ſcōo de iair. ibi. (Huic ſucceſſit.) ¶ Queret circa primū an ea q̄ habent hic fuerit facta poſt p̄cedētia ordine ꝺtinuato vel ſit mutatio: ꝛ an fuerit facta imediate vel aliquāto tpe poſt. [a] ¶ Ad primū dōm ꝙ ordo eſt hic ꝺtinuat⁹: qz ſupra dictū eſt de abimelech. hic autē de thola. prior tñ fuit abimelech q̄ thola: qz abimelech ſucceſſit gedeoni. Itez p̄z ex lra qz dr in principio. poſt abimelech ſurrexit dur in iſrael. ¶ Ad ſcōm nō patz manifeſte an imediate vel aliquāto iteriecto tpe. Aliqs dicet ꝙ imediate: qz mortuo vno p̄cipe alius ſuccedit. ita inter iſraelitas mortuo vno iudice alius illico ſurgeret. ¶ Sz h̄ nō ꝺcludit: qz cōe erat iter iſrlitas ꝙ morīēte vno iudice nō iſtitueret alius illico: ſz manebat terra ſine iudice q̄diu nō egebat illo. ſ. qnouſq̄ iſrlite colētes idola ſubij cerēt hoſtib⁹: ꝛ tūc accipiebāt iudicē. ꝛ ſic aliqñ iter iudicē ꝛ iudicē fluebāt āni. 18. ſic iter othonielē ꝛ aioth. ē. 3. c. ꝛ aliqñ. 20. ſicut inter aioth ꝛ barach. ē. 4. ꝛ aliqñ. 7. ſicut inter barach ꝛ gedeonē. ē. 6. c. ita ḡ nunc inter abimelech ꝛ thola poterāt interciḋire aliquot āni. ¶ Rñdēdū ꝙ hic paucū tps vel q̄ſi nullū itercidit iter abimelech ꝛ thola. qō p̄z qz qñ inter vnū iudicē ꝛ aliū erant aliq anni medij illi ſcribebant ſic iter othonielē ꝛ aioth: ꝛ inter aioth ꝛ barach: ꝛ inter barach ꝛ gedeonē vt p̄z allegatis c. Dic tñ nō poniē aliqō mediuz tps inter abimelech ꝛ thola: iō nō vr ꝙ interciderint aliquot anni. preſertim qz dr. poſt abimelech ſurrexit thola. i quo inuitur ꝙ q̄ſi imediate ſurrexerit.

Qō. 1.
A
An in his ſit ordinis mutatio ꝛ an imediate ſctā poſt p̄cedētia.
[a] Rñſio ad 1. queſituz. Cuiuſdam rñ. ad 2. q̄. Imꝓba.

Doc. rñſio ad q̄ſitum.

¶ Queret vlterius qūo iſte thola factus eſt iudex. [c] ¶ Pro quo ſciēdū ꝙ aliqui efficiebant iudices deo iubēte illis: ſicut gedeō fact⁹ eſt. nā angelus dñi venit ad eū ꝛ dixit ꝙ pugnaret ꝺ madiā. ē. 6. et. 7. Alij efficiebāt iudices qz de⁹ ſuſcitabat eos dādo illis aſſiſtatē ad pugnādū ꝺ hoſtes: ꝛ confidentiā de victoria: ꝛ cū pugnarēt ſumebant a pplo in iudices. ſic fuit de othoniele ꝛ aioth de quibus dr ꝙ ſuſcitauit eos dñs in ſaluatores: ꝛ poſtea ipſi fecerūt bella magna ꝛ p̄fuerūt pplo. ē. 3. Alij fuerūt facti iudices electione populi. ſic fuit de iepte ſeq. c. nam iſraelite iuerūt rogaturi ip̄m vt eſſet princeps eoz vt pugnaret contra amon. Alij efficiebātur principes p quādā iſtructionē vel fauorē ꝛ ſcelera. ꝛ ſic fuit ō abimelech quē p̄cibus acceperūt ſichimite: ꝛ poſtea meruit p̄ncipatū occiſis fr̄ib⁹ ſuis p̄decē. c. Dis. 4. modis aſſumpti leguntē iudices. ꝛ de thola nō appet ꝙ fuerit p̄mus modus: qz nō legit vocatus a deo p angelū. nec ēt fuit ſcōs qz non dr ꝙ ſuſcitauit eū de⁹. nec ēt fuit aliqō bellū factū p ipſuz ꝓpter qō in ducē acciperet. nā tps eius ꝛ iudicis ſequētis fuit tps pacis. nec ēt fuit quartus modus: qz non fecit intruſionē aliquam: nec fuit per ambitionē: qz tunc accepiſſz p̄incipatū regalē ſicut tenuerat abimelech. ¶ Dicēdū ergo vr ꝙ fuit modus tertius. ſ. ꝙ electus fuit a pplo. ꝛ dato ꝙ nō exp̄imat⁹ ſic intelligendū eſt. ſcriptura aūt non curat exp̄imere ea q̄ magna nō ſunt. ꝛ qz eligi a pplo ꝺcorditer nō erat aliqd boni famoſi aut grauis maliſcriptura ſubticuit.

Qō. 2.
A
Qūo iſte thola creat⁹ fuerit iudex.
[c] Notāduz de creatione iudicuz apō iſrlitas

Rñſio ad queſituz.

¶ Queret vlteri⁹ q̄re thola nō fuit electus in iudicē imediate poſt mortē abimelech. nā ꝺſuetudo iter iſraelitas erat ꝙ mortuo vno iudice nō eligerēt illico aliū: ſz tādiu manerēt ſine iudice: q̄diu terra nō egeret illo: ſic poſt othoniele māſit terra. 18. annis ſine iudice vſq̄ ad aioth. ē. 3. ꝛ poſt aioth vſq̄ ad barach māſit terra ſine iudice. 20. āniſ. ē. 4. c. ꝛ ſic ēt fuit iter iair ꝛ iepte poſt h̄. nā iterciderūt āni. 18. vt p̄z. j. i lra. ¶ Aliqs dicet ꝙ forte interciderūt aliq̄ bella ſed nō legūtur: qz multa ſubticētur in ſcriptura. ¶ Rñdēdū ꝙ nō eſt veriſile: qz cū ſcriptura ponat iudicē ꝛ tps quo p̄fuit: nō eſt pbabile ꝙ ſubticeret bella pp̄ que fact⁹ eſt iudex ſi aliqua fuiſſent. nō ḡ fuerūt aliqua. ¶ Sed dr eſt ꝙ populus ſano ꝺſilio ductꝰ voluit mortuo abimelech inſtituere iudicē ad vitādū ſcādalū: ſicut fcīs fuerat mortuo gedeone. nā poſt mortē illi⁹ nō curabat ppls quēq̄ iudicē inſtituere volēs ſeruare antiquū morē. ſ. ꝙ nō eligeret iudex q̄ſq̄ eēt nēcius: ꝛ iterim ſurrexit abimelech: ꝛ fauore ſichimitarū fact⁹ eſt rex: ꝛ poſtea ꝺcitauit ſcādala magna pugnās locā mlta: ꝛ agēs violētias. Nūc āt putauerūt ꝙ fortе mortuo abimelech aliq vellēt ſimiliter inſurgere ad vſurpādū ſibi regnū ꝛ grauiſſima ſcādala ſuſcitarēt in pplo: iō voluerūt illico inſtituere thola: q̄ p̄fidēte vt iudex null⁹ auderet mouere ſcādala: qz ille iperās toti populo pre magnitudine potētie illa ſedaret.

Deter. qō.

Qō. 3.
A
Qr̄ thola ñ creat⁹ fuerit illico iudex defuncto abimelech.
Cuiuſdam rñ. ad q̄ſi. Imꝓba.

Doc. ſolidi or rñ. ad q̄.

[d] ¶ Queret vlti⁹ q̄re thola nō fuit electus in iudicē imediate poſt mortē abimelech. nā conſuetudo iter iſraelitas erat ꝙ mortuo vno iudice nō eligerēt illico aliū: ſz tādiu manerēt ſine iudice: q̄diu terra nō egeret illo: ſic poſt othoniele māſit terra. 18. annis ſine iudice vſq̄ ad aioth. ē. 3. ꝛ poſt aioth vſq̄ ad barach māſit terra ſine iudice. 20. āniſ. ē. 4. c. ꝛ ſic ēt fuit iter iair ꝛ iepte poſt h̄. nā iterciderūt āni. 18. vt p̄z. j. i lra. ¶ Aliqs dicet ꝙ forte interciderūt aliq̄ bella ſed nō legūtur: qz multa ſubticētur in ſcriptura. ¶ Rñdēdū ꝙ nō eſt veriſile: qz cū ſcriptura ponat iudicē ꝛ tps quo p̄fuit: nō eſt pbabile ꝙ ſubticeret bella pp̄ que fact⁹ eſt iudex ſi aliqua fuiſſent. nō ḡ fuerūt aliqua. ¶ Sed dr eſt ꝙ populus ſano ꝺſilio ductꝰ voluit mortuo abimelech inſtituere iudicē ad vitādū ſcādalū: ſicut fcīs fuerat mortuo gedeone. nā poſt mortē illi⁹ nō curabat ppls quēq̄ iudicē inſtituere volēs ſeruare antiquū morē. ſ. ꝙ nō eligeret iudex q̄ſq̄ eēt nēcius: ꝛ iterim ſurrexit abimelech: ꝛ fauore ſichimitarū fact⁹ eſt rex: ꝛ poſtea ꝺcitauit ſcādala magna pugnās locā mlta: ꝛ agēs violētias. Nūc āt putauerūt ꝙ fortе mortuo abimelech aliq vellēt ſimiliter inſurgere ad vſurpādū ſibi regnū ꝛ grauiſſima ſcādala ſuſcitarēt in pplo: iō voluerūt illico inſtituere thola: q̄ p̄fidēte vt iudex null⁹ auderet mouere ſcādala: qz ille iperās toti populo pre magnitudine potētie illa ſedaret.

[e] Qō. 4
A
Qr̄ thola ñ ſucceſſit in regali p̄ncipatu i quo fuerat abimelech.

[e] ¶ Queret vlti⁹ q̄re thola nō ſucceſſit i p̄ncipatu regali in q̄ fuerat p̄deceſſor ſu⁹ abimelech. nā dñi terraz raro ſolēt diminuere de iugo introducto p p̄deceſſores ſuos dato ꝙ iniuſtū ſit. ſicut rñdit roboā filius ſalomonis petētib⁹ iſraelitis ꝙ alleuiaret aliqd de iugo qō ipoſuerat p̄z ei⁹. ſ. groſſior eſt digitus me⁹ tergo

Rñsio ad quesitum. 1.cā.

patris mei.ſ.pz̄ meus cecidit vos flagellis: ego cedaz vos ſcoz-
pionib⁹.3.Re.12.c. ¶ Rñdēdū q̄ nō ſucceſſit thola ī p̄ncipatu
regis:ſed fact⁹ eſt dux.i.iudex ſicut fuerāt oēs a p̄ncipio p̄eter
abimelech.Et h̄ pp ouo. Pzīo qz thola erat vir bon⁹:z vidit q̄
p̄ncipat⁹ regalis nō fuerat iuſt⁹ p̄ncipat⁹ in pplo ſz tyrānic⁹:z abi
melech illū fraude z iniqtate obtinuerat:iō ipſe nolebat ſucce-
dere in vitio. etiā ſequut⁹ eſt exēplū boni viri gedeonis q̄ obla
tū ſibi p̄ncipatū regalē vel oñatiuū repulit dicēs.nō oñabor ve
ſtri:nec fili⁹ meus oñabit̄ in vos:ſed oñabit̄ oñs deus.ē.8.c.
Uidit ēt q̄ erat ō volūtatē dei cui auferebat̄ quedaz pars bo-
noris z p̄ncipat⁹ in pplo ſi ipſe ſibi vſurparet p̄ncipatū regalez
vt declaratū eſt.ē.de gedeone.8. ¶ Scōa rō fuit qz thola ſuſce
pit p̄ncipatū electione ppli vt.ē.ocīn eſt.ppls aūt noluit eū cōſti
tuere regē ſed iudicē:iō ſolū fuit iudex.hoc aūt fecit ppls qz pu-
tabāt ſe peccare ſi quēq̄ regē inſtituerent. etiā qz videbāt p̄nci
patū illū nō cōuenire ſibi.nā occaſione huius p̄ncipatus abime
lech multa mala egit in pplo. (Poſt abimelech ſurrexit dux in
iſrael).ſ.moztuo abimelech q trib⁹ trī annis p̄fuit p̄cedē. c.ſur
rexit dux in iſrael.ſ.elect⁹ ꝺſenſu pplī:z fuit dux.i. iudex rediēs
ad ſtatū p̄zioris p̄ncipat⁹. (Thola fili⁹ phua.) Ponit̄ nomē pa
tris eius ad dñiā qz alij ſic noiabant̄. ſic ēt dz Joſue filius nun
ad dñiā alioz. (Patrui abimelech).i.iſte phua erat patru⁹ abi
melech.ſ.frater pz̄is eius gedeonis. ¶ Queret̄ qūo ſtat
iſta lr̄a.nam vz repugnare lr̄a ſequēs.ſ.vir de iſachar.i. q̄ erat
thola vir de iſachar. gedeon āt erat de tribu manaſſe.ē.6.ergo
nō poterāt ambo eſſe frēs:qz trib⁹ iſraelitaz z familie debebāt
eſſe ipmixte vt pz Nu.36.et Leui.25.ª ¶ Rñdet Nic.q̄ h̄ eē
potuit pp matrē gedeonis.ſ.qz ipſa accepit vnū viruz de tribu
manaſſe.ſ.ioas de quo cōcepit gedeonē:z aliū ſuſcepit de tribu
iſachar de quo pepit phua pzez thola.z ſic gedeon z phua eſſent
frēs ex pte mr̄is z eēnt de duab⁹ tribub⁹:qz trib⁹ z familia no-
minant̄ a pz̄e z non a mr̄e.z ſic phua eēt patru⁹ abimelech.i.fr
pz̄is ei⁹:z eſſent abimelech z thola patrueles.ſ. filij duoz fratz:
z tñ nō eēnt ō eadē tribu. ¶ Sz obijciet̄ nō ſtare qz vetitū erat
mulieres vni⁹ trib⁹ vel familie ſuſcipe ī viros boies de alia tri-
bu vel familia Nu.36.c.z ſic nō poſſz mr̄ gedeonis bz̄e viros ō
duab⁹ tribub⁹. ¶ Rñdet Nic.q̄ illa lex itelligit̄ de mulierib⁹ q̄
ſuccedebāt pz̄ib⁹ in bz̄ditate in defectū filioz:ſicut fuit ō filiab⁹
ſalphaad de gb⁹ ibi dz̄.z Nu.27.c.ne miſcerent̄ poſſeſſiōez tri-
buū z familiaz:ſz cū mulier nō ſuccedebat patri poterat accipe
virū alteri⁹ trib⁹.ſic fuit de mr̄e gedeonis. ¶ Sz iſta rñſio fozte
claudicat p intellectū illius legis.de quo Nu.36. declaratū eſt.
¶ Sed dōz q̄ iſta varietas venit qz in lr̄a nr̄a nō bz̄ ſicut ī he
brēo:qz in hebrēo dz̄ dodo vbi nos dicim⁹ patrui ei⁹:z ē nomē
equocū:qz interdū eſt nomē ꝓpriū:z interdū cōe.cum.n.accipit̄
pro cōi ſignificat patruuz eius:z ſic accepit lr̄a noſtra.hebrei tñ
accipiunt q̄ dodo ſit nomē proꝓriū q̄ thola fuerit filius phua:
z phua filius dodo.ſic ēt accipit interdū Joſephus vt pz.2.Re.
23.c.vbi dz̄ poſt hunc eleazar filius patrui eius. In hebrēo bz̄
filius dodo.z Joſephus.7.antiqtatū dicit fili⁹ dodi.in quo vult
eſſe nomē ꝓpriū viri.z ſic tenēdo q̄ dodo ſit ꝓpriū (vt volunt
hebrei) erit ablata ꝺtētio. ¶ Sz magis vz̄ dōz ſm lr̄am noſtrā
ſ.q̄ accipiat̄ dodo pro patruo.nā ſi diceret̄.ſurrexit thola filiuz
dodo:crederet̄ ſatis rōnabil⁹ q̄ erat nomē pz̄is. dz̄ tñ thola fi-
lius phua deinde ponit̄ dodo z nō dz̄ filius nec aliq̄ alia deter
minatio:ponit̄ vt videat̄ dodo eē ꝓpriū.ideo accipiēdū pro pa
truo. ¶ Sed tūc obijcit̄ qz in hebrēo nō bz̄ abimelech z lr̄a no
ſtra ponit. ¶ Rñdendū q̄ ſi dodo accipiat̄ pro patruo nec̄io i-
telliget abimelech q̄q̄ nō ponat̄:qz dodo nō ſignificat ſolū pa
truū:ſz ēt cū dependētia.ſ.patruū ei⁹ z ly eius dz referri ad adiu
mentū:z iſte eſt abimelech.nā dz̄ poſt abimelech ſurrexit thola
filius phua patrui ei⁹.i.patrui abimelech.ſ.q̄ phua erat patru⁹
abimelech. z tūc dōm q̄ q̄q̄ regulariter non ꝺhebāt mulieres
vnius trib⁹ cū viris alterius:tñ aliq̄ factū legit̄ ſicut Nu.36.
declaratū eſt. (Uir de iſachar).ſ.thola erat de iſachar:qz pater
eius phua erat de iſachar.de matre aūt non erat cura de q̄ tri-
bu vel familia eſſet. (Qui habitauit in ſanir montis effraim.)
Ponit̄ locus habitationis eius z ſepulture.nam vtrūq̄ fuit in
ſanir. ¶ Queret̄ qūo dz̄ q̄ habitauit thola in monte ef-
fraim:qz erat de tribu iſachar:z inter iſrlitas erāt poſſiones di
ſtincte ſm trib⁹ z familias:ita q̄ hō de vna tribu ēt ſi eſſet ditiſ
ſim⁹ nō poterat bz̄e poſſeſſionē in ſorte alteri⁹ trib⁹:qz nō pote
rat ei vēdi ēt ſi daret ifinitā pecuniā:qz de⁹ vetuerat pmixtiōez
poſſeſſionū ne pmiſcerent̄ trib⁹ Nu.36.iō thola nō poterat ha
bere poſſionē in mōte effraiz:qz erat extra tribū ſuā. ¶ Aliqs
dicet q̄ habitauit ī mōte effraiz:nō q̄ſi bñs ibi p̄ncipale domiciliū
z poſſeſſiones ſuas ſz in ſorte iſachar.habitauit tñ pegrin⁹ in ſa
nir:qz licebat iſrlitis pegrinari vbi bonū ſibi eē cognouerūt:oū
tñ in alienis tribub⁹ nō obtinerēt poſſeſſiones. ¶ Sz dōz q̄ h̄
nō ſtat:qz ſcriptura ſemp noiat id qō p̄ncipali⁹ eſt:iō noiaret lo
cū ī quo poſſeſſiones ſuas bēbat thola:z erat domiciliū ſuū ex
natiuitate ibi:z nō locū ī quo pegrin⁹ maneret. ¶ Itē nō ſtat qz
dz̄ q̄ thola ſepult⁹ eſt in ſanir:ſz iſraelite ſepeliebant̄ ſemp ī ſe-
pulchris patruz ſuoz:qz h̄ deſiderabāt valde vt pz.2.Re.17.et
19.z ſic fecerāt patriarche:qz oēs tres p̄zarche cū vxoꝛib⁹ ſuiſ
in eodē ſepulchro ꝺditi iacēt Geñ.49.c.ḡ opz dici q̄ habitatio ſua
z ozīgo erat in mōte effraim. ¶ Dōm igit̄ q̄ ſanir ciuitas mon
tis effraim erat loc⁹ ozigis thola: z ibi habitauit ipſe z cognatio
eius:z erat iſte loc⁹ ī ſorte iſachar. Nec obſtat q̄ dicat q̄ in mō
te effraim erat loc⁹ aliqs iſachar ſortis:qz mōs in quo erat ſoꝛs
effraim extendebat̄ aliquātulū extra ſortē beniamin:z ibi pote-
rāt eē vrbes aliaz tribuū.z pz h̄ de tribu iſachar.nā trib⁹ effraiz
z manaſſe ꝺiūgūt̄ ſorti iſachar qz ī pte oriētali vt pz Joſue.17.
z ibi extēdit̄ mons effraim vltra ſortē effraim: z eſt in ſorte iſa
char.ſimile pz.2.Re.18.cū dz̄ q̄ bellū fuit in ſaltu effraiz.z illō
erat trās iordanē.tñ ſors effraim nō extēdit̄ trās iordanē:ſz in-
telligit̄ de quadā pte illi⁹ mōtis q̄ eſt vltra iordanē ad orientē.
(Et iudicauit iſrael vigintitrib⁹ annis).ſ.a iudicatura ſuſcepta
vſq; ad mortē ſuā fluxerūt iſti.23.anni. nā glz iudex p̄erat vſq;
ad mortē:nec cuiq̄ auferebat̄ iſta dignitaz ſemel collata. (Moz
tuuſq; eſt atq; ſepult⁹ in ſanir.) Ibi erat loc⁹ ozigis z ſepulti fue
rāt ibi progenitores ſui:iō ibi ſepult⁹ eſt. de h̄ iudice nulla geſta
magnifica narrant̄:qz tps ſuū fuit in pace:nec habuit materiaz
exercēde virtutis bellice:ſz ſolū iuſte iudicauit toto tpe ſuo con
tinēs populū bebzeoz in magna trāqllitate qō nō p̄ue virtutis
eſt. (Huic ſucceſſit iair galaadites.) Dic ponit̄ de alio iudice q̄
ſimilis fuit precedēti eo q̄ tps vtriuſq; fuit ſine bellis:z nō legū
tur geſta belloꝛ alicui⁹ eoꝛ. ¶ Queret̄ de qua tribu erat
iſte iudex.ª ¶ Rñdēdū q̄ ſcriptura nō expzimit eo q̄ putat ma
nifeſtū eē cū dicat eū eē galaaditē.ſic ēt dz̄ ſeq.c.de iepte q̄ erat
galaadites:z nō noiat̄ de qua tribu erat.z tūc ſi terra galaad ce
ciditſſet in ptē ſpālē alicui⁹ trib⁹:dicēdo q̄ aliqs erat galaadites
ſciret̄ trib⁹ ei⁹.nō tñ fuit tota terra galaad ſub vna ſorte ſz ſub
duab⁹.nā diuiſa fuit in tribū gad z manaſſe.medietas q̄ppe da
ta ē tribui gad z medietaz manaſſe.Deu.3.Nec obſtat Nu.32.
vbi dz̄ q̄ data eſt terra galaad dimidie tribui manaſſe. nā iſtud
itelligit̄ de media pte terre galaad. Iō dubiuz manet ō iſto iair
an fuerit de tribu gad:vel de manaſſe. Poteſt dici q̄ fuerit de
manaſſe qz magis alludit ei.qō dz̄ qz vocantur ab eo ciuitates
30.auothiair.i.ville iair de quo poſtea dicetur.

¶ An tempoze iſtoꝛum iudicum.ſ.thole z iair iſraelite idola co-
luerint. Queſtio.8.

Queretur vltrius an tpe iſtoꝛ ouoꝛ iudicū.ſ.thola z iair iſraelite coluerint aliqñ idola.ſ.q̄ moz
tuo vno colerēt idola:z ſurgēte alio recederēt ab eis. ¶ Aliqs
dicet q̄ moztuo abimelech coluerit idola:z ſurgēte thola ceſſa-
uerint idola tota vita ſua:quo moztuo anteq̄ ſurgeret iair etiā
fuerunt idola:z ſurgēte iair ceſſauerunt:qz iſta erat conditio ge
neralis bebzeoꝛū.ſic patet.ē.2.ſ.cūq; oñs ſuſcitaret iudices flec-
tebatur miſericordia:poſtq̄ autē moztuus eſſet iudex reuerte
bāt̄:z multo maioza faciebant q̄ fecerant patres eoꝛū ſequē
tes deos alienos. ¶ Reſpōdēdū q̄ illa regula erat quaſi cōmu
nis:qz moztuo vno iudice cōuertebātur ad idola:pluz q̄ ꝺuerſi
fuerant anteq̄ ille inſtitueret iudex: tñ aliqñ non tenebat.ſ.q̄
tranſirent duo vel tres iudices ſub q̄bus non colerent idola.te-
net aūt generaliter illa regula in illis iudicibus qui non ſucce-
debāt ſibi imediate.nā in his fine fallentia aliqua iſraelite cole-
bāt idola moztuo vno iudice anteq̄ iſtitueret̄ ſequēs.z ob hoc
inſtituebat̄ ſequēs.ſ.qz populus premebat̄ ſeruitute a gētilib⁹
pp idola q̄ colebāt.ſic pz in othoniele: z aioth: z barach: z gedeo
ne:iepte:z ſamſone. Nā oēs hi ſurrexerūt ad liberādū pplz iacē
tē ſub hoſtib⁹ pp idola. De othoniele z aioth.ē.3. De barach.ē.
4. De gedeone.ē.6. De iepte pz hic iuncto ſeq.c. De ſamſone.ī:
12.iuncto.13. z ſequentibus. De iſtis aūtez non apparet an co
luerint idola tēpoze eoꝛum.poſſet tamē dici q̄ tempoze iſtoꝛuz
non ceſſauerūt idola.nam.ē.8.dicit̄ q̄ moztuo gedeone iſraeli
te fecerunt fedus cum baalim vt eſſet eis in deum.z tamē ime-
diate moztuo gedeone ſucceſſit abimelech. z ſic tēpoze eius fue
runt idola.de tempoze autem bozum non apparet q̄ aliqd mu
tauerint:ideo poterat teneri q̄ fuerūt. ¶ Rōnabilius tñ dōz q̄
non fuerint ſaltem tpe vltimi boꝛ:qz poſt mortē iair dicitur.ī.
in littera q̄ filij iſrael peccatis veteribus noua iungentes fece-
runt

Impro. 1.rō.

2.rō.

Doc. rñ. ad q̄ſitū.

†

†

Nō pue tutis eſt pplm in magna trāqllita te tenere

Qō.7

A

De q̄ tri bu erat iſte iair iudex.

ª Rñ. ad queſitū. Dubiuz. Rñſio

2.cā.

Obiectio.

Nic.rñſio.

Impzoba. rñſionis.

Doc. rñſio ad q̄ſitum.

B

Obiectio. Rñſio.

†

†

Qō.6.

A

Qūo dicit̄ thola habitaſſe in mōte effraim.

Cuiuſdam rñ.ad q̄ſi.

Cuiuſdā rñ. ad q̄ſitum.

Impro.

Doc. ſoll dicoz rñ. ad q̄ſitū. 1.ratio.

runt baaliz in cōspectu dñi. si tñ fuissent etiā tēpore illorū duorum iudicuz idola nihil videret mutatū ꝓpter qō diceretur ꝙ iunxerunt peccata noua veteribus cū semper illa continuarent.

2.rō. ¶Itē qz tēpus illorum duox iudicū fuit tempus pacis: z tamē dñs consueuerat israelitis colētibus idola ducē super hostes: z sic mortuis his iudicibus cum dicaf ꝙ israelite coluerint idola: subiungif ꝙ philistin z alie gētes oppſſerunt eos. 18. ānis.

Qō. 9 A An iair creatus fuerit iudex illico mortuo thola: z si fuit qr factū sit. * Rñ. ad 1. quest. & Rñ. ad 2. ꝗstuz. Dubiuz. Rñsio † B †

¶Queref an iair fuerit factus iudex imediate post mortē thola: z si fuit quare factum est. * ¶Ad primū rñdendū ꝙ fuit factus illico iudex. qō patet qz dz ꝙ successit ei in quo significaf quedam cōtinuatio tēporis. Item qz nō distribuif aliqō tēpus medium. si tñ transissent alīq anni inter thola z iair scriptura expressisset illos: sicut faciebat in oibus alijs iudicibus discōtinuato tēpore presidētibus vt pz de othoniele: aioth: z barach: z gedeone. z supra dictū fuit de eis in qōne ō thola. & ¶Ad secūdū dicēdū ꝙ fuit institutus imediate post thola ex eadē causa qua thola successit abimelech. s. qz putabant israelite ꝙ adhuc mortuo thola aliqui vellent facere scandala sup principatu obtinēdo ficut in diebus abimelech: ideo consultius erat ꝙ ostitueretur illico iudex vt nullus timore eius auderet cōtendere sup ꝓncipatu ¶Si aūt dicaf qūo institutus est in iudicē cuz essent. 4. modi instituēdi vt declaratū est cum dicebaf de thola. ¶Respondendū ꝙ institutus fuit tertio modo. s. per electionē populi. z est reddenda eadē causa q̄ de thola reddita est. (Qui iudicauit israel per vigintiduos annos.) Tot annis vixit postquā sumpsit principatū: z nimis nihil magnificuz egisse legitur nisi ꝙ populū in pace gubernauit. (Habēs. 30. filios sedentes sup triginta pullos asinarū.) Istud ponif tanq̄ glorioſuz de isto viro. s. ꝙ tot filios habuerit oēs simul viros qui sederent sup triginta pullos asinarum. ¶Et credendū est ꝙ iste iair habuerit multas vxores simul z cōcubinas de quib⁹ suscipet istos filios ita ꝙ multi eox essent coetanei. aliogn alīq eēnt iaz veteres: alij ita paruuli ꝙ nō possent egtare super pullos asinarū. fic. n. fuit de gedeone qui habuit. 70. filios. z dicitur de eo. ē. 8. ꝙ habuit multas vxores: z sic potuit habere tot filios. ¶Ra. sa. dicit z ēt Nico. ꝙ isti pulli erāt pui eq vel teneri: iō vocanf pulli. naz in hebreo non ponif iste genitiu⁹ asinax. sed solū dz super. 30. pullos: z pullus significat teneritudinē etatis. Ifa autē nra addidit asinarū: qz visum est ei magis conuenire. (Et principes triginta ciuitatū). i. isti. 30. filij iair erant principes. 30. ciuitatū qz pz instituerat eos. sic in hebreo habef. (Principes. 30. viculorum vel rurum.) Signat enim nomē positum in hebreo hic locum paruū non muratū: quē nos grece rus appellamus. z vocātur ville vel viculi Josue. 15. et. 16. vsq̄ ad. 22. c. z huic consonat litterra sequens. s. ꝙ appellate sunt ciuitates iste auothiair. i. oppida iair z tamē auoth significat viculos z non vrbes.

Notanō

Ra. sa. z nic. opio † † Littera i hebreo.

Qō. 10. A Qūo isti filij iair 30. ciuitatū ꝓncipes fuerint. * Rñ. ad q̄stuz. Doc. rñ. ad q̄stū.

¶Queref qūo erant isti iuuenes. 30. ciuitatū principes. * ¶Rñdendū ꝙ nō erant principes. i. reges: qz iair non susceperat ꝓncipatū regnatiuū sed soluz fuit iudex: ideo filij eius non possent esse reges qz non permitteret populus. Item non erant principes. i. oñi: qz principatus dominatiuus nunq̄ fuit inter hebreos vsq̄ ad tēpora regum qñ deus denunciauit israelitis que eēnt iura regum super populū vt pz primo Reg. 8. c. ex quo apparet ꝙ ante tps illud non erant illa imposita. alioquin non imponerent tanq̄ noua. etiā gedeon recusauerat oñari super israelitas. 8. dicens. non dominabor vestri: nec oñabitur in vos filius meus. ergo non daret populus principatū hūc filijs iair. ¶Sz dicendū ꝙ erant principes. i. iudices. 30. ciuitatū. s. qz non poterant imponere tributa illis ciuitatibus: nec facere alia que faciunt oñi iubēdo quicqd volunt preter id qō est contra legē: sz solum erant iudices exercēdo officiū iudicature quantū ad pauca ad que se extēdebant de quibus diximus in prologo huius libri. fecit aūt iair hoc qz cū ipse presset toti israel in iudicando ostituit istos. 30. filios suos vt adiuuarent eum gerendo curam de. 30. ciuitatibus. z in illis iudicabāt z preerant. sic enim fecit samuel: qz cū esset senex z nō posset sine magno labore discurre re per totū israel ad iudicandū cōstituit duos filios suos in principes z iudices in berſabee vt pz. 1. Re. 8. z illi iudicabāt pplz: z semp iudicauissent nisi qz secuti sunt auariciā recedētes a via samuelis vt patz ibidem. z tunc cōquesti sunt israelite z petierunt regem. & ¶Queref vlterius an isti filij iair successerunt ei in principatu iudicature vel saltē aliqs illox. ¶Aliquis dicet ꝙ sic: quia sicut instituit samuel duos filios suos successores suos in iudicādo z populus tenebat illos in iudices iaz non iudicāte samuele: z tenuissēt eos semp nisi declinassent post auariciā. ita filij iair poterāt succedere in principatu ei. ¶Rñdēdū ꝙ non successerunt ei. qō satis clare patz qz dz ꝙ iair iudicauit israel. 22. annis. z post mortē eius transierūt. 18. anni sine iudice quibus terra fuit subiecta philistinis. si tñ isti vel aliqs eoz successisset patri post mortē eius aliqs supereſſet qui ꝓnciparetur: z tñ nullus fuit. nam non fuit inter iair z iepte aliqs iudex: sed solū tēpus. 18. annoz̄ sine iudice. ¶Aliquis autē dicet ꝙ isti filij iair vel saltem aliquis eox successurus erat ei: z tamen omnes mortui sunt anteq̄ moreretur iair. Sed non est verisimile mori. 30. filios iuuenes ante patrem senē. ¶Sed dicēdū ꝙ lz omnes ei morienti supereſſent nullus eox successit in iudicatura: qz ipsi erant viuēte patre tanq̄ vicarij eius in his. 30. ciuitatibus quibus preerāt. defuncto aūt iudice ordinario spirat iurisditio vicarioz eius. ¶Lū autez arguif de filijs samuelis. Dicēdū ꝙ illi non succedebant patri nec ponebanf vt successores: iō dato ꝙ non declinaſſent post auariciā nō manſissent in principatu defuncto patre: sed samuel cū esset iam inueterat⁹ z nō posset cōmode exercere iudicādi officiū de ꝺsensu pplī substituit duos filios suos iudices q̄diu ipse viueret. postq̄ vo morere expiraret offiū illox z essz in potestate pplī quē vellēt habere in iudicē: an illos vel aliquē aliū. sed adhuc officio vicaria tus priuati sunt viuēte patre: qz declinauerūt ad auariciā: z coactus est samuel cōstituere regem petente populo. Causa autez precipua vt isti nō succederent patri erat qz israelite toto hoc tēpore instituebant quos volebāt in principes z non dabant alicui ius principādi ex successione. vnde non fuit aliquis inter iudices cui succederet filius in ꝓncipatu lz haberet filios q̄ essent viri optimi ad principatū: preter abimelech qui nō tāq̄ ex iure succedēdi: sz per quasdā fraudes z fauores suscepit ꝓncipatū ꝓcedēti. c. ideo lz forte isti filij iair essent viri cōueniētes ad principatū neminē de eis in iudicē mortuo patre sumpserūt. (Que ex nomīe eius appellate sunt auothiair.) Et exponif in lra. i. oppida iair: qz auoth signat villaz. s. parua loca nō murata q̄ appellanf ville vel villule aut viculi: z dz tā auothair q̄ auothiair. (Idest oppida iair.) Istud nō est in hebreo: sed posuit illud nr̄ trāslator ad exponēdū significatuz nois hebraici ficut fit i alijs multis locis. (Usq̄ in presentē diē.) Referf ad tps in quo fuit liber iste scriptus. s. tpe samuelis q illū scripsit. nā ēt tunc durabat istud nomē. (In terra galaad). i. sunt ista oppida intra galaad. est. n. terra galaad diuisa i duas ptes. Una medietas eius ptinet ad tribū gad: z ista ē meridiana. Alia medietas ptiet ad manasse: z ista est septēt̄rionalis apud terrā amonitarū.

Lūiusdam alia rñ. ad q̄stum. Docto. rñ. ad q̄stum. Obiectio. Rñsio. B

& ¶Queref qūo dz hic ꝙ vocate sūt iste vrbes auothiair ab isto iair q̄ iudicauit nūc isral: qz Nu. 32. c. dz ꝙ iair filiꝰ manasse cepit viculos galaad z vocauit illos auothiair ex noie suo. ¶Aliqui rñdēt ꝙ sit idē iste z ille: qz iste vocaf iair z ille vocaf iair. Itē qz iste est de stirpe manasse z ille ēt. vñ vocaf filius manasse. i. de stirpe manasse. Itē ista oppida sunt i terra galaad z illa ēt. nā dz ꝙ ille cepit viculos galaad. etiaz iste ville vocanf auothiair z ille ēt. ¶Rñdēdū ꝙ nō stat qz ille fuit ante istū magno tpe. s. trecētis annis. nā iepte dixit ꝙ iam fluxerant trecēti āni ex quo israelite occupauerant terrā regis seon seq. c. z tunc iair de quo ibi dz cepit viculos galaad qui quōdam erant de terra amon. z illo tēpore iair erat iam vir magn⁹: prudēs: z bellator: ideo nō potuit tanto tpe viuere vt nunc fieret iudex: qz nullus homo isto tēpore vltra centū annos aut paruz plus excedebat. ¶Itē non stat qz nō vocātur hic iste ville auothiair ex eadem cā ex q̄ ille: qz ille noiate sunt sic qz cepit eas iair z oibus imposuit nomē auothiair. Dic aūt nomē impositū fuit qz isti. 30. filij iair principabātur in alijs. 30. ciuitatibus. ¶Rñdēdū ꝙ nō fuit idē iste iair z ille: nec ēt fuerunt eadez loca: qz iair qui cepit viculos terre galaad vocauit omnes viculos illos auothiair Nu. 32. z non est certus numerus istoz viculoz. hic āt pz ꝙ iste ville vocate auothiair erant solū. 30. z vocate sunt sic qz spāliꝰ ptinebant ad iair eo ꝙ lz ipse presset toti israel: tñ filij eius presunt illis ciuitatibus sub eo constituti. (Mortuusq̄ est iair z sepultus in loco cuius nomē est camon.) Iste locꝰ est i terra galaad in sorte manasse: z qz iair erat galaadites sepultꝰ est ibi: qz sorte illa erat locꝰ sue origis. z iuxta ꝺsuetudinē hebreoz glz sepeliebaf i sepulchro maioz suoz. In hebreo hz maon. Ubi nos dicimus camon. z sorte est locꝰ ille binomius sicut viri sūt sepe binomij z trinomij. Sic ēt alia loca vt hebrō: z bierlz quox qō libet hz multa noia. (Filij aūt isral.) Hic ponif scōz ꝓncipale huius. c. s. tēpus tribulationis in quo israelite afflicti sunt a gētib⁹ deo tradēte eos illis qz colebāt idola. z diuidif i tres ptes. Primo pōif culpa. Scōo subdif pēa. ibi. (Lōtra qs.) Tertio adiū gif pnia. ibi. (Peccauim⁹.) Circa p'm dz (Filij āt isral pctiz veti-

Impro. 1.rō. Impro ba. 2.rō. Doc. rñsio ad q̄stum. † Tps tribulatiōis israelitaz post iair. †

Qō. 12. A Qūo dz ꝙ vocate sūt iste vrbes auothiair ab iair nūc iudicante israel. Nōnulloz rñ. ad q̄st.

Qō. 13 A

Qūo ⁊ factus sit: ⁊ q̄ vocēt hic pctā vetā ⁊ pctā noua.

Rūsio ad 1. quesitū.

Rūsio ad scōz q̄situz.

Anim⁹ abimelech solū ad oīan dū erat.

Rsi. ad tertiū q̄situm.

B

Idolatria cuz. 7. oijs.

De fitu syriorum.

C

Sidonioꝝ de⁹ astbarthes.

De⁹ moabitarum erat chamos.

Phegoꝛ gd sit.

bus noua iungentes). i. non contēti fuerūt antiquitus peccasse: sed etiā nunc peccata noua addiderūt. (Fecerūtq; malū in conspectu dñi). s. eo vidente adozabāt deos alienos ⁊ dimittebant ipsum. ¶Quere⁊ quo fuit hoc factū: ⁊ que vocant hic peccata vetera: ⁊ q̄ peccata noua. ¶Rūdēdū ad p̄mū q; isrlite fecerūt istud post mortē iair. nā viuente eo nō coluerūt idola nec ēt tpe thola: ⁊ qz inter thola ⁊ iair non intercidit aliqō tps nec habuerūt israelite tps declinādi ad idola: ⁊ fuerunt tēpoze boꝝ duoꝝ iudicū boni. peccata aūt eoꝝ fuerunt post mortē iair. Nā tunc nullus fuit in iudicem institutus qui coerceret israelitas a malo: iō fecerūt sicut soliti erant. s. q; mortuo iudice maioza peccata facerēt q̄s p̄ius. sic p3. s̄. 2. nam oī q; viuente iudice israelite bene se habebāt: sed illo mortuo faciebant peioza q̄s fecerāt p̄es sui. ⁊ sic fuit hic: qz antiqtus colebāt israelite baaliz. nūc āt ceperūt colere simul deos multaꝝ gētiū. s. baaliz astaroth deos sidonioꝝ: ⁊ syrie: ⁊ moab: ⁊ amon: ⁊ philistinoꝝ. ¶Ad scōz dōz q; pctā vetera vocant illa q̄ fecerāt postq̄s ōsierūt peccare. s. añ gedeonē peccauerāt nimiz ⁊ eo p̄sidēte boni fuerūt: ⁊ postea tpe thola ⁊ iair ēt. vel vocant pctā vetera q̄ fecerūt isrlite mortuo gedeone oū p̄nciparet abimelech. nā. s̄. 8. oī q; post mortē gedeonis isrlite fecerūt pactū cū baaliz vt esset eis i deuz. Abimelech aūt non curauit extirpare idolatriā: qz animus ei⁹ solū erat ad dominādū ⁊ non ad iustitiā exequendū. vnde in illo pauco tpe trium annoꝝ quibus regnauit occupatus bellis nihil boni agere potuit: nec curauit ad auferēdaz idolatriā. thola autem ⁊ iair qui postea surrexerūt ⁊ fuerunt in tēpoze pacis extirpauerunt idolatriā: ideo peccata vetera erāt illa que fiebant tēpoze abimelech. ¶Ad tertiū dōm q; peccata noua vocabātur illa q̄ agere ceperunt israel mortuo iair ⁊ tunc venit illis tribulatio. ¶Aliter posset intelligi de peccatis veteribus ⁊ nouis. s. q; peccata vetera erāt illa que israelite ante hoc frequētauerāt. peccata aūt noua erant illa q̄ nūc super illa addiderūt. ⁊ tunc non erit sensus q; defierint peccare aliquāto tpe thola ⁊ iair: sed q; exercuerint peccata vetera. i. ab antiquo vsitata. s. q; colerent baaliz. istud nāq; in cōsuetudinē duxerant ⁊ vsq; tunc cōtinuauerunt: sed nūc exercuerūt peccata noua. i. nō vsitata. s. q; coluerūt deoꝝ multarū gentiū quos p̄ius nō coluerant: ⁊ ponūtur. 7. dij vt p3 in lra. ⁊ istud satis stat. Primus tñ sensus melioz est: qz verisimiliuz est q; tpe thola ⁊ iair non coluerint idola q̄s q; coluerint. (Et seruierunt idolis baalim ⁊ astaroth.) Hic ponunt. 7. idolatrie. s. idolatria cū. 7. dijs vel cū dijs. 7. gentium. ⁊ ponit hoc ad significandū magnā puersitatē iudeoꝝ ⁊ desideriū colendi idola: qz non sufficiebat eis colere vnū idolū vel deos vnius gentis: sed deos omniū gentiū quas nouerant colebant. ponuntur baalim ⁊ astaroth qz isti erant dij cōmuniozes vt declaratū est supza. 3. ⁊ istos duos deos colebāt tpe samuelis benedixit eis samuel. si in toto corde vestro reuertimini ad dñm auferte de medio vr̄i baaliz ⁊ astaroth p̄imo Re. 7. c. (Et dijs syrie.) Cō municabāt israelite cū syrijs: iō cognoscebant deos eoꝝ ⁊ ritus colēdi ⁊ ob hoc colebant. sunt aūt syri ad partē aquilonarē terre chanaā apud euphratē: ⁊ forte isti dij. s. baaliz ⁊ astaroth erāt de dijs syrie lz baberent insuper alios: ⁊ qz coluerūt istos tradidit eos dñs in manus syrioꝝ. sic enim p3. s̄. 3. nam post mortez iosue p̄ima captiuitas ⁊ subiugatio israelitarum fuit sub manu chusanrasathaim regis mesopotamie siue syrie qō idez est. ⁊ ibi ante hoc dicit q; traditi sunt in manus eius qz colebant baaliz ⁊ astaroth. (⁊ sidonijs.) habebāt sidonij alios deos qs colebāt israelite ⁊ erat de⁹ sidonioꝝ p̄ncipalis astbarthes. sic p3. 3. Re. 11. c. cū dī de salomone q; colebat astbarthez deam sidonioꝝ. cōuersabantur autē israelite cum sidonijs: qz illi in terra israel erant. nam sidon in sorte aser est vt patet Josue. 19. c. habitant autē sidonij apud mare in parte occidentali terre chanaā ⁊ scie bant isrlite deos eoꝝ. (⁊ moab.) de⁹ moabitarū erat chamos vt patet. 3. Re. 11. s. q; colebat salomon chamos idolū moabitarum. idem p3. 4. Re. 23. c. ideo moabite vocātur populus chamos vt patet Num. 21. ⁊ Esai. 15. et. 16. sunt autē moabite cōiuncti terre chanaā ex parte orientali. naz terra moab peruenit vsq; iordanē vt p3 Deu⁊. 3. ⁊ iordanis est pars orientalis terre chanaā Nume. 34. c. ideo sciebant israelite de deo moab. Alij autem volunt phegoꝝ esse deū moabitarum: qz vocātur excelsa phegoꝝ Num. 23. et. 25. vocat etiā fanum phegoꝝ Deutero. 3. ¶Sed dicendū phegoꝝ esse nomen montis in quo erat fanuz dei moabitaruz qui vocabatur beelphegoꝝ eo q; erat in monte phegoꝝ. (Et filioꝝ amon.) Deus amonitarū erat moloch vt p3 3. Re. 11. vbi dī de salomone q; colebat moloch deum amonitarū. sed. 4. Re. 23. c. vocatur melchon. sic ēt p̄imo Parali. 20. c. sed idē est. nam sepe idem vir vel res aut locus est binomius vel trinomius. isti amonite erant ad aquilonarē partē israelitarū: ⁊ partiz ad oriētalē: ⁊ cōicabant cū eis due tribus ⁊ dimidia q̄ mozabant⁊ ad orientalē partē iordanis ⁊ nouerāt ritus eoꝝ. (Et philistin.) Dij philistinoꝝ erant astaroth dagon ⁊ beelzebub. nā in ciuitate acharon erat beelzebub vt p3. 4. Re. 1. c. ⁊ ad illū mittebant⁊ de oīb⁹ partib⁹ cōsultationes. nam ochozias rex israel misit ad cōsulēdū eum an curare⁊ de infirmitate sua allegato. c. In vrbe gaza ⁊ azoto erat deus dagon. de azoto patz. 1. Reg. 5. cū philistini arcam dei ad se ductā posuissent ī azoto in tēplo dagon corruit dagon corā arca. de gaza p3. ī. 16. nam philistini cōcurrerunt in vrbe gaza ad offerendū hostias magnificas deo suo dagon. astaroth erat in alijs vrbibus. nam oī primo Re. 31. q; in tēplo astaroth posita fuerūt arma saulis. ⁊ ista oia erant in terra philistinoꝝ. istos cōmunes cognouerāt israelite: qz cōicabant cū philistinis eo q; philistini mozabātur intra terrā israelitarū in partē meridianā: ⁊ quodā tēpoze erat magna cōicatio israelitis cum eis. naz non erat faber ferrarius in israel: ⁊ descēdebant in terram philistinoꝝ ad acuendū vomerē ⁊ sarculū vsq; ad stimulū afini vt p3. 1. Re. 13. c. ⁊ ex hoc potuerunt cognoscere deos eoꝝ. (Dimiserūtq; dñm). s. non obseruando mādata eius. (Et non colebāt eum). s. nō faciendo ei sacrificia nec offerēdo alias cerimonias cultus. (Cōtra quos iratus dñs.) Hic ponitur scōm huius ptis. s. pena peccati. s. qz de⁹ inflixit penā israelitis p̄o peccato suo. nam iratus est. s. dispositus fuit ad infligendā punitionē. (Tradidit eos in manus philistin). s. cōcitauit philistinos ō illos in bellum: ⁊ fecit israelitas inferiozes intelligendo sicut declaratū est. s̄. 3. et precedenti. c. q; deus mouet corda hominū ad amorē: vel odiū: vel alias passiones. ⁊ hic mouit philistinos vt nocerent israelitis: ⁊ non ꝺtulit vires israelitis ad resistendū: sed potius incussit eis timoreꝫ ne possent resistere. (Et filioꝝ amon.) Iste due gentes pugnauerunt tunc ō israelitas: ⁊ oppzesserunt eos seruitute: sicut. s̄. 3. moabite cōfortati sunt cōtra israel: ⁊ copulati sunt eis amalechite ⁊ amonite. philistini aūt magis oppzesserunt nunc israelitas q̄s amonite. ex hoc tēpoze cepit bellū durum ō israelitas a philistinis infligi. vnde semper ab hoc tēpoze fuit bellum mutuum. Uel erāt israelite in seruitute philistinoꝝ. nam nūc seruierūt eis 18. annis. post hoc ēt seruierunt. 40. annis ante tēpora samsonis vt p3. ī. 12. tempore quoq; samsonis erāt israelite seruientes philistinis. ī. 14. postea ēt cōtinuo seruierūt eis. s. sub tēpoze beli sūmi sacerdotis qui fuit iudex post samsonem. deinde tēpore samuelis etiam seruiebāt: ⁊ postea tēpoze saulis primi regis israel qui fuit post iudicaturā samuelis seruiebāt israelite philistinis. naz tēpoze saulis erat statio philistinoꝝ in israel. 1. Reg. 10. et. 13. ⁊ non erat faber ferrarius in israel: qz hꝫ iusserāt philistini eodē. c. ⁊ descēdebāt israelite in terrā philistinoꝝ ad acuēdos vomeres secures ⁊ tridentes: ⁊ ad corrigenduz stimulum eodē. c. ⁊ postea duraverūt cōtinua bella inter saulē ⁊ philistinos toto tēpoze regni saulis: ⁊ in eis mortuus est saul p̄mo Re. 31. c. deinde dauid succedēs ō philistinos habuit bella ⁊ abstulit frenuz tributi de manu eoꝝ. 2. Re. 8. ⁊ egit postea multa bella cōtra illos eodē lib. c. 21. ⁊ sic non fuit aliqua gens que tanto tēpoze israelitas affligeret. (Afflictiq; sunt vehementer). s. galiq; philistini vastabant terrā eoꝝ: ⁊ ipsi nō poterant resistere. forte enim faciebant sicut madianite tēpoze gedeonis. naz quolibz anno q̄n oēs segetes erant quasi mature p̄ius q̄s israelite metere eas possent veniebāt madianite cū olibus populis orientalibuz: ⁊ ad modū locustarū replebant terrā: vastabantq; segetes in herba itaq; vt nihil relinquere⁊ iudeis ad cibos vt p3. s̄. 6. c. (Et oppzessi per annos decē octo.) Duravit ista tribulatio. 18. annis incboādo a morte iair iudicis vsq; ad cōstitutionē iepte in iudicē. nam lz illico post mortē iair nō oppzessi fuerint israelite: qz tñ illico ceperūt peccare ⁊ p̄o peccatis deus misit gētes cōtra eos cōputātur oēs. 18. anni vt non maneat aliqd de tēpore nō cōputatū qō nō cōprehendat⁊ sub aliquo: qz tunc inducē do ex particularibus summis illā summā totalē que colligitur 3. Re. 6. esset illa maioꝝ q̄s summe particulares. Sed falsuz est. (Qui habitabat trans iordanē in terra amorrei.) Quāquā totus israel puniebat⁊: tñ puniebant nūc magis habitātes trās iordanē. s. ad orientalē partem eius. ⁊ hoc significat⁊ qz dī. in terra amorrei. i. in terra duoꝝ regum amorreoꝝ. nam seon ⁊ og qui erant duo reges amorrei vt patet Deu⁊. 2. et. 3. tenebant totam terram que est ad orientē iordanis: quā postea ceperunt israelite viuente moyse: ⁊ illa terra data est duabus tribub⁹ ⁊ dimidie. s. tribui ruben ⁊ gad: ⁊ dimidie manasse. Nu. 32. et Deu⁊. 3. c.

Saul fuit primus rex isrl.

banc

banc terrā vocat scriptura terrā amorrei. ſ. ouoꝝ regū amorreorum: ⁊ bāc vastauerūt nūc atrocius hostes. nā philistini ⁊ amonite erāt nūc hostes ⁊ copulabanť vt simul pugnarēt ↄtra ysrael: ⁊ qz amonite morantť ex parte oriētali iordanis ⁊ aquilonari: veniebāt etiā cū eis philistini ⁊ inuadebāt terras cōiūctas ex parte ysrael. yste aūt sunt terre ouaꝝ tribuū ⁊ dimidie. (Que est in galaad). ī. vastabāt terrā amorrei que est in ꝓuincia galaad. vocatur terra galaad quedā regio que adiacet mōti galaad. ex vtraq; ꝑte mōtis est regio vberrima ⁊ pascualis plurimas habens vrbes vt ꝓz Nume. 32. c.

*Qō. 14. A Qr̄ potiꝰ vastabāt terrā galaad q̄z alias terras ysraelitaꝝ: Rñ. ad q̄. 1. cā.

*¶Queret q̄re potius vastabant terrā galaad q̄z alias terras ysraelitarū �

Rñ. 2. ad q̄.

lz alias aliqualiter vastarēt. ¶ Respōdēduꝫ ꝙ hoc fuit ꝓpter duo. Primū fuit qz terra galaad erat valde ꝓpinqua hostibus. Nā hostes erant hic amonite ⁊ philistini. ex ꝑte autē amonitarū nulli erāt ita cōiūcti sicut galaadite: qz in cōfinibus iacēt vterq; regiones: potissime qz terra galaad fuerat olim pars terre amonitaꝝ. ista causa significať cū dicitur ꝙ amonite vexabāt eos qui erāt in terra galaad intātū ꝙ iordane trāsmisso vastabāt interduꝫ filios iuda ⁊ effraim. q. d. semper vastabant galaaditas eo ꝙ cōiūcti eis erāt. ⁊ qū multū ꝓgrediebanť trāsibant iordanē ⁊ vastabāt in

2. cā.

dā ⁊ effraim qui sunt ad occidētalē plagā iordanis. ¶ Secūda causa erat qz amonite volebāt reducere ad se terrā galaad. fuerat. n. olim terra galaad pars terre amonitarū: ⁊ ꝑ tibus ꝑteritis nō repetinerat eā rex amō: qz putabat se impotētem ad obtinēduꝫ. nūc aūt visa opoꝛtunitate. ſ. qz ysraelite affligebanť sub manibus eius ⁊ philistinoꝝ cepit petere restitui sibi terrā galaad vt ꝓz sequēti. c. ⁊ ad hoc ꝙ facilius illā obtineret vexabat nimis galaadinos bellis vt ipsi vexatiōe ↄstricti ⁊ nō habētes auxilia tozē spōte se traderēt amonitis ne tādiu mala hec paterenť. hoc aūt significať ꝙ rex amonitaꝝ cōtra galaadinos cepit agere bel

Qō. 15. A Qr̄ nō dr̄ de aduersitate illata a philistinis ysraelitis ꝛ solū de malo illato ab amonitis. Quinsdaz rñ. ad q̄. Jm. pba. 1. rō

lū ⁊ fixit tētoria in terra galaad. ī. in lra: ⁊ tūc coacti sunt galaadite sumere de se iudicē. sumpseruntq; iepte galaaditē ꝙ pugnauit cōtra amonitas sequēti. c. (Intātū vt filij amō iordane trās missō vastarēt iudā beniamin ⁊ effraim). ī. intātū excedebat audacia amonitarū ꝙ interdū nō solū inferebāt belluꝫ galaaditis: sed etiā illis subiectis ⁊ afflictis trāsibant in terrā vltra iordanē vbi erāt nouē tribus ⁊ dimidia: ⁊ vastabāt iudā ⁊ effraim ⁊ beniamin: que erant tres tribus cōiuncte. (Afflictusq; est ysrael nimis). ſ. qz multe violētie ⁊ depopulationes inferebanť eis ab

2. rō.

hostibus. (Et clamantes ad dñm dixerūt). ī. nō habētes iā aliquē adiutoꝛē nisi deū celi inuocabāt eū vt liberaret eos.

Doct. rñ. ad q̄ſi.

¶Queret cū hic essent due gētes aduersantes ysraelitis. ſ. amonite ⁊ philistini: q̄re nō dicit hic de aduersitate quā inferebant philistini: sed solū de malo qō inferebāt amonite. Aliquis forte dicit ꝙ philistini parū vel nihil mali inferebāt: ideo nō cōputā tur. ¶ Sed dñm ꝙ nō stat: qz philistini fuerūt semp potētiores amonitis: ⁊ nulla gēs est que tātū afflixit ysraelitas sicut philisti ni: ideo cū nūc essent vt hostes iudeoꝝ: ⁊ deus dedisset potestatē illis sup iudeos nō est verisimile ꝙ parū eos affligerēt: potissime qz. ē. in lra dicit ꝙ deus tradidit ysraelitas in manus philistinoꝝ ⁊ filioꝝ amō. ¶ Jtē si soli amonite persequerētur terrā ysrael totū malū euenisset sup galaadinos: ⁊ interdū sup iudā beniamin ⁊ effraim. Nā ad has tribus solū se extēdebāt vt ꝓz. ē. in lra. Sz nō est verisimile ꝙ solū iste tribus paterenť in toto ysrael cū totus ysrael peccaret. ideo dōm est ꝙ philistini ex alia ꝑte inuadebāt terrā ysrael ⁊ vexabāt alias tribus. istud aūt necesse est poni: qz lra supra dicit ꝙ tradidit dñs ysraelitas in manus amō ⁊ philistinoꝝ. ergo aliqd faciebāt philistini cōtra ysrael. nihil tamē faciēt nisi isto modo dicamus. ¶ Rñdēdū est ꝙ philistini etiā grauiter affligebāt ysraelitas sicut amonite. tñ fit mētio de amonitis solū eo ꝙ ista que dicunť hic sunt introductoria: ⁊ q̄si ꝓambulū ad cōtinuādū successionē iudicū. Nā post iair fuit iepte: ⁊ ille fuit factus iudex vt pugnaret ↄtra amonitas sequēti. c. ideo vt inducať electio illius ⁊ gesta introducit hic scriptura ꝓambula solū de pugna amonitaꝝ cōtra ysrael. belluꝫ autē philistinoꝝ nūc nō fuit cā institutionis iepte: ideo de illoꝝ impugnatione ↄtra ysrael nō fit mētio.

Qō. 16. A Qūo ysraelite non clamarūt añ istos 18. ānos cū semp affligerēť a Rñ. 1. ad q̄situ.

¶Queret vlterius qūo ysraelite nō clamauerūt ante istos. 18. annos cū semp affligerēt. ℟ Respōderi pōt vno modo ꝙ ysraelite pepigerāt fedus cuz dijs suis expectabātq; liberationē ab eis: ⁊ qz toto hoc ꝑe nō acceperūt liberationē ↄuersi sunt ad clamādū ad dñm. ysraelite. n. erāt rudes ⁊ putabāt ꝙ dij gētiū haberēt aliquā virtutē ad iuuandi cultores suos in bellis ⁊ cōferēdi eis bona tpalia: imo putabāt ꝙ dij gētiū magis hoc possent aut facere vellēt potius q̄ deus eoꝝ: vnde quādo bieremias dixit ysraelitis manētibus in egypto ne colerēt reginā celi. rñderunt ꝙ nō obedirent eius vbo ex ꝑte dei: lz colerēt reginā celi ⁊ offerrēt ei libamina ⁊ subiūxerūt ꝙ quādo libabamus ei saturati sumus panibus: ⁊ bene nobis erat: ⁊ maluz nō vidimus. ex eo aūt tēpore quo cessauimus sacrificare regine celi ⁊ libare ei libamina indigemus oībus: ⁊ gladio ⁊ fame cōsumpti sumus. ob hoc aūt faciebant se dus ysraelite cū dijs gētiū ꝙ susciperēt illos in deos ad semper illos colēdū: ⁊ ꝙ illi susciperēt ysraelitas ad populū ad benefaciendū eis spāliter. sic ꝓz. ē. octauo. nā dicit ꝙ post mortē gedeonis ysraelite fecerūt fedus cū baalim vt eēt eis in deū. ⁊ sic ysraelite credebāt vere hoc. ſ. ꝙ dij gētiū quos colebāt possent eis benefacere ⁊ liberare eos de aduersitatibus: ideo aduenīēte aduersitate expectauerūt auxiliū ab illis: ⁊ in hoc māserunt. 18. annis

Rñ. 3. ad q̄.

gbus oppressi sunt a madianitis ⁊ philistinis: cūq; iā desperarent ꝙ dij gētium illos liberarēt cōuersi sunt ad deū ysrael vt liberaret eos: ⁊ ille i fine. 18. annoꝝ liberauit eos ꝑ iepte galaaditē. ¶ Aliter pōt dici ꝙ ysraelite toto hoc tēpore nō clamauerūt ad deū eo ꝙ deus nō indurauit corda eoꝝ vt clamarēt. nā peccauerūt grauiter ysraelite: ⁊ ob hoc volebat deus ꝙ pateret aliquātō tēpore. ſ. 18. annis: ⁊ qz si in ꝓncipio clamassent exaudisset illos ⁊ liberasset ⁊ nō paterētur penā quā ipse volebat: ideo indurauit cor eoꝝ vt nō aduerterēt ad clamādū ad dñm. simile bz Esa. 6. excecā cor ꝓpli huius ⁊ aures eius aggraua: ⁊ oculos eius claude ne forte videat oculis suis: ⁊ auribus suis audiat: ⁊ corde suo intelligat ⁊ cōuertať ⁊ sanē eū. simile ꝓz Mat. 13. nec est boc iniustū: qz pena a deo iuste inflicta est vt indureť cor alicuius in petēdo venīā: qō in peccādo induratū noluit erubescere.

Rñ. 3. ad q̄.

¶Aliter pōt intelligi. ſ. ꝙ ysraelite clamauerūt ad dñm ante annum. 18. ſ. forte a ꝓncipio tribulationis huius. tamē deus nō exaudiebat eos: qz lz deus ozatus illico culpas remittat. penas tñ nō illico remittit aut trāsfert. Et ratio potissima q̄re ysraelite lz clamarēt nō exaudiebanť erat: qz nō digne clamabāt. ſ. qz nunquā cessabant colere idola. nā nūq; abiecerūt ea vsq; ad annuz 18. qñ deus respōdit eis ꝙ irēt ad deos quos colebāt: ⁊ illi liberarēt eos de angustia: ⁊ tūc dixerūt ysraelite. peccauimus. redde tu nobis quicquid placet: tm̄ nunc libera nos. ⁊ hec dicentes oia de finibus suis alienoꝝ deoꝝ idola ꝓiecerūt: ⁊ tūc secuta est illico liberatio eoruz.

Qō. 17 A Qūoisti. 18 anni cōputanť vel sub quo iudice.

¶Queret vlterius de istis. 18. annis qūo cōputātur vel sub quo iudice. nā cōsuetudo est in isto libro ꝙ cū alijs numeris ptialibus valde excedat ad numerū totalez qui ponitur. 3. Reg. 6. ideo est regula ꝙ anni quibus dicit manisse populus in afflictione cōputētur sub illius iudicis sūma qui liberauit ysrael ab illa afflictione: sicut dicit. ē. 3. ꝙ ysraelite oppressi sunt. 8. annis ab rege syrie cusanrasathaim. ⁊ dicitur ibi ꝙ otboniel liberauit ysrael de hac angustia ⁊ ꝓfuit. 40. annis. dico ꝙ illi. 8. anni sunt pars illoꝝ. 40. ⁊ quāq; in illis. 8. nōdū esset iudex otboniel cōputanť sub ducatu suo. sicut etiā ibidē dicit ꝙ ysraelite. 18. annis oppressi sunt a rege moab ⁊ aioth liberauit ysraelitas de manu eius qui ꝑfuit. 80. annis dico ꝙ illi. 18. anni sunt pars. 80. annoꝝ. sic aūt opz ꝙ isti. 18. anni qb⁹ oppressi sunt ysraelite a madianitis ⁊ philistinis debēt cōputari sub aliquo iudice: ⁊ fm regulā cōmunē debērēt cōputari sub iudice q liberauit ysrael ab ista angustia: ⁊ ille fuit iepte. tñ nō possunt includi sub tēpore suo qz ille. 6. annis solū ꝑfuit. ī. 12. c. debet ergo recurri ad ꝓcedētes vt sub tpibus eoꝝ includanť. ¶ Rñdēdū ꝙ isti. 18. anni nō sortiunť regulā cōmunē. ſ. ꝙ cōputenť sub tpe alicuius iudicis. Qō ꝓz qz deberēt cōputari sub iudice sequēti q liberauit populū ab illa angustia. Sz non stat: qz iepte ꝑfuit solū sex annis. etiā nō possunt cōputari sub ꝓcedentibus qz iair ꝓfuit. 22. annis qui fuit ante istā tribulationem: ⁊ quādo ipse moꝛtuus est nōdū cepat aliqs de istis. 18. annis: iō nō pōt comprehēdi sub eo aliqs de istis annis: aliogn deberēt poni. 40. anni in iudicatu suo. ſ. 22. qbus ipse ꝑfuit ⁊. 18. qbus ysralite subditi fuerūt madianitis ⁊ philistinis. Jdeo dōm ꝙ isti. 18. anni hic spāliter cōputantur per se tāquā essent tpa alicuius iudicis. Qō ꝓz qz colligēdo summā totalē q̄ bz. 3 Reg. 6. ex sūmis ptibus ab exitu de egypto vsq; ad edificationis tēpli initiuz ꝓuenit sūma ꝑcisa si cōputēť isti. 18. anni simul ꝑ se cū alijs. si āt ponanť sub annis alicuius iudicis deficiet aliqd de sūma illa vt ꝓz ex cōputatione quā fecimus supra. 3. c. Necesse est igit ꝙ isti 18. anni cōputenť ꝑ se.

Determina.

Qō. 18 A Qr̄ post iair nō fuit illico aliꝰ iudex creatꝰ. Rñ. ad q̄.

¶Queret vlterius q̄re post iair nō fuit illico alius iudex institutꝰ sicut fuit post abimelech ipse thola: ⁊ post thola electus est illico iair. ¶ Rñdēdū ꝙ in illis facta est electio fm successionē imediatā ꝓp timorē scādali: ne aliqui nō existēte aliquo iudice intromitterēt se de ꝓncipatu sicut fecerat abimelech post mortē gedeonis: sz nūq; fuerāt visa aliqua scādala tēpore thola. Etiā tēpore iair successoris eius nul-

lus aliquid tale mouit: ideo putauerūt q̄ iā nullū mouere sup hoc scādalum. ⁊ sic voluerūt pmanere vel redire ad antiquā cō suetudinē. s. q̄ nō sumeret aliquis in iudicē quāquā mozeretur predecessor quousq; esset necessarius ad repellendos hostes: ⁊ q̄ nūc mortuo iair erant tpa pacis ⁊ nō erat necessarius iudex ad hoc: nō curauerūt quēquā instituere. fuisset tñ vtilis ad ꝺser nādum populū in cultu dei. nā dū iudices viuerēt populus colebat deū: ḡbus morientibus declinabat populus ad peiora quā a principio vt p̄z. ē. 2. c.

Medus a quo media nomē accepit claret.

¶ Peccauimus tibi q̄ dereliqmus dñm deū nr̄m: ⁊ seruiuimus baalim. Quibus locutus est dñs. Nūquid nō egyptij ⁊ āmozrei filiq; ammō ⁊ philistij: sidonij quoq; ⁊ amalech ⁊ chanaan oppzesserūt vos ⁊ clamastis ad me ⁊ erui vos de manu eoꝝ ⁊ Et tñ reliquistis me: ⁊ coluistis deos alienos. Idcirco si addā vt vltra vos liberē. Ite ⁊ inuocate deos quos elegistis: ipsi vos liberēt in tpe angustie. Dixerūtq; filij israel ad dñm. Peccauimus: rede tu nobis q̄cquid tibi placet: tñ nūc libera nos. Que dicētes oīa de finibus suis alienorū deoꝝ idola ꝓiecerūt: ⁊ seruierūt dño deo. Qui doluit sup miserijs eorū. Itaq; filij āmō ꝯclamātes i galaad fixere tētoria: ꝺtra quos congregati filij israel in maspha castrametati sunt. Dixerūtq; ꝓncipes galaad singuli ad ꝓximos suos. Qui ꝓmus ex nobis ꝺtra filios ammō ceperit dimicare: erit dux ꝓpli galaad.

Jonius archadierex a quo mare ionium. De pe. di. j. §. deniq;. Agō olim piatrix abhercule instituit.

Peccauimus. Hic ponit tertiū. s. israelitaꝝ pnīa. s. q̄ doluerūt de peccato suo. In penitentia aūt ꝓmū est ipsa cōtritio de peccato. Scōm est cōfessio in ore. vtrūq; colligit hic in isto vbo. nā in hoc q̄ israelite dicebāt peccauimus. significat q̄ dolebāt se peccasse. Et p̄z q̄ si fuisset ista ꝓpositio delusoria. s. q. ore dicerēt ⁊ nō vē dolerēt deus nō exaudiuisset illos. exaudiuit tñ q̄ liberauit illos: ideo fuit vera ꝺtritio. Scōm etiā fuit. s. cōfessio peccati. nā ꝓposuerūt illud in voce dicētes. peccauimus: q̄ dereliqmus dñm. ⁊ dicit q̄ dixerūt hoc clamantes. (Quia dereliquimus dñm deū nostrū.) In quocūq; peccato deū derelingmus recedētes a lege eius. iō dicit q̄ in quolibet peccato est cōuersio ⁊ auersio. s. auersio a deo q̄ō est ipsum derelinquere: ⁊ cōuersio ad creaturā qua inordinate abutimur fruētes ea. (Et seruiuimus baalim.) Hic declaratur in quo cōfistebat peccatū. s. q̄ seruierūt idolis: ⁊ nō expressērūt hic alia peccata q̄z israelite in multis alijs peccarēt: q̄ cum istud sit peccatū grauissimū in cōparatiōe huius alia peccata nō cēsent esse q̄si peccata. nā deus magis punit istud peccatum q̄z reliqua: ⁊ ipsi israelite iam videbāt q̄ deus nō tātū curabat de alijs sicut de hoc. Et ponūtur hic duo. s. dereliqmus dñm ⁊ seruiuimus baalim: q̄ aliq̄n israelite colebāt deū suū: ⁊ cū hoc colebāt idola sicut faciūt samaritani vt p̄z. 4. Reg. 17. de ḡbus ꝺr. fuerūt gētes iste timētes deū: q̄z nihilominus idolis suis seruiētes. israelite aūt nūc nō fecerūt sic: q̄z cessauerūt offerre deo cultū debitū: ⁊ total iter coluerūt idola. sic p̄z supra in ḥa. s. seruierunt astaroth ⁊ baalim ⁊ dimiserūt dñm: ⁊ nō colebāt illū. hic aūt solū dixerūt israelite ⁊ seruiuimus baalim: q̄ p hoc intellexerūt oīa idola ḡbus seruierūt. (Quibus locutus est dñs.) Hic ponit quedā increpatio israelitarū: q̄ q̄z i sraelite ꝺrarēt ⁊ dolerēt corde: ⁊ deus vellet eis misereri: tamē voluit eos subsānare ⁊ increpare eos: q̄ peccauerāt vt ex hoc sentirēt quādaꝝ penā q̄ esset ad remissionem peccatoꝝ. Etiā q̄ ista subsānatio moueret israelitas ad magis dolendū de peccatis. Etiā q̄ quāq̄ israelite vere dolerēt: tñ nōdū abiecerāt idola de terra sua. Cū aūt dñs subsannauit eos dicēs q̄ recurrerēt ad deos ḡb⁹ fuierāt: expulerūt eos ꝺ regiōe sua: ⁊ tūc de⁹ plene exaudiuit eos vt p̄z. j. (Nū qd nō egyptij). q. ꝺ. oēs iste gētes oppressērt vos pp idola: ⁊ cū clamaretis ego vos exaudiebā. nūc āt adhuc nō erubuistis redire ad colendū deos ꝓ ḡbus ista mala sustinebatis: iō clamate ad illos: q̄z nolo vos liberare. ponunt aūt hic multe gentes ad significandū multa pericula de ḡbus liberati sunt israelite. q. ꝺicat. si semel tñ peccauissetis ⁊ nunc reuertentes clamaretis. dignum erat q̄ exaudirē vos: q̄z tñ totiens peccastis ⁊ adhuc redire nō erubescitis nunc̄q; eritis boni sed redibitis semp ad cōsuetudinē vestrā sicut dicit Piere. 13. si mutare pōt ethiops pellem suā ⁊ pardus varietates suas: ⁊ vos poteritis benefacere cū ꝺdiceritis malū. quasi ꝺicat. iā non potestis bene operari ex habitu fortissime radicato in malis pp assuetudinē lōgā. (Nunquid nō egyptij). ista fuit ꝓma gens que israelitaꝝ afflixit cū mā serunt ibi in captiuitate multis ānis: ⁊ fuit illa tribulatio ꝓpter idolatriā. s. q̄z israelite coluerunt idola in egypto. sic p̄z Ezechi. 23. cū dicit. insuper fornicatiōes suas quas habuerat in egypto nō derelinquit. naz ⁊ ibi dormierūt cum ea in adolescētia eius: ⁊ illi cōfregerūt ubera pubertatis eius ⁊ effuderunt fornicationem suā sup eaz. ob hoc aūt ponit hic de pena egypti iter alias tribulatiōes que euenerunt pp idolatriā. nā oēs iste gentes que hic ponunt insurrexerūt ꝺtra israelitas: q̄z colebant idola. s. q̄z ꝺabat dñs israelitis in manus istaꝝ gentiū. (Et amozrei). Etiā iste gentes oppzesserūt eos. ¶ Queret q̄ñ amozrei oppsserūt israelitas ꝓ idolatria. ¶ Aliqs dicet q̄ amozrei nō oppsserunt israelitas aliqua vice speciali. s. q̄ amozrei tunc oppzimerent illos ⁊ singule alie gentes que habent hic oppzesserūt eos alijs tēpoꝛibus. q̄ō p̄z q̄z amozrei vocant quedā gētes terre chanaā. sed hic etiā ponit q̄ philistini erant de terra chanaaz ⁊ de gētibus amozreoꝝ. ¶ Sed dōz est q̄ hic opz poni tanc̄q; distincta philistijm ⁊ amozreos ⁊ chanaā cuz ponant vt faciāt numerum. ⁊ est dōm q̄ fuerint inflicte diuerse tribulatiōes ab istis. ¶ Ꝺco quo sciendū q̄ amozrei dupliciter accipiunt. aliquādo vt est gdam populus specialis terre chanaā: ⁊ sic q̄ñ numerant illi septē populi est vnus de illis amozre⁹. ¶ Scōo mō amozre⁹ pzout significat oēs septē populos chananeoꝝ. sic accipit. 2. Re. 21. c. cuz dicit q̄ gabaonite erāt de reliquijs amozreoꝝ. ⁊ tñ gabaonite non erāt de stirpe amozreoꝝ accipiēdo vt est quidam populus spālis: q̄z gabaonite erant de populo eueoꝝ vt p̄z Josue. 11. s. ꝓter eueuz q̄ habitabat in gabaon oēs pugnādo cepit. ⁊ sic opz q̄ accipiant amozrei ꝓut denominat oēs septē populos chananeoꝝ. hic autem accipiūtur sic: ⁊ distinguunt ꝺtra philistijm ⁊ chanaā. ¶ Et dōm q̄ amozrei oppzesserūt israelitas ꝓ idolatria: ⁊ istud fuit tēpore iabin regis asoꝛ q̄ oppressit israelitas. 20. annis: ⁊ fuerūt liberati ꝓ barach. ¶ Sz istud nō stat: q̄z iabin non vocat rex amozreoꝝ sed potius rex chanaā vt p̄z. ē. 4. ¶ Dōm ḡ est q̄ ista fuerit aliqua tribulatio qua gens amozreoꝝ spāliꝛ insurrexit ꝺ israelitas: ⁊ ñ hñr oīa scripta q̄z sacra scriptura multa subticet. Oꝛ tñ hoc fit vsimile p̄z: q̄z de⁹ dixit q̄ israelite expelleret oēs gentes chananeoꝝ de terra: alioquin eēnt eis tanc̄q; claui in oculis ⁊ lancee in lateribꝰ: ⁊ aduersarent eis i terra possessiōis sue Nu. 33. c. idē dixit Josue israelitis Josue. 23. c. ⁊ postea angelus dñi dixit israelitis viuente Josue q̄ reliq̄rat dñs q̄sdā gētes chananeoꝝ vt israelite bzent hostes ⁊ dij eoꝝ essent illis in ruinam supza. 2. Etiaz supza. 3. dicitur. he sunt gentes quas dereliquit dominus vt in illis experiret israel. ergo apparet q̄ q̄ñcunq; israelite peccabāt insurgebāt iste gentes contra eos: erant tamē aliquādo iste tribulationes parue: ideo scriptura non curauit illas designare sicut alias magnas q̄ scripte sūt. Uel forte q̄z tribulatiōes q̄ infligebant ab istis gentibꝰ erant cōmunes. s. quandocūq; israelite peccabant ipse insurgebant. alie autem gentes extra terra chanaaz non ita cōmuniter insurgebāt. s. madiāite: moabite: syri: amalechite: idumei: bismaelite: ideo tribulationes ab illis inflicte describunt. Dicendum q̄ ista tribulatio per amozreos facta habet supza. 1. cum dicitur q̄ amozreꝰ artauit filios dan: nec dedit eis locū vt ad planioza descenderēt. nam ꝛ ibi scriptura sacra nō plura exprimat: tamen Josephus. 5. antiqtatum dicit fuisse magnam tribulationē tunc inflictam ab amozreis qui coartauerūt israelitas in terra sua: ⁊ multos illozum expulerūt de vbibus suis: intātuz q̄ viri de tribu dan non habētes tunc locuz habitandi ꝓpter amozreos coacti sunt ire ad terram sidonis: ⁊ pugnantes ceperunt vbez lais. Ĵ. 18. ⁊ illud fuit ante hoc vt vult Josephus: ⁊ declaratuz est supza. 1. c. tunc etiam filij iuda ꝓdiderūt gazam ⁊ ascalonez ⁊ acharonez: ⁊ postea illas recuperauerūt. de hoc tangitur supza. 1. ca. (Filijq; amon). Etiam isti pugnauerūt ⁊ oppzesserunt israelitas. ¶ Queret quādo fuit ista tribulatio per amonitas. ¶ Aliqs dicet q̄ nō. nam nunc oppmebāt israelitas: ⁊ transibāt iterdū iozdanē ⁊ pugnabāt vastantes iudaz beniamin ⁊ effraiz: vt patet supza in ḥa ⁊ Ĵ. ¶ Rñdendum q̄ non stat: q̄z deus ponebat istas tribulationes tanc̄q; ꝓteritas. q̄ō patet ex verbis suis. Nam dicit. clamastis ad me: ⁊ erui vos de manu eoꝝ: ⁊ dereliquistis

Jsraelitarū pnīa. Duo sunt i penitētia.

In quo ꝺsistebat pctū israelitarū.

Jsraelitarū increpatio q̄dam.

Qō. 19. A Quando amozrei oppsserūt israelitas ꝓ idolatria.

* Cuiusdā rñ. ad q̄stum. Amozrei dupliciter accipiunt. 1. mō. 2. mō.

Doc. rñ. ad q̄stū.

§ Qō. 20. A Qñ fuit ista tribulatio per amonitas.

Cuiusdā rñsio ad q̄stum. Impzo.

quistis me ⁊ coluistis deos alienos: idcirco non addā vos vltra vt liberē. ⁊ tamē de ista psecutione madianitaꝝ nō erāt liberati qz israelite post hec dixerūt. peccauimus redde tu nobis quicquid tibi placet tñ nunc libera nos. ergo nō pōt intelligi de hac persecutione. ℂ Sed dōm ꝙ intelligit de oppressione que facta est tēpore eglō regis moab qui oppressit israelitas. 18 annis .ē.3. ℂ Sz dicet aliqs nō stare: qz ibi fuit psecutio ꝙ moabitas ⁊ eglō. de quo ibi dicit rex moab erat. ℂ Respōdēdum ꝙ ibi fuerūt tres gētes in psecutiōe illa. ſ. moabite amonite amalechite vt pz supra. 3. fuerūt tamē pncipales moabite. nā dicitur ibi ꝙ cōfortauit dns cōtra israel eglō regē moab: ⁊ copulauit ei filios amō ⁊ amalech: ideo rōnabiliter ⁊ sm cōmunē regulā debuerat noiari ista persecutio moabitarū. noluit tamē scriptura noiare eā amonitarū. ita. n. potuisset noiare eā psecutionē amalechitaꝝ si voluisset: qz amalechite etiā fuerūt in ea: sz noīauit illam psecutionē amonitarū qz voluit. nā fas est ei qūocūqz voluerit loqui. sic. n. est nos interdū variamus locutiōes nr̄as. (Et philistin.) Etiā philistini psecuti sunt israelitas. ℂ Queret qūo fuit ista psecutio. Aliqs respōdebit ꝙ nūc: qz supra dictum est ꝙ deus tradidit israelitas in manus philistin ⁊ filiorū amō vt pz supra in hr̄a. ℂ Sed dōm ꝙ hoc nō stat ex eadē rōne que declarata fuit supra. ſ. qz iste aduersitates pterite erāt: ⁊ iā liberauerat deus israelitas de illis. sz ista psecutio de q̄ agit. ſ. amonitaꝝ ⁊ philistinoꝝ erat pns: necdū liberati fuerāt israelite de illa: ideo opz intelligi de alia. Etiā nō pōt intelligi de psecutione philistinoꝝ de qua hab et. j. 12. qz illa postea fuit. Jdeo dicit ꝙ intelligit de quadā psecutione que fuit post mortē aioth secūdi iudicis israel. nā philistini oppzimebāt terrā: ⁊ sangar insurgēs ɔtra illos iterfecit sexcētos vomere vt pz supra. 3. Credēdū est aūt ꝙ nō solū illi fuerint occisi: sz etiā multi alij. ponunt tñ solū illi quos occidit sangar vomere eo ꝙ illa fuit magna virilitaꝝ. (Sidonij quoqꝫ.) Etiā isti psecuti sunt israelitaꝝ. habitāt aūt sidonij in terra chanaā. ſ. ad occidentalē plagā. nam sidō ciuitas maritima est. ℂ Queret quādo pugnauerunt sidonij ɔtra israel. Respondendum ꝙ nō reperitur scriptū ꝙ ante hoc ꝙ sidonij pugnauerint cōtra israel. sed dici pōt dupliciter. Uno modo ꝙ bellum syrozum fit bellum sidoniozum. nam pzima gens que legitur persecuta israelitaꝝ post mortem iosue fuit syrozum gens. nā dicit ꝙ dedit deus israelitas in manus chusanrasatha in regis syrie vel mesopotamie. Est aūt mesopotamia siue syria in latere aquilonari terre chanaā. Sidō aūt est in latere aquilonari vbi est cōiunctio lateris aquilonaris ⁊ occidentalis: magis tamē pertinet ad latus occidentale. ⁊ sic syria puenit vsqꝫ ad sidonem: vnde sidonij irent cū chusanrasathain rege syrie ad pugnādum cōtra israelitas: qz forte sidonij tūc erāt subiecti eius: ⁊ nominant bellū sidoniozū sz nō essent illi pncipales: sicut belluz factum tēpore aioth ptinebat pncipalius ad moabitas: scriptura tamē vocauit psecutionē amonitarū vt supra dictū fuit. Aliter pōt dici ꝙ sidonij qui erant de gētibus terre chanaā pugnauerunt aliquādo ɔtra israelitas ⁊ oppzesserūt eos: scriptura tñ nō enarrat illud bellum: qz nō oia enumerat. hoc aūt verisimilius est: qz deus dereliquit gētes quasdā chananeozū in terra vt quādo peccarēt israelite ille insurgentes punirent illos. de bis autē erāt sidonij vt pz. ē.3. cum dicitur. he sunt gētes quas dominus dereliquit. ⁊ sequitur. oēm chananeū sidoniuz atqꝫ eueū. ⁊ sic cum aliquādo peccarent verisimile est ꝙ sidonij insurgentes oppzesserint israelitas. (Et amalech). i. etiā amalechite pugnauerunt cōtra israel. ℂ Queretur quādo fuit istud bellum. Aliquis pōt dicere ꝙ fuerit tpe saulis de quo. 1. Reg. 15. ℂ Sz hoc nō stat pp duo. Pzio qz ista psecutio iā pterita erat: sed tēpus saulis erat futurū. Scō qz ibi nō pugnauit amalech cōtra israel sed israel cōtra amalech: ⁊ deleti fuerūt amalechite allegato. c. ℂ Sed dōm ꝙ istud bellum pōt assignari multipliciter. Pzimo in exitu de egypto in raphidim. nam ibi amalechite pcusserunt extermā partē castrozū ⁊ pugnauit ɔ illos iosue: ⁊ cessus fugatusqꝫ est amalech vt pz Exo. 17. c. tūc. n. israelite clamauerunt ad dōm. nam moyses stās in monte ozabat: ⁊ cum eleuaret manus suas vincebatur amalech: cūqꝫ deprimeret eas vincebaꝫ israel. ⁊ qz postea supposito lapide manibus moysi nō lassabantur manus ꝑmansit sic ozās vsqꝫ ad vesperum. fugatusqꝫ est amalech Exo. 17. c. fuit aūt istud pzimū bellū qō factū est a gētilibus cōtra israel: ideo dicit Nume. 24. pncipiū gētiū amalech cuius extrema perdent. i. amalech fuit pma de gētibus que pugnauerūt cōtra israel. ℂ Jtē pugnauerūt scō amalechite ɔtra israel anno scō ab exitu de egypto cū essent israelite in cadesbarne: ⁊ vellēt israelite ascendere in terrā chanaā per mōtes in quibus mozabant chananei ⁊ amalechite: descenderūt chananei ⁊ amalechite de mōtibus: psecutiqꝫ sunt ⁊ occiderūt plurimos de israelitis vsqꝫ bozma Nume. 14 deus tñ liberauit israelitas ab hac psecutiōe. ſ. ne amalechite delerēt eos. ℂ Sz obijcietur ꝙ nō intelligat de illa p secutione amalechitaꝝ: qz hic agitur de illis psecutionibus quas passi sunt israelite in terra chanaan post mortez iosue: sed illarū q̄libet fuit ante introitū in terram chanaā. ℂ Respondēdū ꝙ ista ratio nō militat: qz nō solū dicit de psecutionibus quas passi sunt in terra chanaā israelite: sed etiā de illis quas tolerauerunt pzius q̄ introirēt in illam. sic pz de pzima psecutione egyptioꝝ de qua hic dicit. sz manifestuz est ꝙ illa fuit pzius q̄ israelite venirent in terrā chanaā. Aliter pōt dici ꝙ ista persecutio amalech fuit illa quā tolerauerūt israelite tēpore gedeonis. ℂ Nec obstat siquis dicat ꝙ illa fuit psecutio que a madianitis inflicta: qz nō solū fuerūt madianite sed etiā amalechite ⁊ bismaelite ⁊ multe alie gētes. nā supra. 6. dicit ꝙ veniebāt oēs populi oziētaliū ⁊ vastabāt oia q̄ erāt in terra israel. ⁊ quāquā sm regulā cōmunē debuisset nominari ista psecutio madianitarū qz illi erāt pncipales: tamē nominata est ab amalechitis qui nō erāt tā pncipales. sic. n. factū est. ē. in bello amonitaꝝ qō debuisset vocari bellū moabitarū. sic etiā in bello sidonioꝝ qō debuisset vocari bellū syrozū vel chusanrasathain regis syrie vt. ē. declaratū est. ℂ Et sciendū ꝙ sz amalechite fuerint in illo bello gedeonis minus pncipales q̄ madianite: tamē fuerūt magis pncipales q̄ alie gētes. nā in illo tēpore fuerunt oēs populi oziētales vt pz. ē. 6. c. tñ spāliter noiantur madiā ⁊ amalech supra. 6. et. 7. ⁊ oēs alij populi icludunt sub clausula generali. nā dicit. ⁊ oēs populi oziētales: ideo cōuenienter nominatur bellū istud amalechitarū. Que autē istaꝝ positionuz tenēda sit in alia q̄stione. j. declarabit. (Et chanaā oppzesserūt vos.) Etiā chananei vos oppzesserunt. ℂ Queret qñ fuit istud. ᴬ Respōderi pt ꝙ cū deus reliquerit multas gētes chananeoꝝ in terra vt quādo israelite peccarēt insurgerēt gentes ille ɔtra ipsos: cū sepe peccarēt sepe ɔtra eos insurgebāt ⁊ oppzimebant eos quousqꝫ cōuertebant ad dōm. nā tūc exaudiēs dns liberabat eos. ⁊ iste psecutiones nō describunt qz cōmunes erāt ⁊ accidebāt sepius. ℂ Sed dōm ꝙ hoc nō stat rōnabiliter. naz cum babētur remedia ordinaria nūqꝫ recurrēdū est ad extraordinaria. dicere tamē esse hāc persecutionē generalē nō scriptaz est gīiale remediuz. ⁊ si pōt dari ꝙ sit spālis persecutio: ⁊ scripta nō debet recurri ad gīiale. Pōt āt dici ꝙ istud fuit bellū qō fecerūt chananei ɔtra israelitas in deserto antequā introirēt in terram chanaā quādo venerūt apud montē boz mortuo aaron in anno. 40. ab exitu de egypto. naz dz ꝙ chananeus rex arad audiens venisse israelitas per explozatozū viā pugnauit cōtra illos: ⁊ victoz existēs cepit predā Nume. 21. c. postea aūt israelite liberati sunt. qz voto se obligauerunt dño dicētes. si tradideris populū istū in manus meas delebo vrbes eius. dns aūt exaudiuit israel: tradiditqꝫ chananeū in manꝰ eius quē ille iterfecit subuersis vrbibus eius allegato. c. Jterū etiā chananei pugnauerūt contra israelitas. ſ. anno scō ab exitu de egypto in cadesbarne quādo amalechites ⁊ chananeus descēderūt de mōtibus pcusserūtqꝫ israelitas vsqꝫ bozma Nume. 14. c. ⁊ de manibus bozū liberauit deus israel. ℂ Aliter pōt dici ꝙ accipiat tribulatio inflicta per populū chananeoꝝ. ſ. p iabin qui erat rex chanaā. sic pz ē. 4. vbi iabin rex asoz vocat. g semp rex chanaā oppzessit israelitas. 20. annos: ⁊ postea liberati sunt per barach q occidit sysare exercitū. Que aūt istaꝝ positionū sic ɔueniētioz. j. dicet.

ℂ An pugna amalech fit illa que facta est in deserto: vel illa q̄ est facta tpe gedeonis per madianitas.

Questio. 25. A

Queretur circa id qō supra dicebat. ſ. an pugna amalech de qua supra dicit fit illa que facta est in deserto: vel illa que facta est tēpore gedeonis p madianitas sicut supra in q̄stione tactū est. ℂ Rndēdū ꝙ fuit pugna facta ⁊ oppzessio per madianitas: ⁊ nō tāgitur hic de oppzessione vel bello deserti. qō pz. Pzio qz oēs iste oppressiones q̄ inducuntur fuerūt facte pro cultu idoloꝝ vt pz ex ꝓcessu hr̄e. nam deus intēdit talē rōnem cōtra israelitas. ſ. vos sepe coluistis idola ⁊ cecidistis in manus gentiū ⁊ ego liberaui vos ⁊ noluistis recedere de via vestra mala: ideo iā nō liberabo vos. sz quādo amalechite pugnauerūt cōtra israelitas in raphidim nō colebāt idola nec coluerāt illa post exitū de egypto: sed ꝓpter murmuratiōes factū fuit hoc: ideo nō pōt intelligi de illo bello. Jtē nō pōt intelligi de scō bello amalechitarū in cadesbarne ex eadē rōne: qz in deserto nō coluerūt israelite idola nisi semel quādo colerunt vitulū Exo. 32. sed pro illo iam puniti fuerāt ⁊ dño reconciliati.

Obiectō.

Rnsio.

Alia rn̄.

Rn̄.ad tacitā obiectionem.

Notādum de amalechitis.

Qō.24 A

Qñ chananei oppsserūt israelitas.

ᴬ Rn̄.ad q̄. Jmpzoba.

Doc.rn̄.1. ad q̄sitū.

Doc. rn̄.2. ad q̄sitū.

Rn̄.ad q̄. 1.rō.

2.rō.

Doct.rn̄. ad q̄st. Obiectō Rnsio.

*Qō. 21. A Qñ fuit ista psecutio. Quinsdā rn̄. ad q̄. Jmpba.

Doc.rn̄. ad q̄sitū.

ᴵᴵ Qō. 22 A Qñ pugnarūt sidōij ɔtra israel. Rn̄.ad q̄. 1.mō.

De situ mesopotamie ac sidonis

2.mō.

■ Qō. 23. A Qñ fuitꝫ bellū amalechitaꝝ. Jmpba. rn̄. cuius. Bellū amalechitaꝝ assignat multipliciter.

Pzimū bellū illatū a gētilibus israelitis.

2.mō.

2.rō

3.rō.

4.rō.

Prima pugnafcā post mortem iosue.
2.pugna.
3.pugna.
4.pugna.
5.pugna.

¶Qō. 26. A Que sit conuenientior positio.s.an intelligat' bellu chanaā de bello fcō in deserto vel de bello regis iabin. Rñ.ad q. 1.rō

2.rō.

3.rō.
4.rō.

¶Scō pz qz hic dicit.opprefferūt vos.qō refert ad oēs gētes istas.opprimere aūt est cū gs violēter obtinet terrā aliquaz ⁊ cogit incolas ad obedientiā sibi.ſz amalechite nō opprefferunt israelitas:qz nō ꝓualuerūt in bello ad hoc ꝙ tenerent israelitas subiectos sibi aliquāto tpe:sed eadē die qua bellū ichoactū est finitū fuit:⁊ ꝓualuit israel otra amalech.Etiā in scō bello in cadesbarne nō oppſſerūt amalechite israelitas subijciēdo eos sibi: ſz solū descēderūt de mōtibus psequēdo illos:⁊ occiderūt de illis aliquos vſq; horma ibi āt fugientib⁹ israelitis cessauerūt amalechite pcutere eos. ¶Tertio pz qz dicitur.clamauistis ad me.⁊ erui vos de manu eoꝝ.in quo pz ꝙ israelite postq; tenebant' in potestate amalechitarū clamauerūt:⁊ tūc exaudiuit eos deus.⁊ tñ in nullo illoꝝ bellorū amalechitarū otra israel tenuerūt amalechite israelitas in manu sua ad hoc ꝙ de⁹ erueret eos de manu illoꝝ. ¶Quarto pz qz deus intēdit enarrare oēs liberatiōes mirabiles quas fecerat hucusq; in israelitas de manu gentium que descripte sunt in hoc libro: qz iste sunt excellentiores q̄; alique alie que q̄ subticent':⁊ tñ intelligēdo vt nūc exponit' ponerent' hic oēs liberationes descripte in hoc libro.accipiēdo aute aliter nō describerent':iō dz hic accipi pugna amalechitaꝝ pro pugna tpe gedeonis.pz añs. Nā ꝑma oppressio facta post mortē iosue in israelitis fuit per chusanrasathain regez syrie:⁊ ista fuit que vocat' ꝑ sidonios vt supra declaratuz est. Scōa fuit p eglō regē moab:⁊ ista fuit signata ꝑ filios amō vt declaratū fuit.Tertia fuit p philistinos:⁊ ista posita est in lra.s.philistin.iste tres psecutiones ponunt' supra.3. Quarta fuit per iabin regem chanaā:⁊ ista significat' cū dicit hic.⁊ chanaā.de hac.§.4.Quinta psecutio fuit tēpore gedeonis ꝑ tales:⁊ ista significat' hic per amalech:⁊ sic oēs persecutiones notabiles huius libri q̄ pcesserūt describunt' hic hoc modo. Ulter aūt exponēdo nō ponerētur oēs ſz subticebit' psecutio tpe gedeonis: ſz nō est verisimile qz illa fuit de maximis. Etiam qz liberatio fuit miraculosioꝝ q̄; in oibus aliis supra.7.c.ponēdo autē istū sensuz nō sequit' aliqō incōueniēs de supraposītis. Primuz pz qz israelite traditi sunt in hac psecutione ꝓp idolatriā vt pz supra.6.s.filij israel fecerūt malum in conspectu domini: ꝙ tradidit eos in manu madian. Scōz ⁊ tertiū pz.s.qz nūc israelite fuerūt in potestate madianitarū ⁊ amalechitaꝝ:⁊ postea liberati sunt de manu eoꝝ.nā septē annis oppſſi sunt ab eis supra.6.iō tenēdū est ꝙ istud bellū fuerit tpe gedeōis. ¶Quere vlterius q̄ sit cōueniētior positio circa id qō supra dicebat'.s.an intelligat' bellu chanaā qō hic ponit' de bello facto in deserto. Uel de bello ⁊ oppressione regis iabin vt supra tactū fuit in q̄stiōe. ¶Rñdēdū ꝙ dz intelligi de oppressione facta per regē iabin:⁊ pz ex.4. rōnibus assignatis in ꝑcedēti q̄stione. Pria pz qz quādo chananei pugnauerūt in deserto cōtra israelitas nō coluerāt israelite idola:siue accipiat' bellū qō factū est in cadesbarne Nume.14.siue bellū factum quādo chananei ceperūt ꝓdā de israel Nume.21.c.naz in deserto nō coluerūt israelite idola vt dictum est.Scōa rō est qz in illis duobus bellis nō fuerūt israelite subiecti in potestate chananeoꝝ:ita vt dicant' oppſſi.De ꝑma vice q̄ fuit in cadesbarne pz:qz amalechite ⁊ chananei descēderūt de mōtibus ⁊ pcusserūt israelitas vſq; horma Nume.14.ibi aūt cessauerūt. vñ nec ibi legunt' cepisse ꝓdā nec oñati fuisse aliquoꝝ israelitaꝝ:ſz fugerūt oēs israelite ꝑter aliquos ꝙ corruerūt gladio.De scō bello pz qz ibi chananei victores existētes ceperūt ꝑdā de israelitis Nume.21.ſz illa victoria nō fuit per hoc ꝙ israelite subderētur potestati chananeoꝝ:ſz qz fugerūt:⁊ in fuga capta est ꝑda.Qō pz qz israel obligauit se voto dño: ⁊ repetito bello ꝓualuit cōtra chananeos subuertitq; vrbes eoꝝ. Tertia ratio eadez q̄ſi est:iō nō replicetur.Quarta rō pz qz si accipiat' hic pugna chanaā pro aliqua ouaꝝ ꝑdictaꝝ subticebit' hic vna de oppſſionibus maximis a ꝙbus deus liberauit israelitas:⁊ q̄ descripte sunt in hoc libro .Sed nō est hoc verisimile cū describant' cetere oēs ꝙ subticeat' ista:potissime qz ista fuit de maximis vt pz supra.4. nam dicit' ꝙ rex iabin vehemēter oppſſerat israelitas qz nōgentos currus falcatos habebat.Exponēdo aūt isto modo nō sequitur aliqō incōueniēs.De ꝑmo pz qz ista psecutio secuta fuit ꝓp idolatriā vt pz supra.4.Scōm etiā pz ⁊ tertiū qz nūc māserūt israelite in potestate regis iabin.20.annis:⁊ clamātes postea ad dominū liberati sunt de manu eius. (Oppſſerunt vos).s.q̄libet gētium supradictaꝝ opprefſit israelitas tenendo eos in seruitute multis annis ⁊ infligēdo multa incōmoda. (Et clamauistis ad me).s.postq; israelite videbāt se nō posse aliter liberari recurrebāt ad deū suū clamātes. (Et erui vos de manu eoꝝ.)Quia in oibus bis ſz israelite iterarēt peccata:tñ cum ꝙuertebant' ad deū toto corde exaudiebat eos. (Et tñ religistis me).i. ſz facerez vobis ista beneficia nō aduertistis ad illa.ſz reliquistis me.s.nō custodiētes mādata mea. (Et coluistis deos alienos).s.offerēdo eis sacrificia ⁊ exhibēdo reuerentiā:⁊ non faciēdo mihi aliquem cultū.in quo appet magna ingratitudo:potissime qz erat ingratitudo iterata.nam si semel tñ vel raro fuisset nō erat grauissimū qd.(Idcirco non addā vt vltra vos liberem).i.qz totiens peccastis iā nunq; liberabo vos de manu hostiū.⁊ est sensus.si vos essetis corrigibiles:bonū qdē esset ꝙ liberarē vos vt seruiretis mihi.tñ estis incorrigibiles:qz etiā si nunc liberez vos illico redibitis ad colēdū idola:⁊ hoc inutile est.istud aute ꝓueniebat ex magna assuetudie colēdi idola:ideo cū aliqñ quasi ex q̄dā necitate ⁊ violētia colerēt deuz illico ad colēdū idola redibant. ¶Quere quō stat in veritate dictū dei.s.ꝙ nō liberaret eos amplius.naz mox liberauit eos vt pz sequēti.c.⁸ ¶Rñderi pōt duplr.Uno modo ꝙ intelligat'.nō addā vt vltra vos liberē.s.si māseritis in statu in quo nūc stetis.nam israelite ſz ad deū clamarēt dicētes.peccauim⁹.nōdū plene pēitebāt:qz ñ abijciebāt'a se idola.nā postq; de⁹ fecit istaz increpationē dixerūt.peccauimus:redde tu nobis qō placet:⁊ hec dicentes oīa de finib⁹ suis alienozū deoꝝ idola ꝓiecerunt.⁊ tunc fuerūt sufficiēter dispositi ad hoc ꝙ de⁹ liberaret eos:ideo illo facto liberauit illos. ¶Aliter pōt dici ꝙ deus dixit istud per modū cōminatiōis.s. ꝙ deus intēdebat israelitas liberare:⁊ tñ cōminando eis dixit ꝙ nō liberaret eos vltra.nec fuit frustra ista cōminatio.nā tūc israelite doluerūt magis q̄; prius.Etiā expulerūt idola a se.qō aliter facturi nō erāt.sic etiā fit in ꝓphetis.naz aliqua dicuntur per cōminationē:⁊ aliqua per firmā dei sniam vt sepe declarat' est:⁊ fit cōminatio ꝓpter mutationē status.s.qñ deus scit aliquos in malo statu existētes ad bonuz mutādos logtur per cōminationē:⁊ mutantur.sic fuit in niniuitis vt pz Jone.4.c.s.ad huc.40.dies ⁊ niniue ſ buertet':⁊ postea nō factū ē:qz penitētiā egerunt.(Jte ⁊ inuocate deos quos elegistis).s.deos gentium quos elegerāt israelite ad colēdum. ¶Quere quō deus dixit ꝙ inuocarēt deos quos elegerāt:cum istud eēt peccatum. ² ¶Rñdēdum ꝙ deus non dixit israelitis istud iubēdo eis ire ad deos:sed dixit increpādo ⁊ subsānādo.nā ipse sciebat ꝙ nō erant dij nec habētes potestatē vllam.etiā sciebat ꝙ israelite iā hoc nouerant.nā ipsi ꝑus expectabāt an dij illi possent liberare illoꝝ in angustia:⁊ cū non possent recurrebāt ad deū israel:⁊ tūc ad inferendū eis verecundiaz ⁊ confusionem dixit.ite ad deos quos elegeratis:⁊ ipsi vos liberēt.quasi dicat.apparet ꝙ stulti fuistis q tales deos elegistis q vos liberare nō possunt.similiter habet Deutero.32.c.⁊ dicent.vbi sunt dij eoꝝ in ꝙbus habebant fiduciā.de quoꝝ victimis comedebāt adipes:⁊ bibebāt vinū libaminū.surgāt ⁊ opitulent' vobis:⁊ in necessitate vos ꝑtegant.(Et ipsi vos liberēt in tēpore angustie).Quasi dicat.cū seruieritis eis tēpore letitie liberēt vos tēpore angustie:qz non sunt boni dij q non ꝑficiunt ad oē tēpus.(Dixeruntq; filij israel ad dñm).Quāq; viderent ꝙ de⁹ subsannaret eos:qz tñ in eo solo spes illoꝝ erat nō desinebāt opem humiliter petere.(Peccauimus).Rectuz ordinē tenuerūt nunc israelite.naz cuz conarent' placare dñm nihil est quo magis eum placare possent q̄; confitendo peccatū suuz:ideo cum deus vellet liberare eos ponebat in mētibus eozum vt semp continuarēt in confessione peccati:⁊ sic placaret' deus.(Redde tu nobis quicquid placet).Jn hoc apparet humiliatio cordis israelitaꝝ:qz non ꝑcabantur simpliciter ꝙ de⁹ remitteret ei penas debitas pro peccatis:sed cū eēnt valde rei soluz orabāt ꝑmutationē pene.s.ꝙ nō punirent' ꝑ hostes sed deus daret eis penā quācūq; vellēt.s.pestem vel famē vel aliqd aliud.Sic enim dauid cū peccauisset nūerato populo:⁊ daret ei optio in fame peste ⁊ hostibus:ait melius esse incidere in manus dei q̄; in man⁹ hoīum.i.melius esse ꝙ puniretur populus peste vel fame qō est incidere in man⁹ dei:q̄; per hostes qō est incidere in manus hoīum.2.Re.24.et.1.Paralip.21.c. (Tñ nūc libera nos). Jn hoc ēt pz magis humiliatio cordis cō tribulati.nam nō dixerūt.libera nos.sed.tñ nunc libera nos.q.d.si iteruz peccauerim⁹ nūq; nos liberes. ¶Quere an israelite peccauerit dicēdo ꝙ nūc soluz liberaret eos de⁹. ³ ¶Respondendū ꝙ siquis velit semel cadez in peccatū liberari:⁊ in alijs vicibus non vult liberari peccat mortaliter:⁊ est peccatuz grauissimū.s.desperatio.Sed istud intelligit' quantū ad culpaz peccati de qua liberat' homo per gratiā dei mouentē ⁊ postea gratificantē.Si autē intelligat' de pena quaz homo incurrit ꝑ peccato:⁊ petit semel liberari ab illa:⁊ in alijs vicibus non vult liberari.Dicendū ꝙ aut b̄ vult ꝙ desperat in alijs vicib⁹ se posse liberari

† † † † †

Qō. 27. A Qūo stat in vitate dictū dei s.ꝙ nō liberaret eos ꝑli⁹ ⁸ Rñ.1. ad q̄stū. Rñ.2. ad q̄stū.

Qō. 28. A Qūo de⁹ dixit ꝙ inuocarēt deos q̄s elegerāt. ² Rñ.ad questū.

Dūiliatio cordis israelitarū. Quid ici dē in man⁹ dei ⁊ qd boiuz

Qō. 29. A An peccauerint israelite dicendo ꝙ nūc solū de⁹ eoꝝ liberaret. ³ Rñ.1. ad q̄stū.

se liberari aut deū nolle liberare quāquā possit: vel qz ipse non desiderat liberari: sz spōte vult tolerare p peccato penā debitā. Si pmo modo est despatio: z est crimē heresis vel infidelitatis .s. qz credit dīi manū abbreuiatā vt solū liberare possit semel. Uel credit bonitatē limitataz: ita q nolit misereri quāquā possit eruere. z sic est grauissimū peccatū. Si scdo modo nō est peccatū: sed potius est in gbusdā pfectio si est talis pena p quā bomo disponat ad merēdū: vt in penis grauibus z otinuis q̄ non tollūt oēm actū intellectus. Si aūt sint tales penalitates q̄ ex odi tione sua vel psone nō disponūt hoiem ad merēdū: potius oz alia quaz petere a deo liberationē vt alio modo vtiliori possit satisfacē p peccatis. ¶De israelitis āt dōm q ipsi nūc nō petebāt liberationē a culpa sz a penalitate z nō petebāt se liberari tūi nūc z q in alijs vicibus nūq̄ liberarent: sz dicebāt hoc qz nūc erant in corde otrito z pponebāt nūq̄ peccare: iō q amplius nō egerēt liberatione a pena p simili ope. (Que dicentes). i. postquā hoc dixerūt. istud nō hz in hebreo: sz ponit in lra qz est qddā cōtinuatiuū inie. (Oia de finib⁹ suis alienoz deoz idola piecerūt) .i. piecerī oēs statuas vl imagies deoz. nā idola p nullo accipit hz nisi p ipsa figura vel statua. Et pt accipi iste genitiuus alienoz deoz duplicit. ª Uno modo itrāsitiue. s. oia idola alienoz deoz .i. oia idola q̄ sunt dij alieni. z tūc est sensus q statue erāt ipsi dij gētiliū z ipsos deos solū colebāt iudei: nec intelligebāt per illas statuas aut figuras aligd aliud. Scdo mō pt itelligi trāsitiue. s. q erāt idola alienoz deoz. i. q statue vel imagines q̄ vocant idola solū ponebant vt signa deoz alienoz: z tñ nō sunt ipsa dij: sz dij sunt quedā substātie corporee vel incorporee q̄ nō cernūtur: z p illis idola. i. imagines repntatiuas gētiles faciebāt q̄ essent eis psentia: z ista expulerūt iudei de finibus suis. nō qdē exponēdo illa ad terrā gētiliū: sz ofringēdo z faciēdo q in tota terra israel nō maneret aliqd idolū in honore sicut pus. (Et seruierūt dño). i. incepunt iā colere solū deū verū imponēdo ei sacrificia z cerimonias reliqs. (Qui voluit sup miserijs eoz). i. voluit deus q iudei tā miserabiles facti essent. s. qz nimis vastati z afflicti erāt. ¶Sciēdū vt ait ra. da. cābi. in littera chaldaica in qua conatus est inquātum potuit auferre a deo locutiones q̄ significāt corporeitatē vel passiones humanas: nō vidēs qūo reduceret istā locutionē ad sensuz nō cautsantē corporeitatē omisit istā ppositionē: qd ipse raro facit in oib⁹ suis scriptis. poterat tñ dicere. q dīsposuit eruere eos de miserijs suis. nā nihil aliud est misereri vel dolere miserijs alicuius nisi hre aium pmptū ad eruēdū si daret facultas: z qz ante hoc deus nolebat eripere israelitas cū nō deseruissent idola: z nūc desertis illis voluit. dicit q voluit sup miserijs eoz. (Itaq̄ filij amō.) Hic ponitur pambulū ad ea q̄ habētur sequē. c. de assūptiōe iepte in iudicē. nā amonite congregati sunt in bellū otra israelitas vt vastarēt z tollerēt terrā galaad de manu ipsoz: z tūc israelite nō habētes pncipem elegerūt iepte vt pz sequē. c. iō hic poterat incipi. c. cōuenienter. (Cōclamātes). i. quocātes se ad bellum. putabāt. n. amonite q israelitis nullū subsidiū esset: iō q possent tollere nūc terram de manib⁹ eoz: z ob hoc quocati sunt oēs amonite vt facilius possent israelitas excludere de terra: z vt desperantes israelite se posse defendere cito se traderēt manib⁹ amonitaz. (In galaad fixere tētoria.) In terra ista fixerunt tentoria amonite pp duo. ª Primū qz terra galaad est magis oūcta terre amōitaz q̄ alie ptes terre israel. nam exeuntibus de amonitaz terra in terram israel illico occurrit terra galaad: z fixerūt castra in ppinquioribus ptibus terre bostilis. Scda est qz amonite faciebāt istud bellū ad recuperādū terrā galaad q̄ olim fuerat ps terre amonitarū: z petebāt eā nūc ab israelitis sequē. c. z ob hoc castrametabant in illa vt ibi vincētes terrā illā incipent possidere. (Cōtra quos congregati filij israel.) Nō intelligit hoc de oibus israelitis sz de galaaditis: z pcipue de oibus duabus tribubus z dimidia habitātibus ad orientē iordanis: qz otra istos spāliter vrgebat bellū. qō pz qz effraite suscitauerūt bellū otra iepte eo q nō vocauerat eos ad bellū cōtra amonitas. j. 12. c. (In maspha castra metati sunt.) Est maspha in terra galaad. Quod pz qz sequenti. c. doz q iepte habebat domū suā in maspha in terra galaad. Est autē maspha locus in quo samuel indicabat pplm. z in quo erat ipse cū israelitis quādo philistini venerūt ad pugnādū otra israel: z dns intonuit de celo fragore magno z fugati sunt philistini a facie israelitaz. 1. Reg. 7. c. (Dixerūtq̄ pncipes galaad singuli ad primos suos). i. pncipes galaaditarū loquebant inter se ista que sequūtur ad accipiēdū pncipē. nā nōdū habebāt aliquē ducē totius multitudinis vt esset dux belli. Ex hoc pz q nō venerat nūc totus israel ad bellū otra amonitas: sz soluz galaadite .s. due tribus z dimidia q̄ habitabāt in terra galaad z circa illam. nā aliogn nō loquerētur soli pncipes galaad de ostituēdo ducē: sz loquerent oēs pncipes israel. Etiā qz imediate dz erit dux populi galaad. si tñ hic esset totus populus israel z occordaretur de duce belli nō solū dicerēt q esset dux populi galaad: sz ēt populi israel toti⁹. Itē pz qz iepte rndit. j. 12. effraitis qūo ipse cū populo suo. s. galaaditaz pugnauerūt otra amonitas nolētibus venire effraitis. (Qui pmus ex nobis cōtra filios amō cepit dimicare). s. qui ceperit pugnare z obtinuerit otra illos. Uel dederit alijs audaciam pugnādi. (Erit dux populi galaad). i. faciemus eū ducē totius terre galaad. erāt hic. n. multi pncipes terre galaad: sz nullus eoz erat sup oēs ad hoc q esset dux: iō volebant ducē. ¶Quere quare pncipes galaad nō tenuerūt hoc qō dixerūt. s. q q primus de eis pugnaret otra amonitas esset dux terre galaad: sz accepunt in ducē iepte. ¶Rndēdum q hoc fuit ppter tria. ª Primū qz nō erat istud rectū ofiliū. naz israelite cogebant pugnare cōtra amonitas: bellum aūt nō pōt fieri sine duce: qz vbi nō est rector corruet populus. si āt facerēt qō dispositum erāt cū nullū adhuc instituissent ducē belli oportebat q libet pugnaret: z qñ vellet: z q nullus pugnaret: z hoc erat inconueniēs. Scōm erat q cū ppone ret istud pmiū forte multi desiderio pmij poccuparēt pugnare: qz libet desideraret istud pmiū: z ob hoc inordinate pugnarēt z oia pirent. Tertiū est qz nullus istoz pncipū galaaditarū erat vir fortissimus corde nec in bellis instructus ad hoc q efficeret dux: iō ocordauerūt postea q nullus eoz pugnaret vt dux: sz q mitterēt ad vocādū iepte galaaditē qui erat vir fortissimus z exptus in bellis eūq̄ ducē cōstituerēt. qō factū est. nā maiores natu galaad iuerūt ad vocāduz iepte offerēdo ei principatum sequēti. c.

Qō. 30. A Qr pncipes galaad nō tenuerī hoc qō dixerūt .s. q q pm⁹ de eis pugnaret z. Rn. ad q. 1. cā

¶Capitulum. xj.

Di. 56. ca. nasci. Theseus athenie fium rex claret.

Erat itaq̄ illo in tpe iepthe galaadites vir fortissimus atq̄ pugnator filius mulieris meretricis: q natus est de galaad. Habuit aūt galaad vxorē de qua suscepit filios: q postq̄ creuerāt eiecerūt iepthe: dicentes. Heres in domo pris nri esse nō poteris: qz de adultera mre natus es. Quos ille fugiēs atq̄ deuitās habitauit ī terra thob. Cōgregatiq̄ sunt ad eū viri inopes z latrocinātes: z q̄si pncipē sequebant. In illis dieb⁹ pugnabāt filij āmō otra israel. qb⁹ acriter instātibus prexerūt maiores natu de galaad: vt tollerēt in auxiliuz sui iepthe de terra thob. Dixeruntq̄ ad eū. Ueni z esto pnceps noster: z pugna otra filios ammō. Quibus ille rndit. Nōne vos estis qui odistis me: z eiecistis de domo pris mei: z nūc venistis ad me necessitate cōpulsi? Dixerūtq̄ principes galaad ad iepthe. Ob hāc igit cām nūc ad te venimus: vt pficiscaris nobiscum z pugnes otra filios ammō: sisq̄ dux oīuz q habitāt in galaad. Iepthe quoq̄ dixit eis. Si vere venistis ad me vt pugnē p vobis otra filios ammō: tradideritq̄ eos dns in manus meas: ego ero vr pnceps. Qui rndērūt ei. Dns qui hec audit ipse mediator ac testis est: q nostra pmissa facie/mus. Abijt itaq̄ iepthe cū pncipibus galaad fecitq̄ eum oīs populus pncipem sui. Locutusq̄ est iepthe omnes sermones suos coraz domino in maspha.

Deu. 26. f

Sybilla bel lespōtina claret.

Fuit eo tpe. In pcedētibus positū est vrgētis afflictionis pōdus. Hic subdiuidit liberationis

Cōnexio capli.

Deū. qō.

†

†

Idola alienoz deoz duplr accipit. a 1. mō. 2. mō.

†

†

Notādū ra. da. cābi.

†

Israelite duplici ō cā fixerūt tētoria in galaad. ª 1. cā. 2. cā.

†

Maspha qd sit.

†

Diuisio eiusdē.

Qō. 1.

An hic fit aliq̄ ordis mutatio ⁊ an illico p⁹ p̄cedētia b̄ factū fit.

^ Rñ. ad q̄. Rñ. 2. ad q̄.

modus. Et diuidit in tres ptes. Prio ponit additio p̄ncipis lide rātis. Scdo humiliatio ducis p pace supplicātis ibi. (Et misit nūcios.) Tertio expugnatio aduersarij. pria i duas. Prio ponit iepte deterra sua eiectio. Scdo eius reductio ⁊ in p̄ncipē ostitutio. ibi. (In diebus illis.) ¶ Quer̄ circa p̄mū an ea que habent hic fuerint ordine otinuato post p̄cedētia. Et an sit ordo mutatus. Et an fuerint facta imediate post p̄cedētia vel aliquāto tpe post. ^¶ Rñdēdū ad p̄mū q̄ hic ē ordo otinuat⁹: qz supra ponebat aduersitas iudeox: hic ponit liberatio eox. Etiā ponebat tps sine iudice quo israelite pp defectū iudicis erāt in angustia. i. hic ponit tps quo iudicē habuerūt israelite. s. iepte q eos de p̄dicta aduersitate eripuit. ¶ Ad scdm dām q̄ ista fuerūt facta imediate post p̄cedentia. nā p̄cedēti. c. dr̄ quo amonite castra fixerāt ī galaad. israelite quoq; fixerāt castra in maspbat ad resistēdū amonitis pugnātibus: nō babebāt aūt tūc israelite ducē: iō p̄ncipes tpe galaad inter se conueniebant q̄ q p̄mus eorū pugnaret otra filios amō efficeret dux galaad: sz postea iudicātes nō eē boc cōpetēs osiliū noluerūt bz̄e ducē antequā incboarēt pugnā: ⁊ tunc castris fixis in maspbat deliberato osilio inter israelitas miserūt maiores natu de seipsis orātes iepte q morabat in terra thob vt veniret ad p̄ncipādū ⁊ vt esset dux eox: ⁊ factus est in boc. c. ⁊ sic nō v̄ aliq̄ tpis interpositio inter hec ⁊ p̄cedētia: sz otinuata bistoria est. (Fuit in illo tpe iepte galaadites.) Hic ponit additio ducis liberātis q fuit iepte galaadites: ⁊ isti israelite q nūc piclitabant erāt galaadite: iō contigit ei q̄ eēt dux eox plusquā alteri extraneo. ¶ Quer̄ q̄re vocat iepte galaadites. ¤¶ Rñdet nicola⁹ q̄ galaad accipit p viro ⁊ p terra ⁊ p ciuitate: ⁊ quocūq; modo cōpetit ei q̄ eēt galaadites. nā erat de terra galaad oriundus. erat etiā filius viri cuiusdam noie galaad. erat ēt de vrbe noie galaad. De p̄mo pz q̄ q̄dā terra vocat galaad. s. tota terra q̄ cōiūcta est mōti galaad: ⁊ est ista terra ad orientalē partē iordanis: ⁊ diuisa est in duas trib⁹. s. medietas p̄uenit tribui gad: ⁊ medietas dimidie tribu manasse vt pz Deut. 3. sic accipit p̄cedē. c. s. dixerūt p̄ncipes galaad q̄ p̄mus ex nobis otra filios amō ceperit dimicare erit dux populi galaad. Scdm pz q̄ pater huius iepte vocabat galaad: qz dr̄ imediate. habuit aūt galaad vroꝛē de qua suscepit filios: qui postq̄s creuerūt eiecerūt iepte. ¶ Tertiū q̄ asserit nicola⁹. s. q̄ galaad sit nomē ciuitatis nō approbo. ipse tñ p̄bat illud: qz sequē. c. dr̄ q̄ iepte galaadites sepultus est in ciuitate sua galaad. sed ex boc nō p̄bat qz nicolaus accipit ibi galaad intrāsitiue. s. q̄ sit ablatiuus: ⁊ tūc eēt nomē ciuitatis: sz dz accipi trāsitiue vt sit genitiuus. s. sepultus est in ciuitate sua galaad. i. in ciuitate sua q̄ erat ī terra galaad. ⁊ ista ciuitas sua v̄ esse maspba: qz infra in lr̄a dr̄ q̄ habitabat in maspba: ⁊ maspbat est in terra galaad: sed mos bebreox erat sepeliri in locis in q̄bus habitabāt q̄ erāt loca sue originis: iō sepelirēt in maspbat que vocat ciuitas galaad qz erat in terra galaad. ¶ Itē pz boc magis qz vbi nos dicim⁹ sepultus est in ciuitate sua galaad. in bebreo babet. sepultus est in ciuitatibus suis galaad. ⁊ exponūt bebrei. i. in vna de ciuitatibus galaad. ⁊ ducūt simile. 1. Reg. 18. vbi dr̄ in lr̄a bebraica. in duabus gener meus eris: ⁊ exponūt ipsi. i. in vna duax: iō nō v̄ cōuenire q̄ galaad sit ibi nomē vbis sz terre: iō manēt duo ex q̄b⁹ poterat iepte vocari galaadites. s. ex terra galaad vl̄ ex p̄ze suo noie galaad. ¶ Sz tūc dicet ex quo illoꝛ vocat bic galaadites. Rñdēdū q̄ vocat galaadites a p̄ze: qz pz ex ordine lr̄e. nā dicit fuit iepte galaadites vir fortissimus. ⁊ sequit. habuit aūt galaad vroꝛē. ex quo appet q̄ sit lr̄a suspensiua: ⁊ sit istud reditiuū rōnis dicti supioris. s. q̄ sit galaadites. ¶ Queretur an iepte fuerit iudex totius israel vel solū terre galaad. ^Aliqs dicet q̄ fuerit solū terre galaad. Primū pz ex institutione: qz ozigo fuit qz nō babebāt galaadite ducē ad bellū ⁊ acceperūt iepte: sz ipsi dicebāt p̄cedēti. c. q̄ p̄mus ex nobis cōtra filios amō ceperit dimicare erit dux populi galaad: sz iepte fuit institutus in defectū istoꝛ p̄ncipū. s. qz nō executi sunt nūc osiliū q̄ ppositū erāt: sz cōcordauerūt accipe iepte. ergo solū fuit assumptus in ducē galaad sicut sumendus erat ille q̄ de galaaditis p̄mus pugnasset si illud osiliū māsisset. Itē pz ex potestate instituentiū: qz ad boc q̄ iepte efficeret iudex vel dux totius israel necesse erat eū ordinari vel prefici a toto israel vel a ꝓcuratoribus totius israel: sed solū institutus est p̄nceps a p̄ncipibus terre galaad. nā. j. dicit q̄ maiores natu terre galaad venerūt ad iepte q̄si noie oium galaaditarū: ⁊ susceperūt eū in p̄ncipē. ergo nō poterat ex boc effici p̄nceps totius israel. Itē pz ex pacto q̄ iepte iniuit pactū cū maioribus natu galaad qui venerāt ad vocādū eū q̄ faceret eos p̄ncipē sui si pugnaret ꝯ filios amon. ergo nō efficiebat p̄nceps totius israel. Itē patet boc qz. j. in lr̄a dr̄. abijt itaq; iepte cū p̄ncipibus galaad fecitq; eū eis populus p̄ncipez sui. ergo solū populus galaad eū p̄fecit ⁊ non erat super israel. Itē iepte fuit factus dux ad pugnandū solū p galaditis. ergo soluz fuit fact⁹ p̄nceps eox. naz amonite solū censebant nūc hostes galaaditax: ⁊ ipsi soluz erierant ad pugnādū ꝯ illos. ¶ In contrariū v̄ q̄ fuerit iudex totius israel: qz iste liber est de iudicib⁹ q̄ erant duces toti⁹ populi: ⁊ nō agitur hic de p̄ncipib⁹ spālibus aliquarū tribuū. ⁊ hoc vex est. naz putandū est q̄ fuerunt iudices fuerūt duces vniuersales populi: sicut Moyses ⁊ Iosue p̄fuerūt toti populo. nec dr̄nt iudices a moyse ⁊ iosue nisi in magnitudine iurisditionis sz nō in exētione. De boc declaratū est in ꝓlogo huius libri. ¶ Itē pz qz si iepte nō fuisset dux toti⁹ israel nō cōputaretur per eū etas populi israel: sz cōputat p euz tēpus vt pz sequēti. c. sicut p oēs alios iudices. ergo fuit iudex toti⁹ populi. ¶ Itē pz efficaci⁹ qz sequēti. c. dr̄. iudicauitq; iepte galaaditesisrael. 6. ānis. si tñ nō fuisset iudex toti⁹ israel nō diuisset iudicauit israel sed iudicauit populū galaad. ¶ Itē pz qz samuel. 1. Re. 12. increpat israelitas ex pte dei ⁊ enarrat iudices quos de⁹ misit ad liberandū totū israel. ⁊ ponit ibi iepte cuz dicit ibi. ⁊ misit dñs hierobaal ⁊ bedā ⁊ barach ⁊ iepte. sed mānifestū est q̄ nō loquebatur ibi deus p samuelē cōtra galaaditas spāliter: sed cōtra totuz israel quē conuocauerat samuel. qō pz ibidē. ergo erat datus a deo iepte in iudicē toti⁹ israel. ¶ Itē aliqualr̄ colligit ad Debze. 11. vbi Aplūs logtur de cōstantia iudicum exponētiū se ad mortē p fidem p populo dei. ⁊ ponit ibi iepte inter ceteros. ⁊ sic videt q̄ ipse fuerit de iudicib⁹ populi israel. ¶ Ad rōnē p̄mam in ꝓiū dām, q̄ a p̄ncipio institut⁹ est in iudicē a p̄ncipibus terre galaad in defectū ipsoruz: qz nullus reperiebat conueniens dux: ⁊ ipsi nō p̄ficiebant euz nisi terre galaad: tñ postea cum iepte p̄spere egisset cōtra amonitas tot⁹ israel gratis suscepit euz in ducem. ¶ Ad scdm dām q̄ illi qui instituerūt iepte in p̄ncipem solum habebāt potestatē ad instituendū super terrā galaad ⁊ sup eam solam eum instituerūt: postea tñ consensu populi toti israeli ꝓpositus fuit. ¶ Ad tertiā rōnem dicendū q̄ iepte solum intendit effici p̄nceps super terraz galaad eo q̄ causa ꝓ qua p̄nceps efficiebat pertinebat solū ad galaditas: ⁊ ob boc cum solis galaditis pactū iniuit vt esset p̄nceps eorum: ⁊ ex boc pacto solū fuit p̄nceps ipsoꝛū. postea autē fuit alia noua assumptio qua factus est p̄nceps totius israel. ¶ Ad quartū dicendū q̄ cum ipse iuit cū p̄ncipibus galaad soluz factus est dux galaaditax ⁊ ante bellum inchoatū: ⁊ cum fieret soluz erat p̄nceps galaaditarū: sed post victoriā totus israel accepit euz in ducē. ¶ Ad quintū dicendū q̄ nunc solum fuit iepte ꝓpositus ad agendū bellū galaaditarū cōtra amonitas: ⁊ solum fuit ꝓinceps galaaditarū. facto tñ bello videns totus israel istuz babere a domino spūm ad victoriā bellozuz: credens illum vtilē ad pugnandū contra hostes totius populi fecerūt eū ducez populi. (Vir fortissim⁹). Ista est cā quare volebāt eū ī ducē galaadite qz erat fortissim⁹: ⁊ ex boc erat aptioꝛ ad ducatū belli q̄ quisq̄ de eis. Et vocat fortissim⁹ dupliciter. s. roboze corpis qō ptinet ad tolerādos labores bellicos: ⁊ ad patrandū opera fortia. Scdo vocat fortissimus fm q̄ fortitudo est virtus moralis ⁊ ptinet ad quandā animositatē vel additiā fz quā aliq̄s nō formidat subire terribilia aggredi do vel expectādo ⁊ vtrāq; babebat iepte: iō erat ad bella aptissimus. (Atq; pugnatoꝛ). s. nō solū bēbat fortitudinē: sz ēt erat pugnatoꝛ. i. exercitat⁹ in pugna. ⁊ istud maxime valet. nam figs sit vir fortis ⁊ nō est sic exercitat⁹ ad actus bellicos: p defectū prudētie bellice faciliter corruet. istud nō babet in bebreo sz solum vir fortissim⁹. lr̄a autē nr̄a posuit illud tāq; de subintellectiōe textus. (Filius meretricis mulieris). Aliq accipiūt meretricē. i. eā quē oiuz libidini pz. d sic accipit Hieronym⁹ ⁊ bz̄ ī decretis. 34. dist. c. vidua. e ¶ Sz nō dueniēter accipit: qz tales nō dsueuerūt babere. bebrei accipiūt q̄ erat meretrix. i. bospitatrix: qz nomen bic positū equocatur ad meretricē ⁊ ad bospitatricē. de quo declaratū est Josue. 2. c. ⁊ sic volūt bonozare iepte dicētes euz filiū esse bospitatricis mulieris que tñ erat vroꝛ legitima.

¶ An iepte mulieris meretricis vl̄ vroꝛis ltime fuerit fili⁹. Qō. 4.

Queretur circa b̄ an fili⁹ fuit iepte mulieris meretricis vel vroꝛis legitime. ¶ Rñdēdū q̄ nō erat fili⁹ mulieris meretricis. i. q̄ publice oiuz pateret libidini: sz erat cōcubina galaad: ⁊ suscepit ex ea iepte. ¶ Nec tamē pōt dici q̄ erat fili⁹ vroꝛis legitime galaad: qz lr̄a dicit q̄ erat fili⁹ meretricis. nec valet q̄ bebrei vellēt dicere eā bospitatricē. ¶ Itē in littera dicit. j. beres p̄is nostri esse nō poteris qz de adultera matre natus es. ergo nō de legitima. ¶ Respōdebūt bebrei nō militare

Dubiū. Rñsio.

Qō. 3.

An iepte fuerit iudex toti⁹ israel vel solū terre galaad.

^ Quinsdaz rō ioiuersū

1. rō.

2. rō.

3. rō.

Cōtra. 3. dictū nicolai. 1. rō

2. rō.

3. rō.

Ad rōnē p̄mā ī oppositum.

Ad secūdā rōnē.

Ad. 3. rōnem.

Ad. 4. rōnem.

Ad. 4. rōnem.

Ad. 4. rōnem.

Jeptevocatur duplr̄ fortissimus. 1. mō. 2. mō.

Meretrix duplr̄ sumitur.

d Expō quozūdā e Cōsut.

Ad rñ. ad quesitū.

Hebreoꝛū opio.

militare

militare ista. De ꝑmo ꝓz qz pōt accipi meretrix ſm equiuocationem hebraicā ꝑ hoſpitatrice: ⁊ poterat eſſe mater iepte hoſpitatrix ⁊ legitima vxor. De ſcō ꝓz qz in hebreo nō habeꝫ adultera mſe ſz de altera: ió nō ꝓbat. ¶ Dōm ꝙ nō ſtāt iſte rūſiones qz nomē poſitū in hebreo hic. ſ. zona vbi nos dicimus meretricem nō eſt ꝓprie equiuocū apud eos ad meretricē ⁊ hoſpitatricem. ſz dicūt ꝙ ꝑ ſimilitudinē quandā ſit trā ſlatio. ſ. qz ipſe hoſpitatrices publice ſolēt eſſe impudice ⁊ multoꝝ veniētiū libidine interdū maculātur: ⁊ ſic ſemp directe vel indirecte redit ad meretricē. Itē ſecūda excuſatio nō ſtat: qz ſi deberet itelligi ſm ꝙ volūt intelligere hebrei ꝙ eēt de alia mſe. ſ. ⁊ nō eēt illa adultera nō eſſet ratio ꝺueniēs quā aſſignauerūt ſres iepte dicētes: heres ꝓzis noſtri eſſe nō poteris qz de altera mſe natus es. naz licz nō eēt iepte ex eadē mſe cū ceteris ſribus ſuis: dū tñ mater ſua eſſet vxor legitima ſuccedebat ipſe ꝓzi ſuo ſicut ceteri ſres. ipſe tamē iepte fugit de domo ꝓzis ex hac cauſa q̄ſi eſſet rōnabilis. ergo mater ſua nō ſolū nō erat mater alioꝝ ſrum eius: ſ; etiā nō erat vxor. ¶ Dōm ergo ꝙ mſ iepte erat cōcubina galaad: ⁊ ob hoc iepte erat illegitimus: ⁊ ſres ſui expulerūt eum de domo ꝓzis ne ſuccederet ꝓzi. vocaſ tñ hic mater eius meretrix large. i. fornicaria: qz q̄libet ꝺcubina alicuius fornicaria eſt: ſz nō meretrix. i. oium libidini patēs. ¶ Queret vlterius q̄re ſcriptura noīat mſem iepte eſſe meretricem ꝺenoīando potius genus eius ab impfecto. ¶ Rñdēduz ꝙ hic ponunt pater ⁊ mater iepte. ꝺe ꝑze ꝺicit ꝙ erat galaad. ſ. habuit galaad vxorē de q̄ ſuſcepit filios. mater aūt ꝓmo ponit eo ꝙ de illa ꝑncipaliꝫ eſt intētio. ▫Sz tūc manet ꝺubiū cur de illa intendaſ cū potius ptineat ad dedecus q̄ ad honorē iepte. ◦ ¶ Alig dicūt ꝙ hoc fuit ad ſignificādū ꝙ quāq̄ eēt iepte de ignobili cōiugio natus. ſ. de fornicatione: ⁊ ex hoc nō erat aptus ad aliquā dignitatē vel honorē: ne ceſſitas tñ tēpoꝛis eū fecit ꝑncipē. ſ. qz vrgēs erat bellū ⁊ nullus alius idoneus repiebaſ. ▵ ¶ Sz dōm eſt ꝙ cauſa eſt qz vult ꝓponere ſcriptura preambulū biſtorie. nā. ĵ. dicit ꝙ principes galaad iuerūt in terrā thob ad vocādū iepte vt eſſet ꝑnceps illoꝝ: ⁊ qz ipſe erat de terra galaad tollit ꝺubium. ſ. qūo erat opus ꝙ mitteret ꝑ eo extra terram galaad. ⁊ dicit ꝙ hoc eſt qz fugerat. expulerāt quippe eū ſres ſui de terra vt ꝓz. ĵ. ⁊ ad declarandum cauſam huius ꝓponitur ꝙ erat filius mulieris meretricis. ſ. ꝺcubine galaad: ideo ſres eius expulerūt de domo ꝓzis ne ꝺtenderet ſuccedere ꝓzi cū eis: ⁊ qz oia iſta habēt oziginē ex eo ꝙ mater iepte erat fornicaria: qz alꝭ non potuiſſet expelli de domo ꝓzis ꝓponitur ꝙ erat filius mulieriꝫ fornicarie. (Qui habitabat in galaad). ſ. iepte habitabat in terra galaad. Nicolaus intelligit galaad ꝙ eſſet nomē vrbis iepte vt ſupra dictū eſt. ſz oꝛ acci ꝑ ꝑ terra galaad: ⁊ ibi habitabat iepte in ciuitate maſpha vt ꝓz. ĵ. cū dicit. reuertēti aūt iepte in maſpha domū ſuā. ¶ Sz obijcietur ꝙ nō habitaret iepte in terra galaad nūc q̄ vocatus eſt a ꝑncipibus galaaditarū: qz infra dicit ꝙ ſres ſui eiecerūt eum de domo ꝓzis: ⁊ ille fugiēs habitauit in terra thob. Rñdendum ꝙ terra thob eſt quedā pars terre galaad. nam ciuitas maſpha eſt in terra thob: ſed iepte fugit ſolū de domo ꝓzis ſui galaad: ⁊ de vrbe ſua. habitauit tamē in alia vrbe terre galaad: ⁊ eſt aliq̄ prouincia vel regio ſpecialis in terra galaad que vocatur terra thob: ⁊ ad illā fugit iepte. vnde verū eſt ꝙ habitabat in galaad ⁊ in terra thob. (Habuit aūt galaad vxorē de qua ſuſcepit filios.) Iſte eſt pater iepte. ⁊ eſt ſenſus ꝙ galaad habuit vxorez de qua ſuſcepit filios legitimos ⁊ habuit cōcubinā de qua ſuſcepit iepte. ¶ Queret de iſto galaad qs erat. Aliqs dicet ꝙ fuit ille galaad qui erat de ſtirpe manaſſe ⁊ ponitur in familijs eius Nume. 26. et. 32. cōuenit aūt hoc valde: qz iepte fuit vir fortiſſimus ⁊ pugnatoꝛ: ⁊ veriſimile eſt ꝓzem ſuū fuiſſe fortiſſimuz ⁊ pugnatorē. ⁊ ſic dicit de illo galaad vt ꝓz Joſue. 17. c. ꝙ fuit vir pugnatoꝛ: habuitq̄ poſſeſſionē galaad ⁊ baſan. ¶ Rñdēduz ꝙ hoc nō ſtat: qz ille galaad nō potuit viuere vſq̄ ad tēpus iſtud. imo ille nō egreſſus eſt de egypto ad veniēdū in terrā chanaā ſz ibi mortuus eſt. Qō ꝓz qz galaad eſt filius machir Joſue. 17. ⁊ iſte natus eſt viuēte ioſeph filio iacob. nā in genib⁹ eius natus eſt vt ꝓz Heñ. 50. ſ. filij quoq̄ machir filij manaſſe nati ſunt in genibus ioſeph. Joſeph aūt mortuus eſt poſtq̄ deſcēdit iacob cū filijs ſuis in egyptū annis. 71. Qō ꝓz qz ioſeph vixit annis cētuz decē Heñ. 50. ⁊ cū deſcēdit iacob in egyptū erat annoꝝ. 39. ergo vſq̄ ad mortē ſuam manebāt ſeptuaginta vnus annus. ꝓz qz anno quo ſtetit ioſeph coꝛā pharaone ad interpretādū ſomnia erat annorū trigita vt ꝓz Heñ. 41. ⁊ ſequēti anno cepit ferti litas magna vt ꝓz ibidē: ⁊ illa durauit. 7. annis: ⁊ deinde ceperunt ſeptem anni famis: ⁊ in fine ſecūdi famis anni deſcendit iacob in egyptum Heñ. 45. cū dixit ioſeph fratribus ſuis. biēnium eſt ꝙ cepit fames eſſe in terra: ⁊ adhuc quinq̄ anni reſtant quibus nec poterit arari nec meti. ⁊ ſic erunt nouē anni poſtq̄ ſtetit ioſeph coram pharaone qui faciūt trigintanouē annos eius. q̄bus ſubtractis a centū decē annis quibus vixit manent ſeptuaginta vnus: totidem autē expletis poſt deſcēſum iacob in egyptum mortuus eſt ioſeph. ergo ante ſeptuaginta annos poſt deſcenſum iacob in egyptuz natus eſt galaad cū natus fuerit in genibus ioſeph. manent autē a morte ioſeph vſq̄ ad exitū de egypto anni centum quadraginta quattuoꝛ. Qō ꝓz qz manſio iſraelitarum in egypto fuit annorū ducētorū quindecim. ſicut declaratum eſt Heñ. 15. et Exo. 12. a quibus detrabendo ſeptuagintaunum manēt anni centum quadraginta quattuoꝛ: ſed illo tēpoꝛe rari homines accedebant ad illam etatez. moyſes qui fuit quaſi coetaneus galaad nō vixit niſi centū viginti annis Deuē. 31. ⁊ aarō annis cētum viginti tribus vt colligit Nume 33. c. ergo nō accederet galaad ad cētum quadraginta quattuoꝛ: ⁊ tamē a natiuitate eius vſq̄ exitum de egypto ad minus fuerūt tot anni. ergo nō egreſſus eſt galaad de egypto ſed ibi mortuuſ eſt. ¶ Dicēdum ergo ꝙ nō fuit ille galaad. Et ſi forte velles cōtendere ꝙ ille erat, qz magno tēpoꝛe vixit nō ſtat. nam neceſſe erat tunc ꝙ viriſſet annis fere quingentis. Qō ꝓz qz nunc erāt ab introitu iacob in egyptum vſq̄ ad egreſſuz iſraelitarū anni. 144. quibus addātur. 40. anni quibus māſerunt iſraelite in deſerto erunt anni. 184. deinde addātur anni trecenti qui fluxerunt ab introitu in terram chanaaz vſq̄ ad annum quo iepte factus eſt dux belli. nam ipſe dixit ad regē amō: quare per trecētos annos tacuerat ſuper repetitione terre galaad. ⁊ cōputantur illi anni a tēpoꝛe quo cepit iſrael terrā de manu ſeon ⁊ og regū amoꝛreorum qui fuerūt debellati ab iſraelitis anno. 40. ab exitu de egypto vt declaratū eſt Nume. 21. ⁊ ſatis ꝓz ex proceſſu nūeroꝝ a. c. 20. vſq̄ ad finem libri. ⁊ ſic cū iepte eſſet nūc iuuenis ⁊ fortis pugnatoꝛ non eſſet pater ſuus mortuus a magno tēpoꝛe. preſertim qz quādo ipſe eiectus eſt de domo patriꝫ ſui erat iam vir: ⁊ fratres ſui eiecerunt eū ne ſuccederet. ergo iſte galaad erat nūc viuens vel paulōante hoc mortuus fuerat. ſi tamē eſſet galaad de quo dictum eſt cōpleret tunc annos quingentos demptis decem ⁊ ſex vt ex cōputatione ꝓz ſupra poſita. Dicēduz ergo ꝙ fuit alius vir noīe galaad: qz multi hoc nomine apellabātur.

¶ Queretur vlterius de qua tribu erat iſte iepte. ▪ Reſpōdenduz ꝙ nō ꝓz de qua cum ſcriptura illud nō referat. dicit aūt ꝙ erat galaaditeſ. ex quo aliqui volunt ꝙ erat de tribu manaſſe: qz in tribu manaſſe erat quedā familia que vocabaſ galaaditarū vt ꝓz Nume. 26. et Joſue. 17. c. Sed dicēdum ꝙ iepte nō vocatur galaaditeſ. i. de familia galaditarū: ſed qz pater ſuus vocabaſ galaad vt ꝓz hic. Uel qz erat de terra galaaditaꝝ ſi voluerimus intelligere ſic. ¶ Ad hoc ergo dicēdum ꝙ per hoc ꝙ iepte erat de terra galaad ꝓz aliqualiter de tribu eius ſz nō plene. nam terra galaad diuiſa fuit inter duas tribus. ſ. tribum gad ⁊ dimidiā tribū manaſſe Deuē. 3. c. ideo opz ꝙ fit iepte de aliqua iſtarum duarū. ſed nō apparet de qua: ideo aliqui volūt eum eſſe de tribu gad. alij vero de manaſſe: ſed plures volūt de manaſſe. ſic. n. dicitur precedenti. c. ꝙ iair erat galaaditeſ. Et biſtoria ſcholaſtica dicit eum fuiſſe de tribu manaſſe eo ꝙ volūt precipuā partem gad fuiſſe in manaſſe. ⁊ nūc quidē verū eſt ꝙ illi ꝗbus magis periculū imminebat erāt de tribu manaſſe viri: eo ꝙ ipſi viri erāt magis cōiūcti terre amō q̄z tribus gad vt colligit Joſue 13. c. (Qui poſtquā creuerūt eiecerunt iepte.) Erat iepte maioꝛ etate iſtis: ⁊ nō poterāt eijcere eū quouſq̄ fuerūt facti viri. ⁊ tūc eiecerūt. ſ. eiecerūt de domo patris: ⁊ de vrbe. qō ꝓz qz dicit ꝙ fugit in terrā thob. (Dicētes. beres in domo ꝓzis noſtri eſſe nō poteris). i. nō poteris de iure ſuccedere patri noſtro. Uel nō poteris. i. nō ꝓmittemus te eſſe beredem: ⁊ vtrūq̄ verū eſt. (Quia de adultera mſe natus es). ſ. ex hoc nō cōpetit tibi ſucceſſio ſicut nobis: ⁊ ſic iſta lex de nō ſuccedēdo illegitimos ꝓzi ſemp obſeruata eſt ab antiquo. in hebreo dr. (Qz de altera mſe natus es.) Debet tñ intelligi de altera. i. de adultera: qz ſi ſolū hoc haberet iepte ꝙ nō eſſet filius eiuſdem matris cuius erant reliqui ſres ſui. dūtñ illa eſſet vxor legitima nō ꝑnabaſ ſucceſſione: ſed ipſi ꝓtiāt eum ꝑpter mſem. ergo opz ꝙ illa eſſet adultera. littera tñ hebraica poſuit de altera. qō etiā eſt ad ꝓpoſitū ſruz iepte. nā galaad pater eoꝝ habuit ſolū vnā vxorē legitimā. ſi ergo iepte erat natus de altera muliere neceſſe erat ꝙ illa eſſet adultera. hoc colligit ex lra qz dicit in ꝓncipio ꝙ fuit iepte galaaditeſ filius mulieris meretricis. ⁊ ſequit. habuit aūt galaad vxorē de qua ſuſcepit filios. ex quo innuit ꝙ vna erat meretrix de q̄ ga-

Jm ꝓba. Ꝓzia.

Scōa.

Doct. rñ. ad q̄ſi.

Qō. 5 A

Qr ſcriptura noīat matrē iepte eē meretricē ꝺenoīando potiꝰ genꝰ eiꝰ ab impfecto

▫ Dubiū.

◦ Nōnl. rñ.

▵ Doc. rñ

† Nicolai opi. ō galaad.

Obiectō

Rñſio.

Qō. 6 A

Quiſerat iſte galaad.

Quiuſdaz rñ. ad q̄. Jm ꝓba.

Doc. rñ. ad q̄ſitū.

Qō. 7. A

De q̄ tribu erat iſte iepte.

▪ Rñ. ad q̄.

Diſto. ſco. ⁊ alioꝝ rñ. ad q̄ſitū.

† Lra in hebreo.

laad suscepit iepte:z alia erat vxor.i. legitime ducta de qua suscepit filios.s.legitimos: ideo bona est hebraica:sed planior est nostra. Nec tñ aliqs putet q hieronymus trāstulerit de altera more sicut habet hebraica:z postea vitio librariorū scriptū sit adultera pro altera:qz facilis erat mutatio. presertim correspōdente eis significatione. Sed dōm q hieronymus transtulit de adultera:qz planior erat sentētia :q hebreus haberet de altera. z hoc sepe facit.

A ¶An fratres iepte iuste expulerunt eum de domo patris ne succederet. Questio.8.

Rñ.ad q. Dubiū. Quod.rñ. **Queretur** an fres iepte iuste expulerit eū de domo patris vt nō succederet pri. ¶Rñdēdū q iustū erat q iepte nō succederet pri eo q erat illegitimus. Et tñ an ob hoc de domo poterat expelli est dubiū. ¶Aliqs dicet q iuste potuerūt eū fres sui excludē.sic.n. fecit sarra de bismaele.nā ipse erat filius agar.z dixit sarra ad abraā eijce ancillā z filium eius:nō.n.heres erit filius ancille cū filio meo isaac.z tunc abraā eiecit bismaelē:quāquā doure suscepisset pro filio suo.angelus tñ dei dixit illi q faceret id qđ dicebat sarra Heñ.21. Item Heñ. 25.dr q abraā separauit filios cubinarū a filio suo isaac versus partē orientalē. ¶Rñdendū q aut iepte gerebat se in domo pris sui vt heredē cū ceteris fribus suis aut nō. Si primo modo poterat iuste expelli:qz ipse vsurpabat aliqd indebitū:ideo primādus erat illo. Si scdo modo aut expellebant eū q timebaf q suscitaref scādalū inter eū z fres legitimos ex pte eius .aut expellebāt eū solū qz erat illegitimus z nolebāt q esset inter eos. Si primo modo timebaf verisimiliter scādalū ex parte iepte futurū ppter successionē paternā:poterat expelli de domo nō p fres suos sz per iudices vel per patrē qui filiorū suorū iudex erat. filij tñ nō poterāt frem suū iepte expellere. Prio qz nullū ius habebāt sup ipsum cū essent pares:z par in parē nō hz realiter imperium. Scdo qz ipsi erāt pars de successione cōtra iepte:z nemini licet ius dicere in causa sua:ideo si ipsi eijcerent eum etiaz pp scādalū peccarēt.si aūt eijceret eū pater suus vel iudex nō peccabat.sic intelligiē qđ allegaf de sarra q petijt ancillā z filiū eius eijci:qz timebat scādalū futurū. nā ipsa vidit bismaelē ludētē cū isaac Heñ.21.z forte iste ludus erat noxius.s.pcutiēdo eū.nā aliquādo vocaf ludus ipsum bellū.sic pr.2. Reg.2.c.s.surgāt pueri z ludāt coram nobis:z surrexerūt.24.viri z occiderf se mutuo. z ita forte nūc sarra vidit q bismael percutiebat acriter isaac. z forte insidiabaf ei ad occidēdū ipsuz vt succederet totaliē abrae. z ad tollēdū istud scādalū petijt eū ō domo eijci:z eiecit eū abraam qui erat pater z iudex in domo sua. Sic etiā intelligitur de abraā Heñ.25.q separauit filios cubinarū ab isaac.s. pp scādalū:qz abraā dederat oia bona sua isaac z filijs cubinarū solū dederat munera:z illi inuiderēt ei. Et forte post mortē patris insurgerēt cōtra eū z auferrēt bona eius vel occiderēt ipsuz:iō vt tolleref scādalū diuisit eos valde abraā: z ipse egit hoc rāq iudex.sic.n.potuisset galaad expellere iepte cū fres eius nō poterāt. ¶Si scdo modo.s. q nō erat aliqđ scādalū nec timebaf sz eiecerūt eū qz erat illegitimus. Dōm q siue fres expellerēt eum siue iudices peccabāt:qz iniuste puabāt eū quodā bono.s.cohabitatione paterna z alimētatiōe.nā pater alimētaret eū dū maneret in domo:z postea nō puauerūt eū etiā qbusdā muneribus q posset ei dare pater.z hoc modo significauit iepte se expulsum .s.ex odio z inuidia. vnde cōquestus est senioribus galaad veniētibus ad eū dicēs.nōne vos estis qui odistis me z eiecistis de domo patris mei.z sic significat iniuriā sibi factā. Prio qz dicit qz oderūt eū:z ex odio eiecerūt illū. Scdo qz ipse cōquerif illis publice.si tamē putaret se iniuste cōqueri nō fuisset cōquestus.

Iepte iniuriam sibi a frib⁹ illatā significat.

Qō.9. A An iepte vt illegitimus erat simplr primandus successiōe. Rñ.ad q.

¶Queref vlterius an iepte ex hoc q erat illegitimus erat simpliciter puandus successione vel poterat succedere in aliqua pte. ¶Dōm q nūc nō oportet distingui de successiōe illegitimorū fm iura humana.s.aut succedat mri aut pri:z si patri aut stantibus liberis legitimis aut nō stātibus:z in quota portione pōt instituī heres vel suscipere legatū:qz forte nō erat tūc eadē lex ciuilis q nūc:z sic nihil faceret ad ppositū dicere de successione vt modo fit. Sz dōm fm successiones illius tēporis q filij illegitimi nō poterāt succedere vlr pribus ex institutione in testamēto nec ab intestato:sz poterāt instituī heredes in aliqua parte. Vel saltez poterat eis dari aliqđ per modū legati magis q̄ per modū heredis.sic pr Heñ.25.de abraam qui dedit oia que possedit filio suo isaac:filijs aūt cōcubinarum largitus est munera. largiri aūt munera dicit ppie legatū: qz legata dant ex liberalitate testatoris.successio aūt vel institutio heredis interdū necessaria est.s.cū quis legitimos heredes habet quos exheredare nequit: z sic fres iepte puauerunt eū hoc dono qz poterat ei pater suus donare aliqd viuens vel in testō relinquere p modum legati.illo autē exclusō nihil hoz fieret:z forte ex hac cā fratres sui expulerunt eum z ipse recessit ab eis:non solū nō manēs in ciuitate patris sui:sed etiā lōge recedēs de puincia illa. (Habitauit in terra thob). Ista terra thob erat in terra galaad.erat gppe q̄dam pua regio terre galaad z in illa erant aliq̄ vrbes:quarū vna erat maspbat in qua habitabat iepte vt pr. j. non q nūc habitaret in maspbat sz postea habitauit:qz nunc galaadite erāt in maspbat pcedenti c.z tñ miserūt pro iepte in terrā thob vt patet. j. in littera. Et apparet hoc qz supra dr q habitabat iepte in terra galaad.z hic q habitabat in terra thob:z vtrūq referē ad idē tēpus.s.qñ galaadite inerūt ad vocādū eum.q opz q terra thob eēt i terra galaad vel econuerso.z sic erit terra thob i galaad:qz alioquin nō posset fugere i terra thob cū stās in terra galaad eēt in terra thob. (Cōgregatiq sūt ad eū viri inopes). Iste iepte erat vir fortis z bellator qñ recessit de domo patris sui:z nūc nihil habēs de quo viueret exercebat latrocinia vt ide pasceref.z qz videbatur esse vir aptus ad pncipandū multi de pauperib⁹ non habentes aliunde victum cōgregati sunt ad eum:vt illo ductore de pda vel alīs viueret. ¶Queref an iepte peccauit colligēdo ad se viros inopes. ¶Aliqs dicet q sic:qz abimelech cōgregauit sibi viros inopes z vagos:z peccauit:qz accepit illos ad malū finez.s.ad occidendū fratres suos supra.9.c. ¶Itē viri iopes q nullis artibus honestis vitā asseq pñt nō ueniūt ad aliquē nisi cuz ille pōt eos de artibus inhonestis pascere.sed cōuenerūt ad iepte.ergo peccabat:qz dabat illis occasionē vel incitabat ad studia inhonesta. ¶In dzium videf q nō peccabat:qz dauid recepit ad se viros inopes oppssos ere alieno z amaro animo.1.Re.22.c.z tñ ille nō peccauit vt declaratū fuit ibi.ergo etiā non peccaret iepte. ¶Rñdendum q cōgregare viros inopes ad se nō est peccatū fm se:sz erit peccatū vel bonū opus ex fine ad quem cōgregat eos.naz si eos cōgregat ad pascenduz vel vt defendat eos de manu potētiorū:vel vt vtatur eis ad ministrādū eis ad aliqđ bonuz.s.ad pugnādū contra hostes bonū est:vel si congregaf ad defensionē alicuius inocētis qui aliter defendi non pōt. ¶De iepte dicēdū q cōgregauit ad se viros inopes z vagos z illi sponte venerunt ad euz:quia vtriq vtile erat:z hoc fuit ad defendendā vitaz.nam iepte expulsus de domo paterna cum illegitimus esset:nihil possidebat quo vitā defendere posset:nec vidit aliquas artes honestas sibi posse pficere:sz recurrit ad id ad qđ euz natura sua z habilitas maxima inclinabat.erat enim vir fortis z pugnator:ideo putauit nullo modo melius vitaz trāsigere posse q̄ pugnando z de preda viuēdo:z qz solus hoc agere nō poterat cōgregauit ad se viros inopes q euz velut pncipē sequebaf:si aūt predari z pugnare ad tuendā vitā licitū erat eēt quoq licitū congregare viros iopes ad hec agēda.si aūt bellū z preda illicita erāt eēnt quoq illicite cōgregati isti viri iopes.de hoc dicet sequēti.q.videbiē. ¶Ad rōnē primā in dzium dōm q nō erat filius de iepte z abimelech.nā ad abimelech nō conuenerūt viri inopes z vagi:sed ipse conduxit eos pcio.s.de.70.pondo argēti que dederāt ei fichimite supra.9.iepte aūt non cōduxit viros inopes sed ipsi cōuenerunt ad eum gratis scientes sibi vtile fore.non est aūt tam culpabile aliquos qui malū exercere possunt cōducere z excitare sicut illos venientes recipere. ¶Scdo est dissimile:quia abimelech congregauit istos viros ad occidēdū fratres suos:z occidit illos qđ erat sceleratus.iepte aūt non congregauit viros istos inopes ad occidendū iniuste aliquem sed ad latrocinandū vt tueretur vitaz z acquireret necessaria:z ista poterāt in aliquo casu licite fieri sicut infra dicef.ideo non peccauit iepte. ¶Cum aūt dicitur in parte contraria quia non peccauit:eo q dauid sicut congregauit viros inopes z non peccauit:agit ad propositum z non est ad illud respondendum. Si tamen velimus dicere q peccasset:poterat dici q dauid non congregauit eodez modo viros inopes sicut iepte:quia causa principalis in dauid fuit q posset vitā defendere.nam persequebatur eum saul:z poterat capi faciliter in quocūq loco esset nisi haberet adiutores:ideo congregauit viros inopes vt patrocinium ei ferrent.

De sita thob.

2 Qō. 10. A An iepte peccauit colligendo ad se viros iopes. Quidā rō q sic. Scda.

Rō i cōtrariū.

Rñ.ad quesitū.

¶An iepte peccabat agendo predas z bella. Qō.11. A

Queref vlteri⁹ an iepte peccabat agendo p̄das z bella. nā supra dictū est q predas agebat.qđ satis pr: qz in lra dr q cōgregati sunt ad euz viri inopes:z latrocinātes. ¶Aliqs dicet q non peccauit qz spūs dñi veniebat sup iepte.q̄ nō peccabat.pr.j.in lra.cum dicif q spirit⁹ dñi factus est super ipm. ¶Itē pr ad Hebreos.11.vbi in catalogo sanctorum ponit

Quidā rōnes in oppositū. 1.rō. 2.rō.

Legata qd sint.

Apostolus

Rñ. ad q̃stũ.

Apostolus iepte. ergo non peccauit faciẽdo predas. ¶ Rñderi posset q̃ iepte peccauerit faciẽdo p̃das: nec est hoc aliq̃ inconueniẽs vt j. ỏclarabiẽ. nã nũc nõ erat iepte vir alicuius pfectionis: vt de eo deberemus negare peccatum mortale. Si tñ volumus dicere q̃ nõ peccauit etiam poterimus hoc dicere. nã forte faciebat iepte latrocinia ⁊ bella sicut dauid: ille enim cũ esset in terra philistinoꝝ agebat p̃das cõtra gessuri ⁊ gezre ⁊ amalechitas: atq; occidebat quotquot poterat. 1. Re. 27. c. ⁊ tñ ibi declaratum est q̃ nõ peccabat eo q̃ agebat cõtra gẽtes cõtra quas licitum erat pugnare. sic forte erãt alique gentes hostes israelitarum cõtra quas israelitis erat semp iustum bellum: ⁊ quicunq; vellet de illis nõ petito consilio plebis nec cõsensu poterat pugnare. sicut nunc fit inter illas gẽtes que ad inuicẽ nõ hñt pacez: ⁊ iepte qz erat vir fortis cõgregatis viris inopibus pugnabat ꝯra istam gentem ⁊ p̃das agebat. de quibus viuebat ipse ⁊ cõsortes sui. ¶ Cum autẽ dr̃ q̃ erant latrocinãtes cum iepte non obstat: qz forte illi qui p̃us erãt latrocinãtes in terra israel conuenerunt ad eum vt non essent iam latrocinãtes in israel sz contra hostes israelitarum. Si autẽ vellemus dicere q̃ iepte peccauit latrocinãdo: vtpote si latrocinia agebat in terra israel: nõ est inconueniens. nam non est iepte aliquis vir semper conuersationis sancte de quo nefas sit aliquid finistri cõfiteri. ¶ Ad rationem primam cum dicitur q̃ in iepte veniebat spiritus domini. ergo non peccabat. non tenet consequentia: quia iste spiritus multiplex est: ⁊ cum illo stare põt peccatuz nisi sit spũs gratie gratificantis: vel cum quo necessario est ⁊ gr̃a gratificans. sic patet de balaam sup quez fiebat spũs domini. ⁊ tñ peccabat grauiter Nume. 24. c. etiam sup saulẽ factus est spũs domini. 1. Re. 10. et. 11. et. 19. et tamen peccauit grauiter post hoc ⁊ añ b̃. ¶ Itez spiritus domini qui irruisse dicitur sup iepte fuit spũs animositatis ad bellum vt auderet pugnare contra filios amon cõtra quos alꝫ non ausurus esset pugnare: ⁊ iste spiritus non inducit secum gratiam gratificantez: ideo habentes illum põt peccare.

B Ad rõnẽ p̃mã i diuersum.

Ad scõaz rõnẽ.

¶ Ad secundum dicẽdum q̃ apostolus ponit iepte in catalogo sanctorum. s. illorum qui habuerunt magnã fidem: ⁊ p bãc exposuerunt se piculis. ⁊ sic iepte non dubitauit se exponere contra amonitas: quãquã illi plures ⁊ fortiores eẽnt confidẽs de dei adiutorio. non tamẽ ex hoc tollitur quin iepte peccauerit añ̃q̃ per fidem se exponeret. sicut non repugnat q̃ aliquis moriatur pro Christo: ⁊ ante hoc peccauerit. immo etiam q̃ moriatur pro Christo: ⁊ pereat eternaliter vt ait Augu. in encheridion de illo qui in aliq̃ hereſi vel schismate existẽs moriẽ ne Christuz neget. nam non est ei salus. ⁊ habetur hoc p magistrũ. 4. sniarum dist. 3. in fine. Etiam gedeon poterat peccare postq̃ se exposuit ad mortem p fidem contra amonitas. nam non fuit p hoc factus impeccabilis. potest ergo teneri in hoc q̃ peccauerit iepte: vel q̃ non peccauerit. Sed rationabilius est q̃ dicamus eum non peccasse: quia in dubijs fauorabilius eligendum est. (Et latrocinantes). i. conuenerunt ad iepte aliqui qui prius erant latrocinantes: sed postea cum eo manẽtes non latrocinabantur de israel sicut prius sed de hostibus vt supra dictuz est. In hebreo non habetur latrocinãtes: sed apposuit illud Dieronymus quia ad sentẽtiam videtur ptinere: eo q̃ isti viri inopes ⁊ vagi non habẽt vnde viuã ntisi de latrocinijs. (Et eum quasi p̃ncipez sequebãtur.) Obediẽtes ei in omnibus: quia erat vir fortissimus: ⁊ prudẽs: ⁊ exercitatus in bello: ideo suberãt directioni eius in omnibus. (Exierũt cum ipso.) Sed est mutatio tẽporis. ⁊ oportet dici exibant cum ipso: quia p hoc impatur consuetudo ⁊ non vnicus actus. ⁊ dicitur exibãt cum ipso. i. ibant cum eo quocũq; vellet. ⁊ hoc est q̃ eũ quasi p̃ncipem sequerẽt. (In diebus illis.) Dic ponitur scõm huius ptis. s. iepte bonorabilis reductio ⁊ in p̃ncipem constitutio: ⁊ istius fuit occasio bellum cõtra amonitas ideo ponitur illud bellũ. ⁊ dr̃. (In diebus illis). s. quando iepte cũ viris suis agebat p̃das. (Pugnabãt filij amon cõtra israel.) scz quia castrametati fuerãt in terra galaad ⁊ ibi pugnabant: ⁊ faciebant predas: israelite tamẽ nondum ꝓcesserant cõtra amonitas in bellum: eo q̃ nondum habebant ducem belli. (Quibus acriter instãtibus). i. acriter pugnãtibus amonite. s. pugnabant dure: ⁊ tanto durius quanto minor resistentia erat ex pte israelitarum non habentium ducem: ⁊ si amonite leuiter pugnauissent nõ curauissent galaadite inquirere iepte de terra thob: sed magnitudo belli coegit eos. (Perrexerunt maiores natu de galaad). i. seniores galaaditarum iuerũt pro iepte: ⁊ missi sunt isti quia erant maioris auctoritatis: vt magis posset moueri ad veniẽdum iepte videndo q̃ tãtum eum honorabãt q̃ mitterẽt honorabiliores viros de tota terra galaad pro eo. ¶ Itez quia isti debebant conuenire cum iepte q̃ veniret ad pugnãdum ꝓ galaaditis: ⁊ q̃ esset p̃nceps eorum. iepte tamen non crederet nunciis nisi essent viri magne auctoritatis inter reliquos de populo galaad: ⁊ totus populus ratuz haberet q̃ facerẽt isti p̃ncipes. ¶ Item vt iepte veniens ad eos veniret honorabiliter comitatus tanq̃ iam p̃nceps eorum factus. (Vt tollerẽt in auxilium suum iepte de terra thob.) Sciebãt eum habitare nunc in terra thob latrocinãdo: ⁊ illuc miserunt ad ducẽdum eum vt eẽt eis in auxilium. s. in ducem. nam nesciebãt aliuz qui ita vtiliter posset eis ducatum p̃bere. (Dixerũtq; ad eum). s. seniores galaaditarum. (Veni esto p̃nceps noster). i. dux belli ꝓ nũc: ⁊ etiã p̃nceps ꝓ omni tpe vt domineris terre nostre. (Et pugna cõtra filios amon). i. sis dux noster in pugna cõtra amonitas. In hebreo hꝫ. (Pugnabimus ꝯra amonitas.) Idẽ est. sz ĩra nostra voluit significãtius loqui attribuẽdo totam istam pugnam iepte. s. q̃ ipse dr̃ eam ordinare: ⁊ p̃cipalẽ curam gerere de illa: quã ipse totam ageret. Et pr̃ quia israelite hoc imponebãt ei in onus vt darẽt in p̃mium q̃ eẽt p̃nceps illorum. si aũt diceretur pugnabimus non videbatur hoc magis incumbere iepte q̃ãm galaaditis: sz eẽt negocium cõe. (Quibus ille rñdit. nõne vos estis qui odistis me ⁊ eiecistis de domo p̃ris mei). q. d. quomodo iustum est q̃ ego vobis auxilium p̃beã: cum me oderitis ⁊ eieceritis de terra mea: ⁊ domo p̃ris mei. ⁊ dicebat hoc ad significãdũ q̃ nõ crederet eis. nã ipsi q oderãt eũ eiecerũt ipm de domo patris sui. ita nũc q̃ãm adiuuaret eos postea eum non reciperẽt in p̃ncipez. Etiã nõ credebat qz veniebãt ad eũ in tpe necessitatis: iõ recedẽte necessitate putabat q̃ nõ seruarẽt ei fidẽ. increpuit ergo eos hoc mõ: vt illi videtes se rõnabiliter increpitos facerẽt magnaſ ꝓmissiõez ⁊ firmas. ¶ Quereſ qũo iepte dixit: vos estis q odistis me ⁊ eiecistis de domo p̃ris mei: qz soli fres sui eiecerãt eũ. ⁊ isti erãt seniores galaaditaꝝ. ¶ Nicolaus rñdet vno mõ. s. q̃ forte erãt hic alig de fratribus suis inter istos seniores. ¶ Sz nõ est vsimile: qz sciebãt galaadite q̃ iepte oderat fres suos eo q̃ eũ de terra eiecerãt: iõ si mitterẽt aliquẽ de illis exasperareſ magis ⁊ nõ veniret: qz cũ is q displicet ad intercedẽdũ mittiſ: alius iratuz ad deteriora ꝓuocaſ vt ait Grego rius in moralibus. ⁊ hr̃ in decre. 49. di. c. solicite. ¶ Alr̃ p̃t dici q̃ fres iepte eiecerũt eũ de domo p̃ris auctoritate iudicis tanq̃ scãdalosuz vt nõ succederet in hr̃ditate pr̃na cũ illis: ⁊ isti iudices veniebãt nũc cũ istis senioribus: vel erãt alig istoꝝ seniorum iudices: iõ oquerebaſ de eis q̃ eũ iniuste eiecissent de domo patris sui. ¶ Aliter p̃t intelligi q̃ isti eiecerũt eũ ⁊ oderũt. s. dederũt fauorẽ fribus suis ad hꝫ q̃ eũ eijcerẽt dato q̃ nõ eẽnt iudices. ⁊ istud fuit ex odio. ¶ Aliter ẽt põt intelligi. s. q̃ solũ fratres iepte eum eiecissent de domo p̃ris sui: qz tñ isti erãt de terra illa trãssert crimẽ in istos. sic. n. cũ alicui in aliq̃ cõitate vel loco iniuria ẽ illata: quoscũq; de illa cõitate aut loco viderit cõqueriẽ tãq̃ ad oẽs illos ptineat delictũ de iniuria sibi illata. (Et nũc venistis necessitate cõpulsi). s. qz filij amon p̃mũt vos. q. d. oũ eratis trãquilli non venistis ad petẽdũ me in p̃ncipẽ vz̃um vt pugnarẽ ꝓ vobis: sz nũc necessitate cõpulsi venistis: iõ nõ deberẽ vobis p̃stare auxiliũ. nã p̃sumiẽ ɔ illos q aliqd agũt necessitate cõpulsi q̃ nõ bono zelo agãt. sic ecclia p̃sumit ɔ illos q baptizantur qñ sunt in egritudine: ⁊ dum essent sani nolebant: q̃ nõ agãt deuotione religionis: iõ statuit q̃ q baptizatus fuerit oũ in egritudine ẽ post ad sacros ordines nõ possit ꝓmoueri vt pz in decre. 57. di. c. figs in egritudine. sic ẽt mitius agiẽ in iudicialibus cũ spõte confesso q̃ cũ convicto. ⁊ tñ si confiteaẽ metu ⁊ necessitate ꝓbationũ instãtiũ non agiẽ mitius. ¶ Quereſ q̃re seniores galaad non se excusauerũt de hoc crimine electõis iepte: qz poterãt se excusare rõnabiliter si ipsi nõ fuerũt ptícipes q̃q̃ eẽnt de eadẽ terra. Etiam dato q̃ eẽnt iudices poterant se excusare si iure hoc existẽte fecerunt. ¶ Respondẽdum q̃ isti seniores noluerunt se excusare quãquaz possent: eo q̃ excusando se loquerẽtur contra iepte: ⁊ in hoc mouerẽt eum ad iram: iõ erat melius q̃ darẽt locum ire eius relinquẽdo verbuz in ore ipsius: ⁊ sic mitigaretur spiritus furoris. plus. n. irã taciturnitas q̃ rñsio mollis vel excusatoria frangit. ⁊ qz isti nolebant ꝓuocare ad irã ipm iepte sz ducere eum secum non responderunt: vt sic euacuaretur furor. (Dixerunt q̃ p̃ncipes galaad. ob hanc ergo cãm venimus ad te.) Rñderunt isti seniores qui erant p̃ncipes galaad verum eẽ qõ dicebat iepte. s. ob hanc causam venimus ad te. ⁊ tñ non ob hoc minus ɔfidẽdũ nobis ẽ: qz cũ te egeamus certissime cõstituemus te p̃ncipẽ. (Ut pficiscaris nobiscũ). s. illico eas qz instãt amonite. (Et pugnes ɔ filios amõ). s. q̃ tu fis dux in pugnando. et sic totum bellum tibi videbitur imputari. In

† Littera in hebreo.

» Qõ. 12. A Qũo iepte dixit. vos estis q odistis me et eiecistis de domo p̃ris mei. Nico. rñ. ad quesitũ. Cõfutatio.

Doc. multiplices rñ. ad q̃stum. Prima.

Secunda.

Tertia.

« Qõ. 13. A Qñ seniores galaad ñ se excusarũt ꝺ hꝫ crĩe electiõis iepte. Rñ. ad q̃st.

Taciturnitas plusq̃ mollis rñsio irã frãgit.

† bebreo habeť.ē. (Cum sitis in tribulatione.) Ubi lra nra dicit
† necessitate cōpulsi venistis.z idē est. (Sisq; dux oium qui habi
tāt in galaad).i.z postq; pugnaueris maneas semper princeps
omnium galaaditarum:etiam si nunq; postea sint bella.per hoc
autem constituebant eum principem sup dimidiam tribum ma
nasse:z sup tribum gad.nam iste gētes mozabantur in terra ga
Notādū. laad. ¶ Credendum est etiam q; tribus ruben veniret in banc
conditionem:quia lz non habitarent rubenite in terra galaad:
tamen habitabant simul cū tribu gad z dimidia tribu manasse
in terra duozum regum amozreozū Num̄.32.z Josue.13.tota
autē terra istarū duarū tribum z dimidie fuit olim terre amoni
tarum z moabitarum.sed seon et alij reges amozrei ceperunt
eam violenter de manibus moabitarum z amonitarum vt col
ligitur Nume.21.z Josue.13.si igitur nunc amonite repetētes
terraz galaad tanq; sibi debitam quia olim fuit de terra eozum
obtinerent contra manasse z gad:ita moabite peterent terrā in
qua manebant rubenite:quia illa erat de iure eoez.ideo veri
simile est q; nunc omnes due tribus z dimidia simul pugnarēt
contra amonitas:z omnes se subiecerint ducatui iepte ad sem
p.dz tñ de habitantibus in terra galaad quia pp istos erat nūc
† belluz. (Iepte quoq; dixit eis.) Putauit iepte q; galaadite vel
lent eū fallere:ideo noluit petitioni eozū assentire sine firma ꝓ
missione:scz q; iurarent ei q; baberent eum semp in principem.
† (Si vere venistis ad me vt pugnē ꝓ vobis otra filios amon.)
i.q; dubitabat an vere venirent ad boc.naz nō dubitauit de isto
quia bene nouerat q; necessitate compulsi veniebant ad eum vt
pugnaret contra amonitas.sed dubitabat an vere vellent eū fa
cere p̄ncipē:z qz ipsi boc dicebāt dixit.si vere venistis.i.cū ve
† ra intentione ad me faciendū p̄ncipem. (Tradideritq; eos dñs
in manus meas ego ero p̄nceps vester).i.si cū vera intentione
faciendi me principē ad pugnandū venitis ꝓmittatis mihi q;
facietis me p̄ncipem si prevaluero cōtra amonitas. ¶ Quere
Qō.14 ť quare non dixit ad omnē casuz q; facerent eū p̄ncipē postq;
A pugnaret contra filios amon:siue traderentur in manus eius:
Qz iepte si siue non:quia cū ipse faceret quātuz in se erat merebatur princi
dixť ad oēz patuz:siue obtineret:siue non.ᵇ ¶ Respōdendū q; iepte dixit so
casuz q; fa lum si tradiderit dominus filios amon in manus meas:vt ostē
cerēt cum deret q; volebat iustissime babere p̄ncipatū.nā si anteq; trade
p̄ncipē isra rētur amonite in manus eius efficeretur princeps eozū:poterat
elite pu- cōuenire cuz amonitis vt non pugnaret q; daret eis aliquā par
gnatis amo tez terre galaad quā ipsi petebāt:z tunc manerēt deluſi galaadi
nitis ꝛc. te:scz quia baberent in principē illuz qui nibil eis proficeret sed
ᵇ Rñ.ad q̄. magis noceret.si autē non efficeretur princeps sed solum dux
belli quousq; traderēť amonite in manus eius:merebať postea
Amōite in sine dubio babere principatū exercitus. ¶ Uel dixit boc quia
man? iepte amonite poterant dupliciter tradi in manus iepte.s.per boc q;
dupliť tra ipse in bello victos occideret. Uel quia eos de terra galaad effu
di poterāt. garet.nunc autez intendebat iepte pugnare indesinenter contra
amonitas:scz vel q; ipse z israelite bellando deficerent z mozerentur:vel expellerent amonitas de terra. ¶ Si aūt iepte moze
retur pugnando:non egebat principatu.si autem superuiueret
expelleret de terra amonitas victos:z tunc essent traditi in ma
nus eius.ergo non egebat iepte principatu nisi deus traderet in
manus eius amonitas.

¶ An iepte potuit licite principatum terre galaad desiderare:
z an desiderare liceat beneficia z dignitates ecclesiasticas vel
temporales. Qō.15.

A **Queretur** an iepte potuit desiderare licite p̄ncipatum
terre galaad.nā noluit ire ad adiuuādū eos
Rñ.ad q̄st. nisi iurarent ei de constituēdo illū p̄ncipē. ¶ Rñdendū q; con
tingit desiderare bonorē secularē:aut ecclesiasticum. In bonore
ecclesiastico qui concernit curā animarū non est licitū alicui de
siderare absolute:quia nemo debet se iudicare dignū ad p̄fecte
exequēdū id qō dignitas illa requirit.z potissime boc est in ma
gnis dignitatibus.s.in epatu z maiozibus:ideo nullus sponta
neus debet assumi sz vocatus z iussus.Et in signū huius eccle
sia iubet ei qui consecratur in epm q; bis dicat,nolo:cū petiť ab
Nulli epa- eo si vult epari:z in tertia dicit volo quasi obediendo z non cu
tū absolute piendo.si tñ liceret alicui desiderare epatū absolute:nō iubereť
optare licz. ei q; diceret nolo:quia tunc ecclesia induceret eū ad mentiēdū.
In illis aūt ecclesiasticis officijs vel dignitatibus q̄ nō babēt cu
rā animarū sed babēt iurisditionē adbuc difficultas est:qz lz ma
gis alicui liceat desiderare istas q̄ illas que requirunt curam
animarū:tñ non licet cuilibet desiderare eas:sed ei soli qui vir
tute z prudentia iuste p̄esse pōt exercendo vtiliter iurisditionē
suā.Si aūt sunt ecclesiastice dignitates:vel officia:aut beneficia
que non exigunt animarū curaz:nec iurisditionē annexā habēt
sed solū exigunt seruitium ecclesiasticū:qlibet pōt desiderare il
la dum tñ moribus se ornare cōtēdat agēdo qō in se est.in scho
laribus aūt dignitatibus quedā sunt q̄ nō cōcernūt iurisditionē
sed solum bñt quasdā vtilitates cōsequi babens dignitatem vel
offiū.alie dignitates exigunt iurisditionē.de ꝓmiss dōm q; cuiq;
licet desiderare illos:eo q; solū est ibi vtilitas tpalis:q̄ cuiq; cō
uenire pōt.Si aūt cōcernūt iurisditionē:non licet cuiq; desidе-
rare.nā si leges humane ambitū dignitatū reprobant quāto ma
gis lex diuina reprobare dz.Siquis tamē est qui virtutibus et
prudētia sufficiens est preesse iurisditioni potest illā desiderare:
lz iudicare de se boc non sit nimis tutū:nec tñ est valde repro
bandū. ¶ Nunc aūt dōm de iepte q; ipse desiderauit dignitatē
secularē q̄ exigebat iurisditionez.s.qz volebat esse p̄nceps terre
galaad:p̄ncipalis tñ iurisditio istoz iudicū israelitaz nō erat in
diffinitiōe causaz:lz in bellis vt declaratū est in ꝓlogo huius li
bri.ad bec aūt erat aptissimus iepte.nā ob boc eligebať a viris
galaad in ducē:iō poterat desiderare iustū p̄ncipatū. ¶ Cōside
rādū tñ circa boc q; cum aliqua dignitas est vel offiū in quo est
bonoz et redditus pōt aliqs desiderare illā:vel inquatū bz bo
norē:vel inquātum bz reditus. ¶ Primo mō non est desiderū
tam licituz:qz bonoz fm se nō dz ab aliquo desiderari:lz bonoz
iam obtētus dz vel pōt saltē magno studio cōseruari. Causa bu
ius est qz desiderare bonorem fm se est velle frui seipso:z istud
nulli licet.Si aūt desidereť inquantū bz reditus pōt esse licitum
desiderū magis respectu cuiuscūq; dignitatis vel officij:inquan
tum aliquis qui alis nō babet vnde viuat illo mō babebit:cuili-
bet tñ licet desiderare z ꝓcurare q̄ ad vitā necessaria sunt:nisi
in ꝓcurādo sit modus illicitus. (Dixerūtq; ei.dñs qui bec audit †
ipse mediator ac testis est q; nra ꝓmissa faciamus).i.deus au
dit q; nos ꝓmittimus tibi noie oium galaaditaz q; faciemus te
p̄ncipē sup terrā galaad:z ipse est testis:z nos inuocamus eū in
testē q; faciemus q̄ ꝓmittimus.nā tunc deus in testē vocatur.z
dz deus qui bec audit loquēdi vulgariter modus est.nam deus
nibil audit cū non fit aial.ad aialia aūt pfecta aliqualiter ptinet
audire cum babeant organa potentie auditiue:deus aūt nec bz
organa nec potētiam auditiuā:ideo non pōt audire:qz tñ deus
intelligit quecunq; nos loquimur nibil audiendo:ac si oia audi
ret dz a vulgaribus audire.sic etiā deus nibil videt:cū nec ocu-
los babeat sed quia que nos videntes intelligimus ipse quoq;
pfectius intelligit dz illa videre.vocatur deus mediator z testis
iter iepte z seniozes galaad pp duo.Primo qz ipsi inuocauerūt
eum in testem z mediatorē.Scdo qz dato q; ipsi non inuocarēt
eū:deus omnibus que fiunt z dñr ꝓsens est.in bebreo babetur.
(Dñs sit audiens inter nos.) Ubi lra nra dicit.dñs q; bec audit
ipe mediator ac testis est.z posuit istud lra nostra ad exponēdū:
qz lra bebraica interdum pre brevitate non explicat qō intēdit.
(Abiit itaq; iepte cū p̄ncipibus galaad.) Jam certificatus q; nō
fallerent eum prexit cū illis ad adiuuandū eos.(Fecitq; eū dīs
populus p̄ncipē sui).s.venit iepte ad locū illū in quo galaadite
castrametati fuerāt.nā amonite castrametati fuerāt in terra ga
laad ꝺ ipsoz galaaditaz:z galaadite castrametati sunt i maspbat
p̄cedēti.c.z de ipso loco missi sunt seniozes ad iepte in terrā tob:
z reduxerūt eū in maspbat:vbi erat totus populus cōgregatus
z ibi constituerūt eum in p̄ncipē. *¶ Queret quare galaadi
te cōstituerūt nunc iepte p̄ncipē terre galaad anteq; pugnaret z
traderentur amonite in manus eius:qz sic ipse dixerat.s.si tra-
diderit dīs amonitas in manus meas ero p̄nceps vr.ᵈ ¶ Rñ-
dēdum q; galaadite constituerūt eum nūc p̄ncipem ante bellum
ꝓpter tria.ᵃ Primū est vt ostenderēt affectionē suam ad iepte:
z q; non baberēt desideriū fallendi ipsum:qz anteq; aduenireť
dītio quā ipse posuerat suscipiebāt eū in p̄ncipē.z sic iepte ma
gis se exponeret ad q̄cunq; picula ꝓ illis.ᵒ ¶ Scōm erat qz ga
laadite nō dubitabāt de fide iepte:iō nō putabāt differre q; tra
derent ei p̄ncipatū anteq; pugnaret vel post.nam nō recte agen
te illo poterāt ei auferre p̄ncipatū. ¶ Tertiū erat ad imponen-
dum ei maiorem curam pugnādi.nam cū faceret eum p̄ncipem
putaret iam pugnare ꝓ re sua:z afficeretur valde ad pugnan-
dum. Si autem nondum factus esset p̄nceps:quia poterat dubi
tare adbuc an seruarent promissa non tanto affectu pugnaret.
(Locutusq; est iepte oēs sermones suos coram dño in maspbat.)
s.proposuit ibi omnia verba sua de compositione quā faciebat
cuz galaaditis ad boc q; pugnaret pro eis fideliter vsq; ad moz
tem cōtra quoscunq; hostes:z galaadite ꝓmiserūt q; sicut nunc
recipiebāt in p̄ncipē iepte:ita euz semp tenerēt finitis bellis.
*¶ Queret quomodo dicit bic q; posuit iepte omnia verba sua

coram

De cupi-
ditate
scholari-
um oigni
tatum.

Doc. rñ.
ad q̄situz
formalr.
B

Notādū

Bonoz ō
fideraď
nō est.

De? vo-
cať dupli
ci cā me-
diatoz z
testiš iter
iepte z se
niozes ga
laad.
Lra i be
breo.

*Qō.
16.
A
Qz gala
adite cō-
stituerūt
nūc i p̄n-
cipē iep-
te ēre ga
laad añ-
q̄ pugna
ret cōtra
amōitas.
ᵈ Rñ.ad
q̄situm.
ᵃ 1.cā.
ᵒ 2.cā.
ᶾ.cā.
*Qō.
17.
A
Quō dz
q; iepte
posuit
oia vba
sua coraz
dño.

Nōnullor rñsio ad q̄stū. Jm pba.

coram domino. ¶ Aliqui respondent q̄ erat sanctuariū in maspbat: t loquendo coram illo dicebantur loqui coram domino. ¶ Sed dicendū q̄ non stat: q̄ ꝛ aliq̄ teneant q̄ fuerit sanctuarium in maspbat aliquādo. s. tēpore samuelis. s. quando immolabat ibi. 1. Reg. 7. vt vult Nicolaus. tamen nunc nō poterat esse in maspbat sanctuariū: q̄ erat in sylo. nam ex tpe iosue vsq̄ ad tempus beli semp fuit in sylo. israelite enim postq̄ introierunt in terra chanaan t obtinuerunt quandam partem terre: anteq̄ diuiderēt eam p̄ sortes posuerunt tabernaculuz domini in sylo Josue. 18. t postea non fuit mutatum vsq̄ ad tp̄s beli vt p̄z. 1. Re. 1. et. 4. c. nā tūc ibi erat eū capta est arca a philistinis. ¶ Dici pōt q̄ israelite constituerant ibi aliqō altare in quo immolarent dño. t stando coꝛā illo altari dicebant esse coꝛaz domino.

Alia rñ.

Doc. rñ. ad q̄stū.

¶ Sed adhuc magis videtur dōm q̄ ꝓposuit iepte sermones suos coꝛā dño. i. deo vocato in testē. fic. n. dixerūt. ō. galaadite ad iepte. dños q̄ hec audit: ipse mediatoꝛ t testis est q̄ nr̄a ꝓmissa faciamus. vel coꝛā dño vel publice. t isti duo modi fuerūt: q̄ iepte t galaadite vocauerūt in testē dñz eoꝛ q̄ tūc ꝓmittebāt et in vltoꝛē figs ꝓmissa ifringeret. ¶ Etiā fecerūt illud publice: t q̄cqd publice fit coꝛā dño fieri dꝛ. simile bī Josue vltimo. vbi dꝛ q̄ locutus ē iosue ad totū populū coꝛā dño: t tñ in sichem vbi tūc erat iosue cū populo nō erat sanctuariū ſz in sylo vt ibi declaratū est. sed dicebaī coꝛā dño. i. p̄sente toto populo.

Alia rñ.

Sybilla libyca claret.

¶ Et misit nuncios ad regē filioꝛū ammon q̄ ex ꝑsona sua dicerent. Quid mihi t tibi est: q̄ venisti ꝓtra me vt vastares terrā meā? Quib⁹ ille rñdit: q̄ tulit israel terrā meam q̄n ascēdit de egypto: a finibus arnō vsq̄ ieboc atq̄ ioꝛdanē. Nūc ergo cū pace redde mihi eā. Per quos rursuz mādauit iepthe: t ꝑerauit eis vt dicerēt regi āmon. Hec dicit iepthe. Nō tulit israel terrā moab: nec terrā filioꝛ āmon: ſz q̄n de egypto ꝓscenderūt: ambulauit p̄ solitudinē vsq̄ mare rubꝝ: t venit in cades. Misitq̄ nūcios ad regē edom dicēs. Dimitte vt transeaz terrā tuā. Qui noluit acquiescere p̄cibus eius. Misit quoq̄ ad regē moab: q̄ et ipse transitū p̄bere ꝓtēpsit. Mansit itaq̄ ī cades: t circuiuit ex latere terrā edom t terram moab. Venitq̄ ad oriētalē plagā t̄re moab: t castrametatus est trans arnon: nec voluit intrare terminos moab. Arnon q̄ppe ꝓfiniū est terre moab. Misit itaq̄ israel nuncios ad seon regē āmoꝛreoꝛū: q̄ habitabat in esebon: t dixerūt ei. Dimitte vt transeam p̄ terrā tuaz vsq̄ ad fluuiū. Qui t ipse israel v̄ba ōspiciēs non dimisit eū trāsire p̄ terminos suos: ſz infinita multitudine ꝓgregata egressus est cōtra eū in iasa: t fortiter resistebat. Traditiq̄ eū dñs ī manu israel cū oī exercitu suo: t percussit eū: t possedit oēm terram āmoꝛrei habitatoꝛis regionis illius t vniuersos fines eius ō arnon vsq̄ ieboc: t de solitudine vsq̄ ad ioꝛdanē. Dñs ergo deus israel subuertit āmoꝛreū: pugnāte cōtra illū populo suo israel: t tu nūc vis possidere terrā eius? Nonne ea que possedit chamos deus tuus tibi iure debēt.

Sybilla europea ꝓpbetat

Sybilla cumana vaticinatur. nu. 22. a.

Que aūt dñs deus nr̄ victoꝛ obtinuit: in nr̄az cedēt possessionē. Nisi forte melioꝛ es balac filio sephoꝛ rege moab: aut docere potes q̄ iurgatus sit contra israel: et pugnauerit cōtra eum quando habitauit in esebon t in viculis eius: t in aroer t villis illius: vel in cunctis ciuitatibus iuxta ioꝛdanem per trecentos annos. Quare tāto tempoꝛe nihil super hac repetitione tentasti. Igitur nō ego pecco in te: sed tu cōtra me male agis: indicens mihi bella non iusta. Judicet dominus arbiter huius diei inter israel et filios ammon. Noluit/q̄z acquiescere rex filioꝛum ammon verbis iepthe que per nuncios mandauerat. Factus ē ergo sup̄ iepthe spiritus domini: t circuiens galaad et manasse: maspha quoq̄z galaad: et inde transiens ad filios ammon votuz vouit domino dicens. Si tradideris filios ammō in manus meas: quicūq̄z primus fuerit egressus de foꝛibus domus mee: mihiq̄ occurreꝛit reuertenti cum pace a filijs ammon eū holocaustum offeram domino.

Et misit nūcios. Hic ponitur secundū principale huius. c. s. iepte supplicantis humiliatio: quia humiliter misit ad petendum a rege amon q̄ non indiceret ei bella. Et diuiditur in tres partes. Primo ponitur petitio iepte rōnabilis. Scōo regis amonitarum responsio irrationabilis. ibi. (Quibus ille respondit.) Tertio irrōnabilis responsionis iussa euacuatio. ibi. (Per quos rursum mandauit.) ¶ Circa primū dꝛ. (Et misit nuncios). s. iepte p̄nceps constitutus consilio habito cum galaaditis misit nuncios ad regē amon vt desisteret a bello. ¶ Queret quare iepte misit nuncios ad regem amon vt desisteret a bello: q̄ potius debuisset pugnare contra illū: cū videret q̄ ꝓcedebat p̄ terrā suam vastando illaz. ¶ Rñdendū q̄ voluit iepte amonere regē amon iustis exhoꝛtationibus si forte sine bello cederet. t hoc quia forte rex amon ex quadā ignoꝛātia mouebaī ad petenduz terram galaad tanq̄ sibi debitam: t iepte nunc ꝓtulit rōnes euidentissimas p̄ quas rex amon deberet cognoscere se non habere ius t cedere: t forte illas ignoꝛabat. ¶ Itē ꝓficiebat misio nuncioꝝ ad iustificandum bellū: q̄ cum nunc rex amon iniustū bellū indicēs israelitis t ostenso q̄ bellū iniustū esset nō desistere: poterat iepte iuste occupare id q̄ō erat nūc de terra amon: cū iniuste vellet vexare israelitas: t poterat facere cedē: t p̄dā iustā in terra amon. t sic fecit. nā cū nō assensisset rex amon v̄bis iepte ipse pugnās ꝫ illū percussit amonitas effugās illos: t postea ciuitates. 20. p̄cussit ō terra amonitaꝝ: t tulit ſpolia illaꝝ vt p̄z. j. in lr̄a. (Et misit nuncios ad regē filioꝝ amon). s. q̄ erat nūc in terra galaad iā vastās terram galaaditaꝝ. (Qui ex ꝑsona sua dicerēt). i. noīe suo. istud dꝛ q̄ nō mittebanī nuncij ex ꝑsona totius populi. nā si fuissent galaadite sicut p̄ius nō bñtes p̄ncipē: mississent nūcios ex ꝑsona totius populi: q̄ tñ p̄ncipē hēbāt: ille debat mittere nūcios noīe suo. In hebꝛeo nō habeī. q̄ ex ꝑsona sua dicerēt. sed solum misit nūcios ad regē amō. Hieronymus tñ posuit h̄ q̄ō colligit ex lr̄a sequēti. cū dꝛ. qd mihi t tibi: q̄ venisti ꝫ me vt vastares terraz meā. t sic sunt ista verba ex ꝑsona solius iepte. lr̄a autē nr̄a sepe addit aliq̄ verba q̄ non bñr in hebꝛeo q̄ztū ad lr̄az: t tñ necessario subintelligunī: t q̄ optimū genus interꝓetādi non est trāsferre semp v̄bū ex v̄bo: ſz magis sensuz ex sensu: interduz aliqua v̄ba addit vel mutat sequēdo ſp sniaz: vt p̄z cuicūq̄z fine inuidia intuēti. (Quid mihi t tibi). i. qd habes mecū: vel qd ego feci tibi. (Quia venisti contra me). s. ꝓtra me t ꝓplm meū. soluz tñ se exprimit q̄ oia sua sunt: t ꝫ eū soluz agere censeī. (Et vastares terram meā). i. terrā galaad q̄ mea est. non eni erat terra sua sicut alie terre sunt regū vel dñoꝝ: q̄ iepte non fuit ꝫstitutus rex vel dñs: sed solū p̄nceps vel iudex. nam inter iudices computaī iepte. potestas aūt iudicum valde minoꝛ erat q̄z dominoꝝz vel regū vt declaratum fuit in ꝓlogo huius libri t. ē. 8. c. ſz vocauit terram suā quantū ad ꝓtectionē. nā ad eū ptinebat ꝓtectio cuz fecissent euz p̄ncipē omnes galaadite. (Quibus ille rūdit.) Dicponitur scōm huius partis. s. irrationabilis rñsio regis amon. (Quia tulit israel terram meam quando ascendit de egypto.) Quasi dicat iuste pugno ꝫ te petens restitutionē. nam israel tulit

Jepte supplicātis humiliatio.

†

Qō. 18 A

Qꝛ iepte misit nuncios ad regē amō vt desisteret a bello.

ℨ Rñ. ad q̄.

†

†

†

Littera in hebꝛeo.

Sen⁹ optimū interꝓetādi.

†

†

†

Irrōnabilis rñsio regis amon.

Qō.19 A Qūo acceperūt isrlīte trā amonitaꝝ cū ñ pugnassent otra illos: ♣Rñ.ad q̄. ©Obiectio

terram meam quando ascendit de egypto:iō licite repetere possum ꝛ bellum indicere si non reddatur. ¶Queret aliquis quomodo acceperunt israelite terram amonitarum cum nō pugnauissent contra illos immo:dominus iussit ꝙ non pugnarēt quia non daret eis de terra illoꝝ saltē vestigiū pedis Deute.2. ♣¶Respondendum ꝙ israelite acceperunt terram amonitaruꝫ non pugnando contra amonitas:sed pugnando contra seon ꝛ og reges amorreos qui detinebant illam Nu.21.©¶Sꝫ obijcietur ꝙ non ceperunt israelite ptem terre amonitarum:sed solum moabitarum.nam Nume.21.quando dicitur de terris q̄s cepit israel de manu seon regis esebon.subiungit.vbs esebon q̄ fuit regis seon qui pugnauit contra regem moab:ꝛ tulit omnez terram que ditionis illius fuerat vsq; arnon.ꝛ de terra amonitarum nihil dicitur.¶Respondendum ꝙ quāquā ibi nō exprimatur de terra amonitarū:tamē exprimitur alibi.ſ.Josue.13. cum dr ꝙ moyses dedit tribui gad dimidiam ptē terre amon. ſ.medietatem illius terre que fuerat olim amonitarū ꝛnūc erat israelitarum:ꝛ in eo tpe fuerat regum amorreorū.¶Uel aliter posset dici ꝙ seon rex solū accepit ciuitates que erant de terra moab.og aūt rex cepit ciuitates que erant amonitarū.ꝛ sic ambo reges amorrei tenebāt ciuitates moabitarū ꝛ amonitarum. ¶Aliter posset responderi ſm intentionem Nicolai.quia ipse vult ꝙ balacb qui erat rex moabitarum eo tpe quo israelite introierunt in terram amorreorū:erat etiam rex amonitarū.ꝛ cuz dicit Nu.21.c.ꝙ tulit seon omnes ciuitates que ditionis illius fuerant vsq; arnon.non solum intelligitur de ciuitatibus terre moab:sed etiā amon:quia vtrisq; ipse p̄erat.(A finibus arnon vsq; ieboc atq; iordanē.)Dic ponunt duo termini terre istius q̄ capta est ab israelitis.scz terminus orientalis ꝛ occidentalis. Nā arnon est terminus orientalis:qz est ad ptē orientalem.arnon est desertum quoddaz qō vocat via campestris:p quā ambulauerunt israelite de belath ꝛ aslongaber q̄ sunt ciuitates terre edom vt pz Deuter.2.pz etiam.j.nā cum steterunt israelite in terra que est apud arnon miserunt ad amorreos vt concederēt eis viam Nume.21.ꝛ Deuter.2.ꝛ sic non erat ante arnon aliquis locus terre amorreorum quē cepissent de terra ipsoꝝ ꝛ p̄tinuisset olim ad moabitas vel amonitas.¶Jeboc est quidam paruus fluuius apud iordanem qui distat quasi p duo miliaria: ꝛ illum transiuit iacob anteq̄ trāsiret iordanē quādo veniebat de mesopotania Sen.32.c.ꝛ iste fluuius est apud terrā amonitarum.nunc.n.cum erat ista contentio inter regē amon ꝛ iepte p locum illuz:distinguebatur terra israel ꝛ amon.ꝛ dixit.ad iordanem:quia iordanis est p̄ncipium terre chanaā a pte orientali ꝛ est finis occidentis terre moab ꝛ amon:vnde a p̄ncipio totum qō erat vltra iordanē inter amon ꝛ moab erat moabitaꝝ ꝛ amonitarū.postea seon rex ꝛ og amorrei acceperunt magnā ptē terre moab ꝛ amon:ita vt fierēt ibi duo regna magna ſm magnitudinē regnorum temporis illius in quibus acceperunt possessionem due tribus ꝛ dimidia.vnde non posuit hic rex amon aliquem terminum meridianum ꝛ septētrionalē:sed solum occidētalem ꝛ orientalem:quia ꝓcedendo a meridie in septētrionē totum qō erat inter terram moab ꝛ amon erat ablatum de terra eorum:quia olim inter terram amon ꝛ moab nulla erat interpositio.(Nunc igitur cuz pace redde mihi eam).i.anteq̄ plus pugnem contra terram tuam.nam iam non poterat dari cum pace:eo ꝙ rex amon introierat in terram galaad ibiq; castrametatus erat p̄cedenti.c.ꝛ pugnabat acriter contra terrā illā:vt dicitur.ē.ſ.quibus acriter instantibus perrexerunt maiores natu de galaad vt tollerent in auxiliū suū iepte.sed dicebat.(Redde in pace).ſ.ne cogar pugnare cōtra te:ꝛ tunc deuicto populo tuo ego tollā terrā.(Per quos rursum.)Dic ponit tertium bius ptis.ſ.euacuatio iusta responsionis irrōnabilis regis amon: ꝛ allegat hic iepte multas rōnes ostendens ꝙ ipse nihil accepit de terra amonitarum.(Per quos rursum mandauit iepte).i. per eosdem nuncios misit legationem iterum ad regem amon: qz illi melius possent expedire negocium quia iam ceperāt.ꝛ dicitur mandauit.i.misit.sic accipitur Gen.45.ſ.hec mandat Joseph filius tuus.ꝛ tamen filius non mādaret aliqd p̄ri:sed dicit mandat.i.mittit ad dicendum.sic etiā accipitur Nume.20.c.ſ. hec mandat tibi frater tuus israel.ꝛ tamen ibi israelite nō mādabāt idumeis:sed humiliter supplicabāt.accipitur ergo p mittere.(Et imperauit eis vt dicerent regi amon.hec dicit iepte).ſ. vt loquerentur omnia sequentia ex nomine iepte sicut p̄cedētia. (Non tulit israel terram moab nec terrā filiorum amon).ſ.tu petis a nobis restitutionem terre tanq̄ abstulerimus tibi:israel autem non accepit aliquid de terra moabitarum aut amonitarum:ꝛ si forte nunc possideat id qō fuit aliquādo amonitarum vel moabitaruz non competit contra eū actio spoliationis ꝛ petitio restitutionis:quia solū competit contra spoliantē vel habētem:vel rem ratam habētē.nos aūt nec spoliauimus:nec spoliari iussimus:nec spoliationem ratā habuimus:cum ad nos nihil tunc ptineret qui in egypto eramus:ideo non cōpetit tibi cōtra israelitas actio.dicitur autez de terra moab ꝛ amon qz israelite habebāt ciuitates aliquas q̄ fuerāt amonitarū:ꝛ alias moabitarum.ꝛ tamen neutras illarū acceperāt de manu amonitarum vel moabitarum. ¶Queret an iste rex amon peteret nunc vrbes q̄ fuerāt olim terre amon solū:vel tam vrbes amonitarū q̄ moabitarū.♣¶Rñdendum ꝙ iste petebat tam terrā moabitaꝝ q̄ amonitaꝝ.Quod pz qz posuit terminos vtriusq; terre capte.nā quecunq; petitio debet continere aliqd certū qō petit:iō ad hoc ꝙ peteret rex amon terrā ab israelitis:oportebat ꝙ limitaret eam:ꝛ ad hoc limitauit terram dicēs.ab arnon vsq; ieboc vel iordanem.ista autem terre limitatio non solum otinet terrā amonitarum captā ab israelitis:sed etiā terrā moabitarū vt pz Deutero.2.vbi victo rege seon dr ꝙ possederūt israelite terraz ab arnon vsq; ad ea q̄ adiacent torrenti ieboc:ꝛ vsq; ad terram amonitarū.ꝛ tñ rex seon tenebat loca que fuerunt de terra moabitaꝝ Nume.21.c.ergo non solū petiuit iste terrā amonitaꝝ ſz etiā moabitarum.¶Itē pz qz solū ponunt hic termini ab oriēte ꝛ ab occidente ꝛ non a meridie ꝛ septētrione.Ex quo apparet ꝙ cum totuz qō erat nunc inter terrā amonitaꝝ ꝛ moabitarum fuisset olim moabitaꝝ ꝛ amonitarū totū illud petitum:qz alioquin limitaret ps terre ab aquilone ꝛ meridie.sed cū totum qō est inter meridiē ꝛ aquilonē petat non curauit aliquid limitare. ab oriente autem ꝛ occidente qz nō erat limitatū ipse limitauit. ¶Itē pz hoc ex responsione iepte:quia ipse non respōderet ad impertinens.respondit tñ ad terrā amon ꝛ moab dicens nō tulit israel terrā moab nec filioꝝ amon.ergo vtrāq; petebat iste.

Qō.20. A An iste rex amō peteret nūc vrbes q̄ fuerāt olī terre amō solū vl' vrbes tā amon q̄ moab ♣Rñ. ad q̄stū.

¶Queret quomodo iste cum eēt rex amonitaꝝ poterat petere terram que fuerat moabitarū.♭¶Responderi potest dupliciter.Uno modo ꝙ iste petebat iniuste tam terrā que olim fuerat amonitarū q̄ moabitarum:qz tamen videbat se potentem ꝛ putabat israelitas nō posse resistere ei petebat qō volebat:credens ex necessitate israelitas assensuros ei alioquin bello subigendos.*¶Aliter pōt dici ꝛ melius ꝙ iste rex amonitaꝝ erat etiam simul rex moabitarum.qō pz quia.j.dixit iepte huic regi. nisi forte melioz est balac filio sephoz.ille tamen erat rex moab: ꝛ iste comparat illi in iure.ergo necesse est ꝙ etiam iste esset rex moab.ꝛ est sensus balac filius sephoz erat rex moab:ꝛ non ausus est petere terrā moab quā tenebāt israelite tanquā nō bñret ius repetendi.ergo nec tu g succedis poteris eā repetere nisi forte fis melioz illo.i.potioz in iure.erat ergo ēt iste rex moab alioquin non ꝓcederēt verba iepte:¶Itē pz qz dixit iepte ꝙ ea q̄ chamos deus istius regis obtinuit ptinebāt ad eū:sz chamos nō erat deus amonitarū sed moabitaꝝ vt pz.3.Reg.11.vbi ponit chamos deus moab:ꝛ moloch siue melchon deus amonitarum vt pz.4.Re.23.c.vocatur quoq; populus moabitarū populus chamos.i.cultoz ei⁹ Num.21.ſ.ve tibi moab populo chamos qd pisti.ergo iste rex cuius deus erat chamos necesse erat rex moabitaꝝ:ꝛ sic erat rex vtriusq; regni tā moabitaꝝ q̄ amonitarū:iō fungēs iure vtriusq; gentis petebat totā terraz que olim fuit moabitaꝝ:ꝛ totā terram que fuit amonitaꝝ.ꝛ ſm hoc non maneret aliqua terra in qua habitarent due tribus ꝛ dimidia: quia tota sua possessio fuerat terra duoꝝ regum amorreorū:et illa fuerat terra moabitarum ꝛ amonitarum.sed oportebat ꝙ due tribus ꝛ dimidia reciperent possessionem ad occidentalem partem iordanis cuz alijs nouem tribubus ꝛ dimidia.(Sed qñ de egypto.)Declarat iepte ꝙ competat regi amon repetitio cōtra israelitas ex parte amonitarum vel moabitarū.Et hoc tribus rationibus.prima ex iusta terre possessiōe.Scōa ex dei auctoritate.ibi.(Tradiditq; eū dominus.)Tertio ex diuturna p̄scriptione.ibi.(Nisi forte.)Circa primū ostendit ꝙ israelite iuste possiderunt a principio terram illā:ꝛ nunc quoq; iuste tenebant:eo ꝙ non pugnauerūt contra moabitas vel amonitas ad obtinēdū aliquid eius:sed extorserūt illā de manu regis seon ꝛ regis og contra quos iustū bellū habuerūt. ¶Queret vlterius ad intellectum istius responsionis iepte de duplici dubio. ¶Primū est si licuit aliquo modo israelitis accipe aliqd de terra moabitaꝝ vel amonitarū.nā lz non acceperūt qō actualr possiderēt moabite vel amonite:tñ susceperūt id qō accepat ab eis pauloante lz rex seon ꝛ og.vz tñ ꝙ nullo mō liceret isrlitis accipe de terra illoꝝ:qz de⁹ dixit.nec.n.tibi dabo ō terra eoꝝ quā-

Qō.21. A Quomō iste cum esset rex amōitaꝝ poterat petē trāz moabitarum. ♭ Rñ.1. mō ad q̄. * Rñ.2. mō ad q̄.

Qō.22. A An licuerit aliq̄ mō isrlitis accipe aliqd de tra moabitaꝝ vl amōitaꝝ

tum potest

tum ꝑt vnius pedis calcare vestigiū Deute. 2. c. ſz iſta terra erat moabitarū ⁊ amonitaꝝ. ergo non licebat iſraelitis accipe illā ſz ab alijs tūc teneret. ℂ Rñdēdū ꝙ deus nō vetuit iſraelitis accipe terrā q̄ olim fuerat amonitaꝝ ⁊ moabitaꝝ: ⁊ nūc tenebāt ab alijs gētibus: ſz ſolū illa q̄ actualiter poſſidebāt ab eis. qō pz qz deus vetuit pugnare iſraelitis ⁊ moab ⁊ amon. nā forte iſraelite deſiderio capiēdi multū de poſſeſſiōe inferret bellū moabitis ⁊ amonitis vt terrā eoꝝ caperēt. deus āt vetuit dicēs. ne pugnaret iſraelite ⁊ filios amon nec ꝺtra filios moab: ſz trāſirēt apud terras eoꝝ. nā nō daret deus de terra illoꝝ iſraelitis quātū potest vnius pedis calcare veſtigiū Deute. 2. bellū aūt ꝺtra moabitas ⁊ amonitas ſolū eēt ad obtinēdū terrā quā illi actualr poſſiderēt. ergo ſolū vetabat deus iſraelitis accipe aliquid de terra moab ⁊ amon quātū ad id qō poſſidebāt. iſtud tñ qō acceperūt poſſidebāt ab amoꝛreis: iō potuerunt accipere.

Rñ. ad q̄ſitum.

℣ Si iſraelite cōtra p̄ceptū dei pugnarēt ⁊ moabitas ⁊ amonitas ⁊ obtinerēt aliqd de terra eoꝝ an tenerēt ad reſtōnē. Qō. 23.

A Rñſio cuiſdā ad q̄ſi. ⁊ rō. Solo

Queretur vlterius ſi iſraelite forte ꝺtra p̄ceptū dei pugnarēt cōtra moabitas ⁊ amonitas: ⁊ obtinerēt aliqd de terra eoꝝ. an tenerēt ad reſtōnē. ℂ Aliqs rñdebit ꝙ ſic: quia faciebant contra dei mandatum. Sed huic poſſet rñderi ꝙ nō tz: qz multa fieri ꝓhibent q̄ ſi fiant obtinēt firmitatem: ſicut ꝓhibent conferri ordines extra tpa ordinata a iure: ⁊ tñ ſi cōferant tz collatio. ⁊ ſic de multis. ℂ Rñdendū eſt ꝙ non eſt admittendus caſus: qz ꝺato ꝙ iſraelite conarent ex cupiditate contra dei ꝓhibitionē pugnare cōtra moabitas ⁊ amonitas vt obtinerēt terrā eoꝝ: non poſſent obtinere de terra illoꝝ nec vnius pedis veſtigiū: qz deus ꝺixerat ꝙ nō moueret ad pugnādū ꝺtra illos: qz nō daret de terra illoꝝ iſraelitis nec vnum veſtigiū pedis: iō ipoſſibile erat iſraelitas quātūcūq; fortiter pugnarēt obtinere q̄cq; de terra illa: ſz potius caderent in manus moabitaꝝ vel amonitaꝝ ⁊ fugarent ab eis: imo etiaz amonitis vel moabitis non pugnātibus cōtra iſraelitas deus pugnaret �pro eos tanq; cōtra manifeſte rebelles: ⁊ ꝓcuteret eos peſte vel alio gñe plage: iō non eſt admittēdus caſus. ſ. ꝙ iſraelite ꝓ tunc potuiſſent aliqd obtinere de terra moab ⁊ amon. nō qdē ex hoc ꝙ deus vetuit: ſz qz ꝺixit. non ꝺabo. iō ipoſſibile erat ꝙ aliqd reciperēt de illa. Sz adhuc ꝺato ꝓ ipoſſibile ꝙ iſraelite poſſent aliqd obtinere de terra moab vel amon ⁊ obtinerēt. ꝺōm ꝙ tenebant ad reſtitutionē: qz ille q̄ non pōt effici ds̄ rei poſſeſſe vel ꝺetētate tenet ad reſtitutionē ſemp: cū alis ſemp maneat iniuſt⁹ poſſeſſor. ſz iſraelite obtinētes aliqd ꝺ terra moab vel amō nūq; poſſent effici ds̄i. nā tituli rerū ꝑ ius ꝺependēt a deo q̄ ex alio iure: eo ꝙ ds̄i eſt terra ⁊ plenitudo eius. Si ergo deus ꝺicat alicui ꝙ non accipiat rē quia nō intēdit eam ꝺare ſibi: nūq; iſti ꝑt eſſe titulus rei. ſic aūt erat de poſſeſſione amonitaꝝ ⁊ moabitaꝝ qz deus ꝺixit ꝙ iſraelite non pugnarēt contra eos ad obtinēdū terrā: qz non ꝺaret eis de terra illoꝝ ſaltē veſtigiū pedis: qz ꝺederat eā in poſſeſſionē filioꝝ loth. i. moabitaꝝ ⁊ amonitaꝝ qui erāt filij loth Geñ. 19. c. ergo appet ꝙ deus volebat manere firmum titulū terraꝝ illaꝝ apud amonitas ⁊ moabitas: ⁊ nūq; trāſire ad iſraelitas. ergo ꝺato ꝙ ꝑ mille ānos poſſiderēt eas iſraelite: ſp eēnt iniuſti ꝺetentatores ⁊ moabite eēnt ds̄i. ℂ Itē q̄ cunq; aliqd obtētū eſt ꝑ iniuſtū bellū tenemur ad reſtitutionez illius: nec poterimus vnq; effici ds̄i illius. ſz bellū fcm̄ ꝺ exp⁹ſam dei ꝓhibitionē eſt iniuſtiſſimū: ⁊ ꝺñr nihil ꝺtentū ibi pōt effici capiētiū. Sic aūt eēt ſi iſraelite pugnarent contra moab ⁊ amon: qz eēt contra dei ꝓhibitionē Deute. 2. ergo terrā ꝺtētā non poterāt vnq; ſuā efficere: ſz tenebant ad reſtitutionem.

*Qō. 24. A De reſtōne terre amōitaꝝ ⁊ moabitaꝝ. Ratio.

*℣ Quere vlterius de. 2. ꝺubio. ſ. qz tota ꝺefenſio iepte ꝺ regez amon fundat in hoc. ſ. qz iſraelite nō acceperunt terrā de manu moabitaꝝ vel amonitaꝝ ſz de manu amoꝛreoꝝ: iō quāq; fuiſſet olim moabitaꝝ ⁊ amonitaꝝ non tenebant eis ad reſtitutionez.

Im ꝓbatio rōnis

℣ Sed vī ꝙ iſta rō nō ſtet: qz ſicut nō licet mihi rē alterius rapere: ita nō licet eā a raptore accipe. lz. n. gs rapuerit rē alterius ego nō poſſum tollere raptori vt poſſideā. ſz ita ꝺetet ds̄no vendicatio rei cōtra me apud quē rē inuenit quā ꝓbat fuiſſe ſuā ſicut ꝺeteret ꝺ raptorē: nō agēdo actione furti ſz ſolū vēdicādo rē: ⁊ nō ꝑt aliqs ſe ꝺefendere iudicialiter ꝺicēdo accepi a raptore. Nec ēt in foro ꝺſcientie eſt tutus: ſz ſemp tenet ad reſtitutionē: ⁊ inſup peccauit accipiēdo eā. ℂ Sz aliqs ꝺicet ꝙ hoc verū eſt qñ accipit eā iniuſte a raptore. nā ſicut raptor nullum ius habuit ad rapiēdū: ita ſi ego ſciēs illā raptā accipiā ab eo vt mea fit: nō ꝑtenta alia cā iniuſte accipio. ſz ſi forte habeo ius accipiendi ꝺicet ꝙ poſſum retinere. ſic. n. ꝓbauit iepte ꝺtra regē amon: qz nō ſolū oſtēdit ſe nō rapuiſſe: ſz ēt oſtēdit iuſte ſe accepiſſe a raptore. ſ. qz iuſto bello pugnās iſrael contra regē ſeon q̄ poſſidebat iſtā terrā ⁊ fuerat raptor accepit eā vt pz. j. ℂ Sz adhuc ꝺōm ꝙ iſtud nō ſufficit: qz ꝺato ꝙ ego habeā iuſtā cām accipiēdi aliqd a ſure: vtpote qz eſt ꝺebitor meus: nō poſſum ſuſcipe ab eo rē furtim acceptā vel raptā: lz rē aliam ab eo iuſte accipe poſſim. quāq; ergo iuſtū bellū habuerit iſrael ꝺtra reges amoꝛreos ſeon ⁊ og: nō ſufficiebat ad ꝺ ꝙ terrā quā poſſidebāt ⁊ rapuerāt de amonitis ⁊ moabitis poſſent licite obtinē ⁊ poſſidē. ℂ Dōm ergo ꝙ ad ꝺefenſionē iepte nō ſufficiebat id qō allegabat hic in p̄ncipio. ſ. ꝙ nō rapuerat iſrael ſz ceperat de manu raptoꝛis: ⁊ ꝙ iuſto bello acceperat de manu raptoꝛis. nā ꝺ erat ꝺubium ſuo rē ⁊ poſtea ꝺſtet ſibi rē eē raptā: incipit iam eſſe poſſeſſor male fidei: ⁊ nō ſolū foro conſentie tenet: ſz in ciuili ēt tenebat terrā q̄ fuerat amonitarū ⁊ moabitarū bona fide de manu amoꝛreoꝝ: cū tūc conſtaret terrā illā fuiſſe moabitarū ⁊ amonitarum. q aūt a ꝺebitore recipit in ſolutionē rē quā cōſtat furto habitam vel raptā: non ſolū non pōt eam efficere ſuā ⁊ tenet ad reſtitutionē: ſz ēt peccat mortaliter ⁊ eſt ꝓticeps criminis: imo eēt contra eum ꝺirecta actio ſicut contra furē ⁊ cuſtodiētē vel receptantē res furto ablatas. ſz iſrael ſic accepit terram illaz de manu amoꝛreoꝝ. ergo non ſolū non poterat efficere eam ſuam: ſz ēt peccabat ſuſcipiēdo. ℂ Dōm igit ꝙ ad hoc ꝙ iepte ꝺefenſio ꝓcederet: oportebat eē vnum de ꝺuobus. ℂ Primus erat ꝙ ſeon ⁊ og iuſto bello accepiſſent terrā de manu amonitarum ⁊ moabitaꝝ. nā tunc iuſte poſſidēte amoꝛreo ſolū requirebatur ꝙ bret iſrael inſtantiam ſuſcipiēdi ab eo. ⁊ iſtam ꝓbat iepte. ſ. ꝙ iuſto bello accepit iſrael terrā iſtā de manu amoꝛreorum vt pz in ſra. Qꝫ aūt amoꝛrei hrent iuſtā cām pugnādi contra amonitas ⁊ moabitas: erat ſi forte recepiſſent ab eis valde magnas iniurias pp q̄s poſſent ſuſcipe terrā in ſatiſſactionē: vel ſi forte alio iure añ bellū cōpetebat iſta terra amoꝛreis: qz tunc iuſto bello poterant eam cape de manu moabitarum ⁊ amonitarum. ℂ Scōm erat ex auctoritate dei. ſ. ſi forte deus iuſſit ꝙ iſraelite caperēt terram illā de manu amoꝛreoꝝ: qz cū ad deum ꝑtineat vltīme titulus rerū: ſi ipſe iuſſerit alicui ꝙ accipiat res q̄s alius iuſto titulo ⁊ pacifice poſſedit: erit verus ds̄us qui accepit: ſicut fuit iſraelitis cōmodata vaſa ⁊ veſtes petere ab egyptijs: ⁊ ꝑ ſe accipe. nā egyptij iuſte poſſidebāt illa: nec ꝺpetebat ſpāliter ius aliqō iſraelitis cōtra illos a q̄bus iſta ſuſceperūt cōmodata: lz competeret cōtra reges egypti q̄ iniuſte oppꝛimebāt eos. deo tñ iubēte hoc fuit iuſtiſſima ablatio. ſic fuit hic. nā ꝺato ꝙ amoꝛrei cepiſſent bello iuſtiſſime terrā iſtā de manu amonitarū ⁊ moabitaꝝ: deus p̄cepit iſraelitis vt aſcēderēt ⁊ inciperēt poſſidere terrā iſtoꝝ duoꝝ regū amoꝛreoꝝ quā ꝓmiſit ſe traditurū illis vt pz Deuter. 2. ⁊ Nu. 21. ergo iuſte ſuſceperunt terrā ⁊ iſraelitis ꝙ accipent terrā duoꝝ regū amoꝛreoꝝ ſz ipſi pugnando contra amoꝛreos iuſto bello terraz eriperēt de manibus eorum: an poſſent eam iuſte poſſidere. ¶ ℂ Rñdēduz ꝙ iuſta bella ſunt ad petēdum reſarctionē iniuriaꝝ: vel reſtitutionē ablata rerū vel ꝺamnoꝝum. ⁊ cum bellum iuſtū incipit tādiu continuari pōt vſq; quo recuperētur ꝺāna vel res ablate: ⁊ impēſe q̄ fiunt in bellis: vtpote ſi fiat bellū ad reſtitutionē aliquaruz rerum ablatarum ſi ꝺeterminate ſunt: vt ſi aliqua loca repetuntur: tādiu eſt bellum iuſtum quouſq; illa loca recipiantur: ⁊ accipiatur tātū in valoꝛe de terra illa quantum gens q̄ infligit iuſtū bellum expēdit in faciēdo bellum. qz iſte ſunt expēſe rationabiles ⁊ neceſſarie ad q̄s tenetur victus victoꝛi: vel fouēs iniquaz litem ei qui litē iuſtam fouet. ⁊ hoc in contumaciam ipſius qui noluit ſine bello reſtituere res quas iniuſte tenebat. Si aūt petantur ꝺamna inflicta in bello iuſto: tādiu ꝓcedet bellum iuſtū quouſq; fit recepta eſtimatio ꝺamnoꝝ: ⁊ inſup expēſe q̄ in bello fiunt ex cauſa ſupꝛa aſſignata. Si aūt fiat bellum ad reſarctionē iniuriarum: tādiu poterit eē bellum ad occidēdum ⁊ rapiendum: quouſq; fm arbitrium bonoꝝum viroꝝum ⁊ ſapiētum fit ſatiſſactum de iniuria. quicquid autem vltra pugnatur rapiendo vel occidendo: aut vaſtando terram ad iniuſtum bellū pertinet. ideo qui ceperunt bellum iuſtum agere: nunc bellum iniuſtum agunt: ⁊ tenentur iam ad reſtitutionem omnium que ſaciunt de ꝺamno ſupꝛa iuſtam eſtimationem ꝺamni vel iniurie. nunc ergo ſi iniuriam vel ꝺamnum qō iſraelite ſuſceperunt ab amoꝛreis: ſi non eſſet tanta vt amoꝛrei mererentur oēs perire ⁊ terrā ꝑdere: iſraelite non iuſte egiſſent poſſidendo totā terraz illoꝝ. ℂ Pro quo ſciēdū ꝙ amoꝛrei non fecerunt aliā iniuriā

Jm ꝓbato

Doct. rñſio ad q̄ſitū.

B

Deter. qō.

Qō. 25 A An iſraelite iuſto bello pugnando ꝺ amoꝛreos terrā eripent de eoꝝ mānib⁹ poſſent eaz iuſte poſſidere. ¶ Rñ. ad q̄.

Notanduz de iniuria ab amoꝛreis iſraelitis illata.

Cuiuſdā rñſio.

ſraelitis:niſi q2 non conceſſerunt trāſitum eis p terraz ſuā vſq; iozdanē:cum nullum alium locum trāſeundi haberent ad terrā ſuam.iſta autem nō erat valde magna iniuria:immo vt aliquis iudicabit fozte nulla erat:q2 non volebāt pmittere aliquos trāſire p terram ipſozum quā timebāt ledi ex tranſitu.Sed maioz iniuria fuit quia rex amozreozum occurrit iſraelitis anteq; inciperent tranſire p terram eius cum magno exercitu ad pugnandum.Jn hoc aūt conſiderando litteram Nume.22.2 Deute.2. poſſumus eam interpretari pzo vtraq; parte.Nam ſi volumus dicere q; rex ſeon non peccauit quia non intēdebat offendere iudeos:ſed ſolum arcere eos de finibus ſuis:ſatis ſtabit.2 tūc dicemus q; iſraelite lz alis non fouerent iuſtum bellum:tñ ex mandato dei qui iuſſerat eis tranſire p locum illum:cuz angelus domini dirigeret eos in columna nubis p terram illam.Etiā quia deus iuſſit eis pugnare contra reges illos amozreos:fuit factuz bellum iuſtū.Et iſta eſt ſecura poſitio.ſed tamen volendo interpretari q; iſraelitis licebat pugnare contra amozreos vt darēt eis trāſitum p terram ſuam ad iozdanem:dicemus q; tādiu licebat eis pugnare:quādiu darent eis locum:2 quia nunq; voluerunt dare ſemper licuit eis pugnare:quouſq; totam gentem illozum ouozum regum amozreozum delerent.2 tunc poterāt trāſire libere:2 iam non habebant cauſam pugnandi:quia iaz non habebant cauſam accipiendi aliqua loca de terra amozreozum cum iam non reſtaret aliqua pars iniurie pzo qua deberēt accipere loca:quia tamen manebant loca deſerta expulſo vel occiſo iuſte habitatoze:poterant iſraelite iuſte accipere loca ne alie gētes ſuperuenientes occuparēt illa:q2 qō in nullius bonis eſt primo occupanti conceditur.ſi tñ fuiſſet aliqua gens amozreozum que reſtitiſſet iſraelitis in tranſitu 2 alia conſenſiſſet:non poterat pugnare contra conſentientes:ſed occiſis repugnantibus tenebantur ceſſare a bello 2 dimittere loca libera amozreis q non reſiſtebāt. ¶Queretur cū iepte non probaret ſe iuſte poſſidere:dato q; iſrlite accepiſſent iuſto bello terrā de manu amozreozum:ad quid probabat p tam longam rōnē q; iſraelite acceperāt terram iſtam in bello iuſto.naz ad probationē impertinētem nemo in iudicio debet admitti:2 nunc quāquā non contenderet iudicialiter iepte:tñ debuiſſet euitare probationē impertinentem.* ¶Reſpondēdum q; iepte probauit hoc:q2 lz probatio iſta non eſſet ſufficiēs:p ſe tñ erat adminiculū vt cuz alijs probationibus ſufficienter concluderet.nā fundamētū debebat eſſe eo q; amozrei iuſte acceperāt de manu amonitarum:ideo poterant iſraelite accipere eam iuſte de manu amozreozū.2 tunc ꝓficiebat ad hoc q; iſraelite in bello iuſto accepiſſent terram de manu amozreozū:q2 dato q; amonite 2 moabite iuſte perdidiſſent:2 recuperaſſent iuſte amozrei:tñ iſraelite non habebāt ius ad accipiēdum de manibus amozreozum:iō cum tenerēt iſraelite terram q̄ olim fuerat amonitarum:2 nūc nullum ius haberēt ad poſſidēdum illam:peterēt amonite 2 moabite tāq; ab iniuſto poſſeſſoze.2 dato q; non oziret ex hoc amonitis iuſta cauſa petendi:tamē maiozem colozē haberēt ad petēduz:q; ſi iſraelite iuſto titulo poſſiderēt.probādo autem bellum iuſtum ꝓbat iuſtus titulus.vnde non haberent amonite colozem petendi ab iſraelitis : 2 ſic iepte conatus eſt hoc probare longa rōne.(Sed quādo de egypto conſcenderūt.)Dicuntur aſcendere:quia terra chanaan eſt altioz quā terra egypti in ſitu eo q; eſt magis agronaris.(Ambulauit per ſolitudinem vſq; ad mare rubzum.) Hic incipit ponere manſionum diſcurſum ex egypto vt det principium narrationi ſue.2 dicitur q; ambulauerunt vſq; ad mare rubzum:quia ibi ceperunt iſraelite eſſe extra terrā egypti.et dicitur q; venerunt p ſolitudinē:q2 exeundo de rameſſes vrbe in qua conuenerunt iſraelite ad exeundū:ambulauerunt p quādam ſolitudinem faciēdo quaſdam māſiones vſquequo peuenirent in mare rubzuz.de hoc p3 Exo.14.2 magis Nume.33.vbi ponit catalogus manſionum.2 dicitur.profecti de ſoccoth venerunt in etham q̄ in extremis finibus ſolitudinis eſt.2 deinde cetere manſiones que ponunt p terram egypti vſq; mare rubzum ſunt p ſolitudinem.¶Conſiderādum aūt q; iſraelite ter venerunt apud mare rubzum.primo quando exeūtes de egypto trāſierūt illud Exo.14.et ibi mortui ſunt egyptii.¶Secūdo venerunt apud illud quādo ſteterūt in manſiōe que vocat belim.ſic dicit Nume.33.profecti de belim caſtrametati ſunt ſup mare rubzum:2 profecti de mare rubzo venerunt in deſertum ſyn. ¶Tertio ſteterūt apud mare rubzum anno.40.ab exitu de egypto quando mortuus eſt Moyſes:2 predicauit totum Deutero nomiū coram iſrael.vñ dicit in principio Deuter.Hec ſunt verba que locutus eſt Moyſes ad omnem iſrael trās iozdanem in ſolitudine campeſtri cōtra mare rubzū.iſtis tribus vicibus ſteterūt apud mare rubzum.Sed alijs duabus vicibus ſtetit iſrael apud mare rubzum lz magis diſtans.¶Prima vice cum iuſſit deus q; recederēt iſraelite de cadeſbarne Nume.14.ſcz. quia amalechites 2 chananeus habitāt in vallibus cras mouete caſtra:2 reuertimini in ſolitudinē p viam maris rubzi.¶Jterum fuerūt apud mare rubzum in terminis terre idumeozum quando trāſierūt p viam campeſtrem de belath 2 aſiongaber Deute. 2.ſ.profecticq; inde venerūt in ſolitudinē que ducit in mare rubzum.¶Sciendum q; hoc q̄ dicit hic de mari rubzo intelligit de prima vice.2 ponunt hic due manſiones ſolum añ terrā amozreozum de qua intenditur.ſ.mare rubzū 2 cadeſbarne:eo q; iſte fuerūt principales.ſed mare rubzum propter miraculum: 2 cadeſbarne propter mozam:quia manſerūt iſraelite in cadeſbarne.38.annis non euntes ad aliaz manſionē vt declaratuz eſt Nu.14.c.(Et venimus in cades.)Jſta eſt cadeſbarne vel cades deſerti ſyn q̄ idem eſt vt declaratum eſt Nume.13.Et nō eſt intelligēdum q; immediate poſt mare rubzū venerint in cades: quia cadeſbarne eſt viceſima vel viceſimaprima in manſionibus vt p3 Nume.33.c.¶Conſiderādū q; iſraelite bis venerūt in cadeſbarne.Prima vice in anno.2.ab exitu de egypto quādo miſerunt inde explozatozes.12.in terrā chanaā.de quo Nume.13.et.14.2 tūc trāſituri erāt illico in terrā chanaā niſi murmurauerūt impoſuit dominus in penaz q; manerēt.40.annis in deſerto codē.c.2 tunc declinantes inde ad ſolitudinem que erat apud mare rubzū manſerunt ibi annis fere.38.2 incipiente anno.40.ab exitu de egypto pzo mēſe mouerūt caſtra de ſolitudine illa:2 venerūt iterq; in cadeſbarne ſiue in deſertū ſyn vt p3 Nu.20.2 ibi declaratū eſt. ¶Quereť cū bis venerint iſraelite in cades de qua vice intelligiť.ď¶Respondendum q; intelligiť de ſecunda.qō patet ex ſequenti lra: ſcz quia dicit q; miſit iſrael nūcios ad regē edom.2 tñ hoc fuit in ſecūda vice.nam in prima vice non miſit iſrael nūcios ad aliquem regē:lz ſolum miſit explozatozes.12.in terrā chanaā Nume.14.Jn tertia aūt vice miſit iſrael nuncios ad regē edom vt pmitteret trāſitum ei p terram ſuā Nu.20.ſ.miſit in terra nuncios Moyſes de cadeſbarne ad regē edom.2 fit mentio de iſta vice ex cauſa ſupza aſſignata.2 etiā q2 hic incepit occaſio pugnādi cōtra amozreos 2 capiēdi terram.(Miſitq; nuncios ad regem edom.) Referť ꝺ ad iſrael q miſit nūcios.¶Sz Nu.20. c.dicit q; Moyſes miſit nuncios.¶Reſpondēdum idem eſſe: q2 moyſes erat p̄nceps iſraelitaz:iō ipſe nomine totius populi mittebat.(Dicens.dimitte me vt trāſeam p terrā tuā.)Jepte eſt hic breuiloquus:ſolū enarrās q̄ tangūt ſubſtātiā facti:2 non curans referre v̄ba petitiōis iſrael ad regē edom.¶Cōſiderāduz q; iſraelite a multis petierūt trāſitū.ſ.ab idumeis 2 moabitis 2 amozreis Deute.2.p̄mi tñ fuerūt idumei eodē.c.iō ponunt hic p̄mi.Et cauſa fuit:q2 nulla terra erat p quā iſraelite velocius 2 ita breuiter trāſire potuiſſent q̄ p terrā edom.pz:quia iſraelite erant in cadeſbarne que erat in extremitate terre edom Nuñ. 20.2 etiā cadeſbarne eſt in extremitate terre iſrael in latere meridiano vt p3 Joſue.15.poſtea aūt non cōcedēte tranſitum rege edom:coacti ſunt magno tēpore circuire terrā ſeyr vt patet Deute.2.(Qui noluit acquieſcere p̄cibus eius.)Nam dixit rex edom.nō trāſibis p me alioquin armatus occurrā tibi Nu.20. 2 ſtatim egreſſus eſt obuiā iſrael cū infinita multitudine 2 manu forti:nec voluit acquieſcere de p̄canti.(Miſit quoq; ad regē moab.)Nō eſt intelligēdum q; imediate miſerit:lz nō cōceſſo trāſitu a rege edom receſſerūt iſrlite de cadeſbarne circūdātes mōtes ſeyr lōgo tpe ꝫ belath 2 aſiongaber Deute.2.2 in iſto circuitu magno cepit populū tedere itineris 2 laboriz:2 murmurauerūt.2 tunc miſit deus ſerpētes ignitos q; multos occidebāt Nu.21.poſtea venerunt iſrlite ad ciuitatē ar q̄ eſt moabitaz:2 petierūt trāſitū a rege moab.(Qui 2 ipſe trāſitū p̄bere cōtempſit).ſ.noluit rex moab cōcedere tranſitū ſicut nec conceſſit rex edom. ¶Quereť qūo dz hic q; noluerūt idumei concedere trāſitū iſraelitis:q2 Deute.2.dixerūt iſraelite ad regē amozreuz. aq uā pecunia tribue 2 ſic bibemus:tñ eſt vt cōcedas nobis trāſitū ſicut fecerūt filij eſau qui habitant in ſeyr.*¶Rñdēdū q; idumei timuerūt q; ſi iſraelite introirēt in terrā eoz poſtea nō poſſent inde expelli:iō noluerūt ꝺcedē eis trāſitū p terrā in qua nocere poſſent.de timore iſto p3 Deute.2.tñ dixit deus iſraelitis. trāſibitis bodie p terminos frum vfroz filioz eſau q̄ habitant i ſeyr:2 timebūt vos.2 quāq; nō cōceſſiſſent trāſitū idumei p cadeſbarne conceſſerunt p aliam ptē regni.nam cadeſbarne erat in loco tali terre edom in quo poſſent valde nocē iſrlite:ideo p

partez

Qō i nulli⁹ bōis ē prio occupanti ꝺcedit.

Qō.26 A Ad qd ꝓbabat iepte tā lōgaſōe q; iſraelite acceperāt terrā hāc i bello iuſto.

*Rñ.ad q̄.

Diſcurſus māſionum ex egypto.

Jſrlite ter apud maꝛ rubꝛ venerunt.

B

Notādū

†

Notādū ꝺ duplici aduentu iſrlitaꝝ i cadeſbarne.

Qō. 27. A De q̄ vice intellr q; iſrlite venerit i cadeſbarne.

ď Rñ.ad q̄ſitum. Obiectō. Solutio

†

Notādū

†

†

†

†

Qō. 28. A Quō idumei noluerūt cōcedē trāſitū iſraelitis.

*Rñ. ad q̄ſitū.

parte illā non concessit trāsitum. ſz concessit q̄ trāsirent p̄ terre mitatē quandam regni ad ptē orientalem apud mare rubrum iuxta duas ciuitates. ſ. belath ⁊ asiongaber. ista colligūtur allega to. c. ſ. profectiq̄ de cadesbarne venimus ad solitudinē q̄ du cit ad mare rubrū: ⁊ circuiuimus montē seyr longo tēpore. dein de dens dixit: transibitis bodie p̄ terminos fratrum vestrorū fi liorum esau qui habitant in seyr: ⁊ timebunt vos. videte diligē ter ne moneamini contra eos: cibos emetis pecunia ab eis: ⁊ co medetis: aquā emptam baurietis ⁊ bibetis. ⁊ segtur. cūq̄ trāsis semus fres nostros filios esau q̄ habitant in seyr p̄ viam campe strē de belath ⁊ asiongaber. q̄ aūt iste ciuitates sint terre edom p̄z. 3. Re. 9. c. ſ. classem fecit rex salomon in asiongaber q̄ē iuxta baylan i littore maris rubri i terra idumee. ⁊ sic ꝺ̄ hic q̄ noluit rex edom p̄bere transitum. ſ. p locū p quē petiuit israel: conces sit tamē p aliū locū. ¶ Quere ulterius quo ꝺ̄ q̄ moabite non concesserunt transitū israelitis: q̄ Deuter. 2. ꝺ̄ q̄ moabi te q̄ morabantur in ar concesserunt transitus israelitis. ¶ Re spondēdum q̄ alique auctoritates videtur significare q̄ israeli tis nō concesserint trāsitū moabite. nā moabite volebant abige re israelitas de terra sua: vt non introirēt in illam ad dissipādū Nume. 22. c. ¶ Itē Deute. 23. imponitur maledictio moabitis q̄ noluerūt occurrere cū pane ⁊ aqua israelitis quādo trāsibāt. ¶ Rñdēdum q̄ israelitis concesserunt transitū moabite vt p̄z Deuter. 2. ſ. q̄ moabite q̄ morātur in ar p̄miserunt eos transire apud se. Itiā ꝺ̄ ibidē. tu transibis bodie terminos moab vrbes noie ar: ⁊ accedēs in vicinia filiorū amon caue ne pugnes. ¶ Sz ꝺ̄m q̄ moabite non concesserunt transitū israelitis p̄ locum p quē ipsi volebant. nā sicut voluerāt trāsire p̄ terrā edom apud cades p̄ transuersum terre illius in ptē meridiana: ⁊ noluit rex edom: ſz cōcessit trāsitū p̄ terrā orientalē. ſ. p̄ asiongaber: iō volue rāt trāsire israel p̄ trāsuersum terre moab: ⁊ a ptē meridiana in septētrionalē: vt facilius irent in terrā chanaā. ⁊ sic nō oporte ret trāsire p̄ alia regna vsq̄ ad iordanē: ſz timētes moabite non cesserunt. sic p̄z ex verbis balac regis moab Nume. 22. c. ſ. vi dēs balac filius sephor q̄ ptimuissent moabite israel ⁊ eius im petū ferre nō possent: dixit ad maiores natu madian. ita delebit hic populus omnes qui in nostris finibus cōmorātur: quemad modū solet bos syluestris herbā vsq̄ ad radices carpere. cōces sit tū rex moab israelitis q̄ trāsirēt per extremitatem orientalē regni eius apud ciuitatē noie ar q̄ erat in parte orientali terre moab. ⁊ hoc significatur hic in lra cum ꝺ̄. venitq̄ ad ptem orie talem moab: ⁊ castrametatus est trans arnon. ex hoc aūt nō po tuit israel trāsire cito in terrā chanaā: ſz oportuit eū trāsire per tria regna. ſ. p̄ extremitatē ꝛre edom: deinde p̄ extremitatē terre moab. postea p̄ terrā regis amorreoꝝ. si tū rex edom vel moab voluisset liberū trāsitum p̄bere: trāseundo p̄ terrā vnius non oportebat trāsire p̄ terrā aliorū. ¶ Cum aūt obijcitur q̄ moabi te voluerūt abigere israelitas ne introirēt ad nocendū in terra sua. Nu. 22. ꝺ̄m q̄ iam cōcesserāt trāsitum p̄ terrā suam apud ciuitatē noie ar: q̄ tū iam occiderāt reges amorreos ⁊ erāt con iuncti terre moab: timuit rex moab q̄ vellēt israelite introire in terrā moab ad vastandū eam: iō vocauit balaam ariolū ad ma ledicendū israelitis Nu. 22. ¶ Cū aūt ꝺ̄ q̄ maledicunt moabi te Deuter. 23. Rñdendū q̄ fuit hoc q̄ rogauerūt balaam ariolus ad maledicendū israelitis. Itiā exprimit ibi q̄ noluerūt eis oc currere cū pane ⁊ aqua. nō ꝺ̄ q̄ noluerint p̄bere eis trāsitum in quo p̄z q̄ trāsitus p̄buerunt: tū ex timore fortē non occurre runt illis cum pane ⁊ aqua. (Manfit itaq̄ in cades.) Hoc refer tur ad petitionem factā regi edom. ſ. q̄ postq̄ noluit concedere trāsitus rex edom p̄ cadesbarne trāsiuit israel circuendo totam terram edom ex latere. nam si iuisset p̄ cadesbarne tranſibat a meridie versus aquilonem: ⁊ erat rectus trāsitus. nunc aūt co acti sunt circuire ex latere. ſ. ascendēdo versus orientē in latere terre edom vsq̄ ad mare rubrū vbi erāt due ciuitates idumeo rus. ſ. belath ⁊ asiongaber in littore maris rubri: ⁊ inde trāsierūt in terram moab vt p̄z Deutero. 2. ⁊. 8. declaratū est. (Et terram moab.) Circuitus terre moab fuit in capite orientali terre eiusdē ſ. postq̄ transiuit terras edom p̄ belath et asiongaber venit ad quoddā desertus qō erat in frōte orientali terre moab: ⁊ postea accessit ad ciuitatem nomine ar que erat de terra moabitarum. ⁊ ibi transierūt p̄ terram moabitaꝝ. Istud patet Deute. 2. ſ. cūq̄ transissemus fres nostros filios esau qui habitant in seyr p̄ viā campestrē de belath ⁊ asiongaber venimus ad iter qō ducit ad terram moab. ⁊ ibi sequit quomodo transierunt p̄ terrā moab in vrbe ar. (Et castrametatus est trans arnon). ſ. postq̄ transi uit vrbem nomine ar posuit israel castra trans torrētem arnon. qō patet quia existens israel in arnon misit nuncios ad regem seon vt cōcederet trāsitum p̄ terram suam: ⁊ tamē nūcij dixerūt concede nobis tranſitum sicut fecerunt moabite q̄ morant in ar Deute. 2. (Nec voluit intrare terram moab.) Istud videt con tra iam dicta. sed intelligit noluit intrare in terrā moab. ſ. inui to rege moab: bene tū intrauit quātum ad illā pticulā in qua cō cessit apud vrbem ar: ⁊ tū postea ꝛz potuisset inuito rege moab introire in terrā eius noluit. Istud p̄z q̄ balac filius sephor rex moab vidit moabitas ptimescentes israel: ⁊ q̄ nō possent ferre impetum eius: ⁊ tunc recurrit ad ariolos vocās balaam vt ma lediceret israelitis Nu. 22. c. (Arnon quippe confinium est terre moab.) Ista vba interposuit scriptor libri. ſ. samuel ad explanā dum. nā ista non fuerunt in defensione iepte cōtra regez amon. ¶ De arnon est dubium quid sit. ſ. an sit oppidum: vel mons: aut fluuius. Nō est aūt dubium esse quendā fluuiū siue torren tem qui vocat torrens arnon. sed an dicatur torrēs arnon siue quia fluit apud aliquā vrbem vel locum noie arnon: plerisq̄ est dubium. ¶ Sed dicendū q̄ arnon est nomē castri vel scopuli in terra moab vt p̄z Nu. 21. castrametati sunt in arnon q̄ est in deserto: ⁊ p̄minet in finibus amorrei. ¶ Item q̄ eo. c. ꝺ̄. ignis egressus est de esebon: ⁊ deuorauit arnon moabitaꝝ ⁊ habita tores excelsorum arnon. si tū fuisset fluuius: nō potuisset crema ri arnon. Etiā nō vocarēt aliq̄ habitatores arnon si eēt fluuius: sed necesse eēt q̄ poneret eē locus aliqs vel scopulus montis. ⁊ si est locus: erit in scopulis montis: cū dicat p̄minere in finibus amorrei. vocauit arnon confinium terre moab: quia est in ter ra moab in extremitate eius: ⁊ diuidit moabitas ⁊ amorreos. sic p̄z Nu. 21. c. (Misit itaq̄ israel nūcios ad seon regē amor reorū.) Quia moabite ⁊ idumei noluerūt totalē trāsitū p̄bere p̄ terram suā israelitis: coacti sunt petere trāsitus a rege amorreo rum. vocat iste seon rex amorreorum: non q̄ ipse esset rex oium amorreorū: sed quia tota gens sua erat de stirpe amorreorum. ⁊ tamen p̄ter gentem eius erant multi alij amorrei in terra que est citra iordanē ad occidentem vt p̄z Josue. 5. (Qui habitabat in esebon.) Est esebon nomen ciuitatis magne in regno regis seon in qua semp̄ ipse habitabat. sic rex og ſp̄ habitabat in astaroth Josue. 12. et. 13. c. q̄ iste erat vrbes famosiores regnorū suorum. fuit aūt ista ciuitas de terra moab: ⁊ cepit terras illā seon vt p̄z Nu. 21. c. (Et dixerūt ei. dimitte vt transeā p̄ terrā tuā vsq̄ ad fluuium). ſ. decede trāsitū vsq̄ ad iordanē ⁊ ponit de isto fluuio sine nomine proprie expresso propter excellentiā: eo q̄ iordanis erat fluuius excellēs in terra illa in qua loquebāt. Itiā vocaue runt eū sic q̄ sepe faciebāt mentionē de illo. ⁊ ex precedentibus patebat q̄ intelligerēt de iordane. ista vba petitionis nō habē tur sic Nume. 21. ⁊ Deute. 2. vbi etiam ponunt. nam sic est con suetudo sacre scripture: q̄ quando aliquid in diuersis locis po nit non ponat eodem modo semp̄: sed sm diuersa vba tenen do semp̄ eandem sententiam: ⁊ aliquādo magis ⁊ aliquādo mi nus de illa exprimendo. israelite autem petierūt vsq̄ ad fluuium i. iordanē: quia in iordane erat fons orientalis terre chanaā quā ipsi possessuri erāt vt p̄z Nu. 32. c. In hebreo habet. (Trāsibi mus p̄ terrā tuā vsq̄ ad locū meum). i. dimitte vt trāseamus p̄ terrā tuam vsq̄ ad locus meum. i. vsq̄ ad terrā chanaā que est mea. i. mihi debita: ⁊ est improprietas loquendi: q̄ deberet dici vsq̄ ad locū nr̄m. ⁊ dixit meū: q̄ barbarizat sermo hebraicus. ⁊ idē est cū lra nr̄a quia principiū terre iudeorū erat fluuius. ſ. ior danis: iō posuit de iordane. (Qui ⁊ ipse israel vba despiciēs). i. etiā ipse. i. rex seon desperit vba israel. ſ. sicut desperērūt alij duo reges. ſ. idumeoꝝ ⁊ moabitaꝝ. (Non dimisit eū trāsire p̄ termi nos suos). i. dixit q̄ non dimitteret. nā postea ipso inuito ⁊ occi so transiuit israel. (Sed infinita multitudine ꝯgregata). ſ. valde magna est hyperbole vel hyperbaton. ſ. trāscensus vī ex mō lo quēdi. sic ēt dicit Nume. 20. q̄ rex edom egressus est cū infini ta multitudine obuiā israeli. ⁊ tū Nu. 21. ꝺ̄ q̄ cōgregato exer citu. ⁊ Deute. 2. ꝺ̄. congregato omni populo suo. sed idez est: q̄ populus istius seon erat valde multus q̄ vocat infinitus. (Egres sus est ō eū in iessa.) Est iessa q̄dā locus in deserto in terra seon regis. sic dr̄ Nu. 21. c. ſz egressus est ei obuiā in desertū: ⁊ venit i iessa. idē p̄z Deut. 2. c. (Et fortiter resistebat). ſ. ne itroiret israel p̄ terrā suā: ⁊ erat iste locus iessa apud arnon vbi castrametati fuerāt israelite in p̄ncipio regni seon regis. (Tradiditq̄.) Dic ponit scā rō qua p̄bat iepte intentionē suā: ſcz ex dei auctori tate: ſcz q̄ deus tradidit amorreos in manꝰ israelitaꝝ: bellū erat iustū ⁊ ea q̄ obtinent in bello efficiunt capientiū. ergo non tene bant israelite ad restitutionē. (Tradiditq̄ eū dominus i manus israel). ſ. dedit israelitis victoriā vt eū occiderēt: ⁊ caperēt ter-

Cō. 29. Quo ꝺ̄ q̄ moabite ñ cō cesserunt trāsitum israelitis Rōnes i diuersum 1. rō.

2. rō.

Rñ. ad q̄stū.

Ad rōnē p̄mā i diuersum. B

Ad rōnē secundā.

† C

† Ad rōnē tertiā.

† Ad rōnē quartā.

† Ad rōnē quintā.

† Ad rōnē sextā.

† Ad rōnē septimā.

† Ad rōnē octauā.

† Ad rōnē nonā.

† Ad rōnē decimā.

† Ad rōnē vndecimā.

† Ad rōnē duodecimā.

† Ad rōnē decimā tertiā.

† Ad rōnē decimā quartā.

† Ad rōnē decimā quintā.

† Ad rōnē decimā sextā.

† Ad rōnē decimā septimā.

† Ad rōnē decimā octauā.

† Ad rōnē decimā nonā.

† Ad rōnē vicesimā.

† Ad rōnē vicesimā primā.

† Ad rōnē vicesimā secundā.

† Ad rōnē vicesimā tertiā.

† Ad rōnē vicesimā quartā.

† Ad rōnē vicesimā quintā.

† Ad rōnē vicesimā sextā.

† Ad rōnē vicesimā septimā.

† Ad rōnē vicesimā octauā.

† Ad rōnē vicesimā nonā.

† Ad rōnē tricesimā.

† Ad rōnē tricesimā primā.

† Ad rōnē tricesimā secundā.

† Ad rōnē tricesimā tertiā.

† Ad rōnē tricesimā quartā.

† Ad rōnē tricesimā quintā.

† Ad rōnē tricesimā sextā.

† Ad rōnē tricesimā septimā.

† Ad rōnē tricesimā octauā.

† Ad rōnē tricesimā nonā.

† Ad rōnē quadragesimā.

† Ad rōnē quadragesimā primā.

† Ad rōnē quadragesimā secundā.

† Ad rōnē quadragesimā tertiā.

† Ad rōnē quadragesimā quartā.

† Ad rōnē quadragesimā quintā.

† Ad rōnē quadragesimā sextā.

† Ad rōnē quadragesimā septimā.

† Ad rōnē quadragesimā octauā.

† Ad rōnē quadragesimā nonā.

† Ad rōnē quinquagesimā.

† Ad rōnē quinquagesimā primā.

† Ad rōnē quinquagesimā secundā.

† Ad rōnē quinquagesimā tertiā.

† Ad rōnē quinquagesimā quartā.

† Ad rōnē quinquagesimā quintā.

† Ad rōnē quinquagesimā sextā.

† Ad rōnē quinquagesimā septimā.

† Ad rōnē quinquagesimā octauā.

† Ad rōnē quinquagesimā nonā.

† Ad rōnē sexagesimā.

† Ad rōnē sexagesimā primā.

† Ad rōnē sexagesimā secundā.

† Ad rōnē sexagesimā tertiā.

† Ad rōnē sexagesimā quartā.

† Ad rōnē sexagesimā quintā.

† Ad rōnē sexagesimā sextā.

† Ad rōnē sexagesimā septimā.

† Ad rōnē sexagesimā octauā.

† Ad rōnē sexagesimā nonā.

† Ad rōnē septuagesimā.

† Ad rōnē septuagesimā primā.

† Ad rōnē septuagesimā secundā.

† Ad rōnē septuagesimā tertiā.

† Ad rōnē septuagesimā quartā.

† Ad rōnē septuagesimā quintā.

† Ad rōnē septuagesimā sextā.

† Ad rōnē septuagesimā septimā.

† Ad rōnē septuagesimā octauā.

† Ad rōnē septuagesimā nonā.

† Ad rōnē octuagesimā.

† Ad rōnē octuagesimā primā.

† Ad rōnē octuagesimā secundā.

† Ad rōnē octuagesimā tertiā.

† Ad rōnē octuagesimā quartā.

† Ad rōnē octuagesimā quintā.

† Ad rōnē octuagesimā sextā.

† Ad rōnē octuagesimā septimā.

† Ad rōnē octuagesimā octauā.

† Ad rōnē octuagesimā nonā.

† Ad rōnē nonagesimā.

† Ad rōnē nonagesimā primā.

† Ad rōnē nonagesimā secundā.

† Ad rōnē nonagesimā tertiā.

† Ad rōnē nonagesimā quartā.

† Ad rōnē nonagesimā quintā.

† Ad rōnē nonagesimā sextā.

† Ad rōnē nonagesimā septimā.

† Ad rōnē nonagesimā octauā.

† Ad rōnē nonagesimā nonā.

† Ad rōnē centesimā.

† Ad rōnē centesimā primā.

† Ad rōnē centesimā secundā.

† Ad rōnē centesimā tertiā.

† Ad rōnē centesimā quartā.

† Ad rōnē centesimā quintā.

† Ad rōnē centesimā sextā.

† Ad rōnē centesimā septimā.

† Ad rōnē centesimā octauā.

† Ad rōnē centesimā nonā.

† Ad rōnē centesimā primā.

† Ad rōnē centesimā secundā.

† Ad rōnē centesimā tertiā.

† Ad rōnē centesimā quartā.

† Ad rōnē centesimā quintā.

† Ad rōnē centesimā sextā.

† Ad rōnē centesimā septimā.

† Ad rōnē centesimā octauā.

† Ad rōnē centesimā nonā.

† Ad rōnē ducentesimā.

† Ad rōnē ducentesimā primā.

† Ad rōnē ducentesimā secundā.

† Ad rōnē ducentesimā tertiā.

† Ad rōnē ducentesimā quartā.

† Ad rōnē ducentesimā quintā.

† Ad rōnē ducentesimā sextā.

† Ad rōnē ducentesimā septimā.

† Ad rōnē ducentesimā octauā.

† Ad rōnē ducentesimā nonā.

† Ad rōnē trecentesimā.

† Ad rōnē trecentesimā primā.

† Ad rōnē trecentesimā secundā.

† Ad rōnē trecentesimā tertiā.

† Ad rōnē trecentesimā quartā.

† Ad rōnē trecentesimā quintā.

† Ad rōnē trecentesimā sextā.

† Ad rōnē trecentesimā septimā.

† Ad rōnē trecentesimā octauā.

† Ad rōnē trecentesimā nonā.

† Ad rōnē quadringentesimā.

† Ad rōnē quadringentesimā primā.

† Ad rōnē quadringentesimā secundā.

† Ad rōnē quadringentesimā tertiā.

† Ad rōnē quadringentesimā quartā.

† Ad rōnē quadringentesimā quintā.

† Ad rōnē quadringentesimā sextā.

† Ad rōnē quadringentesimā septimā.

† Ad rōnē quadringentesimā octauā.

† Ad rōnē quadringentesimā nonā.

† Ad rōnē quingentesimā.

† Ad rōnē quingentesimā primā.

† Ad rōnē quingentesimā secundā.

† Ad rōnē quingentesimā tertiā.

† Ad rōnē quingentesimā quartā.

† Ad rōnē quingentesimā quintā.

† Ad rōnē quingentesimā sextā.

† Ad rōnē quingentesimā septimā.

† Ad rōnē quingentesimā octauā.

† Ad rōnē quingentesimā nonā.

† Ad rōnē sexcentesimā.

† Ad rōnē sexcentesimā primā.

† Ad rōnē sexcentesimā secundā.

† Ad rōnē sexcentesimā tertiā.

† Ad rōnē sexcentesimā quartā.

† Ad rōnē sexcentesimā quintā.

† Ad rōnē sexcentesimā sextā.

† Ad rōnē sexcentesimā septimā.

† Ad rōnē sexcentesimā octauā.

† Ad rōnē sexcentesimā nonā.

† Ad rōnē septingentesimā.

† Ad rōnē septingentesimā primā.

† Ad rōnē septingentesimā secundā.

† Ad rōnē septingentesimā tertiā.

† Ad rōnē septingentesimā quartā.

† Ad rōnē septingentesimā quintā.

† Ad rōnē septingentesimā sextā.

† Ad rōnē septingentesimā septimā.

† Ad rōnē septingentesimā octauā.

† Ad rōnē septingentesimā nonā.

† Ad rōnē octingentesimā.

† Ad rōnē octingentesimā primā.

† Ad rōnē octingentesimā secundā.

† Ad rōnē octingentesimā tertiā.

† Ad rōnē octingentesimā quartā.

† Ad rōnē octingentesimā quintā.

† Ad rōnē octingentesimā sextā.

† Ad rōnē octingentesimā septimā.

† Ad rōnē octingentesimā octauā.

† Ad rōnē octingentesimā nonā.

† Ad rōnē nongentesimā.

† Ad rōnē nongentesimā primā.

† Ad rōnē nongentesimā secundā.

† Ad rōnē nongentesimā tertiā.

† Ad rōnē nongentesimā quartā.

† Ad rōnē nongentesimā quintā.

† Ad rōnē nongentesimā sextā.

† Ad rōnē nongentesimā septimā.

† Ad rōnē nongentesimā octauā.

† Ad rōnē nongentesimā nonā.

† Ad rōnē millesimā.

† Ad rōnē millesimā primā.

† Ad rōnē millesimā secundā.

† Ad rōnē millesimā tertiā.

† Ad rōnē millesimā quartā.

† Ad rōnē millesimā quintā.

† Ad rōnē millesimā sextā.

† Ad rōnē millesimā septimā.

† Ad rōnē millesimā octauā.

† Ad rōnē millesimā nonā.

† Ad rōnē duomillesimā.

† Ad rōnē duomillesimā primā.

† Ad rōnē duomillesimā secundā.

† Ad rōnē duomillesimā tertiā.

† Ad rōnē duomillesimā quartā.

† Ad rōnē duomillesimā quintā.

† Ad rōnē duomillesimā sextā.

† Ad rōnē duomillesimā septimā.

† Ad rōnē duomillesimā octauā.

† Ad rōnē duomillesimā nonā.

† Ad rōnē trimillesimā.

† Ad rōnē trimillesimā primā.

† Ad rōnē trimillesimā secundā.

† Ad rōnē trimillesimā tertiā.

† Ad rōnē trimillesimā quartā.

† Ad rōnē trimillesimā quintā.

† Ad rōnē trimillesimā sextā.

† Ad rōnē trimillesimā septimā.

† Ad rōnē trimillesimā octauā.

† Ad rōnē trimillesimā nonā.

† Ad rōnē quadrimillesimā.

† Ad rōnē quadrimillesimā primā.

† Ad rōnē quadrimillesimā secundā.

† Ad rōnē quadrimillesimā tertiā.

† Ad rōnē quadrimillesimā quartā.

† Ad rōnē quadrimillesimā quintā.

† Ad rōnē quadrimillesimā sextā.

† Ad rōnē quadrimillesimā septimā.

† Ad rōnē quadrimillesimā octauā.

† Ad rōnē quadrimillesimā nonā.

† Ad rōnē quinquemillesimā.

† Ad rōnē quinquemillesimā primā.

† Ad rōnē quinquemillesimā secundā.

† Ad rōnē quinquemillesimā tertiā.

† Ad rōnē quinquemillesimā quartā.

† Ad rōnē quinquemillesimā quintā.

† Ad rōnē quinquemillesimā sextā.

† Ad rōnē quinquemillesimā septimā.

† Ad rōnē quinquemillesimā octauā.

† Ad rōnē quinquemillesimā nonā.

† Ad rōnē sexmillesimā.

† Ad rōnē sexmillesimā primā.

† Ad rōnē sexmillesimā secundā.

† Ad rōnē sexmillesimā tertiā.

† Ad rōnē sexmillesimā quartā.

† Ad rōnē sexmillesimā quintā.

† Ad rōnē sexmillesimā sextā.

† Ad rōnē sexmillesimā septimā.

† Ad rōnē sexmillesimā octauā.

† Ad rōnē sexmillesimā nonā.

† Ad rōnē septimillesimā.

† Ad rōnē septimillesimā primā.

† Ad rōnē septimillesimā secundā.

† Ad rōnē septimillesimā tertiā.

† Ad rōnē septimillesimā quartā.

† Ad rōnē septimillesimā quintā.

† Ad rōnē septimillesimā sextā.

† Ad rōnē septimillesimā septimā.

† Ad rōnē septimillesimā octauā.

† Ad rōnē septimillesimā nonā.

† Ad rōnē octimillesimā.

† Ad rōnē octimillesimā primā.

† Ad rōnē octimillesimā secundā.

† Ad rōnē octimillesimā tertiā.

† Ad rōnē octimillesimā quartā.

† Ad rōnē octimillesimā quintā.

† Ad rōnē octimillesimā sextā.

† Ad rōnē octimillesimā septimā.

† Ad rōnē octimillesimā octauā.

† Ad rōnē octimillesimā nonā.

† Ad rōnē nonimillesimā.

† Ad rōnē nonimillesimā primā.

† Ad rōnē nonimillesimā secundā.

† Ad rōnē nonimillesimā tertiā.

† Ad rōnē nonimillesimā quartā.

† Ad rōnē nonimillesimā quintā.

† Ad rōnē nonimillesimā sextā.

† Ad rōnē nonimillesimā septimā.

† Ad rōnē nonimillesimā octauā.

† Ad rōnē nonimillesimā nonā.

† Ad rōnē decimillesimā.

† Ad rōnē decimillesimā primā.

† Ad rōnē decimillesimā secundā.

† Ad rōnē decimillesimā tertiā.

† Ad rōnē decimillesimā quartā.

† Ad rōnē decimillesimā quintā.

† Ad rōnē decimillesimā sextā.

† Ad rōnē decimillesimā septimā.

† Ad rōnē decimillesimā octauā.

† Ad rōnē decimillesimā nonā.

† Ad rōnē centimillesimā.

† Ad rōnē centimillesimā primā.

† Ad rōnē centimillesimā secundā.

† Ad rōnē centimillesimā tertiā.

† Ad rōnē centimillesimā quartā.

† Ad rōnē centimillesimā quintā.

† Ad rōnē centimillesimā sextā.

† Ad rōnē centimillesimā septimā.

† Ad rōnē centimillesimā octauā.

† Ad rōnē centimillesimā nonā.

† Ad rōnē ducentimillesimā.

† Ad rōnē ducentimillesimā primā.

† Ad rōnē ducentimillesimā secundā.

† Ad rōnē ducentimillesimā tertiā.

† Ad rōnē ducentimillesimā quartā.

† Ad rōnē ducentimillesimā quintā.

† Ad rōnē ducentimillesimā sextā.

† Ad rōnē ducentimillesimā septimā.

† Ad rōnē ducentimillesimā octauā.

† Ad rōnē ducentimillesimā nonā.

† Ad rōnē trecentimillesimā.

† Ad rōnē trecentimillesimā primā.

† Ad rōnē trecentimillesimā secundā.

† Ad rōnē trecentimillesimā tertiā.

† Ad rōnē trecentimillesimā quartā.

† Ad rōnē trecentimillesimā quintā.

† Ad rōnē trecentimillesimā sextā.

† Ad rōnē trecentimillesimā septimā.

† Ad rōnē trecentimillesimā octauā.

† Ad rōnē trecentimillesimā nonā.

† Ad rōnē quadringentimillesimā.

† Ad rōnē quadringentimillesimā primā.

† Ad rōnē quadringentimillesimā secundā.

† Ad rōnē quadringentimillesimā tertiā.

† Ad rōnē quadringentimillesimā quartā.

† Ad rōnē quadringentimillesimā quintā.

† Ad rōnē quadringentimillesimā sextā.

† Ad rōnē quadringentimillesimā septimā.

† Ad rōnē quadringentimillesimā octauā.

† Ad rōnē quadringentimillesimā nonā.

† Ad rōnē quingentimillesimā.

† Ad rōnē quingentimillesimā primā.

† Ad rōnē quingentimillesimā secundā.

† Ad rōnē quingentimillesimā tertiā.

† Ad rōnē quingentimillesimā quartā.

† Ad rōnē quingentimillesimā quintā.

† Ad rōnē quingentimillesimā sextā.

† Ad rōnē quingentimillesimā septimā.

† Ad rōnē quingentimillesimā octauā.

† Ad rōnē quingentimillesimā nonā.

† Ad rōnē sexcentimillesimā.

† Ad rōnē sexcentimillesimā primā.

† Ad rōnē sexcentimillesimā secundā.

† Ad rōnē sexcentimillesimā tertiā.

† Ad rōnē sexcentimillesimā quartā.

† Ad rōnē sexcentimillesimā quintā.

† Ad rōnē sexcentimillesimā sextā.

† Ad rōnē sexcentimillesimā septimā.

† Ad rōnē sexcentimillesimā octauā.

† Ad rōnē sexcentimillesimā nonā.

† Ad rōnē septingentimillesimā.

† Ad rōnē septingentimillesimā primā.

† Ad rōnē septingentimillesimā secundā.

† Ad rōnē septingentimillesimā tertiā.

† Ad rōnē septingentimillesimā quartā.

† Ad rōnē septingentimillesimā quintā.

† Ad rōnē septingentimillesimā sextā.

† Ad rōnē septingentimillesimā septimā.

† Ad rōnē septingentimillesimā octauā.

† Ad rōnē septingentimillesimā nonā.

† Ad rōnē octingentimillesimā.

† Ad rōnē octingentimillesimā primā.

† Ad rōnē octingentimillesimā secundā.

† Ad rōnē octingentimillesimā tertiā.

† Ad rōnē octingentimillesimā quartā.

† Ad rōnē octingentimillesimā quintā.

† Ad rōnē octingentimillesimā sextā.

† Ad rōnē octingentimillesimā septimā.

† Ad rōnē octingentimillesimā octauā.

† Ad rōnē octingentimillesimā nonā.

† Ad rōnē nongentimillesimā.

† Ad rōnē nongentimillesimā primā.

† Ad rōnē nongentimillesimā secundā.

† Ad rōnē nongentimillesimā tertiā.

† Ad rōnē nongentimillesimā quartā.

† Ad rōnē nongentimillesimā quintā.

† Ad rōnē nongentimillesimā sextā.

† Ad rōnē nongentimillesimā septimā.

† Ad rōnē nongentimillesimā octauā.

† Ad rōnē nongentimillesimā nonā.

† Ad rōnē millesimā.

† Ad rōnē millesimā primā.

† Ad rōnē millesimā secundā.

† Ad rōnē millesimā tertiā.

† Ad rōnē millesimā quartā.

† Ad rōnē millesimā quintā.

† Ad rōnē millesimā sextā.

† Ad rōnē millesimā septimā.

† Ad rōnē millesimā octauā.

† Ad rōnē millesimā nonā.

† Ad rōnē duomillesimā.

† Ad rōnē duomillesimā primā.

† Ad rōnē duomillesimā secundā.

† Ad rōnē duomillesimā tertiā.

† Ad rōnē duomillesimā quartā.

† Ad rōnē duomillesimā quintā.

† Ad rōnē duomillesimā sextā.

† Ad rōnē duomillesimā septimā.

† Ad rōnē duomillesimā octauā.

† Ad rōnē duomillesimā nonā.

† Ad rōnē trimillesimā.

† Ad rōnē trimillesimā primā.

† Ad rōnē trimillesimā secundā.

† Ad rōnē trimillesimā tertiā.

† Ad rōnē trimillesimā quartā.

† Ad rōnē trimillesimā quintā.

† Ad rōnē trimillesimā sextā.

† Ad rōnē trimillesimā septimā.

† Ad rōnē trimillesimā octauā.

† Ad rōnē trimillesimā nonā.

† Ad rōnē quadrimillesimā.

† Ad rōnē quadrimillesimā primā.

† Ad rōnē quadrimillesimā secundā.

† Ad rōnē quadrimillesimā tertiā.

† Ad rōnē quadrimillesimā quartā.

† Ad rōnē quadrimillesimā quintā.

† Ad rōnē quadrimillesimā sextā.

† Ad rōnē quadrimillesimā septimā.

† Ad rōnē quadrimillesimā octauā.

† Ad rōnē quadrimillesimā nonā.

† Ad rōnē quinquemillesimā.

† Ad rōnē quinquemillesimā primā.

† Ad rōnē quinquemillesimā secundā.

† Ad rōnē quinquemillesimā tertiā.

† Ad rōnē quinquemillesimā quartā.

† Ad rōnē quinquemillesimā quintā.

† Ad rōnē quinquemillesimā sextā.

† Ad rōnē quinquemillesimā septimā.

† Ad rōnē quinquemillesimā octauā.

† Ad rōnē quinquemillesimā nonā.

† Ad rōnē sexmillesimā.

† Ad rōnē sexmillesimā primā.

† Ad rōnē sexmillesimā secundā.

† Ad rōnē sexmillesimā tertiā.

† Ad rōnē sexmillesimā quartā.

† Ad rōnē sexmillesimā quintā.

† Ad rōnē sexmillesimā sextā.

† Ad rōnē sexmillesimā septimā.

† Ad rōnē sexmillesimā octauā.

† Ad rōnē sexmillesimā nonā.

† Ad rōnē septimillesimā.

† Ad rōnē septimillesimā primā.

† Ad rōnē septimillesimā secundā.

† Ad rōnē septimillesimā tertiā.

† Ad rōnē septimillesimā quartā.

† Ad rōnē septimillesimā quintā.

† Ad rōnē septimillesimā sextā.

† Ad rōnē septimillesimā septimā.

† Ad rōnē septimillesimā octauā.

† Ad rōnē septimillesimā nonā.

† Ad rōnē octimillesimā.

† Ad rōnē octimillesimā primā.

† Ad rōnē octimillesimā secundā.

† Ad rōnē octimillesimā tertiā.

† Ad rōnē octimillesimā quartā.

† Ad rōnē octimillesimā quintā.

† Ad rōnē octimillesimā sextā.

† Ad rōnē octimillesimā septimā.

† Ad rōnē octimillesimā octauā.

† Ad rōnē octimillesimā nonā.

† Ad rōnē nonimillesimā.

† Ad rōnē nonimillesimā primā.

† Ad rōnē nonimillesimā secundā.

† Ad rōnē nonimillesimā tertiā.

† Ad rōnē nonimillesimā quartā.

† Ad rōnē nonimillesimā quintā.

† Ad rōnē nonimillesimā sextā.

† Ad rōnē nonimillesimā septimā.

† Ad rōnē nonimillesimā octauā.

† Ad rōnē nonimillesimā nonā.

† Ad rōnē decimillesimā.

† Ad rōnē decimillesimā primā.

† Ad rōnē decimillesimā secundā.

† Ad rōnē decimillesimā tertiā.

† Ad rōnē decimillesimā quartā.

† Ad rōnē decimillesimā quintā.

† Ad rōnē decimillesimā sextā.

† Ad rōnē decimillesimā septimā.

† Ad rōnē decimillesimā octauā.

† Ad rōnē decimillesimā nonā.

† Ad rōnē centimillesimā.

† Ad rōnē centimillesimā primā.

† Ad rōnē centimillesimā secundā.

† Ad rōnē centimillesimā tertiā.

† Ad rōnē centimillesimā quartā.

† Ad rōnē centimillesimā quintā.

† Ad rōnē centimillesimā sextā.

† Ad rōnē centimillesimā septimā.

† Ad rōnē centimillesimā octauā.

† Ad rōnē centimillesimā nonā.

† Ad rōnē ducentimillesimā.

† Ad rōnē ducentimillesimā primā.

† Ad rōnē ducentimillesimā secundā.

† Ad rōnē ducentimillesimā tertiā.

† Ad rōnē ducentimillesimā quartā.

† Ad rōnē ducentimillesimā quintā.

† Ad rōnē ducentimillesimā sextā.

† Ad rōnē ducentimillesimā septimā.

† Ad rōnē ducentimillesimā octauā.

† Ad rōnē ducentimillesimā nonā.

† Ad rōnē trecentimillesimā.

† Ad rōnē trecentimillesimā primā.

† Ad rōnē trecentimillesimā secundā.

† Ad rōnē trecentimillesimā tertiā.

† Ad rōnē trecentimillesimā quartā.

† Ad rōnē trecentimillesimā quintā.

† Ad rōnē trecentimillesimā sextā.

† Ad rōnē trecentimillesimā septimā.

† Ad rōnē trecentimillesimā octauā.

† Ad rōnē trecentimillesimā nonā.

† Ad rōnē quadringentimillesimā.

† Ad rōnē quadringentimillesimā primā.

† Ad rōnē quadringentimillesimā secundā.

† Ad rōnē quadringentimillesimā tertiā.

† Ad rōnē quadringentimillesimā quartā.

† Ad rōnē quadringentimillesimā quintā.

† Ad rōnē quadringentimillesimā sextā.

† Ad rōnē quadringentimillesimā septimā.

† Ad rōnē quadringentimillesimā octauā.

† Ad rōnē quadringentimillesimā nonā.

† Ad rōnē quingentimillesimā.

† Ad rōnē quingentimillesimā primā.

† Ad rōnē quingentimillesimā secundā.

† Ad rōnē quingentimillesimā tertiā.

† Ad rōnē quingentimillesimā quartā.

† Ad rōnē quingentimillesimā quintā.

† Ad rōnē quingentimillesimā sextā.

† Ad rōnē quingentimillesimā septimā.

† Ad rōnē quingentimillesimā octauā.

† Ad rōnē quingentimillesimā nonā.

† Ad rōnē sexcentimillesimā.

† Ad rōnē sexcentimillesimā primā.

† Ad rōnē sexcentimillesimā secundā.

† Ad rōnē sexcentimillesimā tertiā.

† Ad rōnē sexcentimillesimā quartā.

† Ad rōnē sexcentimillesimā quintā.

† Ad rōnē sexcentimillesimā sextā.

† Ad rōnē sexcentimillesimā septimā.

† Ad rōnē sexcentimillesimā

ram illius q̄ d.nō potuissent israelite ɔ̄ regē seon nisi ex dei vo-
† lūtate q̄ subiecit hūc regē potētē israelitis. (Cū oī exercitu suo)
£ † i.ēt totus exercitus eius traditus est in manus israel.ſ.q̄ nō po
† tuerūt alīq̄ effugere de exercitu regis seon: ſ̄ oēs pierunt. (Qui
† pcussit eū).ſ.cū exercitu suo nullū ōrelinquēs vite. (Et possedit
oēm terrā amorrei habitatoris regionis illius).ſ.mortuo cum
exercitu ipso pugnauit ɔ̄ illos q̄ latebāt in ciuitatibus̄ t oppidis:
Josephus de mor te amorreoꝝ. interfectis illis possedit oēm terrā illoꝝ. De morte āt amorreoꝝ
logtur iosephus antiqtatū.li.4.dicēs.hebrei pſequētes populos
regis seon:nō fatigabant̄ iaculis t fundibulis pcutiētes:labora
uerūtq̄ port⁹ pp sitiz q̄ pp pugnā:erat enī tps estatis: vñ cū mul
† ti ad fluuiū ɔcurrissent iudei circūstātes eoꝝ occidebāt. (Et vni
uersos fines eius).i.terrā vniuersam illius ceperūt q̄ erat inter
† oēs fines siue terminos q̄ exprimunt̄ hic. (De arnon vsq̄ ie
De situ arnon. boc.) Arnon est ptim ad orientē terre huius: t ptiz ad meridiē.
qō ꝑ q̄ arnon est cōfiniū terre moab t regis amorrei supra in
lra t Nu.21.c.t tñ moab est ad meridiē terre seon amorrei.er
go ēt arnon ad meridiē est: ſ̄ est circa latus orientale.ieboc autē
est torrēs ptim ad occidentē ptim ad septentrionē.nā ieboc est
apud iordanē Heñ.32.t tñ iordanis est ad occidētē.hic aūt po
† Situs' soli tudinis. nit arnon ꝑ pte meridiana t ieboc ꝑ septētrionali. (Et de soli
tudine vsq̄ iordanē.) Solitudo est terminus orientalis terre hu
ius: t est apud sinum arabicū maris rubri.iordanis ponit̄ pro
termino occidētali.t sic ponūt̄ hic oēs q̄ttuor termini terre hu
ius seon. De terre huius terminis dicit Josephus.4.antiqtatū.
ſ.terra regū amorreoꝝ est inter tria flumina posita.nā insula te
nēs quā a meridie arnon circūdat:ieboc septētrionis̄ circuit lat⁹
q̄ in iordanē fluuiū cadēs illi ēt nomē tradit.occidētalē ꝝo por
tū eius regionis iordanis ripa cōcludit. De arnon dicit.arnon
fluuius de mōtibus arabie descēdēs ꝑ totū desertū fluens in sta
gnuz asphaltidē erumpit diuidēs moabitidē t amonitā q̄ē ter
† ra fructifera. (Dñs ergo deus subuertit amorreū pugnātē ɔtra
illū ꝑ pplo suo' israel).i.deus destruxit amorreū regē pugnātē
ɔtra illū.ſ.israel.ꝑ populo suo isrl'.i.ista fecit ꝑ pplo suo israel.
† (Et tu nunc vis possidere terrā eius).i.deus acquisiuit terram
istam pugnando pro populo suo.quomodo ergo iustum est vt
tu qui non laborasti possideas terram illius.

¶ An bñ arguat iepte ɔ̄ regē amō.ſ.q̄ cū de⁹ adiuuisset iudeos ī
bello ad capiēdū terrā amorreoꝝ q̄ iuste possiderēt illā. Qō. 30
A **Queretur** an ista rō iepte sit ɔueniens.ſ.deus suus ad
iuuit israel ɔtra amorreos ad obtinēdū ter
Rñ.ad q̄st. t rō.1. rā:ergo iuste illā possident. ¶ Rñdēdū q̄ nō est sufficiēs rō:q̄
De⁹ fauet iniustis bel lis q̄nq̄:et vult se vēdicaſ ō ini micis suis cū inimicis suis.cur āt ꝺ fiat latet in scrinio sui secreti consilij. deus interdū adiuuat quosdā fouētes iniusta bella: t eis q̄st ni
bil facientibus deus pugnat ꝑ illis: t subdit eis aduersarios.sic
p3 ō rege assyrioꝝ quē deus misit ad pugnādū ɔtra israelitas: t
ipse a deo mouebaſ t adiuuabaſ: t facilitas victoriaꝝ ei⁹ erat
a deo vt cōfringerent̄ iudei vt p3 Esa.10.ſ.ve assur virga furo
ris mei t baculus ipse:in manu eoꝝ indignatio mea:ad gētē fal
lacē mittā eū vt auferat spolia t diuidat p̄dā. t ibi de⁹ increpat
eū q̄ fortitudinē quā sibi deus dedit ad subijciēdū gētes mul
tas ascripsit sibimet. Idē p3 de nabuchodonosoꝛ de quo dicit̄
Abacuc primo.dñe in iudiciū posuisti eū: t fortē vt corriperes
fundasti eū. Sicut ēt p3 Esa.5:et.7.vbi ponit̄ ō isto nabuchodo
nosoꝛ q̄ deus ei subijciat faciliter israelitas. t tñ manifestuz est
q̄ isti faciebāt bella iniusta.ſ.ex iniqua intentiōe nulla cā subsi
stēte: t crudeliter se habebant:sicut ꝺ de sennacherib Esa.10.ſ.
ipse aūt non sic arbitrabitur:ſ̄ ad conterendū erit coꝛ eius: t ad
destructionē gētiū non paucarū. t ꝓp ista iniusta deus bella in
flixit istis mala vt p3 de sennacherib allegato.c. t ō nabuchodo
Scōa. B soꝛ Abacuc primo.ergo ſ̄ deus aliquē adiuuet non ſ̄gtur q̄ fo
ueat iustū bellū. ¶ Itē p3 in bello q̄ō fecerunt oēs tribus israel
ɔtra tribū beniamin q̄ō fuit ex bona intētiōe:ſc̄ ad puniēdum
scelus grauissimū t ex dei cōfilio: t beniamite erāt peccatores
grauissimi: t tñ deus adiuuit beniamitas ɔtra totū israel: t ceci
derūt de israel in primo bello.22.milia: t in scōo ceciderūt.18.
milia. t tamen deus iubebat istis q̄ ascenderēt ad bellum 'vt p3
ī.20. t ipsi ꝓpter eū solū pugnabāt vt iniuriā ei factam puni
rent:ergo quāc̄ aliqui adiuuētur a deo in bello:non ɔstat eos
babere iustum bellum immo generaliter oēs qui victoriā in ali
quo bello babēt a deo illam babēt: t tamē certuz est multos in
terdum bella iniusta gerentes superare:iō quāquā israelite ad
iuti a deo contra amorreos cepissent terram:non sequitur q̄ in
sto bello accepissent.sed que non obtinētur iusto bello non pos
sunt teneri iuste.ergo non poterant israelite tenere terrā quam
obtinuerunt de amorreis:ex boc q̄ deus adiuuit illos ad capien
dum eam. ¶ Sed dicendū q̄ israelite habuerūt a deo manda-

tum q̄ pugnarēt contra seon regem: t q̄ possiderent terrā eius a Qō.
Nume.21.t Deuterono.2.c.t quia mandatum dei facit quā- 31.
cūc̄ operationem licitam etiam si alīs ipsa foret per se mala:si- A
cut patet de homicidio innocentiū in abraam t isaac.sic etiam in Qz banc
furto egyptiorum: t similibus. a ¶ Queretur de ista causa.ſ. cāz attule
q̄ deus israel subuertit amorreos: et ob boc debebatur terra rit iepte.
ipsa israelitis cum non sit sufficiens:quare illam allegauit iepte. Rñ. ad
¶ Respondendum q̄ contra quemcunc̄ pōt argui dupliciter. q̄situm.
Uno modo ex bis que p se vera sunt vel absolute.Alio modo Duplr p̄t
ex datis vel concessis ab ipso: vnde ſ̄ positio alicuius sit falsissi argui ɔ̄
ma ex eis q̄ asserit illa:ita arguit̄ contra eam:sicut ex verissimis quēc̄ cūc̄.
simpliciter.ita ista rō non erat sufficiens absolute:q̄ tamen rex
amon haberet eam pro cōueniēti licebat argui ex illa ɔtra eum. Notādū
¶ Pro boc sciendū q̄ gentiles putabāt q̄ singule gētes habe- Hētiliū ī
bāt sibi deos speciales: t illi pugnabāt pro illa gēte contra quā- sania.
cunc̄ aliam gētē: t ipsi oīj gētium diuersarū pugnabāt inter se
pro gētibus colentibus eas. Sic enī introducit virgilius in.10.
eneidos deos troianorū conuenisse in consiliū: t deos terre ita
lice: t grecorū: t quosdā pugnasse ꝑ enea t troianis:alios vero
ꝑ hostibus bozum. Sic etiā ipsi oīj vnius gētis arbitrabantur
alias gentes a q̄bus non colebātur: vel q̄ pugnabant contra cul
toꝛes suos eē hostes. Nā imo vocauit troianos inimicos suos
q̄ pugnabāt contra grecos cultoꝛes suos: vñ dixit in ꝓmo enei
dos ad deū vētoꝝ.genʒ inimica mihi tyrrhenū nauigat equoꝛ. t
ibi ɔrauit q̄ submergeret troianos in mare. ℔ eadē opinio fuit
apud antiquos gētiles tpe boc. vñ philistin pugnantes contra
israel:sciētes q̄ venisset arca in castra timuerunt valde dicētes.
ve nobis q̄s nos liberabit de manu deoꝝ sublimiū istorum:isti
sunt oīj q̄ pcusserunt egyptū oī plaga ꝓmo Re.4.c.Sic etiaz pu-
tauerūt syri serui regis benadab dicētes ad eum.oīj montium
sunt oīj eoꝝ.i.iudeoꝝ:iō ꝑualuerunt contra nos:ſ̄ melius est B
vt pugnemus contra eos in vallibus t obtinebimus eos.3.Re.
20.c.t sic putabant syri q̄ oīj israel pugnabant pro israelitis in
montibus. t q̄ non erant oīj vallium:non haberēt potestatem
ad pugnāduz ibi. t boc dato putabāt gētiles q̄ cum oīj alicuius
gētis pugnantes pro ea obtinerēt aliquā terram q̄ gens illa iu-
ste possidebat illam terram. t q̄ deus israelitarū obtinuerat ter
ram amorreoꝛum pro israelitis qō non negaturi erāt amonite:
babebat iepte sufficiētem probationē ex boc contra amonitas.
Q; aūt iepte non argueret bic ex veris simpliciter vel ex bis q̄ Ex q̄bus
ipse probaret vera:ſ̄ ex illis que putabat vera rex amon:p3 q̄ arguebat
dixit.nonne ea que possedit chamos deus tuus tibi iure debē- b iepte.
tur:que autē deus noster victoꝛ obtinuit in nostram cedēt pos-
sessionē. Sz manifestuz est q̄ iepte non putabat q̄ chamos deus
amonitarum t moabitarum fecisset amonitas aliquid possidere
re:q̄ sciebant israelite q̄ nullus erat deus ꝓpter suū deum: t
cōsequēter non poterat aliquis alius dare populo cultoꝛi suo
possessionem aut facere bellum pro eo. Q; tamē rex amon puta
bat q̄ chamos deus suus erat potēs ad adiuuādum eum: t in-
terdum adiuuabat:credebat q̄ fecisset eū possidere aliqua. t sic
potuit conueniēter ex sua positione arguere iepte:nō tñ confitē
do illā. sicut enim philistin ꝓualētes contra israel occiso saule t
filijs eius fecerunt laudes magnas dijs tanc̄ ipsi dedissent eis
victoriam hāc: t posuerūt arma saulis in templo astaroth: t ca-
put eius in tēplo dagon pro Re.31.c.sic etiā quando compre-
hēderunt philistini samsonē factis hostijs laudabāt deum suuz
dagon dicētes q̄ tradidisset samsonē in manus eoꝝ.ī.16.c.

¶ Queret̄ vlterius cum vera cā q̄ faceret bellū israelitarū iustuz Qō.
contra amorreos:eēt q̄ deus iusserat pugnare t possidere ter- 32.
ram illoꝝ:quare nō allegauit istam iepte. c ¶ Rñdēdum q̄ ad A
probationē faciēdam contra aliquē possumus vti ꝓmissis sim- Qz iepte
pliciter veris:vel bis q̄ apparēt respondēti. t dato q̄ apparē- ñ allega-
tes respondēti non sunt simpliciter vere sufficiunt. t si simpli- uit istā q̄
citer vere non apparēt respondēti:non conueniēter arguitur cō bic ferf.
tra eum quousq̄ ille efficiantur ei rñdēti apparētes: t q̄ ſ̄ esset c Rñ.ad
causa simpliciter ad efficiendum bellum iustum q̄ deus iuſſis- q̄situm.
set:quia tamen rex amon non iudicaret istam esse sufficientem
causam:non allegauit eam.nam tunc oportebat q̄ rursus ꝑba-
ret iepte istam ꝓmissam faciēdo eam apparentē. t in boc prin-
cipaliter laborandum esset:sicut in probatione cōclusionis prin-
cipalis. t istud erat inconueniēs. ¶ Alia aūt allegata ſ̄ non eēt
vera:q̄ tñ erat apparens ipsi contra quā arguebaſ sufficiebat:
iō ipsam allegauit. Q; autem non esset apparēs regi amon ista
causa appet quia illa fundaſ sup boc q̄ deus hebreoꝝ erat deus
toti⁹ orbis: t qcqd ipse iuberet eēt licituz: t q̄ vniuersaliter sibi
obediēdū foret:q̄ aliogn ꝓceptū suum non extēderetur ad oēs

gentes:

gentes: nec ꝓpter illud posset tolli ius alicuius ⁊ transire in alterum. ꝓbare aūt hoc erat difficillimū ipsi iepte: iō non curauit allegare hanc ꝓbationē que est valde difficilis ⁊ non ꝛcludens ad regem amon. ⁊ hoc quia ipse putabat ꝙ deus hebreoꝝ non esset deus totius orbis sed alicuius gentis: ⁊ non maioris perfectionis q̄ alij oīj gentiū. ¶ Quereť vlterius dato ꝙ fuisset per impossibile qō intelligebat rex amon. ſ. ꝙ deus israelitarum esset deus ſpālis sicut chamos deus moabitarū ⁊ oīj aliarū gentiuz. an cā assignata a iepte ꝓcederet. ¶ Rñdendū ꝙ nō: qz dicit iepte ꝙ sicut ea que possedit chamos deus moab iure debentur huic regi: ita que deus israel vincendo obtinuit deberentur israelitis. Sed hoc dato nec deus israelitarū erat deus moab ⁊ amon: nec chamos erat deus israel: iō ꝓceptū chamos solum obligaret moabitas: ⁊ ꝓceptū dei israel solum obligabat israelitas: ⁊ sic esset deus chamos erga oēs gentes p̄ter moab ⁊ amō sicut ꝓsona ꝓuata: ⁊ deus israel esset cōtra oēs gentes ꝓter q̄s ad israel persona ꝓuata. sed ꝓceptū alicuius ꝓuati aut affirmatio vel negatio non cōstituit ius vel tollit ius alterius vel factum illius. ergo sicut si alia gens pugnaret cōtra aliam sine cā ⁊ obtineret aliqd esset bellum iniustū ⁊ tenereť ad restitutionē rei obtente: ita cū deus israel esset ꝓsona vt ꝓuata ɔtra amorreos non potens illis ius dicere: dato ꝙ per violentiā suaz obtineret aliqd de terra illoꝝ esset bellum iniustuz: ⁊ tenerenť israelite ad restitutionē. nec. n. in dīs hoc mō essent bella aliter iusta vel iniusta nisi vt sunt in hoībus. ſ. subsistente cā aliqua rōnabili vel nulla existe. rex tñ amon ⁊ alij gentiles arbitrabāt ea q̄ a dīs suis vel quibuscūq; aliis facta erant iuste facta: iō si deus israel obtinuit terram de manu amorreoꝝ: licite possidebant israelite ſm hanc possessionē. ¶ Et sic dicendū ꝙ ista ꝓcedunt nō ex veris: sed ex his que apparebāt rñdenti. ſ. regi amon. (Nōne ea q̄ possedit chamos deus tuus). i. ea que tibi dedit in possessionez: vel ea que te possidere fecit. ſ. adiuuando te in pugna ꝺ aliquas gentes. Nō. n. pōt aliter intelligi qz sic dicit. ꝺ. que autē deus noster victor obtinuit in nostrā cedent possessionē. hoc etiā magis pz ex lr̄a hebraica vt. ꝺ. dicet. vocat chamos deus regis huius. ſ. principalis. Est enim chamos deus moabitarū Nume. 21. et. 3. Re. 11. et. 4. Reg. 23. c. iste aūt vocat rex amonitarū. Sed vt. s. declaratum fuit. intelligendū est ꝙ iste erat simul rex moabitaꝝ ⁊ amonitarū: ⁊ qz regnum moab erat ꝓcipuū vocabatur deus suus chamos. ⁊ tñ ex parte amonitarū erat deus suus melchon siue moloch. 3. Re. 11. et. 4. Reg. 23. c. et. 1. Paralip. 20. Alia cā est quare vocatus fuit chamos deus huius regis: qz lz tā de terra amon q̄ de moab aliqd captū esset ab amorreis ⁊ postea ab israelitis de manu amorreoꝝ: maior pars tñ fuit illa que pertinebat ad moabitas: iō deus suus notari debuit. (Tibi iure debent). i. que ipse fecit te possidere adiuuando te cōtra aliquam gentem debentur tibi iure: ⁊ non pōt quisquā a te repetere vt tu asseris. ideo etiā sic erit de israelitis respectu dei sui. ¶ Sed dicendū ꝙ hic sunt duo falsa. Primū est ꝙ chamos deus moabitarum fecerit eos aliqd possidere. nā cum ille nihil sit non poterat adiuuare. Scōm est qz dato ꝙ fuisset deus particulariſ potens adiuuare cultores suos: non sequebat ꝙ bella ab eo facta essent iusta: aut obtēta per hmōi bella possent licite possideri ab amonitis vt. s. ꝓbatū est. Sed ista duo posuit iepte non tanq̄ vera aut ab ipso credita: sed vt apparentia rñdenti. ſ. regi amō. (Que autez dīs noster victor obtinuit). i. illa que obtinuit pugnando cōtra aliquas gentes. (In nostrā cedent possessionē.) Duplr legit hebraica. Duplr legi pōt. Uno mō interrogatiue. ſ. que possedit chamos deus tuus debenť tibi iure. nunqd ergo que deus noster obtinuit non debebunť nobis. q. d. debebunť. Alio mō pōt intelligi per cōsecutionē. ſ. que chamos deus tuus possedit debenť tibi. ergo que deus noster obtinuit in nostram cedent possessionē. ⁊ tunc bñ arguit iepte: qz si verꝝ est ꝙ ea que acqreret chamos ꝓtinebāt ad amonitas ⁊ moabitaſ vt ꝓsupponebat rex amon. eadē ratio erat ꝙ acqsita per deū israel ꝓtinerent ad israelitas. Et est sensus ꝙ amonite ⁊ moabite colebāt chamoſ ⁊ alios deos. ⁊ cū obtinuerūt terrā quā nunc possidebant de manu quorūdam gigantiū vt pz Deute. 2. putabant se habuisse adiuuāte chamos ⁊ alijs dīs suis. ⁊ ex hoc dicebat se iuste possidere illā: qz chamos fecerat possidere illā. g̃ cū deus israel adiuuisset israelitas capere terrā amorreoꝝ iuste possiderent illā. In hebreo habeť. (Certe qō fecit te possidere vel hereditarie hz̃e chamos deus tuus illud possidebis vel hereditarie tenebis: ⁊ totū qō fecit dīs possidere ante nos vel hereditarie hz̃e: illud possidebimus vel hereditabimus.) Et eadē sīnia est. ⁊ pōt cōuerti ad modū interrogationis sicut lr̄a nostra: vel ad modū cōsecutionis. ⁊ habeť hic clarius q̄ in lr̄a nostra. ſ. qō fecit te possidere deus tuus. lr̄a aūt nr̄a dicit qō possedit chamos. i. dedit tibi ad possidendū. (Nisi forte melior es.) Hic ponit tertia rō. ſ. ex diuturna ꝓscriptione. ſ. qz longo tpe possedit israel terrā istā: ⁊ nunq̄ fuit facta repetitio nisi nunc. Et dō. (Nisi forte melior es balac filio sephor rege moab.) Istud non refert ad imediata. ſ. nōne que possedit chamos deus tuus. naz ad hoc nihil attinebat ꝙ iste eēt melior q̄ balac. Sed est sensus. ſ. non potes repetere terram istam sicut intendis nisi forte melior es q̄ balac. Accipitur melior i. potior in iure: qz meliozitas mox vel potētie aut alteriuſ nobilitatiſ ad petendū terrā nihil de iure tribuit. ſz est sensus. nisi plus de iure habeas q̄ balac filius sephor non poteris petere restitutionem terre: qz ille nō ausus est petere diffidenz de iure suo. Iste balac erat rex moab q̄ misit ad vocandū balaam ariolū Nu. 22. c.

¶ Quereť quare noiauit hic iepte balac regē moab cuz iste cui rñdet esset rex amon vt pz hic ⁊ p̄ce. c. ⁊ non ageret ad ꝓpositū de iure vnius ⁊ alterius. ¶ Rñdenduz ꝙ pōt dici dupl̄r. Uno modo ꝙ balac esset rex moab ⁊ amon. vocabať tñ rex moab qz erat ꝓncipalioꝝ terra moabitarū. sic iste de quo hic agitur erat rex moabitarū ⁊ amonitarū vt. s. declaratū est. ⁊ tñ solū vocať rex amon. ⁊ sic successit iste in iure balac regis moab: ⁊ qz successor cōsequiť idē ius p̄cise qō p̄decessor tam imediatus q̄ mediatus. sed balac qui fuit rex ꝓrior in terrā moab ⁊ amon ⁊ fuerat de terra sua tota terra quā accepant amorrei: nō habuit ius ad petendū terram banc. etiā non bz̃et ius iste rex amon qui nil plus de iure hēbat q̄ balac. ¶ Scōo dici pōt ꝙ balac solū erat rex moabitarū: ⁊ tñ ponit qz terra quā accepunt amorrei ⁊ nūc tenebať ab israelitis erat ꝓtim ꝓtinens ad moabitas ⁊ ꝓtim ad amonitas. De moabitis pz Nume. 21. c. cum dō ꝙ seon rex tulit terrā que fuit regis moab. ſ. esebon ⁊ alias vrbes. De amonitis patet Josue. 13. ſ. ꝙ Moyses dedit tribui gad medietatē terre amon. ſ. medietatē terre que acqsita fuerat ab amorreis de terra amonitarū. iō si aliqō ius repetēdi terram cōpetebat hic: necesse esset ꝙ cōpeteret equalr regi moab ⁊ amon: dato ꝙ essent duo. ſ. ꝙ si vnus habeat ius petendi ⁊ alius etiaz. ⁊ si vnus non habebat ⁊ alius non habebat etiaz. ⁊ tunc stat argumentū. ſ. balac rex moab non putauit se hēre ius: ⁊ ob hoc nō repetijt. ergo etiā tu non habebis ius repetendi nisi forte melior es illo. i. potior in iure. ⁊ tamē hoc falsuz est. ¶ Quereť vlterius quare noiatur hic balac rex moabitarū potiuz q̄ alius rex moab cū haberent omnes idez ius si aliqō erat. ¶ Respondendū ꝙ pōt esse ꝓp duo. Primo qz iste fuit ille rex de cuius manibus terra erepta est. nā rex seon accepit terrā istam de manu regis moab Nume. 21. ⁊ tñ tunc rex erat in moab balac filius sephor Nume. 22. ergo cū essent ɔtēporanei de manu illius eriperet terra: lz. n. non sit necessariū argumentū qz poterat tolli de manu ꝓdecessoris sui: tñ verisile est ꝙ lr̄a faciat mentionē ibi de bis duobus regibus: ⁊ iō si aliqs poterat de moabitis vel amonitis petere terrā tanq̄ bello iniusto ablatā iste posset pluſq̄ oēs: eo ꝙ erat ille cui ꝓma iniuria inflicta est: ⁊ si ipse illico repetiuisset non videret aliqñ habuisse animū perdendi oñium. si aūt post multa tpa repetereť videret res habita ꝓ derelicta: ideo melius ipse q̄s ceteri successores poterat petere. sed ipse nō putauit se posse petere nec petiuit terrā. ergo nulli successori cōpetebat repetitio. ¶ Scōa est ꝙ iste rex balac fuit tpe quo israelite acceperūt terrā de manu amorreoꝝ vt pz Nume. 21. et. 22. nā cum occiderit israel seon regez erat balac rex moabitarū ⁊ timuit. ⁊ ob hoc misit ad vocandū balaā vt malediceret eiſ Nume. 22. c. ⁊ dato ꝙ rex qui ꝓdidisset terrā moabitarū ⁊ amonitarū fuisset magno tpe ante balac nunq̄ fuisset ius repetēdi ɔ israelitas sed cōtra chananeos: eo ꝙ tpe huius regis israelite ceperūt possidere terrā istaz: ⁊ sic iste poterat maxime petere ab israelitis: ⁊ tñ ille nō putauit se posse petere. g̃ nec ceteri poterāt. ¶ Scōo dici pōt ꝙ istud posse inducit hic pp maiozitatē iuris. Nā tpe balac ceperūt israelite possidere terrā istā: ⁊ cū nōdū aliquāto tēpore possedissent non bēbant aliqō ius ex possessione diuturna nisi forte aliūde bz̃ent ius. nunc aūt erat longissima ꝓscriptio qz fluxerant trecēti anni vt allegauit iepte. ergo si tpe iepte nōduz finita: vt incepta ꝓscriptione nō babebant moabite ⁊ amonite ius repetendi. ⁊ ob hoc non repetiuit balac. nūc a fortiori minus de iure bz̃ent cū iam esset ꝓscriptio longissimi tpis finita.

¶ An verū sit qz non repetijt balac qui perdidit terram istam ꝙ non baberent ceteri reges repetendi ius. Qō. 36.

Queretur an verum sit ꝙ ex hoc ꝙ non petijt balac qui perdidit terrā istam ꝙ non baberent ceteri ius petendi. ¶ Rñdendū ꝙ verū est ꝙ balac non poterat repe-

Qō. 33. A An cā assignata casu supposito a iepte ꝓcederet. ✱ Rñ. ad q̄situm.

† Impro-batio.

† Duplr legit hebraica. 1. mō 2. mō

† Lr̄a hebraica.

B

† Deter. q.

Chamos deus moabitarū.

† Qō. 34. A Qr noiauit balac regem moab. Rñ. 1. ad quesitum.

Rñ. 2. ad quesitū.

Qō. 35. A Qr noiať balac rex moabitarū poti⁹ q̄ ali⁹ rex moab. Rñsio ad quesitum. 1. cā

2. cā

A Rñsio ad quesituz.

tere:ideo etiā posteri non poterant repetere eo q̄ israelite bello iusto acq̄siuerūt terrā:z ōnr facta est ipsoꝝ:ideo nunc̄ poterat ipse aut quis̄c̄ alius petere ab israelitis.z tñ si arguaē ex condi tione p̄scriptionis sicut.j.arguit iepte nō valet ōntia.Primo qz 1.rō
oato q̄ tacuisset balac poterat succes̄oꝝ suus vel moabite vel amonite:z nōdum cōpleto tpe p̄scriptionis interrūperetur per proclamationē iudicialē:vel per petitionē factā de vno rege ad alterū cum nō bzent superiorē cozā quo altera pars posset iudi cialiter ꝓclamare:vel per bellū inflictū ex hac cā sicut nunc infli gebaē:z qz per quācunc̄ interruptionē factā p̄scriptio redit ad initiū:sufficiebat q̄ quicūc̄ succes̄oꝝ balac faceret aliquā inter ruptionē oato q̄ balac nihil petiuisset. ¶Scōo non tenet qz cō tra aliquē p̄scribiē si intra tps p̄scriptionis nō interrūpit finiē 2.rō
p̄scriptio:nisi forte cā iusta excusauerit interrūpentē.s.qz non potuit vel timuit tali timore qui poterat cadere in cōstantē viz. sic.n.forte diceremus de balac q̄ excusareē timore iusto qō nō interrūperet.nā videbat q̄ israelite occiderant duos reges fortissimos amoꝛreos:z timuit valde dicēs.sicut solet boꝝ sylueſtriꝝ herbā vsq̄ ad radices carpe:sic populus iste delebit oēs qui in nostris finibus cōmorant Nume.2 2.si ergo nūc debuisset balac interrūpere bellando timendū sibi erat:qz cū duo reges po tentissimi occisi fuissent ab eis:a fortiori ipse cuz pplo suo deleret.si aūt vellet interrūpere petēdo terrā sine bello:israelite cō citarent ad irā qz moabite offenderant eos valde mittendo fi lias suas ad fallendum eos Nume.25.iō timore iusto excusabat balac ne interrūperet p̄scriptionē:z q̄ ipsa non curreret.postea aūt sui posteri habita opportunitate.s.recedēte illo timore pote rant petere illaz non facta aliqua p̄scriptione. Jn hebreo habeē bic. (Nisi melioz melioz eo balac.) Sz ista duplicatio vbi nibil agit sed accidit ex cōsuetudine sermonis.(Aut docere potes q̄ iurgatus sit ℈ israel.) Est alia ꝓbatio que ad p̄scriptionē ptinet: ¶Et duplr̄ pōt exponi sm quosdā. Uno mō sic.aut potes.s.q̄ israel sit iurgatus ℈ balac vel ℈ alium regē moab ad obtinendū istam terrā.q.d.tūc nos nō fouebimus iustaz cām.z istud rūdet dictis iepte in principio.s.q̄ israel nō pugnauit cōtra moab vel amon nec cepit aliquā terrā eoꝝ:sed pugnauit ℈ regē amoꝛreo rum z cepit terrā de manu eius. ¶Sz iste sensus non pōt stare qz opz q̄ referant ad balac q̄ ipse pugnauerit ℈ israel.Et est sen sus.aut docere potes q̄ iurgatus sit ℈ israel.i.si potes docere q̄ balac iurgatus fuerit ℈ israel.s.verbis repetens terrā istam re clamādo iniuriā sibi factā.nā per hoc interrūpisset p̄scriptionē. (Et pugnauit ꝺtra).i.potes docere q̄ pugnauit ℈ israel ipse ba lac ad extorquendū istam terrā de manu eius.ponit ista duo.s. iurgari z pugnare:qz per ista duo vel per qōlibet eoꝝ poterat interrūpere rex balac p̄scriptionē israelitaꝝ.s.turbando eos in possessione pacifica que regrit ad p̄scribendum.(Qñ habitauit in esebon z viculis eius).i.postq̄ cepit bitare in ista terra.q.d. p̄scriptio p̄cedit in possidēte:iō oz fieri interruptio p̄scriptio nis ℈ possidentē.z sic ad hoc q̄ israel p̄scriberet z interrūperet p̄scriptio ℈ eū opz vt iam habitaret in terra.z posuit exēplum de quibusdaz locis terre acq̄site vt intelligant reliqua loca per illa.s.esebon.est ciuitas metropolis totius terre capte de parte moabitarū:ideo rex seon habitabat in esebon tanq̄ in loco opti mo.vicule eius vocant quedaz rura adiacentia esebon siue loca non murata.(Et in aroer z viculis eius.) Jsta est alia ciuitas q̄ est versus orientē terre huius z adheret lateri meridiano:ideo assignando terminos terre illius ponit primo aroer Deutero.2. z Josue.13.z quādo dauid fecit cōputari totum israel in aroer cepit cōputatio.sic pz.2.Reggū.24.et.1.Paralipo.21.c.cecidit tamē tam aroer q̄ esebon in sorte ruben vt pz Josue.13.c.(Et in cūctis ciuitatibus apud iordanē.) Jste ciuitates sunt ad occi dentē terre illius:ideo cuz posuerit aroer z esebon que sunt ma gis orientales:posuit postea occidentales.q.d.nunqd oum ba bitaret israel in oibus ciuitatibus z viculis terre huius pugna uit balac ad interrūpendum p̄scriptionem.

¶An si balac rex moabitarū interrupisset p̄scriptionē iudeoꝝ pugnando ℈ eos postq̄ acceperant terrā de manu amoꝛreoꝝ: ex hoc tolleret q̄ nunc iudei possent p̄scribere. Qō.37.

Queretur oato q̄ balac pugnasset ℈ israel in isto tpe: an ablatū fuisset ius israelitis ita q̄ nō pos sent nunc p̄scribere.Et oato q̄ nō feciss̄et:an ex hoc sequebatur israelitas habere ius firmū ex p̄scriptione.¶Rñdendū ad pri mum q̄ si israelite cepissent terram pacifice possidere:z deinde balac per verbale iurgiū vel per belluz inquietasset israelitas in p̄scriptione interrūperet p̄scriptio si incepta erat:z tñ non tol leret ex hoc quin possent postea p̄scribere.nā istud solum tolle-

Lra in hebreo

Dupler bu ius littere expō.

Jmprobatio

Rñsio ad primum quēstum.

bat ius p̄teriti tpis sed non futuri. Jnterruptio quippe legitime facta tollit ius quātum ad prius ex p̄scriptione:sed nō impedit quin manente possessione possit de nouo incboari p̄scriptio: z qz a principio huius terre capte vsq̄ nūc fluxerant anni fere tre centi lz balac interrupisset p̄scriptionē:poterāt post illā interru ptionez legitime cōpleri multe p̄scriptiones longissimi tēporis.

¶Ad scōm dōm q̄ si nō interrūperet p̄scriptio per balac non sequeret ius plenū iudeis ex p̄scriptione:qz forte postq̄ cepunt israelite possidere terrā istā vixit balac minozi tpe q̄ vt posset p̄scriptio legitima inter absentes p̄sentes finiri:iō sufficiebat q̄ per aliqō parū tps ante illā finitā aliqs reclamaret per iur gium vel per bellū.z sic succes̄oze balac reclamāte ante finitam p̄scriptionē satis erat ad tollendum ius ex p̄terita p̄scriptione: oato q̄ balac nō reclamasset.¶Sed dōm q̄ ad hoc q̄ tolleret ius ex p̄scriptione iudeis:non solus opoztebat q̄ balac vel aliqs succes̄oꝝ eius a principio reclamasset:sed q̄ multotiēs reclama tum foret:qz in trecētis annis vna vel due aut tres reclamatio nes nō sufficiebant sed regrebant multe ad hoc q̄ nō fieret ali qua p̄scriptio:qz in tanto tpe multe p̄scriptiones fieri possunt. Et hoc intēdit iepte dicens.per trecētos annos.s.cū habitauerit israel per trecētos annos in terra ista:cur balac a principio nō interrupit p̄scriptionē pugnādo:z postea succes̄ozes eius cōse quenter nō interruperūt.z satis apparet q̄ nō referē ad solum balac.nā oz.cur balac nō pugnauit cū habitauerit israel per tre centos annos in his locis.Sed manifestū est q̄ balac non pote rat pugnare in his trecentis annis:qz modico tpe viueret.ergo referē ad succes̄ozes suos qui vixerūt in his trecentis annis.z ponit ipse primus qz debuerat incboare interruptionē z conti nuare debebant eam succes̄ozes sui.(Per trecentos annos).i. trecentis vel fere habitauit israel in terra ista:cur in tanto tēpo re non est facta repetitio nisi nūc.vī q̄ ex p̄scriptione lōgissimi tpis ꝑdiderit ius suū rex moab z amon oato q̄ aliqō būerit.

¶Queret quō iepte dixit q̄ a tpe quo israelite ceperūt posside re terrā istam vsq̄ nūc fluxerūt anni trecenti.ª ¶Respōdet q̄ pauciozes sunt.qō duplr̄ pz.ᵇ Primo accipiēdo de sūma annoꝝ que habeē.3.Re.6.partē illam que habetur ab exitu de egypto vsq̄ introitū in terrā chanaā siue adeptionē huius possessionis: z partē que habeē ex nūc vsq̄ ad tēpli Salomonis fundationē. est.n.summa totalis ab exitu de egypto vsq̄ ad fundationē tē pli quadringentoꝝ octoginta annoꝝ.3.Re.6.c.a qbus demātur 40.anni qui fluxerunt ab exitu de egypto vsq̄ ad adeptionē bu ius possessionis.nā ipsa fuit anno.40.post medietatē anni.nam aaron moꝛtuus est anno.40.mense qnto Nume.33.z tñ posses sio hec acq̄sita fuit aliquāto tpe post mortē aarō.qō pz qz aarō moꝛtuus est in mōte hoꝛ Nume.20.z post hoc israelite circue runt longo tpe montē seyr Nume.21.z Deut.2.z venerunt ad arnō vt declaratū fuit.ē.z sic esset iam mēsis septimus vel octa uus anni qñ incipent pugnare ℈ seon regē:quē occidentes ince perunt possidere terraz.Tollanē ēt oia tpa ex nunc vsq̄ ad cō structionē templi.s.sex anni iepte:z septē anni abesan:z decem anni chialon:z octo anni abdon sequēti.c.et.20.āni samsonis.j. 16.et.40.anni heli.1.Re.4.40.anni samuel z saul simul Actu. 13.et.40.anni Dauid.2.Re.5.et.3.Re.2.z tres anni qui fluxe rant de regno Salomonis cepit edificare tēplum.s.in principio quarti anni sui regni sunt simul anni.174.qbus addendo.40. vsq̄ ad exitū de egypto vsq̄ adeptionē possessionis sunt.214. quibus subtractis de quadringētis octoaginta manent ducenti sexaginta sex:z deficiunt de summa trecentoꝝ anni.34.¶Alr etiā pōt hoc cōputari incipiendo a tpe adepte possessionis vsq̄ nūc.s.40.anni othoniel sub qbus cōputant tēpora Josue z.80. anni aioth.ē.3.et.40.anni barach.ē.5.et.40.anni gedeonis.ē. 8.z tres anni abimelech.ē.9.et.22.anni:thola z.23.anni iair:z 18.anni sine iudice.ē.p̄cedenti.c.qui simul sunt anni ducentise xaginta sex.¶Cum aūt oī.quare ergo ponunt hic āni trecēti. Rñderi pōt dupl̄r.Uno modo q̄ ista non est assertio scripture sed ipsius iepte:z scriptura refert verba eius.z sic interdū scri ptura refert aliqua falsa nō tanq̄ a se asserta sed ab alijs dicta. poterat aūt iepte mentiri in aliqua summa annoꝝ forte ex igno rantia.Uel qō verisimilius est dixit ad augendū ius suū vt ostē deret p̄scriptio valde longa.¶Uel aliter z melius dici pōt ex cusando iepte ab intentione mentiendi.s.q̄ sciebat quātitatem temporis preteriti:z tamē noluit ponere numerū precisum sed parum plus vel minus.Et etiā iste modus loquendi interdum est in sacra scriptura vt sepe patet.potissime qz non differebat ad ius israelitarū q̄ ponerent trecēti vel ducenti sexaginta sex: qz in quacūc̄ summa esset finita longissima p̄scriptio.

Allia cō putatio

Rñ.pus

2.rñ.soli dior.

¶Qūo

¶Quomodo iepte allegauit prescriptionem trecentoꝝ annorum cum videretur esse cum mala fide: ⁊ an inter antiquos prescriptio longissima cum mala fide taneret. Qō. 39.

A **Queretur** vlterius qūo iepte allegauit ꝑscriptionē trecentoꝝ annorū: qz aut volebat se defendere ex aliquo titulo qui sufficienter causaret dn̄ium: ⁊ tūc non oportebat allegari prescriptionē cū sine ipsa esset tutus ⁊ securus de iure. si aūt nō habebat titulū sufficientē: ista ꝑscriptio trecentoꝝ annoꝝ: imo potius possessio trecentoꝝ annoꝝ non dabat dn̄iuz aut ius retinēdi: qz ista possessio est cum mala fide: ⁊ possessor male fidei vllo tpe nō ꝑscribit vt pz extra de ꝑscrip. c. vigilāti. ⁊ de reg. iu. i. 6. in regula possessor. iō siue ista possessio lōgissima p se allegaret: siue vt adminiculū iuris alterius nibil oīno offeret. ⁊ tūc est dubiū ad qd volebat allegare iepte id qō nibil ꝓdesset probatū. ¶ Rn̄enduz qꝫ israelite bēbant iustum titulū qō non solū daret cā prescribendi sed etiā cōstituerat dn̄m verum sine adminiculo ꝑscriptionis. s. qz obtinuerāt terram iusto bello ex mandato dei. ex quo efficiebanť veri dn̄i. Sed vltra titulum voluit iepte allegare prescriptionē longissimaz que erat ius distinctū: ⁊ illa etiā per se daret plenū ius retinendi terrā. ⁊ pz qz als esset oīno supflua allegatio istius ꝑscriptionis. Qꝫ etiā intēdat se habere ius aliqō ex illa pz ex verbis suis qz dixit. quare tanto tpe nibil sup hac repetitione tentastis: nō ergo ego pecco in te sed tu peccas in me indicens bella iniusta. q. d. qz tanto tēpore nibil ꝓposuisti sup repetitione terre ego ꝑscripsi: ⁊ ex hoc iuste possideo: iō indicendo mihi bellū ad repetēdum facis bellum iniustū. ¶ Sed tunc dicendū qūo iepte putabat ex hac prescriptione habere ius cū nō ꝓcedat ꝑscriptio cuz mala fide. ꝓ est aūt mala fides qñ possessor bz cōscientiā rei aliene: sed israelite accipientes terrā de manu amoꝛreoꝝ habuerūt semp cōscientiā rei aliene. ꝯ nō potuerūt ꝑscribere etiā in mille annis. Si autez velis dicere qꝫ nō habebant cōscientiā rei aliene: necesse erat qꝫ crederet fuisse iusto bello captā terram de manu moabitaruz ⁊ amonitarū per amoꝛreos qꝫ ipsi iusto bello acceperint illam de manu amoꝛreoꝝ. ⁊ hoc dato non erat bona fides sed titulus sufficiens dans cām possidendi ⁊ habendi plenū dn̄ium: ita vt nō requireret ꝑscriptio: imo nec esset possibilis qz prescriptio non currit nisi in re aliena que nostra esse putat. ª ¶ Rn̄enduz qꝫ iepte putauit prescriptionē currere cum mala fide dum tñ esset longi tpis: ⁊ sic allegauit prescriptionē trecentoꝝ annorū. nec in hoc erat iniusta opinio eius qꝫ sic erat de iure ciuili. s. qꝫ in prescriptione parui tēporis. s. decem vel viginti annoꝝ requireret bona fides: ⁊ tamē in ꝑscriptionibus longi tēporis. s. annoꝝ triginta vel quadraginta sufficeret possidere sine bona fide vt pz extra de ꝑscriptionibus. c. vigilanti. ¶ Sed dicet qꝫ ista lex ciuilis non erat tūc qz illa fuit a legislatore ephe sine vt pz palle. c. ⁊ tamē iste postea fuit. ¶ Itē dato qꝫ iam fuisset nō obligaret amonitas moabitas ⁊ hebreos: qz non erant subditi legibus talibus ptinentibus ad alias gentes: sed quelibet gens ꝓprias habebat leges: qz qō quilz populus statuebat ꝫ lex illius ꝑpli erat. ¶ Item dicēdum qꝫ dato qꝫ cōtingeret legē de ꝑscriptione cum mala fide haberi apud hebreos solus vel amonitas ⁊ moabitas solum: nō possent israelite mala fide ꝑscribere cōtra moabitas ⁊ amonitas: qz ad hoc oportebat qꝫ vtrozūqz ius cōmune esset. nam si ista lex solū esset hebreoꝝ non possent per eam ꝑscribere cōtra moabitas ⁊ amonitas: qz illi non obligabanť legibus iudeoꝝ vt posset eis ꝑiudicari per illas. si aūt esset lex ista amonitarum ⁊ moabitarū ⁊ non iudeoꝝ: non possent israelite per illaz prescribere qz nō poterant gaudere priuilegio legis ꝓ se: quā non recipiebant cōtra se. ¶ Item dato qꝫ cōtingeret legem de prescriptione cū mala fide esse legem moabitarū ⁊ amonitaꝝ ⁊ israelitarū: dum tamē non esset vtrisqz lata ab eodē legislatore sed cōtingeret eandē legem que fertur a legislatore cuiusdā terre ferri ab alio: non possent ꝑscribere israelite cōtra amonitas ⁊ moabitas. nam lz ista lex obligaret quālibet gentem istarū specialiter vel inter se: tñ non obligaret in cōparatione ad aliā gentem: qz ista lex lz vtrobiqꝫ seruareť vtriqꝫ genti erat ꝓpria ⁊ nō cōmunis: qz cōmunitas legis est per cōmunitatē legislatoris cuius potestas ad vtrūqꝫ extendit. Nam stante casu aut israelite vellent ꝑscribere per istam legē cōtra amonitas ⁊ moabitas inquātum lex erat ꝓpria amonitarū vel moabitarū: vel inq̄tum erat ꝓpria israelitarū: vel inquātum erat cōmunis vtrisqz. Nō primo modo qa israelite nō poterant gaudere priuilegio legis cōtra amonitas quā cōtra se non suscipiebant. Non scō modo qz ius israelitarū non obligabat amonitas ⁊ moabitas cum inquātum bmōi erat ius priuatū vel municipale. Non tertio mō qz ista lex non erat vere cōmunis sed solum equiuoce. naz esset vere cōmunis si ꝓpter eundem legislatorē esset cōmunis. Sed falsum est qz cum lata est in vna regione non obligabat in alia quousqz per aliū legislatorē fuit lata ī altera regione. ⁊ ita est cōmunitas legis in noīe ⁊ non in re per equiuocationē: sicut cum multi vocanť Petrus: equiuocať istud nomen ⁊ non est aliqua identitaz rei signate in vtrisqz. vñ cum fm rem ista lex esset due leges. s. vna moabitarū ⁊ amonitarū: ⁊ alia israelitarū: per neutram illarū posset israel ꝑscribere contra amonitas ⁊ moabitas vt. ꝛ. declaratum est. ¶ Ideo dicēdum qꝫ iepte putauit se posse prescribere per possessionē longi tēporis cum mala fide non ex aliqua lege positiua sua vel moabitarū sed ex iure gentiuz. nam sicut quedam cōia sunt de iure gentiū vt seruitutes: bella: emancipationes: manumissiones: ⁊ similia vt pz. ff. de iustitia ⁊ iure lege ex hoc iure. lege manumissiones. ita ⁊ ꝑscriptio cum mala fide per longum tēpus erat inter oēs gentes tunc approbata: iō putabat quilibet contra aliuz sibi esse plenū ius cum longo tpe sine interruptione ēt cuz mala fide ꝑscripsisset: ⁊ huic iuri tanq̄ cōmuni non resisterent amonite vel moabite. vñ nec rn̄det rex amon tanq̄ obiściens aliqd de iure cōtra hec: sed soluz viribus voluit opprimere israel. si tñ ista oia non essent firma fm ius illius tēporis rn̄disset rex amon. ergo erant hec de iure. (Quare tanto tēpore nibil sup hac repetitione tentastis). i. cum per trecentos ānos fere possederit israel incōcusse iam ꝑscripsit. quare enim non tentastis per tantū tēpus repetere ad hoc qꝫ non ꝑscripsisset israel nuncautē lz repetatis non cōpetit vobis repetitio iure. In hebreo dr̄. (Cur nō liberastis boza ipsa). i. cur nō liberastis terrā istaz de manu nostra boza ipsa. i. tēpore balac regis moab cū illam ꝓdidit vel cuz eo viuente nos eam accepimus de manu amoꝛreoꝝ. littera aūt nostra aliqualiter mutata est ad ponendum ius ex ꝑscriptione israelitarū. nam ad hoc qꝫ non ꝑscriberent israelite nō requirebať qꝫ moabite vel amonite liberassent terrā. s. eam eruendo totaliter de manu israelitarū: sed satis erat qꝫ interrūperent ꝑscriptionē pugnando vel petendo. qō est iurgari vt. ꝛ. pz in lra. ideo littera nostra nō dixit. quare non eripuistis. sed. quare nibil sup repetitione tentastis. Etiā non requirebať qꝫ in ipsa boza. i. tēpore balac facta fuisset repetitio: sed satis erat qꝫ fieret qñcunqz dum tñ ante cōpletam prescriptionē: ideo lra nostra non. dixit in ipsa boza. sed. quare tanto tēpore. s. qz iam transiuit tēpus plene ꝑscriptionis ⁊ nibil interrupistis. (Igitur non ego pecco in te). s. qz iam ꝑscriptio legitime finita dedit mihi titulum non pecco ego cōtra te. s. detinendo loca que olim fuerunt de terra tua sicut tu dicis me iniuste detinere illa. (Sed tu cōtra me male agis indicens mihi bella nō iusta). i. qz iam sciens dn̄iuz istius terre meū esse ex cā assignata male agis mouendo cōtra me bella vt reddā tibi terrā. ⁊ sic bella ista erūt iniusta qz nō habent instantiā motiuam qz iepte in hac rn̄sione sua fundauit se principaliter sup prescriptionē. Erūt aliqua dubia cōuenientia de ꝑscriptione que in fine huius expedientur. (Judicet dn̄s arbiter huius diei inter israel ⁊ filios amon.) qz putabat iepte qꝫ rex amon non cōsentiret rōnibus suis sed violenter vellet auferre terrā sicut dictum est. inuocauit deū in iudicem cōtra amonitas. s. dn̄s iudicet. s. declaret per effectuz quis nostrū fouet iustam cām. ⁊ hoc dando victoriaz fouenti iustum bellum. vocatur arbiter huius diei. i. qz in illa die iepte eligebat eum in arbitrū. i. iudicem: vel qz inter israelitas ⁊ amonitas qui illa die cōtendebant nullus erat iudex superior elegit iepte deū: ⁊ illa die debebat esse iudex cuz illa die cōtenderet. (Noluitqz acquiescere rex filioꝝ amon verbis iepte). s. non dedit nūc aliquā responsionē vel excusationē sicut prius fecerat: sed solū dixit qꝫ non curabat de his sed oportebat terrā dari vel bello vel pace. ⁊ hoc qz nunc rex amonitaꝝ nescisuit qd rn̄deret ad verba iepte que erant iustissima. (Que per nūcios mandauerat). s. oia ista verba misit ei per nuncios bis vt pz. ꝛ. in littera. (Factus ergo.) Dic ponit tertium huius. c. s. bostis rebellantis expugnatio. ⁊ dr̄. (Factus est sup iepte spiritus dn̄i). s. venit sup eum spiritus dei ad cōfortandū illum cōtra bostes suos amonitas. naz cum exposuisset iepte iustam cām regi amon vt non pugnaret cōtra eum nō assensit: ideo inuocauit deum in iudicē. i. vltorem iniurie. ⁊ nūc venit spūs dei ad cōfortandum eū vt pugnaret.

ª ¶ Quereť quis spūs dei fuerit iste qui venit sup iepte. ᵇ ¶ Respondeť qꝫ spiritus vocať quodlibet motiuum vel impulsiuum motū: dum tñ fit aliqō quasi incoꝛporale. sic. n. ventus vocatur spiritus qz flat a seipso ⁊ moueť. sic accipit̄ ps. 9. spiritus ꝓcellarum pars calicis eoꝝ. ⁊ ps. 149. s. spiritus procellaꝝ que faciunt verbuz eius. ⁊ ex hoc quodlibet qō est in anima nostra: ⁊ potest

D Doctoris determi. Quedā de iure gētiuz cōia sunt apud oēs nationes.

† Lra in hebreo

Hostis rebellātis expugnatio.

ª Q. Ō. 40. A Quis spiritus dei fuerit iste qui venit sup iepte.

ᵇ Rn̄sio ad quesitum.

nos mouere ad aliquid intelligendum volendum aut agendum vocatur spiritus. sic dicimus spiritus prophetic̄ id per qō prophete mouentur ad pn̄ciandum futura. sic etiā dicimus. quo spiritu iste egit hoc. i. quo incentiuo. istum modū loquēdi seruat valde scriptura. sic pz Esa. 11. s. spiritus sapientie: spiritus timoris: spiritus cōsilij ⁊c̄. vbi omnia septē dona spūssancti vocātur spiritus qz sunt aligd qō nos mouet interius. ⁊ sm hoc spiritus dei multipler est. nam allegato c. ponit sexcuplex spiritus ⁊ Sapien̄. 7. ponit. spiritus sapientie variatus bene per. 20. modos. vnde aliquādo dicit venire super aliquē spiritus dn̄i. i. spiritus prophetie. sic pz. 1. Re. 10. et. 19 cum dicit. insiliet in te spiritus dn̄i ⁊ ppbetabis mutaberisq; in virum alterum. nam ibi solum intelligit de spiritu ppbetico: cuz sequat. ppbetabis. Aliquādo accipit pro spiritu roboris ⁊ animositatis sm quez aliqs audet pugnare cōtra aliquos cōtra quos prius non audebat. ⁊ ga ista animositas vel cōfidentia est quoddam motiuū ad agendū vocatur spiritus. ⁊ qz est a deo imissa vocat spiritus dei. sic habet 1. Reg. 11. cum dicit de saule. ⁊ insilijt spiritus dn̄i in eum cum audisset verba viroz iabes galaad. ⁊ pz q fuerit spiritus roboris ⁊ animositaz: qz imediate posuit preceptū toti israel de venie do ad bellum sub interminatione pene: ⁊ pgressus est cōtra regem amon atq; preualuit. ita nūc in iepte fuit qui ante hoc forte timebat amonitas cōfidentes de virtute sua ⁊ erat ei durum cōmittere bellum cōtra illos. nunc autē cōfortatus est ad hoc q cōfidenter pugnaret q̄ certus de victoria. ⁊ isto modo sepe accidit pt. 1. Re. 16. s. q spiritus dn̄i recessit a saule: ⁊ q directus est ex die illo spiritus domini in Dauid. ⁊ intelligitur de spiritu animositatis vt ibidē dicit. (Et circuiens galaad ⁊ manasse). s. postq̄ rex amon dn̄o ostendit q volebat pugnare ad eruendū terram de manibus israelitarū parauit se ad bellum iepte: ⁊ ad hoc circuiuit oia ista loca que nominant hic. s. premuniens illa si forte amonite per terrā illam vagari vellent: ⁊ cōstituens custodes ⁊ bellatores in illis. ¶ Aliquis dicet ex hoc q terra manasse sit extra terram galaad: qz dicit q circuiuit manasse ⁊ galaad. Et tamē falsum est qz terra galaad diuisa est in duas medietates: ⁊ medietas eius data est tribui gad: ⁊ medietas dimidie tribui manasse vt pz Deute. 3. c. Ideo dicēdum q accipitur hic galaad pro quadam parte terre galaad. (Maspha quoq;.) Ista erat quedā ciuitaz in quadā parte terre galaad in qua erāt galaadite castrametati qñ miserunt ad vocandū iepte de terra thob ⁊ ibi fecerūt eum principē suū. (Et inde transiens ad filios amon). s. de maspha transiuit ad pugnādum ⁊tra amonitas. nā amonite castrametati fuerant in quadā parte galaad p̄edēti. c. ⁊ cum hoc ageret iepte non mouebant ipsi ad pugnandū nec recedebant inde in terrā suam cum nollent desistere a bello. Iepte aūt transiuit ad expellendū eos de loco suo. (Votum vouit domino dicens. si tradideris filios amon in manus meas). i. si dederis victoriā mihi de illis. s. occidēdo illos vel effugando ⁊ faciendo q iam nō repetant terrā istam. Istud erat votū additionale ⁊ non obligabat nisi stante cōditione. an vota cōditionalia teneant declaratū est Numeri. 30. c. (Quicūq; primus egressus fuerit de foribus domus mee.) Siue ipse videret eū existentem siue nōdum occurreret ei in via etiam si in aliquāta distantia a domo sua. (Mihiq; occurrerit reuertenti cū pace.) Vocat reuertens cum pace. s. victis hostibus. nā si reuerteret fugiens nō tenebatur ad reddendū votum. Sed dato q pdidisset de viris suis multos in bello ⁊ ipse vulneratus foret: si obtineret victoriā tenebat ad votū. (A filijs amon). i. a pugna cōtra filios amon. (Eum holocaustuz offeram dn̄o). i. occidam ⁊ imolabo dn̄o in holocaustū. qō est genus sacrificij in quo carnes totaliter cremabant in altari ⁊ nō cedebat aliqua ps offerentibus aut sacerdotibus. de cerimonijs huius habet Leui. 1. et declaratū est ibi.

¶ An peccauerit iepte vouendo immolare primuz occurrentem sibi de domo sua: ⁊ an in isto voto solum intellexit de solo animali immolaticio. Qō. 41.

Queret an peccauerit iepte vouendo q̄ imolaret primū ereūtē de domo sua. ¶ Rn̄dēdū q iepte voluit nimis deo famulari. ⁊ ad h̄ fecit votū indeterminatū. s. q offeret quicqd ei primo occurreret. nā ex h̄ erat solicitus qz poterat occurrere ei aligd qō valde diligeret: ⁊ tenebat illud occidere. ⁊ vt magis se traderet deo obligando ad maioza nō determinauit votuz suū. Dōm tn̄ q peccauit sic vouēdo qz fuit valde indiscretus. nā vouit imolare eū qui sibi primo occurreret: ⁊ tn̄ poterat sibi occurrere aliqs bō vel qui nō cadit sub imolatione ⁊ holocausto: eo q illum imolare in holocaustū est impiū cum homo non debeat occidi sine cā. Scōo qz dato q bō esset reus mortis non poterat imolari in holocaustū: qz istud pertinet ad animalia bruta determinata in lege. s. ad boues oues ⁊ capras. Itē erat indiscretus qz poterat occurrere aliud aīal qō non esset imolaticium sicut canis vel asinus: qz nihil hmōi deo in holocaustum immolabat lege vetante. vnde quedā sunt que ad oēm aduētū sunt bona ⁊ in istis tenet votuz. alia sunt que semp sunt mala: ⁊ in istis nunq̄ tenet votū. alia sunt que possunt euenire in bonuz ⁊ in malū: ⁊ inq̄tum pūt bn̄ euenire tenet votū: ⁊ inq̄tum male eueniunt nō tenet. ⁊ pz exēpluz in isto voto iepte in quo poterat votum malū euentū habere: vt si occurreret bō vel asinus q nō erat aīal imolandum. vnde beatus Hieronymus ait q vouendo fuit indiscretus ⁊ reddēdo fuit impius. ¶ Quer̄ vlterius an iepte in voto suo intellexerit de solo aīali bruto vel de solo boue vel de vtroq; cuz dicit. quicūq; egressus primus fuerit de foribus domus mee. ¶ Aliquis dicet q solum intelligebat de aīalibus brutis vt de ouibus bobus ⁊ capris. qō pz qz dixit. offeram eū holocaustū dn̄o. ⁊ tn̄ sciebat iepte q holocaustū non poterat offerri nisi de tribus generibus animaliū. s. ouibus bobus ⁊ capris. ⁊ hoc de pecoribus. de volucribus aūt fieri de duobus generibus solū. s. de turturibus vel de pullis colūbarū vt patet Leui. 1. ergo solū intelligebat de brutis. ¶ Aliquis dicet ēzio q etiā intelligebat de boibus ⁊ de pecoribus. qō pz qz si solum intellexisset de brutis imolaticijs: h̄z occurrisset ei filia sua nō tenebat illam imolare: ⁊ tn̄ ipse dixit. decepisti me ⁊ ipsa decepta es: aperui os meū ad dn̄m ⁊ aliud facere nō potero. ⁊ istud tenet beatus Thomas de aquino dicens. q votoz quedam eueniunt interdū in bonam partē ⁊ interdū in malam: ⁊ inquātum eueniunt in bonā seruanda sunt: ⁊ vt in malā eueniunt nō obligāt. ⁊ ponit exēplum de voto iepte qō poterat euenire in bonum si occurreret ei animal imolaticiū: vel in malum vt si occurreret ei homo vel asinus vl animal qō non erat imolandū. si tn̄ de solis brutis imolaticijs intellexisset non posset cōuerti istud ad votuz bonum ⁊ malū. ¶ Aliquis arguet q solū intelligeret de imolatione bois solum. ⁊ hoc pz in duobus vel tribus. Primū quia dicit. quicūq; primus egressus fuerit de foribus domus mee. sz quicūq; dicit psonam: bruta aūt non sunt psone. ergo solū intelligendū est de illis que sunt psone. s. de boibus. Scōo pz qz dō. mihiq; occurrerit reuertenti. occurrere aūt non ptinet ad bruta qz non dicimus q occurrit mihi bos vel capra sed inueni bouem vel capā in via. de boie aūt dicit q occurrit alteri. Tertio pz qz iepte voluit dn̄o offerre aligd magnum. si autē intelligeret ipse in aliquo casu de aīalibus non dixisset ⁊fuse. quicūq; occurrerit. qz tunc solū intelligebat vnū pecus in isto voto: ⁊ istud votum erat paruū. vnde si intellexisset de pecoribus vz q ipse voluisset determinate multa. s. 20. vel. 30. aut valde multa pro tanto bono. s. victoria ꝫ hostes. ⁊ tn̄ non vouit determinate multa. ergo vz q intelligebat aliqō magnuz sacrificiū per boc. ⁊ istud erat imolatio alicuius bois qui pponderaret multis pecoribus simul sumptis. Quarto pz qz iepte fecit magnā distantiā voti in boc q non determinauit qd offerret: sed dixit. quicunq; primuz egressus fuerit. si tn̄ intelligeret de pecoribus modicum differebat q offerret istud pec⁹ vel illud. ergo nō intelligebat de illis sz de boib⁹. s. q quēcūq; sibi occurrētē imolaret. ⁊ in hoc multū differebat qz aliqui erant de domo sua quos multū diligebat. s. filia sua vnigenita: ⁊ alios minus diligebat. s. famulos: ⁊ noluit de his diffinire vt magis se astringeret vt cogeret deo reddere qōcunq; eueniret. ¶ Rn̄dendū q quelz istarū trium partiū teneri posset. De prima pz. s. vt dicamus q iepte solū intellexit de aīalibus imolaticijs. Et qñ obijcit q tunc nō putasset se obligatum ad occidendū filiam nec occidisset. Dicendū q votuz iepte fuit generale. s. quicūq; primus exierit de foribus domus mee. ⁊ quātum erat ex verbis intelligebat votum tam de boibus q̄ de pecoribus: ideo lz intētio sua fuisset soluz de pecoribus putauit se ex verbis obligari ad imolandū filiam suaz ¶ Ad aliud qñ dicit beatus Thomas q poterat istud votuz euenire in bonam partē vel in malam. dicendū q istud erat quātum ad significationē verboz: qz cum essent verba vniuersalr dicta poterāt capi pro aīali imolaticio ⁊ pro non imolaticio. Et quātum ad h̄ intelligit dictū Hieronymi. s. q fuit stultus vouendo. s. qz nō distinxit verba sua ita vt determinate intelligerētur pro animali imolaticio: ⁊ cūq; circa ea que inducūt obligationē nimis cauere debemus qualiter pferant vt sciamus ad quid obligamur. Si autem tenere volumus scōam positionē dicemus q votum iepte intelligebat de animali bruto ⁊ de boie. ¶ Ad rōnem in contrariū pro prima parte dicēdum q lz aīalia bruta in tribus speciebus ppie imolent in holocaustū Leui. 1. tn̄ large vocat

imolari

Spūs dei multiplex.

Improbatio opinionis de situ terre Manasse.

Holocaustū qd sit.

A Rnsio ad quesituz.

*Qō. 42. A

An iepte in voto suo intellexerit ō solo aīali bruto: aut de solo boie: aut de vtroq;. Cuiusdā rō prima

Thome rō scōa.

Opi. thome fa fe q. 84. ar. 2. ad 2m. Vota tu plicit euenient. Rōes cuiusdaz p 3. pone. 1. rō 2. rō

3. rō

4. rō

B

Rn̄. ad q̄situm. Ad rōnē ꝫ hāc pri maz positionē rn̄.

Ad rōnē Thome.

Pro fa poātice. Rn̄. ad rōnez in 3rium.

Ad p̄mā rōnez .p 3. pōne. Ad scōā ⁊ tertiaz rōnes.

immolari in holocaustum qōcunqz occiditur animo famulandi deo ⁊ totum applicatur ei de quo. j. declarabit. ¶ Ad primam rōnem pro tertia positione dicendū q̄ quicūqz lz psonaz signet: propie tñ hic ponit ad significandū personā vel non psonam: ⁊ tñ ponit vt significet psonaz denominādo a nobiliozi. ¶ Ad scōm dicendū q̄ occurrere p̄t esse cōmune ad rem rōnalem ⁊ irrationalē. ¶ Ad tertiū dicendū q̄ cum iepte voueret indistincte qō ei prius occurreret siue homo siue bzutū satis magnū deo vouebat q̄ cōfuse vouendo vouebat id quod preciosissimū sibi erat. nam si illud sibi occurrisset tenebat saltē ex intentione sua illud īmolare. ¶ Ad quartū dicendū q̄ non militat cōtra hanc positi nē sed solum ō primā: q̄ intelligeret de solis bzutis quin potius cōfirmat istam: qz ꝓpter hoc non determinauit de pecoribus vt intelligeret de boibus vel de pecozibus: ⁊ differebat nimis an homo vel pecus īmolaret. ¶ Si aūt velimus tenere tertiā dicemus ad rōnem prime positionis sicut. ō. dixim⁹. s. q̄ immolare in holocaustū aliqū accipit large ⁊ p̄t pertinere ad boues de quo. j. dicet. ¶ Ad primā rōnem secūde positionis nō est rndendū sed cōcedendus est: qz solum est cōtra primaz positionē. ¶ Ad scōam rōnem de positione sancti Thome dicēduz esset negando positionē illius: qz non cogit qñ veritas sacre scripture aliter petere p̄t q̄z ipse asserat. ¶ Sed dicendū q̄ inter sustentabilis est q̄z reliqua: iō de ea non est curandū. De primis est dubium. quidaz tenent q̄ vouerit indistincte de boue vel de pecore: ⁊ q̄ intentio sua fuerit se obligandi ad hec duo si quolz illoz eueniret diuisim. ¶ Sed dōm q̄ prima positio est rōnabilioz ⁊ magis pia. s. q̄ iepte solū intelligeret de pecozibus: ⁊ tamē fuit sermo suus vniuersalis qui de vtrisqz itelligi poterat. ⁊ tūc magis excusat iepte. s. qz nullo mō intendebat de occisione humana: sed postea dubitauit de suis verbis ⁊ putauit se obligare ad occidendā filiam. Item patet qz dz. īmolabo eum dño in holocaustū. ⁊ tñ si intellexisset etiā de hominibus non dixisset īmolabo in holocaustū. sed īmolabo solū. ¶ Sed tunc obijciet quia si solum intellexisset de pecoribus occurente filia non teneretur occidere eam. ¶ Dicendū q̄ lz intenderit penes se solū de pecoribus: tamē verba generaliter protulit: ⁊ putauit q̄ ex eis obligaretur ad occidendum filiam.

Ad q̄rtā rōnē.

Pro tertia pōne

Ad rōnē 1. pōnis. Ad rōnē scde positionis. Deter. q.

Obiectō

Rñsio

Nico. strata literaz latinas inuenit.

¶ Transiuitqz iepthe ad filios ammon: vt pugnaret cōtra eos. Quos tradidit dñs in manus eius: percussitqz ab aroer vsqz dum venias in mēnith viginti ciuitates: ⁊ vsqz ad abel que est vineis cōsita plaga magna nimis. Humiliatiqz sunt filij ammon a filijs israel. Reuertenti aūt iepthe in maspha domū suam: occurrit ei vnigenita filia sua cum tympanis ⁊ choris. Non enim habebat alios liberos. Quia visa scidit vestimenta sua: ⁊ ait. Heu me filia mi: decepisti me: ⁊ ipa decepta es. Aperui. n. os meum ad dñm: ⁊ aliud facere nō potero. Cui illa rndit. Pater mi: si aperuisti os tuum ad dñm: fac mihi quodcūqz pollicitus es: cōcessa tibi vltione atqz victoria de hostib⁹ tuis. Dixitqz ad patrez. Hoc solū mihi p̄sta qō deprecoz. Dimitte me vt duobus mensibus circueā montes: ⁊ plangaz virginitatē meam cuz sodalibus meis. Cui ille rndit. Vade. Et dimisit eā duobus mēsibus. Cūqz abisset cū socijs ac sodalibus suis: flebat virginitatē suā in montibus. Expletisqz duobus mensibus: reuersa est ad patrē suū. Et fecit ei sicut vouerat. Que ignozabat virū. Exinde mos increuit in israel: ⁊ ꝯsuetudo seruata est: vt post āni circulū cōueniant in vnū filie israel: ⁊ plangāt filiam iepthe galaadite diebus quattuoz.

Aragnes femia retia ꝑma inuenit. 56. di. c. nasci. 22. q. 4. c. vnusquisqz. 23. q. 5. c. si nō licet. in fi. Typhis carpētari⁹ nauis gubernaculū p̄mus inuenit.

Transiuitqz iepte ad filios amon. s. iuit cōtra illos in bellum vbi erant castrametati in galaad terra. (Ut pugnaret cōtra eos.) Amonite aūt a principio volebant incipe bellum cōtra israel: nunc aūt iepte iuit cōtra amonitas ipsis nō pugnantibus cōtra israel. Cā huius est qz a principio introierūt amonite in terrā galaad que erat terra israel: ⁊ in hoc mouebant bellum cōtra israelitas. nunc aūt manebāt in terra eadē: iō iepte ibat ad pugnādum cōtra eos non tanqz aggrediens sed tanqz defendens terraz suam. (Quos tradidit dñs in manus eius). s. qz vertit deus illos in fugā incutiendo timoze: ⁊ sic iepte poterat occidē de illis multos. (Percussitqz ab aroer.) ¶ Sciendū q̄ hic fuerunt duo bella. s. vnū fuit cōtra amonitas qui cōuenerant in castra ⁊ erāt in terra galaad p̄senti. c. istos. n. partim interfecit ⁊ ptim fugauit. Aliud belluz fuit post fugatos amonitas. nā pugnauit cōtra terram illoz ⁊ pcussit multas vrbes eoz occidendo habitatozes ⁊ terrā desolando: ⁊ de isto secundo bello dz. (Q̄ pcussit ab aroer vsqz dū venias in mēnith 20. ciuitates). s. q̄ iste ciuitates icipiebāt ab aroer ⁊ finiebant in mēnith. est. n. aroer ciuitas terre israel vt p3 Josue. 13. nam ibi data est filijs ruben: iō dz hic accipi exclusiue. s. q̄ ab ista ciuitate cepunt israelite introire in terrā amonitarū pcutiendo: ⁊ pcusserunt viginti ciuitates. s. capiendo eas bello ⁊ occidendo eos qui intus erant: ⁊ fuit finis in mēnith ⁊ abel. nam noluerūt vlterius pugnare. (Et vsqz ad abel que est vineis cōsita.) Ista est quedā ciuitas amonitarū satis famosa i excellētia vini: iō vocat cōsita vineis: quasi nulla alia ciuitas terre illius sic cōsita fozet. (Plaga magna nimis). i. in istis ciuitatibus fuit magna plaga qz occisi sunt valde multi: vel qz occidebant oēs qui inueniebantur. (Humiliatiqz sunt filij amon a filijs israel). s. superbia illoruz humiliata fuit. nā ante hoc quotidie petebāt terrā galaad ab israelitis ⁊ vastabant illos. nunc aūt cessauerunt petere ⁊ pugnare. ⁊ satis illis erat q̄ se possent defendere ne israelite acciperēt eis reliquā terram quā possidebant. ¶ Quere. an licuit israelitis facere istud bellum cōtra amonitas. ¶ Aliqs dicet q̄ non qz deus vetuit israelitis pugnare ō amonitas ⁊ moabitas Deu. 2. c. * ¶ Rñdendū q̄ licebat israelitis pugnare ꝺtra illos qui debebant iniustā cām pugnādi. * ¶ Ad auctozitatē dicēduz q̄ illa fuit quoddam preceptū tempozale: ideo solū obligauit pro illo tempoze quo datū est. s. quādo israelite transituri erant inter cōfinia moabitarum ⁊ amonitarū. nunc autē non obligabat illud preceptū. ¶ Aliter dici potest q̄ illud preceptū datum est ad excludendū iniustū bellum. s. quia israelite forte mouerent ad pugnādum cōtra moabitas ⁊ amonitas desiderio capiendi terraz eoz in transitu. nunc aūt non pugnabant vt caperent terrā eorū sed ex iusta cā: ideo licitū erat pugnare. ¶ Quere vlterius dato q̄ liceret israelitis nūc pugnare cōtra amonitas si haberēt cām: an habuerint aliquā cām pugnādi. ¶ Aliqs dicet q̄ non qz bellū qō nunc fecit iepte cōtra amonitas erat ad expellendus eos de terra sua. nā ipsi introierant in terraz galaad p̄cedēti. c. postqz ergo impulissent eos videbat iniusta pugnatio ꝺtra eos: qz cessabat cā efficiēs bellū iustū. ¶ Rñdendū q̄ israelite licite pugnauerūt cōtra amonitas ad destruēduz viginti ciuitates: ga bellum est iustū duplr. s. ad repetenduz satisfactionē pro iniurijs vel pro dānis datis: ⁊ quādiu manet pars iniurie vel dāni adhuc est bellū iustum. nūc aūt erat vtrūqz in israelitis ad amonitas: qz amonite fecerant iniuriā israelitis introeundo in terram eoz nolentibus eis. Scōo erat dānum. s. q̄ exītes in terra eorū vastabant multa. Quātum ad iniuriā erat satisfactio q̄ israelite expellerēt amonitas de terra sua: ⁊ intrarēt tātū in terrā amō quātum ipsi intrauerant in terraz israel. Etiā poterant occidere multos de amonitis: qz iniuria israelitarū fuerat magna cū stetissent magno tpe amonite in terra eoz nolentibus ipsis. Insup fuerat magnū dānum israelitarū: qz sepe introierant israelitarum terrā ipsi amonite ⁊ predabant totaz terrā galaad: ⁊ interdum nimis ꝺfidentes trāsibant iordanē ⁊ vastabant tribū iuda ⁊ beniamin p̄cedenti. c. pro hoc israelite poterāt facere magnas predas iuxta arbitriū suum vt satisfieret eis de oibus que abstulerant ipsi de terra illoz toto tpe p̄terito. Etiaz sicut multi occisi fuerant de israelitis poterant occidere multos de amonitis. ⁊ cū destruxissent viginti ciuitates iudicauit iepte satisfactū eē israelitis pro dānis ⁊ iniuria: iō noluit magis vastare de terra amō: aliogn plus vastare potuisset. ° ¶ Quere vlterius quare cum iepte occidisset habitatozes istarū viginti vrbium non cepit vrbes vt essent pro terra israel cum essent in confinio terre israel. ¶ Respondendū q̄ licitum erat israelitis punire amonitas pro iniuria ⁊ dānis. Et etiā facere pro iniuria tributarios: ⁊

Notādum de duobus bellis.

Aroer qd sit.

Abel quid sit.

Qō. 43

A

An bellū b3 ō amōitas israelitiz facere licuit.

* Rō in diuersum.

* Ad rōnē. Alr ad rationem.

Qō. 44

A

An israelite babuerit aliquaz cāz pugnādi ō amonitas.

b Rñ. cuiusdā ad q̄stū Et rō

□ Doct. rñ. ad quesitū. Belluz est iustū duplr

° Qō. 45.

Cum iepte occidisset habitatozes 20. vrbiuz qr nō ceperit eas vt essent pro israel.

Rñsio ad quesitum.

1.cā

2.cā

B

†

†

†

†

Notādum

L

Chozus dupl̄r accipit̄ 1.mō 2.mō

†

Notādum

tñ non licebat accipere terraz eoꝝ ad vniendū terre israel.sic ꝓz de Dauid.nā ipse pugnauit contra moabitas vt faceret de illis duos funiculoz vnum ad occidendū ⁊ alium ad viuificandum: tñ cum fecerit illos tributarios non legit̄ accepisse aliquē locuz de terra illoꝝ ad vniendum terre israel.2.Re.8.c. Sic etiā fuit de amonitis.nā ꝑ debonoꝛatione nunciozꝝ suoꝝ pugnauit ꝯra illos ⁊ dure puniuit:⁊ carpentis ferreis: ⁊ ducens eos in typola terum vt ꝓz.2.Reg.12.et.1.Paralipo.20.c.⁊ fecit residuos tributarios vt ibidem ꝓz.tñ non legit̄ vniuisse terrā illam vel partem eius terre sue.¶Lā huius erat ꝙa deus dixerat Deute.2. ꝙ non daret nec vnū vestigiū pedis israelitis de terra idumeorum moabitarū ⁊ amonitarū:eo ꝙ dederat illam in possessionē filijs Esau ⁊ filijs Loth.ista aūt erat determinatio dei:iō nunq̄ licebat israelitis pugnare ad accipiendū partem terre istoꝝ.⁊ si aliqñ pugnando in bello iusto vel iniusto acciperent aliquā partem terre tenebant̄ ad restitutionē.⁊ sic est casus in quo quis in bello iusto non efficitur dñs rei capte.sic etiā est si in bello iusto aliquis rapiat rem sacrā.nam nunq̄ pōt constitui dñs illius: ⁊ istud est ꝑpter specialē ꝓhibitionē de re illa.sic enim erat de terra istaꝝ gentium.nā erat israelitis vetita.s.ꝙ nullo mō caperent eam.¶Alia etiā causa est qz generale erat israelitis ꝙ nullam terrā caperent ad vniendū terre sue.nam Nume.34.deus limitauit eis terrā quā possidere debent.s.terra possessionis vestre his limitibus terminabit̄.ideo dū non obtinuerant illam licebat eis pugnare cōtra gentes habitantes in terra illa ⁊ acquirere terrā:sed postea ly pugnarent cōtra alias gentes ⁊ obtinerent non poterat vnire ciuitates terre sue ad augendū eam:sed aut ciuitates capte recipiebant pacem oblatam ab israelitis aut non.Si primo mō debebat ciuitas supponi tributis ⁊ dimitti. Si autē non reciperet debebat ꝛpugnari ⁊ oēs viri debebant occidi:mulieres aūt ⁊ paruuli seruabant̄ ⁊ efficiebant̄ serui vl vendebant̄:⁊ ipsa ciuitas destruebat̄ Deutero.20.⁊ sic in nullo casu licebat vnire terrā captam terre sue ne excederent israelite terminos possessionis limitate eis a deo:vñ non soluz fuit hoc custoditū in amonitis ⁊ moabitis de ꝙbus erat ꝓceptū specialē ne caperet̄ terra eoꝝ:sed etiaz in alijs gentibus vt ꝓz de syris terre soba quos sibi subiecit Dauid ⁊ fecit eos tributarios:⁊ tñ nullam terrā syrie vniuit israel vt ꝓz.2.Re.8.c.(Reuertēti aūt iepte in maspha domū suam).s.reuertebat̄ iepte de cede amonitarū ⁊ ibat in vrbē maspha vbi erat domus eius.s.qz ibi forte nunc cōstituerat domū suam quādo ductus est de terra thob vt efficieret̄ ꝓceps israel.(Occurrit ei vnigenita filia eius).s. sciens aduētum patris venit cum magna leticia obuiā ei qz vicerat in bello:⁊ erat ista vnigenita qz nullos alios liberos habebat ⁊ forte nec expectabat.(Cum tympanis ⁊ chorꝛis.) Multe virgines ibant cum filia iepte.qō ꝓz qz dicit̄. cum tympanis ⁊ chorꝛis.⁊ tamē ipsa nō poterat ducere plura tympana ⁊ chorꝛos: ly multe virgines ibant cuz ea:eo ꝙ ipsa erat filia principis isr̄l. Etiā qz nunc iepte redibat victor:iō virgines exibant ei obuiaz canendo.sic factū est in dauid ⁊ saule.cum.n.saul iret in bierusalem dauid portante illuc caput goliath egrediebant̄ mulieres de singulis vrbibus ducētes chorꝛos in tympanis leticie ⁊ systris.1. Reg.18.c.¶Et sciendu ꝙ ista puella iepte filia ⁊ alie virgines cantarent aliqd pertinens ad laudē dei dantis victoriam:⁊ ad laudez iepte qui erat victor.sic etiā maria sorꝛ moysi tulit tympanum:⁊ ipsa cū filiabus israel canebat canticū illud facta liberatione de mari rubro.s.cantemus dño.qō habetur Exo.15.sic etiam mulieres que egresse sunt obuiaz sauli ⁊ dauid canebant. percussit saul mille ⁊ dauid decē milia.1.Reg.18.c.Tympanuz est muſicum instrumentū de ligno opertū corꝛio extenso qō percussum modulatos tinnitus reddit:⁊ vocatur tympanū a tinniē do.¶Chorus pōt accipi dupliciter hic.Uno modo ꝓ chorea puellaꝝ canentium.⁊ sic dicit̄.1.Reg.18.ꝙ ducebant chorꝛos.i. chorꝛeas.⁊ est sensus ꝙ ibant multe puelle cum filia iepte vñ faciebant chorꝛeas multas. Alio mō chorus est quoddā instrumentum factum de ligno ⁊ opertū corꝛio.sed differt ab imagine tympani vt quidā volunt.fuit chorus parum ante tempus istud inuentū in grecia vt.j.dicit̄.⁊ ibi de figura eius.quocunq; modo horū poterat accipi:qz ad leticiaz pertinet chorus.(Non enim habebat alios liberos.) Istud potest dici ꝑpter duo.Primo'ad significandū ꝙ non venerunt obuiā iepte plures de filijs vel filiabus eius q̄ illa de qua dicit̄:eo ꝙ non habebat alios liberos. Secūdo pōt hoc dici ad significandū magnitudinē doloris quē habuit iepte:qz si multos filios vel filias habuisset occidendo illam que sibi occurrebat nō doleret tam acriter sicut nūc voluit. ¶Sciendum autē ꝙ ly cum ista filia iepte irent alie puelle virgines non occidit aliquā illarum iepte:eo ꝙ votum suum soluz intelligebatur de domesticis suis.(Qua visa scidit vestimenta sua).i.in signū doloris.sic erat mos antiquis.vnde dauid audita morte saulis ⁊ ionathe scidit vestimenta sua ipse ⁊ viri sui.2. Reg.1.⁊ audita morte amnon filij sui.2.Reg.13.vnde etiā qñ dolebant de peccatis ⁊ petebant veniaz a deo scindebant vestimenta sua. sed hoc vetuit Jobel ꝑphēta dicens.scindite corda vestra ⁊ non vestimenta vestra Jobel.2.c. (Et ait.heu filia mi decepisti me).s.qz fecisti votū meum euenire ꝓter intētionem meam.s.qui decipit̄ aliud in re sentit q̄ ipse iudicauerit. ita iepte non putauit aliqd de filia:⁊ nūc videns eam putauit se obligatum occidere ipsam:iō credidit se ab ea deceptū.(Et ipsa decepta es).s.qz putasti gaudiū esse exire mihi obuiam:⁊ tamē ex hoc morieris.(Aperui os meū ad dñm).s.emisi votum.s.de faciendo holocaustuz de primo exeunte de domo mea. (Et aliud facere nō potero).i.non potero variare illud qz egresso semel verbo de labijs meis maneo obligatus ad illud:⁊ sic innuebat ꝙ cum sub voto suo caderet occisio illiuz ꝙ non poterat euitare quin eam occideret.

¶An iepte teneba occidere filiā suā ꝑp votū emissuz. Qō.46.

Queretur an verū esset ꝙ iepte tenebat occidere filiā suam ꝑpter votū emissum.¶Rñdendū ꝙ non:qz aut iepte vouens hoc generalr.s.quicūq; ꝓrimus egressus fuerit de fozibus domus mee offeraz eum holocaustū dño. cuz intētione obseruādi hoc tam in pecozibus q̄ in boibus.aut solum cum intētione occidendi aialia bzuta ꝓtinentia ad sacrificium.Si primo mō votū non tenebat qz erat impiū:⁊ qō maluz est non obligat.vñ nec iuramenta ꝑstita nec vota emissa sup re simpliciter mala causant aliquā obligationez.⁊ peccabat iepte emittendo tale votū:⁊ postea si illud seruaret.sed magis impiuz erat seruādo q̄ emittendo.si aūt vouit intelligens de solis bzutis etiā si de oibus intelligeret non tenebat votū:qz quedā pecora sunt que nō cadunt sub sacrificio:imo nulluz genus sacrificij fiebat nisi de tribus ſpēbus pecozū.s.de bobus ouibus ⁊ caprijs vt declaratū est Leui.1.si vero intellexit de solis aialibus immolaticijs tenebat votū:⁊ tñ non obligabat̄ occidere filiā:dato ꝙ ipsa primo occurreret:ly verba vniuersalr dicta possent extēdi tam ad boues q̄ ad pecoza:qz sermo oz seruire rei:⁊ res non oz subiectus esse sermoni vt ait Dilarius in libro de trinitate.⁊ habet̄ extra de regulis iuris.c.intelligentia.nisi forte verba dicantur in fauorē vel ꝓiudiciū alicuius:qz tunc non oz attendi quid ꝑferens intellexerit:sed qd verba ſm cōmunem interꝓtationē sonant vt ꝓz extra de sponsalibus.nam ex litteris.⁊ hoc nisi forte aliꝰ constet de intētione loquentis ꝙ alia fuerit q̄ per verba significat̄.⁊ sic sine vlla difficultate debebat iepte cessare ad impletionē voti cum nō incurrisset ei reꝰ in qua intelligebat̄ votum suū. ¶Queret̄ cum nō obligaret̄ iepte occidere filiam quare occidit illā.*¶Rñdendū ꝙ putabat iepte obligatū se ad occidendū illam ex voto.qō ꝓz qz dicit.aperui os meū ad dñm ⁊ aliud facere non potero.¶Sed dicendū ꝙ istud euenie bat ex imꝓudentia viroꝝ illius tēporis circa interꝓtationem sacre scripture ⁊ votoꝝ.nam lex ponebat sub magna districtione vota.s.ꝙ boues obligabant̄ valde ad soluendū illa Deutero. 23.c.⁊ ob hoc putabāt ꝙ sub forma verboꝝ qua vouebat̄ erat tenendū votum dato ꝙ votū vergeret in deteriozē exituz: ⁊ qz sub verbis iepte generaliter videbat̄ cōꝓhendi filia ly intentio sua fuisset solū obligare se in pecozibus:putauerūt ꝙ ad occidendū illam teneret̄ iepte:⁊ sicut interdū insipienter interꝓtabant̄ in fauorē votoꝝ:ita interdum cōtra vota absoluendo aliquos insipienter agebant.sic ꝓz.j.21.vbi cū iurasset totus populus non dare filias suas in vxores filijs beniamin:postea iusserunt virginibus vt ducerent chorꝛeas ꝑ agros:⁊ filijs beniamin ꝙ laterent in illis:⁊ de virginibus venientibus raperēt sibi aliquas in vxores.⁊ tñ nemo dubitabat ꝙ sic infringat̄ votuz sed tenuit:sed putauerūt se deū sic deludere ex quadā graui ignoraātia circa intellectionē legis ⁊ rōnem.¶Sciendu autem ꝙ hebrei volunt ꝓhinees nepotē aaron fuisse nunc summū sacerdotem:⁊ dicūt ꝙ qz noluit liberare a voto ipsum iepte recessit ab eo spūs ꝑphetie. Dicunt ēt ꝙ tam ꝓhinees q̄ iepte peccauerunt hic:⁊ vterq; ex supbia.nā ꝓhinees ex superbia noluit venire ad iepte ad denūciandū solutionē a voto ⁊ ꝙ nō obligaret̄ occidere filiā. Jepte peccauit qz ex supbia noluit ire ad ꝓhinees vt declararet ei de voto suo:iō vterq; punitus est ⁊ puella occisa fuit. Phinees.n.caruit ex tūc spū ꝑphetico vt volūt. De iepte dñt ꝙ putrefactus est:⁊ ptes eius fingillatim cadebāt ⁊ sepeliebant̄ in diuersis locis.Qō ꝓbat̄ sequēti.c.ibi lra nostra dicit.sepultus

† Mos antiquoruz p nimio doloze.

† † †

A Rñ.ad quesitū.

Qō malū est nō obligat.

Q.ō. 47. A Qr iepte filiā suaz occiderit ⁊ Rñ. ad quesitū.

Notādū iuxta opinionē hebreoꝝ.

est in

Impro-batio po sitionis. 1.rō

est in ciuitate sua galaad. Jn bebreo dr. sepultus ee in ciuitatibus galaad. s. vna pars in vna: z alia pars in alia. ¶ Sz ista positio Ra. Sa. z alioꝝ bebreoꝝ est fictitia. De primo pz qz tēpore huius voti non viueret phinees. qō pz qz ab introitu in terram chanaan vsqꝫ nūc erant anni trecenti sicut dixit iepte ꝺtra regez amonitarū: z tñ anteqꝫ incipiat cōputatio ipsoꝝ annoꝝ erat phinees. 30. annoꝝ vel pluriuz. nam eodē anno quo factū est bellū cōtra amorreos z capta est terra: phinees occidit scorrū madianitidez coeuntē cum principe tribus symeon Nume. 25. z deus promisit tunc illi sacerdotiū eternū: z tñ ad faciendū oportebat

B

Scōa

qꝫ esset etatiꝫ mature vt ista ꝓ deo zelaret z facere auderet. ergo erat nunc pluscꝫ trecentoꝝ annoꝝ si supuiueret. nullus tñ ad talem pueniebat etatē in hoc tpe. ergo nō erat nūc viuus phinees. ¶ Qꝺ aūt dicunt qꝫ iepte ex superbia noluit ire ad phinees sed potius occidit filiam suā est oīno irrōnabile. naz ꝺato qꝫ esset phinees viuens cū iepte diligeret valde filiā suam qz erat vnigenita: non solū iuisset petiturus cōsilium ad phinees vt non moreretur filia sua sed etiā ad vilissimū boīum. ¶ Etiam qō oñt qꝫ

Tertia

iepte cōputruit z sepultus est in multis ciuitatibus: nō est verisimile qz cadentibus aligbus ptibus corporis eius per putredinē morereť ipse. ¶ Etiā ꝺato qꝫ sic accidisset nō dicereť sepult⁹ in multis ciuitatibus sed in vna: qz ibi soluz dicit aliquis sepultus vbi est caput eius siue alie ptes sint ibi siue nō. ideo tenēdum est

Quarta

Doc. opinio vioꝝ.

id qō primo dixi. ¶ Etiā dicendū qꝫ ꝺato qꝫ phinees nūc vixisset nesciuisset interpretari istud votū in quo obligabat. sic enim fuit tpe suo factū cum ipse esset sacerdos in sylo. nā tunc fecerūt israelite iuramentū siue votum ꝺe nō ꝺando filias suas in vxores filijs beniamin: postea dederūt exponēdo votum vel iuramentū vt. s. dictū fuit. z credendū est qꝫ istud ageret totus populus de cōsilio eius vel saltem eo non repugnāte. ergo nesciebat

L

phinees interpretari vota. s. in quo casu obligarēt: z in quo nō. ¶ Sed dicendū qꝫ imputandū fuit qꝫ saltē iepte non fecit ꝺsuli oīm per sacerdotē magnum vt rñderet sup hoc voto. (Cui illa rñdit.) Cognouit filia iepte qꝫ ipsa occidenda erat ex voto patris: z rñdit que sequunť. Jn qbus pz magna virtus puelle que

† Magna virtus filie iepte.

morte non exhorruit vt pr̄ suuꝫ votū impleret in ea. (Pater mi si aperuisti os tuū ad oīm). i. si emisisti verbū voti cōtra me ita vt debeā mori. (Fac mihi qōcūqꝫ pollicitus es). s. siue infligendo morte siue quācunqꝫ aliam penā voueris inferre. (Concessa tibi vltione atqꝫ victoria ꝺe hostibus.) Jsta lr̄a pōt ꝺupliꝫ intelligi. Uno mō qꝫ ex quo iepte vouerat imolare si ꝺeus traderet

† † 1.expō

filios amon in manus eius z iam tradiderat: ꝺignū erat qꝫ imolaret eam. Scō pōt intelligi. s. qꝫ pater tristabať valde qz occidebat filiam. z qz filia ꝺixerit. pater nō ꝺebes tristari ꝺe morte mea ex quo obtinuisti victoriaz z vltionē ꝺe hostibus: qz maximum bonū z gaudiuz qō habere poteras erat istud: iō quecūqꝫ mala accidant postqꝫ tantū bonū cōsecut⁹ es non est tātuz ꝺolendum. Et ponunť vltio z victoria: qz vltio est inqꝫtum tātuz malū z forte plus intulit iepte amonitis qꝫ ipsi intulerant israelitis. victoria erat inquātum cōuertit eos in fugā z pcussit. 20. ciuitateꝫ

2.expō

Pōt esse victoria sine vltiōe z eō

eoꝝ subijciēdo eas. pōt aūt esse victoria sine vltione z vltio sine victoria. De primo pz qz qñ nullū belluz vel ꝺānum aut iniuria precessit qz tūc obtinens vincit: qz non hz vltionē cum nō fit recōpensatio: vel qñ aligs ꝺe hostibuꝫ triumphauit: z tamen non potuit eos tantū ledere quātum ab eis pcussus fuerat vel lesus. De vltione sine victoria pz: vt si māsit belluz ꝺubiū. s. qꝫ neutra pars alterā fugauit: z tñ vna intulit alteri magna ꝺetrimenta z passa est paruū maluz. vtrūqꝫ aūt habuit iepte. s. qz amonitas fugauit: z maioza mala eis inflixit qꝫ ipsi inflixerant israelitis.

¶ An filia iepte peccauit ꝺsentiendo qꝫ pater suus occideret eaz propter votum. Questio. 48.

A Cuiusdā rñ. ad q̄situm. Impro-batio.

Queret aⁿ puella ista peccabat cōsentiendo se imolari a patre. ¶ Aligs ꝺicet qꝫ nō: qz lz eaz imolari malum esset: tñ non poterat euitare qz pr̄ volebat eā in oi casu occidere: iō noluit inuita: sicut ꝺixit Porphyrius. odero si potero: si non inuitus amabo. ¶ Sed ꝺōm qꝫ nō stat: qz si puella sciebat vel putabat malū esse lz sciret se cogendā ad hoc nō ꝺebebat cōsentire: sicut figs vult me occidere sine cā z ego volo occidi peccato mortalr. si aūt nolo z cogit me ego nō pecco qz nō ago sz solū patior: iō non poterat puella hoc mō excusari a pctō. ¶ Sed ꝺicendum qꝫ puella voluit occidi z nō peccauit: imo valde meruit sicut declaratū est Beñ. 22. c. ꝺe Jsaac qui ꝺsensit patri suo qꝫ eū imolaret: eo qꝫ ꝺeus iusserat qꝫ imolaret ipsuz: ita puella ista putabat qꝫ votū patris erat valde licitū: z qꝫ ꝺeus valde acceptabat tale sacrificiū. qō pz qz iussit Abrae qꝫ imolaret filium suum Jsaac: z tñ si hoc nō esset ei gratum non iussisset. Qꝺ aūt postea iusserit nō occidi illū: putarent forte qꝫ fuit qz ꝺeus misertus est senectuti Abrae. z sic ista puella vltra femineā constantiā fortis fuit nō exhorrescens amarissimā morte z in etate iuuenili. z nō solū non timuit sed ēt ipsa patrē ad non tristandū sup hoc psuasit. Etiā postqꝫ ꝺuobus mēsibus sup montes virginitatē planxisset ipsa sponte ad patrē rediit sciens qꝫ ab ipso occidendus foret. quicūqꝫ aūt gratus accedit ad id qō putat obsequiū ꝺei esse mereť: nec ꝺz imputari isti puelle ignorātia iuris sup hoc. naz si pater suus z totus israel putabat votū istud tenere z bonū esse solui: a fortiori ipsa credere poterat hoc qz nullus erat qui eam in contrarium informare posset.

¶ An filia iepte obligareť subir̄ velle morte ꝓ voto pr̄iz. Qō. 49.

A

Queret ꝺato qꝫ istud votū licitū fuisset. s. qꝫ imolareť aliquis bō ꝺeo in holocaustū: an obligareť filia iepte velle subire morte pro voto patris. ¶ Rñdenduz qꝫ bꝫ ꝺato peccabat iepte emittēdo tale votū sine cōsensu oīum illoꝝ cōtra quos poterat militare votū. nā filia iepte z quilz ꝺe domesticis eius erat sui iuris: qz lz essent oēs subiecti iepte q̄ntū ad aliquaz ptātem quā sup eos exerceret: tñ non bēbat ius sup vitam eoꝝ. nam nec ēt est gs oñs vite seruoꝝ suoꝝ: vñ si voluerit occidere eos spōte nulla exñte cā ipse occidēdo peccat mortalr: qz inq̄ntū sunt serui bz ius plenū sup eos z non inq̄ntū sunt boies. vñ ꝺato qꝫ iepte vouerat spāliter ꝺe imolando filia; vel vouisset in cōfuso. s. quicūqꝫ primus egressus fuerit ⁊c. nullus erat obligatus ad subeundū morte: sed sicut figs vouet res ad eum non ptinentes nō poterit implere votū nisi ꝺsentiente oño. tenebať tñ iepte in hoc casu psuadere filie sue vel cuicūqꝫ ꝺomesticoꝝ suoꝝ hoc eueniſſet qꝫ subiret morte. z hoc facto si illi nollent soluebať iepte a voto: z tñ peccauerat a principio vouēdo rē non sui iuris. si aūt non conareť suadere cuilz istoꝝ cui eueniret qō ꝺictuz est qꝫ subiret mortez erat violatoꝝ voti. file est figs vouerit qꝫ introibit in religionē in tali monasterio. nā si ibi nolunt monachi eū recipere: tenet per se z amicos p̄cari vt pmittať intrare. si autē non permittať intrare absolutus est a voto introeundo in aliud sm ꝺistinctionē que habeť Numeri. 30. vbi ꝺe hoc multa locuti sumus. nunc aūt si filia iepte noluisset subire morte non peccabat: z tñ si subiuisset illā mereret qz actus erat p se bon⁹ vt patet ex casu ꝺato. ¶ Sed obijciebať ꝺe Jsaac qz ille obligabať ad subeundū imolationē quā pr̄ suus volebat facere ꝺe illo. Rñdenduz qꝫ si Abraā non ꝺixisset Jsaac qꝫ volebat eū occidere ex pte ꝺei nō tenebať subire mortem: imo subeūdo peccabat mortalr. Si aūt ꝺixisset qꝫ ꝺeus iusserat tūc nō obligabať credere Jsaac istud: qz cū esset res magni p̄iudicij z insolita z ꝺ rōnem nō tenereť credere sine certissima ꝓbatione quā non potuisset oñdere Abraā cum nō bz̄et testes ꝺe hoc: iō si voluisset fugere ꝺe manibus Abrae licebat ei. si aūt credidisset certissime qꝫ ꝺeus hoc iubebat tenebať subire morte: qz p̄ceptis ꝺei quātūcunqꝫ duriſſimis obedire tenemur: qz p̄cepta ꝺei nunqꝫ pñt esse iniusta. Jn iepte aūt secus erat qz obligatio sua fuerat inducta per votū z nō p̄cepto ꝺei: iō non tenebať stare voto eius. ¶ Sciendu tñ est qꝫ cum iepte putaret se obligatū ad istud votū ꝺato qꝫ filia recusaret ipse occisurus erat eā: aliogn nō plozasset quouscꝫ illa cōsensisset in morte. (Dixit ad patrē. hoc solū mihi p̄sta qō ꝺeprecor.) Cōsensit filia iepte spōte qꝫ occidereť ad cōplendū votum patris: z qz pr̄ volebat eā illico occidere petiuit ab eo tps modi cum ad lugendū. (Dimitte me vt ꝺuobus mēsibus circueā mōtes). s. vt ꝺiscurram montes terre israel z plangam super illos. (Et plangā virginitatē meā cum sodalibus meis). s. vt eāt mecum puelle virgines sodales mee que coetanee sunt mee vel cōnutrite mihi: z oēs simul plāgamus virginitatē meā sup mōteꝫ. (Cui ille rñdit. vade.) Quia nō petebat aligd qō esset ꝺ votū cōcessit: aliogn non erat cōcessurus. (Et dimisit eā ꝺuobus mensibus). i. ꝺedit ei licentiā per ꝺuos mēses ambulandi sup mōtes sicut ipsa petierat. credenduz est qꝫ miserit cum ea custodes ne permitterēt abire illā: qz forte ipsa timore mortis fugeret extra terrā israel. z hoc pz ex lr̄a sequēti in qua ponunť viri eūtes cuz illa. (Cūqꝫ abijsset cū socijs z sodalibus suis). i. cū aligbus iuuenibus qui erant cōnutriti ei. (Et cū sodalibus). s. cū virginibus. vel vocanť socij aliq viri ꝺe seruis iepte ꝺati huic puelle in custodiā: z qz sociabant eā in via vocabanť socij z non pp cōnutritionē. sodales aūt sunt virgines coetanee. petiuit autē puella solū sodales ꝺicens. plangā virginitatē meā cum sodalibꝫ meis. iepte tñ ꝺedit socios z sodales ei. Et hoc ꝓpter duo. Primū ad custodiā puellarū vt honeste ambularent: qz cum filia iepte cum alijs puellis ꝺiscurreret per monteꝫ: si nullus vir custodiret eas poterant pati castitatis ꝺetrimēta. Secūduz fuit ne fugeret filia

Rñsio ad quesituz.

Obiectio Rñsio

B

Dei p̄cepta nunqꝫ pñt eē iniusta.

Notādum

† † † † † † † † † † † †

Jepte q̄re ꝺederit socios filie sue z sodalibus eius.

iepte:qz lz sponte se obtulisset ad mortem putabat iepte q̄ cum videret se liberā a potestate patris fugeret. (Flebat virginitatem suam in montibus).i.circueundo omnes montes per duos menses semper flebat se in breui morituram.

†

¶Quare filia iepte flebat virginitatē suam:z quid est flere virginitatem:z an peccauerit in hoc. Qō.50.

A Nōnulloꝝ rñ.ad q̄stū

Queretur quare filia iepte flebat virginitatem suam. ¶Aliqui turpissimi exponunt q̄ fleuit virginitatē suam.s.qz moriebaf in virginitate nō experta delectatione venerea. ¶Sed ista est uerisio z nefas.nā si hoc fleret facile erat sibi carere hoc desiderio:qz poterat in illis duobus mēsibus vacare libidini. ¶Itē nō stat q̄ aliqua mulier morti pro pinqua doleat q̄ non experta fuisset delectationē venereā: qz lz delectatio venerea instante passione appetatur:z tūc que succūbunt libēter vellent carere virginitate:tñ ablata passione quelz corruptionē corporis horrent:z ipsa virginitatis integritaz qdam gaudiū magnuz z spem cōfert moriētibus q̄ de hoc seculo integritate salua recedant.qūo ergo puella ista iminente morte plangeret sic virginitatē.nam tūc illa ei libidinis passio insurgere posset timore z solicitudine instantis mortis. ¶Sed dicēdū q̄ flebat virginitatē suam.i.q̄ moriebaf in statu virginali.s.in parua etate.nā indigna mors erat que eā in tam tenera etate rapiebat:z cū desideraret viuere flebat suam iuuenilē siue puellarem etatez in ipso flore inchoante dissolui. ¶Aliter ēt dici pōt q̄ flebat virginitatē suam.i.infecūditatem. oēs.n. virgines sunt infecūde(nisi dña nostra)z quia in veteri testamēto reputabātur infelices mulieres infecūde:flebat se puella ista nō q̄ moreretur sed q̄ moriebatur infelix sine liberis. Hoc pz qz Lia uxor Jacob vocauit se felicez qz pariebat multos filios.z sic putabat se teneri ab oibus mulieribus tanq̄ felix ex hac fecūditate vt pz Gen.30.nā cum peperit sextū filium.s.aser dixit. hoc pro beatitudine mea:beatā quippe me dicent mulieres.sic ēt pz de rebecca uxore Jsaac.nā cum fratres eius imprecarent ei maximū bonum q̄ imprecari poterant dixerunt.soror nostra es crescas in milia Gen.24.z sic crescere in filijs erat felicitas.ecōtrario aūt nō habere filios erat infelicitas:z mulieres steriles desiderabāt morte.sic pz de rachel Gene.30.cū dī.cernēs rachel q̄ infecūda esset dixit marito suo.da mihi liberos aliogn moriar.i.si non facis q̄ habeā filios ego volo mori.z sic ista puella videns q̄ moriebaf anteq̄ gigneret plem voluit nimis:z banc suā infelicitatem plangebat. Isti duo sensus sunt bnienientes:sed scōs magis stat:qz virginitas magis significat hic integritatē q̄ tenerā etatem.qō pz qz imediate sequit.que ignorabat virū.ignorare virum ptinet ad virginitatē. ¶Quereť vlterius an peccabat ista puella flendo virginitatē suaz. ¶Rñdendū q̄ si acciperet fiere virginitatē primo mō.i.pro desiderio delectationis venere peccabat:qz desiderare delectationē illam absolute nisi cum ceteris circūstantijs appetat peccatū est. ¶Accipiendo secūdo mō.s.q̄ fieret se mori in tali etate tam tenera non erat peccatū: qz q̄cūq̄ aliquis sciat se occidendū pōt licite plangere sibi cōpatiēdo.a fortiori ergo in etate illa in qua mors indigna z imatura est. Accipiendo scō mō pro infecūditate ēt licebat ei plangere:qz licebat racheli viuenti z aliq̄ filios expectāti tantū dolere vt diceret se moriturā nisi filios suscipet:quātomagis huic puelle que breuiter de hac luce recessura nulla fecūditatis sue relinquebat vestigia.Sz certe rude seculū erat:z rusticana etas:q̄ de eo plangebat de quo potius magna hilaritate exultandū foret.nā nihil femine excellētius post charitatē que ceteras ornat virtutes q̄z q̄ in eadē integritate recedat in qua huic seculo z cōmuni luci orta est.vñ virgines aureolā quādam bsequunť gaudij specialis.(Expletisq̄ duobus mensibus reuersa est ad patrē suū.)Solū petiuerat duos mēses ad plangendū vt sue infelicitatis vestigia relinqueret:iō illis finitis reuersa est. (Et fecit ei sicut vouerat).s.occidit eam imolādo sicut vouerat.(Que ignorabat virū).i.z ista puella tūc ignorabat virū qz nōdum tradita fuerat matrimonialr.istud ponit ad exponendum superiora.s.q̄ flebat virginitatē suam.z hoc qz nōdum cognoscebat virū.

Rñ.1.ad quesitū.

Rñ.2.ad q̄ stum.

Antiquitus crescere in filijs erat felicitas.

¶Quomodo iepte poterat in bolocaustum filiam suam imolare seruando cerimonias holocausti. Qō.52.

A Rñsio ad quesituz.

Queretur qūo poterat iepte imolare filiā suam in holocaustū.nā ipse vouit imolare in bolocaustum.z hic dī q̄ fecit sicut vouerat. ¶Rñdendū q̄ cognitio huius depēdet ex voto iepte.si.n.ipse vouēdo solū intellexit de pecoribus imolaticijs q̄ primū sibi occurrens imolaret:non poterat esse ꝓprie bolocaustū de filia sua:qz nō est credendū q̄ eam imolauerit in sanctuario z cremaret in altari bolocaustoꝝ sicut fiebat in sacrificijs alijs:qz hoc non pmisissent sacerdotes quia erat ō lege fieri tales victimas: sed fieret alio mō.si aūt votū iepte intelligebaf q̄ qui primus sibi occurreret siue bō siue pecus imolareť dño:tunc accipet diuersimode:qz nō poterāt eodē mō ista offerri.z tūc dom q̄ vocaret imolationē in bolocaustū iugulationē que fiebat ad cultuz dei cremādo postea carnes totalit. ¶Pro quo sciendū q̄ qualitercūq̄ votū iepte intelligereť dicendū q̄ ipse filiā suā imolauit in bolocaustū.i.occidit:z postea cremauit totā ad bonorē dei.differebat aūt ab alijs bolocaustis qz alia fiebāt in altari sctuarij.istud aūt fieret extra.z pz istud qz ista imolatio filie iepte habuit ortū ex imolatione quā dñs iussit facere Abrae de filio suo que videbaf ei accepta:z iussit'sibi euz imolari in bolocaustū Gen.22.sed in isto bolocausto voluit Abraaz iugulare Jsaac z cremare eum in quodā altari facto in monte. naz iam erat colligatus Jsaac super ligna:z extendebat Abraam gladiū ad occidendū eum:z intēdebat postea subijcere ignē lignis:z sic arderet totus Jsaac.cum ergo filia iepte occisa fuerit vt pz ex lra.dicendū q̄ cremata fuerit sup lignoꝝ struem sm illā formā que fiebat in Jsaac ꝑallegato.c.(Exinde mos increuit).s.postq̄ sic occisa fuit filia iepte singulis annis flebant eam puelle. ¶Et pōt dupliciter intelligi exinde. Uno modo vt significat tēpus.s.exinde.i.ex eodem tēpore creuit mos vt plangerent illā puelle.q.d.non orta fuit ista cōsuetudo aliquot annis post:sz in eodē anno.Scō modo pōt dicere cām vel originē.s. exinde.i.ex fletu quē fecit filia iepte anteq̄ occideret plangēdo duobus mēsibus virginitatē suam sup montes:nata est cōsuetudo q̄ quolz anno plorent eam puelle israel sicut ipsa se cum alijs puellis plorauit.z iste scōs est quē intendit lra.s.q̄ si nō planxisset ipsa se nō orta fuisset ista ꝺsuetudo q̄ puelle israel plangerēt eam quolz anno.(Et cōsuetudo seruata est.)Sed ista ꝺsuetudo mansit multo tēpore.nam tēpore scriptoris huius libri.s.samuelis seruabaf.z credendū est q̄ etiā semp postea seruata sit quādiu mansit populuz israel in terra sua.(Ut post anni circulū).i. expleto anno.s.quolz anno faciūt.vñ erat iste planctus anniuersarius pro filia iepte. z incipiebaf iste annus nō sm inchoationez anni iudeoꝝ sed cōputando a die quo occisa est:ita vt semp in eodē die fieret planctus ꝑ ea.(Cōueniant in vnū filie isral).s. virgines:qz sicut sole virgines sodales filie iepte circuierūt mōtes cum ipsa plāgendo virginitatē eius:ita postea cōueniebant puelle virgines ad plangendum.z oz intelligi q̄ cōueniunt filie israel in vnū:non de oibus locis in vnuz:sed q̄ virgines cuiuslz loci ogregabanť in vnū z ibi plāgebāt. z sic in quolz loco terre israel plāgebaf filia iepte.(Et plāgant filiā iepte galaaditis diebus q̄ttuor).s.quolz anno durabat solēnitas plāctus diebus.4.

Notādū de voto iepte.

†

Duplex lre expō.

†

Notādū

†

†

¶Qr virgines israel annuatim iepte filiā plāgebant. Qō.53.

Queretur quare virgines israel plāgebant singulis annis filiā iepte. ¶Rñdendū q̄ faciebant hoc propter tria vel quattuor. Primū erat ꝓp bonorez dei.s.qz ista puella oblata fuerat deo in bolocaustū:ideo ꝓp bonorez dei cui ipsa oblata fuerat faciebant ei memoriā anniuersariā.sic.n.dīt iudei dies festi clangoris qō fit quolz anno die prima mēsis septēbris sm cōputationē eoꝝ celebraf in memoriaz arietis imolati pro Jsaac.z ob hoc clangiť eadez die in cornu arietino.si g̃ pro Jsaac eo q̄ voluit deo imolari fuit celebritaz:videbaf a fortiori q̄ esset ꝑ filia iepte que realiter imolata est deo. ¶Scōa cā est ad bonorē ipsius puelle ꝓpter virtutē suam:qa ipsa vltra fortitudinē muliebrē morti se intrepide obtulit ꝑiculosissimas virtutes accēdanť spe ꝺsequēdi quēdā bonorē:z deinde ad meliorē finem dirigant. ¶Tā tertia erat propter bonorē iepte.nā ipse liberauerat israel de manu amonitarū:ideo tenebanť israelite ad valde honorandū eum.cū ergo ipse nimis lugeret pro hac filia quā pro victoria obtinenda sacrauerat: voluit totus israel honorare eū magnū planctū anniuersariū pro filia sua celebrādo. Et credendū est q̄ in memoria huius puelle magnū sepulchrū z venerabile factū fit. ¶Quarta cā fuit ꝓ salute pzie.nā ista puella ꝓ salute isral imolata est.nā iepte vouit dño q̄ si traderet in manꝰ eius amonitas imolaret pri mū egrediēte de domo sua:z deꝰ inclinatus pcibꝰ tradidit amonitas in manꝰ eius:postea filia iepte ex hac cā mortua est.iō pro salute pzie vī ipsa directe occisa.magnā g̃ memoriā z glioſaz ei pzia ꝑstare debuit q̄ ꝓ pzia seipsaz gratis ꝑdidit.Sic.n.duobus fribus filenis are ꝺstitute sunt q̄ ꝓ vtilitate pzie se viuos sepeliri passi sunt: z manēt vsq̄ hodie ille are memorabiles in libya apud cyrenez.de hꝫ Salu.in iugur.z Uale.maxi.lib.5.z Paulus

A Rñ.ad quesitū. 1.cā

2.cā

3.cā

4.cā

Are fribꝰ ꝺstitute ꝓ patria obeū tibus.

A Nōnullorū.ad q̄stū

Improbatio prima. Scōa

Rñ.1.ad quesitū.

Rñ.2.ad q̄ situm.

Laus virginitatis.

A An peccabat filia iepte flendo virginitatem suā.

b Rñsio ad quesitum.

Qō.51

orosius

ozosius i libris de ozmesta mūdi. si g̃ illi bonozē diuinū boibus moziētib⁹ ꝓ vtilitate pzie tribuerunt. isti saltē bonozē humanū in anniuersario plāctu ꝛ bonozabili sepulchzo tribuer ōbebāt.

¶ An puelle virgines israelitaꝝ peccabāt quolibet anno plozando ꝓ filia iepte. Questio. 54.

A Cuiusdā rñsio ad q̄situm.

Queretur vlterius an puelle israelitaꝝ peccabāt quolibet anno plozando ꝓ filia iepte. ¶ Aliqs dicet q̄ sic qz plāctus ꝓ moztuis puus cōcedit sic̄ Domer⁹ cō cessit ad vnā die: vt amozis signa oñdem⁹: ꝛ maiozi tpe flere ir rōnabile iudicauit. Idē tz Seneca i lib. de ꝯsolatiōe ad martiā: ꝛ i lib. de ꝯsolatiōe ad polibiū: ꝛ i lib. ad Eusebiā mzez. ¶ Nos vero alr arguimus: qz plāct⁹ puus designat cōpassionē quādā quā debem⁹ moziētib⁹ ꝛ nostrā aduersitatem ex eoꝝ discessu. Plāctus āt lōgus vel semp tētus signat desperationē de resurrectione. s. q̃ oīno ꝓ moziente dolemus qz credimus illū oīno deficere: ꝛ nos i eternū illius ꝯsortio eē priuatos. Sed existimatio falsa ē: qz post paruā etatē trāsactā boni maiozi ꝛ cariozi q̃ hic fuit cōsortio vnient in vita eterna indesolubl̃: sed diffidere de resurrectiōe peccatū est. g̃ plāct⁹ lōgus illicitus.

Jmpzobatio.

Doc. rñsio ad q̄situm.

¶ Rñdē dū q̄ nō fuit pcñ fieri plāctū anniuersariū ꝓ filia iepte: qz iste plāctus iā nō fiebat ex dolore nouiter insurgēte ꝓ morte illius: vel ex dolore semp cōtinuato: sz solū ad memoziā moztis eius honozādā q̃ ꝓ salute pzie moztua est. Si autē licuit ꝓ Isaac spō te se offerēte ad imolādū ꝛ nō realiter imolato celebzitatē festi clāgozis quolibet anno fieri: liceret aligd fieri memozabile ꝓ filia iepte q̃ spōte morte amplera est ꝓ religione pzīni voti ꝛ pzie sue saluate.

Obo.

¶ Cū arguit q̄ iste plāctus erat valde longus: ꝛ signabat resurrectionē nō eē.

Rñsio.

B

¶ Rñdēdū q̄ iste plāctus si fuisset ex dolore vel ad significādū dolorē esse de morte illius nō licebat tāto tpe extēdi: qz tñ fiebat solū ad honozādū vt manifeste oīb⁹ appebat nihil derogabat ex h̄ fidei resurrectiōis.

Obo.

Rñsio.

¶ Sed obijciet de xp̄o qz anniuersariū doloꝛē ꝓ morte ei⁹ die crucis agimus. ¶ Rñdem⁹ q̄ iste dolor nō tātum agit vt q̃si moztez xp̄i fuisse nobis ꝺ volūtatē oñdamus. nā potius gauisi sum⁹ ex morte ei⁹ cū p eā redēpti fuerimus: sz dolemus cōpatientes vt mereamur dolēdo. Talis āt dolor nō solū anniuersarius eē deberet: sed ēt figs posset semp deberet eū recolere dicēte Aplo. si fueritis socij passionū eritis ꝛ cōsolationū. ipse q̃q̄z istā mēoziā semp agebat. vñ de se dixit. nemo mihi molestus sit. ego. n. stigmata oñi Jesu in corpe meo pozto. s. ꝓ quotidianā cōpassionē. ꝛ ne adhuc dolor ille de xp̄o moziente aligd spei resurrectionis preiudicare videat: mox post doloꝛē passionis celebzamus festiuitatē magnā resurrectionis. Jn q̃ ꝛ resurgēti cōgaudemus: ꝛ pro nobis spē resurgendi firmamus dicente Apostolo prima Lozin. 15. si xp̄s surrexit: ꝛ nos resurgemus.

¶ An planctus iste anniuersari⁹ pro filia iepte aliquid ei ad peccatozum remissionem proficeret. Questio. 55.

A Rñsi. cuiusdam Rñsi. ad q̄situm. Dziones viuoꝝ ꝺ functis ꝓ sunt.

Queret vlterius an planctus iste anniuersarius ꝓ filia iepte aliqd ei ad peccatoꝝ remissionē ꝓficeret. ¶ Aliqs rñdebit q̄ sic: qz ea q̃ fiūt ꝓ moztuis ꝓficiunt eis. Rñdēdū q̄ nō ꝓficiebat: qz si opa bona fiāt ꝓ moziētib⁹ q̃ ꝓ se fūt satisfactozia alleuiant defuncti a penis purgatozijs. nā si ipsi ꝓ se illa egissent fuissent oīno absoluti a penis vel alleuiati. ꝛ qz pp vnitatē in coꝛpoze xp̄i ꝛ charitatē opa q̃ fiunt ab vno pro alio ꝓficiunt ei ita alleuiabunt ꝓ opa q̃ alij ꝓ ipsis faciūt: sicut si ipsi viuētes illa egissent. itelligēdo nō gñaliter sed ꝓportionaliter: qz magis ꝓdest cum qs ꝓ se agit q̃ q̄ alius noie eius: ꝛ qz oꝛones: ieiunia: elemosyne: ꝛ oblationes sacrificioꝝ: atq; fil'ia sunt opa satisfactozia p q̃ moztui potuissent viuēdo satisfacere: ita ꝛ nos ꝓ illis operādo satisfaciem⁹. sic. n. pz. 2. Macha. c. 12. vbi misit Iudas duodecim milia dzagmaꝝ auri offerri i Hierusalē ꝓ peccatis moztuoꝝ. ꝛ subdit ibi. sancte ꝛ religiose ꝺ resurrectiōe cogitās: nisi. n. eos q ceciderāt resurrecturos speraret supfluū ꝛ vanū eēt ozare ꝓ moztuis: ꝛ qz cōsiderabat q̄ bi q cum pietate dozmitionē acceperāt optimā hērēt repositā gr̃az. Sācta ergo ꝛ salubzis cogitatio est pro defunctis exozare vt a peccatis soluant. Cū autē pro moztuis fiunt aliqua q̃ nō sunt ſm se opa satisfactozia nec directe fiūt vt ꝓficiant aīabus eoꝝ: nō ꝓficiunt illis: sed solū sunt solatia viuoꝝ: ꝛ ita in israel iste planctus anniuersarius q ꝓ filia iepte inceptus est ꝛ fuit ad cōsolationē patris ꝛ bonozē eius: ideo ser annis quibus ipse post hoc vixit factus est. deinde in consuetudinem ductus semper obseruatus ē. sed nihil proficiebat isti puelle: qz nec ad hoc fiebat. Que enim ad bonozem solum fiunt solum bonozem procurant.

¶ An iepte occidit filiā suā: vel solū fecit eā manere in virginitate ꝑpetua occidendo morte ciuili sicut quidā volūt. Qō. 56.

A

Queretur vlterius circa istā filiā iepte an occisa fuerit a pzē: qz lr̃a illud manifeste dicere videat: qbusdā dubiū est. ¶ Cōsiderādū aūt q̄ qdā hebzei tenēt q̄ nō fuerit occisa: sed q̄ phinees absoluerit iepte ab isto voto qui erat tūc sūmus sacerdos. ¶ Alij volunt q̄ sapiētes absolverint eū dicētes votū nō tenere. vnde q̃dā glosa hebzaica super locū istū. s. dimitte me vt circueam montes. dicit dimitte me vt circundā sapientes: ꝛ inquirāt illi si est aliquis modus solutionis ab hoc voto. Nicolaus dicit etiā q̄ gr̃a collationis ipse tenet q̄ filia iepte nō fuerit occisa: sed dz occisa large. s. ꝓ moztem ciuilē: qz fuit dedicata cuidam spāli ministerio vel vite. s. vt seruaret virginitatē perpetuā: ꝛ maneret in oꝛonibus: ꝛ ieiunijs: ꝛ alijs opibus abstinētie vsq; ad moztē suā. Istū modū moztis ꝓbat: qz Leui. 27. dz. ois cōsecratio q̃ fit ab hoie nō redimet sed morte moziet. ꝛ dz q̄ itelligit de oib⁹ rebus que applicant ad deū: ꝛ tñ aliq̃ res inanimate applicabant ad deū: vt agri: ꝛ alie res. tñ nō poterāt dici moztui ꝓpzie sed large inq̃tū erāt trāslati ab vsu hoium ad vsum dei. ꝛ sic ista puella priuata ptāte cōtrahēdi: ꝛ manens in virginitate perpetua pp dei obsequiū dicebatur moztua. Item ꝓbat hoc qz iepte vouit facto super se spū oñi: sed ille nō incitat ad malū: ió sz ſm verba videret votū stultū si cōpleret illud bono mō quo cōpleri poterat: cōpleuit. s. ꝓ cōsecratione virginitatis.

Hebzeoꝝ rñsio ad q̄situm

Alia opio.

Nicolai rñsio ad q̄situ ꝛ 1. rō.

¶ Jtē iepte dedit filie sue spatiū duoꝝ mēsiū ad plāgēdū virginitatē suā sup mōtes. g̃ in tāto tē poze verisile est q̄ haberet cōsiliū sup hoc cū sapiētib⁹: ꝛ ipsi eū absoluerēt a tali voto.

2. rō.

¶ Jtē aplius collocat hunc in catalogo sanctoꝝ ad Hebzeos. 11. si tñ occidisset filiā cū istud esset scelestissimū nō poneret iter viros sanctos.

3. rō.

¶ Sed dicēdū q̄ iepte occidit filiā suā. ꝛ hoc tenēt oēs fere tā hebzei q̃ latini q aligd intelligūt. sic. n. dicit Josephus. 5. antiquitatū. s. iepte filiā imolauit: nec legitimū faciēs holocaustū: nec deo dignū: nō vtiq; deliberans apud aium suū q̃lis apud ceteros cā bui⁹ facti videret. Eo mō. Ra. Sa. ꝛ Ra. Dauid canbi tenent occisam fuisse puellā: ꝛ peccasse ex supbia iepte ꝛ phinees. Oēs autē latini nr̃i qui maiozis auctozitatis sūt hoc tenēt. Sic Hieronym⁹ ait q̄ iepte vouēdo fuit stultus: ꝛ reddēdo ipius. si aūt nō occidisset illā sed cōsecrasset dño nō fuisset ipius sed religiosus: offerēs deo speciale votū q̃le nunq̃ fuerat in veteri testō. Jdē etiā tenet histo ria scholastica. Jdē scūs Thomas scḋa scḋe qōne. 88. articulo scḋo in solutione scḋi argu. dicens votū iepte eē de bis q̃ interdū bñt bonū euentū ꝛ interdū malū. ꝛ q̄ in casu in quo bñt malū euentū nō sunt tenēda. de iepte tñ tenuit votū suū sz euenerit in malū: ideo dicit cū Hiero. q̄ fuit in soluendo impius.

Doc. rñsio ad quesitū. 1. rō

B

¶ Jtē pz boc ex lr̃a. nā cū vouit iepte dño nō intellexit de applicatione ꝓ consecratione virginitatis: sed de vero holocausto. ꝛ postea dixit. aperui os meum ad dñm ꝛ aliud facere nō potero. g̃ oīno diffiniebat votū cōplēdū ꝓ occisione illius.

2. rō.

¶ Jtē puella videṡ diffinitione pzis dixit. boc solū peto: dimitte me vt circueam: ꝛ plāgā duobus mēsibus virginitatē meā. q. d. nō peto indulgētiā sup voto: sed solū vt possim flere. g̃ pz voluit eā occidere ꝛ occidi ipsa cōsensit.

3. rō.

¶ Jtē dz q̄ expletis duobus mensibus redijt ad patrē: ꝛ fecit ei sicut vouerat. sed manifestū est q̄ votū intelligebat de voto holocausti: ió vere eā occidit.

4. rō.

¶ Jtē si filia iepte nō occisa fuisset: nō plāxissent eā cum tanto desiderio filie israel cōtinuantes quolibet anno festū plāctus: sed fecerūt boc. ergo ipsa vere moztua fuit. nam plāctus nunq̃ fit ꝓ viuētibus quādiu adhuc viuere possint: sed pro bis rebus de qb⁹ nullum bz remediū. g̃ ꝓ filia iepte si viueret nō plangeret.

5. rō.

L

¶ Jtē non stat positio Nicolai: qz si pz vellet solū eā vouere deo cōsecrando ad seruandā virginitatē: ipsa nō peteret duos mēses ad plāgendū virginitatē suā: qz toto tpe quo viueret poterat eā plangere: sed petijt duos mēses: ꝛ isti solum cōcessi fuerunt ei: ꝛ post illos redijt ad patrē. g̃ intendebat eā occidere. et ipsa sciens se moziturā petijt solū duos mēses alioquin nullū tēpus petijsset. Sed Nicolaus dicit q̄ iepte a principio vouerat facere verum holocaustum: ꝛ ita intēdit facere de filia sua: sed in spatio duoꝝ mēsium qbus puella planxit ipse consuluit sapiētes: ꝛ veniente puella erat mutatum ꝓpositū pzis: ꝛ nō occidit illā. Et qñ obijcitur. quare g̃ planxerunt puelle ex eo tpe quolibet anno. Dicit Nicolaus q̄ boc fecerunt eo q̄ illa puella ꝓpter reuerētiā voti pzīni voluit subire ꝓpetuā v̄ginitatē: q̃ erat ꝺ cōsuetudinē illius tpis.

Jmpzobatio opinio. Nicolai. 1. rō.

Rñsi. Nic. ad oppo. ꝺ se

¶ Sed nō pñt stare iste limitatiōes Nicolai. De prima pz qz dz q̄ reuertēte puella post duos mēses pz fec ei sic̄ vouerat. Sed ipse vouerat de vera imolatiōe vt etiā Nicolaus cōfitet. ergo eā vere occidit. Ad boc autem q̄ positio Nicolai fit aliq̃l verisilis optebat q̄ postq̄ iepte dedit filie sue spatiū duoꝝ mē-

Jmpzobatio rñsiōis q̃tū ad pzimū dictum 1. rō.

fium plangendi virginitatē q̄ nihil diceret quid factuz fuisset: ⁊ tunc posset intelligi q̄ nō occidisset eam pater. dicitur tñ q̄ illa reuertēte fecit ei sicut vouerat. ḡ oportet de occisiōe intelligi.

2.rō. ¶ Nec pōt intelligi de cōsecratione ad seruādā virginitatem:

3.rō. qz nō vouerat: hoc iepte sed vez̄ sacrificiū. illud ḡ egit. ¶ Item nō stat. qz dz̄ fecit ei pz̄ qđ vouerat: dato q̄ velimus intelligere de custodia virginitatis cū obligatiōe ad seruādū illā: nō faceret aliqđ nouum reuertente puella: qz solū faceret q̄ abstineret a viro sed ipsa semper hoc fecerat: ⁊ saltem ex tpe quo pz̄ suum votum interpretatus esset: istud eēt. s. q̄ ipsam obligaret ad obseruandū virginitatē. sed dz̄ q̄ fecit ei aliquid. ⁊ istud significat aliquā mutationē corporis. ḡ nō fuit istud obseruatio virginitatis sed aliqđ aliud. ⁊ hoc nō esset nisi occisio qz non erat alius

D

4.rō. modus medius ꝑm intentionē iepte ad implendū votū. ¶ Itē ista positio est cōtra totā assertionē catholicā. nā ecclesia dicit ō dña nr̄a. Sola sine exēplo placuisti dño Jesu xp̄o. si tñ fuisset aliqua alia in veteri testamēto cōsecrata ad custodiendū virginitatem: iā dña nr̄a. haberet exēplum qđ imitaret. ḡ filia iepte

Rñsio ad rōnes in ꝫ ad p̄mam. nō fuit cōsecrata ad custodiēdā virginitatē. ¶ Ad rōnes in cōtrariū rñsio pz̄. Ad primam cū dz̄ q̄ spūssc̄us mouit eaz: ⁊ tamē ille nunq̄z mouet ad malū. Rñdēdū q̄ nō accipit ibi spiritus ꝑ ipso spūsc̄o nec ꝑ aliqua gr̄a gratificante: sed solū ꝑ roboze ⁊ animositate collata vt auderet pugnare cōtra quos prius nō audebat pugnare. vel saltē nō tantū cōfidebat. ⁊ iste spiritus nō efficit bonū boiem: qz nō est gratificans sed solū gr̄a gratis data: ⁊ pōt stare cū peccato quocunq̄z mortali nec dirigit boiem ad bonū. ficut pz̄ de spū ꝑphetico q̄ stat in pessimis viris sicut in Balaam ⁊ Laypha Nume. 22. ⁊ Jo. 11.c. ⁊ sic poterat iepte vouere stulta vota: ⁊ soluere stante isto

Ad scām. spiritu. ¶ Ad secūdā rōnē qñ dicebat q̄ in duobus mensibus concessis puelle ad lugendū mutaret cōsilium: qz a peritis sup hoc peteret. Dicendū q̄ ista rō nō stat ꝑ duo: qz Nicolaus vlt q̄ a principio deliberauerit iepte filiā suā occidere ⁊ tunc concesserit ei duos mēses: ⁊ q̄ postea mutauerit cōsiliū. Sed istud est valde irrōnabile. nā si iepte dubitaret an vllatenus teneret occidere filiā vel posset alio modo cōpleri votū anteq̄z faceret mutationē ali quā: cōsuleret sapientes super hoc. ⁊ tñ dimisit filiā suam circuire duobus mēsibus mōtes plāgendo virginitatem. ⁊ ista erat magna mutatio. ergo nō mutaret cōsiliuz postq̄z puella circuiret mōtes: sed prius cognosceret certissime qđ agere deberet. Cur aūt permisit ei duobus mensibus plangere: credendum est q̄ oīno decreuisset imobiliter illā occidere. Scām patet qz dato q̄ consuleret viros peritos nō scirēt rñdere. nā ꝑbinees sūmus sacerdos qui erat vir sanctus cui deus pactum eternū cōfirmauerat de summo sacerdotio Nume. 25. nescinit interpretari qūo tenebat votum factū. j. 20. et. 21. nam tēpore eius ei missum fuit ⁊ interpretatū. ⁊ tñ interpretatio fuit valde rudis vt. s. dictum fuit. ¶ Ad tertiam rōnem de catalogo sanctoz̄ respōderi potest satis plane: qz ad hoc q̄ aliqs sit vir sanctus nō requirit q̄ nunq̄z peccauerit: sed q̄ in bono statu moriat. ⁊ qz iepte fuit hmōi dato q̄ peccauerit prius poterat poni in catalogo sanctoz̄. ¶ Aliter pōt dici ⁊ magis i radice q̄ apostolus solum laudat ibi viros bonos ex merito fidei incipiens ab exordio seculi vsq̄ ad tēpus suum. nā in toto illo. 11.c. non tangit aliud nisi laus fidei: ⁊ qz iepte cōfidens deo exposuit se ad mortē cōtra gentē robustam amonitaz̄ que tunc premebat israelitas laudat ex merito fidei. satis autē stat q̄ iepte ⁊ qlibet de alijs viris qui in catalago illo ponunt habuerint iniquitates multas. ¶ Alia confirmatio Nicolai erat a principio. s. q̄ morereť iepte filia morte ciuili. s. applicādo eam totaliter deo. Dicendum q̄ non stat hic qđ allegat: qz nō videnť ista q̄ applicantur deo mortua. ⁊ id quod dz̄ Leui. c. 27. non intelligit nisi de morte naturali. s. oīs cōsecratio q̄ offertur nō redimeť sed morte morietur. nā non potest intelligi ꝑ hoc dz̄ quidā cauillent nisi de animalibus mūdis ⁊ licitis ad imolandū: qz si offerrent alia imunda vel nō licita ad imolandū redimebant dato pretio pro illis iuxta arbitriū sacerdotis. ⁊ tñ si esset aīal licitum ad imolādū nō poterat redimi vel cōmutari: etiā si offerēs vel vouens vellet dare aliud animal imolaticiū melius pro illo: sed si conaret aliud dare ꝑ ipso vtrūq̄z erat cōsecratū dño: ⁊ sic talia alia nō poterant redimi postq̄z erāt cōsecrata dño: sed morte moriebant. s. occidebant in sacrificiū. de alijs aūt rebus nō potest hoc intelligi. nam si homo voueret deo redimi poterat. ⁊ ponunt Leui. 27. c. precia pro qualibet etate ⁊ sexu. s. q̄ secūdū varias etates ipsoz̄ qui se vouebant deo diuersum precium darent pro redemptione sua. ¶ Idem de agris: qz vouēti agrum licebat illū redimere certo tpe: ⁊ cōstituit lex preciū redēptionis eodē. c. Etiā de aīalibus imundis idē fit. nā sacerdos iudicabat preciū illoz̄. nulla ḡ res erat q̄ voueret ⁊ nō posset redimi nisi aīal imolaticiū. ⁊ de isto ꝑprie dz̄ q̄ deberet mori: ⁊ nunq̄z redimebat: ⁊ sic nihil probat de morte filie iepte ciuili per hoc.

¶ An peccauit iepte filiam suam occidendo. Questio. 57. A

Queretur vlterius an peccauit iepte occidendo filiaz suā. ¶ Aliqs dicet q̄ nō: qz fecit hoc spūsā Rōnes ī diuersuz

ctu irruēte in eū: ⁊ deus ad bonū incitat. Item sicut deus iussit Abrae q̄ imolaret Jsaac filiū suū: ita moueret iepte ad imolandū filiā suam. Itē iepte ponit in catalogo sanctoz̄. ḡ faciendo istud nō peccauit. ¶ Respōdēdū q̄ peccauit valde iepte occidēdo filiā suā: qz votū irrōnabile emisit: sed hmōi vota non sunt cōplēda: sicut dicit beatus Jsidorus. in malis ꝑmissis rescinde fidē. Jn turpi voto muta decretū. ¶ Itē si iniquitas est in vouēdo aliqđ maioz̄ iniquitas erit in soluendo: sicut si aliqđ turpe ⁊ illicitū est q̄z to deturpius ⁊ culpabilius erit qñ efficiť. ¶ Itē vota q̄ nō placēr deo nō sunt cōplēda: sed votū iepte nō placebat qz erat stultū. ḡ reddēdo peccabat. sic pz̄ Prouer. 15. s. victime ipioz̄ abominabiles coz̄ dño: vota aūt iustoz̄ placabilia. ¶ Itē iepte vouit id qđ nō erat ī ptāte sua. s. filiā suā que erat alieni iuris quātū ad vitā: ⁊ ꝑpendit vitā illius in holocaustum. ḡ peccauit. ¶ Itē occidere inocētē est in oi casu peccatū: sed filia iepte erat innocēs qz nihil peccauerat in patrē aut ī legē vt mori deberet. ḡ iniustū fuit q̄ occideret. ⁊ qđ durius est peccabat: qz filiā suā occidebat vetāte lege occisionē inocentis.

rōnes ī diuersuz
1.rō.
2.rō.
3.r ō.
Rñsi. ad q̄stum.
1.rō.
2.rō.
3.rō.
4.rō.
5.rō

¶ Ad rōnē primā in cōtrariū dicēdū q̄ nō egit instinctu dei sz ex quadā deuotione stulta ⁊ indeliberata: ⁊ postea qñ votū impleuit nō motus fuit a deo: sz ipse ipius illud egit ⁊ nimis ignorāter. Nec valet qñ obijciť q̄ spūs dñi mouit eū ad faciendū istud votū eo q̄ dz̄. factus est sup eū spūs dñi: ⁊ votū vouit dicens ⁊c. nā ille spūs qui venit sup iepte fuit spūs roboris vt dictū fuit. ⁊ ille solū pōt mouere ad actū belli tolerādo vel aggrediēdo durissima: ⁊ non mouebit ad aliū actū bonū vel malū: sicut tēperātia nō pōt mouere nisi ad actus suos. ⁊ sic liberalitas ad suos eo q̄ virtutes distinguūť ī hitib⁹ ⁊ obiectis: ⁊ actib⁹. ⁊ nō pōt vna exercere actū alteri⁹. sic nec pōt auris videre: aut oculꝰ audire. motus fuit ḡ iepte ex q̄dā leuitate.

Ad rōnē p̄mā i oi uersum.

B

¶ Sciēdū tñ q̄ hīstoria scholastica dicit peccasse iepte qz fuit vouēdo stultꝰ. ⁊ soluēdo ipiꝰ sic tenet btūs Piero. ⁊ scūs Thomas. ⁊ tñ dic̄ q̄ potuit eē bonꝰ añq̄z votū emitteret: qz tūc sup eū irruit spūs dñi: ⁊ potuit ēt post votū eē bonꝰ. ⁊ tūc ponit in catalogo scōz̄ ab apl̄o. ¶ Sed ista solutio p̄supponit aliqđ eē nec̄itum qđ nō est. s. q̄ fuerit bonꝰ ante votū eo q̄ irruit sup eū spūs dñi. nā istud eēt si ille spūs eēt gr̄a gratificans: tñ fuit gr̄a gratis data. s. aīositas data a deo vt supra declaratū ē. ¶ Etiā cū vult q̄ postea bonꝰ fuerit ad hoc q̄ poneret in catalogo sanctoz̄ nō stat: qz ponit ibi ꝑ actu quē egit ante cōplementū voti. nā ibi ponunt multi viri qui laudant de fide. s. q̄ confidentes in dño nō dubitauerunt tradere se morti exponēdo se cōtra hostes durissimos. ⁊ hoc nō faciebāt cōfidentes in virtute exercitus aut apparatu bellico sed in deo. sic pz̄ cū dz̄ ad Hebre. 11. de iepte ingt apostolus. Deficiet. n. me tēpus enarrātem de Gedeon ⁊ Barach ⁊ Samson Jepte Dauid Samuel ⁊ alijs ꝑphetis qui ꝑ fidē vicerūt regna: operati sunt iustitiā: adepti sunt repromissiones: obturauerūt oza leonū: extinxerūt impetū ignis: effugauerūt aciem gladij: cōualuerunt de infirmitate: fortes facti sunt in bello. castra verterunt exteroz̄. Et sic fides iepte ⁊ bonus fuit expugnādo hostes. sed iepte anteq̄z occideret filiā pugnauit ex fide ⁊ vicit amonitas. ergo fuit positus in catalogo propter ea q̄ prius egit: ⁊ non oportuit q̄ post cōpletū votū bonus fuerit ad hoc q̄ poneret in catalogo sanctoz̄. ¶ Dicit etiam q̄ quidā volētes excusare eum dicunt q̄ fecerit familiari cōsilio spūssancti. * ¶ Sed dicendū q̄ non stat: qz deo nunq̄z est grata immolatio innocentis. Etiam isti mouentur ad hoc dicēdū qz dz̄ q̄ factus est sup eū spūs dñi. ⁊ votū vouit dicens ⁊c. putantes q̄ spūs dñi q̄ hic nominat fuerit spiritussanctus. Sed supra improbatū est. Sed beatus Piero. ⁊ sanctus Thomas dicūt q̄ iepte fuit vouēdo stultus: soluendo ipius. Sed permittit q̄ factus est sup eū spūs dñi: qz fides ⁊ deuotio ex qua motus est ad vouēdū a deo fuit siue a spūsancto pp qđ ponitur in catalogo sanctoz̄ ⁊ ꝑpter victoriā quā habuit. Et qz ꝑbabile est ipm penituisse de facto iniquo: q̄ tñ aliqđ bonū p̄figurabat tātis p̄ib⁹ repugnare nō dz̄. Sed cogor: qz isti volūt q̄ fides ⁊ deuotio ad vouēdū fuit a spūsc̄o. Hoc qdē cōcedi pōt in vniuersali. s. q̄ spūssc̄us mouit iepte ad deuotionem vouendi aliquid: ⁊ tñ nō

Notādū Opinio hīstorie scholast. Cōfutatio opio. Prima. Scōa.

Alia opi. ab hīstoria scholasticapo sita. * Cōfutatio.

mouit

Rñsio ad tiam. Ad eē virū sanctuz qđ requirať. Alia rñsio ad idem.

Cōtra scōz dictum Nicolai.

E

L

mouit determinate ad vouēdū istud: qz tunc nō peccasset iepte vouendo illud. ¶ Sed cū dicunt q; pp istā deuotionē vouēdi oz in lra q; factus est sup eum spūs dñi. nō stat: qz nō pōt accipi ibi spūs nisi p spū animositatis a deo collato q; solū mouet ad opera belli vt supra declaratum est. Dicunt etiam q; qz fides z deuotio qua motus est ad vouendū fuit a spūsancto: z ppterea ponit in catalogo ab apostolo. Sed non stat qz vt apparet ibidem ex littera solū laudant ibi viri illi qui cōfidentes de adiutorio dei exposuerūt se magis periculis: ideo etiā si deus nō nouisset eum ad quid vouēdū poneret: sicut ibi ponit Samson z Barach q; nihil vouerūt sed solū exposuerūt se morti cōtra hostes ex fide. Q; autem dicunt q; postea penituerit istud est satis credibile. z tñ dato q; non penituisset poneret in catalogo: qz ibi nō laudāt illi viri vt boni simplr sed solū quātū ad meritū fidei. ¶ Ad scdāz rōnem. s. q; de? iussit Abrae q; imolaret Jsaac z licuit ei sic moueret iepte. Dicēdū q; Abrae licuit velle occidere filiū suū: z occideret illū realiter nisi deus vetuisset: eo q; ipse iusserat z omne preceptū dei bonū est. Jepte aūt occidit filiam suā ex voto z nō ex precepto dei: sed votū suū nō poterat facere licitam esse mortē huius puelle sicut mandatū dei. Cum autem dicit q; deus incitaret eum sicut incitauit Abraam. ¶ Dicendū q; nō stat: qz deus solum mouit Abraam ad occidēdū Jsaac vt appareret oibus boibus obedientia eius z non aio hoc expleri volenti. Qō pz qz cū vellet illud explere Abraam deus phibuit. Etiā qz oz q; tentauit deus Abraam. sed tentatio nō est ad boc q; aliq̄d fiat: sed ad cognoscēdum volūtatē alicuius: ideo si ipse mouisset iepte nō cōpleuisset opus z tñ complenit: ideo nō fuit motus a deo sed stulto quodā motu: z deus permisit eū sic moueri in penā aliquoz peccatoz suoz vt nimis doleret de morte filie que vnigenita erat. ¶ Ad tertiā rōnē. Ad tertiā rōnē cū oz de catalogo. dicendū q; etiā si aliq̄s peccaret sanctus esse poterat z poni in catalogo. sicut ē de multis alijs. z sic soluit hystoria scholastica.

Aliter ad tertiā rōnem. ¶ Aliter z melius dicēdū est q; ad boc q; esset iepte in catalogo nō erat necessariū opus suum bonū ante boc: nec post votū. sed solū posuit ibi apostolus p laude fidei vt declaratū est. q̄q̄z ergo post bellū istud peccaret poneret in catalogo: qz ibi fuit fides de qua in catalogo laudat.

¶ Quid sit prescriptio z de diffinitione z natura prescriptionis tam sm theologos q̄z iuristas. Questio. 58.

A **Nunc autem** qz in. c. isto iepte arguens cōtra regē amonitaz fundauit se valde sup prescriptione qz terra iā pscripta erat pp diuturnitatē tpis: circa pscriptionē erunt aliq̄ dubia. z primū circa quidditatē vel diffinitudinem prescriptionis. ¶ Quereť ergo quid sit prescriptio. Rñ. quo rūdaz ad questitū. ¶ Quidā diffiniunteā dicētes prescriptio ē exceptio ex tpe substantiā capiēs. z ponit ista descriptio p Jo. glosatorē decretoz 16. q. 3. in sūma in q̄ ponunt duo. s. effectus prescriptiōis z cā. Diffinitio pscriptionis. ¶ Et sciēdū q; ista est descriptio z nō diffinitio. nā dat p q̄dā extrinseca: z nō significātia qdditatē. Notādū Primū significat effectū. s. pscriptio est exceptio. nam ois pscriptio parit exceptionem. Proba diffinitionis. ¶ Pro quo sciendū q; dupler effectus cōsueuit sequi ad pscriptionē. s. exceptio: z acquisitio dñij. Primus effectus est nēcio annexus. nā nō est aliqua prescriptio ad quā nō seq̄t exceptio. z tñ aliqua est ad quā seq̄t acquisitio dñij. Primum pz duplr. 1. pticula Primo rōne. nā si nō cōpeteret exceptio oi prescriptioni sequeret q; aliqua prescriptio eēt quē nullius foret efficacie: qz nō cōpeteret actio vt aliq̄d alterū cui nō cōpetit exceptio cū ipsa fit in minus. ¶ Scdo pz inductiue qz inducēdo in singulis spēbus p scriptionis est vex q; pariunt exceptionē. sic pz de decem diebz datis ad appellandū. nā illis trāsactis prescribit cōtra nō appellantē vt amplius nō possit appellare. 2. qōne. 6. c. biduū. sic etiā lapsu trimestris tpis prescribit ō nō eligentē de electione. c. ne p defectu. z in his si nō appellans. j. decem dies vel non eligēs infra trimestre conaret postea appellare vel eligere esset exceptio cōtra eos ex prescriptione: q; nō poterat postea aut appellare aut eligere. De scdo pz. s. q; acquisitio dñij nō fit effectus necessario annexus prescriptioni. nā q̄dā prescriptiones sunt in q̄buz causaz actio z exceptio. s. in prescriptionibus bone fidei in q̄bus acquirit dñiuz directū: vel vtile solū sm quosdā. In alijs autē sola exceptio causat. s. in prescriptionibus longi tpis z male fidei. nā pscribēs nō acquirit ibi dñiū. 2. pticula diffinitionis. ¶ Scda pars diffinitionis erat ex tpe substantiā capiens. i. totū cē. sic Phus. 4. phy. dicit q; nunc est s ba tpis. i. totum esse: qz in tpe nihil est realiter nisi nunc. ista particula pz: qz illud q̄d non bz vim aliquam nisi elapso termino tpis z post elapsum sortitur efficaciā bz substātiam suā ex tpe. sed bmōi est prescriptio. q̄ ipsa capit substantiā ex tēpore. pz boc: qz in prescriptione vel vsucaptione accipit tēpus strictissime: intātū q; si trāsierit totū tēpus prescribendi qz fit. 20. annoz: z restat adhuc dimidia dies: nullum ius aut pars iuris innatū est ipsi prescribēti: z lapso illo die ad cōplemētū est ius plenū prescribētis ad excipiendū z agēdū si sit prescriptio bone fidei. Obiectio. ¶ Cōtra banc descriptionem objcit frater Gerardus de senis augustinieñ. z Jo. an. in mercuriali in regula possessoz triplici rōne. Prima qz oz ex tpe substantiā capiens. tempus autē est naturalis cā. prescriptio aūt nō capit efficaciaz suā ex natura sed potius ex lege. Cōtra Gerardū de seniz eremita. ¶ Scda qz omittit causam principalem ex qua prescriptio sumit efficaciam. s. ex legū auctoritate. ¶ Tertio qz omittit causaz finalē prescriptionis. s. ad quid introducta est descriptio. tñ diffinitio maxime oz accipere cām finalez eo q; per eam innotescit valde quelibet res. Jdeo dat aliā descriptionē prescriptionis q̄ tangit tā efficiētē principalem q̄z finalē. s. Prescriptio est ius quoddaz ex tempore congruens auctoritatem vim capiens: penam negligentibus inferens: z finez litibus imponens. In ista descriptione supplentur omnia que omissa fuerant in alia. s. limitatio congruens temporis sine qua ignorantia non esset inexcusabilis. ¶ Secundo tangitur legiz auctoritas qua prescriptio inducitur: per quā contra sic negligētem causetur exceptio i re prescripta ne possit eā petere. ¶ Tertio tangitur finis. s. quia inuenta est prescriptio ad imponendū penam negligentibus vt rerum dominia perdant: z vt litibus finis imponatur: ne non existente prescriptione essent immoztales cui semper posset peti res: etiam si magno tempore z bona fidei possessa esset. ¶ Dicendum autē q; vtraq; harum descriptionum est conueniens. z prima magis accedit ad naturā diffinitionis. Secunda autem est descriptio notificans quasi totum esse prescriptionis. ¶ Sed cum arguitur primo contra descriptionem Jo. glosatoris non stat. qz ipse non accipit ibi tempus pro causa vel mensura rerum naturalium: sed pro limitatione temporis introducta a iure. s. prescriptio est ex tempore substantiam capiens. i. habens efficaciam ex lapsu temporis a iure statuti. ¶ Ad secundum dōz q; dōo ex tempore substantiam capiens intellerit auctoritatem legum cum ibi non accipiatur tēpus absolute sed solum pro limitatione temporis: que limitatio est a lege. ¶ Ad tertium dicendum q; lz positio finis notificaret aliquid de substantia prescriptionis: tamen non est necesse poni finem: quia notificatio potissima que fit a fine tenet in artificialibus. nam in artificiatis per finem notificatur materia z forma. in naturalibus autem z moralibus non tantum est necessitas finis ad notificandum. Siquis autem vellet dare quid ditatiuam diffinitionem dicet. Prescriptio est ius ex labente tēpore constans quo quis ex negligentia alterius ius habet in re in qua prius nullum habebat. ¶ Considerandum autem q; cōsuetudo z prescriptio habent quandā similitudinem. nā vtraq; tempore constat. sed differunt: quia consuetudo non debet causari a quolibet q; debet se ex ea iuuare. Prescriptio aūt causari debet a quolibet qui ex illa se iuuabit: etiam consuetudo non respicit tempus valde limitatum: qz aliquando in maiori aliquando in minori causatur. Prescriptio autem respicit tempus limitatissimum: ita vt si saltem dimidius dies desit nullum ius prescribentis adhuc sit. ¶ Considerandum etiam q; in prescribendo semper sunt duo. s. ipsa prescriptio z ius causatū ex prescriptione. Prescriptio autem non consistit post lapsum temporis: sed semp dū tēpus labitur. effectus aūt prescriptionis est in instanti lapsus tēporis. nam dū incipit tēpus prescriptionis vsq; quo cōsumet semper oz aliquis prescribere z semp prescribit. z ipsa pscriptio ē. z tñ nōdū est ius causatū ex pscriptiōe. s. acceptio vel dñij acquisitio. z q̄n fuerit causata exceptio iā nō manet pscriptio: nec oz aliq̄s pscribere sed pscripsisse: z tñ lz pscriptio sit via ad acquirēdi ius nō ē tñ ppie ius: sicut alteratio est via ad gñationē sed nō est gñatio: z sic se bñt pscriptio z exceptio ide causata: sicut motus z mutatū eē: z sicut magnitudo z pūctus terminās: z alteratio z gñatio. ¶ Alīq āt putāt q; pscriptio nō fit nisi cōpleto tpe eo q; si interrupat nihil est. ¶ Dicēdū q; isti grosse accipiūt: qz exceptio causata p pscriptionē est finito tpe: z tñ pscriptio ante tēpus finitū semp est. sed isti nesciūt distinguere inter prescriptionē z effectū pscriptionis: ideo notanter dixi labente tempore constans z non ex lapsu temporis: quia ex lapsu temporis cōsistit effectus prescriptionis: z non prescriptio. tempore autē labēte. i. cū labitur semper constat pscriptio. Dicit quo ex negligentia alterius. ad differentiaz consuetudinis: qz in consuetudine non attēditur negligentia alicuius. nā nullo negligēte ex moziboz vtētiū causabit ius cōsuetudinis.

Declaratio diffinitiōis

Diffinitio pscriptiōis sm docto. Notandū.

In pscribēdo semper sunt duo.

Nōnulloz opinio. Improbatio.

Rñsio doctoris z defensio ioā. glosato. Ad. 1. rōnē

Ad. 2. rōnē

Ad. 3. rōnē

B

C

D

Etiam dz quo quis hz ius ī re alterius. siue accipiat res ꝑ ipsa re q̄ possidet: siue ꝑ seruitute rei: vel iurib⁹ in corporalib⁹ g ꝑscribunt. ⁊ dz iure alterius: qz ꝑscriptio semp est ad rē alterius ad hoc q̄ qs habeat ius in illa. ſ. agēdi ꝑ illa: vt sic cōsequatur oīm directū: vel vtile: vel saltē excipiendi pro illa ꝫ aliū: ⁊ qz aligd istor causat semp dz ipsa ꝑ quā qs hz ius in re alterius. Ex hoc est alia dīa cōsuetudinis ⁊ ꝑscriptionis: qz prescriptio semp est cōtra aliquē ⁊ iure q̄ ab aliquo possidet. Aliqñ autem cōsuetudo nō est cōtra aliquē: nec est ad tollēdū bona alterius: ideo nūq̄ dubitat de cōsuetudine an sit cōtra ius nāle: sicut dubitatur de prescriptione: intātū q̄ prescriptio nō pōt esse cōtra rem que nullius ē. vnde siquis occupet rē que nullius vnq̄ fuit ⁊ ex hoc habebat exceptionē ꝫ quēlibet agētē pro illa: nō vocatur ista prescriptio: qz non est ad acquirendum ius iure alteri⁹: sed iure qui nullius est: ideo hic non est necessarius lapsus tempꝰis sed per solam occupationem ius acquiritur.

¶ An prescriptio sit ꝫ ius nāle. Et quid sit ius positiuū ⁊ nāle: ⁊ quo iter se cōueniāt ⁊ differāt. Et an rōnes Jo. andree ⁊ iuriſtaꝝ ad ꝓbādū q̄ ꝑscriptio cōcordet iure nāli cōcludāt. Qō. 59.

a **Queretur** scdo an sit ꝑscriptio cōtra ius nāle. nō enim querit an sit cōtra ius positiuū: qz manifestū est q̄ nō cū ab ipso iure cōstituta sit. Etiā non querit an sit cōtra ius diuinū: qz ius diuinū vocat a gbusdā ius nāle: ⁊ partim est positiuū sicut in cerimonialib⁹ ⁊ iudicialib⁹. ¶ Quidā dicūt q̄ est cōtra ius nāle. sic pz. ff. de regulis iuris. l. i iure nāli.

1.opīo.

1.rō. ¶ Itē cōtra equitatē nālē ē aliquē locupletari cū aliena iactura. ff. de regulis iuris. l. locupletari. sed in prescriptione aligs locupletat alio perdēte. g̃ est cōtra ius nāle. ¶ Itē vī q̄ nō potuerit lex humana statuere aliquē medium prescriptionis quo tolleret oīm: qz dīa sunt introducta de iure gētiū. g̃ lex positiua nō poterit illa tollere. Primū pz. ff. de iustitia ⁊ iure. l. ex hoc iure. Scōm pz qz ius positiuū est minus nāli ⁊ iure gētium: ideo nō pōt illi preiudicare.

2.rō.

Rñsio ad q̄ situm. ¶ Rñdēdū q̄ ꝑscriptio nō est ꝺtra ius gētiū. Pro quo sciēdū q̄ ius dicit rectitudinē siue fit nāle siue legale: ⁊ q̄q̄ ius nāle: ⁊ legale: vel positiuū sint distincta: tñ nō sunt distincte rectitudines eor: sed est eadē rectitudo aliter ⁊ aliter se habēs: qz ius nāle dicit rectitudinē quādā vniuersalē ⁊ cōfusam. ius aūt legale dicit eādē rectitudinē vt iā explicatā. Et dz ee eadē rectitudo qz ius est regula actionis. ⁊ rectitudo fundat realr ī actu: sed mēsuratiue ⁊ directiue ī regula siue iure: ⁊ qz eedē actiones dirigunt nūero ꝑ ius nāle ⁊ ciuile dz esse eadē rectitudo vtriusq̄: velut si eadē res significet ꝑ aliq̄ ꝓpositionem obscurā ⁊ ꝑ aliquā manifestā. nā eadē res ⁊ eadē veritas vtrobiq̄ est. cū autē ius positiuū sit ius specificatiuū: ⁊ ius nāle sit spāle pōt triplr nāle ꝑ positiuū specificari. ſ. Primo determinādo illud ꝓgruos modos. Scō applicādo illud ad varios actus. Tertio declarādo ꝑ quosdā euētus.

Jus rectitudinē dicit.

¶ De primo pz. ius nāle est punire delinquētē. sed modus nō est ab eo taratus. Jus aūt humanū illa limitat ſm modū ⁊ q̄ntitatē. ¶ De secūdo pz. ius nāle vult nemini subtrabi q̄ suū est. ius positiuum dr stinguit actus ab illa rectitudine deuiātes. ſ. actum furādi: capiēdi: fenerādi: dolo se extorquēdi de gbus nō dixit ius nāle q̄ eēnt modi subtrabendi aliena. oñdit etiā qs actus istor magis deuiat a nāli rectitudine. ſ. ꝑ quē actū magis iniuste subtrahant alicui sua. ⁊ ſm hoc statuit ineq̄les ⁊ varias penas. ¶ De tertio patet qz ius nāle ponit aliquas regulas q̄ dicunt in gñali rectitudinē: ⁊ tñ nō exprimit an aliqui casus sint in gbus obseruatio illor tollat rectitudinē nālē. sicut de iure nāli est depositū reddi: tñ nō est limitatū an aligs casus sit: an malum sit reddi. ⁊ hoc limitauit ius positiuū q̄ nō. ſ. est reddēdū q̄ñ ex redditione malū ꝓuenit: velut si gs deposuerit penes me arma: nō tenet dr ei reddere si petierit furiosus in furore vel factus hostis patrie: qz in vtroq̄ casu posset nocere. Sic etiā de iure nāli est neminē cū alterius detrimēto ditiorē fieri. ⁊ tñ aligs casus est in quo rectū est fieri ditiorē altero perdēte. ſ. in prescriptionibus ⁊ in vsucaptionib⁹. qz g sic perdūt hz dānū recipiant nō patiūt iniuriā: eo q̄ ex negligētia pdunt sua ꝑ quā merent pdere. ⁊ sic hz videat in supficie recedi ab equitate nāli: tñ ſm intelligētiaz rē non recedit. nā si nullus casus esset in quo gs locupletaret cū iactura alterius faceremus cōtra duas regulas iuris nālis.

3 De iure nāli ē depositum reddi.

Bonū cōe nō ē negligendum.

Primus est q̄ bonū cōe nō fit negligēdū. si tñ prescriptio ⁊ vsucaptio tollant i oi casu dabit q̄ multi negligūt bona sua: ⁊ alij nollent capere ea qz possidēdo nō efficient illa sua: ⁊ pditis bonis particularibus perit bonū cōe qō cōstat ex bonis priuator. ¶ Scōa regula iuris nālis est bonū cōe diligibtius esse: ⁊ magis curādū q̄ bonū particulare vt pz. 1. Ethicor. si tñ nō introducat prescriptio ⁊ vsucaptio: turbabit pax cōis in qua cōsistit magna pars felicitatis politice ⁊ boc qz lites finet imortales cū etiā post magnū tēpus liceat repetere quascūq̄ res pacifice ab alio possessas. debuit g̃ introduci ꝑscriptio ⁊ vsucaptio contra iura priuator vt non tollat totū bonū publicū. ſ. pax cōis. ⁊ sic nō est cōtra ius nāle imo adiuuat illud cū due leges iuris nālis inducāt ꝑscriptionē: ⁊ vna solū videat tollere illā q̄tū ad cortice lrē: ideo fuit cōueniēs ⁊ nēcia ꝑscriptio q̄ leges iuris nālis inter se cōcordarent. nā sicut de nēcio itellectu iuris positiui est illud sine quo leges plures dissonātes ī voce iter se cōcordare nō possunt: ita de iure nāli est illud sine quo plures regule iuris nālis nō possunt iter se cōcordare. ⁊ sic eadē rectitudo est iuris positiui ⁊ nālis aliter ⁊ aliter sumpta.

Conclusio fuit nēcia prescriptio ī politia.

¶ Itē pz hoc. ff. de iustitia iure: ⁊ lege. ius ciuile. vbi dz ius ciuile est qō nec ī totū a iure nāli aut iure gētiū recedit: nec ꝑ oia ei seruit. itaq̄ cū addimus vel subtrabimus iuri cōi ius ꝓpriū. i. ciuile efficimus. si. n. rectitudo iuris positiui esset alia a iuris nālis rectitudine in totū ab ea recederet: ⁊ nō esset sicut specificatiua illius: sed vt due rectitudines disperate. si aūt ius ciuile totalr seruiret iuri nāli non eēt specificatiuū eius sed esset idē penitus vel ꝑ modū: sed qz ī aliquo subtrabimus ⁊ in aliquo addimus ius ciuile specificatiuum iuris nālis efficimus. nā addēdo ⁊ subtrabēdo est gdam modus specificationis ꝑ additionē: vt in duob⁹ primis modis. ſ. cū ius nāle dicit puniēdū delinquētē ⁊ nō dat modū: lex humana specificat addēdo spēm punitionis ⁊ q̄ntitatē vel durationē. Scdo modo vt lex dicit q̄ nō est alicui subtrabenda res sua. ius humanū addit modos subtrabēdi tanq̄ ponēs exēpla. ſ. furtū: rapinā: ludos ꝓhibitos: vsurā: dolosuz cōtractū: spoliationē sepulchror. ⁊ sic de ceteris ⁊ limitat ī his penas subtrabēdo. specificat. ſ. tertio mō quādo lex dicit aligd seruādum: ⁊ lex humana declarat aliquos casus ī gb⁹ dz seruari vt nō est aligs locupletādus cū alterius iactura: lex humana subtrabit prescriptiones ab hac regula ⁊ vsucaptionē. sic etiā in depposito reddēdo lex humana subtrabit casus in gb⁹ nō reddat si efficiat depositor furiosus vel hostis.

Rōnes ꝑ bātes ꝑscriptionē dcordare iuri nāli.

1.rō.

2.rō.

¶ Assignāt aūt quattuor rōnes frat Gerardus de senis agustinien. ⁊ Jo. an. in regula possessor in mercuriali ad ꝓbādū q̄ ꝑscriptio dcordet iuri nāli. Prima. illa iura q̄ hñt eādē rectitudinē: sic se hñt q̄ nō pōt vnū alteri cōtrariari: sed ius nāle ⁊ positiuū sunt hmōi. g̃ in ꝑscriptionibus non possunt inuicē cōtrariari. vtraq̄ pars pz ex dictis.

D

3.rō. ¶ Scōa rō est. illud ius positiuū qō hz cōgruā ⁊ rōnabilē rōnē cōsonat iuri nāli: sed ius positiuū de prescriptionib⁹ est hmōi. g̃ consonat iuri nāli. maior pz qz ius ⁊ rō cōuertunt: ⁊ ius nāle est inuariabilis rō. minor pz ex dictis supra. ¶ Tertia rō est. illud ius positiuum qō punit pcñ negligētie qō est cōtra publicū bonum est cōcordans iuri nāli: sed ius de prescriptionibus est hmōi. g̃ ⁊c. maior pz qz de iure nāli est cōseruari bonū publicū plusq̄ priuatū: ⁊ puniri trāsgressores. minor pz qz ꝑscriptio ⁊ vsucaptio tollunt oia rer negligētibus.

Quid sit ō iure nāli.

4.rō. ¶ Quarta rō. illud ius positiuum qō tollit lites que alꝫ efficerent imortales ⁊ causat pacē publicā est cōcordās iuri nāli. sed ius de ꝑscriptione est hmōi. g̃ ⁊c. maior pz qz ius nāle dictat bonū publicū: ⁊ pacē politicam valde amādā: ideo q̄ ad hoc adiuuat valde cōsonat iuri nāli. minor pz qz ꝑscriptio tollit lites q̄ alꝫ efficerentur imortales. ſ. qz a pacifice possidēte etiam post ducentos annos posset res peti.

Rñsi. ad has rōes

¶ Jste rōnes ex parte cōcludunt ⁊ ex parte sunt calūniabiles. Nam cum prima dicit q̄ ius de prescriptionibus habet rectitudinem eandem cum iure naturali: intelligendum est de prescriptione cum bona fide per quam acquiritur dominium. secus de male fidei longi temporis prescriptione.

Ad ꝓma

Ad scōaz ¶ Secunda ratio habet maiorē falsam. nam prescriptio male fidei habet causam rationabilem ⁊ congruam: scilicet vt puniatur negligentia ⁊ non pereat bonum publicum: quod interdum periret nisi permitteretur prescriptio male fidei: ⁊ tamen illa non consonat iuri naturali.

Ad tertiam. ¶ Tertia ratio habet etiam maiorem falsam. nam non omnis lex puniens negligentiam contra bonum publicū bene agit: qz pōt punire aliter q̄ dz vel plus q̄ dz. vt si aliquo negligente res suas non solū permitteretur contra eum prescriptio male fidei: sed etiam q̄ perderet aliquam de rebus quam non definebat possidere.

*ad q̄rtā Rōes scoti ī. 4. sentētiaꝝ di. 16. q̄ ꝑscriptio sit rōnabilr introducta.

* ¶ Quarta ratio habet maiorē falsam eodem modo. nam hz imponi finem litibus bonum sit: tamen modus aliquis erit per quem valde grauentur litigantes: vel preiudicetur iuri multor. sicut pz in precedenti exēplo. ¶ Sciēdū vlterius q̄ Jo. scotus ⁊ Frācisc⁹ de maronis ponunt in. 4. sniaꝝ di. 16. rōnes. 4. ad ꝓbādū q̄ prescriptio sit rōnabilr introducta. Prima est pp bonū publicū. ſ. ne cōtēnantur bona

2.rō.

tur bona particularia ⁊ pereant: cū ex particularibus subsistāt bona cōia. ¶ Scōa rō est qz legislator pōt trāsmutare oīa rerū ex cā: sic ē negligētia. nā nullus oz destruere bonū publicum ex negligētia sua: ió cōstituit ꝓnceps ꝓscriptionē tanq̄ modum trāsferēdi oīū: ⁊ osonabit hegtati ad cōseruādū bonū publicū. ¶ Tertia rō est ad tollēdū lites q̄ alīs fierēt imortales. nā liceret agere ꝫ possidētē pacifice lz possedisset ipse ⁊ pdecessores sui p ducētos annos: ⁊ sic causarent lites de reb⁹ antiqssimis: ⁊ ob hoc eēnt valde difficiles: ⁊ ad quietādū statū publicū introduci debuit ꝓscriptio ⁊ vsucaptio trāsferētes oīum. ¶ Quarta rō est ad quietādū oscias. nā si ꝓscriptio nō daret oīum eēt glz dubius de re quā possidet an eēt sua. nā dato q̄ possedisset eā bona fide lōgo tpe: ⁊ etiā pdecessor su⁹ adhuc nō eēt oīs nisi daret ꝓscriptio ⁊ vsucaptio: ió vt quietaret cōscia debuit tale ius introduci. nūc. n. cū gs scit se possedisse bona fide aliquā rē determinato tpe: dato q̄ nō bēbat titulū illius ē securus i oscia: qz dato q̄ nō eēt aligd tradēs oīum: saltē ipa ꝓscriptio tribueret. ¶ Sed cōsiderādū q̄ rō potissima ꝓbādi ꝓscriptionē esse licitam immo necessariam fuit illa p quam inducebat supra q̄ agebat ꝫ duas leges iuris nālis nisi daret ꝓscriptio. g̃ dari debuit ad ofirmādū ⁊ occordādū leges iuris nālis iter se. ¶ Cōsiderādū vlterius q̄ ꝓscriptionē eē ꝫ ius nature vel cōcordare illi pōt itelligi triplr. Primo mō q̄ sit aliq̄ de regulis ipsius iuris nature sicut est nemini aligd iniuste subtrahēdū eē. ⁊ b̄ mō non ꝓprie diceret ꝓscriptionē occordare iuri nāli: lz eē de iure nāli. ¶ Scōo diceret cōcordare: vt lz nō fit aliq̄ regula iuris nālis: fit tn aligd directe cōclusum: ⁊ nēcio ex iure nature nō obuiāte ei alia regula iuris nālis in superficie vel in re. ⁊ sic cōcordat iuri nature plus punire latronē q̄ furē: ⁊ insidiatorē q̄ solum ex ira percutientē: qz ex regula illa iuris nature q̄ est pn̄ debere puniri: inducerēt occione nēcia vnū pl⁹ altero puniri debere. ¶ Tertio mō oz aliqs cōcordare iuri nāli qñ est ad cōcordādū regulas iuris nālis: ⁊ tn aligd est qō saltē in superficie ei repugnat de regulis iuris nālis. Primo mō nō ē ꝓscriptio cōcordās iuri nāli: qz nō est lex itroducta a iure nāli sed a positiuo. Scōo mō etiā nō cōsonat iuri nāli: qz aliq̄ regula iuris nālis est q̄ nō cōsonat ei sed repugnat. s. q̄ nullus oz cū iactura alterius locupletari: qō fit in ꝓscriptione. ⁊ q̄tū ad istū modū accipiunt oēs g dicūt ꝓscriptionē eē cōtra ius nāle. Tertio mō cōcordat ꝓscriptio iuri nāli imo est de nēcio intellectu illius inq̄tū segt ex quibusdam regulis illius q̄tū ad intellectū ⁊ lr̄am. ⁊ est qd cōcordandū ad regulas iuris nālis inter se qō supra declaratū est. ideo dicēdū plus cōcordare iuri nāli q̄ discordare ab illo. ¶ Ad primā rōnē in cōtrariū iā respōsum est supra. q̄ lz regulr nō debeat gs locupletari cū iactura alteri⁹: tn iterdū iustū ē. fit tn alicui⁹ bona cōfiscāt pp crimina magna ille cui applicāt locupletat cū iactura alterius: ⁊ tn iusta ē acquisitio. Sic etiā est in oīb⁹ legib⁹ que imponūt delinquēti penā pecuniariā: qz nēce est tunc illā alicui applicari ⁊ ille locupletat p illā. i. ditior fit q̄ prius. ita fuit in ꝓscriptione qz ipsa introducit in penā magne negligētie boīum deserentium res suas i magnū dānū reipublice. g̃ nō est magis rō dubitādi de hoc q̄ de alijs modis trāsferēdi dñiuz p penā. ¶ Ad scōm dicēdū q̄ ea q̄ sunt de iure gentiū nō possunt tolli p ius positiuū directe derogādo illis. s. statuēdo legē cōtrariam sicut tollit vna lex positiua p aliā: ⁊ tn indirecte pōt tolli priuando aliquē beneficio illius. s. lex sine ius gentiū introduxit oīa: ideo ius positiuū nō pōt introducere q̄ nullū oīum sit: ⁊ tamē pōt statuere iuꝫ positiuū q̄ aliqs careat oīo re suaꝫ: ⁊ hoc cōsonat iuri nāli. s. q̄ gs puniat cū deliquit. sed pena vel erit in reb⁹ vel in corpore: ideo licitū est priuari aliquē oīo re.

¶ An de iure canonico ⁊ ciuili debuerūt esse diuerse prescriptiones. Et an sit vera opinio Jo.an. ⁊ Juristaꝝ. s. q̄ ius ciuile supplet ⁊ subuenit iuri canonico in materia ꝓscriptionis. Qō.60.

Queretur vlterius de varia ꝓscriptione iuris canonici ⁊ ciuilis an debuit eē distincta. Jn quo ꝓ supponēdū q̄ sm canones solū ꝓscribit cū bona fide. vt extra de prescriptionibus. c. vigilāti. ⁊ de regulis iuris in. 6. in regula possessor sm leges. ꝓscribit etiā cū mala fide codice de prescriptionib⁹. 3o. annoꝝ. l. prima. ⁊. l. oēs. ⁊ lege cū notissimi. ⁊ extra de ꝓscri. vigilāti. ¶ Nūc āt dicet aliqs q̄ nō debuit eē ista varietas ꝓscribēdi canonū ⁊ legū: qz aut ꝓscriptio cū mala fide est iusta: aut nō. si iusta tā canones q̄ leges debuerūt illā cōcedere. si iniusta vtriq; debuerūt eā vetare. ¶ Sciēdū vlterius q̄ prescriptio cū mala fide cōfiderat vel quantū ad intentionē iuris ciuilis: vel quātū ad intentionē ꝓscribentis. Primo mō cōcordat iuri nāli qz intēdit ius p istā ꝓscriptionē punire boīum negligentiam que vertitur in damnum publicum: ⁊ imponere finez litibus: ⁊ ista ita fiūr p ꝓscriptionē male fidei sicut bone fidei: ⁊ si sola prescriptio cum bona fide fit non poterit sufficienter puniri negligentia quorundam: ⁊ terminari lites que alīs non terminantur. ⁊ hoc qz iustum est. Prescriptio cum mala fide iusta est sed ex parte prescribentis est iniusta: quia ipse intendit per huiusmodi prescriptionem vsurpare rem alienam. ex hac parte dissonat regule nature. s. qō tibi non vis alteri ne feceris. Dubium.

¶ Nūc manet dubiū cū sm ius osiderata ꝓscriptio male fidei sit iusta: q̄re canones nō introduxerunt eā sicut leges. ¶ Rñdēdū q̄ ꝓscriptio cū mala fide partim est iusta ⁊ partim iniqua ex intentione iuris. sed cōtra ipm negligentē iusta est: sed ex parte ꝓscribētis iniusta: ió nō totaliter est ista ꝓscriptio a iure introducta: sed partim est introducta. s. cōtra eū cōtra quē ꝓscribit: qz sic bona est: ⁊ partim est permissa. s. ex parte eius cōtra quez ꝓscribit. nam sic ius nō iubet illā: qz est iniusta: sed pmittit qz ex illa elicit bonū. s. q̄ lites efficiant mortales aliqñ: ⁊ q̄ puniat negligētia. Nūc autē permittere istā ꝓscriptionē male fidei pp bonū publicū debuit pertinere ad leges ⁊ nō ad canones. Quod pz qz quodlz ius debet attēdere finē suū: ⁊ illo cōsiderato gcgd adiuuat ad illud iustū est. finis aūt politice cōicatiōis pp quē introducit ius politicū est cōservatio ipsius politie in pace ⁊ abūdantia rer: ideo gcgd agit ad ista duo est iustū politie imo necessariū: ⁊ qz par politica tollit p litigia imortalia: ⁊ copia rer tollit p hoc q̄ glz negligenter curat res suas: ideo debuit dare ius politicum remediū cōtra vtrūq;. istud autē est p ꝓscriptionē interdū bone fidei ⁊ interdū male: qz ꝓscriptio cū bona fide nō sufficeret ad tollēdum ista incōueniētia: ideo debuit vtraq; a iure politico pmitti vel introduci. Jus aūt canonicū lz ad negocia ciuilia extēdat: cū etiā oporteat epos secularū negocioꝝ peritos esse. ʒ 9. di. c. Petrus. tn precipue est quoddam ius limitatiuum regule euangelice p modum additionis ⁊ explanationis. ió oz tenere illum finē quē tenet lex euangelica. ⁊ iste est seruare p oīa cōscie finceritatē vt p illā perueniat ad vitā eternā. iurta illud Matthei. 5. beati mundo corde: qm ipsi deū videbunt. ideo ius canonicuz oz attēdere p oīa mētis finceritatē: sed est cōtra mētis finceritatē q̄ aliqs mala fide prescribat rē alterius: ideo nō solum nō debuit ius canonicum ꝓscriptionem permittere: sed etiā debuit expresse ꝓhibere. Et pōt ex hoc formari fit rō. illud qō sequit veritatē euāgelicā oz discordare ab oī illo a quo discordat lex euāgelica: sed lex euāgelica discordat a iure ciuili: eo q̄ euāgelica lex punit malā cogitationē sicut mala operationē Matthei. 5. s. qui viderit mulierē ad cōcupiscēdum eā: iā mechat⁹ est i corde suo. Lex aūt ciuilis solum punit malum actum vel cogitationē inquātum icipit aliqualr tēdere in actum: cū p ista turbet par publica ⁊ cogitationis peruersa solius nullus sm legē penā hz. g̃ debuit ius canonicum deuiare in aliquo a iure ciuili. ⁊ sic fuit in hac ꝓscriptione q̄ cōtra conscientiā permitteret. s. peruertēdo actum interiorē. ¶ Alia rō erit. sic illa iura debēt discordare ab inuicem quoꝝ vnū intendit iustitiā seruare pp litigia terminare: ⁊ alterꝫ intendit litigia terminare ad iustitiā cōseruādā. Jus autē ciuile iustitiā seruat ad tollendum litigia: qz finis suus est pax publica ⁊ abundātia atq; ꝓsperitas rer vt pz. 9. Politicoꝝ. lz huic fini magis cōiuncta est ablatio cōtentionum q̄ cōseruatio iuris. g̃ itendet magis tollere scādala q̄ seruare equitatē: ⁊ oñr itendet iustitiā seruare pp terminare lites ⁊ nō ecōtrario. sicut ad militarē subordinat equestris ⁊ frenefactiua: ⁊ qz equus imediate est ⁊ vsus ei⁹ ipsi militari q̄ bze frenum vel sellā: magis intēta est equestris q̄ frenefractiua. ⁊ sic itendit frenefactiuā pp equestrē. sic pz. 1. Ethi. c. 1. de subordinatione finium. Jus autē canonicū itēdit principalr iustitiā colere: inquātū p eā peruenit in vitā eternā: ideo itendet sic iustitiā cōseruare simplr: ⁊ itēdet litigia sic terminare vt iustitia cōseruet: ⁊ nō cōseruare taliter iustitiā vt litigia terminent. sed prescriptio cum mala fide facit ad terminationē litigioꝝ ⁊ cōtra iustitiā. g̃ eliget pot⁹ lex ciuilis sic litigia terminare nō seruata iustitia q̄ econtrario. Jus aūt canonicū intēdet sic cōseruare iustitiā nō pmittēdo tale ꝓprescriptionem lz litigia nō terminent. ¶ Alia rō. illa iura q̄ sic se bñt q̄ vnum eoꝝ sic tenet soꝝ litigij vt vltimate remittat ad soꝝ cōscie: ⁊ alterū sic totum soꝝ litigij vt i illo fiant debēt nēcio discordare i ꝓscriptione male fidei cū illa ad cōsciam remordētē pertineat. sed ius canonicum ⁊ ciuile sunt hmōi: qz ius ciuile nunq̄ ponit aligd i conscientia. canonicū autē remittit oia delicta cōscientie. de peni. ⁊ remi. c. oīs. g̃ i prescriptione male fidei que cōtra cōsciam ⁊ ius canonicū debuit ꝓhibere: ⁊ ciuile pmittere debuit.

Ad rōnē primā in cōtrariū

Ad rōnē scōam.

Jmprobatio scoti.

Triplr itelligit ꝓscriptionē esse ꝫ ius nāle vl illi cō cordare.

Cuiusdā rñsio ad quesitū. Prescriptio cum mala fide duplr cōfiderat.

Finis politie.

Jus canonicū dz perpia attēdere mētis finceritatē. 1.rō.

2.rō.

Jus canonicū principalr itēdit iustitiā inq̄tū p eā peruenit ad vitā eternam

3.rō.

Aliud fundmētū gerardi de senis ⁊ Joān.

¶Aliud fundamētū huius ponit frat̄ Gerardus ō senis ⁊ Joan. in regula possessoꝝ mercuriali. ſ. ius canonicū ⁊ ciuile ſic ſe hñt q̄ vnū alteri ſubuenit: qz qō vnū deficit alterꝫ ſupplet: eo q̄ ſunt fundata ſup eādē rectitudinē iuris nālis. ſicut eſt in puniēdo clericū: qz ius canonicū punit eū vſq; degradationē: ⁊ cū vltra nō poſſit agere ſi nō eēt ius ciuile manerēt q̄dā grauia ſcelera inſufficiēter punita: iō ius ciuile ſubuenit: qz exiēs ptātē canonici iuris tradit⁹ curie ſeculari ⁊ degrādatus plectit̄ capite ſm cōditionē criminis. iſta eſt in p̄ſcriptione. nā ius canonicum ꝓpter ſinceritatē cōſcie p̄ſcriptionē cū mala fide ꝓhibet: ius aūt ciuile ꝓpter terminationē litigioꝝ ⁊ negligētiā tollēdā pmittit p̄ſcriptionē. ſi aūt nō eſſet ius ciuile nō poſſent puniri negligentes bonū publicū ⁊ tollētes pacē: iō ſubuenit iuꝫ ciuile canonico puniēdo iſta duo: introducēdo vel pmittēdo p̄ſcriptionē cū mala fide. ¶Sed iſta rō nullo mō ſtat: qz tūc vnū ius ſubuenit alteri qñ id qō deficit vni iurīū alteꝫ ſupplet: ⁊ tūc ꝓprie ei ſubſeruit. ⁊ ſic cū iuſtū ſit ſacerdotē hr̄icū: ⁊ icorrigibilē: ⁊ alijs grauib⁹ facinorib⁹ mixtū vltra penā ſtatutā a canone aliā ſuſcipere: ⁊ illā non p̄t determinate canon ponere: nec miniſter eius exequi: cōueniens fuit q̄ ius ciuile determinaret penas cōueniētes illi: ⁊ miniſter eius iferret illas. ſed in p̄ſcriptione male fidei nimis hoc diſtat: qz ius canonicū ſolū ſe extēdit ad puniēdū negligētes res ſuas ⁊ turbatores pacis publice indicēdo p̄ſcriptionē in caſu quo bona fide p̄ſcribi p̄t: ⁊ cū nō ſufficiēter puniāt iſta p̄ p̄ſcriptionē cū bona fide. ſi iuꝫ ciuile permitteret p̄ſcriptionē cū mala fide puniret eos ⁊ ſubueniret iuri canonico: qz puniret illō qō nō poſſet punire ius canonicū: ⁊ tñ nō ſubuenit ei: qz nō punit illos: cū ius canonicū tollat p̄ſcriptionē male fidei: ⁊ nō finit q̄ qs p̄ſcribat mala fide. iō ius ciuile nō ſubuenit canonico: ſed ius canonicum ciuile deſtruit. In alio aūt caſu ſecus erat: qz ius canonicū nō ꝓhibet clericū degradatū puniri ciuili lege: imo iubet q̄ tradat curie ſeculari: ⁊ ſi nō iuberet hoc: nō liceret iudicib⁹ ſecularib⁹ punire degradatos. q̄ iſta rō nequaq̄ ſtat. ¶Itē nō ſtat qō dicūt. ſ. ius ciuile nō itroducit p̄ſcriptionē cū mala fide: qz lz nō introducat iubens: itroducit tñ ius tribuens: qz tpe quo erat ius ciuile ſine canonico currebat p̄ſcriptio cū mala fide: ⁊ tñ ſi nō fuiſſet ius q̄ p̄ſcriptio quadrigenalis vel trigenalis cū mala fide valeret: nō obtineret in iudicio p̄ſcribens cōtra negligētē p exceptionē. q̄ nō fuit hec pmiſſio ſolū: ſicut dī q̄ iura pmittūt fornicationē ſimplicē. i. nō puniūt eā: ſed fuit iuris cōſtitutio: lz nō iubēdo ſic id qō p ſe bonū eſt.

¶An p̄ſcriptio cū mala fide i aliquo caſu ſit iuſta. Queſtio. 61.

Queretur vlterius an p̄ſcriptio cū mala fide eēt iuſta. ¶Aliqs dicet q̄ ſic: qz ſacra ſcriptura itroducit illā vt pz hic in lra. nā iepte defendit ſe cōtra amō dicēs. cur nihil vſq; nūc ſup hac repetitione tētaſti. ⁊ tñ erat illa p̄ſcriptio male fidei qz ſciebat ſe accepiſſe rē q̄ fuerat amonitaꝫ: ⁊ a p̄ncipio vſq; ad finē tenuit cōſciaz hui⁹: iō nō poterat p̄ſcribere niſi cū mala fide. ¶Itē pz qz de iure nāli ē crimina puniri: potiſſime q̄ militāt ctra bonū publicū qō magis cōſeruādū eſt q̄ bonū priuatū. ⁊ tñ bonū publicū cōſiſtit i duob⁹: potiſſime. ſ. in pace politica ⁊ i abūdātia rer̄: vt colligit̄. 7. politicoꝝ. iō punire fractores publice pacis ⁊ copiā rer̄ tollētes de iure nāli eſt. ſed niſi pmittat̄ p̄ſcriptio cū mala fide fiēt hec: qz litigia fiēt īmortalia p hoc q̄ qs poſſidens a tpe q̄ſtūcūq; longo pōt īgetari ſup re. ⁊ ſic nulli⁹ erit ſecurus de re ſua vſq; i eternū. etiā glz poterit cōtēnere ex negligentia poſſeſſiones ſuas: ⁊ nullus accipiet eas ſciēs rē alterius cū nō poſſit p̄ſcribere mala fide: ⁊ ſic pibūt ille res p quaꝫ pditionē diminuit̄ bonū publicū qō cōſtat ex particularibus. ¶Rñdēdū q̄ in p̄ſcriptione male fidei conſiderant̄ duo. ſ. ipſe negligens res ſuas: ⁊ ipſe p̄ſcribēs. Quātū ad negligentē dōm q̄ valde iuſtū eſt q̄ priuaret̄ dñio illaꝫ: ⁊ q̄ poſſit cōtra eū p̄ſcribi. nā iſte ledit bonū publicū diminuēdo eū: qz de ꝓprijs nō curat. etiā tollit pacē politicā: qz litigia īmortalia efficit. ¶Itē in p̄ſcriptione bone fidei ſecure p̄ſcribit̄. ⁊ tñ nihil magis peccat ille cōtra quē p̄ſcribit̄ in p̄ſcriptione bone fidei: q̄ in p̄ſcriptione male fidei: cūvterq; ſit equaliter negligens rer̄ ſuaꝝ nō repetēdo illas: ideo merēt̄ p p̄ſcriptionē male fidei pdere dñium rer̄. nā q̄ bona fide vel mala p̄ſcribat nō ſe tenet ex parte eius cōtra quē p̄ſcribit̄: ſed ex parte p̄ſcribentis: ideo culpa in negligēte nō minuitur. ¶Item videt̄ q̄ magis rationabile ſit in p̄ſcriptione male fidei aliquē perdere res ſuas q̄ſ in p̄ſcriptione bone fidei: qz introducit̄ p̄ſcriptio in penā negligētium. ergo quāto aliqs magis negligens ē tāto iuſtius contra eū p̄ſcribit̄. ſed in p̄ſcriptionibus male fidei eſt quis negligentioꝝ eo q̄ maiori tēpore eſt negligens: qz p̄ſcriptio iſta fit in maiori tempore q̄ p̄ſcriptio bone fidei. ergo magis merebitur iſte q̄ contra eum p̄ſcribat̄ ⁊ q̄ perdat dñium rer̄. ¶Cōſideranda ſcōm in p̄ſcriptione male fidei ipſa intentio p̄ſcribentis. ⁊ quātū ad hoc dicunt aliqui q̄ eſt iniuſta: qz iniuſto aio res poſſidet̄ ⁊ intēditur vſurpari: ideo quātum ad primum lex introducit p̄ſcriptionē: ⁊ quantū ad ſcōm permittit eam. ¶Sed dicēdum eſt q̄ cū p̄ſcriptio male fidei inducat duo. ſ. q̄ aliquis iuſte perdat: ⁊ q̄ aliquis iniuſte acquirat: ſi poſſet eē vnū ſine alio. ſ. q̄ aliquis iuſte perderet dñium ſine hoc q̄ aliquis illū iniuſte acquireret eēt p̄ſcriptio iſta iuſtiſſima: ſicut cū bona fide. nō tñ poteſt aliquis perdere dñium rei ſue quin alius efficiat̄ dñs illius. ideo p̄ſcriptio iſta inducit malū permixtuꝫ bono: ip̄m tñ taliter permixtum eſt malum ſimpliciter: qz cōſiſtit bonū ex cā integra. ſ. ex collectione oīum circunſtātiaꝝ particulariū. ⁊ malum cōſiſtit ex defectu particularium bonoꝝ vel circunſtantiaꝝ. ita q̄ deficiēte quacunq; circunſtantia boni fit actus malus vt pz. 2. Ethicoꝝ. q̄ p̄ſcriptio male fidei eſt mala. Iſtud aūt eſt loquēdo ſimpliciter de bono conſiderando p habitudinē ad aliquā politiā. Nā deſcendēdo ad politias. dicendū erit p̄ſcriptionē longi tēporis cum mala fide eſſe bonā: qz in oībus eſt iſte ordo q̄ finis eſt melior bis q̄ ad finē: ⁊ vt politia aliqua iuſte regulet̄ debet hr̄e tale ius qō directe ducat ad finē illius: alioquin ius erit ſicut via obliqua: ⁊ qz finis cuiuſlibet politie inquātū politia eſt par cōis oīuꝫ politice viuentiū ⁊ copia rer̄: totū ius politicū ordinat ad iſta ꝓcurāda ordinari. ⁊ qz par cōis tolleret̄ p litigia antiquata: ⁊ copia rer̄ tolleret̄ p negligētiā bonoꝝ particulariū: ex q̄bus reſultat bonū cōe oportuit dari ius tollens hec. ⁊ iſtud non potuit eſſe niſi p̄ſcriptio ⁊ vſucaptio tā cū bona fide q̄ſ cū mala p̄cederet. Et iſta fuit cā quare de iure vel conſuetudine gentium introducta fuit p̄ſcriptio cū mala fide: ⁊ etiā ius ciuile illā hr̄e vigorē cōſtituit. ¶Sciendū tñ q̄ ſi ius vellet ſequi inſtū ſimpliciter tolleret p̄ſcriptionē cum mala fide: ⁊ poſſet punire alio modo negligētes res ⁊ tollere lites ne eſſent immortales. ſ. qui rē ſuā per tot vel tot annos deſineret poſſidere permittens venire ad quē lz niſi oīno hr̄et illā pro derelicto: ita vt primo occupanti cōcederetur q̄ perderet rem ⁊ applicaret̄ fiſco vel bonis communitatis: aut cogeret̄ illā curare: ⁊ multaret̄ in aliqua ſumma pecunie eo q̄ intereſt reipublice ne qs re ſua male vrat̄. ¶Ad rationē primā in contrariū dicēdū q̄ iepte allegauit p̄ſcriptionem contra regē Amon lz non eſſet ibi vere p̄ſcriptio: quia cū qs hr̄ titulū q confert dñium non poteſt p̄ſcribere rem cuius titulū hr̄: ſed iſraelite habebāt terrā amonitaꝝ ſub titulo iuſto vt declaratū ē ſupra. ſ. deo iubēte poſſidere illā: ideo nō p̄ſcribebāt. qz tñ nemo ꝓhibet̄ vti pluribus defenſionib⁹ vt pz de regulis iuris in. 6. regula nullus. pluribus poterat allegare iepte p̄ſcriptionē. ſ. dato q̄ nō ſtaret titulus ex mādato dei adhuc terra eēt iā p̄ſcripta lōgiſſimo tpe. ſ. trecētoꝝ āноꝝ: ⁊ tñ cū mitteret iepte p̄ſcriptionem ipſa eſſet male fidei vt in caſu ſi non fuiſſet acquiſitus titulus per mandatum dei: ⁊ tunc intelligebat iepte q̄ ſufficiebat ei p̄ſcriptio male fidei. Et tunc dicendū q̄ iſta nō erat de iure diuino: ſed de iure gentium. volebat tamen iepte vti illa contra amonitas ſicut vtebantur alie gentes. Scriptura autē ſacra non approbauit hanc p̄ſcriptionem: ſed ſolum retulit q̄ iepte illam allegaſſet ſe defendēdo. ⁊ ſic multa q̄ mala ſunt ⁊ falſa ponuntur in ſacra ſcriptura: qz illa recitat vt ab alijs facta ⁊ dicta. ſic etiam ius canonicum refert q̄ ſm leges procedit p̄ſcriptio cum mala fide: ⁊ tamen non approbat illā. extra de p̄ſcriptio. c. vigilanti. ¶Ad ſecūdā rōnē dicēdū q̄ punire delinquentes in bonū publicum: ſiue tollēdo pacem politicam: ſiue diminuēdo copiā rer̄ eſt de iure naturali. ⁊ tñ punire ſic vel ſic eſt limitatio iuris poſitiui: ideo poteſt taliter limitari vt bona punitio ſit: vel pōt aliter determinari. ⁊ qz pena q̄ eſt p p̄ſcriptionē male fidei inducit peccatum nō eſt ponenda ad emendationē. ſed dicēdū q̄ poterat aliter puniri delinquēs in negligētia. ſ. imponēdo ſibi multā certā pecunie poſtq̄ tāto tēpore neglexiſſet bona: vel q̄ applicarentur fiſco illa ſua. ⁊ ſic nullus indebite vel cōtra cōſciētiā aliqd accipet. ⁊ adhuc dato q̄ nullus eēt modus puniēdi iſtos ſic delinquētes: potius deberet dimittē illos ipunitos: q̄ſ penas infligere i q̄ ſit culpa foret.

¶An mala fide p̄ſcribens baberi debeat tanquā raptor vel ſit minor in culpa. Queſtio. 62.

Queretur vlterius an mala fide p̄ſcribens cenſeri debeat cum raptore: vel ſit minor in culpa. ¶Reſpondendum q̄ ad hoc ſcienda eſt differentia inter furtum: rapinam: ⁊ vſuram. nam iſta tria ſic ſe habent per ordinem.

Prima rō.

Regula iuriſtarum q̄ ius canonicuz ⁊ ciuile ad inuicem ſe ſ̄ bueniūt ⁊ qō vnū ō ficit alterū ſupplet. falſlit i mā preſcriptionis vbi ius ciuile nō ſubuenit canonico ſed deſtruit a canonico.

Secunda

Tertia

Quarta

Quinta

Sexta

Septima

Octaua

Nona

Decima

Vndecima

Duodecima

Tertiadecima

Quartadecima

Quintadecima

Sextadecima

Septimadecima

Octauadecima

Nonadecima

Vicesima

Vicesima prima

Vicesima secunda

Vicesima tertia

Vicesima quarta

Vicesima quinta

Vicesima sexta

Vicesima septima

Vicesima octaua

Vicesima nona

Tricesima

Tricesima prima

Tricesima secunda

Tricesima tertia

Tricesima quarta

Tricesima quinta

Tricesima sexta

Tricesima septima

Tricesima octaua

Tricesima nona

Quadragesima

Quadragesima prima

Quadragesima secunda

Quadragesima tertia

Quadragesima quarta

Quadragesima quinta

Quadragesima sexta

Quadragesima septima

Quadragesima octaua

Quadragesima nona

Quinquagesima

Quinquagesima prima

Quinquagesima secunda

Quinquagesima tertia

Quinquagesima quarta

Quinquagesima quinta

Quinquagesima sexta

Quinquagesima septima

Quinquagesima octaua

Quinquagesima nona

Sexagesima

Sexagesima prima

Sexagesima secunda

Sexagesima tertia

Sexagesima quarta

Sexagesima quinta

Sexagesima sexta

Sexagesima septima

Sexagesima octaua

Sexagesima nona

Septuagesima

Septuagesima prima

Septuagesima secunda

Septuagesima tertia

Septuagesima quarta

Septuagesima quinta

Septuagesima sexta

Septuagesima septima

Septuagesima octaua

Septuagesima nona

Octuagesima

Octuagesima prima

Octuagesima secunda

Octuagesima tertia

Octuagesima quarta

Octuagesima quinta

Octuagesima sexta

Octuagesima septima

Octuagesima octaua

Octuagesima nona

Nonagesima

Nonagesima prima

Nonagesima secunda

Nonagesima tertia

Nonagesima quarta

Nonagesima quinta

Nonagesima sexta

Nonagesima septima

Nonagesima octaua

Nonagesima nona

Centesima

Centesima prima

Centesima secunda

Centesima tertia

Centesima quarta

Centesima quinta

Centesima sexta

Centesima septima

Centesima octaua

Centesima nona

Ducentesima

Ducentesima prima

Ducentesima secunda

Ducentesima tertia

Ducentesima quarta

Ducentesima quinta

Ducentesima sexta

Ducentesima septima

Ducentesima octaua

Ducentesima nona

Tricentesima

Tricentesima prima

Tricentesima secunda

Tricentesima tertia

Tricentesima quarta

Tricentesima quinta

Tricentesima sexta

Tricentesima septima

Tricentesima octaua

Tricentesima nona

Quadringentesima

Quadringentesima prima

Quadringentesima secunda

Quadringentesima tertia

Quadringentesima quarta

Quadringentesima quinta

Quadringentesima sexta

Quadringentesima septima

Quadringentesima octaua

Quadringentesima nona

Quingentesima

Quingentesima prima

Quingentesima secunda

Quingentesima tertia

Quingentesima quarta

Quingentesima quinta

Quingentesima sexta

Quingentesima septima

Quingentesima octaua

Quingentesima nona

Sexcentesima

Sexcentesima prima

Sexcentesima secunda

Sexcentesima tertia

Sexcentesima quarta

Sexcentesima quinta

Sexcentesima sexta

Sexcentesima septima

Sexcentesima octaua

Sexcentesima nona

Septingentesima

Septingentesima prima

Septingentesima secunda

Septingentesima tertia

Septingentesima quarta

Septingentesima quinta

Septingentesima sexta

Septingentesima septima

Septingentesima octaua

Septingentesima nona

Octingentesima

Octingentesima prima

Octingentesima secunda

Octingentesima tertia

Octingentesima quarta

Octingentesima quinta

Octingentesima sexta

Octingentesima septima

Octingentesima octaua

Octingentesima nona

Nongentesima

Nongentesima prima

Nongentesima secunda

Nongentesima tertia

Nongentesima quarta

Nongentesima quinta

Nongentesima sexta

Nongentesima septima

Nongentesima octaua

Nongentesima nona

Millesima

Millesima prima

Millesima secunda

Millesima tertia

Millesima quarta

Millesima quinta

Millesima sexta

Millesima septima

Millesima octaua

Millesima nona

Duomillesima

Duomillesima prima

Duomillesima secunda

Duomillesima tertia

Duomillesima quarta

Duomillesima quinta

Duomillesima sexta

Duomillesima septima

Duomillesima octaua

Duomillesima nona

Tremillesima

Tremillesima prima

Tremillesima secunda

Tremillesima tertia

Tremillesima quarta

Tremillesima quinta

Tremillesima sexta

Tremillesima septima

Tremillesima octaua

Tremill

Duo sūt de rōne furti.

Tria sūt de rōne furti.

B

Tria sūt de rōne vsure.

Tanto graniora sunt pcā qnto diuti⁹ ifelicē aiaz detinent alligatam.

Ad qōnē

C

Determina.qōnis

Nota.

Sigd inueniſti ⁊ nō reddidiſti furtū cōmiſiſti.

ordinē.q furtuz ſe habet pluſq̄ rapina: ⁊ rapina pluſq̄ vſura. De rōne furti ſunt duo. Primū vſurpatio rei aliene. Scōm eſt q̄ ſit occulta. p primū iſtoz furtū includit rapinā: eo q̄ rapina ē vſurpatio rei aliene. 14.q.5.c.penale. p ſcōm diſtinguiť ab ea vt pz ex̄ de furtis.c.2. C De rōne rapine ſunt tria. Primū eſt q̄ ſit vſurpatio rei aliene. ⁊ ex hoc extendiť ad vſurā in qua vſurpať aligd. ⁊ etiā collocať ſub furto. Scōm eſt q̄ vſurpatio ſit ſciēte dño: ⁊ p hoc rapina differt a furto ⁊ extendiť ad vſuram in qua vſurpať res ſupza ſortē ſciēte dño. Tertium eſt q̄ vſurpatio ſit penitus violēta. ⁊ p hoc diſtinguiť ab vſura: in qua nō eſt talis violētia. C De rōne vſure ſunt tria. Primum eſt q̄ ſit vſurpatio rei aliene. Scōm q̄ ſit ſciēte dño. Tertiū q̄ ſit p conſenſuz aliqualr coactū vel nō ſimplr liberū. 16.q.1. merito que riť. quātū ad prima duo cōuenit cū rapina: quātū ad tertiū conuenit cū nullo. C Nūc dōm q̄ ppie loquēdo nō poteſt vocari preſcriptor cū mala fide fur vel raptor: qz peccatū preſcriptoris eſt detinēdo rē alienā. peccatū aūt furis pcipaliter eſt vſurpando ſiue accipiēdo ⁊ nō tenēdo. nā dato q̄ fur vel raptor reperiať in actu vſurpādi rē alienā vocabiť fur vel raptor: ⁊ punietur pena furis vel raptoris. ⁊ tñ nunq̄ tenuit rem illā. Q; āt fur vel raptor tenuerit aliquāto tēpore rem raptā nō conſtituit ipm peccatū principalr: ſed quandā circūſtātiā aggrauationis: qz tāto grauiora ſunt peccata: quāto diutius infelicē aiaz detinent alligatā. extra ō cōſuetudine. c. qz tanto. iō puniet grauius magno tēpore detinens q̄ ſi capiať in ipſo actu furādi. preſcribens aūt mala fide nō bz peccatū in accipiēdo rē ſed in detentando. nā iſte a pncipio bonā fidē bz qñ rē capit: ſed poſtea naſciť mala fides ⁊ detentat: ⁊ tunc peccat. Iſtud aūt eſt niſi forte velles dicere q̄ preſcribens mala fide ſm leges etiā a pncipio cū rē caperet mala fide cepit: qz tūc nullo modo vī differre qui a pncipio bz malā fidē: ſed debet hāe a pncipio bonā fidem vt vocet preſcribens ⁊ nō fur. ⁊ poſtea debet oriri mala fides: ad hoc q̄ dicať preſcribere cū mala fide. Ex hoc aūt pz q̄ preſcribens mala fide nō oz puniri pena furis vel raptoris ſm legē q̄ punit fures. nā preſcribere mala fide ſolū eſt peccatū contra cōſciētiā: ⁊ pacē policitā tollit quā ipſa iura pncipalr conſeruare conanť: ⁊ ſi iura nō punirēt raptores ⁊ fures nullus pacifice aligd poſſideret: ⁊ tolleret oīs ciuilis ſocietas: eſſetq̄ bellū cōtinuū: ⁊ oñr oēs perirent cū nullus conareť ad ampliandū bona q̄ nō poterat pacifice poſſidere. qui aūt mala fide preſcribere conať cōſciam grauat: ⁊ tñ pacē publicā nō perturbat: eo q̄ ille q̄ ſic perderet bona ſua nō debēt imputare iniquitati alterius qui preſcripſit: ſed ſue negligētie: qz nō curauit repetere: ideo iuſte perdit. ⁊ ſic lz nō oz pmitti pſcriptio cū mala fide eo q̄ eſt cōtra cōſciam: tñ qui ſic preſcripſerit poſtq̄ priuatus fuerit re qua conatus eſt preſcribere nō puniet: ſed relinquiť diuine ꝓuidētie puniēdus: qz multa talia lex būana nō punit: ⁊ deo puniēda relinquit. ſic ait Aug. li. de li. ar. ſ. lex iſta q̄ regendis ciuitatibus ferē multa cōcedit ⁊ impunita relinquit q̄ p diuinam ꝓuidentiā vindicanť. C Dicēdū ḡ q̄ lz preſcribens mala fide nō poſſit directe locari cū raptore vel fure: qz nō turbat pacem ⁊ grauat cōſciam ſimul ſicut illi: ſed ſolū cōſciam inficit. tñ interpretatiue: ⁊ quātū ad deū fur ⁊ raptor vocabiť: qz deuz pncipaliter intendit aium ⁊ cōſequēter manū. Sic etiā intelligiť illud. ſigd inueniſti ⁊ nō reddidiſti furtū cōmiſiſti. 14.q.5.ſigd. Nec tñ eſt intelligēdū q̄ tātū puniret apud deū preſcribēs mala fide: ſicut fur: aut raptor: qz cū plura ⁊ maioza mala illi faciāt neceſſe eſt iuſto iudicio plus puniri q̄ plura ⁊ maioza faciāt declaratū eſt. ⁊ tñ ſicut fur ⁊ raptor debēt rectificare cōſciam ſuā reſtituēdo rē alienā: ita ⁊ preſcribens mala fide bñs cōſciaz infectam: nō pōt alio mō rectificari niſi reſtituēdo. ḡ tenebiť ad reſtitutionē. Ex hoc etiā ſeq̄ť q̄ cū fur ⁊ raptor nō poſſunt aliquo iure defendere ſibi rē ablatā: ſed teneret indiſtincte ad reſtitutionē: ita ⁊ preſcribens mala fide nō bz aliqō ius ad defendū rē q̄cūq̄ fuerit longo tpe poſſeſſio ad preſcribendum.

C An mala fides ſuperueniens cōpleta preſcriptione vitiet eā ⁊ faciat nō valere ⁊ preſcribens obligeť ad reſtitutionē. Qō.63.

A

1.opinio Bernardi ⁊ cōiť oiuz iuriſtarum.

*1.rō.

2.rō.

Queretur vlterius an mala fides aduenies cōpleta preſcriptione tollat preſcriptionē vitiando eam. ⁊ an ſic preſcribens teneať ad reſtitutionem rei preſcripte ſicut ſi pſcripſiſſet cū mala fide. C Ad hoc reſpōdeť p bernardū extra de preſcriptionibus. c. vigilanti ⁊ cōiter poēs q̄ non. *Primo q̄ ſi cōpleať preſcriptio bona fide tutus videť preſcribens non ſolum de iure ciuili: ſed etiam de iure canonico extra de preſcrip. c. de quarta. C Secūdo patet qz ſi cōpleať preſcriptio durante bona fide factum eſt ius meum qō erat alienum: ideo iam non habeo cōſcientiam iuris aliene rei confirmante vtroq̄ iure: ideo nec ad reſtitutionē rei mee teneboz. C Tertio pz q̄ null⁹ obligať reſtituē qō iuſte poſſidet. ⁊ tñ pſcribēs hmōi poſſidet iuſte: qz iure: ⁊ quod iure fit iuſte fit. 14.q.4.qd dicā. C Cōtra hec tenet Gerardus de ſenis auguſtinenſ. ſ. q̄ preſcribens bona fide teneť reſtituere: ſi poſtea finita preſcriptiōe incipiat hāe fidē malā. ⁊ dicit q̄ rōnes i cōtrariū ſupza allegatas cōcludūt in foro cōtentioſo: ſed nō in foro cōſcie. Et qñ arguiť q̄ ius canonicū facit aliquē tutū facta preſcriptione q̄tū ad cōſcientiā: qz etiā illud loquiť in foro cōſcientie. reſpōdet q̄ illud intelligiť de illis q̄ nō reduci ad vtrūq̄ foz. ſ. cōſcie ⁊ litigij. ⁊ tñ in illis q̄ ſolū reducunť ad foz cōſcie ſicut nūc. ſ. q̄ cōſiderať an ſm cōſciam teneať reſtituere ſecus erit. vñ ſolū ſm cōſciētiā iudicandū eſt. C Ad hoc ipſe facit tres rōnes. Prima eſt qz cōtra intentionē iuris dantis efficaciam bone preſcriptioni eſſet ſi ſupueniens mala fides nō noceret preſcribēti: qz ſm hoc mala fides bēret fauorē a pcedēti preſcriptiōe cuius cōtrariū ſtatuere intendebat. ſ. q̄ eius curſus nullū fauorem preſtaret male fidei. C Scōa rō qz bona fides eſt fundamētū pſcriptiōis: ⁊ illi dat efficaciā: quo ceſſante ceſſat effectus eius. ſ. oñium acquiſitum: qz ad hoc q̄ maneat oporteat ſemp manere bonaz fidem: vt ſit ſemp acquiſitio: ⁊ duratio bone fidei cōueniant fundamēto nālis iuris. C Tertia ratio eſt qz veritas ſemp eſt correctiua falſitatis: ḡ correcta fide erronea: per fidem verā ſupueniētē omne ſecutū ex illa erronea fide eſt corrigēdum: ⁊ ſic preſcriptio mutabiť in nō preſcriptū: ⁊ tenebiť reſtituere ſicut ſi non preſcripſiſſet. Ad iſtas tres rōnes videretur facere. 3. tertus. ſ. 34.q.2.ſi virgo. ⁊ extra de preſcrip. vigilanti. ⁊ de regulis iuris in. vj. regula peccatū. Ponunť aūt. 3. opiniones circa hoc p bernar. in glo. c. vigilanti. Prima eſt q̄ teneať reſtituere: ⁊ oī eſſe theologoz. Scōa q̄ nō teneať: ⁊ oz iuriſtaz. Tertia ē media dicens q̄ aut preſcriptio cauſat ius in bis q̄ ſunt ex cā lucratiua: vt q̄ ſola poſſeſſione nihil dando quis acquiſierit ius in reb⁹ alterius: aut hz ex cauſa oneroſa. ſ. ſi emit ab illo qui furatus ē. Primo mō dicunt q̄ teneatur reſtituere per malam fidē ſuperuenientē. Scōo modo q̄ nō. Sed iſtā diſtinctionē ipzobat boſti. Dicit Rai. q̄ ſi abſens preſcribēs cōſciam remordentē non ſatiſfaciat: vel ſi dicit ſe de peritoz cōſilio cōſciam non hāe: vel ſiquā habuit cōpleta preſcriptione dicit ſe ad illoz conſilium depoſuiſſe: conſulit adhuc tenendam tutiozem viam. ſ. q̄ reſtituat propter duplicitatis ambiguum. ⁊ maxime qz nō facile oia que debent in preſcriptione concurrunt. Sed ſi non acquieſcit nō audet illū ponere iter ſa'nādos p ſupiozes rōnes: nec iter dānādos pp iura in cōtrariū. maxime qz p vniuerſum p qō eccliē ptās extēdiť ſic ſeruari videm⁹. Hoffredus dicť opinionē theologoz nō eē de necitate ſz ꝓfiliū: iō nō necio tenēdā. 14.q.1.c.qō ꝓcipiť. Poſti. dicť q̄ ſi cōſcia ē erronea ſup hāe ⁊ remordet: nec iformať ad dictū peritoz ſeq̄ eā debem⁹. ſic de ſen. excō. c. igſtitioni. ⁊ de ſymo. c. p tuas. 2. De opione āt q̄ vocať theologoz dicit nō eē theologos iſtos: ſz ſcrupuloſos timētes vbi timēdū nō ē. dicť ſe de illis nō eſſe: pſertim cū iure dīno poſſit fieri pſcriptio. inducit Leui. 25. ⁊ q̄ finita pſcriptiōe nō bz cōſciaz rei aliene ſz ſue: qz iā facta ē ſua. Idē tenet btūs Thomas de agno i quodā quolz. dicēs. q̄ pſcripſit bōa fide ad reſtitutionē nō teneť: lz ſciat rē alteri⁹ fuiſſe. Iſtā opinionē tenēt fere oēs iuriſte. ſ. Jo. Inno. Boſ. ⁊ Rai. ⁊ Jo. an. ⁊ addit q̄ſdā allegatiōes i mercuriali i regula poſſeſſoz. ſed nō curo de illis. C Sed pōt eē rō duplex ad cōfirmādū poſitionē iſtā q̄ nō teneať reſtituere: quā teneo. Et ꝑma ſit. ius canonicū ſeq̄ť foz ꝺſcie: ⁊ tñ vlt q̄ finita pſcriptiōe ſi repetať res pſcripta poſſit poſſeſſor ſe defendere pſcriptiōe. ⁊ tñ manifeſtū ē q̄ tūc poſſeſſori ꝺſtat rē alteri⁹ fuiſſe: aliogn nō deſenderet ſe pſcriptiōe: ſz negaret titulū alteri⁹ cū ipe nō cogať ꝓbare titulū poſſeſſiōis ſue: qz nō poſſidet ꝺ ius cōe. ḡ vult q̄ nō ſit ꝺ cōſciam pſcriptare bona fide: q̄ aduenīēte poſtea ꝺſcia rei aliene teneať ad reſtitutionē. C Si āt aliqs dicat q̄ ius determinat ibi i foro ꝺtētioſo i quo mlta ſūt nobis ꝺceſſa q̄ nō cōcedunť i foro ꝺſcie. C Dōm q̄ nō ſtat: qz ius canonicū nō attēdiſſet ꝺſciaz ſi foz ꝺtētioſum pmiſſet pſcriptionē cū mala fide ſīc pmiſerūt leges cū ſit ad vtilitatē reipublice vt declaratū eſt. ⁊ tñ nō pmittit. ḡ ſeq̄ť ꝺſciaz: ⁊ poſtea pmittit imo ſtatuit q̄ cōpleta pſcriptiōe poſſit q̄s defendere excipiēdo ꝺ illū q̄ ꝓbat rē fuiſſe ſuā: iō nō ē ꝺ cōſciaz retinēr rē ſic pſcriptā. C Scēa rō ē. q̄ pſcribit aliquo tpe facit rē ſuā acquirēdo oñium vtile vel directe: ſi facit rem ſuam impoſſibile eſt q̄ habeat eam iniuſte: qz nemo iniuſte pōt poſſidere qō ſuū eſt. ſi aūt nō eſt ſua. ḡ caſatū nō eſt oñium p preſcriptionē. qō falſum eſt. C Si aūt di-

3.rō.

2.opio Gerardi.

Rñſi.ad.1. rōnē pz gerardū de ſenis.

1.rō. rō gerardi de ſenis.

2.rō.

3.rō.

B

Alia opio. Prima. Secūda. 3.opio. ꝑncipal i hac materia.

Cōfutatio 3.opi.p boſti. 4.opi. Rai.

Opi. goffre q̄ coincidit cū prima. Poſti opi. q̄ coincidit cum prima

Thōe opinio.

Uera rō auctoriz ad cō firmādam poſitionem ſci Thome ⁊ iuriſtarū Et. 1.rō.

C

Obiectio.

Rñſio.

1.rō.

2.rō.

Rñsi. cuiusdā ad rōnē Confutatio.1.

cas lex pōt facere aliquē dñm:z tñ nō iuste.Dico q̄ includit ꝺdictionē qz lex vel ptās principis pōt alicui dare rē: ita q̄ nullus audeat eā repetere.q̄ tñ iuste possideat nō pōt efficere volūtas principis aut lex:nisi rō ipsa hoc agat. z tūc aut prescriptio egit q̄ iuste iste efficeret dñs:aut nō.si iuste nō pōt iniuste vnq̄ possidere nisi efficiat res alterius.si aūt nō iuste effectus est dñs nō differret iter prescriptionē cū bona fide z mala fide.

Secunda

¶Itē qui rē prescribit si nūq̄ hēret cōsciam rei aliene semp eēt ver⁹ dñs z hoc nullus dubitat.cōpleta prescriptione nō pōt tenere cōtra cōsciam rē prescriptā.nisi forte dicat q̄ cōscia rei aliene non uiter veniēs conferat dñium. sed hoc falsum est qz rē fuisse alterius aliqñ nō dicit aliq̄ obligationē ad aliqd agēdū: nec etiā dicit aliqō ius: qz eodē mō cū emerim aliquā rē: si recolo illā fuisse alicuius tenerer ad restitutionē.qz ita effecta ē semel mea res quā prescripsi durāte bona fide sicut res quā emi.

Tertia D

¶Itē si aduenientē tali fide post cōpletā prescriptionē tenerer restituere rē:aut tenerer restituere illi q̄ possedit eam primo vel alteri. ſz neutri.q̄ nulli.pz hoc:qz res nō est restituēda nisi habēti ius in illa alioquin ipse fur vel raptor q̄ nō hz ius possit tenere rē: sed cōpleta prescriptione cū bona fide defierit hāe ius ille cui⁹ erat primo res:alioquin prescriptio fidei bone nullo tpe cōstitueret vez dñm.q̄ neče est q̄ aduenientē isti cōscia rei aliene ille acquiret dñium z iste pdet:sed nō est aliqd p qō ille acquirat plus ꝺminiū in re q̄ libet alius:cū iā totaliter defierit hāe ius.q̄ non magis restitutio fieri ꝺz isti q̄ alteri.sed q̄ alteri nō debet fieri manifestū est.q̄ etiam nō fiet isti.

Obiectio.

¶Sed obijciet q̄ perdat iste dñium p hoc q̄ aduenit ei fides de re aliena:qz sic est in prescribendo.nā dū nō hz fidē rei aliene prescribit: z qñ hz fidē illius nō prescribit.

Rñsio.

¶Rñdēdū q̄ nō est sile pp duo.Primo qz fides ante prescriptionē finitā de re aliena est mala fides eo q̄ res ad aliū pertinet tunc.post prescriptionem aūt cōscia rei aliene nō est mala fides:qz res effecta est possessoris. Scōo pz et efficaci⁹ qz fides bona vel mala nō ꝛstituebat dñium nec tollebat dñium. nā ꝺato q̄ ante finitā prescriptionē hēret q̄s bonā fidē nō erat ex hoc dñs.z ꝺato q̄ hēret malā fidē nō ꝺfineꝺat esse dñs:sed lex est q̄ faciebat eū dñm finita prescriptione:sed aduenientē fide huiusmodi post cōpletā p̄scrptionē nulla lex ē q̄ tollat dñium: sicut fuit aliqua q̄ cōferret prescribēdo.q̄ nō poterit ꝺfinere eē dñs.

Determinatio qōnis. Per hoc rñdet facilr ad motiua geraldi de senis.

¶Dōm q̄ q̄ nō tenet restituere aduenientē hmōi fide cōpleta p̄scriptiōe.Etiā ꝺz negari positio casus.ſ.q̄ finita prescriptione cū bona fide pōt alicui aduenire mala fides.nā q̄ cōpleta p̄scriptione cōperiat rē alterius fuisse:nihil magis ē q̄ post emptionē sciat rē emptā fuisse alterius anteq̄ eā emeret. Etiā nō ꝺz cōcedi q̄ cōpleta prescriptione possit q̄s hāe cōsciam rei aliene.sed pōt hāe cōsciam q̄ res aliqñ fuit aliena:z nūc est vere sua:qō nihil obstat. De hac materia plura ꝺixi i quadā repetitione cuius principalis qstio erat an teneremur restituere res prescriptione quesitas.z ibi vide illa que ꝺixi.

Auctor fec repetitionē ō p̄scriptōe q̄ nō appetit mltaalia opa eius.

A

¶Chronica temporalium euentuum sub abimelech z thola z Jair iudicibus israel. Questio.64.

Chronicā tēporalium euentuum hic inseremus quam ex morte Gedeonis omisimus.huic successit Abimelech filius eius ex cōcubina anno ab exitu de egypto ducentis quadraginta cōpletis:z fuit tribus annis rex i Sichem: quē odiosus habuerūt sichimite.Huius tēpore in grecia inuētū est musicum instrumētū qō vocat cozus z ꝺicit strabus eē pellem cū duabus cicutis:p alterā inspirat:z p alterā reddit sonū z scribit ſm quosdā sine aspiratione. p voce aūt canentium z mēsura z vēto cū.ch.aspirato.sic ait historia scolastica.¶Chronica tēporaliū euentuum sub Thola q̄ successit Abimelech de quo hz precedenti.c. Iste cepit iudicare israel anno ab exitu de egypto ducētesimo quadringentesimo tertio.z iudicauit annis 23.cuius tempore ſm q̄ refert historia scolastica Hercules vicit Antheū in palestra:z ilium vastauit. bellū fuit iter laphitas z centauros:quos palefactus in libro de incredibilibus nobiles fuisse scribit equites thessalos. Priamus laomedōtis filius regnauit in troia.androgeus athenis dolo interficit: z theseus in agone minotaurum occidit: ppter qō athenieñ. pueri tributarij pena liberati sunt.Fuit aūt vt quidam aiunt inhumanus z valens i palestra ingratiatus minois quasi minois taurus.i. carnifex.Sciendum autem q̄ Paulus orosius primo de ormesta mūdi ꝺicit hoc bellū laphitaz z cētauroz z bellum Thesei z minotauri prius fuisse.ſ.anno.27.presulatus gedeonis vt ꝺeclaratum est.ſ.8.sed modicum ꝺiffert. ¶Sciendum autem q̄ iste raptus helene qui hic ponitur non fuit quando eam rapuit paris filius priami propter quē surrexerunt bella troiana: sed de raptu thesei:qui iterum eam prius rapuit.Etiam bellū troianum de quo hic ꝺicitur:non fuit istud quod accidit tēpore primi quod fuit sub Agamemnone euntibus.ſo.regibus grecoz. sed de bello quod fecit Hercules z thelamon cōtra Laomedontem.postea autez fuit aliud bellum quod decem annis durauit: i quo troia excisa est.Sed adhuc istud bellum vult Paulus oro sius postea fuisse.sed adhuc de raptu helene a theseo meli⁹ sub Jair esse volunt.¶Chronica temporalium euentuum sub iair qui cepit presidere anno ab exitu de egypto ducentesimo sexagesimo tertio z prefuit annis.22.vt patet precedenti.c.huius tē pore verius helenam a theseo raptam asserunt q̄s postea recuperauerunt fratres eius Pollux z Lastor captiuando matrem theseī:eo peregre profecto.

Chronica tpaliū euētuum sub iair

¶Capitulum.xij.

Priamꝰ hectorpatris z reliq filij clarent.

Ecce autē in effraim orta est seditio. Nam trāseuntes cōtra aquilonem ꝺixerūt ad iepthe. Quare vadens ad pugnā cōtra filios ammon vocare nos noluisti: vt pergeremus tecum? Igitur incendemus domum tuā. Quibus ille respondit. Discepta/tio erat mihi z populo meo contra filios ammon vehemens: vocauiq̄ vos vt prebere/tis mihi auxiliū z facere noluistis. Quod cernens posui animā meā in manibus meis:trā/siuiq̄ ad filios ammon:z tradidit eos dñs in manꝰ meas. Quid cōmerui vt aduersum me cōsurgatis in prelium? Vocatis itaq̄ ad se cunctis viris de galaad:pugnabat cōtra effraim. Percusseruntq̄ viri galaad effraim: quia ꝺixerat fugitiuus est galaad de effraim:z habitat in medio effraim z manasse. Occupaue//rūtq̄ galaadite vada iordanis p que effraim reuerti⁹ erat.Cūq̄ venisset ad ea de effraiz numero ✝fugiēs atq̄ ꝺixisset:obsecro vt me trāsire permittas:ꝺicebāt ei galaadite. Nun qd effrateus es? Quo ꝺicēte:nō sum:interrogabāt eū.Dic ergo sebboleth qō interpreta/tur spica. Qui respōdebat cebboleth:eadem littera:spicā exprimere nō valēs. Statimq̄ apprehensum iugulabāt in ipso iordanis trā situ.Et ceciderunt in illo tēpore effraim quadragintaduo milia. Judicauit itaq̄ iepthe galaadites israel sex annis z mortuus est:ac sepultus in ciuitate sua galaad.

Helena troiani belli causa rapte

als ✝vir

Troia obsidiōe cingitur.

Cōnexio capituli.

Ecce autem. ¶Descripta in precedentibus tribulatione z liberationis modo.hic ponit impetus seditionis.ſ.qz p istam pugnam cū amonitis facta est quedam seditio in israel.Et primo seditio describitur. Secūdo trium iudicum tempus succincte subditur ibi.(Post hec iudicauit.) Illa pars ꝺiuiditur in tres partes ſm q̄ fuerunt.3.iudices. partes per se satis patent. ¶Queretur an ea que habent hic descendant a precedentibus ordine continuato: vel sit aliqua mutatio ordinis. z an fuerint facta immediate post illa: vel interiecto aliquāto tēpore.a¶Ad primū ꝺicēdū q̄ fuit hic cōtinuatio ordinis.nam supra ponebatur principium iudicature. Jepte.ſ.quomodo institutus est. z immediate contra amonitas pugnauit. Hic autem subditur de seditione quam postea iudex factus habuit.Etiam ista seditio orta est quia non vocauit iepte effrateos ad bellum contra amon vt ipsi asserebant. ergo fuit post bellum illud.¶Ad secūdum ꝺicendum q̄ videtur q̄ immediate factum fuerit post precedentia de bello amonitarum. nam effratei moti sunt contra iepte q̄ non vocasset illos ad bellum.ideo credēdum est q̄ immediate persequerent

Diuisio eiusdē.

Qō.1

A

An i his fit aliq̄ ordinis mutatio z an fuerit immediate facta.

a Rñ. ad 1.qstū.

Rñsi. ad 2.qstū.

iniuriam

iniuriā suaz mouentes istud bellū: qz si magno tēpore post mouerēt: non viderēt esse ad ppositū talis cōmotio: cū non haberet aliquā cām recentē. sicut etiā effratei moti sunt cōtra gedeonez: qz non vocauit eos ad bellū contra madianitas. z tñ illud fuit imediate vt finitū est bellū supra 8. c. z sic eēt hic. (Ecce āt in effraim ozta est seditio). Nō est intelligendū qꝺ effratei iterse haberēt istaz seditionē qꝺ ɔ iepte tumultuabant. sed dī in effraim. i. de effrai. s. qz ipsi mouerēt eam ꝓcedentes cōtra iepte. (Naz transeūtes contra aquilonē dixerunt ad iepte). i. postq̄ in iram inter se succensi sunt ozta iepte venerūt ad eum in terram suam galaad ad tumultuandū contra ipm: quasi ab eo iniuriam suscepissent. z dicīt qꝺ iuerunt cōtra aquilonē: qz habitabant effratei ad partem meridianā respectu iepte. nam iepte erat in terra galaad in vbe maspbad precedenti. c. z ista vbs erat ad latus septentrionale terre israel. sorz autez effraim erat magis meridiana: eo qꝺ erat circa sortem iuda z beniamin que erant marime meridiane: z ad veniendum ad locum iepte descendebāt ad aquilonē: z aliqualiter ascendebāt versus orientez. vnde transierūt iordanē. z ob hoc postea in regressu tenuerunt galaadite vada iordanis: z ibi occidebant effrateos.

Notan. †

† †

Qō. 2 A Qī effratei tumultuabant ɔ iepte. ¤ Rñ. ad q̄situm.

¶ Querek quare effratei tumultuabant ɔtra iepte. ¤ ¶ Rñdendū qꝺ erant valde supbi: z nolebāt qꝺ aliquis haberet bonorem nisi ipsi: z quia tunc iepte ɔsecutus fuerat victoriā magnificā: z ipsi non ɔsecuti fuerāt aliquā partē glozie voluerūt nimis: z ob inuidiā voluerunt delere ipsum iepte: z quesierūt occasionē pugnādi cōtra eum dicentes qꝺ nō vocauerat eos ad bellum: lz in hoc mentirent. sic enim qñ gedeon ꝓcessit ɔtra madianitas: z non vocauit eos postea iurgati sunt valde ɔtra ipm: ita vt vellent vim facere supra. 8. c. ¶ Et sciendū qꝺ nulla alia trib⁹ venit nūc contra iepte nisi trib⁹ effraim: eo qꝺ viri de ista tribu erant magis supbi q̄ oēs viri de alijs tribub⁹. z sic tam ɔtra iepte q̄ contra gedeonē ipsi soli iurgati sunt. Alia rō specialis inuidie eē pōt: qz effratei valde inuidebāt filijs manasse: z qz iepte erat de filijs manasse voluerūt spāliter de victoria illi cōcessa. Sciendū autē qꝺ manasse z effraim erāt fratres: z manasse erat ꝑmogenit⁹ ioseph Gen. 48. iacob tñ in benedictiōe ꝑposuit effraim ipsi manasse. e. c. z postea erat maioris bonoris in actib⁹ publicis trib⁹ effraim q̄ manasse. nam trib⁹ effraim habuit vexillū sub quo erat tribus manasse Nu. 2. c. z princeps filioz effraim ꝑnus obtulit in ɔsecratione scūarij q̄ ꝓnceps manasse Nu. 7. c. z sic de ceteris. manassite aūt qz fm carnē ipsi erāt de linea ꝓmogeniti: conabaī se supponere effrateis. z ex hoc nascebaī magna inuidia z contētio inter eos. nec aliq̄ oue trib⁹ tātū sibi invidebāt in toto israel sic iste oue: ideo qñ manassite q minores erant z emuli effrateoz faciebāt aliquid gloziosum: volebant valde effratei. z sic fuit qñ gedeō q erat de stirpe manasse obtinuit cōtra madianitas. nam tūc nulla trib⁹ iurgata est contra eum nisi effraim. s. 8. c. nunc ēt iepte erat de dimidia tribu manasse q̄ erat ad orientē iordanis. qō ꝓz: qz vocatur galaadites: z tamē medietas terre galaad data est medietati trib⁹ manasse Deuter. 3. z sic inuiderūt valde ei plusq̄ si fuisset de alia tribu. z qz nulla trib⁹ habebat spālem inuidiā contra manasse nisi tribus effraim: ipsi soli pugnauerūt cōtra iepte. istud ꝓcedit dicēdo iepte fuisse de tribu manasse. Alig tñ volūt eū fuisse de tribu gad: qz vtraq̄ trib⁹ habebat medietatē terre galaad. lz magis dōm est fuisse de tribu manasse q̄ gad. z hoc cōmunius tenetur. ¶ Querek vlteri⁹ cum effratei essent cupidi glozie quare ipsi nō iuerunt ad bellū vt obtinerēt victoriā z glozianrē tur sicut iepte. nam cū vocati eēnt a iepte ire noluerunt vt ꝓz. ī.

Qō. 3 A Qī effratei cupidi glie ñ iuerūt ad bellū vt victoriaz obtinerēt sicut iepte. a Rñ. ad q̄situm. b 1. cā. 2. cā.

a ¶ Rñdēdū qꝺ fuit ꝓpter duo. b Primū fuit qz timuerūt effratei qꝺ non possent habere victoriā. nam amonite vsq̄ nūc fuerant potētes nimis: z ꝑmebant valde israelitas: non solū habitātes in terra galaad: sed etiā interdū transibāt iordanē z vastabāt sortē iude z effraim. s. 10. z nō poterāt resistere eis effratei: ideo nunc timuerūt pugnare ɔ eos. z sic non venerunt q̄ q̄ vocarētur. Scōm fuit ex magna vedignatiōe. nam cuz effratei eēnt valde supbi z inuidi ɔ manassitas: vedignabanī iepte manassitam esse ducē eoz: qz siquid boni agerent totū ꝑputaretur iepte: z si paterenī mala essent oibus cōmunia: ideo noluerunt ire nūc. qñ viderūt autē qꝺ iepte obtinuisset tam magnificā victoriā: voluerūt valde qꝺ ipsi ascriberēt victoria. ¶ Queretur vlterius quare cū effratei tumultuati fuerūt ɔtra gedeonem ex simili cā cessauerūt: z tunc nō cessauerūt sed intulerunt bellū. c ¶ Rñdēdū qꝺ effratei valde irati sunt ɔ gedeonē: sicut nūc contra iepte: z iurgabanī acriter ita vt iam vellent vim inferre. s. 8. z tñ placauit eos gedeon verbis. hic aūt placari nō potuerūt: z hoc fuit ꝓp duo. a Primū erat qz gedeō locut⁹ est eis verba valde dulcia: ascribēdo eis totā victoriā: z sibi nihil. supra. 8. s. quid enīz tale facere potui quale vos fecistis: nōne melioz est racem⁹ effraim vindemijs abiezer? in man⁹ vestras tradidit dñs principes madian. excusando se qꝺ vocauisset eos: z venire contēpsissent. sed nūc iepte nō laudauit eos plusq̄ se: iō non potuit gescere supbia eoz̄: qz nihil fuit qō eoz impetū mitigaret. Scōz fuit qz qñ litigabāt contra gedeonē: ipsi egerant aligd qō erat vere laudabile. s. qꝺ occidissent oreb z zeb principes madian: lz maioza egisset gedeon. z cū laudaret eos gedeō z videret se egisse aligd de quo possent vere laudari gloziati sunt: z potuit cessare eoz̄ ipetus. nunc aūt nihil glozioſum egerant: qz non iuerāt ad bellū: ideo etiā si laudasset eos iepte. nimis non possent cōtētari vt cessaret tumor illoz̄. (Quare vadens ad pugnā cōtra filios amon vocare nos noluisti vt pergerem⁹ tecū:) Istō posuerūt ꝑ occasiōe filij effraim ad pugnādum cōtra iepte: z tñ mentiti sunt: qz iepte vocauit eos vt ꝓz. ī. z vocati noluerūt venire. lz adhuc dato qꝺ noluisset vocare eos iepte ad bellum: nō grauabat eos: sed potius faciebat gr̄az. naz ipse erat princeps populi: z poterat vocare quos vellet ad bellum dimittēs alios. Etiā qñ iepte fecit istud bellū cōtra amonitas: erat cōstitutus solū ꝑnceps super terrā galaad vt ꝓz ꝑcedēti. c. sed non sup reliquū israel: ideo nō vocās de alijs q̄ de galaaditis non male agebat: qz nolebat iperare nisi subditis suis. (Incēdemus igiī domū tuā). Iniuste agebāt: qz nullā iniuriā aut damnū eis inflixerat iepte. z dato qꝺ inflixisset: nō debebāt ipsi ꝓpria auctoritate inferre bellū: sed ex sniā iudicum de domo consilij tenerēt iepte respōdere z satisfacere viris effraim. (Quib⁹ ille rñdit). Non tenebaī iepte rñdere verba taz mollia: qz poterat dicere nolui vocare vos: qz non tenebar: vel ga non eratis populus meus. sed qz vidit eos iratos nimis: vt nō daret occasionē bello z effusioni sanguinis: tacuit ab his: z rñdit verba mollia. nam rñsio mollis frāgit iras: z verbū durum suscitat furoz̄es Prouerbioꝝ. 15. (Disceptatio erat mihi z populo meo vehemēs ɔtra filios amon). i. pugna grauis. vel vocatur disceptatio. i. altercatio que nō est bellū sed ozigo belli: z sic fuit hic. nam cōtendebāt amonite z israelite super terra galaad petētibus amonitis eā sibi reddi: galaaditis vero rñdentibus non deberi. z ista disceptatio erat terminānda bello. et ad hanc vocauit iepte effraitas z venire noluerunt. z vocaī vehemens disceptatio: qz erat qō de tota terra quā tenebant galaadite qꝺ ꝓderent eam. in hebreo dī. (Vir contentionis fui ego z ppls me⁹). s. ego z ppls me⁹ eram⁹ in cōtentione cum amonitis. z idez est qō lra nostra. z dicīt ego z populus me⁹: qz terra galaad iam erat subiecta iepte: eo qꝺ fecerāt eum ꝓncipē ꝓcedēti. c. z non vocauit aliam terrā vel populū suū. (Uocauiq̄ vos vt mihi ꝑstaretis auxiliū). s. anteq̄ inciperet vocauit effrateos vt venirent ad iuuandū eos: qz erant fratres sui z noluerūt venire. (Et facere noluistis). s. qz contēpserūt ire sub ꝓncipatu iepte qui erat manassita. etiam qz timebāt se non posse obtinere contra amonitas. (Qō cernēs posui in manib⁹ meis animam meam). Idest videns qꝺ vos nolebatiz me adiuuare: posui animā meā in manib⁹ meis. i. posui me ad periculū. Uel posui terrā meam in potestate manuū mearū. s. qꝺ si bene pugnarē: anima mea. i. vita mea liberarek. si aūt male: periret aia mea. quasi dicat si vos venissetis in adiutoriū meum nō solum esset vita mea in manib⁹ meis: sed etiā in vestris: qz tñ nō iuistis: fuit anima mea in manib⁹ meis solū. (Transiui ad filios amon). s. iui ad locum in quo castrametabanī vt pugnarē cōtra eos. (Tradiditq̄ eos in man⁹ meas dñs). i. lz solus cum populo meo pugnarem: deus tradidit amonitas in man⁹ meas sine adiutorio vestro: z occidi fugauiq̄ illos. In hebreo bī. (Et non saluastis me de manib⁹ suis). Ubi lra nostra dicit. z posui animā meaz in manib⁹ meis. s. qz vos noluistis me saluare. i. venire ad me adiuuandū: posui aiam meā in manib⁹ meis. (Quid cōmerui vt aduersuz me ɔsurgeretis in plīū:). q. d. cū ista sit veritas facti: vt vos nostis. qd mali ego cōmerui vobis: vt cōsurgeretis ad pugnādū ɔ me: fiē ɔ bostē. In hebreo bī. (Cur ascēditis cōtra me ad bellandū). Et est lra breuioz. sed idē significat. (Uocatis itaq̄ ad se cūctis viris galaad pugnabāt ɔ effraim). Nō est intelligēdū qꝺ iepte vocauerit viros galaad ad pugnādum ɔ effrateos eundo in terrā illoz̄. sed subintelligendū qꝺ cū nunc dixerint effratei qꝺ volebāt incēdere domū iepte: ita cōtinuauerint. iepte aūt defendit se cū viris q erāt in vbe sua maspbad. z iterū misit ad vocādum oēs galaaditas quibus ipse spāliter ꝑerat: z veniētes occupauerūt vada iordanis ne possent trāsi-

z nūc ñ celarunt sed intulerunt bellum. ¤ Rñ. ad q̄. 1. cā. 2. cā.

† † † †

re effratei fugiētes: ⁊ pugnatū est ꝫ effrateos existētes in terra galaad.qō patet:quia si effratei iam redijssent in terraz suam: non iussisset iepte occupari vada iordanis. nam effratei erant ad occidētalem partem iordanis:⁊ nō oportebat ꝙ trāsirēt iordanē ad aliquā partē:⁊ cum nūc veniebāt ad vadū iordanis ⁊ petebāt transitū:⁊ ibi occidebāt eos galaadite.ergo erāt in terra galaad ⁊ ibi pugnabant ꝫ iepte.⁊ postea vocatis galaaditis pugnauit ibi iepte ꝫ illos.ista vocatio galaaditaꝝ fuit:qꝛ dum effratei forte obſiderēt ciuitatē maspha in qua habitabat iepte ⁊ ipse se defenderet:mitteret nūcios per totaz terrā galaad vt † venirēt in auxiliū ꝫ effrateos.(Percusserūtqꝫ viri galaad effraim).Istud fuit pugnādo in terra galaad:⁊ postea effratei videntes se impares viribus galaaditis fugerūt vt transirēt per vadum iordanis in terrā suā:⁊ iam erant occupata vada ior- † danis.(Dixerūt.fugitiuus galaad de effraim).i.dixerūt velut ipꝛoperiū effraite de galaaditis fugitiuꝰ est galaad de effraiz.i. D fugit a facie effraim:⁊ ob hoc cōcitati sunt grauiter ad bellum † galaadite ⁊ percusserūt effrateos.(Habitabat i medio effraim ⁊ manasse).i.⁊ tñ galaad habitabat in medio effraim ⁊ manasse:qꝛ terre iste erant ꝺiuncte. Alij exponūt de iepte.ſ.ꝙ dixerūt Alia expō. effratei in ipꝛoperiū iepte:fugitiuꝰ est galaad.i.iepte galaadites ſ.qꝛ fugatus fuit a fratribꝰ suis tanq̄ ignobilis:⁊ nunc ꝓncipatur:ideo nō est ꝺignū huic viro tam ignobili subijci. ¶Sz nō Impꝛoba. stat ista expositio:qꝛ dicit.fugitiuus est galaad de effraim:⁊ tñ iepte nō fugatus est ab effrateis sed a fratribꝰ suis galaaditis. ¶Aliter exponit nicolaꝰ.fugitiuꝰ galaad.i.galaadite sūt popu- Nico.expō lus contēptibilis:⁊ nullius valoris cōparādo ipsi effraim ⁊ ma- lre. nasse:⁊ istud erat ipꝛoperiū:ideo suscitabant in bellū ipsi galaadite ꝺtra effrateos tanq̄ ab ipsis cōtēpti.sed magis ꝺuenit lre nre alius sensus ꝙ ponit ⁊ bitabat in medio effraim ⁊ manasse. † in hebꝛeo hz̄.(Fugiētes ab effraim vos o galaad in medio ef- Lra in he- fraim in medio manasse).Et super hāc lraz vult fundare nico- bꝛeo. laus sensum p̄cedentem:eo ꝙ nō ponit in illa habitabat. ¶Sz Impꝛoba. nō cōuenit:qꝛ necesse est ꝙ intelligat habitabat ex habitudine expōnis ni lre vel aliud verbum.fugientes ab effraim vos o galaad.i.ga- colai. laad ē fugiēs a facie effraim.ſ.nō potēs sustinere bellū illiꝰ.i. medio effraim ⁊ manasse.i.tñ habitat galaad in medio manasse ⁊ effraim.ſ.circa effraī ⁊ manasse.accipit hic manasse p ꝺimidia tribu manasse q̄ habitabat ad occidētalē ptē iordānis q̄ erat iuxta sortez effraim Josue.17.nā alia medietas manasse tenebat me dietatem terre galaad.⁊ ꝫ istos erat nunc bellū effrateoꝝ ⁊ cō † tra tribum gad ꝙ erant galaadite.(Occupauerūtqꝫ galaadite vada iordanis).Jordanis est fluuius magnꝰ pontē nō habēs: ⁊ vada rara.ſ.circa hiericō.ideo galaadite iuerūt ad illū locum vt occuparēt vada:scientes ꝙ effratei nō possent in terrā suam ire per alium locū:qꝛ non erat pons nec puppis ad transeūdū † alibi.(Per que effraim reuersurus erat).ſ.qꝛ sciebāt galaadite nulla alia vada esse p que redire possent in terraz suam êt si £ vellent.⁊ oꝛ hoc qꝛ manebāt nunc effratei pugnātes ꝫ iepte:⁊ quedā pars galaaditaꝝ venit ad auxiliū iepte:alia vero occupauit vada iordanis.⁊ cū iepte ꝓualeret ꝫ effrateos fugiebant ad † iordanem vt transirēt:⁊ ibi iugulabant.(Cūqꝫ venisset ad ea de effraim nūero fugiens).i.galaaditis tenētibus vada veniebant aliq̄ fugientes de nūero effraim.i.de nūero effraitarū qui transierāt ad pugnandū ꝫ iepte:qꝛ fugabant a iepte ⁊ veniebāt † ad vada iordanis.(Atqꝫ dixisset:obsecro vt me permittas trā sire).i.veniebāt effratei ꝺiuisim sicut fugiebāt de bello.⁊ quia multi galaadite erant tenētes vada:non poterāt sine licētia illo rū transire effratei:⁊ dicebat.obsecro vt me transire ꝑmittas. † (Dicebāt ei galaadite.nunqd effrateus es:)Hoc querebāt:qꝛ effratei erāt hostes:⁊ nolebāt ꝑmittere aliquez trāsire sed iugu † lare oēs.(Quo dicēte non sum).Omnes negabāt se effrateos † ne occiderent:qꝛ sciebant ad hꝫ se iterrogari an essent effratei. † (Dicebāt ei.dic ergo sebboleth).Hoc dicebant ad experiēduz eos.nam si effrateꝰ esset nō posset dicere sebboleth p eādē lraz † ⁊ plationem qua dicebant galaadite.(Qō interpretat spica). Istud non est in hebꝛeo:sed posuit hieronymꝰ ad oñendū ſi- † gnificatū illius nominis:in quo experiebant effratei.(Qui rñ debat cebboleth eadem lra:spicā exprimere nō valēs).i.nō ꝺicebāt effratei sebboleth:qꝛ non poterāt dicere.sed dicebāt ceb boleth:⁊ sic solū errabāt in vna lra que erat in ꝓncipio dictionis.Nicolaꝰ dicit ꝙ sebboleth est equocuz ad spicam ⁊ ad ipetum aque fluētis:⁊ ꝙ galaadite accipiebāt sebboleth p impetu eo ꝙ apud aquā experiebant ipsos effrateos.sed plurimi expo nunt sebboleth ꝓ spica q̄ ꝓ impetu aque.sed ꝺato ꝙ vtrūqꝫ significet hic: non magis ꝓ vno q̄ ꝓ alio accipiebatur: eo ꝙ non attēdebatur hic significatum vocis:sed ipsa vox an possent eam ꝓferre effratei.

¶Quis modus experiendi erat:quis esset effrateus per prola- tionem littere. Questio.5.

Quereꝫ quis modus experiēdi erat iste ad cognoscēdū effrateos. ¶Rñdendū ꝙ erat in platiōe vniꝰ lre quaz poterāt ꝓferre alij israelite ⁊ nō effratei. ¶Pꝛo quo sciēdū ꝙ apud hebꝛeos sūt tres lre loco lre nre s q̄tū ad offi- ciū.Iz in aspitate sonozitatis nimis oꝛnt.ſ.syn:samech:quā ipſi: cama:vocāt.⁊:sade:quā ipſi:cadi:vocāt.ṗma.ſ.syn est fortis so nozitatis siue ponat in ꝓncipio ꝺictiōis siue i fine.sicut lra nra s qñ ponitur in ꝓncipio vel fine lectionis:quia Iz ponat sim pler:videtur ꝺuplata in sono.samech:siue cama:hz sonū debi liozem qualē faciūt in lra nra s illi ꝙ bñt linguā blesaz:qꝛ non pñt ꝓnunciare illā cū tota sua grauitate vel asperitate,platiōis: ⁊ assimilat sonꝰ eius littere c.sic aūt erat in effraitis.nā ista ꝺi- ctio sebboleth hz lraz syn in ꝓncipio cū aspera ꝓnunciatiōe.ef- fratei vero nō poterāt ꝓferre sebboleth cū syn.sed ꝓferebāt cū samech:aut si ꝺicerēt cebboleth.sic aūt est in ꝙbusdā nominibꝰ ꝺiomatis nri.nā agareni nō pñt ꝓferre sicut nos:Iz iaz linguaz nram nonerint.erāt aūt oēs effratei blesi: vel p corꝛuptionē,p- ferebant:ita vt nō possent ꝓnūciare cū sint:ꝺicētes sebboleth. istud aūt cognitū erat apud oēs israelitas.ſ.effrateos nō bene ꝓnunciare:iō experiebant eos in hoc. ¶Sz sciendū ꝙ ista ex- periētia erat valde periculosa:qꝛ sicut erant oēs effratei blesi: ꝺtingeret aliquē de alijs tribuꝰ blesū esse:⁊ nō ꝓnūciare seb- boleth:⁊ occideret innocēs. In hebꝛeo hz̄.(Et nō intelligebat loquēdū sic).Ubi ꝺicit lra nra.eadē lra spicā exprimere nō va lens.⁊ idē est.ꝺicit aūt.(Et nō itelligebat ad loquēdum sic).i. nō poterat sic loq.ſ.sicut galaadite q̄ ꝓferebāt sebboleth cum syn ⁊ effratei cū samech.(Statimqꝫ appēdūt iugulabāt in ipo iordanis trāsitu).ſ.cū nō posset ꝺicere sebboleth nō querebāt aliā ꝓbationē ꝺ ipm:sed tāq̄ notozie effraitā occidebant.(In trāsitu iordanis).i.apud vada.(Et ceciderunt in illo tpe de ef- fraim.42.milia).ſ.ꝺuz ꝺurauit istud bellū.⁊ cōputanť isti tam in illis q̄ ceciderūt pugnādo ꝫ iepte:tā in illis q̄ apud vada ior- danis occidebātur. ¶Quereꝫ an ista occisio quā fecit ie- pte in effrateos iusta fuerit.°¶Rñdēduz ꝙ occisio est iusta si bellū ē iustū.fuit āt bellū iustū iepte:q̄ erat ad ꝺfēsionē.nā effra tei venerūt ad incendēdū domū iepte sine cā.ipse aūt ꝺefendit se solum:⁊ vocauit in adiutoziū suum galaaditas.ois tñ cōcer tatio:⁊ occisio:atq̄ vulneratio facta ad ꝺefēdēdū licita est.vñ non solū poterat pugnare iepte vsquequo secuꝰ esset de effra- teis:sed etiā vsquequo eos excluderet de terra sua in qua iniu- riose intrauerāt.vñ de viris effrateis quos occidit iepte ꝺefē- ꝺendo se ⁊ pugnādo:non est ꝺubiū quin iuste egerit. ¶Sz de illis q̄ iugulati sunt ad vada iordanis cū iam fugerēt:qui erāt valde multi:est ꝺubiū an potuerint licite occidi. ¶Rñdendū ꝙ isti non poterāt iam occidi p modū ꝺefensionis:qꝛ iaz fugie bant ꝺe certo bello.sed poterāt occidi licite alio mō.ſ.repetendo ꝺindictā iniurie.nā ꝑter hoc ꝙ ꝺeberet iepte se ꝺefendere ⁊ occidere quos posset isto mō:cōpetebat ei repetitio iniuriaꝝ ſ.qꝛ illi valde iniuriati fuerāt ei introeūdo in terrā eius:⁊ mo uendo bellū iniustū ꝫ eum.istam iniuriā poterat repetere iepte infligēdo bellū:ideo nunc in ꝺindictā iniurie poterat occidere effrateos quos reperiebat in terra sua. ¶Sed adhuc ꝺbm ꝙ iniuria iepte erat maioꝛ ex alio capite.ſ.qꝛ ipse erat ꝓnceps:⁊ iuꝺex israelitarū:⁊ subditi sui monebant ꝫ ipm.p qꝺ videban tur incurrere quasi in crimine lese maiestatis.⁊ ipse iepte qꝛ iu ꝺex erat poterat iubere infligi eis magnā penaz.ſ.ꝙ occideret oēs:⁊ etiā publicarent bona eoꝝ.solū tñ occisi sunt illi q̄ reper- ti sunt ꝫ iepte:iō snia iudicis recte cōꝺēnabātur. ¶Credēduz aūt est ꝙ iepte iusserit galaaditis occupātibꝰ vada iordanis ꝙ occiderēt oēs effrateos trāseūtes.⁊ sic licebat eis.(Judicauitqꝫ iepte galaadites sex annis).i.ꝑfuit sex annis cōputādo a tēpo- re quo ductus est ꝺe terra tob vsq̄ ad mortē eius.nā ille qui se mel erat iuꝺex nunq̄ priuabat ptāte illa.(Mortuusq̄ est).ſ. post illos.6.annos.(Sepultusq̄ est in ciuitate sua galaad).i.se pultus in ciuitate sua.i.in qua morabat q̄ erat maspha p̄cedē ti.c.⁊ ista erat ciuitas galaad.i.i terra galaad.Nicolaꝰ ꝺixit p̄ce ꝺēti.c.ꝙ accipiebat hic galaad p noie ciuitatis.ſ.in ciuitate sua galaad.i.i ciuitate sua q̄ vocat galaad.i hebꝛeo hz̄.(Sepultꝰ est i ciuitatibꝰ galaad).¶Et exponūt qdā hebꝛei ꝙ iepte pp hoc ꝙ noluit ꝺsulere sacerꝺotē pbinees sup voto ꝺ imolatiōe filie sue:⁊ imolauit illā:ꝺeꝰ fecit eū cōputrescere:⁊ ꝺissecabant ptes corꝑis eiꝰ abinuicē ⁊ sponte cadebāt:⁊ sic sepeliebat vna ꝑs in

A
Rñ.ad q̄stū.
Apud hebꝛeos tres sunt lre loco nre s

Effratei erāt oēs blesi.
Notādū
† Lra i hebꝛeo.
†
†
Qō.6
A
An occisio quaz fec iepte i effrateis iusta fuerit.
°Rñ.ad q̄stum.
Dubiuz.
Rñsio.
Determi. qōnis.
B
Notādū
†
† †
Nicolai opio ꝺe galaad.
Hebꝛeorū expō.

vna

vna ciuitate: ꝛ alie in alia. ꝛ sic fuit sepultus in multis ciuitatib⁹ galaad. ſz iſtō iprobatū eſt p̄cedēti. c.

Ra. oa. cābi expoſitio.

¶ Jō exponit ra. oa. cābi ꝙ ſepult⁹ eſt in ciuitatib⁹ galaad. i. in vna de ciuitatib⁹ galaad. ꝛ ſic exponit qō bz̄. 1. Reg. 18. Fm ſ̄ra bebraicā. ſ. in ouab⁹ eriſ gener me⁹. i. in vna ouarū. ſ̄ra aūt putauit hoc factū ex impro prietate ſ̄monis bebraici: q̄ oſueta ē. ſ. ꝙ ponat plurale p̄ ſingu lari ꝛ ecōuerſo. iō dixit in ciuitate ſua galaad. i. terre galaad.

¶ Poſt hūc iudicauit iſrael abeſan de beth/ leez: qui habuit triginta filios ꝛ totidē filias. Quas emittens foras maritis dedit: ꝛ eiuſ/ dem numeri filys ſuis accepit vxores: ītro/ ducens in domū ſuam. Qui ſeptē annis iudi cauit iſrael. Mortuuſq; ē ac ſepult⁹ in beth/ leem. ¶ Cui ſucceſſit abialon zabulonites: ꝛ iu dicauit iſrael decez annis. Mortuuſq; eſt ac ſepultus in zabulon. Poſt hunc iudicauit iſ/ rael abdon fili⁹ bellel pharatonites q̄ habuit quadraginta filios ꝛ triginta ex eis nepotes aſcendentes ſuper ſeptuaginta pullos aſina/ rū ꝛ iudicauit iſrael octo annis. Mortuuſq; eſt ac ſepultus in pharaton terre effraim in monte ✝ amelech.

Patbaſi lea amazonū regina.

Troia ꝺſtruitur poſt ꝺcēnalē obſidionē.

Als ✝ malachi. Qō. 7 a

Poſt hunc iudicauit iſrael. Dic ponit ſcōm huius. c. in quo tēpus triuz iudicū ſuccincte deſcri bitur.

An iſti tres iudices imediate fuerint aſſūpti.

¶ Querek circa iſtos tres iudices qui ponunt̄ hic an imediate. ſ. per ſucceſſionē: vel mediāte tēpore fuerint aſſū pti. ª ¶ Rñdēdū ꝙ a p̄ncipio inſtitutionis iudicū fuit iſta ꝺſue tudo: ꝙ nunq̄ iſtituerētur iudices ſine cā vrgēte: ideo mortuo vno iudice: nō imediate aſſumebat̄ alius: ſz expectabat̄ aliquā to tēpore vſq; eēt opus illo. ſ. cū iſraelite colebāt idola: ꝛ trade bat eos de⁹ in man⁹ boſtiū: ꝛ tūc clamātes ad oſīm ſuſcipiebāt iudicem: vel quē ipſi eligebāt: vel quē deus ſuſcitabat. ꝛ cū ille moreret eſſentq; in pace: iſraelite nō ſuſcitabāt alium iudicem quouſq; rurſus caderēt in man⁹ boſtium. ꝛ ſic inter iudicē ꝛ iu dicem intercidebāt aliquot anni. ſic⁹ pz in otboniele q̄ fuit p̄mus iudex. nam inter eū ꝛ aioth fuerūt. 18. anni. s̄. 34. c. ꝛ iter aioth ꝛ barach fuerūt. 20. anni. s̄. 4. c. ꝛ inter barach ꝛ gedeonē iter cidit. 6. annoū ſpatiū. s̄. 6. c. ¶ Dōm tñ ꝙ iſti tres iudices: imo 4. cōputando cū eis iepte: fuerūt ſuccedētes ſibi ſine medio. qō pz: qz qñ intercidebat tēpus inter iudicē ꝛ iudicem illud deſcri bebatur: ꝛ qd iſraelite agerēt: vel paterētur in illo vt pz. s̄. 3. et 4. et. 6. ſed inter iſtos. 4. iudices nullū tēpus mediū ponit. ergo nō fuerūt tpa itermedia: ſed p̄ ſucceſſionē inſtituti fuerūt.

Rñ. ad q̄ſitum.

Deſ. qō nis.

Qō. 8 a

Qz fuerit iſtituti p ſucceſſio nē ō con ſuetudi nē iudi cū p̄cedē tiū.

¶ Querek quare fuerūt inſtituti p ſucceſſionē ō cōſuetudinē iu dicum p̄cedentiū. * ¶ Rñdēdū ꝙ in p̄cedentib⁹ iudicibus iſrae lite non curabāt ſtatuere iudicē mortuo p̄deceſſore: qz putabāt non eē neceſſe: ſz apparēte neceſſitate inſtituebāt illū. poſtea au tē inuenerūt ꝙ inſtituēdo ſic iudices ſequebant̄ ſcādala. ſ. quia aliqui vſurpabāt ſibi oñium terre tyrannizantes. ſic fecit abi melech mortuo gedeone. nā factus eſt rex a ſichimitis: ꝛ poſtea faciebat p̄das ꝛ bella ō vrbes. s̄. 9. ideo illo mortuo iſraelite cō ſtituerūt in iudicē thola: ne aliqs fugeret ad tyrannizādū poſt abimelech. etiā poſt thola imediate inſtituerūt iair iudicem ex eadez cā vt declaratū eſt ſupra. 10. poſt iair putātes ceſſaſſe cāz ſcandali nō ſtatuerunt iudicem imediate: ꝛ coꝛruit populus in magna vāna. ſ. qz oppreſſus eſt a philiſtinis ꝛ amonitis. s̄. 10. ꝛ cōpulſi ſunt iſraelite eligere iepte in iudicē p̄cedenti. c. poſt h̄ aūt videntes ꝙ ex diſcōtinuatiōe iudicū incidebat populus in aduerſitates: decreuerūt ſumere iudices per ſucceſſionem: ꝛ ſic poſt iepte ſumpſerūt tres iudices q̄ ſequunt̄ ſine medio: ꝛ oēs alij fuerūt etiā ſine medio. ſ. ſamſon ꝛ beli. Nec valet ſiqs obij ciat ꝙ inter vltimū iſtoꝝ ꝛ ſamſonē fuerūt. 40. anni. vt colligit ſequēti. c. qz illi. 40. anni nō ſunt cōputandi intermedij vt eodē c. declarabit.

Qō. 9 a

Quiſ fuit mod⁹ accipiendi iſtos treſ ſequētes in iudi ces.

¶ Querek vlterius qs fuit modus accipiē di iſtos tres ſequētes in iudices. ¶ Rñdēdū ꝙ aliqñ efficiebā tur aliqui iudices deo iubēte. ſicut fuit de gedeone. s̄. 6. Aliqñ deo inſtigāte. ſ. dādo eis virtutē vt auderent pugnare ↄtra bo ſtes: ꝛ p̄ hoc efficerent̄ iudices populi. ſicut fuit in otboniele ꝛ aioth. s̄. 3. naz dicit ꝙ deus ſuſcitauit eos. Interdū erāt aliqui iudices per hoc ꝙ deus p̄enūciabat de his ꝙ futuri eſſent iu dices: ꝛ poſtea populus tenebat eos in iudices. ſic enim fuit de ſamſone de quo p̄nenunciauit angelus patri ſuo ꝛ matri: ꝙ li beraret iſrael de manu philiſtinoꝝ ſequenti. ca. Alij autem ac cipiebantur in iudices ſolum per cōſenſum populi: quia popu lus videbat illos eſſe viros bonos ad regendū populum: ꝛ pu gnādum p̄o illo. ſic fuit de iepte ad quē vocandū miſerūt ga laadite. s̄. p̄cedenti. c. Dōm de iſtis ꝙ fuerūt electi ↄſenſu popu li: qz erant viri excellētes: ꝛ populus volebat illos accipe in iu dices. ꝛ iſte modus intelligēdus eſt de oībus illis de q̄bus non ponit modus expꝛſſus. nā illi q̄ a deo ſumebant aliquo mō no minant̄ qūo ſumerent̄: eo ꝙ iſtud erat aliqd ſpeciale. Q; autē electione populi ↄſiſterent: non erat aliqd ſpeciale: iō ſcriptura nō curat exprimere. ¶ Jtē eſt alia rō multū apparens ad hoc: qz qñ oēs vocabat aliquem boiem ſpāliter vt eſſet iudex: vo cabat eum ad faciendū aliquem actū excellentē vt pz diſcurrē do a p̄ncipio libri huius vſq; ad finē: in oībus illis de quibus oꝛ ꝙ de⁹ ſuſcitauit illos: vel iuſſit eis per angelum ꝙ eſſent iu dices. nam fecerūt aliqua opa magnifica: ꝛ tñ iſti nihil memo rabile fecerūt. vñ ſcriptura nihil de eis explicat: ideo credēduz eſt ꝙ nō deſignati fuerūt a deo vt eēnt iudices: ſed populus ele git illos. (Poſt hūc iudicauit abeſan de bethleem). Jſte iudex erat de ſorte ꝛ tribu iude. naz bethleē erat in ſorte iude Mat. 2. ꝛ Michee. 4. De iſto dicit ra. ſa. ꝙ fuit booz ꝛ ꝙ fuit fames tēpore eius. ¶ Sz dōm ꝙ non ſtat: qz booz nō legit̄ habuiſſe niſi obeth in filiū de ruth moabitide vt patet Ruth. 4. ꝛ tñ iſte abeſan habuit filios. 30. ꝛ totidē filias. Rñdet ra. ſa. ꝙ oēs iſti filij ꝛ filie mortui ſūt: ꝛ nō manſit ei fili⁹ niſi obeth quē poſtea genuit ex ruth. ¶ Sz iſtud nō ſtat: qz ſatis vz fuiſſe fictitiū. Jtē iſte abeſan fuit vir valde bonorabilis: vt pz h̄: ꝛ potēs in diui tijs. de booz āt nō p̄t ↄueniēter dici ꝙ fuerit valde diues ꝛ po tēs vt colligit Ruth. 3. et. 4. ¶ Jtem ille q̄ ſemel erat iudex ſp erat iudex. ergo ſi booz factus fuiſſet iudex māſiſſet in iſto p̄n cipatu vſq; ad mortē: ꝛ tñ qñ accepit ruth in vxorē nō videba tur eſſe iudex iſrael: qz erat vt vir ſimplex: vel p̄uat⁹. vt colligit ex his que dīcitur in libro ruth. ergo nūq̄ fuit iſte iudex. ¶ Jtē Joſephus. c. antigtatū ꝛ alij biſtoriographi volūt accidiſſe id qō legitur de ruth tēpore beli ſūmi ſacerdotis. ergo cū ipſe eēt iudex. 1. Re. 4. ꝛ tunc eſſet booz vt pz Ruth. 3. et. 4. nō fuit booz abeſan nec fuit aliqñ iudex. (Qui habuit triginta filios ꝛ totidem filias). Intelligēdū eſt ꝙ de multis vxorib⁹ haberet: quia de vnica habere nō poterat. ſic. n. dicit. s̄. 8. de gedeone ꝙ ha buit. 70. filios maſculos ex diuerſis vxorib⁹. ꝛ hoc qz illo tēpo re licebat ſimul plures eſſe eiuſdē viri vxores. ponunt̄ aūt iſti filij q̄ſtū ad qōdam mirabile. ¶ Querek qz non ponitur aliqua biſtoria geſtoꝝ iſtoꝝ trium iudicū ſuccedētiū. ♂ ¶ Rñ dendū ꝙ tēpora bonū fuerūt tēpora pacis: qz ipſi rexerūt bene populū: vt nō coleret idola: ꝛ ex hoc deus nō tradebat illos in man⁹ boſtiū: ꝛ ſic nō erāt aliqua bella tēpore ſuo. nec tñ ex hoc ſunt minus laudabiles: quia melioꝝ eſt ſapiētia q̄ vires. ſed iſti p̄udētia ꝛ virtute auferebāt oīa bella que eſſe poterāt. ſ. bene regēdo populū. ergo ita laudādi erāt: ſicut illi q̄ poſt bella eroꝝ ta illa virib⁹ ſuperabāt. ne tñ oīno ſubticeat de iſtis ponunt̄ ali qua ſignificātia p̄ſperitatē eoꝝ. ſ. ꝙ multos filios habuerint. nam iſtud p̄ſperitatē faciebat ſm opinionē tēporis illius. ſic di cit Joſephus. 5. antigtatū. de iſto abeſan ꝙ moriēte iepte p̄n cipatum tenuit abeſan de tribu iuda de bethleē: dic. 60. habuit filios. ſ. triginta maſculos ꝛ 30. virgines: qui cum nihil egiſſet in ſeptē annis memoria ꝛ ſermone dignū: in ſenectute defunct⁹ eſt. (Quas mittens foras maritis dedit). i. miſit extra domū. ſ. dādo eas viris. naz poſtq̄ maritate erāt nō manebāt in domo p̄na. (Et eiuſdē nūeri filijs ſuis accepit vxores). ſ. accepit. 30. vxores p̄ filijs ſuis: qz tot filios habuit quot filias: ideo tot ge neros habuit quot nurus. (Jntroducēs in domū ſuā). ſ. vt ha bitarent filij cū vxorib⁹ ſuis in domo patris. de filiab⁹ dicit ꝙ emiſit eas: ꝛ de vxorib⁹ filioꝝ dicit ꝙ itrodurit eas in domū. rō diuerſitatis eſt: qz vir eſt caput vxoris: ꝛ debet vxor ſeq vi rū. ꝛ qz mariti filiarū ſuarū nō erant de familia ſua: expulit fi lias de domo vt eſſent extra domū cū maritis: quaſi nō eſſent iam de familia eius. ꝛ qz filij ſui erāt de familia ſua: ꝛ vxores ſe quuntur maritos: poterāt eſſe in domo vxores ſicut erāt filij. ꝛ ſic nur⁹ pertinebāt magis ad eū q̄ filie. (Qui ſeptē annis iudi cauit iſrael). ſ. qz erat iam ſenex qñ ſuſcepit p̄ncipatū iſtū: ꝛ ci to mortuus eſt poſt illū acceptū. (Mortuuſq; eſt atq; ſepultus in bethleē). Erat de vrbe bethleez: ideo ibi ſepult⁹ eſt: quia iſta erat ↄſuetudo antiquoꝝ iudeoꝝ. ſ. ꝙ ſepelirent̄ in locis ſuarū oꝛiginū in ſepulchris patrū ſuoꝝ. (Cui ſucceſſit abialon). Jſte

Ra. ſa. oō. Jmproba.

Rñ. ra. ſa.

Conſuta. Rō. 1.

Scōa.

Tertia

Notā. penes ſ̄ram.

Qō. 10 a

Qz ñ ponitur aliq̄ biſtoria geſto rum iſtoꝝ triū iudicū ſuccedētiū. ♂ Rñ. ad q̄. Meli⁹ ē ſa piētia q̄ vi res.

De abialō iudice.

est scōs iudex istorū nomine abialon. ⁊ a gbusdaz vocat chialon per corruptionē. sed in hebreo vocat elon. de isto debet dici ꝙ fuit sumptꝰ in iudicem imediate post mortez abesan sicut fuerat sumptus abesan moriēte iepte: ⁊ fuit electus cōcilio populi ⁊ voto sicut abesan. nec describunt aliqua gesta eius: qz nihil memorabile egit: eo ꝙ erat tūc tēpus pacis vt. ē. dictum est. ⁊ dicit. (Qui successit abialon). ſ. qz inter abesan nō fuit tēpus quo vacaret iudicatura: sed illico assumptꝰ est ex cā supra assignata. (Sabulonites). Variabant iudices per tribꝰ. nam p̄cedens iudex fuerat de tribu iuda: ⁊ iste fuit de tribu zabulō. (Et iudicauit israel decē annis). Qz sumptus est in iudicē in senectute: ⁊ nō vixit nisi decē ānis post̄ꝫ sūptꝰ est. (Mortuusq; est atq; sepultꝰ in zabulō). Et sepultꝰ est in sorte tribꝰ zabulō: qz de illa tribu erat. i. hebreo dr̄. (Sepultusq; ē i abialō). qz sorte erat aligs locꝰ i tribu zabulō sic vocatꝰ vt ipe iudex: ⁊ ibi sepultꝰ ē. ē ät abialō gdā locꝰ ō q̄ dixit iosue die quo stetit sol. sol ꝫ gabaō ne mouearis: ⁊ luna ꝫ vallē abialō Josue. 10. ſz ciuitas abialō ponitur in sorte neptalim Josue. 19. ⁊ tñ poterat esse aliꝰ locus nomine abialon in sorte zabulon: qz multa loca erät binomia vel multinomia. (Post būc). Hic ponit de tertio iudice horū. ⁊ ēt iste fuit electus votis populi. ⁊ fuit in tēpore pacis: iō nihil memorabile egit. (Iudicauit israel). i. p̄fuit i p̄ncipatu iudicatiuo. (Abdon filius belleꝫ pharatonites). Vocat pharatonites. i. de vrbe pharaton. ⁊ iste videt fuisse de tribu effraim: qz dr̄. j. ꝙ sepultꝰ est in pharaton terre effraim. de isto dicit Josephus. 5. antigtatum ꝙ erat filius abialō siue chialon iudicis p̄cedētis: ⁊ ꝫiter erat de tribu zabulon sicut ille. ¶ Sed obijciet ꝙ non possit stare dictū iosephi: qz necesse est filiū esse de eadez tribu de qua pater: sed abialō erat zabulonites. sed iste abdō erat de tribu effraim: cū dicat hic ꝙ sepultꝰ est in terra effraim: ⁊ gliber sepeliebat in terra originis sue. ergo erat effrateꝰ. Rñderi pōt ꝙ nō cōcludit: qz ls sepeliret in terra effraim: poterat esse de alia tribu. sic fuit de thola q̄ erat de tribu isachar. ē. 10. ⁊ tñ sepultus est atq; habitauit in sanir montis effraim vt pz ibidē. ⁊ hoc qz mons effraim nō solū erat intra sortē: sed ēt extendebat ad alias sortes p̄pinq̄s: ⁊ erat ptim in sorte isachar ⁊ zabulon ⁊ alijs tribꝰ ꝺiunctis. vr̄ tñ magis dōm ꝙ abdon nō fuerit filiꝰ abialon: qz nō vocat hic sic̄ supra. naz ibi vocat abialō vel chialon: ⁊ hic vocat belleꝫ. (Qui habuit q̄draginta filios ⁊ triginta ex eis nepotes). Istos habuit abdon viuēs: quia post mortem suam sorte fuerūt plures nepotes eiꝰ. qz illi nō faciebāt ad manifestaz felicitatē eius: sicut illi q̄ viuebāt eo viuente descripti sunt solū isti. (Ascēdentes sup septuaginta pullos asinarū). Ex hoc pz magnitudo statuꝰ istius abdon: qz de posteris suis habebat simul. 70. milites iaz viros effectos q̄ ascendebāt sup equos. 70. sic dr̄. ē. 10. ꝙ. 30. filij iair ascēdebāt sup. 30. pullos asinarū et erāt p̄ncipes. 30. ciuitatum. (Et iudicauit israel octo annis). ſ. erat senex qñ factꝰ est iudex: ⁊ nō vixit nisi. 8. annis post sūptionē p̄cipatꝰ. De hoc dicit Josephꝰ. 5. antigtatuz. abdon chilonis filiꝰ habuit filios. 4. ⁊ ex eoz semine oēs supstites derelinquēs defunctꝰ est in senectute: ⁊ opinabilē i pharatō ꝓmeruit sepulturā. (Mortuusq; est atq; sepultꝰ in pharatō). Ab isto loco vocat pharatonites: ⁊ erat locꝰ sue originis. (Terra effraim mōte amalech). i. iste locꝰ pharaton erat in terra effraim. ⁊ sic erat de tribu effraim iste abdon. Vel ſm iosephum erat de tribu zabulon: ⁊ pharatō eēt in terra effraim. i. in terra mōtis effraim que extēdit ad alias tribꝰ vt. ē. dictū est. est autez amalech nomē mōtis in quo erat ciuitas pharaton ipsiꝰ abdō.

¶ Chronica tpaliū euētuū quo tpe iudicauit iepte. Qō. 11.

Chronica tēpoz aliū euētuū tpe quo iudicabat iepte. eo tpe hercules in morbū icidit pestilētē: ⁊ ob remediū doloris flāmis se iniecit: ⁊ sic ōfunctꝰ est. de hoc Chrysatus ad Dariā ait. que nā sanctitas herculis: q̄ vicinoz interfectione fatigatus se viuū flāmis iniecit: ⁊ cōbustus est cū machera ⁊ pelle quā gestabat. hunc herculē vocat seneca etheū de quo in tragedia decima. cuius titulus est hercules etheus. ⁊ hoc qz in monte etheo cōbustus est. Varro lib. 4. diuinaz rerū: iō hunc herculē victorē putat dici: qz oium generū aialia vicerit. hercules iouis filius oibꝰ alijs inuictꝰ oniphole pze amore subiacuit: qui eū ad ācillaria ministeria ⁊ muliebria coegit. de hoc seneca tragedia. 4. cuius titulus est hippolytus carmine. 3. ait. natꝰ alcmena posuit pharetras: ⁊ minaz vasti spoliū leonis: pas sus aptari digitis smaragdos: ⁊ legem dari rudibꝰ capillis: crura distincto religauit auro: luteo plātas cohibēte socco. De hoc albericꝰ in historijs ait. hercules deuicto gerione veniēs italiaz ab euandro tunc rege susceptꝰ est. ⁊ cum iouis filiū se diceret: ⁊ virtutē suam nece Laci p̄basse p̄ numine habitꝰ est: ⁊ araz meruit que maxima dicta est: ⁊ ei data est: quaz delphicꝰ apollo ei in italia esse futurā p̄dixerat. p̄mo tñ susceptus nō est apud maiores: qz raro aduene: nisi ius hospitalitatis haberēt suscipiebātur. cū ergo de suo armento boues dedisset ad sacrificia piario ⁊ potitio duobꝰ senibus cum circa solis occasum sacrificia eēnt repetēda dixit potitiꝰ p̄rioz familia ministret epulātibꝰ potitijs. de hoc etiā solinus impolistor. c. de vrbe roma. hic potes inserere quicḡd historie de hercule referūt. ¶ Anno eodē hercules ⁊ iepte mortui sunt vt ait historia scolastica ⁊ Eusebius ⁊ vincētius in speculo historiali. ⁊ hoc anno alexāder filius priami ḡ ⁊ paris dictus est belenā rapuit: ex quo troianū bellū secundū famosissimū originē habuit. Hoc tpe menelaꝰ lacedemonie regnabat: que postea cōstātinopolis dicta est. tunc etiā agamēnon in vrbe micenarū iperabat qui fuit p̄nceps oium reguꝫ pugnātiū cōtra troiam. ls alig velint ꝙ tpe abialon iudicis sequētis hoc factū sit: sed nihil differt. ¶ Sciendū ꝙ bellū troianuz cepit hoc tpe. ſ. anno scō abialon ⁊ durauit decē annis. ſ. octo annis residuis abialon ⁊ duobꝰ annis iudicis sequētis. ſ. abdon. ⁊ āno tertio huius troia capta ⁊ euersa est. sicut. n. ex historia francoz constat troia tpe aiotb iudicis scōi israel cōdita est. ſ. anno suo. 54. lapso. ⁊ duravit annis centūoctuagintaqnq; ſ. vsq; ad tertiū annū abdon. deide multitudo magna troianorum fugiēs duos duces de posteritate p̄riami secuta: duos populos fecit. ex ḡbus sūt magni illi populi: quos nos turcos vulgariter appellamꝰ. i. teucros: qz sunt de sanguie teucri q̄ fuit de troianoz regum stirpe. hic periit nobilis illa ciuitas ilium. cuius bella famosissima fuerūt. ad que pene totus vtinq; ꝺuenit orbis. cuius opera tam celebria q̄ vulgata sunt: ideo ad nos nihil de eis referre attinet. rari enim sunt historiographi ḡ illud magnū bellum: aut nō ex toto expedierint: aut saltem non tetigerint. scripsit enim illud daretes fagius athenis. scripsit cornelius nepos ad salustiuz crispū. scripsit etiā in magna laude' grecorum homerus in libro q̄ ilias dicit. scripsit virgilius in eneide. 2. et. 3. scripsit ouidius. 12. et. 13. metamorph. scripserunt fere omnes historici ⁊ poete. scripsit nouissime magno apparatu guido de colūnis. ¶ Sciēdū ꝙ secūdus horum triuz iudicū. ſ. abialon in biblia. 70. interpretuz cum suis annis non ponitur: ideo eusebius in chronicis ad complēdum annos. 480. qui ab exitu de egypto vsq; ad p̄ncipium constructionis templi fluxerunt. 3. Regū. 6. addidit plures annos q̄s reperijt in iosepho tpe samuelis ⁊ saulis. cuius tp̄s nō describit in hoc libro nec in libro regū. ¶ Quidā volunt turbationē que accidit p̄ muliere leuite ꝫ tribum beniamin fuisse tpe abdon. ¶ Sed falsum est qz valde p̄us fuit sicut. j. 19. declarabitur. a troia capta vsq; ad annotationē p̄me olympiadis fluxerūt anni. 406. tunc greci ad gloriā victorie ceperūt annotare tpa: sic annotati a captiuitate troie. inceptis autem olympiadibus: annotauerunt tempora iuxta numerum olympiadum. tandem romani florentes annotauerunt etatem ab vrbe condita: scilicet anno tali ab vrbe condita. deinde christiani a christi incarnatione posuerunt annorum computationem. Capta troia menelaus recepta helena cōiuge sua: propter quam bellum fuerat: ad polibium regem egypti iuxta homerum venit. anno tertio post captam troiam vt quibusdam placet: vel anno. 8. iuxta alios. eneas cepit regnare in italia: qui regnauit annis tribus anteq̄ fuerant alij reges in italia. de quibus solinus impolistor. et fuerunt gētes ille aborigines fere non habentes certam originem. primus autem rex qui in italia regnauerat fuit ianus deinde saturnus: postea picus: deinde faunus: ⁊ postea latinus qui regnabat quando venit eneas in italiam: ⁊ fuerat tempus horum regum annorum fere centum quinquaginta ante eneam. ¶ Sciendum autē ꝙ bellū istud troianū ſm paulū orosiū. 1. de ormesta mūdi aliquā to tpe post hoc cepit. ſ. anno. 18. beli summi sacerdotis: qō fuit post hō fere. 30. annis. ſz modicū differt. de naufragijs ⁊ laboribus vlixis ḡ hoc tēpore acciderunt: sufficiēter narrat homerus in libro quē odisseaz appellauit. de bellis que eneas fecit in italia ⁊ de naufragijs eius sufficiēter tractat virgilius in eneide.

¶ Capitulum. xiij.

Fecerūt filij israel malum in conspectu domini. Qui tradidit eos in manus philistinorū quadraginta annis. Erat autem quidaz vir de saraa ⁊ de

stirpe

B

De B late auctoritate p̄za enseb. 38. cap.

Cōstātinopolis lacedemōia dicebatur.

Troia duravit annis. 185.

Notā. ō abialō secūdo iudice isral tarū.

C

Nōnullorū opi. Impro.

Primus rex ḡ in italia regnauit.

Notā. ō bello troiano.

ē. 10. b.

Achilles Agamẽnõ Menelaus ⁊ reliqui greci clarent. 1. re. 1. b

stirpe dan nomine manue habens vxorẽ sterilem. ℣Cui apparuit angelus dñi: ⁊ dixit ad eam. Sterilis es ⁊ absq; liberis. Sed cõcipies ⁊ paries filiũ. ℣Caue ergo ne bibas vinũ ac sicerã: nec ĩmũdũ quicquã comedas: quia cõcipies ⁊ paries filiũ: cuius non tãget caput nouacula. ℣Erit enim nazareus dei ab infantia sua ⁊ ex matris vtero: ⁊ ipse incipiet liberare israel de manu philistinorũ. ℣Que cũ venisset ad maritũ suũ: dixit ei. ℣Vir dei venit ad me habẽs vultum angelicũ terribilis nimis. Quem cuz interrogassem quis esset ⁊ vnde veniret: ⁊ quo nomine vocaret: noluit mihi dicere: sed hoc respondit. ℣Ecce concipies ⁊ paries filiũ. ℣Caue ne vinũ bibas nec sicerã: ⁊ ne aliquo vescaris immũdo. ℣Erit enim puer nazareus dei ab infantia sua ⁊ ex vtero matris sue vsq; ad diem mortis sue.

Decubat mater ca sandra ⁊ polyxena filie clarent.

Cõnexio capituli. Diuisio eiusdem

Rursumq; ℂIn precedentib⁹ posita fuit israelitarũ tribulatio serta: hic cõsequenter describitur septima. ℂEt diuiditur in duo: quia primo ponitur tribulationis pondus. Secũdo liberationis modus ibi (Erat aũt vir). ℂQuerit circa primũ: an ea que habẽtur hic habẽt cõtinuũ ordinẽ ad precedentia: vel sit mutatus. ⁊ an ista que habentur hic fuerint imediate facta post ꝓcedentia: vel aliquãto tẽpore interiecto. ^ ℂRespõdendum q; hic est ordo continuatus ad precedentia, nã supra agebatur de tribus iudicibus cõsequẽtibus: quorũ tempore nulla venit aduersitas, hic autẽ incipit quedam bostilis calamitas. ſ. q; oppressi sunt annis 40. ⁊ apparet ex litera continuatio. quia dicitur hic, rursumq; israel filij fecerũt malum. ſ. post iudices precedentes. * ℂAd secũduz dicendum q; pauco tẽpore fuerunt ista post ea que habentur precedenti. c. quod p3: quia tẽpore iudicum. 4. positorum precedenti. c. continuatim nõ coluit populus idola: ⁊ nõ venit aliqua aduersitas: ⁊ postquã fuerunt sine iudice: coluerunt idola. nam cum nullus esset qui cogeret eos recedere a malo: declinabant mor ad idola. ideo modico tẽpore post precedentia accideret ista preuaricatio: ⁊ afflictio ab bostibus: ⁊ etiã tẽpus iudicature samsonis illico aduenit: quia nõ cõputatur aliquod tẽpus inter iudices precedentes ⁊ samsonẽ. (Rursumq; filij israel fecerũt malum in cõspectu domini.) ſ. coluerunt idola: quia istud erat malũ quod ipsi dicebãtur facere: ⁊ erat malum per excellentiã. alia autẽ tam parua erãt in respectu huius q; non iudicarẽtur mala. ⁊ dicitur q; rursus fecerunt. ſ. postquam iterum fecerant mortuo iair. nam tempore. 4. iudicum cõsequenter se babentiũ supra. ſ. iepte abesan abialon abdon populus nõ coluit idola. ⁊ ob hoc non venit aliqua aduersitas. ⁊ sic coluerant idola post mortem iair quando multa idola coluerunt. s̃. 10. c. ⁊tunc cum afflixisset eos dominus valde per manus ammonitarũ ⁊ philistinorum: clamauerunt valde ad dominum promittentes q; nunquã colerent idola post hoc: ⁊ deus voluit super afflictionibus eoz: et vedit eis iepte in liberatorem: ⁊ manserũt tẽpore quattuor iudicũ non peccãtes. nunc autẽ oblíti priozis federis redierunt ad idola colenda. (Qui tradidit eos in manus philistinorum quadraginta annis). i. tradidit eos vt opprimerẽtur a philistinis: ⁊ oppressi sunt. 40. annis. ^ ℂQueretur de istis. 40. annis quando cõputabuntur. ſ. tẽpore cuius iudicis. Aliquis dicet q; cõputentur isti. 40. anni per se sine iudice. Et si obijciatur q; anni afflictionũ computãtur sub annis iudicum aliquorũ vt declaratũ est s̃. 3. Potest dici q; sic factũ est supra de annis. 18. quibus afflicti sunt israelite a philistinis ⁊ amonitis. s̃. 10. c nam illos vocabimus annos sine iudice: ⁊ per se cõputamus. ℂSed dicẽdum q; non stat ista positio: quia necesse est q; omnes summe partiales annorũ que colliguntur ab exitu de egypto vsq; ad primum annũ fabrications templi simul collecte: peruenĩãt ad annos. 480. solum: quia tot ponũtur 3. Reg. 6. c. si tamen cõputentur isti. 40. anni per se tanquam pars summe erunt anni plus q; quingenti: quia istis non computatis venit summa equalis: vt declaratũ est supra tertio, ergo non debẽt computari per se isti anni: sed sub annis alicuius iudicis. ℂSi autem dicatur q; isti anni non computentur per se: sed sub tempore iudicum non stat: q; semper anni qui ponũtur alicuius afflictionis computantur sub illo iudice qui liberauit ab illa afflictione: sicut patet supra. ⁊. de. 8. annis qui fuerũt ante Othonielem: ⁊. 18. ante aioth: ⁊ viginti ante Barach. s̃. 4. ⁊. 7. ante gedeonẽ: supra 6. c. ideo deberent isti. 40. anni poni sub tẽpore samsonis qui fuit iudex sequens: ⁊ tamen nõ potuerũt sic cõputari: quia samson prefuit. 20. annis solum infra. 16. in quibus non includuntur. 40. Etiam non potest includi ista summa in tempore iudicis precedentis. ſ. Abdon: quia ille solũ 8. annis prefuit. ℂItem q; nunquam computãtur huiusmodi summe: nisi sub iudicibus sequentibus qui liberauerunt populum ab illis angustijs. ℂItem quia necesse est q; peccatum qõ fecerunt israelite pro quo traditi sunt. 40. annis in manus philistinorũ: fuit post Abdon: vt patet hic: cum dicatur, rursumq; filij israel fecerunt malum in conspectu domini. Etiaz si vellemus ponere istud tempus sub. 4. iudicibus preteritis simul nõ stat: quia tempore illoz israelite non peccauerunt: nec subiecti fuerunt bostibus. Etiã dato q; vellemus facere non possemus: quia non potest includi istud tempus in tẽpore illorũ: quia tota duratio illorum fuit annorũ triginta vnius. ſ. Jepte ser: Abesan septẽ: Abialon. 10. Abdon. 8 ideo necesse est q; transferatur ad tempus aliorum Et si vellemus extendere cum tempore precedente: coincideret cum. 18. annis afflictionis: qui fuerunt ante Jepte s̃ 10. ℂAliquis dicet q; ponantur isti. 40. anni esse. 40. anni quib⁹ prefuit Heli. nam 40. annis iudicauit primo Reg. 4 ℂDicendum q; non stat: quia relinquitur hic iudex medius. ſ. Samson. nam oportet q; cõmunicentur isti anni tempori suo: cum post iudices superiores dicatur accidisse istud malum. Itẽ et fortius quia dicit infra q; Samson inciperet liberare israelitas de manu philistinorum: ergo iam premebant israelitas quando ipse iudicauit. ⁊ sic tempus suum capietur sub tempore illorum. ℂDicendum igitur q; isti anni sunt incboãdi a morte Abdon iudicis precedentis: ⁊ durabunt per totum tẽpus Samsonis. ſ. per. 20. annos eius: et per totidem annos tẽporis Heli summi sacerdotis. ⁊ sic non supercrescet summa. nam boc tempore philistini oppẽserunt israelitas. ℂQueretur vlterius quomodo sit hic aliquid insolitum. ſ. q; computetur aliqua afflictio per tempora duorum iudicum nam supra semper anni afflictionis ponebantur sub tẽpore iudicis sequentis. ⁸ Respõdendum q; boc factum fuit quia iudex primus istorum non potuit toraliter liberare israelitas de ista tribulatione: ⁊ manserũt etiam in illa tẽpore secundi iudicis. * ℂPro quo sciendum q; post Samsonẽ iudicauit Heli israel. 40. annis primo Re. 4 c. ⁊ toto tempore quo Samson prefuit: fuerunt cõfortati philistini super israel. ideo adbuc tempore illius cõputabantur tempora afflictionis. Quo morietẽ successit in principatu Heli summus sacerdos: ⁊ durabat persecutio: ⁊ afflictio philistinorũ vsq; ad annum. 20. eius: ⁊ tũc cepit diminui oppressio israelitarũ: quia quasi equales erãt philistinis. boc patet quia de Samsone prenũciauit angelus matri sue q; ipse inciperet liberare israelitas de manu philistinorũ. ſ. q; nõ posset toraliter liberare: sed esset quoddam principium liberationis. Patet etiã quia Samson mortuus est in potestate philistinorũ infra. 16. ſ. cum ipsi tenerent eum captũ infra. 16. c. ideo non finiuit liberationẽ israelitarum: sed adbuc extenta fuit tribulatio ad tempora sequẽtis iudicis. ſ. Heli. In alijs autem iudicibus vt cõmuniter finiebãtur tribulationes tempore ipsoz. ſ. quia ipsi prevalebant contra bostes: ideo non extendebatur tẽpus tribulationis ad sequẽtes iudices. sicut tribulatio a rege mesopotamie finita fuit ab otboniele: ⁊ computatur sub tempore suo: ⁊ tribulatio a rege Eglon moabita finita fuit per Aioth: ⁊ computatur tẽpore suo. s̃. 3. et sic de alijs. fuit tamen quidam alius iudex in cuius tẽpore non finita fuit tribulatio ante boc ⁊ ob hoc nõ cõputãtur ei aliqua tempora. sed iudici sequenti. ſ. in Sangar qui percussit philistinos: ⁊ fuit post Aiotb. s̃. 3. ⁊ tñ post Aiotb cepit tribulatio quaz intulit rex Jabim. s̃. 4. ⁊ quia Sangar non potuit liberare perfecte israel ab illa non cõputantur aliqua tẽpora ei. sic patet. s̃. 5. ſ. in diebus Sangar filij anatb cessauerũt semite ⁊ qui ingrediebantur per illas ambulauerũt calles devios. ſ. tempore suo propter timorẽ bostiũ cessabat discursus ⁊ frequẽtatio itinerũ. ita accidit hic q; Samson nõ perfecte liberare potuerit israel: ideo extenditur ista oppressio philistinorũ ad tẽpora sequentis iudicis. ℂQueretur vlterius cuz computẽtur isti. 40. anni partim de Heli tẽpore: ⁊ oputetur tota etas Samsonis in illis:

Impro batio.

Prima im probatio al teri⁹ respõsionis.

B

Secunda

Tertia.

Quinsdam rñ. ad qõsitũ 1. iproba.

Secunda

Docto. rñ. ad quesitũ.

Qõ. 3.

A

Qũo sit hic aliquid insolitũ. ſ. q; cõputatur aliqua afflictio p tẽpora duorum iudicum.

⁸ Respõsio ad quesitũ.

* Notãduz

Qõ. 2.

A

Tẽpore cuius iudicis cõputabũt isti. 40. anni.

Quinsdam rñsio ad quesitũ. Obiectio Rñsio.

Qõ. 4

A

Quare non cõputãtur

tpa beli fīc samsonis. Rñ. ad q̄stum.

quare etiā non cōputatur sic totū tempus beli: sed solū cōputetur vsq; ad.20.annū eius: cum nullam mutationē videamus in toto tēpore suo. ¶ Rñdēdū q; ista afflictio a philistinis sup israelitas fuit pp idola q̄ colebāt: z q̄diu ipsi coluerūt ea: tādiu fuit psecutio magna philistinoꝝ cōtra eos. cuꝫ vero defierūt colere psecutio cessauit. z qz toto tēpore samsonis israelite cessauerūt a cultu idolorū: non potuit samson pfecte liberare israel. deinde tpe beli israelite colebāt etiā idola sicut prius: ideo durabat psecutio. āno aūt.20. p̄cipatus eius defierūt colere idola: cum videret q; ꝓpter illa affligebant: z tūc philistini nō potuerūt oppzimere israelitas sicut a p̄ncipio. Istō colligit: qz ant mortē beli aliquāto tpe erant israelite aliqualiter liberi a iugo philistinorū. nam iaꝫ pugnabāt ꝫ eos in acie vnde fecerūt duas pugnas. 1. Reg. 4 z tunc vincebat beli. z tñ si philistini valde dominarent tunc israelitis nō auderēt pugnare cōtra eos. sic pz de tēpore samsonis: qz tunc israelite subiecti erant philistinis sequēti. c. z nō solū ipsi nō audebāt pugnare ꝫ philistinos sed et increpabāt samsonē qz pugnauit cōtra illos: z ipsi venerūt ad ligandū eum vt traderēt illaꝫ philistinis. j. 15. c. z tamē tēpore beli israelite pugnabāt ꝫ philistinos. ergo nō erāt circa mortē beli taꝫ oppressi israelite a philistinis sicut tpe samsonis. ¶ Itē pz ex verbis philistinoꝝ. 1. Reg. 4. c. cum. n. philistini audirent gaudiū israelitarū in castris veniente arca timuerūt: z dixerūt: consortamini estote viri philistini ne seruiatis hebreis sicut illi seruierūt vobis. ex quo apparet q; iaꝫ translatus erat tēpus quo israelite seruiebāt philistinis: z fuit istud in toto tpe samsonis: z in annis. 20. sequētibus beli sacerdotis summi. z qz postea israelite fuerūt liberati aliqualiter ab ista oppressiōe cōputantur soluꝫ.40.anni durātes vsq; ad.20.annū beli. (Erat aūt vir). Hic ponit scōm. s. liberatiōis modus. z diuidit in ptes. 4.

† Liberationis modus.

¶ Primo ponit liberatoris ducis cōditio. Scōo inuasiōis oc casio ibi sequēti. c. Tertio bostiū debellatio. j. 15. c. Quarto sāsonis mors z cōsummatio ibi j. 16. Prima in duas. primo ponitur ducis cōceptio. s. eius natiuitas z ꝺditio ibi. (Peperit ita q; filiū). Circa p̄mū sciendū q; mater samsonis nō suscepit filium vtute nature tm̄: sed virtute nature a deo adinte p gr̄am.

Conceptio samsonis.

Circa quam gr̄am ponunt. 4. primo ponitur reuelatio angeli. Scōo reuelatio vbi ibi. (Cumq; venisset). Tertio cōfirmatio facti ibi. (Oranit itaq;). Quarto oblatio sacrificij ibi. (Dixitq; manue). Circa p̄mū dicitur. (Erat vir quidā de saraa). Iste pater samsonis erat de saraa: quia saraa erat de sorte dan de qua erat iste vir. patet Josue. 19. c. vbi ponuntur saraa z bestaol in sorte dan.

† † Obiectio.

¶ Sed obijcietur q; nō essent ista duo loca in sorte dan sed iude. nam Josue. 15. c. dicitur q; in campestribus sortis iude erat saraa z bestaol.

Rñ. 1.

¶ Rñdendū q; multotiēs eodē nomine vocant multa loca. sicut bethleē erat quedā ciuitas in sorte iude de qua erat dō Matthei. 2. z Joā. 7. et Michee. 4. Et etiā bethleē erat in sorte zabulon Josue. 19. c. Sic ēt erat triplex asor: due in sorte iude Josue. 19. z vna in sorte neptalim Josue. 19. ita de bestaol z saraa. nā erāt duo loca sic vocata in sorte iude: z alia duo sic vocata in sorte dan. ideo ponuntur Josue. 15. et. 19. c.

Rñ. 2.

¶ Aliter poterat dici q; solū erat saraa z bestaol in vna tribu: qz tñ erant in extremitatib⁹ sortis illi⁹: ponebant pro limitib⁹ illi⁹ sortis z alteri⁹ sibi ꝺiuncte. Sz p̄mū est vītas. (De stirpe dan). Ista erat de paruis tribub⁹ israel: z nō bēbat possessionē plenaꝫ sicut alie trib⁹. de boc. ē. p̄mo. de hac tribu p̄nunciatū erat per iacob q; vēturus esset samson salutor isrl Genē. 49. s. fiat dan coluber in via cerastes in semita ⁊c. vt ibi expositū fuit. (Noie manue). Iste erat vir honorabilis valde z famosus in tribu sua. (Habēs vxorē sterilē). Istud ponitur ad significādū impedimentū habēdi filiū: ideo oportebat q; filius nascitur⁹ virtute supnaturali ꝓduceret. In hebreo superabūdat lr̄a. s. (Dñs vxorē sterilē que nō pariebat). Sz idē sunt ista. sermo tñ hebraic⁹ interdū est imoderate breuis: z interdum irrationabiliter decurtatus.

† † Qualis erat manue pz̄ samsonis. Lr̄a in hebreo.

¶ Qī exp̄ssit scriptura hic q; erat sterilis mr̄ sāsonis. Qō.5.

A Rñ. ad q̄st.

Queretur qī exp̄ssit hic scriptura q; erat sterilis mater samsonis. ¶ Rñdendū q; samson q; nasciturus erat: excellēs roboze z admirabilis in oi ope suo apparaturus erat: z ne crederet ista ei naturaliter euenisse: sicut sepe aliquos accidit ptiz ex ꝺditione seminis: ptim ex natura loci generationis: ptim ex influētia speciali celestiū corporū p̄ tunc gigni viros robustissimos. factū est sic de gigātibus a p̄ncipio q; a ceteris hominib⁹ roboze z pceritate differētes erāt. describit scriptura q; mater huius erat sterilis vt describat q; iste nō cōditiōe nature sed dei munere genit⁹ est: z ex hoc colligi poterat q; robur eius admirabile nō esset ex accidēti p cōditionē nature sed a deo. Et hoc appet dupliciter. ¶ Primo qz q̄ deus aliquid spāliter vult ꝓducere: ꝓducere debet ad aliquē spālem finez: qz aliogn frustra eēt aligd fieri vltra id qō natura facit si nihil spālius futurū esset in eo q̄ in illo qō natura facit. ¶ Secūdo pz per exemplū q; cōsiderādo oēs qui geniti sunt ex matribus sterilib⁹ reperimus in eis aligd admirabile: ideo sic etiā in isto futurū erat. pz de isaac q; natus est de sara sterili: z in senectute Genē. 18. z postea fact⁹ē caput z origo tot⁹ ppli dei: z ꝫ eo benedicte sunt oēs gētes Genē. 12. et. 22. c. Sic ēt samuel nat⁹ est de mr̄e sterili z fuit ꝓpha sublimis: z coronās regē. 1. Reg. 1. c. iacob quoq; z esau de rebecca sterili nati sunt: z facti fuerūt magni viri p̄ncipes gētiū. s. alter idumeorū z amalechitaꝝ: z alter israelitarū. ipse quoq; ioseph de sterili rachel genit⁹ē Genē. 30. z postea factus p̄nceps egypti a deo panit patrē suū z israelitas Genē. 45. et. 50. beatus Joanes baptista de sterili elisabeth nat⁹ saluatorē p̄nunciauit i terris p̄mo. z tātū laudis meruit vt saluator diceret de ipso Matth. 11. inter natos mulierū nō surrexit maior ioāne baptista. ante ergo q̄ sāson aligd faceret poterāt israelite aligd magnū opinari de ipso: z certissime opinarent eo q; de sterili matre p angelicā nūciationē natus fuerat. sic. n. dixerūt de beato ioāne hebrei videtes patrē mutū in natiuitate sua locutū: z matrē sterilem concepisse. q; putas puer iste erit z posuerūt hec in corde suo. Luce. 1. ca. (Cui apparuit angelus dñi). s. in figura būana. qō pz qz ipsa dixit. vir dei venit ad me bīus vultū āgelicū. (Et dixit ad eaꝫ. sterilis es z absq; liberis). i. sterilis es nō potens parere nāliter. z absq; liberis: nullos filios baccenus genuisti. (Sz concipies z paries filiuꝫ). i. q̄q̄s sis sterilis cōcipies. s. deo dāte tibi cōceptū. Jn hebreo dr̄. (Steriles es z nō paris). i. nūq̄ peperisti: z ad idē ptinet qō sine liberis.

† † † Qō. 6 A Ad qd angelus dixit mulieri sterili es. Rñ. ad q̄stum.

¶ Queret ad quid angelus dixit mulieri sterilis es: quia hꝫ cōueniens fuerit describi q; ista mulier sterilis erat vt cognosceret q; iste puer nascitur⁹ aliquid magnū factur⁹ erat: tamē nō videbat oportere q; denunciaret ipsi mulieri q; erat sterilis qz ipsa hoc nouerat. ¶ Dōm q; angelus hoc denunciauit vt ipsa sciret q; filius quē pariebat erat ex dei munere: z ipsa erat vere sterilis. nā si angelus nō p̄nunciasset: ipsa nō putasset se vere sterilē: hꝫ nō peperisset tēporibus p̄teritis: hꝫ hoc euenisse a casu: sicut accidit multis mulierib⁹ q; quodā tēpore in iuuētute parere nō possint: z postea cum declinat ad maiorē etatem pariūt. z dato q; ipsa putasset se prius sterilē: qz non pariebat: cū postea videret q; pariebat putaret se nō fuisse vere sterilem sed accidisse ex aliquo ipedimēto q; in illo tpe nō peperisset. vñ si nō p̄nunciaret ei q; erat sterilis: q̄si postea pareret putaret nāliter peperisse. z ad declarādū istud dixit angelus z nō paris. Uel. (Absq; liberis es). i. pz q; fis sterilis: qz si ñ esseꝫ sterilis iaꝫ peperisses in tāto tpe quo cōiugata es viro tuo.

Scōa.

Qō. 7 A Quō dedit angelus banc ꝓbationē ad sterilitatē. s. ñ paris. Rñ. ad q̄ stum.

¶ Queret vlterius quō dedit angelus hāc probationē ad sterilitatem. s. non paris. i. nūq̄ peperisti. nam nō sufficiēter probabat: qz alique mulieres sunt que nō pariūt in iuuētute: z postea in senectute: vel in etate matura disponunt ad pariendū: qz auferet aligd qō ipediebat ꝺceptum. z sic poterat ista mulier postea cōcipere: hꝫ nondū cōcepisset. ¶ Rñdendū q; ad ꝓbandum de aliqua muliere q; sit sterilis dico: z q; nō possit ꝺcipere nisi deo dāte supnaturaliter necesse est q; expectet tēpus senectutis in quo desinūt fieri muliebria. nā q̄diu mēstrualis humor fluit mulieri non est ipse eam nāliter parere. vel saltē si aliqō fit qō obstet: nō pōt apparere sufficiēter aligd tale esse. z sic scriptura cū vellet dicere de sara q; ꝺcepisset supnaturaliter Genē. 18. ca. dixit q; erat sara prouecte etatis: defierantq; fieri ei muliebria. quasi dicat q; nō sufficiebat q; ipsa esset ꝓuecte etatis ad nō ꝺcipiendū: nisi desinerēt ei fieri muliebria. istud āt nō erat in mr̄e sālōis qz nō erat tā inueterata: iō nō poterat de ea firmiter ꝺstare qz esset sterilis. ¶ Dōm igitur q; angelus dixit istud nō tāq̄ firmā ꝓbationē: sed tanq̄ signū qōdam. nā si non fuisset sterilis mater samsonis: cū ipsa z vir iuus dediss̄ent operā proli gignende genuissent: sed nō genuerāt. ¶ Aliter pōt dici q; angelus nō ponebat hoc ad ꝓbandū q; erat ista mulier sterilis: hꝫ vt qī ipsa pareret sciret q; vere fuerat sterilis: eo q; angelus dixerat ei q; paritura eēt: z q; erat sterilis. sed euenit q; peperit sicut dixerat angelus. ergo verū erat q; sterilis esset. z sic part⁹ futurus erat ꝓbatio sterilitatis. ¶ Aliter pōt dici q; angelus dixit istud nō ad ꝓbandū q; mulier erat sterilis: quia hoc ipsa nouerat: sed dicebātur ista ad ꝓbādum verum esse quod predicebat de filio nascituro: ac si diceret. ego prenuncio tibi q; paries filium: z ad hoc q; credas dico tibi q; tu es sterilis: z nūq̄ peperisti.

Tertia.

Robur sāsonis a ꝺo fuit.

peperisti. velut si diceret ei aliquid aliud occultum sibi per qõ probaret se a deo venire ⁊ occultorũ habere noticiã.

¶ An sãsõ supnãlr vel pure nãlr fuerit dceptus. Et de.4.modis quib⁹ deus operat supernãlr in conceptione alicuius. Qõ.8.

A Rñ.ad quesitũ.

Queret vlteri⁹ an samson dcept⁹ fuerit supnaturaliter vel pure nãliter. ¶ Rñdendũ q⁹ ad hoc q⁹ aliquis actus sit pure nãlis: opz q⁹ pficiat a causis totaliter nãlibus non opante aliqd cã supnaturali: nisi inquãtuz ipsa est prima: vel in dcatenatione causaz nãliter ordinataz ad hoc q⁹ aliquod opus sit supnaturale large sumẽdo: opz q⁹ illud sit tale qõ non possit expleri sine opatione spãli causę supnaturaliter operantis siue ipsa sola opationẽ expleat: siue alie cãe. ſ. naturales. dcurrant. ¶ De dceptione samsonis dõm q⁹ fuit supnaturalis non pure supnaturalis. nã cã supnaturalis interuenit. ſ. dei gratia naturã adiuuãs: ⁊ defectũ eius supplẽs. causę etiã naturales fuerũt. ſ. cõmixtio seminis masculini ⁊ feminini: ⁊ oĩs operatio reliqua causaz nãlium concurrentiũ. Cã tñ supnaturalis interuenit ad supplendũ sterilitatẽ qui erat defect⁹ impediens. ¶ Cõfiderandũ vlteri⁹ pro hoc q⁹ ad hoc q⁹ deus dicat supnaturaliter agere ad cõceptũ alicui⁹ põt tripliciter operari. ¶ Primo modo iclinãdo gignẽtes ad tẽpus in quo gignere possunt. vtpote si sint alig duo dispositi ad gignendũ. ſ. qz nõ sũt steriles: si tñ coeũt in talib⁹ tẽpozib⁹ in qb⁹ nõ est dispõ in eis ad gignẽdũ nũcq̃ gignẽt. sicut multi sũt q iterdũ dãtes operã prioli gignũt: ⁊ iterdũ nõ gignũt. istud ãt est qz ptingit interdũ semẽ esse ad hꝰ dispositũ: ⁊ interdũ non. q⁹ ergo de⁹ inclinet eos ad tali tẽpore coeundũ quo poterũt gignere est adiuuare supernaturaliter ad generationẽ: qz si isti non inclinarent sic a deo: forte nũcq̃ inclinarent vel ocurrerẽt in tali tẽpore in quo gignerẽt. ⁊ sic fine sterilitate puarent generatiõe: ⁊ dabitur eis ecõtrario q⁹ gignant supnaturaliter. similiter ad gignendũ masculũ aliter esse debet semẽ dispositũ q̃ ad gignẽdũ femellã. ⁊ forte aliq dispositi et potentes gignere masculos coeũt semp in tẽpore quo sunt dispositi ad gignendũ feminas: ⁊ gignũt feminas. vñ lz desiderẽt gignere masculos: nunq̃ eis euenit. Si autẽ deus inclinet eos ad coeundũ in tali tẽpore in quo semẽ sit dispositũ ad gignendũ masculos gignẽt masculos: ⁊ erit ista generatio ptim supnaturalis. ⁊ hoc mõ qñ aliqui non potẽtes habere filiũ sed filias: orant deũ vt det illis filios. faciet. ſ. q⁹ nõ dãdo supnaturaliter aliquã virtutẽ semini eorũ: incitabit eos ad coeundũ in tali tẽpore in quo semen sit dispositũ ad pcreationem masculi. ⁊ sic q obtinẽt hoc modo filiũ dicerẽt vere q⁹ orationib⁹: ⁊ supnaturaliter illum obtinuerũt: qz non erãt euz aliter habituri. ¶ Itẽ hoc mõ interdũ deus facit excellentes homines q nascunt: siue in robore: siue sapia: siue alijs pfectionibus nãlibus. nam lz nõ debeam⁹ dare corpibus celestib⁹ aliquaz potestatẽ sup liberuz arbitriũ directe: non debem⁹ indirecte tollere eis quin possint cãre in natis maius vel min⁹ robur: aut debilitatẽ membroz: timiditatem aut cõfidentiam: inclinationẽ ad libidinẽ: ad ebrietatem: vel inclinationẽ ad abstinendũ ab bis: dispõnez magnaz pbãtasie ad faciliter intelligendũ: ⁊ indispositionẽ: vel aptitudinem ad stultitiã insaniaz: ⁊ alias passiones. si ergo de⁹ vult facere aliquẽ hominẽ pfectum in aliquo pdictorũ vel defectuosuz: non opz q⁹ semp ei infundat ista: sed sufficit q⁹ eũ in tali tẽpore concipi ⁊ nasci faciat: in quo fm conditionẽ opõnis celestis: ne cesse sit ista accipere. ⁊ sic si aliqs ozet deum vt det ei filium sapientem valde: ⁊ bonis moribus ornatuz inquãtum inclinatio naturalis valet obtinebit eũ si deus inclinet eum ad gignẽdum in tali tẽpore in quo ptingat corpa celestia hec influere. ¶ Ex hoc illi q naturali ingenio excellẽtes sunt: si sciũt etiã nihil sibi p infusionẽ datum: sed q quid bñt naturaliter euenisse: ita debent deo gratias referre: velut si eis per infusionẽ tale ingeniũ pstitisset. ſ. qz ideo sibi hoc euenit: qz deus inclinauit parẽtes eoz ad gignendũ in tali tẽpore in quo ista nãliter euenirẽt. ⁊ si ipse non inclinasset: nũcq̃ sic facturi essent: nisi forte dicat q⁹ ex accidenti hoc fuit. sed istud repugnat omni catholice positioni: ⁊ ẽt philosophice veritati: qz nihil põt esse oĩno a fortuna: ſz necesse est cuncta esse puisa: qz regimẽ vniuersi temeritati cõmiscendũ nõ est. nõ ergo accidit istum q in tali tẽpore genuit: sic genuisse quasi nullus eũ mouerit magis ad illud tẽpus q̃ ad aliud: ſz necesse est aliquã cãm esse puidentẽ ⁊ inclinantẽ: vt nihil excedat: aut subterfugiat diuinã puidentiã. ⁊ tunc valde regratiari deo debebo: quia ipse voluit inclinare parẽtes meos ad me in tali tẽpore gignendũ sub hac intẽtione: in quo necesse esset me disposituz esse valde sup omnes alios boies ad intelligendũ: ⁊ ad quandã naturalẽ morum bonestatẽ: ad qõ non inclinauit multos alios. ¶ Scõo modo deus confert supnaturaliter ad generationẽ alicuius: cũ semen patris ⁊ matris est oĩno indispositum ad aliqd gignendũ: vel saltem semẽ alteri⁹ eorũ. ⁊ istud est in seminib⁹. iste modus est excellẽtioris opationis dei q̃ precedens: qz in pcedentib⁹ non disponebat semen: qz ipm in se dispositũ erat: ſz solũ inclinabat ad gignendũ in tali tẽpore in quo semen sit dispositũ. in isto aũt modo semẽ non erat dispositum: nec poterat nãliter disponi: ⁊ deus illud supnãli opatiõe disponit. ¶ Terti⁹ modus est qñ deus nõ solum semẽ disponit: ſz ẽt administrat. sic fuit in cõceptu isaac. nam sara erat iam ꝓuecte etatis: ⁊ deflerãt ei fieri muliebria Heñ. 8. c. ⁊ muliebria. i. fluxꝰ mẽstruales sunt materia ipsi⁹ fetus formãdi: ⁊ sic non solũ erat virtus actiua formatiua indisposita ad generationẽ: sed etiam pars materialis. nã ex menstruo formaf fetus. ⁊ iste modus est mirabilior. hic aũt vtrunq̃ deficit. ¶ Quart⁹ modus operãdi in cõceptione supnaturaliter est qñ de⁹ semẽ non disponit nec administrat: sed ex solo semine: vel mẽstruo muliebri fetuz formaf. ⁊ sic fuit in dceptu saluatoris nostri. ⁊ iste modus est excellentior oĩbus alijs: qz in alijs cõmixtio seminis masculini ⁊ feminini est: hic aũt solum mẽstruum muliebre. ¶ In pmo mõ borũ sunt multi boies quos deus voluit gigni in tali tẽpore in quo essent excellẽtes valde in aliqua pfectione naturali: siue roboris siue sapie. In scõo mõ est sãson esau iacob samuel ioãnes baptista. In .3. mõ est isaac. In .4. mõ solus xp̃s. iõ xp̃i cõceptio fuit excellẽtior q̃ dcept⁹ ceteroz boium. deide dcept⁹ isaac fuit excellẽtior ⁊ miraculosior dceptu sãsõis: ⁊ reliq̃ ꝛ: ⁊ sic p ordinẽ.

Tertio.

Et mẽstruo formaf fet⁹

Dec. qõnis.

¶ An postq̃ angelus nunciauit pri ⁊ matri sãsonis q⁹ habituri erãt filiũ obligabãt dcenire carnaliter: vel erat sibi liber. Qõ.9.

Queretur vlteri⁹ postq̃ angelus nũciauit pri ⁊ matri sãsonis q⁹ habituri erãt filiũ: an obligabantur cõuenire in vnũ: ⁊ an peccarẽt si non darent operam prioli. ¶ Aliquis respondebit q⁹ non tenerent conuenire carnaliter: quia actus matrimonialis non est sub precepto impositus: sed sub indulgẽtia datus ad tollẽdam fornicationez quã aliter difficulter excusaremus vt patet. 1. Corin. 7. ca. ideo cõiugati nõ obligant conuenire: ſz poti⁹ si pari dsensu abstineãt valde merentur. ⁊ sic apls magis consulit virginẽ esse q̃ nubere. erit ergo similiter melius in pmo matrimonio dtinere q̃ amplexib⁹ vacare. ¶ Rñdendum q⁹ obligabant manue ⁊ uxor eius postciabat eis filium nasciturũ: ⁊ nunc per carnalẽ cõmixtionez. si aũt ipsi nollent dcenire carnaliter repugnabãt voluntati dei. ſ. qz nolebant gignere filiũ. ergo peccabãt. ¶ Sed aliqs rñdebit ad hoc qz non obligarent: qz angelus denũciabat eis q⁹ habituri essent filiũ si dcenirent carnaliter: ⁊ qz istud erat in fauorem eoz: ⁊ licz cuiq̃ renũciare ei qõ ꝓ se introductũ est: vel in fauorẽ suũ: possent ipsi licite: imo magis merẽdo abstinere. ſ. q⁹ magis vellent abstinere propter deum ⁊ non gaudere de filio: q̃ gaudere de filio non abstinere. ¶ Rñdendũ q⁹ non stat ista rõ: sed obligabant pater ⁊ mater sãsonis post verba angeli vacare pli quousq̃ scirẽt conceptã prolẽ: eo q⁹ istud erat eis nunc sub pcepto. Et nõ valet rõ in ꝺ̃iuz. ſ. q⁹ poterãt renũciare ei qõ in fauorem eoz introductũ fuerat. rñdendũ q⁹ si in solũ fauorẽ eorũ fuisset filius introduct⁹: licebat eis renũciare. ſ. nolle habere illũ vt gauderẽt in eo. erat tñ iste nascitur⁹ magis ad populi israel vtilitatẽ. ſ. vt liberaret populũ. nam dixit angelus. ipse liberare incipiet populũ meum de manu philistinorũ. si ergo noluissent isti coire ad habendũ hunc filiũ peccabant mortaliter ꝓiudicãtes toti israel: ad cuius salutẽ puer iste nascitur⁹ erat. Etiã peccabant ꝺ̃ deum: qz vellent turbare modũ dispositiõis ei⁹. ſ. qa ipse disposuerat liberare per puerũ illuz: ⁊ ipsi nolebãt. ¶ Itẽ dfirmatur hoc p dsimile: qz lz nunc nulla necessitas sit ad cõueniendũ carnaliter cum aliq̃: ſz magis merẽf poti⁹ qui nũcq̃ cõuenit: tñ aliqñ fuit ꝓceptum ⁊ necessitas cõuenire. ſ. ab exordio seculi: qz deus volebat genus hũanum ꝓdire modo ꝓpagatiuo qui ptinet ad speciẽ: ⁊ hoc fine coitu nõ fit: ideo iussit exp̃se. crescite ⁊ multiplicamini ⁊ replete terrã Heñ. 1. vñ figa fuisset in exordio prime etatis: vtpote filius vel nepos adam q⁹ pli vacare nollet peccaret mortaliter: ⁊ maxime peccaret adam si nollet cognoscere euam: ⁊ hoc qz ꝓceptuz vigebat: ⁊ etiã necessitas erat ad sic multiplicãdũ gen⁹ humanũ. ita nũc erat necessitas coitus manue ⁊ uxoris sue ad gignendũ samsonez. ⁊ hoc qz iste erat liberatur⁹ israel. Etiã deus iubebat illum gigni. ſz adhuc dõm q⁹ dato q⁹ angelus nõ exp̃ssisset q⁹ iste puer liberaturus eẽt israel: sed solũ diceret q⁹ genituri essent quẽdaz filiuz quẽ facerent nazareũ tenebant sub pena peccati mortalis con-

Scõo.

A

Cuiusdam rñ. ad q̃st.

Doc. rñ. ad quesitũ. Et rõ.

Rñ. ad rationem. Rõ pro rñsione.

Consuta.

Solo rõis. Et rõ.

B

Confirma.

Si adã nõ coĩuisset cuã carnaliter peccasset mortaliter

Alia rñsio.

Corpa celestia iclinãt boies ad mita.

B

Nihil põt eẽ oĩno a fortuna. Dic non laudat se ipsũ tbostat⁹: sed agit gras deo ꝺ beneficio si bi collato sup oẽs mortales lui tpis.

uenire in vnū ad gignēdū: qz ex hoc dicebat āgelus q facerēt eū nazareū dicebat eū dño spāliter applicādū: z signabat deus velle quēdā cultū spālē in ipo. nā obseruātia nazareox. erat in veteri testō aliqd superogatiōis: sic ofilia in nouo testō. nolle ḡ coire ad gignēdū puerū in quo de⁹ talē cultū sibi pdicebat erat velle impedire cultū dei: iō peccarēt mortaliter. ¶ Itē dato q āgelus solū dixisset q gignerēt filiū z nō ipo. ueret ei aliquā obsuā tiam: si ipsi nollēt ouenire carnaliter peccabāt: qz deus nō solet iubere vel pnunciare aliqd spāliter nisi ad aliqō bonuz spāle. sz ipse non solebat pnunciare aliis q genituri sint filios: z pnunciauit hoc in manue ideo satis apparebat q ali d magnū facere vellet de samsone inde gignēdo. q ergo istud impedirent parentes erat peccare mortaliter. ¶ Itē cum manue sciret se habere vrozē sterilē: z nunc a deo pmitti filium: videbat magnaz liberalitatē dei erga se. q ergo nollet ouenire carnaliter cū vxore ad gignendū erat ingratitudo z cōtemptus diuini beneficij. s. qz nolebat beneficiū sibi sponte a deo oblatum. z rō potissima est qz nescit an ille filius sit ad aliqō magnū bonū: qō ipse ptur baret nolēdo ouenire carnaliter. ¶ Un⁹ casus est in quo videtur licitū alicui nō vacare pli ad habendū filium q̄q̄ pnūcietur ei q habebit a deo filiū. s. si quis orans sepe petiuit filiū cū sterilis esset: vel alis nō potens generare: z postea angelus denunciauit ei q de⁹ ocesserat qō petebat: si iste nimis efficiatur ad otinenduz poterit nō ouenire carnaliter ad habendū filiuz. Et rō est qz cum ad pces eius ocessus fuerit filius: videt itroductus in fauorē eius: z licz ei renūciare illi. potissime cū hoc facit non contenendo dei beneficiū: sed desiderio continentie. nō sic est de illo puero qui erit ad aliquod magnū bonū: quia tūc parētes tenētur sub pena peccati mortalis ouenire. ¶ Sed ad huc dato q pcibus ocessus sit: z non exprimat de eo q aliqd magnū factur⁹ sit videt securi⁹ q parētes cōuenirent: qz verisimile est q aliqd speciale de⁹ per illū factur⁹ sit. z sic sz in vno casu non obligent parētes ad conueniēdū carnaliter: videtur tñ vniuersaliter tuti⁹ eē ouenire. de patre aūt z matre sāsonis manifesti⁹ est q obligarēt pp causas assignatas supza. (Caue ḡ ne vinū bibas ac ficerā). Dic ponit obseruātia pp puerū nascituru: z iponitur duplex. s. vna matri z alia filio vt pz infra.

¶ Qz iposita fuit mri sāsōis hoc obseruātia: z vsq ad q̄tū tps. q. 10

Queretur quare iposita fuit matri ista obseruātia: z vsq ad q̄tum tēpus. ¶ Ad primū rñdendum q sicut de⁹ voluit sibi osecrare samsonē p spālem cultum nazareox incipere obseruationē: eo q faciebat eū liberatorem ppli sui: z dabat ei vires excellētes: ita voluit ad reuerētiā pueri nascituri matrē eē mūdā: z obseruare oia hec q ptinebāt ad quādaz excellentiā mūdicie. nā q aliqua res sit nimiū vel modicū reuerēda: ex cerimonijs ei exhibitis appet. nam cui multaz cerimonias bonoris exhibem⁹: multū bonorabilis est. illa vero cui paucas facim⁹: iudicat min⁹ bonorabilis. vt ergo donū dei oferendū samsoni magis bonorabile videret: non solū iussuz est q ipse esset nazare⁹: sed et q mater seruaret hec. ¶ Ad secundū dōm q ex lra nō apparet vsquequo mater deberet obseruare cerimonias istas: z tñ dōm q illas obseruaret vsquequo pareret: qz mater nō obseruabat cerimōias istas ppter se: sed ppter filiū: z tñ ex obseruatiōe matris in filiabus non videt aliqō filio aduenire nisi qñ mater aliquo mō identificat filio. sed mater idētificat saltem apparēter filio q̄diu est in vtero: ideo tunc debebat obseruare circa matrē mundiciā banc. nam qñ filius est extra vterū: iaz apparet quō fit distinctus a matre: z tunc debebat incipi seruari in puero mundicia que habetur in lra: ergo cessabat mūdicia circa matrē seruari. aliogn diceret q matri nō iubebat mūdicia ista inq̄tum idētificabat aliquo mō cū filio: sed inq̄tum erat cā eius. z tunc nō solum matri sed etiā patri iniungēda fuisset ista obseruantia: qz etiā ipse erat cā filij pcipua. nihil tñ patri iussum est. ¶ Posset tñ satis rōnabiliter dici q ista obseruātia in matre debebat eē vsquequo puer ablactaret: qz sicut cū puer est i vtero: ipse de substātia materna nutrit: ita dum est extra vterū nondū ablactat⁹ cōtinue nutrit de substātia matris: z ob hoc mater mūda eē debebat vt non videat aliqd imundū ptinere ad filiū ppter matrē. ablactato aūt filio: qz iam nihil ipsi⁹ matris cōicabat filio: cessaret obseruatio mundicie in matre. Et est satis rōnabilis positio ista. magis tñ est firmū q solū seruaret hoc vsq ad partū: ga in lra dr. caue ne vinū z sicerā bibas: aut quicq̄ imundū comedas: qz cōcipies z paries filiū cuius nō tanget nouacula caput. z sic erat ista obseruātia: qz debebat ocipere z parere. ḡ postq̄ ocepisset z pepisset liberat ab hac obligatiōe. ¶ Queret vlterius quo tpe ista obseruatio debebat ichoari. ¶ Aliqs rñ debit q debat ichoare pma die qua accederet ad virū. naz dixit angelus: qz ocipies z paries. sed ocipere nō debebat vsque quo vir tangeret eā. ergo vsq ad illud tēpus non tenebant ad hāc obseruationē. ¶ Itē abstinentia erat ppter aliquā cām. s. q ocipere debebat. ergo qñ nō suberat aliqua cā. s. qz nondum cōceperat: nō videbat ppter qd deberet abstinere. ¶ Rñden dū q tenebat mulier ista abstinere ex eo tēpore ex quo ista dicebant. nam pcepta negatiua omni tpe obligāt nisi in eis exprimatur tēpus quo debeāt obligare: affirmatiua āt solū pro loco z tēpore. sed pceptū istud erat negatiuū. s. de nō comedēdo: sue de abstinēdo: z abstinētia negationē importat: z non limitauit tēpus aliqō ipse angelus: ergo imediate obligauit. ¶ Item aut pceptum istud seruari debebat postq̄ mulier ocepisset: aut pus. non post solū: qz tunc repugnat lre que dicit. imundū q̄cq̄ nō comedas qz cōcipies. Et sic ponit ibi. concipies. tanq̄ aliqd futurū ad obseruationē istā: z sic primoq̄ cōciperet debebat obseruare h. ¶ Itē debebat ex tūc icipere: vt qñ ociperet esset iā mūda z disposita per obseruationē pcedentē. si aūt non obseruaret aliqd vsquequo iam ocepisset: esset oceptus in imūdicia. ideo tam necessari⁹ videbat ad bonorē nati apparat⁹ obseruationis ante oceptu: sicut postea. imo ista erat rō potissima. s. vt videret iam sanctificata mater qñ ociperet filium illū. ¶ Ad rationē pmam in oppositum dōm q q̄q̄ non ociperet quousq tāgeretur a viro: tñ pus debebat se cōtinere ab imundis q̄q̄ accederet ad virū: qz ista obseruātia fiebat ad disponendā matrez vt esset sanctificata qñ iam conciperet. Itē ista pbatio potius inducit ppositū nostrum q̄ oppositū: qz cum dicat q abstineret ab imūdis qz oceptura erat: ergo anteq̄ ociperet debebat obseruare istud. ¶ Ad scdam rōnem qñ dicit q abstinentia erat ppter aliquā cām: z tunc nō videbat aliqua cā quare abstineret. rñdendū q cā magna suberat. s. vt mater esset disposita p sanctificationē ad fetum qui ex dei dono gignebat.

¶ An mater sāsonis obligata eēt ad votū nazareox. Qō. 12.

Queretur vlterius de ista obseruatiōe. s. an mater sāsonis obligata esset ad votū nazareozum. ¶ Aliqs dicet q sic: qz iste sunt cerimonie que iponunt nazareis vt pz de ritu eorū Nu. 6. ¶ In oppositum dicet aliqs q nō iubebat ei ritus nazareorū: qz iste ritus ad masculos ptinet: ideo nō iuberet matri sāsonis. Dōm nō stare hoc: qz votū nazareorū taz viro q̄ femine ouenire poterat. qō pz dupliciter. Primo qz lex dicit Nu. 6. vir siue mulier cum fecerint votuz dño z se osecrare voluerint &c. z ibi est totū. c. ō voto nazareox. ergo patet q istud votū nō cōpeteret mulieri⁹ si forte eēt aliq̄ cerimonia in voto nazareox que non posset ouenire feminis. z tñ non erāt aliqua que idifferenter non ouenīāt viris z feminis vt pz discurrēdo p eas Num. 6. Sz adhuc dato q cōpeteret femine votū istō: nō appet an mater sāsōis obligabat ad illō ex istis q̄ dixit ei āgelus. ¶ Rñdēdū q votū nazareox poterat eē duplr. s. ppetuū z tpale. nā potat se qs osecrare dño p illō votū ad sp. tpale erat qñ qs volebat certo tpe obseruare cerimōias nazareorū solū. z istō erat ad placitū vouētis. s. p ānū vl duos ānos: aut mēsez: z sic de ceteris. Si āt erat tpale erāt duplices cerimōie vel triplices. si āt ppetuū erāt simplices. s. q̄dā cerimōie erāt q̄s obseruare debebat nazare⁹ tpalis icipiēs votū vsq ad osūmationē. alie erāt q̄s faciebat ad solēnitatē expletiōis voti. alie erāt q̄s faciebat si forte iterrūperet votū p aliq̄ imūdiciaz sup mortuo quā incurreret nazare⁹: qz tūc factis qbusdā cerimōijs ꝛpetebat votū. ¶ Prie cerimōie erāt q vouēs istō votū debebat abstinē a vino z sicera: aut oi potu: aut cibo q pōt iebriare. Etiā nō comedebat vuas recentes: aut siccas: aut qcqd vllo mō ad vuas ptinet: aut qō ex vuis fit. et acetū ñ comedebāt: z sup mortuos ñ debāt pollui vllo mō. s. tāgēdo eos: nec eūdo ad funera: aut plāgēdo p illis i funē: licz posset secrete lugē. et ñ potant igredi i domū i q̄ aliquis mortu⁹ erat: nec licebat eis sepulchra tāgē: aut ossa cadaueru i agro repta. et ex die osecratiōis sue vl voti ñ debāt nouacula ascēdē sup caput eox. ¶ Scde cerimōie sē q̄s faciebat nazare⁹ tpalis i expletiōe voti sui. s. q oēs capilli ei⁹ tōdebant die vltima i scūario: z cremabant i altari holocaustox sic qōlz aliō sacrificiū. Etiā offerebat illa die ad ostiū tabnacli agnū āniculū i holocaustō: z ouē p pcō: z arietē i hostiā pacificā: z canistrū azimox: z libamia oiaz istox sacrificiox. z i istis sacrificijs fiebāt a sacerdotib⁹ cerimōie q̄ dr Nu. 6. ¶ Tertie cerimōie erāt q̄ fiebāt qñ añ cōpletū votū nazare⁹ icidebat i aliq̄ imūdiciā: vtpote si tāgebat aliquē mortuū: vel aliqs subito moriebat coz̄ eo. nā eodē die q̄ pollueret debebat radē totū caput: z itez die. 7. post

boc

Rñ. ad. 2. q̄situm.

Casus in quo licz alicui ñ vacare pli ad habendum filium.

Doc. rñ. ad scām.

Qō. 11

Quo tpe ista obseruatio debebat inchoari.

Rñ. ad pmū q̄situm.

Luius dā rñ. ad q̄. et. 1. rō.

Scda.

Rñ. doc. ad q̄situ. Et rō. 1. Precepta negatiua oi tē poze obligant.

Scda.

Ad rōnē pmam.

Ad rōnē scdam.

A

Luius dā rñ. ad q̄. Obo Rñsio.

Duplr votū nazareoz eē potat.

Prie cerimonie nazareorū ad tēpus pertinentiū.

Scde.

B

De mre Sāsonis penes ob seruanti cerimōiarum nazareozum.

Rō ꝑma

Scōa.

Tertia.

Quarta

Incapite erat nazareoꝝ cōsecratio.

A Rñsio ad q̄stū.

Impro-batio.

Determina. q̄st.

ℏ radebat capillos ꝛnascētes. die āt. S. offerebat duos turtures sacerdoti ad ostiū tabnaculi: vel duos pullos colūbaꝝ. vnū ꝓ pcō ꝛ alterꝫ in holocaustū: ꝛ ex eo die incipiebat de nouo votuꝫ suū q̄si si nihil añ ℏ obstuasset. Ista tria gñia cerimoniaꝝ erāt ꝑ nazareo tpali. nazareus aūt ꝑpetuus solū obstuabat ꝑmū genus cerimoniaꝝ. Scōas āt nō. qz ipe nūq̄ finiebat votū. ꝛ ille erāt in die expletionis voti. Tertias aūt non obstuabat: qz ille erant q̄ñ nazareus polluebaf ad ℏ q̄ reincipet votū suū: ꝛ esset tunc mundus q̄ñ inciperet: qz alꝫ gcqd postea faceret reputaref factum in immūdicia: ꝛ nihil esset. ꝛ ille cerimonie mūdificabant pollutū. ſz nazare⁹ ꝑpetuus nō reincipiebat votū eo q̄ qualiter cunq̄ se haberet sp debebat obstuare in ꝑpetuū votū illō. ergo solū manebāt ei cerimonie ꝓmi modi. de his oibus Num. 6.

¶ Nūc dōm de mre Sāsonis q̄ ipa nō erat obligata ad votū nazareoꝝ: qz nō ad ꝑpetuū: nec ad tpale. g̃ ad nullū. De ꝑmo ꝓz qz ſ. declaratū est q̄ obstuatio mris Sāsonis solū extendebaf vsq̄quo pareret. Ētiā nō erat tpalis obstuatio qz tūc imposuisset ei angelus oia q̄ ptinebāt ad istā obstuantiā. ſz solū imposuit de bis q̄ ptinebant ad nazareoꝝ obstuationē. ſ. q̄ nō biberet vinum: nec ficerā: et omisit oia alia. ſ. cōestionē ois gñis vuarum ꝛ aceti: ꝛ non tonderi capillos nouacula: ꝛ ceteras cerimonias oium triū modoꝝ. ſ. positoꝝ. ¶ Itē ꝓz istud: qz si intendisset ponere ei angelus obstuationē nazareoꝝ: cū filius nasciturus debe ret esse nazareus imposuisset ei q̄ stuaret ea q̄ puer seruaturus erat. ꝛ tñ ei solū dixit cauere vinū: ꝛ res inmūdas: de puero āt dixit q̄ ipse esset sp nazareus: ꝛ nunq̄ ascenderet nouacula sup caput eius. ¶ Itē cū angelus nollet explicare in ꝑticulari oia q̄ stuaturus erat puer dixit q̄ futurus erat nazareus: vt ꝑ boc intelligeret q̄ deberet tenere regulā nazareoꝝ Num. 6. de matre g̃ cū dixit q̄ nō comederet immūda: nec biberet ficerā aut vinū dixisset q̄ ipa nazarea futura eēt ℏ modico tpe. ꝛ tñ nihil addidit ꝑ qō ℏ intelligeret: ió nō debebat ipa stuare votū nazareoꝝ.

¶ Itē mri Sāsonis iubebaf hic obstuare q̄sdā cerimonias ꝑ filiū nascituꝝ: ſz q̄ obstuaret votū nazareoꝝ nihil ad ℏ attiebat. nā tota cōsecratio nazareoꝝ erat in capite vl capillis. ió Num. 6. nil vocaf in nazareo cōsecratū nisi caput. ēt q̄ñ polluebatur nazareus nihil dicebaf pollui nisi caput ꝛ ipm solū radebatur. Ētiā q̄ñ desinebat votū nazareoꝝ soli capilli tondebanf: ꝛ dabanf ad cremādū in altari holocaustoꝝ iussu dei. hec oia bñtur Num. 6. ꝛ tñ ꝯsecratio capilloꝝ mris Sāsonis nihil attinebat ad Sāsonē: ideo frustra erat ei imponi obstuationē nazareoꝝ.

¶ Quare imponebātur matri Samsonis quedam attinētia ad votum nazareoꝝ tum si nō erat obligata ad illud. Qō. 13.

Queref ulteri⁹ cū mr Sāsonis nō eēt stuatura votū nazareoꝝ: q̄re iponebanf ei q̄dā ptinētia ad illō. ſ. nō bibere vinū ꝛ ficerā ꝛ nō cōedere aliqd immūdū. ¶ Aliqui dicunt tenētes supiozē pōnē q̄ mri Sāsonis ipositio fuit obstuatio nazareoꝝ qz fuerūt ista dicta vt ꝑ ea intelligerenf alia q̄ pti nebāt ad votū nazareoꝝ. Sz dōm q̄ nō stat: qz. ē. ꝓbatū ē q̄ si fuit imposita ista obseruatio mri Samsonis. nec valet fundamentum eoꝝ. ſ. qz imposita fuerūt hic q̄dam ptinentia ad nazareos. nā nullū istoꝝ ptinebat spāliter ad nazareos. ¶ De ꝓmo ꝓz: qz ſz nazarei nō biberent vinū Nume. 6. tñ nō erat istud ſpeciale eis: qz etiā sacerdotes toto tempoze quo manebāt in sanctuario ministrantes nō poterant vinum: aut siceraꝫ bibere: vel aliud inebziatiuū. Leui. 10. c. vnde figs de sacerdotibus veniēte vice sua deberet ministrare in aliquo ministerio in sanctuario ꝑ vnum mensem cōtinue: nō debebat toto illo mense bibere vinum. ¶ Scōm etiā qō iubebaf. ſ. q̄ nō comederet aliqd immundū non erat spāle nazareis: qz erat ꝑceptū oibus israelitis vt ꝓz Leui. 11. et Deut. 14. vbi determinanf res immūde ꝛ mūde: et vetanf omnibus immunda. ēt nō comedere immūda non erat ꝑceptū nazareoꝝ. nā oia ꝑcepta illoꝝ ponunf Nume. 6. et tñ nō ponif ibi boc. ¶ Dōm ergo q̄ deus nō iussit hic aliquid istoꝝ inquantum ptinebat ad nazareos: nec expediebat sub hac rōne inberi: sed solum voluit q̄ mr Samsonis stuaret q̄ndam mundiciā ꝛ reuerentiā: qz cōceptura erat filiū scificandū ꝛ ꝑficiebant ista duo ipositio boi dupliciter ꝓmo ad q̄ndā reuerentiam. ſ. qz cum iuberef matri Samsonis se abstinere ab bis qz erat paritura Sāsonē significabaf euz futuꝝ magnū. Et ista rō supza assignata est. ꝛ ad boc ꝑncipaliter ptinebat non bibere vinū aut ficerā: qz ista interdū inebziāt ꝛ ꝑ ebzietatē reddif gs valde despicabilis ꝛ potissime mulier. ꝛ qz istō vergebat in dedecus nasciturī debuit abstinere ab bis ne aliq̄s inebziaretur. Ētiaꝫ est sic de rebus immūdis: qz inter bebzeos res immunde determinate a lege erant abominabiles ꝛ habebantur vt viles q̄ comedebāt eas: ptineret ad dedecus Samsonis matreꝫ suam bis pollui. Scōm erat ex ꝑte nutritionis fetus. ſ. qz fetus in vtero nutritur de substātia mris. ſ. de sanguine suo: ꝛ postea etiam sanguis iste conuertitur in lac: vt inde fetus eductus de vtero alatur. sicut disponif sanguis mulieris ita disponif nutritio fetus. ꝛ qz res immunde causant immundū nocumentū: ꝛ discon uenientem fetui nō debuit comedere res immundas. de vino ꝛ sicera eodē mō applicari pōt. ꝛ sic ista iussa sunt mri Sāsonis: nō inquantū sunt partes voti nazareoꝝ sed ob aliam causam.

(Nec immundū gcq̄ comedas). soluꝫ vetanf in potu illa que poterant inebziare: ꝛ in cibo res immunde. ¶ Queref que immunda erāt ista. ¶ Rñdendū est q̄ dupliciter accipi potest. Uno modo vocanf immunda oia que lex iudicauit immunda: siue in comedendo: siue in tangendo. ꝛ sunt multa gñia aialium quadrupediū vetita ꝛ volucrū ꝛ piscium: ꝛ oia reptilia. inlup res q̄ ꝑ se mouiunf: aut occidunf a bestijs sunt immunde: de bis oibus Leui. 11. et Deut. 14. c. oia hec vetita erant iudeis in cibo.

¶ Alio modo possunt vocari immūda oia quoꝝ cibus mūdus: vel sanus nō est. nā etiam in eis q̄ concessa sunt a lege erāt aliq̄ interdū que nō causabant conuenientē cibū: ꝛ ab bis vtile erat abstinere. ¶ Sed dicendū q̄ bic vocantur immūda ꝓmo mō a q̄bus lex vetabat. ꝛ boc ꝓz qz solum dz q̄ caueret ista mulier immūda. ꝛ nō exꝓmif q̄ essent illa immunda: quasi ei nō eēnt. ꝛ ℏ qz lex deducta in q̄tidianuꝫ vsum dicuꝫ debzeoꝝ ab antiquo fecerat illa cognita. si tñ intelligeret de alijs rebus imūdis necesse erat q̄ exꝓmerenf: qz mulier nō nouerat q̄ illa essent. ꝛ ꝑceptū nō oraf incertū: qz esset valde irrōnabile nec obligaret.

¶ Queretur vlterius quare iubebaf bic mri Samsonis q̄ nō comederet immūda: qz istud necessariū erat iam cū lex illud posuisset. ꝛ dato q̄ nō paritura esset obligabaf. ^¶ Respondef q̄ boc ponif nō quasi nō obligata esset ad istud obseruandum sed ad significandū spālem sanctimoniā quā debebat mr seruare ꝑpter filium nasciturū. ſ. qz dato q̄ lex nō iussisset illud ꝑus deberet nunc illa obseruare boc. ¶ Alia rō est. ſ. qz ponif istud ꝑceptū bic ꝑ modū repetitionis. est. n. cōsuetudo sacre scriptur q̄dam ꝑcepta sepe scribēdo repetere. ꝛ boc magis vt memozie cōmendet illa: qz sunt valde necessaria. ita ꝛ nunc nō esset necesse repeti qō iam scriptum erat: ꝓpter magnā tñ necessitatē ꝑcepti huius repetituꝫ fuit matri Samsonis. ¶ Aliter potest dici q̄ quedā ꝑcepta repetunf sepe: qz sunt boies faciliozes ad peccandum contra illa. ꝛ qz sic erat ó comedendo immunda ꝛ iam essent ista iussa repetiuit illa angelus mulieri. ¶ Alr dici pōt q̄ ponif ad significandū spālem obligationē. ſ. qz gñaliter ex ꝑcepto legis erat obligata mr Sāsonis ad boc sicut ceteri bebzei: qz tñ deus volebat specialiter obligare eam ad tenendū mūdiciam ꝓpter puerꝫ nascituꝝ exꝓssit ei de cibꝫ mundicia: vt sic spāliter obligaref. ¶ Aliter etiā potest dici: q̄ ꝛ bebzeis preceptum esset de cibozū mundicia: tñ circa quedam nō obseruabāt illam mundiciā nō curantes: vel faciliter peccātes. sicut nos solemus peccare i gbusdā peccatis cōmunibus. ꝛ qz si nō iuberef nūc spāliter matri Samsonis abstinere ab immundis forte interdum comederet immunda: qō erat cōtra intentionē dei qui volebat magnā puritatē stuari bic ꝑ fetū nascituꝝ: ió cōueniēs fuit q̄ exꝓmeref de ista mundicia. ꝛ ista fuit causa potissima.

¶ Cum angelus iusserit nūc matri Samsonis aliquid ad quod erat obligata ex lege: an fuerit causata ex boc aliqua noua obligatio. Et an excōicatus possit vltra excōmunicari. Qō. 16.

Queretur vlterius cum angelus iussit nūc matri Sāsonis ne comederet immūda ꝛ lex ꝓius dixerat de boc. an eēt aliqua noua obligatio. ¶ Ad boc rñdēdū q̄ ꝑceptū inducit obligationeꝫ. ꝛ qz nūc iubebaf mri Sāsonis necesse erat q̄ obligaretur. nec obstat q̄ iam obligata esset ad boc: qz obligatio ligamē quoddā ē. sed in ligamētis cozpalibus q̄ ligatus est amplius ligari pōt. ergo in obligatione ad aliqd faciendū q̄ obligatus est poterit magis obligari. file ꝓz in excōi catiōe. nā q̄ excōicatus ē amplius excōicatur: ꝛ tñ q̄libz excōicatio est aliq̄ ligamē. ergo ligatus ligatur. ¶ Sz cōsiderādum q̄ in excōmunicatione est ligamē: quod est aliquid positiuum: ꝛ est ipsa pena excomunicationis priuatiua. nam excōmunicatus non dicitur quantum ad aliud ligari nisi q̄ per sententiam excōmunicationis latam in eum siue a canone: siue ab homine obligatur ad tenendū penā priuationis cuiusdaꝫ. Et ista ligatio nō magis est in excōmunicatione q̄z in gbuscunq̄ penis impositis a iudice eccliastico: potissime in foro cōscie ꝛtendo clauiꝫ. ideo imponēdo alicui q̄ poeniteat per tot dies dō ipsum ligare. nam ob boc vocaf clauis ligandi ꝛ soluendi: qz est ptās ad re-

+ Qō. 14 A Que immunda erāt ℏ. Pmo mō

Scōo mō.

B Deter. questionis.

Qō. 15 A Quare iubebaf bic mri Sāsonis q̄ non comederet immunda. ^Respōsio ꝓma ad q̄stum.

Rñsio. 2. ad q̄stum.

Rñsio tertia ad q̄stū

Rñsio q̄rta ad q̄stū.

Qō. 16. A

Rñsio ad questum.

Notandū de ligamie excōmunicationis.

mittendū penā: vel obligādi nos ad penam. ¶ Est aūt aliud in ſnia excōicationis. ſ. priuatio a ſacris ⁊ cōmunione fidelium. ⁊ iſta eſt pena priuatiua. de hoc dicendū ꝙ quantū ad iſtā penaz priuatiuā nō poteſt aliqs magis ligari: aut minus. ⁊ poſtq̄ eſt ligatus nō poteſt magis ligari: qz q extra eccliam eſt nō poteſt magis extra eccliaz eſſe: poteſt tñ eſſe diſtantior ab eccliа: ⁊ hoc cōmunicanē opationis iterate. ſ. qz faciunt excōicatum diſtantiorē eſſe ab eccliа. ⁊ iō tardius ⁊ difficilius reuocaſ: ⁊ reconciliatus eccliе q pluribus ſententiſs innodatus eſt q̄ qui vnica. ¶ Etiam qz lz priuatio ſm ſe non bēat magis ⁊ minus: tñ bonum quo qs priuatur bēt magis ⁊ minus pōt qs priuatus magis priuari. ⁊ ſic eſt in ſententiſs excōicationis iteratis: qz p quā libet illaz ſubtrahit excōicato aliqō dei adiutoriū: ſi iuſte excōicatur ⁊ nouo bono ſemp priuatur. ergo ligatū adhuc pōt religari. Simile ēt eſt i voto: qz interdū obligāt ſe boies voto ad ea ad q̄ alſ obligati ſunt. ſicut eſt in votis baptiſmalibus in q̄bus vouemus recipere fidez: ⁊ abrenūciare ſatbane ⁊ pompis eius. ⁊ ob hoc magis peccat q facit cōtra fidez poſtq̄ illaz ſuſcepit in baptiſmo q̄ prius. lz etiā prius obligatus eſſet ad oia q̄ erant in euangelio ⁊ peccabat nō agendo illa. ¶ Sic ēt dōm de p̄ceptis decalogi: qz anteq̄ darent obligabant oēs boies cū inſint conſcientie nr̄e ſine aliq̄ lege data. vt colligit ad Ro. 2. Et tñ poſt q̄ data ſunt cāuerunt aliq̄ nouam obligationē. vñ nō immerito deus petiuit cōſenſuz bebreoz ad dandū eis legē. Exo. 19. c. et ob hoc illi q peccant cōtra hec p̄cepta poſtq̄ data fūt magis peccant q̄ a p̄ncipio. de matre aūt ſamſonis ſic dōm: qz a principio ipſa erat obligata ex lege ad nō comedendum immūda ⁊ nūc nouit obligata fuit ad idē: iō peccaret magis trāſgrediēdo. nā eēt maior cōtēptus q̄ prenaricari mādatū ſemel datū. (Qz concipies ⁊ pies filiū). q.d. pp filiuz naſcituz ex te qui erit dño ſctificatus debes tu nūc ſuare mundiciā ⁊ eſſe diſpoſita ex nūc.

Pōt aliqs magis diſtare ab eccleſia alīo.

† ¶ An fuerit Samſon ſanctificatus in vtero. Qō. 17.

A Opio quo rūdā ad q̄ſtū. ꝙ Sāſon nō fuit ſctificatus in vtero.

Queretur vlterius an fuerit Samſon de ſanctificatiſ ſeu conſecratis in vtero ſicut dicimuz hieremiā ⁊ beatum Joannē baptiſtā. Quidaz dicūt ꝙ ſic: qz dicit hic, erit enim puer nazareus dño ex vtero mr̄is. ⁊ tñ nazareus ſignificāt cōſecrationē vel benedictionē vt p3 Nume. 6 Rñdendum ſm poſitionē cōmunē q̄ eſt doctrina ſanctoz ⁊ fere oīum doctorū ꝙ Samſon nō fuit ſcificatus in vtero ſicut hieremias vel beatus Joānes. Et rō ad hoc pōt eſſe duplex. ¶ Prima eſt qz ſcificati in vtero nō poſſunt peccare moztaliter vt eſt doctrina cōis: Samſon tñ peccauit ſepe moztaliter. ¶ Itē qz de Sāſone nō dicitur ꝙ fuerit ſanctificatus in vtero matris ſicut dicitur de quibuſdam. ſ. Joāne ⁊ hieremia. ¶ Dōm ꝙ nō fuit cōſecratus vel ſcificatus in vtero ſed ex vtero. ſ. ꝙ fuit anteq̄ exiret de vtero obligatus ad obſeruandū cerimonias nazareoruz ⁊ illas obſeruare debebat ex prima die natiuitatis. ⁊ hoc eſt ex vtero. i. immediate vt egrederet de vtero. ſcificati tñ in vtero mr̄is nō ſcificātur ex vtero. i. poſtq̄ exeunt ſz interius ſcificant. ſ. tollendo eis culpā originalē ⁊ cōfirmādo eos ne poſſint moztaliter peccare. in Sāſone aūt nō erat ſcificatio: ſed q̄dam conſecratio. i. obſeruatio cerimoniaz nazareoz ex die quo naſcere tur vſq̄ ad moztē. ſcificati aūt nō cōſecrant dño mor vt exeūt de vtero ſed intra vterū. ſicut p3 de hieremia q dz eſſe vnus de iſtis biere. p̄mo. ſ. priuſq̄ te formarez in vtero noui te ⁊ anteq̄ exires de vētre: ſcificaui te. de beato Joāne ſimile eſt Luc p̄mo erit puer magnus coz̄ dño: ⁊ ſpūſctō replebit adhuc ex vtero matris. Satis tñ dici pōt ſm veritatē lz ſit cōtra doctrinam antiquoz ꝙ nō ſit talis ſcificatio qualē volūt doctores noſtri. naz volunt ꝙ deus aliquos in vtero ſicut ſcificauerit ꝙ maculā originalē abſtulerit ⁊ animā eoz ipeccabilē fecit. ſ. culpa moztali. ⁊ hoc qdem nō nego fieri poſſe ex dei priuilegio. ēt nō nego factum fuiſſe in aliqbus. tñ in applicatione errāt: qz dicunt hieremiam fuiſſe huiuſmodi. Qō p̄bant qz biere. primo dz. ⁊ anteq̄ exires de vtero ſanctificaui te. ¶ Sz iſtud nihil eſt: qz ſcificare nō accipit ibi p3 mūdare: vel facere ſcūm. i. impeccabilem. ſed p3 diſponere vel p̄ordinare aliqd ad aliud. vt ſigs p̄ordinat ad p̄dicandū dz ſcificari ad p̄dicandū. ⁊ iſte modus loquēdi eſt frequentatus in ſacra ſcriptura. ſicut p3 Exo. 19. c. ſ. ſcificamini in diem tertium: lauate veſtimenta veſtra ⁊ nō approp̄inquetiſ vxoribus veſtris. ⁊ ſic accipitur ſctificamini. i. parati eſtote. Et hoc apparet clarius ꝙ ibi exponitur vnū per aliud. nā deus dixit moyſi ꝙ ſcificaret iſraelitas. ⁊ ipſe dixit eiſ. eſtote parati in diem tertium. quaſi idem eſſet ſctificare ⁊ eſſe paratū. ¶ Item Joſue. 3. ſic accipit. ſ. ſctificamini: cras faciet dñs mirabilia inter vos. i. parati eſtote ad videndū mirabilia q̄ dñs faciet. ⁊ magis p3 Joel. 3. ſ. ſctificate bellū. i. parate bellū Die. 11. ſanctifica eos in diem occiſionis. i. para eos ad occidendū. vnde ſm modū bebraicū loquēdi quē accepit litera noſtra nō eſt ſanctificare niſi p̄parare: vel p̄ordinare. ⁊ ſic bieremias ſanctificatus eſt ex vtero: qz cuz adhuc eſſet in vtero diſpoſitus: p̄deſtinatus fuit ad p̄dicandū. ⁊ hoc cōuenit litere Die. p̄mo. ſ. anteq̄ exiresz de vētre ſanctificaui te: ⁊ ꝓphetā in gētibus dedi te. i. in vtero ſanctificaui. i. p̄ordinaui te vt eſſez ꝓpheta in gētibus. ꝙ aūt Jeremias fuerit mūdatus a peccato originali in vtero ⁊ fuerit cōfirmatus ne poſſet peccare moztaliter nō poteſt ꝓbari. doctores tamē noſtri dicunt hoc ꝙ accipiunt ibi ſctificaui. i. ſacratuz feci. ⁊ tamē ſanctus dicit duo. ſ. mūdiciā totalē ⁊ ſtatum immutabilem in bono. ⁊ ob hoc viros bonos q̄ hic ſunt vocamus bonos: ſed nō ſanctos quouſq̄ ſint in vita eterna: eo ꝙ adhuc peccare poſſunt. ꝓpter primū dicūt de hieremia ꝙ fuerit in vtero ablata ei macula originalis: qz nō eſt mundus q manet in peccato moztali quale eſt originale. Propter ſecundū dicūt ꝙ hieremias fuit factus impeccabilis. ſ. ꝙ nō poſſet peccare moztaliē ¶ Sed iſtud nō ſtat vllo modo: qz eſt cōtra modum loquendi ſcripture. nā tunc Joſue. 3. cuz dixit Joſue ſctificamini cras. n faciet dñs mirabilia: ipſi ſctificauiſſent ſeipſos. ſed hoc nō cōuenit homini: qz nō eſt in ptāte hominis ꝙ ſe faciat impeccabilem ſed dei priuilegium ē. ¶ Item Exo. 19. dixit deus moyſi. ſanctifica eos in diem tertiuz. ⁊ poſtea ſequit. ſanctificauit eos moyſes. ⁊ tñ manifeſtū eſt ꝙ moyſes nec directe nec miniſteria liter poterat eis dare priuilegiū impeccabilitatis. ¶ Item dz ibi ꝙ ſanctificati ſunt ergo facti ſunt impeccabileſ. ſed falſuz ē: qz poſt modicuz facti idolatre facientes vitulum aureum Exo. 32. iō nec bieremias ex hoc ꝓbabiē ſanctificatus. i. mundatus a peccato originali ⁊ cōfirmatus ne peccaret moztaliter. ¶ Dicēdū ergo ꝙ an bieremias fuerit purgatus ab originali ⁊ cōfirmatus in gratia anteq̄ exiret de vtero eſt ꝓblema neutrū. ⁊ ſi volum⁹ credē doctoribus noſtris faciemus eis grām. ꝙ tñ ipſi poſſent ꝓbare hoc: vel ſaltem habere aliqō motiuum ex ſacra ſcriptura falſiſſimum eſt. de beato Joāne ꝙ ſit ſanctificatus in vtero magis p3. qz Luc. p̄mo dz ꝙ ſpiritus ſctūs replebit eū ex vtero matris. ideo de hoc ſatis concedo ꝙ fuerit ſanctificatus in vtero. (Cuius non tanget caput nouacula.) Hic ſignificatur obſeruatio pueri poſtq̄ poſita eſt matris obſeruatio. ſ. ꝙ puer teneret votū nazareoz. ¶ Et ſciendū ꝙ votū iſtud erat duplex. ſ. ꝓpetuum ⁊ tempale vt declaratū fuit. ſ. obſeruatio aūt Sāſonis debebat eſſe ꝓpetua. quod p3. qz j. dz erit puer nazareus dei ab infantia ſua ex vtero matris vſq̄ ad diem mortis ſue. ideo dōm ꝙ lz incidēt Samſon in aliquā immundiciā: vtpote aliquo ſubito moziente coz̄ ipſo nō tenebaſ ad aliquā cerimoniam obſeruandam de illis q̄ bñtur Num. 6. qz illud intelligit de nazareis tempozalibus. ¶ Quereſ q̄re magis dictū eſt de nouacula ꝙ nō aſcēderet caput eius q̄ de alia cerimonia nazarei. ¶ Rñdendū ꝙ iſtud fuit ad ſignificandū ꝙ erat futurus nazareus: ideo oportebat exp̄imi aliq̄ cerimoniam nazarei. ⁊ fuit illa exp̄eſſa q̄ magis ptinebat ad nazareos. nam in oibus q̄ ad nazareos ptinebant nihil erat tā p̄cipuū vt capillus nazarei: ideo nihil dicebaſ cōſecrari dño de nazareo niſi caput. ⁊ ſic dz ſepe Num. 6. caput cōſecrationis ſue. etiā nihil polluebatur cum nazareus polluebaſ niſi capilli ſui. ſicut p3 Nume. 6. ſ. polluetur caput cōſecrationis eius. Etiā in nazareis tempozalibus expleto tempoze voti tondebanſ oēs capilli capitis: ⁊ cremabātur in holocauſto in altari tāq̄ de eis fieret aliqō ſacrificiū deo gratiſſimū Num. 6. ⁊ nō erat alia res eius de q̄ aliqd deo daretur: ideo capilli ptinebant p̄cipaliter ad votū nazareoz. ⁊ de eis ob hoc p̄cipaliter hic dictū eſt.

Quo bie. ſctificatuſ ē i vtero.

Sāctus dic̄ duo.

Improbatio opinio. quorūdam.

Rō p̄ia Scōa.

Tertia.

Do. opi. Qz bier. fuerit in gr̄a confirmat⁹ ⁊ ab omni culpa purgat⁹ eſt ꝓblema neutrum.

Duplex huiuſ lr̄e expō.

Votum nazareoruz erat duplex.

Qō. 18.

A Quare magis dictuz ſit de nouacula ꝙ ñ aſcēdēt caput ſāſonis q̄ de alia cerimonia.

¶ An licēt Sā. capillos ſuos tōdere lz nō raderet nouacula. Qō. 19

Queretur vlterius an liceret Sāſon capillos ſuos tōdere lz nō raderet nouacula. ¶ Reſpōdendum ꝙ ſicut hic dz de nouacula ita dz Num. 6. de nouacula ꝙ nō aſcenderet ſup caput nazarei: iō putabit aliquis ꝙ cū Samſon eſſet obligatus ad votū nazareoz ſolum ꝙ poſſet capillos forficibus tōdere: ſz nō nouacula radere. ¶ Dōm tñ ꝙ nō licebat ſamſoni aut alicui nazareo tempozali vel perpetuo tōdere capillos qualitercūq̄. Quod patet quia ſi liceret ei hoc: poſſet eſſe ſine capillis ſeruando votū nazareorū. ⁊ tñ hoc eſt falſum: quia in fine voti tondebantur omnes capilli capitis nouacula: ⁊ cremabantur in altari Num. 6. ergo non licebat eos habere raſos vel tūſos forficibus. ¶ Itē patet ⁊ fortius: qz q̄cunq̄ nazareus tēpozalis obſeruabat votū ⁊ moziebatur aliquis coram eo: polluebatur caput eius: ⁊ debebat radi ⁊ reincipere votum

Rō p̄ia

B

Rñſio auctoris.

Quid ſit in vtero ſanctificari.

Ex hoc p3 rñſio ad argumentū.

Opio cōis doct. cath.

B

Error doc.

Cōfutatio.

tum Num̄. 6. si tñ liceret nazareo tondere capillos etiā sine nocumento: aliquando moreretur quisq̄ coram eo: & non pollueret nec posset radi: quia nullos capillos haberet: ergo semp debebat habere capillos quādiu erat nazareus. ¶ Item Num̄. 6. dicitur de nazareo q̄ omnibus diebus consecrationis sue non trānsibit nouacula sup caput eius. & sequitur. sanctus erit dñō crescēte cesarie capitis eius. i. die quo cōsecratur semper debet permittere crescere cesariē suam. i. capillaturā. si tamen liceret nazareo tondere caput forficibus nō cresceret cesaries postq̄ cōsecraretur. ergo non licebat ei tāgere cesariē suā postq̄ voueret votū nazareozū ad illā amputandum. ¶ Item regula iuris est q̄ id quod nō permittitur alicui vno modo nō debet ei permitti alio modo. sicut si quis est facinorosus & diffinitur de eo q̄ sit negligibilis ad episcopatū nō poterit cōsequi illū per viā postulationis: q̄ tunc fieret fraus legi. ideo cū radere capillos nouacula vel tōdere forficibus perueniat ad eundē effectum. s. q̄ caput nudetur capillis. si nō licet nudare caput nouacula: nec licebit nudare illud forficibus vel alio instrumento. ¶ Item patet hoc de samsone specialiter: quia ipse non fecit differētiā de tōsione capillozū pro nazareo an nouacula fieret vel alio modo. nā infra 16. dixit samson ad dalilā. ferrum non ascēdit super caput meū quoniā nazareus. i. consecratus sum dñō. ergo videtur q̄ ad integritatē status nazareozū requirebatur q̄ nō tōderentur capilli eozū ferro quodcūq̄ illud esset. & sic vna de causis quare specialiter dictū est matri samsonis q̄ nō ascenderet nouacula super caput eius: fuit quia attēdere debebat ne puero nato ob aliquā causam capillos amputaret sed sineret crescere cesariē. (Erit enim nazareus deo ab infantia sua.) Subdit ratio p̄cedētis dicti. s. q̄ nō ascēderet nouacula super caput eius. & hoc quia erat nazareus futurus. & dicitur ab infantia. i. immediate vt nasceretur: sicut infra dicitur ab vtero matris. & hoc quia votū istud vel obseruatio in samsone nō erat tēporale sed perpetuū: ideo incipere debebat in infantia & cōtinuare vsq̄ ad mortē. sic dicitur infra. erit puer nazareus dei ab infantia sua vsq̄ ad diē mortis sue. ¶ Sciēdum autē q̄ nazareus est nomē hebreozum: quia ly forma declinādi sit latina nomen est hebreū. nā vbi nomē est nazareus dicunt hebrei nazir. nec fecit aliquid translator nisi mutare formam hebraici nominis in formā declinādi latinozum. & signat nazir separatum: scilicet quia nazarei erāt separati a ceteris hominibus in quibusdā cerimoniis quas ipsi specialiter obseruabāt & nō obseruabāt eas alij homines. Etiā sequestrabāt se nimis a cōmunicatione aliozū hominū: quia cōmunicādo cū illis poterant faciliter incurrere aliquā immundiciā: & tamē ipsi summopere cauere debebāt illā. Etiā cū cōuersarentur cū alijs poterat mori aliqs cozā eis & polluebant: fiebatq̄ irritū totū tēpus obseruatiōis eoz: debebātq̄ repetere illud de nouo. Etiā cū ceteri boues venirēt ad funera amicoz & cognatoz: ipi nō ibant ad funera amicoz aut cognatozū: nec etiam patris aut matris nec etiā poterāt ingredi domū alicuius mortui q̄n erat ibi mortuus Num̄. 6. ¶ Sciendū etiā q̄ nazareus & pharisēus idem significant: quia nazareus significat separatum & pharisēus diuisum vel separatū. ¶ Et ob hoc aliqui ceperūt occasionē errandi nimis: putātes pharisēos illos de quibus sepe dicitur in euāgelio fuisse nazareos. Sed falsum est. nā nazarei fuerunt a principio legis date: pharisei autē ceperūt tēpore ioannis bircani filij simonis machabei vt declarat Josephus. 14. antiquitatū. Item nazarei de quibus dicitur Num̄ 6. nō tenebāt aliquā specialē possessionē circa modū viuēdi & statū animarū. pharisei autē qui erāt q̄n xp̄s predicabat speciales positiones cōtra alios iudeos tenebāt vt patet Act. 23. & declarat positionē eozū Josephus lib. 2. de bello iudaico. dicitur nazareus dei. i. separatus specialiter ad cultum dei. (Ex matris vtero). i. non solum quādo fuerit infans scilicet. 3. vel 4. ānoz: sed etiā a prima die natiuitatis sue debebat tenere regulā nazareozū. & hoc dicitur q̄z nunq̄ debebat agere cōtra illā. poterat tñ agere cōtra illam a natiuitate: vtpote si tōderent ei capilli vel āputaret modicū: q̄z neutrū licebat. Etiā si pmitteretur contingere aliquid mortuum. Etiam si daretur sibi in cibo vinum aut aliquid de vino aut de aceto vel vuis.

¶ An teneretur Samson obseruare cerimonias nazareozum propter hec. & que erant cerimonie istius voti. Qō. 20.

Quarta. Tertia. Quinta. Notādū de hoc nomine nazareus Pharisei quid signat. Error quorundam.

Quereb an tenereb samson obseruare ceremonias nazareozū ꝓpter hec. ¶ Aliquis rñdebit q̄ nō: q̄z obseruatio nazareozū erat in veteri testamēto sicut cōsilia euāgelica in nouo testamento. vt declaratum est Num̄. 6. Sed ad consilia nullus de necessitate tenetur. ergo ita erit de voto nazareozū. ¶ Item id q̄ sub voto obseruat nō cadit sub p̄cepto: q̄z isti sunt diuersi modi obligādi. & tñ obseruātia nazareozū cadebat sub voto: imo ponit ꝓ regula q̄ quādo obseruaret q̄ ob seruaret ex voto. ergo nō obligabat samson ex his nisi specialiter vouisset. ¶ Rñdendū q̄ samson tenuit obseruationē nazareoz tota vita sua vt patet. j. 16. c. cū ipse dixit ad dalilā. ferrū nō ascēdit sup caput meum q̄z nazare⁹ dei ero ex vtero matris mee. & tenuit hoc samson putās se obligari p̄cepto āgeli. ¶ Et dōm q̄ obligabat mr samsonis obseruare q̄ sibi ipsorita erāt. s. nō bibere vinū & sicerā & nō comedere quicq̄ immundū: & hoc vsq̄quo pareret. obligabāt aūt ex ipso die pr & mr samsonis obseruare ipm vt nō ageret aliqd qō essz ꝫ regulā nazareoz vsq̄ ad diē quo ipe esset potēs aliqd ꝓ se agere: & tūc obligabant denūciare ei p̄ceptū dei ō obseruatiōe nazarei i ipso: & priuadē ei q̄ntū in illis esset q̄ obseruaret nazareoz regulā: & ipe samson tūc obligabat illā seruare denūciato sibi hoc: nā cū de⁹ ei hoc iussisset tenebat illud obseruare. nihil eni est q̄ntūcūq̄ insolitum qō si de⁹ nobis iusserit nō teneamur ad illō: q̄z sic a p̄ncipio ad nihil tenebamur: & postea obligauit nos ad p̄cepta q̄cūq̄ voluit vādo legē mosaicā deide euāgelicā. ita & nūc cū nō sit minoris ptātis: qñ aliqd iubere voluerit: qōcūq̄ illud sit obligabimur facere illud. & sic cū sāson potū sit p̄ceptū de obseruatiōe nazareoz teneretur ad illā. ¶ Ad rationē primā in cōtrariū dicēdū q̄ quāq̄ obseruatio nazareoz esset in veteri testamēto sicut cō filia euāgelica in nouo: tñ obligauit samsonē nō in modū cōsilij sed p̄cepti: eo q̄ de⁹ sibi specialiter illud dedit. sic etiam esset de quolibz cōsilio euāgelico: q̄z ly nūc non tenemur spāliter ad obseruādū illud: si de⁹ iusserit nob obseruare tenebimur sicut ad qōlz p̄ceptū legis. ¶ Ad scōaz rōez dicēdū q̄ votū & p̄ceptū sūt distincti modi obligādi. & qñ aliqd manet i virib⁹ voti nō trāsit i vires p̄cepti. & sic gñaliter i veteri testamēto obseruatio nazareoz erat spōtanea: ideo veniebat ꝓ votū vt cōmuniter. sic lex dixit Leui. 6. vir siue mulier cū votū vouerit & se dño cōsecrare voluerit. &c. & tñ nūc i samsone nō manebat ista obseruatio vt votū: ly trāsibat i vires p̄cepti. s. q̄z dñs iusserat ei q̄ hoc obseruaret. iō nō oportebat q̄ sāson aliqd voueret sicut nazarei ceteri: sed solū erat ei obligatio ad obseruationē ex mādato dei.

¶ Quereb vlterius qd si samson suadētib⁹ parētib⁹ suis nollet obseruare votū nazareoz. ¶ Rñdēdū q̄ erat auctoritate & sē tētiā iudicis lapidādus. Uno modo poterat hoc fieri officio iudicis: vt si cōstaret ei aliquo modo q̄ deus iussisset q̄ sāson seruaret ceremonias nazareoz & nollet eas tenere: poterat eū lapidare tāq̄ superbientē cōtra mādatū dei. & tñ deus iubebat q̄ iudices punirēt cōtēptores legū suarū: & i defectū iudicū: populi poterāt hoc agere & potissime illi ꝑ erāt cognati peccantiū. sile est Leui. 20. de illo q̄ dedit de semine suo idolo moloch. nā iubet q̄ popul⁹ terre lapideret eū: si aūt populus noluerit lapidare illū qñ cōtemnēs imperiū dei: ipse ponet faciē suā cōtra hominem illū & ꝓgeniē eius quousq̄ deleret eā. gcūq̄ aūt de cognatis sāsonis sciret eū nolle obseruare cerimonias nazareoz contumaciter: tenebat denunciare illud iudici: & cū condēnaret ex hoc: iste denūciās vel accusans tenebat primū lapidē mittere i eū. sicut erat de peccato idolatrie i quo maritus accusabat vxorē vel filios Deutero. 13. & lapidabat eos prim⁹: deinde totus popul⁹. ¶ Secūdus modus erat si pr & mr samsonis vellēt eū accusare tāq̄ ꝓteruū & inobedientē & cōtēnentē cerimonias eoz: q̄z tūc sententia iudicis lapidād⁹ erat Deutero. 21. c. & si parētes contēnerēt hoc facere celātes crimē filij: deus eradicaret ipsos de terra & samsonē: iuxta illud qō dictū est Leui. 20. c. (Et ipse incipiet liberare israel ō manibus philistinoz.) Potest duplici ter itelligi. ª ¶ Uno modo q̄ ipe icipiet liberare isrl. i. ipse erit primus q̄ liberabit israel de manib⁹ philistinoz: & post eū saul & dauid & ionathas. ¶ Alio mō q̄ iste icipiet liberare israel. s. incipiet & nō cōplebit: q̄z nō fuit in diebus samsonis pfecta liberatio israelitaz de manu philistinoz. ª Prim⁹ sēsus nō stat: q̄z ali⁹ liberauit israelitas prius de manu philistinozū q̄ samson. s. sangar tertius iudex israel q̄ sexcētos philistinos occidit vomere. 3. c. Etiā postea liberati fuerūt israelite de manu philistinozū. nam post iair & ante iepte iudicē fuerūt. 18. anni intermedij i q̄bus israelite oppressi fuerūt ab amonitis & philistinis & postea liberati fuerūt: cū tpe iepte nō haberēt aliquos q̄ prementes eos supra. 10. nunc autem nouiter philistini irruerunt iterum: & oppresserunt israelitas. 40. annis supra in littera. ¶ Sed dicendum q̄ ponitur istud ad significandum q̄ liberatio facta per samsonem non fuit plena: sed quedā alleuiatio ad

2. rō.

Rñsio ad quesitum.

B

Ad rōnem primam in diuersum.

Ad. 2. rōez.

Qō. 21

A

Quid si sāson suadentibus parē tibus suis nollet obseruare votum nazareozum.

ª Rñsio ad quesitum.

B

† Duplex huius littere expositio. ª Prima. Secunda.

Improba. 1. expōnis

A Quinta rōes i diuersū 2. rō.

tempus.tamen adhuc erant philistini oñi israelitarum. ꝛ mansit istud dominiuz vsqz ad annum.20. principatus heli in quo completi sunt.40. anni seruitutis israelitarū sub philistinis. de quibus supra dictum est causa semiplene liberationis fuit quia israelite non recedebāt ab idolis:ꝛ manentibus eis in culpa manebat semper pena. ℂ Sciendum ꝙ non dixit angelus ꝙ liberaret israelitas samson nisi de manu philistinorū:ꝛ ꝙ israelite tempore samsonis nullos alios hostes habuerunt nisi philistinos. In hebreo habetur. (Erit puer nazareus dei ex vtero matris). Ubi littera nr̄a dicit supra.erit ab infantia sua nazareus dei ꝛ ex matris vtero:ꝛ idem est. qz vbi littera hebraica posuit puer:posuit littera nostra ab infantia:ꝛ ad idez pertinet. (Que cum venisset). Hic ponitur sc̄m huius ptis.s. verbi reuelatio. naz reuelauit mater samsonis viro suo id qō viderat.Et dicit. (Que cum venisset ad marituz suum dixit ei).s. apparuit angelus soli femine:ꝛ ipsa nunciauit postea viro. (Uir dei venit ad me habens vultum angelicum).Uocauit istuz angelum virum dei:qz cum vidisset eum in forma viri putauit euz esse virum.qz tñ nunciauit ei ea que futura erāt:ꝛ designauit ea q̄ ipsa patiebatur.s.sterilitatem ꝛ ꝙ nō haberet filios credidit esse euz prophetam:ꝛ ob hoc vocauit eum virum dei.i.a deo missuz.ꝛ sic consueuerunt vocari prophete sic vocatus est helias.4.Re. primo.c.sic etiaz vocatus est heliseus.4.Reg.4.c.ꝛ dixit ꝙ habebat vultum angelicum.i.valde pulchrū.nam cum esset angelus erat in potestate eius accipere qualēcunqz corporis formam vellet:siue nimis pulchram siue corrugatam. In hebreo habet. (Et visus eius sicut visus viri dei). Ubi nos dicimus habens vultum angelicuz.ꝛ littera nostra mutauit hebreā: qz vī esse inculcatio ꝛ insipientia quedā dici: venit ad me vir dei hūs vultū viri dei. ꝛ qz ista cl̄a fuit posita ad aliqd significādū nece est vt aliqd signet:iō littera nr̄a sic interpretata est ruditatē sermonis hebraici.s.ꝙ vir dei vocetur vir qui cum deo est.ꝛ isti sunt sancti sui angeli qui ei assistant iurta Danielem.c.septimo.ꝛ isti vocantur interdum viri sicut Dani.9.vocatur Gabriel vir.s. venit ad me Gabriel vir.ideo dixit hūs vultum angelicum.(Terribilis nimis).i.valde reuerendus.vel (Terribilis).s.qz q̄ q̄ esset pulcher:tamen erat aspectus non formidādus.ꝛ ista est cōditio bonorum angelorum:qz vt cōiter se ostendunt terribiles.ꝛ istud est non ad terrēdum:sed ad reuerentiā ostendendam vt appareat dignitas bonoris eorum. sic etiā omnia que ad deum pertinent vocantur terribilia.sic pz Gen.28. quando vidit Jacob scalam bethel per quam ascendebant angeli: ꝛ descendebant:ꝛ dixit terribilis est locus iste.i.valde reuerendus.(Quem cū interrogassē quis esset ꝛ vnde venisset: ꝛ quo nole vocaretur noluit mihi dicere).i. tūc ego quesiui ab eo vnde venisset: ꝛ quis ipse esset:ꝛ de nomine suo: sed ad nullū mihi voluit respondere.s.quesiui vnde venisset.i. an deus misisset eū ad nunciandū hec:vel ipse a se diceret.ꝛ qs esset.s.homo vel angelus:vel quis .i.qualis.s prophetа:vl̄ nō propheta.ꝛ quo nomine vocaretur .s.vt postea scirem dicere ille qui denunciauit mihi de filio vocabatur sic.ꝛ erant oīa hec ad certificandum. In hebreo habet. (Non quesiui vñ erat ipe ꝛ nomen suū non indicauit mibi).s. ꝙ nec mulier quesiuit aliqd ab eo: nec ipse respondit aliqd de se nec de nomine suo.Sed iste sensus non est verisimilis:qz cuz mulieri appareret ꝛ diceret ei ista: verisimile est ꝙ ipsa inquireret quis esset: vt sciret an ea que dicebat erant firma vel leuia. littera tamen hebraica consuevit interdum ponere sine negatione qō debet esse cum negatione:ꝛ ecōuerso. ꝛ tñ ex habitudine littere apparet an debeat poni negatio vel non.sic pz Deut.20. c.cuz dicitur ꝙ qñ oppugnarent israelite aliquas vrbes: nō cederent ligna fructifera.ꝛ subditur.lignū est ꝛ non homo vt possit contra te bellatorum augere numerū ꝛ dicitur ibi in hebreo lignum est homo.ꝛ tñ manifestum est ꝙ debet intelligi negatiue. (Sed hoc respondit. ecce concipies ꝛ paries filium).s. noluit respondere ad alia: sed solum rñdit ad hoc dicens ꝙ concipierem ꝛ parerē.(Caue ne vinū bibas:aut siceram). Nec aliud quid imebriatiuū.causa supra posita est. ℂ Etiaz volunt aliqui ꝙ nō deberet comedere vuas: nec aligd natum ex vinea vt pz j.s.ab omnibus que dixi vxori tue abstineat se:ꝛ quicqd ex vinea nascitur non comedat. ℂ Dicendum ꝙ illud intelligitur de samsone.s.ꝙ deberet samson abstinere ab oībus illis que angelus dixerat vxori manue: ꝛ in illis includebatur non comedere vuas:eo ꝙ erat votum nazareorum nō comedere vuas Nu.6. c.(Nec aliquo escaris imundo).s. in cibis qui vocabantur a lege imundi tam in quadrupedibus q̄ volucribus q̄ piscibus. de quibus Leui.11.ꝛ Deut.14.c.(Erit.n.puer nazareus ab infantia sua).i.ex hoc ꝙ puer erit nazareus ꝛ valde sanctificatus: ꝛ hoc ex infantia.i.a principio infantie: tu etiā debes custodire mundiciam magnā quousqz illū parias.(Et ex vtero matris). i.ex die qua exierit de vtero debet incipere obseruātiā nazareorum.nam ex illo die poterat infringere banc obseruationez vt.s.declaratuz est. In hebreo dicitur. (Erit puer nazareus ex vtero matris).Et nō habetur ab infantia sua:sed ponit ad exponendum in littera nostra.ꝛ idem est.(Usqz ad diem mortis sue).Istud non fuit.s.expressuz in verbis angeli. dicendum tñ ꝙ angelus illud dixit mulieri tñ littera non expressit: eo ꝙ iterum dictura illud erat.nam cōsuetudo sacre scripture est quando aligd sepe referre debet:non referat qualibet vice plene:sed satis est ꝙ semel plene enūciet. ꝛ interdum non enunciat plene aliqua vice: sed ex multis narrationibus variis colligitur vna integra narratio.appet aūt ex hoc ꝙ samson erat nazareus perpetuus: ideo lz aliquando polluereturmoriente aliquo cozaz eo non obseruabat cerimonias purificationis que hūr Nu.6. qz ille sunt pro nazareis tpalibus vt supra declaratū est in lr̄a.

ℂ Queretur quare apparuit angelus oñi mulieri ꝛ nō pri samsonis a principio. ℂ Aliquis rñdebit ꝙ hoc factū est: qz ad mulierem magis pertinebat q̄ ad virum.nam vir nō debebat aliquid obseruare pp istam conceptionem pueri: mater aūt debebat obseruare mundiciam que habeꝫ supra vsqz quo pareret. ℂ Item puer debebat ex vtero matris seruare votū nazareorum:ꝛ istud pertinebat ad matrē ꝛ non ad patrem. naz paruuli a principio apud matrē nutriuntur:ꝛ nō apud patrem. vt pz extra de conuersione infideliū.c.ex parte.vbi iubeꝫ filium paruulum triennio minorem apud matrē regulariter alimi:nisi aliquid timeatur.ꝛ ob hoc phs primo Politico.c. vltimo dicit matrez esse dimidium liberorum suorum.i. ad hoc ꝙ filij sint boni medietas boni eorum est matrem esse bonam.s.qz si mater bona fuerit: erunt quoqz filij boni.s. qz apud eam nutriēt in parua etate: ꝛ tamen non modicū differt a iuuētute statim sic vl̄ sic assuesci.i. assuescere ad bonum vel ad malū ex pueritia. nam in hoc consistit potissima pars morum humanorum vt pz.2.Ethico.circa principium.ꝛ qz votum debebat incipi obseruari ex prima die natiuitatis Samsonis:cuz dicaꝫ ꝙ erit nazareus ab infantia ꝛ ab vtero matris:ad matrē pertinebat cura faciendi eum obseruare cerimonias istas.s.ꝙ ipsa nō daret ei in cibos aligd qō esset contra regulam nazareorum.ergo ad patrem non attinebat sed ad matrem ꝛ ei referendum erat.ℂ Sed dicenduz ꝙ non stat: qz tunc cum nō esset necesse ꝙ apperet viro ex causa dicta nunqz ei apparuisset.ꝛ tñ apparuit.j.ergo nō fuit ex hac causa. ℂ Dicendum igitur ꝙ fuit apparitio soluz facta vxori ad magis confirmandum factum istud:qz angelus intendebat pluries apparere:vt sepe apparēdo ꝛ referendo verba confirmareꝫ magis qō dicebatur de samsone. ꝛ qz si a principio apparuisset simul matri ꝛ patri:non apparuisset iteruz:voluit apparere. ꝛ postea orante patre ꝙ appareret ei iterū apparuit.ꝛ sic factum est. naz apparuit denuo mulieri soli ꝛ illa iuit ad vocandū virum suum: ꝛ vtriqz tunc visus est angelus.

ℂ Quare iussum est samsoni ꝙ esset nazareus. Questio.23.

Queretur vlteriuz quare iussuz est samsoni ꝙ esset nazareus. ℂ Respondendum ꝙ deus dedit quoddam donum excellens samsoni.s.qz fecit eum robustissimum super omnes homines huius seculi: qz nec talem vnqz saltez in historijs fabulosis audiuimus. ꝛ ad bonorem huius magni doni:ne conteneretur tanqz esset aliquid naturaliter aduenies: ꝛ vt non putarent israelite se liberari per robur alicuius viri: iussit deus vt seruaret semper cerimoniam nazareorum: tanqz semper recolens beneficium sibi a deo prestituz: ꝛ semper illud bonorans.ꝛ hoc pz:quia q̄diu tenuit obseruantiam voti huius manserunt in eo vires:ꝛ qñ abscissi ei fuerunt capilli eius cessauerunt vires.j.16.c. ℂ Sed obijciet qz deus dedit alios iudices liberatores israel p̄ter Samsonem.ꝛ qō amplius est illi fuerunt veriꝰ liberātes.sicut Barach Gedeon ꝛ Jepte Othoniel ꝛ Aiotb qui multitudinē hostiū occiderunt: ꝛ fecerūt ꝙ in diebus eoꝝ nunqz auderent pugnare cōtra israel: ꝛ abstulerunt totaliter iugum ab israel.samson aūt non abstulit oīno iugum:sed solum dr̄ ꝙ incepit liberare israel vt pz in littera.ergo magis debuisset imponi alijs iudicibus q̄ seruarent regulā nazareorum. ℂ Rñdenduz ꝙ nō debuit alijs imponi.nam lz israelitis deus contulit magnū bonū per alios iudices liberando eos de manibus hostiū:tñ ipsismet iudicibus nō cōtulit tātū bonū sicut samsoni: qz samsoni tulit tantū robur q̄tum nunqz auditū fuit de aliq̄:ꝙ qō fuit famosus in toto seculo. iō ꝙ b̄ spāli dono dēbat aliquem

Notandū.

† Lra in hebreo.

† Uerbi reuelatio.

† Lra in hebreo.

† Conditio bonorum angelorum.

† Erpō quorundum.

Cōfutatio.

† Lra in hebreo.

† Lra in hebreo.

† Lra in hebreo.

† Cōsuetudo sacre rūlr̄ap.

⊙ Qō. 22.

A Qr̄ angel⁹ oñi apparuit mulieri a p̄n cipio ꝛ nō p̄ri samsonis. Cuiusdā rñsio ad q̄stum ꝛ rō p̄ia.

Scōa.

B

In q̄ cōsistat potissima pars morū humanorum.

Impro batio. Doc. rñsio ad q̄stum.

A Respon sio ad q̄stum.

Obiectio.

Rñsio.

aliquem ſpecialem honorem deo impendere. ⁊ iſte honor erat obſeruatio regule nazareorum: nam non erat aliquid impoſitum in toto veteri teſtamento per modum conſilij: niſi votum nazareorum. in aliis autem iudicibus: qz deus non conferebat aliquod ſpeciale beneficium ipſis ſed populo iſrael cui dabatur victoria ⁊ liberatio de manu hoſtium: non erat rōnabile q̄ obſeruare regulam nazareorum obligaret eos deus.

Geñ. 16. ca. Luce. 1. b. ſupra. eo.

¶ Orauit itaq; manue dñz: ⁊ ait. Obſecro domine: vt vir dei quez miſiſti veniat iterū: ⁊ doceat nos: qd debeamus facere de puero q̄ naſciturus eſt. Exaudiuitq; dñs deprecātē manue: ⁊ apparuit rurſum angelus ✠ dñi vxori eius ſedēti ī agro. Manue aūt maritus eius nō erat cū ea. Que cū vidiſſet angelū: feſtinauit ⁊ cucurrit ad virū ſuū: nūciauitq; ei dicēs. Ecce apparuit mihi vir quē āñ videraz. Qui ſurrexit ⁊ ſecutus eſt vxorē ſuaz: veniēſq; ad virū dixit ei. Tu es qui locutus es mulieri? Et ille rñdit. Ego ſuz. Cui manue: qñ inquit ſermo tuus fuerit expletus: qd vis vt faciat puer: aut a quo ſe obſeruare dēbit? Dixitq; angelus dñi ad manue. Ab oībus q̄ locutus ſuz vxori tue abſtineat ſe: ⁊ qcqd ex vinea naſcitur nō comedat: vinū ⁊ ſicerā nō bibat: nullo veſcat īmūdo: ⁊ qō ei p̄cepi: impleat atq; cuſtodiat. Dixit itaq; manue ad angelū dñi. Obſecro te vt acqeſcas p̄cibus meis: ⁊ faciamus tibi hedū de caprīs. Cui rñdit angelus. Si me cogis: nō comedam panes tuos. Si aūt vis holocauſtū facere: offer illō dño. Et neſciebat manue q̄ angelus dñi eēt. Dixitq; ad eū. Qō eſt tibi nomē? vt ſi ſermo tuus fuerit explet⁹ honoremus te. Cui ille rñdit. Cur queris nomē meū: quod eſt mirabile? Tulit itaq; manue heduz de caprīs ⁊ libamenta: ⁊ poſuit ſupra petrā offerēs dño qui facit mirabilia. Ipſe aūt ⁊ vxor eius intuebantur.

Alſ ✠ dñi

Penelope vxor vlixis caſtiſſima.

Cyrces maga ⁊ meretrix

Geñ. 32. ℭ.

Confirmatio ſancti. †

Qō. 24. A

Ad quid orauit manue vt veniret iteruz vir dei. *Reſpō ſio ad q̄ſtuz quo rundā. □ Joſephi ſnia.

Orauit itaq; manue. Dic ponitur tertiuz huius partis. ſ. confirmatio facti: qz id qō reuelatum fuerat ſoli mulieri: reuelatum fuit viro ⁊ mulieri ſimul nunc: ⁊ per hoc confirmatum eſt magis. (Orauit itaq; manue dominū). ſ. vt mitteret virum quez prius miſerat: ⁊ per hoc certificaret an eſſet verum qō dicebat mulier: ⁊ etiam informaretur magis.

¶ Queretur ad quid orauit manue vt veniret iterū vir dei. naz ille iam docuerat vxorem ſuā de eo qō factura eſſet taz ipſa q̄z paruulus poſtq̄ naſceretur: ideo non opus erat q̄ denuo appareret. *¶ Reſpondēdum ſm quoſdam q̄ orauit vt veniret angelus: qz putabat q̄ vxor ſua diligeret alium virum: ⁊ nō eſſet ille angelus: ſed vir alienus p̄o quo zelatus eſt nimis manue cū haberet vxorem pulchram. ⁊ ſi veniret angelus crederet vxorē ſuam non delinquiſſe: finautem maneret adhuc ſuſpitio cōtra ipſaz. □ Unde ⁊ ioſephus tenet q̄ ad p̄ces mulieris angelus iterum venerit: qz ipſa voluit ſe purgare de zelotypia quā ꝺcepherat vir contra ipſam. ⁊ hoc ſi veniret iterum angelus. vnde dicit in. 5. antiquitatum. quidam manue de tribu Dan inter paucos egregius: ⁊ patrie ſue fine dubio primus: vxorē accepit primam ⁊ pulcherrimam: que inter ceteras cōprouinciales feminas eminebat. illa autez viſo angelo marito venienti indicauit angeli viſionem indicando iuuenis pulchritudinē: ita vt ille zelatus in eius laudibus obſtupeſceret: ⁊ quaſi ſuſpitionē de extraneo amore cōciperet. at illa volens irrationalem eius triſtitiam mitigare rogauit deum vt angelū denuo deſtinaret: quatinus maritus conſpiceret. ⁊ iterum dei gratia angelus venit in ſuburbano illoruz: ⁊ apparuit mulieri a viro remote: que rogauit illuz vt ſuſtineret quouſq; virum ſuū adduceret: permittēte angelo manue vocatus venit. quē cum vidiſſet nec tunc a ſuſpitione ceſſaret: rogans vt quecūq; vxori dixerat illi declararet: ⁊ tunc ceſſauit ſuſpitio. ¶ Sed iſta poſitio ioſephi: ſi ſatis poſſit ad litteram applicari: non conandū eſt ad hoc: qz in expoſitione ſacrarum ſcripturarū reprehenſibile eſt q̄ conemur litteraz applicare intentioni noſtre: ſed magis vt conemur iudiciū noſtrum ſubmittere veritati littere vt ait beatus Clemens papa ⁊ habetur in decre. 3 7. di. c. relatum eſt. ¶ Dicendum aūt magis q̄ manue orauit vt apperet angelus. ⁊ hoc vt ipſe cognoſceret quid fieri deberet de puero naſcituro vt p̄z in littera. ſ. obſecro domine veniat vir quē ante miſiſti: ⁊ doceat nos qd agere debeamus de puero qui naſciturus eſt. ¶ Sed tunc obijcietur: qz iam angelus dixerat iſta vxori manue: ⁊ ipa retulerat viro ſuo: ideo non erat neceſſe q̄ appareret angelus ad notificandū hec. ¶ Aliquis dicet q̄ nō credidit manue vxori ſue: iō voluit certificari per angelum venientē. ¶ Sed dicendum q̄ non ſtat: qz littera dicit contrarium. ſ. obſecro veniat vir domini quē miſiſti. ergo credebat virum veniſſe: ⁊ a deo miſſum. ¶ Reſpondendum q̄ manue credidit vxori ſue q̄ vidiſſet virū dei: ⁊ tñ putauit q̄ ipſa non erat plene informata ab ipſo. ⁊ qz periculuz erat ſi puer naſceretur: ⁊ per ignorantiā alicuius cerimonie obſeruande peccaretur: voluit plene informari de oībus que facere debebat puer: ⁊ quid fieret ei qñ eſſet paruulus. ⁊ motiuz manue erat rationabile: qa credidit q̄ mulier non ſufficienter queſiuiſſet ab angelo p̄o oībus que puero euentura erant: vel que obſeruaturus erat. et etiam qz angelus non plene informauerat eam. nam dixit ipſa q̄ queſiuerat ab eo quis eſſet: ⁊ vnde veniſſet: ⁊ quo nomine vocaretur: ⁊ nō reſponderat ei. Patet etiam hoc quia poſtq̄ apparuit angelus queſiuit ab eo manue qd acturi eſſent circa puerū. (Obſecro dñe: vt vir dei quē miſiſti veniat iterum). Ut ille prophęta quē miſiſti ad vxorē meaz veniat iterum: vt ⁊ ego poſſim eū videre. (Et doceat nos quid facere debeamus de puero qui naſcitur⁹ eſt). ſ. vt plene nos doceat: qz vxor mea non fuit plene inſtructa ab ipſo circa oēs cerimonias q̄ obſeruande erant in puero naſcituro. In hebreo bz. (Quid debeamus facere de puero nato). Et ponitur ibi participium preteriti p̄o futuro: qz manifeſtum eſt q̄ nondum natus fuerat puer: ⁊ hoc propter improprietatem magnaz ſermonis hebraici. (Exaudiuitq; dominus p̄ecantē manue). ſ. quia deus volebat q̄ angelus iteruz appareret ad confirmationem facti: ⁊ ipſe incitauit manue ad orandum: vt eum exaudiret. ex hoc apparet q̄ non p̄cabatur videre angelum vt ſciret an vxor ſua diligeret virum alterū: vel an vere apparuiſſet ei angelus: ⁊ locutus fuiſſet. nam ſi hac intentione oraret iniuſta eſſet oratio: ⁊ non exaudiretur. Joſephus tamen vult q̄ ex hac cauſa angelus veniret: ⁊ dicit q̄ ad petitionez mulieris venit ⁊ nō orante manue. Diſtoria aūt ſcholaſtica volens temperare hoc dictū reducendo Joſephum ad cōcordiam littere: qz valde ſequitur Joſephum dicit q̄ manue valde zelatus eſt q̄ſi mulier ſua aliū diligeret virum ⁊ de hoc triſtabatur. qō mulier intelligenz voluit auferre viro hanc triſticiā irrationabilē: ⁊ ſuaſit ei vt oraret dominum q̄ veniret denuo angelus ⁊ referret ei que p̄us dixerat. ⁊ tūc orante vtroq; apparuit angelus: ſed prius mulieri: deinde manue. (Et apparuit rurſum angelus dei vxori eius ſedenti in agro). ſ. erat mulier extra domū in ſuburbano: ſicut dicit ioſephus. ⁊ tunc venit angelus ad eam. ¶ Queretur quare non apparuit nunc angelus prius manue q̄z vxori eius: qz non veniebat ad certificandum eam: ſed ad certificandū virum. *¶ Reſpondēdum q̄ apparuit prius vxori: qz non viderat prius manue angelum: ⁊ nō cognoſcebat eum. ideo etiam ſi nunc apparuiſſet ei nō cognouiſſet illum. ⁊ ſic debuit prius apparere vxori: vt ipſa euz oſtenderet viro. ª¶ Item factum eſt hoc ad maiorem cōfirmationem. ſ. vt apperet vxori: ⁊ ipſa ōāte conſiſteret angelus quouſq; vocaret virum. Joſephus autē 5. antiquitatum dicit q̄ cum venit manue in locum in quo apparuerat angelus: ⁊ vidit euz nō ceſſauit ſuſpitio eius: qz vidit eum pulchruz valde: ſed poſtq̄ locutus eſt omnia que prius fuerat locutus: ceſſauit ſuſpitio. poterat eſſe cauſa huius: qz poterat manue ſuſpicari de vxore ſua q̄ ipſa diligeret alterum virum: ⁊ haberet acceſſum ad eum: ⁊ quia poterat concipere ō illo: qō nunquam euenerat de ipſo manue: ſi ſepe dediſſet operam gignende proli: cognoſceret manue: vel ſaltem valde ſuſpicaretur q̄ vxor ſua cognita fuiſſet ab alio viro de quo cōcipere potuiſſet. vt ergo ipſa preueniret ſibi ponens excuſationem ante tempus quaſi de ipſo manue ſuſciperet filium virtute dei:

B

Impꝛoba.

Doct. rñſi. ad q̄ſtum.

Obiectio.

Rñſio.

Impꝛoba.

Doc. rñſio

£

†

†

†

Lra in hebꝛeo.

Doc. cōtra ioſephum.

Opi. hiſtorie ſchola.

† Qō. 25 A

Qz nō apparuit nūc angel⁹ pri⁹ manue: q̄z vxori eius.

* Rñſio ad q̄ſtū ⁊ rō.

ª Scōa.

dicebat q̄ ad illam venerat vir dei: ⁊ ille vir cum quo ipsa vellet adulterari posset venire cōrā manue ad magis certificandū dictum vxoris manue: ideo manue viso iuuene tā pulchro: non cessauit a suspitione: sed magis zelaret arbitrans q̄ conspecta tanta pulchritudine vxor sua moueri potuisset. postq̄ tamen locutus est omnia que prius locutus fuerat: ⁊ fecit signa que infra habentur: cum cognouerit manue q̄ vere erat angelus cessauit † praua suspicari. (Manue autem maritus eius nō erat cū ea). † Quia forte erat in domo vel in alia p̄te agri. (Que cum vidisset angelum festinauit ⁊ cucurrit ad virū suum). Ad vocandū eum vt videret angelum quem videre optauerat. Josephus. 5. antiquitatum dicit q̄ vxor manue petiuit ab angelo q̄ sustineret modicum: dum ipsa vocabat virum suū. quo concesso ipsa iuit ad vocandum virum. ⁊ hoc verisimile est: q̄ mulier nō auderet ire ad vocandum virū quousq̄ sciret an angelus permaneret ibi: alioquin dum ipsa iret poterat recedere angelus: ⁊ veniente viro suo non appareret crederet q̄ mentita esset vxor eius: ⁊ cresceret contra eam suspitio: ideo verisimile est q̄ obtinuerit ab eo q̄ expectaret. sic enim gedeon petiuit ab angelo qui apparuit ei q̄ expectaret modicum in loco in quo erat quousq̄ † ipse veniret ad offerendum sacrificiū coram illo. ō. 6. c. (Nunciauitq̄ ei dicens. ecce apparuit mihi vir quem ante videraz). semper. n. existimabāt eum virū: ⁊ etiam postq̄ apparuit ista vice: quousq̄ ascēdit in fumo sacrificij: q̄ ibi manifeste apparuit eum esse angelum. ī. in littera. cucurrit aūt festinans ⁊ valde leta ista mulier ad virū suū: q̄ forte credebat q̄ nunc tolleret irrationabilem viri suspitionem de zelotypia cōtra se conceptaz † vt vult Josephus. (Qui surrexit secutusq̄ est vxorem suam). † Forte ipse quiescebat sedens in domo q̄ vxor vocauit eum: ⁊ † surrexit solicitus scire de angelo venienti. (Venienq̄ ad viraz dicit ei. tu es qui locutaz es mulieri): i. nunqd es tu ille vir qui p̄us apparuit mulieri isti: ⁊ locutus est ei: hoc dixit manue: q̄ volebat aliq̄ loqui querendo de illis que dicta fuerant vxori prius ⁊ informari plenius. ⁊ q̄ si non esset iste vir qui prius † apparuerat loqueretur in vanū: ideo quesiuit an esset idez. (Et ille dixit: ego sum). s. quere si aliquid vis: ga ego sum vir qui † apparui. (Cui manue). s. dixit. (Quando sermo tuus fuerit expletus). s. q̄ vxor mea conceperit: ⁊ pepererit filiū sicut tu p̄dixisti. † (Quid vis vt faciat puer:) Dixit hoc manue: q̄ vxor sua dixerat aliquas cerimonias: ⁊ ipse putabat q̄ forte alie nō fuerant ei indicate: iō q̄rebat gñaliter vt angelus diceret quicquid † facere deberet puer. (Et a quo se obseruare debebit:) Istō dixit q̄ ois obseruatio humana qualitercūq̄ ponatur non potest consistere nisi in duobus. s. in agendo aliquid: ⁊ in cauendo ab aliquo. ⁊ ista tetigit dicēs quid faciet ⁊ a quo se obseruabit. obseruatio aūt nazareorum magis cōstabat in abstinendo a quibusdaz q̄z in faciendo aliquid vt p̄z Nu. 6. c.

Qō. 26 A Qī manue incepit log āgelo sic dicens qñ sermo tu⁹ fuerit explet⁹. ²Rūfio ad quesitum. Alia rūfio.

(Queretur quare manue incepit loqui angelo sic dicens. qñ expletus fuerit sermo tuus: q̄ magis debuisset interrogare an deberet aliquādo cōcipere: ⁊ parere vxor sua. ² (Respondēdū q̄ manue solum volebat certificari de ḡbus erat dubius. ipse aūt non dubitabat q̄ aliquis vir dei veniisset ad vxorē suam: ⁊ nunciasset ei q̄ conceptura foret. qō p̄z q̄ ipse orauit supra ad dñm dicēs: obsecro domine vt vir dei quē misisti veniat iterum. si tñ dubitasset non sic oraret: iō cum solum restaret ei dubiū an vxor sua fuisset plene informata de cerimonijs obseruādis circa puerū de eis solū quesiuit. s. qd agere deberet: ⁊ a quo cauere. (Uel alr dōm: q̄ licz nō sciret p certitudinē an appuisset angelus vxori: ⁊ nūciasset ei q̄ conceptura esset. tñ nō oportuit de hoc facere spālē interrogationē. nā cū dixit an eēt ipse vir q̄ prius locutus fuerat mulieri: ⁊ ipse rūdisset q̄ sic: sciuit manue q̄ ipse locutus fuisset vxori sue: ⁊ per hoc credidit q̄ sicut vxor sua verum dixerat in hoc ita vez dixisset in toto qō retulerat. In hebreo habet. (Modo veniet verbū tuū: qō erit iudicium pueri ⁊ opus suuz): Ubi nos dicimus. qñ expletus fuerit sermo tuus qd vis vt faciat puer: ⁊ a quo se obseruare debebit: ⁊ idez est q̄ztum ad sensum. littera tñ nostra vult ponere modū loquendi hebraicuz qui est valde alienus a ꝓprietate latini sermonis. ⁊ vocat iudicium pueri. i. regula vel preceptū iudiciale datuz de his a ḡbus debet cauere. opus eius vocat cerimonia in qua se debet exercere. (Dixitq̄ angelus dñi ad manue). Informando euz circa cerimonias pueri. (Ab oibus que locutus sum vxori tue abstineat se). Aliqui referunt hoc ad vxorē manue. s. vxor tua abstineat se ab oibus que dixi ei. s. a vino ⁊ sicera: ⁊ comestiōe imūdorum vt. ō. p̄z. (Sed non stat: q̄ manue quesiuit hic de puero qd obseruaturus esset. qūo ergo rūderet angelus de obser-

Lra in hebreo.

† † Expositio.

Improbatio expōnis

natione vxoris: q̄ istud erat nimis disparatuz. ⁊ dato q̄ vellet simul rūdere de vxore de qua non querebatur: saltem tamen responderet etiam de puero: ⁊ tamen nihil respōdit de illo isto modo. Ideo referenda est littera ad pueruz. s. abstineat se puer ab his que locutus sum vxori tue. s. quia illi dixi oia que facere deberet: ⁊ non tenet facere plura: iō non expedit repetere illa. (Et quicquid ex vinea nascitur non comedat). s. nec vuas: nec agrestas: nec vinum bibat: nec acetum: nec sumat aliqd confectum de vuis: vel in quo vinū sit. istud tam ad mulierem q̄z ad pueruz poterat pertinere: sed de puero dicit. In hebreo dicit. (Quicquid nascitur ex vite vini non comedat). Sed idem est. (Uinum ⁊ ficeram nō bibat). Et per hoc intelliguntq̄ prohibita oia alia inebriatiua. vñ si alius potus vel cibus erat qui posset inebriare tenebatur abstinere puer ab illo: q̄ nazareis iubebatur cauere ab omni qō poterat inebriare Nu. 6. sicut est fructus palme egyptiace: q̄ comedētes ebrios reddit. ligua ⁊ sensu impeditos: velut si vinū abundanter bibissent vt ait solinus impolistor. c. de egypto. (Et nullo vescatur immūdo). Istō. ō. † iussuz fuerat matri Sāsonis: sed etiā ipsi samsoni cōuenit: imo omnibus israelitis. specialiter tñ istis qui viuebant vita nazareoruz. (Qō ei p̄cepi impleat atq̄ custodiat). s. omnia alia que † precepi impleat. s. faciendo. ⁊ custodiat. s. cauēdo se ab alijs: q̄ quedam erant p̄cepta affirmatiua: ⁊ quedam negatiua. nam dicerat q̄ nazareus esset puer ex vtero matris: ⁊ q̄ nouacula non ascenderet super caput eius. etiam intelligitur per hoc id qō dictum est ipsi mulieri: vt ipsa obseruaret. s. q̄ nō biberet vinum ⁊ ficeram ⁊ q̄ nō comederet immunda. (Dixit itaq̄). Hic ponitur. 4. s. oblatio sacrificij post confirmationē verborum angeli † factam. (Dixitq̄ manue ad angelum dñi). Postq̄z notificauerat angelus ipsi manue ex parte dei de filio nascituro: tanq̄z suscepto bñficio quodam per ipsum: voluit euz inuitare ad cibos: putans q̄ vir esset. In hebreo dicitur. (Inuitabimus nunc te). Ubi littera nostra dicit obsecro vt acqescas p̄cibus meis. sed idem est: q̄ p̄ces quas fundebat nunc manue ad angelum: non erant nisi de inuitando ipsum vt acquiesceret manducare cum manue. (Et faciemus tibi beduz de capris). Et parabimus tibi ad manducandū bedulū de capris. dixit. n. de bedulo: q̄ cibus iste gratus est ⁊ sapidus quando est tener. accipitur facere pro parare. sic dicitur aliquis facere barbam vel capillos. i. ornare illos. sic etiam dicitur facere vngues Deuter. 21. fm hebraicam litteram vbi nostra dicit: ⁊ circuncidet vngues. iste modus etiā est apud poetas: vt p̄z per Uirgilium in buccolicis egloga. 2. s. cum faciam vitulam: pro frugibus ipse venito. i. dum ego coquo vitulā ⁊ dispono ad cibos. (Cui dixit angelus. si me cogis † non comedam panes tuos). i. si vis me cogere ad comedendū: non comedam de pane tuo. dicitur hoc q̄ manue nō solum p̄cabatur: sed etiam trahebat quasi vim precando faciēs. sic dicit Gregorius in quadam homelia super Lucā q̄ pauperes ⁊ peregrini non solum sunt inuitandi: sed ēt trahendi. sic p̄z Luc. 24. de discipulis qui putantes Christum esse peregrinū coegerunt illum secū declinare ad manducandum: licz ille fingeret per longius ire. ⁊ est sensus. etiam si multū me deprecaris vt comedaz: ita vt velis mihi vim inferre non comedam. ⁊ dicitur panes tuos. i. res a te appositas ad comedendū: q̄z nomine panis intelliguntur omnia quecūq̄ comedi possunt. nam etiā mel intelligitur nomine panis vt p̄z. 1. Reg. 14. c. etiam. 4. Reg. 6. dicitur q̄ dixit Heliseus appone panē coram eis: ⁊ sequitur q̄ appositus fuit ciborum magna ꝓparatio. In hebreo habetur. (Si me inuitaueris non comedā in pane tuo). Et idem est. s. si inuitando me cogere volueris non comedā de pane tuo. Uel aliter dicendum q̄ verbū positum hic in hebreo est equiuocum ad inuitandum: vl ad cogendū. ⁊ ista fuit cā mutationis. (Si autē vis holocaustuz offerre: offer illud domino). i. ego nolo comedere: aut bibere de pane tuo. si tñ vis totaliter expendere aliqd circa me: expende illud in holocaustum ⁊ offer illud domino.

† Lra i hebreo. † Libus ō bedulo grat⁹ est.

(Qī angelus dñi noluit comedere de cibis manue. Qō. 27.

Queretur quare angelus dñi noluit comedere de cibis manue. (Respondebit aliquis q̄ nō poterat: q̄ erat angelus: ⁊ angeli nō possunt comedere cū non sint animalia. Sed dicendū q̄ non stat: q̄ tres angeli venerunt ad Abraam sub ilice mambre: ⁊ comederunt ibi cū eo Gen. 18. Etiam duo de illis angelis venerunt eadē die sodomam ⁊ bospitati in domo Loth comederūt ibi Gen. 19. c. (Respondeduz q̄ comedere dicit duo. s. trāsglutire cibū: ⁊ conuertere illud in substantiā suā digerendo in locis debitis. Quātuz ad primū qō est transglutire: angeli ⁊ demones in assumptis corporibus comedunt:

B Doc. ex positio. Littera i hebreo.

A Cuiusdā rūfio ad quesitū. Improbatio. Doc. rūfio ad q̄situm.

Qūo angeli ꝛ demōes comedant

comedunt: quia ad os panes mittentes transglutiunt. ꝛ tamen nec stomachus hūt in quo digerere possint: nec virtutem digestiuam: aut conuersiuam: nec aliquas partes corporis in quas per assimulationem conuertaē: ideo est in eis comedere ꝯtum ad apparentiam: sed nō realiter. sic dixit Raphael angelus ad vtrūq; Tobiam patrē ꝛ filium. cum essem vobiscū per voluntatem dei: videbar vobiscum manducare ꝛ bibere: sed ego cibo inuisibili ꝛ potu q̄ ab oibus videri nō pōt vtor vt pz Tob. 12. c. Deinde aūt qō angeli vt demones sic comedūt dicendum est q̄ integruz manet: sicut ipsi illud assumunt: ꝛ videnē deglutire: tñ occultant illud transferentes ad alia loca vt nō videaē. Etiam poterant hmōi angeli comedentes cū alijs: oia que assumebāt ꝛ transglutire videbanē secrete in mensa reponere nullo vidente. ꝛ sic viderenē semp comedere ꝛ nunq̄ deficeret cibus. si vellet sic in littera rōm. s. ꝛ nesciebat manue q̄ angelus oñi eēt. q̄si dicat ideo inuitabat eū qz nesciebat q̄ esset angelus: ꝛ ipse non comedit ideo quia erat angelus: ꝛ illi nō comedunt.

Qō. 28. A Quare iste āgelus si comedit sicut illi q comederūt corā abraam ꝛ coram Ioth.

¶Queretur vlterius cū angeli interdū comedant saltē large sumendo comedere pro trāsglutire cibū: quare nō comedit nunc iste angelus: sicut illi qui comederunt corā Abraaz ꝛ corā Ioth. *Respondendum q̄ cū angeli sm se nō egeant cibo: nunq̄ sument illum nisi sit aliqua cā sm quaz sumptio illa proficiat. angeli aūt qui venerunt ad Abraā comederunt: qz illi veniebant ad nunciandū conceptū Sare. ꝛ qz si non comedissent non habuissent occasionē manendi cum Abraā loquendo: vt denūciarent ei de cōceptu Isaac ꝛ vt rideret Sara: voluerūt comedere cuz Abraam. ꝛ tñ ad hoc ipsi nō se fecerunt prōptos: sed potius volebant trāsire: ꝛ Abraam currit ad illos ꝛ dixit. dñe si inueni gram in oculis tuis ne trāseas seruuz tuū: sed afferā paxillum aque vt lauenē pedes vestri: ꝛ requiescite sub arbore: ponamq; bucellam panis: ꝛ cōfortate cor vestrū Gen. 18. c. ꝛ tunc cū sederent ad mensam sub arbore locuti sunt de Abraā q̄ habiturus esset filiū sequenti anno. ꝛ Sara que abscondita erat post ostiū tabernaculi risit: ideo vt hec possent cōuenienter accidere voluerunt angeli sumere cibos. Idem fuit de angelis duobus q̄ iuerunt sodomā in domū Loth: qz illi volebāt ostendere q̄ viri essent ad experiendum iniquitatem sodomitaꝝ. ꝛ qz si vellent comedere haberēt presumptio ad cognoscendū eos: ante tempus voluerunt comedere ne cognoscerenē esse angeli Gen. 19. Sic etiā fuit de Raphaele angelo qui fuit ductor Tobie per totterrarum spatia: ꝛ corā illo comedebat ꝛ bibebat: qz vt ipse dixit postea Tob. 12. expediebat q̄ illo tpe se occultaret in viri effigie. ꝛ qz si nō comederet cognoscereē esse angelus voluit semp comedere. nunc aūt nō erat ꝓcuranda aliq̄ vtilitaz si comederet iste angelus: iō comedere noluit. sed potius ecōuerso si comedisset secuta fuissent duo incōuenientia: vel que nō ita bene fierēt sicut nō comedēte eo. ^Qō pz: nam primū esset: qz si comedisset putareē esse prophetа: ꝛ non angelus dei. nam ob hoc dabat ei manue cibos: qz putabat nō esse angelum dei vt pz in littera. s. ꝛ nesciebat manue q̄ esset angelus oñi. magis tñ certitudo de annūciatiōe erat: ꝛ in maiori auctoritate habereē sciēdo q̄ angelus annūciasset: q̄ cum putareē q̄ prophеta erat annūcians. Scōm erat qz si angelus vellet comedere nō obtulisset sacrificium manue. vt ergo incitaret illū ad offerendū dixit. si me cogis non comedā panes tuos: si aūt holocaustū offerre vis offer illud domino. melius ergo fuit nō comedere q̄ cōiuium acceptare. (Et nesciebat manue q̄ angelus oñi esset). s. ideo inuitabat euz ad comedendū: qz nesciebat q̄ esset angelus oñi: sed putabat esse virū prophetam. si aūt putauisset esse angelū non inuitasset eum. ¤¶Queretur qūo er boc q̄ nō putabat manue istuz nō esse angelum inuitabat eū: ꝛ si cognouisset nō inuitasset: ꝛ qd circa hoc iudei credebāt de āgelis. ^¶Aligs dicet in contrarium q̄ q̄q̄ putaret eū esse angelum: poterat eū inuitare ad comedendū: qz notuz erat apud oēs hebreos q̄ Abraā pater corū inuitasset tres angelos: ꝛ comedissent cuz eo sub arbore Gen. 18. c. Loth etiā inuitauit duos angelos ꝛ comederūt cum eo Gen. 19. ergo etiā ipse poterat inuitare angelos ad comedendū ¶Rñdendum q̄ si putasset manue illum esse angelum nō inuitasset eum: qz putabant israelite angelos dei nō esse animalia vel boues ita vt egerent cibo: sed esse substantias alterius modi. ꝛ lz crederent illos esse corporeos: tamē putabāt esse sua corpora indefectibilia: cibo aut potu nō egentia ad conservationem. s. vt corpora animaliū. ꝛ sic lz crederet manue q̄ possent angeli transglutire cibos: quia tñ illud non erat propriū comedere: nec erat eis necessariū non inuitaret ad epulas angelū. ¶Cum aūt arguit de angelis venientibus ad Abraam ꝛ Loth posset duplicit responderi. ¶Uno modo q̄ iudei intelligerēt illos esse angelos. i. nuncios. sed nō angelos. s. de substantia angelorum. ¶Pro quo sciendū q̄ in hebreo ponitur malach vbi nos ponimus angelum: quia angelus est nomen grecum significans superbum nunciuz. nam lach autem in hebreo significat nuncium absolute: nec magis nunciū dei q̄ nunciuz bois. inde quilibet homo qui aliqua nunciat vocaē malach in hebreo. ꝛ si nunciat aliquid bonum qō est ex parte dei vocatur malach eloyt. i. nuncius dei. sic dicit Mala. c. 2. labia sacerdotis custodient scientiam: ꝛ legem exquirent de ore eius: qz angelus domini exercituum est. ideo hebrei poterant ponere indifferenter illos qui venerūt ad Abraam ꝛ ad Lotb fuisse viros missos ex parte dei: vel fuisse angelos. *Primo modo accipiendo manifestum est q̄ poterant comedere. ꝛ sic dato q̄ essent vere angeli poterat esse q̄ Abraam putaret illos viros ꝛ ob hoc inuitaret illos ad comedēdum. si aūt putasset illos esse vere angelos forte nō inuitasset. ¶Alio mō potest intelligi q̄ Abraam putaret illos viros ad se veniētes nō esse homines sed angelos veros. ꝛ ista est veritas: qz ipse locutus est ad eos tanq̄ ad deum vel angelum eius. ꝛ maxime qz quando cum eis ibat versus sodomam petebat ab vno illorum remissionē pro vrbe sodomoruz tanq̄ ille esset deus: ꝛ dicebat ei q̄ ipse iudicabat omnē terraz: ꝛ q̄ non perderet iustum cū impio Gen. 18. ꝛ tamē ista non diceret si non putasset esse vere angelos dei: ꝛ deum in eis valde repzesentari. et tunc dicendū q̄ inuitauit eos: qz Abraam putauit q̄ etiaz angeli dei cibo vtebantur eo q̄ Abraam erat rudis circa hec: qz non cognouerat naturam angelorū: eo q̄ scriptura nulla erat de eis. Etiaz deus de illis nihil reuelauerat. sed sicut videbat eos in corporum humanorū effigie: ita putabat eos facere eadem que homines. preter hoc q̄ non moriebantur sicut homines. paulisper aūt procedente magis etate iudeoruz eruditi sunt aliqualiter circa naturā angelorum. s. q̄ non essent habentes talia corpora sicut homines: ꝛ q̄ non egebant cibo sicut homines. ꝛ ista opinio erat iam inducta tempore manue: ideo si ipse sciuisset esse angelū domini nō inuitasset eum ad cibum. nec erat hoc mirandum q̄ posteri iudeorum cognouissent aliquid qō nō cognoscebat Abraam lz ille sanctior esset: quia sanctitas interdum stat cum rusticitate: qz sanctitas ad sinceritatē volentis pertinet. sapientia aūt ad intellectus perspicacitatem. Etiā non erat incōueniens dato q̄ deus diligeret valde Abraā ꝛ promitteret ei magna ꝛ se ostenderet ipsi: qz etiam prophetis hoc accidebat. s. q̄ lz deus se eis reuelaret: alij boles essent tam in speculabilibus sapientiores q̄q̄ in agibilibus prudētiores. sic patet de moyse qui erat eximius prophetaꝝ: ꝛ tamen ietro madianita sciuit melius ordinare populum q̄ ipse Exo. 18. etiam multe questiones satis plane petebantur a moyse: ꝛ nesciebat quousq̄ consuleret dominum super eis.

¶Quomodo angelus dñi iubebat manue q̄ offerret holocaustum dño cum ipse non esset sacerdos. Questio. 30.

Primo mō.

Notandū.

B

Scdo mō.

Sanctitas qñq̄ stat cum rusticitate.

A

Prima rō.

Scda.

Rñsio ad q̄stum.

Qō. 31 A Qūo manue audebat ad mādatū huius ipsum allo quētis facē sacrificiū.

Si angelus q̄ manue apparuit comedisset duo seq̄ bāt icōueniētia ^ Primū. Scōm. ¤Qō. 29. A Qūo er boc q̄ nō putabat manue istū non esse angelum inuitabat eum ꝛc. ^Quinsdā rō in oppositū. Responsio ad q̄stum. Ad rōnē in oppositum.

Queretur quomodo angelus domini iubebat manue q̄ offerret holocaustum dño si vellet: quia peccaret valde in hoc manue. *Primo qz nō offerret in loco debito. nam in sanctuario super altare holocaustoruz offerendum erat omne sacrificium Leui. 17. alioquin offerēs reus erat ac si sanguinem effudisset. Item peccabat qz ipse non erat persona idonea ad faciendum sacrificiū: qz istud pertinebat ad solos sacerdotes Nu. 3. et. 18. c. ¶Respondenduz est q̄ angelus iussit ei hoc: qz poterat ex parte dei dispensare cum illo. nā lex ab eo condita per illum poterat recipere dispensationē. angelus autē fungebatur vice dei: qz erat nuncius. ꝛ sciens deo placitum esse dixit illud manue. alꝫ autem fuisset ei illicitum. naz sicut dispensabatur cum alijs viris sanctis ꝛ prophetis super hoc: ita ꝛ cum isto dispensatum est. ¶Queretur vlterius cū manue nesciret angelum istuz esse qui iubebat vel suadebat hec: quomodo audebat facere sacrificium ad mandatū illius: quia nō esset tutus q̄ non peccaret. *¶Respondēdū q̄ manue putauit būc esse prophetam aliquem magnū. ꝛ quia prophete veniūt a deo non dicerent aliq̄ malum credidit q̄ liceret sibi ex dicto illius offerre holocaustum. sic enim alꝫ ab aliquibus non sacerdotibus ꝛ in locis non sacris facta sunt sacrificia: quia ipsi erant prophete. sicut ergo ipsi licite faciebant: quia sciebant sibi permissum a deo: ita illi quibus ipsi dicerent hoc facere possent tuti esse faciendo. ¶Sed obijcietur quia Deuterono. 13. dicitur q̄ quando aliquis propheta prediceret aliquod signum ꝛ eueniret: ꝛ postea diceret venite eamus ꝛ sequamur deos alienos non debebant israelite assentire illi: sed fugere. sic autem

erat hic: quia facere sacrificium extra locum debitum ⁊ qꝫ fieret per personam non idoneam erat illicitum: ideo dato qꝫ prophet hoc iuberet peccaret qui faceret. Rñsio. Respondendum est qꝫ illa regula dei intelligitur in illis que sunt ſm se mala: sicut colere deos alienos: vel occidere innocētes: vel adulterare. tūc qō cunqꝫ hoꝛ vel filium diceret ꝓphet nō erat sibi assentiendū, si tm diceret aliqd de illis que solū erāt mala nō ex se: sed inq̄tum ꝓhibita erant: sicut offerre in tali vel tali loco: ⁊ cū talibus vel talibus cerimonijs: poterat ei credi: qꝛ ista erāt faciliter dispēsabilia: ⁊ iā legimus ea dispēsata in bonis ꝓphetis. ſ. in Samuele qui offerebat in multis locis: ⁊ ipse nō erat sacerdos. Etiā Helias obtulit in mōte carmelo vbi nō erat sanctuariū. ēt ipse non erat sacerdos. de Samuele pꝛ. 1. Reg. 7. de Helia. 3. Reg. 18. c. iō manue assentiēs i hoc ipsi viro quē credebat esse ꝓphetā nō peccabat. Alioꝛ responsio. ¶ Alij rñdent alr. ſ. qꝫ nō egit hic manue aliqd qō nō posset agere sine spāli dispēsatione. nā poterat hic esse pctm̄ pp locū: vel pp personā offerentē: sed neutrū erat pctm̄. De loco pꝛ qꝛ dicunt qꝫ toto tpe quo fuit altare vñi in silo: ⁊ vsqꝫ quo fuit in templo Salomonis fuit licitū offerri vbicūqꝫ gs vellet. Nicolai opinio. Nicolaus aūt dicit aliter de loco. ſ. qꝫ alſ nō esset ibi licitū offerri: ex apparitione tm̄ angeli erat licitum: qꝛ vbi apparebat angelus poterat offerri sacrificiū. Improbatio ꝓma. ¶ Sed dōm qꝫ nō stat. ꝓmū qꝛ tota lex obligauit ex eo tpe quo israelite fuerūt pacifice in terra chanaam vt colligit Deuter. 12. sed istud erat spāle ꝓceptū: ergo semp obligauit vbicūqꝫ esset sanctuariū. qō satiꝭ apparet allegato. c. nā cū ibi diceret qꝫ in deserto nō obseruaret lex: sed quilibet faceret qō sibi placebat: ⁊ qꝫ nō sic futurū esset postq̄ transirent iordanem: ⁊ habitarent pacifice: subiunctū est qꝫ tunc nō debent sacrificia offerri in quacunqꝫ vrbe gs vellet: sed solū in vrbe quā dñs sibi elegisset: ⁊ vbi eēt sanctuariū suū: ergo nō licebat cuiqꝫ altaria cōstruere vbi vellet. Scōa. ¶ Scōm etiaꝫ qō Nicolaus dicit nō stat. nā si apparitio angeli faceret licitū esse locum ad offerendū si ipse iuberet ibi offerri: vel scito qꝫ erat angelus apparēs pp sanctitatē quā acq̄uerat locus ex eius pñtia qꝫ possit ibi offerri. sed manue nunc nesciebat angelū ibi apparuisse: ⁊ nesciebat illud suaderi sibi ab angelo: iō non excusabatur ab hoc. excusaret aūt post apparitionē istā si ibi offerret manue. Aliud in quo peccabat erat persona nō idonea: qꝛ ipse manue nō erat sacerdos. Aliud dcm̄ Nicolai. Rūdet nicolaus qꝫ in hoc nō peccauit: qꝛ ipse nō fecit sacrificiū: sed solū dedit materialia sacrificij. angelus aūt suscitauit ignē: ⁊ cōpleuit sacrificiū. Cōfutatio. ¶ Sz nō stat qꝛ sic̄ non licebat laico cremare sup altare carnes sacrificij: ita nō licebat immolare: scz occidere pecus: ⁊ decoꝛiare atq̄ diuidere carnes: qꝛ omnes isti erant actus sacerdotales. nā ⁊ leuitis non cōpetebant nisi in dispēsatione in casu necessitatis. ſ. nō stantibus sacerdotibus. sic fuit tpe regis Ezechie qm̄ sanctificauit templuꝫ dm̄i qō erat pollutū: ⁊ fecit festiuitatē magnā offerēdo multa sacrificia: ⁊ erāt tūc multa holocausta: ⁊ pauci sacerdotes qui illa facerent eo qꝫ in tpe precedenti cū seruiebat idolis non fuerant cōsecrati: ⁊ leuite adiuuerūt sacerdotes ad explendum sacrificia solū decoziando aialia. 2. Paralip. 29. c. ergo decoziare aialia cremanda in altari nunq̄ licebat nisi sacerdoti regulariter. occidere tm̄ animalia imolanda ⁊ sanguinez offerre nō fuit pmissum leuitis ex paucitate ministroꝝ. ergo non licebat manue occidere aial cremandū vel decoziare: ⁊ diuidere ptes ⁊ ponere super petrā que erat altare: qꝛ istud nō est dare materiā offerendaz: sed exercere ministrationē sacerdotalē. secus si ipse manue dedisset bedum de capris viuentē angelo ⁊ ipse occidisset illum: decoziasset atq̄ posuisset super altare. Dicendū ergo qꝫ nō poterāt ista licere manue regulariter: sed ex dispēsatione licuerūt. ⁊ sic tenēda est solutio ꝓma data ab initio. ▵¶ Queretur qō genus sacrificij erat qō obtulit manue. ¶ Dicendum qꝫ erat holocaustū: qꝛ sic angel⁹ sibi suaserat dicens. si autē vis offerre holocaustū: offer illud dño. ⁊ nō est credendū qꝫ faceret nisi qō angelus monebat. ¶ Item oꝛ qꝫ posuit manue bedum de capris sup petram. si tm̄ esset sacrificiū pacificū: vel ꝓ pctō non ponerēt ad cremandū nisi particula quedaz: qꝛ oēs alie partes cedebant in ius sacerdotū ⁊ offerentū. nā de sacrificio pacifico adeps offerebat ⁊ interdū cauda Leui. 3. c. de sacrificio ꝓ peccato nihil nisi adipes Leui. 6. cetera ꝓueniebant sacerdotibus ⁊ offerētibus. hic aūt totus bedus ad cremandum positus est. Rñsio ad quesitum. Respondendū qꝫ hic nō fuit vere aliqd de tribuz generibus sacrificij que scriptura enumerat: eo qꝫ nullius illoꝝ cerimonie totaliter obseruate sunt. maioꝛ tm̄ filitudo fuit ad holocaustum q̄ ad alia. Primum pꝛ qꝛ non fuit sacrificium ꝓ pctō: nec pacificuz cū fuerit totus bedus incensus in altari. ⁊ tm̄ in bis ouibus sacrificijs quedā particule solum cremabant vt dictuz est. Etiam non fuit holocaustuz: qꝛ in illo ꝓius accipiebat sanguis in crateris: ⁊ fundebat sup parietes altaris: ⁊ fluebat ad basim. Etiam ipsum animal diuidebat in frusta: ⁊ ponebat sic super altare. hic autē non fuit sanguis oblatus ad fundendum per gyrum altaris: ideo nō fuit holocaustum totaliter. de bis Leui. ꝓimo. Qꝛ autem magis esset holocaustum q̄ alia species sacrificium: pꝛ eo qꝫ totum coꝛpus beduli crematū est in holocausto: ⁊ etiam angelus iussit holocaustū offerri. ¶ Ad primam rōnem in contrariū dicendū qꝫ angelus dixit qꝫ offerretur holocaustū: ⁊ tamen non fuerunt obseruate omnes cerimonie holocausti. ¶ Ad secundam dicendū qꝫ Iz totum coꝛpus beduli crematum est: non pꝛobatur esse holocaustū. nam ex hoc patet nō esse pacificuz hostiā: nec pro peccato. ⁊ tamen nō conuincitur esse holocaustum: qꝛ ad illud requirunt cerimonie alie vt dictuz est. ⁊ ille non fuerunt hic obseruate. (Dixitq̄ ad eum). Cum nollet Angelus comedere cū manue: ⁊ recedere vellet: qꝛ forte nunq̄ postea videret eum q̄stuit de noie illius dicens. (Qō est nomen tibi: vt si sermo tuus fuerit explet⁹ bonozemus te). ſ. anteq̄ expleatur sermo tuus nō est aliqua causa bonozandi te etiā si certi essemus de euentu eius: sed cuz expletus sit sermo bonozabimus te laudantes te: vel euntes ad te in loco vbi habitaueris ⁊ ferentes tibi munera. qꝛ tūc quereret manue pro tali viro qui sic nominabatur: ⁊ veniret in locū eius ad bonozandum eū muneribus. ⁊ accipitur hic. (Si expletus fuerit). i. quādo expletus fuerit: qꝛ supza ostenderat se nō dubitare de hoc ipse manue dicens: quādo sermo tuus fuerit impletus gd vis vt faciat puer. (Cui ille rñdit). ſ. angelus manue. (Cur queris nomen meum qꝛ est admirabile:) q. d. nomen meū non est sicut noia vestra: ⁊ non pōt sic declarari: ideo nō debes querere illud. Sciendū tamen qꝫ nomen positū hic in hebꝛeo est equiuocū ad admirabile vel difficile. ⁊ vtrūq̄ erat. ſ. erat nomen admirabile ⁊ occultū ⁊ etiam difficile ad explicandum.

¶ Quomodo nomē huius angeli erat admirabile: ⁊ quare noia angelorum dicuntur admirabilia. Et a quibus nomina eorum fuerunt inuenta.

Questio. 33.

Queretur quomodo nomē huius angeli erat admirabile. Respōdendū qꝫ angeli hm̄t noia apud nos si nos eis illa volumus imponere. ipsi tm̄ in vita eterna nomina nulla hm̄t. Causa huius est: qꝛ nomen imponit ad certificandum rem dubiā vel indeterminatā. sicut cum in eadē specie sunt multa indiuidua filia: ad faciendū dꝛiaz inter illa ponimus nomina illis ad placitū. sic est in oibus in quibus nullā faceremus certitudinē sublatis nominibus: iō vsus nominū comper tus est. In angelis autem non subsistit hoc: qꝛ angeli sunt determinati in essentia sua per hoc qꝫ quilibet angelus est in vna specie: ⁊ nō multiplicātur indiuidua. sicut in rebus nālibus per materie signationē: ideo opz poni noia differentie causa. qꝛ tm̄ non omnes recipiunt istud fundamentū (Iz verum sit) sunt alie cause etiam. Una est qꝛ noia sunt vbi res siue in specie siue in indiuiduo nō est cognita nisi per nomen. sed deus cognoscit angelos suos sine nomine: imutādo quē voluerit ad aliquid ministerij exercendū in creaturis: ⁊ qlibet angelorū sentit se a deo immutari ⁊ aliqd sibi ꝓcipi a deo sine vsu nominis: iō nō est eis necessarius vsus noīs per relationem ad deum. etiā eorum inter se non sunt noia necessaria: qꝛ nominū vsus est ad tollendū incertitudinez: sed vbi est plena sciētia ⁊ determinatissima nulla est incertitudo nec varietas: ideo supuacuus foꝛet vsus nominis. ¶ Alia etiam causa est ⁊ de potissimis: qꝛ nomē imponitur ad vocandum rem que tali noie appellatur: vel ad loquendū determinate de illa re. sed in vita eterna iter deū ⁊ angelos nulla voꝛ est: nec ēt vt sic sunt esse posset: ideo dato qꝫ essent eis res dubie sicut nobis nō possent habere vsum nominū. ¶ Alia cā est qꝛ si aliqua nomina essent: aliquādo fuissent imposita ⁊ ab aliquo: sed a nullo imponi potuerūt: quia nullus inter angelos deo assistentes loqui pōt: ideo nullū nomen ibi est. ⁊ sic angeli in particulari nō habent aliqua noia siue ponat quilibet cōtinere vnaz speciē siue multi in vna. sed ea nomina que sunt imposita quibusdā fuerunt imposita a sanctis viris. ſ. a ꝓphetis vt Daniel ꝓmo inuenit nomē duoꝝ angeloꝝ. ſ. Gabrielis ⁊ Michaelis. In tobia autem ꝓmo inuentum est nomen Rapbaelis. etiam luciferi nomē in Esaia inuentum est. ¶ Dicendum etiam qꝫ sicut ipsi particulares angeli non habent aliquam denominationem: ita nec ordines eorum nouem: nec hierarchie tres: sed nomina ordinum inuenta sunt ab apostolo in epistola ad Coloss. vbi ponit quedaz nomina ordinum. ⁊ alia in

B

Ad primaz rōnē in oi uersum.

Ad secūdā rōnē

†

†

†

Notandum.

A Respōsio ad q̄ situm. 1. cā.

Angeli spē differūt scōz Doc.

2. cā.

3. cā.

B

4. cā.

Nomia angeloꝝ a quib⁹ sint inuēta.

d Deter. q̄stiōis.

A quibus noia ordinū angelorum fuerūt inuenta.

▵ Qō. 32. A Qō genꝰ sacrificij erat qō obtulit manue.

Rōnes i oi uersum. 1. rō. 2. rō.

alia in epla ad Ephe. Noia ēt hierarchiaꝝ a Dionysio inuēta sūt qui fuit discipulus beati Pauli: ꝛ credit ab eo edoctus circa hꝝ. nos igit qui assueti sumus res particulares noibꝫ distinguere in q̄libet re nomē inquirimus: nec tñ quelz res nomē hz. ꝛ cum fuerimus in vita eterna nō cognoscemus angelos noibꝫ qz nulla habēt. nec ēt tunc nouiter ponent: sed eos seipsis determinatissime cognoscemus sicut ipsi se nūc cognoscūt. ꝛ sicut qlz bō cognoscit seipm dato ꝙ nomē non haberet. Etiam nos qui nunc nominibꝫ vtimur: ibi nō distinguemur noibus: sed qlz alium ibi cognoscet sine noie: sicut hic seipm sine noie cognoscit.

Nō erūt noia ī vita eterna

Qō. 34. A Cur nomina angelorꝫ vocātur admirabilia.

¶Queret denuo cū angeli nō habeāt noia cur vocant nomia sua admirabilia. *¶Dōm ꝙ nomē angeli est admirabile: qz hꝝ ipsuz qō est carere noie admirabile est. cū in nobis nō fit distinctio aliqua rerū sine noie quantū ad colloquendū: aliis etiaz ad intelligendū cū ab aliis nobis res alique ponūtur. ¶Itē est nomen eoꝝ admirabile: qz sicut in nobis nomē est distinctiuum ꝛ certificatiuū: ita in illis est quedā certitudo cognitionis ꝛ distinctionis qua res sine ambiguitate cognoscit non vtendo nomine aliquo pro illa. ꝛ ista certitudo est ex parte cognoscētis ꝛ rei cognite in cōparatione ad cognoscētē supplet in eis locū nominis: ꝛ fieri istud est admirabile: vel illa certitudo admirabilis est: qz in nobis non reperit aliqua talis certitudo qua sine noibus distinguamus ꝛ cognoscamus: iō nomē eoꝝ admirabile est. nam excedit iste modus certificationē nostrā que fit per noia.

*Rñ. ad quesitū.

¶Qūo nomina angelorū dicunt occulta. Questio. 35.

A Rñ. ad q̄stuz.

Queretur vlterius qūo noia angelorꝫ possunt vocari occulta. ¶Rñdendū ꝙ ad euidentiā huius considerandū sicut supra dicebat ꝙ angeli fm se non habēt nomina: iō si aliqua debēt habere opz ꝙ cōpetant eis ex habitudine ad nos. s. fm officia que in nobis exercent. sic ēt oēs spiritus subst̄ātie inquantū ad nos mittūtur vocātur angeli. i. nuncij. In speciali ēt cōsequūtur noia ipsi angeli ex officijs: sicut angelus qui venit ad purgādū labia Esaie vocatus est seraphim. nō ꝙ esset de ordine seraphin: sed qz in hebreo vocat combustor vel ardens. ꝛ qz ille angelus qui venit tulit calculū ardentez de altari ꝛ tetigit labia Esaie vt pz Esai. 6. ꝛ tñ seraph vl seraphim non est ibi nomē ordinis: sed nomē cōe pro cōbustore. sic nāq; Num̄. 21. vbi lra nostra dicit. serpētē eneū. dicit littera hebraica serap. i. ardentē vel cōbustorē eo ꝙ serpētes erant igniti e. c. sic ēt angelus veniēs ad tobiā vocatus est raphael. i. medicina dei: qz venerat ad medicandū tobie. s. vt sanaret oculos eius. Et alius angelus vocatus est gabriel Dani. 9. qz interpretat fortitudo dei: ꝛ ipse veniebat ad cōfortandū Danielē. Etiā victus est Gabriel qui venit ad virginē Luc̄. 1. s. missus est angelus Gabriel. ꝛ hoc qz venerat ad indicandū aliqō opus magne potentie vel fortitudis dei. s. ꝙ virgo cōciperet. qō ipossibile erat nature. vnde ad significandū dei potentiā ꝛ fortitudinē dixit. nunqd erit impossibile apud deū omne verbū. q. d. deus fortis est ꝛ nihil est sibi impossibile: ideo cōgrue nomē accepit Gabriel. i. fortitudo vel potestas dei qz veniebat ad annūciandū potestatē dei. Sic ēt vocatus est alius angelus Michael qō interpretatur quis vt deus. ꝛ significat deū admirabilē esse. qō nomen ꝺueniēter introductū fuit a Daniele: eo ꝙ ipse induxit Michaelē vt principē maiorē populi hebraici: ꝛ ꝙ ille maxime pugnabat ꝺ potestates aduersantes. ꝛ qz Michael ꝛ Gabriel qui erāt principes hebreoꝝ pugnauerūt. 21. diebus cōtra angelū principem persarū qui nolebat israelitas exire de potestate persaruz s. de babylone: acceperūt ꝺuenientia nomina a potestate vel fortitudine aut admiratione. de hoc Dani. 10. c. ¶Nūc āt de istis officijs dicendū ꝙ mutātur: qz si nunc missus vnus angelus de vno ordine ad vnum actū exercēdū: poterit mitti ꝛ mittet reliter aliquādo alius angelus de eodē ordine ad similem actum. ꝛ qz ex officijs que apud nos faciunt noia accipiunt necesse est vt isti duo angeli accipiant idez nomē. ꝛ sic cōtinget multos angelos accipere idē nomē. ꝛ tunc cū nominat aliquis illo nomine non certificat per illud nomē: qz putauimus esse angelū q̄ prius venit hunc qui nunc venit: ꝛ forte erit alius eiusdem nominis: ideo nomina sunt occulta ex equiuocatione que non pōt reduci ad vniuocationē. sicut fit apud nos in noibus proprijs virorum quādo eodē nomine multi appellātur: qz per adiuncta limitat equiuocatio ꝛ fit vniuocatio. sed in angelis non inuenimus aliquid per qō determinemus equiuocationē nominum cum non sint note nobis cōditiones eoꝝ particulares: sicut sunt in indiuiduis humanis. Hoc modo poterat esse ꝙ angelus Gabriel qui venit sepe ad Dani. vt patet Dani. 8. et. 9. et. 10. non esset ille Gabriel qui venit ad beatā virginem. de quo Luc̄. 1. sed qz vterqz veniebat ad confortandū ex parte dei: vel fortitudinez dei indicandaz vt. s. declaratū est: poterat vterqz vocari Gabriel. ꝛ hoc modo nomina angelorū sunt nimis occulta. ¶Alia occultatio adhuc maior est in nominibus angelorꝫ. s. ꝙ cū nomina ponantur ex actibus quos circa nos exercēt: ꝛ qz idem angelus venit sepe ad diuersos actus exercēdos: oporteret ꝙ ex illis acciperet vocabula diuersa: vtpote ꝙ nunc vocaret Raphael si veniret ad curādū egritudinē: ꝛ iterū vocaret Gabriel si veniret ad indicādū dei fortitudinē super aliq̄ re. ꝛ sic putaret iā aliqs ex nominibus illum angelum esse duos angelos. nimis ergo occulta sunt nomina angelorū. i. non notificant eos distincte sicut noia nostra notificant nos: ꝛ qz cū vnus angelus mittitur ad vnum actum adhuc nescit an mittetur ad aliū actum dissimilē: ignorat qō nomen magis ei conuenire debeat. ꝛ sic non solū nobiꝫ noia angelorꝫ occulta sunt: sed etiam ipsismet angelis.

¶Quare angeli vt cōmuniter quādo veniunt ad nos nolūt nomina sua manifestare. Questio. 36.

A Rñ. ad q̄st.

Queretur vlterius quare angeli vt cōmuniter quādo veniunt ad nos nolunt nomina sua ꝓdere. ¶Rñdendū ꝙ aut angeli se ostēdunt potius vt viros ꝛ volūt teneri vt viri: aut se ostendunt vt angelos: aut se ostendunt dubios nolentes pro tunc indicare vtrū angeli vel viri sint. Primo modo angeli cōfitent nomina sua tanq̄z nomina virorum. ꝛ hoc vt si non direrint nomina redeāt illos suspectos cuz quibus cōmunicant. etiā qz sine nomine inter homies cōmunicare nequeūt. sic fuit de angelo qui ourit tobiā iuniorē in rages. naz quesiuit tobias senioz nomen illius: ꝛ ipse dixit ne te solicitum reddā ego sum azarias ananie magni filius vt patet Tobie. 5. c. Quādo aūt angeli sunt vt angeli interdum nomina sua dicūt: ꝛ interdū nolunt. de primo patet Tob. 12. nam postq̄z angelus ille expleuit opus suum cōfessus est nomē suum ꝛ dixit. ego suz Rapha el vnus de. 7. spiritibus qui astamus ante dominum. ꝛ istud fuit non petente tobia. nam ipse tunc non petebat nomen eius: tamē angelus sponte sua nomē expressit ad tollēdā erroneam opinionez vtriusq̄ tobie. nam putabant eum esse virum ꝛ vocari azariam. ꝛ qz iam recedens ab eis volebat indicare se esse angelū negauit omnes conditiones humanas que prius vidēbant in eo. s. ꝙ comederet: ꝛ biberet: ꝛ dormiret. dicens. ꝙ ipse lz videret comedere ꝛ bibere: tamē nō vtebatur his cibis sed spiritualibus. etiā qz putabat nomē eius esse azarias: dixit ꝙ nomē suū erat Raphael. Aliqñ aūt angeli non prodūt nomina sua lz ostendant se esse angelos. sic pz Gen̄. 32. c. vbi angelus luctabat cum iacob ꝛ dixit ei. si cōtra dominū fortis fuisti quāto magis cōtra homies p̄ualebis. ꝛ post hoc quesiuit iacob de nomine illius ꝛ ipse dixit. cur queris nomē meū. ꝛ nō expressit nomē. forte hoc fuit qz erat ille angelus datus particulariter in custodiā iacob: vel princeps populi hebraici exituri de iacob. ꝛ qz sepe facturus erat aliqua circa iacob ex quibus diuersa nomia sortiri deberet: noluit aliqō sibi nomē tūc imponere ne illud solū habere putaret. ¶Aliqñ aūt angeli apparent in effigie dubia. s. qz nolūt totaliter videri viri nec haberi vt viri: ꝛ rursus volunt tunc hīi determinate vt angeli: ꝛ tūc occultant noia sua. sic fuit hic. nam iste angelus nolebat videri angelus vsq̄ quo p flām sacrificij indicaret. etiā nolebat totaliter hīi vt vir: qz modico tpe erat mansurus in illa habitudine: ideo noluit nomen aliqō exprimere: qz vel illud esset angeli vel hominis: sed quocūq; dato notificaret eum esse hominez vel angelum: ꝛ sic redditus fuit incertus ipse manue ꝛ nō cognouit ex hac cōuersione eum esse angelū vel hominē. magis tñ putabat eum virum. (Tulit itaq; manue hedum de capris). s. illū volebat parare ꝑ angelo vt comederet vt pz. s. ꝛ qz noluit sed dixit ꝙ offerret holocaustū dixit ipsum hedū ad holocaustum. (Et libamenta.) Uocant libamenta quedam accessoria ad sacrificia. nam cū sacrificijs holocaustoꝝ vel victimis pacificis offerebātur libamēta Num̄. 15. 28. et. 29. Erant autē quinq; genera rerū de quibus fiebant libamenta. s. de farina: ꝛ oleo: vino: sale: ꝛ thure. ꝛ duo vltia pone imponebat in sacrificio quantū vellet offerens: qz non limitabat lex aliquā mensurā. de his duobus patet Leui. 2. nam de sale specialiter iubebatur ꝙ nullū esset sacrificium in quo non poneret. de thure etiā iubetur ibi ꝙ ponat. de oleo simila farina delicato ꝛ vino. habet Num̄. 15. vbi ponitur mēsura istarū rerum. s. qz maior pars simile vini ꝛ olei offerebatur in sacrificio bouis q̄ arietis: ꝛ magis in ariete q̄ in agno āniculo. ꝛ pro singulis erat ibi limitata mēsura cognita apud hebreos. ista nomina posuit manue fm exigētiā hedu li qui offerebat. de modo

B

De officijs angelorum.

† Libamen quid sit. Quinq; gīa rez ex qb⁹ fiebāt libamenta.

aūt quo ista ponebātur in sacrificio vel qūo miscebantur decla ratum est Leui.2.et Numī.15.est autē sensus q manue occidit bedulum ⁊ decoziauit:⁊ exclusis intestinis posuit super altare:⁊ cum eo posuit libamēta.(Et posuit supza petrā.) Quia ibi non † dicit aliud altare.(Offerens dño).s.ipse manue obtulit domi † no sacrificiū illud tanq̄ sacerdos. nec fuit aliquid in illa imola † tione ⁊ oblatione sacrificij qō nō faceret manue:sed fecit ex di spēsatione vt.ē.dictū est. (Qui facit mirabilia).i. obtulit istud sacrificiū deo q̄ facit mirabilia.⁊ dignū est q̄ sibi offerat tāq̄ soli omnipotēti. In hebzeo habet. (Obtulit dño ⁊ mirabile ad † Lra in he bzeo. faciendum).i.obtulit domino holocaustū.⁊ deus est ad faciendum mirabile.s.nullus est qui faceret mirabile nisi deus. (Ipse aūt ⁊ vxor eius intuebantur).s.manue ⁊ vxor eius intuebantur qd faceret angelus vel qūo cremaretur sacrificium.

¶Cūq̄ ascenderet flāma altaris in celū:an gelus dñi pariter in flāma ascendit. Qō cum vidisset manue ⁊ vxor eius:pzoni ceciderunt in terrā:⁊ vltra eis non apparuit angelus do mini. Statimq̄ intellexit manue angelū dñi esse:⁊ dixit ad vxorē suā. Mozte moziemur q̄ vidimus dīm. Cui rndit mulier. Si dñs Dyomedes a quo insu la dyomedia. nos vellet occidere:de manibus nr̄is holo caustū ⁊ libamēta nō suscepisset:nec ostendis set nobis hec omnia:neq̄ ea que sunt ventu ra dixisset. Peperit itaq̄ filium:⁊ vocauit no mē eius samson. Creuitq̄ puer:⁊ benedixit ei dñs:cepitq̄ spiritus dñi esse cum eo in ca stris dan inter saraa ⁊ esthaol.

Cūq̄ ascēderet flāma altaris in celum).i. ascen deret directe contra celū. hebzei dicūt q̄ ascēdit flāma de petra ⁊ cōsumpsit sacrificium.

¶An in sacrificio patris samsonis ignis natus fuerit de petra vel de lignis. Questio.37.

A Rones cu iusdam. 1.rō. **Queretur** circa hoc an sit ver. ¶Aliquis dicet q̄ sic. ⁊ patet q̄ dicit q̄ obtulit holocaustū dño manue qui facit mirabilia.i.q̄ mirabile secutū est imediate ob lato holocausto.⁊ istud non esset nisi q̄ ascēderet ignis de alta ri. Alioquin nō videret ad qd poneret imediate post oblatio 2.rō. nē holocausti q̄ deus faceret mirabilia. ¶Itē q̄ dicit q̄ ma nue ⁊ vxor eius intuebant.in quo significat quedaz magna at tētio.⁊ sic videt q̄ erat ad rem magnā.s. q̄ videbant flāmā cō Rones in diuersum. surgere de altari qō erat mirabile. ¶In cōtrariū videt q̄ nō 1.rō. esset flāma ascendens de petra:sed q̄ posuerit manue ligna sup petram:⁊ igne succēso cremarētur victime:q̄ alioquin si iussis set angelus poni carnes ad cremandū sine igne cognitū esset q̄ erat angelus q̄ istud erat mirabile.⁊ tamē non cognouerūt eū tunc:sed postea quādo ascēdit in flāma.ergo non ascēdit ignis 2.rō. de petra sed de lignis. ¶Itē si ascēdisset ignis de petra fuisset istud miraculum magnū:⁊ scriptura narrasset illud que intēdit 3.rō. enarrare laudes dei ⁊ ostēdere illū nobis laudabilē:sed nō nar rauit. ergo non fuit. ¶Itē quando manue ⁊ vxor eius viderūt angelum ascendētem in flāma corruerunt in faciē suā tanq̄ vi dentes.si nō vidissent pzius succendi carnes non suppositio igne vidissent mirabile.ergo ibi cecidissent in terrā:sed non cecide runt.ergo non fuit ignis egrediens per se de petra:sed suppositus erat in lignis.simile patet Leui.9. cum venit ignis ad cre mandū hostias:⁊ nō fuerat ab aliquo appositus sed a deo:israe Rñsio ad questiuz. lite laudauerunt dominū ⁊ corruerūt in facies suas. ¶Respō dendū q̄ ista qō est dubia. potest eniz qōcūq̄ teneri q̄ vtrūq̄ est satis rationabile.vel saltē non cōtra rōnez. Si aūt velimus B Ad primaz rationem. tenere q̄ non fuit ignis a dño veniens sed succensus a manue. ¶Respōdebitur ad pmā rationē q̄ obtulit sacrificiū deo ma nue qui facit mirabilia:non q̄ fecerit nasci ignem de altari:sed obtulit quia faciebat mirabilia.i.in gratiarū actionem pro hoc mirabili q̄ nunc faciebat.scilz q̄ promiserat q̄ mulier sterilis pareret:⁊ q̄ puer inde genitus subijceret hostes vel turbaret ⁊ affligeret eos.⁊ istud est nimis rationabile.s.q̄ p hoc bono nū Ad.2.rōnē ciato per angelum sacrificauerit ⁊ ppter hoc scriptura designa uit causam dicens.obtulit deo qui facit mirabilia.i.propter hoc q̄ facit mirabilia in dando fetū sterili. ¶Ad secundā quando dicitur q̄ intuebantur manue ⁊ vxor eius.dicendum q̄ non in tuebantur flāmā miraculose egredientem quia nulla talis erat: sed intuebatur solicite quid acturus esset angelus vel quomo do cremaretur sacrificium. ¶Si autem vellemus tenere q̄ flā Ad pmā rōnē i di uersum. ma ozta fuit hic de petra. diceremus ad primā rationem in con trarium.cognosceretur angelus anteq̄ ascenderet in flāma:sed falsum est. Dicendū q̄ non cognosceretur ex hoc:quia crema tio victimarum igne celesti facta fuerat:alis sine presentia ange li sicut quādo consecratus est aaron vt patet Leui.9. Etiam fa cta est quando helias disceptauit in carmelo contra prophetas baal nam ignis de celo consumpsit sacrificium ⁊ etiam lapides altaris.3.Reg.18.c. ideo poterat intelligere manue q̄ iste erat vir prophetā:⁊ in approbatione dicti sui inducebat q̄ fieret sa crificium sine igne:⁊ q̄ deus daret ignem.nam ita per pphetas fiebant miracula sicut per angelos.vnde non cognosceret eum esse angelum. ¶Ad secūdam rationem dicendum:q̄ scriptura Ad scōaz rōnem. interdum omittit quedam enarrare:sicut Xps multa miracula fecit que scripta non sunt vt patet Jo.20.c.ita ⁊ in veteri testa Alia rñ. ad scōaz. mēto omitterētur aliqua mirabilia scribi. ¶Potest dici aliter q̄ scriptum fuit istud miraculū inquātum dictuz est.obtulit deo qui facit mirabilia.s.succendēdo sacrificiuz sine igne apposito. ¶Ad tertiaz dicendū q̄ non corruerunt manue ⁊ vxor sua vi Ad ter tiā rōnē. sa flāma supernaturaliter accēsa eo q̄ sm istā positionem iam angelus cōprehēdisset q̄ eis apparitura erat illa flāma ⁊ alis h euenerat:ideo non tātū mirarent:viso tñ q̄ angelus erat ille q loquebatur eis cum ascēderet in flāma timuerunt se morituros ⁊ pre pauore corruerunt.Dicendū tamen rationabiliozem posi tionē esse q̄ nō fuit hic ignis supernaturaliter suscitatus de pe tra:sed accensa fuerunt ligna per manue sicut in alijs sacrificijs fiebat. Mortuum nāq̄ contrarie opinionis est q̄ hic dicitur L q̄ ascendit flāma altaris:⁊ non fit mentio de aliqua successione ignis facto per manue. Sed istud nihil est qa scriptura debet enarrare ea que insolita sunt:⁊ que alis nescirentur si non scri berentur:ea autē que per se sciuntur etiam si non scribantur su perfluum est scribi. Ideo ex hoc q̄ nihil scriptum est de succēsio ne lignozum facta per manue credēdum est potius q̄ facta fue rit q̄ non.nam si non facta fuisset:necesse erat q̄ fieret mira culose:sed miraculosa sunt insolita:⁊ de quibus nō presumitur nisi cum sciantur:ideo de illa scriberet.Item si talis flāma exoz ta fuerit de petra:dato q̄ eis angelus predixisset quādo surge ret corruerent in terrā:vel timore rei magne ⁊ diuine vel saltez in reuerentiam dei.sic enim moyses prenūciauerat israelitis q̄ ignis egrederet a domino ad cremandum sacrificia aaron.⁊ ta mē quando viderūt illum corruerunt super facies suas laudan tes dīm Leui.9.Item tempore belie iam erat cognitus iste mo dus cremandi sacrificia:⁊ tamē cum ad inuocationem eius ve nisset ignis totus populus corruit in terrā vt patet.3.Re.18.c. (Angelus domini in flāma pariter ascendit).i. ascendente flā † ma de sacrificio ascendit angelus in altum cum flāma.⁊ istud † fuit ad indicandum se esse angelum.(Qō cum vidissent manue † ⁊ vxor eius proni ceciderunt in terram.)Videntes angeluz ele uari.iste casus in terram potest esse ex humiliatione.s.ad reue rentiam angeli:q̄ prius putabant eum esse virum ⁊ modicum reuerebantur.postea autē videntes esse angelum inclinati sunt. Uel poterat hoc esse ex timore.s.q̄ timuerunt mozi videntes † q̄ angelus erat qui locutus fuerat eis sicut.j. dicitur. (Et vltra non eis apparuit angelus domini).s. postq̄ euanuit in fumo.⁊ † hoc q̄ nihil eis erat reuelāduz super statu pueri. (Statimq̄ in tellexit manue angelum esse domini).s.videns q̄ euanuisset in flāma intellexit q̄ erat angelus.

¶Quomodo pater samsonis cognouit illum angelum esse verū angelū per signa que vidit. Questio.38.

A Rñ. ad q̄stuz. 1.mō. **Queretur** quomodo per hoc intellexit manue esse an gelum illum. ¶Rñdendū q̄ intellexit du pliciter.s.per negationē ⁊ per positionem. Per negationē intel lexit:q̄ aut erat iste qui locutus fuerat angelus aut homo cum nullus alius posset loqui.sed non poterat esse homo:q̄ homini non cōpetit talis conditio.s.q̄ ascendat in flāma ignis ⁊ euane 2.mō. scat.ergo erat angelus. ¶Scōo cognouit hoc positiue.s. q̄ he bzei existimabant tūc de angelis q̄ essent substātie corporee ad figurā corpozū humanoz.⁊ tamē corpora eorum erant indefe ctibilia ⁊ ex hoc non vegetabantur cibo:ideo inuitauerat eum pzius ad cibos:q̄ nesciebat an esset angelus vt patet in littera. ⁊ hoc significatur Tobi.12.vbi dixit Raphael angelus q̄ ipse erat angelus:⁊ lz videret comedere nō comedebat:sed vtebat cibo spāli quē ipsi non videbāt. putabāt etiā israelite q̄ essent

corpora

corpora angelorum aerea vel de alia materia valde subtili: ideo poterant volare. & qz materia corpor suorū erant rara poterāt ipsi euanescere a conspectibus nostris. sic enim tenuerunt etiaz gentiles antiqssimi. vnde apuleius platonicus & socraticus eorum doctrinā sequens dixit demones habere corpora aerea: & tamē demones vocantur ipsi angeli tam boni q̄z mali. Etiā plato angelos bonos quos calodemoniones. i. bonos ōmones vel bonos angelos appellauit dixit hz̄e corpora aerea: & sic competebat eis q̄ possent eleuari in igne ex natura leuitatis corporum suorum. sic etiam manue credidit. nā cuz loqueretur angelus ei nesciebat an esset angelus. cum vero ascendit in flāma credidit esse angelū vt p3. ō. 6. c. & sic non soluz erat ista opinio apud manue: sed etiā apud iudeos omnes & fuerat ab antiquo. ¶ Sz oi cendum q̄ lz esset aliquale argumentū tamē nō erat necessariū: qz ēt fieri poterat in homine. nam Abacuc prophęta ductus est in babylonem volans per aerem qz tenebat eum angelus domini per capillū: & duxit ad lacū leonū vt patet Dani. 14. Etiā poterat euanescere ab oculis eorum: qz non solum deo operāte potest aliquis euanescere ab oculis omnium hominum: sed ēt opere naturali potest fieri inuisibilis. manue & vxor eius arguebāt a cōibus & putauerunt certissime esse angelum.

Opinio apulei ō demonibus.

¶ An posset aliquis homo naturaliter fieri inuisibilis. Qō. 39.

A Quinsdā ñ. ad q. Notanō

Queretur circa hoc an posset aliquis homo naturaliter fieri inuisibilis. ¶ Aliquis dicet q̄ non: quicūq; talis sit vel fit opere dei vel demonū: sed neutrū est naturale opus. ergo nō fit naturaliter quis inuisibilis. ¶ Consideradū ad euidentiā huius q̄ non accipiē inuisibilis. i. ex se hīs ꝺditionē inuisibilitatis: qz tunc qō esset inuisibile semel nō posset postea videri: qz oporteret q̄ reduceretur ad iuisibile vel careret colore & luce. s. ad hoc q̄ aliquid ꝑprie efficiatur inuisibile requiritur vnum de duobus. ¶ Primū est q̄ res fit indiuisibilis. nam in re indiuisibili siue sint color & lux siue non: nō potest videri. & repugnat ei ex cōditione sua videri. patet de prīo vt anima est indiuisibilis fm quātitatem continuaz & angelus: & neutrum illoz potest videri. sic etiaz deus & quilibet spiritus. sic etiam accidentia spiritualia vt actus anime vel habitus cansant in corpore ad aliquid agendū qz consistunt illi indiuisibili. ¶ De scōo etiā vt si homo habēs totam quātitatē suam extensam reducatur ad inuisibile manebit ibi color & quantitas & oīa accidentia illius. nihil aūt est qō tollatur nisi extensio que consequitur quātitatem nō essentialiter: & accidētia que cōsequūtur extēsionē. s. figura & quelz circūscriptio. quocūq; modo istoz erit res inuisibilis: qz repugnat ei ex cōditione sua vt sic est videri. ¶ Ratio est qz oīs visio fit per pyramidē radiosaz cuius basis est in re visa: & conus est in cētro oculi: sed indiuisibile nō pōt facere basim: qz basis est linea vel superficies super cuius extremitates terminanē linee vel superficies que in parte opposita causant angulum conalem. ista probatio patet in principio perspectiue. ergo includit contradictionē rem indiuisibilem etiam per potentiā diuinaz videri. ¶ Secūdus modus inuisibilitatis est: si res manens in sua excessione ꝑtuē luce vel colore existēti in superficie. nam cum nulla potētia possit agere vltra obiectum suum formale non poterit oculus videre nisi qō est obiectum visus: sed nihil est obiectum nisi color & lux. ergo impossibile est aliquid videri vbi non fuerit color vel lux. sicut impossibile est audiri aliquid vbi nullus sonus est. Sz ablato colore & luce de superficie corporis manet corpus in quātitate & extēsione prioꝛi: & non manet ibi aliqō obiectum visus. ergo nō poterit videri res ista: sicut per potentiā diuinam oculus non potest audire nec auris videre: qz implicant contradictionē. inter inuisibile tamē isto modo & primo modo ista differentia est de qua infra dicetur. Istis modis est aliquid inuisibile ꝑprie. s. ex conditione sua. Alio modo vocatur aliquid inuisibile nō q̄ includat contradictionem illud videri: vel qz ex cōditione sua cōpetit ei non videri: sed qz nullus oculus poterit illud videre pro aliquo tempore quo constituimus illud inuisibile. Et dico q̄ istud pōt effici dupliciter. s. diuinitus vel naturaliter. Diuinitus aūt potest effici aliquo de duobus modis supradictis. ¶ Prīo modo q̄ deus reduceret ad indiuisibile aliqō corpus sicut facit in eucharistia: qz ibi est totus Xp̄s in qualibz parte hostie. & istud nō potest esse nisi qz est sub indiuisibili. & hoc oīs confitet ecclesia. sic etiā credit a quibusdaz q̄ exierit Xp̄s de vtero virginis q̄ manerent claustra integra. Lz alius modus ponatur per penetrationē corpor de quo magis dixi in libro de. 5. metaphysicis paradoxis ad reginā castelle. & in illis modis nullus dubitat colorem Xp̄i in corpore esse: & oēs qualitates suas: & ipsaz quātitatem. ¶ Secūdo modo ēt poterat efficere hoc. s. auferēdo colorē & lucem a superficie: qz ista nō dependet abinuicē depēdētia essentiali. & satis staret vnū sine altero naturaliter positq; facta esset talis separatio: qz m̄ istis duobus modis res est ꝑprie inuisibilis vt. ō. declaratuz est. opz q̄ oicamus alio modo. s. q̄ deus faciat aliquā rē inuisibilē non reducēdo illā ad indiuisibile: nec etiam auferendo colorē vel lucē. & istud est causando quandam passionē quā greci aoziſiā vocant de qua Augu. 22. de ciuitate dei. & ista est fm quā aliquis habēs oculos sanos videt omnia ante se cōsistentia: & vnicū illoꝛū videre non pōt. istud iam sepe deus fecit. Primo enim legitur factū in vrbe sodomoꝛ quando cōuenerūt oēs sodomite ante portā Loth: & angeli percusserūt eos cecitate: & tota nocte non potuerunt inuenire portam cum apud illam essent: & non erat illa cecitas vera: qz si ipsi excecati fuissent videtes se percussos a deo desijssent perquirere viros & peniterent: sed tota nocte inquirebant portam vt dicit Beñ. 19. ergo non erant excecati sed videbant totā domum: & nunq; poterant videre portā: & sic pre desiderio inueniendi tota nocte circūdabant domū. ¶ Item fuit simile factū tēpore regis ioraz regis israel: & ioram regis iuda. nam veniebant syri serui benadab ad capiendū beliseū prophetaz qui erat in vrbe dothaim: & ipsi cognoscebant eum. egressus est aūt ad eos beliseus: & percussit illos cecitate. i. aoziſia: & cuz essent apud ciuitatē dothaim in qua erat beliseus dixit eis ipse. non est ista ciuitas quā queritis nec via: & duxit illos per viā samarie & introduxit in vrbem samarie in qua erat rex israel qui erat hostis benadab: & ipsi viri videbant oia alia. s. celū & montes: & tm̄ nō videbāt viā per quā ibant: nec ciuitatē samarie in quā introiuerunt. & cum introiuissent ablata est cecitas illa siue aoziſia: & viderunt hostes suos in quoꝛ manibus erant & timuerunt: voluitq; rex israel occidere illos: sed non permisit beliseus dicēs. nō accepisti eos in gladio tuo & arcu: sed potius appone panē coram eis vt p3. 4. Re. 6. c. Iterum factū est hoc per Xp̄m cum predicaret & vellent eum lapidare iudei. nam dicit q̄ abscondit se & exiuit de templo: & fecit Xp̄s ter istud. ¶ Prīo qm̄ nazareni voluerūt eū precipitare de supercilio montis. nam tūc cepit ire Jesus per mediuz illoꝛ & nemo illi loquebat. s. qz non videbāt eum Luc. 4. ¶ Iterum fecit cū in quadā festiuitate enceniorū predicaret. voluerūt enim iudei tenere eū & lapidare: lapsusq; est de manib⁹ eorū & nō viderūt Joā. c. 10. ¶ Iteruz ēt paulo ante passionē suā cū vellēt eum lapidare dicitur q̄ abscondit se & exiuit de templo Jo. 8. ¶ Alio modo pōt fieri humanitus: vel vt melius dicam opere naturali fit q̄ res videat maioꝛ vel minoꝛ q̄z sit: vel videatur in maiori numero q̄z sit: & alterius coloris q̄z sit: & in alio situ. simil̄r erit aliquid naturale qō possit totaliter imutare oculū vt ipsaz rem ꝑfectē non videat. ¶ De primo p3 qz si aligd sit intra aquā videbitur ab existentibus extra aquā maioris quātitatis: sicut patz de denario projecto in aqua. & a fortiori si aqua sit gelida. Cuius causa est qz ꝑpter maiorem diuersitatem medij magis frāgunt radij declinantes a sua rectitudine. sic etiam fit in illis qui vidēt per specularia quia vident eis littere grossiores propter diuersitatē medij facientis variuz angulum. ¶ De scōo. s. q̄ videatur minoꝛ p3. s. si quis sit intra aquā apparebūt sibi homines extra aquā existētes necessario minoris quātitatis ex cā oppositā. s. qz radij per mediū densū constringuntur ad perpēdicularem. sic etiā si aliquis videat rez in superficie cōnexa speciali rotūdi videbit illā minorē q̄z sit. ¶ De tertio patet. s. q̄ videatur res alterius coloris q̄z sit. nam si quis patitur obtalmiaz que est apostema albū inter pelliculas oculi videbit omnes res esse albidas vel medio modo coloratas inter albū & nigrum. s. fuscas: siue res virides: siue rubee: vl̄ cuiusq; coloris sint. ¶ De quarto. s. q̄ videat res in maiori numero: p3 qz si quis posuerit digitū sub oculo oculum aliqualiter eleuādo vel mutando oculum a sua dispositione: videbit quālz rez esse duas. cuius cā est ex diuersitate nerui producētis speciē sensibilē visibilē. nam cū tranſierit species centrū visus: sunt duo nerui colligati & cācellati per quos perueniē spēs vsq; ad sensuz cōem in quo iudicatur: & ibi terminant simul extremitates illoꝛ duoꝛ neruoꝛ sicut vnus neruus lz veniāt a duob⁹ oculis: & si maneāt illi nerui i situ suo spēs lz fit duplex in toto medio. tñ in extremitate nerui fit vnū: iō repzesentat vnā rē numero. si aūt supponat digitus vno oculo eleuat vnus neruus ab alio quātū ad extremitates suas: & tūc spēs que ferūtur p illos neruos nunq; cōcurrūt in idētitatē sed pñtātur sicut due spēs: ideo repñtāt duas res numero. ex hoc autē accidit q̄ videmus interdū q̄ figs supponat digitum vtriq; oculo equaliter & ex eadē parte res nō videbit nisi vna:

Visio quō fit.

Quō deus faciat aligd inuisibile

Ter Jesus xp̄s fddidit se inuisibilē.

Primo.

Secundo.

Tertio.

Exēp. ꝑmi.

Exēp. scōi.

Exēp. tertij

Exēp. q̄rti.

eo q̄ per eleuationē vtriusq; oculi eleuat vterq; nerⁿus: ⁊ tātū vnus ficut alius: ⁊ manēt simul ficut prius manebāt. sed ℞ raro possumus facere in oculis: eo q̄ vix pōt qs equaliter mouere duos oculos equalr eleuando illos digito: ideo apparebit differentia saltē in modico. ¶ Item pz q̄ vna res videt q̄ multe res. nam potest vna res bñe vsq; ad. 4. imagines in vno speculo: ⁊ p̄sentabit ficut. 4. res. sic patet in speculis sphericis concauis vel colūnaribus in q̄bus possunt apparere interdū tres: ⁊ interdū. 4. imagines vt probat in scōa parte prespectiue pisani ppositione. 47. et. 48. ¶ De quinto pz. s. q̄ possit videri res in alio situ. nam quedā specula de faciētibus varias imagines demonstrāt rem retro caput: ⁊ aliq̄n supra vt pz in scōo lib. allegato pspectiue ppositione. 49. etiā aliq̄n res que est conuersa ad nos apparet euersa. ⁊ aliq̄n res existens recta videt bñe pedes supra ⁊ ecōtrario vt pz eodē lib. ppositione. 50. ⁊ sic de multis aliis varietatibus. ¶ De sexto pz q̄. s. non ens videatur: q; qōdam oleū est qō si cremetur tota domus apparebit plena ppaginibus ⁊ racemis ⁊ nihil erit. ⁊ multa alia apparere non iterueniēte aliq̄ demonū opatione. si g̃ nā pōt facē oia ista pōt ēt facere rē que est nō videri: q; equale est rem que nō est videri ⁊ rem que est presens nō videri: sed natura facit rem que non est videri vt victū est. ergo poterit facere non videri rem que pñs est. nec opz q̄ aliq̄s hoc neget: q; experientia teste cōuinceretur. ⁊ istud nō est p appositionē alicuius rei nālis que oculos oium videntiū siue hominū siue pecoꝝ ludificat. ¶ Considerādū autē est q̄ qñ aliq̄s sic fit inuisibilis non definit res illa emittere spēz visibilē per quā videat: sed emittit spēs visibilis vsq; ad visus oium. sed defectus est ex parte videntiū q; non pñt pati vel immutari ab illis speciebus. sic accidit existētibus in extasi: q; cuz habeāt oculos aptos nihil videt: ⁊ bñtes aures aptas magnos clamores nō audiūt. solū ē ergo virtus illi⁹ rei nālis in disponere sensuz visus ad percipiēdū spēm que ad ipsum peruenit. nō tñ potest aliqua ptās naturalis tollere alicui rei q̄ emittat spēs suas ad quācūq; partē: vt videat q̄ ista virtus necessario inest colorato vel lucido. ¶ Sciendū tñ q̄ isti qui sic efficiūtur inuisibiles palpari possunt: q; soli oculi in nobis respectu eoꝝ ludificati sunt. sensus aūt tactus non est ludificatus: ⁊ ipsi bñt quanti tatē extēsam que manib⁹ attrectari pōt sicut prius. ¶ Item isti si moueātur audiet strepitus pedū eorum: ⁊ videbit locus per quē transeūt sed de eis nihil videbit: eo q̄ audiri sonitū pertinet ad auditū qui non ludificatur tunc. ¶ Itē si aliquis fiat inuisibilis existēte sole non videbit corpus eius sed videbit vmbra illius. nam lz fallātur oculi nostri tñ non pōt falli sol: q; necesse est q̄ faciat vmbrā omne corpus q; non pñt penetrare radij rei luminose: sed nō pñt corpus aliq̄ō humanū penetrare radij solis. g̃ necesse est q̄ faceret vmbrā sicut alꝫ faceret. ¶ Itez qui sic efficit inuisibilis si moueat se ad solē videbit vmbra eius discurrere ⁊ de eo nihil videbit: sicut interdū videmus vmbrā alicuius rei ⁊ ipsaz rez nō videmus. ¶ Itē isti si maneant in loco vmbroso non facient vmbram per quā possint: cognosci occultabunt tñ res que post eos sunt. s. q̄ si paries vel alia res sit post eos nō videbit. ⁊ cā est q; spes visibiles illius rei emittunt ⁊ non possunt transire obiecto eis isto corpore densō: ideo tātū occultabit de reb⁹ oppositis quantū isti magnitudine corporis sui occupāt. De angelo aūt isto dicendū est q̄ euanuit: non gdē faciendo se inuisibilē aliquo de modis precedētib⁹: sed q; angelus videbat prius in corpore assumpto de aere ordēsato ⁊ linea to. subito aūt aerem illū condēsatū dissoluit: ⁊ fecit q̄ maneret aliqua spēs visibilis: q; nō manebat color ppter rarefactionez ⁊ dissolutionē corporis prioris aerei. (Et dixit ad vxorē suam. morte moriemur q; vidimus dñm.) Timuit valde manue ⁊ dixit q̄ morerent eo q̄ viderant dñm. i. angelum domini.

¶ Quere quare dixit manue q̄ morerent q; viderant angelū. ¶ Rñdendū q̄ inter hebreos erat opinio cōis q̄ siquis videret angelū vel deū moreret. sic patet ex positione gedeonis. naz ipse vidit angelum ⁊ dixit. heu mihi dñe deus: q; vidi angeluz dei facie ad faciē: dixitq; ei dñs pax tecum ne timeas: non enim morieris. vt patet. s̄. 6. c. sic etiam manue ⁊ vxor eius videntes positio q; deus dixerat moysi Exod. 33. non videbit me homo ⁊ viuet. i. nō poterit me aliquis homo videre ⁊ q̄ postea viuat. accipiebant tamen indistincte pro deo vel angelo: ideo vtroq; modo putabāt se morituros. Q; aūt nō distinguerēt inter hoc apparet: q; manue viderat angelum dei: ⁊ sciuit illum esse angelum ⁊ non deum. qō patet q; supra dicit statim q̄ intellexit manue angelum dei esse. ⁊ tamē subdidit ad vxorē suā. morte moriemur q; vidimus dñm. (Cui respōdit mulier: si dominus nollet nos occidere de manib⁹ nostris sacrificiū ⁊ libamen nō suscepisset) .i. si deus esset iratus contra nos ita q̄ vellet nos occidere non accepisset de manibus nostris sacrificiū ⁊ libamen. i. non iussisset q̄ offerremus ei sacrificiuz ⁊ libamen. ¶ Et refertur ad angelū quē manue vocauit deū: ⁊ ille dixerat ei q̄ offerrēt deo sacrificiū. ¶ Uel pōt accipi deus pro deo vero qui acceptauit sacrificiū de manu istorū. nam ipse ostendit aliqō signum per qō cognouerunt ipsi sacrificiū suum esse acceptū. erant quippe aliqua signa inter eos hec ostendentia. ⁊ forte si cōcederetur q̄ flāma erupuit de lapide essz signū manifestissimū q̄ deus acceptauisset sacrificiū. etiam hoc non stante cū ascendente flāma ascenderet angelus in illa: signum erat q̄ deus acceptabat sacrificiū: alioquin nō acceptauisset ascēdere in flāma: sed potius refugisset ⁊ abominaretur illā: q; victime impioꝝ sunt abominabiles Prouer. 15. c. vocatur hic sacrificiū ipse bedulus imolatus. vocabatur libamē accessoriū q̄ cum illo offerebatur quedā pars farine delicate que vocatur simila: ⁊ quedā pars vini: ⁊ olei: ⁊ salis: ⁊ thuris vt declaratū est supra. (Nec ea que sunt ventura dixisset.) scz denūciauit nobis de paruulo nascituro ⁊ q̄ liberaturus esset israel: ⁊ de his que facturus erat. sed talia non reuelat deus his quos odit. ergo deus nolebat nos occidere.

¶ An vxor manue bene arguit ad probandū q̄ deus nollet eos occidere.

Questio. 41.

Queretur an vxor manue bene arguit ad probandum q̄ deus nollet occidere eos. ¶ Dicendū q̄ rationes vxoris manue nō sunt oino cōcludentes. ⁊ tamē satis persuadent. ⁊ sunt due rōnes. ¶ Prima rō est q; deus accepta uit sacrificiū eorū. Ista ratio potest bñe vigorē dupliciter. Uno modo q̄ deus iussit q̄ suasit eis facere sacrificiū: ⁊ tñ si nō fuisset deo acceptū sacrificiū non iussisset. sacrificia tñ nō sunt accepta nisi quando fiunt a viris bonis. nam vota impioꝝ sunt deo abominabilia Prouer. 15. ergo non habebat deus exosos manue ⁊ vxorē suam positq; viderūt angelū: ⁊ cōsequēter nolebat occidere illos. ¶ Scōo ista rō fundat ex acceptatione. nam cū deus acceptauisset. s. in aliquo signo. ⁊ tñ deus non respicit ad sacrificia malorum q; Heñ. 4. dicitur q̄ deus respexit ad Abel ⁊ munera eius. ad cain aūt ⁊ munera eius non respexit. ⁊ hoc q; cain erat malus: ⁊ Abel erat bonus. sed sacrificium istoruz a deo acceptum fuit. ergo erāt ipsi a deo boni reputati: sed mors est pena ⁊ non infligit violenter nisi in penaz alicuius specialis peccati. ergo non volebat deus eos pro hoc occidere. ¶ Secūda rō vxoris manue erat q; de⁹ reuelauerat eis futura. s. de sansone nascituro. Ista ratio potest duplr accipi. Uno modo q̄ cū deus denūciaret eis futura diligebat eos q; istud erat speciale priuilegiū. ⁊ tamē deus non occidit illos quos diligit. ergo nollet occidere istos. Scōo modo pōt sumi hinc rō. s. deus predixit q̄ puer de nobis nasciturus erat qui liberaret israel de philistinis: ⁊ q̄ nos deberemus nutrire eum in regula nazareoꝝ. si tamē occideret nos nunc esset impossibile q̄ ista fierent. ergo impossibile est q̄ occidamur nunc a deo q; vidimus angelū. Ista rō est oino concludens ⁊ non est persuasio. Aliter ēt posset hoc probari preter fundamēta sumpta ex littera. s. q; non potest aliquis peccare in eo qō non est vllatenus in potestate sua. sed videre angelū non fuit in potestate manue ⁊ vxoris sue: q; nō est in potestate nostra quibus visis tangamur vt ait Augu. ergo nō peccauerūt: ⁊ cōsequenter deus nō occideret illos. ¶ Sed obijcietur cōtra rationē istā: q; non erat in potestate bethsamitaruz videre arcam vel non videre cū arca venit ad locū in quo ipsi erant. ⁊ tamē mortui sunt q; viderunt eam vt pz primo Reg. 6. ergo etiaz si non esset in potestate istoruz videre vel non videre peccarent videndo angelū. ¶ Rñdendū q̄ non stat: q; bethsamite non peccauerūt q; viderunt arcaz solū: sed q; iuerunt ad ad eaz ⁊ discooperuerūt aliqd eius ⁊ viderūt curiose. ⁊ tñ dictū erat q̄ quicūq; de laicis vel de leuitis vellet videre aliqua curiositate arcam nudā vel alia vasa morerent Num. 4. si autem vidissent solum arcam opertam vt ipsa veniebat de terra philistinoꝝ non perijsset aliquis eoꝝ: imo etiā si venisset discooperta ⁊ aperta. s. ablato propitiatorio de terra philistinorum: ⁊ sic vidissent eam bethsamite quousq; operiretur nullus eoꝝ morieretur q̄q̄ viderent: sed peccauerunt solū q; arcam optaz discooperuerunt vt aliqd curiose in ea cernerent q̄ō lege vetituz erat. manue ⁊ vxor eius non videbāt aliquid curiose: ideo non peccabāt. ¶ Item vbi est omnino ignorātia inuincibilis nō est peccatū. sed in manue ⁊ vxore sua fuit ignorantia inuincibilis respectu angeli: q; dato q̄ vellēt declinare oculos in terram

vt non

Exēp. qnti

Exēp. sexti

Notandū.

F

Qui idiuisibiles efficiūtur palpari pñt: ⁊ audire ⁊ symbā faciunt.

†

Qō. 40 A

Quar dixit manue q̄ moreretur q; viderat angelum.

* Rñ. ad q̄.

B

1. expō.

2. expō.

†

Rñ. ad qñ.

1. rō.

2. rō.

B

Obo.

Rñ. ad obo

C

3. rō.

vt non viderent eū nō poterāt: qz nesciebant an esset angelus: ideo non peccabant videtes eum. ꝓ hoc qz semper putauerunt qꝫ esset vir ꝓpheta quousqꝫ viderūt eum ascēdentē in flāma vt ꝓ. ō. in littera. ¶ Item non erat rōnabilis positio manue: qz ge 4.rō.
deon viderat angelū dei: sed nō mortuus fuerat. ō. 6. c. ergo nec 5.rō.
sequebat qꝫ ex hoc solo moreret ipse ꝛ uxor eius. ¶ Itē fundamentū positionis huius erat incōueniēs: qz solū dixerat lex de deo. non videbit me homo ꝛ viuet. De angelo autez nihil exꝓssum fuerat. ergo nō debebat aliqs mori qz videret angelū. conueniēter ergo dixit uxor manue qꝫ nō moreret ꝛ sic fuit ipsa animosior qꝫ vir suus non timens. etiaz fuit prudētior qz sciuit
Sāsonis ducis natiuitas ꝛ cōditio.
inducere rationes ꝓ hoc ꝛ vir non. (Peperit itaqꝫ.) Hic ponit scōz principale hui⁹. s. ducis natiuitas ꝛ ditio. ꝛ dō. (Peperit itaqꝫ filiū ꝛ vocauit nomē ei⁹ samson). s. mater vocauit puer
† noie samson. nam lz ex lra nostra nō appareat an vocauerit nomen pueri ipsa mater vel ꝑ: tū ex littera hebraica apparet in q̄
† verbū ptinet ad femininū genus. (Creuitqꝫ puer). s. etate ꝛ cor
Bñdicere qd fit.
pore. (Et benedixit ei dñs.) Benedicere est multiplicare. s. deus multiplicauit perfectiones corporis samsonis. naz dedit ei tātuz robur quātū nulli vnq̄ homini dederit. (Cepitqꝫ spūs dñi esse cū eo). i. spūs fortitudis ꝛ roboris ꝛ nō spirit⁹ gr̄e gratificātis q̄ vocatur spiritus bonus dei. de quo Psal. 50. s. spiritum rectum
D
inoua in viscerib⁹ meis. sz hic non pōt accipi ꝓ gratia. Naz tunc gratia dei esset cum eo ex die quo circūcisus est: qz per circūcisionē conferebat gr̄a ꝛ auferebat macula ꝛ reatus peccati originalis sicut per baptismū. sed intelligit de spiritu roboris: qz deus dedit spiritum roboris ipsi samsoni. sic enim accipitur
† sepe spiritus dei in scriptura vt patet. ō. 11. et 1. Re. 11. et. 16. ꝛ in alijs locis. nam q̄n fuit adolescentulus dedit istā fortitudinē deus samsoni: ꝛ incepit facere admirāda opera. (In castris dan.) Possunt accipi castra ꝓ multitudine. s. qꝫ in tota multitudine tribus dan non fuit aliqs in quo appareret maius robur q̄z in samsone. Uel accipiūtur castra dan ꝓ quibusdam tentorijs sicut in exercitu. s. qꝫ tribus dan nondū habebat loca ciuitatum ꝛ villarū in quibus habitaret: ꝛ morabat in agris in tabernaculis vel tētorijs: ꝛ cōgregatio illoꝝ tentoriorū vocabatur castrū vel castra dan. hoc ꝓ. j. 19. s. in diebus illis nō erat rex in
† israel: ꝛ tribus dan querebant sibi possessionē vt habitarent in ea. ꝛ cū nondū habebāt istam possessionē plenaz habitabant in tētorijs vel castris. ꝛ in illis erat pater samsonis ꝛ ipse: ꝛ ibi faciebat opera roboris. ꝛ videt qꝫ samson dum ibi fuit fecit aliqꝺ opus magnū in bello cōtra hostes vel alis: ex quo patebat in eo esse spiritū dñi. ꝛ istud opus nō narrauit scriptura distincte sed tetigit in vniuersali. (Inter saraa ꝛ esthaol.) Iste erāt due vrbes in sorte dan vt ꝓ Josue. 19. ꝛ dicit habitasse inter saraa ꝛ esthaol qz non habebat aliquā vrbē in qua maneret: cū nondū
† ista tribus haberet plenā possessionez: sed habitabat in agris in tabernaculis inter istas duas vrbes. alia duo loca sunt sic vocata in sorte iude. ꝛ ponunt simul sicut ista Josue. 15. In hebreo
† dicitur. (Cepit spiritus dñi facere ei recordationem.) Ubi lra nostra dicit. cepit spiritus domini esse cum eo. ꝛ idem est. nā accipitur facere recordationē in hebreo: sicut nos vulgari sermone dicimus qꝫ quando aliquis excitat aliū a somno dicitur eum facere recordari. q. d. samson prius nihil faciebat sicut dormiēs qui nihil agit. ꝛ lz sit sapiens vel robustus nihil horuz apparet. cum autē euigilauerit possunt apparere opera eius: ita de samsone a principio non apparebat an fortis esset qz nihil agebat. cū aūt deus excitauit cor eius ad aliqd agendum dicit fecisse ei recordationem. i. excitasse eum vt appareret robur eius.

¶ Capitulum. xiiij.

Eascendit ergo samson in thamnata. Uidensqꝫ ibi mulierem de filiabus philistyim: ascēdit ꝛ nūciauit patri suo ꝛ mri sue dicēs. Uidi mulierē in thānata de filiabus philistiorū: quā queso vt mihi accipiatis vxorē. Cui dixerūt pr̄ ꝛ mater sua. Nūquid nō est mulier in filiab⁹ fratrū tuorū: ꝛ in oī populo tuo: qz vis accipe vxorē de philistym q̄ circūcisi sunt? Dixitqꝫ samson ad patrē suū. Hanc mihi accipe: quia placuit oculis meis.
Eneas in italia nauigat.

Parētes āt eius nesciebāt qꝫ res a dño fieret: ꝛ quereret occasiones contra philistym. Eo enim tpe philistym dominabant israeli. ō. 15. c.

Descendit. Descripta est in precedentibus ducis liberantis conditio. Dic ponit ꝺsequenter inuasionis occasio. s. vnde habuerit samson occasionez ad pugnāduz contra philistinos. Et diuidit in. 4. Primo ponitur vxoris petitio. Secundo eius dispensatio. ibi. (Descendit itaqꝫ.) Tertio desponsate acceptio. ibi. (Et post aliquot dies.) Quarto inuasionis occasio. ibi. (Cum igitur ciues.) ¶ Queretur circa primum an ea que habentur hic habeant ordinem continuatum ad precedentia: ꝛ an fuerūt facta hec imediate post illa vel fuerit aliquātum tempus medium. ª ¶ Ad primū dicendum qꝫ est cōtinuatio ordinis: qz supra actū est de natiuitate samsonis. hic autem agitur de quibusdā actibus eius: ideo necessario fuerunt ista post illa. ª ¶ Ad secūdū dicendū qꝫ fuerunt facta imediate. nam supra dicitur qūo cepit spiritus dñi esse in samsone in castris dan. ꝛ istud fuit in etate iuuenili: ꝛ in eadem acciderunt que habentur hic. s. qꝫ desponsauit sibi samson mulierem philistinam ꝛ pugnauit contra philistinos: ideo continuata est historia ita qꝫ nihil de actibus samsonis interciderit in medio. (Descendit itaqꝫ samsom in thānata.) Est thānata ciuitas philistinorū: ꝛ ibi vidit mulierem samson quā cōcupiuit.

Connexio capituli.

Diuisio eiusdem.

Qō. 1. A

An hic fit ordis mutatio ꝛ an imediate ꝫ fuerit fcā.

ª Rñ. 1. ad quesituz.

ª Rñ. 2. ad quesituz.

◎ ¶ Queret quomodo samson potuit descēdere in thānata que erat ciuitas philistinorū: ꝛ philistini erant hostes israelitarum. ¶ Aliquis dicet qꝫ descendit illuc quēadmodū vnus homo solet interdum intrare in terram hostiū suoruz clā ad nocendum. ¶ Sed dicendum qꝫ non stat: qz samson intrauit in vrbez: ꝛ vidit mulierem ꝛ cōcupiuit eam. ꝛ sic ambulauit pacifice per vrbē cum posset aspicere virgines ꝛ delectari. Etiaz qz volebat illaz habere vxorez: ꝛ tamē si essent omnino hostes israelite ꝛ philistini prohibitus esset omnis contractus inter eos: ꝛ nō possent vicissim matrimonia copulari. ¶ Itē pater ꝛ mater samsonis descenderunt in thānata: ꝛ locuti sunt puelle ad accipiendam eam in vxorem samsoni. ergo non intrabant vt hostes in terrā hostium. ¶ Respondendū qꝫ inter philistinos ꝛ israelitas erat nunc pax. nam israelite subiecti erant philistinis ꝛ soluebant eis aliqua tributa. ꝛ ob hoc philistini nullū bellum inferebant israelitis sed erat pax. ꝛ vtriqꝫ omnes contractus fieri poterant tā quā esset vnus populus. sic enim dicitur. j. in littera ꝛ sequenti c. qꝫ philistini dominabātur tunc israelitis: nec erat pugna israelitarum ad philistinos q̄qꝫ pugnaret samson contra illos: ideo potuit samson descendere secure in terram philistinorum ꝛ accipere inde vxorem. nam nec ipse solū inde accepit: sed etiaz alij israelite credēdi sunt accepisse vxores de philistinis ꝛ dedisse illis de filiabus suis. (Uidensqꝫ ibi mulierem de filiabus philistin). s. que placuit valde in oculis eius: ꝛ desideranit eam ad accipiendam in vxorem. (Ascendit ꝛ nunciauit patri suo ꝛ matri dicens.) Quia volebat eam accipere in vxorem: ꝛ non poterat si pater ꝛ mater nō darent ei illaz vel non cōsentirent: quia alis nihil haberet in bonis illorum annūciauit eis vt acciperent ei illam in vxorem. (Uidi mulierem in thānata de filiabus philistinorum). s. pulchraz nimis: ꝛ quā accipere desiderant in vxorem: (Quā queso vt mihi accipiatis vxorē). i. rogo vt detis illā mihi in vxorez. Ex hoc patet qꝫ aliqua consuetudo erat inter israelitas qꝫ acciperēt vxores de philistinis ꝛ ecōtrario: aliogn non ausus fuiss⁹ samson cōtra solitū aliquid petere. Etiā pater ꝛ mater eius nunq̄ accepissent ei vxorem de philistinis si non fuisset assuetum inter israelitas.

¶ An peccauit samson accipiendo vxorē de philistinis. Qō. 3. A

Queretur an peccauit samson accipiendo vxorem de philistinis. ¶ Aliquis dicet qꝫ sic qz cōtractus matrimoniales erāt prohibiti iter hebreos ꝛ chananeos: ꝛ tamen philistini erant de chananeis. sic patet Exod. 34. c. et Deut. 7. vbi dicitur qꝫ auerterēt mulieres alienigene coz israelitarum a deo suo. etiaz. ō. 2. nimis increpuit deus israelitas qz copulabant matrimonia ꝛ exercebant alios contractus cū chananeis. ¶ Respōdet Ra. da. canbi. qꝫ non peccauit. Primo qz quādocūq̄ acciperet aliquā vxorē de philistinis cōuertebat eā ad iudaismum: ꝛ sic non poterat coz eius peruerti ab illa ad colendū idola que est ratio prohibitionis Exod. 34. c. ¶ Item dicit qꝫ non legitur peccauisse accipiendo mulierē philistinā. nam scriptura non redarguit eum. si tamē peccasset redargueret illū. ¶ Item dicit qꝫ samson erat index: ꝛ non erat verisimile qꝫ faceret istud si esset contra legē dei: ideo credendū qꝫ ipse faceret

Luiusdam rñ. ad q̄st.

Ra. da. rñ. ad quest. 1. rō. 2. rō.

3. rō.

4.rō. tali modo q̄ non esset cōtra legem dei. ¶ Jtez dicit q̄ deus dabat robur ꝺ philistinos etiā postq̄ accepit mulierē philistinaz: si tñ peccaret non dedisset illi deus post hoc robur. ¶ Jtē dicit

5.rō. q̄ deus querebat occasiones cōtra philistinos. ergo ipse incitabat samsonē ad accipiendū vxorē de philistinis. ꝛ sic non peccaret. ¶ Nicolaus ēt dicit q̄ non peccauit: qz a deo motus est ad

Nic. ratio. faciendū istud. nam. j. dicit. parētes aūt eius nesciebant q̄ res a domino fieret. ꝛ sic solū excludit cognitio ista a parētibus: sz non a samsone. ꝛ sic inuitur q̄ ipse cognoscebat q̄ deus volebat q̄ acciperet vxorē de filiabus philistin: ꝛ agens qđ sibi reuelatū

Improba. baz rōnū. 1. improb. ꝑme rōnis. esz non peccaret. ¶ Dicendū q̄ adhuc iste rationes non multū probant: lz hoc non obstante verum videat q̄ samson nō peccauerit. Prima nō stat qz ꝑsupponit q̄ cōuerteret philistinā quā acciperet ad rituz iudaicū. Sed non stat: qz tunc samson duceret vxorē quā accipet in terrā israel: qz manēs inter philistinos coleret idola: imo samson si semel accederet ad vxorē suam recedebat ab ea magno tēpore relinquēdo illā in terra philistinorum intantū q̄ illa dareť alteri viro philistino. si tñ cōuersa eēt

Secunda. ad iudaismū non acciperet in virū aliquē philistinū post samsonem maxime illo non repudiante illā: ꝛ tñ fecit sic. seq. c. ¶ Secūdo peccat ista ratio: qz dato q̄ cōuersa esset ad iudaismuz ista mulier accepta in vxorē a samsone non licebat ei accipere illaz: qz lex permiserat in mulieribus que erant de alijs gentilibꝰ que non erant chananee: ꝛ maxime quando capiebanť mulieres in bello vt patet Deut. 21. ꝛ tamē de mulieribus terre chananeorum non permittebať sed iubebať q̄ nullum omnino de gente

Tertia. illa permitterent israelite viuere aliqua occasione. ¶ Jtē quia deus valde increpat supra. 2. israelitas qz contraxerunt federa cū chananeis. s. accipiendo vxores de filiabus eorū. si tamē liceret eis accipere de illis vxores dūtamē conuerterent eas ad iudaismū: non deberēt redargui qz acceperunt vxores de philisti

Quarta. nis vel chananeis: sed qz non cōuertebant eas ad iudaismum. ¶ Jtem in alijs gentibus erat permissuz q̄ israelite acciperent vxores de filiabus illarū: dūtamen conuerterent eas ad iudaismum. ergo si sic liceret in chananeis non esset differētia de chananeis ad alias gentes. sed falsuz est: qz de chananeis dixit deꝰ Deut. 20. q̄ nullum de illis oino permitterēt viuere sed occide

Impro. secūde rōnis. rent omnes gladio. ergo non licebat accipere vxorē de illis cōuertēdo eaz ad iudaismū. ¶ Secūda ratio nō stat. s. q̄ nō legit peccauisse: qz scriptura non refert peccata omniū illorū de quibus aliquid refert. maxime qz cū aliqđ factū est dānatum ꝛ scriptura refert illud de aliquo non opz q̄ dicatur q̄ peccauit in illo: qz notum est q̄ peccat cum factū sit dānatū. ꝛ de talibus semper ꝺz iudicari q̄ peccauerit nisi probetur dispensatio: qz intentio est fundata de iure cōmuni. s. q̄ mittūt factū dānatū: ideo nō

L Impro. tertie rōnis. est necessariū q̄ quicq̄ probetur. ¶ Tertia ratio etiam nō stat: qz dato q̄ samson esset iudex poterat peccare ꝛ peccauit. nam ꝓpter aliqua peccata permissus est cadere in manibus philisti

Impro. q̄rte rōnis. norū vt suffoderent oculi eiꝰ. Etiā alij iudices interdū peccabāt sicut fuit de iepte qui vouit sacrificium ꝛ obtulit filiam suaz in holocaustum. ꝛ. 11. c. ¶ Quarta rō non tenet. s. deus dabat ei robur cōtra philistinos qz non peccauit qz ista est gratia gratis data ꝛ est aliqd corporale. si ergo gratia gratis data que est donū ꝓphetie: ꝛ est aliqd spirituale dať viris valde sceleſtis sicut

Impro. q̄rte rōnis. erat balaaz ꝛ cayphas. a fortiori robur qđ est perfectio corporalis dabať viro peccatori: ꝛ non tolletur ꝓpter pcm aduenieno. ¶ Quinta ratio erat qz deus querebat occasionē contra philistinos. Dicendū q̄ adhuc ista ratio non stat: qz q̄q̄ deus vellet punire philistinos per samsonem accipiente samsone vxorem de philistinis: nō segtur q̄ erat licitū samsoni talē vxorē accipere. qz sic etiā deus puniebat iudeos per assyrios ꝛ babylonios.

Impro. rōnis nicolai. ꝛ tñ non segtur q̄ ea que faciebant isti ad puniēdū iudeos erāt simpliciter iusta. ¶ Ad rationē Nicolai dicendū q̄ non cōstat an voluntas dei esset q̄ iste acciperet mulierem de philistinis: sed erat ista volūtas permissionis vel operationis: qz mala cul

D Docto. rñ. ad q̄situm. pe deus permittit vt interdū eliciat mala pene que directe intēdit: ꝛ qz ad penam est volūtas eius directe ꝛ pena procurať mediante culpa dicitur velle culpā permissiue. ¶ Dicenduz ergo ad istud dubiū q̄ est problema neutrum. Potest tamē teneri q̄ peccauerit samson accipiendo vxorem de philistinis qz erat cōtra legem: ꝛ q̄ merito huius permissus fuerit cadere in manus philistinorum: ꝛ eruti fuerint oculi eius. ꝛ sicut in muliere peccauerat ita per mulierem ad mortem traderetur. s. qz dalila tradidit eum in manus philistinorum: ꝛ ipsa interfecit eum qz totondit capillos illius quibus stantibus erat robur. j. 16. c. Jn contrarium etiam teneri potest. s. q̄ non peccauerit accipiēdo vxorem de philistinis. ꝛ videtur q̄ deus reuelauerit ei siue per angelum. s. mouendo cor eius ad hoc q̄ acciperet istam vxorez ita q̄ ipse plane intelligeret q̄ a deo mouebatur ad faciēdū istud. ꝛ istud colligitur ex littera. s. parentes autem nesciebant q̄ res a domino fieret. s. q̄ a deo fiebat q̄ samson acciperet vxorē de philistinis. Et tunc aut fiebat ab eo ita q̄ ipse iubebat samsoni q̄ faceret vel mouebat eum: aut deus tentauit eum vt faceret ꝛ fecit. ¶ Si primo modo bonū egit: qz deus non iubet nisi bonum: nec inclinat hominez nisi ad bonum: qz deus operator bonorum est ꝛ non volens iniquitatē. ¶ Secūdo non stat. s. quia deus non tētat hominē ad malū. sic patz Jacobi. c. 1. s. nemo cū tētatur dicat q̄ a deo tētatur. Deus enim tētator malorum non est: ipse enim neminem tētat. ideo licuit ei agere qz deus volebat ꝛ suadebat ei facere. (Cui dixerūt pater ꝛ mater sua.) Mirabantur q̄ ille vxorem vellet de philistinis. (Nunqd non est mulier in filiabus fratrum tuorū.) Quasi dicat ita tu petis vxorem de philistinis quasi si in toto israel nulla mulier esset quaz posses accipere in vxorem: ꝛ tamen multe sunt. Accipiūtur hic fratres samsonis pro cognatis suis de familia de qua ille erat vel de ipsa tribu dan. nam omnes de vna tribu vocantur fratres. Nō possunt autez accipi fratres proprie: qz non liceret accipere samsoni aliquam filiam sui fratris: qz iste gradus erat ꝓhibitus Leui. 18. et. 20. c. vt quidam putant. Etiam non habebat samson fratres aliquos: qz mater sua erat sterilis: ꝛ nunq̄ pater suus ꝛ mater habuerant aliquos filios ante eum. ꝛ sic nō poterat habere fratres aliquos habentes filias de quibus aliquā acciperet in vxorem. (Aut in omni populo tuo). i. in toto populo israel. q. d. illi qui accipiebant vxores de israelitis habebant istam consuetudinem q̄ acciperent vxores de familia sua: vel saltem de tribu sua. ꝛ si non reperirent in familia vel tribu poterant accipere de israel de quacūq̄ tribu: eo q̄ sic iussuz erat Nume. 36. s. omnes viri ducent vxores de tribu ꝛ cognatione sua: ꝛ omnes femine maritos de eadem tribu accipient vt hereditas permaneat in familijs. ꝛ tamē adhuc erant mulieres alique in terra israel: ideo nō licebat samsoni accipere de filiabus philistin vxorem. (Quia vis accipere vxorem de philistin qui incircūcisi sunt.) Quasi dicat turpe est accipe vxorem de philistinis propter hoc q̄ sunt incircūcisi: ideo nunq̄ deberet accipi nisi in defectum: ꝛ tamē in populo tuo sunt mulieres: ideo non debes accipere vxorem de philistin. ¶ Sciendum q̄ istud nomen incircūcisus proferebať inter hebreos ad opprobriuz magnum: qz cum oēs hebrei essent circūcisi reputabant gentes incircūcisas valde viles: ꝛ opponebāt eis tanq̄ opprobriū. sic dixit Dauid. 1. Re. 17. quis est iste philisteus incircūcisus qui exprobrauit aciem dei viuentis. ꝛ iteruz. erit iste incircūcisus sicut vnus de illis. ꝛ sic canez ꝛ incircūcisuz eg parauit in opprobrio. sic etiam ionathas filius saulis dixit armigero suo. ascendamus ad stationem incircūcisorū horum. ꝛ ob hoc inuebat ꝑ samsonis q̄ erāt oēs philistinorum filie de vili genere qz erant filie incircūcisorum: ideo non erat accipienda vxor de eis nisi in magnum defectū. non tamē erat ista causa potissima quare nō deberet accipere samson vxorē de mulieribus philistinis: qz accipere mulierem de genere penale est ꝛ non culpabile. culpa tamē magis fugienda est q̄ pena: sed debebat fugere talem vxorem qz a deo prohibita erat Exod. 34. et Deut. 7. c. pater tamē samsonis forte dixit istud qz putauit istam esse efficaciorē suasionez pro samsone: qz cuz esset iuuenis ꝛ arderet in feminam nō multum curaret de lege: sed potius indicaretur ei q̄ erat magnum dedecus talem accipere vxorem. ¶ Quereť dato q̄ non baberet samson aliquā mulierem in toto israel cum qua cōtrabere posset an liceret ei accipere vxorem de philistinis. ⁂ ¶ Respondendū q̄ ſm quosdam liceret eo q̄ israelite habebant pro infelicitate non gignere prolem: ideo non inuenta vxore apud suos oportebat q̄ apud alienos illam inquiri liceret. Dicenduz q̄ hoc dato casu qui fere erat impossibilis non liceret samsoni accipere vxorem de philistinis. naz tunc debebat accipere vxorem de alijs gentibus que non erant chananee ꝛ cōuerteret illam ad iudaismum: ꝛ tunc acciperet. si tamē de alijs gentibꝰ nō reperiret aliquā vxorem que vellet vllo modo sequi ritū viri: non debebat suscipere vxorem ne ipse peruerteretur ad idola per mulierem: ꝛ ne filios idolatras gigneret. nam mater cōuerteret eos ad ritum suum. De chananeis in nullo licebat casu suscipere: siue illa vellet conuerti ad iudaismū siue nō: qz omnino erat ꝓhibita cōmunicatio cū eis. ꝛ tamē philistini erant de chananeis: ideo non licebat cum eis sic bre contractū. nam melius est alicui mori sine filijs q̄ filios illicite ꝓcreare. ¶ Sz obijciet

Qō. 4 A An licēt samsō accipe vxorē de philistinis. ⁂ Rñ. ad quesitū.

Obo.

quia ex

qz er verbis patris samsonis colligitur q si non esset mulier in toto israel q liceret ei accipere vrozẽ de philistinis. ¶ Dõz q nõ dicebat hoc pr samsonis ad inuẽdũ q in defectũ israelitarũ mulierũ liceret accipere de philistinis: sed ad fortiter increpandũ. s. q si in aliquo casu liceret: illud non esset nisi saltẽ cũ deficerent mulieres in israel: z tñ nũc nõ deficiebãt. ¶ Ad rõnẽ in cõtrariũ dom q lz israelite pro magno bono reputarẽt prolẽ gignere: z tñ pp hoc nõ debebãt illicite filios gignere. sed gignere illos de mulieribꝰ philistinis erat illicitus modus. ergo ẽt si deficerent mulieres israelitaz non liceret accipi philistinas: sicut nũc lz gs nõ posset hẽre vrozẽ aliquã christianã non liceret ei accipere vrozẽ de hebreis vel sarracenis. Etiã si aliquis hebreus esset qui nullã omnino posset hẽre vrozẽ nõ liceret ei desiderio generãdi coire cũ vroze primi sui hebrei. nulla ergo necessitas poterat esse ad gignẽdũ que tolleret legẽ de pbibitione vrozũ alienigenarũ. Sed his nõ obstãtibus dicendũ q licebat vt ps. s. 21. in quadã qõne. (Dixitq samson ad patrẽ suum. hanc mihi accipe.) Lz pater rõnabiliter increparet samsonẽ non assensit. Cuius ratio erat duplex. Prima qz deus incitabat eũ ad hoc z non erat faciendũ cõtra incitationẽ suaz. Scõa qz pulchritudo virginis concusserat animũ samsonis z efferuescebat iuuenilis sanguis pre amore eius. (Quia placuit oculis meis). i. diligo eã valde qz visa est mihi pulchra. Ista rõ samsonis videbaꝫ conueniens. s. istã diligo z cũ ea delectabiliter z quiete viuã. si autez das mihi aliã quã non diligã: erit mihi amara vita cum ea z litigiosa: z necesse erit repudiare eaz.

¶ An pater z mater samsonis peccauerint accipiendo ei in vxorem aliquã philistinam. Questio. 5.

Queretur an pater z mater samsonis peccauerint accipiẽdo ei in vrozẽ aliquã philistinã. ¶ Aliquis dicet q nõ: qz samson nõ peccauit desiderãdo vrozẽ illam z accipiendo. ergo pater z mater nõ peccauerũt dando eaz illi. ¶ Sed dicendũ q ista rõ non valet: qz poterat ipse hẽre causaz rõnabilẽ petẽdi z accipiẽdi: z illi nõ haberẽt cãz dandi. sicut fit sepe in alijs ẽctibus q aliquis dãdo non peccat: z alius accipiẽdo peccat: sicut in redimẽte ius suum. Etiã interdũ dans peccat z recipiens non: sicut q dant ordinatoribus aliq munera parua fm statum eoz vt moueãt corda eorũ ad conferendũ ordinem vel beneficiũ. z tñ ipsi collatores non mouentur ex munere: nec recipiũt illud mẽte simoniaca vt extra de simo. c. z si qõnes. ita ergo hic potuit ex altera parte tñ esse peccatum. z apparet q peccauerũt parẽtes: qz samson solũ excusaꝫ ex reuelatione dei q̃ ei licitũ fecit hoc. de parẽtibus tñ samsonis dz q parentes eius nesciebãt q res a dño fieret: z quereret occasiones ꝫ philistin. ergo ipsi nõ habebãt excusationẽ aliquaz. ¶ Dom q equaliter põt teneri q peccauerint vel nõ peccauerint. Nam si dicamus q nescierũt parẽtes samsonis vnq̃ motiuũ samsonis: nec dederunt ei vrozẽ de philistinis nisi qz ipse dixit q diligebat eã valde peccabãt: qz desiderio cõplacẽdi filio trãsgrediebanꝫ legem dei. z istud patz: qz mor vt samson dixit. hãc mihi accipe: qz placuit oculis meis. nõ repugnauerunt ei parẽtes: sed descẽdẽtes in thãnata acceperũt ei vrozẽ. z dz q nõ cognoscebãt q res a deo fieret. i. nescierunt isti q deus mouebat samsonẽ ad hoc cũ nescirent istud: sed qz samson dixit q placuerat mulier oculis eiꝰ. Si aũt velimus excusare parẽtes samsonis dicemus q samson eis reuelauerat q deus incitauit eũ ad hoc querẽdo occasionez ꝫ philistinos: z tunc parẽtes cõsenserũt. z erit istud rõnabiliꝫ dictũ. s. qz a principio parẽtes samsonis restiterũt ei. vnde videtꝫ postea non ꝺsensissent ei nisi expressisset cãm rõnabilẽ. z ista esset si diceret reuelationẽ dei fuisse. ¶ Si aũt obijciaꝫ q dicitꝫ q parentes nesciebant q res a deo fieret. Debet exponi q nesciebãt istud a principio qñ repugnauerunt samsoni volẽti accipere vrozẽ. z ob hoc solũ qz nesciebãt q res a dño fieret: postea aũt eo reuelãte cognouerũt q deus illũ incitabat ad hoc. z tunc non restiterũt ei: sed adiuuerunt potius descendentes cũ illo in thãnata: z despõsando sibi mulierẽ philistinaz. ¶ Queretur vlterius si samson diceret patri suo z matri q deus reuelauerat ei q acciperet vrozẽ de philistinis si tenebanꝫ ei dicẽti credere. ¶ Rñdet Nicolaus q tenebanꝫ qz fuerat samson supernaturaliꝫ promissus per angelũ annũciatus z mirabiliter natus. ¶ Sed dicẽdũ q si ex his sequereꝫ q samson nõ poterat mentiri z peccare tenebãtur ei credere parẽtes: z tñ peccare poterat z peccauit: ideo nõ tenebanꝫ ex hoc credere. ¶ Itez ga in rebus in quibus alicui vertiꝫ in magnũ ꝓiudiciũ si credit z credendo operaꝫ: non tenetur faciliter credere. Sed sic erat hic de parentibus samsonis. naz credendo ei si non esset verũ agebãt ipsi contra legem dei z peccabant mortaliter: ideo nõ debebant faciliter credere. ¶ Respõdẽdũ q si deus reuelauerat samsoni istud: haberet ipse forte aliqua signa per que posset patri suo z matri probare istud esse verum: z tenerẽtur credere plene probationi. si aũt nõ haberet talia signa poterat reddi hoc verisimile ex eo qõ predixit angelus parẽtibus samsonis. s. q ipse inciperet liberare israelitas de manu philistinoꝝ precedenti. c. z istud erat per bella. nũc aũt occasione huius mrimonij poterãt oriri bella mutua inter samsonẽ z philistinos: ideo appareret conforme dictum samsonis dicto angeli. z tunc deberẽt credere ei. (Parẽtes aũt eius nesciebant q res a dño fieret). i. nesciebant q deus incitaret samsonẽ ad accipiendũ vrozem de philistinis: qz per hoc haberet occasio pugnãdi z aliter nõ. z forte deus scit q mulier illa philistina placeret oculis samsonis. naz cor nostrum est in manu dei: z quocũq; voluerit vertet illud. s. ad aliquid amandum vel exosum; habẽdũ vt declaratum fuit. ē. 3. et 9. c. (Et quereret occasiones contra philistin). i. deus querebat occasionẽ ad pugnandũ contra philistinos z tradenduz eos in manus samsonis. occasio aũt haberi poterat per mulierez quã samson accepit. s. q ipsa traderetur postea alteri viro: z ipse stimulatus iniuria pugnaret cõtra philistinos. z sic factum est sequenti. c.

¶ Queretur quare deus querebat occasiones puniendi philistinos. nam philistini si merebãtur malũ ipse poterat punire eos non querendo aliquã occasionem. si autẽ non merebantur occasio erat iniusta. ¶ Respondẽdũ q philistini merebãtur puniri a deo: z volebat ipse infligere penas nec egebat ipse occasione ad hoc q pena ab eo inflicta essz iusta aut nõ cõquerẽtur de eo: qz poterat eis imittere pestem vel famem: aut aliud genus pene. volebat tamẽ penaz imittere eis per samsonem. z lz deus posset penaz iuste infligere tamen non videbatur q iuste posset samson exequi illam contra philistinos: ideo voluit deus inquirere occasionẽ pro philistinis. s. ne possent cõqueri de samsone q̃q̃ puniret eos. z istud fuit dando ei vrozez de terra philistinoꝝ: qz philistini grauarent eũ tollendo vrorem suam: z ipse moueretur contra eos ad vindictam: z occideret de eis multos terrãq; eorum vastaret.

¶ Ad quid opus erat q quereret deus occasiones pro samsone ad pugnandũ contra philistinos. Questio. 8.

Queretur vlterius ad qd opus erat q quereret deus occasiones pro samsone ad pugnandũ contra philistinos. nam ipse poterat non exquisita aliqua occasione pugnare eo q terra philistinoꝝ erat in terra chanaã: z tamen israelite poterant: imo obligabãtur pugnare cõtra omnes chananeos quousq; excluderẽt eos de terra Num. 33. et Deut. 20. ideo ex hoc solo q philistini qui erant de chananeis occupabant terram debitaz israelitis poterat iustissime pugnare cõtra eos samson. ¶ Respõdet Nicolaus q deꝰ tradiderat israelitas meritis suis in manus philistinoꝝ: z postea fecerant cũ eis aliqua pacta firmata iuramẽtis ꝺtra q̃ nõ poterãt venire: ideo oportuit queri occasiones: ita vt israelite possent pugnare contra philistinos non frangendo promissa. istud autem nõ poterant ex iure qõ habebant contra illos inquantũ erant chananei: qz forte super hoc factum extiterat aliqõ fedus. z ista federa interdũ fiebant pro causa iusta: z poterant seruari ad tẽpus: z peccabant iudei si postq̃ fecissent illa non seruassent. sic patet de rege sedechia. 2. Paralipo. vltimo vbi increpatur q non custodierit pactum factum de nabuchodonosor. nec erubuit faciez Dieremie loquẽtis ad se: a rege quoq; nabuchodonosor recessit qui adiurauerat eum per deũ. ita ergo ponitur inter peccata sua q non seruauerit iuramentũ. z sic philistinis seruãda essent iuramenta que cum illis posita essent. ¶ Dicẽdum autẽ q lz nõ posuissent israelite aliqua federa cum philistinis: necesse erat queri occasiones ad hoc q samson pugnaret cõtra philistinos.

¶ Pro quo sciendũ q israelite nũc erãt subiecti philistinis vt ps in littera z non poterant resistere illis: z si samson vel aliquis de israelitis pugnaret contra philistinos ipsi retorquerent totũ malũ in totũ populum israel: z vt nõ haberet colorẽ retorquẽdi malũ super populũ: oportebat q samson haberet aliquã causaz specialẽ ex parte sua solũ pro qua deberet pugnare cõtra philistinos: z illa non tangeret israelitas. aliogn philistini pugnarent contra israelitas tanq̃ suasione eoꝝ samson inferret dãna philistinis. z sic fuit occasio de ablatione mulieris sue a philistinis. Et adhuc sic aliqualiter conabãtur philistini retorquere malus super israelitas. z nisi viri iuda iuissent ad ligandũ samsonem z tradendum manibus philistinoꝝ: non credidissent q samson ex seipso ageret sed consilio populi. de quo sequen. c. ideo

Rñsio B

Rñsio ad rõnẽ.

Doc. rñ. ad q̃stũ.

Obo. Rñsio.

Qõ. 6 A

An pr z mr sãsonis tenebaꝫ credere qõ illis dicebat sãsõ.

a Ni. rñ. ad q̃stũ.

z 1. ipro. opi. nic. Secũda.

Doc. deter.

†

†

†

Qõ. 7. A

Deꝰ qr punierdi philistinos occasiones querebat.

*Rñ. ad q̃.

A

Luiusdã rñsio ad quesitũ. Impro.

Doc. rñsio ad quesitũ.

Notandũ.

B

Nic. rñsio ad quesitũ.

non agebat aliquid ad hoc q̄ israelite haberent aliqua pacta cum philistinis vel nihil haberent: quia nisi ponerentur occasiones retorquerent philistini malum super totum israel ⁊ pugnarent contra illos. Etiam responsio Nicolai esset conueniēs ad excusandum israelitas si ipsi deberent pugnare contra philistinos: ⁊ tamē non erant ipsi pugnaturi: sed solus samson: ideo non conuenit illa responsio. Item illa excusatio Nicolai erat ad excusandum israelitas in conspectu dei. s. q̄ non obstante fedre posito cum philistinis possent pugnare contra eos. sed non erant ad excusandum in conspectu philistinorum: quia philistini non curabāt de precepto qō deus dederat israelitis vt excluderent omnes chananeos de terra: sed si ex hac parte vellēt pugnare illico resisterent eis durissime. Deus tamen volebat dare causam apparentem samsoni in conspectu philistinorum: ideo dato q̄ non staret fedus aliqō debebat queri aliqua occasio. ⁊ patet q̄ ista intentio sit littere: qz dicitur imediate in littera. eo tempore philistini dominabātur israel. quasi dicat. propter hoc q̄ dominabantur oportebat querere aliquam occasionē nimis manifestā contra eos: ne habito aliquo leui colore retorquerēt omne malum ꝫ israelitas ⁊ premerent eos nimis potētia sua.

¶ Quare israelite habentes samsonē ducē non ueniebāt cuz eo ad pugnādū ꝫ philistinos vt eoz seruitutē exuerent. Qō.9.

Queretur quare israelite habentes talem ducē. s. samsonē non conueniebāt cū eo ad pugnandū contra philistinos vt exuerent seruitutem eorum. nam alij iudices non erant ita fortes sicut samson: ⁊ tamen populus conueniens cum illis pugnabat contra hostes ⁊ vincebat. manebatq̄ postea liber ⁊ in pace. ¶ Respondendum q̄ ꝫm positionez Nicolai dici posset q̄ philistini habebant pacta cum israelitis propter que non licebat israelitis pugnare contra eos: ideo lz haberent conuenientem ducem ⁊ scirent q̄ vincerent philistinos nō pugnarent ne iuramentuz violarent. ¶ Aliter tamen ⁊ melius dicendum est q̄ israelite. s. non habebant coz ad resistenduz philistinis. putabant enim q̄ non possent prenalere contra illos: ⁊ si cōmitterent bellum etiaz superarētur ⁊ premerētur nimis ab illis: ideo eligebant potius seruire philistinis. vnde non solum ipsi israelite nō audebant pugnare contra philistinos: sed ēt increpabant samsonem quia pugnabat contra illos vt patet sequenti. c. s. nescis quia philistini dominātur nobis: quare hoc facere voluisti. ⁊ tunc ipsimet israelite ligauerunt eum ⁊ duxerunt vinctum ad philistinos. si tamen israelite non timerent nimis philistinos: dato q̄ fecissent cum eis pacta non tenebantur ipsi ducere vinctum samsonez: sed solum q̄ non adiuuarent cōtra philistinos ipsum samsonem. Sed ipsi etiaz inerunt ad ligādum samsonem vt complacerent philistinis quia erant subditi illis. ergo ex timore faciebant. iste autem timor erat in cordibus israelitarum incussus a deo in penam: quia israelite peccabant continue contra deum: ⁊ deus nolebat eos eruere de manibus philistinorum. ⁊ quia si samsonem ducem secuti fuissent omnes israelite possent superare philistinos (quod deus nolebat) ideo voluit q̄ israelite non auderent pugnare ctra philistinos: nec acciperent samsonem in ducem contra illos. ¶ Alia ratio esse poterat quia angelus predixerat de samsone q̄ ipse inciperet liberare israel precedenti. c. i. q̄ non posset totaliter eruere de manu philistinorum sicut quilibet aliorum iudicum fecerat. ⁊ forte israelite sciuerant hoc: ⁊ timebant q̄ si pugnarent ⁊ dux suus non posset eos totaliter liberare ad extremum semper manerent philistini dominātes israelitis ⁊ premerent eos: ideo iudicabant melius sibi esse manere in parua seruitute q̄ pugnādo incidere in magnam calamitatem. ⁊ ista est rō efficacior.

¶ Quare samson israelitis datus est in iudicem cum non potuerit eos liberare de manu philistinorum. Questio.10.

Queretur cum samson non potuerit liberare israelitas de manu philistinorum quare datus est in iudicem. ¶ Aliquis dicet q̄ lz samson non potuerit liberare ab ipsa tota seruitute philistinorum: tamen liberauit a quadam parte eius. ⁊ hoc sufficiebat. ¶ Sed adhuc dicetur q̄ hoc non stat: quia a tota non liberauit vt notum est. A parte etiam non liberauit: quia samson lz vastaret quandam partem terre philistinorum ⁊ occideret aliquos de illis non minus subiecti erant israelite eis q̄ prius: nec soluebant minora tributa. nam tunc quando samson pugnabat contra philistinos non rebellabant israelite philistinis ad non soluendum aliquid vel ad hoc q̄ tollerent eis aliquid de seruitute: alioquin rebellarent penitus. sed ipsi adiuuabant philistinos contra samsonem. nam cuz cremauit vineas philistinorum ⁊ fugit: ipsi israelite duxerunt eum vinctum ⁊ tradiderunt manibus philistinorum sequenti capi. ⁊ si ipsi non vinxissent eum funibus non potuissent eum ligare philistini cum contra eum etiam ligatuz pugnare nequiuerint. ideo non diminuebatur aliquid de seruitute israelitarum per opera samsonis. ¶ Responderi potest satis rationabiliter q̄ samson fuit datus iudex israelitarum non principaliter vt liberaret israelitas: sed vt pugnaret contra philistinos ⁊ puniret eos. nam deus iratus philistinis volebat percutere aliquos illorum: ⁊ harum penarum faciebat samsonem ministruz. ⁊ quia erat de israelitis poterant gaudere israelite in hoc. ⁊ ꝫm istud poterat vocari iudex eorum. ¶ Sed obijcietur quia precedenti. c. dicitur. ipse incipiet liberare israel de manu philistinorum. ergo lz non liberaret totaliter saltem quantum ad aliquid liberabat. ⁊ tamen si nihil omnino liberaret non diceretur q̄ inciperet liberare israel. ¶ Respondendum ergo q̄ samson liberauit aliqualiter israelitas de manu philistinorum. Et istud potest dupliciter intelligi. Uno modo q̄ liberauit eos. s. quia philistini forte volebant aliquando pugnare contra israelitas ad redigendum eos in maiorem seruitutem. ⁊ tamen viuente samsone non audebant: quia cum viderent q̄ ipse solus pugnaret cōtra eos ⁊ superaret illos: quātomagis hoc fieret si totus israel sequeretur eum vt ducem. ⁊ tamen hoc necesse erat si philistini pugnarent contra israelitas: ideo non audebāt philistini pugnare. ⁊ hoc modo liberabantur israelite per samsonem a multis malis que alis eis infligenda erant. Aliter potest intelligi q̄ abstulerit aliquid de magnitudine seruitutis quā habebant israelite. Et hoc poterat dupl̄r intelligi. Uno mō q̄ viuente samsone aliquando exactores philistinorum qui colligebant tributa israelitarum non ausi fuerint venire ad colligendum formidātes samsonem. Secundo modo potest intelligi q̄ in morte samsonis liberati fuerint israelite a magna parte seruitutis scilicet q̄ samson moriens occidit omnes principes philistinorum qui erant congregati in vrbe Gaza in templo dagon ad faciendum festum pro victoria de samsone. ⁊ tunc samson concutiens domum ⁊ ad terram prosternens occidit omnes principes philistinorum ⁊ multos alios vsq̄ ad tria milia virorum. infra. 16. c. tunc israelite videntes periisse principes qui dominabantur eis poterant resistere philistinis vt diminuerent eis iugum: vel q̄ totaliter rebellarent. ⁊ tunc verisimile est q̄ philistini diminuerent aliquid de iugo israelitarum. ⁊ istud consecuti sunt israelite per samsonem: ideo ipse cepit liberare israel de manu philistinorum. (Eo enim tempore philistini dominabātur israeli). scilicz tempore quo samson petijt vt daretur sibi vxor de filiabus philistinorum. inceperat autem istud dominiuz ante natiuitatem samsonis. nam precedenti. c. dicitur q̄ post mortem Abdon tradidit deus israelitas. 40. annis in manus philistinorum. ⁊ iterum dicitur q̄ angelus dixit ad matrem samsonis q̄ nasceretur ex ea filius qui liberare inciperet israel de manibus philistinorum. dicitur autem istud ad reddenduz rationem precedentis dicti. s. q̄ deus querebat occasionem contra philistinos. quasi dicat. si israelite fuissent liberi tēpore quo samson petijsset vxorem non oportebat q̄ ad pugnandum contra philistinos quereretur occasio: quia si pugnante samsone contra philistinos siue cum causa aut sine causa philistini vellent pugnare contra israelitas ipsi resisterent philistinis: quia tamen philistini dominabātur eis ⁊ non audebant resistere illis debuit queri occasio: vt q̄q̄ samson pugnaret contra philistinos: ipsi nō haberent colorem pugnandi contra israelitas.

¶ Descendit itaq̄ samson cuz patre suo ⁊ matre in thānata. ¶ Cūq̄ venissent ad vineas oppidi: apparuit catulus leonis seuus ⁊ rugiēs ⁊ occurrit ei. Irruit autem spiritus domini in samson: ⁊ dilacerauit leonem quasi hedum in frusta decerperet nihil omnino habēs in manu: ⁊ hoc patri ⁊ mri noluit indicare. Descenditq̄ ⁊ locutus est mulieri que placuerat oculis eius. Et post aliquot dies reuertens vt acciperet eam: declinauit vt videret cadauer leonis. Et ecce examen apum in ore leonis erat: ac fauus mellis. Quem cum sumpsisset in manibus: comedebat in via. Deniēsq̄

ad patrem

Doc. rñ. ad q̄stū.

Obo.

Rñsio. Quo sāson aliq̄liter liberauit israelitas de manibus philistinorum.

ē. eod.

Anthenor Paduā condidit.

B

ad patrem suum ⁊ matrez dedit eis partem: qui ⁊ ipsi comederunt: nec tamen eis voluit indicare q̄ mel de ✝ corpore leonis assum/ pserat. Descendit itaq; pater eius ad mulie/ rem: ⁊ fecit filio suo samson conuiuium. Sic enim iuuenes facere consueuerant. Cum er/ go ciues loci illius vidissent eum: dederūt ei sodales triginta qui essent cum eo. Quibus locutus est samson. Proponam vobis pro/ blema. Quod si solueritis mihi intra septez dies conuiuij: dabo vobis trigita sindones ⁊ totidem tunicas. Si autē non potueritis soluere: vos dabitis mihi triginta sindo// nes ⁊ eiusdem numeri tunicas. Qui rñderūt ei. Propone pblema: vt audiam⁹. Dixitq; eis. De comedente exiuit cibus: ⁊ de forti egressa est dulcedo. Nec potuerūt per tres dies propositionem soluere.

alīs ✝ore

Pyrrh⁹ filī⁹ achil lis a quo epyr⁹ de nomina tur p̄m⁹ pyrata.

Descendit itaq;. Hic ponit scōm huius.c.ſ. vro ris dispensatio: q̄ nūc pater ⁊ mater samsonis desponsauerunt ei puellam philistinam ⁊ po stea secuta est matrimonialis copula. ⁊ interponit hic quidaz casus ostēsiuus fortitudinis samsonis. ſ. q̄ pugnauit cōtra leo nē ⁊ strangulauit eū atq; decerpsit in partes. ⁊ dī. (Descendit itaq; samson cum patre suo ⁊ matre in thamnata). ſ. postq̄ pa ter ⁊ mater samsonis cōsenserūt dare ei vrorē de mulieribus philistinoꝝ descenderunt cum eo in thānata vrbē illorum vbi puellā viderat vt acciperēt eam illi. (Cumq; veniſſent ad vi neas oppidi). Hic interponit casus de pugna samsonis cōtra leonem. ⁊ dī q̄ accesserunt ad vineas oppidi. i. ad vineas vr bis thānata ⁊ in illis erat leo. (Apparuit catulus leonis seuus rugiens). in terra chanaam sunt multi leones ⁊ vsi: q̄ est ter ra calida ⁊ nutriuntur ibi. vnde dauid dixit q̄ cū ipe pascebat gregem patris sui sepe veniebat leo ⁊ vrsus: ⁊ ipe dilacerabat eos tenens mētum eoꝝ vt p̄z. 1. Reg. 17. c. veniebat aūt iste ca tulus rugiens. ſ. vt teneret predam ⁊ volebat irruere in samso nem. (Et occurrit ei). ſ. samsoni. ſcili ei occurrit q̄ forte sam son recesserat modicū a patre ⁊ matre ad purgandū aluuū vel ad aliqd aliud: ⁊ nō viderunt ipsi quid faceret samson nec ipse indicauit eis q̄ occidisset leonem vt p̄z. j. (Irruit aūt spūs do mini in samson). i. venit super eū fortitudo a deo missa ad pu gnandū contra leonem. (Et dilaceranit eum). ſ. tenuit illum q̄ barbam ⁊ aperuit os eius. ⁊ inde cepit decerpere in frusta. (Quasi hedum in frusta decerperet). i. non fuit maioris difficultatis samsoni dilacerare vnuz hedum tenerū cuius dilacera tio satis facilis fore. (Nihil oino habēs in manu.) istud po nit ad indicandā magnam fortitudinē samsonis. ſ. q̄ non ha bebat in manu gladiū vel baculum aut lapidem quo percute ret: vel lanceam aut telum: sed nudis manibus tenuit leonem quod ad indicibile robur pertinet. (Et hoc patri ⁊ matri no luit indicare). i. quamuis occidisset leonem non dixit patri ⁊ matri quid egisset.

Vrozis sālīs di spēsatio.

✝

✝

Casus ō pugna sā sonis ꝫ leonē.

✝

✝

✝

✝

✝

✝

¶ Q̄r samson noluit p̄ri ⁊ mri leōis occisionē indicare. Qō. 11.

a

Queretur quare samson noluit hoc indicare patri ⁊ matri. ⁊ ad quid ponitur hic q̄ noluerit in

Rñsi. cuiusdā ad q̄stum.

dicare. ¶ Respondendum q̄ hoc fecit samson q̄ volebat acci pere in leone aliquod problema qō proponeret philistinis: vt eis nescientibus soluere obtineret laudem ab eis: ⁊ lucrum: ⁊ istud fuit de fauo mellis reperto in corpore leonis ⁊ q̄ si patri ⁊ matri indicasset illi ad ostentandā fortitudinem filij sui dixis sent illud in vrbe thānata ⁊ inducerent in testimoniū dilacera tum leonem ab ipso. ⁊ sic quando proponeret problema philistini aduerterent ⁊ possent considerare faciliter hoc dictuz de leone. tacuit ergo ne pater ⁊ mater hoc dicerent philistinis.

Cōfutat.

¶ Sed dicetur q̄ non tacuit propter hoc: quia problema fuit propositum postea quando venit alia vice samson ad accipien dum vrorem ⁊ inuenit fauum mellis in corpore leonis. ⁊ de il lo proposuit pblema. ſ. de comedēte exiuit mel: ⁊ de forti egres sa est dulcedo. samson tamen nesciebat nunc an posituruz esset problema de melle q̄ nondum erat mel in leonis corpore: nec sciebat an aliquando ibi futurum esset. ergo non tacuit hac in tentione. ¶ Respondendum q̄ samson quando occidit leonez intēdit ꝓponere aliqō problema de illo ⁊ tacuit: ⁊ tamen tunc non erat determinatus ad modum problematis: sed ſm ea q̄ postea reperiret in leone proponeret genus problematis. Q̄ aūt intenderit aliquid facere de leone apparet: q̄ quando rur sus venit in thamnata ad accipiendum vrorem declinauit ad cadauer leonis ⁊ etiam non dixit quo ibat patri ⁊ matri: ⁊ rep to melle in corpore leonis formauit problema de leonis melle. si autem nō reperisset mel sed aliquid aliud non formasset de melle sed de aliquo alio reperto in leone mortuo. ¶ Que retur vlterius ad quid ponitur hic de ista occisione leonis cuz non pertineat ad principalem historiam. ¶ Respōdendum q̄ ponitur ad duo. Primum est ad indicandū fortitudinē samso nis. nam occidere leonem erat quid excedens humanam forti tudinez. ſ. occidere nudis manibus: ideo in preconiuz roboris a deo datuz descripta est res. ¶ Scōm erat ⁊ melius. ſ. q̄ sam son erat positus in iudicem israel vt pugnaret contra philistinos ⁊ puniret illos ⁊ deus inquirebat occasiones quomodo p samsonem philistinos percuteret: ideo ponitur ista quia fuit quedam occasio ad penam philistinorum. ſ. quia occiso leo ne natum est mel ⁊ de illo positum est problema: ⁊ cum philistini obtinuissent contra samsonem soluentes problema: ipse descendit ad vrbem ascbalonem ⁊ occidit triginta de philistinis: ⁊ cepit vestes eorum ad satisfaciendum eis qui soluerant problema vt patet in littera. j. ⁊ sic occisio triginta virorum fuit pena inducta per occisionez. Ista est causa verissima quare po natur. quod patet ex duobus. Primo quia immediate vt dictum est q̄ deus inquirebat occasiones contra philistinos sub iunctum est de ista occisione leonis quia ista erat quoddam principium ad inquirendam occasionem contra philistinos. ¶ Scōm est quia si fuisset intentio principalis ad enarran dum fortitudinem samsonis non curasset scriptura aliquid de scribere postq̄ dixisset q̄ samson occidit leonem: ⁊ tamen cuz magna diligentia descripsit quicquid inde secutum est vsq; ad mortem triginta virorum: ideo oportet q̄ principaliter fuerit descripta occisio leonis inquantum erat principium illius oc casionis contra philistin. ¶ Tertia ratio addi potest q̄ sam son fecit alia opera fortitudinis preter hec vt innuitur prece denti. c. ſ. q̄ spiritus domini cepit esse cum samsone in castris dan. Et rab. dauid. canbi. dicit q̄ illa fuerunt aliqua magnifi ca opera que scriptura non refert. ⁊ hoc quia illa nō erant fa cta contra philistinos. scilicet in castris dan. i. inter iudeos vt ibi dicitur. cetera autem que describuntur de samsone erant pene quedam per occasionem date philistinis. ergo etiaz istud qō hic describitur de occisione leonis fuit positum inquantuz erat occasio occidendi triginta philistinos. (Descenditq;). ſ. in trauit in vrbem thamnata: quia nunc erat in vineis apud vr bem vbi occiderat leonem. (Et locutus est mulieri que placue rat oculis eius). ſ. locutus est ei verba pertinētia ad contractuz matrimonialem: ⁊ fuerunt tunc sponsalia de presenti que vo cantur matrimonium: ⁊ non fuit per copulam consummatum ⁊ solennizatum: sed post paucos dies rediit iterum samson in thamnata ⁊ accepit vrorez per copulā. (Et post aliquot dies.) Hic ponitur tertiuz huius. c. ſ. vrozis desponsate acceptio. ⁊ di citur. (Et post aliquot dies reuertentes). ſ. pater ⁊ mater sam sonis cum eo reuersi sunt in vrbem thamnata. ⁊ est sensus q̄ prima vice samson accepit puellam solum in sponsam per ver ba de presenti ⁊ non consummauit matrimonium: sed rediit cum patre suo ⁊ matre in terram suam ad parandum aliquid quod ad solennitatem matrimonij erat necessarium: ⁊ illo fa cto redierunt simul in thamnata vt samson consummaret ma trimonium. (Ut acciperet eam). scilicet vt acciperet eam ad consummandum matrimonium per copulam ⁊ ad cohabi tationem: quia ꝛ prius desponsasset eam non acceperat eam: scilicet vt esset in potestate ipsius: quia hoc fit quando vir ⁊ vror cohabitant. (Declinauit vt videret cadauer leonis). sci licet quid factum esset de eo. nam ex illo volebat sumere mate riam formandi problematis: ⁊ hac intētione supra tacuerat ni hil dicens patri de leone quem occiderat. Deus autem move bat samsonem ad hoc: quia ipse inquirebat occasionem con tra philistinos vt. ē. dictum est. ⁊ ipe sic res euenire faciebat vt ois coaptarentur ad intentionem samsonis. (Et ecce examen apum in ore leonis). i. reperit examen apuz mellificasse in ore leonis. In hebreo dicitur. in corpore leonis. sicut. j. dicit littera

Doct. dei.

Qō. 12 a

Ad q̄d ponit h̄ ō ista occisione leonis ⁊c. Rñ. ad q̄st.

Ra. dauid cāhi opio. B

✝

✝

Vrozis de spōsate acceptio.

✝

✝

✝

Lra in hebreo.

nostra q; voluit samsō indicare q; sūpsisset mel de corpore leonis. ⁊ tamen idem nomen est vtrobiq; in hebreo.

¶Quomodo apes mellificarunt in ore leonis cum esset res putrida. Questio.13.

A **Queretur** qūo apes apes mellificauerūt in cadauere leonis cū esset res putrida ⁊ sordida: apes abominant nimis res putridas ⁊ olētes: iō eligunt flores optimos ⁊ cibos valde suaues ⁊ icōtaminatos. ¶Dōm q; quedaz sunt apes generose vel domestice. ⁊ iste mellificant in solis rebus mūdis ⁊ locis mundis ⁊ abominant ⁊ fugiunt omnia loca ꝯtaminata. sunt aūt alie apes rusticane q̄ nullum locū dedignātur: ideo siue in loco puro: siue in imundo mellificare possunt ⁊ ꝯsueuerūt: ⁊ harum esset examen qō reperit samson in corpore leonis. ¶Aliquis dicet q; lz apes nō ꝯsueuerunt mellificare in locis imundis: tñ nunc deus indurit apes ad mellificandū in tali loco vt samson haberet inde locū ꝓblematis. Sed istud nō stat ꝓpter duo. ⁊Primo qz cum aliquid pōt fieri naturaliter introducere miraculū ad factionē illius est incōueniens: qz irrationabile est per plura fieri qō pōt p paucioza fieri. 8. topi. ⁊ tamē ponere miraculū est ponere plura. ergo nō oz poni vbi natura sufficit. ¶Scōo nō stat qz si otra ꝯsuetudinē oium apum esset mellificare in locis fetētibus: lz nunc miraculose factū fuisset verteret postea in dubiū de quo intelligebat ꝓblema: ⁊ si samson diceret de melle inuēto in cadauere leonis diceret ei q; ista niebat: qz contra eum erat nā apuz ⁊ sna oium bonum. Et etiā qz nunq̄ aliquid tale inuētum fuisset: ideo ipse condemnaret: ⁊ sic oportebat q; problema suū non presupponeret aliqd inopinabile. (Ac fauus mellis). ſ. qz iam formauerant mel in corpore leonis. (Quem cum sumpsisset in manibus). ſ. accipiens de cadauere leonis. (Comedebat in via). ſ. duz veniret de diuerticulo in quo erat cadauer vsquequo accederet ad patrez ⁊ matrem quos reliquerat in via publica veniens ad patrē suum ⁊ matrez. ſ. ipsi gradiebant via publica ⁊ samson diuerterat modicum ab eis vt videret cadauer leonis qō reliquerat. (Dedit eis partem). qz multū de fauo ferebat. ſ. totū qō reperit in corpore leonis. qui ⁊ ipsi comederūt nihil interrogantes vñ suscepisset: qz putabāt aliqua aluearia apū apud viā ꝯsistere. (Nec tamē eis voluit indicare q; mel de corpore leōis assumperat) ſ. ipsi nō interrogauerūt vnde sumperat: ⁊ ipse nō dixit. ſz ēt si questuissent noluisset eis dicere q; erat de corpore leonis sed diuisset de aliq̄ alia re. cā aūt taciturnitatis fuit illa q̄ supza posita est. ſ. ne pater suus ⁊ mater possent dicere in vrbe thānata q; comederāt mel de corpore leonis: qz per hoc solueret ꝓblema samsonis a iuuenibus. (Descendit itaq; pater eius ad mulierem). nō solum descendit pater samsonis sed etiaz mater vt supza patet cū vtriq; in via dederit de fauo. ſz oz de patre spāliter: qz ipse erat p̄ncipalis persona ⁊ ipse faciebat solēnitatem nuptiarum. ⁊ oz q; descendit ad mulierem. ſ. dicens illi q; pararet se ad ꝯsūmationem matrimonij. (Et fecit filio suo samson conuiuiū). ad bonorē nuptiarum filij sui samson. ſ. qz tūc cōsūmabat matrimoniū per copulā: ⁊ ad solēnizandum nuptias fecit conuiuiū magnum multis ſm consuetudinē terre illius. (Sic enim iuuenes facere cōsueuerant). i. iuuenes consūmātes matrimoniū in terra illa solebāt facere cōuiuia per aliquot dies. ⁊ sic fecit pater samsonis filio suo. (Luz igit ciues.) Hic ponit 4. ſ. inuasionis occasio. ⁊ fuit ista occasio īmediata ex ꝓpōne ꝓblematis samsonis q̄q̄ mediate iaz accepisset originem ex occisione leonis. ⁊ oz. (Cum igit ciues loci illius vidissent eum) ſ. ciues vrbis thānata in qua nuptie celebrāde erant. ⁊ isti erāt cognati puelle qui curā gerebāt de solēnitate nuptiarum. (Dederunt ei triginta sodales q; essent cū eo). ſ. istos dederūt ei ad comitandum eum toto illo tpe quo durabat conuiuium vt gauderet cum illis. (Quibus locutus est samson). iuuenes aūt ad solatiū solent ꝓponere inter se aliquas questiones ſm ingeniū suum vt tēpus expendant ⁊ gaudeāt in illis. (Proponam vobis ꝓblema). i. ꝓponam vobis questionē. ⁊ sic Aristo. 1. topi. vocat aliqua ꝓblemata neutra: qz neutra pars cōtradictionis est satis solida: sicut ibi de quibusdam exemplificat. ⁊ ꝓprie ꝓblema importat dubitationē. sic enim questio q̄libet est dubitabilis ꝓpositio. (Qō si solueritis mihi intra septem dies conuiuij). dedit eis spatium septem diez: qz conuiuium durabat septem diebus ad solēnitatem nuptiarū: ⁊ in illis septē diebus poterant soluere ꝓblema vel soluerent penam: trāsactis autez diebus conuiuij recederēt iuuenes isti a samsone: ideo nō erat tunc conueniens tēpus soluendi. ⁊ sic solum dedit eis spatiū duz durabat conuiuiū: ⁊ fuit ꝓpositū ꝓblema in primo die conuiuij. (Dabo vobis triginta sindones). erāt triginta iuuenes: iō ponebat. 30. sindones ⁊. 30. tunicas vt a quolibet reciperet vnaz tunicam ⁊ vnā sindonē: vel cuilibet tantundem daret. Sindō vocatur quedā vestis linea pulchra qua vtebant viri in terra chanaā sup ceteras vestes. Et ēt in terra ista aliqui vtunt ea. ⁊ ponit Esa. 3. cum aliis ornamētis muliebribus. tunice vocātur ipse vestes de pāno laneo. ⁊ sic erat sindon ⁊ tunica cōpletum quasi vestimentū alicuius. (Si autem non potueritis soluere). ſ. declarādo veritatē ei⁹. ⁂ ¶Quid si iuuenes dedissent aliquam expositionē ⁊ non esset conueniens vel non esset illa quā samson intēdebat quis arbitrari debebat q; obtinerent. ¶Respondendū q; erat recurrendū ad cōmune iudicium. nā si verba ꝓblematis coaptarent solutioni iuuenuz ipsi obtinerent: ⁊ si samson diceret nō est ipse sensus ꝓblematis non erat ei credēdū nisi doceret sensum suū magis coaptari verbis ꝓblematis q̄ sensum a iuuenibus datū. (Vos dabitis mihi triginta sindones ⁊ eiusdem numeri tunicas). ⁊ sic erat equa cōditio pacti ex vtraq; parte: qz tantum lucrari debebat samson quātum solueret si succumberet: ⁊ idē de quolibet iuuene. nam ad vnam tunicā ⁊ sindonem quilibet ertēdebat vel obtinēdo vel succūbēdo. (Qui rñderūt ei. profer ꝓblema vt audiamus) subintelligendū est q; prius acceptauerūt ꝯditionē istam ⁊ firmauerūt eam pacto q̄ samson enūciaret problema. aliogn cuz ꝓblema videret difficile refiliſſent ab illo. consenserunt autez iuuenes ꝓpter duo. ⁊Primo qz tempus indultum ad excogitādum erat magnum. ſ. septem diez: ⁊ in illis de quocunq; quantumcūq; dubio possent certificare per se vel per alium. Scōm erat qz multi erant quibus ꝓponebat: ⁊ vnus vel alius inueniret solutionē. Etiā putauerūt isti iuuenes q; nō posset samson aliqd tā obscurū dicere qō oēs ipsi nō possent inuenire.

¶Quando samson proposuit problema philistinis quid intendebat. Questio.14.

A **Queretur** quādo samson istud problema proposuit quid intēdebat vel qūo audebat exponere tāte obligationi. ſ. q; si pderet daret triginta tunicas ⁊ totidē sindones: ⁊ tñ ipse non habebat vnde solueret quicq̄ boz. ¶Respondendū q; samson habere poterat intētionē ad vnū de duobus. ſ. ad ipsuz ꝓblema qō occultum erat vel ad robur suū. ſ. qz si succumberet posset cito. 30. tunicas ⁊ totidē sindones p̄dando recipere ⁊ dare iuuenibus. ¶Sed dōm q; samson nō attendit ad robur suū quasi pditurus esset ⁊ acquisiturus sindones ⁊ tunicas p̄dando. Sed attēdit ad ꝓblematis difficultatē qz putauit q; erat eis forte impossibile inuenire solutionē: ⁊ sic quando inuenerūt dixit eis. si nō arauissetis in vitula mea nō inuenissetis ꝓpositionē meā. q. d. aliter erat vobis impossibile scire. ⁊ tñ ipe putauit q; vxor sua nō declararet illis iuuenibus: iō tenuit se ex parte difficultatis. Item pz qz si samson attendisset ad robur suum iā intēdisset vel putasset se saltē perditurū. ⁊ ad hoc ipe non otenderet: qz nulla vtilitas erat laborare ad soluendū id in quo obligaret. ¶Cōsiderandū tamen cum hec omnia a deo fierent qui querebat occasionem contra philistinos: vt supza patet q; deus incitabat samsonem ad proponendum istud problema ex parte contraria. ſ. quia volebat deus q; samson succumberet soluētibus iuuenibus problema: ⁊ ad hoc dedit viam vt illi per vxorez samsonis inuenirent solutionem. ⁊ sic succumberet samson ⁊ teneretur inquirere tunicas ⁊ sindones occidendo philistinos ⁊ occidit trigīta viros. totum hoc fuit ergo ingenium mouendi samsonem ad occidēdum istos viros. 30. ⁊ ipse nō ferebatur hac intentione. ⁊ sic accidit in alijs negocijs quando deus vult in manus nostras aliquid ad iustitiam suam pertinens exequi: quia ad idem ferimur nos ⁊ deus. ⁊ tamen nos mouemur vna intētione ⁊ deus mouet nos alia intentione ⁊ actu: completur in actu non quod nos volumus sed quod deus vult. (Qui dixit eis. de comedente exiuit cibus). ſ. de leone qui erat comedens ⁊ deuozans exiuit cibus. i. mel: quia in cadauere eius nidificauerunt apes ⁊ fabricauerunt mel de quo pater ipse ⁊ mater sua comederunt vt patet supza in littera. (Et de forti egressa est dulcedo). repetitio est eiusdem sententie per alia verba: ⁊ forte posita fuit ad turbandū vt putarēt esse duas snias: ⁊ q̄q̄ vnā inuenirent nō inuenirent aliaz. ⁊ dicitur de forti. i. leone egressa est dulcedo i. mel dulce. (Nec potuerunt per tres dies soluere propositionem). i. non potuerunt inuenire intellectuz eius: conati sunt enim oēs triginta iuuenes in tribus diebus primis inuenire solutionem. ⁊ cum non possent putantes esse impossibile inuenire

cessauerunt

Luius dam rñ. ad q̄stū Impzoba. 1. rō.

2. rō.

Inuasiōis occasio.

Problema quid.

Sindon qd sit. Uenetijs ⁊ in alijs ctis lombardie semieutē istaveste

⁂ Dubiū Solutio

Notāda.

Rñsi. ad questū.

cessauerunt frustra anxiari: sed recurrerūt ad alia remedia. isti tres dies intelligunt̄ p̄mi tres dies conuiuii.

D Cumq; adesset dies septimus: dixerūt ad uxorem samson. Blandire viro tuo: t sua/ de ei vt īdicet tibi quid significet problema. Quod si facere nolueris: incēdemus te t domum patris tui. An idcirco vocastis nos ad nuptias vt spoliaretis? Que fundebat apud samson lachrymas: t querebatur dicens. Odis me t nō diligis: idcirco problema qō proposuisti filijs populi mei non vis mihi exponere. At ille respōdit. Patri meo t matri nolui dicere: t tibi indicare potero? Septem igitur diebus conuiuij flebat ante eu. Tandemq; die septimo cu ei esset molesta: exposuit. Que statim indicauit ciuibus suis. Et illi dixerunt ei die septimo ante solis occubitu. Quid dulcius melle: t quid fortius leone? Qui ait ad eos. Si nō arassetis in vitula mea: non inuenissetis ꝓpositionē meā. Irruit itaq; in eu spūs dñi. Descenditq; aschalonem: t percussit ibi triginta viros. Quor ablatas vestes dedit his qui problema solueratī. Iratusq; nimis ascendit in domū patris sui. Uxor aūt eius accepit maritū vnū de amicis eius t pronubis.

Uerona cōditur.

ē.eo.t.j. 15.c. Alieo.

Lunq; adesset dies septimus. Iste dies septimus nō vocat dies septimus conuiuij nec solutionis dāde: q; samson dederat ꝓblema p̄mo die conuiuij t indulsit. 7. dies conuiuij ad dādā solutionem. t non pōt vocari iste dies septimus s. termini vel conuiuij: q; nūc ꝓposuerūt iuuenes ꝓblema uxori samsonis vt p; hic. t tamen. j. dr̄ q; ipa erat ei molesta per omnes dies cōuiuij t flebat: t tandē dixit ei vt p;. j. ergo nō erat iste dies septimus: q; cū iuuenes septimo die ante solis occubitū solueritꝓblema vt. j. p;: nō potuisset uxor samsonis molesta esse samsoni nisi vna die incōpleta. s. die septima. t tñ dr̄ hic q; erat ei molesta oibus. 7. diebus conuiuij. ergo ante septimū diē per aliquot dies venerūt ad eam. t vocat iste dies septimus. s. hebdomade vt exponūt oēs tā hebrei q̄ latini. Uel pōt intelligi cū adesset. i. cum appropinquaret. s. q; erat iā quartus dies: t videbant q; appropinquabat dies septimus: t ipsi nōdū inuenire poterant solutionē accesserūt ad remediū uxoris samson. (Dixerūt ad uxorē samson). putauerūt q; ipa posset extorquere ab eo veritatē. nam ipe diligebat eam valde. t nūc nouiter acceperat eā inceperatq; illius frui amplexibus: ideo nullo mō eā ꝺtristaret: sed exponeret ꝓblema. t sic factū est. deus aūt ici tauit iuuenes ad istud remediū vt succūberet samson t cogeretur querere sindones t tunicas occidēdo. 3 o. philistinos. (Blādire viro tuo). i. fac ei blāditias vt iducas ipm ad exponēduꝫ ꝓblema. iste blāditie poterāt esse in opere faciēdo ei de seipa aliqō spāle gaudiū quo solicitaret aīum eius. Uel dr̄. blandire s. in verbis. t sic faciebat femina ista. nam lachrymas fundebat apud samsonē: t forte i lecto: qō amare ferebat samson. s. tenere amantē anxiari: t amor erat principium deceptionis. In hebreo habet. (Decipe virum tuū.) Et ad idem redit. s. decipe eū blādiēdo illi dulcibus verbis t teneris lachrymis: ita vt cōmoueantur viscera eius ad teneritudinē pre amoris imanitate. (Et suade ei vt indicet tibi qd significet ꝓblema). i. t per blanditias suade ei. i. iducas eū ad hoc vt indicet tibi qd significet ꝓblema. s. t tu nobis indices illud. In hebreo habet̄ littera breuior. (Decipe virum tuū t indicet nobis qd significet ꝓblema). t tamē nō debebat indicare samson viris illis nec uxori: q; manifestum est q; ipse non cōsentiret viris indicare. sed littera hebraica est barbara t mutat ꝓnas t modos loquendi. t dicitur indicet nobis. i. tibi. t sic posuit littera nostra. q; tamē postq̄ samson indicaret uxori sue ipa erat indicatura iuuenibus. dixit littera hebraica. t indicet nobis. s. mediante te indicabit nobis. (Quod si facere nolueris). s. diligenter laborando t rem ad effectum ꝓducendo. (Incendemus te t domum patris tui). i. incendemus te t patrem tuum t totam familiam eius t quicquid ad eū ꝓtinet. nā domus non accipitur hic pro edificio sed pro familia sicut cōmuniter dicitur. domus iacob benedicite dominо. istam penam cōminati sunt iuuenes uxori samsonis: q; forte putabant q; ipsa potius diligeret virum suū q̄ eos: t vellet q; obtineret vir: ideo si nō amore aut clemētia assentiret eis saltem timore ducta assentiret. t ista timebat iuuenes: q; sciebat q; poterāt facere id qō dicebāt: ideo solicita fuit ad opus. (An idcirco nos vocastis ad nuptias vt spoliaretis) i. vel nunqd non vocastis nos ad honorandū nuptias nisi vt expoliaretis nos. quasi dicat. venimus ad honorandū nuptias tuas: t nihil hinc consequimur nisi q; expoliabimur vñ honorem consecuturi eramus. hoc dicebant q; quilibet illor daturus erat vnā tunicam t vnam sindonem: t sic manerent nudi. t ista videbatur quedā ratio motiua ad hoc q; uxor samsonis conaretur exponere problema iuuenibus: vt cum ipsi venissent ad honorandū eam nō consequerēt inde dedecus. t tamē non dedit medium conuenienter uxor samsonis q; debuerat ipa intercedere inter virū t iuuenes. s. q; solueret eis penā in quā incidebāt non soluentes problema. t sic nec samson aliqd perderet nec iuuenes debonorarent. si aūt ꝺtenderet ad exponēduꝫ problema depauperaret virū suum obligādo eum ad solutionē. 30. tunicarum t totidē sindonum: in quo satis exhauriret substātia viri sui. Si aūt non faceret quicq̄ debonorarent t obtineret samson: ideo debuit itercedere vt mediatrix t nō vt partialis. In hebreo habet. (Si ad hereditādū vocastis nos) i. nunqd vocastis nos ad nuptias ad tollēdam hereditatē nostrā. t accipitur hereditare ꝓ exheredare vel hereditatē tollere. s. q; obligādo quēlibet ad soluendū vnā tunicā t vnam sindonē tollebāt partē hereditatis eor. (Que fundebat apud samson lachrymas). i. qñ erat cū samsone plorabat intēdēs q; ploratus eius moueret samsonē: t forte erat fletus iste in lecto vt magis iuuenē aut libidine furentē t ad modica aduertētē teneritudine superaret. (Et querebat dicēs). i. conquerebat de eo. (Odisti me t non diligis). i. nūc ostēdis q; habes me exosam t nō me diligis q̄q̄ dicas q; me diligis. (Idcirco problema qō proposuisti filijs populi mei non vis mihi exponere). i. si tu me diligēs exponeres mihi ꝓblema quod ꝓposuisti filijs ꝑlī mei. i. viris de stirpe philistinor qui sunt filij ꝑlī mei. i. de populo meo. t hoc dicebat q; samson nō erat de ꝑlo illius mulieris. i. de stirpe philistinor. q. d. si me diligeres nō occultares mihi qcq̄ de eo qō a te peterē. t tñ occultas: iō exosam me habes. (At ille rñdit: pri meo t mri nolui dicere). s. qñ occidit leonē in cuius cadauere postea fuit mel nō indicauit patri aut matri q; leonē occidisset. et qñ postea accepit fauū t dedit patri t matri noluit indicare q; de corpore leonis esset fauus. (Et tibi indicare potero). i. nunqd iustū erit q; tibi indicē cū illis nō indicauerim. q. d. non: q; magis tenebar obedire illis t diligere eos q̄ te debeā amare. ergo iniustū petis. (Septē igit diebus conuiuij flebat apud eū). q̄q̄ samson iuste rñdisset non cessauit ptinacia femine sed fundēs semp lachrymas inquietabat eu. t dr̄ per septem dies conuiuij. i. vsq; ad cōplemētū septē dierum cōuiuij. nam non cepit mulier inquietare samsonem ex prima die conuiuij sed ex quarta: q; primis tribus diebus conuiuij conati sunt iuuenes inuenire solutionē: t cū non inuenissent putantes sibi esse impossibile sic inuenire diuerterunt ad uxorē samsonis vt ipsa inueniret per virū: t icepit ex die quarto solicitare virū vsq; ad finē diei conuiuij. (Tandēq; die septimo cū ei molesta esset exposuit). i. et uxor in oibus diebus nō potuit extorquere a viro solutionē ꝓblematis. in die aūt septimo cum ipsa sciret finiri terminū molesta erat nimis: t tūc samsō exposuit. nam erat samson iuuenis insensatus ardens in uxore: vñ egre ferebat q; uxor sua quā tenere diligebat coram eo fleret: cōmouebantur quippe viscera amante conspectu in fletum versa: ideo non sustinuit quin exponeret ei.

Lra in hebreo.

Lra in hebreo.

Lra in hebreo.

Quō samson voluit indicare problema uxori sue. Qō. 15.

Queretur quomodo samson voluit indicare problema uxori sue: quia manifestum erat: t ipse satis conspicere poterat q; ipsa scire vellet ad exponendū. 30. viris socijs samsonis. t tunc ꝫ ipsa fleret non debebat cōmoueri ad assentiendum: sed magis habere eā exosā: t magis tacere cum insidiatrix loqueretur ei. Respōdendū q; samson inductus fuit ad hoc vupliciter. Primo q; uxor samsonis innuebat q; nullo modo volebat scire expositionē ad ꝓponendū

Rñ. ad qñ. 1. cā.

Amor fortis ois vicit

2.cā.

Notādum

Aschalon qd sit.

inuenibus sed solū ad intelligendū. ꝛ forte sepe iuraret ꝙ nulli ꝓderet: ꝛ samson nimis credulus putās ꝙ vxor magis diligeret eū ꝙ extraneos credidit ꝙ nō indicaret illis. Cōfirmatiuū huius erat motus interior samsonis qz iuuenis erat ꝛ diligebat nimis puellā banc vt p3.ō. ꝛ nunc quoqz nouiter amplexibus illius frui ceperat: ideo nihil erat qō ei ꝓponeret. cum aūt vultū illius considerabat tristem ꝛ oborias lachrymas cōmouebant viscera eius pre teneritudine amoris: qz amor cuz ipse durus sit ois tenera reddit. nec mirū si puelle amāti ipe quoqz amans cōplozaret ꝛ cōsolaretur eam blanditijs tanꝯ timiditz anime sue egre ferēs illā anxiari. sic ille intēsus ꝛ feruens amator flebem in vinam filiā iacob flentē vi oppressaz blanditijs cōsolabatur qz irruerat in euz amor fortis vt p3 Gen. 34. c. ꝛ iō satis declaratum est. passio aūt oura cōmouet rōnem ad assentiendū alicui vel dissentiendum. ꝛ sic lz verba vxoris samsonis credibilia non essent amor qui eū vrebat illis vires dabat persuadendi. Secundū ꝛ efficacius erat incitatiuū affirum cordi samsonis a deo. volebat. n. deus ꝙ expositio problematis ꝓ vxore samsonis reuelaret iuuenibus: ꝛ samsone succumbente oporteret vt ipe ingreret vnde solueret. 30. tunicas ꝛ totidez sindones ꝛ cogeret occidere. 30. de philistinis. Q. aūt potius ex hac parte ꝯ amore vxoris motus fuerit apparet ꝙ petēte vxore cū lachrymis solutionem problematis ipe rōnabiliter rndit dicēs. patri meo ꝛ matri nolui dicere ꝛ tibi dicere potero. sic ēt postea cum per omnes dies conuiuij molesta ei esset non potuit obtinere. septimo aūt die tandem obtinuit. si tm pre amoris magnitudine exposuisset non potuisset tolerare eam flentē omnibus diebus preteritis quibus eius fruebat amplexibus. (Que statim indicauit ciuibus suis). i. illis. 30. iuuenibus qui erant vati in sodales samsonis: ꝛ erant ciues istius mulieris. s. erant de vrbe thānata ꝛ forte de cognatione sua. (Et illi dixerūt ei die septimo ante solis accubitū). s. iuuenes dixerūt samsoni solutionem die septimo. ꝛ hoc ante solis occubitū: qz dixerat samson ꝙ solueret ei itra septē dies conuiuij. ꝛ si post solis occasum soluissent erāt extra terminū: ꝛ tenebantur ad penam nō obstāte ꝙ solueret problema. (Quid dulcius melle: ꝛ quid forcius leone) non dixerūt ei ꝙ intelligebat de leone ꝛ ꝙ in illo inuētus fuerat fauus: sed per breuia verba expresserūt sniaz. (Qui ait ad eos. si non arassetis in vitula mea). modus metaphore est. vocauit enim vxorē suā vitulam: ꝛ non dixit vaccā ad significandū teneritudinē qz puella erat. s. si nō solicitauissetis eam inquirēdo problematis expositionē. (Nō inuenissetis ꝓpositionem meā). i. nō inuenissetis solutionē eius. ꝛ verū dicebat in hoc samson nā illi per tres dies laborātes nō potuerunt inuenire: ꝛ desperauerūt se posse inuenire. (Irruit itaqz in eum spūs domini). vidit sibi nunc samson imminere necessitatē soluendi. 30. tunicas ꝛ totidē sindones ꝛ nō habebat vnde solueret: ideo iratus nimis ꝛ nesciens quid ageret descēdit in aschalonem ꝛ occidit. 30. viros quoꝝ vestes rapuit. ꝛ vocat spūs domini hic spūs roboris qui irruit in samsonem. i. venit in eum subito ad accendendum eum contra philistinos vt pugna contra illos obtineret tunicas ꝛ sindones. Et sciendu ꝙ accipitur spiritus non pro roboze sed etiam animositate. nā si deus daret samsoni solum robur quāꝯ esset potens ad pugnandum contra multos viros simul: tamen non auderet aggredi illos aut resistere illis pugnando: sicut videmus multos homines corpore quidem robustos: ꝛ animo infirmos: ꝛ fugiē tes a facie aliorum corpore debiliorus. samson tamen audebat pugnare contra leones nudis manibus. etiam contra quantācūꝯ philistinorum multitudinem sine armis solus pugnabat sequenti. c. ideo erat aiositas sua magna equalis robori. vtrūqz aūtem dabatur ei a deo ꝛ vocatur spiritus domini. (Descē ditqz aschalonez). ē aschalon vna de. 5. metropolibus philistinorum vt p3 Josue. 13. et 1. Reg. 6. nunc autē descendit samson de thamnata in qua celebrabantur nuptie ꝛ iuit aschalonē ad rapiendum ibi vestes vt solueret. (Et percussit ibi triginta viros). potuerat samson occidere. 30. viros ꝛ plures: tamē solum. 30. occidit qz non occidit eos ex desiderio occidendi nec qz offenderant eum: sed qz volebat rapere vestes eorum: ꝛ qz solas vestes dedit his qui problema soluerant). i. abstulit vestes omnium. 30. occisorum: ꝛ veniens in thamnata dedit illas. 30. iuuenibus qui soluerent problema suū. Ex hoc p3 ꝙ omnes viri in terra philistinoꝝ induebantur tunicis ꝛ sindonibus: alioquin cum obligaretur samson dare. 30. tunicas ꝛ totidem sindones: si glibet vir nō idueret tunica ꝛ sindōe nō occurreret ꝙ in. 30. viris quos occidit repiret. 30. tunicas ꝛ totidē sindōes. An samson peccauit occidēdo istos. 30. viros philistinos vt acciperet vestes eorum.

Questio. 16.

A Luiusdā rñ. ad q. Rōnes i diuersū. 1.rō. 2.rō.

Rñsi. ad quesitū. 1.rō.

2.rō.

3.rō.

4.rō.

Queretur an samson peccauerit occidendo istos viros philistinos. Aliquis dicet ꝙ nō qz isti erant chananei: ꝛ israelite poterāt pugnare cōtra chananeos imo debebant occidere eos gladio neminē viuere pmitendo Deut. 20. c. In 3rium videtur ꝙ peccauerit: qz viri isti non offendebāt samsonem ꝛ ipe sine cā inuadēs occidit illos. Item inter israelitas ꝛ philistinos erat nunc pax. qō p3 qz ingrediebantur secure israelite in terram philistinoꝝ ꝛ ecōtrario. cōtra federa tamē bellum cōmittere peccatū erat. Respōdendū ꝙ samson nō peccauit occidēdo istos viros. qō p3 qz deus mouebat eū ad hoc. nam deus inquirebat occasiones otra philistinos per samsonē: ꝛ ad hoc fecit ꝙ acciperet vxorē de philistinis vt p3. ō. ergo faciendo mala ad que deus ꝛcitabat eum nō peccabat. Item qñ samson habuit vnde solueret iuuenibus qui soluerant problema irruit in eū spūs dñi ꝛ descēdit in aschalonē ad occidendū istos viros. ergo deus incitauit eū ad hoc. qō p3 qz iste erat spūs robozis ꝛ animofitatis ꝛ non erat prius in samsone: nūc aūt subito venit: sed istud robur nō erat nisi ad faciendū aliqua opa fortia. ergo dando illi pro tunc illā fortitudinem incitabat eum ad faciendum aliquā occasionez vel bellum: qz deus nō solum operabat tunc robur sed ēt aiosi tatē vt supra declaratū est. Item samson sciebat se positū in dicē israel a deo ad nocendū philistinis: ideo nō reputabat peccatū esse nocere illis: imo reputabat esse peccatū si non noceret: cū deus infundēdo ei spūm suū incitaret eū ad hoc. Itez samson videbat ꝙ deus mouebat eū contra philistinos: sicut moyses stans inter egyptios mouebat a deo ad vindicandum iniuriam israelitaꝝ vnde ipse occidit egyptiū facientē iniuriā iudeo ꝛ abscondit eū sub sabulo Exo. 2. c. ꝛ ꝯ regulariter nō liceret ei hoc qz erat opus iudicis ꝛ ipe non erat cōstitutus iudex: tm sciebat se a deo constitutū iudicem ꝛ liberatorē israelitarū: ꝛ putabat ꝙ iudei sic existimabant de illo. sic p3 Actu. 7. cū dicitur de occisione istius egyptij facta a moyse ꝛ subdit. existimabant autem intelligere fratres quoniam deus per manū ipsius daret salutem illis: aut illi non intellexerunt. ita erat de samsone: qz ipe sciebat se positum in liberatorez qz sic angelus predixerat: ꝛ postea deus incitabat eū specialiter quādo imittebat ei spiritum fortitudinis: ideo non dubitabat se bene agere.

Ad rōez ꝓmaz in diuersuz

Ad rōez scōam.

Qō. 17.

A An licuerit sālōi tollē spolia illorū occisoꝝ.

Rō i diuersum.

Rñ. ad qsitum. ꝛ rō. 1. Scōa.

Ad rōez i diuersū

Qō. 18.

A An fuerit ꝺueniēs occasio ꝺ ad ꝓcedendū ꝺ philistios vt occideretur isti 30. viri.

Ad cōtrariū ꝓmam in contrarium dicendum ꝙ lz isti viri non offenderent samsonem: tamē ipe potuit eos licite occidere: qz sicut iudex potest occidere reos mortis lz eum non offenderint vnꝯ: ita ꝛ samson erat iudex cōstitutus a deo ad puniendum philistinos. ꝛ nunc deus monuit eū ad occidendū istos viros: ideo nō peccabat. Ad secūdā rationē dicendum ꝙ erat pax inter israel ꝛ philistinos ꝓ tūc: ideo nō licebat alicui de israelitis pugnare ꝺ philistinos nō facta amonitione aliq̄ vel non apparēte aliq̄ cā. samson aūt pugnauit nūc nō tāꝯ vnus de israelitis: sed tāꝯ iudex ꝛstitutꝰ a deo ꝛ icitatꝰ ab illo ad occidē dū illos. 30. viros. Queret vlterius an licuerit samsoni tollere spolia illoꝝ occisoꝝ. Aliqs dicet ꝙ nō: qz ꝯ iudex occidat aliqs reos nō licz ei tollē bona illoꝝ: lz ꝓmanēt bē dibꝰ eoꝝ: imo si iudex aliquē reū occidat vt possit rape bona illiꝰ peccat. Rndēdū ꝙ licuit samsoni occidere ꝛ rape vestes philistinoꝝ: qz samson lz eēt a deo datus iudex israēlitis: ꝛ ex auctoritate ei a deo data licebat occidere philistinos nō ꝓcedebat ꝺ philistinos tāꝯ ꝺ subditos: lz tāꝯ ꝺ hostes. in bello aūt iusto qñcūqz licet occidere licet ēt ꝑdari: nō poterat samson istoꝝ bona rape quos iuste occidebat. Itē qō ex dei motu fit iustū ē: sed ficut samson motus fuit a deo ad occidēdū philistinos: motus fuit ēt ad ꝑdādū bona eoꝝ: qz ad vtrūqz fuit idē motus. g licuit rape sic occidē. Ad rōnē i 3ium rūsuz ē ꝙ samsō magis ꝓcedebat ꝺ philistinos vt ꝺ hostes ꝯ vt ꝺ subditos: sed a deo auctōritatē hēbat ꝓcedēdi ꝺ illos. Queret an fuerit ꝺueniēs occasio ꝺ ad ꝓcedēdū ꝺ philistinos vt occiderent isti. 30. viri. Rndēdū ꝙ pōt hic ꝺsiderari occasio aut quantum ad deū aut ꝯtū ad samsonē aut ꝯtuz ad philistinos. Primo mō accipiēdo ꝺm ꝙ nō erat occasio aliq̄: qz deus ex cā iusta mouet ꝙ ꝛ nō ex aliquā occasionē tāꝯ motiuā. ꝛ hic ipe voluit occidere. 30. viroꝝ aschalonitas qz erat aliq̄ cā iusta ꝙre occiderent. Si aūt ꝺsiderent respectu sāsonis ꝺm ꝙ ipe iuste occidit vt. ō. declaratū est. ꝛ tm nō motus fuisset ad occidēdū illos nisi habuisset occasionem. s. qz daturus erat. 30. tunicas ꝛ totidē sindōes ꝛ nō hēbat vñ solueret: voluitqz occidē. 30. viros vt inde

inde ꝺsequeret illas. ¶ Quātū ad pbilistinos aūt nō potuit ħ haberi occasio. i. color aliquis ad occidenduz eos: qz ex hoc ꝙ samson obligabat ad. 30. sindones ꝛ tunicas non hēbat cām rōnalem occidendi aliquos de pbilistinis: ꝛ si notū fuisset philistinis ꝙ samson egisset hoc potuissent iuste contra eū pugnare: sed occultuz fuit opus ascbalonitis: qz fecit illud samson vt latro insidians in via. solū ergo fuit ista occasio sic qz deus volebat nūc occidere. 30. viros de ascbalōitis: ꝛ illos ꝑ samson volebat occidere: ꝛ qz samson non mouerez ad istud nisi deo exp̄resse mādante. Uel magis vt consequerez aliquam vilitatē inde posuit talem casum. s. inducēdo ꝙ in solutione p̄blematis ipse succumberet vt cogeretur descendere in ascbalonez ad rapiendum: ꝛ tunc deus obtulit ei illos. 30. viros quos volebat perire: ꝛ occidit illos rapuitq; tunicas eoz.

¶ An samsonis fortitudo fuerit naturalis vel supernaturaliter data.

Questio. 19.

A Rñsi ad quesitū. Robur eē supnāliē triplr ꝑt itelli.

Queretur vlterius de robore samsonis an esset naturaliter vel supnaturaliter in illo. ¶ Rñdē dum ꝙ erat supnaturaliter. nam quandocūq; samson deberet agere aliqd magne fortitudinis oz ꝙ spūs dñi irruebat in ipsum. ergo ex deo erat. ¶ Sed adhuc od̄m ꝙ robur esse supnaturaliter pōt multiplicit̄ itelligi. Primo modo ꝙ deus fecisset ꝙ samson in tali spē ꝛ de materia taliter disposita cōciperetur ꝙ haberet vires magnas nimis. nā q̄ sic conferunt quāq; videantur naturaliter euenire tñ a deo specialiter dantur vt declaratū est p̄ce. c. ¶ Scō modo poterat esse robur supnaturaliter. i. ꝙ nō ꝓuenisset ei ex natiuitatis conditione: sed deus ei nato postea dedisset: sicut sapientiā infundit alicui quā nūq; separat sicut fuit in salomone qui a p̄ncipio nō erat valde sapiens: sed deus contulit ei sapientiā que semp mansit in illo vsq; ad mortē lz malus effectus fuerit. Sic aut̄ poterat esse in samsone. s. ꝙ conferret ei fortitudo que nunq; postea separaretur ab illo. ¶ Tertio modo esse poterat robur supnaturaliter. s. ꝙ daret ei a deo ad aliquē actū: ꝛ cessante illo actu cessaret: ꝛ iterū q̄n esset necessariū robur ad aliū actū conferret a deo: ꝛ sic est de spū ꝓphetico qui a deo confert. nā ille subito illustrat ꝙ phetā: ꝛ tunc definit esse in illo: ꝛ iterum redit in illum ad aliū actū. ꝛ ꝓtingit multotiens ꝙ ꝓpheta nō habens spūm ꝓphetici si conet intelligere aliquid altissimum non poterit nec sciet pluscz ceteri boies. ¶ De p̄mo modo dōm ꝙ non competebat samsoni. nā nō fuit ei robur collatū ex tempore natiuitatis: qz tūc nō oportebat ꝙ vocaret spūm dñi ad operandum aliqd. ꝛ tamē ostauit vt deus daret ei fortitudinē ad ꝺcutiendū columnas domus. j. 16. c. ergo nō fuerat sibi ex natiuitate. Itē quando samson agebat aliqua opa fortia dicebat ꝙ irruebat spūs dñi sup eum vt ꝑz qñ occidit leonem ꝛ quando occidit. 30. viros ascbalonitas. ergo nō erat robur ex ꝺditione cōplerionis.

Opinio quoꝝdā

¶ Aliquis dicet ꝙ fuit tertius. s. ꝙ samson nunq; haberet robur manens: sed vt cōmuniter ipse esset ifirmus sicut ceteri homines. Sed quādo aliquid magnū acturus erat veniebat spiritus dñi super ip̄m: ꝛ tunc habebat robur ꝛ aīositatem. hoc ꝑz ga qñcunq; samson ageret aliquid magnū oz ꝙ spūs domini irruebat super eum. sic enim fuit in occisione leonis. sic etiaz fuit in occisiōe. 30. viroꝝ ascbalonitarū supza in littera. sic etiā fuit in occisione mille philistinoꝝ quando solus pugnauit contra eos sequenti. c. sic etiam qñ concussit columnas domus. j. 16. c. Sic enim est de ꝓphetis: qz spūs ꝓphetie non est manēs. ꝛ tunc qñ ꝓphetant oz ꝙ fit super eos manus dñi vel spūs domini. sic ꝑz de balaam Nume. 24. sic etiā de heliseo. 4. Reg. 3. ꝛ alijs ꝓphetis. ¶ Dōm tñ est ꝙ samson habuit modum scōz fortitudinis. s. ꝙ deus dedit ei fortitudinez postq̄ natus est ex munere p̄ter cōplerionē: sicut dedit salomoni sapientiā quā cōtinue habebat: ꝛ ideo q̄cūq; vellet exercere aliquod opus fortitudinis exercebat non expectans tēpus determinatum vel ꝙ deus infunderet ei spūm roboris. erat aūt istud robur qz deus voluerat ei dare spāliter dū maneret in obseruatione nazareoru: ꝛ qz semper hanc regulam seruauit vsquequo dalila p̄cidit capillos eius semp fuit in eo robur. hoc ꝑz qz q̄n dalila querebat vbi erat robur samsonis ipse respōdit variavsq; ad vltimū cū dixit ꝙ erat nazareus ab vtero matris. ꝛ ꝙ si abscinderētur capilli eius esset ifirmus sicut ceteri homines. j. 16. ꝛ ibi oz ꝙ enarrauit tunc veritatē illi mulieri. ergo virtus erat semper manens in eo quamdiu manebant capilli: ꝛ non veniebat ei vicissim sicut venit spūs ꝓphetie super ꝓphetas. ¶ Item si samson nō haberet robur ꝺtinue manēs: per hoc ꝙ capilli abscinderent nō tolleretur robur cū illud non inesset sibi: ꝛ tñ robur ablatum est. ergo imanebat ei semp. ꝑz antecedēs: qz si robur nō semper maneret sed veniret quādo irruebat in eū spiritus domini quādo capilli radebant nō tolleret spūs domini: qz ita posset postea irruere sicut ꝓus irruebat: ꝛ tñ abscisis capillis iam nihil potuit samson. j. 16. ¶ Item tonsis capillis samsonis. e. c. oz. ꝙ samson nesciebat ꝙ deus recessisset ab eo: ꝛ putauit ꝙ posset se excutere de manibus philistinoꝝ sicut ꝓus. ergo videt ꝙ prius erat semper deus cuz illo quantū ad robur: ꝛ tonsis capillis non mansit. ¶ Item. e. c. vult ꝙ robur samsonis consequeret capillos: qz dicit ꝙ detonsis capillis cessauit robur. ꝛ postea cū vult signare qūo ꝑ antiquum robur potuit samson concutere columnas: oz ꝙ iam capilli eius renasci ceperant. ꝛ tñ si nihil capilli agerent ad robur supflue poneret. Ideo dōm ꝙ robur cepit eē in samsone ex aliquāta etate sua: ꝛ postq̄ cepit nunq; desijt esse in illo dum māserunt capilli: ꝛ illis ablatis cessauit robur. redeūtibus aūt eis redijt denuo robur ꝛ concussit prostrauitq; domū. ¶ Dōm tamen ꝙ erat magna differētia inter robur samsonis ꝛ sapientiā salomonis: qz lz vtrunq; esset infusum ꝛ vtrūq; semper manēs: tamē sapientia salomonis manebat tanq̄ naturaliter inexistēs. nā sicut sapiētia acq̄sita est habitus quidam infixus itellectui difficulter mobilis a subiecto: ita sapiētia infusa salomoni erat habitus radicatus ꝛ infixus ꝛ imanebat naturaliter: imo erat magis radicatus habitus q̄ per acquisitionem: qz habitus acquisiti possunt deleri ꝛ tradit sciētia oblioni: ꝛ tñ sapientia salomonis nō poterat oblioni deleri. robur aūt samsonis non erat aliquid manēs quasi naturaliter in eo: qz nos sentimus robur nostrū qō est quedā conditio mēbroꝝ nostroꝝ: ꝛ cum quis est robustus vel debilis sentit illud. robur tñ datum samsoni nō insistebat in mēbris ita ꝙ esset virtus mēbroꝝ effecta: qz tūc samson sentiret quādo esset robustus vel quādo debilis: ꝛ tñ quādo detonsi fuerant capilli samsonis putabat ipse ꝙ posset effugere sicut alijs vicibus. ꝛ non potuit. j. 16. ergo non erat robur tanq̄ cōditio membroꝝ. ¶ Dōm igitur ꝙ robur samsonis in membris erat cū membra sua mouerent ad fortes opationes: alioquin non possent manus sue esse organa tā fortiū opationū. s. qz frangerent sicut ligna tenera lz moueant a forti agente nō poterūt esse organa fortis pcussionis. non erat tñ ista fortitudo samsonis tanq̄ conditio ipsoꝝ mēbroꝝ. s. infixa eis ꝛ q̄ vere vocaret accidēs eoꝝ: ideo habebat minorem adhesionez ꝛ infixionem in samsone q̄ sapientia salomonis in intellectu eius. Cum aūt arguitur ꝙ quando samson operabatur aliqd forte irruebat super eum spūs dñi. ¶ Dōm ꝙ potest hoc dupliciter intelligi. Uno modo ꝙ deus tunc nō infundebat ei robur tanq̄ prius non haberet illud: sed augebat vt posset habere actus fortissimos. ¶ Aliter pōt dici ꝙ tunc non infundebat ei deus robur sed solum animositatē: qz ꝑus habebat robur ꝛ nō habebat desideriū ad aliqd agendum. Deus aūt infundebat ei animositatem magnā ad aggrediendū aliqua fortius q̄ aliter non aggressurus esset. ꝛ iste modus est verior. ꝛ ita fuit de occisione leonis ꝛ. 30. viroꝝ: ꝛ postea de pugna contra multos philistinos qñ rupit vincula. ¶ Sed adhuc obijciet ꝙ. j. 16. c. dixit samson ꝙ deus daret ei p̄stinam fortitudinez suā vt haberet victoriam de hostibus. Dōm ꝙ tūc perditum erat robur. s. qz quādo capilli p̄cisi fuerāt cessauerat robur: ꝛ crescentibus capillis samsonis denuo venerat robur. ꝛ tamē nesciebat illud samson: iō petiuit a deo ꝙ redderet ei p̄stinā fortitudinē: ꝛ sensit illā in se facto in se spū domini ꝛ concussit colūnas domus. (Iratusq; nimis ascēdit in domū patris sui). s. samson iratus valde fuit contra vroꝛē suā qz discoopuerat secretū de exp̄positione p̄blematis iuuenibus: ꝛ ip̄e succubuerat. in quo erat ꝺplex malū. Primum qz ex illo coactus est. 30. tunicas ꝛ totidez sindones iuuenibus p̄stare. Secundum erat qz istud erat signū ꝙ vroꝛ samsonis magis diligeret alium q̄ ip̄m: cū potius elegisset ꝙ succūberet vir suus q̄ iuuenes cōpatriote sui. ꝛ istud erat signū ꝙ nō eēt fidelis viro sz adulteraret. (Uroꝛ aūt eius accepit maritū vnū de amicis eius). s. vnū de illis. 30. iuuenibus q fuerāt sodales tpe ꝺuiuij sāsonis ꝛ obtinuerāt in p̄blemate. (Et de ꝓnubis). illi iuuenes vocant ꝓnubi. i. socij nubētis vel custodiētis nubētē: quos nos vulgariter p̄rinos nuptiaꝝ appellamus. sic custodes puelle anteq̄ tradant viro vocant paranympha. para qō ē iuxta ꝛ nympha qō ē puella q̄si iuxta puellam. s. qz sunt iuxta eam custodiendo eam.

¶ Quare vroꝛ samsonis accepit in vir̄ aliū viuēte samsone. Et an potuit eam repudiare p̄opter hoc. Questio. 20.

Ꝺo. sñia Qūo modū robor̄is būerit sāson

Diſcrimen iter robur samsonis ꝛ salomonis sapientiaz.

Ꝺeſ. qōnis

Rñsio ad ra tionem.

Scōa.

Obiectio

Rñsio.

A Rñ.ad qſt. 1.cā.

Queretur quare vroꝛ samsonis accepit in virū aliuꝫ viuēte samsone. ¶ Respondendum ꝙ eā videtur duplex. Primo qꝛ puella non multū diligebat samsonē.nā dum adhuc ipse maneret cū ea in diebus nuptiarū ipsa diligebat potius iuuenes socios samsonis q̄ ipm.nam voluit ꝙ obtinerent illi ꝺtra samsonē in solutione ꝓblematis ⁊ soluit eis illud vt pz.ē.⁊ hoc ꝺuincit ex posterioꝛibus.nā receden te samsone accepit in maritū vnū de iuuenibus illis qui erant tūc cum samsone.⁊ videt ꝙ amoꝛe illius ipa laboꝛauisset cum samsone ad inquisitionē solutionis ꝓblematis.ipa ergo gauisa est ꝙ recederet samson vt acciperet aliū in virū. ¶ Secun da causa fuit qꝛ qñ samson ꝺedit vestes bis qui soluerant ꝓ blema iratus fuit contra vroꝛem qꝛ ipa exposuisset:⁊ ob hoc recessit de ciuitate thānata.⁊ sic putauit pater illius ⁊ ipa puel la ꝙ samson nollet ad eā redire:ideo tradita est alteri in vro rē.⁊ istā cām expꝛessit pater puelle ꝺicens.putaui ꝙ odisses il lam:ideo tradidi eā amico tuo.sequē.c. ¶ Quereť vlte rius an samson poterat repudiare istā puellā que tātū offende rat eū. ¤ ¶ Aliquis ꝺicet ꝙ sic:qꝛ ꝺcessus erat libellus repudij iudeis q̄ displicerent eis vroꝛes ne alꝫ occiderent Deute.24. ⁊ Mat.19.sed ista displicebat nimis samsoni quia offenderat valde eū adiuuādo alios extraneos ꝺtra ipꝫ:ideo licebat ei re pudiare illū. ¶ Respōdendum ꝙ ex illa lege nō licebat samso ni repudiare eam:qꝛ illa lex ꝺata fuerat iudeis ⁊ tenebat iter fl los qui erant subiecti illi ⁊ nō in ꝓiudicium illoꝝ qui non erāt subiecti illi legi.⁊ tñ vroꝛ samsonis erat philistina ⁊ nō ligabat eā illa lex:ideo virtute illius non poterat eā repudiare nisi fo rte a principio ꝺuentum fuisset ꝙ posset eā repudiare.alioquin ꝺueniretur samson coꝛā iudicibus philistinoꝝ ⁊ cogeret mane re cū illa. ¶ Ꝺōm tñ ꝙ potuit eā repudiare:qꝛ tā lege hebꝛeo rū q̄ lege philistinoꝝ mr̄imoniū recipiebat repudiū.de lege he bꝛeoꝝ pz ex ꝺictis.de lege aūt philistinoꝝ pz ex verbis patris vroꝛis samsonis.nā ꝺixit ad samsonē.putaui ꝙ odisses eaz:iō tradidi aliā amico tuo.in quo ĩnuit ꝙ ex odio ꝺimittere pote rat illā:aliogn (lz odisset eā) nō ꝺiceret ꝙ ꝺederat eā alteri vi ro. Item intelligebat pater illius puelle ꝙ samson poterat nūc accipe in vroꝛē soꝛoꝛē illius puelle:si tñ nō ꝓcederet repudiuꝫ non posset accipe soꝛoꝛē.ergo poterat repudiare illā lege phi listinoꝝ. ¶ Quereť vlterius quare samson non repudia uit puellā istā:qꝛ prius acceperat eaz qꝛ placuerat oculis eius. supra in littera.nūc aūt nimis displicuerat ei:qꝛ diligebat po tius iuuenes q̄ ipm ⁊ exposuerat eis ꝓblema:ītātū ꝙ samson iratꝰ relict illā.debuisset ḡ illā repudiare. ¶ Rñdēdū ꝙ deuꝫ fecerat ꝙ samson acciperet mulierē de philistinis:qꝛ querebat occasiones ad hoc ꝙ samson pugnaret ꝫ eos vt pz.ē.si aūt di mitteret illā ꝓ repudiū nō haberet occasionē ꝓpter eā inferen di malū philistinis.deus aūt volebat ꝙ hic nascereť multe oc casiones ꝺtra philistinos.nā ꝓmo ꝓpter eā que exposuit ꝓble ma coactus est samson ꝺescendere in aschalonē ad occidēduꝫ 30.viros ⁊ rapiendū vestes:⁊ rursus:qꝛ ipa offenderat eū ha buit eā exosam ⁊ recessit ab ea.pater aūt eius hoc vidēs tradi dit eā alteri viro ex quo iratus samson cōbussit segetes ⁊ vi neas ⁊ oliueta philistinoꝝ.⁊ itez fecit plagam magnā in eis vt pz.c.sequē.Si aūt samson repudiasset vroꝛē non habuisset oc casionē faciēdi aligd istoꝝ:iō deus:inclinauit eum ad non re pudiādū illā:lz iratus fuerit:illi inclinauit tñ eum ad recedēdū ab ea vt interim pater puelle tradere posset eā alteri viro:⁊ sic babereť occasio ad pugnādū ꝫ philistinos ⁊ nocendū illis.

Qō.21 A An samson poterat repudiaꝛ istā puellā q̄ tā tū offende rat eum. ¤ Quiusdaꝫ rñ.ad q̄stū

2.cā.

Doc.rñ. ad queſitum.

¶ Capitulum.xv.

Pallas gygaꝫ a turno interficit.

Post aliquantulum temporis cū ꝺies triticee messis instarent:ve nit samson inuisere volens vxo rem suam:⁊ attulit ei hedum de capris. Cūqꝫ cubiculuꝫ eius so lito vellet intrare:prohibuit illum pater illi/ us ꝺicens. Putaui ꝙ odisses eaz:⁊ ideo tra ꝺidi illam amico tuo: Sed habet soꝛoꝛem q̄ iuniogꝛ ✝ ⁊ pulchꝛioꝛ illa ē:sit tibi ꝓ ea vxoꝛ. Cui samson respōdit. Ab hac ꝺie nō erit cul pa in me contra philisteos. Faciā enim vo/ bis mala. Perrexitqꝫ ⁊ cepit trecentas vul pes:caudasqꝫ earum ✝ iūxit ad caudas:⁊ fa ces ✝ ligauit in medio:q̄s igne succendēs di misit vt huc illucqꝫ ꝺiscurreret. Que statim perrexerūt in segetes philistinoꝝ. Quibus succēsis:⁊ cōportate iā fruges ⁊ adhuc stan/ tes in stipula ꝙcremate sunt:intātū vt vineas quoqꝫ ⁊ oliueta flamma consumeret. Dixe rūtqꝫ philistym. Quis fecit hanc rem? Qui/ bus ꝺictum est. Samson gener thamnatei: qꝛ tulit vxoꝛez eius ⁊ alteri tradidit:hec ope ratus est. Ascenderuntqꝫ philistym:⁊ com/ busserunt tam mulierem q̄ patrē eius. Qui/ bus ait samson. Iz hec feceritis:tamen ad/ huc ex vobis expetam vltionem:⁊ tūc quie scam. Percussitqꝫ eos ingēti plaga:ita vt stu pentes surā femoꝛi ĩponerēt. Et ꝺescēdens habitauit in spelunca petre ethā.

Als ✝ vertit.

Als ✝ vinꝛit.

ē.6.f.

†

†

†

Post aliquantulū. Supra posita est occasio p ma samsonis pugnādi ꝺtra philistinos. Dic ponit occasio scḋa. Et ꝺiuidit in duas:qꝛ pri mo ponit occasio. Scḋo philistinoꝝ inuasio.ibi. (Perrexitqꝫ ⁊ cepit.) ¶ Quereť circa p̄mū an ea que habent hic fuerit facta post p̄cedentia ꝺtinuato ordine:⁊ an fuerint facta imme diate vel iteriecto aliquāto tpe. ¤ ¶ Ad p̄mū ꝺōm ꝙ est ordo rectus:qꝛ supra fit mētio qūo vroꝛ ablata est samsoni. Dic aūt ponunt mala secuta in philistinis ꝓpter ablationem vroꝛis. ¶ Ad scḋm ꝺōm ꝙ fuit modicuꝫ tēpus inter p̄cedentia ⁊ ista que habent hic.s.iratus samson recessit ī thānata relicta vro re ⁊ iuit in domū patris sui:māsitqꝫ ibi aliquot ꝺiebus:⁊ post aliquantū tpis venit rursus ad vroꝛē ⁊ facta sunt q̄ hīr hic.⁊ littera ꝺtinuat se hic cū ꝺicit.post aliquantulū tpis.i.ꝙ modi cū tēpus intercidit. (Post aliquātulū tpis).s.cōputando a tpe quo recesserat samson ꝺe thānata relinquēs vroꝛē. ¶ Lā aūt quare samson stetit aliquāto tpe non rediēs ad vroꝛē suā fuit ꝺuplex. Una fuit ex parte eius. Et alia ex pte dei. ¤ Prima fuit qꝛ qñ samson recessit ab vroꝛe erat nimis iratus:⁊ nō hēbat aūm redeundi ad illā.nūc aūt aliquanto tpe intercidente ira deferbuit ⁊ cepit samson diligere vroꝛē suā sicut ꝓus. Etiā qꝛ cū iuuenis esset libido eū verabat:⁊ habens memoriā cōsuetu dinis ꝓterite cum vroꝛe voluit redire ad eam. ¶ Scḋa causa fuit ex parte dei.s.deus noluit ꝙ samson rediret cito postq̄ re cessit qꝛ deus intēdebat ꝙ vroꝛ samsonis traderetur alteri vi ro.⁊ ob hoc samson iratus ꝓcuteret philistinos:⁊ qꝛ si rediret īmediate vel pauco tpe postq̄ recessit nōdū esset vroꝛ eius tra ꝺita alteri viro nec traderet.⁊ ob hoc nō esset occasio samso ni pugnādi ꝺtra philistinos:iō inclinauit samsonē ad nō veni endū vsqꝫ post aliq̄tū tēpus. (Cū ꝺies triticee messis istarēt) s.istud tēpus erat qñ samson redijt ad vroꝛē suā. Est autem in terra chanaā tēpus messis triticee in medio:qꝛ est terra calida magis q̄ ista cū sit partim in.3.⁊ partim in.4.climate:⁊ noia tur hic tēpus messis triticee ꝓpter ea q̄.j.hūr.s.ꝙ samson liga uit vulpes ad ꝺburēdū segetes ⁊ cōbusserūt illas. (Venit sam son iuisere volēs vroꝛē suā).nā reliq̄rat eā ex aliquot ꝺieb⁹ iratus.nūc aūt redijt ad eā volēs visitare illā ⁊ cohabitare illi. (Et attulit ei hedū ꝺe capris).istū attulit ꝺe ꝺomo p̄ris sui ma nue:qꝛ hactenus māserat in ꝺomū p̄ris sui cum iratus recesse rat ab vroꝛe sua:⁊ ferebat hūc hedū ad letificanduꝫ eam.

Duisio.

Qō.1 A An sit oꝛ ꝺiꝫ mura tō ⁊ an ꝫ īmediate fuerit fcā ¤ Rñ. ad 1.q̄stū. Rñsi. ad 2.q̄stuz.

Sāsō qꝛ stetit aliq̄to tpe nō rꝺiēs ad vroꝛē suam. ¤ 1.cā. 2.cā.

Ⓔ Quō samson recedēs ab vroꝛe nimis iratus:nūc nō solū re ꝺibat ad eā sed ēt redibat ferens hedum. Questio.2.

Queretur cū samson tantū offensus fuisset ab vroꝛe sua ita vt recederet ab ea nimis iratꝰ:quō nūc nō solū redibat ad eā:sed ēt redibat ferēs hedū. ¶ Rñdē dū ꝙ istud erat ex ꝺuabus causis. Prima erat ex pte samsonis. nā ipe a p̄ncipio ꝺilexerat valde istā philistinā qꝛ placuit ocu lis eius:⁊ ob hoc eā in vroꝛē accepat vt pz p̄ce.c.fuerat aūt su bito valde iratus samson ꝺtra ipsam qꝛ offenderat eū nimis. nūc aūt efferuescēte ira redijt p̄stinus amoꝛ. Item samson eius fruebat prius amplexibus:qꝛ iuuenilis eum flāma vrebat:ad tempus autez ira p̄ualuit amoꝛi ⁊ recessit ab ea.nunc autem

A Rñsi. ad queſitū. 1.cā.

Als supest ✝ et.

crescente

crescente pstina flāma samsonis cepit tenere diligere vxorem suam cupiens denuo eius frui amplexibus. ⁊ ob hoc ad eaz rediit vt pz. j. cuz dicit. cūq; cubiculū eius solito intrare vellet ⁊c. ideo samson amans non solum iniurie satisfactionē ab vxore nolebat: sed potius ecōtrario timebat eam sibi iratā inuenire: ideo ad eā letificandā ⁊ inuitandū ad pristinū amorē ⁊ iuueni
2.cā. lia gaudia hedum de capris ei i munus attulit. ¶ Scōa cā fuit ex parte dei. s. volebat deus q̄ appareret manifeste philistinos offendisse samsonem. ⁊ istud erat qz vxorem eius tradiderant alteri viro: ⁊ q̄ rūdere volebat pater puelle qz fecerat hoc qz samson oderat eā ⁊ iam nolebat eam in vxorez inclinauit samsonem ad ducēdum hedum de capris vxori sue: vt per hoc pateret q̄ nō solum non oderat eam: sed ēt diligebat nimis cum
† offerret ei munera. (Cūq; cubiculū eius solito vellet intrare) s. quādo venit ad videndū vxorē voluit eam cognoscere effectu maritali sicut prius. ⁊ dicit. solito. qz eo tempore quo māsit in thamnata. s. celebrādo nuptias solitus erat cognoscere illaz.
† (Prohibuit eū pater illius). dicēs ne accederet ad eā: qz iam non erat vxor eius sed alterius viri. (Dicēs. putaui q̄ odisses eam: ideo tradidi eam amico tuo). cum samson vellet intrare
† ad puellam vt ad vxorē suam: pater vidit q̄ errauerat tradēs eam alteri viro ideo cepit se excusare dicēs. (Putaui q̄ odisses eam). i. q̄ iam nolles habere in vxorē. istud motiuū fuerat
† principale patris. nā samson nimis iratus recesserat de domo soceri vt pz prece. c. ⁊ ira fuit cōtra mulierez qz reuelauerat expositionem problematis iuuenibus: ideo putauit pater eius q̄
† nunq̄z reuersurus esset ad eam. ⁊ dō. (Tradidi eā amico tuo). quasi dicat q̄ in hoc fecerat ei gratiam: qz cum vxor ei adempta foret: melius erat q̄ daret alicui amico suo q̄z alteri.

Qō. 3 A An vxor samsōis peccauerit accipiendo alterum virum viuente samsone. ¶ Aliqs dicet q̄ non: qz sm leges suas poterat repudiare illam ⁊ accipere alterū. ¶ Respōdetū q̄ peccabat qz vxor soluitur a lege viri per mortē viri: vel eā repudiaret tunc quādo durabat tēpus repudij. Samson tū viuebat ⁊ non repudiauerat vxorem: ideo ipsa manebat ligata lege eius. Nec poterat ipsa repudiare eum: qz lz lex hebreoz ⁊ leges positiue aliarum gentiū pmitterent repudium nunq̄z dabatur ista potestas nisi viris. femina aūt in nulla vnq̄z politia habuit potestatē repudiandi viruz: qz causa repudij cessat ex parte femine. ⁊ sic fuit facta magna offensa samsoni: qz vxor sua alteri copulata est: non solū adulterando sed ēt accipiendo aliū in virū quasi ei liceret. vnde samson cōquestus fuit valde de hocvt pz. j. (Sed bz sororē que illa pulchrior ⁊ iunior est). vidēs pater vxoris samsonis q̄ offēdisset nimis samsonē voluit eū placare: ⁊ qz samson dilexerat puellā illā qz pulchra erat putauit q̄ pulchritudie alterius pulchrioris placaret eū. ⁊ dixit. bz soror ē q̄ est iunior ⁊ pulchrior. q. d. nō tristeris q̄ ista ablata sit qz dabo tibi sororē eius q̄ est pulchrior ⁊ iunior ⁊ magis gaudebis cū illa. (Sit tibi p illa vxor). i. accipe eā in vxorē sicut habebas aliam ⁊ nō tristeris. ⊙ ¶ Queret an liceret samsoni accipe in vxorē istā sororē vxoris sue. ¶ Aliqs dicet q̄ nō p̄pter duo. Primo qz durabat mrimonium cum prima: ⁊ manē te illa nō poterat accipere aliā vxorem. Scōm erat qz dato q̄ cessaret pmum matrimoniū non posset cum sorore illius cōtrabere: qz iste gradus erat prohibitus. ¶ Dōm q̄ ista ratio non stat ex omni parte. nam primum non tenet: qz lz matrimoniuz adhuc p̄mum teneret qz mulier nō potuit illud dissoluere recedendo a samsone: tū samson poterat repudiare vxorem ⁊ iam non staret matrimonium ⁊ posset accipere aliaz vxorē. ¶ Secunda etiaz ratio non stat: qz lz dicatur gradus ille prohibitus sm qualdam gentes: tū sm alias non erat prohibitus. ¶ Unde dōm q̄ samson sm legem philistinoruz poterat accipere in vxorē sororē vxoris sue. sic pz ex verbis patris. s. habet sororē q̄ iunior ⁊ pulchrior illa est sit tibi p ea vxor. si tū inter philistinos esset oīno vetita ista copula nō diceret pater puelle. sit tibi p ea vxor. Dōm tū q̄ sm legē hebreoz non poterat samson illā accipere: ⁊ ipse tenebat seruare legem hebreoz ⁊ non philistinoz: qz agendo contra illam peccaret. In hebreo habet. habet sororem que iunior ⁊ melior illa est. vbi nos dicimus pulchrior. nā bonus in hebreo accipitur pro pulchro: sic ⁊ interdū
† accipit littera nostra. (Cui respondit samson. ab hac die non erit culpa in me contra philisteos). non consensit samson huic pacto: qz erat prouocatus nimis ad iram: sed succensus fuit ad vltionem huius offense: ⁊ dixit q̄ non esset ei culpa contra philisteos. i. si ageret contra illos qz offenderant eum grauiter: ita
† vt mererētur magnas penas. (Faciam eni vobis mala). i. oībus philisteis faciam malum ꝓpter hoc. s. qz in terra eoz facta est mihi ista offensa. (Perrexitq;.) Hic ponit secundū. s. ipsa iuasio philistinoz. ⁊ diuidit in duo. Prio ponit inuasio bono rū. Scōo inuasio psonaz. ibi. (Quibus ait samson.) ¶ Circa p̄mum dō. (Perrexitq; ⁊ cepit trecentas vulpes.) †

¶ Quō samson capere poterat. 300. vulpes viuētes. Qō. 5.

Aliquis dicet quomodo samson poterat capere tot vulpes. ¶ Aliquis rūdebit q̄ samson sicut erat fortissimus ita erat velocissimus: ⁊ poterat velocitate feras cō sequi ⁊ capere. ⁊ sic posset capere multas quotq; repiret in terra. similis enim velocitas fuit in asabele fratre ioab ⁊ abisai. ⁊. Re. 2. de quo dō q̄ erat asabel cursor velocissimus quasi vnus ex capreis que morant in montibus. sic credendum est de samsone: qz cū deus daret ei hanc dotem robozis ad affligendum philistinos daret ēt quicquid aliud necessarium erat ad perse quēduz: sed velocitas erat ita necessaria sicut robur: ideo deus daret ei robur cum velocitate ⁊ posset sic psequi vulpes. ⁊ maxime hoc est verisimile: qz cum samson aliquid magnum actu rus erat irruebat in eum spūs domini vt pz precedenti. c. ⁊ hic ⁊ in sequenti. ⁊ tunc adiuuabat eum specialiter: ⁊ qz congregare vulpes erat aliquid ad penā philistinoz ordinatū: deus daret ei specialem velocitatē ad consequendum eas. ¶ Aliter dici pōt ⁊ melius q̄ samson cepit istas vulpes in retibus vel p alia artificia: ⁊ non fuerit ipse solus sed alij adiuuerint eum: lz ipe fuerit ingeniator: ⁊ potuit faciliter capere tot qz in terra illa sunt multe vulpes: intantū q̄ demoliunt vineas florētes ⁊ alia terre nascentia vt oporteat illas artificiose capi ne tantū ledant. sicut pz Cantico. 2. s. capite nobis vulpes paruulas que demoliuntur vineas: nā vinea nostra floruit. ⁊ sic poterat samson in breui capere tot vulpes: ita vt nō aduerterēt ad h̄ philistini.

¶ Sed queretur ad quid voluit samson tot vulpes. ¶ Dōm q̄ ipse volebat cōburere si potuisset terrā totam philistinoz: ⁊ cō burere debebat apponēdo ignē vulpibus: iō quāto plurib⁹ apponeret ille diffugerent in plures partes ⁊ cremaretur maior pars terre philistinoz. (Caudasq; earum vinxit ad caudas). non est intelligendū q̄ ligauerit vnā caudam cū alia torquendo ipsas caudas: ⁊ faciēdo q̄ ipe essent ligamina non apponendo alia ligamina: qz hoc ipossibile erat q̄ trecente vulpes possent inter se solis caudis suis ligari: qz vix due vulpes ligari possent. sed intelligitur q̄ ponebantur aliqua ligamenta magna de funibus que sumerent principium ex cauda: ⁊ mediantibus illis ligarent omnes caude illarum.

¶ Ad qd sāson ligabat vulpes sit ad cremādū totā terrā. Qō. 7.

Queretur cum samson vellet missis vulpibus cremare terram philistinoz ad quid ligabat eas simul: qz sufficiebat q̄ q̄libet vulpis ligata face ad caudam si mitteretur discurreret p segetes ⁊ vineas ⁊ cremaret: sicut si omnes simul ligarent ⁊ posta mitterent. ¶ Rūdendum q̄ intentio samsonis fuit vt cremaretur terra philistinoz ad omnem partem: ⁊ si mitteretur quelibet vulpis per se non fieret sic: qz contingeret oēs vulpes aut plures earum cōcurrere in eandē partē. ⁊ sic non plus ꝓficerent multe vulpes q̄z pauce ⁊ cremaretur pauca terra. nūc aūt ligando oēs simul necesse erat q̄ discurrerēt ad partes contrarias ⁊ nō relinquerēt aliq̄ loca intacta ad que nō pergerēt. ⁊ sic oia cremarentur. ¶ Pro quo sciendum q̄ modus erat q̄ captis oibus vulpibus ponerent funes magne gbus ligarent: ita vt omnes simul tenerentur ligate vno ligamine. ⁊ preter hoc esset cuilibet vulpi aligs funis singulariter ligatus i quo pēderet aliqua facula vel toris artificiose ⁊ diligēter icensus vt nō posset faciliter extingui: vtpote appositis pice et stuppa vel alijs fomētis ignīū: ⁊ talis fax erat ita ligata ad caudā vulpis q̄ nō posset cremare vulpē sed videret eā: ⁊ tūc apposuit samson ignē in medio trecētorū vulpiū ⁊ cremata sunt vicula magna gb⁹ oēs iuicē tenebant ligate: ⁊ ipe videtes ignē cepunt timētes fugere ab eo ⁊ cū vna vulpes videret aliā ardētē fugiebat ab ea ⁊ alia ab alia: itātuz q̄ nēce erat eas in ptes ōrias fugere. ⁊ h̄ mō totā terrā in circuitu pambularēt. insup vulpes videtes ignē post caudā suā timebāt illū ⁊ fugiebāt velut posset recedere ab eo: ⁊ qz sp illuz secū portabant semp timebant ⁊ semper fugiebāt putantes q̄ ignis moueretur ad eas. ⁊ sic necesse erat q̄ discurrerent per multa loca ⁊ omnia succēderēt. Amplius aūt qz vulpes putabant ignem nō esse sibi alligatū sed q̄ veniret ⁊ p se moueret post eas desiderabāt fugere ad loca occulta in gbus ignis nō posset ossequi illas: iō introibāt in segetes, ⁊ iter olineta ⁊ vineas putantes ibi posse latere ⁊ q̄ ignis non consequeretur illas:

A Cuiusdam rūsi. ad q̄st.

Rūsi. doc. solidioz ad q̄ situm. In tra chanaā sē mult te vulpes.

Qō. 6. A Ad qd voluit samsō tot vulpes Rū. ad q̄st. †

A

Rū. ad q̄st.

Nota modū ligandi vulpes.

Qō.8.

A Qr nō apposuerit sā sō ignē p se Rn̄.ad q̄st.

r sic succedēbāt segetes vineas r oliueta: r cū in aliquam segetē intrabant videntes illā succendi fugiebāt magis q̄z prius timētes ignē. r hoc modo necesse erat discurrere p oēs segetes r arbusta quousq; oia cremarēt vel deficerēt faces succēse ligate ad caudas vulpiū. ¶Quereť vlterius q̄re nō apposuit samson ignē p se: q; ēt nō succensis caudis vulpiū poterat cremari terra appositō igne p eū r p alios ꝺsocios ꝺ suos. ¶Rn̄ dēdū q; samson nō potuit ꝺueniēter cremar segetes r arbusta p se sicut p vulpes: q; vt descriptū est vulpes discurrerēt p oēz partē terre r nō relinq̄rēt aliqd incōbustū in terra illa. Sāson aūt nō poterat ponere ignē nisi in paucis locis. r si forte vellet ponere in multis poterat ipse piclitari: q; cuz in diuersis locis poneret iuadēte flāma oia q̄ i circuitu erāt poterat ipe capi medi⁹ r exuri: iō facili⁹ r melius potēs facere p vulpes fecit p illas. ¶Quare magis accepit samson vulpes ad cremandum terram q̄z alia animalia.

Questio.9.

A Ra.da.cāchi rn̄si.ad questuz.

Queretur quare magis accepit samson vulpez ad cremādū terrā q̄z alia aialia. ¶Rn̄det ra.da. canchi r alij hebrei q; fecit hoc ad silitudinē philistinoꝝ. nā merebanť puniri p vulpes cū ipsi essent vulpes. s. q; sicut vulpes sunt aialia dolosa retrocedētia: ita philistini erant dolosi r retrocedētes a pacto iuramēti. nā socer samsonis nō obstātibus federibus mr̄imonialibus dedit filiā suaz alteri in vxorē. r sic retrocessit. ¶Sz dōm q; istud est ridiculū: q; samson nō itendebat hic designare maliciā philistinoꝝ sz punire illos. si ergo aliud aial esset ꝺueniētius ad puniēdū illos q̄z vulpis sz nō designaret maliciā illoꝝ potius accipet illud samson q̄z vulpes.

Imp;oba.

Rn̄si.doct. ad q̄situm. 1.rō. 2.rō.

Jdeo dōm q; accepit samson vulpes pp duo. Primo q; erant aialia multū ꝺueniētia ad hoc faciēdū vt declaratū est: r vt patuit iure. Scōo q; ista aialia erant cōiora in terra illa q̄z alia. s. q; faciliter capi poterāt multe de illis: r nō possent capi sic alia aialia. qō p; q; accepit trecētas vulpes. (Et faces ligauit ī medio). nō itelligať q; erāt caude iter se ligate: r faces eēnt in medio: sed erāt ligamina lōga de funibus in medio: r in q̄busdaz ligaminibus spālibus ipsaꝝ erāt faces. i. facule ardētes. s. aliq̄ ligna succēsa q̄ pice r stuppis r alijs fomentis igniū eēnt illita vel aspsa: ita vt nō posset ignis faciliter extingui. (Quas igne succēdēs). s. succedit faces r cōbussit ligamina media vt possent ab iuicē diffugere. (Dimisit vt huc r illucq; discurrerēt) s. dimisit eas vt mouerenť arbitrio suo r mouebanť in ptes ꝺrias fugiēte vna ab alia. nā q̄libet timebat ignē quē ferebat r quē alia hēbat. (Que statī prererūt in segetes philistinoꝝ). cā erat q; vidētes ignē post se venire nō putabāt sibi alligatū: sz putabāt q; ipse mouereť p se ꝺ illas ad cremādū eas. r ob hoc fugiebāt semp ab illo: r ibāt ad loca occulta putātes q; posset ibi euadere ab igne latēdo: r q; segetes erāt alte iuerūt ad latēdū ibi. r sic succēdebāt illas. (Quibus succēsis). s. postq̄z succēse fuerūt segetes ad q̄s iuerūt vulpes. (Et cōportate iā fruges: r adhuc stātes in stipula ꝺcremate sunt). i. succēse sunt segetes philistinoꝝ eūtibus illuc vulpibus. r tūc nō solū segetes q̄ erāt in agris nōdū collecte: sz ēt fruges q̄ erāt collecte ī areis ꝺcremate sunt: eo q; vulpes discurrerunt tā p agros messiū q̄z p areas in q̄bus erāt fruges collecte. vocanť. n. fruges cōportate ille q̄ de agris iā portate erāt ad areas ad triturādū. segetes stātes in stipula vocanť ille q̄ adhuc stāt in agris vbi nate sunt r nō sunt falce demesse. (Jntātū vt vineas quoq; r oliueta flāma ꝺsumerēt). i. nō solū flāma ꝺsumpsit segetes sed ēt vineas r olieta. hoc ꝺz q; segetes facilius cremari poterant q; erāt stipule ficcate: r tū vinee r olieta vrebāt r poterāt magis resistere igni: nec tātū nocuit ignis illis sicut messibuz r alijs rebus aridis. in hebreo br̄ ista sn̄a breuius. s. (Succēdit ab acerno vsq; ad messem vineā r olieta). s. succedit acerū. s. fruges cōportatas messe. i. segetes stātes in stipula: vineaz r olieta. i. etiam peruenit ignis ad cremandum vineas r olieta.

Fruges cō portate.

Lra in hebreo.

¶An peccauit samson cōburēdo terrā philistinoꝝ: r an ablatio vxoris esset cā quare posset hoc iuste facere.

Questio.10.

A Rn̄.ad q̄st.

Queretur an peccauerit samsō faciēdo istud. ¶Rn̄dēdū q; nō peccauit: q; deus mouebat euz ad faciēdū hec: q; ipse ingrebat occasiones ꝺ philistinos vt p; ꝑce.c. r deus spāliter coz eius mouebat ad faciēdū talia vel talia mala r in tali vel tali loco: lz forte ista nō tā distincte cognosceret samson sibi a deo iussa. Etiā samson ad hoc natus fuerat vt malū faceret philistinis. r sic liberaret israelitas de manu eoꝝ. s. 13.c. iō malū faciēdo nō peccabat. ¶Sciēdū aūt q; deus volebat ꝑcutere istos philistinos quoꝝ nūc samson succēdit segetes r vineas: r voluit ꝑcutere p manū samsonis: iō dirigebat eū vt solū noceret illis quos ipse volebat ꝑcutere. r etiaz ipse deus direxit vulpes vt trāsirēt ad succedēdū pdia illoꝝ r fructus q̄busdeus nocere volebat: r sic samson in vti sciebat q; deus moueret eū ad nocēdū philistinis: r sciebat q; bonum esset noceret illis. r tū q; noceret istis vel illis nesciebat nisi inquātū se moueri ꝺ ipsos r non ꝺ illos videbat. ad hoc autem deus prestabat ei causam particulariter vt vellet expetere vindictā ab istis r nō ab illis. r sic nūc verisimile est q; succēderit terrā thamnata r aliā terrā vicinam q: thānatei offenderant ipm. s. q; vxor eius ablata fuerat ibi ei: r deus mouit istā occasionē particulariter in istis q; volebat ꝑcutere nūc istos p manū samsonis. ¶Quereť vlterius an ista erat cā pp quaz terra philistinoꝝ posset exuri: vel bēbāt iustā cām philistini occidēdo samsonē. ¶Aliq dicūt q; habuit samson iustā causam intātū q; philistini nihil rōnabiliter ei obiicere poterāt q: hoc fecisset. Sz nō stat r hoc pp duo vel tria. Primū erat q; samson fuerat offensus ab vnico viro r combussit pdia r fructus multoꝝ viroꝝ r magnam partez terre philistinoꝝ. Scōm erat q; etiā ꝺtra illū virum thamnateū socerū suum nō poterat p̄cedere ad penā infligendā pprīa auctoritate: sed iudice diffinitē ille puniēdus erat. r si iudex fauēs illi non ꝺdēnaret eum licebat tunc samsoni vel saltē nō erat tā illicitum q; ipse puniret socerū suum. r tū ipse nō accusauit eum: sed pprīa auctoritate egit: ideo iniuste agebat. ¶Sed adhuc dicet aliqs q; samson potuit ꝑcutere terrā philistinoꝝ q: in ea fuit ei facta magna iniuria. s. q; ablata fuerit vxor: r sciētes philistini noluerūt ei satisfacere: ideo potuit ꝺ vtroq; pugnare. ¶Rn̄denduz q; non stat: q: ad hoc q; iudices philistinoꝝ essent in culpa oportebat q; samson peteret sibi satisfieri de iniuria r illi nollēt. tūc enim q: nō baberet samson aliquē iudicē supiorem ad quē recurreret poterat pprīa auctoritate repetere dāna inferēdo iustū bellū: r tū anteq̄z peteret satisfactionē sibi fieri nō licuit hoc facere. sic p; de toto israel pugnāte ꝺtra viros gabaa. nā q: ibi magnū scelus patratuz fuerat petijt totus israel viros sceleſtos ad penā vt illi soli punirenť: r q: noluerūt viri gabaa sz exposuerūt se ad defendēdum illos totus israel pugnauit ex auctoritate dei contra gabaa vt p;. j. 19.c. r vsq; ad finem libri. samson autem non petijt hic vltionē sed per se illā exercuit. Jdeo dicēdum q; philistini gerebāt pprter hoc iustum bellum cōtra samsonem ad occidendum eū: r samson etiā iuste ista mala intulit philistinis. ¶Sed tunc dicetur quomodo stat q; samson gereret iustum bellum cōtra philistinos: r philistini etiam iustū bellum agerent cōtra samsonē: r hoc super eadem re: q: videť includere contradictionem. ¶Respōdendū q; vtrumq; erat iustū bellū sed non fm idem. nā samson faciebat bellū iustū contra philistinos non ex aliqua causa exteriori: aut pprter aliquaz offensam ei factā: sed solum ex dei reuelatione r inclinatione. s. q: inclinabat eū ad pugnandum contra philistinos. philistini autem iustum bellum fonebant contra samsonem ex ratione r lege humana. s. q: ipsi nihil noctuerant samsoni r ipe inferebat eis belluz r non requisierat eos super iniuria: r volebat eos punire tanq̄z negligentes: ideo omnes homines debebant samsonem iudicare vt impiū in hac causa r ꝺdemnare eum. Simile accidit interdum in iurisditione ecclesiastica q; quis excommunicať iniuste: r tū ecclesia eum iuste excōmunicat. r sz sit iuste excommunicatus si consenserit excommunicationi. s. faciendo qō iubet iudex peccauit moztaliter. s. figs contraxit matrimonium cum cōsanguinea in gradu pbibito r non potest p;obare consanguinitatem: r tamē certissime constat illi: vel forte pars aduersa p;obat per falsos testes non esse consanguinitatē: non debet reddere debitum nec exigere tanq̄z non stāte matrimonio r ecclesia euz excōmunicabit vt reddat: r tunc debet sustinere sententiam excōmunicationis r non reddet debitū. r si reddit peccat moztaliter. sic p; extra de resti. spo. c. litteras. r de sen. excom. c. inter alia. excōmunicatio tū ista iuste ab ecclesia infligitur. vnde habet hic iste iustam causam non obediendi: r iudex habet iustam causam ipsum excommunicādi.

Notādum

¶Quereť quomodo ablatio vxoris facta samsoni fuerit hic occasio pugnādi: r an fuerit occasio p;o samsone vel p;o philistinis.

Qō. 11.

A An ablatio vxoris erat cā ꝑpter quaz ēra philistinoꝝ posset exuri Nōnul. rn̄.ad.q̄. Jm.pbō 1.cā. 2.cā.

Luinsdā rn̄. ad q̄. Jm.pbō

B Rn̄si.ad quesitū.

Dubiū.

Rn̄sio.

Sāsō gerebat iustū bellū i fozo poli. philistini ēt gerebāt iustū bellū i fozo fori seu cōtētioso.

Qō. 12.

A Qūo ablatō vxoris facta sāsoni ꝺfuerit occasio pugnādi rc. a Rn̄. ad quesitū.

¶Respōdendū q; ista non fuit occasio deo ad puniēdum philistinos: q: deus ex causa iusta mouebat samsonez ad puniendum philistinos: r apud eum nunq̄z est occasio sed veritas cause. Dicendum autem q; fuit occasio p;o samsone r etiaz contra philistinos. De ꝑmo p; q: deus volebat punire philistinos per samsonem r non omnes sed quosdam. s. viros vzbis thamnata r alios conuicinos: r quia samson non moueretur diligenter

diligenter ad exequendū illud nisi aliqua vtilitas ibi verteret ei vel aliquo mō causa efficeret sua: ideo deus inquisiuit occasionem ad incitandū samsonē ⁊ fecit q̄ socer auferret ei vxorē: ⁊ samson iratus p̄sequeret iniuriā istā cōtra philistinos ⁊ vlti
Nota. genter puniret eos. Ex hoc aūt p̄z q̄ viri impfecti q̄ desiderio boni p̄cipaliʳ trahi dēnt ad bonū agēdū debēt trahi desiderio alicuius interesse/vñ quādo videmus aliquos bonū agētes ly nō bona intētione agant sz ꝓpter questū vel laudē: aut aliā cām ꝓpriā nō debem⁹ increpare tanq̄ male agētes: nec impedire ab actu suo. sic. n. dixit apostolus siue p occasionē siue per
† veritatē Chr̄s predicet nō differt. (Dixerūt q̄ philistini qs fenatha. qō p̄z qz responsuz est eis. samson gener thanatbei fecit hoc. q̄ tā interrogātes q̄ rīdentes nō erant thamnatei: qz alis nō diceret gener thamnatei. Itē qz dī q̄ ascenderunt philistini ⁊ cōbusserūt puellā ⁊ patrē ei⁹: si tñ essent isti de vrbe thamnata in qua erat vxor samsonis nō diceret q̄ ascenderūt. erant ergo isti de alijs vrbibus: ⁊ venerūt ad vrbē thamnata ad cōburendū patrē puelle ⁊ ipsaz. Ex hoc p̄z q̄ samson nō solū com
† bussit agros ⁊ messes: vineas ⁊ olineta vrbis thamnata: sz ēt alioꝝ locoꝝ vicinoꝝ: qz vulpes ferentes faces ardētes mouebā tur illuc: ⁊ cremabāt oīa: etiā cū semel cepit per oīa loca flāma dispargi cremās oīa cōiuncta quousq3 nihil inueniret qō com
† bureret. (Quib⁹ dictū est. samson gener thamnatei.) vocabat
† (Quia tulit vxorē eius ⁊ alteri tradidit.) expresserunt ēt quare
† hoc fecisset: qz ablata erat ei vxor. ⁊ ob hoc faciebat. (Ascēderuntq̄ philistini.) erāt isti philistini de alijs ciuitatibus terre illius: ⁊ videtes q̄ malū istud euenisset eis ꝓ virū illū thamna-
† teū voluerunt petere vltionē in eo. (Cōbusserūt tam mulierez q̄ patrē eius.) vterq̄ videbat in culpa. s. pī qz dedit illā alteri viro viuēte pr̄iore. ⁊ ipsa qz cōsensit alteri tradi. nā poti⁹ debuisset morte pati q̄ se ꝑmittere adulterandā. sed istud scīz matrimoniū nō erat matrimoniū sz adulteriuz. In hebreo habet.
† (Cōbusserūt mulierē ⁊ domum p̄ris eius.) ⁊ hoc signat aliqd
Lra in hebreo. graui⁹. s. q̄ nō solū cōbusserūt eā ⁊ p̄rez suū: sz ēt totā domū ei⁹ idest familiā. s. filios ⁊ filias: ⁊ qcqd ad illū ptinebat. lra aūt nostra noluit accipere taz ouā sniaz: sz solū q̄ puella ⁊ pater suus cōbussi fuissent eo q̄ ambo solū peccauerāt. ⁊ lra hebraica interdū ꝑmutat snias accipiēdo vnū ꝓ altero.

¶An peccauerit philistini cremādo hāc puellā ⁊ ei⁹ p̄rez. Q. 13.

A Rñ. ad quesitū. **Queretur** an peccauerint philistini cremando istam puellā ⁊ p̄rez. ¶Rñdendū q̄ philistini faciebāt hoc animo vindicte: qz magnū malū venerat super eos ꝓpter thamnateū ⁊ filiā suā. moueri aūt ad infligendū penam aliquā etaim que alis iusta est: peccatū est si ex solo ōfiderio vindicte fiat: qz fit bonū sed nō bene. Si aūt cōsideret ipse actus. s. an esset iustus. rīdēdū q̄ aut fuit cōbusta puella cū tota domo p̄ris sui sicut vī inuere littera hebraica: aut fuit solū pater puelle cōbustus cū ipsa puella. Si aūt fuerit pater cōbustus ⁊ puella iurta litterā nr̄az non peccabāt philistini: qz dato q̄ nunq̄ aliqō malū intulisset samson philistinis ꝓpter vxorē ablatā: merebatur morte p̄ puelle qui eā tradiderat alteri viro viuente
Obiectō pr̄iore: ēt puella que cōsensit se copulari alteri meruit mortem. Si aūt cōbusserunt puellā: ⁊ patrē: ⁊ totā domum patris oēz q̄ peccauerūt qz isti duo erāt rei i hmōi crimie. ¶Sz aliq⁹ dicet q̄ nō peccauerunt: qz pro pctō patris merebat cremari tota familia. nā sepe sic factū est ⁊ iuste vt p̄z in achor qui furatus est de anathemate hierico: ⁊ peccante ipso solo cōbusta est familia eius vel lapidata Josue. 7. sic etiā peccauit saul occidendo gavt p̄z. 2. Reg. 21. c. et tñ nō peccauerunt isti q̄ occisi sunt ꝓ hoc peccato
Rñsio. dum erant nati q̄ factū est peccatuz vel erant valde parui vt ibidē declarabit. ¶Respondendū q̄ nō est idē iudiciū de occisis mandato dei ⁊ de occisis mandato humano ꝓpter crimina. nā homines nunq̄ debēt punire aliquos capitaliter q̄tūcūq̄ sit peccatū nisi ipsi peccauerint: etiā si magnam colligationem habuerunt isti inter se sicut pater cū filijs. sic p̄z Deut. 24.
B c. s. nō occidentur filij pro patribus: nec p̄res pro filijs. in iudicio aūt dei secus est: qz ipse occidit filios ꝓ peccatis patrū. Rō diuersitatis est qz homines solū debent iudicare quātū ad ea q̄ apparent. deus aūt iudicat ꝑm occulta vt p̄z. 1. Reg. 16. c. ideo
Deus p̄z occulta iudicat hoies ⁊ nō p̄z manifesta. interdū deus iudicat quosdā morte dignos pro q̄busdam causis pro quibus nō est licitum apud homines iudicare illos dignos morte. vtrūq̄ aute iudicium q̄ in cōtrariū allegat. s. Josue. 7. et. 2. Re. 21. fuit iudicium dei. in iudicio aūt humano se-

cus fieri debebat: ideo nō licebat philistinis punire totā familiā † Inuasio in psonis.
socerī samsonis ꝓ peccato eius ⁊ filie sue solius. (Quibus ait samson.) Dic ponit inuasio in psonis postq̄ posita est supra inuasio in bonis. ⁊ diuidit in duo ꝑm q̄ facta est duplex inuasio. Scōa ibi. (Igit ascēdētes.) ¶Circa ꝑmū dī. (Quibus ait † samson). s. postq̄ philistini cōbusserūt vxorē samsones ⁊ p̄rez eius in quo videbant expetiuisse vltionē loco samsonis: dixit eis samson ista q̄ sequūt. (Nz hec feceritis adhuc ex vobis expetā vltionē). i. nz occideritis socerū meuz ⁊ vxorē vindicando † iniuriā meā nō cessabo a malo qō cepi agere cōtra vos: sz adhuc expectā vltionē a vobis: sz vltionē cōpletā: qz vsq̄ nūc solum habui vltionē semiplenā. (Percussit q3 eos ingēti plaga.) † scilz occidit multos de philistinis. (Ut stupētes suram femori imponerēt). i. intātū fuit plaga ista magna q̄ philistini erant attoniti cogitātes qūo possent vltionē accipere de samsone. vocat. n. sura pars posterior cruris. femur vocat pars interior: ⁊ sic in eodē crure sunt sura ⁊ femur. sed solū differūt positione. ⁊ tunc ponit sura super femur qñ bō sedet ⁊ ponit vnum crus sup aliud: qz tunc pars posterior vnius cruris est sup partē anterioꝛē alterius. ⁊ istud ponit ad significandū q̄ erant meditabundi: qz boies attente cogitantes aliqd ⁊ attoniti ponūt cruris surā super femur. ⁊ hoc significat cū dī: ita vt stupētes suram femori imponerent. i. ꝓe stupore ⁊ cogitatione hoc faciebant. Lra in hebreo. In hebreo est ista sntia breuior scilz. (Percussit eos crus sup femur plaga magna.) littera aūt nostra supplet litterā istam vt p̄z. ō. Hebrei tñ dicūt q̄ samson percussit plaga magna exercitum philistinoꝝ tam equites q̄ pedites. nam equites nituntur femoribus super equos. pedites aūt initunt pedibus vel tibijs: samson aūt pcussit equites philistinoꝝ qui vocantur femur: ⁊ pedites eoꝝ qui vocantur crus vel tibia. Istuz sensum tenet lra chaldaica: ⁊ fere omnes hebrei. cōuenientius tamen ad litteraz hebraicam dixit littera nostra. nam si in hebreo diceret. pcussit eos crus ⁊ femur. staret aliqualiter expositio hebreoꝝ. sed dicit. crus super femur. ideo littera nostra dixit. ita vt obstupētes surā femori imponerēt. i. surā super femur. (Et descendēs habitauit in spelunca petre etham). s. postq̄ pcussit philisteos plaga magna sciebat q̄ philistini cōgregarent ad pugnandum cōtra eum vel ō israelitas ꝓpter eū: ⁊ fugit in spelunca petre etham. est. n. quedam petra noīe etham: vel in solitudine etham in qua erat spelunca magna. illuc aūt descēdit samson nō quidē vt ibi liberaret: qz nō poterat ibidē liberari magno tēpore eo q̄ saltem fame ꝑiceret: sed iuit illuc vt nesciretur vbi erat. Si autē velis dicere cōtrariū nō multū insisto.

¶An peccauit samson pugnando contra philistinos post cremata terrā eoꝝ ⁊ vxorem. Questio. 14. A

Queretur an licuerit samsoni nunc pugnare contra philistinos. Aliquis dicet q̄ nō: qz philistini nō faciebāt nūc aliquā iniuriā imo poti⁹ ipsi vlti sūt iniuriā eius plene occidētes vxorē suā adulteratā ⁊ p̄rez eius. ¶Rñdet Nicolaus q̄ nō peccauit qz philistini nō occiderant patrez ⁊ puellā vxorē samsonis amore iustitie: sz solū vt vindicarent ipsi iniuriā suā in eis. Scōo qz samson erat cōsecratus ad pcutiendū philistinos: ideo nō debebat cessare ꝓpter hoc. ¶Dicendū q̄ rō prima Nicolai nō stat: qz siue philistini occiderent patrē vxoris samsonis ⁊ ipsaz vxorē ad vindicandū se siue ad vindicandum samsonē: nō differebat quātū ad ius samsonis de expetēdo vltionē. naz ius vltionis solum erat ei cōtra illos qui intulerāt iniuriā: ⁊ isti erāt puella ⁊ pater eius: ⁊ hos occiderunt philistini: ideo nō manebat samsoni ius iniurie expetēde ō alios. Itē quādo dī q̄ cōsecratus erat ad hoc ideo nō debebat cessare ab istis nō cōsonat multum verbis samsonis: qz ipse dixerat supra q̄ expeteret vltionē de philistinis. nunc aūt dicebat q̄ adhuc expeteret vltionē q̄tūcūq̄ occidissent socerū suū: ⁊ vxorem tunc quieisceret: ⁊ sic samson dicebat se agere pro iniuria. esse autem consecratum ad aliquid dicit officiū. ergo nō consonat intentioni samsonis. ¶Respondendū q̄ samson nō Rñ. obiect. ad q̄situm. poterat iuste nocere nunc philistinis pro iniuria suscepta de ablata vxore: quia nō erant isti qui intulerant cōtra quos ipse pugnauit. Item quia iam fuerāt occisi illi qui intulerant iniuriaz samsoni. Item quia si volebat pugnare pro offensa oportebat q̄ primo peteret pacifice restitutionē damnoꝝ vel satisfactionem offense. ⁊ si non fieret tunc pugnaret: ⁊ tamen non petijt: imo cum philistini vindicassent iniuriā eius addidit q̄ adhuc expeteret vltionem de eis: ⁊ tunc quiesceret. ergo nō iuste pugnabat tanq̄ repetens satisfactionē iniurie. ¶Dōm tamen q̄ samson non peccauit puniendo nunc philistinos eo q̄ deus in-

citabat eum contra eos. ⁊ ad hoc dederat ei robur vt pugnaret contra eos: ⁊ ēt imittebat ei specialiter audaciā interdū qua incitabat eum contra illos quando dicit q̄ irruebat spūs dñi in samsonē: ideo potius peccaret si immissa ei audacia ⁊ desiderio pugnādi subito a deo cōtra philistinos non pugnaret contra illos. ¶ Cum aūt obijcitur q̄ nō poterat iuste repetere satisfactionē iniurie concedendū q̄ nō poterat iuste repetere satisfactionem iniurie sibi facte ⁊ nō satisfactū fore reclamās: ſz soluz agebat inc̄ſtū deus inuitebat eum ⁊ inclinabat. vñ si deus non inclinaret eū nō potuisset nūc aliquo mō agere ꝺtra philistinos p̄ vroze sibi ablata ꝓpter rōnes in ꝺtrariū allegatas. Sz obijcietur q̄ supra dicebat q̄ samson dixit q̄ expeteret nunc vltionē: ⁊ postea quiesceret. i. cessaret. ¶ Rñdendū q̄ deus mouebat samsonem ⁊ ipse nō cognoscebat determinate ad qd deus eum moueret. ⁊ ob hoc deus ingrebat occasiones vt moueret samsonem cōtra philistinos: q̄ alis nō diligenter moueret sicut declaratū fuit supra. sicut nunc deus volebat q̄ omnes isti quos nunc occidit samson morerentur: ⁊ q̄ si samson non haberet causam suā ad persequēdum illos nō moueret bono desiderio deus dedit illi zelum magnum ad se vindicandū pro offensa sibi inflicta: faciens credere q̄ nō fuit p̄fecta vltio facta: ⁊ tūc c̄ſc̄ſ deus moueret samsonē ad occidendum istos q̄ merebatur ipse occidebat illos tanc̄ſ in vindictā ꝓpriē iniurie: ⁊ faciebat deus tamdiu durare desiderium vindicte in samsone quousq̄ occideret illi omnes quos ipse volebat occidi. ⁊ tunc samson putauit sibi satisfactū ⁊ cessauit a bello. ¶ Sed adhuc obijcietur q̄ samson peccaret: q̄ ipse agebat ista animo vindicte: ⁊ ideo non liceret ei pro satisfactione iniurie pugnare: q̄ iniuria nulla iam manebat: ⁊ pro dei inclinatione ipse non pugnabat ex qua liceret pugnare. g̃ peccaret. sic. n. erat de sennacherib ⁊ Nabuchodonosor ⁊ alijs pugnantibus cōtra iudeos. naz deus mouebat eos cum dicere vocare eos de vltimis terre Ysa. 5. et 7. et. 10. et tamen isti peccabant q̄ nō agebant tanc̄ſ a deo vocati vel vt positi iudices: sed solū desiderio dominandi ⁊ ex superbia vt p̄z Ysa. 10. et Habacuc primo. c. ¶ Rñdendū q̄ non peccabat samson quia mouebat a deo contra philistinos. ⁊ tñ intentionem dei distincte interdū ignorabat samson. ⁊ ista erat vt percuteret philistini qui erant peccatores. ipse quoq̄ deus infigebat menti samsonis aliā intentionē. s. desideriū habendi vindictam. ⁊ sic vtraq̄ erat a deo: ista tñ infigebatur a deo aīo samsonis eo q̄ ista moueret eum ꝺueniētiuſ c̄ſ alia: qa tāgebat magis ꝓpriā cām: ⁊ sic nō agebat samson ex ōsiderio suo ſz ex desiderio a deo dato qō ꝺcernebat causam samsoniſ. De sennacherib aūt ⁊ nabuchodonosor: ⁊ alijs punitoribus hebreoz nō est simile: q̄ isti mouebant a deo vt venirent contra israelitas: tamen ōsideriū qō eos imediate mouebat nō erat a deo eis immissum sed a seipsis. s. ad dominandū ⁊ cōterendū: imo ipsi mouebant contra deū: ideo isti peccabant tanc̄ſ min⁹ moti a deo c̄ſ a seipsis: samson aūt quātum ad vtrūq̄ desideriū a deo erat motus. Scō̃ est dissilitudo q̄ nabuchodonosor ⁊ alij tātū mouebant ꝓpter desiderio q̄ repugnabant deo israel. vnde ipse sennacherib misit ad blaſpemādū deū israel cozā toto populo tēpore ezechie dicens q̄ nō cōfiderent q̄ deus suus posset liberare eos de manu eius: q̄ sicut ceteri dij gentium nō potuerūt liberare suos cultores de manibus eius ⁊ aliox reguz assyriorū: ita nec deus israel posset liberare eos vt p̄z. 4. Re. 19. c. sic ēt p̄z Ysa. 10. cuz dicit dñs de sēnacherib. ve assur virga furoris me ⁊ baculus ipse: in manu eozum indignatio mea: ad gentē fallacem mittā eū: ⁊ de populo furoris mei mandabo illi vt auferat spolia: ⁊ diuidat predā. ⁊ sequit. ipse aūt nō sic arbitrabit̄ ⁊ coz eius nō sic existimabit: sed ad cōterēdū erit coz eius: ⁊ ad internitionē gentiū nō paucaꝝ. De samsone aūt erat ecōtrario. q̄ ipse putabat se moueri a deo in oībus his que agebat: ⁊ laudabat deum qñ fecisset aliqd magnificuz. sic fuit qñ occidit mille viros in maxilla asini. j. in littera. nā tunc cantauit canticum domino ⁊ ibi exaudiuit eum inuocantez pro aqua. Tertio differebat samson ab his q̄ isti nō fuerant a deo dedicati ad defendū vel opp̄imendum israelitas vel alia regna terre: sed desiderio dominandi mouebāt bellū omnibus gentibus: ⁊ tūc de⁹ subijcicbat eis gentes illas ꝓpter pctm̃ ipsoz. in samsone aūtē secus erat: q̄ deus ad hoc solū dederat ei robur vt pugnaret cōtra philistinos sicut reuelauerat angelus patri ⁊ matri eius ō. 13. et sic ipsi dicerent postea samsoni. vñ ipse agens id quod ad officiū suum pertinebat nullo mō putabat se peccare.

Rñsio. L

Rñsio ad obiectionē

Obiectio. Rñsio.

Obiectio.

Rñsio.

Qō. 15. A

Illata iniuria ablate vroris samsoni an ei liceret nunc pugnare cō philistinos

¶ Quereť vlterius dato q̄ licuisset samsoni ꝓpria auctoritate sumere vindictam de iniuria ablate vroris: an liceret nunc ei pugnare ⁊ occidere multos philistinoz sicut egit. ¶ Rñdēdū q̄ nō liceret ꝓpter duo. Primo q̄ petitio satisfactionis iniurie est solū contra illos qui iniuriā intulerūt directe vel indirecte qui de iure puniri possunt ꝓ crimine. isti aūt erant solum duo. s. socer samsonis ⁊ filia eius: ideo dato q̄ ꝓpria auctoritate liceret petere vltionē: tamen de his solis petere debebat. ⁊ q̄ isti erant mortui qū samson fecit istā occisionem in philistinos nō poterat samson agere tanc̄ſ pro iniuria. ¶ Scō̃o p̄z quia dato q̄ licuisset samsoni cōburere segetes ⁊ vineas a p̄ncipio pro iniuria sibi inflicta transmutando vltionem ad alium: tñ iam nō licebat ei facere aliam vltionē: q̄ bellum est iustū pro repetitione damnoz̄ vel satisfactione iniuriarū quando nō se extendunt damna que inferuntur in bello vltra quantitatem satisfactiōis debite: ⁊ tamē damnū qō intulit samson cremādo terram philistinoz erat maius eis c̄ſ iniuria illata. ergo nō poterat plura inferre damna pro suscepta iniuria: intulit aūtē ista samson ⁊ licite agebat: q̄ deus mouebat ipsum ad faciendum hec vt declaratum est precedenti questione.

Rñsio. ad q̄stū. Primo.

Scō̃o.

¶ An tenebanť philistini cremare socerū samsonis ⁊ vroꝛem eius in vindictam ipsius. Questio. 16.

Queretur vlterius cum philistini occiderint socerū samsonis ⁊ vroꝛem eius adulteratam. ⁊ p hoc vindicabant iniuriam samsoni inflictā an tenebantur ad hoc. ¶ Respondendum q̄ si samson nō vltus fuisset iniuriam suam ꝓpria auctoritate tenebantur philistini eo petente vindicare illā. nūc aūt non tenebanť vlcisci iniuriaz illius ꝓpter duo. Primo quia iam ipse vltus fuerat ꝓpria auctoritate iniuriaz suam. Scō̃m erat quia vltus est in illos qui nihil mali ei intulerant. ⁊ ob hoc non solum non merebatur iuris beneficiuz: sed etiā merebatur extremuz supplicium pro tanto facinore. Dico tamen q̄ tenebantur philistini occidere socerum samsonis: ⁊ filiam eius non inquantum per istud erat vltio samsoni: sed q̄ isti egerant cō legē. s. dando vroꝛē vnius viri alteri viro.

A

Rñsio. ad q̄stū.

¶ Igitur ascendentes philistijm in terram iuda: castrametati sunt in loco qui postea vocatus ✝ est lechi idest maxilla: vbi cozū fusus est exercit⁹. Dixerūtq̄z ad eos de tribu iuda. Cur ✝ ascēdistis aduersuz nos? Qui rñderūt. Vt ligemus samson venim⁹: ⁊ reddam⁹ ei q̄ in nos opat⁹ est. Descederūt ergo tria milia viroꝝ de iuda ad specū silicis ethā. Dixeruntq̄z ad samson. Nescis q̄ philistijm iperent nobis? Quare hoc facere voluisti? Quibus ille ait. Sicut fecerūt mihi: sic feci eis. Ligare inquiūt te venimus: ⁊ tradere in manus philistinoꝝ. Quibus ✝ samson. Jurate ait ⁊ spondete mihi q̄ nō occidatis me. Dixerūt. Nō te occidem⁹: ſz vinctū ✝ trademus. Ligauerūtq̄z euz duob⁹ nouis funib⁹: ⁊ tulerūt eū de petra ethā. Qui cū venisset ad locū maxille: ⁊ philistijm vociferātes occurrissent ei: irruit spūs domini in euz: ⁊ sicut solent ad ardoꝛem ignis ligna consumi: ita vincula q̄bus ligatus erat dissipata sunt ⁊ soluta. Jnuentamq̄z maxillaz: idest mandibulā anni q̄ iacebat arripiēs: iterfecit in ea mille viros.

Als ✝ lehi Als ✝ sua pere st. ✝ vbi: ⁊ tūc incipe versū ibi i loco Als ✝ ascēditis ō. 6. a. Als ✝ venimus in pñti tpe. Als ✝ respondit. Beneuētum in samnio cōditur als ✝ tradimus.

» Jnuasio nis sāsonis ō philistinos occasio.

Jgitur ascendentes. » Hic ponitur secūda inuasio samsonis in philistinos. ⁊ diuiditur in tres partes. p̄mo ponitur inuasionis occasio. scō̃o ipsa inuasio ibi. (Qui cum venisset.) Tertio grāz actio. ibi. (Et ait i maxilla asini.) ¶ Circa primum dicitur. (Jgitur ascendētes philistini in terram iuda. s. postc̄ſ samson fecit tam magnā plagam super philistinos recessit in terram israel. ⁊ tunc philistini congregati venerunt in terram israel in sortem iude ad capiendum samsonem.

Qō. 17. A

Quare philistini ñ pugnabāt ō israelitas ꝓ damnis ⁊c. Rñsio ad q̄stū.

° ¶ Queretur quare philistini non pugnabant contra israelitas pro damnis ⁊ iniurijs quas inferebat eis samson cū ipse esset de terra israel. ¶ Respondenduz q̄ non habebant nūc aliquē colorem

colorem ad hoc. nam si samson ageret istud iubentibus israelitis: aut cõsulentibus: aut ratum habẽtibus: vel vllo modo fauẽtibus poterant philistini pugnare cõtra eos: tamen israelite nõ iubebant nec pugnabat samson pro aliqua causa israelitarum: sed pro causa sua. s. qz erat sibi iniuria illata a philistinis singulariter. ¶ Item quod maius erat: samson quãdo cepit agere ista bella habitator erat terre philistinorꝝ. nã hẽbat vxorez in thamnata: ideo nõ attinebat ad israelitas aligd de hoc: nũc tñ samson fugerat z latuerat in terra israelitarꝝ: z si nollent dare israeres hostiũ suorꝝ. z tunc possent philistini iuste pugnare cõtra raelitas. ob hoc aũt cum philistini venirent cõtra israelitas ꝓ samsone tradiderũt eũ in manus illorũ. ¶ Quereꝯ q̃re potius venerunt philistini cõtra tribũ iude q̃ contra aliam: nam samson nõ erat de tribu iude sed de tribu dan. naz pater suus manue erat de tribu dan. s. 13. ¶ Rñdendũ q̃ potuit esse hoc ꝓpter duo. Primũ erat qz forte audierant philistini q̃ eẽt samson in sorte iude. s. si specus petre etbã esset in sorte iude: z ea tribus illa in qua samson esset debebat eũ exhibere philistinis inerunt ad tribuz iuda. ¶ Scõa cã esse põt. s. qz sors tribus iude erat magis cõiuncta terre philistinorꝝ q̃ alia tribus vt colligitur Josue. 15. vbi ponitur fere tota terra philistinorꝝ in sorte iude: vñ veniẽtes ad introeundũ in terrã israel philistini necesse erat q̃ introirent prius in sortẽ iude. (Lastrametati sunt in loco qui postea vocatus est lechi.) iste locus est in extremitate terre philistinorũ: z habitationis filiorꝝ iuda in ophnib⁹: z noluerunt introire in terrã iuda: qz pax erat philistinis z israelitis: z si introirent in terrã eorũ cuz exercitu grauabant eos: z pugnare poterãt israelite licite contra illos. ex illo aũt loco venerunt aliqui ad viros iuda: z fuit collocutio inter eos. dicit q̃ iste locus postea vocatus est lechi. i. ramatblechi vt pz. j. s. eleuatio maxille vt. j. declarabit. (Ubi eorum fusus est exercitus). s. postea fusus est. i. dispersus vel percussus exercitus philistinorꝝ in eodẽ loco a samsone. nam philistini locuti sunt ibi cum viris iuda qui iuerunt ad capiendũ samsonẽ ad petrã etbã: duxerũtq; eũ vinctũ z interim manebat exercitus philistinorꝝ in eodez loco. z cuz samson ligatus ductus fuisset ad eos pugnauit ꝫ illos: eorum fusus est exercitus: sed apposuit illud littera nostra ad declarandũ. (Dixerũtq; ad eos de tribu iuda. cur ascẽditis cõtra nos). q. d. nõ habetis aliquã cãm pugnãdi cõtra nos. quo ergo facitis bellũ. dicebant hoc rõnabiliter viri iuda: qz erat pax inter israelitas z philistinos cum philistini dominarentur israelitarꝝ: z soluerent israelite tributa: nũc aũt non fecerant israelite aliquẽ insultũ cõtra philistinos. etiã non cessabant a solutione statutorũ tributorũ: ideo nõ habebãt aliquã cãm philistini ascẽdendi cõtra viros iuda. (Qui responderũt: vt ligemus samsonem venimus). i. non venimus ad pugnãdum contra vos: sed ad ligãdũ solũ samsonẽ q̃ est hostis noster. (Et reddam⁹ ei q̃ in nos opat⁹ est). i. occidam⁹ eũ sicut ipse occidit multos ẽ nobis. ¶ An philistini iustũ petebant q̃ traderet eis samson ⁊c. Q. 19.

Quereꝯ an philistini iustum petebant q̃ traderetur eis samson z occiderent eum. ¶ Respondendũ q̃ sic: qz philistini nõ offenderant samsonẽ z ipse offenderat eos valde: ideo poterant cõtra eũ iustuz belluz facere vbi cũq; ille esset: z nisi eis traderet poterant etiã mouere bellum contra defensores z receptatores eius. ideo dicendũ q̃ si philistini occidissent eũ non faciebant contra aliquã legem humanam vel rõnẽ: nec etiã peccabant mortaliter. ipse tñ samson nõ peccauerat mortaliter: sed potius merebat infligendo philistinis oia mala que intulerat: qz deus mouebat euz. qũo stet q̃ simul samson faceret iustum bellum cõtra philistinos: z philistini iustum bellum cõtra samsonem declaratum est supra in quadam qõne. (Descenderũt ergo tria milia virorꝝ de iuda ad specum filicis etban.) Sciuerunt ibi latere samsonem z iuerunt illuc. ¶ Quereꝯ quare tot viri iuerunt. ¶ Respondẽdũ q̃ putauerunt q̃ samson nollet se tradere eis vt portaret ad philistinos timens mortẽ: ideo pugnaret cõtra viros iuda ne ducerent eũ: z qz si non possent ducere eum vel euadens de manibus eorꝝ fugeret: putarent philistini q̃ israelite calũniarent z q̃ nollẽt eis dare samsonem: z ob hoc pugnarent cõtra eos. qõ timentes viri iuda voluerunt multi descendere cõtra samsonem: vt si forte nollet sponte venire coactus bello duceretur. iuerunt aũt tria milia qz sciebant samsonem fortissimum z q̃ posset occidere: ideo tot iuerũt quot ipse occidere non posset nec auderet pugnare cum illis.

¶ Si samson nollet pacifice venire cuz filijs iuda: an possent licite pugnare cõtra eum vt euz caperent vt traderẽt philistinis: z an ei liceret se defendere ab eis. Questio. 20.

Queretur si nollet samson venire pacifice cum filijs iuda an possent licite pugnare contra euz vt caperent eum: z traderent philistinis. ¶ Respondendum q̃ vt quidã putant poterant hoc facere viri iuda. nam si hoc non facerent viderentur fauere samsoni hosti philistinorum: z possent ipsi licite pugnare otra israelitas: z qz nõ tenebantur israelite exponere se morti ꝓpter samsonẽ poterant pugnare cõtra samsonem ad tenendũ eum z tradendũ in manus philistinorũ. Sed dõm q̃ nõ: qz nõ licebat israelitis tradere samson ad mortem philistinis qz sciebant ipsi q̃ nõ erat reus mortis. nam oia que fecerat cõtra philistinos fecerat auctoritate dei incitantis eum. nã nouerant dixisse angelũ q̃ iste esset liberator israel de manu philistinorũ. tradere aũt innocentẽ ad mortẽ erat peccatum mortale: ideo potius debebãt ipsi mortẽ sustinere q̃ dare philistinis samsonẽ ad occidendũ. sed poterant israelite pugnare contra samsonem vt exiret de terra israel: z in hoc faciebãt vtrũq;. s. qz nõ tradebant innocentẽ ad mortẽ cuz eijcerent ad aliud regnum in quo eodez mõ erat in pendenti vita sua sicut apud hebreos. ¶ Scõm erat q̃ liberabant seipsos a periculis philistinorꝝ. nam nõ pugnarent cõtra illos si samson fugeret de terra israel. si tñ dicas. samson poterat erui de manibus philistinorũ forte manendo in terra israel qz defenderent eũ israelite si vellent pugnare cõtra philistinos: z si eijcerent eum de terra putarent q̃ vir posset euadere: an tenebanꝫ eum defendere. ¶ Dõm q̃ non: qz tenetur aliquis non peccare mortaliter: sed occidendo ꝑ se aliquẽ vel tradendo occisori peccat mortaliter: z potius debet ipse mori q̃ ista agere: tñ nõ tenetur eum emere opponendo se morti: imo dato q̃ sciat certissime q̃ occidet si eijcit eum de regno vel domo põt eum eijcere ne ipsemet occidatur. z sic ly putarent certissime israelite q̃ recedente samsone de terra israel caperent eum philistini z occiderent: non tenebanꝫ ipsi exponere se morti pugnãdo contra philistinos vt eum defenderent. si aũt samson nollet exire de terra israel nec se tradere manibus israelitarũ vt illum statuerent coram philistinis: poterant licite pugnare cõtra ipsũz ad occidendũ eum z occiderent: quia si nollet exire de terra irrogabat iniuriam z damna israelitis. s. qz constituebat eos hostes philistinorum: z ly non mererer alꝫ morte ꝓ hoc mererer q̃ iniuste eos efficiebat hostes philistinorũ ad hoc q̃ paterer ab eis damna.

¶ Queretur an samson licite pugnare posset contra viros iuda qui iuerunt ad ligandũ ipsum vt nõ ligarent euz. ¶ Rñdendũ q̃ samson non meruerat mortẽ sibi infligi a philistinis: qz qcqd cõtra illos egerat deo mouente egerat: ideo quicũq; vellet eũ tradere manibus philistinorꝝ ad occidendũ erat hostis suus. z sic si viri iuda vellent eum ligatuz omnino tradere philistinis ita q̃ ipsi possent eum occidere poterat pugnare contra eos: z tamen ipsi sic cõfessi sunt dicentes. ligare te venimus samson. ergo poterat pugnare z occidere qõcũq; illorum: nec obstabat q̃ essent israelite: qz cum ipsi iniuste eum capere z tradere hostibus vellent ipsi efficiebantur hostes eius. si tamen israelite offerrent samsoni optionẽ dicentes. aut exi de terra nostra aut permitte te ligari: z duci ad philistinos. tenebatur samson efficere vnum illorum. Si aũt neutrũ illorꝝ vellet israelite poterant iuste pugnare contra eum: sed ipse non poterat pugnare cõtra illos occidẽdo vel vulnerando quẽcũq; de illis. ¶ Sed obijciet q̃ nõ poterat compelli samson ad exiendũ de terra: qz illa erat terra sue originis: ideo non poterat cogi exire de illa. ¶ Rñdẽdum q̃ poterat: z hoc ꝓpter duo. Primo qz in iudicio humano magis attenditur vtilitas vel bonum publicũ q̃ priuatum. manente tamen samsone in terra israel tot⁹ status israelitarũ erat in periculo: qz pugnaturi erant contra eos philistini quos valde timebant israelite: ideo pro salute publica poterant licite excludere de terra samsonẽ. Scõm erat quia samson non debebat priuari beneficio terre sue de qua erat oriundus sine culpa sua: z tamen ipse sm humanum iudicium peccauerat inferendo bella iniusta z grauissima damna philistinis: ideo sicut cum quis peccauit in quibusdã criminibus potest infligi ei exilium: ita z nunc quia bella iniusta intulerat philistinis eis accusantibus samsonem iuste poterat exulare. tenebatur ergo alterum istorum samson suscipere: z sic fecit. ¶ Queretur vlterius cum liceret samsoni pugnare contra viros iuda si vellent eum vinctum in manus philistinorum tradere ad occidendum: z sic ipsi volebant dicentes. ligare te venimus samson. z nõ obtule-

Qõ. 18. A Quare poti⁹ philistini venerint ꝫ tribũ inde q̃ ꝫ aliam. Rñsio. ad q̃situ. 1. cã. 2. cã.

† † † †

A Rñ. ad q̃situm.

B Quare tot viri iuerunt ad q̃rendũ samsonem. ¤ Rñsio ad q̃situ.

Dubium. Rñsio 1. cã. 2. cã.

Qõ. 21 A An samson licite pugnare posset ꝫ viros iuda ⁊c. ⁋ Rñsio ad quesitũ.

Obiectio. Rñsio. 1. cã.

Qõ. 22 A Quare sãson nõ pugnauit ꝫ viros iuda q̃ se cõtulerãt ad ligãdũ.

runt ei optionē q̄ ligari se permitteret: vel exiret de terra: ꝛ̄ in distincte eum ligare dixerunt quare non pugnauit contra eos.

Luſuſ.rñ. ad q̄ſtū 1.impꝛob.

¶ Aliquis dicet q̄ non ausus est: qꝛ erant valde multi: ꝛ ipse non audebat pugnare cōtra tot viros. ¶ Sed dicendum q̄ nō stat: qꝛ philistini quibus traditus est erant forte plures: qꝛ vocantur exercitus. ꝛ viri iuda expauerunt venientibus illis atq̄ dixerunt. quare venistis cōtra nos. ꝛ tamen samson pugnauit contra exercitus istoꝝ: ꝛ occidit de eis mille viros. ꝟ. in littera. ergo etiā auderet pugnare cōtra viros iuda tria milia.

Scōa.

¶ Itē dato q̄ timeret tot viros exponeret se periculo: ꝛ timēs pugnaret. nam putare debebat periculosius sibi esse q̄ vinctus traderetur in manus omniū philistinoꝝ q̄ñ pugnare nō posset: q̄ꝫ q̄ nunc pugnare potens exponeret se in dubio ad pugnandum contra viros iuda.

Rñ.doct. ad queſitū.

¶ Dōm igitur q̄ samson noluit pugnare contra viros iuda: satis. n. ipse confidebat q̄ posset eos percutere ꝛ fugare: tamen voluit potius vires suas exercere in philistinos cōtra quos dedicatus erat q̄ꝫ in contribulos suos. confidebat enim q̄ quēcūq̄ philistinoꝝ exercituꝫ superare posset: ideo petijt a viris iuda q̄ nō occiderent eum. ſ. postq̄ꝫ se ligari permitteret non occiderēt fraudulenter: sed solum tradēt philistinis: qꝛ tunc putabat q̄ ipse posset rumpere vincula ꝛ pugnare contra philistinos: ſi tamen viri iuda noluissent ei promittere q̄ non occiderent eum postq̄ꝫ ligarent: pugnaret contra eos
† ꝛ faceret qō facturus erat cōtra philistinos. (Dixeruntq̄ ad sāson.) nolebant viri iuda pugnare contra samsonē vt eum ligatum ducerent ad philistinos: ideo premiserunt culpam eius vt
† ipse intelligeret q̄ iuste tradenduꝫ erat in manibus philistinoꝝ: ꝛ vt cognosceret q̄ viri iuda iuste mouebantur cōtra eū. (Nescis q̄ philistin impent nobis). i. scis q̄ sūt domini nostri. ſ. gatributa eis prestamus ꝛ sunt potentiores nobis. nam cum vo
† luerint possunt nos affligere valde. (Quare ergo ꝟ facere voluisti). ſ. pugnando cōtra eos iniuste ꝛ infligendo magna damna in terra eoꝝ. q. d. male agebas: qꝛ ponebas totam terrā nostram in periculo. scire. n. debuisti q̄ cum tu eis dāna inferres ipſi cōtra nos pugnaturi erāt vt nos omnia damna soluerem⁹.

Qō.23 A Quare ſāſō non rñdit alr viris iuda cū possꝫ melius.

(Quibus ille ait. sicut fecerunt mihi sic ꝛ feci eis). ſ. malū mihi fecerunt ꝛ ego malum eis intuli. ¶ Quereſ quare samson non respondit aliter viris iuda cum posset melius respondere. ¶ Pro quo sciendum sicut supra declaratum est q̄ samson nō poterat agere illa que fecit contra philistinos ſi feciſſet ea solo intuitu iniurie sibi illate: qꝛ nō per se sed per iudices debebat vindicta expeti eo q̄ iudices aliqui erant qui potuissent iudicare. etiam qꝛ samson excessit modum repetendi vindictā pro iniuria. nam non erat tanta iniuria quanta fuerūt damna que intulit: ideo ex hac parte nō habebat iustam defensionem: ꝛ philistini iuste mouebantur contra eum. poterat autem bene respondere dicēs q̄ deus iusserat ei q̄ hoc faceret: ꝛ q̄ ad hoc ipse natus fuerat: sicut angelus predixerat: ideo q̄ licite egisset. non tamen respondit isto modo: quia forte non crederent ei isRñ.ad q̄. 1.cā. raelite eo q̄ apparebant ista iniusta: ꝛ quia ipse nō poterat ꝓbare preceptum dei non crederetur. ¶ Alia ratio est qꝛ ſi istam cām 2.cā. proposuisset samson forte viri iuda moti fuissent timentes deū vt pugnarent cōtra philistinos adiuuando eum. deus autez nolebat hoc: qꝛ nolebat q̄ israelite prevalerēt nunc cōtra philistinos in bello cum adhuc seruirent idolis: ꝛ diffinierat deus q̄ tempore samsonis non excuterent iugum philistinoꝝ de cer uicibus suis: ideo inclinauit eum deus ad dandum aliud respō 3.cā. sum. ¶ Alia causa est ꝛ forte efficacior: qꝛ ly samson in generali sciret q̄ deus mouebat eum: adhuc tñ in particulari ipse mouebatur ad vindictam contra philistinos: quia etiam deus dabat ei zelum vindicte vt in quadā questione supra declaratum est. ideo non expressit id quo mouebatur in generali: sed id quo in particulari mouebatur: qꝛ istud erat ꝓprius motiuum suum. ſ.
† vt iniuriā sibi inflictā vlciſceretur. (Ligare inquiūt te venim⁹ ꝛ tradere in manibus philistinoꝝ). i. qꝛ iniuste pugnasti cōtra eos: ꝛ ipſi veniunt contra nos ad pugnā: nos venimus ad ligandum te ꝛ tradendū eis vt sic euadamus pugnam eoꝝ.

¶ An tenebāt israelite sāsonē tradē ligatū philistinis. Qō.24.

A Rñsio ad queſitum.

Queretur an tenebant israelite tradere samsonem ligatum philistinis. ¶ Respondendum q̄ israelite considerare debebant prius an philistini haberent iustā querelam contra samsonem vel nō. Si nō haberent iustā querelam non tenebantur eis tradere samsonē: immo ſi traderent peccabant: quia iniuste tradebant eum morti: ꝛ potius debebāt sustinere bellum a philistinis: vel facere aliquid aliud q̄ꝫ tradere eum innocentē ad mortē. Si autez philistini peterent iuste contra samsonem tenebantur ad vnum de pluribus. ſ. ad dandum illum philistinis vel ad occidendum euꝫ ſi mereretur per accusationē philistinoꝝ: vel ad excludendum eum de terra: vel ad dandū philistinis licentiam persequendi eum intra terram israel. notum aūt erat q̄ philistini iustum peterent cōtra samsonē: ideo israelite obligabantur ad aliquid horum aliorū haberent iustum bellum philistini cōtra illos. Scōm autem noluerunt israelite: qꝛ ipſi iniuste occiderent samsonem cum scirēt eum datum a deo in liberatorem israel. etiam qꝛ ipſi putabant q̄ posset eis amplius proficere: ideo nefas putabant eum occidere. Tertium etiam noluerunt: qꝛ ly istud esset minus malus q̄ō samsoni fieri poterat: qꝛ tamen israelitis dicentibus q̄ vellēt eū ligare ꝛ tradere philistinis ipse consensit nō oportuit deuenire ad istum modū. Quartū modū nullatenus reciperent israelite. ſ. q̄ permitterent philistinis intrare in terram israel: qꝛ in hoc multū lederetur terra: ꝛ q̄ō philistini bello acturi erant volebant potius ipſi agere in pace. Primū aūt modum acceptauerunt israelite qꝛ samson illuꝫ acceptauit: ꝛ duxerunt eū vinctū.

Deter. qōnis.

¶ Dōm tamen q̄ non tenebantur israelite determinate ad tradendū samsonem manibus philistinoꝝ. vñ ſi philistini hoc petiuissent nō acceptantes aliquā aliam conditionem non tenerentur israelite hoc facere: qꝛ satisfaciebant (ſi vellent) tenēdo eum in terra sua exhibere cōplementum iustitie occidendo samsonem vel effugando de terra. ſ. ſi permitterent samsonez fugere: ꝛ ſi bellum vellent super hoc mouere philistini israelitis debebant illud sustinere tanq̄ꝫ iniuste inflictum.

Qō. 25. A An peccabāt viri iuda ligando ſāsonez ꝛ eū philistinis tradēdo ⁊ Rñſio. ad q̄ſitū.

¶ Queretur vlterius an peccabant viri iuda ligando samsonē: ꝛ tradēdo eum manibus philistinoꝝ. ⁊ ¶ Respondendū q̄ cuz sciret viri iuda q̄ samson a deo dedicatus fuerat tanq̄ꝫ dux israel ad nocendum philistinis: ly fm humanum iudiciū videreꝭ mereri mortem peccabant mortaliter ſi tradidissent eum ad mortem certissime: sed cum ipſi non possent negare debitū iustitie philistinis tenebantur facere de samsone vnū de. 4. positis precedēti qōne: ideo tenebātur minimū horū facere. ſ. q̄ excluderēt eū de regno: ꝛ tunc philistini nō habebant cām pugnandi contra israelitas. ꝛ ſi samson nō ꝛsentiret peccarent israelite aliqd aliō ei facere volentes: ꝛ tamen nunc non peccauerunt qꝛ samson consensit q̄ ligaret: qꝛ sciebat q̄ posset rumpere postea vincula ꝛ pugnare cōtra philistinos. etiam viri iuda hoc crediderūt cum cognoscerent robur samsonis. vñ non dubitauerūt illum sic ligatum tradere philistinis. (Quibus respondit samson. iurate ꝛ spondete mihi q̄ non me occidatis.) posuit samson. istā conditionem cum israelitis: qꝛ ſi nō cōsentirent in hoc intendebat pugnare contra eos: ꝛ habuisset iustū bellū vt supra declaratum est. ꝛ satis cōfidebat q̄ posset totum illū exercitum triū milium superare. potius tñ voluit in extraneos q̄ꝫ in contribulos vires suas exercere cum esset sibi securitas etiam ſi daret
† ligatus philistinis. ¶ Quereſ quare samson voluit securitatem ab israelitis ne occiderent eum: qꝛ nō videbatur necessaria. nam etiam ſi esset in vinculis esset securus: qꝛ poterat rūpere vincula sicut fecit cozaz philistinis ꝛ pugnare. □ ¶ Respō dendū q̄ necessaria erat securitas samsoni: quia alioquin possꝫ faciliter occidi. nam aliquis occulte poterat samsonem gladio transuerberare dum ligaretur: vel postq̄ꝫ ligatus esset cuz dormiret poterat occidi anteqūꝫ traderet philistinis: vñ ly non posset samson occidi ſi ipse videret sibi imminere periculum: qꝛ rumperet vincula ꝛ fugeret: tamen quia occultis modis poterat occidi voluit securitatem q̄ non occideret ab eis. alioquin non prestantibus eis hanc securitatē pugnare intendebat contra illos. (Diceruntq̄ nō te occidemus.) Intelligendum est q̄ istud fuerit sub iuramento ꝛ promissione firmatum. (Sed vinctum trademus). ſ. constituemus te vinctum coram eis: deinde tu fac quod potueris ꝛ volueris. (Ligauerūtq̄ eum duobus funibus nouis.) erant isti funes valde grossi vt nō frangeret illos samson. ꝛ dz q̄ erant noui vt inuak q̄ erant fortiores: qꝛ vigor eius nō debilitatus fuerat in aliquo opere. In hebreo nō habeꝭ duobus funibus nouis: sed solum ligauerunt eum: quia tamen colligitur hoc ex littera sequenti in hebreo: interposuit illud littera nostra ad magis exponendū. (Et tulerunt de petra etbā). ſ. ibi latuerat: ꝛ ibi ligauerūt: fuitq̄ in toto itinere ligat⁹.

Qō. 26. A Quare ſamſon voluit ſecuritatē ab iſraelitis ne eū occiderent. □ Rñſio ad q̄ſitū.

Notan. † † † † Notan. de iāsōe ligato eūte ad philiſtinos.

¶ Scienduz aūt q̄ ly samson iret ligat⁹ tamen sponte ibat ad philistinos: qꝛ alꝫ potuisset rumpere vincula ꝛ fugere de manu virorū iuda: sicut rumpit vincula coram philistinis ꝛ percuſſit eos. sed ipse gaudebat q̄ sic duceretur: quia essent securi viri iuda circa philistinos: qꝛ faciebant q̄ꝫtum in ipſis erat. etiaz ipse samson habebat occasionem occidendi philistinos qō añ

facere

facere nō poterat si ipsi nō mouerent aliquid cōtra eum. (Qui cum venisset.) Hic ponitur scōm huius partis. s. philistinorum inuasio. ⁊ dicitur. (Qui cum venisset ad locū marille). i. cuz ductus fuit. nam cum esset ligatus magis videbaē trahi q̄ venire: lz veritas esset in contrariū cum potuisset rumpere vincula anteq̄ illuc veniret. vocatur locus marille per anticipationez: qz postea sic vocatus est facta ibi pugna. prius aūt nō vocabatur sic. (Et philistin vociferantes occurrisset ei.) videntes. n. illum magno gaudio cōmoti sunt qz percusserat eos nimis: ⁊ nunc putabant plenā victoriā se habituros de illo. ⁊ ob hoc vociferabant in signuz letitie. (Irruit spūs domini in eū). s. animo situs ad pugnandū ⁊ desideriū. nam robur ad faciendum fortia semper in eo erat vt precedenti. c. declaratū est. (Et sicut solēt ad odorem ignis ligna consumi). i. ligna consumunt cuz odor ignis venerit super illa. s. mor vt ceperit ignis venire super ligna q̄ est venire odorem eius consumunt. (Ita vincula quibus ligatus erat dissipata sunt). s. non stetit magno tempore in frangēdo illa: sed subito rupit ⁊ soluit. (Inuentamq; marillā. idest mandibulā que iacebat arripiens). i. nō habebat samson tunc aliqua arma: sed deus parauit ei quādā marillaz asini quā accipiēs pugnauit. exponitq; lra nra marillā. i. mādibulā: ⁊ idē est. dz. n. mandibula a mādēdo. i. terendo cibū: qz in mādibula inferiori sunt dentes quibus cibus teritur. In hebreo bz. (Marillam teneram.) ⁊ exponunt aliqui q̄ erat tenera. i. alicuius asini parui ⁊ teneri. ⁊ ex hoc erat magis mirabile qz esset marilla minor ⁊ fragilior. s. facilius poterat frangi percutiendo. vel vocatur tenera: qz erat alicuius asini nouiter mortui: nam haberet adhuc alias ptes pellis vel carnis. (Interfecit in ea mille viros). i. interfecit cum ea qz sepe accipitur in pro cum. sic accipitur Gen. 32. in baculo meo transiui iordanem. i. cum baculo meo transiui non habēs aliqd aliud. ¶ Queret an samson peccabat occidendo philistinos: qz non offenderant eum nunc nec etiam ipse vlciscebatur iniuriaz. ¶ Respondendum q̄ nō peccauit: qz egit se defendens. cuilibet autē licita est defensio: philistini nunc volebant occidere samsonem: ideo ne occideretur poterat occidere illos. ¶ Sed obiciet qz samson non se defendit hic sed egressus est: quia defensor vel defendens ⁊ inuadens opponuntur: sed samson inuasit philistinos. nam cuz ipsi adhuc non inferrent ei aliqō malum rupit vincula ⁊ cepit occidere philistinos. inuasio tamen nō licebat samsoni quia nō habebat aliquam causam. Ad hoc respondendū q̄ samson nō erat inuasor. nam lz philistini adhuc non percuterent samsonē nec forte intenderent percutere veniebant ad eum quasi hostes vt tenerent eum ⁊ ducerent in terram suam ibiq; facerent mille opprobria ei: ⁊ postea vilissimā mortez infligerent. ⁊ hoc solum erat inuasio: ideo anteq̄ accederent ad euz philistini vocabantur aggressores. ⁊ si ipse inciperet percutere illos nō vocabatur aggressor sed defendens se ne traderetur manibus eorū eo q̄ si semel caderet in manus eorū defensio ei nihil conferret: ideo tunc defensio licita est qñ aliquid conferre pōt. Patet etiam q̄ philistini aggrederentur: quia cum viderent q̄ ducerēt samson ad eos occurrerunt vociferantes ad tenendum eū: ⁊ ideo siquis videns hostes suos venientes ad capiendum se vt occidant non possit effugē nisi incipiat percutere ⁊ occidere aliquos licebit ei: ⁊ nō dicetur aggressor sed defendens se dato q̄ alijs nondum mouentibus arma ipse percutiat aliquos ⁊ occidat. ¶ Sed adhuc obijcietur q̄ non licite egerit samson: ga defensio est licita quando fit cum moderamine ⁊ fine culpe: vnde siquis potens euadere nulli occidendo aut percutiendo vult aliquos percutere nō vocatur defendens sed aggressor iā non caret culpa. de samsone aūt sic est quia cum rupit vincula poterat fugere: ⁊ nullus de philistinis potuisset eum capere qa erat velocissimus. voluit tamen tot occidere quousq; fugauit omnes: ⁊ occidit mille. ergo nō erat in culpata tutela. ¶ Rīdē dum q̄ si samson solū deberet excusari tanq̄ egisset defendendo non posset excusari: quia potius debuisset fugere cum posset: ⁊ tamen noluit. ⁊ patet hoc quia quādo ipse ductus est a viris iuda potuisset rumpere vincula in via ⁊ non fuisset tractus ad philistinos sed noluit. ergo sponte ductus. Dicendum ergo q̄ samson semper inquirebat occasionem ad pugnandum contra philistinos: ⁊ quia ipse vidit q̄ sic poterat occidere multos de illis voluit duci ad eos non ad se defendendum: sed ad inuadendum illos. excusatur tamen samson: quia agebat ista de deo mouēte: ideo nō soluz nō peccabat: sz ēt bene agebat pugnādo.

philisti nor inuasio.

†

Littera hebreo.

Qō. 27. A

An sāsō peccabat occidēdo philistios

Rīsi. ad q̄situm.

Obiectio

Rīsio.

Obiectō An liceat alicui se defendere inuadēdo hostē anteq̄ inuadatur ab eo.

Rīsio.

¶ Quomodo samson cum esset nazareus mortuos tangebat ⁊ occidebat.

Questio. 28.

Queretur vlterius quomodo samson cum esset nazareus tangebat mortuos ⁊ occidebat ⁊ sustinebat q̄ multi morerentur coram eo: quia ista erant contra obseruantiam nazareorum vt p̄z Numeri. 6. c. ¶ Rīdet Ra. da. canbi q̄ samson forte tangebat mortuos in aliquo modo qui ei licitus esset. Uel dicit q̄ samson non vouit votū nazareoruz sed angelus dixit q̄ obseruaret: ideo poterat examinari in mortuis. Uel dicit q̄ samson nō occidebat philistinos: sed percutiebat. ⁊ ante mortem spoliabat. Uel dicit q̄ samson occidebat philistinos sed non tangebat eos postq̄ mortui erant: sed iubebat cuidam philistino quē secuz habebat q̄ spoliaret eos: ⁊ sic ipse non contaminabatur. ¶ Sed nulla istarum responsionū stat. de prima p̄z qz illa est indeterminata. nihil enim magis est sic respondere q̄ nihil respōdere velut si peteretur ab aliquo a iudice. quare occidisti hominem: ⁊ diceret: ego habui aliquaz causam occidendi: ⁊ nō exprimeret illam tātū erat ac si nihil responderet. ¶ Scōa respōsio non stat quia vult inuere Ra. da. canbi q̄ iubēte angelo q̄ seruaret votuz nazareoz q̄ nō tenebatur. ⁊ tamen falsum est: qz certum erat q̄ istud preceptum angeli erat a deo: nec de hoc dubitauit pater samsonis aut mater postq̄ sciuerunt illum esse angelum. sed si deus iuberet certum est q̄ obligabat. ergo iubente angelo tenebatur ad istā obseruationē samson. ¶ Item p̄z qz samson obseruabat alias cerimonias que pertinebant ad nazareos. nam ipse nunq̄ totondit capillos suos vsquequo dalila totondit illos: ⁊ ipse dixit ei. ferrum nunq̄ ascendit super caput meum quia nazareus domini sum. ergo inuebat in hoc q̄ seruabat cerimonias nazareorum. ¶ Item p̄z qz si nō obligatus fuisset seruare cerimonias nazarei detonsis capillis de culpa sua nō defecissent vires ei⁹: ⁊ tamen defecerunt. nam illico fuit infirmus vt patent omnia hec sequenti. c. ergo nō potuit esse liber a cerimonijs nazareoz q̄q̄ ipse non vouisset sed iussisset angelus. ¶ Solutio tertia non stat: qz falsum asserit ⁊ presupponit falsum. De primo p̄z qz manifestuz est q̄ hic occidit samson mille viros: applicat tamē Ra. da. istam solutionem ad id quod dicit precedenti. c. de. 30. viris ascalonitis quorū vestes rapuit: qz in hebreo nō habetur q̄ occidit illos sed q̄ percussit. ⁊ tamen istud nihil est: qz percutere vt cōmuniter accipitur pro occidere in historijs tam sacre scripture q̄ in alijs chronicis. ¶ Item nō stat q̄ ipse occideret illos. 30. viros adhuc viuentes: qz quando samson percutiebat eos: etiam si haberet intentionem nō occidendi eos non erat in potestate sua: qz cum ipse percuteret illos ne insurgerēt in eum vel vt nō resisterent percutiebat sicut poterat: ⁊ cōtingeret aliquos fortiter percussos illico mori. vnde non est verisimile q̄ omnes illi. 30. sic fortiter percuterentur vt omnes in terram caderent: ⁊ non possent surgere contra samsonem: ⁊ tū sic esset percussio parua q̄ nullus eorum moreretur dum ipse spoliabat omnes. 30. ¶ Itē nō stante illo manifestuz est q̄ hic occidit mille viros: ⁊ duz ipse occideret quosdā alij expirabāt: ⁊ ipse conculcabat eos persequendo eos quousq; fugaret totū exercituz ⁊ occideret mille. ¶ Item presupponit falsum q̄ faciendo sic non polluereturquia cuz samson percuteret aliquos poterant multi mori coram eo ex forti percussione: potissime cuz ipse duraret in bello magno spacio quousq; totū exercituz fugaret vel psterneret. ⁊ si morientibus aliquibus coram eo polluebatur. etiam cum se exponeret huic periculo. s. quia verisimile erat q̄ aliquis morereturcoram eo peccaret. ¶ Item presupponit q̄ q̄q̄ ex percussione samsonis morerentur aliqui: dum tamen ipse non tangeret eos postq̄ mortui essent q̄ non polluebatur: ideo ponit q̄ expoliabat eos anteq̄ morerentur. Sed hoc falsuz est: quia nō solū ex tactu polluebatur nazareus: sed etiam siquis coraz eo moreretur ⁊ ipse non tangeret eū polluebatur vt p̄z Numeri. 6. ¶ Quarta solutio non stat: qz presupponit id qō precedens est. s. q̄ samsonem manere coram mortuis vel aliquē coram eo mori non erat peccatum siue pollutio. sed solum si spoliaret illum: istud tamen est falsum: qz quocūq; moriente coram nazareo ipse erat pollutus. ¶ Item falsum est q̄ samson haberet secum philistinuz qui spoliaret mortuos. nā istud applicat Ra. da. ad occisionē quā fecit sāson apud ascalonem precedenti. c. Sed nō videt stare: qz nullus auderet de philistinis ire cum illo ne reputaret reus criminis p̄ societate criminis. ¶ Item samson nollet secum aliquē philistinum habere ne ille declararet iniquitatē illius philistinis alijs. ¶ Itez dato q̄ habuisset ibi aliquem philistinū secū: cōstat q̄ hic nullū habuit: qz ipse ducebat vinctus a viris iuda vt poneret in manibus philistinorum: ⁊ rupit vincula subito atq; pugnauit contra

A

Ra. da. canbi nī. 1. ad quesitū.

Scōa

Tertia.

Quarta.

1. improb. 1. rīsionis

1. improb. 2. rīsionis.

Scōa

B

Tertia.

Tertia

Quarta

Quinta.

C

1. improbatio 4. rīsionis.

Scōa

Tertia Quarta.

Nō doct. ad questū.

exercitū philistinorū:ꝛ ipse spoliauerit moriētes. ¶Dōm ergo ꝙ nō stat aliqua istaruꝫ solutionū.sed dōm ꝙ samson erat nazareus perpetuus:ꝛ polluebaꝫ in occidēdo aliquos ꝛ tangendo mortuos:quia erat contra legem nazareorum:ꝛ tamen deus nō reputabat istud in eo tanꝯ pollutionē eo ꝙ samson ad hoc fuerat a deo consecratus vt occideret philistinos:sicut significauit angelus dicens ꝙ ipse inciperet liberare israel de manu philistinoꝝ:liberatio tñ ista nō fiebat sine bello ꝛ occisione:iō oportebat ipsuꝫ vacare occisionibus:ꝛ tñ angelus qui ista dixit denunciauit ꝙ samson eēt semp nazareuꝰ.ſ.ab vtero matris vsqꝫ ad mortē supra.13.c.ergo inuebat ꝙ simul seruari poterat in samsone status nazareoꝝ cū pollutione super mortuo.

Qō.29 A

¶Quereꝫ vlterius quare viri iuda videtes sāsonez pugnātē cōtra philistinos nō adiuuerūt eum. ¶Rñ.ad q. ☉1.cā. 2.cā.

¶Quereꝫ vlterius quare viri iuda videtes samsonē pugnantē cōtra philistinos nō adiuuerunt eum. ¶¶Respondendū ꝙ ☉ israelite erant subiecti philistinis illo tempore soluētes tributa vt colligitur hic ꝛ precedenti.c.ꝛ non audebāt insurgere cōtra illos:credentes ꝙ si nunc cōtra eos pugnarent postea cōgregarenꝯ omnes philistini ꝛ delerent israelitas:nec.n.dabat deus eoꝝ israelitis contra philistinos ꝓpter peccata sua:ideo lꝫ habe rent ducem optimū nō audebant pugnare. ¶Alia causa eē po terat qꝛ ipsi videbant ꝙ samson solus pugnare sufficiebat con tra philistinos:ideo credebāt inutile esse ꝙ ipsi pugnarēt:imo credendum est ꝙ qñ samson pugnabat nunc cōtra philistinos nullus de israelitis erat presens.quod colligiꝯ.ī.qꝛ finito bello qñ samson siti moriebatur nō fit mentio ꝙ ibi esset aliquis qui astaret ei vel cōsolareꝯ eū.ꝛ forte hoc fuit qꝛ philistini erant in extremitate terre sue expectantes qñ viri iude ducerent ligatū samsonē:ꝛ cū viri iuda accesserunt ad terminos terre sue relin querunt ibi ligatū samsonē ꝛ redierunt in terraꝫ suam:ꝛ tunc philistini venerunt ad tenendum eum:ꝛ ipse rupit vincula ꝛ pugnauit contra illos.

¶Et ait. In maxilla asini:in mandibula pulli asinarum deleui eos ꝛ percussi mille viros. ¶Cūꝫ hec verba canēs cōplesset:fecit mā dibulā de manu:ꝛ vocauit nomen loci illius ramathlechi:qō ītерpretatur eleuatio maxil/ le. Sitiēsqꝫ valde clamauit ad dñz:ꝛ ait. Tu dedisti in manu serui tui salutē hanc maximā atqꝫ victoriā:ꝛ en siti morior:incidāqꝫ in ma nus incircūcisoꝝ. Aperuit itaqꝫ dñs mola/ rem dentem in maxilla asini:ꝛ egresse sūt ex eo aque. Quibus haustis refocillauit spiritū ꝛ vires recepit. Idcirco appellatum est no/ men loci illius:fons inuocantis de maxilla: vsqꝫ in presentem diē. Judicauitqꝫ israel in diebus philistijm viginti annis.

supra.14.b Neapolis campanie conditur.

Laicta ab enea cōdit

Lumana ciuitas cāpanie ab enea restituit.

Gratiarum actio.

Et ait. In maxilla. Dic ponit tertiū huius partis.ſ.gratiarū actio:qꝛ pro victoria sibi a deo data cepit cantare coraꝫ domino id qō sequit.ſ.(In maxilla asini:in mandibula pulli asinarū deleui eos.)istud est canticum.ſ.Domine deuꝫ gratias tibi ago:qꝛ in mandibula asini.i.habens solū vnā mandibulā asini deleui exercitum philistinorum.ꝛ replicatur sentētia ad modū carminū.nam maxilla asini ꝛ mandibula pulli asinarum idē sunt.an vo istud solum fuerit canticum vel fuerit solū principium cantici ꝛ alia taceantur non apparet.sed creditꝯ ꝙ iste erat primus versus qui replicaꝯ:sicut in multis carminibꝰ sunt versus intercalares qui replicantur dictis quibusdā sententijs ꝛ obseruatur in carminibus vulgaribuꝫ semp.apud poetas aūt interdū fit in illis qui obseruāt intercalares versus. sic accipitur in ouidio in libro heroidum siue epłaꝝ in epła deianire ad herculem que incipit.gratulor etholiam titulis succedere nostris.ꝛ versus qui repetitur est.impia quid dubitas deianira mori. Idez obseruat theodolus in fine sui libri.ſ.cede dies colo:qꝛ nescit cedere virgo.sic etiam virgilius in bucolicis et est versus.incipe menalios mecum mea tibia versus.ꝛ in alia egloga ponitur aliꝰ versus intercalaris.ſ.ducite ab vrbe mea carmina ducite dapbnim.sic Dauid facit ī plāctu p saule ꝛ ionatha.2.Re.ꝑmo vbi repetitur versus.ſ.qūo ceciderunt robusti ꝛ perierunt arma bellica.sic etiam psal.106.ponitur vnus versus intercalaris q̄ sepe repetitꝯ.ſ.Cōfiteaꝯ dño misericordie eiꝰ ꝛ mirabilia eius filijs hominū. Samson aūt fecit nūc istud canticum:qꝛ cōsuetudo erat israelitis quando aliquas pugnas mirabiles faciebant ad laudem dei facere cantica.sic.n.moyses fecit magnū canticum cum perierunt egyptij in mari rubro:ꝛ hz Exo.15.ſ.Lātemꝰ dño gl̄iose.n.bonorificatꝰ est:equū ꝛ ascensorem ꝓiecit in mare.sic etiam post bellū barach cōtra syseraz factum est magnū canticū delbore qō hz.ō.5.sed istius cantici solū babeꝯ principiū.sic etiaz interdū apud gentiles factis magnis bellis fiebant carmina in laudē victoꝝ:ꝛ factū est qñ seon rex cepit terrā moabitaꝝ vt pz Numeri.21.c.(Et percussi mille viros.)istud etiā cātabat samson.necesse est aūt ꝙ isti mille manerent mortui aut vulnerati ad mortem in campo:ꝛ sāson cōputaret eos finito bello:alioquin nesciret quot percussisset. (Cūꝫ hec canens verba cōplesset.)qꝛ ista verba erant tanꝯ versus intercalaris qui repetitur:ꝛ sicut in principio cantici po nerentur:ita ꝛ in medio ꝛ fine:ꝛ sic cōplebaꝯ in eis canticum. (Proiecit mandibulam de manu.)qꝛ iam nō erat necessaria. forte enim finito bello semper tenuit eam duz inuestigabat eos qui corruerant in campo:vt siquis forte illoꝝ nō erat mortuus occideret eum.nunc autē numeratis eis ꝛ finito cantico ꝓiecit maxillam in terram.(Et vocauit nomen loci illius ramathlechi.)istud nomen impositum fuit a casu qui ibi fuit.ſ.qꝛ in maxilla occidit ibi viros mille.(Qō interpretatur eleuatio maxille.)istud non est in hebreo:sed addituz fuit ab expositore ꝛ trāslatore nostro vt sciatur quid signant nomina in hebreo.naz rama vel ramatb interpetratur eleuatio vel excelsum.lebi vel lechi corrupta voce significat maxillā.(Sitiensqꝫ valde clamauit ad dominū.)Dic ponit qōdā miraculū qō accidit post occisionē philistinoꝝ.ſ.qꝛ deus dedit aquā supernaturalr samsoni de maxilla asini.ꝛ dicit ꝙ sitiuit valde:qꝛ laborauerat nimis samson pugnando cōtra philistinos cum occidisset mille ex eis.labor aūt causat calorem ꝛ deficcationē ꝛ cōsequēter sitim quādā.videns aūt samson ꝙ nō haberet aquā nec erat ad ꝓpinquū aliqua aqua recurrit ad dominū.nam in eis vbi iaz deficit potestas ꝛ prudentia humana debemus semp ad dñm recurrere vt pz.2.Paralipo.20.c.ſ.lz cū ignoremus quid agere debeamus hoc solū habemus refidui vt oculos nostros dirigamus ad te.(Tu dedisti in manu serui tui salutem banc maximā atqꝫ victoriā).i.tu fecisti per manū meā qui sum seruus tuus istud bellū magnū.ſ.ꝙ occisi sunt mille viri ab vno viro inermi.vocaꝯ salus maxima qꝛ ipse liberatus est a morte:ꝛ ga fuit p excellentē modū pugnandi vocaꝯ victoria maxima.vocatur aūt victoria:qꝛ nō solū ipse liberatus fuit a morte vtpote si fugisset:sed etiā obtinuit victoriā de philistinis cōgregatis ad bellum mille viros occidit ꝛ reliquuz exercitum dispdidit. (Et en siti morior).ſ.ꝙ nō habeo aquā nec possū ire ad aliquē locum vbi habeā aquā:qꝛ prius siti moriar q̄ ad locū aliquem vadā vbi reficiar.(Incidamqꝫ in manibus circūcisoꝝ).ſ.ego lassaboꝝ siti ꝛ deficiaz paulisper:ꝛ anteqꝫ moriar venient philistini qui incircuncisi sunt ꝛ tenebunt me:ꝛ in manibus eorum moriar.Et hoc pz qꝛ quādo samson pugnauit cōtra philistinos nō erant ibi aliqui de viris iuda vel israel cum eo:qꝛ tunc non dixisset ipse.incidāqꝫ in manus philistinoꝝ:qꝛ dato ꝙ morerer tur siti nō incideret in manus philistinoꝝ:eo ꝙ viri iuda ducerent eum in terrā suā.sed timebat ꝙ morereꝯ vel lassareꝯ in loco ipso in quo erat:ꝛ venientes philistini tollerent eū.orabat aūt hic samson valde suaviter ad deū.q.d.tu dñe deus dedisti istam victoriam magnā per manus meas ad laudē tuā:ꝛ tamē si nunc siti morior ꝛ incido in manus philistinoꝝ nulla erit gloria de ista victoria:qꝛ ego qui eram victor ero victus cadens in manus hostiū.ꝛ sic istud opus mirabile qō egisti nullius vtilitatis erit:ideo vt opera tua nō sint supuacua da mihi aquaz vt bibam.(Aperuit itaqꝫ dñs molarē dentē in maxilla asini.) deus cōdescendit precibus samsonis qꝛ iuste orabat ꝛ confidēter sciens ꝙ deus posset ei dare aquā quōcūqꝫ vellet:ꝛ de maxilla illa de qua occiderat philistinos fecit ꝓdire aquā copiosam.ꝛ ad hoc excussit vnū de dentibus maxille:ꝛ per foramen illius egrediebantur aque tanꝯ scaturigo fontalis esset intra maxillam ꝛ ꝓdiret vena aquarum per ruptura eius sicut fit in terra in qua laterēt aque viuētes.(Et egresse sūt ex eo aque).i. de vno foramine maxille egresse sunt aque copiose ad satiandum samsonē.(Quibus haustis refocillauit spūm).i.postqꝫ bausit.i.bibit aquā refocillauit.i.recreauit spūm:quia iam incipiebat deficere ꝛ anxiare ad mortem.(Et vires recepit.)nā prius cum sitiret nimis vires sue erant valde debilitate:ꝛ ob hoc timebat ꝙ incideret in manus philistinoꝝ:quia dato ꝙ viuēs

Mirac luz quod post philistinoꝝ occisionē accidit.

esset ß

B Versus intercalares quid.

Lra i bebreo.

esset si superuenirēt aliqui philistini nō posset se defendere ab eis: ⁊ incideret in manus eoꝝ. in bebreo habek. (Et vixit.) vbi nos dicimus. (Uires recepit.) sed littera nostra est ꝓueniētioꝝ ad exprimendū: qz nō poterat nunc viuere nisi mortuus fuisset. ſz dr̄. (Uixit). i. reuixit ſpūs eiꝰ. ſ. qz ꝓus erat tāq̄ mortꝰ ꝑ fiti. ¶ Quomodo fluxerunt aque de maxilla asini: ⁊ q̄tum durauit illa scaturigo.

A Rūfio ad q̄ſitū. 1. mō. 2. mō.

Qō. 30.

Queretur quomodo fluxerūt aque de maxilla asini. ¶ Respondendū q̄ deus poterat dupliciter hoc facere. vno mō q̄ crearet aliquas aquas de nihilo: sicut fecit in exordio rerū creans oia de nō ente. ¶ Scō mō q̄ de aliqua materia. ſ. de aere formauerit aquas sicut de mā formauerit animalia: ⁊ arbores: ⁊ hominē: atq; feminā: ⁊ cetera entia distincta in speciebus suis. ⁊ istud adhuc fieri poterat dupliciter. vno mō q̄ ō materia illa ꝑ diuinā virtutē sine aliquo naturali agente formasset subito aquas. alio mō q̄ per angelos formate fuerint applicando actiua passiuis. ſ. sicut generant aque in suis fontalibus originibus. naz subintrante aere ad loca in quibus generant aque per frigiditatē loci cōdensatio fit: ⁊ cōuertitur in aquā. sic igit poterat dari frigiditas talis in circuitu marille qō aerē circūstantē conuerteret in aquam: ⁊ lz prius nō esset ibi talis dispositio: tn̄ angeli poterant faciliter hoc operari. ¶ Sciendū aūt quomodocūq; ponatur ista aqua ꝓducta q̄ ipsa nō egrediebatur de maxilla asini per dentē erutū: quia intra maxillā nō erat: sed faciebat deus locum gr̄ationis illius aque esse in foramine dentis ablati: ⁊ sic videbat aqua egredi de maxilla. Sciendū etiam q̄ samson iam ꝓiecerat istaz maxillam in terrā vt supra dictum est: ⁊ tn̄ cum ipse oraret ad dn̄z ꝓ aqua cepit erumpere in altum impetus aque de foramine dentis: qō samson videns cepit maxillam ⁊ bibit. ¶ Queretur vlteriꝰ an durauerit scaturigo aque in maxilla illa postq̄ desijt bibere samson. ¶ Aliquis dicet q̄ nō: qz istud factū est supernaturaliter solū ad satiandū samsonem. illo igit satiato non maneret miraculum. ¶ Respondendū q̄ cum aliqua fiunt huiusmodi miraculose ad aliquē finē: habito illo fine vt cōmuniter deficiunt. ⁊ qz sic fiebat ista eruptio aque ꝓ samsone videt q̄ illo satiato cessauerit. ¶ Dicenduz tn̄ q̄ aliqua facta sunt sic miraculose: ⁊ tamen durant vsq; in hodiernū diem. sic namq; dedit israelitis aquā in deserto in raphidim de petra oreb ad satiandū populū vt pz Exo. 17. ⁊ tamen fons ille q̄ tunc nouiter factus est manet vsq; hodie: ⁊ ꝓpter eum tota illa vallis arabie que ab antiquo inhabitabilis fuerat facta est habitationis bone. vt pz in libro de diuisione terre sancte vbi agitur de arabia. sic ergo aliquis dicet q̄ manere poterat in maxilla scaturigo aque perpetua. ¶ Respondendū q̄ non est dubiū quin posset manere: qz deus pōt quādocūq; voluerit ⁊ qō voluerit operari: ⁊ tn̄ deus nunq̄ operatur miraculose cōtinue; qz tunc operatio miraculosa esset sicut naturalis. sed si miraculuz aliqñ fit cito cessat. De fonte aūt arabie in raphidim. dōm q̄ cū moyses percussit virga coram filijs israel nō erat ibi aq̄ nec virtus scaturiginis fontalis: sed deus subito formauit aq̄s: ⁊ fecit eas copiose defluere. ⁊ qz locus ille erat dispositus ad h̄ q̄ ſm naturam gignerentur ibi aque, sicut in alijs locis: accidit vt tunc efficeretur nouiter fons ibi: ⁊ iam nō fluent ibi aque supernaturaliter sed naturaliter genite sicut in alijs scaturiginibꝰ fontalibus. in maxilla aūt nō poterat sic fieri: qz non poterat eē intra maxillā locus cōtentiuꝰ materie conuertende in aquā: qz tota erat solida. Etiaz deficiebat ibi qualitas conuersiua: qz illa cōuersio fit per cōdensationē: ⁊ cōdensatio a frigore: sed nō potest esse in foramine maxille talis frigiditas: qz aer existens in circuitu aliquando esset siccus ⁊ aliquādo calidus: ideo nō fieret ibi cōtinuus defluxus aquarū. tale. n. nō pōt fieri nisi in locis subterraneis ⁊ absconditis valde vbi aer non pōt alterari ad tot qualitates sicut hic super terrā. si tamen tanta fuisset frigiditas maxille que semp in ea duraret poterat emanare aqua ex illa per conuersionē aeris circunstātis: sed modica aqua illa esset. sic est in lapidibus tempore hyemis: qz ex frigiditate cō plexionali adiuta a frigore tēporis aerem circunstantē cōuertunt in aquam cōdensando: ⁊ videtur semper emanare aqua de illis. Sic etiam est quidaz lapis preciosus valde frigide nature qui semper sudare aquā videt: ⁊ sic est nec ab hoc cessat in tempore estatis. ⁊ istud est qz per frigiditatē cplexionalē alterat aerem ⁊ cōdensat ⁊ in aquā vertit. nō ergo poterat manere maxilla aquā emittens naturaliter: sed si manebat oportet q̄ semp cōtinuaret miraculum. deus aūt nō cōtinuat miracula cū illa fiant ꝓpter causas valde spāles. Jdeo certissime dicendum q̄ nō mānsit mandibula aqua fluens sed solū duranit dum samson bibit ⁊ illico cessauit: si tn̄ mansisset semper fluēs nō fuisset res preciosioꝝ ⁊ utilioꝝ toto orbe. nam ipsa sola valeret plusq̄ vnū regnū cum posset quocūq; ferri in manu bois: ⁊ tn̄ ꝑbebat copiosissimas ⁊ ideficientes aquas. (Jdcirco appellatum est nomē loci illius fons inuocantiꝫ de maxilla). ſ. locus in quo tunc samson erat vocatus est fons inuocantis. ſ. fons samsonis qui inuocauit ibi dominū vt daret ei aquā. ⁊ dicitur de maxilla referendo ad fontē: ⁊ nō ad inuocātē. ſ. q̄ fuit fons de maxilla erumpens. Jn bebreo habetur. (Fons clamantis qui est in lebi). i. vocatus est locus ille fons clamātis siue inuocantis: ⁊ est in lebi. i. in ramathlebi. ¶ Cōsiderandū aūt q̄ iste locus habebat nūc duo nomina que euenerunt ei quasi simul ꝓp diuersos casus. ſ. ramathlechi ꝓpter philistinos qui occisi sunt ibi cū mandibula asini per samsonem: ⁊ vocatus est fons clamantis ꝓpter aquā manantē de maxilla asini. ⁊ ista duo noia manserunt simul loco illi ꝓ semp. sic. n. factuz est in q̄busdam alijs locis. nam israelite venētes de monte synaj in desertum pharā murmurauerūt: ⁊ accensus est ignis ⁊tra eos vocatusq̄ est nomen loci illius incensio. ⁊ post paucuz ibidem concupierunt israelite carnes: ⁊ dedit dn̄s coturnices: ⁊ postea occidit multos de israelitis ob hoc. ⁊ locus ille vocatus est sepulchra cōcupiscentie. de vtroq; pz Numeri. 11. (Usq; in presentem diem). ſ. vsq; ad tempus quo scriptus est liber iste. ſ. per samuelem. fluxerunt aūt inter samsonē ⁊ samuelē solum anni. 40. quibus prefuit beli sūmus sacerdos. 1. Re. 4. ⁊ tunc samuel factus est iudex ⁊ ille fuit vltimus iudicum. (Judicauitq; israel in diebus philistin viginti annis). i. fuit iudex israel. 20. annis. ⁊ tūc erant dies philistinoꝝ. i. dies quibus philistini dominabantur israelitis vt pz supra. ¶ Queret quare dicitur hic iudicauit israel: qz in alijs iudicibus nunq̄ ponitur tempus quo iudicauerunt quousq; ponatur moꝛs illoꝝ. hic aūt ante mortē samsonis ponit tempus iudicature eius: ⁊ quare postea replicatur sequēti. c. q̄ iudicauit. 20. annis. ¶ Rūdet Ra. da. canbi. q̄ hoc factū est qz vsq; ad tempus istud visus est iudicasse sāson ⁊ nō amplius: eo q̄ post hoc nō egit aliquid mirabile nec timebant eum philistini: sed captus est ab eis. ¶ Sed dicēduz q̄ nō stat: qz post hec samson concutiens domum diruit eaz super philistinos: ⁊ occidit tria milia sequenti. c. etiam timebant eum philistini ⁊ insidiabantur ei qñ ingressus est gazam: ⁊ fecit ipse opus magnificū. ſ. eruit portas vrbis simul cum vectibus ꝑposuit humeris suis tulitq; in montē. ¶ Dici posset q̄ si scriptura posuisset istam clausulaz circa principiuz. c. sequētis vbi dicitur. post hec amauit mulierē que habitabat in valle sorech. conuenienter diceremus q̄ posuisset hic tēpus iudicij samsonis: eo q̄ sequens tempus nō spectabat ad honorem ⁊ p̄cipatum samsonis sed ad ignominiaz eo q̄ captus a philistinis in carcere ad molas ficut asinus ligatus est: ⁊ perijt ibi totus honor temporis precedenti. c. ¶ Et si obijciat q̄ in morte occidit multos de philistinis. ¶ Dōm q̄ illud factum nō excusat ignominiaz samsonis: qz captus et in potestate hostiuz erat qñ ista egit: ideo potius vocari debebat seruus insurgens cōt hostium princeps pugnās: ⁊ tn̄ scriptura nō sic posuit. ¶ Jdeo dōm q̄ scriptura nō fecit istā duplicationē ad significandū aliquid speciale: qz non oium que in scriptura sacra ponunt rō reddi pōt: nec conari debem⁹ ad illud: qz multa dicta sunt superabundāter ex cōditione idiomatis eorum qui scribebant. vñ Dierony-mus multos modos loquēdi hebraicos mutat i littera nostra. si tn̄ illi fuissent sic specialiter positi ad aliquid significandum non mutati fuissent a beato Dieronymo.

¶ Quo cōputant isti. 20. anni q̄bus p̄fuit samson. Qō. 33.

Queretur vlterius quo cōputantur isti. 20. anni quibus prefuit samson. ¶ Respondenduz q̄ de fine istoꝝ annoꝝ nō est dubiū vbi ponat. nam in quolz iudice erat finis sue, iudicature mos sua. ⁊ sic necesse erat q̄ in sāsone finis istoꝝ. 20. annoꝝ erat mos sua. Sed de principio eoꝝ est difficultas. pro quo sciendum q̄ tsti. 20. anni possunt habere tripler exordiū. ſ. q̄ incboent ante natiuitatē samsonis. ſ. a morte abdon qui erat iudex p̄cedens vel a natiuitate samsonis vel a tempore quo cepit pugnare cōtra philistinos. ſ. qñ descēdit in thamnata ⁊ accepit sponsaz. nā tūc fuit initiū bellor suor contra philistin. ¶ Prima positio videt esse necessaria: quia in oibus iudicibus erat iste ordo q̄ mortuo vno iudice mor in ciperet cōputari tēpus alterius lz ipse non illico succederet ga transirēt aliqua tempora sine iudice q̄bus israelite subijcerētur gentilibus vt declaratum est ō. 3. et. 4. ideo opz q̄ post mortem

Lra in bebreo. L Notandū.

A Quare dr̄ hic iudicauit samson israel.

Ra. da. canbi. rñ. ad quesitum.

Jmprobō.

Rñ. doct. ad quesitū.

Obiectio. Rñsio.

Determia. docto.

A Rūfio ad quesitum.

Notandū.

Ordo in oibus iudicibus.

abdon mor incipiant computari anni samsonis. Item totum tēpus qō fuit ab exitu de egypto vsq; ad edificationē tēpli salomonis cōputatur per tēpora iudicum cōiungendo eis duos reges .s.saulē ⁊ dauid et.40.annos mās̄ionis deserti.si aūt inter mortē abdon ⁊ samsonis essent aliqui anni non cōputarent in tēpore samsonis nec abdon ⁊ deficerent isti de sūmis particularibus:ex qbus colligit necessario sūma illa annoꝝ.480.vt p3.3.Re.6.que sūma colligitur precisa ex sūmis particularib⁹ inter medijs q̄ habent in isto libro cū.40.annis deserti:⁊ annis beli samuel saulis ⁊ dauid:⁊ si deficerent alig anni de sūmis pticularibus inter abdon ⁊ samsonē q in nullius tēpore computarent nō posset colligi precisa sūma illa totalis ex summis ptialibus: ⁊ tñ colligit:ideo nō pōt intercidere aliqua sūma annoꝝ inter abdon ⁊ sāsonē. ¶ Sz ↄtra istā positionē est incōueniēs:qz tūc necesse erit q; qñ samson moztuus est erat solū.17.vel.18.annoꝝ qō videt esse difficile.hoc p3:qz post mortē abdon philisti ni dominati sunt israelitis peccantibus eis:⁊ postq̄ ipsi ceperūt dominari denūciatū est matri samsonis q; cōciperet puer qui liberaret israel de manu philistinoꝝ:⁊ sic ad minus esset aliq̄tū tēpus quo ipsi dominari ceperāt saltē vnus annus:⁊ inde vsq; ad natiuitatē samsonis transiret alius annus.⁊ tñ tēpus iudicature samsonis est solum.20.annoꝝ vt p3 hic:a qbus tollant duo anni qui intercidērēt inter mortē abdon ⁊ natiuitatē samsonis vt nunc computatū est:ideo soluz viueret samson.18.annis.qūo ergo in his tēporibus acciperet vxores:⁊ diligeret cōcubinas:⁊ faceret bella que habent in his tribus.c.nam in eta te hac nō diligunt adolescētuli bella sed ludos pueriles. ¶ Si aūt teneat scda positio.s.qz incipiat cōputatio a natiuitate samsonis nō multū differt ista positio a precedenti in euitando incōueniens:⁊ nō bz motiuū aliqō.qō p3:qz cū samson dicat.20. annis iudicasse erit mors sua in anno.20.sed nō vr cōueniens etas ista ad faciēdū:vel saltē ad desiderandū aggredi ea que fecit samson. ¶ Itē nō bz motiuū aliqō:sed patit potius in conueniens ex p̄ncipio suo:qz tunc inter mortē abdon ⁊ natiuitatē samsonis manebunt duo anni vel quasi qui nō cōputant cum aliqua illarū sūmaruz:⁊ facerent varietatē in sūma totali que habet.3.Reg.6.sed falsum est:ideo nō pōt sic cōputari. ¶ Tertia positio est q; cōputetur ab eo tēpore ista sūma annoꝝ quo cepit samson bella contra philistinos descendēs in thamnata: ⁊ ista positio bz bonū motiuū.s.vt samson faceret ista bella in tempore conuenienti ſm etatem:vtpote in anno.25.vel.30.et fieret sic q; cuz samson descenderet in thamnata ad accipiendū vxorez esset.24.annoꝝ vel quasi.⁊ tunc inciperēt bella philistinoꝝ:⁊ durarent ista bella aliquāto tēpore cum sint multa bella:⁊ post.20.annos ab inceptis bellis morerēt:⁊ sic esset annoꝝ.44.vel q̄ſt. ¶ Sz ista positio sustinet magnū icōueniēs:qa tunc totū tēpus qō floruit a morte abdon p̄cedētis iudicis vsq; ad annū quo samson bella inciperet nō cōprehendent sub aliqua sūma particulari:⁊ deficerent tot anni de sūma totali qui essent.25.vel plures.⁊ tñ falsum est cum sūma totalis colligat precisa ex sūmis pticularibus vt inductum est supra.3.ideo nō stabit ista computatio. ¶ Aliquis aūt poterit dicē q; samson natus est viuente abdon vel chialon:⁊ tñ p̄ncipium iudicature sue fuit primo anno post mortē abdon:⁊ tunc viderent oia bene stare.s.q; samson esset magnus quādo inciperet tēpus iudicature sue:vtpote si esset annoꝝ.20.vel plus:⁊ posset facere cōuenienter opa bellica ⁊ morerēt anno.40.vel quasi.etiam non sequeretur incōueniens ex parte principij:quia cōputaret iudicatura samsonis a morte abdon:⁊ non maneret aliqua summa annoꝝ intermedia sicut manebat cōputando alias. ¶ Sed dicendū q; ista positio non stat:qz presupponit q; samson natus fuerit ante mortē abdon qō falsum est:qz pōt mortē abdon ceperunt.40.anni quibus israelite fuerunt sub seruitute philistinoꝝ:vt colligit.s.13.nā descripta morte abdon.c.12.sequit in.c.12.q; rursus israelite fecerūt malū cora dño qui tradidit illos in manus philistinoꝝ.40.annis.⁊ tñ quādo natus est samson iam ceperant philistini dominari israelitaꝝ.nā angelus veniens ad matrē samsonis dixit ei q; paritura esset quēdā filiuz q incipet liberare israel de manu philistinoꝝ.si tñ nō esset iam israel subiectus philistinis non diceretur hoc.ergo necesse est q; samson natus fuerit post mortē abdon saltē vno vel duob⁹ annis.⁊ sic nō stabit ista positio. ¶ Aliquis dicet aliter.s.q; sāson natus est post abdon magno tēpore.s.q; inter p̄ncipatū abdon ⁊ samsonez intercederint.40.anni.s.q; mortuo abdon philistini inceperint dominari israelitarū:⁊ durauerit istud dñiuz per.40.annos.qbus expletis cepisset tempus p̄ncipatus samsonis.⁊ hoc cōfirmatur ſre valde.s.qz.s.12.dicit qūo mortu⁹ est abdon:⁊ imediate in p̄ncipio.13.c.dicit qūo philistini dominati sunt.40.annis israelitis.⁊ postea dr de natiuitate samsonis.⁊ sic dicet q; samson natus fuit intra istos.40.annos ante cōpletionē eoꝝ annis.15.vel.20.aut plurib⁹:⁊ tñ p̄ncipatus suus nō incepit nisi finitis illis.40.annis.⁊ sic tollerent oia incōueniētia. ¶ Primū.s.qz qñ samson cepit agere illa bella erāt iam vir fortis.25.annoꝝ vel plurium:⁊.20.anni p̄ncipatus sui qui ponunt hic cōputarent a tēpore quo inciperet bella.⁊ sic qñ morereꝰ samson esset.40.annoꝝ vel plurium.etiam tollere tur aliud inconueniens.s.q; inter abdon ⁊ samsonē nō maneret aliqua summa annoꝝ nō cōputata que deficeret in sūma tali q̄ habet.3.Reg.6.etiā tollet aliud incōueniēs.s.q; nō poneretur samson natus ante mortē abdon. Ista positio est multum cōueniens:sed obstat ei valde cōputatio.40.annoꝝ.nā cōputat illos inter abdon ⁊ samson. Sed hoc nō pōt stare.nā si illa sūma cōputet tanq̄ distincta ab alijs ⁊ addat in numero:sequet q; sūme pticulares que colligunt in libro isto ⁊ lib.regu3 sint maiores q̄ sūma totalis q̄ habet.3.Reg.6.nam ibi ponuntur. 480 anni.⁊ si adduntur isti.40.anni erunt.520.anni:vñ nō cōputatis istis.40.annis tanq̄ sūma distincta ab alijs colligit sūma totalis p̄cisa ex sūmis ptialib⁹ vt inductū fuit supra.3.ideo nō debēt cōputari isti.40.anni tanq̄ distincti:sed in annis samsonis ⁊ beli cōputabūt vt declaratū est.s.13.c. ¶ Aligs dicet aliter q; cōputent isti.20.anni iudicature samsonis añ natiuitatē samsonis.s.imediate post mortē abdon sicut cōputabat prima positio.⁊ tñ q; samson iudicauerit.40.annis.s.qz iudicauit 20.annis cōputādo añ natiuitatē suā vsq; ad bellū istō de maxilla:⁊ inde vsq; ad mortē samsonis fluxerint alij.20.anni:⁊ sic fuerit tota iudicatura samsonis.40.ānoꝝ. Istud p3 qz hic dr q; iudicauit samson.20.ānis.s.a p̄ncipio sue iudicature vsq; nūc. ⁊ sequēti.c.in morte samsonis dr q; iudicauit israel.20.ānis.s. cōputando ab isto tēpore vsq; ad mortē suā. Ista positio nō videt includere aliqō incōueniēs de supra positis:vt p3 figs velit iducere ficut idurim⁹ in alijs.qō omitto brevitatis cā. ¶ Sz nō stat ista positio ꝓpter duo. Primo quia ponit pluralitatem inutiliter.nam qui conātur in vita samsonis ponere plures q̄ 20.annos faciunt hoc vt ista gesta fortia que egit dicat fecisse in etate virili.nā in.16.vel in.17.āno nullus est habilis saltē ad aggrediendū talia:⁊ tamen isti cogunt dicere q; samson fecit ista opera fortia añ.20.ānos:qz postq̄ pugnauit ⁊ occidit mille viros maxilla dicit q; iudicauit.20.annis:⁊ pro alio opere paruo qō ponitur sequenti.c.ponunt alios annos.20.qō est supfluū vt declarabit. ¶ Scdo errant ⁊ fortius:qz tūc necesse erat cōputari annos.40.in iudicatura samsonis. Sz falsuz est qz cōputando annos.20.sūme partiales reddunt totalem summam precisam vt declaratum est supra.3.ideo non pñt poni samsoni plures q̄.20.anni:nisi de summis aliorum iudicum auferat aliquid.⁊ istud est omnino irrationabile.s.q; tollatur aligd de bis que sunt in textu. ¶ Dicendū ergo q; totum tempus iudicature samsonis fuit.20.anoꝝ solum:⁊ debet cōputari sicut cōputabat in prima positione.s.q; incipiant post mortem abdon fere duobus annis ante natiuitatē samsonis.⁊ tunc tota vita samsonis debet poni ad plus annozum.18.vel.19.in qua etate moztuus est.⁊ dr dici q; rōnabiliter hoc euenit eo q; bella samsonis durauerunt modico tēpore ↄtra philistinos. Qō p3.ponamus q; samson anno suo.17.vel quasi.18.duceretur a patre ⁊ matre in thamnata ad desponsationē:⁊ tunc occidit in via leonez precedenti.c.⁊ post paucos dies rediens ad accipiendum vxorē intra septē dies p̄mos nuptiaꝝ succubuit samson in solutione problematis:⁊ illico descendit ascalonē ⁊ occidēs.30. viros vestes eoꝝ tulit ⁊ dedit his qui soluerant problema:et imediate recessit iratus valde in domū patris sui deserta vxore precedenti.c.⁊ post paucos dies.s.post vnū mensez vel duos redijt ad vxorem ferens bedum de capris:⁊ iam ipsa acceperat alium virum.⁊ tunc ipse iratus trecentas vulpes ligans cōbussit terrā.quo facto philistini venerunt ⁊ cōbusserunt socerū samsonis ⁊ vxorem.supra in littera.⁊ ipse dixit q; non erat cōtentus hac vindicta:sz adhuc faceret plagā in philistinos:⁊ fecit plagam magnam ita vt obstupescer ēt philistini:⁊ tunc cōgregati philistini ascenderunt contra viros iuda ad ligandum samsonem:⁊ traditus est eis factumq; est bellum in maxilla.⁊ sic ista omnia sunt continua ⁊ poterant conuenienter fieri minus q̄ in vno vel saltem in vno anno.ea aūt que habent seq. c.breui tēpore fieri potuerūt.s.in vno vel duobus mēsibus.naz prius amauit mulierē in gaza:⁊ vna vice solum iuit ad eaz.s.qñ tulit

Impꝛobō. B 1. Cōfutat. 2. pōnis. Scda Motiuum 3. pōnis. Cōfutatio. C Quinsdam rñ.ad q̄st. Impꝛobō. Quinsdam alia rñsio. D Dic superius allata incōueniētia auferunt ſm istaz pōnē. Confutatio pōnis Quinsdā alia opio de cōputatōe.40 annoꝝ. Impꝛo. 1.rō E 2.rō. Doc.oꝑ. verior ō sāsonis iudicatura.

tulit fozes ciuitatis super humeros: iterum ꝛ quasi imediate dilexit valilam in valle sozeth: ꝛ illico philistinozū principes venerūt ad eam vt deciperet illum que mox executa est ꝛ captus fuit

Inter sāsonis captionē ꝛ eiꝰ mortē non duo menses intercederunt.

sam on. post captionē autem vsq; ad mortem samsonis non interciderunt duo menses. qō patet ex duobus. ¶ Primo qz die quo mortuus est samson cōgregati erant principes philistinozū ad faciēdum festum magnuz deo suo dagon ꝛ cōiuia quia tradiderat in manus eozum hostē suum samsonē: ꝛ tñ manifestum est ꝙ non morarētur magno tempoze facere solēnitatem illam post captionem samsonis. hoc patet sequenti. ca. ¶ Item patet quia qñ samson captus est tonsus fuit. nam aliter capi non potuisset. ꝛ dicit ꝙ in die qua concussit domū ꝛ mortuus est cepe rant. iaz crescere capilli eius sequēti. c ergo modicum tēpus inciderat. ſ. vnius mēsis vel quasi: aliogn magni capilli eius eēnt iam: ꝛ sic ea que habentur in. c. sequenti non addunt duos mēses aut parum plus ad tēpus qō habeꝫ in hoc. c. ꝛ ista fuit principalis cā si velimꝰ assignare eā quare dicitur hic ꝙ samson iudicauerat. 20. annis ꝛ sequēti. c. dicit idem. ſ. quia nūc erant cōpleti. 20. anni: ꝛ tēpus sequētis. c. fuit valde modicū: ꝛ nihil videtur addere ad ea que habenꝫ hic. potuit autē samson conuenienter facere ea que habenꝫ in hoc. c. ꝛ p̄cedenti anno. 18. vel 19. qz samson habebat robur ꝛ animositatē a deo: ꝛ non solum in hoc tēpore sed etiam multo ante hoc facere potuisset. ¶ Itē nō solum stat hoc rationabiliter: sed etiaz videꝫ ꝙ nō possit aliter bene stare. nam samson fecit ista in vno anno vel q̄si postq; accepit vxorem. sz certū est ꝙ nō expectaret sāson accipere vxorem ad magnam etatez sed acciperet in anno. 20. vel quasi. ꝛ sic pauloante annum vicesimum ista egit: ꝛ mortuus est nondum completo anno. 19. etatis sue.

¶ Capitulum. xvj.

Tholosa cōditur.

Ayit quoq; in gazā: ꝛ vidit ibi mulierē meretricez: ingressusq; est ad eaz. Qō cū audiffent philistyz ꝛ percrebuisset apud eos intrasse vrbem samson: circūderunt eum positis in porta ciuitatis custodibus. Et ibi tota nocte cuz silētio p̄stolātes vt facto mane exeuntez occiderēt. Dormiuit aūt samson vsq; ad medium noctis. Et inde ꝟsurgens apphendit ambas portę fozes cuz postib⁹ suis ꝛ sera: ipositasq; hūeris suis posuit ad verticē montis q respicit hebron.

Alscani⁹ albā condidit.

Cōnexio capituli. Diuisio eiusdē.

Qō. 1 A

Abijt quoq;. Dicto in p̄cedētibus de multiplici samsonis contra philistinos inuasione. hic agitur de eius morte ꝛ ꝟsummatiōe. Fuit autē cā mortis samsonis mulier. Ideo p̄mo agitur qūo p̄o quadaz muliere periculo se exposuit. Secundo dicit quomodo p̄o alia morti succubuit. ibi. (Post hec amauit). ¶ Quereꝫ circa p̄imum an ista que habentur hic habeant ꝛtinuum ordinem ad p̄cedentia: ꝛ an fuerint facta immediate post illa: vel interiecto aliquanto tempore. ¶ Ad p̄imum dicendum ꝙ est hic ordo cōtinuus: quia supza agitur de actibus samsonis. hic agitur de fine sue ꝛ durationis qualiter captus ꝛ mortuus est. ¶ Ad secundum dōm ꝙ ista facta fuerūt paucis diebus post p̄cedentia. qō colligitur qz ista que habenꝫ in hoc. c. nō addunt aliqō tēpus in cōputatione scripture ad tēpus qō ponit p̄cedēti. c. naz ibi dicit ꝙ iudicauerat samson. 20. annis israel. ſ. cōputando a p̄incipio vsq; tunc cōplebātur anni. 20. ꝛ in hoc. c. mortuo samsone dicit ꝙ iudicauit annis. 20. si tñ inter ea que habētur p̄cedēti. c. ꝛ hic simul cuz tpe quo ꝛ duauerūt in fieri ea que hñtur hic trāsiuisset vnus annus: cū dicaꝫ p̄cedenti. c. ꝙ iudicauit. 20. annis: diceretꝫ hic ꝙ iudicauit. 21. annis: ꝛ tñ dicitur. 20. sicut supza. ergo videtur ꝙ nec inter hoc ꝛ illa: nec in fieri istoz̄ ꝛ duauerit annꝰ vnus influēdo. (Abijt quoq; in gazam). ſ. post bellum factū ꝛtra philistinos in ramatblechi descēdit samson in terraz philistinozū: ꝛ introiuit in vrbez gazā. est enīz gaza vna de. 5. ciuitatibꝰ metropolitanis terre philistinoz. naz diuidit terra philistinoz in. 5. regulos Josue. 13. vel. in. 5. satrapas. 1. Re. 6. ꝛ isti reguli vel satrape p̄incipant in his. 5. ciuitatibus cuz locis cōp̄ouincialibꝰ ꝛ adiacētibus sibi Josue. 13. ad istam vrbē tanq; famosaz in terra philistinozū descendit samson. ¶ Quereꝫ cum samson esset hostis philistinoz: qūo audebat descēdere in terram eoz̄ ꝛ introire in vrbes suas. ¶ Rñdēdū ꝙ samson incaute se exposuit: ꝛ tñ erat iuuenis: ꝛ amor iuuenilis eum ferebat. amabat enim mulieres philistinoz ꝛ non hebreoz: ꝛ ideo vt frueret illis descendebat in terraz ipsarū. nec mirū ꝙ samson hec faceret quia ꝛ ipse femine quia sexu fragiles ꝛ audacia deficiētes sunt: si insane amare ceperint oibus se exponēt malis: ꝛ nihil curū suspicabūtur vt suo fruātur amore. sic enim phedra diligens insanieti amore hippolytū logtur ad eum tragedia quarta cuiꝰ nomen est hippolytus carmine. 4. ſ. me vel sozorem hippolyte vel famulaz voca. famulāq; potius omne seruitiū feram. nō me per altas ire si iubeas niues pigeat: gelatis ingredi pindi iugis. non me per ignes: ꝛ infesta agmina cūctis paratum ensib⁹ pectꝰ dare mandata: recipe sceptra: me famulā accipe. multa quoq; amātum atrocia facta: ꝛ insanie sunt que abundāter poetarū carminibus enarrātur. Etiaz faciebat hoc samson cōfidēs de robore suo. naz si ipse videret oēs philistinos sibi obuios nō fugeret a facie eoz̄ sicut factum est p̄cedenti. c. nam pugnauit ꝟtra totuz exercitum philistinoz: ꝛ occidit mille viros. solum aūt timende erāt samsoni insidie. ſ. ne quietus ꝛ iacens occideretꝫ aut tenere tur: sed adhuc qō maius erat nō timebat capi: qz siquis teneret eum aut ligaret nō posset retinere. nam rūperet vincula sicut fecit p̄cedēti. c. Amplius autē putauit samson ꝙ ipse satis incognitus esset apud philistinos qz latēter introiuit in vrbē gazā: ꝛ putauit ꝙ philistini nō cognoscerēt aduentū eiꝰ: sz magna insania erat ista. nec tñ mirāduz: qz amor ad oia ipellebat. (Et vidit ibi meretricē mulierē). ſ. que pulchra erat ꝛ placuit oculis eiꝰ: ꝛ vocaꝫ meretrix qz oiuz libidini pz. Uel nō oium sz aliquoꝝ magnū p̄ciū offerētiū. ¶ Hebrei āt dīt ꝙ erat hospitatrix mulier ꝛ non meretrix per equiuocationē huius nominis quia equiuocant illum ad meretriē ꝛ ad hospitatricem. Sed istud est inconuenienter dictum. nam istud nomē quod hic ponitur in hebreo sz̄ona significat p̄prie meretricē. non signat aūt hospitatricez nisi per analogiā: inquantū consueuerūt hospitatrices non honeste viuere: ideo debet semper accipi nomen in significatione p̄pria nisi aliquid sit quod impediat. ħ autem nihil impedit cum samson nō esset tam honestus vt de eo negare debeamus ꝙ ad meretricem accederet. ¶ Item videtur potius contra litteraz ꝙ accipiaꝫ p hospitatrice quia lra vult ħ ꝙ vidit mulierē ꝛ ingressus ē ad eā. ſ. pp ħ ꝙ vidit ingressus est: in quo innuit ꝙ dilexit quia vidit: ꝛ ideo introiuit: ꝛ tñ si accipeꝫ p̄o hospitatrice nō diceretꝫ ꝙ vidit mulierē ꝛ ingressus est ad eā: sed ingressus est in domū cuiusdā mulieris. ¶ Itē samson diligebat mulieres philistinas sic̄ p̄z de p̄ma muliere quā dilexit in thamnata. ē. 14. et dilexit valilā in valle sozeth infra in littera. ita ḡ de ista muliere dōm est ꝙ dilexerit eam qz pulchra erat ꝛ petierit eā ad libidinē. (Et ingressus est ad eā). ſ. cognouit eā carnaliter. sic accipit cōmuniter ex mō loquēdi scripture. sic dr̄ Heñ. 16. ſ. ingredere ad ancillā meā si forte suscipiā liberos ex illa. i. cognosce illā carnaliter. sic et Heñ. 29. da mihi vxorē meā: qz tēpꝰ est vt ingrediar ad illā. i. vt cognoscaz illā carnaliter. Hebrei tñ accipiunt ꝙ ingressus est ad eā. ſ. ad hospitandū in domo sua: sed istō nihil est vt declaratū fuit nūc. (Qō cū vidissent philistini.) scilz viderūt ꝙ ingressus fuerat samson in domū mulieris meretricis. (Et percrebuisset apud eos intrasse vrbē philistin samson). i. fuit fama p ciuitatē subito ꝙ samson introierat in vrbē. (Circūdederūt eū). ſ. circūdederūt domū mulieris meretricis vt qñ exiret caperetꝫ. ¶ Quereꝫ q̄re philistini nō accepe runt samsonē in domū mulieris occurrēdo qz nō posset fugere: ꝛ ibi poterant eū iaculis cōfodere vel diruere domū super ipsuz: vel cremare eū cuz domo. ¶ Respōdet nicolaus ꝙ forte domꝰ taliū mulierū fūt p̄uilegiate vt ītra eas nullus capiaꝫ aut possit sibi noceri q̄tūcūq; sit facinorosus. sic. n. est in q̄busdā regionib⁹. ꝛ ob hoc philistini seruātes legē terre sue nō nocuerunt ei in domo: sed disposuerūt custodias extra domū ꝛ in portis vrbis vt nō posset exire: ꝛ postq; egrederetꝫ ō domo mulieris capeꝫ. ¶ Sz ista rō nō stat: quia hosti nō est seruāda lex. erat aūt samson atrocissimꝰ hostis philistinoz: ꝛ intrauerat in vrbe eoz: ideo nō solū nō gaudebat aliq̄ imunitate locoz: sed et erat valde iniustū ꝙ gauderet: cū hostis veniat ad disperdēduz terrā ꝛ legē ꝛ loca ipsa in q̄bus imunitas est. nihil tñ hosti seruandū est nisi qō cū eo cōueniꝫ aut qō oium gētiū vsu ꝛ approbatione cōmuniter inter hostes obseruaꝫ: ꝛ vocatur ius gentiū. nō est tñ de iure gentiū ꝙ aliqs intrans occulte in loca hostium suoz̄ gaudeat aliqua imunitate locoz. ¶ Itez dato ꝙ samson deberet de iure gaudē hac imunitate philistini nō obseruassent

Qūo audebat descēdere sāson i terrā philistinoz cū eēt hostes eozum.

* Rñsio ad quesitum.

† B

Hebreoz sentētia.

1. improbō opinionis.

Scōa

Tertia.

†

†

†

†

Qō. 3. A

Quare philistini nō acceperūt sāsonē in domū mulieris occurrēdo.

⊙ Nicolai rñsio ad. q. 1. improbatio opinionis.

Scōa

Doc.rñ.ad quesitum.

ei hoc:qz valde cupiebant eū occidere eo q̄ nimis nocuerat eis. ¶Sed dōm q̄ philistini nō curauerunt capere eum intra domum mulieris:qz clausis portis vbis poterāt eum capere cōueniēter egredientē de domo mulieris.si autez villa non habuisset muros z portas ipsi conati fuissent capere euz intra domum ne effugeret. ¶Item putauerūt philistini q̄ si vellent capere eū intra domū potius eum occiderent q̄z caperent:z tñ ipsi desiderabant ipsum viuētem capere vt exercerent in eo ludibria sicut postea fecerunt:ideo voluerūt q̄ egrederet domum:quia extra putabant eum sine morte capiēdum. ¶Itē non potuissent euz capere intra domū mulieris nisi vel diruerēt domus vel incenderetur domus:z cuz putarent se aliter posse capere eū noluerūt
† boc damnum inferre. (Positis in porta ciuitatis custodibus). Preter custodes qui erāt in circuitu domus mulieris posuerūt alios ad portā vbis:vt si forte samson elaberet man⁹ eozuz q erāt in circuitu dom⁹ veniret ad portas vbiz vt fugeret z ibi teneret.Etiā erāt isti custodes vt sāsō nō posset effugere p murū dimissus in aliq̄ cborda:qz forte cū videret portas clausas conaret descēdere p murū ligat⁹ funib⁹.isti āt custodes poterāt hoc
† impedire non dantes ei locū ad faciēdū hec.z sic conuocaret tota
† ciuitas z caperēt samsonem.(Et ibi tota nocte cum silentio p̄stolantes).s.expectabant quidam custodes apud domuz meretricis in circuitu.alij autem ad portaz vbis:z vtriq̄ erant cum
† silētio vt samson nō putaret aduētum suum cognitum:z inopinatus egrederet tanq̄z nullis ei insidiātibus z caperetur.(Ut
† facto mane exeuntez occiderēt).s.vt cum exirent in auroza caperent eum z occiderēt si vellent.Uel seruarent ad ludos.sic fecerunt q̄ ceperunt eum industria dalile meretricis.j.in littera.
† (Dormiuit autē samson vsq̄ ad noctis medium).s.manfit vsq̄ ad illud tēpus cum meretrice:z ad mediam noctem surgēs recessit.hoc autem fecit quia voluit latere philistinos introitum z exitum eius.nam putabat q̄ philistini nesciebāt eum introiuisse in vbem:z si exiret in auroza viderent illum z caperēt:voluit
† media nocte egredi q̄ nullus eum videre poterat.(Et consurgēs apprehēdit ambas portę fores cum postibus suis z sera).s. iuit vt egrederet per portam que clausa erat firmiter:ideo tulit ambas fores z iposuit humeris suis atq̄ recessit.accipiunt aūt hic ꝓprie fores z porta:quia porta nō est ianua aliqua sed ipsa apertio muri in qua ponuntur value vt claudant z aperiāt:fores autem vocātur ipse value vel ianue.samson autem portauit ambas fores quia cum forte essent fores clause ipse pcussit calce portas z deiecit ad terram:z cum tūc posset exire non fuit cōtentus exire:sed accepit valuas porte simul cum sera z etiā postes.s.superliminaria:z liminaria z omnia ligna que in circuito erant terre infixa q̄bus value initebantur eruit z simul tulit.
† (Et impositas humeris portauit ad verticez montis).i.iposuit eas super humeros vtrāq̄ simul eleuans.nam ambe porte erāt
† ligate sera fozti z noluit frāgere seram vt melius portaret valuas.(Qui respicit bebzon).Iste mons satis distabat ab vbe
Sit⁹ mōtis bebzon. gaza z erat versus terram israelitaz:z respicit vbē bebzon.s. q̄ circa bebzon est mōs ille:vel inde videtur bebzon.Erat autem bebzon quedā ciuitas de famosissimis in tota sorte tribus inde vbi dauid vnctus est in regem z regnauit ibi annis septez z dimidio vt patet.2.Reg.2.et.5.c.

¶Quomodo samson potuit valuas vbis ferre non impedientibus custodibus. Questio.4.

A **Queretur** qūo samson potuit valuas vbis ferre non impediētibus eum custodib⁹ qui erāt in circuitu domus meretricis:z custodibus q̄ erant ad portā vbis.
Cuiusdam rñ.ad q̄st. ¶Aliquis dicet q̄ illi custodes abierāt ad dormiēduz quia putabāt q̄ nō egrederet vsq̄ ad auzorā:z ipsi intēdebant redire
Obiectio. ante auzorā.¶Sed obijcies quia dicitur in littera q̄ circūderunt domuz eius positis in porta ciuitatis custodibus:z ibi tota nocte prestolātez cum silētio vt facto mane eum occiderēt.ergo
Cuius.rñ. nō potuit egredi q̄ starēt ibi custodes.¶Aliquis dicet q̄ philistini fic concordauerāt q̄ manerēt custodes ad portaz tota nocte:z tamē postea putauerūt q̄ caperēt eum in auroza etiā si nō starent ibi tota nocte:z ob hoc recesserūt:z cū venit samson ad
Improbō. portaz nullus custodiebat.¶Sed hoc nō potest stare:qz significat littera nō solū q̄ fic diffiniuissent facere philistini sed etiā q̄ fic fecerint:qz dicit q̄ circundederūt domum positis custodibus ad portā vbis:z ibi tota nocte cum silentio prestolātes.ergo narrat hoc tanq̄z factum:z nō tanq̄z cogitatū solum.cogitauerūt autē occidere samsonē z hoc nō fecerunt:ideo/vt/qō imDoc. rñ. portat finem solum determinat illud.s.vt facto mane eum occiderent.¶Uidet ergo dicēdū q̄ custodes ad portaz erāt quando samson surrexit.Et tunc aliqs dicet q̄ tenebant sopore grauissimo:z nō viderunt recedētem samsonē.Sed istud non stat qz samson deiecit portas vbis in terram calce vel alio ictu ad boc q̄ portaret eas in humeris:ad qō necessarius erat magnus fragoz:z sic euigilarent custodes qui erāt apud portas.¶Aliquis dicet aliter q̄ custodes erāt in circuitu samsonis egredientis de domo z ipse pugnauit cum eis atq̄ fugauit:z rursus cuz aliis qui erant apud portā pugnauit z fugauit illos:z tunc nullo ipediente valuas deiecit atq̄ portauit.¶Sz istud videt dubiū n imis:qz si pugnasset cōtra custodes illi vocassent facto clamore viros totius ciuitatis.z sic anteq̄z samson exiret oportebat q̄ pugnaret cum tota ciuitate:z faceret magnam stragez quā non subticeret scriptura.Etiā dato q̄ cum solis custodib⁹ pugnaret non subticeret:quia scriptura cōputat bella sua que fecit cōtra philistinos etiam minimū.s.in quo occidit.30.viros aschaloni tas supza.14.c.ideo etiam istud saltē in confuso tāgeret.¶Dōz ergo videt q̄ samsone egrediēte erāt custodiētes aliqui in circuitu domus meretricis z alij ad portam vbis:sed viso eo contremuerūt:nec ausi sunt mouere manuz cōtra eum sed poti⁹ fugerunt ne occideret eos si pñtes essent.sciebant enim q̄ ipse solus fugauerat totuz exercitū philistinoz z occiderat mille viros p̄cedenti.c.z sic nullo impediēte deiecit ianuas vbis ad terraz z portauit eas. ¶Quereť vlterius ad quid samson portauit ianuas vbis sup humeros ad verticē mōtis.□¶Rñdēdū q̄ samson fecit hoc ad ostendendum magnum robur suuz.nam ea que fecerat samson pugnādo ɔ oēs philistinos simul z occidendo mille lz ostendāt magnum robur:magis tñ ostēdunt animo fitatem magnā q̄z vires.hic aūt ostense sunt vires:quia erat aliquid admirādum:z non solum supza vires huius hominis:sed etiam supza vires multoz simul q̄ portas simul cuz postib⁹ nullo adiuuante super humeros poneret:cum postib⁹ z oibus appenditijs suis eas per magnum tractū ab vbe portaret vsque quo poneret eas super verticem mōtis.placebat autez samsoni ostētare robur suum:cum q̄libet gaudeat ostentādo perfectionez que in eo est:quia in hoc videtur esse finitio.¶Scōo fecit hoc ad ostēdēdum se nō timere philistinos simul nec appreciari in aliquo:quia exiēs de vbe illoz nō fugiebat quātum poterat sicut qui euadit de manu hostis:sed lento gradu mouebatur secū ferēs valuas ciuitatis eoz.¶Tertio fecit hoc ad irridēdū philistinos z ad debonorādū.s.qz nō solum obtinebat ɔ eos in bello z fugabat illos:sed etiā vbibus suis portas auferebat ad opprobriū:qz nō poterat eē mai⁹ opprobriū illoz.Sic ēt cū hispania pp peccata vetera ab afris de secta machometica vastare tur:puenit gdā rex potētissimus eoz vsq̄ cōpostellā in finibus galletie vbi beati Jacobi apli corp⁹ tumulatū iacet:z portas maiozes ecclie inde tulit:ferēs ad vbē corduban longe inde distātē ad infigne glie sue z magnā ignominiā hispanoz.vñ vsq̄ hodie porta illa maioz ecclie siue valuis manet in ecclia iacobitana.

Alia opi Conſut.

Alia opi.

Impro.

Qō.5 A Ad qd sāsō portarit vbis ianuas super humeroz ad mōtis verticē. □Rñ. ad q̄situm.

*1.cā.

2.cā.

3.cā.

¶Post hec amauit mulierē que habitauit in valle sorech:z vocabat dalila.Uenerūtq̄z ad ea p̄ncipes philistinoz:atq̄z ¡dixerūt.Decipe eū:z disce ab illo in quo habeat tātā fortitudinē:z qūo eū supare valeam⁹ z vinctū affligere.Qō si feceris dabim⁹ tibi singuli mille centū argēteos.Locuta est ergo dalila ad samson.Dic mihi obsecro:in quo sit tua maxima fortitudo:z qd sit quo ligatus erumpere nequeas?Cui rñdit samson.Si septē neruiceis funib⁹ necdū siccis z adhuc humētib⁹ ligat⁹ fuero:ifirm⁹ ero vt ceteri hoīes.Attulerūtq̄z ad eā satrape philistinoz septē funes vt dixerat:q̄bus vinxit eū latētibus apud se ifidijs:z i cubiculo finē rei expectātib⁹.Clamauitq̄z ad eū.Philistijz sup te samson.Qui rupit vicula:qūo si rūpat qs filū✝de stuppa toztū sputamīe cū odorē ignis accepit:z ñ est cognitū i quo eēt fortitudo eius.Dixitq̄z ad eū dalila.Ecce illusisti mihi:z falsū locut⁹ es.

Parisi⁹ condit.

Als ✝ stuppe Als ✝ stamis.

Saltem

Parma condit.

Saltez nunc indica mihi quo ligari debeas. Cui ille respōdit. Si ligatus fuero nouis funibus qui nunq̄ fuerūt in opere: infirmꝰ ero: t aliorum hoīum similis. Quibus rursuz dalila vinxit eum: t clamauit. Philistijz super te samson: in cubiculo insidijs preparatis. Qui ita rupit vincula quasi fila telarū. Dixitq̄z dalila rursum ad euz. Usquequo decipis me: t t falsum loqueris: Ostende quo vinciri debeas. Cui respondit samson. Si inqt septem crines capitis mei cum licio plexueris: t clauum his circūligatuz terre fixeris: infirmus ero. Qō cum fecisset dalila: dixit ad euz. Philistijm super te samson. Qui consurgēs de somno: extraxit clauū cum crinibus t licio. Dixitq̄z ad eum dalila. Quō dicis q̄ amas me: cum animus tuus non sit mecū? Per tres vices mētitus es mihi: t noluisti dicere in quo sit maxima fortitudo tua.

Supra eo. t infra eo.

Supra eo. t infra eo.

Quō sāsō p alia muliere mozti succubuit. Diuisio eiusdē.

Post hec. Hic ponitur scōm p̄ncipale huiꝰ. c. in quo pro quadam muliere samson mozti succubuit. s. p dalila. t diuidit in tres partes: qz p̄mo ponitur mulieris inquisitis apertio ibi. (Cumq̄z molesta ei esset). Tertio samsonis comprehensio ibi. (Quē cum cōprehendissent). Prima in. 3. fm q̄ ponitur triplex ingsitio t fallax samsonis rūsio. Scōa ibi. (Dixitq̄z ad euz dalila.) Tertia ibi. (Dixitq̄z dalila rursus). ¶ Circa p̄mū dicit. (Post hec amauit mulierē que habitabat in valle sozeth). s. postq̄z exiuit de vrbe gaza adhuc non fugit oīno de terra philistinoz timens hostes sed redijt ad terrā illam: t vidit in valle sozeth mulierē pulchram t dilexit eam: non fuit magnū tēpus inter id qō fecit in vrbe gaze: t id qō dicitur hic vt declaratuz est in p̄ncipio. c. In hebreo dicitur. (In torrente sozeth). Littera aūt nostra posuit in valle: quia certuz erat q̄ non habitabat in torrentē sed apud torrētem. t qz torrentes sunt in locis decliuibus. s. in vallib⁹: dixit in valle sozeth. potuisset etiā dicere q̄ habitabat apud torrētē sozeth. (Et vocabat dalila). Ista est que samsonē mozti tradidit: t scriptozes aliqui corrumpunt nomē istud dicentes dalida interponētes. d. sed nihil est. naz in hebreo vocat delila mutata. a. in. e. vt magis conformaret modo latinozū. ¶ Queretur quare samson venit rursus in terram philistinozū ad mulierem philistinā: quia iaz viderat se in periculo in vrbe gaze. ¶ Rñdēdum q̄ samson mouebatur multiplici motiuo. Primū erat quia amabat t amantes neq̄unt tenere modum. *naz in amoze tenere modū aut seruare p̄udētiam: nihil aliud est q̄ fiquis cum ratione insaniat: t quia iuuenis erat t diligebat nimis: passio naturaliter contēptis periculis imo non reputatis prosequebatur suum delectabile: quia vt supra dictum fuit non solum samson: sed etiam cuicūq̄z infirmo viro t etiam mulieri: dum tamē insane amet nullum periculuz reputat. *¶ Scōz erat qz samson conēnebat philistinos tanq̄ nihil ei obesse possent. videbat enīz q̄ ipse solus effugauerat totam aciez eozū t occiderat mille viros nihil difficultatis in hoc reperiēs. Etiaz ingressus in vrbem gazam nihil mali passus est: quin potius portas vrbis ad eozuz oppzobriū portauit humeriz vsq̄z ad montē. nūc ḡ putabat q̄ nihil ei nocere possent. ¶ Tertium erat quia samson nō putabat se nunc exponere periculis. nam cū introiuit gazam in qua erant porte t fere erat periculū aliquod: sed nūc amabat mulierez in valle sozeth vbi erat villula fine muris t posset effugere: nec videbat sibi q̄ se exponeret periculo. ¶ Quartū erat q̄ peccata sāsonis demerebant mortē t deus in penaz p̄mittebat eum cadere in manus hostiles: t finebat imo excecabat eū vt illa faceret que ei nocitura erāt.

Mulie rem. ▫ Rñ. ad q̄situm. *Tenere modū in amoze ē cū rōne insanire. *2. cā. 3. cā.

Littera hebreo.

Qō. 6 A Qz sāsō venit rursus in terrā philistinoz ad philistinā mulierem.

4. cā.

A Quinsdā rñ. ad q̄.

¶ Quō samson semp amabat mulieres philistinas. Qō. 7.

Queretur vlteriꝰ quō samson semp amabat mulieres philistinas. nā iter israelitas erat mulieres pulchre q̄bus fine periculo frui poterat. ¶ Aligs rñdebit q̄ hoc fiebat a deo incitāte sāsonē vt magis diligeret istas q̄ hebreas. sic p3. s. 14. nā petiuit sāson in oiugē mulierē philistinā: t pater nolebat eā dare: t segtur. parētes aūt eius nesciebāt q̄ res a domino fieret t quereret occasionē cōtra philistin. s. ad hoc q̄ occasione vrozis pugnaret cōtra illos sicut factuz est postea. ita t nunc fieret. ¶ Dōm q̄ non stat ꝓpter duo. Primo qz quando deus incitauit ad amādum puellam t thamnateā fuit hoc vt faceret bella t damna que fecit philistinis p3 supra. 14. t p̄cedenti. c. t tñ post cum dilexit dalilaz nō pugnauit ipse cōtra philistinos sed potius ipsi ceperūt eum t eroculauerūt. Scōm est quia samson motus est ibi desiderio licito. s. ad accipiēdum puellam in vrozē. hic aūt mouebat ad cognoscendū fornicarie. deus aūt ad licita mouet sicut est matrimoniū. ad illicita autē siue meretricium nō mouet. ¶ Sed dicēduz q̄. mouebat samson ad philistinas potius q̄z ad israelitas mulieres: qz forte erant alique pulchriores inter philistinas q̄z iter israelitas: t cum iuuenis esset t feruens mouebat in pulchritudinē. Uel forte lz non essent taz pulchre erant iter eas aliq̄ que magis placebant samsoni q̄z alie que erāt inter israelitas. est enīz quedā passio quaz medici amorem hereos vocant fm quā aliquis fertur tam insano amoze in aliquam vt pereundum sit sibi morte certissima atq̄z veloci nisi amoze suo potiat. sicut amnon filius dauid patiebat ad sozorez suam thamar. 2. Re. 13. sic etiam sichē filius regis emoz ad dinam filiam Jacob Gen. 34. mulieres quoq̄z ecōtrario ad viroz vt fuit phedra ad hippolytū. t sic de alijs inumeris de q̄b⁹ apud poetas t historiographos magna enarratio est. Ista autē passio fit nō ex desiderio nature ad euacuādum superfluum ꝓpter titillationem calozis venerei: quia amoz in qualibet expleri pōt: lz ex sola apprehēsione forme: qz illa forma videtur ei iocūda: t nulla alia mulier: etiam si sit nimis speciosa etiā plusq̄z illa placebit: oēs enim repudiabunt ꝓpter illam que tali amoze diligitur. est autem curatio talis egritudinis difficillima: qz cum ipsa nō insurgat ex qualitatib⁹ aligbus corpalibus lz ex phantasia apprehē siōe p phātasiā curari dz. sed phātasia directe medico nō subest. Prouenit autē in plurimuz passio ista ex actione celi. naz corpora celestia magnā virtutem habēt super phantasiā lz non super intellectū t voluntatez: intantū q̄ naturaliter causat concordia inter aliquos in operibus vel discordia ex cōditione natiuitatis: lz fit postea homini facultas ad euitādū istos actus ad quos inclinatur. De hoc Ptolemeus in centiloquio ꝓpositione. 32. ait. concordia aliquoz in re aliqua est q̄ reparat ex significato re illius rei in vtriusq̄z natiuitate. si ergo fuerit in esse laudabili erit inter illos cōcordia bona: t qui fortioz loco fuerit erit sicut princeps t agēs: t debilioz sicut patiens t subiectus. s. q̄ quēritur specialr de aliquo ope vtpote de legēdo vel comedē do vel pugnādo an aliq̄ duo in illo cōcordabūt: nō opz q̄ astrologus ꝺsideret figurā natiuitatis cuiuslz eoz: t aspiciat significatorē illius negocij vel operis de quo querebat an concordaret. t si fuerit vnus eoz aspiciens alterz ex trino vel sextili aspectu: significabit per hoc q̄ cōuenientia in illo ope erit. si aūt fuerit aspectus ex quarto vel oppositō signat maximā discordiā que erit inter illos in hac re: t si nō se asperserint nō perficiet cōcordia inter eos in re illa: t cum se asperserint fortioz in domo t in angulo erit p̄ceps sic ait aly abenragel. sic ēt ex ope celi causat inter aliquos inclinatio magna ad amicitiā t dilectionē. sic ait Ptolemeꝰi cētilogo ꝓpōne. 33. s. amicitia t inimicitia accipiūt ex mutatione locoz duoz luminariū in duabus natiuitatib⁹ ex cōsimilitudine ascendentiū in amicitia t discordia: t signū obediēs est fortioris amicitie. t est sensus q̄ cū sol fuerit in alicuius natiuitate vbi fuerit luna in natiuitate alteri⁹: t fuerit luna in natiuitate p̄ma vbi fuerit sol in natiuitate scōa: fueritq̄z ascēdens vnius in sextili aspectu ascendētis alteri⁹ vel in trino: firmabitur inter illos dilectio: t signū obediēs alterius erit fortioris dilectionis t inclinationis. i. diliget magis aliū q̄z diligatur ab eo. vt ait alyabenragel. ita ergo accidet ex figura celi aliquez ad amandū moueri aliquē insane: lz ecōuerso nō fit mot⁹. t q̄ nō est cōcordia illa ad alias fozas q̄z pulchras nō afficiet iste vir sic ad alias mulieres sicut ad istā lz pulchriores sint. vñ ve dixit ille qui dixit. Qsquis amat ranam ranam putat esse diana. de mulieribus philistinoz: ideo amabat plus illas q̄z mulieres israelitidas. ¶ Alia cā esse pōt ex excecatione dei: qz lz deus nō incitaret samsonem ad hoc quia malum: tamen propter demerita sua permittebat eum diligere nocentia sibi. (Uenerunt q̄z ad eam p̄ncipes philistinozum.) scilicet scientes p̄ncipes philistinozum q̄ samson frequenter veniret ad dalilam venerunt ad eam exorantes t offerentes precium vt traderet

Improbō. 1. rō.

2. rō.

Doc. rñ. ad quesitum.

Hereos ꝺficilis curationis.

Amoz quō fit.

Curatio amoris hereos est ꝺficillima.

B

Ptole. in centil. ꝓpō ne. 32.

Quisquis amat ranaz ranā putat esse dianā.

†

Qō.8.
A
Qui erant ꝑncipes bi philistinoꝝ

samsonem in manibus eorum. ¶Queretur qui erant isti ꝓncipes philistinoꝝ. ¶Respōdēdū q erant. 5. ꝑncipes totius terre philistinoꝝ. erat enim diuisa terra in. 5. regna per. 5. ciuitates metropoles terre illius. s. gaza: aschalon: geth: accharō: z azo tum vt ꝓz Josue. 13. er. 1. Re. 6. erant autē isti quinq ꝑncipes reges vel satrape. i. ꝓncipes magni vt patet allegatis. c. Q3 autez isti ꝓncipes erant qui venerūt ad dalilam ꝓz qz infra dicit q satrape philistinoꝝ attulerunt ad dalilam septem funes: z tū satrape erant reges eorū. isti autez humiliabāt se tātū vt venirent coram dalila quia erāt nimis soliciti de salute terre sue z bono re: z tū ipsi per samsonē debonorabant: z terra eorum vastabatur: z qz putauerūt q mulier ista posset eū tradere in manꝰ eorum fuerunt oēs ad eam vt magis eam inclinarēt: z voluerunt eam inclinare duobus modis. s. honore z pecunia. vtrunq; eniz magnus est allicitiuū feminarum. ¶De ꝑmo patet quia non poterat eē maior honor dalile q̄z vt. 5. reges terre philistinoꝝ venirent ad ꝓcādum aliqd obtinere ab illa. femine autē cuz sint elate naturaliter mouent valde ad aliquid ꝑ laudis conditionē z honorē. ¶De scō patet qz quilibet istorum ꝑncipum, ꝑmisit ei dare mille z cētum argēteos vt patet. j. z tunc ipsa nimis ad hoc cōmota diligentē operaz exhibuit quousq; cōpleuit. (Atq; dixerūt. decipe eum). s. ꝑ blanditias vt nō intelligat q inquirat fortitudinē eius ad aliq̄ malum. sic dixerūt iuuenes ꝑme puelle quā dilexit sāson. blandire viro tuo: z suade ei vt indicet tibi quid significet, pblema supra. 14. c. (Et disce ab illo in quo tātā habeat fortitudinem). s. vt nos cognoscam⁹ z possimus tenere euz. ²¶Queret quomodo philistin quesiuerūt de samsone in quo tantam haberet fortitudinez, nam videbat ista questio nimis supflua: quia existimare debebāt q samson habebat vires vbi alij homines habebāt. insunt eniz vires ossibus neruis z musculis: qz qui neruos ꝑpensiores habet z ossa grossiora fortior est vt ait Isidorus. 11. etbimologiaꝝ. sic debebāt de sāsone imaginari. ¶Rīdendum q philistini moti sunt rōnabiliter ad ingrendum hoc: qz ipsi videbāt corpus samsonis q non erat maius corporib⁹ aliorūz boūm: nec mēbra erant differentia a mēbris aliorum: z dato q ex bona cōplexiōe vel ex aliqua speciali vtute excederet aliqualiter vires aliorū non erat admirabile: tū ipse faciebat opera que excedebāt tam differenter vires humanas: q nō solum vnus homo solus: imo q nec cētum homines simul possent facere que ipse faciebat. s. portas vrbis simul cum postibus humeris imponere z portare ad montē. et rumpere tam fortia vincula que a cētum boibus trahētibus rūpi nō posset: ideo erat opinio apud oēs philistinos q vires sue nō erāt naturaliter in eo ficut in ceteris hominibus: sed q forte adiuuabat a demonib⁹ ad faciēda hec: vel habebat aliquid alligatum alicui parti corporis quo stante haberet vires: z illo absente careret eis vt possent philistini illud ei auferre: z sm veritatem sic erat: quia vires sue nō erant in ossibus z neruis tanq̄ ex eis existētes sicut sunt in alijs boibus: sed erant ex dei munere z erant in p̄sentia capillorum: quibus ablatis manerent samsoni sole vires quas ex cōplexione habebat. de alio autez homine non sic inquirerēt: quia putarent eum habere vires sicut ceteri homines habent. (Et q̄o eum superare valeamus). quasi dicat nunc ipse superat omnes nos. nec isto modo est possibile q nos habeamus victoriam de illo: ideo quere vbi habeat vires: z sic superabimus eū. Vel ponunt iste tanq̄ due clausule. s. q dalila sciret vbi erat fortitudo samsonis: z quia nō sufficiebat istud ad intentionē philistinorū adhuc querere debebat quomodo poterat carere istis viribus. ¶Queret quare philistini inquirebāt istud: quia poterant eum alio modo occidere. nam samson sepe veniebat ad dalilam in vallē sorech z manebat cum ea: tūc poterant philistini parare exercitum magnum subito superuenientē: vel per noctem dum maneret samson cum illa z tenerent eum. ¶Rīdendum q philistini moti sunt rōnabiliter ad tenendum eum: z tū non audebāt putantes se non posse ꝓficere. nam iam cōuenerat semel exercitus philistinorū contra eum in campo: z ipse inermis occidit mille z effugauit reliquos ꝓcedenti. c. etiam iam fuerat inclusus intra vrbem gaze: tū non potuit tota vrbs tenere eum qz portas humeris iponens abstulit: z sic credebant q q̄q̄ nūc cōgregaretur totus exercitus terre philistinorū non possent superare euz sed potius darent ei victorie materiā z occisionis in philistinos. ¶Sed dicet quare saltem dum sepe dormiret samson cum dalila non ligabāt eum multis funibus grossis: z sic tenerent eum. ¶Rīdendum q putabant istud non ꝓficere: quia viderāt q quādo duxerūt euz viri iuda vinctum habebat funes grossos: z tū ille continuo vt ipse traxit eos rupti sunt: ideo nisi scirent quid erat in quo erāt vires samsonis putabāt superfluum esse tentare hec. (Et vinctum affligere). i. quo possimus eum ligare z non effugiat sed possit ibi affligi. (Qō si feceris dabim⁹ tibi singuli mille cētū argēteos). Ista erat mīta pecunia sz erat res magna quā facere debebat dalila: z satis merebat apud philistinos pecuniā istam z maiorē. erāt. n. argentei nūmi facti de argēto magni valoris. ꝓncipes autez q daturi erant hāc pecuniam erant 5. satrape philistinoꝝ. z sic darent q̄nq; milia z q̄ngentos. (Locutaq; est dalila ad samson). Dic incipit ꝑma ingsitio: quia dalila honore magno cōmota. s. qz ad eam veniebāt ꝓncipes totius terre philistinoꝝ. Etiam qa promittebāt magnaz pecuniā se daturos solicite cepit negociū. (Dic mihi obsecro in quo sit tua maxima fortitudo). Credēdū est q dalila p̄misit aliquas blanditias vt alliceret samsonē. Vel forte erat cum ea in aliqua magna iocūditate: z tunc quesiuit qz credidit q nō posset negare. Et dixit. maxima fortitudo tua q̄ est maxima inter fortitudines oium hominū. Vel maxima fortitudo. s. q tu habes fortitudinē in multis partibus: sed dic mihi in qua parte corporis tui vel in qua re est fortitudo tua maxima. (Et quid sit quo ligatus erūpere nequeas). Nō bene quesiuit dalila: quia forte talis erat conditio fortitudinis samsonis q nullum ligamen erat quo ligatus posset firmiter teneri: z tamen poterat alio modo superari: ideo debuisset potius dicere. quid est quo potes superari. putauit tamen dalila z philistini q si cognoscerentur vires samsonis q possent deficere: z aliquid esset quo posset ligatus teneri. In hebreo dicitur. (Quid est quo ligari potes ad te affligendum). Sed idem est affligi z non posse erumpere. (Cui respondit samson). Noluit veritatē ei exprimere: z tū vt non cōtristaret eaz cum diligeret eā nimis dixit ei istud q̄ sequit vt interim gauderet putans se veritatē cognouisse. (Si septē neruiceis funibus). Dixit istud samson sz nō esset verū ad colorādum mendaciū suū: qz non videtur aliquid fortius q̄ nerui: ideo nerui grossi extracti de corporib⁹ aialium sunt fortissimi ad ligandū. (Necdum ficcis z adhuc humētibus). Ista duo eādem sniam faciūt: quia esse neruos nondum siccos z esse humētes idem est. dixit autem samson hoc ad colorandum mēdacium: quia tales nerui cum trahuntur extenduntur: sed nunq̄ rumpuntur. nerui autem deficcati frangi possunt pre duricie magna. (Infirmus ero vt ceteri homines). s. babebo paucas vires: vel saltē nō potero rūpere vincula. ¶Queretur cū samson mentitus fuerit hic circa expressionem fortitudinis sue an peccauerit. ³¶Rīdēdū q peccauit qz non babebat samson aliquā cām que induceret eū ad mentiendum: aut que efficeret mendaciū istud pernicios⁹ officios⁹ ita vt eēt excusabile. Sed tūc dicetur q si samson peccauit mētiēdo. ergo tenebatur veritatē dicere. s. ostendēdo fortitudinē suā: z sic putaret malū: qz philistini cōprehenderent eum. ¶Rīdenduz q non tenebat samson ad aliquid istorum. s. nec ad mentiendum nec ad veritatē manifestandū: sed poterat tacere qz nullus obligabat eū respondere illi muliercule: ipse tamen voluit respondere vt nō cōtristaret eā qz diligebat illā: z ille amor erat illicitus. s. fornicarius: z vt nō inueniret fortitudo sua voluit mentiri: ideo peccauit. (Attuleruntq; ad eā satrape philistinoꝝ septē funes.) isti satrape erant nimis diligētes in hoc ope. z ꝑ supponendū q cū dalila q̄siuit ista a samsone latebāt satrape philistinorum. i. quinq; reges vel ꝓncipes in aliquo loco in quo dalila eis colloqui posset: z vetulit ad eos responsum de finibus neruiceis. illi aūt cōtinuo inquisiuerunt z attulerunt ad dalilam: z non mittebant nuncios aliquos isti reges philistinorum: sz ipsi per se veniebant vt diligentius fieret istud opus: z vt ipsi consequerentur banc gloriā. s. q capiebant hostem tam terribilez. agebant aūt magna solicitudine z industria istud opus: qz tota salus philistinorum pendebat in capiendo samsonez. nam si nō caperent eum paulatim destrueret eos sicut fecerat in duobus bellis que habentur precedenti. c. (Ut dixerunt). i. tales sicut dalila dixerat s. funes neruiceos z humentes quibus vinxit eum. s. dalila vinxit eum dum dormiebat vt philistin venientes tenerent eum. ¶Queretur quare non ligabatur samson ab aliquo de philistinis qui firmius ligaret q̄z dalila. nam forte ipsa ligaret ita debiliter q sine ruptione vinculorum ipse posset illa soluere. ⁴¶Respondenduz q nullus eius est: quia timuerunt q dum ligaret eum forte excitaretur. z tunc percuteret ad mortem quem apud se reperiret z omnes alios qui laterent in domo in insidijs. etiam si comperiret hoc nunq̄ confideret dalile: immo occideret eam et caueret sibi de cetero a philistinis: nec possent eum capere. Si autem

dalila

Qō.10.
A
An samson peccarit penes eius fortitudinis expressionem.
³Rīsio ad q̄stū.

Qō.11.
A
Quare nō ligabat sāson ab aliquo ō philistis pot⁹ q̄z a dalila.
⁴Rīsio. ad q̄stū.

Bonor z pecunia mlt̄ alliciunt feminas.

†

²Qō.9.
A
Quō philistini q̄siuerūt de sāsone in quo tā tā bret fortitudinē.
In gb⁹ pti b⁹ corpis i sint vires. Rīn. ad q̄.

†

1. expō.

Alia expō.

Dubium.

Rīsio.

Dubiū.

Rīsio.

†

†

Dubium. Hebreo.

dalila ligante eum samson euigilaret anteq̄ plene ligaret non ob hoc timeret mortez dalila: quia diceret q̄ faciebat ex amore nimio que ad eu3 gerebat: ideo volebat habere experientiā fo3 † titudinis eius: ideo tutius fuit q̄ ipsa ligaret. (Latētibus apud se insidijs). s. in domo dalile erant satrape. 5. philistinorum cu3 alijs philistinis latentes: vt cu3 ligatus esset samson teneret eu3 † 2 affligerent. (Et in cubiculo finē rei expectantibus). s. latebant Notādū intra cubiculum isti insidiatores 2 expectabant vsquequo dalila ligaret samsonē: 2 vt videret an ligatus possit erūpere. Et est intelligendum q̄ insidie erant in cubiculo: quia samson nō erat tunc in cubiculo cum dalila sed extra in alio loco manifestiori: Qō. 2 dormiebat ibi in gremio eius. insidie autem latebāt in cubiculo 12. 2 essent in loco secretiori. Uel forte erat dalila cum samsone A in cubiculo. i. in camera: 2 ibi in aliqua parte camere erāt absco- Qī philistini ñ ir diti insidiatores: q3 camera erat magna. Sed primū verisimile ruerūt illico sup est. ¶ Queretur quare philistini non irruerūt super sam- sāsonē a sonez illico vt dalila eu3 ligauit sed expectabāt finez rei. ¶ Re dalila captum. spondendū q̄ philistini nesciebant an verum dixisset samson 2 ¶ Rñsio an dalila vellet eos fallere: 2 si anteq̄ viderent finem rei erum- ad q̄situ. perent forte samson rumperet vincula 2 percuteret eos sicut fecerat precedenti. c. quādo rupit vincula. Uel saltem si videret insidias 2 fugeret de manib⁹ illorum nunq̄ possent eum capere: quia caueret nimis illos: ideo expectabāt finē rei. s. an postq̄ † dalila excitaret samsonem: 2 ipse conaret vincula rūpere possel vel non: quia si possent manerent in insidijs suis 2 non cognosceretur q̄ venissent ad eum. Si autē nō posset rūpere vincula egrederent 2 tenerent eum. (Clamauitq̄ ad eum. philistin super te samson). Dormiebat samson quando ligabat: 2 postq̄ ligatus est clamauit ad eum dalila.

¶ Quare dalila clamauit in capiēdo samsonē. Qō. 13.

A **Queretur** quare dalila sic clamauit quia securiu3 capi poterat samson si dormiens postq̄ ligatus Rñ. ad q̄situm. esset tenerent eū philistini. ¶ Rñenduz q̄ non audebant philistin sic tenere eum quia nesciebant an fortitudo ei⁹ adhuc maneret vel nō: 2 si maneret 2 erūperet de laqueo occideret omnes astantes. ad sciendū autem an haberet fortitudinē oportebat sic Alia rñ. eum vocari vt ipse conaretur se soluere si posset alioquin scirēt eum carere viribꝰ: 2 tunc confidētes tenerent illuz. ¶ Sed dicetur q̄ alio modo poterat hoc sciri. s. si samson ꝓmitteretur euigilare ligatus non dicto ei de philistinis. nā tunc si posset se soluere solueret: alioquin vocarent tunc philistini de insidijs. Uel fieret alz: scilicet q̄ dalila tunc solueret eū: 2 cognito certissime vbi Debilitatio rñsionis. erant vires eius vocaret philistinos iterū ligando eum ouz dormiret: 2 tunc dormientē caperent. ¶ Dicendū q̄ per istum modum non possent scire philistini fortitudinē samsonis quia forte samson volens fallere dalilam quando euigilaret ligat⁹ nerviceis funibus fingeret se nequaq̄ posse rūpere sz faceret q̄ dalila rumperet vincula ferro vel soluaret nodos: 2 crederet ipsa q̄ vere carebat tunc samson viribꝰ 2 vocaret tunc philistinos ad capiendū eum iterum cum dormiret ligando eum. sic 2 sāson tunc euigilans rūperet vincula 2 percuteret philistinos. iste aūt modus de quo nunc erat ad sciendū vires samsonis conueniētissimus q3 cum samson dormiēs ligaretur 2 vocaret subito di- B cēdo samson philistin super te: ipse timens 2 indeliberatus age † ret quātum posset ad rumpendū vincula 2 non posset habere † animum fallēdi: 2 si non posset tunc rumpere vincula sciretur q̄ veraciter effectus fuerat impotens. (Qui rupit vincula). s. audito q̄ philistini venissent sup eū timuit 2 traxit fortiter brachia † 2 rupit vincula. (Quomodo rūpat quis filum de stuppa). q. d. vincula ista erant fortissima: 2 tñ samson rūpendo illa non sensit magnam difficultatez: sed ita faciliter rupit sicut quis rūpere † posset filum de stuppa: q3 ista sunt fila valde infirma. (Torturz sputamine). i. fila ista torquent cum sputo. nam in filando mulieres ponunt sputū: alioquin nō possent particule dure 2 bispide conglobari ad faciendū filum: esset q̄ filum nimis pulchrum 2 debilius. etiam quando postea torquentur fila complicando † vnum cum alio sputa apponunt: q3 als nihil fieret pp ficcitatez defiliētibus filis ab inuicē. (Luz odorē ignis acceperit). Quasi dicat non soluz q̄ rumpatur viribus filuz sed q̄ ponat ad ignē. nam tunc fine viribus rumpitur. s. ita velociter 2 fine difficulta- Scōa inquisitio dalile de sāsōis fortitudine. te samson rupit illa vincula sicut quis rūperet filum ponendo illum ad ignem. (Et non est cognitū in quo esset fortitudo ei⁹). Q3 rupit vincula que dixerat se non posse rumpere. (Dixitq̄ ad eum dalila). Dic ponit scōa inquisitio. dalila enim q̄q̄ hac vice decepta fuisset nō cessauit inquirere vbi esset robur samsonis non diffidens blanditijs 2 inquietudine sua illum capiēdū. (Ecce illusisti mibi 2 falsum locutus es). s. q̄ putabaz me accepisse a te verum responsum: 2 gaudebā tanq̄ sciens secretū tuū: 2 tamē mētitus eras. (Saltem nunc indica mibi quomodo ligari debeas). i. q̄q̄ mentitus es vice p̄cedenti dicas mibi nūc veritatem. quid est quo ligari debeas. s. ad hoc q̄ non possis erūpere. ¶ Queret quomodo samson reperiens q̄ dalila ligasset eum 2 machinabat ad mortem eius non occidit eam: vel nō iratus fuit dure ita vt nunq̄ rediret ad eam. Et videt q̄ debuisset facere: q3 alia quā acceperat priuz in vroze nō tātū offenderat eum: 2 tñ iratus fuit cōtra eam durissime. nam ipsa exposuerat iuuenibꝰ problema samsonis: 2 obtinuerūt contra euz in 30. tunicis 2 totidem sindonibꝰ: 2 pro hoc iratus samson reliquit 2 iuit in domuz patris sui supra. 14. c. ista autem duriꝰ egit contra samsonē. nam ligauit eum ad mortē 2 putabat eum tenere ligatum ita vt nō posset erūpere. ¶ Rñdendum q̄ samson non occidit dalila imo nec iratus est saltem ꝓtra eā q̄q̄ reperit se ter ab ea ligatū vt pz in littera. Et cā est quia samson diligēs dalilaz credebat se ab ab ea diligi: 2 non putabat q̄ ipsa machinaretur in mortem eius: 2 q̄ non inquirebat in quo erāt vires eiꝰ ad nocendū ei: sed solum ex amore: q3 amici gaudēt scire in alterutrū secreta. nā actꝰ amicoꝝ ē quiuere vt pz. 9. Ethi. est āt quiuere: mēte 2 vbo pticipare: 2 ñ quēadmodū alialia i eodē pasci vt pz ibidem. Sed cōmunicare mente est revelare in alterutrum secreta: vnde non habebat samson tanq̄ malum q̄ dalila inquireret de roboze eius. etiam q̄ eum ligauerit non putauit malum: quia credidit qō faciebat ad capiendū experientiam de verbo eius: 2 sic non fuit iratus. fuit autē iratus cōtra primam mulierem: non qdem quia quesiuit ab eo exposition em problematis: sed quia postea publicauit illud philistinis supra. 14. De ista autem non repererat samson q̄ aliquid fraudulenter egisset contra eum. nam non putabat q̄ teneret philistinos inclusos in domo contra eum quia nunq̄ vidit illos: ideo lz nunc ligauisset eū: 2 postea bis non iratus fuit contra eam. (Cui ille respondit). Etiam nunc respondit samson falsum: 2 tamen voluit † potius respondere q̄q̄ tacere: quia si taceret affligeret tristitia B amantem quod graue sibi erat: 2 quouscq̄ experiretur istud mē- † dacium transiret aliquantulū temporis in quo frueretur gratāter samson desiderio suo. (Si ligatus fuero nouis funibus qui † nunq̄ fuerunt in opere). samson volebat colorare mendacium suum: ideo ad significandā magnam fortitudinem funiū dixit. qui nunq̄ fuerunt in opere. nam operando debilitantur 2 faciliꝰ rumpentur. (Infirmus ero 2 aliorum hominū filius). i. non † babebo tātas vires sicut nūc: sz ero filis alioꝝ. s. nō babebo maiores vires q̄q̄ alij homines vt communiter. (Quibus rursum dalila vinxit eum). s. lz fuisset decepta prius ab eo funibus nerviceis: tamē non recusauit subire secūdā experientiā quousq̄ veritatem reperiret. vinxit aūt eum quādo dormiebat: q3 alioquin samson non permisisset se ligari vt caperetur in eo aliq̄ experientia: 2 si permitteret se vigilantē ligari caperet in dolo dalilam. nam cū ligatus esset fingeret se nō posse soluere quousq̄ dalila soluaret vel amputaret vincula: 2 si dalila nollet amputare sed vocare philistinos: venientibus eis samson rūperet vincula 2 occideret tam dalilam q̄q̄ illos. Si aūt nō vocaret eos tunc sed soluaret vincula: 2 iterū quādo dormiret ligaret euz 2 vocaret philistinos cōfidens q̄ teneretur samson in vinculis 2 venientibus eis rumperet samson vincula: ideo oportebat q̄ vinciret eum dormientem. etiam q3 dalila debebat vocare philistinos: vel clamare super samsonem dicens. philistin super te samson. 2 tamen eo vigilante non poterat hoc conuenienter † facere: q3 ipse videret q̄ ista erat ōlusio. (Et clamauit philistin † sup te samson). s. dormīnete samsone hoc factum est: q3 putabat dalila q̄ teneret samson: 2 volebat experiri an verū esset locutus. (In cubiculo insidijs preparatis). s. dormiēte samsone ex- † tra cubiculum in gremio dalile latebant insidie in cubiculo vt samson non posset videre insidias. vel forte erat ipse in cubiculo: 2 etiam insidie in aliqua parte cubiculi. sed melius est primuz quia. j. dicit q̄ quādo totondit dalila samsonem dormiebat ipse in gremio eius vñ nō esset in vinculo. (Qui ita rupit † vincula sicut fila telarū). q. d. nullā difficultatem sensit rumpēdo: sed sicut facile est cuiq̄ rumpere fila telarum.

¶ Quare philistini nō occidebāt samsonē dormiētē. Qō. 15.

A **Queretur** quare philistini nō occidebant samsonem dormientē. nam istud facile erat eis quia dalila daret eis locum: quia sicut ipsa poterat ligare eum non sentientem ita ipsi possent occidere illum. ¶ Aliquis dicet q̄ non audebant philistini accidere ad eum etiam dormientem. Cuiusdam rñ. ad q̄si.

Qō. 14 A Qī sāson ñ occiderit dilā cū machinaret ad eiꝰ mortē.

Rñ. ad taciā obiectionem.

nam timebant q̄ euigilaret ⁊ occideret quotquot ibi essent: ⁊ postea caueret ab eis sibi vt nunq̄ꝫ sic capi posset ab eis: ⁊ haberet illos magis exosos ⁊ noceret magis q̄ prius. ¶ Et si arguatur de dalila que ligabat eum dormientem non stat: quia ipsa se exponebat huic rei quia etiam si samson euigilaret dum ligabatur non putabat q̄ eam peuteret sicut fecit in oībus bis vicibus: quia sciebat se ab ea ligatuꝫ fuisse. philistini autem se exponentes huic periculo deficerent ꝓpter p̄dicta. ¶ Sed adhuc occenduꝫ q̄ ista ratio nō stat: quia cum samson dormiret inermis poterant duo vel tres philistini venire sub silentio cuꝫ laterent intra cubiculū dalile vt patet hic: ⁊ incuterent gladios samsoni vel iacerent super eū lapidem grandē ita vt prius mozeretur q̄ꝫ euigilaret. ⁊ si adhuc dicas q̄ timerēt hoc facere. dicendū q̄ poterant eum sagitta peutere ex loco insidiarū suaruꝫ. ⁊ sic faciliter occideretur. ¶ Rñdendum q̄ philistini poterant hoc facere: ⁊ tñ non faciebāt qz desiderabant eum capere viuentē vt illuderent ei: ⁊ fieret plena victoria de illo sicut postea factuꝫ est: quia coegerunt eum in carcere molere: ⁊ deinde ludebat coram eis. ⁊ quia credebant eum posse capere viuentem nolebant eum occidere per insidias. si autem desperassent omnino eum posse capere ligatum occidissent eum dormientem. ¶ Alia causa erat quia deus diuertebat valde cogitationē philistinozum ab hoc. nā deus volebat q̄ samson captus a philistinis noceret eis valde occidendo plures q̄ꝫ viuens occiderat vt pz. j. in littera. ⁊ qa si nunc occideret samson sic per insidias non eueniret illud noluit deuꝫ q̄ sic occideret: ⁊ auertebat mentem philistinoꝝ ab eo solum ponens in corde eorum q̄ eum viuū caperent. Uel forte philistini putabāt q̄ sicut samson habebat vires sup conditionem humanā: ita corpus suum nō posset ferro aut lapide conteri aut perfozari. ⁊ ob hoc inutiliter aggrederent talia: ⁊ samson ista sentiēs euigilans occideret omnes: sed p̄cedens solutio melioꝝ est. (Dixitq̄ dalila rursus). Hic ponitur tertia inquisitio in qua etiā dalila fuit decepta. (Usquequo decipies me ⁊ falsum loqueriꝭ). Ista sūt verba querele. q̄si dicat. cū tu me diligas deberes dicere veritatē: ⁊ non me affligere totiēs mentiēdo. (Oñ de quo vinciri debeas). i. quid est quo ligatus nō possis dissolui. ista dicebat dalila imperiose quasi offensa esset nimis a samsone per frequētata mēdacia. (Si ingt septē crineꝭ capitis mei cum licio plexueris). i. si ligaueris cum baculo grosso texentiū. ¶ Sciendū q̄ samson p̄ septem crines incluserit omnes capillos suos vt ait Ra. sa. ⁊ Ra. da. canbi. ⁊ hoc quia samson nunq̄ꝫ comebat capillos: ideo erāt cōmixti i aggereꝭ sicut fieri solet in hominibus qui raro caput comūt. ¶ Sed magis videt dicendum q̄ samson industriose diuiserat omnes capillos suos in septem crines. i. capillaturas: qz erant capilli sui valde longi cum tota vita sua nunq̄ꝫ ascendisset nouacula super caput eius: ⁊ vt non ipedirent eum huc illucq̄ inordinate fluētes diuiserat eos in septē partes: ⁊ ligauerat singulā septem particularū per se: ⁊ circumligabat capiti vel ad partē posteriozem: sicut facere solēt femine que longos capillos capiti contorquent sic circūligatos. ⁊ sic omnes septem particule plectende erant capillozum licio. (Et clauum bis circūligatum terre fixeris). Modus autem faciendi hoc erat q̄ sumeret lignum grossum texentium in quo tela reuoluitur. qō alis vocatur liciatozium texentium vt patet de basta goliath que dicebat esse sicut liciatozium texentiuꝫ. i. Re. 17. et. 2. Re. 21. c. erant autem plectēdi capilli cuꝫ licio: qz debebant singule capillature illaruꝫ septē regyrari in circuitu licij sicut tela regyratur in illo: ⁊ q̄ maneret quedā pticula capillozum extra liciuꝫ ⁊ illa ligaretur clauo forti: ⁊ clauus terre figeretur. ⁊ tunc ad hoc q̄ samson surgeret de terra oporteret q̄ eradicaret clauum fixum in terra: ⁊ eleuaret simul liciuꝫ qō erat magni pōderis. erat autē verisimile q̄ hoc facere nō posset viribꝰ capillorum. hoc autem difficile erat fieri nisi ꝓpter magnam longitudinem capillozū. (Infirmus ero). s. non habebo vires ad euadendum de manu alicuius. (Qō cū fecisset dalila). s. dormiēte samsone in gremio eius ligauit capillos cum licio ⁊ clauo: ⁊ fixit clauum fortiter in terra nō sentiente samsone. (Dixit. philistin sup te samson). Ad expiendū an posset euadere: quia cū subito euigilaret si infirmus esset lz conaret euadere non posset. si autem potens subito pre timore apponeret totum suum conatū ⁊ cognosceretur veritas rei. (Qui cōsurgens de somno extraxit clauum cum crinibus ⁊ licio). i. subito euigilās eradicauit clauum fixū ⁊ eleuauit liciū. (Dixitq̄ ad euꝫ dalila). Hic nimis indignata est qz videbat se semper falli: ⁊ quia cupiebat nimiꝭ hoc scire affligebat nō sciendo. (Quid dicis q̄ ames me cū animus tuus non sit mecū). i. tu mētiriꝭ dicēdo q̄ amas me qz cor tuuꝫ nō est ad me. nam si tu vere me diligeres cor tuum mecū esset: ⁊ nihil secretuꝫ tibi seruares qō non indicares mihi: sed istud modicū qō sepe a te petiui nūq̄ꝫ mihi aperire voluisti. patet ergo q̄ me non diligas. nā amantes debēt mente ⁊ verbo participare: cum in hoc sit actus eorum. 9. Ethico. ⁊ reuelare secreta adinuicē est participare mente: ideo volebat dalila q̄ sic esset inter eā ⁊ samsonem. Sed non bene arguebat: quia istud intelligitur de amicis honestis qui sunt veri amici: ⁊ quoꝝ amicitia indissolubilis ⁊ reuelatio secreti non pōt verti in damnū alicuius eorum. secꝰ autem in amicis vtilibus ⁊ delectabilibꝰ: qz isti non sunt amici ꝓpter seipsos sed ꝓpter delectabile vel vtile qō inuicem cōmunicant: quo cessante perit amicitia: ⁊ velox motus istorum est vt patet. 8. Ethicoꝝ. samson erat dubiū si erat amicꝰ eius ꝓpter delectabile sed erat amans: cuꝫ nimis differat amare delectabile alicuius vel esse amicū eiꝰ ꝓpter delectabile vt colligit. 8. Ethicoꝝ. ideo samson non tenebat ex lege amantis reserare secreta pectoris sui dalile. (Per tres vices mentitus es mibi). s. in oibus tribus experiētijs supza positis. (Et noluisti dicere in quo fit tua maxima fortitudo). i. vbi sint p̄cipue vires tue. q. d. in oibus partibus corporis erant vires: sz in aliqua pte speciali puta bat esset maximam fortitudinē ⁊ hoc noluerat sāson indicare.

† Ingstitio in q̄ dalila fuit decepta.

† Notādū literale. Expō Ra. da. canbi. Doc. opio.

† Alpha

¶ Cumq̄ꝫ molesta esset ei ⁊ per multos dies iugiter adhereret spatium ad quietē non tribuens: defecit anima eius: ⁊ ad mortē vsq̄ lassata est. Tunc aperiens veritatez rei: dixit ad eam. Ferruꝫ nunq̄ꝫ ascendit super caput meū quia nazareus. i. consecratus ✝ domino sum de vtero matris mee. Si rasum fuerit caput meum: recedet a me fortitudo mea ⁊ deficiaz: eroq̄ sicut ceteri homines. Uidēsq̄ illa q̄ cōfessus ei esset omnem animum suum: misit ad p̄ncipes philistinozum ac mandauit. Ascendite adhuc semel: quia nunc mihi aperuit cor suū. Qui ascenderunt: assumpta pecunia quā promiserāt. At illa dormire eum fecit sup genua sua: ⁊ in sinu suo reclinare caput. Uocauitq̄ tonsorem: ⁊ rasit septem crines eius: ⁊ cepit abigere eum ⁊ a se repellere. Statiz. n. ab eo fortitudo discessit. Dixitq̄: philistijm super te samson: qui de somno cōsurgens dixit in animo suo. Egrediar sicut añ feci: ⁊ me excutiā: nesciens q̄ recessisset ab eo dñs.

Cumq̄ꝫ et molesta. Hic ponitur tertiuꝫ. s. veritatis apertio. naz in ista vice confessus fuit samson veritatem dalile. ⁊ dicit. (Cūq̄ꝫ ei molesta esset). s. inquietādo eum semper vt declararet veritatem. more enim femineo importuna erat: ⁊ lachrymis ⁊ querulosis vocibus quietem samsonis turbabat. (Et per multos dies iugiter ei adhereret). s. adherebat ei semper ad precandum ⁊ solicitandū: etiam adherebat ei forte carnaliter: qz tam illecebris q̄ꝫ querimonis suadere querebat. magis tñ accipitur hic pro adherere ad precanduꝫ vt pz ex littera sequenti. (Spatiū ei ad quietem non tribuens). i. nō dabat ei spatium dormiendi: ⁊ sumendi cibuꝫ: ⁊ recreandi: sed semper vocibus querulosis apud eū intercedebat ⁊ molestabat illuꝫ. ⁊ per istū modu necesse erat q̄ samson saltē tedio affectꝰ aut ab ea recederet aut exponeret ei veritatem. ¶ Queretur quare samson nō dixit aliq̄ mendaciū ipsi dalile sicut cō suetus erat ei dicere vt sic saltem desineret eū molestare ⁊ ipse quiesceret. ¶ Rñdenduꝫ q̄ non intendebat nunc dicere aliquid dalile: qz iaz nō inueniebat samson aliquid qō esset verisimile quo ipsa contentaretur: quia ea que verisimiliora erant iam ipse protulerat. si autem diceretur aliquid minus verisimile cum precedentia falsa forent minus hoc reciperetur: ⁊ inquietaret eum magis dalila tanquam semper mentientem. Item si aliquid diceret quod non esset verum illa mox experiret illud: ⁊ falsum reperiens magis molesta esset samsoni q̄ꝫ nunc: ideo voluit nunc potius totam materiam inquisitionis auferre:

† Qō. 16. A Quare sāson nō dixit aliqō mendaciū ipi dalile. ¶ Rñsio ad q̄stiū.

nis auferre: q̃ falsa respondendo maiozis inquietatis tribuere occasionem. putauit enim q̃ si nunc nihil vellet respondere q̃ ipsa tedio affecta desineret respondere: ꝛ sic non inquietaret̃ de cetero. ꝛ sic cepit nunc agere. nam cum per multos dies ipsa solicitaret eum ꝛ adhesisset illi nihil respondebat. (Defecit anima eius vsq̃ ad mortem ꝛ lassata est). i. pre amaritudine defecit dalila: ꝛ lassabatur. s. dilatabantur vires eius ꝛ imutabatur color ꝛ toto corpe deficiebat ita vt mozitura videret. ⁂ ¶Queret̃ ergo dalila tãtũ defecerat: q; sic deficere ẽ mutatio amãtis. dalila autẽ non amabat sed fallere cupiebat. ¶Respondenduz q̃ dalila deficiebat propter duo. Primum erat amaritudo animẽ ꝛ solicitudo quotidiana q̃ se videret repellia samsone nolente ei respondere. tristitia autem causat debilitationẽ corporis ꝛ deficcationem oium mẽbrozum. omnia enim curarum genera sic faciunt: vt patet Prouerbiozuz. 17. s. animo gaudẽs floridam facit etatem: spiritus tristis deficcat ossa. ¶Scõm erat ꝛ precipuũ elongatio spei ꝛ priuatio desiderati boni. nam dalile pmiserant principes. 5. philistinozum singuli mille argenteos ꝛ centum supza in littera si traderet samsonem ligatum eis. samsone autem non respondente non poterat hoc facere: ꝛ quia iaz per multos dies noluerat ei quic̃q̃ respondere putauit q̃ nũc̃q̃ lucro desiderato nimis frui posset: ꝛ ob hoc anxiabat ad mortẽ quia sicut qui ardenter amant nisi fruantur amato desiccabuntur: ita si quis insane moueat desiderio alicuius honozis vel lucri magni si non assequatur illum tabefactus deficiet: ꝛ sic dalila peribat que iuxta modum feminarum tam laudis q̃ pecunie cupida valde erat: ꝛ nunc videns sibi vtrunq̃ ademptũ inconsolabiliter merens deficiebat toto corpore ꝛ extenuabat̃.

¶Quo samson voluit veritatẽ indicare dalile. Questio. 18.

Queretur vlterius quomodo samson voluit veritatẽ indicare dalile. naz satis cognoscere debebat q̃ dalila volebat eum fallere cum totiens euz ligasset ꝛ vocasset philistinos super illum: quia nõ solum nõ debuisset respõdere iam ei: sed potius deberet eam occidere tanq̃ volentẽ eum fallere: vel saltem debuisset recedere ab illa ne falleretur. ¶Respondẽdũ q̃ samson posuerat apud se nõ respondere: ꝛ ob hoc multis diebus tacuerat q̃ q̃ ipsa eum ingetaret. respõdit tamẽ nunc quia putauit q̃ non intẽdebat eum dalila fallere: ꝛ ob hoc etiam non nocebat ei nec recedebat ab illa. si tamẽ aliqd suspicatus fuisset recessisset ab illa. ¶Et ratio hui⁹ erat triplex. Prima q; nunq̃ viderat samson aliqd in dalila ꝓpter qõ crederet q̃ ipsa intendebat eum fallere. naz lz ipsa vocaret super eũ philistinos qñ erat ligatus nunq̃ ipse viderat illos: q; latebãt in cubiculo expectãtes an samson posset seipsuz soluere: ꝛ quia viderunt q̃ in qualibet vice de tribus p̃cedentibus samson ruperat vincula non exibant ad tenendũ eum. sic dicitur supza q̃ insidie latebant in cubiculo expectãtes finem rei. ꝛ ob hoc putabat sãson q̃ nulli philistini ibi erant: sed q̃ dalila faciebat istas experientias ex amoze ad cognoscendũ robur samsonis quẽ diligebat. ¶Scõm motiuũ fuit quia vidit nunc samson defecisse corpze ꝛ lassatam fuisse: ꝛ per hoc credidit q̃ ex amoze agebat: ꝛ mouebatur: eo q̃ isti motus sunt amantũ. ꝛ tunc videns q̃ irrationabiliter affligeret feminam tam amantem prodidit ei secretum nullam fraudem suspicatus. ¶Tertiũ motiuum potest addi ex misericozdia. Nam samson diligebat dalilam saltez amore libidinoso: ꝛ quia nunc videbat eam pereuntem condolebat ei: ꝛ quia sciebat eam perire eo q̃ non pandebat ei secretũ suum misertus eius exposuit veritatẽ. ¶Queretur vlteri⁹ quomodo stant ista. s. q̃ bucusq̃ samson exprimere nollet veritatez ꝛ q̃ nunc exp̃esserit. nam videtur istud irrationabile factum. nam aut samson suspicabatur aliquid mali latere aut non: si nihil suspicabatur debuisset a principio exponere non contristando totiens amantem. si autem suspicabat̃ malum aliquod non debuisset: nec a principio: nec nunc exponere veritatem etiam si mozeretur dalila pre tedio: imo potius debebat occidere illam vel fugere ab illa si aliquid suspicabat̃. ¶Respondendũ q̃ samson non suspicabatur aliqd contra dalilã tanq̃ ipsa aliquid mali moliretur ei sed potius credebat esse amantem. noluit tamen a principio pandere veritatem: immo proponebat nunq̃ exponere vt dictum fuit. ꝛ hoc quia lz non putaret q̃ dalila insidiaretur: ꝛ tamen sciebat q̃ cognita fortitudine sua poterat fieri cõtra ipsum malum aliquod qõ als non fieret: ꝛ lz nunc dalila nõ moliretur malum contra ipsum poterat irasci aliquando ꝛ haberet facultatem nocendi ei per se vel per alium exponendo se eretuz de fortitudine eius sicut fecerat vroz sua thamnatea que exposuit problema iuuenibus philistinis contra samsonẽ supza. 14. c. ꝛ ad reseruandum sibi istud secretũ de samson multis diebus tacuerat. nunc autem videns tam afflictam dalilam misertus eius exposuit veritatem. ¶Quere⁊ vlterius quomodo dalila ligabat samsonem dormientez ꝛ postea clamabat philistin super te samson: non inquirebat samson an aliqui philistini essent in domo latentes. ¶Respondendum q̃ dalila fecit hoc ter quando samson soluit se: ꝛ iam samson putabat istos esse ludos dalile q̃ sicut ipsa inquirebat fortitudinem eius ad gaudendum: ita etiam faciebat experientias istas ad gaudium: ꝛ q̃ non poterat cognoscere veritatẽ huius nisi faciẽdo subito euigilare samsonẽ: ꝛ cum timoze dicebat philistin super te samson quia per hoc timeret: ꝛ cum iam semel vidisset eam vocantem philistinos: ꝛ nullum viderat in alijs vicibus putabat iam nihil hoc esse. ¶Sed de p̃ma vice stat dubium quomodo samson non inquisiuit an essent philistini in domo: quia cuz illa vox esset ei insolita debuit aliquid timere ꝛ suspicari. ¶Respondẽdum q̃ nihil suspicatus est samson: quia non vidit vllos philistinos: ꝛ motiuum suum erat istud: quia aut illi philistini venirent sponte sua: siue a casu ad occidendũ samsonem: aut dalila illos teneret absconditos ad occidendum eum. si p̃mo modo vidisset eos samson: aut saltem audiret strepitũ eozuz fugientiũ a facie sua. sed nihil videbat vel audiebat sed omnia videbat pacata: ideo putabat q̃ nulli venissent. si autem dalila teneret eos absconditos credebat samson q̃ non excitaret eum vt se liberaret ab eis sed potius tacerent vt venirent ꝛ occiderent euz dormientem. ꝛ videbatur ratio ista efficacissima. ¶Item quando samson euigilabat ruptis vinculis dalila dicebat ei q̃ nihil erat: sed dixerat illud ad excitandum eum de somno ꝛ experiendum fortitudinem illius: ꝛ sic samson nihil omnino suspicabatur nec inquirebat. ¶Queretur vlteriuz quomodo samson ausuz est nunc dicere veritatem dalile de viribus suis lz nihil suspicaretur. ≙¶Ad hoc nõ potest rñderi sicut supza dicebat̃. s. q̃ non suspicabatur samson contra dalilam. nam dato q̃ non suspicaretur malum contra eum erat periculum magnum ac si suspicaret̃ aliquid. Quod patet quia samson viderat q̃ dalila in omnibus tribus vicibus precedentibus experta fuerat id quod dixerat samson ligando eum: ꝛ euadebat samson: ꝛ putabat samson q̃ bono animo ista faceret dalila: ita facere poterat ꝛ verisimile erat q̃ faceret nunc vt experiret̃ dictum samsonis ꝛ tonderet capillos eius: ꝛ maneret ipse sine viribus. ꝛ sic dato q̃ bono animo certissime ageret tñ eũ viribus p̃uaret qõ erat eum oino perdere. ¶Dõm q̃ istud dubiũ nõ põt habere rõnabilẽ responsionẽ excusatiuã samsonis sicut cetera: q; si samson prudenter egisset pro nulla causa debebat se exponere piculo huic grauissimo: sed putauit samson q̃ dalila nullo mõ capillos ei⁹ tonderet: ꝛ hoc ꝓpter duo. □Primũ erat q; tolleret decorẽ illi⁹. credebat enim samson q̃ dalila diligeret eum valde. ꝛ ob hoc q̃ nollet deturpare eũ. erat tamen valde magna deturpatio capitis virilis potissime in tẽpore illo q̃ decaluaret̃ siue tonderetur: ideo nollet vllatenus radere capillos eius. ¶Scõz erat q; samson putabat q̃ dalila in oibus alijs vicibus quesiuerat experimentũ eo q̃ nõ prebuerat fidem plenam dictis samsonis tamq̃ nõ verisimilibus. nunc aũt putabat q̃ ipsa crederet euz vera dicere: ideo q̃ nõ curaret ingrere exprimentũ. ¶Alia rõ fuit teneritudo passionis in samsone: q; diligebat nimis dalilam tanq̃ delicias. ꝛ nunc vidit eã sic deficientem: putauitq; q̃ eius intuitu ꝛ amoze deficeret: ideo nõ passus est eã vltra grauari. ꝛ passio vicit hic rõnẽ: ꝛ in periculũ capitis sui veritatem exposuit. nam sicut ira animũ ipedit ne verum cernere q̃at. ita ꝛ amoz impedit a vero iudicando ꝛ bono eligendo. ¶Alia cã fuit ipsa diuina pmissio vel operatio in penã samsonis pro peccatis suis eum excecantis vt caderet in manus philistinoz: q; ipse merebatur incidere in manus illoz: ꝛ deus efficit sic boiez incõsideratum ꝛ facit cadere in picula. qcqd aũt sit nihil de superioribus fuit in quo samson magis insanus fozet q̃ in hoc cõmittẽdo se aptissime periculo. (Tũc apiens veritatẽ rei dixit ei). i. ꝺclarauit veritatẽ qõnis ꝓposite. (Ferrũ nũq̃ ascẽdit sup caput meũ). i. nũq̃ tonsi fuerũt capilli mei nouacula vel forfice aut alio instro. (Quia nazareus. i. ꝺsecratus dño sum). s. ad nazareos ptinebat nõ tonderi. ꝛ ponit̃ ista expõ a trãslatore nro: ꝛ in hebreo nõ bz̃. ꝛ hoc q; nazareus est nomẽ hebreũ vt declaratũ fuit. ã. 13. c. (De vtero mr̃is mee). i. a natiuitate mea vsq̃ ad mortẽ factus sum nazareus: ꝛ obseruaui semp cerimonias nazareoz. (Si rasus fuerit caput meũ recedet a me fortitudo.) in seruãdo sp capillos erat vna cerimonia ꝺ pcipuis nazareoz: iõ illa nõ fuata putauit sãson q̃ illico recederet fortitudo ei⁹.

Qõ. 17. A Qz dalila elãgue rat nolẽte sãsone dicẽ veritatem. 1. cã. Tristitia cãt ꝺbilitationez corpis. 2. cã.

Rñ. ad quesitũ.

2. rõ.

2. rõ.

3. rõ.

Qõ. 19. A Quo stãt hec. s. q̃ bucusq̃ sãsõ exp̃mẽ nollet v̈itatẽ ꝛ q̃ nũc exp̃sserit Rñ. ad q̃situm.

Qõ. 20 A Quo dalila ligabat sãsonem dormientem. Rñsio ad quesitum.

Dubiũ.

Rñsio.

Qõ. 21 A Quo sãson ausuz ẽ nũc de viribus suis dicere veritatẽ. ≙Confuta. tacite rñsionis.

Rñsio ad quesitũ. Duplici de cã sãson putauit nullo mõ dalilaz ei capillos tondere. □1. cã. 2. cã.

3. cã.

4. cã.

†

†

†

†

†

† (Et deficiaz).s.a magnitudine virium. (Eroq; vt ceteri homines.)idest nõ habebo maiorem fortitudinem q̃ ceteri boies:tñ potero quocũq; vinculo ligari vt alij homines.

¶Qũo sciebat samson q; si tonderet caput eius cessaret ei⁹ fortitudo:z qũo capilli faciebãt ad vires. Qõ.22.

A Quinsdam rñ.ad q̃st.

Queretur qũo sciebat samson q; si tonderet caput ei⁹ cessaret fortitudo sua.¶Rñdebit aliq; q; samson sciuit hoc p experientiã:qz aliquo tpe ante bella rasit caput suũ z inuenit se infirmũ:z postea redeuntib⁹ capillis fuit fortis vt ꝑus.sciuit nunc q; si tonderet eẽt sicut ceteri boies.¶Sz dõm q; hoc nõ stat:qz nunq; capilli samsonis rasi fuerãt a natiuitate sua vt ipse dixit.ferruz nũq; ascẽdit sup caput meũ:iõ nõ poterat scire experiẽtã.¶Sz dõz q; samson sciebat se habere vires supnaturaliter z custodiebat legẽ nazareoꝝ qz iusserat angelus:ideo credebat q; p illã obseruationẽ manerẽt in eo vires: z si nõ seruaret capillos putabat q; deficerẽt in eo vires que pp obseruationẽ istã erant in eo:z tñ nesciebat hoc certissime samson qz poterat ꝺtrariũ accidere cũ ipse nũq; hoc expert⁹ fuisset.

Impꝛobõ.

Rñ.duplex ad q̃situ.

Qõ.23 A An vires sãsõis eẽnt in capillis. □Quiusdã rñ.ad q̃st.

¶Aliter põt dici q; angelus dñi qui p̃nunciauit vitaz z mores samsonis dixit q; obseruaret diligẽter capillos aliogn cessarẽt vires eius:z ex auctozitate illius credidit mater z dixit hoc samsoni:z sic sciebat. ¶Quereꝝ vlteri⁹an samson baberet vires in capillis.□¶Aliq; dicet q; sicut ipse dixit hic q; si tõderetur caput suũ cessaret fortitudo sua:z tñ si vires nõ eẽnt in capillis:illis amputatis nõ tolleret fortitudo.¶Jtẽ illico vt samson ꝑuatus fuerit capillis reddit⁹ fuit infirm⁹.ergo ibi erant vires.¶Jtẽ capillis stãtib⁹ stabãt vires:z illis pereuntib⁹ peribãt:z illis redeuntib⁹ redibãt.ergo vires erãt in capillis.pz hoc qz nihil aliud vꝫ regrad hꝫ q; aliqs sit cã alteri⁹.añs pz qz q̃cunq; samson capillos habuit vires habuit:etiã abscisis capillis mox fuit sine virib⁹.Etiã q̃ capilli renasci ceperunt iã ligato samsone in carcere apud philistinos ceperũt hẽ vires:z potuit cõcutere colũnas atq; deijcere ad terrã domũ vt pz.j.in lra.

Nõnulloꝝ opinio.

¶Rñdendum q; aliq volunt q; vires samsonis fm quosdã nõ manebant in capillis aut in alia ꝑte corꝑis:sed cõmuniter ipse manebat sine virib⁹:z q̃ opus erat deus mittebat subito vires ei s.q̃ dicit de eo q; irruebat in euz spũs dñi:z illico expleto opere recedebãt sicut in spũ ꝓphetie.sic tenet Nicola⁹.sed hoc ipꝛobatũ est supza.14.c.z ꝺcluꝺsum est q; vires erant ẽmanẽtes in samsone.Et tũc manet dubiũ in qua ꝑte corꝑis erant.¶Dõm q; nõ erãt in capillis:qz vires sũt id quo aliqs potẽs est aliqd efficere z ptinẽt ad organũ corꝑalẽ:sz capilli nõ sũt alicui⁹ opõnis:iõ ibi nõ erãt.z si darem⁹ q; eẽnt ibi nõ posset samson plura facere q̃z alij viri:qz organa sua opatiua erãt man⁹z pedes:z si ibi nõ bẽt robur magnũ faceret solũ ea q̃ faciebãt viri ifirmi.¶Jtẽ eẽ vires in capillis erat aliqd supfluum:qz capilli nõ,pficerent ad aliquã opationẽ:ideo etiã vires ille nunq; accõmodarenꝫ operationib⁹.deus tñ nihil agit frustra.ergo nõ poneret vires in capillis samsonis.etiã si ibi fuissent nũq; apparuisset samsonẽ babere vires:qz vires manifestanꝫ in opere:z capilli non sunt ad aliqꝺ opus.ergo nunq; cognoscereꝫ euz esse robustũ.¶Sz dicendũ est q; vires samsonis erãt in mẽbris opatiuis.s.in manibus z pedib⁹:z oibus ꝑtibus motiuis z opatiuis in ꝙbus naturaliter solẽt esse in alijs boibus pauce vel multe vires:z ob hoc poterat facere z mouere que alij boies non poterant facere:aut mouere.iste autẽ vires samsonis nõ erant fic in mẽbris samsonis sicut vires in mẽbris aliozũ boium:eo q; non erãt tanq; conditio ipsoꝝ que eẽt accidẽs ipsoꝝ:sed magis tanq; aliqs spirit⁹ mouens ipsa mẽbra:aliogn nõ potuisset samson destitui virib⁹ quin sentiret in se magnã mutationẽ:sicut qui mutaꝫ ex egritudine in sanitatẽ:vel ecõtrario.de quo ꝺclaratum est.c.14.in capillis autẽ samsonis nulle vires erãt:imo icludebat ꝺtradictionez ibi esse vires:cũ vires sint qualitates ozganice z nõ possint esse nisi in ozganis.capilli autẽ nõ sunt ozgana cum non sint partes corꝑis.¶Sed ꝺõm q; ꝺuz samson babebat capillos babebat vires:non tãq; in capillis eẽnt sed qz babẽdo capillos obseruabat cerimonias nazareoꝝ:z de⁹ tunc ꝺabat illi vires z nõ tollebat cõcessas.¶Cum autẽ arguiꝫ q; stãtibus capillis vires stabant:z recedẽtibus recedebãt:z redeuntib⁹ redibãt.nõ cõcluditur q; in ipsis erant vires:sed q; magis ipsi erant causa fine qua nõ z hoc satis concedi põt.z tñ causa siune qua non nihil confert ꝺirecte:ita z capilli nihil conferebãt ad vires:sed accidebat fine illis non esse vires.¶Sed tamẽ adhuc põt tamẽ dici q; nec sequatur esse causa fine qua nõ.nam q̃ aliqua fic sunt fm naturã ozdinata q; vnum stat stante altero:z illo pereunte perit:z illo redeũte redit:erit vnuz respectu alterius saltẽ causa fine qua nõ: z tamẽ si a volũtate fit iste ozdo nõ vocatur causa fine qua nõ. z sic erat hic:qz q; stãtibus capillis staret robur:z pereuntib⁹ illis periret nõ erat ex habitudine aliqua eoꝝ inter se:sed qz de⁹ volebat q; babẽdo capillos haberet vires.¶Adhuc autem qõ magis vꝛget est:qz q; capilli starent simul cũ viribus z pereuntibus capillis pirent vires põt pertinere ad cãm fine qua nõ.ficut se habet vita humana ad eẽ in loco:z tñ q; redeuntib⁹ capillis redeant vires ꝺepdite non ptinet ad cãm fine qua non:sz ad ꝺirecte efficientẽ.¶Rñdendum q; si virtute capillozũ redeuntium redirent vires ꝺeperdite esset causa ꝺirecte efficiẽs in capillis:qz tamẽ non erat hoc ex virtute sua sed p accidens.s.quia sic ꝺeus volebat esse cõnexionem:nec erat p causã ꝺirecte efficientẽ nec fine qua nõ:nisi ex voluntate z nimis p accidẽs.

Rñsio.

Obiectio

Qõ. 24. A Si quocũq; mõ capilli auferrẽt sãsoni an careret viribus. ⁸Rñsio ad q̃situ.

¶Queretur si quocũq; modo capilli auferrẽt samsoni si careret viribus.⁸¶Rñdẽduz q; capilli samsonis poterãt multipliciter perire.s.voluntarie:aut violẽter:aut per egritudinẽ:z quicunq; modus istozũ potest subꝺiuiꝺi:qz cum auferretur aut nouacula tondẽdo:aut fortice amputãdo:aut aliter euellẽdo.¶Si aũt ꝺiceremus q; vires samsonis eẽnt vere in capillis:quocũq; modo samson careret capillis ꝑuareꝫ viribus:nec differret q; sua culpa vel fine culpa illis careret.sicut cuz visus sit in oculo:siqs caruerit oculo siue egritudine:siue violẽter eruto:siue spõte eradicato carebit visu idifferenter.imo etiã siquis pro noie xp̃i patiatur oculos erui carebit visu nisi ꝺeus ei supnaturaliter restituat vel aliqd ei consorme z equalens oculis tribuat.sicut ꝙdaz ep̃is quos arrbiana pfidia linguas abciderat ꝺeus locutio nẽ miraculose tribuebat.¶Dõm tamẽ q; in samsone nõ erant realiter vires in capillis sed in mẽbris opatiuis vt ꝺeclaratum est.erant tamen solum vires q̃ erant capilli.z boc soluz qz ꝺuz babebat samsonem capillos seruabat regulam nazareoꝝ:z als non.z frangendo regulam nazareozum que erat in eo ex pꝛecepto ꝺeus tolleret vires eius:ideo solũ ablatis capillis careret samson viribus in casu in quo ablatio capillozum esset contra regulam nazareozuz.si autem capilli samsonis violenter tollerẽtur non agebat samson contra regulam nazareozuz:ideo pereũtibus capillis non perirent vires.vnde si ꝺormiẽte samsone ꝺalila abscidisset ei capillos:ꝺum tamẽ ipse non significasset ei ꝺe viribus suis non careret viribus:etiam siquis ei viribus euelleret omnes capillos ita vt tardius renascerentur non ꝓuaretur roboze.Etiaz si egritudine caderent.est.n.egritudo que vocatur alopetia siue fluor capillozum:z efficiuntur homines sic calui:z recaluastri possunt sic cadere omnes capilli:z ꝺato q; samsoni omnes capilli sic caderent nõ careret viribus.si autez samson sponte sibi capillos auferret agebat cõtra regulam nazareozum:z tunc careret viribus.z hoc siue nouacula illos tonderet siue fortice amputaret aut gladio secaret vel igne cremaret:aut sibi illos euelleret viribus careret:qz quocũq; ꝺozum modozum agebaꝫ contra regulaz nazareoꝝ.vt ꝺeclaratũ est supza.13.c.

Obiectõ Rñsio.

¶Rñdendũ q; iste actus censetur voluntarius eo q; fuit samson in culpa ꝺeclarando ꝺalile hosti sue vbi habebat vires:z qui est in culpa lz sic nolens punitur ꝺe iure sicut volens:lz in quibusdam pena mitigetur.si autẽ samsone semper tacente a casu ꝺalila totondisset capillos samsonis non caruisset viribus ex causa supza assignata.

¶An carere capillis offẽderet ĩ aliquo votũ nazareoꝝ.Qõ.25.

A Rñsio ad q̃situ.

Queretur vlterius an carere capillis offenderet in aliquo votũ nazareoꝝ.¶Rñdenduz q; offendebat valde.Pro quo sciẽdũ q; vt ꝺeclaratũ est.s.13.nazarei erant ꝺuplices.quidã tẽporales:z alij perpetui.nazarei temporales offendere poterant ꝺupliciter non babendo vel amputãdo capillos.primo qz lex iubebat q; nõ ascenderet nouacula super caput eozum per qõ intelligebaꝫ omnis ablatio capillozũ voluntaria vt.s.ꝺeclaratum est.14.c.et contra faciendo pꝛeiuꝺicabat voto:z erat ac si nihil egissent:z tenebanꝫ repetere illud.Scõo pꝛeiuꝺicabat quia in ꝺie quo finiebatur votum ꝺebebant capilli nazarei tonderi z cremari in altari Numeri.6. et si nõ baberet capillos non poterat in eo expleri cerimonia ista.in nazareis aũt ꝓpetuis erat vnũ pꝛeiuꝺiciũ.s.quia lex iubebat in illis q; nouacula nõ ascẽderet super caput eozuz:z faciendo boc instringebant votum sicut tempozales nazarei.sed ꝺiffert qz nõ ꝺebebãt aliquando capilli nazarei ꝓpetui cremari in altari sic capilli nazarei tpalis:eo q; ille nũq; finiebat votũ nisi in ꝺie mozris.z tñ ista cerimonia fieri ꝺebebat ꝺie quo cõplebaꝫ votũ Nũe.6.yterq; g̃ egebat capillis. *¶Quereꝫ vlteri⁹ an non

*Qõ. 26. A An non bñtes capillos actualr pñt vouere votũ nazareozuz ꝛc.

Rñ.ad argumẽtũ supza factũ.

Doc.rñ. B

Dubiũ ꝺe situ virium samsonis. Rñsio.

an non habentes capillos actualiter possunt vouere votum nazareozum qui rasi erant: vel qui omnino carebāt capillis propter senectutem iam decaluati. ¶ Dicet aliqs q̄ nō: quia Nume. 6. dicitur q̄ nazareus sanctus erit domino crescente cesarie capitis eius. ⁊ sic videtur q̄ ad consecrationem nazarei requirebatur q̄ inciperet crescere cesaries. ſ3 in istis nō incipiebat crescere. ergo non sanctificabātur in voto nazareozum. ¶ Itē eodem. c. dicit̄ q̄ siquis mortuus fuerit coram nazareo subito polluereturcaput cōsecratiōis eius: ⁊ debet radi: ⁊ reintegrare votum. sed qui non bz capillos non potest pollui in capillis. nec poterunt radi capilli ad reintegrationē voti. ergo deficiēt in eo alia substantialia ad votum nazareozum complēdū. ¶ Respondēdum q̄ aut aliquis erat rasus ita vt nullos haberet capillos: vtpote qui in eadem die rasus fuerat: aut erat omnino priuatus capillis: ita q̄ nullum iam habere poterat ꝓpter senectutē. De primo dicendum q̄ poterat vouere votum nazareozum siue ꝓpetuum siue temporale: nec deficiebat in illo aliquid de substātialibus voti. ¶ Cum autē dz q̄ sanctus erit crescēte cesarie. non est sensus q̄ non poterat sanctificari in voto nazareozum quousq̄ crescret cesaries: sed q̄ nazareus sanctificatus debebat sinere crescere cesariē: ita q̄ nec raderet capillos: nec scinderet: aut euelleret sicut faciebāt alij nō consecrati voto isto. ⁊ hoc sic ita conuenit non habēti capillos: sicut habēti cum vterq̄ habeat ꝓpositum ⁊ votum non radēdi illos. ¶ Cum autem dz q̄ polluetur caput consecrationis. dicendum q̄ si aliquis vouēs obseruationem nazareozum recenter esset rasus: ⁊ eadē die vel sequēti non habēdo adhuc aliquos capillos apparētes polluereturſ. q̄ aliquis subito moreretur coram illo quia debebat reintegrare votum offerēdo sacrificiū columbarū q̄ iubet Nume. 6. ⁊ caput suum dicebatur pollutum: quia consecratio prece dētis temporis non ꝓficiebat: ⁊ non debebāt radi capilli: quia nō erat hoc necesse cum nullos haberet. nam capilli nazarei polluti non tondebātur ad aliud ad reintegrāduz votum nisi quia censebātur polluti. ⁊ quia vltimo die voti expleti capilli nazarei consecrabantur domino quia cremabantur in altari cum capilli primi fuissent polluti: si ꝓmitterentur semper crescere crearentur coram domino capilli immundi. vt ergo mundi fiant raduntur illi qui polluti sunt: ⁊ noui recrescunt qui mundi sunt: ⁊ illi coram domino conuenienter cremantur. si autem cum quis polluitur omnino nullos apparentes habet non polluuntur capilli cum nulli sint. ⁊ sic capilli postea apparētes nascuntur mundi: ⁊ illi possunt coram domino cremari expleto voto. ¶ Sciēdum tamen q̄ siquis habeat valde paruos capillos. ſ. solum radices apparētes: vtpote ex tribus vel quattuor diebus: ⁊ emisso voto polluereturdebebant adhuc illi parui capilli tonderi vt renascerentur noui capilli. nam illi ex quo apparebant pollu ti fuerunt. qō autem dicitur de raso in temporali voto intelligēdum est a fortiori in voto perpetuo: quia in illo non requiritur tanta obseruatio sicut in voto temporali vt declaratum est Numeri. 6. et supra. 14. c. ¶ Si autem queratur de illo qui omnino carebat capillis ꝓpter senectutem: nec sperabat illos habere. ¶ Dicendum q̄ aut iste vult emittere votuz temporale nazareozum aut perpetuum. Si temporale non poterat: quia die vltimo voti debebant capilli eius cremari coram domino. sed iste non habebat capillos: nec sperabat q̄ medio tempore nascerētur vt possent postea tonderi ⁊ cremari coram domino: ideo non poterat vouere istam obseruātiam ad quā sciebat sibi particulam quandam deficere. Si aūt vellet vouere perpetuum votum dicendum q̄ poterat: quia in nazareis ꝓpetuis nunquā erant capilli cremandi coram domino. sed ad aliud non erant directe necessarij capilli in nazareis. Ad rationes autem in contrarium respondebitur sicut supra. ¶ Queretur vlterius qd si aliquis vouens nazareozum a principio habuit capillos: postea autem ꝑ alopetiam caruit omnibus capillis quid de illo fiet. ¶ Respondendum q̄ aut emiserat votum temporale: aut ꝓpetuum. si ꝓpetuum nihil differt: quia nazarei perpetui nunquā debent capillos radere: sed in nazareis non sunt necessarij simpliciter nisi ad radendum. ergo non obstat: aut refert eos habere capillos vel non habere. patet hoc quia si capilli essent necessarij in istis: aut hoc esset vt raderētur quando polluuntur: aut vt radantur ad cremandum domino in die expletionis voti. nō ad scōm q̄ nazarei perpetui nunquam explebant votum nisi in morte: ideo non cremabantur capilli eorum in altari. ¶ Et si dicas q̄ capilli nazareozum perpetuo debebant radi in die mortis eorum ⁊ cremari. ¶ Non stat quia homo mortuus est res immundissima ſm legem. intantum q̄ accedentes ad ipsum vel ad domum eius per septem dies efficiebantur immundi. quomodo ergo capilli hominis mortui cremari deberent in altari domini tanquam sacrificium eius. Etiam non debebant radi capilli nazareozum perpetuozum ad hoc q̄ nascerentur capilli noui ⁊ mundi quando polluebantur priores moriente aliquo subito coram nazareo. nam in nazareis temporalibus fiebat istud: eo q̄ capilli in fine voti cremandi erant coram domino: ⁊ vt non cremarentur capilli immundi facti semel radebātur illi vt nascerentur alij noui ⁊ mundi. ⁊ tamen nazareus ꝓpetuus non radebat capillos in fine voti: ideo etiam si aliquando polluereturnon faciebat cerimonias purificationis. etiam si haberet capillos non oportebat q̄ illos raderet. ⁊ sic nihil magis erat in perpetuis nazareis nunquā habere capillos q̄ habere illos. ¶ Si autem dicatur de voto temporali. dicendum q̄ si cōtingeret istum habentem capillos ꝑdere illos ante expletionem voti poterat insurgere dubium de duobus. Primuz erat si polluereturaliquando moriente homine coram ipso: ⁊ ipse tūc nō haberet capillos. Secundum est si in expletione voti contingeret eum non habere capillos. ¶ Ad ꝓmum dicendum q̄ nihil obstabat: quia capilli qui radebantur quando polluebatur nazareus radebantur vt ipsi immundi non cremarētur coram domino in die expletionis voti. si autem nullos haberet: cum polluereturnon poterant capilli immundi cremari coram domino: ſ3 siue renascerētur aliqui postea siue non dubium non erat q̄ postea essent mundi. ¶ De secundo dicēdum q̄ quando aliqs votum expleret si non haberet capillos: aut expectabat q̄ illos in breui posset habere: aut nunq̄ illos expectabat. si ꝓmo modo debebat extendere votum suum vltra tēpus ꝓmissum vt expleretur in eo nazareozum cerimonia a deo imposita. si autē nunquā postea expectarentur capilli: debebant fieri cetere cerimonie expletionis voti omissa ista. ⁊ sic rite expleretur votum nazareozum. ¶ Queretur vlterius sicut samson vires ꝑdidit carendo capillis: an ꝑdidisset trāsgrediendo aliquam aliam de cerimonijs nazareozum. [A] ¶ Aliquis dicet q̄ non: quia samson infringebat quasdam alias: ⁊ tamē nō carebat viribus. nam cerimonia nazareozum erat nō accedere ad mortuos Numeri. 6. ⁊ tamen samson occidebat multos ⁊ tangebat eos post occisos vt declaratum est ꝑcedenti. c. [B] ¶ Respōdēdum q̄ si vires samsonis vere essent in capillis ista cerimonia violata perent vires: ⁊ omnibus alijs cerimonijs nazareozum omissis non perent vires. ⁊ tamen declaratum fuit. ꝺ. q̄ vires non erant vere in capillis: sed in organis opatiuis ⁊ motiuis: ⁊ tamē manebāt quādiu manebāt capilli: eo q̄ ista erat quedam cerimonia nazareozum: ⁊ deus volebat istas cerimonias obseruari: ⁊ quādiu illas obseruaret manerēt vires ⁊ non obseruando perent: ⁊ quia samson nō solum infringebat nazareozum obseruationem istam cerimoniam capillozum violādo: sed etiam omittēdo quamcūq̄ aliaz. Ideo dicēdum q̄ quamcūq̄ cerimoniam aliarum culpabiliter trāsgrederetur samson careret viribus: vtpote si biberet vinum: aut comederet vuas ⁊ ea q̄ nascūtur de vinea: quia ista erat de cerimonijs ꝑncipalibus nazarei Numeri. 6. ⁊ tamē sem ꝑ obseruauit samson q̄ non biberet vinum nec siceram: nec comederet vuas. in sola autem cerimonia abscindēdi capillos fuit culpabilis: ideo ꝑ hāc solam ꝑdidit vires. si tamē cōseruando capillos vinum bibere voluisset: aut siceram: vel vuas degustare in terra philistinozum: caruisset ibi viribus. ¶ Cum autem obijcitur q̄ samson violabat alias cerimonias vt pz de immundicia sup mortuo. Dicēduz q̄ violatio istius non erat culpabilis in samsone: eo q̄ ad hoc deus vires ei tradiderat vt occideret philistinos. ⁊ hoc nō poterat fieri nisi tāgēdo illos: ideo nō peccabat in hoc nec faciebat cōtra votum: ſ3 potius merebatur: qz istud erat ad qō deus eum consecrauerat. si tū samson vellet se polluere in mortuis eundo ad illos ⁊ tangendo extra bella philistinozum peccaret. ¶ Sed adhuc posset obijci quia quando dalila dixit. quomodo samson posset ꝑdere vires: quādo ei samson rndit veritatem dixit q̄ erat nazareus: ⁊ q̄ si capilli sui tonderentur esset infirmus: ⁊ nō dedit alium modū. ergo non erat alius modus ꝑdendi vires. ¶ Rndendum q̄ non sequitur q̄ ꝑ omissionem siue trāsgressionē aliarum cerimoniarum nō careret samson viribus: sed dixit samson de isto quia alie cerimonie cōfistebāt in actu samsonis solius. ſ. q̄ biberet vel nō biberet vinum aut siceram: aut q̄ comederet vuas ⁊ qō nascitur ex vinea vel non: ⁊ nullus poterat samsonē cogere ad istos actus: iō ꝑ se solum viribus carere poterat isto modo ⁊ nō ab alijs. in capillis āt secus erat: quia siquis abscinderet capillos samsonis ipso existēte in culpa ꝑderet vires. ⁊ sic fuit in tonsione facta ꝑ dali-

Rōes cuiusdam. 1. rō. 2. rō. Rñ. ad q̄situm. Ad rōnē ꝓmā. Ad rōnē secūdam B Notādū Dubium Rñsio. Qō. 27. A Quid fiet ō carēte capillis ꝑ alopetiā ⁊c. [a] Rñ. ad q̄situm. Obiectō. Rñsio. Duo sūt ꝺ dubia. Ad. 1. rñ. Ad. 2. rñ. Qō. 28 A An amisisset vires suas samson transgrediendo aliquā aliā de cerimonijs nazareoz. [A] Rō in oppositum. [B] Rñ. ad q̄. B Ad rōnē i diuersum. Obiectio. Rñsio. B

Iam:lz forte samson putabat ꝙ quocūqz modo capilli eius abscinderentur careret viribus.hoc tñ erat falsum:nec est mirandum:quia isti erāt impiti circa dubitatiões legis:ꝛ ea que exercebāt qualiter intelligēda forent nesciebant.sicut declaratuz fuit ℣. 11.c.de voto iepte ꝙ nescierunt iudei interpretari an teneret
† vel non.(Videns autem illa ꝙ confessus esset ei oēm animum
† suum).i.vidit ꝙ nūc cōfessus est veritatem quaz corde celabat:
† ꝛ ꝙ non mētiebatur nūc sicut alijs vicibus.(Misit ad p̄ncipes philistinozum).s.ad.5.satrapas vel reges qui erāt domini totius terre philistinozum:misit inquit ad eos vt venirent ad se.
† (Atqz mādauit).i.misit ad dicendum.nam mādare mittere legationem est.sic accipitur Geñ.45.cum dixit Joseph fratribus suis.dicite patri meo.hec mādat filius tuus Joseph.i.hec mittit ad dicēdum.sic etiam Nume.20.hec mādat frater tuus israel
† i.ista mittit tibi ad dicēdū.(Ascēdite adhuc semel).i.ascendite nūc vna vice ad me vtiliter:sicut iam ter inutiliter ascēdistis.ex quo pz ꝙ quādocunqz dalila faciebat experimēta virium samsonis veniebāt p̄ncipes philistinozum:ꝛ latebāt intra cubiculuz dalile ad videdum exitum rei.ꝛ cum viderēt ꝙ samson rumpebat vincula secrete recedebāt non audētes manere in domo ali quāto tempore:ne samson arbitratus eos ibi esse afficeret illos morte:ꝛ cum rursus dalila ertozqueret a samsone vt diceret ei de viribus suis mittebat ad p̄ncipes philistinoz vt venirent:ꝛ rursus latebāt expectātes finem rei vt p̄us.ꝛ sic fecerunt p tres vices:ꝛ decepti sunt.in quarta autem vice erāt iam tedio affecti ꝛ desperātes posse inuenire veritatem:ideo forte ascēdere nollent ad dalilam.ꝛ ob hoc ipsa dixit.ascēdite adhuc semel.i.ascēdite ista vice:quia iam nō erit amplius opus ꝙ ascēdatis:quia in ista vice dixit veritatem ꝛ comprehēdetis eum.(Quia nunc apuit mihi coz suum).i.lz in alijs vicibus me falleret in ista vice declarauit mihi veritatē quā corde celabat.

¶Qūo dalila sciuit nūc ꝙ samson declarasset ei vitatē. Qō.29.

A **Queretur** quomodo dalila sciuit nūc ꝙ samson declaNico.ꝛ ra. sa.rñ.ad q̄. rauerat ei veritatem:quia in alijs omnibus vicibus fefellerat eam.¶Rñdent Nicolaus ꝛ ra.salo.ꝙ sciuit nūc veritatem dixisse samsonē:quia nominauit dominū dicēs. nazareus domini sum de vtero matris mee.ꝛ quia nunqz samJm.pbatō son cōsueuerat deum nominare nisi vera dicēdo:credidit ꝙ verum diceret.¶Sed nō multum stat:quia istud est si samson iurasset in nomine domini:quia tūc forte ꝓpter reuerētiā dei verum dicit:ꝛ sicut solitū quibusdā hominibus ꝙ lz mali sint si iurauerint in nomine dñi nequaqz mentiētur.ꝛ tñ samson nō iurauit hic p deum:sed dixit nazareus dei sum.¶Dicēdū ergo vz Doct.rñsio ad q̄situ. ꝙ dalila cognouit ꝙ nūc dixisset vitatē:nō ex aliquo alio signo nisi quia samson nūc locutus est verisimilius qz alijs vicibus vt pz considerādo modum fortitudinis eius.qō pz quia fortitudo samsonis tāta erat ꝙ nō poterat dici eā esse modo naturali sed diuino.si aūt a deo esset nō poterat modo naturali superari:ideo
Munera dei sunt saltē fz appa rētiam ꝓp bonitatem vite. † siue septem funes neruicei:siue septez funes noui alligarēt samsoni:cum esset iste excessus resistētie naturalis:vires a deo date nō turbarentur ex hoc.ꝛ quia munera dei sunt saltem sm apparētiam ꝓpter bonitatem vite:satis rōnabile crediturz erat ꝙ cum obseruātia nazareozuz esset aliqua pfectio in statu veteris testamēti:ꝙ samsoni obseruanti hanc regulā deus daret vires:ꝛ ꝙ si illaz infringeret subtraberet deus munus virium.vñ dalila illico credidit samsoni ꝙ vera dixit.(Qui ascēderūt assumpta pecunia quā p̄miserāt.)Credēdum est ꝙ in qualibet vice qua veniebāt isti p̄ncipes ferebāt pecuniā promissam:qz tamē samson rumpebat vincula nihil dabāt dalile.nūc vero credentes ꝙ tenerēt eum cōfidētius pecuniā tulerūt.ista pecunia erat quinqz milium quingentozum argentozum:quia quilibet p̄nceps ꝓmiserat mille ꝛ centum argenteos.ō.in littera.erant tñ p̄ncipes quinqz:ideo tantam ferebāt pecuniam.(Et illa dormire eum fecit sup genua sua.)Sic etiā faciebat dalila alijs vicibus:ꝛ erāt philistini latētes intra cubiculū ad tenēdum samsonem:ꝛ maxime quia cōuenientius tonderētur capilli samsonis ibi qz si dormiret sup lectum.(Et in sinu suo reclinare caput).i. fecit ꝙ reclinaret caput sup sinū dalile.s.sup brachia sua:vel sup gremiuz.ꝛ hoc vt ipsa caput mouere posset tonsori.(Vocauitqz tonsorem.)Non rasit ipsa dalila:sed vocauit tonsorem.(Et rasit septem crines eius.)Per septem crines intelliguntur omnes capilli capitis sui qui in septem crines distincti erāt ficut supra declaratum est. *¶Queretur quare dalila non rasit nūc capillos p se sed vocauit tonsorem:cū alijs vicibus ipsa eum p se ligaret vt pz supra.¶Aliquis dicet ꝙ hoc factum est quia alijs vicibus non audebat aligs accedere ꝓpter timorem samsonis si rumperet vincula.nunc autē nō erat timor vllus.¶Dicēdum tñ ꝙ dalila vocauit nunc tonsorē ad radēdū capillos quia ipsa nō poterat p se facere:eo ꝙ recubuerat super gremiū eius:ꝛ ad radēdum omnes capillos capitis necesse erat ꝙ eleuarēt caput ꝛ vnus teneret illud:ꝛ alius tonderet.ꝛ sic oportuit ꝙ vocaret alium in adiutorem.cū aūt ligabat eū alijs vicibus ipsa sola poterat hoc efficere cū solum deberet ligare brachia eius:ideo tūc neminem vocabat. ¶Queretur vlterius quomodo tonsor audebat venire ad tondēdū samsonem.nā philistini qui veniebāt ad capiendum samsonem non audebant comparere etiaz si samson esset ligatus quouscqz viderēt an posset rumpere vincula.ergo a fortiori debebat iste timere ne euigilaret samson ꝛ occideret eum.° ¶Respondendum ꝙ iste ausus est venire quia in alijs vicibus dalila non credebat veruz esse qō dicebat samson:ideo non euigilās rumpere vincula timentes latebāt:nunc aūt sciebat vel crediderat dalila ꝙ samson dixerat verum:ꝛ ꝙ non posset euadere:ideo quāquā euigilaret quādo tonsus esset non posset nocere tonsori:eo ꝙ iam careret viribus.¶Itē confidebat dalila ꝙ nō esset piculum tonsori eo ꝙ samson erat grauis sopozis:ꝛ quāquā tonderetur nō posset euigilare.hoc pz qz postqz tonsus erat adhuc nō euigilabat sed dalila abijciebat euz a se sepiuz quouscqz euigilauit. ¶Queretur qd tonsor egisset si euigilasset samson dū tonderet:quia irrueret in eū.* ¶Respondendum ꝙ dalila putabat certissime istum casum nō euētu rum cū ipsa cognosceret cōditionem samsonis.ꝛ tñ si accideret putabat ꝙ posset euadere dicendo ꝙ nō vocasset eum ad malū: sed ad experiendum.nam in alijs vicibus quādo samson dicebat dalile vbi haberet vires ipsa volebat experiri:ꝛ ligabat eū: ꝛ cum samson ab ipsa excitabatur reperiēs se ligatum ꝛ soluēs vincula:nō irascebatur ei:sciēs aut arbitrās ꝙ ipsa iocans ageret ad fortitudinem experiendā ꝛ nō ad malum illius.ita nunc putaret.nam si crederet ꝙ ad malū hoc faceret:potius vocasset philistinos vt eum dormientem occiderēt.¶Itē cū iste tonsor raderet capillos eius:poterat nouissima nouacula leuiter iugulare eum ꝛ non fecerat:ideo non veniebat ad nocēdū ei:sed solum ad cognoscendū fortitudinez eius.ꝛ sic non curaret samson lz inueniret tonsorem radentē caput suuz:potissime qz si dalila malum intenderet facere:ipsa nullo vocato poterat samsonem dormientē in gremio suo iugulare. ¶Queretur vlterius cū tonsor auderet caput samsonis tondere:quare philistini hac vice non stabant cozā samsone dormiente:sed latebāt intra cubiculum sicut alijs vicibus.b ¶Rñdendū ꝙ periculū erat si philistini starent cozā samsone dormiente quando tonderetur:ꝛ nō erat piculū ꝙ ibi maneret tonsor.nā si euigilaret samson ꝛ videret p̄ncipes philistinozuz apud se occideret illos:qz putaret manifeste ꝙ veniebāt ad occidēdū eum.ꝛ dato ꝙ non putaret hoc moueretur ad occidendū eos eo ꝙ erant hostes eius.de tonsore aūtē non erat sic:quia dato ꝙ euigilaret poterat colozari factū:ita vt nihil mali suspicaretur sicut supra declaratū est.ideo debuit tonsor accedere:ꝛ nō debuerūt p̄ntes eē philistinoz p̄ncipes:qm̄ lz nō putaretur ꝙ samson euigilare deberet:tñ poterat accidere:ꝛ ad euitanduz periculū non debuerunt esse p̄ntes quouscqz samson tonderetur ꝛ cognosceretur ꝙ pdidisset vires. (Et cepit abijcere eū).s.mouere caput eius.naz duz tondebatur tenebat illū suauiter vt non euigilaret cuz vero tonsus erat mouebat caput illius vt euigilaret ꝛ cognosceret an careret viribus.(Et a se repellere).s.repellebat euz de gremio suo cuz p̄us teneret eum super genua.(Statim enim ab illo fortitudo discessit.)Non intelligitur vt mox euz abiecit a se:sed mox vt tonsus est:quia deus noluit ꝙ vires supnaturaliter suffragarentur ei eo ꝙ erat in culpa declarando dalile modū quo ipsa faceret in eo contra regulā nazareozū.(Dixitqz philistin sup te samson).i. euigila:quia philistini veniunt sup te.erāt tñ tūc philistini intra cubiculū finē rei expectantes. ¶Queretur quomodo philistini nūc sciuerūt an deberēt insurgere in samsonē ad tenēdum eū vel non.nā in alijs vicibus stabāt in cubiculo expectātes finē rei.s.si samson posset vincula rumpe ꝛ manebāt i isidijs:ꝛ postea secrete recedebāt.si aūt non potuisset soluere insurrexissent in euz.nunc tamen non habebat aliqua vincula que rumperet:per quozum ruptionem vel impotentiā ad rumpendū cognoscerēt an perdidisset vires samson.d ¶Aliquis rñdebit ꝙ lz non fiat mentio in littera:tñ dalila ligauit samsonem dormientē aliqua fortia ligatura:ꝛ tunc tonsus fuit.quo facto excitauit eū a somno: ꝛ tētans rūpere vincula nequiuit.qō videntes p̄ncipes philistinozum qui iacebant in insidijs irruerunt super eum ꝛ tenuerunt illum. Ista positio nimis rationabilis erat:ꝛ tamen quia si fuisset

Doct. rñ. ad q̄situz

Qō. 31. A Qūo tonsor audebat venire ad tondēdū samsonē °Rñ. ad q̄sitū.

Qō. 32. A Quid tō sor egissz si euigilasszsamson dum tōderet. * Rñ. ad q̄situm.

Qō. 33. A Qz philistini hac tertia vice nō stabāt cozā samsone dormiēte lz latebāt in cubiculo. b Rñ. ad quesituz.

Qō. 34. A Qūo philistini nō sciuerūt an oēret insurgēre samsonē ad tenendū eū vel non. d Quinsdā rñsio ad q̄situ.

Doc. solidioꝝ rñ. ad q̄stū.

fuisset videtur ꝙ littera descripsisset. ¶ Rationabilius videtur dicēdū ꝙ nō fuerit. sed fuit modus ꝙ dalila credidit certissime ꝙ samson nunc verū locutus fuerat: ió cum dalila eū tondebat latuerunt ipsi in insidijs: ne dō tonderetur samson fortassis euigilaret: ꝛ videns eos coram se insurgeret in illos ꝛ occideret: sed postq̄ fuerunt tonsi capilli samsonis securi philistini ꝙ effugere non posset circundederunt eum atq̄ tenuerunt. (Qui de somno consurgēs). s. euigilans: ꝛ tñ non surgens de gremio dalile. (Dixit in animo suo: egrediar sicut ꝛ ante feci). i. stans samson adhuc in gremio dalile dixit intra se. egrediar. nam vidit philistinos in circuitu: ꝛ putauit ꝙ posset effugere manus illoꝝ. (Et me excutiam). s. de medio eoꝝ: nam nondum tenebant eum: sed erant in circuitu eius ad tenendum illum. (Nesciens ꝙ dominus recessisset ab eo). i. ista dicebat samson nesciēs ꝙ deus recesserat ab eo. s. auferēdo ei vires. nam erant iste vires supnaturales: ꝛ quādiu manebant in eo dicebatur deus manere cum illo. cum autem vires pierunt recessit deus ab illo. vires tamen pierunt quādo capilli tonsi fuerūt: ideo tunc deus vere recessit a samsone. Et hoc pz ꝙ iste vires nō erant in samsone sicut qualitas quedam vel accidens membroꝝ suoꝝ infixum illis: quia tunc sensisset samson corpus suum immutatum per carentiā pristinarum virium: ꝛ tamen nesciebat an perdidisset illas. (Sicut ante feci). s. sicut prius se excusserat ter de vinculis rumpendo illa: ita nunc excuteret de manu philistinoꝝ qui erant in circuitu eius.

Quō vires erāt i samsone

¶ Quē cuꝝ apprehendissent philistijm: statim eruerunt oculos eius: ꝛ duxerunt gazam vinctum catenis: ꝛ clausum in carcere molere fecerunt. Jamq̄ capilli eius renasci ceperant: ꝛ principes philistinoꝝ conuenerunt in vnū vt īmolarent hostias magnificas dagon deo suo: ꝛ epularentur dicentes. Tradidit deus noster inimicum nostrum samson in manus nostras. Quod etiaꝝ populus videns laudabat deum suum eademq̄ dicebat. Tradidit deus noster aduersarium nostrum in manus nostras: qui deleuit terram nostram ꝛ occidit plurimos. Letantesq̄ per conuiuia sumptis iam epulis: preceperunt vt vocaret̄ samson: ꝛ ante eos luderet. Qui adductus de carcere: ludebat ante eos. Fecerunt q̄ cum stare inter duas columnas.

Sāsonis cōprehēsio ac eius-dē diuisio.

Quē cū cōprehēdissent. Hic ponit̄ samsonis comprehē sio. Et diuidit̄ in tres ptes. Primo ponitur samsonis incarceratio. Secūdo eius delusio. Tertio eius mors ꝛ cōsūmatio. scōa ibi. (Jamq̄ capilli.) Tertia ibi. (Qui dixit puero.) ¶ Circa p̄mum dō. (Quem cum comprehendissent philistīn). s. postq̄ detonsum eū circūdederūt iniecerunt manus in eum ꝛ tenuerunt. (Statim eruerūt oculos eius). s. añq̄ recederent de eodē loco eruerūt oculos illius: ꝛ fic duxerūt eum vinctū. (Et duxerūt gazam.) Ad istā ciuitatē potius q̄ ad aliā duxerūt eū: qz forte ista erat celebrioꝝ oibus vrbibus philistinoꝝ. Uel qz ista erat ꝓpinquioꝝ loco illi in quo captus est samson. Uel qz ibi erat deus dagon deus maximus philistinoꝝ cui philistini attribuebāt victorias suas: ꝛ in honorē eius duxerunt eū ad vrbē illā. qō pz qz postea ꝺuenit populus magnus philistinoꝝ in gazā: ꝛ oēs ꝓncipes philistinoꝝ: ꝛ īmolabāt magnificas hostias deo dagon suo ꝓ captione samsonis. ĵ. in littera. Uel forte qz samson deliquerat in vrbe gaza. s. portas eius duxerat in mōtē ꝑcedēti. c. duxerūt eum illuc vt ibi puniret̄. (Et vinctum catenis). i. vinxerunt eum catenis: ꝛ tenebāt in carcere ad gloriam victorie sue: vt cū veniret dies solēnitatis eoꝝ facerēt eū ludere coram se. (Et clausum in carcere molere fecerūt). i. cū esset samson vir fortis: faciebāt ꝙ intra carcerem staret trabēs molā asinariā atq̄ fuiret sic philistinis. Uel forte erat mola parua que ab boue mouet̄ ad molēdum. istud autem fit in terra philistinoꝝ: ꝛ terra chanaā ꝛ egypti quia est terra aquarum inops: ꝛ non sunt artificia molendi in fluminibus: sed brachio hominis far ad molā teritur.

Uel fit artificium magnarum molarum que ab asinis rotantur: ꝛ ꝺsuete sunt iste mole asinarie in terra illa. vnde ℔ Christus dixit Matth. 18. qui scandalizauerit vnum de pusillis istis q̄ in me credūt: expedit vt suspēdatur mola asinaria collo eius: ꝛ proijciat̄ in profundum maris. cōsuetum etiam erat ꝙ captiui qui tenebāt̄ in carcere baberēt ibi molas ꝛ catenati molerēt. sic patet Exo. 11. cum dicitur. morietur omne primogenitū in terra egypti a primogenito pharaonis qui sedet in solio eius: vsq̄ ad primogenitum ancille q̄ est ad molam. ꝛ Exo. 12. ponit̄ istud ꝛ dō. percussit dñs oē p̄mogenitū in terra egypti a primogenito pharaonis qui sedebat i solio eius vsq̄ ad primogenitū captiue que erat in carcere. ꝛ fic ancilla que erat ad molam erat illa q̄ erat in carcere. ex quo pz ꝙ captiui in terra illa in carceribus cogebātur molere. ꝛ fic factū est de samsone. ¶ Ra. sa. ꝛ alig hebrei. ꝛ Nicolaus dicūt ꝙ philistini ducebāt vxores suas ꝛ filias ad samsonē vt cognosceret eas: ꝛ inde ꝓples fortissima ficut samson gigneretur. ꝛ hoc erat molere. ¶ Sed istud nō stat. primo qz dō ꝙ vinctū catenis coegerūt molere. ꝛ tñ ad istud opus cognoscendi feminas philistinoꝝ nō esset vinctus catenis. Item non est verisimile ꝙ philistini essent tā turpissimi vt filias vel vxores p̄ inbonestatē copule subijcere vellent hosti: potissime cum eū valde odissent. Itē ꝛ efficaciuꝰ nō erat hoc credibile: qz nō poterāt nūc credere philistini ꝙ filij nati de samsone eēnt fortes sicut ipse: qz si samson bret vires nāliter credere possent ꝙ vires samsonis deriuari possent in filijs: samson tñ bēbat vires supnāliter: ꝛ fic credebāt philistini ficut declaratū fuit supra. ió nō crederēt ꝙ deriuari poterāt in posteros ꝑ feminis deriuationē. Itē qō maius ē: si samson nūc bret vires siue ille nāliter siue supnaturalr eēnt poterāt philistini cogitare ꝙ derivarēt vires eius in posteros: nūc autē viribus carebat vt ipsi videbāt: ꝛ effectus erat ita infirmus sicut alius homo: ideo nō est vllatenus verisimile ꝙ darēt ei aliquā feminā ad cognoscēdum: sed solū cogebāt eū ad molēdum sicut asinum. O admirāda calamitas samsonis. o populi indaici grauissima infelicitas: ꝛ opprobriū. fortissimus ille virorū: atq̄ toti seculo stupendus ipsoq̄ nomine terribilis samson: qui leones seuissimos facili manus ictu domuerat: magnos hostilis exercitus cuneos fundēs: inauditā oibus seculis stragez egerat. quid ꝛ mirabilius est tāta facilitate: vt facilius sibi agere q̄s nobis cogitare foret. o nimis plangēde vir īmo virorū flos: ꝙ oēs viribus superās sola prudētia caruisti: ꝛ miserabilis miserande pulchritudine tractus: ꝛ fallacibus lachrymis deceptus in extremā decidisti sortē. ita vt cunctoꝝ q̄s legerim miserior factus: turpiter ab hostibus vtroq̄ ꝓuatus lumine: in eternū totius populi hebreoꝝ opprobriū: ad molā asinariā molē cogeris. nec satis hoc fuit in te amare in seuiēti fortune: īmo ꝛ diuine vltioni: nisi vt insanus effectus vani ꝛ turpissimi scurre typū gerēs: coram hostili caterua in tui delusionē ludere cogereris. qs. n. sufficienter tātā calamitatē lugere queat: īmo qs digne cogitaꝛ valeat: subito in te summa infimis coequata sunt. arbitroꝝ autē dei nr̄i ista fore ꝑdigia: ꝙ ꝛ supbientiū boīm in amplissimo roboꝛe maxima felicitatē ponētiū: aut ꝙ ꝑ seipsis fruentiū positionē elidat: ipm q̄ cunctis mortalibus roboꝛe ꝑstātioꝛ fuit amara ꝛ ignobili calamitate cōfecit. vt discat qlibet dño nr̄o colla subiscere: ꝛ soli trinitati fuire coꝛporalibus votibus nō curatis. Nec huic dissimilis ceteris infelicitas. nā ꝛ ceteros quos aut maxima potētia: aut excellētissima pulchritudo: aut admirāda totius coꝛpis agilitas: aut pecuniaꝝ numerosa possessio: aut sapiētie nimia celsitudo claros effecit: dura excidia cōfecerunt. ¶ Queret̄ quare philistini samsonē moꝛ captiuatū oculis ꝓuauerūt. ¶ Rñden dū ꝙ philistini forte timuerūt ꝙ sicut ꝑditis capillis samson vires ꝑdiderat: ita renascētib⁹ illis recuparet vires. ꝛ qz tūc posset eis nocere valde si videret rūpēs vincula ꝛ occidēs quoscunq̄ vellet in terra philistinoꝝ ꝛ rediret tūc in terrā suā absulerūt ei oculos: qz dato ꝙ redirēt vires paucos posset ledere ēt si vellet: īmo nulli nocere auderet: qz nō vidēs nō posset effugere manus eoꝝ. ¶ Aliter ꝛ melius dōm ꝙ nō putauerūt philistini ꝙ renascētibus capillis redirēt vires samsonis: quia aliogn nō permisissent crescere capillos eius ꝛ ꝑmiserūt vt pz. ĵ. sz putabāt ꝙ cū deus dedisset ei vires ꝛ nunc iratus ei eēt: ꝙ nūq̄ iam ei vires donaret. qz tñ samson manēs i paucitate viriū si videret posset multa agere ꝛ fugere: eruerūt oculos eius ne gcq̄ mali agere auderet nec effugere posset.

¶ Quare deus permisit samsonem iudicē hebreoꝝ cadere in philistinoꝝ manus. Qō. 16.

Queretur vlterius q̄re deus ꝑmisit samsonē iudicem hebreoꝝ quē ipe ad istud opus ꝺsecrauerat

Ebreoꝝ opio. ꝛ nic.

1. ī ꝑbatio

Secunda.

Tertia.

Quarta.

Apostrophat i samsonem.

Sāson totius populi hebreoꝝ eternū opprobrium.

Nota.

Qō. 35 A

Qz philistini sāsonez moꝛ captiuuz oculis ꝓuarunt.

» Rñ. ad q̄. Alia solidioꝝ rñsio ad q̄situm.

Rñ.ad q̄st. cadere in manus philistinoꝝ. ¶ Rñdēdū q̄ ad hoc fuerūt duplicia demerita. s. ipsius samsonis ⁊ populi israel. de samsonis demeritis apparet q̄ aliq̄n in victorijs quas habebat cōtra philistinos: non putabat deū p̄sidere: ſz ipse tāq̄ viribus suis gloriabat. sic dicūt fuisse in victoria q̄n fudit exercitū philistinorum ⁊ occidit mille viros. ⁊ ob hoc vt cognosceret magnitudinē dei: ⁊ ab eo p̄uenire oē bonū dedit sitim magnā in eo: ita vt lassaretur ad mortē ⁊ timeret cadere in manus philistinoꝝ. ⁊ tūc vexatiōe coactus ad dñm̄ suersus est dicens. tu dedisti in manu serui tui salutē hāc maximā ⁊ victoriā: ⁊ deu siti moriar: incidāq̄ in manus philistinoꝝ. p̄cedēti. c. Hoc tz Josephus. 5. antigtatū dicēs. samson ergo plusq̄ oportebat exultās: non dei opationem credebat: ſz suis viribus abscribebat: eoq̄ p maxillā alij hostiū cessi sunt: ⁊ alij fugati sunt: ſz irruit in eū sitis dura: ⁊ tūc cognouit dei virtutē. ¶ Alia aūt fuerūt maiora samsonis crimina q̄ ardēter amabat philistinas mulieres eisq̄ fruebat illicito coitu: nec cōiugē q̄rebat de israelitidis. nec tñ dico de p̄ria muliere

Samsonis crimina.

Pctā ppli in hāc calamitatē samsonē tradiderūt duplr.

thamnatea quā in vxorē accepit: q̄ ad illā deus eū inclinauit: ſz de alijs q̄s meretricio amore dilexit tam in gaza q̄s in valle thoret vt p̄z. ē. in hīa. ¶ Jtē peccata populi tradiderūt samsonē in istā calamitatē. ⁊ hoc dupliciter. s. directe ⁊ indirecte. ¶ Directe q̄dē q̄ p̄o malis opibus israelitarū q̄ erāt subditi samsonis vita samsonis deprauabat: ⁊ pene ei a dño infligebātur. naz sicut p̄ peccato populi deus facit interdū regnare hypocritaz vt p̄z Job. 34. c. ita ⁊ p̄cipē bonū interdū deus deserit: ⁊ infortunantur actus eius p̄pter peccata populi. sic fuit de dauid q̄ erat bonus rex: ⁊ tñ p̄pter peccata populi ipse p̄missus est cadere in p̄ctñ numerādi populū. Sic dī. 2. Re. 24. s. addidit furor dñi irasci ōtra israel: monitq̄ dauid in eis dicentē. vade numera israel ⁊ iuda. vñ Gregorius ait in moralibus q̄ sm̄ merita subditoꝝ disponūt actus pastoꝝ. peccabāt aūt israelite nūc cōtra dominū q̄ nō recedebāt ab idolatria: ⁊ q̄ cōicabant cum chananeis in matrimonijs ⁊ in alijs a lege vetitis: iō punitus est samson in illis: quia p̄missus est peccare p̄pter peccata eoꝝ: ⁊ consequēter punitus p̄pter illos. ¶ Scō̄o punitus est samson p̄pter israelitas indirecte. s. vt non p̄ficeret illis. Nam samson breui tpe. s. vnius anni vel q̄si totam terrā philistinoꝝ pauore concussérat: ⁊ occidebat quos volebat. vñ si mānsisset paulo maiori tpe apud israelitas deleuisset philistinos: nec solū liberasset israelitas de iugo philistinoꝝ: sed ēt philistinos israelitaꝝ subiecisset seruituti. hoc aūt non erat placitum cōtra deo pp peccata israelitarum q̄ non merebant talia bona: ideo tradidit deus vir bñc fortissimū manibus hostiū ne p̄desse posset populo indignissimo iudeorum. ¶ Quereē vlterius quare deus p̄misit samsonē oculis p̄uari. ¶ Rñdendū q̄ deus punire volebat samsonē p̄ peccatis suis vt supra declaratū est. ⁊ q̄ deus q̄ñq̄ ad ostentionē magne iustitie punit boiez p ea p̄ que peccauit vt p̄z Sapiētie. 11. s. p q̄ q̄s peccat p hec torquet. voluit punire samsonem sicut peccauerat. fuit aūt peccatū samsonis graue in amore mulierū philistinarum. ⁊ hoc q̄ placebāt nimis oculis eius: sicut dī. ē. 14. iō illi oculi q̄bus nimis placuerūt mulieres inordinate: dei iustitia ordināte eruti sunt.

Qō.37 A Qr de⁹ p̄misit samsonē oculis p̄uari. ◦ Rñ.ad q̄.

¶ Quare samson solus inter iudices israel p̄missus est cadere in manus hostium ⁊ apud eos mori. Qō.38.

A **Queretur** vlterius quare samson solus inter iudices israel p̄missus est cadere in manus hostiuz ⁊ mori apud eos. nā nullus alius de iudicibus captus fuit ab hostibus nec mortuus est in terra eoꝝ: ſz potius oēs triūphauerūt de hostibus. ¶ Rñdendū q̄ istud factū est p̄p multa. p̄mo quia oēs alij iudices erāt viri boni p̄udētes timētes deū: ⁊ tenētes legē illius. samson aūt erat iuuenis ⁊ stultus. nā nondū. 20. annos egerat q̄n mortuus est vt declaratū est p̄cedenti. c. ⁊ cū virtbus excelleret omnes hoīes, superbiebat: ⁊ dominabantur in eo passiones iuueniles in q̄bus deum offendebat amando intēperate mulieres philistinas. debuit ergo a deo puniri iste ⁊ nō ceteri iudices q̄ recte viuebant. ¶ Secundum erat p̄pter peccata israelitarū. nam quādo alij iudices veniebāt sup̄ populum cessabant israelite a peccatis: ⁊ colebant dominum tpe illius iudicis vt p̄z. ē. 2. ⁊ illo mortuo cōuertebātur ad idola: ideo dum viueret iudex non infligebat deus malum iudici nec israelitis: ſz oēs hostes tacebant. nunc aūt pp peccata israelitarum ipsi non liberati sunt p samsonē: sed quāquā eēt fortissimus iudicum tpe eius seruierūt israelite philistinis: ⁊ eo morīēte manserūt in seruitute q̄ñ non contigerat tempore aliorum iudicum: ita ⁊ ipse p̄ peccatis illoꝝ habuit occasionem moriendi in manibus hostium q̄ñ non cōtigerat alijs iudicibus. ¶ Tertium est q̄ samson erat fortissimus: ⁊ si virisset deleuisset philistinos quos deberi nolebat: tam exigentibus demeritis israelitarū q̄s ad exercitādum israelitas cum eis vt patet. ō. 3. c. ideo debuit bñc morte veloci consumere ne hostes deleret. alijs autem iudicibus nō fuerant date aliq̄e vires specialiter que essent semp manētes: ideo ſz deus ſmel p eos expulisset hostes de terra: non audebāt ipsi vlterius in hostes insurgere: nisi p̄us hostes econtrario insurgerēt. ⁊ sic ſz multo tēpore viuerent non poterant delere philistinos aut subijcere eos in seruitutem: sicut facturus erat samson nisi breui morte confectus foret: ideo non oportuit q̄ alij iudices ita cito morerentur aut manibus hostium traderētur.

Rñ.ad q̄st. 1.cā.

2.mō.

Qō. 39. A Qr philistini effossis oculis sāsoni ī illico eū occiderūt. ▷ Rñ.ad quesitū. △ 1.cā.

¶ Queretur vlterius quare philistini cū accepissent samsonem ⁊ eruissent oculos eius: non occiderunt illico eum. ▷ ¶ Respondēdum q̄ fuit duplex cā. Una ex parte philistinorū. Et alia ex p̄te dei. △ ¶ Ex p̄te philistinoꝝ fuit desiderium perfecte vindicte. nam cū samson tantum illusisset eis q̄ ipse solus compelleret in fugam totū exercitum philistinorum: ⁊ inuitis eis introiuisset ⁊ eruisset de vrbe gaza atq̄ in būeris portasset fores vrbis vsq̄ ad montem non reputabant completā vindictam si eū occiderēt velut in bello. ideo conati sunt accipe eum viuentem ad illudendum ei in terra sua cogendo eum molere. Etiam tanq̄ insanum excecatum coram se ludere faciendū: ⁊ postea si vellēt morte turpissima afficiendum. ⁊ ob hoc quāquā potuissent eum occidere fraudulenter anteq̄ vires p̄deret ingulando eum dormiēte sepe in gremio dalile: vel ex occultis sagitta eum p̄cutiēdo noluerunt: sed conati sunt ingrere quomodo samson poterat carere viribus: vt eum captum tenerēt. ¶ Secūda causa ⁊ efficacior fuit ex p̄te dei q̄ mouit philistinos vt desiderarēt capere samsonem viuentem. nā ſz deus vellet samsonē mori tñ nolebat eum capi inutiliter a philistinis: sed p̄ captionem suā maiora damna philistinis inferret q̄s viuens non captus intulerat. nā postea concutiēs domum occidit tria milia virorū: ⁊ ipse pariter mortuus est. ⁊ dī q̄ plures ibi occidit q̄s viuēs occiderat: ⁊ q̄si philistini occidissent eū mox vt ceperūt: non feciſſet istā vltionē in philistinos. inclinauit ergo deus philistinos vt non occiderent eū: ſz ipsi nō putabāt q̄ ad malū suū eū viuentē custodirēt.

2.cā.

¶ An peccarunt philistini capientes p̄ insidias samsonem in domo dalile ⁊ orbantes eum. Qō.40.

A **Queretur** vlterius an peccauerunt philistini capiētes samsonem in domo dalile ⁊ orbantes eum.

Luiusdā rñ.ad q̄.

¶ Aliquis dicet q̄ sic: quia philistini p̄ fraudes p̄cesserūt contra samsonem latentes intra cubiculum dalile ⁊ sic tenuerūt eū. ¶ Respondendum q̄ non peccauerunt philistini quia ipsi habebāt iustum bellum contra samsonem q̄ terram eorum iniuste vastabat vt declaratum est. c. p̄cedenti. hosti autem quodcunq̄ licet in hostem: dum tamē veritatē interpositam ex pacto nō fallat. Qr autem licuerit eis orbare samsonem oculis ⁊ cogere ad molam: ⁊ ad quecūq̄ turpissima officia notum est. cuz liceat occidere eum non determinato modo: q̄ hostibus non est lex posita: sed q̄cq̄d volunt ⁊ ponunt hoc lex est. nam de iure gentium istud est. ¶ Sed solum est dubium quia per insidias fecerunt.

Dubium Rñsio.

¶ Dicēdū q̄ nec ēt peccauerunt in hoc: quia insidie vocant respectu illius q̄ se non tenetur obseruare: sicut viuētibus in eadez politia vel sub eodem iure istud est q̄ nullus se debeat ab alio obseruare eo q̄ figd vnus bz contra alium iure diffinitur: ⁊ ob hoc si inter istos quis alium non aspicientem p̄cusserit ex insidijs agere dī. In hostibus autem non stat istud: quia lex hostis est nocere hosti quamtumcunq̄ ⁊ qualitercunq̄ potuerit: ⁊ cum istud cognituz sit non potest q̄s reputare insidias illas quas scit de iure sibi posse poni: sed vtens iure suo non peccat: ideo philistini percutientes ⁊ capientes samsonem insidiose non peccauerunt. nam deus iussit israelitis ponere insidias quando pugnabant contra vrbem hay vt patet Josue. 8. c. ideo diffinitum est q̄ in bello iusto licitum est vti insidijs ⁊ quibuscunq̄ cautelis.

Lex hostis ē hosti nocē. ◦ Obiec. ⁎ Rñsio. ⁂ Qō. 41. A An dalila peccauit tradēdo sāsonē manibus philistinoꝝ. Luiusdā rñ.ad q̄.

◦ ¶ Sed obijciet aliq̄s q̄ licituz est cuiq̄ vti iure suo dum tamē bono animo vtatur. Nam vti iure suo mala intentiōe p̄tm̄ est. ⁎ ¶ Rñdendum q̄ philistini bona intentione iure suo vtebantur contra samsonem. nam agere ad occidendum non est agere mala intentione cum hoc liceat hosti contra hostem. ⁂ ¶ Queretur vlterius an dalila peccauit tradendo samsonē manibus philistinoꝝ. ¶ Aliquis dicet q̄ non: quia erat ipsa hostis ⁊ licebat ei agere contra samsonem q̄cq̄d licebat fieri contra hostez. nam ita tenentur femine ad p̄curandum patrie incolumitatē quantum eis possibile est: sicut viri. sed philistinis licebat capere samsonē p̄ insidias ⁊ occidere: ideo ēt liceret dalile. ¶ Rñdendum est q̄ dalila peccauit grauiter samsonē tradēdo manibus philistinoꝝ:

3.cā. Doc. rñ. ad q̄situz

philistinozum:quia ipsa tenebatur ei obseruare legem amātis: quia samson diligebat eam valde:ꝛ confidebat illi:ꝛ ipsa ostendebat se maxime diligere samsonem:quia alꝫ non cōfessus fuisset samson ei.sed fallere legem amoris non pronunciādo samsoni peccatum erat.nam cum talia ostenderet dalila samsoni poterat rationabiliter conqueri samson de illa si ꝓuaricaretur legem amoris.Sic enim diffinit aristo.8.Ethicozum cum agit de querelis amicozum.quia quidam diligunt alios amore honesto: ꝛ putant se ab eis simili amore diligi.cum autez infiderit eis inopia rerum:amici qui putabantur diligere ꝓpter honestam et diligebant ꝓpter vtile recedunt ab amicitia:ꝛ alij conquerūtur. Respondet aristoteles ꝙ si ille qui amabat ꝓp vtile simulabat se amare ꝓpter honestum:ꝛ postea amicum calamitosuz relinquat habet amicus ius querele.Si autē alius amans ꝓpter vtile:non fingebat se amare ꝓpter honestum:sed apparebat ꝙ amaret ꝓpter vtile:non habet ius querele amicus:sed fibi imputet ꝙ insipiens erat.ita de dalila ꝛ samsone.nam dalila ostendebat valde ꝙ diligeret samsonē toto animo: ꝛ sic petebat ab eo diligi cum dixit. quomodo dicis ꝙ ames me cum animus tuus non sit mecum supza in littera.ꝛ tamen non diceret ista dalila samsoni nisi ipsa ostenderet ei ꝙ ipsum equaliter diligebat.etiaz ostendit hoc ipsa.nam cum samson nollet ei indicare robur suuz defecit spūs eius atq; lassata ē.ꝛ ista erāt signa amātis.hec oia fefellit dalila cum secrete moliretur insidias contra eum:ideo peccauit. ¶Item patet ꝙ dalila non tradiderit samsonē vtēs iure suo.ſ.desiderio conseruandi patriam:sed illecta desiderio pecuniarum.nam anteq; philistini pecuniam ꝓmitterent dalile non intendit offendere samsonem.ꝓmissis autem pecunijs conata est hoc efficere.ꝛ sic amore lucri egit contra fidē amantum.

Nota de amicis.

B

Obiectō

¶Sed obijcitur ꝙ iudith egit simile.nam ipsa confugit ad holofernem tanq; petens saluari ꝛ mētita est in multis vt ꝓz Judith. 10.et. 11.et. 12.c.ꝛ occidit postea holofernem:ꝛ tamē dz de ipsa ꝙ non peccauit:sed potius in catalogo sanctarum feminarum collocatur.

Rñsio.

¶Rñdendum ꝙ iudith ꝛ dalila nō fuerunt similes.ꝓio quia dalila a ꝓncipio diligebat samsonem:ꝛ seruabat ad eum fidem vt amantem.postea autem pecunijs corrupta legem violauit.Judith autez nunq; dilexit holofernem:sed abominata est:ꝛ iuit ad illum animo occidendi eum. ¶Secundo differebat quia dalila ostendit samsoni ꝙ diligeret eū ꝛ adherebat ei vt amāti:tenebatq; eum in gremio suo:ꝛ alias illecebras ꝓcurabat illi.Judith aūt non ostendit se diligere holofernē ſz potius refugiebat ab eo ꝛ nolebat comedere de cibis eius nec dormire intra cameram eius vt ꝓz Judith. 11.et. 12.ideo holofernes non debebat suspicari se diligi ab illa:nec confidere illi cum ipsa nihil tale ostenderet:ꝛ sic iudith non fefellit holofernē:ſz potius ipse deceptus est pulchritudine eius Judith. 10. et. 11.dalila autem rebus istis ꝛ obsequijs amantum samsonez fefellit. ¶Tertio differebāt:qz iudith venit ꝺ holofernē mota iusta causa.ſ.ad defensionem populi sui:ꝛ premissa oratione ad deuz ꝛ ieiunio vt ꝓz.a.c. 7.vsq; ad. 11.ꝛ deus misit spūm in coz de eius ad faciēdum hec.dalila autem non fuit mota a deo nec aliqua iusta causa sed sola lucri cupiditate amantem hostilibus manibus tradidit.solum autem fuit culpabile in iudith mendacium nam multa mendacia dixit coram holoferne:ſz omnia ista susceperunt dispensationē a deo:qz iusta causa mouebat iudith: ꝛ deus eam ad faciēdum hoc impulerat.dalila aūt nullo mō est excusabilis:quia in ope suo nihil honestuz intercidit ꝓ qō inhonestas ceterozum temperetur. (Jamq; capilli eius.) Dic ponitur scōm huius ꝓis.ſ.samsonis illusio:qz ad complementū victorie sue volebant vti samsone in ludis in festiuitate victorie samsonis.ꝛ dz. (Jamq; capilli eius renasci ceperant).ſ.quādo facta sunt que sequuntur h ceperant renasci capilli samsonis.ex hoc ꝓz ꝙ modico tempore manfit samson in terra philistinozuz postq; captus est.Qō ꝓz ex duobuꝫ. Primo qz quando samson captus est tonsi fuerunt capilli eius:ꝛ tunc irruerunt in eum philistini.ꝛ tamen h dz ꝙ facta sunt ista conuiuia que sequuntur in gbus mortuus est samson quādo ceperāt renasci capilli samsonis:ꝛ tñ ad hoc ꝙ renascerētur modicū tps oportebat:qō fuisset forte nō vnius mensis integri. ¶Scōm est qz die illa conuenerunt philistini ad faciendum sacrificia ꝓ victoria otra samsonem vt ꝓz.j.ꝛ tamē non est verisimile ꝙ multis diebus post captionem samsonis differrēt philistini immolare hostias pro victoria.ꝛ dz de capillis renascentibus ad significādum ꝙ iam samson habebat fortitudinem eo ꝙ capilli renascebantur.non est autem sensus ꝙ capilli conferrent vires samsoni vel in ipsis capillis manerent vires:sed deus dabat vires:ꝛ ꝓ recessuz eorū

3.rō.

† Sāsonis illusio. †

L

samson carebat viribus vt patet.ē.in littera.Sed qz deus dabat vires samsoni quādiu seruabat regulam nazareozū:ꝛ pdendo capillos regulam transgressus est:ꝛ deus recessit ab eo:ꝛ cessauerunt vires.cū aūt captus a philistinis manfit in carcere ceperunt crescere capilli:ꝛ tunc verisimile est ꝙ samson ad se reuersus penitētiā egerit ꝛ seruauerit regulam nazareozum:ꝛ sic deus daret ei vires renascētibus capillis.vñ non fit mentio de capillis quasi ipsi vires darēt:sed qz deus dabat vires quando illi redibāt.ꝛ istud erat ꝓ accidens. (Et ꝓncipes philistinozū cōuenerūt in vnum.) Isti erāt. 5.satrape vel reges philistinozū q dominabantur toti terre philistinozū distincte ꝓ qnq; metropoles. (Ut imolarēt hostias magnificas dagon deo suo).i. voluerūt ad reuerētiam victorie de samsone imolare hostias magnificas.i.magnozū sumptuū:qz sic expetebat ad reges ꝓ tanta victoria habita agere.isti ꝓncipes cōuenerunt ad h:qz ad ipsos ptinebat disponere de omnibus que facere debebāt philistini:ꝛ ipsi venerūt ad vrbē gaze:ꝛ cum eis populus ad festū imolationis.iste dagon erat vnus de dijs philistinozum vt imediate dicetur. (Et epularentur).i.facerent sacrificium ꝛ ipsi comederēt. erat ista cōsuetudo gentilium ꝙ facerēt sacrificia dijs suis:ꝛ de carnibus sacrificiozum comederēt.imo ꝙ plus erat comedebāt adipes sacrificiozū ꝛ bibebant vinū libaminum.quozuz vtrūq; apud hebreos erat ꝓhibitū.de hoc Deutero. 32.surgāt ꝛ opitulentur eis:ꝛ in necessitate eos ꝓtegāt.ꝛ añ h.vbi sunt dij eorū in qbus habebant fiduciam:de quoꝝ victimis comedebāt adipes:ꝛ bibebant vinum libaminum.fic ēt iudeis erat cōsuetudo ꝙ quādo facerent festiuitates magnas vt coronatiōes regū offerrent deo sacrificia pacifica:ꝛ de illis comedebāt ipsi:qz q̄dā ps erat que ꝓueniebat in ius offerentiū.fic ꝓz in coronatiōe saulis. 1.Re. 11.ꝛ i coronatōe adonie. 3.Re. 1.ꝛ deus h iubebat fieri in festiuitatibus magnis qbus conueniebant israelite ad sanctuarium vt coza domino epularenꝫ vt ꝓz Deutero. 12.et. 14. et. 16.c. ¶Queretur quare nūc philistini immolabant victimas dijs ꝛ epulabantur. ¶Respondēdum ꝙ ad honorez victorie samsonis faciebāt:quia ipm vicerāt contra quē nūq; putabāt se ꝓualituros.sed crediderāt ꝙ ipse potius destrueret terram eorū cum faceret contra eos magnifica gesta ꝛ inaudita a seculis:ideo tanto nunc magis debuerūt gaudere quāto victoria celebrioz erat:ꝛ ob hoc omnes. 5.reges philistinozū conuenerūt in vnū:ꝛ populus cum eis ad istam solēnitatez. Item non solum dz ꝙ imolauerūt victimas:sed etiā ꝙ ille victime erant magnifice.ꝛ h quia victoria erat magnifica. ¶Sed aliqs dicet ꝙ rationabiliter erat philistinos epulari ꝛ gaudere.sed nō apparet quare deberēt imolare victimas. ¶Rñdendū ꝙ philistini credebāt ꝙ dij sui adiuuabant eos in bellis:ꝛ dabant eis istā victoriam:ideo ad laudē eorū faciebāt sacrificia.ꝓz hoc ex ꝛbis eorū.nam cū eēnt i sacrificijs ꝛ cōuiuijs dicebāt.tradidit deꝰ nr inimicū nostrū samson in manus nostras.vt ꝓz j.sic etiam fuit semp opinio apud philistinos ꝙ quascūq; victorias obtinerent de gentibus alijs:obtinebāt fauore deorū suoꝝ.vnde quādo pugnātes contra israel ceperūt arcā dei in bello posuerunt etiā in templo dagon:quasi ipse dagon cepisset eam ꝓmo Regum. 5. Item quando pugnātes occiderunt saulem ꝛ filios eius:ꝓciderunt caput saulis vt ostenderetur in oībus tēplis idoloꝝ philistinozum vt ꝓz. 1.Re. vlti.ꝛ ꝓmo Parali. 10.c.ita ergo nunc putauerunt ꝙ adiuuissent eos dij sui:ꝛ fecerunt sacrificia magnifica in gratiarū actiones ꝓ tanto beneficio.ꝛ tamen fm veritatem non poterant isti dij adiuuare eos:quia non erāt nisi lapides mortui ꝛ ligna:immo potius impediebant:quia deus verus impediebat philistinos ꝓpter cultū idolozū.ꝛ quia victoriā que a deo vero erat simulacris ascribebant. Ista ēt erat opinio oium gentiliū ꝙ dij sui adiuuarēt eos:ꝛ ꝙ pugnarēt singuli dij ꝓ cultoribus suis.ficut declarat Augu.de ciui.dei lib.3.ꝛ virgilius. 10.eneidos.ꝛ ouidius in multis locis.

Qō.42

A

Qz nē philistini imo labāt victimas dijs ꝛ epulabāt.

ᵇ Rñ.ad q̄.

Obiectio.

Rñsio.

¶Qz potiꝰ philistini sacrificarūt nē do dagō q̄ alteri deo. Qō.43.

A

Queretur vlterius quare potius philistini sacrificauerunt nunc dagon q̄ alteri deo in gratiarum actionem ꝓ beneficio suscepto. ¶Aliquis dicet ꝙ non habebant alium deū philistini iō huic attribuebāt omnes victorias suas:ꝛ consequenter ei offerebant omnia sacrificia.Sed dicendum ꝙ non stat:qz philistini habebant multos alios deos vt ꝓz 1.Regū vltimo.cum dz ꝙ caput saulis portatum est ꝓ templa idoloꝝ.vñ erāt apud philistinos alij dij famosi:quoꝝ vnus erat astaroth.ꝛ huic ascripserūt victoriā quā obtinuerūt otra israelitas:quando occiderūt saulem ꝛ filios eius vt patet allegato.c. nam in templo illius posuerunt arma saulis.in quo significabāt

Cuiusdam rñ.ad q̄si. Impbatō

beelzebub apud philistinos erat sicut apollo delphicus apō grecos et latinos.

qꝫ virtute illius obtenta fuerant illa arma de manu hostiū:erat etiam deus beelzebub famosissimus apud philistinos:ꝛ potissime in arte diuinandi.sicut apud grecos ꝛ latinos:ꝛ quasi ceteras gentes erat apollo delphicus ad quem prō reuelatione occultorum recurrebatur.Erat autē beelzebub in vrbe acharon q̄ erat vna de metropolibus philistinorum:ꝛ concurrebant philistini ad illum deum prō inquisitione sup dubijs.similiter etiam israelite ꝛ alie gentes propinque mittebant ad illū deum.vnde ochozias rex israel egrotans misit ad consulendum beelzebub deuz acharon an consurgeret de infirmitate sua.4.Re.1.c.erat etiaz dagon apud philistinos qui erat deus famosus vt patet ex hoc qꝫ ei obtulerunt magnificas victimas. ¶Queretur ergo tunc vlterius cum inter philistinos eēt multi dij famosi ad minus.3.s.beelzebub astaroth ꝛ dagon:quare potius sacrificauerunt dagon q̄ alteri deo. ¶Aliquis dicet qꝫ hoc fecerunt quia alij erant dij particulares alicuius terre philistinorum:ꝛ tamen dagon erat deus generalis omniū philistinorum.ꝛ hoc colligitur ex littera:quia dicitur qꝫ conuenerunt vt immolarent victimas magnificas deo suo dagon.ꝛ sic respectu oiuz quinqꝫ regum philistinorum vocatur deus suus dagon. ¶Sed dicendū qꝫ istud non stat:quia potius erat deus cōmunis terre philistinorum astaroth q̄ dagon vt pz primo Paralipo.10.cum dicitur qꝫ arma saulis consecrauerunt in fano dei sui:ꝛ caput affixerunt in templo dagon.ꝛ sic alius vocatur deus generalis respectu philistinorum:ꝛ non dagon.s.ille cui consecrata sunt arma:ꝛ ille erat astaroth vt patet primo Regū.3.1.c. ¶Dicēdū ergo qꝫ in terra philistinorum erant multi dij:sed famosi erant soli tres s.astaroth:dagon:ꝛ beelzebub:sed non debuerunt nunc victime consecrari beelzebub quia iste erat deus famosus in responsione ad abscondita sed non in operatione bellorum:sicut alij gētiles credebant martem potentissimum deum bellorum:ꝛ tamē apollinem delphicum tenebant vt eminentiorem in respondendo.vnde de toto orbe confluebant ad eum prō responsis.ꝛ quia nunc immolabatur prō bello debuit immolari dagon vel astaroth:non tamen obtulerunt philistini astaroth sed dagon:quia potentiorem deum ꝛ bonorabiliorem reputabant dagon.sic patet quando ducta est arca dei capta de bello.nam posita est in tēplo dagon:ꝛ non in templo astaroth primo Re.5.c. ¶Item in bello contra saulem quando ipse occisuz est principaliter fuit bonoratus deus dagon.nam caput saulis precisum fuit ꝛ affixum templo dagon vt patet primo Paralipo.10.nunc quoqꝫ tanq̄ bonorabilissimum reputantes dagon ei immolauerūt. ¶Sed obijcietur qꝫ cum pugna contra saulem fuerit de famosissimis: quare ascripta fuit victoria illius deo astaroth cui consecrata sunt arma:ꝛ non dagon. ¶Respondenduz qꝫ principalius fuit ibi bonoratus dagon q̄ astaroth:quia in templo dagon fuit positum caput:ꝛ in templo astaroth arma vt patet primo Parali.10.c.ꝛ tamen caput magis principalius est q̄ arma:quia tamen erant multa infignia victorie:posuerunt quedam in tēplo vniuz dei:ꝛ quedam in templo alterius. ¶Vel aliter dici posset qꝫ cū isti dij reputarentur apud philistinos potentes ad bella:aliquādo cōmendabant vnum bellum vni deo:ꝛ aliquando alteri.sicut nos habentes plures sanctos apud deum vt intercessores: aliquando cōmendamus vni res nostras agendas:ꝛ aliquando alteri.ꝛ quia super facto samsonis forte philistini deuouerant se deo suo dagon:cum obtinuissent ei soli hostias celebrauerunt. (Dicentes.tradidit deus nr̄ inimicum nostrū samson in manus nostras).i.deus noster dagon fecit hoc:ideo offerebant ei.

Qō.44 A

Alia rōsio.

Qō.45 A Quō philistini poterāt credere qꝫ deꝰ suus dagō poterat eis dare samsonē i manus. Rn̄.ad q̄st. 1.mō.

¶Queretur quomodo philistini poterant credere qꝫ deus suus dagon poterat eis dare samsonem in manus.nam ipsi viderāt qꝫ quando arca posita fuit in templo dagon:cecidit prima nocte dagon ad pedes arce adorans eam:ꝛ cum fuisset in locum suum restitutus secunda nocte repertus est in terra fractis pedibus:ꝛ brachijs:ꝛ capite:ꝛ erat truncus vt patet p̄mo Regū.15.c.ꝛ cognouerunt philistini istud factum esse a deo israel:vnde clamantes fecerunt inde arcam educi eodem.c.ꝛ sic ducebatur p terrā philistinorum:ꝛ percutiebat omnes vrbes. ¶Respondendum qꝫ philistini poterant hoc intelligere dupliciter.Uno modo credentes qꝫ dagon deus suus non poterat resistere deo hebreorū: nunc tamen p̄ualuit contra samsonem:eo qꝫ deus hebreoꝝ erat iratus ꝛ noluit adiuuare samsonem:sic poterant colligere ex captione arce p̄mo Regū.4.nam arca ducta in castra non liberauit israelitas:nec liberauit seipsaz ne caperetur in manibus philistinorum.ꝛ tamen postq̄ ducta est in terram philistinorum:et a nullo de cultoribus suis conseruabatur aut adiuuabatur:p̄ualuit contra deos philistinorum ꝛ contra ipsos philistinos.naz dagon deum eorum truncauit:ꝛ omnes ciuitates eoruz percussit plaga pessima:quousqꝫ de vrbe ejiceretur. ¶Alio modo poterant intelligere philistini sicut erat cōmunis opinio gentilium qꝫ dij variabantur quantum ad maiorem potentiam ꝛ minorem per tempora:scilicet qꝫ deus qui vno tempore obtinuerat contra alium deum alio tempore succumberet:sicut accidit in hominibus.ꝛ istud erat quia putabant immo asserebant deos suos etiam ipsum iouem deorum maximum fatali dispositioni esse subiectos:ꝛ ista fata sine ad bonum:sive ad malum de eis esse invariabilia.Sic introducit ouidius loquentem iouem ad venerem de dispositione fatali dominante sibi in.9.metamor. ideo quāquā deus hebreorum vno tempore p̄ualuisset contra deos philistinorum:putabant qꝫ alio tempore dij sui prevalerēt contra deum israel.ꝛ sic forte putauerunt qꝫ in captione samsonis p̄ualuit dagon deus philistinorum contra deum israel.

2.mō

Qō. 46. A Quō poterāt philistini arbitrari qꝫ deꝰ suus tradiderat sāsonē i manus eoꝝ. Cuiusdā rn̄.ad q̄. Impba. Doc. rn̄: ad q̄stuz

¶Queretur vlterius quomodo poterant philistini arbitrari qꝫ deus suus tradiderat samsonem in manus eorum:quia sciebāt qꝫ quādiu samson habuit vires non poterant ei repugnare:aut saltem stare coram eo.ꝛ cum caruit viribus tenuerunt eum:ꝛ tamen manifestum erat eis qꝫ samson non habebat vires a deo illorū dagon sed a deo israel:quia ipse dixit qꝫ erat nazareus domini de vtero matris sue:ꝛ quādiu haberet capillos manerent in eo vires:ꝛ cum careret capillis simul viribus careret.ꝛ hoc repererūt verum philistini.vnde quando totondit eum dalila cessauerunt vires illius:ideo potius debebant dicere qꝫ deus israelitarum tradiderat eum in manus ipsorū q̄ dagon. ¶Aliquis dicet qꝫ philistini agebant festum dagon quia erat deus ipsorum:ꝛ non dedisset eis samsonem in manus. ¶Sed ꝟ non stat quia ipsi dicebant qꝫ tradidit deus samsonē in manus suas: ꝛ dicebant de dagon cui ei actualiter immolarent. ¶Dicēdum ergo qꝫ non potest hic colorari factuz philistinorum:quia ipsi videbant qꝫ deus suus non dederat eis samsonem in manus:ꝛ tamen affectus eos nimis perturbabat:vt opinarētur cōtra ea que erant notissima.Uel aliter dici potest qꝫ non dubitabant p̄ncipes philistinorum traditum samsonem in manus eorum a deo israel:nec passio eos perturbabat ad contraria.Credenduz tamen quia deus israel non erat deus eorum noluerunt laudare eum sed deum suum dagon.(Qō ꝛ populus videns laudabat deum suum).i.istam laudem primo dederunt.5.satrape deinde totus populus aspiciens quomodo laudarent illi etiam ipsi laudabant varijs laudibus deum suum.s.dagon qui erat deus cōmunis philistinorum.(Eademqꝫ dicebat).s.que dixerant p̄ncipes.ꝛ tamen addebant aliquid:ꝛ variabant vt patet in littera. (Tradidit deus).s.dagon.(In manus nostras aduersariū nostrum.)Samsonem solū vocabant aduersarium ꝛ non israelitas:quia in toto israel nullus repugnabat philistinis nisi samson:immo alij adiuuabant philistinos contra samsonem:quia ligauerunt eum:ꝛ vinctū duxerunt ad philistinos precedenti.c. ꝛ interim israelite soluebant tributa philistinis sicut p̄us.(Qui deleuit terram nostram).s.cremando segetes:vineas:ꝛ oliueta quando misit vulpes ardentes per terram philistinorum precedēti.c.(Et occidit plurimos.)Primo occidit.30.viros apud ascalonē.ō.14.deinde fecit plagaz magnam quando capta est vxor ꝛ data alteri viro:naz tanta plaga fuit qꝫ philistin stupescētes femur cruri imponebant:deinde occidit mille quando ligatus positus fuit coram exercitu philistinorum a viris iuda.(Letantesqꝫ per conuiuia).s.erant philistini in palatio magno templi dagon:ꝛ ibi discūbebant ad comedenduz de sacrificijs.erāt autem distincti per conuiuia.i.per diuersas mensas.(Sumptis iam epulis).s.dum sumerent epulas laudabant deos suos ꝛ comedebant.ꝛ tunc non erat opus vocari samsonem ad ludenduz quia attenti cibo non possent attendere ad ludos samsonis.finitis autem epulis fecerunt vocari samsonem:quia tunc expediebat ludere.sic fecit populus quādo coluit vitulū absente Moyse prō lege.nam comedebant coram vitulo.deinde surgebāt ad ludendum vt patet Exō.32.s.sedit populus manducare:ꝛ surrexerunt ludere.(Preceperūt vt vocaretur samson.)Erat samson vinctus in carcere ꝛ molens vt patet supra.nunc autem eductus est inde.(Ut luderet ante eos).i.faceret insanias ad vilificandum eum. *¶Queretur ad quid philistini fecerunt qꝫ samson luderet ante illos. ¶Respondendum qꝫ erat ad solatium ipsorum.nam dum samson erat liber conturbauerat totaz prouinciam philistinorum.nunc autem videntes eum coram se ita vilificatum vt etiam cogeretur ludere sicut insanus:delectarentur de magnitudine victorie.Etiam erat istud ad satiandum iram suam in samsonem:nam sicut hostes saturantur de hostibus quando

* Qō. 47. A Ad quid philistini fecerūt qꝫ sāson luderet añ illos. Rn̄.ad q̄ stituz.

bus quando eis magnas penas infligunt: ita nunc magna opprobria infligentes hosti qui nimis gloriari solebant saturabantur pena eius: plusq; si eum corporali excruciarent. Etiam gaudebant philistini: quia cū samson cecus esset et moueret: aliquā do impingebat in vnam columnam ⁊ aliquando in aliam: ⁊ cuz percuteretur ridebant philistini. vnde iusserunt eum inter duas columnas poni. ¶ Itē istud multum faciebat ad solennitatem quā tunc philistini celebrabant: quia gratias agebāt deo suo de captione samsonis: ⁊ cum ipse presens esset ⁊ luderet: esset plena letitia. sic enim quando romani dabant alicui triumphuz venienti de bello: princeps hostium ducebatur post currum triumphantis ligatus: vt conspecto illo cerneretur magnitudo victorie. (Qui eductus de carcere ludebat ante eos). ſ. faciebat aliquos ludos sicut insanus impingendo in columnas: ⁊ potissime cum samson esset cecus. ⁊ fortis ledebatur fortiter impingendo in parietibus. sicut dicit aristoteles Ethicoruz. 6. in fine q̄ corpori ceco fortiter moto contingit fortius percuti q̄ infirmo. sic habentibus naturales virtutes: si non habeant prudentiam directricem contingit magis errare q̄ non habentes virtutez naturalem. ¶ Sciendum autem q̄ grauissimum erat samsoni ludere coram philistinis: quia in hoc duplicabatur dolor suus cū videret festum istud fieri ad solennitatem captionis sue: et ipse vt magis illuderetur ad ludendum ducebatur. vnde samson cū esset vir animosus potius sustinuisset mori q̄ q̄ luderet coram philistinis: sed lusit vt haberet locum agendi qō volebat: scilicet occidendi philistinos simul in domo: ⁊ quia si ipse non luderet putarent philistini q̄ aliquid mali agere intenderet: ⁊ occiderent eum antequā quicquā ageret. vt ergo haberet locum vindicte voluit sustinere istud opprobrium. (Feceruntq; eum stare inter duas columnas.) Iste due columne erant magne quibus tota domus tenebatur: ⁊ erant coniuncte. intantum q̄ samson poterat eas brachijs complecti. posuerunt autem euz ibi philistin forte vt impingeret in illas: vel vt ibi videretur ludēs.

Notādū

Qō. 48. A Qisamson duct⁹ ad colūnas nō ocussit illas p̄usq; luderet. ⁹ Rñ. ad quesituz.

¶ Queretur cum samson posset concutere columnas ⁊ prosternere domum occidens philistinos: et q̄ non luderet: scilicet q̄ istud ageret mox vt ductus est ad columnas: quare non egit: qz melius erat sibi: scilicet q̄ non vilificaretur ludendo: et q̄ haberet intentum suum. ⁹ ¶ Respōdendum q̄ samson voluit ludere prius magno tempore coram philistinis q̄ hoc faceret. et hoc quia volebat ipse occidere omnes philistinos si potuisset: ⁊ qz anteq̄ ipse luderet philistini non erant omnes congregati in tē plo illo occideret paucos. si autem ipse luderet conuenirent oēs ad videndum ludos: tam vt viderent eum q̄ vt viderent ludos. ⁊ tunc poterat occidere multos philistinos: ⁊ sic fecit. nam cum magna doza lusisset: tanq; fessus petiuit a puero dirigente eum vt duceret eum ad reclinandum super duas colūnas q̄bus domus iminebat: ⁊ tunc diruit domum.

¶ Qui dixit puero regenti gressus suos. Dimitte me vt tangam colūnas quibus oīs iminet domus: ⁊ recliner super eas: ⁊ paululū requiescam. Domus autem erat plena virorum ac mulierū. Et erant ibi omnes p̄cipes philistinoruz: ac de tecto ⁊ solario circiter tria milia vtriusq; sexus spectantes ludentē samson. At ille inuocato domino: ait. Dñe deus meus memento mei: ⁊ redde mihi nunc fortitudinem p̄istinam deus meus: vt vlciscar me de hostibus meis: ⁊ p̄o amissione duorum luminum vnam vltionem recipiam. Et apprehendens ambas columnas quibus innitebatur domus: alteramq; earum dextera: et alteram leua tenens: ait. Moriatur aīa mea cum philistym. Concussisq; fortiter columnis: cecidit domus super omnes p̄incipes ⁊ ceteram multitudinem que ibi erat. Multoq; plures interfecit moriens: q̄ ante viuus occiderat. Descendentes autem fratres eius et vniuersa cognatio: tulerunt corpus eius: et sepelierunt inter saraa et esthaol in sepulchro patris sui manue. Judicauitq; israel viginti annis.

ſ. 14. b. ⁊ 15. d. 23. q. 5. c. si ñ lz. i fi. ⁊ c. reos. ⁊ d. di uor. cap. gaudemus.

Qui dixit puero. Hic ponit tertiū ⁊ vltimū buius partis. ſ. samsonis moz⁹ ⁊ consummatio: quia occidit se piter cum philistinis. (Qui dixit puero regēti gressus suos.) Erat samson orbatus vtroq; oculo: ⁊ dirigebatur a quodam puero: cui dixit q̄ applicaret eū ad columnas. (Dimitte me vt tangam colūnas quibus omnis iminet domus). i. duc me ad columnas quibus iminet oīs domus. i. sup quas fundata est tota domus. naz omnis non potest hic accipi proprie p̄ partibus subiectiuis: sed p̄ integralibus sumitur sicut totus. sciebat autez samson q̄ domus illa innitebatur sup duas colūnas: quia forte hoc viderat aliquādo quādo erat in pace cū philistinis: quia tunc poterat sepe introire in domū illā ⁊ cernere modū edificij. erat autem domus valde magna et vt ibi multa gens capi posset: atq; pulcher locus eēt erat artificiose tota domus posita sup colūnas duas: quas volebat samson concutere vt domus tota caderet. (Ut recliner sup eas et paululum requiescam.) Jam samson magna doza luserat: ⁊ fingebat se fessum esse: petebatq; se paululum reclinari vt resumeret vires. (Domus autē plena erat virorū ac mulierum.) Erat domus ista templū dagon: ⁊ quia die illa celebrabatur festum p̄o captione samsonis ⁊ magnifice victime: cōuenerat totus populus in domū eratq; plena vsq; ad summū virorū ⁊ mulierum. (Erantq; ibi omnes p̄ncipes philistinorū). ſ. ſ. satrape vel reges qui samsonem ceperant ⁊ oculis p̄uauerāt. fit aūt mētio de istis ad significādū magnitudinē cedis quā nūc exercuit samson cū occiderit simul omnes reges philistinoruz: qui preponderabāt ad magnitudinem victorie plusq; decez milia popularium. sicut dixit populus ad dauid. tu vnus p̄ decē milibus cōputaris. 2. Regū. 18. c. (Ac de tecto ⁊ solario circiter tria milia). i. domus ista erat plena viris nō solum in solario: sed etiam in tecto. erat domus ista plana in parte superiori: erantq; ibi ambulacra sicut consuetudo est fieri domos in tota terra chanaan. Et sic etiam in quibusdam partibus hispanie: ⁊ super tectuz est locus ad solacium potiusq; intra domū: ⁊ erāt fenestre sic disposite vt illi qui erāt supra domū. ſ. in tecto viderēt quicquid fieret infra in solario. i. in parte infima domus: ⁊ sic erāt respiciētes ad ludos samsonis viri ⁊ mulieres taz in tecto q̄ in pte inferiori domus. Accipitur autē solariū dupliciter. Uno modo vocātur solaria loca discoopta ⁊ patētia soli cū nō habeāt tegumētū. ⁊ sic accipitur. 1. Regū. 9. cū dicitur q̄ samuel fecit lectū sauli in solario. ¶ Aliquādo solariū dicit̄ p̄s inferior domus que est operta. ⁊ sic accipitur hic. nam cum domus iminēret colūnis operta erat. etiam quia in tecto aliq erāt. Pmo modo vocatur solariuz a sole. Secūdo vocatur solariū a solo. i. pauimēto. ⁊ distinguit̄ cōtra tectuz. (Utriusq; sexus.) Quia taz viri q̄ mulieres ad videndū ludos cōuenerāt: imo femine potius cōueniūt ad ista spectacula que nō solū veniūt vt videāt: sed magis vt videātur. sic dicit ouidius libro p̄mo de arte amādi q̄ ad spectaculū veniūt vt spectētur ibidem. iste locus casti damna pudoris habet. (At ille inuocato deo ait. domine deus.) Uoluit samson nūc diruere domum ad occidēdum philisteos: ⁊ ad hoc inuocauit deum vt adiuuaret eum. ¶ Queretur quare samson inuocauit hic deum ad p̄sternēdum domuz: quia quando alijs vicibus faciebat opera fortitudinis non inuocabat deum. * ¶ Responderi potest fm positionez Josephi. 5. lib. antiquitatū q̄ samson alijs vicibus superbiebat de fortitudine sua cū ageret gesta magnifica: ⁊ nunc forte crederet se traditū in manus hostiuz p̄ bis excessibus ideo dolens de p̄terito erroze vocauit nunc dñm: cum conaretur agere opus fortitudinis. ¶ Aliter ⁊ melius dici debet q̄ in alijs vicibus samson sciebat se habere vires: ⁊ ob hoc confidens de roboze non curabat deum inuocare. nunc autē p̄diderat iam robur: ⁊ lz deus restituisset ei illud renascētibus capillis: tamē ipse nesciebat: ideo petiuit a deo q̄ daret ei fortitudinem p̄stinā. ¶ Itē dato q̄ sciret fortitudinē sibi restitutā: qz iam postq̄ captus fuerat ⁊ p̄diderat vires nō exercuerat aliqō opus magne fortitudinis fuit nūc magis dubius de opatione: ⁊ inuocauit deū. (Domine deus memēto mei). ſ. tu oblitus fuisti mei quando p̄misisti me manibus hostiuz capi: ⁊ nō dedisti mihi fortitudinē: ⁊ toto isto tempore quo seruio in carcere ⁊ molabam obliuiscēris mei. recordare ergo iam mei. dicitur deus alicuius recordari vel obliuisci ip̄ropter: quia neutrū horū in deo est. De obliuione patet quia qui obliuiscitur definit scire. deus aūt non

Samsonis moz⁹ ⁊ cōsummatio.

In regno valētie sic fiūt dom⁹. Solarium dupl̄ accipitur. 1. mō.

2. mō.

Qō. 49 A Qz sāson inuocauit h deū ad p̄sternēdum domum. * Josephi rñ. ad q̄st. Solidior rñ. ad q̄st.

In ho nec obliuio nec recordatio est.

desinit aliquid scire. Etiā non recordatur quia recordatio est de illo qō aliquādo sub oblivione fuit: sed deus nihil vnq̄ sub oblivione habet cū oia sint p̄sentia oculis eius. ergo non recordat. ſz dicitur recordari quādo bene facit: z oblivisci qñ deserit hoiez in calamitatibus. ex hoc aūt patet q̄ samsonez penituit de peccatis p̄teritis. quia ista sunt verba hois cognoscentis p̄tiū suuz: z penā p peccato: z tñ nōdū de misericordia dei diffidētis. z istud requiritur ad verā contritionē. (Et redde nunc p̄stinā mihi fortitudinē deus meus). ſ. ego quondā habui fortitudinem magnā ad operandū fortia: z illā exigentibus peccatis p̄didi. ozo ergo dñe deus vt illā mihi restituas. in hoc patet rectū iudiciū samsonis. nā nō credebat fortitudinē suā a se eē sed a deo: iō ad eū p illa deprecabat. (Ut vlciscar me de hostibus meis). ſ. occidēdo eos nūc. nā si b̄et p̄stinā fortitudinē posset domū dirue re: z consequeretur vltionem.

¶ An samson peccauit desiderando vltionē de philistinis: z cur potius petiuit vindictam de ozbatione oculozum q̄ de alijs iniurijs. Qō.50.

A Rō i diuersum. Rñ. ad q̄si.

Queretur an samson peccauerit desiderando vltionē. ¶ Respondendū q̄ aliqui volunt q̄ peccauerit: eo q̄ vindicta a nullo desideranda est: cū deus dixerit. mihi vindictā z ego retribuā Deutero. 32. et ad Ro. 12. c. ¶ Dicēdum q̄ non peccauit samson sed potius meruit desiderādo istā vindictaz: quia ista vindicta cedebat in honorez dei: eo q̄ samson videbat laudari deos philistinozum de captione samsonis: tanq̄ ipsi tradidissent samsonē in manus philistinozū. z in hoc dedecus erat deo hebreozū: quia putabant philistini (saltē multi de illis) q̄ deus israelitarū non potuisset defendere samsonē de manibus deozū suozū: z istam iniuriam volebat samson vindicare simul cum iniuria sua. ¶ Item israelite qui volebāt exercere vindictam in chananeos laudabātur valde: z potissime cōtra philistinos qui erant seuissimi inter hostes hebreozum. vñ dauid pugnans contra philistinos dictus est p̄eliari bella domini vt p3 primo Regū. 18. et. 25. c. ita nunc samson volēs vltionem de philistinis qui erant hostes dei dicebatur agere bellum dei: z non peccaret. ¶ Cum autem obijcitur q̄ vindicta nō est appetenda. Respondendum q̄ inter illos qui cōmunicant in eadem politia vel in diuersis: dum tñ non sint hostes illicitū est desiderū vindicte: z tñ inter hostes vbi iustū bellum est potest desiderari vindicta. z hoc potissime qñ iniuria est contra deum vel contra rem publicam: quia tunc non solū licet appetere vindictam: sed obligamur p̄sequi illam quantum possumus. illud autem intelligitur de iniuria nobis solis illata: que nec ad deuz nec ad rempublicam pertinet. In hebreo habetur. (Redde mihi fortitudinem sola hac vice.) Ubi nos dicimus redde mihi fortitudinem p̄stinam. z ad idem potest reduci. tamen littera hebraica intendit q̄ hac vice sola daret deus fortitudinez samsoni: eo q̄ hac vice moriturus erat si philistinos occideret. (Ut pro amissione duozum luminum vnam vltionem recipiam). i. vt pro iniuria ozbationis duozum oculozum non dentur mihi due vltiones sed vnica: quasi dicat parum peto: quia non peto multas vltiones: sed vnicam: ſz iniuria mihi illata multiplex fit. ¶ Ra. ſa. z Ra. da. canbi exponunt q̄ recipiam vnā vltionez p vno oculo eruto: z pro alio oculo recipiam vitā eternam. Sed non consonat littere. etiā ridiculū est. tenendus est iō sensus quē facit lr̄a. ſ. p vtroq̄ oculo vnā haberet vindictam. ¶ Queretur cum samson peteret hic vindictam in satisfactionem iniuriarum inflictarum: z haberet samson multas alias iniurias p̄ter ozbationem oculozum. quare potius petit pro ozbatione oculozum q̄ pro alijs. ▷ ¶ Respondendum q̄ samson susceperat alias iniurias que grauiozes deberent reputari q̄ oculozum euulsio. nā vilior samson effectus erat cum molere ad molā asinariam coactus est q̄ cum oculi ei eruti sunt: quia istud solum est penale. illud autem z opprobrium z dedecus immensum est. ¶ Itē vilius fuit in samsone q̄ tanquā insanus coram philistinis ludere coactus est: samson tamen non reputabat istas iniurias ad aliquid: quia omnes possent remediū suscipere si oculi eruti ei non fuissent. nam cum capilli eius crescere inceperunt redierunt vires p̄stine samsoni: z poterat tunc frangere vincula: z occidere philistinos quotquot vellet: z recedere in terram suam: quia tamen ozbatus erat: etiam si redirent vires non poterat aliquid bozum agere. sola ergo oculozum effosio ei penalis z iniurioſa reputata est. z de hac petebat vindictā occidendo philistinos qui erant in templo dagon. (Et apprehendens ambas columnas quibus innitebatur domus.) Iste columne erant coniuncte ita vt samson posset illas complecti. z hoc quia tota edificij congeries congregabatur in locū vnum: z ibi erant ambe colūne. istud aūt erat ad pulchritudinē edificij ne domus occuparetur p̄e multitudine columnarum. (Alteramq̄ earum dextra: z alteram leua tenēs.) Ly iste columne essent satis cōiuncte: tamē quia grosse erāt nō poterat samson cōcludere ambas intra brachia: sed solum tangebat aliqualiter vnaz dextra z alteram finistra. z sic p̄strauit illas. in hoc aūt apparuit etiā magna fortitudo samsonis: quia columne ille quibus tanta domus innitebatur in qua capiebantur tria milia virozuz valde grosse essent: z tamē leuiter tangendo illas cōcussit z p̄strauit. (Ait moriatur aīa mea cuz philistin.) Istud dixit samson clamando vt terreret omneſ: quia in isto verbo videbatur sibi victor z dominus illoz. z in hoc saltē vindicabat se: qui statim cū eis moriturus erat. z dixit. (Moriatur aīa mea). i. moriar ego: q̄r accipitur aīa p̄ persona: vt patet in multis locis scripture. ſ. q̄. 70. aie egresse sunt de femore Jacob Geñ. 46. z Exo. 1. Etiaz dicit Leui. 2. et. 4. et. 5. aīa que peccauerit offeret tale: vel tale sacrificium. z tñ hic necesse est accipi p̄ro homine z non pro spū: nec pro vita. et sensus est ego volo mori vt moriantur philistini. (Cōcussitq̄ fortiter columnis cecidit domus.) Dis solis duabus columnis innitebatur. (Super omnes p̄rincipes). ſ. quinq̄ reges super. (Et ceteram multitudinez que ibi erant.) Quia ibi erant viri: z femine: et paruuli respiciendo ludentem samsonez. (Multoq̄ plures occidit moriens). i. nunc p̄sternendo domum quando z ipse mortuus est. (Q̄ ante viuens occiderat.) Ex hoc apparet q̄ samson non occiderat tria milia virozuz de philistinis in bellis que cōtra eos egerat: quia nunc solū occidit quasi tria milia vt p3 supra in littera.

¶ Q̄r samson voluit nūc occidē philistinoſ z mori cū eis. Qō.52.

A Rñ. ad q̄ situz.

Queretur quare samson voluit nūc occidere philistinos: z mori cum eis. ¶ Respondenduz q̄ si nō fuerāt oculi eruti samsoni cum nūc vires restitute essent: fregisset vincula z occidisset multos de philistinis: sicut cū viri iuda duxerūt vinctum samsonem cōtra philistinos. nam ipse ruptis vinculis fudit exercitum z interfecit mille p̄cedēti. c. sed nunc erat ozbatus: z non poterat redire in terram suā. vñ oportebat eum manere semper in terra philistinozum. sed hoc erat graue samsoni: quia recordabatur vite sue p̄terite cū ipse effugabat solus omnes philistinos. nunc autem illis subiectus turpiter ad molam asinariam molere cogebatur. vnde hec recolēs tedebat eum viuere. ideo cum in seruitute amara moriturus foret melius sibi erat aliqō magnificū agens mori q̄ in seruitutem ingloziam sustinere mortem. ¶ Itē samson iam efficiebatur fortis: z doleret nimis se habere fortitudinem qua solebat persequi philistinos: z nunc illā fieri p̄orsus inutilem. ¶ Itez succensus fuit iracundia quia coactus est ludere immo ludificari ad gloziam philistinozū: z audiebat laudes quas dijs suis philistini impendebant p̄ro captione eius. Etiam audiebat applausus populi congratulantis de captione ipsius z irridentis eum. hec enim morte duriora erant. vnde animosus vir potius mortem eligere debebat. ¶ Itē succensus fuit maxime ad hoc magnitudine vindicte: quia nunq̄ poterat ei occurrere maioz vindicta q̄ tunc: cum sciret ibi adesse omnes reges philistinozum et populum magnum. satis ergo erat digna cōmutatio ex parte samsonis vt ipse moreretur: vt omnes reges philistinozum simul occiderentur ab ipso. grata ergo dies samsoni fuit ista et moz eligibilis. ¶ Queretur vlterius ad quid deus volebat q̄ samson morereturoccidendo philistinos. ▵ ¶ Respondendum q̄ deus voluit hoc p̄incipaliter ad gloziam suaz. nam deus nolebat eruere samsonem de manibus philistinozum: nec restituere ei visum: quia tunc occideret omnes philistinos: qō deus nolebat ex causa dicta supra. z cum inter eos moriturus foret voluit q̄ moreretur tunc quando cederet ad gloziā dei. philistini. n. isti qui conuenerant ad templum dagon intulerāt deo iniuriā dicentes q̄ dagon tradiderat samsonem in manus eorum in quo detrahebant deo debitum bonorē: p̄ro quo deus solet irasci. Et amplius quia inuebant q̄ dij philistinozū p̄ualuerant contra deū israel subijciendo samsonē philistinis: z in hoc magis p̄eiudicabatur deo: qō ipse voluit vindicare faciens q̄ oēs illi q deū philistinoz tūc laudauerāt in p̄iudiciū dei verissimi eo vindicāte interirēt. sic faciebat deus in sennacherib z nabuchodonoſoz. nā deus dedit istis vires ad subijciēdū sibi iudeos z alias gētes: z isti ascripserūt sibi: z putabāt q̄ possent p̄ualere cōtra deū israel: ideo otra quēlibet eoz p̄ hoc deus exercuit vltionē. de sennacherib p3 Esa. 10. et. 4. Reg. 19. c. de nabuchodonoſoz p3 Abacuc. 1. c. ¶ Secūdo p̄misit hoc deus ꝓpter samsonem:

Qō. 53. A Ad quid de⁹ volebat samsonē mori occidēdo philistinos. ▵ Rñ. ad q̄situm.

Expō rab. ſa. z ra. da. Cōfutatio.

Qō. 51 A Q̄r samsō potiꝰ petierit p̄ oculorū ozbatōe vindictā q̄ p alijs. ▷ Rñ. ad q̄.

Littera in hebreo.

samsonem : qz melius erat samsoni nunc mori q̄ꝫ viuere: quia ipse erat in vita grauissima ex causis assignatis precedenti que stione : ideo precios̄ior ei erat mors gloriosa q̄ꝫ ignobilis vita. presertim cum hec quantumcunq; difficilis morte miserabili conficienda foret. ¶ Item qz forte philistini disposuerāt q̄ finito isto festo occiderent samsonem amarissima morte ad gloriam festiuitatis. nam sic erat consuetudo romanis quādo alicui dabant triūphum q̄ princeps hostium ligatus ductus apud currum triumphantis iugularetur dum fieret illa solennitas apud capitolium. sic enīz quādo tito z vespasiano datus est triū
Joseph⁹ phus pro bello contra iudeos: simon qui fuit dux iudeorum sedi tiosoruz iugulatuz est. sic ait Josephus in libro de bello iudaico. melius ergo erat morte leui moriens multos hostium occidere q̄ꝫ postea inultum atrociter mori. Tertium fuit propter vtilitatem israelitarum. nam lz israelite in peccato permanentes indigni essent totali liberatione : tamē deus ei aliqualem liberationez conferebat: sicut viuente samsone aliqualem alleuiationem per ipsum sentiebāt: nunc etiaz quādam liberationem partialez
Notādū sentirent. ¶ Credendum est enim q̄ cum nūc omnes reges philistinorum atq; optimates simul mortui fuerint z multi de populo q̄ israelite videntes se pares philistinis nollent illis totuz tributum: quod solebant prestare voluisse prompti effecti ad totaliter rebellandū: quod philistini videntes remitterent eis partem magnam tributorum quantam vellent israelite: z sic paulisper seruitus illa ablata est. Si autem samson sic mortuus non fuisset non profuisset israelitis ad aliqualem liberationem: ideo sic deus voluit illum mori.

A ¶ An peccauit samson occidendo se cū philistinis. Questio. 54.

Quinsdā rones in diuersuz 1.rō. 2.rō. Rñ.adq̄. 1.rō

Queretur vlterius an peccauit samson occidēdo se cū philistinis. ¶ Aliquis dicet q̄ peccauit: qz nulli licet se occidere cū non liceat occidere alterū. ergo samson sponte se occidēs peccauit. Item samson videtur se occidisse ne pateretur magnam ingulationem z ne occideretur ab hostibus. saul tamē occidit se sic z iniuste egit vt declaratuz. 1 Reg. c. 31. ergo etiā samson peccauit. ¶ Respondendū q̄ samson nō peccauit se occidēdo. Primo pz qz nō egit samson istud ex aliquo malo desiderio: sed inuocando deum ad occidendū philistinos. qui tamē mala intendit agere nō inuocat deū vt adiutorē ad illa nisi forte fit insipiens: qz deus nō diligit iniquitatē. ¶ Itē si
2.rō samsonē occidere seipsum malū fuisset cū ad hoc indigeret fortitudine miraculosa quā pus hze dsueuerat z petiuisset illā a deo nō decessisset ei deus: z tñ decessit: z sic alios z seipsum occidit. er
3.rō. go nō peccauit. ¶ Itē deus videt mouisse samsonē ad hoc: qz quādo samson agebat aliqua opa roboris prius q̄ꝫ viribus careret incitabat a deo cum dicat q̄ irruebat in eū spūs dñi. ita ergo cū egerit opus magne fortitudinis credēdum est q̄ a deo motus fuerit: z sic nō peccaret. Itē pz hoc qz samson inuocauit deū vt daret sibi fortitudinē dubitās an haberet fortitudinez: z postea dcussit colūnas. ergo videt q̄ facta ozone aliquē motuz senserit: aliogn nō aggrederet illud opus fortissimū nesciēs an hzet vires. ¶ Itē videt q̄ samson notus fuerit zelo dei: qz ipse vidit q̄ pncipes philistinorz laudabāt dagō deū suum tāq̄ ipse tradidisset samsonē in manus eorū in quo erat offensa dei veri cuius minuebat bonor: motus aūt hoc zelo voluit occidere oēs philistinos illos: z q̄ ipse pariter cuz illis moreret. Itē samson ad hoc dedicatus erat a deo vt occideret philistinos : iō q̄ illos occidēdo se occideret nō erat peccatū . ¶ Itē samson nō ppie est occisor suiipsius: qz ille est occisor suiipsius q̄ fibi inijcit manus z se occidere intēdit. samson aūt nō iniecit manus fibi nec voluit se occidere: lz solū prostrauit domum sup philistinos: z illos intendebat solum occidere: z si ipse potuisset se liberare liberasset occidendo tamē illos non poterat sibi euadere cum esset intra domum cadentem : z ob hoc dixit. moriatur anima mea cum philistin. velle tamē q̄ ipse moreretur vt omnes alij morerentur licuit ei ex dispensatione dei: qz ipse consecratus erat ad nocendum philistinis: z iam non posset mortem euadere inter philistinos. fuit ergo ex dispensatione dei q̄ eligeret istam mortem gloriosiorem deo z sibi leuiorem z israelitis vtiliorē vt declaratum est precedenti questione. ¶ Item oēs sancti doctores tenent q̄ samson non peccauerit ex dispensatione z motu dei. sic tenet Augustinus p̄mo de ciuitate dei. Et causa huius est precipua: qz propie in morte egit opus magis magnificum z admirandum q̄ꝫ semper dum vixerat. cum dicatur hic q̄ multo plures moriens occidit q̄ꝫ prius viuens occiderat. z tamē non poterat facere samson tale opus nisi motu dei: z illa que fiūt a deo mouente licita sunt: ideo licuit samsoni alijs z fibi mortem infligere. q̄ tamē talia non faceret sine deo apparet: qz etiā ad alia opera valde parua vt ad occidendum. 30. viros apud ascalonem irruit in eum spiritus domini. ergo a fortiori ad hoc irrueret. de his patet supra. 14. z precedenti. c. ¶ Ad primam rationem in contrarium dicendum q̄ regulariter nulli licz seipsuz occidere: z tñ interdū licz alicui ex dispensatione. z sic fuit in samsone vt declaratum fuit supra. vnde dicendum q̄ samson occidendo se isto modo non solum non peccauit sed etiaz meruit: qz ad laudem dei z vtilitatem populi israelis subijt istam mortem vt occideret hostes dei z israelitarum. ¶ Aliter potest dici q̄ non vocatur samson proprie occisor suiipsius: quia ipse non intendit directe se occidere: nec sibi manus iniecit sed occidendo philistinos ipse pariter interijt. sed solum videbatur increpandus samson si in aliquo vellemus eum increpare q̄ ipse manifesto periculo vt hostes occideret se exposuit: z istud valde minus est q̄ꝫ se occidere: ideo minori excusatione tollitur. nā etiam si directe se occidere voluisset erat opus dispensabile sicut refert Augustinus primo de ciuitate dei. de quibusdam virginibus que ne virginitatis damna a barbaris paterentur sibi manus ad se occidendum intulerunt: z de illis credit q̄ spiritu dei mote egerint z salue sint. a fortiori ergo de samsone qui sibi manum nō ingerebat. ¶ Ad secundū dicendum q̄ de samsone z saule non est simile: quia de samsone multa habentur per que patet ipsum a deo fuisse motum ad hoc. nam oratione ad istum premisit. de saule autem nihil tale est. Item samson non occidit seipsum: sed occidendo alios ipse quoq; cecidit. saul vero sibi iniecit manus. nam super gladium suum corruit. 1. Re. vlti. z. 1. Paralipo. 10. ca. ¶ Item samson egit hoc ad magnaz vtilitatem populi: quia moriens occidit plurimos: z si tunc nō moriturus fuisset oportebat eum mori manibus hostiū z infructuose: ideo iuste potuit moueri. sed non fuit sic de saule: quia siue occideretur ab hostibus: siue ipse se occideret nihil magis vtilitatis pro populo dei cōsecuturus erat sic q̄ꝫ aliter: ideo saul peccauit z nō samson. Cum autē dicit q̄ samson occidit se vt non patere tur ignominiaz ab hostibus z ne occideret ab illis sicut saul. Di cenduz q̄ saul voluit euitare duo per mortem quam sibi intulit. Primum fuit q̄ non illuderet a philistinis si eum viuentez inuenirent. Scōm fuit vt nō infligerentur ei duri cruciatus: samson autē non intēdit aliquid istorum sed solum occidere hostes cōgregatos. Verū est autem q̄ faciēdo hoc euadebat illa duo. s. mortem ab hostib⁹ sibi infligendaz z ludificationē quotidianā: ipse tñ non motus fuit ꝓpter hoc sed ad occidendū hostes. In opere aūt dsideranduz est id qō intēditur z nō id qō accidēta-
Notādū. In ope dsiderādū est id qō intēditur: z nō qō accidētaliter dsequitur. liter dsequitur. samson ergo non peccauit z saul sic. (Descendēntes autem fratres eius.) Alig putant q̄ accipiant hic fratres ꝓ filijs patris sui z matris. sed magis videt q̄ accipiat pro cognatione propinquissima. si tñ velis dicere q̄ erāt fratres dices q̄ erāt minores samsone. s. glibet minor. 18. vel. 19. anno: qz samson nō erat annoz. 20. cōpletorum qñ mortuus est vt declaratū est p̄cedēti. c. b pz qz añ samsonē pz suus z mater gignere nō poterāt qz erat mater sterilis vt pz. ē. 13. iō quotquot illi essent necessario nati eēnt post samsonē. (Et vniuersa cognatio). s. tota familia vel tota trib⁹ eius de q̄ erat samsō descēderet ad honorē sāsōis vt acciperēt corp⁹ ei⁹ de terra philistinorz. (Tulerūt corpus ei⁹). qd erat cū alijs corporib⁹ philistinorz sub domo ruēte sepultū mole dom⁹ cadētis. ¶ Queretur qūo cognati sāsonis potuerūt corpus ei⁹ ducere de terra philistinorz. ¶ Aliquis dicet q̄ nunc israelite impetu facto in philistinos violēter abstraxerūt corpus sāsonis de terra eorz. z hoc est verisimile qz mortui nūc fuerant oēs reges philistinorum z alij pncipes per samsonē: ideo israelite remiserūt cor ad repugnandum philistinis: z confidēter introirent in terram eorū. ¶ Sed dicenduz q̄ istud nō stat. Primo quia nō est verisimile q̄ausi fuerint israelite sic irrūpere in terram philistinorz. nam ad hoc vt introirēt illuc oportebat q̄ congregarētur omnes israelite. z erat adhuc dubium an auderent ire illuc quantomagis nunc: qz pauci fuerunt pro cadauere samsonis. s. fratres eius z cognatio sola: z isti non auderēt pugnare cōtra philistinos. ¶ Scōo patet qz si israelite nūc violenter introissent in terram philistinorū ad capienduz corpus samsonis oportebat q̄ rebellarēt omnino philistinis nō soluentes tributū nec manentes ei subiecti: z tñ manserunt vt declaratuz est supra. 13. Anni. 40. quibus seruierunt israelite philistinis non consūmati sunt in morte samsonis: sed postea viuente beli sūmo sacerdote. g̃ tributa soluerunt mortuo sāsone sicut pus lz illa fortassis aliqualr fuerunt diminuta vt supra declaratū fuit. z sic nō rebellarēt philistinis israelite itroeūdo

Ad rōnem p̄mā in diuersum. 1. rñsio.

Scōa.

Saul duo voluit per mortē quā sibi intulit euitare.

† Qō. 55

A Qūo cognatio sāsonis potuit eius corpus de terra philistinorū ducere.

b Cuiusdaz rñ. ad q̄st. c Im. pba. d 1. rō.

2. rō.

Luius alia rō.ad q̄st.

violenter in terram eorū pro cadauere samsonis. ¶Aliqs aūt dicet q̄ sine bello factum est boc.s.q̄ cognatio samsonis secrete introuit p noctē in vrbē gazā terre philistinoꝝ: ⁊ accepunt inde cadauer samsonis: sicut mortuo saule ⁊ filijs eius i bello:⁊ suspēsis cadaueribus eoꝝ in muro bethsan viri iabes galaad p noctē introierunt in terram philistinorum:⁊ acceperunt inde cadauera atq; sepelierunt in terra sua in nemore iabes.p̄mo Reg. 31. et p̄mo Parali. 10.c. ¶Sed dicēdum q̄ non stat similitudo: q̄ corpora saulis ⁊ filiorū suorū erant suspensa in muro bethsan:⁊ israelite accedentes nocte non sentientibus philistinis ceperunt illa. Nunc tamē non erat de samsone sic:q̄ corpus eius erat sub templo ruente:⁊ ad inquirendum illud oportebat euertere totā molem cadentis.qō forte erat opus multorū dieru:⁊ postea debebant distinguere illud a ceteris corporū philistinorū:q̄ erant ibi quasi tria milia vt supra dictum est:ideo nō poterat boc fieri facilē per noctem sicut factum est de saule ⁊ filijs eius. ¶Dicēdum igitur q̄ solum descendit in terram philistinorū cognatio samsonis ad accipiēdum corpus illius ⁊ sine bello acceperūt.

Improba.

Doc.rñ.ad q̄stū. Dubiū. Rñsio.

Sed tunc dices quomodo stat boc. Respondēdum q̄ philistini habebant pacem cum israelitis:q̄ israelite soluebant illis tributum:⁊ toto boc tempore preterito samson solus faciebat bellum philistinis. Ceteri autē israelite quiescebant ⁊ soluebant tributum. vnde quātacunq; mala faceret samson philistinis non pugnabant philistini cū israelitis nec repetebant ea ab illis.ita nūc manebat pax:⁊ securi potuerunt introire omnes de cognatione samsonis in terram philistinorū:q̄ nullus illorū adiuuabat samsonem in omnibus bis. petiuerunt ergo corpus samsonis:⁊ receperūt illud a philistinis. ¶Sz adhuc dices cū tanta mala exercuisset samson in philistinos quomodo volebāt corpus eius dare israelitis:q̄ potius vellent in eo exercere abominanda vt saltem sic satiarentur. ¶Respōdendum q̄ forte philistini putauerūt q̄ israelite indignati nimis ob boc insurgerēt ꝫ eos:⁊ q̄ nūc erant philistini valde afflicti cuz omnes reges sui mortui essent non ausi sunt contendere:⁊ sponte donauerūt corpus samsonis cognatis ei⁹. (Et sepelierūt inter saraa ⁊ esthaol.) Iste sunt due ciuitates in sorte dan iter q̄s habitabat pater samsonis:⁊ ibi elegit sepulturaz.ē. 13.c. (In sepulcbro patris sui manue.) Jā erat mortuus manue ⁊ sepulcbro eius samsō sepultus fuit:q̄ erat sic consuetudo bebreis vt filij ⁊ tota cognatio sepeliretur in sepulcbris pz̄oz vt p3 de abraā isaac ⁊ iacob ⁊ de tribus vxoribus eorum.nam omnes in eodē sepulcbro in agro bebron sepulti sunt Gen.49.c. (Judicauitq; israel viginti annis.) Quo computandi sint isti.20.anni declaratum est p̄cedenti.c in fine. vixit autē samson. 19.annis fere:⁊ ceperunt isti.20. anni computari ante natiuitatem ⁊ conceptionem suam.s.a morte abdon precedētis iudicis.de quo habetur supra. 12.c.in fine.

Dubiū. Rñsio.

¶Cbronica temporalium euentuū sub samsone. Questio.56.

A

Cbronica euentuum temporaliū samsonis. Capta fuerat troia sub abesan anno suo tertio vt. ē. 12.declaratum est.postea sub abdon cepit regnare eneas in italia[1]qui venerat de excidio troianorum per longa marium pericula:⁊ exactis bellis regnauit in italia pauco tēpore.s.annis tribus.tempore autē samsonis huius de quo hactenus dictum fuit filius enee ascanius quem troie genuerat suscepit regnuz.nam eneas duos filios babuit:vnū in vrbe troiana ante bella grecorum.s.ascanium de creusa vxore quā cū secum portare vellet in ipso exitu de troia pdidit vt p3 in secūdo libro eneidos per virgilium.deinde in italia aliam suscepit vxorem nomine lauiniaz filiam regis latinorum ex qua filium suscepit nomine siluiū postumum:qui postumus dictus est eo q̄ moriente enea vxor babebat in vtero filium qui postea in lucez editus est.iste ascanius primogenitus enee suscepit regnuz moriente patre. tēpore samsonis regnauit:q̄ annis. 37.post quē postumus silui⁹frater eius regnum suscepit.ascanius autē ciuitatem albanoꝝ condidit que est super tyberim:⁊ fecit eam caput regni. fuit autē alba multis annis ante romam condita: q̄ alba tempore samsonis: Roma vero tempore achaz regis iuda:vel vt alij volunt tempore ezechie.quod fuit tempus quasi annorum quadringentorum quinquaginta. Doc etiā tēpore samsonis Ulixes rediēs de bello troiano multa pericula in mari sustinuit.nam per.20. annos errauit.de quo Ouidius. 13.et.14.metamorpbo.tunc venit ad circem filiam solis que socios eius mutauit in varias species pecorum.ipse vero prudenter se a circe abstinens mutari nō potuit. Nec istud fabulosum sed rei veritate constat vt patet per Aug. 18.de ciuitate dei.nam artibus quibusdā ista fiebant:que ⁊ nūc apud quosdam fiunt.non tamen poterat mutare vere bomines in pecora:sed quātum ad quasdam apparentias ⁊ operationes. de boc Boetius de cōsolatione libro.4.metro.quod incipit.vela naricij ducis.accedit etiaz vlixes ad syrenes canoras .de quibus Ouidius.14. metamorpboseos .tandem in hispaniam veniens labores suos consūmauit: ⁊ ibi ciuitatem famosam condidit que vsq; in bodiernum diem extat inclyta quā de suo nomine vlisibonā vel vlissipenam.i.positionem vel sedem vlixis appellauit vt ait Jsidorus.17.etbimologiaruz. ¶Item anno.31. ante mortem samsonis.s.anno septimo sub cbialon fm computationem pauli orosij primo de ormesta mundi:⁊ ante romā cōditam annis.480.facta sunt que sequūtur:⁊ tamē fm computationem aliorum debet boc poni tēpore illo quo israelite fuerunt sine iudice.18.annis anteq̄z acciperetur iepte in iudicem de quo supra.10.c.vel tempore iair.⁊ ista diuersitas est: q̄ paulus orosius ponit bellum troianum tardius q̄z ceteri effectum fuisse. qc quid autē sit:istud occidit ante principium belli troiani ⁊ raptuz belene annis.50.nam fm q̄ computat orosius istud qō bic dicetur fuit anno ante vrbem conditam quadragentesimo octuagesimo:⁊ bellum troianum ⁊ raptus belene fuit ante vrbem cōditam anno quadringentesimo tricesimo. tunc.n. vosoges rex egypti meridiem ⁊ septētrionem diuisas pene toto orbe ac pelago plagas:aut miscere bello:aut regno iungere studens.Scythis primū bellum indixit missis prius legatis qui hostibus parendi leges dicerent:atq; scytbe legatis respōdent.stolide exulētissimum regem aduersus inopes sumptisse bellum:qō timēduz magis ipsi versa vice fuerit propter incertos belli euentus nulla presentia ⁊ damna manifesta.porro sibi non spectandum vū ad se veniatur:sed vltro prede obuiam ituros nec mora .naz dicta factis consequūtur.primum ipsum vosogem regem territum refugere in regnum cogunt:destitutum vero exercitum inuadunt: omnemq; belli apparatum capescunt: vniuersam quoq; egyptū depopulauissent nisi nili paludibus impediti repellerētur. inde continuo reuersi per domitam infinitis cedibus asiam vectigalem.i.tributariam fecere:vbi per.15.annos sine pace cōmorati tandem vxorum flagitatione reuocantur denunciantium nisi redeāt:sobolē sea finitimis quesituras. Medio aūt tēpore apud scythas duo regij iuuenes plinius ⁊ stolopetius per factionē optimatum domo pulsi ingentem iuuētutem secū traxere: ⁊ in cappadocie pontice ora iuxta amnem.i.fluuium termedontem consederunt campis temisterijs siue creuisarijs sibi subiectis:ibi diu finitimam regionem depopulantes conspiratione finitimorum per insidias trucidantur.borum vxores exilio ac viduitate permote arma sumunt: ⁊ vt omnibus equalis ex simili conditione animus fieret viros qui superfuerant interficiunt atq; ascense in bostem sanguine suo vltionem cesorum maritorum finitimorum excidio consequūtur. tunc pace armis quesita externos cōcubitus metuentes natos masculos mox necant.feminas aūt studiose nutriunt exustis infantularuz dextris mamillis ne sagittarum iactus impedirentur: vnde amazones grece.i.sine mamilla dicte sunt:q̄ mazoin in greco mamillam notat.barum due fuerūt regine marpesia ⁊ lampeto que agmine diuiso in duas partes curam belli:⁊ domus custodiam vicissim sortiebantur. igiē cum europe maximam partem domuissent asie vero aliquātis ciuitatibus captis:ipseq; epbesuz ⁊ alias ciuitates ædidissent p̄cipuam exercitus sui partem onustam opulentissima preda ad domū reuocant.relique ad tuendū asie imperiū relicte.cū marpesia regina occursa bostium trucidātur:buius locum sinope filia eius cepit que singularis virtutis gloriā ppetua vginitate cumulauit. bac fama excitas gentes tanta admiratio ⁊ formido inuaserat: vt bercules quoq; cuz iussus esset a domino suo rege euristeo exbibere arma regine quasi ad ineuitabile periculum destinatus vniuersam grecie electam ac nobilem iuuentutem preparauit:nec tamē contentus examine virū vti ex improuiso aggredi:⁊ insperatus circumuenire maluerit :due tūc sorores regno preerāt antiope ⁊ ozetia. bercules mari aduectus incautas inermesq; ⁊ pacis incuria defides oppressit inter cesas captasq; ꝫ plurimas due sorores antiope menalipe ab bercule bippolyte a tbeseo retente sunt: sed tbeseus bippolytem in matrimonium duxit .bercules menalipem sorori reddidit:⁊ arma regie precio redemptionis accepit. post ozetiaz pentbasilea regno potita est: cuius troiano bello clarissima iter viros documēta virtutis accipimus.boc Paulus orosius p̄mo de ormesta mundi.sunt autē iste femine amazone de terra scytbarum que vsq; bodie vt quibusdam placet:in illo cultu ⁊ viuendi modo manent ad extremitatem septētrionis babitantes in finibus europe circa greciam ⁊ pbrygiam vbi troia ciuitas fuit.

¶Lap.xvij.

B

Ulisbō ab vlixe ɔdita ē ⁊ i ea sepultus.

Bellum troianū belene raptus fuit añ vrbez ɔditā annis.430.

Amazonū imperiū ozif.

Amazones q̄ sic vocētur.

Bercules amazonū domitor Paulus orosius. Extāt p̄ tēpe vt q̄dā volūt amazōes

¶ Capitulum xvij.

Erit eo tempore vir quidam de monte effraim nomine michas: qui dixit matri sue. Mille centũ argenteos quos separaueras: & sup quibus me audiẽte iuraueras: ecce ego habeo: & apud me sunt. Cui illa rñdit. Benedict⁹ filius meus dño. Reddidit ergo eos matri sue. Que dixerat ei. Consecrani & voui hoc argẽtum domino: vt de manu mea suscipiat filius meus: & faciat sculptile atq; conflatile: & nunc trado illud tibi. Reddidit igitur eos matri sue. Que tulit ducentos argenteos: & dedit eos argentario vt faceret ex eis sculptile atq; conflatile. Qõ fuit in domo miche. Qui ediculam quoq; in ea deo separauit: & fecit ephot & theraphim. i. vestes sacerdotalem & idola.

Als ephod.

Fuit eo tpe. Descripta fuit supra historia tẽporis iudicum. hic describitur historia quorundam illius temporis casuum. Fuerunt autẽ tres euentus tempore iudicum. Primus fuit de idolo miche. Secũdus fuit de cõcubina leuite & pugna otra beniamitas. Terti⁹ fuit casus de factis ruth. De secũdo agitur. j. 19. c. & vsq; ad finẽ huius libri. Tertius aũt habetur in libro ruth qui est quedã pars libri huius decisa per apocopẽ ab hebreis vt ait hieronymus in prologo galeato sup libros regum. Q; autẽ pertineat ad librum iudicũ p̃z: q; in diebus vnius iudicis eius facta narratur historia vt p̃z in principio libri ruth. s. fuit in diebus vnus iudicis. De primo autẽ casu agitur dupliciter: q; primo ponit de ipso idolo miche ad illud idolum interseritur historia de captione vrbis lais que alio nomine vocatur lesendan. Et diuiditur in duo: q; primo ponitur idoli miche fabricatio. Secũdo idoli expoliatio sequẽti. c. prima in duas: q; primo ponitur idoli constitutio. Secũdo circa illud facta abusio ibi. (Impleuitq; vnius filiozum.

Lõnexio capti.

Diuisio eiusdẽ.

A

¶ An isti tres casus q ponũtur hic. s. de idolo miche & vrbe lais & vxore leuite fuerunt ante tempus iudicum. Questio. 1.

Queretur circa primum de cõtinuatione huius ad precedentia an sit cõtinuus ordo vel sit aliqua mutatio facta. & an fuerint facta ista immediate post illa. ¶ Respondendũ q; circa hoc est multiplex dissensio. nicolaus dicit q; expositores nostri cõmuniter tenẽt q; fuit casus de idolo miche immediate post mortẽ iosue antequã iudicaret othoniel q fuit p̃mus iudex. Et hoc probant q; dicitur hic q; isto tẽpore nõ erat rex in israel: sed quilibet qđ rectum sibi videbatur faciebat. & tñ postquã ceperunt esse iudices illi castigauissent hoc factum si accidisset: & non faceret tunc quilibet qđ vellet: q; illi exercebãt potestatem super populum: ideo attribuendum est tẽpori quo mãsit terra sine rectore post mortem iosue anteq; primus iudex. s. othoniel surgeret. Sed dicit nicolaus q; istud non tenet: sed poterat istud accidere tẽpore iudicum: q; lz dicatur q; non erat in israel rex non tollitur q; non esset iudex: q; potestas regum & iudicum non erat similis: eo q; iudices habebant potestatem soluz per modum cuiusdam directionis: & nõ proprie vt vrentes potestate. Ideo refert opinionem quãdam hebreorum dicens q; accidit istud tempore othonielis primi iudicis. & inducunt ad hoc rationem: q; supra. 2. c. & iosue vltimo dicitur q; seruierunt domino israelite cunctis diebus iosue & seniorũ qui longo tempore fuerũt post eũ: & isti fuerũt vsq; ad othoniele. q̃ viuẽte othoniele factũ est. ¶ Sz dõm q; ista positio nõ stat. & nõ bene nicolaus improbat positionẽ nostrorz expositorz quasi tenendo positionẽ hebreorũ. nam cum dicit q; lz nõ esset rex in israel quãdo ista fiebant: & tamẽ bene poterat esse iudex non stat. nam si solũ diceretur in littera q; in diebus illis nõ erat rex in israel. posset quidem stare ista responsio: sed dicitur q; non erat rex in israel: sed quilibet quod sibi rectum videbatur faciebat. in quo nõ solum excluditur esse regem: sed etiã esse rectorez aliquẽ qui posset ista corrigere. naz dato q; esset alius qui posset corrigere ista vitia non oportebat q; esset rex: nec regem non esse faceret aliquem defectum. ¶ Cum autem dicit Nicolaus q; iudices non babebant potestatem corrigendi hoc. falsum est: quia potestas iudicum & regum non differebat nisi quantum ad ea que babẽtur. 1. Re. 8. vbi ponitur ius regis in imponendo tributa & accipiendo aliquid de bonis israelitarum: & illud non poterant iudices: & tamẽ poterant conuocare populum & corrigere vitia alioquin daretur politia inordinatissima inter hebreos cum nulla esset potens ꝓhibere malos puniendo. Etiam patet hoc quia iudices erant principes populi vt patet de iepte supra. 11. ¶ Itez patet q; possent corrigere vitia: quia supra. 2. dicitur q; tẽpore quo mortuus erat iudex israelite declinabant ad idola: & cũ ali⁹ iudex surgebat toto tempore illius israelite colebant dominuz. Istud autem non accidisset semper nisi iudex haberet potestatem ad corripiendum idolatras. ¶ Item patet q; non fuerit tempore alicuius iudicis: quia ista clausula ponitur infra ad aliquid signandum: scilicet q; in diebus illis non erat rex: & tamen si accipiatur rex proprie pro rege & non generaliter ad regem & quemcũq; rectorem erit littera omnino superflua. quod patet quia manifestum erat q; in tempore isto non erat in israel aliquis rex quia non fuerunt reges in israel vsq; ad saulem de quo habetur in libro. 1. Re. ista autem que habentur in libro isto fuerunt facta tempore iudicum cum nonduz reges vlli erant. ergo superfluum erat dici hic q; non erat rex in israel: sed necesse est q; accipiatur rex pro iudice aut quocunq; rectore. ¶ Item cum volunt iudei q; fuerit istud tpe othonielis & non tempore medio inter mortem Josue & tempora othonielis inconueniens est: quia hoc volunt eo q; inter hec tempora non coluerunt israelite idola. Sed falsuz est: quia anteq; constitueret othoniel in iudicem coluerunt israelite idola: & ob hoc traditi sunt in manus chusanrasathain regis syrie de quo supra. 2. et. 3. ca. ergo tunc potuerunt esse que narrantur de idolo miche. ¶ Item non stat qđ dicunt: quia tẽpore othonielis accidit. naz toto tẽpore suo israelite coluerunt dominũ. ista quippe erat regula q; quando moriebatur aliquis iudex declinabãt israelite ad idola peius cẽ prius: & cum nouus iudex surgeret tẽpore illius colebant semper dominũ vt patet supra. 2. ergo tempore othonielis non fieret. ¶ Alij volunt q; acciderit istud de idolo miche tempore quo mortuus est samson. s. aliquanto tempore post. & hoc tenet Ra. da. canbi. * Cuius motiuum eẽ põt ex continuatione littere: quia continuatur ista littera precedenti: & nunq; recedẽdum est ab ordine littere sine necessitate. □ ¶ Itez patet quia dicit hic in principio littere. fuit eo tempore in mõte effraim vir nomine michas. oportet autem q; referatur istud relatiuũ ad precedentia: & debet referri ad immediata sm regulam grãmatice alioquin fieret relatio icerta. sed ante hoc dictũ fuit de samsone: ideo dicit q; fuit post samsonem. ¶ Item dicit Ra. da. canbi q; inter samsonem & beli summuz sacerdotẽ fuerunt tempora media in quibus accidit istud de idolo miche. Et ad hoc inducit q; necesse sit computari aliquot annos interme dios: alioquin intercederet summa particularis annoz ad summam que ponitur. 3. Re. 6. c. de qua sepe dictum est. ¶ Sed dicendum est q; ista positio non stat: quia necesse est q; fuerit istõ factum multo tẽpore ante samsonem. qđ patet ꝓmo quia istud idolum miche & captio vrbis lais a filijs dan fuit quasi eodẽ tẽpore: eo q; filij dan venientes per domum miche rapuerunt ide idolum & duxerunt illud in lais vbẽ quã ceperunt: & dicitur sequenti. ca. q; posuerũt ionathã filium gerson filij Moysi in sacerdotem & filios eius. & tamen manifestuz est q; nepos Moysi non poterat esse post mortem samsonis. quod patet quia gerson filius Moysi genitus fuit ante exitum de egypto vt patet Exodi. 2. et. 3. et. 4. ca. & tamen ab exitu de egypto vsq; hic fluxerunt anni pluscq; trecenti octoginta sm computationez sm quã fecit iepte. nam dixit iepte supra. 11. q; a tempore quo israelite acceperunt terram galaad de manu amorreorum vsq; ad tempus suum erant trecenti anni: & tamen illud fuit anno. 40. ab exitu de egypto vt declaratum est Numeri. 20. et. 21. nam omnia que facta sunt a ca. 20. Numeri vsq; ad finem: fuerunt anno. 40. ab exitu de egypto: & sic sunt centum quadraginta anni. quibus addantur anni ser iepte & septem anni abesan: & decem anni chialon: & octo anni abdon supra. 12. et. 20. anni samsonis qui simul faciunt annos quinquagintaunum: & sic sunt anni trecenti nonagintaunus a natiuitate gerson filij Moysi vsq; nunc. gigneret aũt ipse filiuz ad plus anno septuagesimo. & tunc manebunt anni trecenti vigintiunus quos iam ageret ionathã filius gerson quando institueretur sacerdos Sed istud est falsissimũ: quia illo tẽpore nullus homo quasi accedebat ad annuz

Scõa.

B

Tertia.

Quarta.

Quinta.

Sexta.

C

Alia opio.

Ra. da. canbi opio ac ei⁹ rõnes in diuersum.

* 1. rõ.

□ 2. rõ.

3. rõ.

Im pba. 1.

D

Nicolai rñ. ad q̃.

1. i pba.

centesimū:ideo necesse est q fuerit ante mortez samsonis istud
2.rō.3 rab. plusq̄ per ducētos quinquaginta annos. ¶ Itē p3 hoc qz istud de idolo miche z qō habetur.j.19.de ocubina leuite facta sunt eodem tēpore.cum dicatur hic q tempore idoli miche non erat rex in israel sed quilibet quod rectum sibi videbatur faciebat z.j.19.et.20.dicitur etiā q non erat tunc rex in israel: sed quilibet qō rectum sibi videbatur faciebat. ergo eodez tēpore fuerunt.z tamē quādo factum est illud de cōcubina leuite non erat capta bierusalē vt p3.j.19.qz dixit puer leuite ad eū q declinaret in bierusalē:z ille respondit q non declinaret illuc qz erat ciuitas alienorū.s.iebuseorū.ergo nondum erat capta:z tamē bierusalem fuit capta pauco tempore post mortem iosue viuēte caleph vt p3.ō.1.c.ergo ante tēpus illud fuit. ¶ Itez p3 etiā qz isto
Tertia. tēpore erat sacerdos dei in sylo phinees filius eleazari filij aarō vt patet.j.20.z tunc pugnabant israelite contra gabaa pro concubina leuite.ergo pauco tempore erat istud post mortem iosue. patet cōsequentia:qz eleazar summus sacerdos filius aarō mortuus est quādo mortuus fuit iosue vt patet iosue vltimo:z successit phinees filius eius in summo sacerdotio vt patet.1.Para.4.et.6.c.z ipse sepeliuit patrem suuz eleazar iosue vltimo. Si autē iste esset sacerdos tempore samsonis: z postea quādo fierent ea que habentur.j.19.et.20.esset plurium q̄z trecentoz z octoaginta annoz.qō patet qz in vltimo anno quo israelite steterūt in deserto.s.40.anno ab exitu de egypto phinees occidit zabri principem tribus symeō coeuntem cum madianitide Nume.25.z deus promisit ei summum sacerdotiuz in sempiternuz.z sic esset
£ vir plusquā.25.annorum ad hoc q esset animosus z zelans pro deo ad faciendum hec.Etiā qz eodem anno ipse fuit dux cū iosue contra madianitas Nume.13.z tamē non daretur ei ducatus belli nisi esset vir maturus.s.plusq̄.25.annorum.subtrahūtur ergo anni quindecim ad cōplendum.40.dicemus q ad minus natus est phinees anno.15.post introitum in desertum vel exitum de egypto. sed ab exitu de egypto vsq̄ ad mortem samsonis fuerunt anni trecenti nonaginta vnus: z inductum est sequendo cōputationē iepte.ō in isto dubio.ergo erāt trecenti septuaginta quinq̄ anni ad minus a natiuitate phinees vsq̄ nūc. sed tanto tempore non poterat viuere phinees cum rari viuerēt vltra centum annos.ergo fuit ante hoc plusq̄ ducētis octoaginta annis istud factum. Ex predictis rationibus declarantur duo.
Ex allatis rōnib⁹ duo enucleant. Primum est q non fuerunt ista de idolo miche nec de cōcubina leuite post mortē samsonis.z istud manifeste iducit ex oībus rationibus positis. Secūda est q fuerit factum istud pauco tempore post mortem iosue:z ante mortem caleph.nā ista facta sunt antequā caperetur bierusalem de manu iebuseoz vt dicebatur ō.bierusalem tamē capta est paulo post mortē iosue viuente caleph vt patet.ō.p̄mo.c.z tunc nondū erat institutus iudex. nam viuēte caleph nō fuit othoniel iudex: qz othoniel erat frater minoz caleph qui acceperat filiaz caleph in vxorem vt patet iosue 15.z supza.1.c z erat tunc caleph princeps belli z maioris auctoritatis vt colligit ex allegatis.c.ideo tūc nequaquā esset othoniel iudex: sed si aliqs deberet esse iudex potissime esset caleph.
£ nam caleph existente duce belli erat othoniel quasi persona priuata.vnde dixit caleph.qui percusserit cariathsepher dabo ei axā filiam meam. z dicitur q cepit eā othoniel frater caleph minoz preallegatis.c.ergo mortuus erat caleph quādo othoniel factus est iudex.nam dicitur supza.2.q israelite seruierūt domino toto tempore quo vixit iosue z seniores qui post eum longo vixerunt tempore.vnus autē z precipuus de illis seniorib⁹ fuit caleph vt eodem.c.declaratum est.z tamē ante mortē caleph erat capta bierusalem. ergo ante mortem eius fuit idolum miche' z casus de leuita de quo.j.19.z cōsequenter fuerunt hec ante tē-
Alioz pba tio oclonis huius. poza othonielis primi iudicis.s.inter mortem iosue z cōstitutionē othonielis in iudicē quādo nullus adhuc erat iudex. ¶ Alij probant alio modo cōclusionem istam. Primo qz dicitur hic q nō erat tunc rex in israel:sed quilibet quod sibi rectum videbatur faciebat.z accipitur rex pro omnibus iudicibus vt supza declaratum est.ergo nō erat tunc aliquis:z sic erat ante cōstitutionem iudicum:z cōsequēter inter iosue z othonielem. Itez oī sequenti.c.q fuit idoluz miche in tribu dā toto tēpore quo tabernaculum domini fuit in sylo. z tamē si fuit factum illud idolum
Scda. postquā othoniel cepit iudicare non fuit toto tempore quo mānsit tabernaculum in sylo:qz ante hoc posituz fuerat ibi tabernaculum.ergo inter iosue z othonielem fuit istud idolum fabricatum. ¶ Respondēdū q non cōcluditur. Ad primum dicendum q concludit q quādo fuit factum istud idolum nō erat tunc aliquis iudex aut rex actualiter iudicans vel presidens: z tamē nō concludit q ante hoc non fuerint aliqui iudices'. immo stante illa littera poterat esse q accidisset istud post mortem samsonis. Primum istorum patet qz iudices nō succedebāt sibi ita q mortuo vno illico succederet alius:sed erant aliqua tēpora media vt patet supza.3.et.4.et.10.z ibidem declaratū est.z quāq̄ precessissent aliqui iudices poterat in tempore medio inter iudicem z iudicem fieri qō hic dicitur de idolo miche z de cōcubina leuite.z tunc verum esset q nullus erat qui posset illud castigare:sed quilibet faceret qō sibi rectuz videretur. Et hoc patet magis:qz quādocunq̄ aliquis iudex preerat israelite colebāt deminum:z mortuo illo declinabant ad idola vt habetur supza.2.c.z sicut factū fuit istoz qōlz:ita fieret idolū miche. ¶ Secūdū patet qz inter samsonis mortem z iudicaturā beli flurerunt aliqua tempora sicut fiebat in aliis iudicibus:z in illis temporibus poterāt euenire hec. ¶ Secūdū argumētū nō tenet ꝓpter duo. Primum qz cū dicitur q idolum miche mansit in tribu dā toto tempore quo mansit sanctuarium domini in sylo.non est sensus q mansit a principio quādo mansit sanctuariū in sylo. Sed est sensus q quādo defijt esse sanctuarium in sylo defijt idolum miche de tribu dan:vel nō prius cessauit idoluz miche de tribu dan q̄z tabernaculum domini de sylo.ideo dato q fuisset factuz idolum miche tempore samsonis esset verum istud. Secūdū inconueniens est:qz hoc dato oporteret q poneremus fuisse positum idoluz miche tempore iosue in sorte dan: sz istud est falsuz ꝓpter duo. Primo qz nullus cōcedit q tempore iosue talia fierēt eo q ipse talia asperrime corrigeret cū voluerit pugnare cōtra duas tribus z dimidiam:qz fecerunt altare apud iordanem Josue.22.c.Secūdū est qz dicitur hic q tunc nullus rex erat in israel: sed quilibet qō sibi rectum videbatur faciebat.z tamē tempore iosue non faciebat quilibet qō sibi rectum videbatur cum ipse corrigeret ad vnguem peccata:z potissime idolatriaz. Tertiuz addi potest qz quādo ista facta sunt tribus dan habebat sortem:z tamē nōdum habebat possessionem illius:z cetere tribus habebant sortes z possidebant illas vt patet sequenti.c.in principio.z tamē quādo positum est tabernaculum in sylo nōdū habebant tribus israelis sortes quas possiderent:immo nondum distincta erat terra per sortem vt patet Josue.18.vbi dicitur q conuenerunt israelite in sylo z posuerūt ibi arcā domini z sanctuarium:z inde miserunt viros ad considerandum totam terram z describendam eam:z post paucum tempuz redierunt tūc descripta terra:z tunc posite fuerūt sortes pro omnib⁹ tribubus. ergo nondum erant sortes tribubus singulis quādo sanctuariū fuit positum in sylo:z cōsequenter non positum fuit idolum miche in sorte dan in lais quādo fuit locatū sanctuariuz in sylo:sz aliquāto tempore post. ¶ Tenēdū est ergo qō supza dicebatur z rationes ille que ibi a nobis adducte sunt. Hoc idem tenet iosephus quinto antiquitatū ponens historiam de idolo miche:z de vxore leuite. Immediate post mortē iosue z ante othonielez cum plurimum peccasset israel coram domino:z tradidisset eos dominus in manus chananeorum qui abstulerunt inde ascbalonem z achārō z multas vrbes in campestribus:z ipsos vanitas ita expulsos in montes confugere cōpulerunt.eo tēpore fuit vir de monte effraim nomine michas ꝛc. sicut cōtinetur hic.ista hystoria tāgitur supza.1.c. vbi agitur de artatiōe tribus dan quā chananei artauerunt in montibus. Idem tenet hystoria scholastica que iosephum sequitur. ¶ Ad rationes in cōtrariū ra.da. cā hi. respōdendū est. Ad primā cum dicebatur de cōtinuatione littere.dicendū q sepe sacra scriptura vtitur anticipatione z recapitulatione:sicut patet in multis locis.z verum est q nunc̄ est recedendum ab ordine littere nisi ex causa manifesta que cogat.z tamē hic est talis vt probatuz fuit supza. ¶ Ad secūdū dicendū q istud relatiuuz.fuit eo tempore.non refertur ad immediata:sed refertur ad omnia que continentur in toto isto libro. quasi dicetur q dum fiebant ea que narrata sunt in isto libro supza accidit qō dicit hic de idolo miche.z verum est q rationabilius erat referri ad immediata de samsonis morte si littera toleraret:z tamē non potest stare: qa vt probatum est necessario fuit ante samsonem. ¶ Ad tertiam rationem dicēdum q non fuit inter samsonem z beli cū probatum fuerit q fuit ante samsonem.z cum dicitur q inter samsonem z beli fuerunt tempora intermedia nihil differt:qz dato q in illis esse potuerit:ita q fieret in tempore quo nullus iudex erat: tamē non fuit tunc factū vt declaratū est. ¶ Quereꝫ vlterius cū isti trez casus.s. de idolo miche z de ocubina leuite z de ruth: nō fuerit tpe iudicū q̄re fuerit scripti in iudicū libro. ¶ Rñdēdū q sacra scriptura voluit describere hos casus qz vtile erat eos describi.nā sacra scriptura

Rñ ad.2 argumē.

Falsuz ē idolūtpe iosue po sitūfuisse i sorteda 1.rō. 2.rō.

3.rō.

Doc.opi. penes b.

Ad.1.rō nē cābi i diuersū.

d Ad.2. rōnem.

Ad.3.rō nem.

a Qō. 2.

A Qr bi tres casꝰ fuerint scripti in iudicū li bro.

Rñ.adq.

Lōditio i moziḃ⁹ est multiplex.

cra ſcriptura eſt ad inſtruendum hominē in moribus vt deum colat ⁊ perueniat ad vitam eternam. Eruditio autē in moribus multiplex eſt: qz aliquādo fit ponendo regulas quas homo tenere debet in operando: ſicut eſt in libris legalibus moyſi: ⁊ in doctrinalibus. ſ. in libris ſalomonis in quibus documenta moralia multa traduntur. Aliquādo autē erudimur enarrando bona geſta virorū ⁊ malorum peccata: quibus inſtruimur ad bona ſequendum ⁊ mala cognita fugiendum. Aliquādo autē erudimur enarrando premia bonorū ⁊ penas que a deo malis tribuūtur: qz homines potiſſime ſenſuales: ⁊ adhuc animales iuxta aplm: ⁊ ignorantes que dei ſunt his maxime ad bonum vel ad malum ducunt: ideo ſcriptura ſacra ſicut eguit libris legalibus ad ponēdum regulas morū. ita eguit libris hiſtoricis ad deſcribēdū pro ſperitatem deo inherentium ⁊ calamitatem peccantiū: ⁊ iſta eſt cauſa in generali introductionis hiſtoriarum in ſacra ſcriptura.

Peccatū maxie vitādū ē ilege dei.

particulares autē cauſe ſunt alie. ⁊ qz peccatum qō maxime vitandum erat in lege dei erat idolatria: ⁊ pena maxima pro hoc habatur. ponit hic de idolo miche vt poſtea infra ponat de pena que ſecuta eſt occaſione huius idoli. nā cedes illa magna que facta eſt. ī. 20. occaſione huius dicitur facta vt declarabit ibidē. De ruth autē poſitus fuit caſus ꝓpter dauid ad enarrādum genealogiā dauid qui natus eſt de ruth moabitide. quo dato oportuit q iſti tres caſus ponerentur in libro iſto iudicū vel in libro regum vel in aliquo libro per ſe extra iſtos duos. nō fuerūt autē poſiti in libro regum qz liber regum fuit poſt omnia hec longo tēpore: ⁊ non fuit cōueniens interſeri ibi nec poni in principio. Etiā noluit ſcriptura ꝓ ſe facere libū de his cuz aliquo modo pertineant ad librum iudicum: ideo poſuit in libro iudicum. Liber quoq; ruth extremitas iſtius libri erat: ſed hebrei ab antiquo illam particulam a ceteris ſecuerunt libellū per ſe facientes.

Qō.3 A

Qr enarratio iſtorū euētuū i fine buiꝰ libri ſit poſita.

Queretur vlterius cum iſti euentus non fuerint ex actis iudicibus: ſed anteq; inciperent vt declaratum eſt. quare poſita fuit enarratio iſtorū caſuū in fine libri huius. Reſpōdēduz eſt q a principio omnes iſti tres caſus poſiti fuerunt in fine libri huius. ſ. de idolo ⁊ ocubia ⁊ ruth: ⁊ qz ruth videbat eē poſt mortē ſamſonis vt cōmuniter tenetur: fuit finis libri huius cōueniens: qd qō eſt in fine fuit extremū omniū que habētur in hoc libro ſm ordinem naturalem: ⁊ fuit conueniens principium ad id qō habetur in principio libri regum. Reſpōdēdū q ſi ſcriptura voluiſſet tenere ordinem naturalem in narrando debebat ponere iſta. 5. c. que habentur vſq; ad finem huius libri. ſ. de idolo ⁊ cōcubina in principio libri huiuꝰ poſt primū. c. qz ibi fuerūt. ⁊ enarratis eis ſequeretur hiſtoria. 3. c. ⁊ de othoniele: ⁊ deinde eſſet perſecutio vſq; ad mortem ſamſonis ſm q habetur in littera. ⁊ poſt illā poneretur hic tota hiſtoria ruth: ⁊ in illa cōſūmaretur liber iſte. ſcriptura tamē noluit tenere ordinē naturalem ſed artificialem qui magis cōuenit enarrandis rebus vt cōpetentius ⁊ integralius atq; manifeſtius quelibet res enarretur. ſi aūt fuiſſet iſte ordo perturbaretur intētio libri huius: qz liber iſte erat de iudicibus: ⁊ principalis hiſtoria ſua de actibus iudicū eſſe debebat. ſi aūt poſita fuiſſent omnia hec iſto ordine prius veniſſemus ad medietatem libri q̄ quiq; de iudicibus diceretur. Uoluit ergo ſcriptura tenere ordinem artificialem. poſuit oēs iſtos caſus in fine libri: ⁊ in fine omniuz caſuuz ruth: niſi qz hebrei de extremitate huius libri hiſtoriā ruth abſciderunt.

Scriptura nō tenuit ordinē nālē i ſcribēdo libū iudicū ea que eodē tpe iter iſraelitaꝰ fuerūt ſz ordinē artificialem.

Cur non agitur in iſto libro de oibus iudicibus: ſed de quibuſdam in libris regum ſicut de beli ⁊ ſamuele. Queſtio. 4.

A

Queretur vlterius cū iſte ſit liber iudicum cur nō fuit hic poſita hiſtoria omnium iudicū. nā poſt ſamſonez fuerunt duo iudices. ſ. beli ſummus ſacerdos de quo dicitur. 1. Reg. 4. q iudicauit iſrael. 40. annis: ⁊ poſt beli fuit ſamuel de quo dicitur. 1. Reg. 12. q deus miſit iſraelitis iudices qui liberarent eos: ⁊ cōputatur ibi ſamuel.

Cuiuſdaz rñ.ad q.

Aliquis dicet q ſamuel qui fuit vltimus iudicum ſcripſit iſtum librū iudicū: ⁊ qz de factis ſuis ſcribere nō poterat cum hiſtoria ſit ſemper de rebus geſtis omiſit geſta ſua: quoz cauſa iudicū finem fecit in ſamſone. Sed dicenduz q hoc nō ſtat: qz ſtaret iſtud ſi forte ſamuel ſolum geſta ſua omiſiſſet ponere hic. omiſit tamen ponere geſta beli ſummi ſacerdotis: ideo alia cauſa fuit. Item ſamuel poterat ſcribere geſta ſua: qz lz nō poſſet deſcribere oia geſta vite ſue. fuit aūt ipſe iudex quouſq; filij ſui fuerūt ſtituti iudices ab ipſo in ſenectute ſua. 1. Reg. 8. Uel verius quouſq; fuit cōſtitutus ſaul in regē. 1. Reg. 10. nam incipiente tēpore regū ceſſauit tēpus iudicum: ⁊ poſtea vixit ſamuel magno tēpore fere annis 20. iō poterat ſcribere geſta illa. Qz autē poſtea vixerit pz: qz de morte ſua ponit. 1. Reg. 25. ⁊ geſta iudicature ſue ſolū fuerunt vſq; ad. 10. ca. 1. Reg.

i.ī.pba.

Scōa.

Aliquis dicet q omiſit ſamuel geſta iſtorum duorum vt eſſent principia libri regum. nam cum in libris regum ponatur hiſtoria de regibus debet poni aliquid vt prologus. ſ. vnde fuit ortigo reguz: ⁊ quia hiſtoria ſamuelis ⁊ beli fuit quaſi qdam prologus ad hiſtoriam regum: eo q ſamuel reges duos primos iſraelitarum vnxit: debuit omitti hic ⁊ poni in principio libri primi reguz. Iſta ratio erat multū conueniens: quia ſic fit in principio huius libri. ponuntur duo. c. tanq; prologus ad hiſtoriā iudicum: ⁊ incipit hiſtoria in. 3. c. ſic etiā in alijs libris fit: tñ nō ꝯuenit iſta rō ad ꝑſens: qz iſtud teneret ſi ſamuel q ſcripſit librū iudicū ſcripſiſſet libz ꝑmū regū: qz tūc vt ꝯueniēter ordinaretur hiſtoria omitteret aliquid de iudicibus ⁊ poneret in principio libri ꝑmi regum: tamen non ſcripſit ſamuel aliquid de primo libro regum vt declarabitur ſupra tertiū librum regum in prologo auctoris qui ꝑmittitur operi.

Lonfuta.

Doc.rñ.ad queſitum.

Dicendū ergo q ſamuel omiſit iſtaz duaz hiſtoriaz. ſ. ſuā ⁊ beli: qz de ſeipſo nō intendebat: qz ipſe itēdebat dimittere ſuā cum eſſet ipſe ſcriptor libri: ⁊ qz hiſtoria beli ſūmi ſacerdotis erat ſimul cū hiſtoria ſamuelis cum fuerit natus ſamuel ſub beli ⁊ miniſtrauerit coram eo: nec poterat vna enarrari ſine alia vt colligitur. 1. Re. a principio vſq; ad finem. 4. ca. in quibus ponitur hiſtoria beli: ideo omiſit vtranq; hiſtoriam. Dieremias autem qui ſcripſit libros. 4. regum. incepit vbi omiſerat ſamuel in libro iudicum: ⁊ quia hic fuit hiſtoria in ſamſone poſt quem illico fuit beli: repit liber reguz in hiſtoria beli ⁊ ſamuelis. (Fuit eo tēpore vir quidam). Non referas ad mortem ſamſonis de qua dictum eſt ſupra immediate: ſed refertur ad totum librum iſtū: ſcilicet q duz fierent ea que ſcripta ſunt: ſcilicet aliqua eorum: factum eſt hoc quod dicitur de idolo miche. ⁊ debet intelligi pro illis que habētur ſupra primo: quia dum fierent illa ſcilicet viuente caleph factum eſt hoc.

†

Qō.5. A

Quo potuit eē hoc tpe illo. ſ. poſt mortē ioſue.

Queretur quomodo potuit eſſe tempore illo: quia dicitur Joſue vltimo ⁊ ſupra. 2. q ſeruierunt iſraelite domino toto tempore Joſue ⁊ ſeniorum qui longo poſt vixerunt tempore: ⁊ vnus de illis ſenioribus fuit caleph. ergo viuente illo non fieret. Reſpondebitur q lz poſt mortem Joſue ſeruierint iſraelite domino: tamen inter mortem Joſue ⁊ conſtitutionem othonielis in principem iſraelite coluerunt idola: ideo factus eſt othoniel iudex ſupra. 3. c. Reſpondendum q ſi diceremus accidiſſe iſtud inter mortem Joſue ⁊ conſtitutionem othonielis in iudicem: ⁊ non adderetur aliquid alterum ſatis ſtaret q tempore illo quo peccauerunt iſraelite paulo ante conſtitutionem othonielis: ⁊ paulo poſt mortem caleph. ⁊ tunc ſtaret vtrunq: ſcilicet q tempore ſeniorum qui fuerūt poſt Joſue non coluerunt iſraelite idola: ⁊ tamen oportet dici q fuerit iſtud ante mortem caleph cum fuerit ante captam hieruſalez de manu iebuſeorum vt patet infra. 19. ⁊ tamē ante mortem othonielis capta eſt ſupra primo. ergo eo viuente factum eſt idoluz. Concedendum eſt. ⁊ quando dicitur q tempore ſeniorum qui longo tempore poſt Joſue fuerunt coluerunt iſraelite ſemper deum. Dicendum eſt tamen q hoc intelligitur publice: ſcilicet q totus populus non declinabat poſt idola: aut faciebat publice templa ſicut alijs temporibus fiebant: ⁊ tamen in ſecreto aliqui colebant idola. ſic fuit de idolo miche: quia in ſecreto tenuit ille illud in domo ſua ⁊ ibi tenebat ſacerdotem.

Rñ.ad q.

Obiectio

Cum autem obijcitur q poſtea idoluz iſtud poſitum eſt publice in vrbe lais: ⁊ manebat ibi: colebaturq; a ſtirpe dan.

Rñſio.

Dicendum q illud quod dicitur ſupra. 2. intelligitur q vt communiter nō colebantur idola: ⁊ tamen aliqui colebant. ⁊ ſic magna pars tribꝰ dan habitans in lais tenebat ibi idolum ⁊ colebat illud. ⁊ iſtud non potuit caſtigare caleph qz non erat iudex nec ꝑnceps: ⁊ reuerentia eius non abſtinuerunt ab hoc ſcelere filij dan: quia cito poſtq̄ factum fuit hoc mortuus fuit caleph. Uel dicenduz q hoc fiebat quia ciuitas lais erat ſeparata nimis ab habitatione ceterorum iſraelitarum: cum dicatur ſequenti capitulo q iſta ciuitas erat procul a ſidone ⁊ cum nullo hominum habebat communicationez: ideo lz ceteri iſraelite colerent deum iſti colebant idola quia erant ſeparati: ⁊ cenſebantur omnes iſraelite colere deum.

B

Item patet iſte modus loquendi. nam ſupra. 2. dicitur q quando moriebatur aliquis iudex iſraelite declinabant ad idola: ⁊ cum alius incipiebat declinabant ad colendum dominum ita q non colerent idola: ⁊ tamen manifeſtum eſt q toto tempore quo iudices manſerunt fuit idolum miche in terra iſrael: cum dicatur ſequenti. ca. q fuit in lais toto tempore quo fuit tabernaculum domini in ſylo. ſic autem nunc quamq; viri de tribu dan colerent idolum illud tempore ſeniorum qui fuerunt poſt Joſue dicebatur totus iſrael colere deum.

† (Uir quidā de monte effraim).i.habitans in monte effraim:ꝛ
† sic erat iste michas de tribu effraī.(Noie michas.)Iste vocaf michas sine.e.ꝛ ppheta micheaȝ vocaf p.e.istud seruat lra nra. in hebreo aūt aliquādo seruaf differentia:aliquādo nō.nam ille qui est ppheta vocatur semper michea in hebreo.ꝛ iste vocatur hic aliqñ michas siue micha: ꝛ aliqñ micheas sicut ppheta.
† Notāb penes lre huiꝰ exponē. (Qui dixit matri sue.) Cōsiderādum est pro expositione huius q mater miche nō erat bene fidelis deo: ſ adherebat idolis babebatq argenti mille ꝛ cētum siclos siue argenteos quos cōsecrauerat ad faciendū vnū idolum. michas autē furatus est matri sue argenteos istos forte intēdens eā impedire ab idolatria vel ex alia causa.tūc mater miche diligenter q̄rens argēteos arguebatur ꝛ maledixit babētē.post qō michas ne incideret in maledictionē reuelauit matri q ipse teneret argenteos: ꝛ hoc totuȝ debet subintelligi eo q colligitur ex littera.

A Quorūdā rñ. ad q̄st. (An mr miche fuerit dalila que seduxit samsonē. Questio.6.

Queretur de ista matre miche que erat. (Aliqui dicunt q erat dalila cuius rationem assignant qꝛ hic dicitur q separauerat mille ꝛ cētū argenteos:ꝛ tamē dalile dati sunt mille cētū argentei p̄ceden.c. (Sed dōm q istud nō stat.Primo qꝛ vt ꝓbatū est.istud accidit ante tēpora iudicū: ꝛ tamē dalila tēpore samsonis fuit vt p̄z p̄cedē.c.Scō qꝛ fundamentū istud nullū est: qꝛ isti volunt hoc inuētes q argētei dalile fuerint solū mille ꝛ cētū argētei. Sꝫ falsuȝ est qꝛ fuerūt quiq milia ꝛ quīgenti. qō p̄z qꝛ p̄cedēti.c.principes philistinorū venientes ad dalilā dixerunt ei.dabimus tibi singuli mille ꝛ cētuȝ siclos:ꝛ principes erant quiq.ſ.quiq satrape philistinorū siue reges vt p̄z Josue.13.et.1.Reg.6.c.ideo nō erat dalila.Tertiū est qꝛ ista mater miche erat hebrea cū dicatur michas esse de mōte effraim.i.de tribu effraim.dalila tamē erat de stirpe philistinorum vt declaratum fuit p̄cedēti.c.qꝛ alīs nō ausi fuissent venire ad eā satrape philistinorū:qꝛ potius credere deberent q traderet eos in manus samsonis q̄ samsonē in manus eorum si hebrea foret. Jō nō erat ista dalila sed aliqua alia mulier que fuit prius plusq̄ ducētis quinquaginta annis.(Mille centū argēteos quos separaueras tibi).ſ.separauerat eos mater miche a reliq̄ pecunia sua vt de his fieret idolū. Hebrei volūt accipere argenteos.i.siclos eo q sicli erant moneta argētea ꝛ erat vsitata inter israelitas. Sꝫ potius videf q fuerit moneta maioris valoris ꝛ ponderis:eo q.j. dicif q de ducētis argēteis factū est idolum: ꝛ tamē de ducētis siclis fieret valde paruū idoluȝ. si tamē velis tenere q eēnt sicli nō recuso.In hebreo habef.(Argētū qō ablatum fuerat tibi.)Ubi nos dicimus quos tibi separaueras.ꝛ signat littera nostra q mater miche separauerat ad faciendū idoluȝ. littera hebrea signat q furto ablatū fuerat argētū matri miche.(Sꝫ dōꝫ q lra hebraica signat id qō nra: qꝛ fm ꝓprietatē hebraicā signat lra argētū qō sepatū fuerat tibi.i. qō sepatū fuerat a te.ſ.q tu illud sepaueras tibi:ꝛ reddit cū lra nra.(Sup quibus me audiēte iuraueras).i.iurasti q volebas illud ad cōsecrandū deo.vel iuraueras.i.adiuraueras dicēdo ozo deum q quicūq babet argentuȝ istud si mibi nō reddiderit amara cōficiatur morte.ꝛ iste sensus cōsonat magis cū littera hebraica que babet.(Super quo maledixisti ꝛ etiā dixisti in auribus meis).i.maledixisti babētem si nō redderet tibi illud:ꝛ dixisti in auribus meis.i.istā maledictionē dixisti cozam me.ꝛ istud signat lra nra.ſ.me audiēte iuraueras.i.maledixeras.(Ecce ego habeo).i.ego inueni vel accepi.(Et apud me sunt).i.nulli dedi nec expendi ſ retineo apud me.istud publicauit michas qꝛ timuit maledictionē matris super se venturam.

A (Cū mater miche vellet argenteos ad faciendū idolū:an peccaret qui abstulisset vel abscōderet ne fieret idolum.ꝛ an impediens male agere bene agat semper. Questio.7.

Queretur cum ista mulier vellet istos argenteos ad faciendum idolum qō ipsa manifestauerat:ꝛ istud esset malū.si peccaret qui acciperet ꝛ abscōderet illos vel nollet reddere ei.(Aliquis dicet q nō imo q mererer: qꝛ ipsa volebat malū facere: ꝛ subtrabēdo istos argēteos tolleretur ei occasio faciendi malū.prohibere aūt a malo bonū est.(Item siquis vellet alium occidere ꝛ aliquis abscōderet ei gladium ꝛ nollet reddere toto tēpore quo erat iratus nō peccabat:imo merebatur nisi forte subtraheret ei arma pro defensiōe sua vel pro iusto bello.ita erat hic qꝛ tollebaf occasio faciēdi malū: ideo nō erat peccatū. (Respōdēdū q qui acciperet istā pecuniam:aut acciperet pro se ad retinendum:vel animo dandi eā domino suo aliquo tēpore.si primo modo peccatū erat: qꝛ ſ ista mulier iuste merebatur perdere dominiū istorū argēteorū eo q in turpi ꝛ nefanda re expēdere volebat. tamē qui acciperet nō poterat rem istam suam efficere ad hoc q iuste possideret:sicut in p̄scriptione longi tēporis que est cuȝ mala fide ille cōtra quē p̄scribitur meretur perdere dominiū rei eo q longo tēpore negligēs est.qui tamē p̄scribit nō meretur acquirere nec pōt iuste rem suam efficere eo q babet malam fidē ꝛ qō est cōtra cōscientiaȝ edificat ad gehēnam:ideo debet res restitui domino quāq̄ meretur perdere illam. ita bic ſ mereretur mater miche perdere argenteos:tamē nō babebat aliquis iustam causam retinendi:ideo teneretur quicunq baberet illos restituere. Si autē qui acciperet vellet tenere aliquāto tempore ꝛ postea restituere non sufficiebat ad id qō ipse volebat:qꝛ postea poterat facere idolū sicut nunc fecit mater miche redditis sibi argenteis.insuper qui sic accipiebat rem alienā domino inuito ꝛ reclamāte accipiebat ꝛ non babebat aliquā causam sufficientē ad faciendū:ideo peccabat. Nec obstat q sciretur q volebat de illis pecuniis idoluȝ facere:qꝛ etiā si sciam q aliquis vult dare pecuniam ad vsuraȝ non possum accipere illā furtim ad tēpus vel pro semper ne ille det. (Ad primā rationē in cōtrariū cū dicitur q impediens male agere bene agit:sed sic erat hic.Respōdēdum q impedire male agere est bene agere quādo prohibendo vel impediendo nō transgreditur quis metas potestatis sue:vtpote siquis nō iudex vt mala efficaciter prohibeat incipiat exercere auctoritatem iudicis peccat ꝛ grauiter punietur de crimine cōcussionis.aliquin daretur cuilibet potestas corrigendi alterū:nō solū monēdo sed etiā realiter aliqd agendo.ꝛ istud esset introducere inextricabilia scandala:ꝛ turbare totā politiā nec esset aliquid cōtra leges tam periculosum.ideo debet quilibet cōtentus esse terminis potestatis sue.ſ.q cū viderit aliquē velle peccare moneat eū vel dicat iudici potēti prohibere realiter:ipse tamē realiter non ꝓhibeat aliquid efficiendo nisi in crimine qō fortassis est in dānum alterius inuentū: vtpote siquis velit aliū occidere ꝛ sit ꝓpinquus actui.subtrabere autē pecuniā ne male expendaf pertinet ad potentiam iudicis:ideo siquis alius hoc tētauerit peccat mortaliter:ꝛ sm legem humanā agetur cōtra eū vt cōtra furem. (Ad scōm dicēdū q siquis in furore est ꝛ deposuerit penes me gladiū:ꝛ repetat in furore nō teneor illi dare eo q potest se occidere vel aliquē aliū.sic etiā siquis iratus ꝛ nō insanus deposuit penes me gladiū ꝛ petat:quādo video manifeste q est iracūdus ꝛ vult percutere aliquē iniuste possuȝ retinere gladiū. Secus autē est si ille habeat gladium ꝛ velit aliquē percutere ꝛ ego clam surripiam ne aliquē ꝑcutiat qꝛ istud est maius:qꝛ non reddere depositū in casu est quasi elidere petētem per modū exceptionis.accipe autē ab eo qui babet ne percutiat aliū est oīre cte agere vel habere iurisdictionē.facilius autē est q cōpetat alicui exceptio q̄ actio. ꝛ maxime qꝛ ista nō solum vt actio ſ magis vt iurisditio.ſ.ga ꝓpria auctoritate aliqd fit:ideo siquis alicui nō insano quāq̄ irato voleti aliquē percutere surripiat gladium ꝛ teneat per aliquot dies ille nolente videf peccare vel si ei violenter excutiat de manu.Secus autē est in furioso:qꝛ cum quis viderit furiosum insanū siue tenētem gladiuȝ licite pōt ei accipere reclamāti nec fit ei iniuria eo q nescit ille gladio vti:ꝛ verisimile est q semel aliū trāsuerteret.iratus autē qui nō est insanus pōt vti gladio sapienter:ꝛ quāq̄ videaf aliquid velle facere pōt facere cōtrariū timore ductus vel prudētia in cōtrariū inclināte:ideo eripere ei gladiū violenter vel clā videf esse peccatum.pōt tamē glibet impedire volētem peccare:vt siquis velit aliuȝ occidere possum ꝛ debeo adiuuare eū qui inuaditur ad defensionē:ꝛ tunc licet mibi accipere violēter gladiuȝ de manu alterius:qꝛ tunc nō ago vt exercēs actū iurisditionis ꝓhibendo sed actū persone ꝓpinate defendendo. (Quereſ vlterius an ista mater miche maledicēdo acceptorē argenteoꝝ suoꝝ peccauerit:ꝛ an maledictio posset ligare furē istum. Respōdēdum q mater miche peccabat dupliciter.[a] Primo qꝛ maledicebat ꝓpria dictum est.ꝛ tamē aliquo modo adiuuabat eam ad nō peccandum disturbando ab opere:ideo potius debuisset benedicere faciēti boc.[b] Scō peccabat qꝛ dato q fuisset reꝰ ita licita:vt pote grauaretur mater miche ꝛ nō impediretur ad peccandum nō debebat maledicere:qꝛ maledictio vetita est nisi bis qui prē sunt iurisditioni: ꝛ in aligbus casibus possunt maledictionē in penam infligere.alijs vero.ſ.personis priuatis raro licet maledicere. de quo plene declaratum est supra.9.c. ꝛ casus matris miche:ꝛ non ponitur inter illos in quibus licet maledicere. ergo peccabat maledicendo. (Ad secundum dicendum q ſ mater miche peccaret maledicendo: tamen capiens pecuniam

istam

Jm ꝓba. 1.rō 2.rō.

3.rō.

Doc.rñ.ad q̄stū.

Hebreoruȝ opinione siclis.

† Lra in hebreo.

Opio ooc.

† † † † †

Luiuſ.rō.i diuersum. 2.rō.

Rñ.ad q̄.

Ad.1.rō nē in diuersum.

Ad.2.rō nem.

Qō.8 A An mr miche maledicē do acceptorē argēteoꝝ suoꝝ peccauit. [a]1.rō. [b]2.rō.

Rñ.ad aliud q̄.

ſſtam poterat ligari: qz capiens peccabat vt ſupza dictū eſt. z ad inferendum penam alicui deus nō aduertit an ille qui cōtra aliquem petit digne petat: ſed an cōtra quē petitur mereatur maledici. ſicut iudices nō reſpiciūt an accuſator bono animo petat vel accuſet: ſed an accuſatio iuſta ſit: qz tunc cōdēnabitur accuſatus. vnde ſiquis petat mala venire ſuper aliquē qui meretur illa lz petens petendo peccet deus inducet mala qz meretur iſte cōtra quē petitur: z tñ inducet mala ſuper petentē qz iniuſte petit. ita hic mater michē iniuſte maledicebat: z tamen filius eius michas vel quicunqz alius raptor merebatur maledici: ideo deus ſuper vtroſqz maledictionem induceret z penā. (Cui illa reſpondit. benedictus filius meus domino). i. benedicatur a domino: qz timens maledictionem z quaſi obediens ei reſtituit pecuniam. (Reddidit ergo eos matri ſue). ſ. iſtos mille centuz argenteos. non quidē realiter reſtituit: ſed ſe ad reſtituendum parauit. nam infra habetur q̄ reſtituit: qz tamē q̄ preſto eſt cū ſaculo ad reſtituendū: z ſolum dependet a receptore an velit immediate recipere dicitur iam reſtituiſſe. Jn hebreo habetur ſupza. (Ecce argentum meū accepi ego.) Ubi dicit littera noſtra. ecce ego habeo: z apud me ſunt. ſ. littera hebraica ſignat magis q̄ michas induſtrioſe acceperit dum dicat accepi. z noſtra dicit habeo. Jtē hebreus habet. (Reddidit mille centum argenteos matri.) Ubi lra noſtra dicit. reddidit eos matri ſue. z idem eſt. (Que dixerat ei. cōſecraui z voui argentuz iſtud domino.) Cōſecrare eſt aliquid deo dedicare ſeparādo ab humanis vſibus. Vouere eſt obligare ſe ad firmiter faciendum id qō ꝓpoſuit. accipitur aūt hic deus pro demone. nā deo vero nō fiunt idola cū ipſe vetuerit Exo. 20. z Deut. 4. et. 5. c. (Ut de manu mea ſuſcipiat filius meus). i. volo vt ſemel mihi reſtituat filius meus ne cadat in maledictionē. deinde ego reddam ei ad faciendū iſta: z tunc poterit licite accipere. Jn hebreo habet. (Sanctificans ſanctificaui de manu mea pro filio meo). ſ. vt filius meus faciat de illo idolum. z de manu mea. i. vt filius meus ſumat illud de manu mea ad faciendum. z idē ſignat qō littera noſtra. (Et faciat ſculptile atqz cōflatile). i. faciat idolum ſculptile z cōflatile. Aliqui putāt ſculptile z cōflatile eſſe vnuz idolum. Alij autē putant eſſe duo. Nam ſculptile dicitur a ſculpendo: qz dolatur z caatur atqz percutitur z percutiendo limatur: z recipit debitā figurationem. Cōflatile vocatur qz per cōflationē fit. ſ. opere fuſorio cū cōflatur metallum: z liquidum fluit in vacuaz imaginē cuius recipit ſimilitudinē: Et volunt quidā quoddā idoluz iſtorum factum eſſe per cōflationem ſolā: z aliud per ſolā ſculpturā opere productili vel malleatorio ſicut cādelabruz: z oia que facta ſunt de auro z argento in tabernaculo domini fuerunt pro ductilia z nō opere fuſorio vt p3 Exo. 25. c. Qui autē ponunt ſic habēt fundamētum ex lra que dicit iſta tāqz duo diſtincta. ſ. faciat ſculptile atqz cōflatile. Jtē ſequēti. c. viri de tribu dā dixerunt. noſtis q̄ in domibus iſtis ſit ephod z theraphim z ſculptile atqz cōflatile: z poſuerunt illa tāqz duo. Qui autē ponūt iſtud fuiſſe vnicū idolum debent dicere q̄ fuit factum dupliciter. ſ. q̄ primo argentū cōflatuz eſt in igne z incidit opere fuſorio in formam idoli: z ibi recepit figuram: poſtea vero vt magis limatuz eſſet fuit percuſſionibus ſculptum vt aptius eſſet z lucidius nullaqz rugoſitas aut diſcōuenientia ptiū maneret in eo. Et iſtud ſe cūdū eſt verū. qō p3 qz dr. j. q̄ mater michē dedit argētario duos vt faceret ex eis ſculptile atqz cōflatile qō fuit in domo michē. ſi tamē eſſent iſta duo idola diceret. que fuerunt in domo michē. Jtem dicitur imediate. qui ediculaz quoqz in ea deo ſeparauit. ſi tamē eſſent duo ſculptile z cōflatile diceretur. qui ediculā eis ſeparauit. Jtem p3 qz lz cōmuniter ponat idolum z ſculptile. ſolū tamē aliqñ ponit ſculptile ſolū ad ſignificandum q̄ idem ſit vt ſequēti. c. dicit q̄ poſuerūt in vrbe lais ſculptile z ſacerdotes. Jtem dicitur ibidē q̄ manſit idolum michē in vrbe lais toto tēpore quo fuit tabernaculū domini in ſylo. ſi tñ fuiſſent duo nominarent tāqz duo diſtincta. ¶ Sz obijcitur q̄ michas clamauit ad viros dā dicens. deos meos quos mihi feci tuliſtis ſequēti. c. ergo erāt duo. ¶ Reſpōderi pōt dupliciter. Uno modo q̄ ibi accipiūtur dij nō pro ſculptili atqz cōflatili que eſſent duo: ſed pro ſculptili z teraphim. nā theraphim differebat a ſculptili vt. j. declarabit. Alio modo pōt dici q̄ vocat oēs deos ſuos vnū deum: qz iſte eſt modus loquēdi hebreus q̄ ponatur interdum plurale pro ſingulari. ſic p3 Exo. 32. c. ſ. ecce dij tui iſrael qui te eduxerūt de egypto. z tamē manifeſtuz eſt q̄ ibi vnicus erat deus fabricatus. ſ. vituluz. ita hic de vnico ſculptili dicit pluraliter dij. Jn hebreo dicit hic. (Ad faciēdū idolum z metalluz.) Eſt. n. hic quedā dictio quā hebrei cōmuniter exponunt pro metallo: z tñ eſſet ſenſus iſte valde inconueniens: quia nihil eſt dictu facere idolum z metallum. Dicunt autē quidam q̄ vocatur idolum quantum ad partes puras. z vocatur metallum quantum ad partes impuras. ¶ Sed etiam iſtud nō ſtat: quia infra dicitur q̄ dedit argentario ducentos argenteos vt faceret ex eis ſculptile atqz conflatile. z ponitur ibi ſm hebreos id quod hic. ſ. idolum z metallum: z tamen argētei illi nō poterant dari ad faciendum idolum purum z impurum: quia aut erant iſti argentei de argento puro: aut non. Si erant de puro argento non poterant ipſi dari ad faciendum idolum purum z partim impurum: quia de puro non fit niſi puruz. Si autem erant argentei impuri non poterant dari ad faciendū idolum purum: ideo non ſtat iſte modus loquendi. ſed accipitur illa dictio neceſſario pro aliqua liquefactione ſm quam metalla componuntur in figuraz ſimulachri. z ſimilis modus loquendi eſt Exo. 32. c. nam vbi dicit littera noſtra vitulum conflatilē. dicitur in hebreo. vituluz z metallum. z eadem dictio ponitur vbi nos dicimus opere fuſorio. (Et tunc tradam illud tibi). Jſtud dixit mater filio. ſ. redde mihi argentum quod habes quod ego voui ad faciendum ſculptile: z cum reddideris ego tibi reddam vt iuſte de manu mea accipias. (Reddidit ergo mri ſue). Jdeſt tunc reſtituit michas matri argenteos: quia prius lz eſſet paratus ad reſtituendum tamen nondum reſtituerat. (Que tulit ducentos argenteos: z dedit illos argentario). Dicitur q̄ dedit argentario: z prius dicebat q̄ volebat mater michē tradere ei ad faciendum idolum. Hoc fuit quia forte michas noluit iſtud facere horrendo idolatriaz. Sed falſum eſt quia infra ponit quomodo ipſe coluerit iſtud idolum z fecerit vnum de filijs ſuis ſacerdotem. Sed forte noluit ſumere laborem faciēdi: z tradidit argentario mater eius. ¶ Queretur quomodo dicit q̄ dedit ducentos ſiclos argentario: quia ſupza dixerat mater michē q̄ conſecrauerat argentum iſtud domino: ſcilicet mille z centum ſiclos: z nunc ſolum dedit ducentos. ¶ Reſpondit Rabi. canchi. q̄ iſtos ducentos dedit mater michē argentario in mercedem pro fabricatione: z alios nongentos ſuperſtites tradidit ad faciendum ex eis idolum. ¶ Sed iſtud nō ſtat: quia dicitur in littera q̄ tulit iſtos ducentos argenteos z dedit argentario vt faceret ex eis ſculptile. ergo non dabantur iſti pro mercede ſed in materiam operis. ¶ Dicendum ergo q̄ mater michē conſecrauerat deo omnes iſtos mille z centum argenteos: tamen non expendit omnes in idolo: ſed ducentos expendit in fabricando illud. alios autem in faciendo ephod z theraphim: z veſtes ceteras ſacerdotales: z ediculaz deo z cetera que pertinebant ad cultum idoli illius: z quocunqz modo poterat expendi iſta pecunia conſecrata idolo: duz tamen expenderetur in cultu idoli. ¶ Queretur vlterius an peccaſſet mater michē poſtqz vouit iſtud argētū idolo ſi nō dediſſet. [2] ¶ Rñdēduz q̄ vota ſunt triplicia. qdā ſunt mālfeſte de bono. qdā de manifeſte malo. z qdā de dubio. Prima vota ſunt idiſtincte tenēda: z obligamur ad illa ſoluēda z cito: aliogn reputaret nobis in peccatuz Deutero. 23. c. De votis dubijs. ſ. q̄ pñt hz̄e bonū vel malum euentū reſpiciēdus eſt ipſe euētus: z ſi bene eueniat ſeruanda ſunt. ſi autē mala nō iunt tenēda. ſic p3 in voto iepte q̄ vouit offerre dño quicqd p̄mo egrederet ei obuiaz de domo ſua redeunti de bello in pace. poterat iſtud votum habere bonuz euētum ſi aliquid extiuiſſet in occurſum qō eſſet animal imolaticiū. poterat habere malum euētum ſi occurreret res non imolaticia vt homo vel canis. ſi primū accideret ſeruare debebat votum. ſi ſcōm non debebat ſeruare illud: z quia accidit in malam partem. ſ. quia occurrit ei filia ſua que nō erat animal imolaticium non debebat ſeruare: z quia ſeruauit fuit ſtultus in vouendo z impius reddēdo vt ait Hieronymus. vota autē que ſunt manifeſte de malis: vt colere idolum vel fornicari: non ſunt tenenda: qz nec ſunt vota cum deus nō acceptet talia que ſunt otra eum. non tamē cauſatur obligatio ex ſtipulatione niſi acceptet ille cui aliquid ſtipulamur. z quia manifeſtuz eſt q̄ deus non acceptat mala que ꝓmittimus ꝓpter duo. [1] Primo quia mala ſunt: z dato q̄ poſſent mala eſſe in fauorem dei nō acceptaret illa: qz mala ſunt cum ipſe iuſt⁹ ſit z oderit iniquitatē. [2] Scōm eſt quia nemo acceptat ſponte qō contra ſe eſt: z tamen mala directe repugnant deo: ideo q̄ aliquis velit ſe obligare p votuz ad aliqō malum faciendū: impoſſibile eſt q̄ obligetur. tale autez erat iſtud votum de faciendo idolū de argēto. Jdeo dicendū q̄ cōplendo votum iſtud peccabat mortaliter mater michē: qz iſtud malū erat z per votū nō poterat effici licitū. Etiā peccabat vouēdo: z hoc dupliciter. primo qz ad malū ſe obligare volebat diſponēdo ſe ad illō.

Impzobō opionis de idolo. D

Qō. 9. A

Qūo dicit q̄ dedit ducētos ſicloz argētario. Ra. ſa. canchi rñ. ad queſitum Impzoba.

Doc. rñ ad queſitum.

Qō. 10 A

An peccaſſet mr michē poſtqz vouit iſtud argētū idolo ſi nō dediſſet.

[2] Rñſio ad queſitum.

Hieron.

B

Duplici de cā de⁹ñ acceptat mala a nob̄ pmiſſa.

[1] 1. cā.

[2] 2. cā.

Lra i hebreo.

Lra i hebreo.

Uarie opiniones peneſſcultile z cōflatile.

Obiectō

Rñ. duplex.

Lra i hebreo.

Scdo q̄ ad hoc deo vouebat illud tāq̄ deo acceptū esset: ſ̄ putare deo acceptū esse q̄ malus erat est male de deo opinari q̄ peccatū est. ſi aūt nō putaret deo acceptū ſ̄ repugnare: ꝛ tñ vouerat illud magis peccabat volēs facere q̄ de⁹ nolebat. ¶ Dō ſ̄ g̃ q̄ mater miche peccauerat faciēdo istud votū: ꝛ tñ nō debebat cōplere nec peccabat ſi nō cōpleret: ſ̄ solūdolere debebat q̄ malū vouisset. (Ut faceret ex eis sculptile atq̄ cōflatile). i. vt faceret vnū idolū q̄d erat per cōflacturā factū. ſ. opere fusorio dein de erat sculptū ad magis decorādum illud vt. ē. declaratum est. (Q̄d fuit in domo miche). i. facto idolo suscepit illud in domo ſua michas ꝛ tenuit illud: fecitq̄ sibi sacerdotes vt p̄z. j. (Qui ediculas quoq̄ in ea deo separauit). i. michas sepauit in domo ſua ediculā. ſ. in quadā parte domus ſue cōstituit locū p̄uatū ſe questratū ab opibus ceteris: ꝛ ibi cōstituit deū illū vt locus esset sacer ꝛ honorabilis nō deditus occupationibus ꝑphanis. (Et fecit ephod atq̄ theraphi). i. postq̄ fecit idolū fecit etiā ephod ꝛ theraphim in honorē idoli. (Uelē sacerdotalē ꝛ idola.) Ista expositio ponit a trāslatore nostro: ꝛ nō est in hebreo: ſ̄ posuit noster scriptor ad interpretationē nouum hebraicoꝝ. vocauit āt ephod vestē sacerdotalē. vocauit aūt theraphim idola. est. n. no mē pluralis nūeri significans idola. ¶ Queretur q̄ō erat ephod q̄ iubebat hic fieri: ꝛ q̄ō factū est a micha ꝑ illo sculptili. ^ ¶ Rñdēdū q̄ ephod signat vestē pertinentē ad cultum ministroꝝ dei. Accipit aūt ephod tripliciter. ^ Prio modo ꝑ quodā ornamēto summi sacerdotis q̄ō erat factū de filis multoꝝ colorū. ſ. de purpura ꝛ cocco ꝛ hyacintho ꝛ auro ꝛ byſſo retorta: ꝛ pēdebat ſolū sup partē anteriorē vſq̄ ad zonā ꝛ ad partē posteriorē vſq̄ ad zonā: habebatq̄ duos lapides onychinos super humeros sacerdotis in quorum quolibet erāt scripta sex noīa filiorū israel. de cuius fabricatiōe p̄z Exo. 28. ¶ Alio mō accipit ephod ꝑ quadā vestē alba in qua nihil aliud erat: ꝛ erat illa vestis de lino simplici vocaturq̄ ephod: licebatq̄ portare illā leuitis: q̄ō p̄z q̄ samuel erat leuita: ꝛ tñ induebat ephod. 1. Reg. 2. ſ. puer Samuel ministrabat domino coram beli accinctus lineo ephod. ꝛ istud ephod faciebat ei mater ſua vt dicit. 1. Reg. c. 2. nā dicebat ibidē q̄ tunicā paruā faciebat ei mr̄ ſua. ¶ Tertio modo accipit ephod p̄ro quadā veste linea qua vtebant sacerdotes siue ministrarēt ante altare siue nō: ꝛ induebant hac veste extra sanctuariū. quā aliq̄ putāt esse eādē cū illa qua vtebantur leuite: q̄ō etiā nō recuſo. de hac habet. 1. Reg. 22. nā octoaginta quinq̄ viros indutos ephod lineo occidit doech coram ſaule: ꝛ oēs isti erant sacerdotes vt p̄z ibidē. ꝛ vnus erat summus sacerdos. Dic aūt dicēdū q̄ nō accipit ephod p̄ro ornamēto summi sacerdotis: q̄ illud solū nō erat administrationē aliquā eo q̄ nō erat vestis ſ̄ q̄dā pars ornamēti. Et appet magis: q̄ ira nostra exposuit ephod. i. vestem sacerdotalē. vestis aūt denominat id q̄ totū corpus ambit. ideo dicēduz q̄ ephod accipiatur p̄ro ephod summi sacerdotis: ita q̄ per ephod intelligūtur oēs alie vestes vel ornamēta pontificis. vel accipitur ephod p̄ro aliqua alia veste sacra in qua ministrāduz erat coram illo idolo: ꝛ induceretur illa sacerdos: siue illa esset sicut ephod leuitarū ꝛ sacerdotum minorū siue nō. ¶ Queretur vlterius que sunt theraphiz. ¶ Rēspōdēdū q̄ ſm quosdā hebreos ꝛ nicolaū theraphi erāt quoddā caput pueri p̄rimogeniti occisi demoni immolati ꝛ cōditū erat pigmētis varijs ne cōputresceret: sub cuius lingua erat lamina quedā aurea in qua erat scriptū nomē cuiusdā idoli: ꝛ respōdebatur per illud caput ad quesita. ¶ Sed ista positio nō multum stat: q̄ theraphim denominat aliq̄d q̄ fabricat. cū dicatur hic q̄ fecit sibi ephod ꝛ theraphim. Sed tale caput non est aliquid de fabricatis: ideo erit aliquid aliud. ¶ Alij dicūt q̄ theraphim erat quoddā instrumētuz astrologū. ſ. cbilindrus vel astrolabiū ad inquirendū aliquid per planetas. sic tangit ra. da. cābi. ꝛ abenazra. Sed ista positio est irrationabilis: q̄ ponebat hic theraphim tāq̄ aliquid pertinēs ad cultū idoli. cū dicat q̄ fecit theraphim ꝛ epbod. cbilindrus tamē ꝛ astrolabium pertinent ad impositionē astrologā. sic etiā dicebat ra. abraā abenazra q̄ in rōnalis plicatura ponebatur lamina facta sicut astrolabium. q̄ō imꝓbatū fuit Exo. 28. Itē theraphim ptinet ad diuinationē vt videtur hic innui ꝛ sequen. c. ꝛ tamē cbilindrus ꝛ astrolabiū non sunt ad aliquid inueniendū de his: sed ad inuestigationem horarū ꝛ altitudinem: ꝛ ortus ꝛ occasus planetaꝝ: ꝛ similia que multū differūt ab opere diuinationis. ¶ Alij volunt q̄ theraphim esset imago facta in certo tēpore ad recipiendum celestem influentiā: ꝛ hoc vult abenazra. Sed istud etiā nō multum applicatur ꝑpositō cum hic agatur de cultu idoli. Etiā q̄ tales imagines fiunt in longo tēpore: ꝛ cum magno labore ꝛ sciētifica inuestigatione: ſ̄ de isto viro dicit q̄ fecit sibi ephod ꝛ theraphim q̄ſi aliquid leue egisset: etiā q̄ iste nō erat vir peritus: sed simplex ſm cōditionem tēporis illius: ideo nō erat talis imago theraphim: ſ̄ aliquid aliud. ¶ Dōm aūt q̄ theraphim signat statuam quādam magnā factā de quacūq̄ re ad humanaz effigiem. hoc p̄z. 1. Reg. 19. c. cum dicit de michol q̄ cū venirēt apparitores saulis vt raperēt dauid simulauit eū languere. ꝛ dicitur in hebreo q̄ posuit in lecto theraphim: ꝛ in lra nostra dicitur q̄ posuit statuā. certū est aūt q̄ ibi nō ponebatur astrolabiū nec cbilindrus: q̄ ista non faciebant ad exprimendā imaginem dauid dormiētis ꝛ languētis quā volebat exprimere michol vt p̄z ibidem. Nec etiā pōt accipi p̄ro capite pueri sic occisi vt dicebatur. ē. q̄ non occurreret michol habere tale caput in domo: ꝛ ſi haberet non oporteret q̄ poneret in lecto: q̄ per aliquid aliud melius exprimeretur effigies dauid q̄ per talem imaginē. Itez non pōt accipi ibi p̄ro imagine facta ad recipiendā virtutem: q̄ talem nō haberet michol q̄ istud pertinebat ad superstitionez. Dauid autē nō permitteret q̄ vxor ſua aliquid tale haberet cuz esset vir valde deicola. Etiā q̄ dato q̄ michol vellet habere talem statuam forte nō occurreret ei: q̄ rari scirēt imagines tales facere. Sz opz q̄ accipiatur ibi theraphim p̄ro quacunq̄ statua potente exprimere humanā effigiez: ꝛ sic faciliter potuit michol habere theraphim ad ponendum in lecto loco dauid. Sic autē accepit hic Hieronymus exponēdo. nā cum p̄rius dixisset q̄ fecit ephod ꝛ theraphim exposuit. i. vestē sacerdotalē ꝛ idola. forte autē erat istud idolū factum de ligno vel de alia materia. q̄ō autē p̄rimo fecit erat de argento: ꝛ illud vocat sculptile atq̄ cōflatile: ꝛ sic haberet duo idola michas. sic etiā accipit Hen. 31. vbi dixit labā cur furatus es deos meos. Et iterū ibidem q̄ rachel furata est idola patris ſui labā. nā ibi ponit in hebreo theraphim: ꝛ accipitur manifeste ꝓ illis idolis que colebat labā. Forte pōt dici q̄ erat istud aliq̄ō idolū factum ad inquirenduz per illū aliqua secreta: sed p̄rius dictū melius est. In hebreo dicitur. (Uiro miche ipſi domus dei.) Ubi nos dicimus qui ediculam quoq̄ ſeparauit in ea: ꝛ idem est. ſ. q̄ vir michas habuit domum dei. i. habebat quādam ediculam separatam in domo ſua ad ponendum illum deum.

¶ Impleuitq̄ vnius filioꝝ ſuoꝝ manuz: ꝛ factus est ei sacerdos. In diebus illis non erat rex in israel: sed vnuſquiſq̄ q̄ō sibi rectū videbatur hoc faciebat. Fuit quoq̄ in tpe illo alter adoleſcēs de bethleē iuda ✝ ex cognatione ei⁹: eratq̄ ipse leuites ꝛ hītabat ibi. Egreſſuſq̄ de ciuitate bethleez: peregrinari voluit vbicūq̄ sibi cōmodū reperisset. Cūq̄ veniſſet in mōtem effraim iter faciēs: ꝛ declinasset parūper in domo miche: interrogatus est ab eo vñ veniſſet. Qui rñdit. Leuita ſum de bethleez iuda ꝛ vado vt habitē vbi potuero ꝛ vtile mihi eē ꝑspexero. Dixitq̄ micha. Mane apud me inq̄t ꝛ esto mihi parēs ac sacerdos: dabo q̄ tibi per annos singulos decē argenteos ac vestē duplicē: ꝛ que ad victū sunt necessaria. Acquieuit ꝛ mānsit apud hominē: fuitq̄ illi quasi vnus de filijs. Impleuitq̄ micha manū eius: ꝛ habuit puerū sacerdotem apud se: nūc scio dicēs q̄ benefaciet mihi deus habēti leuitici generis sacerdotem.

Impleuitq̄: Dic ponitur scōm. ſ. circa idolum facta abusio: ꝛ diuidit in duas ſm q̄ fuit duplex abusio circa istud idoluz. Prima fuit q̄ cōstituit michas sacerdotem qui non erat de tribu leui. Fuit scōa q̄ fecit sacerdotem alium qui fuit de tribu leui: sed nō fuit de stirpe aaron. ibi. (Fuit quoq̄ alter.) Circa p̄rimuz dicitur. (Impleuitq̄ vnius filiorū ſuorū manū). i. cōsecrauit. ꝛ pertinet istud ad cerimonias que fiebāt vt aliqs fieret sacerdos. sic accipit Exo. 29. ꝛ Leui. 8. nā vbi dicit littera nostra. postq̄ initiaueris. i. cōsecraueris manus eoꝝ

Qō. 11 A Qō erat ephod q̄ō fieri iubebatur. ^ Rñ. ad q̄. ✠ 1. mō.

Ephod tripl̄r accipit. 2. mō.

3. mō.

Qō. 12 A Que sūt theraphim. Rñ. ad q̄.

Imꝓba.

Alioꝝ rñ. ad q̄stū.

Imꝓba.

Alioꝝ rñ. ad q̄stū.

Doct. rñ. ad q̄si. 1. rō.

B

2. rō.

3. rō.

Ifra. 8. a 2. 21. o Alo. ✝ et

Penes idolū scā abusio.

†

Ifra in hebreo.

L

nus eoꝝ. dicitur in hebreo. postq̄ cōpleueris manus eoꝝ. fiebat autē ista cōpletio p hoc q̄ alique cerimonie fiebāt in manibus alicuius vt essent sacre: sicut sacerdotib⁹ nr̄is quādo ordinant vngunt manus. sic etiā manus sacerdotū veteris testamēti cōsecrabantur: qz tingebant sanguine Exo. 29. z Leui. 8. c. z vocat ista sanctificatio impletio. s. qz cōplent circa man⁹ omnes cerimonie debite ad hoc q̄ fieret sacerdos. sic accipit. 3. Re. 13. s. quicūq; volebat iplebat manū suā: z fiebat sacerdos excelsoꝝ. Erat aūt illa impletio vel consecratio alterius modi. s. qz accipiebat qui volebat effici sacerdos aliqō aial īmolaticium: z offerebat illud idolis: z faciēdo cerimonias circa istā hostiā efficiebat sacerdos. sic p3 in. 2. Parali. c. 13. vbi rex abia repetiuit verba supradicta in. 3. Reg. c. 13. z dixit. quicūq; venerit z inaugurauerit manū suā in tauro: z in bobus: z in arietibus septē fit sacerdos eoꝝ qui nō sunt dij. ita nūc credendū est q̄ michas traderet filio suo aīalia aliqua ad īmolandū: z p hoc manus eius erat cōpleta. ¶ Sciendū q̄ iste filius michē esset primogenitus eius: qz cōsuetū erat apud antiquos q̄ primogenitis darent sacerdotia: tanq̄ ipsi p̄ferrent ceteris dignitate. (Et factus est ei sacerdos). i. accepit illū in sacerdotē vt ministraret idolo illi. z quāq̄ quilibet posset effici sacerdos: erat tn̄ maioꝝ bonoꝝ idolo q̄ haberet sacerdotē determinatū qui esset ei dedicatus.

*Qō. 13. A An michas peccauit faciendo sacerdotez nō de leuitis.

Luiusdā rñsio ad q̄stum. 1. rō. 2. rō. 3. rō.

*¶ Queretur an michas peccauerit faciēdo sacerdotē nō de leuitis sed de filijs suis qui erat de stirpe Effraim. z an puniri debebat pena trāsgressoꝝ illius legis q̄ est de ministratione sacerdotali Nume. 3. ¶ Aliquis dicet q̄ sic: qz Nūeri. 3. et. 18. c. dz de sacerdotio q̄ erat cōmissum solis filijs Aaron: z siqs extraneus accederet ad ministrādū occideret. ª ¶ Item p3 in choze z ducētis z quinquaginta socijs eius qui conati sunt vsurpare sacerdotiū Aaron: z cōbusti sunt a dño coraz altari Numeri. 16. ¶ Itē rex ozias conatus est offerre corā dño tbus: z percussus est lepra in fronte vt p3. 4. Reg. 15. et. 2. Parali. 26. c. ¶ Rñdē dū est q̄ michas peccabat instituendo sacerdotē idolo: z penaz mortis merebat pro idolatria. z filius eius peccabat: z eodē modo merebat lapidari tanq̄ idolatra Deute. 17. tn̄ nō peccabat ex hoc q̄ nō instituebat de filijs Aaron z instituebat de stirpe sua: qz illa lex de sacrificijs q̄ solis filijs Aaron liceret sacrificare z exercere opera sacerdotij intelligit de ministratione sacerdotali q̄ fiebat corā deo: z in sanctuario. sed ista erat ministratio sacerdotalis facta idolo: ideo nō incidebant in illā legē: quia nō priuabant filios Aaron iure suo. Etiā nō agebāt cōtra diuinam electionē. nā deus elegerat sibi aaronitas reprobādo ceteros: cōminādo q̄ siquis de ceteris auderet accedere ad ministerium sacerdotij iraſceret deus z percuteret multitudinē vt p3 Nume. 1. et. 18. c. simile est q̄ siqs vouerit deo aliq̄d licitum z nō reddiderit peccauit: z tn̄ si vouerit aliquid illicitū: si nō reddiderit non incidet in penā nō soluentiū vota: vel si soluerit nō magis peccabit soluēdo in tempore ꝓmisso q̄z extra illud eo q̄ nō erat obligatio votoꝝ nisi in licitis. In illicitis aūt nō erat obligatio. sic deus voluit in sacerdotio suo seruari regulā q̄ soli filij Aaron eēnt sacerdotes eo q̄ istud erat licitū. sacerdotiū aūt idoloꝝ erat illicitū: z quicunq; fieret sacerdos idoloꝝ peccaret. ergo nō magis si efficeret sacerdos de filijs Aaron q̄z de alijs: qz vbi nunq̄z ꝺtingit bene agere: cōtra facere nō inducit obligationem aliquā. sed obligatio ad penā est in illo qō in aliquo casu bene fit z alio casu nō bene fit: si nō seruetur modus ille qui impositus ē peccatū erit. (In diebus illis nō erat rex in israel). i. nullus erat rector vel iudex potens punire delinquentes z coercere reliquos ad bene agendū. Et nō accipit rex ꝓprie hic pro rege q̄ friuolū esset hoc dici. nā manifestum est q̄ tpe isto nullus adhuc fuerat rex: qz in isto libro solum describuntur gesta iudicum: z ea que tēporibus illoꝝ acciderunt: z tunc nōdum reges fuerāt. ¶ Itē oꝫ. z q̄libet qō sibi rectū videbat faciebat: quasi dicat q̄ hoc contingeret ex defectu regis: z tn̄ nō solū existente rege sed existente quolibet alio iudice vel rectore nō faceret q̄libet qō sibi rectū videbat. ergo nō solū nō erat tūc rex: sed etiā nullus iudex vel rector erat. hoc autem verū est: qz facta sunt ista inter mortez Josue: z constitutionem Othonielis in iudicem vt declaratum fuit supra. (Sed vnusquisq̄z quod rectū sibi videbat hoc faciebat). i. qui volebat male agere male agebat: z qui bene agebat bonum: nec erat aliquis ꝓhibens sic agere. istud dicit ꝓpter idolum michē de quo hic recitatur. quasi dicat si aliquis fuisset illo tpe potens corrigere delinquētes: nō ausus fuisset michas fabricare idolum z constituere sacerdotem. quia tamen nullus erat potens hoc facere: qui volebat facere idola faciebat z erat impunitus.

¶ An peccatum erat q̄ quilibet faceret quod sibi rectum videbatur tempore isto. Questio. 14. A

Queretur an peccatū erat q̄ q̄libet faceret qō sibi rectum videbatur. ¶ Aliquis dicet q̄ non. qz tēpore Moysi in deserto faciebat quilibet israelitaꝝ quod volebat vt patet Deutero. 13. z tamen non videbant peccare: qz si male agerent non permitteret eos Moyses sic agere qui tunc habebat ducatum populi: z dure corrigebat: puniebatq̄z delinquentes vt p3 Exo. 32. c. in immolatione vituli. z tamen permittebat Moyses illa fieri: z ipse dixit q̄ quilibet faciebat qō sibi rectum videtur. ergo non erat peccatum. ¶ Respondendum q̄ facere quēlibet quod sibi rectum videt cōtingit dupliciter. Uno modo qz nō est aliqua lex obligans z determinans ad certum modum: sed potest quilibet determinare sibi modū in actione sua. ¶ Alio modo fit quādo obligatio ad certū modum agentis: tamen ex defectu principis cogētis ad observationem legis quilibet facit quod vult non observans legē. De primo modo dicendum q̄ non est peccatū quēlibet sibi facere qō rectum videt: qz nulla actio vocatur peccatum: nisi inquātum est preuaricatio alicuius legis ad quā tenemur. Cū autem non est lex: nec peccatum. Istum modum loquendi ponit apostolus ad Ro. 7. Secūdo modo agere quod sibi rectum vī peccatum est: eo q̄ ō legē est. De primo p3 exēplū tēpore Moysi. nā lz lex data esset in deserto nō obligabat israelitas dum manerent in deserto: sed postq̄ introirent in terram chanaan. sic patet Deutero. 12. cum dixit Moyses: q̄ in deserto quilibet faciebat qō sibi rectum videbatur. z hoc qz nōdum venerant ad requiem z possessionem oñi. sed postq̄ transirent iordanem z possiderēt pacifice terram nō formidantes aduersarios qui erant in circuitu non debebant sic facere: sed obseruare ea que in lege scripta erant: sicut ibi subdunt exempla. non peccabāt autē israelite in deserto tēpore Moysi facientes quodcunq; vellent: ideo Moyses non poterat coercere eos. De secūdo patet exemplū hic z sequenti. c. de idolo michē z preuaricatione filioꝝ Dan: z. j. 19. de abusione facta cōtra cōcubinam leuite: qz in quolibet bonum dicitur q̄ non erat in israel rex. i. rector aliquis tūc qui posset coercere delinquentes ad bonum faciendum. z hoc ptīn erat qz lex induxerat obligationē ad faciendū sic vel sic.

Luiusdam rñ. ad q̄stū

Doc. rñsio ad questitū. 1. mō. 2. mō.

¶ Queretur vlterius quomodo potuit istud de idolo michē fieri post mortem Josue dū viueret caleph: qz dicit̄ iosue vltimo. c. 2. q̄ seruierunt israelite dño oibus diebus iosue: z seniorꝫ qui longo post eum fuerunt tēpore: sed caleph fuit vnus de istis senioribus z precipuus vt declaratum est. c. 2. eo q̄ tēpore Josue caleph erat valde magne auctoritatis: z erāt ambo quasi socij vt colligit̄ Josue. 14. c. ergo tpe eius non potuit istud fieri. ¶ Aliquis forte diceret q̄ factuz est post mortē iosue z caleph: z ante cōstitutionem othonielis in iudicē eo tēpore quo israelite declinauerunt ad idola z dominatus est eis rex Mesopotamie vt patet. c. 3. c. ¶ Sed nō stat: qz probatum ē supra q̄ ante mortē caleph factum est istud: qz caleph erat viuens quādo capta est Hierusalē z erat dux vt patet. c. primo. z tamen nō erat capta Hierusalē quando fiebant hec z ea que habentur. j. 19. sed vocabatur tunc Hierusalē ciuitas alienoꝝ. j. 19. c. ergo nōdum mortuus erat caleph. ¶ Respondendū q̄ idolum michē factū est viuente caleph. z cū dz q̄ seruierunt israelite dño tpe iosue z senioꝝ qui post eum fuerunt. dicēdum q̄ istud intelligitur de manifesto: z tamē occulte aliq̄ habebāt idola. z sic habuit michas idolum istud in domo sua in qua separauit ei ediculam z tenebat ibi sacerdotem. ¶ Aliter potest dici q̄ illud intelligit̄ de toto populo. s. q̄ totus populus non declinabat ad idola simul tēpore iosue aut caleph sicut postea in tēporibus illis quibus non habebāt iudices oēs colebant idola vel quasi omnes vt colligitur. c. 3. et. 4. et. 6. et. 10. Nūc autē tēpore caleph lz iste vir michas declinauerit ad idola non declinabant alij: ideo isto declinante adhuc dicebatur q̄ israelite seruiebāt dño: qz vnus non ponebat quasi in numerum cū toto populo ad hoc q̄ faceret negari ꝓpositionem vniuersalē q̄ alios de populo deberet affirmari. ¶ Queretur vlterius qūo dicit̄ q̄ nō erat rex in israel sed quilibet faciebat quod sibi rectum videbatur: cum esset nūc caleph qui poterat coercere ab idolatria. ª Etiā semp erant iudices illi. 70. qui vocabantur domus consilij qui manserunt semper post mortem vt declaratum est Numeri. 11. c. Deutero. 17. c. z isti poterāt punire de quolibet crimine. ¶ Respondendum q̄ fuit factum istud peccatum z alia que. j. habentur. s. de filijs Dan z de concubina leuite: quia non erat aliquis potens punire delinquentes: sicut tangitur in bis tribus. c. z si

Qō. 15 A Qūo potuit b̄ ō idolo michē fieri post mortē iosue dū viuēt caleph.

Luiusdam rñ. ad q̄stū

Improbatio.

Doct. rñsio ad q̄stum.

Alia doct. rñ. ad q̄stū

Qō. 16 A Qūo dz q̄ nō erat rex ī isrl̄ lz q̄lz faciebat qō sibi rectū videbat ꝛc. ª Rō. Rñsio ad q̄stum.

fuisset aliquis potens punire: nō fuissent ita faciliter incitati ad peccandum israelite sicut nunc incitati fuerūt. de Caleph patet: qz ipse erat vir reverendus valde in populo: qui multa posset verbo suo psuadere populo ad hoc q̄ faceret ea vel vitaret. z tamen nō habebat potestatē ordinariā aliquā super populum: qz nec deus ipsum dedit in principem sicut dedit Josue vt patet Nume. 27. nec etiam populus cōmuni consensu illū elegit sicut erat in aliis iudicibus vt cōiter: ideo si quis vellet inverecunde peccare: non poterat eū coercere caleph: z qz totus populus erubescebat reverendā personā caleph cū ipse hortaretur eos ad tenendam legē verecundabantur cōtrarium agere. Michas tamen z mater sua nō erubuerunt reverentiā caleph: ideo fecerūt istud idolū: z caleph nō potuit punire illos. Cū autē obijcitur de 70. iudicibus qui erant domus cōsilij. ¶ Dicendum q̄ isti tunc erant: z tamen non poterant corrigere ista vitia. z ppter eos nō formidabāt peccantes. nam ly isti de iure haberent potestatē ad puniendum de quolibet vitio: tamen de facto nō erat potestas eoz magna eo q̄ ipsi non erant boies potentes tēporaliter. ita q̄ nolentes obedire iuri possent tēporaliter coercere. reges autem erant boies potētes q̄ sive iuste sive iniuste poterant punire quos vellent. Judices etiam potentes valde erant in populo: qz totus populus susceperat eos in principes sicut factum est de Jepte. ō. 11. z poterant temporaliter super quēlibet de populo. vnde quādo volebāt cōvocabant totum populum: z omnes conveniebant. Vos autē timebant peccantes: z quia tunc nulli istoz erant fiebant omnes abusiones que habentur in his tribus. c. hoc autem patet. j. 19. de excessu contra concubinam levite. nam dicitur tunc q̄ non erat rex in israel: z habetur ibi q̄ levita petens emendationem vel vindictam criminis misit frusta. 12. carnium vrozis sue per oēs. 12. tribus israel: vt omnes vellent vindicare istud. si tamen habuissent tunc israelite iudicem non misisset levita partes per omnes tribus sed ad iudicem: qz ipse congregaret populum z faceret vindictam. ¶ Item qz dicitur. j. 19. In cōmuni decernite quid facto opus sit. istud dicebant israelite inter se. s. q̄ ipsi sententiarent. si tamen fuisset tunc iudex ad ipsum pertineret determinatio de omnibus his: z ipse iuberet populo. non existente autem iudice non curatum ē de. 70. iudicibus domus cōsilij tanq̄ ipsi nullam potestatē haberent. sed totum factum ad populum remissum est: z populus sententiavit: z non iudices. non ergo timebant israelite peccare propter. 70. iudices domus consilij dum non esset rex vel iudex qui esset princeps populi. z sic factum est in his tribus delictis: de quibus in his tribus. c. (Fuit quoq; alter.) Dic ponitur secunda abusio: qz non cōtentus michas q̄ haberet sacerdotem de filijs suis voluit habere sacerdotem de filijs levi. z dicitur. (Fuit quoq; alter adolescens de bethleem iude.) Iste factus fuit sacerdos in domo michee vt patet. j. z dicit q̄ fuit alter adolescens ad differentiam primi adolescentis. nam michas fecit vnum de filijs suis sacerdotem. nunc autem alterum adolescentem de bethleem fecit sacerdotem. z dicitur de Bethleem iude ad differentiam: qz bethleem alia est in sorte zabulon vt patet Josue. 19. ideo vt cōmuniter ponitur bethleem cum determinatione vt patet Matthei. 2. et Michee. 5. i hebreo habet. (Fuit puer de bethleem.) sz littera nostra addidit alter: vt nō putaret idem esse de quo ante dicebatur. (Et iste ex cognatione eius.) Aliqui intelligunt ex cognatione eius. i. michee: z ob hoc michas eum iuste petit gratis in sacerdotem. sic exponit historia scholastica. ¶ Sed ista expositio non stat: qz fundatur super equivocatione littere nostre. nam potest referri ly eius ad michaam vel ad bethleem: z retulit historia scholastica ad michaam. z tū in hebreo dicit aliter. s. de cognatione iude. ideo non potest referri ad michaam sed ad bethleem: vt dicatur q̄ erat levita iste de cognatione bethleem. z istud idem est qō de cognatione iude: qz bethleem erat i tribu iude: z i cognatione bethleem erat cognatio iude. Vel possumus referre ad iudam cum dicatur q̄ erat de cognatione eius. i. iude: quia dictum fuerat supra q̄ iste iuvenis erat de bethleem iude de cognatione eius. i. iude.

¶ Quomodo poterat esse q̄ iste iuvenis esset de cognatione iude z q̄ esset levita.

Questio. 17.

Queretur quō poterat eē q̄ iste iuvenis eēt de cognatione iude: z q̄ eēt levita sicut. j. dicit: qz tribus iuda z levi erāt due tribus distincte z incōmixte. ¶ Respōdet ra. sa. z Nicolaus q̄ iste iuvenis erat levita ex parte patris: ideo ppzie erat de stirpe levitarum: qz non dicitur aliquis pertinere ad stirpem matris sed patris. erat tū ex parte matris de tribu iuda: qz levite accipiebant aliqū vxores de alijs tribubus. z sic erat iste iuvenis levita z de tribu vel cognatione iuda.

¶ Sed dicit Ra. Da. canbi q̄ iste modus ponēdi nō convenit scripture: quia scriptura semper vocat cognationem alicuius cognationem patris: z non matris sue. z hoc verum est. Intantum q̄ Christus qui nullo modo pertinebat ad Joseph cum non esset de semine eius: non fuit computatus per stirpem z lineam matris ad quam totaliter pertinebat: sed per lineam ioseph ad quē nequaq̄ pertinebat. z hoc vt describēdo genealogiam salvatoris servaretur modus describēdi genealogias in lege. Dicit ergo Ra. Da. canbi q̄ vocatus est iste levita de tribu iuda nō q̄ eēt ō illa tribu: sed qz fecit talia qualia Manasses q̄ erat de tribu iuda. nam manasses filius Ezechie fuit valde idolatra vt patet. 4. Reg. 21. c. z sic fuit iste levita q̄ cū eēt minister dei factus est minister idoli. ¶ Sed istud est valde alienum q̄ aliquis vocetur de ꝓgenie alterius ex hoc q̄ hz aliquam similitudinē ad illum: qz istud poterat consentiri cum scriptura loquit reprehensorie z moraliter sicut in ꝓphetis. sicut pz Ezech. 16. vbi dns ad Hierusalē ait. radix tua z generatio tua de terra chananea: pater tuus amorreus: z mater tua cethea. z tamē manifestum ē q̄ habitatores Hierusalē nō erāt de stirpe amorreorum: vel cetheoz: sed de stirpe Jacob. sed dicit illud per imitationem. historia tū non tenet istum modū loquēdi: sed simplicem veritatem enarrat: z ob hoc q̄q̄ sepe in prophetis ponantur metaphore z parabole: tamen in historia nunq̄ ponit nisi quādo introducit aliquis loquēs: qz poneret tūc verba illius sicut ille dixit: sive metaphorica sint: sive parabolica. sic patet. ō. 9. vbi ponit parabola de arboribus vngentibus regē. z hoc quia ioatham filius gedeonis ꝓposuerat illaz parabolam fichimitis. sed hic est historia. non introducit verba alicuius: sed ipse scriptor historie loquit a se: ideo oportet q̄ intelligat ad litterā id qō dicit z non sm aliquam metaphoram.

¶ Item dato q̄ velemus ampliare historicam locutionem ad metaphoras: tamen nō erat conveniens modus loquēdi q̄ vocaret de stirpe iude ꝓpter manasse: qz manasses nō duz natus fuerat quādo liber iste scriptus est per Samuelem: nec fuit vsq; ad magnum tempus postea. s. circa finem regū iuda. ideo nō scriberet Samuel de illo: sed magis ad imitationē alicuius q̄ preteriisset.

¶ Item Samuel adhuc nesciebat an manasse futurus eēt z an idolatra esset: ideo nō poterat dicere levitam istū eē de tribu iuda ꝓpter idolatriā manasse cui similabat.

¶ Item dato q̄ velis proteruire dicēs q̄ samuel qui erat ꝓpheta spiritu ꝓphetico cognovit futurum manasse idolatram magnū: adhuc non stat: qz ipse scribebat librum istum vt legeretur: z illi qui legerēt nescirent de manasse q̄ futurus esset idolatra: z ob hoc vocari deberet levita iste de tribu iude. z sic cum legerēt hoc putarent Samuelem falsa scripsisse. ea tamē que scripta sunt non fuerunt scripta ꝓpter scriptores: sed vtilitatem legentium iuxta illud. quecunq̄ scripta sunt ad nostrā vtilitatē vel consolationem scripta sunt. ideo Samuel nihil tale scriberet.

¶ Si propter imitationem idolatrie deberet vocari levita iste de tribu iuda vocaretur de tribu illa que magis peccavisset in idolatria: sed nulla tribus fuerat que hactenus magis peccasset in idolatria q̄ tribus Symeon vt declaratum est Nume. 25. c. ergo debuisset vocari de tribu Symeon.

¶ Dicēdum ergo q̄ iste levita vocatus est de cognatione iude: qz erat de cognatione levitarum qui erant in sorte iude. nam leuite z sacerdotes erāt dispersi per tribus alias habitantes in ciuitatibus aliaz tribuum: z sic habitabant multi leuite in bethleem. z qz levita iste erat de cognatione levitaz sortis iude dicebatur de cognatione iude ꝓ modum decurtatū loquēdi qui sepe ē apud hebreos. Vel potest dici q̄ iste erat de cognatiōe iude: qz mater sua erat de tribu iude. Hoc. n. satis verisile ē: qz cū iste levita eēt de bethleē z bethleē erat ciuitas filiorū iude q̄ ibi pater eius acceperit vxorē de filiab⁹ iude z genitus fuerit iste levita. z q̄q̄ nō sit modus loquēdi scripture per matrē istud est vez vt cōmuniter: interdū tamē hz quosdā modos loquēdi spāles.

¶ Aliter etiā dici pōt z melius. s. q̄ verum est q̄ scriptura nunq̄ nominat aliquē ꝓ cognationē matris sed patris quando nominat vnam cognationē solā; z tamē quando vult nominare duas nominabit eum ꝓ cognationē matris z patris. ita ē hic: qz iste levita nominat ꝓ duas cognationes. nā in quātum vocat levita principaliter intelligit q̄ ꝓgenies sua principalis. s. paterna erat de leuitis. Cū autē postea nominatur de cognatione iude intelligit secundaria progenies. s. materna. si autē poneret vnica ꝓgenies vtpote q̄ diceret. fuit vir vnus de bethleem de stirpe vel cognatione iude. nec̄io intelliget de stirpe patris. (Eratq̄ ipse leuites). s. de tribu levi: qz suus pater erat de

Ra. sa. z Nicolai rñsio ad quesitū.

Rñsio ad rōnem.

Littera in hebreo.

Improbatio expōis.

Ra. sa. canbi ipro batio ꝫ Nico. z ra. salo.

Opinio eiusdē.

Improbatio. Ratio.

Scōa.

Tertia.

Quarta.

Quinta.

Do. rñ ad q̄stū.

Alia responsio.

Tertia responsio.

erat de stirpe leuitarum. (Habitabatq; ibi). i. habitabat in bethleem. i. pater suus ibi habitauerat: ꝛ ipse ibi habitabat. sed nũc peregrinabatur ad inquirendum vtilitatẽ suam. ¶ Queretur quomodo poterat iste leuita habitare in sorte iude in vrbe bethleem. ª¶ Et videt qꝺ nõ posset. ᵇ pro quo ꝑsupponẽdũ qꝺ leuite non acceperunt sortem aliquã per se i terra sicut ꝛ alie tribus: sed tota terra diuisa est. 12. tribubus exclusis leuitis: postea de qualibet tribu date sunt vrbes sacerdotibus ꝛ leuitis vt patet Nume. 35. ꝛ Josue. 21. c. ꝛ tamẽ cõputãdo vrbes que date sunt de tribu iuda non ponit ibi bethleem: ideo non poterat ibi habitare leuita. patet hoc iosue. 21. ꝛ primo Paralip. 6. vbi ponunt ciuitates tã sacerdotum q̃ leuitarum. ©¶ Itez patet qꝛ in sorte iude date sunt ciuitates solis sacerdotibus. Leuitis autẽ date sunt vrbes in alijs sortibus tribuum vt patet Josue. 21. et. 1. Paralipo. 6. c. Iste aũt inuenis erat leuita ꝛ nõ sacerdos: ideo non poterat habitare in bethleem aut in aliqua ciuitate sortis iude. ¶ Respõdendum qꝺ iste inuenis erat leuita ꝛ nõ sacerdos: ita qꝺ vocaretur leuita nõ solum a genere sed etiã ab officio: ꝛ habitabat in bethleem: qꝛ ita potuisset habitare in quacunq; vrbe israel vbi bene sibi reperiret esse. sicut patet in ipso: quia dr̃ qꝺ habitabat in bethleem: ꝛ tamẽ tũc habitabat peregrin⁹ apud micham: ꝛ ibat ad quẽcunq; locum reperiret sibi bonum eẽ: ita ꝛ bethleem non esset sibi determinatus locus ad habitandum poterat ibi habitare. ¶ Ad primum in contrariũ dicendum qꝺ bethleem nõ erat de ciuitatibus que determinate erãt leuitis aut sacerdotibus in tribu iude: nec habitabat ibi iste leuita tanq̃ esset ciuitas leuitarum: sed morabat ibi peregrinãdo qꝛ bonum sibi esse videbat in vrbe hac: ꝛ ita poterat habitare in quacunq; alia vrbe totius israel vbi bonum sibi reperiret esse. ¶ Ad scõm dicendum qꝺ in tribu iuda solũ fuerant assignate vrbes ꝑ sacerdotibus ꝛ nõ pro leuitis: ideo nõ poterant habitare leuite in sorte iude tanq̃ in vrbibus suis: poterant tñ habitare ibi vt in aliquo loco peregrini. ꝛ sic habitabant multi leuite ibi ꝛ in alijs locis q̃ nõ fuerunt assignata leuitis aut sacerdotib⁹. sic faciebat nũc iste leuita quãdo venit ad oom̃ miche. Sic etiã quãdo postea venit in lais. nã neuter locus istoꝝ fuerat assignatus sacerdotib⁹ aut leuitis. ¶ Aliter poterat dici qꝺ iste erat sacerdos q̃q̃ vocet leuita eo qꝺ omnis sacerdos erat leuita sed nõ ecõtrario: qꝛ leuita interdum signat genus ꝛ interdum officium. ᵇ Primo modo omnes de stirpe leui vocantur leuite: ꝛ sic cum Aaronite q erãt de stirpe leui essent sacerdotes oporteret qꝺ sacerdotes eẽnt leuite. Scõo modo accipiebantur leuite pro ministerio quodam qõ erat minus sacerdotio: ꝛ isto modo erant sacerdotes ꝛ leuite distincti. Cum aũt dicit de isto qꝺ erat leuita põt intelligi qꝺ leuita dicat genus ꝛ nõ officium: ꝛ poterit esse sic sacerdos. Sed qꝛ tenetur cõiter qꝺ iste esset leuita simpler: tenẽda est solutio prior. Etiam data qꝺ ponamus eũ sacerdotem: nõ soluit incõueniens plusq̃ ponẽdo eũ leuitam: eo qꝺ in bethleem nõ cõpetebat alicui siue sacerdoti siue leuite habitare tanq̃ in propria vrbe: sed peregrnando: ꝛ si teneamus pro peregrinatione nõ solũ cõpetet sacerdotibus: sed etiam leuitis habitare in quocunq; loco peregrinãdo. (Egressusq; de ciuitate bethleem.) Forte nõ reperiebat ibi sufficientem victum ꝛ volebat alibi ingrere. (ª Peregrinari voluit vbicunq; sibi cõmodum reperisset). i. voluit manere in quacunq; vrbe vel loco in quo reperiret sibi vtilius esse q̃ in bethleem. ª¶ Quere an liceret isti leuite peregrinari extra ciuitatẽ suã bethleem. ¶ Aliquis dicet qꝺ nõ: qꝛ leuitis erant assignate vrbes in quibus morari deberent. Josue. 21. et. 1. Paralioo. 6. Si tamẽ liceret eis peregrinari vbicunq; vellent: frustra assignarentur eis loca ad habitandũ. ergo vꝝ qꝺ obligabant manere in illis locis. ¶ Respõdẽdum est qꝺ sacerdotibus ꝛ leuitis licebat peregrinari per quãcunq; partem israelis vellent. ꝛ hoc apparet in isto leuita: qui peregrinabatur vbi sibi vtile esse prospiceret: ꝛ tamen scriptura nõ vituperat eum de hoc. ¶ Aliquis dicet qꝺ nõ stat exemplum de leuita: qꝛ iste peccauit valde cum factus est sacerdos idolũ: ideo sicut in illo peccauit ita cõcedet qꝺ peccauit manendo in peregrinatione apud micham. ¶ Sed dicendum qꝺ non stat: qꝛ q̃q̃ leuita iste peccauerit postea cũ factus est sacerdos miche: tamẽ quãdo ipse exiuit de bethleem nõ ibat cũ proposito faciendi istud: sed accidit sibi hoc facere vt patet i littera. nam ipse faciebat iter: ꝛ intendebat trãsire vlterius: ꝛ veniens in domum miche solicitatus est ab eo vt maneret ibi: ꝛ tamen a principio peregrinabatur. ergo anteq̃ malum faceret peregrinabatur: ꝛ consequenter peregrinari non erat ei peccatum. ¶ Item patet efficacius qꝛ Deutero. 18. dicit qꝺ quicunq; leuita vellet de vrbe patrum suorum venire ad vrbem in qua erat sanctuarium dñi poterat ibi semper manere: ꝛ debebat suscipere portionem quam suscipiebant residentes ꝛ ministrantes: quibus cõpetebat sorte illo tempore ministrare. ꝛ tamen istud erat peregrinari. ergo licitum erat sacerdoti ꝛ leuite peregrinari. ¶ Itẽ Deutero. 12. et. 16. ꝛ in multis locis dicit qꝺ quando israelite facerent cõuiuia magna ò sacrificijs: vel darẽt ptes de cimarum que cõpetebant pauperibus deberent vocare leuitas qui erant intra portas suas. i. intra portas vrbium suarꝝ. si tamẽ non esset licitum peregrinari leuitis nõ possent habitare intra portas vrbium israelitarum: qꝛ israelite habitarent in vrbibus suis: ꝛ sacerdotes ꝛ leuite in vrbibus sibi assignatis: ꝛ ibi nulli israelite de alijs tribubus habitarent. ergo ad hoc qꝺ habitarẽt leuite intra portas vrbium israelitarum oportet qꝺ possent peregrinari manẽdo in vrbibus in quibus habitabant alij israelite: que non erant assignate leuitis. ¶ Item patet qꝛ Numeri 15. dicitur qꝺ quãdo israelite coquerent panes vel facerent pulmenta darent leuitis primitias panum coctorum ꝛ ciborum. si tamen manerent leuite in alijs vrbibus nõ possent israelite hoc cõplere cum qualibet vice sua qua coquerẽt panes tenerentur dare primitias illoꝝ: ideo oportet qꝺ in ciuitate qualibet essent leuite aliqui quibus darentur iste primitie: ꝛ tamen isti necessario habitarent peregrinando: qꝛ ciuitates assignate leuitis ꝛ sacerdotibus nõ erãt ille i quibus habitabant israelite de alijs tribubus. ¶ Item patet Deutero. 14. vbi dicitur de decima tertij anni quam quilibet israelita debebat facere: ꝛ tunc pupilli: ꝛ leuite: ꝛ vidue: ꝛ ceteri peregrini qui intra portas vrbium istoꝝ essent debebant venire ad comedendum de his. ergo in qualibet vrbe israelis licebat habitare leuitis. ¶ Ad rationem in cõtrarium dicendum qꝺ assignatio vrbium facta sacerdotibus ꝛ leuitis fuit facta in fauorem ipsorum: ideo non debebat retorqueri in eorum preiudicium: qꝛ istud est contra regulam iuris: qꝛ id quod ob alicuius fauorem introductum est in eius fauorem debeat redundare. ꝛ tamen erat magnum preiudicium sacerdotum ꝛ leuitarum si interdum non potentes sustentari in locis suis: non possent declinare ad alia loca in quibus sustentarentur. fauor aũt ad quem introducta sunt loca leuitarũ: erat quia si non darentur eis loca aliqua: nec in sortem nec alis: alij israelite sorte non susciperent eos in suis vrbibus ad hoc quia alerent ibi pecora sua vel cõmunicarent bonis que pertinebant ad ciuitates suas: cum ipsi nullam partem haberẽt inter reliquos israelitas. ergo non interdictum est eis cum opus esset peregrinari: qꝛ etiam non interdicebatur ceteris israelitis quamq̃ haberent vrbes assignatas sibi ſm cognationes suas. patet hoc de elimelech viro noemi: qui tempore famis peregrinatus est recedẽs de vrbe bethleem Ruth primo. c. ¶ Item patet Deutero. 14. vbi preter leuitas ponuntur adhuc peregrini quibus cõmunicande erant partes decimarum. qõ necesse est intelligi tã de peregrinis. i. discurrentibus per loca aliena ad sustentationem vite. ¶ Item patet hoc Deuterono. 23. vbi dicitur qꝺ seruus confugiens ad aliquem poterat habitare in quocunq; loco vellet: ꝛ intelligitur de seruis tam hebreis q̃ conuersis: ꝛ potius de hebreis. ergo licebat eis peregrinari. ¶ Item patet hoc Leui. 25. .s. si attenuatus fuerit frater tuus: ꝛ susceperis eum quasi peregrinum. ergo licebat quasi peregrinum esse.

¶ Quare leuite peregrinabãtur per diuersa loca israel potius q̃ viri de alijs tribubus.

Questio. 20.

Queretur vlterius quare leuite peregrinabantur. ¶ Respondendum qꝺ leuite erant pauperes valde: ꝛ non habentes vnde sustentarentur inquirebant. ᵇ Pro quo consideranda sunt duo. ᵇ Primum est qꝺ sacerdotibus ꝛ leuitis date erant ciuitates ad habitandum in quibus nõ habitabant aliqui israelite de laicis. s. qꝛ de qualibet tribu dabantur eis certe vrbes: ꝛ in illis habitabant ipsi soli leuite habẽtes solas ciuitates: ꝛ suburbana ad alenda pecora: ꝛ non habebãt agros atq̃ vineas. Secundum est qꝺ leuite ꝛ sacerdotes habebant determinatum victum. s. sacerdotes habebant omnia sacrificia: ꝛ primitias: ꝛ oblationes: ꝛ redemptiones primogenitorum tam in hominibus q̃ in pecoribus: ꝛ quedam alia iura de quibus habetur plene Numeri. 18. c. Leuite autem qui nõ erant in gradu sacerdotali habebant solũ decimas israelitarum in victum: ꝛ diuidebant eas inter se ꝛ de his decimam partem dabant summo sacerdoti. Nume. 18. c. summus sacerdos habebat decimam decime leuitarum: ꝛ insuper partem cum sacerdotibus minoribus de iuribus eorum. His visis sciendum

B Tertia

Quarta.

Quinta.

Ad rõnem in diuersũ

L

Sexta.

Septima

Octaua

A Rñsio ad q̃ situm. Notãdũ ꝑ leuitis.

† Qõ. 18. A Quõ poterat iste leuita habitare in sorte iuda i vrbe bethleez. ª Rõnes in diuersum. ᵇ 1. rõ. ©2. rõ. Rñsi. ad q̃situm.

Ad rõnẽ primã in diuersũ.

B Ad scõaz rõnem.

Alr ad se cũdã rõnem. Alia respõsio.

Cõis rñ rñsio ad q̃situm.

ª Cõ. 19. A liceret isti leuite peregrinari ex ciuitatez suam bethleez. Cuiusdã ratio i diuersum. Rñsi. ad quesitũ.

Cuiusdã rñsio ad ad q̃sitũ. Improbatio ꝛ rõ ꝑma.

Secũda

Qñ dabā tur sacerdotib⁹ ⁊ leuitis vrbes spō isrlitas

q̄ iura leuitarum erant minora p̄o leuitis q̄ iura sacerdotum p̄o sacerdotibus: ⁊ quia leuite erant valde multi: ⁊ continuo multiplicabantur efficiebantur valde pauperes: ⁊ ad releuandum istam paupertatem non habebant agros ⁊ vineas in quibus se exercerent ⁊ de agricultura acquirerēt aliquid ad vitam: sed cum date sunt ciuitates sacerdotibus ⁊ leuitis: data sunt solum corpora vrbium: ⁊ suburbana certorum passuum in circuitu in quibus pascerent leuite greges suos: ⁊ tamen nō dabantur eis ciuitates cum territorijs suis: vt possent ibi vineas plantare ⁊ agros colere sicut dabantur alijs israelitis vrbes vt patet Nume.35.⁊ Josue.13.et.21. ⁊ ob hoc cum leuite multiplicabantur non poterant intra vrbes suas sustentari de reditibus suis: ⁊ ob hoc cogebantur peregrinari per vrbes aliorum israelitarum: ⁊ ibi exercentes aliqua officia sustentabantur. ſ. erudientes pueros in litteris: vel facientes alia ministeria similia: ⁊ ibi poterant aliqualiter sustentari. suscipiebant etiam ibi primitias de cibis israelitarum quando coquebant panes in clibano Nume.15.etiam suscipiebant per modum elemosyne de decima tertij anni: quam cogebatur quilibet de israelitis facere quolibet tertio anno: ⁊ leuite manētes in vrbe qualibet participabant de decima illa. etiam quando israelite illarum vrbiū ibant ad sacrificandum domino in locum sanctuarij ducebant secum leuitas istos ⁊ inuitabant eos Deutero.12.et.16. etiam impendebāt eis israelite alia genera elemosynarum. istam paupertatem magnam israelitarum predixit deus: ⁊ admonuit vt de israelitis vt benefacerent eis: quia nullam partem possessionis habebant Deutero.12.et.14.et.16. ⁊ sic recedebāt leuite de vrbibus sibi assignatis a principio: ⁊ ibant ad alias vbi melius sustentarentur. ⁊ si ibi non reperiebant bene sibi esse: ibant ad alias vrbes: ⁊ sic discurrebant quocunq; volebant. sic patet de isto leuita qui habitabat in vrbe bethleem que nō erat ciuitas sibi assignata a principio cum bethleem non esset de ciuitatibus assignatis sacerdotibus ⁊ leuitis Josue.21.et primo Paralip. 6.c. Sed patres sui a multis temporibus habitabant peregrini in bethleem. Nunc autem ipse videns non sibi sufficere victum ibi discurrebat ad alias vrbes vbicunq; sibi cōmodū esse reperisset. (Cumq; veniret in montem effraim).i.in vnam de ciuitatibus montis effraim in qua morabat michas. (Iter faciēs) .ſ.ipse non veniebat cum intentione manendi in domo micbe quia nesciebat an posset ibi aliquid bonum acquirere sibi: sed ibat iter faciens ⁊ cum intentione transeundi vlterius. (Et declinasset parumper in domum micbe).i.declinauit ad manendum aliquot diebus ad recreandum volens vlterius transire. (Interrogatus ē ab eo vnde venis.) Cum hospitaretur in domo sua voluit scire ab eo quis esset ⁊ quid inquireret. (Qui respondit. leuita sum de Bethleem iuda.) Istud non quesiuerat Michas: sed leuita volens expressius respondere ad questionem: proposuit id per quod melius intelligeretur. ſ. q̄ erat leuita de bethleem.i.natus i bethleem. ⁊ qui ibi hactenus moratus fuerat. (Et vado vt habitem vbi potuero).i.inquiro habitationem in qua possim conuenienter manere. (Et vtile mihi esse prosperero).i.manebo vbi inuenero q̄ est mihi vtilitas manere. In bebreo est ista littera breuior. ⁊ dicitur solum. (Uado vt habitem vbi inuenero).i.vbi inuenero inesse vtile. eadem sententia est: sed littera nostra est expressior. (Dixitq; michas mane apud me).i.in domo mea. (Et esto mihi parens).i.sis pater meus. istud dixit michas ad alliciendum iuuenem vt maneret.i.dicendo q̄ haberet eum in patrem honorando eum vt patrem. (Ac sacerdos).i.sis mihi sacerdos in idolo q̄ constitui. (Daboq; tibi per annos singulos decem argenteos.) Aliqui putant esse siclos. ⁊ tamen videtur q̄ sit moneta ista maioris valoris: q⁊ vnus aries valebat duos siclos aut plus Leui.5. verisimile est ergo q̄ daret ei michas p̄o anno plusq; valorē quinq; arietum super alia que exprimunt hic. In bebreo dicitur. (Dabo tibi p̄o quolibet diebus decem argenteos.) Est autem modus valde inproprius loquēdi: ⁊ accipit dies p̄o anno. (Sciēdum tamen q̄ dies absolute apud bebreos nō accipitur p̄o anno: sed dies pluraliter: ⁊ quando ponitur sine determinatione aliqua numeri: vtpote q̄ non dicatur p̄o tot diebus: nec ponat aliud adiectiuum significat annum: ⁊ sic accipiunt hic p̄o anno tanq; iamin quod est pluris numeri signaret singulariter annū. (Ac vestem duplicem). ſ. duas vestes simul. ſ. tunicam ⁊ diploidem. Alio modo accipitur duplex vestis quando datur quicqd necessarium est ad vestitum in principio anni: ⁊ deinde immedio anni datur iterum plenus vestitus. Primo modo accipitur hic. ſ. vestis duplex.i. vna inuestitura quolibet anno. ⁊ tamē illa inuestitura cōtinet duas vestes simul. sic accipitur Prouer.31. scilicet. non timebit domui sue a frigoribus niuis: omnes enim domestici eius vestiti sunt duplicibus. ⁊ tamen ibi non potest accipi vestis dupler. ſ. vna in vna parte anni: ⁊ alia in alia parte: q⁊ istud nihil ageret ad propositum cum ibi signetur q̄ domestici mulieris fortis non timent frigus quia habent multas vestes. Istud autem est quia habent illas simul: alioquin nihil potius esset vestitus simplicibus q̄ duplicibus. ⁊ hoc patet ex littera bebraica in qua dicitur. (Et precium pannorum).i. dabo tibi quolibet anno precium pannorum. ſ. vnam inuestituram: vel tantum quantum valent vestes p̄o quolibet anno necessarie. ⁊ tū littera chaldaica posuit vestem duplicē: ideo sic posuit littera nostra. (Et que ad victum necessaria sunt).i. etiam dabo tibi totam sustentationem in cibo. (Acquieuit ⁊ manfit apud hominem).i.videns inuenis esse modum conuenientem sibi ad viuendum cōsensit habitare cum micba ⁊ mānsit cum illo. In bebreo habetur. (Ambulauit ⁊ manfit apud hominem.) Et ponitur ambulauit p̄o assensit. i. q̄ ambulauit leuita ad voluntatem micbe. (Fuitq; illi quasi vnus de filijs).i.dilexit illū sicut filios suos: ⁊ ita gerebat ⁊ curabat de illo sicut de filijs suis: q⁊ valde concupiuerat habere sacerdotem de stirpe leui: ⁊ putabat propter eum multa bona sibi euentura vt patet .j. In bebreo dicitur. (Fuitq; puer quasi vnus de filijs).i.fuit leuita qui erat puer vel adolescens quasi vnus de filijs micbe. (Impleuitq; michas manū eius).i.fecit circa eum cerimonias quasdam ad hoc q̄ esset sacerdos. ⁊ istud erat implere manus .i.consecrare illas: quod fiebat dando ei aliqua animalia que immolaret ⁊ faceret in illis cerimonias sacerdotales sacrificando vt.s̄.dictum est. (Et habuit apud se puerum sacerdotem) .i.tenuit leuita illum adolescentem apud se in sacerdotē vt faceret cerimonias cōtra idolo suo. (Nunc scio dicens q̄ bene mihi faciet deus habenti leuitici generis sacerdotem).i.nūc scio certissime q̄ deus me prosperabit in omnibus quia habeo sacerdotem apud me de leuitis. ⁊ intelligitur q̄ habebat sacerdotem leuitici generis: non q̄ ille esset sacerdos inter leuitas: quia simplex leuita erat: sed quia iste fecerat eum sacerdotem ⁊ erat de stirpe leui. ¶ Queretur quare iste putauit q̄ benefaceret ei deus nunc cum haberet sacerdotē de genere leui. ¶ Respondendum q̄ erat posita lex q̄ soli de tribu leui ministrarēt deo. leuite i minori ministerio: ⁊ aaronite qui erant sacerdotes in maiori ministerio: ⁊ quicunq; alius ministrare contenderet moreretur ⁊ q̄ deus irasceretur contra eum Numeri.1.et.3. et.18. Nunc autem iste michas fecerat vnum de filijs suis sacerdotem vt patet. s̄. ⁊ quia ipse erat de tribu effraim putauit q̄ deus irasceretur ei ⁊ infortunaret actus suos: postea suscepit leuitam in sacerdotem ⁊ amouit filium suū a sacerdotio: ⁊ credidit q̄ cum nunc haberet sacerdotem ſm legem q̄ deus benefaceret ei. * ¶ Sed dicet quid proderat micbe q̄ haberet sacerdotem de filijs leui potius q̄ q̄ non: quia illud intelligebatur in sacerdotio per quod deo vero ministrabatur: q⁊ illud debebat esse in solis filijs Aaron. ad sacrificandum tamen idolis nihil potius erat q̄ esset sacerdos de aaronitis q̄ de quibuscunq; : quia vtroq; modo peccabatur. Item quomodo poterat michas intelligere q̄ deus benefaceret ei cum ipse deum offenderet faciendo sacrificia idolo per istum sacerddotem leuitam. ¶ Respondendum q̄ michas ſm opinionem gētium forte putauit q̄ istud idolum haberet virtutem ad benefaciendum ei vel nocendum: ⁊ q⁊ deus israel elegerat sibi tribum leui vt illa ministraret coram eo: putauit michas q̄ isti homines essent excellentiores ceteris ad ministrandum: ⁊ q̄ sic acceptarēt alij dij potius leuitas in sacerdotes q̄ viros alias tribuum. ⁊ ob hoc dixit q̄ sciebat nunc q̄ deus. ſ. deus ille cui fecerat idolum bene faceret ei q⁊ habebat sacerdotem de leuitis. ſ. q⁊ iste deus nunc magis placaretur cum leuita ei ministraret q̄ cum aliquis alius ministraret. ¶ Aliter potest dici q̄ michas colebat deum israel: sed in hoc errabat quia faciebat idolum sibi ad significandum deum israel: ⁊ coram illo faciebat sacrificia tanq; faceret coram deo vero: ⁊ q⁊ deus iusserat in lege q̄ sacerdotes de genere leuitarum ministrarent ei putauit q̄ prius offendisset eum cum filius suus ministrabat in sacerdotio: ⁊ nunc cum haberet sacerdotem de leuitis credidit q̄ obseruabat regulam legis. ⁊ ob hoc q̄ deus verus placaret ei ⁊ benefaceret sibi. ⁊ iste modus accipiendi est satis conueniēs. ¶ Sed huic videtur repugnare quod habetur sequēti. c. cum dixit michas. deos meos quos mihi feci tulistis: ⁊ sacerdotē. si tamen haberet illud solum vt simulachrum dei israelis nō diceret deos meos tulistis:

sed simulachrū

Littera i bebreo

Littera bebrea

Littera bebrea:

Littera in bebreo.

Opio multiplex penes Iram.

Littera in bebreo.

Notādum.

Qō. 21. A

Qr iste putauit q̄ bñfaceret ei deus nūc cū bēret sacerdotez de gñe leui.

a Rñsio ad q̄stū.

*Dubiū.

Rñsio. 1

Rñsio. 2

Lōfutatio. 2. rñsionis.

sed simulachrum dei mei: ideo videbitur potius dicendum q̄ putaret simulachrum illud esse deum suum ⁊ posse sibi benefacere ⁊ nocere: ⁊ ab illo expectabat bonū. hoc patet sequenti. c. cū dicitur. deos meos quos mihi feci tulistis: ⁊ sacerdotem: ⁊ omnia que habeo. s. q̄ omnia bona tollebant tollendo sacerdotem ⁊ idolum. si tamen putaret idolum nō esse deum sed simulachrū non tantum doleret. In hebreo habet. (Nunc sciui q̄ benefecit mihi dominus.) Sed est mutatio temporis: q̄ benefacere de futuro erat ⁊ non de preterito: q̄ tunc accipiebat nouiter sacerdotem ⁊ nondum benefecerat ei deus postq̄ acceperat sacerdotem: quia ista dicebat quādo accipiebat sacerdotem.

¶ Capitulum. xviij.

In diebus illis non erat rex in israel: ⁊ trib⁹ dan querebat possessionē sibi vt habitaret in ea. Vsq̄ ad illū enim diem inter ceteras tribus sortem non acceperat. Miserūt ergo filij Dan stirpis ⁊ familie sue quinq̄ viros fortissimos de Saraa ⁊ esthaol vt explorarēt terram ⁊ diligēter inspicerent. Dixeruntq̄ eis. Ite ⁊ considerate terram. Qui cum pergentes venissent in montē effraim ⁊ ītrassent domū miche: requieuerūt ibi: ⁊ agnoscētes vocem adolescentis leuite: vtentesq̄ illius diuersorio: dixerunt ad eum. Quis te huc adduxit? Quid hic agis? Quaz ob cām huc venire voluisti? Qui rīdit eis. Hec ⁊ hec prestitit mihi michas: ⁊ me mercede conduxit vt sim ei sacerdos. Rogauerunt autem eum vt consuleret dominū: ⁊ scire possent an prospero itinere pergerent: ⁊ res haberet effectum. Qui respondit eis. Ite cū pace. Dominus respicit viam vestrā ⁊ iter quo pergitis. Euntes igitur quinq̄ viri venerūt lais: viderunt q̄ populum habitantem in ea absq̄ vllo timore iuxta consuetudinem fidoniozuz securum ⁊ quietum: nullo eis penitus resistente magnarūq̄ operū: ⁊ procul a fidone atq̄ a cunctis hoib⁹ separatū. Reuersiq̄ ad fratres suos in saraa ⁊ esthaol: ⁊ qd egissent scisscitātibus rnderūt. Surgite ⁊ eamus ad eos. Vidimus enim terrā valde opulētaz ⁊ vberem. Nolite negligere: nolite cessare. Eamus ⁊ possideamus eā: nullus erit labor. Intrabimus ad securos ī regionē latissimā: tradetq̄ nobis dñs locū ī quo nullius rei est penuria eoz̄ que gignuntur in terra.

Supra 17. c. j. 21. d.

Nu. 13. c.

Cōnexio capituli. Diuisio eiusdē.

In diebus illis. Descripto ī precedentib⁹ de idoli fabricatione. hic agitur de idolatrie spoliatione. Et diuiditur in quattuor partes. Primo ponitur spoliandi occasio. Secūdo spoliantiū occupatio. ibi. (Profecti igit.) Tertio spoliati cōquestio ibi. (Qui cum pergerēt.) Quarto idoli ablati abusio. ibi. (Posuerūtq̄ ibi sculptile.)

Q̄ 1 A An b̄ sit aliq̄ ordinis mutatio: ⁊ an b̄. scīm sit illico p⁹ p̄cedētia

¶ Queretur circa primum an ea que habentur hic fuerint facta ordine continuato ad precedentia: vel sit ordo mutatus. Et an sit factum istud mox post precedentia vel interiecto magno tēpore. ¶ Ad primū dicendum q̄ aut volumus cōparare istud ad omnia que habentur. s. in libro isto: aut solum ad ea que immediate posita sunt. c. precedenti. Si primo modo dicendum q̄ non est ordo continuus: q̄ sicut declaratum est precedēti. c. omnia que habentur vsq̄ ad finem libri huius fuerunt facta post mortem Josue ⁊ ante constitutionem Othonielis in iudicem.

Si secundo modo dicendum q̄ ista habent continuatum ordinem ad ea que sunt precedenti. c. q̄ illa fuerunt ante hec. cū ibi dicatur de fabricatione idoli miche ⁊ de cōductiōe sacerdotis. hic aūt agitur de ablatione vtriusq̄: ideo necesse est fuisse istud post illa. ¶ Ad secūdū dicēdū q̄ non apparet quantum tēpus interciderit inter hec. sed satis apparet q̄ fuerit paucum tēpus inter hec: q̄ illūmet sacerdotem quē conduxit michas abstulerunt ei viri Dan. Etiam q̄ in principio. c. huius dicitur. in dieb⁹ illis. s. in diebus in quibus fuit factum idolum fuit factum qō sequitur pauco tempore intercidente. (In diebus illis nō erat rex in israel). s. in diebus quibus factum est qō sequitur hic de captione vrbis lais: ⁊ de ablatione idoli miche de gb⁹ in hoc. c. nō erat rex in israel. i. nec erat rex nec aliquis iudex aut rector. In hebreo dicit. (Et in diebus illis.) In isto significat maior continuatio temporis. s. q̄ quasi simul facta fuerint que habentur precedenti. c. ⁊ que habentur hic.

Rūsi. ad. 2. quesitum. †

†

¶ Quare dicitur q̄ nō erat rex in diebus illis. Questio. 2.

Queretur quare dicitur q̄ nō erat rex in diebus illis.

A Rūsio ad q̄ situm.

¶ Respondendū q̄ aliqs dicet istud fuisse ppter illa que sequunt de captione vrbis lais. s. q̄ tribus Dan querebat possessionem ⁊ ad capiendum iuit vrbem lais: ⁊ nulla tribus adiuuit eam sed soli viri de tribu hac inerunt illuc. Si tamen esset aliquis rex vel princeps in israel: ad illum principalius pertinuisset pugnare cōtra vrbem lais q̄ ad tribum Dan: ⁊ ille iussisset alijs viris israel ire ad pugnandū cōtra illam vrbem: q̄ tamē nō erat aliquis princeps qui posset ista facere pugnauit tribus Dan pro seipsa. ⁊ hoc vī significari in lra cum dī. In diebus illis non erat rex in israel: ⁊ tribus Dan querebat sibi possessionem. ¶ Sed dicēdū q̄ istud nō stat: q̄ dato q̄ eēt rex vel iudex in israel trib⁹ Dan sola debebat pugnare ad acquirendum sibi possessionē: ⁊ nō debebat adiuuari ab alijs de iure. Pro quo sciendum q̄ vīnēte iosue cum nōdum erat pars terre chanaan acquisita: nec esset tota terra p sortes diuisa pertinebat pugna ad oēs israelitas: eo q̄ id qō acquirebat tūc de manu hostium ⁊ qō acquirendū erat: non magis erat vnius tribus q̄ alterius: sed pertinebat simul ius ad oēs tribus pro indiuiso. Cum aūt terra diuisa est p sortes Josue. 18. cepit distincte pertinere quelibet pars ad quālibet tribum cui assignata est: ⁊ ex eo tēpore incubuit onus pugnandi cuilibet tribui cōtra hostes qui erāt in sorte sua tanq̄ ageret iam pro re sua: ⁊ vna tribus nō tenebat adiuuare aliam ad pugnandum cōtra hostes q̄ erant in sorte illius: sed ex conuentione adiuuabat vna tribus alteram. sic patet. s. primo vbi post mortem Josue tribus iuda voluit pugnare cōtra hostes suos: ⁊ vocauit tribum Symeon dicens. ascende mecum ⁊ pugna cōtra chananeum: vt ⁊ ego pergam tecum in sortem tuā. si tamē tenerēt vna tribus adiuuare alterā nō fecisset tale pactum tribus iuda cum tribu Symeon. ideo sic esset de tribu Dan q̄ siue esset rex tūc siue quicunq̄ iudex nō tenerēt alia tribus adiuuare tribum dan: sed ipsi soli pugnarent cōtra lais. ¶ Dicēdū ergo q̄ ponitur hic q̄ non erat tunc rex in israel. i. non erat aliquis qui posset punire delicta q̄ hic enarrant: ⁊ ob hoc erat audacia ad cōmittēdum illa. Sunt autē hic duo delicta. Primum est de violenta ablatione idoli ⁊ aliarum rer̄ de domo miche. Secundū erat q̄ idolum illud cōstitutum est in lais vt publice adorarēt: ⁊ erat ibi peius q̄ in domo miche vbi particulariter colebatur. ⁊ tū non fuit qui tūc ista puniret aut ꝓhiberet: q̄ nō erat rex vl̄ iudex in israel. Et etiā ponitur maxime pro audacia faciēdi: q̄ scientes filij dan q̄ nemo posset eos punire aggressi sūt hoc.

Rūsio ad q̄ situm. Dubium. Rūsio.

Doct. rūsio ad q̄situm.

Q̄ Queretur vlterius quando erat istud cum dicat q̄ nō erat tunc rex in israel.

Q̄. 3. A Qñ erat b̄ cū dicat q̄ nō erat tūc rex in israel.

B Rūsio ad q̄situm.

¶ Respōdēdū est q̄ istud factum est in eisdem diebus in gb⁹ id qō babet precedēti. c. Sed illud factum est inter mortē Josue ⁊ cōstitutionē othonielis in iudicem: ideo ipso tempore factum est hoc. c. erat igitur istud viuente caleph non multo tempore post mortem iosue. ¶ Sed dicetur qūo potuit istud fieri tēpore caleph. Respondendū sicut dictum est precedenti. c. q̄ caleph erat vir honorabilis ⁊ magne auctoritatis in populo: ⁊ tū nullā potestatē habebat ordinariā in populo ex cōmissione dei aut electione populi: ideo nō poterat punire delicta: sed solum ꝓpter auctoritatē suam multi arcebant a sceleribus. ⁊ q̄ isti viri de tribu dan erant inuerecundi ⁊ irreuerentes contēpta auctoritate caleph aggressi sunt ista scelera. ¶ Sed adhuc diceret qūo stat q̄ tpe caleph istud factū fuerit: q̄ Josue vlt. ⁊. s. 2. dī q̄ seruierunt israelite dño tēpore iosue ⁊ senior̄ qui longo post eum vixerunt tempore. ⁊ tū de bis senioribus fuit precipuus caleph:

Dubium.

Rñsio. B

vt declaratum est. s. 2. ¶ Respondendum q tempore Caleph factum est vt declaratum fuit precedenti. c. tamen qz reliqui de israel colebant deum q̄ habitatores lais colerent idola: dicebatur israel colere deus. Simile patet. nam tempore oium iudicum dicitur q israelite conuertebantur z colebant oēs: z tamen tempore omnium iudicum mansit idolum miche in vbe lais: z colebatur. s. quādiu fuit arca dñi in sylo. z istud fuit tempore beli summi sacerdotis: qz tunc capta est arca primo Reg. c. 4. Et tamen non obstante q isti colerent idolum dicebatur totus israel colere deum. ¶ Aliter potest dici q isti viri lais erāt valde separati a reliquo israel: cum dicatur. j. in lra q viri lais erant procul a sidone z cum nullo homine habebant cōmunicationem: z sic israelite non poterant istos sic prompte punire p̄pter paruam cōicationem cū eis. Etiam cū viderēt quasi separati ab israel ꝓpter eoꝝ idolatriam: non dicebantur israelite idolatrare. ¶ Aliter pōt dici z melius q forte istud fuit circa mortem caleph cum iam israelite incipiebāt paulisper declinare ad idolatriam. (Et tribus dan querebat possessionem sibi). i. querebat loca sortis sue ad habitādum: qz nōdum acquisierat illa. (Ut habitaret in ea). s. qz nondum habebat conuenientē z sufficientem locum ad habitandum. (Usq; ad illū. n. diem inter ceteras tribus sortem nō acceperant). i. vsq; ad tēpus istud quo ceperunt vbem lais non acceperant possessionem. s. sufficientē lz aliquid tenerent de sorte sua in quo habitabant.

Rñsio. Solidior rñsio. † † †

¶ Quo stet q filij Dā nōdū accepissent possessionē iter ceteras tribus: cū alie tribus accepissent viuēte iosue. Questio. 4.

A

Queretur quomodo stet q filij dan nōdū accepissent possessionē inter ceteras tribus: qz viuēte Josue accepit sortem. nam posite fuerunt sortes in sylo: z cecidit vna de sortib⁹. s. vltima tribui dan: z describunt loca sortis sue Josue. 19. iam tñ erat mortuus iosue. ergo acceperant possessionem. ¶ Respondendum q filij dan acceperunt sortem cū ceteris tribubus tēpore iosue: z tñ possessionē sortis nondum acceperant: qz tenebaī ab hostibus terra. z dicitur inter ceteras tribus: quasi cetere tribus accepissent iam possessionem: z tribus dan non accepisset. ¶ Pro quo sciendum q ius sortis omnib⁹ tribubus simul datum est quādo posite fuerunt sortes coram domino in sylo ꝓ oibus tribubus: z tñ possessio nō fuit oibus data equaliter: z nulli quasi integraliter: qz diuisa ē tota terra chanaan p sortes: z tamē adhuc magna pars manebat accipienda Josue. 13. z. s. 3. z accidit in quibusdā sortibus eē fere totā terram iā captam de manu hostium. in aliis vero erat parua pars capta: z reliquum tenebatur ab illis. z sic fuit de sorte dan que pro maiori parte tenebatur ab hostibus: ideo danite non poterant accipere possessionem cōpetentem sibi. Alie autem tribus habebāt maiores partes sortium suarū liberatas de manu hostium: ideo dicebantur habere possessionem: z tribus dan non.

Rñsio ad q̄ situm

Notandū.

Notādū ō tribu dan.

B

¶ Sciendum tamē q tribus dan a principio habuit paruam partem possessionis sue: z tamē postea habuit minorem: qz hostes habitantes in parte illa oppressserunt illos: z fuit istud aliquanto tempore post mortem iosue quādo confortati fuerunt amorrei super filios dan: z hoc tangitur. s. primo. c. s. artauitq; amorreus filios dan in mōte: nec dedit eis locum vt ad planiora descenderent: habitauitq; in mōte bares i baylon z salabin.

Josephus.

De hoc dicit latius Josephus. 5. antiquitatum q post mortē io sue cum israelite bellorum studia reliquissent z ad terre opera se dedissent: chananei eos contemnentes nec aliquid ab eis pati credentes suum collegerunt exercitū: firmam habentes spem quasi hebreos affligerent: z de cetero ciuitates licenter inhabitarent: curruscq; faciebant exercitabantur: quedā vbes israelis eis assentiebant: z de tribu iuda ascbalonem z acharon abstulerunt: z multas in campestribus cōstitutas: z ipsos danitas in montana fugere cōpulerunt: nec paululum eis locum in campestribus relinquētes: z dum illi nec ad bellandum essent idonei: nec ad habitandum sufficientia haberent loca: miserūt. 5. viros ad loca mediterranea. z sic introducitur historia que habetur hic quomodo missi sunt. 5. viri ad explorandum locum habitationis: z illi transierunt per domum miche: z facta sunt que habentur hic. (Miserūt igitur filij dan stirpis z familie sue gnq; viros). s. videntes q nō haberent locum in quo habitarent cō filium inierunt quid agerent: z miserunt. 5. viros ad explorandum aliquem locum in quo possent habitare. z dicitur stirpis z familie sue ex superabundāti: qz stirps signat tribum. familia autē signat diuisiones quasdā minores que sunt immediate sub tribu vt p; Josue. 7. z Numeri. 26. c. Dic autē solum accipitur vtrunq; pro tribu: qz nō fuit aliqua pars spālis tribus que mit-

† †

teret istos exploratores sed tota tribus. Uel aliter posset dici q quedam pars filiorum dan habebat possessionem: z alias nō: z illi qui non habebant possessionem miserunt viros. s. ad explorandum loca in quibus possent habitare: z miserūt illos de tribu sua z familia sua. ¶ Sed aliter z melius dicendum est q tota tribus dan accepit consilium de mittendo exploratores: z misit illos. ponitur tamē de tribu z familia sua: qz in tribu dan erat aliquid speciale. s. qz tribus z familia conuertebanť: eo q in illa tribu solum erat vna familia vt patet Nume. 26. z quicunq; erat in tribu dan erat in illa familia dan. z sic erant isti. 5. viri de stirpe. i. tribu z familia dan. In hebreo habetur. (Quia non cecidit ipsi vsq; ad diem ipsum in medio tribuum israelis hereditas.) Ubi nos dicimus vsq; ad illum diem inter ceteras tribus sortem non acceperat. z eadem sunia est. (Uiros fortissimos de saraa z esthaol). i. isti. 5. viri qui missi sūt de tribu' dan erant fortissimi vt auderēt se opponere laboribus z periculis: z ꝓpter fortitudinē nō tenerenť ab hostibus. z dicitur q erant de saraa z esthaol que erant due ciuitates in sorte dan: z istas possidebant tūc filij dan. patet hoc Josue. 19. vbi ponuntur iste in sorte dan. Inter istas autē ciuitates virit: habitauit: z sepultus fuit Samson vt patet. s. 13. et. 16. c. In hebreo habetur hic pluſq; in latino: qz dicitur q miserunt. 5. viros de tribu: z familia: z parte ipsorum: z Hieronymus non curauit transferre: qz superabundat quātum ad sensum. (Ut explorarent terram). s. vt viderent quis locus esset in quo possent conuenienter habitare: z contra quem possent faciliter pugnare. ¶ Queret quomodo filij dan mittebant istos viros ad explorandum terram ad habitandum: qz videt q non liceret hoc eis: qz aut mittebant eos extra terram chanaan ad aliam gentem: aut ad sortem alterius tribus. quātum ad aliquā partem que tenetur ab hostibus: aut ad aliquā partem terre sortis sue que nondū erat capta. Non primo modo: qz non licebat israelitis pugnare contra gentes q̄ essent extra terram chanaan ad capiendum terrā ipsaꝝ vt in illa habitarent: qz deus limitauerat israelitis terrā suam qua habitarent Nume. 34. s. q cum introirent in terram chanaan terminaretur illa finibus qui ibi distribuuntur: quasi dicat q nō licebat eis pugnare cōtra gentes finitimas ad acquirendum aliqd de terra ipsoꝝ: sed q solum manerent intra terminos quos deus prefigebat: alioquin frustra erat assignari terminos terre habitāde ab israelitis: sed q ipsi acquirerent quātam possent. Etiam qz filij dan videntes se fouere iniustum bellum contra gentes illas non auderent pugnare: putantes q deꝰ non adiuuaret eos. ¶ Item si auderent pugnare cōtra gentes extra terram chanaan: a fortiori auderent pugnare contra chananeos: eo q sciebant q cōtra chananeos deus faueret eis cum ipse iussisset pugnari contra illos: cōtra gentes autē extraneas non faueret. ¶ Secūdum nō stat. s. q pugnare vellent filij dan ad accipiendum aliqua loca sortium aliarum tribuum que tenerentur adhuc ab hostibus: qz istud nō licebat eis. nam cum cuilibet tribui assignata esset sors sua ad ipsam pertinebat excludere hostes de illa z habitare in ea. Si autem alia tribus conaret vsurpare hoc poterat tribus illa iuste pugnare contra istam: qz auferebat isti ius suum. ideo non auderent hoc facere filij dan qz tunc cetere tribus israelis pugnarent cōtra eos sicut contra perturbantes pacem totius regni mouendo bella iniusta. ¶ Si autē dicaī tertio modo nō videtur stare: qz amorrei artabant filios dan vt patet. s. primo. z non audebant danite pugnare cōtra eos vt ait Josephus. 5. antiquitatū. ¶ Respondendū q missi erunt filij dan exploratores per sortem suam per terram illam que nō erat capta vt inquirerent si erant aliqua loca cōtra que sine magno labore pugnare possent z obtinere illa. z hoc appareret qz venerunt isti viri in lais: z postea pugnauerunt cōtra eā z ceperunt. erat aūt lais de sorte dan vt patet Josue. 19. vbi in numero ciuitatum tribus dan ponitur lais vel lesen q̄ eadem ciuitas est. Cum autem obijcitur. quare non pugnabāt filij dan contra hostes q erant in sorte sua. ¶ Dicendū q sors dan erat satis magna z danite valde parum de ea acceperant: z nesciebant que loca essent in sorte sua vel cuius conditionis: z qz hostes qui erant in circuitu illius partis quam ipsi tenebāt erant fortissimi z exercitati ad bella: z cauētes vigilanter ne israelite contra eos insurgerent: ideo desperabant danite se posse preualere cōtra istos. z ob hoc voluerunt scire an in alijs partib⁹ sortis sue procul inde distantibus esset aliquis populus non tantū instructus ad bella vel vigilans ad custodiam suam: vt contra illā pugnarent: z perrexerunt isti. 5. viri lustrantes sortem dan: z in extremitate eius ad aquilonē inuenerunt viros vbis lais:

que ciuitas

Alia expositio.

Doc. opinio

† Littera i hebreo †

Urbs sansonis Littera i hebreo †

Qō. 5 A

Quo filij dan mittebāt hos viros ad explorandū terrā ad habitandum.

B

Rñsi. ad q̄situm.

Ad obiectionem rñsio.

que ciuitas secura erat non accendens ad bellum: eo q nullus impugnabat eos: ꝛ cõtra bos perrexerunt atq ceperunt vrbẽ. (Et diligẽter inspicerent). s. que terra esset cõuenientioꝛ habitationi: ꝛ facilioꝛ ad capiendum. (Londixeruntq eis: ite ꝛ considerate terram). i. omnes de tribu dan de cõmuni cõsensu dixerunt istis iuuenibus: ite ad cõsiderandum. nam condicere est cõuenire vel simul dicere. (Qui cum pergentes venissent ī mõtẽ effraim). i. venerũt isti iuuenes de sorte dan ī terrã effraim: non. n. erat illis via recta p montẽ effraim: sed ipsi intendebant ire ad extremitatem sortis sue: ꝛ qꝛ nõ poterant per eam ire impediẽtibus hostibus faciebãt circulum p terrã aliarum tribuũ israel vnde venerunt in mõtem effraim. (Et intraſſent in domum michę requieuerunt ibi.) Iste michas erat vir diues valde ꝛ habens domos magnas: ideo suscipiebat peregrinos. sic susceperat leuitam cum peregrinaretur precedenti. c. nunc etiã suscepit istos viros. ſ. ꝛ patet q esset diues qꝛ ipse habebat sacerdotem cui dabat salariũ p singulos annos: vt in sacerdotio ministraret apud eum: ꝛ talia ꝓpinare: ꝛ materiã sacrificij quotidie magnoꝝ sumptuum erat. (Et agnoscentes vocem adolescentis leuite). i. viderunt iuuenem illum: ꝛ cognouerunt in voce q nõ esset de stirpe effraim. ¶ Queretur quomodo cognouerunt isti. ſ. viri in voce leuitam. ª¶ Respondendum q apud israelitas erat vnicum idioma: ꝛ tamẽ aliter illud pronũciabatur in quibusdam partibus israel q̃ in alijs. sicut in regno castelle fere idẽ idioma est: ꝛ tamẽ illud varie valde ꝓfertur: ita vt faciat cognoscere de qua regione castellanoꝝ quisq̃ sit cum vocem eius audiuerimus. ꝛ sic isti viri videtes leuitam nõ esse de tribu effraim qꝛ nõ loquebaꝫ sicut effraite: quesiuerunt vnde esset vel quid ibi ageret: vel forte etiam lingua leuitarum erat cognita in israel inter ceteros modos proferendi: ꝛ cum audiuissent isti viri vocem eius cognouerũt eum esse leuitam: ideo mirati sunt quid ibi ageret ꝛ quesiuerũt. ¶ Uel dicẽdum aliter q cognouerũt leuitam nõ esse de tribu effraim per hoc q nõ erat blesus sicut effraite. Ipsi. n. soli iter ceteros israelitas erãt blesi: ꝛ quasdã ſras nõ bene exprimebãt: sicut patet. ſ. 12. tempore iepte quando effratei ad iordanem non poterant dicere sebboleth sed cebboleth: ꝛ cogniti p hoc q effratei eẽnt illico iugulabantur. (Utentesq illius diuersorio). i. illi. ſ. iuuenes vsi sunt diuersorio leuite isti⁹ manẽtes in illo ꝛ deponentes sibi sarcinulas suas. ꝛ est sensus q leuita in domo michę habebat quandam ediculam in qua ipse manebat sequestratus a ceteris de familia michę. ꝛ vocatur diuersorium a diuertẽdo: qꝛ erat pars illa separata a reliqua domo que erat cõis: ꝛ qꝛ erat leuita iste peregrinus sicut illi. ſ. viri gauisi sunt videtes eum: ꝛ accesserunt vt manerent in edicula eius. Jn hebreo dicitur. (Accesserunt illuc vel ꝓpius recesserunt illuc). s. q recesserũt ab vna parte domus: ꝛ accesserũt ad aliã. hoc significat littera nostra ponens diuersorium. s. ad qõ aliqui diuertunt recedentes ab alijs partibus. (Dixerũt ad eũ. qs te huc adduxit). i. cum tu nõ sis effrateus sed leuita: qs te adduxit ad terrã istã tã imptinẽtẽ tibi. (Quid hic agis). i. qõ officiũ hic habes. q. d. nõ potes conueniens officiũ tibi hẽ hic. nã tu es leuita. sed hic apud michã non poteris hẽ ministrationes leuiticas. (Quã ob cãm hic venire voluisti). i. quã vtilitatẽ putabas te hic habituꝝ vt moueretis ad veniẽdũ huc. q. d. nescimus q̃ vtilitas tibi hic eẽ possit. istud dicebant viri. ſ. qꝛ nesciebãt q michas bẽret sculptile: ꝛ theraphim: ꝛ q iste ministraret vt sacerdos ad recipiendum salariũ. Jn hebreo oẽ. (Quid tibi hic.) Ubi nos dicimus (Quã ob cãm venire voluisti.) Et est sensus qõ bonuꝫ putasti eẽ tibi futuꝫ hic vt eẽt tibi cã ad veniẽdũ. (Qui rñdit eis: hec ꝛ hec prestitit mihi michas.) Jam viri isti. ſ. cognouerãt istum eẽ leuitã: iõ ipse non rñdit eis q eẽt leuita sicut rñderat michę precedẽti. nec etiã ipsi q̃siuerũt qs eẽt: qꝛ oẽ q cognouerũt vocẽ eius: sed solũ q̃siuerũt de cã manẽdi: ꝛ de officio. ꝛ ad hoc rñdit dicẽs. hec ꝛ hec ꝑstitit mihi michas. i. ꝑstitit mihi vestẽ duplicẽ ꝛ decẽ argẽteos p singulos annos: ꝛ oia ad victum necia. Jn hebreo oẽ. (Sic hoc ꝛ sicut hoc fecit mihi michas.) Et eadẽ snia est. nã referebat eis p hec oia q̃ dederat ei michas. (Et me mercede cõdurit vt sim ei sacerdos). i. dedit mibi tale ꝛ tale ī mercedem vt essem sacerdos eius.

¶ An peccauit michas cõducẽdo leuitã p offõ diuino ꝛ eõ. Et an liceat facere diuinũ officium pro mercede. Questio. 7.

Queretur an peccauerit michas conducẽdo mercede istũ leuitã vt esset sacerdos: ꝛ an peccauerit leuita. ¶ Rñdẽdũ q hic nõ est aduertẽdũ ad hoc q iste leuita cõduceret ad ministrãdũ idolo. nã cũ istud eẽt simplr illicituꝫ: ꝛ peccabat michas iducẽdo leuitã ad ministrãdũ siue cõductus ministraret siue gratis. etiã leuita peccabat ministrãdo quacũq intentione ministraret. ¶ Sed dicaꝫ q nõ peccaret leuita nec michas in ministratione vtpote si eẽt ministratio licita. an peccaret ex hoc q mercede cõductus egit. ¶ Dicẽdum q si ꝓprie esset cõductio leuite: ita vt ipse ministrationẽ illã vẽderet pro pecunia quasi arbitrans q ministratio tãtũ aut tantũ valebat: tunc erat symonia ex parte vtriusq ꝛ graue pcm̃. Si aũt leuita nõ vẽderet administrationẽ illã sed peteret sibi ꝓuideri ꝛ maneret apũ michã ministrãdo q̃liter michas vellet: ꝛ ad hoc sub noie ꝓmissionis ista daret michas neuter peccabat: qꝛ licitũ ẽ etiã sacerdotib⁹ nr̃is q nõ sũt obligati ad offm̃ alꝫ locare opas suas. ¶ Unde sciẽdũ q q sacerdos est ꝛ nõ incũbit ei cura vel necitas celebrãdi põt mercede cõductus manere apud aliquẽ: ꝛ q dꝛet p ipso celebrãdo quotidie vel totiẽs in hebdomada: ꝛ licitũ est taxare ꝑciũ ꝓ sustẽtatione totius anni: ꝛ si vnus abũdatioꝛẽ victum q̃ alius tribuerit nõ acceptare cõuẽtionẽ bui⁹: ꝛ acceptare cõuentionẽ alterius. ꝛ tñ non licet sacerdoti ꝓ vna missa taxare ꝑciũ aut plus petere q̃ offeraꝫ: iõ pro. 4. vel. 5. Secus aũt cũ cõueniꝫ ꝓ totius anni vel dimidij anni mãsione apud aliquẽ vt celebꝛet ꝓ eo: qꝛ in vno casu taxaꝫ victus: ꝛ in alio taxaꝫ ꝑciũ misse qõ est illicitũ. ¶ Itẽ qñ sacerdos locat opas suas vt ꝓ aliquo celebꝛet vel officiũ dicat: põt licite nõ acceptare paruã oblationẽ: ꝛ acceptare cõuẽtionẽ alterius q maiꝛa offert. oũ tñ nõ habeaꝫ intẽtio ad lucrũ. vtpote aliꝗs sacerdos est cui nõ incũbit necitas celebrãdi vel manendi in aliqua eccl'ia determinata: ꝛ nõ bz alꝫ cõmode vnde viuat põt locare opas suas annuas: ꝛ figs dederit ei mille ꝓ ãno vt celebꝛet: licet ei recusare: ꝛ suscipere ab alio duo milia: habẽdo intẽtionẽ q ꝓ mille nõ cõueniẽter sustẽtaꝫ: ꝛ ꝓ duo milia sustẽtabiꝫ cõpetẽter. vel dato q ꝓ mille sufficiẽter sustẽtabiꝫ: tñ sufficiẽti⁹ sustẽtabiꝫ ꝓ duo milia. nõ tñ dꝛ hẽ ẽtionẽ ad lucrũ. ſ. q suscipiẽdo mille bẽret sufficiẽtẽ victũ: ꝛ tñ nõ suꝑlucraret residuũ. habẽdo ãt duo milia suꝑlucrabiꝫ residuũ ꝛ ditabiꝫ: qꝛ q̃tũ ad hoc cõsideraꝫ lucrũ in spũali: ꝛ simonia est. cõsiderare tñ solã sustẽtationem in eo cui alꝫ non incũbit ex officio hoc facere nunq̃ est simonia. si tñ aliꝗs sacerdos locaturus opas suas p annũ inueniret mille ab vno: ꝛ inde posset sufficienter sustẽtari: ꝛ peteret ab alio duo milia non vt residui gd lucraret: sed solũ vt abũdãtius ꝛ delicatius sustẽtaret nõ erat simonia. Iꝫ eẽt turpe desiderĩũ: ꝛ peccaret in alio pctõ: sed nõ in simonia. ¶ Et si arguaꝫ q nõ solũ in lucro causaꝫ simonia sed etiã in reb⁹ pertinẽtib⁹ ad cibos si exigantꝫ. ¶ Rñdẽdũ q hoc verꝫ est: q̃ qs alr tenet facere nõ cõferẽdo pastũ nec aliqd ad cibũ: sicut ordinatoꝛ ad ordinandũ: ꝛ cõferẽs beneficiũ ad cõferẽdũ alicui: ꝛ ministrãs sacramẽta ad ministrãdũ. nam isti in nullo casu põt locare opas suas. Sed casus suꝑpositus est de illo q põt locare eas ad celebrãdũ siue ad dicẽdũ diuinũ officiũ: qꝛ sicut licet huic locare opas: ita liceret ei quasdã cõditiones locationiꝫ. Jn hebreo bẽ. (Cõdurit me ꝛ sum ei sacerdos.) Sed ad idem redit vtrũq. (Rogauerũt eũ vt cõsuleret dñm). s. pro eis: qꝛ ꝓcedebãt ī via ꝛ desiderabãt cognoscere qd eis futuꝫ eẽt. (Et scire possent si ꝓspero itinere pergerẽt). s. si isti qnq̃ viri bẽrẽt gaudiũ in via nõ inueniẽdo aduersantes: ꝛ q oia eis ad placitũ seruirẽt. (Et res bẽret effectũ). i. res quã intẽdebãt bẽret effectũ. s. si inuenirẽt terrã de qua possent annũciare cõtribulibus suis q possent eã capere bello ad habitãdũ. Iste erãt due qõnes distincte. Prima pertinebat solũ ad istos. ſ viros. s. an bẽrent ꝓspeꝛ iter inueniẽdo oia necia ꝛ nõ hñtẽ aliquẽ aduersantẽ. Scõa pertinebat ad totã tribũ dan. s. an res intẽta bẽret effectũ. s. q terrã inuenirent quã capere possent. ꝛ super vtroq̃ consuluerunt.

¶ Queret qũo isti viri petierũt ab isto leuita vt cõsuleret ꝓ eis dñm: qꝛ ad leuitas nõ pertinebat cõsulere dñm. ᵇ¶ Aliquis dicet q iste erat sacerdos ꝛ nõ leuita simplex: iõ potuit consulere dñm. ᵇ¶ Respondendũ q nõ stat: qꝛ precedenti. c. declaratum est q erat leuita simplex. ꝛ sic est cõmunis positio. Sed adhuc dato q esset sacerdos nõ ꝓficiebat ad hoc qꝛ ipse nõ erat sacerdos magnus qui vnicus erat in toto israel: sed esset de minoꝛibus. minoꝛes tamẽ non consulebant dominum: qꝛ fiebat cõsultatio in vestibus põtificalibus quibus solus summus sacerdos induebatur. ¶ Respondendum q putauerunt viri isti q leuita posset pro eis consulere dominum eo q habebat vestes in quibus posset consultare dominum. s. ephod. nam in ephod erat rationale in quo erat iudicium filiozum israel. vnde dicit de Aaron Exo. 28. q poꝛtaret semper iudicium filiozum israel in pectoꝛe suo. s. qꝛ poꝛtabat semper ephod ꝛ rationale: ꝛ quã-

Lra in hebꝛeo. †

Qõ. 6 A Quõ cognouerũt isti. 5. viri ī voce leuitam. ª Rñsio ad q̃stũ.

Alia responsio

B

Lra in hebꝛeo. †

Lra in hebꝛeo. †

Lra in hebꝛeo † A

Rñsi. ad questũ.

Obiectio. Rñsio.

Notãdum.

Nota ꝺ sacerdote locante opas suas.

B

Obiectio Rñsio.

Littera in hebꝛeo. † †

Qõ. 8. A Quõ isti viri petierũt ab isto leuita vt cõsuleret pro eis dñm. ᵇ¶ Quisdaꝫ rñ. ad q̃stũ ©Improbatio Doct. rñsio ad q̃stum.

do consulendus erat dominus: applicabatur ephod sacerdoti: ⁊ in presentia illius respondebat deus. sic patet primo Regum 23. cum applicito ephod per abiathar bis consuluit Dauid dominum de viris ceile. Et iterū primo Reg. 30. applicito ephod consuluit de amalechitarum latrūculis an caperet eos. sed leuita iste habebat ephod vt patet precedenti. c. cum dicatur ꝙ fecit Michas ephod ⁊ theraphim: ⁊ ista erāt ad ministrationem leuite. Isti autem quinq; viri sciebant ꝙ leuita haberet ephod: quia cum essent in illius diuersorio vt patet. ō. ⁊ loquerentur familiariter valde cum leuita declarauit eis quid haberet ⁊ quid ageret: ideo putauerūt ꝙ posset pro eis consulere dominum in ephod. Uel forte erat ibi theraphim qō sm quosdaz erat ad inuestigandum aliquid per illud: ideo per illud saltem petiuerunt ꝙ leuita consuleret dominum pro eis. Primo tamen magis credendum est. ideo isti viri magis reputauerunt ephod q̄z cetera que habebat michas. vnde quando iterum isti quinq; viri cum alijs sexcentis viris de eadem tribu venerunt ad domum michę dixerunt isti ad ceteros. nostis ꝙ in domib⁹ istis sit ephod ⁊ theraphim: sculptile atq; conflatile. preposuerūt enim ephod tanq̄ illud melius esset ceteris: ⁊ istud solum quia propter consultationem domini reputabāt illud vtilius. In hebreo habeꝫ. (Consule dominum: sciamus an proficiat via nostra.) Sed littera nostra superaddit exponendo: quia proficere viam contingit dupliciter. Uel quantum ad ipsos. Uel quantum ad illos qui mittebant eos. Primo modo proficiebat via si nullus eis aduersaretur ⁊ inuenirent oia necessaria. Secūdo mō proficiebat si consequerentur effectum quantum ad illud pro quo mittebantur. De primo dixit littera nostra. si prospero itinere pergerent. De secundo dixit. an res haberet effectum. (Qui respōdit eis: ite cum pace). i. ite securi non formidantes aligd aduersum. (Dominus respicit viam vestraz). i. deus miseretur super vos: ⁊ dirigit vos. Accipitur istud ex modo loquendi cōmuni. Pro quo sciendum ꝙ si accipiatur respicere. i. totaliter aduertere deus nihil respicit: qz incorporeus est ⁊ oculos non habet: lz scriptura loquatur de deo interdum vt de habente oculos ⁊ manus ⁊ omnia lineamenta. si autem accipiatur respicere intellectualiter. i. considerare vel cognoscere: nihil est qō nō cōsideret ⁊ respiciat semper deus: qz cum intra ipsum omnia vt in speculo reluceāt omnia simul ⁊ semper necessario cognoscet. ⁊ isto modo dicitur ad Hebreos. 4. ꝙ omnia nuda ⁊ aperta sūt oculis eius. s. considerādo: qz nihil effugit intellectum eius sicut intellectum nostrum. Alio modo accipitur respicere in deo. s. ꝙ deus respiciat homines siue ad puniendum siue ad bonum conferendum. ⁊ hoc modo omnes deus semper respicit: qz prouidētia eius super omnia semper vigilat. de hoc dicitur Prouer. 15. in omni loco oculi domini contemplantur bonos ⁊ malos. s. ad puniendum malos ⁊ benefaciendum bonis. Alio modo accipiť respicere pro conuertere vultum gratum ⁊ placatum cum intētione benefaciendi. sic dicitur Psal. 33. oculi domini super iustos: ⁊ aures eius in preces eorum. s. bene respicit eos ad benefaciendum: ⁊ aduertit vt audiat preces eoz: ⁊ compleat. sic etiā Moyses cum laudaret terram chanaan quā israelite susceпturi erant ait Deutero. 11. terra quā ingredieris possidendam nō est sicut egyptus: sed montuosa est ⁊ campestris de celo spectās pluuias quā dominus deus tuus semper inuisit: ⁊ oculi illius in ea sunt a principio anni vsq; ad finem eius. ⁊ intelligitur ꝙ deꝰ semper respicit eam ad benefaciendum ipsi. leuita autem non accepit hic i aliquo de primis modis: qz de illis manifestū erat ꝙ deus respiceret iter istorum virorum: sed accepit vltimo modo. s. ꝙ deus respiciebat iter suum ad prosperandum illud. (Et iter quo pergitis.) Ista duo possunt esse idem replicando sententiam: vel possunt accipi pro duobus. s. via pro intentione ad quam ibant: ⁊ iter quo pergebant pro successu rerum in itinere. ⁊ vtrunq; erat prosperum. s. respicit viam vestram. i. complebit intentionem vestram dando vobis locum in quo possitis habitare: ⁊ respicit iter quo pergitis. s. qz dabit vobis in itinerando sufficientiam rerum ⁊ non habebitis aliquem hostem.

B

Littera in hebreo.

†

†

†

Notandū. Respicere dei multiplex est.

L

Qō.9. A

Qūo leuita ille potuit p̄dicere viris illis lz q̄ postea visa sē.

*Rūsio. 1. ad q̄situm. Rūsio. 2.

Queretur quomodo leuita ille potuit predicere viris illis ista que postea vera apparuerunt. *Respondendum ꝙ forte iste leuita non habuit aliquā responsionem a deo: sed finxit ꝙ habuerat responsionem de prosperitate itineris eorum: qz si vera esset qō diceret bene factum esset. Si autez non: poterat se excusare qz propter peccata eorum deus peruerterat bonum quod intendebat eis conferre. sicut generaliter accidit in alijs dei pro missionibus que intelliguntur cum cōditione. Uel forte iste leuita respondit sic vt placeret illis viris in presentiā: qz dato ꝙ mentiretur non putabat ꝙ postea erubesceret: qz non credebat ꝙ vltra forte visurus eēt viros illos. Uel forte dixit eis istā responsionem que poterat sumi ambigue. s. deus respicit viam vestram: qz poterat esse respicere in malum vel in bonum ad benefaciendum: vel delendum. sic respōdebat apollo delphicus ambigua responsa in quibus vtranq; partem conditionis possemus interpretari: ⁊ quodcunq; illorum eueniret iudicaremus eū vera dixisse sicut illud. aio te pirrū romanos vincere posse qz poterat referri ad vtrūq;. de quo Aug. 3. de ciui. dei. sic itez respōdit Cresus alim trāsgressus perdet maxima regna: ⁊ poterat accipi pdet. i. destruet vel pdet. i. amittet. Aliter pōt dici ꝙ iste leuita nō cōsuluit a deo vero rūsum: sed a demonibus in theraphim ⁊ sculptile: ⁊ p illos habuit istū rūsum. Uel pōt dici ꝙ leuita bñs ephod sūmi sacerdotis applicuit sibi sm formam qua cōsulebāt sūmi sacerdotes: ⁊ ob reuerētiā ephod deus sibi rūdit. Sed tūc obijciet̄ si consuluit iste leuita demones qūo habuit vera rūsa. nā sic res fuit postea vt iste leuita prenunciauit. Rūdēdū ꝙ hoc poterat eē dupl̄r. Uno modo p accidens. s. ꝙ sicut poterāt idola falsum dicere ita poterāt vez dicere. ⁊ accidit ꝙ vez dicerēt. Alio mō pōt dici ꝙ vera occulta dicūt ex p̄sumptione. s. p̄spicacitate ingenij ⁊ antiquitate multa cognoscūt q̄ nobis occultata sunt: ⁊ cū de illis querimus sciūt rūdere. de hoc ponit multa exēpla beatus Antonius eremita loquēs ad discipulos suos de fallacijs demonū: ⁊ habenť i vita eiꝰ quā diligēť scripsit beatus Piero. Adhuc alius modus addi pōt ex permissione dei. s. ꝙ deus pmittat multas veritates p demones reuelari. sic factū est p apollinē delphicū de quo mirāda responsa habenť i hist̄rijs: ⁊ circa oia fere vez rūdebat. cessauerūt autē respōsa eius paulo ante xp̄i passionē vt ait Paulus Orosius. 5. de ormesta mūdi. sic forte pmitteret hic ꝙ rūderēt istis demonia vez: ⁊ istud erat in penā ipsoz: qz p hoc allicerenť magis ad istas supstitiōes: ⁊ sic peccarēt: ⁊ oñr magis punirenť: iō peccata bonum interdū merentur rūsa bona ⁊ vera. ⁊ ista redundent in malū eoz. ⁊ sic hz Ezechi. 14. s. iuxta iniquitatē interrogantis sic iniquitas prophe erit. i. sm ꝙ interogans meretur sibi rūderi: ita deus rūdebit p prophetā vel diuinatorē. Si autē dicať ꝙ deus verus rūdit hic p ephod argueret̄ ꝙ nō debebat fieri rūsio: eo ꝙ iste nō erat sūmus sacerdos ad quē pertineret rūdere ⁊ cōsulere per ephod. Itē cū iste esset sacerdos idoloz ⁊ vteret̄ illo ephod ad cultū idoli: qūo deus rūderet. Dicendū ꝙ deus sepe rūdet bene nō ad bonū sed ad malū nostrum sicut supra dicebať: ita forte hic ꝓpter iniquitatē querentium qui ab idolatra inquirebant: ⁊ iniquitatē leuite q idolis seruiebat deꝰ rūderet vez ⁊ placens. vt sic ipsi magis illa quererent. Uel forte fecit deus ex clemētia: qz deus miseretť bonis ⁊ malis pluens super bonos ⁊ malos faciensq; oriri solem suū sup iustos ⁊ peccatores Matthei. 5. c.

Tertia

Rūsio. 4 ad q̄situ.

Quinta.

Octo.

Rūsio.

Alia responsio

B

Dubium 1. rō.

2. rō.

1. rūsio

Scōa.

Ad p̄mā rōnem.

L

†

Opinio quedam Cōfutatio p̄ma. Scōa.

Tertia.

Notādū de ciuitate lais.

†

Ad scām dicendū ꝙ lz esset leuita malus: qz tū indutus fuit tūc vestibꝰ dei institutis ab eo ad cōsulēdū eū respōdit. (Euntes itaq; quinq; viri venerūt lais.) Ista ciuitas est q̄ vocať lesen: ⁊ postea vocata est lesendan Josue. 19. c. Dicēdū ꝙ aliqui putāt istā ciuitatē esse q̄ vocať lachis. Sed istud nō stat: qz lachis est in sorte iude Josue. 15. ista aūt lais ē in sorte Dan vt pz hic ⁊ colligiť Josue. 19. Itē lachis fuit capta p iosue: ⁊ occisus ē rex eiꝰ ō quo Josue. 10. c. Lais tū de qua hic post mortē iosue capta ē a filiis dan Itē pz ex mō scribēdi. nā i hebreo scribiť lags p ciuitate quā nos vocamus lachis. ⁊ p ista de q̄ hic scribiť lais ⁊ iterdū laisa vt pz i hoc. c. apud hebreos. Sciēdū ēt ꝙ ista ciuitas est ad caput iordanis vbi nasciť ⁊ est ad extremitatē septētrionalē terre chanaan: ⁊ vocata ē postea paneas. sic vocat eā Solinus ipolistor. postea āt tpe saluatoris vocata ē cesarea philippi a cesare ⁊ a philippo q erat vnꝰ de herodis ꝓgenie: ⁊ apud hāc p̄dicauit xp̄s discipulis suis. de hoc Mat. 16. de hac vrbe dictū est Josue. 19. c. (Uiderūtq; pplm habitantē in ea absq; vllo timore.) Ingressi sunt isti viri. 5. in vrbē lais fingētes se nō esse israelitas sed de alijs gentibus: ⁊ non aduerterūt ad eos ciues vrbis: ideo potuerunt isti videre ciuitatem ⁊ conditionem ciuium. Forte autem isti ostenderunt se operatores alicuius artificij: ⁊ ibi de eo victum querere: ⁊ sic poterāt manere in vrbe aliquot diebus ⁊ cognoscerent quicquid vellent in vrbe ⁊ modum capiendi eam. Dicitur autem ꝙ viri huius vrbis non timebāt qz erant procul ab israelitis: ⁊ nunq̄ illuc aliqui peruenerant ad pugnandū nec credebant peruenturos: qz magna terra

erat in

erat in medio. cum aliis autem gentibus non pugnabant qz nulla cōmunicatio erat eis cum aliqua gente: ideo pauca bella eis esse poterant. (Iuxta fidonioz consuetudinez). ſ. viri lais erant sine timore sicut consuetum erat sidonijs qui nullos timebāt hostes z opulentissimi erant. Dicit Ra. Da. Canbi. q fidonij z viri lais non erant in terram chanaan: ideo israelite non poterāt pugnare contra eos: z consequenter non timebant. ¶ Quęritur an verum sit q fidonij z viri lais non essent de terra chanaan que ceciderat israelitis in sortes. Et an propter hoc non timerent. ¶ Respondendum q tam lais q̄ ciuitas fidonis erat de terra chanaā. de ciuitate lais patet quia Josue. 19. ponitur cum ciuitatibus que ceciderūt in sortem filijs dan. Item patet quia als non ausi fuissent danite pugnare ad capiendum vrbez illam ex rationibus supra assignatis in quadā questione hoc. c. Itez patet quia dicitur q erat lais in terra roob. j. in littera. z tamen terra roob erat in terra chanaan vt patet Numeri. 13. et. 34. vbi emath que est in fine terre roob ponitur terminus terre chanaan. De sidone patet q esset in terra chanaā: quia sidon z tyrus sunt in occidentali parte terre chanaan apud mare: z tamen ex parte occidentis non habebant israelite aliquē terminū nisi mare mediterraneum Numeri. 34. ergo tyrus z sidon cadebant intra terram chanaan. z sic quando ponunt Josue. 19. in sorte aser tanq̄ termini debet intelligi q sint termini intrinseci quia sic sepe ponitur in limitatione aliarum tribuum vt declaratum est Josue. 15. c. z sic tyrus z sidon erunt intra sortem aser in extremitate eius apud mare mediterraneum. Item patet hoc quia Matth. 15. dicitur q Christus egressus est ad predicandum in partes tyri z sidonis: z mulier chananea de finibus illis egressa clamauit ad eum ergo chananei erāt in tyro z sidone. ¶ Cum autem queritur an ob hoc erant securi cum dictum sit q isti erant chananei. dicendum q non: sed erant securi quia erant separati a iudeis z non timebant eos. Etiam qz nulla alia gens per circuitum infestabat eos. sic dicit littera chaldaica q non erat aliquis qui pugnaret contra eos. sic etiam in littera apparet cum dicitur. securum z quietum nullo eis penitus resistēte: z a cunctis hominibus separatum. ¶ Sciendum q Ra. Sa. dicit de ista ciuitate q vocabatur lesen: non q esset nomen ciuitatis lesen: sed quia inuenerunt in ciuitate ista quendam lapidem nomine lesen in quo repererūt scriptum q ista ciuitas futura esset habitatio filiorum dan. est autē lesen nomen lapidis. naz inter lapides duodecim qui portabantur in rationali ponitur lesen: z est primus in tertio ordine vbi nos habemus ligurium. hebrei autem nescientes nomina illorum lapidum in vulgari: nec cognoscentes eos vocant illum lapidem linguaz bouis cum sit ligurius. ista autem fictitia sunt. ¶ Sed dicenduz q ista ciuitas erat binomia sicut alie ciuitates erant multinomie vt hebron z bierusalem. (Securuz z quietum.) Securi dicuntur qa nullos hostiū insultus formidabant vt contra eos se munirent. quieti dicuntur quia non parabant pugnam contra aliquā gentem: ita vt armarent exercitum vel essent soliciti circa opera bellica. (Nullo eis penitus resistente). i. nullo pugnante cōtra eos. melius enim diceretur pugnante vel insurgente q̄ resistente: qa non esse resistentem significat q tanta erat potentia virorū lais q nullus poterat se obijcere eis in bello sed cedebant: non tamē significat priuationem omnium bellorum. hic tamen vult littera significare: nec laisenos pugnare contra aliquaz gentem nec aliquā gentem contra laisenos: cum dicatur de eis q erant geti z securi. (Magnarum opum). i. populus lais erat valde opulentus. z istud erat qō alliceret israelitas ad pugnanduz contra laisenos vt obtinerent diuitias eorum. vnde Aristo. 3. politicorū. dicit q ciuitates que propria politia viuunt non debent esse eminenter diuites nec etiam valde paupes. Nam si fuerint valde pauperes non potuerint resistere aliquibuz hostibus: qz propter inopiam non habebunt necessaria ad bellum z peribunt. si autem fuerint valde diuites omnes alie ciuitates coniurabunt contra eas ad rapiendum tantam diuitiarum copiam. cum autē ciuitas fuerit mediocris in opibus vtrunq̄ istorum malorū euadet. nam non poterit quelibet ciuitas faciliter eam impugnare: cum propter mediocres diuitias possit habere apparatus bellicos. rursus nulla ciuitas vel gens mouebitur nimis otra eam ex desiderio qz non est eminens lucrum capiendo vrbem. laisen autem magnitudine opum inopes danitas mouit ad bellū. In hebreo dicitur. (Populum quietum z confidentem z non habentem verecundiam in aliqua re earum que sunt in terra.) Et idem significat qō littera nostra. nam confidens idem est qō securus qui nulla mala sibi futura suspicatur: aut timet non erubescens super aliqua re earū que in terra sunt quia opulētus est in omnibus: ideo a nullo petit qz abundat. z ob hoc non verecundatur petendo. littera autem nostra sm consuetudinem latinaz expressius posuit. (Et pcul a sidone). ſ. distabat a sidonijs q̄ q̄ baberet consuetudinem sidoniorum habitando secure z in magna opulentia. z dicitur hoc ad significanduz q facilius ciuitas capi posset. nam si esset iuxta sidonem: cum esset ciuitas potentissima mitteret cito adiutorium laisenis z non caperēt ab hebreis: qz tamen longe habitabant prius israelite caperent vrbez q̄ scirent hoc sidonij. (Atq; a cūctis hominibus separatus). ſ. ciuitas illa distabat ab omni alia habitatione hominuz: qz illa terra tūc erat adhuc male habitata qz paucitas gentium non sufficiebat ad se diffundendum per totam terre magnitudinem. postea aūt manētibus iudeis in terra cepit terra illa aliqualiter populari. De hoc dicit Josephus. 5. antiquitatū. ſ. loca autem circa sidonē z aratheos z amatheos z aritheos tunc inculta erant: z tamē ciuitas lais erat de terra amatheozuz. ſ. circa vrbem emath a qua vocant amathei. qō p3 qz erant in regione roob vt p3. j. in li'a. z tū terra roob habebat ciuitatē emath vt colligit Nume. 13. et 34. c. z sic finia lais erāt depopulata. istud aūt pderat laisenis ad vnū. ſ. q rara bella haberent: eo q cum pauciz cōicabant. bella tū oriuntur ppter iniustaz cōicationes vt cōiter. ſ. qz isti volūt vsurpare que sunt illoz vel ecōtrario. vbi aūt nulla cōicatio est vix pōt accidere bellū. z ob hoc erant isti quieti z securi. erat tū nociuuz ad alterum: qz si accideret interdū bellum insurgere cōtra laisenos: non habebant aliquos adiutores. z isto modo dicitur hic q erant procul ab hominibus omnibus. ſ. qz dato q israelite pugnarent contra eos non poterant habere adiutores. vnde magis incitarentur sic danite ad pugnandum contra eos q̄ als. In hebreo aliter habetur. nam vbi nos dicimus. nullo penitus resistente. dicit in hebreo. (Nullo hereditante regnum.) Et significatur q paruus erat heres regni vt ponit littera chaldaica: z ob hoc q possent faciliter capere terram tanq̄ nullus esset defensor propter paruitatez heredis regni: z vbi nos dicimus a cunctis hominibus separatum. In hebreo dr. (Et nihil eis cum homine est). i. nullam cōmunicationez habent cum aliquibus hominibus. z idem significat qō littera nostra. ſ. q propter defectum cōicationis nullus posset adiuuare eos. (Reuertique ad fratres suos in saraa z esthaol). ſ. viderunt cōuenientem locum istum esse ad habitandū z facilem ad capiendū: ideo noluerunt morari nimis sed illico regressi sunt ad nunciandū fratribus suis vt irent ad capiendū locum illum. Et dr q venerūt in saraa z esthaol: qz in istis ciuitatibuz z apud illaz habitabat tota tribus dan: eo q paucaz terram habebant nunc: z tū habebant nūc adhuc alias ciuitates. ſ. baylon z salabin. nā qū plus fuerūt coartati filij dan ab amorreis in mōtibus vt nō descēderēt ad plana tenuerūt baylon z salabin vt p3. ē. 1. ¶ Sz aliqs dicet q saraa z esthaol vocant alijs noibus salabin z baylon. z sic tpe q̄ coartati sunt tenebāt istas duas ciuitates z non plures. ¶ Sed dōm q nō stat: qz saraa z esthaol differūt a salabin z baylon. nā iste. 4. ciuitatez sunt in tribu dan vt p3 Exo. 19. c. (Et qd egissent scisscitātibuz rīderunt). i. rīderunt oia que accidērāt eis in itinere in domo micbe z in reliquo itinere: z postea qd viderūt in vrbe lais. (Surgite z ascēdamus ad eos). i. ad pugnādum ō laise nos postq̄ enarrauerūt oditionē z laudes terre admonuerunt cōtribulos suos ad capiendū ire eā dicentes. surgite eamus. q. d. nō est nobis morādum cū tale bonū inuenerimus. (Uidimus. n. terrā valde opulentā z vberē.) Uocat opulenta qz ciues vrbis illius erant valde diuites in possessionibus z pecunijs. Uocat vber. i. fertilis qz erat terra multoz fructuū. ſ. q pauca seminādo multi fructus pueniebāt. z sic in oibus alijs rebus q̄ fructus producūt. Uel ipsamet terra vocat opulēta qz latissima erat: z habebat multa genera possessionū de quibus boies aliqd acgrere possent. vocat vber. i. fertilis vt dictū est. (Nolite negligere). ſ. ire ad eā. q. d. magna negligētia esset cū tātū bonū repierimus: z faciliter possimus obtinere illud nō ire ad obtinendū. (Nolite cessare). ſ. ab incepto. q. d. eundo ad ingrendū terrā z videndo cōditionē eius iam magnā partē laboris impēdimus: iō si nunc non iremus cessaremus ab incepto ope. In hebreo dicitur. (Et vos tacentes.) Ubi nos dicimus. nolite negligere. dicit tacens esse ille q nihil agit: ita est q negligit: qz cuz bonū videat cessat a procurando illud quasi nō videat. z dr. (Nolite pigritari vel nō pigritemini.) Ubi nos dicimus. nolite cessare. z idē est: qz piger opa incepta relingt. (Eamus z possideamus eā). i. nō eamuz ad pugnandū sz ad possidendū. q. d. tā puus labor erit q nō erit ire ad pugnādū sz ad possidēdū: siē possidē nulli laboriz ē: pugnare

† Qō. 10. A

An verū sit q fidonii z viri lais nō essent de terra chanaan q̄ israelitis ceciderat in sortē. Rñ. ad quesitū. 1. rō Scōa Tertia

Situs fidonis z tyri.

Notādū iuxta opinionem Ra. Sa. B

Impro-batio z doc. opi.

Lra in hebreo.

Josephus D

Littera in hebreo.

Obiectio

Rñsio

E

Litter in hebreo.

autem est magni laboris. (Nullus erit labor). s. obtinendo terram non laborabimus: qz gens secura est nō suspicans belluz a nullo hoium adiutoriuz expectās z poterit faciliter capi. istud dicebant quinqz viri ad incitandum alios vt irent: quia ceteris videbatur durum ire ad pugnandum z pigritabantur in hoc: z dicendo qz nullus esset labor capiendo terram incitabāt eos ali qualiter. In hebreo dicitur. (Non pigritemini ad ambulanduz ad veniendum ad hereditandum terram.) Eadem sententia est in littera nostra z planior sm consuetudinem latinam. (Intrabimus ad securos). i. erit nobis paruus labor in pugna qz intrabimus ad pugnandum contra hoies securos z inopinatos atqz ignaros belli diuturnitate pacis: z sic facilius prevalebimus cōtra eos. (In regionem latissimam.) Istud est incitatiuuz ad eūdum. s. qz erat regio latissima: z per hoc dabit capientes vnam vrbem non solum viderentur cepisse vnam vrbem sed multas qz erat regio latissima ad habitandum z ad colendum. hoc aūt erat opus filijs dan qui non habebant nunc locū habitandi. In hebreo dicitur. (Et quando veneritis venietis ad populum cōfidentem: z terram amplam manibus vel locis.) Eadem sententia est qz venire ad populum confidentem est venire ad securū: ideo dic littera nostra. intrabimus ad securos. Terra ampla manibus idē est qō terra latissima. nam manus vocatur locus. sic accipitur ps. 103. s. hoc mare magnuz z spatiosum manibus: illic reptilia quorum non est numerus. vocatur spatiosum manibus. i. locis. (Tradet nobis dominꝰ locuz in quo nullius rei est penuria) .i. si iuerimus dominus tradet nobis vrbem illam in qua non est defectus alicuius rei: z ob hoc cum magna diligentia attendendum erat qz irent illuc. Direrunt autem isti viri. tradet nobis dominus locum. s. qz leuita consuluerat dominuz pro hoc: z respondebat eis. dominus respicit viam vestram. i. prosperabit eam: z qz totum iter fuerat prosperum crediderūt isti viri qz etiam consequerer effectum res quā intendebant. (Eorū que gignunt in terra.) Ista est modificatio dicti. s. qz nullius rei inopia erat eorum que gignuntur in terra: vt per hoc nō innuatur qz est ibi copia marinarum rerum z mercationum. nam si mare non multuz inde distaret z potuissent laiseni exercere negociationes: tamen nihil horum faciebāt cum dicatur. ō. in littera qz non habebant cōmunicationes cum aliquo homine: habebant tamen copiam sine penuria eorum que gignuntur in terra: quia regio erat feracissima.

¶ Profecti igitur sunt de cognatione dan de saraa z esthaol sexcēti viri accincti armis bellicis: ascendentesqz manserunt in cariathiariz iude: qui locus ex eo tempore castrorum dan nomen accepit: z est post tergū cariathiarim. Inde transierunt in montez effraim. (Cumqz venissent ad domum miche: dixerunt quinqz viri qui prius missi fuerant ad considerādam terram lais ceteris fratribus suis. Nostis qz in domibus istis sit ✝ ephot theraphin z sculptile atqz conflatile. Videte quid vobis placeat. Et cum paululum declinassent: ingressi sunt domum adolescentis leuite qui erat in domo miche: salutaueruntqz eum verbis pacificis: sexcenti autem viri ita vt erant armati stabant ante ostium. At illi qui ingressi fuerāt domū iuuenis: sculptile z ephot z theraphin atqz conflatile tollere nitebantur: z sacerdos stabat ante ostium: sexcentis viris fortissimis haud procul expectantibus. Tulerūt igitur qui intrauerant sculptile ephot z idola atqz conflatile. Quibus dixit sacerdos. Quid facitis? (Cui responderunt. Tace z pone digitum super os tuum: veniqz nobiscum vt habeamus te patrem ac sacerdotem. Quid tibi melius ē: vt sis sacerdos in domo vnius viri: an in vna tribu z familia in israel. Qō cum audisset: acqeuit sermonibus eorū: z tulit ephot z idola ac sculptile: z ꝓfectus est cum eis.

Profecti sunt. Dic ponitur secūdum huius. c. s. spoliantium occupatio. s. quomodo viri de tribu dan qui spoliauerunt idolatriam domus miche versabantur circa ipsam spoliationem. z dicitur. (Profecti igit sunt de cognatione dan). s. videntes filij dan qz egerent terra ad habitandum: z viri quinqz qui iuerant in lais recte suaderent cōsenserunt ire illuc ad pugnandū z capiendū. (De saraa z esthaol.) Alia loca habebat tunc tribus dan iz pauca: z tamen de his solis iuerunt viri qui ceperūt lais. (Sexcenti viri accincti armis bellicis.) Non iuerunt plures viri qz crediderunt qz ad capiendam vrbem sufficiebant isti: cum laiseni essent securi z desides z bellorum inexperti diuturnitate pacis. (Ascendentesqz māserunt in cariathiarim iude). i. ascenderunt de saraa z esthaol vt irent in lais: z māserunt in cariathiarim: non quidē qz ibi semper manerent: quia illico inde recedentes venerunt in montem effraim. Sed dicitur qz manserunt ibi quia fecerunt ibi vnam mansionem pernoctantes ibi: z postea recesserunt. Est autem cariathiarim quedam ciuitas in sorte iude z interpretatur ciuitas siluarum. Est autem ista vna de ciuitatibus quattuor gabaonitarum qui deceperunt israelitas vt patet Josue. 9. z postea cecidit in sorte iude Josue. 15. z non est intelligendum qz intrauerint vrbem ad manendum: sed manserunt extra circa vrbem: qz forte viri vrbis timentes armatam multitudinem non permiserunt eos introire in vrbez. z patet hoc ex littera sequenti. (Qui locus ex eo tempore castrorum nomen accepit). i. postqz venerunt illi sexcenti viri armati apud cariathiarim vocatus est locus ille in quo manserunt fortis apud vrbem castra dan. i. locus castrorum. (Et est post tergum cariathiarim). s. locus qui vocatur castrorum dan est post cariathiarim: quia non introierūt in vrbez ex causa dicta sed manserunt in campo: z campus in quo castrametati sunt vocatur castrorum dan. (Inde transierunt in montem effraim). s. ad terraz montis effraim que tota vocatur mons effraim. nam vbicunqz fit mentio de sorte effraim vocat mons effraim vt pz Josue. 17. et. 20. et. 21. z in alijs locis.

¶ Queretur quare in trāsitu filiorꝝ dan ad vrbem lais fit mentio de bis duabus mansionibus. s. apud cariathiarim z in monte effraim. ◦ ¶ Aliquis dicet qz fit mentio de bis duabus mansionibus: quia inter saraa z esthaol non fecerunt plures māsiones q̄ istas duas. ▵ ¶ Sed istud non stat: quia tunc a monte effraim vsqz lais solum esset vna dieta. sed istud est falsum: qz ciuitas lais erat in extremitate septentrionali terre israel procul a cōmunicatione omnium hominum. mons autem effraim magis erat ad meridiem q̄ ad septentrionem terre illius: cuz inter extremitatem meridianam terre chanaan z sortem effraim solum intercideret latitudo sortis iude z beniamin. cetere autem sortes erant magis aquilonares q̄ sortes effraim vt declaratuz est Josue. 16. et. 18. ¶ Aliquis autem dicet qz posita sunt ista duo loca mansionū quia forte in bis duobus locis fecerunt filij dan aliqua notabilia que non sunt scripta. ¶ Sed etiam istud non est rationabiliter dictum: quia non proderat dicere locum famosum cuz nesciatur quomodo vel propter quid fit famosus: potissime quia in littera apparet contrarium. ¶ Dicenduz igitur qz ista duo loca mansionuz q̄ q̄ alia multa fuerint: eo qz ista duo fuerunt famosa: z famositas apparet ex littera. nam cuz venissent apud vrbez cariathiarim z fixissent ibi castra: z vocatus est ille locus semper castra dan. z quia istud nomen erat cōmune inter israelitas vt sciretur causa nominis: dictuz est qz castrametati fuerunt ibi filij dan: z vt sciatur qz propter hoc ponitur qz filij dan manserunt ibi: subditur qz ille locus postea vocatus est semper castrorum dan. De monte effraim dicendum qz ponitur ista mansio propter domum miche de qua rapuerunt viri isti idolum propter qō introducitur principaliter ista bistoria: z quia alie mansiones non habuerunt aliqd notabile: istas duas descripsit solum scriptura sacra. (Cumqz venissent ad domum miche). i. apud illaz. erat enim domus miche in monte effraim: z non erat in aliqua vrbe murata sed in vico quodam vbi pauce domus erant: ideo non potuit congregare micheas adiutores contra viros qui predati fuerant omna bona eius. (Dixerunt quinqz viri.) Isti quinque viri veniebant nunc cum sexcentis vt dirigerent eos in via z instruerent circa captionem vrbis edocentes quando z per quam partem deberent inuadere vrbem. (Qui prius missi fuerant ad considerandaz terram lais.)

Isti venerunt

Littera in hebreo. ✝ ✝ ✝

Ephod quid sit.

Lra hebrea.

Lra in hebreo.

Lra in hebreo.

Qō. 12 A Quō moti sūt viri dā ad accipiēduz ephod ꝛ idola de domo miche. ©Rñsio ad quesituz.

Qō. 13 A Ad qd volebāt ducere secum leuitaz. Pria rñ. ad quesitū

Scda rñ.

Tertia rñ.

Isti venerunt per domū miche:ꝛ viderant ibi idolum ꝛ ephod ꝛ reliquos apparatus idolatrie:ꝛ moti sunt ad rapiendum:ideo † dixerunt alijs viris qꝫ raperent illa. (Leteris fratribus suis).ſ. † sexcentis viris:qz isti quinqz erant de numero sexentoꝝ. (Nostis qꝫ in domibꝰ istis sit ephod).i.sciatis qꝫ in domo miche quā demōstrabant ad oculum sit ephod. Pōt accipi ephod pro ornamento sūmi sacerdotis:oū tñ subintelligant alia ornamenta ad hoc qꝫ sit vestis cōpleta. Uel qꝫ esset aliqua vestis que vocaret ephod.ꝛ sic exposuit littera nostra precedenti.c.ſ.qꝫ michas fecit theraphim ꝛ ephod.i.idola ꝛ vestem sacerdotalem.satis tamen credendum est qꝫ esset ibi ephod tale quale erat summi sacerdo † tis ad consulendum dñm. (Et theraphim.) Quid sit theraphim † declaratum est precedēti.c.ꝛ est quedam statua. (Sculptile atqꝫ conflatile).i.vnum idolum argenteū qō erat conflatile.i.factuz opere conflatorio in igne ꝛ postea opere fusorio:ꝛ erat sculptile qz sculpebatur.nam limabatur ad hoc qꝫ esset pulchrum ꝛ † splendens. (Uidete quid vobis placeat).i.quid vobis placet agere super hoc.ſ.vel accipere vel dimittere.In hebreo habet. (Scitote quid faciatis).i.deliberate quid debeatis facere. (Et cum paululum declinassent).ſ.a via quia ibant recto itinere nō cum intentione manendi in domo miche sed transeundi:ꝛ cum deliberassent apud se capere idola ꝛ omnes apparatus culture declinauerunt modicum a via ad domum leuite in qua erant ido † la. (Ingressi sunt domum adolescentis.) Erat domus miche apud viam:ꝛ domus leuite erat apud domum miche:qz dederat michas leuite domum apud se que vocat supra diuersoriuz leuite:ꝛ in istud ingressi sunt nunc quinqz viri qui prius steterant ibidem cum leuita:manseruntqꝫ sexcenti viri fortes expectā † tes quid agerent quinqz qui intrauerāt.(Qui erat in domo miche).i.leuita erat in domo miche.i.manebat cum eo in familia † illius qz comedebat ꝛ manebat apud eum.(Salutauerunteꝫ eū † verbis pacificis).i.quinqz viri salutauerunt leuitam verbis pacificis.i.dicentes pax tibi sit.vel. (Uerbis pacificis).i. quāuis venissent ad predandū non venerunt tanqꝫ tumultuosi aut vim facientes:sed vultu quieto ꝛ verbis pacificis loquebant. In hebreo dicitur. (Interrogauerunt eum pro pace.) Qō idē est.vel potest intelligi qꝫ interrogauerunt pro pace.i.an esset in pace.ſ. † si erat sanus ꝛ erant cuncta prospera:qō erat esse in pace. (Sexcenti autem viri ita vt erant armati stabant ante ostium).i.oēs sexcenti viri armati qui ibant in lais erant cuz armis suis apud ostium:vt si forte leuita nollet venire ꝛ dare ephod ꝛ idola ipsi intrarent ꝛ raperent.Uel si aliquis veniret volēs eruere ista de manu quinqz virorum qui ingressi fuerant domū leuite:isti defenderent illos sicut postea factum ē venientes micha ad petēdum † hec. In hebreo dicitur. (Sexcenti viri ita vt erant armati stabant ante portam porte vel ante portaz ciuitatis que erat filiorū dan.) Istud superabundat in hebreo quantum ad sensum sicut multotiens ponunt aliqua superflua in voce ex cōditione idiomatis ꝛ alia diminuta.nam si dicamus stabant ante portam ciuitatis falsa est littera:qz ibi non erat ciuitas sed pauce domus. qō patet qz quinqz viri dixerūt ad reliquos.nostis qꝫ in domibus istis sit ephod. Si autem dicatur ante portam porte est superfluum:ideo littera nostra solum dixit.stabant ante portam. † (At illi qui ingressi fuerant domum iuuenis).ſ.viri quinqz qui † prius steterunt in domo leuite ꝛ sciebant vbi esset ephod ꝛ alij apparatus idoli. (Sculptile ꝛ ephod ꝛ theraphim atqꝫ conflatile tollere nitebantur).ſ.nolente leuita volebant tollere.nam leuita a principio dissentiebat:qz videbatur ei malum qꝫ illi furarentur totum bonum domini sui miche. Etiam qz redundabat hoc in dānum suum. nam ipse habebat victum ꝛ omnia necessaria ministrando idolo.si autē nunc tolleretur idolum ꝛ apparatus sui non haberet leuita vnde cibos acquireret. (Et sacerdos † stabat ante ostium).ſ.impediendo ne quinqz viri egrederētur ꝛ ducerent ista ornamenta omnia. In hebreo est littera ista abū † dantior.ſ. (Et ascenderunt quinqz viri qui iuerant ad explorandum terram:venerūt illuc ꝛ tulerunt idolum ꝛ ephod.) Et quā † tum ad hec declaratur magis in hebreo qꝫ in littera nostra.ſ.qꝫ isti viri qui introierunt siue ascenderunt in domum leuite erant † qui iuerant in lais.ꝛ deinde dicitur in hebreo. (Sacerdos stabat ante portam porte vel portaz ciuitatis.) Sed etiam hic littera nostra subticuit:qz ista videbatur superfluitas littere ex cōditione idiomatis. (Sexcentis viris fortissimis baud procul ex † pectantibus.) Sexcenti viri armati qui erant fortissimi expectabant quinqz viros qui ingressi fuerunt domū leuite.ꝛ hoc baud procul.i.non procul:qz baud est aduerbium negandi:sed qꝫ erant isti sexcenti viri circa domum leuite ne quinqz viri qui ingressi fuerant aliquod malum pati possent ab aliquibus qui adiuuarent leuitaz. (Tulerunt igitur qui intrauerāt sculptile).ſ. † quinqz viri qui intrauerunt ad leuitam nihil dicendo leuite arripuerunt sculptile.ꝛ per hoc intelligitur theraphim ꝛ ephod ꝛ † reliquos apparatus. (Quibus dixit sacerdos.qd facitis:) Miratus est leuita ille qui vocatur sacerdos miche quia putauit qꝫ isti viri nihil mali facerent cum iterū ad eum intrauissent quando ibant in lais ꝛ steterunt cū eo pacifice ꝛ ꝯsuluit tunc pro eis: nunc etiam ingredientes salutauerunt eum verbis pacificis ꝛ illico arripuerūt ephod ꝛ sculptile. (Qui respōderunt.tace).q.d. † non oportet te clamare:quia si clamaueris occideris. (Pone digitum super os tuum.) Istud dixerunt ad significandum qꝫ deberet tacere: quia signum tacendi est superponere digitum ori. sic patet Ecclesiastici.5.c.ſ.si est tibi intellectus responde primo tuo:sin autem sit manus tua super os tuuz ne capiaris in verbo indisciplinato ꝛ confundaris. In hebreo dicit. (Pone manū.) Littera nostra dixit digitum:quia forte consuetudo erat ponendi digitum ꝛ non manum.ꝛ tamen Ecclesiastici.5.dicitur.fit manus tua super os tuum. sed hoc non differt. (Ueniqz nobiscum † vt eamus te in patrem ꝛ sacerdotem.) Prius suaserunt ei tacere incutiendo timorem.nunc autem suadebant inducendo ad amorez.ſ.veni nobiscū.i.noueris qꝫ vadimus in vrbe lais veni nobiscum:ꝛ ibi melius eris qꝫ hic:ꝛ habebimus te in sacerdotez ꝛ in patrem.dicitur autem ꝛ in patrem:qz sacerdotes erant magne auctoritatis apud antiquos:ꝛ honorabantur plusqꝫ alij homines sicut patres a filijs.ita enim dixerat michas isti leuite qñ venit ad eū.ſ.mane apud me ꝛ esto mihi parēs atqꝫ sacerdos.

¶Queretur quomodo vel propter quid moti sunt viri dan ad accipiendum ephod ꝛ idola de domo miche.©¶Respondendū qꝫ quinqz viri qui prius venerant in domum miche dixerūt ceteris sexcentis viris quando steterunt apud domum miche qꝫ erat in domibus illis ephod ꝛ theraphim:ꝛ qꝫ deliberarent an vellent accipere ꝛ deliberauerunt qꝫ sic.motiuum autem fuit qz quinqz viri quando steterunt in domo miche petierunt a leuita qꝫ consuleret pro eis dominum ꝛ consuluit atqz respōsum est prosperam esse viam illoruz:ꝛ illi quinqz viri ita postea esse inuenerunt:ideo desiderauerunt valde habere illa per que deus consulebatur.ꝛ quia putauerūt qꝫ tam ephod qꝫ sculptile qꝫ theraphim faciebant aliquid ad consultationē banc voluerunt ista hec rapere. Et fuit motiuum quia ipsi indigebant valde hoc ad consulendum dominuz super bellis que eis ingruebant:ꝛ super statu patrie ꝛ super multis alijs:cum nunc noui incole in terraz illam venirēt. ¶Queretur vlterius ad quid volebant ducere secum leuitam.nam ipsi poterant habere multos alios sacerdotes vel leuitas qui cōsulerent dominum habito ephod qō ipsi portabant.¶Respondenduz qꝫ filij dan experti fuerant qꝫ iste sacerdos responderat eis verum quando ibant in lais:ꝛ dubitabant an forte inuenire possent alium per quem deus responderet vellet sicut respondebat per illum:quia putabatur a popularibus hoc pertinere ad quandam sanctitatem ipsius per quez respondebatur:ꝛ non faciliter reperiebant viri per quos deus dignaretur respondere.¶Uel forte quia sacerdos ille nouerat artem inquirendi in ephod ꝛ theraphim illo atqz sculptile:ꝛ putabant vanite qꝫ hoc nesciebant alij:ideo voluerunt hunc habere secum. Etiam qz forte aliquid deerat ornamentis illis qō nō possent habere vanite nisi haberet eis leuita:ꝛ quia si nollet ire cū eis non haberet eis illud petierunt vt irent cum illis.¶Uel forte quia si non iret illuc leuita vanite nescirent modum portandi ephod ꝛ idola:ꝛ timebant qꝫ propter ignorantiam eorum periclitarentur aliqui:eo qꝫ tangebāt sacra vel periret virtus sacrorum. vt ergo sacerdos portaret illa putauerunt necessarium † esse ducere sacerdotem. (Quid tibi melius est:vt sis sacerdos in domo vnius viri aut in vna tribu ꝛ familia in israel).q.d.non portamur te facere nisi qō tibi bonum est:quia melius atqz honorabilius valde tibi est qꝫ sis sacerdos totius vnius tribus.ſ. tribus dan qꝫ qꝫ sis sacerdos vnius viri.ſ.miche quia maiorem † honorem ꝛ ampliora lucra cōsequeris. (Quod cum audisset acquieuit sermonibus eorum.) Uidit enim qꝫ rationabiliter loquebantur ad vtilitatem eius:ideo assensit ire cuz eis. (Et tulit † ephod).ſ.ipsemet leuita tulit:quia ouz ista essent sacra non decebat tangi illa nisi sacris manibus. Erat ephod vestis vel ornamentum pontificis. (Et idola).ſ.theraphim que littera nostra † exponit esse idola.ꝛ patet quia precedenti.c. dicitur. fecit ephod ꝛ theraphim.ꝛ exponit littera nostra dicens.i. vestem sacerdotalem ꝛ idola. (Atqz sculptile).ſ. idolum argenteum † quod vocatur sculptile atqz conflatile. Et ex hoc patet qꝫ scul-

ptile ⁊ conflatile sit vnuz idolum: quia alioquin exprimeretur ꝙ tulisset sculptile ⁊ conflatile. (Et cuz eis profectus est).s. recessit de domo miche vt iret cum eis in lais ad manendum ibi.

Qō. 14 A

Qūo viri dan voluerunt accipere idola.

¶ Queretur qūo viri dan voluerunt accipere idola ista quia per hoc efficiebant idolatre ferendo illa secum ad colendū ⁊ consulendum dōm per illa. ¶ Respōderi potest multipliciter. Uno modo ꝙ aliqui de viris istis simplices existentes non crederent se peccare qz non ferebant idola dānata: sed aliqd qō ptinebat ad cultuz dei. ⁊ hoc colligebant qz hic erat ephod qō erat ornamentum qō deus insserat fieri pro aaron ⁊ erat sacrum. Scōo qz deus responderat veritatē per illud ephod leuite: ideo res sacra esset qz idola nescirent, respōdere. ¶ Aliter pōt dici ꝙ dato ꝙ israelite scirent istam esse, idolatriā non multū curarent: quia consequebant inde vtilitatē. s. ꝙ responsum habebāt ad dubia per illud ephod ⁊ theraphim. pro quacūqz autē vtilitate quam scirent, israelite se cōsecuturos leuiter desererent deum. simile pz Iere. 44. cum dixerūt vxores israelitarū ꝙ non audirent verbum dōi ex ore Ieremie ad hoc ꝙ colerent eum ⁊ non colerēt reginam celi: qz quādo colebant deum patiebant famem ⁊ gladium: ⁊ quādo colebant reginam celi saturati erant panibus ⁊ bene eis erat. ¶ Aliter etiā dici pōt ꝙ dato ꝙ israelite non cōsequerentur aliquā vtilitatē colendo idola inclinabant ad colendum ea ⁊ colebant: imo dato ꝙ mala paterent permanebāt in cultu idoloz vsqz quo puenirent ad extremum maloz: qz tunc clamabant ad dōm vt erueret eos de angustijs vt pz. ō. 3. et. 4. et. 6. et. 10. c. ideo non erat mirandū si nunc inclinarent danite ad colendū idola que viderant in domo miche.

Rñ. 3. ad q̄ situm.

Qō. 15 A

An peccarūt danite tollētes idola miche eo inuito.

△ Luiusdaz rō in diuersum.

⊙ Rñsio ad quesitum.

Ad rōnez in diuersū.

¶ Queret vlterius an peccauerūt danite tollentes idola miche eo inuito.

△ ¶ Aliquis dicet ꝙ nō peccabāt qz tollebant danite ipsi miche occasionē peccandi in cultu idoloz: ideo non peccabant sed potius merebant. ⊙ ¶ Respōdendū ꝙ peccauerūt danite dupliciter. Primo qz abstulerunt alienū. Secūdo qz abusi sunt illo. De primo patet qz ista idola erant miche: ⁊ non licebat istis auferre alienum pro se lz alius peccaret in eo. Secūdo peccabant ⁊ grauius qz tollebant ista idola vt ipsi adorarēt ea ⁊ facerent in illis id qō fiebat in domo miche. s. consulere dōm ⁊ sacrificare. nam postea posuerūt in lais ⁊ mansit ibi cultura istoz magno tēpore.

¶ Cum autē arguitur ꝙ merebant quia impediebant michaz peccare. Dicenduz ꝙ non agebāt hac intentione vt nō peccaret michas: sed potius vt ipsi facerent peiora q̄ faciebat michas. si tamen abstulissent miche idola ⁊ sacerdotē non intentione abutendi eis sed tollendi miche occasionē peccandi ⁊ delerēt idola non peccarent. Et dicēdum est ꝙ nō est oino de idolis istis sicut de pecunia quā mater miche cōsecrauerat idolo: qz lz illa pecunia ad malum disponeret: tamē adhuc poterat de ipsa fieri bonum quādiu non erat factū idolum de ea. Etiā illa pecunia quā diu manebat pecunia non erat materia offendendi deum: tamē determinata idolū non poterat cōuerti nisi ad malū: ⁊ erat id in quo deus maxime offendebat. ideo licebat cuilibet accipere idolum qō alius fabricasset ⁊ ofringere illud atqz exurere. ⁊ in hoc colebatur valde deus. vñ si isti viri sexcenti moti zelo dei abstulissent ephod ⁊ sculptile ⁊ quicqd erat in domo miche pertinēs ad idolatriā ⁊ cōbussissent: valde acceptauisset de hoc. ipsi aūt acceperūt idola ista ad maioza mala q̄ vterē eis michas.

¶ An licuisset bis viris sexcentis michaz occidere qz erat idolatra.

Quēstio. 16.

A

Rñsio ad quesitum.

In Zrium. 1. rō

Scōa

Rñsio

¶ Queretur vlterius an licuisset istis viris sexcentis occidere michaz quia erat idolatra si zelo dei accenderent. ¶ Respondendū ꝙ pena idolatrarū erat ꝙ lapidarent a toto populo Deutero. 13. c. et. 19. erat per modū sententie ordēnatio facienda. nā Deutero. 13. dicit ꝙ ille qui sciret aliquos idolatras non debebat eos occultare: sed manus sua deberet esse prius sup illos: deinde totus populus debebat lapidare eos. semp istud intelligit per modū testis: qz lex iubebat ꝙ testes de aliquo crimine euz lapidarent prius: ⁊ deinde reliqui de populo vt pz Deute. 19. filij tamē dan non erant iudices ad condēnandū aliquem de idolatria: ideo videt ꝙ non poterant condēnare michā. ¶ In cōtrarium videt ꝙ poterant hoc facere ꝓpria auctoritate: qz sic phinees occidit zambri principez tribus symeonis cocuntē cū madianitide ⁊ facientē sacrificia idolis: ⁊ deus placatus est populo ꝓmisitqz ex hoc sacerdotiū sempiternum phinees ⁊ semini eius Numeri. 25. Sic etiā mathathias pater machabeoz auctoritate ꝓpria occidit illum qui offerebat idolo sacrificiū vt patet. 1. Macha. 2. c. ⁊ etiā iste laudatus est. ¶ Respōdendū est ꝙ in omnibus criminibus pena per iudicem imponenda erat fm omnē legem ⁊ etiā fm legem mosaicam: qz als sequeret deordinatio. crimen autē idolatrie erat de criminibus exceptis in quo minus requirebatur iudiciarius ordo q̄ in ceteris: ⁊ tamē requirebat. nam Deutero. 17. dicit ꝙ quando denūciaretur de aliquo crimen idolatrie: vel de aliqua ciuitate debebat inquiri diligenter an factuz fuisset. Inquirere tamē est actus iudicis ⁊ non persone priuate. ⁸ Item dicit ꝙ si inueneris abominationē factam: educes virum ac mulierez ad portam ciuitatis ⁊ lapidibus obruentur. ⁊ tū educere ad portaz ciuitatis vt lapidaret a populo est ordo iudiciarius. Item dicit in ore duoz̄ vel trium testium lapidabitur. i. duobus vel tribus ferentibus cōtra se testimonium. ⁊ tamē testes non pducuntur nisi cum exercetur forus iudicialis. ergo ad occidendū aliquem idolatram necessarius erat iudex. Item dicit ibidē. nemo interficietur vno cōtra se dicente testimoniū. ergo non solum requirebatur ordo iudiciarius sed etiā in certa forma. Item dicit ꝙ manus testium lapidabit eum prius deinde reliquus populus: ⁊ tamē est ordo iudiciarius: qz persona priuata testes non recipit: nec facit ꝙ testes lapident idolatraz deinde reliquus populus. ergo tenebatur forma iudicij in hoc. constat autē ꝙ isti sexcenti viri de tribu dan nō erant iudices israelis: ideo nō licebat eis indistincte occidere michaz pro idolatria. ¶ Sed dicēdum ꝙ isti poterant ꝓpria auctoritate rapere idola ⁊ cremare illa sicut iubebat dōs fieri apud hostes Deutero. 7. ⁊ in hoc pstabant deo obsequium: ⁊ tamē non licebat eis occidere michā: sed debebant denūciare iudicibus septuaginta qui erant domus cōsilij: ⁊ si illi non occiderent poterant isti viri occidere michā im pune vel quilibet alius de israel qui istud denūciaret. Et ratio huius est quia ꝓpter magnitudinē criminis huius cum crimen deduceretur ad iudices: ⁊ ꝓbata notorietate illi nollent pcedere aut non auderent: efficiebantur iudices illi qui denūciabant ne tale crimē maneret impunitū. ⁊ istud colligitur Deutero. 13. cum dicit ꝙ si vxor aut filius vel filia diceret alicui ꝙ iret ad colendum deos alienos ꝙ nō deberet oculus istius parcere aut misereri ad occultandū crimen: sed statim interficeret eum. ⁊ sic videtur ꝙ si iudices nollent condēnare idolatrā iste deberet eū interficere: qz deus dabat isti potestatē in hoc casu ꝓpter īmanitatez huius sceleris per qō lex dei maxime destruebat. ¶ Et in hoc casu intelligitur factuz phinees. nam ipse non erat iudex nec tenuit ordinē iudiciarium: quia tamē peccatum erat notorium ⁊ in oculis iudicis. s. moysi fiebat: ⁊ iudex erat quasi attonitus nec audebat punire: insurrexit phinees in defectuz ⁊ occidit vtroqz fornicantes qui etiaz idolatriam exercebant prius.

Pena sp dz infligi p iudicē.

Prīa rō

Ingrere est actus iudicis.

⁸ Scōa Tertia

Quarta B Quinta

L

Rñ. ad ꝓ mā rōnē in 3rium.

¶ Sic etiā intelligitur qō inducit de mathathia patre machabeoz̄: quia ille qui īmolauit venit publice ad īmolandū idolo: ⁊ cum nullus auderet eum punire: ipse zelo cōmotus surrexit ⁊ trucidauit eum. Etiam pōt dici ꝙ in mathathia nō fuit aliquid valde speciale quia ipse erat iudex cum esset summus sacerdos erat princeps iudicū de domo cōsilij ⁊ ei attribuitur omnis potestas Deutero. 17. ita ꝙ qui mandato eius non obediret moreretur morte. Dicendum tamē ꝙ in alijs criminibus non erat sic: quia dato ꝙ michas adulteratus fuisset vel occidisset ⁊ denunciatū fuisset hoc iudici atqz plene probatū: ⁊ iudex nollet punire non licebat alicui auctoritate ꝓpria punire. secus autez hic propter īmanitatē criminis. nam reliqua crimina lz conturbent pacem publicaz non sunt ita directe cōtra totam legem dei ⁊ in offensam eius sicut idolatria. In hebreo dicit. (Si melius est tibi.) Ubi nos dicimus. qd tibi est melius vt sis sacerdos ⁊c. ⁊ idem est. ⁊ dicit. (Et placuit cordi sacerdotis.) Ubi nos dicimus. acquieuit sermonibus eoz̄. ⁊ dicitur. (Et venit in medio populi.) Ubi nos dicimus. cum eis ꝓfectus est. ⁊ eadem sentētia est in omnibus: quia dicere. quid melius est: vel si melius est. solum differt per modū interrogandi: ⁊ dicere. placuit cordi sacerdotis: ⁊ assensit sermonibus alterius quādo placet cordi eius quod dicitur. (Et profectus est cum eis). i. cum sexcentis viris: vel ambulauit in medio populi. idem est: quia illi sexcenti vocantur populus quia multi erant.

Lra in hebreo. † † D †

Ad scōz.

¶ Qui cum pergerēt ⁊ ante se ire fecissent paruulos ac iumenta: ⁊ omne qō erat pretiosuz: iamqz a domo miche essent pcul: viri qui habitabant in edibus miche cōclamantes secuti sunt ⁊ post tergū clamare ceperunt. Qui cum respexissent: dixerunt ad michā. Qō tibi vis?

Cur

Cur clamas? Qui rñdit. Deos meos quos mihi feci tulistis: ⁊ sacerdotē ⁊ omnia que habeo: ⁊ dicitis qd tibi est? Dixerūtq; filij dan. Cane ne vltra loquaris ad nos: ⁊ veniant ad te viri aīo concitati: ⁊ ipse cū omni domo tua pereas. Et sic cepto itinere prexerūt. Videsq; autez micha q fortiores se essent reuersus est in domū suam. Sexcenti aūt viri tulerunt sacerdotē ⁊ que supra dixim⁹: venerūtq; in lais ad populū quiescentē atq; securū: ⁊ pcusserūt eos in ore gladij: vrbēq; incendio tradiderūt nullo penitus ferente p̄sidiū: eo q pcul habitarent a sidone: ⁊ cum nullo hominū habe/rent quicq; societatis ac negocij. Erat autē ciuitas sita in regione roob. Quaz rursum extruentes habitauerūt in ea: vocato noīe ciui/tatis dan: iuxta vocabulū patris sui quem genuerat israel: que prius lais dicebaī. Posue/runtq; sibi sculptile: ⁊ ionathaz filium gersan filij Moysi ac filios eius sacerdotes in tribu dan vsq; ad diem captiuitatis sue. Man sitq; apud eos idoluz miche oī tpe quo fuit dom⁹ dei in sylo. In diebus illis nō erat rex in isrl.

sup. 17. c. ⁊ s. eo. ⁊ j. 21. o

Qui cum pergerent. Dic ponit tertiū huius c. s. spoliati oquestio. nā michas valde clamauit ⁊ voluit pro spoliatione idoloz suorū. ⁊ oz. (Qui cum pgerent). s. sexcenti viri cū leuita portantes idola miche. (Et ante se ire fecissent paruulos). s. anteq; ipsi recederent de domo miche fecerūt q tota substantia eorū p̄cederet eos. istud aūt fecerūt qz putauerunt q forte aliqs vellet pugnare cōtra eos pro idolis defendendo illa: ⁊ melius pugnarent expediti existentes q; habētes inter se paruulos ⁊ greges. (Paruulos ac iumēta.) Quia portabant isti sexcenti viri secū paruulos ⁊ iumenta. naz cum annūciatum est eis de vrbe lais q erat optima tellus ⁊ ad capiendū facillima: quasi iaz securi q possent eam obtinere duxerunt secum oia sua ad habitandū in ea: ⁊ ista oia p̄cedebant nunc eos ambulantes. Vel posset etiā dici q cōsuetudo erat antiquoz qñ pugnaturi erant ducere secum totam domū suam. s. vxorē ⁊ filios: ⁊ quicqd melius possidebant vt incitati amore istoz pugnarēt acriter: ⁊ nō putarent ꝓpter quēuis sinistrū casum fugiendū esse: qz nihil boni superat ad qō fugere possent relictis i bello ⁊ captiuitate chara vxore ⁊ dulcib⁹ filijs: ⁊ tota domestica substantia. Sic fecit Darius qñ pugnauit otra Alexandrū. nam matrez vxorē ⁊ filiam in bellū duxit ⁊ omnes gazas suas vt ait Halterus alexandreias lib. 2. ⁊ forte isti sic faciebant. sed primū verisimilius est. nā sic dixerunt viri quinq; q inerant ad explorādum terrā. surgite eamus ⁊ possideamus terram. q. d. non pugnemus sed possideamus. (Et oē qō pretiosuz erat). s. oēs alias res alicuius p̄cij quas secū ferebant ante se posuerunt vt p̄cederent in via. In hebreo habeī. (Et respexerūt ⁊ ambulauerūt: ⁊ posuerūt familiam ⁊ iumēta vel pecora ⁊ bonorem coram ipsis.) Nam vbi nos dicimus. qui cū pergerent. hebreus dicit. respexerūt ⁊ ambulauerunt. s. respexerūt ne aliquid de rebus suis retro maneret ⁊ tunc ambulauerūt. Et dicit q posuerunt familiā ⁊ pecora: vbi nos dicimus paruulos ⁊ iumenta: qz paruuli sunt ipsa familia: lz videaī q littera hebraica magis cōpleat hic sensum q; littera nostra: qz nomine familie cōtinet vxor. ⁊ tamē manifestū est q isti viri ferebant secū vxores cum omnia sua secū portarent ad habitādum in lais: vñ melius dicerētur familia q; paruuli. ⁊ dicit in hebreo. ⁊ bonorē vbi nos dicimus omne qō p̄ciosum erat. ⁊ in hoc littera nostra valde explanauit: quia non pōt intelligi q ferrent bonorē coram se. sed idioma istud per improprietatē vocat bonorez rem pretiosam vel alicuius valoris. (Jamq; a domo miche erant pcul). s. recesserant aliquātulum a domo miche viri dan ferentes idola miche ⁊ ipse nesciebat: eo q non audierat clamare sacerdotez propter raptu illoz: ⁊ illa non erant in domo miche sed in diuersorio le-

Cōsuetudo antiquoz cū ad belluz pgerent.

† † † †

cōsequerent eos effraite:tū nullos habuit adiutozes nisi paucos viros qui erant in domo sua:ideo videt qꝫ nō erat ibi ciuitas. (Sercenti aūt viri tulerunt sacerdotē).s.isti sercenti viri arma ti.In hebreo dicit. (Ipsi tulerunt sacerdotē.)Et accipitur pro sercentis.littera aūt nostra ad magis explanandū posuit qꝫ erāt isti sercenti ne putaret ad alios referri.(Et qne.ē.diximus).s. tulerūt sculptile ꝫ cōflatile: theraphim atqꝫ ephod ꝫ cetera que pertinebant ad cultum idoli ꝫ fuerūt in domo miche. (Ueneruntqꝫ in lais ad populū quiescentē atqꝫ securum).s.non putabant laiseni aliqō bellum posse cōtra se insurgere qz erant pcul ab oibus hoibus cōstituti.vnde q̄q̄ venissent quinqꝫ viri alienigene de danitis prius ad vrbez non suspicati fuerunt illos explozatozes esse sed securi manebant. Et dicunt isti securi.i.non timentes aliquē cōtra se insurrecturū.Et vocant quiescentes qz ipsi cōtra nullu moliebant bellum ita vt haberent curā aliquā exercendoz armoz.(Et pcusserunt eos in oze gladij).s.nō se potuerūt defendere laiseni qz erant pauci. ꝫ qō maius erat inexercitati ad bellum erant:vñ faciliter potuerūt danite pcutere eos. (Urbēqꝫ incendio tradiderūt).s.cremauerūt oia edificia eius. (Nullo penitus ferente psidiū).i.qñ cremabant vrbem non adiuuit quisquā laisenos cōtra danitas.nā facili adiutozio habito potuissent laiseni repellere danitas cuz essent pauci danite.s. soluz sercenti viri vt pz in littera.ꝫ tū nullus adiuuit eos.(Eo qꝫ procul habitarent a sidone.)Dicit hic de sidone spāliter:qz forte ista ciuitas erat de terra sidonioz. Uel erat subiecta sidoni.ꝫ ob hoc defensio eius ptinebat ad sidonios:qz tū longe erat a sidone ne potuerūt cognoscere aduentū israelitaz sidonij vt venirent in occursum eis anteqꝫ vrbē caperent.(Et cum nullo bominū haberent quicqꝫ societatis ac negocij).i.dato qꝫ alie gētes de finitimis cognouissent belluz insurgere ꝺ laisenos non iuissent ad auxiliandū eis qz nō habebant cām faciendi hoc.s.quia laiseni non habebant societatē cum alia gente de cōpugnando. habent.n.ciuitates interdum cōpositionē inter se de cōpugnando.i.de adiuuando ad bella que insurgunt cōtra illaz.ꝫ per hoc est amicitia quedā large dicta inter vrbes.de quo Arist.8.et.9. ethi. Etiā non habebant negociū.i.negociationē cum aliqua gēte:qz si laiseni cōmunicarent in negociationibus cuz aligbus ciuitatibus finitimis:qz ex negociationibus ditant vrbes ꝫ puidetur in alterutrū necessitatibus eoz:est per hoc eis magna vtilitas.ꝫ dato qꝫ nulla alia federa essent oēs ciuitates finitimoruz veniissent ad auxiliandū eis ne pderent vtilitatē quā consequebant cōmunicando laisenis.sed nec societatē de cōpugnando: nec vllam negociationē cōmunem exercebant laiseni cum alijs finitimis vrbibus:ideo ēt si alie ciuitates cognouissent oblsidionem laisenoz non tulissent eis adiutoziū.causa autē quare non cōmunicabant laiseni cum aliqua ciuitate finitimoruū erat copia oium rerū in vrbe illa:ita qꝫ non opus esset ab extraneis quicqꝫ petere.ꝫ sicut dixerunt.ē.5.viri.s.tradet nobis dñs locū in quo nullius rei est penuria eoz que gignunt in terra.

(Quō deus adiuuit danitas cōtra laisenos ad capienduz banc vrbem cum essent idolatre:ꝫ qualiter deus se vindicat de inimicis suis cum inimicis suis. Qō.17.

Queretur quō deus adiuuit danitas cōtra laisenos ad capiendū istam vrbē ꝫ occidendū illos cum danite essent peccatozes valde habētes secū idolū miche ꝫ edu centes illud ad adozandū.(Rñdendū est qꝫ filij dan erant peccatozes:ꝫ laiseni etiā.voluitqꝫ deus punire peccata laisenoz per danitas q̄q̄ isti essent peccatozes.sic.n.sepe fecit de senacherib ꝫ nabuchodonosoz qui valde supbi erāt ꝫ peccatozes:ꝫ tū deus adiuuit illos cōtra israelitas ad occidendū ꝫ predandū.de senacherib pz Esa.10.s.ad populū fallacē eum mittā ꝫ de gente furoris mei mādabo illi vt diripiat predā ꝫ auferat spolia:ꝫ auferat in cōculcationē ꝛc.iste tū senacherib erat supbus nimis ꝺ deū vt pz eodē.c.ergo interdū adiuuat deus peccatozes ꝺ peccatozes ad perdendū illos.sic etiā fuit de nabuchodonosoz qui superbiebat cōtra deum vt pz Abacuc.1.ꝫ tū deus dabat ei fortitudinem magnā ad vastandū hebreos ꝫ alias gentes vt pz ibidem.dñe in iudiciū posuisti eum:ꝫ fortē vt corriperes fundasti eum.pz etiā hoc Esa.5.et.7.vbi ponitur qūo deus coz dabat nabuchodonosoz ad bellum ꝺtra israel:ꝫ dabat ei fortitudinē ꝫ viris suis ꝫ equis suis.(Sed tū dicetur cum vterqꝫ sint peccatores ꝫ pena digni:cur potius deus adiuuabat vnū contra alteruz q̄q̄ ecōtrario.(Respondendū ad hoc qꝫ deus dat penam pro malis ꝫ non dat cito penam vt quisqꝫ peccauit:sed limitat cuiqꝫ tempus ad penitenduz ita vt non moriat iuxta illud Esa.30.iō expectat nos deus vt misereat nostri. cum autē nōdum cōpletum est tēpus qō ad penitentiā concessum est nō permittit deus venire exterminiū super peccatozē:ꝫ q̄q̄ continue peccet nō dicuntur cōpleta peccata illius.i.non est impletum tēpus in quo dabatur locus ad penitenduz vel concedebat locus ad impune pro tunc peccandū.sic pz Gen.15.vbi deus pmisit Abrae totaz terram amozreoz ꝫ aliaz septem gentiū dare in hereditatem:ꝫ ad hoc qꝫ realiter traderet oporteret qꝫ excluderent inde amozrei:sed nō erant excludendi illi nisi pro peccatis vt pz Leui.18. ꝫ qz nōdum erat cōpletum tēpus datum amozreis ad penitendum ꝫ ad impune peccandū non tradidit deus imediate terraz Abrae vt possideret.ꝫ subiunxit cām huius.ibi.necdum.n. sunt cōplete iniquitates amozreoz vsqꝫ ad presens tēpus.quasi dicat.non do tibi possessionē terre occidendo eos qa non sunt cōplete iniquitates amozreoz lz peccatozes nunc sint.(Considerandū vlterius qꝫ quādo aliquis est peccatoz ꝫ nōdum cōplet um est tēpus eius permittit deus eum viuere ꝫ nō patitur eum occidi ab aliquo.ꝫ hoc tēpore vtitur illo tanqꝫ instrumento suo ad puniendū peccatozes quoruū peccata cōsummata sunt:ꝫ cum cōsummata fuerint peccata istoruū alij rursus accipient potestatem puniendi eos.sic fuit de amozreis quoruū non erant peccata completa tēpore Abrae ꝫ cōpleta erant tēpore Josue:ideo tunc deus tradebat eos vulnerandos in cōspectu Josue quasi oues: lz essent valde multi sicut arena maris Josue.11.c.deinde israelite peccauerunt magno tpe ꝫ quotidie deus monebat eos:ꝫ cuz non acquiescerēt tradidit illos in manus assyrioruū:qz tunc peccata illoruū completa sunt vt patet.4.Re.17.c. Iterū senacherib rex assyrioruū tribum iuda ꝫ beniamin affligebat:ꝫ ipse erat peccatoz ꝫ in ira dei:qz tamē non erat cōpletum tēpus visitationis sue dabat ei potestatē ꝺ israel. Sed paululum post cōsummata sunt peccata assyrioruū ꝫ data est potestas babylonijs cōtra illos lz erant peccatozes ꝫ deleuerunt eos ꝫ ciuitatē nobilissimā eoruū niniuē vt pz Naum.2.et.3.Post hoc babylonij peccatozes acceperunt a deo potestatē vt captiuarent tribum iuda ꝫ beniamin quoruū peccata erant cōsummata vt pz Esa.5.et.7. ꝫ Abacuc.1. Et tamē post modicuz cōpletis iniquitatibus babylonioz deus dedit persis ꝫ medis potestatē cōtra eos ꝫ deleuerūt ipsos vt pz Abacuc.2.et.3.ꝫ Danie.5.ꝫ susceperūt principatū Perse ꝫ medi qui etiā peccatozes erant:ꝫ cōpleto tempore eoz grecis data est potestas cōtra eos tēpore Alexandri magni ꝫ deleuerūt eos. de quo Dani.8.s.de hirco qui erat rex grecoz vt ibi pz.Postea cuz greci valde peccatozes essent data potestate romanis a deo deleti sunt vt colligitur ex statua quā vidit nabuchodonosoz:ꝫ exposuit Daniel vt pz Dani.3. Ipsi quoqꝫ Romani peccatozes grauissimi erant ꝫ mutuis bellis perierūt vt ex eadē statua colligetur:cuius pars pedum quedā erat ferrea ꝫ quedaz erat fictilis:testa tamē ferro non bene glutinat.ꝫ sic fuit regnuz Romanoruū qō ꝓpter mutuas dissensiones deletuz est. Ecce summa dei sapientia que oībus etiaz malis bene vtitur quādiu eos viuere permittit:ꝫ ita per eos ꝓuidentie sue diffinitiones exequit sicut si optimi ministri essent. Istuz modū loquendi assignatū sequuntur valde ꝓphete.vnde sepe dicunt de gentibus ꝺtra quas malum prenūciant qꝫ venit tēpus eoz:completa sunt peccata ipsaz:ꝫ appropinquauerint dies visitationis.Sic aūt fuit in proposito qz laiseni erant peccatozes ex multis diebus ꝫ cōsummata erant iam peccata eoz:ꝫ ob hoc q̄q̄ danite essent peccatozes tradidit eis deus potestatē cōtra laisenos:imo ꝫ excitauit ipsos contra eos.peccata autē danitarū nōdum erant cōpleta cū tunc inciperent:qz nouiter acceperant statuaz ꝫ reliquos apparatus idolatrie de domo miche:ideo deus nō puniuit eos nūc sed reseruauit ad tēpus quo punirent peccata eoz iam cōsummata.ꝫ istud fuit tpe captiuitatis. Aliquādo aūt cōtingit qꝫ deus dans spatiū penitendi multis peccatozibus adueniente tpe vtrozūqꝫ cōmouet quosdā cōtra alios:ꝫ tunc simul pereunt.sic fuit de bello qō fecerūt israelite.s.vndecim tribus ꝺtra tribū beniamin.j. 20.c.nam oēs tribus israelitarū peccauerant deo in idolatria:ꝫ cum esset bellum oībus vndecim tribubus ꝺ solā tribum beniamin:ꝫ cū fouerent vndecim tribus iustū bellū corruerūt de ipsis prima die.23.milia virorum:ꝫ scōa die ceciderūt.18.milia.j.20.c. ꝫ tū non merebant malū aliqō quātum ad istā rem pro qua pugnabant:sed qz tēpus peccatoꝝ veterū cōsummatū erat:deinde tertia die ceciderūt fere oēs viri de tribu beniamin ꝓter sexcentos viros eo.c. ꝫ sic vtriusqꝫ ptis tps punitionis aduenerat:iō quidā ab alijs ꝫ eōrio puniti sunt.in laisenis aūt ꝫ danitis nō cōtingit sic qz pctā vtrozūqꝫ non fuerūt cōpleta:iō puniti fuerunt laiseni ꝓ danitas ꝫ non eōrio:q̄q̄ vterqꝫ pctōres essent.(Alr pōt dici qꝫ lz danite nō mererent qꝫ deꝰ pmitteret laisenos cadē in manus

A

Rñsio ad quesituz.

Deꝰ se vindicat ō inimicis suis cuz inimicis suis seu ō peccatorib⁹ cuz pctōrib⁹ sic vt nullum malum remaneat im punitū.

Petitio

Rñsio

Littera hebrea.

Qūo deꝰ pctōres ꝓ pctōres puniat.

B

Notādū

Deꝰ vtit pctōrib⁹ tanqꝫ instrumēto

Deꝰ sepe iuitat peccatores ad inuicez vt nō pereant.

Alia rñ.

C

Summa dei sapiētia ēt malis bene vtitur.

in manus ipsoꝝ sed potius ecōtrario:tamē ex benignitate fecit hoc vt impleret pactū suum de dando terrā israelitis quā tenebant chananei.nam ipse ꝓmiserat ꝙ traderet terram in manus eoꝝ Josue. 13. dicens.ego sum qui delebo eos a facie israelis.de hoc Deutero. 8. dicit.ne forte dicas in corde tuo:fortitudo mea ⁊ robur manus mee hec mihi opa prestiterūt:sed recordaris dñi dei tui qz ipse vires tibi prebuit vt impleret pactū suum qō iurauerat. Idem ꝑz Ezechi. 20. ſ. ⁊ scies qz ego dñs cum bñfecero vobis ꝓpter nomen meū ⁊ non ꝑm vias vestras malas:nec ꝑm scelera vestra pessima.prima tñ responsio cōuenientior est.

¶ Queretur vlterius quare filij dan cōbusserunt ciuitatez lais. ¶ Aliquis rñdebit ꝙ cremauerūt eam qz subiecerunt anathemati atq; cōbusta est Josue. 6. sic etiaz ciuitas bay cremata est: ⁊ posita fuit sub anathemate factaq; est tumulus sempiternus. ¶ Sed dicendū ꝙ hoc nō stat:qz qñ aliqua ciuitas subijciebaꝯ anathemati nunq; postea poterat habitari.sic ꝑz de hierico de qua dictum est.maledictus qui edificauerit muros hierico Josue. 6. Etiā de vbe bay in qua fuit tam graue anathema dictuz est ꝙ cremata est factaq; fuit tumulus sempiternus.ſ. vt nunq; habitareꝯ sed esset semper in sepulchrū.sic etiā erat de alijs ciuitatibus suppositis anathemati ꝓ idolatria Deute. 13. c. filij tñ dan ibant ad pugnādum cōtra laisenos vt acgrerent ciuitatem ad habitandū cum nō haberent alibi locū habitationis: ⁊ si cremarent eam subijcientes anathemati non haberent locū ad habitandū:ideo non cremauerūt. ⁊ hoc potissime cum dicaꝯ in lra ꝙ habitauerūt in ea. ¶ Alij dicunt ꝙ cremauerūt eam ad dolēdum eam oino ⁊ diruēdum muros eius: ⁊ cōstruendum eam in alio loco non multū distanti vbi forte melius sita foret. Et hoc aliqui imponunt histozie scholastice in qua dicit, vbem succēderunt ⁊ extruxerūt sibi ciuitatē non procul a libano: ⁊ iuxta fontes iozdanis circa magnū cāpuz sidonis in regione roob. ¶ Sz dicendū ꝙ non stat:qz in lra dicit.quā rursum extruentes habitauerunt in ea.ergo in eodē loco ⁊ eadē ciuitas māsit. ¶ Alij dicerent ꝙ danite destruxerūt vbem ad ampliandū eam qz prius erat parua ciuitas: ⁊ cuz ipsi multi essent.ſ.non solū sercenti qui nunc armati veniebant:sed etiā multi alij de tribu dan qui non habebant locū habitandi: ⁊ venirent nunc capta lais ad habitādum ibi eguerūt magna ciuitate ad habitandū. ¶ Sed istud nō stat ꝓpter duo. Primo qz si vellent ciuitatē diruere vt ampliarent eam destruerent muros eius solū: ⁊ non destruerēt domos que prius erant vt haberent eas ad habitandū. Etiā qz caperēt ibi diuitias multas quas aliter habere nō poterant si cremarēt vbem. Scōa est qz dato ꝙ ciuitatē maiorez facere vellent non destruerent murū priorē sed circūdarent ei alium murū exterius relicto magno spatio in medio ad habitādum. ⁊ sic non oporteret ꝙ ciuitatē destruerent ⁊ postea cōstruerent. ¶ Dicendum ergo aliter ⁊ hoc duplr. Uno mō ꝙ danite ceperunt pugnare ꝺ laisenos qui forte resistebant defendentes se intra muros:nec potuerūt capi quousq; danite ruperunt aliquas partes murorū per quas introierūt: ⁊ tunc cōfugerunt laiseni ad defendēdum se in domibus: ⁊ qz non poterant sic pugnare cōtra eos danite succēderunt vbē: ⁊ sic cremati sunt laiseni cum domibus suis: nec succēderunt israelite vbē tanq; hoc desiderarent:qz potius dolebant cuz ex hoc sequereꝯ ꝙ carerent preda:sed qz aliter nō poterāt capere viros vbis nisi succēderent domos eoꝝ. ¶ Alr pōt dici ꝙ laiseni pugnauerūt in campo ꝺra danitas ⁊ occiderunt plurimos: ⁊ tūc illi qui residui erant cōfugerunt ad vbē ⁊ secuti sunt danite eos. Ingressis autē laisenis domos suas non ausi sunt introire danite: ⁊ tunc succēderunt domos: ⁊ cremauerunt tam domos q̄ habitatores. Primo modo dicēꝯ ꝙ extruxerūt vbē danite.ſ.rupturas quas fecerūt in muro. Scōo modo diceret ꝙ extruxerunt vbē.i.domos quas cōbusserant:que vocant vbs. ¶ Sed cōtra primū modum dicēꝯ ꝙ littera dicit ꝙ percusserūt laisenos in ore gladij: ⁊ postea succēderunt vbem. Rñdendū ꝙ ordo est mutatus qz prius succēderunt vbem deinde occiderūt viros qz ꝺfugerunt laiseni: ⁊ cum viderūt vbē succēsam egressi sunt obuiā danitis: ⁊ tunc fuit bellum ⁊ occiderunt multos in ore gladij. Uel si velis ꝙ sit ordo rectus dicēꝯ ꝙ prius pugnauerūt ꝺ laisenos occidentes multos irrupta vbe: ⁊ postea putātes multos latere in domibus ne ab eis trucidarenꝯ introeūtes in domos succēderunt domos vt eodē incēdio vbs ⁊ incole finirenꝯ. Et modus iste primus magis est verus: ⁊ tunc dicendū est ꝙ denuo cōstruxerunt vbē.ſ.qz irruperant muruz per multas ptes: ⁊ qz edificia domoꝝ ceciderant que etiam ipsi simul cōstruxerunt. (Erat aūt ciuitas sita in regione roob.) Est autē roob quedam ꝓuincia in fine terre chanaan ad partem septentrionalē in qua erat ciuitas quedā noīe emath Nume. 13. ⁊ illa ponit tanq; terminus in latere septētrionali vt patet Nume. 34. c. (Quā rursus extruentes habitauerūt in ea).i.iam destruxerant magnā partē muri bellando: ⁊ postea cremauerūt vr bem: deinde obtenta victoria extruerunt ptes dirutas vbis. (Uocato noīe ciuitatis dan.) Cuz essent victores noluerūt pristinum nomē manere vbi:sed de nouo nomē imposuerūt vt cognosceretur ꝙ ipsi non acceperant ciuitatē a ꝑdecessoribus per successionē sed bello:ideo nihil illoꝝ tenere volebant:nec etiam locoꝝ noīa. (Iuxta vocabulū patris sui.) Nam pater istoꝝ vocabatur dan: ⁊ in honorē patris sui ⁊ ipsoꝝ vt cognosceretur ꝙ illa ciuitas obtēta fuerat de manu hostiū ꝓ filios dan vocata est dan. (Quē genuerat israel).i.iacob genuerat illū.nam fuit vnus de duodecim filijs eius.ſ.ex ancilla rachel que vocabatur bala vt ꝑz Gen. 30. c. ⁊ ponit ista clausula vt non putetur ꝙ iste erat alius vir qui nō erat de stirpe israel. (Que ꝑus lais dicebaꝯ).i. anteq; eam caperent israelite vocabaꝯ lais ab antiquis incolis. ¶ Considerandū ꝙ ista ciuitas hz multa noīa.nam aliqñ vocatur lais vt in isto.c.aliquādo lesen vt Josue. 19. aliquādo dan solum vt. 1. Re. 3. et. 2. Re. 17. et. 24. ⁊ aliquādo lesendan tanq; sit vna victio vt ꝑz Josue. 19. cōiter tñ vocaꝯ dan. ¶ Sciendū aūt ꝙ ista ciuitas erat vltima in oibus ciuitatibus israelitaruz a parte aquilonari: vñ quādo scriptura vult noiare duo extrema terre israelis.ſ.meridianū ⁊ aglonare nominat dan ⁊ bersabee vt ꝑz. 1. Reg. 3. vbi dr ꝙ audiuit ois israel a dan vsq; bersabee. ⁊ sic in multis alijs locis.nā bersabee est quidā locus valde meridianus in ipso meridiano latere terre chanaan.vñ erat de gera que ponit vnus de terminis terre chanaan Gen. 10. c. (Posuerunt qz ibi.) Hic ponit quartū huius.c.ſ.idolatrie abusio.nā postq; spoliauerūt michām idolis suis ornerūt illa in lais ⁊ ibi colebant illa. ⁊ dicit. (Posuerūt qz ibi sculptile).ſ.posuerūt ibi sculptile argenteū qō vocabatur cōflatile: ⁊ cuz eo theraphim ⁊ ephod ⁊ oīa que portabant ptinentia ad idolatriā posuerunt.ſ. ibi in magna veneratione:qz forte cōstituerunt aliqō templum venerandum: ⁊ ibi erat idolū: ⁊ totus populus ꝺfluebat illuc ad orationē: ⁊ ad sacrificia ⁊ solēnitates. (Et ionathā filiuz gerson filij moysi).ſ.istum fecerūt esse sacerdotē ⁊ posteros eius idola colentes:qz iste ionathā erat leuita quē habebat michas: ⁊ quez tulerant danite. ⁊ satis rōnabile est qz cum ornissent eum tanq; scientem cōsulere dñm ⁊ vera ꝑdicere:non mutarent eum ꝓ alio sacerdote de quo nescirent an sciret deū cōsulere sicut iste: ⁊ an deus dignareꝯ rñdere per eum sicut per istū. ex hoc autem apparet ꝙ istud fuit factū modico tēpore post mortē Josue:qa iste sacerdos erat nepos Moysi: ⁊ tñ gerson filius moysi cuius filius erat iste ionatha natus fuerat ante exitum israelitaruz de egypto vt colligit Exod. 3. et. 4. c. et. 18. ⁊ tñ ab exitu de egypto vsq; ad principiū principatus othonielis qui fuit primus iudex post mortē Josue fluxerūt anni quasi. 80. ſ. 40. anni ab exitu de egypto vsq; ad introitum in terram chanaan ⁊ alij. 40. vsq; ad mortē othonielis.nā sub. 40. annis othonielis qui ponunt. s. 3. cōprehenduntur oēs anni qbus prefuit Josue: ⁊ qui fuerunt inter mortē Josue ⁊ institutionē othonielis in iudicē vt eodem. c. declaratuz est. fuerunt anni qbus prefuit othoniel valde pauci. vnde apud mortē othonielis parum restabat ad cōplendū. 80. annos ab exitu de egypto. ⁊ sic opz ꝙ esset ante mortē othonielis istud idolū: qz alioquin nō posset ionathā nepos moysi esse sacerdos illius. ¶ Considerandum vlterius ꝙ in hebreo ponit littera sicut apud nos.ſ.ꝙ ionathā filium gerson filij moysi posuerunt sacerdotē.hebrei autē ad tollendum verecūdiam moysi.ſ.ꝙ cum ipse fuerit doctor legis ⁊ latoꝝ ⁊ tanta seueritate vetuerit idolatriā nepotes sui illam exercerent mutauerūt nomē: quia.ſ.vbi dicit moysi ⁊ ponit in hebreo mose mutauerūt ⁊ dixerunt manasse.mutatio autē est facilis qa solum dr addi vna littera.ſ. num siue.n. ⁊ mutantur puncta que non sunt descripta scripture: ⁊ qa non ausi fuerunt corrūpere textum posuerūt extra textum.ſ.ꝙ in oibus bibliis ponit in loco isto intra textū mose: ⁊ extra in margine e directo ponit manasse. Istud aūt dicunt factum ad imitationē.ſ. qa manasse qui fuit de tribu iuda filius ezechie regis fuit magnus idolatra: ⁊ qz iste ionathas similis factus fuit ei cum esset nepos moysi degenerans a tanta legis seueritate ⁊ rectitudine morum:non meruit vocari filius moysi sed manasse: ⁊ tamē ex hoc non negant eum fuisse nepotem Moysi. Ad veritatez tamē voluissent hebrei tegere dedecus Moysi ne dehonorarent gentē suam:sed non ausi sunt corrūpere veritatez littere: ⁊ posuerunt potius manasse q̄ aliquod aliud nomen idolatre. non quidem ꝙ non fuerit alius maior

c Qō. 18. A Qñ filij dan cōbusserūt ciuitatez lais. Cuiusdā rñ. ad q̄stum. Impro-batio.

Aliorum rñsio ad quesituz.

Improbatio Aliorum rñsio ad quesituz.

B Improbatio 2. rō

Rñ. duplex docto. ad q̄stū. Prima

Scōa

£

Roob quid sit.

Notādum de hac ciuitate lais.

D

Idolatrie abusio.

Notādum

£

idolatra q̄ manasses: qz alij peiores fuerunt vel saltez equales. sed qz nomen manasse magis cōcordabat nomini mose: z facilioz erat mutatio in hebreo q̄ ad aliud nomen aliqō. (Ac filios eius sacerdotes in tribu dan). i. post mortē ionathā fuerunt filij eius sacerdotes in tribu dan in lais per successionem vsqz quo ablatum est inde idolū. ¶ Sciendum aūt q ionathā z filij eius non erant de pgenie sacerdotū sed simplicium leuitaruz: qz soli aaronite erant sacerdotes. filij aūt moysi non erant aaronite: iō erant simplices leuite. sic dr. 1. Paralip. 23. c. q filij moysi bois dei cōnumerati sunt in tribu leui. i. non habuerūt dignitatē aliquā magnā sed solum fuerunt leuite. (Usqz ad diem captiuitatis sue). i. vsqz ad diem quo captiuata est tribus dan.

Notādum de ionathā z filijs ei⁹.

¶ Usqz ad quod tempus manſit idoluz hoc z sacerdotium filiorum moysi in tribu dan. Questio. 19.

A Nōnulloz rñ. ad q̄stū

Queretur nunc vsqz ad qō tēpus manſit idolū istud z sacerdotiū filioz moysi in tribu dan. ¶ Alii qui dicunt q māsit vsqz ad captiuitatē oium tribuum vndecim per assyrios qñ oucte sunt in medos inter fluuiū gozan z bayla. 4. Reg. 17. c. Istud tenet Ra. Sa. istud etiā aliqualr tenet Nicolaus. In ꝫrium tenet Ra. Da. canbi. q fuerit solū idolū in tribu dan vsqz quo manſit tabernaculū oñi in sylo z capta est arca per philistinos. ¶ Sciendū aūt q Hieronymus tenet sup Paralipo. q solū manſit idolū istud in dan vsqz ad captionē arce. z tunc vocaf captiuitas qz captiuata est arca. ¶ Pro vtraqz pte pōt argui. Q; aūt manserit solū oum fuit arca oñi in sylo appareret sic: qz lra dicit q manſit idolū miche apud eos omni tēpore quo fuit domus oñi in sylo. si tñ manſisset vlterius videref ad nihil posita ista clausula. ¶ Itē non est verisimile q posset manere tanto tēpore in dan istud idolū: qz postea venerūt viri valde deicole: sicut samuel qui fuit valde zelator legis: z ipse auferret idola. nā. 1. Reg. 7. dicif q ipse hortatus fuerit israelitas vt proiscerent idola de medio sui ad hoc q deuſ adiuuaret eos cōtra philistinos: z tunc proiecerūt ola idola de medio sui. q̄ istud idolū miche fuit tunc ꝑiectū de vrbe lais: vel erat ꝑiectuz ante hoc. Etiā fuit post hoc dauid vir valde deicola qui reduxit oēs israelitas ad colendu dñm deum: z ipse redarguit p̄decessores suos q non regsiuissent diligenter dñm in diebus suis vt pz. 1. Paralip. 13. c. iste dñabatur toti israeli ad volūtatem suā: ideo nō erat verisile q pmitteret manere idolū in tribu dan. ¶ Alij aūt qui voluerint tenere ꝫriam opinionē dicent. s. q non potuit esse ista duratio solū vsqz ad tps quo manſit domuſ dei in sylo: Primo qz dr q manſit vsqz ad diem captiuitatis: ſz inter israelitas non vocanf nisi due captiuitates. s. sub Salmanasar z sub Nabuchodonosor. vna quātum ad tribus decē: z alia quātum ad duas. captio aūt arce nunq̄ vocatur in scriptura captiuitas. nec etiā est de more scribentiū aut loquentiū vocare illā captiuitatem: qz nullus de israelitis tunc captiuatus est sed sola arca vt colligif. 1. Re. 4. c. ¶ Item scō pz q q dato q vellet aliquis largissime accipere captiuitatē p̄o captione arce adhuc nō stat: qa dr hic. vsqz ad diem captiuitatis sue. z non pōt hoc intelligi nisi de tribu dan z non de captione arce: cum dicaf q māserunt isti sacerdotes in tribu dan vsqz ad diem captiuitatis sue. ergo non intelligif de captiuitate arce sed de captiuitate per salmanasar: qz tūc captiuata est tribus dan cuz aliis tribubus israel: ductaqz est in assyrios: z fuit tunc idolum inde translatum z sacerdotes. ¶ Item non vr aliqua cā ad dicendū q amoto tabernaculo de sylo moneref idolū de lais: qz captiuatio arce nihil faciebat ad tribuz dan: z tñ in captiuitate p salmanasar stat rō manifesta. s. q assyrij p̄dantes israelitas z trāsferentes eos de terra acciperent idolū illud qz erat argenteū: vel saltē aliqs ipsoz danitaruz acciper idolū z abscōdite portarent secū qz magni valoris erat.

Notādum de opinioe Hiero. sup Parali. de boc q̄sito.

Pria rō p vna pte isti⁹ q̄sti.

Scōa

Aliorū rñ. ad q̄stū p alia pte.

1. rō

B

2. rō

3. rō

Docto. rñ. ad quesitū.

Rñdendū vr q neutra istarum sit vera positio: qz vtraqz patif incōuenientia sicut pz arguēdo ꝫ eas. ¶ Sed dōm q illud idolum z sacerdotes māserunt in ciuitate lais soluz ante mortē samuelis z ante principiū regū israel. z pz qz samuel scripsit libruz istū: z dicit q manſit ibi idolū vsqz ad diē captiuitatis solū tēporibus p̄cedentibus eū: aliogn moriente samuele adhuc maneret idolū in lais z nō potuisset dicere samuel q māsit vsqz ad diez captiuitatis. Captiuitaſ aūt decē tribuū sub salmanasar fuit multis annis post samuelē: iō non pōt intelligi ꝫ de captiuitate illa: sed de captiuitate alia que fuerit ante mortez samuelis. Et dōm q fuit ista captiuitas postq̄ arca oñi capta est z cessauit esse in sylo. s. q alique gentes de cōuicinis pugnauerunt ꝫ habitatores lais de tribu dan: z captiuos eos ourerūt atqz tulerūt inde idolum: z ois apparatus eius z reliquā predam vrbis: z ex illo die cessauit esse in dan. postea aūt factis bellis recupauit tribus dan vrbem lais: nunq̄ tñ postea habuit idoluz miche. ¶ Sed aliqs dicet q istud non est verisile qz non est scriptū. Rñdendum q istud motiuū nullum est: qz multa facta sunt que non scribunf: sicut sepe dr in libris Re. z Paralipo. in quibus fit remissio ad alios libros p̄o chronicis illoz tempoz z non bñr illi libri apud nos. Etiā alia gesta sunt que scriptura nō intēdebat scribere. nā scriptura in libris regū intendebat scribere bella regū. aliqua tñ erant tunc bella populoz vicissim vel aliquoz israelitarū cōtra extraneos non pugnāte ibi rege israel nec iuda: z illa nō describunf in libris regum q̄ q̄ essent cōtemporanea. z sic pz de quibusdā bellis particularibus quorūdam hebreoz que ponuntur 1. Paralipo. 4. et. 5. ita esset de filijs dan tēpore samuelis q ipsi pugnarent cōtra finitimas gentes cū essent in fine regni israel: z ille gentes ꝑualentes cōtra danitas captiuarent eos z idolū suū. postea aūt intercidēte tpe relig de tribu dan expellerēt alienos de vrbe lais. Similiter erat in alijs tribubus que erant finitime hostibus. s. in tribu iuda que erat cōiuncta philistinis. naz prius viri iuda ceperūt vrbē gazā z aschalonē z acharon de terra philistinoz. ē. 1. c. deinde philistini post paucū tēpus pugnantes cōtra iudam acceperūt istas vrbes de israel. nam tēpore samsonis aschalon erat de terra philistinoz: z samson descēdit illuc ad occidendū. 30. viros. ē. 14. etiam gaza erat de terra philistinoz: qz de illa ourit samson portas. ē. 16. Iterū viri iude recupauerunt istas vrbes de manu philistinoz tēpore samuelis. 1. Re. 7. z etiā iterū redierunt ad manus philistinoz: z sic alterabant vices. ita ergo fieret de vrbe dan q̄ esset in extremis regni israelis. ¶ Itē pz q non māserit illud idolū in dan vsqz ad captiuitatē per salmanasar. nam rex hieroboā posuit duos vitulos aureos in extremitatibus israel. s. vnū in bethel z alterū in dan. 3. Reg. 13. si tñ fuisset idolum miche in vrbe eo tpe: non oportuisset ibi poni vituluz aureū: sed iuberef q irēt israelite ad adorandū in dan. q̄ nō erat idolū illud ibi tpe hieroboā: q tñ fuit multo tpe ante captiuitatē p assyrios. Ista positio est valde oueniēs z nō patif aliqō incōueniēs. qō pz. nā si accipianf argumēta prime ptis ꝑbātia q fuit ista captiuitas qñ captiuata est arca: ista adiuuant bāc positionē. nā illa argumenta lz adducanf ad probandū boc: non probant istud: sed solū q non fuerit captiuitas de qua dicif tēpore salmanasar. De primo pz. s. q fuerit idolū miche in dā toto tēpore quo fuit domus oñi in sylo: qz non est arguenduz ex boc q nō fuerit maioꝛi tēpore. sed dicif istud qz samuel qui scripsit librum istū fuit qñ domus oñi desijt esse in sylo z translata est in nobe ciuitate: qz pauco tempore post hoc viuente ipso fuit captiuatus populus vrbis dan: z idolū dicif q manſit toto tēpore illo in dan: qz manſio domus oñi in sylo fuit aliquid notabile: z manente domo dei in nobe fuit captiuitas danitarū. ¶ Scōm argumētum de dauid z aliis viris qui nō pmitterent idolatriā valde confortat istam positionē. nam nullo mō verisimile est q tempore suo tantū scelus māsisset publice in israel: potissime cuz ipse erat rex potentissimus qui poterat hoc facere. Etiā erat vir valde deicola qui zelabat nimiſ cultū dei. nā deus de ipso dixit. inueni virū fm cor meū. 1. Re. 13. c. etiaz vixit in regno magno tempore. s. 40. annis. 2. Re. 5. et. 3. Re. 2. c. in qbus poterat sufficienter eliminare omnē idolatriā de israel. ¶ Ad rōnes ꝑbantes q fuerit captiuitas ista per salmanasar facta. respondendū. ¶ Ad primū dicendū q verum est q captio arce non vocaf captiuitas: z tñ captiuatio danitarū a finitimis vt declaratuz fuit ē. vocaf captiuitas. ¶ Ad scōm eodē modo dicendū q verum est q erat ista captiuatio ipsoz danitarū z non arce: z tamē non erat captiuitas per salmanasar. Luz aūt dicif q sacra scriptura vocat solū captiuitates duas. s. sub salmanasar z sub nabuchodonosor. Dicendū q intelligif istud de captiuitatibus generalibus quibus captiuabaf totū vnum regnū. ista tñ intelligitur de captiuitatibus particularibus qbus captiuabaf gens vnius vr bis irruentibus hostibus: sicut sepe factū est in aschalone z acharon z gaza que aliqñ capiebanf a philistinis z aliqñ ab israelitis vt. ē. declaratū est. ¶ Ad tertiā rōnem qñ dicif q non erat aliqō motiuuz ad tollendū idolum de vrbe dan quādo fuit captiuatio arce facta per philistinos. Dicendū q ista rō soluz probat q non intelligaf de captiuatione arce: z tamē non cōcludit q intelligaf de captiuatione facta per assyrios. ¶ Sed dōm q est captiuatio medij tēporis que assignata fuit. ē. z tunc magnum motiuū erat ad tollendū idolum: qa gens que predabaf vrbem z ducebat danitas captiuos acciperet idolū argenteuz: z quicqd p̄ciosum in vrbe inueniret. ¶ Sed adhuc aliqs poterit proteruire cōtra istam positionē dicens q poterit stare q fuerit captiuitas ista que facta est sub salmanasar: z poterit rñdere

Obiectō Rūfio

Qūo argumenta positiōis cōtrarie faciant p ista.

Primuz

D Scōm

Rñ. ad argumēta secūde positiōis

Ad p̄mū

Ad scōz.

E

Ad tertiaz

Defensio scōe positionis z rñsio p argumēto ꝫ ipaz

ad rōnem

ad rõnem efficaciſſimaꝫ huius partis cum dicebaꝫ q̄ iſte liber ſcriptus fuit a ſamuele: ideo neceſſe eſt q̄ fuerit iſta captiuitas ante mortem eius. nã aliquis dicet q̄ erat ſamuel ꝓpheta ⁊ poterat prenoſcere captiuitatẽ q̄ futura erat ſub ſalmanaſar ⁊ de

Im. pbõ 1. rõ. ſcriberet eam. ¶ Sed dõm q̄ hoc nõ ſtat ꝓpter duo. Primo qꝛ ſamuel ly eſſet ꝓpheta: hic tñ nõ deſcripſiſſet ptinẽs ad ꝓphetiã ſed ad hiſtoriaꝫ. ⁊ tñ dicere de captiuitate q̄ futura erat

2. rõ. poſt multos annos erat ꝓpheticum. ¶ Scõo pꝫ qꝛ ſi intendiſſet ſamuel hiſtorie intermiſcere aliqd ꝓpheticũ ſaltẽ ꝓnũciaſſet illud modo ꝓphetico. ſ. de futuro dicens. ⁊ manebit idoluꝫ miche ⁊ ſacerdotes in tribu dan vſq; ad captiuitatẽ ſuam. ⁊ tñ

3. rõ. dixit. mãſit. ergo hiſtoricum eſt ⁊ iã tranſierat. ¶ Itẽ pꝫ qꝛ ſcriptura ſacra eſt non ꝓpter loquentem ſed ꝓpter legentẽ vel audiẽtẽ. ſi tñ ſcripſiſſet ſic ſamuel per modũ ꝓphetie nullus intelliriſſet: imo putaretur eſſe falſum qꝛ crederetur eſſe fictitium:

Obõ. ideo opꝫ q̄ intelligaꝫ hiſtorice. ¶ Sed adhuc obijciet contra vnã ſolutionẽ ſupra datã. ſ. qꝛ dato q̄ loqueret ꝓphetice de futuro poſſet loqui de ꝓterito dicẽs. mãſit. ſic pꝫ ꝑ Eſa. 5 [illegible]. c. vbi de meſſia ꝓphetatur ⁊ loquit ſepe ꝓpheta de ꝓterito q̃ſi eſſet iam ꝓteritũ. ⁊ tñ nemo dubitat illud fuiſſe futurũ q̄ loquebaꝫ Eſaias. ¶ Rñdendũ q̄ aliq̄ ꝓphete mutant tẽpora ex multis cauſis quas deſcribere nõ eſt ꝓſentis ſpeculationis: ⁊ tñ ibi nõ eſt cã erroris: qꝛ ea q̄ ꝓphete annũciant ſemp accipiunt tanq̄ futura niſi manifeſte apparet ex narratione eoꝝ q̄ ſint preteri ta. In hiſtoriis aũt eſt magna ratio dubitãdi cũ putari debeãt oĩa ibi dicta accipiẽda foze hiſtorice: ideo ſi iterponatur aliqd ꝓpheticũ opꝫ q̄ enunciet modo ꝓphetico. ſ. de futuro: ⁊ tamẽ hic eſt de ꝓterito: ideo neceſſe eſt accipi hiſtorice ꝑ captiuatione ꝓterita tpe ſamuelis. ¶ Sed adhuc arguet efficacius õ iſtã poſitionẽ dicendo q̄ iſta verba. ſ. q̄ manſit ibi vſq; ad captiuitatẽ non ſint verba ſcripta a ſamuele: ſed poſtea Eſdras quando reparauit totã bibliothecã obuſtã a chaldeis addiderit iꝑa verba: ⁊ ipſe potuit addere cũ iam tpe ſuo trãſierat captiuitas

Obõ effi tacioꝛ. Rñſio. 1. rõ. ſub ſalmanaſar ⁊ poterat ipſe ſcire veritatẽ de ꝓterito. ¶ Dicendum q̄ iſta rõ non ſtat ꝓpter duo. Primo qꝛ non eſt concedendũ q̄ addiderit quicq̃ Eſdras ad libꝛos quos trãſtulit: qꝛ tunc nõ vocaret tranſlatoꝛ ſed ſcriptoꝛ principalis. Etiam qꝛ nullus auderet quicq̃ addere ad libꝛos legis vel ſacros ꝑ modũ tertus: qꝛ hoc vetitũ eſt Deute. 4. ⁊ Apo. c. vlti. ¶ Scõo nõ ſtat iſta poſitio: qꝛ dato q̄ ꝛcedamus q̄ Eſdras potuerit iſtud apponere ⁊ q̄ apposuerit aliquis in aliꝭ libꝛis ſcripture: tamẽ aſſerẽdo q̄ apposuerit iſtud nõ poterimus ſoluere alia tria in conueniẽtia manẽtia. Primũ eſt qꝛ dr̃ q̄ manſit idolum miche quãdiu fuit domus dñi in ſylo: qꝛ hoc non videt ad aliqd vtile: qꝛ ẽt manſiſſet hoc modo toto tpe quo mãſit domus domini in nobe: ⁊ deinde in gabaon ⁊ poſtea magno tẽpoze in templo ſalomonis. Etiã nõ poterit reſpondere vllatenus ad ſcõm ſ. qũo non auferret illud dauid. Etiã nõ poterit rñderi ad tertium de vitulo aureo poſito in dan per bieroboã: qꝛ ſi ibi tunc maneret idolũ qõ ab antiquo adozabatur nõ oportebat poni aliud idoluꝫ. poſitio tñ illa q̃ ſoluit vnũ incõueniẽs: ⁊ non põt ſoluere multa alia falſa eſt: qꝛ vero nihil diſſonat qõ vex ſit vt pꝫ. 1. ethi. ideo tenẽda ẽ poſitio quã nũc firmauimus qꝛ illa veriſſima eſt. (Manſitq̄ apud eos). i. in ciuitate lais apud danitas idolũ miche. ſ. ſculptile ⁊ cõflatile argẽteuꝫ: ⁊ theraphim ⁊ ephod. (Omni tẽpoze quo fuit domus dñi in ſylo). nõ eſt intelligendũ q̄ fuerit ibi a ꝓncipio quãdo cepit eſſe domus dñi in ſylo: qꝛ iſtud fuit tẽpoze ioſue quãdo totus iſrael congregatus eſt cũ eo in ſylo expoſuerunt ibi tabernaculũ dñi. ⁊ tñ tunc nõ erat poſitum idolũ iſtud in dan. de hoc Joſue. 18. ⁊ pꝫ iſtud qꝛ q̄ñ fuit poſita domus dñi in ſylo non erãt diuiſe ſortes omnibus iſraelitis: qꝛ de ſylo miſit ioſue viros q̄ deſcriberẽt terrã ⁊ facerent ſortes: ⁊ redeuntibus illis poſite fuerunt ſortes in ſylo ⁊ nõdum erat terra poſſeſſa prealleg. c. ⁊ tamen tempore quo fuerunt danite in lais ad capiendũ eaꝫ alie tribus iſraelis tenebant poſſeſſiones ſuas vt pꝫ in principio huius. c. Etiã qꝛ dicitur q̄ iſti tranſierunt per cariathiarim que erat ciuitas filiozum iude: ⁊ q̄ venerunt ad michaꝫ qui habitabat in mõte effraim. Etiam dicitur precedenti. c. q̄ leuita ille habitabat in bethleem. ergo prius fuit tabernaculum poſitum in ſylo q̃ filij dan ponerent iſtud idolum in lais. ſed intelligitur q̄ fuit ibi omni tẽpoze quo fuit domus dei in ſylo. ſ. q̄ non prius deſijt eſſe in dan idolum illud q̃ domus domini in ſylo. Et patet boc qꝛ captiuatio danitarum de vrbe lais fuit aliquanto tempoze poſt captionem arce ⁊ poſtq̃ receſſit domus dei de ſylo. (In diebus illis non erat rex in iſrael). ſ. non erat rex nec aliquis rectoꝛ. iſtud non debet referri ad precedentia quia iaꝫ datum fuit in principio huius hiſtorie q̄ non erat rex in iſrael ⁊ ſuperabundaret repetitio iſta: ſed debet referri ad ſequẽtia de leuita que fũt ſequenti. c. ¶ Queretur quare dicitur q̄ non erat rex in iſrael. ¶ Rñdendũ q̄ debet exponi ſicut. s. in littera ⁊ precedenti. c. ſ. q̄ tempoze quo fiebant hec que habentur ſequenti. c. nõ erat aliquis rex aut princeps in iſrael qui coꝛriperet aut puniret peccata que facta ſunt hic. nã contra leuitã de quo ſequenti. c. fuerunt perpetrata ſceleſtiſſima. nã voluerunt viri gabaa abuti eo ſodomitice: deinde vir geſcẽtes oblata concubina eius ceſſauerunt a petitione ipſius: quã tamẽ tãta libidine impꝛobe verauerunt q̄ eam expirare coegerunt qõ factum fuit ſceleſtũ nimis erbozrendum. nam dixerunt iſraelite q̄ nunq̄ tale fuerit auditum in iſrael ex die quo patres eorum aſcenderant de egypto vt pꝫ ſequenti. c. ⁊ ad boc puniendum non erat aliquis rex aut iudex in iſrael. ¶ Queret vlterius cuꝫ in iſraelitis fuerint aliqui vltoꝛes huius criminis ⁊ vlti ſunt illud. j. 20. c. quare dicitur q̄ nõ erat rex in iſrael. ¶ Reſpondẽdum q̄ põt dici ꝓpter multa. Primo qꝛ iudex vel rex non erat principaliter ad puniendum ſcelera: ſed magis vt timoꝛe eius cauerent ſubditi a perpetratione bozuꝫ: ⁊ quia nũc nõ erat aliquis iudex vel rex ly fuerit qui coꝛrigeret: tamẽ nullus fuit cuius timoꝛe ceſſauerit. nam auſi fuerũt viri gabaa nunc cõmittere iſtud crimen. ſi aũt fuiſſent aliqui principes in populo non auſi fuiſſent viri gabaa talia cõmittere timentes punitionem. ¶ Scõo dicitur boc q̄ ly fuerit iſtud peccatũ punitum per alias tribus: tamẽ non erant alie tribus poſite regulariter ad coꝛripiendum peccantes ſed rex vel iudex: ⁊ nũc fuit per accidens q̄ mouerentur omnes tribus ad vindicandum iſtud ſcelus: qꝛ non vindicabant alia. ſicut pꝫ de ſcelere miche fabꝛicando idolum precedenti. c. ¶ Itẽ ſcelus danitarum non fuit punitum de quo in iſto. c. ⁊ boc qꝛ non erat tunc iudex aliquis in iſrael: ideo etiam conueniẽter dici debuit hic q̄ non erat iudex aut rex in iſrael. ¶ Itẽ iſta non fuit pena inflicta ꝑ peccato iudicialiter: ſed magis fuit vtoꝛũq; pena: qꝛ illi q̄ voluerunt punire ſcelus magis puniti ſunt. nã plures mortui ſunt de alijs tribubus q̃ de beniamin de quo erant pcõzes viri gabaa vt pꝫ. j. 20. c. ideo debuit dici q̄ nõ erat rex in iſrael.

Qõ. 20 A Qr dr̃ q̄ nõ erat rex in iſrael. Rñ. ad q̃ſi.

Qõ. 21 A Cũ i iſrael fuerit vltores hui⁹ criminis q̃re dr̃ q̄ non erat rex i iſrael. Rñ. ad q̃ſi. 1. cã.

2. cã.

3. cã.

4. cã.

¶ Capitulum. xix.

Erit quidam vir leuites habitãs in latere montis effraim: qui accepit vxoꝛem de bethleez iuda. Que reliquit eum: ⁊ reuerſa eſt in domũ patris ſui in bethleez: manſitq̄ apud eum quattuoꝛ mẽſibus. Secutuſq̄ eſt eam vir ſuus volens ei reconciliari atq̄ blandiri ⁊ ſecum reducere: habens in comitatu puerum ⁊ duos aſinos. Que ſuſcepit eum: ⁊ introduxit in domum patris ſui. Quod cuꝫ audiſſet ſocer eius eumq̄ vidiſſet occurrit ei letus: ⁊ amplexatus eſt hominẽ. Mãſitq̄ generi domo ſoceri tribus diebus comedẽs cũ eo ⁊ bibẽs familiariter.

Fuit quidam. In precedentibus deſcripto caſu de idolo miche bic conſequenter poni tur ſecundus caſus de concubina leuite. Et diuiditur in tres. Primo ponitur ſceleris perpetratio. Scõo patratoꝛum vaſtatio ſequenti. c. Tertio patratoꝛum vaſtatoꝛum reſtitutio. j. 21. Prima in tres. Primo ponitur occaſio peccati. Scõo modus ꝓpetrãdi. ibi. (Epulãtibus illis). Tertio manifeſtatio facti. ibi (Mane facto.) ¶ Queret circa primũ an ea q̃ habẽtur bic fuerint facta poſt precedẽtia: ⁊ quo tempoze fuerint. ¶ Reſpondendum eſt q̄ neceſſe eſt iſta que habentur bic accidiſſe ante mortem caleph poſt mortẽ ioſue ⁊ ante inſtitutionẽ otho nielis qui fuit primus iudex iſrael. Quod pꝫ qꝛ quando iſta facta ſunt bieruſalem nõdum erat capta de manu iebuſeoꝛuꝫ. nã dicitur infra in littera q̄ occumbẽte ſole venit leuita apud bieruſalem: ſed dixit q̄ nolebat introire in illam qꝛ erat ciuitas gentis aliene. ⁊ tamen ciuitas iſta capta fuit viuente caleph vt pꝫ. ſupra ꝓmo. c. ergo nondum moꝛtuus fuerat: ⁊ tñ ipo viuen-

Lõnexio. c.

Diuiſio eiuſdẽ.

Q. õ. 1. A Nunqd ly fuerint fcã poſt ꝑcedẽtia ⁊ q̃ tpe. Rñ. ad q̃ſi.

te non erat institutus othoniel in iudicē:sed aliquanto tempo re post institutus est vt declaratum fuit precedenti.c.7.§.19. ¶Amplius dōm q̄ ista facta fuerunt quasi in eodē tēpore in quo precedētia.nam p̄cedentia in duobus.c.facta sunt tempore quo nō erat iudex in israel vt dicitur in vtrisq;.c.de isto ēt dō q̄ non erat tunc rex in israel.ergo oportet q̄ facta fuerint quasi simul.nam nō est tēpus de quo dicatur q̄ nō erat rex in israel nisi de tēpore quod fuit inter mortē ioſue 7 cōstitutionē othonielis in iudicem. ¶Si autem aliquis dicat q̄ potuit fieri alio tēpore.s.inter quecunq; tēpora duorum iudicū.nam inter iudicē 7 iudicem vt cōmuniter intercidebat tempus aliquod vt declaratū est.§.3.c. ¶Dōm q̄ nō stat qz istud de leuita fuit factum necessario ante mortem calepb vt nunc declaratum est. Alia etiam duo que habent in duobus precedentibus.c.facta sunt ante mortē calepb:vel saltem ante cōstitutionem othonielis in iudicem vt in eisdem.c.declaratū est.ideo dia hec q̄si cō tempozanea sunt. ¶Sed tunc stat dubium p̄mus dato q̄ sint quasi contēpozanea:qō fuit prius inter hec nunqd istud vel precedentia. ¶Dōm q̄ inter ea que habent.§.17.7 precedenti.c. satis pz ordo q̄ sit continuatus:qz prius fuit fabricatio idoli in domo miche q̄z raptus eius per danitas.7 tū de hoc non appa ret ordinis ratio ex littera.Dōm tamen q̄ istud fuerit post p̄cedentia de idolo miche:qz nunq̄z recedendum est ab ordine littere sine causa necessaria apparēte.sed hic nō apparet aliq̄ causa quare dicamus istum non fuisse ordinem littere:ideo dōm q̄ ista fuerint post precedētia. ¶Queret vlterius ad qd fuit iste casus hic de cōcubina leuite 7 an decuit. ¶Respōdēdum q̄ fuit conueniens poni istum casu in libro isto qz fuit cō tempozaneus bis que in isto libro enarrant.naz sicut casus de idolo miche 7 de raptu p danitas fuit tēpore calepb paulo ante institutionē p̄mi iudicis isral:ita casus de cōcubina leuite fuit viuēte calepb vt declaratum fuit precedēti.q.ideo non fuit aliquis liber ad quē ita dueniret sicut isti.Cā aūt q̄re describitur est fuit qz fuit valde famosus:nā occasiōe sceleris perpetrati in gabaa oēs tribus israel inter se pugnauerūt in acie 7 occubuerunt plura q̄z.70.milia viroz vel q̄si vt colligit sequēti.c.talia aūt non pretermittunt a scriptura.presertiz cum iste casus fuerit generalis.s.qz accidit istud bellum oibus tribubus israel. ¶Alia causa est qz scriptura sacra itēdit enarrare penas peccantium 7 prosperitates bene operantium vt bis consideratis nos deo p bona opera appropiquare curemus:7 qz hic fuit magna calamitas ex parte oium israelitarum:qz oēs peccauerant fuit valde dueniens q̄ casus iste describeretur. ¶Alia causa est qz iste casus fuit mirabilis.nam hic visum est contra cōsuetudinem bellozum vel saltem contra dei iustitiam q̄ illi qui sequebant iustam litem 7 iusto animo pugnabant:7 valde plures atq; potētiozes erant primo succubuerunt 7 plures de ipsis ceciderūt q̄z de illis qui peccauerāt.illi tū pauciozes 7 minus potentes erant.vt ergo consideremus diuinum opus dei subtiliter iudicātis in bis dignū fuit q̄ ista describerent. ¶Cōsiderandū autem circa primuz huius q̄ occasio peccati fuit hic qz vroz leuite recedens ab eo recōciliata est illi:7 reducens eā vir bospitatus est in gabaa vbi erant viri pessimi 7 luxurioſi turpissimi qui vrozē leuite improba libidine occiderūt.Circa qō ponunt tria.Primo ponitur vrozis recedētis reconciliatio. Scōo reconciliate reductio.ibi.(Die autē quarto.)Tertio in gabaa bospitatio.ibi.(Occubuit eis sol.)Circa primum dō. (Fuit quidam vir leuites).iste cui accidit casus de concubina leuites fuit. ¶Queret an iste fuerit leuites de quo dictū est precedenti.c.7.§.17. ¶Aliquis dicet q̄ sic:qz eodē tempore fuit istud 7 illa que habent in duobus.c.precedentibus.7 sic potuit eidem leuite contingere vtrunq;. ¶Respondendum q̄ nō fuit idem leuita:qz leuita de quo dō in duobus.c.precedentibus fuit de origine leuitarū bethleē.§.17.iste aūt fuit de mōte effraim.j.in littera.vroz aūt sua solū fuit de bethleem:7 ipse fuit ad eā in bethleez vt reconciliaret eam sibi. ¶Itē non pōt declaratum est.7 tū post illa non potuit leuite illi de quo precedenti.c.accidere istud qō habeē hic:qz leuita ille fuit in laqueis danitis:7 mansit ibi semp vt sacerdos eoz:7 filij eius post eū.7 tū iste leuita de quo hic habitabat in monte effraim eo tēpore quo accidit ei istud vt colligitur hic.ergo non erat idez leuita.Sed duo leuite fuerunt:quozum vnus fuit de stirpe leuitaz bethleem 7 alter de leuitis qui erant in sorte effraim.(Habitans in latere montis effraim).i.habitans in aliqua ciuitate que erat in latere montis effraim.vocat aūt mons effraim terra sortis effraim vbicunq; nominetur eo q̄ terra illa montuosa erat:7 in tribu effraim habebāt leuite assignatas vrbes sicut in alijs tribubus vt pz Josue.21.et.1.Paral.6.c.Uel fore habitabat peregrinus in aliquo loco terre effraim sicut declaratū fuit.§.17.de alio leuita qui erat de bethleem:7 tū peregre habitabat ibi ipse 7 cognatio sua.(Qui cepit vrozē).s.legitimo matrimonio copulatam:ideo q̄ violatione pudoris eius poterat plura agere q̄z si esset cōcubina ad quā nullū est fedus. In hebreo dō.(Qui accepit feminā dcubinā).in quo signabat q̄ erat sine federe matrimoniali. †

¶An hec femina esset cōcubina leuite vel vroz legitima.Et de dīa vroz 7 concubinarū in veteri testamēto. Qō.4.

Queretur circa istā feminā an esset concubina vel legitima vroz. ¶Rādendum q̄ hic discordat littera nostra ab hebrea:7 littera nostra inter seipsam:7 littera hebrea inter seipsaz.De p̄mo pz qz littera nostra vocat hic istam vrozē:qō importat vinculū matrimoniale:alioquin non vocabit vroz sed concubina vel focara vel alio modo 7 nomine. In hebreo aūt dō q̄ erat femina cōcubina. Scōm pz qz littera nostra vocat hic istā vrozē 7 postea vocat eam cōcubinam vt pz.j.in littera.s.habeo filiam virginē:7 iste homo habet cōcubinā.Tertium pz qz littera hebraica iterdū vocat istā feminam concubinā 7 interdū vrozē:7 sepe appellat patrē mulieris huius socerum leuite.7 tū non vocat socer nisi ad generū.gener aūt est qui filiam alterius matrimonialiter tenet. vbi aūt matrimonium non est nō vocant ista nomina affinitatum s.gener 7 socer:nurus 7 socrus. ¶Dōm q̄ cū littera vtrobiq; i.in hebreo 7 in latino interdū appellet istā vrozē 7 interdū cōcubinam opz eligi alterum nomē istoz:qz sm veritatē nō pōt stare vtrunq;.Ad hoc dici dz q̄ ista erat vere vroz s.p legitimū concessum de presenti qui facit matrimonium iter psonas ad hoc habiles etiam deficientibus omnibus alijs:ita q̄ leuita iste licite coniūgebatur illi femine:qō non faceret si esset cōcubina. ¶Sed in mō assignādi quomodo erat vroz est difficultas. Nicolaus dicit q̄ vocat concubina a cōcubēdo.7 hoc modo quelibet legitima vroz cōcubina est. ¶Sed iste modus nō est frequētatus in scriptura:qz tunc indifferēter quelibet vroz vocarent concubine:sed non suscipitur:ideo tenendus est alius modus. ¶Aliter pōt dici sm quosdā q̄ in scriptura vocant vrozes p̄ncipales semp vrozes:7 vrozes minus p̄ncipales vocant iterdū vrozes 7 iterdū cōcubine.sic pz in abraā. nā habuit sarai in vrozē quaz p̄mo habuit 7 erat cognata sua:ideo ista vocata est semp vroz 7 non cōcubina.habuit ēt agar 7 cetburā 7 suscepit filios de eis.De agar aūt dō Gen.16.q̄ accepit illā abraam in vrozē.7 de cetbura dō Gen.25.q̄ accepit eam abraā in vrozem.7 rursus de vtraq; barum dō q̄ separauit abraam dum viueret filios concubinarū a filio suo Jsaac:7 dedit filio suo Jsaac hereditatē suā:filijs aūt concubinaruz largitus est munera.7 vocant ibi filij concubinarū filij agar 7 cetbure vt colligitur ibi manifeste in littera.sed hoc erat quia sarra erat p̄ncipalis vroz:alie autem erant minus principales. ¶Sed ista positio lz vera sit:tū non applicatur ad presens:qz istud tenet in illo qui multas vrozes habet:quarū vna est magis p̄ncipalis q̄ vocatur vroz indistincte:7 alie vocant interdū vrozes 7 interdū dcubine.sed de isto leuita non legit q̄ haberet nisi istā:7 satis apparet:qz als non iuisset suspirans post eā in bethleē potissime cum ipa violasset legem thozi:7 tū vocat vroz 7 cōcubina.ergo alius modus dandus est. ¶Aliter ergo dōm q̄ inter hebreos ab anti quo ficut inter gentes ceteras:semper fuit dsuetudo q̄ matrimonium verū dberet p cōsensum de presenti 7 affectionē diugalem:sed differebat qz q̄si dā mulieres suscipiebant cū dsensu isto 7 quibusdā donis que ipsi vocant queduſſin.i.sanctificationes.s.q̄ dando illa munera femine sanctificat illā pro se:7 traditio istoz donoz confirmat matrimoniū.alie autē erant q̄ accipiebant p cōsensum de presenti 7 tractabāt affectu diugali:7 tū nō tradebant eis munera illa que vocant q̄duſſin.7 de istis dicunt q̄ nō erant vxores firmissime sed poterāt vocari dcubine:lz interdū vocarentur vrozes. ¶Cōsiderandū aūt q̄ hebrei lz moderni nunc nesciāt:tū dsuetudo illius tpis erat hec q̄ qñ mulier 7 vir quā accipere debebat in matrimoniū erāt eqlis status vel quasi:non accipiebat in vrozē nisi datis donis illis q̄ vocant q̄duſſin:7 hoc qz ista munera ptinebāt ad honorē quēdā 7 solēnitatem dctus. Scōo qz faciebat matrimoniū eē firmius q̄z als.Tertiū qz vroz sic accepta nō poterat vocari dcubina sed semp vroz. q̄ aūt aliter accipiebat poterat iterdū vocari vroz:7 interduz concubina.

Obiectio

Rñsio.

Dubium.

Rñsio.

Qō.2.
A
Ad qd fuit iste casus hō dcubina leuite 7 an decuit.
□Rñ.ad q̄.

1.cā.

2.cā.

3.cā.

Notādum

*Q.ō.3
A
An iste fuerit leuites ō quo dcm ē q̄ erat cuz micha.
Cuiusdam rñ.ad q̄sitū Rñ.cōfutatio p̄ma.

Scōa.

A Rñsi.ad quesitū.

1.ē Nicopo.1.

Jmpbō

2.positō

B Jmpbō

Doc.rñ.

Notāb.

concubina. Quartū erat qz filij illius mulieris q̄ cū ꝺonis siue queduſſin accipiebanꝯ bēbāt maius ius in hereditate p̄na q̄ filij aliaꝝ q̄ nō erant ſic accepte. oia iſta. 4. p̄ſt appere in abraaz reſpectu ſarre ⁊ aliarū ꝺuarū vxoꝝ. naz ſarra erat eq̄lis abrae in nobilitate generis. Nā erat filia fratris ſui nachoꝛ vt teneꝯ cōiter. ſ. qꝺ erat egreſſa filia nachoꝛ Heñ. 11. vel ſaltē vocabaꝯ filia patris abrae. nā ipe ꝺixit filia patris mei eſt ſed nō matriſ mee Heñ. 20. c. iō nō acciperet eā qz nō ꝺareꝯ ei ſine omni ho noꝛe nuptiali: ⁊ ad hūc honorē ptinebāt ꝺona illaꝝ barraꝝ vel q̄duſſin: ideo accipet eā cū illis. ꝺe agar nō fuit ſic: qz ipſa erat ancilla ſarre Heñ. 16. iō acciperet eaz abraā qūo vellet ſiue in ꝺcubinā ſiue in vxorē. accepit aūt in vxorē affectu mr̄imoniali vt coitus eēt licitus: ⁊ ꝓles legitima. tñ nō ſubbarrauit eā ꝺō ꝺo ſibi q̄duſſin. ⁊ hoc vt nō faceret eā equalē ſarre q̄ erat ꝺña eius. nā ſemꝑ mālit agar vt ancilla ſarre q̄q̄ effecta eſſet vxoꝛ abrae Heñ. 16. nā ꝺixit abraā. ecce ancilla tua in manu tua eſt vtere ea vt libet. ſic ēt fuit ꝺe cethura quā abraā poſtremo accepit in vxorem. nā ipſa fuit ꝺe humili genere. ſ. ꝺe chananeis: ⁊ nō ſubbarrauit eā abraaz vt nō equaret p̄me vxoꝛi que erat ꝺe cognatione ſua. Etiam vt non equaret filios illius filio ſuo Iſaac in quo extendendū ⁊ bñdicendū erat ſemen abrae: ⁊ ob hoc potuerunt vocari iſte ꝺcubine ⁊ vxores viciſſim. ſarra autē nūq̄ potuit vocari niſi vxoꝛ. Primū iſtoꝝ. 4. pz qz ſubbarratio ⁊ q̄cunq̄ alie cerimonie adhibeanꝯ in ꝺctu mr̄imonij vt in alijs ꝺctibus faciūt illa ſolēnioza. nā iſtud eſt generale qꝺ illud eſt ſolēnius qō pluribus cerimonijs inititur. illud vero qō nulla bz cerimoniā ſed q̄litercunq̄ fieri pōt: non ꝺz̄ habere aliquā ſolēnitatē. Scōm pz qz ipſi hebrei putabāt difficilius valde ſore repudiare vxorē acceptā cū ſubbarratiōe q̄ſ ſine illis. Interdū ēt ꝺicunt qꝺ mr̄imoniū in quo nō iteruenerāt ſubbarrationes ſiue queduſſin poterat diſſolui ſine repudio. ſ. volēte vxore ēt nō volēte viro tanq̄ nō eſſet totale vinculū cātum. ⁊ ſic excuſant aliqui hebrei mr̄imoniū factū inter ꝺauid ⁊ merob filiā ſaulis. nā ipſa poſtea ꝺata eſt badrieli molathite in vxorez anteq̄ acciperet eā ꝺauid. ꝺe quo. 1. Reg. 18. ⁊ ꝺicūt qꝺ nō peccauit ſaul faciēꝺo hoc qz nō ꝺederat ꝺauid queduſſin ipſi merob vel nō fuerāt legitime tradita q̄duſſin. ⁊ ſic non tenuerat deſpōſatio. iſtud ſcōm nō apparuit in abraā reſpectu vxoꝝ ſua rū qz nullā earū repudiauerat: tñ facili⁹ ⁊ rōnabili⁹ poterat repudiare agar ⁊ cethurā q̄q̄ ſarrā. Etiā pz hoc ex vbis ſarre ad abraā. nā ꝺixit ei. eiſce ācillā ⁊ filiū ei⁹ Heñ. 21. ⁊ tñ ſi tā firmū eſſet matrimoniū cū agar ſicut cū ſarra nō ꝺiceret ſarra iſtud. D Notāꝺ. Cōſiderādū aūt qꝺ iſtud nō poſſet exemplificari in mr̄imonijs noſtri tp̄is: eo qꝺ illa vel ſimpliciter ſunt rata: ita qꝺ nullo mō patiaꝯ ꝺiuoꝛtiū vel nō ſunt mr̄imonia. tpe abrae aūt ⁊ in veteri teſtō nullū mr̄imoniū erat totaliter ratū qz poterat ſuſcipere repudiū: iō poterat eſſe vnū mr̄imoniū altero firmius. ⁊ ſic erat ꝺſuetū qꝺ mr̄imoniū factū cū ſubbarratiōe eſſet firmius q̄ ſine ſubbarratiōe. ⁊ iſtud tribuebat ius abundātius vni vxoꝛi ad vix q̄ alteri. Tertiū erat qꝺ vxoꝛ accepta cū ſubbarratione nunq̄ vocabaꝯ ꝺcubina. qō pz in ſarra. nā nunq̄ in tota ſacra ſcriptura vocabaꝯ ꝺcubina abrae. alie ꝺue. ſ. agar ⁊ cethura interdū vxores: ⁊ interdū ꝺcubine appellanꝯ vt ꝺeclaratuz ē. Quartū erat ꝺe maioꝛi iure filioꝝ. nā filij mulieris ſubbarrate habebāt maius ius in bonis p̄ris tanq̄ heredes. alij autez minus bēbāt ꝺe iure. ſ. quātū eis pater ꝺceſſiſſet. pz hoc qz ſarra ꝺixit Heñ. 21. eiſce ancillā ⁊ filiū eius: nō. n. heres erit filius ancille cū filio meo Iſaac. ſi tñ fuiſſent filij agar tanti iuris ad abraā ſicut filij ſarre q̄ erat vxoꝛ ſubbarrata nō ꝺiciſſet ſarra tā iſaac: filijs aūt agar ⁊ cethure ꝺedit ſolū munera q̄ꝺaz Heñ. 25. c. ſi tñ equale ius haberēt illi filij in bonis eis cū eſſent oēs legitimi peccaret abraā exheredando oēs alios: potiſſime cum multi eſſent: qz ꝺe cethura ſuſcepit ſex Heñ. 25. ⁊ inſtituēꝺo heredē ſolū iſaac: ⁊ tñ licite fecit. ergo nō bēbāt tātū ius filij agar ⁊ cethure ad bona abrae ſic iſaac filius ſarre: imo ꝺato qꝺ plus ꝺiligeret abraā iſaac nō poterat eū inſtituere heredē vniuerſorū: ſed ſolū poterat ei ꝺare ꝺuplicē partē q̄ cuilibet alioꝝ fruz ſuoꝝ. ſic pz ꝺeute. 21. c. Rſi. aliquoꝝ. Sed aliquis rñdebit ad hec. Ad p̄mum qz agar erat ancilla: iō filius eius nō erat ſucceſſurus in aliqua parta hereditatis paterne. Item cōpetebat iſaac qꝺ ipſe eſſet ſucceſſoꝛ abrae in ſoliꝺuz: qz in eo ꝺebebat vocari ſemen abrae. ⁊ hoc ex ꝺeterminatione ꝺei: iō bz alꝫ eſſet equale ius ſuccedendi patri biſmaeli ⁊ iſaac ex hoc nō pōt ſuccedere biſmael quantum ad aliquā partē. Solutio rationū. Sed iſtud non ſtat ad p̄mam rationē. ꝺōm qꝺ bz ꝓpter conditionem ſeruitutis materne nō ꝺeberet ſuccedere biſmael ſicut iſaac. ⁊ hoc voluit ſarra cum ꝺixit. nō erit heres filius ancille cū filio meo iſaac. tñ nō tenet iſta ſolutio quātum ad filios cethure qz cethura nō erat ancilla: ⁊ tñ filij eius nō ſucceſſerūt abrae ſicut iſaac: ſed ꝺedit eis quedā munera vt pz Heñ. 25. ⁊ nō fuerūt melioris cōꝺitionis q̄ biſmael q erat filius ancille. Scōa ratio non ſtat: qz q̄q̄ ꝺeus elegiſſet iſaac vt vocareꝯ in eo ſemē ⁊ nomen ꝓgenici abrae. tñ hoc neſciebat ſarra: qz ꝺeus nondū illud ꝺixerat: ſed cū cō triſtareꝯ abraā eo qꝺ ſarra vellet eijcere agar ⁊ filiū eius ꝺixit ꝺeus. oia que ꝺixit tibi ſarra audi vocē eius qz in iſaac vocabiꝯ tibi ſemē. Etiā ſarra non mouebaꝯ ex hac parte ſed ſolū qz biſmael erat filius ancille. vnde ꝺixit. nō erit heres filius ancille cū filio meo iſaac Heñ. 21. c. Sed obijciꝯ contra ſecundā ꝓbationem. ſ. qꝺ abraam nō ꝺedit equalē hereditatē filijs ꝺi- bus Heñ. 25. Et ꝺiceꝯ qꝺ iā abraam nouerat qꝺ poſteritas ſua ꝺenominā ꝺa erat p iſaac. ⁊ ob hoc volebat eū cōſtituere heredē vniuerſoꝝ cum alꝫ non poſſet. pz hoc: qz iā ꝺeus ei ꝺixerat in iſaac vocabiꝯ tibi ſemen. Itē qō allegaꝯ. ſ. qꝺ ꝺeberet ſolū iſaac accipere ꝺuplicē partē ad alios ſi vellet accipi vt p̄mo genitus ad abraam. ⁊ ꝺiceꝯ qꝺ iſtud tenuit poſtq̄ ꝺata eſt lex moyſi ſed ante nō tenebat: cū ſcripta fuerit iſta lex ꝺeute. 21. c. ⁊ abraam fuerit plus q̄. 450. annis ante hoc. nā vt pz ad Gal. 3. c. lex ꝺfirmata eſt annis. 430. poſt factā ꝓmiſſionez abrae. Rñdendū qꝺ nō ſtāt iſte rōnes. ad p̄mam ꝺōm qꝺ lz abraam ꝺaberet iuſtā cām ex ꝺei electione iſtituere iſaac heredē vlem ⁊ ceteris filijs ſolum largiri munera: tñ ipſis nō ꝺſtabat ꝺe hoc iure: ⁊ conquererenꝯ valde ⁊ litigarent ꝺ iſaac vt p̄riperent ei oia bona: ⁊ tñ non litigauerūt cū ipſo. ergo apparet qꝺ aliquod ius manifeſtū erat p̄m ꝺſuetudinem tēpoꝛis illius ꝓpter quod putabāt illi iuſte iſaac ꝺſtitutum heredē vniuerſorum. ⁊ iſtud erat qz mater ſua fuerat accepta in vxorē cuz ſubbarratione: ⁊ agar ⁊ cethura ſine ſubbarratiōe ex quo nullū ius ipſi habebāt ad bona patris ſui. Ad ſcōm ꝺōm qꝺ confirmatio non prꝺ- ꝺabat niſi reſpectu filioꝝ cethure: qz iſaac non fuit p̄rimogenitus abrae ſed potius biſmael: ideo ſi ceteris paribus erant biſmael ⁊ iſaac pars in iure ſuccedendi ꝓueniret ꝺuplicitas heredi- ditatis ipſi biſmaeli ꝓpter p̄mogenituraꝫ. ſed falſuz eſt: ideo ex hac parte non ſtat argumentū. ⁊ tñ ꝺato qꝺ iſaac eſſet p̄rimogenitus nō ꝺebebat ſoꝛtiri ex iure cōmuni niſi ꝺuplicitatē ſortis in hereditate p̄na. Et quando ꝺz̄ qꝺ illa lex non ſtabat tēpoꝛe abrae ꝺicendum qꝺ lz fuit ꝺata poſtea moyſi in ꝺeute. tñ ante hoc obſeruabaꝯ a multis populis terre. ⁊ ſic fuit ꝺe multis alijs legibus iudicialibus quas ꝺedit ꝺeus hebreis. nā ante ꝺationem ſeruabanꝯ a populis terre. Oz aūt iſta ſeruaretur pz in iacob. nam quādo benedixit filijs ſuis Heñ. 49. ꝺixit rubē. rubē p̄rimogenitus meus: tu fortitudo mea ⁊ p̄ncipium ꝺoloꝛis mei p̄rioꝛ in ꝺonis maioꝛi imperio. i. qꝺ ad p̄rimogenitum pti nebat eſſe maioꝛē in ſucceſſione paterna. Hoc pz manifeſtius. 1. Para. 5. ſ. ruben fuit p̄mogenitus iſrael: ſed cū violaſſet thorū p̄ris ſui ꝺata ſunt p̄mogenita eius ioſeph ⁊ filijs: ⁊ non eſt ille reputatus in p̄mogenitum. ⁊ tñ filij ioſeph non haberent aliquid ſpāle inter ceteros niſi qꝺ habuerunt ꝺuas ſortes: cum qꝺlibet ꝺe alijs filijs iacob haberet vnicā. ergo ius p̄rimogenitu re quod habeꝯ ꝺeute. 21. ſ. qꝺ haberet p̄mogenitus ꝺupluz ad quēlibet fratrem ſuū fuit ſeruatum tēpoꝛe iacob qō fuit multo tēpoꝛe ante ꝺationem legis. ⁊ ſic fuit tempoꝛe abrae. Cōſiderandum aūt qꝺ iacob habuit quattuoꝛ vxores ⁊ ꝺuas p̄rincipales. ſ. liam ⁊ rachelem: ⁊ ꝺuas minus p̄rincipales. ſ. balam ⁊ zelphaꝫ ancillas iſtaruꝫ Heñ. 30. ⁊ tñ nunq̄ vocate ſunt iſte ꝺue ꝺcubine lz eſſent minus p̄rincipales ſed ſemꝑ vxores: etiaz filij earū non acceperūt minus ꝺe hereditate iacob. ſ. ꝺe terra chanaam ei p̄miſſa q̄ ceteri filij: qz quilibet ſuſcepit vnā ſoꝛtē ſolum p̄ter ioſeph qui ſuſcepit ꝺuas: qz ꝺata ſunt ei p̄mogenita rubē. iſtud aūt fuit qz lz bala ⁊ zelpha eſſent minus p̄ncipales vxores iacob: tñ habebāt ſubbarrationē ſiue ꝺata ſunt eis queduſſin in deſponſatione. ⁊ ſic lz cōiter teneaꝯ qꝺ ad hoc qꝺ aliqua vxoꝛ in lege veteri vocaꝯ ꝺcubina ſufficiat qꝺ ſit vxoꝛ minus p̄ncipalis: tñ nō ſufficit ſolū hoc qz q̄ꝺā accipiꝯ cū q̄duſſin. ⁊ iſta bz q̄ttuoꝛ p̄uilegia q̄ poſita fuerūt ſupra: ⁊ alia accipitur ſine ſubbarratiōe ⁊ illa caret illis. Cōſiderādum aūt qꝺ iſte modus loquēꝺi eſt in iure humano ⁊ apud ſanctos patres qꝺ illa q̄ cū ſolēnitatibus oibus traꝺuciꝯ vocaꝯ vxoꝛ. q̄ aūt affectu ꝺingali accipiꝯ. ⁊ tñ ſine ꝺotatione ſubbarratiōe ⁊ ſolēnitatibus vocaꝯ ꝺcubina ⁊ tñ licite teneaꝯ. ſic habeꝯ in ꝺecretis 33. ꝺiſt. ℌ. j. cum oz. concubina hic intelligiꝯ que ceſſantibus legalib⁹ inſtr̄is vnica eſt: ⁊ cōiugali affectu aſciſcitur banc con-

Notāꝺū ō q̄ttuoꝛ vxoꝛib⁹ iacob.

Modꝰ loquēꝺi iuriſ ātig. ō quo lati⁹ ꝺixī auctoꝛ. 1. reg. 8. c.

iugem facit affectus concubinā lex nominat.sic etiam in consilio toletano diffinitum est. z habeť eadem dist.c.1.ſ.siquis nō habuit vxorē z pro vxore ocubinam habet: vt vnius mulieris aut vxoris aut ocubine sit cōiter cōtentus.Ecce vbi licitā facit cōiunctionē cū ocubina. z tñ falsum esset nisi esset vere vxor. Item Isidorus de distantia veteris z noui testi z habeť eadez dist.c.xp̄iano.ait.xp̄iano nō dicā plurimas sed nec duas simul habere licitum est nisi vnā tantū aut vxorē aut certe loco vxoris si vxor deest ocubinam.ecce quare licitus est habere ocubinam.i.vxorē nō soleniter ductam:vñ glo.ibidem dicit cōcubinam esse mulierē non soleniter ductā.z tñ mutuus consensus incōruerit qz aliā ocubinam habere non licet vt pz.32.q.4.c. nemo.z vocať precipue ocubina q̄ minoris status est:z non q̄ ad eā accipiēdā fieri oporteat subbarrationē z donationē z solēnitates magnas.z hoc modo qō nō sufficit ad ducēdū vxorē sufficit ad ducendum legitimam concubinā.z hoc est qō sensit Isido.in.c.xp̄iano nunc allegato.ſ.dum vxor deest loco vxoris pōt haberi ocubina.ergo defectus vel impotētia complēdi aliquid facit dziam inter vxorem z cōcubinam hoc modo.istud erat vnum quod faciebat dziam inter sarram z agar atq; cetburā:qz sarra erat equalis in genere z diuitijs abrae:z nō poterat duci qz ipsa nō ꝺsentiret sine his solēnitatibus.ſ subbarrationum z reliquox.agar aūt z cetbura erant paupes z quocunq; abraā vellet eas ducere ꝺsentirēt.iste modus quasi loq̄ndi est in legibus humanis.nam cuz vir z vxor sunt imparis status existēte maioritate ex parte viri lex non dicit mr̄imonium sed ocubinatum:z ipsam nō vxorē sed ocubinaz vocat nisi dotalia instr̄a intercueniant.vt.C.de nuptijs imparilis.ℌ.immo.z ff.de donationibus.l.donationes.cū aūt sunt pares in statu dato q̄ non intercenerint instr̄a dotalia lex vocat vxorē vt.ff.de ritu nuptiax lege.in libere.z sic instr̄a dotalia in imparibus faciunt vocari vxorē q̄bus deficientibus vocať ocubina:z apud hebreos quedussin siue subbarrationes erat loco huius dotalis instrumēti:ideo cui non dabant quedussin vocari poterat ocubina.sic fuit de agar z cetbura. Nūc dōm est sic de vxore leuite qz illa vocať vxor:qz licite tenebať affectu ciugali z qz nō dederat ei quedussin:sed simpliciter acceperat qz erat forte minoris status q̄ ipse vocať ocubina.z sm istū modum rūdendi tolles multas difficultates q̄ in alijs locis repies.(De bethleez iuda).vocať bethleē iuda cū additione ad dziam alterius bethleē que erat in sorte zabulō vt pz Josue.19.(Que reliquit eum).ſ.dupliciter quantū ad legē thozi qz alteri viro copulata est adulterādo:ēt qz recessit ab eo.pz hoc ex littera hebraica q̄ dicit.(Et adulterata fuit sup ipm ocubina sua).i.preter ipm accepit aliuz virū ad coitum.z accipiť sup pro preter.ex hoc ēt pz q̄ non erat concubina simpliciter qz si esset ocubina etiaz si cōmiscereť alteri nō diceret adultera qz nulla lege ei tenebať: ideo erat vxor ducta sine solēnitatibus.z ista tenebať seruare viro fidē sicut si cū solēnitatibus ducta foret.(Et reuersa est in domū patris sui in bethleem).ſ.habitabat leuita in latere montis effraim:z ibi erat vxor ei cohabitās:z inde recessit in bethleem.cā recessus fuit timor qz fornicata fuerat z putauit q̄ occideret eaz vir. (Mansitq; quattuor mensibus apud eū).ſ.in istis.4.mēsibus leuita nō regsiuit eā eundo pro illa.Josephus lib.5.antiqui.vult q̄ vxor leuite non fornicata fuerit sed propter discordias recesserit a viro suo:z ꝟ videť tenere lr̄a nr̄a qz noluit dicere q̄ mulier fornicata ē sicut dicit littera hebrea: sed dicit q̄ reliquit eū z reuersa est in bethleē.vnde ait Josephus.vir leuita de populo qui erat sortis effrem z ibidē habitabat:de bethleem duxit vxorem.hic aūt locus est tribus iude. cūq; vehementer amaret cōiugez z eius pulchritudine victus afficereť qñ ab illa non similiter amabať:z ille ꝓterea passione amoris vteretur lites frequēter inter eos eueniebāt.ad vltimū vero mulier bis grauata relinquēs virum abijt ad parentes mense.4.vehemēterq; ferens vir q̄ amorem venit ad soceros solutisq; litibus placatus est circa eam.(Secutusq; est eaz vir suus).ſ.post quattuor mēses cū ipsa non rediret vir suus illuc iuit:qz forte expectauit q̄ ipsa peniteret z rediret ad eum vel parētes illius reducerēt eam.In hebreo dr̄.(Mānitq; ibi diebus quattuor mēsibus).vbi nos dicimus.4.mēsibus solū: z fuit positū diebus ex supabundanti.est tñ vt exponēs expositū intransitiue.ſ.stetit ibi diebus aliquot q̄ sunt.4.mēses.(Volens ei reconciliari).ista littera demonstrat intētionē iosephi ſ.q̄ nō recesserat mulier ꝓpter adulterium sed ꝓpter iurgia quotidiana:iō vir volebat reconciliari ei tanq̄ offendisset eaz iurgijs vehementibus z irrationabilibus.(Atq; blandiri).ſ. loquendo ei verba blanda qualia sunt verba amatox.sic dicit Ben.34.de sichem qui diligebat nimis dinaz filiam iacob quā defloxauerat ipsaq; tristis erat.z dr̄.tristem blanditijs delinuit.essent autem iste blāditie ꝓmittendo q̄ nunq̄ amplius iurgareť cum illa sed diligeret vt aīam suam z alia tenera verba amantū que solēt generare teneros affectus:ideoq; blanditie appellanť.Istud ꝓcedit exponēdo litteram ad intentionē iosephi z littere nostre que volunt eā non fuisse fornicatā.Sz exponēdo sm litterā hebraicā.dōm q̄ vir offensus fuerat adulterio vxoris:qz tñ pulchritudine vincebať cogebať diligere eaz: z tener affectus amoris feros iracūdie iustissime compescebat z penitus domabat motus.sic ait Seneca tragedia.4.cuius nomē est.hippolytus.carmine.3.in fine q̄ amor oēs passiones ēt ferocissimas cessare facit z ei obediūt:vnde cū mulier debuisset veniam petere vir domitus magnitudine amoris tāq̄ dos ductus ad victimā vxorē p̄cabatur pro recōciliatione: blādiebaturq; ei tanq̄ ipse illā offendisset.multa enī similia legimus z vidimus de q̄bus non opz dilatare sermonem.sic pz Esdre 2.c.4.vbi īducit exemplū de fortitudine mulieris quō ipsa viros domet.(Et secū reducere).tā intense diligebat leuita ille vxorem suā q̄ fine illa difficilē putabat se sustinere vitaz.(Dabēs in comitatu puerū).ſ.ad seruiendum sibi z vxori sue cum reduceret eā.(Et duos asinos).ſ.vnum ad equitaturam vxoris z aliū ꝓ se vel ad deportationem necessariox in via.qō pz qz qñ venit in gabaa dixit se portare oia necessaria taz pro se q̄ ꝓ asinis:z nulla re indigere nisi hospitio.(Que suscepit eū.) ſ.gratis.nā lz prius recessisset ab eo irata:qz tñ videbat nūc eū ad se venientē benignū gauisa est:z hoc quocunq; modo accipiať q̄ mulier recesserit.nam si dicať q̄ ipsa recesserit timore mortis ꝓpter adulteriū:nunc vidit virum benigne ad se venientem z gauisa est:qz p hoc remittebat ei mortē.Si vero dicatur q̄ recesserat ꝓpter iurgia z rigorem viri:nunc videbat eū desiderantē reconciliari ei z blandientē:iō recepit eū(Et introduxit in domū patris sui).ſ.qz ipse vidit eū ꝓmo venientē z fecit introire in domū patris sui ad manēdū.(Qō cū vidisset socer eius).ſ.q̄ filia sua introducebat virū suum leuitā in domū. In hebreo dr̄. (Qō cū vidisset pr̄ puelle).z sic littera nostra signat q̄ ista puella erat vxor leuite qz vocat patrē puelle socerū leuite.littera aūt hebraica significat non esse vxorē vel saltē non significat illud lz non signet ℌzium:cum dicat q̄ cuz vidisset pater puelle.z tñ hoc nihil agit qz.j.postea vocat eum socerū z puellā vxorem leuite.sed variat modū loquendi ex cā supza assignata.(Ūq; vidisset).ſ.vidisset leuitam introeuntem in domū.(Occurrit ei letus).istud fuit gaudiū ꝓpter reconciliationē viri ad vxorē.nam siue recessisset puella ꝓpter adulteriū siue pp iurgia:cū nunc videret vix sibi recōciliari erat gaudiū.(Et ampleratus est boiez).ſ.p̄ gaudio amplexat⁹ est illū.

¶An licuerit isti leuite accipere vxorem de bethleem. Et qūo licebat viris de vna tribu accipe vxorē de alia tribu. Qō.5.

Queretur circa hoc an licuerit isti leuite accipere vxorem de bethleem. ¶Aliquis dicet q̄ non: qz deus iusserat q̄ viri acciperent feminas de tribubus suis i vxores:z mulieres acciperēt viros de tribubus z familijs suis Nume.36.c.ergo leuita non poterat accipe vxorez nisi de stirpe leui.bethleem tñ erat ciuitas de sorte iude vt hic dr̄.z sic acciperet vxorem de ꝓgenie iude. ¶Responderi posset ad hoc q̄ leuita iste accepit vxorem de stirpe sua.ſ.leuitarum:z quando dicitur q̄ erat de bethleem non obstat:qz in bethleem habitabant leuite z alicuius illorum poterat esse ista puella filia. pz hoc de leuita qui venit in domum miche.nam ille erat leuita de bethlem supza.17.z sic multi alij habitarent ibi. ¶Sed ista responsio non est necessaria qz presupponeretur q̄ leuite non possent accipere vxores nisi de tribu leui.sed falsum est: qz leuite accipiebant vxores de quibuscūq; tribubus. ¶Pro quo sciendum q̄ in leuitis erat specialius q̄ in ceteris viris israel.nam lex de accipiendo vxores de eisdem tribubus fuit data propter impermixtionem possessionum:quia si commiscerētur femine z viri diuersarum tribuum necesse erat hereditates de vna tribu transire in alteram per successionem filiorum.sicut pz exemplu qō posuerunt filij manasse contra filias salphaad.ſ.q̄ ipse successerant patri suo in defectu filiorum: z si nuberent vires alterius tribus filij illarum succederent in hereditate materna:z qz filius est de tribu z cognatione patris z non denominatur de cognatione matris:potissime in veteri testamento vbi seruabantur valde iura primogenitute illa pro hereditatis matris que fuerat de tribu manasse transiret ad

tribum

Sarra erat eqlis i gre z diuitijs abrae.

ꝓ

z

Bethleem iuda q̄re sic dicať.

Littera hebrea.

Intētio iosephi penes litteram.

Lra in hebreo.

A Luiusdā rñ. ad q̄.

Quedaz rñ. ad q̄.

Cōsutat.

Notāᵭ.

tribum illam de qua essent viri cuꝫ quibus contraberent. ⁊ sic permiscerenᵗ sortes q̃ a ꝓncipio distincte fuerant. ⁊ ob hoc data est lex dicta Nume. 36. c. In leuitis aũt non stabat hoc: qz leuite nullã hereditatẽ habebãt inter ceteros israelitas Nume. 18. ⁊ Deute. 18. ⁊ sic non essent cã perturbationis sortiũ. qõ ꝑz qz aut leuita acciperet vxorẽ de tribu non leuitica: aut vir non leuita acciperet vxorẽ de filiabus leuitaruꝫ. Si scõo modo nõ erat aliqua confusio: qz filia leuite non poterat succedere eo q̃ erat femina. Etiam dato q̃ in casu posset succedere non habebant leuite aliquid imobile in quo possent eis succedere posteri sui: ideo lꝫ filij huius mulieris ꝓtinerent ad tribum illam de qua erat vir suus non fiebat confusio sortiũ: eo q̃ nihil de sorte leuitarũ transibat ad aliã tribum ꝓpter feminam: cum leuite nihil imobile haberent qõ posset transire ad alias tribus: iõ expresse erat ꝓmissum q̃ filia sacerdotis vel leuite posset accipi in vxorem a quolibet de populo. sic ꝑz Leui. 22. s. si filia sacerdotis cuilibet ex populo nupta fuerit de his q̃ sanctificata sunt: ⁊ de primitijs non vescet. q. d. si nubet alicui nõ de populo sed de sacerdotibus vel leuitis poterat comedere de scificatis. Rõnes horum ibi declarate sunt. Si aũt leuita acciperet in vxorem aliquam de alijs tribubus nõ sequebat aliqua confusio sortiũ: qz accipiebãt tales mulieres que non haberent speciem succedendi patribus: ⁊ tunc filij eaꝝ erant de stirpe leuitarum: ⁊ nihil transibat de alia tribu ad tribum leuitarũ ꝓpter mulierẽ illam. ¶ Si aũt cõtingeret q̃ mulier accepta a leuita aliquo modo esset succedẽs patri in hereditate: vtpote deficiẽtibus filijs videbat tunc dubium. s. qz filij huius mulieris accipere debebant id qõ ꝓuenerat matri: ⁊ ipsi essent leuite ꝓpter patrem: ⁊ sic leuite haberent sortem. ¶ Dõm q̃ cum sic cõtingeret non debebat mulier illa succedere eo q̃ filij sui erant inhabiles ad aliquid possidendũ imobile: ideo redibat hereditas ad patruos vel ad alios ꝓpinquos patris: vel vt si non staret filia ſm ordinez qui ponit Nume. 27. c. ⁊ ſm hoc multi de leuitis ⁊ sacerdotibus accipiebãt vxores de alijs tribubus. naz ioiada ſũmus sacerdos accepit in vxorem ioſabã filiam regis ioram. 4. Reg. c. 11. De reliquis aũt israelitis erat alia lex. naz iubebat q̃ quilibet acciperet vxorez de tribu sua: ⁊ quelibet mulier acciperet virum de tribu ⁊ familia sua Nume. 36. Qõ Nicolaus ⁊ quedam alij intelligũt de mulieribus q̃ succedebãt in hereditate paterna. Pro quo cõsiderandũ q̃ in veteri testamẽto mulieres nõ succedebant patribus sed soli masculi: vnde dato q̃ quis haberet. 30. filias ⁊ vnicum filiũ ille erat heres vniuersoꝝ imobilium. cũ aũt deficiebãt filij succedebãt filie. De filijs aũt erat generale q̃ siue multi siue pauci essent q̃libet succedebat ſm partes equales: preter ꝓmogenitum qui sortiebatur duplum ad quẽlibet aliorum fratrũ. hoc ꝑz Nume. 27. iuncto Deut. 21. Dicunt ergo isti q̃ filie qñ succedere debebant patri nõ poterant nubere viris aliarũ tribuum: qz in illis erat casus legis vt in filiabus salphaad que succedebãt patri: ⁊ ꝓpter hoc lex data est ne cõmiscerenᵗ sortes. cũ aũt femina erat non successura patri vtpote stantibus liberis maribus dicunt q̃ poterat accipere virum de alia stirpe: qz ibi non sequebat confusio sortium. ¶ Sed dõm q̃ ista regula erat generalis quãtuꝫ ad oẽs viros ⁊ feminas aliarũ tribuum qualitercunq̃ se haberẽt. sicut ꝑz Nume. 36. ⁊ ibi ꝓbatum est. Et ratio huius est: qz lꝫ ratio legis fuerit vt nõ ꝓmiscerenᵗ sortes: tñ opꝫ q̃ teneatur lex tã in illis de quibus manifestum est q̃ succedere debent q̃ꝫ in alijs de q̃bus est dubiũ. naz mulier erat q̃ nõ posset in aliquo casu dato succedere: vtpote aliquis genuit filios ⁊ filias iã apparet de filiabus q̃ non debẽt succedere ꝓpter liberos mares. si ergo imediate liceret illis accipere viros de alijs tribubus: cõtingeret interdum q̃ fratres illarũ morerenᵗ sine liberis ante mortẽ patris ⁊ manebat successio filiabus: ⁊ iaz essent tradite alijs viris. ex quo seq̃bat necessario q̃ permutarentur hereditates sortium. ¶ Itez dato casu sortiori. s. q̃ quis haberet filios ⁊ filias ⁊ morereᵗ succederẽtq̃ filij: deinde illi morerenᵗ non susceptis liberis veniebat hereditas ad sorores: vel dato q̃ isti succedẽtes patri gignerẽt filios ⁊ morerenᵗ ipsi ⁊ patres eoꝝ manebat successio sororibus tanq̃ si isti nunq̃ habuissent liberos. ergo lꝫ mulier non videretur successura patri semper pendebat in dubiũ an succedere posset aliquo casu dato quousq̃ moreretᵗ: ideo ꝓpter istud dubiũ fuit lex generalis ad oẽs viros ⁊ feminas: qz q̃libet femia poterat applicari ad casuꝫ legis. s. ne trãsiret hereditas ad illã tribum. ¶ Sed aliquis obijciet q̃ sicut leuite accipiebãt interdũ coniuges quibus eueniebat q̃ succedere deberent patribus: ⁊ tunc successio conuertebat ad ꝓximos de familia illa: ⁊ non succedebãt iste mulieres nec filij earũ. ita fieret in viris aliarum tribuũ qui acciperẽt mulieres quas ꝯtingeret succedere patribus: qz tunc cõuerti põt successio ad ꝓximos illius tribus. ¶ Dõm q̃ nõ est simile de leuitis ⁊ de alijs: qz filij leuitarũ eo q̃ erant filij leuitarum erãt ꝓhibiti succedere ⁊ ꝓuati omni iure possidẽdi rẽ aliquã imobilẽ. q̃q̃ꝫ ergo nõ succederẽt in parte illa hereditatis q̃ alis ꝓueniebat matri non fiebat eis grauamẽ. filij tñ alioꝝ virorumꝫ poterant possidere: ⁊ succedere debebant de iure patribus ⁊ ẽt matribus si aliquid haberẽt. Q; ergo nunc mater haberet aliquid in quo nõ posset succedere filius qui alis nõ erat ꝓuatus iure succedendi videbat valde grauatorium: ideo leuitis licuit accipere vxores de quacunq̃ tribu. alijs aũt viris non licuit sicut declaratum est Nume. 36. c. Cũ aũt ꝺrium aliquando reperiatur est dispẽsatio in quibusdã sicut in regibus: vtpote quãdo dauid accepit michol filiã saulis in vxorẽ ⁊ in ꝙbusdaꝫ erat peccatum. nam nec opꝫ oia excusare cũ videamus quedaꝫ pessime facta. ⁊ sic vir iste leuita potuit licite accipere vxorem de bethleem lꝫ non esset de stirpe leuitarum.

¶ Si mulier alicuius in veteri testõ adulteraretᵉ: an poterat vir suus reconciliare eaꝫ sibi vel tenebat subire penã legis. Qõ. 6.

Queretur vlterius si peccasset mulier istius leuite adulterãdo: si poterat ei recõciliari vir ita vt nõ occideretᵉ. ¶ Aliquis dicet q̃ nõ poterat: qz Nume. 35. dr q̃ reus mortis ꝓ nullo ꝑcio dimitteretᵉ sed statim occideretur: ita ergo precibus vel alia occasione non posset remitti ei mors: ⁊ tñ mortis rea erat mulier q̃ fornicabatᵉ. ergo non poterat ei remitti sed tenebatᵉ iudex eam occidere. ¶ Rñdendũ q̃ aut erat crimẽ manifestũ qõ ꝓbari posset: ⁊ sciebatᵉ ab aliquibus de populo aut solus vir cognouerat hoc. Si scõo mõ dicendũ q̃ non tenebatᵉ eam accusare sed poterat ei remittere: qz vindicta legis in fauorẽ viri erat ĩtroducta ⁊ non peccabat remittẽdo peccatũ: sed potius merebatᵉ qz lex non obligabat virũ ad accusandũ eam sed dabat ei ptãtẽ ad hoc. põt aũt quilibet renunciare iuri suo qñ in fauorẽ eius solitus introductum est. Nec obstant ad hoc casus spãles qz ibi in fauorẽ aliorũ inroductũ est ius: ⁊ nõ ipoꝝ qui volunt renũciare ⁊ nõ possunt. Si aũt adulterium esset publicum vel notorium aut qualiterq̃ꝫ ꝓbabile: quilibet de populo poterat accusare qz erat crimen publicũ ad cuius accusationez quilibet de populo admittitur. ¶ Dõm tñ q̃ si nullus accusaret adulteram dato q̃ notũ esset iudici per notorietatem facti aliquã adulteratamꝫ iudex non poterat eã cõdemnare. Sic ꝑz Jo. 8. vbi ꝑsentata est Xpo mulier capta in fornicatione ⁊ accusabatᵉ coram eo: ⁊ cũ accusatores insisterẽt ipse ꝺnabat eam indirecte dicẽs: qui sine peccatoꝝ vestrũ est primum lapidẽ mittat in eã. postea aũt illis recedẽtibus ⁊ ꝙ hoc desistẽtibus ab accusatione xps eam non condẽnauit sed potius absoluit dicẽs. mulier quis te accusat. ⁊ illa. nemo dne. tunc xps dixit. nec ego te ꝺnabo. q. d. si continuassent in accusatione tui aduersarij oportuisset te condẽnari: qz tñ ipsi destiterunt nec ego debeo contra te ꝓcedere. ⁊ tñ ibi erat ꝑtñ notũ xpo non vt deo sed vt iudici: qz dixit mulieri. vade ⁊ amplius noli peccare. Etiã qz prius dixerat. qui sine peccato vestrũ est: ꝓmũ lapidẽ mittat in eam. ⁊ tñ istam condenationez iudicialiter nõ tulisset nisi constitisset euidẽter per ꝺfessionẽ mulieris vel testes adulterium ꝓpetratum. a fortiori ergo nõduꝫ cepto negocio iudicialiter dato q̃ iudex sciret mulierẽ adulteratam non poterat eam condẽnare. ¶ Sciendum tñ q̃ si iudex volebat esse tãq̃ vnus de populo cui competeret accusatio ⁊ ꝓsecutio criminis publici deposita auctoritate iudicis poterat esse vt accusator: ⁊ si ꝓduceret sufficientes testes coram alio iudice q̃ cognoscere posset obtinebat ꝺnationẽ cõtra adulterã. sic ꝑz de duobus senibus q̃ accusauerũt susannaꝫ. nã illi erant iudices. ⁊ tñ ipsi ꝓtulerũt vt accusatores vt patet Dañ. 13. ¶ Sciẽdũ ẽt q̃ viro nõ accusante vxorẽ adulteram q̃libet de ꝓplo poterat accusare: qz erat adulteriũ de crimibus publicis cuius ꝓsecutio ptinet ad quẽlibet de ꝓplo. sic ꝑz de illa muliere q̃ ducta est ad xpm Jo. 8. nã multi ꝓtulerũt accusãtes eã. ⁊ tñ nõ esset q̃libet vir eius. Etiã nullus accusauit eã vt ꝓbẽsa ẽ mõ in adulterio. Etiã qz si aliqs istoꝝ vir fuisset mulieris illius nõ accusasset eã coram xpo qz illa accusatio erat solũ ad tẽtandũ: sed coram iudicibus suis q̃ poterãt ꝺnare ad mortẽ. Itẽ ꝑz in duobus senioribus accusantibus susannã de adulterio: qz neuter illoꝝ erat vir susanne vt ꝑz Dañ. 13. ¶ Sciẽdũ tñ q̃ ꝓsecutio istius crimis ptinebat ad quẽlibet: ⁊ tñ si vir

Leuite poterant vxores ducẽ ỏ q̃ libꝫ tribu isrl: tñ nõ succedebãt tales vxores leuitaꝫ pribus suis. B

Dubiũ.

Rñsio.

De successione hẽditatũ ſm Nic. L

Cõfuta. 1. rõ.

2. rõ.

D

Obõ.

Doc. rñ. ad quesitum.

Nota.

Notãdum

B

Notãdum

Notãdum

remitteret cessabāt oēs accusationes alioꝝ eo q̄ ei iniuria illata fuerat. sic p̄z in crimibus publicis. s. in adulterio homicidio
Obiectio. ⁊ silibus. ¶ Sed obijciť q̄ ēt viro nolente accusareť vxor de adulterio ab alijs vt p̄z de susanna. naz dī q̄ vir suus ioachim
volebat nimiꝭ ⁊ erubescebat q̄ talia dicerenť de susanna. ⁊ tñ
Rūfio. duo seniores populi (nō obstāte hoc) accusabāt eā. ¶ Rñden dū q̄ ꝫ ioachim nō accusaret susannā qz ipe nesciebat crimē ⁊
volebat si aliqd tale factū fuisset: tñ nō repugnabat senioribus
accusantibꝫ eo q̄ si vxor ꝑpetrauerat adulteriū ipse ex hoc eēt
ifamatus: ⁊ ob hoc nollet eā retinere: ⁊ sic ꝑcedebat accusatio
£ senioꝝ. si tñ ꝓhibuisset accusationē vir susanne nulla accusatio
† susciperet ꝫ eā. Sic erat hic de vxore leuite q̄ si ipse vellet ei
remittere ⁊ recōciliare: siue crimē esset notoriū siue qualecūq̄z
† nō poterat gsq̄ eā accusare. (Mansitq̄ gener in domo soceri diebus tribus). istis tribus diebus mānsit in gaudio recōciliationis facte: ⁊ nō petebat q̄ dimitteret recedere: sed imedia
Zra in hebreo. te post hoc petijt dimitti. In hebreo dī. (Mānsit vir in domo soceri). ⁊ nō dī gener. sed idē est: qz si vocať vnus istoꝝ socer necessario vocabiť alter gener: qz ista relatiua sunt. (Comedēs cū eo ⁊ bibēs familiariter). s. comedebāt ⁊ bibebāt cuz magna familiaritate ⁊ letitia de reconciliatione facta.

¶Die autem quarto de nocte consurgens ꝑficisci voluit. Quem tenuit socer: ⁊ ait ad eū. Gusta p̄ius pusillum panis ⁊ conforta stomachum: ⁊ sic proficisceris. Sederuntq̄z simul ac comederunt ⁊ biberunt. Dixitq̄z pater puelle ad generum suum. Queso teyt hodie hic maneas pariterq̄z letemur. At ille cōsurgens: cepit velle proficisci. Et nihilominus obnixe eum socer tenuit: ⁊ apud se fecit manere. Mane autem facto parabat leuites iter. Cui socer rursum. Obsecro inquit vt paululum cibi capias: ⁊ assumptis viribus donec increscat dies: postea ꝑficiscaris. Comederūt ergo simul. Surrexitq̄z adolescēs cum vxore sua ⁊ puero. Cui rursum locutus est socer. Considera q̄ dies ad occasuz
2.reg.11.b declinioꝝ sit: ⁊ propinquet ad vesperū. Mane apud me etiam hodie: ⁊ duc letum diem: ⁊ cras proficisceris vt vadas in domū tuaz. Noluit gener acquiescere sermōibus eius: sed statim perrexit ⁊ venit contra iebus que
Als ✝ vocabať. altero nomine ✝ vocatur hierusalem ducēs secum duos asinos onustos: ⁊ concubinaz.
Als ✝ aderat. Jamq̄z ✝ aderant iuxta iebus: ⁊ dies mutabatur in noctem. Dixitq̄z puer ad dominū suum. Veni obsecro declinemus ad vrbē iebuseoꝝ: ⁊ maneamus in ea. Cui respōdit dñs. Non ingrediar oppidum gētis alienē que non est de filijs israel: sed transibo vsq̄z gabaa: ⁊ cū illuc puenero manebimus in ea: aut certe in vrbe rama. Transierunt ergo iebus: ⁊ ceptum carpebant iter.

Vrozis reciliate reductio. **Die aūt quarto.** Hic ponit scōm huius partis. s. vrozis reconciliate reductio. ⁊ dī. (Die aūt quarto de nocte consurgens). visum est satis fuisse ad gaudiū reconciliationis mansisse tribus diebus in domo soceri: nunc die quarto redire parabat ad ꝓpria. ⁊ ad hoc surrexit de nocte. s. vt pararet ea que ad iter erāt necessaria: ⁊ diluculo recederēt ne demorareť aliqua ꝑte diei apud socerum.
† (Proficisci voluit). i. incepit se parare ad iter. (Quē tenuit socer). s. sermonibus suasorijs ozās ne recederet. (Et ait ad eum. gusta p̄ius paululū panis). note panis itelligiť q̄cq̄d comedi p̄t.
† naz ⁊ mel intelligiť appellatione panis vt p̄z. 1. Reg. 14. de ionatha qui comedit mel ⁊ incidit in piuriuz siue penam patris. ⁊ tñ pater dixerat. maledictus qui comederit panē vsq̄z ad vesperū. Etiā est modus iste loquēdi vrbanus: q̄z aliqui volētes laudare res suas dicūt se alicui daturos panē ⁊ aquam: ⁊ inuitant eū ad multos cibos. (Et cōforta stomachū). s. stomachus confortať sumpto cibo q̄z tunc dz quid digerat. cuz vero nihil est oportet q̄ humidū radicale ꝺsumatur agente caloze stomachi. cōpetit aūt pani potissime confortare. sic habeť p̄s. 103. s. panis coz hominis ꝺfirmet. similiter locutus fuit abzaā tribus angelis venientibus ad eum Gen. 18. s. ponā buccellaz panis ⁊ ꝺforzate coz vestrū: ⁊ sic transibitis. (Et sic ꝑficiscere). i. postq̄z comederis ꝑficiscaris. Uel sic ꝑficiscere. s. cōfortato stomacho ⁊ nō ieiuno. (Sederuntq̄z simul ⁊ comederūt atq̄z biberunt.) Intētio soceri erat detinere generū aliquot diebus qz gaudebat videns eū apud filiam: ⁊ ob hoc querebat occasionē detinē di eum: ⁊ sic sedit cū eo ad comedēdū. (Dixitq̄z pater puelle ad generū suum). iterum p̄z hic q̄ erat ista puella vxor qz nūc vocatur leuita gener: qō non stat nisi pater puelle sit socer cū ista sint correlatiua. (Queso vt bodie hic maneatis). i. rogo q̄ nō curetis bodie recedere sed gescamus vacātes delicijs. (Pariterq̄z letemur). s. comedēdo ⁊ bibēdo ⁊ colloquēdo ⁊ videndo. nā amici inuicē valde gaudēt de mutua visione ⁊ collocutione: qz iste est actus eoruz. s. conuiuere vt p̄z. 9. ethi. conuiuere aūt magis accipiť in collocutione q̄z in cibozˉ cōicatione. vnde ait ꝑh̄s vbi. s. conuiuere est mēte ⁊ verbo participare: ⁊ non quēad modū aialia in eodē pasci. (Atq̄z ille ꝺsurgens cepit ꝑficisci) s. finito cibo. nā nō sederat ad cibū aio manendi die illa apud socerū sed recedēdi. nā sic socer dixerat. stans aūt socer in mensa dixit vt gener maneret ibi die illa: ⁊ ille nō acgescens surrexit de mēsa vt ꝓgrederet. ⁊ dī q̄ cepit velle ꝑficisci qz cepit iteꝝ disponere sarcinulas suas ad recedēdū. Uel cepit ostendere aīum recedētis. (Et nihilominus eū obnixe tenuit socer). i. nō obstāte q̄ leuita conaret recedere tenuit eū obnixe. i. instāter vel cuz magnis p̄cibus socer. (Et apud se fecit manere). s. vicit eū p̄cibus ⁊ tenuit die illo. s. quarto. (Mane antē facto) s. in die sequenti qui erat dies qntus. In hebreo dī. (Die quinto). vbi nos dicimus. mane facto. ⁊ idē est: qz istud mane erat diei qnti cū pateat supza ex littera q̄ māsisset diebus. 4. leuita apud socerū suū. (Parabat leuites iter). s. disponēdo sarcinulas vt ꝓgeret. (Cui socer rursum). i. iterū dixit hoc. s. qz die q̄r to p̄cedēti b̄ idē fecerat. In hebreo dī. (Cui pater puelle rursum). sed idē est: qz aliquādo vocať socer ⁊ aliqñ vocať pater puelle. erat tñ vere socer vt declaratū est. (Ozo te ingt vt paululū cibi accipias). verba soceri signabāt q̄ leuita comederet modicum ad itinerandū: ⁊ tñ intendebat tenere eū sicut precedenti die. (Et assumptis viribꝫ donec increscat dies). i. assumēdo cibū assumas vires ⁊ recreeris donec increscat dies. i. elabať aliquāta pars diei. dī aūt dies increscere cū labitur: qz sol surgit ⁊ tēdit ad maiorē altitudinē vsq̄z meridiē. (Postea ꝑficiscaris). s. postq̄z trāsierit aliquāta pars diei: ⁊ modicū generis. (Comederūt ergo simul). itēdebat eū socer allicere per simultanea gaudia: iō comedebat cū eo ⁊ ꝺgaudebat vt ille commanere desideraret. (Surrexit adolescēs). s. surrexit de mensa. vocať leuita adolescēs qz adhuc etate iuuenis erat. (Ut ꝓgeret cum vxore sua ⁊ puero). erat iam sibi molestū tādiu manere: quia manēdo apud socerum familiaria negocia dimittebat. ⁊ dī cum vxore ⁊ puero qz nullum alium comitatū habebat. vnde supza dictū est q̄ leuita habebat in comitatu suo vnū puerū ⁊ duos asinos. (Cui rursum locutus est socer). volebat iterū eum detinere qz gaudebat videndo filiam. In hebreo dicit. (Cū ꝺcubina sua ⁊ puero). vbi nos dicimus cū vxore. sed aliquādo vocať ꝺcubina ⁊ aliquādo vxor vt. ē. dictuz est. (Cōsidera q̄ dies ad occasum declinioꝝ sit). i. ꝺsidera q̄ sol declinat ad occidentē: ⁊ modica pars diei supest ad iter: ideo inutile est ꝑficisci hodie. vocať aūt dies hic ipse sol q̄ aliqñ eleuať: ⁊ aliqñ deprimiť p circulū suum. nam als ꝓprie sumendo diem nō est verū q̄ inclineť: qz dies tēpus q̄dam est ⁊ non mouet ascendendo nec descēdendo. (Et approximat ad vesperam). i. ad tardā horā diei. vocať vespa ꝓprie q̄dam pars temporis ante occasum solis: ⁊ tamē largius accipiēdo vocať vespera totū tp̄s postq̄z sol icipit declinare a circulo meridiano. (Mane apud me hodie). In hoc p̄z q̄ socer supintendebat tenere leuitā. naz als non dixisset ei supza q̄ maneret donec incresceret dies: quia ista erat occasio nō recedendi. ⁊ dī. etiā hodie. i. sicut mansisti heri qz te detinui ēt mane hodie. (Et duc letum diem). i. habebis diem letum quiescēdo mecum in colloquijs ⁊ cibis.

† ⁊ cibis. (Et cras ꝓficiscēris vt vadas in domū tuā). i. iā cras
S non te tenebo ⁊ poteris libere in domū tuā ire. In hebreo dr.
† (Ecce declinat vel sedit dies: dormi hic ⁊ quiescat cor tuum ⁊
Lra ī he antelucabis cras ad iter vestrum ⁊ ambulaueris ad tentoriū
breo. tuū). eadē sīa est q̄ in littera nr̄a. ⁊ tī littera nostra ponit eam
in ḡbusdā verbis magis extēsam ⁊ politā. ecce declinat vel se
dit dies. vbi nos dicimus. ꝯsidera ꝙ dies ad occasum declinat
or fit. qō aūt littera nostra dixit. ⁊ ꝓpinquat ad vesperā. fuit ad
explanationē: ⁊ non ad necessitatē. dormi hic. dicit lr̄a nr̄a. ma
ne apud me hodie. ⁊ est planior. qr dicēdo. dormi hic. non nisi
noctē signat superesse. dicēdo. mane hic hodie. designat supesse
saltē aliquā partem diei. gescat cor tuū. dicit. ꝓduc letum diē. ⁊
est lr̄a nr̄a planior. ⁊ antelucabis ad iter vestrū. ⁊ ēt cū dr. am
labitis ad tentoriū tuum: est turbata ⁊ barbara locutio. vocat
domus tentorium qr multi israelitar illo tpe in tentorijs mora
† bantur. (Noluit gener acquiescere sermonibus eius). erat. n.
valde solicitus pro negocijs suis familiaribus: ⁊ putabat se sic
† detinendum quotidie a socero. (Sed statim perrexit). s. facto
† prandio q̄q̄ declinasset dies valde ad occasum. (Et venit cō
6 tra iebus que altero noīe vocabat hierusalē). illo tēpore quā
do leuita transiuit per illam iebus vocabat qr tenebat a iebu
seis. De noībus multis hui⁹. s. solyma luza bethel hierosolyma
Notāð. iebus helia vrbs sacra hierusalem declaratum est Heñ. 12. et
28. ⁊ ibi vide ēt ⁊ mutationē istor noium. ¶ Sciendū ꝙ hie
rusalem distat a bethleem de qua recedebat leuita qr bethleez
est magis meridiana q̄ hierl̄z. nā bethleez ē ī sorte iude ⁊ hierl̄z
est in sorte beniamin. ⁊ tī sors iude est in latere meridiano ter
re chanaā Josue. 15. c. ⁊ qr ibat leuita iste ad ciuitatē suā que
erat in sorte effraim vt pz. ꝫ. erat iter ꝓ hierusalem: eo ꝙ hieru
salē erat magis meridiana q̄ ciuitas leuite cū sors effraim eēt
magis aquilonaris q̄ sors beniamin vt declaratus est Josue.
15. et. 18. ⁊ nunc leuita ꝓcedebat a meridie versus septētrio
† nē. (Ducēs secū duos asinos onustos). s. ducebat in asinis illis
necessaria ad iter: sicut pz. ī. ⁊ sorte socer donauerat ei aliquid
† quod portaret cū apud eum quieuisset. 4. diebus. ⁊ sic erāt asi
† ni onusti. (Et cōcubinam). hic lr̄a nr̄a vocat concubinā cū cō
† muniter vocet eam vxorē. sed ratio mutationis supra assigna
† ta est. (Jāq; aderant iuxta iebus). i. iuxta hierusalē. s. qr apud
Lfebui⁹ eā transituri erant cū esset iter rectum per illam. (Et dies mu
expositō tabat in noctem). s. qr incipiebat sol intrare sub horizōte. vel
erat ꝓpe: ⁊ ibi sunt confinia diei ⁊ noctis. ⁊ dr vnum mutari
in alterum. est autem modus loquendi iste vulgaris. nam dies
non mutat in noctē cū non possit fieri ꝺuersio in his q̄ nō ha
bēt materiā: sed fiebat nox ex die. i. post diē: qr in his q̄ trāsmu
tant ꝓprie postq̄ fuit vnū ē alterꝫ: ita cū definēte die fit nox: dr
Lra in mutari dies in noctē. nō tī totaliter sol occubuerat vel erat in
hebreo horizōte: sed erat ꝓpe ita vt iā esset tēpus declinandi ad hospi
† tiū. naz. ī. dr ꝙ occubuit sol eis apud gabaa. In hebreo dicit.
† (Dies descendit nimis). i. sol valde inclinatus fuit. s. qr erat iā
*Qō. apud horizōtem vel ꝓpe. ⁊ accipit dies ꝓ sole vt. ꝫ. dictus est.
7. (Dixitq; puer ad dñm suū). accipit puer ꝓ ꝺditione famula
A tus ⁊ nō pro etate. ⁊ isto mō ꝺsuevimus vulgariter loqui dicē
Ān pec tes būc esse puerū illius: lz fit senex dū sit famulus eius. (Veni
carat le obsecro declinemus ad vrbē iebuseor). i. declinemus ad ma
uita si in nēdū ista nocte in hierusalē que erat vrbs iebuseor. i. tūc tene
troierat baf a iebuseis. ex hoc pz qō. ꝫ. dicebaf. s. ꝙ factū fuerit istud an
ad hospi te mortē calepb ⁊ institutionē othonielis in iudicē. nam hieru
tādū inē salē capta est de manu gentiliū tpe calepb vt pz. ꝫ. 1. c. (Et ma
iebuseos neamus in ea). s. hospitemur hac nocte. (Qui rñdit dñs. nō in
ī hierl̄m. grediar oppidū gētis aliene q̄ non est de filijs israel). s. nō in
Quiusdā grediar oppidū iebuseor qr nō sunt isti israelite. ¶ Que
rōnes in rel an peccauerat leuita si introierat ad hospitandum inter ie
diuersuz buseos in hierusalē. ¶ Aliqs dicet ꝙ fic: ꝫ qr vetita erat israe
ꝫ 1. rō. litis ois cōmunicatio cū chananeis vt pz Exo. 34. ⁊ Deute. 7. ⁊
2. rō. cū manere in hierusalē erat cōmunicare chananeis qr viri lo
ci illius erāt de stirpe iebuseor qui erāt chananei. Jtē leuita di
xit. nō ingrediar oppidū gētis aliene. ⁊ sic vitauit illos solū ex
Rñsi. ad hoc ꝙ erāt alieni respectu israelitarū: ideo pcñ erat manere cū
quesitū. illis: alioquin nō vitasset illos inquantū alienos sed ex alia rō
1. rō. ne. ¶ Rñdendū ꝙ non peccauerat leuita si inerat ad hospitā
dū inter iebuseos in hierusalē: qr israelitis non erat vetita cō
municatio chananeor nisi quātum ad amicitias magnas con
trabēdas. s. cōicando in comedēdo ⁊ bibēdo: qr tunc poterat is
2. rō. raelita ire ad comedendū cū amico suo chananeo: ⁊ ille daret
ei cibos ꝺsecratos idolo Exo. 34. ⁊ istud fieret in pcñ israeli
tis. ¶ Jtē vetabaf cōtractio federū matrimonialiū. nā sic fi-

lij iudeor essent de stirpe chananeor ⁊ ecōtrario: ⁊ filij chana
neor accipientes filias iudeor conuertent eas ad idola: ⁊ viri
iudei accipiētes vxores chananeas blanditijs illar traherent
ad colēdum idola. sic pz Exo. 34. ⁊ Deute. 7. ēt vetabant fede
ra pacis inter eos Nume. 33. qr tūc fieret hoc israelitis in ruī
nā: ⁊ mala q̄ deus cogitauerat facere chananeis faceret israeli
tis vt pz ibidē ⁊ Josue. 23. et. ꝫ. 2. c. ꝙ tī aliqñ israelite mane
rēt apud chananeos vel transirēt per terrā eor vel comederēt
inter eos nō erat vetitus in lege: qr tūc nō misisset Iosue duos
exploratores in hierico qr illi necessario cōmunicaturi erāt cū
chananeis. ¶ Ideo dōm ꝙ si aliquo tēpore esset pax inter is
raelitas ⁊ chananeos ex aliqua cā necessaria ꝙ israelite pote
rāt cōicare chananeis accipiēdo ab illis necessaria ⁊ cōmutan
do sicut fit in negociationibus: dum tñ matrimonia ⁊ amicitie
magne non ꝺtraherent ex hoc. sic aūt erat de leuita qr ipe solū
declinaturus erat ad manēdum vna nocte in hierusalem: ⁊ nō
intenderet ibi ꝺtrahere amicitias nec matrimonium: nec etiaz
comedere de cibis iebuseor: qr ipse ducebat necessaria sibi vt
ī. dixit hospiti suo in gabaa. licebat ergo sibi declinare in hie
rusalē. ¶ Ad ꝑmam rōnem in ꝫium dōm ꝙ ibi non vetatur B
ois cōmunicatio israelitarū ad chananeos: sed solum in matri Ad rōez. 1.
monijs ⁊ federibus amicitiaꝝ. ⁊ ista non erat ꝺtractus leui in diuersuz
ta in hierusalē lz ibi maneret vna nocte. ¶ Ad scām rōnem Ad. 2. rōez.
dōm ꝙ non euitauit leuita ire in hierlm ad manēdum q̄si pec
catum esset manere in hierlm illa nocte: sed qr timuit. nā cum
esset gens aliena timuit ꝙ aliquid mali sibi vel vxori sue irro
gare possent maxime cū per noctē ad eos declinarent. de viris
aūt israelitis nō tantū timebat. eo ꝙ erāt oēs de eadem stirpe
⁊ lege ⁊ ritu cōmunicādi: ideo essent in alterutrum benignio
res. (Sed transibo vsqz gabaa). Ista est quedā ciuitas ꝙa de †
sorte beniamin de qua fuit saul qui fuit ꝑmus rex israel. vnde
ipse semp morabaf in gabaa vt pz. 1. Re. 10. et. 11. et. 13. atq;
14. et. 22. c. Ex hoc pz ꝙ gabaa est satis ꝓpe hierusalē. nā iam De situ ga
erat quasi nox cū dicat lr̄a ꝙ mutabaf dies in noctē: ⁊ tī vole baa.
bat recedere leuita de hierusalē in gabaa. Etiā qr dr. ī. ꝙ occu
buit eis sol apud gabaa. ⁊ sic sorte distat p leucam vel minus.
In hebreo dr. (Trāsibimus in gabaa). sed idē est. (Et cū illuc †
puenero manebimus in ea). s. illa est ciuitas israelitaruz: ⁊ ibi Lra in he
poterimus manere ꝺfidenter. (Aut sorte in vrbe rama). ꝓpe breo.
gabaa est vrbs rama quā alīq ramatha vocāt vt pz in libro de
situ terre sancte vbi ponunt distincta: ēt distātia istarū a hieru
salē ponit diuersa. nam rama distat miliaribus q̄ttuor a hieru
salē ⁊ ramatha distat. 16. miliarijs. ⁊ hoc est ꝺueniēs. naz q̄q̄ C
sol multū declinaret qñ puenit leuita in hierusalē poterat par
tim ꝓ die ptim ꝓ noctē venire in rama q̄ distabat q̄ttuor milia Notādum
rijs. i. duabus leucis. ⁊ tī in ramatha que. 16. miliarijs. i. leucis
octo distabat ire nō poterat ad manēdū illa nocte. ¶ Sciēdū
ēt ꝙ rama magis distabat a hierusalē q̄ gabaa: iō dixit leuita Samuel
ꝙ irēt in gabaa vel saltē in rama. i. si nō reciperent in gabaa erat de ra
qr forte essent value vrbis serate reciperent in rama que for matha.
te nō habebat muros ⁊ poterāt introire oi tpe. ¶ Sciendū ꝙ
samuel nō erat de rama q̄ distabat. 4. miliaris a hierusalē: sed
ramatha q̄ distabat. 16. iō pater suus dr de ramathaim. 1. Re. †
1. vel de ramatha. 1. Reg. 2. ⁊ samuel dicebaf morari in rama Lra in he
tha. 1. Re. 7. In hebreo dr. (Et dixit puero suo. accedamus ad breo.
vnū de locis ⁊ dormiemus in eis vel saltē in rama). ⁊ est sen
sus ꝙ accederēt ad gabaa q̄ vocaf vnus de locis: ⁊ dormirēt ī
eis. i. in gabaa. ponit plurale ꝓ singulari. nā poterant dormire
simul in multis locis. vel saltē in rama. i. si nō potuero dormire
in gabaa saltē dormiā in rama. (Trāsierūt igitur iebus). s. qr †
apud eā transierunt. (Et ceptū carpebant iter). i. ꝓsequebā †
tur iter qō acceperāt ad veniendū in locum suum.

¶ Occubuitq; eis sol iuxta gabaa que est in tribu beniamin: diuerteruntq; ad eam vt manerent ibi. Quo cum intrassent: sedebant in platea ciuitatis: ⁊ nullus eos recipere voluit hospitio. Et ecce apparuit homo senex reuertens de agro ⁊ de opere suo vesperi: qui ⁊ ipse de mōte erat effraim ⁊ peregrinus habitabat in gabaa. Homines autem regionis illius erant filij ✠ iemini. Eleuatisq; oculis vidit senex sedentem hominez cum sarci- Als ✠ ger
mini.

nulis suis in platea ciuitatis:ꝛ dixit ad eum. Unde venis:ꝛ quo vadis? Qui respōdit ei. Profecti sumus de bethleem iuda:ꝛ pergimus ad locum nostrum qui est in latere mōtis effraim vnde ieramus in bethleem. Et nunc vadimus ad domum dei: nullusqꝫ sub tectum suum nos vult recipere: habentes paleas ꝛ fenum in asinorum pabulum:ꝛ panez ac vinum in meos ꝛ ancille tue vsus ꝛ pueri qui mecum est. Nulla re indigemus nisi hospitio. Cui respondit senex. Pax tecum sit: Ego ꝑbebo oīa q̄ necessaria sunt:tm̄ q̄so ne in platea maneas. Introduxitqꝫ eum in domū suā:ꝛ pabulū asinis prebuit: ac postq̄ lauerunt pedes suos recepit eos in conuiuiū.

Uxoris reconciliate hospitatio.

Occubuitqꝫ eis sol iuxta gabaa. Dic ponit tertiū.s. hospitatio:sed anteq̄ venirent in gabaa.nā iā erat valde sero cū recesserūt de bierusalē:ꝛ mutabatur dies i noctē.(Que est in tribu beniamin).i.ista ciuitas gabaa ad quā veniebāt est in tribu beniamin.ꝛ ēt bierusalē apud quā transierant ꝛ rama erant in tribu beniamin vt ꝑz Josue 18.c. ¶Quere quare dr̄ q̄ erat ista gabaa in tribu beniamin. ¶Aliquis dicet q̄ dr̄ ad dr̄iam illius .vocat ista gabaa beniamin. Sic dr̄ bethleē iude cū notatione.ē. 17.et.ē.in lra ꝛ Mat.2.ꝛ Michee.5.eo q̄ erat alia bethleē in tribu zabulō Josue. 19. ¶Sed dōm q̄ non repitur alia ciuitas q̄ vocaret gabaa in terra tota israel vt ꝑz in descriptione sortiū Jos. a.c. 15.vsqꝫ ad. 20.ēt legendo alia loca sacre scripture nō legitur q̄ fuerit alia gabaa. ¶Dōz tm̄ q̄ est gabaō ꝛ gabaa q̄ sunt due ciuitates ꝛ vtraqꝫ est in sorte beniamin. Jos. 18.c. ¶Rn̄dendū q̄ ista dictio pōt poni hic ꝓpter duo. Primo ad significandū infamiā tribus beniamin:qr fuit ꝓpetratū tātū scelus in ista vrbe quātū nō fuit patratū in aliqua de vrbibus israelitarū:ꝛ cū faciēda sit sepe mentio.ī.de gabaa p̄mittit q̄ gabaa sit ista:vel i qua tribu:qr nō solū ad distinguēda diuersa loca eiusdez nois opz poni notationē tribus.s.q̄ est de tali vel tali tribu.sed ēt ad explanādū de qua tribu sit:qr alis in gbusdā non cognoscerēt. vocata est aūt nūc ista ciuitaꝫ gabaa beniamin ad ifamiā:ꝛ postea vocata est gabaa saulis ad honorem vt ꝑz. 2. Reg. 21.c.ꝛ istud nomē mansit ei semp apud oēs posteros vt ꝑz ꝑ iosephū in libro de bello iudaico. ¶Scōa est qr pōt vocari gabaa beniamin ad dr̄iam gabaa aliaꝝ tribū:nō quidē q̄ in aliqua aliaꝝ tribuū esset aliqua ciuitas aut villa q̄ vocaret gabaa:sed qr gabaa in hebreo aliqñ est nomē cōe ꝛ aliqñ ꝓpriū. Quādo est cōe significat collē:lz hebrei moderni exponāt pro valle.tm̄ Josephus.6.antiqui.exponit ꝑ colle.ꝛ istū modū exponēdi sequit Piero. Quādo est nomē ꝓpriū accipit ꝑ vrbe q̄ est in tribu beniamin:ideo fuit ꝛueniens poni gabaa beniamin vt itelligat q̄ ꝑ ciuitate dr̄ illa:ꝛ non ꝑ colle aliquo.nā sicut istud nomē collis apud nos accipit vt appellatiuū:ita gabaa accipit apud hebreos.ꝛ aliqñ lra nra ponit gabaa sicut in hebreo:lz nō accipiat ꝑ noie ꝓprio sed pro colle.sic ꝑz.1.Re. 7.vbi dr̄ q̄ venerūt viri cariathiarim ꝛ reduxerūt arcam dñi intulerūtqꝫ eā in domū aminadab in gabaa.sic ēt ponit.2.Re. 6.c.vbi sepe dr̄ q̄ tulerūt arcā de domo aminadab q̄ habitabat in cariathiarim.ꝛ ibi fuit arca.sed qr habitabat aminadab i quo dā colle illi⁹ vrbis dr̄ q̄ erat arca in gabaa q̄ signat collē.istud ꝑz euidēter.1.Para.13.ꝛ ponit ibi eadē historia q̄ dr̄.1.Reg. 7.ꝛ magis .2.Re.6.ꝛ dr̄ q̄ voluit dauid ducere arcā dei de cariathiarim.ꝛ postea sequit q̄ ascēdit dō ꝛ oēs viri ad collē cariathiariz vt auferret arcā dei inde.ꝛ ponit.gabaa cariathiari. vbi nos dicimus.collē cariathiarim.ꝛ postea sequit q̄ ibi assūptū est plaustrū nouū de domo aminadab in quo posita est arca.ꝛ sic aminadab morabat in gabaa cariathiarim.i.colle vt ibi dr̄ ꝛ exponit in lra.ergo gabaa non pōt accipi.1.Reg. 7.et 2.Re.6.vbi ponit oīno ista historia ꝑ ciuitate sed ꝑ colle que erat in cariathiarim:ad dr̄iaz ergo gabaa qñ sumit ꝑ colle:dictū est q̄ erat gabaa beniamin qr tunc manifestū est q̄ accipit pro ciuitate q̄dā. (Diuerterūtqꝫ ad eā).ſ.qr ipa erat iuxta viā. † boc mō oēs domus q̄ sunt in itineribus iuxta viam vocant di

Obiectio Rnsio. 1.cā.

2.cā.

B

uersoria q̄ facta sunt ad diuertēdū.i.ad gescēdū ibi.sic accipit Gen.42.ſ.apto vnius sacco vt daret pabula iumēto in diuersorio.ſ.in domo facta ad hospitādū.sic ēt accipit Exo.4.ſ.cūqꝫ essent in diuersorio.i.in hospitio.(Ut manerēt ibi).ſ.illa nocte solū ꝛ recederēt mane in viā suā.(Quo cū intrassent sedebāt in platea ciuitatis). Juerūt isti ad plateā qr forte hospitia erāt in platea sicut in gbusdā locis esse ꝺsuevit q̄ oīa diuersoria vel receptacula hospitū sint i platea eo q̄ ibi ē locus cōior. Etiā ꝓvenalia gbus egēt diuertētes ad hospitia q̄ facili⁹ ibi i ueniūt.(Et nullus eos recipe volebat hospitio).ſ. q̄stuerunt a multis ꝛ nullus volebat recipe eos gratis aut data pecunia. † †

¶Quare nullus recipe volebat istos hospitio i gabaa. Qō.9.

Queretur q̄re nullus recipe volebat istos hospitio. ¶Rn̄dēt gdā vt Nicolaus q̄ viri ciuitatis huius erāt viri inutiles ꝛ malefactores.tales autem non solent habere vbi recipiāt hospites. ¶Sed istud nō multū stat: qr lz istud teneat de gbusdā tm̄ nō est vle.nō est.n.verisile q̄ i vrbe illa nullus eēt q̄ recipe posset istos nō habēdo locū ad recipiēdū.Et q̄ pegrinus gdā de mōte effraim ibi bitans posset recipe eos. ¶Dōm ḡ aliter.ſ.q̄ nullus recipe volebat eos:qr forte gēs illi⁹ loci erat valde immisericors nō bñs viscera charitatis:ꝛ ob hoc erāt circa pegrinos valde crudeles.ꝛ istud signatur cū dr̄.ī.q̄ viri ciuitatis hui⁹ erāt filij belial.ſ.sine iugo ꝛ bonitate aliq̄. ¶Alia cā eē ꝑt qr forte i tpe illo erat ꝺsuetudo q̄ pegrini reciperēt gratis ꝛ nemo pecuniā ꝑ hospitio recipet: ſz vel nō recipet pegrinos vel eos gratis suscipet.Etiā q̄ pegrinis fierēt magna solatia dando eis cibos ꝛ oīa neccia.ꝛ qr viri ciuitatis illi⁹ nolebāt ista erogare circa leuitā ꝛ ꝺiugē suā nolebāt eū recipe hospitio.hoc aūt signauit leuita i vbis suis loqns ad vir̄ q̄ erat pegrin⁹ ibi de effraiz dicēs.nullus nos sub tectū suū vult recipe bñtes paleas ꝛ fenū i asinoꝝ pabulū:ꝛ panē ac vinū i meos ꝛ ancille tue vsus ꝛ pueri q̄ mecū ē:nulla re idigem⁹ nisi hospitio.ꝛ istud dicebat ad oñdēdū q̄ facili⁹ debēt eis dare hospitiū eo q̄ nulla alia res eis tribuēda erat nisi hospitiū.aliogn si dicas q̄ tā hospitiū q̄ alia neccia debebant emere hospites nō faceret vllo mō ad ꝓpositū istud.ſz nulla re idigem⁹ nisi hospitio.q̄ista dari ꝺsuevērāt hospitib⁹:ꝛ viri loci qui erāt imisericordes ꝛ auari vt nō darēt ista noluerūt recipe illos.ista cā videt valde rōnabilis. ¶Alr dici pōt q̄ viri loci illius erāt viri belial ꝛ itēdebāt abuti boie illo suscepto ꝛ vroze sua:ꝛ ob hoc nolebāt q̄ itroiret i domū alicui⁹:ſz maneret i platea vt possent liberi⁹ abuti illo iuxta desideriū suū. Sz ista cā lz aliq̄liter stet ꝺsiderata negtia quā postea exercuerūt viri isti: tm̄ nō ē satis verisile q̄ cū leuita ꝑ singulas domos peteret hospitiū oēs declinarēt in hāc sniaz q̄ manerēt in platea. ¶Alit ꝑt dici q̄ viri ciuitatis hui⁹ erāt negligentissimi circa vitiū sodomiticū:ꝛ cū venirēt aliq̄ hospites oppugnabāt eos.oēs aūt de ciuitate hoc nouerāt.ideo putabat q̄libet q̄ si daret hospitiū illis viris q̄ venirēt ꝑ noctē alij viri vrbis ꝛ infringerēt domū facerētq̄ multas violētias ꝛ dāna ad abutendū leuita ꝛ puero.ꝛ vt nō paterent ista gli refugiebat dare hospitiū istis viris. ¶Alr ꝑt dici q̄ faciebāt hoc qr erat ꝺsuetudo q̄ q̄libet ꝑstaret securitatē hospitib⁹ suis postq̄ ꝺueniebāt ad domū illi⁹.sic dixit Loth ad viros sodomitas q̄ ꝺuenerāt ad domū suā vt abuterēt āgelis q̄s putabāt viros.ſ.hēo duas filias vgines q̄ nōdū cognouerūt viros:adducā eas ad vos ꝛ abutimini eis vt placet dō mō viris istis nihil mali faciatis q̄ ingressi sē subumbra culmiꝫ mei Gen. 19.ꝛ qr nullus vir de gabaa putabat q̄ posset dare securitatē leuite isti ꝛ vroꝛi pp libidinē iprobā viroꝝ vrbis: nolebāt eos recipe ne viderēt ipi rei fracta securitate hospitij.oēs iste cāe rōnabiles sr̄:ſz melior ē illa q̄.ē.ponebat.ſ.qr nō recipiebāt illos vt nō darēt eis gratis neccia.(Et ecce appuit hō senex reuertēs de agro).ſ.expectabāt leuita ꝛ vroꝛ sua si viderent aliquē q̄ eos recipet hospitio illa nocte:ꝛ tunc appuit hō senex q̄ postea eoꝝ suscepit.(De ope suo vespi).i.reuertebat ad vespaz de laborādo i agro.nā erat istud post solis occasū.Qō ꝑz qr occubuit sol ꝑus q̄ leuita itraret i vrbē gabaa vt ꝑz.ē.i lra.(Qui ꝛ ipe erat de mōte effraiz).i.ēt iste senex erat de mōte effraim ſ.de tribu effrai ꝛ sorte.ꝛ dr̄ ēt qr leuita erat de monte effrai vt ē.octm̄ fuit:ꝛ ēt iste senex.ꝛ ista fuit cā q̄re suscepit eos.(Et pegrin⁹ habitabat in gabaa).ſ.venerat de mōte effraiz vbi erat dom̄icilium suū ꝛ habitabat in gabaa:qr melius sibi ibi esse videbat. † † †

¶An licebat peregrinari iudeis transeundo ad habitandū de sorte vnius tribus in aliam. Questio.10.

Queretur an licebat peregrinari isti viro de monte effraim:nec queritur hic de leuita:qr ipe nō peregrinabat

A

Nic. rn̄. ad q̄stū. Impbō

Doc. rn̄. ad q̄stū. 1.cā.

2.cā.

Alia doc. rn̄. ad q̄.

B

Alia ad/huc doc. rn̄.ad q̄.

Alia rn̄.

A

peregrinabaf̄ lz veniret de bethleez. nam peregrinari non est peregre profisci: sed peregrinus manere in aliquo loco. sed de viro qui recepit istum leuitam bospitio. ¶ Aliquis dicet q̄ sic qz declaratuz est. s. 17. q̄ licebat leuite illi peregrinari. ergo ēt liceret isti viro. ¶ Sed ꝫ hoc arguef̄ q̄ non sit simile: qz leuitis erat permissum peregrinari pp causas assignatas ibi. s. qz leuite in locis sue originis nō poterāt exercere agriculturā: qz non habebāt agros aut vineas vt pz Num. 35. z ob ħ erāt pauperes z pmittebaf̄ eis discurere p alias vrbes ad acgrendū victū. sed de laicis non erat sic: qz singuli illoz habebant possessiones: nec poterat esse iter israelitas aliqs q̄ nō haberet bona imobilia. s. agros z vineas z similia. ideo non liceret eis peregrinari sed colere sua. ¶ Dicendum est q̄ verū est quodlibet laicos de israelitis habere bona imobilia: nec poterat esse aliquis quantūcūq; pauper qui non haberet possessionem. qō patet qz a principio introitus israelitarum in terram chanaā fuit diuisa terra p omnes: ita q̄ nullus fine possessione imobili est relictus. postea aūt non poterat aliquis vendere possessionē suam nec donare: nec poterat perdere ex prescriptione aut alio modo vt declaratuz est Leui. 25. z si vēdebatur aliq̄ possessio redibat ad vendito rem saltē in anno iubilei etiā nullo precio dato. e.c. ideo sic impossibile erat aliquē etiā pauperrimuz manere fine possessione nisi forte ad tēpus. nunc autē qz potest quilibet vendere possessionē suā nisi in illis que sunt ex iure primogeniture fit aliter. z sic non habebāt causaz peregrinādi talem laici sicut leuite. Dicēdum tamē q̄ etiā laicis licebat peregrinari. qō pz Deut. 14. vbi dicitur q̄ leuitis: z pupillis: z peregrinis: daretur decima tertij anni. z ibi necesse est accipi peregrinos p laicis cū distinguant contra leuitas. ¶ Itē sepe dicimus israelitas peregrinatos: vt elimelech ꝓpter famem declinauit de bethleez in terram moab Ruth primo. c. Etiā dns dixit q̄ reciperent aduene z peregrini Exod. 22. et Deut. 10. z accipitur pro illis qui de locis suoz originum ibant ad habitandū ad alia loca: qz ibi non erant tā diuites z potentes sicut in terra sua esse possent vbi habebāt cognatos. Dicendū etiā q̄ ratio peregrinādi erat in laicis: qz interdū efficiebātur pauperes in terra sua nō habētes conuenientē opportunitatē ad acquirendū victum: z in alio loco habebant vel possent conuenientius acquirere: z tunc peregrinabātur. sic faciebat nunc senex iste de monte effraim. (Homines aūt regionis illius erāt filij gemini). i. boies ciuitatis gabaa z aliarū ciuitatū finitimarū erant de stirpe gemini. i. beniamin. nam gabaa: et rama: et bierusalē: et alia finitima loca in sorte beniamin vt pz Josue. 18. c. ¶ Sciendū aūt q̄ non est gemini genitiuus huius nois geminus: sed est nomē hebreuz qō apud hebreos dicit iemini: z iterpretatur dextrarius deriuatus a dextras. iamin significat manum. z sic vocatur beniamin filius dextre Gen. 35. vnde ficut i hebreo dicit iamin: ita dicit gemini: z ambo pertinent ad beniamin. z cū littera nostra deberet dicere iamin: dixit gemini quia nō est talis modus ꝓferendi apud latinos sicut apud hebreos. (Eleuatisq; oculis vidit senex sedentē hominez cū sarcinulis suis). s. vidit leuitā sedentē in platea: z cōiugem: z puerū: atq; sarcinulas quas ferebat de domo soceri. nā necessaria ad victū in itinere secuz ferebat. (Et dixit ad eū. vnde venis z quo vadis.) Qz vidit eū ex habitu suo esse peregrinū voluit querere ista vt forte diceret ei aliqua nouiter gesta si acciderāt in terra ō q̄ veniebat. (Qui rndit ei. profecti sumus de bethleē iuda.) Rndit de questione sicut quefuerat senex: z dixit q̄ veniebat de bethleē. In hebreo dr. (Hebrei nos de bethleē iuda). i. nos sumuz hebrei de origine bethleē. ¶ Sed istud falsuz erat nisi quātū ad vroꝛē leuite que erat de ipso loco. ¶ Sed dicēdū q̄ non accipiē hebrei pro hebreis. Nā vbi nos dicimus hebre⁹ dicit i hebreo beuer: z pluraliter beurin. z sic ponit hic beurin z non significat hebreos sed transeuntes. s. transeuntes nos de bethleē. qō patet qz beuer est equinocū. naz aliqñ accipitur pro hebreo: z aliqñ pro trans. sic accipitur Josue. 24. vbi dicit littera nostra. trās fluuiū habitauerunt patres vestri. z ponitur ibi beuer pro trans. Unde Ra. abraā abenazra super Exo. c. 21. dicit q̄ vocātur israelite hebrei de beuer. i. trans: qz habitauerūt trās fluuiuz. z sic accipitur hic beurin de beuer pro trans z nō pro hebreo: z significat transeūtes. z tūc consonat lra nostra dicens. profecti sumus de bethleē: vel transeūtes nos de bethleē. ¶ Itē pz hoc ex littera. naz si acciperetur ibi hebrei propzie ita q̄ diceretur hebrei nos de bethleē non consonaret respōsio leuite qōni senis: cum ipse quereret vnde veniebat z rndēret q̄ erat hebreus de bethleē. ¶ Itē implicat cōtradictionē in verbis qz imediate dicit. z peregrinus ad locū vestrū. qūo autē discerent se pergere ad locū suū si vocarent se hebreos de bethleē. ideo debet accipi vt dictum est z pro transeuntibus. (Et pergimus ad locum nostrum). i. ad locum de quo sumus oriundi: qz leuita z puer erant oriundi de loco illo: mulier autem non. Uel dicitur ad locum nostrum. i. ad locum in quo habitamus: z tūc verū erat tam pro ipso q̄ pro muliere q̄ erat locus suus in mōte effraim. (Qui est in latere montis effraim). s. locus noster est in latere sortis effraim. nam terram sortis effraiz erat montuosa: z in latere vno mōtis habitabat leuita iste. (Unde ieramus in bethleem). i. de monte effraim ieramus in bethleez. volebat signare leuita q̄ ipse z vxoꝛ sua: z puer iuerāt in bethleem sicut nunc simul veniebant. ¶ Queretur quomodo leuita dixit istud qō erat mendacium: z an peccauerit. *¶ Rndendū q̄ leuita vez dicebat: z tñ falsa volebat significare: lz nō peccabat. ♂ Primū ꝓbaf̄ qz vxoꝛ sua pzio inerat i bethleē qñ fugit ab eo: z postea elapsis quattuoz mēsibus ipse z puer iuerāt illuc: ideo verū erat q̄ iuerāt in bethleē: lz nō iuerāt simul sicut nūc veniebant. Scōm pz qz leuita dicebat istud volens significare q̄ inerant simul sicut nunc veniebant. z hoc vt nō declararet suā miseriā vel secretū. s. quo fugerat ab eo vxoꝛ: z ipse insecutus fuerat illā. Tertiū pz qz licitū est alicui taliter loqui q̄ veritatē occultet: dūtamē non exprimat falsitatē. Etiaz q̄ aliquis velit facere q̄ alij false intelligant verba sua: dūtamen ipse falsa nō dicat. Hoc pz in Samuele qui ibat in bethleē ad vngēdū dauid: z qz timebat q̄ saul sciret hoc z occideret eum: tulit vitulū de mādato dei: z cum interrogaref̄ a viris bethleē ad quid veniret dixit. ad imolandum domino veni. z manifestū est q̄ illi querebant que erat intētio principalis veniēdi in bethleē: tñ samuel respōdit occultando illam dicens q̄ veniebat ad sacrificanduz cū ista essz intētio minus principalis solū vt occultaret qō principalr itēdebat: z ita poterat rndere q̄ veniebat ad comedēdū vel bibēdū si intēdebat comedere vel bibere i bethleē. Sic leuita iste protulit verū: z voluit q̄ false vba sua itelligerenf̄: sic voluit samuel q̄ itelligerenf̄ falsa vba. s. q̄ ꝑncipalis itētio eiꝰ veniēdi i bethleē erat ad sacrificādū: qz aliogn ista rnsio nulla erat eo q̄ scito q̄ venerat ad sacrificādū min⁹ ꝑncipalr adhuc semp q̄rerēt de principali intētione aduēt⁹: z sic cogeref̄ mētiri vel declarare secretū: iō oportuit q̄ ꝓferret illa verba cū intētione q̄ bethleemite nō bñ intelligerēt illa. de ħ pz. 1. Reg. 16. q̄ aūt nō peccauerit samuel in ħ pz qz deus dedit ei industriaz hāc. z tñ de⁹ nō instruit boiez ad peccādū. de ħ magis declarabiť eodē. c. ¶ Sz dicef̄ q̄re leuita se ponebat in hac fictione cū nō eēt necessaria. ¶ Rndēdū q̄ leuita volebat rndere illi seni q̄ q̄rebat ab eo ō oib⁹ que q̄fuerat vt redderet eū sibi benignū: z forte vellet eos colligere intra domū suā. vt ꝑ rndēret vñ veniebāt necesse erat q̄ diceref̄ de bethleē: z q̄ inerāt illuc de mōte effraim de q̄ erāt signādo q̄ simul iuerāt: vel expōerēt aliqd de facto suo. z istud recusabat leuita qz nō expediebat extraneis secreta pādere: iō locut⁹ fuit fic sub ābiguo z fictione. (Et vadim⁹ ad domū dei). s. in sylo. nā ibi erat tūc dom⁹ dei z fuerat ex tpe Josue qñ tot⁹ israel fixit ibi tabernaculū Josue. 18. vsq; ad tps beli sūmi sacerdotis qñ arca capta est. 1. Reg. 4. naz pauco tpe post totū tabernaculū motū est de sylo: z positū fuit in vrbe nobe. Nā tpe saulis q̄ paulopost fuit erat ibi sanctuariuz vt pz 1. Re. 21. et. 22. c. poterat aūt iste leuita ire ad domū dei ad ministrādū qz ex tpe moysi leuite ministrabāt in sanctuario certo tpe: z finito illo recedebāt de loco sanctuarij ad vrbes suas vt pz Deut. 18. c. Uel forte poterat ire ex deuotione: sicut ꝛsueuerūt boies pegrinari ad visitādas q̄sdā ecclesias ex deuotiōe. dixit aūt leuita q̄ ibat ad domuz dei forte vt inclinaref̄ senex ille ad dādū ei hospitiū: qz pegrinātib⁹ ad ecclias pp cāz honestam quā ꝓsequūtur solēt fieri opa maioris charitatis. ¶ Sz dicef̄ qūo leuita dixit. s. vadim⁹ ad locū nrm q̄ est in latere mōtis effraim: z nūc dixit q̄ ibant ad domū dei. ¶ Dōz q̄ intelligiť q̄ vltim⁹ termin⁹ quē intēdebāt erat loc⁹ su⁹ in mōte effraiz: z tñ ꝑus q̄ illuc irēt volebāt ire in domū dei i sylo. (Nullusq; nos sub tectū suū vult recipere). q. d. tam crudeles sunt in hac vrbe q̄ etiam sub tectum suum non vult aliquis nos recipere cum nihil aliud petam⁹. (Hntes paleas z fenū in asinoꝝ pabulū). i. nō bñt excusationē aliquā ad nō recipiēdū nos: qz nihil nobis dare deberēt nisi tectū. qz nos bēm⁹ oia nēcia tā pro nobis q̄ pro asinis. Et ħ pz q̄ ꝛsuetudo erat q̄ quicūq; bospites recipet pegrinos ꝓuideret eis de necessarijs dū apud se manebāt: z qz erat quibusdā difficultas ꝓuidere in bis oib⁹: vel qdā ex tenacitate boc facere nolebant: multotiens aliqui non faciliter reperiebant bospitia: z ad istam intentionē dixit nunc leuita q̄ ba-

Luiusdā rñ. ad q̄. Confu.

Rñsio.

B

Notanō

Beniamin q̄re dicaf̄ filiꝰ dxtre.

† Littera i hebreo. Dōo. Rñsio.

L

† Qō. 11 A Qūo leuita dixit ħ qō erat mēdacium: z an peccauit. *Rñ. ad q̄. ♂ Primuz. Secundū.

Tertium.

Licituz est qñq; veritatē occultare: dūtñ falsuz non dicatur.

Dubium. Rñsio.

B

Dubium. Rñsio.

bebat oia nēcia vt nemo excusarē ei dare hospitiū occasione bonū. aliogn verba sua erāt imptinētia. Ubi nos dicim⁹ fenū. hebrei dicunt hordeum. sed forte illud nomē pōt varie accipi.

hoc. opio.

¶ Sed melius dōm est q̄ accipiat̄ pro hordeo. qō p̄z Heñ. 42. vbi dr̄ de filijs iacob ferētib⁹ cibos de egypto q̄ vnus aperuit saccū vt daret pabulū asino: z ibi ponit illō nomē qō ponit h̄. Sz manifestū est q̄ in sacco nō portabat fen⁹: sz triticū vel hordeū. ēt q̄ illō qō erat i saccis portabāt ō egypto filij iacob. Nā in illo sacco qō aperuit vnus illoz inuenit pecuniā quā dederat p frumēto: z istā iusserat reponi ioseph. manifestū est q̄ de egypto nō portarēt fenū: sz triticū aut hordeū. (Et panē ac vinuz.)

†
†

Per h̄ intelligit certa victualia q̄ portari solēt p viaz. (In meos z ancille tue vsus). i. quātū sufficiat mihi z vxori mee q̄ est ancilla tua. istud dicebat leuita ex magna vrbanitate vt blādis v̄bis suaderet seni ad oādū sibi hospitiū vocādo se seruū illius: z vxorē suā ancillā ei⁹. (Et pueri q mecū est.) Qz ducebat secū in via famulū: z pro oīb⁹ erat abūdanter. (Nulla re indigemus nisi hospitio). q. d. pua res est q̄ egemus. s. hospitiū: qō prebere paruū est. (Cui rīdit senex. pax tecū sit.) Modus salutādi est. nā sic cōiter dr̄ in libris istis historicis q̄ salutauit aliqs alium vbis pacificis. i. dixit ei pax tibi prece. c. (Ego prebebo oia que necessaria sunt). s. tā hospitiū q̄ alimētū tibi z asinis. (Tm̄ q̄so ne in platea maneas). i. solū rogo te ne maneas hac nocte i platea ista. ecce. n. bacten⁹ leuita orabat vt susciperet eū aliqs i domū suā: nūc versa vice senex p̄cabat eū q̄ vellet ire in domum suam. ¶ Querē q̄re senex iste voluit dare hospitiū isti leuite: z intātū mot⁹ fuit ad eū ex affectione q̄ oraret ne maneret in platea. [a] ¶ Rādēdū q̄ h̄ erat pp tria. [o] Primū erat q̄ iste leuita erat pegrin⁹: z senex erat misericors: z cū videret eū ab oīb⁹ derelictū odoluit ei: voluitq; pietatis opa exhibere. [△] Scōz erat z forte efficacius q̄ iste leuita erat de terra illi⁹ senis. nam senex erat de mōte effraī z filr leuita vt p̄z. s. in lr̄a de vtroq;. Solēt aūt cōpatriote cū se cognoscūt mutuo in terra aliena iuī cē sibi auxiliari valde p̄ze desiderio origis z nālis patrie. Et h̄ valde moueret senē. z ad istū finē credēdum est q̄ lr̄a posuerit hic q̄ iste senex erat de mōte effraī: aliogn nō videret̄ ad aliqd ptinere. Tertiū est qz senex timuit q̄ si manerēt in platea: viri illius vbis q erāt pessimi venirēt nocte z abuterent̄ viro z femīa. Cū aūt irēt i domū ei⁹ forte nō scirēt vbi hospitati erāt: z nō inuenientes eos in platea cessarēt a cōcepta īsania. Uel dato q̄ scirēt hospitiū eoz forte erubescerēt: aut reuererent̄ pp hospitiū i quo erāt: qz magna pena erat iferēdi viz domui alteri⁹ vel hospitib⁹ manētib⁹ ibi. vt q̄ euaderēt hec voluit eos ducere in domū suā. Et dōz q̄ lz alie due p̄cedentes eēnt cāe q̄re vellet eos recipe in domo: tm̄ cā q̄re oraret ne manerēt in platea solus fuit ne venientes viri vbis abuterent̄ eis nocte. (Introduxitq; eum in domū suā). s. leuitā z vxorē z puer. (Et pabulū asinis p̄buit.) Lz vir leuita hz̄et nēcia pro se z asinis sicut. ō. dixerat. tm̄ nec permisit hospes q̄ ipse aliquid expēderet: sz ipse oia necessaria prebuit sicut supra dixerat. ego prebebo omnia necessaria tm̄ ne in platea maneas. (Ut postq̄ lauerūt pedes). s. qm̄ introiuerūt in hospitiū: primū qō fecerūt fuit q̄ lauerūt pedes.

†
†
†

¶ Quare lauarunt pedes isti recepti in hospitium senis: z de cōsuetudine terre chanaā. Questio. 13.

A Rñ. ad q̄m.

Queretur quare lauerunt pedes isti recepti in hospitiū senis. ¶ Rādēdū q̄ i terra chanaā in q̄ istud erat: ōsuetudo erat q̄ cū hospites itroibāt in hospitiū lauabāt pedes: deide vacabāt conuiuijs. sic p̄z Heñ. 18. cum dixit abraā ad. 3. angelos q venerāt ad eū. dñe si inueni gr̄az i oculis tuis ne trāseas seruū tuū: sz afferā paruillū aq̄: z lauent̄ pedes vr̄i: z regescite sub arbore. file p̄z Heñ. 24. ō eliezer seruo abrae q̄ iuit in mesopotamiā ad q̄rēdū vxorē p̄o isaac. z dr̄ q̄ laban fr̄ rebecce vedit paleas: z fenū: z aquā ad lauādū pedes chamelor: z viror q venerāt cū eo. s. cū eliezer. z postea segtur q̄ fecerūt cōuiuiū. etiā q̄ qñ aliqs inuitabat̄ ab alio p̄ius abluebant̄ pedes eius q̄z comederet. sic patz Luc. 7. vbi redarguēdo phari seū inuitantē eū Xp̄s dixit. introiui in domū tuā z aquā pedibus meis nō dedisti: hec aut̄ lachrymis rigauit pedes meos. si tm̄ nō esset cōsuetudo q̄ oīb⁹ inuitatis daret̄ aq̄ ad lauādū pedes Xp̄s nō icrepuisset sic phariseū. ¶ Itez qñ aliqs veniebat ō itinere mox lauabat pedes. sic dixit dō vrie. vade i domū tuā z laua pedes tuos. s. qz tūc nouiter veniebat de bello. 2. Re. 11. c. etiā ōsuetudo chananeoz oiuz erat sepe lauare corpora. istud vō erat ad refrigerationē: qz terra illa calida ē cū sit ptiz in. 3. z ptiz in. 4. climate: z ex h̄ ē pulverulēta cū calor ōficcet z dissoluat: z pulvis ille cadēs in crurib⁹ z pedibus itinerātiū exurit z

B

deficcat valde: iō ōsuetū erat z valde rōnabil'r q̄ venientes de itinere mox lauarēt pedes. z istud ptinebat ad recipiētes eos in hospitio: qz illico eis aquā apponebāt. vtebant̄ ēt alijs refrigeratiuis. s. qz vngebant capita sua oleo. sic p̄z de Dauid q̄ unctus est oleo qñ mortu⁹ est filj⁹ eius. 2. Re. 12. c. sic ēt dixit iacob ad mulierē thecuitē. luge: e te simula z nō vngaris oleo: z induere veste lugubri vt sis multiplurimo iam tpe lugēs mortuū. q. d. q̄ ad oēs cōpetebat vngere caput oleo nisi ad lugētes mortuuz in signū merozis. Sic ēt erat cōsuetudo tpe Xp̄i q̄ q leti erant vngerēt capita sua oleo: iō vt illi q ieiunabāt nō viderent̄ hoib⁹ ieiunātes ad modū hypocritar: iussit q̄ vngerēt caput oleo qñ ieiunarēt: z induerent̄ habitu leto Matth. 6. Qz āt vngerent̄ ad leticiā z refrigerationē p̄z Psal. 44. s. qz unxit te deus tuus oleo leticie. cū igit̄ ēēt ista ōsuetudo terre chanaā senex iste illico vedit aquā leuite z familie sue ad lauādum pedes. (Recepit eos in cōuiuiū). s. apposuit mēsaz z comederūt iā loti. naz ante lotionē pedum non erat solitum q̄ comederent hospites.

†

¶ Illis epulantibus: z post laborem itineris cibo z potu reficientibus corpora: venerunt viri ciuitatis illius filij Belial idest absq; iugo: z circūdantes domuz senis: fores pulsare ceperūt clamantes ad dñm domus atq; dicētes. Educ virū qui ingressus est domū tuaz: vt abutamur eo. Egressusq; ē ad eos senex: z ait. Nolite fratres: nolite facere malū hoc: qz ingressus est hō hospitiuz meum: z cessate ab hac stultitia. Habeo filiam virginez z hic homo hz cōcubinā: educā eas ad vos vt humilietis eas z vestraz libidinē cōpleatis: tm̄ obsecro ne scelus hoc cōtra naturā operemini in virū. Nolebāt acqescere sermonibus illius. Qō cernēs hō eduxit ad eos cōcubinā suā: z eis tradidit illudēdā. Qua cuz tota nocte abusi essent: dimiserūt eam mane. At mulier recedētibus tenebris venit ad ostium domus vbi manebat dñs suus: z ibi corruit.

de pe. di. 1. post. c. recusat⁹ in ver. belial.

Hesi. 19. b.

Illis aūt epulātibus. Dic ponit̄ scōz p̄ncipale hui⁹. c. s. modus ppetrādi: z ptinet ordinē quo scīi est. z dr̄. (Illis aūt epulātib⁹). s. leuita z vxore sua cū sene hospite suo. (Et post laborē itineris) s. qz venerāt de bethleē illa die: z sero inde recesserant. (Cibo ac potu reficiētib⁹ corpora). s. vacātib⁹ recreationi: z recreatio ē in cibo z potu vt sic restauret̄ qō p̄ierat de humido nutrimētali: z apponat̄ aliud cōsumēdū. (Uenerūt viri ciuitatis illius) s. ad ianuā senis. obseruauerūt eniz qñ ia geti vacarēt: z tūc possent eos cōueniēti⁹ capere. etiā fecerūt h̄ qz voluerūt venire p tenebras: qz ista meli⁹ fiūt in tenebris q̄z in lucē cū mala sint. z tm̄ non multū erubescebant viri gabaa ista facere: qz publice faciebant cū multi venirent. Uel forte oēs cū dicat̄ absolute. viri ciuitatis. (Filij belial. i. absq; iugo). s. isti viri q̄ veniebāt ad opprimēdū erāt viri belial. i. indomiti: qz nō domabant̄ iugo rōnis nec legis. nā talia opari nō ptinet ad h̄ites passiones humanas sz bestiales vt p̄z. 7. etbi. z desiderū ad libidinē sodomiticā nō est malicia sed bestialitas vt p̄z ibidē. z ponit̄ hic expositio nois. s. absq; iugo que nō est in hebreo: sz trāslator nr̄ posuit vt intelligeremus qd significat nomen hebreuz hic positū. Multi aūt nr̄m nō multa intelligētes putant belial eē nomē demonis. Sed falsum est. nā si istud nomē indomitus. ta. tum. non est nomē demonis: nec ēt erit istud nomen belial cum idem significet. Idez de satban: qz est nomen hebreū: z significat aduersarium. Nec valet si dicas q̄ Xp̄s vocauit demonē satban Matth. 4. qz ibi non vocauit eum sic quasi nomen eius esset satban: sed qz aduersabat̄ ei. satban in hebreo vocat̄ quilibz aduersarius. qō p̄z qz si satban esset nomen diaboli non dixisset Xp̄s petro satbā. sz dixit vade retro me satbā: qz scādalū mihi es. (Et circūdātes domū senis.) Hoc faciebāt ne forte sentiēs leuita eos pulsantes ad portā dō frāgerent ostiū: ipse rupta domo p aliquaz partē euaderet cum vxore sua. (Fores pulsare ceperūt.) Prio petierunt

Ł Modus ppetrandi.

†
†
†

Belial qd significat.

†

Impro. opionis.

Satban qd significat.

†

†

petiuerunt sine violētia q̄ dareť eis vir ille leuita ꝛ non frāge bant portas: qz magna pena erat siqs frangeret portā alterius: sed si nollet senex dare leuitā forces fracturi erāt. (Clamātes ad dūm domus). ſ. ad senē: non. n. erubescebant isti vilissimi verba impudica clamando proferre: qz sicut non erubescebant publice hoc facere nec ēt erubescebāt illud dicere. (Educ virū qui ingressus est domum tuam). ſ. leuitam. non nominauerunt puerum nec prorem leuite.

† ¶ An viri gabaa petebant leuitam ad abutendum eo vel prorē eius: ꝛ si erant sodomite quare eum petebant cū baberent alios in vbe.

Questio. 14.

A **Queretur** quid volebant nunc viri gabaa: nūquid leuitam ad abutendū vel prorem eius. Quidam dicūt q̄ volebant prorē eius: sed hoc videť esse in contrarium. ¶ Respōdendū q̄ Josephus. 5. antiquitatū tenuit q̄ viri isti petebāt prorē leuite. Idē etiaz Nicolaus videť aliqualiter velle. nā Josephus ait. viri gabaa petebāt prorē leuite quā nolens p pietate dare hospes ꝛ tenere exhortans non valuit: sed tādem filiam suā dabat ne pateret pror leuite: sed nō curātes arripuerūt prorez leuite: ꝛ tota nocte ludificauerunt eum: in aurora ipsa ingressa est domū: sed qz turpia passa est non audens virū aspicere pre rubore lecto incubuit: animāq̄ relingt. vir arbitratus eā graui sopore detineri nihil mali metuēs excitare eā tētabat cōsolari: qz raptoꝛ non se volūtate spontanea prebuisset iniurijs: tandē defuncta est. ¶ Itē patet hoc qz leuita questus quid audisset in gabaa: dixit q̄ cum esset in domo hospitis sui veniētes viri ciuitatis volebant eū interficere. ergo non volebant abuti illo. ¶ Itē pz qz si eum voluissent habere ad abutendū qñ dabatur pror leuite non cōtentarent: sicut viri sodomite petentes duos angelos qui erant in domo loth ad abutēdum eis. nam q̄q̄ loth dixerit q̄ daret eis duas filias suas virgines nō consenserūt: sed semp petiuerunt viros ꝛ volebant frangere portas Gen. 19. c. ꝛ tñ data istis prore leuite quieuerunt. ¶ In contrariū tamen est littera. nam dicit. j. q̄ dixerunt viri gabaa. educ virū qui ingressus est ad te vt abutamur eo. Item pz ex verbis senis offerētis filiā suā virginē ꝛ prorē leuite ne viri gabaa cognoscerēt leuitā. Si tñ prorē leuite vellent viri gabaa nō cōcederet eis senex maiora. ſ. filiā suā ꝛ prorē leuite. Itē qz dixit. non operemini hoc scelus cōtra naturā in virum. ergo sic eū cognoscere volebāt. ¶ Ad rōnem Josephi in cōtrarium dicendū q̄ non multū est obediendū ei: qñ ex textu scripture apparet contrariū sibi sicut apparet hic. ¶ Ad scām dicendum q̄ vir voluit honestare verba sua nollens dicere q̄ volebant eaz cognoscere qz erat turpiloquiū: sed q̄ volebāt eū occidere qđ erat honestius verbū. Uel aliter volebant viri gabaa occidere istū. ſ. cognoscēdo eū ꝛ verando. naz sicut prorē suā incredibili libidine vexātes occiderūt: ita ꝛ ipsum vexādo libidine occidi sent si dareť eis locus. Item q̄ istud significeť per verbū manifestū est: qz certū est q̄ viri gabaa nō veniebant ad occidenduz leuitā cū nullā cām mortis haberēt ℈ ipsum. etiaz qz ex verbis eorū apparebat q̄ nollēt occidere: sz ponit occidere pro abuti. ¶ Si tñ aliqs vellet tenere ℈riū pz dicere ad auctoritates litere q̄ verū est viros gabaa petiuisse leuitam ad cognoscenduz eum: tñ non intēdebāt cognoscere illū: sed ista dicebāt vt moueretur ad dandū prorem suam pro se. verius tñ est q̄ vere vellēt abuti leuita. alioquin cū diceret senex q̄ daret eis duas mulieres. ſ. filiā suā ꝛ prorē leuite assentirent ꝛ dicerent se velle hoc. ꝛ tñ dicit infra q̄ nolebāt acquiescere sermonibus eius. ¶ Luz aūt obijcitur q̄ si voluissent leuitā non cōtentarētur accipiēdo prorem. Dicendū q̄ intētio virorū gabaa erat abuti leuita ꝛ nō prore sua: ꝛ ob hoc cū senex dixit q̄ daret eis filiam suaz ꝛ prorem leuite nō assenserūt. ꝛ tñ postea qñ edurit ad eos prorez leuite forte moti fuerunt pulchritudine eius: ꝛ tenuerunt eam nō aduertentes ad leuitam. ¶ Queret vlterius si isti viri erant sodomite: ꝛ volebant cognoscere leuitā. quid cū tāta importunitate eū petebāt. nūquid cū exercerēt ipsi oēs execrandā turpitudinē: non erāt in ciuitate multi in quos turpitudinē inuicez oparent. ¶ Rndendū q̄ forte viri gabaa erant sodomite actiue ꝛ nō passiue. nā cōtingit ex influētia celi quibusdā inasci cupidinē ad cognoscendū viros sodomitice: ꝛ q̄ nullo mō ipsi cognoscant: sed detestant hoc tanq̄ extremuz malorū: ꝛ quasi mortē. etiā quidā detestant feminas ꝛ volūt cognoscere viros: ꝛ in istis est fortis appetitus ad sodomitice agendū ꝛ nullo mō subijciendū. Alij sunt in ḡbus dñat appetitus ad se subijciēduz ꝛ nunq̄ agēdū in virū sed in feminā: sicut in ḡbusdā feminis ēt inest imensum desideriū ad libidinē. Alie aūt sunt de cōditione virili que cognosci a viris oino refugiūt: sed ipse fricare feminas agendo loco virorū volunt. ista oino ex diuersitate figure natiuitatis eueniunt ſm ptez celi: ad qđ nimis habitudo triū planetarū confert. ſ. saturni: martis: veneris. de quo forte dicet super primum. c. ad romanos. ꝛ ex hac causa forte nullus de viris vbis gabaa pati vellet: sz peregrinos verarēt vt paterent. Alia cā ꝛ rōnabilioꝛ vz. ſ. leuita iste erat extraneus ꝛ insolit⁹: ꝛ ea q̄ insolita sunt valde mouēt. sic accidit hītibus coniuges q̄ interdū pulchras hītes prores pp assuetudinē interdū quarūdā mulierū turpiū petant cōcubitus. Sic ꝛ viris gabaa vitium pessimū assuetū in alterutrū erat: iō ad extraneos efficacius mouebanť. sic fuit de viris sodomoꝛ. nam ipsi in alterutrū turpitudinē opabātur vt manifestū est: tñ cuz duo angeli in spē viroꝛ intrauerunt domū loth oēs viri ciuitatis vallauerūt domū vt abuterent eis: qz insoliti erāt ꝛ mouebāt insolita illos plusq̄ assueta. sicut dicit salomon. aquas furtiuas dulciores eē: ꝛ cibum absconditū suauiorē. ꝛ intelligit de cognitione carnali ad mulierē insolitā ꝛ non licitā. Simile de viro iudicādū in illis q̄ turpitudinē banc exercēt. ¶ Queret vlterius quare nō petiuerunt viri ciuitatis gabaa etiā puerū leuite ad abutēdū. ¶ Respondēdū q̄ forte viri isti non viderant puerū leuite qñ erat leuita in platea: vt si declinauerat puer ad aliquid emendum pro dño suo vel expediendū. ꝛ sic etiā nunc non videntes eum non peterent nisi leuitā quē viderant. ¶ Aliter pōt dici q̄ forte fecerūt h̄ ex pulchritudine leuite. Naz qui hac infanda turpitudine laborāt ita ferūtur insanieti desiderio in pulchros viros: sicut viri cōiter in pulchras feminas. ꝛ forte ista fuit vna de causis quare viri ciuitatis incitati sunt potius ad hunc leuitā q̄q̄ in alterutrū. sic enim viri sodomite videtes duos angelos ingressos vbē in spē pulchroꝛ viroꝛ: intātū exarserūt in eos q̄ tota ciuitas a sene vsq̄ ad puerū conuenerunt ad domū loth Gen. 19. c. puer aūt leuite forte erat turpis forma: iō nō incitati sunt in ipz nec petiuerūt ad libidinē. Uel forte si dareť eis leuita etiā faciliter intendebant hīe puerū. (Ut abutamur eo.) Turpiter locuti sunt: sz turpi⁹ agere intēdebāt. ex quo pz q̄ istud peccatum nō erat nouū in ciuitate gabaa: qz tunc nō locuti fuissent tā impudice. etiā non cōuenissent oēs viri tam inuerecūde ad cognoscēdū vnum: qz in alterū erubescerēt ꝓpter infandū esse ꝛ insolitum: sed non erubescebant clamare illud tanq̄ licitum ꝛ consensu publico approbatum: ideo frequētatum erat. (Egressusq̄ est ad eos senex.) Uoluit senex verbis blādis lenire insaniā viroꝛ gabaa: sz sic libidine insaniebāt q̄ impossibile erat verbis extingui: sz vū magis ꝓbiberet qđ desiderabāt poti⁹ exardescerēt. ¶ Intelligēdū est āt q̄ senex faceret claudi portā ipso egrediēte ne irrūperent oēs viri vbis in domū ꝛ tenerent leuitā. sic fecit loth qñ egressus est ad placandū viros sodomoꝛ insanientes in angelos. ſ. q̄ clausit post tergum suuz Gen. 19. c. (Nolite fratres: nolite facere malū hoc.) Blāde loquebať: vt aut illi misericordia aut verecūdia mouerenť: sed neutrum fuit cum insaniens dominaret libido. (Habeo filiā virginez.) Uolebat placare senex viros istos ꝓmittendo eis dare filiā suam ꝛ prorez leuite: non quidē intentione dandi sed vt sic viri gabaa mollirentur ꝛ cessarent a petitione viri: ꝛ postea erubescerent: nec ēt vellent istas mulieres. nam in se redeuntes viderent etiaz istud esse malū ꝛ detestarentur illud. Si aūt non cōsentirent simpliciter dimittere virū ꝛ illas saltē: proferret eis illas duas vt dimitterent virum. nominauit aūt homo iste puellā virginē qz barū concubitus magis allicere solent: ꝛ insensati carnis amatores earū concubitus sūmam felicitatem putant: de quo nihil speculandum est an iure fulciatur eorum desideriū: vel in sola inani opinione consistat. (Et hic homo habet concubinam). ſ. hz prorem que cōcubina vocať: ꝛ forte senex iste vocaret eam cōcubinā pro nunc qz magis licitū vocabulū erat istud vt illi acceptaret illā pro viro accipe q̄q̄ noiando eam prorē. (Educā eas ad vos vt humilietis eas). i. dabo eas vobis vt libere faciatis qđ vultis in eis. humiliare feminā est cognoscere illā illicite: qz per h̄ cadit ab honore suo ꝛ valore: ꝛ potissime quia h̄ virginib⁹: qz si cognoscanť ab aliq̄b⁹ illicite postea cadūt oino ab honore: ꝛ rari eas volūt i vxores accipe. sic dr̄ Exo. 22. de illo q̄ cognouit famulā q̄ nō pōt vēdere eā qz humiliauit. etiā Deut. 21. captiua q̄ in bello capta est poterat vēdi: ꝛ tñ si cognoscat eā dño nō poterit vēdere: ꝛ subdit cā. ſ. qz humiliauit eā. ꝛ qz vna baz erat virgo dixit vt humilietis eas. (Et vestrā libidinez cōpleatis). i. vt expediatis in eis libidinez qua ardetis in virū. ꝛ hoc quātū libuerit vsq̄ ad complementū. (Tñ obsecro ne scelus istud ℈ naturā operemini in virū). i. solū rogo ne exerceatis h̄

Diuerse inclinationes ad luxuriam.

* Qō. 16. A Qr non petierūt viri ciuitatis gabaa ēt puerum leuite ad abutendum. Rñ. 1. ad quesituz.

Rñ. 2. ad quesituz.

Nota vitiū detestabile sodomitarū qđ igne purgari debet.

†

†

Notandū.

†

†

†

Humiliare feminaz quid sit.

†

†

†

opus nefandum contra virum: ꝛ quicquid aliud vultis fiue in filia mea siue in vxore huius viri libenter concedo.

¶An peccabat vir iste offerendo filiam suam ꝛ vxorem leuite viris gabaa ad exercēdū libidinē ne abuterent leuita: ꝛ an magis iste senex peccauit q̄ loth. Questio. 17.

A Cuiusdam rōnes i oppositum.

1.rō.

2.rō.

3.rō.

Rñ. ad q̄st. 1.rō.

2.rō.

3.rō.

4.rō.

B

5.rō.

Ad primaz rationez in oppositum.

Ad.2.rōnē C Nota quō itelligit q̄ inter duo mala min⁹ malū ē eligēduz.

Ad.3.rōez

Queretur an peccabat vir iste offerendo filiam suam ꝛ vxorem alterius viris gabaa ad exercendum libidinem ne exercerent eam in virum. ¶Aliquis dicet q̄ nō: qz mouebatur pietate quadā. ſ. ne vir tātū dedecus pateret. Item qz volebat euitare maius malum. naz vbi duo mala sunt pertranſimus paruū permittendo vt euitemus maius malum: sicut qui non potest merces liberare ꝛ seipsum: liberat seipsum pisciēdo merces ad exonerandū nauē vt p̄z. 1. q. 7. c. dispensationes rerū. Item patet hoc ex facto loth. nam loth erat vir sanctus quē scriptura laudat: ꝛ ponit in catalogo sanctoꝝ ad Hebreos. 11. ꝛ beatus Petrus in canonica. 2. laudat eū dicēs liberatū de libidie ꝛ violētia sodomoꝝ: ꝛ qō maius est deus eū approbauit vt iustum: ꝛ fecit exire de ciuitate peritura vocātibus eum angelis Gen. 19. c. ipse tñ fecit simile dicens q̄ daret duas filias suas virgines sodomitis vt nō cognoscerēt viros. ergo ēt liceret isti viro agere dādo filiā suā ꝛ cōcubinā leuite. ¶Rñdendū q̄ non licebat huic viro: ꝛ peccabat mortaliter faciēdo. nam pro nulla re debemus deū offendere. sed cū iste homo traderet filiā suā ꝛ concubinā leuite viris gabaa offendebat deuz qz istud maluz erat. ergo nō licebat. ¶Itē nō solū offendebat deū sed etiā proximū. nam traderet filiā suā que nō desiderabat illam libidinē in quo grauabat eam qz inducebat ad peccādū. etiā qz humiliabat eam auferēdo bonorē suuz: etiā faciebat iniuriā vxori leuite ꝛ ponebat eaz in mortis periculo sicut postea factū est. qō satis poterat cognosci cū multi viri vel oēs de ciuitate venirēt q̄ illi mulierē vnam libidine vexātes occiderēt. ꝛ sic non solū peccabat in lenocinio sed ēt in homicidio. ¶Itē qz quilz dz diligere potius animā suā q̄ alterius. q̄ autē leuita cognosceret nō poteram⁹ dare nisi q̄ peccaret ipse. q̄ tñ senex daret filiā suam cognoscēdā ꝛ vxorē leuite peccabat ipsemet senex. ergo debebat potius eligere q̄ peccaret leuita ꝛ morderetur q̄ ipse hoc faceret. ¶Itē cōfirmat hoc qz aut faciebat hoc senex ad euitandā penam leuite vel culpā. pena quidez duplex esse poterat. ſ. mors que sequeret ex magna vexatione sicut secuta est in muliere: vel dedecus immensuz. sed pro his non debebat senex peccare: qz qōlibet peccatū quātūcūq̄ paruū qō fit mortale est peius oī pena etiam infernali. ideo potius erat pena eligēda q̄ culpa. poterat autez esse culpa in leuita vt si ipse spōte cognosceretur: sed adhuc potius debebat senex pati q̄ peccaret leuita sic q̄ q̄ ipse peccaret cum deberet potius animaz suā q̄ alterius diligere. ¶Item male faciebat senex: qz q̄ leuita cognoscerē erat inuoluntariū cum ipse hoc valde refugeret ꝛ timeret. si ergo cognosceretur non peccabat: sed potius merebat tolerando hanc grauissimā penam omnino inuitus sicut cetere tribulationes sunt nobis ad augmētum meriti ac remissionez delictoꝝ cum digne eas toleramus. In hac aūt penali turpitudine non erat digne tolerare sicut in alijs de quo infra dicetur. q̄ autē senex daret filiam suam vel concubinam leuite erat voluntarium: ideo esset peccatū: ꝛ sic ipse volebat peccare ne leuita pateret penam: sed ista cōmutatio erat valde iniusta: qz etiam pro seipso nō deberet aliquis talē cōmutationem facere. peccauit ergo senex ꝓmittendo ꝛ postea magis exequēdo. ¶Ad rationē primā in contrariū dicendū q̄ agere aliud ex pietate laudabile est. dūtamen pretextu pietatis turpe non cōmittatur. naz talis vbi turpe cōmittitur nō est pietas ſz impietas. Istud aūt est qz gdā dicunt tenere modū in faciendo id qō bonū est: ſz cū aliud sit bonū ex genere putant licere per omnē modū. ꝛ in hoc errant: qz nō sunt bona que nō teneant aliquā veritatē. naz diligere parentes bonū ꝛ fm seipsuz laudabile est. tamē in hoc cōtingit error vt ponit aristo. exēpluz. 7. etbi. de niobe que ꝓpter filios cōtra deos locuta est. idem dicit de satyro philopatore q̄ tātū diligebat patres q̄ descipere videbatur. ita hic velle p omnez modū exhibere pietatis opus leuite peccatū erat. ¶Ad secundā rōnē cū dicit q̄ vbi sunt duo mala licet accipere minus vt euitemus maius. Dicendū q̄ illud intelligitur de malis temporalibus in quibus prudētia est euitare maiora tolerādo minora: sed in peccatis non recipit cōpensatio. ꝛ p̄z istud ex exemplo dato de proijciendo merces in mare: qz siue saluare vitam: siue merces vel vtrūq̄ perdere preter peccatū est: sed lucra, aut dāna corporalia hec sunt. ¶Ad tertiā rationem quando dicebatur q̄ loth istud fecit qui erat vir sanctus: ꝛ ponitur in catalogo sanctoꝝ. ¶Rñderi posset ad hoc q̄ dato q̄ aliqs peccauerit non segtur q̄ non sit sanctus aliquādo: ꝛ ecōuerso non sequitur. iste est sanctus ergo nunq̄ peccauit: qz sanctus aliquis fit per hoc q̄ finit in bono ꝛ actibus laudabilibus: sed ante hoc potuit facere pessima. Sic patet de Paulo qui de persecutore factus est vas electionis. Et de Lypriano qui de nefando heretico factus est vir sanctus: ꝛ martyr laudabilis: atq̄ fidei zelantissimus. idem in illis quos Apostolus ponit in catalogo sanctorum patet. nam ipse ponit iepte samsonem gedeonez ꝛ alios ad Hebre. 11. ꝛ tamen manifestum est q̄ peccauit iepte occidendo filiam. ꝛ samson multotiens peccauit cum mulieribus philistinis vt declaratū est. s̄. de vtroq̄. de iepte. s̄. 11. ꝛ de samsone s̄. 16. c. ꝛ sic loth potuit poni in catalogo sanctorum: ꝛ q̄ peccauerit promittēdo filias suas tradere sodomitis. ¶Sed ista solutio ſz conueniat alijs tamē videt non applicari ad propositū: qz loth non solum fuit aliquo tempore bonus: sed etiam nunc quādo fecit istud bonus erat. qō patet quia deus dixerat abrae Gen. 18. c. q̄ non occideret in vrbe sodomorum iustum cū impio: sed solum impios. ꝛ ob hoc saluatus est loth. si tamen peccauisset volēdo tradere filias suas sodomitis efficeretur iniustus: ꝛ iam non liberaret eum deus de deletione sodomoꝝ. ¶Itez cōfirmatur hoc scōa Pe. c. 2. cum dicitur. iustum loth oppressum a nefandoꝝ iniuria a luxuriosa cōuersatione eripuit. ergo tunc iustus erat. ¶Ad hoc rñderi pōt dupliciter. Uno modo q̄ loth nō peccauit dicendo illud sodomitis: qz dixit ad quadā perturbationē animi cū se videret in tanta angustia. perturbatio antē excusat peccatum: qz peccatum ex deliberatione esse dz: qz peccatum ideo est peccatum qz est voluntarium: sed indelibrata non sunt voluntaria. ergo etiam non erunt peccata. Aliter potest dici q̄ loth diceret ista fine perturbatione volens sic efficere vt angeli liberarentur ꝛ q̄ peccauerit in hoc. tamen non ob hoc vocatus est iniustus: nec cessauit liberatio eius. qō patz qz loth dicebat iustus cōparatione sodomoruz: ꝛ qz ipse nunq̄ peccauerat in hoc realiter nec verbo impudico nec saltē oculo: ita q̄ deciperet oculus eius in aliquo. ergo iustissimus erat in hoc. p̄z istud scōa Pe. c. 2. ſ. iustū loth oppressum a nefandorum iniuria a luxuriosa cōuersatione eripuit: aspectu. n. ꝛ auditu iustus erat bitans apud eos q de die in diē animā iustaz iniquis opibus cruciabāt. ergo vocauit eū scriptura iustū: q̄q̄ peccauerit in hoc. cū solū ageret ibi de vitio sodomitico. Item q̄q̄ peccasset in hoc loth non erat iustū q̄ periret in vrbe sodomorum sed q̄ liberaretur: qz illa pena iflicta fuit pro peccato carnis in quo loth erat mundissimus: ideo ſz pro peccatis suis aliqua pena puniēdus fuit: non tñ illa qua puniebātur scelerati. De loth in hoc an peccauerit Augustinus in libro questionū super Gen. ꝛ habet in decretis di. 14. c. q̄ ait. vbi dicit. quoniā prostituere volebat duas filias hac cōpēsatione vt viri hospites eius nihil tale a sodomitis paterent vtrum admittenda sit compensatio flagitioruz vel quorūcūq̄ peccatoꝝ: vt nos faciamus aliqd mali ne alius grauius malum faciat an potius perturbationi loth non consilio tribuenduz fuerit. siquis fuerit qui hoc dixerit merito inquireretur: ꝛ nimirum periculosissime admittitur hec cōpensatio. si autē perturbationi humane tribuitur: ꝛ menti in tāto malo per mote nullo modo imitandus est. Dic autem locus erat ad querendum si debet aliquis facere maius malum mortale ne incidat in minus mortale. Secūdo an debet aliquis pro alio peccare mortaliter vt alius non peccet in maiori peccato mortali. Tertio an aliquis debeat peccare venialiter vt aliquis euitet peccatum mortale. Quarto an posset interdum quis esse perplexus inter duo mala ad faciendū vnum vel aliud. sed ista cōueniētius tractabūtur super. c. 3. epistole ad Roma. vbi est ꝓprius locus. ¶Queretur vlterius quis peccauit magis an loth vel iste senex qz ambo similia vba locuti sunt.[a] ¶Respondendum est q̄ loth dupliciter existimare possumus. nam si dicamus q̄ fecit illud pre turbatione subito loquendo verba illa pre turbatione mentis nesciens quid diceret nō peccauit saltem mortaliter. Si autem dicamus q̄ egit deliberate peccauit mortaliter. tunc autem dicet aliquis de sene q̄ ita poterat dici an egit perturbatus vel deliberate.[a] ¶Sed dicēduz q̄ nō stabit in sene ista distinctio: quia manifestuz est q̄ egit deliberate. nā ꝓturbatio est in illis que subito agimus. cū aūt aliqua opatio magno tēpore durat non dicit fieri animo turbato sed deliberato: ſz verū sit q̄ angustia rerū euenientiū inducūt hominem ad deliberandum id qō alis non esset deliberaturus. Loth autem cum solum protulit verba illa ꝛ nihil tradiderit executioni potuit dicere illa verba animo turbato. ꝛ postea ad se rediens

1. Obo.

Confir.

Dupler rñsio.

Prima.

D

Scōa.

Qō. 18.

A Quis peccauerit magis loth vel iste senex qz ambo filia vba ſt locuti.

[a] Rñ. ad quesituz.

[a] Impr.

Notādū de turbato.

diēs doleret q̄ dixisset: senex tñ ēriens ad viros dixit ista ⁊ hortatus est q̄ acceptarent ditionē istā. ⁊ postea ingressus domū edurit vxorē leuite ⁊ tradidit viris vrbis. ergo nō agebat turbatus sed deliberat⁹. ¶ In quo cōsiderādū q̄ nō vocat aliqs turbatus quotiēscūq; ire in aliquo succēdit: ⁊ agit aliqd qō als non esset acturus si non irasceretur: qz sic nunq̄ peccaret aliqs mortaliter per iram cum ira quādiu manet faciat perturbationem mētis. Sed vocatur perturbatus ille qui subitis veniētibus passionibus non solū ad aliquid agendum incitat ⁊ dispōnit: sed ēt intellectus suus stupidus reddit quasi nihil iudicās. ⁊ tunc homo subito agit aliquid valde malū. Et quantū ad hūc modū contingit aliquē hominē sapientē ⁊ prudentē subito agere aliquid magne insipientie: ⁊ hoc qz pro illo modico tempore actus intellectus ligatus est: ⁊ est homo attonitus: sicut qui subito videt super se hostē ⁊ ad hunc ad capiendū arma non habz animū non quidē solo timore: sed qz intellectus passione tanta aduenīente est ligatus. ⁊ tunc quicquid homo agit vitio caret: sed istud valde modicū est tēporis. vnde iste resumptis viribus capiat arma ⁊ pugnet ferociter contra hostes q̄q̄ ex grauissima ira agat non dicitur agere ex perturbatione. ⁊ istud nō poterat assignari in sene. In Loth aūt lz non multum assignari

Doc. rñ. ad q̄stū.

posset tamen conuenientius q̄z in sene assignabitur. Ideo cōcessa hac distinctione dicendū q̄ peccauerit grauius senex iste q̄z Loth: eo q̄ ille peccauit soluz venialr ex perturbatione. iste aūt peccauit mortaliter: quia deliberate egit. Si autem dicamus q̄ Loth egerit ex deliberatione: ⁊ peccauerit mortaliter: adhuc dicendum q̄ peccauit grauius senex q̄z Loth: qz Loth soluz locutus est ⁊ executioni non tradidit. iste autez senex locutus est ⁊ fecit.

Quinsdā rñ. ad q̄.

¶ Sed dicet aliquis q̄ Loth nō executus est qz non susceperūt cōmutationem eius sodomite: ⁊ si voluissent libenter exequerentur: ⁊ sic non minuebatur peccatuz. Iste autē senex executus est qz acceptauerunt hoc viri vrbis. ¶ Sed dicendum q̄ nō stat.

Impro. 1. rō.

Primo qz dato q̄ acceptassent conditionem Loth sodomite nescimus quid ipse fecisset: qz forte postea resipuisz ⁊ non daret. de viro autem isto sumus certi q̄ fecerit: ideo isti maior culpa

2. rō.

est ascribenda. Scō non stat ista ratio: qz senex iste non fuit executus conditionē istam tanq̄ cōsentientibus viris vrbis sz eis nolentibus. nam dicit in littera q̄ cū diceret senex se datuz filiam suā virginē ⁊ concubinā leuite noluerūt viri aquiescere sermonibus eius. ⁊ tñ ipsis non assentiētibus edurit senex vxorem leuite ⁊ tunc acceperūt eam. ad hoc ergo q̄ tantū peccaret

Qō. 19. A Quid egisset Loth si obtulisset virginib⁹ sodomitis illi pactōi ossensissent.

Loth ficut iste senex oportebat q̄ sodomite non assentirēt conditioni sue q̄ ipse edurisset filias suas ad eos vt forte sic contēti relinquerent viros ⁊ tñ non fecit. ideo manifeste dicendū est q̄ magis peccauit senex iste. ¶ Quere vlterius incidentalr de Loth cum ipse dixit se daturuz duas filias suas sodomitis ne agerent malū viris: si assensissent huic conditioni sodomite qd egisset Loth. ª ¶ Rñdendū q̄ lz videret grauissimum Loth dare filias virgines ⁊ precipue desponsatas libidini totius populi. tñ ipse dare voluisset ne viri qui ad eum ingressi fuerant malum paterent. ⁊ tñ angeli non permisissent hoc: sed sicut percusserūt cecitate omnes sodomitas qñ volebant effringere fores perseuerantes in sua nequitia: ita tūc percussissent vt non auderent ingredi vel accedere ad domū vel irrogassent eis aliam penaz ad placituz ipsoz ita vt fugerent a domo Loth. ⁊ tunc ipsi angeli manifestarent se Loth q̄ erant angeli ⁊ q̄ defenderent euz ⁊ filias suas ⁊ q̄ nō traderet eas sodomitis. ¶ Quere vlteri⁹ cuz angeli postea percusserint sodomitas cecitate ne accederēt ad ostiū domus: cur a principio hoc non fecerunt prius q̄z Loth coactus amaritudine cordis ⁊ perturbatione promitteret dare duas filias vt dimitterent viros. ᶜ ¶ Respondēdū q̄ fecerunt hoc angeli ꝓpter duo. ᵇ Primum fuit vt ostenderet benignitaz Loth erga hospites. nā tantū ad eos afficiebat q̄ etiā filias suas patiebatur illudi ne ipsi quicq̄z inhonestū paterent. ⁊ lz istud nō fieret ex rectitudine rationis: qz tamē affectione bona ⁊ simpliciter fiebat erat quodāmodo premiandū in illo: lz non essz in alijs ad contrahendum iam scientibus hoc. ᵃ Secūdum ⁊ precipuū fuit: qz deus volebat condēnare sodomitas: ⁊ lz ille sciret hoc peccatum eorum manifeste: qz in omni loco oculi sui contēplantur bonos ⁊ malos Prouer. 15. tamē vt daret nobis formam non precipitandi sententiam sed agendi omnia sm ordinem iuris: ⁊ cum plenissima probatione misit angelos suos sodomam quasi inquisituros de hoc crimine vt patet Geñ. 18. s. descendā ⁊ videbo an clamorem qui venit ad me opere perpetrauerint an non. vt sciant q̄ etiam fuerit factum ad intentionem dandi nobis formam in iudicijs. patz extra de accusa. c. qualiter ⁊ qñ. ⁊ in decretis. 2. q. 1. c. deus omnipotens. ergo angeli isti qui veniebant tanq̄z inquisitores criminis vt patet Geñ. 18. voluerūt habere probationem efficacissimam de hoc scelere: ideo nō solum susceperunt q̄ tota ciuitas a sene vsq; ad puerum conueniset ad portas Loth petens educi viros vt abuterentur eis: sed ēt expectauerunt probationem aliam ad indicandum seuientem rabiem libidinis in viris. s. q̄ oblatis eis puellis virginibus ⁊ speciosis contēnerent accedere ad eas vt iuuenibus cōmiscerētur. ⁊ ista erat efficacissima probatio. ista autem non poterat haberi nisi Loth filias suas offerret sodomitis ad euitandum scelus in viris: ideo angeli tādiu tacuerunt dissimulantes se esse angelos quo istud fieret. quo facto ⁊ non consentientibus sodomitis percusserūt eos cecitate in quo se angelos ostenderūt. ⁊ ista ratio est melioz ⁊ magis necessaria q̄z prima.

¶ An peccarit iste senex dando vxorem leuite viris gabaa ⁊ etiam ipsa.

Questio. 21.

A Rñ. ad q̄st. 1. mō.

Queretur vlterius qualiter peccauit iste senex dando vxorem leuite viris gabaa. ¶ Respondendum q̄ ipse peccauit dupliciter. Primo directe contra deum quia potius debuerat pati q̄ violenter cognosceretur leuita ⁊ vxor eius ⁊ filia sua ⁊ quicūq; alij q̄z q̄ ipse traderet vxorem leuite illis: quia cetera erant penalia ⁊ non culpabilia cum essent inuoluntaria. istud autem erat spontaneum: ideo erat peccatum. ¶ Secūdo peccabat contra vxorē leuite. ⁊ istud erat dupliciter. Primo inducendo eam ad peccandum. nam forte ipsa erat libidinosa: ⁊ gauderet q̄ daretur ei occasio explendi libidinem: sicut dicit Juuenalis in satyra quedam de messalina vxore imperatoris q̄ per noctem mutato habitu introibat in lupanaria vt ibi ab hominibus cognosceretur: ⁊ sic suam libidinem expleret. sed dicit concludens q̄ lassata viris sed non satiata recessit. ⁊ hoc sepe faciebat. ita ergo poterat esse de ista muliere leuite q̄ esset feruida nimis ⁊ gauderet in hoc. ⁊ tūc dans ei occasionem ad peccandum peccabat. Item dato q̄ a principio nō gauderet: postea experta delectationē gauderet q̄ tradita fuisset illis viris. ⁊ hoc induceret in ea senex. ergo peccaret. Secundo peccabat senex qz erat causa mortis illius. nam ex hoc mortua est illa vt patet. j. nec etiam istud fuit per accidens: qz satis poterat credere senex iste q̄ mulier moritura esset aut pateret periculum: cum libido omnium virorum de ciuitate explenda foret in ea. ideo peccabat vt homicida. ¶ Quere vlterius an mulier ista peccaret cū subiecta est libidini oiuz virorum gabaa. ° ¶ Respōdēdū qz si ipsa non volens violēter capta fuisset a viris vrbis ⁊ cognita atq; sic moreretur nō peccabat: imo erat martyr ⁊ merebatur nimis. Et dicendū q̄ si vexata fuisset libidine ⁊ tñ non mortua: ⁊ in hoc non consensisset esset valde laudabilis ⁊ mereretur nimis apud ecclesiā triūphantē. Sic pz de beata Lucia quā cū preses iuberet duci ad lupanar vt recederet ab ea spūssanctus ait. si inuitā me ad lupanar duci feceris: castitas mihi duplicabit ad coronā. ⁊ sic suo modo in ista femina fieret. Si aūt moreret dom q̄ esset martyr ⁊ inter martyres computanda. naz si viuens passio illa esset laudabilis in ea: necesse erat q̄ morientem martyrē efficeret. nā omnis pena q̄ meritorie tolerat cum in ea quisq̄ decesserit cum pro noie dei ⁊ iustitia moriatur martyr est. ¶ Queretur nunc indistincte an mulier ista peccauerit. * ¶ Respōdēdū q̄ peccauit valde: ⁊ tñ non tātū quantū si sponte vt adultera se tradidisset alieno viro. nam sicut culpa Loth volentis tradere filias suas sodomitis minuerat qz volebat eaz tradere ne hospites paterentur: ita ⁊ istius mulieris culpa. nā ipsa nō omno spontanea erat: sz vt pati qō in ea non cōtra naturā erat lz inhonestū esset: ⁊ tñ non debuisset hoc facere iubente sene aut viro mādante vel orāte: qz in per se malis nulli assentiendū est quātecūq; auctoritatis. etiam dato q̄ sciret q̄ vir suus cognoscendus erat violenter ⁊ ipsa ⁊ oēs quotquot in domo erāt non debebat hoc pati: qz q̄ violēter oēs cognoscerent erat pati ⁊ nō erat peccatū. q̄ autez ipsa iret vt cognosceret ne vir suus cognosceret erat agere. iō etiam eius positaz in cordibus nostris sm humanā rectitudinē: videbat bonum ⁊ laudabile q̄ mulier illa videns necesse esse q̄ vrbis illius q̄ ipsa ludificaret: q̄z laudabilius erat sm humanum legē q̄ ambo potius morerentur q̄z hec tolerarent: sed dateret se ludificari: dico semper attendendo humanā rectitudinez semota dei lege: qz sm illam qd expediat dictum est.

Qō. 22 A An mulier ista peccaret cū subiecta ē libidini oiuz virorum gabaa. ⊙ Rñ. ad q̄.

Qō. 23 A An idistincte mulier ista peccauerit. * Rñ. ad q̄.

Qõ.24 A Cur senex iste edurit vroze leuite si viri gabaa nolebant eam. ✠Rñ.ad q.

¶Quereꝯ vlterius cũ dicerent viri vrbis ꝙ nolebãt cognoscere cõcubinã leuite ⁊ filiã senis sed ipsum leuitam:cur eduxit senex vrozẽ leuite ad eos.✠¶Rñdendũ ꝙ Iz senex peccauerit contra deũ faciendo hoc vt.s.dictũ est.tñ vsus est quadã prudẽtia humana.videbat enim ꝙ viri vrbis insaniebant ⁊ fracturi erant fores dom⁹:nec posset ipse resistere illis.⁊ tunc forte cognoscerent leuitã:⁊ vrozẽ:⁊ filiam senis:⁊ oẽs qui in domo erant.qõ esset grauissimũ sicut dixerunt viri sodomite ad Loth. teipsum magis affligemus Gen. 19.s. qz ipse nolebat eis dare duos iuuenes qui introierant in domũ eius sed filias:dixerũt ꝙ affligerent eum.s.cognoscẽdo illũ ⁊ verãdo libidine.ita nũc facerent forte viri gabaa isti seni ⁊ oib⁹ q in domo ei⁹ erant. vt ꝯ euitaret hoc edurit vrozem leuite ad viros:putans ꝙ Iz nõ suscepissent conditionẽ videntes eam mouerent in illaz ⁊ cessarent ab impetitione leuite.Et rõ huius erat qz qñ non cõsentiebant nõ videbant cozã se vrozẽ leuite nec filiã virginez senis:⁊ ob hoc mouebant magis ad leuitã de quo primo conceperãt Iz nullum viderent:⁊ qz qñ delectabile est in p̃sentia nimis monet fm ꝙ arist.etb.2. in fine dicit dans regulã ꝙ nunq̃ aliquis iudicet de ipso delectabili in presentia eius an debeat illud fugere vel p̃sequi:qz semp alliciet ad iudicandũ ꝙ sequat.⁊ ponit exẽplum de eo qõ patiebant troiani ad belenã.nam petẽtibus grecis ꝙ daret belena ⁊ non pugnarent:veniebãt seniores ad consilium iudicabantq; oẽs illam reddendã ne esset oztigo bellorz. deinde adducebat belena in mediũ:⁊ oẽs conspicientes decorem eius rursum iudicabãt illaz non reddẽdã:sed ꝙ potius omnes bello morerẽtur:⁊ qz illa in consiliũ sepius adducebat preualuit sniã ꝙ non redderet:⁊ sic bella surrexerunt:⁊ troia excisa est.sic nũc viri vrbis intendebant nõ recipere vrozẽ leuite nec puellã virginẽ sed leuitã. visa tñ vroze leuite que magne pulchritudinis erat tanta in eam libidine insanierunt ꝙ absorpti nihil amplius petierunt. ¶Queretur vlterius an peccauit in hoc leuita ꝙ vroz sua adulterata fuit cũ viris gabaa.✠¶Respõdendũ ꝙ si violẽter capta fuisset nec ipsa peccasset nec leuita:qz inuoluntariũ nõ cãt pctũ. Nunc tñ dicz ꝙ peccauit:qz certũ est ꝙ vroz sua nõ exiret ad Iz ꝙ ludificaret nisi ipso consentiẽte cũ eẽt i aspectu eius:imo videt ꝙ ipse precaretur ꝙ ipsa toleraret hoc ne tãtũ ipse dehonestaretur. Sz ꝙ ipse oraret ꝙ ipsa peccaret aut daret ei auctoritatẽ ad hoc peccatũ erat:imo magis videret peccare ipse q̃ illa: cũ cõsilio eius ⁊ auctoritate ipsa faceret. Interdũ aũt consulentes magis punient q̃ opans ipsum malũ. sic pz in decretis.86.di.c.tãta nequitia.potissime qz hic interueniret consiliũ:⁊ auctoritas:⁊ preces:que valde augerẽt delictũ. ¶Sz adhuc dicendũ ꝙ dato ꝙ vir non peccasset:nec precepisset:nec consuluisset vroti hoc facere:sed solũ nõ prohiberet eã volentẽ peccare peccabat mortaliter:qz vir peccat mortaliter permittẽdo vrozez fornicari:sed potius debebat se exponere cuicũq; periculo q̃ ꝙ permitteret vroti sue ire ad viros alios qui ludificarent eam.

¶An senex peccaret magis dando vrozẽ leuite viris gabaa q̃ filiam suam vel econtrario. Questio.26.

A Queretur vlterius an senex peccaret magis educendo filiã suã ad hoc ꝙ cognosceret a viris gabaa q̃ educẽdo vrozẽ leuite:vel ecõtrario. ¶Dom ꝙ faciẽdo qõcũq; istorũ peccabat senex.naz siue vrozẽ leuite siue filiã educeret dabat operã malo in tribus.s.cõtra deũ:⁊ inducẽdo ipsaz quã educeret ad peccandũ:⁊ exponẽdo eã morti vt.s. declaratum est in quadã qõne.Dicendũ tamẽ ꝙ magis peccaret educẽdo filiam q̃ vrozẽ leuite.Et hoc in duobus. Primo qz quanto aliqs efficacius mouet aliũ ad peccandũ tãtũ magis peccat:sed senex efficacius moueret filiã suam q̃ vrozẽ leuite.ergo magis peccaret educendo filiã suam q̃ vrozẽ leuite. pz minor qz vroz leuite nõ egrediebat qz iubebat ei hoc senex cũ nõ teneretur ei obedire de iure aut de facto:sed egrediebat illa qz iubebat aut precabat leuita:vel qz ipsa volebat hoc pati vt eruret virum suũ.filia aũt senis nõ egrederet ad mandatũ leuite nec ad p̃ces aut consiliũ eius nec ad eruendũ eum:sed si egrederet esset hoc iussu patris:ideo ipse esset cã efficacior in filia ad peccandũ q̃ in vroze leuite.nam in filia sua esset sicut iubens ⁊ cõpellẽs peccare.in vroze leuite aũt esset sicut fauens peccãti. sed manifestũ est ꝙ ista nimis differunt in grauitate pcti. ¶Scõm erat quia ille magis peccat qui magis agit cõtra ordinẽ charitatis:cũ tota rectitudo actionis sit in ordine charitatis:⁊ tota preuaricatio est in violatione ordinis charitatis.Sed senex magis ageret cõtra charitatẽ filiaz suã ducẽdo ad ludificandũ q̃ ducẽdo vrozez leuite. ergo magis sic q̃ aliter peccabat. Istud pz qz fm ordinem dilectionis tenet aliquis velle plura bona temporalia pro vno q̃ pro alio:⁊ sicut est de bonis tẽporalibus ita est de eternis.nam sicut teneor alicui velle plura bona tẽporalia q̃ alteri: ita teneor velle potius ꝙ ille habeat vitaz eternã q̃ alius:⁊ velle potius ꝙ ille caueat peccata q̃ alius. Sed manifestũ est ꝙ Iz ordinẽ charitatis magis tenetur pater filijs suis q̃ alicui alteri nisi iste habeat patrẽ ⁊ matrez:qz tunc potius deberet diligere patrẽ ⁊ matrem q̃ filios:Iz natura inclinet ad contrariũ. Ratio tñ ⁊ obligatio hoc dictat ⁊ statuit.ergo iste senex debebat magis diligere filiam suam q̃ vrozẽ leuite:⁊ oꝑter debebat conari potius ad euitandũ mala illius q̃ vrozis leuite.poterat autẽ puella incurrere hic mala tẽporalia duo.s.infamiã grauissimaz ⁊ mortẽ vel debilitationẽ maximã mẽbrorũ. malum aũt spirituale erat vnũ.s.peccare mortaliter.qõIz aũt istorũ magis tenebatur ipse cauere in filia sua q̃ in extranea:ideo exponẽdo eaz bis magis peccabat q̃ exponendo vrozez leuite. ¶Queretur vlterius quare senex non edurit vrozẽ leuite ⁊ filiam suã vt abuterent eis viri gabaa sicut dixerat ne leuita abuterẽtur. ✠¶Dicendũ ꝙ senex cognoscens insaniã virorũ vrbis timuit valde ꝙ oẽs de domo violenter cognoscerent nisi libidini sue satisfieret.⁊ ob hoc promisit primo filiaz ⁊ vrozem leuite vt cessarent a petitione leuite.voluerat tñ si potuisset eos verbis placare vt nihil peterẽt:⁊ cũ vidit ꝙ nõ assentirẽt verbis edurit ad eos solum vrozẽ leuite:vt si forte illam solã habẽtes contẽtarẽtur ⁊ non fieret tãtũ malũ.cum aũt edurit illã tãtũ exarserũt in eam omnes viri gabaa ꝙ non recordati sunt aliquid vltra petere.s.nec filiam senis nec leuitam. Si tñ illa non cõtentarent adhuc petentes filiã senis ipse dedisset illam vt non irrũperent domum ⁊ omnibus violentiã inferrent.Si aũt postea leuitam peterent ibi senex ageret quicquid posset.

¶Si senex in angustia ponereꝯ ꝙ aut filiam suaz aut leuitã traderet viris gabaa:quẽ illoz potius tradere deberet. Qõ.28.

Queretur vlterius si senex ponereꝯ in augustia ꝙ aut filiam suã aut leuitã traderet viris gabaa: quem illorum potius tradere deberet. ¶Respondendũ ꝙ aut q̃rit de eo qõ senex facere debebat aut ỏ eo qõ ipse faceret.Si quer at de scõo dicendũ ꝙ indubitãter senex daret filiã ne leuita pateretur.qõ pz qz cũ peteretur leuita dixit senex ꝙ daret filiam suam ⁊ vrozẽ leuite ne cognoscerent leuitã.ergo a fortiori daret filiã suã solaz ne cognoscereꝯ leuita. Si autẽ queratur de eo qõ facere deberet.Dicendũ ꝙ nullũ facere debebat:quia siue filiã daret siue leuitam mortaliter peccabat.sicut.s. demonstratũ est quãdo dicebat ꝙ peccauit dando vrozẽ leuite.vnde potius pati debebat ꝙ omnes violẽter cognoscerent q̃ ꝙ ipse aliquẽ tribueret cognoscẽdũ. Si tñ dicat.ponam⁹ ꝙ senex vellet dare aliquẽ de bis duob⁹ ne sequeret totalis destructio omniũ:quẽ dando minus peccaret. ¶Dom ꝙ minus peccaret dãdo filiã q̃ dando leuitaz. Sed aliquis dicet ꝙ magis peccaret dando filiã ex duabus rationibus positis.q.26. ¶Dicendũ ꝙ in hoc considerandũ est ꝙ in ptãte senis esset dare quem vellet istoz ⁊ nõ acciperẽt viri vrbis nisi quẽ senex daret. etiã ꝙ ipsi equaliter obedirent ei ad se tradẽdũ illudẽdos.est sensus ꝙ sicut suasione patris filia traderetur ita suasione eius traderetur leuita:⁊ nõ esset facilior ad se tradendũ vel assentiendũ suasioni vnus q̃ alius. Et tũc dico ꝙ magis peccaret tradẽdo leuitã q̃ filiam. Et rõ huius est:qz ipse senex peccabat inducẽdo quẽcũq; istoz ad peccandũ:⁊ tñ magis peccaret inducendo leuitaz: qz peccatũ eius maius erat:qz peccatũ contra naturã.peccatum autẽ puelle esset solum stupruz. Si aũt non esset vterq; ei equaliter suasibilis.sed ad hoc ꝙ leuita traderetur modicuz suadere debebat:eo ꝙ leuita erat in potestate sua:⁊ ad educendum filiã debebat multuz suadere:eo ꝙ ipsa erat in ptãte patris.⁊ si faceret esset hoc propter eum peccaret magis educendo filiaz:quia prestabat tunc directionem causam ad peccandũ ei q̃ si educeret leuitam. ¶Alis tñ dicẽdum simpliciter ꝙ magis peccatum erat educere leuitam. Ad rationes positas in p̃cedenti questione pz rñsio. ¶Ad primam dicendum ꝙ non prestabat maiorẽ causam peccandi filie q̃ leuite vt patet ex casu posito.s. ꝙ ambo essent equaliter suasibiles:⁊ dato ꝙ aliqualiter esset magis suasibilis leuita q̃ puella maius peccatum erat in leuita:quia magnitudo peccati qõ leuita facturus erat prepõderabat ad p̃suasibilitatez. ¶Ad secũdam rationem dicendum ꝙ q̃q̃ magis teneatur quis filio suo vel patri q̃ extraneis : ⁊ tamẽ casus est in quo potius teneboꝛ extraneo etiã infideli q̃ patri: vt si p̃egeat ⁊ tamen non sit in articulo mortis quãuis ei non statim succuratur:⁊ extraneus egeat ita ꝙ nisi succurratur ei illico morietur.

Deter. qõ.

Secundũ.

Rñ.ad q̃si.

In duob⁹ erat maius pctũ educere filiam q̃ vrozem leuite.

Primum.

Qõ.25 A An peccauit i Iz leuita ꝙ vroz sua adulterata fuit cũ viris gabaa. ✠Rñ.ad q.

Qõ. 27. A Qr senex ñ edurit vrozẽ leuite ⁊ eiꝰ filiam vt abuterẽt eis viri gabaa. ✠Rñ. ad quesitz.

A Rñ. ad q̃sitz.

Obo. Rñsio.

B Alia rñ. Ad p̃mã rõnẽ positam. q. 26. Ad scõaz rõnem.

rietur. Dicendū q̄ potius succurrēdū est extraneo si vtriq; succurri non pōt. sic determinat auctoritatibus sanctoꝝ: ꝛ est glo. in decretis. 30. dist. c. 1. et. 86. di. c. nouitatis. silr est de euitando malo spūali alio tpali. nā siquis velit occidere extraneū iniuste quē ego possum defendere: ꝛ alius vult offendere patrē meum leuissima offensa: ꝛ non possum vtriq; simul succurrere: potius debeo liberare eū q̄ ad mortē periclitat. ita ergo de malo spūali. Si aliꝙs extraneus oꝛ peccare mortalr ꝛ grauissime nisi aliꝙs meus filius peccet mortaliter ꝛ leuiter: potiuꝰ debeo velle q̄ iste peccet mortaliter ꝛ leuiter: q̄ꝫ q̄ alius grauissime peccet vt quidā volūt. Sed etiā nec istud ego approbo: cū qōlibet mortale peccatū quātūcūq; paruū faciat reum hominē morte eterna. nec ēt istud exēplū applicat ad propositū: quia in isto casu ego nihil efficio: sꝛ senex efficere debebat in casu ꝓposito siue ad peccatū filie sue siue ad peccatū leuite: iō def casus q̄ qꝫ debeat impellere ad peccādū ꝓmū suū: potius peccabit ipellēdo aliquez extraneū ad valde magnū peccatū q̄ꝫ ipellēdo filiū vel patrem ad valde paruū peccatū. ꝛ rō est qꝛ hic non attēdit quātum peccet ille quē ego ad peccādū impello: sed quātū peccē ego qui eū impello. Cum aūt impello aliquē ad malū oupl̄r pecco. Primo qꝛ ego malum intendo. Scōo qꝛ noceo ei quē impello. ꝛ ex his duobus peccatū meum est magnū vel paruū. Cum aūt impello fratrem meum vel patrem meum ad peccandum pecco nimis quantum ad hoc q̄ alicui noceo: sed non multum quantum ad hoc q̄ malum intendo. Cum aūt impello extraneū ad graue peccatū pecco nimis quantū ad malū qō intendo: sed modicū quātum ad illū cui noceo. Et tñ dicendū q̄ adhuc in ista equiuocatione magis peccat qui impellit extraneū ad graviter peccādū: q̄ꝫ filiuꝫ vel patrē ad paruū peccatū. Et hoc ꝓpter duo. Primo qꝛ malum intentū qō est magnū ꝓpōderat nocumenti magnitudini. Secūdo qꝛ cū ipello extraneū ad peccādū grauiter: pecco grauiter dupliciter. Primo qꝛ ego intendo graue malū. Secūdo qꝛ ego grauiter noceo ei quē ad tam graue malum impello. Cū aūt impello filium vel patrem ad leuiter peccandū pecco grauiter vno modo tñ. ſ. inquantū ago cōtra charitatez qua ei teneoꝛ bona velle: ideo pmū peccatū maius erit. sic erat in sene sic impellente filiā ad stupꝛū vel leuitā ad peccatū sodomiticuꝫ. ergo magis peccaret educēdo leuitam. ¶ Quereꝝ vlteri⁹ si filia senis educeret vt ludificaretur a viris gabaa an peccaret. [a] ¶ Rñdendū q̄ si violenter abstraberet a patre vel leuita aut viris vbis non peccaret qꝛ nō ageret: sed patiebat. si tamē ipsa egrederet sicut egressa est vxoꝛ leuite. ſ. ad mandatū patriꝭ sui: vel preces: vel cōsiliū: vel pietate leuite ne ipse cognosceret peccaret qꝛ sponte maluꝫ agebat. vnde potius pati debebat q̄ oēs alij paterētur quicqd pati possent: q̄ꝫ q̄ ipsa sponte traderet se ludificandam vt illoꝭ liberaret. [a] ¶ Sed dicet. qd si puella sciret certissime q̄ non poterat euadere quin cognosceretur sponte vel violēter. ꝛ si ipsa traderet se nunc spōte cognoscēdaꝫ q̄ nullus vim pateret. ꝛ q̄ si ipsa nō se traderet necesse erat ipsam violari ꝛ patrē suū ꝛ leuitaꝫ ꝛ oēs qui in domo erāt: ꝛ ipsa magis sic affligeretur q̄ꝫ alꝫ. ¶ Dicenduꝫ q̄ adhuc in isto casu non debebat puella spōte egredi vt cognosceret: qꝛ potius debebat tolerare omnia mala q̄ꝫ malo cōsentire. quicqd aūt ipsa postea pateret ꝛ oēs quotquot in domo erant penale erat. Si autē egrederetur nunc vt cognosceret erat culpa qꝛ spontanea: ideo melius erat subijcere se omnibus penis q̄ꝫ vni culpe.

¶ Si pater iuberet huic puelle egredi vt liberarentur omnes q̄ in domo erāt an tenebat egredi: ꝛ an pderet aureolā. Qō. 30.

Queretur vlterius si pater iuberet huic puelle egredi vt liberarētur oēs qui erāt in domo an tenebatur egredi. ¶ Aliquis dicet q̄ non: qꝛ dictū fuit. ꝑ. q̄ non tenebatur vxoꝛ leuite egredi vt cognosceret leuita iubente vel orante. ergo cōsimiliter erit de pre respectu filij. ¶ Dicet ad ꝑ q̄ non stat. nam magis tenet obedire filia patri q̄ꝫ vxoꝛ viro. nam inter virum ꝛ vxorē est iustū politicū: sed inter patrem ꝛ filiū vel filiā non est iustū simpliciter quousq; sit pelicon. i. emācipatus vt pꝛ Ethi. 5. ꝛ sic quicqd iusserit pater filio emancipato facere tenebit. sed non erit sic de vxore ꝛ viro: qꝛ non tenebit vxoꝛ facere quid iusserit vir etiaꝫ si illud non sit cōtra honestū. ¶ Dicendū tñ non obstāte hoc q̄ filia senis non tenebat egredi vt cognosceretur quamq̄ hoc iuberet senex: quia istud erat peccatū: ꝛ in peccatis non tenet ꝙs alteri obedire. Nā obedire opꝛ deo pluſq̄ hominibus Act. 4. ꝛ tñ deus pctā odit: iō ſiqs iubet cuilibet male agere non tenebitur: et non solum si iusserit pater filio. sed etiam si iusserit dñs seruo in quo est maxime obligatio obediendi: quia nullum omnino ius est inter dominū ꝛ seruum sed sicut homini ad possessionē suam. ſ. etbi. eo q̄ seruus est ens simpliciter alterius vt patet primo politico. qꝛ quātum ad ea que cōcernunt mandatum dei: ei sumus magis subiecti q̄ꝫ cuiq̄ꝫ: ꝛ qꝛ in hoc vertebatur peccatum non debebat filia obedire patri: imo si prætextu obedientie hoc faceret peccaret mortaliter: sed etiā si sciret q̄ pater eam traberet inuitaz ad viros ludificandam non debebat permittere sed resistere quātum posset. ꝛ si ab eo vel a quocūq; robustioꝛe se traberetur iaz non esset peccatum suum sed trabentis. ꝛ hoc debebat potius expectare. ¶ Queretur vlterius dato q̄ ista puella traberetur a patre vel raperetur a viris vbis vt ludificaretur: an perderet aureolam virginitatis. ¶ In quo cōsiderandū aureolam esse quoddā speciale insigniuꝫ qō in vita eterna datur specialibus modis merendi. ſ. oēs qui iuste viuūt cuꝫ decesserint vitam eternam assequūtur. ꝛ pro hoc q̄ bene virerūt datur eis in retributionē visio dei que eos beatos efficit replendo omnibus bonis. ꝛ in hoc non differt qualiter virerit dūtamen bene virerit: ꝛ qꝛ cōmune bonum ꝛ maximū est beatoꝝ ipsa dei visio vocare solemus ipsam premium essentiale. ſ. qꝛ sicut ea que substātialia sunt omnibus insunt nō distinguēdo conditiones indiuiduorum: ita premium visionis dei omnibus q̄ in ꝟpo moriuntur confertur. preter hec aūt qō est bene viuere ꝛ bene mori: est quidam modus specialis bene viuēdi. ſ. q̄ quidam sic bene viuant ꝛ alij aliter. ꝛ tunc in istis reperiūtur aliqui modi viuendi speciales valde excellētes: ꝛ illis datur preter visionē dei in vita eterna quoddā superadditum bonū. Sunt aūt isti modi viuendi. viuere in virginitate. mori pro ꝟpo. viuere docendo ꝟpi religionem ꝛ eam scriptis elucidādo: ideo bis tribus. ſ. virginibus: martyribus: ꝛ doctoribus datur in vita eterna quoddam felicitatis insigniū. ꝛ istud vocatur aureola. vocatur etiam premiū accidētale. Et hoc ꝓpter duo. Primo ex ratione supra assignata. ſ. q̄ ea que sunt cōmunia vocātur essentialia: sicut ea que sunt essentialia in generibus vel spēbus sunt cōia. que aūt sunt accidentalia sunt ꝓpria: qꝛ huic accidit istud ꝛ illi alterū: ideo cū ista insignia virginū doctorū ꝛ martyrum eis insunt ꝛ nulli alij cōmunicētur: dicent esse accidentalia premia. Alia ratio huius nominis est qꝛ ad cōsequendū vitaz eternā quedā sunt necessaria: ꝛ quedaz sunt accidentalia vel supererogationis. ꝛ istud est ex parte meriti. ita ergo necesse est distīgui ex parte premij. ſ. q̄ illa que dantur in vita eterna pro merito necessario ad salutez dicant pertinere ad premiū essentiale. que vero rñdent supererogatiōis merito vocant ꝓtinere ad premiū accidētale. ꝛ qꝛ viuere in charitate est necessariū ad habēdum vitā eternā oibus in charitate viuētibus ꝛ morientibus: ꝛ sic dat premiū substātiale. est aūt supererogationis vel accidētale ad vitā eternā in virginitate manere: ꝛ martyrē vel doctorem esse: ideo qui sic vixerit habebūt premiū supererogationis vel accidētale qō vocat aureola. non tñ existimet aliquis q̄ cuiq; facienti aliqd supererogationis detur aureola: sed solū cōcedimus virginib⁹: martyrib⁹: ꝛ doctoribus. nam ꝛ verū sit q̄ cuilibet supereroganti in operando supereroget aliquid in premio iuxta illud Luc. 10. c. ſ. quicqd supererogaueris ego veniens reddā tibi. tñ non vocamus omnes istos habētes aureolas: sed solū illos qui aliqō spāle meruerūt supererogādo. ꝛ hmōi sunt virgines: doctores: ꝛ martyres. nec vocamus doctores eos q̄ gradū magisterij aut doctoratus acceperunt: qꝛ gradus est tāq̄ habitus. Laus aūt nostra ꝛ merituꝫ nō est in habitibus ꝙ in actib⁹. iō illi soli recipiūt istā aureolā q̄ docuerunt ea que ad rectitudinē moꝝ ptinēt: ꝛ principalr ad veritatē fidei. ꝛ ꝑ siue libros sacre scripture exponendo: siue actualiter verbū dei seminādo: siue legēdo: ꝛ alios ad ꝑdicandū instruendo: ꝛ principalr qui scribēdo libros sacre scripture eā elucidāt. vnde de istis oī Eccle. 24. qui elucidāt me vitā eternā hēbūt. ſ. spāle premiū in vita eterna. Nūc aūt ad propositū accedēdo dicēdū q̄ ista puella qūocūq; duceret violēter si postea spōte aliquo nō cognosceret: siue tunc moreret: siue magno tēpore superuineret nō pderet aureolā: qꝛ virtus ꝛ ea que ad virtutē sūt bonis fortune que raptoꝝ violētia auferūtur. virginitas autez virtus est. ergo nō poterat auferri ꝑ violētiā virorū gabaa. De aureola est eodē modo dicēdū: qꝛ aureola cōsequit necessario ad virginitatē. sed in ista puella nō poterat perire virginitaꝭ ex violētia illata ab istis. q̄ nec deus auferret ei aureolā. ¶ ꝙz aliꝙs dicet q̄ piret virginitatis aureola qꝛ in virginitate est spāli⁹ q̄ꝫ in alijs virtutib⁹: qꝛ in ceteris virtus semel perdita pōt recuperari: ꝛ nō iustus pōt effici iustuꝭ. ſ. q̄ semel virginitatē perdit non pōt recuperare postea ēt si nimis fleat. q̄ ita esset hic q̄

Qō. 31. A An virgo rapta a viris vbiꝭ vt ludificaretur virgini tatis aureolā amittēt. Rñsio. Aureola quid sit.

Virginib⁹ doctoribus ꝛ martyribus datur aureola.

Nō oibus facientibus aliqd supererogatiōis datur aureola.

B

Qui doctores aureolā merent.

Aureola nēcio ꝙseqtur virginitatem. Obiectio.

L Qui aliquez ad malū impellit oupl̄r peccat.

Qui ipellit extraneum ad peccādū grauiter peccat oupl̄r.

Qō. 29. A Si filia senis educeret vt ludificaret a viris gabaa an peccaret ipsa. Rñ. ad [a] Dubiū. ñstruz. Rñsio.

A Cuiusdā rñsio ad quesitū. Impro.

Doc. rñ. ad q̄stū.

Rñsio.

q̄q̄ cetere virtutes nō possint auferri inuitis q̄ iferat virginitatis aureola. ¶Dicēdū q̄ in virginitate est spāle q̄ in alijs.s. q̄ postq̄ perit non potest redire:eo q̄ virginitas est voluntas incorruptionis:qui aūt semel spōtanee corruptionē suscepit nō pōt redire ad esse incorruptū:in pdendo tñ virginitatē non est secus q̄ in alijs virtutib⁹:sed sicut virtus volūtarie accipit ita volūtarie perit:z sic cū ista puella esset virgo z non consentiret cognosci a viris gabaa q̄q̄ violenter cognosceretur non poterat perire virginitas:z consequenter non periret aureola que necessario consequitur ad virginitatem.

¶An leuite liceret dare vxorem suam ne aliquis cognosceretur vel ne ipse cognosceretur. Questio.32.

A Luiusdam rōnes i diuersum. 1.rō. 2.rō. Rñ.ad q̄si.

Queretur vlterius dato q̄ leuita videret nullo modo posse euadere q̄n ipse cognoscerē vel traderet vxorē suā cognoscēdā: qd debebat agere an liceret ei dare vxorē suā ne aliqs cognosceret. ¶Aliqs dicet q̄ sic qz magis tenebat diligere se leuita q̄ vxorē suā.q̄ poterat eā tradere cognoscēdā ne ipse cognosceret. ¶Itez maius peccatū erat q̄ cognosceret:vir q̄ femia.q̄ poterat ipse dare feminā ne ipse cognosceret:z peccaret minus q̄ alis. ¶Rñdendū q̄ si daret iste casus leuita debebat agere quātū possz ne cognosceret ipse aut vxor sua.Si aūt nō posset inuitus poti⁹ debebat pati q̄ vterq̄ cognosceret q̄ q̄ traderet vxorem:eo q̄ si traderet vxorē agebat aliqd spōte.z illud malū erat. Si āt cognosceret inuit⁹ ipse z vxor sua erat pena z nō peccatū cū eēt violentū.ois aūt pena quantacūq̄ sit minoris mali est q̄ culpa ēt si sit parua.iō subire debemus quātācūq̄ penā ēt si sit magni doloris vt non incidamus in aliquas culpas. ¶Ad primā rōnē in contrariū dicēdū q̄ q̄q̄ magis diligeret se q̄ vxorē suā non debebat eam sponte tradere adulterandā:qz in hoc peccabat mortaliter:z non oz aliquis peccare mortaliter etiā pro euitanda morte tēporali.vñ poterat leuita velle potius q̄ cognosceret vxor sua q̄ ipse:z tñ non debebat eam tradere cognoscendā vt ipse non cognosceretur. Et est simile.si ego sim innocens:z sciam q̄ necessario est me occidi iniuste vel aliū socium meum innocentem:ego potius debeo velle q̄ ille moriatur q̄ ego:z tamen non debeo tradere eum occidendum vt ego non occidar.Sic etiam si dicat mihi tu occideris nisi istum hominē occidas:z ego scio certissime q̄ occidar nisi illum occido non possum eum occidere:qz occidere illū est agere malū. q̄ autem ego occidar est pena. Si ergo ꝓponerentur due pene.s.q̄ oportebat violēter cognosci leuitā vel vxorē suā:debebat potius velle leuita q̄ cognosceret vxor sua q̄ ipse Si ēt ꝓponerent due culpe.s.q̄ leuita deberet peccare mortaliter vel q̄ vxor sua peccaret mortaliter:potius dēbat velle q̄ ipsa peccaret q̄ ipse:q̄q̄ iste casus non est admittēdus:z procedūt ista qz oz se potius diligere glibz q̄ aliū.z tñ in casu dato.s.q̄ leuita traderet vxorem suam cognoscēdā ne ipse cognosceret cōparat culpa pene:z semp prepōderat culpa:ideo non poterat eam tradere cognoscēdā qō erat culpa vt euitaret penā.s.ne ipse cognosceretur. ¶Ad secūdam rōnē dicendū q̄ virū cognosci aut feminam si vterq̄ inuitus cognosceret nullū peccatū erat sed pena.Si aūt ambo sponte cognoscerent maius peccatū erat virū cognosci q̄ feminā.si aūt alter eor̄ sponte cognosceret:z alter inuitus qui sponte cognosceret solus peccaret.nūc aūt erat vir cognoscēdus inuitus:z si traderet cognoscēdā vxorē ne ipse cognosceretur tradebat eam sponte:ideo maius peccatum erat q̄ traderet eam q̄ ipse violenter cognosceretur. ¶Queretur vlterius quid deberent agere leuita z senex si viderent q̄ viri gabaa instabant q̄ daret eis leuita vel aliqs de domo siue aliqua mulier:z viderēt q̄ si non traderet eis ille quē peterent q̄ oportebat omnes qui in domo erant violenter cognosci. ⁂¶Respōdēdū q̄ debebāt se supponere diuine prouidentie.s. orādo confidenter q̄ eos in tali periculo erueret:z certissime de⁹ exaudisset:qz hic non petebat principaliter aliqō bonū tēporale:sed honestas morū que ad dei cultū pertinent:z nō est dubiū quin deus misisset adiutores angelos suos:sicut qñ hostes circūdederunt beliseū z petiit auxilium:apparuerūtq̄ plures angeli dei armati z currus ignei z equi. 4.Re.6.c. vel saltem terreret oēs viros gabaa faciēs vt recederēt de domo senis:sicut deus incutit pauorē cui vult vt colligit Exo.23.s. terrorē meum mittam in precursum vestrū.z magis pz hoc Leui.26.c. vel forte percuteret eos cecitate:sicut percussit viros sodomitas ante domū Loth:ita vt non inuenirent portā Gen.19. multisq̄ modis alijs poterat hoc facere.deinde debebāt se exponere ad resistendum viris vrbis:z si possent occidere aliquos q̄ occiderent:z saltē q̄ potius se permitterent occidi q̄q̄ q̄ se subijcerent eis.z si omnino violēter caperētur z cognoscerētur erat quedā pena a deo eis inflicta:z tamen non erat peccatū. Sed non credo q̄ deus talem penam permitteret aliquē pati qui eū inuocaret auxiliatorem.peccauerunt ergo omnes.s.taz senex q̄q̄ leuita q̄q̄ vxor leuite qui tradiderunt vxorem leuite cognoscendaz vt ipsi euaderent.

Ad.1.rō. i diuersuz.

Ad.2.rōnē i diuersuz.

Qō.33 A Quid ōberent agere leuita z senex si viderēt q̄ viri gabaa instabant q̄ eis daret leuita vel aliqs alius. ⁂Rñ.ad q̄.

¶An licuisset illis qui erāt in domo senis se occidere ne cognoscerentur a viris vrbis. Questio.34.

A Luiusdā rōnes in diuersuz 1.rō. 2.rō.

Queretur an licuisset illis qui erant in domo senis se occidere ne cognoscerentur a viris vrbis.

¶Aliqs dicet q̄ sic:qz melius erat mori q̄ pati talia que erant inhonestissima z cōtra bonos mores.mori aūt soluz erat pena: ideo melius erat se occidere. ¶Itē Augustinus refert ꝑmo de ciuitate dei de quibusdā sacris virginibus que ne violētia barbarorū violarent seipsas occiderūt:z dicit eas saluas fore. ita ergo isti z a fortiori poterant seipsos occidere:qz grauius erat qō isti passuri erāt q̄ qō ille:qz ille paterētur stuprū.isti āt paterent vitiū cōtra naturā. ¶Respōdendū q̄ non licebat istis viris z mulieribus se occidere ne cognoscerētur ab istis viris.Et rō sepe.s.posita est.naz q̄ isti violēter cognoscerent erat pena z non culpa.q̄ aūt seipsos occiderent qz erat volūtarium erat culpa:sed culpa semper est peior q̄ pena.z dato q̄ aliqs non cōsiderādo q̄ cognosci sodomitice esset peccatū:sed solum q̄ erat quedā pena:potius eligeret mortē q̄q̄ sic cognosci. tñ q̄ ipsemet mortē pro illa causa inferat peccatū est:nec pōt excusari.ideo si occidēdo aduersarios volētes eos cognoscere morerent vl̄ defendēdo se occiderent erat valde licitū cū istud esset pena.q̄ tñ ipsi sibiipsis mortē inferrēt culpa erat. ¶Ad primā rōnē in cōtrariū dicendū q̄ melius est aliqne mori q̄q̄ pati se cognosci sodomitice:qz vtrūq̄ pena est:z minor pena est mors.tñ q̄ aliqs se occidat peius est q̄q̄ q̄ sodomitice cognoscat cum istud sit culpa z illud pena.ergo potiuz oz pati cognosci violenter q̄q̄ se spōte occidere. ¶Ad secūdā dicendū q̄ ille virgines de quibus logtur Augustinus habuerūt hoc ex spāli priuilegio.s.qz deus incitauit illas ad se occidendū.qō aūt sit deo incitante culpa caret. sic fuit de samsone qui se cum alijs occidit:qz tñ deus incitauit eum ad hoc nullus ei culpā ascribit. regulariter tñ non licet q̄ aliquis seipsuz occidat. Nec dicat aliqs q̄ a deo moueat ad se occidendū qz hz desideriū se occidendi vt euadat aliqd inhonestum:qz multū oz aliquis ꝑbare de incitatione illa an sit a deo. nec oz cito credere:potissime in re tam ardua sicut est seipsuz occidere.sic dicit beatus Joā.in canonica pria.c.4.s. nolite adhuc credere oi spiritui:sed ꝑbate an ex deo sit.qui aūt leui motu se occidit putans se moueri a deo:nisi nimis hoc attēderit z certissimis documētis cōpererit se moueri a deo peccat mortaliter. Ideo ecclesia diffinit de quolibz q̄ se occidit q̄ nō sit cōcandū ei in morte.s.q̄ nō recipiat in sepulchris fideliū:z non solum si se occidat vt euadat aliquā inhonestatē:vt si aliqua virgo deo dicata se occiderit ne patiat defloratione.nam hec iudicat dānatura:z nō recipiet ad sepulchra fideliū. sic pz extra de sepul. c.ex parte parētū.vbi oz de quadā puella que cū sup quēdā pōtem superaret a gartionib⁹ vt traderet cuidā viro defloranda insiliit in flumine z extincta est. Et rñdet q̄ si sponte se de pōte deiecit ne saperet careat ecclesiastica sepultura. si aūt putās se euadere casu incidit i fluuiū sepeliat.nulli q̄ hominū licz se occidere nisi spāli motu dei:qō rarissime accidit. z si aliqñ accidit adhuc ecclesia iudicabit eū dānatū z priuat a sepultura quousq̄ cōstet q̄ deo mouēte egerit. Nūc aūt si alia dubia oriātur circa factū viroz gabaa poteris illa soluere sicut supra colligendo ex dictis. (Nolebant acgescere sermonib⁹ eius).s.qñ senex exiuit extra domū dicens q̄ daret eis filiam virginē z vxorem leuite:nolebant consentire verbis istis:qz nimis inclinabātur ad libidinē sodomiticā.postea tamē eductam feminaz ad se susceperunt nō potentes leuitā ex causis supra assignatis. ita.n. fecerunt sodomite Gen.19.c. (Qō cernens homo).i. cuz vidit leuita q̄ non consentiebant eduxit ad eos concubinā suam.s. vxorē:vt si forte accipientes eam contētarētur.(Eduxit ad eos concubinā suam).non intelligas q̄ leuita exierit domū ad tradendū concubinā suam viris gabaa:qz tunc ipsi cepissent taz eū q̄q̄ concubinā:sed intelligas q̄ senex eduxit z tradidit eis illaz. dicitur tamen q̄ leuita hoc fecit qz ipse tradidit eaz seni educēdā ō domo z tradēdā viris vrbis.nā ipse neq̄q̄ auderet exire. z sic oz agere q̄ iubet ad fieri vel cuius noie fit.(Et eis tradidit illudēdā).s.posuit in potestate sua vt abuterent ea ad placituz suū.(Qua cū tota nocte abusi essent.)Dicunt abuti qz illicite eā cognoscebant cum esset vxor aliena.etiam qz ista cognitio erat

potius

potius ludificādo q̄ coitus virilis. Uel magis p̄prie dicūtur abuti ea q̄ nō cognoscebāt eā modo naturali vt feminā: sed in posterioribus extra vas debitū: ꝛ istud erat vitiū sodomiticum sicut si virū cognosceret ꝛ ista fuit vna de causis quare accipientes feminā nō petierunt virū: q̄ poterant abuti illa sodomitice vt viro: ꝛ ad istā intentionē tradebatur mulier ludificāda. nā alīs diceret̄ q̄ tradebat̄ cognoscenda. Sz tunc ludificatur quādo extra debitū cognoscitur ordinē. ſ. extra vas cōsuetū. Idē videt̄ intellexisse loth quādo volebat tradere duas filias suas sodomitis ne cognoscerent viros. ſ. adducā eas ad vos: ꝛ abutimini eis sicut placuerit. ſ. sine modo femineo in vase naturali siue alīs. ꝛ ita credēdū est fuisse hic. (Dimiserūt eā mane.) Tota nocte nō cessauerūt eā cognoscere: q̄ forte erāt ibi oēs viri vbis. ex tāta aūt fatigatione mulier cōfracta cito mortua fuit vt p̄z. ī. in mane autē dimiserunt eam tanq̄ expleta libidine sua: q̄ per lucē nō erat tēpus vacandi illi impudicitie. Uel forte q̄ credebant mulierē iā semimortuā. (At mulier recedētibus tenebris) .ſ. quādo viri vbis dimiserunt eā mane facto ꝛ recedebāt tenebre nocturne recessit de loco in quo cognita fuerat a viris. nam ipſi accipiētes eā de domo senis duxerūt ad aliq̄ diuersoriū p̄pinquū illi domui: ꝛ ibi cognoscebāt eā: ꝛ inde redijt ad portam domus senis. ꝛ dicunt̄ recedere tenebre oriente crepusculo. Sūt aūt duo crepuscula. ſ. matutinū ꝛ vespertinum: ꝛ q̄libet illorum est durationis equalis ad alterū. ſ. p horā ꝛ quintā partez horē ſm ptolemeū: lz ſm q̄ probauit Alacē. 7. libro de pspectiue suo libello de crepusculis suspendit̄ lumē in nubibus ꝛ facit crepusculis plusq̄ per horā ꝛ quartā partē horē. ſ. decē ꝛ nouē gradibus ante q̄ sol perueniat ad horizōtē orietis: ꝛ dū sol pertrāsit istos 19. gradus est hora: ꝛ quarta pars ꝛ aliqd modicū insup. idem aūt est de crepusculo vespertino. ſ. q̄ durat postquā sol descēderit sub horizōtē per gradus. 19. veniēte autē isto crepusculo viri vbis dimiserūt mulierē semimortuā. (Uenit ad ostium domus vbi manebat dominus eius). i. venit ad portā senis in cuius domo manebat dōs huius mulieris. ſ. leuita q̄ erat vir eius. (Et ibi corruit). ſ. mortua. nā tantū erat lassata ꝛ cōfracta membra eius q̄ necesse habuit expirare.

Accipiētes feminā q̄ nō petierūt virū.

Duo sūt crepuscula.

¶ Mane facto surrexit homo ꝛ aperuit ostiū vt ceptā expleret viā. Et ecce ꝛcubina eius iacebat ante ostium sparsis in limine manibus. Cui ille putās eā quiescere loquebat̄. Surge vt ambulemus. Qua nihil rādente: intelligens q̄ erat mortua tulit eaz ꝛ imposuit asino: reuersusq̄ est in domuz suā. Quā cū esset ingressus arripuit gladiuz: ꝛ cadauer vxoris cū ossibus suis in duodecim ptes ac frusta cōcidens misit in oēs terminos israel. Qō cum vidissent singuli cōclamabāt. Nūq̄ res talis facta est in israel: ex eo die quo ascēderūt p̄res nostri de egypto vsq̄ in p̄sēs tp̄s. Ferte inīaz: ꝛ in cōe decernite quid facto opus sit.

Facti manifestatio

△ Qō. 35. Ā

Qr leuita nō apuit ostiū ꝛcubine sue venienti ostiū dom⁹ i māe.

□ Lxx. rñ. ad q̄.

✱ im ꝓba. Doc. rñ. ad q̄stū.

Mane facto. Hic ponit̄ tertius p̄incipale huius. c. ſ. manifestatio facti: q̄ leuita manifestauit toti israli banc horrendā iniuriā sibi factā in gabaa. ꝛ dicit̄. (Mane facto surrexit hō). i. oriēte sole vel paulōante surrexit leuita q̄ volebat ꝛtinuare iter suū. (Et apuit ostiuz vt ceptā expleret viā). i. egrediebat̄ domū ad explēdū iter suū. ſ. vt veniret ī locū suū. in aurora āt ausus fuit apire portā q̄ credidit q̄ iā viri vbis nō insidiarent̄ ei ad portā cū dies esset: ꝛ illi exercebant per noctē istas nequitias. △¶ Quereť quare leuita nō apertuit ostiū cōcubine sue venienti ad ostium domus in mane. □¶ Aliqs dicet q̄ nō ausus est: q̄ timuit q̄ viri vbis insidiarent̄ ad occidēdū eū vel ad tenendū ꝛ cognoscēdū: ꝛ sic permisit ꝛcubinā manere ad portā vsq̄ mane. ✱¶ Sz dōm q̄ nō stat: q̄ leuita nō timeret aperire vxori veniēti cuz ipſa diceret recessisse oēs viros de loco illo. Itē nō stat q̄ tunc diceretur q̄ pulsasset ad ostiuz: sed nō dicitur: sed solū q̄ corruit. ¶ Jō dicēdū q̄ puella leuite vxor redibat ad domuz leuite vt reciperet̄ ibi ꝛ erat semimortua: ꝛ cum accessit ad portā leuite corruit in terrā deficiens viribus: ꝛ ibi mortua est: nec potuit clamare vt aperiretur ei q̄ defecerant in ea omnes vires cū esset in limine mortis: alioquin nō erat verisimile q̄ ipſa nō clamasset ad ostiuz: ꝛ nō aperuisset ei leuita cū ipſa veniret intentione intrādi in domum: q̄ dicit̄ q̄ recedentibus tenebris venit ad portā domus: ꝛ tamē dicit̄ q̄ corruit. Et ista fuit causa vt nō clamaret. marie q̄ dicitur hic q̄ iacebat ad ostium sparsis in limine manibus. Sed istud pertinet ad mortuos qui inordinate mēbra tenēt sicut accidit eos morientes tenere. Josephus tamē. 5. antiquitatū aliter dicit. ſ. q̄ mulier leuite tota nocte ludificata in aurora ingressa est in domū: sed q̄ turpia passa est non audēs virū respicere pre rubore lecto incubuit animāq̄ relinquit. quā arbitratus vir graui sopore detineri nihil mali metuēs excitare eā tētabat ꝛ cōsolari q̄ raptozū non volūtate spōtanea se pbuisset iniurijs: tādē defunctura agnouit. ¶ Sed ista littera Josephi multum differt a veritate littere cū dicat q̄ ipſa ingressa est domuz in auroza: q̄ tā littera nostra q̄ hebrea dicit q̄ corruit ante portam. ¶ Itē dicit q̄ incubuit lecto pre rubore. littera tamē dicit q̄ iacebat ante portā sparsis manibus in limine. Qr aūt dicit q̄ tentabat eaz excitare ꝛ cōsolari esset satis verisimile si intrasset domū ꝛ incubuisset lecto sicut p̄supponit Josephus. Sz q̄ hoc falsuz est. etiā satis est falsuz q̄ sequit̄ in verbis eius. posuit tamē causa decorādi historiam. Uel forte q̄ putauit Josephus sic interp̄etādam esse litterā hebraicā que interdū in modo loquēdi multum aliena est a p̄prietate. (Et ecce ꝛcubina eius iacebat ante ostiū). i. tunc vidit p̄mo cōcubinā suā q̄ forte putauit q̄ ipſa nō esset ibi nec reuerteret̄ ad eū: sed tenerēt illā viri gabaa ad abutendū ea. vnde ipſe intendebat recedere nō inquirēdo eam. Qō p̄z q̄ dicit̄ q̄ apuit ostiū vt ceptā expleret viā. q. d. q̄ egrediebatur iā de domo paratus ad viā: ꝛ tamē vxorē nōduz receperat nec sciebat vbi erat. ergo nō intēdebat ingrere eā: q̄ alioquin diceretur q̄ aperiebat ostiū vt inquireret vxorē suā ꝛ non vt ceptā expleret viā. (Sparsis ī limine manib⁹). i. brachia ei⁹ erant extenta per terrā ante limē domus. istud aūt ostēdebat eā mortuā: q̄ alioquin corpus suū collectū haberet sicut viuentes habēt quādo iacēt. marie tēpore frigoris sicut tamē erat in aurora. (Cui ille putans eā quiescere loquebat̄). i. putabat vir q̄ mulier lassata virib⁹ nūc pre insomnietate ꝛ lassitudine dormiret: ideo loquebat̄ ad eā tāq̄ ad viuētē. (Surge ꝛ ambulem⁹) .ſ. nō expedit hic morari. non. n. increpabat eā leuita: sed magis cōpatiebat̄: q̄ sciebat q̄ ipſe eam tradidisset: ꝛ ipſa inuita sustinuisset hoc. (Qua nō respondēte intelligens q̄ erat mortua). ſ. clamauit ad eā forti voce: ꝛ q̄ nihil respōdit putauit eā mortuā: ꝛ forte q̄ tetigit eā ꝛ nō euigilauit. (Tulit eā). ſ. eleuauit de terra. (Et iposuit asino.) Ut portaret̄ q̄ iā seipſaz portare vel ferre nō poterat. Jn hebreo nō habet̄ intelligēs q̄ esset mortua: sz solū dicit̄. qua nō respōdente tulit eā ꝛ imposuit asino. (Reuersusq̄ est in domū suā). i. in mōte effraim de quo erat oriūdus. intendebat. n. prius ire ad domuz dei in sylo vt dixit seni ꝛ deinde ire in domū suā: q̄ tamē accidit ei hoc nō iuit in domū dei sz in domū suā. (Quā cū esset ingressus arripuit gladiū). i. cū ingressus est in domū suā diuisit vxorē suā ꝛ prius noluit facere. (Et cadauer vxoris cū ossibus suis in duodecim ptes concidens). i. diuisit cadauer vxoris per duodeciz ptes ad mittēdū in duodecim tribus israel: ꝛ ibat q̄libet pars cū ossibus suis. istud aūt fecit vt viderent̄ mēbra humana: q̄ si tollerent̄ ossa a carnibus nō maneret effigies humani corporis. oportebat tñ ad id q̄ō in tēdebat leuita q̄ apparerēt mēbra humana. (Misit in oēs terminos israel). ſ. in duodeciz tribus: q̄ alīs non oportebat diuidi in duodecim ptes. ¶ Quereť circa hoc an leuita diuiserit vxorē suā viuentē vel mortuā. Respondēdū q̄ hoc dubiū non mouetur tāq̄ ambiguū sit an mortua esset: cū littera nostra manifeste dicat q̄ erat mortua. Sed mouet ꝓpter hebreos q̄ dubitant an mortua erat. Et motiuū sui dubij est q̄ in littera sua non dicit̄ intelligēs q̄ esset mortua sicut in lra nostra. °¶ Respōdēdum q̄ satis colligit̄ ex lra q̄ erat mortua data q̄ auferatur illa particula que in lra nostra ponit̄. Nā supra dicit̄ q̄ venit cōcubina leuite ad ostiū ꝛ corruit. Si aūt ipſa viuēs esset nō corruisset. Itē si esset viuēs ista mulier clamasset ad portā vt aperiret̄ ei. qō p̄z q̄ ipſa veniebat intētione intrādi domū: cū dicatur in littera q̄ recedentibus tenebris venit ad ostiū domus in q̄ erat dōs eius: ꝛ tamē nō clamauit sed māsit ibi vsq̄quo exiuit leuita ꝛ inuenit eā iacētem. ergo erat mortua. potissime cōiūgendo hoc p̄cedēti. ſ. q̄ dicit̄ q̄ corruit. nā si non diceret̄ illud data q̄ non clamaret nō cōcluderetur q̄ mortua esset sed veniebat intentione intrādi: ꝛ nō clamauit sed corruit. q̄ autē nō clamauit p̄z: q̄ alioquin leuita aperuisset ei. etiā data q̄ nō aperuisset saltem sciret eaz iacere ad portā: ꝛ tamē etiā hoc nesciebat. Itē q̄ dicitur q̄ in auroza erat ista mulier iacēs sparsis in limine ma-

† † † † † † † † † †

Ovid. Iosephi.

1. cōfu. opi. Iosephi.

Scōa.

Lra in hebreo.

Qō. 36 Ā

An leuita diuiserit vxorē suaz viuētē vel mortuaz. ꝛ qr diuisit eaz in ptes 12.

°Rñ. adq̄.

nibus:ꝛ tamē modus talis non pertinet ad viuētes: sed ad mortuos vulnere vel alis quorum membra indispōsita iacēt sicut accidit eos mori. Item qꝛ dicitur ꝙ leuita locutus est ei ꝛ non respondit ꝛ imposuit eā asino. si tamē viuens esset euigilasset cum imponeretur asino. Item qꝛ dicit ꝙ diuisit eā in duodecim partes: sed manifestū est ꝙ ipse non cōmitteret tātū scelus ꝙ viuentem occideret: sed si viuere poterat permitteret eam mori: ꝛ tūc diuideret in partes duodecim nō cōmittendo impietatē. Itē ꝑ magis sequēti. c. qꝛ dicitur ꝙ cum interrogaret leuita. respōdit.

Deter. qō. vxorem meā incredibili libidinis furore verātes: tādem mortua est: quā arreptā in frusta concidi. ¶ Dicēdū ergo manifeste apparere ex littera ꝙ mulier mortua erat quādo diuisit eā leuita in partes: ꝛ quando accepit eam de ostio domus senis mortua erat. ꝛ ob hoc Hieronym⁹ posuit in littera nostra intelligēs ꝙ esset mortua: qꝛ illa clausula colligitur ex alijs particulis litte re.

Qō. 37 A Qr cōcidit leuita vxorē i ptes vt mitteret p trib⁹ israel. ◦ Rñ. ad q̄.

¶ Quereꝛ vlterius quare concidit leuita vxorē in partes vt mitteret per tribus israel. nā sufficiebat ꝙ mitteret ad dicendū iniuriā grauissimā sibi factam. ◦ ¶ Rñdēdū ꝙ leuita fecit hoc ad valde mouēduꝫ israelitas ad vindictā huius sceleris: ꝛ qꝛ si solis verbis misisset ad dicēdum: forte nō efficaciter mouerentur: qꝛ ardua res erat punire viros oēs vnius ciuitatis: iō misit mēbra mulieris occise: qꝛ illa nimis mouerēt. omnes. n. videntes membra secta mulieris occise horrerent facinus istud: ꝛ cōmouerentur viscera eoꝝ. ꝛ sic factū est: qꝛ omnes clamauerūt ꝙ nunq̄ tātum facinus fuerat in israel ex die quo ascēderāt de egypto. est aūt iste modus immutādi efficax apud quoscūq; homines tā sapientes q̄ insipientes: sed potissime apud insipiētes. nam sapiētes distinguentes magnitudinē flagitij etiā non visis carnibus mulieris mortue mouerent ad vltiones sceleris. insipientes autē minus mouētur verbis qꝛ nō tātū iudicāt de magnitudine criminū: ideo ista ostensio partiū mulieris occise fuit valde conueniēs eis. Itē qꝛ istud nō solū ostēdebat iniuriā grauissimam factā mulieri mortue: sed etiā miseriā leuite qui tātū dolebat ꝙ vxorē in partes duodeciꝫ secuit ad ostēdēdā magnitudinem doloꝛis. ꝛ istud etiā incitatiuū erat ad magis vindicādum istud scelus. Simile autē fecit saul. nā cum sciret se regem nouum: ꝛ adhuc rusticū nō timeri nec reputari ab israelitis: velletq; cōuocare eos ad eūdum ad bellū ꝺtra amonitas diuisit boues duos in frusta: ꝛ misit per oēs terminos israelis dicēs. q nō egressus fuerit ad bellū cum saule ꝛ samuele: sic fiet bobus eius: ꝛ tunc inuasit timoꝛ omnes israelitas: ꝛ cōgregati sunt quasi vir vnus vt ꝑ p̄mo Reg. 11. ꝛ si nō misisset frusta bouꝫ per nūcios non moti fuissent israelite. nam nō credebāt regem suū esse virū animosuꝫ ꝛ facturū vltionē in trāsgressoꝛes: ꝛ sic quāq; nō esset idem in vtrisq;: tamē vtrobiq; mittebant partes animalis mortui. s. boum occisoꝝ ꝛ mulieris occise ad magis mouendum q̄ mouerent sola verba.

A Quis sdam rñ. ad q̄situ Im. pba. 1. rō. 2. rō. 3. rō. Qūo mortui debono rari possint

¶ An peccauit leuita diuidēs vxorē suā in frusta. Qō. 38.

Queretur vlterius an peccauerit leuita diuidēs vxorē suā in frusta. ¶ Aliq̄s dicet ꝙ non: qꝛ nō faciebat ei iniuriam cum mortua esset: ꝛ mortuus nō recipit bonorem nec inhonorationē. ergo nec peccaret leuita qꝛ non faceret iniustum. ¶ Sed dicēdum ꝙ ista ratio non stat: qꝛ licet mortuus nō sentiat mala que ei facimus qꝛ nō est ens licet anima sua ꝛ corpus suum sint entia: tamē iniuriam ei facere possumus: ꝛ dedecus inferre ꝛ honorem. sic ꝑ p̄mo ethicoꝝ vbi dicitur ꝙ ex fortunis ꝛ infortunis pronepotū ꝛ amicoꝝ prouenit aliquid mortuis. licet non tale ꝛ tātū ꝙ felices possit efficere infelices: vel eis q non sunt felices possit afferre beatitudinem. Itē. 5. ethicoꝝ dicitur ꝙ quedā inhonoratio adest seipsum corrumpenti. i. occidēs seipsum recipit a lege quādam penam debonorationis. s. nō seperiri: vel ꝙ per terram trahat ꝛ similia. lex tamē nō faceret ista nisi esset pena: ꝛ sic pena debonoratio q̄daꝫ erit. ¶ Item dato ꝙ morientibus nihil prouenīat de bonis aut malis que facimus ad honorandum vel dehonorandum eos: tamen saltem cognatis mortuoꝝ prouenit honoꝛ vel dedecus ex his que circa mortuos fiunt: ideo illis saltem fiet iniuria faciendo aliquid tale circa mortuos: sed cuicūq; iniuria fiat peccatū est. ergo peccaret leuita diuidēdo in frusta cadauer vxoris sue. ¶ Itē si nullū dedecus efficeretur mortuis lex non puniret violātes sepulchra: sed magna pena est violatoꝝ sepulchri vt ꝑ in legibus humanis digest is de sepulchro violato per totū. ꝛ hoc prouenit pro tāto: qꝛ cadauera mortuoꝝ in honore habenda sunt. ergo peccabat leuita. ¶ Itē bis cessantibus videbatur quedā inhumanitas secari mēbra vxoris sue occise. nam licet non sentiat: tñ cū adhuc cadauer illud humanā retineat effigiem impiū videtur illud violare ferro secando in partes. ¶ Rñdendum ꝙ leuita iste nō peccauit secando cadauer in partes. Pro quo sciendum ꝙ licet corpus humanū post mortem non sit pars hominis: imo nec sit corpus humanū nec illud qō prius erat: quia non manet forma per quaꝫ cōstituebatur in specie humana vt esset pars spēi humane: tamē qꝛ adhuc manet in cadauere expressa humana imago: est nobis cauēdum ab aliquo nocumēto ꝛ dehonoratione illius: nō propter illud sed ꝓpter honorē carnis nostre cum qua illa cōmunicat in figura: ꝛ aliquādo cōmunicauit in veritate nature. etiam ꝓpter honorē eius cuius illud cadauer aliquādo fuit pars. Nā sicut mortuo patre figs filijs eius noceat videt offendere patem q̄q̄ ipse nō sit iam pater istoꝝ cum non sit eoꝝ: sed solum quia fuit aliquādo pater istoꝝ videt nunc offendi in illis. ita q̄q̄ istud cadauer nō sit nunc pars alicuius hominis: qꝛ tamen aliquādo fuit corpus humanū ꝛ pars alicuiꝰ hominis videtur offendi ille cuius fuit si aliquid fiat circa cadauer qō als in viuente fieri nō liceret. Idē patet in corporib⁹ sanctoꝝ. nam ista corpa que relinquunt non sunt vere illa que fuerunt olim corpora sanctoꝝ: quia defierunt esse eadē in specie ꝙ formā recedētem: ꝛ tñ honorem magnuꝫ exhibemus eis: qꝛ aliquādo fuerūt corpora sanctorum licet nunc non sint propter recessuꝫ forme. sicut ergo se habet honoꝛ sanctorū ad honorem aliorum virorum ita se debet habere honoꝛ exhibit⁹ corporibus sanctorū ad honorem exhibitū cadaueribus aliorum hominū. naꝫ sicut non sunt tātū honorādi alij homines sicut sancti: ita nec eoꝝ cadauera sicut cadauera sanctorū: sed ꝓportionalitate se habebant. Et tñ cadauera sanctoꝝ honorātur quodā valde magno honore. ergo corpora aliorum boīum erunt honorāda quodam honore licet paruo. secare tamen cadauera ꝛ agere de eis sicut ageremus de cadaueribus asinorum dedecus est. ergo peccatum erit: qꝛ fit cōtra honorem quem impēdere tenebamur his cadaueribus. Dicēdum tamē ꝙ cum ista cadauera secātur in partes ex causa alicuius rationalis: nō est dedecus morienti aut viuis nec peccatum: quia talia fierent interduꝫ in viuis sine peccato: vt si quis egrotaret poterāt ei interdum quedam partes corporis secari ꝛ amputari a reliquo corpore vel aperiri ad salutē corporis. ergo si subsit in mortuis aliqua causa ad hoc faciendum non erit illicitum. similiter aliqui viuentes propter scelera secantur in ptes: vel aperiuntur viscera eoꝝ: aut fiunt alia opera que vident magne crudelitatis: ita ꝛ morienti interduꝫ fient aliqua filia ꝓpter scelera: vtpote si quis seipsum occidit caret sepultura: ꝛ per terram trahitur cadauer eius. de hoc. 5. Ethi. 1. i. honoratio adest seipsum corrumpenti. etiam si quis moriatur in alijs sceleribus ecclesia eum mortuum excōmunicat vel excōmunicatum ostendit ꝛ denegat illi sepulturam: nec pro illo orat aut honores aliquos impendit funeri. in quo magnum dedecus est. Qꝛ autem nunc subesset causa ad diuidendū cadauer istius mulieris appāret in duobus. ◦ Primo ex desiderio vindicādi istud scelus: qa si ipsa non fuerat diuisa ꝛ missa per terminos israel nō fuissent efficaciter moti israelite sicut moti fuerunt ad vindicandū istud scelus vt in ante precedentem questionē declaratuꝫ est. sed vindicari istud scelus erat valde bonum. ergo etiam secari in partes illam mulierem mortuam erat bonuꝫ. Scōo patet quia ipsi met mulieri erat bonum: quia principale malum fuerat hic illatum mulieri que ludificata turpissime fuerat ꝛ mortua: ideo honor erat ei ꝙ diuideretur: ꝛ per hoc daretur ei magna vltio delendo totam tribum beniamin propter eam. ¶ Ad rationes in contrarium dicendum ꝙ bene concludunt ꝙ aliquod dedecus vel honoꝛ possit exhiberi mortuis ꝛ possit peccari contra illos: ꝛ tamen quia hic habebat causam iustissimam leuita ad faciendū hoc non peccauit: aliogn peccasset. ¶ Quereꝛ vlteriuꝰ quomodo misit leuita partes cadaueris concisi in omnes trib⁹ israel. nam si vellet mittere ad omnes tribus non oportebat ꝙ faceret duodecim partes sed vndecim qꝛ tribus beniamin erat rea huius sceleris: ꝛ illa nollet vindicare scelus: sed potius resisteret vindicare volētibus sicut factuꝫ est. ◦ ¶ Aliquis dicet ꝙ non misit in omnes tribus israel quia non dicitur in littera ꝙ missa fuerint membra mulieris ad omnes tribus sed solum in oēs terminos israel. ꝭ Sed dōm ꝙ idem significatur per oēs terminos israel: qō ꝑ oēs trib⁹. qō magis aperiē sequēti. c. cum dī. misi partes in omnes terminos possessionis vestre. Sed termini possessionū vocātur termini sortium: ꝛ sortes erant. 12. sicut erant tribus. 12. ª ¶ Item quia si non mitteret partes istas ad 12. tribus nō mitteret specialiter. 12. partes sed plures aut pauciores. sed misit. 12. ergo attendit numerū tribuum: ꝛ hoc tenendū est ꝙ ad tribus. 12. miserit. ¶ Sed tūc manet dubium qūo miserit

Rñ. ad q̄sitū. Notādū ō būano corpe p⁹ mortē. B

In duob⁹ erat cā ad diuidēdū cadauer hui⁹ mulieris. ◦ 1. cā. 2. cā.

Rñ. ad rōnes in ōrium.

Qō. 39. A Qūo misit leuita ptes cadaueris cōcisi in oēs trib⁹ israel. ◦ Luius dā rñ. ad quesitū. ꝭ Im. p. p̄ma. ª Scōa. Dubiū.

miſerit partes ad ouodeciz tribus: qz tribus beniamin nō poterat hic cōputari cum nō eſſet ipſa actura cōtra crimino ſos: ſz poti⁹ defenſura. ¶ Reſpōdebit aliqs q computātur hic leuite vt vna tribus. Naz ſi leuite nō eſſent tribus ad accipiendū poſſeſſionem: tamē in alijs que pertinebāt ad quedaz ſpūalia cōputabantur leuite vt vna tribus vt declaratum eſt Deut. 27. z ibi pz in littera vbi ponitur leui vt vna de tribubus. idē pz Apoca. 7. c. z qz vindicare crimen iſtud infandū erat quoddā ſpūale pertinebat ad leuitas ſicut ad alias tribus: imo pluſq̄ ad alias. Nā quādo iſraelite peccauerūt adorando vitulū moyſes volens vlciſci ſcelus dixit. qui domini eſt iungat̄ mihi. z dicit̄ q cōuenerunt ad eū oēs filij leui: z illi ſoli occiderūt. 23. milia peccatoruz vt pz Exo. 32. c. ita ergo nūc ad eos ptineret vindicare iſtud delictum. ¶ Itē pertinebat ad eos ex cauſa cognationis: qz iſta infamia z offenſa fuerat iflicta viro leuite. ergo leuite potiuſ q̄ ceteri dolere debebāt z armari ad vindictam. ¶ Reſpōdēduz q leuitis non fuit miſſa aliqua pars. Qō pz qz leuite nō habitabāt in aliqua vna parte terre iſrael cōgregati ſicut aliqua de tribubus: ſed erāt diſperſi p oēs partes iſrael vt pz Nume. 35. z Joſue. 21. Item pz qz dicit̄ in littera ſequenti. c. q miſit iſte leuita partes per oēs terminos poſſeſſionis iſraelitarū. i. pro qualibet poſſeſſione iſraelitarū vnam partē. Sed leuite nō habebant aliquā poſſeſſionē Nume. 18. z Deut. 18. ergo nō miſſa fuit pars aliqua ad eos. ¶ Itē nō oportebat mitti aliqd ad leuitas: qz cū leuite eſſent diſperſi per oēs tribus iſrael: cū mitteret vna pars ad quālibet tribū illa quoq̄ videbat̄ miſſa ad leuitas eiuſdem tribus ¶ Dici pōt ergo dupliciter in hoc. Uno mō q miſſe fuerunt ouodeciz partes ad ouodeciz tribus: z q ad beniamin miſſa eſt pars quedā. z hoc ꝓpter duo. Primo qz nō erant oēs rei huius criminis in ſorte beniamin: ſz ſoli viri vbis gabaa: z fortē alij mouerent immanitate ſceleris ad puniēduz illos z tradēdum in manus oium iſraelitarū vt punirent: ſed poſtea accidit q nollent ſuos puniri cōtribulos: z reſtiterūt ceteris tribubus. Secūdū fuit qz dato q leuita putaret q viri beniamin potiuſ reſiſterent q̄ adiuuarēt ad puniēdū ſcelus. tamē debuit mitti aliqua pars mulieris occiſe ne ipſi viderent cōtemni vel reputari tanq̄ hoſtes ante q̄ ipſi ſe declararēt: qz oſtēdendo eos eſſe hoſtes priuſq̄ ipſi ſe oſtēderēt offendebāt eos: z dabāt motiuū vt ſe quaſi rōnabiliter hoſtes demōſtrarēt. ¶ Aliter dici poterat q nō fuit miſſa pars aliqua ad beniamin: z tamē preter illū fuerūt miſſe ouodeciz ptes ad ouodeciz tribus. z hoc qz tribus manaſſe diuiſa erat in duas ptes. quarū vna erat ad orientē iordanis cum tribu rubē z gad in terra galaad: z alia erat in occidentali terra ad iordanē cū alijs nouē tribubus: z ne aliq̄ pars iſtaz contēneret miſit ouodeciz ptes ad ouodeciz tribus. ſ. qz iſta tribus manaſſe diuiſa erat. vtraq̄ aūt iſtarū duaz poſitionū eſt ſatis rōnabilis. (Qō cū vidiſſent ſinguli cōclamabāt). i. cuz viderent membra mulieris occiſe ſinguli iſraelite z audirēt cauſaz quare ſic fuerat diuiſa clamabāt. (Nūq̄ res taliſ facta eſt in iſrael). i. nūq̄ fuit tā grane peccatū in iſrael: ideo puniēdū eſt grauiſſime nūc ne alij ad ſimilia capiāt audendi exēplum. (Ex die quo aſcenderūt pres noſtri de egypto vſq̄ ad preſens tēpus.) Dau cum tēpus erat quo iſraelite aſcēderant de egypto. ſ. nōdū. 80. anni: qz ab exitu de egypto vſq̄ ad introitū in terrā chanaā fuerunt anni. 40. z ex tunc vſq̄ nūc nōdū fluxerāt anni. 40. qz cōſūmati fuerūt. 40. in morte othonielis qui dicit̄ iudicaſſe. 40. annis: z computatur ſub eo totū tēpus ioſue vt declaratū eſt ſupra 3. z tamē nōdum erat cōſtitutus othoniel in iudicē vt declaratū eſt in p̄ncipio. c. huius. z ſic nōdū fluxerant. 80. anni ab exitu de egypto. Et nō dicit̄. ex quo aſcēderunt pres ſui de egypto tanq̄ prius accidiſſet: ſed aliqd grauius vel eque grane: qz prius iſraelite nō erāt vt populus cū eſſent in captiuitate egyptiorū. ſz dicitur hoc tāq̄ ſignificēt ſe dicere de exordio huius populi: vt ſi dicerēt nūq̄ tale aliquid fuit ex quo cepit eſſe iſrael. ¶ Sed dicet aliquis q fuit aliqd grauius anteq̄ iſraelite aſcēderent de egypto. ſ. in vbibus ſodomorū. nā ibi ſodomite conati ſunt cognoſcere duos viros qui introierāt in domū loth: z ſecuta eſt magna plaga ſuper oēs q̄ttuor ciuitates ſodomoz. ¶ Dicēdū q nō referebāt iſraelite ad hoc ꝓpter duo. Primū qz dixerūt. nunq̄ accidit vel factū eſt tale in iſrael ex die quo aſcenderūt pres nri de egypto. ergo prius accidit i iſrael q̄ aſcēderēt de egypto. Sz falſum eſt: qz illud qō factū fuit in ſodomitis nō fuit in iſrael: qz ſodomite nō ptinebāt ad populū iſrael: ſed erat populus de ſtirpe amorreorū. Secūdū eſt qz nō ſolū fuit illud anteq̄ aſcēderēt iſraelite de egypto: ſz etiā anteq̄ intrarēt in egyptuz: imo prius q̄ eſſet aliqs de iſraelitis natus preter abraā. Nā iſaac nō erat natus quādo ſubuerſa eſt ſodoma. Sz vno anno ante natiuitatē eius ſubuerſa eſt. Qō pz qz angeli qui ibāt ad ſubuertēdū ſodomā ipſa die qua illuc puenerūt comederunt cū abraā: z dixerūt q ſequēti anno illo eodē tēpore ſarra haberet filiū z vocaret nomē eius iſaac Geſ. 18. z ſequitur ibidem in. c. 19. qūo illi angeli inerūt ſodomā z deſtruxerūt eā: ideo debuiſſet dici q anteq̄ eſſet iſrael factuz fuit aliqd tale: z tñ ex eo tēpore quo cepit eſſe populus iſrael nō fuit ſimile factū. (Ferte ſniam: z in cōmune decernite.) Iſtud dicebāt iſraelite inter ſe volētes de tali facto z nolētes ꝓterire crimē inultū. ſ. ferte ſniaz qd debeamus facere ſup tali facto z decernite in cōmune. i. oēs de iſrael decernite vt oibus cōſentiētibus ſnia ferat̄: z oibus ꝓſequētibus exe cutioni tradat̄. (Quid facto opus ſit). i. quid opus ſit fieri ſup tali facto. In hebreo habet̄. (Ponite vobis: ſup ipſa cōſiliamini z loquimini). ſ. ponite vobis curā ſup hac re: z cōſiliamini mutuo: vel deliberate penes vos: z loquimini. i. ꝓferatis ſentētiam quā cōceperitis. eadez ſentētia eſt hic z in hebreo. ſed lra noſtra eſt manifeſtior: z quaſi expoſitio hebree littere.

Luiuſ. riſio. 1.rō. B 2.rō. Cōſut. 1. Scōa. Tertia. Rñ. ouppler doc. Pria. Obiectō Rñſio. 1.cā. 2. Rñſio 2.cā.

¶ Capitulum.xx.

EGreſſi itaq̄ ſunt omnes filij iſrael: z pariter cōgregati quaſi vir vn⁹ de dan vſq̄ berſabee: z terra galaad ad dominū i maſpha: oēs quoq̄ anguli populoruz z cūcte tribus iſrael in eccleſiā populi dei cōuenerunt ✝ quadringēta milia pedituz pugnatorum. Nec latuit filios beniamin q aſcēdiſſent filij iſrael in maſpha. Interrogatuſq̄ leuita maritus mulieris interfecte qūo tātū ſcelus ꝑpetratuz eſſet. Rñdit. Ueni in gabaa beniamin cū vxore mea: illucq̄ diuerti. Et ecce hoīes ciuitatis illi circūdederūt nocte domū in qua manebā volētes me occidere: z vxorē meā incredibili furore libidinis vexantes: demiq̄ mortua eſt. Quā arreptam in fruſta cōcidi: miſiq̄ ꝑtes in oēs terminos poſſeſſionis veſtre: qz nūq̄ tātū nefas z tā grāde piaculuz factū eſt i iſrael. Adeſtis oēs filij iſrael: decernite qd facere debeatis. Stāſq̄ oīs populus z quaſi vnius hoīs ſermone reſpōdit. Non recedemus in tabernacula noſtra: nec ſuā q̄ſq̄ intrabit domuz: ſed hoc ꝓtra gabaa in cōe faciemus. Decē viri eligātur e cētum ex omnibus tribubus iſrael: z centū de mille: z mille de decē milibus vt cōportēt exercitui cibaria: z poſſimus pugnare cōtra gabaa beniamin z reddere ei prō ſcelere qō mereť. Cōuenitq̄ vniuerſus iſrael ad ciuitatē quaſi homo vnus eadē mente vnoq̄ cōſilio.

✝ Als ✝ q̄draginta.

Egreſſi ſunt. Deſcripto in precedentibus de ſceleris patratione. hic cōſequenter ſubdit̄ de patratorū vaſtatione. ſ. qz oēs qui hoc auſi ſunt perierūt. Et diuiditur in q̄ttuor: ga prio facti veritas inquirit̄. Secūdo iuſtitie equitas requiritur. ibi. (Et miſerūt nūcios.) Tertio inigtas defendit̄. ibi. (Qui noluerūt.) Quarto iniuſte iuadit̄. ibi. (Uirorū quoq̄ iſrael.) ¶ Quereť an ea que babent̄ hic habeant cōtinuatū ordinez ad p̄cedentia. Et an fuerit facta imediate poſt illa vel aliquāto tēpore poſt. □ Reſpondēdum q ordo cōtinuus eſt: qz precedēti. c. ponit̄ peccatū viroz gabaa. hic ponitur bellū qō factū fuit hic cōtra illos p hoc ſcelere: z qūo perierunt. z iſtud neceſſe eſt eſſe poſt illa. △ ¶ Ad ſcōz dicēdū q nō fuit aliqua mora inter precedētia z iſta: ſed eſt ꝓtinuata narratio: qz p̄cedenti. c. dicit̄ q oēs iſraelite videtes membra mulieris mortue: z audiētes cauſam dicebāt q nunq̄ tale acciderat in iſrael: z q

Cōnexio capi. Diuiſio eiuſdē.

Qō. 1. ā

An hic ſit ordiſ mutatio: z an immediate ſcā hec fuerūt.

□ Rñ. ad. 1. q̄ſitū.

△ Rñ. ad. 2. q̄ſitū.

cōsiliarent sup illo.hic aūt dicit quō cōsiliati sunt sup hoc ꝛ qd
† fecerūt.(Egressi sūt itaq; oēs filij israel).s.egressi sunt de locis
suis ad veniē dū i maspbat:ꝛ ibi indicarēt qd sup hꝫ fieri dēret:
ꝛ vocant hic oēs filij israel oēs de vndeciꝫ tribuꝫ. Nā tribꝰ
beniamin nō venit ad istā cōgregationē:ſz fuit obuia ad resistē
† dum ceteris fribus suis volētibus vlcisci istud scelus.(Et pari-
ter cōgregati quasi vir vnus).s.cōgregati sunt in maspbat.nā
oēs desiderabāt punire istud scelus q̄si vir vnus.s. qz sicut vir
vnus quocūq; vadit totus vadit:ꝛ nō pōt vna pars eius mane
re hic ꝛ alia ibi.ita totus israel cōgregatus est in maspbat.s.nō
manētibus aliquibus in locis suis.ꝛ est hyperbolica locutio.nā
nō fuerūt cōgregati oēs viri de vndecim tribubus.multi.n.mā
serunt in locis suis:qz tamē magna pars fuit dicunt oēs fuisse.
ꝛ sic sepe loquit scriptura vt Gen.41.s.oēs ꝓincie veniebant
i egyptū vt emerēt escas.ꝛ tñ manifestū est qꝫ nō veniebāt oēs.
Uel dicit quasi vir vnus.i.sicut vir vnus faciliter mouet ad eū
dum ad aliquē locū:ita faciliter moti fuerūt oēs israelite ad ve
† niendū in maspbat.(De dan vsq; bersabee.) Dic signat ꝙ de
tota terra israel venerunt in maspbat.ꝛ ponūtur extremitates
dan qd sit. eius.s.dan ꝛ bersabe ꝛ terra galaad:est.n.dan ciuitas quedā in
extremitate meridiana terre israel:ꝛ est apud gerarā q̄ est terre
philistinoꝝ Gen.21.et.26.est aūt gerara extremitaꝫ meridiana
terre chanaā Gen.10.c. ideo qñ vult significare duas scriptu-
ra extremitates.s.meridianā ꝛ aquilonarē ponit ista duo loca.
vnde sepe ponunt. terminus aūt orientalis terre israelitarū erat
mare rubꝛuꝫ.terminus vero occidētalis erat mare mediterra-
neum qō vocat mare philistinorū.istud pꝫ Exo.23.c.hic aūt po
nūtur solū.3. termini.s.dan ꝛ barsabee ꝛ terra galaad que erat
terminus orientalis.nā terra galaad est ad orientē iordanis.s.in
terra duorū regū amorreorū.terminuꝫ aūt occidētalis nō ponit
† hic:sed subintelligit.(Ad dñm in maspbat).i.cōuenerunt oēs
isti viri in maspbat corā domino vt ibi deliberarent quid face
re deberent super hoc.

A ¶Quō israelite cōgregati sunt in maspbat: cum nullus esset iu-
dex aut dominus qui vocaret eos. Questio.2.

Queretur quō israelite cōgregati sunt in maspbat: qz
nullus iudex aut dñs erat q̄ cōuocaret eos.
nā istud factū est ante mortē caleph:ꝛ tūc nōdū substitutus fue-
rat in iudicē othoniel qui fuit primus iudex vt supra ꝑcedēti.c.
declaratū est.Etiā nōdū cōuenerāt inter se israelite ꝙ ad aliquē
locū cōuenirēt cū nōdū habuissent colloquiū aliqō ꝛ consiliū si-
mul.nā postq; steterūt simul in maspbat faciliter poterāt diffi-
Rñ. ad q. nire vbi postea cōgregarentur.nam cōgregati sunt in sylo post
maspbad:sed ante maspbad nōdū cōuenerāt. ¶Dicēdū ꝙ or-
do ad hoc faciendū fuit ꝙ quādo leuita misit partes vxoris sue
occise per oēs tribus israel desiderauerūt punire istud scelus:ꝛ
ad hoc volebant habere cōsiliū simul vt oēs deliberarent ꝛ oēs
exequerent vt dictū fuit precedēti.c.s.ferte sentētiā:ꝛ in cōe de-
Notādū. cernite quid facto opus sit. Et credendū est ꝙ tūc aliqua tribus
precipua vt tribus iuda rescriberet oibus nō tāq; imperās sed
tāq; exhortās vt cōuenirēt oēs in vno loco.s.in maspbat: ꝛ ibi
Qō.3. iudicarēt quid facere deberent sup hoc:ꝛ tūc sponte oēs tribus
A conuenerūt ad hoc.ꝛ de hoc dicit in littera ꝙ oēs filij israel egres
Qr israelite si sunt quasi vir vnus:ꝛ venerunt in maspbat. ¶Quere
venerūt in vlterius quare venerūt i maspbat. ¶Aliqs dicet ꝙ hoc fuit
maspbat. qz erat ibi sanctuariū:ꝛ melius istud ibi fieret q̄ alibi. Hoc aūt
¶Quisdaz pꝫ qz dicit in littera ꝙ cōgregati sunt ad dñm in maspbat. Lō
rō.ioiuersū gregari aūt ad dñm est cōgregari ad sanctuariū in quo erat de
©1.rō. us si alibi nō dicit deus esse specialiter. Item pꝫ hoc qz samuel
2.rō. immolauit dño sacrificiū in maspbat ꝛ cōuocauit illuc populū
vt pꝫ ꝑmo Reg.7.ꝛ tamē sacrificiū nō fiebat nisi in loco in quo
erat sanctuarium Leui.17. ergo in maspbat erat sanctuarium.
¶Dicēdū ꝙ nō erat sanctuarium in maspbat hoc tēpore quo
Rñ.ad q. istud factū est.Qō pꝫ qz sanctuariū fuit positū in sylo viuēte io-
1.rō. sue ꝛ mansit ibi vsq; ad mortē beli summi sacerdotis vt colligi
tur ꝑmo Reg.4.sed tēpuꝫ quo fiebat istud erat post mortē iosue
ꝛ ante ꝓncipatū beli:imo ante oēs iudices.ergo erat domus do
2.rō. mini in sylo. ¶Itē pꝫ hoc qz infra in littera ꝛ lequēti.c.dicit ꝙ
hoc tēpore erat arca domini ꝛ domuꝫ eius in sylo:ꝛ illuc postea
Ad rōnē.1 cōuenerūt israelite ad sacerdotē phinees. ergo nō erat in mas-
i diuersuꝫ. pbat. ¶Ad primā rōnez in cōtrariū:dicēdū ꝙ ls dicātur israe-
lite venisse corā dño in maspbat:nō sequit ꝙ ibi esset sanctua-
B rium domini. Nā iste modus loquēdi scripture est ꝙ quādocū-
q; cōgregarent israelite ad faciendū aliquid bonū qō ad deuꝫ
pertinebat dicebantur esse corā domino ls essent extra locū san
ctuarij.ꝛ hoc qz etiā si duo homines conuenīunt ad aliqō opus
in quo deus inuocat vel ad deum ꝓtinet dicunt esse corā deo.
sic pꝫ.1.Re.23.vbi erāt soli dauid ꝛ ionathas in deserto ziph:ꝛ
iniebant fedus ꝛ dicebantur esse coram domino.s.quia fedus
confirmabatur per inuocationem dei.similis modus loquendi
est in nouo testamēto Mat.18.s.vbicunq; fuerint duo vel tres
in nomine meo in medio eorū sum. ¶Ad scōm cum dicit ꝙ sa Ad rōnē
muel immolauit in maspbat.ergo erat scūariū ibi. Respōderi po- scōaz.
test dupliciter. Uno modo ꝙ concedēdo cōsequentiam ꝛ conce 1.rūsio.
dens nihil ad ꝓpositum.nam dato ꝙ diceretur ꝙ tempore quo
samuel obtulit sacrificiū in maspbat erat ibi sanctuariū non se- B
quitur ꝙ nunc erat.nam sanctuariū stetit in sylo vsq; ad mor-
tem beli summi sacerdotis.samuel autē fecit sacrificium in ma-
spbat multo tēpore post mortem beli:ꝛ tūc poterat esse sanctua
rium in maspbat.nunc tamen necesse erat ꝙ esset in sylo. ¶Ali- 2.rūsio.
ter potest dici ꝙ non tenet cōsequentia.s.samuel immolauit in ma
spbat.ergo erat ibi sanctuariū.nam samuel immolabat vbicunq;
volebat.s.in ramatha vrbe sua:ꝛ in galgala:ꝛ in maspbat:ꝛ q-
buscunq; alijs vrbibus.ꝛ tamē nemo dicet in oibus his vrbib⁹
fuisse sanctuariū tempore samuelis. ¶Item illicitum erat con-
stitui altaria ꝓeter altare dei qō erat in tabernaculo vt pꝫ Josue
22.c.ꝛ tamē samuel offerebat sacrificium ꝛ constituit altare in
sylo ramatha.1.Re.7.c. ¶Dicēdum autem ꝙ non solus nunc
sed etiam nunq; fuit sanctuariū domini in maspbat.Sed volue
runt nunc cōgregari israelite ibi sicut congregari debebāt in ali
qua alia ciuitate.Est autem maspbat in terra galaad ciuitas ad
orientalē partem iordanis supra.12.ꝛ creditur esse in sorte di-
midie trib⁹ manasse.In ista ciuitate habitauit iepte galaadites
iudex israel ꝛ ibi sepultus est vt patet supra.11.et.12.c.(Oēsq; †
anguli populorum).i.conuenerūt in maspbat in congregatione
ista omnes anguli populorū.i.viri de omnibus angulis popu-
lorum.s.de omnibus extremitatibus.s.de parte meridiana:ꝛ ag-
lonari:occidentali:ꝛ orientali:ls non oēs conuenerint q̄ erant in
his angulis.nam soli.40.milia virorū conuenerunt vt patet in
littera.ꝛ hoc de.11.tribubus:ꝛ tamē manifestuꝫ est ꝙ non erat
ista saltē quarta pars summe illarū vndecim tribuū. Nam cuꝫ
dauid cōputauit istas tribuꝫ tēpore suo:sola tribus iuda habuit
quingēta milia virorum vt pꝫ.2.Re.24.c.etiam quia computan
do summā virorum bellatorum istarum tribuum in cōputatio-
ne illa que fuit in deserto fuerunt valde plures Nume.1.et.26.
ideo dōm ꝙ solum venerūt nunc qdaꝫ de oibus tribub⁹:ꝛ q̄q̄
non fuerit aliqua tribuꝫ de vndecim tribub⁹ de qua aliqui non
venerint nec fuerit aliquis locus de oibus locis tribuuꝫ.11.de
quo non venirent alig:pauci tñ veniebant.de beniamin autem
cōgregati sunt quotquot poterāt congregari.s.25.milia vt infra
pꝫ.Sed dōm est ꝙ istud ꝓcedit ex intentione quorūdam putan
tium ꝙ soluꝫ venerint quadraginta milia:ꝛ tamē venerūt qua-
dringēta milia vt pꝫ in hebreo ꝛ in oibus bibliis correctis:ꝛ sic
modica pars de.11.tribub⁹ manebat in domib⁹.(Et cūcte tri- †
bus israel).s.vndecim trib⁹.nam tribus beniamin nō venit ad
istam congregationē:ꝛ ob hoc cetere tribus conuenientes mise-
runt nuncios ad beniamin.ĵ.in littera.(In ecclesiā populi con- †
uenerūt).i.cōgregati sunt:ꝛ fecerunt ecclesiā.i.congregationez
vel consiliuꝫ.ꝓprie enim ecclesia vocat multitudo cōgregata.vñ
dicit Aristo.2.politi.c.de politia calcedoniorū ꝙ quedā politie
sunt que ecclesiā non faciunt.i.non congregāt multitudinez ad
consiliū.(Quadraginta milia pedituꝫ). Noluerūt plures ascē- †
dere:qz non oportebat plures ascendere:qz nunc ibāt ad capiē
dum deliberationē:ꝛ non ad pugnāduꝫ.ꝛ ad hoc sufficiebāt q̄-
draginta milia sicut milies milia.Sed etiaꝫ nunc dōm ꝙ iuerūt
plurimi de vndecim tribubus.sed isti ꝓcedunt ex errore corru-
pte lre.(Peditum pugnatorū).i.isti oēs erāt pedites parati ad †
pugnam.nam inter israelitas nō erant aliqui pugnātes pugna
equestri nec in currib⁹:ſz oēs pedites ernat tam ex parte.11.tri
buum q̄q̄ ex pte beniamin.(Nec latuit filios beniamin ꝙ ascen †
dissent filij israel in maspbat).i.q̄q̄ fecissent aliqualiter secre
te israelite non latuit filios beniamin quomodo cōgregati sunt
israelite de vndeciꝫ tribub⁹ ꝛ deliberauerūt ꝛ parauerūt se con
tra filios beniamin:ita filij beniamin parauerūt se contra vnde
cim tribus. ¶Quere quare non cōgregati fuerunt israe- Qō.4
lite nunc in sylo sicut congregati fuerunt postea.Et videt ꝙ ibi A
deberent cōgregari:quia ibi poterant cōsulere dominum cum Quō cō-
esset ibi arca dei ꝛ summus sacerdos phinees qui consuleret vt gregati
patet infra.vnde postea ibi cōsuluerūt israelite dominū.in ma- fuerūt is-
spbat autem non poterāt consulere:quia non erat ibi sanctua- raelite
rium:nec sacerdos magnus:nec aliquid quod ꝓtineret ad con- nunc in
sulēdum dominum. ¶Respondēdum ꝙ israelite non congre- sylo.
Rñsio
ad q̄stū.

1.cā. gati sunt in sylo qz non erat eis opus conuenire ibi. Nam nunc nō cōueniebant ad hoc ꝙ pugnarent cōtra beniamin: sz ad mittendu nuncios vt beniamite traderēt viros peccatores vt fieret de eis iustitie cōplemētū: z ob hoc nō oportebat consuli dominum. sed in sylo erat conuētus necessarius solū ad cōsulendū dominū: postea aūt cum viri beniamin deliberauerunt nō dare
2.cā. noxios ad puniendū conenerunt in maspbat: z ibi consuluerūt domino super bello. ¶ Itē causa nō cōueniendi in sylo forte fuit qz israelite de vndeciz tribubus voluerūt cōuentū suū esse ignotum viris beniamin quousqꝫ mitterēt ad eos nūcios vt nō pararent se ad pugnā z ad male respōdēdū. si tamē cōuenirent in sylo cognoscerēt hoc faciliter viri beniamin eo ꝙ sylo erat ī sorte effraiz: z sors effraiz erat ad latꝰ beniamin: conenerūt aūt ī maspbat: qz maspbat erat ad oriētalē ptē iordanis ī terra duoꝝ regū amorreorū que est terra galaad: z erat satis distās illa ciuitas a sorte beniamin: z ibi poterat magis occultari q̄ in sylo conentus istarū tribuū: z tamē nō potuit omno occultari: qz conentus q̄draginta miliū virorꝝ nō pōt nimis occulte fieri. z ꝙ voluerint vndeciz tribus ꝙ filij beniamin hoc ignorarēt apparet ex his verbis. s. nec latuit filios beniamin. nā si nō haberēt vndeciz tribus intētionē ꝙ h̄ lateret filios beniamin frustra diceret ꝙ nō latuit filios beniami. (Interrogatusqꝫ leuita.) Hic ueritas facti in-
† Fcī vi-tas inq-rit. quiritur. nā ante hoc leuita miserat mēbra vxoris sue interfecte per oēs tribus israel: z ꝓposuerat querelā cōtra viros gabaa. viri tamē israel nesciebāt ordinē rei. Etiā nō cōstabat eis an verum hoc esset: z qz nō decebat tātā rem incboari nisi cōstito de veritate quesiuerūt a leuita de ordine rei. Expediebat. n. ꝙ priꝰ israelite cognoscerēt per certitudinē veritatez rei q̄ aliqd agerent. z hoc qz als molirent bella iniusta forte cōtra beniamin si nō esset tale peccatū quale leuita proclamabat. z istud erat periculosum: qz deus induceret pugnā sup caput illorū qui iniustum
B fouerēt bellū. Itē qz faciendo hec multa expēderēt qō erat nociuum. Itē qz ꝙ saltē mitterent israelite ad admonēdū filios beniamin si crimē nō erat verū erat offensio facta filijs beniamin.
† (Maritus mulieris interfecte.) Et hoc etiā pz ꝙ erat vxor sua z nō cōcubina: z etiā ipse vocat eā in vxorē z nō cōcubinam. Et ratio huius est ad grauādū factum. Nā si fuisset ista mulier cōcubina leuite z nō vxor nō haberet tātum ius leuita ad agēduz pro illusione z morte eius: qz nullo vinculo ad eā pertinebat: qz tamē erat vxor competebat ei magnuz ius. tum qz sibimet erat magna iniuria qz vxor sua violata z occisa fuerat tū qz pro ipsa vxoris offensa eo ꝙ erat cōiunctissima psona poterat agere z cōpetebat ei magnū ius: qō nō fieret si esset cōcubina: qz tūc psona modicū cōiuncta erat. z dicit. mulieris interfecte. s. in libi di-
† ne z nō a leuita. (Quomodo tātū scelus perpetratū esset). i. que fuerunt de ordine: qz forte nō dubitabant quin cōmissuz esset. Nā nullatenus erat verisimile ꝙ leuita vxorē diuidens in frusta mitteret per omnes partes israel nisi passa fuisset istud a viris gabaa vel ab alijs. ordinē tamē nesciebāt: ideo quesiuerunt
Nicolai opinio. de illo. Nicolaus dicit ꝙ leuita iste nō solū nūc retulit factū sed etiā probauit z adbibuit in testē puerū qui cū eo erat: z senez in cuius domo bospitatus fuerat in gabaa z familiā illius qui sup
Doc. sñia hoc deposuerunt. littera aūt nibil tangit de hoc. Sed potius videtur innuere ꝙ israelite babebāt pro cōstanti patratū fuisse scelus: sed solum dubitabāt de ordine. Si tamē volueris tenere ꝙ
† fecit probationē per testes nō obstito. (Respondit.) Iste mari-
L tus mulieris occise venit cum ceteris israelitis in maspbat: z ibi
† astantibus oibus interrogatus est. (Ueni in gabaa beniamin cum vxore mea). s. veni vsqꝫ gabaa: z ducebā mecū vxorē meā.
† z vocat eā iam vxorē z nunqꝫ cōcubinā ex causa iaz dicta. (Illucqꝫ diuerti). i. declinaui ad eam ad manēdum ibi per noctem.
Dubiū. Rñsio. nam iter faciebā. ¶ Sed dices quare nō facit mentionē de puero. Respōdendum ꝙ leuita solū voluit respondere tāgēs substātialia facti: z qz nibil de isto facto pertinebat ad puerum qui tūc
† veniebat cū leuita z vxore sua non retulit quicqꝫ de puero. (Et ecce bomines ciuitatis illius circundederunt nocte domum). s. per diem nibil fecerunt. nam in platea manebat cum vxore sua: z nullus eum tenuit. postea vero cum per noctem declinauit in domum senis circundederunt eū: qz per diem nolebant viri illi facere banc turpitudinem. Sic enim sodomorum viri fecerunt. nam ipsi insaniebant in bac libidine plusqꝫ omnes bomines: z tamē cum viderūt viros duos introeuntes vbē illico nō tenue
† runt eos: sed per noctē vallauerūt domū loth Ben. 19.c. (In q̄ manebā.) Ista erat domus senis viri effraite qui erat pegrinus in gabaa. Nā nullus alius voluit recipere in domo leuitaz ꝑcedenti.c. (Uolentes me occidere.) Istud dixit leuita ad bonestā dū verba sua: qz nolebāt eū viri gabaa ad occidendū sz ad abutendū eo. vnde ita dixerūt. educ virū qui ingressus est domum tuā vt abutamur eo. Etiaz qz isti qui astabāt bene intelligebant ꝙ vellet leuita significare ꝙ conarent eum cognoscere: z tamē ad pulchrius loquēdum sic dixit. Uel est sensus. volebāt me occidere. s. verātes me tāta libidine ꝙ morerer: sicut fecerūt vxori mee que perijt libidine attrita. (Et vxorē meā incredibili libidi † nis furore verantes.) Nō dicit hic quo ipse coactus fuerit dare vxorem ne ipse cognosceret. satis tamē credēdum est ꝙ dixerit sz scriptura quedā breuiter enarret. z dixit incredibili furore libidinis: qz per totā noctem nō dederunt ei requiē cognoscentes eam vsqꝫ aurorā cum recesserunt tenebre vt pz precedēti. c. q.o nō erat credibile ꝙ tantus furor. i. ostensio libidinis esse poterat nisi expientia comptus fuisset. (Deniqꝫ mortua est). i. tan- † tum eā verauerunt libidine ꝙ fractis mēbris z deficiētibus viribus mortua est. nam ante portā eam mortuā mane surgēs reperit. (Quā arreptā in frusta concidi). i. postqꝫ vidi eā mortuaz † concidi eā in frusta. nō tamē immediate vt eā mortuā sciuit diuisit eam. nō. n. auderet hoc facere in gabaa. nā si viri vbis hoc scirent occidissent etiā ipsum leuitam ne posset cōqueri de illis. D Sz dixit eā mortuā in domū suā: z ibi cōcidit eā in frusta precedēti. c. (Misitqꝫ partes). i. duodecim ptes vt pz precedē. c. (In † omnes terminos possessionis vestre). s. in duodeciz tribus siue duodeciz sortes accipiēdo istas duodeciz tribus sicut declaratuz est precedēti. c. siue ꝙ sit vna illaꝝ beniamin: siue ꝙ manasse diuisus fuerit in duas tribus z habuerit duas ptes. (Quia nunqꝫ tā- † tum nefas.) Ista est cā motiua quare leuita misit ptes in oēs tri Leuita q̄re miserit ptes in oēz israel. bus israel. s. qz nūqꝫ fuerat tātū nefas in israel. Istud pōt dupliciter referri. Uno modo ꝙ qz nunqꝫ fuerat tātum ac tale nefas in israel: sed nūc erat nouū. ita debebat fieri noua ostēsio z querela ꝑ illo. z istud erat ꝙ mulier quā libidinosi viri verātes occiderant ad indicādum facinus eorū diuisa mitteretur per oēs partes israel. Alio modo pōt referri ꝙ misit ptes ꝑ oēs tribus israel. s. qz nunqꝫ fuerat tātū facinus in israel: ideo quāqꝫ nunqꝫ oēs tribus israel mote fuissent ad vindicādū aliqō facinus nūc moueri debebāt: qz nunqꝫ aliqō tātū fuerat. (Et tā grāde piacu- † lū.) Sadē snia est. signat piaculū q̄ttuor. s. culpā: peccatū: ablutionē: remediū. z dicit a pio pias qō est mundare: z ob hoc magis Piaculum quattuor signat. cōuenit ablutioni q̄ alijs significationibus. Etiā vocat peccatuz piaculuz qz debet piari. i. emūdari. bic aūt ꝑ peccato magno accipit sicut facinus vel flagitiū. (Factū est in israel). i. ex eo tem- † pore quo israel cepit esse nō factū est in eo tātum peccatū. iste dixit melius q̄ illi qui dixerūt ꝙ nō fuerat tale factum in israel ex quo israelite ascenderāt de egypto precedēti. c. (Adestis oēs fi- † lij israel). s. oēs israelite de vndecim tribubus adestis: ideo non opz ꝙ differatis sentētiā sup hoc quasi expectātes cōsiliū alioꝝ qz oēs estis bic. z dicunt adesse oēs non psonaliter sed in plenitudine potestatis: qz isti gerebāt vicem oium israelitarū cum cō uenissent loco oium qui manebāt in vrbibus. (Decernite quid † facere debeatis). s. qz nō decet ꝙ istud factū relinquatis sub silē † tio preterire. (Stansqꝫ omnis populus). s. isti q̄draginta milia stabāt qz nullus eorū sedebat: sed oēs stabant audiētes leuitam † enarrātē factum. (Quasi vnius bominis sermone respōdit). s. ita cōcorditer rñderūt quāqꝫ essent q̄draginta milia q̄si si vnus vir respōderet. q. d. si vnus vir responderet nō posset varia respondere qz vnus erat. ita oēs isti q̄draginta milia eādē vocem protulerūt. ¶ Queret quare leuita istā querimoniā ꝓposuit toti israel z nō alicui domino vel iudici israel. □ Respōdēdū ꝙ tēpore quo factū est boc nō erat rex in israel nec iudex. nā fuit istud factū post mortē iosue z ante cōstitutionē othonielis in iudicē qui fuit primus iudex vt declaratū fuit precedēti. c. ideo ad nullū iudicem vel dominū magnū in israel recurrit qui posset aut deberet istud punire. ◎ ¶ Sz dices. quare nō recurrit ad septuaginta iudices q erāt in domo cōsilij ad quos spectabat iudicare de oibus causis israelitaruz tā ciuilibus q̄ criminalibus: inter quos erat iudex potentissimus. s. summus sacerdos qui in omnibus diffiniebat: z nullo modo erat ab eo appellādū: sz qui cūqꝫ nō obediret sentētie eius moriebatur Deut. 17. tēpore aūt boc erat summus sacerdos pbinees infra in lra. ergo ad ipsum tāqꝫ ad supremū iudicē recurrere debuerat iste leuita. ¶ Rñdēdum ꝙ nō recurrit leuita ad domū cōsilij nec ad sacerdotē magnū: qz sz de iure ad istos ptineret iudicare in oibus causis z punire delinquētes: tñ de facto nō possent punire viros gabaa cū ꝑ eis tota tribus beniamin pugnaret: sed proposuit querelā suā omnibus tribubus israel qz iste erant que poterant exbibere ei iustitie complementum. ¶ Dicēdum aūt ꝙ adbuc alia videtur

Qō. 5.
ā
Qr leuita bāc q̄rimoniā ꝓposuit toti israeli z nō alicui iudici israel.
□ Rñ. ad q̄.
◎ Dubiū.

Rñsio.

Alia rñ.

Intētio leuite proclamantis ad totū israel.

intētio fuisse leuite proclamātis ad totū israel.ſ. qz lz ad iudicez proclamare deberet: qz tñ fuit hic delictū speciale quale nūquā fuerat in israel voluit ipse ꝑclamare ad totū israel qualis ꝑclamatio nunq̄ facta fuerat:nec etiā de iure aliqd tale erat: ſ; oēs ꝑclamationes fiebāt ad iudices.ista positio p; ex verbis leuite. ℣.nam dixit.quā arreptam in frusta cōcidi:misiq; partes in oēs terminos israel:qz nunq̄ tantū nefas ꝛ tā grāde piaculū factuz est in israel.ſ. ex hoc ꝙ nunq̄ aliqō tale acciderat ego feci talez proclamationem qualis nunq̄ fuerat.

A ¶An poterāt iste vndeciz tribus israeliś indicere istud bellū ⁊tra viros beniamin ꝑ vltione istius criminis sodomie. Qō.6.

Queretur vlterius an poterāt iste oēs tribus israelis indicere bellū cōtra viros beniamin ſi non traderēt viros gabaa occidēdos. ¶Aliqs dicet ꝙ nō:qz cōtra extraneos de alio regno poterāt iste vndeciz trib⁹ indicere bella iusta subsistente cā eo ꝙ nō esset istis ꝛ illis iudex cōmunis q ius faceret vtriq; parti:inter tribus tñ vndecim ꝛ tribū beniamin erat iudex cōmunis : qz summus sacerdos erat iudex sup totū israel: ꝛ siquis obedire nollet mozeref Deut. 17.ergo non poterāt vndecim tribus indicere bellū tribui beniamin. ¶Respondēdū ꝙ penes totū populuz nō erat iurisditio:ita vt posset ppls vel ps ppli indicere in causis.ſz istud expectabat ad iudicē. ꝛ nūq̄ vacabat iudex qz semp summus sacerdos erat maximus iudicuz ad quē ista expectabant:ꝛ moztuo vno immediate erat alius cū veniret iure hereditario ad filios vel alios ꝓpinquos: ita vt nunq̄ iurisditio devoluerez ad plebem :ideo in hoc casu summus sacerdos debebat iudicare cōdēnādo reos. ¶Sciendum tamē ꝙ iudice negligēte potissime in his que pertinebant ad religionē fidei devoluebatur potestas ad populuz ita vt posset punire delinquētes.ſ.colētes idola ꝛ similes. Nūc aūt in casu virozū gabaa dicēdū ꝙ cū cōtra leuitā facta fuisset magna offensa:ad iudicē pertinebat cōdēnatio viroꝝ gabaa qui peccauerant:ꝛ iste iudex erat phinees summus sacerdos:ꝛ ſi ipse posset sentētiā suā exeecutioni tradere mādaret eā exequi cuicūq; vellet . ſi autē nō posset mandaret toti populo:ꝛ ſi nollent illi cōtra quos executio fieri debebat obedire poterat indicere bellū eis in modū pene.ꝛ istud bellum ageret populus tanq̄ executoz data a iudice.nūc aūt ſi populus nō expectata sentētia iudiciś nisi in casu in quo negligens ipse esset ꝑcederet ad cōdēnādū viros gabaa ꝛ sentētiandū cōtra eos peccaret.Dicēdū tñ ꝙ cū nūc totus populus cōuenit.ſ.de vndecim tribubus:ꝛ babebāt in parte sua phinees summū sacerdotem qui erat iudex credendū est ꝙ de consensu ꝛ decreto illius hec agerent: ꝛ qō maius est non solum decretum iudicis voluerunt ad pugnanduz cōtra viros gabaa sed etiā dei sentētiam.nam cōsuluerunt eum:ꝛ respondit ꝙ pugnare deberent vt p; in littera . id tamē qō deo iubēte fit licituz est. ¶Ad rationem in cōtrarium dicendum ꝙ ratio bene concludit ꝙ vndecim tribus non poterant mouere belluz cōtra beniamin sine auctozitate iudicis cuz baberent iudicem cōmunē. ꝛ sic dico ꝙ mouerunt vndecim tribus bellum filijs beniamin sacerdote decernēte:ꝛ postea deo iubēte. ¶Si aūt velis ꝺcludere ꝙ ex eo ꝙ babebāt iudicē cōmunē nequaq̄ licebat eis mouere bellū in alterutrū sed iudex debebat cōdēnare ꝛ exequi. Respondēdū ꝙ diffinire cōdēnādo vel asolunedo est actus iudicis:ꝛ tamē exequi nō est semper actus eius ſz illius cui ipse mādauerit:ꝛ qz nō poterat iudex hic ꝑ se exequi demādauit executionē vndecim tribubus israel: ꝛ qz filij beniamin noluerunt parere sñie indictū fuit bellū ⁊tra eos:ꝛ hoc executus est ppls.

A ¶An vndecim tribus tenerent cōgregari ad pugnādū ⁊tra tribum beniamin ꝑ istius sceleris patratione. Questio.7.

Queretur vlterius an vndecim tribus tenerent ꝯgregari ad pugnādum ⁊tra tribū beniamin ꝑ istius sceleris patratione. ¶Respōdēdū ꝙ punitio oīum pecatozū directe pertinebat ad iudicez in veteri testamēto ficut nūc: eo ꝙ debebat in oībus criminibus seruari ordo iudicialis.nam crimen idolatrie erat id qō magis horrēdū erat ꝛ in quo magis fauebatur punitozibus cōtra peccatozes:ficut leges humane fauēt accusatozibus ꝛ testibus cōtra accusatos in crimine lese maiestatis ꝛ in hereſi ꝛ simonia:ꝛ quibusdaz exceptis criminibuś.ꝛ tamē adhuc in cultu idolozū seruādus erat ordo iudicialis ⁊tra illū qui accusabatur vel de quo denūciabat crimē vt colligitur Deut. 13 et. 17.c. ¶Dōz tñ ꝙ in duobus casibus devoluebat potestas puniēdi scelera ad populū. Primus erat qñ iudex erat negligēs in puniēdo:vel forte fauebat peccātibus .tūc populus punire debebat peccatozes.dareť alioquin ꝙ manerent crimina magna impunita.ſ.cultus idolozuz ꝛ similia:ꝛ tñ ſi fieret de⁹ percuteret populuz negligētem punire crimen.ꝛ hoc quia deus volebat devolui iurisditionē ad illum.Secūdus casus est ex mādato iudiciś.nam interdū iudex poterat non executioni tradere sententiā:quia potens erat peccatoz:vel forte multi erant:ꝛ tūc debebat conuocare populū ad executionem sentētie.Sic autem erat in crimine cultus idolozum.ſ.ſi in aliqua ciuitate essent cultozes idolozum.Naz debebat ciuitas illa deleri cum omnibus que in ea erāt:ꝛ quia istud non poterat facere iudex pertinebat ad totum populū.vnde in talibus executionibus deus loquitur ad totum populum ꝙ exequatur vt colligiť Deuter. 13.ſic eniz factum est quādo due tribus ꝛ dimidia fecerūt altare magnum apud iozdanē.nam tunc decem tribus siue nouē ꝛ dimidia reliq̄ cōuocate sunt:ꝛ parauerunt se ad pugnandum cōtra duas ꝛ dimidiaz vt patet Josue.22.ꝛ pugnauissent niſi quia due tribus ꝛ dimidia legitime satisfecerūt.nunc ergo ſi phinees sūmus sacerdos forte fauens beniamitis nollet sententiare contra eos vel esset negligēs in faciendo ꝓposita querela leuite tenebatur cōgregari totus populus ad puniēdum istud delictum. Idē etiā ſi iudex non potēs per se punire conuocasset eos. Qz autem aliquādo teneretur populus peccata punire p; Leui.20.vbi dicit ꝙ siquis de filijs israel daret de semine suo idolo moloch populus terre lapidaret eum.ꝛ deinde dicitur.ꝙ ſi populus terre negligens:ꝛ quasi paruipendēs imperiuz meum dimiserit hominem illum ⁊c.non tamē dicitur aliquis negligere aut contenere imperiū dei niſi quādo tenetur ad id quod deus iubet.ſz de⁹ non iubebat ibi niſi punire dātem idolo moloch de semine suo. ergo pertinebat ad populuz punitio istius:ꝛ sicut erat in isto crimine ita in omnibus alijs que militarēt directe contra legē dei vel in magnum scandalū totius populi:quia devoluebať potestas puniēdi ad populum:ꝛ sic erat in isto casu quia erat nefandissimum scelus:ideo quocūq; modo iudex nō puniret:siue nolens:siue negligēs:siue nō potēs tenebať populus punire viros beniamin. ¶Queretur vlterius quare vndeciz tribus parauerūt se ad pugnam contra tribum beniamin:ꝛ iuerūt contra ciuitatem gabaa priusq̄ admonerēt illos ꝙ obedirēt sententie iudicis dando omnes viros gabaa ad mozтem.nam hic dicitur ꝙ pugnarent contra gabaa donec redderent eis qō merebātur. ꝛ postea sequiť ꝙ miserunt ad viros beniamin nuncios vt traderent viros gabaa.ª ¶Respondēdū ꝙ ſi vndecim tribus bellum inferrent contra viros beniamin:siue contra viros gabaa anteq̄ admonerent eos vt traderentur rei ad exequēdum sententiam in eis peccarent:quia indicerent bellum iniustum:ideo vndecim tribus ꝑmo ꝑmonuerunt beniamitas ad dādum viros gabaa ꝛ nondum pugnabant:ꝛ cum noluerunt parauerunt se ad pugnam:ꝛ petiuerūt an deberent pugnare consulentes dominum.ſi tamē anteq̄ premoneret vellent pugnare iam delibe rassent de pugnando.Sz falsum est qz postq̄ beniamite non cō senserunt tradere viros gabaa ascenderūt. 11.tribus in domuz domini in silo:ꝛ consuluerunt dominum an deberent pugnare contra beniamin ꝛ responsum est ꝙ sic.ergo prius non soluz nō ibant ad pugnandum ⁊tra gabaa:sed etiam nondū deliberauerant an deberent pugnare. ¶Sed obijcieť quia postq̄ leuita locutus est totus populus respondit ꝙ non recederent in domos suas ſinguli quousq̄ pugnantes redderent viris gabaa qō meruerāt:ꝛ tamen nondum monuerant eos. ¶Respondēduz ꝙ in hoc non deliberabant pugnare contra beniamin sed soluz dicebant ꝙ facerent iustitie complementum leuite.hoc autē fieri poterat ſi viri beniamin sine bello traderent viros gabaa:ꝛ tunc non pugnarent. 11.tribuś contra beniamin:ꝛ ſi forte nō darent eos beniamin sine bello pugnarent contra beniamin.ꝛ sic in generali diffiniebāt quid acturi essent:tamē in particulari non sentētiabant quid agerent.ſ.ꝙ pugnarent cum nondum scirent quid agere vellent beniamite. ¶Sed adhuc obijcieť quia dixerunt viri israel ꝙ eligeretur vnus de decem:ꝛ decem de centum ad ducēdum necessaria exercitui:ꝛ reliqui pugnarent contra gabaa. ¶Respondendum ꝙ etiam istud non dixerunt viri israel niſi sub cōditione.ſ.ꝙ ſi beniamite tradunt nobis viros gabaa non pugnabimus nec oportebit poni aliquem ordinem exercitus.ſi autem noluerint pugnabimus ꝛ ordinabimus decentes necessaria exercitui. ¶Sed adhuc obijcietur ꝙ intendebant pugnare quia conuenerunt omnes filij israel ad gabaa ſicut erant.ſ.400.milia:ꝛ tamē istud ad pugnaz pertinebat. ¶Respondendum ꝙ lz iuerunt in gabaa non iuerunt ad pugnandū sed ad cōmonenduz viros beniamin vt traderent eis viros gabaa.qō patet qz cum venerunt apud gabaa miserunt nuncios ad oēm tribum beniamin vt darent eis viros gabaa. ¶Sed tunc

Scōs.

B

Qō.8

A

Qz vndeciz trib⁹ parauerūt se ad pugnandū ℈ tribū beniamin ꝛ accesserūt ad pugnanduz ℈ viros gabaa ꝑsq̄ admonerēt eoś ª Rñsio ad q̄sitū.

Obiectō

Rñsio.

Obiectio

Rñsio.

Obiectō

Rñsio.

Dubiū.

Notādū.

B

Ad rōnē in iuersum.

Obiectō.

Rñsio.

A

Rñ.ad q̄.

a Innouob⁹ casib⁹ duob⁹ debať ptāś puniēdi scelera ad populū.

Primus.

B tunc dicēt ad quid veniebat totus exercitus q̄draginta miliū vi
rorum ad gabaa:q; poterant mittere aliter nuncios: ⁊ non iret
Rñsio. frustra illuc totus exercitus. ¶Dicēdum q; conueniens erat q;
illuc iret.nā aut viri gabaa traderēt a toto beniamin ad faciē-
dum executionē in eis aut nō.si nō traderētur poterat exercitus
iste inchoare pugnā cōtra gabaa: vel inde ꝺiscēderent reliqui in
ſylo ad cōſulēdum dominū aut deberēt pugnare: ⁊ tunc pugna
rent.si aūt traderēt viri gabaa ad faciendū executionez in eis
nec erat necessarius tātus exercitus ad faciēdum executionē cō
tra vnam vrbem bellicosam.ſ.vt occiderēt oēs qui in ea erant.
Alia rñ. ¶Aliter pōt ꝺici q; viri israel intēdebant in omni casu pugna
re contra gabaa siue viri beniamin traderēt viros vrbis illius
ad executionē iustitie siue nō.nam si nō traderēt manifestus est
q; bello res agenda erat. Si aūt traderēt eos adhuc viri gabaa
vellent se defendere contra totū israel ne oēs occiderēt: ⁊ cum
alis occidendi essent potius volebāt bello perire q̄ subijcere se
executioni iustitie.nam ibi acrior esset moꝛs q̄ illa quā qs agē-
do ⁊ patiendo tolerat. Etiā q; pugnando cōtra totū israel forte
C aliqui eorū poterant euadere: ⁊ subijciēdo se iustitie nullus eua
deret: ⁊ tunc pugnare debebat congregatio vndecim tribuū cō-
tra gabaa: ⁊ sic aīo pugnādi appꝛopinquabat ad eā totus exerci
Obiectō 1.rō. tus. ¶Sed obijciēt q; postea admonuerūt vt traderēt eis vi
2.rō. ri gabaa: ⁊ tamē si deliberassent pugnare cōtra eos ad oēm ca-
sum frustra esset admonitio. Itē postq̄ nō cōcesserunt beniami
te tradere viros gabaa ad executionē iustitie: vndeciz tribus cō
ſuluerunt dominū an deberent pugnare . ergo pꝛius nō delibe-
Rñsio. rauerant q; pugnarent. ¶Respondendū q; iam deliberauerāt
Ad.1.rō nem. pugnare contra gabaa ad omnē casum: ⁊ quādo pꝛemonuerunt
q; darēt eis viri gabaa nō monuerūt vt scirēt an pugnare debe
rēt: an nō: ꝛ solū an deberēt pugnare ꝺtra viros totius beniā
min vel nō.nā si ꝺsentirēt tradere eis viros gabaa pugnare de
bebāt ꝺtra solos viros gabaa. Si aūt nollēt:pugnare debebant
Ad.2.rō nem. cōtra gabaa ⁊ totam tribū beniamin. ¶Ad secūdum ꝺicēdum
q; non cōſuluerunt israelite dīm an deberēt pugnare cōtra fili-
D os beniamin:sed qs deberet esse p̄nceps in bello cōtra filios be
niamin tāq̄ firmū haberēt q; deberēt pugnare cōtra filios be-
niamin.postea aūt cū victi fuerunt israelite a filijs beniamin cō
ſuluerūt an deberēt nunc pugnare. Et istud iā non faciebant nisi
ex timoꝛe:q; putabāt q; ſemper eos traderet deus in manus fi-
liorum beniamin:tamē a p̄ncipio deliberauerāt pugnare cōtra
beniamin. Et ista positio secūda verioꝛ est.ſ.q; in omni casu pu-
gnare ꝺtra gabaa deliberassent.sed nō ꝺtra beniamin: ⁊ ob hoc
† ꝺscēdebāt in gabaa oēs de exercitu. (Nō recedemus in taber
nacula nostra.) In hoc pꝛomiserūt leuite exhibere iustitie cōple-
mentū ꝺicētes q; nō recederent in tabernacula sua quousq; vin
ꝺicarent istud delictū. ⁊ sic factū est:q; ꝛ fuerit grauitas vindicā
do illud:tamē nō recesserunt de bello quousq; deleuerūt gabaa
† ⁊ totam tribum beniamin .(Nec suā quisq̄ intrabit domum.)
Istud erat magis. nam q; nō recederent in tabernacula erat q;
non fieret castrorū generalis dissolutio:ita vt cessaret bellū. ⁊ tñ
si extendi ꝺeberet bellum aliquāto tempoꝛe:forte ꝺarēt quibus-
dam licētia eundi ⁊ redeundi in ꝺomos suas. Nunc tamē ꝺicēt
q; etiā nullus iret in ꝺomū suaz.in quo signatur magnus feruoꝛ
explendi factū istud.istud autē intelligitur de illis qui pugnatu-
ri erant:secus de illis qui poꝛtarēt necessaria exercitui:q; illi po
terant ire in ꝺomos suas:nō quidē intentione manēdi nec quie
ſcendi:sed si cōtingeret ire pꝛo cibarijs exercitus ad locū in quo
ꝺomus sua erat:poterat cui hoc cōtingeret intrare ꝺomū suam.
† (Sed hoc cōtra gabaa in cōmune faciemus) . i.nō vna tribus
▫Qō. vel familia: ꝛ oēs in cōmune.i.ad cōmunionē aggregati de vn-
9. decim tribubus pugnabimus ⁊ exercitui ꝓuidebimus.(Decem
A viri eligātur de cētū ex oibus tribubus israel.) Uolebāt oēs isti
congregati pugnare cōtra gabaa: ⁊ q; exercitus nō pōt manere
fine magna ꝓuisione necessarioꝛ:oꝛtebat q; assignarēt aliq
An poꝛ- tatoꝛes neciozuz ad exerci tū eēnt ꝺ istis.40. milib⁹ q ꝺuenerāt nūc i ma ſpbat. Luinſdā rō i ꝺiuer ſum. qui exercitui necessaria cōpoꝛtarēt: ideo pꝛius q̄ pugnarent hic
assignauerūt pugnatoꝛes ⁊ poꝛtatoꝛes necessarioꝛ ad exercitū. ⁊
ꝺicitur q; eligant ꝺecez viri de centum . ſ.qui sint pꝛompti ⁊ in-
dustriosi ad faciendū istud.(Et cētum de mille: ⁊ mille de ꝺecez
milibus).ſ.decima pars virorū separarēt ad ducēdum necessa
ria exercitui: ⁊ vt alij qui separati essent ad pugnandum pugna-
rent. ▫¶Queret de istis q separabātur ad ducēdū neces-
saria exercitui.an essent de istis q̄draginta milibus qui cōuene-
rant nunc in maſpbat vt pꝛ.s. vel de alijs qui nō venerāt ad cō
gregationez illam. ¶Aliquis ꝺicet q; essent de illis q̄draginta
milibus cōgregatis in maſpbat: ⁊ sic separarēt de illis q̄ttuoꝛ
milia cū ꝺicāt q; ꝺecem de cētum ⁊ cētū de mille. Nā si accipe-
rentur isti cōpoꝛtatoꝛes de alijs qui manebāt in vrbibus essent
valde magni numeri . nam oēs tribus vndecim haberēt pluſq̄
milies milia virorū pugnatoꝛū:cū tribus iuda ſemel computata
inuenta esset habere q̄ngenta milia.2.Reg.24. Uel saltē essent
in quodā magno numero: vtpote quingētorū miliū cuz accipe-
rēt ꝺecima ꝓs istoꝛ ad cōpoꝛtādos cibos essent plus q̄ q̄nqua
ginta milia compoꝛtātes necessaria: ⁊ sic essent valde plures cō-
poꝛtatoꝛes cibozū q̄ pugnatoꝛes.qō satis ꝺicēt inoꝛdinatum.
¶Respōdēdū ꝺicēt q; isti viri nō assumpti fuerūt de q̄dragin Rñ.ad q̄.
ta milibus pugnatorū qui cōuenerāt in maſpbat. Nā tūc seque
rētur incōueniētia. Primū qꝛ ꝺiminuerēt valde numerus bella Primū in-
toꝛū.nā manerēt soli triginta ſex milia: ⁊ nollēt israelite:qꝛ tunc cōueniēs.
parū superarēt exercitū beniamin ⁊ nō auderēt sic pugnare cō-
tra beniamitas cū pugnarēt amaro aīo: ⁊ pauci de ipſis pugna-
rent ⁊ remanerēt multi de israelitis. Item qꝛ istud facerēt israe
lite si haberēt paucitatē ꝓuidentiū eis qꝛ tollerēt aliquā partez
exercitus vt cōpoꝛtaret illa cibos. habebāt tamē multitudinem
magnā in vrbibus que posset ducere cibos .ideo nō est ꝺicēduz Scōm.
q; de seipſis acciperēt poꝛtitoꝛes cibozū. Secūdū incōueniēs est B
qꝛ est cōtra litterā.nā infra quādo cōputantur bellatoꝛes de pte
beniamin ⁊ de parte aliaꝛ tribuū.ꝺicitur q; erāt de israelitis q̄- Ad rōnem
draginta milia virorū pugnatoꝛū.ergo nō fuerāt de eis separa- i ꝺiuerſuz.
ti cōpoꝛtatoꝛes necessarioꝛ pꝛo exercitu. ¶Cū aūt obiicitur q;
essent valde multi cōpoꝛtatoꝛes cibozū. ꝺicēdū q; boc nō multū
oberat:qꝛ oū plures essent melius ꝓuiderent exercitui: ⁊ possent
pugnatoꝛes melius vacare bello . Aliter etiā ꝺici pōt q; ꝺato q;
nunc ꝺixerint israelite eligant ꝺecē de centū: ⁊ cētuz de mille:nō
sic postea fecerīt:ꝛ acceperāt tot cōpoꝛtatoꝛes ciboꝛ quot neces ſarij visi erāt. ¶Sed ꝺōm q; isti qui querūt boc tā in arguēdo Deter.qō.
q̄ in respōdēdo falsum p̄supponūt.ſ.q; erāt q̄draginta milia.nā
erāt q̄drigenta milia. ⁊ de illis accepta sunt q̄draginta milia ad
cōpoꝛtāda necessaria ; ⁊ nō sequit aliq̄ inconueniēs qō seq̄bat
positis solū q̄draginta milibus. de q̄bus infra ꝺicet plenius in
quadā qōne.(Ut cōpoꝛtent exercitui cibaria).ſ. ne ꝺefectu ci- †
bozum lāguescat animus: ⁊ vires bellatoꝛū : ⁊ ne cogat ꝺissolui
exercitus vrgēte inopia.(Et possimus pugnātes ꝺtra gabaa bi †
niamin reddere ei pꝛo scelere qō meretur).i.sic habētes neces-
saria manebimus in exercitu ⁊ poterimus reddere viris gabaa
qō merent.ſ.occidere oēs illoꝛ:qꝛ boc merebant cū fecissent tā
tum scelus ⁊ oēs cōuenissent ad illud . (Conuenitq; vniuersus
israel ad ciuitatē).ſ omnes isti quadringēta milia pugnatoꝛ cō †
uenerūt ad vrbem gabaa. ⁊ vocātur isti ois israel:qꝛ multi erāt.
Uel qꝛ erāt cōgregati de oibus tribubus.nā ꝛ essent q̄dringēta
milla :adhuc plures essent in vndecim tribuꝫ ⁊ forte pluſq̄ mi
lies milia. ⁊ ꝺicit q; cōuenerunt ad ciuitatē nō nominādo eam:
qꝛ intelligitur de gabaa eo q; de ea ꝺicebatur imediate. Etiā qꝛ
in his omnibus fit ſermo de ea: ⁊ venerūt ad pugnādū qꝛ quo-
cūq; modo eueniret pugnaturi erāt cōtra gabaa vt supꝛa ꝺecla
ratū est.(Quasi vnus homo).ſ.q; habuerūt vnam intentionem †
ꝛ multi essent sicut vnus homo nō pōt varia velle. ⁊ ꝺeclaratur
mor in littera.ſ.(Eadē mente vnoq; consilio).i.oēs habebant
vnā intentionē.ſ.q; ꝺelerent viri gabaa: ⁊ quilibet intendebat †.
ponere se cuiq; aduersitati vt perirent oēs illi . nam supꝛa . 21.
ꝺicitur q; omnes respōderūt quasi ſermone vnius hominis q;
nō recederent in tabernacula sua quousq; redderent viris ga-
baa qō pꝛo scelere merebantur.

¶Et miserunt nuncios ad omnē tribū benia/
min qui ꝺicerent. Cur tātū nefas in vobis re/
pertum est. Tradite hoīes de gabaa qui boc
flagitium perpetrarunt vt moꝛiantur: ⁊ aufe/
ratur malum de israel. Qui noluerūt fratrum
suoꝛū filioꝛū israel audire mandatū: sed ex cū/
ctis vrbibus que sortis sue erant conuenerūt
in gabaa: vt illis ferrent auxilium ⁊ cōtra vni
uersum populū israel ꝺimicarent. Inuentiq;
sunt vigintiq; milia de beniamin educētiū
gladiuz: pꝛeter habitatoꝛes gabaa qui septin
gēti erant viri fortissimi: ita sinistra vt dextra
pꝛeliantes: ⁊ sic fundis lapides ad certū iaciē
tes: vt capillū quoq; possent percutere: ⁊ ne/

quaq̄ in alteram partem ictus lapidis deferretur. Tirozū quoq; israel absq; filijs Beniamin inuenta sunt quadringenta milia eductentium gladios ⁊ paratozū ad pugnā. Qui surgentes venerunt in domum dei: hoc est in sylo: consulueruntq; dominū atq; dixerunt. Quis erit in exercitu nostro princeps certaminis cōtra filios Beniamin? Quibus respōdit dominus. Judas sit dux vester. Statimq; filij israel surgētes mane castrametati sunt iuxta gabaa. Et inde procedentes ad pugnā cōtra beniamin: vbez oppugnare ceperunt. Egressiq; filij beniamin de gabaa: occiderūt de filijs israel die illo vigintiduo milia virorum. Rursum filij israel ⁊ fortitudine ⁊ numero confidentes in eodē loco in quo prius certauerant aciem direxerunt: ita tamē vt prius ascenderent ⁊ flerent coram domino vsq; ad noctem: cōsulerentq; eum ⁊ dicerent. Debemus vltra procedere ad dimicādum cōtra filios beniamin fratres nostros: an non? Quibus ille respōdit. Ascēdite ad eos ⁊ inite certamē. Cūq; filij israel altera die cōtra filios beniamin ad prelium processissent: eruperūt filij beniamin de portis gabaa: ⁊ occurentes eis tata ī illos cede bachati sūt: vt decē ⁊ octo milia virozum educētiū gladiū prosternerēt.

3.q.7.ca. qui sine.

Et miserunt. Hic ponitur secundū huius.c. in quo iustitie equitas requiritur. ſ. qz primo miserunt nuncios ad beniamin vt traderent malefactozes eis q̄ pugnarent contra eos vel viros gabaa. Et dicitur. (Miserunt nuncios ad omnem tribum beniamin). ſ. per omnes ciuitates sortis beniamin miserunt israelite nuncios. Uel dicitur ad omnem tribum beniamin. i. ad totum beniamin congregatum in vnum. nam sicut conuenerant israelite ad deliberādū quid agerent contra viros gabaa: ita totus beniamin conuenit ad deliberādū an deberēt defendere viros gabaa. ⁊ fuit ordo q̄ postq̄ viri gabaa viderūt se peccasse contra leuitam: ⁊ sciuerunt q̄ ille querelam proposuerat coram toto israel: ipsi viderunt q̄ cōtra eos pugna ordinanda foret: ideo recurrerunt ad totam tribum beniamin: quia erant contribules eozum vt adiuuarent eos: ⁊ tunc illi conuenerunt ad deliberandum quid facerent: ⁊ israelite scientes illos congregatos miserunt ad eos nuncios. ⁊ sic dicuntur misisse ad omnem beniamin: ⁊ diceretur melius ad totum beniamin. (Qui dicerent. cur tantum nefas in vobis repertum est.) Ista erant verba reprehensoria ⁊ inclinantia ad dandū viros gabaa qui valde peccauerāt. ⁊ dicitur repertum est in vobis: idest in tribu vestra tantum nefas. quasi dicat in nulla alia tribu repertum est: ideo debetis excutere de vobis talia membra putrida vt non maneat tanta labes sceleris in israel. (Tradite homines de gabaa qui hoc flagitium perpetrarunt). i. tradite eos vt moriātur. istud poterat dupliciter intelligi. Uno modo q̄ traderent eos: idest ipsi beniamite pugnarent contra eos ⁊ traderent eos in manus reliqui israelis vt eos occideret. Uel aliter. tradite eos: idest permittite nobis pugnare contra illos. ſ. q̄ non defendatis eos. ⁊ dicitur q̄ perpetrarunt flagitium: quia proprie flagitium est contra naturam sicut isti fecerunt. (Ut moriantur ⁊ auferatur malum de israel). i. occidentur pro peccato suo. nam peccauerant dupliciter. Primo in adulterio. Secūdo in violatione vxoris alterius. ⁊ vtrunq; eozum per se mortem merebatur. de adulterio etiam si voluntarium esset patet Leui. 20. De violentia patet Deutero. 22. c. ⁊ sic auferretur malum de israel: idest malum culpe: qz q̄diu manet aliquod peccatum impunitum manet aliquid inordinatum. esse autem aliquid deordinatum contra rationē est. Etiam vocatur malum. i. nocitum: qz si relinqueretur tale facinus impunitū deus irascerretur contra totum israel: quia negligentes erant in puniendo: ⁊ immitteret plagam aliquaz. Nam qō non corrigitur fouetur ⁊ approbatur: sed qui malum approbat qō corrigere posset peccat. vt ergo non mitteret deus plagam aliquam super israel debebāt corrigere istud peccatum. sic patet in iniuria facta ꝺtra gabaonitas per saulem. Naz quia populus non castigauit hoc vel non instigauit dauid ad castigādum misit deus famem super totum israel tribus annis. 2. Re. 21. c. ⁊ cum vindicata est iniuria cessauit fames. Si autem sequeret hic fames vel alia plaga nisi punirent peccantes: ⁊ quia puniendo illos tolleret q̄ deus nō percuteret israelitas super hoc tollebatur malum de israel. ⁊ sic quando deus iubet punire aliquem delinquentem dicit. ⁊ auferes malum de israel Deutero. 13. et. 17. et. 21. et. 22. ⁊ in multis alijs locis. ¶Queretur an israelite poterant ꝓpria auctoritate pugnare contra viros gabaa ad executionē iustitie: vel tenebantur petere consensum beniamitaꝝ sicut petiuerūt. ¶Ali quis dicet q̄ non tenebantur quia vndecim tribus agebant hic auctozitate iudicis. ſ. sūmi sacerdotis vt supza declaratū. ⁊ cum competeret eis iam de iure ista executio non oportebat q̄ amonerent aliquem vt permitteret eos exequi: vel q̄ requirerēt aliquem ad hoc q̄ exequeret. ¶Respondēduz q̄ israelite poterant hic auctozitate iudicis. ſ. summi sacerdotis exequi contra viros gabaa non petēdo consensum viroꝝ beniamin. Sed nūc petiuerunt q̄ traderent eis viros gabaa: non quidem quasi nō liceret eis exequi: sed quia volebant scire an exequendo sententiam istam deberent pugnare contra totum beniamin an cōtra solos viros gabaa. nam si non consentirent viri beniamin erat pugnandum contra totum beniamin. si autez consentirent erat pugnandum solum contra viros gabaa. Aliter autem erat pugnandum contra vnam tribum q̄ contra vnam vbem: ⁊ vt se premunirent hoc inquisiuerunt. Etiam monuerunt viros beniamin quia intendebant vitare bellum inquātum poterant: ⁊ qz forte viri beniamin facerent tradi omnes viros gabaa sine bello in manus israelitarum admonuerunt vt traderent: ⁊ tunc viri beniamin poterant dicere q̄ ipsi traderent viros gabaa sine bello ita vt non deleretur vbs sed viri. Uel saltem darent licentiam israelitis q̄ pugnarent contra viros gabaa qualitercunq; vellent. (Qui noluerūt). Hic ponit tertiū huius.c. in quo iniquitas defendit. ſ. quia viri beniamin q̄q̄ scirent deliqsse viros gabaa noluerunt tradere eos israelitis ſ3 oppositerūt se ꝓ illis ad mortē. ⁊ dz. (Qui noluerūt fratrū suozū filioꝝ israel audire mandatuz). i. noluerunt consentire iuste monitioni illozū. pōt etiam vocari mandatū quia iudicis sentētia erat contra viros gabaa: ⁊ auctozitate eius poterat mandari oībus viris beniamin q̄ traderent viros gabaa in manus israel: vel saltem q̄ non impedirent israelitas pugnaturos cōtra gabaa. ⁊ dicit. fratrum suozum: quia filij beniamin erant fratres aliozum israelitaꝝ: eo q̄ oēs israelite descendebant ab eodem patre. ſ. a Iacob. (Sed ex cunctis vbibus que sue sortis erant conuenerunt in gabaa). ſ. sciuerunt filij beniamin q̄ israelite pugnaturi eēnt cōtra gabaa: ideo ipsi omnes conuenerunt in gabaa vt ibi resisterent israelitis venientibus. (Ut illis ferrent auxilium). ſ. viri gabaa erant fratres ceterozum beniamitarum: ideo voluerunt eis prestare auxilium contra totum israel. (Et contra vniuersuz israel populum dimicaret). ſ. venerunt animo dimicandi contra totum israel. Nam sciebant impossibile esse euitari bellum. naz reliqui israelite non desisterent pugnare contra gabaa propter totam tribum beniamin adiuuantem eos: quia vndecim tribus non timerent vnam. ⁊ dicitur. contra vniuersuz populuz israel. quasi dicat non solum contra quadringēta milia pugnatozū q congregati erant: sed etiam si conuenirent omnes alij qui manebant in vbibus vndeciz tribuum: qz etiaz hoc cognitū erat eis ſ. q̄ si nō possent quadringēta milia virozū congregatozum pugnare ⁊ prevalere contra beniamin q̄ cōgregarentur ceteri de vndecim tribubus qui in vbibus manebant.

¶An viri beniamin peccarūt faciendo bellum contra reliquum israel.

Quēstio. 11.

Queretur an viri beniamin peccauerūt faciendo bellum cōtra reliquum israel. ¶Aliquis dicet q̄ non: quia beniamite adiuuabant fratres suos viros gabaa. tenetur aūt quilibet adiuuare alium qui ad mortē petitur. maxime si sit cognatus ei sanguine. ¶Sc̄o p3 qz si beniamite nō fouerent iustū bellum ꝺ israel nō potuissent resistere tante multitudini cū essent de israelitis quadringēta milia: ⁊ de beniamitis solum. 25. milia vt patet in littera: scilicet q̄ erant sexdecim viri pro

Qō non corrigit fouet ⁊ approbatur.

Qō. 10. A An israelite poterāt ꝓpria auctoritate pugre ꝺ viros gabaa ad executionē iustitie. a Quia ſ. rñ. ad q̄. c Rñio ooc. ad quesi.

† Par3 ca. i quo iniquitas ꝺfendit. B

A Cuiusdā rōnes in oiuersū. 1. rō. 2. rō.

Dupl̄r hoc intelligit. 1. mō. 2. mō.

L In quo iustitie equitas regrit.

Rñ.ad q̄ situz. 1.rō.

2.rō.

B 3.rō.

Ad rōnē p̄mā i diuersum.

Ad.2.rō nē.

»Qō. 12. A Quō tribuz bēiamin ausa ē pugnare cō oēs tribꝫ isrl. Rñ.ad q̄stum. 1.cā.

2.cā.

B 3.cā.

4.cā.

ri pro vno.z tamen non solum viri beniamin restiterunt viris israelis:sed etiam in duobus bellis prevaluerunt:z occiderunt in duobus diebus quadraginta milia virorum de israel:z non cecidit nec vnus saltem de beniamin.istud autem satis apparet a deo factum. ℂ Respondendum q̄ filij beniamin peccauerunt multipliciter. Primo quia non corripuerunt peccantes quātum in se fuit.nam supra demonstratum est q̄ ad populum pertinebat punitio peccatorum in quibusdam casibus:z nunc pertinebat potius ad beniamin q̄z ad alias tribus. Nā in tribu beniamin acciderat istud delictū:ideo magis soliciti q̄z ceteri esse debebant ad puniendum:non puniendo ergo quantum in se erat peccauerunt.apparet hoc magis quia ceteri israelite desiderio puniendi hoc scelus congregati sunt in maspbat.filij autem beniamin illuc cōuenire noluerunt. ℂ Secūdo peccauerunt quia cum ceteri israelite punire vellēt istud facinus:ipsi restiterūt.nā petiuerunt q̄ traderent eis viros gabaa:ipsi autem noluerunt. defendere tamen peccantem equalis culpe est cum ipso principaliter peccante.immo interdum maius est:quia qui malefactores defendit ad plura flagitia originem tribuit:que nequaq̄ fierent nisi ab illo defenderentur:ideo saltem quantum ad hoc equaliter peccare videbantur cum ipso populo virorū gabaa. ℂ Tertio peccauerūt quia bellum cōtra israelitas instruxerūt defendēdo noxios,z istud erat valde culpabile super cetera:ideo meruerunt ex hoc oēs filij beniamin perire.z sic deus indurit sup eos cladem. Nam omnes tam magni q̄z paruli:tam viri q̄z femine:perierunt gladio etiam vsq̄ ad iumenta z pecora:z ciuitates eorum exuste sunt vt patet.j.in littera. ℂ Ad rationem primam in contrarium dicendum q̄ tenebantur beniamin adiuuare fratres suos viros gabaa si morte iniusta premendi forent. Vel si bellum iniustum moueretur contra eos.erat tamen bellum istud iustissimum.s.quia peccauerunt in crimine pro quo lex imponebat mortem. Etiam qō amplius est quia istud bellum indicebatur auctoritate iudicis z legis.ideo necesse erat eos esse iniustos defensores.nam non solum viri beniamin non debebāt defendere viros gabaa:sed etiam ipsi viri gabaa non debebāt seipsos defendere cōtra sentētiam iudicis. ℂ Ad secūdam rationem dicēdum q̄ viri beniamin fouebāt bellum iniustissimum.z cū dicitur q̄ prevaluerunt contra viros israel.dici potest dupliciter. Uno modo q̄ nō prevaluerunt quia victoria ex fine cōsideranda est:z quia lz beniamite a principio oppresserūt quosdam de israel:postea viri israel occiderūt omnes de beniamin vsq̄ ad pecora preter sexcentos viros.ergo non habuerūt ipsi victoriā. ℂ Alio modo dici potest z melius q̄ deus dedit viris beniamin a principio q̄ prevalerēt ptra totum israel:nō quidez quasi beniamite fouerēt iustum bellum:sed quia deus volebat percutere quosdam de israelitis:z ministros dei voluit esse filios beniamin.postea autez ipsos de tribu beniamin tradidit in manus israelitarum totaliter delendos. » ℂ Queretur vlterius quomodo tribus beniamin ausa est pugnare cōtra omnes tribus israel:cum esset tāta multitudo ex parte israelitaruz:et pauci ex parte beniamin.s.quia contra vnum de beniamin erant de israel. 16.aut plures. ℂ Respōdēdum q̄ viri beniamin ausi fuerunt pugnare contra israelitas confidētes de roboze suo. Nam erant viri bellicosi:tam viribus q̄z animo potentes:z non curauerunt de multitudine magna que erat ex parte israelitarum. scientes q̄ magis consistat bellum in disciplina militari z animositate pugnātium:q̄z in multitudine. Ista autem fortitudo beniamitarum apparuit ex effectu:quia intrepide procedebant cōtra viros israel:z fecerūt magnam stragem in eis diebus duobus occidentes.40.milia virorum. ℂ Secūda causa erat quia compassi fuerūt beniamite viris gabaa:qui erāt cōtribules sui: z sciebāt eos delendos penitus si non adiuuarēt eos:ideo cum eis pariter se morti apposuerūt. ℂ Tertia causa eē potest quia beniamite forte putauerūt q̄ viri israel videtes eorum animositatem desisterēt ab impugnatiōe virorum gabaa:naz lz israelite maiores essent beniamitis.si tamē illi se exponerēt pro viris gabaa:necesse erat multos perire de israelitis priusq̄z subiscerētur filij beniamin:z vt excusarēt istud malus forte desisterēt ab impugnatiōe virorum gabaa vel mitius agerēt cū eis. ℂ Quarta causa z efficacior erat:quia deus cōmouit beniamitas ad hoc in penam ipsorum.nam peccauerāt beniamite cōtra deum in aliquibus:z volebat tradere eos in manus hostium vt punirētur. vt ergo nūc perirēt manibus israelitarum:mouit eos vt pugnarēt dando cōfidētiam q̄ prevalere possent cōtra israelitas.istud aūt facile est:quia deus mouet corda hominum ad confidētiam vel timorem:aut gaudium:z alias passiones:sicut ipse vult,sicut dicitur Prouer.21.cor regis in manu domini:z quocūq̄ voluerit vertet illud.ad timorem sepe deus cōuertit corda vt patet Exō.23.z Leuiti.26.ergo cōformiter cōuertere poterit ad cō fidētiam. Q̄z autem deus interdum det alicui cōfidētiam vt audeat pugnare z cadat in bello p̄z Josue.11.de chananeis cōtra quos pugnauit Josue.s.oñi.n.scīe fuerat vt indurarētur corda eorū:vt pugnarēt cōtra israel:z caderēt:z nō mererentur vllam misericordiā.ita ergo est de multis alijs quos deus in bello tradit in manus hostium:qz deus ꝯcitat eos ad pugnādū vt morīātur.sic aūt fuit de beniamitis:qz si nō pugnarēt nō morerētur:z tñ deus volebat eos occidere:ideo cōcitauit eos ad pugnandū. (Inuētiq̄z sunt vigintiq̄nq̄ milia de beniamin educētium gladiū).s.de illis beniamitis q̄ venerūt in adiutoriū virorū gabaa fuerūt.25.milia. ℂ Quere& an isti pugnatores de beniamin eēnt p̄ter cōportātes necessaria exercitui:vel erāt de eis cōportatores istor.° ℂ Ad hoc aūt p̄mittēduz q̄ sicut exercitus israelitarum ordinauit comportātes necessaria exercitui.s.decem de centum:z cētū de mille:ita viri beniamin q̄ habebāt magnum exercitū.s.25.miliū virorū egebāt cōportatoribus necessarior. nō tñ legitur q̄ aliquos ad hmōi necessitatē instituerint. Jō forte dici pōt q̄ beniamite cōueniētes in gabaa ad adiuuādum fratres suos:comportauerūt secum oia que potuerūt z putauerunt sibi necessaria p bello:ita vt nō oportebat q̄ hēnt ꝯportatores q̄ cōtinuo ducerēt necessaria. Et forte pp hoc nō legit q̄ aliquos ad istud instituerint:sicut legit de viris israel q̄ instituerūt comportatores necessarior. ℂ Si āt dicat q̄ erāt alīq ꝯportatores. Dōm q̄ non erant de istis.25.milibus:qz oēs isti pugnabāt:z oēs isti occisi sunt.nā infra declarabitur quō de beniamin occisi fuerūt.25.milia z cētū viri comportatores necessarior:tñ nō pugnabāt.ideo dicēdū q̄ erāt illi viri beniamin p̄ter istos.25. milia z illi portabāt necessaria exercitui.p̄z hoc qz dr̄.j.q̄ occisi fuerūt isti.25.milia.z deinde oēs quotquot erāt in ciuitatibus et vsq̄ ad iumēta. ℂ Quere& vlterius de numero virorz beniamin q̄ venerūt in adiutoriū gabaa virorz:de q̄bus lr̄a nr̄a dicit q̄ erāt.25.milia.* ℂ Sz dōm q̄ erāt.26.milia.z hoc p̄ter lr̄a hebraica q̄ tot ponit.lr̄a tñ nr̄a vitio librariorz corrupta fuit. Nā dato q̄ Hieronymus trāstulisset.26.milia facile erat librarios trāscribere.25.milia:qz numeri vt cōiter scribūtur p lr̄as designātes numeros.z sic facile erat pdita vna lr̄a vel mutata effici.25.milia:vbi p̄ius erat.26.milia.^ ℂ Sciēdū tñ q̄ istud vr factū q̄si ex magnitudine ingenij a q̄busdā sciolis q̄ putabāt corruptā eē lr̄am:cum cōtineret.26.z ipsi vt corrigerēt corrupe runt.pbabāt aūt ex lr̄a numerum istū. Nam israelite occiderūt oēs beniamitas q̄ iuerūt ad bellū vt p̄z.j.z tñ summa interfectorū cōsonat cū summa.25.miliū. Nā hic ponuntur in lr̄a nostra 25.milia virorz veniētiū in adiutoriū gabaa:z septingēti viri vbis gabaa.z infra in summa interfectorum dr̄ q̄ erāt.25.milia z centum:z superfuerunt sexcēti viri qui sederūt in petra remon. Si aūt ponātur.26.milia virorū nescietur quid factum sit de alijs mille viris:iō correxerūt ponētes.25.milia. Dicēduz tñ q̄ erāt.26.milia cum lr̄a hebraica ponat maiorem numerum:z semp credendum est scripture ponēti maiorem numerum:potissime cum veritas librorum nostrorum ex hebreis assumēda est vt ait Augu.z habetur in decre.di.9.c.vt veterū.z Hieron.in plogo sup Gen̄.q̄ incipit.Desiderij mei.dicit exēplaria hebreorz veriora esse exēplaribus grecorz z latinorz. ℂ Dicēdū autem de mille viris q̄ supsunt q̄ illi non pugnauerūt:lz solū.25.milia:z isti mille portabāt exercitui necessaria z nō occisi sūt i bello cū alijs. ℂ Et tunc si obijciat q̄ superunt de toto beniamin plusq̄z sexcēti viri.s.mille sexcēti. ℂ Dōm q̄ cum isti mille viri eēnt cō portatores necessarior ad exercitū beniamin z vidissent vrbez gabaa oflagrare reuersi sunt in alias vrbes de tribu beniamin vt laterēt ibi z defenderēt:z cū israelite postea intrarent vrbes cremādo oia occiderūt istos mille viros cū alijs q̄ supstites erāt de beniamin.nā dr̄.j.in lr̄a q̄ reuersi filij israel ad reliquias ciuitatis a viris vsq̄ ad mulieres gladio pcusserūt.z sic perirent ibi isti mille z oēs alij q̄ relicti fuerāt in vrbibus.isti aūt qui ponūtur occisi.s.25.milia z cētū fuerunt de pugnatoribus.z verū est q̄ solum.25.milia z septingēti pugnabāt:lz de beniamin cōueniissent.26.milia ad adiutoriū:qz mille illorū portabāt necessaria exercitui vt dictū est.(Preter habitatores gabaa).i.isti.26. milia erant non cōputādo viros gabaa q̄ erat cui ferebat auxilium.z non venerunt plures de tribu beniamin:qz non fuerunt plures qui conuenienter possent capere arma:quia lz multi alij essent erant senes q̄ non poterāt pugnare.(Qui septingēti erāt.) Nō erat magna ciuitas gabaa.nā in ea solus reperti sunt pedi-

† Qō. 13 A An isti pugnatores ō beniamin essent p̄ter cōportātes istor. ° Rñ.ad q̄.

Obiectio. Rñsio.

Qō. 14 A Quot erāt viri beniamin q̄ venerāt i adiutoriū gabaa vir. * Rñ.ad q̄. ^ Notādū.

Veritas librorz nr̄orū ex hebreis petēda ē

Obiectio. Rñsio.

B

†

†

† tes septingenti ad pugnā. (Uiri fortissimi: ita finistra vt dextra preliātes.) Istud refert solum ad viros gabaa qui erāt fortissimi inter oēs viros israelis: et ob hoc confidēter egrediebāt ad bellū: et vtebant vtraq; manu vt dextra. s. qz p vsum fecerūt sibi vtrāq; manū dexterā. et istud ē magnū adiutoriū ad bella. et plato dicebat q; in vtribus debebant conari oēs ambidexteros fieri vt ait aristoteles. 2. politicoz. c. de politia calcedonioz. (Et
L † fic fundis ad certū iacientes lapides: vt capillū possent quoq; p cutē). s. isti viri gabaa erāt magni fundibularij certissime iaciētes: iō in exercitu magnā stragē isti dabant qz fortissimi erant: et ictus eoz nunq; erat inanis: et potissime tēpore illo qñ homines fere inermes pugnabāt: quia non erant ita armati vt nunc. dicitur tñ hoc p hyperbolē: quia non erat verum q; ita rectissime iacerēt q; et capillum possent pcutere. Naz et sagittator: aut balistarius: vel quodcūq; genus iaciēdi: nō poterat esse tā certum: qz tū nimis certe iaciebāt ascribit hoc eis p hyperbolem.
† (Et nequaq; in alterā ptē ictuz lapidis deferret). i. tā certe iaciebāt q; nō variaret lapis iactus ad vnā vel alterā ptē capilli: sed
† recto ictu pcuterēt capillū. (Uirorū quoq; israel.) Dic ponitur q̄rtū huius. c. in quo contumacia in se inuadit. et diuidit in duo. Primo reprimitur supbia. Scō confunditur contumacia. ibi. (Quāobrem.) Circa primū. (Uiroz quoq; israel absq; filijs beniamin.) Uocāt viri israel oēs qui erāt de tribubus. 11. et isti fecerūt summā hāc magnā p̄ter filios beniamin q; nō conuenerunt cū eis: iz erant potius hostes. (Inuenta sunt q̄dringēta milia educētium gladiū.) Nō est intelligendum q; nō inuenti fuerint plures: sed qz nō exierūt plures de ciuitatibus suis ad veniēdum in maspbat. Alij aūt manserūt in locis suis. ¶ Quereť quot erāt bellatores ex pte israelitaz. ᵇ ¶ Aliquis dicet q; erāt quadringenta milia. qz hic dicitur q; inuenti sunt q̄dringēta milia de tribubus israel p̄ter beniamin qui erant viri bellatores: educētes gladiū. i. potētes educere gladiū ad pugnā. ᶻ ¶ Sz dicēdū q; non erāt tot bellatores: qz de istis accepti sunt q; portarēt necessaria exercitui. s. decē de centū: et centū de mille: et sic de q̄dringentis milibus eēnt quadraginta milia cōportatores necessarioz ad bellū: et manerēt pugnātes trecēta seraginta milia. ¶ Sciendū aūt q; alique biblie habēt quadraginta milia soluz fuisse de tribubus israel p̄eter beniamin. Sed corrupta est littera. nam oz dici quadringenta milia. qō satis pz: qz filij beniamin occiderunt de israelitis p̄mo die. 22. milia: et in secūdo. 18. milia qui sunt quadraginta milia: et sic non supereſſet nec vnus quidem de exercitu israel post scōm bellum. et tñ in tertio bello israelite occiderunt omnes de beniamin: et erant tūc valde multi de israel vt pz in littera. et sic necesse est q; eēnt vltra. 40. milia s. quadringenta milia: sed vitio librarioz facillime numeri corrumpunť: potissime vbi est similitudo. (Qui surgentes venerūt in domū dei). s. postq; beniamite rñderunt q; adiuuarent viroz gabaa cōtra totū israel recesserunt viri israel de loco quodam apud gabaa: et venerunt in domum dei. ¶ Est. n. sciendū q; oēs israelite qui erant in maspbat venerunt in gabaa: et nūc audito responso virorum boni animi recesserūt inde. de hoc pz. ē. in littera. (Hec est in sylo). i. domus dei erat tunc in sylo. hoc pz: qz istud accidit ante beli summum sacerdotē. et tñ toto tempore qō fuit ex quo sanctuarium domini fixum est vsq; ad mortem beli summi sacerdotis: fuit sanctuarium in sylo: vt colligitur. 1. Re. 4. iuncto Josue. 18. nam Josue. 18. collocatum est sanctuarium in sylo. et. 1. Reg. 4. ablata est arca a philistinis q̄ fuerat in sylo: et postea nunq; illuc redijt: sed post menses septem reducta est: et fuit posita in cariathiarim. 1. Re. 7. c. iz istud factū est post mortem Josue: et ante tēpus beli. s. tempore phinees summi sacerdotis. ergo erat sanctuarium in sylo. ᴬ ¶ Queretur cum omnes israelite venissent in gabaa: quare nunc responso accepto a beniamitis ascenderunt in sylo. ¶ Respondendū q; israelite ibāt in gabaa animo pugnandi. s. vt pugnarent contra viros vbis qui peccauerant. vt si forte beniamite darent eis licentiam pugnandi contra vbem pugnarent: vel si beniamite vellent tradere viros gabaa in manus israelitarum ad faciendum executionem facerent eam ibi apud vbem: et ad hoc non opus erat q; ascenderent in sylo: quia leuis pugna erat. cum autem responderent beniamite q; volebant defendere viros gabaa insurgebat magna pugna israelitis: ideo ad consulendum dominum super statu belli ascenderunt in sylo. ᵛ ¶ Queretur vlterius cum israelite vellent consulere super duce belli futuro: quare iuerunt in domum domini: quia poterant consulere vbi erant. s. vocando summum sacerdotem q; in gabaa consuleret dominum pro illis. ¶ Aliquis respondebit q; hoc fecerunt quia deus non poterat consuli nisi in sanctuario vel coram arca. Nā sic consuluit achias tempore saulis vt pz primo Re. 14. sed apud gabaa non habebant israelite sanctuarium nec arcam: ideo oportuit q; ad consulendum dominum irent in sylo. ¶ Sed dicendum q; non stat: quia deus poterat consuli extra sanctuarium in quocunq; loco: dum tamen esset ibi summus sacerdos qui cōsuleret et haberet ephod in quo consuleret: quia ista erant de substantia consultationis. sic innuitur Exo. 28. s. portabit aaron iudiciū filioruz israel in pectore. i. id per q̄d̄ iudicatur in oibus dubijs filiorum israel. et istud erat rōnale et ephod vt pz ibi. sed ista poterāt esse extra sanctuarium. ergo potuit consuli deus extra sanctuarium. sic patet de abiathar sacerdote qui in ceila cōsuluit bis dominum pro dauid primo Re. 23. c. et tamen manifestuz est q; ibi non erat sanctuarium tunc nec vnq; fuit. Etiam iterum cōsuluit pro eo in ficelech vt pz primo Re. 30. quando persecutus est latrunculos amalechitarum: et tñ ibi non erat sanctuarium: qz ficelech erat in terra philistinoz. primo Reg. 27. c. etiam iterum cum esset saul in bello cōsuluit pro eo dominuz achias sacerdos primo Reg. 14. ergo non erat necesse consuli in sanctuario. Et dato q; diceremus necessariuz esse arcā ad hoc q; consuleretur coram ea poterant israelite mittere pro illa in sylo vt adduceretur in castra gabaa. sic factū est in diebus beli. nā dum pugnarent israelite contra philistinos et prenaluissent vna die philistini miserunt israelite pro arca vt duceretur in castra: et duxerunt eam duo filij beli primo Regū. 4. c. Etiam ducta fuit ad castra pugnāte itez saule ō philistinos. 1. Re. 14. Etiā ducta cū dauid fuit quādo ipse fugiebat a facie absolonis de hierusalem: et ipse fecit eam reduci nollens q; secum iret. 2. Regum. 15. c. poterat ergo duci in gabaa arca: et consuleretur ibi deus coz illa. ¶ Lū vero dicitur q; achias consuluit dominum in castris pro saule coram arca. ¶ Respōdendū q; non consuluit coz illa quasi fine hoc non responderetur: sed quia contingit q; arca ducta fuerat in castra ex alia causa fuit conueniētius consuli dominuz coram illa q̄ alibi. ¶ Dicēdum igitur q; si israelite valuissent ad hoc q; cōsulerēt dominuz non erat necesse q; ascēderēt in sylo: qz tñ ciuitas sylo erat ꝓpe gabaa venerūt in sylo. Q; āt ꝓpe eēt pz: qz dz in lra q; israelite mane surgētes posuerūt castra apud gabaa: et tñ surgebāt tūc de sylo. ergo paruū iter erat inter sylo et gabaa: cum de sylo surgētes poterāt mane locare castra apud gabaa. Et forte israelite venerūt in sylo ex deuotione: quia volebant ibi orare dominum vt dirigeret eos in bello isto: et in sylo erat locus orationis cum esset sanctuariuz. Etiam dicetur q; forte venerūt ad faciendū aliqua sacrificia. Nam non licebat fieri sacrificium extra locum sanctuarij Leui. 17. c. non tñ legitur q; nunc obtulerint sacrificium: sed obtulerunt illud postea qñ iterum venerunt in sylo. (Consuluerunt q; dominum). s. phinees summus sacerdos consuluit pro eis: iz dicebatur ille cōsulere ꝑ
† quo deus consulebatur. s. ad cuius petitionem. (Atq; dixerunt. quis erit in exercitu nostro princeps contra filios beniamin.)
† Non dubitauerunt israelite quin pugnādum esset cōtra beniamin: sed de duce dubitauerūt: et cōsuluerūt. ex hoc pz q; nō erat tunc iudex aliquis aut rex in israel. nam si fuisset rex ipse esset dux: vel ille quem ipse p̄fecisset exercitui. Si aūt esset tunc aliquis iudex: ille esset princeps belli quia potestas iudicum de q; bus agitur in hoc libro principaliter erat ad bella vt declaratuz est in prologo huius libri. ergo non erat tūc iudex. Etiā nō erat tunc iosue: qz ipse erat dux tpe suo. et sic colligit q; accidit istud factū inter mortē iosue et institutionē othonielis qui fuit p̄mus iudex. ᵍ ¶ Quereť quare israelite consuluerūt dñm q; esset dux in exercitu suo: quia ipsi poterāt hunc eligere ad vota sua: et poterant scire quis aptus esset ad suscipiendum istud onus. ¶ Respondenduz q; tres cause ad hoc fuerunt. Prima fuit inuidentia de alterna preeminentia. nam nunc non preferebatur vna tribus alteri: aut altera alteri: cū nullus eēt p̄nceps in israel: ideo de quacunq; tribu nūc sumeretur princeps: illa tribus videbatur prelata ceteris. et ex hoc erat inuidia que valde vitanda erat in tali actu vbi oportebat omnes esse vnanimes. Nam si sic acciperetur dux alique tribus inuidentes illi tribui de qua esset dux nollent bene subijci: nec pugnarent quantum poterāt: sed impedirēt alias: quia ex inuidia nascerētur animositates et contentiones. ¶ Secunda cā fuit ad tollendā varietatē et seditionē. Nā si electione populi dux cōstituēdus foret q̄libet tribus vellet de seipsa constitui ducē cū nulla subesset alteri: iz omnes eēnt equales: et sic nunq; possent concordare in vnū ducē: et nemo erat qui posset eos cogere ad concordandū: iō manerēt sine duce: et nūq; facerēt bellū. et dato q; cōtingerēt ducē vnū oibus constitui:

Notandū.

ᴬ Qō. 16. A Qñ israelite nunc rñso accepto a beniamitis ascēderūt i sylo. Rñ. ad q̄st.

ᵇ Qō. 17. A Qñ israelite volētes cō sulere iuerūt i domū dñi. Cuiusdam rñ. ad q̄st.

Jn quo cō tumacia in se inuadit.

Notandū. Qō. 15 A Quot erāt bellatores ex pte israelitarū.

ᵇ Cuiusdā rñ. ad q̄st.

ᶻ Doct. rñ. ad q̄stū.

Notandū.

B Obiectō Rñ. ad rōnē in otrariū. Doc. rñ: ad q̄situz

Jmpba.

ᵃ Qō. 18. A Qñ israelite consulue rūt dñm qs esset dux i exercitu suo. Rñ. ad q̄stū. 1. cā.

2. cā.

constituí: quedam tribus aut aliqui viri de ísrael dedignarentur subijci illi arbitrātes se magis meritos ad hoc q̄ p̄ficerētur toti populo: ꝛ sic non bene administraretur exercitus p̄ ducem.
3.cā. ¶Tertia causa fuit ꝛ forte p̄cipua. ſ. q̄z ísraelite volebāt scire in cuius manu tradē di essent filij beniamin. sciebant. n. q̄ deus quosdam boies diligebat ꝛ alios non sic. ꝛ p̄ illos quos diligebat administraret bella optime: ita vt traderentur hostes in manus eorum: ꝛ si aliqui constituerent̄ duces deus nollet p̄ manū eorū aligd speciale operari. Si aūt deus ꝟstituret ducē ipse institueret eum qui sibi placeret: ꝛ per quē vellet hñ administrari bellum: ideo consuluerūt dominū quis deberet esse p̄inceps in exercitu eorum. nā si instituissent ísraelite ducem non consulto deo: ꝫ ille p̄udenter regeret exercitū: si aligd durū accidisset. ſ. debellatio ipsorum a filijs beniamin putassent q̄ acciderat p̄opter ducē q̄ erat electus cōtra volūtatem dei ꝛ clamarent: ideo conueniens fuit q̄ deum consulerēt. sic etiā mortuo iosue cū nō haberent ísraelite ducē: consuluerūt dominū quis esset in exercitu dux. ꝛ respondit q̄ iudas eēt dux sicut nunc respōdit. ē. 1.c.
† (Qui respondit. iudas sit dux vester). i. tribus iuda erit dux ꝛ inde accipietis ducem.

¶Qūo deus nō determinauit q̄s de tribu iuda eēt dux. Qō. 19.

A Rñ. duplex ad q̄ sit uꝫ. 1.mō. 2.mō.

Queretur qūo deus non determinauit quis de tribu iuda eēt dux: q̄z determinādo solū q̄ tribus iuda esset dux non satisfaciebat intētioni eorum. ¶Rñderi potest dupliciter. Uno modo q̄ deus non solum responderit de tribu: sed ēt de p̄sona q̄ accipiēda erat in illa tribu: ꝛ tñ scriptura non curauit exp̄imere vlteriorem consultationē ꝛ respōsionem. ꝛ sic satisfaceret intētioni ísraelitarum. ¶Aliter dici pōt q̄ deus solum determinauit tribum de qua assumeretur p̄inceps: ꝛ non determinauit p̄incipē. ꝛ hoc quia satiꝫ istud erat. q̄ō pꝫ inducendo p̄ omnes tres causas assignatas precedenti questi. Prima erat de inuidia. Nā inuidia erat inter tribus que illarū p̄cellere videret̄: cū nulla eēt altera supior constituta. nunc autē deus designabat tribū iuda debere suscipere p̄incipatum: ꝛ non inuideret aligs de ísrael. q̄z cū a deo fieret ista electio ꝛ p̄latio nemo dubitaret eaꝫ bñ factā: nec repugnare vellet. inter p̄sonas aūt singulares tribuū nō erat sic inuidia. ꝛ cōtentio de mutua p̄latione: q̄z erat manifestus excessus in honore: ꝛ statu: atq̄ potētia ꝛ habilitate ad p̄incipādum: ideo facilius cessaret contētio inter p̄sonas q̄ inter tribus. ¶Secūda causa etiam non impediebat: q̄z ſ it non fuisset a deo determinatum de tribu: quelibet tribus vellet de se ipsa eligi p̄incipem: ꝛ nulla concordaret cum alia. nunc aūt iam erat per deum cōcordatum de tribu: vnde nō poterat esse discordia in electione p̄sone: quia cetere tribus p̄ter iudam cū scirēt q̄ de ipsis non erat aligs eligēdus: curarent sibi p̄ficere illum qui manifeste excellere ceteros videretur: ꝛ in illo faciliter concordarent. soli aūt qui de tribu iuda possent inter se discordare cum posset quilibet illorū eligi: quia tñ electio fieri debebat solum de viro excellentissimo contēderent de electione illi qui essent quasi equales. ceteri aūt manifeste minores: ꝛ de q̄bus certum erat q̄ non eligerētur induces: non curarēt. ꝛ sic contentio eorum qui quasi de paritate altercarētur faciliter poterat sedari. qō non fieret ſ de tribubus nō determinaretur. ¶Tertia rō etiā non impedit: q̄z sicut ſ deus determinaret p̄sonā signabat q̄ p̄ illū vellet facere salutē in ísrael ꝛ tradere beniamin in manus eius: ita determinādo tribū inuebat q̄ p̄ illā faceret salutē in ísrael. ¶Aliter pōt dici q̄ ísraelite solū petebāt determinari sibi de tribu ꝛ non de p̄sona: iō deus soluꝫ consultus respondebat de tribu. vñ quādo dicebāt. quis erit dux in exercitu nostro intelligebatur q̄ tribus ꝛ non q̄ p̄sona. ¶Queret̄ circa hoc q̄ istarū duarū positionū sit conueniētior. ſ. q̄ ísraelite quesierunt de tribu ꝛ p̄sona ꝛ deus respōderit de vtroq̄: vel q̄ solū de tribu deus responderit. ¶Dicendum q̄ vtraq̄ positio satis poterat stare: ſ rōnabilior ꝛ p̄babilior q̄ solū deus rñderit de tribu: ꝛ ísraelite postea elegerint p̄sonam. Et patet p̄imo quia ſ deus respondisset de p̄sona: verisimile est q̄ persona fuisset nominata sicut tribus. immo potius debuisset nominari p̄sona q̄ tribus: q̄z p̄sona certificat tribū: ꝛ tribus non certificat p̄sonam. ꝛ tñ deus solum rñdisse legitur de tribu. ꝛ non solū hic ſ ēt. ē. p̄imo consuluerunt ísraelite dominum qs dēret ascēdere de ísraelitis ante eos ꝛ esset dux. ꝛ respōdit deus. iudas ascēdet ante vos: ꝛ non respondit de p̄sona. ergo videt̄ q̄ cōsuetum erat deo quādo sic consulebaꝫ rñdere de tribu ꝛ non de p̄sona: aliogn ꝫ hic non exp̄essuꝫ fuisset saltē. ē. p̄imo exp̄imeret̄ vel ecōtrario. q̄z ista est consuetudo sacre scripture. ſ. q̄ quando aliq̄d enarrat in multis locis: non enarret illud vtrobiq̄ p̄fecte: ſ ꝫ

Cōsuetudo sacre lre.

in vno loco suppleat q̄ō in alio deest. Sicut pꝫ comparando libros regum ad libros Paralipo. ꝛ sepe in eodem. c. quādo repetitur eadē res: magis exp̄imitur vna vice q̄ altera. ¶Scōa rō ad hoc est q̄z ſ deus deberet notificare p̄sonam frustra erat notificare tribū: cum notificādo p̄sonā notificaret̄ tribus. deus tñ nihil frustra facit. ꝛ tñ hic notificauit tribū. ergo vī q̄ nō notificauit p̄sonā. ¶Tertia rō est q̄z deus solū volebat tollere cōtētionē ꝛ varietatē inter ísraelitas vt concordarēt in duce. ꝛ q̄z nominādo tribum: ēt ſ non nominaretur p̄sona: sufficiēter hoc fiebat vt declaratum fuit p̄cedēti. q. ideo deus solū curauit nominare tribum ꝛ postea ísraelite elegerūt p̄sonam de illa tribu. Sic. n. q̄ñ dictuꝫ est supra p̄mo q̄ iudas eēt p̄inceps ꝛ dux: assumptus est i ducē calepb q̄ erat vir honoratissimus in tribu illa vt ibidē pꝫ. (Statimq̄ filij ísrael surgētes mane). i. postq̄ certificati sunt de duce p̄ deum surrexerūt in auroza sequētis diei ad eūdū in gabaa. ſ. q̄z non venerāt ad aligd aliud in ſylo nisi ad cōsulēdū dñm sup duce belli. (Castrametati sunt iuxta gabaa). ſ. fixerunt castra apud gabaa in qua fuerat patratum scelus. ꝛ in q̄ erāt ꝛgregati oēs filij beniamin ad adiuuādū viros gabaa: ꝛ intēdebāt illico pugnare. erat āt gabaa circa ſylo. q̄ō pꝫ q̄z ísraelite finito bello quotidie reuertebātur in ſylo. ad ꝟsulēdū dñm: ꝛ mox redibāt ad bellū cōtra gabaa sequēti die. (Et inde p̄ocedētes ad pugnā). ſ. de loco castroꝝ p̄cedebāt ad pugnam cōtra viros beniamin. ¶Pro quo sciēdū q̄ sicut ꝟsuetū est in oibus aliis bellis. ſ. q̄ castra vtriusq̄ ptis sint fixa distanter a seipsis ꝛ bellū nō fiat in castris: ſ q̄libet ps p̄cedit de castris ꝛ in medio cōmittūt bellum: ꝛ tūc victi vel fatigati recurrūt ad castra: ꝛ ibi bñt refugiū. sic nūc posuerūt castra ísraelite lōge a gabaa ꝛ inde p̄cesserūt ad pugnā ꝟtra vrbē. (Cōtra beniamin). i. ꝟtra totaꝫ tribū beniamin q̄ congregata erat in gabaa. (Urbē oppugnare ceperūt). ſ. non egressi sunt viri beniamin quousq̄ filij ísrael sterūt iuxta vrbē ꝛ oppugnabāt eā sagittis ꝛ lapidibus. (Egressiq̄ filij beniamin de gabaa). ſ. 25. milia viroꝝ pugnatorū ꝛ septingenti de viris gabaa. Nā reliqui mille de q̄bus. ē. dictū est fuerāt occupati circa portationē necessarioꝝ ad exercitum ꝛ nō pugnabāt. (Occiderūt de viris ísrael in die illo viginti duo milia viroꝝ.) Erāt viri beniamin valde aīosi: ꝛ nō curātes de multitudine ísraelitaꝝ irruperūt acies eoꝝ: atq̄ subito ꝟuerterūt eoꝫ in fugā: ꝛ occiderūt. 22. milia. (Rursuꝫ tñ filij ísrael). ſ. oēs. 11. tribus. (Fortitudine ꝛ nūero ꝟfidētes). ſ. erāt ísraelite multi. ſ. q̄ſi q̄dringēta milia. Nā dr. ē. q̄ q̄dringēta milia virorū educētum gladiū inuēta sunt de filijs ísrael. de bis aūt quibusdā separatis ad ducēdū exercitui necessaria ceteri pugnabāt. erāt quoq̄ viri fortes ísraelite: p̄cipue viri de tribu iuda: etiam de tribu effraim: ꝛ de tribu gad: ideo confidebāt q̄ non possent euadere filij beniamin manus eorū quāq̄ alij haberēt excellētiā loci ad pugnādū. (In eodē loco in quo p̄us certauerāt aciē direxerūt) ſ. posuerūt aciē apud vrbē. in quo innuit̄ q̄ ille loc⁹ in quo ísraelite posuerunt aciē p̄ma vice nō erat conueniēs ſm p̄udētiā bellicā ad ponēdū ibi aciē: q̄z pauci de hostibus poterant ibi multos occidere: ꝛ tamē ísraelite in p̄ima vice hoc vidētes nō curauerūt: ꝛ in ſcōa ēt vice considerantes hoc nō mutauerūt locum cōfidētes in numero ꝛ roboze. ſ. q̄ vato q̄ filij beniamin bñent meliorē locum ad pugnandum: ipſi p̄ multitudine ꝛ roboze p̄ualerēt contra eos. (Ita tñ vt p̄us ascēderēt ꝛ flerēt coram dño). ſ. die illo quo victi sunt ísraelite: ꝛ occisa de eis. 22. milia venerūt in ſylo ꝛ fleuerunt ibi coram dño q̄ traditi eēnt in manus hostium p̄opter peccata sua: ꝛ tamē adhuc non definebāt confidere contra beniamitas: quia ipſi multo plures erāt. (Usq̄ ad noctem.) Bellū istud fuit breuissime factum. Naꝫ illico vt exierūt viri beniamin de portis vrbis impetu facto irruerūt in viros ísrael: ꝛ cum in malo loco eēnt p̄cusserunt multos de eis ꝛ conuerterunt in fugam: ꝛ in ipsa fuga plurimos occiderunt. ſ. vsq̄ ad. 22. milia: ita q̄ in eadē die venerāt de ſylo ꝛ fecerūt bellum ꝛ redierunt in ſylo multo tempore ante noctem: ꝛ perseuerauerunt in fletu vsq̄ ad noctem. (Consulerēt̄q̄ dominum). ſ. quia status eorū erat dubius p̄opter euētum istuꝫ malū. (Et dicerēt debeo vltra p̄ocedere.) Loquitur totus ísrael tanq̄ vnus vir.
▸¶Et sciēdū q̄ ista vba nō loquebaꝫ aliquis de ísraelitis loco ísraelitaꝝ: sed ipse summus sacerdos p̄ferebat vba: sic formans sicut formaret ísrael ſ eēt vnus vir. (Ad vindicandū ꝟtra filios beniamin fratres meos an non). q. d. nunquid egi malum pugnando ꝛ debeo cessare: vel debeo ꝟtinuare bellū. ◦¶Queretur quare nunc viri ísrael consulebant dominum an deberēt pugnare cōtra beniamitas. Nam videtur q̄ non deberent consulere: quia consultatio est de dubijs. sed nō erat dubium ísrae-

Qō. 20. A Que ista rū positō nū sit cō ueniētioꝛ Rñ. ad q̄ situꝫ. 1.rō.

Notādū

Notādū penes lr̄az.

◦Qō. 21. A Qñ nūc viri ísrl ꝟsulebāt dñz an deberēt pugnare ꝟtra beniamin.

litis q̄ iustū fouerēt bellum:quia beniamite defendebant pecca tores contra legem dei.in quo manifeste ipsi rei erāt:ꝛ debebat contra eos moueri bellum:sicut contra violatores legis. ¶ Aliquis dicet q̄ quāquā bellum de se iustum foret:tñ erat aliqua causa ꝓpter quā deus nolebat pugnā esse:vtpote quia israel pugnās contra beniamin deleret eum:ꝛ hoc nolebat deus:ideo cōsulebāt vt scirēt an negaret deus bellū.Sed aliquis dicet q̄ non stat:qz iam israelite consuleratī dominum quis deberet eē dux in exercitu:ꝛ respondit q̄ iudas.in quo vz̄ approbasse bellum:ideo non oportebat denuo eum consuli super statu belli. ¶ Responderi pōt multipliciter. Uno modo q̄ quāquā deus dixisset.iudas sit dux vz̄.non approbabat bellum:qz nō dixit pugnate vel cessate. Sed israelite p̄suppoſuerunt pugnādum fore: ꝛ de hoc nō cōsuluerunt dominū:sed solum de duce.deus autē respōdit.iudas sit dux vester.i.si volueritis pugnare accipite iudam in ducē.de bello aūt an licituꝫ esset vel vtile nō respondit: quia ipsi non interrogauerūt:ideo nunc videtes q̄ malū eueniſ set eis dubitauerunt an bellū esset a deo volitum:ꝛ consuluerūt rursus. ¶ Alio modo potest dici q̄ israelite ꝑ primam consulta tionem dei crediderunt bellū esse licitum:ꝛ tamē nesciebant an esset licitum ꝓ vna vice solum aut ꝓ semp quousq̄ deleretur beniamin:ꝛ cum semel pugnassent quesiuerūt an iterum liceret eiꝫ pugnare.ꝛ hoc signatur aliqualiter in littera cum dicitur. debeo pugnare vltra contra beniamin.quasi dicat.non dubito de bello preterito:ſꝫ de futuris. ¶ Aliter dici pōt q̄ forte israelite putauerunt istud bellum quāquā fm se iustū esset nō placere deo:eo q̄ procedebat ad destructionem totius tribus beniamin:ꝛ forte potius deus vellet tolerare hic quedam mala punienda in alio seculo q̄ delere totum beniamin:ꝛ ob hoc quāquā scirēt israelite bellum iustum petiuerūt an deberēt pugnare contra beniamin.ꝛ designatur istud inquantum dixit israel. debeo precedere vltra ad dimicandum contra filios beniamin fratres meos:an non.i.nunquid est licitum mihi pugnare contra illos cū sint fratres mei. ¶ Aliter pōt dici ꝛ melius q̄ ſꝫ putarent israelite deo placuisse istud bellum quando consuluerūt eum:ꝛ scirent certissime illud esse iustum.quia tamen nunc eis malum euenerat dubitauerūt quid agendū foret:ꝛ consuluerūt dominum vt declararet eis quid agendū foret:aut si in aliquo erratum fuerat ꝓpter qō acciderat eis istud malum.(Quibus ille respondit.ascendite ad eos ꝛ inite certamē.) Deus voluit q̄ puniretur iniquitas beniamitarum:ideo noluit q̄ cessaret bellum ſꝫ israelite primo percutiendi forent:ꝛ non dixit deus hic. ascendite tradam eos in manus vestras.sed solum dixit.ascendite:ꝛ inite certamen.(Cūq̄ filij israel altero die contra beniamin ad prelium processissent).s.recesserunt die isto de silo sicut prius fecerant:ꝛ venerūt in gabaa ad locādum aciem circa portas gabaa vbi prius locauerant vt.ē.in littera dicitur.(Erupperūt filij beniamin de portis gabaa.) Jam filij beniamin erāt facti audaciores contra israelitas.nam prima vice ambiguo animo iniuerunt certamen:quia ipsi pauci erant:ꝛ multi de tribus israel.quia faciliter irrumpentes aciem illorum occiderunt de illis.22.milia ꝛ fugauerunt eos:crediderunt q̄ sic quotidie efficerent:potissime quia israelite inciperēt timere beniamitas qz coram eis cadere ceperant:ꝛ essent minus confidentes bello. (Et occurrentes eis).s.quia israelite aciem locauerāt apud portas gabaa:ꝛ illi exeuntes de porta illico irruebāt in aciē eorum. (Tanta in illos cede debacbati sunt).i.tantā stragē fecerūt in eis.debacbari.n.est seuire vel ingraueſcere.s.qñ aliqs efficitur alteri valde grauis ita vt eum tolerare non possit pugnantem. (Ut decem ꝛ octo milia virorum educētiū gladiū prosternerēt.) Hac die non occiderunt tot beniamite de israelitis sicut p̄cedēti die:ſꝫ beniamite audaciores eēnt ꝛ fortiores effecti:quia israelite aliqualiter magis se munierant bodie q̄ precedenti die ꝓpter plagam precedentis diei.

¶ Quare israelite cum eēnt plures ꝛ fortes ꝛ fouerent causam iustam occidebātur:ꝛ beniamite qui pauci erant ꝛ fouebant cām iniquam vincebant. Qō.22.

Queretur quare israelite cuꝫ essent plures ꝛ fortes fouerēt causam iustam occidebantur.ꝛ beniamite qui pauci erāt habebantq̄ iniustam causam prevalebant. nam si filij beniamin fouerent iustam causam non erat admirādum q̄ ipsi prevalerēt:quia diceremus q̄ deus pugnabat pro eis.nam non est differētia in conspectu dei celi saluare in multis vel in paucis.sicut dixit ionatbas filius saulis.1.Regū.14.ꝛ facile est concludi multos in manu paucorum:quia non in multitudine exercitus est victoria belli:sed sicut voluntas est in celo sic fiet vt dixit iudas machabeus.ꝛ habetur p̄mo Macha.c.3. hic tñ filij beniamin pauci erāt quia quasi.16.de israelitis erāt contra vnum de beniamin vt p̄z comparando quadringēta milia ad.25.milia ꝛ rursus iniustissimam causam ipsi fouebant. ¶ Respondendū q̄ hoc non proueniebat ex fortitudine virorum beniamin:quia ſꝫ ipsi eēnt audaces ꝛ viri fortes tamē non ita erāt excedētes alios viros de aliis tribubus q̄ vnus posset pugnare contra.16.sed proueniebat a deo ista cōmutatio victorie. ¶ Alīq aūt dicunt q̄ israelite ꝑualere deberēt regulariter tam ex multitudine q̄ ex fortitudine q̄ ex iustitia litis:ꝛ tñ deus fecit vt bis vincerētur:eo q̄ cōfidebāt de fortitudine sua ꝛ numero:ꝛ non multū curabāt de beniamitis.ꝛ sic recurrerent ad deū plorantes:ꝛ precibus obtinerēt victoriam:ꝛ non putarent obtentā viribus suis.ista est positio cōis doctorum nostrorum.ꝛ istud tz Nicolaus. ¶ Debrei dicūt q̄ istud accidit quia israelite fuerāt valde negligētes circa punitionē idoli michē:qz michas habebat idolū i domo sua ꝛ sacerdotē:ꝛ postea filij dan trāstulerūt illud in vrbē suā lais:ꝛ ibi illud colebāt.istud āt debebāt punire israelite. Nā mox vt audirēt(ēt si occultū eēt)debebant diligenter inquirere vt reperirent veritatem:qua comperta punire debebāt delinquētes.de quo Deutero.13.et.17. istud autē erat notorium q̄ tota vna tribus acceperat idolū de domo vnius viri:ꝛ constituit illud publice in ciuitate lais:ideo grauabatur magis delictū:ꝛ debebant grauius punire negligētes in puniēdo illud.nā minus erat qō tpe Josue auditum est.s. q̄ due tribus ꝛ dimidia constituissent altare apud iordanez qō non constituebat eos certissime idolatras:ſꝫ erat signum idolatrie:ꝛ ob hoc nouē tribus ꝛ dimidia parauerunt se ad pugnandum contra duas ꝛ dimidiam Josue.22.c.ergo a fortiori hic cum eēt manifesta idolatria.ꝛ ob hoc tradidit israelitas in manus beniamitarum:ſꝫ illi pauci eēnt:ꝛ ipse deus cōcitauit beniamitas ad pugnandū contra israelitas:vt sic de illis multi pirēt. ¶ Sed obiiciet contra positionē debreoꝝ:qz beniamite ita pecauerāt cū eēnt negligētes in puniēdo idolatriā:sicut cetere tribus.quō ergo israelite soli punirētur ꝑ hoc ꝛ darent ptās beniamitis puniēdi illos. ¶ Rūdebit q̄ vterq̄ peccauerunt ꝛ vtriq̄ puniti sunt.tñ puniti sunt isti ꝑ illos:ꝛ illi ꝑ istos. ¶ Dicēdū aūt circa hoc q̄ dupler cā fuit q̄re pirēt multi de israelitis ſꝫ fouerēt iustitiā:ꝛ eēnt multi. ¶ Ꝑia erat indispositio circa pugnā. s.q̄ nō se disponebāt conuenienter in loco in quo dēbēt fm prudētiā militarē ad pugnandū cōtra beniamin:ꝛ istud erat ex cōceptu virorū beniamin ꝛ ex cōfidētia virtutis sue. Nā cum viri israel eēnt multi ꝛ fortes confidebāt q̄ in quocunq̄ loco pugnarēt ꝛ q̄litercunq̄ ꝑualerēt cōtra beniamitas qui pauci erant:iō ꝓpria vice posuerūt exercitū añ portas gabaa in tali loco vbi faciliter poterāt multi piclitari a paucis:ꝛ sic beniamite exeuntes de vrbe conuerterūt eos in fugā occiderūtq̄.22.milia.tūc āt viderūt filij israel q̄ in loco incōueniēti collocauerāt aciē:ꝛ q̄ cuspa sua ceciderāt:ꝛ q̄ rōnabile fuisset rursuꝫ i alio loco poni aciē: tñ confidētes in robore suo ꝛ multitudine denuo ibi vbi ꝑus aciē direxerūt.ꝛ sic ex eadē cā pcussi sunt a viris beniamin vt prius. Et si forte pluries vel ſp locauissent ibi aciē ſp ꝑualuissent beniamite ꝫ israel. Sz in tertia vice posuerūt israelite aciē alr ordinatā diuidētes exercitū in tres ptes:ꝛ tūc non erat ꝓmptum viris beniamin pugnare ꝓtra israelitas:ꝛ occiderūt israelite oēs beniamitas:ita vt non supeēnt nisi sexcēti.j.in lra.Q̄ aūt ista fuerit cā mortis israelitarū colligitur ex lra.Nā dictum fuerat supra q̄ beniamite occiderūt.22.milia de israelitis:ꝛ subditur q̄ israelite numero ꝛ fortitudine confidētes in eodē loco aciē direxerunt.in quo innitur q̄ non direxissent ibi nisi confiderēt multitudine ꝛ numero.ergo videtur q̄ locus ad pugnandū malus erat:tamē confidētia vincebat maliciā loci vel indispositionē.Etiā p̄z hoc quia tertia vice qñ israelite ſupauerunt beniamitas nō direxerūt ibi aciē ſz in tribus locis vt p̄z.j.in lra. ¶ Sz aliqs dicet q̄ in tertia vice(deo dante)vicerūt israelite beniamitas.ꝛ sic vz̄ q̄ ꝑmis duabus vicibus nō vincebāt ab eis ex cōditiōe loci:ſꝫ solū qz deus volebat. ¶ Rūdēdū q̄ istud nō stat. nam ſz verum sit q̄ vincere ꝛ vinci a voluntate dei fit:ꝛ de quo ipse dispoſuerit necesse est q̄ ille aut vincat aut vincatur:tamē dispositiōes bellice multum ad hoc cōferunt vt.j.dicetur.ꝛ colligitur hoc quia si sola voluntas dei non accipiens instrumenta fecisset q̄ beniamite vincerēt ꝑmis vicibus ꝛ in tertia vincerētur:non mutauissent israelite locū:ſꝫ in eodē loco in quo direxerāt aciē ꝑmis duabus vicibus:ibi direxissent.Sed falsum est.ergo videtur q̄ aliquid conferebat natura loci ad vincendum vel fugiendum. Sed dicendum q̄ voluntas dei conferebat ꝓncipaliter:ꝛ

Cuiusdam rñ. ad q̄st.

Improba.

Doct.rñsio 1.ad q̄stū.

Rñ.2.ad q̄ stum.

Rñ.3.ad q̄ stum.

B

Rñ.4.solidior ad q̄.

†

†

†

†

Debacbari qd sit.

†

a

Obiect.

Rñsio.

1.cā q̄stū

Obiect.

Rñsio.

L

2.cā q̄siti

liter:ꝛ dispositio loci ꝛ alie circunstantie conferebant vt minus principalia ꝛ instrumenta. ¶ Secūda causa erat hic quā ponebat opinio hebreorum:scilicet ꝙ israelite peccauerant non corrigendo peccatum idolatrie idoli miche positi in vrbe lais:et

Notādū

deus volebat eos tradere in manus beniamitarum vt punirentur. Pro quo considerandum ꝙ modus fuit iste:scz ꝙ taz israelite q̄z beniamite peccauerant nimis contra deum tam in idolatria q̄z in alijs sceleribus:ꝛ ob hoc deus volebat exercere punitionem in vtroq;.ꝛ ad hoc si fieri debebat modo hostili qui est magis modus manifestus vindicte:necesse erat ꝙ aut induceret deus hostes super israelitas de finitimis:aut moueret quosdam israelitas contra alios. Si autē deus induxisset hostes de finitimis ad faciendum tantam stragem quanta facta est:necesse erat ꝙ non solum gens periret:sed etiam ꝙ terra vastaretur:ꝛ esset vastatio valde magna. deus autem hoc nolebat:quia solum volebat punire noxios. Si aūt terra vastaretur non solum punirentur noxij qui occiderentur:sed etiam punirentur inoxij

D

qui relinquebantur viuentes ꝛ qui postea nascerentur cum terra vastata foret:ꝛ ipsi non possent ex ea colligere fructus ad necessitatem:ideo voluit ꝙ fieret bellum inter israelitas adinuicē eo ꝙ ipsi occiderent homines:ꝛ non vastarent terraz saltez possessiones de quibus fructus colligūtur. Nā vrbes cremate sunt:ꝛ quia omnes israelite peccauerant oportebat omnes puniri. nūc autem acciderat casus in quo poterāt conuenienter puniri scelera omnium.ſ.in occisione vrozis leuite in gabaa:ideo deus concitauit israelitas ad pugnandū contra gabaa. beniamite autem moti fuerunt ad defendendum contribules suos:ꝛ qz deus volebat punire peccata israelitarum necesse erat ꝙ prius adiuuaret beniamitas contra israel q̄z econtrario. Naz cum beniamite erant pauci:si preualuissent in primis israelite contra beniamin non ausi fuissent postea pugnare beniamite. etiam non possent quia manerent pauci de eis:ꝛ sic punirentur scelera beniamitarum sed non scelera israelitarum. Ad hoc ergo deus deberet adiuuare beniamitas quousq; morerētur de israelitis tot quot deus volebat mori.ꝛ postea adiuuaret israelitas contra beniamin ad puniendum peccata beniamitarum.ꝛ ob hoc in primo bello adiuuit deus beniamin:ꝛ occidit de israel vigintiduo milia:ꝛ quia nōdum erat facta sufficiēs punitio in israelitis adiuuit etiam deus beniamin ꝛ occidit de illis.18.milia.ꝛ sic fuerūt.40.milia de occisis israel. voluit deus vindicare peccata beniamin:ꝛ tradidit beniamitas in manus israelitarum vt occiderentur omnes. ¶ Considerandum autē ꝙ in ista punitiōe israelitarum ꝓ beniamitas lz esset causa precipua ꝛ prima voluntas dei qui volebat israelitas punire pro demeritis suis:tamen noluit hoc esse fine medio:sed voluit facere quasi modo naturali scz ꝙ posuit quasdam dispositiones quibus israelite facilius punirētur.ꝛ istud fuit ꝙ israelite confidētes de viribus suis:ponerēt aciem in tali loco in quo possent faciliter a beniamitis pcuti:ꝛ bis posuerunt in eodez loco:ꝛ tunc a beniamitis victi sunt. Cum autē deus voluit ꝙ punirētur beniamite:mouit israelitas ad constituēdum aciem alibi vbi possent pugnare faciliter contra beniamin.ſ.disponendo in tribus locis.ꝛ sic volūtas dei fuit causa prima ꝛ mediata ad hoc. causa autē secūdaria ꝛ imediata fuit dispositio. Nā dato ꝙ deus non intēderet adiuuare beniamitas aut israelitas:sz pmitteret eos viribus suis agere:si israelite collocauissent aciem vbi collocauerunt poterāt faciliter pcutere beniamitas.ꝛ cōstituēdo aciem in tribus locis in quibus postea israelite constituerunt dato ꝙ deus non adiuuaret israelitas ad pcutiēdū beniamitas nec econtrario:sz pmitteret eos agē viribus suis:poterāt faciliter israelite delere oēs beniamitas.

Qō. 23. A Qz deus beniamitas quasi funditus deleuit ꝛ o israelitis solū occidit .40. milia. Rñ.ad q̄stuz. Notādū

Tria in isrl erant idola.

* ¶ Queretur vlterius cū deus voluerit hic punire israelitas ꝛ beniamitas:quomodo beniamitas funditus deleuit:ita vt non dimitteret de eis senem:iuuenem:aut paruulum:nec feminam ꝛ vsq; ad pecora pter sexcentos viros:ꝛ de israelitis solum occiderit.40.milia virorum. ¶ Respondēdum ꝙ peccata beniamitarum erant plura ꝛ grauiora q̄z peccata israelitarum:ideo deleuit istos:ꝛ illos solum aliqualiter puniuit. ¶ In quo considerādum ꝙ peccata israelitarū quātum ad id qō notū erat:ꝛ peccata beniamitarū erant quedam pter peccata israelitarū. erat autē in veteri testamēto maximū peccatū ꝛ pro quo deus maxie irascebatur idolatria. vñ siqui committerēt alia peccata:ꝛ ab isto omnino cauerēt: deus tolerabat illos:aut leuiter puniebat. si aūt cōmitterēt idolatriam:deus valde acriter puniebat. ¶ Erat āt idolatria i israelitis.ſ.qz micbas fecerat idolū:ꝛ postea viri dan tulerūt illud:ꝛ posuerunt publice in lais atq; colebāt illud. punitio āt huius ptinebat eq̄liter ad oēs trib⁹ isrl:ꝛ qz oēs trib⁹ erāt negligentes puniēdo:imputāda erat negligētia oibus equaliter. Si aūt aliqua tribus non solum negligebat punire:sed etiam fauebat peccantibus illa magis puniēda erat. pter hoc aūt israelite mortuo iosue manserūt aliquāto tēpore non declinātes ad idola:postea aūt inceperūt declinare. Cum autē factum fuit istud qz accidit panco tēpore ante institutionē othonielis in iudicem declinabāt iaz paulisper oēs tribus israel ad idolatriā. istud aūt poterat esse magis in vna tribu q̄z in alia.ꝛ quantū ad hoc forte beniamin magis peccabat q̄z alie tribus:ꝛ consequēter magis punirentur nunc qñ punita sunt peccata israelitarū ꝛ beniamitarum. ¶ Amplius aūt beniamite cōmiserūt peccatū grauissimū ſ.de casu leuite. de quo ꝓcedēti.c.in quo cōstat eos assuetos libidini sodomitice.ꝛ forte nō solū erat hoc in vrbe gabaa:sz etiam in aligbus alijs vrbibus beniamin. Istud aūt vitiū magnā puni tionē meretur. Nā.4.ciuitates sodomoz.ſ.sodoma:ꝛ gomorra seboim:adama igne celesti ocremate sunt Gen.19.ꝛ Deu.29.a fortiori deus puniret istud vitiū in israelitis ꝙ subditi erāt legi sue:ꝛ ipse vetuerat nimis hoc vitiū Leui.20.c. Amplius peccauerūt beniamite qz ipsi sciuerunt viros gabaa peccatores esse:ꝛ cum ipsi obligarent̄ punire eos adiuuerūt illos:ꝛ pugnauerunt otra israelitas ꝙ zelo dei succensi volebāt vindicare scelus qō cōmiserāt viri gabaa.ꝛ in hoc peccata viroz beniamin erāt nimis multiplicata. pctā aūt virorum israel q̄ supza enarrata sunt erāt valde minora:ꝛ in sup illa diminuta sunt feruore religiōis:qz zelo legis opposuerūt se cōtra tribū beniamin:ꝛ cōuenit totus israel ad pugnādū:nec piguit eos laborē sumere ꝛ expēsas magnas facere zelo legis. In quo nimis merbeant̄.ꝛ deus diminueret ꝑ penaz debitarū eis ꝙ pctō. De peccatis aūt beniamitarū nihil diminutū est:sz potius incrementū acceperūt ꝓ rebellionem magnā ad volētes punire pctā viroz gabaa:iō rationabile fuit ꝙ viri gabaa ꝛ omnes beniamite pirent. de israelitis aūt non pirent nisi pauci in comparatiōe ad totum israel.ſ.40. milia. ¶ Dicēdum tñ ꝙ in hac pena satis rationabiliter dici potest ꝙ de viris gabaa nulli supfuerint:lz de beniamin superfuerint sexcenti:eo ꝙ viri gabaa erāt maxime peccatores inter oēs israelitas ꝛ beniamitas. Item de israelitis de quibus perierunt 40.milia:dicēdum videtur ꝙ plurimi istorum fuerunt de tribu dan:eo ꝙ tunc in tribu dan manebat actualiter illud idolū pro-

Deter.qōij *Qō. 24. A Cū israelite zelarent nūc ꝓ deo dato ꝙ alij peccassent quare nūc puniebāt. Rñ.ad q̄st. Luz qs ad deū ouerti tur nēcio ei culpa remittit. Pena stat cū charitate. Notādū.

pter qō ꝑncipaliter fiebat ista punitio.ꝛ mansit etiam post vsq; ad tps captiuitatis lais pauco tpe post q̄z ablatū est sanctuarium de sylo vt p3.ō.18.c. * ¶ Queret̄ vlterius cū israelite zelarēt ꝓ deo ad puniēdū viros gabaa:quo deus puniebat eos.qz dabat eis remitti h. ¶ Rñdēdū ꝙ qñ aliqs ouertit̄ ad deū:necesse est ei remitti culpā ꝛ fieri amicū dei. Sz penā peccatorū prete ritorum non est necesse remitti. Sic autē nunc israelite zelantes pro lege dei conuertebātur ad deū:ꝛ tollebātur culpe ꝑterite:tñ pro idolatria preterita ꝛ pro negligētia puniendi idolatras meruerunt magnas penas. pene autem iste non fuerunt omnino remisse:quia pene satis stant cum charitate:ꝛ ob hoc volebat deus ꝙ quāquā actualiter zelarent pro eo ꝙ punirentur ꝓ peccatis suis ꝛ sic pugnabant contra beniamin ex zelo legis dei:ꝛ tamen pugnando occidebantur. Sciendum tamen ꝙ propter istum zelum fuit magna pars pene remissa israelitis. Naz si dominus induxisset hostes ad puniendum peccata eorum plures de eis morerentur q̄z. 40. milia que mortua sunt:sed reliqua pene dimissa est.

¶ Quomodo israelitis euenire poterat malum cum deus mitteret eos ad pugnandum contra beniamitas. Qō.25.

A

Queretur vlterius cum deus iuberet israelitis ꝙ irent ad pugnādum contra beniamin. quomodo poterat euenire eis malum.ꝛ quid imaginabātur israelite cum videbāt ꝙ deus iubebat eis pugnare:ꝛ postea cadebāt in bello. ¶ Respondendum ꝙ israelite putabant ꝙ quando deus iubebat illis pugnare contra beniamin ꝙ intendebat tradere beniamitas in manus eorum:ꝛ tamē postea aliqua peccata ipsoz ꝓpo sita coram deo auertebāt deū ab eis:ꝛ faciebāt cadere illos in manus hostiū:qz Esaias dixerat.ſ.9.c.pctā vestra diuiserūt inter vos ꝛ deū vestrū.ꝛ ob hoc redibāt ad dominū vt plāgerent cora eo:ꝛ orarēt se adiuuari contra beniamin. De deo aūt dicēdum ꝙ ipse mittebat eos ad pugnādū contra beniamin:ꝛ intēdebat eos tradere in manus beniamitarū.ꝛ hoc vt corrigerent̄ ꝛ punirētur vitia ipsorū. ipsi tñ puniebātur culpa sua:quia confidētes viribus suis ponebāt se in tali loco in quo possent faciliter a viris beniamin pcuti vt supra declaratū est.sz adhuc ad istud deus excecabat eos vt punirēt̄. nec erat istud incōueniēs:

Rñ.ad q̄st.

quia bene excecabit deus aliquem ad penam.s.vt nesciat se dirigere ⁊ cadat:lz non excecabit eum ad culpam:qz tunc deus eēt auctor mali:⁊ nos nihil mali meremur.Sciēdum tñ q̄ quādo deus dicebat israelitis q̄ irēt ad pugnandū non signabat q̄ p̄ualituri eēnt cōtra beniamin:sed solum dicebat q̄ pugnarent:lz israelite intelligerēt q̄ dicebat eis q̄ irēt ⁊ prosperarētur actus ipsor.ideo in duabus primis vicibus solum dixit q̄ irēt.in tertia aūt dixit.ascēdite:cras.n.tradam eos in manus vestras.

Notādū.

Qō.26 A An israelite viso q̄ ō illis.22.milia essent mortui tenerēt ꝓseq bellū ⁊ poterāt ab ipso cessare. ᵇ Rñ.ad q̄.

¶Queretur vlterius cum israelite incepissent pugnare cōtra beniamin ad puniendū peccatum virorū gabaa:⁊ viderent q̄ prima vice occisa fuerint de eis.22.milia virorū an tenerent prosequi bellum:vel poterant cessare a bello sine peccato:manente pctō impunito.ᵇ¶ Rñdendum ad hoc q̄ tūc tenetur aliqs corripere peccantes qñ putat se p̄ualiturū cōtra eos.Sed in hoc aduertendū q̄ punitio aliquādo est spūalis vt excōmunicatio:⁊ alia censura ecclesiastica.s.interdictū ⁊ quecunqz alie pene similes.In hoc aūt dicēdū q̄ iudex ecclesiasticus siue p̄latus nūquā debet cessare ab inferendo penas p censuram suam:quādo cōsideratis omnibus circunstantijs ratio illud exposcit.vnde dato q̄ sint reges ⁊ potentes contra quos non pōt viribus p̄ualere p̄latus debet eos excōmunicare:vel terras eor subijcere interdicto quando rō exposcit.sic.n.beatus Ambrosius excōmunicauit imperatorem:⁊ eiecit eū de ecclesia quāḡ ille potētissimus eēt: vñ si propter timorem mortis vel priuationis prepositure p̄latus p̄mittit ecclesiam suam p̄licitari in manu potentiū virorum vel peruerti ecclesiasticum ordinem:⁊ non excōicat vel exercet aliam censuram sup eos peccat mortaliter.sic ait Gregorius in moralibus ⁊ habetur in decretis.43.dist.c.sic rector.sic aūt sanctus Thomas archiēps cantuarien.p̄misit se occidi ne ecclesiaz suam laicorum seruituti subijceret.Si aūt puniendus sit peccator corporaliter ⁊ contra illum pugnandum sit.tunc aut iudex omnino scit se non posse p̄ualere contra illum:aut est dubiuz. Si primo modo dicendum q̄ non tenetur se exponere ad puniendū illud:qz frustra esset ⁊ qō deterius esset diminuerēt auctoritas iudicum:cum mali sibi potētiores ⁊ superiores efficerētur.Etiam ipsi mali in peccatis suis gauderēt:quia de viris bonis volētibus eos punire triumphabāt:ideo cessandum est tūc a punitione eor.simile est qz siquis nouerit peccata aliquorum grauissima que puniri esset vtile ecclesie dei:debet tacere si illa probare non pōt vt ait Augustinus ⁊ habetur in decre.2.q.7.c. plericq.¶Sciēdum tñ q̄ in isto casu in culpa est iudex qui voluit effici iudex in tali populo cuius non posset vitia corrigere. sic pz Ecclesiastici.7.istud tamē intelligit de illo qui spōte factus est iudex vel p̄latus.de illo aūt q̄ ex necessitate ⁊ p̄cepto superioris cui obedire tenet factus est non tz.nam lra dicit ibidem. noli querere fieri iudex:nisi valeas virtute irrumpere iniquitates:ne forte extimescas facie potētis:⁊ ponas scādaluz in malignitate tua.Si aūt dubium est an possit aliquis p̄ualere contra eum quē punire vult:⁊ est q̄si equaliter dubiū:satis videtur q̄ debeat aggredi ad puniendum eū:qz zelus iustitie faciet eū triūphare.nec obstat q̄ se exponit quis isto modo periculo.naz tenetur aliquis se exponere periculo p̄opter deum.Nunc autem sic erat in viris israel:nam ipsi tenebantur pugnare contra iniquos sicut in casu in quo erat aliqua ciuitas idolatrarū Deuter. 13.⁊ tamē manifestuz est q̄ in expugnatione illius poterāt multi de israelitis pire.sz hoc non obstāte obligabantur pugnare cōtra vrbem.Ita nunc tenebantur israelite a principio pugnare contra viros gabaa p̄opter delictum eorum:⁊ in expugnatione poterant aliqui perire cum semper tenebantur:ita ergo nunc lz de israelitis periissent in primo bello.22.milia virorum cum adhuc supereessent de israelitis tot viri:scilicet plures q̄ trecenta ⁊ quadraginta milia qui verisimiliter possent delere.25.milia virorum de beniamin:tenebantur bellum prosequi.⁊ quod maius est quia cum ipsi consuluerunt dominum an deberēt pugnare iterum contra beniamin:respondit deus q̄ ascenderent et pugnarent.et tamen ad mandatum dei tenebantur pugnare dato q̄ scirent q̄ beniamite semper erant p̄ualituri contra eos:quia mandatum dei expressum ad quecunqz quantūcunqz dura obligare potest.

Nota ꝫ p̄latos qui adulāt p̄ncipib⁹ ⁊ p̄mittūt bōa eccl'iaz pdi timore eor

B

Notādū.

¶Quāobrem omnes filij israel venerūt in domum dei:⁊ sedentes flebant coram domino. Jeiunauerunt qz die illo vsqz ad vesperam et obtulerunt ei holocausta atqz pacificas victimas:et super statu suo interrogauerunt. ¶Eo tempore ibi erat arca federis domini:et Phinees filius Eleazari filij Aaron p̄positus domus.¶Consuluerunt igitur dominum atqz dixerunt.¶Exire vltra debemus ad pugnam cōtra filios beniamin fratres nostros:an qesce/re.Quibus ait dominus.Ascēdite.¶Cras.n. tradam eos in manus vestras.Posueruntqz filij israel insidias per circuitum vrbis gabaa: ⁊ tertia vice sicut semel ⁊ bis cōtra beniamin exercitū produxerunt.Sed ⁊ filij beniamin audacter eruperūt de ciuitate ⁊ fugientes aduersarios longius persecuti sunt:ita vt vulnerarent ex eis sicut primo die ⁊ secūdo ⁊ cederent per duas semitas vertentes terga:quarū vna ferebatur in bethel:⁊ altera ī gabaa:atqz prosternerent triginta circiter viros.Putauerunt enim solito eos more cedere.Qui fugam arte simulantes inierunt consiliū vt abstraherent eos de ciuitate:⁊ quasi fugiētes ad suprādictas semitas p̄ducerēt.Omnes itaqz filij israel surgentes de sedibus suis:tetenderūt aciez in loco qui vocabatur baalthamar: insidie quoqz que circa vrbem erant paulatim se aperire ceperunt ⁊ ab occidētali vrbis parte procedere.Sed ⁊ alia decem milia virorum de vniuerso israel habitatores vrbis ad certamina prouocabāt:ingrauatumqz est bellum contra filios beniamin:⁊ non intellexerūt q̄ ex oī pte illis instaret ītemitus.Percussitqz eos dñs in conspectu filiorum israel: ⁊ interfecerūt ex eis in illo die vigintiquinqz milia ⁊ centū viros:omnes bellatores ⁊ educentes gladium.Filij autem beniamin cum se inferiores esse vidissent:ceperunt fugere.Qd cernētes filij israel dederunt eis ad fugiēduz locum:vt ad preparatas insidias deuenirent quas iuxta vrbem posuerāt.Qui cum repente de latibulis surrexissent:⁊ beniamin terga cedētibus daret:ingressi sunt ciuitatē:⁊ p̄cusserunt eam in ore gladij.

3.q.7.c. qui sine.

Quamobrem omnes filij israel venerunt in domum dei.s.qz viri beniamin nunc secunda vice percusserunt.18.milia de eis venerunt omnes in domuz dei:scilicet in sylo vt peterent clemētiam dei adiutricem contra filios beniamin.(Et sedentes flebant coram domino).s.introierunt in domum in qua erat sanctuarium:⁊ sedebant ibi versis vultibus contra locum in quo erat arca.⁊ sic dicebantur esse coram domino flentes vt propitiaretur peccatis eor ⁊ adiuuaret eos.(Jeiunauerūtqz die illo vsqz ad vesperā).i.toto illo die ieiunauerūt.iste erat dies quo occisa sunt.18.milia.Nā ipso die recesserant de sylo ⁊ inuerant gabaa.⁊ inito bello ceciderāt de israel.18.milia:reuersi sunt in sylo tūc:⁊ manserunt tota illa die in fletu ⁊ ieiunio vsqz ad vesperā.i.solis occasum:⁊ tūc comederūt.Iste aūt modus erat ieiunādi apud hebreos.s.q̄ die illa qua ieiunarēt nihil comederēt incipiendo ab occasu solis vnius diei vsqz ad occasum solis alterius diei:⁊ sic trāsit vnus dies sine cibo.⁊ illud est p̄prie ieiunare per diez totū.nobis tñ sunt ieiunia mitiora.s.q̄ semel in die comedē licz.Et istud ordinauit aplūs dicēs q̄ dēremus quotidie esurire ⁊ quotidie prādere:⁊ itelligit de diebus ieiuniorū in quibus esurimus:⁊ tamē semel prandemus.(Obtulerūtqz ei holocausta

† £

† †

Modus ieiunādi apud hebreos.

holocausta ꝛ pacificas victimas.) Prius cum israelite bis consuluerunt dominum non obtulerunt ei sacrificia. Nūc vero qꝛ erant in maiori angustia obtulerunt victimas vt placarēt eum. ꝛ obtulerunt duo genera sacrificiorum. ſ. holocausta ꝛ victimas pacificas. Uocantur autē holocausta sacrificia que fiebant ad laudem dei solum: ꝛ carnes totius animalis ꝛ intestina crema bantur data sola pelle sacerdoti facienti sacrificium vt colligitur Leui. 1. et. 6. c. Uictime pacifice sunt sacrificia in ꝗbus deo solum dantur adipes cum renūculis: ꝛ interdum cauda animalis: reliqua autem dantur sacerdoti faciēti sacrificium: ꝛ prouenient partim offerenti animal vt ꝓ Leui. 3. et. 7. c. ꝛ vocantur pacifice qꝛ pro pace dātur. ſ. qꝛ deus pacificatus fuit alicui dando ei qō petebat: qō non fieret nisi pacificaretur ei. Aliquando autē vocantur pacifice quia dantur pro pace obtinenda: vt si quis petit aliquid a deo: ꝛ vult eum habere propitium: vt obtineat facit hostias pacificas. sic fuit hic in israelitis qui fecerunt holocausta ad laudem solam dei: ꝛ fecerunt victimas pacificas ad pacificandum sibi deum quē credebāt iratum propter aliqō peccatum: ꝛ vt adiuuaret eos contra beniamitas. (Et super statu suo interrogauerunt). ſ. quid deberent agere. ſ. pugnare vel cessare. ꝛ an prosperarentur vel non. ꝛ fuit ista interrogatio ꝑ sacerdotem magnum: qꝛ laicus per se non poterat consulere dominū cum non indueretur ephod. (Eo tempore ibi erat arca federis domini). ſ. tempore quo factum est istud erat arca dei in silo ꝛ totum sanctuarium. (Et phinees filius eleazari filij aarō erat propositus domus). i. phinees erat maior in domo domini: quia ipse erat summus sacerdos. ꝛ ponitur istud ad declarādum qō supra dictum fuerat. ſ. quia israelite cōsuluerūt dominum super statu suo: ꝛ non poterāt consulere sine sacerdote magno: ideo dicitur ꝙ illo tēpore erat arca domini ꝛ phinees summus sacerdos. Et hoc autē patet ꝙ istud fuit factum ante tēpora samsonis ꝛ ponatur hic post samsonē: quia phinees erat isto tempore: ꝛ tamē phinees non potuit viuere magno tēpore post mortem Josue: quia phinees erat vir magnus. ſ. 30. annorū vel quasi anno quo israelite egressi sunt de egypto: cum ipse occiderit principem tribus symeon coeūtem cum scorto madianitide Nume. 25. ꝛ postea rexit Josue israelitas introeūtes in terram chanaan magno tēpore: ita ꝙ inter mortem suam ꝛ institutionem othonielis in iudicem non fluxerint magna tēpora: ꝛ tamen ab introitu in terram chanaan vsqꝫ ad mortem othonielis fluxerūt anni. 40. qui computātur in tempore othonielis. s. 3. c. ꝛ sic necesse est istud fuisse ante primum iudicē israel: quia phinees non poterat viuere vsqꝫ post mortem samsonis: quia eēt tūc valde multorum annorum. ſ. plusqꝫ trecētorum quinquaginta vt declaratum est. s. 17. c. (Consuluerūt igitur dominum). ſ. ꝑ summum sacerdotem phinees de quo facta est mētio. (Atqꝫ dixerunt. exire vltra debemus ad pugnam contra beniamin). i. nunquid est bonum ꝙ exeamus. ecce quia deus respondit equi noce israelitis supra. nam ipsi quefluerunt sicut nunc. ſ. an deberēt exire ad pugnandum. i. si pugnādo cōtra illos prosperarentur vel non. ꝛ deus dixit prius. ascendite ad eos: ꝛ inite certamē. ꝛ tamē non intellexit deus ꝙ ascēderēt ꝛ prosperarētur: ꝫ israelite sic intelligerēt. ꝛ ob hoc decipiebantur. Nunc etiaꝫ in eodē sensu petiuerunt: ꝛ deus respondit eis manifeste. (Fratres nostros.) Quia erant omnes tribus filij iacob. (An gescere). i. nūquid erit nobis melius cessare a bello. (Quibus ait dominus.) ſ. respondēs ꝑ sacerdotem. de modo aūt respondēdi an in scripto responderetur vel voce: aut quomodo declarabitur. 1. Re. 23. et. 30. c. (Ascendite). i. bonum est ꝙ ascendatis. vel. (Ascendite). i. iubeo ꝙ ascendatis. (Eras. n. tradam eos in manus vestras.) Hic respondit aperte: quia. s. solum dicebat ꝙ ascenderent ꝛ non declarabat de victoria: ꝛ israelite intelligētes ꝙ vincerēt fallebantur. ꝛ dixit. tradā eos in manus vestras. i. pmittaꝫ tradi in manus vestras.

¶ An filij beniamin fuerūt ope dei vel mō cōi occisi. Qō. 27.

Queretur an filij beniamin fuerūt miraculose occisi. ſ. opere dei: vel fuerunt occisi modo communi. ſ. sicut vnus hostis solet occidere alium nullo speciali modo ibi ostenso a deo. ¶ Aliquis dicet ꝙ fuerunt miraculose traditi: quia deus dixit hic. eras. n. tradā eos in manus vestras. istud tamen non dicitur nisi quando deus agit aliquid spāle adiuuādo aliquem de pugnātibus. ¶ Item patet magis: quia dicitur ꝯ percussit eos dominus in conspectu filiorum israel, ꝛ sic pcussio deo attribuitur: quasi ipse fecisset eam ꝛ non israelite. ergo fuit miraculum tradēdo eos. ¶ Respondendum ꝙ non fuit aliquod miraculum ꝙ filij israel occiderēt omnes viros beniamin ꝛ ponūtur circa hoc due cōclusiones. ¶ Prima sit ꝙ nō est necesse ꝙ ponatur miraculum aliquod ad hoc ꝙ israelite occiderēt filios beniamin. nam filij israel erant trecēta ꝛ viginti milia aut plures. qō patet: quia a principio erat quadringenta milia de quibus subtracta fuerūt. 40. milia. ſ. decē de cētum: ꝛ centum de mille ad prouidendum exercitui de necessarijs vt supra dictum est. ꝛ sic remāserūt trecēta seraginta milia: de his occisa fuerūt quadraginta milia in duobus diebus. ſ. 22. milia in primo bello ꝛ 18. milia in alio. manebant igitur trecēta ꝛ viginti milia de israelitis ad pugnandum in tertia vice contra beniamitas: ipsi autē beniamite solum erāt. 25. milia pugnatorum: ꝛ septingenti. quid ergo miraculi erat ꝙ tredecim viri occiderēt vnum. Nam in trecētis ꝛ viginti milibus collatis ad. 25. milia sunt fere terdecim pro vno: potissime quia filij israel erāt ita robusti ꝛ animosi sicut filij beniamin. Sed potius dicendū est eē miraculum vel quasi ꝙ. 25. milia de beniamin pugnarēt cōtra trecēta seraginta milia virorum fortium: ꝛ ꝙ pauci fouerēt iniquā causam: ꝛ multi fouerent iustam: ꝛ paucissimi occiderēt de plurimis. 40. milia viroꝝ ita velociter: ꝛ nullo pereūte de beniamitis. ¶ Secunda conclusio est ꝙ non solum non opꝫ poni miraculū: sed ēt nullum fuit. Nā considerando ea que in lra sunt nihil spāliter fuit in isto bello: cū in alijs cōmunibus. ſ. ꝙ israelite ante disponētes insidias: ꝛ collocātes aciem ꝑ tria loca ceperunt in medio viros beniamin ꝛ occiderunt eos. ¶ Luꝫ aūt arguitur ꝙ fuit aliqd miraculi: dici pōt ꝙ forte deus dixit israelitis modum quo pugnarēt cōtra beniamitas collocādo insidias ꝛ diuidēdo se in tres partes: ꝛ qꝛ ꝑ istū modum ceperūt illos ꝛ occiderūt dicūtur occidisse quasi miraculose. ¶ Ad rōnē in cōtrarium dicēdum ꝙ dicitur deus tradere in manus israelitarū i. pmittere tradi: ſcꝫ qꝛ in bellis prioribꝫ ꝫ fortissime pugnassent israelite contra beniamitas: deus non erat pmissurus ꝙ traderētur in manus israel ꝫ potius ecōtrario: cum deus vellet ꝙ peccata israelitarū punirētur ꝑ beniamitas: ꝛ deinde beniamite punirētur ꝑ israelitas: ꝛ qꝛ nunc pmittebat tradi beniamitas in manus israel: dato ꝙ nihil adiuuaret dōs tū non impediret ideo dicebatur tradere in manus israel. Et idem est ꝙ pcusserit deus beniamitas cora israel. i. pmiserit pcuti. (Posuerūtqꝫ filij israel insidias ꝑ circuitū vrbis gabaa). ſ. israelite ꝑ noctem miserūt magnā ptē exercitus sui q̄ eēt in insidijs i circuitu vrbis. i. circa vrbē: ꝛ nō in circuitu. i. in diuersas ptes pegre: qꝛ tūc cognoscerēt insidie. venerūt āt iste insidie secrete in locū latibuli ad posteriorē ptē vrbis gabaa: ꝛ nō viderunt eas viri gabaa nec suspicati sunt aliquas latere insidias sicut nec in prio ꝛ scdo die posuerāt insidias. Iste aūt manebāt in latibulis: vt cuꝫ viri gabaa egrederētur de vrbe ꝛ dimitterēt portas aptas: isti exeūtes de latibulis introirēt in vrbē ꝛ cremarēt eā: ꝛ sic darēt alijs israelitis signū vrbis capte quo cōfortarētur ad pugnādū ↄtra beniamitas: ꝛ beniamite hoc videtes deficerēt aio ꝛ caderēt in manus eoꝝ. (Et tertia vice ficut semel ꝛ bis ↄtra beniamin exercitū produxerunt). i. filij israel direxerunt nūc aciem ↄtra filios beniamin sicut semel ꝛ bis. i. sicut fecerāt in duabus vicibus primis. ſ. ꝙ israelite finxerūt ꝙ ordinauerāt nō alio mō exercitum nūc q̄ prima ꝛ scda vice. ꝛ hoc vt filij beniamin ↄfidēter aggrederētur ↄtra eos. ipsi tū aliter disposuerāt exercitū: qꝛ posuerāt insidias ꝛ exercitū in multis ptibus: finxerunt aūt se disposuisse exercitum sicut in prīa die vt israelite putarentur fugituri sicut alijs diebus: ꝛ beniamite auderēt pugnare ↄtra eos. nā si vidissent exercitū aliter dispositū: fortitan nō auderēt pugnare credētes latere insidias. *¶ Quereꝫ an deus dixerit israelitis ꝙ ponerēt istas insidias vbi gabaa: ꝛ disponerēt exercitū in multis locis sicut posuerūt. □ ¶ Aliqs dicet ꝙ nō qꝛ lra exponit ꝙ deus non dixerit illud ꝫ solū ꝙ israelite illud fecerūt. ¶ Itē qꝛ ponere insidias est fallere: deus tū non incitat ad fallēdū cuꝫ in oibus velit veritatē obseruari. i. ergo nō iussit ipse poni insidias. ¶ Respondēdum ꝙ non ꝓ an deus iusserit poni insidias: ꝛ disponi sic exercitū vt dispositus fuit. tū satis credi pōt ꝙ deus illud iusserit: qꝛ deus volebat nunc adiuuare israelitas contra beniamitas: cum dixerit. cras tradam eos in manus vestras. ꝛ tū capti sunt beniamite per istas insidias. ergo vz̄ ꝙ deus illas eis dixit ad capiēdū beniamitas: ꝛ sic tradiderit eos i manus illoꝝ. ¶ Itē israelite in duobus diebus ꝓcedētibus nescierūt sic disponere exercitū: ꝛ nunc valde artificiose collocauerunt eū. ergo vz̄ ꝙ deus instruxerit eos. Item ꝓ qꝛ deus interdū solet sic instruere aliquos in modo pugnandi. sic fuit de pugna Josue ↄtra vrbem bay: vbi docuit collocare insidias: ꝛ fugam simulare Josue. 8. Item docuit deus Dauid pugnantem contra philistinos

1. conclo.

2. ꝺclusio.

Ad rōnē i diuersum.

*Qō. 28.

□ Quinsdaz rōnes i diuersuz. 1. rō. 2. rō.

Rñ. ad q̄st.

D Holocaustū qd sit

Uictima pacifica qd sit.

Quinsdā rō i diuersum. Scda.

Rñ. ad q̄stū.

locare exercitū.s.q̄ nō egrederet̄ directe cōtra philistinos:ꝫ ex
Ad.1 .rō- aduerso pirorū:z q̄ nō moueret exercitū quousq; audiret soni-
nē in diuer tū gradientis in cacumine piror.2.Reg.5.et.1.Paralipo.14.
sum. ¶Ad primā rōnē in contrariū dicēdū q̄ non tenet:quia mul-
Ad.2. rō- ta facta sunt que non scripta fuerūt.¶Ad secundum dicēdum
nem. q̄ poni insidias licitū est.nam in bello iusto nihil est qō fieri nō
liceat cōtra hostē:nisi fallere veritatem.in insidias autez nō fal-
litur veritas:quia quilibet hostis debet nosse q̄ hostis suus
debet agere cōtra eū qcquid poterit siue p insidias z simulatio-
nem:siue alis.Etiam dicendum q̄ deus iubet poni insidias.nam
Josue.8.cap̄.deus iussit israelitis pugnantibus contra hay vr-
bem q̄ ponerent insidias et simularent fugam.Sed hic etiam
erat bellum iustum: ergo licebat poni insidias.z sic deus illud
dicere posset.

¶An peccabant viri gabaa pugnando contra viros israel: vel li
cebat eis se defendere. Qō.29.

A Queretur vlterius an peccabāt viri gabaa pugnando
Luiusdam contra viros israel.¶Aliquis dicet q̄ non:
rū. ad q̄st. quia pugnabāt in defensionem suam:z non peccat qui se defen
dit.cū etiā reis criminis liceat fugere ne capiantur z occidant.
Luiusdam ¶Aliquis dicet in cōtrarium q̄ peccabāt.nam viri beniamin
rō i diuer qui adiuuabant viros gabaa peccabant vt supra declaratuz est.
sum. z tamē magis peccauerāt viri gabaa q̄z viri beniamin:ergo pec
Improba. carēt viri gabaa pugnando contra viros israel.¶Sed ista ra-
tio non stat:quia viri gabaa pugnabāt pro seipsis defendentes
se a morte.viri aūt beniamin pugnabant defendēdo viros ga-
baa.Multa autez licent alicui facere in defensionem suiipsius
que non liceret facere pro alio:vtpote siquis fugiens de ma-
nibus iudicis euadat penā mortis quā sublaturus erat nō peccat.
z tamen siquis adiuuat eum ad hoc q̄ eruatur de manu iudicis
si malefactor est peccat.Sic poterat licere viris gabaa p se:qō
Doct.rñsio non liceret beniamitis pro illis.¶Dicendum tamen q̄ hoc nō
ad q̄stū. obstante:non licuit viris gabaa pugnando defendere se a viris
Notādū. israel.¶Pro quo sciēdum q̄ cum aliquis est reus criminis et
inquiritur a iudice licz ei se absc̄dere vt nō occidatur:vel fuge
re:z si capt⁹ fuerit a iudice licz ei fugere de manu iudicis:vel sa
tellitum suorum sine offensa iudicis z suorum:scilicet neminem
illorum occidendo aut percutiendo ad hoc q̄ fit ei facultas fu-
giendi.¶Alia propositio sit q̄ cū aliquis sit reus criminis non
Cuilibz li- licz ei se defendere a iudice pugnādo.vtpote si iudex aliquē reū
cet agē ad criminis capere vult:z ille non possit se tueri quin capiatur nisi
tutelā corpis q̄d percutiendo iudicem vel pugnando contra eum vel cōtra mi-
potuerit dū nistros suos:peccat mortaliter ista faciēdo.Ratio diuersitatis
sit sine est:quia cuilibet licet agere ad tutelam corporis quicquid po-
iudicio al- tuerit:dum tamē sit sine preiudicio alterius.cum autem malefa
terius. ctor inquiritur ad mortem:si fugiat vt non inueniatur vel oc-
B cultet se non preiudicat iudici:quia nihil tollit de iure eius nec
offendit eum.etiam cum tenetur ab eo z fugit nō percutiendo
eum non offendit:quia agit animo se defendendi z euadēdi so-
lum:z in hoc nō resistit iudici:quia fugere a facie alicuius non
est resistere illi:sed manēdo coram eo facere aliquid ne subijcia
tur potestati illius.¶Item non preiudicat legi:quia lex nō ob-
ligat malefactorem ad hoc q̄ prodat crimen suuz z petat se oc-
cidi:immo si hoc malefactor peteret mortaliter peccaret.eodem
modo nō obligat lex malefactorem vt quādo iudex eum inqui
Qui resistit siuerit ipse se manifestet.poterit ergo latere z fugere:z euadere
ptāti dei de vlnibus eius:quia lex non obligat eum ad volendum subijci
peccat. penis que determinate sunt criminosis.Si autez criminosus vt
se liberet contra iudicem pugnat z eum percutit:aut ministros
eius:vel saltem pugnat contra eos peccat mortaliter:quia resi-
stit potestati z legi.qui tamen resistit potestati dei peccat.sic col-
ligitur ad Ro.13.lex autem obligat quemcūq; ad non repugnā
dum iudici.qualitercūq; ergo repugnauerimus ei ne capiamur
peccamus.de quo declaratum est Josue.11.Nunc autez de vi-
ris gabaa dicendum q̄ ipsi peccabant pugnando contra israe-
litas.Nam ipsi erāt manifeste rei criminis:et israelite habebāt
locum iudicis:quia auctoritate dei z summi sacerdotis qui erat
iudex susceperant executionem faciendam cōtra illos:ideo pu-
gnare cōtra illos erat pugnare sicut contra iudicem.sed pugna-
re contra iudicem est mortale peccatum.ergo etiam isti peccaue
runt pugnando.poterant tamē licite viri gabaa sciētes q̄ israe-
lite erant pugnaturi contra eos fugere de terra israel ad aliam
terram in qua fine bello se defenderēt.cum isti ergo nollent fu-
gere de terra tenebātur se subijcere executiōi quā volebāt face
† re israelite in eos.s.occidēdo omnes pro crimine.(Sed z filij
beniamin audacter eruperunt de ciuitate.)scilicet quando be-
niamite viderunt positam aciem israelitarum vbi prius erat
egressi sunt audacter.i.confidenter de vbe contra illos:putan-
tes q̄ sicut alijs vicibus eos fugauerant z percusserant:ita et
nūc facerent.(Et fugientes aduersarios longius persecuti sunt)
i.mox vt egressi sunt beniamitę de vbe ceperunt fugere israe-
lite ex industria.Et hoc propter duo.⁰Primo vt longe ducerēt
beniamitas ab vbe:z possent interim insidie israelitarum sur
gentes de latibulis introire vbem apertam atq; cremare eam.
²¶Secūda causa erat quia israelite disposuerāt alium exerci
tum magnū in insidijs longe ab vbe:vt cum peruenirēt viri be
niamin ad illum locum caperētur in medio israelitarum.benia-
mite autem nihil cōsiderātes secuti sunt israelitas procul fugiē
tes:putantes esse sicut prius.(Ita vt vulnerarēt ex eis sicut pri
mo et secundo die).i.in fuga ista beniamite vulnerabant ali-
quos de israelitis sicut fecerant primo z secundo die.est sensus
q̄ israelite intendebant solum fugere:vt fugiendo extraherent
beniamitas longe ab vbe:z cum in hoc nō resisterēt beniami-
tis pugnādo sed solum fugerent:necesse erat aliquos de israeli-
tis percuti:z percussi sunt multi atq; corruerūt aliqui interfecti.
z hoc sicut primo z secūdo die:scilicet quia duo dies precesserāt
z in vtroq; fugit israel:z ceciderunt.22.milia:z secūdo die.18.
milia.(Et cederēt per duas semitas terga vertētes).i.beniamī-
te cedebāt.i.percutiebant israelitas terga vertētes scz fugiētes
per duas semitas.z est sensus q̄ cum israelite qui direxerunt
aciem contra gabaa cepissent fugere a facie beniamitarum:di-
uiserunt se per duas semitas que erant ibi:ita vt pars exerci-
tus fugeret ad vnum locum:z pars exercitus ad alium.z istud
erat quia iste due semite ducebāt ad locum insidiarū israelita-
rum.(Quarum vna ferebat in bethel.)Est bethel alius locus
q̄ est i extremitate sortis beniamin z effraim.de quo Josue.18.
iste vocatur alio nomine luza:z est apud vbem hay.Et positus
fuit vnus de vitulis aureis quos fecit hieroboā ibi vt patet ter
tio Regū.12.c.(Et altera in gabaa).i.alia semita ducebat in ga
baa.potest accipi gabaa pro alia.villa que sic vocaretur.Sz ma
gis dicēdum q̄ accipitur pro vbe illa otra quā pugnabāt israe
lite.z sic erāt iste due semite separate:z vna erat q̄ nō peruenie
bat in gabaa:sed distans ab vbe ducebat in bethel.Alia aūt di
recte ducebat in gabaa veniēdo de alijs locis.(Atq; prosterne-
rent triginta circiter viros).s.plures q̄z triginta vulnerauerunt:
sz triginta solū occubuerūt fortiter pcussi.(Putauerūtq; eos so
lito more fugere).s.israelite soliti erāt fugere a facie beniamita
rū nō simulate sz vē nō resistere potētes:z qz nūc quoq; ceciде-
rant alīq israelite sicut p̄us putabāt viri gabaa q̄ fugerēt ex ti-
more sicut p̄us:z nō posuissent aliq̄s insidias.(Qui fugā arte si-
mulātes).s.nō fugiebāt ex timore sz fraudulenter vt educerent
longe ab vbe beniamitas z facerēt cadere eos in manus insidia
rū.prio aūt z scō die nō fugerant arte sz timore.z oz q̄ simu-
lauerunt fugaz.non quidē q̄ non fugerēt:quia vere fugiebant:
sed simulauerūt timorem.s.vt putarēt beniamite timētes fuge-
re.(Iniere cōsiliū vt abstraherēt eos de ciuitate).s.vt p̄cul tra
herēt.Nā ēt in alijs vicibus exibāt de vbe oēs viri beniamin:
z tamē nō longe persequebantur israelitas.Nunc autē israelite
incitauerūt eos ad longe psequēdum vt daretur locus latenti-
bus in insidijs introire in vbē.z dicitur.iniere consilium.non
quidē nunc quando erant in acie:sed p̄cedēti die prius q̄z veni-
rent ad certamen inierant consilium quomodo ista facerent:z
apud se disposuerāt.Qō satis patet quia anteq; inciperēt pu-
gnare die isto tertio latebant insidie in multis locis:z beniami-
te persequētes israelitas inciderūt in eas.(Et quasi fugiētes ad
supradictas semitas p̄ducerēt).i.quasi ex timore fugere simu-
labant vt ducerēt beniamitas ad duas semitas.i.ad aliqua la-
tibula prope duas semitas in quibus latebat exercitus magnus
israelitarum. Nam non poterāt fugere israelite ad duas semi-
tas cum fugerēt per illas vt patet.ō.Uel potest dici q̄ fugiebāt
ad duas semitas.i.ad capita duarum semitaruz:quia in vno lo-
co cōiungebātur z apud illum latebāt israelite:iō fugiētes cona
bantur ducere beniamitas ad capita semitarum.(Omnes itaq;
filij israel surgētes de sedibus suis).s.cum beniamite longe exi-
rent ab vbe:illi israelite qui sedebāt in latibulis surrexerunt:z
direxerūt aciē in loco vbi possent includere beniamin.Et quo-
niam littera ista est aliqualiter intricata circa exercitus varieta
tem sciendum q̄ israelite digesto consilio diuiserunt exercitum
suum in tres partes vt possent p̄ualere contra beniamin:quia
p̄cedētibus duobus diebus quando erat totus exercitus simul
non poterant p̄ualere:eo q̄ si israelite inciperēt fortiter pugna-
re super beniamitas redirēt ipsi velociter in vbem:z sic non
possent

† Egressis beniamitis ō vbe ceperūt israelite ex industria fugē ppter duo.
⁰1.cā.
²2.cā.
† Tre expōsitio.
† Babaa p quo accipi oz.
† D
† Notādū penes exercitꝰ varietatē.

possent israelite occidere eos ⁊ latuerunt vnam partem exercitus que per noctem lateret ex parte occidentali vrbis gabaa: ⁊ cum mane beniamite egrederentur de vrbe ipsi introirent ⁊ caperent eam atq; succenderent. Alia pars exercitus fuit in qua erant decem milia virorũ: ⁊ ista direxit aciem contra gabaa in loco in quo prius soliti erant israelite pugnare: ⁊ isti erant qui postea fugerunt a facie beniamitarũ per duas semitas. Tertia pars exercitus erat valde magna: ⁊ ista fuit posita in latibulis forte in aliquibus vallibus in capite duarum semitarũ: ⁊ ob hoc illi israelite qui fugiebant conabantur ducere beniamitas ad illas semitas: qz ibi latebat maxima pars exercitus. (Tetenderũt aciem in loco qui vocatur baalthamar.) Istud intelligit de tertia parte exercitus que erat magna ⁊ latebat apud capita semitarum. Nam prima pars non potuit tendere exercitum cum illa iam pergeret ad ingrediendum gabaa ⁊ succendendũ eam. Tertia pars etiã non potuit tendere aciem qz ista erat que fugiebat a facie beniamitarũ. Insidie quoq; que circa vrbem erant: iste erant prima pars exercitus que per noctẽ latuerant in loco illo ab occidentali parte vrbis: ⁊ erant iste magis coniuncte vrbi q̃ reliqua pars exercitus: ⁊ contra istas insidias non fugerũt israelite qui pugnam inchoauerant contra beniamitas. nã cum accederent ad eas conarentur retrocedere ⁊ possent retrocedere: qz nullus erat post tergum qui prohibere posset. etiam quia non dum capta fuerat vrbs: ideo fugerunt ad alias insidias que latebant procul ab vrbe apud duas semitas. (Paulatim se aperire ceperunt). s. exire de latibulis suis ⁊ procedere contra vrbẽ: ⁊ hoc quando iam erant beniamite procul ab vrbe: ⁊ non poterant videre insidias illas euntes contra vrbem. ⁊ dato q̃ videre possent multo citius ille accederent ad vrbem q̃ beniamite: ⁊ caperent eam. (Et ab occidentali vrbis plaga ꝓcedere). s. insidie iste latebant ad occidentalem partem ciuitatis: ⁊ inde ceperunt pergere contra vrbem. alie autem insidie erant in parte oppositа vt nõ se impedirent ⁊ caperent beniamitas in medio. (Sed ⁊ alia decem milia virorũ de vniuerso israel.) Ista decem milia virorũ erant secunda pars que aciem direxerat contra gabaa: ⁊ ista erat que fugerat. ⁊ ista sola non latebat. Et dicitur de vniuerso israel. i. q̃ ista decem milia virorũ accepta fuerant de vniuerso israel. Nam totus israel diuisus fuerat in tres partes exercitus vt. ꝯ. dictũ est. ⁊ de illo aggregato sumpta est illa pars decem milium virorũ. (Habitatores vrbis ad certamina prono cabant.) Inquãtum direxerunt aciem apud gabaa in loco solito: ⁊ exierunt viri beniamin ad pugnandũ contra illos ⁊ fugauerunt eos atq; persecuti sunt per duas semitas. (Ingrauatumq; est bellum cõtra filios beniamin). s. postq̃ fuerũt longe abstracti ab vrbe. naz tunc ex omni parte surgens exercitus premebat eos. (Et non intellexerunt q̃ ex oi parte eis lateret interitus). s. ex omni parte latebant insidie que eos ad interitũ perducerẽt. ⁊ dicitur q̃ non intellexerũt. s. a principio: ideo cum se viderent premi ex vna parte fugiebant ad aliam: ⁊ incidebant in alias insidias. sed intellexerũt postea cum viderunt se vndiq; vallatos. (Percussitq; eos dñs in conspectu filiorũ israel.) Dicitur deus percussisse eos. i. permisisse q̃ percuterent. naz alis non erat hic miraculum vt. ꝯ. declaratũ est. vel percussit eos. i. dedit modum ad percutiendũ instruendo q̃ disponerent exercituz in diuersis locis. (Et interfecerũt ex eis in die illo vigintiquinq; milia ⁊ cẽtum viros). s. non durauit bellum cõtra beniamin nisi vna die postq̃ inceperũt cadere: ⁊ in illa die ceciderut oẽs. s. 25. milia ⁊ centum viri. ¶Quereꝛ qũo accipienda sit summa istorũ virorum. ¶Respondendũ q̃ in tota terra beniamin reperta sunt. 26. milia virorũ pugnatorũ preter viros gabaa qui erant septingenti. ⁊ de his. 26. milibus separauerũt mille viros ad ducenduz necessaria exercitui: ⁊ mãserunt ad pugnandũ. 25. milia virorũ ⁊ septingẽti: ⁊ isti semper ꝓcedebant ad pugnã in bis tribus diebus: ⁊ in tertio die occiderũt israelite. 25. milia ⁊ centuz. ⁊ sic manebant soli sexcenti de bellatoribus: ⁊ isti euaserunt fugientes ad desertũ ⁊ sedentes in petra remon. ĩ. in lra. ⁊ istis postea date sunt vrores de israelitis vt nõ piret de israel vna trib⁹. manebant preter hos mille viri qui de exercitu fuerãt separati vt ducerent necessaria pugnatoribus in gabaa. isti videntes aduersitatem beniamitarũ fugierunt in alias vrbes eiusdẽ tribus: ⁊ cum postea israelite vastarent singulas vrbes beniamin occiderunt istos mille viros cum alijs senibus ⁊ mulieribus qui in vrbibus manebant. ¶Queret vlterius qũo computandi sunt. 26. milia virorũ pugnatorũ de beniamin ⁊ quadringẽta milia de israel. s. an dicenduz sit q̃ venerunt isti soli qz noluerũt q̃ plures venirent: vel nõ fuerũt in beniamitis nec in israelitis plures qui possent ꝓcedere ad pugnaz. ¶Rñdendum primo de viris beniamin q̃ credendu; est non fuisse repertos in tota tribu beniamin plures q̃. 26. milia ⁊ septingentos pugnatores: ⁊ q̃ reliqui essent senes ⁊ paruuli qui nõ possent capere arma cõuenienter ad pugnãdum. Et hoc pz. nam lz de israelitis hoc dubitari posset eo q̃ erant valde multi: ⁊ forte nollent venire oẽs ad pugnãdum qz putabant vnam partẽ eorũ sufficere ad pugnã contra beniamin: tñ de beniamitis nõ est simile q̃ cõgregarent solum quãdam partez exercitus sui. Nam sciebant se pugnare contra totum israel qui erat pene innumerabilis. qũo ergo ipsi non ꝯgregarent quãto maiorem exercitũ possent: saltẽ quousq; haberent tantam multitudinẽ vel quasi ficut israelite: sed supsederunt postq̃ ꝯgregauerunt. 26. milia pugnatorũ qui solũ erant 16. pars israelitarũ. ergo videt q̃ non poterãt colligere plures pugnatores de tribu sua. s. qz ceteri preter hos erant impotẽtes ad bellum ex senectute vel parua etate. De israelitis aũt dicendũ primo q̃ fuerunt quadringenta milia qui cõuenerunt primo in maspbat. Et dicendũ q̃ omnes isti erant de vndecim tribubus: ita q̃ nulla tribus erat de qua aliqui nõ venissent. Etiam venerunt hic lenite ⁊ sacerdotes: qz ad eos pertinebat potissime pugnare pro punitione sceleratorũ. Etiam qz iniuria fuerat illata cuidam leuite. Qz autẽ essent hic de oĩbus tribubus pz. ꝯ. in lra. Secũdo dicendum q̃ cõuenerunt ad istud bellum de omnibus locis terre israel: ita q̃ nõ erat aliquis locus magnus aut paruus de quo non venirent saltẽ aliqui ad istum exercitũ. qõ pz seq. c. vbi israelite fecerunt inquisitionẽ si erat aliquis qui non veniss̃et ad istum exercitũ de tribubus israel: ⁊ repertũ est q̃ de viris galaad nulli veniss̃ent: ⁊ miserunt illuc decem milia virorũ: ⁊ destruxerunt galaad ⁊ habitatores eius. Si ergo repissent aliquẽ alium locum de quo nõ veniss̃ent aliqui ita feciss̃ent ei. Sed in toto israel non fecerũt hoc nisi in iabes galaad. ergo videt q̃ de omnibus alijs locis iuerant viri ad exercitum. Tertiũ est an oẽs viri israel de omnibus locis irent. s. q̃ nõ esset aliquis potens capere arma qui nõ iret ad bellum: vel solum de quolz loco irent aliqui. ¶Dicet aliquis q̃ solum iuerũt de quolibet loco aliqui qz sufficiebat ad pugnãdum contra beniamin q̃ quedam pars israelitarum iret. ℣Itez patet qz si oẽs viri de israel cõueniss̃ent plures essent q̃ quadringenta milia virorũ. qõ pz qz in diebus dauid cõputati sunt oẽs viri israel: ⁊ in sola tribu iuda inuenta sunt quingenta milia. 2. Reg. 20. c. ⁊ de reliquis tribubus israel inuenta sunt mille milia ⁊ centum milia. 1. Paralipo. 21. c. qũo ergo nunc de omnibus tribubus preter beniamin essent solum quadringenta milia. non est enim verisimile. ergo videt q̃ solũ erat quedam pars populi cõueniens ad bellum. ¶In oꝛariuz videtur q̃ fuerint oẽs viri qui poterant pugnare hic. Nam. ꝯ. in littera dicitur q̃ cõuenerunt omnes viri de israel. Itez patet qz sequenti. c. dicit. grandi enim se iuramento cõstrinxerant interfici eos qui defuiss̃ent. s. qui non veniss̃ent in maspbat. ergo videtur q̃ oẽs venerant illuc. Item dicit. quis est de vniuersis tribubus israel qui non ascendit ad dñm in maspbat: ⁊ inuenti sunt habitatores iabes galaad in illo exercitu non fuisse. Item patet qz israelite dederũt filijs beniamin vxores de filiabus virorum iabes galaad eo q̃ ipsi nõ fuerant in exercitu ⁊ nõ intrauerant: ⁊ nõ reperũt alias in toto israel quas traderent. ergo vi q̃ nullus alius erat in toto israel qui nõ iurasset: ⁊ cõsequenter omnes venerant in maspbat ad cõsilium. ⁊ deinde in belluz. Qz autez non essent alie femine que possent tradi sine periurio nisi femine iabes galaad patet sequenti. c. cum dicit. venerunt filij beniamin ⁊ date sunt eis vxores de filiabus iabes galaad: alias autẽ non repererunt quas sibi modo traderent. ¶Rñdendum q̃ vtraq; pars poterat teneri ⁊ rñderi ad rationes vtriusq; partis. sed ꝓbabilius valde est q̃ cõuenerint oẽs viri bellatores de vndecim tribubus: ⁊ illi solum fuerint quadringẽta milia: ⁊ de illis fuerunt quadraginta milia ad portãdum necessaria exercitui: ⁊ trecenta sexaginta milia ad pugnãdum. ¶Ad primaz rationem in cõtrarium dicẽdum q̃ q̃ quedam pars de israelitis sufficeret ad pugnãdum cõtra beniamitas: tamẽ vt securius pugnarent ⁊ vt nullus a labore eximeretur ꝺuocati sunt omnes: posita pena q̃ siquis nõ veniret occideretur. ⁊ ita fuit de viris iabes galaad qui occisi sunt qz noluerũt venire. ¶Ad secundũ dicendum q̃ non fuerũt plures in toto israel q̃ quadringenta milia pugnatorũ preter viros beniamin. ⁊ cum dicit q̃ de sola tribu iude fuerunt tẽpore dauid quingenta milia. ¶Aliquis dicet q̃ ab hoc tẽpore vsq; ad etatem dauid multi anni fluxerunt in quibus valde poterat multiplicari populus. s. vt quãq̃ nunc essent in toto israel preter beniamin quadringenta milia: essent

putãdi sunt 26. miliavirorũ pugnatorũ de beniamin ⁊ 40. milia ꝺ israel.

℣Rñsio ad quẽstuz.

Dubiuz an oẽs viri israelite ꝺ oibus locis irẽt ad pugnandũ.

Luiusdam rõnes in oppoſitum.
1. rõ
℣2. rõ

3. rõ

4. rõ

Rñsio ad dubium.

Ad primaz rõnẽ in diuersum.

Ad scõam rõnem.

Qõ. 30. Qũo accipienda sit sũma istorũ virorũ. ¶Rñ. ad quesitũ.

Qõ. 31. Qũo cõ-

postea in tribu iuda quingenta milia: ⁊ in reliquis tribubus mil lies milia ⁊ centuꝫ milia. 1. Paralipo. 21. Confirmatur hoc qꝛ a tempoꝛe isto vsqꝫ ad cōputationem factam per dauid fuerunt anni fere quadringenti ⁊ decem aut saltem quadringenti. quod patet qꝛ ab exitu de egypto vsqꝫ ad edificationem templi salomonis fluxerunt anni quadringenti octoaginta. 3. Reg. 6. c. de quibus subtrahantur. 40. anni ab exitu de egypto vsqꝫ ad introitum in terram chanaan. subtrahantur etiam triginta anni ab introitu in terram chanaan vsqꝫ ad mortem othonielis qui fuit primus iudex computantur anni. 40. nam. 40. anni qui ponuntur de iudicatura othonielis cōprehendunt totum tempus quo prefuit Josue ⁊ fuit sine iudice: ⁊ postea prefuit othoniel vt declaratū est. s. 3. ⁊ tamen quando factum est istud nōdum erat institutus othoniel in iudicem vt declaratum fuit. s. 17. et. 19. ⁊ sic saltem decem annis vel quasi ante mortem othonielis esset hoc: ⁊ sunt isti simul. 70. anni: quibus addantur tres anni de regno salomonis post mortem dauid anteqꝫ inciperet templum. nam in quarto anno regni sui inchoauit edificatio. 3. Regū. 6. manet totum reliquum tempus annoꝝ quadringentoꝝ ⁊ septē. Nam in vltimo anno regni dauid facta est cōputatio vt multi asserunt. In istis autē. 403. annis poterat valde multiplicari populus. Nam in egyptum sole. 70. anime introierunt cuꝫ Jacob Ben. 46. ⁊ Exo. 1. ⁊ non manserunt ibi ducentis ⁊ viginti annis vt declaratum fuit Exo. 12. ⁊ tamē in exitu de egypto erant sexcenta milia peditum preter paruulos ⁊ mulieres Exo. 12. ergo a fortiori in quadringentis septez annis multiplicaretur populus: vt cum nunc in toto israel essent quadringenta viginti sex milia pugnatoꝝ computando filios beniamin: possent esse postea milies milia ⁊ sexcenta milia cōputando tribum iuda cum alijs tribubus. 2. Reg. 24. et. 1. Paralipo. 21. ¶ Sed adhuc obijcietur qꝫ istud non stat: qꝛ ante hoc in deserto erant israelite plures qꝫ nunc. Nam facta computatione preter leuitas fuerunt sexcenta tria milia virozū quingenti ⁊ quinquaginta Nume. 1. ⁊ postea fluxerant septuaginta anni in qbus debuisset fieri magna multiplicatio cum illa cōputatio ⁊ summa inuenta fuerit Nume. 1. c. ergo essent nunc in tribubus oibus israel cum beniamin plures qꝫ quadringenta viginti sex milia: ⁊ tamē hic non cōputantur plures. ergo fuerūt plures: ⁊ non venerunt omnes ad belluꝫ. ¶ Ad hoc responderi pōt dupliciter. Uno modo qꝫ sm veritatem non fuerunt plures in toto israel qꝫ hic exprimantur. ⁊ cum obijcitur qꝫ erant pauciores qꝫ prius. dicendum qꝫ non est inconueniens qꝛ progenies suas habent prosperitates ⁊ calamitates. Nam quodam tēpoꝛe augentur: ⁊ quodam tēpoꝛe decrescunt. qō satiꝫ apparet: qꝛ cum ingressi sunt israelite in egyptum erant septuaginta cōputando viros ⁊ paruulos: ⁊ in ducentis annis fere peruenerunt ad sexcenta milia peditum preter feminas ⁊ paruulos Exo. 12. ⁊ ista fuit quasi miraculosa multiplicatio. vñ dicitur Exo. 1. qꝫ filij israel creuerunt: ⁊ quasi germinantes multiplicati sunt atqꝫ robozati nimis impleuerunt terram: egyptij autem mirabantur ⁊ intuidentes atqꝫ timentes affligebant eos ne tantum multiplicarentur: ⁊ dum eos plus affligerentur plus multiplicabantur. postea autem ingressi in desertum in quadraginta annis non multiplicati sunt sed potius decreuerunt. nam cum primo computati sunt anno secūdo ab exitu de egypto fuit summa sexcenta tria milia quingēti quinquaginta Nume. 1. qñ autem quadragesimo anno ab exitu de egypto cōputati sunt fuerunt solum sexcenta milia ⁊ mille septingenti triginta: ⁊ defecerunt de priozi summa mille octingēti ⁊ triginta. ⁊ sic in quadraginta annis non creuerunt sed defecerunt isti. de hoc patet Numeri. 26. c. ita ab ista computatione que fuit vltimo anno quo israelite manserunt in deserto: forte non creuerūt israelite vsqꝫ ad tempus istud quo fuit hoc. qō spatiuꝫ fuit quasi triginta annozum vt. s. dictum est. Sed decreuerunt ⁊ essent pauciores qꝫ fuerunt in priozibus cōputationibus. denuo autem crescere inceperunt: ⁊ tempoꝛe dauid quando cōputati sunt erant valde multiplicati. ¶ Aliter potest dici ⁊ melius qꝫ plures erant nunc in israel qꝫ quando exierunt de egypto ⁊ quando introierūt in terram chanaan: ⁊ nō erant plures pugnatoꝛes in toto israel qꝫ isti de quibus hic dicitur. Sed est diuersitas in modo numerādi: quia nunc solum cōputantur illi qui erant viri fortes ad pugnandum. ſ. nec erant senes nec paruuli: ⁊ tamē in duabus summis cōputationum deserti cōputabantur omnes qui erant a viginti annis ⁊ supra: siue essent senes non potentes pugnare siue non. qō patet qꝛ Nume. 1. et. 26. c. dicitur. a viginti annis ⁊ supra. ⁊ nō ponitur aliquis terminus supra: in quo apparet qꝫ oēs computabantur quantūcunqꝫ senes essent. soli autem minoꝛes vigesimo anno excludebantur vt ibi declaratum est. Sic etiam factum est in computatione facta sub dauid. valde multi autem essent supra viginti annos propter debilitatem vel senectutem aut alis qui non poterant conuenienter pugnare ⁊ non computarentur hic: ⁊ sic qꝫ computarentur hic de omnibus tribubus preter beniamin quadraginta milia: forte computando omnes a vigesimo anno ⁊ supra essent plures qꝫ octingenta milia. Potissima autem ratio que concludit in hoc est: qꝛ manifestum est qꝫ de tribu beniamin omnes cōuenerunt ad pugnandum quotquot poterant capere arma: eo qꝫ pugnandum sibi erat contra totum israel: ⁊ tamen solum inuenti sunt viginti sex milia vt dictum est in littera. Sed in cōputatione vltimo facta in deserto fuerunt de beniamin quadraginta quinqꝫ milia ⁊ vltra vt patet Numeri. 26. c. ergo videtur qꝫ cōputabantur soli qui poterant conuenienter pugnare. Sicut ergo in tribu beniamin non erant vltra viginti sex milia: ita conuenienter dictum patet qꝫ in alijs vndecim tribubus non essent vltra quadringenta milia: immo adhuc erat magna multiplicatio aliarum tribuum: qꝛ beniamin erat vna de tribuꝫ duodecim que regulariter debebat esse tāti numeri sicut quelibet alia tribus: ⁊ tamē nunc non erat. sicut ergo non est dubium qꝫ non fuerunt plures qꝫ viginti sex milia pugnatoꝝ de beniamin: ita non debet esse dubium qꝫ non fuerint pluſqꝫ quadringenta milia pugnatoꝝ: nec inueniri potuerūt de omnibus alijs tribubus. Et ista pars est satis solida. alia autem multum est calūniabilis. (Filij autem beniamin cum se inferiozes vidissent). ſ. quando inciderunt in insidias israelitarum que erant apud duas semitas vbi valde multi erāt de israelite: comperta fraude ⁊ pugnantibus fortiter israelitis non potuerunt sustinere beniamite: sed viderūt se inferiozes. ſ. viribus minozes qꝛ iam animositas languebat in eis. (Ceperunt fugere). ſ. iam putantes se non posse resistere. ¶ Considerandum autem qꝫ ista littera est multum intricata propter mutationem ordinis inconuenienter factam. Pro quo sciendum qꝫ talis ordo fuit qꝫ quidam viri de israelitis inierunt per noctem ⁊ posuerūt se in latibulis prope gabaa: ⁊ alia pars exercitus maioꝛ longe a gabaa latuit apud capita duarum viarum: deinde decem milia virozum de israel inierunt vsqꝫ ad portas vrbis gabaa ad locū vbi soliti erant pugnare primis duobus diebus: qō videtes beniamite egressi sunt omnes de vrbe. ſ. viginti quinqꝫ milia virorum ⁊ septingenti: pugnaturi contra decē milia virozꝫ de israel. ceperunt autem fugere israelite: ⁊ beniamite persequebant eos ⁊ occiderunt de eis triginta ⁊ alios multos vulnerauerunt. fugerunt autem israelite ad locum duarum semitarū vbi latebat magna pars exercitus. dum autem hoc fieret insidie israelitaꝝ que latebant apud vrbē ingresse sunt vrbē que aperta erat ⁊ inceperunt cremare eam dantes signum exterioꝛibus qꝫ ciuitas capta foret. ⁊ tunc israelite decem milia qui fugiebāt a facie beniamitarum accesserunt ad insidias apud capita duarum semitarum: conuertentes faciem viderunt fumum vrbis gabaa: ⁊ scientes illam captam confortati sunt: ⁊ tunc versa vice ceperunt fugare beniamitas: ⁊ ipsi quoqꝫ verso vultu viderunt fumum vrbis capte: ⁊ defecit animus eoꝝ qꝛ fugiebant: ⁊ dederunt eis israelite locum fugiendi contra alias insidias que latebant apud vrbem: ⁊ ille videtes beniamitas fugere occurrerūt eis: ceperūtqꝫ eos in medio ⁊ percusserūt occidentes viginti quinqꝫ milia virozum ⁊ centum. littera autē videtur istud turbare anticipando ⁊ recapitulando: sed non est curandū de alio ordine nisi de isto qui satis necessario cōcluditur ex littera. sed non curo inducere propter prolixitatem ⁊ paucam vtilitatem. (Qō cernentes filij israel.) Istud intelligitur quando beniamite inciderunt in insidias que erant longe ab vrbe gabaa apud capita duarū viaruꝫ. Nam videntes ibi tantum paratū exercitum defecerūt animo: ⁊ putantes se non posse resistere israelitis qui incipiebant iam pugnare contra eos cōuersi sunt in fugam. (Dederunt eis fugiēdi locum). ſ. potuerāt ibi occidere multos de beniamitis sed noluerunt dando eis locum fugiendi: vt postea melius caperent in medio vtrarum insidiarū. (Ut ad preparatas insidias deuenirent.) Iste erant prime insidie que locate fuerant apud vrbem quarum pars introierat vrbem ⁊ dederat signū captionis succendendo eam. ⁊ iste erant ex opposito ad partem ad quā fugiebant beniamite: ⁊ cum illuc deuenirent essent clausi ex oi parte ⁊ facilius cederētur. (Quas iuxta vrbem posuerāt.) Iste insidie fuerunt ibi posite ꝓpter duo. Primo vt egredientibus beniamitis caperent vrbem ⁊ succēderent. Secundo vt cum beniamite fugientes a facie israelitarum venirent ad vrbem: ipse insidie egrederent eis obuiam ⁊ clauderent eos ex oi parte. (Qui cum

repente

Obiectio

Rñsio

2. rñsio

Ordo notādus pcnes hanc lram.

Occisio beniamitaruꝫ ab israelitis facta.

Insidie israel posite fuerūt iuxta vrbē beniamitaruꝫ ꝓp duo.

repente de latibulis surrexissent.) Refertur ad primas insidias queerant apud vrbez ⁊ ceperant eam: ⁊ iam mutatur hic ordo. ⁊ dicitur ꝙ resurrexerunt repente de latibulis. ſ. quando sciuerunt beniamitas procul esse ab vrbe persequēdo israelitas: ⁊ fugiebant tunc israelite. ⁊ sic quando surrexerunt iste insidie non dum fugiebant beniamite sed israelite. quando tamen vrbs capta flāmabat iam incipiebant fugere beniamite. (Et beniamin terga cedentibus daret). ſ. quando accesserunt beniamite ad semitarum duarum capita videntes ibi magis latere insidias extimuerūt: ⁊ israelite qui prius fugiebant ceperunt versa vice cōuerti contra beniamitas: ⁊ tunc beniamite terga verterunt ⁊ cedebant eos fugientes israelite. (Ingressi sunt ciuitatē.) Omnes pugnatores egressi fuerant de vrbe ⁊ reliquerant eam apertaz: vt si forte contingeret eos fugere a facie israelitarum haberent locum apertum ad defensionem: ⁊ sic israelite nullo prohibente vrbem ingressi sunt. (Et percusserunt eam in ore gladij) .ſ. senes ⁊ feminas atꝙ pupillos gladio occiderunt. nā nullus vir bellator in vrbe manebat. idem factum fuit in omnibus alijs ciuitatibus beniamitarum sequenti. c.

¶Signuz autē dederant filij israel his quos in insidijs collocauerant: vt postꝙz vrbem cepissent: ignem accēderent: vt ascendente in altum fumo captaz vrbem demonstrarent. Qō cum cernerent filij israel in ipso certamine positi: putauerunt enim filij beniamin eos fugere ⁊ instantius persequebantur cesis de exercitu eoruz triginta viris: vt viderunt quasi columnam fumi de ciuitate conscendere: beniamin quoꝙz respiciens retro cum captā cerneret ciuitatem ⁊ flammas in sublime ferri: qui prius simulauerant fugam: versa facie fortius resistebant. Qō cuz vidissent filij beniamin in fugam versi sunt: ⁊ ad viaz deserti ire cepunt: illuc quoꝙz eos aduersarijs persequentibus. Sed ⁊ hi qui vrbez succenderant occurrerūt eis: atꝙz ita factuz est vt ex vtraꝙz parte ab hostibus cederentur: nec erat vlla requies morientium. ¶Ceciderunt atꝙz prostrati sunt ad orientalem plagaz vrbis gabaa. Fuerunt aūt qui in eodem loco interfecti sunt decē ⁊ octo milia virorum omnes robustissimi pugnatores. Qō cum vidissent qui remanserant de beniamin fugerunt in solitudinem: ⁊ pergebant ad petram cuius vocabulū est rēmon. In illa quoꝙz fuga ✝palantes ⁊ in diuersa tendētes occiderunt quinꝙz milia viros. Et cum vltra tenderent persecuti sunt eos: ⁊ interfecerunt etiam alia duo milia. Et sic factum est vt oēs qui ceciderant de beniamin in diuersis locis essent vigintiquinꝙz milia pugnatores ad bella promptissimi. Remanserunt itaꝙz de omni numero beniamin qui euadere poterant ⁊ fugere in solitudinem sexcenti viri: sederūtꝙz in petra rēmon mēsibus quattuor. Regressi aūt filij israel oēs reliquias ciuitatis a viris vsqz ad iumēta gladio percusserunt: cūctasqz vrbes ⁊ viculos beniamin vorax flāma cōsumpsit.

Als ✝latentes

Signum autem dederant filij israel his quos in insidijs collocauerāt. i. totus exercitus israelitaruz locauit quosdam in insidijs. i. iussit eis esse in insidijs. ſ. apud vrbez. ⁊ dedit eis signum. i. dixit eis quale signū facere deberēt quando esset capta vrbs. (Ut postꝙz vrbem cepissent ignem accenderent). ſ. succēdentes ciuitatem. Uel forte nōdum succēdentes eam facerent ignem in alio loco ad dandū signum vrbis capte. ¶Et credenduz est ꝙ ille ignis non fuerit ad cremandum ciuitatem qz israelite mox vt ceperunt vrbem debebant ignem accendere ad dandum signum exteriozibus: ⁊ tamen ipsi postea totam eam percusserūt in ore gladij ⁊ manserunt in ea. ergo videtur ꝙ non erat ille ignis cōburens ciuitatem: sed fuit ignis positus in alio loco in quo non succēderetur vrbs. (Ut ascendente in altum fumo captam vrbem demōstrarent.) Non erat aliud signum per qō euidentius posset cognosci an erat ciuitas capta. Nam israelite quibus debebat dari signum capte vrbis erant procul ab ea in capite duarum viaruz: ⁊ forte non videbant eam. vnde non poterant habere aliud signum nisi fumum surgentē in celum: ita vt esset ignis qualiꝫ nō esset surgere cōsuetus. (Qō cuz cernerent filij israel in ipso certamine positi). ſ. viderunt fumum surgentē de vrbe: ⁊ istud erat in certamine. i. quādo israelite fugiebant ⁊ beniamite persequebantur eos. ¶Queretur quare israelite voluerunt habere signum vrbis capte per fumum. *¶Respondendū ꝙ ꝓpter multa. ⊙Primum fuit qz israelite locauerāt insidias in duobus locis. ſ. quasdaz apud vrbem ad occidentalē partem eius: ⁊ aliaz longe ab vrbe in capite duarum semitarū: ⁊ volebant ꝓtrahere beniamitas longe ab vrbe simulantes fugam vt postea cōuerterentur super eos ⁊ caperent in medio suarum insidiarū: qz insidie longe posite a parte orientali surgentes cōuerterent beniamitas in fugam cōtra vrbem: ⁊ tunc surgentez insidie que erant apud vrbē ex parte occidentali caperent beniamitas in medio. ad faciendum autez hoc necesse erat ꝙ israelite scirent quando erat capta vrbs: qz alioquin forte ipsi prius inciperent conuerti super beniamitas ⁊ cōpellerent eos in fugā q̄ esset capta vrbs: ⁊ possent beniamite fugientes introire in vrbem nōdum captaz ⁊ euaderent: ⁊ postea nollent in campo congredi. Si autez prius caperetur vrbs ⁊ cognoscerent hoc israelite qui foris erant: tūc conuerterentur super beniamitas ad cōpellendum eos in fugā: ⁊ ipsi fugerent versus vrbem in quā non poterant intrare. insuper insidie que succēderant vrbem iam venirent obuiam beniamitis fugientibus ad vrbē: ⁊ tunc capere possent eos in medio. ¶Alia causa fuit ad confortandū israelitas: qz cum scirent vrbem bostilem captam: ⁊ per hoc spem refugij bostibus adēptaz confortarent nimis contra illos. ¶Alia causa fuit qz beniamite desolarentur ⁊ cōsternarentur corde. ſ. cum viderent captam vrbem suam non baberent vigorem animi ad resistendū israelitis. (Putauerant enim eos filij beniamin fugere). i. putabant ꝙ fugiebant ex timore ⁊ impotentia resistendi exercitui eoruz sicut fecerant primo ⁊ secundo die. (Instantius sequebantur). ſ. cum plus fugerent israelite animosius persequebanē eos. (Cesis de exercitu eoruz triginta viris.) Istos viginti occiderunt persequendo illos fugientes. Nam lz israelite fugerent ⁊ nō curarent pugnare non poterant euitare quin aliquos eoꝝ occiderent beniamite: qz instantius persequebantur eos. (Et viderunt quasi colūnā fumi de ciuitate cōscendere.) Erat enim magnus ignis succēsus ⁊ fumus magnus eleuabatur in altum. (Beniamin quoꝙz retro aspiciens). ſ. beniamite nunc persequebantur israelitas: ⁊ nōdum desierant effugare eos. ⁊ cuz viderent israelitas confortari qz retro aspexerant: ipsi quoꝙz retro aspexerūt ⁊ viderunt fumum surgentez de vrbe. Ex hoc patet qō. ⅋. dicebatur. ſ. ꝙ sit supra mutatus ordo. nā prius vrbs capta ⁊ succēsa est q̄ beniamite incipent fugere a facie israelitarū. (Cum captā cerneret ciuitatē). ſ. qz fumus ⁊ flāma ostendebant eam captaz fore. (Et flāmam in sublime ferri). ſ. qz erat magnus ignis. forte enim nunc occisis omnibus qui in ciuitate erant incepunt succendere eam. (Qui prius simulauerant fugam). ſ. israelite decē milia viroꝝ qui prius fugiebant a facie beniamitarum. erat ista fuga simulata: qz non fugiebant ex timore sed ad fallendum bostes. (Uersa fronte fortius resistebant). ſ. ꝙ capta vrbe ⁊ viso fumo ceperunt israelite cōuertere frontem ad beniamitas cum prius eis semper terga dedissent: ⁊ pugnabant fortiter contra eos. (Qō cum vidissent filij beniamin). ſ. ꝙ capta erat ciuitas per fraudem: ⁊ ꝙ israelite in fraude fugientes nunc fortiter pugnarent. (In fugam versi sunt). ſ. non putauerunt se posse resistere illis cum iam non haberent refugium: ⁊ defecit animus in illis. (Et ad viam deserti ire ceperunt). ſ. beniamite voluerant refugere in vrbem: qz tamen iam capta erat voluerunt fugere cōtra desertum vt ibi asperitate loci euaderent: ⁊ inde ad alias ciuitates sortis sue confugerent. (Illuc quoꝙz aduersarijs eos persequentibus). ſ. lz irent ad desertum non desierunt persequi eos

Notādum

† † † † † † † † † † † † † † † † † †

Qō.32 A

Qr̄ israelite voluerūt bz̄e signuz vrbis capte per fumuz. *Ressio ad quesituz. ⊙1.cā

2.cā

3.cā

B

israelite:qz sciebant qꝫ si nunc desinerent eos persequi non possent postea habere vltionē de eis. Etiam qz insidie alie occurrere erant ex opposito que non sinerent beniamitas intrare in desertum. (Sed z bi qui vrbez succēderant.) Iste erant prime insidie que latuerant apud vrbem z ceperant eam dederantqꝫ signum in fumo:z postea occiderant gladio oēs de vrbe. deinde succēderant eam. (Occurrerunt eis).s.exierant obuiam beniamitis fugientibus vt non possent fugere ad desertum sed caperent eos in medio. (Atqꝫ ita factuz est vt ex vtraqꝫ parte ab hostibus cederentur).s.qz israelite quidaz persequebantur beniamitas a tergo z alij occurrerunt eis ad faciem:z medios percutiebant extendentes alas suas in gyro ne ad aliqō latus esset locus fugiendi beniamitis. (Nec erat vlla morientiū requies).i. non erat aliqua cessatio ab occisione:sed cum quanta poterant instantia occidebant eos qz erant nimis stomachati otra beniamitas cum ipsi occidissent iam de israelitis multos.s.40.milia in duobus diebus vt.s.patet. (Ceciderūtqꝫ atqꝫ prostrati sunt ad orientalem plagaz vrbis gabaa.) Ista fuit prima interfectio. nam insidie ille que erant longe ab vrbe ad capita duarū viarū erant ad orientalē partem vrbis:z cum accessissent ad illas beniamite terga verterunt:z occurrerūt alie insidie venientes de succensione vrbis:z ceperunt beniamitas ad orientalez plagam vrbis. (Fuerunt aūt qui in eodē loco interfecti sunt decez octo milia).s.anteqꝫ fugerent de medio acierum israelitarū corruerunt. 18.milia de beniamitis:z post hoc dederunt eis modicuz spatium fugiendi. (Omnes robustissimi pugnatores).s.oēs isti qui occubuerunt. Nam beniamite erant electi viri ad pugnam. (Qō cum vidissent qui remāserant de beniamin.) Non est intelligendum qꝫ isti residui de beniamin essent aliqui qui nō fuissent in illa acie sed fuerant in illa:z ante hoc pugnabāt fortiter contra israelitas:sed cū vidissent cecidisse. 18.milia de suis putantes nō posse resistere irruperunt quādam partem aciei israelitarum z fugerunt. erant autē isti residui septē milia z septingēti. (Fugerunt in solitudinez.) Ut ibi se defenderent melius fauente natura loci:vel inde fugerent ad alias ciuitates finitimas de sorte tribus sue. (Et pergebant ad petram cuius vocabuluz est rēmon.) Ista petra est aliquis locus valde fortis z munitus in quo poterāt se defendere ab omnibus israelitis.z ob hoc ista petra accepit nomen quasi aligd speciale haberet. sic enim raro aliqui lapides nomina suscipiunt ꝓpter aliquid insigne. sic lapis apud quē latuit dauid vocatus est ezel.1.Reg.20.c. lapis etiam apud quem adonias vnctus est in regē z fecit victimas magnas vocatus est zoeleth.3.Re.1.c. sic lapis de quo moyses deo iubēte excussit aquas vocatus est lapis oreb Exo.17.c. (In illa ꝙqꝫ fuga).s.post hoc non potuerūt israelite capere filios beniamin in medio sicut prius. nam deleuissent eos:ita vt nec vnus maneret:sed persequebanť a tergo z a lateribus:z cum illi vellent fugere ad vnam partē cogebant eos diuertere ad aliam.z hoc vt non possent accedere ad petrā. Nam ibi nullo modo potuissent israelite nocere illis. (Palantes z in diuersa tendentes occiderunt quinqꝫ milia).s.cum fugerent ad petram rēmon cogebant eos israelite esse palantes z in diuersa tendentes ne possent intrare solitudinē:qz ibi non possent pugnare cōtra eos. ipsi autē beniamite non diuertissent a recto itinere nisi israel petentes eos a lateribus coegissent eos nunc huc nunc illuc tendere. vocantur autē palantes.i. diuagantes. sic accipiť.ē.9.s. due autem turme palantes per cāpum aduersarios persequebanť.z sic manebant iam de beniamitis solū duo milia z septingenti viri. (Et cuz vltra tenderent psecuti sunt eos.) Nunc.n. directe tendebāt contra solitudinē ad lapidem rēmon.z adhuc in ista fuga occiderunt multos. (Et interfecerūt alia duo milia.) Intelligēdum qꝫ occiderunt duo milia z centū vt.j. declaratur. tamē littera nō curauit de centuz:z post hoc non interfecerūt aliquos z manserunt illi sexcenti qui introierunt in desertuz. (Et sic factum est.) Hic ponitur summa occisoz. (Ut oēs qui ceciderant de beniamin in diuersis locis.) In tribus.n. locis ceciderunt beniamite vt nunc enarratū est in littera. (Essent.25.milia pugnatores ad bella ꝓmptissimi).s.oēs isti de beniamin erāt electi iuuenes ad bella:z ceciderūt per manum israelitarū. ¶Queretur qūo dz hic qꝫ occisi in bello de filijs beniamin essent.25.milia. nam plures esse deberent. ^A ¶Aliquis dicet qꝫ non fuerūt plures vt colligitur ex littera. nā primo dicunť cecidisse. 18.milia: deinde quinqꝫ milia: postea duo milia qui efficiunt. 25.milia. ^B ¶Sed dicendū qꝫ necesse est plures cecidisse.s.25.milia z centū. qō pz: qz littera nostra dicit de beniamitis qui venerūt in gabaa fuisse 25.milia:z de viris gabaa fuisse septingentos:z nunc excludit.j. qꝫ de omni beniamin solum euadere potuerūt sexcenti viri qui sederunt in petra rēmon. ergo occisi fuerant.25.milia z centuz. hoc idem pz.ē. in lra cum dz qꝫ percussit dns in conspectu filioꝝ israel beniamin:z interfecerūt ex eis illo die.25.milia z centuz viros bellatores. ¶Ad cōputationem istam que facta est nunc dicendū qꝫ non curauit de centuz viris.z sic tam in particularibus summis.s.18.z quinqꝫ z duozū milium cꝫ in summa totali 25.milium omisit illa centū viros. ¶Adhuc aliqs dicet qꝫ plures occisi fuerunt qz.j. dz qꝫ solum māserunt sexcenti qui euadere potuerunt de toto beniamin:z tñ in beniamitis fuerunt.26. milia z septingenti vt pz in lra hebraica.ē. ¶Rñdenduz qꝫ oēs isti occisi fuerunt sed non oēs in bello:qz mille de illis destinati fuerāt ad ducendū necessaria exercitui:z illi nunqꝫ pugnauerūt nec potuerūt occidi in bello:sed videntes alios beniamitas perisse fugierunt ad aliqua municipia tribus sue:z ibi postea ab israelitis occisi sunt. vñ in bello solum occisi fuerunt.25.milia z centuz. hoc etiā satis patet ex lra hebraica. Nam lz ponat fuisse viroꝝ beniamin.26.milia z septingentos:tamē solum ponit corruisse in bello.25.milia z centum sicut lra nostra.z hoc per subtractionem illoꝝ mille qui exercitui necessaria comportabant. (Remanserunt itaqꝫ de omni numero beniamin.) Intelligitur de illis qui iuerunt ad belluz. secus de illis qui cōportabant necessaria exercitui:z de illis qui manebant in vrbibus ꝓpter senectutem z paruā etatem. (Qui euadere potuerunt z fugere in solitudinē).s.isti soli euaserunt z fugerunt ad solitudinem vbi erat petra rēmon que nō erat expugnabilis. Et ex hoc pz qꝫ non intelligať de mille viris cōportantibus exercitui necessaria: quia illi non dicerenť euadere z fugere cuz non essent in bello. (Sexcenti viri.) Isti non māserunt quasi israelite ex pietate mouerētur ad non occidendū ipsos:sed qz non potuerunt cuz fugissent ad locum munitissimū petre rēmon in qua non poterant israelite pugnare cōtra beniamitas. ¶Sed dicet aliquis qꝫ ex pietate relinquebant:qz postea doluerunt valde qꝫ pisset vna tribus de israel sequēti.c. ¶Respondendū qꝫ si potuissent occidissent eos tunc qñ pugnauerunt cōtra eos:z ipsi fugerunt in solitudinem. nam erant valde indignati cōtra eos israelite ꝓpter mala que susceperūt ab eis. qō pz qz etiā paruulos de tribu beniamin qui nihil peccauerant:z mulieres z senes occiderunt. postea aūt ad se reuersi videntes qꝫ deleta esset tribus beniamin doluerūt: z fecerunt vocari istos sexcentos viros vt darent eis vxores z habitarent in terra. (Sederūtqꝫ in petra rēmon mēsibus quattuoz).s. non ausi sunt toto illo tēpore descendere de petra:quia quocūqꝫ irent caperenť ab israelitis z occiderenť.z in fine istorum quattuoz mēsium miserunt israelite eis prestare securitatē: z tunc descēderunt de petra:z venerunt ad accipiendū vxores. ¶De istis quattuoz mēsibus quid tunc comederent isti beniamite dubium est. Dicenduz videť qꝫ apud petram rēmon erant fructus arboꝝ z olera atqꝫ herbe:z descēdebant ad ipsa loca beniamite z comedebant. ad loca autē populata non auderent descendere:qz illa erant loca israelitarū z caperentur in eis. aquā aūt facile in deserto ipso inuenirent. (Regressi aūt filij israel).s. regressi de bello contra beniamitas cum cōpulerunt sexcentos ipsoꝝ fugere ad petram rēmon. (Oēs reliquias ciuitatis).s.gabaa. (A viris vsqꝫ ad iumenta gladio percusserunt).s. occiderūt oēs quotquot inuenerūt in vrbe gabaa: siue viros: siue feminas: siue iumenta. ¶Supra autē dicit qꝫ israelite ingressi ciuitatem percusserunt eam in ore gladij. Sed dicendū qꝫ ibi ponitur per anticipationez:qz postea factum est:cum dicať hic. regressi filij israel.s.qꝫ post regressionē istud fecerūt. (Cunctasqꝫ vrbes z viculos beniamin vorax flāma consumpsit).s. postqꝫ vrbē gabaa deleuerunt occidentes eos qui in illa erant z cōburentes eam perrexerunt ad reliquaz vrbes z viculos beniamin:z occiderūt omnes habitatores z cremauerant loca ipsa.

¶Quare beniamite non solum occisi sunt sed etiam iumēta eorum z pecora que nihil peccarunt. Questio.34.

Queretur quare beniamite non solum occisi sunt sed etiam iumenta eoꝝ z pecora occisa sunt gladio ab israelitis. ¶Rñdendum qꝫ istud solitū erat fieri quādo ponebať anathema in aliquo loco. naz tunc occidebanť omnes qui ibi erant vsqꝫ ad iumenta z pecora:z cremabať quicqd ibi repiebať ita vt nihil ad humanā ꝓficeret vtilitatē. naz z ipse locus reddebať inhabitabilis vsqꝫ in sempiternū. sic pz de iherico Josue.6. istud aūt contingebat fieri ex multis causis. Aliqñ ad bonorē dei.s.qꝫ occiderentur oēs qui in loco erant:z quicqd reperiret qō posset ꝓficere ibi vsui sanctuarij applicaretur cultui dei: vt aurum argentū: es z ferrum: reliqua aūt que cōuertenda erant

Palantes quid sit.

Prima interfectio beniamitarū.

Notādum penes lraz.

Notādum

Qō.33

A Qūo dz hic qꝫ occisi in bello de filijs beniamin essent 25.milia.

^A Quibusdaz rñ. ad qstū

^B Doct. rñ. ad quesitū.

Obiectō cuiusdā.

Rñsio

Obiectō

Rñsio

Dubium

Rñsio

Obiectō

Rñsio

B

Obiectō

Rñsio

A

Rñ. ad quesitū.

erant ad humanos vſus cremarentꝫ vt nihil accederet vſibus ꝛ vtilitati humane.ſic factū eſt in ciuitate hierico quā primā ceperunt iſraelite de tota terra chanaan ꝛ cōſecrauerunt etiā ſic dño Joſue.6.c.Sic etiā factum eſt de vrbe hay quā ad honorez dei poſuerunt in tumulū eternum Joſue.8.Aliqñ aūt ſubijciebatur ciuitas anathemati ꝓpter horrorem ꝛ magnitudinez criminis. ſic fuit de terra amalechitaꝝ que tota cremata eſt iuſſu dei:ꝛ homines ꝛ iumenta occidebantꝫ.1.Re.15.hoc aūt qz graue peccatum cōmiſit cōtra iſrael totus amalech Deutero.25.c. ſic etiam erat de ciuitatibus que ſubijciebantur anathemati qñ erant in eis idolatre Deutero.13.c. Aliquādo aūt fiebat hoc ex voto:vt pote ſi iſraelite pugnare volebant cōtra aliquā gentem vt deus adiuuaret eos orabant ꝙ auxiliarēt eis:ꝛ ꝙ ponerent ciuitatez vel gentē totam ſub anathemate.Sic factum eſt qñ pugnauerūt iſraelite contra chananeū regem arad.Nam Numeri.21.dr ꝙ iſrael voto ſe obliganit dño dicens.ſi tradideris in manu mea chananeuz delebo vrbes eius.Nunc autē dicendum ꝙ iſraelite fecerunt iſtud in vrbe gabaa ad modū anathematis ꝓpter detestationem criminis:qz cōmiſerant graue crimē viri gabaa.ſ.qz ſodomitico more cognoſcere voluerunt leuitaz.ꝛ videtꝫ ꝙ iſtud ſcelus frequentatū eſſet inter eos:ꝛ vxorem leuite tanta furioſa libidine vexauerunt ꝙ eam occiderunt.Etiā quia cōtra totum iſrael pugnauerant:qz cum totus iſrael zelaret pro lege.ꝛ iſtud erat inhoneſtū:ideo duriſſime pene ſubiecerunt eos.ſ.anathemati. ℂQueretur vlterius an in oībus alijs vrbibus beniamin poſitū fuit anathema.ſ.ꝙ occiderentꝫ omnes habitatores ꝛ etiaz pecora ꝛ cremarentꝫ omnia ita vt nihil prędarentur. ℂAliquis dicet ꝙ non.ꝛ primo quia tunc ſra expreſſiſſet iſtud ſicut expreſſit de vrbe gabaa ꝙ boues ꝛ iumenta perierunt ibi ꝛ etiam pecora:ꝛ tñ non exꝑſſum eſt de alijs vrbibus niſi ꝙ cremate ſunt.Item non videtꝫ eadez ratio ad faciendū hoc in alijs ciuitatibus vt in vrbe gabaa:qz in gabaa repertuz fuerat ſcelus ſodomiticum. Etiam ꝙ vxorem leuite nimia libidine occiderant.In alijs vero ciuitatibus terre beniamin nō fuerat hoc repertum:ideo in deteſtationē criminis iſta ciuitas periret cū pecoribus ꝛ iumentis ꝛ alie nō. Nam interdum ꝓpter horrorem vitij animalia occidunt. Sicut ſi homo coiret cum pecore iubebatur pecus lapidari Leui.20.ℂ Rñdendum ꝙ equalia facta ſunt in vrbib⁹ alijs beniamin ſicut in vrbe gabaa.ſ.ꝙ occiſi ſunt homines tam viri ꝗz femine ꝗz pecora ꝛ oia ſpolia vrbium cremata ſunt:ita ꝙ nihil auſi ſunt iſraelite accipere pro ſe. Primo patet qz terra beniamin vaſtabatꝫ pro peccato.Sed cum ciuitaz ſubijciebatꝫ anathemati ꝓpter peccata non accipiebant iſraelite quicꝗz de vrbe.ſic ꝓz Deutero.13.ſ.non adherebit in manu tua quicꝗz de anathemate illo vt auertatꝫ dñs ab ira furoris ſui.ſic ergo non auderent hic iſraelite accipere pecora aut alia ſpolia.ergo omnia occiderent occidenda ꝛ reliqua igne cremarent. ℂSed aliquis dicet ꝙ illud intelligebatur qñ ſubijciebatꝫ ciuitas anathemati pro idolatria. nā in illo caſu loquit.13.c.Deutero. Sed nunc nō puniebantꝫ beniamite pro idolatria ſed pro alio vitio. ℂDicendum ꝙ nō ſtat iſta ratio. Primo qz tunc ſequeretur ꝙ nō ſolum alij beniamite:ſed etiam nec vrbs gabaa debuiſſet ſic deleri ꝙ occiderentꝫ pecora ꝛ cremarentur omnia ſpolia:ꝛ tamē in vrbe gabaa hoc factum eſt vt patet in ſra.ergo non plus intelligebatꝫ illud de anathemate poſito pro idolatria ꝗz pro alijs criminibus lz ſpāliter loquereꝫ.c.illud de idolatria. ℂScdo ꝓz hoc qz manifeſtuz eſt ꝙ anathema qđ deus poſuit ſuper totam terrā amalech qñ miſit illuc ſaulem nō fuit pro idolatria ſed pro iniurijs quas amalechite intulerant iſraelitis Deutero.25.et.1.Reg.15.ꝛ tñ omnia ſubiecta fuerunt anathemati ita vt nō liceret iſraelitiſ accipe aliqđ pecuſ aut ſpolium:ſed oia debebant cremare ꝛ occidere viuentia:ꝛ qz ſaul nō obſeruauit hoc reprobatus eſt.1.Re.15.c.ergo etiā hic cum poneretur anathema pro peccato ſodomitico ꝛ vexatione vxoriſ leuite ꝛ bello iniuſto nō auderent iſraelite accipere aliqua ſpolia de vrbibus beniamin.ℂItem patet qz lz vrbs gabaa habuerat ſpeciale crimen:tamē etiam tota tribus beniamin cōmiſit crimen magnuz. Primo qz noluerunt venire in maſphat cum alijs iſraelitis ad inquirendum de modo punitionis virorꝫ gabaa.ꝛ tamē ex hac ſola cā puniti fuerunt omnes viri iabes galaad.ſ. ꝙ ipſi occiſi ſunt tam magni ꝗz paruuli ꝗz ſenes ꝛ femine que cognouerant viros vt patet ſequenti.c.Etiam peccauerant beniamite contra legem dei:qz ſciebant peccaſſe graviter viros gabaa cōtra deū. Etiam ſciebant ꝙ totus iſrael mouebatur zelo legis ad puniendum viros gabaa:ꝛ ipſi reſtiterunt eis pugnando:ꝛ occiderunt de iſraelitis quadraginta milia.ē.in littera.ideo pro hoc meretur ponī ſupra ſe anathema. Et tamen.in anathemate non licebat quicꝗz capi ſed omnia cremari:ideo pecora occiderent ꝛ cremarent ſpolia.ℂItem manifeſtū eſt ꝙ iſraelite occiderūt omnes viros ꝛ feminas magnos ꝛ paruos.nā non reperte ſunt alique mulieres de tota tribu beniamin que darentur in vxores ſexcentis viris qui māſerant in petra rēmon.ergo omnes feminas occiderant etiā vrbes cremauerant.tunc ergo aut fecerunt hoc opere bellico.ſ.vt vincerent hoſtes vel ad deteſtationē criminis.Non primo modo qz illud eſſet ſi forte iſraelite non poſſent occidere viros beniamin ſe defendentes niſi vrbes eorum cremarent ꝛ occiderent mulieres ꝛ paruulos.ꝛ tamē nunc non factum eſt ſic:qz iam omnes bellatores occiſi fuerant qñ iſraelite cōbuſſerunt vrbes. Si autem ſecūdo modo.ergo etiā pecora ꝛ iumenta occiderent ꝛ ſpolia cremarent.alioquin nulla rō videbatur quare ipſas vrbes cremarent:ꝛ quare paruulos innoxios occiderent ꝛ mulieres.ℂSed aliqs obijciet ꝙ dato ꝙ cremarent vrbez ꝛ occiderent paruos ꝛ mulieres poterant capere prędam ꝛ reſeruare ſibi iumenta.ſic factū eſt in vrbe hay in qua omnes viri ꝛ femine gladio ceciderūt:ꝛ ciuitas cremata eſt atqz poſita in tumulū eternum Joſue.8.ℂReſpōderi poteſt ꝙ non eſt ſimile.Primo qz ibi dato ꝙ non poneretꝫ ciuitas ſub anathemate erant occidendi omnes viri ꝛ femine magni ꝛ puuli eo ꝙ chananei erant:ꝛ de chananeis nullus permittēdus erat viuere Deutero.20.c.nunc aūt mulieres ꝛ paruuli gladio corruerūt:ꝛ nō erāt aſs occidendi niſi aliqua cauſa ſubeſſet.ergo videtꝫ ꝙ factum ſit ꝓpter magnitudinez anathematis.ℂItem fuit ibi alia cauſa ſpecialis.ſ.ꝙ nō fuit ꝓpter peccatū poſitum anathema:ſed ſolum iſrael poſuerunt illud ad laudē dei qz tradiderat viros vrbis hay in manus eorꝝ.Nunc autē in beniamitis ponebatur anathema ꝓpter horrorē criminis:ꝛ in talibus cum vetitum eſſet quicꝗz accipi de anathema nihil acciperent iſraelite qz timerent. Etiaz erat differentia: qz in anathemate vrbis hay deus dedit fortitudinem illius dicens ꝙ iſraelite diuiderent prędā.ſ. prędam exercitui diuides.ꝛ ex hoc licebat.nunc autē deus nihil expreſſit per qđ videbatur nihil relaxatū de ſtricto anathemate:ideo non auderet aliquid accipere de anathemate. Dicēdum ergo ꝙ ſic factuz eſt de omnibus ciuitatibus ꝛ viculis.i.ruribus beniamin ſicut de vrbe gabaa.ℂAd rationē primam in cōtrarium dicēdum ꝙ lz non expreſſum ſit ſubintelligendū eſt ꝓpter rationes.ē.poſitas.ꝛ patet per ſimile.nam etiā non exprimūtur hic ꝙ in alijs vrbibus beniamin occiſi ſunt paruuli ꝛ mulieres ꝛ ſenes.ꝛ tamē manifeſtum eſt ꝙ factum fuit:qz vt patet ſequēti.c.non reperta fuit aliqua mulier in tota terra beniamin que daretur alicui de ſexcentis viris beniamitis que erant in petra rēmon:ſed date ſunt eis ſexcente virgines de terra iſraelitaruz. ergo ſicut iſtud non fuit expreſſum:ꝛ tamen factum eſt.ita fieret de alijs que non exprimunt.ℂAd ſecūdam rationem dicendū ꝙ lz magis peccauerint viri gabaa ꝗz alij beniamite:tamē etiaz alij cōmiſerunt grauia crimina.ſ.ꝙ non venerunt ad cōuocationem totius populi cōtra viros gabaa.Secūdū ꝛ fortius fuit qz expreſſe rogati vt traderent viros gabaa qui erant peccatores vt punirentur noluerunt:ſed magis ad defendendū ſe oppoſuerunt.Tertiū qz cum alij iſraelite mouerentꝫ zelo legiſ ad pugnādum ꝛra viros gabaa ipſi adiuuerunt viros gabaa ꝛ pugnauerunt acerrime cōtra iſraelitaſ:ita vt.40.milia de illis occiderēt. ideo iſta peccata erant ſatis grauia ad ſubijciendū terram eorum anathemati.ꝛ ſic factū eſt. ℂQueretur vlterius qūo non fuit obſeruatū in hoc anathemate id qđ in alijs obſeruatur:ga generale eſt in quolibet anathemate ex quacūqz cauſa ponatur ꝙ ciuitas efficiatur tumulus ſempiternus vt nunqz habitetꝫ.ſic patet Joſue.6.de anathemate hierico. Nam maledictionē poſuit Joſue ſigs reedificaret hierico. Sic etiā in vrbe hay in qua fuit minimū anathema:dr ꝙ poſita fuit in tumulū eternum Joſue.8.Sic etiaz Deutero.13. in anathemate qđ fiebat pro idotra dicebatꝫ ꝙ ciuitas illa non habitaretꝫ in eternum.ꝛ tamē hic ciuitatez beniamin fuerunt poſtea habitate:ꝛ ipſa ciuitas gabaa habitata fuit. Naz de ea fuit ſaul poſtea factus primus rex iſrl. ℂAliquis poſſet dicere ꝙ illicituz fuit fieri habitationē in vrbibus poſtea beniamin ꝛ tamen facta eſt:ꝛ qui poſtea habitauerunt ibi non peccauerūt.ſic patet de hierico de qua poſuit maledictionē Joſue ꝙ qui reedificaret eam in primogenito ſuo iaceret fundamenta:ꝛ in nouiſſimo liberoꝝ ſuorū poneret portas eius Joſue.6.ꝛ tñ poſtea edificata eſt hierico vt ꝓz.3.Re.16.ſ. abiel de bethel edificauit hierico:in ꝓmogenito ſuo abiram fundauit eaz:ꝛ in ſegub nouiſſimo ſuo poſuit portas eius.poſtea tñ habitauerunt ibi ꝓphete.ſ.Helias ꝛ Heliſeus ꝛ multi alij.4.Re.1.

In anathemate nō licebat qcqz capi ſz cremari oia.

ª Quarta

ℂ

Obiectio

Rñſio 1.rō

2.rō

ª Qō. 35. A An in oībus alijs vrbibus beniamī poſitum fuit anathema. Cuiuſdā rōnes in oppoſitū. 1.rō 2.rō

Rñ.ad queſitū.

Rñſio tacita.

Cōfuta. 1.rō

2.rō

B

3.rō

D

Ad rōnem primam in oppoſitum.

Ad ſcdam rōnem.

Qō. 6 A Quō ñ fuit obſeruatuz in hoc anathemate id qđ in alijs obſeruatur.

Cuiuſdam rñ.ad qſtū

et. 2. c. ꝛ tamen si peccatum esset habitare ibi nullus istoꝝ virorum sanctoꝝ habitasset. ita dicetur fuisse de vbibus beniamin.

Improbatio

¶ Sed dicendū ꝙ non stat: qz ipsimet israelite qui cōburerunt istas vrbes fecerunt eas postea habitari. Pro quo sciendum ꝙ intentio israelitarū a principio erat delere totam tribum beniamin qz peccauerāt grauiter. ꝛ potissime qz erant irati nimis: cuz beniamite occidissent de illis. 40. milia. ꝛ ob hoc cremabant vrbes eoꝝ intendentes ꝙ in eternū non habitarent sed manerent in tumulos sempiternos. postea tamē dolentes israelite ꝙ periret vna tribus in israel conati sunt reparare illam. ꝛ sicut cōtra intentionem suam primā egerunt volentes nunc reparare tribuz beniamin: ita fecerunt cōtra intentionez reducentes vrbes illas ad habitationē quas suppoſuerāt interdicto ꝛ anathemati. ꝛ sic non manſit terra subiecta sempiterno anathemati lz cuz hac intentione vrbes cremate fuissent.

¶ An israelite peccarunt occidendo omnes viros beniamin taz senes q̄z paruulos: ꝛ feminas ꝛ pecora ꝛ vrbes. Qō. 37.

A

Queretur vlterius an israelite peccauerunt occidendo omnes viros beniamin tam senes q̄z paruulos ꝛ feminas ꝛ pecora ꝛ vrbes. ¶ Aliquis dicet ꝙ nō: qz crimina eoꝝ meruerant vt subijcerent interdicto ꝛ anathemati. ergo non erat illicitū. ¶ Item in isto anathemate nihil fiebat noui: lz id qō in aliis anathematibus. sic factuz est enim in hiericо. sic in vrbe hay. Et tamē israelite non peccabant in hoc sed potius merebantur. ¶ Etiā deus laudabat intentionē israelitarum. ergo nec nunc peccarent. patet hoc qz achā furatus est de anathemate hiericо: ꝛ deus iratus percussit israelitas cozā hostibus: ꝛ dixit ꝙ nō cessaret furoz suuz quouscz occideret ille q furatus fuerat de anathemate. ergo licitū erat ꝛ laudabile subijci ciuitatem anathemati: alioquin non peccaret qui acciperet aliqd de anathemate: nec deus ob hoc iraſceret. ¶ Item pz qz si subijci anathemati vrbes non esset licitū non caderet sub voto: qz votum debet fieri semp de meliori bono. ꝛ si aliquis ozaret vouens subijcere ciuitatē anathemati deus non exaudiret eum sed potius iraſceretur ꝛ penā infligeret. Sicut si aliquis voueret fornicari: ꝛ tñ israelite ozauerunt dñm vt traderet chananeum in manus eoꝝ: obligantes se voto ꝙ si traderet in manus eozū subijcerent ciuitates eius anathemati delēdo illas Nume. 21. ꝛ deus exaudiuit eos ozantes tradiditcz chananeū manibus eozū vt pz ibidem. ergo videt ꝙ deus acceptat anathemata vrbium. ¶ Itez deus iussit poni ciuitates quasdā sub anathemate Deutero. 13. ergo israelite subijciendo nunc vrbes beniamitarū non peccabant. ¶ In cōtrarium videt ꝙ peccauerint quia occiderunt filios pro peccato patruz: ꝛ tñ hoc lex vetabat Deute. 20. ¶ Respondendū ꝙ aut queriť hic de viris beniamin qui mortui sunt in bello: aut de alijs qui manserunt in vrbibus. ¶ De primis dicendum ꝙ nō peccauerint israelite occidendo illos lz potius meruerunt: qz israelite zelo legis mouebant ad puniendum viros gabaa. In quo manifestū est ꝙ merebant. sic enim phinees qui zelo dei occidit principē tribus symeon coeuntē cū madianitide placuit valde deo: ꝛ laudauit eum deus ꝓmisitcz ei ob hoc summum sacerdotiū in sempiternuz Nume. 25. et. 1. Macha. 2. c. merebant ergo pugnando ōtra omnes beniamitas defensores viroꝝ gabaa cum illi essent manifesti transgressores legis qz adiuuabant ipsos peccatores contra viros iustos ꝛ zelantissimos dei. Sed oēs viri qui fuerunt in bello fuerūt huius opinionis. ergo occidendo oēs beniamitas bellatores potius meruerunt israelite q̄z peccauerūt. ¶ Si aūt de alijs querať qui non fuerūt in bello: ꝛ tñ ducebant necessaria exercitui. ſ. de mille viris qui ad hoc separati erant. Dicendū etiam ꝙ occidendo istos meruerunt: qz isti ꝺuenerant ad bellū cum ceteris: ꝛ tñ postea ipsi separauerunt de se mille viros ad portandum necessaria exercitui vt declaratū est. s̄. cum igiť idem intēderent isti qō ceteri merebātur mori sicut illi. Etiā qz isti censebantur pugnantes ꝛ habituri erant spolia de bello sicut pugnantes: cū separati fuissent ad ocendū necessaria exercitui: ꝛ si exercitus iniuste pugnabat isti ēt peccarent qui fauebant iniustā facientibus pugnā. ¶ Si autez querebant de aliis manētibus in vrbibus. ſ. de senibus qui non poterant ire ad bellum. Nā nulli alij manebant nisi aut valde senes aut valde iuuenes qui nō possent pugnare vt dictū est. Dōm vz ꝙ non peccauerūt occidendo illos: qz isti videnť peccasse sup hoc. nam cōsilio senioꝝ regebanť vrbes: ꝛ isti cōsulerent iuuenibus adiuuare viros gabaa ꝫ totum israel. ergo eandē penā merebantur quā facientes: imo interdū maioz pena imponiť a iure cōsulenti alicui ad malū q̄z facienti. sic pz in decre. 86. di. c. tanta nequitia. sed bellatores meruerunt mori. ergo ꝛ isti senes. ¶ Si autem queratur de paruulis an licuit eos occidi. hic est dubiuz. Pro quo sciendū ꝙ israelite poterant moueri ad occidendum paruulos beniamitarū propter duo. ſ. aut ppter timorē: aut propter grauitatē peccati. ᵇ Primū est vt si forte timerēt israelite ꝙ qñ isti paruuli crescerent ad magnā etatē memores mortis patrum suoꝝ occiderēt israelitas. ᵃ ¶ Sed dicendū ꝙ istud motiuum nō stat: qz israelite nō poterant timere ꝙ isti pueri postea viuentes ad etatem adultā pugnarent cōtra totum israel: qz manifestum erat eis ꝙ nō possent preualere cōtra tantā multitudinem. ſ. vna tribus cōtra vndecim. Etiā qz recordarenť qūo oēs sui patres occisi fuerant tentantes banc stultitiā: ideo ipsi valde cauerent illā. ¶ Item dato ꝙ israelite verisimiliter timerent ꝙ beniamite possent insurgere ōtra eos ꝛ inferre dāna nō poterant occidere beniamitas vt euaderent hunc timorez. Sicut dato ꝙ ego sciam aliquē hostem meū insidiari mihi ad mortem sepe: ꝛ ꝙ ego non ero securus nisi eū occidero nō possum licite occidere illū nisi actualiter me inuadat: ꝛ tunc me defendendo eū occidam. ¶ Scōm motiuū erat ꝙ vellent eos occidere pro peccato patrum. ſ. qz illi grauiter offenderant deū. Et tunc videreť iniuste agere: qz filij non debebant occidi pro patribus. De mulieribus autē magnis ꝛ paruis idem dubiū est. Nam isti per se non peccauerūt circa hoc nec cōsulendo nec pugnando nec aliud faciendo. ideo si occiderenť videť ꝙ solū occidebanť pro peccato patrū aut viroꝝ suoꝝ. ¶ De pecoribus aūt occisis ꝛ spoliis atcz vrbibus crematis non opz per se dubitari: qz si dicať ꝙ israelite peccauerūt occidendo paruulos ꝛ mulieres. dicet ꝙ etiā peccauerunt occidendo pecora ꝛ iumenta ipsoꝝ ꝛ delendo vrbes ipsoꝝ cum rebus domesticis. Si aūt non peccauerūt occidendo mulieres ꝛ paruulos: nec etiā peccarent res eoꝝ cremando ꝛ destruendo: qz destruunť res aliquoꝝ in penam ipsoꝝ sicut res sodomoꝝ cum ipsis Heū. 19. ꝛ res dathan ꝛ abyron cum eis Nume. 16. ꝛ res idolatrarū cum ipsis Deuť. 13. c. ¶ Circa hoc aūt cōsideranduz ꝙ aliud est peccasse istos israelitas faciendo hec. aliud est illicitū vel iniustū egisse sicut distinguit Arist. lz in alijs verbis ethicoꝝ. 5. naz poterant isti non peccare faciendo aliqd qō erat illicitū: vtpote si nesciebant se facere illicitum: ꝛ si moueban ť bono zelo ad agendū tanc̄z deo obsequiū prestantes. ꝛ sic forte dato ꝙ occidere puulos ꝛ mulieres hic malū foret isti non peccarent qz bono zelo poterant agere: putātes ꝙ ppter magnitudinē peccati viroꝝ gabaa ꝛ oīum beniamitaruz debebat tota terra ipsoꝝ poni in solitudine. Circa hoc qō est malum vel illicitum facere dicēdum ꝙ isti viri israel malū fecerunt: qz puniuerunt hic paruulos ꝛ mulieres qui nihil oīno peccauerant ꝓ peccatis aliozuz qui restiterant eis. deus tñ dixit Deutero. 24. non occidentur patres pro filijs nec filij pro patribus. Etiaz Ezechi. 18. dixit ꝙ quilibet morereť pro peccato suo: ꝛ nō filius pro patre nec ecōtrario. ¶ Itē deus volebat ꝙ manerent oēs tribus israel pro semp. isti tñ conati fuerunt delere totā vnam tribum non dimittentes reliquias. ꝛ nisi forte deus ꝓuidisset faciendo euadere sercētos beniamitas in petra rēmon tota tribus volūtate israelitarū deleta foret. ¶ Itē non seruauerūt israelite mādatum dñi: sed exceſſerūt formā. excedere aūt est culpabile sicut agere cōtra ipsum mādatum. pz hoc qz deus dixit. cras tradam eos in manus vestras. qō intelligebať de illis qui pugnabant ꝛ non de illis qui manebant in vrbibus: ideo nō licebat eis ex dei cōmissione pugnare ōtra manentes in vrbibus. ſ. paruulos ꝛ feminas ꝛ occidere illos. ¶ Circa scōm an peccauerint etiaz dici pōt ꝙ peccauerūt lz non nimiz: qz ipsi doluerunt postea ꝙ deleuissent tribū beniamin. dolor tñ ꝛ penitere nō est nisi de malo. ſ. de malo qō nobis nolentibus accidit: aut qō nos aliqñ egimus. de hoc pz sequenti. c. Item pz qz israelite egerūt hoc ex ira. nam erant nimis offensi israelite a beniamitis cum occidissent de eis 40. milia. s̄. in ira. ꝛ feruente ira quicqd poterant agere ad vindictam iustum videbať: qz ira impedit animū ne possit cernere veruz. ꝛ tunc cremauerūt vrbes ꝛ occiderunt oēs ibi manentes. postea aūt cum efferbuisset iracundia cōuersi ad se israelite doluerunt de eo qō iniuste egerāt: ꝛ plorabant cozā dño petentes remediū sequenti. c. ¶ Ad rōnem primā in ōrium dicendum ꝙ q̄z̄ crimina beniamitaꝝ meruerant vt ipsi morte acerrima plecterenť: tñ non poterant mereri pro filijs suis ꝙ morerenť: cum deus diffiniat ꝙ pro pctō patris quātūcunc̄z graue sit non debeat occidi filius nec ecōtrario. Si tñ mereť pater per peccatū suum mori filiū: deberet filius occidi: qz qō sub merito cadit istum est. ¶ Ad scōam rōnem de vrbe hay. dōm ꝙ occisi fuerūt ibi viri vrbis hay: nō tñ qz subiecti anathemati: lz ga ēt si non subijcerenť anathemati licitū erat occidi illos: imo qō plus est

obligabanť

Dubium de occisiōe puerozuz beniamitarum.

ᵇ Primū motiuū.

ᵃ Improbatio. 1.

Ł

Scōa

Scōm motiuū. Cōfuta. De occisiōe mulierū beniamitarum.

Notādū

Aliud est peccare: aliud iniustū agē

D

Israelite peccarūt occidēdo pueros ꝛ feminas beniamitarum.

Ł

Ad rōnē primā in oiuersū.

Ad rōnē scōam.

Israelite ñ peccabant occidendo senes beniamitarum.

Ostium spūs dz de meliori bono.

Tho. 2a 2e q. 88. ar. 2.

5.rō

In 3ziū rō Distinctio quesiti.

Rñsio ad quesituz.

B

Cuiusdam rōnes in oppositum.

1.rō

2.rō

3.rō

4.rō

obligabantur israelite illos occidere qz erant chananei:z de his deus dixit q oēs occiderent gladio taz viros q̄z feminas:z nulli parcerent sub aliqua cōditione Deutero.20. ¶ Ad tertiam rationem.s.q deus laudauit anathema positū in vrbe hierico. Dicendum q nō est simile. Nam viri vrbis hierico erāt chananei z tenebant israelite eos occidere vt dictum est etiā sine anathemate:ideo q̄tum ad hoc deus non laudauit nec vituparit anathema. Sed fuit ꝓprie anathema quātum ad spolia vrbis:qz licebat israelitis accipere pecora z iumeta z quicqd spoliorū erat in vrbe si se non prius assent iure isto per anathema. sed per anathema fecerunt sibi hoc illicitū z placuerūt deo in duobus. Primo qz totum aurum z argentū z es z ferrum repertū consecrauerunt pro thesauris dñi. z istud erat ac si israelite diuiderent illud inter se:z postea quilibet de manu sua offerret deo id qō ei proueniebat:sicut factum est in bello otra madian Nume.31.c. Secūdo placebant deo qz cetera spolia que non reponebant in thesauris dñi ipsi israelite habituri erant: z qz ꝓpter diuinum bonorem voluerunt q illa cremarent z non ꝓuenirent eis placebant deo. achor autē fecit contra istud qz rapuit clam regulaz auream que in thesauris dñi ponenda erat:ideo iratus est otra eum z totus israel Josue.7. quousq; lapidatus est. Sed nūc non erat sic:qz paruuli z femine de tribu beniamin non erant occidendi sine aliqua magna cā. Et qz nunc non fuit aliqua cum nec ipsi aliqd mali meruissent:nec etiaz lex artasset eos ad hoc:peccatum erat subijci illos anathemati. ¶ Ad quartā rōnem dicēdum q deus non gaudet q aliquis voueat ponere ciuitatē illaz ei sub anathemate:sed potius est contra:nisi qñ ciuitas est talis contra quā licet fieri quicqd sit in anathemate non supponēdo eam anathemati. Et exēplum non est ad ꝓpositum qz vouerunt ibi israelite subijcere anathemati vrbes chananei regis arad:z illas poterant delere nō subijciendo anathemati:eo q gentes illarum ciuitatū erant chananee. Sed non erat sic de beniamitis. ¶ Etiam dici pōt q non placuit deo istud votum:nec ob hoc exaudiuit preces israelitarū:sed qz israelite erant afflicti cuz egissent predam de eis chananei Nume.21. deus misertus est eoz: z tradidit chananeū regem arad in manus ipsoz. Si autem dicere velimus q placuit deo istud anathema. Dicendū q nō placuit ex eo q israelite occidebant gentes istas z ciuitates diruebant:sed ex hoc q isti habituri erant predā de bello z abrenunciauerunt illi ꝓpter deum:z quicqd ad honorē dei fiat (cum tñ non sit de se maluz) suscipitur ad meritū. occidendo autē beniamitas pueros innocentes erat valde dissimilis:ideo peccabant israelite. ¶ Ad quintā rationē cum dicebaf q deus hoc iubet. ergo est licitū. Respondendū q non erat licitum:qz deus dederat legem circa idolatriā q ciuitates subijcerenf anathemati z occiderentur oēs in eis manentes:z ex cōcessione legis licebat hoc israelitis:z alis nō licebat. Ratio est qz deus pōt occidere quē voluerit:cum respectu eius nemo innocens sit vt colligif Nume. 14.z Ero.34.s.apud quē nemo per se inocens est.z qñ aliquis agit vice illius idem est ac si ipse agat. Cum autē aliquis est executor legis dei agit vice dei:ideo licitū est z meref. sed homini per se nō licet occidere aliquem pro peccato alterius:imo deus vetuit Deutero.24.s.non occidenf patres pro filijs nec filij pro patribus. ergo nō licebit q homo occidat aliquē pro peccato alterius nisi in casu a deo exꝑsso. sic est de idolatria Deut.13. sed de peccato sodomitico z alijs non est tale exꝑssum:ideo nō licet vrbes subijci anathemati pro his. Nec obstat q sint peccata grauia cuz pro his non sit exꝑssum:z pene magis sunt emoliende q̄z ampliande cum odia restringi z fauores cōueniat ampliari vt patet de regulis iuris lib.20.6.c. odia restringi. ¶ Cum aūt obijcitur q amalechite non peccauerant cōtra israelitas nisi in iniurijs Deutero.25.et.1.Re.15.z tñ subiecti sunt grauissimo anathemati. ¶ Dicenduz q hoc fuit qz deus determinauit modum anathematis. 1.Re.15. alis aūt non debuissent israelite tantū seuire in eos. Nunc aūt non erat a deo positū preceptū de subijciē de anathemati vrbes beniamitarū:ideo peccabāt israelite subijciendo illas. ¶ Sed aliqs dicet q lz non sit scriptū:tñ deus forte iussit israelitis q istā penā infligerent beniamitis. Dōm q non stat: qz si deus hoc iussisset nō dolerent israelite de illo nec se culparent postq̄z fecissent illud:qz que deo iubēte fiunt recta sunt. z tñ doluerunt nimis vt pz seq.c. ergo deus nō iussit:sed ipsi ꝓpediti feruente ira istud fecerūt:z postq̄z efferbuit ira redeunte ratione doluerūt de eo qō iniqui egerant. ¶ Dicendū ergo q peccauerunt in hoc israelite:sed forte non fuit peccatū magnuz: vt si putauerent q hoc licebat sibi trabendo cōparationē de anathemate qō ponebatur in ciuitatibus idolatrarum.

Ad tertiā rōnē.

Perana thema israelite deo placuerūt in duobus. Primo

Scō

Ad q̄rtā rōnē.

Ad q̄ntā rōnē.

Ō

Obiectō

Rñsio

Cuiusdā rñsio. Improbatio

Rñ. doc.

¶ Capitulum.xxj.

IRauerant quoq; filij israel in maspha z dixerunt. Nullus nostrū dabit filijs beniamin de filiabus ✝ suis vxorem. Venerūtq; oēs ad domum dei in silo:z in cōspectu eius sedentes vsq; ad vesperā leuauerunt vocem:z magno vlulatu ceperūt flere dicentes. Quare dñe deus israel factuz est hoc maluz in populo tuo:vt hodie vna tribus auferretur ex nobis. Altera autez die diluculo cōsurgentes extruxerunt altare:obtulerūtq; ibi holocausta z pacificas victimas:z dixerunt. Quis non ascendit in exercitū dñi de vniuersis tribubus israel. ✝ Grandi enim iuramento se cōstrinxerant cuz essent in maspha:interfici eos qui defuissent. Ductiq; penitētia filij israel super fratre suo beniamin:ceperunt dicere. Ablata est tribus vna de israel. Cūm vxores accipient? Omnes enim in cōmune iurauimus nō daturos nos his filias nostras.

infra eo.

Alis ✝ nris

alis ✝ graui.

Jurauerant. In precedentibus dicto de peccantium vastatione. hic cōsequenter agit de eoz̄ reparatione. Nam tribus beniamin pene tota deleta fuerat manentibus solis sexcentis viris qui nō habebant vxores:z sic necesse erat in breui totam ꝓgeniem beniamitarū perire. hic autē agitur de puisione eoz̄ ad hoc ne periret successio. Et diuiditur in duo. Primo ponitur affectus cōpassionis. Scō affectus cōparationis. ibi. (Iccirco dixerūt.) ¶ Quere circa primū an ea que habentur hic sint facta post ꝓcedentia vel sit mutatus ordo. Et an fuerint facta imediate vel aliquāto tpe post. ▵ ¶ Ad primum dicendū q sit rectus ordo. Nam.ō.dictū est de pugna facta cōtra viros beniamin z de interfectione eoz̄.s.q non mānserint nisi sexcenti viri ad petram rēmon. hic aūt inducif israel plorans pro eo qō fecit:z volens ꝓuidere illis sexcentis viris ō vxoribus ne piret tota posteritas beniamin. ¶ Sed manifestū est istud esse post precedētia. ▷ ¶ Sciendum tñ q si nos cōparemus ea que narrata sunt p̄cedenti.c. ad totuz qō narratur hic.s. ad principalē qō narraf hic.s. ad principalē historiam:verū est q fuerunt ista post illa. si tñ referaf ad quaslibet particulas non est ordo cōtinuatus. nā in principio lre dr q iurauerūt israelite hic in maspbat nō dare vxores filijs beniamin. z tñ istud manifestum est q fuit ante principiuz belloz. ¶ Ad scōm dicendū q istud qō babef hic fuit pauco tpe factum post p̄cedentia.s. quobus mensibus aut parū plus. qō pz qz viri sexcenti de beniamin qui fugerūt de bello ad petram rēmon p̄cedenti.c. mānserunt ibi quousq; israelite miserunt nūcios ad eos vt acciperent vxores de filiabus iabes galaad:z tñ manserūt quattuor mēsibus viri illi in petra rēmon p̄cedenti.c. ergo fluxerūt quattuor mēses ex eo tpe quo cessauerunt israelite pugnare cōtra beniamitas vsq; quo miserūt ad vocandū eos vt darent illis vxores. In isto aūt tpe medio fecerunt israelite ista que sequunf.s. cōbusserunt primo vrbē gabaa p̄cutientes ibi boues z iumenta in ore gladij:deinde eūtes ad oēs ciuitates z viculos terre beniamin occiderūt quoscūq; ibi inuenerunt vsq; ad iumenta z cremauerunt vrbes p̄cedenti.c. deinde venerūt ad tēplum dñi in silo:z ibi dixerunt q deleuissent tribū beniamin z ingfuerūt remediū de vxoribus:z mittentes decē milia in iabes galaad virox occiderunt oēs qui ibi erāt ꝓter.400. virgines quas duxerūt in silo z miserunt ad viros beniamin qui erāt in petra rēmon vt venirent z accipent eas in vxores. z tunc cōpleti sunt quattuor mēses. ista tñ que fuerunt tpe medio bñ egerunt duobus mēsibus aut maiozi tpe ad hoc q expedirenf. z sic vr q quasi non fuerit aliqua interpollatio tpis inter p̄cedentia z ea que habenf hic. (Jurauerant quoq; filij israel in maspbat).s. qñ israelite ꝙgregati fuerunt in maspbat anteq̄z facerent aliqō bellū:aut venirent in gabaa iurauerūt qō babef hic. (Et dixerūt. nullus nr̄m dabit filijs beniamin de filiabus suis vxorem) .i. iuramus q q̄z peterint

Lōnexio capti.

Diuisio eiusdem.

Qō.1.

A

An hic fit mutatio ordinis: z an hec fuerint immediate fcā post p̄cedentia.

▵ Rñ. ad p̄mū queſi.

▷ Notādū

Ad scōm q̄ situz rñsio.

B

✝ Affect? cōpassionis. ✝

† vrozes de filiabus nostris q̄ nunc̄ eis demus. (Ueneruntq̄ omnes in domū dei in sylo).s.oēs israelite qui cōgregati erant post destructionē tribus beniamin venerūt in sylo vbi erat domus dei.i.tabernaculū oñi qō fabricauerat moyses in deserto. Josue quippe ꝛ totus israel posuerant illud ibi: ꝛ adhuc manebat ibidē.de hoc Josue. 18.c. (Et in cōspectu eius sedētes vsq̄ ad vesperaz).s.die illa qua venerūt in sylo sederūt oēs israelite coram dño.s.in domo illa coꝛā altari: ꝛ qz ibi spāliter deus esse signabaꝯ.ꝛ quicūq̄ ibi sederet dicereꝯ sedere coꝛā dño.ꝛ dicieꝯ vsq̄ ad vesperam: qz toto illo die nihil aliud fecerūt nisi sedere coꝛā dño ꝛ plangere. (Leuauerūt vocem: ꝛ magno vlulatu cepe runt flere dicētes.) Magna tristitia erat israelitarū qz perierat vna tribus de israel: iō non potentes cōtinere tristitiā intra coz suū leuauerūt vocē ꝛ clamauerūt. (Quare dñe deus israel factū est hoc malum).i.quare pmisisti vel pcurasti q̄ fieret tantū malū.s.q̄ periret vna tribus de israel.de hoc aūt ꝯquerebanꝯ ꝛ nō de actore bui⁹ cedis: qz ipsimet israelite occiderāt oēs beniamitas vt pz p̄ce.c.qz tñ deus videbat instruxisse vel direxisse ꝟ vt sic fieret: vel saltē nō pbibuit: cōquerebaꝯ aliquo mō de ipso. (In pplo tuo).i.in israel: qz oēs isti pugnantes tā occisores q̄ occisi erāt de pplo isral. (Ut bodie vna trib⁹ auferaꝯ a nobis).s.trib⁹ beniamin ablata erat.nā oēs viri ꝛ femine magni ꝛ paruuli de tribu beniamin pierant p̄ter sexcentos: ꝛ non videbaꝯ vñ possent illi hꝫ vrozes aliquas ad suscitandū ꝛ cōtinuandū successionez eiusdez tribus vt.j.pz.ideo videbaꝯ oino piisse illa tribus. ꝛ oꝛ bodie: quia in illa die finita fuerat strages facta in viris beniamin. ¶Quereꝯ quare moti fuerūt viri de vndecim tribubus ad iurandū q̄ non darent de filiabus suis vrozes filijs beniamin. ⁸¶ Rñdendū ē q̄ cuz factū est sceluz circa vrozē leuite in vbe gabaa q̄ erat de tribu beniamin: ceteri viri israel cōgregati fuerūt in maspbat audientes querelā leuite: ꝛ miserūt ad viros beniamin vt traderent viroz gabaa ad hoc q̄ occiderenꝯ: ꝛ illi noluerūt p̄cedenti.c.tunc oēs viri beniamin facti sunt hostez publici totius israel: ꝛ cogitauerūt israelite qūo nocerent eis oibus modis tanq̄ hostibus: ꝛ ad hoc iurauerūt vt nō redirent in domos suas quousq̄ vindicarent istud delictū in viros beniamin: ꝛ vt tollerent oēm possibilitatē cōcordie inter eos ꝛ viros beniamin iurauerūt q̄ ēt non traderēt eis de filiabus suis vrores aliquas.s.dato q̄ viri beniamin non bēant aliq̄ vnde acciant vrozes nō dabimus eis vñ accipiant vrozes: z potius faciemus q̄ peat tribus illa pre defectu ppagationis: ꝛ forte cogitauerūt de tali casu.s.q̄ accideret q̄ tota trib⁹ beniamin deleretꝯ p̄ter paucos: ꝛ illis nō bñtibus vrozes nō darent eis alie trib⁹ vrozes: z q̄ periret tribus illa. Uel forte nō cogitauerūt de ꝟ casu particulari: z fecerū: hoc qz israelite acceperūt viros beniamin tanq̄ hostes publicos pp ea que dicta sunt. hosti aūt interdicit oēs cōicatio: ideo etiā istis interdicēda erat: ꝛ ad hoc interdicta fuit eis cō catio in dādo filias in vrozes que est quedā cōicatio amicoꝝ. Et etiā ad causandū amicitiā. nam per cōiunctionē matrimonialem fit cōcatenatio sanguinis ꝛ vnitas ꝓgenici.

¶An israelite de vndecim tribubus qui nolebant nunc dare de filiabus suis vrozes filijs beniamin: ꝛ an nollent ꝓpter legē aut p̄ropter iuramentum. Questio.3.

Queretur vlterius an israelite de vndecim tribubus q̄ nolebant nūc dare de filiabus suis vrozes filijs beniamin: an nollent hoc pp legē aut pp iuramentū. Naz lex erat Nume.36.q̄ quilz vir accipet vrozez de tribu sua: ꝛ quelz femina maritū de tribu sua: iō dato q̄ nō intercideret iuramentum obligabanꝯ per legē ad non dandū filias suas in vrozes viris de tribu beniamin. ¶Rñdendū q̄ intētio beniamitarū fuit a principio nō dare de filiab⁹ suis vrozes filijs beniamin: ꝛ ob hoc iurauerunt. ꝛ postea dare volebant videntes q̄ nō possent aliūde viri beniamin accipe vrozes: ꝛ tñ credebant se non posse dare. ꝛ hoc non pp legē sed pp iuramentū. Et pz hoc qz cū intentio israelitaꝝ esset nō dare viris beniamin vrozes filiab⁹ suis: si putarent p legē se teneri ad nō dandū nō curarēt addere aliud vinculū: ꝛ tñ iurauerūt oēs sup hoc: iō vz q̄ non putabāt vinculum legis sufficere ad hoc. Scōo pz qz q̄ cōuenerūt nūc oēs in sylo dixerūt. vñ accipient nūc vrozes filij beniamin: oēs.n.in cōi iurauimus nō daturos nos bis filias nr̄as. q.o. si non iurauisse mus hoc possemus dare eas. alis aūt si putarent se ēt lege teneri ad hoc frustra dicerent oēs in cōe iurauimus: qz nō obstante q̄ non intercidisset iuramentū erat alia obligatio eq̄lis. Tertio pz qz quesiuerūt israelite q̄s de toto israel nō venisset ad bellū ꝛ nō iurasset in maspbat: ꝛ qz repti sunt viri iabes galaad non interfuisse bello nec iuramēto de filiabus eoꝝ date sunt vrozes filijs beniami.j.in lra. Quarto pz qz postq̄ israelite tradiderūt filias viroꝝ iabes galaad viris beniamin quadringentis in vrozes: ꝛ superant ducēti qui nō accepant vrozes: dixerūt inter se.qd faciemus de bis qui nō accepunt vrozes: filias nr̄as eis dare non possumus ꝟstricti iuramēto ꝛ maledictione q̄ diximus. maledictus q̄ dederit de filiab⁹ suis vrozē beniamin. ecce dixerūt se iuramēto ꝟstrictos ꝛ nō dixerūt ꝟstrictos lege. ¶Queretur vlterius cū esset lex q̄ vetareꝯ ꝟbere q̄ erant de diuersis tribubus Num. 36. qūo israelite nō putabāt se teneri lege ad ꝟ: z idurerūt iuramētū tāq̄ vinculū extraordinatū. ᴬ¶Aligs dicet q̄ hoc fuit qz isti q̄ fecerūt istud iuramentū erāt populares ꝛ nō sciebant legē: iō credebant se nō obligatos ad ꝟ nisi ipsi spōte p iuramētū obligarenꝯ. ᴮ¶Sz dōm q̄ hoc nullo mō stat: qz tot⁹ pplis israel cōuenit in maspbat de vndecim tribubus: nec defuit quisq̄ qñ factū est iuramentū istud nisi viri iabes galaad vt pz j.in lra. nō est aūt verisile q̄ in toto israel nō esset aligs q̄ nesciret legē. Itē pz qz ista lex de mrimonijs erat vulgatissima: eo q̄ quotidie erat in vsu pp quotidiana mrimonia: ꝛ nō poterat ali gs ignorare eā. ᵏ¶Aligs dicet aliter q̄ israelite nō putauerūt se obligari lege sed iuramēto dato q̄ scirent legē: qz lex illa solū intelligebaꝯ de feminis succedentibus in hereditate p̄zis sui: vt cum gs nullū filiuz masculū bꝫet: qz tunc succedebant filie ꝛ alis minime vt pz Nume. 27.c. cetere aūt que nō succedebāt in ꝟdi tatē poterāt accipi a viris aliaꝝ tribuū sicut ē positio multoꝝ: ꝛ qz q̄tū ad istas nō obligabanꝯ ex lege voluerūt se obligare iuramēto. ¶Sed dōm ēt q̄ istud nō stat sed ista lex intelligiē de oibus feminis vt satis declaratū est Nume. 36. ᶜ Itē pz qz in iabes galaad occisi fuerūt oēs viuētes p̄ter quadringētas mulieres virgines. ꝛ de illis certū est q̄ succedebāt p̄ribus suis qz nō bēbant alios heredes cū oēs occiderenꝯ. Et qō plus est. iste succedebant in oibus bonis mobilibus ꝛ imobilibus q̄ erant in iabes galaad eo q̄ nō erant alig alij cognati defunctoꝝ iabes: ꝛ tñ tradite sunt viris beniamin nō obstante lege. ergo vz q̄ lex non faciebat obligationē q̄tū ad istas sicut iuramentū p̄o alijs que non succedebant: ꝛ tñ ō iuramentū nihil actū est ꝛ cōtra legem actū est: ideo vz q̄ ipsi nō putabant istam legē intelligi solum de succedentibus: ꝛ pp hoc q̄ iurauerint p̄o alijs. ¶Dicēdū ergo vz q̄ israelite forte fecerūt hoc ex quodā errore.s.qz ꝛ crederēt ex lege se obligatos ad hoc: tñ putabant q̄ ista obligatio faciliꝛ poterat tolli dato casu necessitatis: sed nō poterat tolli iuramentum: vtpote cōsiderauerūt forte q̄ deleretꝯ tribus beniamin ita vt pauci manerent: ꝛ occisis mulieribus de tribu sua non bꝫent vñ accipent vrozes: ꝛ tūc necessitas faciebat legē dispensabilē. vt ergo nullo mō posset dari dispēsatio voluerunt se obligare iuramēto vt nullo mō esset dispēsabile. nā iuramentū credebāt indispēsabile vt declarabiꝯ. j.in quadā.q. isti tñ nimis errabāt: qz in casu quo peterent beniamite vrozes de alijs tribubus: aut esset casus necessitatis aut nō. si non esset casus necessitatis non poterat dispensare in lege sicut nec in iuramēto. Si aūt esset casus necessitatis tam iuramētum q̄ ꝟ erant dispensabilia: imo facilius, est dispensari in iuramento q̄ in lege: qz iuramētuz est inducens vinculū ex voluntate nostra. lex aūt inducit vinculū ex voluntate dei. fortius aūt est vinculū a deo inductum q̄ a nobis. ꝛ tamē putauerunt ꝛtrarium isti: ideo filias viroꝝ iabes galaad tradiderūt filijs beniamin non curādo de lege ꝛ suas dare noluerunt qz erat contra iuramentum.

¶An non obstante iuramēto isto ꝛ lege poterant israelite dare de filiabus suis vrozes filijs beniamin q̄ residui erāt. Qō.5.

Queretur vlterius an non obstante iuramento isto ꝛ lege poterant israelite dare de filiabus suis vrozes filijs beniamin qui residui erant. ¶Respondendū erat q̄ sic. De iuramēto pz qz iuramentū non extendiē ad ea de quibus non extitit cogitatū. sed iste casus erat inopinatus: qz nescie bant israelite q̄ sic accideret.s.q̄ perirent oēs femine de tribu beniamin: ꝛ q̄ manerent aliqui pauci viri qui non haberent vñ acciperent vrozes. Ideo nunc cū accidisset non erat iuramentū tenendū in eo. ¶Scōo pz qz iuramentū qñ vergit in deteriorē exitum non est tenendū: sed tādiu tenēdum est quādiu non vergit in p̄eiudiciū salutis eterne. ꝛ tñ istud si seruareꝯ tenderet in peiorem exitū. s.qz isti sexcenti viri de tribu beniamin q̄ residui erant non habebant aliquas feminas de tribu sua. Ideo oportebat vnū de tribus. s.q̄ aut periret tota tribus beniamin istis nō accipientibus vrozes ꝛ non relinquētibus posteros: aut acciperent vrozes de gentilitate: aut acciperent de alijs tribubus isrl. Primum erat incōueniens qz erat cōtra voluntatē dei qui volebat ꝓmanere oēs duodecim tribus israel: ꝛ nunc periret vna

pre defectu

4.rō

Qō.4 A Qūo israelite nō putabāt se lege teneri ad ꝟ: z idurerūt iuramētuz tāq̄ vinculuz extraordinatuz. ᴬ Quinsdā rñdio ad q̄stū. ᴮ Improbatio ᵏ Quinsdā alia rñ. ad q̄stū. Improbatio 1.rō ᶜ2.rō B

Rñ.ooc. questū.

Qō.2. A Qr moti fuerūt viri de vndeciz tribub⁹ ad iurāduz q̄ nō darēt ꝛ filiab⁹ suis vrozes filiis beniamin. ⁸ Rñdio ad questuz.

Rñdio ad questū. 1.rō

2.rō

3.rō

A

Rñ.ad ad q̄stū. 1.rō

2.rō Juramē tū vges i ꝓiudiciū salutis nō tenet.

pre defectu coniugioꝝ. Scōm erat incōueniens: qz dato q̄ esset contra legem cōmunem q̄ vnus vir acciperet vxorem de alia tribu: tamen magis erat contra legem q̄ hebrei acciperent vxores de gentilitate: eo q̄ minus cōmunicabāt gētiles ꝛ iudei inter se q̄ viri de vna tribu cum viris de alia tribu. etiā qz sequebantur inde pericula ſ. q̄ ipſi q̄ cōtrahebāt inducerent ad idola amore vxoꝝ: ꝛ q̄ proles inde genite nutrirent in cultu demonum. ꝛ ista fuit causa quare deus vetuit matrimonia inter israelitas ꝛ gentiles Exo. 34. ꝛ Deutero. 7. et. 3. Reg. 11. ꝛ nō sequebant ali qua istoꝝ accipientibus viris vxores de aliis tribubus. Etiam oibus his adhuc stantibus forte gentiles nollent dare istis filijs beniamin vxores de filiabus suis: ideo restabat q̄ acciperēt de aliis tribubus vxores non obstante isto iuramento. Q̄ autem lex ad hoc nō obstaret p̄z qz deus dedit legem intelligendam ciuiliter. ſ. in casu in quo potest cōmode obseruari. quādo tamen ex obseruatione legis sequit magnū incōmodū noluit latoꝝ legem itelligi: ꝛ sic erat hic. Nam vt cōmuniter poterat quilibet vir inuenire vxorē in tribu sua ꝛ ecōtrario: ꝛ tūc honestius erat q̄ acciperet vxorem de tribu sua q̄ de aliqua alia ꝓpter causas declaratas Numeri. 36. c. ꝛ ob hoc lex data est. cū tamen nō inueniret vxor aliqua in tribu sua necesse erat de alia accipi: qz als lex vetaret alicui accipere vxorem: qō erat impium. noluit ergo intelligi i hoc casu. ¶ Jtē politia nō est ꝓpter legē: sed lex est ꝓpter politiā: ideo q̄ necesse est alterꝝ perire melius est q̄ pereat lex: ꝛ ob hoc sepe mutat lex ꝓpter vtilitatem politie: ꝛ tamen nunq̄ mutat politia ꝓpter cōseruationem legis: ꝛ tū pereunte hic vna tribu ꝓpter defectū matrimonij obstāte lege deficeret vna pars magna politie: ꝛ sic poterat perire quelibet alia: ꝛ cōsequenter tota politia. ꝛ istud est cōtra rōnem cū non sit politia ꝓpter legē: sed lex ꝓpter politiā: ideo debet hic potius mutari lex q̄ periret politia nō habente aliqua tribuꝫ matrimonia. ¶ Adhuc autē potest esse alia causa quare iuramētū istud non obligaret: qz ipſi fecerunt illud ex magna iracundia. nam nimis fuerant irati cōtra filios beniamin eo q̄ noluerant tradere eis vsros gabaa peccatores: ad hoc q̄ de eis fieret iustitie executio. Etiā qz vt aliqui volunt q̄ quādo factum fuit istud iuramētum iam pugnatum fuerat: ꝛ perierant multi de vndecim tribubus: ꝛ pre dolore occisorum ꝛ indignatione hostium cōmoti fuerunt israelite ad faciēdū istud iuramētū. ſz iuramētū factū cū ira nō ē plene deliberatū: ꝛ cōsequēter nō est omnino obligatoriū.

¶ Queretur vlterius an peccauerunt israelite faciendo iuramētū de nō dādo filias suas i vxores filijs beniamin. ¤¶ Respōdendum q̄ satis grauiter videret peccasse. Nā aut israelite iurabant se nō daturos filias suas filijs beniamin in casu in quo de lege vetabant: aut i casu de lege pp necessitatē: vel als i quo poterat esse licitum accipi illas. Primo mō non est dicendū q̄ israelite iurarēt: qz frustra erat iurare id ad qō fine iuramento als obligabant facere. Si aūt scōo modo erat peccatum qz iurabant nō facere bonū. nam lex dabat locum i casu necessitatis in quo impium erat nō dare vxores illis quoꝝ ꝓgenies als periret. iurare aūt facere malū peius est q̄ absolute facere malū: eo q̄ peccat primo iurando. deinde efficiendo qō iurat. poterant tamē aliqualiter excusari israelite per ignorantiā qz erant simplices: ꝛ in multis de iure errabant circa obligationem votoꝝ ꝛ iuramentoꝝ vt declarabitur sequenti qōne.

¶ Cum iuramentum israelitaꝝ de nō dando vxores fuerit illicitum: quare voluerunt illud obseruare. Questio. 7.

Queretur vlterius cum iuramentum istud israelitaꝝ fuisset illicitum a principio: vel saltem vergeret iam in deteriorē exercitum: ꝛ non erat iā seruandū. quare israelite noluerunt illud relaxatū esse intelligere: vel non obligari se eo. ¶ Respondendū q̄ hoc ꝓueniebat ex quadam ignorātia israelitaꝝ. putabant. n. q̄ cum aliquis se obligasset iuramēto vel voto ad aliqd in nullo casu licebat retrocedere: etiam si vergeret in deteriorem exitum. sic p̄z de voto iepte galaadite iudicis israel. nam vouit q̄ si deus traderet amonitas i manus eiꝰ quicqd occurreret ei primū de domo sua reuertēti in pace immolaret illud dño. accidit aūt q̄ filia sua vnica occurreret ei cū canticis ꝛ tympanis: ꝛ ipse scidit vestimēta sua dicens. heu filia mi qz decepisti me: ꝛ ipsa decepta es. qz tū vouerat dño putauit se teneri ad occidendum eam: ꝛ immolauit illā. ſ. 11. ꝛ tamē certum est q̄ nō tenebat istud votum. Nā aut intellexit iepte a principio de boibus si occurrerēt ei q̄ immolaret primū: aut soluz de immolaticijs: ꝛ tū nō exp̄ssit. Si primo modo nō tenebat votum qz erat illicitum: ꝛ peccabat vouēdo. Si scōo modo nō tenebat qz votū ꝛ iuramētum nō extendunt ad casus nō exogitatos: qz de illis non est consensus nec voluntas se obligandi: ꝛ tamen his non obstantibus putauit iepte se obligatum ad immolandum filiam suam: quia als non immolasset eam cum diligeret ipſam nimis quia erat vnica. Sic etiam erat de obseruatione legis: quia putabant israelite se obligari ad obseruandum legem ad litteram in omni casu. Sic patet de obseruatione sabbati. Nam visum erat nullum opus fieri in sabbato. ꝛ tempore machabeorum cum gentiles idolatre inferrēt bellum israelitis diebus sabbatorum fugientibus in montes nō se defenderunt: sed permiserunt se mori vt patet primo Macha. 2. ſ. ꝛ concitauerunt eis prelium in diebus sabbatorum: ꝛ non responderunt eis: nec opilauerunt loca occulta dicentes. moriamur omnes in simplicitate nostra: testes erunt super nos celū ꝛ terram q̄ iniuste perditis nos: ꝛ mortui sunt ipſi ꝛ filij eoꝝ: ꝛ vxores eoꝝ: ꝛ pecora eoꝝ vsq̄ ad mille animas. Jta nūc in isto iuramento putauerunt q̄ q̄q̄ obseruatio eius induceret malū q̄ tenebant illud obseruare: ideo nullo modo dederūt eis de filiabus suis: sed inquisiuerunt modum ad satisfaciendū qui hꝫ in littera. Jsta simplicitas fuit a principio inter iudeos magna: ꝛ fuit pp duo. Primo qz adhuc populus ille erat nāliter rudis: ꝛ circa legē inerudituꝫ. Scōm erat qz deus iusserat eis seruare legē ad lram non declinando ad dexteram nec ad sinistrā: ꝛ ita putabāt in iuramentis fieri deberet votis ꝛ gbuscunq̄ ꝓmissionibꝰ. pcedēte aūt tpe tā p rōnis vsuꝫ crescētē q̄ pp exercitationē in lege: q̄ pp incōuenientia q̄ accidebāt erudiebāt aliqualiter ad seruādū magis legē in sīa q̄ in vbis. ꝛ sic fuit tpe machabeoꝝ: qñ perierunt viri quasi mille nolētes se defendere in sabbatis. Nā matbathias ꝛ alij israelite cōueniētes dixerunt irrationabile eē illud: qz si sic facerēt oēs iudei cito delerent de terra: ideo cōuenerūt in hāc sīam q̄ figs veniret cōtra eū in bellū diebus sabbatoꝝ q̄ rūderent ei se defendēdo: ipſi tū non mouerēt bellū hostibꝰ. 1. Macha. 2. c. postea aūt adhuc magis fuerūt instructi. nā si aliq̄ō aial cadebat in puteū vel locū periculosum die sabbati educebant eum inde vt patet Luc. 13.

¤¶ Queretur vlterius dato q̄ istud iuramētum obligaret sicut credebant iudei: an ipſi seruarent illud faciendo quod habetur hic: scilicet q̄ darent quadringentas virgines de iabes galaad: ꝛ ducentas virgines de filiabus suis ducentibus choros in silo. ¶ Et dicendum q̄ non. Primo quia tradiderunt eis virgines iabes galaad. Nam si viri iabes viuerent potuissent licite dare filias suas i vxores beniamitis eo q̄ ipſi nihil iurauerant: ꝛ sic non putarent se teneri: ꝛ tamen alij israelite qui iurauerant non poterant dare licite eas: quia iste virgines iam erant in potestate ipſoꝝ israelitarum occisis patribus earum: ꝛ ipſi censebantur patres earum. Nam propter hoc iurauit quilibet non daturum se filiam suam beniamitis quia filia cuiuslibet erat in potestate sua: ꝛ iurabat quilibet de eo qō erat in potestate sua. sed iste virgines iabes galaad iam erant in potestate israelitarum sicut filie sue: ideo peccabant ipſas dādo beniamitis. ¶ Secundo patet quia si intelligatur istud iuramentum solum de filiabus sicut erant verba iuramenti: posset quilibet dare neptem: vel proneptem: aut quamcunq̄ inferiorem que esset in potestate sua. sed hoc non putauerunt se posse facere israelite obstante iuramento. Nam als facile erat dari vxores beniamitis: quia manifestum est q̄ in toto israel vbi erant plusquam mille milia ꝛ quingenta milia virorum coniugatoꝝ forte sicut fuit semel in computatione facta tempore Dauid primo Paralipome. ꝛ 11. c. essent alique virgines non habentes patres: ꝛ ille possent dari in vxores beniamitis: ꝛ tamē nulla de talibus data est. quod patet: quia solum date sunt sexcente virgines: quadringente de iabes galaad: ꝛ ducente de procedentibus in chorīs ꝛ solennitate in silo. ergo putabant non posse dare tales stante iuramento: ꝛ consequenter nec possent dare virgines iabesenas. ¶ Tertio patet quia si intelligeretur ad litteram de solis filiabus: posset quilibet dare filiam alterius ꝛ alius filiam eius: ꝛ sic nullus daret filiam suam: tamen darentur filie omnium in vxores: ꝛ faciliter darentur vxores beniamitis: ꝛ tamen non putauerunt israelite q̄ possent aliquam dare sic nec dederunt: sed quesiuerunt alios modos. ergo etiam non poterant dare filias iabesenoꝝ. ¶ Quarto patet in aliquo casu adhuc magis manifesto. Certum est enim q̄ multe virgines erant in israel nō habētes patres qñ istud iuramentū factū est. ꝛ sic patres earꝝ nō iurauerunt: ꝛ israelite habebāt potestatē sup eas ad dandū eas cui vellent: ꝛ in istis erat penitus sicut in virginibus iabesenis. ſ. q̄ patres earꝝ nō iurauerant sicut nec viri iabes: ꝛ ipse erant de progenie israelitarum

De⁹ quare vetuit matrimonia inter israelitas ꝛ gētiles.

B

Lex ē pp politiā ꝛ nō ēcōtio

Qō. 6 A

An peccauerunt israelite faciēdo iuramētū dō nō dādo filias suas i vxores filijs beniamin. ¤Rñsio ad q̄stū.

A

Rñsio. ad quēstū.

Votuz ꝛ iuramūtū nō extendunt ad casus inexcogitatos.

Simplicitas magna fuit apō iudeos i principio.

¤Qō. 8. A

An iudei seruarēt hꝫ iuramentū faciēdo qō bꝫ b in lra. Rñsio ad q̄stum. 1. rō.

B

2. rō.

3. rō.

4. rō.

ficut virgines iabes: ꝛ erant sub potestate israelitaꝝ sicut ille. Et tamen nō dederunt israelite aliquā de talibus: cum certum
5.rō. esset ꝙ multe erāt in israel hmōi. ergo errabāt nimis. ¶Item nō poterāt euadere periurium inquantū dederunt cōsilium vt acciperentur virgines ducentes chozos in sylo. Et patet primo quātum ad illos qui dederunt cōsilium vt hoc fieret. Nam iuramentum fm intentionem eoꝝ obligabat eos ad nō dandum de filiabus suis in vxores filijs beniamin: ꝛ tamen per quandā cauillationē ipsi volebant dare modum vt haberēt filij beniamin vxores de filiabus eoꝝ. ergo incidebant in periurium: qz
£ iuramētū debet seruari ad illā intentionē ad quā factum est: ꝛ nulla ars iurantis excusat. Secundo patet quātū ad illos quoꝝ filias contingeret accipi inter illas ducētas virgines ducentes chozos in sylo: qz cum illi repeterēt filias suas: isti qui dederāt cōsilium hoc dicerent eis. miseremini eoꝝ: quia nō rapuerūteas iure bellantium: sed rogantibus vt acciperent non dedistis: ꝛ a vra parte peccatū est. Nam si iuramētū obligabat sicut ipsi putabant: non poterant misereri beniamitarū permittēdo eis hre filias suas: qz non erat in potestate eoꝝ iuramentū relaxare ad hoc ꝙ possent misereri: sed tenebant agere iuxta vires ad implendum iuramētum suū. Tertio patet quantū ad istos qui rogarent illos quoꝝ filie acciperent in sylo in chorizantibus: qz isti peccarent manifeste rogādo alios vt inciderēt in periuriū. Quarto patet qz poterat accidere ꝙ filie istoꝝ qui dabant istud consilium caperentur a beniamitis: ꝛ tunc nulla excusatio erat quin inciderent in periurium: qz ipsi dederāt occasionē vt istud fieret. Etiam qz tunc ipsi permitterēt ꝙ beniamite haberent filias eoꝝ. nam nullus rogaret eos ꝙ dimitterent illas beniamitis: qz nō rapuerant eas iure bellantium. Nā nullus alius sciebat ꝙ sic fieri debebāt nisi isti qui tractauerāt. erat ergo tanq̄ si isti spōte darent filias suas beniamitis: ideo si iuramentū tenuisset non poterāt isti euitare aliquo modo periuriū: sed istud proueniebat ex errore ipsoꝝ. Nam sicut ex ignorantia putabant se teneri isto iuramēto qō falsuz erat: ita putabant p istum modum faciendo euitare periurium. sed in vtroq̄ errabant grauissime. erant enim valde rudes hebrei illius temporis: ꝛ nullo modo circa rationem aut iura exercitati.

¶Quare israelite steterunt coram domino in sylo ꝛ nō cōstruxerunt altare ꝛ sequenti die construxerunt. Questio.9.

Z **Quare** dicitur hic ꝙ israelite steterunt coram domino in sylo sedentes ꝛ lugentes: ꝛ sequenti die cōstruxerunt altare: ꝛ cur in ipsa die non construxerunt. ¶Aliquis respondebit ꝙ israelite venerunt sero in sylo ad dñm die illa: cū iam pertransisset hora sacrificiorum: ideo expectauerunt vsq̄ ad sequentē diem ad sacrificandū. ¶Sed dicēdū ꝙ nō stat: qz dato ꝙ venirent sero poterāt facere sacrificium. Nā sacrificiū vespertinum fiebat in occasu solis: ꝛ durabat p totam noctem in altari Leui. 6. poterat ergo quacunq̄ hora offerri sacrificiū. ¶Itē istud patet aliqualiter qz dr̄ in littera ꝙ venerunt in sylo: ꝛ in cōspectu dñi sedentes vsq̄ ad vesperam leuauerūt vocem suam. hoc qō dicit. vsq̄ ad vesperam. significat ꝙ steterūt ibi magna parte diei. Nam si venissent sero. s. in vespera non bene diceretur ꝙ steterunt ibi vsq̄ ad vesperam. ¶Sed dicendū videtur ꝙ hoc factum est ꝓpter duo. Primo qz israelite volebant a deo exaudiri vt darēt modus ne periret tribus beniamin: ꝛ ne ipsi inciderēt in periurium: ꝛ ꝓpter hoc volebant facere sacrificia. ꝛ qz sacrificia nō acceptabant nisi qui faciebat illa dispositus esset voluerunt se disponere. sicut dicitur Esa. 1. ne afferatis vltra sacrificium frustra: incensum abominatio est mihi: neomeniam ꝛ sabbatū ꝛ festiuitates alias non feram: iniqui sunt cetus vestri: calendas vras ꝛ solēnitates vras odiuit aia mea: facta sunt mihi molesta: ꝛ laborauj sustinens: ꝛ cū extēderitis manus vras: auertā oculos meos a vobis: ꝛ cū multiplicaueritis oratiōnē non exaudiam. ꝛ subdit causa. s. manus. n. vre sanguine plene sunt: ꝛ sequitur ꝙ si lauent deus exaudiet eos. dispositio āt quā isti facere debebāt erat ꝙ ostenderent coram dño: ꝛ lugerēt: ꝛ tūc exaudirent. sicut dixit deus Ezechie. audiui oratiōnē tuā: ꝛ vidi lachrymā tuā: ꝛ ecce addidi vite tue quindecim annos. 4. Reg. 20. ꝛ Esa. 38. c. ꝛ ista dispositio placebat deo magis q̄ oia sacrificia. ꝛ ꝓ hoc Michee. 6. cū dr̄. qd dignū offerā dño: curuabo genu deo excelso: nūqd offerā dño holocaustomata: ꝛ vitulos āniculos. Nunqd placari pōt dñs i milib⁹ arietū: aut in multis milibus hircoꝝ pinguiū. Nunqd dabo primogenitum meū ꝓ scelere meo: ꝛ fructū vētris mei ꝓ pcō aie mee: indica bo o hō qd sit tibi bonū: ꝛ qd deus q̄rat a te: vtiq̄ facere iudicium ꝛ diligere miam: ꝛ solicitū ambulare cū deo tuo. Sic. n. fecerūt israelite semel tpe Samuelis qñ cōuenerūt in maspha. Nā ibi iudicauit eos Samuel: ꝛ ieiunauerunt tota die: ꝛ postea obtulerunt agnū anniculū in holocaustū. 1. Reg. 7. ita nūc israelite steterūt prima die qua venerūt in sylo semp lugētes coram dño: ꝛ ꝓ hoc dispositerūt se ad hoc ꝙ deus exaudiret preces suas ꝛ acceptaret sacrificiū ipsoꝝ: ideo sequēti die potuerūt cōuenienter offerre. ¶Scōm est qz israelite volebāt placare dñm p sacrificium suum: non poterant tamē placare si illa die offerrent: ideo vsq̄ ad sequētē diē nō cōstruxerunt altare nec obtulerūt sacrificiū. ꝓ hoc qz israelite veniebāt tristes ꝛ lugebant nimis: qz videbant vnā tribuz perijsse de israel: ꝛ tamē quādiu aliqs tristis est de aliquo nisi de peccatis suis: nō placat dñm nec placent ei cerimonie ab eo facte. sic dixit Aaron ad Moysen quādo cōbusti sunt duo filij eius a dño: ꝛ Moyses increpuit illum cur nō comedissent hircum q̄ oblatus fuerat ꝓ peccato sed permisit eū cōburi. ꝛ ille ait. oblata est victima ꝓ peccato: mihi autē quid acciderit vides: quō potui comedere: aut placere dño in cerimoniis mēte lugubri Leui. 10. expectauerunt ergo vsq̄ ad sequentem diem cum iam finitus esset luctus: ꝛ tunc poterāt offerre mente hilari: ꝛ placare deū in cerimonijs. ²¶Queretur vlterius quare cōstruxerunt altare ad offerendum sacrificium nunc israelite: cū ipsi haberent altare holocaustorum in sanctuario in quo poterant offerre. ¶Aliquis dicet ꝙ israelite non erāt nunc in loco vbi possent offerre in altari holocaustorum: ideo construxerunt altare. ¶Sed dicendum ꝙ hoc non potest stare qz israelite erant nunc in sylo vbi erat tabernaculum ꝛ totum sanctuarium. vnde dicitur hic ꝙ steterunt coram domino ꝛ. j. in littera. ꝛ etiam precedenti. c. patet ꝙ in sylo erat sanctuarium: ꝛ ibi erat altare holocaustorum in quo poterant offerre holocausta. ¶Responderi potest ꝙ forte israelite volebant nunc offerre tot sacrificia ꝙ non caperentur in altari holocaustorum: ꝛ ob hoc forte fecerunt aliud altare nouum in quo offerrent. Sic enim fuit quādo Salomon obtulit multa sacrificia. nam dicit ꝙ altare non capiebat illa. 3. Reg. 8. Uel forte cum liceret populo hoc facere vt. j. declarabit sequenti questione. voluit nouū altare cōstruere ad maiorem solēnitatem faciendam. ²¶Queretur vlterius quomodo licuit israelitis construere altare ad offerendū in eū sacrificia qz hoc erat valde illicitū. ᵇ Nam Leui. 17. dicit ꝙ siquis offerret sacrificium non ad ostium tabernaculi in altari holocaustoꝝ erat reus sanguinis: sicut si sanguinem effudisset. Item Josue. 22. dicitur ꝙ nefas erat offerre sacrificium in alio altari nisi in illo quod erat ad ostium tabernaculi. ²¶Respōdendum ꝙ licuit israelitis facere altare nouum ad offerendum sacrificium. ¶Pro quo sciendum ꝙ erat datum preceptum de faciendo sacrificiū in vnico loco propter periculum idolatrie: qz erāt assueti israelite ad offerendū sacrificia demonibus obseruādo cerimonias illoꝝ. si aūt glibet posset offerre vbicūq̄ vellet ꝛ secrete vel publice: posset glz obseruare i sacrificādo cerimonias q̄s vellet. ꝛ sic plurimi de israelitis offerrēt sacrificia demonib⁹: ꝛ obseruarēt cerimonias cultus eoꝝ. Jussum ē g̃ ꝙ oēs israelite offerrēt sacrificia i sanctuario ꝛ nō alibi: ꝛ ibi erat locus publicissimus: ꝛ gcūq̄ vellet offerre sacrificiū videret ibi sub gb⁹ cerimonijs offerret: ꝛ nō posset obseruare cerimonias demonū. ꝛ ob hoc ista lex fuit dispēsabilis faciliter in multis de gbus nō erat presumptio ꝙ vellēt facere cerimonias cultus demonū. ꝛ sic fuit de ꝓphetis sicut de Samuele: q in multis locis extra sanctuariū cōstruebat altaria: ꝛ faciebat sacrificia. s. in ramatha ꝛ i maspha 1. Reg. 7. ꝛ in galgala. 1. Reg. 11. ꝛ i bethleem. e. li. c. 16. Sic ēt fuit de helia qui fecit altare in mōte carmelo. 3. Reg. 18. ꝛ Dauid fecit altare in area ornam iebusei. 2. Reg. 24. ꝛ. 1. Parali. 21. sic etiā erat de toto populo congregato: qz nō erat verisimile ꝙ obseruaret cerimonias demonum sacrificando. ꝛ sic faciliter poterat dispensari cum toto populo ꝙ offerret sacrificium extra locum sanctuarij. ꝛ quia nunc populus non redarguitur ꝓ ista immolatione satis credendum est ꝙ non peccauerit. ¶Secūdo mō pōt dici ꝛ melius ꝙ populus nō peccauit nunc cōstruēdo altare qz istud altare cōstructū fuit intra sanctuariū. nam sanctuarium erat in sylo: ꝛ ibi erant nunc israelite: ꝛ intra magnitudinem illius domus in qua erat tabernaculum factum fuit altare ab israelitis: ꝛ sic nō faciebant cōtra legē Leui. 17. ꝛ Deutero. 12. qz offerebant sacrificium in vnico loco quē deus elegerat. ꝛ istud erat ad ostium tabernaculi. ¶Ad id qō dr̄ Josue. 22. dicēdū ꝙ dr̄ dicit ibi ꝙ nefas erat imolari sacrificia in alio loco nisi i altari holocaustoꝝ ad ostiū tabernaculi: tū licitū erat ex dispēsatione in alio altari imolari sicut. s. declaratū est.

¶Uel potest

2. causa.

²Qō. 10. A Qñ ostruxerūt altaꝛ ad offerēdū sacrificiū. Quinsdā rñsio ad qsitū. Impropbatio.

Doc. rñ. ad ōsitū.

*¶Q̄. 11. A Qūo licuit israelitis ostruere altare ad offerēdū in eū sacrificia. ᵇ 1. Rō. i diuersū ²Rñsi. 1 ad q̄sitū. Notādū

B Rñsio. ꝛ ad q̄sitū.

Ad rōnē i diuersū

Quinsdam rñsio ad q̄situm Prima improbatio.

Secunda

Doc. rñsio ad quesitū. 1. causa.

Cōtra eos q nō se disponunt ad sacrificia offerēda.

B

Aliē ad rōnem.

Obo.

L

Rāsio. 1

Rāsio. 2 Qō. 12. A

Rāsio. 1 ad q̄stū.

Rāsio. 2 ad q̄stū.

Rāsi. ad scōm q̄stū de mā

B

¶Uel potest dici q̄ hoc dicit̄ ad significandum q̄ non licebat extra locū sanctuarii. 2 hoc cōuenit littere ibi: q2 illud dr̄ ad p̄bandum q̄ non licuit duabus tribubus 2 dimidie cōstruere altare apud tumulos iordanis ad faciendū sacrificia: 2 tamē nūc erat altare intra sanctuarium ad ostiū tabernaculi: sicut altare qđ fabricauerat Moyses: iō non peccabat offerēdo ibi. ¶Aliquis aūt obijciet qđ. s. dictum est: q̄ Iz nō liceret vni p̄sone cōstruere altare ad sacrificādū licuit tñ multitudini: eo q̄ nō oībi tabat de multitudine an vellet idolatrare sicut de vna p̄sona. nam etiam multitudini non licuit cōstruere altare ad faciendū sacrificia. due namq; tribus 2 dimidia cōstruerūt altare apud tumulos iordanis: 2 q2 reliquę nouē tribus 2 dimidia putabāt q̄ cōstruissent illud ad sacrificādū mouere volebant bellū contra illas quousq; se excusauerūt: dicētes q̄ nō fecerāt altare ad sacrificiū sed in signū vnitatis populi vt patet Josue. 22. 2 etiā ipsa multitudo duaꝝ tribuū 2 dimidie asserit nefas eē facere sacrificium alicubi nisi in altari holocaustoꝝ qđ erat ad ostium tabernaculi. nō ergo liceret multitudinē cōstruere altare ad faciendum sacrificia. ¶Respōderi potest multipliciter. Uno modo q̄ non est simile hic 2 ibi: q2 ibi minor pars populi cōstruit altare. s. due tribus 2 dimidia. Dic aūt totus populus: 2 de qua daz parte populi poterat haberi suspitio de idolatria sed nō de toto populo. ¶Secūdo 2 verius dici pōt q̄ ibi due tribus 2 dimidia cōstruerunt altare extra sanctuarij locum. 2 p̄ hoc significabatur q̄ faciebant altare ad sacrificādum idolis: vel saltem volebant facere alium cultum differentem ab illo qui fiebat in sanctuario: 2 vtrunq; erat inconueniens. Primū namq; erat vera idolatria. Secundum erat cōtra intentionē dei: q2 deus voluit esse vnicū locum sacrificandi vt significaret vnus esse de⁹ cui oēs sacrificabāt. faciendo aūt altaria in pluribus locis: significabat aut significari poterat plures eē deos q̄b⁹ sacrificaret. Nunc aūt populus fecit altare in loco sanctuarij: p̄ qđ nec erat idolatria nec signū pluralitatis deoꝝ: iō istud erat cōueniēs.

¶Queretur vlterius vnde habuerūt israelite q̄ liceret eis facere altare quod nūc fecerūt. Et de qua materia illud fecerunt. ¶Rūdendum q̄ israelite habuerunt sibi licere ex eo qđ habebat Exo. 20. s. altare de terra facietis mihi. ergo aliq̄ habuerat locū ista ler. Sed nō habebat locū in altaribus que fabricarent extra locū sanctuarij: q2 non licebat talia fieri vt p̄batum est precedenti. q. ideo liceret aliquādo fabricari altare intra sanctuarium p̄ter illud quod fecerat Moyses: q2 illud erat de lignis sethim opertū laminis eneis Exo. 27. Istud aūt erat de terra: 2 istud est qđ nūc fabricauerant israelite. ¶Secundo potest dici q̄ fecerunt hoc nunc israelite q2 alia similia facta sciebant. s. faciebant altare ad sacrificādū in eo 2 vt maneret in memoriam p̄terite rei. sic fuit de altari quod fecerunt israelite in introitu in terram chanaan in confirmatione legis. nā factum est altare 2 oblata sunt in eo sacrificia: scriptusq; fuit Deutero. legis in eo 2 manfit ad memoriā vt colligit̄ Deutero. 27. 2 Josue. 8. c. ita nūc israelite vellent facere sacrificia in altari isto: 2 q̄ maneret ad memoriā quomodo pugnassent vndecim tribus cōtra vnā: 2 quid tunc acciderit. ¶Ad scōm dubiū dicendū q̄ istud altare nō poterat cōstrui de lignis ferro aut qualibet alia materia: nisi de terra vel lapidibus. De terra patet Exo. 20. s. altare de terra facietis mihi. poterat etiā fieri de lapidibus: 2 tñ lapides illi nō debebāt eē politi: aut qūolz parati ferro: sed rudes sicut de lapidicina ducebant vt patet ibidē. s. q̄ si altare lapideū feceris mihi non edificabis illud de sectis lapidibus: si. n. leuaueris cultrū tuū sup eū polluet̄. poterat tñ altare calce superinduci ad pulchritudinē 2 firmitatem operis. nam lapides rudes non bene sibi coaptarent̄ nec redderent superficiem planam. cū vero calce linirēt̄ coniungerent̄: 2 redderet̄ supficies plana. 2 sic factum est quando deus iussit edificare altare i mōte bebal in cōfirmatione legis in quo scriberet̄ Deutero. nā erat de lapidib⁹ grandibus 2 impolitis quos ferrū nō tetigerat Deutero. 27. c. † vtroq; istoꝝ modoꝝ poterat fieri nūc altare: sed nō appa ret quo mō illoꝝ. (Altera aūt die diluculo cōsurgētes.) Precedenti die israelite manserant coram dño lugētes: 2 non obtulerant aliqō sacrificiū ꝓpter causas supra assignatas in quadam questione. 2 nunc surrexerunt diluculo vt pararent cito locū in † quo offerrent sacrificia. (Extruxerunt altare). s. faciētes intra † sanctuarium domini altare de nouo p̄ter illud quod fecerat Moyses. 2 istud fuit nunc de terra vel lapidibus. (Et obtulerunt ibi holocausta 2 pacificas victimas). s. populares obtulerunt animalia sacerdotibus: 2 ipsi fecerunt cerimonias sacrificij: quia ad eos pertinebat 2 non ad laicos. 2 sunt ista duo genera sacrificiorum. s. holocausta 2 victime pacifice de quibus dicetur. j. in prima questione. (Et dixerunt. quis non ascendit † in exercitum domini.) Postquā positum fuit quomodo israelite pugnauerunt contra beniamitas: ponitur hic quomodo puniuerunt eos qui non venerunt in auxilium eoꝝ. Et etiam queritur hic remedium p̄o viris superstitibus de beniamin vt darētur eis vxores. 2 dicitur. quis non ascendit. i. quis vir vel qđ populus. Nam pena infligenda erat siue viris siue populis. Nam nunc inflicta fuit pena toti populo viroꝝ iabes galaad: quia omnes peccauerunt. si autem aliqui viri de aliquo populo ire noluissent in bellum alijs euntibus illi occiderentur. 2 vocatur exercitus domini exercitus vndecim tribuum contra viros beniamin sicut. j. declarabitur in quadam questione. (De † vniuersis tribubus israel). s. de vndecim. nam tribus beniamin non intelligitur hic nomine tribuum israel: eo q̄ ceteri israelite pugnauerant nunc contra viros beniamin. Etiam quia iam deleta fuerat illa tribus. Nam non manebat in ea quisquam viuens nisi sexcenti viri: 2 in istis nō erat iam futura aliqua pena: sicut moliebantur nunc facere israelite contra non ascendentes in bellum: sed potius dolebant de destructione istius tribus vt patet in littera. (Iuraui enim se iuramento constrinxerant † cum essent in maspbat interfici eos qui defuissent.) Istud est reditiuum cause. quasi dicat ideo nunc israelite quesierunt an aliquis de seipsis non ascendisset in bellum vt complerent iuramentum: quia iurauerant q̄ quicunq; non veniret ad illud bellum occideretur: 2 quia viderentur rei periurij si nō exequerentur hoc: voluerunt scire quis populus de israel non venisset in istud bellum. 2 dicitur q̄ iuramentum istud factum est in maspbat. s. q2 prima congregatio israelitarum super negocio vxoris leuite fuit in maspbat: 2 ibi ordinauerunt quem modū deberent tenere pugnando contra beniamitas precedenti. c. (Ductiq; penitentia filii israel super fratre suo beniamin). i. vndecim tribus israel doluerunt de fratre suo beniamin. i. de † tota tribu beniamin. viri enim illius tribus erant fratres virorum aliarum tribuum israel. s. q2 omnes descendebant ab eodem capite. s. Jacob. Uel quia omnes illi qui fuerunt capita duodecim tribuum fuerunt duodecim fratres inter se. 2 penitentia ista fuit quia dolebant israelite q̄ perijsset tota tribus beniamin. (Ceperūt dicere. ablata est vna tribus de israel.) Hoc † dixerunt dolendo 2 cōquerendo. s. tribus beniamin deleta est quia non manebant in ea nisi sexcenti viri: 2 nulli paruuli: 2 nulle femine. (Unde vxores accipient). s. isti sexcenti qui remanserunt vnde accipient vxores: quia in tribu beniamin nulla ma † net femina. nos autem omnes iurauimus q̄ nullus eis daret de filiabus suis vxorem: ideo oportet q̄ pereat tota tribus cum nō habeant vnde accipiant vxores ex quibus filios gignant per quos continuetur progenies beniamin. (Omnes enim in cōmune iurauimus non daturos nos bis filias nostras.) Quasi dicat † in tribu sua nulle femine sunt: q2 omnes ceciderunt gladio precedenti. c. 2 nos propter iuramentum non possumus dare: quia omnes in cōmune. i. oēs cōmuniter iurauimus. s. quando erant israelite in maspbat anteqū inciperēt bellū vt p̄z. ē. in l'ra.

¶Queretur quare dixerunt israelite ista verba. s. quis non ascēdit in exercitum dñi de omnibus tribubus israel. ª ¶Respōdēdum q̄ factum est propter duo. ᵇ Primo ad complēdum iuramentum. Nam quando israelite erant in maspbat obligauerāt se iuramēto ad occidendum qui non venirent ad illum exercitum. Si autem nunc vellent dissimulare 2 nō occidere eos qui nō venerunt ad exercitū essent periuri: ideo vt nō peccarēt inquisiuerūt q̄ erāt qui nō ascenderant ad bellū vt occiderentur. ¶Secundū erat q2 israelite volebāt dare vxores filijs beniamin supstitibus qui non habebant vnde vxores acciperent: 2 nō poterāt dare de filiabus suis eo q̄ iurauerāt se nō daturos. Et q2 oēs qui venerant ad istud bellum iurauerant hoc nō poterat aliquis eoꝝ dare de filiabus suis. inquisiuerūt ergo quis esset qui nō venisset ad illud bellum: q2 qui non venerunt non iurauerunt: 2 sic poterant dare filias suas. De primo p̄z q2 dicit hic. quis non ascendit in exercitum domini de vniuersis tribubus israel. 2 subditur. graui enim se iuramento constrinxerant interfici eos q̄ defuissent. q. d. ꝓpter hoc quesitū est qs nō ascēderat q2 iuratū fuerat q̄ occiderent̄ nō ascēdentes. De secūdo patet q2 dr̄ in littera. ducti penitētia filij israel super fratre suo beniamin ceperunt dicere: ablata est vna tribus de israel: vnde vxores accipient: oēs. n. in cōe iurauimus non daturos nos bis filias nr̄as. Et sequitur. idcirco dixerunt: quis est de vniuersis tribubus israel qui non ascendit ad dñm in maspbat.

Qō. 13 A

Quar dixerunt israelite hec vba. s. qs nō ascēdit i exercitū dñi 2c.

ª Rāsio ad q̄stum.

ᵇ 1. causa. 2. causa.

Qō. 14 A Qř isrl'vo cauit hunc exercitū cōgregatū ɔ filios beniamin exercitū oñi. ℣ Rñsio ad quesitum. *1. causa. 2. causa. 3. causa.

¶ Queretur vlterius quare israelite vocauerūt istum exercitum congregatum cōtra filios beniamin exercitum oñi. ℣ ¶ Respōderi pōt q̄ hoc fiebat ꝑpter multa. *Primo q̄ israelite pertinebant ad deum specialius q̄ cetere gentes: vnde vocantur peculiū dei vt patet Exo. 19. & Deutero. 7. s. si audieritis vocē meā: mea est oīs terra: & vos eritis mihi in peculium de cunctis populis. & ob hoc quelibet congregatio israelitaꝝ vocabatur multitudo dei: vel multitudo sanctoꝝ: sicut dixit chore ad Moysen & Aaron. sufficiat vobis q̄ oīs multitudo sanctoꝝ est: & in ipsis est deus: cur eleuamini super populum oñi. Nume. 16. & ob hoc exercitus israelitarum vocari debebat exercitus dei. Sic patet primo Reg. 17. cū dixit Dauid. quis est iste philisteus incircuncisus: qui exprobrauit agminibus dei viuētis hodie. i. exercitui cōgregato. ¶ Secūdum erat q̄ iste exercitus fuerat congregatus zelo dei. s. ad exequendū id quod deo placebat. s. vt vindicaretur peccatū factum a viris gabaa: & quādo aliqd fit zelo dei dicit illud eē dei: & multitudo agens vocabitur multitudo dei. sic dixit xp̄s Matbei. 18. quando fuerint duo vel tres cōgregati in nomine meo: in medio eorum sum. ¶ Tertium erat q̄ ista multitudo dirigebatur a deo: & faciebat preceptum dei expressum ei. Nam quando cōgregatus fuit iste exercitus consuluerunt dñm in sylo an deberent pugnare cōtra beniamin: & dixit q̄ pugnarent. & tertia vice dedit eis modum qualiter pugnarent & caperent viros beniamin per insidias precedenti. c.

Qō. 15 A Cur isrlite licite potuerunt iurare q̄ occiderēt oēs nō ascēdētes ad ꝫ bellum. Ratio. Rñsio ad q̄ situm. Notandū.

¶ Queretur vlterius cur israelite licite potuerunt iurare q̄ occiderent oēs nō ascendentes ad istud bellum. nam quando aliqs iurat facere qō de facto vel de iure facere nō potest: & scit se facere nō posse peccat: q̄ iurat in vanū. Et quod amplius est voluntarie periturus est: vt si quis iuret q̄ occidet alterum: vel q̄ nunq̄ eum diliget: q̄ ista sunt cōtra charitatē: ideo siue in iurādo siue in faciēdo illicita sunt. Ita dicet aliqs fuisse hic. s. q̄ iurabāt israelite facere malum. s. occidere proximos suos. ¶ Respondēdum est q̄ israelite licite hoc iurauerunt. Ad hoc tñ cōsiderandum q̄ non poterant isti licite iurare nisi id quod iurabant licitum esset: q̄ iurans aut vouens quod scit illicitum esse peccat. Ad hoc autem q̄ istud esset licitum requirebantur duo. Primum erat q̄ ipsum in se iustum esset. Secūdum erat q̄ haberent israelite auctoritatem ad faciendum hoc. Nam dato q̄ aliquis sit fur vel homicida non licet cuiq̄ occidere eum: sed soli iudici: & sicut peccat qui sine causa occidit quemquam ita peccat qui sine auctoritate iudiciaria occidit aliquē nisi in casibus a lege ꝓmissis. & tunc nō agit sine auctoritate. Utrunq̄ autem erat nunc. De primo patet: q̄ iustum erat q̄ occiderentur omnes qui non conuenirent ad illud bellum. omnes autē israelite tenebantur ad executionem legis dei quantum poterant. Et q̄ nunc totus populus vocatus fuerat ad vindictam istius criminis maximi: quod si non vindicaretur deus forte irasceretur cōtra totū israel: sicut dicitur in similibus Leui. 20. qui non veniret contemneret vocationem totius populi: & quantum in se erat faciebat cōtra statum totius populi: q̄ si sic omnes facerēt non vindicaretur delictum: & deus requireret tunc de manu totius populi qui negligens fuit: & disperderet eum. sed omnes tenentur seruare vtilitatē & salutem publicam: ideo non venientes cum manifeste agerent cōtra salutē publicam mortem merebant. Secundo patet q̄ quicunq̄ non obedit iudici imperanti superbiens mortem meretur vt patet Deutero. 17. s. qui non obedierit sacerdotis imperio & iudicis qui illo tempore fuerit morte moriatur. Sed totus populus vocās hic ad bellum erat nunc iudex vt. j. declarabitur immediate. ergo cōtumaces inueniendo per superbiam poterant iuste occidi. Secūdum erat auctoritas vt licite fieret. s. q̄ populus iurans hoc haberet auctoritatem iudiciariam. ¶ Et dicendum q̄ populus habebat nunc locum iudicis q̄ necesse erat dari aliquam iurisditionem inter israelitas cum esset magna multitudo: quia alis esset quedam de ordinatio: cum non posset alicui distribui iustitia: nō erat nunc ista tamen iurisditio penes aliquā personā singularē: ideo erat penes totam multitudinem. patet hoc q̄ in fine littere dicitur. In diebus illis nō erat rex in israel: sed vnusquisq̄ quod rectū sibi videbatur: hoc faciebat. Etiam patet hoc ex exercitio iurisditionis: q̄ multitudo ordinabat oīa que fieri deberent tam in bello isto q̄ postea pro reparatione tribus beniamin deperdite vt patet hic & precedēti. c. poterat ergo multitudo licite occidere quemcunq̄ non ascendētem ad istud bellū. illud tamen qō licet alicui facere absolute licet ei iurare vel vouere facere. ponitur autem iuramentum vel votum ad quandam cōfirmationē effectus. s. q̄ non licet alicui resilire a re iurata vel quā voto promisit. quod tamen licet in illis que sine voto & iuramento a nobis cogitant. licuit ergo israelitis facere istud iuramētū imo fuit virtuosum hoc iurare: vt opus bonū qō intendebāt firmi⁹ esset: cum tñ seruare iuramētū in casibus cōuenientibus: & nō extenderent ad oēm euentū. sicut fuit de iuramēto de nō dando de filiab⁹ suis vxores filijs beniamin. Nā nūc ꝓpter casum incidentē nō erat tenendū iuramētum: israelite tamē tenuerunt illud quātū ipsi putauerunt vt p̄z in littera & declaratū est. s. in quadam qōne.

Qō. 16. A Qūo dr ꝺ q̄ isrlīte ducti fuerūt penitētia sup fratre suo beniamin. Rñsi. ad quesitū.

¶ Queretur vlterius qūo dr hic q̄ israelite ducti fuerunt penitētia sup fratre suo beniamin. Nam dolor nunq̄ est nisi de malo: vel de eis q̄ nobis nolētibus accidunt si ue bona siue mala sint. nō erat aūt hic aliquid istoꝝ: q̄ non erat malū q̄ israelite pugnauissent cōtra beniamitas: & deleuissent eos. q̄ ex dei cōsilio vel ꝑcepto hoc egerant vt p̄z precedenti. c. Etiā q̄ bono zelo fecerāt. s. ad puniēdū delinquētes. Etiā nō accidebat ista destructio beniamitaꝝ ɔ volūtatē israelitaꝝ: sed potius eis laboratib⁹ vt hoc fieret. nā tria bella fecerūt pp hoc vt p̄z ꝑcedēti. c. ¶ Rñdēdū q̄ israelite dolebāt ō destructione beniamitaꝝ. nō qdē pigebat eos q̄ occiderāt beniamitas: q̄ istud bonū erat: & ipsi desiderauerūt illud. sed dolebāt ꝓ defectu illoꝝ q̄ p mortē ipsoꝝ deficiebat vna trib⁹ in israel: & erat istud voluntariū mixtū ex volūtario & inuolūtario: sicut ponit exēplū. 3. Ethi. de ꝓiciēte merces in mare i cuius ptāte ē applicare ptes organicas ad ꝓiciēdū in mare merces. & tñ nō est simplr volūtariū q̄ iste luget & tristat q̄ illas ꝓiecit: magis tñ eligit illas ꝓicere: q̄ q̄ nauis pereat. Sic aūt est q̄ iudex volens augeri & ꝓsperari rēpublicā occidit multos de illa pp crimina & legū obseruationē: q̄ ille quodāmō vult inq̄tū vult delinquētes viuere: & quodāmō nō vult sed tristat: inq̄tū dolet q̄ p mortē istoꝝ minor efficiat respublica. ¶ Aliqs aūt forte dicet q̄ q̄ israelite occidebāt beniamitas erāt passionati: iō gaudebāt occidēdo eos: cū vero occidissent illos cessauit iracundia: q̄ facta erat retributio pene vt ait Aristo. 4. ethi. c. de mānsuetudine. & tūc ceperūt cogitare qō rectū erat: & doluerūt de morte beniamitarum.

Cuinsdā rñsio ad quesitū.

¶ Sed istud nō stat q̄ istud ꝯuenit i operātib⁹ ꝓ passionē aliqō malū: & tñ israelite nūc nō fecerūt aliqō malū nec fecerūt ex passiōe: sed pp virtutē. s. vt puniret tātū nefas q̄tū nūq̄ fuerat in israel vt p̄z ꝑcedēti. c.

Impro-batio.

Qō. 17. A Qūo dixerūt nūc israelite ablata est vna trib⁹ de israel. ℣ Rñsi. 1 ad q̄situ. ℣ Rñsi. 2 ad q̄situ.

¶ Queret vlteri⁹ qūo dixerūt nūc israelite ablata est vna trib⁹: q̄ nō erat ablata. nā manebāt ad huc sercēti viri in gb⁹ cōseruabat trib⁹ beniamin & poterat ꝓpetuari p eos ꝓpagationē. ℣ ¶ Rñderi pōt dupl'r. Uno mō q̄ istud dicebat dolēdo & cōquerēdo. & cōditio lugētiū ē q̄ semp maiora mala q̄ fint dicant vigēte tristicia: & q̄ isti nimis detristabant de tāta desolatione trib⁹ beniamin: q̄q̄ nō eēt penitus ablata dicebāt q̄ erat ablata. manebat tñ pars q̄dā eius. s. sercēti viri. ℣ ¶ Scdo mō pōt dici & melius q̄ isti dixerūt ablata ē vna tribus de israel. s. nō iure sed in spe: q̄ lz nōdū esset ablata tñ in breui erat q̄ auferret. Nā superant adhuc sercēti viri: q̄ tñ isti nō habebāt aliquas mulieres ex gbus gignerēt filios in gb⁹ cōtinuaret succession: neče erat q̄ i breui moriētib⁹ oīb⁹ ipsis nō maneret quicq̄ de tribu beniamin. Q̄ aūt nō haberent vxores p̄z: q̄ de tribu sua nulla erat femina supstes. oēs gppe gladio cōciderāt. de alijs aūt tribub⁹ nullā accipere poterāt q̄ oēs iurauerant se nō daturos eis filias suas in vxores: iō neče erat semē suū perire. & hoc est vere qō ipsi itēdebāt q̄ dicebāt hoc. Et p̄z hoc q̄ q̄ dixerūt. ablata est vna tribus de israel. sub iunxerūt. vnde vxores accipiēt. s. isti q̄ manserunt de beniamin. q. d. q̄ nō est vtī accipiāt vxores ad cōtinuādum ꝓgeniem: necesse est q̄ auferatur tribus beniamin.

Aduertit effectū cōfirmationē ponitur votum.

¶ An viri beniamin possent accipere vxores de gētilitate si nō possent habere vxores de israelitis. Questio. 18.

A Rñsi. ad quesitū. Si isrlite acciperēt vxores ō gētilibus erat duplex periculum. Primū. Secūdū.

Queretur vlterius dato q̄ isti vir i beniamin nō possent ꝫe vxores de filiabus israel an possent illas accipere de gētilitate ¶ Rñdēdū q̄ si aliquo mō isti possent accipere vxores de israelitis nō liceret eis accipe ō gētilitate: eo q̄ maior distātia est inter iudeos & gentiles: q̄q̄ inter iudeos vnius tribus ad iudeos alterius tribus. Etiam q̄ si iudei de vna tribu acciperent vxores de alia tribu non erat periculū aliquod: & tamē si israelite acciperent vxores de gentilib⁹ erat periculum duplex. Primū erat q̄ proles inde genita efficeretur idolatra: quia in parua etate eruditetur a matre que esset assueta idolis: & tales mores induerent paruuli. Secundum erat q̄ viri propter amorem feminarum allicerentur ad colendum deos quos ipse colebāt. Sicut factum est de Salomone cuius cor peruerterunt alienigene mulieres vt coleret idola vt patet. 3. Reg. 11. & ista fuit causa prohibitionis matrimonij inter hebreos

ter hebreos ⁊ gentiles Exo.34.et Deute.7.c.inter hebreos autem si viri acciperēt feminas de alijs tribubus nō erat aliquod periculum spirituale:sed solum temporale:qz transirent possessiones de tribu in tribum:⁊ non maneret certa distinctio familiarum ⁊ tribuum:sicut deus eam fecerat.⁊ ista fuit causa vetandi matrimonia in diuersis tribubus Nume.36. Istud autē periculum minus est q̄ spirituale quodcunq;: ideo potius tolerādum erat:⁊ ideo si dato isto casu q̄ non possent beniamite accipere vxores nisi de alijs tribubus vel de gentilitate:potius acciperent de alijs tribubus vxores:⁊ lex non obstaret in hoc:quia lex non tenet in casu necessitatis: quādo obseruata lege periret politia vel magna pars eius:cum non sit politia propter legem sed lex propter politiam vt declaratum est supra in quadā questione. ¶Sed dato q̄ nulle femine essent quas acciperent isti beniamite de alijs tribubus est dubium an liceret accipere vxores de gentilitate. ¶Et tunc dicēdum q̄ in aliquo casu licebat libere accipi vxores de gentilitate:sicut erat quādo israelite pugnabant contra aliquā gentem que nō esset de chananeis: et capiebant mulieres captiuas poterant accipere quas vellent in vxores Deutero.21. Pro hoc autē cōsiderandum: q̄ aut ille gētes de quibus israelite accipere volebant vxores erant de chananeis:aut nō. Si non erant de chananeis: aut conuertebantur ille mulieres ad iudaismum:aut nequaquā patiebantur cōuerti:sed volebant manere in ritu demonum. ¶Si primo modo licebat cuicunq; iudeo accipere vxorem de gentilitate etiam si posset accipere de filiabus israel.⁊ sic intelligitur Deutero.21. Nam ibi femina captiua faciebat prius quasdam cerimonias q̄ vir hebreus cognosceret illam.Si autē nolebat conuerti sed manebat in ritu gentilico:aut erat vir iudeus in necessitate.ſ.q̄ nō poterat accipere aliquam de filiabus israel: aut non erat in necessitate. ¶Si primo modo poterat licite accipere vxorē de gētilitate. sic fuit de duobus filijs elimelech ⁊ noemi.ſ.maalon ⁊ chelion. Nam cum peregrinarētur in terra moab propter famem que vigebat terram israel per decem annos acceperunt duas vxores.ſ.ruth ⁊ orpham.⁊ ille manebāt adhuc in ritu gētilitatis:⁊ semper fuerunt in eo quandiu manserunt cum viris suis. quod patet Ruth.1.nam mortuo elimelech viro noemi ⁊ duobus filijs eius.ſ.maalon ⁊ chelion redire volebat noemi in terrā israel:⁊ due nurus ire volebāt cū noemi: tandē reuersa est orpha:⁊ cum ruth nollet dimittere noemi:dixit ad eam noemi.ecce reuersa est cognata tua ad populū suū: ⁊ ad deos suos. non tamē vocarētur dij illius nisi maneret adhuc in cultu illoꝝ. De ruth patet q̄ vsq; huc coluisset idola: qz noemi dicebat ad eam reuertere tu cum ea.Si tamen ruth suscepisset iam cultum dei veri:non hortaretur noemi illam q̄ reuerteretur cū orpha ad deos suos:sed duceret eam secum in terram israel ne desereret cultum dei quem semel inchoauerat. ergo nondum deseruerat idola. ¶Itē p3 qz cū noemi aduersaretur ipsi ruth vt rediret ad terrā suā dixit ruth.populus tu⁹ populus meus:⁊ deus tuus deus meus:que te morietem terra susceperit in ea moriar .i.populus tuus erit populus meus:⁊ deus tuus erit de⁹ meus. ⁊ tamen si iam ruth suscepisset cultum dei nō diceret hoc: quia iste erat modus promittendi q̄ omnia essent communia ruth ⁊ noemi.ſ.deus:populus:⁊ terra habitationis.erant autē iste mulieres in ritu gentilico quandiu manserunt cū viris suis:⁊ tamē illi non redarguuntur q̄ illas susceperint manentes in ritu illo: qz nō poterāt accipere alias pro tūc cū essent extra terrā israel. ergo a fortiori liceret istis beniamitis accipere vxores de gentilitate etiam manentes in ritu gentilico:⁊ si possent eas conuertere ad ritum iudaicum cōuerterent.sin aūt licite viuerent cum eis.maior necessitas erat in eis q̄ in filijs noemi: qz illi ly non possent pro tunc accipere vxores de israelitis in terra in qua erant:poterant tamē venire in terrā israel ⁊ accipere ibi quascunq;.isti autem nō poterant accipere aliquas ex casu dato etiā si expectarēt multo tēpore:ideo magis licitum erat istis accipere vxores de gentilitate etiam si manerēt in ritu illo. ¶Si aūt iste mulieres essent de chananeis dicendum q̄ erat maior difficultas:qz deus vetuerat cōmunicationem israelitarum cū chananeis magis q̄ cū alijs gētibus Exo.34.⁊ Nume.33.⁊ Judi. 2.⁊ iusserat q̄ omnes occiderentur gladio tam viri q̄ femine: magni ⁊ paruli:quod nō iusserat de alijs gētibus Deute.20.c. Et ideo dicendum q̄ si inuenirentur femine de alijs gētibus nō licebat accipi de chananeis. Si tamē daretur casus in quo non possent isti accipere vxores de alijs gentibus liceret accipi vxores de chananeis:⁊ hoc siue possent cōuertere illas ad ritum iudaicum:siue non. Et patet hoc:qz ista lex prohibens matrimonium israelitarum ⁊ chananeoꝝ non erat naturalis inducens fm se peccatum:ita q̄ in nullo casu liceret contra eā agi.sicut est in lege de non adulterando:⁊ de non dicendo falsum testimonium.dato ergo casu necessitatis dispensaretur in ista lege: vel ipsa non obligaret.Sicut est de furando:quia vetitum est furari:⁊ furtum procedit presuppositā distinctione dominiorum. sed in casu necessitatis non est distinctio dominij: sed omnia sunt cōmunia.ideo tunc non tenet illa lex. ¶Item patet qz ista lex erat dispensabilis:⁊ aliquando in ea dispensatum est sicut in raab hiericontina que erat chananea:⁊ tamen accepta fuit in vxorem a Salmon principe tribus iuda filio Naason qui fuit princeps tribus iuda in deserto in exitu israel de egypto Nume.1.et.2.et.7.de hoc patet Matthei.1.⁊ colligitur Josue.6. ideo cum hic esset maxima necessitas liceret istis beniamitis accipere vxores de quibuscunq; gentibus.

¶Idcirco dixerunt. Quis est de vniuersis tribubus israel qui non ascendit ad dominum in maspha? Et ecce inuenti sunt habitatores iabis galaad in illo exercitu non fuisse. Eo quoq; tēpore cuz essent in silo nullus ex eis ibi repertus est. Miserunt itaq;.x.milia virros robustissimos:⁊ preceperunt eis. Ite⁊ percutite habitatores iabis galaad i ore gladij:tam vxores q̄ paruulos eorum. Et hoc erit quod obseruare debebitis. Omne genus masculini ⁊ mulieres que cognouerunt viros interficite:✝virgines autez reseruate. Inuenteq; sunt de iabis galaad q̄dringente virgines q̄ nescierūt viri thoꝝ:⁊ adduxerūt eas ad castra in silo in terram chanaan.

Nu.31.c.

Als✝virgines reseruate supest

Idcirco dixerunt. Di ponitur secundum huius c.in quo ponitur filijs beniamin de vxoribus facta prouisio:qz per modos duos qui.j.in litera habent date fuerūt eis sercēte vxores. Et diuidit i duo:qz primo ponit virorꝝ iabes galaad occisio. Scōo ipsis filijs beniamin de filiab⁹ iabesenoꝝ facta ꝓuisio.ibi.(Miserūtq;.) Circa primū dz.(Idcirco dixerūt.qs est de vniuersis tribub⁹ israelis q nō ascēderit ad dñm i maspbat).ſ.qz volebāt ꝓuidere beniamitis de vxorib⁹:⁊ nō poterāt dare de filiab⁹ suis:eo q̄ oēs iurauerūt in maspbat nō daturos de filiab⁹ suis vxores filijs beniamin:ideo dixerūt.qs nō ascēdit ad dñm in maspbat.q.d.illi q ibi nō fuerūt non iurauerunt: ideo poterant dare de filiabus suis.⁊ in maspbat dz qz ibi fuit primū cōgregatio quā fecerunt israelite ad hoc q̄ pugnarent cōtra viros gabaa p̄cedēti.c.(Et ecce inuēti sunt habitatores iabes galaad i illo exercitu nō fuisse.) Est iabes galaad q̄dā ciuitas in terra duaꝝ tribuū ⁊ dimidie ad orientē iordanis i sorte gad de q̄ magis dicet.j.in.2.qōne de sequentib⁹.⁊ habitatores illius noluerūt venire ad istū exercitū:⁊ sciebat est q̄ illi nō veniss̄ent p ordinationē exercitus: qz erat dispositus exercitus sub certis ducibus:⁊ quilibet sciebat quot viros subordinatos sibi habebat ⁊ de qua illi erant regione:⁊ inuentū est q̄ sub nullo duce belli fuissent iabeseni:nec ēt fuerūt de illis q cōportabāt nēcia exercitui. Nā eligebāt decē viri de cētū:⁊ cētū de mille:⁊ mille de decē milib⁹ ex oib⁹ tribub⁹ israeli taꝝ:⁊ isti cōportabāt nēcia exercitui vt p3 p̄cedēti.c. (Eo quoq; tēpore cū essent in silo nullus eoꝝ ibi repertus est).i.nō solū nō venerāt a principio ad iurādū in maspbat: sed etiā nullus eoꝝ erat nūc in silo quādo ista dicebant.⁊ istud ponit tanq; ꝓbatio ad sciendum q̄ viri iabes non fuerunt in isto exercitu:quia omnes qui conuenerunt in maspbat ad iurandum vel fuerunt in tribus bellis que fecerunt israelite contra beniamitas: vel erant de comportantibus necessaria exercitui:⁊ omnes isti finito bello cōuenerūt in maspbat coram dño vbi oēs nunc erant cogitando q̄ nō periret tribus beniamin.⁊ tamē non fuit ibi repertus aliquis de viris iabes:ideo apparebat q̄ ipsi non venerant in maspbat cum ceteris israelitis. (Miserūt itaq; decem milia viros robustissimos.) Videns totus populus israel q̄ viri iabes peccassent contra iuramentum eorum agendo non veniendo.ſ.in exercitu condemnauerunt eos morti: ⁊ elegerunt de tota multitudine que tunc erat in silo decem milia virorum

Ponit filijs beniamin ō vroribus facta ꝓuisio.

Poterāt israelite accipe vxores de gētilitate in aliq̄ casu

In aliq̄ casu israelite poterāt ducere vxores ō chananeis.

† qui irent ad occidendum iabesenos. (Et preceperunt eis. ite ⁊ percutite habitatores iabes galaad.) Dederunt eis formā qualiter agerent: ⁊ non putauerunt esse difficultatem in executione: qz non erat magna ciuitas iabes vt posset resistere istis decem
† milibus virorum. (In ore gladij). i. oēs occidite gladio nō dātes eis aliud genus mortis. s. nō cremetis eos: nec suspendatis: aut faciatis alium modum pene. ⁊ tm̄ nomine gladij intelligunt oia arma offensiua. Nā poterāt occidere eos lapidibus vel baculis aut sicut accideret: vtpote lanceis: ⁊ sagittis: ⁊ iaculis: quia nō erāt in potestate istoꝝ qꝫ oēs occiderēt gladio: sed sicut occurreret eis. (Tam vxores q̄ꝫ paruulos eoꝝ). i. nō solum occidatis
† viros bellatores qui habitant in vrbe: sed etiā vxores eorum ⁊
† paruulos filios. (Et hoc erit qō obseruare debetis.) Quia iste
† modus puniēdi nō erat vsitatus expresserunt illū israelite istis
† decem milibus virorum. (Omne generis masculini ⁊ mulieres que cognouerunt viros interficite.) Jubebāt occidi oēs masculos cuiuscz etatis. s. qz isti nō proficiebant ad intentionem suā. s.
6 vt darent vxores beniamitis. mulieres etiā a viro cognitas miserunt occidi: qz ille nō erāt tradēde in vxores beniamitis: sed
† virgines. (Virgines autez reseruate). s. vt dentur in vxores filijs beniamin: qz ista erat intentio principalis israelitarꝫ quādo
† faciebāt hoc. s. prouidere beniamitis de vxoribus. (Inuenteqꝫ sunt de iabes galaad quadringēte virgines.) De modo quo inueniebaf que mulieres erant virgines ⁊ que corrupte declarabitur. j. in quadam questione. (Que nescierāt viri thorꝝ). s. que
† nōdum fuerāt cōiugate viris nec ab aliquo cognite. (Et adduxerunt eas ad castra in sylo.) Quia iusserant israelite qꝫ reseruarentur virgines seruauerunt istas quadringentas: ⁊ duxerāt eas in sylo vbi erant castra. i. vbi erat nūc totus israel cōgregatus in sanctuario domini. ⁊ vocantur castra cōgregationes bel
† lice. (In terra chanaan). i. sylo est in terra chanaan. ⁊ non ponitur istud hic ex superabundātia sed ad differētiā iabes galaad: qz lz terra chanaan esset terra ꝓmissa iudeis: tm̄ aliquā partem terre tenebant iudei: q̄ nō erat de terra chanaan. quod patet qz
v Qō. terminus orientalis terre chanaan erat iordanis Nume. 34. vbi ponuntur oēs termini terre chanaan. terra tamē duaꝝ tribum ⁊ dimidie erat vltra iordanē ad orientē eius: ⁊ ibi erat iabes galaad. s. in galaad: ideo virgines ille ducebantur de extra terram chanaan in terrā chanaan. s. in sylo que est in terra chanaan ⁊ erat in sorte beniamin (vt aliqui putant) ⁊ alij in sorte ioseph. de quo. j. dicetur in quadam qōne. v Queretur quo modo dicitur in littera qꝫ israelite ascenderunt ad dom̄ in maspbat. Nam non videretur ibi fuisse coram domino sed in sylo. Aliquis dicet qꝫ erat in maspbat templum: siue tabernaculum domini quod fecerat Moyses: ⁊ quādocunqꝫ aliqui erāt in sanctuario vel in loco sanctuarij dicebantur esse coraꝫ dño: eo qꝫ deus specialiter erat in sanctuario potius q̄ꝫ in alijs locis. Sed dicēdū qꝫ hoc nō stat: qz sanctuariū nūc erat in sylo vt patet precedēti. c. nā dicitur qꝫ venerunt israelite in domū dñi in sylo ⁊ cōsulerunt dñm. Etiam dicitur. eo tēpore erat ibi arca federis dñi: ⁊ phinees filius eleazari filij Aaron prepositus domus. non ergo erat in maspbat. Aliquis dicet qꝫ lz nūc nō eēt sanctuariū dñi in sylo fuerat tēpore preterito: ⁊ manebat semp locus venerabilis tanq̄ adhuc esset pñtia dei spāliter: Sed istud dicēdū qꝫ nō stat: qz etiā nō fuerat aliquādo ante hoc sanctuariū in maspbat. Nam sanctuariū a principio portabaf cuz israelitis in via: ⁊ mouebaf de loco ad locū dū ipsi nōdū haberent quietem. cū autem subiecta magna parte terre chananeoꝝ israelitis deus dedisset eis quietem quādā tēpore iosue: voluerunt ponere sanctuariū in vno loco vt firum maneret ⁊ posuerunt illud in sylo Josue. 18. ⁊ sic ille fuit primus locus in quo positus est ⁊ non potuit poni in maspbat. manfit autē in loco illo vsq̄ ad mortē beli summi sacerdotis quando capta est arca a philistinis. Nā tūc sanctuariū erat in sylo vt patet. 1. Reg. 1. et. 2. et. 4. ⁊ postea non legitur fuisse ibi: sed paulo post tempore Saulis regis legitur qꝫ esset in vrbe nobe. 1. Reg 21. c. Dicē dum ergo qꝫ dupliciter pōt intelligi qꝫ israelite ascenderint ad dom̄ in maspbat. Primo modo qz quādocunqꝫ cōgregantur aliqui ad faciēdū aliqō qō pertineat ad honorē dei: dicunf eē coraꝫ dño. Sic. n. dixit xp̄s Matthei. 18. vbicunqꝫ fuerint duo vel tres congregati in nomine meo in medio eorum ego sum. ⁊ tamen israelite conueniebant nunc ad vindicādum nefas qō acciderat propter reuerentiam dei: ideo dicebantur esse coram domino. ⁊ iste modus loquendi est frequentatus in sacra scriptura. sic dicitur primo Reg. 23. qꝫ Dauid ⁊ Jonathas filius Saulis steterunt coram domino: ⁊ tamen ambo erant ibi in syl-

uis vbi non erat templum nec locus aliquis in quo deus diceretur specialiter esse: sed quia iurabant ⁊ conueniebant aliqua inter se inuocato nomine domini: dicebantur esse coram domino tanquam haberent deum presentem in testem: sicut dixerūt ambo primo Reg. 20. Secūdo modo potest intelligi qꝫ erāt coram domino. s. quia Maspbat erat locus in quo deus specialiter erat. Nam lz non esset ibi templum nec vnquā fuisset: erat tamē locus magne deuotionis in terra israel. Pro quo sciendum qꝫ lz in terra israel vnicus esset locus sanctuarij: tamen in multis locis erant synagoge iudeorum in quibus conueniebant ad audiendam doctrinam legis ⁊ ad orādum vt patet Luce. 4. vbi dicitur qꝫ cōsuetudo Christi erat introire in synagogas diebus sabbatorum: ⁊ cum esset in nazareth introiuit in synagogā: ⁊ traditus ē ei liber Esaie ad legendū. ad istas synagogas conueniebant israelite diebus sabbatorum: ⁊ audiebant verbum dei: ⁊ legem: ⁊ orabant vt colligitur. ibidem ⁊ patet etiam Actu. 13. vbi paulus quodam sabbato introiuit in synagogam: ⁊ predicauit: ⁊ rogatus est a iudeis vt etiā sequenti sabbato predicaret. ex quo patet qꝫ singulis sabbatis ad hoc conueniebant. de hoc declaratum est latissime. 4. Reg. 4. c. in quadam questione. ⁊ de istis synagogis quedam erant maioris deuotionis q̄ꝫ alie: sicut est nunc de ecclesijs nostris. ⁊ ita erat de maspbat qui erat locus maioris deuotionis q̄ꝫ alie synagoge: ⁊ erat locus orationis in toto israel. ⁊ hoc fuit a principio. nam nunc cum esset tabernaculum in sylo erat locus deuotionis in maspbat: ⁊ etiam tempore Samuelis prophete: post hec fuit deuotio in maspbat: ideo erat vnus de tribus locis in quibus Samuel iudicabat israel quolibet anno. ⁊ ibi sacrificabat sepe. Nam ibi fuit sacrificium factum: ⁊ congregatus fuit totus israel quando superuenerunt philistini ⁊ intonuit super eos dominus fragore magno de celo: ⁊ fugati sunt a facie israelitarum primo Reg. 7. ⁊ ibi etiam congregatus est totus israel ad eligendum primum regem quando electus est saul. eodem libro c. 10. ⁊ ideo quando homines erant in loco illo dicebantur esse coram deo propter specialem deuotionem illius loci: ⁊ sic credebant deum specialiter respicere orationes israelitarum in illo loco q̄ꝫ in alijs. ⁊ ob hoc nunc congregati fuerunt prima vice in maspbat: ⁊ ibi factum est iuramentum. *Queretur vlterius que ciuitas erat iabes galaad cuius habitatores nunc occisi fuerunt. Respondendum qꝫ ista fuit vna ciuitas in terra duarum trribuum ⁊ dimidie ad orientalem partem iordanis ⁊ extra terminos terre chanaan. erat autem nomen eius iabes. Sed vocatur iabes galaad quia erat in terra galaad. Est enim galaad nomen cuiusdam montis ad orientem iordanis: qui sic vocatus est a Jacob. Nam cum fugeret Jacob a laban socero suo inuenit eum in monte illo post septem dies: ⁊ fecerunt pacta inter se ibi. ⁊ quia in testimonium illorum que promittebāt posuerunt ibi quendam cumulum lapidum: vocatus est mons galaad quod hebraice interpretatur aceruus testimonij vel cumulus testis Gene. 31. c. Terra autem in circuitu montis illius vocatur terra galaad: ⁊ fuit data medietas illius terre in sortem tribui ruben ⁊ gad: ⁊ alia medietas fuit data dimidie tribui Manasse. De iabes in qua parte istarum fuerit non apparet. De ista ciuitate fuit Helias prophetа vt patet. 3. Reg. 17. Contra istam ciuitatem pugnauit Naas rex amonitarum multo tempore post hoc volens eam accipere in principio regni saulis: ⁊ volebat eruere oculos dextros habitatorum vrbis: ⁊ petitis inducijs miserūt ad saulem: qui congregato exercitu pugnauit contra amonitas: ⁊ disperfit eos ita vt non manerent duo pariter primo Reg. 11. deinde mortuo saule cum philistini suspendissent cadauer eius ⁊ filiorum suorum de muro vrbis bethsan: surrexerunt viri fortissimi iabes per noctem: ⁊ introeuntes in terram philistinorum tulerunt cadauera de muro bethsan: ⁊ portantes in iabes sepelierunt ea in nemore iabes: ⁊ ieiunauerunt septem diebus in dolorem mortis Saulis primo Reg. vltimo ⁊ primo Paralipo. 10. hoc fecerunt iabeseni referentes gratiam sauli quia liberauerat eos de manu amonitarum. ⁊ quia in hoc fuerant viri laudabiles Dauid misit eis ad regratiandum dicens: qꝫ lz mortuus esset saul dominus eorum: ipse faceret misericordiam cum eis: ⁊ retribueret quod posset vt patet secundo Reg. 2. c. quis autem fuerit exitus istius ciuitatis quāquam nunc destructa fuerit: declarabitur infra in quadam questione. v Queretur vlterius an peccauerunt israelite iubendo qꝫ occiderentur viri iabes galaad. Respondendum qꝫ israelite non solum non putabant peccare occidendo iabesenos: immo potius putabant qꝫ peccabāt si

non

Qō. 19. A Quō dr in hra qꝫ israelite ascēderūt ad dñm i maspbat. Cui usdam rñ. ad qstū

1. Improbatio. Secunda

Cuiusdam alia rñsio ad quesitū. Improbatio.

Sāctuariū māsit i sylo vsq̄ ad mōtem beli. Doc. rñsio ad quesitū. 1. mō.

B

2. mō.

Notādū

In mltis locis erat synagoga iudeorū lz eēt vn⁹ loc⁹ sāctuarij

L

*Qō. 20. A Que ciuitas erat iabes galaad cui⁹ habitatores nūc occisi fuerūt. Rñsi. ad qstū. Galaad qd sit ⁊ vñ dicaf

2 Qō. 21. A Anpeccarūt israelite iubēdo qꝫ occiderētur viri iabes galaad. Rñsi. ad quesitū.

non occiderent illos:qz iurauerant occidere omnes qui non ve
nissent ad bellum:z tamẽ nõ venerãt iabeseni.z in hoc verum
credebant quia israelite poterant imponere istam penam: z ba
bebãt iustam causam ad ponẽdam eam:z etiam iurisditionem.
Nam sicut declaratum est supra in quadam questione nõ erat
aliquis rex:aut iudex in israel quãdo istud factum est qui circa
hoc posset prouidere: ideo iurisditio summa erat penes multi
tudinem:z ipsa poterat ponere istaz penam:sicut faceret rector
politie:z sic nõ erat pena iniusta ex defectu iurisditionis. etiam
nõ erat iniusta ex defectu cause:quia iusta causa suberat ad im
ponẽdum eam.i.quia erat totius populi negocium qꝺ vindica
retur z puniretur nefas quod factum fuerat in gabaa: z si non
puniretur oziretur indignatio dei super totum populum negli
gentem circa hoc.quicunqz ergo impediret punitionem viro
rũ gabaa procurabat indignationem dei z destructionem po
puli:ideo poterat procedi contra eum tanqz contra hostem pu
blicum:tanqz esset ãmonitus.Sic autem fuit de viris iabes.nã
vocati sunt vt venirent in maspbat sicut ceteri de israel: z ren
nuerunt:ideo iuste puniebantur.Etiam nõ erat pena iniusta pro
pter malam intentionem infligentis:quia nõ inflicta fuit ista pe
na ex odio:quia israelite non habebant istos exosos cum essent
fratres sui:sed graui iuramento se constrinxerant ad faciẽdum
hoc vt patet.ꝰ.in littera.Qõ autez iurabãt israelite (etiã si esset
in damnum ipsozum:z de hoc valde dolerẽt) obseruabãt.sicut
fuit de iepte galaadite qui propter votuz immolauit filiam suã
vnigenitam.ꝰ.11.c.Dicẽdum ergo qꝺ nõ peccauerunt israelite
iubendo occidi viros iabes galaad.

¶Quare israelite occiderunt viros z feminas preter virgines.
z de decem modis z gradibus punitionis qui erãt in veteri te
stamẽto pro peccato multitudinis. Questio.22.

A **Queretur** vlterius quomodo israelite seruauerũt nũc
talem modum pene qꝺ occiderent viros z
feminas preter virgines.Et an iste modus consonet alicui mo
Rñsi. ad ꝓmũ qñ- do punitionis de bis q sunt in lege dei z sacra scriptura.¶Re
tum. spondendum qꝺ causa quare israelite occiderunt hic viros fuit
ꝓpter penã.z causa reseruationis virginum fuit vt beniamite
(de qbus principaliter intẽdebãt)possent habere vxores. Nã
propter istud peccatum graue quod fecerãt iabeseni voluerant
israelite nõ solum occidere eos sed etiam vxores: z filios z oia
pertinẽtia ad eos:vt esset i exemplum punitio tãti delicti:qz ta
mẽ si occiderẽt omne viuẽs nõ haberẽt vnde darẽt vxores be
niamitis:voluerũt reseruare virgines ex necessitate vt ꝓuide
Rñsi. ad rẽt beniamitis: qñqz alꝫ potius occidẽde essent virgines adul
scdz que- te (vt quibusdaz videtur) qñ pueri parvuli.¶Cum autem qui
situm. ritur an iste modus similetur alicui modo punitionis eoz qui
Modi punitiõis sunt i sacra scriptura. Dicẽdum qꝺ multi sunt:z tamẽ nõ simila
in sacra tur alicui ꝑ oia.Primus modus z leuioz est quãdo aliqua gens
ptura mlti sũt. subijciebatur tributis:z nõ occidebaꝯ quisqz nec fiebat preda.
1.modꝰ. Et iste erat quãdocunqz israelite pugnabãt cõtra aliquem qui
esset alicuius gẽtis extra terrã chananeoz.nam tenebãtur israe
lite primo offerre pacem:z si habitatores vrbis susciperẽt illã:
z aperirent portas vrbis:subijciebãt eos israel in tributarios:z
2.modꝰ. nõ poterãt occidere eos nec quicquã aliquid mali facere Deu
tero.20.¶Secundus modus est quãdo pugnabatur cõtra ali
quã gentem z capiebaꝯ preda:z occidebaꝯ viri bellatores.fe
B mine autem z parvuli manebãt illesi: z poterãt vẽdi in seruos.
Sic erat quãdocunqz pugnabãt israelite cõtra aliã gẽtẽ que nõ
erat de stirpe chananeoz:z cũ offerebatur ei pax nolebat aperi
3.modꝰ. re portas vrbis.Nã tunc israelite debebãt occidere viros bel
latores reseruatis mulieribus z parvulis:quos poterãt vẽdere
in seruos Deutero.20.et.21.¶Tertius modus est quãdo oc
cidebãtur viri bellatores solũ:z nõ poterant vxores eoz z par
vuli vendi:nec duci in seruos.z sic erat si pugnarent israelite in
ter se.i.viri de regno iuda contra viros de regno israel z econ
trario:qz solũ illi qui ibant ad bellũ occidẽdi erãt.filij aũt z fa
milie eoz nihil pati debebãt. sic patet.2.Parali.28.cum quidã
de filijs effraim pugnauit cõtra viros de regno iuda:z tradidit
illos deus in manus eius: occiditqz plurimos: z cepit reliquos
captiuos in seruos et ancillas.z tunc ꝓphẽta obed egressus ob
uiam illi monuit qꝺ teneretur nemo captiuus: sed remitterẽtur
4.modꝰ. i terrã suã:qz deus sup hoc grauiter iratus fuerat.z iste modus
leuioz est qñ precedens.¶Quartus modus est cum occidebaꝯ
viri z femine exceptis virginibus: z tñ nõ destruebaꝯ ciuita
tes:nec occidebaꝯ iumẽta:nec capiebaꝯ aliqua preda.Sic fuit
hic.Nã nõ fuit deleta ciuitas iabes:nec iumẽta: nec capta sunt
spolia: sed solũ viri z femine occisi sunt preter virgines:qz hoc
solum mãdatum est vt patet in littera. ¶Quintus modus erat 5.modus.
quãdo occidebaꝯ viri z femine preter virgines sicut supra: z
tamẽ destruebãt vrbes incẽdio z capiebaꝯ preda:z diuidebaꝯ
exercitui.sic fuit in bello cõtra madianitas vt pz Nume.31.c.
¶Sextus modus erat qñ occidebãt oẽs viri z femine magni 6.modus
z parvuli:nullo excepto etiã si essent mulieres virgines:z capie
bant vrbes:z diuidebant spolia. tamẽ nõ occidebant iumẽta
nec succendebant vrbes.Sic fuit regula generalis qñtũ ad oẽs
chananeos:qz oẽs occidẽdi erãt gladio:z nulli parcẽdũ ꝓpter
serum vel etatem Deutero.20.¶Septimus modus erat quã- 7.modus
do occidebaꝯ masculi z femine vniuersaliter:z ciuitas crema
batur:z ponebaꝯ in tumulũ eternum vt nullus in ea habitare L
posset:z tamẽ nõ occidebantur iumenta:z spolia diuidebantur
exercitui.sic fuit in destructione vrbis hay:que fuit secũda que
capta est in terra chanaan.de qua Josue.8.¶Octauus modus 8.modus
erat qꝺ homines viri z femine occiderent: z etiam iumenta:z
omnia viuentia:z poneretur ciuitaz in tumulum eternum:z nõ
caperentur aliqua spolia que diuiderentur exercitui:tamẽ aurũ
z argentum:ferrum z es possent accipi vt ponerentur in thesau
ris dñi. sic fuit in anathemate hierico: qz oia ista facta sunt vt
patet Josue.6.et.7.¶Nonus modus erat qꝺ occiderentur bo- 9.modus
mines:z iumenta:z omnia viuentia:z nõ caperentur aliq̃ spo
lia pro exercitu: nec aurum z argentum : aut aliquid aliud pro
thesauris dei:sed omnia destruerentur z cremarentur:nõ tamẽ
ponerentur vrbes in tumulos eternos : sed liceret postea in eis
habitare.sic fuit in destructione quam deus iussit facere Sau
li in terra amalechitarum primo Reg.15.¶Decimus modus 10.modus
est qꝺ occidantur viri z femine z omnia viuentia: z postea cre
mentur:z non accipiantur aliqua spolia pro exercitu : nec aurũ
z argentum pro thesauris dei: sed omnia crementur:z insuper
qꝺ ciuitaz diruatur z ponatur in tumulum eternum.istud fiebat
in ciuitatibus idolatrarum in terra israel si israelite in aliqua
vrbe publice colerent idola Deutero.13.Isti modi punitionis a Qõ.
sunt quãdo punitur aliqua gens z non persona priuata: siue sit 23.
punitio per modum belli siue per modum executionis sentẽtie A
sicut erat hic.z isti modi se habent sm ordinem in gravitate: qz An pecca-
glibet sequens est grauioz precedente vt apparet inspiciẽdo sin rũt israelite
gulos preter tertium qui est leuioz qñ secundus:z punitio iabe iubẽdo oc-
senozum de qua hic agitur tenet quartum gradum : qz nihil in cidi femiaꝯ
ea factum est:nisi qõ hic dictũ fuit.spolia autez nulla capta sunt vrbis iabeꝯ
nec occisa sunt iumenta: nec diruta est vrbs : sed oia ista man- z puulos z
serunt pro virginibus que non occise fuerunt de quo.j.dicetur qr ꝺ fecerit.
in quadam questione. a¶Queretur vlterius an peccaue-
runt israelite iubendo occidi feminas vrbis iabes z parvulos. Luiusdam
Et quare hoc iusserunt.¶Aliquis dicet qꝺ peccauerunt qz iniu rõnes i di-
stum erat feminas occidi.nam ista occisio erat in penam:qz vi uersum.
ri iabes nõ venerãt in maspbat ad exercitum. Sed ad feminas 1.rõ.
nõ pertinebat venire ad exercitum:nec etiam ipse ad hoc voca 2.rõ.
te fuerũt.ergo iniustum erat eas occidi pro hoc. ¶Item patet
quia nõ erat hic aliqua causa ad occidendum feminas nisi pec
catum virozum suozum:z tamen illud non est causa sufficiens
nec colorata ad occidendum eas ergo iniuste occise sunt. patet
hoc quia nõ solum in iudicio hominum sed nec etiam i iudicio
dei hoc fit:qz ipse solum punit peccata patrũ in filios vsqz i ter
tiam z quartã generationem Exo.34.et Nume.14 peccata ta
mẽ virozum in vxores vel ecõtrario nõ legitur deus punire.er
go a fortiozi iudicio hoium nõ poterit hoc fieri iuste.¶Tertio 3.rõ.
patet qñtũ ad parvulos:qz pena oz infligi ꝑ pcõ. multi tñ puuli
erant in iabes q nõ peccauerat qñtũ ad deũ nec qñtũ ad hoies.z
tamẽ illi occisi sunt:qõ iniustissimum est. ¶Quarto pz qz deus 4.rõ.
iussit Deutero.24.nõ occidenꝯ filij ꝑ patribus:nec patres ꝑ fi
lijs:z tamẽ hic parvuli fuerunt occisi pro peccato patrum . ergo
male factũ est.¶Aliquis dicet qꝺ licuit hoc facere israelitis : qz Rñsi. cuius
sic deus fecit in vrbibus sodomozum . Nam ille perierunt pro dã ad qñtũ
pessimo vitio carnis . sed certum est qꝺ in illo non peccabant z rõ.
mulieres nec parvuli:z tñ oẽs simul perierũt Gen.19.¶Dicẽ ImprObatio.
dum tamẽ qꝺ hoc nõ satisfacit ꝓpter duo.Primo qz isti aliquo 1.rõ.
modo peccauerãt in hoc.Nã femine forte cognoscebaꝯ in va
se indebito sicut viri:z illud erat vitium sodomiticum : z mere
bantur occidi.De parvulis etiam dicẽdum qꝺ erãt infecti hoc vi
tio siue in ope siue in desiderio ꝓpter malã assuetudinem illaꝫ
vrbium.vnde quando duo angeli introeuntes sodomam vene
runt in domum Loth in specie virozum:dicit qꝺ oẽs viri de vrbe B
vallauerunt domum Loth a puero vsqz ad senem Gene.19.
Alij autem parvuli occisi sunt omnino a deo saltem propter
originale . z tamen hic non peccauerant mulieres nec parvuli

2.rō.

in hoc in quo peccauerūt viri iabes: ideo non erat file. ¶Scō qz iudicium dei nimium differt a iudicio humano: z aliquid est licitum in illo iudicio quod non est licitū in iudicio humano. qō patet qz de⁹ punit peccata patrū in filios vsqz ad tertiā z quartam gīationē Exo. 34. z Nume. 14. z tamē in iudicio humano nō licet occidi filios pro patribus vt patet Deutero. 24. ſ. nō occidentur filij p patribus: nec patres pro filijs. Et rō diuersitatis est qz deus est iudex noster quātū ad oēs nostros actus: z quādo peccamus in vno actu potest nos occidere pro alio: homines āt nō sunt iudices ad puniendū pro oibus actibus: sed solū p illis in quibus ledit primus: vel cōmunitas ex actu nr̄o. ideo nō licet homini punire eodem modo quo deo licet. ¶Et sic dicēdū qp nō licuit ex illa parte israelitis occidere mulieres z paruulos vbis iabes galaad. Manet ergo dubiū an peccauerunt in hoc israelite. Et satis posset dici qp peccauerūt: qz nō tenemur excusare actum eoz: cum ipsi nō essent viri excellētes sanctitate: nec scriptura eos excusare velit. fuisse tū motiuū eoz vī ex iuramē to: qz cū nimis essent affecti israelite ad pugnandū cōtra viros gabaa imponerēt grauissimā sniam sup oēs qui nō venirent. ſ. vt nō solū ipsi sed vxores etiā eoz z filij perirēt. z hoc inuit aliqualiter: qz dz in lra. graui. n. se iuramēto constrinxerant occidi eos qui defuissent. z vocat iuramētū graue. i. factū super re grauī. ſ. super multis penis inferēdis. Si aūt velimus excusare factum istoz dicemus qp fuit ex quadā dispensatione dei: qz israelite qñ istud mādauerūt erāt in sylo vbi erat sanctuariū z summus sacerdos: z ibi cōsuluerāt dñm sup oibus bellis q̄ fecerant cōtra beniamitas: ideo etiā satis verisimile est qp sup oib⁹ istis penis infligēdis viris iabes eum cōsuluerūt: z eo mādante facerent. ¶Ad rōnes factas in cōtrariū dicēdū qp bene cōcludūt z tenende sunt. Si autē licite fecerūt israelite fuit per diuinam dispensationem: z tunc cessant oēs ille rōnes q̄ pbant qp israelitis non liceret tales penas imponere suo iure.

Deus est iudex nr̄ quo ad oēs nostros actus Doc. rn̄sio ad quesitū. Dubium. Rn̄sio. L

Ad rōnes in diuersuz

¶Quare israelite non reseruarunt mulieres cognitas a viris in iabes galaad.

Questio. 24.

A

Queretur vlterius cum israelite intenderent nunc querere vxores filijs beniamin: cur non reseruauerūt mulieres cognitas a viris in iabes galaad: qz p illas poterant satisfacere beniamitis. z hoc videbāt valde cōueniēs: z si nollent reseruare oēs: saltē tot reseruarēt vt sufficerent ad dandū in vxores beniamitis: z per hoc tolleretur difficultas in quā postea incurrerūt. ſ. qz virgines inuente in iabes galaad nō suffecerunt ad id quod intendebat: z oportuit inquiri ducentas alias virgines de filiabus illoz qui iurauerāt nō dare de filiabus suis vxores beniamitis p fraudem quandā q̄ erat cōtra iuramētū ipsoz vt patet. j. in littera. ¶Aliquis rūdebit qp israelite putabāt qp virgines iabes essent plures q̄z sexcente: z sic sufficerent sexcentis viris q superstites erant de beniamin. z ob hoc iusserunt occidi corruptas. Si aūt putauissent qp virgines non sufficerent: iussissent etiā seruare aliquas corruptas saltē vsqz ad supplendū numerum beniamitaz viroz: z postq̄z occise fuerunt oēs corrupte inuenteq̄z sunt solū quadringente virgines: voluerunt israelite qp non reseruassent plures quas eis darent. ¶Sed dicendū qp hoc nō est cōuenienter dictū. Nā si israelite intendissent dare tam de corruptis q̄z virginibus nō existentib⁹ virginibus: iussissent qp reseruarent multe corrupte: quousqz viderēt an eēnt tot vgines vt possent sufficere: qz hoc satis poterat quilibet videre qō erat dubiū: an tot virgines reperirēt vt satisfacerēt cū illis viris beniamitis: z tñ iusserūt indifferenter reseruari virgines z occidi corruptas. ergo nō erat intentio eoz dare aliquā de corruptis etiā nō inuētis virginibus ad sufficientiā in iabes. ¶Secūdo patet qz si erat intentio israelitaz puidere de mulieribus iabes: siue virginibus: siue corruptis: inberent sic qp inquirerent oēs virgines iabes: z si inuenirentur sexcēte reseruarēt: z si plures qp occiderent: qz ille nō erāt nēcie ad tradendū in vxores beniamitis. Si autem pauciores qp acciperent aliqe de corruptis cū eis vsqz ad sexcentas: z tñ iusserunt absolute qp oēs virgines reseruarentur: etiam si reseruate essent vltra sufficiētiā: z oēs corruptas iusserunt occidi nō iubētes aliquā reseruari. etiā si virgines nō essent ad sufficiētiā pro beniamitis. ¶Aliqs dicet qp intentio israelitaz fuit reseruare oēs virgines z oēs corruptas occidere: ad similitudinē occisionis quā iussit Moyses fieri in madianitis. Nā oēs femias corruptas z omnes paruulos fecit occidi. virgines autem reseruari Nume. 31. ¶Sed dicendum qp hoc non stat: qz ibi magna causa fuit ad faciendum hoc que non fuit hic. Nam israelite reseruauerunt feminas madianitidas quos Moyses increpuit dicens. cur feminas reseruatis: ipse. n. sunt que fecerunt peccare israel. e. c. ſ. ista vindicta contra madianitas fiebant qz per eos fuerant israelite decepti z inducti ad colendum idola: ideo perierunt viginti quattuor milia de eis Nume. 25. z hoc fuerat qz posite fuerant femine madianitides apud castra hebreorum que ab eis patiebantur se cognosci: z vt fruerentur concubitu earum z blanditijs inducebant eos vt deos ipsaz colerēt quod israelite fecerunt: z occisi sunt viginti quattuor milia. quāobrē dixit deus ad israelitas. hostes vos sentiant madianite: qz hostiliter egerunt cōtra vos Nume. 25. z propter hoc factum est bellum contra eos Nume. 31. z qz peccatum venerat per mulieres madianitarum que cognite fuerunt ab israelitis ille erāt occidende: z qz non cognoscebaf que ille fuerant: iubebatur qp omnes corrupte occiderenf: vt nulla earuz que peccauerāt euaderet: ideo recte dixit Moyses. cur feminas reseruatis: ipse. n. sunt que fecerunt peccare israel. z tamē hic mulieres iabes nihil peccauerant: ideo non erat simile ad hoc qp occiderentur nunc omnes corrupte. ¶Dicendum autem est quantū ad paruulos qp ideo occisi sunt quāq̄z non peccauissent: vt nō vellent postea vltores esse patrum z turbarent israelitas faciendo bellum vel alias turbationes. Et ista etiam videtur fuisse causa quare occiderunt israelite paruulos madianitarum quādo cremauerunt vbes eorum precedenti. c. De mulieribus autem nō patet causa tam euidēter. Nā si iussissent omnes occidi siue virgines siue corruptas: preter illas que sufficerent ad hec que parentur in vxores beniamitis: siue essent virgines: siue corrupte: posset dici qp factuz fuerat ex ira magna z detestatione criminis iabesenorum: qz tamen oēs corruptas occiderunt z omnes virgines reseruarunt: siue sufficerent pro beniamitis siue non: aliunde causa inquirenda est. ¶Aliquis dicet hoc fuisse qz nolebant israelite qp aliquis vir de progenie iabesenoz maneret ne esset vltor sanguinis paterni vt dictū est. z qz de qualibet muliere corrupta poterat dubitari cum esset fecunda z conciperet masculum: iusserunt omnes occidi. ¶Sed hoc forte non multum stat: qz poterant seruari vsqz ad tempus debitum vt viderentur an essent pregnantes: z si essent pregnantes obseruaretur an parerent masculos: z occiderentur illi: z matres permitterentur viuere: z si parerēt feminas vtrunqz permitterenf viuere. ſ. mater z fetus. ¶Aliter ergo potest dici qp stirps viroz iabesenoz erat damnata: z ideo in detestationē illoz nō erat acipienda in vxorē aliqua femina que ab aliquo eoz fuisse cognita. sic erat de israelitis respectu gentilium: qz quādo israelite capiebant predam de terra gentilium qui non essent chananei: z in numero captiuorum esset aliqua pulchra virgo: poterat accipi in vxorem a viro iudeo. si autem esset corrupta non accipiebatur vt patet Deutero. 21. z tamē ibi non occidebātur corrupte: sed vendebantur corrupte. Hic autē volebant israelite occidere oēs de iabes que non erāt apte vt essent vxores beniamitarū: z qz corrupte in odium corruptorum suorum erant inepte ad hoc qp acciperentur in vxores a beniamitis: sicut corrupte a gentilibus: reseruabantur sole virgines que erant idonee vt acciperentur in vxores a beniamitis. ¶Secundo potest dici qp fiebat in detestationem virorum iabes ex alio fundamēto. ſ. quandocunqz inter hebreos aliqua accipiebatur femina a viro pertinebat ad familiam viri: z magis gaudebat priuilegijs familie viri q̄z familie patris sui: z aliquando propter viros a quibus cognoscebantur: priuabantur aliquibus priuilegijs que prius habebant. patet hoc qz non licebat sacerdotibus in veteri testamēto contaminari nisi i mortibus patris: z matris: filij: z filie: fratris: z sororis que non erat cognita a viro Leui. 21. z sic si femina non erat cognita a viro retinebat adhuc priuilegia familie paterne. ſ. qp frater suus sacerdos poterat lugere z interesse funeri eius. Si autem erat cognita a viro non poterat interesse funeri eius eo qp censebatur iam esse de familia viri illius a quo cognita erat: z perdebat priuilegium familie sue. Sic etiam patet aliqualiter quātum ad cibos consecratos. Nam quādiu filia sacerdotis manebat in domo patris sui: licebat ei comedere de cibis consecratis vt colligitur Leui. 10. et. 22. Si autem accipiebat virum z manebat cum eo non licebat ei comedere de cibis sanctificatis: nisi vir suus esset sacerdos. Si autem moreretur vir: z maneret ipsa habens filios ex viro: non licebat comedere de consecratis. Si autem manebat vidua z sine filijs censebatur iure virginis: z comedebat de consecratis Leui. 22. z sic cognitam esse saltem aliquando faciebat mutare familiam z perdere priuilegia. ita ergo femine cognite inter iabesenos transibant in familiam

L

Iſraelite q̄re puerulos madianitaz occiderī.

D

2. Do. rn̄sio.

In veteri testō sacerdoti⁹ i mortē quoz licebat cōtaminari

E

coꝝ:

Cuiusdam rn̄.ad q̄stū

Impzobatio.

Cuiusdam alia rn̄sio ad quesitū.

Impzobatio.

1.oo.rn̄. ad q̄stū.

eorum: ꝛ propter illos erant minoris dignitatis: ideo occidebā-
tur. virgines autem non transibant in familiam illorum: qꝛ nō
erant cognite ab eis: aut saltem non erāt digne aliquo malo in
3.rñsio ꝺ̄ Jose. odium illoꝝ: ideo non occidebantur. ¶ Tertio modo potest di
ci ſm Josephum .5. antiquitatum ꝙ factuꝫ est hoc ex magna in
dignatione israelitarum ꝓpter corruptionē mulieris leuite. ait
enim. tanta ira succēſi sunt ꝓpter passionem corrupte mulieris:
ꝛ armorum ab eis neglecta conditione ꝙ occiderunt oēs Jabe
senos cum filijs ꝛ vxoribus ꝓter quadringētas virgines. ſ. ꝙ
totum istud malum precedens euenerat ꝓpter corruptionē mu
2 Qō. lieris leuite factam a filijs beniamin: ꝛ qꝛ viri iabeseni videbā
tur fauisse beniamitis nolendo ire ad pugnandum contra eos:
25. ꝛ ꝫ istud motiuum non fit necessitatem inducens: tñ est satis ve
A risimile considerata conditione iudeoꝝ illius temporis qui faci
Quales virgines erāt ille q̄ reſer uabātur Rōnes ī ꝺiuersuꝫ 1.rō. liter mouebantur in iram ad agendum aliquid satis peruersuꝫ
ꝛ ꝺuꝝ. ¶ Queretur vlterius cū ꝺicatur hic ꝙ virgines re
seruate sunt: quales virgines erant iste que reseruabantur. ſ. an
reseruarentur oēs virgines cuiuscunq; etatis etiam que essent
vnius ꝺiei nate: vel solum ille que erant iam in etate nubili vel
quasi. ¶ Respondendum ꝙ hoc non apparet manifeste. posset
autem ꝺici ꝙ oēs in quacunq; etate essent reseruarentur: qꝛ hic
ꝺicitur ꝙ occiderent oēs feminas que cognouerūt viros: ꝛ nul
las alias ꝺe feminis iubebant occidi. sed puelle paruule vtpote
vnius menſis: vel anni non cognouerant viros: ideo ex hac le
2.rō. ge non erant occidende. Item qꝛ non stabat in his aliqua cā
que mouebat israelitas ad occidendum mulieres Jabeſenoꝝ.
Rōnes ꝓ solone qōis. 1.rō. ¶ In cōtrariū ꝺicitur qꝛ israelite iusserūt reseruari virgines
iabeſenorū vt ex illis acciperentur vxores pro beniamitis. Sed
manifestum est ꝙ paruule vtpote erant vnius mēſis vel mino
ris etatis nullo modo erant apte ad hoc: qꝛ si viri beniamin ꝺe
berēt expectare vsq; quo essent iste nubilis etatis: multi eorū pri
us seneſcerēt: ꝛ transiret tempus gignendi in eis. ergo nō fuerūt
2.rō. tales reseruate: sed ille solum que erant iam etatis nubilis vel
quasi vt illico possent accipe eas in vxores. ¶ Secundo ꝓz qꝛ
ꝺicitur in littera ꝙ inuente sunt virgines quadringēte in iabes:
ꝛ ꝺucte in ſylo: ꝺictumq; est filijs beniamin vt susciperēt eas in
pace. Et ꝺicitur ꝙ venerunt filij Beniamin in illo tempore: ꝛ
ꝺate sunt illis in vxores omnes quadringente: ꝛ tñ si essent in
paruula etate: vtpote vnius menſis vel anni non possent ꝺare
Luiusdā rñsio ad queſitū. Impro- batio. in vxores: ergo erant virgines adulte. ¶ Aliqꝫ ꝺicet ꝙ erāt ali
que earum paruule: ꝛ iste non potuerunt ꝺari in vxores ꝺe pre
senti sed sub expectatione. ſ. ꝙ quando venirent ad adultā eta
tem essent vxores eorum. Sed istud etiam non stat: quia si ali
B que essent tam paruule: nullo modo possent accipere eas filij be
niamin ad ꝺucendum in terram suam sicut ꝺuxerunt istas qua
dringentas: qꝛ in tam parua etate non poterant nutriri apud vi
ros non habentes vxores sed apud matres vel alias: ꝛ tamen
3.rō. in terra Beniamin nulla talis femina erat adhuc que posset la
ctare paruulos teneros. ¶ Tertio patet qꝛ si omnes puelle cu
iuscunq; etatis q̄ non essent cognite a viris acciperent hic: non
erat verisimile ꝙ tam pauce reperirentur in iabes galaad que
4.rō. erat ciuitas. Nam verisimile erat ꝙ reperirentur plures q̄ꝫ
mille. ergo intelliguntur sole existentes in etate nubili. ¶ Quar
to patet qꝛ hic ꝺicitur ꝙ reseruate fuerunt quadringente virgi
nes: non tamē vocamus q̄libet mulierē virginem que viro in
cognita est. Nam illa que est incognita quia cognosci nondum
potuit natura ꝺeficiente vt paruule virgines non ꝺicantur: sed
5.rō. tūc mulieres in sacra scriptura ꝛ in vsu vulgari virgines appel
lari incipiunt quando iam corrumpi possunt ꝛ concipere: ꝛ ta
men abstinent a coitu. ¶ Quinto patet quia ꝺicitur in littera ꝙ
inuente sunt quadringente virgines in iabes que non cognoue
runt viri thorum. ꝛ tamen ꝺe paruulis vtpote que sunt infra
vnum annum superfluum est ꝺici ꝙ non cognouerunt viri tho
rum: quia impossibile erat eas cognoscere. ergo intelligitur ꝺe
magnis que iam apte erant ad cognoscēdum viri thorum: ꝛ ta
Dupler ꝺoc. rñ. ad q̄ſtū 1.rñsio ꝺocto. men non cognouerant. ¶ Responderi potest ꝺupliciter. Uno
ꝙ sole virgines q̄ erant in etate nubili vel quaſi reſeruate sunt
ꝛ fuerunt quadringente. paruule autem multum ꝺeficientes ab
etate nubili occise sunt: qꝛ inhabiles erant ad id qō intendebāt
israelite. Nec ꝺicitur hoc inconueniens: qꝛ sic occisi sunt etiam
paruuli qui nihil peccauerant: quia tamen non erant apti ad id
qō volebant israelite occisi sunt: nihil tamen magis apte erant
Ad rō- nē ꝓmā ī ꝺiuersū. puelle paruule q̄ꝫ illi qui longe erant a nubili etate cum non pos
sent tanto tēpore expectare sine vxoribus viri beniamin. ¶ Ad
rationem primam ꝓ contrario ꝺicendum ꝙ verū est ꝙ israe
lite solum iusserunt occidi feminas que cognouerant viros: ꝛ
paruule non cognouerant. Et tamen ipsi ꝺistinguebāt feminas
omnes grosso modo in ꝺuas partes. ſ. in virgines ꝛ eas que co
gnouerant viri thorum. ꝛ omnes iste tam virgines q̄ꝫ cognite
erant ꝺe illis que iam viro apte erant. qꝛ ꝺe his poterat proui
ꝺeri viris beniamin. ꝺe paruulis autem nequaq̄ꝫ: ideo quasdā
ex eis iusserunt reseruari ꝛ quasdam occidi. ꝺe paruulis semi
nis nihil locuti sunt: quia ille non pertinebant ad propositum:
cum ꝺe illis non posset prouideri viris Beniamin: ideo pone
bantur in numero occidendorum: sicut pueri paruuli. ¶ Ad se
cundum ꝺici potest ꝙ in puellis paruulis fuit aliqua causa que
mouebat israelitas ad occidendum iabesenos. Nam illi vole
bant occidere omnes ꝛ nullum omnino reseruassent nisi ꝓpter
necessitatem prouidendi beniamitis ꝺe vxoribus: ꝛ ob hoc om
nes ꝺe quibus non poterat prouideri beniamitis occidi ꝺebe
bant. Sed sic erat ꝺe feminis paruulis: ideo ille occidende erāt.
¶ Secundo mō potest responderi ad questionem istaꝫ. ſ. ꝙ re
seruate fuerunt in iabes omnes mulieres incognite viris cuius
cunq; etatis essent etiam si solum essent vnius ꝺiei: ꝛ tamen nō
fuerunt computate omnes inter quadringentas sed sole ille q̄
erāt in etate nubili vel proxime pubertati. Et ista positio est val
ꝺe rationabilis ꝛ concorꝺat nimis littere: quia tenebitur nunc
littera sicut iacet. ſ. ꝙ nulla femina occisa fuerit nisi que cogno
uerit virum: ꝛ ēt non obuiabant q̄ntq; rōnes inducte supra pro
alia parte cum ille solum probent ꝙ ꝺe illis quadringentis vir
ginibus nulla fuerit paruula sed omnes puberes vel proxime
pubertati. Et ista positio ꝺicitur magis tenēda: ꝛ tunc ꝺicetur
ꝺe istis paruulis virginibus ꝙ reseruate fuerint in tribu sua: ꝛ
cum peruenerunt ad pubertatē tradite sunt in vxores viris ꝺe
tribu sua: ꝛ cognatiōe sua q̄ꝫtū potuerunt ꝓpinquius repiri.
¶ Qūo cognoscebatur que femina erat virgo ꝛ q̄ non. Qō.26.

Ad secūdā rōnem.

Determi. qōnis.

2.ooct.rñ.

A

Queretur vlterius cuꝫ ꝺicatur hic ꝙ sole virgines re
seruate sunt occisis omnibus que cognoue
rant viri thorum quomodo cognoscebatur que erat virgo ꝛ q̄
non. ¶ Aliquis ꝺicet ꝙ erat facilis cognitio. ſ. ꝙ omnes coniu
gate vel vidue aut repudiate reputabātur corrupte: cetere au
tem reputabantur virgines. ꝛ ꝺicebantur virgines quia erant
in statu virginali. Sed ꝺicendum ꝙ hoc non stat: quia hoc mo
do multe poterant ꝺe his quadringentis accipi que essent co
gnite a viris: quod erat cōtra intentionem israelitarum. Secun
do patet quia non solum ꝺicitur in littera virgines: sed etiam
que non cognouerant viri thorum. ideo illa additio ꝺebet hoc
significare ꝙ non solum iste femine erant in statu virginali: sed
etiaꝫ erant incognite viris. ꝛ sic necesse erat facere aliam inqui
sitionem ꝺe hoc. ¶ Aliter potest ꝺici ꝙ fuit ista cognitio per p̄-
sentiam arce sicut asserunt hebrei quātum ad virgines madia-
nitarum. Nam omnes femine madianitarum virgines ꝛ corru
pte ꝺucte fuerunt in castra israelitarum: ꝛ iussit Moyses ꝙ so
le virgines ſuarēt. Et tūc ꝺixit ꝙ faciebant israelite trāſire oēs fe
minas coram arca: ꝛ ille que non erant virgines cadebant nec
poterant subsistere: que autem erant virgines transibant libe
re. ¶ Sed ꝺicendum ꝙ ista cognitio non apparet an facta fue
rit aliquando sed magis ꝺicitur aliquid fictum. Nam si fuisset
sic cum esset istud miraculum pertinens ad exaltationem nomi
nis ꝺei: ꝛ honorem vasorum veteris testamenti non subticuis-
set illud scriptura. Sed potius ꝺicitur istud esse aliquid confi
ctum: qꝛ sic etiam hebrei confingūt multa circa arcam. ſ. ꝙ vo
lauerit super aquas iordanis nullo tenente eam. Et etiam quod
plus est ꝙ ipsa fecerit volare secum sacerdotes qui volebant
portare eam. que ꝺeclarata sunt esse ficta Josue. c.3. ¶ Item
patet qꝛ ꝺato ꝙ hoc fuisset in cognitione virginum madianiti
ꝺarum que ꝺucte sunt in castra israelitarum ꝺbi erat arca: ta
men non potuit esse hac vice in cognitione virginū Jabes Ga
laad: qꝛ arca ꝺomini manebat in Sylo eo tēpore vt patet pre
cedenti. ca. ꝛ israelite manebant ibi ꝺum isti ꝺecem milia vi
rorum iuerunt ad occidendum Jabeſenos: ꝛ virginum cogni-
tio facta est in Jabes: ꝛ non in sylo: qꝛ ꝺicitur in littera ꝙ sunt
inuente quadringente virgines in iabes Galaad ꝛ ꝺucte sunt in
Sylo ad castra israelitarum: ideo prius ꝺistincte sunt a corru-
ptis q̄ꝫ venirent coram arca. ¶ Alius modus cognoscendi est
per astrologiam. nam potest cognosci ꝺe muliere an sit virgo
vel corrupta. ꝛ si corrupta an in vase ꝺebito vel indebite: ꝛ so-
ꝺomitice. ꝛ si est incognita scieꝝ an petita sit super coitu: vel a
nullo requisita per varios modos stellarum ꝺe quo ꝺeclaraui-
mus satis modum ſm viam iudiciariorum in astrologia: ꝛ in-
uenies Numeri. 3 1.c. super cognitione virginuꝫ madianitida-

Luiusdā rñsio ad q̄-stitum. Impro- ꝺō. 1.rō. 2.rō.

Alia rñsio ad queſitū.

Impro- ꝺō. Rō. 1.

B

Scōa

Est modus cognoscēdi virginitatē ſm astrolo gos.

rum:lz iudicia astrozum non sint ex tanta necessitate vt incuita biliter debeamus eis assentire:qz interdum propter nos qui nō plenam cognitionem ⁊ experientiam de efficacia corporum celestium:⁊ significatione habuimus vt ait Ptolomeus in Almagesti ⁊ interdum propter varietatem actuum humanorum ⁊ libertatem:q̄ tantū fugiunt a regula corporum celestium quantus accedunt ad arbitrij libertatem que nullis legibus tenetur nisi diuinis:necesse est vel saltem contingit nos in quibusdam astrologicis iudicijs deficere.sed qcquid sit manifestum est ꝙ iudei non inquisiuerunt hoc modo de virginitate feminarum Jabesenarum qz iudei temporis illius erant valde rudes:qz istud accidit pauco tempore post mortem Josue anteq̄ essent iudices aliqui in israel vt declaratum est.s̄.19.⁊ tunc nulla peritia erat in iudeis.nam etiam ipsam legem planam qua toti die dirigi debebant non intelligebant vt patet in obligatione iuramenti nunc facti qō putauerunt tenere:⁊ cōmiserunt multa ridicula circa hoc vt declaratū fuit.s̄.in ḡbusdā questionibus. ¶ Alius modus cognoscendi virginitatem est per quendam lapidem p̄ciosum:qui si ponatur in aqua ⁊ biberit mulier de illa aqua si fuerit virgo manebit immota.si autez cognita viro cogetur vrinare etiam si conetur retinere. Et ista erat cognitio satis leuis. ¶ Alius modus cognoscendi est vulgarior per aspectum ⁊ tactum matronarum lz in hoc interdum fit error:qz sepe manus fallitur:⁊ oculus obstetricum vt patet extra de probationibus. c.causam matrimonij. ¶ Credendum est autem ꝙ istum modum v..mum tenuerunt iudei:qz erat facilis ⁊ frequentatus:⁊ vt facilius expedirent acciperent omnes puellas paruulas que erant in etate in qua nondum poterant cognosci a viris:⁊ quātum ad illas nullum facerent experimentum.in ceteris autem adultis de quibus poterat esse dubium sicut in istis quadringētis virginibus starent iudicio matronarum quas isti viri ducerent secum aliunde:⁊ non de vrbe Jabes: qz omnes Jabesene matrone occise sunt. ¶ Queretur vlterius de eritu vrbis Jabes cum nūc deleta fuerit qd postea de illa fuit.ꝫ ¶ Respondendum ꝙ in Jabes soli viri cuiuscunq; etatis :⁊ femine cognite viris perierunt:ciuitas autem non fuit diruta:nec succensa:nec preda aliqua inde capta est. Nam ciuitates que destruebantur cum habitatoribus suis erant ille que ponebantur in tumulos eternos:⁊ iste erāt que subijciebantur anathemati.sicut fuit ō vrbe Hierico in qua nulli postea licuit muros cōstruere Josue.6.sic etiam de vrbe Hay que lz non fuerit subiecta tali anathemati:tamen posita est in tumulum eternū Josue.8.in ciuitatibus autem que subdite erant semel israelitis:⁊ habitabantur ab eis nulla subijciebatur anathemati nisi propter idolatriaz vt patet Deutero.13.in Jabes autez non fuerat idolatria ideo non erat ponendum anathema. Aliquando tamen vrbes alique israelitarum sine anathemate perierunt sicut fuit de vrbibus beniamitarum nunc:qz israelite succenderunt omnes vrbes eorum ⁊ viculos vt patet precedenti.c.Sed istud non fuit propter anathema positum sed propter magnam iram israelitarum contra beniamitas. Contra iabesenos autē non erant cātante iracundie:qz non leserant israelitas pugnando cōtra eos ⁊ occidendo multos de illis sicut fecerant beniamite: sed solum subtraxerant eis auxilium vel non impenderant:⁊ sic erant digni minori pena:vnde ipsi occisi sunt sed ciuitas non fuit deleta:⁊ q̄q̄ nūc nō māserit in ea habitator tamē paulopost habitata fuit. Nam tempore Saulis erant viri in Jabes Galaad contra quos pugnabat Naas rex amonitarum ⁊ liberauit eos Saul ab obsidione.1.Regum.11.⁊ moriēte Saule etiam erant habitatores ibi .nam illi abstulerunt cadauera Saulis: ⁊ filiorum eius de muro Bethsan:⁊ sepelierūt ea in nemore Jabes vt patet primo Regū vltimo:⁊ primo Paralipo.10.c. Potuit autem populari ista ciuitas dupliciter.Uno modo ꝙ proping virorum Jabes.s.de sua tribu ⁊ familia qui tamen habitabant in alijs locis succederent tanq̄ ab intestato ⁊ illi inciperent habitare in Jabes ⁊ possidere relicta a iabesenis ¶ Alius modus erat ꝙ virgines iabesene traderētur in vxores aliquibus viris ⁊ filij inde nati succederent in possessione iabesenorum. sed qd sit verum de his dicetur sequenti questione.Quicquid autē borum fuerit ciuitas Jabes postea fuit habitata sicut prius.

¶ Queretur vlterius quid factum est de spolijs vrbis iabes.s.de omnibus rebus mobilibus que ibi erant.Et etiam de agris vrbis per quem postea possessi fuerint.Et quis postea vrbem populauerit.¶ Aliqui putant ꝙ illi qui erant propinquiores Jabesenis de tribu sua ⁊ familia ⁊ habitabant in alijs vrbibus succederent nunc in omnibus bonis iabesenorū mobilibus:⁊ immobilibus:qz ab intestato isti videbantur succedere. ¶ Sed dicendum est ꝙ non stat:qz modus succedendi in veteri testamēto erat ꝙ existētibus filijs ipsi succederent:⁊ nulli alij nec etiaz filie dato ꝙ multe essent. Si autem nō extarent filij succedebāt filie:⁊ illis non stantibus vertebatur hereditas ad patruos:quibus non stantibus voluebatur ad propinquiores in gradu. nūc autem Jabeseni nullos filios habebant:qz omnes occisi fuerūt. manebant autem filie:qz oēs virgines reseruate sunt: iō ad illas pertinebat successio ſm legem que habetur Numeri.27. Modus autem istius successionis fuit:quia virorum Jabesenorum quidam habuerunt filias virgines nūc occisi sunt:⁊ alij nō. qui autem habuerunt illas erant dupliciter: quia quidam habuerunt paruulas que non erant puberes:nec proxime pubertati:⁊ iste non poterant dari beniamitis in vxores. Alij habuerunt filias virgines puberes: vel pubertati proximas. De illis que non erant puberes nec pubertati proxime dicendum ꝙ nō fuerunt date beniamitis in vxores:sed fuerūt reseruate a viris tribus sue:⁊ quando peruenerunt ad pubertatem date sunt in vxores viris de tribu sua ⁊ familia:⁊ ipse succedebant in bonis paternis mobilibus⁊ immobilibus cum patres earum non fecissent testamenta nec distribuissent legata:⁊ cuz accepte sunt in vxores a viris de tribu sua habitauerūt ipse ⁊ viri sui in Jabes:⁊ sic ciuitas denuo habitata est: vel saltem aliqui filij nati de illis in quibus reseruaretur nomen auorum venirent ad habitandum in Jabes. Et hoc verius est sicut declarabitur infra. virgines autem que erant in etate nubili date sunt beniamitis quadringente.s.⁊ iste habitauerunt cum viris suis in sorte beniamin in vrbibus eius. Nam illi venerunt in Sylo: ⁊ ibi date fuerunt eis iste vxores : ⁊ abierunt cum eis in terram suam vt patet infra in littera.⁊ iste successerunt patribus suis in hereditatem tam in bonis mobilibus q̄ immobilibus:sed non habitauerunt ipse in Jabes sed in sorte beniamin. Aliqui tamen de filijs earum venerunt in Jabes ad habitandum.s.illi qui successerunt in bonis auorum maternorum: ⁊ in quibus reseruatum est nomen stirpis eorum . Alij erant viri Jabes qui non habebant filias virgines quando occisi sunt:⁊ isti non potuerunt habere successores nisi de transuersalibus:⁊ videtur ꝙ virgines ille que reseruate sunt successerint etiam istis eo ꝙ iste essent propinquiores in gradu viris mortuis q̄ alij viri de habitantibus extra Jabes Galaad. vel si cōtingeret ꝙ alij eēnt de cognatione occisorum propinquiores habitantes extra Jabes illi succederent. ⁊ iste fuit modus successionis in hereditate virorum Jabes occisorum:⁊ populationis vrbis de nouo. ¶ Sed obijcietur ꝙ viri Jabes non potuerunt habere aliquos successores de cognatione sua ab intestato:qz ipsi erant damnati pro crimine:⁊ non poterant relinquere heredes.sic colligitur Nu.27.cum filie Salphaad petierunt ꝙ succederent patri suo in hereditate terre chanaan vt non periret nomen patris earum:⁊ ad hoc allegauerunt dicentes:pater noster mortuus est ⁊ non fuit in seditione Chore que suscitata est contra dominum:quare ergo delebitur nomen eius in progenie sua:quasi dicat si fuisset in seditiōe sua nō possent ei succedere filie sue:nec posset relinquere alios.⁊ cum excluserunt istum casum filie eius dixerunt quare ergo delebitur nomen suum:quasi dicat cuz non fuerit in seditione illa non est aliqua causa quare filie eius careant successione.Si autem crimen istud nō inhabilitaret euz ad succedendum vel successores dimittendum non allegassent hoc. ita ergo esset de alijs criminibus:quia inhabilitabant potissime cū istud peccatum iabesenorum esset contra deum qz impediebat correctionem:⁊ penam criminum que infligebatur propter honorem dei. ¶ Respondendum ꝙ viri Jabes potuerūt habere successores:⁊ habuerunt de iure ⁊ necesse erat ꝙ haberent:quia alis confunderetur diuisio tribuum ⁊ sortium ⁊ fieret contra legem dei vt magis immediate declarabitur. Et cuz obijcitur ꝙ fuerunt damnati pro crimine:ideo ꝙ non poterant relinquere heredes non tenet:quia etiam damnati de crimine apud hebreos poterant habere successores saltem in bonis immobilibus.Et cum dicitur de Salphaad respondendum ꝙ si ipse fuisset in illa seditione que suscitata est contra dominum sub Chore non potuissent filie sue succedere ei in hoc qō petebant. Et tamen dato ꝙ peccassent iabeseni tam grauiter sicut salphaad poterant relinquere successores.magna enim differētia est in vtrisq;:qz Salphaad agebat de lucro captando ⁊ Jabeseni de non perdendo qō tenebant.facilius tamen ⁊ pro minori crimine quis excluditur a lucro obtinendo q̄ si priuetur bonis possessis:quia turpius eijcitur q̄ non admittitur bospes.

extra

Ptoleme⁹

Nota q̄re iudicia astrologica sepe fallūt ⁊ multa mētiunt poete ⁊ astrologi

L

Potest cognosci virginitas per quendā lapidem.

Ali⁹ mod⁹ cognoscēdi v̄ginitatē.

D

Notandū.

Qō.27

A

De eritu vrbis Jabes cū nūc delata fuerit qd postea fuit de illa.

ꝫ Rñsio ad quesitum.

B

Jabes potuit dupliciter populari.

Qō.28

A

Quid fiēt de spolijs vrbis Jabes Nōnulloꝝ rñsio ad q̄stum.

Impro-batio.

B

Modus successionis in hereditate virorum ciuitatis Jabes.

Obio.

L

Rñsio. Si viri Jabes nō habuissent successores cōfunderetur diuisio tribuum.

extra de iureiurando.c.quanto.ꝛ sepe iuriste talem distinctionē faciunt. ꝛ sic facilius excluderentur filie Salpbaad q̄ virgines iabesene. ꝛ patet boc qꝛ israelite exeuntes de egypto ibant ad possidendum terram chanaan quam deus promiserat eis ꝛ iusserat ꝙ diuideretur eis per sortes Numeri.26. cōtingit aūt mori Salpbaad in deserto ꝛ sic nondum acquisiuerat aliquaz partem hereditatis in terra chanaan:qꝛ nondum erat requisita per hebreos sed erat sub expectatione:ꝛ habebat ius ad rem sub conditione.ſ.si eueretur terra de manibus chananeorum: ꝛ qꝛ istud ius expectationis videbatur extinctum cuz ipso Salpbaad petierunt filie eius subrogari in illo iure:ꝛ ꝙ daretur
D eis possessio in terra chanaan que danda erat patri suo si acqreretur de manibus chananeorum:ꝛ ob boc si Salpbaad peccasset facilius erat priuari eum isto iure expectationis:ꝛ consequenter filias suas que petebant subrogari in locum eius q̄ si iam possideret Salpbaad aliquā partem terre. In Jabesenis autem secus erat:qꝛ illi possidebant iam actualiter partes suas in terra chanaan:ideo q̄q̄ peccarent non erant excludendi ab eo qō possidebant pp crimen:sicut Salpbaad posset excludi a iure expectationis qui realiter nibil babebat.ꝛ sic etiam filie ia besenorum non debebant excludi a successione propter peccatum patrum suorum si successerint in bonis omnibus eorum.
Scō. ¶Secundo pz qꝛ si inter israelitas pro peccato patrum priuarentur filij successione fieret contra legem dei.nam deus iusserat Num̄.36.ꝙ manerēt tribus ꝛ familie distincte sicut ipse distinxerat eas: ꝛ ad boc fecit ꝙ viri non acciperent vxores de alijs tribubus sed de suis ne transiret hereditas de tribu in tribum:ꝛ maneret ꝛ fieret confusio sortium: sed manerent sortes ꝛ tribus distincte sicut deus eas distinxerat.e. c.si tñ damnati p crimine non possent relinquere beredes nō succederent eis alii qui de cognatione ad quos pertinebat succedere ab intestato sed transiret possessio ad viros aliarum tribuum in penam criminis:ꝛ fieret confusio distributionis sortium:nec manerent sicut deus illas distinxerat: ꝛ sic per vnam legem repugnaretur alteri: qō nullo modo esse debet :potissime qꝛ deus nimis instebat circa boc ne confunderentur tribus sed sciretur de quolibet de qua tribu ꝛ familia esset:ꝛ boc non poterat sciri nisi sortes hereditatis manerent semper in illis tribubus ꝛ familijs in quibus aliqñ manserant .sicut fit in bonis que sunt de iure primogeniture:qꝛ illa nullo modo possunt transire de vna familia
E in alterā:ideo necesse ē ꝙ q̄q̄ aliquis esset damnatus de crimine inter hebreos maneret semper filijs ꝛ posteris suis vel cognatis ius succedendi.bene tñ potest dici ꝙ quantum ad se priuaretur iure faciendi testñ:ꝛ distribuendi legata de bonis mobilibus:immo poterat priuari omnibus bonis mobilibus in penam sed non bonis immobilibus.Et ratio est qꝛ lz priuaret̄ bonis mobilibus non fiebat contra legem nec sequebatur aliquod
Distictio tribuum fit p bona imobilia. inconueniens:qꝛ distinctio tribuū ꝛ familiarum non fit per bona mobilia cum illa pereant ꝛ alterentur: sed per bona immobilia:ideo q̄q̄ auferantur alicui in penam omnia bona mobilia nibilominus maneret distinctio tribuum ꝛ familiarum.ꝛ sic
Tertio. virgines Jabesene non debebant priuari successione patrum suorum saltem q̄tum ad immobilia. ¶Tertio pz qꝛ manifestū est ꝙ viri beniamin magis peccauerunt q̄ Jabeseni: qꝛ illi fecerunt nephas contra leuitā: ꝛ postea pugnauerūt cōtra israel ꝛ occiderunt plurimos.ō.19.ꝛ precedenti.c. iabeseni autem solum peccauerunt non adiuuando israelitas:ꝛ tamen viri beniamin qui manserunt.ſ. sexcenti possederunt totam terram beniamin:ꝛ ipsi ꝛ successores eorum repleuerunt illam postea nec quisq̄ de alijs tribubus occupauit aliquid de illa.qō pz: qꝛ ꝙ
Joseph⁹ s.antiq. isti sexcenti viri edificauerūt ciuitates:ꝛ habitauerūt in eis.ꝛ tñ manifestū est ꝙ isti sexcenti añ boc nō habebāt plures ciuitates:ꝛ tñ nūc edificauerūt ciuitates.ergo videtur ꝙ maiorē terrā
Quarto. habuerūt nūc q̄ prius: ꝛ sic succedūt alijs mortuis.ꝛ magis declarat Joseph⁹.5.antiq.ergo Jabeseni ꝙ min⁹ peccauerāt potuerant relinquere successores in bonis suis. ¶Quarto pz qꝛ dato ꝙ pro aliquibus peccatis grauissimis possent priuari israelite iure relinquendi beredes qō falsum est:tñ non esset boc pro quolibet peccato: qꝛ Salpbaad cōmiserat aliqua peccata:ꝛ p illis non crediderunt filie sue ꝙ deberent priuari iure relinquēdi successores dum non tñ fuisset in contentione illa que suscitata est contra dñm sub Ebore vt pz Num̄.27.cum dixerūt pater noster in peccato suo mortuus est:ꝛ non fuit in seditione q̄ concitata fuit contra dñm sub Ebore:quare ergo delebitur nomen suum:ꝛ nō obstante ꝙ mortuus fuisset Salpbaad ,p peccato suo deus iudicauit ꝙ iustum petebant filie Salpbaad eo. c. ergo non propter quodlibet crimen damnati priuantur iure relinquendi successores.ꝛ sic cum iabeseni non cōmiserint maximum crimen:qꝛ non fuit tantum sicut concitatio facta cōtra dñm in deserto ad tollendū summū sacerdotiū Aaron: ꝛ alias ordinationes ministrorum quas deus fecerat .iō lz mereretur Salpbaad iure relinquēdi successores cū minus peccauissent.ꝛ sic tenenduz est ꝙ talis fuerit successio in bonis Jabesenorum qualis supra descripta est.

¶Diseruntq; nuncios ad filios beniamin q̄ erant in petra rēmon: ꝛ preceperunt eis vt eas susciperent in pace. Veneruntq; filij beniamin in illo tempore: ꝛ date sunt eis vxores de filiabus iabis galaad:alias autem nō repererunt quas simili modo traderēt. Vniuersusq; israel valde doluit ꝛ egit ✝ penitentiam sup interfectione vnius tribus ex israel. Alis ✝ penitudinem. Dixeruntq; maiores natu. Quid faciemus reliquis qui non acceperūt vxores? Omnes in beniamin femine conciderūt: ꝛ magna nobis cura ingentiq; studio prouidendum est: ne vna tribus deleaꝫ ex israel. Filias enim nostras eis dare non possumus constricti iuramento ꝛ maledictione qua diximus: maledictus qui dederit de filiabus suis vxorem beniamin. Ceperuntq; consilium atq; dixerūt. Ecce solennitas domini est in sylo āniuersaria que sita est ad septētrionem vbis bethel: ad orientalem plagam vie que de bethel tendit ad ✝ sychimā: ꝛ ad meridiē oppidi lebona. Alis ✝ siccimam. Preceperuntq; filijs beniamin atq; dixerunt. Ite ꝛ latitate in vineis. Cumq; videritis filias sylo ad ducendos choros exmore procedere exite repente de vineis ꝛ rapite ex eis singuli vxores singulas: ꝛ pergite in terraz beniamin. Cumq; venerint patres earū ac fratres ꝛ aduersum vos queri ceperint atq; iurgari:dicemus eis. Miseremini eorū. Nō enim rapuerunt eas iure bellantiū atq; victorum: sed rogantibus vt acciperent non dedistis:ꝛ a vestra parte peccatum est.

Diseruntq;. Hic ponitur scōm buius partis beniamitis de vxoribus facta prouisio. Et diuiditur in duo fm quod fuerunt hic duo modi prouidendi. Unus de filiabus iabesenorum. Alius de filiabus israelitarum ducentium choros ibi.(vniuersusq; israel.) ¶Circa primū dō (Miseruntq; nuncios ad filios beniamin q̄ erant in petra Rē mon.) Postq̄ israelite pugnauerunt contra beniamitas fugerunt isti sexcenti ꝛ steterunt in deserto in petra Rēmon:ꝛ post bec israelite discurrerunt per totā terrā beniamin:ꝛ combusserunt ciuitates:occiderunt masculos ꝛ feminas; magnos ꝛ paruulos vsq; ad pecora:ꝛ post redierunt in Sylo vbi erat tabernaculum dñi:ꝛ miserunt ad occidendum viros Jabes:ꝛ ducte sunt virgines in Sylo:ꝛ miserunt tunc viri israel ad beniamitas vt acciperent istas in vxores:ꝛ erant beniamite tunc in petra Rēmon fuerātq; ibi ex quo fugerunt de bello.(Et preceperunt eis vt eas in pace susciperēt.) Timebant isti beniamite ꝙ israelite vellent occidere eos sicut occiderant ceteros beniamitas:iō miserunt eis securitatē per nuncios dicentes ꝙ venirent in Sylo:ꝛ acciperent in pace istas virgines in vxores.i.non ti-

Beniamitis de vxoribus facta prouisio.

F

†

†

† merent iam quicq̄ mali de bellis preteritis. (Veneruntq; filij beniamin in illo tpe.) Postq̄ securitas data est de nō nocēdo eis venerunt illico beniamite q erant in petra Rēmon: ⁊ venerunt in Sylo: qz ibi adhuc manebant castra israelitarum: ⁊ ibi
† date sunt eis iste virgines in vxores. (Et date sunt illis vxores de filiabus Jabes Galaad). i. quadringente virgines filie vi-
† rorum iabes date sunt in vxores istis viris. (Alias autem non reperunt quas simili modo traderent). i. non reperierunt in toto israel quas darent isto modo. s. non faciendo contra iuramentum de non dando de filiabus suis vxores filijs beniamin. patres autem istarum. s. viri Jabes non iurauerant: ideo putabant israelite q dando illas non peccabant: nec faciebant contra iuramentum: ⁊ non fuerunt alie huiusmodi in toto israel eo q omnes alij viri israel ascenderant in bellum: ⁊ iurauerant in Maspbath.

¶ Quomodo israelite dederunt virgines iabesenas filijs beniamin in vxores: qz vī esse contra legem. Qō.29.

A Rāsio ad quesitum. **Queretur** vlterius qūo israelite dederūt virgines Jabesenas filijs beniamin in vxores: qz lz istō non videretur esse contra iuramentum tamē erat contra legē. ¶ Respondendum q israelite conabantur nullo modo facere contra iuramentuz: qz nomen periurij erat horrendū inter eos vt ait Josephus. c. antiquitatū. ⁊ qz dare de filiabus suis erat contra iuramentum vt ipsi putabant non dederunt de illis. dare autem de filiabus Jabesenozum non videbatur contra iuramentum: qz Jabeseni nihil iurauerant: ideo dederunt illas. in hoc tamen fallebantur israelite: qz si iuramentum tenuisset ita vt obseruandum esset fm vires suas non potuissent dare israelite filias iabesenozum vt probatum est. ō. in quadam questione.

B Contra legem tamen manifestuz est q erat ista coniugatio: qz deus insserat q viri acciperēt vxores de tribubus suis: ⁊ mulieres viros de tribubus suis Num. 36. hic tñ erāt viri de alijs tribubus q̄ mulieres cū Jabesene eēnt ō tribu Ruben vel Gad vel manasse: qz iabes Galaad erat in terra ouarū tribuū ⁊ omnino die: qz erat i terra Galaad Nu. 32. ¶ Aliqs forte diceret q illa lex solū intelligat de mulieribus q̄ succedebant pribus suis: ⁊ nō de omnibus ne sequeretur confusio sortium. ¶ Sed etiaz hoc dato est inconueniens: qz iste virgines succedebant patribus suis vt declaratum est precedenti questiōe. ¶ Dicendum est q verum est q illa lex erat generalis ⁊ non ad feminas que succedebant patribus suis sed etiam ad non succedentes vt declaratum est Numeri. 36. ⁊ tamen recipiebat illa lex sepe dispensationem. sic fuit de Dauid: qz cepit in vxorez Michol filiā Saulis: ⁊ erat ipse de tribu Juda Matth. 1. ⁊ illa de tribu Beniamin de qua erat Saul pater suus. 1. Regum. 9. potissime: quia hic erat casus in quo maxime erat dispensandum. s. propter necessitatem nimiam: quia alis periret beniamitarum populus cum non haberent vxores: ⁊ sic propter obseruationez legis periret populus cui data esset. qō fieri non debet: quia politia non est propter legem sed lex propter politiaz: ⁊ ideo in casu in quo lex incipit pernicioſa esse politie abroganda est: vel saltē dispensandum in ea. non ergo fuit contra legem hoc fieri. sed cessante simili necessitate non fiebat matrimonium in diuersis tribubus. ¶ Queretur vlterius quomodo obseruatum est qō dicitur Numeri. 36. s. ne confunderetur sortiuz distributio ⁊ vt non transiret hereditas de tribu in tribum: quia hic videtur ne cessaria ista confusio cum mulieres iabesene acciperent in vxores a filijs beniamin: ⁊ isse succesſerant in hereditate patrum suorum vt declaratum fuit. ō. in quadaz questione.

Lō lex incipit esse pnitiosa politie abrogāda est.

Qō. 30

A Qūo obseruatū est qō dī Nu. 36. c. s. ne confunderet sortiuz distributio i origio virginuz iabesenaz in beniamitis.

a Rāsio ad quesitum.

B a ¶ Respōdendum q ad euidentiam huius considerandum est q virginum iabesenarum quedam erant adulte quando occisi sunt patres earum: ⁊ alie erāt paruule nondum nubiles: nec proxime puberes. proxime date fuerunt in vxores filijs beniamin: ⁊ iste erāt quadringente: ⁊ de istis videtur q facta fuerit confusio sortium qz cum eis transiuit possessio tribus sue ad beniamitas. virgines autem paruule reseruate fuerunt: ⁊ date in vxores viris de tribu eadem: ⁊ quantum ad istas non erat transitus possessiōis de tribu in tribum. poterat tamen esse de familia in familiam: qz forte de familia iabesenozum nulli manebant in toto israel: ⁊ vtrūq; erat prohibitum. Nam non debebat transire possessio de tribu in tribum nec de familia in familiam Num. 36. ¶ Dicendum tamen q si forte non potuisset prouideri beniamitis ō vxoribus nisi confundendo distributionē sortium non obstante illa confusione prouideretur eis: quia potius permittenda erat confusio sortium q̄ q periret vna tribus de israel: eo q tribus confundi vel non confundi erat propter quoddaz bene esse ipsarum tribuum: ideo non erat destruendum esse populi propter bene eē eius: quia bene esse nō conseruabat nisi in esse. ⁊ tamen dicendum q non fuit hic facta aliqua confusio sortiū hoc modo. nam virgines que accepte sunt a beniamitis in vxores parerent aliquos filios qui pertinerent ad tribum ipsarum: ⁊ succederent in hereditate materna. ⁊ sic ciuitas Jabes ⁊ oēs possessiones eius non transirent ad beniamitas sed ad filios eorum qui non computarenf de tribu beniamin sed de tribu de qua erant matres. ⁊ hoc modo maneret possessio semper in tribu in qua erat. Sic etiam dicendum est de filijs illarum virginum iabesenarum que non tradite sunt beniamitis: qz lz ille traderentur in vxores viris de tribu sua poterant illi eē de alia familia: ⁊ tamen aliqui filij earum nominarentur de noie auozū maternozum ⁊ succederent in possessione: ⁊ illi essent de familia particulari illozū virozū q occisi fuerāt. ⁊ sic possessio iabesenozum non transiret de tribu in tribum: nec de familia in familiam lz vxores istozum beniamitarum transirent de tribu in tribum. ¶ Queretur vlterius cum inter israelitas semper esset conatus ad hoc ne nomē alicuius deficeret in familia sua: quomodo poterat conseruari nomen virozum occisozum in iabes. patet presuppositum. nā filie Salphaad petiuerūt a Moyse hereditatem vt non deleretur nomē eius in familia sua Numeri. 27. c. ⁊ deus respondit iustum esse ne periret nomē illius. b Qz autez periret nomen istozum patet: quia nomē alicuius seruatur in posteritate sua: ⁊ deleta posteritate tollitur nomen. sic patet. 1. Regum. 24. cum roganit Saul ipsum Dauid ne deleret nomen suum de domo patris sui. s. ne occideret omnes posteros suos: ⁊ per hoc deletum esset nomē suū. ⁊ tñ Jabeseni nō habebant posteritatem aliquā nisi filiarum: ⁊ filie non possunt denominare familiam eo q femina transit in familiam viri sui ⁊ non manet in familia patris sui. Et sic cum iste darentur in vxores beniamitis transibant in tribum beniamin: ideo non essent aliqui per quos denominaretur familia iabesenozum: ⁊ progenies particulares quozumlz eozum: potissime qz Jabeseni erant quozum nulle filie virgines nūc reperte sunt: ⁊ illi nullos posteros relinquebant masculos: vel feminas per quos cōtinuaretur progenies eozum. ¶ Respondendum q nomen cuiuslibet iabesei fuit nunc seruatum in posteritate sua: nec cessauit familia sua per mortem eozum. ¶ Pro quo sciendum q cōtinuabatur progenies alicuius non per posteritatem sed p possessionem. s. n. aliquis haberet posteritatem ⁊ non haberet possessionem auferebatur nomen eius de familia sua: ⁊ si quis haberet possessionem ⁊ non haberet posteritatem manebat nomē suum in familia sua. ¶ Primuz patet quia mortuo Salphaad manebant filie eius: ⁊ ille poterant gignere filios in quibus maneret nomen Salphaad: ⁊ tamen adhuc putabant ablatum esse nomen patris sui de familia sua si non daretur eis possessio. ⁊ date illa putabant q in eis etiam si essent femine reseruaretur nomen patris sui in familia cum dixerunt Numeri. 36. pater noster mortuus est ⁊ non habuit filios mares. cur tollit nomen illius de familia sua qz nō habuit filiū: detur nobis hereditas iter cognatos patris nostri in familia sua. ¶ Aliqs forte dicet q non tollebatur nomen Salphaad de familia sua qz filie sue non habebant hereditatem: sed quia non habebat filium. sic. n. ipse dixerunt: cur tollitur nomen illius de familia sua quia non habuit filium. ¶ Dicendum q non tollebatur nomen eius de familia quia non habebat filium sed quia filie eius non habebant hereditatem. qō pz quia si hereditas non faceret manere nomen in familia non petiuissent ipse hereditatem vt non tolleretur nomen patris sui de familia sua. ¶ Item quia ob hoc deus prouidit in isto dans immediate ibidem regulam de succedendi modo: scilicet q non stantibus filijs succederent filie: ⁊ cū dixerunt cur tollitur nomen eius de familia sua qz non habuit filium: non nominauerunt filiaz propter se sed propter hereditatem: quasi dicat si Salphaad habuisset filios masculos manifestum est q illi habuissent ius sortis in terra chanaan qō habebat pater suus: ⁊ per illam hereditatem conseruaretur nomen patris. quia cum manebant sole filie ⁊ ante hoc non erat regula q filie succederent sed soli filij: ideo cū nullus esset qui posset accipere aliquam hereditatem loco Salphaad necesse erat q periret nomē illius de familia sua. si autē filij sm se deberent conseruare nomen patris: ⁊ nō ratione hereditatis in qua succederēt

Bene eē in eē cōseruat.

Qō. 31. A Qūo poterat nomē virorū occisozum in iabes cō seruari i familijs suis.

a Rō in ōrium.

Rāsio ad qāstū. Notādū de continuatione pgenierum. Primuz.

B

Rāsio q dā ad rōnem.

Lōsutatio. 1.

Scōa.

Def. vocē.

Def. qōnis.

succederent non posset reparari q maneret nomen Salphaad in familia sua êt si darek eis hrditas: z tñ data eis hrditate loco pris putauerunt q non peribat nomen pris sui. Etiã p motiuũ earum: scilicet q non habebant ipse ius succedendi ante hoc: z propter hoc necesse erat perire nomen patris: quia deus dedit tunc legem q filie succederent non stantibus filijs. Si tamen ante hoc filie habuissent ius succedendi non fuisset tunc data ista lex propter filias Salphaad: z sic non conseruatur nomen in familia propter posteritatem q̃q̃ subsistat si non habebat hereditatem. Scõm. ¶Secundum erat q data q quis non haberet posteritatem si habebat hereditatem non peribat nomen suum. patet hoc qz Deutero. z 5. dicitur q siquis haberet prozem: z mozeretur absq; liberis frater eius minor cogebatur suscipere defuncti dabatur illi qui suscitabat eius semen vt proueniret illi qui nasceretur ex tali matrimonio: vt patet Ruth. 4. Itez patet hoc magis: qz Maalon filius elimelech z Noemi non habebat fratrem: z mãsit vxor eius Ruth: z cognatus eius Booz accepit possessionem illius: qz accepit Ruth vxorem eius ad suscitandum nomen illius. e. c. z sic isti vere non habebant aliquã posteritatem tamen manserunt nomina eorum in familijs suis propter hereditates quas habebant. Est enim regula in successionibus in veteri testamento q cum quis haberet aliquas hereditatem quicunq; succederet in illa siue esset de familia illius siue non debebat nominari de familia illius cuius hereditatez susceperat vt colligitur ex locis dictis. Et hoc potest apparere modus quo nomina virorum iabesenorum manerent in familijs suis. ¶Pro quo sciendum q illorum quidam reliquerunt filias virgines quando occisi sunt: alij nec filios: nec filias. Et q reliquerunt filias se habebant dupliciter: quia quidam reliquerunt filias adultas: scilicet patres quadringentarum virginum quę date fuerũt filijs beniamin: alij relinquerũt filias paruulas quę date fuerũt in vxores aliis viris de tribu sua. Loquẽdo de virginibus que date sunt beniamitis in vxores dicendum q ille transierunt in familias virorũ: z sic fuerunt iam de tribu beniamin: z tamen ille peperertũ filios: z saltem vnus de filijs succedebat in hereditate aui materni: z ille non nominabatur de tribu beniamin de qua erat pater suus: nec de familia eius: sed de tribu matris sue: z de familia aui sui materni: z sic erat de qualibet virgine istarum. z ideo omnes patres istaruz quadringentarum virginum iabesenarum habuerunt nepotes in quibus manserunt nomina z familie z hereditates eoruz. Et si vna istarum haberet tres vel quattuor filios vnus eorum succedebat in hereditate aui materni: z nominabatur de familia illius. ceteri autem nominabantur de tribu beniamin: z de familia patris sui: z isti non succedebant quantum ad aliquid in hereditate matris. istud tamen non poterat fieri nisi quelibet istarum virginum saltẽ haberet duos filios. ¶Sed quid si alique istarum nullos haberẽt filios nec filias. Et si haberent aliquos qd si non essent nisi filie. Et si haberẽt filios quid si esset vnicus quomodo ille posset nominare duas familias: quia erat impossibile cum due familie distincte nõ possint seruari nisi p duas personas distinctas: z multa similia difficilia circa istas successiones accidere poterãt. de quibus omnibus latissime declaratũ est Numeri. 27. in multis questionibus. Si autem erant virgines paruule filie iabesenorum que tradite sunt in vxores viris de stirpe sua: etiam ille haberent plures filios: z vnus illorum succederet in bonis maternis: z non nominaretur de familia patris sed aui materni: z reliqui filij nominarẽtur de stirpe patris eorum: z non succederent aliqualiter in bonis aui materni: qz nõ dicebantur pertinere ad familiam eius. Omnia dubia que dicebamus supra accidere posse in alijs virginibus poterãt etiam accidere in istis. sed respondendum est sicut ibi. Si autez aliqui viri iabeseni morerentur non relinquentes filias: nec filios. Dicendum q hereditas istorum transiret ad propinquiores sicut dicitur Numeri. 27. z qui susciperet possessionem nominaret necessario familiam defuncti: z per eum computaretur linea progenici eius. sicut patet de Booz accipiente hereditatem Maalon Ruth 4. z de fratre accipiente hereditatem z vxorez fratris ad suscitandum nomen eius z semen Deutero. 25. et Matth. 22. z sic non poterat mori aliquis vir de iabes cuius nomen periret in familia sua cum omnes haberent possessiões. De ista materia successionum declaratum est Numeri. 27. c.

Regula in successione hereditatũ ivek. test.

Notãdũ Filias relinquentes duplr se bẽbãt eaz viri iabes occisi sunt.

D

Solutiones istarum dubitatõz viõ Nu. 27. cap.

¶An peccassent israelite si occidissent nunc istos sexcentos viros qui residui erant de tribu beniamin. Qõ.32. A

Queretur vlterius an peccauissẽt israelite si occidissent nũc istos viros sexcentos q residui erãt de tribu beniamin. Rõsio ad quesitum. ¶Respondenduz q aut occiderent eos in bello quo simul pugnabant israelite z beniamite die quo fugati z percussi sunt beniamite: aut postea quando vastabãt vrbes: aut postea quando erant in petra Remmon. Si accipiatur primo modo dicendum q sicut israelite occiderunt omnes viros beniamin preter istos sexcentos: ita istos occidendo non peccauissent. Quod patet primo quia illi beniamite qui occisi fuerũt in bello occisi fuerunt fouendo iniquũ bellum: scilicet quia volebant defendere viros Babaa: z quoscunq; tales iustuz erat occidi. B ¶Secundo patet quia israelite fecerunt istud bellum deo mandante. nam consuluerunt eum in Sylo anteq̃ pugnarent: z ipse dedit eis formam qualiter agere deberent precedenti. c. z per modum illum occiderunt omnes de tribu beniamin p̃ter istos sexcentos quos consequi non potuerunt fugientes: ideo si tunc illos cõsecuti fuissent z occidissent nõ peccassent. ¶Secundo modo accipiendo dicendum q israelite non putarent se peccare. Nam in omnibus vrbibus beniamitarum nullos reliquerunt viuentes sed occiderunt vsq; ad pecora: z credebant se bene agere: z ita occidissent istos sexcentos si ibi inuenissent eos: z tamen an peccauissent in hoc non apparet. tamẽ videtur q non peccarent: qz isti erant viri bellatores: z peccauerant cuz ceteris beniamitis nolendo tradere peccatores Babaa vt fieret iustitie executio sup illos: z insuper pugnando cõtra israelitas defendendo eos. iuste ergo poterant occidi: z sicut non erat aliquod petiñ in occidendo feminas z paruulos in omnibus vrbibus beniamitarum sicut fecerunt precedenti. c. ita peccatũ nõ esset eos occidendo. ¶Si aũt tertio modo occiderent eos: scilicet quando erant in petra Remmon: aut occiderent eos anteq̃ discurrerent vrbes beniamitarum z occiderent omnes habitatores aut postea. Si primo videtur q non peccabant: qz habebant iustam causam occidendi eos: qz erant viri bellatores: potissime qz tunc nesciebant an omnes de tribu beniamin iam periissent. Si autem post deletas vrbes beniamin occiderent eos aut occiderent prestita securitate quã nunc prestiterũt: aut primo. Si prestita securitate manifestum est q peccarent qz violarent fidem datam. Si autem ante datã securitatem aut sciret totam tribum beniamin esse deletam preter istos: aut non. Si nescirent non peccabant: qz isti merebantur mortem cum pugnassent contra israel. Si autem sciret totam tribum esse iam deletam est dubium an peccarent. z videtur dicendum q peccarent: qz occidendo istos non solum occidebant sexcentos viros sed totam tribum beniamin. hoc autem impietas erat q p vno crimine deleretur vna tribus: potissime cum satis iam vindicatuz esset. z sic putauerũt israelite: ideo q̃q̃ potuissent istos sexcentos viros occidere saltem fame conficiendo non permittendo eos egredi de deserto: tamen noluerunt sed potius procurauerunt vt haberent vxores ne periret tribus beniamin.

(Uniuersusq; israel.) Dic ponitur Secundus modus prouisionis: scilicet p quandam fraudem aut cautelam factam. Et dicitur in duo: quia Primo predicta cautela ponitur. Secundo executio traditur ibi. (Fecerunt q̃q̃ filij beniamin). ¶Circa primuz dr. (Uniuersusq; israel valde doluit z egit penitudinem super intersectionem vnius tribus ex israel.) Iste dolor z penitudo fuit in sylo quando steterunt israelite coram domino z planxerunt dicentes ablata est vna tribus ex israel vt patet supra in littera: z iterum doluerũt postq̃ date sunt quadringente virgines beniamitis de iabesenis. nam putauerũt israelite q in Jabes inuenirentur mulieres de quibus posset prouideri viris de beniamin. z quia solum inuente sunt quadringente: z deficiebant adhuc dicente quas vnde habere possent nesciebant: doluerunt nimis putantes q perirent illi dicenti viri sine prole. ¶Et non est intelligendum q doluerunt super interfectione quasi accusarent se q male fecissent: quia bene fecerant pugnando contra beniamitas z occidendo illos: quia dei consilio egerant: sed dolebant de damno quod secutũ fuerat. s. quia perierat fere vna tribus li iuste periisset. (Dixerunt q̃q̃ maiores natu). Idest seniores z prudentiores qui maioris auctoritatis habebantur in populo: z ad quos pertinebat de factis totius multitudinis curam gerere. (Quid faciemus religqui non acceperunt vxores?) Scilicet vnde dabimus eis vxores: vel quomodo faciemus q illi non moriantur sine prole:

† 2ª. modus puisionis.

† C

Notandũ.

†

†

quia per hoc magnum detrimentuꝫ patietur tribus beniamin. isti erant ducenti viri pro quibus non fuerunt virgines inuentę. (Omnes in beniamin femine cōciderūt.) Scilicet omneꝫ mortue sunt gladio. Nam tam femine ꝙ̄ paruuli ꝙ̄ senes gladio corruerunt in vniuersis vrbibus beniamin precedenti.c.ꝛ dicitur de feminis beniamin: quia si de illa tribu supessent nō oportuisset queri alia extraordinaria remedia. (Et magne nobis cure: ingentiq; studio prouidendum est). Idest toto ingenio ꝛ solicitudine conandum est ad inueniendum aliquem modum honestum per quem prouideatur vt non pereant isti viri sed detur eis vxores. videbant isti seniores ꝙ si propter defectum vxorū periret tribus beniamin esset magnus defectus ꝛ damnū reipublice hebreorum. Nam quode cima pars eius tollebatur auferendo illam tribum. (Ne vna tribus deleatur ex israel). Idest vt non patiatur magnam diminutionem. Nam iam non periret vna tribus ꝙ̄ ꝙ̄ non darentur vxores ducentis viris qui supererāt: qz quadringenti alij acceperant vxores per quos continuaretur successio tribus beniamin: ꝛ tamen si daretur istis ducentis copia vxorum augeretur magis ꝛ breuius tribus beniamitarum: que vtilitas ꝛ multiplicatio tolleretur si non darētur vxores istis ducentis: ideo magno studio prouidendum erat vt darentur eis coniuges. (Filias nostras eis dare non possumus). Loquebantur isti seniores nomine totius multitudinis israelitarum: qz omnes videbantur obligati iuramento eodem (Constricti iuramento ꝛ maledictione qua diximus). Putabāt israelite se obligatos esse isto iuramēto qō fecerant in Maspharh ad nō dandas filias suas beniamitis. Sed falsum est vt declaratum fuit supra in quadam questione. ꝛ dicitur iuramento ꝛ maledictione: quia hic erant duo. Nam iurauerant israelite se non daturos de filiabus suis vxores beniamin: ꝛ quantum ad hoc erat iuramentum. etiam imprecati fuerant super se aliqō malum si darent eas. s. ꝙ tale vel tale malum veniret super eos: ꝛ quantum ad hoc erat maledictio. (Qua dixerimus: maledictus qui dederit de filiabus suis vxorem beniamin). Maledictio significat diminutionem in bonis omnibus sicut benedictio significat multiplicationem vt patet secunda ad Corin. 9. s. qui parce seminat parce metet: qui de benedictionibus seminat de benedictionibus metet. ꝛ sic opponitur ibi benedictio parcitati: ideo significat largitatem vel multiplicationem: ꝛ consequenter maledictio significat diminutionem: vel minorationem in omnibus rebus. ꝛ sic imprecati sunt ꝙ deus minueret illū in oibus bonis ꝙ daret de filiabus suis vxorē beniamin. (Ceperuntq; consilium: atq; dixerunt). Scilicet inceperunt consiliari dantes diuersos modos vt inueniretur vnus conueniens ꝛ honestus ad prouidendum ducentis viris beniamin. (Ecce solennitas domini est in sylo). Idest in breui venit celebranda vna solennitas in sylo in qua poterat fieri qō nunc dicetur. (Anniuersaria). Uocatur solēnitas anniuersaria: quia vertente anno fit: scilicet quolibet anno redeunte anno de puncto ad punctum fit illa solennitas. ꝛ sic omnes solennitates sanctorum in ecclesia sunt anniuersarie: quia quolibet anno fiunt: ꝛ redeunte anno iterum eodez die quo prius fiunt. (Que sita est ad septentrionalem vrbis bethel). Dicitur situs vrbis Sylo. erat enim ciuitas Sylo in qua erat tabernaculum domini illo tempore: ꝛ fuit ex tempore Josue quo primo cepit esse stabile Josue. 18. vsq; ad tempus Heli summi sacerdotis. 1. Regū. 1. et. 2. et. 3. Nam tempore eius capta est arca per philistinos in bello. 1. Regum. 4. ꝛ post hoc non legitur sanctuarium fuisse in Sylo sed in Nobe. 1. Regum. 21. c. ꝛ est vsq; ad septentrionez vrbis Bethel. est enim bethel ciuitas in sorte beniamin Josue. 18. ꝛ est in confinio beniamin ꝛ effraim: ꝛ vocatur locus iste Luza. Aliqui putāt eū esse Hierusalē. sed errant vt declaratum est Heñ. 12. et. 28. capitu. apud istam ciuitatem Abraam posuit altare quando primum venit in terraz chanaan Heñ. 12. (Et ad orientalem plagam vie que de Bethel tendit ad sichimā). Est sichima ciuitas Sichē q̄ propzie vocat Sichē: ꝛ tñ aliqñ cōuertit in formaz latinaz: ꝛ vocatur sichima. sic pz ps. 59. s. partibor sichimā ꝛ cōuallez tabernaculoꝝ dimetiar. ¶ Et cōsiderādū ꝙ Sylo est magis orientalis q̄ Sichem: ꝛ tamen sichem est magis aquilonaris q̄ Sylo: ꝛ Bethel est minus septentrionalis q̄ Sylo: ideo iter quod venit de Bethel in Sichem necessario est ad occidentalem partem Sylo: quia veniendo de Bethel in Sichem venitur a meridie in septentrionem: ꝛ media istarum duarum vrbium est Sylo magis orientalis aliquantulum q̄ ille: ꝛ sic est orientalis ad viam que ducit de vna in aliā. (Et ad meridiem oppidi lebona). Ciuitas Lebona videt esse in sorte effraim sicut infra declarabitur in quadam questione. non est tamen ciuitas multum nominata in sacra scriptura sicut Sichem ꝛ Bethel. (Preceperuntq; filijs beniamin atq; dixerunt). Scilicet postquam seniores diffinierunt inter se qe modus tenendus esset denunciauerunt illaz filijs beniamin vt illi essent parati adueniente tempore ad exequendū hoc. (Ite ꝛ latitate in vineis). Scilicet in vineis vrbis Sylo. istud dicebant seniores beniamitis quod facerent: non tunc sed quando veniret solennitas dicta in qua virgines conuenture erant in Sylo. ꝛ dicitur latitate in vineis: quia vinee habebant palmites magnos: ꝛ folia ꝛ erant excelsa: vel habebāt arboreꝫ multas ita vt ibi latere possent multi viri. (Cumq; videritis filias Sylo ad ducendos choros ex more procedere). Uocabantur filie Sylo virgineꝫ de vrbe Sylo: non quidem ꝙ omnes essent de vrbe Sylo sed quia conueniebant de omnibus partibus terre israel in Sylo: quia erat ibi tabernaculum domini: ꝛ in quibusdam solennitatibus virgines propter gaudium exibant de vrbe ad vineas ꝛ agros ducendo choros. ꝛ dicitur ex more: scilicet ꝙ quolibet anno ꝛsuetū erat eis choros ducere illa die. (Exite repente de vineis). Silicet quando ipse accesserint ad vineas. ꝛ dicitur repente: quia subito debebant consequi eas ne puelle timentes viros latentes in vineis refugerent in vrbem prius ꝙ̄ caperent: nam tunc non possent accipere eas nec postea esset filis opportunitas ad hoc. (Et rapite eas singuli vxores singulas). Scilicet quanquam plures sint virgines ꝙ̄ vos: non rapiatis omnes sed solum quilibet vnicam in vxorem: nec alijs noceatis aut vim aliquam inferatis. (Et pergite in terram beniamin). Scilicet antequam patres earum persequātur vos ꝛ capiant illas: fitq; bellum inter vos ꝛ illos pro filiabus. (Cumq; venerint patres earum ac fratres). Scilicet cognito ꝙ rapte fuerint iste virgines a vobis. (Et aduersum vos queri ceperint atq; iurgari). Hoc dicebant seniores: quia ipsi erant maioris auctoritatis in populo: ꝛ quasi iudices: ꝛ conquererētur de hoc malo eis inflicto per beniamitas: scilicet vt prouideatur eis faciendo bellum contra illos cum essent raptores virginum quod magnum crimen est. Etiam conquerentur dicentes ꝙ beniamite retribuebant hoc malum pro bono quod impenderant eis israelite nolendo occidere eos sed potius dando vxores quibusdam eorum quibus potuerant. ꝛ quia seniores fuerant causa vt non occiderentur retorquerentur nunc totum malum hoc contra eos. Etiam quia cum beniamite fecissent hoc putarent patres virginum ꝙ ipsi non auderent talia aggredi nisi aliquem fauorem sensissent in israelitis: ꝛ sic crederent ꝙ de consilio seniorum hoc factum fuerat: ꝛ conquererentur de eis. (Dicemus eis: miseremini eorum). Scilicet beniamite sunt in angustia quia ex nullo loco vxores habere possunt: ideo miserendum est eis dato ꝙ acceperint sic violēter quasi. (Non enim rapuerunt eas iure bellantiū atq; victorum). Quasi dicat lz rapuerint illas non fuit vere violentia ista: quia non fecerunt sicut bellatores victores: quia iure suo illi accipiunt quicquid inueniunt a nullo petendo sed quasi suum accipiendo. ꝛ contra tales pugnandum est ad repetitionem rerum ablatarum: tamen non factum fuit de beniamitis sic: quia non acceperunt virgines ꝙ̄si victores sed cum magna necessitate acceperunt eas quasi petentes. (Sed petentibus vt acciperent non dedistis). Idest ipsi prius petierunt a vobis illas vt daretis eas sibi in vxores significando necessitatem suam: ꝛ noluistis eis dare: ideo non videntur feciss̄e iniustum si istas virgines quasi in necessitate positi accepissent: ideo non est pugnandum contra eos ad redditionem illarum. ¶ Pro quo sciendum ꝙ aliquanto tempore ante hoc beniamite petiuerunt vxores a viris Sylo ꝛ illi noluerant dare: ꝛ hoc fecerunt vt haberent colorem ad rapiendum eas vt declarabitur in quadam questione. (Et a vestra parte peccatum est). Idest vos peccastis non dando illis filias vestras: ꝛ illi non peccauerunt accipiendo eas cum iam vos nolletis dare. Si autem rapuissent antequam peterent illi peccauissent: ꝛ non vos.

¶ An seniores israel tenebātur facere ꝙ non periret tribus beniamin prouidendo de vxoribus. Qō.33.

Queretur an seniores israel tenebantur facere ꝙ nō periret tribus beniamin prouidēdo eis de vxoribus. ¶ Rñdendum est ꝙ tenebantur quantū poterāt hoc procurare

De situ vrbis lebone.

Rapere virgines ē magnū crimen.

A Rñsio ad q̄stū ꝙ sic.

Solēnitas anniuersaria qd sit.

De situ vrbis sylo.

Sichima ꝛ sichē sē eius dē ciuitatis nomina.

Notanduꝫ de sylo.

procurare sicut dixerunt. magna cura ingentiq; studio prouidendũ est ne vna tribus deleatur ex israel. ꝛ ista obligatio erat
1.rõ. tripliciter. ¶Primo tenebant eis tanq̃ primis. quilibet.n.tenetur proximo existenti in quacũq; necessitate succurrere quã tum honeste ꝛ cõmode facere potest: ꝛ tñ erant isti beniamite in magna necessitate. ſ. qz si non date fuissent vxores alique istis sexcentis viris periret tota tribus beniamin non existentibus iam aliquibus per quos successio beniamitarum continuaret: ideo quantum honeste poterant israelite tenebantur prouidere eis. ꝛ qz dispositio populi tota pendebat ex senioribus q̃ iudicabant ꝛ disponebant de negocijs magnis populi ad eos ma
2.rõ. gis pertinebat ꝓuidere in hoc q̃ ad quosl; de israelitis. ¶Secundo tenebantur ex parte dei. nam deus volebat q̃ manerẽt oẽs tribus ꝛ familie distincte sicut ipse distinxerat Nu.36. ꝛ nõ poterat manere distinctio nisi manerẽt ipse tribus. cuz ergo obligarent israelite ꝓcurare ne confunderet distinctio sortium ꝛ tribuum: a fortiori obligarentur ꝓcurare ne periret aliqua de tribubus inter quas erat ista distinctio: ꝛ tñ nũc periret tribus beniamin si non darent vxores istis sexcentis viris. ergo obli-
3.rõ. gabantur seniores hoc procurare. ¶Tertio erat ista obligatio ex parte politie qz isti seniores erant principes politie ꝛ tenebãt curã agere ne politia minueret: si tñ periret trib⁹ beniamin pe riret duodecima pars politie. ꝛ ꝫ fieret si nõ bẽrent vxores isti beniamite sexcenti: iõ ꝓcurãdũ erat p seniores q̃ illas bẽrent.

¶An propter hos ducentos residuos quibus non date fuerãt vxores iuramẽtum hebreorum dispensari potuisset. Qõ.34.

A **Queretur** vlterius si iuramentuz qõ fecerunt israelite de nõ dãdo filias suas filijs beniamin tenuisset: an propter istos ducentos viros qui residui erant quibus non date fuerant vxores posset dispẽsari in eo: ꝛ in lege vt possent accipere vxores de filiabus israel. ¶Rñdendum est q̃ hic
Rñsio ad q̃stũ. erat duplex motiuum ad dandum vxores istis viris. vnuz erat ne periret tribus beniamin qõ necessario fieret si isti nõ gignerent prolez per quã cõtinuaretur successio tribus. aliud erat ad prouidendum istis viris qui nõ poterant bene viuere sine vxoribus: ꝛ tñ non poterant eas habere nisi israelite darẽt sibi. Dicendum tñ q̃ ista duo motiua non erant in vtrisq;. Nam a ꝑncipio anteq̃ darentur vxores alique sexcentis viris qui manserant de tribu beniamin erant ista duo motiua. ꝛ tũc dicendũ q̃ non obstãte lege poterant eis dari vxores de alijs tribubus
B eo q̃ leges non obligant contra statum politie vt declaratum fuit supra in quadam qõne. etiam iurm non tenuit ꝛ dato q̃ tenuisset: qz iam incipiebat vergere in deteriorem exitum. ſ. in destructionem vnius tribus de israel non erat seruandum vt declaratum est. s̃. in quadam qõne. sed istud ablatum est qñ date sunt vxores quadringẽtis beniamitis de virginibus iabes. Nã per istos poterat propagari successio tribus beniamin dato q̃ non darentur vxores alijs ducentis viris. ꝛ sic dicenduz q̃ nõ erãt israelite iam tãtũ obligati ad dãdum vxores istis ducentis sicut a principio anteq̃ darent virgines iabesenas. Dicendum tamen videtur q̃ etiam si istis non suscipientibus vxores conseruaretur tribus beniamin in alijs q̃ non obstante lege poterãt suscipere vxores de alijs tribubus. Naz pro alijs casibus minoris necessitatis licuit accipi vxores de alijs tribubus. sicut dauid accepit michol in vxorem que erat de tribu beniamin cum esset filia saulis: ꝛ ipse dauid erat de tribu iuda. magis ergo liceret in isto casu cum non posset esset maior necessitas q̃ q̃ nullo modo inuenire possent isti vxores. Item patet quia licebat istis accipere vxores de gentilibus etiam non conuersis ad iudaismum non inueniendo alias vxores vt declaratum est. s̃. in quadã questione. ergo a fortiori de israelitis de alijs tribubus. nã maior dissimilitudo erat inter iudeos ꝛ gẽtiles q̃ inter iudeos vnius tribus ꝛ alterius. De iuramẽto dicendum videtur q̃ ꝫ maiorem causam haberent israelite faciendi contra iuramentum in primis beniamitis vt non periret tribus beniamin dando illis vxores q̃ in istis secundis: tamen causa sufficiens erat non tenendi iuramentum vt darentur istis vxores. Nam si non darent eis israelite oporteret eos querere vxores de gẽtilibus qõ erat magis ꝺ legẽ. q̃ q̃ tñ esset israelite nõ putabãt se posse agere ꝺ iurm vt ꝓuiderent istis de vxoribus. Nam ẽt in primis noluerunt agere contra iurm in q̃bus erat maior necessitas. istud tamen procedebat ex errore suo circa obligationẽ iuramenti vt declaratum fuit. s̃. in quadam questione.

¶Quomodo israelite in hoc consilium inciderũt de dando virgines que ducerent choros in sylo. Qõ.35.

A **Queretur vlterius** quomodo israelite inciderunt in istud cõsiliũ: scilicet de dando virgines que ducerent choros in sylo. ¶Respõdendum q̃ datis vxoribus quadringentis viris manebant ducenti quibus non date erant: ꝛ non videbant israelite modum ad prouidendum eis: quia non habebant alias virgines quas simili modo possent eis dare vt patet. s̃. in littera. ideo magna solicitudine circa hoc tenebantur omnes vt inuenirent modũ quo prouideretur: ꝛ senes qui precipuam populi curam gerebant circa hoc consiliabantur. vnde dixerunt: magna nobis cura ingentiq; studio prouidendum est ne vna tribus deleatur ex israel vt patet supra in littera. fuerunt aliqui inter seniores qui dicebant non esse seruandum istud iuramentum quia factum fuerat cum ira: ꝛ indeliberate. etiã quia periurium non semper deo displicet: sed solum quando ex malignitate ꝛ sine causa quis vult non seruare iuramentum. quando tamen ex necessitate vel propter piam causam non tenetur iuramentum non est periurium sed acceptum deo q̃ non teneatur iuramentum. nomen tamen periurij erat valde horribile inter israelitas quo modocun q̃ esset: ideo plurimi seniorum dixerunt semper seruandum esse iuramentum: ꝛ tunc quidam incidit in istud consilium de rapiendo virgines ducentes choros sicut Josephus ſ. antiquitatum. ꝛ alij quidem suadebant illud iniurandum nõ debere seruari qz per iram non voluntate nec iudicio prouenisset: nihilq; fore deo molestum si tribum perituram seruare possent: adijcientes: periurium non quando necessitate fit esse pessimum sed quando fuerit malignitate commissum: cumq; seniores periurij nomen valde metuerent quidam ait: hoc consilio ꝛ isti habebunt vxores ꝛ religio iurisiurandi seruabitur: ter in anno ꝛẽ. ꝛ sic putauerunt omnes israelite consilium esse conueniens quia per illud credebant se euadere periurium. Sed in hoc valde errabant: quia si iuramentum tenuisset incidebãt in periurium illi qui hoc consilium dabant: ꝛ etiam illi quorum raperentur filie si permitterent eas beniamitis quantum possent otraire vt declaratũ. s̃. fuit in quadã qõne circa hoc.

¶Que solennitas erat ista que fiebat in syło in qua puelle erãt rapiende. Questio.36.

A **Queretur** vlterius que solẽnitas erat ista que fiebat in syło in qua puelle rapiende erant. ¶Alii dicũt q̃ erat illa solennitaꝫ quã faciebant quolibet anno puelle pro filia Jepte galaaditis. ꝛ hoc quia dicitur hic q̃ erat solennitas anniuersaria: ꝛ tamen solennitas que fiebat pro filia Jepte erat anniuersaria. vt patet. s̃. 11. scilicet exinde mos creuit in israel ꝛ consuetudo seruata est vt post anni circulum conueniant in vnum filie israel ꝛ plangant filiã Jepte diebus quatuor. ¶Sed dicendum q̃ hoc non stat. ¶Primo quia ista erat Improbõ.
solennitas: ꝛ tamen conuentus pro filia Jepte non erat solen- 1. rõ.
nitas sed luctus. ¶Secundo patet quia hic dicitur q̃ virgines 2.rõ.
syło ducere debebãt choros per agros ꝛ vineas: ꝛ ista erat magna letitia: ꝛ tamen quando conueniebant pro filia Jepte plãgebãt quattuor diebus. s̃. 11. ¶Tertio patet ꝛ efficacius quia 3.rõ.
quando istud factum est nondum fuerat casus de filia Jepte: nec etiam fuit postea per ducentos annos. quod patet quia iste casus de bello otra gabaa fuit q̃ſi illico post mortem Josue antequam essent iudices in israel. vt declaratum fuit. s̃. 19. ꝛ declarabitur infra in quadam questione. ꝛ tamen casus de filia Jepte fuit circa finem status iudicum: quia post ipsum pauco tempore duraverunt iudices. ꝛ patet magis quia ab introitu in terra chanaan vsq; ad mortem Josue solum fuerunt anni vigintiseptem vel quasi vt ait Josephus. 5. antiquitatum ꝛ probatum est. s̃. 2. capitulo. ꝛ iste casus de viris gabaa fuit pauco tempore post mortem Josue: ꝛ sic non essent triginta quinq; anni vel quadraginta ad plus inter ingressum in terram chanaan ꝛ casum istum: ꝛ tamen inter ingressum in terram chanaan: ꝛ casum de filia Jepte fuerunt plusquam trecenti anni. Nam Jepte dixit ad regem amonitaꝫ repetentem terraz quã possidebant israelite: quare tanto tempore per trecẽtos annos super hac repetitione nihil tentasti: ꝛ probat ibi q̃ per. 300. annos non fuerit interrupta prescriptio nec perturbata possessio israelitaꝫ in illis locis. ꝛ fuit possessio ista in anno quo introierũt israelite in terrã chanaan. g̃ inter casum beniamitarum ꝛ filie Jepte galaadite fuerunt ad minus plusquaz ducenti ꝛ quinquaginta anni. ꝛ sic non potuit ista esse solennitas pro filia ie-

Rñsio ad q̃stum.

Periurium nõ semper deo displicet.

Notandaz

Josephus.

A Nõnulloꝫ rñsio ad q̃stum.

B

pte. Motiuū autez quia dicitur. s. solennitas anniuersaria satis leue est. Nam mul e alie solēnitates erant anniuersarie tam de solennitatibus diuinis q̄ popularium. ¶ Alio modo potest dici q̄ ista erat aliqua de festiuitatibus quas deus posuerat obseruandas. Nam sylo erat ciuitas in qua erat nunc templuz domini z conuenire debebant israelite quolibet anno ad certas solennitates. Exodi. 23. et. 34. z Deuteronomij. 16. z quāquam ad illas soli masculi obligarētur venire cum dicatur omne masculinum tuum apparebit coram me. ex deuotione tamen veniebant multe femine. sicut patet de beata virgine que ascendebat ad templum domini ad dies festos cum Joseph viro suo: z cum Christo paruulo. z patet de illa vice qua eum in templo perdidit. Luce. 3. ita nunc ascenderent multe femine: potissime ille que erant de locis propinquis: z ille propter gaudium solennitatum ducerent choros. ¶ Alio modo potest dici q̄ ista solennitas erat aliquod festum quod fiebat a popularibus in sylo ad solam iocunditatem suam: z fiebat quolibet anno: z illo die omnes puelle de vrbe sylo ibant ad agros ducentes choros. z hoc tenet Josephus. s. antiquitatum dicens. ter in anno ad mercimonium in sylo fit conuentus: sequunturq̄ mulieres z virgines chorum. z etiam iste modus est etiam conueniens: z magis videtur consonare littere q̄ precedens. nam si fuisset aliqua solennitas de illis quas deus posuerat aliter signaretur. Nam diceretur q̄ erat tale vel tale festum: sed solum dicitur q̄ erat solennitas in sylo. ideo videtur quod erat aliqua festiuitas particularis illius loci. hoc potissime patet quia dicitur solennitas anniuersaria: z fuit adiunctum istud ad determinationem. si tamen intelligeretur de solennitatibus domini: non diceretur solennitas anniuersaria: quia solennitates dei anniuersarie erant eo q̄ quolibet anno celebrabantur. z tamen posita fuit ista limitatio ad aliquid significandum: ideo videtur q̄ non erat de solennitatibus domini sed de alijs solennitatibus quas faciebant populares de quibus dubitari poterat an essent anniuersarie.

D Doct. p̄ma rñsio ad q̄stum.

Doct. 2. rñsio ad q̄stū

¶ Que solennitas esset ista si de solēnitatibus dei esset. Qō. 37.

A

Queretur vlterius dato q̄ ista solennitas esset de solennitatibus dei que solēnitas esset. ¶ Respondendum q̄ inter solennitates dei quedam celebrabantur plurīes in anno: z alie semel tm̄. omnes autem simul erant septem. s. sabbatum: calende: phase: pentecostes: festum clangoris: festum expiationis: z tabernaculoruz. vt patet Numeri. 28. et. 29. Sabbatū erat qualibet hebdomada. Calende erāt in p̄n cipijs mensium. s. prima dies cuiuslibet mensis vocabatur calendarum Numeri. 28. z ista duo festa non erant anniuersaria quia fiebant plurīes in anno. alia quinq̄ erant anniuersaria: quia semel quolibet anno fiebant redeunte die eodem vel quasi. Festū phase erat semper die quartadecima mensis primi. s. martij. Festū pentecostes quinquaginta diebus post. Festum clangoris prima dies mensis septimi: scilicet septembris. Festuz propitiationis decima die eiusdez mensis. Festū tabernaculorum die quintadecima eiusdem. Leuitici. 23. capitulo. ¶ Dicendum tamen q̄ non poterat esse ista festiuitas phase: quia beniamite latere debebant in vineis vt patet in littera: iō oportebat q̄ vinee tunc haberent frondes ad latendum. poterat autem esse in qualibet aliarum quattuor festiuitatum: eo q̄ in omnibus illis essent frondes in vineis in terra illa: z a fortiori in omnibus alijs festiuitatibus q̄ erant in septēbri.

Rñsio ad q̄stum.

Septē erāt festa apud hebreos

Determñ. qō nis.

Qō. 38 A

¶ Queretur vlterius in qua tribu erat ciuitas sylo. [a] ¶ Respondendum q̄ non apparet ex littera nec etiam apparet ex descriptionibus sortium. Nam Josue. 15. vsq̄ ad. 20. vbi nominantur vrbes que erant in singulis tribubus non reperitur ciuitas sylo. [b] ¶ Aliqui autez putant q̄ sit in tribu Beniamin. vnde dicunt Hebrei q̄ in tribus vel quattuor locis legitur positum tabernaculum domini z omnia erāt in sorte Beniamin: scilicet in sylo: gabaon: nobe: Hierusalem. De sylo p̄z Josue. 18. De nobe primo Regum. 21. De gabaon primo Paralipomenon. 26. et secundo Paralipomenon primo. De hierusalem tertio Regum. 8. et. 2. Paralipomenon. 6. Q̄z autez ista loca essent in tribu beniamin patet de gabaon: z hierusalez Josue. 18. de nobe in terra duarum tribuum z dimidie Numeri. 32. z tamen terra illa solum pertinuit ad ruben gad: z dimidiaz tribum manasse. eodem capitulo z Josue. 13. q̄ autem esset in dimidie tribus Manasse sorte patet quia nobe filius Manasse cepit nobe que vocabatur prius Anath z vocauit eam nobe. Numeri 32. non ergo erat in sorte Beniamin. De sylo non apparet tam manifeste hic. Et tamen dicendum est q̄ sylo erat in sorte Effraim. quod patet considerando ordinem sortium terre israel. Nā sors effraim erat coniuncta lateri sortis Beniamin: scilicet ad partem aquilonarem vt probatuz est Josue. 16. et. 18. z bethel est terminus aquilonaris sortis beniamin. nam apud locum ipsum transit linea diuidens sortem Beniamin. Josue. 18. ideo quicquid est aquilonare respectu bethel est extra sortem Beniamin. z tamen sylo est aquilonaris respectu bethel: quia dicitur in littera q̄ sylo est ad septentrionalem plagam vbis bethel. ergo est extra sortem Beniamin z consequenter est in sorte effraim: quia sors effraim est coniuncta in latere aquilonari sorti beniamin vt dictum est. Nec obstat si dicas q̄ poterat esse in alia sorte extra Beniamin z Effraim. naz sylo est circa bethel cum dicitur q̄ est ad aquilonarem partem vbis bethel. i. ex parte aquilonari bethel nō est alia ciuitas magis propinqua ei q̄ sylo. nam hic ponuntur vrbes que sunt ex omnibus lateribus sylo. ideo necesse est q̄ sylo sit in sorte Effraim cuz inter sylo z bethel nulla ciuitas media sit: z sylo est magis aquilonaris q̄ bethel: z tamen bethel est in latere aquilonari tribus beniamin. ergo sylo est in sorte effraim: scilicet in latere meridiano eius. nam latus meridianum effraim: z latus aquilonare beniamin sunt eadez linea eo q̄ in continuis vltima sunt idē. ¶ Secundo patet hoc z clarius. p̄s. 77. vbi agitur de desertione tabernaculi sylo. s. q̄ deus dimiserit locum illum z elegerit aliuz locum vt esset sanctuarium ibi. naz dicitur. z repulit tabernaculum sylo tentorium qō collocauit inter homines: z proiecit tabernaculum Joseph z tribum Effraim non elegit: sed elegit tribum Juda montem syon quem dilexit. ergo tabernaculum sylo erat tabernaculum Joseph siue Effraim: idest in sorte effraim: z deus repulit illud volendo q̄ mutaretur ad alium locum: z elegit montem syon: scilicet vbi postea Salomon edificauit templum. z sic sylo est sortis Effraim ciuitas in fine lateris meridiani eius: z consequenter ciuitas Lebona est in sorte effraiz. nam est ad meridiem lebona ciuitas sylo. Item patet hoc quia sylo ponitur hic circa sichem quia est ad orientalem partez vie que ducit de bethel in sichimam siue sechem. z tamē sichem est in sorte effraim Josue. 20. z ibi sepulta fuerunt ossa Joseph. Josue vigesimoquarto.

[a] Rñsio ad q̄stum.

[b] Nonnullor opinio. B

¶ Quare potius iusserunt seniores beniamitis q̄ raperent puellas vrbis sylo hoc modo q̄ aliarum vrbium. Qō. 39.

A

Queretur vlterius quare potius iusserūt seniores beniamitis q̄ rapent puellas vrbis sylo isto mō q̄ puellas aliaz vrbiū. ¶ Rñderi pōt multipl'r. Primo q̄ p̄ scīm ē ad tutelam beniamitarum. s. quia sylo est coniuncta sorti beniamin. naz quando beniamite raperent virgines non raperēt oēs sz solū ducētas. s. singuli singulas in vxores: fic̄ dixerāt eis seniores vt p̄z in l'ra. alie autem fugerent ofestim in vrbem: z annunciarent: z patres atq̄ cognati puellaruz persequerentur velociter beniamitas: qui non possent nimis velociter fugere cuz traherent captiuas virgines. ideo si aliquātulum distaret locus refugij beniamitarum ab vrbe de qua raperent puellas cito cō sequerent eos patres z cognati puellarum: z occiderent illos tollerentq̄ puellas: ideo debuit eligi locus ad rapiendas puellas qui esset coniunctus terre beniamin vt breuissime possent beniamite introire in aliquam vrbem terre sue in qua non possent nocere eis israelite cognati virginum. istud autem nō reputū ē conueniētius q̄ in vrbe sylo: qz ē ciūcta terre beniamin. s. ad latus aquilonare vrbis bethel que est de terra beniamin. z sic non possent consequi eos fugientes viri sylo. ¶ Secundum erat quia si dicamus quod ista solennitas in qua capte sunt puelle erat de solennitatibus domini non poterat fieri in alio loco nisi in sylo: eo q̄ erat ibi tunc tabernaculū oīs p̄cedenti. c. ¶ Tertium erat quia forte iste modus ad rapiendum virgines non inueniretur in aliqua vrbe totius israel nisi in sylo. s. quia ibi fiebat solennitas in qua virgines ducebāt choros per vineas z forte non in alijs locis: iō non possent de alijs locis rapi. [*] ¶ Quartuz erat quia seniores israel volebant q̄ prouideretur beniamitis de vxoribus citius q̄ prouideri posset: z dato q̄ in alijs vrbibus fierent similes solennitates in quibus possent rapi virgines forte non erat aliqua tam in breui sicut solēnitas que fiebat in sylo: ideo fuit ibi potius hoc factum q̄ in alio loco terre israel. [o] ¶ Quere vlterius ad qd posuit hic scriptura terminos vrbis sylo. s. q̄ erat ad septētrionē bethel: z meridiem

Rñsio ad q̄stū. p̄ma cā

2. cā.

3. cā.

*4. cā.

[o] Qō. 40. A

Ad quid posuit h̄ scriptura termios vrbis sylo.

Rñsio ad q̄stū. 1.cā.

ridiem lebona ꝛc̄.quia non consuevit scriptura sic in alijs vbibus de quibus loquitur ponere terminos. ¶ Respondendum quia hoc fuit propter duo. ¶ Primo propter excellentiam vrbis.nam ista ciuitas erat nunc notabilior alijs vbibus israel:eo ꝙ erat ibi tabernaculum domini:ꝛ propter hoc ꝙ cognoscere tur pars terre in qua erat positi fuerūt termini eius ad omne la

2.cā. tus. ¶ Secundum ꝛ principalius propter quod factum fuit:est ad declarandum possibilitatem ꝛ conuenientiam eorum que narrantur hic.s.ꝙ beniamite caperent virgines discurrentes p vineas silo.nam ad hoc opus erat ꝙ haberent beniamite aliqō refugium in propinquo.non poterāt autem ipsi habere refugiū in aliqua vbe terre israel extra terram beniamin:eo ꝙ nunc rapientes filias israelitarum videbantur offendisse totum israel:ꝛ ante quā cognosceretur fuisse hoc de consilio seniorum omnes israelite expugnarent eos:ideo oportebat ꝙ confugerent ad aliquam vbez terre beniamin:ꝛ ad hoc oportuit esse ꝙ ciuitas de qua raperent puellas esset propinqua terre Beniamin.ꝛ sic cū silo erat de qua rapiende erant virgines: ponitur de vbe be-

Bethel erat ciuitaſ de tribu beniamin ꝛ fitus eius. thel ꝙ erat ad latus eius:quia bethel erat ciuitas de tribu Beniamin in ipso latere aglonari Beniamin.Josue.18. ideo cum ponatur ꝙ erat bethel in latere apud silo intelligetur ꝙ facile erat beniamitis hoc facere:quia raperent virgines silo:ꝛ illico confugerent ad vrbem bethel propinquam que erat in tribu beniamin.ꝛ ista fuit causa potissima quare potius rapte fuerūt virgines de vrbe silo q̄ de alia vrbe,nam nō poterant rapere virgines nisi vel de tribu Effraiz vel Juda:quia tribus Effraiz cō iungitur sorti beniamin in latere aquilonari eius:sors autez Juda coniungitur Beniamin in suo latere meridiano qō est aquilonare respectu sortis iuda vt colligitur Josue.15.et.18.Et ex hoc etiaz patet qō dicebatur.5̄.penultima.q.s.ꝙ ciuitas silo nō erat de tribu Beniamin sed de tribu Effraim.Oz nō eēt de tribu Beniamin patet quia in tota tribu Beniamin nulla mulier manserat supra in littera.ꝛ tamen in silo manserant multe.ergo non erat de tribu Beniamin. ¶ Secundo patet quia omnes vbes beniamitarum destructe fuerunt ꝛ igne consumpte precedenti.c.Silo tamen illesa mansit vt patet hic. ¶ Tertio patet quia patres puellarum Silo venturi erant ad conquerendum de Beniamitis ꝙ rapuissent filias eorum vt patet in littera. non poterant tamen de hoc conqueri beniamite:quia nullus beniamita habebat nunc filiam: quia omnes occise fuerant. ergo viri Silo non erant de tribu beniamin: ꝛ si fuisset

4.rō. Silo de terra beniamin non oportuisset fieri istum raptum: quia manerent adhuc virgines in tribu beniamin. ¶ Quarto patet:quia in Silo erat sanctuarium domini nunc:ꝛ ad illud venerunt israelite postquam combusserunt omnes vbes beniamitarum vt colligitur precedenti.c.ꝛ hic.ergo non erat silo de

5.rō. terra beniamin. ¶ Quinto patet quia quādo israelite ibant ad pugnandum contra beniamitas veniebant qualibet norte in silo:ꝛ ibi manebant coram domino ꝛ consulebant eum vt patet precedenti capitulo.ꝛ tamen si fuisset de tribu Beniamin: non potuissent hoc facere:quia non permitterēt eos beniamite manere in terra sua cum essent hostes eorum. Oz autem Silo esset de terra Effraim:patet quia erat coniuncta sorti tribus Beniamin:ita vt possent beniamite rapere virgines de vrbe Silo:ꝛ cito ducere eas in Bethel vrbem terre sue.nulla tamē alia tribus erat coniuncta tribui beniamin ex latere aquilonari nisi tribus effraim. ¶ Queretur vlterius de modo istius consilii rapiendarum virginum. ¶ Dicendum autez ꝙ modus fuit ꝙ beniamite peterent a viris silo filias suas in vxores:ꝛ illi noluerunt dare:quia constricti erant iuramento: illi autem tacuerunt:ꝛ post aliquos dies aduenientē ista solennitate nihil suspicantes silonite permiserunt virgines ire ad ducendum choros per agros ꝛ vineas:ꝛ cū laterent beniamite rapuerunt eas. istud consilium dederunt seniores:non quidem tanquam crederent ꝙ silonite darent filias beniamitis quāc̄ illas peterēt: quia sciebant potius ꝙ non darent eas propter iuramentum: sed voluerunt ꝙ ista petitio esset color ad defendendum raptū virginum.nam sciebant seniores ꝙ silonite cōquererentur de raptu virginum:ꝛ si nullam excusationem haberent beniamite viderentur egisse tanquam bellatores iure suo accipiētes virgines cum a nullo petiuissent.ꝛ videretur tunc ꝙ sicut ipsi iure bellico illas rapuerunt:ita iure bellico essent repetende ab eis: ꝛ infligenda eis maiora damna. cum tamen silonite non dediſſent virgines petentibus beniamitis:ꝛ postea ipsi rapuissent

Qō. 41. A De mō cilij rapiēdarū virginū. ℟ Rñsio ad q̄stū.

ipsae:si conquererentur responderetur eis ꝙ ipsi peccauerent: quia cuz beniamitis positis in necessitate non dedissent illas sylonite ipsi primo peccauerant:ꝛ iuste iā illas accipiebant beniamite cū non haberēt qd facerent vltra hoc.ꝛ hoc dixerūt seniores ꝙ dicerent patribus virginum.s. petentibus non dedistis:ꝛa vestra parte primo petiū ē vt pz in lra.

¶ Ad quid erat hoc iuramentum israelitarum de nō dando beniamitis vxores. Questio.42.

Queretur vlterius circa istud iuramentum israelitarum de non dando beniamitis vxores ad quid erat. nam non est in potestate patris tradere filiam cui voluerit: sed in potestate eius est nubere cui voluerit cum matrimonia debeant habere in contrabendo omnimodam libertatem:ꝛ sic non debuissent magnam difficultatem circa iuramentum istud facere israelite: quia hz ipsi non traderent filias suas beniamitis:ipse se possent tradere illis:ꝛ suppleret sic defectus vxorum in eis:nec oporteret fieri alios circuitus. ¶ Responderi potest dupliciter ad hoc.Uno modo ꝙ istud iuramentum proficiebat:quia hz non esset in potestate israelitarū tradere filias suas huic vel illi:erat tamen in potestate eorum suadere:ꝛ filie sequerentur suasionem patrum.ꝛ sic cum dicitur ꝙ isti iurabant se non daturos filias suas beniamitis iurabant ꝙ quilibet eorum ageret quantum posset vt filia sua non nuberet alicui beniamite:ꝛ nunc aduenientе casu suadere debebant quantum poterant ne filie sue nuberent illis. ¶ Alio modo dici potest ꝛ verius ꝙ secus erat in veteri testameno quantum ad ritum matrimoniorum q̄ nunc in ecclesia:quia nunc cōstitutione ecclesie introducta est magna libertas inter partes cōtrabentes in contrabendo:ꝛ non habet ius pater sup filiū aut filiam in contrabendo.in veteri autem testamento ꝛ apud oēs antiquos secus erat:qz non attendebatur voluntas puellarum sed patruz:qz puelle erāt totaliter in potestate ꝛ dispositione patrum:ꝛ non accipiebant alios in sponsos nisi pze iubente: nec credebat aliquis habere posse sponsam nisi illam a patre vel maioribus puelle peteret:ꝛ pater tradebat puellam cui volebat non petito consensu eius:sed potius videbatur ꝛ tenebatur tūc ꝙ puella obligaretur sequi patris consensum.sic fuit de Rebecca quando periit illam Eliezer seruus Abrae in vxorem pro Isaac filio Abrae a fratre suo ꝛ matre.nam non fuit petitus cō sensus puelle ad contrabendum sed ad veniendum cum Eliezer. nam postq̄ concessissent eaz in vxorem:ꝛ Eliezer petere ꝙ illico permitteretur recedere dixerunt parentes Rebecce: quaeramus voluntatem puelle:ꝛ dixerunt ei: vis ire cum homine isto? Gen.24.ꝛ sic erat inter istos israelitas: quia potestas dandi filiabus maritos erat apud eos ex consuetudinem temporis:ꝛ non erat in potestate filiarum accipere viros: iō poterant iurare non daturos eas beniamitis: quia dare vel non dare erat in potestate eorum.

A

Rñsio ad q̄ situm ꝑma.

Rñsio scōa ad q̄situm. In ecclesia noui testamenti magna ē libertas inter partes ꝫbētes matrimonium.

¶ An isti seniores peccauerunt dando beniamitis consilium de rapiendo virgines silonitarum. Qō.43.

Queretur vlterius an isti seniores peccauerūt dando beniamitis consilium de rapiēdo virgines silonitarum. ¶ Respondendum ꝙ israelite nō putabāt se peccare sed potius dixerunt ꝙ isto mō religio iurisiurandi seruaretur:ꝛ prouideretur beniamitis de vxoribus vt ait Josephus.5. antiqui.Dicendum tamen ꝙ iuramentū non tenuit vt declaratū fuit.5̄.in quadam questione.ideo non oportebat ꝙ seruaretur: ꝛ tamen si tenuisset peccauissent isti seniores. ¶ Primo qz isti darent consilium ad faciendum contra iuramentum suum. naz iurauerant ꝙ nemo daret de filiabus suis vxorem beniamitis: ꝛ erat intentio iurantium vt beniamite nullam vxorem haberent de filiabus israelitarum:ꝛ tamen isti seniores procurabāt ꝙ israelitarum filie traderentur beniamitis: ergo erant piuri.

A

Rñsio ad q̄situm.

1.rō.

¶ Secundo qz qui procurat vt alius faciat contra iuramentū incitat eum ad peccandum:ideo ipsi peccant.nam ipsi volebant ꝙ silonite patres virginum pietate moti relinquerent filias suas beniamitis.In quo facerent contra iuramentum.

2.rō.

¶ Tertio quia ipsimet rogaturi erant silonitas vt misererentur beniamitis ꝛ dimitterent eis iam filias suas:ꝛ in hoc rogabant eos agere ꝫ iuramentū.si aūt iurm non teneret adhuc peccarēt seniores:qz consulerent beniamitis raptu virginū qō erat crimē eo ꝙ primabant pzes eaz iure suo ꝛ puellas reuirentes acciperēt: qz forte ille nollent esse vxores beniamitaz.ex ignorātia tñ putauerunt seniores se teneri iuro:quo seruato periret vel pateretur

3.rō.

magnũ detrimentum tribus beniamin quod malum erat: ideo putauerũt se nihil mali agere q̃ ꝓsuleret istud:sed potius q̃ erat laudabile opus. ¶Quere vlterius cur putabãt piuros sylonitas esse quor filias raperent beniamite ꝓmittendo illas manere cum eis.ª ¶Rñdẽdus q̃ nõ putauerunt eos peccare.nã si credidissent eos peccare non incitarent ad hoc:sed credebãt q̃ si sylonite sponte filias suas traderent piuri erant.nunc autẽ qz beniamite rapuerunt eas nescientibus ⁊ iam reclamantibus sylonitis non peccabant.ipsi aũt qui dederant ꝓsiliũ istud non putabant se posse dare licite filias suas:qz sponte dando incurrerent piurium:sed ꝓsulebant q̃ acciperent filias:⁊ qz hoc nesciebant non essent periuri. ª¶Sed istud nõ stat:qz ly non essent periuri per hoc q̃ beniamite raperent filias eor essent tñ periuri qñ ꝓmitterent illas cum raptoribus : potissime qz ẽm consuetudinem tpis illius filia non poterat ℌbere nisi cum illo quẽ pr̃ assignaret ⁊ cui illaz uaret:⁊ sylonite consensuri erant istud.nã seniores rogaturi erant eos q̃ misererentur beniamitarum: ⁊ ad preces eorum condescenderent sylonite: maxime qz de facto erat in potestate eorum q̃ filie sue manerent cum beniamitis: vel non:⁊ si semper insisterent restituerentur eis filie. nam ob hoc seniores rogaturi erant eos. Item non putabant seniores q̃ erant periuri rogando q̃ sylonite permitterent beniamitis tenere filias ipsorum contra iuramentum: qz alꝫ equaliter recusarent istud:⁊ q̃ ipsi uarent filias suas:sed grosse iudicabãt circa istud iuramentum putantes se nullo modo incidere in periurium nisi uarent sponte filias suas petentibus beniamitis: vel non petentibus.

Qõ.44 A Cur putabant periuros sylonitas eẽ quorũ filias raperẽt beniamite ꝓmittendo illas cũ eis. ª Rñsio ad q̃situz. ª Improbõ

¶An peccarũt beniamite rapiendo virgines sylonitas. Qõ.45.

A Rñsio ad q̃situm. 1.rõ. 2.rõ. 3.rõ.

Queretur vlterius an peccauerunt beniamite rapiendo virgines sylonitas:⁊ uato q̃ patres eaz nollent tradere eas an liceret eis illas accipere rapiẽdo.¶Respondendum q̃ peccauerunt beniamite rapiendo virgines sylonitas.¶Primo qz preiudicabant patribus earum.nam ipsi habebant ius super eas ad uandum eas quibus uellent: ⁊ tamen beniamite priuabant eos isto iure rapiendo virgines:ideo peccabant.¶Secundo quia beniamite quantum in se erat conabantur vt sylonite inciderent in periurium.ſ.q̃ aliquo modo traderent eis filias suas de ꝯbus iurauerunt q̃ non traderent eas illis:⁊ beniamite credebant sylonitas piuros esse si uarent eas qz omnes israelite putabant istud iuramentum tenere:⁊ tamen qui incitat alium ad periurium quomodocunq̃ peccat:ideo peccabant isti.¶Tertio pz qz isti acceperunt puellas inuitas que forte nolebãt eẽ uinges illoz:⁊ ĩ ꝫ erat uuplex peccatũ. ª Primũ erat stupr̃.ſ.qz deflorabatur virgo indebite cũ nõ eẽt uxor:qz illa nõduz in eum vt in virum consenserat. Scõm erat violẽtia qz inuite rapte fuerant ⁊ cognite.¶Ad scõm dicẽdum q̃ si patres earum nollent uare illas beniamitis q̃ non licebat illis rapere illas.Et si obijciatur q̃ erant in necessitate:qz non poterãt aliunde habere uxores de stirpe hebreorum.¶Dicendũ q̃ ista non erat necessitas absoluta in qua liceret eis rapere virgines: quia habebant alia remedia.ſ.q̃ poterant accipere uxores de gentilitate:⁊ conuerterent eas ad ritum iudaicum : ⁊ si ille nollent manere cum eis in ritu iudaico sed in gentilico:adhuc poterant eas sic tenere vt fecerunt duo filij Noemi vt patet Ruth. primo ⁊ declaratum est.ſ.in quadam.q.Et tñ in maiori necessitate erant beniamite q̃ illi:qz illi poterãt habere uxores hebreas si uellent de terra moabitarum in qua tunc manebant uenire in terram israel:istis autem non uabantur uxores israelitis. ⁊ tamen uato q̃ non possent habere isti uxores de gẽtilitate potius sustinere debebant uitam uiduales ⁊ castaz q̃ rapere virgines.quod patet:nam si uaretur q̃ quis nullo modo posset habere uxorem nisi uxorem alterius sibi raperet in uxorem:potius mori debebat fine uxore immo mortem tolerare q̃ hoc facere. sed hic non poterãt beniamite rapere virgines sylonitas nisi multa preiudicia faciendo:ideo non licebat eis accipere illas etiam si non haberent alias uxores:⁊ patres earuz non uarent eas illis.seniores tñ non putauerunt istam violentiam peccatum esse:⁊ si aliquod erat potius uolebant committere illud vt prouiderent tribui beniamin q̃ detrimentum pateret.

Rñsio ad secũdũ q̃situ. Obiectio Rñsio

Qõ.46 A An beniamitis petẽtibus sylonitas ĩ uxores si pr̃es eaz illas uar nollẽt an peccarẽt

¶Quere vlterius an beniamitis petentibus sylonitas in uxores si patres earum illas uare nollent an peccarent. ¶Rñdendum q̃ israelite non putabant se peccare in hoc ⁊ immo potius credebant q̃ si uarent peccarent:qz faciebant contra iuramentum qõ credebant tenere.sic dixerunt israelite.ſ.filias nostras uare non possumus constricti maledictione ⁊ iuramento. ⁊ tamen ſm veritatem non tenebantur.vt.ſ.declaratum est.⁊ quia iste erroz erat in eis inuincibilis eo q̃ nullus erat eo tempore q̃ declararet istud iuramentum non tenere non peccabant nõ dantes filias suas. Si tamẽ crederent q̃ non tenebantur iuramento dicendum q̃ aut habebant aliq̃ cãm quare non uabant eas illis: vtpote qz erant viri feroces ⁊ alꝫ mali cum quibus grauis vita uxoribus ducenda foret:aut nullam hmõi cãm habebant.Si haberẽt causam uato q̃ tota tribus beniamin periret non uando uxores istis nemo tenebatur uare filias suas talibus in uxores.si autem nulla causa subesset videbatur aliqua liter q̃ isti peccarent non uando eis filias suas:tum qz cogerẽt eos mori fine uxoribus vel declinare ad accipiendum uxores de gentilitate:in quo erat magnum periculum.ſ.qz poterãt pertertere corda eorum vt colerent idola.sicut dicitur.3.Regum. 11.certissime auertent corda uestra vt sequamini deos earuz. tum qz inferrent uamnum tribui beniamin que non posset cõuenienter multiplicari istis ducentis nõ bñtibus uxores.

lonitas ĩ uxores si pr̃es eaz illas uar nollẽt an peccarẽt

Qõ. 47. A Qũo seniores dicturi erãt sylonitis cõqrentib⁹ de rapta filiarum suarum. ª Rñsio ad q̃situ.

¶Queretur vlterius qũo seniores dicturi erant sylonitis conquerentibus de raptu filiarum suarum a uestra parte peccatũ est.nam ipsi non credebant q̃ peccarent non uando filias suas illis beniamitis:sed potius peccarent uando quia iurauerãt nõ uare:⁊ si ipsi peccarent non uando etiam peccarẽt ipsi seniores ⁊ omnes alij israelite:qz omnes idem iurauerant. ª¶Dicẽdũ q̃ ly sylonite ſz veritatem possent uare filias beniamitis quia iuramentum non tenebat:seniores tamen credebant q̃ non poterant eo q̃ ipsi putabant tenere iuramentum: dicturi tñ erant istud sylonitis ad placandum eos vt non insisterent contra beniamitas repetendo filias ad hoc q̃ fieret bellum ⁊ allegarent ad hoc aliquas rationes verisimiles ly non veras quibus placarentur sylonite aliqualiter.

¶Feceruntq̃ filij beniamin vt sibi fuerat imperatum:⁊ iuxta numerum suum rapuerunt sibi de his que ducebant choros uxores singulas:abieruntq̃ in possessionem suam edificantes urbes:⁊ habitantes in eis.Filij quo qz israel reuersi sunt per tribus ⁊ familias in tabernacula sua. Jn diebus illis nõ erat rex in israel:sed vnusquisq̃ quod sibi rectum videbatur hoc faciebat. supra.17 c.2.18.a

Feceruntq̃. Hic ponitur consilij executio.⁊ dicitur. (Fecerũtq̃ filij beniamin vt sibi fuerat imperatum) .ſ.adueniente festiuitate in sylo rapuerũt virgines sylonitas.(Et iuxta numerum suum rapuerũt sibi de his que ducebant choros uxores).i.susceperunt ducẽtas virgines in uxores de illis que ducebant choros per vineas: qz ipsi erãt ducenti.(Abieruntq̃ in possessionem suam).i. iuerunt in bethel urbem terre beniamin que erat circa sylo vt ibi haberent pro tunc refugium si forte uellent sylonite persequi eos ad tenendas filias.(Edificantes urbes ⁊ habitãtes in eis).i. restaurantes urbes antiquas.nam multe urbes erant in tribu beniamin vt patet Josue.18.tamen nunc in bello dirupte fuerãt omnes ⁊ combuste edificiaq̃ dissipata:⁊ ad hoc q̃ habitarent isti beniamite ibi oportebat q̃ reficerent dirupta earum: sed nullã urbem de nouo constructuri erant.nam ⁊ ipsas veteres non poterant replere cum essent soluz sexcenti viri. (Filij quoq̃ israel reuersi sunt per tribus ⁊ familias in tabernacula sua).ſ.facta prouisione beniamitis de uxoribus reuersi sunt omnes israelite in tabernacula sua.⁊ dicitur per tribus ⁊ familias suas .ſ.qz omnes israelite conuenerant ad istud bellum vt patet precedẽti.c.⁊ finito illo redibant omnes in loca sua:⁊ hoc per tribus ⁊ familias.ſ.omnes de vna tribu ibant simul:⁊ omnes de vna familia simul.est enim familia quedam spãlis cognatio sub tribu ⁊ ꝯ q̃libet tribus certas familias quaz numerus ⁊ noia ponũt Nu.26.c.Sed qñ fuerit iste reditus israelitaz declarabit infra ĩ quadã.q.(Jn diebus illis).ſ.qñ accidit casus leuite ⁊ uiroz gabaa.(Nõ erat rex in israel.) Nõ solũ nõ erat rex: sed ẽt nullus erat iudex:nec uiuebat tunc Josue.⁊ sic fuit in quodam tempore in quo nullus ꝑfidebat.(Sz vnusq̃sq̃ qõ rectuz sibi videbat ꝯ faciebat.)ſ.q̃ nullus iperabat poterat q̃libet facẽ qõ uolebat: qz nullus

Consilij executio † † † † †

quia nullus cohibebat eum per timorem pene. ꝛ ponitur ad declarandu; quomodo accidit istud nephas de tenite vxore: ꝛ de bello postea insurgente inter omnes israelitas contra tribũ beniamin. nam si fuisset aliquis rex eo tempore vel iudex potens: qui per modum potentie potuisset cohibere delinquere volentes non fecissent viri gabaa nephas qõ fecerunt contra vxores tenite: ꝛ dato ꝙ illud factum fuisset: tamen saltem non diuisum fuisset totum regnu; israelis in duas partes ꝛ vna pugnaret cõtra aliam. sicut factum est nunc. ſ. qz non existente rege quilibet faciebat qõ sibi placebat. ª ¶ Queret de recessu israelitarum qui congregati erant: quando redierunt in tabernacula sua. ¶ Aliquis dicet ꝙ factum é b̃ postq̃ beniamite acceperũt vxores sufficientes sibi. ſ. quadringentas de iabes galaad ꝛ ducentas de sylonitis: ꝛ hoc videtur innuere littera. nam postq̃ dicitur de ducentis vxoribus quas acceperunt beniamite de sylo: dicitur ꝙ redierunt israelite in tabernacula sua per tribus ꝛ familias. ¶ Dicendũ tamen ꝙ hoc non stat. Primo quia nõ erat verisimile ꝙ totus israel qui erat congregatus ad pugnandu; maneret in aliquo vno loco quousq; prouideretur beniamitis de vxoribus: qz magnu; tempus in hoc fluxit: ꝛ quia totus israel maneret congregatus nihil proficiebat ad hoc: ideo videtur ꝙ ante hoc redierint singuli in loca sua. Scõ pz ꝛ efficacius: qz si adhuc congregatio ista esset qñ beniamite rapuerũt virgines sylonitas non essent patres nec cognati earum in sylo: qz omnes israelite potentes pugnare erant in castris: ꝛ tamen erant nunc in sylo: ꝛ isti seniores qui dederunt istud consilium non erant in eodem loco. nam dixerunt ꝙ quando venirent ad eos patres ꝛ fratres virginum raptarum responderent eis id quod habetur in littera. ¶ Tertio patet qz finito bello rediit totus exercitus in sylo vt patet in littera. s̃. si ergo maneret adhuc israel congregatus esset ista congregatio in sylo. ꝛ tamen non erant ibi: quia tunc essent ibi isti seniores qui dederunt istud consilium cum ceteris israelitis: tamen non erant in sylo: qz tunc quando consulerẽt beniamitis nõ dicerent. ecce solẽnitas anniuersaria est in sylo. sed dicerent: solennitas est in loco isto: ideo non erant isti seniores in Sylo ꝛ consequenter nec alij israelite erant ibi congregati. ¶ Quarto patet qz si nondum fuisset facta discessio de castris israelitarum manerẽt oẽs in sylo vbi prius erant: ꝛ tunc nõ consulerent seniores beniamitis ꝙ raperent virgines de Sylo: quia non possent eo ꝙ in agris essent tentoria israelitarum: qz non poterant capi omnes intra vrbem cum essent plusquã quadringenta milia virorum vt pz p̃cedenti. c. ꝛ sic impedirentur latere beniamitis in agris ꝛ vineis propter presentiam israelitarum. Et etiam ipse virgines non possent discurrere cum choris per agros ꝛ vineas propter multitudinem israelitaru;. ¶ Quinto qz esset periculum beniamitis velle rapere virgines sylonitas si esset ibi tota multitudo israelitarum: qz illico caperentur clamantibus virginibus anteq̃ ducerent eas ad terram suam. ¶ Sexto patet qz si essent ibi omnes israelite congregati consilium seniorum de rapiendo virgines sylo esset pessimu;: qz non esset aliquis locus in tota terra israel in quo difficilius istud fieret propter presentiam virorum totius israel: ꝛ in qualibet alia vrbe posset istud fieri faciliter eo ꝙ in alijs vrbibus nulli erant viri potentes pugnare cum omnes conuenissent in castra: ꝛ sic raperent quas vellent nemine impediẽte: ideo si esset adhuc congregata multitudo israelitarum non suaderent seniores hoc fieri in Sylo sed in aliqua alia vrbe. ¶ Dicendum est ꝙ quando factus est iste raptus virginum iam recesserant singuli israelite de castris in tabernacula. Pro quo sciendum ꝙ israelite pugnauerunt contra beniamitas: ꝛ occisa tota multitudine eorum fugerunt fercenti ad petram rẽmõ: ꝛ mãserunt ibi mensibus quatuor precedenti. c. interim totus exercitus israelitarum discurrit per totam terram beniamin: ꝛ diruit vrbes atq; succendit ociditq; senes paruulos ꝛ femias vsq; ad pecora. precedenti. c. ꝛ post hoc redierũt in Sylo ꝛ planxerunt ibi coram domino super destructione vnius tribus de israel vt patet. s̃. in littera. ꝛ tunc volentes prouidere beniamitis de vxoribus ne penitus deleretur tribus beniamin occiderunt viros iabes: ꝛ acceperunt quadringentas virgines: ꝛ tunc miserunt israelite pro beniamitis q erant in petra Rẽmon: ꝛ ibi consũmati fuerunt quattuor menses ex tempore quo occisi fuerant in bellis beniamite: ꝛ fugerũt isti fercenti ad petram Rẽmon: ꝛ in istis omnibus erãt adhuc congregati israelite in Sylo. nam quando ducte sunt virgines iabesene erant adhuc omnes israelite in Sylo vt patet. s̃. in littera. ſ. inuẽte sunt i Jabes quadringente virgines que nõ cognouerunt viri thorum ꝛ adduxerunt eas ad castra in sylo. ergo erant tunc castra in sylo. dicendũ aũt ꝙ post hoc recesserunt illico israelite per loca sua: qz congregatio eorum iam non erat vtilis ad aliquid: ꝛ mansit solis senioribus populi cura de prouidendo ducentis viris beniamitis qui nondum acceperãt vxores: ꝛ inito consilio decreuerunt ꝙ peterent filias sylonitarum: ꝛ cum nollent eas dare patres ipsarum ꝙ laterent in vineis ꝛ caperent illas in solennitate ãniuersaria: ꝛ sic aliquantum tempus transierat postq̃ recesserant israelite in tabernacula sua quando factus est raptus sylonitarum virginum. ¶ Cum autem obiciatur ꝙ post illum raptum fuerit recessio de castris ex ordine littere. ¶ Dicendum ꝙ est mutatio ordinis per recapitulationem sicut sepe fit in scriptura per anticipationem vel recapitulationem. ꝛ satis pz ex ipsa littera ꝙ non fit ordo seruatus. nam tenẽdo ordinẽ littere nõ solum oportuisset manere cõgregatos oẽs israelitas in castris vsq; quo rapte essent virgines sylonite sed etiam multo tempore post: quia dicitur ꝙ beniamite rapuerunt singulas virgines ꝛ abierunt in possessionem suam edificantes vrbes: ꝛ habitantes in eis. ꝛ tamen manifestum est ꝙ non manserunt omnes israelite simul non recedentes in tabernacula sua vsq; quo beniamite edificarent vrbes: ideo certum est ꝙ hic est ordo mutatus. ¶ Queretur vlterius quo tempore accidit iste casus de destructione beniamitarum. ª ¶ Respondent quidam ꝙ accidit tempore belli summi sacerdotis vel paulo ante. ſ. nõ multo tempore ante tempora regu;: ᵒ ꝛ mouentur ad hoc ex ordine libri. nam fuit posita supra historia omniũ iudicum: ꝛ sic putatur ꝙ fuerit istud post omnes iudices. ᵇ ¶ Dicẽdũ tamẽ ꝙ hoc non stat: sed fuit istud bellum post mortem Josue ꝛ anteq̃ essent aliqui iudices in israel: ꝛ fuit quasi illico post mortẽ Josue. ○ autem fuerit post mortem Josue patet: quia istud accidit manentibus israelitis in terra chanaan: ergo accidit dum viueret Josue vel post mortem suam. qõ pz: qz Josue introduxit israelitas in terram chanaan ꝛ erat princeps tunc vt patet Josue primo ꝛ scõo ꝛ per totum. ○ antẽ non fuerit istud eo viuente patet: qz ipse non permisisset talia fieri in israel: ꝛ ꝙ diuideretur populus in duas partes ꝛ pugnaret ideo mortuus erat. ¶ Scõo patet quia dicitur hic ꝙ eo tempore nullus erat rex in israel ꝛ quilibet faciebat qõ sibi rectum videbatur. ꝛ non accipitur rex pro rege: sed pro regente bñe ptãtem coercitiuã sup malos: ꝛ tñ tpe Josue ipse coercebat malos: ꝛ magis populus timebat eum ꝛ faciebat propter eũ plura q̃ propter reges. ideo videtur ꝙ nõ fuit tempore suo. ¶ Tertio pz qz dato ꝙ accidisset tempore Josue non fuisset sic. puta de beniamitis de vxoribus. ſ. ꝙ non prouiderent eis seniores: sed Josue qui erat princeps iuberet quid fieret in omnibus his. seniores tamen disposuerũt omnia hec vt patet in littera. ergo non viuebat Josue. ○ autem fuerit factum paulo post mortem Josue anteq̃ essent iudices in israel patet quia quando factũ est istud nullus erat reges in israel qui cohiberet: vel punire posset istud malum vt dicit in littera: ꝛ tamen iudices h̃ minorem potestatem haberent q̃ reges poterant coercere peccata populi intantum ꝙ timore eorum populus non colebat idola eis viuentibus: ꝛ cum moreret aliquis iudex declinabat populus ad idolatriam vt patet. s̃. 2. ꝛ tamen nunc nullus poterat cohibere peccantes cum quilibet faceret qõ vellet: ergo nondum ceperant iudices. ¶ Scõo patet qz quando accidit istud nondum capta fuerat hierusalem de manu iebuseorum vt patet. s̃. 19 nam iste leuita cuius vxor occisa fuit noluit intrare in hierusalem: qz erat ciuitas chananeor. ꝛ tñ fuit ista ciuitas capta illico post mortem Josue vt colligit. s̃. primo vbi dicitur ꝙ post mortem Josue consuluerunt israelite deũ quis ascenderet ante eos ad pugnandum contra chananeum: ꝛ respondit ꝙ ascenderet Judas ꝛ ascendit. ꝛ sequit ibi quomodo cepit vrbẽ hierusalez. ꝛ sic fuit modico tempore post mortem Josue: ꝛ tñ nõdum erat capta hierlm qñ fuit iste casus. ergo valde coniunctus morti Josue fuit iste casus anteq̃ esset aliquis iudex in israel. nam si aliquis iudex tunc fuisset quãdo capta est hierusalem non consuluissent israelite quis ascenderet ante eos ad pugnandum: quia certum est ꝙ ille iudex esset princeps ad pugnandum cum isti iudices vocarẽtur saluatores dati israelitis contra oẽs. s̃. 3. ¶ Tertio patet quia in isto bello israelitarũ contra beniamitas cum ascendissent omnes in sylo anteq̃ pugnarent consuluerunt quis esset dux in exercitu eorum cõtra filios beniamin: si tamen aliquis iudex tunc esset: certum est ꝙ ille esset dux: ꝛ nõ oporteret inqrere qs eẽt dux. g̃ nõ erat tũc aliqs iudex. p; hoc p̃cedẽti. c. Fuit g̃ iste casus de pmis q facti sũt post mortẽ Josue. vñ prius fuit iste q̃ casus virorũ tribus dan i raptu idoli michee: ꝛ captione vrbis lesendan de quo. s̃. 17. ꝛ 18.

ª Qõ. 48. A Quõ israelite redierũt in tabernacula sua. Cuiusdã rñsio ad q̃stum.

Impropbatio

1. rõ.

2. rõ.

3. rõ.

4. rõ.

B

5. rõ.

6. rõ.

Doct rñ. ad q̃stũ

Notãdũ

C

Obiectio

Rñsio

Qõ. 49 A Quo tpe accidit iste casus de destructõe beniamitarũ

ª Quozũdã rñsio ad q̃stum

ᵒ 1. rõ.

ᵇ Cõfutatõ rñsionis. 2. rõ.

3. rõ.

Bellũ iter israelitas ꝛ beniamitas fuit paulo post mortẽ Josue Rõ. 1.

Rõ. 2.

B

Rõ. 3.

vt probat Josephus.5.antiquita.ideo ipse illico post mortẽ Jo sue enarrat istud accidens de bello beniamitarum: ꝛ post illud enarrat accidens de captione vrbis Lesendã:ꝛ deinde incipit enarrare gesta iudicũ inchoans ab Othoniele qui primus fuit de quo.ō.3.Scriptura tamen mutauit ordinem in hoc: in quo falluntur multi.ꝛ causa huius fuit:qz in isto libro voluit actor scribere gesta iudicum eo ꝙ de iudicibus intitulatur : ꝛ cũ ista tria accidentia.ſ.de idolo michee ꝛ captione vrbis Lesendan : ꝛ vroze leuite non fuerint historie iudicum:qz non fuerunt tempore ipsorum:nec per eos geste non debuerunt preponi gestis iudicum:qz tunc magna pars libri ab exordio introduceret facta aliena que non pertinebant ad iudices .egit ergo in principio de gestis iudicum:qz tamen ista accidentia dicta non erant omittenda eo ꝙ fuerunt magne doctrine pro posteris debebãt scribi in aliquo libro sacre scripture .non fuit tamen aliquis liber cui magis conuenirent q̃ libro iudicum eo ꝙ fuerunt magis propinqua temporibus iudicum q̃ historijs aliorum librorum:ꝛ sic debuerunt introduci in librum iudicum.ꝛ tamen ne extranee historie maximã libri partem in principio occuparent enarrata fuit primo vsq; ad Samsonez tota historia iudicum de quibus intendebat:ꝛ deinde expleto qō erat de intẽtione libri introducta fuerunt ista que erant quasi accidentalia.

Qō.50 A Quare de hic ꝙ non erat isto tẽpore rex in israel ꝛc. Rñsio ad q̃ stitum.

¶Queretur vlterius quare dicitur hic ꝙ non erat isto tempore rex in israel sed quilibet faciebat qō sibi rectum videbatur. Et cur non dicitur ꝙ etiam non erat tunc aliquis iudex: qz eo existente non faceret quilibet qō vellet. ¶Respondendum ꝙ intentio auctoris fuit in istis verbis respondere tacite questioni. nam legens vel audiẽs ea que habentur hic diceret quomodo potuit esse tanta deordinatio in populo ꝙ viri Gabaa tantum nephas contra leuitam ꝛ vroꝛẽ eius molirentur:ꝛ dato ꝙ hoc fuisset:quomodo rursus populus fuit taz discors vt diuideret̃ in duas ptes:ꝛ pugnaret vsq; ad deletionẽ vnius tribus israel. respõdit auctor ꝙ istud fuit ex defectu gubernatoris:nullus.n. erat tunc gubernator in israel quem timerent israelite:ideo quilibet faciebat qō sibi rectum videbatur.i.qō desiderabat.i. siue bonum siue malum esset:ꝛ istud poterat emendari post q̃ factũ esset ꝙ aliquẽ ꝑncipẽ totius israel si fuisset tunc:vel magis impeditum fuisset ne tale quid accidisset:ꝛ hoc poterat quilibet principe totius israel euitare siue esset rex : siue Josue qui non erat rex:siue aliquis de iudicib⁹.De regibus patet quia magna erat potestas regum inter hebreos.ſ.ꝙ populus sibi obediebat in omnibus tam laici q̃ sacerdotes.Potestas etiaz Josue fuit valde magna.nam populus tenebat eum in magna veneratione sicut Moysen de quo Numeri.17.et Deutero.vltimo:ꝛ Josue primo.ita vt quicunq; non obediret Josue per ois morte moreretur vt patet Josue primo.Potestas etiam iudicuz satis magna erat:qz erat super totum populum : ꝛ congregabat omnes israelitas ad bellum quãdo expediebat:ꝛ faciebat quecũq; alia in populo que vtilia erant toti populo:ꝛ timebat populus iudicem intantum ꝙ viuente quocunq; iudice non audebat populus declinare ad idolatriam:ꝛ illo mortuo mox declinabat vt patet.ō.2.

Magna erat ptãs regũ inter hebreos.

B

Prim⁹ modus rñdẽdi

¶Respondeꝛi potest ergo tripliciter .vno modo ꝙ accipitur hic rex pro quocunq; regente habente potestatem sup populum etiam si non esset rex.ꝛ tunc comprehenduntur reges ꝛ iudices ꝛ Josue ꝛ quicunq; princeps qui posset toti populo aliquid imperare.ꝛ patet ex adiuncto.ſ.sed quilibet qō rectum videbatur sibi hoc faciebat:quasi dicat si fuisset rex tunc nō faceret quilibet qō sibi rectum videbat̃.sed existentibus etiam in dicibus non faceret quilibet quod sibi rectum videretur: ergo illi intelliguntur etiam hic nomine regum.

2⁹. modus rñdendi.

¶Alio modo põt responderi ꝙ accipiat̃ proprie rex.ꝛ tunc verum est ꝙ non erat aliquis rex in israel lz etiam non esset aliquis iudex:ꝛ potuisset per quemlibet eorum prouideri in hoc: qz tamen melius prouideri poterat per regez eo ꝙ erat maioris potestatis dixit de rege.

3⁹. modus rñdendi.

¶Tertio ꝛ adhuc melius dictum est ꝙ de rege expressum est qz iste liber fuit scriptus per Samuelem tempore Saulis regis israel ꝛ volebat dare causam vel modum Samuel quomodo potuissent ista accidere. nã diceret aliquis tempore illo:quomodo potuit tanta discordia accidere in populo ꝛ nullus eam tollebat quasi dicat nunc non posset accidere:ꝛ respondet Samuel ꝙ hoc erat qz quando ista acciderunt non erat aliquis rex in israel sicut tempore ipsorum qui hoc querebant qui posset prouidere ne ista fierent.

¶Quis ordo iudicum fuit in israel a tempore moysi vsq; ad tẽpus Christi.Et an totus ordo iudicum erat destructus quando hoc accidit.

Quæstio.51.

A

¶Queretur vlterius an tẽpore quo ista acciderunt esset destructus totus ordo iudicuz in israel vel erant aliqui.Et si aliqui erant quomodo non impediebãt istud.

¶Respondendum est ꝙ semper fuerũt iudices aliqui in israel qz alias desijsset israel esse populus.nam in vrbe magis necessarius est distributiuus iustitie.i.iudex q̃ panis vt ait Aristo.3.politicorum.¶Pro quo sciendum ꝙ quando Moyses eduxit israelitas de egypto ꝛ ducebat eos per desertum ipse solus erat princeps ꝛ iudex:ꝛ cũ essent tanta negocia populi tota die sedebat iudicans ꝛ non finiebat negocia:vnde dixit ei ietro socer suus.stulto laboꝛe cõsumeris:supra vires tuas laboꝛ iste est: solus non poteris illam sustinere. ꝛ tunc consilio ietro diuisit moyses totum populum per decanos quinquagenarios centuriones ꝛ tribunos qui iudicarent populum in negocijs paruis ꝛ ciuilibus.ipse autem moyses iudicabat in omnibus arduis vt patet Exod.18.mansit autem sic aliquanto tempore moyses: ꝛ tamen nec sic ablata est magnitudo solicitudinum suarum:ꝛ petiuit vt moreretur vel liberaretur ab hijs angustijs:ꝛ tunc deus dedit ei septuaginta viros habentes spiritum prophetiam : q etiam curaz gererent de rebus arduis Numeri.11.ꝛ tunc cessauit querela moysi.durauit autem iste modus iudicum in deserto semper.ſ.ꝙ si aliquis istorum moreretur subrogabat̃ alius. ꝛ postq̃ introierunt israelite in terram chanaan duravit iste modus iudicandi: sed etiam fuit alius introductus.ſ. ꝙ essent quidaz iudices supremi in israel a quibus ratio appellaretur.ꝛ isti erant septuaginta viri qui successerunt.70.senioribus quos dedit moysi in adiutores Numeri.11.Et princeps istoruz erat summus sacerdos:ꝛ omnes isti simul vocabantur domus consilij:ꝛ q̃ q̃ omnes concurrerent in consilio de sententia tanda solus summus sacerdos sententiabat:de quo declaratum est Numeri.11.et Deutero.17.manserunt semper isti iudices.70. nam etiam tempore Christi erant:ꝛ vocabantur seniores:ꝛ ipsi condemnauerunt Christum ad mortem:ꝛ erant cum caypha q erat summus sacerdos quando contra Christum sententiauit ꝙ erat dignus morte.ꝛ sic dicitur sepe in passione:ꝙ principes sacerdotum ꝛ seniores faciebant aliquid cõtra Christum.ſ.70. seniores.Preter istos erant alij iudices minores constituti per singula.nam erant saltem vnus vel duo iudices in quolibet loco:ꝛ isti erant de progenie virorum illius loci:ꝛ cuilibet iudici dabantur duo leuite in assessores eo ꝙ leuite erant periti in lege de quo Josephus.4.antiquita.De istis iudicibus dicendum ꝙ semper fuerunt in simul ꝛ erant quando ista acciderunt: sed ipsi non potuerunt euitare aliquid istorum:eo ꝙ isti erant solũ habentes iurisditionẽ in diffiniendo in causis ꝛ non habebant potestatem ad alia vt subijcerent sibi populum . Et lz potestas eorum esset de iure:tamen de facto paruam habebant potestatem eo ꝙ erant mere iudices:ꝛ non dñi nec principes . ꝛ ideo adhuc eis existẽtibus poterat facere q̃libet qō volebat :ꝛ poterant accidere omnia ista mala que euenerunt.

Domus cõsilij qd

Nota priuilegium sũmi sacerdotis

Varias temporum mutationes ꝛ discordia facta librum Judicuz explanando: vt nobis collatum erat explicauimus:in quo sub breuibus multiplices substringuntur historie:in quibus iuxta consuetum stilum litteralem duntaxat enucleando medullam processimus:quia de allegorijs rara aut nulla nobis in his voluminibus cura est:cum alibi fortasse spatiosior erit dicendi locus:si contingat nobis sapientiam scribere tempore vacuitatis.Omnia autem dicta sint ad exaltationẽ fidei ꝛ laudem Dei omnipotentis ꝛ eius sacratissime matris.

¶Explicit Liber Judicum.

¶ Diui Abulensis in librum Ruth expositio litteralis incipit feliciter.

¶ Capitulum. j.

In diebus vnius iudicis quādo iudices ꝑerāt: facta est fames in terra. Abijtq; homo de bethleez iuda vt pegrinaretur in regione moabitide cuz vroze sua ac duob⁹ liberis. Ipse vocabaf elimelech: ⁊ vroz ei⁹ noemi: ⁊ duo filij alter Dmaalon ⁊ alter chelion: effratei de bethleez iuda. Ingressiq; regionē moabitidez: morabanf ibi. Et mortu⁹ est elimelech maritus noemi: remāsitq; ipsa cū filijs. Qui acceperūt vrozes moabitidas: quaruz vna vocabatur orpha alteraq; ruth. Dāseruntq; ibi decē annis: ⁊ ambo mortui sunt: maalon videlicet ⁊ chelion: remansitq; mulier orbata duob⁹ liberis ac marito.

In diebus. ¶ Dic icipit liber ruth in quo ponit historiā ruth que subordinaf ad genealogiā ꝺn̄ enarrandā. Et diuidif in quattuor ptes. in ꝑma ponitur eius ad oīm ꝺuersio. scḋo eiuʒ honesta in iudaismo cōuersatio. tertio legalis cōuentio. q̄rto matrimonialis ꝺiunctio. Prima pars diuiditur in duas: qz ꝑmo ponif ꝺuersiōis occasio. scḋo ipsius ruth cōuersio ibi. (Et surrexit). ¶ Circa ꝑmū oz. (In dieb⁹ vni⁹ iudicis). Ponif tēpus q̄n factum fuit boc. i. in dieb⁹ vnius iudicis vt sciaf q̄n acciderit ista historia. Quis autē fuerit iste iudex infra dicef in quadā qōne. (Q̄n iudices ꝑerant). Fuit qꝺdam tēpus quo soli iudices ꝑerant in israel ⁊ fuerūt iudices q̄ndeciz: ⁊ tpe istoz̄ nō fuerunt reges nec alij ꝑncipes vt dicetur infra in quadā qōne. (Facta est fames in terra). ſ. in terra israel: qa de ipsa terra solum agif hic: qz ibi habitabat elimelech q fugit tūc ꝓpter famē vt pz in lra. Et ista fames dedit occasionē isti historie: qz alꝭ non fuisset historia ruth. ſ. q⁹ maalon filius elimelech ⁊ noemi nō accepisset in vrozem ruth de qua fuit ꝓgenies dauid. Cur autem venit ista fames: ⁊ an fuerit vniuersalis vel pticularis. declarabif infra. (Abijtq; bō de bethleē iuda). Iste homo fuit elimelech vt patet infra in lra. ⁊ fuit de bethleē. in quo apparebat q⁹ erat de tribu iuda: qz bethleem erat ciuitas iuda ⁊ ꝺō fuit de ista vrbe vt pz Joan. 8. ⁊ dz̄ de bethleē iude. ad dz̄iaz alteri⁹. est. n. duplex bethleē quedā in sorte iude: alia in sorte zabulon vt pz Josue. 19. ⁊ ob hoc consueuit poni bethleē cum ista determinatiōe. ſ. vt dicaf bethleem iude. pz hic ⁊ Judicū. 17. ⁊ Matthei. 2. ⁊ aliq̄ vocabaf bethleez effrata vt pz Michee. 5. ⁊ idē est. quare aūt vocef effrata infra dicef. (Ut peregrinaref in regione moabitide). i. vt maneret ibi peregrinādo aliquo tē poze quousq; cessaret fames. nam nō erat intētio elimelech manere semper in regione moab: sed soluz tempoze famis ⁊ postea redire intendebat in terram suam bethleē: ⁊ ideo q̄ꝺiu esset in in terra moab dicebaf ibi peregrinari. ¶ Sciendu; de regione moab que est quedā terra cōiuncta terre israel que nomata fuit a moabitis filijs moab q fuit ꝑmogenitus loth ex filia sua susceptus q̄n inebriat⁹ est Genesis. c. 29. ⁊ qz moab ⁊ amon erāt filij loth vt pz ibidē ⁊ loth erat ꝺsobrinus abrae Gen. 11. et. 13. voluit ꝺn̄s bn̄dicere filijs loth ꝓpter abraā ꝺando eis regiones in ꝙbus morarenf. ⁊ dedit eis terras cōiunctas iordani ad orientem ptem eius ⁊ circa mare rubz̄: ⁊ dedit eis robur ad pugnāduz cōtra gigātes qui tenebāt ꝑus regiones illas vt excluderent eos de illis vt pz Deutero. 2. ideo dicif q⁹ deus dedit eis possessiōes sicut filijs israel. Ista terra fuit semp moabitarū etiā añq; israelite exirent de egypto. ⁊ q̄n exiuerūt voluerūt transire p illam: ⁊ transierūt p quandā partē eius Deutero. 2. ⁊ per quandā aliam ptem eius nō ꝑmissi sunt transire: neq; voluerūt moabite occurrere eis cū pane ⁊ aqua Deutero. 23. sed potius cōduxerunt balaā ariolum ꝺtra eos vt malediceret ipsis Nume. 22. et. 23. et. 24. ⁊ est regio ista moab coniuncta terre israel: imo quedam pars regionis moab cecidit israelitis in partē. ſ. terra ꝺuarum tribuū ⁊ ꝺimidie que erat ad orientē iordanis. naz ista terra erat ꝑus pars regni moab: ⁊ duo reges amorrei. ſ. seon ⁊ og ceperūt eam de terra moab: ⁊ postea israelite acceperūt eam de manu istoz̄ duoꝝ regum amorreoꝝ Deutero. 2. et. 3. ⁊ Nu. 21. c. ⁊ ꝺiungif ista terra iordani. ſ. q⁹ iordanis est termin⁹ occidētalis terre moab Deute. 2. et. 3. ⁊ ipse iordanis est termin⁹ orientalis terre chanaā in qua habitauerūt israelite Num. 34. iō iste ꝺue terre cōiuncte erant. ⁊ sic facile erat israelitis trāsire ad terrā moabitaz ad peregrinandū ibi. (Cū vroze sua ⁊ duob⁹ liberis). Uroz sua vocabaf noemi: ⁊ duo filij sui maalon ⁊ chelion vt pz in lra. (Ipse vocabaf elimelech). Qz postea de istis in bistoria agendū est ponunf hic noia eoꝝ: ⁊ ꝑus nomē viri. ſ. elimelech q erat vn⁹ de ꝑcipuis viris vbis bethleē. (Et vroz ei⁹ noemi). Ista superstes fuit post peregrinationē viro ⁊ filijs mortuis vt pz in lra. ⁊ interptatur noemi pulchra vt pz infra in lra. ſ. ne vocetis me noemi. i. pulchrā: sed maram. i. amaram: qz valde amaritudine repleuit me oipotens. (Et duobus filijs eius alter maalon ⁊ alter chelion). Ponunf noia istoz̄: qz lra ponunf nomina vroꝝ suaꝝ: quaꝝ vna fuit ruth vroz maalon cui⁹ hec bistoria est. ⁊ fuerūt due vrozes eoꝝ orpha ⁊ ruth vt pz infra in littera. (Effratei). i oēs isti erant effratei. (De bethleē iuda). Idē est effratei ⁊ de bethleē: quia effrata ⁊ bethleē est idē locus. ſz de effrata infra dicef in q̄daz qōne. ⁊ vocaf bethleē iuda ex cā supra assignata. (Ingressi itaq; regionē moabitidē morabanf ibi). ſ. quia in regione moab nō erat fames sicut in terra israel: ⁊ volebant ibi manere tēpore famis. ⁊ ista peregrinatio fuit decē annoz̄ vt pz. j. in lra. (Et mortuus est elimelech marit⁹ noemi). ſ. ourāte ista peregrinatiōe decē annoꝝ. sed in qua pte istius tpis mortu⁹ fuerit nō apparet. Qz aūt mortu⁹ fuerit isto tpe pz: qz q̄n reuersa est noemi in terrā suaz: dixit q⁹ rediret vacua viro ⁊ filijs infra in lra. ⁊ tñ ꝺōm q⁹ aliquāto tpe ante finem istoz̄ annorum decē mortuus fuerit: quia imediate dicitur in lra. remansit ipsa cum filijs suis: ⁊ tamē nō mansit ipsa cū filijs suis in regione moab nisi decē annis vt patet in lra. ergo ante finem decem annoꝝ aliquāto tpe mortu⁹ fuit elimelech. (Remāsitq; ipsa cū filijs suis). ſ. qz nondū cessauerat fames in terrā israel: ⁊ ꝓpter illaz peregrinabaf in terra moab ipsa noemi. (Qui acceperunt vrozes moabitidas). Erāt. n. in regiōe moab ⁊ nō poterāt accipere vrozes de alijs regionib⁹. (Quaꝝ vna vocabatur orpha). Ista fuit vroz chelion ⁊ māsit in gētilitate eunte ruth cū noemi ad terrā israel. (Dāseruntq; ibi decē annis). ſ. noemi ⁊ filij sui. nā elimelech vir noemi multo ꝑus mortu⁹ est. (Et ambo mortui sūt maalon videlicet ⁊ chelion). ſ. post patrē suū elimelech mortui sunt. ⁊ non dz̄ hic de morte patris: qz de illa supra victuz est. (Remāsitq; mulier orbata duob⁹ liberis ⁊ marito). Qino erat iam orbata noemi post mortē mariti sui ⁊ duoꝝ filioꝝ: qz nihil aliud ad se ptinens bēbat in regiōe illa: ideo illico habuit occasionem redeūdi in terram suam israel.

¶ Quare hic dicif q⁹ in dieb⁹ vnius iudicis accidit historia ista ruth: ⁊ quis fuit iste iudex. Questio. 1.

Queretur circa ꝑmū q̄re dz̄ hic q⁹ in dieb⁹ vnius iudicis accidit historia ista ruth. naz in ꝑncipijs A

Rñ.ad q̄stum.

alioꝝ libroꝝ nō ꝺsueuit poni tēpus qñ facta est historia illoꝝ.
¶ Rñdendū ꝙ sacra scriptura vult oare certitudinē de oībus rebus que in ea enarrant: ꝛ qz scire tēpora rerū gestaꝝ multuꝫ cōfert ad sciendū qd est ipm qō factū est ex circūstātijs tpis: scriptura vult oare cognitionē de tpe rex gestaꝝ. vñ in oībus libris aligd est p qō de historia illoꝝ librorꝝ cognoscit quando fuerit.

Qz in gbus dā libris sacre scripture tpa non annotent.

¶ Pro quo sciendū ꝙ librorꝝ sacre scripture gdā continēt dicta ꝛ gdaꝫ historias. in illis ꝙ otinēt dicta nō opꝫ poni annotatiões tēporꝝ: qz p ipsaꝫ psonā cuius dicta sunt cognoscent tpa librorꝝ. sic pz de ꝓuerbijs ecclesiaste ꝛ cāticis cāticorū ꝙ sunt libri salomonis ꝛ nō apponit eis tps: qz scito ex libris regū quo tpe fuit salomō scietur de doctrina ei⁹. sic est in oībus libris noui testamēti. s. q̄ttuoꝫ euāgelijs: ꝛ epīs oīb⁹ ꝛ canonicis: ꝛ actibus apl̄oꝝ ꝛ apocalypsi. nā cognitis tpibus xp̄i ꝛ pauli: ceteroꝝ rūq; apl̄oꝝ qō idez tēpus fuit: sciet tēpus oiaꝫ scripturaꝝ istarū: iō nō ꝺsueuit poni in istis scripturis aliqō tēpus nisi aliqñ ad notificādū ipm cui⁹ fuit doctrina vel de quo agit vt pz Luce. 1. et Luce. 3 iste ēt modus obseruat in oibus ꝓphetijs ꝓphetaꝝ maioruꝫ ꝛ minoꝝ. nā in ꝓncipio cuiuslibet eoꝝ ponit quo tē pore ille ꝓphetauerit cui⁹ tot⁹ ille liber est.

Duplr se habēt libri historici in sacris lr̄is.

¶ Alij aūt sunt libri historici. Et isti se bñ duplr. nā gdā eoꝝ otinēt historiā de qua notū est quo tpe fuit pp otinuationē librorꝝ iter se: ꝛ in istis nō annotat tēpus. in alijs aūt nō cognoscit per se de qua historia quo tpe fuerit: ꝛ de istis ponit quo tpe fuerint. De ꝑmis pz sicut in Geneſi ꝙ est liber historic⁹: nō oportuit poni quo tpe illa historia ceperit qz seipsā notificat cū agat de exordio seculi. in ꝑncipio Exodi nō annotat tps: qz ex fine Geñ. pz quo tpe ceperit exodus. Idē pz de leuitico ꝛ libro nūeroꝝ ꝛ deuteronomij. idez de libro iosue: qz finis libri deuteronomij ꝛ ꝓncipiū libri iosue idē est vt colligit ꝛ ꝺsiderādo vtrūq;. Sic ēt de libro iudicū respectu libri iosue: qz finis iosue est ꝓncipiū libri iudicū. Sic etiā de libris regū ad librū iudicū: ꝛ de libris paralipo. naz ipsi ostēdunt tpa ex otinuationibus suis: iō non opꝫ in istis poni tpa in ꝓncipijs ipsoꝝ.

B

Iosue finis est iudicum ꝓncipiū.

¶ Alij sunt libri historici ꝙ non bñt otinuationem ad p̄cedentes. vnde ex hoc nō potest cognosci tēpus historie: ꝛ in his necesse est ꝙ in ꝓncipijs librorū assignent tempora ipsorum. sic patet de libro hester ꝛ de libro iudith ꝛ tobie ꝛ machabeoꝝ. nam in his oībus ꝓponunt aliqua tēpora per que cognoscitur de ipsis historijs quo tēpore fuerint. ita fuit in isto libro ruth. nā ruth est psona de q̄ hic agit: ꝛ nō erat psona taz famosa in scriptura vt ex alio loco posset cognosci tēpus ei⁹. Etiā ista historia nō est dependēs ex alijs historijs alioꝝ librorꝝ p̄cedētiū vel sequētiū sicut est in libris regū ꝛ paralipo. ꝛ in ꝙnq; libris moysi. iō vt sciret quo tpe fuerit ista historia: oportuit ꝙ in ꝓncipio ei⁹ designaret tēpus. ꝛ sic ꝺz hic ꝙ in ꝺieb⁹ vnius iudicis fuit: ꝛ tñ nō ꝺz qs iudex fuerit iste: qz videbat h̄ sufficere ad alī qualē cognitionē de tpe hui⁹ historie.

De ruth ꝑsona hic agitur.

¶ Quereꝫ vlterius qs fuit iste iudex sub quo accidit historia ruth.

Qō.2. A Quis fuit iste iudex sub quo accidit historia ruth.

□magr̄i i historia scholastica rñ. ad q̄stū.

□ ¶ Rñdet Magister in historia scholastica ꝙ iste fuit beli sūmus sacerdos qui erat de sacerdotib⁹ de stirpe ithamar ad quoꝫ nō ꝓtinebat sūmū sacerdotiū ꝛ ipse vsurpauit sibi illud: ꝛ cū eo ēt fuit iudex israel: ꝛ tpe eius fuit ruth ꝛ que ōnr hic. ꝛ multi tenēt istā positionē: ꝛ nos eā aliqñ referim⁹.

ϑ Impzobatio.

ϑ ¶ Sz ꝺm ꝙ positio ista q̄ttū ad vnuꝫ ptē. s. ꝙ beli vsurpauerit sibi sūmū sacerdotiū cū iudicatiuo ꝓncipatu falsa ē. nā fuit volūtate ꝛ iussu dei factū. vñ ꝓmisit ei de⁹ sacerdotiū in eternū vt pz. 1. Re. 2. s. loquēs locut⁹ suꝫ vt dom⁹ tua ꝛ dom⁹ p̄ris tui ministraret coꝝā me in eternū: nūc aūt dicit ꝺn̄s absit h̄ a me: sed gcūq; glorificauerit me honorificabo eū: ꝛ ꝙ contēnunt me erūt ignobiles. Q; aūt esset de domo ithamar ipse beli: ꝛ ꝙ nō ꝓtineret sūmuꝫ sacerdotiū ad istā domū verus est. naz ꝓtinebat sūmum sacerdotiū ad ꝑmogenitos vt pz Leui. 21. ꝛ ꝑmogenit⁹ aaron de supstitib⁹ fuit eleazar: iō ad eū ꝛ filios suos ꝓtinebat sacerdotiū sūmuꝫ: ꝛ ipm iussit de⁹ fieri sacerdotē summū moriēte aarō Nu. 20. c. ꝛ in ista stirpe ouauit vsq; ad tpa beli in fine tpis iudicū: ꝛ tunc de⁹ abstulit filijs eleazar sacerdotiū qz pessimi erāt: ꝛ volūtate dei ꝛ populi datū est ipsi beli ꝙ erat de stirpe ithamar: ꝛ manere debebat in domo ei⁹ in eternū nisi peccaret. ꝛ qz peccauit ipse ꝛ filij sui translatū est sacerdotiū tpe salomonis ad filios eleazar ꝙ prius illud tenebāt. s. qñ abiathar eiect⁹ est de sūmo sacerdotio. 3. Re. 2. ꝛ hoc ꝓnunciatū fuerat. 1. Re. 2.

Deli erat ꝺ stirpe ithamar.

Doct. rñsio ad q̄stum.

Q; aūt iudicāte isto beli fuerit historia ruth est positio multoꝝ: ꝛ sic tenet Josepb⁹. 5. antigtatuꝫ. ¶ Dm tñ videt ꝙ non fuerit beli sub quo accidit ista historia sed aliqs alius index multo ante eū. Et pz hoc qz beli iudicauit solū. 40 annis vt pz. 1. Reg. 4. ꝛ post eū iudicauit samuel cui⁹ tēpora ꝛ saulis succedētis ei fuerūt. 40. annoꝝ vt pz Actu. 13. ꝛ mortuo saule successit dauid. subtrabant ergo de istis octoaginta annis triginta quoꝫ bēbat dauid moriēte saule. nā mortuo saule illico dō cōstitutus est rex sup iudā. 2. Re. 2. ꝛ erat tūc ānoꝝ triginta. 2. Re. 5. manebūt ꝙnquaginta ānī. subtrabant ḡ anni plusq; decē pro peregrinatione elimelech ꝛ noemi añq; booz gigneret obed ex ruth: qz dato ꝙ ꝑma die qua cepit iudicare beli inciperet peregrinari elimelech subtraberent decē anni qb⁹ ouauit peregrinatio: ꝛ post peregrinationeꝫ dato ꝙ booz illico acciꝑet ruth in vxorē: adhuc trāsiret q̄dā vnuꝫ annuꝫ ꝑusq; ex ea gigneret obed: ꝙ tollant de ꝙnquaginta manebūt solū triginta nouē ānī ꝙ trāsirent a natiuitate obed vsq; ad natiuitatē dauid. Sz istud non est vllo mō tenendū: nec q̄si pone. qō pz qz obed fuit au⁹ dō. s. pater isai: ꝛ qñ obed gigneret isai patrē dō eēt saltē annoꝝ vigīti vel q̄si: qz illo tpe nō ꝺbebant matrimonia in tā parua etate. manēt ergo decē ꝛ nouē ānī a natiuitate isai vsq; ad natiuitatē filij sui dauid. Sed hoc nō stat qz isai erat vir magne etatis qñ dauid erat paruulus. nā habuit isai septē filios: ꝛ octau⁹ ꝛ minor fuit dō vt pz. 1. Reg. 16. et. 17. et. 1. Paralipo. 2. iō necesse erat ꝙ in natiuitate dauid eēt isai plusq; decē ꝛ nouē annoꝝ. Tenēt ḡ hebrei ꝙ non fuerit iste iudex beli sed alius. s. abesan. ꝛ magis adhuc ꝓcedit ista ꝓbatio tenēdo viā iosephi ꝙ ponit decem ꝛ octo annis fuisse peregrinatiōis elimelech in terra moab vt pz 5. antiq volūt ḡ ꝙ iste iudex fuerit abesan: ꝛ ꝙ ille sit idem qō booz de quo oī in libro isto ꝙ accepit ruth in vxorē. ꝛ h̄ qz cōsonat aliq̄liter. nā booz fuit de vbe bethleē de tribu iuda vt pz sequēti c. ꝛ. j. 3. et. 4. ꝛ abesan fuit ēt de stirpe eadē ꝛ vbe Judi. 12. ꝛ ex tunc poterit esse cōueniēter tēpus ꝓgenitei obed ꝛ isai ꝛ dauid: eo ꝙ abesan cepit iudicare añ beli q̄draginta ꝛ ꝙnq; annis. Nā post iepte galaaditē iudicauit abesan septē ānis: ꝛ post abesan ipse abialon decē annis: ꝛ post ipm abdon octo ānis vt pz de oībus Judi. 12. ꝙ sunt. 25 ānī. ꝛ post abdon ipse samson. 20. annis Judi. 13. et. 16. ꝛ sic poterat eē dieb⁹ saulis isai pater dauid grādeuus. s. qñ dauid eēt paruulus vadēs ad bellū cōtra goliath. 1. Re. 17. Naz sm ꝑoz positionē vādo ꝙ fuisset istud tpe beli sacerdotis: sequebat ꝙ isai pater dauid eēt annoꝝ. 19. qñ nasceret dauid. nunc vero addēdo. 45. annos ponēdo fuisse tpe abesan esse posset isai in natiuitate dauid annoꝝ. 64. ꝛ istud est ꝺuenienter dictū. Etiā istud cōfert ad genealogiā saluatoris vt declarabit. j. 4. c. in fine in quadā qōne.

Obo.

¶ Sed tūc obijcietur qz hic dicit ꝙ decē annis peregrinat⁹ est elimelech in terra moab tpe vnius iudicis: ꝛ tñ abesan nō iudicauit nisi septē annis Judi. 12. ideo nō potuit eē tpe suo.

Rñsio.

¶ Dōm ꝙ hoc non obstat: qz cū dicit ꝙ in dieb⁹ vnius iudicis facta est ista peregrinatio nō refert nisi ad inceptionē. s. ꝙ tpe illius inchoata est: lz finita fuerit tpe alteri⁹. ꝛ sic finiret tpe abialō ꝙ successit ei. e. c. Q; tñ abesan fit id qō booz qō iudei asserūt non appet aliqō motiū sed sola volūtas.

Qō.3 A Quot fuerūt hi iudices ꝛ q̄to tpe ꝑfuerūt.

△Rñ. ad quesitū.

△ ¶ Quereꝫ vlteri⁹ cū dicat hic ꝙ ista historia fuit qñ iudices ꝑant in israel quot fuerūt isti iudices: ꝛ quāto tpe ꝑfuerunt. ¶ Rñdēdū ꝙ tēpus iudicū cepit post tē pora iosue vt pz Judi. 1. c. ꝛ cōputant sub iudicib⁹ anni trecēti ꝛ septuaginta ꝛ sex. qō pz ab exitu de egypto vsq; ad fundationē tēpli moysi fuerūt anni q̄dringenti ꝛ octoaginta. 3. Reg. 6. a qbus subtrabant. 40. anni ab exitu de egypto vsq; ad introitū in terrā chanaā: ꝛ anni. 20. qb⁹ regnasse ꝺz saul ꝙ fuit illico post vltimū iudicū. s. samuelē ꝛ. 40. anni qbus regnauit dauid: ꝛ ānī q̄ttuoꝫ qbus regnauerat salomō qñ fundatū est tēpluꝫ. 3. Re. 6. ꝙ sunt centū ꝛ q̄ttuoꝫ anni manebūt anni trecēti septuaginta ꝛ sex ꝙ sub iudicib⁹ ꝛ iosue ꝺtinent. nō ascribūt aūt aliq anni ipsi iosue sz cōputant oēs sub iudicib⁹ vt. j. magis dicet. Et dōz est de iudicib⁹ ꝙ fuerūt ꝙndecim vel decē ꝛ sex cōputādo delboꝛā que fuit mulier. s. Otboniel: aiotb sangar delboza barach gedeō abimelech iair thola iepte abesā abialō abdon sāson beli samuel. Et otboniel iudicauit terrā. 40. ānis cōputādo sub eo tps quo genit terra Judi. 3. naz iste modus cōputādi est in oīb⁹ iudicib⁹ vt ibidē declaratū est. aiotb iudicauit terrā. 80. ānis. e. c tpa sangar ꝙ fuit terti⁹ iudex nō ponūt: qz supputāt tpib⁹ aiotb vel barach. sub barach ꝛ delboza cōputāt. 40. ānī vt pz Judi. 4. sub gedeone alij. 40. anni Judi. 8. sub abimelech trib⁹ annis Judi. 9. sub iair cōputant. 22. anni. Judi. 10. ꝛ sub thola. 23. e. ca. sub iepte sex anni Judi. 12. ꝛ ante iepte fuerūt decē ꝛ octo ānī ꝙ nō cōputant sub aliquo iudice de qb⁹ Judi. 10. ꝛ ibi pz. post iepte iudicauit abesan annis septē Judi. 12. ꝛ post eū abialon annis decē: ꝛ post ipsum abdon annis octo. e. c. ꝛ postea samson viginti annis Judi. 13. et. 16. ꝛ postea beli. 40. annis. 1. Reg. 4. ꝛ postea samuel annis viginti vel parū plus vt colligit. 1. Reg. 7. ꝛ post eū cepit saul gubernare populū ꝙ fuit ꝑm⁹ rex israel. ꝛ isti anni

Judices ꝙ fuerūt in israel.

Sāgar fuit terti⁹ iudex

anni simul sunt trecenti septuaginta ꝛ sex vt patet coniungendo omnes istos annos: tanto tempore iudices prefuerunt in israel ꝛ postea secuti sunt reges.

¶Quare fames orta est que fuit hic: ꝛ an steterit sol tẽpore isto oñendo famẽ vt Hieronymus dicit. Qõ.4.

A Hiero. rñ. ad q̃ sitũ.

Queretur vlterius de cã istius famis pp quaz elimelech peregrinat⁹ est in terra moab. ¶Rñdet Hiero. vt habet in glo. ordi. 1. Paralipo. 4. q̃ tpe isto fuerunt in israel magna scelera: ꝛ deus volẽs ostẽdere indignationẽ suã vt auerterẽt a vijs suis pessimis fecit stare solẽ: ꝛ tñ hoc nõ obstante nõ cessauerũt israelite ab inigtatibus: iõ deuz misit magnã famẽ in terra: ita vt elimelech q̃ erat de nobiliozib⁹ vr bis bethleẽ cogerek peregrinare i terra moab. istõ colligit Hieronym⁹: qz. 1. Paralipo. 4. dr̃. q̃ stare fecit solẽ: ꝛ intelligit hoc Hiero. de elimelech: qz subdik ibi secur⁹ ꝛ incedens q̃ pncipes fuerũt in terra moab: ꝛ reuersi fuerũt in bethleẽ. ꝛ cõuenit istud elimelech ꝛ filijs suis q̃ fuerũt de bethleem ꝛ pncipati sunt vel manserũt in terra moab: ꝛ ipsi fuerũt de stirpe iuda de qua ibi agit. ¶Sed dõm q̃ hoc nõ stat: qz si tale miraculũ accidisset: cũ istud eẽt nimis admirandũ poneret in ista bistoria: ꝛ tñ nibil tale ponit hic: iõ nõ est credẽdũ q̃ fuerit. ꝛ cũ dicit. 1. Paralipo. 4. q̃ stare fecit solem. non est sensus q̃ aliqs fecerit stare solẽ: sed sunt ibi in hebreo noia ꝓpria que pñt equocari ꝛ adduci aliqualiter ad sensuz quẽ intẽdit lra nostra sicut declaratũ est. ꝛ dato q̃ eẽt verũ q̃ stetisset sol nõ conueniret illud isti elimelech de quo hic agit nec filijs eius vt ibidẽ ꝓbatuz est. ¶Dõz ergo est q̃ accidit fames sicut alꝫ accidere solet nõ ꝓueniẽte alio quo tali signo: ꝛ tunc elimelech iuit ad peregrinãdum in terra moab. ¶Dicũt autẽ hebrei de elimelech q̃ erat ditissim⁹ inter viros bethleẽ: erat tñ nimis auarus: ꝛ cũ in ista magnitudine famis multi conuenirent ad eũ ad petendũ nolebat eis dare q̃ cq̃: ꝛ molestabãt eum sepe petẽdo: ꝛ vt non molestaret recessit de bethleẽ vadens in terrã moab. Et dicũt q̃ ex mala cã exiuit elimelech de terra ad peregrinãdũ: mortu⁹ est ipse ꝛ duo filij eius in peregrinatiõe. ꝛ hoc colligũt ex vbis noemi que dixit. nõ vocetis me noemi. i. pulchraz: sed mara. i. amarã: qz amaritudine repleuit me valde dipotẽs: egressa suz plena: ꝛ vacuam reduxit me dñs: cur ergo vocatis me noemi quã humiliauit dñs ꝛ afflixit dipotens. ꝛ iteruz dixit. egressa est man⁹ dñi ꝫ me. ¶Sz istud non apparet nec est motiuũ istud aliquale: qz q̃ noemi sic humiliata erat a deo plaga eius in eo q̃ vir suus ꝛ filij mortui erãt: ꝛ ad hoc q̃ ipsa puniretur ex morte eoz nõ differebat an ipsi morerent pp peccatũ vel inocenter. nõ g̃ significauit noemi cãm mortis elimelech ꝛ filiozũ eius: sed solũ afflictionẽ suaz ex morte ipsoz. ¶Dõm g̃ videk q̃ ista fames fuit grauis ꝛ elimelech dato q̃ esset vir diues ꝛ nobilis coact⁹ est exire de terra: qz forte habebat familiã multã: ꝛ nõ poterat prouidere ei in terra israel pp ãgustiã tẽporis. ¶Queret vlteri⁹ de ista fame an fuerit vniuersalis vel pticularis. Nã aliqñ est fames giãlis i toto orbe: vt tpe Claudij iperatoris q̃ ꝑnũciata est p ꝓphetã Agabũ vt pz Actuũ. 11. aliqñ est fames pticularis. s. solũ in aliqua regione. ¶Rñdendũ circa boc q̃ fames põt dupliciter ꝓuenire. s. nãliter aut supnaturaliter. Si ꝓmo mõ. s. vt soluz fit ex causis nãlibus operãtib⁹ celis. dõm est q̃ ipole est esse famẽ in toto orbe. cã est: qz fames vel quecũq; alia passio vel effectus nãliter induct⁹ ex actione corpoz celestiũ fit ex certo aspectu planetaz ꝛ radiatione. sed ipole est q̃ planeta nociu⁹ babeat eundẽ aspectũ simul ad totum orbẽ: iõ nullus effect⁹ oino idem põt simul causari nãliter in toto orbe. Si aũt supnaturaliter eueniat nõ est difficili⁹ esse in toto orbe q̃ in aliq̃ ꝑte eius: qz potestas dei equaliter se extẽdit ad totũ orbẽ ꝛ ad singulas eius ꝑtes: ꝛ qz naturaliter nõ põt esse vlis penuria ꝛ fames: raro legit q̃ fuerit fames vlis. de pticulari aũt sepe legit. ¶De ista fame dicet aliqs q̃ nõ constat an esset vlis vel spãlis: eo q̃ scriptura nõ exprimit. ¶Sed dõm q̃ nõ stat. nã necesse est q̃ fuerit ista fames pticularis: qz si esset giãlis nõ irek ab vna terra in aliã ad defensionẽ a fame: qz in oibus eẽt fames. ꝛ tñ iste elimelech peregrinat⁹ est i terra moab pp famẽ q̃ erat i bethleẽ. ideo erat fames pticularis. ¶Dõm etiam q̃ erat fames nimis pticularis. naz erat in terra israel soluz ꝛ nõ extendebak ad ꝓuincias diunctas. naz terra moabitaz erat in qua peregrinatus est elimelech nũc: ꝛ ista est diuncta terre israel. Nã terra moab babet iordanẽ ad ptez occidentalẽ vt colligit Deutero. 3. ꝛ Judi. 3. cum vada iordanis trãsmittãt ad terrã moab. ꝛ tñ iordanis est termin⁹ occidẽtalis terre chanaã in qua mozabank israelite Nu. 34. etiã qz terra ouaruz tribuũ ꝛ dimidie que erat ad oriẽtẽ iordanis erat terra moabitaz vt pz Nume. 21. ꝛ petierunt eã tpe iepte moabite ꝛ amonite Judi. 11. ideo solum erat ista fames in terra israelitarum: vel saltem non extendebatur per alia regna in circuitu cum non esset fames in terra moab que erat coniuncta terre israel.

¶An elimelech ꝛ eius filijs liceret in terra moab babitare vel semper manere. Questio. 6.

A Hiero. rñ. ad q̃ sitũ. Impro-ba. opio. Hiero. B Doc. rñ. ad q̃sitũ. Hebreo-rũ opi. Cõfuta. Dek. qõ-nis. Qõ.5 A An fuerit fames vlis vel pticularis. Rñ. ad q̃ situm. Impole ẽ q̃ sit fames vlis i toto orbe nãliter loquẽdo Cuiusdã rñ. ad q̃situm. Improbatio. Dek. qõ-nis.

Queretur vlteri⁹ cum dicak hic de elimelech ꝛ filijs suijs q̃ iuerũt ad peregrinãdũ i terra moab an liceret eis ibi babitare vel semp manere. ¶Rñdendũ q̃ licuit istis manere extra terrã israel tpe isto qz erat fames: ꝛ non poterãt manere cõmode in terra israel: ꝛ si fames vigeret terraz semp ouz isti viuerẽt licebat eis semp manere extra terrã israel in terra moab. Si tamẽ cessaret fames nõ licebat manere in terra illa: ꝛ qũocũq; se bzet nõ licebat istis ire in terrã moab animo manẽdi ibi semp. Naz lz semp duraret fames dum isti viuerẽt adbuc nõ licebat istis babere ltẽtionẽ manẽdi in terra moab: sed intẽtio sua eẽt peregrinãdi. s. q̃ adueniẽte fertilitate redirẽt in terrã suaz. ꝛ boc mõ nunq; dicerent babitare in terra moab: qz anim⁹ regitur ad ostituendũ domiciliũ: ꝛ q̃ bz intentionẽ recedẽdi etiã si in eternũ maneat nõ cõstituit domiciliũ. Rõ ꝓdictoz̃ est: qz israelite non poterãt licite mozari extra terrã israel. *Primo pp periculũ idolatrãdi. nã ouersando cũ gẽtilibus allicerent q̃ cõicationez eoz ad colendũ idola ipsoz: potissime comedẽdo ꝛ bibẽdo cũ eis. nã interdũ comedẽt de cibis ofecratis demonib⁹ qõ erat magnuz scandalũ. ꝛ ista fuit cã quare de⁹ vetuit israelitis cõicare cũ chananeis ꝛ accipere filias eoz i vxores Exo. 34. ꝛ Deute. 7. ¶Scõo qz si habitarẽt israelite extra terram israel obliuiscerent cerimoniaz legis ꝓpter dissuetudinẽ: eo q̃ cerimonie legis. s. sacrificia ꝛ similes nõ fiebãt nisi in terra israel vbi erat sãctuariũ: ꝛ pp boc nõ obseruãt nunc iudei istas cerimonias. ꝛ tñ intẽtio dei erat q̃ nõ obliuiscerent mandatoz legis sz assuefierent eis: ꝛ meditarent semp in ipsis vt pz Deutero. 6. g̃ nõ licebat eis mozari extra terrã israel. ¶Tertio qz de⁹ iusserat israelitis q̃ ter in anno in tribus festiuitatib⁹ ascenderẽt ad locũ scũarij Exo. 23. et. 34. ꝛ Deute. 16. ꝛ sic habẽdo intentionẽ semp manẽdi in terra gentiliũ pecarẽt: qz non possent cõplere legẽ. ita nunc dõm q̃ isti nõ peccauerũt manẽdo decẽ annis in terra moab: qz vigente fame illuc iuerũt: ꝛ soluz manserũt ibi q̃diu fames durauit: postea vo reuersa est noemi audito q̃ nõ esset fames in terra israel vt pz in lra. ¶Queret vlteri⁹ an tpe quo manebãt isti in terra moab obligabank venire in scũariuz ter in anno. nã de⁹ iusserat q̃ ter in anno appareret apud eũ oẽ masculinũ de pgenie israelitaz Exo. 23. et. 34. ꝛ Deutero. 16. ¶Aliqs dicet q̃ istud itelligebak de exñtib⁹ in terra israel: exñtes aũt extra i terra gẽtiliũ nõ obligabank venire aliquo tpe. ¶Dõm q̃ non solum exñtes in terra israel: sed ẽt foris obligabank venire ad tẽpluz dñi ter in anno si nõ erãt necio ipediti. ꝛ boc saltẽ in festo pbase vt pz Nu. 9. cuz dr̃. q̃ oẽs israelite celebrarẽt pbase quartadecima die mẽsis ꝓmi ad vesperũ nisi q̃s eẽt imũdus vel lõge in via cõstitut⁹: qz isti tenebank die quartadecima mẽsis secundi facere pbase. g̃ ipediti necessario excusabank: tñ tenebank facere postea q̃ ꝓs nõ fecerãt. ¶Itẽ pz qz si exñtes extra terrã israel qũocunq; excusarenk venire ad scũariuz ter in anno posset fieri fraus legi: qz glibet se posset tpe illarũ festiuitatũ transferre in terrã gentiliũ: ꝛ sic nõ posset coartari ad veniẽdũ: ꝛ nullus sic veniret ad solẽnitates. ¶Itẽ pz qz manifestũ est q̃ exist̃es intra terrã israel tenebank venire ad istas festiuitates: nec aliqs dubitat de boc. ꝛ tñ eadẽ cã erat de exñtibus in terra israel ꝛ extra cuz nõ baberẽt exist̃es extra aliquaz excusationez necessariã si nõ icurrebat eis aliqd ipedimentũ magnum. g̃ etiam exñtes extra tenebank venire si nõ eẽnt ipediti. De istis s. elimelech ꝛ filijs suis: erat nunc dubiuz an tenebank venire ꝛ veniebãt. ¶Et dõm q̃ nõ veniebãt nec forte in toto isto tpe decez annoz illuc aliqñ iuerãt. ꝛ pz qz duo filij elimelech acceperũt vxores moabitidas. s. de terra i qua peregrinabank: erat tñ boc ꝫ legẽ vt j. declarabit̃ in quadã qõne. g̃ accipiebãt eas in defectũ. s. qz non poterãt babere vxores de terra israel. si tñ quolibet anno ter in festiuitatib⁹ ꝛ ocurrissent isti venire in locũ sanctuarij possent accipere vxores de terra israel: iõ videk q̃ nõ veniebãt in tẽpluz in festiuitatibus istis. ¶Tunc est dubiũ an isti peccarẽt nõ veniẽdo: qz isti non erãt viri perfecti quos oporteat excusare a peccato. Põt dici q̃ isti non peccauerũt: eo q̃ babebant cãm iustã non veniendi. s. qz erat fames valida in terra israel: ꝛ forte nõ possent babere cibos veniendo de terra

Jsrlite non poterãt licite mozari extra terrã israel. *1.cã. 2.cã. 3.cã. Dubiũ. Rñsio. Dubiũ. Rñsio.

Qõ.7. A An tpe quo mãebãt isti i tra moab obligabãt venire i sãctuariũ ter in anno. ꝺ Rñ. ad q̃sitũ. B

Qō.8. A Quō oz ℔ q elimelecb ⁊ sui filij erant de bethleē iuda ⁊c. *Nonnullor rñ.ad q̄stum. a 1.ip̄roba. bScōa.

moab ad tēplū:⁊ ista erat cā sufficiēter excusans. ¶Que ref vlteri⁹ quō oz hic q elimelecb ⁊ filij sui erāt de bethleē iude:⁊ postea oz q erāt effratei.*¶Aliq dñt q vocabāt effratei .i. de tribu effraim.sic ꝓ Judi. 12. vbi q̄rebat in trāsitu cuiusdā fluminis an trā seūtes eēnt effratei:⁊ oēs effratei occidebant: ⁊ vocabāt ibi effratei de tribu effraim.a¶Sz odm q nō stat: q̄ isti erāt de tribu iuda.nā erant de bethleē que erat in sorte iude vt ꝓ in lra.⁊ sic habitatores buⁱ⁹ vbis eēnt de eadē tribu. b Itē ꝓ hoc:q̄ elimelecb ⁊ duo filij eⁱ⁹ erāt cognati booz vt ꝓ infra.3.nā pp ℔ iure ꝓpinquitatis accepit booz ruth vxorē maalon ⁊ cia que ipsi⁹ fuerāt vt ꝓ ibidē.⁊ tñ booz erat de stirpe iuda vt ꝓ.ī 4.⁊ Matth. 1.g̃ elimelecb erat de tribu iuda:⁊ non de tribu effraim. vñ nō vocaf ipso mō effrate⁹. Sed vocaf effrateus ab vrbe effrata.naz bethleē vocabaf effrata:⁊ bethleez vt ꝓ Michee. 5.⁊ Genē. 47. Dicūt aūt iudei q vocabaf ista ciuitas effrata añ hoc semp ⁊ nunc cessante ista fame tanta copia frugū fuit q vocata est bethleē.i. dom⁹ panis. Sz istud nō stat: q̄ añ istud tp̄s vocabaf ista ciuitas bethleē vt ꝓ Genē. 47. vbi oz de effrata hec est bethleē.⁊ tū liber Genē. fuit scriptꝰ p moysen:cū sit p̄mus de gnq̄ libris moysi:ideo tpe moysi vocabatur adhuc locus ille bethleē:⁊ moyses fuit multo tpe ante istā famē ſ. plusq̄ trecētis ānis vt ꝓ cōputando tpa iudicū incipiēdo ab exitu de egypto sicut declaratū fuit ḡ. in quadā q̄ne.non ergo cepit nunc noiter vocari bethleē ciuitas ista.¶Itē ꝓ q̄ si sic fuisset cessasset nunc nomē effrata ⁊ vocaref solū bethleē:⁊ tū vocabaf simul vtroq; noie.ſ. bethleē effrata vt ꝓ Michee. 5.⁊ hic ē:cuz dicaf p̄us q erāt isti viri de bethleē iude:deide dicaf q erant effratei.¶Odz g̃ q habuit fil℔ duo noīa ciuitas ista. ideo aliq̄ vocabaf vno noie ⁊ aliq̄ alio:⁊ aliq̄ vtroq;.iterdū ponebaf vnū ad notificandū aliud sicut istud nomē effrata erat gbusdā magis ignotū:⁊ notificabaf p bethleez.sic ꝓ Genē. 47.cum dicif.in via que ducit effratā hec est bethleē.interduz ponif effrata ad notificāduz bethleē ꝓter oz̄iam.ſ.erat duplex bethleē quedā in sorte iude ⁊ alia in sorte zabulon Josue. 19.⁊ vt non intelligaf de bethleē trib⁹ zabulon oz̄ bethleē effrata vt ꝓ Michee. 5.ſ.⁊ tu bethleē effrata.ēt ꝓ q ponaf istud ad notificandū q̄ Mat. 2.⁊ tu bethleē terra iuda q̄si eadē notificatio fiat p vtrūq;.ꝓ q̄ ēt hic ponif p̄mo q erāt de bethleē terre iuda:⁊ postea oz̄ q erāt effratei quasi idē sit vtraq;.Qō aūt istoꝝ duoꝝ notum ꝓius fuerit ipositū isti vbi:vel an ambo simul fuerint iposita nō apparet.¶Queref vlteri⁹ de elimelecb marito noemi quo tpe mortui fuerint filij eⁱ⁹.a¶Odm q tēpus toti⁹ peregrinatiōis israelitaꝝ istoꝝ in terra moab fuit decē ānoꝝ vt ꝓ in lra.⁊ i istis mortui sūt oēs isti. Nā ꝓsūmatis decē ānis rediit noemi de trā moab orbata viro ⁊ filijs. de p̄ze tñ.ſ. elimelecb odz q mortu⁹ ē añ filios:q̄ h oz q mortu⁹ est:⁊ deide oz q filij eⁱ⁹ acceperūt vxores moabitidas. Et odm q elimelecb mortu⁹ est in p̄ncipio isti⁹ peregrinatiōis.qō ꝓ:q̄ totū tp̄s peregrinatiōis fuit ānoꝝ decē vt ꝓ in lra.⁊ tñ oz q mortu⁹ est elimelecb ⁊ acceperūt filij eius vxores moabitidas.⁊ manserunt ibi decē annis ⁊ ambo mortui sunt.g̃ post mortē elimelecb mānserunt filij eius decez ānis in terra moab vel q̄si.⁊ non posset hoc stare nisi mors elimelecb fuisset in p̄ncipio peregrinatiōis:q̄ alⁱs oporteret q ista peregrinatio eēt plusq̄ decē ānoꝝ:qō falsuz est. De filijs aūt elimelecb odm q mortui sunt in fine ānoꝝ decez vel q̄si.qō ꝓ:q̄ oz h q mortuo elimelecb duo filij eius acceperūt vxores moabitidas:mānserunt q ibi decē annis ⁊ mortui sunt.¶Et sic odm q in fine peregrinatiōis mortui sunt isti duo.qō ꝓ q̄ mortui sunt post decē annos:⁊ tū peregrinatio solū durauit decē annis. Itē ꝓ q̄ dicif q reuersa est noemi post decē ānos.ſ. q̄ ipsa mansit in terra moab q̄diu habuit ibi aliquos auriliatores ⁊ charos.mortuis tñ filijs non bēbat aliquos amicos nec auriliatores.nā iā mortu⁹ fuerat vir eⁱ⁹ elimelecb:iō ꝟisile est q imediate post mortē istoꝝ filioꝝ suo rū reuerteref noemi de terra moab.⁊ tū nō reuersa fuit nisi cōpletis ānis decē vt ꝓ i lra.g̃ añ istō ips nō fuit mors filioꝝ eⁱ⁹.

Scōa.

Hebreoruz opio. 1.ip̄robatō opionis iudeoꝝ.

B

Deter. qō.

Dupler erat bethleē.

Qō.9. A Quo tēpore mortui fuerūt filij elimelecb mariti noemi. a Rñ.ad q̄stum.

¶Et surrexit vt in patriā ꝓgeret cū vtraq; nuru sua de regione moabitide. Audierat.n.q̄ respexisset dñs populū suuz:⁊ dedisset eis escas. Egressa est itaq; de loco peregrinatiōis sue cum vtraq; nuru:⁊ iam in via reuertendi posita in terraz iuda:dixit ad eas. Ite in domū matris vestre. Faciat vobiscū dñs miseri cordiā:sicut fecistis cū mortuis ⁊ mecū. Det vobis ī uenire requiē in domib⁹ viroꝝ quos sortiture estis. Et osculata est eas. Que eleuata voce flere ceperūt:⁊ dicere. Tecū ✝ ꝓgem⁹ ad pp̄lm tuū. Quib⁹ illa rñdit. Reuertimini filie mi. Cur venitis mecum? Nū vltra habeo filios ī utero meo:vt viros ex me sperare possitis? Reuertimini filie mi:⁊ abite. Jā.n. senectute ꝓfecta sum:nec apta vinculo ꝓiugali. Etiā si possem hac nocte cōcipere ⁊ parere filios:si eos expectare velitis donec crescāt ⁊ annos pubertatis īpleant añ eritis vetule q̄ nubatis. Nolite q̄so filie mi facere hoc: qa vestra angustia magis me premit:⁊ egressa est manꝰ dñi ꝓtra me. Eleuata igitur voce rursū flere ceperūt. Orpha osculata est socrū ac reuersa est: Ruth adhesit socrui sue. Cui dixit noemi. En reuersa est cognata tua ad populū suū ⁊ ad deos suos: vade cum ea. Que rñdit. Ne aduerseris mihi vt relinquā te⁊ abeā. Quocūq; n. p̄rexeris:pergā:⁊ vbi morata fueris:⁊ ego pariter morabor. Ꝑopulus tu⁹ pp̄s me⁹:⁊ de⁹ tuus de⁹ me⁹. Que te terra susceperit moriētē ī ea moriar: ibiq; locuz accipiā sepulture. Hec mihi faciat de⁹ ⁊ hec addat:si non sola mors me⁊ te sepauerit. Videꝫs ergo noemi q obstinato ruth animo decreuisset secuz pgere:aduersari noluit nec ad suos vltra reditum psuadere. Ꝓfecteq; sūt filꝫ:⁊ venerūt in bethleē. Quib⁹ vbē igressis:velox apō cūctos fama perebruit:dicebātq; mulieres. Hec ē illa noemi. Quib⁹ ait. Ne vocetis me noemi.i. pulchrā:sz vocate me mara ✝.i. amarā:q̄ amaritudie valde repleuit me oīpotēs. Egressa sū plena:⁊ vacuaz reduxit me dñs. Cur ergo vocatis me noemi quā dñs hūiliauit:⁊ afflixit oēs? Etenit ergo noemi cū ruth moabitide nuru sua de terra peregrinationis sue:ac reuersa est in bethleē q̄n p̄mū hordea metebātur.

Alꝫ ✝ ꝓgimus.

Alꝫ ✝ b est.

B Ruth cō uersio.

Et surrexit. ¶Dic ponif scōz hui⁹.c.ſ. ruth uersio. nā redeūte noemi in terra israel venit cū illa ruth nur⁹ sua:⁊ tūc uersa ē ad cultū dei.⁊ oz̄.(Et surrexit vt in patriā ꝓgeret).ſ. ꝓsūmata iā fame voluit redire noemi in terrā suā.ſ. i bethleē.(Cū vtraq; nuru sua).ſ. cū ruth ⁊ orpha.⁊ nō ē ista determiatio illi⁹ vbi ꝓgeret:q̄ tūc eēt sēsus noemi volut ꝓgere i patriā suā cū vtraq; nuru sua ⁊ falsū ē:q̄ poti⁹ ipsa noemi psuadebat vtriq; nurui sue q̄ redirēt i terrā suā vt ꝓ in lra.ī.sz ē determiatio illi⁹ vbi surrexit.ſ. surrexit noemi cū vtra q̄ nuru sua:⁊ h ver est q̄n noemi icepit redire vtraq; nur⁹ sua veniebat cū illa vt ꝓ in lra.(De regiōe moabitide). In q̄ māserat ꝓ decē ānos peregrinādo tpe famis vt ꝓ.ō.i lra.(Audierat.n.q̄ respexisset dñs pplz suū). Dic ponif cā q̄re redijt noemi in terrā israel.ſ. q̄ audierat q deus respexerat pp̄lm suū ſ. israelitas miserēdo eis. Et oz̄ de⁹ respexisse eos ꝓ metaphorā. nā respicere ptinet ad boies hūtes anteriora ⁊ posteriora:⁊ oculos q̄bus respicit. de⁹ aūt est suba simplex spūalis nō dñs anteriora nec posteriora nec oculos vl aliq̄s ptes corporeas:sed est metaphora ad filitudinē eoꝝ q̄ videm⁹ in boie.nā q̄s bō est io cūdus ⁊ grat⁹ erga aliquos respicit illos leto vultu.cū āt iratus respicit eos vultu turbato. Vel poti⁹ auertit vultū suū ab eis:⁊ cū reconciliatur

Noemi q̄ rediit in terraz israel. Q̄ dicatur q deꝰ respiciat boies.

cū recōciliatur eis denuo respicit eos. ita nūc de⁹ inflixerat famē israelitis pp peccata: ⁊ sic videbat eis iratus: nec respicere eos: nunc aūt cū abstulit famē placat⁹ fuit eis: ⁊ ꝯter videbatur respicere eos vultu hilari. Uocātur israel popul⁹ dei: qz ꝛ tota terra esset dei: tñ israelite spāliter pertinebāt ad deū vt pz Deut. 7. et. 26. ⁊ magis Exo. 19. s. si audieritis vocē meā ⁊ custodieritis pactū meū eritis mihi in peculiū de cūctis pplīs: mea ē enī oīs terra ⁊ vos eritis mihi i regnū sacerdotale: ⁊ gens sancta. (Et dedisset eis escas.) Istud fuit āno vndecio. Nā in decē annis precedentibus fuerat fames ⁊ non erant esce.

Jsrl q̄re vocetur dei ppl̄s.

† A Rñ. ad q̄ situm. 1. cā.

¶ Quare nūc noemi reuersa ē ō terra moab i terrā isrl Qō. 10.

Queretur quare nūc noemi reuersa ē de terra moab in terrā israel. ¶ Rñdendū ꝙ hoc fuit ꝓpter multa. ¶ Primo qz iā cessauerat fames. nā ꝓpter famem venerat noemi cū viro suo ⁊ filijs i terrā moab. ⁊ qz nūc cessauerat fames redibat. ⁊ ista cā inuīt in lra cū dr̄ s. audierat. n. ꝙ respexisset dñs populū suū: ⁊ dedisset eis escas. ¶ Alig aūt dicūt ꝙ fuit ista sola causa veniēdi i terrā moab. s. qz fames erat: iō ista sola esset cā redeūdi. s. qz cessaret fames. Jtē pz qz littera exprimit istā cām: ⁊ nullā aliaz. ¶ Dōm tñ ꝙ alie fuerūt cāe ēt ꝓter has. ¶ Scōa nāq; fuit qz noemi non bēbat iā auxiliatorē in terra moab. Nā pr⁹ habebat filios ⁊ maritū: ⁊ mortu⁹ ē maritus ⁊ mansit ipsa cū filijs in terra moab: deinde mortui sunt filij: ⁊ tūc ipsa sola māsit. q̄ nō poterat cōueniēter manere i terra alienigenaꝝ: iō rediit. ¶ Tertia cā credit eē eo ꝙ iā ñ manere licite in terra moab. Nā nō licebat israelitis bz̄e volūtatem habitādi sp in terra gētiliū vt declaratū fuit. ō. ⁊ qñ nō bēbāt cām nō manebāt licite in terra aliena. ſz iā nō bēbat noemi cāz manendi cū eēt finita fames: iō redibat: tpe aūt famis licite manebat. Cū aūt dr̄ ꝙ nulla cā fuit redeūdi nisi ꝑma: eo ꝙ illa sola fuerat cā eundi. ¶ Dōm ꝙ nō segr̄: qz cessante cā cessat sp effectus: qñ effectus pōt dependere ex multis cāis. Sic pz de captiuitate iudeoꝝ i babylone. nā sola cā q̄re illuc ducti sr̄ ⁊ manebāt ibi fuit violētia: ⁊ tñ cessāte violētia ista redierūt multi i ērā isrl ⁊ multi alij māserūt i ēra babylōis nolētes venire vt colligit. 1. Esdre. 1. et. 2. c. ⁊ in alijs locis. ita nūc q̄q; pp famē solā inerūt elimelech ⁊ noemi ⁊ filij ei⁹ in terrā moab: poterat eē ꝙ cessante fame vellēt manere ibi ex alia cā. cū aūt dr̄ ꝙ ista sola cā exprimit in lra. dōm ꝙ nō sufficit qz multa fuerūt q̄ nō scribunt cuz sacra scriptura sit breuiloq̄. ¶ Aliter pōt dici ꝙ istud hic fuit exp̄ssuz. s. ꝙ redijt ēt noemi qz nō bēbat iā aliquos auxilia tozes nec amicos in terra moab. nā ponit ꝙ mortu⁹ est vir ei⁹ ⁊ postea duo filij ei⁹: ⁊ tūc dr̄ ꝙ ipsa reuersa ē i terraz suā.

Rñ. ad rōnē alterius opi.

Alia rñsio.

Qō. 11. A Quō dr̄ hic ꝙ deus dedit escas q̄ñ respexit israel populū suū. *Duplex rñsio ad q̄situm.

¶ Queretur vlterius quō dr̄ hic ꝙ deus dedit escas q̄ñ respexit israel populū suū. nā in hoc innit ꝙ in decē annis famis nō fuerūt esce i ērā.* ¶ Rñderi pt dupl̄r. vno mō ꝙ erāt alīq̄ esce vel terre nascētia in terra israel tpe istius famis: ſz erāt tā pauca ꝙ nō sufficiebāt ad sustentandū habitatores terre: ⁊ erāt i magna caristia. nihil aūt ⁊ paruz vel inutile ⁊ q̄si nulla fuerūt terre nascentia in illis decē annis vel in magna pte eoꝝ: saltē vltimis dieb⁹: ⁊ hoc qz forte nō seminabat. sic fuit in fame septem annoꝝ in egypto vt pz Gen. 45. s. biēniū ē quo fames cepit esse in terra: ⁊ qnq; anni restāt qb⁹ nec arari poterit nec meti. ⁊ sic nulle oīno esce eēnt. i āno aūt vndecio cū de⁹ auferret famē de terra dedit escas: qz tūc ceperūt eē terre nascētia. (Egressa est itaq; de loco pegrinationis sue.) Idest de ciuitate in q̄ pegrinādo māserat ānis decē: vel in q̄ saltē pegrinabat hoc vltio tpe decē annoꝝ. (Cū vtraq; nuru.) Ambe exierūt nō solū aio assentiendi eā vt vz: ſz poti⁹ aio eūdi cū illa in terrā suā vt pz ex verbis eaꝝ: ⁊ ex ope aliq̄lr saltē in ruth. (Et iā in via posita reuertēdi). s. iste due nur⁹ ⁊ noemi exierūt cū ea de vrbe i q̄ māserat quousq; posuerūt eā in via p quā reuersura erat i bethleē. (In terrā iude.) s. in sortē trib⁹ iuda. Nā erat noemi de bethleē vt pz. ē. i lra. ⁊ erat bethleē i sorte trib⁹ iude vt pz. ē. i lra. ⁊ Mat. 2. (Dixit ad eas.) s. ꝙ reuerterent. ⁊ nō dixit añq; eēt i via. nā q̄ exibat de vrbe nō prohibuit eas comitari se: qz iustū erat ꝙ comitarent eā vsquequo exiret de vrbe ad expediēdū eā. ⁊ tñ in via nō erat vtile ꝙ irēt cū ea: nisi pressure eēnt cū ea i terraz suā: iō locuta ē tūc ꝙ manerēt. (Jte in domū mris vr̄e). i. matrū vr̄aꝝ. Alig putāt ꝓprie accipi. s. qz ambe erāt filie eiusdē matris. ¶ Sz nō ē cōueniēter dictū: qz noemi dixit ad ruth. j. i lra ecce reuersa est cognata tua ad populū suū. si tñ eēnt sorores nō vocaret vna cognata alteri⁹ qz istō est nomē gīiale ꝓpinqtatis potissime qz vz accipi hic cognata ꝓut est nomē affinitatis. s. qz maritus vnius erat frater mariti alterius. sic accipit sepe i sacra scriptura cuz dr̄ ꝙ ietro erat cognat⁹ moysi. s. qz erat socer eius vt pz Numeri. 10. ⁊ Judi. 1. iō dōz ꝙ nō erāt sorores: ſz forte essent de eadē ꝓgenie. ⁊ ponit singulare ꝓ plurali sicut sepe ponit in hebreo. vel refert hoc ad q̄ſz: ſz q̄ſz erat in domuz matris sue. (Faciat dñs vobiscū misericordiā). s. retribuat vobis bona dando ꝓsperitatē in singulis. (Sicut fecistis cū mortuis ⁊ mecū.) Misericordia quā fecerāt cū mortuis. s. cū duob⁹ filijs noemi viris istaꝝ poterat eē dupliciter. s. in vita: vel post mortē. De vita pz qz forte tractauerāt eos grate seruiendo eis sine offensa ⁊ obsegose: qđ nō repit in q̄ſz vroze ad virū suuz. ⁊ hoc potissime erat laudabile: qz iste femine erant de regione moab in q̄ manebant ⁊ bēbant ibi cognatos: viri aūt earꝝ erāt de terra aliena: ⁊ nō habebāt ibi cognatos nec amicos q̄ auxiliarent eis: ⁊ in talibus solēt femie lupbire ꝺ viros: ⁊ volūt eos sibi subijcere. ꝙ aūt iste grate viris suis obsequerent erat laudabile. ⁊ pōt intelligi ꝙ fecerūt mīaz cū eis postq̄ mortui erāt s. ꝙ nō ꝺxerūt illico cū alijs vel ꝙ bonozauerūt eos plāgendo eos: ⁊ oñendo alia signa tristitie: ⁊ faciēdo alia q̄ solēt facere femine ad bonorē viroꝝ suoꝝ defunctoꝝ. Etiā exhibuerūt mīaz ipsi noemi: qz forte bene se habuerūt ad eā in cōuersatione viuētib⁹ viris filijs noemi quod raꝝ eē solet. nā raro nurus ⁊ socrus inter se cōcordāt: ⁊ forte iste cōcordauerāt. vel forte post mortē viroꝝ iste puelle tenuerāt noemi tāq; matrē: ⁊ adheserāt ei amore ⁊ obediētia filiali. quod satis appet ex verbis q̄ hīr j. in lra: ⁊ p ista mīa reddit noemi gr̄as nurib⁹ suis. (Det vobis inuenire regez in domib⁹ viroꝝ quos sortiture estis). i. cōcedat vobis deus ꝙ bēatis viros in quoꝝ domib⁹ gestatis: istud p̄t dici ad significādū felicitatē suā ꝓncipalē. s. ꝙ cogebat discurrere noemi de terra moab in terrā iuda: sicut ꝓus ō terra iuda in terrā moab ꝓpter famē: ⁊ orat nūc ꝙ deus liberet nur⁹ suas ab hac miseria faciēdo ꝙ viuant pīspe in domib⁹ viroꝝ suoꝝ: ⁊ nō coganf pp famē vel alias calamitates discurrere de regione in regionē: ſz gestāt in domib⁹ viroꝝ. vel p hoc orat ꝙ deus det eis viros lōgo tpe viuētes: vt ñ coganf denuo alios q̄rere: qz quādiu femia est q̄rendo vir nō est in gente. ⁊ hoc dr̄ ꝺ calamitatē quā nūc patiebanf. nā pauco tpe viterāt cū viris suis: ⁊ cogebāt nūc illis mortuis alios q̄rere. ⁊ dr̄ quos sortiture estis. i. bitare. ꝓprie sortiri est p sortē bz̄e vel acqrere: ⁊ ꝺuenit hoc rebus ꝺubijs in gb⁹ sortē q̄dā. i. disp̄one diuina vr̄ euenire quod euenit. hoc marie est in hoc ꝙ vir sortiat bonā mulierē: ⁊ mulier bonū vir. Nā dr̄ Ecclīastici. 26. c. laus magna de muliere bona. ⁊ subdit ꝙ deus dat illā timēti se. sorte ergo euenit bona mulier viro ⁊ ꝺzio. sic ēt ꝙ bō bēat aiaz iclinatā ad bonū q ꝺo est: iō p sortē euenire dr̄ aīa bona. sic enim dixit salomon: puer erā subtilis ⁊ ingenios⁹: ⁊ sortitus suz aiam bonā. (Et osculata est eas.) Utrāq; osculata ē: qz iste erat mod⁹ expediēdi se in signū amoris. (Que eleuata voce flere ceperūt.) Postq̄ se oscutate fūt. cā q̄re tūc fleuerūt fuit dupler q̄. j. ponet i quadā q̄one. (Et dicere tecū pgem⁹ ad populū tuū.) Tantū diligebāt iste nurus ipsaz noemi ꝙ cū ea pgere volebāt ad terrā suā relinquentes natale solū: quod satis difficile ē. (Quib⁹ illa rñdit: reuertimini filie cur venitis mecū). i. reuertimini in terrā vr̄az: cur venire vultis mecū in terrā meā. q. d. nulla cā est quare veniatis. (Uñ vltra bēo filios i vtero vt viros ex me sperare possitis:) q. d. si aliq̄ cā eēt q̄re mecū ire deberetis: eēt vt darē vobis viros de filijs meis sicut dedi pr⁹ ⁊ mortui sunt: ⁊ tñ ego nullos habeo filios viuētes: nec in vtero vt possitis sperare ꝙ ō illis accipiatis viros. (Reuertimini filie moabite.) Uocauit eaz filias moabitas. i. filias regionis moab: qz de illa regione trahebant originē. (Jam senectute cōfecta sum). i. inueterata vel senio depdita. (Nec apta vinculo cōiugali.) i. nō suz apta ad cō trahendū mr̄imoniuz. conat psuadere noemi vtriq; nurui sue ꝙ redeant ad vrbē de qua erāt: ⁊ nō eant cū illa. Et ad hoc iducit ꝙ nō p̄t vlterius expectare filios ex ea vt illos acciperent in maritos. Nā nō ꝺz nūc aliquos quos accipiāt. ⁊ qz poterat dici ꝙ ſz nullos viuētes bz̄et: bēbat tñ aliquos i vtero quos accipe possent postq̄ nascerenf. rñdit dicēs: nec vltra bēo filios in vtero vt ex me viros sperare possitis. ⁊ qz posset dici ꝙ dato ꝙ nō bz̄et nūc in vtero poterat ꝺbere mr̄imoniū: ⁊ suscipere filios. rñdit ꝙ iā senectute cōfecta est: nec est apta vinculo matrimoniali: vt filios suscipere possit. ⁊ adhuc vt fortius arguat dicit ꝙ dato ꝙ filios ipsa nocte posset gignere ⁊ parere: adhuc nō posset nur⁹ sue cōueniēter illos accipe in viros: qz si expectarēt eos vsq; ad tps pubertatis: pr⁹ senescerēt q̄ nuberēt. (Etiā si possem hac nocte). s. nocte sequēti. ⁊ dixit pot⁹ de nocte q̄ ō die: qz coitus ad gīiationē honesti⁹ fit p nocte q̄ in die. (Concipere ⁊ parere filios.) Jstō erat ipossibile: qz dato ꝙ illa nocte

Exposi-tio quorūdam. Cōfuta.

Poiez bz̄e aiaz iclinatā ad bonū a deo est.

cōcipet: nō posset parere vsq; ad nouē vel septē mēses: qō raro fit. ꝛ forte erat ipossibilitas ēt in cōcipiēdo: vt si erat iam in magna etate: sicut dixit iā senectute cōfecta suz. Nā si cessassent ei fieri muliebria. s. fieri mēstrua: non posset cōcipere vllo mō nisi miraculose: sicut oī de sara Gen. 18. ad oīm dendū miraculuz in cōceptione isaac. s. q; erat sara ꝓuecte etatis: ꝛ desierant ei fieri muliebria. i. fluere mēstrua. i quo inuit q; deficiēte fluxu menstruoꝝ ipossibilis erat ꝛceptus. s. qz mēstrua erāt mā ipsi⁹ cōcipiendi fetus: ꝛ si desierāt ista fieri in noemi erat etiā ipossibile cōcipere: iō ponebat noemi ꝑ ipossibili q; bz̄ent nur⁹ sue filios ex ea quos acciperēt in viros. (Si eos expectare velitis donec crescāt ꝛ annos ipleant pubertatis). Hic magis confirmat: qz dato q; oia p̄cedētia eēnt possibilia: tñ nō poterāt nur⁹ noemi accipe viros de filijs eius: qz oportebat q; ad accipiēdū eos in viros expectarēt vsq; ad pubertatē ipsoꝝ. Nā puberes oīr viri ꝛ femine qñ apti sunt ad ꝛuentū matrimonialē. nā puberes a pudēdis oīr: qz hec loca i hoie p̄mo lanugine ferūt vt ait Jsido⁹. 11. ethimologiaꝝ. ꝛ extra de ipōsa. impube. c. puberes. (Añ eritis vetule q̄ nubatis). s. trāsibūt. 20. āni vel q̄si vsquequo filij mei eēnt potētes ad actum mr̄imonialē: ꝛ interim vos efficeremini vetule: ꝛ nō essetis iaz apte ad mr̄imoniū cuz illi eē apti iciperēt. (Nolite q̄so filie mi). Grāmatica antiqua est: qz deberet dici filie mee. ꝛ dicit. nolite filie mi. s. reuerti mecuz in terrā meā. (Qz vestra āgustia me magis p̄mit). i. magis doleo de vobis q; in tā tenera etate pdideritis viros: ꝛ expectare debeatis sic in vidnitate mortē q̄ ego viro ꝛ filijs orbata sim. ꝛ est p̄ Grām: qz magis ex ꝛsortio vestro āgustiabor. nā vestra angustia p̄mit me magis q̄ mea: iō cū viderē vos ꝛ ꝛsiderarē angustiā vestrā dolerē nimis: qz nō possez vobis ꝓuidere. nūc vero si recesseritis ad terrā vestrā redeūtes poteritis accipere illico viros in quoꝝ domibus gescatis: sicut prius dixerat noemi. det vobis dominus inuenire requiem in domibus virorum quos sortiture estis.

† E

† Puberes vñ dicant.

† † †

¶ An peccarunt filij elimelech ꝛ noemi cum acceperint in moab vxores gentiles. Questio. 12.

A **Queretur** circa istos filios elimelech ꝛ noemi cū acceperint in terra moab vxores gentiles. s. moabitidas an peccauerint. ¶ Aliqs dicet q; peccabāt qz exponebāt se periculo. nā accipiēdo mulieres gētiles in vxores poterant ab eis ꝑsuaderi ad colendū idola qō erat grauissimum.

Cuiusdam rñ. ad q̄st. ꝛ rō. 1. Scōa.

¶ Scōm erat q; filij eoꝝ nati de illis mulieribꝰ iclinarent ad idola. nā pueri in tenera etate nutriunt ꝛ eruditur apud matrē ꝛ nō apud patrē: ꝛ mores quos tūc recipiūt tenēt postea firmiter. nā eis ipressio facta in tenera etate firmior ē q̄ facta in eta te ꝓcedente: eo q; magis infigit ꝑ teneritudinē ꝛ passibilitatē māe. sic ait Horatius. Quo semel est ibuta recens seruabit odorem testa diu. ꝛ recitat illud August. 1. de ciuita. dei. dicens in p̄mo q; pp hoc Romāi faciebāt q; filij sui in tenera etate in p̄ncipio oium rudimētoꝝ addiscerēt libros virgilij: ꝛ adiungit. vt ꝙppe egregiꝰ poetaꝝ teneris ibibitus ānis nō posset facile aboleri. sic dicit Arist. 2. ethicoꝝ. circa p̄ncipiū ꝛ est doctrina platonis q; nō modicū differt a iuuene cōfestiz sic assuesci. i. multū cōfert ad dispōnē bonā morū quā habitur⁹ est bō in etate matura q; ꝙfestiz ex iuuētute assuescat ad bonū vel ad malū: qz talis erit postea eiꝰ ꝙsuetudo ꝛ istructio. ꝛ qz ista istructio ꝙ etatis trahit a matre apud quā ꝙuersant paruli in pua etate: iō mater multū cōfert filijs ad eē bonos viros. sic ait Aristo. 1. politicoꝝ. c. vltimo in fine q; mater est dimidiū filioꝝ. i. ex ꝫ q; mater bona vel mala est pendet medietas bonitatis vel malicie filiorū quā postea facti viri habebūt: iō dixit ibidē q; nō soluz in politia vanda erat lex de statu viroꝝ sed etiā de statu mulierū. s. qz stat⁹ viroꝝ dep̄det ex statu mulierū cū mater sit medietas filioꝝ. eēt g̃ istō p̄iculū q; filij efficerent idolatre cū nutrirentur apō matres idolatras. q; tñ aliqs se subijceret tāto discrimini erat p̄iculū ꝛ petñ cū posset secure viuere accipiēdo ñ mulierē gentilē: iō videt q; peccaret accipiēs vxorē de gētilitate. ¶ Rñdendū q; poterāt iudei accipe vxores gētiles licite. ad ꝫ tñ reg rebāt duo. ᵇ Primū erat q; nō eēnt mulieres iste de stirpe cha naneoꝝ. s. de septē gētibꝰ: qz de istis nō licebat israelitis accipe aliquā vxorē. Et cā erat multiplex. ᵇ Prima qz israelite tenebāt occidere oēs chananeos masculos ꝛ feminas: magnos ꝛ puos in ore gladij: ꝛ nō licebat eis parcere alicui ipsoꝝ vt ꝑz Deute. 20. iō a fortiori nō liceret ipsis de filiabꝰ ipsoꝝ accipe vxores. Scōa cā erat pp cōicationē: qz isralite accepturi erāt terrā chanaeoꝝ in possessionē: ꝛ si accipe liceret vxores de chananeis manerēt isralite mixti chananeis: ꝛ tūc seq̄rent adhuc alia p̄icula

B Duo regrebant ad ꝫ q; possent iudei accipere vxores gētiles. ᵇ Primus.

p̄ter assignata. s. q; pp cōicationē israelitaꝝ cū chananeis q iam erāt affines sui inuitabāt eos ad cenā: ꝛ dabāt sibi de cibis cōsecratis idolis qō erat valde graue iudeis vt ꝑz Exo. 34. si aūt acciperēt israelite vxores gētiles de alijs gētibꝰ ꝛ ducerēt eas in terra israel: nō erat istud p̄iculū: qz non cōicarēt cū soceris suis ꝛ alijs affinibꝰ: nec inuitari possent ab eis ad comedēdū de cibis ꝙsecratis demonibus. Et ēt pp raritatē cōicatiōis non possent sic puerti israelite ad colēdū idola accipiēdo vxores de alijs gētibus sicut accipiēdo de chananeis. ꝛ ista fuit cā qz de⁹ solū voluit accipe vxores israelitis de chananeis de alijs aūt gētibus nequaq̄ vt ꝑz Exo. 34. ꝛ Deute. 7. vbi ponit ista ꝓhibitio. ꝛ solū agit ibi de chananeis q erāt septē populi. si tñ aliqñ accideret q; aliqs chanane⁹ vel chananea ex cā spāli nō deberet occidi: poterat accipi illa in vxorē ab aliquo israelita: ꝛ ipse chanane⁹ poterat accipe vxorē de israelitis. Sic factū est de raab hierichōtina q̄ defendit explozatores iudeoꝝ i hierico ne occiderē tur: ꝛ ob ꝫ iurauerūt ei explozatores q; liberarēt eam ꝛ totā suā cognationē a morte Josue. 20. ꝛ sic factū est capta vrbe. nā tota cognatio liberata est Josue. 6. ꝛ ipsa raab accepta est in vxorē a salmon p̄ncipe tribꝰ iuda vt ꝑz Matth. 1. ¶ Scōz p̄ncipale erat ad licite accipiēdū mulierē gētilē. s. q; conuerteret ad ritū iudaicū p̄sq; acciperet: qz si manēs adhuc in gētilitate acciperet petñ eēt. sicut si nūc aliqs xp̄ianus accipet mulierē iudeā in vxorē dū adhuc iudea erat. ¶ Itē ꝑz boc qz semp manebat aliqua rō ꝓhibitiōis vel saltē periculi accipiēdo mulierē gētilem cuiuscūq; gētis eēt si nōdū eēt ꝙuersa ad iudaismū. Primo ipsa manēs in cultu dei sui iclinaret virū suū ad colēdū illū deū p blādicias. ita factū est de vxoribꝰ salomonis. nā multe erant de amonitis ꝛ moabitis ꝛ alijs gētibꝰ de qbꝰ licebat bebreis accipere vxores si ꝙuerse eēnt ad iudaismū: qz tñ ille manebāt adhuc in cultu idoloꝝ iclinauerūt salomonē ad faciēdū eis tēpla ꝑ dijs suis: ꝛ vt ipse offerret idolis thura. Nā tēplū fecit chamos deo moabitaꝝ ꝛ melchon deo amonitaꝝ ꝛ astbarthē dee fidōioꝝ. 3. Re. 11. et. 4. Re. 23. ꝛ tñ licebat alis accipi vxores de amonitis ꝛ moabitis cū nō eēnt chananei. ꝛ nunc erratū est: qz accepte sunt vxores nondū ꝙuerse ad iudaismū. Etiā tollebat aliud p̄iculū: qz si mulier maneret adhuc in cultu idoloꝝ de q̄cūq; gēte eēt: poterat filios suos eruditre ad illū cultū ꝛ eēt difficile postea illos iuuenes factos reuocari ab illa itētiōe. Si aūtez mater ꝙuersa eēt nihil p̄iculi erat. q; aūt liceret cū bijs duab⁹ q̄litatib⁹ accipi vxorē gentilē p̄z: qz Deute. 21. oī q; si in medio captiuoꝝ appareret aliq̄ mulier pulchra poterat gcunq; de iudeis si cōcupisceret eaz accipere ipsaz in vxorez: dū tñ duob⁹ mēsib⁹ p̄us lugeret patrē suū ꝛ reponeret capillos ꝛ vnguees: ꝙ qō signabat purgata ab imundicia rit⁹ gentilici. ¶ Itē ꝑz in ruth qz postq̄ ruth venit in bethleē ꝙuersa iaz ad deū israel vt ꝑz. j. in lra accepit eā booz i vxorē: ꝛ asseruit se obligari ad accipiēdū eaz ꝑm legē nisi renūciaret iuri ꝓpingratis vt ꝑz. j. 3. lex tñ nō obligat ad illicitū. ergo erat licitū accipi vxorē gētilē iudeo ꝙuersā iā ad iudaismū. ♂ ¶ Queret nūc spāliter circa istos duos viros filios noemi an acceperint vxores moabitidas manētes in gētilitate vel iaz ꝙuersas ad iudaismū. ¶ Aliqs dicet q; nō apparet an acceperūt eas manētes in gētilitate vel ꝙuersas: qz si accepissent eas manētes in terra israel esset p̄sūptio q; nō acciperēt illas nisi iam ꝙuersas cū isti essent viri boni: qz tñ acceperūt eas manētes in terra gētilitatis forte nollent ꝙuerti ad iudaismū. ¶ Dōm q; iste due mulieres. s. orpba ꝛ ruth manebāt in gētilitate qñ accepte sunt in vxores a duob⁹ filijs noemi: ꝛ toto tpe manserūt in gentilitate quo vixerūt cū viris suis in tra moab. Qō ꝑz p̄mo: qz qñ hortabat noemi ipsā ruth q; rediret in terrā suā ꝛ nō veniret cū ea in bethleē dixit. ecce reuersa est orpba cognata tua ad populū suū ꝛ ad deos suos. g̃ vī q; adhuc orpba manebat in cultu idoloꝝ. ꝛ sic arguendū de ruth. ꝛ si nunc manebat a fortiori māsisset toto p̄cedēti tpe quo erat cū viro suo añq̄ ruth recedere vellet de terra moab. ¶ Scōo ꝑz qz noemi hortabat orpbā ꝛ ruth q; redirēt in terrā suā. si tñ eēnt ꝙuerse ad ritū iudaicū: peccaret hortādo q; manerēt i terra moab: qz ibi ꝙuerterent ad cultū idoloꝝ. Et si illuz religssent: qz nō bz̄ent iā ibi aliquē instructorē circa cultū dei ꝛ obseruationē legis: tñ hortata est eas q; redirēt in terrā moab ꝛ nō putabat se peccare: qz al's nō faceret. g̃ adhuc manebāt in ritu gētilico. ¶ Tertio ꝑz qz qñ noemi hortabat ipsam ruth vt rediret in terrā suaz: dixit ne aduerseris mihi vt redeā: pp̄ls meus populus tu⁹: ꝛ deꝰ meꝰ deus tuus. ꝛ sic accipiebat nūc ruth deū israel in deū. Et ista est rō ꝙfirmatiua ruth: qz cū noemi volebat q; rediret ruth in terrā suā: putabat ruth q; faciebat noemi

boc: quia

Qō. 13.

A An bi duo filij noemi acceperint vxores moabitas manētes i gētilitate vel iā ꝙuersas ad iudaismū. Rñ. cuiusdam.

Rñ. ad q̄stū.

1. rō.

2. rō.

3. rō.

boc:qz erāt diſparis ꝓtenſiōis:z ruth ꝓmiſit tunc ꝙ oīa bẽnt cōia cū noemi dicēs.populus me⁹populus tu⁹:me⁹de⁹ de⁹tu⁹. vbi mozata fueris pariter mozabor:q̄ te mozientē terra ſuſceperit in ea moziar.z iſta oīa nouiter ꝓponebat ruth.q̄ ēt bñe in deū illū quem habebat noemi nouiter ꝓponebat.z ſic nonduz erat cōuerſa ad ritum iudaicū. ¶Quarto ꝓz qz booz laudauit ruth dicēs ꝙ beata eēt:qz ꝛfugerat ad alaſ dei iſrael ſequēti c. z iſtud fuit veniēdo ad terrā iſrael.g̃ añ boc nō erat ꝛuerſa:qz alſ ꝓ illa ꝛuerſiōe etiā eēt laudabilis. Dōz g̃ ꝙ non erat ꝛuerſe ad iudaiſmū ozpba z ruth qñ acceperūt eas in vxores duo filij noemi :z q̄diu fuerūt cū eis viuētes māſerūt in gētilitate.

4.rō.

Qō. 14.

A Zn filij noemi peccarūt accipiendo ī vxores manētes adhuc in ritu gētilico.

¶Queret vlteri⁹an peccauerūt filij noemi accipiēdo in vxoꝛes manētes adhuc ī gētilitate. ᵇ ¶Aliqs dicet ꝙ ſic:qz exponebāt ſe piculo.ſ.ꝙ poterāt ab eiſ ꝙerti ad colēdū idola.z maxīe eēt ḃ de filijs eoꝛ natis ex iſtis mlierib⁹.nā ipe erudirēt eos ad cultū gētilicū quē ipſe ſemp tenuerāt:z erat piculoſioꝛ talis inſtructio in eis q̄ in viris vt declaratuz fuit.ſ.q̄one añ penultima. Etiā ꝓz ḃ qz caſus i quo lex ꝓmittebat mulierē alienigenā accipi in vxoꝛē a iudeo erat qñ ipſa ꝛuerſa erat ad rituz iudaicū z ꝛpoſuerat oīa ſigna gētilitatis.ſ.capillos z vngues:z poſt duoz mēſes accipiebaf in vxoꝛē z ꝑus nō licebat.Significabaf añt ꝙ hec depoſitio toti⁹ cult⁹ gētilici:iō añq̄ deponereſ erat nō licitū accipi gētilē mulierē ī vxoꝛē. ᵍ ¶Rñdēdū ꝙ vez ē ꝙ regulariē ñ licebat alicui accipe vxoꝛē gētilē nōdū ꝛuerſā.de iſtis ät filijs noēi ꝑt oupl'r rñderi.Uno mō ꝛcedēdo ꝙ iſti peccauerint accipiēdo illas:qz ñ eſt neče ꝙ excuſem⁹eos a pctō:qz ſcriptura nō laudat eos tāq̄ viros ſcōs. ¶Scōo ꝑt dici z mel⁹ꝙ ñ peccauerit.nā qñ aliqs defendi ꝑt ꝙ ñ peccauerit nō ē ꝛcedēdū ꝙ peccauerit:qz poti⁹ debem⁹ iterꝑtari de re q̄lz ꝙ ſaluef q̄ ꝙ pereat.z dicef ꝙ iſti fuerūt in caſu nečitatis:z ñ potuerūt cōmode excuſare gn acciperēt vxoꝛes nō ꝛuerſaſ ad iudaiſmū:iō licite acceperūt.qō ꝓz:qz iſti mãebāt in ẽra moab ꝓp famē:z ñ audebāt venire ī ẽraz iſrael ꝓp eādē famē q̄ erat nimia ī ẽra iſrl'.z qz ipſi erāt iaz iuuenes z forte tranſiret ab eis tꝑs gignēdi qō erat icōueniēs:z qz neſciebāt qñ ceſſaret fames vt poſſēt redire ad terrā iſrael z acciperēt ibi vxoꝛes: acceperūt eas ī terra moab.

a Dpi.iudeoꝝ.

b Luiuſdā rō in oiuerſū.

g Rñ. 1. ad q̄ſtū.

Rñſi. 2. ad q̄ſtū.

Ad rōnē ī oiuerſū

¶Cū āt obijcif ꝙ iſti exꝑōebāt ſe piculo accipiēteſ vxoꝛes nōdū ꝛuerſas ad iudaiſmū.dōm ꝙ iſtō piculū nō eēt euitabile ab eis viriḃ⁹ ſuis ſz pēderet ex ſola dei diſpōne vel fortune erroꝛe vt vulgariter logmur.exponere ſe tali piculo ſine nečitate peccatū erat:z tñ iſtud piculū erat euitabile ſola volūtate eoꝝ z induſtria.ſ.nō aſſentiēdo blādicijs vxoꝛ:ideo q̄q̄ ſe exponerēt huic difficultati q̄ poti⁹erat difficultas q̄ periculū nō peccabāt potiſſime exñte cā aliq̄lis nečitatis.Cū aūt obijcif de filijs qui naſcerenf ex illis mulierib⁹ nōdū ꝛuerſis ꝙ erudirenf a mṙib⁹ in ritu gētilico.dōz ꝙ ēt circa ḃ poterāt ꝑẽs ꝓuidere:faciēdo ꝙ in tpe illo quo puuli eēnt capaces diſcipline facerēt ꝙ erudition eoꝝ ñ eēt a mṙib⁹ſz a ꝑib⁹.z lz i ḃ eēt aliq̄ difficultas tñ tolerabilioꝛ erat iſta q̄ ꝙ nō acciperēt vxoꝛes z elaboreſ eis tꝑs gignēdi nec relinq̄rēt poſteros:qz iſtō cēſebaf iſortuniū ît bebꝛeoſ.z iſtō magiſ tenēdū ē:qz ñ videm⁹eos ckpari i ſcriptura.

¶Que oꝛpba erat iſta:et an eēt mater goliath. Qō. 15.

A Opi.iudeoꝝ.

¶Queretur vlteri⁹circa iſtas vxoꝛes filioꝝ noemi.ſ.oꝛpbā z ruth q̄ eēnt:z ꝑmo de oꝛpba. ¶Alij qui oñt ꝙ iſta oꝛpba fuit illa que fuit mṙ gigantū.ſ. goliath gethei z alioꝝ de qb⁹ oz̃.2.Re.21.et.1.Parali.20.c.z iſta eſt poſitio bebꝛeoꝝ.Et motiuū eoꝝ eſt:qz idē eſt nomē vtriuſq̄ cū voceſ vtraq̄ in bebꝛeo oꝛpba.apud latinos tñ diuerſū nomē eſt: qz iſta vocaf oꝛpba z illa vocaf arapba.2.Re.21.et.1.Paralipo.20.ſz iſta mutatio magis venit a ſcriptoꝛibus latinis q̄ ex ꝺditiōe noīs:cū idē nomē ponaf vtriuſq̄ apō bebꝛeos. ¶Dicūt ēt ꝙ iſta oꝛpba ābulauit.40.paſſib⁹cū noemi redeūte in terrā iſrael:z merito iſti⁹ambulatiōis ꝛceſſit de⁹ filio ei⁹ goliath ꝙ.40.dieb⁹exꝓbꝛaret iſraelitis quouſq̄ puḡuit oō ꝟ ipz.1.Re.17.c.Et oñt ꝙ iſta oꝛpba fuit cognita a centū boib⁹ z vno cane z oium illoꝝ fuit filⁱ goliath. ¶Sz iſta falſa ſūt.ꝙ aūt nō nō fuerit eadē iſta oꝛpba z mṙ goliath ꝓz:qz iſta oꝛpba fuit neceſſario añ illā.Nā iſta fuit coetanea ruth:qz añ fuerūt vxoꝛes duoꝝ fratrū eodē tpe ducte vt ꝓz.ꝟ.in lr'a.z tñ ruth fuit poſtea ꝓpia oō:qz ex booz z ruth nat⁹ē obed z ipſe obed genuit iſai z iſai genuit oō.j.4.z Mat.1.z fuit oō minim⁹ filioꝝ iſai qñ erat iā ſenex iſai vt ꝓz.1.Reg.17.z tñ oō z goliath filⁱ arapba fuerūt cōtēꝓranei z q̄ſi coetānei:qz pugnauit oō cū goliath.1.Re.17.iō ruth fuit mlto tpe añ arapbā mṙez goliath:z tñ ruth z iſta oꝛpba fuerūt coetānee vt dictū ē.g̃ iſta oꝛpba nō ē illa de q̄ nat⁹eſt goliath z alij gigātes. ¶Sc̄ōo ꝓz qz iſta oꝛpba de q̄ ḃ oꝛ fuit ō ſtirpe moabitaꝝ qz.ꝟ.i lr'a ḃ oꝛ ꝙ maalō z chelīō acceperūt vxoꝛes moabitidas:z tñ acceperūt ruth z oꝛpbā vt ꝓz in lr'a.g̃ erāt iſte moabitides.Etiā ꝓz qz noemi loquēs ad ruth z oꝛpbā dixit reuertimini filie moabite.g̃ erāt ambe moabite. z tñ arapba ſiue oꝛpba mṙ goliath fuit de ſtirpe chananeoꝝ qz erat philiſtina.nā erat de vꝛbe geth q̄ eſt vna de gnq̄ metropolib⁹philiſtinoꝝ Joſue.13.et.1.Reg.6.z ob ḃ vocabaf goliath filⁱ ei⁹ getbe⁹:z chananei ſiue philiſtini mltū oz̃nt a moabitiſ: iō nō erat eadem iſta oꝛpba z illa arapba. ¶Cū aūt oz̃ ꝙ iſta ābulauit.40.paſſib⁹cū noemi redeūte:z merito boꝝ de⁹ꝓmiſit ꝙ goliath filⁱ⁹ ꝛoperaret iſrl'itis dieb⁹.40.ridiculū ē:qz iſtō ꝑ ſupponit iſtā oꝛpbā fuiſſe mṙez goliath gigātis.ſz ꝓbatū eſt eē falſum. ¶Itē dato ꝙ eēt eadē iſta oꝛpba z illa arapba:adhuc nō ꝛſtat ꝙ ābulauerit.40.paſſib⁹oꝛpba cuz noemi redeūte:nec ḃñt aligd vñ bebꝛei iſtō aſſumāt:ſz eſt q̄dā fictio ipſoꝝ.z cū dicūt ꝙ merito iſtoꝝ.40.paſſuū filⁱ ſu⁹ goliath ꝓmiſſus eſt.40. dieb⁹exꝓbꝛare iſraelitis ē ēt falſū:qz ꝑſuppōit falſuz.ſ.ꝙ ambulauerit illa arapba.40.paſſib⁹ cū noemi. Sz dato ꝙ hoc eēt adhuc nō ꝛuenit qz ꝙ oꝛpba.40.paſſib⁹ iret cū noemi nō erat apud deū meritoꝛiū alicui⁹boni:qz nō fiebat ꝓp deuz ſz ꝓp q̄dā pietatē z forte debitū:qz noemi cuz eēt ſocr⁹ ruth z oꝛpbe z tenebank ei ad q̄dā reuerentiā:qz reſpectu ei⁹ erāt tanq̄ filie. Etiā qz ipſa bñ ſe habuerat ad eas:z ille tenerenf reddere viciſſitudinē.In talib⁹ aūt meritū nō ē:qz iā accepit bō mercedē ſuā.ſic.n.oz̃ Matḥ.5.ꝙ diligēdo amicos ñ meremur:qz ḃ ēt faciūt publicani:ſz diligēdo inimicos.Sic ēt oz̃ ꝙ ñ initem⁹ oīuites q ꝓñt nob reddē viciſſitudinē ſz paupeſ q ñ ꝓñt:z tūc erit nob gr'a apō deū.z adhuc dato ꝙ mererek aligd oꝛpba:nō apparet qūo mererek ꝙ filⁱ⁹ ſu⁹ goliath ꝓmitteref.40.dieb⁹exꝓbꝛare iſrl'itis.iō dōm ꝙ iſtō ē ridiculū.

Jmpꝛoba. alteri⁹ dicti pōnis.

¶Cū āt oñt ꝙ goliath nat⁹ē ex oꝛpba ex ſeie cētū boiuz z vno cane ñ ſolū ē ridiculū ſz ēt abſurdū z ipoſe vt ꝛclaratū ē.1.Re.17.z ibi ꝛclaratū ē motiuū bebꝛeoꝝ q̄tū ad ḃ.Dōz tñ ꝙ iſta oꝛpba nō eſt arapba mṙ goliath z alioꝝ gigātuz philiſtinoꝝ ſed fuit q̄dā mulier de ꝓgnie moabitaꝝ cuius non ſatis apparet ꝓgnies.

¶Que erat ruth z an eēt filia eglon regis moab. Qō. 16.

A Hebꝛeoꝝ z quoꝛūdam catholicoꝝ rñ. ad q̄ſi.

Queref vlteri⁹ō ruth q̄ erat. ¶Rñdēt bebꝛei z gdā catholici ꝙ erat filia eglō regis moab.z volūt ꝙ iſte eglō fuit ille g occiſus ē ꝓ quēdā iudicē iſrl'noie aioth.motiuū āt eoꝝ eſt ad nobilitādū gen⁹ oō.nā ruth fuit ꝓpuia oō cū fuerit mṙ obed:z obed fuit ꝑ iſai:ipe āt iſai fuit ꝑ oō.j.4.z vt gen⁹ ſuū videak tractū ō nobilib⁹ oñt ruth fuiſſe filiā regiſ moab:z oñt eā filiā eglō regiſ moab:qz p⁹eglō ñ bz i ſcriptura aliud nomē regis moab alicui⁹ vſq̄ ad tꝑs ruth:z vt nominēt rege illū cui⁹ eā oñt filiā noiaueŕt eglō. ¶Sz iſtō ñ ſtat.qō ꝓz:qz ruth ñ potuit eē filia eglō regis moab:eo ꝙ eglō fuit mlto tpe añq̄ poſſet eē nata ruth.nā ruth erat iuuēcula tpe booz qñ ab eo accepta ē i vxoꝛē vt ꝓz.j.ſeq.c.z.j.3.et.4.nā booz vocauit eā filiā ſeq.c.z noemi vocauit ruth z oꝛpbā filiaſ.ꝟ.i lr'a.z ñ vocaret eas ſic niſi eēnt iuuēcule:z tñ ſi eēt filia eglō regis eſſet tpe booz pluſq̄.280.ānoꝝ vl q̄ſi:qō ñ erat nālr poſſe:qz nllſ boiuz ad tātā puēiebat etatē:z dato qō ꝓueniret ñ poſſet iā cōcipe:z tñ ꝛcepit z pepit obed.j.4.Qz āt eēt pluſq̄.240.ānoꝝ vl q̄ſi:ꝓz qz aut pōeſ fuiſſe iſta ruth tpe abeſā aut tpe beli.ſi tpe abeſā:ꝓz qz eglō fuit tpe aioth iudiciſ iſrl':z ab eo in ꝓncipio ſue iudicatu re occiſus eſt.nā aioth iudicauit.80.ānis Judi.3.z barach.40. Judi.4.z gedeō.40.Judi.8.abimelech trib⁹Judi.9.thola.23. ānis Judi.10.iaír.22.ānis.e.c.poſtea fuerť.18.āni ſine iudice. e.c.z ibi ꝓbatuz ē.z poſtea iepte galaadites ānis ſex Judi.12. deīde abeſā ānis.7.e.c.g ſt fil'āni.240.dēpto vno.z addēdi ſt ꝑes āni eo ꝙ ruth aliq̄to tpe añ mortē eglō naſcereſ.Etiā qz iſta pegrinatio noemi.10.ānoꝝ ꝛcboata ē tpe abeſā g ſolū iudicauit ānis.7.Judi.12.z pegrinatio fuit.10.ānoꝝū.iō opz ꝙ tpe ſequētis iudicis ducta fuerit ruth a booz.z ſic eſſet ruth pluſq̄.240.ānoꝝ.Si āt dicaf ꝙ fuit hiſtoria ruth tpe beli ſūmi ſacerdotis:adhuc ꝓz ḃ magiſ clare:qz poſt abeſā fuit beli multo tpe. nā iudicauit poſt abeſā abialō ānis.10.z poſt iꝑz abdō ānis.8. Judi.12.z poſtea ſāſon ānis.20.Judi.13.et.16.z poſtea ōbēt accipi ad min⁹.10.āni ō tpe beli cū iſta pegriatio duraŕerit.10 ānis i lr'a.ꝟ.g ſūt āni.47.z ſic ſūt q̄ſi.290.āni ex tpe eglō regis moab vſquequo booz accepit ruth in vxoꝛē:z oēs iſtos ānos bẽt ruth ſi eglō eēt ꝑ ſu⁹:z tñ ḃ erat ipoſe.g̃ nō fuit ille eglon ꝑ ruth.

Jmpꝛoba.

B

¶Alij oñt ꝙ ruth fuit filia eglon regis moab:ſed nō fuit ille eglon g occiſus eſt ꝓ aioth ſz ali⁹ g fuit multo poſt tēpore booz:z ſic potuit tēpoze booz ruth eē iuuencula. ¶Sed dicenduz ꝙ hoc nō ſtat:quia non eſt veriſimile ꝙ ruth eſſet filia

Alioꝝ rñ. ad q̄ſitū.

1.ipꝛoba.

regis: qz elimelech erat vir alienigena in terra moab z pauper qui pp famē receſſerat de terra ſua: z non erat veriſile q filia regis terre daretur filio eius in vxorem ſed alicui viro potentiſſimo. ¶ Item poſito q daret in vxorē filio elimelech tñ poſtea non permitteret mortuo viro recedere de regno patris ſui vt peregrinaret in alia regione z cogeret colligere ſpicas pro paupertate: z tñ venit. ¶ Ideo dōz eſt q ruth non fuit filia regis moab ſed mulier de humili genere cum daret in vxorē viro pauperi z alienigene z poſtea peregrinata fuerit extra terrā ſuam. Dicunt aūt quidam q ruth fuit de terra moab de quadaz vrbe que vocabat Petra: iō intelligitur de hoc dictuz Eſaie. ſ. emitte agnū dñe dominatorē terre de petra deſerti ad montez filie ſyon. z intelligebat de meſſia qui futurus erat de filijs dō: z ipſe dauid futurus erat de ſtirpe ruth q vēturuz erat de vrbe moab que vocat petra deſerti de quo dicet ſuper eſaiā.

Scōa.

Doc. rñſio ad q̄ſitū.

¶ An peccauit noemi hortando nurus ſuas z redirent in terraz ſuam: z non irent cum ea. Qō. 17.

A **Queretur** vlterius an peccauit noemi hortādo nurus ſuas vt redirent in terrā ſuam: z non irent cum ea. ¶ Aliquis dicet q ſic: quia cum iſte nuruz vellent ire cū noemi diſponebant ſe ad bonum. nam conuerterent ad deum iſrael ſi venirent cum noemi in terrā ſuam. Si aūt redirent implicarent cultui idoloz: z hoc ſciebat noemi. nam ipſa dixit ad ruth ecce reuerſa eſt cognata tua ad populū ſuū: z ad deos ſuos vade cū ea. perſuadere tñ ad periculū peccatum eſt: iō peccaret noemi hortando hoc. ¶ Dōm q nō peccauit noemi qz nō habuit voluntatē ponendi nurus ſuas in periculo cultus idoloz. nam ſi ipſe añ hoc coluiſſent verū deum: z nunc ſuaderet eis redire in terrā in qua incitarent ad colendū idola peccaret: tñ iſte nurus noemi ſemp fuerant in cultu idoloz añ hoc vt ꝓbatum eſt. ō. in quadā q̄one. iō q nunc redirēt ad colendum idola ſiue ad locū in quo inclinarent ad hoc non erat periculum. ¶ Sed obijcietur q q̄ꝫ noemi non poneret nurus ſuas in periculum tamen diſſuadebat eis facere bonum: qz ipſe volebāt ire ad terram iſrael in q̄ deū colerent: z noemi diſſuadebat hoc. ¶ Dōm q ēt ſi noemi diſſuaderet eis iſtud bonū peccaret: ſed nō diſſuadebat. nā nō ſuadebat redire nuribus ſuis tanq̄ volentibus colere deum ſed tanq̄ volentibus conſolari z honorari eā. nā volebāt ire cū noemi in terrā ſuā vt nō videret ipſa deſolata. iſtā aūt graz recuſabat recipere noemi: qz nolebat q pp eius bonorem nimis laborarēt nurus ſue: z afligerent exiſtēdo extra terram ſuā. ¶ Sed adhuc dicet q iſtud nō conueniebat: qz cum noemi nō ꝓmitteret nurus ſuas redire ſecū vt nō laborarēt pp eā faciebat p accidēs q nō colerēt verū deū ſed manerēt in cultu idoloz. ¶ Dōm q nullo mō diſſuaſit p ſe nec p accidens noemi nuribus ſuis cultū dei. nā cū dixit eis q redirēt in terrā ſuā nō dicebat hoc aio vt faceret eas redire in terrā ſuā ſed vt ſciret voluntatē eaz. ſ. ſi vere volebāt ire cū ipſa: vel ſi ſolum dicebāt ꝫ vbis: z ñ itēdebāt ire. ſic multa ex vrbanitate dicim⁹ nos facturos pp aliquē q̄ tñ facē ñ itēdim⁹: z cū vidit volūtatē ceſſauit hortari. qō p̄ i orpha. nam cū dixit q rediret redijt. ex quo patebat ñ q hēbat volūtatē eūdi cū noemi: qz alꝰ ad ꝑmas diſſuaſiōes ei⁹ñ ceſſaſſet. in ruth ēt fuit ſic. nā dixit ei q reuerteret i terrā ſuā ipſa aūt cepit circa hoc eē difficilis dicens ne aduerſeris mihi vt dimittā te z recedā: ppls meus ppls tuus ꝛc. z tūc dō q cū vidiſſet noemi aium ruth eē obſtinatū volendo redire cū ea nō auſa eſt vltra reditū perſuadere. ¶ Sed dicet aliq̄s q manifeſte perſuaſit noemi ipſi ruth redire ad cultū idoloz. nā dixit ei ecce cognata tua reuerſa eſt ad ppl'm ſuū z ad deos ſuos vade z tu cū ea. ¶ Dōm q perſuaſit noemi redire ruth ad ppl'm ſuuz: ſed nō ad cultū idoloz. z cū dō reuerſa ē ad ppl'm ſuū z ad deos ſuos nō refertur illud verbū vade z tu ad totū iſtud ſed ſolū ad ppl'm. z tñ retulit noemi in illo veritatē negocij lz nō eēt intētio ſua hortari ad hoc quēq̄. ¶ Queretur vlterius qūo dixit noemi nuribus ſuis q rediret in terrā ſuā: z q deus daret eis inuenire requiē in domibus viroz quos habiture erant: z de quo deo itelligebat. ª ¶ Aliqs dicebat q forte itelligebat ō deo moabitaz. nā ipzecabat bōa iſtis mulierib⁹q̄ erāt moabitides z ipſe manebāt adhuc i cultu idoloz: iō ipzecaret eis bñdictionē p deū eaz. ᵈ p̄z b̄: nā iſte due puelle erāt moabitides vt p̄z. ō. i rā: z de⁹ moabitaz erat dominus vt p̄z. 3. Re. 11. et. 4. Re. 23. z ab b̄ moabite vocāt ppls dominus Num. 21. c. putabat āt q̄dz genꝰ q de⁹ſu⁹erat q bñ faciebat ſibi. ſic. n. erat ō philiſtinis q putauerūt q de⁹ſu⁹ dagon tradidit i man⁹eoz ſamſonē: iō q̄ſ capt⁹ē ſamſon fecerūt magnā ſolēnitatē dagon: z dicebāt tradidit de⁹ inimicū ſamſon nr̄z i man⁹ nr̄as Judi. 16. c. ſic ēt q̄ vicerūt ſaulē z occiderūt eū putauerūt q dagon z aſtaroth dij ſui tradiderūt eū in manu eoz: iō arma ſauliſ conſecrauerūt in tēplo aſtaroth caput eius poſuerūt i tēplo dagon. 1. Re. 31. et. 1. Para. 10. iō putabat q̄libet gens q null⁹ deus poſſet bñdicere eis aut bñfacere niſi de⁹ ſuus. z ſic iſte mulieres orpha z ruth putarēt q null⁹ deus poſſet eis dare requiē: vel aliq̄ alia bona niſi de⁹ ſuus dabamos. noemi ḡ q̄ ipzecabat eis bonū ipzecaret i noie dabamoz dei eaz. ¶ Aliqs dicet q noemi ipzecata eſt i noie dei ſui iſrael qz cum ipſa eſſet hebrea non inuocaret alium deū niſi deuz iſrael. ¶ Sed dicet ō qz iterdū iſraelite dicebāt deos gētium facere bonū vel malū ſicut p̄z ō iepte galaadite Judi. 11. cū dixit ad regē amonitaz. nōne ea q̄ poſſedit chamos deus tuus tibi iure debent: q̄ nūc dñs deus noſter victor obtinuit in nr̄az cedent poſſeſſionē. z ſic dicebat q ſic deus iſrael in bellis vicerat quaſdā gentes z acceperat terras eaz: ita chamos deus moab obtinuit quaſdā regiōes. ſic ergo poterat dicere noemi q chamos deus moab bñdiceret iſtis puellis dando eis regem inuenire in domibus viroz ſuoz. nā ille deus q poterat bello ſubijcere ſibi gentes poterat dare requiē mulieribus in domib⁹ viroz. ¶ Dōm q noemi locuta eſt hic de deo iſrael. qō p̄z p̄rio qz abſolute locuta eſt dicēs deus det vobis inuenire requiem. nā ſi intelligeret de deo moabitaz exprimeret nomē eius: vel p aliquā circūlocutionē declararet ſicut dicendo deus vr̄ det vobis requiem. ¶ Scōo p̄z qz noemi vē optabat q iſte puelle haberēt requiez in domibus viroz ſuoz: z tñ ſciebat q nullus deus poterat nocere aut bñfacere niſi deus iſrael qz ipſe ſolus erat: ergo nō iuocaret aliū deū ad hoc. ¶ Tertio p̄z qz noemi erat hebrea z non iuocaret nec nosaret aliū deū niſi deū ſuū: qz nephas eēt q noiarent alij dij. ſic p̄z Exo. 23. cū dr̄ q noia deoz alienoz nō debebāt audiri ex ore iudeoz. ¶ Ad rōnē in ōriū dōm q regulariter erat ꝓhibitū iudeis nosare deos aliaz gentiū: potiſſime in rebus illis in q̄bus poterat eis aliqs bonor aſcribi. ſic aūt erat hic: qz ſi noemi ipzecaret q deus moabitarū daret iſtis puellis requiē in domibus maritoz deſignaret q aliq̄ virtutē opatiuā bret z hoc erat idolatrare: iō nihil tale diceret noemi. ſic. n. erat i iurādo. nā lz iſraelite iurarēt gētilib⁹ aliqd obſeruare nō iurabāt p noia deoz gētiliū ſz dei ſui iſrael. ſic p̄z Exo. 23. ſ. p nomē externoz deoz nolite iurar nec audiēt ex ore vr̄o. vñ q̄ gēti leꝫ z iudei faciebāt ſil aliquē ōctū: vel iniebāt federa iurabāt iudei p deū ſuū z gētiles p deū ſuū. ſic fuit q̄ labā z iacob inierūt fed⁹. nā labā iurauit p deū nachor: z iacob iurauit p deū abraā q erat ver⁹ de⁹ Heñ. 31. c. ¶ Cū āt obijcit ō iepte dōz q iepte ñ aſſeruit chamos deū moab obtinuiſſe aliq̄s religiōes bello ſic obtinuerat de⁹ iſrael ſz ſolū recitauit id qō credebāt moabite z amonite ad arguēdū ō eos. fortius aūt tenebāt moabite q chamos deus obtinuerat terrā in q̄ ipſi mozabant de manu prioz habitatoz: z ob hoc qz ipſi iuſte poſſidebāt illā ex eodē iure arguebant iſraelite q cū de⁹ eoz obtinuiſſet de manu amozreoz terrā quā petebāt amonite z moabite q iuſte poſſidebant bebzei: z iniuſte petebant amonite. z ſic ſepe arguimus ō hereticos ex aliquibus erroribus eoz concludendo ō alios errores: z p hoc non aſſerimus illos errores quos aſſumimus.

Obiectio.

Rñſio.

Obiectio.

Rñſio.

Qō. 18 A Qūo dixit noemi nuribus ſuis q rediret in terram ſuam ꝛc. ª Cuiuſdā rñſio ad q̄ſtum. ᵈ Ratio.

Cuiuſdā rñſio ad q̄ſtum. Obio.

B

Rñſio. 1. rō.

2. rō.

3. rō.

Rñſio ad rōnē opi. p̄me

Rñſio ad obiectionē.

¶ Queret vlteri⁹cū noiauit noemi deū iſrael qūo petiuit ab eo q daret iſtis puellis inuenire requiē in domibus viroz ſuorum. ᵈ ¶ Vr̄ q iſta petitio nullo mō reciperet: qz noemi p̄ſupponebat q manerēt iſte puelle i ēra ſua i cultu dēmonū z q ibi bñfaceret eis: deus tñ ñ exaudit p̄ces factas ꝑ peccatorib⁹ ſic p̄z Jo. 9. ſ. ſcimus qz deus peccatores nō exaudit. ª ¶ Rñdēdū q vez ē q noemi p̄ſupponebat q iſte puelle mālure eēnt i cultu dēmonū: z tñ credebat q oō iſta ſua poterat exaudiri. nā exītib⁹ i pctō mortali multa bona deus ꝓcedit iterdū. ſic p̄z qz peccatores ꝑſperant interdū imo magis vt cōiter q̄ꝫ viri boni vt p̄z ꝓuerb. 12. et Job. 21. Et tñ certū ē q ꝓſperitas tpalis vel afflictio nō ꝓuenit a fortuna ſic gdā opinant ſed a deo oīa ſunt: qz bz̄ puidentiā oiuz rez. z iſta ꝓſperitas euenit ſine oīone z merito ſed ſolū ex volūtate dei. interdū aūt i exītibus in pctō ſunt aliq̄ ꝑ ſperitates tpales ex merito quodā. nā lz peccatores nō poſſint mereri vitā eternā p̄ſt mereri bōa tpalia p aliq̄ opa. ſic p̄z ō ouab⁹ obſtetricibus egyptioz q̄ i gētilitate manebāt cū adhuc eēnt egyptie. z tñ qz noluerūt occidē puulos hebreoz timētes magis deū q̄ꝫ ꝓceptū regis edificauit de⁹ eis tabernaculū Exo. 1. ita putabat eē ō iſtiꝫ ouab⁹ puellis: qz p bōa opa ſua ſaltē mālit meruerūt bona tpalia lz eēnt i pctō mortali. z b̄ inuit noemi oicēs faciat dñs vobiſcū mīaz ſic feciſtis cū mortuis z mecū: z det vobiꝫ inuenir̄ regē i domib⁹ viroz quos ſortitur eſtis. ª ¶ Quare ruth oſculata eſt noemi cū intenderet ire cū ea in terrā ſuaz.

Qō. 19. A Quomō noemi petiuit a ō q̄ daret iſtis puellis i uenir̄ requiē in domib⁹ viroz ſuoz. ᵈ Ratio. ª Rñſio ad q̄ſitū. * Qō. 20. A Qr̄ ruth oſculata ē noemi cū itēderet ire cū ea i ērā ſuā.

¶ Sciendum

Notādū B Laiusdā rñsio ad q̄situm

¶ Sciēdū ad hᵒ q̄ istō osculū fuit ad expeditionē. nā noemi volebat recedē a nurib⁹ suis i eternū: ꝛ i signū dilectiōis voluit eas oscularī. ¶ Aliqs aūt dicet q̄ q̄q̄ noemi itēdebat expedire se de nuribus suis osculādo eas ipse non intēdebāt dimittere eas q̄q̄ oscularent illā: sed osculabāt eā ne viderent repudiare ipsam volentē oscularī illas. ꝛ p̄z de vtraq̄ nuru. nā ruth osculata est ipsaz noemi: ꝛ tñ redijt cū ea. ēt orpba osculata est: ꝛ tñ postea volebat reuertī. vñ ambe nurus dixerunt ipsi noemi tecū pgemus. ipsam osculate fuerūt vt p̄z in lra. ¶ Dōz q̄ osculū erat signū expeditionis: ꝛ hoc intēdebant orpba ꝛ ruth: ꝛ tñ post q̄q̄ osculate sunt ipsaz noemi cāta est q̄dam teneritudo amoris ita vt difficilius q̄z prius videret iam recedere ab ea. vñ de nuo voluerūt ire cū ea: iō dixerūt tūc. tecū pgemus. ista tñ teneritudo nō fuit magna in orpba: iō cū dixit ei noemi q̄ reuerteret illico reuersa est. in ruth aūt cātum est magnū desideriū redeundi cū noemi: iō q̄q̄ ipsa admonuit eā q̄ reuerteret ad populū suum noluit. ¶ Sed quare dixit noemi nuribus nō habeo filios in vtero vt viros ex me expectare possitis. ¶ Rñdēdū q̄ voluit innuere noemi q̄ nuraz sue nullā cām hēbant sequēdi eam. ꝛ qz vna cā quare sequerent eā poterat esse vt haberent alios maritos de filijs eius sicut būerant primos maritos dixit nō habeo filios in vtero vt ex me viros expectar possitis. cā motiua nuruū noemi erat: qz ꝑz legē qñ moriebat maritus alicuius mulieris sine semine frater illius tenebat suscitare semē fratri suo accipiendo vxorē illius in vxorē: ꝛ non licebat illi mulieri accipere aliū vir si frater defuncti vellet eaz accipe in vxorē. ꝛ si ipse frater defuncti eā non accipiebat fiebat sibi q̄dā ptumelia discalciando sotularē eius ꝛ spuendo in faciez illius Deutero. 25. iō iste nurus noemi forte nolebant accipe alios viros nisi de filijs noemi: ꝛ ob hoc volebant ire cū ea vt postea viros accipent de filijs eius. ꝛ ad hoc dixit noemi q̄ non hēbat filios in vtero nec poterat iam concipere: qz erat senectute confecta. ¶ Dōm tñ q̄ iste puelle nō sequebant noemi pp hoc: nec ēt noemi istud intēdebat: qz lex illa q̄ obligabat frēs defuncti ad accipiendū vxorē defuncti successiue non intelligebat nisi de frātibus. s. q̄ oēs frēs alicuius q̄ extarent tpe quo moreret frater eoz maioz obligabant ad istā legē: q aūt nondū nati erāt non obligabant: qz incertū erat an alīq nascerent: ꝛ teneret sic mulier sub incertitudine expectare tota vita sua quousq̄ moreretur mr defuncti vel pr: ita vt iam non posset ille bñe frēs: qō valde inconueniēs ē: iō ad solos extantes extēdebat lex: ꝛ tñ non hēbat noemi nunc alios filios: iō nō expectabāt nurus eius alios quos pareret vt illos acciperēt tanq̄ essent ad hoc obligate. dixit tñ hoc noemi ad ondendū q̄ nullā cām hērent nurus sue ad redeundū cū ea: qz si hērent alīq̄ cām ista esset maxime vt hērēt alios maritos de filijs eius: ꝛ tñ nullos filios viuentes hēbat: nec etiaz in vtero: nec poterat habere illos propter senectutem: ꝛ istud dixit ad superabundantiam vt magis concluderet ratio sua.

Petitio. Rñsio q̄dam.

Docto. rñsio.

¶ An lex de suscitando semen defuncti erat apud gentiles sicut apud iudeos. Et an lex de repudio ꝛ vsuris: ꝛ suscitatōe seminis prius fuerit inter gētiles q̄z inter iudeos vel ecōtra. Cō. 21.

A **Queretur** vlterius cū noemi loqueret ad nurus suas ꝓsupponēdo q̄ frater defuncti teneret suscitare semē eius. an sicut erat ista lex inter hebreos. ita ēt eēt inter gētiles. nā alis ista locutio, noemi nō ꝓcedit. ¶ Aliqs dicet q̄ dato q̄ nō esset ista lex de suscitatiōe seminis inter gentiles: tñ locutio noemi faciebat ad ꝓpositū: qz ꝛz ruth ꝛ orpba eēnt gentiles filij tñ noemi erāt iudei ꝛ tenebant ad legē de suscitatiōe seminis. ¶ Dōm q̄ nō stat qz cū ruth ꝛ orpba essent moabite nō tenebant ad legē iudeoz: iō dato q̄ filij noemi vellēt eas ducer in vxores ad suscitādū semē fratrū suoz nollent ille: ꝛ nō tenerent subire istā legē: ꝛ sic nō redirent cū noemi tanq̄ obligate ad obseruādū istā legē nisi data esset ista lex iudeis ꝛ esset ēt inter gētiles. ¶ Rñdendū ēt q̄ lex de suscitatiōe seminis erat inter gētiles ꝛ iudeos: ꝛ ꝓp hᵒ forte dedit illā deus israelitis: qz alie gētes illā hēbant. ꝛ p̄z hoc: qz inter chananeos erat ista lex multo tpe anteq̄ daret lex israelitis: imo anteq̄ descenderet iacob in egyptū. nā iudas filius iacob accepit vxorē de stirpe chanaan: ꝛ accepit ex ea tres filios: ꝛ ꝓmogenitus accepit vxorē de ipsismet chananeis: qz tūc nō erāt iudei de gb⁹ accipet vxorē ꝛ mortuus ē ille sine liberis. dixit g̃ iudas qz scōs filius ei⁹ accipet eā i vxorē vt suscitaret semē fratri suo mortuo: ꝛ isto ēt mortuo sine liberis petiuit mulier tertiū filiū iude in vir ad suscitādū semen fratrū suoz. Beñ. 38. g̃ int gētiles erat lex ō suscitatiōe seminis añ q̄q̄ iter iudeos. ꝛ vt ñ eēnt iudeis minoz⁹ dignitate q̄z alie gētes ō dixit ēt deus illis hāc legē. sic ēt fuit de multis alijs legib⁹ q̄ ꝛz nō essent valde ꝓueniētes dedit illas deus iudeis vt nō putarēt se magis grauari q̄q̄ alias gētes q̄ hēbāt istas leges. sic fuit de libello repudij. nā manifestū ē q̄ gētiles hēbāt istā legē: qz ēt i legib⁹ Romanoz q̄ tradite sunt i libris digestoz hēbat ō maritis repudiataz. sic ēt p̄z de lege pmittēte vsuras. Deute. 24. nā iter gētiles vsure licite erāt: ꝛ si nō ꝓcederēt iudeis putarēt se grauari: ꝛ forte nō custodirēt totā aliā legislationē: iō pmisit ōs vsuras. ꝛ tñ moderauit eas aliqualr. s. q̄ ñ exigerēt eas hebrei ab hebreis ꝛz ab extraneis vt p̄z ibidē. ꝛ hᵒ p̄z ō libello repudij Mat. 19. s. cū dixit xp̄s iudeis q̄ libell⁹ repudij ad duriciā cordis iudeoz datus ē. s. q̄ nō tolerarēt forte alias leges q̄ bone erāt nisi pmitterent istud: ꝛ pmisit ōs q̄dā illis tā q̄q̄ imperfectis. erat g̃ lex ista ō suscitatiōe semis iter gētiles p̄sq̄ iter hebreos: ꝛ ꝑm hᵒ tā moabite q̄q̄ alie gētes ꝓuicine iudeis seruarēt illā. vñ orpba ꝛ ruth q̄ erāt moabitides obligabāt ad istā legē. iō si noemi hᵒret alios filios q̄ possent suscitare semē fratrū suoz tenebāt iste expectare eos donec essent adulte etatis ꝛ acciperent eos alioquin nō poterant accipere alios viros. si autez isti nollent eas accipere possent ipse tūc accipe quos viros vellent. ¶ Sciendū q̄ ista lex apud gentiles seruabatur ꝑm easdem cerimonias ꝑm quas seruabatur apud iudeos. s. q̄ omnes fratres defuncti minoz⁹ ex successiue obligabāt accipe vxorē eius quousq̄ suscitaret semē ipsi defuncto. ꝛ si ēt frat defuncti paulus ꝛ nō posset illico suscitare semē cogebat vxor defuncti expectare vsq̄ ad pubertatē illius. sic p̄z de iuda Beñ. 38. cui⁹ duo filij accepunt successiue thamar in vxorē ꝛ nō būerūt filios: ꝛ dixit tūc iudas ad thamar q̄ maneret in habitu viduitatis in domo p̄ris sui vsq̄quo cresceret sela q̄ erat tertius filius ei⁹: ꝛ accipet illā in vxorē: ꝛ expectauit thamar ꝛ cū veniss̄et ad pubertatē sela ꝛ non daret ei in vir ipsa videns se grauari a iuda ꝓcepit eū vt p̄z ibidē. (Et egressa est manus oñi ꝫ me.) i. ōs voluit me pūire occidēdo vir meū ꝛ filios. ꝛ ponit metaphora: qz ōs nō hz manū: nec aliq̄s partes corpis. sz sicut in boibus fit q̄ manus in eis ē organū opatiuum ad bonū vel ad malū. ita in deo cū nobis nocet dicim⁹ manū ei⁹ egredi ꝫ nos: ꝛ cū nos adiuuat dicimus manū eius egredi ꝓ nobis. ꝛ q̄q̄ manus oñi directius erat hic ꝫ elimelech ꝛ filios ei⁹ q̄ occisi fuerāt a deo p morbū: tñ qz ex morte eoz erat calamitas ipsi noemi q̄ sola manebat dicebat de⁹ percussisse eā. (Eleuata voce igit rursum flere ceperūt.) Qñ noemi ondit calamitatē suā vbo dicēs se a deo percussam doluerūt ei magis nurus sue: ꝛ tūc fleuerūt rursuz eleuata voce ad ondendū magnitudinē doloris. (Orpba osculata ē socrū ꝛ reuersa.) s. dicebat q̄ noemi osculata fuerat nurus suus. hic aūt dz q̄ orpba osculata ē socr suā noemi. ꝛ rō ē: qz ꝓpe noemi volebat expedire se de nuribus suis ꝛ ad expeditionē ipsa petiuit osculari eas. nunc aūt orpba volebat reuerti nō petēte hᵒ noemi: iō ipsa osculata est socrum.

Laiusdā rñsio ad q̄situm.

Impro-batio

Rñsio doct. ad q̄situm.

¶ Sed tūc dicet quo orpba volebat nūc redire cū prius nollet ēt petēte hᵒ noemi. ¶ Dōm q̄ orpba nō desiderabat redire cuz noemi in terrā israel: ꝛ tñ ad ꝛsolādū eā ꝛ honorandū dixit q̄ volebat ire cū ea ꝛ ad hᵒ osculata est eā ꝛ ruth ipsa noemi tanq̄ volēs eas oīno dimittere: ꝛ cū oscularet eas natus ē eis q̄dam amor vel stimulus ad magis ꝛdolēdū ipsi noemi: ꝛ dixerūt tecū pgemus. qz tñ post hec dixit noemi q̄ nō irēt qz nō hēbat filios quos accipe possent in maritos: putās satis eē orpba hᵒ ad hᵒ q̄ honeste iā dimittē posset ipsam noemi osculata est eā ꝛ recessit. (Ruth adhesit socrui sue.) s. firmit nollēs ab ea diuelli. nā orpba ꝛz ondēret se velle ire cū ea ñ firmit hᵒ volebat. (Cui dixit noemi: en reuersa ē cognata tua.) Volebat psuadere noemi ipsi ruth q̄ reuerteret i terrā suā: ꝛ dixit iam reuersa est orpba cognata tua: reuertē g̃ tu. ꝛ vocauit eā cognatā suā qz forte erāt ambe ō eadē ꝓgenie. vl signat cognat⁹ affinitatē ꝛ nō ꝛsanguinitatē hᵒ. ꝛ dicet orpba cognata ruth: qz erāt vxores duoz fratrū. sic accipit iterdū i alijs locis vt p̄z ō ietro q̄ vocat cognat⁹ moy si Nu. 10. ꝛ Judi. 1. ꝛ tñ erat socer ei⁹: qō ē nomē affinitatis qz moyses accepat in vxorē filiā ietro vt p̄z Exo. 2. (Ad ppls suū ꝛ ad deos suos.) s. ad cognatos suos moabitas vt maneret iter eos: ꝛ ēt ad deos suos. s. vt coleret illos. ex hᵒ inuit noemi q̄ orpba añ hᵒ coluerat idola: ꝛ nō ēt reuertebat ad colēdū illa cū maneret i ẽra illa i qua frequentabat cult⁹ idoloz. si āt añ hᵒ cessaret aliquo tpe orpba colere idola nō diceret nūc noemi q̄ redibat orpba ad colēdū deos suos. istō dixit noemi ad tētādū coz ruth si vellet reuerti ꝛ dimittē eā. Nā duo erāt p q̄ ruth efficaciē poterat retrahi ab eūdo cū noemi. Primū erat desideriū parētū ꝛ cognatoz ꝛ natalis soli. Scōm erat amor q̄dā deoz terre sue in quoz cultu enutrita fuerat. Si āt nūc iret cū noemi vtrūq̄ mutare dēbat. nā parētes amicos ꝛ cogtos ꝛ natale solū desereret

Notandū

Dubium. Rñsio

Duobus ruth efficaciē poterat retrahi ab eundo cum noemi.

ꝛ iret ad terrā icognitā in q̄ versarer tāq̄ alienigena.ēt cultus deoꝝ suoꝝ p̄oꝝ mutād⁹ erat:qz i terra illa ñ pmitteret coli ali⁹ de⁹ nisi de⁹ israel. ℔ āt quo tetigit noēi dicēs reuersa ē ad ppl̄z suū:ꝛ deos suos: vt vidēt si forte desiderio istaꝝ quaꝝ rex moueret:ꝛ si nō moueret erat firma in ꝓposito:ꝛ apta ad cūduz
† cū ipa i terrā israel. (Uade cū ea.) ſ.ꝛ nō ꝑdas ōlectationē pen tū ꝛ ꝓpi quoꝝ amicoꝝ:ꝛ natalis soli.ꝛ ñ referr̄ istud ad oia p̄ce dentia. Nā dixerat noemi de ozpha q⁹ reuersa fuerat ad pp̄m suū ꝛ deos suos.nō tñ hortareꝝ noēi ipaz ruth q⁹ reuerteret ad
† ōos suos qz i ℔ peccaret.solū g̃ referr̄ ad ppl̄z.ſ.q⁹ reuertēr ad pp̄m suū. (Que rūdit ne aduersaris mihi vt relinq̄ te ꝛ abeā.)
Cū noēi sepe istaret q⁹ ruth reuertēr:ꝛ ipa ruth nesciret qd rñ dēt bēret āt aiuz eūdi cū noēi molestabaꝝ ex ūbis ei⁹:iō petiuit q⁹ ampli⁹ ñ loq̄reꝝ sibi ō hac re ꝛ dixit.ne aduersaris mihi.ſ.qz
£ hortādo q⁹ fuerter aduersabaꝝ cū itētio sua eēt eūdi sp cū noēi ꝛ potissime di c̄ aduersaris: qz ista ūba erant nimis pūgitiua ꝛ motiua.nā nihil magis mouē poterat ipaz ruth ad redeūdū q̄z
† desideriū parētū:ꝛ natalis soli:ꝛ ōoꝝ i quoꝝ cultu fuerat enutri ta iō nolebat audire ista ūba sepe qz affligebaꝝ aias ei⁹. (Quo cūq̄ prexeris pgā.) i.nō ifistas psuadēdo mihi q⁹ reuertar: qz
† nō faciā ſz quocūq̄ prexeris pgā:iō si vadis i terrā tuā israel
† illuc vadā: ꝛ si i regionē aliaꝝ gētiū ieris illuc ibo. (Ubi morata fueris:ꝛ ego piter morabor.) ſ.ēt in quocūq̄ loco bitaueris ego bitabo: ita q⁹ nō solū ibo ad gētē ad quā tu ieris i lo-
† co i quo tu morata fueris. (Pplus tu⁹ pplus me⁹.) i.ille g fue
† rit ppluz tu⁹ volo q⁹ sit ppluz me⁹:ꝛ nolo aliquē aliū ppluz. (Deus tu⁹ de⁹ me⁹.) ſ. ille de⁹ quē coluerīs erit de⁹ me⁹ ꝛ illū colaz
† ꝛ nō curabo de alio deo. (Que te moriētez terra suscepit in ea moriar.) i. vsq̄ ad mortē manebo tecū: vñ in terra i q̄ tu obie-
† ris ēt ego moriar. (Ibiq̄ locū accipiā sepulture.) ſ.p̄ desiderio ꝛ amore tui manebo in ipo loco:ꝛ ibi accipiā sepulchrū:nec facia trāsferri corp⁹ meū in terrā meā vt sepeliaꝝ cū meis ꝓgeni
† toribꝫ. (Hec mihi faciat de⁹ ꝛ ℔ addat si nō sola mors me ꝛ te sepauerit.) i. destruat de⁹:vel faciat de⁹ mihi multa mala si re cessero vnq̄ a te nisi p̄ mortē.nā mors nos sepabit ſz p̄⁹ a te ego ñ sepaboꝝ cū mei cōpos fuero.ē mod⁹ iurādi iste frequētat⁹ in sacra scriptura vt pz p̄mo Re.20.ꝛ in multis alijs locis.ꝛ ē sen sus q⁹ iurās aliq̄ mala noīet dicēs de⁹ tradat me i man⁹ hostiū: ꝛ addat alia mala nūq̄ me ide liberādo si fecero tale vel si ñ fe cero.ꝛ oz ℔ faciat ꝛ addat hec ad demōstrādū mala q̄ isti sup se iꝓcaꝝ:sic ēt nūc fit.nō ponūr ōtermiate illa mala ſz oz ℔ ꝛ ℔:ꝛ
† ruth ꝛcluſit ſniaz in ℔ dicēs q⁹ sola mors eaz separet a noēi.naz post hec nō bēret noēi qd replicare posset. (Uidēs ergo noēi q⁹ obstinato ruth aio decreuisset secū pgere.) In ūbis p̄cedēti

Obstiatio in malū solet accipi. Obstinat⁹ sm se qd si bi velit.

bus vidit noemi q⁹ ruth firmiter decreuerat pgere cū ea:qz nō poterat hoc magis significari q̄z significauit illud ruth.ꝛ oz ob stinato aio.i.firmo.ꝛsueuit.n.poni obstinatio sp in malū. vnde moriētes in peccato mortali dicimus obstiatos: ꝛ demones ꝛ oēs manētes apud iferos dicim⁹ obstiatos:ſz obstinat⁹ sm se nō significat nisi firmū: iō obstinati in malo ūr q⁹ in malo fir miter manēt nūq̄ ide diuellēdi. (Aduersari nolui.) Qz p̄z ad uersabaꝝ ei oñdēdo q⁹ nollet q⁹ secū iret vel suadēdo q⁹ recede ret ipa:ꝛ ruth dixerat ne aduersaris mihi vt relinq̄ te ꝛ abeā.
£ (Et vltra ad suos reditū psuadere.) Pri⁹ suadebat ei redire:ꝛ
† ℔ faciebat qz nōdū cognouerat itētionē ei⁹ firmiter:ꝛ nolēs q⁹ ruth postea peniteret si iret i ērā israel suadebat ei reuerti:ſz cū vidit q⁹ firmiter māebat i ꝓposito destitit psuadere ei. (Profecteq̄ sunt fil').
† † ſ.qz nolui ruth dimittere noēi socrū suā. (Et venerūt in bethleē.) i.de terra moab venerūt in bethleē. est.n. bethleē ciuitas i sorte iud̄ parū distās a hierusalē ō q̄ erat oriū da noemi.ꝛ erat ibi possessio viri sui elimelech:ꝛ filioꝝ suoꝝ
† defunctoꝝ. (Quib⁹ igressis vbē velox apud cūctos fama pcre buit.) Illico vt noemi venit in bethleem cognitū erat ꝛ de di uitib⁹ magna fama bī.vl qz multo tpe extiterat extra bethleē.
† ſ.decē annis in terra moab. (Dicebāt q̄z mulieres ℔ est illa noe mi.) Qz noēi mulier erat magis nota fama ei⁹ apd mulieres q̄z apud viroꝝ:ꝛ ille de ea magis loq̄bāt.q̄re aūt dicebāt ℔ est illa noemi.ī.dicer̄ in q̄dā cōne. (Quib⁹ ait:ne vocetis me noemi).
† Oēs mulieres dicebāt vulgariter:℔ est illa noemi:ꝛ audiēs ipa noēi rñdebat.ne vocetis me noēi. (Sz mara.) Posuit āt illas trāslatoꝝ nr̄ ad significādū qd vellet dicere noemi. Nā noēi i-
† terp̄tar pulchra ꝛ mara iterp̄tar amara:ꝛ ñ oportebat q⁹ ponereꝝ i hebreo aliq̄ expō vel iterp̄tatio:qz mānifesta ē significa tio noiuz:ꝛ tñ apd latinos erat icognita signatio. ꝛ sic nescireꝝ qd volebat dicē noemi cū ait:nolite vocare me noēi ſz mara:ꝛ sic trāslatoꝝ nr̄ exposuit dicēs noēi.i.pulchrā.ꝛ mara.i.amarā.

Noemi in rp̄tar pul a:ꝛ ma mara.

fic.n. vocat⁹ marath apud nos q̄dā mās̄io israelitaꝝ in deserto Exo.15.ꝛ Nuñ.33.ſ.qz ibi nō inuenerūt aquā dulcē ſz puteos aquaꝝ amarissimaꝝ q̄s moyses a deo instruct⁹ conuertit in dulce dinez ꝛ vocat⁹ est locus mara:siue marath apud nos. (Qz valde me amaritudie repleuit oīpotēs.) Dat cām quare nō est vo cādā noemi.i.pulchra:qz pulchritudo significat quādā p̄fectio nē ꝛ dilectionē cū videtes rez pulchritudine delectentur:ꝛ hoc nō cōpetebat iaz ipsi noemi q̄ omni bono carebat:ꝛ valde affli cta erat.ſz ꝓprie cōpetebat ei q⁹ esset nomē suū mara:qz de⁹ re pleuerat eaz amaritudine auferēdo ei vir ꝛ filios ꝛ omne bonū qō habebat. (Egressa sum plena:ꝛ vacuā reduxit me dñs.) De clarat hic qūo deus repleuerit eā amaritudine.ſ.qz egressa ple na de bethleē.ſ.plena oī bono.nā bēbat vir ꝛ filios ꝛ diuitias multas: nunc aūt viro ꝛ filijs orbata ēt pauptate ꝛfecta redi bat:qz oēs diuitias suas expēderat:vel pdiderat i terra moab.
(Cur ergo vocatis me noemi quā humiliauit dñs:ꝛ afflixit oīpotēs.) q.d.iniuste mihi hoc nomē ascribit cū nihil de figto il lius in me repiaꝝ.ſ.de pulchritudine ꝛ locūditate.ſz potius op positum: qz dñs humiliauit me ꝛ afflixit.ſ.auferēdo magnitu dinē status mei:ꝛ depmēdo me vt iam quasi nihil sim. (Uenit ergo noemi cū ruth moabitide sua nuru de terra pegrinationis sue.) Ista est recapitulatio:qz iā positū fuerat q̄liter venerat: ꝛ ēt qd dicebaꝝ in bethleē qñ venit.ſz repetit hic ad ꝛtinuādum vltra bistoriā ruth.ꝛ oī de ēra pegrinatiōis sue.ſ.terra moab i q̄ māserat pegrina decē annis vt pz.ē.i ſra. (Ac reuersa est in bethleē.) Quia ista erat ciuitas in q̄ erat bitatio noemi. (Qñ p̄ mū bordea metebant.) i.i p̄ncipio mēsis bordeacee.istē erat in terra israel i medietate mēsis p̄mi q⁹ est apud nos marti⁹.qō pz qz pascha ꝛ festū azimoꝝ erat apud iudeos q̄rtadecima die mē sis p̄mi vt pz Leui.23.ꝛ Exo.12.ꝛ tūc icipiebāt bordea colligi. Nā die pa azimoꝝ mittebaꝝ primuz falx in spicas bordei.qō pz qz Leui.23.oī q⁹ die illa offerreꝝ dño manipulus spicaꝝ virē tium: ꝛ ante illud tēpus nō licebat mitti falcē in segetez nec fie ri panes aut polentā: vel aliquid aliud ex segete:sed tūc incipie bāt omnes metere bordea.erat aūt istud festum aliquando ad medietatē martij nostri aliquādo post:eo q⁹ mēsium p̄incipia apō hebreos mutanr̄:n qz mēses eoꝝ cōputanr̄ ſz lunā vt decla ratuz ē Exo.12.et Nu.28.ꝛ venit qñ p̄mū bordea metebāt.i.i p̄incipio mēsis ordeacee:iō eēt medietas martij nostri: vel pa rū plus. Istō ponit ad ꝛtinuādū ꝛ introducēdū bistoriā sequen tē.ſ.qūo ruth colligēdo spicas accepit booz in maritū vt pz in fra.3.et.4. ¶ Quereꝝ vlterius qūo ruth tāta tenacitate adheserit noemi socrui sue ꝛ neq̄q̄ ab ea diuelli posset quāq̄ multa erāt que eā possent dissuadere:ꝛ tñ dixit q⁹ sola mors eā separet ab ipsa. ⁂ ¶ Respōdenduz q⁹ satis difficile fuit q⁹ ruth tanto amore vniretur ipsi noemi. nam multa retractiua erant. ¶ Primuz erat desiderium parentum:quia habebat ruth pa trez ꝛ mr̄ez vel saltē mr̄ez.nā dixerat noemi ad orpham ꝛ ruth ite in domū mr̄is vr̄e.ꝛ amor mr̄nus est maximus vt declarat Arist.8.ethicoꝝ.ideo difficile erat q⁹ dimitteret mr̄em ꝓ pter socruz. ¶ Aliud difficile erat q⁹ dimittebat ruth natale so lū qō magne dulcedis est pp cōnaturalitatē ꝛ cōuersationez a tenera etate:ꝛ ibat ad terrā alienigenaꝝ in q̄ nullū cognatū:nul lū amicū bēbat. ¶ Alia difficultas erat qz enutrita erat ruth in cultu deoꝝ moab:ꝛ nūc cū trāsiret in terrā israel cogereꝝ tene re cultū dei israel.ꝛ istud erat satis graue:qz nō erat ꝛsuetudo gētilibus mutare deos suos ſz eosdē deos quos semel colebāt semp colebāt vt pz Piere.2.ſ. ꝓpterea adhuc ōtēdā iudicio vo biscū dicit dñs filijs israel:trāsite ad insulas cethiz:ꝛ i cedar quo q̄z mittite:ꝛ videte si factū est hoc:ꝛ si mutauit gens deos suos ꝛ ipsi nō sunt dij:popul⁹ aūt mutauit gl̄iaz suā in idolū. ¶ Aliō difficile erat q⁹ noemi erat paup nec videbaꝝ posse sustētare se nec ruth.qō pz qz qñ venerūt in bethleē iuit ruth ad colligēdū spicas i agrū vt pz seq.c.ꝛ ℔ vt sustētareꝝ ipa ꝛ noemi.oia tñ ista libēter se dixit toleraturā ruth vt vēiret cū noēi iquiēs: q̄cūq̄ prexeris pgā: ꝛ vbi morata fueris pīē morabor: pplus tu⁹ po pul⁹ me⁹:ꝛ de⁹ tu⁹ de⁹ me⁹:q̄ te moriēte ērā suscepit in hac mo riar. ¶ Dōz tñ q⁹ iductiua ad ℔ q⁹ ruth vellz tāta difficilia tole rare ñ mānifeste appent:tñ pōt eē vnū qz sorte ipa noēi se habue rat valō bñ erga nur⁹ suas:ꝛ cū ruth eēt valō gīiosi cordis vo luit reddē vicē ipi noēi cōitādo eā q̄cūq̄ iret nūc cū opus erat vicissitudie. □ ¶ Scōz erat qz nūc erat noēi i magna calamita te.nā ꝑdiderat virū:ꝛ filios:ꝛ expēderat diuitias suas in decē ānis i ērā moab:ꝛ tūc cūvellz redire i ērā suā erat sola i q̄ valō affligēr̄.ꝛ qz corda nobilia ꝛ gīiosa mouēr̄ valde erga afflictos cōpatiēdo mota ē ruth erga noemi:ꝛ voluit ipsa potius affligi

carendo

De⁹ quō repleuerit noemi amaritudie.

Epilogus.

a mēses hebreorū ſz lunā cōputantur.

II Qō. 22.

Quomō ruth tanta tenacitate adheserit noēi socrui sue et neq̄q̄ ab ea diuelli posset.

⁂ Rñ. ad q̄stum.

Primū.

Scōm.

Tertiū.

Quartū

Deter. qōnis.

Primū.

Qz generosuz i quo cognoscit

□ Scōz.

Tertiuꝫ.

carēdo solaciꝫ terre sue naturaꝫ: ⁊ parētū: cognatoꝝ: ⁊ amicoꝝ q̄ꝫ ipsa noemi desolatā relinq̄re. ista motiua aliq̄lia sunt ⁊ tñ ad subeūdū tātā difficultatē quātā subiuit ruth vt pꝫ. ē. non videbaꝫ satis sufficere qōlꝫ istoꝝ inductiuoꝝ: nec ambo. ¶ Tertiū ē. ſ. q̄ ruth a deo mota fuerit. ⁊ istud est dissimilius. ſ. deꝰ elegerat istā ruth vt de stirpe eius descēderet Dō ⁊ ēt descēderet messias: ⁊ ad hoc infixit cordi eiꝰ magnos stimulos vt desideraret ire cū noemi: qz alꝫ nō poterat istud cōpleri: ⁊ sic fit sepe q̄ deꝰ imittit boīb⁹ ōsideria ad faciēdū aliqd: ⁊ nesciūt a quo moueā tur sicut dr̄. 4. Re. 19. ō sēnacherib q̄ volebat obsidēr bieruſa lē ⁊ timeret nimis ezechias. dixit. n. deꝰ: ecce ego imittā ei spīm ⁊ audiet nūciū ⁊ reuertet in terrā suā. ille aūt sp̄us imissus erat desideriū ad redeūdū interrā suā. ita nūc deꝰ imitteret ipsi ruth desideriū eūdi cū noemi in terrā iuda: ⁊ dato q̄ maiores difficultates distractiue eēnt adhuc oēs illas subiret ruth ⁊ nesciret a quo moueret adōsiderādū b̄ ſz solū sentiret q̄ nimis ōsidera bat istō. ¶ Queret vlteriꝰ qūo dixit noēi ad ruth ecce reuersa ē coḡta tua ad pp̄lm suū ⁊ ad ōos suos. ſ. ad deos moabitaꝝ cū moabite vnū deū colerēt. ſ. cbāos. sic pꝫ. 3. Reg. 11. et. 4. Re. 23. ſ. q̄ cbāos erat deꝰ moab. ēt moabite vocabāt̄ pplus cbāos. i. isti⁹ dei vt pꝫ Nu. 21. et Ysa. 16. et ēt iepte galaadites cū loq̄ret ad regē amō ⁊ moab de bis q̄ obtinuerat deus suus solū dixit de cbamos ingens: nōne ea q̄ possedit cbamos deꝰ tuus tibi iure debenť: q̄ aūt deus noster victor obtinuit in nr̄am cedent possessionē Judi. 11. si tñ eēnt mīl alij dij moabitaꝝ: illa vroꝝ Salomōis pp quā salomō faciebat tēplū idolo cbāos istigaret q̄ ēt fierēt tēpla alijs dijs moabitaꝝ: ⁊ tñ ñ istigauit. ⁊ solū fcīt̄ est tēplū idolo cbamos ḡ iste erat solꝰ deꝰ moab. ¶ Itē cū moabite vocarenť pplus cbamos: qz cbamos erat deus moab ita vocarenť pplus alioꝝ deoꝝ si moabite alios deos bērēt. ⁊ tñ nō vocanť pplus nisi cbamos. ergo iste solꝰ erat deꝰ moab. Itē pꝫ qz si alij p̄ter cbamos eēnt ēt dij moab q̄ñ iepte loq̄reť ō bis q̄ obtinuerat cbamos deꝰ eoꝝ loq̄reť ēt de bis q̄ obtinuerāt alij dij. ⁊ tñ solū dixit de cbamos ergo solꝰ cbamos erat deꝰ moabitaꝝ: ⁊ sic nō posset dici de ozpba q̄ reuersa est ad deos suos.

Qō. 23. A

Quo dixit noēi ad ruth ecce reuersa ē cognata tua ad pp̄lm suum ⁊ ad deos suos.

Rñsio ad q̄stū.

¶ Rñdēdū q̄ moabite ⁊ glꝫ gētiles colebāt multos deos. naz cū inpiter reputareť maximus deoꝝ: tāq̄ p̄ in oibus gētibus coleretť. sic ēt de appollie mercurio marte ⁊ alijs dijs. ⁊ tñ dicebā tur moabite bēre vnū deū: qz ille erat p̄ncipius illius terre. alij aūt erāt tāq̄ dij cōes multaꝝ gētiū. vel qz forte iste deus reputabať potētioꝝ oīb⁹ alijs dijs: ⁊ vocabať singulariter deꝰ moabitaꝝ. sic pꝫ de philistinis q multos deos colebāt. ſ. dagon p̄mo Reg. 5. ⁊ astaroth p̄mo Parali. 10. et primo Reg. 31. ⁊ beelzebub. 4. Reg. p̄rio. ⁊ tñ spāliter ⁊ p excellentiā vocabať dagon deus philistinoꝝ: ⁊ illi attribuebāt philistini oia bona sua. sic pꝫ q̄ñ obtinuerūt victoriā de samsone. nā fecerūt magnificas bostias deo suo dagō: ⁊ dixerūt tradidit deus nr̄ samson inimicū nr̄m in manꝰ nr̄as. Judi. 16. ⁊ victoriā quā obtinuerūt ō israelitis ipsi dagō ascripserunt q̄ñ capta est arca dei in bello: iō ad reuerentiā magnā posita est arca dei israel in tēplo dagon q̄ñ ipse cepiſſet eā viriḃ⁹. p̄mo Reg. 5. ēt q̄ñ occisus ē saul in bello ⁊ filij sui fugatusq̄ ē pplus ascripserunt philistini victoriā istā dagō: iō in tēplū dagō positū est caput saulis p̄mo Paralipo. 10. Sic ergo apō mobitaꝫ eēnt multi dij quoꝝ p̄ncipuꝰ eēt cbamos: iō vocabať ille specialiter deꝰ moabitaꝝ q̄ñ ipse solꝰ eēt. ⁊ ob boc salomō ad instātiā vroris sue moabite solum fecit tē plū cbamos idolo moabitaꝝ: ⁊ ipsi moabite soli⁹ cbamos vocabanť popul⁹. et iepte loquēs ad regē amon ⁊ moab de solocbamos locut⁹ est. qz tñ multi alij colebanť dij in terra moab: ⁊ omnes illos colebat quilibet moabita recte dictum est q̄ ozpba reuersa fuerat ad deos suos.

A

¶ Quare ruth dixit tot verba noemi. Qō. 24.

Hebreoꝝ rñ. ad q̄stum. Notāō. Noemi a ruth. 5 legis difficultates petiſt. Prima.

Queretur vlteriꝰ q̄re ruth dixit tot ṽba ad noemi. ſ. quocūq; prexeris pḡā vbi morata fueris piter morabor ⁊c. qz vnū eoꝝ sufficiebat ad oñdēdā intētionē ruth. ¶ Rñdet ra. ſa. ⁊ alij hebrei q̄ iste sūt rñsiones q̄s faciebat ruth ad dicta noemi. ¶ Pro quo sciēdū q̄ oñt ipi hebrei q̄ q̄ñ aliqs de gētilib⁹ ꝺuerti vellet ad iudaismū indicāda erāt ei oia difficilia legis vt videret an vellꝫ ꝺuerti: ⁊ postea ñ peniteret eū se eē ꝺuersum. sicut volētibus ingredi religiōem ꝓponēde sunt difficultates religiōis vt sciat qd petiſt. ⁊ ad hoc oñt q̄ petiuit noēi a ruth q̄ntq̄ difficultates legis an vellet tolerare illas. Pri ma erat. ſ. q̄ nō licebat israelitis pegrinari extra terrā suā sine aliq̄ cā necia: ⁊ tūc dixit ruth ego fuabo boc qz nō ibo ad aliq̄ terrā nisi ad quā tu iueris. Scōz difficile erat q̄ mulierib⁹ israelitis ñ licebat mozari cū aliquo viro nisi eēnt mariti illaꝝ. ⁊ dixit ruth vbi morata fueris morabor. i. tu es vidua sīc ego: ⁊ vbi tu morata fueris ego morabor ⁊ sic nō faciā ō legē. Tertiū erat q̄ israelite tenebāt̄ ꝺuare legē a deo datā q̄ ꝺtinebat. 613. p̄ce pta: ⁊ ruth dixit populus tuus populus meus. i. ego faciam sicut populus tuus. ſ. q̄ sicut illi custodiunt ista p̄cepta ita ego custodiam illa. Quartum erat qz israelitiꝫ non licebat colere aliū deum nisi suum: ⁊ nunq̄ idola: ⁊ dixit ruth deus tuꝰ deus meus ſ. ipm solū colā. Quitū erat q̄ puaricātes legē iter israelitas affligebanť morte q̄ñ erat q̄drupler. ſ. cōbustiōis: iugulatiōis: lapidatiōis: ⁊ strāgulatiōis. i. suspēsionis vt pꝫ. Leui. 21. et Deutero. 13. et. 21. et Nu. 35. ⁊ q̄tū ad boc rñdit ruth: ⁊ dixit que te terra morientē suscepit in bac moriar ibiq̄ locū accipiā. i. quacūq̄ morte tu morieris banc ego pariter sustinebo. ¶ Sz ꝺm q̄ b̄ nō multū ꝺuēit: qz si iste eēnt rñsiones ruth ad dicta noemi ponerenť ēt dcā noemi ſz ñ ponūť. Scꝺo pꝫ qz aliq̄ istoꝝ dictoꝝ coicidūt cū alijs. Nā in tcio coicidūt oia qz illō ē ō obſuatiōe gīa li totius legis: ⁊ vltra totā legē nō sunt aliq̄ p̄cepta q̄ oporteret distingui inter se nec distinguerētur alia q̄tuor a tertio: ⁊ tñ distingūť. ¶ Tertio pꝫ qz state boc aliq̄ istoꝝ sunt ad q̄ non rectererideret ruth. nā q̄ diceret noēi q̄ tenebāt̄ israelite ad obseruāda oia p̄cepta legis: ⁊ rñderet ruth: popul⁹ meꝰ pplus tuꝰ ñ erat ꝺueniēs rñsio: qz nō erat ad ꝓpositū. ¶ Itē cū dixit noemi vt isti volūt q̄ i lege erat ꝓ puaricatoriḃ⁹ pena mortis q̄druplicis nō erat ad ꝓpositū rñsuꝫ ruth. ſ. q̄ te terrā morientē recepit i ea moriar: ibiq̄ locū accipiā sepulture. ¶ Etiā cū dicēt noēi q̄ ñ licebat mulieri sm legē hebreoꝝ bitare cū aliquo viro nisi essetꝰ su⁹ nō erat ꝺueniēs rñsio. ſ. vbi morata fueris piter morabor: qz poterat eē q̄ noēi nō accipet vir: ⁊ ruth accipet: ⁊ sic nō dēret bitare i eodē loco. ¶ Sexto pꝫ qz si noēi itēdebat dīnū ciare ipi ruth difficilia legiꝫ solū nō denūciaret ei nisi illa q̄ eēnt difficilia ipi ruth: ⁊ tñ p̄mū ipoꝝ qō ꝓpossisse dīt. ſ. q̄ ñ licebat israelitis ire extra terrā isrl̄ sine cā ñ erat difficile ipi ruth. Naz cū ipa pp noēi deseruisset parētes coḡtos amicos: ⁊ natale solū vt veniret in terrā israel nō desideraret ire ad alias regiones extra terrā israel. ¶ Dōz ḡ q̄ ñ dixit ruth ista rñdēdo ad talia dicta noēi q̄lia isti oñt itercidisse vt. ō. posita sunt. ſz dixit b̄ ad oñdēdū itētionē suā. nā noēi aduersabať ipi ruth pſuadēdo ei q̄ reuerteret ad suos. voluit aūt oñdere q̄ volūtas sua determiata erat ad eūdū cū illa ⁊ ad boc dixit multa q̄ sufficiēter oñderēt itētionē istā: ⁊ fuerūt aliq̄ ipsoꝝ ad rñdēdū ꝺuob⁹ dictis noemi. ſ. en reuersa ē coḡta tua ad pp̄lm suū ⁊ deos suos vade tu cū illa. ꝺō aūt ista significabat oīo nō se diuidēdā ab illa qz iret ad quēcūq̄ locū illa iret: ⁊ manēt in quocūq̄ loco illa māeret: ⁊ morer̄ in terra in q̄ illa sepeliret̄. Et rñdet ēt ad illa dicta duo. Nam cū dixit noemi q̄ reuersa fuerat ozpba ad deos suos videbať inuere q̄ ēt reuerteret ipa: ⁊ ait ruth deus tuus deꝰ meꝰ. ſ. nolo redire ad alios deos quos p̄us tenebā. ⁊ cū dixit reuersa est ad pp̄lm suū inuebat q̄ reuerteret ruth ēt ad pplꝫ suū: ⁊ ad boc dixit ruth q̄ nolebat ſz quocūq̄ iret noemi illuc iret ruth: vbi morabet noemi ibi morabet ruth: ⁊ popul⁹ noēi eēt popul⁹ ruth: iō eūdo ad populū israel q̄ erat pplus noēi videbať ire ruth ad pp̄lm suū. ⁊ ad magis ꝺfirmādū ꝺclusit dicēs q̄ te ēra morientē suscepit i ea moriar: ibiq̄ locū accipiā sepulture. ¶ Queret an ruth peccabat dicēs deꝰ tuꝰ deꝰ meꝰ: qz videbať dicere q̄ qcūq̄ eēt deꝰ noemi ille eēt deꝰ ei⁹. ⁊ tñ boc poterat eē malū. ſ. si noemi acciperet aliquē deū gentiliū in deuz q̄ ruth acciperet illū eundē in deū. ¶ Rñdēdū q̄ ista ꝓpositio pōt intelligi ꝺupliciter. vno mō q̄ ruth accipet in deū quēcūq̄ acciperet noemi. Alio mō q̄ accipet illū quē nūc bēbat noemi. Accipiēdo p̄mo mō videbať eē peccatū: qz poterat noēi accipe in deū aliquē q̄ nō eēt deꝰ: ⁊ nō oz aliqs ponē fidē suā in ptāte alteriꝰ: qz ille pōt errare: ⁊ erroꝝ piculosissimꝰ est in fide: eo q̄ fides est fundamētū oiuz ṽtutū meritoriaꝝ cū sine ipa ipossibile sit placere deo ad Hebre. 11. ⁊ boc ṽum ē nisi forte ruth certissime ꝺsideret q̄ nemi bēret rectā fidē: ⁊ ñ variaret illā qz tūc poterat credē id qō illa credebat: qz sic ēt est apō nos. nā simplices p se ñ pñt quēire ad oia q̄ i fiō sc̄ cogiscēda: ⁊ ꝺpēdēt ipi a sapientib⁹. ſ. q̄ ipi credūt ea q̄ sibi sapiētes ꝺnūciāt eē credēda. si āt accipiať ſo mō. ſ. q̄ ruth dicēt q̄ ille q̄ nūc erat ō⁹ noēi eēt deꝰ eiꝰ mānifestū ē q̄ ñ peccabat ſz recte agebat: qz p b̄ ꝺimittebat idolatriā: ⁊ trasibat ad cultū vī dei. ⁊ istud itellexit ruth. ¶ Dōz ḡ q̄ ñ peccauit i b̄ ruth nec se exposuit piculo: qz mouebať a deo ⁊ q̄ spū dei agunť bi filij dei sc̄ ad Ro. 8. q̄ aūt ruth ad ꝺm b̄ ⁊ redeūdū i terrā isrl̄ mouereť a deo declaratū fuit. ō. i q̄dā q̄ne. ¶ Scꝺo pꝫ qz ruth sciebat quē deū coleret noemi ⁊ sciebat ēt vel saltē credebat q̄ ñ mutaret illū cū iudei nūq̄ colerēt aliū

Tertia.

Quarta.

Quinta.

B

Improbatio.

1. rō.

2. rō.

3. rō.

4. rō.

5. rō.

6. rō.

Doct. rñsio ad questū.

Qō. 25 A

An ruth peccabat dicēs deꝰ tuꝰ deus meꝰ. Rñsio ad q̄stū.

Fides ē fūdamentuz oiuz virtutū meritoriarum.

Determi. q̄onis.

Pria ratio

Secūda rō

deū nisi vnicū celestē q̄ fine idolo ⁊ repzesentatiōe ē: potissime cū nūc reuerterek in terrā israel. iō cum ruth dixit ipsi noemi: deus tuus deus me⁹ nō posuit se sub dubio: sz determinate elegit deū israelitaz in deū: qz sciebat q̄ illū colebat noemi: ⁊ ad illius terrā ibat: ⁊ null⁹ ali⁹ erat p̄ter illū q̄ iuste coli posset.

Qō.26 A Quare dixit ruth q̄ ēra te moriētē suscēperit in ea moziar. B Rñsio ad q̄situm.

¶ Querek vlteri⁹ q̄re dixit ruth: q̄ terra te moziētē suscepit i ea moziar. B ¶ Rñdēdū q̄ ruth vt dcñ fuit supza: intendebat ire cū noemi. ⁊ qz noemi insistebat valde q̄ nō iret cū ea: vt cessaret iā insistere dixit sibi q̄ iret cuz ea: ⁊ nō separek vllo mō ab ea nisi p̄ mortē: cū ait: q̄ te moziente terra suscepit: in ea moziar. ⁊ itez hec mihi dñs addat si ñ sola moz⁹ me ⁊ te separauerit. ⁊ qz post mortē adhuc poterat eē aliq̄ separatio: dixit ruth q̄ ēt tunc nō separarek q̄ in quacūq̄ terra mozerek noemi: ibi moreret ruth. Intēdebat.n. ruth q̄ cū ipsa eēt iuuēcula: ⁊ noemi eēt senectute cōfecta: q̄ nāli via p̄ius mozerek noemi: ⁊ tunc ipsa expectaret in loco i quo mozerek noemi: vt ibi mozeretur ⁊ sepelirek cū illa. ⁊ dixit hoc ad signandū q̄ post mortē suā nō faceret ruth deportari ossa sua in terrā moab vt sepeliret iter cognatos suos: qz ista fuit cōsuetudo gentiū a p̄ncipio oiuz: q̄ g erāt de eadē cognatione sepelirent in eodez loco siue sepulchzo: ⁊ putabāt hoc esse infoztuniū. ⁊ figs nō posset sepeliri in sepulchzis maioz suoz putabak eē infoztunatū. vñ abzaā emit agrū in ius sepulchzi: vt sepeliret ipe in eo: ⁊ tota cognatio sua Heñ.23. ⁊ ibi sepeliebank pzes: ⁊ filij: ⁊ mr̄es. nā in eodē sepulchzo fuerunt sepulti abzaā ⁊ vxoz sua sara: ⁊ filius suus isaac: ⁊ vxoz eius rebecca: ⁊ nepos eius iacob: ⁊ vxoz sua lia. Heñ.49. ⁊ tñ nondū venerat ritus iudaicus: qz nō erat data lex: sz abzaā cōicabat inter chananeos: nec differebat ab eis nisi in fide ⁊ i gbusdā opib⁹ q̄ fine lege eēnt. g̃ fic ēt erat inter chananeos: qz nō bret abzaā distinctū mozē ab oibus boib⁹ sui tpis. ⁊ istud ēt postea obseruatū est apud oēs iudeos: q̄ glz sepeliebak in sepulchzo patrū suoz. vt pz. 2. Re. 17. et. 19. ⁊ in multis locis. ⁊ censebak eē magna pena ⁊ infoztuniū q̄ gs nō sepeliri posset i sepulchzo patrū suoz. sic pz de viro q̄ venit ad ppbetizandū cōtra altare bethel: ⁊ iusserat ei de⁹ q̄ nō comederet nec biberet in bethel: ⁊ qz comedit ⁊ bibit p̄nūciatū ē ei a deo q̄ cadauer eius nō iferrek in sepulchzū patrū suoz. 3. Re. 13. si tñ nō eēt ꝯsuetudo oiuz fic sepeliri nō iudicarek infoztuniū sepeliri extra sepulchzū p̄zis: ⁊ sic eēt ꝯsuetudo apud moabitas: de quoz terra erat ruth: ⁊ apud oēs gētes: iō forte ruth q̄ mozerek vellet q̄ cadauer suū pozarek in terrā moab. ⁊ tñ tantū diligebat ipsaz noemi: q̄ felicius sibi iudicabat eē sepeliri cū illa: q̄z q̄ cadauer suū reducerek in terrā suā. iō dixit: q̄ te terra moziētē suscepezit in ea moziar ibiq̄ locū accipiā sepulture. ¶ Queretur vlteri⁹:

Qō.27 A Quare redeūte noemi i bethleez mulieres vzbis dicebāt h̄ ē illa noemi. C Rñsio ad q̄situm. D 1.mō. a 2.mō.

q̄re redeūte noemi in bethleē mulieres vzbis dicebāt hec ē illa noemi. C ¶ Rñdēdū q̄ dupl'r pōt rñderi. D p̄imū q̄ ista l'ra dupl'r legit. Nā doctozes nr̄i vt cōiter legūt deprimendo eā: ⁊ tūc est modus congaudēdi vel rñdendi. q̄ fit mod⁹ rīdendi pz qz cū fama magna esset in vzbe de aduētu noemi dicerent ali⁹: q̄ est ista q̄ venit de q̄ ē fama. ⁊ rñdek hec est noemi illa de qua multa referebāt qñ erat abrīs. Si legak p̄ modū cōgaudendi est sensus q̄ veniēte illa mulieres bethleē congaudētes de aduētu eius dicerent hec est illa noemi. s. cuius aduentū p̄stolabamur. A ¶ Alio mō ē sensus q̄ legak admiratiue: ⁊ sic legūt hebzei. s. hec est illa noemi. i. nūqd ista ē illa noemi ō quatante laudes ferebank: ⁊ q̄ tā felix quōdaz fuit ⁊ nūc paup: ⁊ sola reuertik. ⁊ iste sensus ē satis ꝯueniēs: qz cognita erat felicitaz elimelech ⁊ noemi in vzbe bethleē: qz de nobilioz⁹ eius erat. ⁊ nunc cognoscebak eius calamitas: de q̄ oēs admirabank. sic pz 4. Re. 9. vbi ponik iezabel q̄ a canib⁹ comesta est manēte capite ⁊ sūmitatib⁹ manuū ⁊ pedū: ⁊ videte tc̄ stupebāt ⁊ dicebāt hec cine est illa iezabel q̄ ad tantā p̄spitatē fuit: ⁊ ad tantā calamitatē deuenit. ⁊ boc ēt cōsonat verbis noemi dicentis nō vocetis me noemi. i. pulchzā sz mara. i. amaram: qz valde amaritudine me repleuit omnipotens.

¶ Capitulum. ij.

Erat aūt viro elimelech consanguineus hō potēs ⁊ magnaruz opum noīe booz. Dixitq̄z ruth moabitis ad socrum suā. Si iubes vadā in agrū ⁊ colligaz spicas que fugerīt man⁹ metētiū: vbicūq̄z clemētis i me p̄rīsfamilias repperero gr̄az. Cui il/la rñdit. Vade filia mi. Abīt itaq̄z ⁊ colligebat spicas post terga metētiū. Accidit aūt vt ager ille hret dñm noīe booz: qui erat de cognatione elimelech. Et ecce ipse veniebat de bethleē: dixitq̄z messoribus. Dñs vobiscuz. Qui rñderunt ei. Benedicat tibi dñs. Dixitq̄z booz iuueni q̄ messorib⁹ p̄erat. Cuius ē hec puella? Cui rñdit. Hec ē moabitis q̄ venit cū noemi de regiōe moabitide: ⁊ rogauit vt spicas colligeret remanētes: sequēs messoz⁹ vestigia: ⁊ de mane vsq̄z nūc stat i agro: ⁊ ✝ nec ad momentū q̄dē domum reuersa est. Et ait booz ad ruth: Audi filia. Ne vadas in altez agrū ad colligēdū: nec recedas ab hoc loco: sz iūgere puellis meis: ⁊ vbi messuerīt seque/re. Oculi tui. n. pueris meis vt nemo molestus sit tibi: sz ēt si sitieris vade ad sarcinulas ⁊ bibe aquas de q̄bus ⁊ pueri mei bibūt.

De cōse. disti. j. c. B quoq̄ in tex. ⁊ glo. B

Alt ✝ ne

Erat aūt viro ¶ Descripta ē i p̄cedētib⁹ ruth cōuersio: hic describit eius virtuosa conuersatio. ⁊ qz inter oēs virtutes humilitas tanq̄ fundamētū est. Primo agitur de eius humilitate ⁊ diuidit in q̄tuor. Et p̄mo ponit ipsi⁹ ruth humilis actio. Scōo in agendis honestatio ibi. (Accidit aūt.) Tertio eius p̄o beneficijs gratitudo ibi. (Que cadēs.) Quarto eius in actionibus solicitudo ibi. (Collegit ergo.)

Cōuersio capli.

Diuisio eiusdē.

¶ Querek circa p̄imū an ea q̄ bñr hic fint cōtinuata ad precedētia: ⁊ an fint facta imediate post illa: vel interiecto aliquāto tpe. A ¶ Ad p̄mū odm q̄ ordinatus ordo est q̄ supza agit de aduētu ruth cū noemi in terram israel: hic aūt agit de bis q̄ fecit ruth postq̄ fuit in bethleē vbe terre israel. s. qūo collegit spicas in agro booz. A ¶ Ad scōz odm q̄ paucū tps fuit inter p̄cedētia ⁊ ista. s. forte duo vel tres dies: aut paz plus. Nā p̄cedēti. c. dr̄ q̄ noemi ⁊ ruth venerūt in bethleē qñ p̄mū hordea metebāt̄: ⁊ hic dr̄ qūo ruth iuit ad colligendū spicas in agrū: ⁊ satis credēdū est q̄ fuerit post reditū de moab imediate. nā cū eēt tps messis qñ venerūt vt pz p̄cedēti. c. tūc nō erat tps faciēdi alia officia: iret ruth ad colligēdū spicas: ⁊ qz cū eēt solicita nollet manere aliquo tpe ociosa: iret ad colligendū spicas mox vt veniret de terra moab. ⁊ tñ istud qō hic dr̄ accidit prima die q̄ iuit ruth ad colligendū spicas in agrū booz. q̄ imediate post p̄cedētia factū est. ¶ Circa p̄imū dr̄. (Erat aūt elimelech cōsanguineus hō potēs.) Qz hic dr̄ qūo ruth iuit ad colligēdū spicas in agrū booz: ponit qs fuerit iste booz. ⁊ dr̄ q̄ erat cōsāguine⁹ elimelech q̄ erat marit⁹ noemi: ⁊ mortu⁹ fuerat in regione moab p̄cedēti. c. hoc aūt ponit ad notandū id qō. j. segk sicut declarabit in quadā qōne. ⁊ erat hō potēs iste booz: qz erat ō magno genere. (Et magnaz opū noīe booz.) Iste erat de vitioz⁹ totius vzbis bethleē: ⁊ ex hoc arguūt iudei. elimelech fuisse virū diuitē: qz erat cognatus booz viri diuitis: ⁊ ponunt magne diuitie isti⁹ ad oñdendū felicitatē ruth q̄ istū in vir̄ suscepit. (Dixitq̄z ruth moabitis ad socrū suā.) Erat ruth iuuēcula: ⁊ solicita circa agēda: nec volebat eē ociosa: iō petiuit a noemi socru sua: an vellet q̄ iret ad colligendū spicas. ⁊ est moabitis notati ui casus. s. moabitis moabitidis. i. mulier de terra moab. (Si iubes vadā in agrū ⁊ colligā spicas.) Erat ruth valde humilis: qz nō dedignata est se subijceř ad istud misteriū. s. vt i agro alieno colligeret spicas q̄ euadebant man⁹ metētiū. ēt erat obediēs: qz sine mādato noemi nihil facer volebat. erat ēt solicita: qz aliq̄ noemi aliqd iuberet ei agē: ipa petiuit an agē deret aliqd: ⁊ an colligeret spicas. (Que metētiū fugerint man⁹.) Fugiebāt man⁹ metētiū dupl'r. vno mō cadēdo i ērā postq̄ erat abscisse. alio mō effugiēdo falcē qz q̄dā erecte manebāt q̄s falces messorū ñ tāgebāt: ⁊ oēs istas colligeret ruth alias aūt spicas ñ auderet colligeř qz ñ erat ager aliq⁹ su⁹. (Ubicūq̄z clemētis i me p̄rīs familias repero gr̄az.) i. vadā ad mltos agros: ⁊ videbo i quo agro sit ipe dñs agri mihi clemēs: nō me molestans qz colligo spicas: ⁊ vbi repero talem dñm agri siue p̄zemfamilias colligā spicas. alig. n. tā auari sūt q̄ nolūt q̄ ēt spicas cadētes in agris ipsoz alieni colligant. Iuit aūt ruth ad agrum booz qui erga eam

Qō.1 A An h̄ sit ordinis mutatio ⁊ an imediate scā A Rñ. ad primum quesitū. A Rñ. ad 2z q̄situ.

Ipsius ruth humilis actio.

†

†

† Ruth erat būilis obediēs ⁊ solicita.

†

†

† eā valde clemēs fuit vt pz.j.i lra.(Cui illa rndit:vad filia mi.) Qz rectū dicebat ruth ñ solū dcessit noēi sz ēt gauisa ē q̄ b̄ vel let facere.(Abijt itaq; z collegit spicas post terga metētium.) Qz ille q̄ erāt post terga metētiū erāt q̄ euaserāt manus eoz:q̄ aūt erāt ante valiū ipsoz cū nōdū effugerāt ipsoz man⁹: iō nō tāgebat illas ruth. ¶Querek circa p̄dicta cū b̄ itēdat scri ptura dicere q̄ ruth iuit ad colligēdū spicas in agris booz q̄re dr q̄ erat dsangine⁹ elimelech:z potēs:z magnaz opū: qz ista ñ videtek eē ō nectate bistozie z sacra scriptura nō tāgit aliqd qō supflaū fit:qz potiuz est breuiloq̄ q̄s supflua.ª¶Dōz q̄ ista nō ponunt hic sine mysterio. Nā tota intētio isti⁹ libri ē oedu cere qūo ruth copulata fuit mr̄imonio ipi booz z ex eo habuit filiū noie obed.z qz fuit occasio q̄dā isti⁹ dtractus mr̄imōialis q̄ ruth iuerit ad colligēdū spicas in agro booz ponit ō ista col lectiōe:z qz booz non accepisset ruth in vxorē nisi qz erat vxor ante hoc cognati sui maalō:z iure ꝓpinqtatis accepit eā.vt pz j.z ponit qūo erat booz cognat⁹ elimelech pzis maalō vt p b̄ sciat q̄ erat cognat⁹ maalō:z sic iure ꝓpinqtatis cōpetebat ei accipe in vxorē ipsaz ruth z oia q̄ fuerūt ipsi⁹ maalō.z vt tota bistozia nota fit ex quo fundamēto habeat originez oř q̄ erat booz cognat⁹ elimelech.oř āt q̄ iste booz erat vir potēs:z ma gnarū opū ad significādū felicitatē ruth q̄ nūc paupcula vene rat de terra moab z colligebat spicas post terga metētiū: z illi co accipek i vxorē a viro potētissimo toti⁹ vrbis bethleē: z co piosaz diuitiaz.z hoc ēt ē ad oñdēdū q̄liter de⁹ retribuit spe rātib⁹ in se. Nā ista puella reliq̄rat terrā suā z deos suos vt ve niret ad colēdū deū israel:z bitaret in terra ei⁹: iō iustū erat q̄ deus retribueret.z hoc ostēditur hic cum ipsa ruth accepta fue rit in vxorem a viro potentissimo z ditissimo.

¶Quomodo booz erat cognatus elimelech z an essent ambo fratres z filij Salmon. Qō.3.

A Hebreo rū rnsio ad q̄stū. Nicolai rōnes 5 opio. be breoz. Rō.1.

Queretur vlteri⁹ de isto booz qūo erat cognat⁹ elime lech sicut oř in lra.¶Rndēt hebrei q̄ fuit booz fr̄ elimelech:z ambo fuerūt filij salmō cuius booz oř fili⁹ vt pz.j.4.¶Dic nicolaus q̄ istud nō stat.s.q̄ isti ambo eēnt fi lij salmō filij naason.qō ꝓbat qz vel ponek fuisse ruth bistozia tpe abesan vl tpe beli sūmi sacerdotis:sic declaratū est p̄cedēti. c.si aūt ponak fuisse tpe abesan ñ stat.qō pz: qz salmō p̄ booz q̄ fuit filius naason fuit in introitu israelitaz in terrā chanaan. nā qñ capta ē bierico erat ibi salmō :z ipe cepit raab bericōti nā in vxorē z genuit ex ea booz vt pz.j.4.z Mat.1.z captio bie rico fuit i introitu in terrā chanaā: qz ante bierico nulla ciuitas capta est vt colligit ex ordine libri iosue a p̄ncipio vsq; ad.6. z ab illo tpe vsq; ad tps abesan fluxerūt anni.272.s.40.q cōpu tant sub otboniele po iudice z.80.sub aiotb Judi.3.et.4.sb ba rach Judi.4.et.40.sub gedeone Judi.8.et.23.sub thola Judi. 10.et.22.sub Jair.eo.c.et.18.sine Judi.eo.c.et tres sub abime lech Judi.9.et.6.sub iepte galaadite Judicū.12.z p⁹ eū fuit abe san.eo.c.q filī sunt anni.272.qūo poterat eē q̄ tāte etatis booz z elimelech fr̄ ei⁹ vt tpe abesan posset booz accipe vxorē.z gigne re ex ea.nā genuit obed vt pz.j.4.c.Si āt dicak q̄ bistozia ruth accidit tpe beli sūmi sacerdotis adbuc difficili⁹ erit: qz ille fuit annis.45.post p̄ncipiū iudicature abesan: qz abesan iudicauit. 7.annis:z abialon decē post ipm:z postea abdō.8. Judi.12.et samson postea.20. Judi.16. qb⁹ diunctis ad supzadictos erūt anni.314.et nullatenus poterat esse tāte etatis booz ad gignēdū nūc obed:qz nullus boiuz hoc tpe tātū viuebat:imo nec me dietate tpis. Ideo dicit nicolaus sm catholicos doctores quos dā q̄ tres fuerūt booz eiusdē nois au⁹ p̄ z fili⁹ z hic subticenk quo.s.au⁹ z p̄.z ponit hic tertius booz:z duo alij subticenk:z tūc manifestū est q̄ potuit esse booz vn⁹ filius salmō ex raab z potuit alius booz eē p̄ obed z maritus ruth de quo hic oř.z sic ēt afferit nicolaus sup Math.vbi ponit booz in genealogia sal uatoris.Dōm tn̄ est q̄ nō fuerūt tres booz sz vnicus sicut declarabik.j.4.z tn̄ siue fuerit vn⁹ siue tres nō spectat ad pn̄s eo q̄ ñ agit hic qūo booz p̄ salmō potuit accipe ruth i vxorē sz solū de ꝓpinqtate q̄ erat inter booz z elimelech.z ad hoc nihil differt quot fuerit booz:qz si vnicus fuit illius fuit elimelech cognatus. Si aūt tres sint vltim⁹ illoz fuit cognatus elimelech:z q̄ fuerit frater vel in alio gradu ꝓpinqtatis quātū ad hoc nō segtur ali qō incōueniēs.nō tn̄ videk q̄ fuerit fr̄ qz si fuisset fr̄ nō diceret q̄ erat booz cognat⁹ elimelech:qz cognatus est nomē gīale cō sanguinitatis:z nō diceret de fribus q̄ erāt cognati solū sz q̄ erāt frēs:qz parua ꝓpigtas significat dicēdo solū cognat⁹. qs tn̄ gradus cognatiōis esset inter elimelech z booz magis decla rabit.j.sequē.c.vl.j.4. ª¶Queret vlterius qūo oř hic de booz q̄ erat potēs. ¶Dicūt hebrei qdā q̄ erat potēs qz erat iudex totius israel.Judices aūt tpibus suis erāt potētissimi in populo:qz nulli erāt tūc reges:z sz ñ eēnt oñi nec p̄ncipez vt de claratū est in ꝓlogo sup libz̄ iudicū z Judi.8.tn̄ ipi erāt maxi mi viri in toto ppl̄o ad nutū quoz pēdebat totus popul⁹. z isti cōgregabāt totū israel ad bellū: z faciebāt oia alia q̄ ptiebāt ad totū populū.z colligūt hebrei aliqualiter q̄ booz esset iudex:qz lra vocauit eū potētē.z dicūt eū fuisse iudicē q̄ vocak abesā:qz ille ēt fuit de tribu iuda z fuit de bethleē.vt pz Judi.12.¶Ali qs dicet q̄ hoc nō stat:qz si booz essz iudex sup totū israel eēt vir valō excellētis appat⁹ z bonoriz.z tn̄ booz erat rustic⁹ vir: ipse.n.ibat ad messores in agruz: z ipse dormiebat in area qñ purgabak triticū.vt pz hic z sequēti.c.q̄ nō erat iudex.¶Dicē dū q̄ p̄ncipes z magni oñi antigt⁹ nō erāt tā fastuosi sicut nūc. nā būliabāt se nec incedebāt in bitu tā pōpatico.vñ saul q fuit prim⁹ rex israelitaz postq̄ fact⁹ est rex seqbak bones de agro z custodiebat illos.1.Reg.11.reges tn̄ erāt valde maioris ptā tis z dignitatis iter israelitas q̄s iudices vt declaratū est in ꝓ logo libri iudicū.iō a fortiori iudices in bitu humili incederent vacātes opi agriculture:potissime qz booz nō legit agriculturā p se exercuisse sz ad videndū messores quos bēbat in agro ibat: iō nō obstāte b̄ poterat eē iudex. ¶Dōm tn̄ magis vr̄ q̄ ñ fue rit iudex. Prio pz qz si fuisset iudex visimile erat cū scriptura agat hic de illo sepe q̄ noiaret eū eē iudicē:ꝑtertiz cū dixerit p cedēti.c.in dieb⁹ vni⁹ iudicis fctū eē qō hic oř. ¶Scdo pz qz inter iudices nō est aliqs q̄ vocet booz si legant noia oiuz p to tū libz̄ iudicū:z dicere istū fuisse iudicē est somniare cū nullū motiuū bēamus ad b̄. ¶Tertio pz ponēdo q̄ iste fuerit iudex neēe est q̄ ponak fuisse abesan.nā nō repit ali⁹ q̄ fuerit de tri bu iuda z ō bethleē iter iudices nisi abesan vt pz Judi.12.et tn̄ q̄ mutem⁹ nomē vel q̄ oicam⁹ istū fuisse binomiū cū nō ap pareat vr̄ nō satis ꝛueniēter:qz sic eēt via ad asserēdū qcūq; i certa qō repugnat satis dignitati sacre scriptur. ¶Quarto pz qz si ponak booz fuisse abesan nō est satis ꝛueniēs tpus ad id qō ipi asserūt.s.q̄ fuerit vn⁹ booz:z ille fuerit fili⁹ salmō:qz vr̄ q̄ añ abesan eē debuerit ad b̄ q̄ booz potuerit ꝛueniēter acci pere ruth i vxorē:z nō eēt in etate valde decrepita ad gignēdū ꝑotētē.qō declarabit magis sequenti.c.vel.j.4. dicek q̄ iste booz non erat iudex israel:erat tn̄ vir potens: qz tn̄ erat de ma gno gīe inter oēs israelitas. Nā tribus iuda erat excellētioz inter oēs tribus israel:z p̄ncepe tribus istius erat bonorabilioz oibus viris tribus istius:z omniū aliaz.nā qñ dedicatū est ta bernaculū Moysi in deserto naasō p̄ncipe i tribu iuda obtulit p̄usq; ceteri israelite Nu.7.erat booz nepos illi⁹ naasō vt pz.j.4. z Mat.1.iō ipe ēt eēt p̄nceps trib⁹ iuda tpe suo:z sic eēt bō po tēs z bonorabilis.eēt ēt magnarū opū:qz cū eēt ō magnis parē tib⁹ rlariter diues eē poterat qz viri potētes diuites sē nisi ipsi destruāt diuitias:vel a casu alr fiat (Accidit aūt.)¶Dic ponitur scōm huius.c.s.ipsi⁹ ruth bonestatio:qz bonestabat in om bus q̄ ageret:z cū istis viris alienis inter quos nūc spicas col ligebat valde bonestē se bēbat sz de bonestate ei⁹ aliter sentiāt iudei sicut.j.dicek in quadā qōne.z oř.(Accidit aūt vt ager il le bēret oñm noie booz.)s.accidit q̄ ager ad quem ruth iuit ad colligēdū spicas eēt ager booz.z dz ꝛuerti ista snīa.s. accidit q̄ ruth iret ad colligēdū spicas i agrū q̄ erat booz. Nā ruth nesci ebat quo ibat sz dixit vadā z colligā spicas q̄ metētiū effugerit man⁹ vbicūq; clemētis i me p̄fīssimus repero grām.z tūc a casu iuit ad agrū booz.(Qui erat de cognatiōe elimelech.) Re petit qō dixerat.s.s.erat aūt viri elimelech dsanguine⁹ bō po tēs noie booz.i quo gradu dsanguinitatis attinerēt seqnti.c.z. j.4.dicek.z repetit istō b̄:qz fecerat q̄ndā iterpositionē ō ruth z nunc redit ad enarrādum de booz.(Et ecce ipse veniebat de bethleē.)s.messores erāt i agro cū q̄b⁹ erat ruth z booz venie bat de bethleē ad videndū qd facerēt messores sui.nā ipe bita bat in bethleē z isti agri erāt ꝓpe bethleē.z cū oř hic ec ce ipe veniebat de bethleē nō est sensus q̄ illico vt venit i agrū ruth ad colligēdū spicas venit ipe booz.nā ruth venit in auro ra ad colligēdū spicas:z booz venit ꝛclinata ia die ad videndū messores.qō pz ex vbis iuuenis q̄ erat messoribus ad booz.s.b̄ ē moabitis q̄ vēit cū noēi:z rogauit vt spicas colligēt remane tes z ō mane vsq; ad nūc stat i agro:z ne ad momētū qdē reuer sa est.(Dixitq; messoribus oñs vobiscū.)Mod⁹ salutādi ē.ex hoc loco sacre scripture oñt assumptū eē vbum illō qō i missa z alijs officijs diei frequētat.s.oñs vobiscū.z nō ponit hic tāq; ptineat ad integritatē bistozie:sz ad vādā bonā eruditionē mo ralē. Nā scriptura sacra intēdit dirigere oēs actus nros ad re

Hebreorum rnsio ad q̄stum.

Luiusdā ꝓbatio.

Doct. rnsio ad q̄stum.

Booz non fuit iudex israel.

1.rō.

2.rō.

3.rō.

4.rō.

Ipsi⁹ ruth bonestatio

Dic sumptū est oñs vobiscum.

A Qñ oř dr̄ b̄ de booz q̄ erat vir potens.

B

Nicolai rnsio ad q̄stum.

Doct.rn̄ sio ad q̄stū.z cō fut.opi. nicolai.

ª qō.4

A Qūo dicit b̄ de booz q̄ erat vir potens.

B

C

ctū reducēdo:iō hīstozijs interdū vocumēta moralia imiscet. nā sic dicit beatus Paul⁹.2.ad Titū.3.oīs sacra scriptura diuinitus inspirata vtilis est ad docēdū:ad arguendū:ad corripiēdū:ad eruditēdū in iustitia vt pfectus sit hō dei ad oē opus bonū instructus.⁊ qz booz salutauit hic messores suos voluit nos instruere scriptura rectū esse q̄ primos sic salutaremus:⁊ hoc potissime qz dr dns vobiscū.i.inuocat deus in aditatoziū istorū.⁊ istud faciēdū est in oibus actionibus nr̄is.nam totū esse⁊ bonū nostrū exterius ⁊ interius pdet a deo: iō nō possumus quicq̄ agere nisi fuerit dns nobiscū.recte ergo salutat nos qui dicit dns vobiscū.sic dixit aplus ad Lozin.pri.c.10.q̄ qcquid operis faciam⁹ i noīe dn̄i faciam⁹.(Qui rnderūt:bndicat tibi dns).Lōueniēter rnderūt ad salutationē booz. nā ipe optauerat act⁹ oēs illoz a deo dirigi cū dixit dns vobiscū:ipsi vo optauerūt q̄ deus multiplicaret eū in bonis dicētes bndicat tibi dns.nā bndictio multiplicationē vel abūdātiā ipoztat vt patet scda Lozin.9.vbi opponit bndictio auaricie vel pcitati.nā dr q̄ pce seminat pce metet:q̄ in bndictionib⁹ seminat de bndictionibus ⁊ metet. (Dixitq̄ booz iuueni qui p̄erat messoribus.) Erat booz vir potēs ⁊ magnaz opū: ⁊ nō erat ꝺtinue i agro cū messoribus suis:iō ꝺstituerat quēdā iuuenē q̄ pesset oibus messozib⁹ vt dirigeret eos in agēdis:⁊ caueret ne ociarent:⁊ ab illo q̄sluit nūc booz de ruth q̄ eēt.(Cuius est hec puella:) Erat.n. adhuc ruth tenera etate:qz pauco tēpoze fuerat cū viro suo malon:iō vocabat adhuc puella q̄q̄ eēt vidua.(Qui rndit h̄ est moabitis q̄ venit cū noemi de regiōe moabitide.) Mox vt intrauit noemi in vrbē bethleē fama pcrebuit apud oēs eā venisse: vnde dicebāt mulieres hec est illa noemi p̄cedēti.c.iō ēt sciebat de ruth moabitide q̄ cū illa venerat:⁊ sic apud oēs de vrbe cognita erat ruth p famā lz nōdū visa extitisset: iō booz cognouit eā ex noīe lz ñ vultu.(Et roganit vt spicas colligēt remanētes.) Iste spice ñ bēbant p derelicto dū:iō nō poterat iure suo ruth illas accipere lz oportebat hoc facere ex ꝺcessiōe eius q̄ p̄erat messoribus:⁊ sic factū est.sic.n.ipsa dixerat ad noemi colligam spicas que metētiū man⁹ effugerit vbicūq̄ clemētis in me patrisfamilias gr̄am eē pspexero vt pz.s.in lr̄a.⁊ dixit booz iuuenis iste ad booz vt nō putaret q̄ ipse ꝺcedebat illi puelle aliqd aliud de messe accipe nisi spicas remanētes q̄ colligi ab eo nō bēbāt de quo.i.dicēt in q̄dā q̄ne. (Sequēs messor vestigia.) Nā ante messores erat messis ⁊ spice stātes q̄ nōdū euasērāt manus metentiū: illas nō tangebat ruth. post vestigia autē ipoz q̄cūq̄ spice manebāt euaserāt manus metētiū.(Et de mane vsq̄ ad vespaz stat i agro.) Pōt dupliciter intelligi.vno mō q̄ booz veniret ad messores suos eo die iclinata iam die. Alio mō q̄ ruth venissz alijs dieb⁹ ad agrū istū:⁊ quotidie facēt boc q̄ nō recedēt de agro ō māe vsq̄ ad vespaz.qcqd aūt fit iste iuuenis p̄ceps messoz dicebat h̄ ad laudādū solicitudinē q̄ cuz eēt puella tenera tolerabat pōdus diei totius:⁊ magni ardoris estiui colligēs spicas nec reuertebat i domū. Dōz tn̄ ē q̄ ista erat p̄ma dies q̄ ruth iuerat ad agrū booz⁊ iuit booz ad videdū messores suos iclinata iā die ita vt iā eēt vespa:⁊ ruth stetrat ab ortu solis siue de māe vsq̄ nūc stetit in agro. Si aūt intelligeret q̄ aliis dieb⁹ iuissz ruth ad colligēdū spicas in agrū booz nō diceret de māe vsq̄ nūc nō reuersa ē:lz diceret de mane vsq̄ ad vespaz. alis eēt sensus q̄ i oib⁹ istis dieb⁹ nūquā reuersa fuisset in domū:qō falsuz ē. Itē nō diceret nō reuersa est sed diceretur nō reuertitur qz verbum p̄sentis significat consuetudinem:verbum autez p̄teriti non significat ex se nisi aliquē actū trāsiuisse.⁊ sic die ista q̄ ruth iuit ad colligēdū spicas vēit booz ad messores.(Et ne ad momētū gdē reuersa ē.) In q̄ solicitudo eius laudat q̄ tota die laborauerit:⁊ ex h̄ booz dilexit eā qz solicita erat: ⁊ iussit ei q̄ nō iret ad aliū agrum ad colligēdū spicas.(Et āit booz ad ruth:audi filia.) Conspecta honestate ⁊ solicitudie sua ganisus ē booz:⁊ dixit ei h̄. vocauit aūt eā filiā q̄q̄ postea fuerit vroz ei⁹ qz erat tā tenere etatis:⁊ ipse booz puecte vt eā filiā recte appellaz possz.(Ne vadas ad colligēdū i alterz agrū.) Putauit booz q̄ forte messores sui aliquo mō eēnt molesti ipsi ruth:⁊ ob boc recedēt ō illo agro ad colligēdū spicas in alijs agris:iō dixit q̄ non iret ad aliū agrū. (Nec recedas ab boc loco.) lz.quādiu messuerint h̄ messores mei.(Sz iūgere puellis meis.) Bēbat booz aliquos messores viros:⁊ puellas ēt metētes:⁊ iussit q̄ iūgeret puellis: qz bone stius iret puella apud puellas q̄q̄ apud viros. (Et vbi messuerint seq̄re.) s.seq̄re illas colligēdo spicas q̄ euaserit manus earū.(Mādaui.n.pueris meis vt nemo tibi molestus sit.) Boc dixit:qz siqs de messoriḃ⁹ molest⁹ eēt ipsi ruth recederet illa ō agro:⁊ boc nolebat booz ꝺteplās honestatē illius (Sz ēt si sitieris vade ad sarcinulas ⁊ bibe aquas.) Donabat ei boc beneficiū insup.s.q̄ qñ sitiret ruth p̄ ardoze estatis iret ad sarcinulas ⁊ biberet de ags q̄s bēbāt ibi messores booz ad bibēdū. vocātur sarcinule onera q̄ ferebāt messores.nā ferebāt vestes: ⁊ cibos:⁊ alia secū qñ ibāt ad metēdū:⁊ deponebāt i vno loco qñ metebāt:⁊ ille vocat locus sarcinulaz. (De quibus pueri mei bibunt.) s.alij messores ⁊ puelle metentes.

¶Quomodo ruth iuit ad agrū booz ad colligendū spicas:⁊ vnde mota est. Questio.5.

Queretur qūo ruth iuit ad agrū booz ad colligēdum spicas et vñ mota ē. ¶Aliqs dicet q̄ sciebat qs eēt booz:⁊ qz ille erat vir bon⁹ iuit ad agrū suū putāz q̄ ille benigne pmittēt eā colligere spicas i agro.sic.n.ipsa dixit q̄ iret ad colligēdū spicas i agrū vbi clemētis p̄ssfamilias gr̄am sibi pspicēt.s.i lr̄a. ¶Dōz q̄ ñ stat:qz ruth ñ cognoscebat booz nec sciebat agrū ei⁹ cū eēt pegria mulier nouit̄ veniēs ad regionē illā vt pz ex vbis ei⁹ ⁊ booz. ¶Aliqs dixit q̄ noemi instruxit ipsaz ruth vt h̄ faceret: qz volebat noemi q̄ ruth acciperet i vroꝛē a booz q̄ erat p̄pinqu⁹ viri sui:⁊ vt bēret occasionē misit eā ad boc ad colligēdū spicas ad agrū ei⁹ sicut postea dixit q̄liter p noctē accederet ad eū iacētē in lecto in area sequēti.c. Dicendū q̄ nō stat qz noemi ñ sciebat ad quē locū iuissset bodie ruth ad colligēdū spicas. Nā cū redijt post solis occasuz ad noemi q̄sluit ab ea vbi collegisti bodie⁊ vbi fecisti op⁹. Si tn̄ ipa istruxissz illā ad eūdū i agrū booz ñ q̄rēt ab ipa vbi collegissz spicas. ¶Dōz q̄ q̄ istō fcīn ē a casu.nā ruth itēdebat discurrē p agros ⁊ vbi inēiret p̄zem familias clemētē.s.iuuenē p̄ncipē messoꝛ booz q̄ pmitteret eā spicas colligē.⁊ sic venit ad agrū booz vbi inuenit iuuenē p̄ncipē messoꝛ booz q̄ pmisit eaz colligere spicas cadentes:⁊ mānsit vsq̄ ad vespaz cū venit booz: ⁊ ille magis adhuc ꝺcessit vt pz in lr̄a.q̄ tn̄ iret p̄ius ruth ad agrū booz q̄q̄ ad aliquē alterz accidēs fuit. Sic pz in lr̄a.s.accidit vt ager ille bēret dn̄m noīe booz. ¶Sz adhuc ꝺsiderādū q̄ q̄q̄ fuit accidēs respectu ruth q̄ iret i agrū illū:qz ipa nesciebat quo ibat: nec cur poti⁹ ad illū q̄s ad alterū:tn̄ nō absolute accidēs erat qz istō intētū erat a deo.volebat.n.de⁹ q̄ ruth accipeet in vrozez a booz ⁊ q̄ bēret ad boc occasio p collectionē spicaz i agro eius:iō direxit pedes ei⁹ vt ad illū agrū iret nemie istruēte:⁊ iclinauit coꝛ ipsi⁹ vt vsus illā ptē ire vellet ⁊ i ipuz agrū itroire ⁊ ibi manē:⁊ tn̄ nesciebat ruth cur poti⁹ iret illuc q̄s ad aliū agrū nisi q̄ sibi videbat bonū ire illuc.ēt de⁹ monit coꝛ iuuenis q̄ p̄erat messoribꝰ vt clemēs eēt ei vt sic maneꝛ posz vsquequo veniret booz ad videdū messores ad vespaz: vt videꝛ honestatē illi⁹ diligeret eā.ista oia fiūt:qz coꝛ bois ē in mānu dn̄i:⁊ pōt iclinare illud quocūq̄ voluerit boie nō aduertēte.sic pz Prouer.21.s.sic diuisiones aq̄rū ita coꝛ regis in manu dn̄i:⁊ quocūq̄ voluerit vertet illud. ¶Quereꝛ vlteri⁹ qūo dixit ruth q̄ iret ad colligēdū spicas i agrū vbi p̄ssfamilias clemētis gr̄az sibi pspiceret.i quo inuit q̄ si pmitteꝛ colligē colligēt aliogn ꝺclinaret i aliū agrū:⁊ tn̄ oēs habētes agros obligabāt eē clemētes i boc.nā ea q̄ remanebāt post messionē nō poterāt licite colligere sz tenebant relinq̄re paupib⁹:⁊ nō solū spicas q̄ euaderēt man⁹ messorū sz ēt si manerēt manipuli itegri tenebāt dimittē illos: vt pz Deutero.24.s. qñ messueris segetes i agro:⁊ oblit⁹ manipulus reliq̄ris ñ reuerteris vt tollas eū.* ¶Aliqs dicet q̄ ista lex nō extendebat ad ruth q̄ erat moabitis sz ad israelitas:iō poterat p̄hiberi illa colligere spicas remanētes lz non possent p̄hiberi paupes israelite.* ¶Dōz q̄ boc ñ stat:qz licebat ruth colligere ex duplici cā:tā.s.qz vidua erat:⁊ qz aduena.sic.n.dr ibidē.s.nō reuerteris vt tollas eū:sz aduenā:⁊ pupillū:⁊ viduā auferre patieris vt bñdicat tibi dns in oi ope manuum tuaz.⁊ tn̄ ista erāt in ruth qz erat vidua mortuo viro eius maalon.erat aduēa:qz erat de terra moab:⁊ ꝺuersa erat ad iudaismū.iō ei maxime cōpetebat colligē spicas manētes in agro. ¶Aliqs dicet aliter.s. q̄ vez est q̄ tenebāt israelite nō colligē spicas manētes i agris ⁊ eas viduis ⁊ pupillis aduenisq̄ dimittere:tn̄ nō obligabant indistincte respectu cuiusz pupilli vidue ⁊ aduene sz pmittebant quē volebāt dū tn̄ ipi nō colligerēt:⁊ sic adhuc erat nēcia clemētia p̄ssfamilias ad h̄ q̄ pmitteret colligē ruth spicas in aliquo agro. ¶Dom q̄ ñ stat qz lex dixit q̄ pmitteret ipis viduis: aduēis:⁊ pupillis colligē māipulos remanētes:iō gr̄aliter cū lex loq̄tur cuilz istoꝛ ꝺcedit ptātē colligēdi. ¶Itē pz qz si nō pmittereꝰ glibz istoꝛ colligere indifferēter p fauoꝛē fieret fra⁹ legi:qz qdā paupes bñtes fauoꝛē h̄ent sustētationē:⁊ alij ñ bñtes fauoꝛē perirēt fame.de⁹ tn̄ volebat q̄ oēs paupes bēret sustētationem

Qō.6

A Quo dixit ruth q̄ iret ad colligēdū spicas in agrū:⁊ an aliqs sz legez posset eā p̄bibeꝛ ne colligēt.

* Cuius dā rñsio ad q̄stū. * Impro batio.

Cuius dā alia rñsio ad q̄stum. Impro batio.

Doct.rñsio ad q̄stum.

Notāb. Quomō de⁹ tangat coꝛ hominis.

Duplex bonus ire expositio.

Doct.sentētia.

Laudatio solicitudis ruth.

Tertia.

nē:iō oibus idifferenter pmittendū erat. ¶ Itē qz si in electione oñoꝝ ipsoꝝ oñsteret cū magis sauerēt nālibus q̄ extraneis nunq̄ pmitterēt aduenas colligere spicas: z tñ de⁹ dixit p colligeret ipsi z vidue z pupilli: z cū magna affectiōe de⁹ iubet benigne tractādos vt pz Exo. 22. z Deutero. 10. s. aduenā nō affliges qz aduena fuisti in terra egypti. ¶ Dici pōt tñ circa hoc p

B

Doc. rñ. ad q̄stū.

nipuli relicti nō videbāt habiti p derelicto q̄ diu messores erāt in agro: eo p ipsi messuerāt eos z cōposuerant spicas: z sic q̄ q̄ relictus eēt p oblitionē nō licebat alicui vidue: pupillo: aduene tollere illū sine pmissione patrisfamilias. de spicis aūt euadētibus messorū man⁹ est qz illico vt euadūt bñtur p derelictis cū ne: pupilli: z vidue pñtibus oñis agroꝝ vel nō pñtibus: nec poterāt pbibere colligētes. z sic poterat ruth colligere spicas euadētes man⁹ messoꝝ auctoritate sua: qz erat vidua z aduena. dixit tñ hoc forte pp boo. ¶ Primo qz ruth nouiter venerat in terrā israel: z forte nesciebat leges israelitaꝝ: ideo putaret p nō liceret colligi spicas ēt remanētes sine licētia oñoꝝ ipsoꝝ agrorū. ¶ Scōm erat qz data p licere hoc sciret sibi ruth: tñ forte non obseruabat de facto. nā multe leges erant date iudeis que nō obseruabantur ab eis. s. lex de quiete terre anno septimo: z in iubileo. nā pp cupiditatez non pmittebāt eam quiescere vt pz Leui. 26. z ob hoc ipsa sabbatizauit supplendo oia sabbata que abstulerāt ei iudei: z hoc q̄diu steterunt bebrei in babylone: qz tunc sabbatizauit terra septuaginta ānis vt pz. 2. Paralipo. 36. ita poterat esse p istaz legē de manipulis residuis z spicis cadētibus nō seruarēt: iō ad hoc p colligeret ruth spicas oporteret p pcaret patrēfamilias clemētez p eaz colligere pmitteret. z sic dixit iuuenis q̄ perat messoribꝰ p ordinerat euz ruth p permitteretur spicas cadentes colligere.

¶ An liceat boi salutare alterū. Et cur xp̄s vetuit salutare quēpiam in via cum videat inurbanū. Qō. 7.

A

Quinsdā rō. 1. i oi nersuz. Scōa. Doc. rñ. ad q̄stū primū. 1. rō.

Queretur vlterius an bene egit booz salutādo messores suos. z an vba salutationis cōuenientia fuerint. ¶ Aliqs dicet p male fecit salutādo: qz salutatio vetita erat. sic enim dixit heliseus ꝓphēta ad giezi puerū suum p neminē in via salutaret: z figa salutaret euz non rñderet sibi. 4. Reg. 4. c. Sic etiā cḥrist⁹ dixit discipulis suis. neminē in via salutaueritis vt pz Luce. 10. ¶ Dōm est p salutatio inter boies est licita est quedā oratio qua ge deo supplicat p alterius bono. vt pz ex

2. rō.

cōib⁹ modis salutādi: oñs. s. sustineat vos: vel deus vos aduuet: vel oñs sit vobiscū sicut dixit booz hic: z sic de aliis modis. z tñ orare pro ꝓximo meritoriū est: iō salutatio licita est. ¶ Secūdo pz qz per salutationē ꝓcurat pax z cōciliant corda boium iter se: cuz detineat salutatio vba boni desiderii. sz ꝓcurare pacē

3. rō.

z amicitiā iter boies expedit reipublice z ē meritoriū: iō salutatio p quā ꝓcurat licita est. ¶ Tertio pz qz xp̄s iussit salutationē fieri: z tñ p̄cepta xp̄i pura sunt z p ea meremur debite exequentes illa. ergo licita est salutatio pz hoc Mat. 10. et Luce. 10. cuz dixit xp̄s. intrātes aūt in domū salutate eaz dicētes: pax huic domui: z figdem fuerit dom⁹ illa digna veniet pax vestra sup eaz:

4. rō.

si aūt non fuerit digna pax vestra reuertet ad vos. ¶ Quarto pz qz non salutare aliquē est signū inimicitie: z talia sunt illicita. ergo salutatio erit licita: imo quasi debita ne appareat inimicitie signū iter nos ad aliquos. ¶ Quinto pz qz illud qō inducit

5. rō.

in penā aliquoꝝ malū est z ꝓium illius bonū reputat: z tñ non salutare ponitur gbusdā in penā: ergo salutare illos bonū est. pz hoc qz si heretici fecerint diuisionē in fide nō debem⁹ eis cōmunicare nec salutare illos vt pz scōa Joā. c. vnico. s. figs venit ad vos: z hanc doctrinā nō affert: nolite recipe eū in domo: nec ei aue dixeritis: q enim dicit illi aue cōicat operib⁹ eius malignis. ergo salutare qō respectu bonoꝝ pmittit bonū est: z nō salutare qō malis in penā ponit malū est. ¶ Q. aūt queritur de scō. s. cōgrua. nā in salutatiōe optare debem⁹ bonū illi⁹ quē salutam⁹. z tñ nullū magis bonū possum⁹ optare alicui q̄ deus sit cū illo in oibus operib⁹ qz tūc semp ꝓsperabit. z sic optauit booz dicens. dñs vobiscū. z intantū fuerūt conuenientia ista vba salutatiōis q ecclesia accepit illa ad frequētādū in solēnitate misse z in alijs officijs diuinis. ¶ Ad ꝓmā rōnē in ꝓtiuz dōm q ꝓceptū

Rñ. ad scōz q̄st.

B

Ad rōnē i diuersū.

belisei datū giezi puero suo fuit ꝓsonale: z nō obligauit alios. z data q̄ eēt vniuersale fuit datū multo tpe post booz. nam tpe regis iozā datū est vt pz. 4. Reg. 4. z tñ nunc tpe booz nōdū erant reges sz iudices vt pz p̄cedēti. c. in ꝓncipio. Lā aūt q̄re iussit illō beliseus: fuit qz mulier sunamitis venerat ad beliseū vt suscitaret filiū eius mortuū: z dedit belisē⁹ baculū suuz ipsi giezi vt poneret illū sup puerū z reuiuisceret: z vt boc fieret cito iussit beliseus q̄ accingeret lūbos suos giezi z curreret: z figs occurreret ei in via non salutaret eū: z figs eū salutaret nō rñderet sibi. Et istō erat pp duo. Primū erat qz si giezi salutaret iuētos i via: vl rñderet salutātib⁹ intercideret alie collocutiōes: vel emergerēt ex salutationib⁹ in gb⁹ morarer giezi: z nō iret cito ad suscitādū puerū sicut iusserat beliseus. ¶ Scōm erat qz volebat belisē⁹ istud negociū secretū esse qz erat opus magni miraculi: z nō querebat laudes ab boibus: z si giezi salutaret inuentos in via vel rñderet eis: forte ab eis quererer ad qd iret: z rñderet q̄ ad suscitandū vnū mortuū: z p boc diuulgaret opus añq̄ fieret. ex quo sequebāt multa incōueniētia vt declaratū est. 4. Re. 4. iō spāliter iussuz est ipsi giezi q̄ nō salutaret in via nec rñderet salutātibus. secus aūt erat de alijs boibus in gbus nulla cā istaꝝ erat: nec eis ꝓpositū erat istud ꝓceptū: iō licuit booz salutare messores. ¶ Ad scōz dōz q̄ xp̄s mādauit illud aplis: z tñ p b̄ nō vetuit salutationē fieri absolute: qz solū vetuit eā fieri i via: tñ nō vetuit fieri in domo: sz poti⁹ iussit fieri dicēs. intrātes āt domū salutate eā dicētes. pax vob̄ Mat. 10. iō q i via salutationē ꝓhibuit: i domo eā fieri ꝓcessit. ¶ Sz tūc dicet aliqs. erit q̄ ꝓhibitū nobis i via salutare: sz fit pmissuz salutare i domo. ¶ Rñdēdū q̄ nō est nobis⁹ vetitū. possum⁹. n. licite salutare quēcūq̄ z vbicūq̄ nisi excōicatus fit cui locutio z ois cōicatio interdicta fit. Q. aūt xp̄s aplis ꝓhibuerit in via salutare fuit ꝓceptū ꝓsonale: z nō obligat nos gb⁹ datū est. ¶ Lā aūt bui⁹ ꝓhibitiōis fuit duplex. ꝓma fuit ad oñdendā celeritatē in ope. naz aplī debebāt discurrere de loco ad locū ꝓdicantes euāgeliū ad ꝓuertēdū ad fidem xp̄i oēs gētes: z nō debebāt morari in b̄. z qz q salutat in via morat loquēdo cū quoscūq̄ i via vt celeriter trāsirēt de loco ad locū. ¶ Scōa causa fuit qz xp̄s voluit q vba aplorū nō eēnt supflua: eo q ipse dixerat Matt. 12. q de oi vbo ocioso reddituri erāt boies rōnē in die iudicij. z qz qñ verbū nō est efficax alicui⁹ rei est supfluū: noluit xp̄s q aplī in gbus maxima ꝓfectio noui testamēti relucere debebat loquerent ociose. q tñ salutat in via nō salutat ex desiderio salutis optate sicut vba designāt sed ex occasione. s. qz solus logtur ei cui occurrit: qz occurrit ei etiā si salutē illi⁹ nō desiderat. ex occasiōe aūt salutare supfluū est: ideo nō debebāt salutare in via. Ista scōam rōnē tāgit dtūs Gregoriꝰ in sermone ad fontes lateranēses: z est q̄dā omelia sua sup Lucā. in nobis aūt nulla istarum cārū est: qz nec nos mittimur ad ꝓdicādū p vniuersuz orbē sicut illi: nec ēt obligamur ad tantā ꝓfectionē quātā illi tenebāt: iō possum⁹ salutare in via. ¶ Sciēdū tñ q̄ qñ aplis est vetitū salutare in via intelligit solū de via qua discurrebāt de vbe ad vbē. secus aūt qñ eēnt in vbib⁹ z ambularēt p vicos. nā tūc poterāt. Rō diuersitatis ē quā tāgit Gregoriꝰ vbi supra. s. qz qñ discurrerēt de vbe ad vbē non cognoscerēt illos quos inuenirēt in via: z si salutarēt eos eēt ista salutatio nō ex desiderio optate salutis cū non cognoscerēt quos salutabāt. Si aūt salutarēt aliquos discurrēdo p vbē poterāt cognoscere aliquos ex cōuersatione aliquali: z tunc ex optata salute ipsoꝝ: z non ex occasione poterāt salutare: ideo eēt licitū. nobis tñ qualitercūq̄ z vbicūq̄ salutare licet. ¶ Queret vlteri⁹ quare booz iterrogauit de ruth cui⁹ ē puella hec. *¶ Rñdēt bebrei z Nicolaꝰ q̄ boc fuit pp honestatē magnā ruth: z ex boc loco volūt ꝓbare q̄ ruth erat magne honestatis. dicūt aūt q̄ booz erat homo magne etatis z valde honestatis: z nō est verisimile q̄ de aliq̄ puella tenera z pulcha quereret que erat nisi ex aliqua cā valde honesta: z tñ q̄siuit nūc de ruth que erat: iō videt q̄ aliq̄ magna honestas apparuerat in ea. Dicūt autē q̄ honestas ista fuit q̄ ruth colligebat spicas stātes stando: z cadētes in terrā colligebat sedendo: z boc faciebat quia forte si se incuruaret ad accipiendū spicas iacentes in terra elenaret pars posterior vestiū z appareret aliq̄ pars tibiaꝝ. vt ergo honestissime se bēret sedebat: z sic nihil poterat apparere. qō vidēs booz admirat⁹ est: iō quesiuit que esset ista puella. ¶ Istud dictū satis est apocripū. nam nō est locus aliquis ex quo possit tale motiuū cōsurgere. ideo est diuinare z minuere auctoritatem sacre scripture cum exponendo eaz dicimus aliqd qō non habet aliquā firmitatē. non q̄ videt tale ponendū: potissime qz nō est boc verisimile. Nā si ruth pro qualz spica iacēte sederet: z ꝓ qualibet statē se erigeret esset labor intolerabilis z inutilis: qz vix posset aliqd facere tota die surgēdo z sedēdo. magis āt credēdū est q̄ si ruth volebat tātā honestatē seruare q̄ precingeret aliquē pānū pendentē ad par-

Hiezi pp duo nō salutabat in via.

Primū.

Scōm.

Ad scōam.

Obiectio.

Rñsio.

L

Nota q̄ si salutare in via est ꝓceptū ꝓsonale z nō obligat nos.

* 1. causa.

2. causa.

Notādū.

Qō. 8.

A

Qz booz interrogauit ō ruth cui⁹ ē puella b̄.

*Bebreoꝝ rñsio ad q̄stum.

Cōsut. opi. bebreoꝝ.

tez exteriozē:z lz incuruaret nō posset apparere aliq̄ ps tibiaz. Dicēduz ergo q̄ nihil istoz fuit lz booz petiuit de ruth q̄ esset: qz nō cognoscebat eam.nā erat in agro suo spicas'colligēdo: z oēs alias agnoscebat z illā nō:iō satis rōnabilē cām habebat querēdi que eēt illa lz nō appareret in ea aliqua alia spālis bonestas. ¶ Quar booz tā benign⁹ fuit erga ruth vt diceret ei q̄ ñ iret ad colligēdū spicas ī alijs agris lz in suo:z iussit messoribus suis ne molesti eēnt ei:z q̄ biberet z comederet cū puellis ei⁹. ¶ Rñdendū q̄ multa motiua potuit habere booz. Primū forte eēt benignitas innata ei:qz gdā sunt nāliter clementes z benigni:z illi gbuscunq̄ opus habentibus miserenť. Sic autez erat booz q̄ vir laudabilis erat testimonio sacre scripture:z forte ista virtus innata erat ei. Scōm erat qz cōspexit puellā z forte vidit modestiā eius z solicitudinē in agēdo:z id qō dixit ei inuenis princeps messoz q̄ a mane vsq̄ ad vesperā nō recesserat de agro semp colligēs spicas. virtus aūt facit quēlz diligibilē qz q̄dā dignitas virtuti innata est quā illico cōmunicat eis q̄ bus aduenerit. ¶ Tertiū pōt eē qz cōspexit ꝓbitatē istius puelle.s.bona q̄ fecerat:z miser⁹ est ei:z ista est cā potissima.z pz qz quesiuit booz de ruth q̄ eēt: z rūsuz est q̄ eēt moabitis q̄ venerat cū noemi:z cū postea ruth gras agerť:z diceret cur booz tātū ei clemēs fuerat respōdit booz dicēs nunciata sunt mihi oia que feceris socrui tue post mortez viri tui: z q̄ reliq̄ris parentes tuos:z terrā in q̄ nata es z veneris ad populū quē ante nesciebaz:reddat dñs ꝓ opere tuo plenā mercedē. ¶ Quartū fuit qz booz cognouit esse ruth inopē z aduenā z miser⁹ est eius libenter. Quintū fuit motus factus in corde booz a deo. volebat. n. q̄ otraberet matrimoniū inter booz z ruth:z volebat collectionē spicaz eē occasionem huius.ad hoc ergo q̄ ruth rediret rursus ad agrū booz z ꝓsūmaret h̄ q̄ō inchoabat: opozebat q̄ booz ostēdēt magnū fauorē ipsi ruth vt sic illa redire desideraret:iō mouit deus cor booz vt diceret omnia hec i fauorē ruth. z ista cā z tertia fuerūt efficaciores alijs. ¶ Quereť vlterius qūo dixit booz q̄si oferēs bñficiū magnuz ipsi ruth q̄ quādo sitiret iret ad sarcinulas:z de aquis biberet de ghus bibebāt pueri qz hoc q̄si nihil erat.* ¶ Rñdēdū q̄ istō exp̄ssit booz qz reputabať magnū bñficiū:z hoc pp duo. Primo respectu p̄sone z obligatiōis. Nā q̄ alicui cui sumus obligati z hēmus magnā primitatē ad eū ꝓferam⁹ aliqd magnū nō est admirādū. q̄ tñ alicui p̄sone incognite dem⁹ aliqd gegd illud fit bñficiū est: z magnipēdēdū est.sic erat ruth alienigena z incognita booz: gegd g̃ ille sibi daret iudicareť bñficiū penes ruth.z sic q̄ dareť ei de aqua de qua bibebāt pueri erat bñficiū. ¶ Alio mō ꝓsiderať bñficiū istud respectu p̄sone. nā si alicui viro magno dareť aliqd ēt si ille incognitus eēt dēret dari aliqd magnū.nā parua nō appciarenť.si aūt sit p̄sona recipiēs parue subsistētie gegd illi deť magnū ē. Sic̄ pz de ciuico q̄ petiuit aliqd a rege si sibi dari:z rex dixit q̄ ñ poterat sibi gcq̄ dare:qz ñ poterat vnā vrbē ei dare eo q̄ recipe vrbē nō ptinebat ad ciuicū:nec poterat ei dať dēariū qz h̄ dare nō ptinebat ad regē:ciuic⁹ aūt rñdit q̄ poterat ei dať vrbē tāq̄ rex:vl dēariū tāq̄ ciuico.sic refert Bernard⁹ in gl.c.z si qōnes extra de symo.z ibi ēt oť quomō rōne p̄sone dātis z cui dať iudicať munus paruū vel magnū. iō q̄ rex vngarie dederit ibi vnū palefredū cuidā cardinali iudicabať paruū munus ex p̄sona vtriusq̄:iō dť q̄ nō est p̄sūmēduz q̄ illud moueret mētē cardinalis ad aliqd faciēdū. nec est veri sile q̄ rex daret tā pua rē itētiōe mouēdi animum cardinalis.sic āt erat de ruth q̄ erat paupcula z aduena erat z nullius estimationis:iō dari sibi aquā frigidā erat bñficiū. Scōm erat ex pte valoris rei z tpis in quo dabať. nā lz aq̄ frigida paucissimi valoris reputeť intātū q̄ xp̄us posuerit minimū mun⁹ eē dare calicē aq̄ frigide dicēs,q dederit calicē aq̄ frigide in nōe meo amē dico vobis nō pdet mercedē suā.z tñ in terra chanaan aq̄ erat maioris valoris q̄ in terra ista:eo q̄ ibi rari fontes sūt: z pauca flumia vt testant q terrā viderūt.qō satis pz:qz in terra illa sūt ī agris cisterne z putei ad aquādū greges vt pz Ben. 28.si tñ terra eēt multaz aquaz nō fierēt cisterne i cāpis. ¶ Itē pz h̄ terra edō z moab sūt ꝓiucte terre israel. Nu.34.z in istis ē magna penuria aq̄rū.nā solū est in cisterniz z puteis z pcio vēdiť. vñ israelite q̄ volebāt trāsire p terrā illā offerebāt se empturos aquā p̄cio Nu.20.z deus h̄ iussit.s.aquā p̄cio baurietis z bibetis Deutero.2.c. iō dare aquā ad bibēdū in terra illa erat bñficiū vt forte in alia terra dare vinū. Etiā reputabať h̄ magnū ex ꝺditiōe tpis.nā erat estas q̄ aq̄ pauce sūt:z tūc est maxima necessitas aq̄z pp ardores estiuos potissime i illis q̄ erāt tota die i agro tolerātes calores imēsos: iō erat magnū bñficiū: qz cū magna delectatione tūc aq̄ frigida bibiť:z reputať aliqō maximū bñficiū.sicut ait Virgili⁹ in bucolicis ꝓparās potū aq̄ frigide in estate dulcedini carminis poetici ingens.tale tuū carmē nobis diuine poeta qualis sopor fessis in gramīe:q̄le p estū dulcis aque salienti riuo restinguere fitim.

¶ Que cadēs in faciē suam:z adorans super terrā dixit ad euz. Q̄ñ mihi hoc vt inuenirez grām ante oculos tuos:z nosse me dignaris peregrinā mulierē? Cui ille rñdit. Nūcia ta sunt mihi oia q̄ feceris socrui tue post mortē viri tui:z q̄ reliqueris parētes tuos z terrā in q̄ nata es z veneris ad pplm quē antea nesciebas. Reddat tibi dñs ꝓ ope tuo:z plenā mercedē recipias a dño deo israel ad quē venisti:z sub cui⁹ ꝓtegisti alas. Que ait. Inueni grām apō oculos tuos dñe mi:q cōsolatus es me:z locut⁹es ad cor ancille tue q̄ nō sum similis vni⁹ puellaz tuaz. Dixitq̄z ad eā booz. Q̄n hora vescēdi fuerit veni huc z comede panē:z intinge buccellā tuā in aceto. Sedit itaq̄z ad messoz latus z congessit polētā sibi:comeditq̄z z saturata est z tulit reliquas. Atq̄z inde surrexit vt spicas ex more colligeret. Precepit autez booz pueris suis dicens. Etiaz si vobiscū metere voluerit ne p̄hibeatis eaz:z de vestris quoq̄z manipulis ꝓicite de industria: z remanere p̄mittite vt absq̄z rubore colligat:z colligentez nemo corripiat. Collegit ergo in agro vsq̄z ad vesperaz:z q̄ collegerat virga cedēs z excutiens: inuenit hordei quasi ephi mēsuram.i.tres modios. Quos portās reuersa est in ciuitatē:z ondit socrui sue. Insuper ꝓtulit z dedit ei de relīquijs cibi sui: quo saturata fuerat. Dixitq̄z ei socrus sua. Ubi hodie collegisti: z vbi feci sti opus? Sit benedictus q̄ misertus est tui. Indicauitq̄z ei apud quē eēt opata: z nomē dixit viri q̄ booz vocareť. Cui rñdit noemi. Bñdictus sit a dño q̄ñ eandē grām quā p̄rebuerat viuis:seruauit z mortuis. Rursumq̄z ait. Propinquus noster est homo. Et ruth: hoc quoq̄z inquit p̄cepit mihi vt tamdiu messoribus eius iūgerer donec oēs segetes meterētur. Cui dixit socrus. Melius est filia mi vt cū puellis eius exeas ad metēdū:ne in alieno agro quispiā resistattibi. Juncta est itaq̄z puellis booz:z tādiu cū eis messuit donec ✝ hordea z triticū in horreis ꝓderenť.

Qui cadens. Dic ponit tertiū bui⁹.c.s.ruth in bñficijs gratitudo.nā lz pua fuissent bñficia q̄ spopōdit ei booz absolute loquēdo:tñ nō fuit ingrata illis lz gras magnas egit vt pz in lra.z dť.(Que cadēs in faciē suā: z adorās in terrā.) Ista reuerētia exhibebať antiquit⁹ q̄ recipiēs aliqō bñficiū ab alio si eēt vir aliquātulū honorabilis corā eo humiliabat se ita vt pōeret vultū in terra.nūc aūt soli deo impendimus hoc. z in hoc rectius nos facimus q̄z antiqui.hoc aūt fecit ruth ꝓ benignitate quāerga eā ondit booz ī p̄cedētib⁹. (Dixit ad eū:vñ mihi hoc vt inuenirē grām añ oculos tuos:) q.d.ego ñ habeo aliqd pp qō merear q̄ feceris mihi bāc gras z magnū

Dubium. B

Responsio. Primum.

Secundū.

Tertium.

Quartum.

Quintum.

Qō.9. A Qūo dixit booz ipsi ruth q̄ qsi sitiret iret ad sarcinulas. * Rñsio ad quesitum.

Bernard⁹ in glo.c.z si qōnes.

B

De rarum ꝓbitate.

Alis ✝ z Ruth in bñficijs gratitudo. ✝ Que reuerentia exhibebať antiquitus. ✝

magnum aliqō mihi ꝙ inuenerim gratiam coꝝ te. (Et nosse me dignareris te peregrinam mulierem).i.solū ꝙ tu velles cognoscere que ego eram querendo de me erat mihi magna ḡra qz qñ queritur de aliquo quis est: ꝛ volumus eum cognoscere facimus mentionem de eo: ꝛ in hoc honoramus ipsum. ꝛ dixit pegrinā mulierē.s.cū sim mulier de regiōe aliena: ꝛ nō habeā cognatos nec amicos in regione hac: nec sim alicuius reputationis. (Cui ille respōdit: nūciata sunt mihi oīa que feceris socrui tue). Quia dixerat Ruth se indignā esse vt aliqua mētio de ea fieret dixit Booz ꝙ cā fuerat virtus sua.s.qz habuerat se bene cum socru sua Noemi. (Post mortē viri tui). Ante mortem ēt bene se habuerat Ruth cū Noemi vt ꝑz precedenti.c.cum dixit Noemi: faciat oñs vobiscum misericordiā sicut fecistis cū mortuis ꝛ mecū. qz tū misericordia quā fecit Ruth ipsi Noemi post mortem viri sui maalō fuit excellentius valde illud solum dixit Booz. ēt qz viuente viro habebat Ruth cām bene se habendi ad socrum ꝓp virū. mortuo tū illo nulla cā erat ꝛ fine cā fecit bona magna Ruth: iō fuit valde laudabilis. (Et ꝙ relinq̄ris parentes ꝛ terram in qua nata es). Istud fuit valde magnū. habebat. n. Ruth parentes. nam de matre constat precedenti.c.cum dixit Noemi ad Ruth ꝛ Orphā ite in domū matris vestre. de ꝓre aūt constat hic cum dicaf ꝙ habebat parentes. graue autez erat ꝙ relinqueret patrē ꝛ matrem: qz nullos magis nec equaliter naturaliter diligimus. ēt dimisit terrā in qua nata est qō est difficultatis magne cum ipsa natalis patria magnas delectationes afferat. (Et veneris ad ꝑplm quē añ nesciebas). Istud etiā ponif ad augendum difficultatem. nam si Ruth anteqū recederet de terra moab cognouisset conditionē gentis hebreorum: ꝛ manssisset in terra illa aliquanto tpe scire posset an conueniret sibi manere potius in terra sua q̄ manere peregrinādo in terra israel: vel eōrio. qz tū nesciebat an bñ vel aduerse succederet si veniret in terrā israel: iō nimis erat laudabilis. (Reddat oñs ꝙ ope tuo). s. det tibi aliq̄ retributionē: qz fecisti aliqō opus bonum ꝛ laudabile ꝑp deum. (Et plenā mercedez recipias a oño deo israel). i. non solū deus det tibi aliqō in premiū istius boni operis qō fecisti: sed cū sit opus valde laudabile: det tibi quātū mereris quasi dicat dando q̄tuz mereris dabit tibi aliquid magnū. (Ad quē venisti). s.cū venisti ō ēra moab ad terrā istā ad deū israel venisti dimittēdo deos tuos priores: iō ipse tibi retribuat ꝙ boc. (Et sub cuius cōfugisti alas). s. venisti ad ponendū te sub ꝓtectione dei israel. Et est metapbora: qz deus alas non bz cū non sit volucris. sed sicut volucris filios suos custodit sub alis: ꝛ super eas portat illos ad volandū: ita deus sub ꝓtectiōe sua tenens nos dr. tenere nos sub alis. ꝛ ista metapbora est usitata in scriptura vt ꝑz Exō. 19. cum dixit deus israelitis: vos ipsi scitis quid fecerim egiptijs: ꝛ qūo portauerim vos sup alas aglarū: ꝛ assumpseriz mibi. ꝛ sic defendendo eos in via diceba tur portare eos sicut aquila sup alas. (Que ait: inueniā gratiaz apud oculos tuos dñe mi). s. ozo vt ēt vlteri⁹ inueniā gratiā coram te ita ꝙ cōtinues i me ḡram istā quā ostēdere cepisti. dr̄ alii quis inuenire ḡram coꝝ alio qñ oīa q̄ ille facit: ꝛ ipsa psona faciens bona ꝛ recta videnf ipsi. ꝛ ista est gratia gratū faciēs quā ꝛ nihil aliud est eē in ḡra dei nisi vt nosipsi: ꝛ oīa q̄ nos facim⁹ deo esse videanf bona ꝛ acceptet illa tanq̄ grata sibi ꝛ ꝑmerita vite eterne. (Qui consolatus es me). s. tu dñe consolatus es nūc me. nā añ boc cū essez in terra aliena nullū bñs fauorē videbar mibi derelicta: nūc vero cū tu dñe ostēderis mibi tantū fauorē consolata sum putans ꝑsperū esse iā statū meū. (Et locutus es ad coꝝ ancille tue). i. locutus es mibi ancille tue sic ego in corde meo desiderabā: quasi dicat fauor quē ego desiderabā mibi dari: a te mibi datus est: iō tu ꝑm coꝝ meū locutus es. Uel locutus es ad coꝝ ancille tue. i. ad consolandū coꝝ meū q̄ sum ancilla tua quasi dicat coꝝ meū erat in angustia: ꝛ tu illud consolatus es. (Que nō sum filis vnius puellarū tuarū). i. nō sum eq̄lis in valore vni de puellis tuis seruientibus tibi. in boc humiliabat se nimis Ruth dicens non esse equalem vni de puellis Booz: ꝛ valde magnas gratias reddidit dicēs ꝙ cum ipsa non eēt eq̄lis vni de puellis Booz ipse dignatus est ad eā sic fauorabiliter log. (Dixitq̄ ei Booz). Hic addit alia bñficia Booz sup p̄cedētia dicēs. (Qñ vescēdi hora fuerit). s. qñ vescuntur messores. (Ueni huc ꝛ comede panem). s. veni ad sarcinulas vbi est cibus messorum ꝛ aqua vt patet. ē. ꝛ ibi comedes panē cū eis. s. de cibis quos ego illis do. (Et intinge buccellaz tuā in aceto). s. buccellā panis quā acceperis intinge i aceto. istud facie

Quid est eē i gratia dei.

Humiliatō Ruth erga booz.

bāt messores in terrā chanaā ꝛ ēt faciūt i regiōe nr̄a. s. qz acetū ē frigidū virtualr: ꝛ valde refrigerat. iō i tpe ardoris estiui messores intingūt panē in aceto vt sic refrigerenf. ꝛ ponif hic panis solū ꝓ pane. nā in alijs locis scripture solet poni panis pro qbusdā cibis sicut ꝑz. 4. Re. 6. cū dixit Heliseus ad regē ioza pone panē coꝝ eis: ꝛ sequif ibi. ꝛ apposita est magna ciborū ꝑparatio. bic aūt dr̄ ꝙ panis buccella tingēda erat i aceto iō ꝓ solo pane ponif. (Sedit itaq̄ ad messorū latꝰ). s. qñ fuit hora vt comederent messores sederūt ad sarcinulas: ꝛ Ruth sedit ad latus eorū. in quo ꝑz magna honestas Ruth. nā bz dixisset ei booz ꝙ comederet cū messorib⁹ intingēdo buccellā panis i aceto nō sedit cū eis: qz nō erat valde honeste: bz sedit ad latus eoꝝ. ꝛ bꝰ forte fuit qz Ruth noluit ꝙ messores contēplarenf vultū eius: qz istud erat initiū lasciuie cuiusdam puelle aūt honeste valde debent aspectꝰ virorꝝ effugere vel declinare q̄tū ꝑñt. (Et consessit polentā sibi). i. congregauit cibū fcīm de granis. vocaf polenta multitudo granorꝝ excussorum de spicis: ꝛ purgatorum ad comedendum. ꝛ vocatur polenta a poliendo: quia poliuntur. i. deꝑurantur grana ablatis aristis ad comedendum. ꝛ fiebat ista polenta de spicis que non erant omnino ficce sed medie inter viridum ꝛ ficcū. ꝛ iste cibus erat valde vsitatus in terra israel: ꝛ sustentabanf ex illo aliqualiter israelite quando non poterāt bre aliū cibū: ꝛ qñ erat tps estatis fiebat iste cibus de spicis maturis: ꝛ reseruabaf ꝓ magna parte anni ad comedendū. vñ qñ alig offerebant munera rerū comestibiliū inter ceteras res comestibiles offerebāt polentā vt ꝑz de Abigail q̄ obtulit ducentos panes: ꝛ duos vtres vini Dauid: ꝛ quinq̄ arietes coctos: ꝛ quinq̄ sata polente: ꝛ centū ligaturas vue passe: ꝛ ducētas massas caricarū. i. Re. 25. c. ꝛ bāc polentā deus vetuerat comedi in quadā pte anni. s. añ festū azimorū cū offerebaf deo manipulus spicarū virentiū in primitias vt ꝑz Leui. 23. s. nō comedetis panes pultes nec polentā ex segete vsq̄ ad diē quo offeretis manipulū. istā polentā congessit. i. congregauit nunc Ruth postquā messores sederūt ad sarcinas: ꝛ congregauit grana multa. nam ipsa comedit sufficiēter de polēta: ꝛ partē eius tulit ꝓ Noemi socru sua vt ꝑz. j. in hra. (Comeditq̄ ꝛ saturata est). s. de polenta comedit ad sufficiētiam. Qz aūt panē comederit aceto tinctū non appet: ꝛ forte nō comedit: qz bz Booz dixerit ꝙ comederet: ipa pre rubore ꝛ honestate vt non cōicaret cuz viris potissime cū incognitis: nec panē accepit: nec aceto intinxit. (Et tulit reliquias.) Iste sunt quas dedit socrui sue cū reuersa est ad domū in vesperā vt ꝑz. j. in hra. (Atq̄ inde surrexit vt spicas ex more colligeret). s. finito cibo q̄ erat merenda surrexerunt messores ad metendū: ꝛ ipsa sm morē ipsorū surrexit ad colligendū spicas: ꝛ ista die solū collegit spicas. nam sequenti die messuit cum puellis Booz adiuuando eas ad metendū. (Precepit aūt booz pueris suis dicens: etiaz si vobiscum metere voluerit non ꝓbibeatis). Uoluit Booz ꝙ nullus molestus eēt huic puelle: quia erat digna oi honore: iō dixit ꝙ nullus affligeret eā sed permitterent ei quicqd vellet: ꝛ colligere qcquid vellet intantū ꝙ ēt si vellet metere ꝓ se cum pueris Booz permitteretur metere: ꝛ portare ꝓ se qō meteret. (Et de vestris quoq̄ manipulis proicite de industria). Uolebat Booz ꝙ Ruth laborans tam solicite aliqō emolumentū cōsequereꝰ. ꝛ qz si solaz ferret spicas eua dentes manus metentiū paucum cōsequereꝰ inde voluit Booz ꝙ messores dimitterēt aliquos de manipulis suis. s. ex industria. s. qñ colligebant manipulos quos messuerant ad ligandū illos in magnū fascem dimitterent aliquos ex industria fingentes se non videre illos. (Et remanere permittite). s. tranſite vltra dimittendo manipulos longe a vobis. (Ut absq̄ rubore colligat). s. si viderit vos ꝑñtes q̄q̄ manipuli derelicti sint non audebit illos tangere ꝓre rubore: iō dimittite illos lōge retro vos vt non erubescat colligere illos nemine vidente eam colligere. (Et colligentem nemo corripiat). i. nemo increpet dicens ꝙ nō colligat de manipulis quos relinquerūt messores: qz si aliquis increparet eā: ꝓre rubore ꝛ angustia oīa dimitteret: ꝛ nunq̄ rediret in agrū illuz. ¶ Queretur quare Ruth cecidit in terram coꝝ Booz nunc cū parū bñficiū sibi prestitisset: ꝛ postea magna bñficia ꝓmittens non cecidit coram eo. ¶ Rñdenduz ꝙ Ruth erat mulier alienigena in terra iudeorū: ꝛ non putabat se bre aliquē fauorē in terra illa: nunc aūt cū Booz locutus fuit tam benigne ei ostendens aiam benefaciendi ei fuit aliqd magnū bñficiū. ꝛ maxime adhuc estimabat illud Ruth. nā booz faciebat nūc bonū ipsi Ruth: ꝛ tū aliquo mō obligabaf. s. qz booz erat cognatus Elimelech ꝛ Noemi: ꝛ qz Ruth benefecerat toti illi ꝓgenie tenebaf ei glibet de tota illa ꝓgenie ad antidola: ꝛ

Magna honestas Ruth.

Puelle de bēt q̄tum possūt aspectū virorū declinare.

Cō.10 A

Quaf ruth cecidit in terrā coꝝ booz nō cū parū bñficiū sibi ꝑstitisset.

¶ Rñsio ad ꝯsitum.

potissime Booz q erat q̄si princeps in tota illa cognatiōe: Ruth
tñ ñ putabat aliq̄ talē obligationē eē: qz nesciebat Booz eē co
gnatū Elimelech ꝛ viri sui Maalō: iō credens p̄stari sibi istud
bñficiū ab boīe q sibi ad nihil tenebaf reputauit esse immēsuz
beneficium: ꝛ nesciens qd p tāto deberet ipendere iclinauit se
ad terrā. Et pz qz ista fuerit itētio Ruth. nā dixit vñ mihi bocvt
inuenirē gr̄am añ oculos tuos ꝛ nosse me dignareris mulierez
peregrinā. ¶ Cum aūt q̄rit q̄re postea cū magna bñficia pmit-
teret non se inclinauit. ¶ Dōm qz q̄dā istoz nesciuit Ruth. naz
qz dixit Booz. ſ. qz nemo molestaret Ruth ꝛ qz pmitteref mete
re si vellet cū messoribus ꝛ qz dimitterēt manipulos ex idustria
vt colligeret eos Ruth nō audiuit istud Ruth sz secrete locutus
est Booz ad messores. nā si Ruth ista audiret nihil proficerent
ista verba: qz tūc nō colligeret aliquos manipulos remanentes
p̄e ruboze: ꝛ tñ Booz dicebat qz facerēt taliter messores sui qz
illa colligeret absq; ruboze: ergo ea nō audiēte dicta sunt hec: ꝛ
sic de istis nō poterat gr̄as agere. alia aūt pauca audiuit ſ. qz q̄si
eēt tps comedēdi intingeret buccellā suā in aceto: ꝛ ad hoc non
cecidit Ruth in terrā: qz forte nō erat cōsuetū sepe cadēdi in ter
ram. Uel qz forte nō reputauit Ruth istud bñficiū ꝛ sequentia
tantū sicut qz a p̄ncipio fecerit de ea Booz aliq̄ mētionē loquē
do ad eā benigne. ¶ Queref vlteri⁹ cū booz enarraret illa
q̄ fecerat Ruth p deo israel: ꝛ p Noemi dicēs qz relinq̄rat pa-
rētes ꝛ p̄triā cur nō dixit ēt qz relinq̄rat deos suos. nā Noemi
tetigerat istud cū dixit ad Ruth: ecce reuersa est cognata est ad
pp̄lm suū ꝛ ad deos suos vade cū ea p̄cedēti. c. ^ ¶ Dōz qz booz
fecit hoc pp tria. = ¶ Primū est qz Booz voluit significare hic
difficultates quas subiuit Ruth pp Noemi ꝛ deū israel p quos
erat laudabilis. Prima erat qz dimisit parētes. Scōa qz dimi-
sit p̄triam. vtraq; erat magna boībus sequētibus desideriū sen-
sitiuū: ꝛ potissime mulieribus: qz tenerioz est affectio illarum q̄z
viroz. Oz aūt dimisit deos suos nō erat difficile: qz nō ē aliqd
triste qō sensu pcipiaf: ꝛ affligat māifeste sicut dimittere p̄em
ꝛ matrē. Rō est: qz deus est aliqō bonū spūale qō in sensu nihil
mouet: ꝛ talia sunt q̄bus lz caream⁹ nō affligimur potissime cir-
ca simplices q nō multū cognoscūt de deo: qz permutare deos
nō vr in eis aliqō malū vel defectus cū sola bona ꝛ mala q̄ in
sensu sunt sequanf. ¶ Scōm est qz dimittēdo deos moabitaz
nō faciebat Ruth aliqd spāle nimis: qz ad illud obligabaf cuz
nō eēnt illi veri dij. Ētiā qz cū Ruth dimitteret deos moabita-
rū vt coleret deū israel sibi vtilitatē p̄curabat dimittēdo deoꝰ
q nihil boni nec mali facere poterāt ꝛ ofugiēdo ad deū q pote
rat p̄miare colētes se ꝛ iferre malū hostibus suis. ¶ Tertiuz ꝛ
p̄cipuū fuit qz Booz volebat hic reddere vicissitudinē aliq̄ ipi
Ruth. nā Ruth fecerat multa bona Noemi nurui sue et viro
suo Maalō p q̄bus tota cognatio eoz erat obligata ipsi Ruth.
ꝛ qz Booz erat q̄si princeps istius cognatiōis vt pz. s. in lra vbi
vocaf cognatus Elimelech: iō ad ipsum ptinebat reddere vicis
situdinē p̄o bñficijs istis. ꝛ qz difficultaz quā subierat ruth p̄o
Noemi fuit qz dimiserat parētes ꝛ p̄triā p bis debuit regratiari
Booz. Oz aūt dimiserit Ruth deos moabitarū nō fuit directe
bñficiū p̄stitū Noemi sed obsequiū p̄stitū deo israel: iō nō cura
uit nūc enarrare illud: sz retulit ad ipm deū dicēs: plenā merce-
dē recipias a deo israel sub cuius alas confugisti.

¶ An meruerit aliqd ruth dimittēdo deoꝰ moabitarū ꝛ an tene
ref ad boc. Et an i actibus necessitatis possim⁹ mereri. Qō. I 2.

Queretur vlterius qūo dixit hic Booz reddat dñs p
ope tuo plenā mercedē. ſ. an meruerit erga
deū aliqd Ruth p ista q̄ fecit. ¶ Rñdēdū qz fecit ruth duo opa.
ſ. Unū fuit bñficiū qō p̄stitit ipsi Noemi ꝛ cognationi eius co-
mitādo de terra moab in terrā israel: ꝛ dimittendo terrā suā ꝛ
parētes pp illā. Aliō fuit obsequiū qō deo israel exhibuit dimit
tēdo deos suos vt veniret ad colēdū ipm. Dōm autem qz in his
meruit cū Booz dixerit reddat tibi dñs p ope tuo: ꝛ plenā mer
cedē recipias a deo israel: ꝛ nō solū meruit in altero eoz sed in
ambobus. ¶ De p̄mo tñ dicet aliqs qz nō meruit: qz illud fcm̄ ē
pp Ruth ꝛ nō pp deū: taliū āt remuneratores eē debēt illi qbus
bñficia p̄stāf. sic. n. de⁹ dicit ō illis q faciūt bona opa vt videāf
ab boībus amē dico vobis receperūt mercedez suā Matth. 6.
¶ Dōz qz meruit ruth ēt q̄tū ad istō bñficiū qō ipēdit noemi.
qō pz qz booz soluz enarrauit nūc beneficium p̄stitum noemi
a Ruth ꝛ tñ subdidit reddat tibi dñs p ope tuo: q̄ meruerat qz
als de⁹ ñ deret facere retributionē. Itē pz qz iste act⁹ erat bon⁹
in gñe suo ꝛ laudabilis: ꝛ ñ ostat qz fact⁹ sit pp malū finē q̄ erat
meritoz⁹. ¶ Sz dōm qz i tō ē diuersitas. nā certū est qz meruit
Ruth ipēdēdo istud bñficiū noemi: ꝛ tñ mereri stat vel q̄tū ad
vitā eternā: vl q̄tū ad bona tpalia. nā exītes i pctō mortali me
rent si faciāt aliquē actū bonū fm genus suū. sicut pz ō obstetri
cibus egypti q̄ erāt idolatre: ꝛ mētiēdo meruerūt tpalia bona:
qz edificauit eis de⁹ tabernacula Exo. I. c. de Ruth āt dōm qz si
asseraf eē i pctō mortali eo tpe quo voluit redire cū nuru sua ꝛ
cepit redire meruit bona tpalia sibi a deo dari pp istū actū bo-
nū māliter. si āt eēt in charitate. ſ. qz iā abrenūciasset cultui ido-
loz mereref vitā eternā in isto actu: qz lz vtilitas huius act⁹ p-
ueniret ipsi Ruth tñ bñs charitatē oēs act⁹ suos dirigit saltē ha
bitualiter in deū. ꝛ pz tō de oibus opibus misericordie. nā vtili-
tas actus illius p̄mo p̄statur ꝛ tñ apud deū meremur per ta-
les act⁹. ¶ Si aūt q̄rat ō scōo. ſ. qz Ruth relinq̄rit cultū idoloz
ꝛ venerit ad colēdū deū israel. ¶ Dōm ē qz meruit: qz iste act⁹
fact⁹ ē solū pp deū. ēt bonoz ꝓueniēs ex eo solū ꝓueniebat deo.
¶ Aliqs aūt dicet qz ñ meruit ruth in hoc qz obligabaf ipsa di
mittere deū moabitarū ꝛ oīa idola: qz isti ñ erāt dij ꝛ venire ad
cultū dei veri. q̄ nō erat meritoz⁹ actus qz merā libertatē q̄rit.
Rñdēdū qz ista rō ñ stat pp duo. Prio qz lz qs faciat id ad qō
tenef meref si bono aio faciat. nā nemo dubitat qn nos merea
mur obseruādo p̄cepta decalogi ꝛ euāgelica: ꝛ tñ certū ē nos ob
ligatos esse ad custodiendū illa: aliqn daref qz nullus posset
mereri seruādo legē euāgelicā nisi ꝛilia q̄ opa supererogatiōis
sunt faceret. ꝛ tūc nō vocarenf illa opa supererogatiōis sz necessi
tatis: eo qz necessaria sf boī ea fine qb⁹ñ p̄t peruenire ad vitā eter
nā q̄ē finis suus. Etiā sequeref qz oēs boīes teneref observare
statū religiōis i quo sf opa ꝛfilioz ꝛ istud ē valde icōueniēs. iō
q opa necessitatis vū tñ bono aio fiant meremur. ¶ Lū āt obij
cif qz ad merēdū regrif libertas dōz qz vez ē ō libertate a coa
ctiōe sz ñ ō libertate a necessitate finis. nā necessitas finis nō ē
necessitas absolute: iō manet cū libertate. necessitas coactiōis ē
absoluta necessitas: iō manere ñ p̄t cū libertate regsita ad merē
dū. ¶ Alio mō p̄t rñderi qz ñ erat aliquo mō necessariū ipsive
nire ad deū israel. nā ad babēdā vitā eternā erat necessariū cui
libet boī dimittere cultū idoloz cū nō eēnt illi vere dij: ꝛ erat ne
cessariū qz qlibet crederet vnū eē deū ꝛ illū coleret: ꝛ tñ an ille
de⁹ ver⁹ vnicus eēt de⁹ quē colebāt hebrei vel egyptij vl alie gē
tes nō patebat: qz nō cognoscebat q̄libet gens p̄batiōes huius
rei. vñ nō solū iudei colebāt deū vez: sz ēt greci athenienses. nā
illi fecerāt arā deo ignoto: ꝛ exhibebāt ei ibi bonorē: ꝛ ille deuꝰ
ignotus erat ver⁹ deus vt dicit apostol⁹ ꝛ bf Actu. I 7. qz g̃ vel
let Ruth credere deū israel eē illū vnicū deū q erat rector toti⁹
vniuersi extra quē null⁹ de⁹ erat faciebat aliqd superogationiꝰ.
nā nō obligabaf aliqs ad hoc nisi iudei q̄ susceperāt legē eius.
Et pz qz als oēs boīes obligati fuissent tpe legis Moysi crede
re qō credebāt iudei. sz falsuz ē: qz multos p̄bos dicimus fuisse
saluos quos nihil istoz dicim⁹ credidisse: qz solū regrebaf qz ñ
colerēt idola: ꝛ crederēt vnicū eē deū punitorē ꝛ remūeratorē:
ꝛ qz cauerēt a pctis mortalib⁹ q̄ rō nālis dictat eē pctā. Aliud ēt
erat qz dato qz qs sciret deū hebreoz eē verū deū q ē vnic⁹ de⁹
rector orbis: tñ nō obligabaf colere illū fm modū determina-
tū i lege Moysi eo qz lex ista solū obligabat iudeos q̄bus data
ē vt colligif Exo. I 9. c. qz g̃ qs subijceret se legi Moysi de gēti
libus erat opus supererogatiōis ꝛ valde laudabile. Duo g̃ fecit
Ruth hic ad q̄ nō erat obligata. Primū erat qz voluit credere
deū israel esse verū deū. Scōm erat qz dato crederet voluit se
subijcere legi moysi ad tenēdū eā i eternū: iō de his deuꝰ remu-
nerationē tribuere debebat tāq̄ de opibus supererogationis. ꝛ
remuneratio ista duplex tāgif hic i verbis Booz. nā inq̄tū di
xit reddat tibi dñs p ope tuo loquif de remuneratione debita
p misericordia quā exhibuit ipsi noemi. ꝛ cū dicit ꝛ plenā mer
cedē recipias a deo israel ad quē venisti ꝛ sub cui⁹ alas ofugisti
p̄t itelligi de mercede debita p obsego qō deo ipēderat i hac
re. ꝛ satis pz: qz dī ad quē venisti ꝛ sub cui⁹ cōfugisti alas.

¶ Queref vlterius q̄re dī b ꝛ plenā mercedē recipias. a ¶ Rñ
dendū qz Booz dixit b pp duo opa Ruth. nā sicut dctū est p̄ce.
qōne duo opa fecit ruth. vnū fuit bñficiū ipēsuz noemi alterū
fuit obsequiū deo exhibitū. ō p̄mo dicebat booz qz recipet ruth
plenā mercedē: qz ipotēs erat noemi ꝛ oēs cognati ei⁹ ad retri-
buēdū sufficiēter. nā lz vellet booz dare quādā vicissitudinē re
cōpēsando in eo in quo poterat: tñ fm eq̄litatē putabat se non
posse: eo qz ruth fecerat tāta p noemi vltra q̄ nihil erat qō ipē
di posset nisi mors. nā dimiserat parētes: ꝛ patriā: ꝛ deos suos:
ꝛ totū statū vite sue posuit in noemi. ſ. qz si illa p̄speraref puta
bat se boc solo eē beatā. q̄q̄ ergo multa ipenderēt booz ꝛ noe-
mi ꝛ alij de cognatiōe ipsoz ruth nō poterāt eq̄parare bñficio
eius: iō petebat booz qz id qō ipsi ñ poterāt retribuere ipsi ruth
retribueret

Dubium. Respōsio.

Qō. I I
A
Cur booz nō dixit ēt qz ruth reliq̄rat deos suos.
^ Rñsio ad questum.
= 1. cā.

2. cā.

3. cā.

A
Rñsio ad questum.

Obiectio.

Respōsio.

Mereri stat ad duo.

B
Rñsio ad scōz. Obio.

Impro-tio. 1.

Rñsio ad obiectionem.

Alia re-sponsio.

L
Duo fecit ruth ad q̄ nō erat obligata

Qō. I 3.
A
Quar dī hic plenā mercedē recipias.
a Rñsio ad q̄stū.

retribueret de⁹.z ista erat plena merces. Scōm erat obsequiū deo ipēsum.s. qz dimiserat deos suos: z venerat ad eū de quo magis declarat ū est p̄ce.q.z p isto erat ei rependēda merces.z qz istud fuerat aligd magnū si rependet mercēs eq̄lis darēt si bi aligd magnū:ozauit q ei de⁹ redderet plenā mercedē exaltā do eā ad psperū statū sicut decebat exaltari. ¶Queretur vlteri⁹ quo ruth ozauit nūc q ināueniret gr̄az cozā booz: z vr̄ q ñ erat op⁹ h̄ petē. ᵈPrio qz videbat ruth q booz tātū ei oñderat fauoris q nō oportebat plus ostēdi. Scō qz ipsa ruth met dixerat q inenerat gr̄am cozā eo.s. vñ h̄ mihi vt ināuenirē gr̄az añ oculos tuos:z nosse me dignareris:īplicabat g̃ i vbis suis petēs nūc ināenire gr̄az. ᵇ ¶Rñdēdū q ruth petiuit nūc q ināueniret gr̄az. ᵃPrio qz iste ē mod⁹ se būiliādi . nā cū aligs g iā obtinet qđ vult subiicit se alteri petēdo illud tāq̄ nō bēat ipēdit ei quē dā bonorē i ista subone:iō ruth volēs se magis subiicēbooz g oñ debat ei tātū fauorē petiuit q ināueniret gr̄az cozā eo. ¶Scōm erat ēt ad ostēdēdum aliquā magnitudinē in eo.nā cū gs petit q ināeniat gr̄az cozā altero ināuit aligd magni eē in illo quo idigeat qđ ille p̄stare possit.z ista ē q̄dā exaltatio ei⁹a quo petit iste fauor. ¶Tertiū ē qz ruth viderat q booz ostēderat ei fauorez i p̄terito:z ñ iterciderat aligd meriti:iō nūc optat p futuro.s.q sp iste fauor ōtinuet.z h̄ erat ōueniēs q peteret ruth:qz si ostēdēte booz tātū fauorē ei ñ peteret ōtinuari istū fauorē videret nimis ōfidere de fauore booz ita q putaret nō eē nečiū q vltra peteret illū.z ista ōfidētia nō erat rōnabilis cū ruth esset mulier alienigena q̄ ipsi booz q̄tū ad psonā suā nihil obseq vel bñficij p̄stiterat.petiuit g̃ rursus fauorē. ¶Queret vlterius cum booz laudauit tātū ipaz ruth de bñficijs q̄ p̄stiterat noemi: z ob sego qđ deo p̄stiterat cur ipsa nō rñdit aligd ad h̄. ᵍ¶Rñdēdū q ipsa nihil oirit. ᵇPrio qz ñ expediebat.nā si voluiss aligd rñdere i h̄ neče erat q multa vba diceret: ipsa tñ ñ iudicabat bonestū eē q femina cognita multa loq̄ret cū viris. nā signū pbitatis magne i mulierib⁹ potissime nō bñtib⁹ viros ē verecundia:z qz multa log nō ptinet ad verecūdiā potissime cū femine verecūde debeāt q̄tū potuerint fugere ōspect⁹ viriles.s. vt nō recipiāt eos recto vultu:z tñ si loq̄ret ruth multa cū booz oportebat q eū ōsp̄iceret, qđ ñ multū attestabat bonestati ei⁹. ᵒScōz fuit pp humilitatē z moderationē.nā ad nullū ptinet virtuosuz laudes appetere:z potissime ñ illas ō se p̄ferre. si tñ ruth vellet aligd rñdere ad h̄ cū totū istō ptineret ad laudē magnā ruth ne cesse erat q ruth pferret aliqs laudes ō se:vl aliq̄ ō gb⁹ lauda ret.neutrū āt optit virtuoso iz poti⁹ oz subticere q̄tū subticere potuerit.iō ad h̄ ñ decuit rñdere ruth iz ouertit sermonē suū ad aliud humiliando se:z dicendo ināeniā gr̄az añ oculos tuos:z i oib⁹ humiliauit se q̄to magis eā booz exaltabat.nā dixit nō suz filis vnius puellaz tuaz. ¶Queret vlteri⁹ q̄re booz gradatim ostēdebat fauorē ipsi ruth z nō totū a p̄ncipio.nā a p̄ncipio solū dixit ei q colligeret i agro suo:z ñ iret ad aliū: z q qñ staret ad sarcinulas z biberet:postq̄ vo rñdit ruth dixit ei q comederet panē intinctū aceto cū messorib⁹:z q null⁹ molestaret eā iz darēt ēt ei de manipulis suis:z pmitterēt eā colligere secū z metere si vellet. *¶Dōz q booz fecit h̄ qz mouebat ōtēplatiōe virtutis ruth.a p̄ncipio.n.ostēdit erga eā fauorē suū: qz an dierat q erat vtuosa mulier:z q fecisset multa pp noemi socrū suā:z tñ nōdū viderat booz aliqō experimētū virtutis sue. nūc vero ex rñsiōe ruth collegit booz maiores virtutes . nā collegit q erat mulier z bonesta:modesta verecunda:qz nolnit rñdere aligd ad laudes suas ne multiplicare vba cū viris. Etiā agnouit eā eē humilē:qz valde se humiliauit nūc dicēs q nō erat vnius filis ancillaz booz:z pp h̄ dilexit eā booz magis q̄ p̄us: z ostēdit fauorē suū erga illā abūdanti⁹ dicēs q comederet z meteret cū messorib⁹:z q messores dimitterēt ei de manipulis suis ex idustria vt p3 i lr̄a. (Collegit ergo.) Dic ponit q̄rtū huius .c.s. ruth in agēdis solicitudo.nā erat solicita nimis laborādo cū tota die maneret in agro colligēs spicas ita vt miraret inuenis q p̄erat messoribus. vñ dixit ad booz:z ō mane vsq ad nūc stat in agro:nec ad momētū reuersa est.z or̄. (Collegit ergo i agro vsq ad vesperā.) Totū h̄ itelligit de p̄rio die quo ruth init ad colligēdū spicas in agrū booz.nā collegit vsq ad vesperaz qñ reuertebāt messores. (Et q̄ colligerat virga cedēs:z excutiēs.) Postq̄ collegit spicas accepit baculū:z cedebat illas ad excutiē dū grana ō paleis vt sola grana ferret i domū. (Inuenit hordei q̄si epbi mēsurā.) Hordeū est qđ nūc colligebāt messores booz, nā sicut or̄ p̄ce.c.i fine noemi venit cū ruth nuru sua i bethleē i p̄ncipio messis hordeacee:z illico iuit ad colligēdū spicas i agrū ne esset ociosa.z ponit mēsura hordei quā collegit.s. q̄si epbi. q̄titas mēsure isti⁹ apud nos ē icognita.nā mēsura z pōdera:z monete variant p diuersa tpa z regiōes:iō null⁹ pōt determinate nūc dicē tāti valoris erat moneta q̄ olim fuit:z tāte capacitatis erat mēsura alteri⁹ tpis:qz oia tpe variāt.erat tñ ephi apō hebreos q̄dā mēsura aliq̄liter magna q̄ ōtinebat decez Homor Ero. 16. erat aūt gomor mēsura parua.nā de⁹ statuerat i deserto q cuilibet capiti siue viro:aut mulieri darēt quotidie. vnū gomor de mānа:z illa q̄titas sufficiebat ad saturitatem Exod. 16. er quo aliquā p̄t cōpēdi magnitudo ephi iz nō multū determinate. (Idest tres modios). Istud nō est i hebreo iz in libris latinis cōiter repit.credēdū āt ē q fuerit glosa iterlinearis cū sit expō:z iperitia aliquoz librariorz textui iserta ē:z ide oēs libri viciati sūt p istā additionē.z tñ adhuc dōz ē q nō pz q̄tū sit modi⁹:qz ē mēsura ātiq̄:z oēs iste sūt imutate. iz q̄tū sit z an sit mēsura valde magna seq.c.declarabit. (Quos portans.) Ipsa humeris suis portauit istos tres modios:siue ephi.nā ñ erat magnū pōd⁹ cū ipsa itez portauerit sup scapulas suas modios ser vt p3 seq.c. (Reuersa ē i ciuitatē).s.i vespa cū iā ñ erat bonestū manē i agro:z ondit socrui sue q̄s ogratulādo q multū porteret.z verū erat q ñ potuisset ruth tātū collegisse nisi q messores ex idustria dimittebāt ei aliquos manipulos sūt dixerat eis booz. (Insup ptulit z dedit ei de reliqs cibi sui quo saturata fuerat).s.dedit ei de polēta.nā ogesserat sibi polētā ad comedēdū de granis excussis de spicis z decorticatis: z reseruauit p̄tē cibi illi⁹ postq̄ fuerat saturata:z illā ptulit de cassidili vl pera:z dedit socrui sue. (Dixitq ei socrus.) Admirata noemi de eo qđ collegerat ruth q̄siuit ab ea. (Ubi collegisti hodie: z vbi fecisti opus.) Ubi tātū colligere potuisti:vel qs fuit q tā clemēt se bīzet ad te vt tātū te colligē pmitteret.z est replicatio snie qz idē ē vbi collegisti z vbi fecisti opus. (Sit bñdict⁹ q misert⁹ ē tui.) Aliq itelligūt de deo h̄.s.de⁹ q misert⁹ ē tui dādo tibi gr̄az i ospectu alicui⁹ p̄familias vt tātū te colligere pmitteret:sit bñdict⁹ z laudabilis. Sz itelligēdū ē ō dño agroz.s.q ille mistus ē ruth pmittēdo eā fauorabiliter colligē. nā si magnū fauorē ei ñ p̄stitisset ñ potuisset tātū colligere.z pz h̄ qz imediate ōr q ruth idicauit ei nomē oñi agri:z q vocaret booz:z tunc dixit noemi bñdict⁹ sit a dño:eādē gr̄az quā p̄buit viuis fuauit z mortuis. (Indicauitq ei apud quē eēt opata).i.in cui⁹ i agro collegisset spicas. (Et nomē dixit viri q booz vocaret). Nesciebat ruth qñ iuit in agrū cui⁹ erat ager ille nec ēt sciebat postea virū q̄q̄ vidisset eū si forte a messorib⁹ vel puellis didicit q̄lr vocaret z cognito: nā nesciebat noie qs vir esset ex fama. qđ pz:qz als qñ iudicauit ruth ipsi noemi nomē viri ñ dixisset ei q vocabat booz ille vir i cui⁹ agro collegerat spicas:qz iste ē modus loquēdi ñ cognoscētis psonā iz solū nomē:sed dixisset in agro booz collegi spicas. Etiā si ruth cognouisset booz ñ diceret noemi ad ruth ppinquus nr̄ ē bō:qz scito qs erat booz cognoscēret cognationē suā. (Cui rñdit noemi bñdict⁹ sit a dño).s. de⁹ augeat bona ei⁹.nā bñdictio ipozrat augmētū vl multiplicationē vt p3.2.Lozin.9.cuz opponat ibi bñdictio pcitati vel auaricie. (Eandē gr̄am quā p̄buit viuis seruauit z mortuis).s. gr̄a vel bona volūtas p̄ficiēdi quā bēbat booz ad virū meū elimelech z ad ouos filios ei⁹ manet nūc i eo.nā erat cognat⁹ elimelech vri noemi:z osequēter ouoz filioz ei⁹:quoz vn⁹ erat ruth vir.s. maalō z booz habuit se ad istos valde amicabiliter q̄diu vixerūt: nūc āt postq̄ mortui sūt seruauit eādē gr̄az:qz bñdo se bñ ad ruth vxorē maalō bēbat se bñ ad maalō:z bñdo se bñ ad noemi vxorez elimelech habebat se bene ad elimelech . z referebat noemi de hoc gratias:qz faciebat booz tanq̄ vir bonus: z laudabilis. solent.n.mortui tradi oblitioni : nec manent amici eorum qui fuerant amici dum viuerent.sicut dr̄ p̄s.30.s. oblitioni traditus sum sicut mortuus a corde. z tñ nūc mortuis seruabat booz amicitiā. Etiā erat alia cā quare gr̄as referret noemi.nā cū vir sū⁹ viueret bēbat booz aliq̄s cām faciēdi bñ ipsi pp se qz cognatus ei⁹ erat:z vxori sue pp ip̄m:nūc aūt noemi nō bēbat aliq̄s cām q̄re de ea curaret booz cū eēt mortu⁹ vir su⁹:z tñ curabat seruādo eādē amicitiā quā p̄us:iō nimis erāt referēde gr̄arz actiōes ipsi booz pp h̄. (Rursumq).s. finita snia supiozi cū aliq̄li pausatiōe rursus locuta ē noemi ad ruth ō eodē. (Propiqu⁹ nr̄ ait est bō).s.booz ppinquus nr̄ ē.i h̄ icepit noemi ogratulari ipsi ruth de booz dicēs ppinquus nr̄ est.s.viri mei: z viri tui.q.d.gaude:qz magis nobis fauebit.nā nr̄ ppinquus ē.accipiebat āt noemi psonā viri sui:z psonā maalō mariti ruth quorū booz erat cognat⁹ vt p3.ē i lr̄a.nā istoz mulierū ñ erat cognatus booz. (Et ruth).s.locuta ē ad noemi. (Doc quoq̄ inqt p̄cepit mihi).s.hoc qđ sequit.ruth erat repleta gaudio multa de p

Qō. 14. A Quomō ruth ozauit nūc q ināueniret gr̄am coraz booz. ᵈRō.1. ᵇRñsio ad q̄stū. ᵃ1.cā. ᵍ2.cā. 3.cā.

Qō. 15. A Cū booz laudauit tātū ruth de bñficijs collatis noemi z obsego qđ deo p̄stiterat cur ipsa ñ rñdit ad h̄. ᵍRñsio ad q̄stū. ᵇ1.cā. ᵒ2.cā.

Qō. 16. A Qr̄ booz gradatiz oñdebat fauorem ipsi ruth z ñ totū a p̄ncipio. *Rñsio ad q̄stū.

† Ruth in agēdis solicitudo.

† Bonoz qđ fit.

† Notāduz.

† Due opiniones pene intellectum lre.

† Noemi cō gratulatio erga ruth de booz.

speritate diei illius: qz feliciter ei euenerat: z ob hoc ꝯꝯ noemi loquerek ō cognatiōe sua ad booz nō attēdebat ruth sz volebat enarrare qō ei cū illo accidera: qz oia euenerāt prospe: z subiū
† rit istud qō sequik. (Ut tandiu messoribus eius iūgerer donec oēs segetes meterenk). s. vt sp colligerē spicas i agris suis post
† messores suos ꝯdiu duraret messis sua. (Cui dixit socrus: melius est filia mi vt cū puellis eius exeaz ad metēdū). s. bonū non est vt colligas spicas sz vt iungaris puellis booz z metas cū eis adiuuādo eas ad metendū. bēbat. n. booz messores z ēt puellas metētes vt pz. ō. in lra. z voluit noemi q ruth iūgeretur puellis booz: qz cū eis honesti⁹ eēt z adiuuaret eas ad metendū p ipso
† booz. (Ne in alieno agro gspiā resistat tibi). s. si iūgeris puellis booz adiuuabis eas z nemo tibi resistet. si āt iueris ad alienum agrū aliqs tibi resistet ne colligas z erit tibi ruboz vel scādalū.
† (Junctaq ē itaq puellis booz.) Secuta ē ruth mādatū z cōsi-
† liū noemi socrus sue: qz vt mkez eā bēbat. (Et tādiu cū eis mes fuit donec bozdea z triticū i bozreis ɔderēt). s. vsq ad finē mes sis triticee z bozdacee fuit sp ruth cū puellis booz ita vt iā nihil bret booz qō meterek: z tūc bozdea z triticū ɔdita sē i bozreis. i. ɔseruata: qz iā nihil manebat agēdū. toto āt hoc tpe nulla muta tio facta est ꝯtum ad negocia ruth: ideo dicik donec bozdea z triticū in bozrea mitterentur. naz expleta messe secutum est ma trimonium ruth cum booz vt pz sequenti. c. ¶ Queretur

Qō. 17 A Quare cuz booz multa dixerit ipsi p q̄ oñdatur sa ɔz suus er ga ruth: z Ruth aliq eoz dixerit noemi so crui sue. ᵛ Rūsio ad quesitum. ᴬ 2. rūsio.

ꝯre cū booz multa dixerit ruth ipsi p q̄ ostēdebat fauoz suus er ga ipsaz ruth: z ruth aliq eoz dixerit noemi socrui sue vt pz hic ñ dixit oia. ᵛ ¶ Rndēdū q ruth ñ potuit dicere ipsi noemi oia q̄ dixerat booz in fauorē suū. nā multa illoz secrete dixit messo ribus q̄ nō audiuit ruth. s. q pmitterēt eā secū metere si vellet. Etiā q de manipulis suis dimitterēt ex idustria vt illa caperet eos sine ruboze: z ista ñ potuit ruth dicere socrui sue. alia tñ ipa audiuit. s. q qñ sitiret iret ad sarcinulas: z biberet de age ꝙs bi bebāt pueri booz. ēt q qñ eēt boza comedēdi iungerek messo ribus: z comederet cū eis panē tinctuz in aceto vt pz in lra. De istis pōt dici vno mō q scriptura subticuit ista relata fuisse noe mi: z tñ ruth illa sibi retulit. z nō ē hꝫ icōueniēs: qz multa dimit tunt in sacra scriptura eoz q̄ scā sūt. ᴬ ¶ Scdo pt dici q ruth volebat ista enarrare socrui sue: z tñ nō enarrauit qz ipsa noe mi itercepit vel dimisit locutionē ruth. s. q cū ruth dixisset q booz pceperat q iūgerek messorib⁹ volebat discurrē ad enarrā dū alia: sz noemi voluit rndere ad istō vbū ruth dicēs q ñ erat bonū q iūgerek messorib⁹ booz ad colligēdū spicas sed puellis ad metēdū: iō cessauit ruth dicē cetera q̄ itēdebat. ¶ Tertio pt dici z meli⁹. s. q ruth dixit oia q̄ booz ei retulit z tñ scriptura ni hil ponit nisi ea q̄ faciūt ad itētū suū. Intētū aūt scripture ē hic enarrare illa p q̄ hita fuit occasio ad ꝯctū mkimonij iter booz z ruth. ista āt vba q̄ ruth retulit ipsi noemi. s. q dixerat ei booz q biberet de age ad sarcinulas: z q comederet panē tinctū aceto nō erat aliq occasio directa nec idirecta ad mkimoniū qō segē: iō scriptura nō curauit illa enarrare ꝯꝯ ista relatio fcā fuerit. Q; aūt diceret ruth ad noemi q iusserat ei booz q iungeretur messorib⁹ eius vsq ad ɔsūmationē messis attinebat ad ppositū. nā noemi rndit ei q nō erat illud bonū sz potiuz q ipsa ruth iungerek puellis booz z iā nō colligeret spicas sz meteret cum puellis booz: z ex isto obsego qō ruth pstitit booz iclinarek ipse magis ad eā z sic baberek via ad ꝯctum mkimonij illius.

Qō. 18 A Quō dixit noemi ad ruth meli⁹ ē vt cū puel lis ei⁹ exeas ad metēdū. ᴮ Rūsio. 1. ad q̄situm. ᶜ Rūsio. 2. ad q̄situm. Rūsio. 3. ad q̄situm.

¶ Queretur vlterius quō dixit noemi ad ruth melius ē vt cū puel lis ei⁹ exeas ad metēdū. ᴮ ¶ Rndēdū ē vno mō q noemi secu ta ē hꝫ custodiā bonestatis ruth. dixerat āt booz q ruth iūgerek messorib⁹ suis quousq finirenk messes: z qz frequētatio ista cū viris nō erat tā bonesta sic cū feminis voluit noemi q ruth nō iūgerek messorib⁹ booz sz puellis ei⁹ vt bōesti⁹ se bret. ᶜ ¶ Secūdo pt dici z meli⁹ q hoc fuit ad magis fructificādū. nā si colli geret spicas ruth quotidie vsq ad finē messis nō ɔgregaret ide magnū fructū: z erat labor grauis. vtili⁹ erat ḡ q labor quē ipē dere dēbat in colligēdo spicas ipēderet i metēdo z magis de lu cro ɔseq̄rek. z qz booz dixerat q iūgerek ruth messorib⁹ suis. s. ad colligēdū spicas: dixit noemi meli⁹ ē q iūgaris puellis eius ad metēdū. ¶ Tertio pōt dici z adhuc meli⁹ q booz itendebat dare lucrū ipsi ruth: noemi aūt volebat q ruth ipenderet obse quiū ipsi booz: z nō pciperet in pñti fructū: sz expectaret aliūde. Booz nāq viderat bōestatē ruth: z iusserat q veniret sp i agz suū ad colligēdū spicas vsq ad cōsūmationē messis: z dixerat messoribus q dimitterēt vel pjcerēt de manipulis suis ex idu stria vt posset ruth colligere illos sine ruboze. z hoc mō poterat ruth quotidie multū ɔgregare ō bozdeo z tritico: sic pria die cō gregauerat ephi vt pz. ō. i lra. z p hoc bñficiū qō itēdebat ipē-

dere ipsi ruth nolebat recipe ab ea aliqō obsequz: sz q ipsa p se laboraret z colligeret. Noemi āt itēdebat aliū finē. nā postq̄ vi dit q pria die booz tātū fauorē ipēderat ipsi ruth: z dilexerat eā vidit modū ad hoc q possit accipi ruth ab eo i vxorē. z ob hoc dixit ppinquꝰ nr̄ ē bō. s. q iure ppingtatis poterat mkimoniū legal̄r copulari: qō fieri ñ posset si booz negligeret ipaz ruth: iō viso bono desiderio ei⁹ voluit eū magis iuitare ad hꝫ obseqū. z ad hꝫ noluit q laboraret ruth colligēdo spicas i quo sibi soli pde rat z a booz bñficiū recipiebat: sz q obsequū ipēderet booz si re cipiēs ab eo mercedē. s. q adiuuaret puellas ei⁹ ad metēdū vsq ad finē messiz bozdeacee z triticee: z sic scīm ē. nā cū toto hoc tpe ruth messuisset cū puellis booz expleta messe misit eā noemi ad iacēdū in area apō booz: z tūc ꝯctū ē mkimoniū vt pz seq. c.

Qō. 19 A Quō dixit hꝫ noe mi meli⁹ est vt cū puellis ei⁹ exeaz ad metē dū ne in alieno agro ge resistat tibi. Alia re sponsio.

¶ Queret vlterius quō dixit hic noemi melius est vt cū puellis eius exeas ad metēdū ne in alieno agro ge resistat tibi. nā dato q nō iungerek puellis booz ad metēdū nō resisteret ei gsq̄ in agro alieno: qz booz dixerat ei q iungerek messoribus ei⁹ vsq ad ɔsūmationē messis z nō iret ad alienū agrū: z ibi colligeret spicas: z p̄ceperat ēt messorib⁹ q null⁹ molestus eēt ipsi ruth ad metēdū si vellet: vel ad colligēdū spicas: iō ēt si nō iūgerek puel lis booz nemo ei resisteret. ᴰ ¶ Rndēdū q noemi noluit in hoc expugnar̄ totaliz sniaz booz sz q̄dā ptē ei⁹. nā dixit booz q ruth colligeret spicas sp post messores: z ꝯtū ad hoc dixit ruth noe mi: meli⁹ est vt cū puellis eius exeas ad metēduz. cū āt addidit ne gsq̄ i alieno agro resistat tibi nō ponit tāq̄ reditiuū cāe di cti p̄cedētis sz ponit q̄si ɔsecutiue. s. q si messueris cum puellis booz null⁹ resistet tibi i alieno agro: qz nō eris ibi in agro alie no. ᴱ ¶ Sz adhuc dicet aliqs q ēt si eēt i agro alieno nemoꝰ pos set ei repugnare qn colligeret spicas: qz lege cauebat Deut. 24. q pmitteret q̄libet colligere spicas remanētes ipsis viduis ad uenis: z pupillis: z ruth erat vidua z aduena vñ nō poterat pbi beri. ¶ Dōm q nō poterat pbiberi ruth in alieno agro spicas euadentes manus messoꝝ colligere pbiberek tñ metere: z tñ in agro booz non prohiberetur metere sed poterat metere cum puellis booz. z sic pōt itelligi q pbiberek i agro alieno. s. metere z nō cū meteret in agro booz. ¶ Alio mō pōt dici q itelligak de collectiōe spicaꝝ. s. q meteret in agro booz ne si forte iret ad col ligēdū spicas in agrū alienū pbiberek p ipietatē oñi agri. Et cū dr̄ q nō poterat aliqs israelita colligere spicas pbibere vi duas in agro. Dōz q vez erat de iure z tñ de fcō poterat pbi bere: z ruth nō posset resistere oño agri pbibēti de facto. ideo vt non pateretur hunc ruborem melius erat vt coniungeretur puellis booz ad metendum. z sic factum est.

¶ Capitulum. iij.

Dstq̄z aūt reuersa est ad socrum suā audiuit ab ea. Filia mi que/rā tibi requiez z puidebo vt bñ sit tibi. Booz iste cuius puellis in agro iuncta es ppinquus nr̄ est: z hac nocte areā bozdei ventilat. ✝ Laua re igit̄ z vngere: z induere cultioribus vesti/mētis: z descēde in area. Non te videat ho/mo: donec esum potūq̄z finierit. Cū aūt ierit ad dormiendū: nota locum in quo dormiat. Veniesq̄z z discooperies palliuz quo opit̄ a parte pedū z pijcies te z ibi iacebis. Ipse aūt dicet tibi qd agere debeas. Que rndit. Quic quid p̄ceperis faciā. Descenditq̄z in aream: z fecit oīa q̄ sibi iperauerat socrus. Cūq̄z come disset booz z bibisset: z factus esset hilarioꝝ: isset q̄z ad dormiendū iuxta ✝ aceruum mani pulorū: venit abscondite: z discooperto a pe dibus eius pallio se proiecit.

Alia ✝ la tia.

Alia ✝ Lar chonius.

Postquā aūt. In precedentibus dicto de ruth con uersatiōe hic agit̄ de eius legali con uētione. Fuit autem ista legalis cōuentio q inter Booz z ruth actum est de modo quo et necessitate legis ipsa accipenda erat in vxorem a Booz Et diuiditur in tria. qz primo ponitur noe mi ɔsultatio

Cōnexio capituli.

Diuisio eiusdez.

Intētio sa cre scriptu re de ruth.

mi consultatio. Secundo ruth obtēperatio ibi. (Que respondit.) Tertio booz rōnabilis respōsio ibi. (Et ecce nocte).

Qō. 1 A An ꝟ sit ordis mutatio ⁊ an ꝟ sint immediate facta post ꝓcedentia. B Rūsio ad. 1. q̄st tum. C Rūsio ad. 2. q̄st tum. † Noemi cōsultatio Confutatio cuiusdā opi. D Doctoris intentio.

¶ Queret circa p̄mū an ea q̄ bīr dic bēant ordinē ꝯtinuatū ad p̄cedētia. et an sint imediate post illa fcā: vel iteriecto aliq̄to tpe. A ¶ Ad primū oōz q̄ est ordo ꝯtinuus qz p̄cedēti. c. actū est de bis q̄ fecit ruth icipiēs ire ad colligēdū spicas ad agrū booz: hic agit de illis q̄ secuta sunt expleta messe. Etiā qz. s. ponitur tps quo ruth nōdū booz cognouerat: hic aūt ponit tps quo cū ipso de ꝺctu mr̄imoniali agebat: iō necesse est q̄ illud fuerit añ istud. Itē p3 ex ordine lr̄e: qz dr̄ hic. postq̄ ât reuersa ē ad socrū suā. ⁊ tū p̄ce. c. dr̄ de collectiōe spicarū quā faciebat ruth i agro booz añq̄ rediret ad socrū suā. B ¶ Ad scōz dōm q̄ inter istud ⁊ p̄cedentia fere nullum tps itercidit: vel valde modicum. nam p̄cedenti. c. dictuz est de toto tēpore quo durauit messis booz q̄ ruth messuit in agris booz cum puellis eius donec triticum ⁊ oia bordea in horreis conderentur. hic autem dr̄ de quadam nocte q̄ vētilabat booz aream panis in q̄ fcā sc̄ oia q̄ bīr hic. vēti latio tū in area nō poterat eē magno tpe post finitā messem. g̃ istud pauco tpe fuit post p̄cedētia. Circa primū dr̄. (Postq̄ ât reuersa ē ad socrū suā). Fuit ista reuersio de agro ō collectiōe spicar̄ et est illa reuersio de q̄ br̄ p̄cedēti. c. nā vna die solū fuit ruth ad colligēdū spicas ⁊ illa die oñdit ei booz magnū fauorez vt p3 p̄ce. c. ⁊ tūc dixit illi ea q̄ bīr ibi: ⁊ illa q̄ bīr hic vt gdā volūt. Sz istud falsuz ē: qz nō fuit ruth ad petēdū ea q̄ bīr hic imediate post primā die q̄ ad colligēdū spicas in agrū eius fuit. nā post hoc fuit ad metēdū cū puellis booz ipsa ruth: ⁊ messuit cuz eis vsq̄ quo oia bordea ⁊ triticū meterent: ⁊ adhuc nihil petierat. ¶ Dōz g̃ q̄ ista reuersio ē quā habuit ruth post collectionē oiuz bordeor̄ ⁊ tritici. Et est itelligēdū q̄ forte toto tpe quo ruth metebat cū puellis booz nō reuersa ē ad domū noemi socrus sue: vt si forte meterēt bordeū ⁊ triticū i ruribus vel locis aliq̄bus distātibus a bethleē in q̄bus booz br̄et possessiones: ⁊ cōpleta messe rediit ruth ad socrū suā: ⁊ tūc dixit ei noemi oia q̄ bīr hic. Et p3 hoc ex verbis q̄ bīr. ī. nā dr̄. booz iste cui⁹ puellis in agro iūcta es ꝓpinquus nr̄ est. iā ergo iūcta fuerat ruth puellis booz in agro qñ fuerūt ista: ⁊ tū ista ꝺiunctio fuit qñ iuit ad metēdū cū puellis booz sicut dixerat ei noemi p̄ce. c. s. melius est vt ereas cū puellis eius ad metēdū. ⁊ iterū. iūcta est igit puellis booz: ⁊ tādiu cū eis messuit. (Audiuit ab ea). s. ista verba q̄ sequunt. (Filia mea q̄rā tibi requiē). Dēbat noemi itētionē q̄rēdi virū ipsi ruth: qz nō erat honeste vt eēt sine viro. Et dixit. (Querā tibi requiē). s. nūc es in laboribꝰ ⁊ angustijs q̄rendo ci bū: ⁊ nō habes adhuc ad sufficiētiā: volo g̃ tibi q̄rere virū in cuius domo habeas requiē: ⁊ nō idigeas aliq̄ re istarū. ⁊ hoc potissime dicebat: qz booz erat vir diues cui itēdebat eā copulare noemi: ⁊ ibi nō idigeret aliquo. Vel dicebat ei q̄rere regez. nā reges est cessante motu. cū aūt q̄s est in motu nullā bz requiem. ⁊ qz q̄diu q̄s nōdū bz finē quē itēdit nōdū cessat a motu nōdū bz quētē: ⁊ qz puella q̄ nō bz virū nō bz finē suū nō dr̄ bre regez. ⁊ sic erat de ruth q̄ erat in etate puellari in q̄ nō erat honeste sine viro: ⁊ tū nōdū bēbat virū: iō nōdū bēbat requiē. sic. n. dixit noemi duab⁹ nuribus suis. g̃. 1. c. s. det vobis dñs inuenire requiē in domibus viroꝝ quos sortiture estis. (Et puidebo vt bene sit tibi). s. quātum ad honestatem ⁊ necessitatem. ad honestatem quidem qz ruth erat puella: ⁊ puelle in etate nubili non stant conuenienter magno tpe sine viris: qz p̄statur occasio infamie: ⁊ suspitioni. q̄tum ad necessitatem ēt qz ruth non habebat necessaria advictū sine magno labore corporis ⁊ sic forte sufficiēt ñ br̄et. vt g̃ br̄et oia necessaria oportuit q̄ traderet vi ro qui ei necessaria tribueret. ⁊ dixit puidebo tibi. s. qz ipsa noemi p̄curabat ꝺctū mr̄imonij nesciēte adhuc aliqd ruth. (Booz iste cuius puellis in agro iuncta es.) Hic vult inuere noemi q̄ p̄ncipiū ad ꝺctū mr̄imonij eēt p cognationē. s. q̄ iure cognationis dēret booz accipe ruth in vroꝛē. ⁊ dr̄ cuius puellis in agro iūcta es. s. ad metēdū. nā cū prima die collegisset ruth spicas in agro booz dixit ei booz q̄ sp colligeret ibi spicas ⁊ nō declineret ad alios agros: noemi aūt dixit melius ē vt ereas cū puellis eius ad metēdū. ⁊ dr̄ q̄ iūcta fuit eis ⁊ messuit cū illis vsq̄ quo oia bordea ⁊ triticū meterent. (Propinquꝰ nr̄ ē). Istud dixit qz mr̄imoniū iter ruth ⁊ booz nō poterat ꝺbi alio mō. nā si nō eēt obligatio aliq̄ ipsius booz ad accipiēdū ruth in vroꝛē nō videbat eē verisile q̄ alio mō acipet illā cū illa eēt pauper ⁊ aduena. ⁊ dixit. (Propinquꝰ nr̄ ē). s. viroꝝ nr̄oꝝ. nā ad eas nō habebat aliq̄ cognationē sz ad viros earꝝ. nā elimelech fuit vir noemi cuius cognatus fuit booz p̄cedēti. c. ⁊ qz maalō maritus ruth fuit filiꝰ elimelech necesse erat q̄ booz eēt cognatꝰ maalō viri ruth ⁊ sic dicebat cognatꝰ earꝝ: ⁊ istō fuit exordiū ad loquēdū i ista mā. nā q̄ ipsa ruth locuta ē ad booz q̄ eā acciperet i mr̄imoniū dixit: expāde palliū tuū sup famulā tuā: qz ꝓpinquus es. (Et in hac nocte aream bordei vētilat). s. in die p̄cedēte nocte illā. nā q̄ locuta est noemi ad ruth de hoc erat forte vespera: iō dixit i hac nocte aream vētilat. Vel forte dixit ō nocte: qz venti erāt necessarij ad ventilandū: ⁊ forte i nocte illa magis flabant vēti p noctē q̄s p diem. (Lauare igit ⁊ vngere). s. lauā totum corpus tuū: ⁊ vnge illud oleo. nā saltē capita vngebāt. ⁊ forte mulieres vngebāt alias ptes corpis. (Et induere cultioꝛibꝰ vestimētis). i. accipe vestimenta p̄ciosiora: ⁊ maioris apparatus q̄s nunc habes: qz ruth erat nunc induta quotidiana veste q̄ vtebat ad laborādū i agro. nūc aūt voluit noemi q̄ iduereꝝ ruth vestibus maioris p̄cij vt formosior appareret. Et vocant cultioꝛes. i. honorabiliores de colo colis qō est amare: honorare: ornare. ⁊ sic vocat cultus vestis: qz vestis q̄cūq; fit ornat hoiem magis q̄s si hō nudus sit. ⁊ sic dr̄ Exoꝺ. 33. nullus idutus est ex more cultu suo ⁊ luxerūt. s. q̄ oēs israelite lugebāt qñ deus cōminatus est eis penā p vitulī fabricatiōe. ⁊ ob hoc nullus indutus est cultu suo. i. veste sua honorabiliter in signū tristicie. (Et descende in aream.) Erat nūc ruth in domo socrus sue noemi: ⁊ area erat extra vrbē. ⁊ dixit ei q̄ descēderet in aream ad hoc q̄ loq̄rek ⁊ faceret ea q̄ sequunt in lr̄a. (Non te videat hō). Aliq itelligunt sic nō te videat hō. i. nullus te videat. C Alio mō nō te videat hō. i. booz ⁊ iste est sensus verus. qō p3 qz dr̄ donec potū esumq; finierit. ⁊ necesse erat intelligi de aliquo viro spāliter. s. de booz. (Donec esuz potūq; finierit). s. donec finierit cenā quā splēdide faciebat in area. (Cū ierit ad dormiēdū nota locū in quo dormiat). Ruth debebat ire ad aream añq̄ cenaret booz: ⁊ tū nō debebat apparere coꝛā eo quousq; cenaret: ⁊ postea ipsa debat respicere locū in quo booz dormiret: ⁊ ipsa ad pedes eiꝰ cubaret. (Veniesq; ⁊ discoopies palliū quo operiēs a parte pedū). Cū iā dormiret booz graui sopore debebat ruth ire ad pedes lecti eiꝰ: ⁊ discoopire ptē pedū cōplicādo palliū quo opertus erat booz. ⁊ vocat hic palliū stramēta ipsa lecti noie gñali: ⁊ iussit q̄ discooperet ptē pedū: qz honestius erat q̄ illā ptē discoopiret q̄s superiorē. nā erat q̄dā humilitas. (Et piscies te ⁊ ibi iacebis). s. piscies te ad pedes booz dormiētis: ⁊ iacebis ibi quousq; ipse euigilet vel sentiat te. (Ipse aūt dicet tibi qd agere debeas). i. facies oia q̄ ille iusserit ⁊ ipe indicabit tibi qd agere debeas.

¶ Queret circa p̄dicta qd est qō itēdebat facere nūc noemi circa ruth. D ¶ Rūdēdū q̄ noemi bēbat secū ruth q̄ venerat cū ea ō terra moab: ⁊ erat nimis solicita circa eā vt q̄reret ei statū cōueniētē. nā ruth exposuerat se nimis p noemi dimittēs p̄fiaz ⁊ parētes p ea: iustūq; erat vt toto conatu noemi p̄uideret ei. ⁊ qz puella erat voluit ei q̄rere virū in quo acgrebat honestatē stat⁹ ⁊ necessariorū succursuz q̄ a viro reciperet: ⁊ putauit nullū magis cōuenire ad hoc q̄s booz q erat vir potēs ⁊ magnarū opuz vt p3 p̄cedēti. c. ⁊ putauit noemi q̄ hoc posset concludi pp duo. Primo qz booz videꝝ ruth dilexerat eā nimis pp virtutes eiꝰ: ostēditq; ei magnū fauorē p̄cedēti. c. ⁊ facile erat ex hac pte iclinari eū ad accipiēdā illā in vroꝛē. Scōm erat pp ꝓpinqtatez. nā obligatio legalis erat ad ꝟ: ⁊ istud erat potissimuz p qō ruth exorsa est negociū: ⁊ hoc p̄ suppōsito q̄rebat modū quo p̄cura reꝝ iste ꝺctū mr̄imonij: ⁊ tūc expectauit diē quo vētilabat area. nā illa die erat opus booz ad faciēdū ꝺctū mr̄imonij potius q̄s alijs diebus vt declarabit sequēti qōne. ⁊ misit illuc ruth iduta vestibus pulchris vt sic p̄curaret negocium.

¶ Quare potiꝰ die vētilatiōis aree fcīm ē ꝟ q̄s alijs diebꝰ. Qō. 3.

Queretur vlterius q̄re potiꝰ die vētilatiōis aree fcīm est hoc q̄s alijs diebus. Et p hoc p̄io ꝺsiderādū ē qd erat ista vētilatio aree ita vt dormiret booz in area.

¶ Dñt qdā hebrei q̄ in die vētilatiōis aree erat ꝺsuetudo apō antiquos q̄ facerēt solēnē cenā ⁊ abūdantē: ⁊ sic booz fecit illā solēniter ⁊ dormiuit in area. ¶ Alij dñt vt ra. sa. q̄ booz dormiebat in area tpe illo: eo q̄ multi latrones erāt in terra: ⁊ volebat custodire bordeū purgatū: ⁊ vt in pūtia sua pueri melius custodirēt voluit ipse quoq; dormire in area. ¶ Dōm q̄ vtrūq; pōt stare. nā forte erāt aliq̄ bella israelitarū tūc cū philistinis vel cū alijs gētibus vicinis: ⁊ aliq latrūculi de illis gētibus venirēt p noctē ad rapiēdū aliqd ō areis si nō eēnt ibi custodes. sic. n. philistini diripuerūt tpe Dauid areas vrbis ceila vt p3. 1. Re. 23. s. ecce philistini oppugnāt ceilā: ⁊ diripiūt areas. Veri filioꝛ tū est positio p̄ia. nā ꝺsuetudo erat apud antiquos in expletionibus operū facere aliq̄s solēnes epulas. s. i fine messis ⁊ vindemiarum. ⁊ tū ventilatio aree erat finis bordacee messis:

A Quid ē qō facere nūc intendebat noemi circa ruth.
B Rūsio ad quaestum. 1. rō.
2. rō.
A Notāduz.
Opi. quorundam. Alia opi.
Doct. rūsio ad quaestum. 1. rō.

iō faceret booz solēnitatem aliq̄ tūc.hoc pz p Aristo.8.ethicoz cū dicit q̄ boies in ⁊autumno expletis messib⁹ faciebāt sacrificia ⁊ cōuiuia:⁊ sibi getem assumebāt. ¶Scō pz qz i lra dī q̄ noemi dixit q̄ ventilabat booz illa nocte areā:⁊ sic aligd spāle erat i ventilatione aree:qz alis nō noiasset noemi magis vētilationē aree q̄ aliquē aliū die.⁊ tñ dixit hac nocte areaz hordei vētilat:g̃ aliq̄ spāle opportūitatē sēsit ad negociū istō ex vēti latōe aree.istō āt ñ eēt nisi aligd ex̄traordinariū eēt i die illa vēti latōis aree:⁊ sic colligit q̄ tē erāt solēniores epule q̄ aliis dieb⁹. ¶Tertio pz qz dixit noemi ad ruth ñ te videat bō donec esuz potūq̄ finierit.g̃ vī q̄ potus ⁊ cibus illius diei erat aligd spāle ad imutandū ip̄m booz ad opus istud:aliogn nō dicerek spāliē de esu ⁊ potu ei⁹. ¶Querek vlterius cur poti⁹ noemi voluit q̄ ruth inciperet negociū istud die quo ventilabak area q̄ alia die. ¶Dōm q̄ hoc fuit q̄ noemi vidit q̄ illa die essent multe opportunitates ad faciēdū hoc q̄ ñ eēnt alijs dieb⁹. Prima erat qz ad hoc q̄ fieret istud debebat ruth cubare ad pedes booz discoopiēdo eos:⁊ tñ nō poterat hoc facere nisi i die vētilationis:qz alijs diebus'dormiebat booz in domo sua in bethleem:⁊ nō poterat accedere ruth ad eū dormientē p noctē cum nō posset igredi domū.nūc vero erat booz in area dormiēs semotus a religs: ad quē poterat prompte accedere ruth ⁊ loq ⁊ facere q̄d vellet:iō hac die fciē ē. Scōz erat qz die vētilatiōis aree fecerat booz solēnes epulas:⁊ biberat abūdanter nō gdē ad ebrietatē ſz ad iocūditatē q̄ē media iter sobrietatem ⁊ ebrietatē:⁊ est via ad ebrietatē:⁊ q̄ñ boies sic sunt dispositi facilius inclinanť ad venerea:iō poterat tūc ruth inducere booz ad ꝺbēdū secū p̄ hilaritatem vini ⁊ quodā stimulo carniś causato ex vino.nā venter estuanś facile despumat in libidinē.alijs aūt diebus nō faciebat booz tales epulas:nec bibebat ad iocunditatē ſz ad sobrietatē:iō nō moueret ita faciliter ad ꝺbendum ⁊ ꝺsūmādū mīmoniū sicut tūc.putauit g̃ noemi die ventilatiōis aree ꝺueniētiorē esse ad istud opus q̄ alios dies. ¶Querek vlteri⁹ q̄re noemi dicebat ista q̄ bñr ḃ ipsi ruth ⁊ qd itēdebat q̄ faceret ruth. ¶Rñdendū q̄ noemi erat experta nimis circa viroꝝ inclinationē ⁊ desideria:⁊ voluit p modū amoriś venerei iducere booz ad ꝺbēdū cū ruth.nā putauit q̄ si booz inflāmarek semel i ocupiscētiā ruth ꝺspecta illa:⁊ cognosceret eā carnalr q̄ teneret eā sp in vxorē:qz erat vir bon⁹:⁊ nō reputaret eā nec desisteret a veritate p̄missionis suę:⁊ ad ḃ istruxit noemi ipsaz ruth q̄ q̄ñ booz dormiret accederet ad pedes lecti eius:⁊ discoopiret pedes:⁊ cubaret sub pallio booz:⁊ tunc booz cognosceret,mulierē ibi iacere:⁊ qz ipse erat calefactus vino ⁊ aliqualr fact⁹ hilaris:motaq̄ erat mā venerea p̄ calore inflāmarek illico nimiū tacta carne mulieris:⁊ desideraret cognoscere illā:⁊ tūc ruth ñ ꝺcederet ipsi booz q̄ cognosceret eaz quousq̄ accipet illā i vxorē:⁊ sic faciliter mīmoniū efficerek.⁊ ad hoc volebat noemi q̄ ruth ꝓuocaret ip̄m booz.ſ. iacēdo ad pedes ei⁹:⁊ tāgēdo carnē illi⁹:⁊ postea q̄ñ booz sentiret ibi adeē mulierē:⁊ agnosceret illā diceretq̄ qd vis diceret ruth extē de palliū tuū sup famulā tuā qz ꝓpinquus es.ſ.accipe me itra lectū tuū in cōsortē tbori ad ꝓcreationē p̄olis: qz p̄opinquus es.i.iure ꝓpingtatis teneris ad hoc: ⁊ tunc credidit noemi q̄ñ booz diceret cuba filia mea apud me:qz nō putauit q̄ vir inflāmatus calore venereo ex vino tacta carne mulieris nō rueret illico in amplexus eius:⁊ ob hoc dixit:ipse āt dicet tibi qd agere debeas.ſ.certissime ipse mādabit tibi q̄ cubes apud eū:⁊ tu facies qō ip̄e iusserit.nā hoc desiderabat noemi q̄ booz vellet cognoscere ruth affectu maritali. ¶Querek vlterius q̄re dixit noemi ad ruth lauare ⁊ vngere.*¶Rñdēdū q̄ noemi volebat q̄ booz accipet ruth in vxorē illa nocte.Et primū motiuū ad accipiēdū tūc eē volebat ex amore venereo.⁊ qz ad istū multa stimulant voluit adbibere noemi circa ruth oia ḃ p q̄ ipa poterat allicere booz in amorē suū:⁊ ad hoc fecit eā vngi oleo:⁊ lauari.nā p̄cedētibus diebus erat ruth assueta labori rustico metēdo in agris cū puellis booz ⁊ nō ornabat vultū suū ſz potius operiebat ⁊ icōpositū relinq̄bat ne vereret caloze estiuo:⁊ sic cū apparat⁹ ei⁹ eēt rudis ñ poterat mītū allicere:nūc āt voluit noemi q̄ lauaret nō solū faciē suā ſz ēt totū corp⁹.faciē āt vt appareret nitidior:totū āt corp⁹ vt tenerior sentireť.nā volebat noemi q̄ ruth ꝓficeret se ad pedes booz discoopiēdo illos: ⁊ opiret se p̄te palliꝭ booz ⁊ sic tāgēt illi⁹ carnē:⁊ sentiret eā nimiś tenerā ⁊ mollē:⁊ sic eēt mai⁹ icētiuū. Etiā qz si booz cognosceret illā nō ꝺueniret eā olentē ⁊ bispidā vt odisset eā post ꝺcubitu: nec vellet postea eā retinere.iussit aūt q̄ vngeret se oleo: qz cōsuetudo erat q̄ se vngerēt mulieres.siē pz ō berſabee quā vidit Dauid in solario dom⁹ sue lauātē se ⁊ vngentē.2.Re.11.⁊ p̄ficiebat ista vnctio siē lotio.nā oleū cū sit pingue ⁊ nitēs facit rē nitidā:vñ facies oleo vncta nitēs reddiť.⁊ sic cuz videret booz vultū ruth solito fulgētiorē iflāmarek in cōcupiscētiā illius.Etiā p̄ficiebat vnctio reliquarū ptiū corpis:qz teneriores efficiūť.⁊ sic cū subito p noctē tāgeret booz carnē ruth ⁊ tā tenerā sētiret illā estuaret icēdijs venereis:⁊ eēt ēt q̄dā amoris retinaculū. ſ. vt si cognosceret eā nō odisset ſz retineret sp flāmas ei⁹:qz ꝺueniſſet obiectū delectabile. ¶Querek vlteri⁹ ad qd dixit noemi q̄ induerek ruth vestimētis cultioribꝰ .i. maioris ornatus.⁊ ¶Rñdēdū q̄ ruth oibus istis dieb⁹ vtebak vestib⁹ grossis ⁊ rudib⁹ q̄les eē decebat p laboze rustico i agro:voluit ergo noemi q̄ induerek ruth alijs vestimētiś maioriś p̄cij.Et cā isti⁹ fuit siē in p̄cedētib⁹ de vnctiōe ⁊ lotione.nā ad libidinē mouek bō ab ītra qz bz ignē venereū clausuz medullis.mouek ēt ab ex̄ apprehēso obiecto.ē āt obiectū delectabile qō ad venerē allicit.illa āt delectatio mouet sub rōne pulchritudinis: qz qō pulchrū nobis vī iudicať delectabile.siē g̃ ipse ornat⁹ facie.i se mouet sub rōne pulchri:ita ⁊ vestes.nā vestes debito mō adaptate corpori fulgorē suū corpi accomodāt ita vt iā fulgor ⁊ pulchritudo nō censeak eē vestiū ſz corpis induti:⁊ sic magna vis imutādi ē ex apparatu vestiū ⁊ filiuz ornamētoꝝ.Sz dicet aliqs q̄ iste ornat⁹ vestiū nō ꝺueniebat i p̄ñti ipsi ruth ad icitāduz booz in amorē ſz magis ipediebat:qz cū videret booz mutatā ruth a solito habitu ⁊ mō:putaret q̄ cā fallēdi ad aliquē finē spāles fuisset ḃ fciē:⁊ iciperet eā odisse. ¶Dōm q̄ non putaret booz istū ornatū insolitū eē ad aligd mali ꝓcurādū. Et hoc pp duo. Primo qz bēbat occasionē ruth illa die ad se ornādū magis q̄ p̄cedētib⁹ dieb⁹.nā erat festū die illa:qz vt declaratū ē.ē.i q̄dā qōne in die q̄ vētilabak area erat magna iocūditas:⁊ solēnitaś in cibis ⁊ potib⁹:⁊ ob ḃ honestū erat q̄ ad istā solēnitatē decorādā magis solito se ornaret ruth. Scōz ⁊ efficaci⁹ erat qz booz nō poterat videre ruth eo tpe quo posset iudicare istū ornatuz eē ad fallē dū.nā dixit noemi q̄ nō appareret ruth in cōspectu booz añq̄ finiret cenā.ſ.nō te videat bō donec esum potūq̄ finierit.añ esum ⁊ potū poterat iudicare de ḃ.nā ꝺsideraret cur nouitatē bodie itroduxisset ruth:⁊ potuisset aligd honestū cogitare.posteq̄ aūt bibisset ⁊ comedisset eēt iocūd⁹ fact⁹ ex vino qō abūdāter bibisset:⁊ tūc ñ posset circa ḃ aduertere ſz solū moueret a bono sensibili ocupiscēdo illud,multū g̃ ꝓderat ornat⁹ isolit⁹ vestiū. ¶Querek vlteri⁹ ad qd ꝓficiebāt oia q̄ dicebat hic noemi ipsi ruth facere.ſ.q̄ lauaret vngerek indueret vestib⁹ cultioribꝰ cū ista nō imutēt nisi p visuz:⁊ booz nō erat visurus ipsaz ruth cū dixisset noemi nō te videat bō.ᵇ Rñdēdū est q̄ sec⁹ē de lotione ⁊ vnctiōe q̄ de vestibus.nā vnctio ⁊ lotio p fuerūt vl imutāt ouplr. Primo mō p visuz.Scōo mō p tactū.ᵃ De visu āt manifestū ē.ᵃ De tactu pz qz noemi iusserat ipsi ruth q̄ cubaret ad pedes booz discoopiēdo illos ⁊ sic caro ruth tangēt carnē booz,i tactu āt sētiť tenerū vl durū ⁊ tenerū ē delectabile tactui:⁊ cū p noctē booz sētiret carnē ruth tenerā magis estuaret i eā q̄ si eēt caro bispida ⁊ imūda sudorib⁹ cātiś estiuo caloꝝ metēdo i agro.ꝓficiebat g̃ vnctio ad teneritudinē:⁊ lotio ad teneritudinē ⁊ ad mūdiciā corpis:⁊ ista ꝓficiebāt ad ḃ q̄ iflāmarek booz i ruth.⁊ ēt si cog̃scēt illā q̄ manēt ei flāmeꝝ ⁊ amoris retinaculū pp bonā dispōnē obiecti ꝺlectabilis quā ꝺueniſſz. q̄q̄ g̃ vnctio ⁊ lotio nō imutarēt q̄tū ad visuz satis erat q̄ imutarēt q̄tū ad tactū.De vestib⁹ āt sec⁹ē q̄ solū ꝓficiebāt ad imutationē in visu. ¶Dōm g̃ q̄ ēt vestes ꝓfuerūt:qz booz vidit ruth idutā vestib⁹ ꝓciosis.Cū āt dī q̄ ñ debat eā videre bō.ſ.booz,dōz q̄ ñ ꝓhibuit totalr noemi q̄ nō videret eā booz ſz q̄ nō videret eā añq̄ esuz ⁊ potū finiret.rō bui⁹ erat:qz si ruth videret indutā isolito mō booz q̄q̄ posset putare q̄ faciebat ꝓp bonestā cāz.ſ.pp solēnitatē ꝺuiuiś qō faciebat booz die illa vētilationis aree:qz tñ boies ꝓniores sē ad p̄sumēdū malū q̄ bonū: forte ociperet aliqō malū de ipa ruth. ¶Cā āt q̄re boies sē nāliť iclinati poti⁹ ad iudicādū malū de alijs q̄ bonū in reb⁹ ꝺubijs ē ꝺupler.ᵃ Pria ē ex pte iudicātis qz ipsemet iudicās p̄ono ē ad cadēdū:⁊ ad actū virtutis ē difficiliś.nā pōt bō malū facē sine difficultate aliq̄:nec indiget auxilio diuino ad illud,bonū tñ facere ñ ꝓt nisi a deo adiutus vt pz Joā.15.ſ.sine me nihil potestis facē.magis g̃ iclinak bō ad id qō ō se sine adiutorio alteri⁹ facē ꝓt q̄ ad id qō ñ ꝓt facē nisi cū aliq̄li difficultate.ſ.cū dei adiutorio.ᵇ Scōa cā ē ex pte ei⁹ ꝺ quē p̄sumit:qz videm⁹ q̄ g̃ bō i se facile bz q̄ in malū iclinet siē in nobis expimur:⁊ facere bonū est difficile sicut dixit apostolus ad Romanos.7.iō poti⁹ iudicamus facere ad malū q̄ ad bonū. ¶Itē cāe iclinatiue ad malum

Qō.4.
A Cur potiuś noemi voluit q̄ ruth icipet negociū boc die quo vētilabak area q̄ alio die.
⁊ Rñsio ad quesitum.
⁹ 1.oppoz.
* 2.oppoz.

Qō.5.
A Quare noemi dicebat ista q̄ bñr ḃ ipsi ruth ⁊ qd itēdebat q̄ faceret ruth.
ᵈ Rñsio ad quesitum.

Qō.6.
A Quar dixit noemi ad ruth lauar ⁊ vngere.
*Rñsio ad quesitum.

Ruth ad qd lauit ⁊ faciē ⁊ totū corpus.

2.rō.

3.rō.

Qō.7
A Ad quid dixit noemi q̄ induerek ruth vestimētis cultioribus.
⁊ Rñsio ad q̄situ.

Obio.

Rñsio

1.rō.

2.rō.

Duplex cā quare boies sē nāliť iclinati poti⁹ ad iudicandū malū de alijs q̄ bonum.
ᵃ 1.cā.
ᵇ 2.cā.

Qō.8
A Ad qd ꝓficiebant oia q̄ dicebat hic noemi ipsi ruth facere.
ᵇ Rñsio ad q̄situ.
ᵃ 1.mō.
ᵃ 2.mō.

Cause inclinatiue ad malū in nobis multe sūt ad bonū vo nullaī nobis ē.

malū in nobis multe sunt. ſ. passionales affectus. nulla aūt cā ad bonū icitatiua in nobis est ſz poti⁹ ōria bono cū dixit apostolus reperio aliā legē i mēbris meis repugnātē legi mētis mee: ⁊ captiuātē me in lege pcti ad Ro. 7. iō i dubijs magis pſumimus, p eo cui⁹ bēmus cām q̄ p illo cui⁹ nō ē cā nāliē i nobis. Etiā moueri ad malū ē delectabile: qz id i quo peccam⁹ ē delectabile nobis: act⁹ aūt virtutis sē difficiles. iocūdū ē aūt moueri i delectabile: ⁊ triste ē moueri i difficile. fugit aūt bō nāliē ea q̄ tristia sē: ⁊ mouet i delectabile: iō poti⁹ pſumim⁹ q̄ aliqs moueat ad malū i casu dubio q̄ ad bonū. Nūc g̃ sic dōz ē i booz q̄ mouerē facili⁹ i aliqd malū de ruth pp istā nouitatē habit⁹ q̄ ad bonū. ⁊ ad hoc erāt mlta āminicula. ſ. q̄ ruth erat puella satis tenera ⁊ pulchra ⁊ nō bēbat virū: nec habuerat iā ex multo tpe: iō verisile erat q̄ mouerē nūc i amorē venereū: ⁊ ob hoc oznarē ſsolite: qz ista est

B Determiñ. qōnis.

Cōditio amātiū.

oditio amantiū. ſ. q̄ pulchre apparere velint: ⁊ poterat suspicari booz q̄ aliquē iuuenē diligebat ruth ⁊ amore ei⁹ oznabat: ⁊ si hoc cipet bñet eā exosam. Uel forte putaret q̄ oznabat vt decipet eū ⁊ moueret ad amorē suū: ⁊ ēt tūc bñet eā suspectā. ſz istud minus itelligeret booz q̄ primū: qz cū ruth eēt puella putaret q̄ diligebat iuuenes ⁊ nō ipm g erat senex. sic p3 ex verbis booz qñ dixit ruth extēde palliū tuū sup famulā tuā qz ppinquus es: rñdit bñdicta es a dño: qz nō secut⁹ es iuuenes paupes aut diuites. q. d. verisile erat q̄ tu magis seq̄reris iuuenes q̄ me senē: ⁊ tñ voluisti me senē: iō bñdicta sis a dño. nō g̃ expediuit q̄ booz vidēt ruth añq̄ finiret esuz ⁊ potū ne suspicaret aliqd pdictoꝝ: ⁊ ob hoc districte inhibuit noemi ipsi ruth dicēs nō te videat bō añq̄ esuz potūq̄ finierit vidit tñ eā postea: ⁊ sic ꝓfuit oznat⁹ ei⁹.

¶ Quō poterat prodesse ad intentionem ruth q̄ videret eā booz post esum ⁊ potum. Questio. 9.

A Queretur vlteri⁹ quō poterat pdeē ad itētionē ruth q̄ videret eā booz post esuz ⁊ potū. nā iusserat noemi q̄ ñ videret eā booz vsq; quo finiret potū ⁊ cibū. ſ. ne posset aliqd suspicari ō illā pp oznatū isolitū: ⁊ post potū ñ posset suspicari aliqd pre turbatiōe vini: iō ēt tūc ñ pdeēt aliqd q̄ videret eā oznatā: qz ō hoc nihil iudicaret pre caloꝛe vini. ¶ Dōz q̄ dant tres habitudines in boꝛe bibēte vinū. ſ. sobꝛietas: iocūditas: ebꝛietas. sobꝛietas ē qñ modicū de vino bibit ita q̄ non pturbet aliqs act⁹ itellect⁹ i nobis: nec aliaꝝ potētiaꝝ: ſz possit p fecte bō discernere ac si ñ bibisset vinū vel q̄si ita pfecte. iocūditas ē qñ vinū bibit aliqliē. ſ. mēsurā ⁊ tñ ñ nimis: ⁊ tūc eleuat aliqliē sanguis pre caloꝛe vini ⁊ fit iocūditas: qz iocūditas ē cū bon⁹ sanguis recurrit ad cor: ⁊ tūc ipedit hō aliqliē i actib⁹ suis: qz ascēdūt fumi a stomacho ad caput ⁊ pturbat cerebꝝ: ⁊ qz i telligē nr̄m fit p ymaginatiōnē fantasmatū iuxta Arist. 3. ō aīa oz itelligētē fantasmata speculari: ñ pt itellect⁹ discernere ꝺueniēt illo tpe. ⁊ sic postq̄ eēt fact⁹ booz bilarior ex vino nō posset cogitar ad qd ruth ornata fuisset magis solito: qz discutet talia pertinet ad itellectū pacatū ⁊ bñ dispositū: ⁊ tñ i tali bilaritate vini ñ penit⁹ ꝺsopit itellect⁹: ⁊ grauant sensus: ⁊ tūc iacēt corda sepulta mero vt ait ouidi⁹. ⁊ verū ē q̄ si fuisset booz oino ebꝛius qñ videret ruth ornatā mō isolito nihil iudicaret bonū aut malū ō illo ornatu: nec moueret i cōcupiscētiā ei⁹: qz ñ cognosceret eā pp oimodā ḡuationē sensuū. erat tñ booz ñ ebꝛius ſz bilaris: qō ptinebat ad mediā dispōnē: ⁊ sic ñ poterat discernere cāz ornatus ipsi⁹ ruth. cognosceret tñ illā pulchrā eē: ⁊ moueret ex pulchꝛitudine ei⁹ ad ꝺcupiscētiā cū ñ eēt ablata ois cognitio ei⁹: ⁊ erat illud ipse aptissimū ad iclinādū se i illā: qz tūc maxime ꝺcitat passio venerea: qz adiuuat ex multis. ſ. ex motu iteriori: qz ꝺcitat pꝛuritus māe veneree pp caloꝛē vini. Etiā qz ibi est defectus pfecte cognitiōis. ſ. q̄ non potest homo iudicare malū esse qō passio dictat: quia maior est impetus passionis q̄ rationis resistentis. vigoꝛ etiam erat motus ab extra. ſ. ex appbēsiōe pulchꝛitudinis. ⁊ sic fuit nimis cauta noemi qz elegit mediā bītudinē in booz i q̄ poterat moueri ex pulchꝛitudine ⁊ ornatu. Istud ꝺsiliū ponit Ouidius i fi. 2. libꝛi de remedio amoꝛis. ſ. q̄ si aliqs vult vitare icēdia libidinis ñ oz mediocriter bibere ſz aut valde modicū aut valde multū. nā si valde modicū aut nihil ñ mouebit caloꝛ venere⁹: qz vt ait terentius i eunucho fine cerere ⁊ bacho algescit venus. Si aūt valde multū sumat ꝺsopiunt oēs sensus: ⁊ g̃uāt reddēturq; i sopoꝛē: ⁊ ñ fit mot⁹ aliqs ad venerē: iō dicit Ouid. ibidē q̄ iacēt corda sepulta mero. Rō aūt nāliꝭ hꝰ ē: qz mā seminalis venerea ē būida ⁊ ligda: ⁊ a frigoꝛe ꝺgelat: iō ñ cātur pꝛurit⁹ aliqs i ea ad effusiōem: ⁊ ob hoc figs ſp comedat res frigidas extinguit vl tēperat i eo libidinis scintillatio. frigida tñ vitā extinguit. cū aūt fuerit caloꝛ i cozpe iflāmat mā illa ⁊ fit mot⁹ gdā i ea: ⁊ tūc cātur pꝛurit⁹ gdā mēbꝛoꝝ: siue desideriū ad effusionē: qō satis expit hō postq̄ biberit vinū i aliqli q̄ntitate vl comederit alias res calidas virtualr. nā mot⁹ fit i vasis seminarijs. ⁊ qz qñ vinū sumit aliqliē. ſ. mēsurā ita vt efficiatur bō bilaris i surgit caloꝛ notabilioꝛ q̄ cōsueuit qñ ad sobꝛietatē solū bibit: sentit hō tūc i seipso caloꝛē q̄ndā venereū i surgentē g alis ñ i surgebat vel nō erat tātus. si aūt vinū bibat i valde magna q̄ntitate ita vt ꝺsopiant oēs sensus ⁊ grauēt: tūc nō fit motus venere⁹. ⁊ cā ē qz dato q̄ fieret aliqs mot⁹ ñ sentiret eo q̄ oēs sensus sē ꝺsopiti: ⁊ act⁹ itellect⁹ tūc null⁹ ē pp oimodā pturbatione fantasie. Alia cā ē: qz ñ solū ñ sentit mot⁹ ſz ēt nō fit: qz cū multū de vino sumat. ſ. modū: cū vinū sit fozmalr humidū caloꝛ stomachi ñ ꝓualet digerere sufficiēter tātam humiditatē: iō ipsemet caloꝛ ꝺsopit: ⁊ nō mouet māz seminalē. qō apparet: qz ebꝛij nimis dato q̄ modicū comedāt nō digerūt sufficiēter illō. ſ. qz caloꝛ digestiu⁹ extinguit vel suffocat appposito multo vino: sic ignis i lāpade suffocat appposito multo oleo. si g̃ille caloꝛ q̄ ē i stomacho: ⁊ caloꝛ epatis q̄ ē ad vnū lat⁹ ⁊ caloꝛ cozdis ad alterū lat⁹ ñ sufficiūt digerē cibū exītē i stomacho min⁹ poterūt mouē māz seminalē: qz nā dirigit caloꝛē q̄ ē istrūz suū ad id qō ē magis nēcariū ad ꝺseruationē idiuidui. ⁊ qz nihil ē magis nēcariū q̄ ꝺueniēs ⁊ sufficiēs digestio: pncipalr caloꝛ stomachi cozdis ⁊ epatis sē ad digestiōez: ꝺcī de iste caloꝛ ē ad alios effect⁹ min⁹ nēcarios i diuiduo. ſ. ad mouēdū māz seminalē q̄ dirigit ad gñatiōez. ⁊ ex hoc segit qō multi expiūt. ſ. q̄ ebꝛij nimis dato q̄ vellēt coire ñ pñt cā hoc ē. qz ad coitū regrūt duo pncipalr. ſ. caloꝛ ⁊ spūs. Caloꝛ regrit ad mouēdū māz seminalē vt defluat de seminarijs vasis. Spūs regrit ad iflādū venas p q̄s oz defluere humoꝛ venere⁹ ⁊ ad erigēdū vḡā: qz añq̄ spūs. i. iflatio veniat sūt pozi illi vel vene p q̄s defluit ille humoꝛ clausi: ⁊ ñ posset humoꝛ grossꝰ fluere p illos: ⁊ cū iflant dilatāt ⁊ pt decurrere ille humoꝛ grossus. Etiā añ illū spūm virga iacet ⁊ nō ē p tūc ꝺueniēs istrūz ad cognoscēdū feminā. cū aūt iflat efficit ozganū dispositū ad hoc. ſz caloꝛ ⁊ spūs ñ pt eē i valde ebꝛijs. De caloꝛe pbatū ē: qz ille extinguit p abūdātiā humoꝛis p modū suffocatiōis: vel saltē occupatus ē circa digestionē celebꝛādā i stomacho: ⁊ ñ pt itēdē ad mouēdū māz seminalē. Et ista ē vna ō causa q̄re ē hō magis potēs ⁊ dispositꝰ ad coeūdū postq̄ dozmierit q̄ imediate post cibū: ⁊ nullū ips ē i quo hō min⁹ potēs fit q̄ imediate post sumptū cibū: eo q̄ tūc tot⁹ caloꝛ recurrit ad stomachū ad digerēdū cibos. fcā aūt digestiōe. ſ. postq̄ hō dozmiuit cū ñ sit necessari⁹ caloꝛ stomacho mouet tūc māz seminalē. De spū aūt ē manifestū q̄ nō fit i ebꝛijs: qz spūs cātur p q̄ndā resolutiōez fcāz a caloꝛ. cū aūt ouret ebꝛietas ē caloꝛ extinct⁹ vl ipedit⁹: iō ñ cāt spūs iflatiuū ēt būiditas sm se repugnat tali spūi. Est igit ō stomacho hoīs: ⁊ de motu ad libidinē fit ō lampade ardēte p olei appositionē. nā ignis ꝺseruat ibi ponēdo oleū. ⁊ ꝺuplr ōficit ignis. Uno mō p ōfectū ꝺseruatiui. ſ. q̄ nō est oleū in quo cibet ignis. Alio mō p superabūdātiā qz supabūdātia humoꝛis ñ sufficienē digestibilis nec regulabilis a caloꝛe extinguit ⁊ suffocat ignē. cū aūt ponit moderatus ligoꝛ: vl modicū vltra moderationē ꝺseruat ignis. ita ē ō motu ad libidinē. nā nullo exīte vino ñ ē mot⁹ ad venerē si nec ēt alie res calide sumāt. si aūt valde multū vinū ñ erit icētiuū ſz extinguet vel suffocabit. si aūt moderatū de vino vl modicū. s. modū sumat icēdit venereus estus. ¶ Queret vlteri⁹ ornato q̄ booz bilaris fact⁹ ex vino videret ruth idutā pulchꝛa veste ⁊ lotā ⁊ vnctā qd pficiebat. ª ¶ Rñdēdū q̄ pficiebat ad hoc: qz volebat noemi mouere booz i ꝺcupiscētiā ruth: ⁊ itēdebat q̄ p noctē cubaret ruth apud booz. ſ. ad pedes ei⁹: ⁊ peteret q̄ opiret eā pallio suo. ſ. suscipiēdo eā i ꝺsortē thori ad plē pcreādā. ad hoc aūt q̄ eēt ꝓmptior booz ad faciēdū hoc volebat noemi q̄ nō solū icipet flāmari nouiter tāgēdo ruth: ⁊ audiēdo vba ei⁹ ſz q̄ eēt iā iflāmat⁹ ex visu antequā iret ad dozmiēdū: qz sic facili⁹ moueret ad venerē. ad hoc pficiebat q̄ videret booz ipaz pulchꝛe ornatā post cibū ⁊ potū: qz tūc solā pulchꝛitudinē ei⁹ ꝺsideraret: ⁊ iflāmaret ab illa: qz. eēt sic dispositus caloꝛe vini: ⁊ ñ discerneret an bonū vel malū eēt ardere i illa: ⁊ maneret spēs pulchꝛitudinis illi⁹ ifixa mēti booz añq̄ iret ad dozmiēdū: ⁊ desiderium fruēdi illa pulchꝛitudie appbēse: ⁊ cū postea p noctē vidēt apō se ruth volētē ab eo cognosci mr̄ imonialr vidēs qō desideraret sibi pꝛius ⁊ ñ ipeditū: ñ erat dubiū q̄n imediate moueret ad fruēdū illo delectabili nisi eēt magna viri virt⁹. si aūt ñ vidisset booz añq̄ iret cubitū ipaz ruth i tāta pulchꝛitudie ñ habuisset ipssaz spēz pulchꝛitudinis ei⁹ i mēte nec ō sideriū fruēdi ea: iō ñ tā facilē moueret. magna ergo cautela noemi fuit q̄ booz videret ruth ornatam anteq̄ iret cubitū ne putaret ipsam ruth incōptam esse ⁊ in habitu rudi imundam sicut cū diebus pcedē

Duo i pmis ad coitum regruntur.

Cā ob quā hō ē magis dispositus ad coeūdū postq̄ dormierit q̄ imediate post cibū.

Pulchra si militudo.

Cō. 10 A

ª Booz bilaris ex vino factus quid pficiebat. ª Rñsio ad quesitum.

Tres in boꝛe bibente vinū habitudines ꝺantur.

Intelligere nr̄z fit p fantasmata.

B

Ex mltis adiuuat passio venerea.

Nāliꝭ rō qr ex mlto vino venerea passio cātur.

Frigida vitā extīguunt.

tibus metebat in agro: qz sic non tam faciliter alliceret.
¶ An peccauit ruth lauando se z vngendo: z quare vnctio olei erat vsitata inter iudeos et a viris sanctis. Qõ. II.

A Rñsio ad questum.

Queretur vlterius an peccauit ruth lauãdo se z vngẽdo z vestibus cultioꝛib⁹ se induẽdo. ¶ Rñdẽdũ an ista ꝯsideranꝫ absolute aut respectu alicui⁹ finis. Si absolute oõm ꝙ nihil istoꝝ erat pctũ. s. mũdicia z honestaꝫ. Patet de lauare: qz siue eẽt lauare faciei siue toti⁹ coꝛpis erat ad mũdiciã: z cũ eẽt ruth sudoꝛib⁹ estiuis metẽdo hoꝛdea z triticũ infecta z esset ꝺformitas: z ẽt nocumẽtũ coꝛpiꝫ: qz p sudoꝛẽ exiuerãt gdã grossi humoꝛes q erãt cõcreti in supficie cutis: z qz illi humoꝛes erãt mali z putridi manẽdo in cute ificerẽt eã: z noceret coꝛpi. tollerent ãt oia hec p lotionẽ: iõ honestũ erat ꝙ ruth lauaret totũ coꝛpus. Etiã erat honestũ. i. bñ apparẽs: qz imaginẽ oi uine pulchꝛitudinis quã de⁹ dedit aliq̃liꝫ i coꝛpe nr̃o nõ debemus polluere p imũdiciã. nã ꝺ moꝛẽ rectũ est imundũ eẽ coꝛpe potissime cũ sanitas h̃ exigit. ¶ De vnctiõe eodẽ mõ oõm ẽ ꝙ nõ erat illicita. nã vnctio ꝓficiebat ad multa. Uno mõ ad teneritudinẽ coꝛpis. s. ꝙ eẽnt ptes coꝛpis tenere z bñ se hãtes. Alio mõ ad refrigerationẽ. nã oleũ refrigerat. ẽ ãt ẽra chanaã valde calida in qua habitabant iudei: ideo ꝓpter calꝛes estiuos erat conueniens fieri vnctionem: z erat vsus apud omnes israelitas q̃tuncũq̃ essent viri honesti z religiosi ꝙ vngerent capita z pedes z alias partes coꝛpoꝛis: z erat vnctio in terra israel tã q̃ aliqꝺ opus necessitatis sicut comedere bibere. sic pz. 4. Re. 4. c. de vidua pauꝑcula q̃ timebat creditoꝛes ꝙ venirẽt z tollerẽt filiũ ei⁹ i solutẽ z dixit Heliseo ꝙ ꝓuideret ei: z dixit ei Helise⁹ qd habes: illa aũt rñdit ꝙ nihil hẽbat nisi parum olei in lecbito quo vngereꝝ. z sic adhuc mulier ꝺstituta fere i vltima necessitate hẽbat oleũ quo vngereꝝ. erat tñ mulier vidua z pauꝑ ꝙ vngi coꝛpus oleo: reputabaꝝ tanꝯ aliqꝺ necessitatis. ¶ Itẽ istꝺ erat opus honestatis: qz alꝫ nõ auderet vidua ista dicere Heliseo ꝓ phete q erat vir sanctissimus z honestissimus ꝙ erat vsus oleũ ad vngẽdũ se. Itẽ pz qz xp̃s iubebat vel ꝺcedebat viris pfectis ꝙ vngerẽt capita sua oleo q̃ faciebãt opa sanctitatiꝫ. vñ loquẽs ꝺ hypocritas q exterminabãt facies suas dixit ꝙ q ieiunaret ab lueret faciẽ suã: z vngẽt caput suũ oleo: z ñ videreꝝ hoib⁹ ieiunãs Mat. 6. Itẽ ipsemet xp̃s q fuit totius virtutis exẽplar permisit vngi caput suũ z pedes. nã qñ erãt in bethania i ꝺomo simonis leꝛosi pauloañ passionẽ suã vẽit mulier z fudit sup caput Jesu vas alabastri plenũ vnguẽto vt pz Mat. 26 Et iterũ in ꝺomũ simonis leꝛosi i cõuersione sua venit magdalena ad Chꝛistũ: z fudit sup pedes eius vnguentũ: z osculabaꝝ pedes eius: z lachꝛymis lauabat capillis extergẽs. Luc. 7. erat q̃ licitũ coꝛp⁹ vngi: z nõ solũ licitũ sꝫ ẽt ꝺsuetũ viris religiosis. nã Chꝛist⁹ opponebat simoni leꝛoso hospiti suo ꝙ nõ lauisset pedes ei⁹: nec vnxisset caput ipsi⁹ dicẽs. Itraui ꝺmũ tuã oleo caput meũ nõ vnxisti: h̃ aũt lachꝛymis rigauit pedes meos. si tñ nõ eẽt ꝺsuetũ fieri xp̃s nõ ipꝛoparet simoni ꝙ nõ fecisset h̃: iõ erat ꝺsuetũ. ñ q̃ erat peccatũ ꝙ ruth vngeret coꝛpus suũ absolute. Si ãt q̃raꝝ cõparãdo ad aliquẽ finẽ an ista bona vel mala eẽnt. ꝺõm ꝙ h̃ pẽdet ex cõditione finis. nã si finis bon⁹ ẽ: actus q diriḡt ad illũ finẽ ẽ bonus. si aũt sit malus finis: actus ordinat⁹ ad finẽ mal⁹ ẽ. sꝫ de hoc dicet sequẽti. q.

Terra chanaã est valde calida. Unctio apꝺ antiq̃s hebꝛeoꝝ q̃sti nec̃ia erat.

Unget coꝛp⁹ erat op⁹ honestatiꝫ.

Qõ. I 2 A An fecit vnctiones z alia ad finem bonũ.

Queret nũc ꝺato ꝙ ruth poterat facẽ istud ad bonũ finẽ ita vt ñ peccaret: an fecit ad bonũ finẽ: z peccauerit vel nõ. ≙ ¶ Aliqꝭ dicet ꝙ peccauit: qz volebat inducere booz ad amoꝛẽ suũ: z istud non est licitũ. ♂ Rñdẽdũ ꝙ ruth fecit oia ista nõ ex itẽtiõe sꝫ ex mãdato noemi: ipsa. n. cogitauerat hec vt p istũ modũ ꝓuideret ipsi ruth vt pz. s. in lr̃a. z nõ solũ nõ in surrexerũt ista ꝺ volũtate sꝫ ẽt nõ fecit volẽs sꝫ soluꝫ obediẽs. nã sꝫ noemi ostẽderit ipsi ruth ꝙ faciebat h̃ vt booz accipet eã i vxoꝛẽ nõ ostẽdit ruth ꝙ ꝺsideraret h̃: sꝫ solũ ꝺixit ꝙ obediret ipsi noemi in oibus q̃ ꝺiceret: z siue bonũ siue malũ fecerit ruth iputãdũ ẽ ipsi noemi. ♂ ¶ Sꝫ ꝺicet aliqꝭ ꝙ ruth petebat h̃ aliq̃ z faciebat q̃ i se mala erãt vt ornare se aio illaq̃ndi alterũ i amoꝛẽ suũ. Etiã qz petiuit ab eo ꝙ cognoscereꝝ ab ipso carnaliṫ ꝺi cendo extẽde palliũ suũ sup ancillã tuã. ¶ Ꝺõm ꝙ ñ ostat adhuc an oia mala ista eẽnt. z tñ ꝺato ꝙ ista mala eẽnt habebat ruth instãtiã ignoꝛãdi: qz erat noua i lege iudeoꝝ: z nesciebat an ꝺ iure fieri possent: z tenebaꝝ credere alicui ꝺcẽti. z qz noemi fuerat q̃ ipsaꝫ ad fidẽ iudeoꝝ ꝺuerterat credebat ei. z qz ipsa iudicabat bonũ eẽ z ꝺbere fieri iudicauit ruth bonũ eẽ: z ꝺposuit se ad obediẽdũ bona fide nõ bñs ꝺpꝛauatum ꝺsiderium circa hoc. Jõ ꝺ ruth satis vꝫ ꝺõm ꝙ nõ pecccauerit faciẽdo hec.
¶ An peccauit noemi cõsulendo z iubendo ipsi ruth ꝙ faceret hec. Et an peccet mulier ornando se vt moueat aliquem virum in libidinem. Questio. 13.

A Luiusdã rõnes in ꝺuersũ. ꝫ 1. rõ. ♂ 2. rõ. ♂ 3. rõ. Rñsio ad q̃stũ.

Queretur vlterius an peccauerit noemi ꝺsulẽdo z iubẽdo ipsi ruth ꝙ faceret h̃. ¶ Aliqꝭ ꝺicet ꝙ sic: qz multa erãt inhoneста h̃. ꝫ Primũ qz mulier ornaret se aꝺ mouẽdi coꝛ booꝛ ad venerẽ. ♂ Scꝺo ꝙ ꝺiscoopiret pedes booꝛ z cubaret apud illos tãgẽdo carnẽ ei⁹. ♂ Tertio ꝙ ipsa ruth monitu ei⁹ peteret cognosci carnaliṫ a booꝛ. s. extẽde palliũ tuũ sup ancillã tuã qꝺ erat petere coitũ. nihil ãt ꝑt eẽ ihoneсti⁹. ¶ Ꝺõꝛ ꝙ ista in supficie viderenṫ ihoneста z tñ ad veritatẽ nõ erãt: qz fiebãt ad bonũ finẽ. nã ꝙ mulier ornet se ad mouẽdũ aliquẽ virũ i libidinẽ q̃ licite mulierẽ ipaꝫ cognoscere nõ põt illicitũ ẽ. z tñ ꝙ velit mulier iclinare virũ ad actũ venereũ si ab eo licite cognosci ꝑt nõ peccabit. puocãdo saltẽ non peccabit in oi casu. qꝺ pꝫ qz mulieri licet clare petere a viro suo ꝺebitũ. s. coitũ z tenek vir reddere vt pꝫ. 1. Corin. 7. q̃ a foꝛtiori poterit petere ꝓ signa vel iclinare ipm faciẽdo aliq̃s cerimonias exterius. in ruth aũt sic erat qz booꝛ tenebaṫ accipe eã i vxoꝛẽ ex cognatõiꝫ necessitate ꝺm legẽ: iõ poterat licite ꝓcurare vt ille ꝺsideraret cognoscere illã carnaliṫ vt sic posset ꝺbi mr̃imoniũ: qꝺ alꝫ forte erat difficile. Et ista erat intẽtio noemi z ruth. nã qz ruth erat ꝺiunx maalõ q̃ erat cognat⁹ booꝛ: z mortu⁹ fuerat sine semine cogebaṫ booꝛ ex lege accipe ruth in vxoꝛẽ. z qz booꝛ erat vir potens z magnarũ opũ vt pꝫ. ã. ꝑce. c. forte nollet accipe ipaꝫ ruth in vxoꝛẽ. ex sola legali obligatiõe voluit noemi ꝙ ruth ꝓcuraret quo cũq̃ mõ vellet z posset ꝙ booꝛ vellet illã accipe i vxoꝛẽ. z erat modus iste ꝙ ornaret se z iclinaret eũ in ꝺsideriũ venereũ: iõ nõ erat illicitũ. ¶ Sꝫ ꝺicet aliqꝭ ꝙ ẽt istud erat pctũ: qz ꝑtextu boni iclinabat ad malũ ipm booꝛ. s. qz forte ille iclinareṫ ad cognoscẽdũ eã affectu fornicario qꝺ malũ erat. ¶ Ꝺõm ꝙ ruth solũ faciebat ad iclinãdũ eũ affectu ꝺingali ad se. qꝺ pꝫ ex verbis ipsius ruth. nã ꝺixit extẽde palliũ tuũ sup ancillã tuã: qz ꝓpiqu⁹ es. s. ex iure ꝓpinqtatis cõpetit tibi me accipe i vxoꝛẽ. si forte ãt vellet booꝛ cognoscere ipaꝫ ruth affectu meretricio ipsa ñ pmitteret: z sic nõ fieret occasio mali. ¶ Sꝫ ꝺicek ꝙ ꝺato ꝙ ñ pmitteret se ruth illicite cognosci tñ ex suo ornatu forte moueret ipꝫ booꝛ ad ꝺcupiscẽtiã mõ meretricio q̃ alio mõ nõ mouẽd⁹ erat ad h̃. ¶ Ꝺõm ꝙ hoc erat ꝑ accidẽs. nã ruth faceret rẽ in se licitã z ad bonũ finẽ. si ãt ad malũ finẽ illã ꝺuerteret booꝛ nõ erat in ptãte ruth: iõ nõ peccabat. z tale vocaṫ scãdalũ passiuũ z nõ actiuũ. ¶ Ad sc̃ũ ꝺ ꝺiscooptõe pedũ z ꝙ piecerit se ruth ad pedes booꝛ. ꝺõm ꝙ fuit aio mouẽdi eũ ad libidinẽ vt sic ĩcitat⁹ vellet eã accipe in vxoꝛẽ. z qz licitũ erat ipsi ruth petere in virũ ipm booꝛ licitũ erat ꝑ istũ modũ petere cũ nõ poneret se in periculo: nec ad malũ finẽ aliqꝺ faciebat. ¶ Ad tertiũ ꝺ petitione coitus ꝺõm ꝙ ly verbũ videreṫ aliq̃liṫ inhoneстũ in oꝛe femine tñ licitũ erat: qz cũ liceret ei petere mr̃imoniũ ꝑ se: licitũ erat ẽt mr̃imoniũ fiṫ cũ ꝺsumatiõe ei⁹ peti. ¶ Sꝫ ꝺicet aliqꝭ ꝙ adhuc peccauit noemi quia ly ꝺm legem vellet copulare ipsam ruth booꝛ: z nõ faceret hec ad aliũ finem: tñ non tenebat ordinem legis: qz alius erat ꝓpinqꝭ q̃ booꝛ fiṫ ipse ꝺixit z pꝫ. ĵ. in lr̃a: iõ peccabat volendo copulare ruth istꝰ: qz adultera erat si copula ref isti ꝺonec alius cederet cognatiõis iure sicut cessit sequẽti. c. z tñ noemi ꝓcurabat ꝑ oia hec ꝙ copulareṫ ruth ipsi booꝛ z nõ alteri iõ peccabat. ¶ Ad hoc posset ꝺici vno mõ ꝙ verũ est ꝙ aliquo mõ peccauit noemi: z tñ mota fuit ad faciẽdũ hoc qz forte ñ audebat ꝓpõere alteri q̃ erat maioꝛi gradu ꝺsanguine⁹: qz ille erat vir auster⁹: z nullo mõ vellet capere ruth in vxoꝛẽ booꝛ aũt erat vir benign⁹: z oñderat magnũ fauoꝛem erga ruth vt pꝫ ꝑcedenti. c. iõ cũ illo putabat noemi ꝙ poterat concludere istud negocium. Qꝛ aũt noemi peccauerit non est inconueniens nec tenemur eam excusare eo ꝙ nõ computaṫ inter viros sanctos ꝺ q̃bus nepbas est confiteri ꝙ peccauerint. ¶ Aliter põt responderi z melius ꝙ non peccauerit ruth nec noemi. s. ꝙ non fecit noemi vt tentaretur super hoc booꝛ qz cum ipso ꝺterminate contrabendum esset matrimoniũ: sed vt ille ꝺclararet an cũ eo: vel cũ alio: z ꝺaret ordinem in facto. Et pꝫ hoc aliq̃liter ex verbis noemi ad ruth. s. pisces te z iacebis ad pedes eius: ipse aũt ꝺicet tibi qd agere ꝺebeas. s. si ꝺixerit tibi ꝙ iaceas in lecto fac: z si aliꝺ ꝺixerit aliud fac. z sic fuit qz posq̃ ruth fecit oia h̃ ꝺixit ei booꝛ ꝙ ali⁹ ꝓpinqꝭ erat q̃ eã possꝫ accipe iõ ꝙ expectaret: z tũc surrexit secrete ide ruth z nõ fuit cognita a booꝛ vt pꝫ i lr̃a. z sic tenẽdũ ẽ: qz poti⁹ oẽm⁹ iterp̃tari rẽ vt ualeat q̃ vt pereat. (Que rñdit.) Dic ponit sc̃ꝺ bui⁹. c. s. ruth obtẽpatio. nã cõcessit ruth facẽ oia q̃ iniit ei noemi. z ꝺr̃. (q̃ rñdit). s. ruth ad noemi. (Quicqd p̃ceptis faciã). s. q̃lecũq̃ fiṫ siue g̃ue siue leue faciã. nã fiṫ ꝑ te pꝛiã z parẽtes z oia religiosa z nũc nihil g̃ui⁹ẽ q̃ id qꝺ

Obio. Rñsio. Ad. 2. rationem. Ad. 3. rationem. Obio. Duplex reſpõſio. 1. mõ. 2. mõ. † Ruth obtẽpatio. †

† id qō feci:iō gcgd iniunxeris faciā. (Descēdit itaq; in areaz.) Intelligēdū est q; prius lauit ruth totū corpus suū ꝛ vnxit se:ꝛ induit se vestib⁹ cultioꝛib⁹:ꝛ tūc descēdit ī areā in qua erat booz

† vētilādo hordeū. (Et fecit q̄cūq; sibi iperauerat socrus.) ſ.ñ ap parauit in ꝺspectu booz vſq; quo ille comederat ꝛ biberat:ꝛ tūc vidit eā:ꝛ cū iuit ad dormiendū illa notauit locū ꝛ cū dormiret

† ꝓiecit se ad pedes eius ꝺiscoopiēdo ꝓtē pedū. (Cūq; comedis set booz ꝛ bibisset.) ſ.cenauit in area q; faciebat solēnes epulaz

† illa die pp vētilationē aree. (Et sact⁹ cēt hilarioꝛ.) Istō erat ex cibo ꝛ potu.nā comederat soleniter ꝛ biberat abūdāter:ꝛ vinū

Notādū Vinum bonū sp bz vtutez letificādi

letificat coꝛ hois. (Cōsiderādū tñ q; vinū bonū sp bz virtutē letificādi:sicut dī.ps.103.ſ.vinū letificet coꝛ hoiz.ꝛ maxime fit ꝺ cū potat aliqualr.ſ. modū. Sunt aūt tres stat⁹ circa vinū vt .ſ.ociō est.ſ.sobꝛietas hilaritas ebꝛietas. Jn oibus istis statib⁹

Primus stat⁹ bibētiū vinū.

vinū letificat:vel saltē curas ꝛ tristitias aufert.ſi.n. bibat q̄tū ad sobꝛietatē cāt iocūditatē quādā:ꝛ tñ illa nō est notabilis.qc qd tñ fit hoies plurimi ēt sobꝛij ꝓmptioꝛes sunt ad gratā col locutionē:ꝛ ad qōcūq; bonū faciēdū postq; biberūt q̄ prius:ꝛ hoc ex vino ꝓuenit. Status secūdus est magne iocunditatis:qꝛ

2. status

hoiez biberūt aliqualr supra modū.iō ꝺilatant nimis vene ꝛ cō fortatur coꝛ.ꝛ rursus non est tantus excessus q; grauentur sensus ꝛ fiat homo imobilis: ꝛ tunc apparet magna hilaritas .vñ huiusmodi hilares iocūditatem suā foris ostendūt cantando ꝛ

3. status

faciēdo alios motus coꝛpis. Tertius status ebꝛioꝛum nō ē iocū dus:qꝛ q oīno ebꝛij sunt grauāt in suis opatiōib⁹ ꝛ ꝛ in talibus nō ꝑt eē letitia ſz sopoꝛ:ꝛ tñ ꝺñr isti iocūdari ꝺirecte inq̄tū tristitias ꝓdūt.ſ.q; ꝓp magnā turbationē capitis ex ebꝛietate non recoꝛdant eoꝝ q̄ fecerūt nec tristiciaꝝ q̄s bēbāt .ꝛ de isto vino ꝺī. Prouer.30.ſ. date vinū merētib⁹ ꝛ sicerā his q; amaro sūt aio:bibāt ꝛ obliuiscant egestatiz sue:ꝛ doloriz nō recoꝛdent am plius.sic ēt accipit 2.Esdre.4.vbi agit ō virib⁹ vini.ꝛ ꝺī.oēz mētē ꝺuertit in securitatē ꝛ iocūditatē:ꝛ nō meminit tristitiā ꝛ debitū:ꝛ oīa p̄coꝛdia facit honesta. istud aūt ad solā ebꝛietatez ptinet.ī quocūq; statu ergo vinū letificat:ꝛ tñ magiz sc̄ō mō q̄ alijs.ꝛ istū sc̄ōm tenebat booz cuz ꝺicat q; erat hilarioꝛ posq; biberat. (Jsteq; ad dormiēdū supra aceruū manipuloꝝ.) Desi

† Loci assignatio ī quo dormiit booz

gnat ꝺ loc⁹ ī quo dormiuit booz eo q; noemi ꝺixerat ipsi ruth q; ꝺsideraret locū in quo dormiret booz vt iret ad dormiēdum ad pedes eius.ꝛ ꝺī iuxta aceruū manipuloꝝ:qꝛ in area erāt ma nipuli:qꝛ nōdū erāt triturate oēs messes cū aceruus hordei eēt iste q; nūc vētilabat. (Uenit absc̄ōdite.) ſ.venit ruth ad locū in quo dormiebat booz absc̄ōdite.ſ.vt illā nō sentiret booz veniē tē:qꝛ nō ꝺret tātā opꝑtunitatē mouēdi eū ad id qō volebat si cut alꝭ vt ꝺicet .j.in quadā.q. Intelligendū ḡ q; ruth venit ad booz qñ ipse tenebat graui sopoꝛe:ꝛ ipse iā nō sentiebat: nec sē tist vſq; quo vinū aliqualr ꝺigestū ē. (Et ꝺiscoopto a pedib⁹ ei⁹ pallio se piecit.) ſ.ꝺiscooperuit ptez pedū booz:ꝛ extēdit palliū sup se:iacuitq; ad pedes eius. ¶Queret qūo iacuit ruth ad pedes booz. ¶ ¶Aliqs ꝺicet q; apō pedes piecit se idutā ve stib⁹ suis ꝛ ꝺiscoopuit quādā ptē pedū vt opiret se pallio booz.

† Qō. 14. A Qūo iacuit ruth ad pedez booz.

^¶Sed ꝺōz q; nō stat:qꝛ si ruth iduta staret nō faceret ad ꝓpositū q; dormiret ad pedes booz.*¶Sed ꝺōz q; ruth exuit se ꝛ nudā posuit se ad pedes booz vt sentiret booz teneritudinem carnis femine ꝛ moueret ad libidinē:ꝛ sic facilius eaz accipet ī vxorē:ꝛ ad ꝺ petiuit ruth opiri pallio booz q̄si nuda eēt. si āt es set iduta ñ tāgeret carnē booz:ꝛ sic ñ ꝺret itētū suū. ¶Itē qꝛ si eēt iduta nihil magis ꝓderat q; ꝺiscoopiret pedes booz q̄s si ñ ꝺiscoopiret cū nō tāgeret carnē eius sed vestes:ꝛ tñ nō sine my sterio iussit noemi ipsi ruth q; ꝺiscoopiret pedes booz ꝛ iace ret ibi sub pallio eius:ideo nuda erat.ꝛ ꝺicendum q; sic manſit ruth vſq; ad aurozam nuda ad pedes booz: tamen ipse non est motus ad eam libidine vt pz.j.in littera.ſ.dormiuit itaq; ad pe des eius vſq; ad noctis absc̄essum.

^ Improbatio *Doc.ñ ſio ad q̄stum.

¶Et ecce nocte iam media expauit hō ꝛ con turbatus est:viditq; mulierē iacentem ad pe des suos:ꝛ ait illi. Que es? Illaq; respondit. Ego sum ruth ancilla tua. Expāde palliū tuū sup famulā tuā:qꝛ ꝓpinquus es. Et ille. Bñ dicta inqt es a dño filia:ꝛ prioꝛē misericoꝛdiā posterioꝛe superasti qꝛ non es secuta iuuenes paupes siue diuites. Noli ergo metuere:sed q̄cq̄d ꝺixeris mihi faciaz tibi. Scit.n. oīs po pulus q; habitat ītra portas vrbis mee mulie rem te esse virtutis. Nec abnuo me ꝓpinquū sed est alius me ꝓpinquioꝛ. Quiesce hac no cte:ꝛ facto mane:si te voluerit ꝓpinqtatis iu re retinere bñ res acta est. Sinaūt ille nolue rit:ego te absq; vlla ꝺubitatione suscipiaz: vi uit ꝺns. Dormi vsq; mane. Dormiuit itaq; ad pedes eius vsq; ad noctis absceſſuz. Sur rexit itaq; anteq̄ hoies se cognoscerent mu tuo:ꝛ ꝺixit booz. Caue ne q; nouerit q; huc veneris. Et rursum expande inquit ✠ palliū tuū quo opiris:ꝛ tene vtraq; manu. Qua ex tendente ꝛ tenēte:mēsus est sex modios hoꝛ dei:ꝛ posuit super eam. Que portans ingres sa est ciuitatem:ꝛ venit ad socrum suaz. Que ꝺixit ei. Quid egisti filia? Narrauitq; ei oīa que sibi fecisset homo. Et ait. Ecce sex mo ꝺios hordei ꝺedit mihi ꝛ ait. Nolo vacuam te reuerti ad socrum tuā. Dixitq; noemi: Ex pecta filia ꝺonec videamus quem res exituz habeat:neq; enim cessabit homo: nisi cōple uerit quod locutus est.

Alꝭ ✠ pal liolum.

Et ecce. Dic ponitur tertiuz huius.ſ.booz rōnabilis rñ ſio.nam cum ruth proposuit ei quid intendebat ꝺo eam si alius ꝓpinquus suus recusaret eam recipere.ꝛ ꝺicit. (Et ecce iam nocte media.) Usq; ad mediam noctem non sen sit booz q; iaceret ad pedes eius ruth .ꝛ hoc fuit qꝛ biberat ad abundantiam booz nocte illa ꝓpter solennitatez ventilationis aree:ꝛ vinum non fuerat plene ꝺigestum vsq; ad mediā noctē. ideo cum esset caput fumis obfuscatum:non poterat euigilare ꝓpter grauitatem.nocte aūt iam media euanescentibus fumosi tatib⁹ exhalatis ꝺe vino excitat⁹ est booz:ꝛ sensit apud se ruth. (Expauit hō).ſ.non cubuerat aliqs cum eo in principio noctis ꝛ media nocte reperit ad pedes suos iacentē feminā:iō expauit nesciēs qd esset. (Et ꝺturbatus est.) ſ.nimis turbatus est coꝛde nesciens vñ ꝓuenisset hoc. Jn hebꝛeo ꝺī. (Et amplexus est.) ſ. cū booz euigilasset:ꝛ sensisset apō se quēdā iacētē expauit:ꝛ tur batus cepit tenere illū q; sibi pñs erat:tanq̄ vellēs se ꝺefende re ab eo vt a nociuo:ꝛ tenuit p caput.ꝛ tunc sensit esse mulierē. (Et vidit mulierez iacentem ad pedes suos.) ſ.sensit ꝛz non vi ꝺit:quia noꝛ obscura erat.sed cognitio quecūq; sensitiua voca tur visio.ꝺe ista cognitione infra ꝺicetur in quadam questione. non.n.mouerat se ruth a pedibus booz sed iacebat secura ꝛ fo te erat vigilans semp:ꝛ qñ euigilaret booz attēte audiret qd ei ꝺiceret ꝛ rñderet.nā si somno grauata esset nō rñderet ꝓpte nec ꝓponeret ea q̄ iusserat ei noemi ꝓponere. vel forte cū vide ret ruth q; non euigilaret booz tāto tpe tetigit aliquo modo pe des eius ita vt cogeret sentire motum ꝛ euigilaret. (Et ait illi: que es:) ſ.sciuit mulierem esse ad pedez suoz:ꝛ tñ nesciebat que erat:ideo quesiuit que erat.qūo autem booz potuit cognoscere prius q; erat mulier q̄ sciret q̄ mulier erat ꝺeclarabit infra in quadā qōne. (Illaq; rñdit ego sum ruth ancilla tua.) Erat eui gilans ruth ꝛ attenta qñ booz euigilaret:ꝛ loqueret ei. nam si ipsa quoq; sopiretur ꝛ euigilaret booz anteq̄ illa euigilaret nō posset illico respondere apte ad ea que querebantur ꝛ non con tentaretur nimis ꝺe ea booz.nunc tamen illico respōdit ad ver ba booz ac si non ꝺormiret:ꝛ attente quidem tanq̄ p̄cogitas set illa:ꝛ non vt ꝺe sopoꝛe graui expergisceretur . vocauit autē se ancillam eius cā humilitatis: vt sic eum magis flecteret ad id qō intendebat. (Expande palliū tuū sup famulā tuā.) ſ.sum ad pedes tuos:ꝛ non sum ꝺñ opta pallio tuo:nec audeo opire me illo:ḡ tu expāde illud sup me ancillā tuā. (Qꝛ ꝓpinquus es.) q. ꝺ.iure consanguinitatis competit tibi q; extendas pallium tuū super me accipiendo me in ꝺiuget.erat aūt ꝓpinquus.ſ.qꝛ erat cognatus viri sui maalon vt pz ex confessione booz.qūo aūt p pinquitas esset:vel in quo gradu:ꝛ ꝺato q; illa eēt an teneret

Booz rō nabilis rñ ſio. †

Lra in he bꝛeo.

booz ꝑm leges accipe ruth i vrozē dicēs. j. in qbusdā qōnib⁹ ꝛ
† ptim seq c. (Et ille) s. rñdit iex ad ruth. (Bñdicta tu ingt filia
a dño.) i. deus bñdicat tibi. vocauit. n. eam filiam q̄ q̄ sequen-
† ti die eā accepit in vrozē. (Qz priozē miaz posteriozē supasti.)
Laudat booz ipsam ruth de virtute q̄ semp se bñ būerit: ꝛ būit
se misericordiē p̄ue: ꝛ nūc mia eius vltia vicit priozē. fuit priox
mia q̄ ruth bñ se būerit ad viz suū maalon viuentē. et q̄ bñ se
būerit ad noemi veniēdo ō terra moab cū illa ꝛ relinq̄ndo parē
tes ꝛ pzīā pp eā. vltima mia fuit q̄ voluit ruth accipe booz i ma
ritū. Sed qūo ista fuerit mia: ꝛ qūo supabat primā dicēs. j. in q̄
† dā. q. (Qz nō es secuta iuuenes pauper siue diuites). s. laudabil
i b̄ es: qz nō petiuisti vt accipes i viz aliq̄z iuuenē diuitē siue pau
perē. q. d. ex b̄ laudabil' es: qz cū tu sis iuuēcula etati tue ꝛpetebat
iuuenes seq: ꝛ tñ vtutis desiderio petisti me i virū q̄ senex sum.
† (Noli q̄ metuere.) i. nō timeas q̄ ego despiciā te ꝛ nolim accī-
† pere te i vrozē. (Sed qd dixeris mihi faciā tibi.) s. si me volue
† ris in viz accipies: vel qcqd dixeris mihi vt ego tractē in b̄ ne-
† gocio de statu tuo ego tractabo vtil'r. (Scit. n. cīs ppls q̄ b̄itat i
Cōfirmatō booz q̄ pro ruth faciet qō poterit 1. Expō. tra portas vrbis mee mulierē te eē virtutis.) b̄ ponit booz ꝛfir
mationē suā ad ꝓbādū q̄ faciet ꝓ ruth qcqd posset. nam ipsa
ruth petierat q̄ booz expāderet palliū suū sup eā: in quo vide-
bat' petere q̄ eā accipet in vrozē ꝛ ꝛsūmaret mīmoniū statiz.
ꝛ qz booz nō acceptauit b̄ illico putaret se ruth repulsam ꝛ ne-
glectā ꝛ molestaret nimis: iō dixit booz q̄ nō affligeret: qz ipse
faceret qcqd ipsa iuberet. ꝛ qz forte ruth adhuc non crederet q̄
vellet eā accipe posuit aliqua ꝺba ꝓ q̄ ondit q̄ accipet dicēs. scit
D cīs ppls q̄ b̄itat ītra portas vrbis mee mulierē te eē virtutis. q.
d. tu es digna q̄ te accipiā in vrozem pp virtutes tuas: qz cīs
Alia expō. ppls q̄ est intra vrbē istā cognoscit virtutē tuā. ꝛ dixit ītra por
tas mee vrbis. s. bethleē: qz ibi b̄itabat booz. ꝛ vocat' vrbe sua:
nō q̄ ptineret ad oñiū eius: sed qz erat de illa oriūdus. ¶ Alr
p̄t itroduci ista lra. s. q̄ ruth putaret q̄ booz nollet accipe eā in
vrozē saltē pp opiniones dicētiū. nā reputaret ei humiliatio q̄
dā status sui q̄ vir potēs ꝛ magnaz opū in vrbe vt pz p̄ce. c. ac
cipet in vrozē mulierē pauperē ꝛ peregrinā. et qz booz erat se-
ner ꝛ ruth iuuēcula: ꝛ forte reputaret' ei ad stultitiā talem velle
accipe vrozē disparē etati sue. ad istō q̄ tacite mouere poterat
ipsam ruth rñderet booz. s. q̄ pp nihil istoz dimitteret q̄n eam
b̄eat in vrozē. ꝛ dicit q̄ nihil istoz suspicabunt inbonestū eē q̄
viderint. nā sciebāt oēs q̄ erāt in vrbe ruth eē mulierē virtuo-
sam: iō lz opes eius nulle essent virtus supplebat defectū opuz:
ꝛ excedebat ad oēs opes. et dato q̄ eēt iuuēcula nō putaret' seq
ibonestū aliq̄ booz seni: qz ruth in occulto oiuz erat mulier vir-
tuosa ꝛ crederet q̄ lz esset puella seruaret bonozē viri sui senis.
† (Nec abnuo me ꝓpinquū eē.) i. nō nego me eē ꝓpinquū. rñdet
in hoc ipsi ruth: qz ruth iure cognationis diceret q̄ teneret' eā
booz accipe in vrozē. ꝛ rñdet q̄ vex ē q̄ ꝓpinquus: ꝛ tñ iure
ꝓpingtatis nō cōpetit ei accipe illā in vrozē: qz alius erat ꝓpi-
quoz ꝛ suscitatio semis ōfuncti ptinet ad ꝓpingozē semp. ō quo
j. declarabit'. Istius ꝓping nō ponit b̄ nomē nec seq. c. cui⁹cā
† ista dicet in quadā. q. (Quiesce hac nocte.) s. nō cures ampli⁹
sup hoc negocio facere hac nocte: qz nūc nihil magis fieri p̄t q̄z
cras terminabit'. ꝛ dixit quiesce hac nocte. s. qz ruth petierat ꝛsū
mationē mīmōij dicēs expāde palliū tuū sup famulā tuā: ꝛ vo
luerat q̄ illa nocte ꝛsūmatū fuisset mīmoniū: booz dixit q̄ nō
posset ꝛsūmari illa nocte nec ōbi: qz necesse erat ꝓus admoneri
ꝛsanguineū suū si vellet accipe i vrozē ipsaz ruth: ꝛ qz illa nocte
† nō potat fieri dixit quiesce hac nocte. (Et cō mane.) s. icipiā tra
† ctare istud negociū. (Si te voluerit ꝓpingtatis iure retinē.) s.
† bñe te i vrozē sicut ꝓpiquus cū ipe sit maxie ꝓpiqu⁹ cui ꝑmo ope
† tit. (Bene res acta ē.) i. pspe tibi euēiet: qz ipe ē virpotēs ꝛ mag̃
† rū opū sicut ego: ꝛ cū eo felicit' viues. (Sin āt ille noluerit.) s. ce
† dēdo iuri ꝓpingtatis. (Ego te sine vlla dubitatiōe suscipiā.) q.
† d. dato q̄ ille te nō recipet nō timeas ob b̄ nec putes te eē negle
† ctā: qz sine dubio ego te accipiā i vrozē illo te ñ accipiēte. (Ui
uit dñs.) Mod⁹iurādi ē. i. iuro tibi p vitā ōi ego te accipiā.

¶ Quare penes noctē mediā expauit booz ꝛ nō ꝑus. Qō. 15.

A Rñsio ad q̄stū. **Queretur** circa p̄dicta cur circa noctē mediā expauit booz ꝛ non ptim. ¶ Respōdendū q̄ booz
expauit quando sensit apud se ad pedes suos aliquem iacere.
nā cū ipse cubitū iuit nullus cū eo cubuit: nūc āt repit q̄ndā apō
se: ꝛ istud nō fuit añ mediā noctē: qz nō euigilauit booz añ illō
tp̄s: ꝛ cū p̄mū euigilauit expauit. ¶ ā āt q̄re media nocte euigila
1. cā. uit fuit duplex. Prima ē qz añ illud tp̄s erat grauat⁹ sopore pp
idigestionē vini. nā sicut oz. ē. in lra booz comederat ꝛ biberat
ꝛ fcūs fuerat hilarioz sumpto potu. istud āt non fit nisi ex aliq̄li
excessu vini. iō cū iuit cubitū icipiēt⁹ fumis ascēdere a stoma
cho ad caput grauatū erat caput ꝛ difficile erat sentire. et si tan
gerē. sicut pz in qbusdā patiēt⁹ grauissimū ꝛ profundū somnū.
q̄diu āt durauit multitudo ꝛ grossicies illa vapoz ascēdētiū ō
stomacho in digerēdo nō potuit euigilare. circa mediā āt noctē
maxima ps digesta erat: ꝛ tūc potuit euigilare. ¶ Scōa cā fuit
2. cā. forte qz ruth tāgeret eū aliqualr vt euigilaret. ꝛ istud ē verisīle.
nā ruth expectabat vigilāz qñ euigilaret booz ꝛ q̄reret aliqd ab
ea vt ꝓmpte rñderet ꝛ nō tanq̄ de sopore expgefacta: ꝛ qz labo
rabat ipsa tādiu resistēs somno: circa mediā noctē forte tetigit
pedes booz saltē leuiter ꝛ coegit ipm euigilare. ¶ Quere
Qō. 16. A Qr expauit booz ꝛ turbat⁹ē et de quo. tur vlteri⁹ q̄re expauit booz ꝛ turbatus ē: ꝛ ō quo. ^ ¶ Rñdē
dū q̄ expauit de subitanea re. nā booz secrete cubuerat i nocte
apud aceruū manipuloz vt pz. ē. i lra. ꝛ putauit q̄ null⁹ viderat
eū ꝛ solus ꝛcubuit. cū vō vigilauit sensit apō se q̄nq̄ latē: ꝛ istō
satis erat ad pauorē. nā ig̃rātia ē cā maxime pauoris. s. qz malū
qō bō ig̃rat nāliē mal⁹eē iudicat q̄ fit: ꝛ b̄ ad cauēdū de illo:
qz q̄to magis timuerit magis fugiet: ꝛ fugiēdo cauebit. ꝛ ista ē
cā q̄re boies magis timēt i locis obscuris q̄ in patētib⁹. nā in
patētib⁹ ꝛspiciūt qd fit ꝛ sciūt si ab aliquo cauēr debeāt. i obscu
ro āt nesciūt an aliqō malū fit: ꝛ an ab aliquo cauere deāt: iō
valde timēt. et ista ē cā q̄re boies magis timēt p noctē q̄ p diē:
qz p diē vidēt qd eis nocē possit: p noctē āt nō vidēt: iō timēt
aliqd sibi appropinq̄re qō noceat eis. ꝛ si tale qd appropiquet
eis nesciūt quo fugēr debeāt: qz nesciūt ex qua pte malū ifistat.
ex eadē āt cā marie timet bō in piculis subito eueniēt⁹ ꝛ qz in
bis q̄ nūt p̄cogitari deliberam⁹ q̄liter meli⁹ euadere possim⁹: ꝛ
si nō sit facultas euadēdi saltē habita deliberatōe ꝛfortam⁹ cor
nīm ad virilr mouēdū. in repētinis āt nō ē locus alīqe deliber
atiōis: iō in talib⁹ maxime timemus. ꝛ sic dicit Ari. 3. ethi. c. de
fortitudine q̄ in repētinis ꝓbat' fortitudo: qz ibi ꝛstātia ai q̄ ē
vtus bituata iclinat illico ad resistēdū ꝛ nō fugiēdū ꝛ panēdū. ꝛ
nō oz q̄ in talib⁹ fit deliberatio cū ītra se b̄eant ꝓncipiū qō nāli
ter iclinet eos ad faciēdū id qō facere debēt. sicut ēt q̄ sapientes
sē valde nō oz q̄ i reb⁹ cōibus ꝛ qōnib⁹ deliberēt ad rñdendū:
qz bitus dirigit eos ad statī rñdēdū ꝛueniēter. q̄ āt nō b̄z bitū
cū nil b̄eat intra se qō eū dirigat in agendo oz q̄ deliberet. ꝛ sic
vbi nō fuerit ꝑmissus loc⁹ deliberationis erit grauis timoz. sic
erat. n. qz subito cū euigilauit booz sensit facere apō se quēq̄: ꝛ
apprēdit illō s b̄ rōe mali. ꝛ qz erat subitaneū expauit potissime
si ruth plsauit pedes booz ꝛ coegit eū euigilar'. nā tē maxie turba
ret' q̄ sētiret aliqd sub rōe lesiui añq̄ qcq̄ posset iudicar' qd eēt
illō. Dīc āt ra. sa. q̄ expauit booz qz putauit ōmonē eē q̄ venerat Ra. sa. opinio
ad fallēdū eū. ꝛ b̄ nō est incōueniēs: qz lz iudei circa demōes nō
b̄eant rectā fidē: qz plurimi eoz credūt nullos ōmōes eē: tñ alij
tenēt oppositū. ꝛ sic potat booz timē q̄ demōes vellēt ei nocer':
ꝛ aliqs veniret i corpe assumpto ad ipz. qcqd fit cognouit booz
eē boiem iacētē apud se: vel q̄si boiem. s. aliqō aial ꝛ expauit qz
nō viderat b̄ q̄si iuerat cubitū. ^ ¶ Quere vlteri⁹ qūo oz ^ Qō. 17. A Qūo oz q̄ booz vidit mulierē iacētez ad pedes ei⁹ q̄ booz vidit mulierē iacētē ad pedes suos. nā erat nox: ꝛ non
potat eā videre. ≈ Aliqs forte dicet q̄ q̄q̄ eēt nox potuit cogno
scere booz q̄ illa erat mulier: qz forte nox illa illustrabat lumie
lune ꝛ poterat cognosci mulier vel vir potissime cū eēt tā ꝓpi
qua. s. q̄ ad pedes booz iacebat. ♂ ¶ Dōz tñ q̄ b̄ nō stat: qz si tā
clara eēt nox vt posset booz discīguere an eēt mulier vel vir ia
cēs ad pedes ei⁹ cognouisset ēt q̄ illa eēt ruth cū eēt familiaris
sua. nā ñ videbat eā a lōge ita vt ex habitu vestiū iudicaret eaz
eē mulierē: tñ nō discīgueret an eēt talis mulier vel alia: sz erat
ꝺiuncta sibi: iō vel nō videbat eā eē mulierē: vel sciebat eā esse
ruth. ꝛ tñ nō sciebat an eēt ruth: qz q̄sluit ab ea q̄ es: g̃ nec vidit
eā eē mulierē. * ¶ Dōz q̄ accipiē videt ꝓ actu alioz sensuū. nā
aliq̄s ꝓ itelligere ꝛ aliq̄s ꝓ audire ꝛ ꝓ oīb⁹ sensatiōib⁹ accipiē.
sic pz Ezo. 19. s. cūctus ppls videbat voces. ꝛ tñ voces nō vīr
sed audiunt'. sciuit g̃ booz q̄ ista erat mulier forte p tactū: qz te
tigit pedib⁹ suis carnē eius: ꝛ pp nimiā teneritudinē cognouit
eē carnē mlieris: ꝛ tñ nescīuit q̄ erat alr ex tactu. s. tāgēdo caput
ei⁹ sicut volūt qdā bebrei. nā i bebreo oz āplexat⁹ē vbi lra nra
dīc turbat⁹ē. ꝛ volūt q̄ cū subito expauit booz extēdit man⁹ suas
ad tenēdū illū q̄ sibi ꝺiūct⁹ erat q̄si ad ꝓbibēdū ne sibi nocēr: ꝛ tē
tēuit caput ruth q̄si āplexās: ꝛ i capite cognouit q̄ erat femia pp
comas vel aliā habitudinē. vel forte vidit. i. cognouit p auditū
q̄ eēt mulier. nā locuta est ruth ad booz cū ipsa q̄reret aliqd ab
eo: ꝛ tūc in voce cognouit q̄ eēt mulier. qs āt modus istoz ver⁹
sit dicet' seq. q. ° ¶ Quere vlteri⁹ qūo oz b̄ q̄ vidit mu
lierē iacētē ad pedes suos ꝛ q̄sluit q̄ eēt: ꝛ an cognouerit pri⁹ q̄
erat mulier deinde q̄ erat ruth vel vtrūq̄ simul: vel qūo factū
fuerit.

Nōnul lor rñsio ad q̄stū. Dubium Quorundā rñsio Impro batio 1. rō.

2. rō.

Aliox rñ sio ad q̄sti tum.

1. Im prohatio Secunda

Tertia.

B

Docto. determi.

Obio. 1

2. rō.

Rñsio Ad p̄mā rōnem.

Ad scōaz rōnem

A

Rñsio ſz quosdam ad q̄stū.

1. Im probatio Secūda

Tertia.

B

Doct. rñsio ad q̄stum.

Qō. 20.

A

Quo ruth nō erubuit hec facere. Quorūdam rñsio ad q̄sti tum.

Cōclusa. 1.

Secunda.

Tertia.

Quarta.

Determina. q̄stū.

Primū mo tiuū booz.

A

Rñsio ad q̄ stum.

suerit. ¶ Alig oicūt q cognouit p̄us eā eē mulierē: ⁊ tñ nesciebat eā eē adhuc ruth qō lr̄a innuit oicēs. vidit mulierē iacētē ad pedes suos ⁊ q̄siuit q̄ es. ¶ Sed tūc oicēt quo potuit cognoscē q eēt mulier nesciēdo an eēt ruth. qdā oicūt q sciuit hoc p tactū pedū. ſ. qz iacebat ruth ad pedes booz: ⁊ tetigit eā booz: vel tetigit ipsa eū ad faciēdū q enigilaret: ⁊ tūc mollicie carnis eius cū nuda eēt cognouit booz q eēt mulier. ¶ Dōm tñ q hoc nō stat. ¶ Primo qz booz subito sentiēs aliquē ad pedes suos iacē de somno enigilās expauit: iō q̄ q̄ tāgeret carnē eius nō distingueret an eēt mulier vel vir: qz cū eēt pauidus nō faceret dīas in molli ⁊ duro ēt in reb⁹ nimis differētib⁹ vir sentiret aliquā dīā. ¶ Scōo qz dato q nō eēt pauidus nō posset adhuc sufficiēter iudicare eē viz vl feminā p tactū carnis: qz qdā viri sūt ita molles carne sic femine: ⁊ qdā femie sunt hītes carnē duā sicut viri. nō g̃ cognosceret mulierē eē sufficiēter ex h̄. ¶ Alr oī cūt alij q cognouit ex tactu. ſ. q tetigit caput eius. ſ. arripiendo illud quasi amplexās: ⁊ tūc ex dīa capitis sciuit eē feminā. Sz istud nō satis stat: qz cū booz eēt pauidus nō vī q auderet extēdere manus ad arripiēdū caput eius q erat ad pedes. ¶ Itē qz vt colligit ex lr̄a ruth nō mutauit locū in oibus bis sed semp stetit ad pedes booz. ⁊ tñ si talis mutatio fieret q booz teneret caput ruth mutaret ruth locū suū vel saltē ipse booz. ¶ Itez ⁊ efficacius qz si booz expauescēs extēdisset manus ad arripiēdū caput ruth exclamasset illa. nā talis iniectio manuū eēt violēta ad nocēdū ⁊ nō sustinuisset hoc ruth ne noceret ei booz: sed clamaret dicēs ego sum ruth ancilla tua ne noceas mihi. ⁊ tñ nō clamauit: qz alr cognouisset sic booz q eēt illa ruth: ⁊ nō oportuisset q q̄reret q̄ esset illa: ⁊ tñ q̄siuit dicēs q̄ es: ⁊ illa rñdit q erat ruth: iō vī q non tenuit caput eius: nec cognouit sic q erat mlier. ¶ Dōz g̃ vī q cognouit p vocē q erat mlier ⁊ q nō p̄us cognouit q erat mulier q̄ q erat ruth: ſz vtrunq; fīl. ſ. q fuerit ordo iste. q booz tetigit carnē ruth: ⁊ enigilauit. vel ruth tetigit eū vt cogeret illū enigilare: ⁊ tūc ex tactu sensit booz q erat vir vel mulier: ⁊ tñ qz pauidus erat nō potuit distinguere: iō q̄siuit qs eēt q iacebat ad pedes: ⁊ tūc rñdit ruth: ego sum ruth ancilla tua: ⁊ in his oibus booz tenebat manus suas ⁊ se ītinebat immobilē nesciēs qd agere oēret quousq; cognosceret qs erat q iacebat ad pedes eius: ⁊ ex rñsione ista simul sciuit booz q illa erat mulier ⁊ q erat ruth. ¶ Sed ꝫ h̄ obijcit dupl'r. Primo qz dī in lr̄a q cognouit booz mulierē iacētē ad pedes eius vel vidit: iō oz q tunc cognouerit añq; q̄siuerit q̄ eēt: ⁊ postea q̄siuit q̄ es. ¶ Scōo p̄z qz booz dixit q̄ es: ⁊ ista ē iterrogatio fcā ad feminā. nā si nesciuisset an eēt masculus vel femina potius q̄siuisset p nomē masculinū vel femininū pp dubiū: qz masculinū oncipit femininū ⁊ non eꝫrio. ¶ Dōm ad primū q booz vidit mulierē iacētē ad pedes suos nō q videret ipsam eē mulierē que ad pedes suos iacebat: ſz q vidit. i. cognouit ad pedes suos aliquē eē iacētē: ⁊ iacēs erat mulier ſz ipse nesciret eā eē mulierē: ⁊ sic est fallacia accītis: qz cognoscebat booz iacētē apō se in rōe iacētis ⁊ nō vt virum vel feminā: ⁊ in ratione iacētis accidebat sibi esse masculinum et femininum. ideo non cognoscebat mulierē iacentem nisi sophistico mō qō ē fm accīs sicut dicit Ari. 1. poste. qz p̄dicat qō nō ouenit p id qō ouenit: ⁊ istud facit fallaciā accītis. ¶ Ad scām dōm q q̄si q̄siuit booz q̄ erat q̄ iacebat ad pedes suos nesciebat an eēt vir vel femina ⁊ p rñsionez ei⁹ cognouit q eēt femina ⁊ ñ q̄siuit booz q̄ eēt. ſ. sub feminina terminatiōe ſz sub masculina pp dubiū. qz tñ scriptori cōstabat q illa ad quā fiebat locutio erat femina posuit questionez in forma feminina: sed non formauit eam sic booz.

¶ Quid ruth petere intendebat quando dixit ad booz expande pallium tuum super ancillam tuam. Questio. 19.

Queretur vlterius qd intēdebat petere ruth q̄n dixit ad booz expāde palliū tuū sup ancillā tuam qz ppinquus es. ¶ Dōm fm quosdā q volūt honestare istō scīm q petebat mr̄imoniū ꝫbi iter eos. ⁊ p̄z qz dixit q ppinquus es. ſ. tu es ppinquus cui de iure debeo⁹ in vxorē: iō accipe me i vxorē. ⁊ cū dixit expāde palliū tuū sup ancillā tuā oicūt q iste erat mod⁹ ꝫbēdi antiquus mr̄imoniū vel spōsalia de p̄sti sicut nunc ꝫbūt p datiōnē manuū cū ipsis vbis exp̄mētib⁹ ꝫsensuz. ⁊ tūc nihil ihonestū petebat nec faciebat ruth: qz petebat se accipi i vxorē a booz. ¶ Dōz tñ q h̄ ñ stat qz ñ ocordāt q̄ bñr in lr̄a isti ītētioni. fl. n. ruth solū mr̄imonij ꝫctū petebat ad qd ordinabat se: ⁊ appebat coza booz postq̄ erat hilaris fcūs ex vino. ēt ad qd veniebat ruth ad booz dormiētē media nocte. nā tali tpe nō ꝫbūt mr̄imoniū ſz ipse coitus celebrat. ¶ Itē qūo ad petēdū ꝫctum mr̄imonii ponebat se nudā in eodē lecto cū booz: ⁊ tāgebat carnē eius. nā nō ꝫbunt sic spōsalia. ecce. n. oia p̄ludia coitus ⁊ nihil deerat nisi ipse realis coitus: nec defuit q̄q̄ ex pte ruth qz ipsa posuit se nudā in lecto cū booz ⁊ tetigit carnē eius nuda ex q̄ magis intra lectum tuum operiendo me tecum: quo nihil manifestius. ¶ Dōm q ruth dicēdo hec petebat coitus ⁊ tota sua cogitatio ⁊ idustria fuit ad h̄ q icitaret booz vt illā carnalr cognosceret: ⁊ tñ nolebat carnalr cognosci solū ſz mr̄imonialr: qz alr nō p̄misisset se cognosci. qō p̄z qz dixit expāde palliū tuū su p ancillā tuā: qz ppinquus es. ſ. iure ppinqtatis cōpetit tibi me i vxorē accipe. petebat g̃ duo simul ruth. ſ. q̄q̄ accipeē i ordinē: ⁊ q carnalr cognosceret: ſz vba sua directius sonāt ad carnalē copulā q̄q̄ ad mr̄imoniū ꝫctū. ¶ Et rō huius ē qz ruth ſz itēderet p̄n cipalr ꝫctū mr̄imonii: ⁊ ip̄z coitū absolute p nūc nō desideraret nec eū tali mō p̄curaret. qz tñ putabat q nō posset nūc inducere ip̄m booz ad accipiēdū eā i vxorē nisi inflāmādo eū ad venereū actū: ⁊ qz ipsa nō p̄mitt̄et se alr cognosci oporteret q eā accipet in vxorē: ⁊ h̄ inuebāt oia q̄ ipsa p̄miserat. ſ. inflāmare eū. Dicūt āt qdā ad honestādū h̄ fcīm q alia posuerit ruth in ista locutiōe sua ad booz de quibus dicet sequenti. q. ¶ Queret vlterius qūo ruth nō erubuit facē ista qz mulier q̄cūq; ēt si vilis eēt erubescere debuisset talia facere ⁊ dicere erga vir potissime virū reuerēdū. ¶ Rñdet qdā q nō fuit ruboz ipsi ruth dicē ista qz ipsa nō dixit hec tā māliter ⁊ ipolite sicut hīr i lr̄a: ſz posuit alia vba ad ornādū ītētionē suā. ⁊ dicūt q dixit ecce socr⁹ mea noemi ⁊ ego ꝫstitute sumus in necessitate ⁊ vedere volum⁹ alīq̄ de possessiōibus maiox. ſ. elimeleth ⁊ filiox suox: tu āt es ppinquus si vis illā accipe accipe: ⁊ si vis eā tenē accipe simul ⁊ me: nā cōpetit iure ppinqtatis: ⁊ tūc dixit extēde palliū tuū sup me. ſ. ad accipiēdū me in vxorē. ¶ Dōm tñ q h̄ nō satis ouenit: qz si talia vba pposuisset ruth ipsi booz cū ista ageret ad intētionē ruth ⁊ ad integritatē narratiōis scriptura illa exp̄ssisset: ⁊ tñ nihil tale dixit. ¶ Itē nō oueniebat h̄ intētioni ruth. nā ad ꝫbendū mr̄imoniū nō oueniebat facere mētionē de vēditiōe rei: qz erat aliqd ipertinēs. ¶ Itē si ruth fcīm suū colorare vellet p̄missa tali plocutiōe de vēditiōe possessiōis nō veniisset p nocte ad booz ⁊ itraret lectū eius: ſz p die peteret ab eo illud: qz talia negocia p die expediūt. ¶ Itē dato q talia vba ,pposuisset ruth q̄ colorarēt ocā suā: tñ fcā sua qūo poterāt colorari? nullo iō mō: qz nil turpi⁹ videbat q̄q̄ q femina itraret lectū viri ⁊ tangeret carnē eius. ¶ Dōm q fcā ⁊ ocā ruth i se nō erāt honesta solā tñ ītētio honestauit oia h̄. nā ista fiebāt nō pp aliqō desideriū inordinatū. ſ. vt cognosceret ruth affectu fornicario: sed vt bē̄t in vir illū q sibi de lege cōpetebat: ⁊ ob h̄ q̄q̄ ruboz i his eēt: qz turpitudo vel illicitū nullū erat exposuit se ruth huic vel recūdie vel ruboꝛi: ⁊ nō fine cā: qz forte putauit ipsa ⁊ socr⁹ sua q nō posset alio mō bē booz in vir nisi illa nocte inflāmaret eū ad libidinē: ⁊ sic cū ea ꝫberet mr̄imoniū: ⁊ desiderio tanti boni exposuit se magno ruboꝛi. Scōa fuit mādata noemi. nā noemi excogitauit oia h̄ q̄ putauit istū solū modū eē ꝺueniētē: ⁊ ruth vt obediret ei subiuit ista duricie p̄cepto. istō colligit aliqualr ex vbis ruth ad noemi. nā postq̄ dixit noemi ad ruth oia ista q̄ facere debat nō dixit ruth bonū ē vel malū: ſz solū dixit q̄cūq; p̄cepis faciā: ⁊ sic solū vt obediret vī fecisse. nā si fecisset hec ex dīderio: cū noemi indicaret ipsi ruth q p istū modū posset bē booz i vir gauderet ipsa nimis: ⁊ tñ nō oñdit verbū aliqō gaudētis sed solū dixit qcqd p̄cepis faciā qō erat vbū obediētis: iō ex sola obediētia egit. ⁊ tñ ruth tātū diligebat noemi q p ipa faceret qcqd posset fieri p mulierē cū pp eā relingsset p̄ez mr̄em: cognatos p̄riā ⁊ deos. ⁊ iā nō bebat qd dimitteret p ea nisi vt tā. cū g̃ ista oia reliquisset ⁊ fecisset a fortiori faceret qcquid aliud esset. vnde nunc ēt si esset aliquid erubescendum non dubitaret illud facere ad mandatum noemi.

¶ Qūo booz non babuit erosam ruth que se ingesserat vt cognosceretur a viro. Questio. 21.

Queretur vlterius de booz qūo nō būit erosam ruth q̄ sic se igesserat vt cognosceret a viro qui nō petebat eā. ¶ Rñdēdū q ista erat cā sufficiēs ad h̄ q glz vir bē̄t ruth despectā tāq; vilissimā mulierem: ⁊ sic fecisset booz si eēt vir acris ingenij. erat tñ vir mitis ⁊ sensat⁹ ⁊ appēdit ista sub recta rō: ⁊ nō ītēpsit ruth pp h̄. ⁊ fuerūt multa q̄ mouerūt ip̄m booz ad h̄. Primū fuit qz credidit q noemi fecisset istō ⁊ ruth ñ egisset arbitrio suo nec iudicio: ſz mādate noemi: ⁊ sic sine malū siue bonū eēt i h̄ fcō ñ erat aliqd ascribēdū ruth ſz noemi. nā bebat ruth cāz credēdi noemi i bis ⁊ qbuscūq; alijs: potissime

cū ptineret istud ad ꝺcī legales de ꝙbus nihil nouerat ruth nisi q̄tū noemi eā īstrueret: ⁊ credē tenebaf ei in oīb⁹ : qz ipsam būerat vt magr̄az ad cōuersionē suā: ⁊ pp eā ꝺuersa fuerat ad iudaismū. nūc āt petebat ruth ip̄z booz i vir̄ iure ꝓpinq̄tatis. etiā istud erat ꝑm ꝺditionē legis nesciebatq; ruth an talis cerimōia eēt in petēdo h̄: iō iuste credebat ipsi noemi. nec erat honestū q; in talib⁹ negocijs ruth ꝺsuleret alios ⁊ ifozmaret se an licitū eēt talia fieri: qz piculū erat si talia q̄ secretissima erāt diuulgarēf extraneis: qz forte ipediref scīī ⁊ oñderef aliq̄lis ihonestas ipsius ruth ⁊ noemi. q; āt noemi erraret non erat mir̄ qz femina erat ⁊ nō poterat ꝺueniēter i oībus iudicare. ¶ Scōm erat qz booz respiciebat h̄ intētionē ⁊ ñ scīī. s. q; oīa hec fiebāt aīo ꝺbē di mr̄imoniū cū illo cū quo de lege cautū erat ꝺbi. iō ly aliqd eorū q̄ erāt ad finē nō eēt bñ ordinatū bonitas finis suppleret totū defectū illius. ¶ Tertiū erat qz istud scīī placebat ipsi booz. s. q; ipse accipet ruth in vxorē vt suscitaret semē defuncto. ⁊ qz cū ruth accipet totā bēditatē elimelech: ⁊ potissime qz erat ruth mulier magne vtutis: ⁊ accipiēdo eā plura accipiebat q̄ acgrēdo multas diuitias sicut dixit ipse booz. scit ois ppls q ītra portas vrbis mee ē te mulierē eē vtutis. ¶ Quartū erat qz cū eēt ruth mulier honestissima: ⁊ magne vtutis gcgd ageret iudicaref bonū. s. ad bonū finē scīī ⁊ nō molestе ferret booz gcgd faceret ruth. ¶ Queref vlteri⁹ qūo noemi ausa ē exponē ipaz ruth tāto piculo. nā poterat ex his tātū ꝺcipe odiū ⁊ suspitiōez mali booz q; nō solū nō suscipet ruth in vxorē sed ēt reputaret eā vilissimā mulierē q̄ talr solicitauerat vir̄ nō solicitata ab eo ⁊ sic nō faueret ei nec noemi: ly abisceret eas tanq̄ cōēptibiles. ¶ Aliqs dicet q; booz si cognouit turpitudinē aliq̄ i ope isto cū ruth solū peteret ꝺctū mr̄imonij. ¶ Dōz q; nō stat: qz tā apta erat ista res q; nemo dubitaret de illa. s. q; cū ipsa ruth poneret se nudā in lecto viri: ⁊ tāgeret carnē eius: diceretq; ei extende palliū tuū sup me. iō ꝺm q; booz māifeste vidit q; ruth petebat coitū mr̄imoniale. s. vt ꝺberef mr̄imoniū ⁊ illico ꝺsūmaref: ⁊ tñ nō iratus ē nec reputauit ruth ꝺtēptibilē pp ēās signas ꝑce. q. ⁊ tñ ille nō mouerēt noemi sicut mouerūt booz: qz ad noemi ptinebat cauere ne istud q̄ ipsa itēdebat cederet i malū euētuz nec cedere posset aliquo mō. ad booz ptinebat iudicare i bonū finē illud fieri q̄ poterat in bonā ptē interp̄tari ꝺato q; nō fieret ad bonū. ¶ Dōz ḡ alr. s. noemi fuit mota ad faciēdū h̄ putās q; p h̄ nō se exponebat alicui piculo: nec ēt ipsam ruth: ly putabat necessariū eē sic euenire sicut ipsa cogitabat eo q; ad h̄ bēbat magna adminicula. nā q; aliqs vir diligat feminā pp aliq̄ ꝓbitatē q̄ in ea est vel alr̄s facile ē q; moueaf in illā ad ꝺcupiscēdū eā carnalr nisi sit bōestissim⁹ vl sit aliq̄ ipedimētū q̄ tollat hec. ⁊ tñ nūc oīa q̄ poterāt mouere vir̄ in libidinē erāt inter booz ⁊ ruth. ꝓmo qz ipse erat vir potēs coire cū postea ex ipsa ruth genuerit obed seq. c. ¶ Scō qz diligebat ipsam ruth. nā oñderat ei magnū fauorē ⁊ placuerat i oculis eius vt p̄z ꝑce. c. ¶ Tertio qz ipsa ruth erat puella tenera ⁊ ꝺcupiscibilis ad libidinē a quolz viro. ¶ Quarto qz ipse booz erat valde ꝓmptus ad libidinē cū eēt bilarioz fcūs bibito vino ad supabūdātiā: ⁊ vinū ꝺspumat in libidinē. ¶ Quito qz viderat booz ip̄az ruth postq̄ erat stimulatus vino ad libidinē: ⁊ erat tūc ipsa ruth pulchra nimis. s. lota vncta ⁊ ornata vestib⁹ cultioz ib⁹: p q̄ oīa rapet ip̄m aīuz booz: ⁊ inascereť sibi ꝺsideriū fruēdi illa data opportunitate. ¶ Sexto qz ipsa ruth ꝓiecit se ad pedes booz in lecto ⁊ tetigit carnē ei⁹ nuda exña: p q̄ ꝺ offerebaf i ꝓmptū ipsi booz q̄ iā ꝺcupiuerat: iō ñ restabat nisi frui optato. ¶ Septio erat qz ipsa ruth petiuit cognosci a booz ly p vba aliqualr honesta. s. extēde palliū tuū sup ancillā tuā: qz ꝓpinquus es. bis āt oīb⁹ exñtib⁹ videbaf difficillimū qz booz vellet cognoscē carnalr ipsam ruth: qz ferreus vir eēt: vel oīno virtutē heroicā bñs q; olb⁹ bis exñtib⁹ nō expleret q̄ flāme veneree suaderēt. ⁊ sic putabat noemi de booz q; necesse eēt q; cognosceret carnalr ipsam ruth: ⁊ h̄ mr̄imonialr affectu: qz alr nō ꝓmitteret ipsa ruth se cognosci. vñ nō timebat q; posset euenire aliq̄ piculū ex hac re: ⁊ tñ nihil scīī ē eoz q̄ putabat noemi cū booz noluerit carnalr cognoscere ipsam ruth: iō poterat eā ꝺtenere ⁊ ēt noemi tanq̄ igenia tricē huius turpitudis: ly non fecit qz motus fuit ex multis ad nō faciēdū h̄. vt p̄z ꝑce. q. (Dormi vsq; mane.) cū noluiss booz cognoscere carnalr ruth qz nō poterat eā accipe in vxorē vsq; quo ꝺsuleret aliū cognatū suū q; erat ꝓpinq̄or: nec posset illō facere p noctē dixit ei dormi vsq; mane. s. nō possum⁹ aliqd facere nūc: iō dormi vsq; mane cessans ab hac cura. ⁊ dixit vsq; mane. i. vsq; ad auroz̄ā: qz añ initiū diei surrexit ruth cū nōdum se possent boies cognoscere vt p̄z. j. in ī̄a. (Dormiuit itaq; ad pedes eius.) Sicut ꝓiecerat se ruth ad pedes booz vt haberet viā ad h̄ q; cognosceret eā ita mānsit ibi vsq; mane nolēte aliqd facere booz. q̄re āt mānserit ad pedes ꝺclarabit. j. in quadā qōne. (Usq; ad noctis abscessū). i. vsq; quo tota nox recederet. ꝺ āt h̄ cessare nox icipiēte crepusculo auroze qō est p̄ boza ⁊ gntā partē boze añ solis ortum: qz alr accipiēdo noctē vsq; ad ꝺfinētiaz cētri solis in bozizōte qō vocaf diei exordiū fz astrologiā non eēt vez q; ruth ꝺormiuit vsq; ad noctis abscessuz: qz eo tpe recessit quo nōdū boies se cognoscere poterāt vt p̄z in ī̄a. (Surrexit anteq̄ boies cognoscerēt se mutuo.) Hoc fecit ad tollēdā p̄ sumptionē. s. ne putaref q; veniebat de fornicādo cū booz vel de alio loco inhoneſto: ⁊ sic rediret in vrbē anteq̄ q̄sq; eā videret: ⁊ figs videret nō cognoscet illā. (Et dixit caue ne q; noueris q; huc veneris.) Hoc dixit booz vt nō infamaref ipse: qz si sciref q; veniebat de area booz putaref q; ipse ꝺormierat cū ea illa nocte: ⁊ ex h̄ ipediref mr̄imoniū ꝺbi cū alio cognato booz: de quo ipse dixerat q; erat ꝓpinq̄or eo ⁊ q; sibi debebaf ruth: ⁊ alia scāda la sequerenf: ⁊ ipsamet ruth infamaref qz putaretur fornicaria: ⁊ posset eā accusare ꝺ adulterio cognatus: sicut. j. declarabit in quadā qōne. (Et rursum). i. iterq̄ dixit ei. (Expande pallium tuū quo operiris ⁊ tene vtraq; mānu.) Laborauerat ruth disponēdo se vt placeret booz ⁊ vt ꝺberef mr̄imoniū: ⁊ tota nocte mānserat i area. iō booz noluit q; iste labor adhuc p tūc esset supuacuus: ⁊ ob hoc dedit ei sex modios hordei. ⁊ dixit q; portaret eos in pallio suo: qz forte nō occurrerat sibi ibi habere aliqd aliud in quo portare posset hec. ⁊ dixit q; teneret pallium vtraq; mānu. s. vt nō effunderef hordeū p aliq̄ ptē. (Qua extēde te ⁊ tenēte). s. sicut iusserat booz. (Mēsus est modios sex hordei.) Quāta esset mēsura modij declarabit. j. in quadaz. q. (Et iposuit sup eā.) Qz ipsa nō poterat sibimet iponere sup humeros vel scapulas. (Que portās ingressa est ciuitatē.) Nā area erat in agro: ⁊ socrus sua noemi ad cuius ꝺmuz veniebat erat in vrbe bethleem. (Et venit ad socrū suā.) Nā ruth morabaf cū socru sua: eo q; nō bēbat aliā ꝺmū eo tpe quo nondū accepta erat i vxorē a booz. (Que dixit ei qd egisti filia:) Mirata ē noemi cū vidit ruth diluculo ad se venientē hordeo onerataz: nā nō putauit q; sic veniret. cū. n. īstruxisset eā ad h̄ q; incitaret booz ad cognoscēdū eā carnalr ⁊ ꝺbēdū cū ea mr̄imoniū putabat q; sic scīī esset: adeo q; booz retineret iā apud se ipam ruth: nūc aūt diluculo cū vidit eā ad se venientē mirata est q; aliqd aduersū accidisset ipsi ruth vel qz forte errauisset circa aliqd eoz q̄ dixerat ei noemi adeo q; nō esset finitū negociū: ⁊ ob hoc illico vt vidit eā q̄siuit ab ipsa qd egisset. (Narrauitq; ei oīa q̄ fecisset bō). s. oīa q̄ fecerat ⁊ dixerat booz narrauit: ⁊ nō solū illa sz ēt illa q̄ ipsa fecerat: nō tñ oportuit q; ita enarraret ea q̄ fecerat ipsa sicut ea q̄ fecerat booz: eo q; ipsa erat īstructa a noemi qd deberet facere: ⁊ sufficiebat ei dicere q; fecerat oīa q̄ iusserat ei faceř noemi: ⁊ tñ ō eis q̄ facturus erat booz nihil sciebat noemi iō illa oportuit enarrari. (Et ait: ecce sex modios hordei dedit mihi). s. finitis sermonib⁹ dedit mihi sex modios hordei vt venirē ad te. (Et ait nolo vacuā te reuerti ad socrū tuā.) q. d. cū tota ista nocte h̄ steteris ⁊ laborueris nolo q; vacua redeas ad socrū tuā cū qua moraris. (Dixitq; ei noemi: expecta filia donec videamus quē res exitū habeat.) Hoc dixit noemi vt maneret ruth illa die i domo: ⁊ nō facerēt aliqd donec viderēt qualr ꝓcedebantur in negocio eo q; dixerat booz q; sequenti die videreť qd sup hoc fieri dēret. (Neq; n. cessabit hō nisi cū ipleuerit q̄ locutus est.) Reditiuū cause ē: qz dixerat noemi ad ruth q; quiesceret in domo donec videretur finis istius negocij. ⁊ qz poterat dicē ruth q; forte nō ꝺterminareť ante multos dies: ⁊ oporteret multo tpe manere i domo q̄ nō erat expediens: dixit noemi q; cito expediref negocium eo q; nō cessaret hō. s. booz donec ipleret q̄ locut⁹ erat. dixerat. n. q; si suscipe eā vel let cognatus suus q; traderet eā ei: si āt nollet ipse eam fine dubio accipet i vxorē: ⁊ istō i breui videri poterat. ¶ Queref cū dixit h̄ booz q; supauerat ꝓrē miaz posteriore mia que fuit prior mia: ⁊ que fuit posterior. ¶ Dōm q; prior mia fuit quā oñdit ruth ad maalō vir̄ suū viuētem. nā cū esset viuēs tractabat eū bñ. ly. n. esset ruth in terra sua tūc ⁊ maalō in terra aliena: ⁊ posset ruth aliquo mō oñari viro suo pp fauores parentū amicoz ⁊ cognatoz nō fecit sed habuit se valde bñ ad eū obsequēdo ei in oībus q̄ erant ad honorē eius. de ista mia locuta est noemi ad ruth ⁊ orphaz nurus suas. s. faciat oñs vobiscum miam fidē feciſtis cū mortuis ⁊ mecū. s. i. c. ēt fuit alia mia quā ruth fecit cum noemi. nā cū redire vellet noemi in terrā suā de terra moab sola carēs viro ⁊ filijs miserta est eius ruth: ⁊ voluit cū

Scōm motiuum.

3. motiuuz.

4. motiuuz.

Qō. 22

A

Qūo noemi ausa est exponē ipsaz ruth tā to piculo.

B Luiusdaz rñsio ad q̄situm.

C Improbatio.

Doct. rñsio ad q̄situm.

1. rō.

2. rō.

B

3. rō.

4. rō.

5. rō.

6. rō.

7. rō.

†

Qō. 23.

A

Que fuit p̄or mia ⁊ q̄ posterior.

□ Rñsio ad q̄situ.

luit cũ ea venire:nec voluit ipsam dimittere. ⁊ ista fuit magna valde mia:⁊ oputaꝫ vtraq; istaꝫ ꝑma mia. posterioꝝ minꝰ fuit quã fec̃ nũc ruth volẽdo acci pe booz i vix.nã ipsi mortuo facie bat miaz volẽdo suscitaꝛ semẽ eiꝰ ꝺ quo magis dicef seq.q.

Qõ. 24. A Qũo posterior mia fuit maior q̃ prima.

¶Queref vlterius qũo posterioꝝ miſericoꝛdia fuit maioꝛ q̃ prima. ¶Aliqs dicet ꝙ nulla mia erat ista quã nũc vocat booz posterioꝛẽ miaz.nã ꝙ ruth vellet accipe booz in vix erat ꝙ bono rarek ipsa accipiẽdo vix potẽtẽ ⁊ magnaꝫ opũ:⁊ in ꝺ faciebat ruth vtilitatẽ suam potius q̃ opus mĩe:⁊ tñ in ꝑmis fecit opus mie valde magne.ꝺ ꝑma mia quã bũit ruth erga vix suũ viuẽtẽ apparet. nam poterat ruth ꝺominari ei cum esset vir in terra aliena:⁊ ipsa esset in terra sua:⁊ tamen seruiebat ei ad nutũ.Se cunda erat adhuc maioꝛ mia ꝙ voluerit ruth ꝺimittere ꝑiaz ⁊ parẽtes:⁊ deos suos ꝓp noemi.iꝺ ñ fuit maioꝛ mia posterioꝛ q̃ ꝑma. ¶Ꝺom ꝙ ista mia ꝺsideraf duplr aut in se ⁊ absolute: aut respectu defuncti. Primo mꝺ mia ꝑma fuit maioꝛ q̃ posterioꝛ:eo ꝙ illa erat laboꝛiosioꝛ.et qz plura ibi ꝑpendebat ruth q̃ nũc in postrema ꝑpẽderat. ¶Si aũt accipiaf respectu defuncti. ꝺom ꝙ erat postrema maioꝛ.ꝓ quo ꝺsideraꝺũ ꝙ mia ista erat ꝙ si ruth nõ accepisset booz in vix:nec aliquẽ de cognatiõe maa lon viri sui cũ decessisset maalon sine liberis nõ posset ꝺseruari nomẽ suũ in familia ſz deleref:⁊ istud reputabaf iter hebreos magna ꝟfelicitas ꝙ deleref nomẽ alicui⁹ de familia sua. vñ saul credẽs ꝺõ foze sibi ꝟfectũ ⁊ ꝙ ꝺfortaref ꝺ eũ oꝛauit:⁊ coegit eũ iurare ne deleret nomẽ eius de familia sua. 1. Re. 24. q̃si maximũ malũ eẽt deleri nomẽ alicuius de familia sua.si aũt ruth acciperet booz in vix vel aliquẽ ꝺ familia maalõ viri sui suscitare tur semẽ viri sui ⁊ nõ esset ꝟfortũatus q̃tum ad boc.ista ãt erat magna mia.ſ.facere ꝙ nõ deleref nomẽ eius.⁊ ẽ maioꝛ q̃ ꝑma pp duo. Primo qz cũ ge bñfacit boi pñti a quo ꝑt recipe vicif fitudinẽ nõ est admirãꝺũ.cum tñ bñfacit mortuo vel absenti a quo nõ ꝑt recipe retributionẽ est magis admirãꝺũ.⁊ qz mia ꝑma ꝑstita ẽ maalõ viuẽti ⁊ ẽt noemi viuẽti. mia ãt ista ꝑstabaf maalõ mortuo.ſ. vt nõ deleref nomẽ eius:iꝺ erat maioꝛ. Scꝺo ꝓ qz maius beneficium erat ipsi maalon id qꝺ nunc ei prestabat ruth q̃ qꝺ ꝑmo.nã priꝰ bñfaciebat ei seruiẽꝺo ei tãq̃ vxoꝛi. nũc ãt bñfaciebat faciẽꝺo ne deleret nomẽ eius ꝺ familia sua. ⁊ cũ deleri nomẽ alicuius de familia sua sit maximũ ifoꝛtuniꝫ erit maximũ bñficiũ ⁊ euꝟtuniũ ꝺferre ei ꝙ nomẽ suũ nõ deleaf de ꝓgenie sua.⁊ istud ꝑstabaf maalon nunc ex miſericoꝛ dia ruth:ideo videtur ꝙ miſericoꝛdia ista erat maioꝛ q̃ ꝑꝛ.

¶Qũo dixit booz ꝙ ruth nũc magnã miam fecerat volẽdo acci pef booz in vix ad suscitandum nomẽ defuncti:⁊ an ruth tene baf ad boc vel erat ei liberum. Questio.25.

Queretur vlterius qũo dixit booz ꝙ ruth fecerat nũc magnã miaz volẽdo accipe booz in vix ad suscitãꝺũ nomẽ defuncti in ꝓgenie sua.nã vꝫ ꝙ nõ faciebat ali q̃ miaz:qz q̃ facit ad qꝺ tenef non facit miaz:⁊ tñ ruth tenebaf ad boc:qz qñ moziebaf aliqs bñs vxoꝛẽ sine semie vxoꝛ sua te nebaf expectare cognatos viri si eẽt aliqs q̃ vellet eã accipe ad suscitãꝺũ nomẽ ꝺfuncti:⁊ si añq̃ illi rẽnuerẽt accipet quẽq̃ i vi rũ vel fornicaref cũ aliquo ſz eẽt vidna poterat accusari ꝺ adul terio:sicut si eẽt ꝺiugata vel desp̃sata ꝓ verba de pñti.sic ꝓ in thamar nuru iude quã accepant duo filij sui successiue in vxoꝛẽ:q ambo moꝛtui sunt sine semine:⁊ iussit iudas ꝙ maneret in bitu viduitatis donec creſceret sella filius eius q̃ suſcipet eaꝫ in vxoꝛẽ ad suscitãꝺũ semẽ fratꝛ suoꝝ:⁊ nõꝺũ erat ei copꝭata:nec desp̃sata:⁊ qz tñ repta ẽ fuisse fornicata ducebaf ad icẽꝺiũ pe tẽte iuda quouſq; illa ꝓbauit ꝙ suſcepiſſz a iuda filioꝫ Gen.38. ita fieret i ruth:⁊ sic nõ faciebat miaz. ¶Aliqs dicet ꝙ nõ tene baf ruth accipe in vxoꝛẽ vix aliqnẽ de cognatiõe maalon viri sui:qz lex de suscitatiõe semis ꝓpoſita erat fratrib⁹ Deute.25.⁊ tñ maalõ nõ bẽbat aliquẽ fratreꝫ:qz duo erant filij elimelecb.sẽ chelion ⁊ maalon:⁊ ambo moꝛtui sẽ post patrẽ suũ in pegrinatiõe terre moab.ſ.1.c.iõ nõ erat lex de suſcitatiõe semiꝫ extẽꝺẽda q̃tũ ad alios. vñ si teneref ruth expectare quẽq̃ de tota cognatiõe viri sui vt accipet eũ in vix ad suscitationẽ semis ꝺfun cti:ſz poterat accipe quẽ vellet:⁊ ob ꝺ si accipet aliq̃m q nõ eẽt ꝺ cognatiõe maalon nõ suscitaref semẽ eius ⁊ ꝑiret nomẽ suũ de cognatiõe sua.si aũt accipet ipz booz vel aliũ de eadẽ cognatõe i vix suscitatuꝝ semẽ maalõ ⁊ nõ deleref nomẽ eius. iꝺ vꝫ ꝙ fa ciebat miam magnã viro in eo ꝙ noluit seq iuuenes paupes vꝫ diuites quos poterat licite accipe in viros ſz voluit accipe ipm booz q̃q̃ eẽt senex:⁊ istud dixit booz ad ruth.bñdicta tu filia a dño:qz pꝛioꝛẽ miam posterioꝛe supaſti:qz nõ es secuta iuuenes diuites vel paupes. ¶Sed ꝺom ꝙ boc nõ stat:qz ruth nõ ꝺligabaf accipe vix ꝺe cognatiõe maalon viri sui si aliqs esset. ⁊ qz booz ⁊ gdã alius superãt tenebaf admonere ruth quẽlz eo rũ an vellet eã accipe in vxoꝛẽ:⁊ aliter nõ poterat accipe quẽq̃ aliũ in vix alꝫ accusari poterat de adulterio.⁊ ꝑz boc qz si non teneref ruth expectare cognatos viri sui vt aliqs eoꝝ acciperet eã in vxoꝛẽ nõ teneref aliqs ꝺe cognatiõe maalon ad suſcitandũ semẽ eius:qz alꝫ obligaref ad ipossibile cuz suſcitatio semis nõ posset fieri niſi in vxoꝛe defuncti.si illa posset accipe quẽ vel let in vix extra cognationẽ defuncti nõ posset suſcitari semẽ de functi.ꝙ ãt isti obligarent ꝑz:qz ꝑmus cognatoꝝ maalõ voluit accipe possessionẽ eius iure ꝓpingtatis:⁊ cũ nollet accipe ruth in vxoꝛẽ nõ data est ei possessio.⁊ qz booz voluit in vxoꝛẽ acci pere ipsam ruth iure ꝓpingtatis accepit possessionẽ.ꝙ mãebat i istis obligatio ad suſcitãꝺũ semẽ maalon. ¶Scꝺo ꝓz qz si nõ eẽt in eis obligatio ad suſcitãꝺũ semẽ maalon nõ iferref alicui eoꝝ ꝺtumelia qz nõ suſcitabat semẽ maalon:⁊ tñ priori eoꝝ illa ta est ꝺtumelia.ſ.qz calciamentũ de pede eius solutum est vt ꝓz seq.c.⁊ istud erat ꝺtumelia Deute.25.ꝙ erat obligatio ad suſcitãꝺũ semẽ maalon. ¶Tertio ꝓz qz ipsa ruth petiuit ipm booz i vix iure ꝺsanguinitatiꝫ dicẽs expãde palliũ tuũ sup famulã tuã qz ꝓpinquus es.i.iure ꝓpingtatis potes me accipe in vxoꝛẽ:⁊ debes. ¶Quarto ꝓz qz si nõ esset obligatio ad suſcitationẽ se minis maalon:sed posset ruth vxoꝛ eius accipe quẽ vellet i vix qñ dixit ruth ꝙ accipet booz eã in vxoꝛez dixit ipse booz nõ ab nuo me esse ꝓpinquũ ſz est alius me ꝓpingoꝛ:⁊ si ipse te accipe nõ voluerit sine dubio ego te accipiã. ꝙ nõ poterat libere booz accipe in vxoꝛẽ ruth quouſq; cederet alius cognatus eius:⁊ tñ si nõ eẽt necessitas istius suſcitatiõis semis posset nubere ruth cui vellet ⁊ booz potuisset eã accipe nõ regẽto alioꝫ:⁊ tñ nõ potu it vt colligif.ſ.in lra.ꝙ erat adhuc necessitas ad suſcitationẽ se minis maalõ. ¶Rñderi ꝑt duplr.gdã dicũt ꝙ ruth obligabaf accipe in vix aliquẽ de cognatõe viri sui maalon ⁊ nõ poterat accipe quẽq̃ quouſq; regreret oẽs istos cognatos maalõ.⁊ sic ꝓbãt rones.ſ.posite. Tũc ãt rñdẽꝺũ ẽ ad dcm booz q laudauit ruth qz nõ eẽt secuta iuuenes diuites vel paupes:ſz voluit acci pere ipm booz ad suſcitationẽ semis viri sui defuncti. Ꝺom ꝙ q̃q̃ ruth eẽt obligata ad nõ capiẽꝺũ quẽq̃ alienũ vix quouſq; regreret oẽs cognatos viri sui an eã vellẽt accipe:tñ si boc ip sa nõ vere ꝺsideraret bret se remisse in eo:ita ꝙ nõ reduceref res ad effectũ:sed potius ꝺirecte ꝑpediret ꝙ non fieret vt ipsa bẽt in vix aliquẽ iuuenẽ.⁊ tñ cũ magna solicitudine ipsa ruth ꝓcurauit ꝙ booz vellet eẽ vir eius:iꝺ laudãda erat:nõ qꝺ tan q̃ aliꝺ facẽ posset ſz qz ꝺ bono alo fecisset. ¶Alij ꝺñt ꝙ ruth nõ erat obligata accipe booz in vix:nec quenq̃ de cognatione maalon:sed poterat accipe quẽcunq; vix extraneũ vellet ⁊ illꝺ faciẽꝺo nõ suscitaref semẽ maalon.si ãt vellet suſcipe booz i vi rũ vel aliũ de cognatis viri sui suſcitaref semẽ viri eius. iꝺ lan dabilis fuit cũ potuisset accipe iuuenẽ quẽq̃ in vix q non esset de cognatiõe maalon:⁊ noluit vt suſcitaref semẽ viri sui. Etiã ꝺom est tũc ꝙ nõ erãt obligati cognati maalõ suſcitaꝛ semẽ eiꝰ sed poterãt si vellẽt ⁊ si suſcitarẽt gaudebãt gꝺusdã priuilegijs. ſ.ꝙ ptinebãt ad eos bona defuncti.si aũt nõ suſcitarẽt semẽ eiꝰ carebãt illis priuilegijs ⁊ tñ nõ puniebanf.q̃ ãt fit verior istaꝫ duaꝫ positionũ declarabiẽ seq.c.in quadã.q.⁊ ibi rñdebiẽ ad ista quattuoꝛ argumẽta q̃ ponunf ꝺ tenẽꝺo istã partẽ.quicqd ꝙ teneaf ipsa ruth fecit miam magnã volẽdo accipe booz in vix ad suſcitãꝺũ maalon semẽ viri sui iã moꝛtui. ¶Queref vl terius q̃re dixit booz ad ruth nec abnuo me eẽ ꝓpinquũ sed est alius me ꝓpingoꝛ.ᵇ¶Rñdẽꝺũ ꝙ determinatio buiꝰ ꝺubij pẽ det ex determinatione ꝑce.q.ſ.nõ erñtibꝰ fratribus defuncti an alij cognati i quocũq; gradu vel saltẽ in aliquo teneanf ad suſci tationẽ seminis defuncti.ᵃ¶Quidã dicũt ꝙ fic.⁊ ꝼz istos ꝺẽz esf ꝙ booz ⁊ alius cognatus suus tenebãtur ad suſcitãꝺũ semen maalon:⁊ nõ poterat ruth accipe quenq̃ in vix niſi ambo isti recusarẽt eã accipere.=Et tunc ꝺom ꝙ erat ordo in obligatiõe: qz magis ꝓpinquus tenebaf ꝓius ⁊ deinde alij ꝙ ordinẽ. ⁊ sic nõ poterat mulier petere in vix minus ꝓpiquũ irrequisito ma gis ꝓpiquo:⁊ minus ꝓpinquus nõ poterat accipe in vxoꝛẽ ip sam vxoꝛẽ defuncti nõ cedẽte magis ꝓpinquo.⁊ qz erat alius ꝓpingoꝛ ipsi maalon q̃ booz nõ poterat booz accipe ruth i vxo rẽ quouſq; ille cederet.⁊ sic dixit ꝙ ipe ꝓpiquꝰ erat ⁊ tñ erat ali us ꝓpingoꝛ q ꝓius regrendus erat:⁊ si ille cederet sine dubio ipse booz accipet ruth i vxoꝛẽ. ¶Alij ꝺñt ꝙ nulli ꝺsanguinei i q̃cũq; gradu tenenf ꝼz legẽ moyſi suſcitaꝛ semẽ ꝺfucti niſi frẽs. ⁊ tũc ꝺoz ẽ ꝙ booz ⁊ coꝛ⁹ſu⁹ nõ obligabãf accipe ruth i vxoꝛẽ ad suſcitãꝺũ nomñ ꝺfucti:poẽãt tñ sic suſcitaꝛ:⁊ sic booz suſcepit

Dis q̃tuoꝛ rõnib⁹ rñr seq.c. 1.rõ.

B

2.rõ.

3.rõ.

4.rõ.

Dupler rñ ſio ad q̃st. Ꝓria quo rũdam.

Rñſio ad dictũ booz ſm istã mo dũ rñdẽꝺi.

2.rñſio.

Determi.ꝙ

Qõ.26 A Qñ dixit booz ad ruth nec abnuo me eẽ ꝓpiquũ ſz ẽ aliꝰ me ꝓpiquoꝛ. ᵇRñſio ad q̃stum. ᵃOpi.quo rundam. =ordo i ob ligatiõe ſuſcitãꝺi ſerñ apud hebꝛe os. Alia opi.

Cuiusdã rñſio ad q̃stum:

Impꝛobatio.

Determi. qōnis

ipsam ruth ad suscitādū nomē ꝛ semē defuncto vt pz seq.c.ꝛ tūc dōm ꝙ qñ isti q nō obligabant nolebāt suscitare semē defuncti tenebant seruare ordinē quē seruabāt illi q obligabāt ad ḃ.s. ꝑus q erāt magis ꝓpinq.ꝛ qz booz volebat nūc suscitare semē maalon defuncti regri fecit ꝑus aliū cognatū suū q erat ꝓpi quior maalō cū ipse booz.q̄ āt istaꝝ rnsionū sit vera depēdet ex determiatōe p̄cedē.qōnis.q̄ determiabit seq. c.i q̄dā qōne.

¶An ꝑ ista verba q̄ dixit booz fuerit contractum matrimoniuz vel saltem sponsalia de futuro. Questio.27.

A

Queretur vlterius cuz dixit hic booz ad ruth si ꝓpinquus me⁹te accipe voluerit res bñ acta est: si āt noluerit sine dubitatione ego te accipiā viuit dñs.an ꝑ ista ẏba fuerit ẓctū mr̄imoniū vel saltem spōsalia de futuro. ¶Rñdebit aliqs ꝙ ẓctū ē hic mr̄imoniū vel saltē spōsalia de futuro: cū ꝓmiserit ꝙ accipet ipsaz ruth in vxorē. Itē qō plus ē: qz iurauit sup ḃ dicēs: viuit dñs: ꝛ tñ iurm multū ꝓficit in ẓctu. q̄ iste ẓctus mr̄imonialis erat.

Luiusdam rñsio ad q̄stum.

Impzobō. 1.rō.

¶Rñdēdū ꝙ hic nō fuit ẓctū mr̄imoniū de ꝑsti:nec ēt spōsalia. Pz ꝑmo qz si mr̄imoniū ẓberet hic de ꝑsti eēt ruth ꝑ ḃ vxor booz: ꝛ tūc nō posset effici vxor alteri⁹ sui cognati.ꝛ tñ dixit booz ꝙ expectaret vt liceret si cognat⁹ su⁹ volebat accipe illā aliqn sine dubio ipse accipet eā: q̄ ñ efficiebat hic mr̄imoniū.

2.rō.

¶Itē si mr̄imoniū nūc ẓberet nō relinqueret aliq̄ deliberatio ꝑ posterō: ꝛ tñ booz deliberationē deliqt.s.vt videret an cognat⁹ suus illā volebat bñe in vxorē. q̄ nūc nō accepit eā.

3.rō.

¶Tertio pz qz ruth petebat ꝙ accipet i vxorē ꝛ ꝛsūmaret mr̄imoniū cū dixit expāde palliū tuū sup famulā tuā: ꝛ tñ booz nō ꝛsensit ꝑ tūc ſz dixit ꝙ gesceret:qz ali⁹ erat ꝓpinqor.q̄ nō accepit illā nūc in vxorē.

4.rō.

¶Quarto pz ex forma ꝙ hic nō fuerūt aliq̄ ẏba formalia vel significātia mr̄imoniū.nā solū dixit booz ꝙ si nō accipet illā cognat⁹ booz ipse accipet eā. mr̄imoniū āt efficit ꝑ ẏba denotātia certū ꝛsensuz: ꝛ non ꝑ ẏba ꝛditionalia: potissime cū pēdet ꝛditio ex volūtate potētis ꝓbibere actū vl̄ vinculū sicut erāt in ꝑsti. Manet q̄ dubiū an erat mr̄imoniū ꝓp inf̄m qō supuenit qō aliqd ꝛfirmat.

Dubium Rñsio

¶Et dōz ꝙ nō:qz de ꝛdōne iuris ē nō imutare subaz ẓctus:nec dare sibi ꝑz sed dare illi robur:si firmū ois nō ē.si q̄ iste ẓctus sine iuro nō erat mr̄imonialis:q̄ nec nūc cū iuro. Itē pz qz q mr̄imoniū ẓbit accipit vxorē: ꝛ iā sua ē.ꝛ tñ in istis ẏbis iuratis booz ꝓmittebat de accipiēdo ruth in vxorē.q̄ nōdū erat accepta ꝛ ꝛsūr non erat mr̄imoniū. Istā rōnē ꝛ filesꝑōit magr̄.8.sniar.di.24. Mouet āt dubiū an ẓberent hic spōsalia de futuro.

Dubium Luiusdam rñsio

¶Aliqs dicet ꝙ sic:ꝛ nō solū erāt spōsalia ſz ēt erāt nimis firma ꝓp iurm quo ꝛfirmabant. Dōz qz cū spōsalia de futuro sint ꝓmissio futuraꝝ nuptiaꝝ:ꝛ hic erat ꝓmissio ista poterāt vocari spōsalia.deficiūt tñ aliqualr a ꝑfecta rōne spōsaliū eo ꝙ sunt ꝛdōnalia:ꝛ ꝛditio tollit aliqd de ꝓmissiōe.s.ꝙ ꝓmittebat booz accipe ruth in vxorē si alius cognatus suus nō accipet eā. de iure tñ spōsalia ꝛdōnalia vocant spōsalia extra de sponsa.c.1.pz in sexto.diceret q̄ fuisse ista spōsalia.ſz ista erāt facilia ad ifringēdū cū ꝛdōnis impletio depēderet ex volūtate alterius extranei q poterat ipedire actū. Et dōm ēt ꝙ iurm aliquo mō ꝛfirmauit ista spōsalia:ꝛ tñ ū tātū ꝛfirmauit illa qn possent dissolui cū semꝑ manerēt ꝛdōnalia ꝛ pēderet ꝛdō ex volūtate alterius:ꝛ iurm nō ꝑt ꝛfirmaꝛ ẓctū nisi sicut ē.s.si ē ẓct⁹ pur⁹ ꝛfirmat eū pure. Si āt ē ꝛdōnalis ꝛfirmat eū cū ꝛdōne.

Qō.28

A

An booz cognouerit nunc ruth carnalr qñ venit ꝛ intrauit lectū eius.

¶Quereꝛ vlteri⁹ an booz cognouerit nunc ruth. ⁸¶Aliqs dicet ꝙ sic: qz ruth itēdebat ḃ.s.vt cognosceret carnalr a booz:ꝛ ad ḃ multa ꝓmiserat:iō data opportūitate vī ꝙ cognouerit eā.pz qz fuerūt ḃ multe opportūitates.s. ꝙ booz bibit ad abūdātiā:ita vt fieret bilarior:ꝛ sic suscitaretur i eo mā seminalis:ꝛ post ḃ vidit mulierē pulchrā:iō cū ipse eēt potēs gignere mouerēt inflāmat⁹ ab ea. Itē qō maiuꝝ ē ipsa ruth nuda itrauit lectū booz:ꝛ tetigit carnē eius inuenitq booz apud se ipsaz ruth:ꝛ ēt ruth petiuit coitū dicēs.expāde palliū tuū sup ancillā tuā.iō datis tātis opportunitatib⁹ verifile ē ꝙ cognosceret booz illā.nā fm ius est ista ꝑsumptio violēta ad ꝓbādū coitū.s.qz inuenit solus cū sola:nudus cū nuda in eodez lecto nō stāte aliquo ipedimēto.

Luiusdaz rñsio ad q̄ stum Doct. rñsio ad q̄stum. 1.rō.

¶Rñdēdū ꝙ booz nō cognouit ruth carnalr nūc.ꝛ pz hoc ex lra:qz ruth ḃ itēdebat:iō cubuit ad pedes booz in lecto suo nuda:ꝛ petiuit honestis ẏbis coitū dicēs.expā de palliū tuū sup ancillā tuā:ꝛ tñ booz dixit nō abnuo me eē ꝓpinquū:ſz est alius ꝓpinqor.iō dixit ꝙ expectaret quousq̄ videret an alius vellet eā accipe aliqn ipse illā accipet. Si tñ voluisset cognoscere illā cū ipsa peteret se cognosci ḃ ꝑtextu nō posuisset ḃ i deliberatiōe:sed cognouisset illā satisfaciēdo suo ignicalo ꝛ postea de ẓctu mr̄imonij ageret qō vellet.

2.rō.

¶Scōo pz qz booz dixit ipsi ruth:gesce vsq̄ mane.s. ñ ꝓcedas pl⁹ i isto negocio:qz nūc nō ꝑt aliqd aliō fieri.

3.rō.

¶Tertio pz qz oz̄ ꝙ dormiuit ruth ad pedes booz tota illa nocte.si tñ booz cognouisset illam alr fcñ eēt:iō q̄q̄ ruth talē se exhibuerit vt eā cognosceret booz tñ booz nō cognouit illā ꝑ tūc:ſz postea qñ eā accepit i vxorē.

¶Quo booz nō cognouit ruth carnaliter data tanta opportunitate:qua nulla maior dari poterat. Questio.29.

A

Queretur vltertas quo booz nō cognouit ruth carnaliter data tāta opportunitate q̄ nulla maior poterat dari.

Rñsio ad q̄stū.

¶Rñdēdū ē sicut dcm ē ꝑce.q.ꝙ maxima opportunitas fuit ad ḃ ita vt de iure eēt ꝑsumptio violēta ꝙ cognouisset booz ipsam ruth:ꝛ tñ ꝑsumptio q̄tūcūq violēta sit non bz locū vbi de veritate ꝛstat:qz ꝑsumptio nō ē ꝓbō nisi in defectū ꝛ p modū adminiculi.de vitate tñ istius rei ꝛstat aūcitate sacre scripture:cuius auctoritas solidissima ē:cū ex dictis positis in lra ꝛ bītis ꝑce.q.appareat ꝙ booz nō cognouit ꝑ tūc ruth. iō dōz ꝙ nō cognouerit eā.

Obio. Rñsio

¶Cū āt obijcit de opportunitatib⁹ magnis q̄s nūc būit booz. Dōz ē ꝙ vez ē ꝛ ꝙ glz bō datis istis mouerēt ad venerē:ꝛ tñ ipse nō mot⁹ ē.nā alique ista opportunitatū fuerūt q̄ forte nihil mouerūt booz.ꝛ pz.nā ruth ornauerat se vestib⁹ pulchris:ꝛ lauerat se atq̄ vnxerat vt alliceret booz in venerē ꝛ amorē sui:ꝛ nō apparuit coza eo quousq̄ ille bibisset ꝛ comedisset vt bilarior factus ex vino facilius rueret i desideriū pulchritudis ꝛ in venerē:ꝛ fcūs est booz bilarior ex vino viditq̄ postea ruth.ſz nō apparet an tūc motus fuerit in ardore eius:ꝛ forte nō motus ē.ſz adhuc nō stāte hoc restant magna .s.ꝙ puella tenera ꝛ pulchra itroiuerit nuda in lectū viri potētis coire ꝛ disposīti ad ḃ tetigeritq̄ carnē eius ꝛ vbis suis icitauerit eū petēdo coitū. gs.n.tāta tolerare suffecerit:ꝑfecto admirādū ē:ēt si ferre⁹ aut adamātin⁹ eēt:ꝛ ossa eius enea:ꝛ caro lapidea.tulit tñ ista icitamēta ille venerabilis vir Booz vtutis desiderio seipm tēperās.nā si liberū fuisset sibi accipe ruth in vxorē accepisset eaz tūc:ꝛ illico mr̄imoniū ꝛsūmasset:qz i ꝓmptū erat ꝛsūmatio:ꝛ tñ pēdebat ex volūtate alterius cognati sui an vellet illā accipe in vxorē.quo incōsulto ꝛ regrito nō poterat booz licite illā accipe ꝛ cognoscere:ꝛ tñ data tāta opportūitate mirādū ē ꝙ abstinuerit:qz oblatis talib⁹ ꝛ adhuc multo minoribus opportunitatib⁹ viri satiꝝ religiosi nulla federa nec licitū curāt: sed ꝓni i libidinē ruunt.potissime qz poterat fcñ istud occultari valde ēt si nō accipet booz ipsam ruth in vxorē. nā cognat⁹ su⁹ accipet eā sequēti die:vel ipse booz sicut dixerat booz ad ruth: ꝛ sic ēt fcñ ē.ꝛ ḃ stāte ēt si booz cognosceret nūc ipsam ruth nō seq̄ret inde aliqd piculū:nec ifamia:qz oia occulta erāt:ꝛ cū ipsa eēt vidua data ꝙ cognosceret nūc ꝛ ꝛcipet nō apperet an ab alio q̄q̄ a viro suo cognita eēt cū seq̄nti die dēret ꝛsūmare mr̄imoniū cū alio viro:vel cū ipso booz.sola g̃ reuerētia honestatis ꝛ iuris amor ipm booz tenuerunt ne venereū expleret op⁹. valde g̃ laudabilis ē vir ille q data tali opportūitate tātis venereis flāmis resistere potuit:iō nec a nobis sub silētio ꝑtereūdus ē sed aliq̄li laude canēdus. Jure g̃ de talibus parētib⁹ Ebzistus nasci voluit q tāte vtutis extiterūt.

Qō. 30.

A

Qr booz dixit ipi ruth ꝙ dormirt vsq̄ mane ꝛ ꝙ dormirt ad eius pedes.

¶Quaꝛ booz dixit ipsi ruth ꝙ dormiret vsq̄ māe ꝛ ꝙ dormiret ad pedes ei⁹.

© Rñsio ad ꝓmū q̄stum.

°¶Rñdēdū ad ꝓmū ꝙ hoc dixit booz ꝓp bno.

* 1.rō. 2.rō.

*¶Primo qz ruth solicitabat ipm booz vt accipet eā in vxorē:ꝛ statiz ꝛsūmaret mr̄imoniū:ꝛ ad ḃ ipsa nuda itranerat lectū eius.booz āt nolebat cō sūmare mr̄imoniū nec illud ẓbere: qz erat alius ꝓpinquus eo quē expectabat an vellet accipe ipsam ruth in vxorē.ꝛ qz si ille vellet eā accipe nō recte accipet ipsaz booz noluit cognoscer eā nec tāgere illa nocte:ꝛ qz ruth ꝓcedebat ad ḃ ꝙ ꝛsūmmaret actus carnalis dixit ei booz ꝙ nō ꝓcederet vlterius illa nocte:sed dormiret:qz ille nō ꝛsentiret aliqd vlterius fieri:ꝛ dixit dormi vsq̄ mane.q.d.ista nocte nō poterit ꝓcurari aliqd de negocio isto qō tu vis.nā nō poterit ꝑ me ꝓcurari:eo ꝙ nō te accipiam quousq̄ cognatus me⁹ cedat iuri ꝓpinqtatis. Nō poterit ēt ꝑ curari cū illo:qz nūc nox ē:ſz i mane ꝓcurabit:iō dormi vsq̄ mane.s.nō curās vsq̄ tūc de isto negocio.

Laudat Auctor Booz temperātiam.

¶Scōo fcñ ē qz cum ruth venisset ad booz vt incitaret eū ad ẓbendū matrimoniū ꝛ ipse non consensisset in hoc illico reditura erat ruth:non tñ rediuit:quia qñ istud rñdit ei booz:erat media nocte:ꝛ tunc non erat honestū ipsi ruth redire de agro in vrbē.nā forte nō reperet portas vrbis aptas vt introiret ad domuz socrus sue.ꝛ dato ꝙ apte essent nō esset honestū ꝙ puella sola media nocte discurreret ꝑ agros ꝛ vrbē.nā poterat ei q̄q̄ vir occurrere q eaz opprimeret:iō dixit booz dormi vsq̄ mane:qz tūc erat bōestis⁹ ꝛ securius ambulare:ꝛ tñ misit eā a se anteq̄ boiez se cognoscerent vt nō posset quisq̄ cognoscere eā q̄q̄ videret eā veniēte de area ꝛ nō infamaret ꝙ iuisset ad fornicandum cū booz in agrum.

O mira castitatis laus.

Rñsio ad q̄stū.

agrum. ¶ Querek de scō.s.quare dixit booz ipsi ruth q̄ dormiret ad pedes ꝛ dormiuit vsq; mane. ¶ Dōz q̄ ruth nesciente booz discoopuerat pedes eius:ꝛ intrauerat in lectū eius nuda:ꝛ iacebat ad pedes eius.cū aūt euigilasset booz q̄stuit quid vellet ruth:qua q̄dente q̄ vellet accipi ab eo in vxorē:ꝛ cognosci statiz carnaliter nō assensit booz:iō noluit q̄ ipsa itroiret in lectuz eius.nā ad hoc q̄ ruth cognosceret a booz:oportebat q̄ recipe ret in lecto eiꝰ ad eq̄litatē:ꝛ h̄ ē qō petebat Ruth dicēs:expāde palliū tuū sup ancillā tuā:qz ꝓpinquus es.s.qz nō sum opta ni si quadā ꝑte pallij tui cū sim ad pedes tuos:iō expande pallium tuū sup me:vt tota pallio opiar faciendo me ascēdere ꝛ intrare totū lectū.ꝛ qz noluit booz cognoscere ipsam nō ꝓmisit q̄ itroiret lectū:ꝛ tñ qz iaz ad pedes iacebat ex p̄ncipio noctis nō vidē te booz noluit eā molestare booz faciēdo q̄ recederet de pedib⁹ eius:potissime qz booz erat securus q̄ non moueret ad cognoscendū eā carnal'r:iō voluit eā benigne tractare faciēdo q̄ non recederet de pedibus lecti. ¶ Querek vlterius cū dicat h̄ q̄ booz dedit ruth sex modios hordei q̄ mensura erat modi⁹:ꝛ cuius q̄ntitatis. ¶ Rñdēdū q̄ modius nō accipiebat sic apud hebreos sicut nūc apud nos:qz modius apud nos nō est aliqua mēsura:sed est aliqd collectū ex multis mēsuris.s.modius cōtinet decē ꝛ sex mēsuras magnas rex aridaz.hic aūt modius est nomē vni⁹ mēsure.ꝛ sic fuit semp apud hebreos. qō ꝓ Mat. 6.cū dr̄ nemo accēdit lucernā ꝛ ponit eā sub modio: sed sup cā delabrū. Luz ergo lucerna sub modio poni posset necesse est q̄ modius sit aliqua mēsura lignea:qz si esset mensura sicut accipiē apud nos collectus ex multis non esset aliqd sub quo posset occultari lucerna.ponunt aūt mensure hebreoꝝ tam rex aridaz q̄ligdaz.Eze.45.ꝛ nō ponit modius inter illas: qz forte coincidit cū aliqua illaz.naz sepe alique res bñt multa nōia. ¶ Dōm q̄ quicqd sit erat ista mēsura parue q̄titatis.qō ꝓ:qz ruth potuit portare sex modios sup humeros suos vel scapulas.ēt qz in pallio suo potuerunt capi isti modij sex:ꝛ tñ si essent magne q̄titatis nō caperent in pallio suo.ēt qz booz senex potuit ponere istos sex modios sup scapulas ruth. erat ergo aliqua mensura valde parua:ita vt forte sex modij solū facerēt q̄titatem vnius fauete nr̄e:vel non tantū:qz istud erat satis graue pondus ꝑ femina vt portaret illud de agro in vrbē sicut portauit ruth.

Qō. 31. A

Que mēsura erat modi⁹:ꝛ cuius q̄titatis.

© Rñsio ad q̄stū.

Dec. qō-nis.

¶ Quare dedit Booz ipsi ruth sex modios hordei q̄ plures vel pauciores. Questio.32.

A

Queretur vlterius quare dedit booz ipsi ruth sex modios q̄ plures vel pauciores. ¶ Rñdet rasa.q̄ istud fuit fcm̄ ad significādū sex b̄dictiones vēturas sup messiā q̄ nascitur⁹ erat de dō ꝛ de seie ruth ꝛ booz:ꝛ ponūtur iste b̄dictiones Esa.11. ¶ Sed obijciek qz ibi ponūk septē b̄dictiones siue spūs septē quos nos vocamus dona spūssancti ꝛ hic ponūk sex modij. ¶ Rñdet Nico.ꝑ ra.sa.q̄ in hebreo nō ponunt nisi sex.nā spūs pietatis q̄ ponik in trāslatiōe nr̄a non bf in hebreo. de hoc nō est dōm i p̄nti.s. qūo i lr̄a nr̄a fit aliqd qō nō fit in hebreo:sed loco suo dicek. ¶ Et tñ dōm q̄ h̄ nō obstāte istud nō est ad ꝓpositū.nā iste sensus est nimis alienus.s. q̄ darenk sex modij ꝓ sex b̄dictiōes messie. ¶ Itē nō ꝺsonat qz booz nesciebat q̄ messias habiturus eēt tot b̄dictiones vel plures vt ad hāc itētionē daret:qz istō fuit postea reuelatū a deo ꝑ Esaiā toti seculo.Esa.11. Itē dato q̄ sciret messiā habituruz benedictiones sex nesciebat an de progenie eius futurus eēt qz adhuc nesciebat an de semine suo venturus esset ꝛ de semine ruth. ¶ Aliquis dicet q̄ forte booz cognouit hoc ꝓphetice.nā lz ista nō possent cognosci via nāli de⁹ reuelauit aliqd ipsi booz qz erat vir bon⁹ꝛ scitūs:ꝛ sic cognosceret messiā vēturū de seie suo:ꝛ sex b̄dictiōes vēturas sup eū:ꝛ sic dedit sex modios hordei ad exp̄ssionē illaz. ¶ Dōz q̄ hoc nō stat: qz booz nō cognouit an futurus erat de semie suo ꝛ ruth messias.nā nesciebat an eā in vxorē habiturus eēt.qō ꝓ qz qñ ruth dixit ipsi booz q̄ acciperet eā in vxorē ꝛ extenderet palliū suū sup illam:dixit booz q̄ alius erat propinquior:ꝛ quouisq; sciretur an ille vellet eam accipere non acciperet illam Booz:si autem non acciperet illam confestim acceciperet eam booz:ꝛ manens sub isto dubio dedit ei sex modios hordei:ergo nō dedit ad significādū sex b̄dictiones q̄ vēture erāt sup messiā futuꝝ de seie ruth ꝛ suo. ¶ Itez qz iste sensus nō ꝺueniret lr̄e:qz nullus itelligeret h̄ scm̄ eē ad hāc intētionē:qz nimis distās est h̄ a sensu lr̄e cū lr̄a purā historiaz tāgat h̄. ¶ Dōm q̄ q̄ cā qz dedit booz sex modios hordei ꝛ nō plures fuit:qz voluit dare booz ipsi ruth aliqd vt nō abiret vacua ꝛ voluit ei dare q̄tū ipsa posset portare:ꝛ qz poterat portare ruth sex modios hordei:vel quasi plures putauit booz q̄ forte nō posset portare plus:ꝛ iō solū dedit ei sex modios hordei.

Ra.sa.rñsio ad q̄stum. Obio. Nico. responsio: Confutatio opin. 1.rō. Scōa.

Tertia.

Luiusdā rñsio.

1. Improbatio

Scōa.

Dec. questionis.

¶ Capitulum.iiij.

Ascendit ergo booz ad portaz: ꝛ sedit ibi. Cumq; vidisset propinquuz preterire de quo prius sermo habitus est:dixit ad eum. Declina paulisper ꝛ sede hic:vocans eum nomine suo. Qui diuertit ꝛ sedit. Tollens autem booz decem viros de senioribꝰ ciuitatis:dicit ad eos. Sedete hic. Quibus residentibus locutus est ad propinquū. Partem agri fratris nostri elimelech ✝ vendit noemi que reuersa est de regione moabitide. Quod audire te volui ꝛ tibi dicere cora cunctis sedentibus ꝛ maioribus natu de populo meo. Si vis possidere iure propinquitatis eme ꝛ posside. Si aūt displicet tibi hoc ipsum indica mihi: vt sciā quid facere debeā. Nullus enim est propinquus excepto te qui prior es:ꝛ me qui secundus suz. At ille respōdit:ego agrū emā. Cui dixit booz. Q̄n emeris agrū de manu mulieris: ruth quoq; moabitidē q̄ vxor defuncti fuit debes accipere vt suscies nomē propinq tui in hereditate sua.

Als ✝ vendidit.

Ascēdit ergo. ¶ Descripta in p̄cedētibus legali cōuētione.s.de mr̄imonio agēdo. h̄ ponit de mr̄imonii ꝺctione. Et diuidit i q̄tuor:qz ꝑmo ponit ꝓpinq citatio. Scō vxoris acceptio ibi. (At ille maioribꝰ.) Tertio prolis susceptio ibi. (Ingressus est.) Quarto populi prospera annunciatio vel letificatio ibi. (Dixeruntq; mulieres).

Connexio capituli. Diuisio eiusdem.

¶ Querek circa ꝑmū an ea q̄ dr̄ h̄ fint ꝺtinuata ad p̄cedētia. Et an fuerit fcā imediate post illa: vel iteriecto aliq̄to tpe. ª ¶ Ad ꝑmū dōz q̄ h̄ ē ordo ꝺtinuus.nā p̄ce.c. dicebak de his q̄ p̄cesserūt ad h̄ q̄ ꝺberek mr̄imoniū iter booz ꝛ ruth:h̄ āt agit de ipso ꝺctu:sō nece ē q̄ fuerit ista post illa. ª ¶ Ad scōz dōz q̄ iter ista ꝛ p̄cedētia fuit paucū tps.s.vna nox:nā ruth venit ad booz per noctē vt ꝺberet cū eo mr̄imoniū ꝛ cognoscerek ab eo illico. booz āt rñdit q̄ cessaret ruth illa nocte vsq; mane.q.d.q̄ mane ponere h̄ in executiōe:ꝛ ita fcm̄ ē:qz ruth i auroza reuersa ē ad socz suā portās sex modios hordei:ꝛ tūc booz iuit ad cognatū suuz vocās eū in porta vrbis:ꝛ ibi cessit iuri ꝓpinqtatis vt pz infra i lr̄a.ꝛ sic eadē die qua ineptū est opus istud finitū est.nā p̄cedēti nocte inceptū ē:ꝛ die seq̄nti ꝺclusuz:accepitq; booz ipsam ruth i vxorē. Circa ꝑmū ponit ꝓmitatē.s.ad videdū an vellet accipere ruth i vxorē.ꝛ diuidit in duo:qz primo ponit ipsa citatio iuris.s.ꝓpinqtatis cessio ibi. (Qui rñdit cedo iuri.) Circa p̄muz dr̄. (Ascēdit q̄ booz ad portā ciuitatis.) In hebreo nō bz ciuitatis sz solū ad portā:ꝛ tñ itelligebak ō porta ciuitatis q̄ illa ē porta absolute eo q̄ ē porta cōis:alie aūt sunt priuatarū psonaꝝ.ꝛ ibi fcm̄ ē istō negociū.q̄re āt ascēderit booz ad portā ciuitatis ꝺclarabit infra i q̄dā qōne. (Et sedit ibi).s.expectādo ibi aliquē vl sedēdo ad iudicādū vt aliq volūt. (Lūq; vidisset ꝓpinquū p̄terire de quo ꝑus sermo bitus ē).s.vidit ꝑterire illū cognatum suū de quo fcūs ē sermo.p̄ce.c.ꝛ ibi fcā ē mētio de isto ꝓpinquo. nā dixit booz ad ruth q̄ alius erat ꝓpinquior eo q̄ poterat accipe ipsaz ruth in vxorē:ꝛ q̄ videreк de illo an vellet eam accipe. Et nūc accidit q̄ ille trāsiret añ booz sedentem ad portā vrbis. (Et dixit ad eū:declina paulisp ꝛ sede hic).s.declina a via tua cessā do paulisp:ꝛ sede h̄ modicum qz volo tecū log.s.de mr̄imonio ruth. (Vocās eū nomine suo).s.booz vocauit illū tūc nomine suo:ꝛ tñ scriptura nō ponit hic nomē istius:nec p̄ce.c. cuius cā declarabit infra i q̄dā qōne. (Qui diuertit).s.cessauit ꝛ declinauit a via sua quā iceperat. (Et sedit).s.ad portā vbi⁹ vbi erat booz. (Tolles āt booz decē viros ō senioribꝰ ciuitatis). Volebat log booz ad cognatū suū:ꝛ ad h̄ voluit h̄ze testes vt firmū eēt qō fiebat:iō vocauit istos decē viros i testes:vñ postea dixit testes vos estis hodie.ꝛ vocauit ō maioribꝰ natu.i.senioribꝰ totiꝰ vrbis:qz illi sē

Qō. 1. A

An h̄ fit ordo ꝺtinuꝰ ꝛ an hec imediate facta fuerint.

ª Rñsio ad p̄muū que fitum.

ª Rñsio ad scōz q̄stū.

† † † † † † † † † B

maiozis auctozitatis: z pñtia illoz magis auctozizaret factum.
† (Dixit ad eos:sedete hic.) Fecit ꝙ sederent vt cū maiozi grauitate opus tractaret. Nam sic ēt fit de iudicibus ꝙ iudices sedēdo debēt pnunciare sñias: vt teneāt qō efficiūt: z hoc est ad gravitatē z maturitatē iudicij designandā. (Quibus sedētibus locutus est ad ꝓpinquū.) Incepit ꝓponere negociū suum de matrimonio ruth. (Partē agri fratris nr̄i elimelech vēdidit noemi.) Principiū loquendi booz ad cognatū suū sup matrimōio ruth fuit. in vēditione possessionis dicēs ꝙ noemi socrus ruth vēdiderat quandam partē possessionis q̄ fuerat elimelech. iō dicebat ei an vellet ipse illā partem agri tenere: qz ei competebat iure cognationis: z vocauit elimelech fratrē suū de cognatione sua. nam non erat frater istoz duoꝝ sicut declarabitur
ℒ in quadam qōne. erat aūt noemi vxor elimelech iam defuncti: z illa tenebat possessionem viri cum non bz̄et filios: z de illa dicit booz ꝙ vendiderat noemi partez possessionis illius. (Que reuersa est de regione moabitide). s. noemi reuersa est de terra moab in qua cū viro suo z duobus filijs peregrinata fuerat annis decem vt pz̄. ē. primo. c. (Qō audire volui te). i. ego volui ꝙ tu audires. s. qz competebat iure tibi istam possessionē emere cum sis ꝓpinquus: iō fuit bonum ꝙ tu audires ꝙ vendita erat.
† (Et tibi dicere). i. tibi notificare vt nō solū ex cuiuscunq; incerto dicto: sed ex mea denunciatione certius monereris. (Coram cunctis sedentibus z maiozibus natu de populo meo). i. volui hoc tibi denunciare coram oībus istis seniozibus z sedentibus in porta vrbis: vt non possis negare tibi denunciatum esse. z in hoc inuebat booz ꝙ si ille cognatus suus non acceptaret possessionem illam ꝙ ipse acceptaret eam: iō denunciabat sibi coram testibus vt non posset negare postea sibi denunciatū esse ꝙ vēderet̄ ista possessio. (Si vis possidere iure ꝓpinquitatis eme z posside.) q. d. ꝓpinquioꝝ venit ius emendi possessionē alicuius cum vēdit: z qz tu es ꝓpinquior elimelech ceteris cognatis competit tibi ꝓpinquitatis iure emere si vis. (Si aūt displicet tibi). i. si non vis emere ꝓpinquitatis iure. (Hoc ipz indica mihi qd facere debeam.) q. d. si tu non vis emere iure ꝓpinquitatis cum ego sim ꝓpinquior ceteris cōperit mihi eodem iure: z tunc ego volo deliberare an emere debeam. (Nullus est in ꝓpinquus excepto te.) Declarat cāz dicti sui. s. si nō vellet cognatus suus ille emere iure ꝓpinquitatis declarare debebat vt sciret booz qd faceret. s. an emeret. nam iure ꝓpinquitatis nullus erat q̄ posset emere nisi isti duo. s. booz z cognatus eius. z hoc dicit hic booz. (Qui prior es: z me q̄ secundus sum). s. ille cognatus booz est in ꝓpinquiori gradu cognationis: z post eum erat booz. (At ille rñdit: ego agrum emā). s. acceptauit libenter iure ꝓpinquitatis habere quātum ad emptionem agri. (Cui dixit booz qñ emeris agrum de manu mulieris). s. qñ emeris agrū de manu noemi. Nā noemi vendebat agrum: z ista est intētio booz declarata. nā ipse non intēdebat ꝙ emeret cognatus suus agrum: sed ꝙ accipet booz in vxorem z vt moueret eum ad accipiendum ruth ꝙ forte non erat concupiscibilis: proposuit de emptione agri qui erat concupiscibilis. z cum dixit ille ꝙ volebat emere agrum: dixit booz ꝙ ēt acciperet simul in vxorem ipsaz ruth: qō ille non acceptauit. (Ruth quoq; moabitidē que vxor fuit defuncti debes accipe). s. debes accipe in vxorem: qz nō bz̄ vir: z illa fuit vxor maalon defuncti cuius fuit ista possessio. (Ut suscites nomen ꝓpinqui in hereditate sua). s. accipiendo eā in vxorē suscitabis nomē defuncti. s. maalon in hereditate sua. s. nunc est nomen illius pditum: qz nullū reliquit filiuz: z tñ si tu acciperes vxorē eius suscitabis nomē eius. s. gignes filium ei q̄ voceť noie illius. z hoc in hereditate sua. s. ille de te genitus succedet in hereditate maalon tanq̄ si esset filius eius verus z nō legalis solum. de ista suscitatione seminis multa dubia. s. ponentur in quibusdam questionibus.

Intentio booz declarata.

† † † † †

¶ Quare booz ascendit nunc ad portā ciuitatis. Qō. 2.

A Nōnulloz rñsio ad q̄stum Prima im probatio.

Queretur circa p̄dicta qr booz ascendit nūc ad portā ciuitatis. ¶ Aliqui dicunt ꝙ a casu factuz ē ꝙ booz ascenderet ad portā ciuitatis ad faciendū aliqd aliud: z vidit ibi exīs transeuntē cognatū suum: z dixit ei ꝙ declinaret ad tractandū de mr̄imonio ruth. ¶ Dōm tñ vr̄ z melius ꝙ istud nō fuerit factū a casu: qz booz dixerat nocte p̄cedēte ꝙ gesceret ipsa nocte ruth. s. ipsa nocte solū cessaret: qz seqnti die ipse tractaret negociū: iō verisimile est ꝙ curā bz̄et de tractando illud: z sic ascēderet nunc ad istud. ¶ Item pz̄ qz qñ venit ruth ad noemi socr̄ suā dixit: expecta filia quousq; videamus quem res exitū bēat: nec. n. cessauerit hō nisi ꝓpleuerit qō locutus ē. g̃ die ista solicitabať booz circa ꝫctū mr̄imonij ruth. vñ nō ascēdit a casu ad portā vrbis. ¶ Sed dōz ꝙ illuc ascēdit ad tractādū istud negociū. cā ār qr illuc ascēdit pōt eē multiplex. ¶ Prima est qz dēbat booz cognatū suum vocare ad tractandū istud negociū: z forte ipse sciebat ꝙ apud portā vrbis trāsiturus erat iō illuc ascēdit. z istud verisimile est: qz tunc erat tp̄s messis z oēs israelite pauperes vel diuites egrediebanť ad opa sua ad agros: z sic iste cognatus booz egressus erat ad agrum vel aream: qō sciens booz expectauit eū ad portā: qz ibi certius erat eū inuenire q̄z i tota vrbe. ¶ Scōz erat qz volebat booz facē b̄ cozā testibus multis vt esset opus firmū z magne auctozitatis. z pz̄ nam decē de seniozibus fecit sedere z multi ēt alij sederūt cū eis oū fieret hoc: z tñ in nullo loco vrbis plures ꝫueniebāt q̄z ad portā vrbis iō illuc ascēdit. ¶ Tertiū ē volebat booz ꝙ istud op⁹ fieret iudicialr̄: vt nō posset obijci ꝫtra illō. Judiciū aūt fiebat in portis ciuitatū apud antiquos. ibi aūt sedebāt iudices ad iudicādū z ꝫueniebat totus ppls ꝓmpt⁹ q̄z ad alia loca. z erat cā huius qz iudiciū est actus publicuz z dz̄ fieri i loco valde publico nō videbať aūt aliqs locus magis publicus q̄z porta vrbis: iō ibi fiebat iudiciū. ēt fiebat hoc ꝓp trāseuntes. s. vt trāseūtes p loca z venientes vndecunq; ad illa bz̄ent iudices ꝓmptos ad sibi ius reddēdū. s. in portis vrbiū. z sic noie portaꝝ antiq in veteri testō itelligebantur iudices. sic pz̄ Deute. 17. s. si difficile z ambiguū iudiciū esse ꝑspexeris apud portas tuas. i. si inter iudicibus q̄ sunt inter portas vrbiū fuerit reptū iudiciū varium z difficile. sic ēt in multis alijs locis libroꝝ veteris testi fit mentio de ogregationibus q̄ erāt in portis vrbiū. ēt ad ista loca solebāt boies magis ofluere ad iocūditatē. vñ. 3. Re. 21. et. 2. Paralipo. 18. dz̄ ō rege iosaphat z achab rege israel ꝙ erāt ambo in porta samarie in solijs suis ambo vestiti cultu regio. illuc iō ipsi z ꝑpls eoꝝ ofluebat ad solaciū. A ꝑncipio aūt fuit alia ofuetudo ꝙ iudices sup currus eqtarēt z p totā vrbē discurrerent: z glibet exibat de domo sua: z petebat sibi de iure ꝓuideri i eo quo putabat se lesuz: z sic labor totus erat iudiciū: z nullus erat litigatoꝝ vel ppls vt tangit̄ in quadā glosa sup oraculū. sed iste modus visus est nō ꝫuenire: z abolitus est z fuit postea cōsistoriū iudicū in portis vrbiū vt auferret̄ labor venientiū ad iudices. s. ꝙ glibet bēret ibi iudicē in ꝓmptū: deinde mutatū est ēt illud z facta sunt ofistoria iudicū in alijs locis vrbiū. ex his aūt booz ascēdit ad portā vrbis qz alibi nō poterat ꝫueniēter facere istud opus. ¶ Queret̄ vlterius qr booz sedit in portaz vrbis. ¶ Rñdēt gdam ꝙ sederit vt istud opus tractaret̄ cuz maiozi maturitate z nō quasi cū celeritate: sicut fecit in iudiciuz sentētijs q̄ oank sedēdo: si cū solēnitate iuris ꝓferāt. ≙ Istud satis ꝫuenit. z tñ dōm ꝙ nō fuit ista ꝑma cā motiua ad sedendū. nā anteq̄ tractaret̄ istud opus sedebat booz in porta. qō pz̄: qz dz̄ in lr̄a ꝙ ascēdit booz ad portā ciuitatis z sedit ibi: z postea dz̄ ꝙ cū vidisset ꝑterire cognatū suū de quo sermo habit⁹ fuerat dixit ad eū. declina paulisp z sede hic. ¶ Alij aūt dicunt ꝙ booz sedit in porta tanq̄ ꝑncipalis iudex. nā volūt ꝙ booz fuerit ille iudex q̄ vocať abesan. de quo Judi. 12. qz ille ō bethleē fuit de tribu iuda sicut booz de quo declaratū est. ē. 1. c. in quadā qōne. ¶ Et tñ istud nō est tenendū: qz vt tactū est ibidē z. ē. 2. z magis declarabiť infra in quadā qōne nō fuit booz abesā: z ꝫñr nec aliqs de iudicib⁹ isrl̄ eo ꝙ nō erat aliqs alj⁹ iudex q̄ eēt de iuda z vrbe bethleē iter oēs iudices sicut fuit abesan. Dici tñ ꝑt ꝙ fuit booz iudex in bethleem. nā ꝑter illū q̄ erat iudex ꝑcipuus in toto israel erāt alij iudices maiozes in singulis locis de ꝓgenie viroꝝ illius loci: z cū quolibet eoꝝ erat vn⁹ vel duo leuite vt ait Joseph⁹. 4. antiq. z declaratū est Judi. vltimo et. 1. Paralipo. 23. z de istis poterat eē vnus booz in vrbe bethleē cū eēt oriundus de vrbe illa: z erat vir magnaꝝ opū z potēs vt pz̄. ē. 2. c. z sic vēiret booz ad sedēdū in porta vt iudicaret: z cū sederet ibi vidit cognatū suū trāseūtē. *¶ Aliter ꝑt dici ꝙ nō erat booz aliqs de iudicib⁹ bethleē nec erat iudex israel sz venit ad portā eo ꝙ expediturus erat negociū cū cognato suo: z tñ q̄z diu nō veniebat cognatus su⁹ sedebat ad portā ipse booz.

¶ Queret̄ vlterius qr nomē istius cognati booz nō exꝓmitť h̄ cū de eo fiat sermo. □ ¶ Aliqs dicet ꝙ forte hoc fcm̄ ē a casu. s. qz scriptura non multū curauit de noie huius cū posset itelligi id qō significabať ēt nō exꝑsso illius noie sicut si exprimeret̄: z ita i qbusdā alijs fit. ▽ ¶ Dōz ꝙ hoc nō stat: qz si semel vel bis tñ mētio fieret de isto cognato booz nō erat mir̄ ꝙ nō poneretur nomē eius: z tñ sepe fit mētio de isto ꝑcedēti. c. z hic g̃ non omittit̄ a casu nomē istius sed ex aliqua cā. Itē pz̄ h̄ qz ponunť h̄ alique circūlocutiones ad exprimēdū qō significaťꝑ nomen istius: z tñ nō ponit̄ nomē eius sicut cū dz̄ cūq; vidisset ꝓpiquū illum

Doct rñsio ad q̄stum. ꝑma cā.

2. cā.

3. cā.

Antigt⁹ qr iudicium fiebat i portis ciuitatum.

Qō. 3 A Qr booz sedit in portā vr bis ▽ Nōnulloz rñsio ad q̄stum ≙ Impro batio. Aliozuz rñsio ad q̄stum. Cōfuta.

Doc. rñsio ad q̄stum

*Doc. alia rñsio ad q̄stuz

Qō. 4 A Qr nomē istius cognati booz nō exꝓmitť h̄ cū de eo fiat sermo □ Cuiusdā rñsio ad q̄stū. ▽ Impro batio

illum pterire de quo prius sermo habitus est: ꝛ non ponit nomen eius. ꝛ tñ facilius erat poni nomē illius ꝙ poni totam istā suppletionē: ꝙ omittit nomē ex aliq̄ cā. ¶ Dōm ꝙ scriptura noluit exprimere nomē illius qz fuit indignus. nā lex incitabat homines ad suscitādū semē ꝓpinquoꝝ suoꝝ defunctoꝝ. iste aūt noluit suscitare semē defuncti: iō debuit carere noīe i scriptura. qō pz qz ēt alie ignominie infligebant talibus vt pz Deutero. 25. et ꝙ regsitus nolebat suscitare semē fratriꝭ sui defuncti tollebatur calciamentū: exuebatq; in faciē eius mulier defuncti: ꝛ vocabatur domus illius domus discalciati in israel. ꝛ sic iā ꝑdebat domus eius nomē suū ꝛ vocabat domus discalciati. ita nūc noluit iste suscitare semē cognati sui defuncti: ꝛ solutus ē calceꝰ ō pedibus eius vt pz in lra: iō ad ignominiā nō debebat nomē suū iaz exprimi in scriptura qz erat vir ignominiosus. ꝛ recte taliꝭ pena ꝺuenit istis. nā glibet puniri ꝺz in illis in ꝙbus peccauit. ꝛ tñ iste peccabat nolēdo suscitare nomē defuncti qō peribat: ergo debebat nomē istius petre. peribat. n. nomen defuncti. s. maalon: qz nō reliq̄rat filios si aliqs nō suscitaret nomē ei gignendō sibi filium. ꝛ tamen iste noluit suscitare nomen defuncto: ideo lex debuit iuste punire istū delēdo nomē eius. s. ꝙ nō exprimat in scriptura nec in aliquo loco pertinēte ad honorē. Sic ēt punit volens acgrere nomē ꝑ iboneſta igenia ꝙ noīe priuet. sic ait Frācisc⁹ petrarcha vltimo libro inuectiuaꝝ ō medicū rusticū ꝛ ꝓcacē pape. s. ꝙ gdā inuenis epbesinus cū desideraret magnum nomē nec posset illud bonestis artibus q̄rere cogitauit templū Diane epbesine exurere vt tāta magnitudine mali nomē suū celebre efficeret. s. ꝙ rē optimā ꝛ toto orbe florētissimā ꝺleuisset. ꝛ ex boc vltima efficeret sñia. quo cōperto vñ inuenis iste motus fuerit. s. desiderio ꝓpagande fame cautū est ne gs historiographoꝝ libro suo illum nominare auderet. ꝛ sic nomine caruit cum illud illicite procurasset.

Docē. rñsio ad q̄stum.

Frācisc⁹ petrarcha.

¶ Quō dixit hic booz ad eius cognatū partē agri elimelech fratris nr̄i vendidit noemi: ꝛ an esset verum. Qō.5.

A

Quæritur vlteriuꝰ quō dixit hic booz ad cognatū suū partē agri elimelech fratriꝭ nr̄i vēdidit noemi: ꝛ an istud verū esset. ¶ Aliq̄ oūt ꝙ noemi nō vēdiderat nec vendebat aliq̄ ptē agri elimelech ꝙz ꝺicebat istud booz vt bret itroductionē ad id qō volebat booz. s. vt cognatus suus accipet in vxorē ipsam ruth. ¶ Sed tūc obijciet ꝙ si nō erat verū ꝙ noemi vendebat vel vendiderat partē aliq̄ possessionis elimelech quō postea posset verificare dictū suū booz si sorte cognatⁿ suⁿ ꝺiceret ꝙ volebat accipere ruth in vxorē. nā si nollet eā accipere in vxorē: ꝛ vellet emere agrū ꝺiceret ei booz ꝙ non poterat bre agrū: eo ꝙ nō accipiebat ruth in vxorē sicut nūc ꝺcm̄ est. si tñ ꝺiceret ꝙ volebat possessionē ꝛ vxorē simul accipere nō eēt aliq̄ possessio venalis ꝛ nō posset verificare ꝺcm̄ suū booz: iō vr ꝺōm ꝙ aliq̄ possessio venderet. ¶ Dōz ꝙ p̄t stare ꝺupl'r. Uno mō ꝙ noemi nullā possessionem venderet nec vēdidisset. Alio mō ꝙ aliq̄ eēt vēdita: vel nūc venderet. Accipiēdo scō mō cō corꝺamus lr̄e. Accipiēdo prio mō vr eē ō lr̄a: ꝛ tñ ꝺicet ꝙ ñ ē ꝙ ꝛz booz ꝺiceret hoc nulla possessio vendebatur vel vendita erat sed erat ad monēdū cognatū suum vt acciperet ruth i vxorem. ¶ Et cum ꝺicitur quomodo posset euadere mendacium. ¶ Dōm ꝙ si ille cognatus booz vellet accipere ruth i vxorē ꝺorent ei oēs possiōes q̄s bēbat noemi q̄ fuerāt elimelech: ꝛ sic nō erat irritū verbū booz. Alio mō pōt ꝺici ꝙ eēt vere vēdita aliq̄ possessio elimelech ꝛ ꝺpeteret istis ꝺuobus iure ꝓpinqtatis redimere illā. Sed ꝺifficultas est qz q̄dā lr̄a ꝺz vēdit i pñti ꝛ alij li bri vēdidit i pterito. i bebreo aūt est i pterito. ꝛ tñ q̄tū ad rē nō est ꝺifficultas. nā tātū erat ꝙ noemi nūc venderet possessionē illā vel ꝙ vēdidisset iā: qz si ptātē habebat ad nūc vendēdū poterat ēt vēdidisse. ¶ Quereꝯ vlterius an noemi bēbat ptātem vendēdi brꝺitatē vel partē eius ꝺe q̄ hic ꝺr̄. ¶ Aliqs ꝺicet ꝙ nō qz nō pōt vendere nisi q̄ est ꝺns vel gerit vices ꝺni sicut ꝓcuratoꝝ eius: ꝛ tñ noemi nō erat ꝺna: nec habebat vicez ꝺni. nā possessiones iste nō erāt sue sed elimelech sicut ꝺr̄ i lr̄a. Etiā qz mulieres nō habebāt possessiōes in veteri testō ꝙz viri eo ꝙ ipsi succedebāt regulariter vt pz Numñ. 27. c. Etiā nō erat tanq̄ ꝓcuratoꝝ elimelech cū nō appareat ad hoc aliq̄ cā: iō nō poterat vēdere. iō oūt isti ꝙ noemi nō vēdebat nec vēdiderat gcq̄ sed ꝺicebat booz istud ad mouēdū cognatū suū vt accipet ruth in vxorē. ¶ Dōm tñ ꝙ hoc nō stat. nā si noemi nō potuisset ꝺe iure vendere possessiones elimelech ꝛ filioꝝ suoꝝ ꝺefunctoꝝ nō ꝺiceret booz cognato suo cōā toto ꝓplo ꝛ seniorib⁹ ciuitatis: qz tūc ꝺcm̄ suū appareret ridiculū cū ꝺe iure nō posset stare: ꝛ tñ nō fuit ridiculū: qz cū ꝺixit hoc booz credidit illō cognatus eius ꝛ ꝺixit ꝙ volebat emere agrū illū: iō noemi bēbat ius vendendi. ꝛ sic ꝺcedēdū ꝙ ꝺe iure poterat vendere noemi.

Notandus

¶ Sciēdū āt ꝓ hoc ꝙ possessiōes iste erāt elimelech ꝺefuncti ꝛ filioꝝ suoꝝ ꝺefunctoꝝ ꝛ nō succedebat in eis noemi nec ruth cū nō eēnt de cognatiōe elimelech nec fiebat retrocessio: fiē apud nos moriēte filio si ille non bēat filios succedit pr̄ ꝛ mater. nam in veteri testō alius modus succedēdi multū ꝺistinctus ab isto erat de quo Numñ. 27. c. ꝙz quē ñ succedebat mr̄ filio aliqñ: iō noemi nō poterat succedere viro suo elimelech. Primo qz vxor nō succedebat viro in veteri testō Numñ. 27. Scō qz nō bēbat aliqd elimelech in quo posset succedere ei noemi vxor sua. naz qñ mortuus est elimelech viuebāt filij eius ꝺuo maalon ꝛ cbelion. ē. 1. c. ꝛ illi succedebāt ei ꝙm legē: iō nō succedebat ei noemi vxor sua. nō poterat ēt succedere nūc noemi filijs suis maalō ꝛ cbelion. nā nō succedebāt parētes filijs in veteri testō. ꝙz alius modus erat vt pz Numñ. 27. c. Etiā ruth nō poterat hic succedere viro suo maalō: qz nō succedebat vxor viro: iō nec erat possessio ista noemi nec ruth. ¶ Dōm tñ est ꝙ manebat ista possessio in ptāte noemi ꝛ ruth ꝛz nō esset sua vt postea ꝓueniret ad illum ad quē de iure ꝓuenire ꝺebebat. s. ꝙ suscitaret semē ꝺefuncti in familia sua: ꝛ iō cōcedebat lex ptātem istis viduis tenentibus possessiōes istas oū volebāt suscitare semē ꝙ possent alienare possessiones istas: vel partē eaꝝ ad supplēdas necessitates suas. ꝛ sic noemi poterat nūc vēdere aliq̄ possessionē istaꝝ que fuerāt elimelech ꝛ filioꝝ eius oū ruth ꝓmpta erat ad suscitādum semē viri sui: ꝛ nullus ꝺefuncti cognatus accipiebat eam. vñ credidit cognatus booz ꝙ ꝺe iure posset vendere: qz alias nō se offerret emptorū: nec booz ꝺixisset ei ꝙ vēdebat. hoc tñ nō poterat fieri nisi lex istud fieri ꝺcessisset: q̄ lex ꝺcesserat istud ꝙz nō tā exp̄sse appareat: tñ ꝙm iterp̄tationē iudeoꝝ sic itelligen dū ē: qz sic vtebant ipsa lege. ¶ Lū āt obijcit ꝙ nec noemi nec ruth erat ꝺna istaruꝫ possessionem nec ēt procuratrix. Dōm ꝙ neutra istarū erat ꝺna possessionum ꝛ tñ lex ꝺstituebat vtrāq; tāq̄ gerentē vicē ꝺni ad hoc ꝙ vēdere posset possessionē aliq̄ ꝛ pcipere p̄ciū eius. ꝛ cā huius erat: qz adhuc expectabat suscitationē seminis eius cuius erat brꝺitas: ꝛ erat ꝓmpta ad illud. si aūt nō esset suscitatura semē ꝺefuncti vtpote qz nullus erat ꝙ vellet suscitare: vel qz nullus poterat nō manerent possessiōes in ptāte eaꝝ ꝛz trāsirēt ad illos ad quos ꝙm legē iure hereditario ꝺeuoluende erant. de quo. j. ꝺicetur in quadā qōne.

Rñsio ad rationem.

¶ Si possessio elimelech iam erat vendita a noemi quid proficiebat ꝙ denunciaret hoc booz cognato suo. Et an poterat rescindi venditio legitime facta. Qō.7.

A

Quæritur vlterius si possessio elimelech iam erat vēdita a noemi qd ꝓficiebat ꝙ denunciaret hoc booz cognato suo. nā si denūciaret illud añq̄ fieret vēditio ꝓficeret ad b̄ ꝙ iure ꝓpinqtatis emeret illas possessiōes. cū tñ vēditio fcā erat si ꝺ iure fcā erat vēditio rescidi ñ potuit. ¶ Aliquis ꝺicet ꝙ noemi nō vēdiderat possessionē aliq̄ sed vēdere volebat ꝛ sic ꝓficiebat denūciatio ista. ꝛ hoc colligit aliqualiter ex lr̄a ꝙm quosdā: qz ꝺixit booz ad cognatū suū si vis possidere iure ꝓpinqtatis eme ꝛ possideꝛ ergo nōdū erat empta. Itē qz ꝺixit cognatus booz ego agrū emā ergo vendēdus erat si nondū vendit⁹. Itē pz qz ꝺixit booz ad cognatū suū: qñ emeris agrū ꝺ manu mulieris ruth quoq̄ moabitidez ꝺebes in vxorē accipere. ergo nō erat emptus ager sed emēdus. ꝛ tūc ēt isti putāt se saluare ꝑ hoc id de quo q̄rebat p̄cedenti. q. s. an noemi posset vendere possessionē ꝛ oūt ꝙ nō ꝛ sic nō vendiderat: nunc tñ ꝺicebat se velle vēdere: ꝛ in hoc nihil faciebat adhuc ꝺ ius qz de facto nihil vēdebat. ¶ Dōm aūt ꝙ istud nō satis stat. ꝛ ad cōfirmationē istā ꝺubij p̄cedētiꝭ ꝺicet ꝙ noemi poterat vēdere. ꝛ ñ ꝺiffert q̄tū ad b̄ ꝙ noemi vēdidisset aut nūc vēderet vl' ꝺiceret se vēditurā: ꝙ ñ magis colligit eā bre ptātē vēdēdi ex vno q̄ ex alio. nā si volumus ꝺicere ꝙ nō habebat ptātez vēdēdi ꝺicemus ꝙ ꝺato ꝙ vendidit nō licuit sibi vendere: ꝙz fuit ista venditio solū de fcō ꝛ de iure nō tenuit. ꝛ ꝺato ꝙ ꝺicaꝯ ꝙ noemi nō ꝺum vendiderat sed ꝓponebat vendere ꝓbabiꝯ ipsam ius bre ad vendendū. nā si ipsa nō bret ius aliqō ad vēdendū q̄ emeret ab ea nihil faceret: qz cogereꝯ rē restituere ꝛ perdere pretiū: ꝛ forte incurrere in alias penas eo ꝙ mala fide emebat. ꝛ tñ booz ꝺenunciauit cognato suo cōā toto ꝓplo si volebat emere ꝛ ille ꝺixit ego emā agrū: ergo intēdebat ꝙ ꝺe iure poterat noemi vēdere. Itē pz qz booz ꝺixit si vis possidere iure ꝓpinqtatis eme ꝛ possideꝛ finaūt indica mihi vt sciā qd facere ꝺebeaz. q. d. si tu nō vis emere ꝺic mihi vt ꝺeliberē ego an emā. ꝛ sic booz inuebat se velle emere. ꝛ tñ nollet ipe emere nec indicaret b̄ se velle

Ratio.

Cuiusdam rñsio ad q̄stū ꝛ rō. 1.

Scōa.

Tertia.

Rñsio ad quesitum.

B

Doct. rñsio ad q̄stum.

Nonnullox rñsio ad q̄stū. Obio.

Duplex rñsio.

Obio. Rñsio

Qō.6 A An noemi bēbat ptātē vēdi brꝺitatē de q̄ hic ꝺr̄. ꝛ cuiusdā rñsio ad quesitū. Impro batio.

Rñsio ad rationem.

si de iure nō poterat aliqd vendere noemi.ergo poterat illa vendere. ¶Cum aūt dīt q nondū vendiderat sed vendere intendebat qō conanꝫ ꝓbare ex lr̄a.dōm q nō stat:qz lr̄a dicit vendidit in preterito. ¶Nicolaus aūt tenere conaꝫ q nondū vendiderat:z dicit q in hebreo dfundunꝫ tpa eo q nō sunt tpa verboꝝ ita distincta sicut apud latinos sed participiū pñtis ponit loco pñtis tpis:z cū illo pōt suppleri interdū ēt ipsum p̄teritus.

Nico.opi.

Doct. opi.

¶Dōm q si vellemus asserere q noemi nibil adbuc vendiderat sed vēditura erat poterat stare:z diceremus q booz mutauit tps loquens de p̄terito cū nō esset res fcā z sic aliquō mentiebaꝫ.z tm̄ nō est incōueniens q mentireꝫ qz nō opz nos excusare booz ab oi mendacio z peccato cum nō ponaꝫ in catalogo sanctoꝝ.z tm̄ qm̄ res pōt stare stultū est q faciamus eaz perire.z qz pōt lr̄a stare q booz de p̄terito dixerit noemi vēdidit:iō nō debemus dicere q mentitus est.

Rñsio ad rōnez alterius opi.

¶Cum autez obijcit q si res esset iā vendita nō ꝓficeret denūciatio ista fcā a booz z sic ipse nō faceret illā.dōm q dato q res vēdita eēt ꝓficiebat denunciatio hec:qz poterat cognatuz booz illā redimere.nā istud erat priuilegiū cognatoꝝ q sigs vēderet possessionē suā extraneis: poterat ꝓpinquus redimere illā de quo magis dicēt sequēti qō ne.extranei aūt nō poterāt emere rem postq̄ vendita erat sz poterant cognati.vñ recte dixit booz ad cognatū suū si vis iure ꝓpinqtatis possidere eme z posside q̄si dicat non potes iā alio iure emere nisi iure ꝓpinqtatis eo q res vendita est.

Rñsio ad rōnē in ꝑncipio qō.

¶Ad aliud cū dr̄ q si de iure fcā erat venditio nō poterat rescindi.dōm q lz fcā eēt venditio de iure poterat rescindi:qz multa fic fiūt de iure z postea rescindunꝫ,sicut cēdens testm̄ z nesciens se br̄e posthumū istituit filios suos viuētes br̄des ꝑtereūdo posthumū:z testm̄ istō tz a ꝑncipio z tz sp quouscq̄ nascaꝫ posthumꝰ. si āt posthumus mortuꝰ exiret de vtero:vel natꝰ illico mozereꝫ ita vt nō baptizareꝫ ad hoc q posset succedere maneret testm̄ firmum in quo p̄teritus est posthumus.z sic testm̄ a ꝑncipio tenuerat aq̄s nascereꝫ posthumus:qz alꝫ nō posset postea tenere.z sic erat testm̄ legitime fcm̄.si tm̄ posthumus natus baptizareꝫ z superuiuit rumpit testm̄:z succedit ex equo cū fratribus extātibus:velut si succederēt ab intestato.ecce ergo qualiter legitime fcm̄ ex aliquo supuenienti rescindiꝫ.ita nūc venditio recte facta exneo poterat rescindi volente postea cognato vendentis emere cum hoc a lege concessum sit.

Aliqđ de iure fcm̄ rescindi pōt.

Obiectio.

¶Sed adhuc dicēt q istud non satisfacit:eo q dixit booz ad cognatū eme z posside. si tm̄ ager vēditus esset nō diceret eme z posside sed redime.Ltiā qz dixit ipse cognatus booz ego agrū emam:z debuisset dicere redimā si vēditus iā eēt.

Rñsio.

¶Dōm q istud argū nō multū militat:qz accipiēt iterdū emere ꝓ redimere.Itē qz ꝓprie stare potest eme z posside: vel ego emā.nā lz alius emisset agrū z vellet cognatus redimere ista redēptio erat vere emptio:qz dabaꝫ ꝑcium sicut in prima emptiōe.nec differt redēptio ab emptione nisi q vna est prima emptio:z alia est scōa:iō recte stat q noemi iā vendidisset possessionem aliq̄ extraneis:z booz diceret cognato suo an vellet illam redimere de manu extraneorum vel non.

Qō.8.

A Quō postea iste possessiōes possent eē p semine defuncti.

¶Quereꝫ vlterius si nunc noemi vel ruth venderet possessiōes elimelech vel aliq̄ de eis quō postea possent iste possessiōes eē p semine suscitando defuncti. nā nomen defuncti in hereditate sua suscitandū erat sicut dixit booz ad cognatū suū:ruth moabitidē vxorē maalō accipere debeꝫ vt suscites nomē defuncti in br̄ditate sua.

a Rñsio ad quesitum.

b Primū.

a¶Dōm q q̄q̄ possessiones venderenꝫ poterat esse duplex remediū ad illas rehabendas p semine defuncti suscitando.

b¶Primū est q glibet de cognatis elimelech poterat redimere possessiones istas de manu emptoris:z cogebatur emptor reddere qō emerat cuicunq̄ cognato defuncti volenti redimere possessionē:qz lex obligabat eū ad hoc sicut pz Leui. 25.s.si attenuatus frater tuus vendiderit possessiunculā suaz:z voluerit ꝓpinquus eius pōt redimere qō ille vendiderit. z sic erat i pñti q cognatus booz z ipse booz erāt cognati elimelech cuius possessiones vēdite erant:poterat ergo glibet illoꝝ redimere possessiones illas.erat tm̄ ordo in redimendo sicut dicetur sequēti qōne.z nūc ille q redimeret possessionē acciperet simul ruth vxorē defuncti in vxorē ad suscitandū ex ea semen defuncto.z tunc possessiones iste redēpte cederent in ius nascituri de isto q volebat suscitare semen defuncti:z censebaꝫ iste natus filius defuncti:qz genitus fuerat ad suscitandū semen eius:z sic succederet in hereditate defuncti q reputabaꝫ pr̄ suus:z fieret sic ac si ille defunctus nunq̄ fuisset defunctus z sic iste parvulus eēt vē filius eius.z sic booz accepit nūc in vxorē ipsaz ruth:z cū ea oēs possessiones q̄ fuerant viri eius tam venditas q̄ nō vēditas ad suscitandū semen ipsi maalon mortuo in br̄ditate sua.

¶Scōz remediū erat q ipsa noemi q̄ vendiderat possessionē redimeret eā:z rediret tūc ad semē suscitatū filij sui defuncti.pz b̄ qz Le.25.ponit lex q sigs vēdiderat possessionē suā ꝓ paupertate z voluerit ꝓximus suus gsq̄ illā redimere ō manu emptoris poterat redimere.si aūt nō habuerit ꝓximū:vel nullus ꝓximoꝝ noluerit eā redimere ipsemet q vendidit poterit redimere cōputando annos vsq̄ ad iubileum: z fm ꝓportionē illoꝝ annoꝝ erat p̄cium dandū.s.q sigs añ annum iubilei per decem annos venderet agrū pro mille:distribuendo p̄cium per annos fm ꝓportionem ꝓueniebat cuilibet centū:si ergo vellet ille qui vendiderat redimere ser annis añ iubileum:debebant subtrahi ꝓ quattuor annis q̄bus res manebat apud emptorē quadringēta:z soluebanꝫ sercenta de quo magis declarabit sequēti qōne. z sic noemi posset redimere q̄cunq̄ possessionē vendidisset si postea posset br̄e p̄cium:z rediret illa possessio ad ius defuncti z succederet in ea filius q suscitareꝫ ei.

Scōm.

¶Tertiū remediū erat ꝓ annū iubilei.nā inter iudeos nō erāt venditiones eterne sicut inter alias gentes:sed q̄cunq̄ res vendebaꝫ solū vēdebaꝫ vsq̄ ad iubileū q erat annus quinquagesimus:z tunc redibat quilibet possessor ad antiq̄ possessionē suā:z qlibet bō ad familiā suam vt pz Leui.25.iō si añ iubileū nō fuisset possessio redempta aliquo de duobus modis.ō.positis i iubileo redibat possessio ad vendentē vel ad heredes venditoris nō soluendo p̄ciuz aliq̄ ꝓ illa.z sic dato q iste possessiones quas nūc vendebat noemi non redimerenꝫ modis p̄dētibus:z susciperet aliqs ruth vxorem defuncti in vxorē:redirent iste possessiōes in iubileo ad illum q suscitabat semē defuncti:vel ad heredes defuncti: iō nullo mō perire poterāt possessiōes vendite a noemi qn redirent ad heredes viri sui defuncti z filioꝝ suoꝝ saltē aliquo tpe.

Tertiū.

¶Quō fiebat hec redemptio possessionū tpe iubilei. Qō.9.

A

Queretur vlterius cū possessiones vēdite redimi possent medio tpe añ iubileū vel redirent in iubileo ad vēditores quō fiebat hoc.

Rñsio ad q̄stū.

¶Rñdendū q fundamētū huius est qz inter hebreos erat aliqd spāle qō nō erat iter alias gentes.s.q nulla venditio rerū imobilium esset ꝑpetua.in alijs enim gentibus q̄libet venditio tā rei mobilis q̄ imobilis ꝑpetua est.vñ res semel vendita in eternū est vēdita ita vt nullum ius venditori cōpetat nec successoribus eius ad repetendū vel rehabendū eā.inter hebreos aūt lex permittebat q res mobiles possent vendi in eternū sicut inter alias gētes:res aūt imobiles non ꝑmisit sic vendi.Rō huius fuit:qz deus voluit q cū ipse diuisisset ꝑtim israel in duodecim tribus: z q̄lz tribum in familias certas q manereꝫ distincte ille ꝑgenies sp sicut ipse distinxerat vt pz Num.36.nō poterat aūt cognosci semper distinctio istarū familiarū z ꝑgenieꝝ singulaꝝ nisi p aliqō imobile:qz res mobiles ꝑ mutationē suā incerte sunt.fuit ergo necessariū q cuilibet familie z tribui dareꝫ aliq̄ certa possessio que maneret semp apud viros de illa familia vel tribu: z p talem rez cognoscereꝫ de quolibet de qua tribu z familia esset.istud aūt nō potuit fieri p res mobiles.nā res mobiles vt cōiter semp non durant sed tpe breui cōsumunꝫ.z sic nō possent dare certitudinem p semp de qualibet ꝑgenie z familia:iō fuerunt ad hoc conuenientes res imobiles.Et hoc ꝑ duo.s.qz semp manent z locū nō mutant:z hec semp cognoscunꝫ.z sic si eēt aliq̄ cognatio vt pote beniamin vel effraim z dareꝫ sibi aliqs ager vel possessiones multe imobiles determinate z ille nō possent vēdi nec alienari manerent semp in illa tribu.iō p hoc manifestū esset q q̄cūq; teneret aliq̄s de illis possessiōibus eēt de ꝑgenie beniamin vel effraim:z sic fieret de qualibet alia tribu z familia israelitarū .ob hoc ergo deus non vetuit venditionē rerum mobiliuz z q̄ ille ēt in eternū venderenꝫ.nā nō reperiꝫ hoc ꝓhibitū:sed vetuit solū venditionē rerū imobiliū.nā si licerent vēdires imobiles non maneret certitudo ꝑgenieruz: qz illa possessio p quā cognoscebanꝫ mō filij effraim distincti ab alijs tranfiret forte ad filios zabulon vel isachar vel ad aliā tribū:z sic fieret confusio sortiū: iō debuit ꝓhiberi venditio rerū imobiliū. Et eadem ēt cā vetitus est ꝛctus mr̄imonij inter viros z feminas diuersarum tribuum.s.ne possessiones transirent de tribu in tribū z familia in familiā sed manerent distincte sicut deus illas distinxerat Num.36.qz tm̄ erat q̄dam difficultas si nullo mō israelitis permittereꝫ q venderent possessiones suas imobiles cōcessit aliquo mō q venderent.difficultas aūt erat:qz poterat aliqs br̄s possessiones deuenire in paupertatē pecuniarū:z si nō licuerit ei vendere aliq̄s de possessionibus imobilibus seq̄reꝫ vnuz damnū sibi z alterū reipublice.sibi sequebaꝫ damnū: qz si non posset vendere aliq̄s de rebus imobilibus cogereꝫ mendicare; vel fame

Duplicā de ꝑ bibuit ne vēdereꝫ res imobiles apud hebreos in eternuz.

B

vel fame perire. damnũ alterum reipublice sequebatur. s. q̃ iste ad paupertatem redactus nõ potens vendere aliq̃ de possessionibus suis nõ posset colere aliq̃ cũ nõ bꝛet pecunias: ꝛ sic oẽs perirent inculte. ꝛ istud nõ solũ erat dãnum psonarũ priuatarũ sed ẽt reipublice damnũ erat: iõ deus q̃ erat legislatoꝛ hebꝛeoꝝ debuit ꝓuidere in hoc cõcedendo venditionẽ rerũ imobiliũ. nã in casu dato si permitteretur venienti ad paupertatẽ vendere aliq̃ de possessionibus suis de p̃cio illius sustentaretur: ꝛ coleret alias possessiones. ꝛ sic nec ipse mendicare cogerek: nec possessiones cetere perirent inopia culture. Si ergo deus ꝺcessisset simplr venditionẽ imobiliũ ad semp non manebat aliq̃ certitudo ꝓgenierum q̃ tñ erat necessaria inter hebꝛeos: ꝛ deus valde intendebat illã pp causas satis ꝺclaratas Leui. 25. ꝛ Num. 27. et. 36. in ḡbusdã cõnibus. Si aũt vt teneret certitudo ista ꝓbi beret oino venditionẽ rerũ imobilium sequerenk duo inconue nientia. ꝯ. assignata: iõ deus mediauit inter vtrunq̃. s. q̃ ꝺcessit venditionẽ rerũ imobiliũ ꝛ tñ non ad semp sed ad certũ tp̃s. s. vsq̃ ad annũ iubilei q̃ erat ỏ gnq̃ginta in gnq̃ginta annos vt. j. ꝺicek. ꝛ tunc poterãt sibi succurrere hebꝛei vendendo possessiones istas vsq̃ ad illud tp̃s. Et ẽt non rollebak ꝺterminatio ꝓ geniei eo q̃ possessio solũ manebat apud emptoꝛẽ vsq̃ ad iubileum ad plus: ꝛ cũ solũ essent gnquaginta anni non ꝓbat me moria distinctionis stirpis. ¶ Queretur circa dicta p̃cedenti qõne quare solũ ꝓmittebatur venditio manere vsq̃ ad iubileum: ꝛ quare non maioꝛi nec minoꝛi tp̃e. ꝛ si erant alij modi rebabendi possessionẽ venditã. ª ¶ Pro euidẽtia huius considerandũ q̃ sicut bꝛ Leui. 25. ᵇ annus iubilei erat annus generalis remissionis. s. q̃ possessiones redibant ad priores possessoꝛes: ꝛ figs erat de hebꝛeis in seruitutẽ illo anno efficiebatur liber. fiebat aũt iubileus de gnquaginta in quinquaginta annos in mẽse septẽbꝛis. qõ vocak iubileus ad filitudinẽ hebꝛaice dictiõis. s. yoel: sicut interdũ ex dictionibus grecis formamus latinas manente eadẽ mã: ꝛ mutatione formatione casuum: ꝛ declinatiõe vt est vulgare apud grãmaticos. ꝛ yoel in hebꝛeo significat coꝛnu. s. q̃ in iubileo clangebak cũ quadã buccina coꝛnea vel argentea de quo ꝺclaratũ est Leui. 25. c. Qñcunq̃ ergo aliq̃s vendebat aliq̃d alteri si esset imobile non poterat durare ad plus illa venditio nisi gnquaginta annis. s. de iubileo in iubileũ: ꝛ tñ interdũ durabat minus: vtpote q̃s venderet possessionẽ suaz de cem annis añ iubileũ solũ durabat illis ꝺcẽ annis: ꝛ si vno anno solo añ iubileũ illo anno solo manebat res vendita apud emptoꝛem: ꝛ sic de quãtocunq̃ tp̃e paruo aut magno intra iubileũ ꝛ iubileũ. ꝛ iõ ista nõ erat quasi ꝓpria venditio sed solũ locatio empbytiosis tpalis. nã ñ suba rei videbak vẽdita sed vsusfructus eius predij pro certo tp̃e. sic dꝛ Leui. 25 Ips fructum vendet tibi. i. non vendet agrũ sed tp̃s fructũ. i. vsumfructũ ꝓ tp̃e determinato. s. vsq̃ ad iubileũ. Et ob hoc fiebat q̃ quanto plus distabat tp̃s venditionis a iubileo futuro tãto maioris p̃cij erat res vendita. vt si venderek aliq̃ res añ iubileũ annis quadraginta: vel si venderek annis duobus añ iubileũ solũ. nã valeret vicduplo plus primo mõ q̃ scõ: qꝛ tp̃s erat viceduplum ad colligendũ fructus terre. sic pꝛ Leui. 25. s. q̃ vendes gppiam ciui tuo vel emes ab eo nõ cõtristes eũ: sed iuxta numerũ annoꝝ iubilei emes ab eo: ꝛ iuxta supputationẽ frugum vendet tibi: quãto plures anni remanserint post iubileũ crescet p̃ciũ: ꝛ quãtominus tp̃is numerauerie tanto minoris emptio cõstabit. ꝛ subdit cã. s. tp̃s enim frugum vendet tibi. Et tunc cũ aliqs vendidisset possessionẽ suã quocunq̃ tp̃e añ iubileũ erat vnũ remedium qꝛ poterat ql̃bet cognatus venditoris redimere de manu emptoris: ꝛ ab illo non redimebat postea ille venditoꝛ sed in anno iubilei reuertebak ad ipsum vel beredes suos vt pꝛ Leui. 25. ꝛ ibi ꝺclaratũ est. Aliud remediũ erat q̃ si nullus ꝓpinquus venditoris erat q̃ redimeret vel nullus redimere volebat: poterat ipe q̃ vendiderat redimere rem dato p̃cio quodam lꝛ non toto vt postea ꝺclarabit. ¶ Sciendũ tñ q̃ ista redẽptio hẽbat locum añ iubileũ: qꝛ in iubileo nõ erat necesse rem redimi: qꝛ ipsa sine redẽptione veniebat ad venditoꝛẽ vel beredes eius Leui. 25. ª ¶ Sciẽdũ ẽt q̃ cũ quis vendidisset possessionẽ suã competebat ei ius redimendi ꝛ cognatis suis. ꝛ tñ prius ꝺpetebat cognatis q̃ ipsi vẽditoꝛi: qꝛ lex dicit Leui. 25. q̃ figs vẽdiderit possessionẽ suã poterit eã redimere q̃cunq̃ cognatus eius. si aũt nullus fuerit cognatus: vel nullus redimere voluerit poterit ipse venditoꝛ redimere possessionẽ suã si habuerit vñ restituat pretium. Idẽ erat fig̃s seipsum venderet. nã poterat cũ cognatus suus vel affinis redimere: ꝛ si nullus hoꝝ eũ redimebat ipse poterat seipsum redimere vt pꝛ ibidem. Quare aũt cõpetebat ꝑus cognato vel affini redimere q̃ ipsi vẽditoꝛi erat cã: qꝛ aliqualiter fuit in culpa forte q̃ vendidit possessionẽ: vtpote si ex cã leui illã vendidit: iõ i penã cõcedik potius cognatis q̃ redimant q̃ ipsi venditoꝛi. ¶ Sciendũ vlterius q̃ qñ possessio redimenda erat siue p̃ cognatos siue p̃ ipsum vẽditoꝛẽ redimerek nõ erat danda sine p̃cio: ꝛ tñ non erat pro ea totũ p̃cium restituendum qõ acceperat venditoꝛ sed supputandi erãt anni: ꝛ distribuẽdũ erat preciũ p̃ illos ſm equalitatẽ: ꝛ tũc tãta pars p̃cij subtrabenda erat q̃tum erat tp̃s elapsum a venditione vsq̃ ad redẽptionem respectu totius tp̃is qõ erat a venditione vsq̃ ad iubileũ. Et erat ista forma. s. q̃ cõsiderarek quot anni erãt a tp̃e vẽditionis rei vsq̃ ad iubileũ ꝛ cõsiderarek p̃cium ꝛ diuiderek per tot partes equales quot erãt anni a venditiõe vsq̃ ad iubileum: ꝛ darek cuilibet anno vna pare: ꝛ tũc qñcũq̃ fieret redẽptio cõsiderarek quot anni residui erãt vsq̃ ad iubileũ: vel quot partes anni ꝛ tot partes illius p̃cij restituende erant emptoꝛi: reliquas aũt retinebat sibi venditoꝛ ꝓ fructibus annoꝝ ꝑteritoꝝ quos acceperat emptoꝛ. Utpote si annis viginti añ iubileũ venderek aliq̃ possessio ꝓ mille ficlis ꝓueniebant cuilibet anno sicli quinquaginta. si ergo quattuoꝛ annis añ iubileũ redimerek possessio restituere debebat venditoꝛ emptoꝛi ficlos ducentos qui coꝛrespondebant annis quattuoꝛ: ꝛ reliquos sibi retinebat venditoꝛ pro fructibus quos susceperat emptoꝛ. ꝛ hoc mõ fiebant oẽs redemptiones siue a venditoꝛe siue a cognatis eius. extraneoꝝ aũt nullus poterat redimere rem venditaz: qꝛ istud priuilegiuz concessit lex soli venditoꝛi ꝛ cognatis eius. Aliud ꝛ tertium remediũ erat ꝓ aduentũ anni iubilei. nã si añ tp̃s illud non fuisset possessio redempta ꝓ venditoꝛẽ vel cognatos: in ipso anno redibat possessio libere ad venditoꝛẽ: vel ad beredes eius nullo p̃cio dato: qꝛ venditio solũ extẽdebak vsq̃ ad iubileũ: ꝛ postea babebak tanq̃ non vendita: ꝛ redibat ad venditoꝛẽ sicut si nũq̃ illã vẽdidisset. sicut in locatione possessionũ vel empbytiosis tpalis: qꝛ finito ipe p̃firo redit possessio ad dñm suũ sicut si nun q̃ illã locasset. ¶ Queretur vlterius de eo qõ querebatur p̃cedenti qõne. s. quare solũ durabat venditio gnquaginta annis. s. vsq̃ iubileũ: ꝛ nõ tp̃e maioꝛi vel minoꝛi. ª ¶ Dõm q̃ hoc fcñ est ex cã. nã deus volebat iſraelitis ꝓhibere venditionẽ rerum imobiliũ vt non auferrek certitudo ꝓgenierum: ꝛ noluit eã oino auferre qꝛ sequerenk inconuenientia tam ꝺ personas priuatas q̃ ꝺ rempublicã vt ꝺclaratũ est. ꝯ. in quadã qõne: iõ concessit venditionẽ rerũ imobilium sed non ab oẽ tp̃s: ꝛ ob hoc debuit deus tantũ tp̃s moderari vt nec pp diuturnitatẽ suã auferret certitudinẽ ꝓgenierũ: nec ẽt pp suã breuitatem fieret venditio inutilis venditoribus. qõ pꝛ qꝛ si deus concederet q̃ venditiones rerũ imobilium durarent ꝓ ducentos annoꝝ cũ possessio vendita maneret ducentis annis penes emptoꝛem ꝛ beredes eius: non esset memoria in ꝺrium q̃ illa possessio pertinuisset aliq̃ nisi ad ipsum emptoꝛẽ ꝛ beredes suos. ꝛ sic cõfunderek distributio sortiũ. qꝛ p possessiones istas iam transeũtes ad alias tribus ꝛ familias non cognoscerenk tribus ille ꝛ familie quarũ a principio fuerant distincte esse ab alijs. Etiã non debuit concedi valde paucũ tp̃s pro ista venditione. s. solũ vnius vel duoꝝ annoꝝ: qꝛ tunc sequerentur duo inconuenientia. ª ¶ Primũ erat qꝛ iste venditiones fiebant pp inopiam venditoꝝ vt de p̃cijs habitis de rebus venditis se sustentare possent venditores ꝛ colere reliquas possessiones suas. si tñ taz paruo tp̃e solũ concederek ista vdẽitio baberent inde venditoꝛes parum p̃cium qꝛ tñ ipsi habituri erant de fructibus vnius anni ipsoꝝ agroꝝ. ꝛ sic non oportebat fieri venditionẽ: nec poterat sublenari inopia venditoꝝ tã paruo p̃cio recepto: iõ non expediebat concedi venditionẽ ad tam paucũ tp̃s solum. ¶ Scõm inconueniẽs erat qꝛ emptoꝛes forte nulli essent q̃ pro tam pauco tp̃e emere vellent: eo q̃ in paruo tp̃e non poterant multũ lucrari sed poteraut in magno tp̃e: qꝛ si aliq̃ eẽt annus sterilis aliq̃ esset minus fertilis nõ magnã cõsequerenk utilitatem. vt ergo venditoꝛes cõmodum aliqõ reportarent cõcedi debuit maius tp̃s. ꝛ sic deus statuit q̃ vẽditio posset durare inter hebꝛeos gnquaginta annis. s. de iubileo in iubileũ. Causa huius fuit qꝛ dato isto tp̃e gnquaginta annoꝝ sufficienter ꝓuidebak vtriq̃. naz venditio ad gnquaginta annos erat satis longa: ꝛ poterat vẽditoꝛ multã pecuniã colligere de rebus quas venderet ad tam longum tp̃s: ꝛ sic ꝓuiderek inopie sue. Etiã emptoꝛes prompte emerent ad tam longũ tp̃s: qꝛ in tot annis poterãt magnas vtilitates capere ex p̃dijs emptis. Itẽ ꝓuidebatur in hoc certitudini progenici. s. vt p possessionẽ imobiles distinguerentur progenies. nã cũ solum manerent possessiones apud emptoꝛes ad plus

Qõ. 10. A Quar solũ ꝓmittebak vẽditio manek vsq̃ ad iubileum. ª Notandum. ᵇ De ãno iubilei apud bebꝛeos.

B

Quõ possessiones vendite poterant redimi añ annũ iubilei.

Notãdũ ª Lũ qs vẽdebat possessionẽ apud bebꝛeos ꝺpetebat sibi ꝛ cognatis eius redimẽdi sz prius cognatis.

Lã ꝺci. ꝯ.

Notãduz. L

Forma redimẽdi possessiones añ annum iubilei.

Exemplaz.

Qõ. 11 A Quar solũ durabat vẽditio gnq̃ginta ãnis. s. vsq̃ ad iubileum. ª Rñsio ad quesitum.

Si possessiones bebꝛei vendi dissent per valde paucũ tp̃s duo seq̃bank inconueniẽtia. ª Primuz. B Scõm.

annis qnquaginta poterant redire ad eum qui vendiderat eas vel ad beredem suū ꝓmū. Etiam in qnquaginta annis nō pe riret memoria boīum: qz cū oēs boies ex gīali cōditione z pe ribodo nature possint accedere ad qnquaginta annos: z ēt excedere non periret memoria nec ꝓbatio de rebus gestis qnquaginta annis añ: iō lz possessio vendita nō rediret ad emptorem vsq; ad qnquaginta annos sꝑ sciret q; illa possessio que manebat tunc penes emptorē nō pertinebat ad possessionē familie z tribus sue sed aliūde sibi aduenit. fuit ergo cōueniens q; concederet venditio rerū imobiliū solum vsq; ad quinquaginta annos. s. de iubileo in iubileum.

¶ An ista que vocatur venditio rerū imobiliuz vsq; ad iubileū inter bebreos esset vere venditio vel emphyteosis. Qō. 12.

A

Queretur vlterius an ista q̄ vocabat iter bebreos vēditio rerū imobilium vsq; ad iubileū esset vere venditio: vel esset alius ȝctus vtpote locationis cōductionis emphyteosis tpalis. ¶ Aliquis dicet q; non erat venditio sed locatio vel emphyteosis. ª nā vēditio est modus alienandi rem z tranſit ꝓprietas rei in eternū ad eū cui res venditur: z tñ locatio est alienatio vsusfructus rei: z non ꝓprietatis. sic ēt emphyteosis: ꝓter hoc q; emphyteosis pōt eē ꝑpetua vel tpalis. b aūt erat sic qz nō vocabat res in eternū sed ad tꝑs. s. ad plus vsq; ad qnquaginta annos: g̃ erat locatio vel emphyteosis. ¶ Sc̄o pz qz in venditiōe nō solū vocat vsusfructus rei sed ēt transfert oīnm: z tñ in isto ȝctu quē iudei vocant venditionē solum vt transferri vsusfructus vt pz Leui. 25. s. tꝑs. n. frugum vendet tibi. i. solū tps ad ꝓcipiendū fructus de fundo z nō ipsum fundū. ¶ Rñdendū q; aut querit de isto ȝctu qualiter sit nominādus z qualis ſm conditionē legis mosaice aut ſm conditionem legum humanarū qbus nos nunc vtimur. Si primo mō dom q; erat emptio z venditio: qz sic vocat sepe Leui. 25. nec est inconueniēs q; sit tpalis: qz talē venditionē statuit illa lex sicut alie leges humane statuerūt venditionē perpetuā. Etiā lex ista moysi statuit duos modos venditionis. nā venditio q̄tum ad mobilia fiebat perpetua. venditio aūt q̄tū ad imobilia fiebat tpalis. s. de qnquaginta in qnquaginta annos. Si aūt querat qualiter vocabit iste ȝctus ſm conditionē legum humanarū nr̄arum dom q; non bz nomē. nā si pertineret ad ȝctus nr̄os esset emptio venditio locatio emphyteosis: qz cū alijs ȝctibus nullā bz similitudinem. nō tñ est aliquis istoꝝ: iō non est aliqs de ȝctib⁹ qui fiunt ſm leges humanas nr̄as. ¶ Q; aūt non sit venditio pz: d qz vēditio est translatio oīj rei vendite in eternū accepto ꝑcio. b aūt non transfert in eternū oīnm sed ad tꝑs emptorē tz rem ista: iō nō est vēditio. c ¶ Sc̄o pz qz i vēditiōe directius transfert tam oīnm q̄ vsusfructus: qz oīnz p se transfertur vsusfructus aūt inq̄tum pendet ex oīnio. vñ poterat fieri venditio in qua vsusfructus maneret ꝓ aliq̄to tꝑe penes venditorez: z tñ ipossibile est in venditione manere oīnm aliquāto tꝑe penes venditorē celebrata venditione: z tñ in ȝctu isto apud bebreos magis videbat transferri vsusfructus q̄ oīnm cū dicat Leui. 25. tꝑs. n. frugū vendet tibi. Etiaz oꝛ q; quāto maius tꝑs erat vsq; ad iubileū tanto erat magis de ꝓcio offerendum: z si modicū tꝑs erat vsq; ad iubileū modicū ꝑcium erat offerendū. in venditionibus aūt nr̄is nihil istoꝝ respicit sed solū ipsa res: ergo non erat illa venditio. ¶ Item confirmat hoc qz in venditione eadē res semp est eiusdē valoris non variata conditiōe tpis si illa res in se eq̄lis perfectiōis manet eo q; tota res dat in venditione: z tñ in isto ȝctu q fiebat ſm bebreos respiciebatur tꝑs: qz eadē res nō variata in se si venderet q̄draginta annis ante iubileū valebat decuplo q̄ si venderet annis q̄ttuor añ ipm: iō nō erat venditio. pz hoc Leui. 25. ¶ Non erat ēt locatio vel emphyteosis: e qz locatio ꝑt fieri ad paucū tꝑs vel ad magnū: vl emphyteosis pōt fieri ad tꝑs vel ad vitā emphyteote vt pz cōdice de sacrosanctis ecclesijs lege iubemus i fine. z tñ iste ȝctus q fiebat ſm bebreos nō poterat breuiari q̄tūcunq; vellet vēditor nec poterat ēt ꝓrogari q̄tum ipse vellet ita vt fieret ꝑpetua venditio sicut perpetua emphyteosis vel census: nec ēt ad vitaz emptoris: sed necesse est q; iste ȝtractus ex forma sua pertineret ad iubileū nisi p remediū redēptionis breuiaret. Etiā nullo mō poterat ex voluntate venditoris durare iste ȝctus vltra iubileū q; erat annus qnquagesimus: ergo nō erat locatio nec emphyteosis. ¶ Sc̄o pz in locatione vel emphyteosi ipse conductor vel emphyteota rñdet quolibet anno cū certa pensiōe vel obsequio: z tñ in isto ȝctu iudaico nō fiebat sic sed semel dabat ꝓ re q̄tum iudicabat valere vsq; ad iubileū z postea nihil dabat. ¶ Tertio pz qz in locatione z emphyteosi nō transfert nisi vsusfructus: z manet danti ꝓprietas siue oīnium rei: iō emphyteota z conductor vendere nō pōt sed fructus accipere. z tñ qui isto mō emebat apud bebreos poterat vendere possessionē illā alteri cuicunq; vellet ēt inuito venditore primo cū non ꝓhiberetur vt declaratū est Leui. 25. iō non erat locatio vel nec emphyteosis. ¶ Quarto pz qz si esset locatio ista vel emphyteosis fcā nō posset tolli q̄cunq; vellet consanguineus aligs faciētis eam. z tñ vendita fic ista re poterat glibet consanguineus vēditoris redimere q̄cunq; vellet rem istā vt pz Leui. 25. ergo nō erat locatio nec emphyteosis. ¶ Quinto pz qz in ȝctu locatiōis vel emphyteosis nō est potentior ad dissoluendū illum aligs cognatus ȝbentis q̄ ipse ȝbens. z tñ in isto ȝctu glibet cōsanguineus erat potentior: qz primo cōpetebat redemptio consanguineo deinde ipsi venditori cū dicat Leui. 25. q; si aligs esset cognatus venditoris posset redimere qō ille vendidisset: z si nullus esset cōsanguineus vel si nullus eoꝝ vellet redimere poterat ipse q; vendiderat redimere. ergo nō erat emphyteosis nec locatio. ¶ Dom ergo q; non est aligs de ȝctibus legū nr̄aruz bumanarū sed aligs medius iter illos q tñ magis imitat venditionem q̄ aliquē alium eo q; transferē hic ꝓprietas sicut in vēditione: qō nō fit in locatione vel emphyteosi.

¶ Siquis venderet possessionem suam z redimeret eam cognatus vēditoris de manu primi emptoris: qūo z qñ possessio ista redibat ad venditorem vel ad eius heredes. Qō. 13.

Queretur vlterius si aliqñ qs venderet possessionem suā imobilem: z redimeret eā aligs cognatus venditoris: vel nō redimeret eā quisq̄: z emptor ipse venderet ipsam alteri qūo postea perueniret ista possessio ad ipsuz q; vendiderat vel ad heredes eius. ¶ Dom q; si redimeret aliquis cognatus venditoris possessionē venditā non poterat de manu eius redimere illā ipse venditor sed manebat penes eam vsq; ad iubileū. pz hoc qz lex voluit redemptionē fieri de manu venditoris z nō de manu alterius: iō si tranſiret ad manum cognati nō bret tam venditor actionē ad redimendū restituendo ꝓcium vsq; ad iubileū. Itē pz qz lex voluit dare maiorē excellentiā cognato vēditoris q̄ ipsi vēditori i iure redimēdi: qz ꝓus opetit ius istō cognato vēditoris q̄ ipsi. nā vēdita possidē ñ ꝓt eā redimere q; eā vēdidit si aligs cognat⁹ eiꝰ sit q; illā velit redimere: z nō exīste aliquo cognato vel nolente redimere pōt ipsemet venditor redimere illā si pecuniā bz Leui. 25. Si tñ posset vēditor redimere de cognati manu postq̄ ille redemit eam maior erat ptās venditoris q̄ cognatoꝝ suoꝝ: qō falsum est: iō nō poterat eā redimere de manu cognati sed tenebat cognatus possessionē istā vsq; ad iubileū: z ibi redibat libera possessio ad venditorē nullo dato ꝑcio. ¶ Cā aūt quare lex decessit cognatis venditoris q; redimere possent possessiones de manu emptorū fuit: qz deus voluit ꝓdesse pauperibus q; cogebant vendere possessiones suas: z qz cognati venditoꝝ magis ꝓcurarent bonū statū possessionū venditarū q̄ extranei affectione cognationis decessit potius istis q̄ alijs. vñ si qs̄q extraneus vellet redimere possessionē de manu emptoris non cōpetebat ei ius redimendū. Cā aūt q̄re potius permisit lex cognatis venditorū q; liceret eis redimere possessiones vēditas ꝓiusq̄ ipsis vēditoribus dando eis tantū ꝓiuilegiū. z ēt q; fcā redēptione non posset venditor redimere de manu cognati fuit vt afficerentur valde cognati venditoꝝ ad redimendū possessiones eoꝝ: z ꝓcurarent eas melius z fidelius q̄ si possent ipsi vēditores redimere eas de manibus ipsoꝝ q̄cunq; vellēt. z qz deus tāq̄ legislator intēdebat vtilitatē publicā cōcessit cognatis venditoꝝ istud ꝓiuilegium. ¶ Quereꝛ vlterius qd si emptor rursus venderet possessionē alteri qūo recuperaret eā venditor de manu tertij. f ¶ Dom q; possessio semel vendita poterat vēdi sepius quotiēscūq; vellēt illi ad quos pueniret ipa possessio. Et cā huius est: qz cū p vēditionē istā efficerēt possessio emptoris poterat eā alienare ad q̄ncūq; trāsferendo vendendo vel donando: vel quocūq; alio titulo oūtū nō excederet tꝑs iubilei. i ipso iubileo apud quemcunq; reperirēt possessio ista redire debebat ad ꝓmū venditorē. Cā huius est qz res ista tranſibat ad q̄mcūq; cuz onere suo. nā ista res fuerat vēdita primo emptori cū isto onere q; in anno iubilei rediret ad vēditorē: iō emptor iste si alicui illā donaret vel qūocūq; in alterū trasferret nō poterat tollere istud onus annexū rei a lege. s. q; rediret in anno iubilei Leui. 25. qz dr ibi q; anno illo dis possessio redit ad primos possessores. ¶ Sed difficultas est in duobus. g Primum est si emptor venderet rursum alteri possessionē an illa posset tūc redimi de manu scōi vel tertij: vel cuiuscūq; emptoris siue ꝑ cognatos vēditoris

Cuiusdem rñsio ad q̄situm. ª 1. rō.

2. rō.

Dorē. rñsio ad q̄situ cū distinctiōe eiusdem.

Q; vēditio hebreoꝝ si sit vera vēditio. d 1. rō. B c 2. rō.

Cōfirmatō

Q; ȝctꝰ possessionum apud bebreos non erat locatio ª 1. rō. L

2. rō.

3. rō.

A

Determi.

B

Cā quare lex cōcessit cognatis vēditoris q; posset redimē possessiōes ō manu emptoꝝ.

Qō. 14. A

Quid si emptor rursus vēderet possessiōes alteri qūo recuperaret vēditor ō manu tertij. f Rñsio ad q̄situ. Dupler difficultas.

g Prima

Scõa. Nonnulloꝝ rñsio ad p̃maꝫ difficultatem.

ditoris siue per ipsum venditorẽ. ¶Scõm est dato q̃ redimi posset qũo cõputandũ eẽt p̃cium si redimeret. ¶Ad primũ quidam dñt q̃ si venderet possessio poterat redimi de manu emptoris per cognatos venditoris: vel per ipsum. si tamen ille alteri venderet: ꝛ deinceps ille alteri non posset iam redimi possessio. ꝛ dicunt simile esse siquis voueret domino agrum suum debebat redimere constituto precio a sacerdotibus. si autem nollet redimere: ꝛ alius emeret nõ poterat postea redimere Leui. 27.c. ¶Dõm q̃ hoc nõ stat: q̃ qz lex cõcessit absolute vẽdito ri ptãtẽ redimẽdi possionẽ suã ꝛ ẽt cognatis eius: iõ siue ỏ manu primi emptoris: siue quorumcunq; aliorũ poterat redimere. ¶Scõo pz qz ista lex de redẽptione possessionũ fuit introducta in fauorẽ pauperũ. ſ. fuit statutũ tps vẽditionis. ſ. q̃ duraret p̃ quinquaginta annos vsq; ad iubileũ: qz tũ interdũ poterat vergere in damnũ ipsoꝝ q̃ nõ possent bñ recursuꝫ ad res suas vsq; ad annuꝫ iubilei. ſ. si possent illas redimere: iõ cõcessit lex q̃ si possent redimere possessiones liceret eis vel cognatis eoꝝ redimere illas quocũq; vellẽt Leui. 25. si tũ trãslata possessione ad scõm emptorẽ ñ cõpeteret prio vẽditori redẽptiõis ius artaret nimis istud priuilegiũ: ꝛ fieret eis q̃si inutile cuꝫ possent ſp fraudari. lex tũ intẽdit fauorẽ eoꝝ: iõ nõ solũ opetet eis redemptio ỗ primũ emptorẽ sed ẽt ỗ quoscũq; alios. ¶Tertio pz qz nemo põt trãsferre in alterũ plus iuris q̃ ipse bñ dignoscit: ꝛ tũ primus emptor non bẽbat in re empta ius ad tenẽdũ illã q̃n cũq; vẽditor vellet illã redimere: g̃ nec poterat transferre ius in emptorẽ scõm. ſ. q̃ repetẽte prio vẽditore nõ tenerẽt ei restituere rẽ oblato pcio. ¶Quarto pz qz q̃ncũq; aliq̃ onus ẽ reale. ſ. rei annexũ ad quẽcũq; trãseat illa res transit cũ onere suo ẽt si trãseat ad p̃sonã p̃uilegiatã: ꝛ ꝺditio p̃sone nõ tollit onus reale. ficut si aliq̃ possessio sit obligata aliquꝫ muneribus p̃standis: ꝛ trãsferẽ in ecclesiã q̃ est maxime p̃uilegiata trãsit cũ illo onere: ꝛ ecclesia obligat ad illa munera p̃stãda rõne rei. vñ er hoc interdum ꝓhibet lex q̃dã donatiões fieri ecclesie eo q̃ sunt obligate magnis oneribus sic̃ sunt possessiões obligate magnis onerib⁹ fiscalibus vt pz codice de sacrosanctis ecclesijs in autẽtica ficut vere res inutiles ꝛ oneribus magnis obligatas ecclesie donari ꝓhibeẽ. ꝛ tũ in veteri testõ cuicũq; rei vẽdite annexuꝫ erat istõ onus reale a lege. ſ. q̃ repeti posset ꝛ redimi quocũq; tpe añ iubileũ Leui. 25. siue p̃ cogtos vẽditoris siue p̃ ipꝫ. g̃ ad quẽcũq; peueniret ista res trãsibat cũ isto onere redẽptionis: ergo poterat qñcunq; redimi. ¶Quinto pz qz nemo põt tollere mihi priuilegiũ meũ nisi me cõsentiente: vel faciẽte aliquẽ actũ q̃ quẽ videar cõsentire: vel pp delictũ. cũ tũ aliqs vendebat possessionẽz alteri iter bebzeos manebat vẽditori ius redẽptionis ỗ emptorẽ ad redimendũ qñcũq; vellet Leui. 25. ꝛ cũ ille emptor vẽdebat alteri vẽditor primus nõ renũciabat priuilegio suo: nec faciebat aliquẽ actũ q̃ quẽ renũciare videret. ergo nõ poterat priuari ꝓuilegio q̃ bẽbat ỗ primũ emptorẽ iure redẽptiõis: aliquin posset iste emptor auctoritate sua nulla exñte cã ꝓuare venditorem primũ iure suo: q̃ falsum est. ¶Dõm g̃ q̃ sicut cõpetebat vẽditori ius redimẽdi ỗ p̃mũ emptorẽ ita cõpetebat ỗ quoscũq; alios grunq; illi eẽnt. ¶Lũ aũt obiciẽ Leui. 27. de re que nõ poterat repeti. ſ. nõ redimeret p̃ius q̃ traderet alteri emptori. dõm q̃ nõ est file: qz illud est in rebus q̃ vouent loco sacro: istud aũt est in rebus q̃ vendunt ꝓsonis p̃uatis. ꝛ magna differẽtia est iter illa. nã q̃ ge vouebat agrũ vel filia sanctuario appziabat̃ p sacerdotẽ: ꝛ addebat̃ gnta pars sup estimationẽ: ꝛ totũ hoc soluebat q̃ vouerat possessionẽ si vellet eã redimere Leui. 27. ꝛ hoc fiebat vt nullus vellet redimere possessionẽ quã semel vouisset sanctuario sꝫ maneret in eternuꝫ ipsi sanctuario. Q; si vouens nõ redimeret eã tũc postea nõ poterat eã redimere: nec redibat ad eũ iubileo: sꝫ in eternũ ꝑtinebat ad sacerdotes. vt ergo non redimeret vel vt maneret sanctuario rigor erat ỗ vouentẽ: ꝛ fauor in adiutoriũ sanctuarij. secus aũt dic. nã lex de vẽditione ꝛ redẽptione introducta erat in fauorẽ venditoruꝫ q̃ pauperes erãt. q̃ ꝓ: qz q̃n redimebat̃ possessio nõ restituebat vẽditor totũ p̃cium q̃ susceperat sꝫ dabat aliq̃d de eo subtrahendo ꝑm ꝓportionẽ tpis quo possessio mãserat penes emptorem Leui. 25. ergo q̃cũq; in vouẽte rẽ si nõ redimeret eã añq; traderet alteri nõ posset postea redimere poterat ille q̃ vẽdebat possessionẽ suã ꝓsone p̃iuate redimere illã q̃ncũq; vellet quotcũq; emptoribus tradita fuisset: iõ q̃ncũq; offerret p̃cii aliqs de suis cognatis: vel ipse vẽditor primus tenebat̃ q̃cũq; emptori ei restituere rẽ emptã. ¶Querẽt ỏ alia difficultate. ſ. si res vẽdita p̃mo emptori postea vẽderet alteri: ꝛ vẽditor primus eã redimere vellet q̃d fieri debebat de pcio restituẽdo. ¶Ad euidentiã

L

Docẽ. rñsio ad. 1. Ad rõnẽ alterius opiniõis Rñsio

B

3.rõ.

4.rõ.

D

ª Rñsio ad. 2. dubiũ vt ꝺficultatẽ. Notãdũ

5.rõ.

Impzobatio. ª 1.rõ. 2.rõ.

buius ꝺsiderandũ q̃ sic̃ ꝺ Leui. 25. si vẽditor vellet expectare vsq; iubileũ redibat ad euꝫ possessio nullo p̃cio dato. si aũt tpe intermedio illã redimere vellet debebat dare p̃cii: sed nõ restituebat totũ p̃cii q̃ recepit ab emptore sed solũ ꝓportionaliter ꝺ uidendo totũ p̃cii eq̃liter p annos: ꝛ restituere tãtũ de p̃cio q̃ tum cõpetebat annis residuis vsq; ad iubileũ sicut declaratum fuit. ỗ. in quadã qõne. Si aũt res vẽdita nõ vẽderet iterũ si erat difficultas aliq̃ in mõ solutiõis sic̃ dictũ est. Si tũ vẽderet rursus alteri res illa poterat vẽdi maiori vel minori p̃cio: ꝛ tũc erat dubiũ ꝺm q̃ p̃cii teneret taxare ips venditor primus: an ꝺm venditionẽ primo fcãm: vel ꝺm vẽditionem fcãm isti a quo ipse redimebat nunc. ¶Alig dñt q̃ deberet soluere ꝺm ꝓportionẽ vẽditionis facte vltimo. ſ. illi a quo ipse redimebat. Cuius cã ẽ qz als teneret iste emptor vltimus pdere. nã forte iste emptor vltimus carius emit q̃s primꝰ: q̃ ſp verisile est qz emens ꝛ vendens rursum emit ad lucrũ: ꝛ si teneret prima tara vẽditionis iste emptor multũ pderet. ¶Alij dñt q̃ debebat solui p̃cii ꝺm primã vẽditionẽ eo q̃ als ille obligaret plus soluere q̃s ỗrerat q̃ iniustũ est. ¶Dõm q̃ solutio fieri debebat ꝺm ꝓportionem prime vẽditionis qz illã fecit dñs rei vẽdite: ꝛ nullus poterat p̃iudicare ei inuito ipso. ꝓ boc qz iste vẽdidit rẽ ꝛ accepit p̃cii: ꝛ ad restituẽdũ partẽ ꝓportionalẽ illius est nunc obligatus q̃si voluit redimere si iste nõ vẽdiderit alteri: ꝛ tũ si iste emptor vẽdit alteri nõ est in culpa vẽditor primus: iõ nõ põt obligari ad plus soluẽdũ q̃s als obligaret. ¶Scõo pz q̃ ista lex de redemptione fuit tota introducta in fauorẽ venditoruꝫ vt declaratũ est p̃cedẽti. q eẽt tũ grauamẽ eis si tenerent restituere p̃cii ꝺm carissimã vẽditionẽ q̃ postea fieret: iõ si tenebãt nisi ꝺ p̃mã. Itẽ nõ potuit venditor scõo cõferre scõo emptori q̃ venditor primus si redimeret rẽ deberet eã redimere ꝺm venditionẽ q̃ postea fieret sed ꝺm vẽditionẽ quã iste fecit: iõ nõ posset cõqueri iste emptor vltimus si daretur ei minus de precio proportionaliter q̃s ipse dederat. ¶Ad rationem cum dicitur q̃ grauaretur emptor vltimus si non solueretur precium ꝺm taxationem vltime venditionis. dõm q̃ non grauaretur: qz ipse sciebat rez istã vẽditã eẽ iterũ ꝛ q̃ bñ vẽditor p̃mus ius redimendi: iõ si voluit carius emere q̃s vendiderat primus venditor cui opetebat redẽptio sibi ꝑputet qz in culpa fuit. nã nõ debuisset rẽ illaꝫ emere: vel nõ carius q̃s vẽdiderat eã primus vẽditor. Ipse aũt vẽditor primus nõ est in culpa si emptor primus rursuꝫ vẽdat ꝛ carius vendat q̃s ipse vẽdidit: cũ non sit in ptãte sua ꝓhibere istud: iõ ipse grauaret si cogeret stare alteri venditioni q̃s illi quã fecit ꝛ nõ cogeret ad damnũ toleranduꝫ vltimus emptoꝛ ꝫ cogat stare alteri vẽditioni q̃s illi que ei fcã est: ꝛ sic fiet taratio precij p primã venditionẽ. ¶Queret vlterius quare nõ p̃mittebat extraneis redimere reꝫ emptã ab alio extraneo venditore. ª ¶Dõm q̃ si extraneꝰ emisset possessionẽ ꝛ cognatus vellet redimere eã poterat vt pz Leui. 25. ꝺuerũt cause bnꝰ assignate. ỗ. in q̃dam qõne. ſ. ª qz lex itẽdebat fauorẽ ꝛ vtilitatẽ venditoruꝫ pauperũ: ꝛ qz verisilius erat q̃ cognati magis afficerent ad possessiones cognati sui q̃s extranei: iõ lex permittebat cognatis ab extraneis redimere. iter extraneos aũt non subsistebat ista cã: qz nõ p̃sumebat i generali potius ꝑ vno extraneo q̃s ꝑ altero: iõ extraneo ỗ extraneũ nõ cõcessum est cõpetere redẽptionẽ. ª ¶Scõa cã fuit qz si cõpeteret cuilibet extraneo ỗ alterũ redẽptio rei: pauci vellẽt vel nulli emere res vendendas a pauperibus: qz alij vt tedio eoꝝ afficerẽt vel vt lucra auferrent redimerẽt res ipsas. * ¶Tertia cã est qz si cõcederet cuilibet extraneo q̃ redimeret ab altero rem venditã daret ꝓcessus in infinitum inutiliter. nam si vnus emeret rem alius illico redimeret eam: ꝛ iterum alius redimeret: ꝛ inter istos duos esset emptio ꝛ redemptio: qz mor vt vnus emeret reliquus redimeret ꝛ econtrario: q̃ absurdũ est. inter cognatos aũt non erat aliq̃ incõueniens istoꝝ. nã ipsi nõ erãt tot sicut extranei vt vnꝰ posset ab alio redimere: ꝛ sic abiret in infinitũ. Etiã dato q̃ cõsanguineis opeteret redẽptio nõ distraberent extranei ab emptione rerũ venaliũ: qz cognati nõ erãt tot sicut extranei q̃ possent ingetare redimẽdo. Etiã emptores nõ bñent hoc molestũ cũ viderent aliq̃s cãm huius ocessiõis: q̃ nõ eẽt si ocederet cuilibet extraneo q̃ redimere posset rem venditã. ¶Queret vlterius si vnus cognatus redimebat reꝫ an alius posset ab eo redimere. ᵇ ¶Dõm q̃ siue vnus ỏsanguineus emeret rẽ directe a ỏsanguineo suo siue illã redimeret cũ cognatus suus alicui extraneo vẽdiderat illã: nã cognatis venditoris licebat redimere ab eñeis emptoribꝰ in fauorẽ vẽditoris vt declaratũ est. ỗ. in quadã qõne: ꝛ tũ extraneis ỗ cognatos nihil licebat. Si autem

Nõnulloꝝ rñsio.

£

Aliorũ responsio.

Docẽ. sñia. 1.rõ.

Scõa.

Ad rõnem rñsio.

Qõ. 15

A

Quare si p̃mittebat̃ extraneis redimere rẽ emptã ỏ manu alterius eñei emptoris sic̃ p̃mittebat̃ cognatis.

ª Rñsio ad quesitum.

ª 1.cã.

ª 2.cã.

*3.cã.

Qõ. 16

A

Si vnꝰ cogtus redimebat rem an alius ab eo redimere posset.

ᵇ Rñsio ad q̃situm.

queratur an licebat cognato ℨ cognatū redēptionis ius. ōm vī q̄ si erat cognatus in gradu ꝓpinqōi ille q̄ volebat redime re ꝛpetebat ei redēptio: q̄z ꝓpinquiori respectu minus ꝓpinqui iudicat ꝓpinquus ad extraneū. Si aūt sit in eq̄li gradu ꝓpingtatis vel minori nō cōpetit ei ius repetendi.

¶Quis modus tenēdus erat i emptiōe rerū cognatoꝝ. Qō.17.

A **Queretur** vlterius si aliq̄s cognat⁹ volebat emere rē ꝓping ꝛ erāt multi cognati: q̄s ordo tenendus erat in emptione. vel siq̄s cognatus volebat redimere ab emptore rē cognati exītibus multis quis ordo tenendus erat.

Nōnullor rñsio ad q̄stum.

¶Quidam dīt q̄ ille q̄ emere vellet de eis tenebat admone re oēs alios cognatos q̄ erāt in gradu ꝓpinqōi an vellēt emere rē venalē: ꝛ si vellent nō licebat huic emere illā. Si aūt null⁹ illoꝝ vellet illā emere licebat huic illā emere. sic ēt ōm vī de redēptione. ſ. q̄ siqs cōsanguineoꝝ vellet redimere ab emptore rē cognati sui tenebat admonere ceteros cognatos ꝓpinqōres: ꝛ si nullus vellet poterat ipse q̄ eos admonebat: aliq̄n nō. sic p̄z in casu q̄ est in isto. c. ſ. noemi vendiderat quandā possessionez ꝛ booz q̄ erat ꝓpinquus voluit eaz redimere: ꝛ tñ non redemit quousq̄ alius cognatus suus q̄ erat ꝓpinquior cederet iuri ꝓpingtatis aliq̄n inuebat nō eē sibi licitū redimere possessionē.

In diuersum rō.

¶In ℨrium vī q̄ liceat cuicūq̄ cōsanguineo emere rē cognati: vel redimere illā de manu emptoris nō rogsito quocūq̄ alio cognato ꝓpinqōri. nā licet extraneis emere res venales si rogsitis ꝯsanguineis vēditoris an illas emere vellent: ergo a fortiori licebit hoc cognato ℨ cognatū nō rogsito illo. ¶Rīdent q̄daz q̄ licebat cuilibet cognato emere possessionē a cognato suo vēditore nō rogsito altero ꝛ tñ nō licebat redimere de manu alicui⁹ venditoris extranei non requisitis omnibus cognatis qui erant propinquiores. Ratio diuersitatis huius est: q̄z redimere est introductū in fauorē ipsius vēditoris: ꝛ q̄z fauor suus erat q̄ glibet emere posset ꝛcedebat tā extraneis q̄ cognatis: iō cū extraneis liceret emere a vēditore nō rogsitis cognatis eius a fortiori licebit cuilibet cognato nō rogsito altero. secus aūt ē de redēptiōe: q̄z ista introducta est in fauorē ipsi⁹ venditoris: ꝛ fauor suus est q̄ soli sui cōsanguinei redimant vt possessiōes emptas fidelius curent: ꝛ ob hoc reperit Leui. 25. cōcessum ḡbuslibet siue extraneis siue cognatis q̄ possent emere a vēditore: ꝛ tñ redēptio solis cognatis reperit ꝛcessa ibidē. ¶Sc̄o p̄z ex eo q̄ dī b. naz hic erat casus redēptionis. ſ. q̄ noemi vendiderat quandā possessionē elimelech: ꝛ booz admonebat suū cognatuz q̄ ꝓpinqor erat an vellet redimere possessionē aliq̄n ipse deliberaret an emeret: ꝛ nō reperit in casu emptiōis cautuz q̄ vnus cognatus admoneret aliū cognatū q̄ est in grādu propinquiori. iō dīt q̄ pōt q̄libet cognatus emere a venditore nō rogsito alio cognato ꝓpinquiori se ꝛ tñ nō pōt redimere nō rogsitis ꝓpingoribus.

B

2.rō.

Doct.rñsio ad quesitū.

¶Dōm tñ q̄ ista rñsio aliquo mō tangit veritatē sed nō elucidat eā oīno: iō dicet q̄ cognati excedebāt alios in iure cognationis: iō q̄n iure cognationis agebant p̄ponebant cognati alijs ꝛ ꝓpinquiores alijs. in eo aūt q̄ nō agebāt iure ꝓpingtatis nō p̄ferebant cognati extraneis: iō nec magis ꝓpinqui minus propinquis. ꝛ q̄z in emendo nunq̄ faciebant iure ꝓpinquitatis nō p̄ferebant ꝓpinquiores minus ꝓpinquis. ꝛ q̄z in redimendo agebant aliq̄n iure ꝓpinquitatis: ꝛ aliq̄n nō: interdū ꝓpinquiores p̄ferebant minus ꝓpinquis: ꝛ interdū non p̄ferebant. Prima pars p̄z q̄z in emendo a venditore nō erat diſia inter cognatos ꝛ nō cognatos: sed poterat glibet emere ꝛ non tenebant extranei volentes emere admonere oēs cognatos venditoris an ipsi vellent emere: q̄z als nō cōpeteret redēptio cognatis vēditoris. nā si oēs admonerent ꝛ recusarent priuarent iure suo ꝛ nō haberēt recursum ad illud. sic̄ p̄z de minus ꝓpinquo q̄n admonebat ꝓpinquiorē de redēptione facienda: q̄z si ille iuri suo cedebat nō habebat postea recursum ad illud. sicut fuit de booz q̄ regsiuit cognatū suū vt p̄z. j. in ſra. ꝛ sic nō haberēt cognati recursum ad redēptionē possessionū venditarū: ꝛ tñ poterant redimere eas q̄cunq̄ erant vēdite. ꝛ poterat hec facere quilibet cognatus ꝛ ēt affinis vt p̄z Leui. 25. ergo nō regrebant extranei cognatos an vellent emere possessiones venales q̄n ipsi eas emebant: a fortiori ergo cognatus nō regreret cognatū: q̄z minus differt cognatus a cognato q̄ extraneus a cognato.

L

Scōa.

¶Itē p̄z hoc q̄z ptās vendendi ꝛcedebat in fauorem pauperū ne cogerent mendicare ꝛ possessiones sue perirent inculte vt declaratū est. ℨ. in q̄dam q̄one. ꝛ tñ fauor erat venditorū q̄ cuilibet liceret emere nō rogsitio alio. nā si nō liceret extraneis emere nō rogsitis cognatis si illi dicerent q̄ volebāt emere nō liceret vēditori vendere alicui nisi illis: ꝛ tunc illi darent modicū p̄cium qō esset damnū vendentibus: potissime q̄z si tenerent extranei admonere cognatos priusq̄ emerent: tenerent ēt cognatus minus ꝓpinquus admonere ꝓpinquiorē. ꝛ tunc si ille vellet emere nō posset emere quisq̄ de alijs: ꝛ sic esset in ptāte illius dare modicū p̄cium q̄tum ipse vellet: p qō lederet nimis venditor: q̄z aut oporteret ipm nō vendere: aut venderet p modico p̄cio q̄tum vellet emptor. debuit ergo ꝛcedi oībus idistincte q̄ emerēt. ſ. q̄ glibet emere posset si regsito aliquo alio. Ideo dīz q̄tū ad emptionē q̄ si aliq̄s cognatus emere vellet nō tenebat emere regrendo prius alios ꝓpinquiores: sed nullo regsito poterat emere. de redēptione secus est q̄z illa fuit introducta in fauorez venditoris. ſ. vt possessiones eius curarent melius p cognatos q̄z p extraneos: iō cognatis cōcessa est redēptio ab extraneis ꝛ nō extraneis ab extraneis: nec extraneis a cognatis. concessa aūt redēptione solis cognatis nō sequit̄ incōueniens qō sequeret si eis solis cōcederet emptio: vel ipsi deberēt prius admoneri. nā ad illud sequebat diminutio p̄cij in vēditione vt. ℨ. declaratum est. ad redēptionē aūt nō sequebat ista diminutio p̄cij: q̄z ius redimendi erat q̄ q̄cūq̄ cognatus venditoris: vel ipse vēditor vellet rebabere rem vēditā oaret p ea parte p̄cij suscepti ſm estimationē ꝛ ꝓportionē tpis manentis vsq̄ ad iubileum ad tps p transitū a venditione vt declaratū fuit. ℨ. in quadā qō ne. ꝛ tūc siue cognatus esset siue ipse venditor nō poterat diminuere de p̄cio qō suscepat venditor cōsiderata tñ ꝓportione vt dcm̄ est. sic p̄z Leui. 25. iō solis cognatis debuit cōcedi redēptio: sed nō debuit eis solis cōcedi emptio: nec debuerūt ipsi admoneri ab extraneis ad hoc q̄ emerent ipsi si vellēt. Dōm tñ q̄ ly solis cognatis ꝛpetat redēptio nō ē necesse q̄ cognat⁹ minus ꝓpinquus admoneat ꝓpinquiorem vt emat sp: sed interdū p̄t minus ꝓpinqui redimere possessiones venditas nō rogsitis p pingoribus.

D

Quando cognati agūt iur ꝓpingtatis et qñ non.

¶Pro quo sciendū sicut. ℨ. dicebat q̄ cognati interdum agunt iure propinquitatis ꝛ interdum non. Accipiendo primo modo preferuntur propinquiores minus propinqs: ꝛ tenentur minus propinqui admonere propinquiores vt redimant. ¶Accipiēdo scōo mō p̄t minus ꝓpinqui redimere nō admonitis magis ꝓpinquis. Ad sciendū aūt q̄n cognati agunt iure ꝓpingtatis ꝛ q̄n nō cōsiderandū est q̄ aliq̄ sunt q̄ non p̄t fieri nisi iure ꝓpinquitatis eo q̄ nō cōpetunt alijs nisi ꝓpinqs: sicut est suscitare semē defuncti. nā solis eis iubet Deutero. 25. ꝛ alij dato q̄ vellent suscitare semen defuncti nō possent: q̄z nō dicerent suscitare semē defuncti sed semē suū: eo q̄ filius suscitatus a ꝓpinquo iudicat filius defuncti pp ꝓpinquitatē q̄ videret facere idē quadā nāli babitudine: ꝛ magis legali fictiōe. Dicunt nō agere iure ꝓpinquitatis q̄n nō agunt ad suscitationem seminis cognati defuncti. iō si primo mō q̄s redimere vellet possessionē. ſ. vt illā redimēdo suscitaret semē defuncti cōpetebat hoc iure ꝓpingtatis ꝛ tūc nō poterat minus ꝓpinquus redimere possessionē nō admonito magis ꝓpinquo. sic fuit in casu booz ꝛ cognati sui: q̄z agebat de suscitādo semine maalon defuncti ex ruth vroze sua: ꝛ q̄ possessionē reciperet erat illā recepturus in vrozē: iō magis ꝓpinquus admonēdus erat: q̄z ad magis propinquū ptinet seminis suscitatio. Si aūt consanguinei vellent redimere possessionē defuncti nō alio suscitandi semen: poterat glibet ꝓpinquus redimere illā nō rogsito alio ꝓpingoi. Ista est positio q̄ vī vera.

E

Obio.

¶Sz adhuc obijciet q̄ in oi casu redēptionis teneretur minus propinquus admonere ꝓpinquiorem si volebat redimere possessionē. nā hic ly booz ageret ista ad intentionē suscitādi semē maalō defuncti ex ruth: tñ nō inuebat sic a principio q̄n locutus est cognato suo: sed solus q̄ vēdita erat q̄dā pe agri noemi an vellet eā redimere cū eēt ꝓpinquior: ꝛ dixit ille q̄ redimeret eā. ꝛ tūc intulit booz q̄ q̄n acciperet agrū ēt accipet ruth in vrozē ad suscitādū semē: ad qō ille dixit q̄ nolebat agrū nec vrozē ly q̄ booz vteret p̄uilegio illius. Ētiā dixit cedo iuri ꝓpingtatis. Dōm ḡ est q̄ regrebat q̄ q̄cūq̄ ꝯsanguineus aliq̄s vellet redimere rē cognati vendita q̄ regreret an alij ꝓpingores vellēt redimere illā. Vel dōm q̄ booz egit ista ex vrbanitate. ſ. admonens ꝯsanguineū suū vt redimeret possionē quā ipse redimere potat illo irregsito.

Rñsio ad obiectionem.

¶Sz dōm est q̄ q̄q̄ positio p̄cedens videat rōnabilis satis tñ in oi casu tenēdū ē q̄ i redimēdo possionē cognati sp min⁹ ꝓpinqu⁹ teneat admonere ꝓpingores an vellēt redimere: q̄z sp agūt iure ꝓpingtatis. nā nō cōpetit redēptio nisi ꝓpinqs: iō iure ꝓpinquitatis ꝛpetit: ꝛ vbicūq̄ ꝛpetit aliq̄d iure ꝓpingtatis deberet ꝛpetere ꝑus vel pfectius ꝓpingoi iuxta illā regulā Arist. 2. Topicoꝝ. ſ. si simplr ad simplr ꝛ magis ac maxime. i. si pp eē bonū est aliq̄d appetibile: pp eē magis bonū est magis appetibile. Ita de iure

Tertia. de iure cõpetẽti rõne ꝯsanguinitatis. ¶ Itẽ ꝓz qz si nõ teneret booz regrere cognatũ suũ ad redimendã possessionẽ ẽt in casu in quo nõ erat seminis suscitatio nõ regtuisset eũ: qz ipse regtuit eũ q̃si teneret regrere vt ꝓz ex verbis booz ad cognatũ que erant magis verba necessitatẽ ostẽdentia q̃ꝫ vrbanitatẽ cũ ait si vis possidere iure ꝑpingtatiꝫ eme ⁊ posside: finaũt displicet indica mihi vt sciã qd agere debeã. ḡ inuebat ꝙ illi cõpetebat ꝓximo iure cognatiõis redimere hereditatẽ ⁊ si ipse nollet volebat eã booz. ⁊ tñ si eẽt vrbanitatis cã fcã intimatio ista non exprimeret booz ꝙ ipse vellet: vel deliberaret super ista redemptione cedẽte cognato suo. ¶ Itẽ ꝓz efficacius ꝙ loquat booz de necessitate ⁊ nõ ꝺ vrbanitate: qz subiunxit: nõ est. n. ꝑpinquus excepto te ḡ ꝓxiorꝫ es: ⁊ me ḡ scõs sum. ista iducebat booz ad ostendẽ duꝫ ꝙ cõpetebat redẽptio iur e ꝑpingtatis: ⁊ designauit maiorẽ ⁊ minorẽ ꝑpingtatẽ. ḡ vr ꝙ aliqd ꝯpetebat ꝑpingori qõ non ꝯpetebat min⁹ ꝑpinquo: qz aliogn supfluũ eẽt assignare primũ ⁊ scõm ꝑpingtate. ⁊ tñ booz nõ ostẽdebat adhuc ꝙ redemptio ista possessiõis fieret ad suscitationẽ seminis: ḡ in oi casu iuꝫ redẽptiõis cõpetebat ꝑpingori ⁊ ille admonẽdus erat ab alijs minus ꝑpinge. ¶ Itẽ ꝓz qz cognatus booz scã ista regtitiõe accꝑtauit redẽptionẽ possessiõis tãquã sibi ꝯpetentẽ iure ꝑpingtatis ꝓxio: ⁊ dixit booz ꝙ acciperet ruth in vxorẽ ⁊ tũc noluit ipe acceptare redẽptionẽ ꝓp onus suscitatiõis annexũ. ¶ Itẽ ꝓz qz dixit ille cedo iuri ꝑpingtatis. ḡ vr ꝙ aliqꝺ ius habebat cognatus booz ꝓp maiorẽ ꝑpingtatẽ qꝺ nõ bẽbat booz. ¶ Item iste eius cognat⁹ dixit tu meo vtere ꝑuilegio quo me libẽter carere ꝓfiteor. ḡ bẽbat aliqꝺ ꝑuilegiũ qꝺ nõ bẽbat booz. ¶ Itẽ cõcessit booz cognatus eius ꝑuilegiũ suũ: ⁊ in signũ ꝯcessionis soluit calciamẽtũ de pedibus suis vt ꝓz. j. in lra. ḡ ꝯpetebat ꝓp maiorẽ ꝑpingtatẽ aliqd de iure redimẽdi qꝺ nõ ꝯpetebat booz. Dõz ḡ ꝙ q̃cũq; vn⁹ cognat⁹ vellet alterius cognati redimere possessiões vẽditas: oportebat ꝙ oẽs alios ꝑpingores se admoneret. ¶ Qũo lex ista de vẽditiõe possessionũ imobiliũ ad certũ tps nõ fuit obseruata ab alijs ꝓplis cũ eẽt tã cõueniens. Qõ.18.

A **Queretur** vlterius cũ ista lex de vẽditiõe possessionũ imobiliũ ad certũ tps ⁊ nõ in ꝑpetuũ eẽt tã ꝯueniẽs vt declaratũ est i ꝓcedẽtibus qũo nõ fuit obseruata ab alijs ꝓplis. ¶ Dõm ꝙ ista lex nõ fuit obseruata apud alios populos: nec obseruaꝭ cõiter eo ꝙ nõ est tã vtilis alijs ꝓplis ſic in deis. Rõ ꝺrie est: qz iudeis erat necessariũ ꝙ nunq̃ venderent possessiões imobiles: vel illas venderẽt ad tps pauciꝰ eo ꝙ debẽbãt ꝑgenies eoꝝ manere distincte ſic fuerãt ab initio: ⁊ deꝰb volebat Num. 36. nõ poterãt tñ eas distincte ꝯseruare nisi per aliq̃ imobilia bona q̃ manerẽt sp in ipsis ꝑgeniebus ꝓ q̃ cognoscerent boies q̃rũ familiarũ ⁊ tribuũ erãt. Si ãt vẽderent possessiões in eternũ vel ad tps valde longũ piret ista distinctio: ḡ nõ ꝯcessa ẽ talis vẽditio. apud alias aũt gẽtes nõ est necessitas istius distinctiõis tribuũ ⁊ familiaꝝ ſic apud iudeos: qz illud fiebat ꝓcipue ꝓp messiam vt sciret⁹ de q̃ stirpe erat de quo declaratũ est Num. 27. et. 36. ⁊ Leui. 25. in alijs ãt gẽtib⁹ nihil tale futurũ erat: iõ ꝯcedit ꝙ ql; vẽdat possionẽ suã. seruat tñ filitudo q̃tũ ad aliqd: qz in bonis q̃ veniunt iure ꝓiogeniture seruat ꝰ. ſ. ꝙ illa nõ ꝑnt alienari ꝺnãdo vẽdẽdo: vel q̃litercũq;. iter iudeos ãt seruabat ius ꝓiogeniture vel cõditio ꝓiogeniture in oibus q̃tũ ad ꝰ. ſ. ꝙ bona nulli⁹ vẽdi possent: nec alienari i eternũ. Etiã apud quosdã ꝓplos seruabat istud q̃tum ad aliud. ſ. ꝙ nullus ꝑmittebat vẽdere bona sua imobilia. Et in alijs nullus ꝑmittebat vẽdere nisi ostẽderet cãm necessariã. ſic fuit quõdã apud locrenses vt recitat Ari. 2. politi. nũc ãt nullã gẽtẽ scimus q̃ talia obseruet: qz nulla vtilitaꝭ vr seg ex ꝰ ꝙ non ꝑmittatur q libet vẽdere possessionẽ suã. ¶ Querek vlteri⁹cũ dixerit hic booz ad cogtũ suũ ꝙ emeret iure ꝑpingtatis possionẽ quã vẽdiderat ruth noemi: i quo gradu ꝑpingtatiꝫ attinebat iste ad elimelech ⁊ i quo ḡdu booz. ꝓ quo ꝓsupponẽdũ ꝙ booz ⁊ cognat⁹ suꝰ ꝺ quo ꝰ ꝺr erãt cogti elimelech cui⁹ possio vẽdebaꝭ. qꝺ ꝓz qz ipe dixit ꝙ null⁹ erat ꝑpinqu⁹ nisi ãbo: ⁊ iõ ꝯpetebat ãbo ꝰ ius repetẽdi ⁊ redimẽdi ꝰditatẽ. ¶ Alig ãt onũt ꝙ isti duo erãt frẽs elimelech qz booz dixit ꝰ ptẽ agri elimelech fris nr̃i vẽdit noemi. ¶ Sz ꝺõz ꝙ nõ stat: qz si ambo eẽnt frẽs elimelech ambo attinerẽt i eodẽ gradu ipsi maalon defuncto cui⁹ possio vẽdebaꝭ: ⁊ tñ cognatus booz erat ꝑpingor q̃ ipse booz ſic dixit ipse vt ꝓz ꝰ ꝑce. c. ḡ ñ erãt ambo frẽs elimelech. ¶ Alij onũt ꝙ erãt ambo isti frẽs maalõ defuncti. ⁊ ꝓz ꝰ qz suscitare semen ptinet ad frẽs defuncti vt ꝺr Deuk. 25. sed isti suscitabãt semen maalõ: iõ erãt frẽs ei⁹. ¶ Dõz ꝙ nõ stat ꝓ rõnẽ. ſ. positã. nã si ambo eẽnt frẽs maalõ attinerẽt ei i eodẽ gradu: ⁊ tñ nõ attinebãt: qz erat vn⁹ ꝑpingor alio: iõ nõ erãt frẽs ei⁹. ¶ Scõo ꝓz qz si eẽnt frẽs maalõ eẽnt filij elimelech ⁊ noemi vel saltẽ alterius ipsoꝝ: ⁊ tñ ꝰ nõ stat. de elimelech. n. ꝙ ñ eẽt ꝑ eoꝝ ꝓz: qz ipsi vocauerũt eũ frẽm dicẽtes ptẽ agri elimelech fris nr̃i. Qꝫ aũt noemi nõ eẽt mr̃ eoꝝ ꝓz: qz nõ locuti sũt de ea ſic de mre ſz ſic de ex̃nea dicẽtes ptẽ agri vẽdidit noemi q̃ reuersa ẽ ꝺ regiõe moab. ¶ Itẽ qz booz qñ loq̃bat de noemi ſp bẽbat eã vt extraneam. nã dixit booz ad ruth nolo ꝙ reuertaris vacua ad socrũ tuam. ¶ Itẽ qz noemi dixit de booz ad ipsaꝫ ruth ꝑpinquus nr̃ est bõ. si tñ eẽt fili⁹ suus nõ vocaret eũ ꝑpinquũ ſz alio noie spãlioris ꝑpingtatis: iõ nõ erat frater maalõ. ¶ Itẽ si isti duo essent frẽs maalõ tenerenꝭ suscitare semẽ eius sub pena q̃ ꝺr Deuk. 25. ⁊ tñ cũ nollent suscitare semẽ nõ fuit ꝰ iflicta pena q̃ ꝺr ibi vt ꝓz hic i lra: ḡ nõ erãt frẽs maalõ. ¶ Dõz igit ꝙ isti duo erãt cognati maalõ filij elimelech: ⁊ tñ nõ erãt frẽs eius: nec erãt patrui eius. ſ. frẽs elimelech ꝓzis eius. qõ apparet ex ꝓbationibus inductis. ⁊ tñ ſz nõ eẽnt fratres nec patrui ptinebat ad eos redẽptio possessionũ elimelech ⁊ suscitatio seminis maalon. ¶ Cũ aũt obijcit ꝙ isti eẽnt frẽs elimelech cũ dicaꝭ hic elimelech fratris nr̃i. Dõm ꝙ frater accipit large ꝑ quolibet cognato: ⁊ interdũ oẽs bebrei inter se vocanꝭ frẽs vt ꝓz Exo. 21. ⁊ Deutero. 16. ¶ Cũ aũt ꝺr ꝙ isti duo erãt fratres maalõ eo ꝙ cõpetebat eis suscitare semẽ illius. ꝺm ꝙ nõ stat: qz ẽt nõ fratribus cõpetebat ꝰ oũ tñ eẽnt cognati in aligbus gradibus ꝓpinge. Et ꝓz qz booz: ⁊ cognatus suus erãt cognati maalõ: ⁊ nõ erãt ambo in eodẽ gradu: ⁊ tñ cõpetebat vtriq; suscitare semẽ maalon vt ꝓz in lra. ⁊ tñ ꝺato ꝙ vnus eoꝝ eẽt frater maalõ nõ poterãt ambo eẽ fratres eius: qz nõ erãt cognati equaliter: ⁊ tñ si essent fratreꝭ essent cognati in eodẽ gradu. ⁊ fit ad alios cognatos ḡ nõ erant fratres ptinebat ẽt suscitare semẽ defuncti: de quo magis declarabiť. j. in q̃dam qõne. ¶ Queretur vlterius quare dixit booz ad cognatũ suũ ꝙ noemi vẽdiderat ptẽ agri. ¶ Dõm ꝙ booz volebat agere de ꝺctu mr̃imonij cũ ruth vt suscitarek semẽ defuncti: ⁊ qz hoc ptinebat ad ꝑpinquos ⁊ nũc nõ erãt nisi duo. ſ. booz ⁊ cognatus suus sicut ꝺr hic in lra. ſ. nullus est ꝑpinquus excepto te ḡ ꝓxiorꝫ es: ⁊ me ḡ suꝫ scõs: iõ volebat booz agere ꝙ ipse vel cognatus suus acciperet ruth in vxorẽ: ⁊ qz ipse ñ poterat accipe ruth in vxorẽ nisi ꝓius cognatus suus cederet iuri cognatiõis volait tentare booz cognatũ suũ an vellet accipe ruth in vxorẽ vel nõ: ⁊ ad sciendũ ꝰ ꝑposuit id in quo poterat sciri. ſ. ꝙ noemi vendiderat ptem agri pertinentẽ ad elimelech ⁊ ipse erat ꝓpinquus an vellet redimere illã. istud ꝑponebat qz verisiliter ꝑsumebat booz ꝙ cognatus suus vellet possessionẽz emere: iõ nũc diceret ei booz ꝙ accipet filꝫ ruth in vxorẽ: ⁊ si nõ recusaret istud onus ꝰ factum esset: si aũt recusaret deuoluerek ad ipsuꝫ. ¶ Sed tũc ꝺõm q̃re booz nõ ꝑposuit ipsi cognato suo istud simplr̃ sine aliq̃ vẽditione possessionis: dicẽs ꝙ acciperet ruth in vxorẽ ad suscitandũ semen defuncti cognati sui qz ẽt hoc mõ posset cognoscere an ipse vellet facere ꝰ. ¶ Dõz ꝙ booz voluit istud ꝑponere ad inducendũ de mr̃imonio ruth ꝑ multa. ¶ Primũ erat ad magis mouendũ cognatuꝫ suũ vt acciperet ruth in vxorẽ. nã si ꝓponeret ei simplr̃. ſ. an vellet ipsam in vxorẽ forte illico recusaret onuꝫ sicut postea recusauit. cũ aũt ꝑposuit ei de redẽptiõe ꝰditatis motus est ad redimendũ eã dicẽs ego agrũ emã: iõ cũ postea diceretur ei ꝙ acciperet ruth in vxorẽ acciperet illã forte ex ruboꝛe ne videreť mutabilis cũ cõcessisset primũ cui istud annexũ erat. ¶ Scõm erat vt magis appareret volũtas illius ad nõ accipiendũ ruth in vxorem. nã ꝑsumebat booz ꝙ cognatuꝫ suus nollet accipere ruth: et tñ vt magis appareret in eo volũtas ista fuit ꝯueniens ꝙ ponere booz aliqd ad qõ mouereť ille ⁊ tñ illud dimitteret vt non acciperet ruth in vxorẽ. ſ. ꝙ diceret ei booz si volebat hereditatem istã redimere q̃ erat ꝺcupiscibilis ⁊ ille acceptaret eã: ⁊ postea ꝑponeret ei ꝙ acciperet ruth in vxorẽ q̃ erat aliqd annexũ ⁊ dimitteret hereditatẽ quã acceptauerat vt nõ acciperet ruth appareret ꝙ nullo mõ eã volebat. ¶ Tertiũ fuit vt nõ ꝑsumereť aliqd ꝺ ipm booz. nã si ipe ꝑponeret cognato suo ꝙ acciperet ruth i vxorẽ ad suscitãdũ semẽ: ⁊ ñ ꝑponeret aliqd aliud ꝑ qõ alliceret ad eã accipiẽdũ: ⁊ ñ acciperet illã cogt⁹ ſz postea illã accipet booz: ꝑsumereť ꝺ illũ ꝙ ipe ꝺfideraſſet accipe ruth i vxorẽ: ⁊ ob ꝰ ꝑposuerat ipsi cogto suo id qõ erat q̃ue solũ. ſ. ꝙ acciperet ruth i vxorẽ: ⁊ ñ ꝑposuerat ei qõ erat ꝺcupiscibile. ſ. redimẽ possionẽ. vt ḡ nõ posset ꝺ eũ ꝑsumi ꝑposuit ei id ꝑ qõ allici poterat ad capiendũ eã vt cũ ipse postea illã caperet nõ ꝑsumereť ꝺ eũ gtq̃. ¶ Quartũ erat ad declarandũ quo iure accipiebat ruth in vxorẽ. nã si nõ ꝑposuisset booz de redimenda pos-

Dõ. 18. et. 19. A In quo gradu ꝑpinquitatis iste cognat⁹ booz attinebat ad elimelech.

Rñsio ad q̃stũ. Dõ. 19. A

Dõ. 20 A Quar dixit booz ad cognatũ suũ ꝙ noemi vẽdiderat partẽ agri.

2. rõ.

B

Tertia.

Quarta.

Doc. rñsio ad questũ.

Rẽspõsio ad rõnẽ ꝓme opi.

Rñsio ad rõnẽ scõe opinio.

Dubium

Rñsio

1. cã.

B

2. cã.

3. cã.

4. cã.

ℒ

sessione: ꝛ ꝓpoſuiſſet de accipiēda ruth in vxorē: ꝛ acciperet eā nolente illā accipere cognato ſuo: nō appareret adhuc an accipe ret eā ad ſuſcitandū ſemē defuncti vel aliquo mō: qz poterat eā accipere vno modo vel altero vt. j. declarabit in q̄dā qōne. ꝛ ſi nō acciperet eā ad ſuſcitandū ſemē non poſſet redimere poſſeſ ſiones venditas defuncti ſed vendicaret eas alius cognatus q ꝓpingor erat. vt ergo appareret q̄ ad eū pertinebat iſta redem ptio: ꝛ nō ad cognatū ſuū voluit oſtēdere publice q̄ accipiebat ruth ad ſuſcitandū ſemē defuncti. hoc aūt non poterat indicari ꝺiſter niſi p iſtā ꝓſumptionē de redimēda poſſeſſione: qz ille q vellet redimere poſſeſſionē iure ꝓpingtatis oſtenderet ſe velle vti iure ꝓpingtatis in ſuſcitatione ſeminis: ꝛ cū cognatus booz publice refutaret iſtā ſuſcitationē ſuccederet publice booz in re

§.cā. dēptione poſſeſſionis ꝛ ſuſcitatione ſeminis. ℂ Quintū erat qz non ſolū volebat booz accipere ruth in vxorē ſed ēt cū illa oīa bona q̄ fuerāt elimelech ꝛ filioꝝ ſuoꝝ. ꝛ qz iſta bona nō ꝓueniebant ad eū ſi accideret ruth in vxorē ſi nō acciperet eā ad ſuſcitandū ſemē defuncti: iō voluit oſtendere q̄ accipiebat eā ad ſuſci tationē ſeminis. nā ſi booz accepiſſet ruth non ad ſuſcitationem ſeminis non ꝓueniebant ei bona defuncti: ꝛ ſi vellet illa accipe obſtaret ei cognatus ſuus dicēs q̄ ad eū pertinebāt: qz ipſe erat ꝓpingor: iō expediēs fuit ipſi booz q̄ oſtenderet publice q̄ accipie bat ruth in vxorē ad ſuſcitationē ſeminis defuncti vt p hoc pu blice ſuccederēt ei oīa bona defunctoꝝ: ꝛ renunciaret cognatus ſuus priuilegio. Iſta aūt non potuiſſent conuenienter fieri ſi nō poſuiſſet booz de redēptione hereditatis: iō debuit ꝓponere: qz alꝫ non cognoſceret an acciperet ruth ad ſuſcitandū ſemē: vel alꝫ. Etiā cognatus ſuus non cederet iuri propinquitatis.

Qō. 21 ℂ Queretur viterius cū booz enarraret cognato ſuo caſum. ſ. q̄ noemi venderet quandā poſſeſſionē: cur dixit q̄ reuerſa eſt de

A regione moabitide: qz iſtud nunc non videbat pertinere ad ne ceſſitatē hiſtorie. ◦ ℂ Aliqs dicet q̄ iſtō poſitū fuit q̄ſi ex accidē ti. Iz nō multū faceret ad hiſtoriā. ▵ ℂ Dōz q̄ nō ſtat h̄ qz ſacra ſcriptura eſt nimis moderata: ꝛ in ea nō oz aliqua ſuperfluitas notari: qz poti⁹ oz aliqd dici breue q̄z ſuperfluū: iō cū pōt aſſigna ri rō dicti i ſacra ſcriptura nō oz dici eē ſuperfluū vel ex accidē ti dcm. * ℂ Dōm ergo q̄ iſtud tetigit booz ad ſignificandū q̄ſi ſummā dictoꝝ ſuoꝝ. nā dicebat q̄ noemi vēdiderat partē agri elimelech viri ſui. ꝛ qz ager non erat ſu⁹ ſed pertinebat ad here des viri ſui q̄ erant iſti cognati ſui. ſ. booz ꝛ cognatus ſuus nō poterat vendere ſine aliq̄ vrgente neceſſitate: ꝛ ad ſignificandū iſtā neceſſitatē dixit q̄ reuerſa eſt de regione moabitide. ſ. ſtetit in regione illa peregrinando decē annis famis: ꝛ ibi cōſumpſit bona multa: ꝛ virū ꝛ filios perdidit: ꝛ nūc reuerſa eſt inops: iō eget vt vendat aliq̄z poſſeſſionē ad ſe ſuſtentandū. voluit ēt tan gere aliud qō poſtea dicturus erat. nā volebat dicere booz de

Qō. 21 A Cur booz dixit q̄ reuerſa eſt ꝺ regiōe moabitide.

ᵛ Cuiuſdaz rñſio ad q̄ſitum.

▵ Impro batio.

* Doc. rñſio ad q̄ſitū

ſuſcitatiōe ſemiꝫ maalon mortui q̄ fuerat vir ruth: ꝛ ad h̄ dēbat ſignificare qūo maritus ruth q̄ erat cognat⁹ eoꝝ mortu⁹ erat. ꝛ iſtō ſignificauit i breui dicēs q̄ reuerſa ē de regiōe moabitide. h̄ aūt oīa iplicite tetigit dicēdo q̄ reuerſa ē de regione moab. ſicut nos in locutiōib⁹ nr̄is ꝓmittim⁹ q̄dā verba cōprehēſiua magne ſnīe q̄tum ad ea que poſtea ſequunt in ipſis locutionibus.

ℂ Bona elimelech ꝛ chelion ꝛ filiorū quo iure manebant in po teſtate noemi: quanto tpe manere debebant. Qō.22.

A Rñſio ad q̄ſitum. Queretur viterius cū nunc bona elimelech ꝛ chelio ꝛ maalon filiorus ſuoꝝ eſſent in ptāte noemi ꝛ ruth quo iure erāt ꝛ vſq̄ ad q̄tum tps permanere debebant apud illas. ℂ Dōm eſt q̄ bona elimelech ꝛ filioꝝ ſuoꝝ q̄ mane bant nūc apud noemi ꝛ ruth non erant ipſarū: qz ipſe non po terant ſuccedere in eis. nā in veteri teſtō femine nō ſuccedebāt vnq̄ in bonis imobilibus niſi cū ge moreret nullos bñs filios Num. 27. qz tunc ſi baberent filias pertinebant bona ad illas. h̄ aūt non habebat elimelech ꝛ filij ſui filios nec filias: iō bona eo rum deuoluebant ad cognatos ꝓpingores ſed nullo iure per tinebant ad noemi ꝛ ruth vt declaratus fuit. ē. in q̄dam qōne q̄ querebat an noemi poterat vendere iſtā poſſeſſionē de qua h̄ dī. Sed dōm q̄ bona manebant nunc apud eas ex conceſſione legis eo q̄ iſte videbant repreſentare viroꝝ defunctorū pſonas: et q̄diu illas repreſentarent tenerēt bona iſta. Cum aūt deſine rēt repūtaſ trāſirēt bōa ad alios. ℂ Pro quo ſciēdū q̄ iſta bo

Notanduz na erāt elimelech chelio ꝛ maalō ꝺfunctoꝝ: ꝛ ſz legē ꝓueniebāt filijs eoꝝ. nō habebāt tñ filios aliquos: iō volebat lex q̄ darent filijs q̄ ſuſcitarēt eis q̄ eēnt filij legales. ſ. lex iubebat q̄ cognati ꝺfunctoꝝ ſuſcitarēt ſemē ipſoꝝ: ꝛ filij q̄ naſcēt ꝺ vroꝛib⁹ defun ctoꝝ ꝛ cognatis ipſoꝝ ſuſcipiētib⁹ eas iudicabant filij ꝺfunctoꝝ: ꝛ iſti habituri erāt bona ipſoꝝ ac ſi eēnt filij eorū: iō q̄diu vxor defuncti erat in potentia ad ſuſcipiendū virū qui ſuſcitaret ſe men defuncti repreſentabat pſonam mortui: ꝛ q̄ de ea naſcitu rus erat filius ipſi mortuo: ꝛ ob hoc tādiu tenebat ipa bona de functi. Si aūt mulier diſponeret taliter q̄ iaz nō ſuſcitatura eēt defuncti ſemen. ſ. qz accipiebat aliquē in virū qui non poterat ſuſcitare ſemen defuncto eo q̄ non erat de cognatione ſua: nō poterat tenere iam bona defuncti: ꝛ tranſibant ea ad beredes defuncti. nunc aūt ſic erat in ruth ꝛ noemi: qz elimelech chelio ꝛ maalon mortui bona reliquerant: ꝛ ruth volebat ſuſcitare ſe men viro ſuo cū eſſet prompta ſuſcipere in virū quēcūq̄ cognā tum viri ſui qui ſuſcitaret ſemē eius: iō manere debebāt adhuc bona penes ruth. Cum aūt ruth acciperet virū ad ſuſcitandū ſemen defuncto trā ſibant bona ad poteſtatē viri eo q̄ principa liter ille ſuſcitabat ſemen defuncto. cū aūt filius natus eſſet loco defuncti: qz ille ceſſabat tāq̄ eēt vere fili⁹ ei⁹ ad illū bona trāſi bāt: qz pp illū fcā fuerat tota iſta ſuſcitatio ꝛ ille plene repſenta bat pſonā ꝺfuncti. Si āt ruth accepiſſet i virū aliquē q̄ ſi eēt ꝺ cognatiōe maalō viri ſui: eo fcō ꝓuāda erat poſſiōe bonoꝝ.

Qō. 23. A Cuz bōa bec tenerēt nūc p idiuiſo a noemi ꝛ ruth: ad quā ꝓpe attinebāt h̄ bona ꝛ eoꝝ vē ditio.

ℂ Queretur vlterius cuz bona iſta p̄dicta tenerent nunc pro in diuiſo a noemi ꝛ ruth: ad quā ꝓpie ptinebāt iſta bona: vel ad quā expectabat venditio eoruz cū nunc vendita fuerint aliqua. ▵ ℂ Aliqs dicet q̄ ad noemi pertinebat bonoꝝ poſſeſſio: ꝛ ēt venditio. ◦ Qō p̄z qz ipſa vēdidit partez agri elimelech vt p̄z in iſa. ▵ ℂ In ℑriuz vt q̄ pertinebat ad ruth: qz pp ruth acceperit illa booz oīa. ſ. accepta ruth in vxorē: ꝛ tñ non accepiſſet oīa cū illa niſi nunc poſſeſſio oiuz pertineret ad illā. ◦ ℂ Aliquis dicet q̄ non cōpetebant iſta bona in ſolidū ad aliquā iſtarum ſed ad vtranq̄ ipſarum aliqd pertinebat. qō p̄z qz iſta bona erant triū virorū. ſ. elimelech chelion ꝛ maalon ꝛ cōpetebant feminis pp viros defunctos: ſed noemi erat vxor elimelech ꝛ ruth maalon: ergo ad vtranq̄ diuiſim pertinebant bona. ▵ ℂ Dōz tñ q̄ hoc non ſtat: qz non pertinebant aliqua bona ad noemi ſed oīa ad ruth. ▪ qō p̄z qz cōpetebāt bona iſta ſeminis inquantū ſuſcitatu re erant ſemen viris ſuis defunctis. ſed noemi nō erat ſuſcitatu ra ſemen: ergo non cōpetebat ei poſſeſſio aliquorū bonoruz. p̄z qz noemi erat vetuſtiſſima non apta vinculo coniugali vt ipſa dixit. ē. 1.c. ◦ ℂ Scōo p̄z qz dato q̄ noemi eſſet etate iuuēcula ꝛ non repugnaret ei cōcipere: non cōpeteret ei ſuſcitare ſemen viro ſuo eo q̄ ſm legē non erat ſuſcitandū ſemē ipſi elimelech: qz ſemen ſuſcitaſ illi ſoli q̄ ſuſcepit vxorē ꝛ nō genito filio mor tuus eſt ꝛ reliquit vxorē. vel ſi genuit filiū mortuus eſt filius añ ꝑem priuſq̄ acciperet vxorez. ꝛ tñ non fuit ſic in elimelech qz ipſe genuit duos filios. ſ. chelion ꝛ maalon ꝛ mortuus eſt añ il los: ꝛ ipſi acceperunt vxores: iō filijs ſuis ꝛ non ei ſemen ſuſci tandum erat qz ipſe ſemē reliquerat. * ℂ Tertio p̄z qz q̄ booz accepit ruth in vxorē non dixit ſe accipere illā niſi ad ſuſcitan dum ſemen maalon vt p̄z. j. in iſa. nō poterat ergo tenere noe mi aliqua bona pp ſuſcitationez ſeminis. ℂ Quarto p̄z qz da to q̄ deberet noemi ſuſcitare ſemen viro ſuo elimelech nō ha babebat aliqua bona que poſſideret. nā nulla bona ei relicta ſunt de bonis viri ſui eo q̄ q̄ mortuus eſt elimelech manſerūt duo filij eius chelion ꝛ maalon vt p̄z. ē. 1. ꝛ illi ſuccedebāt in bonis. nam exītibus filijs nulli alij heredes requiruntur Num. 27. iō trāſierūt ad eos oīa bona elimelech: vel ius oiuz bonoꝝ deinde mortui ſē illi ñ relicto ſemine: ꝛ vxor alteri⁹ eoꝝ. ſ. ruth māſit q̄ poſſet ſuſcitare ſemē ſaltē vni⁹ eoꝝ: iō ad illā trāſire dēbāt bōa ſub ſpē ſuſcitatōiſ ſemis. ꝛ p̄z h̄ qz q̄ data ē ipa ad ſuſcitādū ſe mē booz i vxorē: oīa bona cū ea data ſūt. g̃ q̄ ñ erat data ēt ad eā oīa bona ptinebāt ꝛ nihil ad noemi: iō vēditio iſtoꝝ vel alie natio q̄cūq̄ ptinebat ad ius ruth ꝛ ñ noemi: ꝛ tñ noemi vēde bat eo q̄ ipa erat ſocr⁹ ꝛ ruth erat nurus: ꝛ ſic erat noemi tāq̄ mr̄: iō iuſtū erat q̄ diſpō rerum oium pertineret ꝛ ad noemi: potiſſime cum ruth tantū diligeret ipſam noemi permitteret ei diſpoſitionem oium rerum q̄ ſibi deberet.

ℂ Cur booz dixit q̄ noemi vendiderat partem agri elimelech ꝛ non dixit q̄ ruth. Qō.24.

A Queret⁹ viteri⁹ cū iuſ vēdēdi ptinēt ad ruth: ꝛ tota admi ſtratio rei: cur booz diꝛ q̄ noēi vēdiderat ptē agri elimelech ꝛ ñ dixit q̄ ruth. ℂ Rñdēdū q̄ booz voluit fa cē q̄ cogit⁹ iu⁹ oīderet volūtatē ſuā circa ruth accipiēdā i vxo rē q̄ nolebat illā: ꝛ vt magis pateret iſta volūtas voluit booz p ponē aliqd p qō alliceret cogi⁹ ei⁹ ꝛ acceptaret id: ꝛ tñ poſtea re fugeret tātū on⁹ qō ſibi iponebat ꝺ ſuſcitatiōe ſemis maalō ex ruth: ꝛ ob h̄ ꝺcliaret qō iā aceptauerat: ex quo apperet q̄ nimiſ exoſuz bēbat recipe ruth i vxorē. ꝛ ad h̄ vt ꝺclatū ē. ē. i q̄dā. q. ꝺ buit dicē booz cogto ſuo pri⁹ ſi vellet redimē poſſionē q̄ndā quā

A Rñſio ad q̄ſitū.

vendiderat

▵ Impro batio.

ᵇ 1. rō.

ᵃ 2. rō.

ᵃ 3 rō.

4. rō.

vendiderat noemi ꝯ si vellet suscitare semē: qz si prius diceret de suscitatiōe semis neutꝫ vellet: ex eadē cā debuit dicere ꝙ vē diderat possessionē istā noemi ⁊ nō ruth: qz dōo ꝙ noemi vē debat nō significabat ꝙ accipiēs possessionē dēret accipe noemi ad suscitādū semē: qz ipsa nō erat apta ad suscitationē semi nis cū esset senectute ꝟfecta. ē. 1.c. Si aūt diceret ꝙ ruth ven debat possessionē significaret ꝙ ēt ea deberet suscitare semen.

1.cā. nā ruth erat iuuencula apta ad suscitationem seminis: ⁊ vir su us decesserat sine semine: iō accipienda erat in vxorē ad p̄dictā suscitationē. voluit ꝯ dicere de noemi vt nō retraheret cognatus suus ab acceptatione redēptionis hr̄ditatis timēs semis su scitationē: quā tm timeret si diceret ei ꝙ ruth vēdebat possiōez.

2.cā ¶ Alia cā forte p̄t eē. ſ. ꝙ booz nō diceret h̄ vt cognat⁹ suus nō formidaret semis suscitationē: sed qz administratio totius possessiōis elimelech chelioⁿ ⁊ maalō erat penes noemi: lz de iure ꝟpeteret ipsi ruth: dicebat ipsa noemi vēdere ⁊ nō ruth nur⁹ ei⁹.

¶ Si ruth nollet suscitare semē viro defuncto qd fieri dēret de istis possessiōib⁹ elimelech chelion ⁊ maalon. Questio. 25.

A **Queretur** vlterius si ruth nollet suscitare semē viro: vel ꝟtingeret ꝙ nō suscitaret qd fieri dēbe-

Rñsio ad q̄stuz ret de istis possessiōib⁹ elimelech chelion ⁊ maalon. ¶ Dōm ꝙ aut ruth nolebat suscitare semē viro suo. ſ. ꝙ nolebat accipe in vir aliquē cognatū viri sui aut aliquo mō ꝟtingebat ꝙ nō suscitabat nomē vel semē lz ipsa vellet. Si primū dōz ꝙ nō pmittebat mulier volūtati sue: qz mulier defuncti nō relinq̄ntis semē erat obligata fm legē ad hoc ꝙ accipet in vir aliquē de cognatis viri sui si ille vellet: ⁊ si anteq̄ admoneret cognatos viri sui acciperet in vir aliū erat adultera: ⁊ poterat accusari de adulterio. sicut si eēt fornicata cū alio viro post ꝟsummatū mr̄imoniū vel oū erat despōsata ꝑ verba de p̄senti vt ōclarabit. j. in quadā q. ⁊ pz Genē. 38. de thamar nuru iuda q̄ erat suscipiēda in vxorē a sella filio iude ad suscitādū semē fratrū suoꝝ defunctoꝝ sine semine: iō iste casus nō stat. Si aūt ꝟtingeret ꝙ mulier volēs suscitare semē viro si suscitaret illō: istō eēt triplr. Uno mō qz ꝟtingebat ꝙ mulier a nāq̄ accipet in vir aliquē de cognatis suis moriebat: vel qz moriebant oēs cognati defuncti ita vt nullus supesset ꝙ posset de iure suscitare semē. Uel qz accepta ē i vxorē ab aliquo de viri sui cōsanguinitis: ⁊ tm n̄ suscitatū ē semē. ¶ Si p̄mo mō cū mulier maneret in ꝓposito suscitādi semē q̄cūq; vel let eā accipe i vxorē aliqs ō cōsanguinis viri sui cēsebat adhuc repn̄tare psonā defuncti vt declaratū est. ē. in quadā. q. iō manebāt semp bona defuncti penes ipsam mulierē. mortua aūt illa: qz nō erat spes vlla de suscitatiōe seminis defuncti cū nō esset mulier de qua devoluebant bona ad beredes defuncti ꝙ fm legez ab itestato ei succedebāt nisi forte supessent alie vxores defuncti n̄ repudiate. nā ex q̄libet illaꝝ poterat suscitari semē defuncto vt declarabit. j. in q̄dā. q. qz tunc defuncta vna vxor devoluerēt

B bona ad alterā que posset ⁊ deberet de iure suscitare semen defuncto. si tm vnica esset vxor: mortua illa trāsibāt illico bona ad beredes defuncti ꝙ succedebāt sibi ab intestato. vñ si ruth ꝟtingeret mori anteq̄ acciperet in vxorē a booz ad suscitādū semē manerent bona defunctoꝝ apud eā ipsa viuēte sicut nūc mānserūt: ⁊ ipsa mortua trāsirent illico ad cognatos viri sui. ſ. ad booz ⁊ cōsanguineū suū vel ad alterꝫ eoꝝ. ¶ Si aūt scō mō. ſ. ꝙ moriebāt oēs cognati ipsius defuncti anteq̄ ꝙq̄ eoꝝ suscipet vxorē illi⁹ ad suscitationē semis devoluebant bona ad primos hr̄des. iste aūt casus satis possibilis erat: qz lz n̄ posset aliqs mori i toto isrl ꝙ nō hr̄et cognatos aliquos siue modicū siue multū in gradu distātes ita vt possent succedere ei ab itestato: tm poterat eē ꝙ qs eēt ꝙ nō hr̄et aliquē cognatū ꝙ suscitare posset semē eius: qz ad suscitādū semē nō admittebāt oēs cognati in quocunq; gradu eēnt: sed solū illi ꝙ erāt in gradu quodā determinato. qō pz: qz booz dixit hic ad cognatū suū ꝙ nullus erat ꝓpinquus ꝙ posset redimē iure ꝓpinquitatis possessionē vēditā nisi ābo. ſ. ipse ⁊ cognatus suus. si āt isti duo decessissent tpe h̄: nullus maneret ꝙ in re ꝓpinquitatis posset redimē possessionē elimelech: ⁊ ꝟnter nec suscitare semē cū suscitatio semis fieret iure ꝓpinquitatis. ſ. semp ab imediatiori. si āt isti duo eēnt mortui iā nulla eēt spes suscitatiōis semis defuncti: qz nullus eēt ꝙ suscitaret: iō nō manerēt bona iā penes ruth: qz apō ipsaz manebāt inq̄tū ipsa erat apta suscitare semē defuncto: ⁊ tūc devoluerēt ista bona ad hr̄des primoꝝ elimelech ⁊ filioꝝ ei⁹. alij n̄ eēnt i tali ḡdu ꝙ n̄ posset suscitare semē istoꝝ. ¶ Si āt ēt io mō. ſ. ꝙ mulier accepta ē i vxorē ab aliquo de cognatis viri sui ad suscitādū semē: ⁊ tm nō suscitatū ē. ¶ Dōm ꝙ q̄ocunq; fit illico vt ge de cognatis accipiebat mulierē ad suscitādū semē defuncto devoluebāt bona ad ipm sub spe ꝙ inde filius nascitur⁹ eēt ꝙ cēseret filius defuncti: ⁊ loco eius hēret ⁊ succederet ei: ⁊ tūc poterat ꝟtingere ꝙ isti dātes operā gr̄ationi nō gignerēt: ⁊ tm h̄ nō obstāte q̄ diu manerēt isti duo bona manebāt penes illos. si āt decederet alē ipsoꝝ ⁊ nō eēt genit⁹ filius vel filia: aut decederet vir aut femia. Si ō cederet femia auferebat ia spes suscitādi semē cū nō posset fieri suscitatio nisi ex vxore defuncti: iō devoluebant tūc bona ad

C hr̄des ꝓximos defūcti ꝙ ab itestato ei succedebāt: nisi eēnt multe vxores defuncti nō repudiate: qz q̄lz illaꝝ posset tūc suscitare semē viro suo si nōdū accepisset aliū vir: ⁊ fieret de q̄lz illaꝝ si cut dcm̄ ē ō ꝓma. Si āt decederet vir: aut femina manēs eēt apta ad suscitādū semē: aut nō. si eēt inepta ad suscitationē semis: vtpote qz senectute ꝟfecta devoluebāt illico bona ad hr̄des ō functi velut si nō reliq̄sset vxorē: qz nō eē ⁊ inutilē eē egparāt. Si āt eēt apta ad suscitādū semē: qz adhuc erat in etate in q̄ posset gignere: aut superat aliqs de cognatis defuncti ꝙ vellet eam accipe i vxorē: aut nō. si nullus supesset devoluebat hr̄ditas ad ꝓximos hr̄des defuncti ꝙ tm nō suscitabāt semē ei⁹ vt declarātū ē in scō casu. si aūt aliq̄ superāt ꝙ possent suscitare semē defuncti manebāt bona apud mulierē: ⁊ ipsa tenebat admonere eos an q̄q̄ eoꝝ vellet suscitare ex ea semē defūcto. ⁊ si q̄q̄ vellet accipiebat illā: ⁊ trāsibant bona ad eū: ⁊ manebāt apud ipm vsq; quo gigneret filium ipsi defuncto succedentē: vel moreret alter ꝟtingū: ⁊ tūc fiebat ficut. ē. dcm̄ ē. Si āt q̄q̄ de cognatis defuncti nolebat mulierē accipere in vxorē declarabit seq. q.

¶ Quid fieret de possessionib⁹ elimelech chelioⁿ ⁊ maalō si booz ⁊ alij cognati nollēt accipe ruth in vxorem: ⁊ an succederet ruth in bonis defunctorum. Questio. 26.

Queretur vlterius si booz nollet accipe ruth in vxorē A nec ēt cognat⁹ suus de quo h̄ dōz: qd fieret ō possessiōib⁹ elimelech chelion ⁊ maalō. ¶ Dōm ꝙ vxor ōfuncti qm̄ nō reliq̄rat defunctus semen tenebat admonē cognatos ōfuncti vt eā q̄q̄ eoꝝ suscipet in vxorē: ⁊ admonebat eos pozdinē ficut cōpetebat eis ordinatiz suscitatio semis. nā ꝓpingori cōpetebat imediate: ⁊ ille admonēdus erat an vellet suscitare semē fratri suo vl̄ cognato: ⁊ si nollet fiebat pena q̄ h̄ Deute. 25. si eēt frater defuncti. ſ. ꝙ mulier discalciaret eū ⁊ spueret i faciē eius vocareturq; dom⁹ eius dom⁹ discalciati in isrl. si aūt eēt cognatus ⁊ nō frater nō fiebat ista pena vt declarabit. j. in q̄dā. q. ⁊ post būc admonebat mulier seq̄ntē. ⁊ si nollet fiebat idē. ⁊ sic discurrebat ꝑ oēs quotquot erāt illi ꝙ poterāt ō iur suscitare semē defuncto. nā nō poterat q̄lz cognat⁹ i quocūq; gradu suscitare semē defūcto vt dcm̄ ē p̄cedēti. q. ⁊ magis declarabit. j. in quadā. q. ⁊ si aliqs istoꝝ saltē vltim⁹ susciperet eā: ad illū transibāt possessiōes sicut dcm̄ ē p̄cedēti. q. si āt nullus vellet suscipe mulierē istā ipsa poterat accipe i vir aliquē ꝙ nō eēt de cognatione viri sui: ⁊ tm tūc nō tenebat aliqd de possessiōib⁹ ei⁹: lz de

B nolebant oēs ad cognatos ꝓximos. ſ. ꝙ istimet ꝙ mulierē illā accipe noluerāt succederēt in istis bonis ēt si nō suscitarēt iam defuncti semē. ⁊ sic si booz noluisset accipe ruth in vxorē nec ēt cognat⁹ suus: ipsa qdē absoluebat a debito suscitādi semē: ⁊ tm nihilominus isti succedebāt in bonis defunctoꝝ iure ꝓpinquitatis: qz nullus erat ꝓpingor: ⁊ h̄ iure voluerat cognat⁹ booz redimere possessionē elimelech. ſ. ꝙ possessionē redimeret ⁊ nō acciperet in vxorē ipsaz ruth. ⁊ tm q̄ aliqs de cognatione ēt si minus volebat suscitare semē defuncto ille ꝓbabat oēs alios cognatos iure successionis ēt si illi eēnt defuncto ꝓpinquores. sicut fuit nunc in booz q̄ erat minus ꝓpinquus q̄ alius cognat⁹ suus. qō pz in lr̄a: qz tm ille nolait suscitare semē defuncto pdidit ius hereditatis: ⁊ successit booz. ¶ Sed dicet ꝙ in hoc vr̄ esse gra uamē. ſ. ꝙ si mulier ꝓmpta ē suscipe i vir de cognatōe quēcūq; defuncti ad suscitandū semē eius ꝙ ꝓuet hr̄ditatis possessiōe ⁊ fructu. nā si aliqs eā suscipet de cognatōe defuncti illa teneret bona defūcti cū viro q̄ illā accipiebat: ⁊ gauderet omodo fructuz. si āt nullus eā vellet accipe ipa nihil min⁹ faciebat q̄q̄ si accipe ret realr ad suscitādū semē ōfuncti: iō ꝙ nō gauderet fructu hereditatis vr̄ incōueniēs. ¶ Aliqs forte dicet ꝙ mulieri in casu isto manebāt bona: vel aliq̄ pa eoꝝ: lz nō appeat. ¶ Dōz ꝙ falsum est: qz mutaret tūc status legis. nā deus dederat modū successionis hereditarie in veteri testō: ⁊ fm illā nunq̄ succedebāt femine nisi eēnt filie respectu p̄sis qm̄ p̄ nullus filiū relinq̄bat Numeri. 27. ⁊ tamen hic non erat tale: ideo non habebat talis mulier ius succedendi in bonis viri defuncti. ¶ Scdo pz qz deus statuerat ꝙ non trans̄ret possessiones de familia in familiā: ⁊ de tribu in tribum: ⁊ circa hoc magnā cautelam adhibuerat Num. 36. si tm ꝟcederet ꝙ vxor defuncti in isto casu succederet

Doc. sntia penes h̄ q̄situm.

Obiectio.

Cuiusdam rñsio. Improbō 1.rō.

2.rō.

in bonis defuncti vel in aliqua parte eoꝝ ⁊ non susciperetur in uxorē ab aliquo de cognatis defuncti transirent bona de familia in familiam: ⁊ aliqñ de tribu in tribū. nā ꝺtingebat ꝙ gs acciperet mulierē de alia tribu ⁊ familia: sicut beniamite viri acceperunt uxores filias iabesenoꝝ q̄ erant de tribu gad vel manasse vt declaratū est Judi. 21. ⁊ acceperunt mulieres sylonitas q̄ erant de tribu effraim vt pz ibidē. ⁊ ēt declaratū est ibi. ⁊ poterat accidere in aliquo istoꝝ iste casus. ſ. ꝙ mortuo viro sine semine nullus de cognatione viri vellet accipere uxorē illius ad suscitandū semē. si ḡ illa tunc succederet in bonis viri cū ipsa esset de tribu effraim aut gad aut manasse rediret bona istarum tribuū ad alias. ſ. possessiones beniamin ad effraim ⁊ gad: qō erat incōueniens in veteri testō. ¶ Dōm ergo ꝙ non succedebat mulier in bonis viri: nec in parte aliqua bonoꝝ: sz cedebāt ꝓpinqꝭ defuncti lz nollent suscitare semen eius. Cū aūt obiicit ꝙ grauaꝝ mulier ista: qz cum esset ꝓmpta suscitare semē defuncti ⁊ non cessat ex culpa sua: sed ex culpa cognatoꝝ defuncti ꝙ p̄uek hereditatis fructu. dōm ꝙ non grauaꝝ ista mulier: qz si deberek ei ħ aliqd ⁊ ꝓp culpā cognatoꝝ defuncti nolentiū suscitare semen illius ipsa priuaretur illo iure grauabaꝝ: ⁊ tñ nihil debebaꝝ hic mulieri defuncti sed solū debebaꝝ volēti suscitare semen: ⁊ ipsa tenebat bona defuncti q̄diu erat in potentia ad suscitandū semen defuncti: ⁊ nō fuerat neglecta a cognatis eius. si aūt negligebaꝝ ab oibus non grauabaꝝ tanq̄ aliqd ꝑderet sed fiebat ꝙ non lucrarek cuz alꝫ posset lucrari. ſ. si aliqs de cognatis defuncti vellet eā accipe in uxorē: qz tunc illa gauderet fructu bonorum simul cum viro qui eam acciperet. nullus autem obligatur alteri ad faciendum ꝙ lucretur: obligatur tamē ad faciendum ꝙ causa sui non perdat. Confirmatur hoc ꝙ istud priuilegium de possessione bonorum manentiū apud uxorem potentē suscitare semē defuncti non introductū est gratia uxoris: nec ꝓpter illum ḡ suscitaret semen defuncti: sed ꝓpter fauorez defuncti. ſ. vt non deleretur nomen suū de familia sua. si ḡ nullus sit ḡ velit suscitare semen defuncto nō priuaꝝ mulier aliquo in re vel priuilegio introducto in fauorē suum cū priuatur bonorū possessione ⁊ deuoluunt ad cognatos defuncti. ¶ Sz ē adhuc dubiū qz dicet aliqs dato ꝙ mulier defuncti non teneat bona eius nullo ꝓpinquoꝝ volente suscitare semen illius: qūo tñ manent apud eos bona. nā vꝫ iniustum: qz ipſi sunt in culpa nolendo suscitare semen defuncti: ⁊ tñ de culpa cōmodū reportāt: qō esse non ꝺz. ¶ Potissime qz isti puniunt ꝓ culpa ista. nam frater ḡ non vult fratris sui suscitare semen punit eo ꝙ discalciatur ⁊ expuit in faciez eius: ⁊ vocaꝝ domus illius domus discalciati in israel Deute. 25. qūo ergo remunerabunt accipiēdo hereditatem ex eo facto quo penā meruerunt ⁊ puniti sunt. ḡ iniustū vꝫ. ¶ Dōz ꝙ ꝓeit hr̄ditas ad cognatos defuncti dato ꝙ ñ suscitēt semē ei⁹. ⁊ pz ħ qz si nō ꝓeiret ad eos oporteret ꝙ ꝓueniret ad extraneos: ⁊ istō eēt ꝺ legē disponētē ō mō succedēdi. Num. 27. qz semꝑ ꝓpinqores succedere debēt: ⁊ non habetur alicubi ꝙ isti oēs priuent iure successionis si noluerint suscitare semen defuncti. iō non est dōm ꝙ priuent hereditate. ¶ Secundo pz qz si isti priuarent hereditate ꝓueniret illa ad extraneos ḡ nō essent de eadē familia vel tribu. et in hoc ꝓiudicare legi qz deus iusserat ꝙ non trāsiret hereditas de tribu in tribuū: nec de familia in familiam: qz sic ꝺfunderet distinctio sortiuz ⁊ ignorarent familie ⁊ tribus. Num. 36. iō non debebat transire possessio hereditatis ad extraneos q̄q̄ delinquerēt cognati nō suscitando semen defuncti. ¶ Cū aūt obiicit ꝙ isti erant in culpa ⁊ non debebant reportare cōmodum de culpa. dicendum ꝙ isti non reportāt cōmodum de culpa: ita ꝙ ꝓp culpā istam p̄mient siue accipiant remunerationē: sed accipiunt hereditatem ꝓp legē ne transeat hereditas de tribu in tribum ⁊ de familia in familiā. Sed stat ꝙ isti peccent non suscitando semen defuncti: ⁊ tamen succedant in bonis defuncti. Etiaz dōm ꝙ non est incōueniēs ꝙ iterdū aliqs peccans nō puniaꝝ i eo in quo deligt. ſ. si ex punitione alicuius ꝓuenit magnū dānum reipublice. ſ. qz magis ꝓiudicabiꝫ reipublice puniendo illū q̄ graueꝫ ille ḡ punit non ꝺz puniri. sicut si aliqs bō esset ex cuius statu vel vita depēderet totus status ⁊ ꝺseruatio reipublice ⁊ illo pereunte respublica periret: lz ille peccaret in aliquo ita vt esset reus mortis sicut adulterando vel alꝫ non deberet occidi: nec recte leges politice iuberent eū occidi. ita est in ꝓposito. iustū. n. erat q̄tū erat ex ꝑsona sua ꝙ cognati defuncti ḡ noluerunt suscitare semē defuncto priuarent hereditate eius: tñ est dānum reipublice ⁊ cōtra intentionē legis. nā vtile erat reipublice ꝙ maneret certitudo ꝓgenieruz: ⁊ sciret de quolibet viro de qua tribu ⁊ familia erat: ⁊ istud non poterat sciri nisi possessiones imobiles manerent semꝑ penes viros eiusdē cognationis non transeundo ad alias familias vel tribus ꝓ alienationē q̄cūq̄: ⁊ istud deus volebat Num. 36. si tñ cognati defuncti nolentes suscitare semen eius priuarenk hereditate trāsirent possessiones ad extraneos: ⁊ trāsirent de familia in familiā ⁊ paulatiz de tribu in tribū: iō non debebant priuari successione q̄q̄ delinquerēt. ¶ Ad sc̄dz cum dr̄ ꝙ isti cognati defuncti puniti sunt qz noluerunt suscitare semen eius: qūo ergo ex eodē actu i quo puniti sunt ꝺsequēt ꝑmiuz. ¶ Dōm ꝙ non ꝺsequunt ꝑmium ex actu in quo fuerūt culpabiles. nā fuerunt culpabiles nolēdo suscitare semē defuncto: ⁊ ob hoc nō acgrunt successionē sed acgrūt eā tanq̄ iaz sibi debitā ex lege successionis. Tertio cū dr̄ in isto actu puniti sunt ideo nō debent acgrere ꝑmium. dōm ꝙ iuste valde fit. nam isti puniunt hic inq̄tum pena pōt esse ꝑsonalis: ⁊ in illa parte nō puniunt in qua pena extenderet se ad rempublicā puniendaz: qz delictū ꝑsone non ꝺz redundare in dānum reipublice. isti āt potuerunt ꝑsonaliter puniri inq̄tū quilibet nolens suscitare semen fratris sui defuncti discalciabaꝝ publice: ⁊ spuebaꝝ in faciem eius: eratq̄ ei ꝺtumelia: qz vocabaꝝ domus eius domꝰ ꝺscalciati in israel Deute. 25. ista pena erat solū ꝑsonalis ⁊ nō se extendebat ad rempublicā: iō ꝺueniens erat talē infligi: qz nō ledebaꝝ in hoc respublica. si tñ priuarenk cognati defuncti successione ⁊ trāsirent bona ad alios extraneos lederet respublica qz trāsirent possessiones de tribu in tribū: ⁊ de familia in familiā: qō erat magnū icōueniens ⁊ ꝺ intentionē dei Num. 36. ſ. qz tolleret certitudo ꝓgenieꝝ qō militabat ꝺ statuz messie vt declaratū est Leui. 25. ⁊ Num. 27. et. 36. nō ḡ debuerūt puniri tali pena q̄tūcūq̄ delinq̄rēt. Si tñ vnus ꝺsanguineus vel multi delinq̄bāt suscitare nolēdo semē defuncti: ⁊ aliqs illoꝝ volebāt suscitare oēs alij ꝓuabāk iure successiōis q̄q̄ eēnt ꝓpinquores: ⁊ ad illū solū deueniebāt oia bōa defuncti, sicut pz ħ ō booz ⁊ cognato suo. nā ille erat ꝓpinqor defuncto q̄ booz: ⁊ tñ qz non fuit suscitare semē maalō defuncti trāsluerūt oia bōa defuncto rū ad booz vt pz. ſ. in lra. Rō hui⁹ ē qz tūc ꝙ ꝓuarēt oēs alij cognati iure successiōis erat pena ꝑsonalis: ⁊ nō extēdebaꝝ ad rē publicā eo ꝙ manebat possessio in eadē tribu ⁊ familia cū vn⁹ cognatoꝝ acciret illā ḡ volebat suscitare semen. si ꝓuarenk oēs successiue trāsiret hr̄ditas ad ex̄neos ⁊ seq̄rek icōueniēs qō. s. ponebaꝝ: iō in isto casu nō ꝓuabāk cognati iure successiōis ꝓp delictū. ¶ Quereꝫ vlterius cur dixit booz ad cognatū suū nullus. n. ē ꝓpinquus excepto te ḡ ꝑm⁹es ⁊ me ḡ sc̄ōs sum: ⁊ quō poterat ħ stare. ¶ Ad ꝑmū dōz ꝙ booz dixit istud ad ꝺfirmādū intētionē suā. nā dixerat ad cognatū suū ꝙ emeret possessionē quā vēdiderat noemi: aliogn ipe ōliberaret an illā emeret iure ꝓpinqtatis. ⁊ poterat obiici ꝙ alius eēt ꝓpinqor cui cōpeteret iure ꝓpinqtatis redimere istā possessionē priusq̄ istis: dixit booz ꝙ nullus erat alius ꝓpinquus nisi ipse ⁊ cognat⁹ suus. ſ. cognatus suus ꝓxⁱ ⁊ ipse sc̄ōs: ⁊ sic nulli alij cōpetebat ius redimēdi. vnde recte dixerat booz ꝙ cognatus suus redimeret possessionē illā aliogn ipse videret an ꝺueniret ei redimē illā.

¶ Qūo poterat stare ꝙ nullus aliꝰ erat in tota cognatiōe illa nisi isti duo qz videbaꝝ ipossibile. ⁊ qd fit ꝺsanguitas ⁊ i quo fundetur: ⁊ de dzia ꝺsanguinitatis nālis ⁊ legalis. Questio. 28.

Queretur de sc̄ō. ſ. qūo poterat stare ꝙ nullus alius erat in tota cognatōe illa nisi isti duo. vꝫ. n. ipossibile: qz erat elimelech ō tribu iuda ⁊ familia pharez: ideo q̄diu superāt aliq de familia pharez: erāt aliq de cognatōe elimelech ⁊ istoꝝ. ¶ Nicolaus dicit ꝙ multi alij erāt de cognatōe ista: qz cū isti eēnt potētes viri nō erat verisile ꝙ ipsi soli essent in cognatiōe ista. sed dicunk isti soli in cognatiōe. ſ. ꝓncipales: qz alij erāt minꝰ potētes: ⁊ minoriꝫ auctoritatiꝫ. Ista tñ rñsio nō ē nimis solida: qz dato ꝙ eēnt potentes poterāt eē soli i cognatiōe. nā ad eē potētiorē vel ditiorē nō segtur hōe cognatos plures. ¶ Rñderi pt ḡ duplr. vno mō ꝙ ñ erāt alij in cognatiōe ꝓter istas duos. ſ. ꝙ nō eēnt alij qbꝰ prius cōpeteret ius redimēdi possessionē q̄q̄ istis. Alio mō pt itelligi ꝙ plures erāt in familia ista vl cognatōe: ⁊ tñ illi erāt extra gradū i quo vocabāt cognati ⁊ in quo ꝺpetebat redēptiōis ius: ⁊ suscitatio semis. ꝑmꝰ modus vꝫ satis ꝺueniens eo ꝙ ꝺcedit multos alios esse in progenie ista. ēt qz conuenit intentioni booz. nam booz loquebaꝝ hic de redemptione possessionis ⁊ locuturus erat postea de suscitatione seminis defuncti. ista autem competunt iure propinquitatis: ⁊ ꝓpinquioribus prius cōpetunt. ⁊ qz loqbaꝝ booz ꝙ cognatꝰ suꝰ redimeret possessionē elimelech: vl ipe redimeret eā: satiꝫ erat sibi ondere non esse aliquē cognatū ꝓpinqorē eis. ⁊ sic diceret

Doc. rñsio ad obiōnē.

Ruth ñ succederet i bonis defunctoꝝ nec in totū nec in ptem.

Obiectio. 1

Scōa.

Rñsio. 1. rō.

D

2. rō.

Rñsio ad obiectionez primam.

E

Adsc̄dz obiōnē.

Qō. 27. A

Cur booz dixit ħ ad cogtū suum. nullⁿ. n. ē ꝓpiquⁿ excepto te ḡ ꝑoz es et me ḡ sc̄ōs sū

Rñsio ad q̄stū.

A

Nico. responsio ad q̄stū. Improbatio.

Doct. duplex rñsio ad q̄stum.

Determ̃. qōnis.

ceret q̄ nullus erat cognatus nisi ipsi ambo.i. nullus erat prior eis ad hoc q̄ posset suscitare semē defuncto ꝛ redimere hereditatē. ¶ Dom tñ q̄ hoc nō obstāte adhuc nō stat iste modus: sz scōs.s.q̄ nō erat alius cognatus p̄ter istos in tota cognatiōe.ꝛ pz qz si booz intēdisset dicere q̄ cōpetebat ius redimēdi ipse p̄ us q̄ alijs lz essent multi alij in cognatiōe nō diceret: nullus.n.p pinquus est excepto te q̄ prior es: ꝛ me q̄ scōs sum: sz diceret nullus est ꝓpingor te ꝛ ego sum scōs tibi.ꝛ tñ dixit nullus primus est qđ excludit oēs alios de quocūq̄ gradu cognationis.iō dōz q̄ nullus alius erat cognat⁹ elimelech ꝛ filior suor nisi isti duo.

B

Scōo pz qz si intēderet booz dicere q̄ ius redimēdi p̄mo cōpetebat cognato suo deinde sibi: ꝛ postea alijs: deide peteret q̄ cognatus suus emeret iure ꝓpinquitatis: vel bocim denūciaret ei vt ipse deliberaret vt emeret: nō oportebat q̄ booz diceret nullus est.n. prim⁹ nisi tu q̄ prior es: qz satis intelligebat q̄ loq̄bat de seipso referēdo illū ad se.iō illo nolēte ipse volebat redimē. q̄ nō intēdit booz solū dicere q̄ nulli erant ꝓpingores q̄ ipsi: sz q̄ ēt nulli alij eēnt in tota cognatiōe elimelech.ꝛ istud est valde ꝺueniēs: qz lz oēs boies inter se attineāt sibi in aliquo: qz saltez descēdunt ab adā oēs vel a p̄ncipio ꝓpingozi descēdunt oēs a noe: tñ nō vocant oēs cognati. ¶ Lā est qz cognatio ē gdā nexus pluriū cōicantiū in sanguine: ꝛ ab eodē capite descēdentiuz ꝛ tenentiū inter se aliquē ordinē vsq̄ ad certū gradū.ꝛ fundat boc qz cū cognatio sit nexus ꝛ vnitas q̄dā segtur ad eā amor nālis vt declarat Ari.8.etbi.dicēs maximū amorē post p̄nū esse inter fratres tanq̄ habentes oia cōia.s.sanguinem ꝛ radicē. ita inter ceteros q̄diu mānserit iste nexus vel vnitas erit necessario amor gdā.ꝛ tñ exprimur q̄ tantū alig descēdētes ab eodē stipite elōgant inter se q̄ nullo mō se diligūt nisi inq̄tū boies sunt: qz oē animal diligit sibi sile.Ecclesia.13.ꝛ nō inq̄tū descēdentes ab vno p̄ncipio: iō inter illos iā nullus nexus est nec ꝺsanguinitas nālis nec legalis. ¶ Pro q̄ ād ꝺsiderādū ē q̄ ꝺsanguinitas ē duplex.s.nālis ꝛ legalis. nālis vocat ille nex⁹ pluriū ꝺscēdētiū ab vno ꝛ cōicantiū sanguine: ꝛ q̄diu durat iste nexus est nālis ꝺsanguinitas: cessante aūt isto nexu cessat consanguinitas ista.ꝛ aliq̄n ista excedit legalē ꝺsanguinitatē: ꝛ aliq̄n excedit ab ea. vocat aūt legalis ꝺsanguinitas istamet habitudo pluriū descēdētiū ab eodē stipite: sed est ista limitata certis limitibus vel gradib⁹: qō nō bz nālis ꝺsanguinitas. ¶ Ad maiorē aūt horz intelligentiā ꝺsiderandū q̄ naturalr ꝺsanguinitas ista nō est nisi q̄dā filitudo naturalis in pluribus.ꝛ ista est duplex. quedam est similitudo specifica ꝛ alia indiuidualis. similitudo specifica est q̄ ineſt omnibus hominibus ad se inuicem ex eo q̄ in eoz quolibet reperit totū qō est de veritate nature humane siue de eē: ꝛ iō mēbra ꝛ virtutes mēbroz in gñali hñt quandā similitudinē. ista tñ filitudo lz faciat quandā affectionē vel amorē inter boies nō ē ꝺsanguinitas. pz boc qz oē animal diligit sibi sile. Ecclesia.13.ꝛ ēt p hoc patet illud Ari.8.etbi.in p̄ncipio dicēs q̄ ois hō naturalr est altri amicus siue cognito siue incognito. vt pz in errozibus viarū: qz q̄libet indicat alteri viā lz ei incognitus sit. iō ēt vocat quosdā boies philantropos. s.qz istū amorē specificū nimis oñdūt. ꝛ dīr philantropi. i. virozum vel boium amatores. s.qz amant eos ex eo q̄ boies sunt nulla alia rōne intercidēte. nō tñ vocamus boies pz hāc similitudinē cognatos: qz alis oēs boies eēnt inter se cognati: qō falsum est. ¶ Alia est filitudo indiuidualis. s. ex ꝺditione indiuiduoz. i. q̄ multa de ꝺplexione vnius bois reperiant in alio ita q̄ eadē sint illis grata ꝛ eadē odiosa: ꝛ ad similia inclinent ꝛ simili mō se hēant q̄tum ad multas disp̃ones nāles. ꝛ ista filitudo non est specifica sed indiuidualis. s. ꝓueniens ex ꝺditionibus indiuiduoz. ° ¶ Ista aūt ē duplex. q̄dā. n. est accidentalis pure: alia aūt est in aliqua cā vniuoca. Pria est vt i duobus boibus q̄ nati sunt in diuersis tpibus: vel i diuersis regionibus: ꝛ ōtingit illos duos q̄tū ad oia accīdia vel plurima cōplexionis videri files. ista filitudo nō ꝓuenit ex aliqua vnitate p̄ncipij vniuoci. s.q̄ p̄cedunt ab eodē p̄e vel mre: sed qz geniti sunt ex parētibus hābitibus files cōplexiones: ꝛ quoz semia erant eodē mō disposita: vel qz cōtingit eos nasci celo exīte in eadē disp̃one. ꝛ tñ effectus isti q̄ cānt in terris sunt ex ope corpoz celestiū vt ait Aristo. 1. de gñatione ꝛ corruptione. s. p accessum ꝛ recessum solis in circulo obliquo cānt oēs gñatiōes ꝛ corruptiones in terra. Ista filitudo qz pure ab accīdi est. s. q̄ eē in vno eoz nō attinet aliqd ad esse in altero non cāt cognatōes sed nec aliquē alium nexū. Alia est filitudo indiuidualis nō accidētalis. s.q̄n plura indiuidua hñt eādē cōplexionē: vel magnā similitudinē in illa. ꝛ hoc qz descēdunt ab eodē p̄ncipio semina li: ꝛ idē ꝺm idē aptū est facere vnū tñ. ꝛ ista facit cognationē. s. q̄n multi boies descēdūt ab eodē: ꝛ ille p̄stitit sperma cōformē i gñatione oium seruabit filitudo in cōplexiōibus eoz. ꝛ ēt deriuati ab istis seruabunt similitudinē quandā naturalē: inq̄tum retinet in eis virtus seminis deriuati a parente eoz primo: ꝛ q̄diu manserit similitudo ista manet ꝺsanguinitas: qz nihil aliud est ꝺsanguitas nisi ista ꝺformitas. ista tñ filitudo est maior quāto alique magis ꝓpinque sunt. s. quanto magis accedūt ad vnitatē p̄incipij. quanto aūt magis distant ab illo minus ꝓpinqui sunt: ꝛ ob hoc necesse est q̄ ꝺtinue descendendo ab eodē capite tanta fit interdū distātia q̄ nulla reperiat filitudo apparēs in diuidualis: ꝛ tunc cessabit nālis cognatio: ꝛ ēt cessabit amor. nā amor fundat sup vnitate vel similitudine ista naturali: peremte autem omnino similitudine ista necesse est perire amorez: nisi ex alia cā reintegretur. s. ex cōicatione vel ex charitate: aut beneficio suscepto vel alīs. Dicendum ēt q̄ ista consanguinitas nō durat equaliter inter oēs descendentes ex diuersis stipitibus. nam in quibusdam stipitibus longo tpe: ꝛ in alijs paruo tpe durat. pz boc qz cognatio ista est similitudo repta inter descendentes ex eodem capite: ꝛ ista similitudo manet ꝓpter vnitatem seminis in vtrisq̄. contingit autē hoc ex viribus seminis. s. q̄ q̄n semen patrum forte est manet virtus eius in filijs ꝛ nepotibus ꝛ multis alijs descendentibus. sicut imprimit caliditas in subiecto forti sicut est ferrum vel ligna iuniperina manet calor in eis longo tpe ꝛ intense comburunt. In quibusdam aūt hoibus cito perit similitudo ista eo q̄ semē patrum est debile: ꝛ virtus eius minuit in filijs ꝛ parua vel nulla manet i nepotibus. ꝛ sic q̄n semen debilius est ꝛ minus adiuuat a virtute celi est minor ꝺformitas in genitis ab eodem p̄incipio: ꝛ pauco tpe tollit omnis similitudo: ꝛ cessat ois ꝺsanguinitas. In quibus aūt semē ē fortius: ꝛ magis adiuuat virtute celi fit similitudo maior: ꝛ diuturnius conseruat: ꝛ sic maiori tpe manet inter tales boies consanguinitas. Dom ēt q̄ ista ꝺsanguinitas non est inter bruta. nā lz inter bruta fit similitudo q̄dam complexionis ꝓpter identitatem seminis in descendentibus ab eodē p̄incipio: tñ non est cō sanguinitas: qz ꝺsanguinitas non solum dicit ꝺformitatē istam naturalem in genitis causatam ex semine eodē: sed ēt recognitionem istius habitudinis vel possibilitatem ad recognitionē cuz amore reciproco naturalr insurgente ex tali nexu. In brutis autem non est aliqua recognitio huius conformitatis ꝛ habitudinis: nec insurgit reciprocus amor ꝓpter hoc: ideo non est ꝺsanguinitas. ista ꝺsanguinitatem naturalem non cognoscimus in nobis nisi in gradibus ꝓpinquis vbi est magna cōformitas seminis: qz ibi insurgit magnus amor. In gradibus aūt aliqualr distantibus non apparet conformitas manifesta nec amor tam euidens. ¶ Alia autem est consanguinitas legalis que a prima ꝺm essentiam non differt sed solum in assignatione graduum. Nam in cognatione naturali non sunt determinati gradus: in legali autem assignantur. quod patet: quia sicut declaratum fuit. s. non durat equaliter consanguinitas in omnibus hominibus: ideo non possunt assignari gradus certi in omnibus. ꝛ sunt ad hoc due cause. Prima est quia nos non cognoscimus q̄diu in nobis durat ista conformitas: ideo non possumus gradus assignare dato q̄ essent gradus equales in omnibus. Scōa est qz gradus non sunt equales in omnibus cognationibus naturalibus. nam in quibusdam hominibus magno tempore durat ista cognatio: eo q̄ erat semen forte quod conseruat similitudinem diuturne: ꝛ in alijs paruo tempore propter paruam virtutem seminis: ideo non habitur certus numerus graduum proping tatis. Ier autem determinauit certos gradus ꝛ assignati fuerunt gradus consanguinitatis ad prohibitionem matrimonij: ꝛ etiā ad successionem hereditariam. ꝛ determinatio ista non est eadem ꝺm leges omnium gentium. Nam inter quasdam gentes nullus gradus est vetitus: quia etiam frater cum sorore potest contrabere: ꝛ inter barbaros mater accipitur a filio sicut inter pecora: ꝛ illud est super omnem gradum. quia primus gradus inter fratres est: pater autem vel mater ad filium vel filiā nullū gradū hz sz ibi est p̄incipiū cognationis totius. inter gētes tñ rōne vtentes alig gradus prohibiti sunt sed varie. Naz in lege mosaica q̄ erat diuina nō erat vetitus nisi primus gradus iter descendentes collaterales inter se. s. ne haberet frater cum sorore. patrueles tamen. i. filij duorum fratrum contrahebant: ꝛ omnes posteriores. In nouo autem testamento fuerunt a principio determinati gradus septem consanguinitatis ad impediendum ꝛ dirimendum matrimonium. postea autem quia sequebantur incouenientia multa: limitati ꝛ restricti sunt gradus ad quattuor: ꝛ vltra non est impedimentum. ꝛ vltra istos gra-

D

E

F

Notādū

L

Philantrop⁹ qd sit.

Duplex similitudo .s. specifica ꝛ indiuidualis: ꝛ quis amor segtur ad q̄libet ꝛ sup quā fūdatur cognatio.

° Silitudo idiuidualis duplex

Quid est cognatio seu ꝺsanguinitas.

Duplex ē ꝺsanguinitas nālis ꝛ legalis.

Cōsanguinitas quid importet ꝛ q̄re non est inf bestias

Quare in ꝺsanguinitate legali dant gradus ꝛ i alia non.

Gradus p̄hibētes matrimonium apud hebreos.

dus non vocamus aliquos consanguineos: nec dicimus nos sibi in aliquo attinere. ob hoc autem necesse est ꝙ aliquando consanguinitas nālis magis ꝓcedat ꝙ legalis ⁊ interdū cōtrio. qō pz:qz qñ semē est forte in pōe ⁊ adiuuat a corpore celesti in eo ⁊ filijs suis extendit interdū ꝯfortans illa ⁊ nexus vltra gradum ⁊ sextū gradū.cū vero virtus seminis est pauca nō extendit interdū ad gradus tres: ⁊ nec ad quos interdū. ⁊ tñ obligatio ſm legē manet ⁊ fuit necessaria ista determiatio legalis: qz alꝰ non poterat patere de ipsis gradibus ſm nāles ꝯfortitatē. Ita ergo dōm est in ꝓpōsito ꝙ inter hebreos erant certi gradꝰ determinati cognationis: ⁊ ꝙ erant intra illos gradus vocabāt cognati: alij aūt non. ⁊ hoc erat ad ius ꝓpinquitatis q̄tū ad redēptionē rer venditarum: ⁊ ad suscitationē seminis. ad succedēdū aūt in hereditate ab intestato nō erant gradus determinati: sed q̄diucunq; cognoscerē inter aliquos gradus aliqs attinentie vel ꝓximitatis ēt si esset vltra gradus cognationis succedebat ille ꝙ erat ꝓpinquior in gradu: ⁊ istud obseruat apud nos. nam ad ipediēdū mr̄imoniū solū sē gradꝰq̄ttuor: ⁊ vltra illos nec sē cognati: nec ipedimētū. ⁊ tñ ad successionē seruat ꝙ qñcūq; cognoscat gradus attinētie succedet ab itestato. ita nūc erat respectu elimelech ⁊ filioꝝ suoꝝ: qz in tota cognatione sua intra gradus in ꝗbus est ꝺcessio ad suscitandū semē ⁊ redimendū hereditatē venditā: ꝙ vocabant gradus cognationis nō erāt alig viri nisi booz ⁊ cognatus suus: iō recte dixit booz nullus est ꝓpinquus. s. intra gradus cognationis excepto te ꝙ ꝓior es: ⁊ me ꝙ scōs sum. ¶Quereꝝ vlterius qd fieret si nullus esset nunc qui suscitare posset de iure semen istoꝝ defunctoꝝ: ⁊ acciperet ruth in vxorē. ¶Rūdeꝝ ꝙ si nullus esset deuolueret hereditas ad ꝓpinquiores: ⁊ deleret nomen istoꝝ defunctoꝝ de familia sua. cū.n. venerunt noemi ⁊ ruth de terra moab inuenerunt possessiones quas reliquerat elimelech ⁊ filij sui in bethleem: ⁊ inceperūt possidere illas eo ꝙ erat adhuc spes suscitādi semen defuncti. nā noemi ꝓcurabat quo ruth traderet in vxorē booz cognato viri sui ad suscitandū semen. si tñ non fuisset aliqs ꝓpinquus q̄ posset suscitare semen defuncti venirent illi q erāt ꝓpinquiores defuncto q tñ erant iam extra gradus cognationis ⁊ peterent hereditatē elimelech ⁊ filioꝝ suoꝝ: ⁊ tenerēt noemi ⁊ ruth restituere illā eis: qz ipse non bēbant iam aliqꝫ cām retinendi illā cū non esset spes suscitādi seminis. nomē tñ defuncti periret: qz non esset aliquis qui suscitaret semen eius in cognatione sua: qz iam nō erat aliqs qui succederet in loco eius ⁊ nominaret noie eius esset; fictione iuris. ⁊ sic noia multoꝝ peribant eo ꝙ non erat aliqs qui suscitaret semen eoꝝ. ⁊ sic fuit nūc de semine chelion filij elimelech. nā ꝛ nunc booz suscitauit semē maalon nō potuit suscitare semen chelion eo ꝙ suscitaret semē ex vxore defuncti. nō erat tñ nunc vxor chelion: qz illa mānserat in terra moab. s. orpha. vt pz ē. 1. c. iō non suscitabat nisi semē maalon: qz eius vxor fuerat ruth quā nūc accipiebat in vxorē booz. ⁊ sic dixit ipse booz ꝙ ipse accipiebat oia bona elimelech chelion ⁊ maalō cū ruth vxore booz ad suscitādū semē ōfuncti: ⁊ sic solius defuncti cuius erat vxor ruth suscitabat semen. ita delebant noia multoꝝ qñ oēs de posteritate ipsoꝝ peribant. sic dixit saul ad dō: iura mihi ne dleas nomē meū ō domo pr̄is mei .s. nō occidas oēs filios meos ⁊ nepotes: qz illis occisis deletuꝫ erit nomē meū cū nullus mihi succedat. 1. Reg. 24. c. isto modo ēt delebat nomē alicuius de familia sua qñ erant alig ꝓpinqui q̄ possent suscitare semē: ⁊ tñ nullus illoꝝ volebat. nā tūc deuolebant possessiones ad ꝓpingores: ⁊ nomē defuncti deletū erat. isti aūt reputabant infelices: qz nō reputabant viuere si non relinquerent heredes in ꝗbus ꝺseruaret nomē patrū. Si āt maneret filiꝰ verꝰ vel legalis iā nō penitꝰ se pire existimabāt.

¶Quid vocet suscitatio seminis ⁊ quibus competebat: ⁊ quare non est in nouo testamento. Quæstio. 30.

Queretur vlterius circa suscitationē seminis de qua babet hic de aliqbus dubijs. Et primuz est qd vocet suscitatio seminis vel qd ꝓficiebat. ¶Dōm est ꝙ suscitatio seminis erat qñcūq; aliqs accepta vxore: ⁊ nō relictis liberis decedebat. nā tunc aliqs de ꝓpinquioribus eius siue frater siue alius ꝓpinquus accipiebat vxorē ōfuncti ⁊ gignebat ex ea filios: ⁊ primus filius vocabat noie defuncti. ⁊ ille nō reputabat tanq̄ filius eius q̄ gignebat eū ꝛ defuncti: ⁊ succedebat defuncto in bonis suis: ⁊ non pr̄i vero: ⁊ vocabat de cognatione vel posteritate defuncti. ⁊ vocabat ista suscitatio seminis: qz cēsebat ꝙ vxor defuncti suscepat semen a defuncto ex quo fieret cōceptus: ⁊ cum non posset perfici venit iste vir scōs ad adiuuandū semen defuncti viuificādo illud ⁊ faciēdo inde formari cōceptum. sicut est in semine iactato in terra. nam ꝓius putrefit ⁊ non surgeret inde seges nisi virtute solis calefieret ⁊ aīaret. ita censebat facere iste vir scōs. sed sol dr̄ suscitare oia semina terre qz sine eius vigore non surgerent iō dicebat iste vir scōs suscitare semē defuncti. ¶Quereꝝ vlteri⁹ ad qd deus iussit cū tāta efficacia ꝙ suscitaret semen inter hebreos: ⁊ cur non ob seruat hoc inter alias gentes. ℟¶Rūdēdū ꝙ ad hoc potuit eē multiplex cā motiua. ℣ Prima causa est qz lz nunc nō obseruet inter nos nec inter gētes quas nouimus tñ ātiquitus seruabat: ⁊ qz si deus nō daret legē iudeis de suscitatione seminis putarētur ex hoc minores esse alijs gentibus: ideo dedit eis legē de suscitatione. sic.n. fuit de multis alijs legibus. naz libellus repudij erat inter gentiles: ⁊ vt non viderent grauari hebrei si nō permitteret eis libellus ꝓmisit deus. Deute. 24. Sic.n. fuit de vsura. nam inter gentiles erant vsure: ⁊ lz malum esset ne iudei qui cupidi erant viderentur hr̄e in hoc legem intolerabilem ⁊ recederent ab ea ꝓmisit deus vsuras: ⁊ tñ tempauit eas: qz non permisit ꝙ darent ad vsuras alijs iudeis sed extraneis. s. gentilibꝰ ⁊ cōuersis de gentilitate Deute. 23. sic ēt fuit de suscitatione seminis. ^naz apud gentiles erat ista lex: ⁊ seruabat cuz isto rigore cum quo apud hebreos seruabat. qō pz: anteqū daretur lex moysi obseruabat ista lex de suscitatione seminis. naz filij iude nepotes iacob tenuerunt istam legē inter mulieres gentiles. nā accepit iudas mulierē chananeaz: ⁊ genuit tres filios. s. her onā ⁊ sella. et primogenito dedit vxorem chananeam noie thamar ꝙ mortuus est sine filijs: ⁊ iussit filio suo scō. s. onan ꝙ suscitaret semen fratri suo ⁊ mortuus est ēt sine filijs: ⁊ postea tertius seruabat vt qñ esset adultus vt suscitaret semē fratris ꝓmogeniti. Gen. 38. ⁊ tñ non data fuerat lex moysi: nec data est vsq; multū tps post: qz qñ istud fuit nondū descenderat iacob in egyptum cum filijs suis vt pz ex processu Gen. ⁊ tñ lex data est post exitum israelitaꝝ de egypto. s. qñ erant hebrei in deserto in mōte synai: ⁊ in egypto manserunt multo tpe. s. ducentis ⁊ quindecim annis vt pz ex declaratis Gen. 15. ⁊ Exod. 1. et. 2. ideo erat suscitatio seminis inter gentiles multo tpe anteq̄ esset inter hebreos: ⁊ hebreis data est ista lex quia inter gentiles erat ꝓius. ¶Scōa causa erat qz per suscitationē seminis putabāt hebrei se felices esse. nam qui moritur sine filio reputabatur infelix apd antiquos intantum ꝙ moriens sine filio censebatur vere mortuus: ⁊ qui moriebatur hñs filium censebatur viuere vt pz Eccleſia. 30. s. mortuus est pater eius ⁊ nō est mortuus: religt.n. filiuz simile sibi. ⁊ qz multos ꝺtingebat hñtes vxores sine liberis mori: vt nō cēserent ꝺino infelices ꝓcurabat lex ꝙ ipsi hrent filios legales etsi non hrent filios veros. ⁊ istud erat p fictionem legis. s. ꝙ filiꝰ natus ex vxore mortui ⁊ ꝺsanguineo aliquo mortui censeret filius mortui pp quandā identitatem de qua dicet .f. in quadam qōne: ideo p talem filiū suscitatū ipse mortuus videbat quodam modo manere hñs posteros: iō fuit ꝺueniens suscitatio seminis. ¶Tertia cā fuit qz israelite diligebāt valde memoriā post se: ⁊ ꝙ hērent posteritatē p quā ꝺseruaret nomē ipoꝝ putātes se p istā posteritatē viuere: ⁊ reputabāt maximū infortuniū ꝙ qs careret posteritate. sicut saul sentiēs dō aduersatuꝝ esse sibi dixit ei: iura mihi ne deleas nomē meū de domo pr̄is mei. deletio aūt nois erat ꝙ maneret posteritas nulla ipsius: ⁊ sic nō putauit ꝙ dō posset ei maius malū iferre q̄ ꝙ deleret nomē eius. Si aūt aliud pei⁹ hr̄ extimasset potius ꝺsasset ne illud sibi infligeret. ⁊ qz multi erant quoꝝ noia nō poterāt ꝓpetuari in familijs suis p filios descēdētes ab eis: fuit ꝺueniēs ꝙ fieret suscitatio semis: qz natus de suscitatiōe semis cēsebat filius defuncti ⁊ posteritas ab isto descēdens iudicabat posteritas mortui: ⁊ q̄tū ad hoc ita plene ꝺseruabat nomē eius ficut si vere filios hūisset. vtilis ḡ fuit iter iudeos suscitatio semis. ¶Ad aliō cū q̄rit. s. cur iter alias gētes nō seruat lex de suscitatiōe seminis. Dōm ꝙ cause iste q̄ mouebāt alias gētes ad volēdū suscitationē semis ꝓcedebant ex quadā affectione. vel desiderio ꝺseruationis noīs ⁊ ex quadam opinione: qz putabant mortuos nō vere mortuos cum relinquebant heredes, alie aūt gentes posteriores non opinate fuerunt hec: iō non curauerunt de suscitatione seminis. ¶Inter Christianos aūt nō decuit ista legē obseruari. Primo qz ista aliqualiter repugnat desiderio vel fidei resurrectionis. nos.n. tenere debem⁹ firmiter resurrectionē mortuorū: ⁊ ſm hāc alliciemur ad oia bona. ꝗcqd āt repugnat certitudini fidei resurrectionis euitādū ē a nobis. ⁊ ob hr̄ apls icrepat valde eos q nimis lugēt mortuos: qz p hr̄ vīr excluſisse spē ō resurrectōe illoꝝ vt pz. 1. ad Thessa. 4. Sic ēt ē suscitatio semis: qz

suscitatio

Qō. 29 A Quid fieret ō noie ⁊ hōis defuncti si nullus eēt nūc q̄ suscitare posset ō iure semē istorum defunctoꝝ. ℟ Rūſio ad q̄ſitum.

A Rūſio ad q̄ſitum.

Qō. 31. A Adquid dr̄ iussit cum tāta efficacia ꝙ suscitaret semē inter hebreos: ⁊ curista lex nō obseruat inter alias gētes marie inter xp̄ianos ℟ Rūſio ad q̄ſitū primum ℣ 1. cā ^Apō gētiles obseruabat lex de suscitatiōe semis.

2. cā

B

3. cā.

Rūſio ad scōm q̄ſitum

Inter xp̄ianos nō decuit obseruari legem suscitatōnis seis.

suscitatio seminis ꝓuenit ex desiderio semp viuendi hic. naz q relingt filium putat se semp viuere q̄ diu ille viuit: z vt semp cē seaē viuens vult ꝙ suscitet filius ei qñ ipse non reliquerit filiū. velle tñ semp viuere z delere de memoria q̄ perit hic nimis ob uiat spei de resurrectione: qz qui tātū afficiunt ad ista non vident bē spez de futura vita. sed in nobis oz valde appere spez de resurrectione: iō non debuit esse tantū desideriū viuēdi nec
2.cā. suscitatio seminis q̄ ad hoc seruit. ¶ Scōm ē qz istud repugna bat honestati graduum affinitatis q̄ obseruaē in nouo testō. nā sicut inter ꝯsanguineos vsq; ad quartū gradū seruaē ꝓhibitio mīmonij: ita inter affines. z tñ si fieret suscitatio seminis: aī
3.cā. finis in primo gradu accipet vxorē affinē in primo gradu. s. fra ter vxorē fratris. qō erat ꝯ honestatē noui testi: iō nō debuit fie ri suscitatio. ¶ Tertia cā est qz fieret ꝯ legē euangelicaz q̄ vult vnicā esse vxorē viro cuilibet z nulli simul inesse duas. z tñ si fieret suscitatio seminis ꝯtingeret ꝙ idē vir bret duas vxores .s. quia interdum frater defuncti habebat vxorem z cogebatur accipere vxorem defuncti ad suscitandum ex ea semen defun cto. z hoc non erat incōueniens in veteri testamēto vbi quis si mul plures vxores bē poterat. In nouo aūt testō nō licet: iō nō ꝯueniebat seminis suscitatio inter christianos. Inter gētiles ēt pauco tpe ante Christi natiuitatē non obseruabaē ista ler. qō pz ex legibus romanoꝝ q̄ hīr in digestis instōnibus z codice. z tñ non reperitur ibi lex de suscitatione seminis. q̄ non erat ēt inter gentiles: qz non iudicabant istā legē sibi vtilē esse. fuit autē ista lex apud antiquos gentiles q̄ opinabaē vtilē sibi esse istā suscitationē: vt per hoc viderenē viuere post mortē. sed postea melioꝛi iudicio de hac suscitatione non curatum est.

¶ Qui z quales debebant esse illi quorum semen suscitabatur: z
11. bone conclusiones circa hoc. Questio.32.

A **Queretur** vlterius de ista suscitatione seminis ꝓ qui bus fiebat. s. q̄ vel quales essent illi ō q̄bus
Rñsio ad q̄stū. semen suscitareē. ¶ Rñdendū ꝙ suscitatio seminis erat quasi viuificatio seminis qō defunctus putabaē posuisse: z non pote rat illud virtute defuncti viuere: z viuificabaē agēte viro alio. ficut semina putrefacta in terra non resurgūt in herbā z arbo-
1.ꝯclo. rē nisi virtute solis alaēt z viuificenē. illius ergo suscitandū ē semen q̄ semen bē poterat. ¶ Ex hoc est prima ꝯclusio ꝙ ꝓ
1.cā. mortientibus in parua etate non erat seminis viuificatio siue su scitatio. ¶ Cā prima est qz lex fingebat esse idē semē defuncti z istius q̄ suscitabat illud. vñ non dicebaē iste semen defuncto ꝺa
2.cā. re sz suscitare. s. semē qō ille posuerat z inutile fcm̄ fuerat. z tñ in paulo nō ꝑt fingi h̄ eo ꝙ ille ad hoc ipotens est cū semē nō bēat: iō illius semen nō suscitabaē. ¶ Scōa cā erat qz ad hoc
3.cā. ꝙ suscitet semen alicuius necesse est ꝙ suscitaret de vxore de functi: z non exīte illa nō suscitabaē semē Deute. 25.c. z tñ par tuli non bñt vxores: iō non ꝑt suscitari semen illoꝝ. ¶ Tertia cā est: qz suscitatio seminis est vt nomē defuncti non deleaē de ꝓgenie sua. non pōt aūt nomen alicuius deleri nisi illud bēat. z tñ paruuli nondū bēant nomen in ꝓpō nec in familijs suis. q̄ non poterat nomen illoꝝ suscitari. pz hoc qz inter hebreos nul lus trāsibat ad nomē nec diues nec paup vsq; quo eēt vigiti an noꝝ: z tunc soluebat glibet dimidiū siclum ꝓ aia sua: z trāsibat ad nomen z numeꝝ. Exo. 30. z tñ paruuli nonduz ꝓuenerāt ad
B annū. 20. iō non poterat nomen eoꝝ deleri nec suscitari eis se
2.ꝯclo men ¶ Scōa ꝯclusio est ꝙ non suscitabaē semē oībus potenti bus gīare mortientibus sine filijs. pz hoc: qz pueri vltra quar tūdecimū annū vt cōiter puberes sunt z gīare queūt: z tñ figa
1.rō. istoꝝ mozereē non accepta vxore nō erat sibi suscitandū semen. qō pz. Primo qz sicut dicebaē supza non suscitabaē semen nisi vt non delereē nomē defuncti. sed multi istoꝝ erant q̄ non po-
2.rō. terant ꝑdere noia eo ꝙ non bēbant illa. s. ꝙ nondū attingerāt annū. 20. vtpote inter. 14. et. 20. qz isti puberes sunt: z tñ nōdū
3.ꝯclo transierunt ad nomē z numeꝝ: iō non poterat suscitari semē ꝓ istis. ¶ Scōo pz qz vt ēt dictū est nō poterat fieri suscitatio se minis nisi ex vxore defuncti: z tñ multi istoꝝ non bēbant vxo res: q̄ non poterat suscitari semē ipsoꝝ. ¶ Conclusio tertia ē ꝙ semen suscitabaē ꝓ mortientibus q̄ accepant vxores z non ꝓ
Notādū alijs. pz qz vxor defuncti erat qōdā extremū regstū ad suscita tionē seminis Deute. 25. iō vbi non esset vxor. s. in illis q̄ nūq̄ accepunt illas vel non bēbant eas qñ mozieban: z ꝓius bēt illā non suscitabaē semen. non tñ est intelligendū ꝙ in oībus re linq̄ntibus vxores: qz si filios relinquebāt nō erat suscitatio se minis. qō pz qz suscitatio seminis erat ꝺa i subsidiū vel reme diū. s. qñ nō poterat q̄ bē filios a se bēt ab alio: z qñ nō po terat bē filios veros bēt filios legales q̄ erant ꝓ suscitationē.

In bñtibus q̄ filios veros nō fiebat suscitatio semis. ¶ Quar- 4.ꝯclusio
ta ꝯclusio ē ꝙ figa bēt vxorē z mozereē sine liberis: z tñ vxor mozereē ante vir: vel simul nō poterat fieri suscitatio semis. pz hoc qz vxor defuncti regrit ad suscitationē semis: z tñ nō erat vxor defuncti in istis qz mortua erat: iō nō fiebat suscitatio. nā si vellet aliqs cognatus defuncti accipe aliā vxorē ad suscitādū inde semē defuncto nō poterat fieri: qz nō cēsebaē nat⁹ inde si lijs defuncti eo ꝙ mulier illa nullo mō attinebat ad defunctuz.
¶ Quinta ꝯclusio est ꝙ figa bñs vxorē mozereē nō relictis fi- 5.ꝯclusio
lius si illa erat ipotens ad ꝯcipiendū nō poterat suscitari semē defuncto. pz ex rōne ē. posita. nā suscitatio seminis fit ex vxore defuncti. si aūt ipotēs est vtpote senio ꝯfecta: z desierunt in ea L
iam fieri muliebria: vel qz sterilis est: aut alia de cā nō ꝑt suscitare semē ex illa: z tñ nō ꝑt accipi alia. q̄ nō fiet in hoc casu suscitatio semis. ¶ Sexta ꝯclusio est ꝙ figa mortiebaē relicta vxore 6.ꝯclusio
potente gignere z nō bēbat filios: qz illi iā mortui fuerāt suscep tis vxoribus z nō relicta posteritate nō erat semē illi suscitan dū. qō pz qz iste bñs vxorē accepat plem ex illa z filij sui ꝓuene rant ad virilē etatē: z ipsi quoq; accepant vxores: iō iste q̄ocū q̄ mozereē non dicereē iam mozi sine ꝓle. filij aūt sui susceptis vxoribus mortui sunt sine liberis: iō non oz dici de ꝑe ꝙ mor tuus est sine semine sed de filijs: iō semen non est suscitādū pa tri sed filijs eoꝝ de vxoribus. sic fuit in casu huius. c. nam elime lech mortuus est relicta vxore z filijs: z mortui sunt filij manē te vxore elimelech z vxoribus filioꝝ suoꝝ: z tñ non fuit suscita tum semen elimelech sed filio suo maalon ex ruth. ¶ Septima 7.ꝯclusio
ꝯclusio est ꝙ figa mortiebaē relicta vxore z filiabus z: nō bret filios vel masculos ꝙ non erat suscitandū illi semen. naz ls filia non conseruet directe nomen ꝑis qz non computaē mulier in genealogia viroꝝ tanq̄ mediū ꝑ qō deriuaē ꝓgenies: nec filij noiaē de ꝓgenie matrū sed pat rū: tñ filie indirecte pote rant ꝯseruare nomen ꝑis. s. figa relinqueret vnā filiam z nul lum filiū: illa acciperet viꝝ: z fili⁹ genitus inde saltē vnus noīs baē de ꝓgenie sui mīni: z succedebat quo mīno in hereditate z ꝓgenie z noīe: z non succedebat ꝑi suo: sed alij fratres eius succedebant ꝑi z cōputabaē de familia ꝑis. de quo declara tum est satis Num. 27. c. z tñ si semen huius suscitādū esset: deberet de ri tota hereditas defuncti suscitanti semen eius. ficut factuz est D
nunc in booz qui accepit totam hereditatem maalon eo ꝙ su scitaturus erat semen eius vt patet in littera. ergo non erat su scitandum semē. etiā qz filius qui nasceretur de suscitatione se minis habiturus erat totam hereditatem defuncti qz ille cen sebatur filius eius: z tñ in casu dato filie succedture erant: iō nō
8.ꝯclusio poterat huic semē suscitari ꝓ vxorē: qz suscitabaē ꝓ filiā. ¶ Oc tava ꝯclusio ē ꝙ figa mozereē nō relictis liberis relicta tñ vxo
Ad suscitan dū semē qd requiratur re q̄ repudiata eēt a viro nō poēat suscitari semē illius ēt si illa vxor vellet. pz h̄ qz ad suscitādū semē regrit ꝙ suscitet ex vxo re defuncti. z tñ vxor repudiata nō ē vxor sz ꝓ repudiū desine bat eē vxor: ita ꝙ poterat eā glz alius ipune accipe Deute. 24. q̄ Obiectio.
de isto dom erat sicut de illo q̄ mortiebaē nō bñs vxorē. Sed dicet: pōaē ꝙ illa vult accipi ab aliquo cognato defuncti ad su Rñsio
scitādū semē eius nungd nō suscitabit tunc. ¶ Dom ꝙ nec ēt isto mō: qz figa mozereē non relicta vxore non poterat alia ex tranea mulier se opponē ad suscitādū semē desūcti. s. ꝙ accipet eā aliqs ō cognatis defuncti. ita nec nūc ista cū esset repudiata poterat se subijcere ad suscitandum semen defuncti: quia cum semel defierit esse vxor defuncti: iam nō poterat accipi nisi si cut vxor noua. immo maioꝛ difficultas erat: qz illa que nunq̄ fuerat ab aliquo accepta in vxorē poterat accipi: illa tñ q̄ fuerat repudiata nō poterat postea accipi Deute. 24. iō mulier que re pudiata erat non poterat assumi ad suscitandū semē defuncti.
¶ Nona ꝯclusio est ꝙ figa mozereē relicta vxore potēte suscita- 9.ꝯclusio
re semē: z tñ fine liberis: si nullus cognatus supesset nō poēat suscitari semē illius: eo ꝙ nō erat aliqs q̄ suscitaret: z ad suscita tionē regrebaē aliqs cognatus qui repñtaret ꝑsonā defuncti.
¶ Decima ꝯclusio est ꝙ figa mozereē nō relictis liberis: vtpo- 10.ꝯclusio
te qz illos būerat z ꝑdiderat añq̄ accipent vxores: z mozereē ꝑ post illos ꝙ illius suscitādū erat semē: qz ille cēsebaē nunq̄ būisse liberos cū illos ꝑdidisset añq̄ illi reliquerēt semē. ¶ Un 11.ꝯclusio
decima ꝯclo ē qz cū qs mortiebaē relicta vxore: z nūq̄ liberos habuerat: sz relinquebat fratres. istius ꝓprie dicebaē semen su-

Qō.33.
A
Quot mōis aliqs oz mori sine semine z i ghus casib⁹ suscitabat z quibus non.
Rūsio ad qstū.
1.modo

scitari:qz isti cēsebant ꝓprie mori sine semine z posuisse semen qō nūc deberet suscitari. ¶Queret vlterius quot modis oz aliqs mori sine semine. ¶Rūdēduz q multipliʳ oz. Uno modo moritᵉ qs sine liberis qñ moriens non relingt illos: nec nunqz habuit. z istud stat tripliʳ. ¶Uno mō q iste nunqz būerit vroꝛē:nec bze potuerit:vtpote qz mortuus est in etate pupillari cū nondū ꝓuenerat ad pubertatē. Alio mō qz potuerat accipere vroꝛē z non accepit:z sic non reliqt liberos. Alio modo qz habuit vroꝛē:z tñ nunqz habuit liberos z mortuus est antequā bzet.primo mō non cōpetit suscitatio se minis:qz non est suscitandū semen nisi illius qui semen habuit vel bze potuit:qz alꝫ non pōt fingi filius defuncti ille q postea per suscitationē semi nis natus est cū ille nullū filium bze potuerit:z lex non fingit qō impossibile est.Scdo modo ēt nō suscitat semen:qz ly talis bze potuisset semen sufficiente etate ad hoc:tñ non habuit vroꝛē de qua semen bzet:nec de qua nunc posset suscitari. semp tñ ad suscitationē seminis regrit vroz defuncti de qua suscitetur vt pz Deute.25.Tertio mō cōpetit ꝓprie suscitatio seminis:qz ille semen habuit:sed mortificatū est in vroꝛe.ficut semina iacta in terra q̄ nondū germinauerunt:z postea virtute celesti pullulāt:ita semen defuncti in vroꝛe sua mortificatū manere censet z vir superueniens adiuuans illud oz suscitare fortificando ficut sol semina terre nascentia. ¶Scds modus principalis est moriendi fine semie vel liberis qñ qs accepit vroꝛē z gennit filios:z tñ añ mortē ꝑis mortui sunt illi in parua etate.s.nondū acceptis vroribus. z iste oz moriens sine liberis.i.q̄ moritᵉ:z qñ moritᵉ nō bz liberos. z in hoc suscitatio seminis fieri dz si vroꝛē bēat z cognatū q posset semen suscitare:qz intentio legis cōpetit isti. naz lex iussit fieri seminis suscitationē vt non maneret deletū nomē alicuius defectu posteritatis.Sed iste nūqz habuit posteritatē qz isti posteri censent non fuisse cū nunqz pueniissent ad talē statū vt in eis nomen pnum firmiter manere possit:iō suscitabitᵉ semen huic. ¶Sed aliqs obijciet q nō posset ei suscitari semē: qz iam būit posteritatem:z sic non est mortuus sine semine. Si aūt dicat q est mortuus sine semine eo q semen illud nō pmā sit. ¶Dōm videret q tūc sequeret ēt q̄ siquis genuisset filios z illi accepissent vroꝛes z genuissent filios:morerent filij z nepotes ante auum:maneretqz vroz auo apta ad gignendū q mo riente auo post hec deberet ei suscitare semen:qz illud semē censebit non fuisse cū non pmanserit.nullᵒ tñ dicet hoc: qz non est semen iam suscitandū isti:ergo nec suscitabitᵉ illi q gennit filios z mortui sunt ante pubertatē:z pz post illos decessit relicta vxore. ¶Dōm q isti suscitabitur semen z non alteri.rō dzie est:qz qñ quis moritᵉ sine liberis ita vt non possit otinuari linea ꝓgniei in qua ille erat oz q semen alicuius suscitet:qz alꝫ delebitᵉ nomen ꝓgeniei cū nemo iam succedat in illa. iō cum sic moritᵉ filius ante patrē necesse est suscitari semen pdis vel filij vt non deleatur ꝓgenies.sed aliqs casus est in quo semen filij suscitari non pōt:ergo suscitabitᵉ tunc semen pdis.z aliqs casus est in quo semen pdis non pōt suscitari:iō suscitabitᵉ tunc semen filij. vtpote cū moritᵉ quis relicta vroꝛe ex qua habuerat filios:z tñ illi mortui sunt ante pdem in etate pupillari non pōt hic suscitari semen filioꝝ:qz ad hoc regrebat q illi religssent vroꝛes ex ḡbus fieret suscitatio.ēt q illi potuissent bze semen: ly non habuissent z impuberes non acceperunt vroꝛes:iō nō poterit suscitari semen eoꝝ cuz non sit ex qua suscitet.ēt qz isti nunqz fuerunt potentes ad relinquendū semen:iō non poterat fingi q semen relictū per suscitationē esset mortui.oportet ergo in hoc casu q suscitetur semen patris cum filio non competat q suscitetur ei semen.si tamen pater genuit filios qui peruenientes ad pubertatē genuerunt filios z mortui sunt filij z nepotes ante mortem aui:z postea auus mortuus est relicta vroꝛe siue liberis nō oz suscitari semen auo nec nepotibus sed filijs.cā est qz nepotibus non pōt suscitari eo q illi mortui sunt in pupillari etate nō susceptis vroꝛibus:nec illi fuerant potentes ad relinquendū semen .auo aūt non oz relinqui suscitatio seminis eo q filioꝝ semen suscitari pōt cum filij acceperit vroꝛes z fuerint potentes ad gignendum z genuerint: z tunc maneant sine semine. nō tñ pōt isti simul manere sine semine.s.pater z filius:qz si vnus manet sine semine alius non manet:ideo suscitandum est semen filij hic z non aui. ¶Tertius casus principalis est:quia qñ quis mortuus est relictis filijs paruulis z vroꝛe : z illi antequam peruenirent ad pubertatem mortui sunt:tunc suscitabitur semē illi q̄q̄ qñ decessit filios habebat.dicetur tñ mori sine liberis:qz isti liberi mox mortui sunt postqz nati sunt vel antequā peruenirent ad statum virilem vt acciperent vroꝛes. Sacra aūt scriptura ꝓ eodē cōputat filios non esse:vel cito post natiuitatē mori siue ante cōplementū etatis. sic pz vt gdā volunt de salomone q vocauit se vnigenitū coꝝ mᵗre sua ꝓuer.4. z tñ illa būerat aliū filiū quē ex adulterio cū dō ꝺcepit.2.Re.11. ille tñ mortuus est paucis diebus postqz natus est.2.Reg.12.iō cēsebat nunqz vixisse.Sic ēt cōputat in iuribus humanis non natus q statim moritᵉ vt pz extra de vbo.signifi.c.nā z ego. Et i isto casu dōm est q si vroz defuncti nondū accepit aliū vir qñ moriunt paruuli filij eius tenerent admonere fratres viri sui vt accipiat illam gsqz eoꝝ ad suscitandū semen viri sui:qz alꝫ nō satisfit intētioni legis.nam nomen istius ita delebitᵉ si non suscitat aliqs sibi semen ficut si nunqz habuisset semen:z tñ nō tenetur vroz defuncti expectare paruulos filios suos an supuiuant quousqz accipiant vroꝛes.nec ēt fratres viri mortui tenent expectare quousqz videant an paruuli attingant illā etatē: sed finito tpe luctus ꝫm legem vel ꝺsuetudinem qñ iam licebat mulieri accipere alterᵘ virᵘ licebit tali mulieri accipere alterᵘ viruz si supuiuant paruuli.z dato q postea moriant absoluta est a suscitatione seminis:nec pōt accusari tanqz adultera si non expectauit vsqz quo paruuli ptingerent ad pubertatem z acciperent vroꝛes z videret an morerent ꝑius ita vt suscitandū esset semen viro suo.ēt nullus fratrū viri huius mortui tenebitᵉ pena legis.s.q spuere in faciez eius z ꝺscalciare vocaretnrqz domus ꝺscalciati in israel:si non acciperent istā vroꝛē defuncti i vroꝛem in tali casu:qz ēt ipsi non tenebant expectare.vel si ipsa admoneret eos nullus illoꝝ tenebatur accipere eam :z dato q non acciperet non puniebatur legali pena.

¶Que persone ad seminis suscitationē requirebantur:z an posit fieri in quibuscunqz vroꝛibus. Questio.34.

A
Rūsio ad qstum.
1.rō.

Queretur vlterius que psone requirunt ad suscitationem seminis. ¶Rūdenduz q due.s. vroz defuncti:z frater defuncti vel aliqs cognatus eius.de vroꝛe z ꝺsanguineo pz Deutero.24. ¶Et cā huius est:qz in suscitatiōe seminis volebat deus q non deleretur nomen defuncti de ꝓgenie sua:z ad hoc q suscitaret ei filius qui censeret esse suus z succederet ei in noie z hereditate:z in oibus tanqz verus filius.istud aūt non erat in veritate sed fictione legis fiebat. lex tñ non fingit sine cā:ideo volebat habere magnam similitudinem ad hoc q hoc fingeret.est aūt similitudo tanto maioꝛ quāto magis accedit ad identitatem.iō lex voluit facere quasi quandam identitatē:z ad hoc debuit iubere q suscitatio seminis solum fieret i vroꝛe relicta a defuncto.z rō ē qz si alia mulier assumeret ad hoc: cū nullo mō ptineret ad defunctū filius de illa natᵘ non ipse fingeret esse filius defuncti. ¶Scdo pz qz lex fingit q defunctus semē iecerit z tñ illud fuerit tanqz moritificatū :z ad hoc q viuificet indiget adiutorio alterius:z ille oz suscitās semen defuncti.iō non oz q accipiens vroꝛem defuncti gignit semen defuncto vel dat ei semen:sed q suscitat semē defuncti: qz suscitatio ad adiumentū importat z non pstationē totiᵘ operis tanqz filius genitus postea fit de semine defuncti:z tñ illud adintū est q semē viri assumētis vroꝛē eius:z sic natus est filiᵘ. ficut fit in terra in qua semina iacta moritificata manēt aliqꝺto tpe:z virtute iacentis ea nō viuificarent:sed celesti adiuuant virtute z viuificant.sic ex semine defuncti qō virtute defuncti viuificari nō potuit fingi viuificari virtute seminis viri superuenientis.ista tñ non pōt fieri nisi in vroꝛe quā relingt defunctus:qz in illa fuit semen eius z censet manere ibi:z postea viuificari.in alijs aūt mulieribus non est semen defuncti:iō de illis non pōt fingi q suscitet . z sic nimis est necessaria vroz defuncti ad istam legalem suscitationem seminis. Etiaz frater defuncti vel cognatus requirit.vez est q lex de suscitatione Deutero.25.de fratribus solum loquit :z tñ ēt alij nō fratres cum tñ essent ꝓpinq poterant suscitare semen defuncti.ficut pz Ḥ de booz z cognato eius q nō erāt frēs maalon z chelion:z tñ booz dixit hic q accipiebat ruth ad suscitationē seminis.q aūt nō essent isti quo frēs maalon z chelion ꝓbatum est.s. in quadā.q. z ēt Deute.25.c.si tñ poterat bri frater nō licebat ꝓpinquo suscitare nisi renunciante fratre:qz semp ius suscitandi semen z succedēdi in hereditate ptinebat ad ꝓpinquoꝝ. de quo magis dicet.j. in quadam.q.rō aūt quare frater accipiebat ad suscitādū semen vel cognatus erat qz requirebat maxima vnitaz que bri poterat:vt videret iste filius natᵘ p suscitationē eē vere filius defuncti:z ad Ḥ debat suscitari semē q illū q maxie posset repsentare psonā defuncti pp maximā ꝓpinqtatē ad eē idē.sz istud est in fratribus q bnt oīa cōia.s.sanguinē z radicē vt ait Arist. 8.etbi.iō p fratres suscitatio seminis fieri debebat.z nō stantibus illis

Obiectio Enasio.

Impugnō.

Rūsio ad obiectionē.

B

2.modo

3.modus

Cur nō q mittebat aliis suscitaī semē defuncti.
2.rō.

B

bus illis vel nolentib⁹ p alios ꝓpinquissimos suscitatio fieri debebat:oũ tñ essent intra gradus cognationis.nõ existibus autẽ istis ouob⁹.s.uxore ⁊ cognato defuncti nõ poterat fieri suscitatio semis:sed potius pmittebat ꝙ mozerek sine semine:⁊ dele rek nomẽ defuncti:qz nõ poterat fieri conuenienter.s.vt esset magna filitudo filii legalis p suscitationẽ seminis ad filiũ ver defuncti. ¶Querek vlterius de gbusdã ondijs circa mulieres defunctoꝝ ex gbus suscitari debat semẽ.⁊ primũ est an ex mulier repudiata posset semẽ suscitari.⁸¶Aligs dicet ꝙ sic:qz illa uxor defuncti erat:⁊ lex dicit ꝙ fiat i uxore defũcti.ᵇ¶Dicẽdũ ꝙ nõ poterat cõpelli mulier repudiata ad suscitationẽ seminis viri sui dato ꝙ post repudiũ nõ accepisset aliũ viz:qz ille defunctus eã repudiauerat:⁊ p hoc fecerat nõ eẽ uxorẽ:intñ ꝙ ipsa potuisset viuẽte illo accipe aliũ viz:iõ cũ sit iã soluta a lege eius illo viuẽte nõ poterit obligari post mortẽ eius ad suscitationẽ semis ipsius.iõ dato ꝙ ipsa mortuo viro repudiãte illã accipiat aliũ viz nolẽs suscitare semẽ viri mortui nõ icidebat in penã adulterij ẽt si admonerek a cognatis defuncti vt suscitaret semẽ illius:qz admonere repudiatã erat sicut admonẽ mulierẽ extraneã. ¶Sed dicek gd si ipsa mulier repudiata libenẽ volebat suscitare semẽ defuncti an suscitaret ⁊ assumerek ad ℣. Dicet aliqs ꝙ sic:qz ls nõ posset cogi poterat tñ admitti. ¶Dõz ꝙ nõ stat.nã nõ poterat admitti ad hoc:ꝙ lex iubebat fieri suscitationẽ ex uxore defuncti sed repudiata nõ erat uxor defuncti:qz ipse viuẽs fecerat eã nõ esse uxorẽ suã:iõ nõ poterat ad hoc admitti.imo repudiata distabat magis ab hac ptãte q̃ qlibet mulier extranea.nã defunctus oũ viuebat poterat accipere q̃cũq; mulierẽ extraneã in uxorẽ oũ tñ nõ esset cognatiõe vel affinitate ꝺiuncta:⁊ tñ mulier repudiata si trãsiret ad alter viz ⁊ ille mozerek vel repudiarek ab eo nõ poterat ꝑus repudiãs il lã recipe in uxorẽ Deute.24.g̃ erat magis q̃ mulier extranea distãs ab hoc iure suscitãdi semẽ.⁊ tñ nulla mulier ex̃nea q̃ nõ fuisset uxor defuncti recipek ad suscitationẽ semis ẽt si illa vel let suscitaꝛ illõ:iõ nec mlier repudiata recipiebak. ¶Querek vlterius ſigs accipet spõsam p ỽba de pñti:⁊ antecꝫ ꝺsummaret mr̃imoniũ mozerek an spõsa illius deberet accipi ad suscitandũ semen sponsi.º¶Dõz ꝙ hoc nõ appet manifeste ex lege.⁊ est rõ dubitandi:qz lex dicit si moriatur aliqs sine liberis uxor eius nõ nubet sed accipiet eã frater eius.ª¶Est ãt dubiũ an sm legẽ vocek ista uxor.⁊ si vocaꝛ uxor tenebik ad suscitationẽ seminis.Si aũt nõ vocaꝛ uxor non fiet suscitatio semis.ª¶Dõz vr̃ ꝙ nõ erat semẽ suscitandũ huic:nec tenebaꝛ uxor defuncti sine sponsa ad istã suscitationẽ.ª⁊ hoc colligik ex motiuo legis.nã sicut supra declaratũ est in quadaz.q.lex volebat oñdere p quandã fictionẽ ꝙ iste filius natꝰ p suscitationẽ seminis esset filius defuncti ⁊ natus ỏ semine eius:qz oz̃ suscitari semen eius.s.qõ ille iecerat ⁊ erat mortificatũ:⁊ virtute alteriuꝰ seminis venientis viuificaꝛ ⁊ inde fozmaꝛ fetus. alꝫ nõ vocarek viuificatio seminis:sed appositio seminis vel datio.⁊ tñ in sponsa nondũ tradita ad ꝺsummationẽ mr̃imonij nõ est semẽ defuncti:iõ non accipiek ad suscitationẽ seminis.ª¶Scõo pz qz mulier extranea nõ admittik ad suscitationẽ seminis eo ꝙ illa non ptinet ad defunctũ.sed sponsa defuncti ẽt non ptinet ad eũ:qz non fuit ibi cõmixtio seminis.iõ non erit illa ad suscitãdũ semen potius q̃ eẍnea.ᵇ Itẽ pz qz i multis alijs nõ cẽsek spõsa sicut uxor: qz uxor põt repudiari:spõsa aũt nõdũ cognita nõ põt repudiari vt declaratũ est Deute. 24.c.iõ nec ad suscitationẽ accipiek.¶Tertio pz qz lra mãifeste vult dicere ỏ uxore iã tradita ⁊ cognita q̃ dicit ꝙ qñ mortuus fuerit vnus de fratribꝰ uxor eius non nubet alteri:⁊ ponit istud tanꝫ accidẽs.s. ꝙ moriaꝫ vnus de fratribus sine liberis.⁊ tñ in eo g bz spõsam ⁊ nũ q̃ habuit uxorẽ:certũ ẽ ꝙ si moriꝫ ꝙ moriꝫ sine liberis: iõ nõ intelligik de hoc sed solum qñ uxor tenek a viro in domo ⁊ cognita est:⁊ contingit virum mori non relictis liberis.

¶Querek vlterius quid si aliqs habeat multas uxores:⁊ ex vna relinquat liberos:⁊ ex alia non vel ex alijs:an frater defuncti tenebik suscitare semen eius ex alijs.iste casus erat sepe:qz i veteri testõ licebat alicui habere multas uxores:vt pz de belchana patre samuelis q̃ habebat duas.1.Reg.1.⁊ dauid hẽbat multas.2.Reg.3.et.5.et.1.Parali.3.⁊ sic de multis alijs:⁊ istõ erat licitũ vt pbatum est.1.Reg.1.et.2.Regũ.3.et.5.nam in nouo testõ est vetita multitudo uxorũ simultanea: sed non in veteri. ¶Rñdendũ ꝙ non bz in hoc casu frater defuncti sumere uxores defuncti ex gbus non suscepit filios ad suscitandũ semẽ:qz lex iubebat hoc qñ quis moriebaꝛ sine liberis:⁊ tñ iste habebat liberos:qz presupponik ꝙ ex vna uxore reliqt liberos. ¶Secundo pz qz suscitatio seminis fiebat ne periret nomen defuncti in familia sua:sed relicto tñ vno filio non peribat nomen defuncti in familia sua:ideo cum genuisset ex vna non debebat semen eius suscitari ex alijs. ¶Tertio pz: qz lex ista dabatur ad suscitandum semen defuncto:⁊ non ad suscitandum semen vrorum.Si tñ defunctus reliqueret filios ex vna uxore:⁊ deberet suscitari semen ex alijs ex quibus nõ genuerat non suscitaretur ibi semen defuncti sed semen uxorum defuncti:ideo non debebat fieri. ¶Quarto patet:quia quando suscitabatur semen defuncti omnes possessiones eius perueniebant ad illum qui suscitabat semen:vt postea haberet illas qui nasceretur inde.sicut factum est de booz:hic fuit accipiente ruth in uxorem ad suscitandum semen maalon: nam totam possessionem eius accepit vt patet in littera.⁊ tunc daretur ꝙ filij quos defunctus deliquit priuarentur successione paterna.⁊ hoc est inconueniens:qz magis pertinent ad patrem filij veri q̃ legales vel ficticij: ideo ipsi potius succedent.Et tamen dato hoc non succederent filij veri sed legales:ergo non est suscitandum semen in tali casu: sed oẽs defuncti uxores libere sunt vt nubãt cui voluerit.

¶Queretur vlterius si quis habuit multas uxores sicut erat in veteri testamento:⁊ ex nulla illarum filios genuit: vel genuit ⁊ mortui sunt:ita vt pater dicatur mori sine liberis:ex qua illarũ uxorum suscitare tenetur semẽ defuncti frater eius.ª¶Respõdendum ꝙ aut omnes sunt apte ad istam suscitationem aut nõ. si non sunt omnes apte:de illis non est querendum: sed vertitur dubium ad alias que apte sunt.⁊ dicitur hoc: qz potest esse ꝙ alique uxores defuncti sint inepte ad hoc.vt pote si aliqua est senio confecta:⁊ per hoc impotens ad concipiendum:vel si aliqua est sterilis.qõ aliquo certo experimento probatum est. vel si forte quando mortuus est vir relinquebat filios paruulos:⁊ illi post paucum tempus mortui sunt:⁊ tamẽ anteq̃ decederẽt contraxerunt matrimonium quedam uxores defuncti.iste sunt iam inepte ad suscitandum semen defuncti:qz non possunt accipi in uxores a fratribus defuncti.Si autez omnes sunt apte:vt pote qz nullum impedimentum interuenit.dicenduz ꝙ aut omnes iste sunt uxores eque principales:aut nõ. ¶Pro quo sciẽdum ꝙ quedam vocabantur uxores equaliter pricipales:⁊ alie minus pricipales.⁊ ℣ fiebat multiplr. ¶Uno mõ:qz vna uxor erat ancilla ⁊ alia libera.qz tũc libera erat uxor pricipalis:⁊ ancilla erat minus principalis.sic fuit de sara uxore abrae ⁊ agar. nam sara fuit principalis uxor:qz erat libera ⁊ cognata ipsius abrae:Agar aũt erat ancilla.Geñ.16.sic etiam fuit de iacob qui habuit quattuor uxores ⁊ due erant domine.s.Rachel ⁊ Lia:⁊ due erant ancille earum.s.Zelpha ⁊ Bala.Geñ.29.et.30.c. sic etiam fiebat qñ israelite volebant aliquas ancillas de gentilite acceptas sumere in uxores.nam cum ibant israelite ad bellũ ⁊ in medio captiuoꝝ viderent feminam pulchram: ille cui cadebat in sortem si placeret oculis eius poterat in uxorem eam accipere Deutero.21.c.⁊ ista erat minus principalis uxor respectu cuiuslibet alterius assumpte de iudaismo. ¶Alio modo vocabant uxores minus principales qñ accipiebantur affectu cõiugali:⁊ tñ non interueniebãt ibi pacta legalia vel donationes ꝓpter nuptias.⁊ istud fiebat qñ aliquis diues volebat accipere in uxorem aliq̃ mulierem se minorem qz placebat oculis eius: ⁊ tunc non accipiebat eam cum cerimonijs vel solennitatibus istis legalibus:⁊ illa erat minus pricipalis uxor respectu illius que assumpta fuerat cum istis solennitatibus. ⁊ intantum erat ista inequalitas ꝙ uxores magis principales vocabantur semper uxores:⁊ minus principales vocabant interdũ uxores ⁊ interdũ cõcubine.sicut pz de agar q̃ vocaꝛ uxor abrae.Geñ.16.⁊ de cetbura q̃ ẽt vocaꝛ uxor eius.Geñ.25.⁊ tñ postea ambe vocãtur ꝺcubine abrae.Geñ.25.sic ẽt pz de uxore leuite q̃ occisa est in gabaa:q̃ aliqñ vocaꝛ uxor eius:⁊ aliqñ ꝺcubina.Judi.19.c. ⁊ ibi late declaratũ ẽ ỏ vrozib⁹ qñ pñt vocari ꝺcubine ⁊ qñ nõ. Hoc ꝑsuppositio sciek ex q̃ suscitãdũ erat semẽ.⁊ dõz ꝙ ex oib⁹ istis poterat simul suscitari:iõ erat in optione fratris viri ỏfuncti an vellet accipe oẽs istas uxores q̃s bẽbat fraꝛ suus:an vnicã vel quasdã illaꝝ.si ãt oẽs vellet:poterat suscitare semẽ ex oibus illis:⁊ ille tenebãꝛ eũ accipz in vir:⁊ si aliq̃ istaꝝ acciperet alter viꝝ vel cõmiscerek alicui nõ mr̃imonialr poterat accusari ỏ adulterio:qz nõ licebat ei accipe aliũ in viꝝ:vel qũocũq; alteri cõmiscere quousq; repudiaret eã frater defuncti nolẽdo eã accipere in uxorẽ.de quo magis declarabiꝫ.j.in quadã qõne.cũ aũt aliquas istaꝝ repudiaret fraꝛ defuncti nolendo illas accipere:licebat illico eis accipere alios viros. Si autem nollet frater defuncti accipere oẽs ad suscitandũ semen sed vnicam:vr̃

Qõ. 35. A Aner mulier repudiata posset suscitari semen. ª Rñsio cuiusdaz. ᵇ Rñsiõis ꝺfutatio Dubium Rñsio cuiusdam. Cõfuta.

Qõ. 36. A Sigs accipet spõsaz p ỽba de pñti ⁊ añq̃ ꝺsũmarz matrimoniũ mozerek an spõsa illiꝰ oẽret accipi ad suscitãdũ semẽ spõsi. º Rñsio ad q̃sitũ. ª Dubiũ. ª Rñsio. ª 1.rõ. ª 2.rõ. ª Cõfirmatio. 3.rõ.

Qõ. 37. A An fraꝛ defuncti tenebik suscitare semẽ eiꝰ ex alijs uxoribꝰ relictis. Rñsio ad quesitum. 1.rõ.

2.rõ.

3.rõ.

4.rõ.

Qõ.38 A Ex q̃ illarũ fraꝛ defuncti qui hũerat uxores sine filijs tenetur suscitare semen. ª Rñsio ad q̃situm.

Notandũ.

1.modo

2.modo

B

Distinctio vxorum.

gbusdā distinguendū esse: qz aut erāt simul vxores multe: z q̄dā erant minus p̄ncipales: z alia q̄dā erat p̄ncipalis: aut multe p̄ncipales: aut multe vel vnica minus p̄ncipalis. Si aūt p̄mo mō dicunt q̄ tenebaſ accipere p̄ncipalē relictis minus p̄ncipalibus: z tūc oēs ille erāt libē: ita q̄ possent accipe viros quoscūq; vellēt. Si āt scōo mō dicūt q̄ erat i optione fratriş defuncti accipe quā vellet: z de illis magis p̄ncipalib⁹ suscitare semē. ſz aliş vz q̄ potius relinq̄ndū erat ꝫ totū i electōe fratris defuncti. ſ. q̄ acci peret q̄ncūq; vellet siue ō p̄ncipalib⁹ siue ō min⁹ p̄ncipalib⁹. Jn ꝫ āt nō p̄t appere certitudo. ō quo satis ocñ ē Deute. z 5.

Qō. 39 A

An posset suscitare semē p̄mi viri mortui. Notādū p hypotesi

¶ Quereſ vlterius figs moriebaſ bñs liberos puulos: z vxor illius nubebat alteri z moriebanſ filij istius viri: z deinde moriebaſ vir scōs istius mulieris: z liberabaſ mulier a lege illius: an posset suscitare semē p̄mi viri mortui. ¶ Pro quo p̄supponē dū est q̄ semen istius viri suscitandū erat si esset aliqs q̄ posset suscitare: z mulier de qua suscitareſ eo q̄ ille cēsebaſ mortuus sine liberis: qz liberi sui non puenerūt ad pubertatē: nec accepe runt vxores ita vt possent ppetuare p̄dis nomen p oēriuationē familiæ sue. nam sm q̄. ē. pbatum est semp erat suscitandum se men p̄dis vel filij q̄ aliqua linea ꝓgenieī interrumpebaſ ita vt non posset ōtinuari. ita hic nō poterat suscitari semen filij eo q̄ ille mortuus fuerat puulus q̄ nondū bēbat vxorē: nec poterat gignere: ideo suscitandū erat semen p̄dis: qz ille dicebaſ mori si ne semine z non filius. ¶ Aliqs ergo dicet q̄ non cogebaſ mu lier ista ad suscitationē seminis. Lā est qz mulier ista semel solu ta fuerat a lege viri p̄dotis z alligata fuerat alteri. rupto ergo illo vinculo: non poterat itez redire obligatio ad suscitandū se men. z sic quāc̄; acciperet iam tertium viz nollens suscitare se men p̄mi: vel vellet manere in viduitate non poterat accusa ri a fratribus defuncti tanc̄; adultera: nec cōpelli ad suscitatio nem seminis: sed necesse erat q̄ periret sic nomen defuncti ō fa milia sua. ¶ Sz qd si ista mulier vellet spōte suscitare semē vi ri p̄mi ēt si lex eam non cogeret. ¶ Dōm q̄ non admittebaſ ad hoc: qz lex iubet q̄ vxor defuncti suscitaret semen. ista tñ nō est vxor defuncti: qz iam soluta fuit a lege eius per mortē ipsius: z postea cepit esse alterius: ideo ipsa ōino extranea est. ſz mu lier extranea non admittiſ ad suscitationez seminis defuncti: qz non ptinet vllo modo ad defunctum. ergo nec ista recipieſ: qz iaz est ōino extranea. ¶ Scōo pz qz lex Deutero. z 5. dicit q̄ si quis mozereſ sine liberis vxorē eius non nuberet: sed frater de functi acciperet eam in vxorem: z tñ ipsa iam nupserat vt pz ex hypothesi. ergo non poterat suscitari semē ex hac. ¶ Tertio pz qz motiuz legis erat q̄ suscitareſ semen defuncti ex vxore sua z non ex alia: qz semen defuncti videbaſ iactum esse in vxore: z moriente ipso non poterat viuificari nisi alterius adiuuareſ semine. z sic dicebaſ semen mortui suscitari z non apponi. z tñ si acciperet ad suscitandū semen mortui illa q̄ fuerat vxor eius z postea fuerat alterius: nō poterat fingi semē mortui p̄mi eē in illa ad ꝫ q̄ suscitareſ: ſz semē scōi q̄ prio eā būerat: iō nō erat ista apta ad suscitandū semē viri p̄mi sed scōi si opus eēt.

¶ Ad quid vxor moriente viro tenebatur ꝫz conditionem vete ris testamenti.

Quæstio. 40.

A

Rñsio ad q̄stū.

Queretur vlterius de vxore moriente viro ad qd te nebaſ sm ꝺditionem veteris testi. ¶ Dōz q̄ aut vir relinquebat semen aut non. si relinq̄bat semē poterat illa nubere cui vellet z non obligabaſ ad aliqd. Si āt vir nō re linquebat semē. mulier aut erat apta ad gignendū aut nō. si nō erat apta vtpote senectute ꝺfecta nihil tenebaſ facere: quia nō erat apta ad suscitandū semen viri sui. Si aūt esset apta ad susci tationē seminis tenebaſ mortuo viro z transito tpe luctus quo sm legē vel ꝺsuetudinē mulier abstinere debebat a nuptijs: de bebat admonere ꝓpinquos viri p ordinē q̄ aliqs eoz accipet eā in vxorē ad suscitandū semē viri: z figs vellet eam accipe te nebaſ cū illo manere. Si aūt antec̄; admoneret oēs ꝺberet cuz aliquo alio vel fornicareſ cū alio: tenebaſ de adulterio tanc̄; si esset ꝺiugata vel desponsata p verba de p̄nti. si aūt nullus eoz vellet accipe eā in vxorez: poterat ipsa accipe quēcunq; vellet in viz: z libera erat a lege p̄dotis: nec poterat ꝺ illā gec̄; obijci. z tñ q̄ admoneret mulier ista frēs viri sui vt eā accipent: debat eos citare z ꝺqueri de quoꝛ eoz successiue z cozā iudicib⁹ dis calciabat mulier sotulare vnū cuiz illoz: z spuebat in faciē cu iuslibet z dicebat: sic fiet viro q̄ nō vult edificare domū fratris sui. z vocabaſ domus illius domus discalciati in israel. Deute. z 5. z tñ si mulier accipeſ ab aliquo cognato viri sui in vxorez tenebat totā hereditatē viri p filio inde nascituro. Si aūt nul lus de cognatis viri eā recipe nolebat accipiebat ipsa quē vole bat in viz: z tñ nō pueniebat tūc ad eā hꝫ ditatis viri sui possef sio sicut alꝫ teneret si acciperet ad suscitādū semē viri sui.

¶ Quereſ vlterius quō p̄t stare q̄ si mulier mortuo viro sine se mine accipet aliū viz p̄ius q̄; repudiareſ a cognatis viri sui q̄ posset de adulterio accusari. nā nō erat ꝺiugata vt cōpeteret hꝫ ꝺ eā. ¶ Dōz q̄ tenebaſ de adulterio quocūq; mō cognosceret ab alio viro siue ꝺbēdo mr̄imoniū cū illo siue fornicādo z de bebat lapidari vel cremari. qō p:: qz mortuo p̄mogenito iude noie ber accepit eius vxorē thamar frater su⁹ noie onan: z ille mortuus est ēt sine semine: z postea accepturus erat eā tertiuſ si lius eius. ſ. sella z anteq̄; ille accipet compta est p̄gnās thamar: z ꝺdēnata est ad ignē Gen. z 8. z cōbusta fuisset nisi qz innocē tiā suā ꝓbauit vt pz ibidē. ita inter hebreos fieret. z tñ ꝓ adulte rio quale erat istud in veteri testō lapidatio infligebatur Leui. 20. sed in hoc nō differt cū ostet q̄ occidebaſ ꝓ ꝫ fcō. ¶ Sz obijciet qz dicit Apls ad Ro. 7. q̄ mortuo viro soluta est mu lier a lege viri ita vt nō iudicet adultera nec ꝺdemneſ si fuerit inuēta cū alio: z tñ ꝫ erat mortuus vir: g̃ nō accusari poterat fe mina de adulterio ſz ꝺberet cū altero vel qūocunq; cōmiscereſ ei. ¶ Rñderi p̄t ⁰ vno mō q̄ ocñ apls ē regula g̃ialis: z tz ve rū g̃ialr nisi in gbusdā casibus a lege exceptis. z iste ē vn⁹: vel forte vnicus qz nō reperimus aliū casum in quo teneaſ mulier mortuo viro de adulterio si cū alio iueniaſ. ⁰ ¶ Scōo mō p̄t dici q̄ mortuo viro vez est q̄ soluta mulier ē a lege viri: z tñ ꝫ nō est mortuus vir huius mulieris: qz ſz mortuus est vir p̄dior manet vir eius de cognatis viri sui ex ordinatiōe legis. z si for nicaſ oꝛ fornicari viuēte viro: iō adulterij rea ē. ¶ Tertio mō p̄t dici q̄ vez est q̄ mortuo viro soluta ē mulier a lege viri: z tñ nō est soluta ab onere legis. z qz lex iposuit ꝫ super mulierē ne cessitatē suscitādi seminis volēte aliquo de cognatis viri sui te netur abstinere ab extraneo coitu quousq; sciat an aliqs de co gnatis viri eā velit accipe in vxorē. Modus tñ scōs est ꝺueni entior. ¶ Sed tūc dicet qūo p̄t teneri mulier ista de adulterio: qz istō nō cōpetit nisi ꝺ desponsatā vel iā ꝺiugatā. ¶ Dōm est q̄ vez est. z tñ ſz mulier ista nō sit ꝺiugata nec desponsata cēseſ de sponsata eo q̄ lex desponet eā alicui cognatoꝛ viri si ille voluerit eā: iō ad petitionē illius tanq̄; sponsi sui debat talis mulier cre mari vel lapidari si accipet aliū in viz vel fornicareſ cuz eo. sic fcñ est qñ thamar vxor duoꝛ filioꝛ inde mortuoꝛ q̄ dāda erat tertio filio eius ad suscitandū semē fratrū suoꝛ iuēta est p̄gnās: nā accusauit eā iudas q̄ ꝓduceret ad incendium: z ibi iustifica uit se. Gen. z 8. c. ita g̃ poterat glz alius accusare mulierē talē tā q̄; sibi debitā: z ꝫ ꝺpetebat ꝓpingoꝛi in cognatione: qz illi erat ꝺbita muler. sic. n. dī Deute. z 5. q̄ ei lege debeſ: iō lex cānit istū vinculū vel obligationē q̄ obtinet vicē spōsaliū de p̄nti vel mr̄i monij ꝺsummati. ¶ Quereſ vlterius si defunctus bēret aliquē fratrē valde pue etatis: qūo deret il'ū accipe vxor ꝺfun cti in viz: z an pp illū poterat accipe aliū in viz aliquem de co gnatione illa qui non esset tam ꝓpinquus vel aliquem qui nō esset de cognatione. ⁰ ¶ Dicendum sm quosdam q̄ in tali ca su nō tenebanſ vxores defunctoꝛum ad suscitationez semis eo rū sed poterāt accipe quoscūq; vellent. sic colligiſ. ē. p̄mo cum dī q̄ ruth z oꝛpha volebāt venire cū noemi de moab in terraz israel: z dixit eis noemi. reuertamini filie moabite: cur venitis mecū? iam senectute ꝺfecta sum nec apta vinculo ꝺiugali: nec si filios habeo in vtero: z si ista nocte ꝺcipe possez: z parere filios: si eos expectare velitis donec annos impleāt pubertatis: p̄ius eritis vetule q̄; nubatis. in quo innit q̄ si filij essent paruuli non tenerenſ expectare eos: ſz poterāt nubere alijs sicut noemi p̄sua debat istis q̄ reuerterenſ in terrā moab z ibi nuberēt. ¶ Alij dicūt q̄ deberet in tali casu mulier accipe aliū de cognatiōe illa in viz vt suscitaret semē defuncti: z hoc sufficiebat. ¶ Dōm q̄ si puulus erat ꝓpingoꝛ defuncto cui cōpetebat p̄mo suscitare se mē eius: aut illa mulier defuncti expectādo istū donec pueniret ad annos pubertatis excederet tp̄s quo erat apta ad gīandum aut nō. si non excederet tp̄s tenebaſ expectare. sic pz de thamar vxore p̄mogēiti iude quā accepit fr̄ eius onā ad suscitādū semē fratris defuncti. z cū ēt iste mozereſ sine semine dixit iudas ad thamar: mane in domo p̄dis tui in veste viduitatis donec cre scat sella filius meus: z dabo tibi in viz eū: z mānsit expectando quousq; veniret sella ad annos pubertatiş: z cū nō dareſ videſ se fraudari cogitauit q̄liter ipsa fraudaret iudā vt fcñ est Gen. z 8. si aūt mulier tāte etatis est q̄ expectādo puulū vsq; ad pu bertatē trāsiret tp̄s gignēdi nō dz spectare: qz sequerenſ duo in cōueniētia. ſ. nō fieret suscitatio seminis defuncti: z mulier ista pderet tp̄s suū gignēdi cum ab alio viro ocipe posset quē acci

pere

Qō. 41. A

Quō p̄t stare q̄ si mulier mortuo viro sine scie acciperet aliū virū p̄ius q̄; repudiareſ a cognatis viri sui q̄ posset ō adlterio accusari

Rñsio ad q̄stū. ⁰ triplex rñsio

⁰ Obio. □ 1. mō ⊙ 2. mō 3. mō

Dubium

Rñsio

Qō. 42. A

Si ōfunctus bzet aliq̄; fratrez pue etatis qūo dēret illum vxor defuncti accipe i viū rū ⁊c.

⁰ Nōnul loꝛ rñsio ad q̄stū. Alioꝛuz rñsio ad q̄stum. Doc. rñsio ad q̄stum

peret post mortē viri primi.ideo dicendum ꝙ dz accipi ista in vxorē ab alio de cognatis defuncti ptermisso isto. nā istud satis poterat fieri:qz si vn⁹ ō cognatis cederet nolēdo suscitare semē defuncti trāsibat ius ad aliū:a fortiori si vn⁹ impotens esset trāsibat ius ad aliū:qz si sola volūtas poterat transferre ius de vno in altero magis illud trāsferret ipotētia et necessitas : ꝛ sic trāsiret ius de vno in alium si essent multi impotētes quousqꝫ perueniretur ad illū qui esset potentior ad faciendum hoc.

¶ Quibus cōpetebat hoc ius suscitādi seminis defunctorum. Et an solū pertineret ad frēs ꝛ ad alios cognatos. Qō.43.

A **Queretur** nūc circa illos ꝙ suscitaturi erāt semen defunctorū.s.quibus competebat hoc ius.et dicēdum ꝙ istud erat onus:et ideo multi illud subterfugiebāt: vt dicetur infra in quadam questiōe.et trī impositum fuit istud onus fratribus vt patet Deutero.25.s.si mozeret vnus de fratribus nō bīs liberos alius frater eius susciperet vxorem illi⁹: et suscitaret semē ei⁹ : et vocaret p̄mogenitū nomine defuncti. Ratio aūt quare iussum est hoc fratribus fuit:qz vt dictū est supra in quadā questione suscitatio seminis erat ad hoc ꝙ ꝓ eam nascerentur filij legales cū nō reliquisset filios veros. ꝛ qz isti filij suscitati censebantur esse filij defuncti: debebāt esse nimis ꝓpinq ad veritatē filiox suox. hoc aūt erat ꝓ hoc ꝙ videret ipe gignere illos.ꝛ ad hoc cū ipe eos ñ gigneret: dēbat gignere eos ꝙ posset efficaci⁹ rēpsentare psonā ei⁹: ꝛ iste erat frater defuncti.ideo fratribus defuncti impositus est istud onus: ꝛ ob hꝫ obligati fuerūt sub pena posita Deutero.25.ꝛ nō solū fratres sz ēt alij cognati poterant suscitare semē defunctox vt pz ō booz ꝙ suscitauit semē maalō defuncti accipiēdo ruth vxorē illi⁹ vxorē vt pz in lra.ꝛ trī nō erat booz frater maalon vt ꝓbatū ē supra in q̄dā qōne: ꝛ Deutero.25.qz trī frēs erāt ꝓpinquores ceteris lex solū locuta fuit de fribus Deutero.25.de hoc trī si cognati possent suscitare semē: ꝛ an obligarenꝯ ad hꝫ dicet.j.magis in q̄dā qōne.vbi aget ēt an booz ꝛ cognat⁹ su⁹ obligabāt ad accipiēdū in vxorē ipaz ruth. ¶Queret vlteri⁹ q̄liter cōpetebat fribus ista suscitatio seminis.an eq̄liter ꝓ volūtate: vel erat aliqs ordo. ⁹ ¶Dōm ꝙ scriptura nō ponit aliquē ordinē Deutero.25.vbi ponit lex de suscitatiōe:sz solū ꝙ si moreꝛ vn⁹ de fribus sine semine ꝙ alius frater eius accipiat vxorē suā in vxorē:ꝛ suscitet ei semē.Dicēdū trī ꝙ aliqs ordo erat: nā si null⁹ ordo esset sz cōpeteret oībus eq̄liter cū eēt opus onerosum:ꝛ quilz vellet illud refugere qlz poneret istud onus super alterꝫ ꝛ diceret se nō eē magis obligatū q̄z illū: ꝛ sic suscitaretꝯ discordia:ꝛ nullus vellet suscitare semen defuncti. ¶Ordo aūt erat ꝙ mortuo aliquo sine liberis:frater eius ꝙ erat sequēs eū in ordine natiuitatis accipet vxorē eius ad suscitādum semē:ꝛ si iste mozeretꝯ non suscitato semine succedebat sequens frater ꝑm etatē quousqꝫ oēs fratres ꝛsummarentꝯ vel aliqs suscitaret semē.Naz si aliqs suscitaret semē:nō erat accipiēda mulier ab alijs fribus isti⁹ mortuo isto.hoc pz ex ordine ꝙ fuit inter filios iude Geñ.38. Naz ꝓgenitus.s.Her accepit vxorē thamar:ꝛ illo mortuo sine liberis frater eius onā ꝙ seq̄bat eū in ordine natiuitatis accipit illā:ꝛ isto ēt mortuo sine semine minor oīuz fratrū sela acceptur⁹ erat eā.e.c.Patet ēt hoc ex ordine cognatox.Nā cū cognati ꝙ nō erāt frēs suscitabāt semē defunctox ꝙ primior erat i gradu ille suscitabat semen:sic fuit ō booz ꝛ cognato eius:qz cognatus booz erat ꝓpinqor q̄z ipse:iō nō potuit accipere ipe in vxorē quousqꝫ ille cessit iuri cognatiōis vt patz hic in lra ꝛ pñti.c.ita ergo inter fratres esset ꝙ ꝓpinqor illox bēret ius ꝛ onus suscitādi semē:ꝛ illo cedēte succedebat alius: ꝛ trī nemo poterat cedere sine pena que hꝫ Deutero.25.Item pz hoc Mat.22.vbi ponit argumētū saduceox ℈ xp̄m volentiū ꝓbare nō eē resurrectionē mortuox ꝑ deductionē ad impossibile vel icōueniēs.s.sequerek ꝙ qs p̄uarek vxore sua:qō eēt incōueniēs.ꝛ ꝓbāt dādo casuz ꝙ inter eos fuerūt septem frēs: quox p̄mus accepit vxorē ꝛ mortuus est nō relictis filijs:ꝛ frater eius scōs accepit illā ꝛ ēt mortuus est sine liberis:ꝛ sic factū est de oībus vsqꝫ ad septimuz ꝛ ille ēt mortuus est sine liberis: ideo q̄runt in resurrectiōe illa mulier cuius istox erit vxor.q.d. incōueniēs est si resurgerēt oēs:qz nō posset dari cā quare potius eēt vxor vnius q̄z alterius.ꝛ trī necesse eēt ꝙ eēt vxor alicuius si fieret resurrectio:ergo nō fit resurrectio. sz relicto instipiēti ꝛ inepto argumēto pz ex hypothesi ꝙ cū eēnt septem frēs oēs tenebantꝯ successiue accipere eandē vxorē si prior nō bēret semē ex illa quousqꝫ aliqs suscitaret semē illi.ꝛ ita erat in fratribus oībus:ꝛ cognatox mortuōrum sine liberis relictis vxoribus. ⁹ ¶Queret vlterius si in oi casu tenerenꝯ fratres suscitare semē fratrū mortuox sine semine. Aliqs dicet ꝙ nō qz poterat eē ꝙ moriēte vno fratre ceteri frēs sui bērēt vxores ꝛ sic nō possent suscitare semē defuncti. ¶Dicet aliqs ꝙ verum est ꝙ q̄n qs bēbat vxorē nō poterat suscitare semē fratris cuz nō posset accipere illius vxorē:ꝛ trī in oībus alijs casibus tenebaꝯ suscitare semē fratris sui glibet frater. ¶Dicendū ꝙ hoc nō stat ꝺueniēter:qz tūc raro ꝺtingeret ꝙ suscitarekꝯ semē defūctox. Nā ꝺtingeret vt ꝑplurimū ꝙ moriēte vno de fratribus reliqui sine essetꝯ vn⁹ sine multi baberēt vxores ꝛ sic nullus suscitaret semē defuncti:ꝛ trī deus ꝺbat istā legē quasi gñalē.s.ꝙ suscitarekꝯ semē mortuox ne perirent noīa eox in cognationibus suis:ideo vī ꝙ in isto casu ēt suscitandū eēt semē defunctoz. ¶Dicendū trī ꝙ in omni casu lex ista obligabat ad suscitatiōnē seminis defunctox sive fratres defuncti baberēt vxores sive nō. Et erat dubiū in duobus. ¶Primū erat an isti poterāt suscitare semen defunctox qz oportebat ad hoc accipere alias vxores. ¶Secūduz est dato ꝙ possent an obligarenꝯ ad hoc. ¶Dōm ad p̄mū ꝙ istis licebat suscitare semē defunctox. Nā nō ipediebat ad hoc nisi plurites vxox:ꝛ trī manifestum est ꝙ in veteri testō licitū erat cuilibz bēre multas vxores.sicut fuit de belchana pfe Samuelis viro iusto.1.Reg.1.ꝛ de Dauid ꝓphēta sctō.2.Reg.3.et.5.et.1.Paralipo.3.ꝛ ēt deus dixit sibi ꝙ daret plures vxores ei ꝛ ꝙ dederat vxores dñi sui in sinu suo.2. Reg.12.ꝛ trī id qō de⁹ dat domini in donū bonū est: ergo plurites vxox licita erat.maxime aūt eēt nūc licita cū acciperenꝯ multe vxores ꝓ cā honesta ad obediēdū legi. ¶De scdo dicēdū ꝙ obligabanꝯ ad accipiēdū vxores defunctox dato ꝙ aliaz baberent. Nā obligarenꝯ isti ad accipiēduz vxores defunctox si nullas baberēt:ergo obligabanꝯ isti accipere vxores defunctox q̄z alias baberēt ad suscitandū semē ipox. ¶Itē pz hoc qz si fratres defunctox iaz cōiugati nō obligarenꝯ accipe vxores eox ad suscitādū semē ipox raro fieret seminis suscitatio: qz pluries ꝺtingeret fratres defuncti ꝺiugatos eē q̄z nō ꝺiugatos:ꝛ trī lex erat gñaliter a deo data quasi sp obseruari dēret ꝙ ēt in isto casu obligabanꝯ. ¶Tertio pz de suscitatiōe seis maalon in Ruth qñ accepit eaz booz. Nam booz erat bō antiquus ꝛ ēt cognatus suus iō nō erat satis verisimile ꝙ nullus eoz haberet vxorē:ꝛ trī booz accepit in vxorē ruth ꝛ cognat⁹ ei⁹ non excusauit se q̄si bēret vxorē:sz dixit ꝙ cedebat iuri cognatiōis. ergo vī ꝙ nō obstātibus vxorib⁹ q̄s bēbāt putabāt isti se posse ꝛ debere suscitare semē defuncti. ¶Quarto in casu quē posuerūt saducei de septē fratribus ꝙ acceperūt eādē vxorē successiue:ꝛ qlz tenebat eā donec moriebaꝯ:ꝛ postea suscipiebat eam sequēs:ꝛ sic de oībus.nā non erat verisimile ꝙ oēs sex fratres manerēt sine vxoribus quousqꝫ mozeret ꝑm⁹ eox:ꝛ quinqꝫ vltimi manerēt sine vxorib⁹ quousqꝫ duo p̄mi accipent successiue vxorē illā ꝛ mozerenꝯ.ꝛ maxime de vltimo qz ille nunqꝫ acciperet vxorē quousqꝫ sex fratres sui p̄mi mozerenꝯ. Nam sz istud possibile eēt:trī nō erat verisimile ꝙ sic fieret.accidit trī ꝙ oēs isti septē accepissent successiue eādē vxorē vt pz Mat.22.c.ergo aliqs istox vel forte multi habebāt alias vxores qñ istā que relinquebaꝯ a prioribus assumebāt.ꝛ sic dicēdū ꝙ tenebantur fratres defuncti ad suscitādū defunctox semen accipiendo vxores eox. ¶Queret vlterius an erat istud generale ꝙ q̄ncunqꝫ mozerek aliqs de fratribus sine semine ꝙ alij fratres eius tenerenꝯ suscitare semē ei⁹:vel essz hoc specialiter in ꝙbusdā ipsox.* ¶Rñdēdū ꝙ lex Deutero.25. loquit gñaliter.s.ꝙ qñ fratres bītauerint simul: ꝛ vnus eox moriaꝯ sine fratribus ꝙ alius suscipiat vxorē eius ad suscitādū semen defuncti: ideo ex hoc innuit ꝙ quilz tenebaꝯ suscitare semē alterius sicut cōtingeret eos mori. □ ¶Quidā aūt dicūt ꝙ istud intelligebat in ꝓmogenitis.s.ꝙ si ꝓmogenitus relicta vxore mozeretꝯ sine liberis frater eius sequēs acciperet vxorē illius:ꝛ si ille mozeretꝯ acciperet eaz alius ꝛ sic de oībus vsqꝫ ad vltimū.sic fuit in casu quē posuerūt saducei de septē fratrib⁹ accipientibus eandez vxorē successiue Mat.22.dicūt aūt ꝙ nō tenebat hoc in minoribus:vtpote si mozeretꝯ frater minor relicta vxore sine liberis ꝛ maneret frater eius ꝓmogenitus qui nōdū bēbat vxorem ꝙ nō tenebaꝯ suscitare semē minoris. Et dicūt ꝙ cā est qz suscitatio seminis fiebat ad ꝺseruādū familias ꝓmogenitox ꝓ quos deriuabanꝯ ꝓncipaliter familie patrū: ideo maiores ꝑ se semē suscitare debebāt:ꝛ nō ꝑ minoribus. Ista est positio multorū que videtꝯ satis rōnabilis:ꝛ tenuim⁹ eā Deu.25.ꝛ nō solum hoc de ꝓmogenito in quo videbaꝯ spāle sz ēt de alijs nō ꝓmogenitis.s.ꝙ maiores nunqꝫ tenerētur suscitare semē minox: vt in casu quem posuerūt saducei de septē fratribus.s.ꝙ si mozere

Rō cuiusdam.

Rñsio ad rationem.

Improbatio rñsionis

Doct. rñsio ad q̄stiū.

Duplex dubium.

Primum.

Secūdum.

Rñsio ad ꝑmū dubiū.

Rñsio ad scōm dubium.

Ratio ꝓria

Secūda

Tertia.

Quarta

Qō.44. A Qualiter competebat fribus ista seminis suscitatio.

⁹ Respōsio ad q̄stuz.

Ordo in suscitatiōe seminis cū qs fine liberis apud hebreos morieba tur.

⁹ Qō.45. A An in oi casu tenerenꝯ frēs suscitare semē fratrū mortuox sine semine.

Qō.46 A An erat generale ꝙ q̄ncūqꝫ mozereꝯ aliqs ō fribus sine semie ꝙ alij frēs ei⁹ tenerentur semē suscitare vel soluz hoc eēt in ꝑmogenito.

*Rñsio ad q̄stum.

□ Opinio quoꝝdam.

tur quartus etate ante secundū q̄ nō tenerek secūdus accipere illius vxorē ad suscitādū primlē defuncti. ꝫ si mozerek quartus obligabak q̄ntus sextus ⁊ septimus ad suscitādū semē eiuꝫ: aut saltē nō obligabātur priores posteriorib⁹: qz maiores natiuita te respectu minorū habebāt locū primogenitor. ¶ Si aūt staret determinatio ista manebat aliud dubiū. s. si eēnt multi fratres: ⁊ alig de medijs mozerēk: an minores illis tenerent suscitare semē ipsor: dato q̄ p̄mogenit⁹ nō teneret ad hoc respectu aliquor suor frm. ¶ Rñdēt sub dubio tenētes istā positionē dicētes q̄ forte nō tenebant minores ad hoc: qz suscitatio ista seminis fiebat pp cōtinuationē familie ⁊ nois primogenitorū: ⁊ sic si primogenit⁹ filios bēbat nō erat neče q̄ alij minores ad inuicē semē sibiipsis suscitarēt: ⁊ sic volūt restrigeꝛ istā legē ad p̄mogenitos. s. q̄ solū fieret ista suscitatio seminis moziente primogenito alicui⁹. ¶ Dōm tñ hoc nō obstāte q̄ rōnabilior positio est q̄ ista lex intelligak de oībus fratribus siue mozerek primogenit⁹ ante alios siue quilz minor fratrū: manētes tenebantur ad suscitandū semē mortui. Et p̄z hoc qz lex gīaliter logtur dicēs q̄ñ habitauerint fratres simul: ⁊ vn⁹ ex eis absq̄ liberis mortu⁹ fuerit. si tñ intelligerek de solo primo genitor non dicerek ⁊ vn⁹ ex eis sine liberis mortu⁹ fuerit: qz hoc indeterminate ponik: ⁊ pōt referri ad quēlz eor. s. q̄ si moziak sine liberis ali⁹ supstes suscitet semē eius. Si aūt intelligerek de solo p̄mogēito nō loquerek lex tā generaliter. iō dōm q̄ intelligik de oībus s. q̄ cuiuslz bois q̄ mozerek sine liberis erat suscitādū semē. Et rō huius est: qz cā quā isti ponūt eē motiuū suscitatiōis semis nō fuit p̄cisum motiuū: ꝫ alia fuerūt p̄ncipaliora. s. qz iudei putabāt se viuere si relinquerēt posteritatē ēt si mortui essent: ⁊ si mozerētur sine liberis putabāt se oino mortuos: ⁊ ob hoc infelices iuxta illud Ecclesia. 30. c. s. mortuus est pater eius ⁊ non est mortuus: reliqt. n. filiū similē sibi. ⁊ qz istud cōe erat oībus iudeis: siue p̄mogenitis: siue nō primogenitis omniū erat suscitādū semē. Alie ēt cāe huius assignate fuerūt supra in q̄dā qōne de boc: ⁊ oēs ille cōpetūt tā primogenitis q̄ nō p̄mogenitis. ideo dicēdū q̄ si p̄mogenit⁹ moriak oēs inferiores p ordinē tenenk suscitare semē eius: ⁊ si aliqs moriak ēt si sit minor: oēs tā superiores q̄ inferiores tenenk ad suscitādū semē illi⁹. ¶ Manet ergo hic vnū dubiū solū de p̄mogenito. s. si aliqs de minorib⁹ fratribus mozerek. an p̄mogenit⁹ teneret suscitare semē illius: cū ipe esset cui cōpeteret ex ordine ꝓpinqtatis. Ratio aūt dubitandi est qz q̄ suscitaturus erat semē defuncti vocaturus erat nomen p̄mogeniti sui ex noīe defuncti vt p̄z Deutero. 25. ⁊ ille nō vocabak filius istius ꝫ defuncti: ⁊ ipe defuncto succedebat in hereditate: ⁊ tñ p lineā primogenitor deriuabak semp familia: ⁊ ipsi succedebāt in honore paterno. ⁊ tñ primogenit⁹ q̄ nasceret a p̄mogenito suscitāte semē alicuius de fribus suis: debebat succedere ei in dignitate: ⁊ nūc non poterat: qz ptinebat nō ad familiā p̄ris sui ꝫ ad familiā defuncti: iō erat difficultas quomō accipiēdi eēnt illi qui suscitare debebāt semē defuncti. de alijs aūt minoribus p̄mogenito nō erat dubiū aliq̄: eo q̄ p istos nō terebak linea principalis ꝓgenei. ēt nō succedebāt isti in dignitatibus aligbus sicut filij p̄mogenitor: ideo dato q̄ primogeniti istor q̄ñ suscitarēt semē fratrū nominarenk ex nomine defunctor ⁊ cōputarenk in familia ipor: nō erat icōueniēs. ¶ Dicēdū q̄ nō obstantibus p̄dictis oēs fratres tenebank ad suscitationē seminis fratriꝫ defuncti ēt si ille eēt minor q̄ mortu⁹ erat: ⁊ tenebak tā p̄mogenitus q̄ oēs alij ad istā suscitationem eo q̄ lex generaliꝛ logtur. Et cū obijcik q̄ p̄mogenitus p̄mogeniti succederet ei in dignitate ꝫ cōputarek de familia defuncti. dicēdū q̄ verū est: ⁊ tñ hoc nō erat incōueniēs: qz ille q̄ erat nūc primogenit⁹ p̄mogeniti in ordine natiuitatis: nō vocabak p̄mogenitus eiꝫ: ꝫ aliqs quē postea gigneret eēt p̄mogenit⁹ ei⁹ q̄ tū ad ius p̄mogenīture: ꝫ p̄mus eēt p̄mogenitus secūdum carnē: ⁊ tñ qz nō succedebat in iure primogenīture nō vocabak primogenitus simpliciter. sic. n. fuit de Ruben filio Jacob q̄ fuit primogenitus eius fm carnem: ⁊ tñ p̄mogenita eius mutata sunt ad Judā: ⁊ Joseph potissime vt p̄z primo Parali. 5. ⁊ iste qui esset p̄mogenitus q̄ntū ad ius esset ille p quē cōputarek familia paterna. sic. n. de multis factū est. Nam Abraā primus genuit bismaelē q̄ Jsaac vt p̄z Gen. 17. vbi orabat Abraā p vita bisma elis ⁊ nōdū natus erat Jsaac: ⁊ tñ nō successit bismael in primogenītura Abrae nec p eum deriuata est posteritas Abrae. nam deus dixit ad Abrāaz: in Jsaac vocabitur tibi semē Gene. 21. c. sic ēt fuit ō David q̄ multos filios habuit vt p̄z primo Parali. 28. ⁊ minimus illor fuit Salomon. ille tñ fuit succedens in dignitate regia patris: ⁊ p quē deriuata fuit familia David vt p̄z. Matth. p̄mo in genealogia saluatoris. Dicēdū ergo q̄ omnes fratres siue primogenitus siue q̄cunq̄ alij tenebātur ad suscitationez seminis fratris defuncti: qz lex hoc vult generaliter loquens. ¶ Quereꝛ vlterius. q̄d si essent multi fratres: ⁊ q̄dam essent ex legitimo matrimonio suscepti: alij aūt essent ex cōcubinis: an oēs isti tenerētur ad suscitationē seminiꝫ. ª ¶ Dicendū q̄ lex de hoc nihil determinat cum raro fiat mentio in veteri testō de filijs cōcubinar. nā leges veteris testamēti non cōplebāt legislationē aliquā. qō p̄z cōparādo illas ad leges romanor: ⁊ quozūcunq̄ populor alior q̄ valde multe erāt. ⁊ forte factū est hoc: qz populus erat rudis: ⁊ nō indigebat q̄ intricarek multitudine legū: vel qz volebat deus reliq̄ relinquere arbitrio iudicū. ª ¶ Uel qz in ceteris sequerenk leges forales aliar gentiū vicinar q̄ forte bone erāt quātū ad id in quo non tāgebak cultus idolor. Ideo aliqs forte dicet q̄ oēs fratres tā ex cōcubina q̄ ex vxore tenebank ad suscitationē istā: eo q̄ lex generaliter logtur. ¶ Dicēdū tñ videk q̄ solū intelligik de natis ex legitimo mrimonio. ⁊ dato q̄ lex generaliter loq̄tur nō obstat: qz lex mosaica nō solet facere mētionē de filijs cōcubinar tanq̄ de filijs ꝫ subticet illos oino: ⁊ tñ ℔ locuta est de fratribus: ideo intelligetur de fratrib⁹ q̄ sunt oēs ex legitimo matrimonio ꝓcreati. p̄z hoc qz filij dauid sepe enarrātur nomina tim vt p̄z. 2. Reg. 3. et. 5. et primo Parali. 3. et tñ non ponūtur in aliquo istor locor nois filior cōcubinar. Nā p̄rio Parali. 3. vbi plus exprimik q̄ in alijs locis ponuntur nois omniꝫ filior dauid ex matrimonio ꝓcreator cū sorore sua vnica: ⁊ qz oēs bi habuerunt sororē nomie Thamar: ⁊ subdik. absq̄ filijs cōcubinar: ⁊ illor nō ponitur aliq̄ nomē tanq̄ si illi nihil eēnt. ¶ Scō p̄z qz filij cōcubinar nullius dignitatis erāt in veteri testō nec poterāt bēre aliquā preeminētiā in eccl'ia dei. i. in populo. sicut dicitur Deutero. 23. q̄ nō intrabit de scorto natus in eccl'iam dei. ⁊ tñ natus ex scorto est natus de cōcubina: ⁊ tñ in suscitatione seminis ꝫ esset aliq̄ onus erat ēt aliqs bonor: qz qui suscitabat semen alicuius succedebat in tota hēditate eius vt p̄z de booz qui accepit Ruth moabitidē ad suscitādum semē malon defuncti: ⁊ cū ea accepit totā possessionē maalon vt p̄z in littera. ⁊ illegitimi nō erāt capaces bonoris huius: ideo non ptinebat ad eos suscitare semē. ¶ Tertio p̄z qz filij cōcubinarū inter ceteros fratres nō accipiebāt partem hereditatis: nec succedebāt in aliquo bonore paterno: ⁊ ob hoc filij suscepti de matrimonio legitimo eijciebāt a se filios susceptos de cōcubina. sicut patet de fratribus Jepte galaaditis q̄ eiecerunt ipsum. nam ipse erat filius meretricis mulieris ⁊ fratres sui eiecerūt eū de domo patris sui dicentes: heres in domo patris nostri esse nō poteris: qz de adultera matre es natus. Judi. 11. ⁊ tñ q̄ cogebatur suscitare semē fratris sui succedere ei in hereditate debebat vt p̄z ex dictis. ⁊ tñ isti nō poterant succedere in aliqua hereditate: ideo nec cogebātur suscitaꝛ semē fratrū: ꝫ ista lex solū intelligik de fratribus natis ex matrimonio: siue sint ex eadē matre ⁊ patre: siue ex altero tñ. ¶ Quereꝛ vlterius dato q̄ illegitimi non poterāt suscitare semē suor fratrū legitimor: an cogebank illegitimi fratres suscitare semē illor fratrū illegitimor. ª ¶ Aliquiꝫ dicet q̄ sic. Nā ꝫ nō tenerētur suscitare semē fratrum suor legitimor: eo q̄ illis erāt impares: ⁊ hoc erat aliquid bonoris: tñ q̄ suscitarēt semē alior fratrū illegitimor nō erat bonor aliqs: ideo vī q̄ illud facere tenerenk. ª ¶ Rñdēdū q̄ in hoc sunt duo dubia. Primū est an semen illegittimor suscitandū erat q̄ñ moriebank. Secūdum erat dato q̄ suscitarek semē an ad hoc tenerētur fratres illegitimi. ª ¶ Ad p̄mū dicēdum q̄ hoc non apparet manifeste ex lege que nō distinguit nimis particulariter. Et credo q̄ ratio hui⁹ fuerit q̄ explanatio istar legum in casibus dubijs pēdebat ex vsu. Nā date fuerūt leges iste per Moysen: ⁊ postea ceperūt obseruari a iudeis: ⁊ eo modo quo ceperūt obseruari intelligēdo eas de istis vel de illis: ita postea obseruate sunt: ⁊ ille vsus erat obtinēs vim legis. Dicendū tñ videtur q̄ non suscitabatur semen illegitimorum q̄ñ moriebātur sine liberis. Patet primo qz suscitari semen alicuius erat ad quendaꝫ bonorē defuncti. ⁊ tñ illegitimi nullum habebāt bonorem. ergo nō erat suscitandū eis semē. p̄z hoc Deutero. 23. s. q̄ de scorto natus non intrabit in ecclesiam dei in sempiternū. i. nō habebit bonorē aliquē i tota multitudine populi. ¶ Secundo p̄z qz suscitatio seminis erat vt nō periret nomen defuncti in hereditate sua vt p̄z in littera. s. q̄ booz accepit Ruth vxorē maalon in vxorem ad suscitandum semen defuncti vt nō deleatur nomen eius in hereditate sua: ⁊ tamē illegitimi nō habebant hereditatē aliquā in qua maneret nomen

Dubium.

B

Responsio

Doct. rñsio et confuta. opinio.

Ratio p̄ria

Cōtra fundamentum opinio.

C

Dubium.

Rō dubij.

Rñsio ad dubium.

Rñsio ad rōnem.

D

Qō. 47. A

ª Ant⁹ frēs legiti ⁊ ēt alij ex concubinis tenerētur ad suscitationē seminis.

ª Ad q̄st tum rsponsio cuiusdaꝫ ª alia rñ. Doc. sententia et ꝯfu. opi. Pria rō B

Scōa rō.

Tertia ratio.

Qō. 48. A

ª An cogebank illegiti frēs suscitare semē illorū fratrū illegitiorum.

ª Cui⁹dā rñsio ad q̄stum.

ª Duo dubia.

ª Rñsio ad p̄mū. Pria rō.

Scōa rō

men

men eorum:ergo nō poterat ſuſcitare nomen ꝛ ſemen eorum.
Tertia. ratio. ¶Tertio pz qz ſuſcitatio feminis erat vt continuaret familia defūcti ne videret nō habere ſucceſſorē:ꝛ iſte erat quidā bonoꝛ.ſz ſcriptura non dabat bonoꝛē aliquē illegitimis:ideo non
Quarta ratio. erat ſuſcitandū ſemē eoꝝ. ¶Quarto pz qz qñ ſuſcitabaꝫ ſemē alicuiuſ:ille qui ſuſcitabat illud ſuccedebat in hereditate defuncti:ꝛ filius genitus ex iſta ſuſcitatiōe habebat totā hereditatem defuncti vt colligiꝫ partz hic ꝛ Deutero.25.ꝛ tñ illegitimi nullam hereditatē habebāt in qua quis ſuccedere poſſit:cū ipi nulli ſuccederent. ſicut dixerunt fratres Jepte galaaditis ad ipm.
B ſ.heres in domo patris noſtri eſſe non poteris qz de adultera matre natus es.Judi.11.Nec valet ſi aliquis dicat ꝙ illegitimi lz nō ſuccederēt patribus ſuccedebāt tñ matribus:ꝛ in hereditate illa poterāt ſuccedere qui ſuſcitarent ſemē eoꝝ.nam non erat ſucceſſio in veteri teſtamento ſicut nunc: qz filij illegitimi poſſunt a patribus inſtitui in aliqua parte hereditatis:matribꝰ aūt vniuerſaliter ſuccedūt,in veteri aūt teſtō nullus poterat ſuccedere matri ſue:eo ꝙ matres nihil habebāt in quo filij ſuccederēt eis:ſz ſolū patribus ſuccedebāt.Cauſa huius eſt:qz in veteri teſtō nō ſuccedebāt filie patribus ſz filij Nume.27.
Rñſio q̄ dam. ¶Sz adhuc obijciet ꝙ filie ſuccedebāt in aliquo caſu:ſi nō ſtantibus
Impzo. filijs:ꝛ in iſto caſu ſaltem illegitimi nati de iſtis feminis ſuccederēt mꝛibus:ꝛ ſic poſſent filios ſuos relinquere hr̄des ¶Dicendū ꝙ ēt hoc nō ſtat:qz qñ filie ſuccedebāt in hereditate paterna nō ſtātibus maribus erat hoc ad hoc ꝙ per iſtas filias ſuſcitaretur nomē patrū.ſ.ꝙ ipſe acciperent viros:ꝛ gignerēt filios in ḡbus cōſeruaret nomē aui materni vt colligiꝫ Num.27.ꝛ ibi declaratum eſt.Si ergo cōtingeret iſtas habere filios
Euaſio. illegitimos nō ſuccederēt illi in aliqua parte hr̄ditatis. ¶Sed forte dicet aliquis ꝙ hoc non conſtat: qz lex nō determinat de
Cōfuta. hoc iō poterat eē ꝙ filij illegitimi ſuccederēt matribꝰ. ¶Dōm ꝫ nō ſtare qz cōtingeret ꝙ hereditas vnius tribus tranſiret in alterā.ſz hoc nō ſtat ergo non ſuccedebāt illegitimi.Q; aūt nō
L poſſet tranſire hereditas de tribu in tribū pz Num.36.Q; aūt ſequeretur hoc pz qz deus iuſſit ꝙ filiabus ſalphaad daret poſſeſſio que danda erat patri ſuo cū nō haberet filios Nu.27.ꝛ poſt hoc ꝛqueſti ſunt filij manaſſe de cuius tribu erant filie ſalphaad dicentes ꝙ filie ſalphaad acciperēt viros de qua tribu vellent:ꝛ ſic trāſiret poſſeſſio ad illam tribū:ꝛ minueret de tribu manaſſe Num.36.ꝛ tūc dixit deus ꝙ quelz mulier acciperet virum de familia ſua ꝛ tribu ſua:vt non tranſiret poſſeſſio de tribu in tribuz: ꝛ de familia in familiā. ꝛ tñ contingeret ꝙ mulier cognoſceret fornicarie a viro alterius tribus:ꝛ ab eo acciperet ꝓlem. ſi ergo filij illi ſuccederēt matri cū illi eſſent de illius tribu de qua erat pater eoꝝ:cū filij ſequātur familiā patriſ ꝛ nō matris trāſiret poſſeſſio matrū in alteraz tribū:quod erat incōueniēs ergo nō ſuccedebāt matri filij illegitimi . ꝛ ſic pz ꝙ cū filij illegitimi nulli ſuccederēt nō haberēt hereditatē aliquā in qua ſuccederet eis ḡſq̄:ꝛ cōſequēter nō debebat ſuſcitari ſemen illoꝝ. ¶Ad ſecūdum dicendū ꝙ cū ſemē illegitimoꝝ non erat ſuſcitandū nō tenebanꝫ aliqui ſiue legitimi ſiue illegitimi ſuſcitare ſemen eoꝝ. Et tñ dato ꝙ ſuſcitari debuiſſet:manebat dubiuz an illegitimi tenerētur ad hoc.Dicēdū ꝙ nō erat in hoc dubitandū. *Naz illegitimi nō admittunꝫ ad ſuſcitādum ſemē legitimoꝝ pp inequalitatē dignitatis:ꝛ tñ illegitimi erāt equales dignitate alijs illegitimis:ideo poterāt ſuccedere eis in ſuſcitatiōe ſeminis. ¶Secūdo pz qz nō ſeqtur hic incōueniens quod ſupra inducebaꝫ de ſuccedēdo in hereditate.Nam lz ſuccedēdo legitimis in ſuſcitatiōe ſeminis deberent ſuccedere in hereditate:ſuccedēdo tñ illegitimis in ſuſcitatione nō debebāt ſuccedere in hereditate:qz illegitimi nullā habebant hereditatē:ideo ſtabat dueniēter ſuſcitatio ſeminis ſine hereditatis ſucceſſiōe. ¶Queret vlterius qd ſi aliqs de fratribꝰ moꝛiēs reliquit filias vel filiā ꝛ nō filios:an fratres eius teneanꝫ ſuſcitare ſemē illiuſ. ¶Quidā tenēt ꝙ tenebanꝫ alij frēs ſuſcitare ſemē defuncti:ꝛ ad hoc allegāt opinionē ctrariā vt improbēt illaz. Et dicūt ꝙ lz filie per ſe nō faciāt cōtinuari lineas familiaꝝ patruz:qz trāſibant ad illas tribus de ḡbus viros accipiebant:tñ poterāt accipere viros ex ḡbus ſuſciperent filios qui nominarenꝫ nomie auoꝝ:ꝛ illi ſuccederēt in hereditate eorū ꝛ cōtinuarēt lineā ipſoꝝ.ſic factū eſt de filiabus ſalphaad que acceperunt viros huiſmodi vt colligiꝫ Nu.27.et.36. ¶Iſtam opinionē improbāt iſti dicēteſ ꝙ nō ſtet:ꝰqz mulieres iſte accipientes viros trāſibant in illam tribum aut familiā de q̄ erāt viri:ꝛ ſic trāſiret ēt poſſeſſio ad aliā tribū in qua nō ꝓprie cōtinuaret familia deſcendens a capite alterius tribus. ideo filij manaſſe petierūt a moyſe ꝙ filie ſalphaad que ſucceſſerāt pri ſuo in hereditate nō acciperēt viros de alijs tribubuſ ne ipi aliquid ꝓderent de poſſeſſiōe ſua.ſ.ꝙ trāſiret ad aliā tribum ꝛ accreſceret illud alteri tribui.ꝛ deus ſic iuſſit fieri Num.36.ideo dicunt iſti ꝙ ſi mozeret ḡ relicta filia ꝛ nō filijs habeꝫ ac ſi nō genuiſſet:vel ſi mozeret ſine liberis.ideo alij fratres debēt ſuſcitare ſemē eius. Et ꝓbant hoc:qz in littera dicit ꝙ vocabitur ꝑ mogenitus nomine defuncti ꝛ tñ femina nō pōt vocari nomine pz̄is:ideo nō manebit in femina ſucceſſio ſz ſuſcitabit ſemē defuncti.Dicūt tñ ꝙ ſi interdū defunctus relinqueret filiam:ꝛ nullus eſſet in cognatione ḡ poſſet ſuſcitare ſemē eius:per filiā ſuſcitādū erat nomē patris defuncti. ¶Dicendū tñ ꝙ lz iſta poOpin. ipzo batio. ſitio ḡbuſdam videaꝫ ꝛ ſit aliqualiter rōnabilis ꝛ ſicut nos recitauim⁹ eam Deutero.25.alioꝝ referentes opinionē:tñ nō eſt omnino vera.quod pz qz nūq̄ eſt ſuſcitandū ſemen defuncti niſi qñ nō manet ei ſemen ꝛ tñ manente filia manet ſemen patri: qz per illam pōt cōtinuari ergo nō eſt ſuſcitādum. Q; aūt poſſit per illā ꝛtinuari pz:qz illa accipiet virū qui gignat ex ea filiū qui nominet nomie aui materni:ꝛ ſic nō delebiꝫ nomē defuncti in poſſeſſiōe ſua.ſic pz Nu.27.cū filie ſalphaad cōqueſte ſūt ꝙ delebaꝫ pater ſuus.ſ.ꝙ nomē ſuū delebatur de familia ſua : qz non reliquerat filios mares: ideo petierunt ꝙ daretur eis hereditas:ꝛ ꝙ ipſe facerēt ne periret nomē patris ſui de familia ſua:ꝛ deus iuſſit eis dare hr̄ditatē dicēs.iuſtā rez poſtulāt filie ſalphaad.ꝛ ſic iubebat deus ꝙ dando filiabus hereditatem paternā nō exiſtentibus maribus ſufficienter nomē patris in ſua ꝓgenie cōſeruabaꝫ:ꝛ tñ non neꝛe erat ſuſcitari ſemē alicuius niſi qñ nō poterit cōſeruari nomē alicuius in ſua ꝓgenie: ideo exiſtētibus filiabus non erat ſuſcitandum ſemē alicuius. 2.rō.
¶Secūdo pz qz qñ moziebaꝫ aliquis ſine filijs relictis filiabus:deuoluebatur hereditas eius ad filias:Num.27.ꝛ tamen ſi aliquis ſuſcitaret nomē defuncti dari debebat ei tota hereditas eius:ſicut nunc data fuit booz ſuſcitanti ſemen maalon: vt pz in littera.ideo ſic non erat ſuſcitandū ſemen defuncti ſi reliN queret filias. ¶Tertio pz qz filij nati per ſuſcitationē ſeminis 3.rō. erant filij legales: ꝛ non veri.filij aūt nati ex filiabus defuncti erant veri nepotes:ideo ꝓferri debebant veri legalibus. vnde exiſtētibus veris nō oportebat introduci legales.et tñ iſti erāt per ſuſcitationē ſeminis:ergo nō erat ſuſcitandū ſemen in tali caſu. ¶Cum autē obijcitur ꝙ neꝛe erat ſuſcitari ſemen etiam Rñ.ad rō nē opi.recitate,6. ſi ſtarent filie:qz per filias non poterat cōuenienter familia patris continuari eo ꝙ ille trāſibant in familiā virozum ſuozum. Dicendū ꝙ verum eſt ꝙ femine transibant ſemper in familiā virozꝫ ſuoꝝ:ꝛ tamē ſi femine ſuccedebant in hereditate patrib⁹ ſuis:filij nati ex eis vel ſaltem aliqui illoꝝ non tranſibant in familiā in quā trāſibāt matres:ſz nominabāt de familia auoꝝ maternoꝝ ꝛ accipiebāt illoꝝ nomia:ꝛ ſic cōtinuabaꝫ ꝓgenies auoꝝ per illos ac ſi eſſent nepotes auoꝝ maternoꝝ ex filijs ꝛ nō ex filiab⁹.ſic.n.fctū ē in filiab⁹ ſalphaad ꝙ ipſe inuerūt ꝙ cōſeruarent nomen patris ſui ne deleret ſi daretur eis hereditas q̄ danda erat patri ſuo.Num.27.ꝛ tamē iſtud nō erat niſi ꝙ acciperent viros de quibus ſuſciperent filios ꝛ illi conſeruarent nomē auoꝝ:ꝛ boc idem erat ſicut quādo ſuſcitabatur nomen alicuius.nam certū eſt ꝙ ille qui naſcebaꝫ non erat filius nec nepos defuncti nec erat de ꝓgenie eius:ſed de ꝓgenie alterius fratris ſui.ꝛ tamen computabatur de ꝓgenie defuncti ꝓpter legalē identitatem.a foztiozi ergo nepos ex filia quā q̄ eſſet natus ex patre alterius familie ꝛ tribus vocaret de familia aui materni. ¶Luz autem dicitur ꝙ filij manaſſe conq̄ſti ſunt ꝙ filie ſalphaad accipiebant hereditatē ꝛ poterāt accipere viros de alia tribu ꝛ ſic tranſiret ad aliam tribuz poſſeſſio. dicendum ꝙ iam ſtatutū erat ꝙ filij nati de iſtis computarent de ꝓgenie ſalphaad:qz loco eius ſuccedebant.ꝛ tamen lz boc de iure obtineret:de facto illi non videbanꝫ eſſe de tribu manaſſe ſz de tribubus illis quoꝝ eēnt patres eorū.ꝛ ſic videret teneri poſſeſſio a viris alterius tribꝰ vel familie:ideo deꝰ iuſſit ꝙ femine acciperēt ſemper viros de eadem tribu vt omni tempoze maneret poſſeſſio vnius tribus in poteſtate virozum q̄ de iure ꝛ facto eēnt de eadez tribu. ¶Queretur vlteriꝰ an iſta lex de ſuſcitatione ſeminis intelligebaꝫ de fratribus ſolum vel de cognatis etiam. ¶Rñdent quidam ꝙ intelligebatur ſolum de fratribus. *Et pz boc primo:qz lex ponitur Deutero.25.de ſuſcitatione ſeminis:ꝛ tñ ibi ſolum agitur de fratribus cum dicatur.quādo habitauerint fratres ſimul: ꝛ vnus eorum moꝛtuus fuerit:vxoꝛ eius non nubet alteri ſed accipiet eaz frater defuncti .ꝛ tamen alij cognati non erant fratres:ideo nō

L
Rñſio ad rōnē opin. reꝓbate.

Qō.
50.
A
An lz lex ō ſuſcitatiōe ſeminis intelligaꝫ de ffribus ſolū vl ō cognatis ēt:ſic ꝙ ꝛſanguinei ſimilr tenerentur.
Quozūdaz rñſio ad q̄ſitum.
* Pzia rō.

Rñſio ad ſcām dubiuz
*Pzima ratio.
zz.rō.
Qō.
49.
A
An frēs teneanꝫ ſuſcitare ſemē fratris reliquētis filias ꝛ nō filios.
*Quozūdā rñſio ad q̄ſi.
IIrō iſtiꝰ opi.
Impzoba.iſtius opīo.ſm eos ḡ recitāt eā.
Ratio.

tenebantur suscitare semen: qz iudei obligati non erāt ad faciē dum nisi id quod expressuz erat in lege vt pz Deutero. 12.s. qō precipio tibi hoc tñ facito domino deo tuo nec addas nec minuas gcā. potissime qz ista lex erat penalis: z tñ penalia restringenda sunt z fauorabilia ampliāda. Cum aūt soli fratres intelligantur non intelligerētur cognati. ¶ Scō pz qz si cognati essent obligati ad suscitationem seminis defuncti ēt si non eēnt fratres tenerentur vxores defunctorū admonere cognatos defuncti vt eas reciperent in vxores: sicut admonebāt fratres defunctorum z non licebat eis istis non admonitis sumere in viros aliquos qui non essent de cognatione: z tñ non obligabantur ad hoc: ergo nec cognati obligabatur ad suscitandum semē defuncti. Pz consequentia: qz si vxor nō obligabatur ad hoc liceret ei accipere quē vellet in vir: z tñ si illa acciperet quē vellz in virum non possent cognati suscitare semen defuncti cuz suscitatio non posset fieri sine vxore defuncti vt pz Deutero. 25.c. ideo non obligarentur cognati defuncti ad suscitationē: qz alis obligarentur ad impossibile. Q; autem non obligaretur vxor defuncti admonere cognatos vt aliqs de eis acciperet illaz in vxorem: pz de Ruth que erat vxor maalon defuncti cuius cognatus erat booz: z tñ non obligata erat ad accipiendum booz in virum nec alium cognatum suum. Nam booz dixit ei benedicta filia tu a dño: qz priozem misericordiaz posterioze superasti: qz non es secuta iuuenes pauperes vel diuites. s. sed petiuit ipsum in virū vt pz precedēti. c. ecce ergo dicebat booz q; ruth fecerat misericordiā petendo ipsum in virum: z tñ si obligata esset ad suscitanduz semen eius non faceret misericordiā: ergo non erat obligata ad suscitationem: z consequenter non erant cognati obligati ad hoc. ¶ Tertio pz qz si cognati eēnt obligati ad suscitationem seminis: daretur eis pena qñ non suscitarent: z tñ non infligebatur pena ergo non erāt obligati. pz primū qz qñ aliquis de fratribus defuncti nolebat suscitare semē eius imponebatur pena que habetur Deutero. 25. sic fieret cognatis si obligati essent: z tamē non infligebatur pena cognatis non suscitantibus semen defuncti. Qō pz in cognato booz: qz ille erat propinquior: z ad eum potius pertinebat suscitatio ista q; ad booz z noluit: z tamē non fuit ei inflicta pena illa: qz non fuit ablatus calceus ei ab vxore defuncti: nec expuit in faciē ei⁹ vt pz hic. z tñ ista erat pena que infligebaf nolentibus suscitare semen defunctoz Deutero. 25. ergo non obligabanf isti suscitare semen. ¶ Alij dixit q; cognati obligabanf suscitare semē defunctoz z non soli fratres. quod pz primo qz si nō eēnt obligati cognati ad suscitandum semen non inferref alicui eoz priuatio iuris sui ꝓpter non suscitare semen defuncti: z tñ priuabantur multi iure suo qz non suscitabant semen defuncti: ergo obligabanf ad hoc. Primū pz: qz nō priuatur aliqs iure suo nisi ex aliqua causa. Scōm pz qz booz habebat aliū cognatū cui prius q; sibi cōpetebat redimere possessiones venditas a noemi: z cū dixisset q; volebat redimere agrum: dixit ei booz q; acciperet simul ruth in vxorez: z qz nō accepit illam non potuit redimere possessionem sed trāsiuit hoc ad booz vt pz in littera ergo erat ille obligatus ad accipiendum illā. ¶ Secūdo pz qz dixit booz ad cognatū suum q; qñ acciperet possessionem de manu Noemi acciperet etiam ruth in vxorem ad suscitandum semen defuncti: z posuit ista duo tanq; cōnexa z inseparabilia. ergo erat obligatio ad suscitationem seminis defuncti. ¶ Tertio patet quia si obligatus non fuisset cognatus booz ad suscitandum semen defuncti accipiendo ruth in vxorez: nō inferretur ei aliqua contumelia pro hoc: z tamen illata fuit ei quedam contumelia: qz calceus de pedibus eius solutus est vt patz. j. in littera. z ista erat pena non suscitantis semen Deutero. 25. ergo obligatus erat iste ad suscitandum semen. ¶ Quarto patet quia si non esset obligatio ad suscitationem seminis: potuisset ruth accipere in virum quem vellet: z tamen non potuit ergo erat obligatio ad hoc. pz primuz qz mortuo viro soluta erat mulier a lege ei⁹: z poterat accipere quē vellet: z cōmisceri cui vellet ad Ro. 7. iste autez casus artabat mulierē ad spectādum fratres defuncti. si ergo non obligaretur ad suscitationez seminis mulier manebat ei libertas ad quēcunq; virum z tñ non mansit ipsi ruth. nam qñ petiuit in virum booz: dixit ipse q; erat propinquus z tñ alius erat propinquior: z si ille eam accipere nollet in vxorē ipse sine dubio eam acciperet vt pz precedēti. c. ergo ruth obligata erat ad suscitationē seminis defuncti viri: z non solum nō poterat accipere in virū quēcunq; vellet extra cognationez defuncti sz ēt nō poterat accipere quēcunq; vellet de ipsis cognatis defuncti: sz oportebat q; admoneret oēs z acciperet euz qui propinquior erat si ille eam vellet accipere: alioquin discurreret per oēs quousq; oēs eam acciperent. ¶ Quinto pz qz ruth erat vxor defuncti z petiuit a booz q; acciperet eam in vxorem ad suscitationez seminis iure ꝓpinquitatis dicēs: extende palium tuum super ancillam tuā qz cognatus es. ecce iure cognationis dixit q; debebat eam accipere in vxorez: ergo erat ex obligatione ꝓpter cognationem ad suscitationē seminis. ¶ Sexto pz qz booz suscepit ipsam ruth ad suscitandum semen defuncti cum esset cognatus: z inuocauit omnes in testes q; accepissz ruth in vxorem ad suscitandum nomen defuncti: z accepit omnes possessiones eius vt pz in littera. ergo non erant solum obligati fratres ad suscitandum semen defuncti sz etiam cognati eius. ¶ Respondendum antē q; circa hoc lz quelibet istaz positionum posset habere fulcimenta colorata: z responsiones verisimiles. ad oppositum tñ veritas est q; cognati defuncti nō obligabantur ad suscitationē seminis defuncti sed soli fratres sicut lex dicit Deutero. 25. z tamē poterant cognati suscitare semen defunctoruz si vellent z gaudebant quibusdā priuilegijs. ¶ Pro quo sciendum circa hoc q; erāt tres status hominum. s. fratres cognati z extranei. Fratres tenebanf ad suscitationē seminis defuncti: z si nolebāt suscitare puniebanf sicut habef Deutero. 25. Extranei non obligabantur ad suscitādum semē defunctorum: nec etiam recipiebantur ad hoc dato q; vellent. Cognati autem non obligabantur suscitare semen defunctorū: ideo non puniebantur pena legis Deutero. 25. licebat tñ eis suscitare si vellent: z si vellent suscitare gaudebant quibusdā priuilegijs. s. q; succedebant in hereditate defunctorum. si autē nollent non succedebant in aliquo: nec gaudebant aliquo priuilegio: z tamen non puniebanf aliqua pena: nec priuabantur aliquo iure. z sic factum est nunc in booz z cognato suo: qz cognatus erat propinquior cui competebat prius ius suscitandi semē z succedendi in hereditate: z qz non voluit suscitare semen non potuit gaudere priuilegio successionis bonoz: z redemptionis eorum quāq; voluisset hoc: z booz qui erat cognatus in minori gradu suscitauit semen: z successit in bonis vt patet in littera. ¶ Argumenta ergo tria facta in principio tenenda sunt qz illa probant q; soli fratres obligabantur z verum est. ad alia respōdendum est. ¶ Ad primum cuz dicitur q; non priuatur aliqs iure suo nisi ex causa concedendum est: z dato q; aliquis priuetur sine culpa sicut est in tredecim casibus tñ nō sine causa. z sic generale est neminem puniri: nec iure suo priuari sine causa. cū autem dicitur q; cognatus booz priuatus est iure suo negandū est: qz nullum ius erat quesitum ei quo nūc priuatus fuerit. Nā ius redimendi erat annexum suscitationi seminis: ideo qui nollet suscitare semen non gauderet illo priuilegio: z tñ dato q; nō suscitaret semen defuncti non priuabatur iure: qz aliud est perdere q; non acquirere. iste autem non acquirebat siue impediebatur acquirere: tamen non perdebat quicq; de eo qō acquisierat: z non acquirere nō venit in penā sz ex voluntate. s. ex omissione alicuius actus quē si iste faceret acquireret. ¶ Ad scōm dicendum q; recte concludit z concedendum est quicquid inducit. s. q; annexum erat ius redimendi rem venditam suscitatiōi seminis ideo cognatus booz obligabatur accipere ruth in vxorem si vellet accipere possessionem defuncti. ista tamen obligatio erat conditionalis. ideo cum posset cognatus booz nolle redemptionem possessionum poterat non obligari ad accipiendum ruth in vxorem. z sic factuz est qz cessit iuri suo: z successit in illo booz. si tamen simpliciter obligaretur cedere iuri successionis z redemptionis possessionuz non satisfaceret ad hoc q; maneret a pena immunis sz adhuc puniref. Quod patet de fratribus nolētibus suscitare semen fratrum suorum defunctoruz: quia non solum nihil habebant de possessione eorum sed etiaz defunctorum vxores spuebant in facies istorum: z discalciabāt eos dicentes. sic fiet viris qui non suscitant semen fratrum suorum Deutero. 25. z tamen cum cognatus booz cessit iuri redēptionis z successionis: z non fuit ei irrogata vltra aliqua pena scilicet illa que habetur Deutero. 25. ergo non erant cognati obligati simpliciter ad istam suscitationem sed sub conditione. ¶ Ad tertium cum dicitur q; si non fuisset obligatus cognatus booz ad suscitandum semen defuncti non inferretur ei pro hoc aliqua contumelia concedendum. Cum autem dicit q; fuit ei inflicta contumelia aliqua negandum est. nec valet q; dicatur q; calceus ablatus est que erat pena que infligitur Deutero. 25. non suscitantibus semen. nam non fuit factum sicut ibi: qz ibi tollebatur calceus in contumeliam: hic autem solum ad confirmationem cessionis. Nam consuetudo erat in israel q; quādo

2.rō. 3.rō. 4.rō. Alia opi. Rō pria. 2.rō. 3.rō. 5.rō. 6.rō. Rñsio ad q̄stū. Notāb. Rñsio ad rōes .2. opi. Ad. 1. rationē Ad. 2. rationē Ad. 3. rationē. In isrl cōsuetudo.

q̄ quando aliquis cedebat alteri in iure suo: vel donabat aliquid:ad hoc q̄ esset firma cessio vel donatio tollebat sibi calceum ille qui faciebat cessionem:ꝛ dabat illum proximo suo cui faciebat cessionem vel donationem vt ꝓz in littera. De hoc autem ꝛ differentia istius discalciationis ab illa que habetur Deutero ꝛ5. declarabitur.ſ.in quadam questione. ¶ Ad quartuꝫ dicendum q̄ non licebat ruth accipere in virum quē vellet de extraneis nec etiam de cognatione viri sui nisi illum qui esset ꝓpinquior si ille vellet:ideo booz cum non esset ꝓpinquior noluit accipere ruth quousq̄ cederet cognatus suus. ¶ Pro quo sciendū q̄ ruth erat obligata ad suscitationē seminis defuncti viri sui: ꝛ cognati eius non erāt obligati ad hoc: qz tamen licebat eis suscitare semē defūcti si vellent tenebatur ruth admonere eos an vellent suscitare semen.ꝛ si deberet fieri suscitatio seminis erat ordo q̄ inciperetur a ꝓpinquioribus. ideo nec ruth poterat accipere in virum ipsum booz quousq̄ sciret an alius cognat⁹ booz qui erat ꝓpinquior viro suo vellet eam accipere.nec etiam booz poterat eam accipere gratis se offerentē quousq̄ constaret ei de volūtate cognati sui an vellz eam accipere:ideo non accepit quousq̄ cessit ille.ꝛ tamē ex hoc non sequitur q̄ aliquis istorum cognatorum duorum defuncti obligatus erat simpliciter ad suscitandum semen eius.ruth aūt erat obligata ad suscitandum semen viri sui siquis istorū vellz. vnde ipsa magis obligata erat q̄ cognati defuncti.sic etiā erat de respectu vroris defuncti ad fratres eius quando aliqui erāt qui possent suscitare semen eius.Nam vroz erat tunc obligata ad istam suscitationē volente aliquo de fratribus defuncti alio quin accusarek tāq̄ adulterij rea si nollet aut si alicui cōmiscere tur nondum requisitis fratribus defuncti an velleut eam accipere in vrozez.ꝛ tñ fratres defuncti ꝛz effent obligati non erāt tantū obligati:qz erat eis libertas an vellēt suscitare semē defuncti:vel subire penam legis.ſ.q̄ discalciarentur ꝛ spueretur in faciem eorum Deutero.ꝛ5. ¶ Ad quintū dicendum q̄ verꝫ est q̄ ruth petiit booz in virum iure cognationis: ꝛ poterat booz illam accipere hoc iure cōsentiente alio cognato suo qui erat ꝓpinquior:tamē non erat obligat⁹ ad hoc ꝛz si susciperet eam gauderet priuilegio successionis in hereditate defuncti:si autem non susciperet non gauderet illo priuilegio:ꝛ tñ nō puniretur in aliquo. ¶ Ad sextum dicendum q̄ verū est q̄ booz suscepit ruth vrorem defuncti cognati sui ad suscitandū semen ei⁹:tñ nō erat obligat⁹ ad hoc ꝛz licebat ei accipe vel nō accipe: ꝛ voluit gratis illā accipere desiderio suscitādi semē mortui.

Ad.4.rationem.

Notāb.

Ad.5.rationem.

Ad.6.rationem.

¶ Quis ordo erat in suscitatione seminis defuncti inter fratres ꝛ cognatos:ꝛ qui magis tenebātur ad hoc. Et qui puniebant ꝛ qui non si non suscitarent semen. Qō.51.

A

Queretur vlterius de obligatione suscitationiꝫ seminis quibus competat ꝛ qualiter. ſ.quibus magis ꝛ quibus minus. ¶ Dicendum sicut supra declaratum fuit in.43.et.44. questione ꝛ habetur Deutero.ꝛ5. due persone requirebantur ad suscitationem seminis.ſ.vroz defuncti: et frater ei⁹ siue cognatus: ꝛ inter ista duo extrema matrimonij diuisa in tres erat differentia obligationis:qz cognatus minuꝫ obligabatur q̄ frater ꝛ vroz:ꝛ frater minus obligabat q̄ vroz: ꝛ vroz super omnes obligabatur.ꝓz de cognatis. Nam vt declaratum fuit precedenti questione ad cognatos pertinebat suscitare semen defunctorum non stantibus fratribus ꝛ tamen nō obligati erant ad hoc:ꝛ tamen si vellēt suscitare gaudebāt quodam priuilegio.ſ.q̄ succedant in bonis: ꝛ priuabant alios priores isto iure.vtpote siquis defunctus haberet fratres: ꝛ alios cognatos:ꝛ nemo cognatorum nec fratrum vellet suscitare semen defuncti nisi ille cognatus qui attinebat in minimo gradu ille auferret in omnibus ius successionis quod alꝫ pertinebat ad ipsos secundum ordinem ꝓpinquitatis:ꝛ deuoluebatur ad istum.sic ꝓz in booz ꝛ cognato eius.Nam ille cognatus erat ꝓpinquior q̄ booz ꝛ competebat ei prius succedere in possessionibus defuncti:ꝛ redimere eas q̄ ipsi booz. vnde requisiuit booz an redimere eas vellet iure propinquitatis.qz tamen nō suscepit in vrozem trāsiuit istud ius ad booz qui in minori gradu erat cognatus:ꝛ accepit ruth in vrozem.fratres autem defuncti erant magis astricti ad suscitandum semen defuncti: qz non erat liberum eis suscitaré vel non suscitare ita tamen q̄ a pena essent immunes sicut erat in cognatis: sed si nollent suscitare priuabantur priuilegio successionis quod trāsibat ad cognatos alios:ꝛ insuper afficiebantur infamia ꝛ contumelia : qz iudicialiter condemnabantur.ſ.q̄ vroz defuncti discalciaret quēlibet boz nolentium suscitare semen defuncti fratris:ꝛ spueret in faciem eius:diceretq̄. sic fiet viro qui non edificat domum fratris sui: ꝛ sequebatur tunc infamia perpetua.ſ.q̄ domus illius vocabatur in eternum domus discalciari in israel. Et erat ordo in hoc q̄ si haberet defunctus multos fratres:ille q̄ propinquior erat eis ordine natiuitatis admonendus erat suscipere defuncti vrozez:ꝛ si nollet citare debebat mulier defuncti eum:ꝛ coram iudicibus infligebatur ei pena que habet Deutero.ꝛ5.ꝛ deinde requirebatur sequens:ꝛ si nollet infligebatur etiam ei pena.ꝛ sic fiebat per omnes fratres defuncti quot quot illi essent tam coniugatos q̄ nō coniugatos.ꝛ si nullus vellet omnibus pena infligebatur:ꝛ demum mulier admonere debebat omnes cognatos defuncti vt susciperēt eā incipiendo secūdum ordinem a ꝓpinquioribus si quis vellet eam accipere: quousq̄ nullus permaneret in tota cognatione.ſ. intra cognationis gradus determinatos secundum consuetudinem indeorum in quibus vocabantur aliqui cognati: ꝛ siquis vellet eam accipere tenebatur esse eius vroz.ꝛ tamen dato q̄ nullus eam vellet non erat aliqua pena infligenda cuilz istorum sicut fratribus vt declaratum est precedenti questione. ¶ De vroze autez dicendum q̄ magis obligata erat ad suscitationem seminis q̄ fratres ꝛ cognati. ᵝ Primo ꝓz qz ipsa tenebatur requirere fratres defuncti an vellet quisquam illam in vrozem:ꝛ nullus eorum tenebatur illam admonere. ◻ ¶ Secūdo ꝓz qz ipsa non solum respectu fratrum erat obligata sed etiam respectu cognatorum: ita q̄ non licebat accipere ei in virum quemq̄ de extraneis quousq̄ omnes fratres ꝛ etiam cognati defuncti requisiti ab ea nollent eam accipere.ꝛ tamen de nullo istorum dicitur q̄ teneretur admonere eam. ¶ Tertium erat:quia si mulier nō admoneret cognatos ꝛ fratres defuncti vt quisq̄ acciperet eā ꝛ ob hoc nullus eaz acciperet:non erat aliqua pena infligenda cognatis nec fratribus etiam si acciperēt alias vrozes:ꝛ tamen si mulier non admoneret fratres nec cognatos defuncti:ꝛ contraberent cum aliquo alio vel misceretur ei rea erat adulterij:ꝛ accusaretur ad mortem.sicut patet de thamar que reperta est pregnans anteq̄ acciperet eam in vrozem Sela qui suscitaturus erat semen de illa fratrum suozum:ꝛ accusata est ad incendium:ꝛ ducta est ꝛ fuisset combusta nisi se iustificasset vt patet Gen.38 ¶ Quartum erat qz obligatio fratrum defuncti ad suscitandum semen erat conditionalis.ſ.si vellent:alioquin tolerent aliam penam legis.in muliere autem erat simpliciter necessitas suscitādi semen defuncti ita q̄ si nollet suscitare semen ei⁹ accipiendo alium in virum antequam fratres ꝛ cognati defuncti refutarent eam accipere lapidanda erat vel cremanda sicut adultera vt.ē.probatum est.ideo maioz erat obligatio mulieris ad suscitandum semen q̄ alicuius alterius. ¶ Queretur vlterius cur magis erat obligata mulier ad suscitationez seminis defuncti q̄ fratres defuncti. ◻ ¶ Respōdēdū q̄ ꝓpter multa. ᵝ Primo qz naturaliter erat maius debitum ad boc.nam vir ꝛ vroz erant effecti vna caro:qz per matrimonium efficiūtur duo in carne vna vt patet Gen.2.ꝛ tamen frater cum fratre non est vna caro nec pater cum filio:ideo est maius debitū vroris ad virum ꝛ econtrario q̄ ad fratres ꝛ alios.ꝛ sic apostolus iussit q̄ magis diligerent viri vrozes suas q̄ quoscunq̄ alios dicens.viri diligite vrozes vestras sicut corpora vestra ad Ephe.6.ꝛ tamen nullus tenetur magis diligere carnem alterius q̄ carnem suam : ergo maioz est obligatio dilectionis viri ad vrozem:ꝛ vroris ad virum q̄ ad aliquez aliam.ꝛ licet non dicatur boc de vroze respectu viri dicendum q̄ magis ad buc ex debito tenetur vroz diligere virum q̄ vir vrozez: eo q̄ plura recipit vroz a viro q̄ vir ab vroze: cum mulier naturaliter sit deficiens:ꝛ vir sit custos eius ꝛ prouisor in necessarijs. magis ergo tenebitur vroz viro ad suscitandum semen eius q̄ quisq̄ aliorum cum suscitatio seminis sit quedam vtilitas viro cum per boc conseruetur nomen eius indeletum : qz alꝫ deleretur . ¶ Secundo fit boc propter legalem conuenientiam scilicet qz magis conuenit mulier ad suscitationem seminis fm intentionem legis q̄ aliquis de fratribus ꝛ cognatis. quod ꝓz qz intentio legis q̄ erat suscitaretur semē defuncto:ita q̄ qui non habuerat veros filios haberet filios legales ꝛ interpretatiuos : ꝛ ad boc q̄ isti similarentur filijs veris oportebat q̄ esset maxima identitas que esse poterat inter istos filios legales ad naturales ꝛ veros.ſ.q̄ essent ab eisdem principijs filij tamen veri si aliqui fuissent ipsius defuncti essent ex vroze illa quā tenebat:ideo filij legales maxime competebāt ex parte vroris q̄ de parte viri. ¶ Tertio ꝓz ex conditione suscitatiōis seminis. Nam suscitatio seminis censebatur quando gigneba-

Ordo primēdi nolētis suscitare semē fratris sui apud debzeos.

B

Uroz erat magis denicta ad seminis suscitationez q̄ frēs ꝛ cognati.
ᵝ 1.rō.
◻ 2.rō.
3.rō.

4.rō.

Qō.52

A

Quare magis erat obligata vroz ad suscitationē seminis defuncti q̄ fratres.
ᵝ 1.causa.

2.causa.

3.causa.

Rñsio ad q̄stū.

B

tur aliquis filius ipsi defuncto: eo q̄ fingebatur illum esse de semine defuncti qō susceperat uxor eius in utero: & tamē illud non fuerat sufficiens ad generationem fetus nisi vivificaretur fetus virtute seminis illius qui accipiebat uxorez defuncti. Sz ad continendus semen defuncti respectu cui⁹ filius genitus dicatur de semine defuncti: vel consimilis eius nullus magis agebat q̄z uxor defuncti: ideo ipsa maxime obligari debebat ad suscitandus semen. ¶Quarto p̄z qz vir & femina sunt inequalis dignitatis naturaliter: ideo circa eandem rem maiori privilegio gaudere debuit vir q̄z femina. & sic circa suscitationem seminis debuit minus obligari vir q̄z femina. ¶Quinta ratio & potissima fuit: qz deus debebat nimis procurare suscitationem seminis mortuorum: & ad hoc videbatur expediens q̄ omnes obligarentur ad quos pertinebat: qz si relinqueretur in libertate istorum multi eorum nollent suscitare semen defunctorum. Si autem obligarentur omnes esset scandalum: qz si vir obligaretur ad suscipiendum feminam aliquā in uxorem que forte non placeret oculis eius cum essent israelite duri cordis occiderent uxores. ista enim fuit causa quare permissum est israelitis q̄ repudiarent uxores. s. qz si non liceret eis abijcere uxores repudiando cum displicerent eis occiderent illas. sic tetigit xp̄s Matthe. 19. s. ad duriciem cordis vestri libellus repudij datus est: a principio autē non erat sic. ista duricies cordis erat q̄ occiderent uxores. & sic non fuit conueniens q̄ obligarentur in veteri testamento viri ad accipiendum uxores defunctorum vt suscitarent semen ipsorum. uxores autem obligari debuerunt: quia ex obligatione istarum non sequebatur istud inconueniens. debuit tamen poni quedam pena viris vt suscitarent semen defunctorum vt timore illius incitarentur aliquando ad suscitationem banc.

4.causa.

5.causa.

Israelitis quare permissum est q̄ repudiarēt uxores.

A

¶Si essent multi fratres mortui & vltimus superstes suscitaret semen eor⁹ fili⁹ genitus de cuius illor⁹ nomine vocaret. Qō.53.

Queretur vlterius si essent multi fratres sicut in casu quem posuerūt saducei Matthe. 22. scilicz q̄ septem fratres erant: & mortuo primo relicta uxore secundus voluit suscitare semen eius: & accepit uxorem illius: & consequenter omnes usq̄ ad septimum: & nullus susceperit ex ea prolem nisi septimus quis ipsorum faciet filium natum nominari de nomine suo. nam lex iubet q̄ filius natus ex ista suscitatione nominaretur nomine defuncti: omnes autem sex precedentes mortui sunt & quilibet illorum habuit mulierem illam in uxorem. est ergo dubium cuius eorum nomine sortietur. ¶Dicendum secundum quosdam q̄ non poterat sciri in tali casu cuius nomine vocaretur. sicut crediderunt saducei de muliere que suscepta est a septem viris cuius illorum erit in resurrectione. si autem esset aliqua causa quare esset magis vnius q̄z alterius non arguissent sic illi contra christum putantes se deducere ad impossibile. nam si posset determinari cuius illorum erat uxor argumentum suum contra resurrectionem non procederet. ita dicetur nunc q̄ non constaret cuius iste erat filius. ¶Dicendū q̄ non est simile: qz si in resurrectione habituri essemus uxores quas habueramus viuētes: essent aliqualis difficultas circa hoc cum quilibet contraxisset cum ea equale vinculum matrimonij: ideo manifeste non apperet quis potius eā habituruz esset. Secus aūt est de filio genito q̄ aut quererek quātū ad veram filiationē aut q̄tū ad filiationē legalē. ¶Si primo mō p̄z ex casu q̄ iste erat filius septimi viri. Si autē quātū ad legalē erit filius illius cuius nunc suscitabat semen iste septimus. Manet autem tunc dubium cuius semen suscitabat iste. Et dicendum de secundo tertio quarto & quinto non est dubium sed de primo & sexto. causa est qz secundus: tertius: quartus: quintuz non fuerunt primus cui successit semen suscitans. Etiam non fuerūt vltimus cui successit ille q̄ suscitauit semen realiter. ideo de istis est dubium sublatum. Sed de primo est dubium qz ille fuit propter cuius mortem accepta est uxor eius ad suscitandum semē defuncti & postea alij continuauerunt. De sexto est dubium qz septimus accepit uxorem per mortem sexti: & illius uxorem dicitur accepisse: & nunc ex illa genuit primogenitum: ideo ille nominandus erit nomine sexti qui vocatur hic defunctus. ¶Dicendum tamen est q̄ vere iste filius genitus nominandus est ex nomine primi defuncti. Nā pp mortē illius scōs accepit uxorez ei⁹: iō tertiꝰ nō accepit uxorē secūdi pp secundū: sed propter primum: cum ipse secundus acceperit uxorem primi propter ipm primum. tertius ergo propter primum accipiet: qz quicquid est causa cause est causa causati. & sic de quarto: & quinto: & sexto: & omnibus. vnde ipse septimus censetur successisse primo & non alijs. quia propter primum omnes susceperunt illam uxorem: & si secundus habuisset filios: non suscepissent eā reliqui & sic usq̄ ad vltimum. nominabitur ergo semper filius genitus ex tali suscitatione nomine primi. ¶Queretur vlterius quare filius natus ex tali suscitatione vocabatur nomine defuncti. *¶Dicēdum q̄ lex voluit quātū posset idētitatem filij legalis ad naturalem. nam non habuit defunctus iste filios naturales veros: & lex vult ei fingere filios: & ad hoc q̄ filij ficti videantur aliquo modo esse filij defunctoruz oportuit q̄ esset magna similitudo inter filios illos ad defunctos: & ad hoc fecit lex q̄ solum fieret suscitatio ista ex uxore defuncti in qua videbatur esse semē defuncti: & a fratribus ipsius defuncti: qz illi maxime identificabantur defuncto. ita ergo ad hoc q̄ ipse filius magis videretur pertinere ad defunctum: etiam in nomine debuit similari ei. Nam si vocaretur alio nomine poterat putari q̄ iste ascriberetur ei qui ipsum genuit. vt ergo pateret q̄ pertineret ad defunctum vocandus erat primogenitus in suscitatione ista nomine defuncti: & sic minus dubitaretur de qua progenie esset: & in hoc erat aliquid speciale scilicet q̄ vocaretur filius ꝯ nomine patris. Nam in alijs nascentibus non imponebantur primogenitis semper nomina patrum. nam alioquin omnes descendentes directe per eandem lineam progeniei vocarentur eodem nomine. quod est falsum. ¶Item p̄z qz ruben fuit primogenitus Jacob. Gen. 49. & sic non fuit vocatus primogenitus nomine patris. Etiam isaac fuit primogenitus abrae Gen. 21. quia in illo vocatum est semen eius: & sm̄ carnem bismael fuit primogenitus Gen. 16. & neuter vocatus est nomine patris: & ita de omnibus alijs fere quorum nomina scimus in veteri testamento. Et ratio est qz cum in alijs sint filij veri secundum carnem non oportet queri aliam similitudinem ad probandum filiationem. & tamen in suscitatione seminis cum ipse genitus nō esset filius verus defuncti oportuit induci aliquas assimilatiōes legales ad hoc q̄ appareret ei similis & filiꝰ eius qualitercunq̄. ꝫ de hoc vide quod dicam Mat. 22. c.

Nōnullor⁹ rñsio ad q̄ fitum.

Impropbatio.

Doct. rñsio ad q̄situm.

¶An fres defunctor⁹ possint eor⁹ uxores repudiare q̄s acceperāt vel priusbanꝯ dñficio legis. Et que erāt cāe distractiue a suscitatione seminis: & cur iponebaꝯ pena nolenti. Qō.55.

Queretur vlterius de suscitatione seminis. s. quare ponebatur pena nolentib⁹ suscitare semē.

¶Dicendum q̄ suscitatio seminis erat multum necessaria in veteri testamento sicut fuit declaratuz supra. & si relinqueretur libertati illorum ad quos pertineret: forte nollent vel raro suscitarent: ideo fuit conueniens q̄ imponeretur pena vt timore pene que erat satis infamatiua mouerentur plurimi ad accipiēdum uxores defunctorum. ¶Sed dicet aliquis q̄ hoc non p̄ficiebat: qz si quis non desiderabat suscitare semen defuncti: poterat abijcere a se istud onus. s. q̄ cuz acciperet uxorem defuncti semel ad satisfaciendum legi: repudiaret eam illico vel post modicum tempus: & sic non fieret suscitatio seminis ex pena sz solum in volentibus. ¶Aliquis dicet q̄ hoc non stat: qz non poterat repudiari uxor nisi ex aliqua causa: & cum non inueniretur ista mulier accepta ad suscitationez seminis: non poterat saltem ad placitum repudiari. ¶Dicendum q̄ falsum est: qz quando quis inter hebreos repudiabat aliquam uxorem: non cogebatur probare causam repudij: sz solū q̄ non placebat oculis eius vt declaratum in quadam questione Deutero. 24. & sic etiam posset repelli sine causa ex sola volūtate mulier suscepta ad suscitationem seminis. Dicendum q̄ verum est q̄ ad repudiandū uxorem non oportebat q̄ repudiās ꝓbaret causaz aliquā sz solū dabat in manu mulieris libellū in quo scriptū erat q̄ repudiabat eaz: & q̄ de cetero posset accipere quē vellz in virū. & tñ in hoc casu nō liceret viro repudiare uxorē sic susceptā ex sola voluntate: saltē usquequo ex ea gigneret filiū q̄ succederet loco defuncti. Nā alꝰ lex illa ō suscitatione seminis eēt omnino inutilis. nō est tñ credendū q̄ deus aliqd inutile statuerit. ¶Itē qz deus cogit hic fratres defuncti ad accipiēdū uxorez eius. si tñ cogunt ad accipiendū vident cogi ad tenenduz: qz alꝰ si illico possent repudiare vt acceperāt esset inutile accipi. nec est inconueniēs q̄ coguntur in isto casu ad tenēdū uxores defunctor⁹: & non possint illas repudiare quousq̄ gisarēt ex eis filios loco mortuor⁹ & sic ponunt hic q̄tū ad aliqō tēp⁹ iure repudij cū cā: cū ēt in alijs casibus interdū qdā priuabanꝯ pp delictū sic p̄z Deutero. 22. s. siqs accipiens uxorem dicebat non inueni eam virginē & ꝓbabatur mulierem fuisse virginem qñ tradita fuit ei: flagellabatur vir: & soluebat gnq̄gita siclos & non poterat dimittere puellaz aliquo tempore vite sue. Itez si quis inueniens

Qō. 54. A

Quare filius natꝰ ex tali suscitatiōe vocabatur nōie defuncti *Rñsio ad q̄sitū.

Luiusdā rñsio ad quesitū.

Luiusdā ipropbatio.

Cōfutatio ipropbatiōis.

Doct. rñsio.

Notāb.

niẽs puellã in agro:dormiret cũ ea:accipiebat illã in vxorẽ:z nõ poterat illaz dimittere vllo tẽpore vite sue.e.c.ita nunc ex causa poterãt isti obligari ad nõ repudiandũ vxores quas susciperẽt ad suscitationẽ seminis.z si nõ obligarent in eternum sicut illi: obligarent saltẽ vsquequo ex illis suscitarẽt semen defunctis.

Obo. ¶Sed obijciet qz si negaret sic israelitis potestas repudiandi vxores:sequeret vxoricidium qõ fuit cã ꝓmittendi libellũ repudij. ¶Dõm ꝙ vna cã fuit ꝓmissionis timor de ouricie z occisione vxorũ.z tamen cã potissima fuit qz ista lex erat inter oẽs gentes ꝙ poterãt repudiare vxores:z si auferret eis ista libertas putarent se minores alijs gentibus:z nõ possent hoc tolerare:z istud erat ouricies cordis.s.ꝙ indomiti erãt:z non subijcerent bene rebus insolitis sicut dixit deus.cerno ꝙ populus iste dure ceruicis sit Exo.32.c. Ista ergo fuit cã potissima ꝓmissionis libelli repudij.vñ non timebat semp mose si non ꝓmitteret libellus repudij.vnde in ghusdã esse putauit dignũ lex ꝙ ꝑuarẽtur potestate repudiãdi vxores sicut supra declaratũ est.

Rñsio.

Qõ. 56. A Cur ipo nebat pena nolẽti semẽ suscitare. B

¶Queretur vlterius cur imponebat pena nolentibus suscitare semen:qz in hoc inuit ꝙ alig eẽnt g nollẽt suscitare semen:z tñ istõ nõ videt verisimile.naz suscitatio seminis afferebat lucrũ: z non aligd ꝓiudicij:ideo glibet hoc vellet.ꝓ hoc quia cum ge suscitaturus esset semẽ alteri⁹ accipere debebat vxorem illius:z in hoc nõ vetabat accipere alias vxores quascũq; vellet:cum in veteri testamẽto ꝓmitteretur vxorum pluritas vt declaratũ est supra in quadã qõne.erat autem lucrum ex hac suscitatione:qz g suscitabat semen alterius:succedebat in oibus possessionibus eius vt ꝓz hic in lra de booz g accepit ruth vxorez defuncti:z cũ ea suscepit bona defuncti:ideo nõ erat verisimile ꝙ ge nollet suscitare semen defuncti:z opus eẽt ad hoc poni penam. ¶Dõm ꝙ pena posita est:qz multi essent g als nollent suscitare semen defunctorũ.ꝓ de cognato booz qui suscitaturus erat semẽ maalon defuncti z noluit:sed potius carere voluit oibus bonis que habiturus erat de successiõe eius vt ꝓz in lra hic. ¶Cãe autez que distrabebãt a suscitatione seminis erãt multe.Prima erat z potissima:qz iste gignere debebat filios defuncto z nõ sibi:z ex ista mouebant plurimi.ꝓz de onan filio secũdo iude qui accepit thamar vxorez fratris sui mortui ad suscitandũ semẽ:z non cognoscebat eaz:sed semen fundebat in terraz:qz sciebat nõ sibi sed fratri suo filios nasci Gen.38.istud etiaz inuit cognat⁹ booz ad suscitandũ semen maalon.nam dixit ꝙ nolebat.z subdidit. nec enim familie mee posteritatẽ delere debeo.q.d.nolo delere posteritatẽ meã gignẽdo filios alteri z nõ mihi. ¶Scõa causa erat qz cogebant accipere vxorez defunctoꝝ:z non solũ hoc sed etiã nunc̃ illas repudiare vt declaratũ est ꝑcedẽti qõne.z istud erat grauissimũ:qz cogeret quis tenere vxorẽ que nõ placeret oculis eius. ¶Tertia erat qz multi sunt g recusant accipere mulieres quas alij in vxores tenuerũt:z hoc qz glibet vellet habere mulierẽ ex virginitate sua. Itez qz facilius quis coaptat morib⁹ suis mulierẽ q̃ nulli alteri copulata est mr̃imonio:z mores tenuit eius:q̃ illã que alteri⁹ morib⁹ assueta est:qz difficile talia auferunt. Itez quia quãdo mulier habuit alium virũ:nõ habet integrã dilectionẽ ad euz quẽ nunc habet.potissime si defunct⁹ fuit ei vir bon⁹:z tractabilis:z ꝺsentaneus moribus eius.iste autem quẽ postea habet non sic ꝺsentit moribus illius.ex quo segtur vt interdũ femina viro suo ducat in memoriã virũ quẽ ꝑius habuit.qõ viuẽti grauissimũ est.non gdẽ ꝙ mortuũ zelet:sed qz zelat se non integre diligi:cuz amor vxoris ad defunctũ cuz magno desiderio tendat:quo fit vt femina virũ integre nõ diligat nec vir feminã.Et hec est cã quotidianaꝝ querelarũ:vt sepissime experimur.ourũ erat ergo multis suscitare semẽ defunctoꝝ: vnde nõ inclinarent ꝓmpte ad illud.z sic fuit necessaria ipositio pene ad suscitationẽ ꝑdictaz.

Rñ. ad quesitũ.

Cãe distrabẽtes a seminis suscitatione. 1.cã.

¶Queret vlterius quid si nullus de fratrib⁹ defuncti nec de tota cognatiõe vellet suscitare semẽ defuncti.ª ¶Rñdendũ ꝙ exñtibus fratribus ipsi tenebant suscitare semen:z si nollẽt patiebant penam legis Deutero.25.z deuoluebat potestas suscitandi z succedendi in hereditate ad alios cognatos.z si isti etiaz nollent non suscitabat semen defuncti:sed peribat nomẽ suum de ꝓgenie sua:z deuolue batur ius successionis ad fratres defuncti g noluerãt suscitare semẽ eius.z sic iaz ipsi ꝑdiderant illud ius nolẽdo semẽ suscitare defuncti:cũ cognati possent illud sususcitare:z pẽderet ex eis suscitare.z tñ cum illi etiã nollent suscitare semẽ defuncti carebant iure successionis:z redibat ad ꝓpingssimos.s.ad fratres ꝛ peccauissent nõ suscitãdo semẽ fratris:qz als transiret possessio de familia in familiã:z de tribu in tribum sicut declaratũ est supra.

Ra Rñ. ad q̃situm.

Qõ. 57. A Quid fieret si nullus ꝺ frib⁹ ꝺfũcti nec de cognatione vellet suscitare semen defuncti.

¶Queret vlterius gd si nullus esset g posset suscitare semen.s.si nõ esset aligs frater vel cognatus:quid fieret de ꝺseruatiõe nominis defuncti z de hereditate eius.* ¶Dicet aliquis ꝙ hoc nõ stat:qz non poterat esse aligs qui nõ haberet aliquem ꝓpinquũ in toto israel:cum oẽs israelite inter se eẽnt cognati:qz glibet posset suscitare semẽ defuncti.ª ¶Dicẽdũ ꝙ casus ille possibilis est:qz poterat esse aligs qui nullũ haberet cognatum intra gradus illos in ghus vocabant cognati.qõ ꝓz de maalon defuncto cuius possessio data fuit booz suscitãti semen eius:z dixit booz ꝙ nullus erat ꝓpinquus eius nisi qdam alius cognatus suus q ꝓior erat:z ipse qui secũdus erat vt ꝓz.ẽ.in littera.Si aũt isti duo mortui fuissent non maneret aliquis in cognatiõe maalon:z sic nullus esset g suscitaret semẽ ei⁹. ¶Dicẽdũ ꝙ in hoc casu nõ poterat suscitari semen defuncti sed peribat nomẽ suum de familia sua.s.qz intercidebat posteritas sua: hereditas aũt eius deuoluebat ad illos g ꝓpingores eẽnt in tota tribu z familia:q̃diu posset cognosci gradus ꝓpinquitatis ꝛ illi eẽnt extra gradus cognationis:in ghus ꝺsuetus erat vocari aliquos cognatos.de quo magis declaratum est supra.

* *cõsãguineus ꝛ ꝗ apellat fratrẽ noie gñali.

¶Queret vlteri⁹ gd si quis de fratrib⁹ defuncti acciperet vxorem defuncti ad suscitandũ semẽ *z moreret ꝺsanguineus ille vel vxor. ¶Dõm ꝙ si moriebat vxor siue anteq̃ acciperet ad suscitãdũ semen siue post:dũ tñ nõ eẽt aligs filius genit⁹ nõ poterat suscitari semen defuncti ꝛ ꝓbat nomen ei⁹:z in hereditate succedebãt fratres vel g ꝓpinquiores essent.Si autẽ moreret frater defuncti qui accepat vxorẽ defuncti:aut ex ea genuerat si liũ:aut nondum.Si genuerat:nõ oportebat ꝙ illa acciperet ab alio:qz iam suscitatũ erat semen.Si autẽ nondũ genuerat:debebat sequẽs frater suscipere eã:z si ille moreret debebat eaz ali⁹ sequẽs accipere quousq; aligs ex ea gigneret.sic patet Gen.38. de thamar vxore her ꝓmogeniti iude.nam ille mortuus est sine liberis z frater eius onan accepit illam ad suscitandũ semẽ fratris sui:z qz ille etiã sine liberis obiit accepturus erat eaz frater eius sela. Sic etiã fuit in casu posito a saduceis:cuz septem fratres acceperũt successionẽ:z vnus ad suscitandũ semẽ alterius: z oẽs septem mortui sunt viuẽte eadez muliere Matth.22.ca. Si autẽ morerent fratres oẽs non suscitato semine:vel aliquis illorũ nollet:succedebãt in suscitatione ista cognati oẽs quousq; nullus de cognatione maneret : z si vnus haberet filium ex eadem vxore sistebat ibi suscitatio. Si autem nullus haberet filium peribat nomẽ defuncti de cognatione sua:z deuoluebantur bona ad aliquem de cognatis defuncti vel fratrib⁹ si manserat g nollet suscitare semen defuncti.Si autẽ nullus maneret bona ꝑtinebant ad quẽcunq; ꝓpinquiorẽ cũ iam nõ esset quis de cognatione defuncti.s.de gradib⁹ illis in quibus nominabãtur cognati.

Doc.snia. ª Qõ. 59. A Quid si nullus eẽt qui posset suscitare semen. *Quinsdaz rñ.ad q̃st. ª Confuta.

¶Queret vlterius quid si accipiens vxorem defuncti ad suscitandũ semen eius nõ gigneret filium sed filiaz: an sequens frater vel cognatus deberet accipere eandem vxorem ad suscitandum semen defuncti vel sufficeret filia genita. ª ¶Quidã dicunt ꝙ nõ sufficiebat filiam gigni sed alius suscitare debebat semen defuncti:qz non censebat adhuc semen suscitatuz nisi filius nasceret.ª Qõ patet ꝓmo quia Deute.25.dicit ꝙ suscitari debebat semẽ defuncti ne periret nomẽ ei⁹ in ꝓgenie sua:z tamen ꝑ filiam nõ poterit ꝺseruari nomẽ defũcti in familia sua:qz dato ꝙ illa eẽt filia vera defũcti:nõ posset cõtinuare familiã patris.nã femina transibat in ꝓgenie viri a quo in vxorem accipiebatur:ideo non cõtinuaret per eam nomẽ paternum z familia:sed illico transiret ad aliam familiã z cessaret familia paterna. ¶Scõo ꝓz qz Deutero.25.dicitur ꝙ ille g acciperet vxorẽ defuncti ad suscitandũ semen eius vocaret ꝓmogenitũ quẽ ex illa vxore gigneret nomine defuncti.z tñ filie nõ cõpetebat hoc:qz illa non poterat vocari noie patris:ideo nata filia non dicebat suscitatũ semẽ defũcti. ¶Dõz ꝙ figs accepta vxore defuncti gigneret ex ea filiaz deinde filiũ:ꝙ filia ꝛ esset beret mortuo ad conseruandũ familiã suam sicut ascriberet si eẽt filius. Ratio est qz in bis faciendũ erat sicut in filijs veris. in ipsis aũt exñtib⁹ filijs nihil de hereditate ꝓueniebat ad filias: imo dato ꝙ eẽt vnicus fili⁹ z vltim⁹:ante eũ multe filie:solus filius succedebat in tota hereditate ꝓis vt ꝓz Nu.27.c.ita nũc in filijs legalib⁹ si eẽnt filie z filij:dato ꝙ filie eẽnt ꝓzes nõ cõputabant ille in semine defuncti ꝛ filij. ¶Aligs autẽ ꝓteruiet dicens ꝙ hoc nõ apparet:qz non cõstat nobis ꝙ sit iudicandũ sic de filijs legalibus sicut de veris z naturalibus:ideo ꝙ filia forte possit accipi tanq̃ ꝓmogenitus defuncti. ¶Dicẽdũ ꝙ non stat:qz manifestũ est ꝙ ille qui ascribebat defuncto in suscitatione seminis succedebat in tota hereditate eius.filia tñ nõ põt

Qõ. 60 A Quid si accipiẽs vxor defuncti ad suscitãdum semẽ ei⁹ nõ gigneret filiũ ꝛ filiaz. an sequens frater ꝛc. ª Quozũdã rones in diuersum. © 1.rõ.

2.rõ.

Rñ.ad q̃situm.

B

Obiectio.

Rñsio.

succedere extantib⁹ marib⁹ vt p3 Nume.27.ideo cū iste gigneret filios ⁊ filias ꝙ suscitabat semen defuncti nō erat ascribēda filia defuncto sed fili⁹:dato ꝙ filia p̄or esset natiuitate ¶Si autem suscitans semen defuncto solā filiaz gigneret:manet dubiuz an dicaf suscitatū esse iaz semen defuncto:vel alius de fratrib⁹ vel cognatis defuncti debebat accipere eandem vxorē defuncti quousq; gigneret ex ea filiuz. ¶Dōm ꝙ non oportebat ampli⁹ suscitari semē defuncto:qz in filiab⁹ sufficiēter ꝺseruaref semen defuncto.qō p3 qz Nu.27.iubetur ꝙ cū qs mozeref sine filijs masculis:filie succedebāt in hereditate patris:⁊ ille faciebāt ꝙ nō periret nomē patris.ſ.qz faciebāt p̄rogeniē patris sui ꝺtinuari:p filios natos ab ea poterat ꝺtinuari ꝓgenies defuncti:⁊ succederet ipsa in bonis defuncti noie filiozū quos habitura erat. si aūt nullos filios haberet illa:delebaf rursus nomē defuncti: ⁊ redibat hereditas ad ꝓpinquos defuncti:⁊ illi nō poterāt iaz suscitare semen nisi vxor defuncti supduxeret:quia si supduxeret esset aliqua spes de suscitatiōe. ¶Ad p̄mū argumentū in contrariū dōm ꝙ fiebat suscitatio seminis vt non deleref nomen defuncti:⁊ tū nata filia ex suscitatione seminis non deleref nomen defuncti:iō ipsa sufficiebat. Nā iz femina transiret in familiā viri cuius eēt vxor:tū filij inde nati poterāt cōputari in familia defuncti.ficut fuit de filiab⁹ salphaad Nume.27.⁊ declaratū est supra. ¶Ad scōm dōm ꝙ verū est ꝙ p̄mogenit⁹ acceptus ex vxore defuncti vocādus erat noie defuncti si haberetur p̄mogenitus:⁊ tū nō stāte p̄mogenito sufficiebat ꝙ filia extaret. nā tūc fili⁹ filie ꝙ reputaref tanq̄ nepos defuncti vocaref noie defuncti:⁊ ibi incipiebat ꝓprie semē defuncti ⁊ nomē ꝺseruari. ¶Que pene infligebantur nolentibus suscitare semē defunctorum:⁊ quare iste potius q̄ alie. Qō.61.

Dubiū.

Rñsio.

Ad rōnē p̄mā i ꝺuersum.

Ad.2.rōnē

A Rñ.ad q̄st.

Queretur vlterius de penis nō suscitātib⁹ semen defuncto:⁊ quare infligebanf pene iste. ¶Dicendū ꝙ p̄ma pena erat ꝙ tolleref calce⁹ de pede viri sui⁹. Secundū erat ꝙ spueref in faciē eius. Tertiū erat ꝙ mulier diceret.fic fiet viro ꝙ nō vult edificare domū fratris sui. Quartum erat ꝙ postea vocaref in toto israel dom⁹ istius viri dom⁹ discalciati Deutero.25. Cā istarū penaꝝ fuit ad irrogandū magnā ignominiā ipsi qui nolebat suscitare semē defuncti.⁊ insligte sūt iste:qz in his erat magna cōtumelia.naz ꝙ tolleref alicui calce⁹ de pedib⁹ erat ignominia:qz significabaf ꝙ p̄uabaf homo iste oi bono etiā vsq; ad calciamēta vt p3 ex modo loquendi abrae ad regez sodomoꝝ cuz dixit.viuit dñs:qz nō accipiaz de his que ad te ptinēt:a filo subtegminis vsq; ad corrigiā calige.i.calciamenti.vt magis p3 ex hebreo.q.d.nec minima bonoꝝ accipiam de bonis tuis:ne dicas ego ditaui abrāā. Etiā erat hoc vt sequeref ex hoc alia pena:scilicet ꝙ vocaref domus istius:discalciati dom⁹ in israel. Qz aūt spueref in faciē istius hois erat ad magnam ꝺfusionē eius.nam nō pōt homo magis ꝺfundi q̄ ꝙ ali⁹ erpuat in faciē eius in penā:cū tota dignitas ⁊ pulchritudo hominis sit in vultu ⁊ deturpaf sputis. Cā aūt quare mulier dicebat.fic fiet viro ꝙ nō vult'edificare domū fratris sui:erat vt significaref oia ista fieri ad infamiā ⁊ iniuriā infligendā.⁊ p hoc augebaf ignominia.nā si mulier nō diceret istud forte poterat intelligi ꝙ erat istud aliq̄ cerimonia legis que nō fiebat ad ignominiā:ficut multe alie cerimonie erant imūde in veteri testamēto:qz tū non fiebāt ad ignominiā recipiebanf vt honorabiles. cuz aūt mulier dicebat fic fiet viro ꝙ non vult edificare domuz fratris sui:significabat illa infligi in penā:⁊ ꝺnter illa est ignominiosa.⁊ sic augebaf pena ex hoc.potissime cū fieret in portis vrbis coraz toto populo. ¶Cā aūt quare vocabaf domus discalciati in israel erat ēt ad ignominiā:⁊ manebat ei istud nomē vt in eternū esset infamat⁹ in toto israel. Etiā sciendū ꝙ nomen istius supprimebaf:nō enim denotabatur deinceps noie suo sed vocabaf discalciat⁹:⁊ dom⁹ eius vocabaf domus discalciati.ficut p3 de cognato booz de quo sepe fit hic mētio:⁊ p̄cedenti.c.⁊ tū non ponif aliq̄ nomen eius:sed p circūlocutionem.⁊ hoc qz indign⁹ erat noiari ꝙ nomen alterius nolebat ꝺseruare.a fortiori autē fieret in fratrib⁹ defuncti nolētibus suscitare semē eius: qz in illis lex ponebat penā:in cognatis aūt nō.⁊ tū cognati nolētis suscitare semen defuncti supprimebaf nomē.a fortiori ergo fratrū nolentiū suscitare semē defuncti supprimeref nomē: ⁊ iaz non vocarenf noie suo sed discalciati:⁊ dom⁹ vel progenies eoꝝ domus discalciatoꝝ. ¶Queref vlteri⁹ circa sputa que mulier conficiebat:an in faciē viri vel in quo conficeret. ¶Rñdet Rab.sa.ꝙ mulier spuebat in faciē viri illius.i.coram eo quasi detestās euz.ficut dicim⁹ aliqua fieri in facie alicuius.i. eo vidente vel p̄nte. Ra.abenazra dicit ꝙ mulier spuebat in calciamēto qō tollebat de pede viri.littera aūt nostra vult ꝙ mulier spueret super faciem viri:quia ponif in accusatiuo ⁊ significat terminuz. ¶Alig dicunt ꝙ non pōt stare positio Rab.sa. nā ad hoc ꝙ intelligeref ꝙ p̄fte viro vidente spuebat mulier: oportebat ꝙ poneref in ablatiuo:⁊ diceref in facie.i.coraz illo. ⁊ tū ponif in accusatiuo:⁊ significat ad terminū ad quez sputa terminabanf. ¶Dōm tū ꝙ ista non est plena ꝓbatio.naz lz in latino sermone fit iste modus arguēdi ꝺueniens:in hebraico tū sermōe nō ꝓuaf ista ꝺtia regiminis vel erigētia dictionū.nā in hebreo nō sunt casus nec determinare inflexiones nominū ⁊ verboꝝ.sed sunt quedā dictiones ꝓpositionales que addite nominibus significāt quandā habitudinē casualē.ficut sunt in vulgari nostro quedā habitudines casuales:⁊ tū non pōt p eas tanta distinctio fieri ꝙ dubiū totaliter tollaf:qz alique ꝓpōnes apud latinos varie significāt:ideo varijs casib⁹ deseruiūt.ficut:in:que aliq̄ signat in quo:⁊ aliq̄ in quē sic est alia apud hebreos.ſ. be vel ba vel bu siue bi.⁊ tū non p̄fti isti interdū ordinari cū accusatiuo ⁊ aliq̄ cū ablatiuo:vt interdū signent in quē:⁊ interdū in quo.ideo dōm ꝙ ista rō non cuincit hebreos:vel simpliciter sic debere intelligi:sed solū ꝓbat ꝙ btūs Hiero.itellexerit ꝙ sputum debebat ꝓfici in faciē viri ⁊ non coraz illo:qz als dixit in facie ⁊ non in faciē. ¶Abenazra aūt dixit ꝙ expui debebat in calciamēto.⁊ hoc ꝓcedit ex varietate relatiui:qz dicif in facie eius:⁊ in eius pōt referri ad virum vel ad calciamentū:ita ꝙ facies calciamēti vocef pars superior eius:⁊ posteri⁹ calciamenti fit ipsum qō tangit pauimentū. ¶Sed iste modus loquēdi nō est conueniens:qz etiam ex modo loquēdi nō damus faciem in calciamēto:nec assignam⁹ ante ⁊ retro cuz non sit res animata: vel habēs virtutē magis in vna parte q̄ in alia. Ideo dōm est ꝙ spuebat mulier in faciez viri sicut vult lra nostra.⁊ hoc rōnabilius est:qz hic agit scriptura de pena ⁊ ignominia huius q nolebat suscitare semē defuncti.⁊ maxima ignominia erat ꝙ spueretur in faciem eius:ideo credendū est ꝙ in faciē eius spuebat. potissime qz littera siue hebrea siue latina pōt hoc magis significare q̄ aligd aliud. ¶Queref vlterius qñ dixit cognatus booz ad eum.cedo iuri ꝓpinquitatis:quid cessit ⁊ an cedere potuit id qō dixit se cessisse.nam agebaf ibi de onere subeūdo: ⁊ lz posset qs vtilitatez suam renuere:tū onera sua subterfugere non licet ei.ª ¶Dicendū ꝙ duo erāt que cedebat nunc vel cedere poterat cognatus booz.nam dixit cedo iuri ꝓpinquitatis: ⁊ nomine ꝓpinquitatis intelligebanf duo.ſ.ius suscitādi semē. nam cōpetebat fratribus ⁊ alijs cognatis hoc ius,extraneis autem nō cōpetebat vt declaratū est.ſ.in quadā qōne.Secundus ius cedendi erat in hereditate defuncti:⁊ istud competebat cognatis fm gradū suum ꝓpinquitatis ne trāsiret possessio de familia in familiā .istis duobus iurib⁹ cessit booz cognatus suus. nam nullus istoꝝ pertinebat ad booz si voluisset cognatus suus vti vtroq;.nam suscitare semen defuncti ad cognatū booz p3⁹ ⁊ mediatius ptinebat q̄ ad ipsum booz:iō booz petiuit ab eo ꝙ acciperet ruth in vxorē:⁊ etiā qñ ruth petiuit a booz ꝙ acciperet illam in vxorem dixit ei.est alius me ꝓpinquior qui si te accipere voluerit bene actum est:sin autē ego sine dubio te accipiaz ꝓcedenti.c.De secūdo iure patet:quia quādo booz voluit redimere possessionem venditā a noemi iure ꝓpinqtatis:prius req siuit cognatuz suum an ille eam emere vellet vt patet ſ.in lra:⁊ als non ausus eēt log in hoc.cognatus aūt booz dicēs.cedo iuri ꝓpinquitatis:vtriq; iuri cessit.qō p3:qz vtrunq; accepit booz. nā ipse accepit ruth in vxorē ad suscitādū semē defuncti:ēt ipse accepit oēs possessiōes que fuerūt elimelech maalon ⁊ chelion defunctoꝝ vt p3 in lra.⁊ tū nulluz istoꝝ poterat accipere sine p̄missione cognati sui:cum vtrūq; ptineret ad illū vt.ſ.declaratū est:ergo vtriq; iuri renūciauit.⁊ tū directe renūciauit soli iuri suscitatiōis:idirecte aūt.ſ.p necessitatē annexiōis renūciauit iuri successionis in hereditate.qō p3:qz qñ booz dixit cognato suo an vellet redimere possessionē quā vendiderat noemi:dixit ille:ego gdē agrū emā:⁊ tunc dixit ei booz qñ acceperis possessionē de manu noemi:accipies ēt ruth moabitidē ad suscitādū semen defuncti.hoc aūt recusauit cognat⁹ booz dicens ꝙ nolebat delere posteritatē familie sue vt patet in lra.⁊ qz ista duo erāt annexa vt sonāt verba booz vt p3 in lra ⁊ declaratū est.ſ. in quadā qōne.renūciauit ille vtriq; iuri pp alterū iplozū.

Mulier qz dicebat fic fiet viro ꝙ nō vult edificare domū frīs sui.

B

Dom⁹ discalciati in israel q̄re vocabaf.

Qō.62 A An mulier sputa i viri faciē vel in quē cōficiebat mulier. Rab.sa.rñ. ad q̄stum.

Rab.abena.opi. Impro. opi.rab. Salo.fz quosdā. Cōfuta. improbationis.

Declaratio opio. abenazre

Cōfuta. opi.

Determi. qōnis.

Qō. 63. A Qūo dixit cognat⁹booz ad euz cedo iuri ꝓpinquitatis. ª Rñ.ad q̄stum.

B

¶Qui respondit.Cedo iuri propinquitatis. Neq; enim posteritatem familie mee delere debeo.Tu meo vtere priuilegio:quo libenter carere

ter carere profiteor. Hic autem erat mos antiquitus in israel inter propinquos: vt si quādo alter alteri suo ✝ iuri cedebat vt esset firma concessio soluebat homo calciamentum suum ⁊ dabat propinquo suo. Hoc erat testimonium cessionis in israel. Dixit ergo propinquo suo booz. Tolle calciamentum. Qō statim soluit de pede suo.

Als ✝ iure.

Litati rīo.

Qui respondit. Hic ponit scōm huius partis. s. citati rīsio in quo renūciat iuri suo ⁊ dicit. (Qui rīdit cedo iuri ppingtatis). q. d. mihi cōpetit iure ppingtatis suscitare semen defuncti: ⁊ succedere in hereditate eius: ⁊ tū cedo tibi istud ius: qz nolo vti eo. an vero posset tali iuri cedere tactū est pcedenti qōne: ⁊ nō fuit declaratū sed declarabit. j. in quadā qōne. (Nec enim posteritatez familie mee delere debeo). Ista est cā quare cessit iuri suo. s. qz nolebat suscitare semen defuncti. s. ne deleret posteritatē suam: quasi dicat q suscitādo semen alterius suaz pgeniez delebat. sed qūo hoc stet: declarabit in quadā qōne. (Tu meo vtere priuilegio). q. d. icat priuilegiū meuz erat eo q erā ppinquior q possem suscitare semen defuncti: ⁊ succedere in hereditate ei⁹ ante alios cognatos: ⁊ tū nolo vti isto priuilegio: sed concedo tibi q vtaris illo. (Quo me libēter carere profiteor). i. ego cōfiteor coz̄ toto populo q renuncio tibi istud priuilegium libēter: qz ego nolo habere illud vt firmior videat ista cessio: nec putet q violēter vel per fraudez vel alīs indebite facta est. (Hic aūt erat mos antiqtus in israel). Istud ponit ad ostendū quare calciamentū soluit de pede suo cognatus booz. s. q erat ꝺsuetudo sic in israel: q fieret sic quandocūq; fiebat aliqua cessio. (Inter ppinquos). s. ista ꝺsuetudo solum erat inter ppinquos: ideo figs alicui extraneo cederet aut donaret aut vēderet: non soluebat calciamētū de pede. (Ut qī alter alteri suo iuri cedebat). Istud ē in iurib⁹ ppingtatis sicut hic ⁊ in similibus. nā in aliis cessionib⁹ nō fiebat. (Ut eēt firma concessio). i. vt significaret esse firma: vel vt esset firma. s. q forte sic statutū erat vel ꝺsuetuz: q dato q aliqua cessio fieret: non valeret si nō obseruaret ista cerimonia discalciatiōis. sicut etiā nunc in iure būano quedā solēnitates obseruant in ghusdā cōtractibus ⁊ actib⁹: que si non seruent nō tenet actus. (Soluebat homo calciamētuz suū ⁊ dabat primo suo). s. ille q cedebat iuri soluebat calciamētū suum de pede: ⁊ dabat illud primo suo. s. ei cui cedebat. ⁊ istud erat i positionē: vel quasi positionē iuris positio: sicut possessio vel quasi possessio iuriū corporaliū vel spiritualiū traditur per aliquas cerimonias exteriores apparētes. ⁊ hic nō soluebat aliqs alius calciamētū de pede cedētis iuri suo: sed ipse soluebat. ⁊ tū i positione nolētis suscitare semen fratris sui: mulier soluebat calciamētū de pede eius Deutero. 25. rō aūt ꝺie assignabit infra in quadā qōne. (Hoc erat testimoniū cōcessionis in israel). i. cessiōis iuris vel donatiōis. s. per istud pbabatur ius ꝺcessum vel translatū in alterum: ⁊ figs non pbaret de ista datione calciamēti nō pbabat sufficiēter sibi donatū vel ꝺcessum ius a cognato suo. (Dixit ergo ppinquo booz: tolle calciamentū). i. dixit booz cognato suo tolle calciamentū de pedibus tuis. (Et da mihi). Ad reddendū cām quare booz istud petiuit fuerūt introducta ꝺa pcedentia. nā cognatus booz dixerat booz q nolebat gaudere priuilegio ppingtatis: sed q ꝺcedebat illud booz: ideo booz vt eēt concessio firma petiuit a cognato suo ſm consuetudinem regionis: q solueret calciamentum de pede ⁊ daret sibi ad probationem istius cessionis. (Quod statim soluit de pede suo). s. cognatus booz nolens vti priuilegio propinquitatis: statim soluit de pede suo calciamentum: ⁊ dedit illud booz: nec in hoc ostendit aliquam difficultatem: quia libenter carere volebat hoc priuilegio vt patet supra in littera.

Calciamētū soluit qī de pede suo cognat⁹ booz.

Qō. 64. A

Qūo est verz q gs suscitando semē defuncti delebat posteritatez suā. Debreorū rīsio ad qōst. Ratio.

Queretur circa predicta cum cognatus booz dans causam quare non suscitabat semen defuncti dixit. nec enim posteritatem familie mee delere debeo. quid intellexit per hoc. vel qūo est verū q suscitādo semē defūcti delebat posteritatē suā. Quidaz debrei rīdent: q delebat posteritatē suam quantū ad filios quos susciperet de ruth quā nūc acciperet in vroxē: ⁊ hoc quia ruth erat moabitis: ⁊ moabite nō debebāt itrare in ecclesiā dōi in eternū Deutero. 22. s. non poterāt habere aliquā dignitatem inter israelitas q vocant ecclesia dōi. i. congregatio dei: dato q ꝺuerterent ad iudaismū: vel q nūq; possent accipere vxores de israelitis. quocūq; aūt modo itelligat videbat delera posteritas moabitaz que ꝺuertet ad iudaismū. Sed dicūt alij hebrei: ⁊ ēt Nicolaus q hoc nō stat: qz non pbibent intrare ecclesiam dōi moabitides. s. femine moabitaz: sed ipsi moabite masculi. qō pz: qz alīs ruth non potuisset accipi in ꝺiugem ab aliquo israelita: ⁊ tū legitime accepta est de quo. j. dicet in quadā qōne. Sed adhuc non stāte hoc meli⁹ ꝺici pōt q dato q itelligeret de feminis q nō itrarēt in ecclesiā dōi: non pp hoc delerez posteritas booz quantū ad illos quos gigneret ex ruth: qz filij nō sunt de pgenie matrū sed de pgenie patrum vel auoz̄uz: ideo si ruth esset moabitis: filij quos ex ea gigneret essent iudei ⁊ non moabite. ⁊ sic nō extēderet q̄tū ad illos pbibitio. s. amonites ⁊ moabites non itrabūt in ecclesiā dōi. sed intelligit hoc de ipsis moabitis q cōuertebant ad iudaismū: vel de natis ab eis q nō intrarēt in ecclesiā dōi in eternū. Nicolaus aūt dicit aliter. s. q dicebat iste delere posteritatē suaz. s. q si susciperet filios ex ruth non tantū curaret de filiis quos ex alia vroze susceperat: ⁊ sic viderent illi deleti. sicut dicit de aliquo dānum aliq̄le q destructus est. Iste modus tū loquēdi nimis alienus est a lra. s. q isto mō suscitādo semē defuncti delerez posteritas: qz nō solum delerez posteritas: sed ēt q̄cunq; aliqs iudeus baberet vnā vroxē: ⁊ supinduceret aliaz ex qua posset filios gignere: vel si habuisset vnam ⁊ defuncta illa acciperet aliā: ⁊ ex vtraq; filios gigneret. ⁊ tū nullus sic dicit q delet posteritatē suam accipiēdo scōam vroxez: ergo nō intelligit sic. Itē dato q quis accipiēdo filios ex scōa vroze non tātū curet de ꝑmis sicut curaret de eis si eos solos haberet: non dicit delere posteritatē suā: qz oēs sunt filij eius: ⁊ posteritas sua per oēs illos reparat. iō si nihil aliud obstet nō est modus quo iste diceret delere posteritatem suā. Dōm q hoc intelligit ꝓ tāto: qz iste cognatus booz q̄tum ad aliquos filios deleret posteritatē suaz. nam si susciperet filios ex ruth: cum illi eēnt ad suscitationē seminis maalon defuncti: oporteret q aliqs vel aliqui illoz ascriberent mortuo ⁊ non genitori eoz: ⁊ quantū ad illos periret posteritas ei⁹: qz illi non cōputarent de stirpe patris sui ſz de stirpe mortui: ⁊ ita eēnt illi filij tanq̄ deleti essent vel nunq̄ geniti. sic pz Deutero. 25. cū dicit q q suscitaret semē defuncti vocaret ꝑmogenitū quē gigneret noie defuncti: ⁊ sic reputabat ille filius defuncti ⁊ de progenie eius: ⁊ hoc vere intendit cognatus booz. ⁊ iste modus est prius intelligendi posteritatem alicuius deleri.

Rīsio ſm quosdā ad rōnem debreoꝝ.

Alia rī. ad quesitū.

Nico. rī. ad q̄situm.

B

1. Cōfuta. opi. Nico.

Scōa.

Doc. rīsio ad q̄sitū.

Ān omnes filij quos gigneret suscitans semen pertinerent ad defunctum vel solus ꝑmogenitus. Qō. 65.

Queretur vlteri⁹ circa hoc: cum aliqs suscitaret semē defuncti. an oēs filij quos gigneret ptinerēt ad defunctū: vel solus ꝑmogenitus. Aliqs dicet q solus primogenit⁹: qz Deutero. 25. dicit q suscitās semē defuncti vocaret ꝑmogenitū quē gigneret noie defuncti. si tū de oibus intelligeret: nō exp̄ssisset solū de ꝑmogenito. Aliqui oūt q oēs filij nati a suscitāte semē defuncti ascribebant ipsi defūcto. qō pz ex eo qō dixit scriptura de Onā filio iude Gen. 38. c. s. q ille sciēs filios nō sibi nasci sed frī suo semen fundebat in terrā. q nō solū de ꝑmogenito: sed ēt de oibus intelligebat vel saltē de multis: qz dixit filios. Scōo pz ex verbis cognati booz hic. s. nec enīz posteritatē familie mee delere debeo. s. vt suscitem semē defuncti. in quo innuit q peribat posteritas sua. s. nō cōtinuabat si suscitaret semē defuncto. ⁊ tū si solus ꝑmogenitus ascriberet defuncto: poterat p alios continuari pgenies ipsius suscitātis semē: ⁊ non diceret deletā esse posteritatē suā. ⁊ tū dixit q ex hoc delebat posteritas sua. ergo oēs filij eius ascribēdi erāt defuncto. Rīndendum q suscitans semen defuncti: aut suscepерat aliquos filios ex aliqua vroze anteq̄ suscitaret semē defuncto: aut non. Si aliquos ꝑus genuerat: manifestū est q illi nō poterant ptinere ad defunctū: eo q illi nō erāt nati de vroze defuncti: ⁊ tū semen defuncti ex illa solaz erat suscitandū. Item qz tunc posset accidere q isti filij quos susceperat suscitās semen ex alia vroze nati essent viuēte ipso defuncto: ⁊ sic manifestum est q nō poterant ei ascribi: qz suscitatio seminis defuncti fiebat quantū ad illos q nascebant post mortez ipsius defuncti: iō isti nullo mō ptinebant ad defunctū sed ad patrē suum: ⁊ p istos continuaret posteritas suscitātis semen defuncti: ⁊ facerēt isti aliam lineā pgeniei q̄z filij ptinentes ad suscitationez seminis. Si aūt non habuisset suscitans semen alios filios anteq̄ incipere ret suscitare semē defuncti: aut accipiebat aliquam aliam vrorem: vel tenebat iam illam preter vrozem defuncti: aut non. Si autem aliam accipiebat: dicendum q manifestum est quantum ad filios quos ex illa susciperet q illi non pertinebant ad

A

Luiusdam rī. ad q̄st.

Rōnes i oppositum. 1. rō.

2. rō.

Doct. rīsio ad q̄sitū.

B

suscitationez seminis defuncti:eo q̃ suscitatio solum fiebat de filijs natis ex vroze defuncti ꝓpter rationem assignatam supra in quadaz questione qua querebatur quare vroz defuncti erat necessaria ad suscitationẽ seminis.z per filios susceptos ab ista ꝺtinuaret linea ꝓgeniei suscitãtis semen.alij aũt qui susciperẽt de vroze defuncti ptinerent ad suscitationez seminis: z per illos ꝺtinuaret linea defuncti:z in istis casibus non est aliqõ dubium:nec debebat ꝓgenies suscitãtis semẽ defuncti.Si aũt nõ habebat aliam vrozẽ nisi vrozez defuncti:vel dato q̃ haberet aliam nõ suscipiebat filios ex illa.manet tũc dubiũ:qz si omnes filij nati de vroze defuncti ptinerent ad ꝓgeniem defuncti non eẽnt aliqui ꝑ quos ꝺtinuaret ꝓgenies suscitãtis semen. ¶Dõz ergo videt q̃ non ptinebãt ad defunctũ oẽs filij nati ex vroze sua sed solũ p̃mogenitus.z hoc si ille pueniret ad statuz vt acciperet vrozẽ:ita vt defunct⁹ nõ diceret mori sine semine.Si aũt nõ pueniret ad illud tẽpus:substituebat aliqs de fratrib⁹ ei⁹ ex ipsa vroze defuncti q̃ cõputaret de ꝓgenie defuncti: z reliqui ptinebant ad suscitantẽ semẽ.¶Istud pz:qz ista suscitatio seminis non erat nisi vt nõ deleret nomẽ defuncti si maneret sine filijs: z tñ q̃ vn⁹ filius.s.p̃mogenitus ascriberet defuncto sufficiebat ad hoc q̃ nõ deleret semẽ eius z nomẽ:iõ alij nõ cõputarent de stirpe defuncti sed suscitãtis semẽ.¶Scõo pz qz Deutero.25. dicit q̃ suscitabit frater defuncti semẽ z p̃mogenitũ illius noie defuncti appellabit.Si tñ scriptura voluisset ascribere defũcto oẽs alios q̃ nascerent ex vroze sua:nõ soluz oispoluisset de primogenito:sed ẽt de oĩbus alijs.z tñ de solo p̃mogenito dispoſuit:ergo videt q̃ solũ p̃mogenitũ sibi ascribere voluit.¶Tertio pz:qz nõ ꝺueniebat intẽtioni legis q̃ alius ascriberet mortuo nisi p̃mogenitus natus per suscitationẽ seminis:qz lex vult quasi fingere q̃ iste natus ex vroze defuncti sit filius defuncti: z nascat ex semine defuncti relicto in vtero vroris sui:qõ tñ ꝑ se non potuit vivificari nisi ab altero adiuuaret:z ad hoc venit frater defuncti:q̃ dicit suscitare semen defuncti.i.vivificare illud non tanꝯ nouũ semen adhibẽs:sed antiquũ vivificãs.z tñ hoc nõ põt cõpetere nisi p̃mogenito ꝑ suscitationem seminis:qz p̃mogenit⁹ ex vroze defuncti poterat aliquo mõ fingi nat⁹ ex semine defuncti:alij aũt posteriozes nõ:eo q̃ cũ nascerent alij iaz esset euacuata virt⁹ seminis defuncti.p̃mogenit⁹ tñ ex suscitatione seminis censebat tanꝯ postbumus fili⁹ defuncti:eo q̃ p̃mus post mortẽ patris ex vroze sua nascebat:iõ illi soli competebat hoc. ¶Quarto pz qz si oẽs filij nati ex vroze defuncti ꝑ suscitationẽ seminis ptinerent ad defunctũ:deleret ꝓgenies suscitantis semẽ.Et istud erat valde incõueniens pp duo:ideo nõ ptinebant oẽs filij ad defunctũ. ¶Primũ istoz̃ est:qz dando p̃mogenitum defuncto z oẽs alios suscitãti semen:nõ periret nomẽ alicuius.s.qz nomẽ defuncti ꝺseruaret ꝑ p̃mogenitũ:nomẽ autẽ suscitãtis semẽ per alios filios.oãdo aũt istos oẽs defuncto: deleret nomẽ suscitantis semẽ dum nõ haberet filium ꝑ quem cõtinuaret ꝓgenies sua.z tñ qñ due sentẽtie sunt:z ad vnã sequitur aliqõ inconueniens:z ad aliam nullũ:tenenda est illa ad quã non segtur incõueniens.¶Scõm est qz dato aliquo casu in quo necesse eẽt perire semẽ alicui⁹.s.defuncti vel viuẽtis:potius deberet perire semẽ mortuũ q̃ nullus semẽ generat:q̃ viuentis q̃ gigneret filios nõ sibi sed alteri:qz tunc grauarent viuentes vt releuarent mortui qõ est valde incõueniẽs.nã q̃ deleatur nomen defuncti q̃ nullũ semen reliqt non grauat:qz nullus eũ grauat:sed sibi iputandũ est qz ipse neminem genuit.Qz autez viuens cogeret gignere filios q̃ ptinerent ad stirpẽ defuncti:erat manifestũ grauamẽ:qz ipse genuerat filios ꝑ quos cõtinuaret linea ꝓgeniei sue:z q̃ illi ptinerent ad defunctũ:z ꝑ hoc ipse nõ haberet aliquos ꝑ quos linea sua ꝺtinuaret ꝓtinaret eũ posteritate sua sine culpa:qõ erat grauamẽ manifestũ.ideo potius ꝓmitteret mortuus sine semine q̃ viuens.z tñ viuens maneret sine semine z nomine si nõ ptineret ad euz quisq̃ de filijs sed oẽs ad defunctũ:ideo non ptinebant oẽs ad defunctuz sed solus p̃mogenitus vel vnic⁹ eoruz̃.z tñ iste debebat esse poti⁹ p̃mogenit⁹ q̃ aliqs aliozuz̃:eo q̃ ipse poterat cẽseri tanꝯ postbumus defuncti:qõ nõ cõpetebat alicui aliozũ.etiã illi nõ poterãt videri sic ptinere ad semen defuncti sicut p̃mogenitus. ¶Ad p̃mam rõnem in ☞rium de Onã de quo dicit q̃ sciebat filios nõ sibi nasci sed fratri suo.dõm q̃ non intelligit ꝑ hoc q̃ oẽs filij Onan q̃ ab eo nascerent ptinerent ad fratrẽ suum mortuũ sed solũ p̃mogenit⁹:z tñ ille vocabat filij pluraliter:qz forte nesciebat an alios filios habitur⁹ esset:z sic p̃mogenitus eẽt oẽs filij sui.z tunc oẽs filij sui ptinerẽt ad defunctũ. ¶Scõo põt dici q̃ primogenitus vocat filij pluraliter ꝓp dignitatẽ. Naz per ꝓmogenitus cõputabat ꝓgenies patris:z ille succedebat patri in maiori pte substãtie q̃ ceteri vt pz Deute.21.z multas alias ꝓgatiuas habebat sup ceteros filios de q̃bus declaratũ est Ben.25. z magis.1.Paralipo.5. ¶Ad scõam rõnem dõm q̃ non erat necesse q̃ si aliquis suscitabat semẽ alteri⁹ q̃ deleret ꝓgenies sua sicut.s.declaratũ est.z sic lz iste cognat⁹ booz accepisset ruth in vrozẽ ad suscitandũ semẽ defuncti nõ deleret posteritas ei⁹. Nam manifestũ est q̃ si ipse haberet filios ex alia vroze saltem quantũ ad illos non deleret posteritas eius:qz illi nõ ptinebãt ad defunctũ.etiã dato q̃ nõ habuisset aliaz:poterat de nouo accipere illam:z ex illa gigneret filios q̃ ptinerent ad ꝓgeniez suã. nec erat aliqõ dubiũ de istis vt supra declaratum est.dixit tñ q̃ deleret posteritatẽ suam:qz ipse non habebat alios filios:z putabat q̃ forte non acciperet filios nisi ex vroze defuncti:z tunc p̃mogenitus ptineret ad defunctũ:lz postea geniti ptinerent ad ipm vt.s.declaratuz est.z tñ p̃mogenitus erat ille per quẽ deriuabat ꝑcipue ꝓgenies cuiuslibet:z ille succedebat in duplici pte hereditatis Deutero.21.z ẽt succedebat in dignitate paterna Ben.49.et.2.Parali.21.vbi cõstituit⁹ aliqs in regẽ qz erat p̃mogenit⁹:iõ pdẽdo illũ qz trãsibat in ꝓgeniẽ defũcti:videbat deleri posteritas sua.s.illud in quo p̃cipali⁹ z digni⁹ posteritas sua cõseruanda erat. ¶Scõo põt dici q̃ delebatur posteritas istius.s.quedã pars eius. Naz necesse erat q̃ saltem vn⁹ de filijs suscitãtis semen aſcriberet defuncto: z dato q̃ ille non eẽt p̃mogenit⁹ sed q̃cunq; alius q̃tum ad illũ deleret posteritas suscitantis semẽ:qz ille non cõputabat de ꝓgenie sua:nõ tñ delebatur oĩno. ª¶Quereꝯ vlteri⁹ qd si suscitãs semẽ accipere soluz vrozẽ defuncti z gigneret ex ea vnicum filiũ. nã tunc esset magnũ dubiũ:qz si iste ascriberet defuncto maneret suscitans semẽ sine semine z deleret nomen illius.Si aũt ascriberetur viuenti:maneret mortuus sine semine:z periret nomẽ eius. ¶Alij dicunt q̃ iste p̃mogenit⁹ q̃ vnicus erat ascribẽdus erat defuncto:qz Deutero.25.dicit q̃ p̃mogenituz vocaret suscitans semen nois defuncti:ideo siue alius nasceret siue nõ:cuz iste eẽt p̃mogenitus necesse erat ad iplendã legem q̃ defuncto ascriberetur:z sic maneret viuens sine semine. ¶Scõo pz quia si dato casu isto p̃mogenitus ptineret ad suscitantẽ semen defunct⁹ maneret sine semine:z fieret inutiliter suscitatio seminis:lex tñ nihil iubet inutiliter fieri:iõ debebat p̃mogenit⁹ iste ptinere ad defunctũ. ¶Alij dicũt in ☞rium q̃ ptinebat iste p̃mogenit⁹ ad suscitantẽ semen:qz si ptineret ad defunctũ maneret suscitãs semen sine semine:z deleret nomẽ illius:z istud erat valde graue. s.q̃ haberet iste filiũ per quem posset cõtinuari ꝓgenies illius: z p̃uaretur illo ascribẽdo euz defuncto.s.q̃ ꝺtinuaret progenies defuncti per euz.naz sine culpa p̃uabatur iure posteritatis:z debebatur nomẽ eius. Qz autẽ deleret nomẽ defuncti nõ erat grauamẽ lz eẽt pena:qz ipse mortuus fuerat sine liberis:z nemo p̃uabat euz posteritate nisi deus:iõ non deberet viuẽs p̃uari posteritate vt defunct⁹ illaz haberet. ¶Rñdendum ad istud dubium q̃ nõ apparet determinatio huius satis ex lege. Sz videt dõm q̃ iste p̃mogenitus vnic⁹ succedebat defuncto:z ẽt viuenti.de defuncto pz:qz lex iusserat q̃ succederet p̃mogenitus defũcto in suscitatione seminis Deutero.25.c.z tñ etiam succedebat viuenti.s.q̃ habebat possessiones ei⁹ cũ esset filius z nullũ aliũ haberet successorẽ. ¶Sed tunc est dubiũ cui⁹ cognationẽ nominaret an defuncti vel viuẽtis:cum nõ posset nominare duas. ¶Dici põt q̃ poterat nomiare duas:eo q̃ iste erat dupliciter filius.s.vnius erat filius legalis:z alteri⁹ filius verus.z sic nominaret vnam cognationez legaliter z aliam naturaliter.sic pz de obed filio booz. Nã booz accepit ruth in vrozez ad suscitandũ semen maalon defuncti:z natũ inde vocauit obed:z iste legaliter erat filius maalon:z vere filius booz.scriptura tñ euz vocat filium booz vt pz.j.in ſra.z Matth.1.c.z tñ nullo modo vocaretur filius eius nec poneret in ꝓgenie sua:nisi aliquo modo ptineret ꝺm scripturã ad progeniem booz suscitãtis semen maalon.credendum tamen est q̃ si iste vnicus postea gigneret multos:inciperent distingui in eis ꝓgenies due.s.defuncti z suscitantis semen.z rationes ex vtraq; parte satis patẽt ex dictis.nã vtreq; concedende sunt.s.q̃ non p̃uatur viuens posteritate: nec etiam defunctus caret illa.

¶Si booz z cognat⁹ suus vellent accipe ruth in vrozẽ nõ ad suscitãdũ semẽ lz alio mõ an possint z qd sequeret ide. Qõ.67.

Queretur vlterius qd si booz noluisset accipere ruth in vrozem ad suscitandũ semẽ:an posset suscipere euz alio modo:z qd sequeret inde. ¶Dicendũ q̃ booz z cognatus suus non obligabantur suscipere ruth in vrozem ad suscitandũ

Dubiũ.

Doc.rñ.

1.rõ.

2.rõ.

3.rõ.

4.rõ.

Ad rõnem p̃mã in ☞rium.

Ad.2.rõnem.

ª Qõ. 66. A Quid si suscitans semẽ acciperet solũ vrozẽ defũcti z gigneret ex ea vnicũ filiũ. Nõnulloꝝ rñsio ad q̃stũ. 1.rõ. 2.rõ.

Alioꝝ rñsio ad q̃stum.

B Rñ. doc. ad q̃stũ.

Dubiũ.

Rñsio.

A Rñ. ad questũ.

D Qñ sũt due sẽtẽtie z ad vnã segtur aliqõ icõueniẽs ad aliã nullũ:tenẽda ẽ scõa.

E

ad ſuſcitandū ſemen defuncti:qz obligatio iſta ſoluz erat in fratribus defuncti:ꝛ nō in cognatis vt declaratū eſt.ē.in quadam
Dubiū. Rñſio. queſtione.iō potuiſſet glibet ipſoꝝ nō accipere illā ad ſuſcitandū ſemen ex eminis. ¶ Et tunc manet dubiū.ſi nō acciperet eā aliqs eoruz ad hoc:an poterat accipere nō ad ſuſcitāduz ſemen. ¶ Et oi cēdum videt ꝙ ſic:qz gñale eſt ꝙ glz poſſit accipere in vxorem ꝯcunqz voluerit niſi lege vetitū ſit:ꝛ tñ nō repit vetitū ꝙ poſſet
B qs accipere in vxorē illaz nō ad ſuſcitādū ſemē quā alis accipe noluit ad iſtaz ſuſcitationē. Jdeo dōm eſt ꝙ erat ꝺceſſum:ꝛ tñ tunc dōm ꝙ nō eſſet aliqs ordo:nec regſitio nēcia ad accipiēdū ruth in vxorē .ſ.ꝙ nō teneret booz regrere cognatū ſuuz vt acciperet ruth ꝓiuſꝯ ipſe illā acciperet:qz iaz nō accipiebat iure ꝓpingtatis cuz illud eēt ad ſuſcitandū ſemē.ceſſante aūt iure ꝓpingtatis nō bēbat vnuſ ꝓ qō alteri ꝓferret:ideo nō tenebatur booz admonere cognatū ſuuz an vellet recipere ruth in vxorez cū iā eēnt eꝯles iure ſīc ſi ambo eēnt penit⁹ extranei. Nūc āt admonuit booz cognatū ſuuz:qz dubiū erat an ille vellet ſuſcipere ruth iure ꝓpingtatis ad ſuſcitāduz ſemē. Jdē dōm eſt de fratribus defuncti g cogunt ſuſcitare ſemē ei⁹:ꝛ tñ ſi nullus eoꝝ voluerit ſuſcitare ſemē qlibet puniet.ſic bꝫ Deutero.25.ꝛ tñ nō cogatur ſimpliciter ad accipiendū illā:ꝛ habita punitiōe licebit accipere vxorē defuncti nō ad ſuſcitandū ſemē defuncti:ꝛ tūc cuicūqz eoꝝ licet accipe illā indifferēter nō regſito alio:ſicut.ē.de cognatis dictū eſt tñ ꝙ i ꝟ caſu nō cogebat ruth accipere quēq;
Qō. 68. A Quid ſi booz vel cognatus acceꝑiſſet ruth i vxorē ſi ad ſuſcitāduz ſemē.quis ſuccederet in bonis. ✱Rñ.ad qſtum. Doc. determi. cti in hoc caſu ſuſcipere in virū:qz obligatio legiz ſolū erat in fauorē defuncti ad ſuſcitandū ſemē eius:ꝛ tñ iaz ceſſabat iſtud cū gabat vxor ei⁹ ad aliqd:ſed erat ſimplr ſoluta a lege viri. ¶ Quereť vlteri⁹.qd ſi booz vel cognat⁹ eius acceꝑiſſet ruth in vxorē nō ad ſuſcitāduz ſemē:qs ſuccederet in bonis defuncti:ꝛ quō ꝺſeruareť nomē eius. ✱ ¶ Dōz ꝙ in ꝟ caſu nō poterat nomen defuncti ꝺſeruari in ꝓgenie ſua ſed nēcio delebať:cū nullus ſuccederet ei:qz filij geniti de vxore iſta defuncti nō aſcribant defuncto ſed gignēti:cuz iſte nō ſuſcitaret ſemen defuncti. De hereditate aūt defuncti dōm ꝙ pueniret ad booz ꝛ cognatū ſuuz:cuz nulli alij eēnt ꝓping.ſicut dixit booz ſupza in lra. Nā ſi nō ſuccederēt iſti oporteret ꝙ trāſiret ſucceſſio ad aliquos extraneos.ꝛ tñ deus vetuerat iſtū tranſitū:qz nolebat ꝙ trāſirent hereditates de tribu in tribū vt ꝓz Nume.36.iō nō ſuccederēt alij.potiſſime qz dato ꝙ iſti nō ſuſcitarēt ſemē defuncti nō iacrebāt in aliquā culpā:cum lex nō obligaret eos vt declaratū eſt in quadā qōne. ¶ Dōm tñ ꝙ iſti duo nō ſuccederēt ſz alter eorū.ſ.cognat⁹ booz. Naz ius ꝓpingtatis ꝺtinebat duo.ſ.poteſtatē ſuſcitādi ſemē:ꝛ ius ſuccedēdi vt declaratū eſt.ē.in q̄dā qōne ꝛ colligiť aliq̄liter ex lra.ꝛ erāt iſta duo iura diſtincta:qz poterat vnū baberi nō vt ēdo alio ſicut voluit cognat⁹ booz:ꝛ tñ ſi vnus vellet ſuſcitare ſemē dato ꝙ eēt min⁹ ꝓpinquus:habebat ſucceſſionē in bonis:ꝛ nō poterat magis ꝓpinqⁿ gaudere tūc iure ſucceſſiōis nō ſuſcitādo ſemē.ſicut factū eſt ī booz ꝛ cognato eius vt ꝓz in lra.erāt tñ iſta iura diſtincta:ita ꝙ ſi nullus eoꝝ vellet ſuſcitare ſemē:manebat ius ſucceſſionis in hereditate:et cōpeteret ei g ꝓpingoꝛ erat.ꝛ ꝓz boc magis:qz qñ booz locutuſ eſt de redēptiōe poſſeſſiōis quā vēdiderat noemi:rūdit cognatus eius ꝙ volebat iure ꝓpingtatis redimere poſſeſſionē:ꝛ nō fiebat tunc adhuc mentio de ſuſcitatione ſeminis.ꝛ ſic putabat ille ꝙ poterat gaudere iure redēptionis ꝛ ſucceſſionis nō ſuſcitādo ſemē.ideo cū cognat⁹ booz eſſet ꝓpingoꝛ:ei ſoli cōpetebat ius ſuccedēdi in tota hereditate defunctoꝝ.ꝛ boc ꝓz qz ille volebat redimere agruz quē vēdiderat noemi:ꝛ redemiſſet euz niſi qz obiecit ei booz dicēs:qñ acceperis poſſeſſionē de manu mulieris ruth moabitidē accipies in vxorē ad ſuſcitādū ſemē defuncti:ꝛ tunc ille noluit vti aliquo iſtoꝝ ꝓuilegioꝝ dicens ꝙ vteret illo booz. ¶ Jdē dōm de fratribus defuncti:ſi nollet aliqs eoꝝ ſuſcitare ſemē defuncti ēt ſi eēt vltim⁹ fratrū ſuccedebat in hereditate defuncti alijs nolētibus ſuſcitare:vt ꝓz ex filitudine booz ꝛ cognati ſui:vbi min⁹ ꝓpinquus ſucceſſit in hereditate:eo ꝙ ille voluit ſuſcitare ſemē defuncti alio nolēte.ꝛ tñ cū nullus vellet ſuſcitare ſemē fratris defuncti: ꝓuenlebat ius ſuccedēdi ꝓpinquioꝛi ſi aliqs eſſet:ꝛ tñ nullus erat in hoc caſu cū fratres ſint inter ſe in eodē gradu attinētie:iō oēs eq̄liter ſuccederēt:ꝛ nō obſeruabať aliqua ineq̄litas in ſuccedēdo:qz ſm legez nō reperiť alia ineq̄litas niſi in ꝓmogenito filio reſpectu minoruz in hereditate paterna:qz ille accipiebat duplū q̄ q̄libet aliⁿ Deutero.21.c.ꝛ iter fratres reſpectu fratris nō erat iſtud:ideo omnes equaliter ſuccederēt.alij autem cognati in nullo ſuccederent:cum eſſent in minoꝛi gradu cognationis.

¶ An cognat⁹ booz potuit cedē iuri cognatiōis. Et an vn⁹ frater poſſit cedē alteri iure ꝓpingtatis ad ſuſcitandū ſemē. Qō.69.

A **Queretur** vlteriuſ an cognat⁹ booz potuit cedere iuri cognationis.naz dixit cedo iuri cognationis tu meo ꝓuilegio vtere. ¶ Aliqs dicit ꝙ nō potuit cedere:qz pōt aliqs cedere eis que itroducunť in fauorē ſuū:ſed nō eis q̄ ſunt in ſuuz ꝓiudiciū vel obligationē qz ad illa cogiť:ꝛ tñ inſ ꝓpingtatis erat q̄tuz ad aliqd onus ꝛ non bonoꝛ.ſ.qz obligabať ſuſcitare ſemen defuncti:vel ſaltē ſuſcitabat:in quo aliquo mō delebať poſteritaz ſuſcitātis ſemē.ſicut dixit cognat⁹ booz.ſ.nec enim poſteritatē meā delere debeo.iō non poterat cedere huic iuri. ¶ Jtez iſtud ius nō erat introductū in fauorē viuentiū ſed defunctoꝝ:vt nomina eoꝝ nō perirēt.ꝛ tñ non pōt qs renūciare iuri qō in fauorē alteri⁹ introductū eſt cuz nō poſſit qs alteri ꝓiudicare.ergo nō licebat huic cedere iſti iuri. ¶ Rñdēdū ꝙ potuit iſte cognat⁹ booz cedere iuri ꝓpingtatis. Nā ceſſit de facto ꝛ recepta ē iſta ceſſio coꝝā toto populo:ꝛ ſcriptura approbat illā:ꝛ inuit ſimiles ceſſiōes iterdū fieri ꝺſuetū eſſe iter iſraelitas:iō licitū erat. ¶ Ad declarationē bui⁹ ſciendū ꝙ duo icludebanť in iure ꝓpingtatis.ſ.ptās ſuſcitādi ſemen:ꝛ ius ſuccedēdi in hereditate defuncti. De ꝓmo dōm: ꝙ glz cognat⁹ poterat cedere huic iuri:ſz nō fratres.qō ꝓz:qz cognatis g nō erāt fratres defuncti licebat ſuſcitare ſemē defuncti.ſicut ꝓz de booz ꝛ cognato ſuo. Nā booz ſuſcitauit ſemē maalō defuncti:ꝛ tñ non erat frater ei⁹ ſicut declaratū eſt.ē.in quadā qōne.nō tñ obligabanť cognati g nō erāt fratres ad ſuſcitādum ſemē defuncti:iō non puniebanť ſi non ſuſcitarent illud vt ꝓz de cognato booz q non punitus eſt ſm penā legis Deutero.25.Jz noluerit ſuſcitare ſemen defuncti vt ꝓz.ē.in lra.ideo ꝺueniebat ꝓpzie cognatis q non erāt fratres cedere huic iuri cuz baberēt illud:ꝛ tñ nō obligarenť tenere illud ſuſcitādo ſemen. De fratrib⁹ defuncti ſecus eſt.nam ipſi babebāt ius ſuſcitādi ſemen.etiā obligabanť ad illud:ꝛ tñ non erat obligatio ſimpliciter ſed ſub conditione.ſ.ꝙ ſi nollent ſubirēt penam que babeť Deuter.25.c.ꝛ ſic liberū erat cuilibet nō ſuſcitare ſemē fratris ſubeūdo penaz illā.ꝛ tñ in iſtiſ non erat ꝓpzia ceſſio iuris:cum obligarenť ipſi ad tenenduz illud:ꝛ punirenť nō tenēdo.ſed erat nolle ius. Jn cognato autez booz ꝓpzia ceſſio fuit quantū ad ius ſuſcitandi ſemē.nam cum ipſe non obligareť ad ſuſcitationē quia nō erat frater:ꝛ tñ haberet ius ad illaz liberū erat ſibi cedere illi iuri. ¶ De ſcōo.ſ.iure ſucceſſionis dicēť manifeſti⁹ eſſe ꝙ poſſet cedi illi:eo ꝙ ſucceſſio erat in fauorē ſuccedētis ꝛ non defuncti.ſuſcitatio aūt ſeminis erat in fauorē defuncti:ꝛ tñ poterat cedi iuri ſuſcitādi ſemen:ergo a fortiori poſſet cedi iuri ſucceſſiōis. Dōm tñ ꝙ cum quis volebat cedere iuri ſucceſſiōiſ:aut volebat ſimul cedere iuri ſucceſſiōis ꝛ ſuſcitatiōi ſeminis:aut ſoli ſucceſſiōi. Si vtriq;: dōm ꝙ cognati poterāt inuicē cedere:cuz ſucceſſio eēt ꝓpter ſuſcitationē ſeminis:ſīc renūciaret ſuſcitatiōez ſeminis:ſimul renūciare poterat ſucceſſiōi. Si aūt nollet renūciare ſuſcitationez ſeminis:dōm ꝙ nō poterat renūciare iuri ſucceſſiōis:quia iſtud cederet in ꝓiudiciū defuncti. Naz filius qui ſuſcitabať defuncto habitur⁹ erat poſſeſſionē ei⁹.ꝛ ſic dicit bic ꝙ booz volebat ſuſcitare ſemē defuncti in hereditate ſua.i.vt habeat hereditatez defuncti qui naſceret ex ſuſcitatiōe ſeminis:ꝛ iſtud erat qz ꝓ hereditatē diſtinguunť ꝓgenies ſicut declaratū eſt in quadā qōne ſupza.ꝛ vt ſciret que eēt ꝓgenies defuncti:neceſſe erat ꝙ natus de ſuſcitatiōe ſeminis ſuccederet in bonis defuncti.ſi autez poſſit qs ſuſcitans ſemen cedere iuri ſucceſſionis tolleret ius defuncti.ſ.qz non poſſet nomē eius ꝺſeruari diſtinctū:cū filius ei ſuſcitat⁹ nō baberet aliquā poſſeſſionē ſm quā faceret familiā defuncti apparere diſtinctā ab alijs familijs:ideo nō poterat in iſto caſu cedere qs iuri ſucceſſiōis:qz erat in ꝓiudiciū defuncti ꝛ filij naſcituri. Sic etiam nō poterat quis in veteri teſtamēto renūciare iuri de faciendo venditionē tpalem.nā dato ꝙ quis vellet ꝙ res vendita immobilis nūq̄ rediret ad eum non licebat ei:quia in boc ꝓeiudicabat beredibus ſuis ꝛ legi vt declaratum eſt Leui.25.

¶ Quare antiqui qñ qs cedebat alteri iuri ſuo tollebat calceuz de pede ꝛ dabat cui cedebat. Qō.70.

A **Queretur** vlterius quare apud antiquos qñ qs cedebat alteri iuri ſuo tollebat calceū de pede:ꝛ dabat illi cui cedebat. ¶ Reſpōdendū ꝙ iſtud fiebat in ſignum poſſeſſionis.nam per ceſſionē tradebať qōdam ius.ſunt autem iura ſpiritualia q̄ q̄ſ ſint in rebus coꝛpoꝛalib⁹ ꝛ non poſſunt tradi manifeſte quia nō videntur:ideo ad oſtendenduz manifeſte

Cuiuſdam rñ.ad qſt. 1.rō.

2.rō.

Doc. oter. ad qſitū.

Duo ī iure ꝓpingtatiſ icludebāť. Primū.

B

Scōm.

C

Per hereditatē diſti guunť ꝓgenies.

Rñ.ad qſt.

B

Jura ſunt ſpualia.

q̄ tradanť :oñditur p aligd sensibile.ꝛ sic cum ius ꝓpinquitatis per cessionem qō tradebať non posset videri ad manifestationē illius dabať calceus:ꝛ in traditiōe eius dicebať trāsferri ius qō cedebať.ꝛ erat ꝺueniens applicatio:qz sicut iste tradēs spoliabat se gratis calceo suo:ꝛ dabat illum alteri:ita significabat q̄ spoliabat se iure cui cedebat:ꝛ trāsferebat illō in alterꝝ.sic ēt fit in traditiōe ordinū.naz in quolibet ordine dať aliq̄ signuz sensibile ipsi ordinato p qō significať que ptās fit illa spūalis que ei traditť:ꝛ ista signa sūt ꝺe necessitate collatiōis ordinis:intātū q̄ si nō obseruēť nō iprimiť character:sicut si nō dicerent verba formalia regsta in quolz ordine ꝛ sacramēto.ꝺe istis autem signis exterioꝛib⁹ que ꝺanť in collatiōe singulorꝝ ordinum habeť p Magr̄m.4.sentē.ꝺi.24.ꝛ in ꝺecretis ꝺi.21.c.cleros.ꝛ ꝺi.25.c.plectis.sic etiā in traditiōe possessiōis aliorꝝ iuriū incoꝛ poraliū fiunt aliq̄ signa exteri⁹ que vocanť signa possessiōis accipiēde. ¶Dōm q̄ ista ꝺiscalciatio apud iudeos solū obseruabatur in cessionib⁹:vñ in ꝓditione ꝛ alijs Sctibus ad oñdēduz ius qō transferebať nō fiebat ista ꝺiscalciatio.ēt nō fiebat ꝫ in oibus cessionib⁹:sed solū qñ fiebat cessio iter cognatos alicuius iuris cognatiōis.sic dicit i lr̄a:q̄ in israel erat boc ꝺsuetū qñ qs cedebat primo suo. ¶Quereť vlteri⁹ q̄re rutb nō soluit calciamentū ꝺe pede cognati booz ꝛ nō erpuit in faciē eius cuz noluerit suscitare semē ꝺefuncti.ª ¶Rñdēdū q̄ verū est q̄ cognatus booz noluit suscitare semē maalon ꝺefuncti accipiendo rutb vxoꝛē illi⁹ in ꝺingē:ꝛ tñ nō punit⁹ est sicut ꝫ Deuter.25. Et rō est:qz illa lex soluz intelligebať ꝺe fratrib⁹ ꝺefuncti:vt pz ibi ex verbis.ꝛ tñ booz ꝛ cognatus eius nō erāt fratres maalō ꝺefuncti:sz cognati eius in alio gradu remotioꝛi vt ꝓbatum est supra in q̄ꝺā qōne.iō non erāt puniēdi sz nollēt suscitare semen ꝺefuncti. Nā fratrib⁹ licebat suscitare semē ꝺefuncti:ꝛ cogebať sub pena legis ad boc.alijs aūt cognatis licebat istud:tñ nō obligabanť sub pena legis.rō fuit ꝓp maioꝛē obligationē quā bñt fratres inter se q̄z alij cognati:cū sint magis ꝓpinqui.Etiā quia ſm intentionē legis magis conueniunt illi ad suscitandū semen q̄z alij cognati:cum sint magis identificati ꝺefuncto.nulla pena earum que habetur Deutero.25.fuit obseruata nunc in cognato booz nolente suscitare semen.

¶Quare calce⁹ nō fuit bic solut⁹ ꝺe pede nō suscitātis semē sicut soluebatur Deutero.25.Et ꝺe ꝺifferentijs.12.que erant inter istam solutionez calcei et illam. Questio.72.

Queretur vlteri⁹ q̄re calce⁹ nō fuit bic solut⁹ ꝺe pede nō suscitātis semē:sicut soluebať Deutero.25.nā ibi nō solviť in nolēte suscitare semē ꝛ bic etiā. ¶Rñdē ꝺuz q̄ nō ꝺebuit solui bic calce⁹ ꝺe pede cognati booz sicut solui tur Deuter.25.ꝛ rō est qz ibi solviť in penā:bic aūt nō. ¶Pro quo sciendū q̄ multe ꝺifferentie sunt iter istaz solutionē calcei ꝛ illaz. ¶Prima est qz qñ soluebať calce⁹ in penā nō suscitātis semē: mulier que fuit ꝺefuncti vxoꝛ soluebat illuz ꝺe pede nolētis suscitare semē Deuter.25.bic aūt nō soluebat mulier sed ipsemet vir soluit illū ꝛ ꝺedit cognato suo booz. ¶Scōa erat qz illa solutio calcei fiebat in penam ꝛ opprobriū nolētis suscitare semē: bic aūt fiebat ad ꝺ firmationē cessiōis.sicut ꝺz in lr̄a:q̄ erat cōsuetudo ista q̄ ſoluereť bō calceū ꝺe pede suo ꝛ ꝺaret primo vt oñderet q̄ firma erat cessio.vñ erat ista traditio calcei traditio iuris ꝓpinqtatis:ꝛ expoliatio calcei significabat q̄ tradēs calceū expoliabat se iure cognatiōis:ꝛ trāsferebat illud in cognatū suū.ꝛ ob boc in nō suscitāte semē:vxoꝛ ꝺefuncti tollebat calceū vt significareť q̄ pena erat:ꝛ inferebať iuito cū ab altero iferreť.naz a seipso nemo dicit ꝓprie iniustū pati:qz patereť volēs vt ait Arist.5.etbico.circa finē.bic aūt vir tollebat sibimet calceū vt significareť q̄ spōte faciebat.nā transferebat bic ius suū: ꝛ nemo cogit suū ius transferre:sed spōtanea ꝺz esse trāslatio. ¶Tertia erat qz solutio calcei que fiebat Deuter.25.fiebat ex mandato legis.ista aūt solutio ꝺe qua bic ꝺz nō fiebat mādato legis:sed ex ꝺsuetudine ītroducta inter israelitas.Nā ad tradēduz iura spūalia que incoꝛpalia ꝛ inuisibilia sunt:ꝺebebāt aliqua inuisibilia signa itercidere p que appareret q̄ tradebanť illa iura:ꝛ ad boc ꝺe ꝺsuetudine introductū fuit ab antiquo q̄ cedēs iuri cognatiōis ſoluereť calceū ꝺe pede suo.sic ꝺz in lr̄a.bic erat mos antiquus in israel:vt qñ alter alteri iure suo cedebat vt eēt firma cessio soluebat calciamētuz ꝺe pede suo ꝛ ꝺabat illud ꝓprio suo. ¶Quarta erat:qz solutio calciamēti que ꝫ Deuter.25. fiebat solū inter fratres ꝺefūcti.s.q̄ vxoꝛ ꝺefuncti soluebat calciamentū ꝺe pede fratris viri sui nolētis suscitare semē ei⁹:bic aūt solutio calciamēti fiebat iter ꝺēs cognatos.s.q̄cunq̄ vnus alteri suo iuri cedebat. ¶Quinta qz Deutero.25.qñ soluebať calce⁹ nulli ꝺabať:bic aūt ꝺabať ꝓprio suo cui fiebat cessio iuris. Et rō ꝺz est:qz ibi fiebat solutio calcei i penā ꝛ opprobriū nolētis suscitare semē:iō satis erat q̄ ſoluereť calceus ꝺe pede suo ad significandū istā ignominiā:ꝛ nō oportebat q̄ alicui ꝺaret.ꝛ tñ bic soluebat bō calceū suuz:ꝛ ꝺabat illuz ꝓprio suo:eo q̄ fiebat ad tradēduz ius.ꝛ qz illud ius tradebať cognato:oportebat q̄ qui sibiipsi ſoluereť calceū ꝺaret illuz cognato ad significandū q̄ trāsferebat in eū ius suū. ¶Sexta erat qz Deutero. 25.nō fiebat aliqua regsta ad soluēduz calceū ꝺe pede.bic aūt sic.qō pz:qz vxoꝛ ꝺefuncti ꝓprio iure tollebat calceum nolēti suscitare semē:bic aūt cognat⁹ regsuit cognatū vt ſoluereť calciamentū ꝺe pede suo ꝛ ꝺaret sibi.Rō est:qz ibi fiebat in penā solutio calcei:ꝛ nō oportebat q̄ admonereť ille cui soluēdus erat calce⁹ q̄ ſoluereť illuz:qz nō erat volēti auferēdus sz inuito.bic aūt cuz trāsferreť ius p traditionē calcei nō trāsferebať ab inuito sz a volēte:oportebat q̄ admonereť a cognato cui cedenduz erat q̄ ſoluereť calceū:ꝛ tunc ipse spōte soluere illū ꝺebebat ꝛ tradere ꝓprio ad faciendū cessionē. ¶Septima ꝺz erat q̄ ad boc q̄ fieret solutio calcei Deute.25.vxoꝛ ꝺefuncti admonebat fratrē ꝺefuncti q̄ eā suscīperet in vxoꝛem:ꝛ si nollet citabat eaz coꝛā iudicib⁹ ad portā ꝺz bis:ꝛ quereba ꝫ a viro an vellet suscitare semē fratris sui ꝺefuncti:ꝛ si ꝺiceret q̄ nollet mulier soluebat calciamētū ꝺe pede ei⁹.bic aūt nulla talis regsitio fiebat: sed solū si ꝺueniret iter cognatos q̄ vn⁹ cederet alteri iure suo: ꝺicebat ille cui cedendū erat cedēti:calciamētum soluę ꝺe pede tuo ꝛ ꝺa mibi:ꝛ ille faciebat boc vt pz in lr̄a. ¶Octaua erat qz ablatio calcei Deutero.25.fiebat solū qñ vn⁹ nolebat suscitare semē fratris sui:bic aūt fiebat etiā si nō agerek ꝺe cessiōe istius iuris sed alteri⁹ cuiuscūq̄ cui⁹ cessio eēt inter cognatos.qō pz qz qñ booz ꝓmo q̄situit a cognato suo an vellet redimere iure ꝓpinqtatis possessionē quā vēꝺiderat noemi nō agebatur adbuc ꝺe suscitatiōe seminis:ꝛ ꝺixit cognat⁹ booz q̄ volebat redimere possessionē.ꝛ sicut ꝺixit boc poterat ꝺicere q̄ cedebat iuri in fauoꝛē booz:ꝛ tunc tolleret calceū ꝺe pede suo ad faciēduz q̄ cō cessio firma eēt. ¶Nona erat qz qñ soluebať calce⁹ Deutero. 25.mulier spuebat in faciē viri nolētis suscitare semē:bic autez nulluz spuebat in faciē alteri⁹. Rō ꝺzie est:qz ibi fiebat ꝺiscalciatio ad opprobriū:ꝛ ꝺueniebat ei q̄ spueret in faciē viri:cū istud esset valde magnū opprobriū.ꝛ tñ bic fiebat ꝺiscalciatio ad tradendū ius:ꝛ istud nō erat opprobriū:iō nō ꝺueniebat q̄ expueret bic in faciē eius g ꝺiscalciabat se ad cedēdū iuri suo. ¶Decima erat qz Deuter.25.soluto calceo mulier clamabat ꝺicens: sic fiet viro q nō vult edificare ꝺomū fratris sui.bic āt nibil ꝺicebať cuz soluereť calciamētuz. Rō est qz ibi fiebat ad ignominiā ꝺiscalciatio in penā nolētis suscitare semē:iō ad oñdēdū q̄ in penā fieret cōueniens erat q̄ mulier ꝺiceret:sic fiet viro qui non edificat ꝺomū fratris sui.ſ.talis ignominia ei inferet.bic aūt solutio calcei nō fiebat ad ignominiā cuiuscūq̄:sed ad ius tribuendū.ideo nibil tale ꝺici ꝺebebat. ¶Undecima erat qz cum aliqs ꝺiscalciabať sicut ꝫ Deuter.25.vocabať in eternū ꝺom⁹ ei⁹ in israel ꝺom⁹ ꝺiscalciati.ꝛ tñ cuz aliqs ꝺiscalciareť sicut babetur bic:nō vocabať ꝺom⁹ eius ꝺom⁹ ꝺiscalciati. Rō est:qz q̄ vocareť ꝺom⁹ alicui⁹ ꝺom⁹ ꝺiscalciati erat ignominia penalis:ꝛ nō ꝺz ifligi pena ꝺe iure nisi p ꝺelicto.ille āt g nolebat suscitare semē ꝺefuncti fratris sui ꝺelinquebat faciēs ꝫ legē Deuter.25. iō iuste euz sequebať pena infamie.ꝛ tñ tradēs ius suū alteri nō ꝺelinq̄bat sicut bic:iō nō ꝺebat euz ꝺseq̄ aliq̄ infamia. ¶Duodecima ꝺzia erat qz g vult suscitare semē ꝺefuncti nō ꝺiscalciať sicut ꝫ Deuter.25.cuz p boc solo illa pena infligať.ꝛ tñ cognatus booz poterat soluere calciamētuz suum:ꝛ tradere booz sicut nūc fecit:ēt si ipse cognat⁹ booz accepisset rutb in vxoꝛē ad suscitāduz semē ꝺefuncti.qō pz:qz ista ꝺiscalciatio fiebat ad ꝺfirmā dū cessionē iuris que fiebat:ꝛ tñ poterat cognat⁹ booz cedere ei in aliquo iure ꝺato q̄ accepisset rutb in vxoꝛē:ꝛ tūc soluereť calciamētū ꝺe pede suo ꝛ traderet illud booz:qz quādocunq̄ fiebat cessio iter cognatos alicui⁹ iuriꝫ:cedēs ꝺabat calceū ei cui cedebat.vt pz in lr̄a.ꝛ sic ēt nunc oōm est q̄ cognat⁹ booz nō soluit nūc calciamētuz ꝺe pede suo qz ipse nō suscitabat semen ꝺefuncti:sed qz cedebať iuri successionis in bonis ꝺefuncti:quod ꝓprius competebat cognato booz q̄z ipsi booz:qō nō poterat ꝓuenire booz nisi cedente cognato suo.

¶At ille maioꝛib⁹ natu ꝛ vniuerso populo:testes vos inqt estis bodie: q̄ possederim oīa que fuerūt elimelech ꝛ chelion ꝛ maalon tra/

dente

£ Deter. qō nis.

Qō. 71 A

Qñ rutb ñ soluit calciamētū ꝺe pede cognati booz ꝛ ñ erpuit i ei⁹ faciē cū nollet suscitare semē ꝺefuncti.

ª Rñ. ad q̄situm.

A

Rñsio ad q̄situm.

1.ꝺzia.

2.ꝺzia.

3.ꝺzia.

B

4.ꝺzia.

5.ꝺzia.

6.ꝺzia.

7.ꝺzia.

£

8.ꝺzia.

9.ꝺzia.

10.ꝺzia.

D

Adgd solutio calciamenti fiebat.

11.ꝺzia.

12.ꝺzia.

dente noemi ⁊ ruth moabitidez vxorem ma
alon in coniugium sumpserim vt suscitem no
men defuncti in hereditate sua: ne vocabu//
lum eius de familia sua ac fratribus ⁊ popu/
lo deleat. Vos inquaz huius rei testes estis.
Respondit omnis populus qui erat in porta
⁊ maiores natu. Nos testes sum⁹. Faciat do
minus hanc mulierez que ingreditur domū
tuam sicut rachel ⁊ lyam que edificauerūt do
mum israel: vt sit exemplum virtutis in effra/
ta ⁊ habeat celebre nomen in bethleē. Fiatqz
domus tua sicut domus phares quem tha/
mar peperit iude: ō semine qō tibi dederit do
minus ex hac puella. Tulit itaqz booz ruth:
⁊ accepit vxorem. Ingressusqz est ad eam: ⁊
dedit illi dominus vt conciperet ⁊ pareret fi/
lium. Dixeruntqz mulieres ad noemi. Bene
dictus dominus qui non est passus vt defice/
ret successor familie tue: ⁊ vocaretur nomen
eius in israel: ⁊ habeas qui consoletur animā
tuam ⁊ enutriat senectutē. De nuru enim tua
natus est qui te diliget: ⁊ multo tibi melior est
qz si septē haberes filios. Susceptumqz noe
mi puerum posuit in sinu sno: ⁊ nutricis ac ge
rule fungebatur officio. Vicine autem mulie
res congratulantes ei ⁊ dicentes: natus est fi
lius noemi: vocauerūt nomē eius obed. Hic
est pr̄ isai pr̄is dauid. Hec sunt generationes
phares: Phares genuit esrom: esrom genu/
it ✝ aram: Arā genuit aminadab: aminadab
genuit naason. Naason gēuit ✝ salmō. Sal/
mon genuit booz: booz genuit obed. Obed
genuit isai. Isai genuit dauid regez.

1. Para. 2. b. Ale ✝ rā Mat. 1. a Ale ✝ salma

Ꝯ Uxoris acceptio ✝

At ille maioribus. Hic ponit scōm principale huius capli. s. vxoris acceptio. ⁊ dz. (At ille maioribus natu ⁊ vniuerso populo.) s. booz dixit maioribus natu. s. senioribus ⁊ vniuerso populo que sequun tur. s. testes vos estis. postq̄. n. cognatus booz transtulit ius pro pinquitatis in ipsum booz: ⁊ confirmauit hoc tradendo ei calce um suum: inuocauit booz totum populum in testes huius cessio nis ⁊ possessionis iuris qō transferebatur in booz ne posset co gnatus eius postea negare q̄ transtulisset istud ius. ⁊ dz spāliter de maioribus natu: qz isti erant digniores ⁊ prudentiores: ⁊ testi monium ipsorum erat firmius. (Testes inqt vos estis hodie). i. ego voco vos hodie in testes. vel pōt hodie determinare illud ✝ verbū possederim: ⁊ iste est verior sensus. (Q̄ possederim oia ✝ que fuerunt elimelech ⁊ chelion ⁊ maalon.) i. q̄ hodie cepi pos/ sidere oia que fuerunt istor trium. s. qz hodie renunciauerat co gnatus eius sibi iure suo ⁊ transferebat in ipsum ius illud: ⁊ il/ lico cepit possidere: vel quasi possidēt illud ius: qz possessio trā slata est per traditionem calcei vt supra declaratum est vt pz in lra. ⁊ dz q̄ possedit bōa elimelech: maalon ⁊ chelion: qz isti tres erant defuncti: ⁊ pueniebāt ipsi booz bona istor per ruth quā i vxorem accipiebat. erat. n. elimelech maritus noemi: ⁊ erat pa/ ter istor ouorū vt pz. ē. 1. qūo aūt puenirent bona oium istor ipsi booz cum soluz acciperet vxorem vnius eor ad suscitandū ✝ semen. s. ruth declarabit. j. in quadam. q. (Tradente noemi.) s. noemi vxor elimelech socrus ruth ⁊ mater maalon defuncti tra dit mihi hec oia: qz penes eam manebat possessio oium istorum bonor. de hoc tñ declaratum est. ē. in quibusdam qōnibus. naz possessio istor bonor competebat ruth: ⁊ ēt venditio. dicebat tñ noemi tradere oia hec: qz cum esset ruth sub potestate noe/ mi ēt omnia que ptinebant ad ruth erāt in ptāte noemi. ēt erat boc ꝓpter bonorem ⁊ auctoritatem: qz noemi erat nō quasi so crus sed quasi mater ruth. ius tñ erat penes ruth. (Et ruth moa bitidem vxorem maalon in uiugiuz assumpserim.) Non sum/ pserat ante hoc booz ruth in vxorem: sed nunc illam sumebat. nam qñ petiuit ruth a booz q̄ acciperet eam in vxorem dixit q̄ non acciperet illam vsqzquo videret an cognatus suus vellet il lam accipere p̄cedenti. c. ⁊ tñ vsqz nunc non renunciauerat iuri suo cognatus booz ad non accipiendum ruth in vxorem: iō non poterat ante hoc illam accipere: sed nūc nouiter accepit. qūo au tem dicat se accepisse illam cum nondum appareret an illa con sentiret in eum declarabit. j. in quadam qōne. (Ut suscitez de/ ✝ functi nomen in hereditate sua.) s. ad hoc accipio ruth vxorem defuncti vt suscitem nomen defuncti. nam defunctus obierat si ne prole: ideo nomen suum extinguendum erat necessario cū no/ men conseruet in posteritate: ⁊ cum booz acciperet vxorem de funcți ad suscitandum semen eius suscitabat ēt nomen: qz con/ seruaret nomen ipsius in posteritate sua. ⁊ dz. (In hereditate ✝ sua.) i. in hereditate defuncti maneat nomen eius. si. n. aliquis succederet defuncto qui non esset filius eius nec reputaret tan q̄ filius: non diceretur nomen defuncti manere in hr̄ditate sua: qz alius qui non haberet nomen defuncti hēt hereditatem de funcți. Si aūt filius defuncti verus vel legalis succederet ei in hereditate sua continuaret ꝓgenies eius per suam hereditatez: ⁊ sic nunc volebat booz suscitare ipsi defuncto nomen in here/ ditate sua: qz volebat filios legales ei gignere. cuius aūt defun/ cti nomen suscitabat booz si successerit in bonis triuz defuncto ✝ rum vt pz in lra declarabitur infra in quadam. q. (Ne voca/ bulum eius de familia sua ac fratribus ⁊ populo deleat.) i. su/ scitatio seminis fiebat vt nō deleret vocabulum defuncti de fa milia sua. erat. n. quilibet israelita in aliqua familia: qz quelibet tribus diuidebat per familias tres vel quatuor: aut plures vel pauciores quarū numerus ponit Nume. 26. ⁊ cum qs habeat aliquem successorem per quē ꝯtinuaret ꝓgenies sua manebat vocabulum eius in familia sua: cū vero nullus erat successor de lebat vocabulum cuiuscunqz de familia sua. ⁊ istud erat idē de leri vocabulum de fratribus suis. s. q̄ non maneret vocabula: nec ꝓgenies defuncti inter alios viuentes qui erant fratres de funcți. Etiam delebat vocabulum eius de populo suo. i. q̄ non ✝ manebat iam nomen illius: nec memoria in populo suo. (Ue inquam huius rei testes estis.) Recipit rōnem ad magis cōfir mandum. s. rogo q̄ vos sitis testes huius rei. s. qūo possedi oia ptinentia ad mortuos ⁊ accepi ruth in vxorem. (Rndit ois po/ ✝ pulus qui erat in porta: ⁊ maiores natu: nos testes sumus.) Fa ctum fuit istud in porta ciuitatis bethleem vbi ꝯuenerat totus pplus ad iudicium: qz in portis vbium fiebant iudicia vt decla ratū est. ō. ⁊ erat ibi totus pplus ⁊ maiores natu. i. seniores: ⁊ oēs rūderunt testes sumus. (Faciat dūs hanc mulierem q̄ ingredi tur domū tuam.) Dic ponit imprecatio bonor facta a toto po pulo. nā cū viderunt q̄ booz suscepisset ruth in vxorē ad susci/ tandū semen defuncti iprecati sunt bona ei p̄ hoc. cā aūt i fra de clarabit in quadam. q. ⁊ est impcatio sup mulierem: ⁊ non sup viz. sic. n. est in br̄dictionibus nubentiuz. ⁊ dz que ingredit do mū tuam. s. ingredit ad seruiendū tibi: ⁊ vt sit vxor tua. (Sicut ✝ rachel ⁊ lyam qui edificauerūt domū israel.) s. br̄dicat dūs isti mulieri multiplicando eam in ple ⁊ ꝓsperando eam sicut fecit in rachele ⁊ lya a ḡbus ꝓcessit totus israel. ⁊ dz q̄ iste edificaue runt totam domū israel: qz ab eis nati sunt oēs iudei: cū fuerint matres p̄cipue duodecim tribuū israel. erant. n. ambe vxores ia cob ⁊ erant sorores de quo pz Geñ. 29. et. 30. (Et vt fit exēplum ✝ virtutis in effrata.) s. deus faciat eā tātū crescere in virtute q̄ fit exēplum virtutis in vrbe effrata. s. in betbleem, naz idem lo cus est vt pz in lra. ⁊ imprecabant boc ipsi ruth: qz ostabat iam eā esse mulierē virtuosam: ⁊ petebant q̄ cresceret semp in virtu te. sic pz p̄cedenti. c. cū dixit booz ad ruth. scit ois pplus q̄ habitat intra portas vrbis mee te mulierem esse virtutis. (Et hēat ce/ ✝ lebre nomen in bethleem.) i. hēat nomen famosum in bethleē. est idē bethleez ⁊ effrata sicut multa alia loca vocant binomie ⁊ trinomie. ⁊ est eadē sinia cū p̄cedenti vel dūs ex illa. nā virtus est de bonorabilibus vel laudabilibus: ⁊ laudat aligs dūs vir/ tutē habetq̄ nomen famosum. (Fiatq̄ domus tua sicut dom⁹ ✝ phares.) s. domus tua multiplicetur in prole sicut domus pha/ res. iste fuit filius iude: ⁊ ab ide nominata est vna familia in tri bu iude. ⁊ de ista erant habitatores bethleem vt infra declara bitur. (Quez peperit thamar iude.) Thamar fuit nurus iude ✝ ⁊ tñ genuit ex ea phares ⁊ zarā. nam accepit eā iudas in vxorem filio suo primogenito: quo mortuo sine liberis tradidit eā filio

In portis vbiū ātiq tus fiebat iudiciū.

Impcatio bonor scā a toto pplo

Betbleem ⁊ effrata idem sunt.

alteri.ſ.onam:ꝛ ille ẽt ſine liberis moꝛtuus eſt: ꝓmiſerat aũt ei
bare tertiũ.ſ.ſellam in virum:ꝛ cũ veniſſet ad pubertatẽ ꝛ non
daretur ei thamar fecit ſe cognoſci a iuda carnaliter:cũ tñ eam
non agnoſceret ſed putaret eſſe ſcoꝛtum:ex vno aũt coitu gemel
† los concepit.ſ.pbareꝫ ꝛ zarã vt pꝫ Geñ.38.c.(De ſemine qō de
† derit oĩa tibi ex puella hac).ſ. de ſemie qō dederit tibi ex hac
puella multiplicetur domus tua ſicut domus Pbares. (Tulit
itaq; booz ruth:ꝛ accepit vꝛoꝛem).ſ.poſtq̃ dicta ſunt hec tulit
booz ruth ducendo eam in domũ ſuam:ꝛ accepit illam in vꝛo-
rem cognouitq; eã. ¶Quereꝝ circa p̃dicta:qũo dixit booz
teſtes vos eſtis q̃ acceperim ruth moabitidem in vꝛoꝛem: cuꝫ
ipſa nondũ conſentiret in eum. ª¶Aliquis dicet q̃ iaꝫ forte ac
ceperat illam in vꝛoꝛem:ꝛ nunc inuocabat teſtes de re p̃terita.
°¶Dõm q̃ nõ ſtat:q̃ non potuit ante hoc accipere illam dato
q̃ vellet. nam nõ poterat booz accipere ruth in vꝛoꝛẽ quouſq;
conſentiret cognatus eius cedẽdo iuri cognationis cui ei ꝓius
competeret.ſic.n.dixit booz ad ruth vt pꝫ p̃cedenti.c. ꝛ tñ nunc
nouiter ceſſit ille cognatus booz iuri ꝓpinquitatis dicens ce-
do iuri ꝓpinquitatis:iõ non potuerat ante hoc accepiſſe booz
illam in vꝛoꝛem. ª¶Aliquis dicet q̃ acceperat booz ruth in vꝛo
rem qñ venit ad eum p noctem vt pꝫ precedẽti.c. ª¶Dõm q̃
non accepit illam ſed ꝓmiſit accipere ſi cognatus ſuus qui p-
pinquioꝛ erat non acciperet illaꝫ eodẽ.c.illa aũt ꝓmiſſio non
faciebat matrimonium vt ibi declaratum eſt.qꝛ ſi matrimoniũ
feciſſet non eſſet poſtea in poteſtate cognati booz accipere ruth
in coniugeꝫ.non ergo ȝrerat booz cũ ruth ante hoc. Ideo dõm
q̃ nunc nouiter illam acceperit in vꝛoꝛem. *¶Et tũc ſtat rõ.ſ.
qũo dicebat booz q̃ accipiebat ruth in vꝛoꝛem cum non cõſta
ret ei an illa conſentiebat. ¶Aliquis dicet q̃ conſtabat de con
ſenſu ruth:qꝛ lꝫ tunc non conſentiret exꝓeſſe conſenſerat tñ iaꝫ
cum ipſa petiuit q̃ acciperetur a booz in vꝛoꝛem cuꝫ iuit ad eũ
per noctem precedenti.c. ¶Dõm q̃ ille conſenſus non proficie
bat:qꝛ tunc lꝫ cõſentiret ruth in booz non cõſenſit booz in ruth:
iõ non fuit matrimoniũ:qꝛ non fuit conſenſus mutuus.nũc aũt
lꝫ conſentiret booz in ruth non apparebat an conſentiret ruth
in booz qõ neceſſe erat: qꝛ conſenſus ad hoc q̃ mutuus ſit in eo
dem tpe eſſe dꝫ:ꝛ dꝫ conſtare cuilibet ȝbentium q̃ alius conſen-
tit in eum: vt ſignificet ſe conſentire: ꝛ nunc non apparet q̃ ſic
eſſet hic:iõ non ȝbebatur per hoc matrimonium. ¶Dõm ergo
q̃ booz dixit teſtes eſtis q̃ acceperim ruth in vꝛoꝛẽ:ꝛ non reg-
ſtuit conſenſum eiuſ:qꝛ ad hoc q̃ matrimoniũ ȝberetur nunc in
ter eos non requirebaꝫ conſenſus mulieris ſed ſolius booz eo
q̃ cogebatur mulier tenere booz in virum ſi ille vellet eam tene
re in vꝛoꝛẽ.nam cum moꝛiebaꝫ gs ſine liberis:non licebat vꝛo
ri ſue nubere alteri quouſq; fratres defuncti ꝛ alij g poterant
ſuſcitare ſemen defuncti recuſarent eam ſuſcipere vt pꝫ Deute.
25.ꝛ ſi aliũ quẽq; illa mulier priuſ acciperet in virum vel fozni
careꝫ cum eo poterat accuſari de adulterio vt patuit in thamar
que erat vꝛoꝛ moꝛtui:ꝛ ſuſcitaturus erat ex ea frater defuncti
ſemen:ꝛ anteq̃ illam acciperet in vꝛoꝛem reperta eſt pregnãs:
ꝛ iuſſa eſt cremari niſi qꝛ ipſa ſe iuſtificauit Geñ.38.ideo non
oportebat q̃ booz peteret conſenſuꝫ ruth:ſed eo ipſo q̃ ipſe vo
lebat eam accipere in vꝛoꝛem ad ſuſcitandum ſemen defuncti
erat vꝛoꝛ eius. ¶Queretur vlterius qũo dr hic q̃ booz
accepit oĩa que fuerant elimelech chelion ꝛ maalon ꝛ ruth ad
ſuſcitandum ſemen defuncti. ª¶Quia vr q̃ ſoluꝫ debuiſſet acci-
pere bona que fuerant maalon.nam booz ſuccedebat in oĩbus
iſtis pp ſuſcitationem ſeminis:ꝛ tamẽ non ſuſcitabat ſemẽ niſi
maalon: cum acciperet ruth vꝛoꝛem eius. ergo non debebat
accipere bona aliozum duozum. ¶Q; aũt ſuccederet in bonis iſto
rum pp ſuſcitationem ſeminis apparet:qꝛ alius cognatus booz
erat ꝓpinquioꝛ defunctis q̃ booz: ꝛ competebat ei ꝓius ius
redẽptionis ꝛ ſucceſſionis in hereditate:ꝛ cum ille vellet redi-
meꝛ poſſeſſionẽ quã vẽdiderat noemi dixit booz q̃ oportebat
q̃ ſimul acciperet in vꝛoꝛem ruth:ꝛ cũ ille nollet accipere ruth
in vꝛoꝛem accepit booz eam ꝛ cum illa totam hereditatem iſto
rum defunctoꝛum vt pꝫ in lr̃a. ¶Dõm q̃ verum eſt q̃ booz ac
cepit ſolum vꝛoꝛem maalon.nam vꝛoꝛ elimelech erat noemi ꝛ
vꝛoꝛ chelion erat oꝛpba vt colligitur.ſ.1.c.non accipiebat aũt
booz oꝛpbam in vꝛoꝛem: quia illa manſerat in terra moab vt
patet.ſ.1.non accepit noemi ẽt qꝛ illa non erat iam apta vin-
culo coniugali:qꝛ erat ſenectute confecta eodem.c.iõ ſolum ac-
cipiebat vꝛoꝛem maalon. Dõm tñ q̃ ſucceſſit in bonis iſtoꝛum
trium defunctoꝛum:ꝛ hoc pp ſuſcitationem ſeminis: qꝛ ſemen
ſuſcitatum pertinebat aliquo modo ad oẽs tres. nam maalon
ꝛ chelion erant fratres filij elimelech:ꝛ cum ſuſcitaretur ſemen
maalon ſuſcitabatur ẽt patri ſuo elimelech:potiſſime qꝛ elime-
lech nullum aliud ſemen habebat niſi duos filios.ſ.maalon ꝛ
chelion qui moꝛtui fuerant:ꝛ tota hereditas iſtoꝛum trium erat
hereditas elimelech cum duo filij eius habuiſſent illam ab eo:
iõ cum videreꝫ ſuſcitare ſemen elimelech dignum erat q̃ ſucce
deret ei:ꝛ ſic eſſet ſucceſſio in oĩbus bonis q̃ pertinuerãt ad eũ:
ꝛ iſta erant bona filioꝝ ſuoꝝ. Notãdũ
Nõ tñ eſt intelligendum q̃ ve
re booz ſuſcitaret ſemen elimelech:ꝛ q̃ nunc ſuccederet ei gene
raliter. Nã ℔ nõ poterat eẽ pp tria. ¶Primo qꝛ non poterat 1.rõ.
ſuſcitari ſemen elimelech ab aliquo eo q̃ non poterat ſuſcitari
ſemen alicuius niſi illius qui ſine ſemine moꝛiebatur:ꝛ tamen B
elimelech nõ moꝛtuus eſt ſine ſemine:qꝛ reliquerat duos filios
coniugatos qñ moꝛtuus eſt vt pꝫ.ſ.1.c.vnde lꝫ illi non habue-
rint filios nõ dicebatur moꝛi elimelech ſine ſemine ſed filij ſui:
ꝛ ſic non ſuſcitaret ei ſemen ſed filijs ſuis ſicut declaratũ fuit.ſ.
in quadam qõne qua querebatur quibus ſuſcitabatur ſemen.
¶Scõo qꝛ non poterat ſuſcitari ſemen cum vꝛoꝛ eius non ac 2.rõ.
ciperetur in vꝛoꝛem a booz: ꝛ tñ ad hoc q̃ ſuſcitaretur ſemen
aliquibus neceſſe erat q̃ coniuges eoꝝ acciperentur in vꝛo-
res a ſuſcitantibus ſemen Deute.25.ꝛ tñ noemi vꝛoꝛ elimelech
non fuit nunc accepta in coniugem a booz:iõ non poterat booz
ſuſcitare ſemen elimelech. ¶Tertio pꝫ qꝛ dato q̃ poſſet ſuſcita 3.rõ.
ri ſemen elimelech non poterat ſuccedere booz ei: qꝛ ipſe nihil
habebat in quo ei ſuccederetur.naz ipſe moꝛtuus eſt ante filios
ſuos vt pꝫ.ſ.1.c.ꝛ ſic ſucceſſerunt ei in omnibus.cum aũtẽ mo
rerentur filij ſui quicũq; ſuccederet ſuccederet filijs eius ꝛ nõ
ſibi:ꝛ tñ qñ quis ſuſcitabat ſemen alicuius debebat ei ſuccede-
re:iõ non ſuſcitabat booz ſemen elimelech ad hoc q̃ ſuccederet
ei:nec pp ipſum habuit iſta oĩa bona tanq̃ illius eſſet. ¶Et cũ Ad rõnẽ
dr oĩa que fuerunt elimelech ꝛc. dõm q̃ intelligitur mediate.ſ. Rñſio.
q̃ priꝰ fuerant elimelech deinde filioꝝ ſuoꝝ:ꝛ nunc cum
ſuccedebat booz in iſtis bonis ſuccebat filijs elimelech:ꝛ tñ me
diantibus illis ſuccedebat elimelech:qꝛ bona iſta aliqñ fuerant
illius. ¶Dõm ergo vr vno mõ q̃ booz ſuccedebat directe vni 1.rñſio.
iſtoꝝ triũ qꝛ ſuſcitabat ſemẽ:alteris aũt ſuccedebat ſm rõnẽ ma
xime ꝓpinquitatis.ſ.q̃ null⁹ erat magis ꝓpinq⁹ q̃ ſuccedẽ poſſet i
iſtis bonis q̃ ille q̃ naſceretꝫ p ſuſcitationẽ ſeminis:iõ ſuſcitans
ſemẽ debat in bonis iſtoꝝ ſuccedẽ. ¶Aliter ẽt dici põt q̃ ſuſci Scõa.
tans ſemen vnius iſtoꝝ ſuccedebat oĩbus tribus:qꝛ in iſto qui
naſceretꝫ p ſuſcitationem ſeminis ſeruabaꝫ ꝓgenies oĩuꝫ iſto
rum trium eo q̃ iſti tres pertinebant ad eandem ꝓgeniem.ſ.
pater ꝛ duo filij. ¶Tertio põt dici q̃ ſucceſſit iſtiſ tribuꝫ.ſ.duo Tertia.
bus eoꝝ ꝓꝓrie . nam non poterat ſuccedere ipſi elimelech
cum ille nulla bona nunc haberet:qꝛ illa peruenerant ad filios
ſuos.ſ.maalon ꝛ chelion.ꝛ iſti duo poſtea moꝛtui ſunt.ſed foꝛ-
te priꝰ moꝛtuus eſt chelion:ꝛ tunc maalon frater eius vellet ſu
ſcitare ſibi ſemẽ accipiendo vꝛoꝛem eius oꝛpbam:ꝛ ex hoc ſuc
cederet in oĩbus bonis eius: ꝛ ſic bona oĩum trium eſſent iam
penes maalon:ꝛ nunc cum booz acciperet vꝛoꝛem maalon ad
ſuſcitandum ſemen ſuccederet in bonis iſtoꝝ trium:quia iſta
erant iam deuoluta ad maalon.

¶Cuiꝰ iſtoꝝ triũ booz ſuſcitabat ſemẽ:ꝛ an oĩum triũ. Qō.75.

Queretur vlterius cuius iſtoꝝ trium booz ſuſcita- A
bat ſemen.nam dr hic q̃ ſucceſſit in bonis Cuiuſdã
trium. ¶Aliquis dicet q̃ ſuſcitabat ſemen oĩum trium eo q̃ rñſio ad
ſucceſſit tribus.nam non poterat aliquis iſto modo ſuccedere queſitũ.
cuiq̃ iure ꝓpinquitatis excludendo alium magiꝭ ꝓpinquũ
niſi ſuſcitaret ſemen eius cui ſuccedebat.ꝛ tñ booz excluſit ab
ipſa ſucceſſione cognatum ſuum qui erat ꝓpinquioꝝ vt pꝫ.ſ.
ꝛ hoc qꝛ ipſe booz voluit ſuſcitare ſemen defuncti qõ noluit co
gnatus eius.ergo pp ſuſcitationeꝫ ſeminis ſucceſſit his tribus:
ꝛ ita ſiter erat ſuſcitaturus booz ſemen iſtoꝝ triũ. ¶Dõm q̃ ℔ 1.impꝛo
non ſtat:qꝛ in lr̃a dr q̃ booz accepit ruth in vꝛoꝛem vt ſuſcita batio.
ret ſemen defuncti.ergo vnius tñ ſemen ſuſcitabat. ¶Itez pꝫ Scõa.
qꝛ non poterat ſuſcitare ſemen elimelech: qꝛ non põt ſuſcitari
alicuiuꝭ niſi moꝛtuus ſit ſine liberis:ꝛ tñ elimelech nõ moꝛtuus
eſt ſine liberis:qꝛ reliquit duos filios coniugatos qñ moꝛtuus
eſt vt pꝫ.ſ.1.ergo ſemen non poterat ei ſuſcitari. ¶Itez pꝫ qꝛ Tertia.
ad hoc q̃ ſuſcitaret booz ſemẽ eiuꝭ oportebat q̃ acciperet vꝛoꝛẽ
illius noemi in vꝛoꝛem:ſed nõ poterat:qꝛ illa erat ſenectute cõ B
fecta:nec erat apta vinculo matrimoniali vt pꝫ.ſ.1. ¶Itẽ cõ- Quarta.
ſtat q̃ non acceperit eam in vꝛoꝛem ſed ſoluꝫ accepit ruth vt
pꝫ hic in lr̃a:iõ nõ ſuſcitabat ſemen eius. ¶Item pꝫ qꝛ non po Quinta.
terat ſuſcitare ſemen niſi illius cui ſuccedebat:ꝛ tñ booz non ſuc
cedebat elimelech cum ille nihil bꝛet: qꝛ oĩa que ille habuerat
peruenerant ad filios cum priꝰ ipſe moꝛtuus fuerit:iõ ſemen
illius

Qō.73 A Qũo dixit booz teſtes vos eſtis q̃ acceperim ruth moabitidẽ in vꝛoꝛem ꝛc. ª Cuiuſdaz rñſio ad q̃ſitum. ° Impꝛobatio. ª Cuiuſdã alia rñſio ad queſitũ. ᵘ Impꝛobatio. ᵡ Dubiuꝫ. Cuiuſdam rñſio. Impꝛobatio.

B

Docẽ. rñſio ad queſitũ.

Qō.74 A Qũo ℔ dr q̃ booz accepit oĩa q̃ fuerant elimelech chelion ꝛ maalõ ad ſuſcitandũ ſemẽ defuncti. ᵡ Ratio.

Rñſio ad q̃ſtum.

Sexta.

illius non suscitabat booz. ¶Item non suscitabat booz semen ebelion: qz ad hoc oportebat q̃ acciperet vxorem eius: ⁊ tamen non accepit: qz vxor ebelion erat orpha. ē. 1. ⁊ illa mansit in terra moab redeunte noemi cum ruth in terram israel. ¶Dõm ergo q̃ booz solum suscitabat hic semen maalon qõ pz in lr̃a: qz dr̃ q̃ suscitabat semen defuncti. s. vnius ⁊ iste erat maalon: eo q̃ vxorẽ illius. s. ruth accepit nunc in vxorem: iõ solius ipsius semen suscitabat. an tñ suscitando semen illius suscitaret semen omnium trium non apparet. poterat enim aliquo modo istud esse. s. q̃ ebelion ⁊ maalon erant semen elimelech: qz erant filij eius. mortuo autem elimelech mortuus est ebelion: ⁊ qz ille erat frater maior ⁊ moriebatur sine semine forte maalõ accepit vxorem illius ad suscitandum semen eius: ⁊ non suscitauit. nunc aũt booz volebat suscitare semen maalon: ⁊ sic videbat suscitare semen ebelion ⁊ elimelech: ⁊ sic succedebat oĩbus tribus.

Dock. rñsio ad q̃stum.

A ¶An booz licite potuerit ruth in vxorẽ accipere cum esset gentilis. Questio. 76.

A q̃uisdã rões in oiersũ.

Queretur vlterius an booz licite potuit accipe in vxorem ipsam ruth. ¶Aliquis dicet q̃ non: qz ruth erat gentilis: ⁊ non licebat iudeis accipere vxores de gẽtilitate. ¶Scõo pz qz non solũ erat gentilis: sed ẽt erat de mosbiti: ⁊ tñ moabite prohibebantur in eternum introire in ecclesiam domini: ⁊ istud erat per contractum matrimonij vt patet Deutero. 2 3. ergo illicitum erat accipere ruth moabitidem ab aliquo iudeo in vxorem. ¶Dõm q̃ licuit booz accipe ruth in vxorem imo fuit laudabile. Primo pz ex verbis ipsius ruth qz ipsa edocta a noemi socru petiuit booz in virum iure propinquitatis precedenti. c. si tñ non esset licitum booz accipere illaz non instruxisset eam noemi ad petendum boc: iõ licituz erat. ¶Secundo patet booz dixit q̃ verum est q̃ erat propinquus tamen alius erat ppinquior: ⁊ si ille nollet eã accipere ipse booz sine ouibio eam reciperet vt pz precedenti. c. ⁊ tñ si non licuisset illaz recipi non respondisset booz q̃ illam acciperet. ¶Tertio patet qz booz laudauit ipsam ruth: qz petiuit eum in viruz dicens: benedicta filia tu a dño: qz priorem misericordiam posterioze superasti: qz non es secuta iuuenes pauperes vel diuites. s. sed me petiuisti in virum. si tñ illicitum esset qõ petebat nõ laudaretur ex boc: iõ licitum erat. ¶Quarto pz qz booz dixit cognato suo q̃ si vellet accipere bereditatem de manu noemi tenebatur accipere ruth in vxorem vt pz. ē. in lr̃a. ⁊ tñ si non esset licitum illã accipere non teneretur illam accipere. ergo erat licitũ. ¶Quinto pz qz ex eo q̃ noluit cognatus booz accipere ruth in vxorẽ non potuit redimere possessionez quã vẽdiderat noemi nec poterat succedere in bereditate defunctorum: ⁊ booz qui erat minus propinquus successit in oĩbus bis: qz accepit ruth in vxorẽ: ergo licitum erat immo quasi necessarium illam accipi in vxorez: qz alẽ non priuaretur bonis in quibus successurus erat iste cognatus booz. ¶Sexto pz qz booz inuocauit oẽs de populo in testes qz ipse acciperet ruth in vxorẽ vt pz in lr̃a. ⁊ tñ si licitũ non esset non inuocaret testes: qz qui malum agit vult illud abscondi iuxta illud: oculus adulteri obligit caliginem Job. 24. ergo licitum erat illam accipi in vxorem. ¶Septimo pz qz totus populus laudauit istud matrimonium: ⁊ imprecatus est bona booz ⁊ ruth vt pz in littera. si tñ istud esset illicitum non laudaretur booz nec imprecaretur aliquis ei bonum pro turpi cõmisso: ergo erat licitum. ¶Octauo pz qz booz fecit bono desiderio. s. vt suscitaret semen defuncti: qz alẽ cum ipse esset vir potẽs ⁊ magnarum opum in vrbe bethleem vt pz. ē. 2. q̃ acciperet mulierem peregrinam in vxorem iam ab alio viro ductam non erat magna laus. fuit ergo meritoriũ: ⁊ laudabile q̃ acciperet booz ruth in vxorem. ¶Ad argñ primum dõm q̃ non erat prohibitus israelitis actus matrimonij simplr̃ cum gentilibus mulieribus: sed cum duobus cõditionibus. Prima erat q̃ non essent mulieres manentes in gentilitatis ritu. naz in isto ritu non licebat aliq̃ mulierem accipi. cum aũt reliquisset illaz licebat. sic colligitur Deutero. 21. c. cum dr̃ de mulieribus captiuis de gentilitate q̃ si inter illas esset aliqua que placeret alicui israelite poterat eam accipere in vxorem post vnum mensem factis quibusdam cerimonijs. Secõa conditio erat q̃ mulier illa non esset chananea. nam siue conuerteretur ad iudaismum: siue nõ neq̃q̃ poterat accipi in vxorẽ ab aliquo iudeo: eo q̃ lex iubebat q̃ oẽs chananei viri ⁊ femine magni ⁊ paruuli occiderentur in ore gladij Deutero. 20. ⁊ leges que vetant de gentilibus accipi vxores intelliguntur de chananeis vt colligit Exoõ. 34. ⁊ Deute. 7. ¶Ad scõm dõm q̃ ruth erat moabitis: ⁊ tamẽ non erat illicitum accipi illam in vxorem: qz lex Deutero. 23. intelligitur de viris moabitis ⁊ non de mulieribus vt pz ibidem. Et rõ est manifesta. nam nolebat deus moabitis cõcedere hũc honorem qz aliqui de progenie eorũ essent pars populi hebreorum ⁊ per hoc intrarent ecclesiam dei: ⁊ consequeretur hoc si moabite conuersi ad iudaismũ possent accipere vxores de israelitis: qz filius de progenie patris est. si tñ mulieres moabitides acciperentur ab israelitis in vxores non sequeretur istud: qz si lij non nominantur de stirpe matrum sed patrum: iõ sic nunq̃z intrarent ecclesiam dei: qz filij mulierum moabitidarũ non erãt moabite: sed iudei. cum patres illorum essent iudei. filij aũt virorũ moabitarum erãt moabite ẽt si matres illoz eẽnt hebree.

Ad rõnẽ pmã i oiersum.

Ad scõaz rõnem.

Rñsio ad q̃stum.

1.rõ.

2.rõ.

3.rõ.

4.rõ.

5.rõ.

6.rõ.

7.rõ.

B

8.rõ.

¶Queretur vlterius quare populus imprecabat bona ipsi booz. s. q̃ multiplicaretur domus eius cum accepisset in vxorez ruth. ¶Dõz q̃ hoc fuit pp multa. Primo qz se habebat booz pie respectu defuncti. nam obligabatur booz suscitare semen defuncti: ⁊ suscitare volebat illud. erat autem magna misericordia de functo q̃ suscitaretur nomen eius. nam apud hebreos ⁊ oẽs antiquos reputabatur magna infelicitas siquis moreretur sine liberis: ⁊ q̃ suscitaretur semen eius vt non periret nomen suum erat magna misericordia facta defuncto: qz per hoc putabatur viuere qui mortuus erat. q̃ ergo facere vellet bonum defuncto laudabile erat: ⁊ sic laudauit booz ipsam ruth qz voluit suscitare semen defuncti petendo booz in virum iure propinquitatis: ⁊ dixit booz q̃ ista erat maior misericordia q̃ prima. s. quam exhibuerat ipsi noemi nurui sue veniendo cũ ea de terra moab comitando peregrinantem. ¶Scõo erat opus istud opus laudabile ex parte booz qz voluit suscipere in vxorez ipsam ruth. nam erat ruth mulier peregrina ⁊ alienigena: booz aũt erat vir potẽs ⁊ magnarus opum sicut dr̃. ē. 2. intãtũ q̃ ruth dixit q̃ nõ erat sicut vna de ancillis booz. q̃ ergo acciperet in vxorem illã que non videbatur mereri q̃ esset ancilla erat magna humiliatio booz: ⁊ erat opus laudabile. ¶Tertio movebatur populus ex consideratione differentie bonitatis booz ⁊ cognati sui. nam cognatus suus noluit recipere ruth in vxorẽ sed potius voluit renunciare iuri successionis vt non reciperet eam ē. in littera. booz aũt recepit eam cum ille ipsam recusasset accipere: iõ erat laudabilis: ⁊ populus considerata tanta benignitate booz imprecatus fuit ei prospera.

¶Quare populus imprecando prospera booz potius de rachele ⁊ lia mentionem fecerat q̃ de sara ⁊ rebecca. Qõ. 78.

A **Queretur** vlterius cum populus imprecaretur prospera booz dicendo q̃ deus faceret vxorẽ suã sicut rachelem ⁊ liam que edificauerunt domum israel: cur potius dictum est de istis duabus q̃ de sara ⁊ rebecca. Nã iste edificauerunt domum israel sicut rachel ⁊ lia imo principalius dici debebat de sara ⁊ rebecca. nam sara fuit vxor abrae ex quo ortum habuerũt oẽs hebrei: ⁊ natus est de ea isaac Geñ. 21. Rebecca aũt fuit vxor isaac. ex ea autem natus est iacob pater israelitarum: ⁊ magis iste due edificauerunt domum israel q̃z rachel ⁊ lia. nam ex rachele non nati sunt omnes israelite. Etiam ex sola lia non fuerunt nati oẽs: qz ambe fuerunt vxores iacob: ⁊ ambe pepererunt filios Geñ. 29. 30. c. ẽt ambe simul non pepererunt oẽs israelitas: qz alie due fuerunt vxores iacob. s. bala ⁊ zelpha Geñ. 20. c. ⁊ tñ sara fuit mater omnium hebreorum: qz ipsa fuit mater isaac: ⁊ omnes israelite descẽderũt ab eo. sic. n. dixit deus ad abraam: in isaac vocabitur tibi semen Geñ. 21. ⁊ rebecca fuit mater omnium hebreorum: qz ipsa peperit iacob ex quo nati sunt duodecim principes siue capita duodecim tribuum israel. iõ quelibet istarum principalius q̃z rachel ⁊ lia edificauit domuz israel ⁊ principalius nominari debebat. ¶Dõm q̃ scriptura solum nominauit istas duas ⁊ non saram nec rebeccam q̃z q̃z fuerint in rõne laudabiles. Et hoc pp duo. Primo qz hic dr̃ de domo israel: ⁊ israel est ipse iacob. nã de⁹ mutauit nomen iacob dicens nõ vocaberis vltra iacob sed israel Geñ. 32. et. 35. ⁊ sic domus iacob erat domus israel. sed domus iacob non fuit edificata nisi ab vxoribus suis: ⁊ iste fuerũt rachel ⁊ lia ⁊ non Sara nec rebecca Geñ. 29 et. 30. ideo non poterat dici q̃ sara ⁊ rebecca edificauerunt domum israel. ¶Secũdo fuit hoc: qz dato q̃ vocet domus israel congregatio omnium iudeorum: non diceretur conuenienter q̃ sara ⁊ rebecca edificauerunt domum israel sed melius q̃ edificauerũt eam lia ⁊ rachel eo q̃ sara fuit mr̃ oium iudeorum: ⁊ tñ non solum omnium iudeorum sed ẽt aliarum gentium: qz rebecca peperit esau ⁊ iacob Geñ. 25. de iacob venerunt hebrei. de esau descẽderũt due gentes. s. idumei qui vocati sunt sic ab edom. nam ipse esau vocatus est edom vt pz Geñ. 25. ẽt nati sunt amalechite a quodaz

Qõ.77

A Quar pplis iprecabat bona ipsi booz.

Rñsio ad quesitum.

1.cã. Infelicitas erat ãtiqꝰ mori sine liberis.

2.cã.

3.cã.

comparatio impropria defectus exterior ad defectum interiorem.

B

2.rõ.

Ratio.

Jacob pat israelitaz.

nepote eius nomine amalech qui natus est de primogenito suo elipbaz Genē.36. Iste autē due que ponuntur hic.s. rachel z lia fuerunt matres hebreorum: z solum ipsorum hebreorum. nam fuerunt vxores iacob: z a iacob non fuerunt alie gentes derivate nisi hebrei: cum ipse genuerit duodecim filios qui fuerunt capita duodecim tribuum. ¶Queretur vlterius cum ponātur hic lia z rachel quare non ponuntur etiam bala z zelpba. nā iste due ēt edificauerunt domum israel: qz nati sunt ab eis principes quattuor tribuum israel. s. dan z neptalim filij bale: z aser z gad filij zelpbe Genē 30.c.z isti faciunt tertiam partem israelitarum. [a] ¶Dōm q iste sole fuerūt nominate pp dignitatē suā. nam iacob habuit quattuor vxores. s. duas dominas: z duas ancillas. [b] Nā lia z rachel erāt domine: bala aūt z zelpba erāt ancille: qz bala erat ancilla Rachel: z zelpba erat ancilla Lie Genē. 30. z de dominabus debuit precipue fieri mentio. [a] ¶Secūda causa est: qz etiam iste non fuerunt equaliter vxores cū primis. nam iacob accepit rachelem z liam in vxores: balam z zelpbaz ancillas earum non accepit nisi ad magnam instantiam vxorū principalium vt pz Genē. 30. ¶Tertia causa fuit: qz iste due minus pertinebant ad domum iacob q̄ rachel z lia: eo q̄ rachel z lia genuerunt filios octo a quibus nominate sunt octo tribus: z zelpba z bala solū genuerunt quattuor. prima tī causa est que facit magis ad propositum. ¶Queretur vlterius quare prius ponitur rachel q̄ lia. nam vī q̄ prius debuerit nominari lia pp multa. Primo pp multitudinē plis: qz lia genuit filios sex rachel solum duos Genē. 29. et. 30. et. 35. Secūdo pp dignitatem filiorum. nam filij lie fuerunt digniores tum qz primogenitus iacob fuit de lia. s. ruben Genē. 29. z tī primogenitus erat honorabilior inter ceteros filios vt pz Genē. 49. s. ruben primogenitus meus tu fortitudo mea prior in donis maior imperio. tū qz iudas fuit filius lie: z tamen iudas reputatus est dignior fratribus suis eo q̄ de ipso principes orti sunt. 1. Paralipo. 5. etiā dī Genē. 49. iuda te laudabūt fratres tui. s. qz ipse esset principuus inter oēs. Tertio debuit esse hoc ex ordine tpis. naz iacob prius accepit liam in vxorem z prius genuit ex ea. Et post illam accepit in vxorem ipsam rachel vt pz Genē. 29. Quarto debuit eē ex dignitate messie qui natus est de semine iuda: z iudas fuit filius lie. ¶Dōz q̄ rachel prius nominata est q̄ lia pp multa. Primo pp dignitatē qz illa erat vere vxor iacob: alie aūt erāt p quandā necessitatem. nam cum illa contraxit iacob: z cum celebraret nuptias: z deberet introduci ad eum rachel: per fraudez laban patris earum introducta est lia: de quo in auroza cognita fraude graviter conquestus est iacob Genē. 29. vnde non accepit iacob liam tanq̄ voluisset vel in eam consensisset: sed qz iam eam defloxauerat: z si non acciperet eam inferret ei violentiaz forte laban pater puelle: z forte nollet ei dare rachelem: iō accepit eam ēt si non gratus. ipsam aūt rachelez libenter acceperat: z pro ea longo tpe seruierat laban Genē. 29. iō illa erat dignior. ¶Scō ex ordine tpis. nam dato q̄ fuerit lia vxor vera iacob: tī prius accepta est rachel. nam cum illa desponsatus est iacob: z postea per fraudem cognouit liam vt dictuz est. z sic ista bz priuilegium inquantum vxor ¶Tertio ex reputatione iacob. nā diligebat iacob rachelem sicut animam suam: z seruiuit pro ea septem annis: videbanturq̄ sibi dies illi pauci pre amoris magnitudine Genē. 29. ipsam aūt liam contemnebat iacob qz non acceperat eaz gratis: ēt qz nō erat pulchra facie sicut rachel: sed erat lippis oculis eodem. c. z ob hoc filios rachelis magis diligebat iacob q̄ filios lie. s. ioseph z beniamin vt colligitur Genē. 37. de ioseph: z Genē. 44. de beniamin: ideo tanq̄ dignior rachel p̄posita est. ¶Lū aūt obijcitur ex dictis illis quattuor rōnibus. dōm q̄ ille z multe alie similes probant dignitatem lie ab extrinseco. s. non ex persona sua sed ex filijs vel ex alijs accidentibus. dignitas aūt rachel. s. declarata erat ex persona eius: z illa magis considerabatur a populo: iō ipsa preposita est. ¶Alij aūt addūt aliā rōnē ad dignitatem lie. s. qz ipsa sepulta est in spelunca duplici cum abraam isaac z iacob z rebecca z sara Genē. 49. rachel aūt non fuit ibi sepulta sed in via que ducit effrata circa bethleez Genē. 48. Dōm q̄ hoc ēt non probat maiorem dignitatem eius q̄ rachelis: qz iacob voluerat sepelire rachelem in spelunca duplici z tī non potuit qz mortua est rachel in via cum esset iacob apud bethleem: z erat tunc tps vernum. distabat autē inde bebrō vbi erat spelunca duplex: z sic non poterat portari cadauer eius illuc tam pp longinquam distantiam: q̄ pp calorem estiuum: qz erbalaret inde fetor intolerabilis: tuz pp curam gregium noua rum in tpe illo. Istam excusationez ponit iacob quare non sepelierit eaz in spelunca duplici in bebron Genē. 48. z sic ex hoc non

Qō. 79 A
Lū ponat hic lia z rachel q̄re nō ponunt ēt bala z zelpba.
[a] Rīsio ad q̄situm.
[b] 1.cā.
[a] 2.cā.
3.cā.

Qō.80 A
Qr h prio ponitur rachel q̄ lia.

Rīsio.

2.cā.

B

3.cā.

4.cā.

excedebat lia rachelez sed in oibus attendebat magis iacob ad rachelem q̄ ad liam. sic pz qđ transiuit iordanem: z veniebat ei in occursum esau frater eius: quem nimis timebat iacob Genē. 32. nā diuisit greges suos in turmas: z filios z vxores: vt si esau percuteret vnam turmam misereretur qđ veniat ad aliam: vel posset illa interim fugere: z tunc posuit in extremo omniuz turmarum rachelem z filium eius ioseph Genē. 32. et. 33. in quo innuebat q̄ desiderabat magis vitā rachelis q̄ oium aliarum vxorum suarum z filiorum. ¶Queritur vlterius quare dixerunt viri bethleem: fiat domus tua sicut domus phares potiusq̄ de altera familia vel tribu. ¶Respondendū q̄ voluerūt laudare z imprecari bona domui booz z iprecati sunt illud bonum qđ maximum z laudabilius esse putabant: z qz nō erat alia qua multiplicatio laudabilior de magnis multiplicationibus q̄ multiplicatio totius domus israel: iō dixerunt fiat mulier hec que ingreditur domum tuā sicut rachel z lia que edificauerunt domum israel. parue aūt multiplicationes erant multitudines familie cuiuslibet. Erant aūt in qualibet tribu multe familie. s. tres vel quattuor: quarum numerus z nōia ponunt Numē. 26. z qz erant viri bethleem de tribu iuda vt pz. ē. 1. cum dicatur bethleem iude: laudabāt potius tribū iude q̄ alias. z ob hoc voluerunt noiare aliq̄ de familijs tribus iuda. inter istas aūt nulla erat dignior q̄ familia phares. erant quippe familie quinq̄ in tribu iude. s. familia sellaitarū pharesitarum zareitarum esromitarum amulitarum Numē. 26. z inter istas iudicabatur apud viros bethleem dignior familia phares eo q̄ erant ipsi de illa. qđ pz qz booz de quo nunc agit erat de bethleē z tī ipse erat de familia phares vt pz. j. in lra. magis aūt laudant boues progenie suam q̄ extraneorum. (Ingressusq̄ est). Hic ponitur tertiū bonus. c. s. prolis generatio. z dicit. (Ingressusq̄ ad eam). s. cognouit eā carnaliter qz pro hoc accipit ingredi ex mō veteris testi. s. dixit iacob ad laban socerum suum da mihi vxorem meaz: qz ipse est vt ingrediar ad eam. i. vt cognoscaz illā Genē. 29. (Et dedit illi ocis vt conciperet). s. deus fecit gratiā cuz ruth dando ei q̄ cōciperet ex booz. (Et pareret filium). s. obed: vt pz in lra. †
¶Quomodo dī q̄ deus dedit ruth q̄ conciperet. Qō.82.

Qō. 81. A
Quar dixerunt fiat domꝰ tua sicut domus phares.

Queretur quo dī hic q̄ deus dedit ruth q̄ cōciperet: z an dceptio ista fuit supnālis. ¶Aliqs dicet q̄ fuit supernālis conceptio: qz dicitur q̄ deus dedit ei vt cōciperet. qđ tī deus dat supernāliter fit: iō supernālis fuit. Sēdo pz qz booz erat senex vt pz precedenti. c. z forte non poterat gignere z deus cōcessit ei q̄ gignere posset. ¶Dicet aliqs q̄ nō stat qz si ex hoc esset ista generatio supnālis: nō esset miraculū ex parte mulieris que puella erat z cōcipere poterat sed ex parte booz senis q non poterat sufficienter agere ad generationē: z tī de muliere dī q̄ deus dedit ei vt conciperet z pareret filiū. ergo non erat miraculū istud in generatione. ¶Sed dicendū q̄ istud non obstat qz poterat esse miraculū in generatione ista ex parte mulieris. s. qz dato q̄ ruth erat puella tī forte erat sterilis z nou poterat concipere nisi supernāliter. sicut fuit de sara qđ concepit isaac vt pz Ro. 4. z ad Hebreos. 11. ¶Aliter pōt dici q̄ dato q̄ miraculum esset ex parte ipotentie booz qz erat senex: tī recte dicerē q̄ deus dedit ruth vt conciperet. nā dato q̄ ruth esset apta ad concipiendū sobolem si booz esset impotens non posset ipsa concipere ex illo. si ergo conciperet erat miraculum: z deus hoc illi dabat. ¶Dōz tī q̄ hoc nō obstāte nō vī hic fuisse miraculū aliqđ. nam non est ponendum miraculū sine necessitate: z tī non apparet hic aliqua necessitas miraculi: qz ruth erat puella z in etate conuenienti ad concipiendū. booz ēt potens erat ad gignēdū. Qđ colligitur primo qz ruth petiuit illū in virum dicens extende pallium tuū sup me p̄cedēti. c. si tī ex etatis habitudine appareret ipotens: non petuisset ruth illuz in virum: qz superfluum erat talem in virū accipi. Sēdo pz ex verbis eius qz dixit ad ruth q̄ si cognatus suus non acciperet illam in vxorē certissime ipse illam acciperet precedenti. c. z tī non diceret hoc booz si pre senectute vel alīs sentiret se impotentem ad gignendum: iō non erat impotens. Tertio pz quia booz cozā tota multitudine accepit ruth in vxorē z dixit q̄ acciebat illam ad suscitandū nomen defuncti in hereditate sua vt pz. ē. in lra. si tī non putaret se potentem ad generandū non diceret q̄ iō accipiebat illā ad suscitandū semen defuncti: g̃ potēs erat booz. iō non est necessitas ponēdi miraculū in conceptione ista. Sed dōm q̄ dicit q̄ deus dedit ruth vt cōciperet z pareret non qdem mō supernāli: sed eo mō quo deus cooperat vel facit multa que nāliter eueniunt. nam deus dī dare nobis pluuiam z ēt semen serenti: z panem comedenti: z tī pluuia nālr

euenit

euenit vt in plurimum germinatio herbarum.ēt qz deus oī ea re nobis oē qō bonū est iuxta illud Jaco. 1. ſ. oē donū optimū: ⁊ oē donum perfectum deſurſum est deſcendens a pr̄e luminū. filij aūt bonū quoddam sunt: iō a deo dari dicunt. ⁊ hoc potiſſime qz nato q̄ interdū vir ⁊ femina sunt potentes ad gignendum: forte non cōueniunt tpe quo ſemen eoꝝ fit diſpoſitum ad gignendū: ⁊ non gignunt maxime q̄tum ad gr̄ationem filiorū. nā ly cōtingat boiem gignere: tm̄ q̄ determinate gignat filiū nō contingit: niſi ex certa habitudine ſeminis. q̄ aūt semē vtriuſq; ſic diſponat vel q̄ tali tpe coeant: quo ſemen fit ſic diſpoſitū nō contingit ſemp. q̄ ergo inclinent vir ⁊ femina ad conueniendū illo tpe quo ad hoc diſpoſiti ſunt: fit interdum ſp̄āli dei inclinatione. ſ. qz mouet illos ad hoc: ⁊ tunc deus dare dr̄ filios. ⁊ ſic p̄ prie dr̄ deus dare filios vel tollere illos ſicut dixit iacob ad rachelem Geñ. 30. nā petiuit rachel filios a iacob: dicens da mihi liberos aliogn moriar: ⁊ dixit iacob. nūqd p̄ deo ego ſuꝝ qui priuauit te fructu ventris tui. q. d. ad deū pertinet dare filios vel priuare illis. ⁊ ita qz conceſſit nunc iſto mō q̄ br̄et booz filiū ex ruth: dr̄ q̄ de⁹ dedit ruth q̄ ꝯcipet ⁊ pareret filiū. Quot modis aūt dr̄ deus facere ad generationē quinq; vel ſex: ⁊ q̄ illoꝝ ſint miraculoſi: ⁊ q̄ miraculoſiores dictū est ſatis. 4. Re. 4. in quadā qōne. ⁊ Judi. 13. (Dixeruntq;). Dic ponit quartū huius. c. ſ. de prole genita congratulatio. ⁊ diuidit in duas partes: qz prio ponitur p̄dicta congratulatio. ſcō pgenierum enarratio ibi. (De ſunt generationes.) Circa primū dr̄. (Dixeruntq; mulieres ad noemi). Congratulabant mulieres noemi vidue ⁊ veterane ō puero nato qz illū br̄et iam loco filiorꝝ ſuorum defunctorꝝ. (Benedictus dñs). i. laudet pp̄ hoc. (Qui non est paſſus vt deficeret ſucceſſor familie tue). Quaſi dicat ſi iſte puer non fuiſſet natus nullus eſſet ſucceſſor in familia tua: ſed deleret poſt mortē filiorū tuorꝝ cum nullus illorū iam maneret. et iſte puer qui nūc natus est cōſeruaret nomen familie viri noemi ne periret oīno. (Et vocaret nomē eius in iſrael). ſ. q̄ familia tua bēat nomē in iſrael. nā ſi iſte puer non fuiſſet natus periſſet familia elimelech viri noemi ⁊ non br̄et nomen in iſrael. nunc aūt cū natus eēt ſucceſſor in familia iſta br̄et illa nomen in iſrael. (Et habeas q̄ cōſolet aiam tuā). ſ. iſte paruulus natus conſolabit aiam tuā: qz añ hoc erat meſta tanq̄ oīno vidua: ⁊ nullū habens de pgenie tua qui te conſolaret: nunc aūt iſte erit de pgenie tua ⁊ conſolaberis cū eo. (Et enutriat ſenectutē tuā). ſ. ſuſtentet te in letitiā: quaſi dicat ſi iſte non fuiſſet natus tu eras quaſi perdita nūc aūt iſte enutriet te in ſenectute tua conſolando te ⁊ ſuſtentādo in neceſſarijs. (De nuru enim tua natus est q̄ diligat te). ſ. de ruth q̄ est nurus tua natus est tibi iſte paruulus q̄ te diligat tanq̄ filius eo q̄ de pgenie tua reputat. (Et multo tibi est melior q̄ ſi ſeptē haberes filios). Uerba ſunt conſolatoria ⁊ ad augmentādū letitiā. ⁊ tm̄ ſm̄ veritatē non est ſic: qz melius erat ipſi noemi ſaltē vnū br̄e filiū q̄ br̄e iſtū paruulū obeth: qz iſte non erat filius ſuus: ſed pertinebat ſolū legaliter ad cognationē ſuā. (Suſceptumq; noemi puerū poſuit in ſinu ſuo). ſ. qñ natus est ⁊ poſtea qñ erat ī parua etate noemi ſuſcipiebat eū: ⁊ ponebat eū in ſinu ſuo amplectens eum ⁊ diligens tanq̄ filiū. (Et nutricis ac gerule officio fungebatur). i. nutriebat eū ⁊ in brachijs portabat. nō enim enutriebat pp̄inando ei lac: qz noemi erat ſenio confecta: ⁊ lac non bēbat ſicut pz. ē. 1. ſed dabat ei cibos ⁊ portabat eum hinc ⁊ inde. gerula portatrix est a gerendo dr̄. (Uicine aūt mulieres congratulabantur ei). ſ. de natiuitate pueri iſtius: mulieres que erant vicine ipſi noemi congratulabant ei quaſi ipſa peperiſſet būc puerum. (Et dicētes natus est filius noemi). Iſtud dicebant ad congratulationez qz non erat filius eius. aliq; dñt q̄ erat filius eius legalis de quo. j. dicet in quadā qōne. (Uocauerunt nomen eius obeth). An mulieres cōgratulantes ipoſuerint puero iſtud nomen vel pr̄ ⁊ mater ſiue noemi nō appareret. ex mō aūt l̄re ſignificat q̄ mulieres cōgratulantes iſtud nomen ipoſuerint. (Hic est pater iſai). ſ. iſte obeth poſtea in vrbe bethleē genuit iſai. iſte vocat interdū iſai fīc pz hic: ⁊ fere ī oīb⁹ locis veteris teſtamēti. ſ. 1. Re. 16. et. 17, et. 2. Re, 19. et. 3. Re. 12. ⁊ vocat interdū ieſſe vt pz Eſa. 11. ſ. egredietur virga de radice ieſſe: ⁊ Matth. 1. vocat ēt ieſſe. (Patris dauid). Nā iſai poſtea genuit dauid: ⁊ nō ſolū illū ſed ēt ſeptem alios filios vt pz. 1. Reg. 16. et. 17. illoꝝ minimus etate erat dauid. qz tm̄ fuit dignior eo q̄ poſtea aſcendit ad regiā dignitatē: fīa est de ipſo ſolo mentio hic, ᵘ (Queritur circa p̄dicta cuꝝ natus est paruulus obeth. ⁊ congratularent mulieres de eius natiuitate quare potius cōgratulate ſunt ipſi noemi q̄ alteri. ſ. ruth mr̄i eius vel booz p̄ri ſui. nā oīa verba cōgratulationis referunt ꝫ ad noemi tanq̄ ipſa eſſet mater pueri. Et vr̄ q̄ potius congratulandum erat ipſi booz. primo qz plus pertinebat ad eum iſte paruul⁹ q̄ ad aliquē aliū eo q̄ ipſe erat p̄r̄ ei⁹. ⁊ qz ꝯgratulatio est cōgaudere gaudēti: qz nullus erat ad quez magis pertineret gaudere de nato puero q̄ booz ei congratulatio fieri debebat. Scō qz booz erat in ſenectute qñ genuit iſtū puerū ſicut colligitur ex verbis ſuis ad ruth: dicendo non ſecuta es iuuenes pauperes vel diuites quaſi dicat nō ſecuta es iuuenes ſed me ſenē: iō bñdicta es a dño p̄cedē. c. ⁊ qz ſenes valde diligunt paruulos ſibi natos ī ſenectute ſicut dr̄ Geñ. 37. q̄ iacob diligebat ioſeph p̄ alijs filijs qz in ſenectute ſua genuiſſet eum: diligeret nimis būc booz: ⁊ ꝯſter de magno ei⁹ gaudio cogaudēdū erat. (Nō aūt quare ſenes diligunt tenerius filios ſibi natos in ſenectute est qz tunc ipotentiores ſunt ad gignendū: iō difficilius gignūt. tanto autē aliqua res carior br̄ quanto difficilius attingitur. ēt qz in ſenectute est bō ipotens: cum eūt gignit filiū adhuc oſtendit quedā potentia in eo. gaudet tm̄ bō de illa re in qua manifeſtat operatio vel virtus: ſicut dicit Ariſto. ethicoꝝ. 9. q̄ benefactores magis diligunt bene paſſos: q̄ ab eis diligantur: eo q̄ in ipſis apparet opatio eoꝝ ⁊ virtus. ſenes q̄ diligent valde filios genitos in ſenectute: qz p̄ illos oſtenditur adhuc fortitudo nature ipſoꝝ quā ipſi ſumme deſiderant vt ſe poſſint ꝺſeruare. ipſi ergo booz maxime congratulandū erat. Tertio pp̄ laudez boni operis booz. nam booz fecit magnā miſericordiā cuꝝ defuncto volendo accipere vroꝛē eius ad ſuſcitandū ſemen illius: q̄ nō luerat facere cognatus ſuus: ⁊ ex hoc fuit laudabilis valde. nunc aūt natus fuerat ei filius ex eadē vroꝛe: qō videbat ſcīh ex diuina inſtitia ad remunerandū bonū opus qō ipſe fecerat: iō congratularent ei q̄ pro bono opere eueniret ei bonum. erat ēt congratulandū ipſi ruth que peperat paruulū: qz nullus magis gaudet de filio q̄ mater: iō cū natus eſſet mulieres debuerāt ei cōgaudere potius q̄ ipſi noemi cuius non erat iſte puer filius. (Dōm q̄ oībus bis tribus congaudere poterant mulieres de natiuitate pueri: ⁊ cōgratulatio fuit facta noemi: qz ipſa magis ex hoc cōfortari debebat. nam noemi erat in ſenectute: ⁊ nō habebat aliquē p̄pinquū ſibi quo conſolaret: nunc aūt natus est obed q̄ cenſebatur nepos eius. ſ. filius filij ſui maalon ex vroꝛe ſua ruth. nam erat filius eius legalis: iō ipſa gaudere nimis debebat. ſic dixerunt ei mulieres: de nuru tua natus est tibi q̄ te diligat ⁊ ſenectutē tuā enutriat: melioꝝq; tibi est q̄ ſi haberes ſeptē filios. Etiā magnū gaudiū erat noemi in hoc: qz ſi nō fuiſſet iſte natus deleret tota familia elimelech mariti noemi. iſte aūt faceret illam familiaz non deleri: qz p̄ eum extenderetur: iō ſumme gauderet noemi: qz magna aflictio erat q̄ nomen alicuius deleretur de familia ſua: ita magnum gaudium erat q̄ ſuſcitaretur nomen poſt q̄ videbat eſſe deletum. Iſtud aūt nō erat in ruth nec in booz. qz dato q̄ non naſceretur iſte puer: haberent aligd quo conſolarent: ēt non periret ex hoc nomen booz nec ruth: ſicut peribat familia elimelech viri noemi: iō magis debuerūt gaudere mulieres cum noemi q̄ cū booz ⁊ ruth: qz illa cōſolatione iſta potius indigebat. (Queritur vlterius q̄re mulieres dicebāt noemi bñdictus de⁹ q̄ nō paſſus ē vt deeſſet ſucceſſor familie tue in iſrael. (Rñdendū q̄ hoc fuit qz p̄ iſtū puerum extendi debebat familia defunctoꝝ que deleta erat. nā iſte puer natus est ex ſuſcitatione ſeminis: qz booz accepit ruth ad ſuſcitandū ſemē defuncti ⁊ natus est inde obeth: ⁊ ſic p̄ eum continuabat familia noemi: ⁊ ſi iſte non fuiſſet natus deficeret ſucceſſor in iſrael in familia noemi. (Sed obijciet q̄ obeth cōtinuabat familiā maalon ⁊ nō noemi: qz ruth erat mr̄ iſtius pueri: ⁊ fuerat vxor maalon defuncti fine ſemine: accepitq; illaz in vroꝛē booz ad ſuſcitandū ſemē maalon ſicut ipſe dixit. ē. in hra. iō cū nunc natus fuerit obeth ex ruth ſuccederet ille in familia maalon. Dōm q̄ noemi erat mulier: ⁊ mulieres nō habebant familiā determinatā ſicut viri: ſed tranſibāt in familiā virorꝝ ſuorum: ⁊ qz noemi fuerat vxor elimelech. ē. 1. c. erat de illa familia de q̄ erat vir ſuus. ⁊ ſi deleba ſucceſſio familie viri ſui: deleba ſucceſſor familie eius. nunc aūt nato obed reſtaurabat ſucceſſio familie elimelech viri noemi. q̄ reſtaurabat ſucceſſio familie noemi. (Sed obijciet adhuc q̄ ſi reſtaurabat ſucceſſio familie elimelech ſz maalon: cū ruth ex q̄ natus est iſte puer eēt vxor maalon. Dōm q̄ verū est q̄ directe ſuſcitabat hic ſemen maalon: ⁊ tm̄ cōtinuabat nō ſolū familia maalō ſz ēt elimelech: qz maalon erat filius elimelech: ⁊ familia elimelech extēdebat p̄ maalō. ille aūt mortuus est ſine ſemine: iō peribat tam familia elimelech q̄ maalō. nūc aūt cū ſuſcitaret ſemē maalon p̄ qō cōtinuaret pgenies eius continuabat ēt familia elimelech: ⁊ illa

Qr̄ ſenes nimis diligunt filios natos in ſenectute.

B

Qō. 83. A Quare poti⁹ cōgratulate ſē noemi q̄ alteri.

Qō. 84 A Quare mulieres dicebāt benedictus deus.

erat familia noemi:iō recte dixerunt mulieres q̄ deus non est passus q̄ periret successor de familia noemi.

¶An p obetb cōtinuata fit ꝓgenies defuncti vel p aliū.Qō.85.

A **Queretur** vlterius an iste obetb fuit filius p quē continuata est ꝓgenies defuncti:vel fuit alius qui pertineret ad suscitationem seminis maalon. ¶Aliqs dicet q̄ non:q̄ si iste esset per quem continuaretur ꝓgenies defuncti vocaretur nomine defuncti:q̄ Deutero.25.dr̄ q̄ q̄ suscitabatur semen defuncti ex vxore eius primogenitus natus ex suscitatione ista vocabatur noīe defuncti:ꝛ tñ defunctus vocabatur maalon ꝛ iste obetb.ergo non erat iste per quez continuabatur ꝓgenies defuncti. ¶Scō ꝓ q̄ si iste pertineret ad suscitationem seminis vocaretur filius defuncti ꝛ non patris sui naturalis:q̄ ex hoc dicebatur semen suscitatū esse defuncto: ꝛ tamē obetb non vocatur filius maalon sed booz vt ꝓ.ī.in lr̄a vbi cō putatur ꝓgenies a phares vsq̄ ad dauid ꝛ ponitur obed filius booz. sic ēt ꝓ Mat.1.et Luc.3.vbi ponitur genealogia saluatoris:ꝛ ponitur booz pater obetb. ¶In ōrium vr̄ q̄ obetb fuerit per quem continuata est ꝓgenies maalon defuncti. naz.ō. in lr̄a dr̄ q̄ suscepit booz ruth ad suscitandum semen: ꝛ non legitur de alio filio quem genuerit ante istum: ideo vr̄ q̄ iste fit per quem ꝓgenies continuata est.scō ꝛ clarius patet:q̄ mulieres congratulabantur noemi nato obetb dixerunt ei benedictus dñs qui nō passus est vt deesset successor familie tue. ergo vr̄ q̄ iste obetb erat successor in familia elimelech viri noemi ꝛ maalon filij eius que erat familia noemi. ¶Ad rōnem primaz in contrarium dicunt quidam tenentes positionem contrariam q̄ verum est q̄ familia maalon continuata per natos ex suscitatione seminis booz ex ruth: ꝛ ille qui fuit primogenitus ex ista suscitatione vocatus est maalon sicut defunctus : iste aūt obetb non fuit primogenitus ex ista suscitatione:ideo non vocatus est maalon:nec per eum continuata est ꝓgenies maalon. ¶Sed istud non stat.primum q̄ necessariū est q̄ iste obetb fuerit primogenitus:q̄ q̄ natus est iste congratulabantur mulieres ipsi noemi de natiuitate eius:ꝛ tñ si alius natus fuisset añ eū potius gratularentur de illo q̄ de secundo vel de alijs. Itē q̄ si alius fuisset primogenitus ille pertinebat ad defunctū cū dicat lex de illo solo q̄ deberet vocari noīe eius,ꝛ tñ iste obetb ꝑtinebat ad ꝓgeniem defuncti cum dixerint mulieres congratulando:benedictus dñs qui non passus est vt deesset successor familie tue in israel.si aūt alius fuisset primogenitus ex ista suscitatione de illo diceret hoc:iō iste necessario erat primogenitus. Cum autē dicunt isti q̄ iste obetb non fuit ille per quem cōtinuata est ꝓgenies maalon non stat vt ꝓ ex dictis.ſ. q̄ dixerunt mulieres nato obetb bñdictus deus q̄ non passus est vt deesset successor familie tue. ¶Alij dr̄ñt q̄ iste obetb fuit ꝓgenit⁹ ex ista suscitatione seminis vt probatū est hic:ꝛ ob hoc ipe fuit successor in familia defuncti.ꝛ dr̄ñt q̄ vocatus est noīe defuncti: ꝛ tñ maalō defunctus bēbat multa noīa.ſ. vocabaf maalon ꝛ obetb: sicut est de multis alijs viris tam in nouo q̄ in veteri testō qui sunt binomij vel termonij.sicut iacob vocabaf iacob : ꝛ israel Gen.32.Et esau vocabatur esau ꝛ edom ꝛ seyr vt ꝓ Gen.25.sic beatus Petrus vocabaf petrus ꝛ simon ioānis ꝛ bariona:ꝛ simon ꝛ cephas vt ꝓ Matth.16.et Joā.21.et.1.Corinthi.15. Istud erat aliqualiter tolerabile ꝛ tñ non vt satis stare: q̄ maalon se pe noīatur in hoc libro:ꝛ tñ nunq̄ vocaf nisi maalō: ꝛ tñ si eēt binomius vel multinomius interdum quodam noīe ꝛ interdū alijs vocaref in scriptura. ¶Aliter ergo ꝛ melius dōm est iuxta quosdā.ſ.q̄ iste obetb fuit primogenitus ex ista suscitatione seminis ꝛ per eum continuata est ꝓgenies defuncti sicut in lr̄a dr̄:ꝛ tñ non vocatus est noīe defuncti. ¶Et cum obijcit q̄ primogenitus vocādus erat noīe defuncti.dōm q̄ intelligit q̄ frater suscitabat semen fratris:secus aūt q̄ alij cognati.ꝓ hoc q̄ lex Deutero.25.de suscitatione seminis dicit solū de fratribus vt ꝓ ex lr̄a ibi.ꝛ tñ booz suscitans semen maalon non erat frater eius ſzcognatus vt ꝓbatū ē.ō.in quadā q̄ne: iō nō erat necessarium q̄ hic primogenitus natus ex suscitatione seminis vocaref noīe defuncti.ꝛ ꝓ hoc magis:q̄ suscitatio seminis i fratribus erat ordinaria ꝛ necessaria:in alijs aūt erat quasi accidē talis q̄ non obligabanf ad illam:iō multa obseruabanf in fratribus suscitantibus vel suscitare volētibus semē alioꝝ fratruz q̄ non obseruabanf in cognatis.q̄ ꝓ de pena nō suscitātis: q̄ nō suscitans semē fratris sui discalciabaf ꝛ expuebaf in faciem ei⁹ Deut.25.ꝛ tñ nūc cognat⁹ booz noluit suscitare semē maalō cognati sui:ꝛ nō punitus est sic vt ꝓ hic. ꝛ cā fuit q̄ nō erat frater defuncti sed cognatus.sic ergo de primogenito vocādo noīe defuncti intelligi pōt. ¶Ad scām dōm q̄ ille qui nascebaf ex suscitatione seminis ꝛ cōtinuabaf p eum ꝓgenies defuncti vocabaf filius defuncti:ꝛ succedebat ei in hr̄ditate tāq̄ filius. Sciēdum tñ q̄ iste erat duplr̄ filius.ſ.nāliter ꝛ legaliter.erat.n.filius nālis illius q̄ suscitabat semē defuncti:ꝛ erat filius legalis ipsi⁹ defuncti:iō poterit vocari fili⁹ vtriusq̄.ꝛ sic aliq̄ scriptura vocauit aliquē filiū legaliter:ꝛ aliquē nāliter. Dic aūt vocauit scriptura obetb filiū booz q̄ erat fili⁹ illius nāliter: ꝛ sic ēt Mat.1.Et tñ poterat vocari filius maalon:ꝛ ēt hic vocaf fili⁹ maalō. nā dicebant mulieres congratulantes noemi natus est fili⁹ noemi vt ꝓ in lr̄a.sed nō vocaf filius noemi nisi inquātū pertinebat ad maalon filiū eius cuius semen suscitabat booz ex ruth.iō filius vocaf ēt maalon defuncti. (De sunt generationes.) Dic † ponif scām huius partis.ſ.ꝓgenierū descriptio.nā postq̄ ad finē deducta est historia libri huius ponif genealogia dauid deducta a phares vsq̄ ad ipsum. ꝛ dr̄. (De sunt gñationes phares). Phares est fili⁹ iude nepos iacob:ꝛ genuit iudas phares ꝛ zaram vno actu ex nuru sua thamar quā putabat esse scortum Gen.38 et cum nascituri essent gemelli protulit vnuz eoꝝ manum de vtero:ꝛ dixit obstetrix iste nascef prius:ligauitq̄ in manu eius filū coccineū ꝛ ob hoc vocatus est zaram.i. fulgens vel splendens vel oriens:ꝛ illo retrahente manū egressus ali⁹ prior vocauitq̄ illum: obstetrix phares.i.diuisorem q̄ dixit pp te diuisa est maceria.i.pellicula eo.c.ꝛ ibi expositum est:ꝛ de progenie phares venerunt viri bethleem. (Phares genuit esrom). † Tota ista genealogia que hic ponitur:ēt ponitur Matth.1.q̄ isti pertinent ad ꝓgeniem saluatoris. Iste esrom natus est in terra chanaan antēq̄ descenderet iacob in egyptum. vñ esrom fuit vnus de.70.qui ingressi sunt egyptū de femore iacob vt ꝓ Gen.46.Sciendū q̄ phares genuit duo.ſ.esrom ꝛ amul Gen.38.Et isti duo fuerunt capita duaruz familiarū in tribu iuda.ſ. familie esromitarum ꝛ amulitarum Num.26. Dic aūt nihil dr̄ de amul q̄ ille pertinet ad aliam familiam cum sit principium alterius ꝛ caput per quam non derivatus est dauid.intrauerūt autem isti duo.ſ.esrom ꝛ amul in egyptum cum patre eoꝝ phares Gen.46.ꝛ ibi mortui sunt q̄ nemo illoꝝ qui cum iacob descendit in egyptum rediit in terraz chanaan:sed omnes mortui sunt in egypto anteq̄ egyptij inciperent oppzimere israelitas vt patet Exo.1.Et hoc quia ducentis ꝛ quindecim annis manserunt in egypto israelite vt ibidem declaratuz est ꝛ Gen.15.(Esrom genuit aram). Sic patet Matth.1. Iste aram na- † tus est post descensum iacob in egyptum ibi in egypto:cum probatum sit.ō.q̄ esrom pater eius descendit in egyptum cum iacob:ꝛ nunq̄ inde exiuit.aram quoq̄ filius esrom non exiuit de egypto:q̄ non poterat vita eius tanto tpe extēdi.nā ipse gigneref non multo tpe post introitum in egyptum : ꝛ fuit mansio in egypto ducentoruz ꝛ quindecim annoꝝ vt dictū est. (Aram genuit aminadab). Sic ꝓ Matth.1. Iste ēt aminadab natus est † in egypto ꝛ mortu⁹.qō ꝓ q̄ ī exitu israel ō egypto in principio anni scōi ab exitu in deserto synai ordinatus est totus israel q̄ tum ad castrametationes suas:ꝛ quelibet tribus erat sub principe suo:ꝛ erant illi principes per derivationem linee progeniturum a capite tribus:fuitq̄ princeps tribus iude naason filius aminadab vt ꝓ Num.1.et.2.et.7.Si tñ aminadab pater eius viueret non esset princeps naason filius eius : q̄ proueniebat principatus iste per lineā ꝓgenieī:ꝛ q̄diu viuebat alius semp erat princeps.iō viuente aminadab nunq̄ eēt princeps naason filius ei⁹:ꝛ tñ in exitu de egypto erat p̄nceps naason. ḡ mortu⁹ † fuerat aminadab in egypto. (Naason genuit salmon). Iste salmon accepit in vxorē raab hiericontinā meretricez Mat.1.et ex illa genuit booz.ꝛ b̄ q̄ raab abscōderat exploratores iudeoꝝ ī hierico: ꝛ cū deleta ē ciuitas liberauerūt hebrei illā ꝛ totaz cognationē suā a morte receptiq̄ sunt vt viuerent inter israelitas † vt ꝓ Josue.2.et.6.c. (Salmō gēuit booz). An iste booz fit q̄ genitus est ex salmon:q̄ genuit obed ex ruth dubiū apud multos ē † sed.ī.declarabit in q̄dā.q. (Booz genuit obed). Ista gñatio ē † q̄ intendit in toto isto libro.nā de nullo alio agit nisi quo ruth assumpta fuerit ī vxorē a booz ꝛ genuerit ex ea obed de quo.ō. (Obed genuit isai). Iste vocaf aliq̄ iesse ꝛ aliq̄ isai. nā cōit † in veteri testō vocaf isai vt ꝓ hic ꝛ.1.Re.16.et.17.et.2.Reg.20.et.3.Re.12.aliq̄ aūt vocatur iesse vt ꝓ Esa.11.et Mat.1.c.Sic multi alij viri sunt multinomij vt.ō.dictū est. (Isai genuit dauid regē.) Genuit isai multos filios.ſ.octo vt colligitur 1.Reg.16.et.17.et minimus illoꝝ fuit dauid . q̄ tñ ille solus fuit assumptus in regem:de eo scriptura curauit.

¶Quare iste ꝓgenies ponunf in fine huius libri. Qō.86.

¶Queretur

Ad primū argū.

Improbatio.

Uiri binomij ꝛ termonij.

B

a **Queretur** circa prdicta quare ponuntur hic progenies iste in fine libri. ¶Dicunt aliqui q̄ hoc factum est vt sciretur ad quid tendebat iste liber vel que erat intẽtio eius. Erat enim intẽtio libri dicere de Ruth moabitide quo modo accepta est in vxorẽ a booz ⁊ de progenie eius venit dauid. ⁊ quia hystoria ruth nõ ponebatur principaliter propter aliud in sacra scriptura nisi propter dauid: vt sciatur vnde venerit dauid enarrata hystoria ponit quomodo dauid descendit de ruth: ⁊ enarratur progenies eius. ¶Dicendum q̄ verum est q̄ propter dauid ponitur hystoria ruth in sacra scriptura: ⁊ tamen ista narratio progenici non ponitur ad indicandũ q̄ dauid descenderit de ruth cum hic ponatur progenies incipiendo a phares. Item quia supra posuerat id per quod poterit hoc cognosci cum dictum est q̄ booz genuit obed qui genuit isai patrem dauid. Dicendum ergo q̄ ista enarratio progenici facta est hic nõ propter hystoriam ruth de qua hic dicitur: sed propter dauid p̄pter quem est ista hystoria. nam conclusa erat ista hystoria in dauid qui descendebat de progenie ruth: ⁊ tamen nondum erat cognita tota eius progenies: quia ante booz nesciebatur ordo progeniei dauid: ideo scriptura enarrauit eam hic incipiens a phares capite familie vsq̄ ad dauid. naz in nullo alio loco ante hoc erat descripta pgenies nõ: lz aliq̄ pars eius poterat colligi ex variis libris. Fuit aũt conueniẽs istud valde: qz dauid fuit rex excellentissimus inter omnes reges iudeorum: ⁊ a deo dilectissimus. nam de eo dixit deus inueni virum iuxta cor meum. 1. Reg. 13. Et de eo est maxima pars librorum Regũ: ideo conueniens fuit vt sciretur tota eius progenies. ⁊ qz nõ fuerat ducusq̄ posita de huit hic poni cum hic agatur de proauis eius: potissime qz libri Regum sequuntur post istum librum ꝑm ordinem hystorie: ⁊ ibi ponuntur plura de gestis dauid: ideo oz premitti ad maiorẽz intellectionẽ ipsius nõ pgenies continuata ab exordio. ⁊ ponit h̄ ista pgenies ⁊. 1. Paralipo. 2. ⁊ Matthei. 1. ¶Quere. vlterius quare cum pgenies nõ enarrari debebat incepit enarrari a phares ⁊ non pri⁹. s. a iacob vel ab alio. ¶Dom q̄ p̄mus patriarcha hebreorum fuit abraam: qz ipse fuit q̄ primo electus est a deo: ⁊ p̄missa est ei terra chanaã vt pz Gen. 12. iõ lz thare pr abrae ⁊ alij priores fuerunt paui hebreorum: non computant in pgenie hebreorum: sed primus eorum est abraam: qz in eo cepit electio dei per quã israelite fuerũt ppl̃e distinctus ab alijs populis terre: ideo cum enarrat pgenies alicuius hebrei põt incipere enarratio ab abraam: non tñ est necessarium q̄ incipiat ab abraam nec ab isaac filio eius: qz lz abraam ⁊ isaac sint patres oium hebreorum: non tñ sunt patres solum ipsorum hebreorum: sed ẽt multarum aliarum gentium: qz abraam fuit pater agarenorum cũ genuit ismahelem. fuit ẽt pater madianitarum ⁊ aliarum gentium per filios quos suscepit de cethura de quibus Gen. 25. Isaac fuit ẽt pater oium hebreorum: ⁊ tñ ẽt fuit pater idumeorum ⁊ amalechitarum: qz genuit esau a quo descenderunt idumei: ⁊ nepos illius fuit amalech a quo nominati sunt amalechite vt colligit Gen. 36. ideo in enarratione pgeniei alicuius hebrei non oportuit eẽ deductionem nisi ab illo qui erat caput oium hebreorum: ⁊ solum ipsorum hebreorum. et iste fuit iacob: quia ipse genuit duodecim capita duodecim tribuum israel. Aliqñ tñ occurrit aliqua progenies enarrata alicuius hebrei ab vlteriori principio. sicut patet ō genealogia Christi que ꝑm Matthеum incipit in abraam: ⁊ Lucas deducit eam vsq̄ ad adam ordine conuerso: ⁊ inde ad deum vt pz Luce. 3. Sed istud speciale est qz generatio christi nõ enarrabat solum iudeis sed ẽt gentilibus. ideo non fuit statutũ principium generationis illud a quo ꝑm hebreos usuetũ est incipi. s. ab ipso iacob. qz tñ mãifestũ erat q̄ iacob erat princeps duodecim tribuum ⁊ p̄: cuius fit enarratio progeniei non opz q̄ incipiat a iacob vel reducat in iacob: sed incipiat a capite tribus. s. a iuda ⁊ leui ⁊ sic de alijs. Dic aũt dom q̄ incepit gñatio a phares: qz ante illum nota erat gñatio. s. q̄ phares esset filius iude quez genuit ex thamar vt dr. ē. in hra. iudas aũt erat filius iacob. post phares autẽ ignotum erat quo extenderet pgenies: iõ incepit a phares. Alia ẽt cã fuit qz cum phares eẽt caput illius familie de qua erat nõ satis erat q̄ inciperet gñatiõis enarratio a phares. Alia cã est pp affectionẽ istorum quos enarrabat pgenies: qz maxime afficiebant ad phares cuius essent de familia illius. ⁊ pz: qz cum imprecarent bona ipsi booz viri bethleem dixerunt ei. fiat domus tua sicut domus phares vt pz. ē. in hra. sed p̄ma cã est potior. ¶Quere. vlterius quare pgenies ista ꝯtinuata est vsq̄ ad dauid ⁊ non vltra. ¶Rident quidam q̄ factum est p̄pter scriptorem libri. s. qz scriptor eius vidit ipm dauid: qz fuit contemporaneus ei ⁊ non vidit alios reges de stirpe eius. Et hoc pz qz creditur scriptor fuisse samuel. ⁊ tñ manifestuz est q̄ mortuus est samuel viuente dauid vt pz. 1. Reg. 25. ideo nõ potuit scribere hic generationem successorum nõ. ¶Sed dicet aliquis q̄ non fit propter scriptorem. nam scriptor libri huius non fuit Samuel. qõ pz: qz hic dr q̄ isai genuit nõ regem: ⁊ tamen manifestum est q̄ samuel nõ vidit dauid quãdo erat rex: qz mortuus est Samuel cum esset nõ profugus a facie saulis. s. qñ dauid erat in deserto carmeli: ⁊ voluit delere nomuz nabal carmeli vt pz. 1. Reg. 25. c. ⁊ postea mortuus est saul: ⁊ deinde regnauit super iudaz ipse dauid vt pz. 2. Reg. 1. et. 2. ¶Dom est q̄ sicut declaratũ est in p̄logo huius libri ⁊ ẽ cõis opinio samuel fuit scriptor libri huius. Et cuz obijcit q̄ nõ potuit ipse samuel videre nõ qñ regnabat ad hoc q̄ scriberet eũ esse regem. Dici põt vno modo q̄ samuel potuit scribere nõ eẽ regẽ: qz lz non vidit eũ in possessione regni: tñ sciebat q̄ regnaturus erat qz ipse h̄ p̄dixerat vt pz. 1. Reg. 15. Et postea mortuus explicuit illud. eo. li. c. 28. ẽt vidit samuel ipm nõ esse regem: qz vidit eum vnctũ in regẽ cũ ipse illũ vnxerit vt pz. 1. Reg. 16. ⁊ vnctio illa conferebat ei titulum cum p̄cepto dei facta fuisset. ¶Alio mõ põt dici q̄ samuel scripsit istum librum: ⁊ ipse non vidit dauid esse regem: nec scripsit ipm esse regem. sed ista particula addita est ab esdra q̄ reparauit oẽs libros legis combustos a caldeis: ⁊ sic i multis alijs libris putat scripsisse addẽdo aliquos vsiculos. Istud aũt verisimilius est q̄ñ p̄cedens. naz dato q̄ samuel vnxisset nõ in regem non scriberet hic eũ tanq̄ regẽ eo q̄ nondũ cõstabat eo viuente q̄ nõ esset rex: ⁊ legentes librum istũ nõ itelligerent quõ diceretur nõ esse rex cum non viderent eũ regnare. Itẽ ⁊ potissime qz samuel nolebat indicare istud timens saulem. nã qñ iussit deus q̄ samuel iret ad vngendũ nõ in bethleẽ dixit samuel q̄ audiret hoc saul ⁊ interficeret eum: ⁊ ob h̄ iussit deus q̄ samuel portaret vitulum fingens q̄ ibat ad immolandum domino in bethleem. 1. Regũ. 16. c. non ergo declararet q̄ nõ erat rex describens hoc in libro isto: sed esdras istud adderet. Et sic satis p̄t stare rãsio ista. s. q̄ñ fuit ꝯtinuata pgenies vltra nõ: quia non potuit vltra describere huius libri scriptor. ¶Nõz g̃ q̄ ꝯtinuata fuit hic pgenies vsq̄ nõ: qz tota intentio libri istius erat pp nõ. s. q̄ sciret q̄ de ruth moabitide descẽdisset nõ: ideo etiam pgenies hic descripta narrabat pp nõ: ⁊ sic necessarium erat ad ipm peruenire. Cũ aũt non fuerit vltra continuata pgenies ista dici põt duplr. vno modo sicut. ē. s. q̄ nõ potuit scriptor libri plura describere eo q̄ viuente nõ obijt: ⁊ non vidit successores eius. Scõo põt dici q̄ factum est qz habito fine cessat motus. Erat. n. intẽtio libri tota ostendere de nõ quomõ descenderet de stirpe ruth. et ob hoc ẽt pgenies ista descripta ẽ. s. vt sciret tota pgenies nõ ab exordio. Cũ ergo sic enarrãdo peueniret ad nõ ibi standũ erat. nã si continuaret vltra putaret q̄ introducta esset pp illum in quo concluderet: ⁊ sic non putaret introducta ꝑpter dauid. Et hoc verisimilius est. naz si solũ cessasset enarratio in nõ: qz scriptor nõ vidit successores nõ: poterant poni oẽs alij successores nõ vsq̄ ad captiuitatez babylonis cum esdras qui addidit hic quandam particulam. s. q̄ nõ esset rex sicut. ē. declaratum est poterat ponere oẽs successores nõ vsq̄ ad captiuitatem babylonis: qz oẽs illi fuerunt ante esdraz: ⁊ tñ neminẽ illorum posuit. ideo vẽ nõz q̄ non fuerũt positi alij qz gñatio ista solũ enarrabat pp dauid. ¶Quere. vlterius circa istã enarrationẽ pgeniei: quõ dr q̄ phares genuit esrom: ⁊ esrom genuit aram: ⁊ sic ponit nõ descẽdisse de stirpe phares ⁊ esrom: ⁊ tamen istud non est possibile: quia familia phares est distincta a familia esrom. naz in tribu iuda ponunt gnq̄ familie Num. 26. c. selaitarum: pharesitarum: esromitarum: zareitarum: amulitarum: ⁊ iste familie erant distincte: ideo qui erat de vna familia: nõ poterat esse de altera. ⁊ sic si erat nõ de filijs phares: nõ erat de filijs esrom. ¶Aliqs dicet q̄ cuz esrom eẽt filius phares vt pz h̄ familia denoiata ab esrom esset pars q̃dã familie noiate a phares: ⁊ sic poterat quis esse in familia esrom ⁊ phares. sic ẽ de tribu ⁊ familia: qz in qualibet tribu sunt multe familie: ⁊ tñ quelibet familia est pars tribus: ⁊ qui est de aliqua familia est de tribu. Dom q̄ hoc non stat: qz pars ⁊ totum non onumerant sicut nec vle ⁊ particulare: ⁊ tñ familie que sunt sub qualibet tribu cõnumerant qz ponunt in tribu iuda esse quinq̄ familie: iõ opz q̄ differant inter se: qz alis non essent quinq̄ familie sed vna. sicut homo aial corpus ⁊ substantia sunt quattuor sed vnum qz nõ onumerant. Et cũ dr de tribu respecta familie dom q̄ nõ ẽ simile: qz vex est q̄ glibet qui est sub familia aliqua ẽ sub tribu: ⁊ tñ non connumerantur inter se tribus ⁊ familia: ita q̄ tribus ⁊ familia distinguuntur ⁊ sint duo: sed sunt tanq̄ totuz ⁊ pars.

Qõ. 87. a Qr pgenies nõ incepit narrari a phares

Qõ. 88. a Qr ista pgenies ꝯtinuata ẽ vsq̄ ad dauid.

Qõ. 89 a Quo nõ ō scẽdit ō stirpe pharez ⁊ esrom.

secus aūt est de familiis eiusdem tribus inter se: qz cōnumerā-
tur z condiuiduntur sicut pars contra partem: ideo necessarium
est dici q familia pbares z esrom sint distincte: ita q illi q sunt
de familia esromitaꝝ non sunt ō familia pbarefitaꝝ. ¶Quidā
dicunt aliter sicut respondebatur Numeri. 26. z sepe alibi. s.
quomodo pater z filius possunt constituere diuersas familiaſ.
nam familia patris continuatur per filium: z si filius nomina-
re deberet aliam familiam: iam non esset aliquis per quem cō
tinuaretur familia denominata a patre suo: z sic periret. Et di-
cunt q quando pater habet vnicum filium: non pōt pater no-
minare vnam familiam z filius alteram: qz iam non esset per
quez continuaretur familia patris. si tñ pater habeat multos fi
lios potest pater nominare vnam familiam: z quilibet filiorum
alteram pzeter vnum per quez continuetur familia patris: z sic
est de multis vt patet Numeri. 26. Et tñ dicenduz q hoc nō sa
tisfacit in presenti: qz istud est ad hoc q familia esrom possit eē
distincta a familia pbarez: lz pbarez sit pater esrom: z tñ deberēt
adhuc manere distincte iste familie: ita q ille qui esset de fami-
lia pbarez: nō eēt de familia esrom z cōtrio: z tñ hic ille qui erat
de familia pbarez ē de familia esrom: cū eram fit ō familia pba
res: z ēt est de familia esrom: cuz dicaſ esse filius eius. ¶Dōz
q adhuc non concludit: qz lz quis fit filius pbares non est de fa
milia eius. quod pz ex casu dato. poterit. n. quis hz̄e octo filios:
z noiabitur vna familia a patre: z illa ꝺtinuabiť per vnuz de fi
lijs suis. a reliquis aūt septem filijs noiabuntur septem familie:
z tñ manifestum est q quilibet descendens de quacunq; istarū
septem familiaꝝ descēdit a patre istoꝝ octo viroꝝ a quibus no
minate sunt septem familie: z tñ non est quilibet de familia illa
quam denoiat pater oiuz istoꝝ eo q familia denoiata ab isto nō
ꝺtinuaſ per oēs filios suos sed solum p vnū. istud poterat esse
in pñti. s. q esset pbares pater esrom: z hz̄et alios filioz p̄ter eū:
z familia pbarefitaꝝ non ꝺtinuareť per esrom sed p alios: z ab
esrom deriuareť alia familia: z sic filij esrom essent filij pbares:
z tñ non essent de familia pbarefitaꝝ: sed de familia esromitaꝝ.
¶Sz adhuc obijciet: qz pbares hūit solū duos filios. s. esrom
z amul Gen. 38. z a quolibet istoꝝ denoiata est vna familia. s.
esromitaꝝ z amalitaꝝ Num. 26. qūo ergo poterit familia pba
refitaꝝ esse distincta a qualibet istaꝝ: qz nō hēbat pbares alios
filios p quos ꝺtinuareť pgenies sua. Dici pōt q hēbat alios fi-
lios p̄ter esrom z amul p quoz ꝺtinuareť sua familia. nec obstat
q Gen. 38. q isti soli ponāť: qz locus ab auc̄te negatiue nō va-
let: potissime qz sacra scriptura iterdū multa omittit. ¶Sz ad-
huc obijciet q nō habuerit plures filios pbares: qz Gen. 46. po
niť numerus oium descendētium in egyptū cū iacob: z de filijs
pbares non ponunť nisi esrom z amul: iō non erant plurez: qz si
plures fuissent plures exprimerenť ibi cū ponaſ ibi numerus p̄
cisus. Dōm q ēt hoc non pbat: qz lz pbares ad introitū in egy-
ptū non habuerit nisi esrom z amul: poterat postea gignere ali-
os filios q non cōputarenť inter descendentes. z h̄ potissime qz
pbares erat valde iuuenis qñ descendit in egyptū cū iacob: nō-
dū. n. erat annoꝝ. 24. vt ꝺclaratū fuit Gen. 38. ¶Alr p̄t dici q
dato q pbarez hz̄et duos filios solū poterat noiari ab eo vna fa
milia z a quolibet filioꝝ alia. Et si dicaſ q nō erat ibi aliqs per
quē ꝺtinuareť familia pr̄na. Dōm q oportebat q aliquis fili⁹
istoꝝ hz̄et rursus multos filios z p vnū illoꝝ ꝺtinuareť familia
pr̄na: z p aliū familia aui. sicut si esrom hz̄et multos filios: qdaz
de filijs eius noiarenť de familia esrom: et alij de familia pba-
res: z tñ oēs essent filij pbares. z sic poterat esse in pñti.

¶Qūo stat q salmon genuit booz: z booz obetb cum ambo es-
sent decrepite etatis. Questio. 90.

Queret vlterius cum dicaſ hic q salmon genuit booz: z
booz genuit obed: qūo p̄t stare hoc. nā tūc neces-
sariū esset q tā salmon q̄z booz qñ gignerēt esset glibet plus q̄z
centū annoꝝ: imo pluſq̄z centū z viginti qō est valde inconue-
ens: qz nullus hō in tanta etate erat potens ad gignendū: z non
solū hoc sed ēt rari pueniebāt ad istā etatem illo tpe sicut z isto.
ꝑtia pz qz natiuitas obed ponitur cōiter fuisse tpe beli iudicis
israel z summi sacerdotis. sic. n. vult Josephus. 2. antig. Salmō
aūt accepit raab biericontinā in vxoꝛez ex qua natuſ est booz in
introitu israel in terrā chanaan vt pz Josue. 6. c. qz tunc ipsa re
cepta est inter israelitas: z tñ inter vtrunq; tpe fuerūt plures q̄z
ducenti. z. 40. anni: iō necessariū erat q vterq; istoꝝ qñ gigne-
ret esset pluſq̄z cētū z viginti annoꝝ. Pz hoc qz ab exitu de egy
pto vsq; ad fundationē tēpli salomonis fuerunt anni quadrin-
genti z octuaginta vt pz. 3. Reg. 6. a qbus subtrabanť. 40. anni
ab exitu de egypto vsq; ad introitū in terraz chanaan, nā illico
post introitū in terraz chanaan capta est hierico que fuit prima
ciuitas q̄capta est in terra chanaan vt pz ex pcessu libri Josue a
principio vsq; ad. 7. c. subtrabanť ēt. 30. anni ad plus ō tpe be
li summi sacerdotis z iudicis. naz peregrinatio eiusdē facta
est in diebus cuiusdā iudicis. s. 1. c. z dz iste fuisse beli. durauit
aūt decē annis. s. primo: z post reuersionem accepta est ruth in
vxorem a booz: z peperit obed de quo h. z sic ad minus transie
runt. 10. vel. 11. anni de tpe beli iudicis z sacerdotis: ipse autē
iudicauit annis. 40. vt pz. 1. Reg. 4. iō ad plus subtrabāť. 30. an
ni de tpe eius. deinde subtrabanť. 40. anni saulis Actu. 13. z po
stea. 40. anni regni dō. 2. Reg. 5. et. 3. Reg. 2. z tres āni ō regno
salomonis: qz in pncipio. 4. anni regni salomonis fuit fundatū
tēplū: q sunt simul āni. 153. q subtrabāť ō. 480. manebūt. 300.
z 27. diuidēdo q̄ istos p salmon z booz: necessariū erit q glibet
istoꝝ hz̄et annos plures q̄z centuz z seraginta tres. qō videbaſ
impossibile: qz nullus boium ad tantā etatē accedebat. Et dato
q gs non attingeret eā: non esset gs potens gignere in tali eta
te. ¶Dicit ergo nicolaus z gdā de doctoribus nr̄is q fuerunt
tres viri eiusdē noīs. s. booz auus: pz z filius: z primus eoz fuit
filius salmon: z ille genuit alterum booz qui subticetur hic. et
ille booz qui subticetur genuit booz patrē obed: z isti tres con-
uenienter implerent tpe istoꝝ. 327. annoꝝ cū salmon: z sic pote
rit lr̄a stare. z sic tenet Nicolaus hic z ēt super Matthēū. c. 1. p
bat hoc per simile. naz sic Matthei. 1. in genealogia saluatoris
subticenť alij tres. s. ochozias: z ioas: z amasias. nam dz iozam
autem genuit oziam. z tñ iozaz non genuit oziam: sed ochoziam.
z ille genuit ioas: z ioas genuit amasiam: z amasias genuit oziā
vt patet. 4. Reg. 11. et. 8. et. 14. et. 2. Parali. 21. et. 22. et. 25. si-
cut ergo subticenť illi tres reges: ita subticebunť tres viri booz
vel ouo i pria pte genealogie saluatoris Mat. 1. z hic. ¶Dōz
q lz hoc multis videaſ stare tñ falsum est. z cā est qz ipsi nesci-
unt dissoluere inconueniens qō dz sequi si ponaſ vnicus booz.
z tñ dōm est q vnicus fuerit. s. qui fuit pater obed z filius sal-
mon. Modus aūt qūo lr̄a stet cueniente est iste. s. q nō astrin
gamus nos ad hoc q fuerit historia ruth tpe beli summi sacer-
dotis: sed tpe alicuius iudicis multo ante eum: z dicemus q hi
storia ruth accidit diebus gedeonis iudicis israel: z cepit anno
baracb vltimo. Et computabiť sic q salmon filius naason natꝰ
fuerit ante exitum de deserto decez vel vigiti annis: z acceperit
raab biericontinam in vxoꝛē in introitū in terram chanaan: z
z forte genuit ex ea multos: z tñ genuit ex ea booz in fine oium
cum iam esset annoꝝ. 92. vel trium: z tunc esset ēt apta ad gi
gnendum raab: qz forte in introitu in terram chanaan ipsa eēt
puella tenera quindecim annoꝝ lz dedita impudicicie: z cum
esset annoꝝ. 87. conciperet booz ex salmon. nam sara qñ con-
cepit isaac erat annoꝝ nonaginta: z non fuit miraculum in
conceptione ꝓpter maximā senectutem: sed qz defierant fieri sa
re mulieb̄ria. de hoc Gen. 17. et. 18. et. 21. post q̄z ergo raab in
anno. 87. ꝺciperet: deinde booz filius salmon anno. 98. vite sue
ex ruth que erat iuuēcula poterat gignere obed: z istud esset tpe
baracb iudicis israel. qō pz computando ab introitu in terram
chanaan septuaginta duos ānos post quos gigneretur booz ex
salmon ꝺstituto in nonaginta z duobus annis z ex raab que es
set. 87. annoꝝ: z addanť illis nonaginta z octo anni in qua eta
te booz gigneret obed ex ruth: qui sunt simul centum z septua-
ginta anni: computenť totidem per tempora Judicū. s. quadra
ginta anni primi iudicis. s. othonielis Judi. 3. sub quibus ēt cō
prebendit totuz tempus quo iosue rexit populum z tempus me
dium inter Josue z iudices. sic declaratum est ibidem. z postea
anni octuaginta qui computanť sub aiotb scdo iudice eo. c. z q̄
draginta anni sub baracb Judi. 4. nam sub sangar non com-
putantur aliqui anni: sed tempora sua colliguntur sub baracb. z
sunt isti anni fil centū z seraginta. accipianť anni decē de dieb⁹
gedeonis qui ēt quadraginta annis iudicauit vt patet Judi. 8.
z sic dicetur q tempore gedeonis anno decimo vel quasi potue
rit esse generatio obed: z principium peregrinationis eius fuit
in principio dierum gedeonis vel in fine dierum baracb. nam
illa peregrinatio durauit decez annis vt patet supra primo. de-
inde dicitur q obed nonagintaocto annoꝝ vel quasi pote-
rat gignere isai patrem dauid: z isai gigneret dauid anno octua
gesimoquinto vel quasi vite sue: z isti anni omnes ꝺiungendo
cū pcedentibus sunt anni trecenti q̄nquaginta z ser. s. septuagi-
taduo anni salmon post introitū in terrā chanaan: z nonaginta
octo booz z totidē obed: z octuagintaq̄nq; isai. q subtrabanť de
quadringētis octuaginta q fuerunt ab exitu de egypto vsq; ad
fundationē templi salomonis. 3. Reg. 6. manebunt. 124. anni ō

Opinio nicolai.

Quis p̄t eē filius alicu ius z nō eē de familia eius.

Impro-batio.

quibus

gbus rursus fuerunt subtrabendi quadraginta .s. g fuerunt ab exitu de egypto vsq; ad introitum in terrā chanaan manebunt octuaginta ꝛ quattuor anni: de quibus subtrabanꝯ quattuor anni fere g transierunt de regno salomonis qñ fundatū est tēplū. 3. Regum. 6. ꝛ quadraginta quibus regnauit dauid. 2. Regum 5. et. 1. Reg. 2. manebūt alij q̄draginta anni: ꝛ isti fuerūt g ascribunt regno saulis Actu. 13. ꝛ hoc mō qñ cepit regnare saul: vel qñ ceperūt cōputari quadraginta anni sub eo fuit natiuitas dō ꝛ erit tunc totus numerus cōpletus ꝛ ꝫformatus numerus gñationū nūero tpis. ꝛ tñ nō oz dici q̄ dauid natus fuerit p̄io āno regni saulis: qz tunc anno quo mozerek saul esset dauid quadraginta annoꝝ. ꝛ tñ falsum est: qz erat illo anno. 30. annoꝝ. qō pz: qz illico vt moztuus est saul vnctus est dō in regem sup iudam vt pz. 2. Reg. 1. et. 2. ꝛ tñ qñ vnctus est in regem sup iudam erat annoꝝ. 30. 2. Re. 5. iō dōm q̄ decem anni erant transacti de regno saul qñ natus est dauid: ꝛ tñ nondum regnabat saul sed iudicabat samuel: ꝛ tñ tempora samuelis ꝛ saulis computanꝯ in illis quadraginta annis qui ascribunꝯ sauli. Actu. 13. ꝛ de istis iudicauit samuel amplius viginti annis de quibus pz. 1. Regū. 7. Josephus āt. 6. antigtatū. ꝛ. 7. in principio dicit fuisse decē ꝛ de to annos regni saulis: ꝛ sic manent viginti duo p̄o samuele qō satis conueniens est. isti aūt decem anni diuidenꝯ per gñationes precedentes dādo cuilibet duos vel tres annos. ꝛ sic stabit numerus ex oi parte conueniens: ꝛ non oportebit dicere q̄ fuerint tres booz: qz lr̄a non innuit sed est diuinare. ¶ Sed dicek q̄ ista cōputatio gñationum ad implendū numeꝝ annoꝝ est ficta ꝛ a voluntate ꝓpter duo vel tria. primo qz ponunꝯ isti generare in tanta etate in qua forte non poterant gignere. Scdo qz dato q̄ possent gignere in tanta etate: tñ nō est verisimile q̄ in illa gignerent: sed potius in minozi etate. Tertio qz dato q̄ i tanta etate gignerent isti essent geniti in minozi etate cum sint p̄mogeniti per quos terik linea patrum: cum tam hic q̄ḡ. 1. Paralipo. 2. ꝛ Matthei. 1. ponanꝯ ad enarrandum gñationez patrū ꝛ istud competit primogenitis. ¶ Dōm q̄ non sequitur aliq̄ istorum inconuenientium: nec est fictio aliqua sed necessitas ad ponendum gñationem in tanta etate: qz alꝫ non posset stare q̄ isti soli qui ponunꝯ hic complerēt gñationem istam: sed necessariū erit dici aliquos taceri q̄ō non est cōueniens. ¶ Ad primū inconueniens dōm q̄ isti poterant gignere in tanta etate: qz in maiozi etate generabāt alij: qz abraam qñ genuit filios suos ex cetbura erat annozum centum quadraginta ꝛ plus vt ꝓbatur est Gen. 25. ꝛ non fuit aliq̄ miraculum in generatione illa qz solum ponik miraculum in gñatione isaac quem ꝛcepit sara vt pz Gen. 18. ꝛ ad Rom. 4. ꝛ ad Hebr. 11. ideo a fortiozi possent isti gignere anno octuagesimo octauo. ꝛ istud posset faciliter eē accipiendo iuuenculas in vxores. nam senes nō p̄nt gignere ex veteribus: ꝛ tñ si accipiant iuuenculas in vxores poterūt gignere. ꝛ sic dicit Augustinus q̄ abraam potuit gignere ex cetbura i magna senectute naturaliter cum ex sara in minozi constitutus etate gignere non potuisset. s. qz sara erat veterana sicut abraam: ꝛ cetbura de qua postea genuit sex filios que erat iuuencula.

Arguit ꝫ

Lā quar senex p̄t gignerē ō iuuēcula ꝛ non de veterana

¶ Lā autem quare potest gignere vir senex de iuuencula ꝛ nō de veterana potest cē multiplex. Prima qz in magna etate defi nunt mulieribus fieri menstrua: ꝛ tunc impossibilis est conceptio naturaliter. sic fuit de sara. nam dō Gen. 18. q̄ erant abraā ꝛ sara prouecte etatiꝫ: defierātq; sare fieri muliebria. Scda ē: qz ad hoc q̄ mulier concipiat: oportet q̄ menstruum muliebre digeratur ꝛ formetur a semine masculino. digestio aūt fit per calorem seminis masculini. ideo insurgunt tunc duo impedimenta. primū ex parte viri: qz semen senis est debilis caloris: ꝛ non valebit digerere nec formare menstruum muliebre ad organizandum inde fetum. Scdm est ex parte mulieris veterane. nam menstruum muliebre est aliqualiter frigide nature ꝛ valde humide: ꝛ quanto mulier declinat ad senectutem: tanto menstruū frigidius est: ꝛ difficilius formabiliuꝫ. si aūt senex accipiat iuuēculam in vxorem ꝓpter calorem etatis mēstruum est calide cōplexionis: ꝛ modicus calor seminis virilis sufficit ad digerendum ꝛ formandum menstruum muliebre in fetū: ideo senex poterit gignere ex iuuencula: dum tñ non fit valde fine alo infrigidatus. nam ad tantum defectum virtutū naturalium ꝓpter etatem pōt aliquis deuenire: q̄ ex nulla femina q̄tumcunq; iuuencula gignere possit ēt si possit semen emittere. naz facile est boi in quacunq; etate calefacto saltem artificialiter semen emittere: ꝛ tñ illud tam defectuosum esse poterit q̄ nullo modo ꝓficiat ad generationem. sic ēt est de menstruo muliebri. nam lz mulier veterana non possit concipere de sene: poterit concipere de iuuene: qz in illo ꝓpter etatis calorem ꝛ fortitudinē excessus caloris seminis masculini contemperabit semen femininum ēt si fit frigidum: ꝛ fiet inde conceptus. in tanta tñ frigiditate vel indispositione potest interdum esse semen menstruum muliebre q̄ a nullo semine virili q̄tumcūq; calido possit digeri ꝛ formari. Et in tali statu mulier concipere naturaliter non potest: ꝛ tūc vocak corpus mulieris emoztuū. sic dixit Apostolus ad Hebr. 11. q̄ abraam non consideranit emoztuam vuluaz sare. poterat ergo senex gignere de iuuencula qui alꝫ nō poterat gignere de veterana ꝓpter calorem nimium etatis. q̄ autem fit nimius calor iuuencularum. pz qz qñ dauid infrigidatus erat ita vt operis vestibus non calefieret: quesierunt ei serui sui adolescentulam noie abisach vt dormiret in sinu eius ꝛ calefaceret eum. 3. Reg. 1. istud aūt poterat esse in omnibus istis p̄terq̄ in salmon: cuius vxor erat annoꝝ octuaginta ꝛ septez vel fere qñ cōcepit booz vt s̄. declaratuz est: ꝛ tñ in aliis poterat esse. ꝛ pz hoc de booz. nam ipse accepit ruth in vxorem que erat iuuencula ꝛ vocatur puella supra in lr̄a. ¶ Ad scdm inconueniens qñ dicit q̄ dato q̄ possent gignere in tanta etate: tñ nō est verisimile q̄ tunc gignerent. Dōm q̄ non solum est satis verisimile: immo ēt est verum: qz manifestum est q̄ booz senex erat qñ accepit nūc ruth in vxorem ꝛ genuit ex ea obed. vnde ipse dixit benedicta tu filia a dño: qz non es secuta iuuenes pauperes aut diuites. sz secuta est ipsum: ergo ipse non erat iuuenis. sic etiam patet de isai patre dauid. nam in senectute sua ipse genuit dauid: qz quādo dauid erat paruulus ꝛ pascebat greges erat isai pater eius grandeuus vt patet. 1. Reg. 13. ¶ Ad tertium inconueniens cuz dicitur q̄ dato q̄ aliquos filios generarent isti in tanta etate: tñ non essent isti de gbus loquik hic: eo q̄ isti erāt p̄mogeniti. sicut pz de obed qui fuit primogenitus: ꝛ per eum continuata fuit linea maalon defuncti. Dicendum q̄ non fuerunt isti qui ponuntur hic primogeniti: sed forte vltimi filiozum istoꝝ gignentiuz. sic pz de dauid. nā dz h̄ q̄ isai genuit dauid ꝛ nō ponitur alius de filijs eius: ꝛ tñ isai habebat alios filios quozum vltimus fuit dauid vt pz. 1. Reg. 16. ꝛ primo Parali. 24. ita poterat esse de alijs. Et cum obijcitur q̄ isti essent primogeniti: qz per eos enaratur progenies patrū. dōm q̄ non stat: qz si aliqñ minozes fuerunt digniozes primogenitis non computak progenies patruz per primogenitos. sic ēt fuit de dauid. nam salomon fuit minimus filioꝝ eius vt pz. 1. Parali. 28. ꝛ tñ per ipm computak progenies dauid: qz ille fuit rex ꝛ non aliquis de fratribus eius. Lū aūt rursus obijcik q̄ fuit obed primogenitus booz. Dōm q̄ nō fuit primogenitus respectu booz: sed fuit primogenitus eius de ruth: qz cum suscepit illam in vxorem ad suscitandū semen defuncti maalō: primus filius eius fuit obed. ¶ Aliud ꝛ q̄rtuz inconueniens pōt allegari. s. q̄ ponik hoc modo historia ruth fuisse tpe gedeonis: ꝛ tñ cōiter dz q̄ fuerit tpe beli summi sacerdotis ꝛ iudicis. Dōm q̄ hoc non est inconueniens. nam non cōstat q̄ fuerit ista historia tpe beli ex aliquo loco sacre scripture: nec ex aliquo argumento ꝓbabili: sed solum ex opinione cui possumus ꝫdicere si voluerimus. potissime cum non possit hoc stare aliquo modo. nam. s. 1. c. in quadam q̄ōne de hoc declaratum est q̄ erat impossibile q̄ accideret tpe beli. ideo hebrei dicebant q̄ fuerit tpe abesan iudicis israel. Sz dōm q̄ ēt nō pōt stare. nā abesan fuit multo tpe post gedeonem: ꝛ inter annum decimum gedeonis vel quasi quo fuit natiuitas booz ꝛ principiū tpis abesan fuerunt anni centum ꝛ duo. qō pz: qz gedeon. 40. annis iudicauit de gbus subtrabanꝯ decez: qz anno decimo eiuz ponik. s. fuisse natiuitas obed manēt trigita: deinde tres āni gbus p̄fuit abimelech filiꝰ eiꝰ: deinde viginti tres āni thola: ꝛ vigitiduo anni iair: ꝛ decem ꝛ octo anni qui fuerunt fine iudice vt pz Judi. 8. 9. et. 10. postea sex anni iepte galaadite Judi. 12. qui sunt simul centum ꝛ duo anni. quibus additis precedenti tpe sequek q̄ tam salmon q̄ booz qñ genuerunt erant annoꝝ centum quadraginta septem ad minus: ꝛ tñ istud non concedik tpe istoꝝ: qz tunc nullus boium ad tantam perueniebat etatem: quāto magis q̄ illo tpe gignerē possent. Pz h̄ qz dato q̄ fuerit natiuitas obed anno decimo gedeonis vel quasi: ponebak q̄ ēt salmon annoꝝ nonaginta ꝛ duoꝝ vel quasi. s. q̄ natus esset ante introitum in terrā chanaan viginti annis vel quasi: ꝛ postea p̄ septuaginta duos genuisset booz: ꝛ sic esset nonaginta duoꝝ annoꝝ qñ gigneret: ꝛ ponebatur etiam booz nonaginta ꝛ octo annoꝝ qñ gigneret obed: qz alꝫ non poterat perueniri vsq; ad tps gedeonis vt s̄. declaratum est. si aūt nunc addanꝯ isti centum ꝛ duo anni sequek q̄ quilibet istoꝝ ad minus erat annoꝝ centum quadraginta ꝛ septez: ꝛ tamen in tali etate non poterat quisquā il-

Judei ⁊ latini errant in hac opione ℔

Opin. nico. rōnabilioꝛ quo ad ℏ.

lo tpe viuere: ideo si illo tpe fuisset hīstoria ruth necessariū erat ꝙ aliquis subticeretur in ꝓgenie ista sicut dixerunt latini ⁊ nicolaus. ideo q̄tum ad hoc ꝛ tam iudei q̄ latini videantur errare: tn̄ rōnabilius locuti sunt latini ponentes ꝙ fuerunt tpe beli: ⁊ subticeanꝯ hic aliqui q̄ hebrei non ponentes aliquos subticeri: ⁊ dicentes ꝙ fuerit hoc tpe abesan. ¶ Et rōnabili⁹ vtrisq; locutus est nicolaus dicens ꝙ fuerit tpe abesan: ⁊ tn̄ ponens ꝙ aliqui subticeanꝯ. ſ. ꝙ fuerint tres vocati booz. Sz adhuc ipse nō recte in hoc dixit fingens aliquid qō scriptura non dixit: ⁊ tn̄ sine cā non ponendo plures q̄ exprimantur in lr̄a. ⁊ sic non est ponendum ꝙ fuerit hīstoria ruth tpe beli: nec tpe abesan: ſz tpe gedeonis vt. ℔. declaratum est. Cā aūt quare motiuꝫ ⁊ ratio nicolai non tenet est primo: qz vī nimis abusiuum ꝙ aliqs faciat suppletiones ad sacram scripturam dicendo fuisse aliquid qō scriptura non ponit: nullam ostēdendo ad hoc cām necessariā. nam qn̄ cā est necessaria dicetur aliquid omissuꝫ esse: ⁊ tn̄ nicolaus non ostendit aliquam cām necessariam quare debeamus dicere ꝙ fuerunt tres booz: ⁊ ꝙ hic solum ponit vnus: cuꝫ existente vnico booz possit stare conuenienter vt. ℔. declaratū est: ⁊ potissime circa enarrationē ꝓgenitorum: cum scriptura dicat fuisse salmon patrem booz: ⁊ booz patrem obed. ⁊ nos asseramus hoc non fuisse sic: sed ꝙ booz fuit pater alterius booz: ⁊ ille alterius: qz videmur quodammodo dicere ℨ naturam scripture. Scō ⁊ efficacius pz: qz si verus esset ꝙ omitterētur hic duo viri nomine booz: dato ꝙ in aliquo loco scripture omitterentur supplerentur in alijs: sicut fit de multis alijs omissionibus: ⁊ tn̄ cum in multis locis ponat ista ꝓgenies in oibus ponit sic. nam ponit hic ⁊ Matthei. 1. et. 1. Paralip. 2. ⁊ vbiq; ponit eodem modo: ideo non videtur ꝙ aliquid omissum fuerit hic vel ibi. ⁊ ista est ratio que maxime mouet. ¶ Itē pz hoc potissime de libro Paralipo. qz ille liber est ad suppletionem eoꝝ q̄ in alijs libris omittūt: ⁊ ob ℏ vocat Paralipomenō. i. omissoꝝ siue de omissis: ⁊ tn̄ ibi ponitur generatio ista sicut hic. ergo nō fuerūt taciti aliqui ꝙ vocarent booz sicut isti asserunt. Motiuū aūt nicolai. ſ. ꝙ subticeātur hic tres viri vel duo sicut constat ꝙ omittātur Matth. 1. in genealogia Xpisti non facit ad propositum: qz de illis habetur cā quare omittantur. ſ. qz fuerunt impi: ⁊ tn̄ de istis duobus quos asserunt subticeri nō apparet ꝙ mali fuerunt cum ēt non appareat ꝙ sint. ideo non est sic dōm ꝙ omittantur. Item pz hoc maxime: quia adhuc si omitterent solum Matth. 1. posset habere colorem ꝙ fiebat ad reddendū numerum perfectum ⁊ adequatum generationum quattuordecim: ita vt ter ponant quattuordecim vt ait Matthеus: vel forte ex alia cā: ⁊ tn̄ non omittentur illi in veteri testō. sicut hic de tribus regibus. ſ. ochozia: ioas: ⁊ amasia qui sunt in generatiōe Xpisti: ⁊ tn̄ si omittantur Matthei. 1. ponuntur tn̄ in numero regum in. 4. Reg. ⁊ in. 2. Parali. ⁊ in alijs libris. Et cuꝫ de istis duobus booz quos dicunt subticeri non apparet in veteri testamento toto: ideo non est dicendum ꝙ omittantur hic. Pz ergo ꝙ salmon fuerit filius naason: ⁊ pī huiuꝫ booz qui genuit obed. Et ita terminat tota ſnia huius libri Ruth: adiuuante Deo nostro: cui est honoꝛ ⁊ gloria in secula seculoꝝ amen.

Ratio pungens.

Brevis ꝛ libellus iste in lr̄a extiterit: cū nec ꝑ se liber sit: sed quedam decisio facta de libro Judicū vt Hieronymus innuit in prologo galeato: difficultates tn̄ non paucas continet. cui ⁊ quandam lucubratiunculaꝫ apponere necessario nobis fuit. nūc vero ꝛ iuxta vota fortassis laboꝛi fructus expositionis non respondeꝛit: deuote tn̄ vt id efficeretur iuxta vireꝫ elaboꝛatum est: in quo vt in ceteris assistrice nobis spūs diuiso ris quantacunq; portiuncula aliquid saltem elucidatum est. lectoꝛes ergo benivolos admonitos esse volo: ne pauperculam Ruth in agro Booz spicas metentē cōtempserint. nam etsi pauperecula: magne tn̄ virtutis nobis indicium prestitit: potissime qz libelli huius explanatio multa continet que aliozum libroꝝ tam nouoꝝ q̄ veterū expositioni ⁊ intellectioni coaptant.

¶ Diui Alphonsi Thostati epi Abulensis super librum Judicum ⁊ Ruth litteralis expositio hic feliciter explicit.

Anno. 1530. Venetijs in Edibus Petri Liechtenstein Hermani.

Registrum.

a b c d e f g h i k l m n o p q r ſ t v x y z ⁊
Omnes sunt quaterni: exceptis t z ⁊ qui sunt terni.

1530

1.794